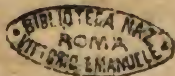
MARIALE EXIMIJ VIRI BERNARDINI DE BUSTI ORDINIS SERAPHICI FRANCISCI. DE...

Bernardino Busti

BIBLIOTECA
VITT. EMANUELE
S
28 L
7
ROMA

Mariale eximij viri Bernardini de
Busti ordinis seraphici Frãcisci. de singulis festi
uitatibus beate virginis per modum sermo
num tractans. omni theologia copiosum
deniqꝫ vtriusqꝫ iuris autoritatibus
applicatis. ⁊ arte humanita
tis refertum. in omni
bus allegationib⁹
promptissimũ.

Joannes Carrocius

Beatissimo atq felicissimo in xpo patri ac dño.d. Alexãdro.vj.sedis apostolice põtifici maximo: frater Bernardin⁹ de Busti ordinis minoꝝ minim⁹.humilem ac debitam commendationem.

Jcet propter

summi apostolatus monarchiã beatissime pa- l ter:roman⁹ põtifex pat patrum merito nũcupetur vt iqt Jobes mo.in ca.si eo tpe de elec.li.vj. z Bal.in.c.j.de his q̃ feu.da pos.ĩ vsi.feud. z dñs Cardinal in pemio.vj.Et ideo non solũ inferioris dignitatis principibus.sed etiã regibus ac imperatoribus: ceterisq xpicolis omĩb⁹ scribẽs eos filios appellat exceptis epis z supioris dignitatis põtificib⁹ q̃ ei⁹ z fratres dicunt.c.q̃ graui d cri. fal.Ex quo colligit q ipse est pater omniũ quos filios appellat.vt in proemio decretalium.vj.z clemẽtinaꝝ.z in cle.j.in .§.du dum.de iureiurando.et in clementinis .ij. §.sane de re iudi.vbi Sicilie regẽ suũ nominat filium.Unde z imperator eius dicit filius.c.si imperator.xcvj.di.Ẽn hic generalis pater omniũ:specialiter dicit z ẽ fratrum minoꝝ pater.vt habetur in.c.Exijt q̃ seminat.§.ad hec.de ṽbo.signi.li.vj.Dui sũt specialis paternitatis rõ est.Quia licz xpiani omnes romani põtificis obediẽtie generaliter sint subiecti.c.nulli.di.xix.z.c. decreta.xxj.di.z.c.si quis ex sacerdotib⁹. di.lxxix.z.xciij.di.in princi.z.ij.q.iiij.c.j.z xv.q.j.c.generali z in extrauagãti Bonifacij.viij.que incipit . Unam bonam . Ẽn ipsi fratres minoris pedib⁹ sancte romane ecclesie vltra generalẽ obligationem ex regule sue professione particulariter subijciũtur.cle.exiui de paradiso.§.j.de verbo.sig. Quapropter cuz me dei filius de terra mũdiali multis pcellosis fluctib⁹ agitata eradicatum:in hortum voluptatis quẽ ipse fecit trãsplantare dignat⁹ sit.Qui hortulus est fratrum minorum sancta religio .vt di in di.cle.exiui de paradiso.§.j.de verbo.significa. Hinc est q sciens me hoc in loco spiritualium delitiaꝝ constitutum vt operer z custodiam illum sicut de paradiso voluptatis primo homini dixit deus Gẽn.ij. Simul z considerãs q seruus negligens z accidiosus qui acceptum talentũ abscõdit in terra:a suo fuit domino condemnatus. Mat.xxv. Ne ocio vacarẽ :quo mediante antiquus hostis miseras capit animas.c. nisi cum pridem.§.verum.de renun. Collegi in ho c amenissimo viridario diuersoruz florum fragrantium multitudinem copiosaz.quib⁹ gloriose regine celi pulcherrima valet corona fabricari . Quia ṽo filius in patris potestate consistẽs:quicquid ex paternis bonis acquirit:acquirit patri.l.cuz oportet.C.de bo.que li.z insti.p quas per no.ac.§.j.Cunctq reruz omnium que in nostra sunt religione dominium ad romanaz spectet ecclesiam.Cuius ppͥetati quicq̃d frater minor acquirit applicatur: sicut acquiritur per filium patri:z per seruum domino.vt dicit i.d.ca.Exijt qui seminat.§. ad hec.de ṽbo.sig.li.vj.Ideo beatitudini vestre.cuius indignus sum filius z seruus destinanda sensui que ad honorẽ intemerate virginis marie ĩ hoc dei hortulo odorifera lilia decerpsi:atq in hoc opere collocaui.Rogans eiusdem beatitudinis vestre celsitudinem:vt p sua solita erga seruulos suos beniuolẽtia:libenti animo paupercu li filij sui munusculum suscipere dignetur. Atq purissime matris dei immaculatam conceptionem ab omnibus christicolis iubeat inuiolabiliter festinari. vt benedict⁹ eius filius in presenti seculo prosperitatẽ z pacem.In alio ṽo felicitatem z gloriam illi conferat sempiternam.

In nomĩe dñi

ni nostri Jesu christi incipit i registrũ Sermonarij de excellentijs gloriose virginis marie:qd Mariale appellatur.atq editũ fuit p fratrẽ Bernardinũ de Busti ordinis minoꝝ obseruãtie predicatorem.Qd quidẽ deuotissimũ opus quasi ponens:in capite ipsi⁹ benedicte virginis coronam stellaꝝ duodecim : de qua habetur Apoc.xij.in duodecim diuidit partes principales:q̃ꝝ single pticulari noĩe appellãt.

Jn prima quidẽ parte agitur de purissima illibate matris dei cõceptione. Et hec nouem continens sermones:perpetuũ silẽtium nuncupatur.

Jn secunda tractatur ipsius sacratissime virginis natiuitate siue originatione.z hec quinq habet sermones z liber vite intitulatur.

In tertia de eiusdem nominatione. que in sex diuiditur sermones. et mare magnum beate virginis dicitur.

In quarta de ipsius vita: virtutibus et conuersatione. et ista duodecim sermones continens viridarium regine celi appellatur.

In quinta de eius annunciatione et incarnatione verbi ex ea. et hec similiter duodecim est distincta sermonibus. et gaudium mundi nominatur

In sexta de eiusdem visitatione. et ista duobus pulchris decorata sermonibus: canticum virginale appellanda videtur.

In septima de sua parturitione. et hec quinque habet sermones. et fluuius infinite dulcedinis non immerito vocabitur.

In octaua de ipsius purificatione. et filii sui in templo presentatione. et ista duobus ornata sermonibus sancti sanctorum dedicatio congrue dicetur.

In nona de eius assimilatione. scilicet quibus rebus in sacra scriptura assimilatur. et hec quattuor continens sermones: paradisus voluptatis siue hortus delitiarum dici merebitur.

In decima de eius passione. scilicet gaudii et meroris. et hec duos deuotos comprehendens sermones: a meliori et digniori particula exultatio matris dei denominabitur

In vndecima de eiusdem assumptione que angelis gaudentibus facta est. et ista duobus partita sermonibus: angelica iubilatio intitulanda censetur.

In duodecima vero et vltima de ipsius coronatione siue glorificatione. et hec duos sermones continens: triumphus domine paradisi conuenienter appellabitur.

Sermones autem sexagintatres in totum continet hoc volumen. De quibus tamen poterunt fieri ad minus centum bone et magne predicationes

Ut autem contenta in eo facilius reperiantur: registrum hoc atque tabulam alphabeticam premisi: notans primo partem principalem in qua querenda inuenietur. Deinde sermonem eiusdem partis et in qua ipsius sermonis parte fuerint. Quia vero alique partes sunt plures secundum exigentiam rei de qua agitur. ideo etiam assignaui litteram alphabeti. post quam cito quilibet reperiet quod querit.

Fabricauit deus

Gabriel angelus

Lucerna ardens est btā virgo.ix.par.j.pn. ser.iiij.parte.iij.per totam.
Luci cōparat ppt sex causas.ij.par. pn ci.sermone.iiij.in.exoz.τ.ix.pte prin.ser mo.iiij.par.ij. per totam
Luna figurat eā.iij.pte pn.ser.j.p.iij.L
Lune pprietates hz.ix.pte pn.ser.ij.p.v. per totam.τ.xj.parte pn.ser.ij.par.ij. O
Luna pulchra:plena τ pfecta est btā virgo ix.pte pn.ser.ij.par.v.G.L.τ.V
Luna sub pedibus quō habuit.vbi.s.pri me F.τ.xj.pte pn.ser.ij.par.vj.K.in pn. τ.L.τ.xij.pte pn.ser.i.par.ij.B.

Magdalena τ maria

figurauerūt beataz virginem.xj.parte prin.ser.ij. p.j.F.vsqz ad L.exclusiue.
Magnanimitatē vtutē habuit i sūmo btā vgo.iiij.par.pn.s.iij.par.ij.D.vsqz ad L
Magna fecit deus btē virgini.ita φ nūqz fecit nec faciet alicui pure creature talia vj.parte prin.ser.ij.par.iij.G
Maiora sm qd fecit.b.vgo filio dei q̄ ipe fecerit sibi τ toti mūdo.Ibidem.V.
Magistrā fideliū reliq̄t xps matrē suā in terris post suam ascēsionē.xj.parte pnci. ser.j.par.iij.K
Magi q̄ fuerūt τ vñ venerūt.τ quō filium virginis adorauerūt τ munera ei obtule rūt.x.parte prin.ser.ij.par.iij.per totam.
Magnificat deus τ oēs scti.b.virginē.iij. parte prin.ser.iij.par.iiij.G
Magnificat canticū vgis declarat.vj.pte princ.ser.ij.par.ij. τ.iij.per totā.Cui oīa alia cantica veteris testamēti sunt subor dinata.eiusdē ser.par.j. O.τ cōphendit. in se cāticū vite eterne.Ibidē.R.τ oīum alioz cāticoz pfectiones.Ibidē G.τ cō cordat cū Pater noster.Ibidē.L
Magnificētia dei dr btā virgo.xj.pte pn. ser.ij.parte..vij.P
Magnificauit multipliciter deū.vj.parte prin.ser.ij.parte.ij.V.τ.xij.parte princi. ser.ij.par.j.V.et.iij.
Maior fuit.b.virgo ioēe bap.nec.est ɔtra dictū saluatoris.dicētis.Inter natos τc. j.parte prin.ser.v.par.j.D
Maius incōueniens fuisset animā beate virginis per pctm̄ originale corrumpi q̄ eius corpus in putredinē verti.j.par.pn. sermone.ix.parte.i ij.Q
Maiorē grām fecit de9 btē virgini eam a pctō pseruādo.q̄ si post casum illā suble uasset.j.parte prici. ser.ij.par.ij.R.τ ser. viij.parte.j.L.
Mala prouenientia ex pctō originali ponā tur in.j.parte prin.ser.i.pte.iij.L
Mamille spūales beate virginis hñt vim attractiuā cōuersiuā τ effusiuā.vij.parte prin.ser.v.par.ij.L
Mane figurat eam.ix.pa rte pricipali ser mo.iij.parte.ij.O
Manus btē virginis gratiositate sunt ple ne.ij.parte prin.ser.v.par.vij.R
Manus dei dicit beata virgo.Itē manus tornatilis aurea et plena hyacinthis.iij. pte prin.ser.iiij.par.j.per totam
Mānsuetudinē habuit i summo.iiij.parte prin.ser.iij.par.ij.D vsqz ad L
Mare ē btā virgo multis ex causis.iij.pte prin.ser.ij.par.ij.p totam.τ.ix.parte pn. ser.ij.par.iij.p totam
Mari dñatur.Eodem ser.parte.v.A
Maria habet miserendi potētiā sapientiā τ voluntatem promptam.iij.parte princ. ser.v.parte.j.R
Maria virgo iuxta crucē pingi debet ad si nistram chrīsti.iij.parte principali sermo ne.vj.parte.iij.Q
Maria terret demones.fugat hereticos: cōsolatur pusillanimes τ excitat angelos ac sanctos ad laudandum deum.iij.par. prin.ser.vj.par.iiij.L.
Margarita lapis preciosus figurat eā.iij. parte prin.ser.j.par.j.B.
Margaritā genuit beata virgo.Ibidem
Matrimonij bona oīa fuerūt i ei9 ɔiugio iiij.parte pn.ser.xj.par.iij.B
Mater fuit non solum christi hoīs: sed etiam dei.ij.parte prin.ser.v.par.vj.M ppe finem
Mater nrā est τ oīm viuētiū.Eiusdē ptis ser.ij.par.iij.B τ L.τ.iij.p.pn.ser.iij.par. j.K.vbi etiā habetur φ dicitur mater an gelorum τ oīm creaturarum.
Mater est misericordie.iij.parte principa li ser.v.par.j.L
Mater nrā btā vgo nob.pcurat supnā be nedictionē τ hereditatē.τ sp sollicita est de nrā salute.vij.pte pn.ser.iiij.i exordio
Mater vera christi fuit.τ xps e i9 ver9 fili9 eodē ser.par.j.τ ser.v.par.j.D.τ fuit to ta eius mater.Ibidem
Mater valde vnita filio fuit btā vgo.ibidē E.τ valde chara.Ibidem F.τ in maxima

q Uia ſm cōstitutiones ordinis minorū fra trum ꝛ maxime obseruātiū nō debet aliquod opus no uū imprimi ꝛ publicari nisi prius per aliquem doctum ꝛ ꝓbatum fratrem a generali eiusdem ordinis p̄lato ad hoc specialiter deputatū fuerit deligenter examinatū ꝛ approbatū. Ideo reuerēdissimus pr̄ frater angelus de Clauasio eiusdē ordinis quoad fratres cismōtanos vicari⁹ generalis: p l͞ras suas deputauit venerandū patrē fratrē Dn̄icū de pōzono eiusdem ordinis p̄dicatorē aplicū: ad videndum et diligēter examinandū infrascriptū opus. Qui eo studiose ꝑlecto: non modo ip̄m approbauit: sed etiā cōpositorem eius vt illud imprimi faceret hortatus est: infrascripta carmina illi scribens.

Bernardine ideo Bustina a gēte vetusta
Te tulit oīpotēs venerāda ad septa minor͞
Hoc op⁹ vt strueres. nec te ꝓmunere tāto
Gloria parua manet. toto celebrabit͞ orbe
Iste liber. clarūꝙ tibi super ethera nomē
Per genitorē oro ꝛ genitū ꝛ genitricis ho norem.
Accelere͞t op⁹ mora nulla incepta retardet
Expetit h̄ auide clangētū turba minorū.
Nec dubita. sed pāde fin⁹ passimꝙ legēdū
Deprome pectoribus tete sitiētibus vltro:
Sed qui nigranti cōceptā crimine matrē
Cōfingūt labijs digitos imponere certēt
Te venerāde manēt sublimia tecta polorū
Et tunc sudoris tāti meminisse iuuabit:
At cū sculpt⁹ erit ad me trāsmitte libellum
Uale virginis sacrista egregie.

Idem q̄ꝫ pater frater Dn̄icus ponzonus theologus exími⁹ ac poeta p̄clarus quemli bet christicolā ad deuote legendū infrascri ptum opus hortatur dicens
Diuine pietatis opus p̄ tem pora summū
Arte reuelatū a prima: ꝛ miro ordīe ductū
Lector hēs. dn̄am merito ꝙ honore potētē
Extollit. geniti ꝛ genitoris imagine purā
Aspice: nigrāti validis sine labe columbā
Conceptā: sanis oculis: rationib⁹ vnam
Celestis iubaris ꝓductā cōspicis istar.
Peruia nulli hoīm trina est cōclusa sigillo
Excubat in tēplo sctāꝙ ad sydera voces
Pro generis ꝑietate refert. mor angelus almam
Alloquit͞ tumuere sinus: regeꝙ receptum
Regina in thalomo ad montana cacumina portat.
Sed cum plena dies: peperit quem fudit ab alta
Mente pater si cuncta legas: paradisus vbiꝙ est.
Quisꝙs es h̄ studeas. ꝛ sit tibi lectio ꝑnox.

Finis.

Hec lege virginei q̃squis zelator honoris
Nosse cupis dn̄e gesta stupenda tue.
Hic sua sacrate resonāt preconia vite
Quāq; sit in superis glorificata choris.

Prologus totius operis.

a Inquit beatus Hieronym⁹ beatissime atq; felicissime pr̄ in epistola ad heliodorum de morte nepotiani. Grandes materias īgenia parua nō sufferūt. & in ipso conatu vltra vires ausa succūbūt. quātoq; maius fuerit qđ dicēdū est: tāto magis obruitur q̃ magnitudinē rei verbis explicare nō pōt. Quapropt̄ cupiēs ego de mirādis, ineffabilib⁹ ac stupēdis v̾tutib⁹ atq; excellētijs btīssime ac gl̄ose genitric' dei marie ptractare virib⁹ offīcio. obtupescūt sensus ac memoria deficit. quia ī maximo pelago atq; mari īgētissimo sū; posit⁹. cui⁹ terminū vel finē pfundūq; nō reperio. Vn̄ dicere possū; cū mātuano poeta. vj. Enei. pauca verba īmutādo. Nō mihi si lingue cētū sint. oraq; cētū: Ferrea vox potero marie pmere laudes. Ipsi etem̄ intemerate virgini nō īmerito attribui pn̄t illa v̾ba. Sedulij poete circa principiū sui libri dicētis. Nullis abolēda p euū Tēporibus cōstāt virtutū signa tuarū: ex quib⁹ audaci pstringere pauca relatu: vir animis cōmitto meis. Siluāq; patentē Ingrediēs. aliquos nitor cōtingere ramos. Nam centū licz ora mouēs vox ferrea clamet: Cētenosq; sonos humanū pectus anhelet: Cuncta quis expediat? q̃r nec lucida celi Sydera: nec bibule numeris equātur arene. Attamē q̃r vt scribitur Exod. xx. Deut. v. & Mat. xv. & in. l. j. ff. de obse. a libe. & liber. pre. Filius tenetur venerari & honorare parētes. de quo etiā tractat̄ in. l. parentes. & in. l. generaliter. ff. de in ius vo. & i. l. filia. C. de patria po. Jdō ne cōtra mandatum faciā legis naturalis. scripte & grē. que patri ac mr̄i reuerētiā pcipit exhiberi: potius elegi perpeti aliquātulū verecūdie & ruboris ex dicēdi ineptitudine: q̃ magnifica priuilegia excellentissimasq; prerogatiuas pijssime dei gēitricis matris grē ac mīe. mr̄is q̄; nr̄e & aduocate pcipue silētio ptrāsire. Si eīm ipator festinat deducere ad effectū ea que respiciūt ornamentū reipublice. vt in auc. cōsti. q̄ dī digni. circa fi. col. vj. nō minus est festinādū celebrare virgineas laudes. q̄s neq; mens nr̄a pōt ↄcipere nec lingua pferre. Si q̄dē ab ea multas meruimus largitates. & ins numera circa nos ei⁹ beneficia ↄfitēmur. vt ait impator i. l. j. in principio. C. de offi. pre. preto. af. Ad hoc etiam opus aggrediēdu; multū me inducit illud qđ inquit tex. in. l. presbyteri. C. de epi. & cle. s. q̃ subtrahens & celās veritatē grauiter puniendus est. lex eīm equiparat illa duo. tacere veritatem & exprimere falsitatē. l. ij. C. si ↄtra ius vel vti. pub. & c. sup lr̄is. & ca. postulasti. de rescrip. Nolēs igit̄ taciturnitate veritatis offendere deū q̃ est veritas. Job. xiiij. & c. q̃ ↄtēpta. viij. di. Intemerate mr̄is ei⁹ laudes enarrare decreui. maxime ipsa me ad hoc exhortāte que Eccl̄i. xxiiij. inq̄t. Qui me elucidant: vitam eternam habebunt.

In noīe dn̄i incipit pars prima pncipalis hui⁹ sermonarij de excellentijs beatissime virginis marie. qđ Mariale appellat̄. In qua tractatur de immaculata eius conceptione. & ↄprio ac particulari noīe ppetuum silentium nuncupatur.

In festo immaculate conceptionis beatissime virginis marie. Sermo primus.

b Tota pulchra es amica mea & macula nō ē i te. Can. iiij. Incō uenićs mihi satis. incongruūq; valde: ac nō parū repr̄hēsibile prīa facie videt̄ q̃ ego indign⁹: insufficiēs atq; inept⁹ lingua audeā cōtaminata labijsq; pollutis laudare: extollere atq; magnificare īteme ratam castissimā: immaculatāq; dei sponsā; gl̄iosā; atq; btīssimā v̾ginē mariā. Melius est eīm aliq̄d nō facere q̃ inepte & male agere. iux̄ notata i. l. j. ff. si q̄s i ius vocā. nō ierit. & i. l. q̃uis. §. si ↄuenerit. ff. ad velle. & i. l. j. §. penultimo. ff. qđ cuiusq; vni. & in. l. quotiens. ff. qui satis. cogan. & in. l. nō putauit. §. nō queuis. ff. dē bo. pos. ↄ tabu. immo grauius quis punitur in faciēdo q̃ in omittendo. vt notat glo. in. l. si mora. ff. solu. ma. Quia igitur melius est aliqñ silēs

tio vti ꝙ loqui.l.nōnunꝙ.ff.ꝺ colla.bo.⁊ necessaria nō sunt momēta ꝟboꝝ que balbutiēs lingua ꝓfudit.l.qm̄ indignū.C.de testi. Magnaꝗꝫ culpa est immiscere se rei ad se nō ꝑtinēti.l.culpa.ff.ꝺ regu.iur.⁊.c. nō est sine culpa.eo.ti.li.vi.vnde ꝺꝛ.xv.q.i.§.sed obijcit.ꝙ peccat cecus emittēs sagittaꝫ.quia ad hoc nō est apt⁹. Quia etiaꝫ magnū est peccatū presumptionis qđ committitur qn̄ quis illa aggredi tētat q̄ sunt totaliter supra vires suas. ꝭm Tho.ij.ij.q.cxi.⁊ Sen̄.in li.de q̄ttuoꝛ ꝟtutib⁹. Idcirco timēdū videtur ne mihi accidat illud Dieri.xlviij.ca.quia pl⁹ fecit ꝙ potuit.iō ꝑijt sc̄ꝫ a gr̄a dei.⁊ btē virginis.vn̄ excusand⁹ video: si impotētiā ⁊ insufficiētiā meā cōsiderās ꝑdicare cessauero. Nā quis nō tenet vltra vires hereditarias.vt in casu legis finalis.C.de iure deli.⁊ i.l.pro hereditarijs C.de heredi.actio. Et alibi ꝺꝛ ꝙ non tenet quis nisi inquantū facere pōt.vt in.l.sunt qui in id.ff.de re iudi. In contrariū autē me cogit ad laudādū dei genitricē spūssctī preceptū ꝑ os Dauid ps.cl.dicēs. Laudate dn̄m in sanctis ei⁹. Que verba exponēs diuus Hiero.in sermone ad Eustochiū inquit. Si deū oꝛe ꝓphetico in sc̄is ei⁹ laudare iubemur.multo magis euꝫ in hac celebritate btē ꝟginis matris eius opoꝛtet cū hymnis ⁊ cāticis diligētius extollere ⁊ dignis deo laudare preconijs.ac mysticis honorare muneribus. Nō igit vllaten⁹ puniēdus video: si dei matrē ex ꝑcepto spūssancti laudare cōaboꝛ.q: q̄ obtēperauit venia dignus ē.l.liberoꝝ.§.fi.i fi.ff.de his qui notā.infa. Et qđ fit lege ꝑmittētē penā nō meretur.l.gracch⁹.C.ad le.iu.de adul. Ad hoc etiā peragēdum me astringūt innumera eius in me bn̄ficia. Cui⁹ meritis ⁊ intercessione ad hāc sanctā religionē sum vocatus a dn̄o. Beneficio eī affici hoīeꝫ decet.l.si seruus.ea.lege.ff.de seruis expoꝛ. Qꝛ igitur munera valēt ⁊ tenēt si fiāt ob remunerationē que al's nō tenerēt.l.aqlius regul⁹.vbi Bart.⁊ alij.ff.de dona.⁊.l.iubem⁹ nullam.C.de sa.san.ec.vnde apud dn̄m valēt putāde sunt laudes que genitrici sue ꝓ receptis ab ea bn̄ficijs referunt. Jō cū bn̄ficiat⁹ debeat esse grat⁹ erga bn̄factorē suū.l.sꝫ ⁊ si lege.§.ꝯsuluit.ff.ꝺ peti.her.⁊.xij q.v.ca.de forma.⁊.ca.cum in officijs.de testa. Timeo ne si btē virginis in hac celeberrima festiuitate tacuero laudes,merear oībus acceptis bn̄ficijs priuari. Qꝛ ꝓpter ingratitudinē reuocat bn̄ficiū.§.sciēdū.insti. de dona.⁊.l.fi.C.de reuo.dona.⁊.l.i.ac.ij.C.de liber.⁊ eoꝝ libe.⁊.c.octaua.xij.q.ij.⁊ in.c.fi.de dōa.⁊ i auꝫ. Ut liberti de cetero § illud.colla.vi. Ad argumentuꝫ aūtꝫ de insufficiētia: Rn̄deri pōt ꝙ q̄ fecit qđ potuit legē adimpleuit.l.iure ciuili.ff.de condi.⁊ demō.⁊ notat ī.l.iure ciuili.ff.de reg.iur. ⁊ in.c.cuꝫ nō stat.eo.ti.li.vi. Nec videt ꝙ gl'iosa ac pijssima virgo i me debeat irasci. si ꝓ meis virib⁹ ei⁹ fecero innocentiā a deuotis ꝑp̄lis celebrari.qđ em̄ fit gr̄a virtutis non punit.eo ꝙ actus magis denotat ꝭm causam ꝙ ꝭm actuꝫ.l.i.§.remouet.ff. de postu. Item illa que malo gesta nō sūt animo penā nō merent.vt notatur in.l.i.§.fi.ff.de abige.volūtate enim ac ꝓposito maleficia distinguūtur.c.cum volūtate.ꝺ sen.exc.⁊.l.qui iniurie.ff.de fur. Et ad hoc credendum me cōfoꝛtat ipsa eadem virgo que Eccli.xxiiij.inquit. Qui operant ī me nō peccabūt. In hac opin'onū diuersitate ꝑdicādi.s.aut tacēdi cōstitut⁹ reminiscoꝛ illius sn̄ie quam notant doctoꝛes in.l.sātis qui.ff.si pars here.pe.⁊ i.l.si qs argentū.§.ij.C.de dona.⁊ i.§.sed cū libertas.insti. ex quibus cau.manu.nō li.i.ꝙ in oīb⁹ media via tenēda ē.iuxta illud pꝛouerbiū: Mediū tenuere beati.vt dicit gl.ī auꝫ.de cōsuli.§.i.ī ꝟbo mediū. Ideo Ouid.ij.metam.inquit. Inter vtrunꝗꝫ tene.medio tutissimus ibis.qđ faciebat impatoꝛ q̄ in.§. cum ex aliena.insti.ꝺ rerū di.dicebat. Mediam viā eligētes ⁊c. mediū em̄ purgat vitiū.l.fi.C.ꝺ natura.li.⁊.c.ex trāsmissa.⁊.c.ad extirpādas.de fili.pꝛesby. Quapꝛopter inter opposita mediū est eligēdū.l.si pecu'lium.§.fi.ff.de statu.libe.via em̄ media est tutioꝛ.l.nec supina.ff.de iur.⁊ fac.igno.⁊ l.solēt.ff.de offi.pꝛe. Item ad memoriā reuoluo aliā sn̄iaꝫ que a doctoꝛib⁹ notatur in.l.ij.§.si quis.ff.si quis cauti.⁊ in.l.cōtinu⁹.§.itē qui in insulam.ff.de ꝟbo.ob.i. ꝙ ex duobus contrarijs fit optimū tēperamentū. Eapꝛopter nec pꝛime adherēs opinioni tacebo.nec scd̄aꝫ totaliter appꝛobāꝫ de meis cōfisus virib⁹ ꝑdicabo: sed ꝓpꝛij sensus intelligētiā nō sequēs sanctoꝛū patrum inixus sentētijs quibus os dn̄i locutum est. Inclytā illam celoꝝ reginā laudare totis pꝛecoꝛdijs conaboꝛ.quā etiaꝫ eterni⁹ spōsus i ꝟbis ꝓpositꝭ collaudat dicēs.

Qđ pđicare debeat ꝑbat.

Solutio.

Medium elegit.

Contraria.

Tota pulchra es ꝛc. Sup quib⁹ verbis vo lens eius immaculate cōceptionis elucida re veritatē: tres subtiles consideratione s deuota mente reuoluendas atq; speculan das proponam.

Prima dicetur oppositionis.
Scda responsionis.
Tertia vo confirmationis.

¶ Prima pars hui⁹ sermonis in qua oppo nitur contra conceptionē dei genitricis.

Quantū ad primā ꝯsiderationē: est sciendū ꝑm snīaꝫ Arist. i. s. To picoꝝ. q arguendo ꝑ pte affirmatiua. ꝛ negatiua meli⁹ cogno scit veritas ꝛ falsitas cuiuslibet ꝯclusionis. q: opposita iuxta se posita magis elucescūt ꝛ meli⁹ adinuicē discernunt. ij. de celo ꝛ mūdo. ꝛ. s. Elenchoꝝ. Vn̄ inqt Arist. ij. de aīa q ꝯsiderās vnū oppositoꝝ hꝫ cōsi derare ꝛ reliquū. Cognito enim vno ex cō trarijs cognoscit et aliud. l. s. ff. de his qui sunt sui vel alie. iu. ꝛ. §. Nec manifestū. insti. de obliga. que ex delic. nas. et. l. pompōius §. sed his qui. ff. de ꝓcura. ꝛ. insti. de tute. in principio. Jdcirco Aristo. in lib. pdica mentoꝝ in predicamēto relationis inquit Dubitare in singulis nō erit inutile. quod etiaꝫ notatur per glo. in. l. iij. C. de summa trini. ꝛ fidei catho. sine disputatione etem non ita clare veritas innotescit. Adeo q i iij. metaph. Aristo. ait. Querentes veritatē sine disputatiōe. similes sunt quo ire igno rātibus. Disputādo autem melius veritas inuenitur: vt notatur i. l. fin. §. mixta. ff. de mune. et honoribus. ꝛ in. l. diui. fratres. ff. de iure patro. ꝛ. l. ij. § ex legibus. ff. de ori gi. iu. Quia igitur iudicantem opoꝛtet cun cta rimari. ꝛ ordinem rerum plena inquisi tione discutere. c. iudicantē. xxx. q. v. ꝛ. l. iu dices. C. de iudi. cuꝫ similibus. Ea propter vt melius pateat beatissime virginis puri tas contra eaꝫ in hac parte tribus rationi bus opponemus.

Prima dicetur redemptionis
Scda comparationis.
Tertia vo sanctificationis.

Pro fundamēto prime rōnis ponit illa regula iuris que ait. Qd fauoꝛe aliquoꝛuꝫ est introductū nō dꝫ i eoꝝ odium retorqri. l. qd fauoꝛe. C. de legi. l. nulla iuris rō. ff. eo. l. plures. C. de fide instru. l. iij. §. due. ff. de carbo. edic. l. generaliter. §. in his autē C. de secū. nup. ꝛ no. in. l. nō. eo minus. C. de ꝓcu. tertius est in. c. qd ob gratiā. d reg. iu. li. vj. Sed beata virgo sine pctō cōcepta dr primo vt ipsa glorioſioꝛ appareat ꝛ ma gis laudetur. q: est digna omni veneratio ne: Vn̄ in missa eiusdem canit ecclesia. Bn̄ dicta ꝛ venerabilis es virgo maria ꝛc. Et ideo de illa dicere possumus illud Eccli. xliij. Exaltate eā, quantū potestis. q: est ma ioꝛ omni laude. Scdo hoc priuilegiū ei at tribuitur vt per hoc eius filius magis ho noꝛetur. q: gloria filioꝝ parētes eoꝝ. Pro uerb. xvij. Facit. l. a diuo pio. ꝛ. l. milites C. de questioni. ꝛ. l. iubemus. C. de aduo. diuer. iudi. Et sic opinio cōceptionis intro ducta est in fauoꝛē matris ꝛ filij. Cum igit ex hac opinione sequatur iniuria vtriusq; non modica, concludendum videtur q nō debet teneri. Qd aūt data hac opinione ꝑ vera sequatur ꝓpositū patet quia si non cō traxisset beata virgo pctm̄ originale. nullā indiguisset redemptione. cuꝫ non haberet aliquod peccatū actuale moꝛtale aut venia le. ꝑm oēs doctoꝛes. Non em̄ egēt qui sani sunt medico, sed solū male habētes. Mat. ix. Ergo ipē nō fuisset redemptoꝛ virginis quia redēptio ꝓsupponit lapsuꝫ. sicut etiā liberatio presupponit obligationē. l. decē. ff. de verbo. ob. ꝛ absolutio condēnationē. vt no. in. l. s. C. de confes. ꝛ ꝑ Bar. in. d. l. de cem. et sic btā virgo priuata fuisset merito passionis xp̄i. ꝛ eius filius non fuisset moꝛ tuus ꝓ ea. qd esset cōtra dictū Pauli. ij. ad Coꝝ. v. di. Christus ꝑ omnib⁹ moꝛtuus est. Nec ipē saluatoꝛ mūdi posset dici ꝑfectissi mus redēptoꝛ. Cōtrariū aūt tenet ecclesia que canit. Xp̄e redēptoꝛ oīm. ergo ꝛ ipsam virginē redemit. ꝛ ꝯsequēter ꝯcludendū vi detur q originale pctm̄ in ꝯceptione ꝯtra xit. Filius em̄ dei venit saluū facere qd pie rat. Lu. xix. Jgit beata virgo ꝑ pctm̄ perie rat si fuit a filio saluata ꝛ redempta. Secū do ideꝫ ꝓbatur rōne ꝯparationis sic. Nō sunt tm̄ gl'iose virginis a nobis extollēdā priuilegia: vt detrahatur dignitati saluatō ris nostri. Iniquum enim esset aliquid ab vno iniuste auferre vt detur alteri. c. nō est s. q. s. c. foꝛte. xiiij. q. v. et. l. assiduis. C. qui poti. in pig. ha. vbi dicit Bald. q vnū al tare non debet denudari vt aliud cooperia tur. Nec debet aliquis vt commodum ali cui faciat alteri preiudicare. c. deniq;. xiiij. questione. v. et. c. primuꝫ. xxij. q. ij. ꝛ. l. ij. §. merito. ff. Ne quid in loco pub. et. l. si. C. si

Liberatio.

opinio ꝑma q sit cōcepta i ori ginali pctō.

cōtra ius velvti. publi. Nec a lio℞ honores debent alijs nocere. l. fi. C. de statu. ⁊ ima. Nec aliqs dꝫ illud appetere. p qd̄ honor ali orū minuat. C. si qs non obediat. xi. q. iij. ⁊ ideo nec nos debem⁹ ita laudare virginem mariā vt diminuam⁹ dn̄i nostri priuilegia. Nec ipa dꝫ sibi velle vsurpare talē dignitatem qua filio dei equalis videat. Assumēs eī dignitatē quā nō pōt habere dr̄ falsari⁹ us. vt inqt Bar. in. l. j. ff. de publi. iudi. In iustū etiā est ꝙ qs velit laudē sibi attribuere cū diminutiōe honoris alteri⁹. c. nullus xcix. di. In iustā quoqꝫ est aliquē cū alteri⁹ detrimēto fieri locupletē. l. Nā hoc natura ff. de cōdi. inde. ⁊. l. rerū quidē. in fi. ff. rerū amo. ⁊. l. iij. §. si seru⁹. ff. de tribu. ⁊ d̄ nego. gest. l. si pupilli. in prin. ⁊. l. cū hi. §. si qs d̄ alimentis. ff. de trāsac. ⁊. l. illicitas. in. j. rn̄. de offi. presi. ⁊. l. iure nature. de reg. iu. Alteri eī per alterū preiudiciū inferri nō debet. l. nō dꝫ. ff. de reg. iu. cum simi. Cuꝫ igit hoc per excellentiā atqꝫ singularē dignitatem attribuat dn̄o nostro Jesu xp̄o ꝙ post Ade lapsuꝫ ipse solus cōceptus sit sine peccato dicente Augustino in li. de baptismo paruulo℞. Non est in filijs hominū quisqꝫ sine peccato excepto vno mediatore nostro Et in eo. lib.. circa finem iterū dicit. Teneamus fidei indeclinabilē ꝯfessionē ꝙ solus xp̄s sine peccato natus est in similitudinē carnis peccati. Concludēdū videtur ꝙ nec nos hanc prerogatiuā debemus btē virgini attribuere. nec ipa in dedecus: ⁊ diminutionem honoris dilecti filij sui tantam sibi dꝫ excellētiā appropriare que sibi cōpetere nō videtur. Nam illud qd̄ est inductū in fauorē ⁊ priuilegiū alicui⁹ singularis ꝑsone non egredit illius ꝑsonā. §. sed qd̄ princ. Insti. de iure na. gē. et ci. ⁊. l. ius singulare ff. de legi. Tertio idem probatur rōne sanctificationis. beata etenim virgo fuit ī vtero matris sanctificata. vn̄ de ipsa canit ecclesia illud ps. xlv. Sanctificauit tabernaculuꝫ suū altissimus. nullus aūt sanctificatur nisi prius animet: qꝛ caro sine aīa non est susceptibilis gratie. Ergo anteq̄ sanctificaret: eius aīa erat infusa ī eius corpore Si igit tūc fuit sctificata. cū nō ab actuali mortali aut veniali pctō qd̄ tūc nō cōmiserat. ergo ab originali sanctificata fuit et purgata. sanctificare enim est de nō sancto sanctū facere. Nā si tūc sctitatē habuisset: sanctificatione non indiguisset. Nec oportuisset ꝙ de⁹ illi sanctitatē infunderet quā potius possidebat. Et beata v̄go dicere potuisset illud vulgare prouerbiū: qd̄ meū est ampli⁹ meū fieri nō pōt. l. ⁊ an eadē. §. actiones. ff. de excep. rei iudi. l. iij. §. ex plurib⁹ ff. de acq. pos. ⁊ de le. iij. l. cuꝫ qs. j. rn̄. ⁊ insti. de lega. §. sed si reꝫ. ⁊ de acti. §. sic itaqꝫ et. c. inter dilectos. §. ceterū. de fide instru. ⁊. l. cū res. ⁊. l. si mr̄. C. d̄ ꝯtra. emp. ⁊. l. sue rei. ff. eo. ti. Et si ipsa virgo bn̄dicta petiisset a deo sanctificari: potuisset illi dicere deus illud Ouid. l. iij. metam. scꝫ. Frustra petis qd̄ int⁹ habes. qd̄ etiā no. in. l. si qs ex argētarijs. §. ꝓhibet. ff. de edēdo. Eapropter cōcludendū videtur ꝙ per sanctificationē ab originali peccato fuerit emundata. Et hec sufficiant pro prima parte hui⁹ sermonis. Sed audi aliā partē si vis recte iudicare. c. j. de cau. pos. ⁊. propri.

Pars scd̄a que dicitur responsionis.

His argumētis non obstātib⁹ in ꝑriū est veritas. videlicꝫ ꝙ btā virgo maria sine peccato originali fuit ꝯcepta. Nō obstat mō prior dicta redēptionis: qꝛ rn̄deo ꝫm sniam doctoris subtilis in. iij. dis. iij. ꝙ xp̄s fuit redēptor btē virginis ꝑ gratiā preuenientē eā preseruādo. qꝛ si illā nō ꝑseruasset. in originali peccato incidisset. vnde in ipsi⁹ persona ꝑdixerat Dauid ps. lviij. De⁹ meus susceptor meus: mīa eius preueniet me. Alio℞ aūt hominū fuit redemptor per gratiā subsequentē post lapsum. Redemptio itaqꝫ beate v̄ginis fuit perfectior oī alia redēptione. quia melius est aliquem a vulnere defendere ⁊ ꝑseruare: q̄ post vulnerationem remediū adhibere. l. fi. C. in qꝫ cau. in integ. resti. nō est neces. ⁊. l. j. C. quā licet vnicuiqꝫ sine iudic. vindi. facit glo. in l. iij. §. cum igitur. ff. de vi ⁊ vi ar. que dicit ꝙ qs non dꝫ expectare vt primo pcutiatur q̄ se d̄fendat. sed dꝫ magis ꝑuenire q̄ ꝑueniri. ⁊ notatur in. l. vt vim. ff. de iusti. ⁊ iu. ⁊ i. l. j. per. Bar. C. vnde. vi. Posito igit ꝙ quis videret duos debere vulnerari. si vnū adiuuaret ⁊ d̄fenderet ac ꝑseruaret ne vulneraretur. aliuꝫ autem dimitteret vulnerari: sed postea per medicinā eum sanaret: diceret ꝑfecto vtriusqꝫ saluator: sed meli⁹ et perfectius de priori quia ꝫm Gre. l. iij. di. iij. q. i. Excellēti⁹ beneficiū est seruare a malo q̄ dimittere cadere in malum. et ab eo postea liberare. vnde multo meli⁹ est inter

D Secunda opinio ꝙ nō sit in origina li concepta.

amicos pacē seruare φ interruptam refor-mare. τ litē p̄hibere φ litigātes cōprimere. vt ait Frā. de may. l. iij. di. iij. Beata igitur virgo p̄seruata ab originali p grāz filij sui: fuit ab illo p̄fectissime redēpta: ideo canit ecclesia in officio conceptionis. Nullus redemit fili⁹ ex omni gēte dignius: qui te seruauit puide mūdaz paterno scelere. Eo itaqꝫ modo redemit xp̄s suā matrē: eā preseruās ne caderet in peccato. quo etiaz bonos angelos redemit p̄seruās ne simul caderēt cū lucifero. De quo Ber. sup. ij. Cañ. inquit. Xp̄s etiam angelos redemit: illos preseruando: homines purgando. Et tali modo loquendi vtitur psalmista. ps. lxxxv. dicēs deo. Eruisti ani. meā ex infer. infe. qz ei ne ad infernū descenderet auxilium dedit: illāqꝫ liberauit. Quia autē beata virgo quantum ex se erat ex cōditione nature apta erat ꝯtrahere peccatū originale. ideo ab illo dicitur christum eam liberasse τ saluasse. τ hoc respectu dixerūt quidam ipsam originali pctō fuisse obnoxiā: non φ illud contraxerit. sed quia nisi ex speciali priuilegio fuisset preseruata cōtraxisset. Et simili modo loquēdi etiam dicitur Job. iiij. Ecce qui seruiūt ei nō sunt stabiles. cuz tamē boni angeli sint in gratia cōfirmati ꝭm theologos in. ij. dist. vij. sed hoc intelligit quātum est ex eoꝝ natura nisi fuissent per diuinam gratiā stabiles facti. Ex quibus patet solutio ad primam rationem contrariā. Et hanc responsionem approbās sanctus Anselmus dicit in libro. ij. Cur deus homo. c. x. Indiguit beata virgo redēptione τ christi passiōe nō propter peccatū quod infuerit: sed ꝑpter peccatum quod infuisset nisi ipsemet ex speciali priuilegio eā preseruasset. Nō sequitur ergo beata virgo fuit redēpta per filiū a peccato originali: ergo fuit illi obnoxia. Faciūt ad p̄dicta notata per Bar. in. l. decem. ff. de verbo. obliga. τ i. l. nō vtiqꝫ. ff. de excep. vbi declarat φ aliquādo quis dicit manumissus qui nūqꝫ fuit seruus. τ absolutus qui nūqꝫ fuit excōmunicatus. Ad rationem autē scd'am. que dicitur cōparationis: Respōdetur φ ꝑpter hanc veritatē creditā. s. φ beata v̄go fuit cōcepta sine peccato originali nō sequit φ ipsa in sua cōceptione fuerit equalis cōceptioni xp̄i. Immo ip̄e dn̄s habuit singula res τ excellentissimū modū conceptionis. Naz primo fuit cōceptus absqꝫ virili semine de purissimis sanguinib⁹ btē virginis virtute spūssancti. vt inquit Gregori⁹ sup Cantica. τ Franciscus de mayro. sup Missus est. τ Nicolaus de lyra supra Luce. i. c. virgo autem fuit concepta ex vtroqꝫ parēte τ seminum cōmixtione. Scd'o christus in primo instāti sue incarnationis siue cōceptiōis habuit corpus plene organizatū licz ita minimum esset vt quasi videri non possent mēbroꝝ distinctiōes. τ in eodez instāti infusa fuit anima in eius corpore: nec expectata fuit tēporis dilatio ad organizationem corporis ꝭm Alexan. de ales in. iij. parte summe. i tractatu de sanctificatione beate virginis. Et Augustinū in lib. de fide ad Petrū. In eodez quoqꝫ instāti fuit xp̄s plenus sciētijs τ virtutib⁹. vt dicit Nicolaus de lyra super illa verba Iere. xxxj. Nouū faciet dn̄s sup terram. femina circūdabit virum. Et Fran. de mayro. super illa verba Luc. i. Ecce ancilla dn̄i. Et Grego. super illud Cañ. ij. Ecce iste venit saliens. Et Rich. i. iij. dist. ij. arti. ij. q. iiij. hoc autē nō fuit in ꝯceptione virginis. Tertio φ xp̄s non sit in originali ꝯceptus hoc fuit ei ꝯueniens iure nature τ necessario. quia null⁹ princeps suis legibus est subiectus. l. princeps. ff. de legi. l. ex impfecto. C. de testa. et §. fi. in aut. de cōsu. col. iiij. τ. l. ex imperfecto. ff. de leg. ij. τ. ca. cūcta. viij. q. iij. Facit qd' notat dn̄s Anto. de butrio. i. c. omnis. de peniten. τ remissi. vbi dicit φ papa nō ligatur vigore illius capl'i. Beata autē virgo fuit cōcepta sine peccato non ex natura nec ex debito. sed ex gratia τ priuilegio sui filij. Nam vt dicitur in. d. l. princeps. ff. de legibus. Imperator eadē priuilegia tribuit Auguste siue imperatrici que ipse habet. Ideo in sermōe ad Eustochiū inquit beatus Hieronymus. In maria totius gratie que ē in xp̄o plenitudo venit: qꝫφ aliter. Aliter dixit: quia quod xp̄s habuit ex natura. hoc beata virgo recepit ex grā. Quarto in primo instanti cōceptionis xp̄i: anima eius ꝯiuncta fuit p̄sone diuine ꝭm Rich. vbi. s. qd' nō fuit in v̄gine. Quinto xp̄s in sua cōceptione nō indiguit redemptiōe passiua siue aliquo preseruāte. nec habuit naturam pronam ad recipiēdam maculaz peccati originalis. τ sic nec radicaliter nec formalit habuit: nec habere potuit peccatum originale. Cui⁹ rei rationes assignat Ansel. in lib. de ꝯceptu virginali: quas hic

Scd'o

Tertio

Quarto.

Quinto

E

Dr̃ia inter ꝯceptionē christi τ Marie

uitatis causa pertrāseo. Beata autē virgo nisi p̄seruata fuisset peccatū originale contraxisset. quia radicaliter habebat vnde cō traheret. vt dicit Sco. in. iij. disti. iij.

Sexto. Sexto beata virgo fuit p̄ grām dei liberata a rebellione quā habuissꝫ caro aduersus spiritū. hoc aūt non habuit xp̄s q: nullam rebellionē habere poterat in carne.

Septimo. Septimo anima xp̄i ab instanti ꝯceptionis fuit impeccabilis ⁊ beata. vt habef i. iij. sen. dis. xij. Nō sic aūt fuit aīa beate virginis: quia i ea fuit potētia ad peccādum: vt inq̄t beatus Bona. in. iij. di. iij. Multas alias differentias inter ꝯceptionē xp̄i ⁊ btē virginis causa breuitatis ptrāsco. Maxime ꝙ ip̄s in sua ꝯceptione a seipso accipere iusticiaꝫ potuit Maria aūt non. Xp̄s nō caruit originali pctō virtute sue passionis: nec virtute cuiuscūq̄ alteri⁹ Maria aūt caruit illo merito filialis passionis future. Xp̄s vero deus ⁊ hō ꝯceptus est. Maria autēꝫ pura creatura. Xp̄s de se omnipotēs. Maria de se nulli potēs. Vn̄ ⁊ de ipsa dicere poterat illud Esa. xlj. Ecce vos ex nihilo estis: ⁊ op⁹ vestrum ex eo qd̄ nō est. Concluditur ergo ꝙ preseruatio gloriose virginis per filiū facta non solū non redūdat in dedecus filij: sed in magnā cedit gloriā ipsius qui singulari ⁊ excellētissimo modo matrē suā redimere voluit.

Conclusio. Ideo btē virgini merito dici potest illud qd̄ ego scripsi i epistola ad sūmum pontificem Sixtum. iiij. dicens ipsi gloriose virgini. O bn̄dicta dei genetrix: te crimine solaꝫ Immunē natus contulit esse tuus. Ipse tuam formans animā sic virgo redemit: Crimina ꝙ primi nulla parentis habes. Non fuit i toto ꝯceptus sanctior orbe: Si non de nato sint mea verba tuo qd̄ aūt ad honorem redemptoris nostri redūdet beatam virgineꝫ ab originalis peccati macula fuisse preseruatā: probari potest p illud Hiero. in sermone ad Eustochiū dicētis. Nulli dubiū quin totum ad laudeꝫ xp̄i pertineat quicquid digne genitrici sue impensum fuerit ac solenniter adimpletum. Non solū autem honoratur xp̄s ex hoc matris sue honore: sed etiam multū letatur ⁊ gratissimū habet ꝙ a nobis sue genitricis puritas veneratur. vnde Fortunat⁹ i quadam homelia inquit. Grati⁹ est obsequiū deo qd̄ Marie impēditur q̄ꝫ qd̄ sanctoruꝫ cuilibet dirigitur. Quoad tertiam rationem que dicta est sanctificationis: si dicaf ꝙ p̄dicta autoritas sanctificauit tabernaculuꝫ suū altissimus. intelligif de tabernaculo materiali terreno vel celesti. iux̄ illud ps̄. lxxxiij. Quā dilecta tabernacula tua domine v̄tutū ⁊c. nihil faceret ꝯtra ꝯclusionē nostrā. Verū q: p̄dicta verba exponuntur cōiter de beata virgine: dicere possum⁹ ꝙ dicta autoritas loquif de sāctificatiōe corporis virginei. In quo dicūt q̄dā fuisse corruptionē ⁊ feditatē quandā ex semine infecto ꝯtractā que ƀm sanctū Bona. i. iij. dis. xxj. ar. ij. q. j. est in omnib⁹ corporib⁹ de semine primoꝝ parētū ꝓpagatis: ⁊ est inclinatio quedā ad voluptates: que facit carnē rebellare spūi ac decurrer̄ ad malū omī tēpore. Gen̄. viij. ⁊ c. omnis etas. xij. q. j. et ab hac ƀm eos purgatū ⁊ sanctificatū fuit corp⁹ ei⁹ ante infusionē aīe.

Modus conceptionis hominis. Sed pro oīm dicēdoꝝ declaratiōe sciendū est ƀm Alexā. de ales i. iij. parte sum. in tract. de sctifica tione btē virginis. q. vj. vbi recitat Aug. i li. lxxxiij. questionū: di. ꝙ conceptio humana sic dꝫ pficisci: vt septeꝫ primis dieb⁹ q̄si lactis habeat similitudinē: nouē v̄o dieb⁹ ꝯuertatur in sanguinē. deinde in duodeci diebus solidef. demū decē ⁊ octo dieb⁹ formetur vsq̄ ad pfecta membra. Deide vsq̄ ad tēpus part⁹ i magnitudine augeāf. Et hoc hꝫ locū in masculis. In feminis auteꝫ anteq̄ꝫ sit organizatuꝫ corp⁹ reqrunf. lxxx. dies. vt inq̄t Aug. vbi. s̄. Physici aūt dicūt ꝙ. xl. dieb⁹ organizaf corpus masculinuꝫ.

Organizatur puer. Femellinū aūt. lxxx. vt notaf. ff. de libe. ⁊ posthu. l. gallus. in principio in fine colū. ne. ⁊. v. di. in prin. Ante autē q̄ꝫ corpus sit perfecte organizatū nō īfunditur ei a deo aīa rationalis: sed illa massa q̄ a physicis appellaf embrio p̄mo solū viuit vita vegetatiua. q: nutritur ⁊ crescit. Deide viuit vita sensitiua. q̄a sentit. Vn̄ dicit Arist. xvj. de animalib⁹ ꝙ embrio pri⁹ est animal q̄ꝫ hō. organizato aūt corpe deꝰ creat vnā animā rationalē sine macula: ⁊ creādo illā infundit. Non aūt ante organizationē infundit. q: aīa rationalis ē act⁹ primus corporis physici organici. vt ait Arist. ij. de aīa. lꝫ antē quidā dixerit ꝙ in hoīe sunt tres aīe. tn̄ hoc improbat Thom̄. j. pte sum. q. lxxvj. ⁊ cxviij. Affirmās ꝙ cū gn̄atio vni⁹ semp̄ sit corruptio alteri⁹ necesse ē dicere ꝙ tā i homine q̄ꝫ in alijs animalib⁹ q̄n pfectior forma aduenit. fit corruptio p̄oris. Ita tn̄ ꝙ sequēs. forma hꝫ q̄c q̄d habeat p̄ma. ⁊ adꝫ

huc amplius. Quapropter cū aīa intellecti ua creatur ⁊ infundit a deo: simul est sensi tiua ⁊ vegetatiua corruptis formis p̄ristē tib⁹. Qn̄ aūt corp⁹ nō est plene organizatū pctm̄ originale in eo esse non pōt. q̄z cū sit inaiatū aīa rationali. non potest hr̄e pctm̄ cui⁹ subiectū ē ipa aia. Unde dicit magr̄ i ij. sniaꝝ di. xxxi. ꝙ caro sola licꝫ sit p concu piscētiā generata nec culpā hꝫ nec actū cul pe. Non etiā aīa hꝫ illud pctm̄ anteq̄ꝫ sit i fusa corpi: q̄z a deo creat̄ sine macula. Cun cta em̄ que facit deus bona sunt Genes. j. Istud aūt corpus an̄ infusionē aīe hꝫ in se corruptionē p̄dictā ⁊ inclinationē ad ma lū ⁊ rebellādum spūi si cū eo coniungat̄. et ad ꝯtrahendā originalis pctī miseriā̄ꝫmari me ex iustissima diuini decreti ꝯdēnatione qua ordinatū est ꝙ oēs de semīe corrupto primoꝝ parētū peccantiū ꝓpagati careant iusticia originali. ⁊ priuent̄ diuina visione ⁊ eterne sint dānationi subiecti ꝓpt̄ culpā p̄mi parētis ob cui⁹ inobediētiā oēs poste ri eius pctōres ꝯstituti sunt ƀm apostoluꝫ ad Roma. v. Et hanc ordinationem appel lat idē apl's chirographū decreti. ad Col. ij. Ex quibus ptꝫ ꝙ peccatū originale non ex eo solum ꝯtrahitur ꝙ aīa coniungit̄ cū corpore infecto. sicut dixerūt quidā dantes exēplū de habēte manus pollutas q̄ in eis recipit pomū mūdissimū ex q̄b⁹ fedat̄. Nā hanc opinionē reprobat Sco. ⁊ Pe. de can dia ⁊ Frā. de may. in. ij. sen. di. xxx. Quia q̄ litas corpalis de se nō potest inficere natu rā spūalē: vt ptꝫ exēplo radij solaris nō in fecti propter feces corporales. Cū ergo pec catum originale non proueniat principali ter a carne que cū illud nō habebat i se nō potest ipm peccatuꝫ in animā trāsmittere ƀm illam sniaꝫ que ait ꝙ nemo dat qd̄ nō hꝫ. c. ventū. j. q. j. l. nemo. ff. de reg. iu. l. tra ditio. ff. de acqui. re. do. ⁊. l. si liberaꝫ. C. qd̄ cū eo. Itē nec ab anima eadē ratione q̄z cū nullū in sua creatione recipiat aīa pctm̄. ⁊ sic munda infundat̄ corpori. nā deus ipsaꝫ aīas creādo simul corpori infundit ƀm Au gu. in li. de ecclesiasticis dogmatib⁹. ⁊ theo logos i. ij. sen. di. xviij. non potest corpali quo vitiare pctō in ipsa infusione. Itē nec a parentibus trāsmittitur ipsum peccatū in filios. Si em̄ hoc esset sequeretur ꝙ ge nerati a parentibus baptizatis ⁊ ꝯseq̄n ter ab originali peccato liberatis non con traherēt ipm originale pctm̄ quia parētes

trāsfundere nō pn̄t q̄d ipi non hn̄t. Ideo est dicēdū ꝙ h̄ p̄ncipaliter ꝓcedit rōne p̄me p̄uaricationis ꝓpter quā hūana natura in Adā deprauata. ⁊ dei inimica ꝯstituta: p diuinā sniaꝫ fuit dānata. atq̄ꝫ ad hoc debitū in ipsa prima p̄uaricatione factū ꝓpter sin glis suppositis suis ꝯtrahēdū mediāte corru pta carne ab ipo p̄mo p̄uaricatore ꝓpaga ta merito ē deputata. Et h̄ inuit Amb. i li. de verbis apl'i. cui⁹ v̄ba refert magr̄ sen. i ij. di. xxx. di. Corruptio p ꝯditionem offen sionis manet in corpe. robur tenēs diuine snie date in Adam cui⁹ consortio maculat̄ pctō. s. aīa. h̄ ille. Ad puniēdā ergo hāc cul pā toti⁹ humane nature in adā lapse iusto dei decreto statutum est vt oīs aīa intrans corp⁹ ex semine infecto taliter ꝓpagatū iffi ciatur. sicut etiā Leuit. xiiij. fuit decretū vt quicūq̄ꝫ intraret domū leprosaꝫ efficeretur immūdus. Hoc aūt decretū punitiuū fecit de⁹ qn̄ vt habet̄ in Gen̄. ij. c. dixit primo pa renti. In quacūq̄ꝫ die comederis ex eo. s. li gno scīe boni ⁊ mali: morte morieris. Tūc em̄ tulit dānationis sniaꝫ ꝯtra se ⁊ poste ros ei⁹ ab ipo ꝓpagādos q̄ virtualr̄ i lūbis ei⁹ erāt: si de ligno vetito comederet. Et sic de⁹ non fuit nec ē autor pctī sꝫ vltor. Qua re aūt istā dānationis sniaꝫ non incurrerit xp̄s nec btā virgo q̄ etiā ipsi erāt mō predi cto in lūbis ade patuit. s. Et etiā in sequē tib⁹ sermonib⁹ declarabit̄. Qn̄ ḡ aīa i fun dit̄ corpi ex semine infectoꝝ primoꝝ parē tū ꝓpagato tūc imediate ꝯtrahit pctm̄ ori ginale. Et rō est. q̄z pctō primoꝝ parētū to ta natura hūana q̄ in illis tūc erat tota vir tualiter fuit infecta ƀm Aug. xiij. de ci. dei. ⁊ Ansel. in. j. li. de ꝯceptu virginali. ⁊ Alex. de ales in. ij. pte sum. in tract̄. de pctō origi nali. q. j. ⁊ etiam in. iij. pte sum. in tract̄. de incarnatione xp̄i. ⁊ seraphicū cardinalem sanctū Bon̄. in. ij. di. xxxi. Ideo sicut si v̄tuose vixissent homīes ab eis descēdentes fuis sent remunerati. vt declarat Alexā. de ales in. ij. parte sum. in tract̄. de pctō originali. ⁊ Ansel. in li. j. de ꝯceptu virginali. c. iiij. ⁊ in li. Cur de⁹ homo. c. xviij. ⁊ sctūs Bon̄. in ser. di. xxiij. ⁊ magr̄. Bar. pisanus in li. bea te v̄ginis. fructu. vij. ⁊ Landulph⁹ neapoli tanus in. ij. sen. di. xxix. q. vj. ⁊ Linconiēsis in tractatu de cessatione legaliuꝫ. Et beat⁹ Tho. i q̄stionib⁹ disputatis de malo. q. iiij. ar. viij. ⁊. j. parte sum. q. c. arti. j. Ita per peccatum fuerūt merito puniri. Qui enim

Risio vnde sit origina le.

Quare origia le cotra hatur.

sentit cōmodū dz sentire ⁊ incōmodū.l. cū qui.ff.de iureiurā.⁊ insti.de legi.patro.tu i fi. Et hoc ē qđ inqt apl's ad Ro.v.di. In quo oēs peccauerūt. Et p hui⁹ ɔclusionis noticia ⁊ ɔgruentia inducit magr̄. Fran.de may. quattuor exēpla in tract̄ de cōceptiōe virginis. Primū est φ sicut ɔtrahit̄ irregularitas in bigamo ꝑpter ecclesie statutum quo ordiatū fuit φ quicūq₃ cōtraheret cū duabus vxorib⁹ sit irregularis.xxxiij. di.c. maritū vel quicūq₃ ɔhit cu₃ vidua/ab alio marito cognita est etia₃ irregularis.xxxij. di.c.seriatī₃.⁊.xxxvi.di.c.vna.⁊.c. altercationis.de biga.li.vi.vel etiā si durit vxorē quomodocūq₃ corruptā.d.c.maritū.xxxiij. dist.⁊.c.aut i aliquo.l.i.di. Ita deꝰ instituit vt quicūq₃ spūs dspōsat⁹ fuerit carni ꝑpagate ab adā obliget̄ ad penā q̄ dāni est pena originalis pctī. Scdm̄ exemplū est sicut irregularitas ɔtrahit̄ in spurio p eiusdē ecclie statutū.q̄ ordinatū est φ q̄ nascitur de illegitimo coitu nō ꝑmoueatur nisi adueniat aliq̄d eximēs.c.īter dilectos.de excess.ꝑla.⁊.c.vergētis.de here.⁊.c.si gens lvi.di.⁊.c.innotuit.de elec.⁊.c p venerabilem.⁊ multis alijs caplīs.ex qui filij sint legitimi. Ita institutū ē a deo vt quicūq₃ nasceret̄ ꝑpagat⁹ ex semine adā infecto careret originali iusticia ⁊ ꝑuaret̄ eterna btitudine.nisi supueniat dispēsatio. Et merito. nā bm Sco.in.ij.sen.dist.xxx. Adā accepit a deo iusticiā originalē p se ⁊ p tota sua posteritate.⁊ fact⁹ est debitor eius.⁊ ad illa₃ obligauit se ⁊ posteritatē suā q̄ in ipo erat seminaliter ⁊ radicaliter. Vn̄ peccādo ꝑuauit se ⁊ posteros suos ipa iusticia originali Et iō de mēte Sco.vbi.s.⁊ di.xxxi.⁊.xxxij. ⁊ magistri Pe.de cādia i tract̄.suo de cōceptiōe btē v̄ginis pctm̄ originale diffinit̄ φ est carentia iusticie originalis debite: q₂ in primo parēte acceptate ⁊ ex ipsi⁹ crimine ꝑdite.cui correspōdet obligatio ad penā dāni.vn̄ Ansel.in lib.de ɔceptu virginali ait.ca.xxvij. Hoc pctm̄ originale esse aliud intelligere nequeo in eisdē infantibus nisi ipsam factā p inobediētiā ade iusticie debite nuditatē.per quā oēs sunt filij ire.hec ille. Tertiū exemplū est φ nati ex parētib⁹ seruis serui sunt.insti.đ iure ꝑso.§. Serui autē.⁊ h̄ ex statuto legis fit ⁊ mādato imperatoris.l.⁊ seruoꝝ.§.i.ff.de sta.ho. Cum ergo faciēs pctm̄ seru⁹ fiat peccati. Johā. viij.potuit de⁹ statuere vt oēs q̄ de primis parētibus seruis peccati nascerent̄.eidem subijcerent̄ seruituti. Quartu₃ exēplū est φ sicut cōtrahit̄ quedā nota in priuationibus: puta in illis qui nascūtur per aliquē modū ab ecclia ꝑhibitū q̄ priuāt̄ dignitate ecclesiastica.vt pt₃ de filijs ꝑsbyteroꝝ: ⁊ maxime in spurijs.i.in sacerdotio genitis qui non pn̄t esse canonici in ecclijs patru₃ suoꝝ.vt habet̄ ex̄.de fi.ꝑsby.c.cum decorē ⁊.c.ad abolendā ⁊ si secus presumptū fuerit non valet nisi cū talib⁹ sit dispensatū.vt habet̄ in.c.i.ex̄.eo.sic ex priuatione huius originalis iusticie contrahitur nota culpe qua fit inhabilis q̄s ministrare altari ecclesie triūphātis nisi fuerit dispēsatū secū p lauacrū sacri baptismi. Nos autē possum⁹ addere quintū exēplū. Sepe em̄ ꝑpter inobedientiā patris etiā fili⁹ eius remanet ꝑuatus hereditate ex decreto legis vel canonis.vt.i.c.vergētis.⁊.c.excōicamus.de here.⁊ in.c.cū serui.eo.ti.li.vi. Silr̄ ex crimine lese maiestatis puniūtur filij pena ꝑuatiua.vt in.l.quisq̄s.C.ad legē iuliā maie.⁊ in.c.filiq̄s cū multib⁹.vi.q.i. Ita ergo ⁊ multo magis ex diuino decreto potuit ordinari vt ꝑpter pctm̄ inobediētie cōtra celestē impatorē ⁊ ꝑpter crimē lese maiestat[is] eterne.filij sic delinquentiū punirent̄ pena dāni.i.priuatiōis diuine visionis respectu cuius nullū habebāt ius licet deus ex gr̄a sua illā eis cōcessisset si in se nō habuissent aliquod pctm̄.vt declarāt theologi in.ij.dist. xxxiij. Alia quoq₃ duo exēpla ponūt q̄dā dicētes.φ sicut qn̄ ꝑgenies aliqua ē obligata tributis ex pacto alicui⁹ parentis eoꝝ filij eodem modo nascūtur obligati.sic quilibet hō pctō primoꝝ parentū diuino tributo originalis iusticie nascit̄ obligat⁹. Et sicut puer qui nascitur mortuo patre nascit̄ heres: ⁊ paternis simul obligationib⁹ obligatus: q₂ hereditas trāsit cū onere suo.ca. tua nos.de vsuris.sic oīs hō ab Adā ꝑpagatus: ipsius reatib⁹ oritur obligat⁹. Et in hoc verificatur illa sn̄ia que dicit φ heres est successor vitioꝝ deffūcti.d.c.tua nos.et l.si ego.§.partus.ff.de publicia.⁊.l.ij.C.đ fructi.⁊.li.expē.⁊.l.cū heres.ff.đ diuer.⁊ tēpo.pre. Ideo Thren.vl.d₃.patres nostri peccauerūt ⁊ nō sunt: ⁊ nos illoꝝ iniquitates portauimus.⁊ Ezech.xviij. Patres comederunt vuam acerbam: ⁊ dentes filioꝝ obstupuerunt: verū q₂ hoc septimū exēplū nō est omnino sile.q₂ filius nat⁹ post mor-

Exēplū primu₃

Scdm̄

Origi-na'e dif-finitur.

Tertiū

Quartum.

Quītū

Sextū

Septimum.

tes patris repudiãdo hereditatē potest de clinare obligationem pr̄nā. filius aūt ppa gatus ab adā non pōt facere ex se qn ɔ̄bat
Octa uum. hanc obligationē. iō meli⁹ ab h ppositum facit exēplū aliud. Nā videm⁹ ꝙ aliqn̄ qs faraf cui non ɔsentit vxor aut filii. et iusta lege suspēdit. ⁊ tn̄ vxor ⁊ filij ppt tale furtū cui⁹ nō fuerūt cōscij puniunt pena pua tiua inquantū vxor puat marito et filij pr̄e ⁊ hn̄t magnū detrimentū ex ei⁹ morte. p qd tn̄ non fit eis aliq̄ iniusticia. Pōt etiā dici ꝙ amissio futuri lucri ppe non dr̄ dānū. l. fi. C. de codi. Et iō ex delicto p̄ris pn̄t filij iuste priuari tali lucro. scilȝ diuine visionis.
Solutio arg. sup f. Modo reuertendo ad ppositum nostrū dicūt quidā bm̄ sniaȝ magr̄i Pauli veneti in trac. de conceptiōe virginis marie ꝙ in corpe virginis an̄ infusionē aīe erat pdicta inclinatio ad malū ⁊ corruptio seminis infecti ⁊ dispositio radicalis ad ɔtrahēdū peccatū originale si illi nō purgato aīa ɔiūgeref. De⁹ ḡ q̄ decreuerat nasci ex vgine ⁊ in tabernaculo corpis ei⁹ nouē mēsib⁹ habitare nolēs matrē suā aliq̄ pctō inqnari. ante infusionem aīe sctificauit ⁊ purgauit illud corp⁹ pciosuȝ atq; oēm infectionē ab eo abstulit. ⁊ sic intelligit. sctificauit tabernaculū suū altissim⁹. q sctificato ⁊ purgato tūc aīam illā bn̄dictā infudit eāq; ab originali pctō pseruauit. Nec incōuenienf dr̄ corp⁹ ei⁹ sctificatū anteq̄ eēt rōnali aīa viuificatū. Nā ⁊ inaīata ⁊ insensibilia sanctificari dicunt. vnde tēplū Salomonis sctificatū fuisse testat dn̄s. iij. Reg. ix. dicēs salomoni. Sāctificaui domū hec quam edificasti mihi. tabernaculū q̄ȝ sctm̄ ⁊ vasa tēpli sanctificata dicunt. Nu. vi. ⁊ Exod. vl. ⁊ multe alie irrōnales creature appellant sctificate vt declarat Alexā. de ales in. iij. sen. dist. ix. ar. j. q. j. Uerū qr nōnulli btē virginis deuoti dicūt ꝙ lȝ ipsa bn̄dicta mr̄ dei habuerit potentiā ad peccandū. sicut habebāt primi parētes ante lapsum. nō tn̄ vnq̄ habuit aliquā corruptionē in aīa nec etiā in corpore dicētes ꝙ de⁹ q̄ ab eterno elegit dictā virginē i matrē cū sit īfinite potētie potuit ordinare ⁊ statuere vt de semīe pmoꝝ parētuȝ anq̄ peccarēt illa portio reseruaret imaculata p quā deberȝ ipa vgo ɔcipi. ⁊ sic facere descēdere p oēs gnationes vsq; ad illā. sic dixerūt qdā facta fuisse de carne vbi. put refert Sco. in. iij. dist. iij. Hoc autē qr possibile deo. ⁊ cōgruū fuit etiā p ɔceptiōe btē virginis factū fuisse pbari pōt ex rōne ponēda in sequēti pte hui⁹ sermonis. Et ex rōnibus adducēdis in alijs sequētib⁹ sermonibus. Itē posito ꝙ hoc non fecerit dicūt ꝙ saltē ē credēdū ꝙ illud semē parētū btē vginis q̄ debebat ipa ɔcipi voluerit deus pri⁹ purgari q̄ illa ɔcipet ex eo. Sed qd̄ ē forti⁹ dicūt ꝙ posito ꝙ ipa btā vgo ɔcepta sit ex semine infecto. potuit tn̄ deus facere vt corpus illud nullā ɔ̄traxisset feditatem: sed immaculatū esset. si eīm vt ait apostolus ad Ro. ix. pōt figulus de eodeȝ luto vnū vas facere in honorē ⁊ alia in ɔtumeliā. quare hoc facere non potuit ops deus? Preterea experientia teste multa gnant ex corruptiōe ⁊ feditate pvirtutē nature: q̄ tn̄ nō ɔtrahūt illā corruptionē vel feditateȝ. Ergo multo forti⁹ hoc facere potuit natura naturās, scȝ de⁹. cui dr̄ Job. xiij. Quis potest facere mūdū de immūdo ɔceptū semine. Itē dicunt ꝙ si aliqs sāct⁹ repiat dixisse ꝙ btā virgo ɔcepta fuit de semīe corrupto siue infecto: debet intelligi de corruptione penalitatis q̄ nō causat originale pctm̄. nō aūt de corruptione feditatis que est cā originalis pctī. Qualr̄ autē sola corruptio feditatis causet originalē culpā ⁊ nō corruptio penalitatis declarat sctūs Bona. in. ij. sen. dist. xxx. ar. ij. q. j. Ideo ad pdictā auctēȝ sctificauit ⁊c. Rndet ꝙ sanctificatio dicit. multis modis.
Primo sctificare idē est qd̄ i n gr̄a ɔfirmare. Sctm̄ eīm ideȝ est qd̄ firmū. vt dicit glo. in. §. sancte. Insti. de rerū diui. ⁊ notat in l. sanctū. ff. eo. ti. Et hoc modo bti dicunt sancti ⁊ sctificati. qr sunt in dei gr̄a confirmati. Et ita itelligit illud Esa. xiij. Qui in psona dei dicit. Mādaui sanctificatis meis ⁊ loquit de angelis q̄ nunq̄ peccauerūt et tn̄ sanctificati dicunt. Et iō pdicta auctas sanctificauit ⁊c. pōt de hac sctificatione intelligi. qr btā vgo fuit in hoc mūdo in gr̄a ɔfirmata in ɔceptiōe filij sui. vt ait Bern. in epl̄a ad Lugdunenses. ⁊ btūs Bona. in iij. dist. iij. ar. j. q. vj. Et Tho. in. iij. pte sum. q. xxvij. ar. v. i rn̄sione ad scd̄ȝ arg. Et Alex. de ales in. iij. pte sum. tracta. j. q. lxxviij. ⁊ Rib. in. iij. di. iij. ar. j. q. iiij. Hec ergo auctoritas intellecta de gr̄e ɔfirmatione non arguit matrem dei in originali pctō fuisse conceptā. Et hāc expōnē sequit btūs frater michael de carchano i suo. j. qdragesimali de pctō. sermone. xiij. dicēs. ꝙ est quedam singularis sanctificatio qua aīa sanctificat

Sctificatō dr̄ multipliciter

Correlarium

non purgatione a culpa q̄ non est: sed colla tione gr̄e ꝛ ꝯfirmatōe ita vt non possit pec care mortal̄r aut venial̄r. Et hoc modo fuit
J sanctificata virgo maria. h̄ ille. Alio mo do dr̄ qs sctificari q̄ ab oī actu carnis absti nēs deo seruit ꝛ ministrat ī sinceritate cor dis ꝛ virtute. Et h̄ modo dicūt q̄dā mulie res sanctimoniales. ꝛ sil̄r religiosi ꝛ oēs boni eccl̄ie ministri dicūt scti. et ideo Aug. Ambro. Hiero. ꝛ Grego. in suis ep̄lis ep̄os sctissimos appellāt. Illud eciā dr̄ sctm̄ qđ ē cultui diuino dedicatū. vt p3 p. c. q̄ semel. et. c. qm̄. xix. q. iij. ꝛ. c. altare. de cōse. di. j. et iō nazarei hac rōne dicebāt scti. vt p3 Nu. vj. Cū igit btā virgo plena fuit oī virtute et speculū oīs sctitatis ꝛ toto tp̄e vite sue seruiuit deo absq3 macula vt ait Amb. li. ij. de virginitate. eiusdē cultui sp̄ fuit dedica ta. Ideo bn̄ de ea dr̄. Sctificauit taberna culū suū altissim⁹. Istas em̄ virtutes ꝛ scti monias habuit p̄ncipal̄r a gr̄a dei a q̄ oē datū optimū ꝛ oē donū perfectum descē dit. Jac. j. Quia non sum⁹ sufficientes co gitare aliq̄d a nobis q̄si ex nobis. sed oīs sufficiētia nr̄a ex deo ē. ij. ad Cor. iij. Quia x̄po rp̄s erat non tm̄ homo: s3 etiā de⁹. ideo dicebat Joh. xvij. Ego sanctifico meipsu3. Hec ergo auctas. sctificauit ꝛc. sic intelle cta nihil derogat sctissime v̄ginis cōcepti o ni. Alio modo dr̄ aliq̄d sctificari. i. de non sancto sctm̄ fieri. Et h̄ aggregatū non sctūs pōt intelligi dupl̄r. vt colligit ab Arist. in ij. Peri. her. ꝛ ab Alex. de ales in. iij. sen. di. ix. ar. j. q. ij. s. negatiue tm̄ ꝛ negatiue simul ac priuatiue ꝛ ꝯrie. Negatiue tm̄ dicit non sctūs ille q̄ non habet p̄fectione3 virtutum vel non est ī gr̄a dei confirmat⁹. vel qui nō habet actu sanctitatē. l3 nō habeat opposi tum sanctitatis. sicut ꝛ catulus ante noue3 dies dr̄ non vidēs. qui tm̄ p̄prie non potest dici cecus. Item non sctūs appellat ille q̄ est magis p̄nus ad bonū q̄ ad malū. non tn̄ semel aliquod pctm̄ mortale habet. et in hoc statu etia3 hodie inueniunt multi. Et talis fuit btā virgo in conceptione. que ꝛ si non haberet pctm̄ originale nec actuale. tn̄ p̄pter hoc vt aliqui dicāt nō erat sancta: ꝛ sic erat non sctā negatiue tm̄. Et ob h̄ san ctificauit eā altissim⁹: nō a corruptiōe pctī quod in ea non erat: sed grām ꝛ sanctitatē in ei⁹ anima infundendo. Alio modo dicit non sanctus negatiue ꝛ priuatiue simul et contrarie qui habet oppositum sanctitatis

sc3 peccatū. sicut hoc modo diceretur non vidēs ille q̄ est cecus. Et talis non fuit glo riosa virgo maria. Et ideo hoc modo non fuit sanctificata. Alio modo idē est sanctifi cari quod de sancto magis sanctum fieri. vt inquit Richar. in. iij. dis. iij. ar. iij. q. iiij. Et hoc probatur per illud Apocal. vltimo. Qui sanctus est sanctificet adhuc. Et tali modo sanctificari apostolos a p̄re suo ro gabat x̄ps Joh. xvij. dicens. Pater sanctifi ca eos: cum tamen tunc essent sancti: vt ait Alex. de ales vbi. s. allegans glosam super p̄dicta verba dicentē. Sanctifica eos vt de sanctitate vite p̄sentis p̄ueniant ad san ctitatē iusticie finalis ꝛ simili modo sancti ficauit beatā virgine3 altissimus: qui eam in sanctitate ꝛ gratia mirū ī modū augmē tauit. Alio modo aliq̄d sanctificari dicitur cum a contrarietate sanctitatis. i. ab oī pec cato elongatur. sicut ꝛ de christo ait aposto lus ad Hebre. vij. q̄ fuit segregatus a pecca toribus. quibus tamē nunq̄ fuit cōiūct⁹. Et hoc modo beata v̄go santificata dicitur quia ab omni peccato fuit elongata. Alio modo sanctificari idem est quod pluribus modis sanctū fieri. vt inquit Rich. vbi. s. Et hoc modo beatā virgine3 deus sanctifi cauit cui multiplices sanctificatiōes infu dit. sicut de x̄po quoad humanitatem dici tur Act. x. Unxit eum dn̄s sp̄ūsancto ꝛ vir tute. per quam vnctionem sanctificatio de notat. Alio modo sanctificari accipitur p̄ demōstratione siue declaratione sctitatis. vt ait Alex. de ales in. iij. p̄te sum. q. iij. dicē. q̄ potest accipi fieri sanctū p̄ innotescere quia tunc res dr̄ fieri quādo innotescit. Et ide3 dicit in. iij. sen. dis. ix. ar. ij. q. iij. Et hoc modo etia3 filius dei dr̄ sanctificat⁹ a p̄re ip̄o atestante qui de seipo ait Joh. x. Que3 pater sanctificauit. Tabernaculū ergo suū sanctificauit altissim⁹ q̄ btē v̄ginis sctitatē oībus declarauit. Alio mō sctificari ide3 est qđ sanctitatē honorare. vn̄ celesti patri dicim⁹ illud Mat. vj. Sanctificet nomen tuū. i. sanctitas nōis tui ab oīb⁹ celebret ꝛ honoret. Et h̄ modo tabernaculū suu3 san ctificauit altissim⁹: q̄ gl'iosa3 virginē super oīm choros angelor̄ exaltauit atq3 ei⁹ scti tatē magnificauit. Et iste expōnes debent ab oībus approbari. Uerba em̄ debēt expo ni in nobiliori significato. §. sed quotiens. Insti. de iur. na. gen. ꝛ ciui. Itē in potiori. l. j. §. qui in p̄petuū. ff. si ager vecti. vel em.

pe.& in eo significato q̄d magis conuenit. l.& puto.vbi glo.ff.fami. hercis.&.l.si olei. C.locati.Et.l.si uno.ff.eo.&.l.si titi⁹.ff.de vsuris. Iste aūt expōnes magis ꝯueniunt mris dei & filij eius dignitati. vt patere pt ex p̄cedētibus & etiā in sequēti pte huius sermonis melius declarabitur.ergo &c.Ex quib⁹ oībus patet solutio ad oīa argumēta in contrarium adducta.

Pars tertia huius sermōis que dicit confirmationis.

Q Uia vt inqt gl.in rubrica.ff.q̄d metꝰcā.gaudent breuitate moderni:& circūitus ꝓlixi debent euitari.l.j.in p̄n.C. cōia de lega.quia ētiā ait Ric.poeta i li.de nuptijs. Sermo breuis longo gratior esse solet.Iō vt breuitati intendā hanc verissimā cōclusionē de imaculata ꝯceptione btīssime virginis vnica tm̄ rōe cōprobabo que dr̄ sufficiētis diuisionis.Sm̄ em̄ regulas logicales argumētū a sufficiēti diuisione bonū est. hoc aūt argumentū validū in iure appellāt legiste argumētū a sufficiēti partiū enumeratiōe.de quo p gl.in rubrica. ff.de actio.& obli.& Insti.de obli.q̄ ex q̄si ꝯctu nas.in p̄n.Fit aūt hoc argumētū q̄n posita aliq̄ sufficiēti ac necessaria diuisione postea aliq̄ ei⁹ ptes ꝯfutant.reliq̄ aūt infert vel vna earū tm̄ alijs oībus negatis. Arguēdo igit tali argumēto dico q circa ꝯceptionē ꝟgīs marie necesse ē cernere vnā de q̄nq opinionib⁹ videlʒ.aut q ipa bn̄dicta ꝟgo non fuit capax grē p̄seruationis a pctō originali.Et ideo nō debet ei talis honor attribui:cuius nō fuit capax & idonea ad illū.l.vt gradatim.§.et.qui lege.ff.de mu. et ho. Aut q deus nesciuit illā preseruare. Aut q non potuit p̄seruare. Aut q noluit eā p̄seruar. Aut q potuit & etiā voluit preseruare. Prima opinio est falsa.q: beata ꝟgo fuit capacissima grē p̄seruationis ab originali pctō.Cū em̄ fuerit capax vt esset mr̄ dei:& virgo pfecta an̄ partū.in partu.& post partū.Cūq meruerit eleuari sup oēs āgelicas hierarchias & effici regina celoꝝ quāto magis fuit capax huius grē vt sine pctō originali ꝯciperet :certe multo plus Qui em̄ est capax maioris dignitatis & excellētie:multo est capacior minoris.& cui cōcedit q̄d est maius.videt etiā cōcessū q̄d ē min⁹.l.iuris gentiū.§.adeo.ff.de pac.l.in eo.ff.de reg.iur.l.legatū.&.l.ad rem mobilem.ff.de procur.notat in.l.cui pacto.ff.de seruis ex.& in.c.ex parte.de deci.et in.c.j.de torne.et.c.cui .licet.de regu.iu.in.vj.

Scd̄a quoq opinio est falsa.videlʒ q deus nescierit p̄seruare beatā ꝟginē:cum oīs sapia ab ipo sit Eccl'i.j. Ipse em̄ est infinite sapie. Unde ad Ro.xj.inqt Paulus O altitudo diuitiarum sapie & scie dei &c. Tertia aūt opinio videlʒ q deus non potuerit eā p̄ſuare est falsissima.q: est cōtra p̄mū articulū fidei q̄ dicit. Credo in vnū deū patrē oīpotētē. Negat em̄ ei⁹ potētiā ꝯ illud Lu.j.Apud deū nō erit ipossibile oē ꝟbū. Disputare aūt de potētia p̄ncipis ē crimē sacrilegij.l.ij.C.de cri.sacri. Clarū est ergo q de⁹ potuit ipam virginē p̄ſuare Cū em̄ vt.s.patuit peti original.dānatio sup filios ade ex decreto diuino ꝓueniat.seqt q ipe deus pōt reuocare tale decretū.oīs em̄ res p q̄scūq causas nascit.p easdem dissolui pōt.c.oīs.de re.iu.&.l.j.C.q̄n.liceat ab empti.dis.et.§.fin.Insti.qb⁹ modis tollit obligatio.&.l.nihil tam naturale.ff.de reg.iur.Immo p̄nceps pōt nō solū suspēdere legē p ipm̄ factā aut etiaʒ total'r reuocare sed etiam priuilegia ꝯtra ipaʒ cōcedere.vt etiā tenet Car.florētinus in cle.j. de testa.& Inno.in.c.que in eccliaꝝ.de cōsti.Nemo em̄ pōt sibi dare legē a q̄ recedere non liceat.l.si quis in p̄n.ff.de leg.iij.&.l.lucius.ff.de fidei cōmis.lib.&.l.quod autē.§.j.ff.de dona.inter viruʒ & vxor.&.argu.ff.de le.j.l.cum filio.& de arbi.l.j. Principē aūt posse annullare & suspendere leges suas et circa eas dispensare patet p lea q̄ habent per gl.& doc.in.l.fi.C.si ꝯtra ius vel vti. pu.&.§.sed quod p̄ncipi placuit.Insti.de iure na.gen.& ci.quia eius est soluere cui⁹ ē cōdere l.q̄ dānare.ff.de re iudica. Q̄d aūt deus potuerit p̄ſuare btām ꝟginē ꝓbatur rōe maioritatis sic.deus potuit facere maiora q̄ & fecit.ḡ potuit facere minora.Añcedens ꝓbat multipl'r esse verum primo sic.Deus potuit materiā p̄mā creare de nihilo & naturā angelicā sine omi pctō q̄d est maius.ergo potuit facere q̄d est min⁹.s.preseruar matrē suā ab originali pctō.Secundo potuit deus facere de minori maius nullo addito.& sine rare factione sicut fuit in multiplicatiōe q̄nq panū.Iob.vj.& coste Ade Geñ.ij. Nā de costa Ade potuit facere euā quā fecit mr̄em oium hoim sine originali macula.ergo & matrē suā potuit p̄seruare

Argumentuʒ a diuisione.

Primū mēbrū.

De⁹ potuit matriā p̄seruare.

ab oī macula. Tertio pōt de⁹ facere formas cōicabilē p se stantē sine mā. qd̄ et fecit. vt pȝ in sacro altaris qd̄ ē supra naturā. ꝗ ꝛc. plura em̄ pōt deus facere ꝙ nr̄ intellectus intelligere: vt ait Ric. de sctō vic. in. iiij. de trini. Qui ꝗ potuit aīam lazari educere de limbo. vt iterū corpus viuificaret. ꝛ ꝑ ꝯn̄s ipm informaret. de q̄ miraculo hr̄ Ioh. xi. potuit ꝛ mr̄em suā a morte oīs pctī p̄serua re. Ipse etem̄ deus q̄ de potētia sua absolu ta posset oīa creata ānihilare ꝛ iterū crea re. etiā mr̄em suā potuit preseruare. Ait em̄ Aug. in li. de regimine pncipuȝ: ꝙ pnceps pōt a lege sua subditos suos liberare ꝛ cir ca ipam legē dispēsare, ꝛ eā annihilare. qd̄ et fecit de⁹ in legib⁹ suis. Nā preceptum de circūcisione qd̄ datū fuit Gen̄. xvij. vt omē masculinū circūcideret: fuit pmo suspēsuȝ in desto ꝑpter laborē itineris. Josue. v. c. Deinde totalr̄ ānullatū est: ꝛ datū ē sacrm̄ baptismi loco eius. vn̄ nūc circūcisio nihil valet. vt hr̄ ad Gal. ij. Preceptū qȝ qd̄ fecit generalr̄ Leuit. xxi. videlȝ ne qs acciperet vxorē meretricē dispēsauit cū Osea ꝓpha cui p̄cepit accipe vxores fornicariam. vt ha bet eiusdē. j. c. Item legē quam tulerat de mr̄imonio pcipiens vt q̄ acciperet vxorem nūꝙ dimitteret eā oībus dieb⁹ vite sue. vt habet Deut. xxij. Postea suspēdit ꝯcedens ꝙ si vxor nō iuenerit grām in ocul̄ mariti vel ꝑpt̄ aliquā feditatē possit eaȝ repudia re. Deut. xxiiij. qd̄ repudiū seu diuortiū per mittebat in testamento veteri ad euitandū homicidiū. quā ꝯcessionē postea xp̄us an nullauit excepta cā fornicatiōis. Mat. xix. Similr̄ non spoliare primū fuit lex a deo data Leuit. xix. Immo erat lex naturalr̄. vt potest ꝓbari p. c. j. pma di. ꝛ tn̄ ipam legē gn̄alē suspendit icasu pticulari. ꝛ circa illā dispēsauit qn̄ iudei egyptios spoliauerūt Exod. xij. Dispensauit qȝ cū abraā vt habe ret filios d ācilla. Gen̄. xvj. vbi dicit Nico. de lyra. ꝙ ipe abraā nō peccauit: quia hoc fecit ex dīna reuelatiōe. Item lȝ p cursum nature deus ordinauerit ꝙ sol nūꝙ quie sceret a motu suo vsꝗ ad diē iudicij. vt di cit magr̄ sentē. in. iiij. di. xlviij. c. vltio. tn̄ fe cit ipȝ quiescer̄ p spaciū vni⁹ diei. Josue. x. Licet qȝ sit cōtra naturā corpis solaris re trocedere cursu suo. tn̄ deus fecit illum re trocedere decē lineis. Esa. xxxvij. q̄ a deci ma hora retrocessit vsꝗ ad primam. Licȝ etiā Ezechias rex iuda esset i vltio termio

dierū suorū. tn̄ potuit deus illi supaddere q̄ndecim annos sicut ꝛ fecit. vt in eodeȝ. c. habet. legē qȝ quā tulerat ꝙ mulier dep̄ hensa i adulterio deberet lapidari. Deut. xxij. suspendit in casu pticulari qn̄ dispen sauit cū muliere adultera. Joh. viij. lȝ etiā legē tulerit in penaȝ pctī di. Gen̄. iij. Me mēto homo ꝙ puluis es ꝛ in puluerem re uerteris. tn̄ ꝯtra legē istā dedit priuilegiū Enoch vt adhuc nō sit mortu⁹. Geneb. v. Et silr̄ Helie. iiij. Reg. ij. Qui adhuc viuunt ꝛ sunt in paradiso terrestri. Et credit a qui busdā idē de sctō Johe euāge. ꝑpter illud Joh. xxi. Sic eū volo manere donec veniā Et iō dr̄ p̄uilegiū q̄ priuat leges. vt inquit Arch. in. c. p̄uilegia. iij. di. Vel q̄ ē priuata lex alicui pticulariter cōcessa. vt dr̄ in. d. c. p̄uilegia. ꝛ in. §. his ita rn̄det. xxv. q. j. ꝛ in c. abbate. §. si vo. de vbo. signi. Modo ad ꝓpositū dico ꝙ licȝ deus legē statuerit ꝙ oēs q̄ nascerent de semine pmoꝝ parentū dānationē pctī original̄ incurrāt. tn̄ p̄uile giū dare potuit genitrici sue vt nasceretur sine culpa ꝛ cuȝ originali iusticia ac plena grē. Deus nāꝗ nō allegauit potentiā suaȝ legi sacroꝝ. vt inq̄t sctūs Tho. in. iij. parte sum. q. xxvij. ar. j. in sol. pri. argu. Et illam grām quā infundit in aīa in baptismo po tuit sue mr̄i infundere in primo instāti sue cōceptiōis. vt ꝓbat Sco. in. iij. di. iij. q. j. ꝛ ꝯn̄ter facere eā sine pctō. Itē potuit paren tibus beate v̄ginis p̄uilegiū dare ꝙ prima ꝓles quā gn̄arent eēt sine reatu culpe ori ginalis. Eius em̄ est tollere cui⁹ est dare. l. eius est. ff. de reg. iur. ꝛ oīa q̄ vno iure con trahunt. ꝯrio iure pereūt. l. oīa. ff. eo. titu. Et ideo qd̄ de originali pctō p decretū dei gn̄ale statutū est potuit p aliud ꝯriū tolli: Immo qd̄ forti⁹ ē potuisset de⁹ si voluisset etiā alios ex adam ꝓpagatos p̄seruare ab originali pctō ꝛ totalr̄ annullare decretuȝ ac legē ꝯtrahēdi pctm̄ origiale si sue altissi me maiestati placuisset p rōnes predictas Ille o igit̄ q̄ Danielē i medio leonū potuit a morsib⁹ eoꝝ defendere. Dan̄. vj. potuit ꝛ beatā virginem ab originalis pctī vulnere ꝛ morsu p̄seruare. Et qui potuit grauitatē ferri suspēdere ꝛ ꝯtra naturā fecit illud na tare. iiij. Reg. vj. potuit etiaȝ in matre sua legē grauē origialis pctī suspendere ꝛ ꝯtra cōeȝ alioꝝ cōceptionē ipaȝ ꝯcepi ꝛ p creari facere. Ille etiā q̄ scpsit lapideas tabulas sine stilo ferreo, matrem qȝ suam fabricare

potuit sine originali pctō. Et qui produrit panē in heremi terra sine aratri pfossione: potuit etiā beatā virginē i deserto humāe gnationis sine peccati trāsfrictione pducer. Et q̄ de virga Aaron sicca fructū virides et pulcherrimū fecit exire. Num. xvij. potuit etiā de iudaica pgēie p pctm̄ arida spōsaʒ suā originali iusticia decoratā ac rutilantē educer. Et qui vt habetur Dan. ij. precidi fecit lapideʒ de mōte sine manibus. potuit etiā genitricē suā pcreari facere firmā et solidam in grā sine pctī admittionibus. Ille etiā qui potuit facere vt virgo cōciperet et pareret sine corruptōe et virginitatis amissione: multo magis potuit pcedere vt ipsa pcipet sine crimine. Et q̄ fluxū aq̄ potuit retinere et ptra naturā suā fecit fluuiū iordanis retrocedere. Josue. iij. Aquas etiā maris fecit cōdensari et esse q̄si p muro filijs israel. et nō fluere: ita vt siccis pedib⁹ p mare rubrū trāsirēt. Ero. xiiij. Potuit siliter fluxū pctī originalis in sua bndicta matre restringere. ita vt mare corrupte gnatiōis pmoꝝ parentū immaculata posset anima ptransire. Ille q̄ʒ qui rubū in igne positū potuit ab incēdio liberare. Ero. iij. Et Danielē cū socijs i medio ignis ne cremarent defensare. Dan. iij. Et Jonam in vētre ceti seruauit icolumē. Jone. ij. Potuit etiā matrē suam ab igne peccati et a morsu diaboli atq̄ ab omni originali macula preseruare.

Quarta quoq̄ opinio ē falsissima. videlʒ q̄ deus potuerit quidē matrē suā ab originali macula pseruare. sed noluerit. hoc em̄ presupposito p vero necesse esset fateri q̄ xp̄s nō fuisset bon⁹ fili⁹ erga suā genitricē. Bon⁹ etem̄ fili⁹ tenet diligere matrē. l. velutí. ff. de iusti et iur. et. l. mime. ff. de reli. et sumpti. fu. debet q̄ʒ eā ab oībus piculis et damnis ꝺm suā possibilitateʒ liberare. ꝺm Alex. de ales. in. iij. parte sum. i tracta. iiij. pcepto d̄calogi. et Rich. i. iij. di. xxix. arti. j. q. vj. qui ait q̄ fili⁹ tenet amare parentes suos fideles sup om̄s iustos. et angelos ac sanctos excepto xp̄o ac btā v̄gine. Cū igit xp̄s ab eterno elegerit beatā virginē i matrē. iuxta illō qd̄ canit. Elegit eā de⁹ et p̄elegit eā. Cōcludendū est q̄ ipe cui oīa futura erāt p̄ntia ac cetis malis ac dānis peccati originalis eā voluit p̄seruare. vt boni filij debitū adipleret: Impiū em̄ esset si fili⁹ differet induere matrē suā nudā. cū posset illā decēt vestir̄ eāq̄ pmitteret cū nuditat vituperio exire: seu alia incōmoda sustinere a q̄b⁹ ipe eā posset liberare. Iniq̄ssimum em̄ est patrē vel matrē egere cui⁹ fili⁹ sit in facultatib⁹. l. si q̄s a liberis. §. si impubes. ff. de. li. agno. Mala autem q̄ ex originali pctō p̄hūt inter cetera sunt hec. Nā q̄libet illud ptrahens primo priuat⁹ remanet grā spūssancti et iusticia originali. ꝺm theologos in. ij. dist. xxx. q̄ iusticia originali ꝺm Nico. de lyra sup eplaʒ ad Ro. v. est q̄dam humane nature rectitudo ꝺm quā corpus aīe subijcit et vires interiores rōni. Iteʒ p ipm pctm̄ aīa deturpata et maculata dicit ꝺm Tho. in. j. parte sum. q. lxxxvj. Iteʒ per pctm̄ ipm pdidit homo dn̄iuʒ oīm aīaliū. vt declarat sanct⁹ Bona. in. iij. dist. xv. Itē punit moriēs i pctō originali eterna pena q̄ in eternū priuat dīna visiōe et glia paradisi ꝺm theologos in. ij. dis. xxxiij. Multas alias penas ptrāseo cā breuitatꝫ q̄ icurunt ex pctō originali. solū illud referā qd̄ iquit glo. i. c. p baptismū. de cōsecra. dis. iiij. di. Nota q̄ q̄druplex est pena originalis peccati. precludit ianuā celestē. ppetuo dānat causa ē mortis tpalis: et facit impotētē ad resistendū vitijs. Inferēte q̄ tam maximuʒ damnū ipo originali pctō in aīa illud contrahēte ex q̄ efficit filia ire. vt d̄r ad Ephe. ij. et p̄nter inimica dei: et serua diaboli. qua seruitute diabolica nil turpi⁹. et vitupiosi⁹. Unde dicit Sco. in. ij. di. xxvij. Culpa originalis macule ē maxia pena nature itellectualis iter oēs penas sequit q̄ xp̄us si nō luisset p̄seruare m̄reʒ suā a tātis malis cū posset nō fuisset bon⁹ fili⁹. Immo p̄ pceptū legis fecisset de honore parentuʒ. Exod. xx. Deut. v. et Matth. xv. Nō em̄ honorasset eā sicut potuisset: imo eā multū inhonorasset et vilipēdo habuisset. vnde potuisset appellari impi⁹ filius. iuxta notata p Bal. in l. cōgruētius. in fi. C. de patria ptāte. Iteʒ potuisset nūcupari ingrat⁹ filius iuxta notata p eundē Bald. in. l. j. C. de ingra. li. et cui⁹ dictis colligit q̄ ille q̄ nō honorat matrē suā est impi⁹ et ingrat⁹ fili⁹. sed hoc est nefas dicere de nr̄o benignissimo redēpto e quo nunq̄ fuit melior fili⁹ erga matrem suā. qui illi fuit obediēs et reuerētissim⁹ in oibus. Lu. ij. Et nō venit soluere legeʒ: sed adimplere. Matth. v. Unde Aug. i. quodā sermone ait Nunq̄d nō ptinet ad benignitatē dn̄i m̄ris honorē seruare q̄ legē soluere nō venerat: sed adimplere. lex autē sicut

Mala origina lis culpe.

Pena origina lis culpe.

Quartū mēbrum.

Filius

Filius

honorē matris precipit. ita et in honorē dā nat. ideo incōuincibiliter ↄcludit veritas v. ꝛ vltime opinionis. s. ꝙ deus non solum sciuit ꝛ potuit pseruare beatā virginē ab originali peccato cuius grē ipa erat capacissima. sed etiā voluit ipam omnino preseruare. Cum igit nihil possit diuine resistere volūtati. Gen. vltimo. c. Cūqꝫ voluntas bene placiti diuini sit irreuocabilis. ꝛ necessario execution demādet. vt ait Alex. de ales in. iij. parte. summe. in tract. de lege eterna q. v. ꝛ Scotus in. j. distin. xlvj. ac Tho. in. j parte summe. q. xix. ar. vij. Cū in super oia quecūqꝫ voluit deus hec ꝛ fecerit ps. cxiij. Ipse em dixit ꝛ facta sunt. ps. ante penul. Sequit hec verissima cōclusio ꝙ deus qui ab eterno voluit ꝛ ordinauit beatā virginē ab originali macula preseruare illā absqꝫ dubio pseruauit. ꝛ ad hoc adduci pōt illud Augu. in. iij. li. de libero arbitrio dicentis. Quicquid tibi vera rōne faciendum occurrit sciās deū fecisse bonoꝝ omniū conditorē. hec ille. Ea propter canam⁹ dulciter ipi gloriose virgini illam antiphonā quā pro themate nostro assumpsimus. Sicut fecit deuotus doctor Alexāder de ales qui in fine vite sue: ad reuerentiam predicte virginis ipsam antiphonam decantauit dicēs. Tota pulchra es maria. ꝛ macula originalis aut mortalis vel venialis peccati in te nunꝙ fuit et his dictis feliciter migrauit ad dominū meritis eiusdē intemerate virginis cui sit honor ꝛ gloria in secula seculorum. Amen.

Quītū mēbrū.

De eadem purissima conceptione.
Sermo secundus.

M

Fundamēta eius

in mōtib⁹ sanctis. ps. lxxxvj. Sm ecclesie catholice fidem nullius pure creature conceptio maioribus extitit priuilegijs decorata ꝙ btē virginis. Ideo in officio visitationis eiusdē dr. Beatissima virgo maria a suis est pmordijs dn̄o consecrata. ꝛ hoc ē qd in verbis ppositis psalmista cecinit dicēs. Fundamēta eius i mōtibus sanctis. Unde sciendū est ꝙ mons in sacra scriptura multiplr accipit. Primo pro xpo iuxta illd ps. lxvij. Mōs dei mōs pinguis mons in quo beneplacitū est deo habitare in eo. Fundamentū igit beate virginis. i. cōceptio fuit in hoc mōte sancto. i. in pseruatione filij factum siue facta. Sm illud Genes. j. In principio creauit deus celum ꝛ terrā. i principio: idest in filio sm glosā. Moraliter autem per celum intelligi pōt anima virginis: per terram aūt corpus ei⁹ Utrūqꝫ em deus pater simul cū filio ꝛ spū sancto absqꝫ vlla corruptione aut macula fabricauit. Et ideo sequit in eodem caplo: Et spūs domini ferebatur super aquas. s. peccatoꝝ ab earū submersione beatā virginem pseruans. Secūdo montium nomine intelliguntur angeli. iuxta illud ps. cxxiiij. Montes in circuitu ei⁹. i. angeli. sm glo. In his montibus btā virgo fundata est. s. in puritate angelica. Tertio per montem intelligitur grā dei. iuxta illud Gen̄. xv. c. In monte saluū te fac. quod moralr exponitur. i. ad dei grām ascēde vt salueris. In hoc mōte gratie diuine fundata est dei genitrix. Non em ipsa concepta est in aquis peccatoꝝ ꝛ i abysso originalis delicti sicut alij hoies. In quoꝝ persona plangens Dauid exclamat ps. lxviij. di. Saluum me fac deus qm̄ intrauerūt aque vsqꝫ ad animā meā. Infixus sum in limo pfundi ꝛ nō est substantia. Beatissima igit virgo gratia filij sui a pelago vitioꝝ liberata iuxta illud Prouer. viij. Necdum erant abyssi. s. peccatorum. ꝛ ego iam cōcepta eram. s. in dispositione dei qui ab eterno ordinauit eā debere concipi in altissimo monte gratie pseruantis. Ideo bene dicit i verbis ppositis. Fundamēta eius in montibus sanctis et ratio assignat in eodē psalmo cum dicit Homo factus est in ea et ipse fundauit eā altissimus. Ista autem fundamenta olim fuerunt aliqualiter mundo ignota. sed modernis temporib⁹ per diuinas reuelatiōes fuerunt mirabiliter demōstrata. quod preuidēs in spiritu Dauid propheta dixit ps. xvij. Reuelata sunt fundamenta orbis terrarum. Immaculata enim beate virginis conceptio fundamentum extitit solidū salutis mundi inquātum pter ipsius virginis puritatē ac sanctissimam humilitatē incarnatus est in ea saluator orbis. De hac domo dei fundatā in montibus dr Ezech. xliij. Ista lex est dom⁹ in summitate mōtis omnes fines eius sanctum sanctorum. Et in sequenti caplo dicitur. Repleuit gloria domini domū dn̄i. i. beatam virginem. de cuius illibate virginis conceptione tres cōsiderationes faciemus.

Mons dr multiplr.

Prima dicet argumentationis
Secda satisfactionis.
Tertia probationis.

Pars pma in q ponunt argumeta ptra pceptione beate virginis.

Prima ratio

Epre argumetatoib' ls falsis argui pot ptra beate virginis coceptione. Prima qrus dr defunctiois sic. Pctm originale fuit ca mortis. qd si no fuisset homo no fuisset mortu'. vt dicut theologi in.ij.di.xx. Et pbat p illo qd dixit de' pmis paretib' Gene.ij. Quacuqz hora comederitis ex eo morte moriemini. Sz beata virgo maria mortua est corporalr. vt testatur Hieronymus in smone ad Eustochiu ergo pctm originale incurrit. Si em pctm originale no habuisset. videretur q morti subiacere non debuisset. Nam pena solum suos debet tenere autores.l. sancim'. C. de pe.l.si pena.ff.co.tit.l ob maritorum.C.ne vxor pro ma.z.c.illud.xi.q.iij z.c.romana de senten.excomu.lib.vi.z.c. placu t. z.c. nullius.z.c.iudei.j q.iiij.z.c.peruenit. De his que fi.a maio.par.capli.vbi dicit. Ibi debet esse pena vbi est delictuz qz ergo reo que culpa caret in damnu vocari no debet c.cognosceetes.de costi. Ideo si beata virgo no habuit culpa originalis peccati videret iniuste morte ptulisse. Immo q necessario debebat esse imunis a morte p illa regulaz que dicit cessante ca cessat effectus .c.cum cessante.de appella.c.cu in firmitas de pe. et remissio.l.qd dictum.ff.de pac.l.adigere.§.quis.ff.de iurepatro.cum similibus. Qd etia habet p Aristo.ij.physicoru. z.ij. de generatione. Cu causa mortis sit pctm. dicete apostolo ad Rom.vi. Stipedia peccati mors. Et.v.c.eiusdem eple. Per vnum hoiem pctm intrauit in mudu.z p peccatu mors. Et.j.ad Cor.xv.iteru dicit. Stimulus aut mortis pctm est quia autem tulit penalitatez peccati originalis. scz mortem corporale:q est effect' ipius pcti z ad positione effect' sequit positio cause.l.si qs.ff de pena.testa.videt etia q ipa traxit peccatuz pmoz parentu.cum alijs de quib' inquit Aug.xiij.de ciui. dei.c. iij. Fatendum est pmos quide hoies ita fuisse institutos. vt si no peccassent nullu mortis gen' experiret Sed eosde pmos pctores ita fuisse morte mulctatos.vt quicquid ex eoru stirpe esset exortum eadem pena teneretur ebnoxiuz.

Secunda ro

Secda ro dr ablatiois. sic arguedo. Qui dicit beata vgine sine pcto cocepta aufert ei hanc peminentia z puilegiu q ipa sola cocepit filiu sine originali pcto. z sic magis grauat q honorat. quia hoc puilegiuz est magis singlare cuz ei soli copetat q pcipi sine originali. qd etia xpo couenit. Nullus aut debet magis grauari q honorari.l. impetrator.in pn.ff.de le.ij.z.§.h solux insti. de sin.re.p fideico.re.et.l.si hereditatez.ff. man.ergo zc.

Tertia ro

Tertia ro dr clausionis sic. Tota causa clausionis ianue paradisi fuit peccatum originale. vt colligit ex glo.in.c. per baptismu.de conse.di.iiij. Si ergo bta virgo non fuit cocepta in ipo.sequit q introire debuisset in paradiso si decessisset an incarnationis xpi mysteriu:cum no haberet peccatu retardans ab ingressu ianue celestis. Sed hoc est falsum z cotra determinatione oium doctoru theologoru [in.iij. di.xviij. vbi dicut q ianua padisi non fuit aperta ante passione xpi. vnde in quodam smone Hiero.inqt. Sanguis xpi est ianua paradisi. Ergo concludenduz videt q fuit in originali peccato cocepta.

Quarta ratio

Quarta ro dicit humiliationis .arguendo sic. Conditio maioris humilitatis expressiua fuit bte vgini a filio tribueda:vt ei eet similis quo exinaniuit semetipm forma serui accipiens in similitudinem carnis peccati. ad Philip. ij. Sed maiorem exprimit humilitate incarnatio de virgine peccato obnoxia q de virgine sancta. Ergo decuit q mat dni qnqz fuerit salte originali peccato maculata. Et confirmari videt per illud dictum Hiero. super.j. Matth.c.dicetis Notanduz in genealogia dni nulla sanctaru assumi mulieru.sed eas quas sciptura rephendit: vt q pter pctores venerat de pctorib' nasces oium peccata deleret.

Quinta ro

Quinta ro dr falsificationis. sic arguedo. Nullo falso honore rationabilr honoranda est beata virgo maria. Peccatu em est laudare aliquem de virtute aut de bono quod non habet. vt inquit Alexan.de ales in .ij.parte summe in tractatu de vitio adulatiois. Et de hoc habet.xxv.di.§.als. Sed dicere ipam conceptam sine originali est ipsam falso honorare.cum hec opinio se videat fundare in h q in omi possibili est beata vgo honoranda ex quo sequeret q deus eaz honorauit in omu sibi possibili:quod falsum est: quia multa potuisset deus facere beate virgini

que nō fecit. aliter fecisset eam immortalē et ab origine sua beata. ꝛ ꝙ nō ↄciperetur ex ↄcubitu viri ꝛ mulieris. ꝛ sic nō eēt magis privilegiatus xp̄us ꝙ̄ beata ṽgo. ꝗ. ꝛc.

Sexta ratio. Sexta rō dicit̄ obligatiōis sic. Illud est beate virgini attribuēdū ꝙ ipsam deo reddit magis debitricē ad gratiarum debitas actiones sed habere tantā gratiaꝫ quātam nūc habet. ꝛ fuisse ab originali purgatam: est magis inductiuum ad maiores gratias referēdas rōne maioris obligatiōis bn̄ficij accepti: quia tāto magis qs alicui tenetur quāto ab eo plura bn̄ficia recepit. vt inq̄t. Tho. ij. ij. q. rj. ar. j. ergo ꝛc. Et hec rō cōfirmat̄ p parabolā saluatoris. Lu. vij. de duobus debitoribꝰ dicētis. Cui multum dimittitur multū diligit. cui autē minꝰ dimittit̄ minꝰ diligit. Munera em̄ ꝛ honores quoscunq̧ obligant. vt inq̄t glo. in. l. si mulier. ff. ad velle. ꝛ ideo quo maius est donum eo maior est obligatio. iuxta illud Gregorij. in quadā homel. cū augent̄ dona rōnes etiaꝫ crescunt donoꝝ.

Septima rō. Septima rō dicit̄ filiationis sic. quicūq̧ generat̄ ex mr̄e subiecta alicuiꝰ dn̄io subiectus nascitur eiusdē dn̄i potestati. quia partus sequit̄ ventrē. l. cum legitime. et. l. penult. §. preterea si ancilla. ff. de sta. homi. ꝛ. l. partuꝫ. C. de rei vendi. ꝛ l. idem pōponius. §. idē scribit. ff. eo. ti. sed beata virgo generata est ex matre subiecta ṡuituti originalis pctī: imo etiam ex patre eideꝫ ṡuituti obligato. Ergo ꝛ ipsa subijci debuit eidē originali pctō. Et ista sufficiāt quātum ad argumēta impugnātium conceptionem virginis gloriose.

Pars secūda huius ṡmonis que dicitur satisfactionis.

Q

Et talibus beatissime mr̄is dei innocentiaꝫ impugnātibꝰ ipsa valde cōquerer̄ dicēs illud Job vj. Quare detraxistis ṡmonibꝰ veritatis. cū ex vobis nullus sit qui possit arguere me. Ad increpādū eloq̄a ↄcinnatis ꝛ in ventuꝫ ṽba ꝓfertis. nō em̄ inuenietis i me iniquitatē hec illa. que etiā de p̄dictis eam vituperare querētibꝰ cū filio suo lamētatur dicēs p̄s. xxx. p ꝓpham. Audiui vituperationē multorū cōmorātiū in circūitu. In eo duꝫ cōuenirent simul aduersum me accipe aiam meā cōsiliati sunt. Ego autē in te speraui dn̄e. dixi. deus meꝰ es tu. in manibus tuis sortes mee. Eripe me de manu inimicoꝝ meoꝝ. et a persequētibꝰ me. Erubescāt impij ꝛ dedrcant̄ in infernuꝫ. muta fiant labia dolosa. q̄ loquunt̄ aduersuꝫ me iniq̄tateꝫ in supbia ꝛ in abusione. Psalmo quoq̧. xl. iterū dicit. Aduersuꝫ me susurrabant oēs inimici mei: aduersum me cogitabāt mala mihi. verbū iniquū cōstituerūt aduersuꝫ me. Et infra. In hoc cognoui qm̄ voluisti me. qm̄ nō gaudebit inimicꝰ meus sup me. Me aūt ꝑpter innocentiā suscepisti. ꝛ cōfirmasti me in cōspectu tuo i etnuꝫ. Ipsis quoq̧ aduersarijs suis potest dicere virgo benedicta illud quod in argumentū inq̄t iuriscōsultus in. l. domitiꝰ labeo. ff. de testa. s. aut vana est ↄsultatio vr̄a. aut non intelligitis de quo disputatis. s. ↄceptiōis mee innocentiā ꝛ puritatē. Et rōnē huius innocētie sue assignat di. illud p̄s. xvij. deꝰ p̄cinxit me ṽtute. posuit immaculatā vitaꝫ meā. Ideo curiosis disputatoribꝰ volens satisfacere ꝛ eiusdē intemerate virginis puritatē defensare. ipsius ṽginis fretꝰ sapiā que vt dī Sap. viij. scit ṽsutias sermonuꝫ. ꝛ dissolutiōes argumentoꝝ.

Solutio ad p̄mum. Ad primam rōnē que defunctionis dicta est respōdeo sequēdo doctrinā Scoti i. ij. di. xix. ꝙ lꝫ hō in statu innocētie potuisset nō mori. et ita de facto fuisset: quia nunq̄ mortuꝰ fuisset. obediendo deo ꝛ comedēdo de ligno vite: tamen corpus humanum de se erat corruptibile ꝛ mortale. ꝛ potuisset mori. vt dicit magister in predicta distinctione. puta Si non fuisset trāslatus in paradiso terrestri vel etiā si ibi non comedisset de ligno vite p quod fiebat restauratio humidi radicalis de perditi per consumptionē naturalis caloris. Et ꝙ hoc sit verum: probatur per dictuꝫ Aristo. in p̄mo libro de generatione scꝫ ꝙ oīe compositū ex quattuor elemētis est corruptibile. Item oīe compositum ex cōtrarijs est corruptibile. ṡm eūdem phm in. v. Physicoꝝ di. cōtraria adinuicem sunt corruptibilia. ꝛ. iiij. Physicoꝝ iteruꝫ dicit: oīa que fiunt et generant̄ in tempe. etiam corrumpunt̄ in tempe. ꝛ in eodē lib. etiam inquit. Oīe corruptibile necesse est aliqñ corrūpi. scꝫ nisi per supnaturalē dei gratiā preseruet̄. ꝛ ob hanc causam dicit Augu. i ij. lib. de baptismo paruulorum. ꝙ etiam si christus nō fuisset occisus. mortuus tamē esset. ꝛ defecisset senio. ꝛ idem recitat Scotus in. iij. di. xvj. q. j. Similiter si deus hominē nouiter de terra formaret: nulli dubium ꝙ sue nature derelictꝰ moreretur. p rō

nes pdictas. qd etiã est bm sniam pbi i.s. physicoꝝ. τ.x.ethicoꝝ. Et iõ ptz solutio ad argumẽtũ de morte vginis. qꝛ licꝫ necessitas moriendi et alia multa mala. τ pene qꝫ plures a deo īfligant ꝓpter originale peccatũ: nõ tñ mors absolute ꝯsiderata: τ possibilitas moriendi. et alie multe naturales passiones. vt fames: sitis: somnus τ hmõi. sunt ꝓpt pctm̃: imo etiã esse potuissent in hoie innocente τ naturaliter fuissent. vt s est ostẽsum. Dico ergo ꝙ licꝫ deꝰ nũqꝫ infligat penã alicui sine cã. tñ non semp eã immittit ꝓpter pctm̃. Uñ sciendũ est bm Bedam τ magistrum i.iiij.di.xv.c.s. ꝙ multis de causis flagella a deo mittunt hoibꝰ. Aliqñ vt p exẽplũ patientie iustoꝝ flagellatoꝝ ceteris detur exẽplũ patiẽter tolerandi aduersa. Uñ Tobie.ij. dꝛ de ipso Tobia. hanc aũt tentationẽ ideo pmissit deꝰ euenire illi vt posteris daret exẽplũ patientie eiꝰ. sicut τ beati Job. multis em̃ crassantibus opus est exẽplo. l. aut facta. § fi. ff. de penis. Aliqñ aũt dantur ad custodiã vtutũ. ne superbia eos tentet. vt Paulo.ij. ad Coꝛ.xij. τ vt pmaneat ĩ humilitate. Job.x. Si iustꝰ fuero nõ leuabo caput meũ supbiẽdo saturatꝰ afflictione τ miseria. Aliqñ ad incutiẽdum terroꝛẽ. Job.vj. Terroꝛes dñi militãt ꝯtra me. Aliqñ ad hoc vt hõ nõ sequat carnales voluptates vel mũdi vanitates. Uñ Petrꝰ riga. in biblia vsificata inqt. Uult implere viã balaã sꝫ trita flagellis: Et diuina vidẽs tardat asella viã. Amplecti mũdũ quoꝛũdã vota laboꝛãt: Sed votis obstat vbere trita caro. Nã nos a vitijs mũdanis sepe retardat Coꝛporis anxietas. damna. flagella. fames. Aliqñ vo dãtur flagella ad sui cognitionẽ. Esa.xxvj. sola vexatio dabit ĩtellectũ Aliqñ ad stimulandũ ad bonũ. Michee.ij. Surgite τ ite qꝛ non habetis hic requiẽꝫ. Aliqñ ad instructionẽ τ exercitũ virtutuꝫ. Judicũ.iij. De sunt gẽtes quas reliqt dñs vt erudiret israel. Aliqñ ad dilectiõis diuine indiciũ. Uñ Apoc.iij. ait dñs. Ego quos amo: arguo τ castigo. Aliqñ ad coꝛrigenda vel purganda peccata. vt marie lepra. Numeri.xij. Facit ad hoc qd dicitur in auť. vt nõ luxuriẽtur contra na. circa mediũ. s. propter talia delicta: fames. terremotus ac pestilẽtie fiunt. Aliqñ ad initiũ pene ppetue vt herodi Act.xij. Et anticho.ij. Macha.ix. quatenus hic ostendat quid in futuro sequatur. Aliqñ ad gloꝛiaꝫ dei. vt ceco nato. Job.ix. Aliqñ ad cumulum meritoꝝ p patiẽtiã. vt bto Job eiꝰ. s.τ.ij. ac vlti.c. Illas ergo naturales passiões que in xpo fuerũt τ etiam in primis parentibus in innocẽtia remanentibꝰ fuissent. τ similiter mortẽ deꝰ voluit beatam virgineꝫ subire. nõ propter peccatũ originale vl' actuale: qd ĩ ea nũqꝫ fuit. sed ad augmentũ meritoꝝ τ alijs multis de causis que infra ĩ tractatu de assumptiõe dicẽtur. videlꝫ in sermone. s. pte.iiij. Ut enim inquit Sco. in.iij. dist.iij. potest mediatoꝛ recõciliare aliquẽ vt auferantur ab eo pene inutiles sibi τ relinquatur ĩ penis sibi vtilibus. quia igitur culpa originalis non fuisset vtilis beate virgini: ideo filius dei mediatoꝛ ipsius nõ pmisit eaꝫ esse in sua matre quia vo pene tpales ei valde vtiles esse poterant ad acquisitionẽ maioris premij per patiẽtiã. ideo eas pmisit deꝰ esse in beata vgine. nõ quia cõtraxerit peccatuꝫ originale. Sed qd est foꝛtius dico ꝙ etiã ꝯceptus in peccato originali põt mori τ nõ ꝓpter exoluendã penã originalis peccati. sicut ptꝫ d Lazaro τ alijs resuscitatis qui bis sunt moꝛtui. Una autẽ mors tm̃ est debita ipsi originali pctõ. ergo illoꝝ mors scda non ꝓcessit ꝓpter punitionẽ ipiꝰ pcti originalis. Et simili moꝛte nõ causata propter culpã obijt beata virgo. Et ad h adducere possumꝰ dictũ magistri Jacobi d voragine oꝛdinis pdicatoꝝ in sermõe de plãctu beate vginis. vbi ait. Si qs bñ consideret inueniet ꝙ q̃ acceptioꝛ fuit deo τ sanctioꝛ. ille magis afflictus est in mũdo. nõ quidẽ ad purgatõeꝫ peccatoꝝ. cũ nullũ habuerit beata vgo. que fuit immunis ab oĩ peccato. sed ad maius meritũ τ premium consequenduꝫ. Respõdẽdo ergo ad argumentũ ꝙ cessante causa: cessare dꝫ effectꝰ. Dico ꝙ hoc ẽ verũ qñ effectꝰ causatur solũ ab vna causa. Sed qñ plures cause eque pñcipaliter cõcurrũt ad ꝓducendum aliquem effectũ. ita ꝙ quelibet earum est causatiua effectus. tũc posito effectu nõ sequitur positio cuiuslibet cause. τ silr cessante vna cã non cessat effectus. vt notatur ĩ. §. affinitatis. Insti. de nupti. τ. l. si ventri. §. de bonis. ff. de priuilegijs cre. Bar. in. l. ita stipulatꝰ. ff. de v. ob. Cũ ergo cause hũane mortis sint plures. vt declaraui ĩ.ij. pte rosarij sermonũ: sermõe.xxxvj. parte.iij. Cumqꝫ deus diuersis ex causis immittat morteꝫ τ alia flagella vt. s. patuit. sequitur ꝙ licꝫ in beata

Multis de causis deꝰ flagellat.

Quare virginẽ Mariã optuit mori cũ non habuerit originale pctm̃

virgine cessauerit vna mortis causa: nõ de buit cessare ipsa mors: ɔcurrẽtib⁹ alijs cau sis naturalib⁹ ꝛ diuinis de q̃bus in predic to sermone rosarij diffuse dictũ ẽ: ꝛ ẽt infra dicã in supradicto tractatu de assumptõe. Et iõ nõ tenet ista cõsequẽtia virgo maria mortua ẽ: ergo habuit originale pecc̃m. nã nõ ꝓbat hoc ẽe ꝙ ad hoc cõtigat abesse. l. nõ hoc. C. vnde legi. Probatio enim debet necessario concludere. l. Nec natales. vbi Bal. C. de ꝓba. c. i pñtia. ex eo. Preterea posito ꝙ mors sit ꝑpᵗ sequellã pcĩ adhuc nõ seqꝛ ꝙ si aliq̃s nõ sit i origiali pctõ ɔcep tus ꝑpter hoc nõ debeat mori: q: vna grã põt cõferri sine alia. ꝛ sic ex separatis non inferꝛ vt ait glo. in. l. creditori. ff. de no. op. nũ. deus ergo potuit remittere culpã pcĩ matri sue. ꝛ non tollere penã. ad ostẽdẽdũ ꝙ etiã ipsa fuit ꝑ filiũ suũ redẽpta ab origi nali pctõ. cui mors debebaꝛ ꝛ ꝙ erat de il la stirpe hoĩm q̃b⁹ statutũ ẽ semel mori. vt dicitꝛ ad Heb. ix. Ad scdam rõnes q̃ dicta est ablatiõis. Rñdeo negãdo maiorẽ. sc3 ꝙ data immaculata ꝟginis ɔceptione tollatꝛ ꝓuilegiũ ꝙ ipsa sola filiũ sine pctõ ɔcepit. Nam sola habuit filiũ carẽtẽ omni pctõ ꝑ sui naturã ꝛ essentiã. btã aũt Anna ɔcepit filiã sc3 gliosa3 virginẽ carentẽ pctõ ꝑ dei grãm pseruantẽ. Melius ergo est beatam virginẽ ambobus ꝓuilegijs gaudere ꝛ ho norari. s. sue imaculate conceptiõis ꝛ filij. q̃uis diuersimode q̃ vno solũ. duo em̃ bo na vni soli pferenda sunt. vt inq̃t Arist. iij. topicoꝝ q: sunt vtiliora. sicut ꝛ duo vincula fortius ligãt q̃ vnũ. §. s3 hodie. isti. de adop. et due rõnes pferunꝛ vni. l. cũ i adoptiuis C. de adop. Ad tertiã rõnẽ q̃ dicta est clau sionis. Rñdeo ꝙ l3 ꝑpter pcm̃ originale clausa sit ianua regni celestis. tũ nõ sequiꝛ necessario ꝙ quicũq3 absq3 pctõ originali moriebaꝛ ante passionẽ xpi. deberet illã in trare. ꝙ sibi esset aperienda. Nam Hiere mias ꝛ Johãnes baptista i vtero mr̃is san ctificati. mortui sunt sine pctõ originali. et nõ itrauerũt tũc ianuã regni celestis. Silr̃ sancti patres q̃ erãt i limbo. ꝑ fide preuise passionis xpi future. ꝛ ꝑ circũcisionẽ erãt liberati ab originali pctõ. ꝛ tũ paradisum intrare nõ poterãt. Si etiã q̃s baptizatus fuisset añ mortẽ xpi. q̃uis ꝑ ꝟtutẽ baptis mi purgat⁹ esset ab omni macula pcĩ. c. ꝑ baptismũ. de ɔse. di. iiij. nõ tamẽ potuisset celestẽ ianuã intrare. ꝛ silr̃ nõ intrasset ali quis homo ad deo nouitꝛ creat⁹ de terra. ꝛ sine originali pctõ decedẽs ante passionẽ xpi: quia deus pr̃ ob reuerẽtiã filij decreuit nullũ hoĩem celestẽ patriã intrare añ filiũ suũ. Jõ Jõhis. iij. d: Et nemo ascẽdit in ce lu3 nisi qui descendit filius hoĩs. Dicũt tñ aliq̃ ꝙ sicut deus pseruauit spalr̃ beatã vir ginẽ ab originali pctõ. ita si mortua fuisset añ passionẽ filij. spãle3 ei⁹ deputasset locu3 i quo glificata eẽt. etiã añ igressu3 celi em⁹ pyrei. s. ex diuina visiõe ꝑpter quã dici po tuisset esse in padiso. Sicut fuit latro cui dixit iesus Luce. xxiij. Amẽ dico tibi: q: ho die mecũ eris in paradiso. ꝛ tñ ipe latro nõ intrauit celũ empyreu3 ante ascẽsionẽ xpi. sed ꝑ eo dict⁹ est fuisse in paradiso: q: erat cũ xpo. ꝛ ei⁹ diuinitatẽ ɔteplabaꝛ. Jn cõi em̃ ꝓuerbio d: ꝙ vbi est papa ibi ẽ roma. vt notat Jnno. in. c. ego em̃. de iureiur. ꝛ i ca. quodcũq3. iiij. q. j. ꝛ Arch. in. ca. pñti. d pbẽ. ꝛ digni. ꝛ. vij. q. j. c. scire. Possum⁹ q3 dicerꝛ ꝙ hec oppositio ẽ vana. Nã de⁹ q̃ ab eterno pseruare matrem suã statuit. etiam ne moreref ante filiũ ordinauit. Ad q̃rtã rõnẽ q̃ dicta est hũiliatiõis. rñdeo ꝙ si ista rõ esset bona: eque ꝓbaret ꝙ mr̃ xpi fuisset sub actuali pctõ. vñ ꝑcedendo ẽm ipam ꝓ bareꝛ ꝙ ꝟgo gliosa fuisset maior peccatrix q̃ vnq̃ fuerit in mũdo. qḋ falsissimũ est. ꝛ sic dato prio incõuenieñti plura sequerenꝛ qḋ nõ debet fieri. l. ratas. ꝛ ibi glo. Allegat Arist. C. de rescin. ven. ꝛ de h̃ etiã habeꝛ in §. cogitatio in auꝛ. vt iud i. fine quoq̃ suffr. col. ij. Non obstat ergo dictũ Hiero. q: vt aliqui dicũt. nõ dicit assumi s3 exp̃mi. vt. si dareꝛ spes pctõrib⁹. nõ aũt negat q̃n i ipsa genealogia fuerint multe mulieres que in scriptura nõ rephẽdunꝛ cũ fuerint sctẽ. alr̃ falsu3 diceret vt dicit Nicolaus. de lyra sup Mat. j. c. vñ ipsemet Hiero. exp̃mit de q̃b⁹ mulierib⁹ loqꝛ. s. de Raab. meretrice. ꝛ de Bersabea vxore vrie. ac de ruth moabitide Uel potest dici ꝙ Hiero. loquiꝛ de parẽti bus remotis nõ ꝓpinq̃s. Argumẽtatio au tẽ nõ d3 fieri a remotis sed a ꝓximis. l. cũ delaneonis. §. asinã. ff. de fun. instruc. facit l. ij. ff. d sta. ho. Uel est dicendũ ẽm Nic. de lyra vbi. s. ꝙ opinio. b. Hiero. i hac parte nõ est tenẽda ꝑ rõnes ab ipo Nicolao alle gatas. quas breuitatis causa omitto. Pre terea non est credẽdũ beatũ Hiero. i dicta autoritate intelligere de gloriosa virgine maria. quã in sermone ad Eustochiũ omni

Sol. secũde rõnis.

Sol. tertie.

Sol. q̃rte.

Argumentatio.

sanctitate ac grã repletã: atq3 sine peccato
Contra fuisse testat. q2 sic esset sibi 9trari9: qđ non
rietas. psumit: ex quo 9rietas euitãda est. §. qb9
in. j. 9stitutione. Co. z maxime i textib9. vt
R in. l. ij. §. penulti. ff. si cer. pe. faciũt notata
Sol. p pano2. in. c. translato. de 9sti. Ad qntam
quinte. ratione que dicta est falsificatiõis. Rñdeo
q nullo falso hono2e laudat btã ỽgo ma-
ria l3 dicat sine petõ 9cepta. imo verissima
laus extollit. Nõ obstat qđ đ2: q de9 mlta
potuit facere zc. Quia rñdeo q ideo nõ de
Quare dit illa beate ỽgini. q2 ipsa inquãtũ hũana
xps nõ creatura nõ erat capax illo3. Act9 eñ acti-
fec ma- uo3 sunt i paciẽte bene disposito. ij. đ aĩa
riã im- z notat in. l. j. de here. insti. vbi đ2 nõ vale
mo2ta- re relictũ depo2tato: q2 est incapax. §. lega
lem. ri. z ibi glo. Insti. de lega. Et ideo de9 non
fecit beatã virginẽ imo2talem. q2 tunc non
fuisset homo. z sic xps nõ potuisset dici ve
rus homo de stirpe adã. Itẽ nõ fecit eã ab
origine sua btã3. q2 sic ess3 p oĩa eqlis filio.
Et ideo q̃uis de9 potuerit illa3 ab instanti
conceptionis beatificare. tñ q2 non decuit
ipam equari filio nõ beatificauit eã in ipo
instãti. z idem potest dici de 9ceptiõe sine
cõmixtione semis viri z mulieris opatiõe
spũssancti z de alijs filib9. Quia aũt q mr
dei 9ciperet sine crimine erat decẽtissimũ
vt in sequẽti pte hui9 sermõis declarabit.
z ipa erat capacissima hui9 grẽ. vt ostẽsum
est in p̃cedenti sermone pte vltima. z vt ibi
dẽ patuit. potuit deus illã p̃seruare. Absq3
dubio 9cludendũ est q illam p2eseruauit.
Sol. Ad sextã rõnẽ q̃ dicta est obligationis: rñ-
sexte. deo q si ista rõ ess3 bona: p ipa3 9cluderet
q btã virgo fuit in petõ actuali mo2tali. q2
si sic fuisset habuisset motiuu3 maio2is lau
Maio2 dis z gratitudinis erga deũ. z ei esset ma-
est p̃ser gis obligata tanq3 de maio2i piculo z đã-
uatio q̃ no liberata. ergo zc. Dico tñ p materia ar
suble- gumẽti q maio2 est grã p̃seruationis z ma
uatio. io2 donatio ipsius q̃ subleuationis a petõ
vt declarat Sco. in. iij. di. iij. q. j. z i. iiij. di.
xxij. Nam maio2 grã fieret hoi qui deberet
i foueã luto z putredie ac sterco2ib9 plenã
cadere si p̃seruaret ne caderet: q̃ si pmitte
retur cadere. z postea subleuaret z mũdar
tur. Parabola aũt allegata non 9cludit in
casu nostro: quia pposita fuit de duob9 de
bito2ib9 qbus vtriq3 fuit debitũ dimissu3
z ambo ceciderãt i obligatiõe. Et ideo ibi
solum fit comparatio rõne subleuationis.
Vñ ex illatione nõ seqt q grã subleuatõis

sit maio2 gratia p̃seruationis. immo p illã
parabolã pbat oppositũ. Nã ibi dicit glo.
Aug. q cõmissa z non cõmissa donant: q2
nullus est q aliqua cõmittat: qn ali9 posset
eadẽ cõmittere nisi 9seruaret. Beata ergo
virgo maria ab o2iginali petõ z ab oĩbus
actualibus p grãm dei p̃seruata super oẽs
hoies illi fuit debitrix. z p 9sequẽs grata.
Quãto eñ maiorẽ grãm quis ab aliq reci- Ad gra
pit. tanto magis ei obligat z ei gratus esse tiã obli
debet. l. si quis in graui. ff. ad sill. z. l. si vt gatur.
certo. §. nunc videndũ. ff. cõmo. et. l. p̃sbri.
C. de episcopis z clericis. Et hanc respon-
sionem app2obans Sco. in. iiij. distinctio-
ne. xiij. ar. iij. questione. j. inqt: q nullus ẽ
cui deus pauca donet ex hoc q pauca con-
misit qn sit eidẽ aliud bñficiũ datũ maius
q̃ est donare. s. p̃seruare ab alijs in quo ca
dere potuisset z cecidisset nisi 9seruat9 fuis
set a deo. z sic fuit cũ btã virgine. Augusti.
quoq3 in lib. confessionu3 z in sermone de
magdalena dicit. Illud dimittit qđ deo re
gente non 9mittit. Ad septimã z vltima3 S
ronẽ que dicta est filiat ionis. respõdeo Sol.
q l3 de lege cõi oẽs nati ex matre serua na septie.
scant serui. vt in allegatis iurib9 in rõe op
posita. z multo magis si nascant ex ãbob9
parẽtib9 seruis. vt patuit. đ. sermõe. j. par-
te. iij. Tamen potest dñs o2dinare q vnus
fili9 qui nascet ex ancilla sua nascat liber.
ipa tñ matre remanẽte serua. Et sic q oẽs
qui nascent ex ea sint liberi: vt habetur j. l.
cũ inter veteres. C. de fidei com. lib. q textº
videt determĩare questionẽ nostrã. Inter
veteres eñ dubitatio fuit. vtrũ hoc posset
fieri. Et ibi impe2ato2 determinat q sic. ex
qua decisione ostendit q l3 beata virgo p
genita sit ex mr̃e serua o2iginalis peccati.
tamen ex diuina o2dinatione ipsa libera z
immunis nasci potuit a p̃dicta seruitute.
Et de hoc. etiã mo2aliter potest exponi tex.
in. l. lex nature. ff. de statu ho. vbi dicit. lex
nature hec est: vt qui nascit matrẽ sequat:
nisi lex specialis aliud inducat. hoc ibi qđ
fuit in casu nostro.

Pars tertia huius sermonis que dicitur
p2obationis.

b Sacram virginem Mariam si-
ne o2iginali macula fuisse con- T
ceptã p2obabimus b2euitatis
causa solũ vnica ratione. Ratio
eñ est aĩa legis. l. cũ ratio. ff. đ bonis dã. z
tantum valet allegare rationem quantum

legē.l. scire opz. §. sufficit. vbi Bal. ff. de ex- cu. tu. Bar. ĩo in. §. vltimo. in ꝓemio. ff. di- cit ꝙ vbi habem⁹ rationē ꝛ legē: magis in- herēdum est rōni. ꝛ allegat glo. in. l. adeo. ff. de acqui. re. do. qᷦ notat etiã Angelus dicēs. ꝙ allegare legem vbi habem⁹ rōnē nihil aliud est ꝙ̄ mētē cōfundere. ꝛ hᷦ inq̄t in cōsilio. xxiij. qᷦ dictū allegāt nouissimi in. l. illã. C. de colla. Sufficiēter ergo de- clarari ꝛ ꝓbari poterit inocētia ꝛ puritas ĩginee ꝯceptiōis rōne fortissima ꝛ inexpu- gnabili que dr̄ electiōis. Cui⁹ fundamentū pōit beat⁹ Tho. i. iij. parte summe. q. xxvij. arti. iiij. di. Quos deus ad aliq̄d eligit: ita preparat ꝛ disponit: vt ad illud ad qᷦ eli- gūtur iueniant̄ idonei. iuxta illud apl̄i. ij. ad cor. iij. Idoneos nos fecit ministros no- ui testamēti. Sapiēs em̄ regulator ea que sunt ad aliquē finē dz regulare ꝺm ordinē ipi⁹ finis. iux̄ dictū pℏi. xj. metaphysice. ꝛ ꝓbat̄ p. c. ꝓdest. xxiij. q. v. facit ad p̄dicta ꝙ p̄nceps assumēdo aliquē ad officiū suuz dr̄ velle dispēsare cū eo meliori modo q̄ p̄t l. quidã ꝯsulebat. ff. ꝺ re. iudi. Itē aliud di- ctū. s. ꝙ q̄ vult cōseq̄ns: vult etiã omne ne- cessariū antecedēs. l. ij. ff. ꝺ iur. om. iu. ꝛ. ꝺ. l. quidã ꝯsulebat. ff. de re iudi. Itē illud qᷦ dr̄ in. l. ij. C. de cri. sa. s. ꝙ crimē ē sacrilegij dubitare an is dignus sit quē impator ele- gerit. Sed gloriosa virgo maria fuit electa diuinitus ab eterno vt esset mater dei. ipa dicente illud Eccl. xxiiij. Ab initio ꝛ ante secula creata sum. ꝛ Prouerb. viij. Ab eter- no ordinata sum ꝛ ex antiquis anteꝙ̄ ter- ra fieret. que oīa attribuit eccl̄ia beate ĩgi- ni. ergo deus p grãm suã eã ad taz mirabi- le opus idoneã p̄seruauit. Ūn de btã ĩgie dici pōt illud Gen̄. xxiiij. Hec ē mulier quã p̄parauit dn̄s filio dn̄i mei. i. xp̄o. vt expo- nit Frã. de mayro. in sermōe de ꝯceptione eiusdē ĩgis dicēs ꝙ de⁹ p̄r eã p̄parauit. i. ante parauit ꝙ̄ sordida esset: qᷦ fecit p gra- tiã singularē. Et hᷦ est qᷦ illi dixit angelus Luce. j. Inuenisti grām apud deū. sed non fuisset idonea mat̄ dei. si vnꝗ̄ vllo tp̄e vel etiã in momēto fuisset per peccatū ancilla diaboli. qa non modica filij ignominia est si parentē habeat seruū. vt dr̄ in. l. j. ff. de li- be. causa. vn̄ diabol⁹ potuisset impropera- re. xp̄o dicēs. Genitrix tua prius fuit serua mea ꝙ̄ mat̄ tua. Ante fuit filia ire ac mor- tis ac maledictiōis ꝙ̄ gr̄e. pri⁹ filia diaboli ꝙ̄ dei. Ergo concludendū est ꝙ per diuinã

Ratio et lex idez va- lent.

Maior ꝓposi- tio.

Minor ꝓposi- tio.

ꝯclusio

gratiã preseruata fuit ab omni ꝯtagione ꝛ infamia atꝗ̄ seruitute pc̄ti. ꝛ a subiectiōe diaboli. vnde ipa agit de hᷦ grãs deo dicēs illud ps. xxx. Saluasti de necessitatib⁹ aīaz meã. nec ꝯclusisti me in manib⁹ inimici. Et hec veritas cōfirmatur autoritate Ambro- sij in sermōe ꝺ natiuitate virginis di. Nisi fallimur iaz terra illa benedicebat̄ in cuius medio dn̄s salutē operaret̄ ꝛ ex qua ĩitas oriret̄. supne itaꝗ̄ bn̄dictioni p̄parabatur terra in hominē ꝓcreata ex qua nascitura esset gl'iosa virgo que celesti bn̄dictiōe sin- gulari replēda erat priuilegio. Et noe a do- mino benedicit̄. ꝛ i filios sem ꝛ iaphet pa- terna ei⁹ bn̄dictio dirigitur. Sanctissimuz naꝗ̄ dei genitricis marie corpus ante scl'a ad generandū dei filiū predestinatū prope finē mūdi nasciturū: iã i his quos predixi- mus fratrib⁹: sub quadã imagine bn̄dice- batur. ex cuius medio salus mūdi oriretur Nūq̄d nō tibi benedicebat̄ hūanitatis ca- ro cū inde nascereris gl'iosa ĩgo. Tibi ꝓfe- cto bn̄dicenda erat caro humana i tuis ꝓ- genitoribus. q̄ ex castissimis viscerib⁹ illū eras paritura peccatorib⁹ qui ē sup oīa be- nedictus. constātissima ꝓculdubio abrae fides audire meruit. ꝙ i semine ei⁹ bn̄dice- rentur oēs gētes. Diuine itaꝗ̄ dignatiōis ꝓrogatiua p̄parabat̄ quedã stirps iudaica ex qua celestis luminis porta nasceret̄ vir- go maria. quã eterna dei dispositiōe vnige- niti filij dei matrē futuraz certissime scim⁹ predestinataz. hec ille. Si ergo beatissima virgo vt digna esset mater dei fuit ab eter- no p̄parata ꝛ bn̄dicta. ꝓfecto valde in con- gruū esset dicere ꝙ aliquãdo fuerit p pec- catū maledicta. Et ideo i sermōe ad custo- chiū Hiero. inquit. Nulli dubiū est de ma- tre dn̄i quin talis debuerit esse que nō pos- set argui de peccato. quia fuisset ad impro- periū filij. sicut enim nobilitas parentum trãsit in filios. l. liberos. ff. de sena. ꝛ. l. j. C. de digni. lib. xij. nam nat⁹ ex ciue ciuis ē ꝛ natus ex comitatensi comitatēsis est. l. j. et l. assumptio. §. filius. ff. ad muni. ꝛ. l. cuz le- gitime. ff. de sta. ho. ꝛ. l. filios. C. ꝺ muni. ꝛ origi. lib. x. Et ꝓpagatio alicui⁹ clari semi- nis ꝓculdubio suaz nobilitat posteritatez lx. di. c. si gens. ꝛ in extrauagãti Iohãnis xxij. que incipit. Exe crabilis. Et de hoc tra- ctat Iohãnes de imo. i cle. j. de baptismo. in glo. sup verbo regnū. sic ecōtrario igno- minia parentuz transit ad filios. Ideo in-

Confir- mati o.

Nobili- tas trã- sit i po- steros.

quit sapiens Eccli.iij. Ne glorieris in contumelia patris tui. non est tibi gloria sed cõfusio. gloria enim hoĩs ex honore patris sui et dedecus filij pater sine honore. Quia ergo si beata virgo originali fuisset vitio maculata et corrupta: licet postea purgata et sctificata post lapsum tamen infamia pcti remansisset. quia semper de ea posset dici quod semel fuit in pctõ. profecto nullatenus est credẽdũ quod deus in pctm ipam labi pmiserit: cũ nõ possit fieri de preterito futurũ. neque ab ipso deo. Unde Hiero. ad Eustochiũ inquit. Audacter loquor cũ deus oia possit: suscitare virginẽ post ruinã nõ potest. facta enim pro infectis haberi nõ pñt: vt dr. l. l. in bello. §. facte. ff. de cap. et postli. re. et l. verũ est. ff. de reg. iu. facit. l. j. §. si vir. ff. de acq. pos. et in aut. de equali. do. §. quod tibi. col. vij. vñ inquit Bar. in. l. non dubiũ. C. de legi. hoc solo priuatur deus: quod facta pro infectis haberi nõ pñt. nõ tamen per hoc intelligitur quod deus nõ possit in hoĩe repare innocẽtiã deperditã quia hoc potest. imo facta pnia peccati quis habet ac si nullã unquam maculã contraxisset. l. imperialis. §. in pñti. C. de nup. sed intelligitur quod illud quod semel factũ est deus facere nõ põt quod factũ nõ sit. licet facere valeat quod habeatur ac si factũ nõ esset. Unde Hiero. vbi. s. et habetur in. c. si paulus. xxxij. q. v. ait valet quidẽ liberare de pena: sed nõ valet coronare corruptam. Ex quibus oĩbus sequitur indubitãter tenẽdũ quod deus dilectã sponsam suã ante creationẽ mũdi electã ab oĩs peccati turpitudine pseruauit. Quis enim est hoiem qui si posset sponsam suã facere illã nõ absque omni macula pcreare? Quis vero est ita insanus qui illã in fornicationis vitium labi permitteret. Deus aũt cuius perfecta sunt opera Deut. xxxij. pfecto sanctissimũ illud tabernaculũ btẽ vginis omni puritate et innocẽtia repletissimum formauit. in cuius sacratissimo vtero factus hõ nouẽ mensibus habitaret. Et hoc est quod beatus Ansel. in li. de cõceptu vginali. c. xviij. loquitur di. Decuit vt cõceptio illius hoĩs de matre fieret purissima tanta puritate quod sub deo nequeat maior intelligi. Cui deus pater, vnigenitum suũ quẽ de corde suo genuerat equalẽ sibi ita dare disponebat. vt esset naturaliter vnus idemque dei pris et vgis filius. et quã sibi filius substantialr matrẽ facere eligebat. et de qua spũssanctus opaturus erat vt ex ea cõciperet et nasceret ille de quo ipe pcedebat. hec ille: Nõ fuisset aũt beata virgo purissima tãta puritate quod sub deo nequeat maior intelligi: si originali fuisset pctõ maculata. Quod pfecto incõgruũ indecẽsque tãto filio extitisset. Jdeo Cirillus patriarcha alexandrinus in li. cõtra Nestoriũ ait. ppter filiũ temerariũ est in maria vgine ponere culpã aliquã vel pctm. Ea propter ipa gliosa dei genitrix sicut ego scripsi in epla ad summum põtificẽ Sixtũ. iiij. Laudatur patrio nunquam fedata cruore: Cerbereo nunquam subiacuisse iugo. et Aug. i. j. li. de natura et gra. supdicta rõnẽ cõfirmãs dicit. Excepta sola vgĩe de qua ppter honorẽ dñi nullã prorsus cum de pctis agitur hre volo qõnem. Scimus enim quod plus gre ei donatũ fuit ad vincendũ ex omni pte pctm qui cõcipere et parere meruit quẽ cõstat nullã habuisse pctm. Hac igitur virgine excepta si oẽs scti et sctẽ dei cũ viuerent interrogati fuissent vtrũ sine pctõ fuissent oẽs vna voce dixissent. Si dixerimus quia peccatũ nõ habemus ipsi nos seducimus et veritas in nobis nõ est. hec ille. Sed rñdẽt quidã non bñ itelligẽtes. Aug. de pctis tamen actualibus loqui. quorum interptatio si esset vera: necesse esset dicere Aureolũ doctorẽ Augustinum mẽdacẽ esse. Multi enim scti et sancte dei regnãt i celis qui nunquam actualibus irretiti fuere pctis. vt innocẽtes et paruuli ante ãnos discretionis post baptismũ mortui. Verba igitur Aug. sunt gñaliter de oĩbus pctis itelligẽda. quia dictũ doctoris gñaliter loquẽtis: generaliter debet intelligi. et vbi lex nõ distinguit: nec nos distinguere debemus. l. de precio. ff. de publi. Si enim de actualibus solum itelligere voluisset. bñ hoc exprimere sciuisset. vt dicit in alio pposito tex. in. l. vnica. §. finaliter aũtẽ ad deficientis. C. de cadu. tol. Jn his ergo verbis Aug. nobis ostẽdit neminẽ esse in regno celorum quẽ nõ tenuerit quandoque catena delictorum. Quidã enim originale solũ contraxerũt. et nunquam aliquo actuali pctõ mortali aut veniali macule: ti sunt vt pdicti innocẽtes et paruuli. Alij vero nõ solũ originali sed etiã actuali pctõ mortali. aut saltẽ veniali sunt ifecti. Sola aũt genitrix dei maria nullo vnquam fuit vitio deturpata quod etiã pbatur aucte Berñ. i homel. xiij. sup sermõe in cena dñi dicẽtis. Non est in filijs hoĩm magnus vel paruus tãta pdit scitate nec tãte religiõis puilegiatus honore qui nõ i pctis fuerit cõceptus. vel in pctis fuerit post cõuersatus pter matrẽ imaculati agni pctũ nõ

faciētis: sed pctā mūdi tollētis. de qua cuꝫ de pctīs agitur nullā prsus volo hīc questionē. h ille. Cōcludēdo ergo sermonē istū dico qꝫ cū ad positiones cōsequētis sequatr positio sui necessarij antecedētis. §. s. insti. de testa. tutel: cū oēs credāt beatā virginē mariā fuisse idoneā matrē dei: debent etiā credere ipam fuisse immunē ab omni labe pctī: qꝛ vt. s. dictum est aliter non fuisset cōgrua mater xpi. Et ꝗbus oībus ptꝫ intemeratā ꝟginē ab originali vituperij infamia preseruatā. Cuius meritis ac precibus ab omnibus malis ꝛ peccatis nos preseruet benedictus eius filius. Amen.

De eadem immaculata conceptione.

x Sermo. iij.

Absit rem istā facere vt imponamus crimen glie sue. j. Macb. ix. Augu. de gloriosa dei genitrice in sermone de eius natiuitate inqt. Quis laudes btissime virginis digne decātare valeat? facta est enim Maria ianua celoꝝ. sublimatio aploꝝ. laus martyꝝ iubilatio ꝯfessoꝝ. ꝯtinētia virginū. Facta est maria norma pncipū. iusticia regū. salꝰ oīm populoꝝ. glīa viduaꝝ. gaudiū angelorū. requies aīaꝝ. Facta est maria salus morū mors criminū. vita virtutū virtꝰ pugnātiū. palma victoꝝ. Facta est maria excelsa super sydera. sanctior sup oēs feminas. cuius vita inclyta cūctas illustrat ecclias. h ille. Et ideo pdicte virgini merito attribui pñt illa ꝟba scripta Judith. xv. Tu gloria hierlm. Tu leticia israel. Tu honorificētia populi nrī. Quapropter oēs deuoti eiusdē imaculate matris dei cuꝫ ab aliquo exhortantur ad credendum qꝫ ipa virgo purissima ꝯtaminata fuerit originali pctō: debēt verba thematis nrī dicere. Absit ꝛc. Sup quibꝰ tres de eadē cōceptione sanctissima considerationes faciemus.

Prima dicetur contrarietatis.

Secunda veritatis.

Tertia ꝛ vltima appellabitur stabilitatis.

Prima pars huiꝰ sermōis in q̄ ponunt argumēta ꝯtraria immaculate ꝯceptioni.

y Duobus argumētis insurgūt q̄dā vltra pdicta ꝯtra bñdicte regine celi ꝯceptionē. Quoꝝ primū dr generalitatis. Scdm vo specialitatis. Quoad primū adducunt pmo autoritates sacre scripture q̄ dicūt gnalr oēs hoīes ab adā descendētes originali fuisse pctō maculatos. Scdo autoritates sacroꝝ doctorum idē affirmātes. In sacra etenī scriptura h expssꝰ videt. iij Reg. viij. ꝛ ij. Paral. viij. vbi dr. Nō est hō q̄ nō peccet. qd nō itelligit de actuali solū qꝛ innocētes ꝛ alij multi illd nō cōmiserūt vt patuit. s. sermone pcedēti pte vlti. ſꝫ intelligit de originali. Itē Eccle. vij. inquit Salomon. Virū de mille vnuꝫ reppeꝛi scꝫ xpm fm glo. Aug. Mulierē ꝟo ex oībꝰ nō īueni scꝫ bonam. Et ps. xiij. dicit Dauid. Oēs declinauerūt: simul inutiles facti sunt nō est q̄ faciat bonū nō est vsqꝫ ad vnū. Et idem inquit deo. Non iustificabit in ꝯspectu tuo oīs viuēs. Et ps. l. iterū ait in psona cuiuslibet hoīs. Ecce enī in iniquitatibꝰ conceptus suꝫ: ꝛ in peccatis ꝯcepit me mater mea. Et ps. xxj. etiam inqt in psona xpi Erue a framea deus aīam meam: ꝛ de manu canis vnicā meā. Vbi glo. Augustini dicit: Unica est aīa xpi q̄ sola est a pctīs imunis. ꝛ Esa. liij. dr. Oēs nos q̄si oues errauimus. Et ad Roma. iij. dicit apls. Oēs in adā peccauerūt ꝛ egerēt grā dei. ꝛ ibidem. Non est iustus quisq̄. Oēs. declinauerunt ꝛc. ꝛ v. c. eiusdē eple etiā inqt Sicut p vnū hoīem pctm intrauit in mūdū ꝛ p peccatū mors: ꝛ ita in oēs hoīes mors ptrāsijt i q̄ oēs peccauerūt. Et ibidē. Per vniꝰ delictū oēs hoīes in condemnationē ꝯstituti sunt Et. xj. c. pdicte eple iterū ait. cōclusit deus oīa sub peccato vt oīm misereatur. Et ad Ephe. ij. ait. Eramus natura filij ire sicut ꝛ ceteri. Et. ij. ad Coꝛ. v. dr. Unus pro oībus mortuꝰ est ꝛ reuixit. s. xps. Sacri qꝫ doctores idē affirmāt. Vn̄ Augu. li. ij. ꝯ Jouinianū ait. Propter catholicā veritatē sancti ꝛ beati diuinoꝝ eloquioꝝ pertractatores clarissimi sacerdotes Hireneꝰ. Cyprianꝰ. Ambrosius. Gregorius. Innocentius. Johes. Basilius: quibꝰ velim nolim addo Hieronymū vt oēs omittā qui nōdū dormierūt aduersus nos ꝯferūt oīm hoīm pctō originali obnoxiam sniaꝫ. vn̄ nemo eruitur nisi quē sine lege peccati repugnātē legi virgo ꝯcepit. hec ille. Et idē. xiij. de ci. dei. c. xiiij. inquit. Oēs enī in illo fuimus q̄n vnꝰ oēs corrupit q̄ per feminā lapsus est. et in. c. firmissime. de conse. di. iiij. iterū ait. Firmissime tene ꝛ nullatenus dubites oēm hoīem qui p concubitū viri ꝛ mulieris ꝯcipitur in

pctō originali nasci. Et idē sup ps.iij. dicit xp̄s oēs pctōres inuenit. & sol⁹ sine pctō venit. & in li. de nuptijs & ↄcupiscētia etiā inquit. Oēs sub pctō nascimur: & p vnū solū q sine pctō nat⁹ est liberamur. Et in lib. enchiridion iterū ait: Per mediatorem q sol⁹ sine pctō nat⁹ est recōciliari nos oportebat

Leo Leo q3 papa i sermone natiuitat[is] xp̄i dicit Dñs noster pctī mortisq3 destructor. sicut nullū a reatu liberū reperit. sic p liberandis oībus venit.

Grego. Grego. etiā in.xj. moraliū c.vl. dicit. Sol⁹ redemptor in carne sua xp̄e mūdus extitit. q: nihil in eo p carnalē delectationē venit. Et idē sup Exodum inquit. Oēs in pctīs nati sum⁹ & ex carnis delectatione ↄcepti: culpā originalē nobiscū traximus. Et iterū idē in.xj.moral. ait. Nullus sine pctō est nisi ille q in hūc mūdū non venit ex pctō & viro. Hiero. sup Lucā inqt. Solus

Hyero. de⁹ est i quē pctm̄ cadere non potest. Amb.

Amb. quoq3 sup idē euāgeliū dicit. Sol⁹ de natis ex femina dñs iesus terrene ↄtagia corruptele non sensit s3 celesti maiestati depulit.

Hilari⁹ Hilari⁹ etiā quē refert Aug[ustinus]. in lib. ↄ Juliano ait. Jn pctō est oīs p̄ter illum q venit i silitudinē carnis pctī sine peccato. Jdē q3 Aug. in li. de pfectione iusticie dicit. Non

Augu. fuisse aliquē i hac vita hoies puto. excepto vno mediatore dei et hoīem cui non fuerit necessaria remissio peccatorum. Cū igitur terminus vniuersalis distribuat p singulis. & tantū valeat in omnib⁹ quantu3 speciale in singulis. ff. de admi. tu. l. si duo. ar. ff. de le. iij. l. si tot⁹ in prin. Cūq3 terminus distributiuus singulos spāliter cōprehēdat. l. tricia. §. fi. & l. plurib⁹. in princi. ff. de xp̄o. ob. & l. & quēadmodū. §. j. ff. de pigno. Cūq3 tantum valeat aliquid gñaliter dici sicut si singula sub eo ↄtenta numerētur. l. oēs & ibi gl. C. de prescrip. xxx. vel. xl. an. & l. ij. C. de qdri: p. Sitq3 regula dicēs. Qui oīe dicit nihil excludit. c. solite. de ma. obe. & ff. de lega. j. l. si cui & de dāno infecto. l. dāni infecti. la. §. § emptor. & xix. di. c. si romanorum. & de obser. ie. ca ij. & xxv. dist. §. j. i glo. & l. si a ↄcuratore. C. mā. Cūq3 in toto pars contineatur. c. in toto de reg. iu. li. vj. & l. si qs ff. de excep. rei iudic. & ca. penale. xiiij. q. v. Cūq3 in generalibus spālia isint. l. semp ff. de reg. iur. & l. si ita. ff. de vsu & habi. & l. legatum. & l. si totus. ff. de leg. iij. & gñaliter dictu3 gñaliter debeat itelligi. l. de pcio. ff. de publi. c. qui circa. de priui. & ff. de serui. vr. pre. l. si seruitus. vbi glo. & in. c. ij. de cō iu. lepro. in glo. penultima. videtur concludendū. q in his gñalibus locutionib⁹ cum terminis vniuersalib⁹ factis et beata xp̄o comprehēdi debeat ac si de ea spālr fuisset dictū q in peccato sit ↄcepta. Quo ad scōm argumentū qd dr spālitatis: adducūtur auctoritates sctōrum doctorum q specifice dixerunt beatā virginem in pctō originali ↄceptam fuisse. Vñ Anselm⁹ lib. ij. Cur deus hō. c. x.

An selmus. inquit. Licz hoīs xp̄i conceptio mūda sit & absq3 delectationis carnalis pctō. attamē virgo maria vñ xp̄us & a qua assumpt⁹ est. & in pctīs ↄcepit eam mater eius. & ipsa in Adā peccauit in quo oēs peccauerūt. h ille

Magr sniarum. Magister q3 sniarum l. iij. di. iij. ca. j. ait Queritur de carne xp̄i. an priusq3 ↄciperet obligata fuerit peccato. & an talis assumpta fuerit a xp̄o. Sane dici pōt & credi oportet iuxta sanctorum attestationis ↄuenientiam: ipsam prius peccato fuisse obnoxiā sicut reliqua virginis caro. sed spūsancti opatiōe mūdatā ita vt omni contagione immunis vniretur verbo. pena tñ non necessitate sed voluntate assumentis remanente. Mariā quoq3 totā spūsanctus in eā perueniēs a peccato prorsus purgauit. & a fomite etia3 peccati liberauit vel fomitē penit⁹ euacuādo vt quibusdā placet. vel sic extenuādo & debilitādo vt ei postmodū occasio nullatenus extiterit ad peccandum. hec ille. Hanc etiā opinionem tenuit beatus Thomas in

Thoś. p̄dicta di. q beata virgo maria sit ↄcepta in originali peccato. Et quidā alij doctores et theologi ibidem. Tenuit etiam hoc Jo-

Glosator decreti. hānes teutonicus glosator decreti in. c. pronūciandū. de ↄse. di. iij. & Johā. an. i. c. cōquestus. de. feri. & Arch. i. c. firmissime. de conse. di. iiij. Et beat⁹ Ber. in epl'a ad canonicos lugdunēses cu3 quibusdā alijs sctīs Cū igit ecclesia approbet dicta sanctorum patrū. vt habet in. c. sancta romana. xv. di. videtur q illi errēt & peccēt deuiātes a determinatione p̄dictorum sanctorum patrū q beatā virginem sine originali peccato concepta3 fuisse dixerunt.

Pars scda hui⁹ sermonis q dr xp̄itatis.

I Sta sunt argumēta q bus nonnulli virginis innocētiā impugnātes multos ab eius puritatis veneratione aucitere conātur. Quapropter gl'iosa xp̄o rogat suū preseruatorē deū dicens illud ps. xiij. Tu dñe

seruabis nos. ⁊ custodies nos a generatio
ne hac in eternū. Nos qz ꝟitatē defensare
volētes que vicit oīa ⁊ a nemine superaꝛ.
vt dꝛ. ij. Esdre. iij. ⁊ ī. l. fi. ff. de proba. simul
⁊ ꝯsiderātes ꝙ magis attendi dꝫ illud qđ
est in veritate ꝙ̄ qđ est ī falsa opinione. l. si
quotiēs. ff. de manu. vindi. ⁊. §. si quis rez
suā. insti. de lega. dicimus ꝙ his oībus au
torizatib⁹ non obstātib⁹ tenēda est verissi
ma opinio de imaculata cōceptione mris
dei. Non obstāt mō oīa dicta gnālia tāz sa
cre scripture qz doctorū in quib⁹ affirmaꝛ
ꝙ oēs ꝓpagati ab adam sunt in originali
pctō ꝯcepti vel similib⁹ ꝟbis idē in substā
tia dꝛ. Quia rñdeo ꝙ illa regula vniuersa
lis: q̄ omne dicit ⁊c. non hꝫ locū in his au
Quō in
telligaꝛ
tur vni
uersal'
ī sacra
scriptu
ra.
toritatibus nec ī multis alijs sacre scriptu
re q̄ regulis logicalib⁹ ⁊ grāmaticalib⁹ no
eēt subiecta. c. indignū. xxxviij. di. vnde ī sa
cra scriptura terminus vniuersalis frequē
ter accipiꝛ ꝓ maiori parte vt declarat Ni
colaus de lyra sup Mat. vt ibi. Exibat ad
Johannez hierosolyma ⁊ oīs iudea ⁊ oīs
regio circa iordanem. Mat. iij. ⁊ tñ multi
nō exibāt sed maior pars tm̄. ⁊ ibi. videbit
oīs caro qđ os dñi locutū est. Esa. iiij. ⁊ tñ
multi nō viderūt filiū dei in natiuitate ei⁹
⁊ sic ad tollēdā ꝯsequētiam sufficit dare in
stantiā. §. pauonū. insti. de re. diui. Et ideo
inquit magr̄ Bartholome⁹ pisanus in lib.
beate virginis. fructu. vij. Sacrā scripturā
vti sepe vniuersali ẜm vocē que non distri
buit vniuersalr. sꝫ tm̄ ꝓ illis quib⁹ ꝯuenit
pdicatū. vt in ista. Tot⁹ mūdus vadit post
ipm. Et est hyperbole tropus: ⁊ figura grā
maticalis. i. locutio ẜm modū loquēdi. fa
ciūt notata in. l. oēs. C. sine censu vl' reliq̄s
vbi gl. magistralis ī hac materia dat exem
plū dicēs. ꝙ hec vniuersalis oēs currūt: in
telligiꝛ de his q̄ sunt habiles ad currendū
ꝙ aūt dictio vniuersalis restringaꝛ ad ha
bilitatē. est tex. in. l. j. C. de sa. san. ec. vbi dꝛ
habeat vnusq̄sqz licentiā ī testamēto relin
quere pijs locis. qđ exponit glo. vnusq̄sqz
scꝫ habilis ad testādū. silem qꝫ restrictionē
faciunt doctores. maxime Bal. post glo. ī. l.
j. C. de fi. instru. h igitur restrictio termini
vniuersalis sepe fit in sacris scripturis. Et
h affirmat Hiero. in epl'a ad damasum pa
pā de filio ꝓdigo. vbi exponēs illud Luce
xv. Fili tu semꝑ mecū es ⁊ oīa mea tua sūt.
Intelligēs ꝑ patrē deū. ⁊ ꝑ filiū ꝓdigū po
pulū gentilē. ꝑ seniorē ꝟo iudaicū: cui de⁹
dixit. Fili ⁊c. ait sic. Quō aūt dei oīa iudeo
rū sunt. Nūquid angeli throni dñatiōes ce
tereqz ꝟtutes? Per oīa ergo intelligimus
legē ꝓphetas eloquiaqz diuina. Hec enim
eis dedit vt in lege ei⁹ meditarentur die ac
nocte. Scđm illū modū quē sepe exposui
mus scripturaꝝ oīa nō ad totū referēda eē
sed ad prē maximā vt ibi. Oēs declinaue
runt siml' inutiles facti sunt. Et alibi. Oēs q̄
Joh. x.
j. Cor.
ix. Phi
lip. ij.
venerūt añ me fures fuerūt ⁊ latrones. Et
Pau. ad Corinth. īquit. Oib⁹ oīa fact⁹ sū
vt oēs lucrifacerē. Et ad Phil'. ij. Oēs ei q̄
sua sunt querūt: non q̄ iesu xpi. hec Hiero.
Ecce ergo ꝙ auctates ꝑdicte quātūcunqz
gnāliter loquanꝛ non debēt itelligi de btā
ꝟgine. nō obstāte termīo vniuersali. Opor
tet em̄ ipas glosare sicut ⁊ ceteras quas re
fert Hiero. in ꝑdicta epl'a. Glosanꝛ aūt sic.
Expositio auctoritatum.
Oēs declinauerūt. s. q̄ mandata diuina ser
uare noluerūt. Oēs q̄ venerūt añ me fures
fuerunt ⁊ latrōes. s. q̄ a me missi nō fuerūt
Oibus oīa fact⁹ sū. s. q̄ ẜm deum fieri po
tuerūt. oēs que sunt sua querūt non q̄ iesu
xpi. s. q̄ sunt a charitate separati. propheta
etiā ps. cxv. inq̄t. Oīs hō mēdax. s. nisi ei⁹
eloq̄a a spūscto ꝓcedāt. Ille ḡ autoritates
ꝙ oēs peccauerūt ī adāz ⁊ pctm̄ originale
ꝯtraxerūt exponēde sunt. s. q̄ non ꝑ diuinā
gratiā fuerꝫ ꝓseruati. sꝫ ab adā ẜm cōez cur
suz ⁊ legē ex inordinata ꝯcupiscentia ⁊ libi
dine parētū cū carētia diuie grē ⁊ iusticie
originalis sunt ꝓpagati. Non aūt loquūꝛ
de ꝓpagatis ab adā ẜm legē priuilegiatā.
nec de ꝓseruatis ab originali pctō ꝑ grām
ꝑuenientē: sicut fuit btā virgo maria. Et ꝙ
dictas oēs auctes oporteat glosare ꝓbaꝛ.
Nā si sine aliq̄ glosa ⁊ limitatione voluerit
eas q̄s exponere: necesse erit dicere ꝙ xps
q̄ ⁊ ipe ex adā ꝓpagatione descēdit pctm̄
origiale ꝯxit. qđ esset hereticū ꝓfiteri. Si
ergo indeuote ⁊ impugnator īmaculate cō
ceptionis vt ī heresim non labaris vis au
toritates illas glosare. equemus in glosan
do lanceas ⁊ de pari ꝓcedam⁹. Tu inquies
Oēs peccauerūt in adā preter xpm per na
De propositionibus vniuersalib⁹
turā. Et ego dicā. ⁊ pter beatā virginē per
gratiā. Sciendū est ḡ ꝙ orō vlis ꝟificaꝛ
etiā dato ꝙ vna ꝑsona vel due aut tres nō
comprehēderent sub ea. vt notaꝛ ī. l. inter
oēs. ff. q̄ satis. co. vbi glo. facit tex. in. c. j. de
ꝯsti. dicēs canones custodiendos ab oib⁹.
vbi gl. excipit papā ⁊ impatorē. facit etiāz
glo. ī. c. si ꝟo. de sen. ex. ⁊ ī. l. j. C. cōia dele.

Et hoc patet Eccli. I. vbi dr̃. oĩa q̃ de terra sunt in terrã ↄuertentur. et tñ btã virgo ⁊ Johẽs euãgelista nõ sunt i terrã ↄuersi: Et Mat. xi. dr̃. Nemo nouit filiũ nisi pr̃. ⁊ tñ etiã spũssctũs eum nouit. Et silr dr̃. j. ad Cor. xv. Oĩes quidẽ resurgem9. ⁊ tñ beata virgo nõ resurget cũ sit sctificata in aĩa ⁊ corpe sup choros angeloꝝ. vt dicet̃ infra in tractatu assũptionis. Itẽ illa v̱ba. Oĩs vtriusq̃ sexus ⁊c. de peni. ⁊ re. ca. oĩs. verificant̃ etiã dato q̃ aliq̃s sit exemptus. q2 papa nõ ligat̃ p illo cap̃lo. vt ibi dic̃ Ant. d butrio. silr illa vniuersalis. Quicq̃d ligaueris sup terrã ⁊c. que habet̃ Mat. xvi. et in. c. solite: de maio. ⁊ obe. limitat̃ .j. claue non errante. vt in. c. lr̃as. de resti. spo. ⁊ ibi glo. ordĩaria ⁊ docto. Facit. l. vt gradatis. §. sed si lege. ff. de mu. ⁊ ho. vbi oratio vniuersalis restringit̃ ad idoneos ⁊ aptos cõprehẽdi sub ea. Et ad idem est. c. dilecto. ⁊ ibi glo. de sen. ex. lib. vi. ⁊. l. j. §. lex falcidia ff. ad legẽ fal. faciunt notata p Bar. in. l. j. §. nũciatio. ff. de op. no. nũ. ⁊ p gl. i. l. emãcipari. ff. de adop. silr absurditas facit legẽ restringi. vt inquit Bar. j. l. furti. §. pact9. ff. de his qui no. infa. ⁊ terminus vlis non distribuit vniuersalr quoad illos ex quoꝝ distributiõe resultaret abson9 intellectus ar. in. c. solite. in pñ. de ma. ⁊ obe. hoc autẽ esset in casu nostro. valde eñ absonũ esset ⁊ incõueniẽs q̃ beata v̱go fuisset õigiali vitio maculata. vt patuit. s̃. sermõe. ij. pte vlti. Itẽ vt dicũt theologi in. j. distin. xlvi. Termin9 vniuersalis hz q̃nq̃ distributionem accõmodam ꝓm cõem vsum loquẽdi: vt patet Joh. j. vbi dr̃. Illuminat oẽm hominẽ venientẽ in hunc mundũ. i. ꝓm Aug. nullus illuminat̃ in mũdo nisi per ipsum. multi tñ indispositi ad gr̃az non illuminant̃ ⁊ ita distribuit termin9 vlis in casu nostro vt infra patebit. Dicũt etiã theologi vbi. s̃ q̃ terminus vniuersalis q̃nq̃ non distribuit pro singulis generũ sed p generibus singuloꝝ. vt ibi. oĩs lapis p̃ciosus operimẽtũ tuũ. Ezech. xxviij. ⁊ sic non semp comprehẽdit singulos generis vel speciei cui9 fit distributio. Preterea dicere possum9 q̃ oĩs regula quãtũcũq̃ generalis: plerumq̃ patitur exceptionẽ. l. nã quod liquid. §. fi. ff. d penu. ff. le. l. cog. §. inde q̃ritur. ff. ad trebel. ⁊. §. vt aũt in auf. de non ali. aut per. re. ec. col. ij. de quo vide p Dinũ in. c. j. de reg. iu. li. vi. ⁊ p doctores in. l. j. ⁊ in. l. oĩs diffinitio. ff. eodem ti. ad hoc etiã faciunt dicta per Tho. in. iiij. parte sum. q. xxvij. ar ti. j. in. responsione ad scdm argumẽtũ. vbi arguit q̃ beata virgo non fuisset santificata anteq̃ nata p Augustinũ ad Dardanus ita dicẽtẽ. Sctificatio qua efficimur tẽplũ dei non nisi renatoꝝ est. igit̃ btã v̱go non fuit sanctificata anteq̃ nata. q2 renasci p̃supponit nasci ⁊ r̃ndet Tho. q̃ Augustin9 loquit̃ ꝓm legẽ cõem ꝓm quã non regenerant̃ aliq̃ p sacramenta nisi prius nati. cui legi de9 potentiã suã non alligauit quin aliquib9 ex speciali p̃uilegio gr̃am suã conferre posset anteq̃ nascãtur. Unde Gene. iij. dixit mulieri pme in psona oĩm. In dolore paries filios. ⁊ tñ hec lex generalis et cõis non est verificata in btã virgine. q̃ cũ gaudio ⁊ leticia dñz parturiuit. Et ideo silr est dicendũ de lege originalis peccati. Un in tractatu de ↄcep̃tiõne virginis dicit magister Petrus aureoli de mente bti Augu. q̃ excipiẽda est beata virgo a regulis generalibus que non ↄueniunt sanctitati eius ⁊ singularitati gr̃e sibi collate marie de maternitate dei. hoc autem ꝓbat̃ per dictum eiusdez Augustini q̃ generaliter loquit̃ in libro de baptismo paruuloꝝ dicẽs q̃ oĩs quotquot fuerũt vel sunt vel erũt p quotidianis defectibus indigẽt dicere orationẽ dñicam scz dimitte nobis debita nr̃a qd̃ tñ non potuit esse verũ in btã v̱gine q̃ nunq̃ aliqd̃ actuale pctm̃ commisit. Orati9 ergo quãtũcũq̃ generalis nõ semp verificat̃ in oĩbus. Unde. j. ad Timoth. ij. dr̃. De9 vult oẽs hoĩes saluos fieri. ⁊ ad agnitionẽ veritatis venire. ⁊ tamẽ non oẽs saluant̃. Silr Aug. in li. de fide ad Petrũ dicit. Firmissime tene ⁊ nullatenus dubites oĩb9 hoĩbus bonis ⁊ malis resurrectionẽ carnis in aduentu dñi futurã esse cõmunẽ et tamen hec generalis locutio non cõprehẽdit beatam virginẽ que resurrexit in anima ⁊ corpore. Ea propter exponit Nicolaus de lyra super dicto. c. ad Timo. ij. et Tho. ⁊ alij theologi in. j. distinc. xlvi. q̃ ille terminus vniuersalis non distribuit pro singulis generum sed pro generibus singulorum quod etiam sepe facit ꝓm iura. vt patet in. c. si quis oẽm. j. q. vij. et in. c. mulier. xv. q. j. et in. c. cuz humilitatis. xxij. q. ij. ⁊ i. c. nam ↄcupiscentiã. de consti. Itẽ dicũt theologi vt. s̃. q̃ sicut in illis verbis Pauli est distributio accommoda scz q̃ nullus saluatur nisi deus velit.

Joh. j. / .Cor. / i. Phi / p. a. / posi / aut / itus, — Argu. tho. — Oro generalis nõ v̱ificat̃ semp de oib9

vel liberata noiet est rndendum vt.s. dixi mus sermõe.j.parte.ij.in rnsiõe ultimi ar gumẽti. Uel dicas q vt ait Aug.sup Lucã tanta pctã qd dr cõmisisse a quantis per di uinã grãm & virtutes fuit pseruatus Quia non solũ attendit quod est sed etiam quod esse potest eo q euẽtus sunt in psideratiõe l.pater filio.ff.de here.istitu.l.ait.facte.§. euentus.ff.de penis.et.§.posteriore.insti. quibus mo.testa.infir.tertius est in.l.gene raliter.§.si libero homini.ff.de fideicõ.lib. Beata igit vgo ideo dr ab originali pecca to sctificata aut purgata vel liberata seu re dempta.quia radicalr fuit in ea habilitas ad ptrahẽdũ illd.& ptraxisset nisi p diuinã grãm pueniẽtẽ fuisset preseruata. Nã etiã nos dicimur redẽpti a morte eterna p pas siones xpi in qua actu non fuimus.sed qm in ipam laberemur si nõ pseruaremur.ali quis etiã a furca dr redimi.l3 adhuc nõ sit apphensus nec iudicatus vel suspẽsus qn pseruat ne suspendat.vt ait Petrus de cã dia in tractatu de pceptiõe btẽ vgis.Tali bus q3 locutioib' sepe vtit scriptura sacra Unde ps.ait. Uerũtñ deus redimet animã meã de manu inferi. & iterũ. saluasti me a descendentibus in lacũ &c.& Prouer. xxiij. dr illi qui corripit primũ. Aiam eius de in ferno liberabis.in quo tñ nunqz fuit. Et h etiã modo possunt solui dicta sctõr doctor rũ asserentiũ ipam vginẽ in pctõ originali pceptã. Ad autoritatẽ vo Anselmi vltra p dicta rndeo q illa vba fuerũt a quodã ma ligno & virginee puritatis aduersario ma litiose addita & Anselmo ascripte sm Sco. in.iij.dist.iij.quod patere potest: q: Ansel mus in pcedentibus & in sequẽtibus affir mat beatã virginẽ sine peccato conceptaz. Uel potest rnderi q illa vba non fuerunt ipsius Anselmi: sed cuiusdã eius discipuli ipm Anselmũ interrogãtis.Dictus enim li ber pcedit p dialogũ. Uel dicendu3 est q illa verba dixit Anselmus inquisitiue.& di sputatiue sicut et nos facimus arguentes contra conceptionẽ et ponẽtes ea que dici possent ab impugnatoribus virginee puri tatis.quẽadmodum etiã facit Salomon q in libro Eccls dicit multa in psona fatui.& multa in psona sapiẽtis. & multa falsa pro ponit.Et ita facit Ansel.nõ dicẽdo pdicta vba affirmatiue p vitate.alr pdiceret sibi ipsi. Nã oppositũ tenuit vt visum ẽ sermõe pcedẽti ptevl.& etiã patebit ifra smõe seq.

Obiectiones ... [margin, partly cut off]

Solutio autoritatis Anselmi.

ideo p illa verba nõ voluit ostẽdere mariã in originali peccato cõceptã & filiũ dei nõ: sed voluit ostẽdere differẽtiam inter conce ptionẽ matris & filij.s.q xps fuit pceptus a maria sine peccato carnalis delectatiõis Maria aũt non sic sed cũ delectatiõe con cupiscẽtie parẽtum. Non debemus ergo in herere verb.s.s3 potius mẽti loquentis.vt ait glo.iij.in.c.parat'.xxiij q.j.quia si sola verba intueamur:nequaqz xps pceptum suũ impleuit:qui non pbuit pcutienti ma xillam.vt dicit Aug.in eodẽ.c.paratus .in prin.Et in.c.humane.xxij.q.v.dicit q non debet aliquis cõsiderare vba sed volũtatẽ & intentionem.vt etiã habet in.c.pterea & in.c.intelligentia.de ver.sig & in.l.iij.C.de libe.prete.vel exhe. Facit ad hoc qd inquit Hiero.sup epl'a ad Gal.& ponit in.ca.mar chion.j.q.di.j. Nec putemus in verbis scri pturarũ esse euangeliũ sed in sensu:non in sermonũ folijs:sed in radice rationis. hec ille. Sensus ergo magis attendi debet qz verba.vt pbat per.l.scire leges.cũ duab' sequẽtibus.ff.de legi.& notatur i.l. qzuis. & ibi gl.fi.ff.de in ius vocan.& in.l.& si qs. §.idem labeo.& ibi glo.in verbo imitari.ff. de reli.& sum.fu.&.l.non dubium.& ibi gl. ij.C.de legi.& per Barto.in.l.scire oportet. §.oportet.ff.de excu.tu.et per glo.et Cinũ in.l.j.C.que sit longa cõ.& per Di.in.ca.fi. de regulis iur.lib.vj. Ad autoritatem ma gistri respondeo q non dicit beatam virgi nem peccatum originale formaliter cõtra xisse:sed eam a spũsancto in illã pueniente prorsus a peccato purgatam: et a fomite peccati liberatam:quod exponendũ est.vt s.dixi in principio responsionis huius.ij. argumenti. Ad illud vo quod inquit bea tus Thomas est dicendum vltra predicta q ipse alibi contradicit. vt in sermone se quenti dicetur. quando autem quis dicit opposita.eius dictum non debet admitti. l.vbi repugnantia.ff.de regu. iur. Dicunt tamen quidam q beatus Thomas prius cõmentatus ẽ super.iij.sentent.qz super.j quod commentum dimisit posterius ratio ne maioris subtilitatis in eo contẽte. Nõ ergo valet argumentum si dicatur. posit' est in ordine formali primus liber. ergo il lum prius commentatus est;quia simile vi demus in legibus vbi vna lex precedit in ordine aliam. & tamẽ illa que precedit est facta post illam cui pponit sicut pt3 in lib.

codicis.vt inqt glo.ī.l.vnica.§.primis. C.
de nouo co.confir.talis em̄ ordo scripture
non attendit.l.nec emi.vbi Bal.ff.de solu.
Sil'e etiā huiꝰ videmꝰ ꝙ lʒ institutōes sint
ꝑme in scholis ⁊ facte ꝑ iunioribꝰ.tm̄ post
libros.ff.⁊.C.edite sunt.et Accursius illas
vltimo loco commētatꝰ ē ƀm oñes docto-
res.Et ideo gl.ibi sunt pinguiores.⁊ sil'r fe
cit btūs Thomas vnde posterius scribens
super.j.retractauit et emendauit illud qd̄
dixerat sup.iij.In dubio enim presumitur
doctor tenere illā opinionē quā vltimo lo-
co ponit:vt ait gl.ī.l.qui filiū.§.sabinꝰ.ff.
ad trebel.Nam posteriora priorībꝰ derogāt
§.posteriore.Insti.qbus mo.testa.infir. ⁊
l.pacta nouissima.C.de pact.⁊.l.iudex. ff.
de re.iu.⁊ sil'r retractauit idē in expositiōe
sup Aue maria.de qua dicet in sermone se
quēti.parte.iij.Dicūt etiā nōnulli ꝙ btūs
Tho.sup.iij.locutus est vt doctor conside-
rando ꝯceptionē ƀm cōem cursum nature
⁊ decretum dei generale.In alijs ꝟo locis
in qbus tenuit beatā ꝟginē fuisse immunē
a pctō originali.locutus est vt deuotꝰ con-
siderando legē specialē et ꝑuilegiū matris
dei per grām filij sui illi cōcessuʒ. Sicut in
simili dicimꝰ ꝙ aliqn̄ iudex iudicat ƀm al-
legata ⁊ ꝓbata velut iudex.l.illicitas ī.§.
veritas.vbi glo.ff.de offi.presid. aliqn̄ ꝟo
vt priuata ꝑsona ƀm ꝯscientiā.l.si interru-
E ptione.ff.fini.regū.Ad autoritates autem
Solu- quorūdā sanctoꝝ quoꝝ dicta sunt ab eccle
tio au- sia approbata.q dicūt specifice ꝙ btā ꝟgo
torita- cōtraxit pctm̄ originale.Rn̄deo ꝙ quādo
tum do reperiunt aliqua dicta. sanctoꝝ abinuiceʒ
ctorum. discordantia ita ꝙ includāt cōtradictoria
q simul nō possunt esse vera.qr de quolibʒ
dicit esse vel nō esse.⁊ de nullo ambo simul
vt dicit Aristo.in postp̄dicamentis.⁊.iiij.
Metaph.Tunc lʒ dicta taliuʒ patruʒ sint
ab eccl'ia autēticata vel nō reprobata.vni-
cuiqꝫ est licitū tenere qd̄ rectius esse putat
quia cum nō possit aliqs obligari ad confi
tendū contradictoria.⁊ nullū coꝝ dictū est
reprobatuʒ.vtrūqꝫ dr autenticū:inquantū
non ꝯtinet aliquid cōtra fidē.ergo qd̄ ma
gis placet teneri potest.⁊ in tali casu veri-
ficatur illud quod dr ad Roma.xiiij.Unus
quisqꝫ in sensu suo abūdat.Et idē habet ī
c.vtinā.lxxvj.di.Uerificat etiam illa alia
snia.quot capita tot snie.vt d: in.c.cum in
sacris.de cōse.disti.iiij.Et hoc est qd̄ īquit
Aug.in li.Enchiridiō.⁊ ponit in.c. in qbꝰ

xxij.q.ij.di.In.quibꝰ reꝰ nihil interest ad
capescendū regnū dei vtrū credant an nō.
⁊ vtruʒ vera putent aut falsa.ī his errare
⁊ aliud ꝓ alio putare nō est arbitrādū esse
peccatū:aut si ē minimū eē atqꝫ leuissimū
Et Anselmus lib.j.Cur deus homo.ca.xv:
ait.In illis rebus de quibus diuersa sine
periculo sentiri possunt nullū puto anime
periculuʒ si sic exponimus diuina dicta vt
diuersis sētentijs fauere videamur: nec ar
bitror reprehendi debere.Cum igit inter F.
doctores ⁊ sctōs fuerit sepe diuersitas opi
nionū.Nā Hieronymꝰ ⁊ Gregoriꝰ videtur
tenere ꝙ Salomon sit dānatus.c. salomō
xxiij.q.iiij.c.si em̄.ꝟsi.Salomō. de pe.di.
ij.Ambrosius aūt ⁊ Augustinus vident te
nere ꝙ sit saluatꝰ.⁊ quidam etiā alij docto
res quos in generali refert glo. in dicto.c.
Salomō.Sil'r sctūs Augustinꝰ in ep'la ad
Hieronymuʒ tenet ꝙ Paulus rōnabiliter
Petrū rep̄hendit.vt ipse ait ad Galath.ij.
Hieronymus aūt sup ep'la ad Gal. dicit ꝙ
peccauit:ip̄m qui erat caput ap'loꝝ rep̄hē-
dendo.Itē inter Augustinū ⁊ hieronymū
fuit magna cōtrouersia de cessatōe legaliū
⁊ diuerse opiniones.vno tenēte ꝙ cessaue
runt.s.hieronymo.alio ꝟo ecōtra dicēte.s.
Augustino.de quibus tractat Sco.in.iiij.
distin.ij.qōne.iiij.⁊ Alexander de ales in
iij.parte summe in tractatu de cessatiōe le- In opi-
galium.Ideo harū opinionū ⁊ similiū qui niōibꝰ
libet sequi potest illā que sibi videt melior qlibʒ p̄t
vt determinat Tho. ī quadā questione de seq̄ que
quolibet.⁊ Hericus de gādauo in.iiij. quo sibi vi-
libet.q.xxiij.Nec peccat qui tenēdo vnam det me-
opinioneʒ reprobat aliā. Simile dicimus lior.
ꝙ quando lex hʒ varios intellectus.vnus-
quisqꝫ intellectus potest capi dūmodo ꝓ-
betur per alias rationes.vt inquit Bar.in
l.in ambiguo.ff.de re.du. dicit etiam ꝙ fa
ciens contra decretalē aliquā habentē va
rios intellectus non peccat.vt notatur ī.c.
Capellanus.de feri.ad predicta facit illud
quod Augustinus in.c.negare.ix.distin.de
suis opibus ait.Negare nō possum nec de
beo sicut in ipsis maioribus ita multa esse
in tam multis opusculis meis que possunt
iusto iudicio ⁊ nulla temeritate culpari.
Facit etiam ad hoc.c.noli.⁊.c.neqꝫ eadem
distinctione. vbi idem Augustinus inquit.
Neqꝫ quorūlibet disputationes q̄uis ca-
tholicorum laudatorum hominū velut scri
pturas canonicas habere debemus vt no

bis non liceat salua honorificentia q̄ illis debetur hominibus aliquid i eoꝝ scriptis reprobare aut respuere: si forte iuenerim⁹ ꝙ aliter senserint q̄ꝫ veritas hꝫ diuino adiutorio vel ab alijs intellecta vel a nobis. talis ergo sum in scripturis alioꝝ quales volo esse itellectores meoꝝ. hec ibi. vbi gl. ait. Nō eo ipso leditur fama alicuius ꝙ reprobatur testimoniuꝫ suum. ex̄ de excep. c. deniqꝫ. Quia ergo cōtra dicta p̄dictoꝝ sanctoꝝ tenētium cōtra cōceptionē btē virginis sunt dicta alioꝝ sanctoꝝ ⁊ doctoꝝ tenētium cōtrariū que fortioribus innituntꝛ rationibus. vt patet ex dictis in. s. ⁊. ij. sermone in partibus vltimis. ⁊ infra dicetur in sequentib⁹ sermonibus. Ideo cōuenienter possumus dicta predictoꝝ puritatē virgīs impugnātium reprobare. Ait em̄ Augu. in epistola ad Uincentiū de scripturis sctoꝝ doctoꝝ. Tale gen⁹ scripturaꝝ a scripturis diuinis distinguendū est. nō enim ita i eis testimonia ꝓferūtur vt cōtrariū sentire nō liceat. Et idem in. c. ego. ix. dist. inquit. Ego alios ita lego vt quātalibet sanctitate quāta ve doctrina polleant: nō ideo verum putē: quia ita senserūt. sed quia mihi p alios autores vel canonicas aut ꝓbabiles rationes qđ a vero nō abhorreat persuadere potuerūt. hec ille. Nō ergo omnes sanctorum opiniones tenende sunt. quia aliqñ errāt.

B Unde vt recitat Aug. in. li. de vnico baptismo. Sanctus Cyprianus doctor ⁊ martyr in hūc errorēꝫ lapsus est vt crederet baptisatum factū postea hereticū si ad fidei veritatē redeat iterum debere baptizari. qđ tamen est ꝓhibitum. vt in. c. nullus ⁊. c. rebaptizare. de cōse. di. iiij. Hieronymus quoqꝫ dixit. ꝙ habens vnam vxorem ante baptismum ⁊ aliā accipiens post. nō est bigam⁹. vt dicitur in. c. vnius vxoris. xxvj. disti. Qđ improbat Aug. in. c. acutius. ⁊ in. c. sequenti. eadēꝫ di. quādoqꝫ em̄ bon⁹ dormitat homerus. vt dꝛ in cōmuni ꝓuerbio. ⁊ recitat glo. in. c. si quis cum nouerca. xxxj. q. vij. ⁊ fuit dictū Horatij in poetria. ⁊ ad hoc etiā adduci potest illud qđ inquit Plinius lib. vij. naturalis historie. ca. lxiiij. dicens. Nemo mortaliū omnib⁹ horis sapit. vñ ⁊ Nathan propheta dixit ad Dauid ij. Reg. vij. Fac quecūqꝫ in corde tuo sunt quia dñs tecum est. ⁊ putabat verum dicere. quia erat ꝓpheta. Et tñ deus dixit cōtrariū. s. vt Dauid nō edificaret domū dei sicut cogitauerat. sed Salomō filius eius. Sepe ergo deus celat aliquid vni sanctoꝝ vt postea cū tpe illud alteri mirabiliter reuelet. Et ita factū est de assumptione beate v̄ginis marie. de qua ātiquo tēpore multi dubitabāt nō credentes ipsam fuisse assumptam in anima ⁊ corpore. Uñ ⁊ Hiero. in sermone ad Eustochiuꝫ dubitatiue loquitꝛ. ⁊ nō audet determiare. ⁊ tñ postea ecclesia approbauit opinionē verā. s. ꝙ in aīa ⁊ corpore assumpta sit. vt inq̄t Host. ⁊. Joh. an. ⁊ Anto. de butrio. in. c. fi. de ferijs. ⁊ Inno. in. c. ne innitaris. de cōsti. ⁊ hanc opinionē multis argumentis ꝓbauit Aug. in sermone de assumptione virginis. Et ita fuit de conceptione eiusdē virginis. quosdā em̄ doctores p̄misit deus titubare vt studiosius vacarēt speculationib⁹. c. fi. xxxiiij. q. vl. Et etiam vt postea mirabilius innotescere faceret innocētiā matris sue per supernas reuelatiōes ⁊ prodigia multa. Et hoc p̄uidit in sp̄ū p̄s. q̄ ait psal. xxviij. Reuelabit dñs condēsa ⁊ in tēplo eius omnes dicent gloriā. Quia igitꝛ illi opinioni standum est que plurimorum testimonio cōprobatur. l. j. ff. de officio questo. ⁊ cōior opinio est tenēda. vt in. l. athletas. ff. de his qui no. infa. ⁊. l. inter oēs. ff. q̄ satis. cogā. nisi illa cōis opinio notorie falsa esset vel notabilꝛ de falsitate cōuincatꝛ. l. j. §. sed neqꝫ. C. de ve. iur. enu. ⁊ qđ notat glo. in. c. iij. de ꝯsue. hoc aūt esset i casu nostro si q̄s diceret cōtrariā opinionē esse cōmuniorē. q̄a notabiliter ꝯuinci pōt de falsitate. vt ptꝫ ex supradictis. ⁊ etiāꝫ melius patebit in sequētibus. Ideo cū ꝓ rei v̄itate opinio de immaculata cōceptione sit cōmunior. vt infra patebit in pte sequenti. tenenda estꝫ ab oīb⁹ amplectēda. Preterea presupposito sine p̄iudicio veri ꝙ opinio ꝯtraria a plurib⁹ doctorib⁹ affirmaretꝛ. nō tñ est tenēda sed ista q̄ meliorib⁹ innititꝛ fundamentis. plerūqꝫ em̄ euenit vt is q̄ inter ceteros debilioris esse videtur autoritatis fortiore vtatur rōne vt dꝛ in. l. j. §. sed neqꝫ ex multitudine. C. de ve. iu. enu. de q̄ tertu facit magnū festum Panor. in. c. j. de ꝯsti. addēs ꝙ paruulis ⁊ humilib⁹ deus secreta reuelat. faciūt ad predicta ea que notat idem Panor. in. c. ne innitaris. eo. ti. et glo. ac doctores in. c. vt veterum ⁊. c. ego solis. ix. di. Si q̄s aūt affirmaret ꝙ vtraqꝫ harū opinionuꝫ est dubia. Dico ꝙ tenēda est pars in fauorē btē virginis. q: in dubijs sp̄

Cui opi niōi sit stāduꝫ

debem⁹ fauorabiliorē partē accipe.l.semp in dubijs.l.in re dubia.⁊.l. quotiēs dubia ⁊.l.in obscura.ff.de re.iur.⁊.l.fi.C.qui bo. ce.pos.⁊.c.fi.de transla. Fauores em̄ sunt ampliādi.odia ṽo restrīgēda.c. odia.de re gu.iu.lib.vj.⁊.l.cū q̄dā.ff.de libe.⁊ posth. Itē fauendū est illi parti que magis facit p religione.l sunt psone.ff.de reli.et sum. fu.⁊ auf.nouissima.C. ad.l.fal. Itē magis credit duob⁹ affirmātib⁹ q̄ mille negātib⁹ vt ait glo.in.l.dicē pferre.§.si plures.ff. de arbi.Et p ɔsequēs magis affirmātibus in nocentiā virginis d₃ credi q̄₃ illā negātib⁹ ⁊ accusantib⁹.Facit etiā ad hoc q̄ ābigua sunt semp in meliorē ⁊ humaniorē partem interpⁿtanda.vt dr in.c estote.⁊ ibi glo. de ṽb.sig.Et debemus magis velle ī dubioꝝ interptatiōe q̄ res valeat q̄₃ q̄ peat.c.ab bate.§.si ṽo.de verbo.sig.l.diuus.i pn. ff. de vsu ⁊ ha.⁊.l.quotiēs.C.de reb⁹dubijs⁊ c.in his.de priuil.⁊.c. quidam de conuer. ɔiu.Et iudices p̄ptiores debēt esse ad ab soluendū q̄₃ ad ɔdemnādū.c.inter.i. fi.de fi.instru.⁊.c.ex.litteris.de pba.ff.de acti.⁊ obli.l.arrianus ⁊.l.respiciendum.ff.de pe nis.⁊.§.cōmodu₃ insti.de interdic.facit.c. iudicas.iij.q.ix.Vn̄ dr q̄ cum iura partiū sunt obscura reo potius est fauēdū q̄ acto ri.l.fauorabiliores.ff.de reg.iu.⁊.c.cū sunt eo.ti.li.vj. Et meli⁹ est redargui de nimia misericordia q̄₃ de nimio rigore.xxvj.q.vlt. c.alligant.⁊.c.ponderet.l.dist.c.non satis lxxxvj.di.⁊.c.nemo peritoꝝ.xj.q.iij.⁊.c.ij. ex̄ de sorti.⁊.ca.veniam.xxxv. q.ix. Ex quo patet crudeles esse eos qui cum possint fa uere beate virgini et tenere q̄ nunq̄₃ fuit ɔtaminata originali peccato: pertinaciter asserūt ɔtrarium.Tales pponūt matrē dei cōditioni cuiuslibet mali hominis. Nā de quocūq₃ etiam sceleratissimo de dubio ei⁹ malicia interpretatur in bonū. cū quilibet presumatur bonus nisi pbetur cōtrarium c.dudu₃.de presump.⁊.l.omnimodo.C. de inofficio.testamē. Et tamen matri dei hec imponitur calumnia. hec culpa ascribitur de qua nulla habetur certitudo. imo pia ⁊ rationabilis pbatio oppositum suadet.Et ideo de istis calūniatoribus beate virginis verificatur illa snīa Prosperi in libro epi grāmatū:dicentis.Culpare in quoq₃ q̄ nō sunt nota malignū est. Constātinus impe rator dicebat q̄ ppter sacerdotalis digni tatis reuerentiam si sacerdotē dei peccantē vidisset illu₃ ne videtur propria chlamyde cooperuisset.xcvj.di.c.in scripturis. Et isti genitricē dei vituperātes postposito omni respectu proclamāt in populis tumētibus buccis ipsam peccatricē fuisse. Ad sonitu₃ campane ɔuocantur oēs vt audiāt falsum testimoniū.s.q̄ innocentissima iniusta fue rit.Isti ascendūt alta tribunalia magnos pulpitus erigi faciūt.⁊ numerositate libro rum se circūdant:vt beata₃ virginē multo rum voluminū ostētatione cōdemnēt.quā iuste ⁊ ₒm veritatē peccato obnoxiā fuisse pbare nō possunt.cū tamē in criminalib⁹ pbationes esse debeāt luce meridiana cla riores.l.sciant cūcti.C.de pba.⁊.c.xxiij. q. viij.⁊.c.epiphaniu₃.v.q.vj. Sed quod ab ominabilius est cum etiam contra scelera tissimos quosq₃ nō soleat ferri snīa sangui nis nisi in ferialib⁹ diebus.Contra ipa₃ tn̄ innocētissimā virginē in maioribus festis ac solēnitatibus a talibus cōdemnationis snīa pfertur.Et cum ad malefactoꝝ audiē dam condēnationē solum generali campa narum signo populus inuitetur:ad audiē dam tamē iniustissimā sanctissime ṽginis condemnationē:vltra generalē sonitū ta les crudeles iudices p domos discurrētes. vnūquēq₃ specialiter inuitāt quo btā ṽgo coram pluribus diffametur.atq₃ ad audiē dum iniustū iudiciu₃,sepe etiā inuiti ptra hunt ⁊ q̄nq₃ falsis allegatiōib⁹ decepti: eo rum falsam snīam contra beatā virginē p latam veram esse arbitrantur. Quib⁹ ego dicere possu₃ illud Dan.xiij. Sic fatui filij isrl̄ non iudicātes neq₃ qđ verū est cogno scentes condēnastis filiam israel. Reuerti mini ad iudiciū quia falsum testimoniū lo cuti sunt aduersus eam. Isti diffamatores virginis vt dicebat quidā deuotus p̄dica tor in hoc faciunt eam videri peioris cōdi tionis q̄ diabolus qui nūq̄ aliquod origi nale vitium habuit:nec ab alio ɔtraxit pec catū. Profecto tales sunt similes coruis q̄ etiā in rebus mūdis ⁊ odoriferis imūdi ciam ⁊ putredinē querūt. De ipsis etia₃ ex poni moraliter posset quedam fabula quā ponit Ouidius in.ij.metamor. dicens. q̄ coruus fuit ī pncipio auis albissima ⁊ pul cherrima ⁊ soli potissime dedicata.Quā p pter quandam malā relationē sibi ab ea fa ctā ipe sol siue phebus de albedine ī nigre dinē eu₃ mutauit.⁊ vt de cetero esset lator malorum rumoꝝ ipm coruū ppetuo deui

Vitupe rat. predi cantes Mariā esse con ceptam in origi nali pec cato.

grauit. Tales q̄s subꝰ non sunt dissimiles que amenissimū viridariū ↄspiciētes p̄toti nus hinc inde cursitant vt in eo aliq̄d ster coris reperire possint. Hec tñ improperia ꝛ alia hmōi oīa in hoc ope posita non ꝓferi mus ↄ simplr̄ opinātes beatā virginē pctō maculatā fuisse. sed solū ↄtra maliuolos ꝛ in sua obstinatione ac neq̄tia induratos q̄ ỽitatē innocētie ỽginalis cognoscētes illā ex certa malitia ꝓsequūt. Nos aūt eoꝝ per tinaciā nō imitati: s; attēdētes ꝙ btūs Am bro. in. i. de offi. ꝛ in. c. non īferēda. xxiij. q. iij. inq̄t. Qui non repellit a socio iniuriā cū pōt. tā est in vitio ꝙ ille q̄ facit. q̄ snīa etiā ꝓbat p. l. q̄d ergo. §. s. ff. de his q̄ no. infa. ꝛ in. l. iij. ff. de nota. ꝛ in. l. iubemꝰ. §. icono mus. C. de sa. san. ec. Hāc a dn̄a nostra calū niā repellamꝰ. si em̄ socij ꝓpulsanda est in iuria: multo magis dn̄i ꝛ dn̄e est ↄtumelia repellēda. l. s; si vniꝰ. §. si iussu dn̄i i fi. ff. de iniur. l. cū dn̄s. ff. de sen. ↄsul. sil. imo nō d; q̄s saluti eoꝝ suā anteponere. vt dr̄ i. l. s §. eodē aūt. ff. eo. ti. Cōsiderātes etiā ꝙ ỽitas q̄ diu latuit de imaculata ỽginis ↄceptiōe modo diuersis reuelationibꝰ inotuit: maxi me modernis doctoribꝰ illā firmiter tenea mus. sp em̄ q̄ vltimi sunt veriora ꝓsumūt. l. q̄ filiū. ꝛ ibi gl. ff. ad treb. Itē quāto iunio res tāto ꝓspicaciores vt ait glo. i. l. gallus ff. d lib. ꝛ post. ꝛ vltimū ỽbū ꝓualz. l. tutor. ff. de testa. tu. ꝛ finis derogat pn̄cipio. l. si tibi. ff. si cer. pe. Et ideo vltimū est sequēdū xiij. q. ij. c. vnāquāqꝫ. ꝛ. ff ad muni. l. filij. §. vidua vltima em̄ determināt questionē p̄ cedentē. vt dicit glo. in. l. qui filiū. ff. ad tre bel. ꝛ Bal. in auf. ex testamēto. C. de colla. Maxime aūt isti opinioni vltime est fauen dū. q: melioribꝰ rationibꝰ ꝛ clarioribꝰ ↄclu sionibus roborat. ar. i. c. capellanꝰ. de feri. Faciūt ad hoc notata p Host. in. c. quanto de trāsla. ꝛ in. c. s. de sacra vnctione.

Pars tertia huius sermonis que dicitur stabilitionis.

P Ro expeditione huiꝰ ptis vt xp̄i fideles ꝛ deuoti stabiles i deuo tione ỽgis pmaneāt: dico illud iiij. Regū. vj. c. Plures sunt no biscū ꝙ ↄ nos. Hāc ei opinionē tenet p̄iso caput eccl'ie sūmꝰ pōtifex cū car dinalibꝰ ꝛ curia romana. Qui i die ↄceptio nis deuote canūt i officio eiusdē diei. Im maculata ↄceptio ē hodie ꝛc. Idipm oēs ↄtificēs epi ꝛ sacerdotes catholici ꝛ fideles. Id abbates ꝛ q̄cunqꝫ ecclastica dignitate decorati. Id ordo scī bn̄dicti ꝛ canonici re glares. Id ordo heremitaꝝ scī Augustini atqꝫ ordo carmelitaꝝ atqꝫ seruoꝝ. Id ordo fratrū minoꝝ. ꝛ vt breuit ↄcludā. Id tenēt q̄si oēs cuiuscūqꝫ alterꝰ religionis paucis exceptis q̄s exprimere nō est opꝰ. Idē tenet ꝛ credit tota fideliū vnitas. cuiꝰ rei testimo niū reddit capella serenissimi imperatoris atqꝫ oīm regum. dn̄ationū. ptātū ciuitatū. oppidoꝝ ꝛ villaꝝ eccl'ie: i q̄bꝰ officium ↄce ptiōis deuotissime celebrat. Cū igit i his rebꝰ in q̄bꝰ nil certi statuit diuia scriptura: mos ppl'i dei ꝛ istituta maioꝝ tenēda sint c. i his rebꝰ. xj. di. ꝛ i re dubia ad fidē ꝛ certi tudinē valeat auctas eccl'ie catholice. c. pa lā. ea. di. Et vbi lex deficit ad ↄsuetudinē lo ci recurrēdū est. c. de q̄bꝰ. iūcta gl. xx. di. Iō oēs debēt seq̄ ↄsuetudinē eccl'ie in venera tiōe puritat ỽginee. Ut ei inq̄t btūs Tho. in. ij. suo q̄libeto. q. vij. magis d; seruari et attēdi ↄsuetudo eccl'ie ꝙ auctas Aug. ꝛ q̄ rūcūqꝫ scīoꝝ. Ex q̄ apparet ptinacia illoꝝ q̄ nolūt discere nisi i scholis quorūdā anti quoꝝ magroꝝ impugnātiū imaculatā ↄce ptionē ỽgis glose. Et ↄtēnūt scholas ꝛ do ctrinā summi pōtificis ꝛ scē mris eccl'ie: q̄ venerādā p̄dicat ↄceptionē illibate ꝛ inte merate virginis marie. Cū em̄ papa sit xp̄i vicarius. c. inter corpalia. de trāsl. p. ꝛ gerat vicē dei in terris. c. quāto. eo. ti. ex quo seq̄ tur ꝙ h; plenitudinē ptātis. vt notat in. c. ↄsequēs. xj. dist. Et illud q̄d facit p̄sumit facere autoritate dei. ex̄ de transl. p̄re. c. iter corporalia. glo. ij. Ideo ipso approbāte ali quid ꝛ nos approbare debemus. ar. in. c. si romanoꝝ. xix. di. Immo ipsiꝰ snīe magis ē stādū ꝙ snīe totius mūdi. vt dicit gl. in. c. in istis. iiij. di. Cū igit sūmꝰ pōtifex appro bauerit officiū imaculate ↄceptionis p me editū. ꝛ illud q̄d edidit dn̄s Leonardus no garolus ꝓnotarius. In quibus officijs si ne originali peccato ↄcepta predicat. ꝛ nō solū approbauerit: s; etiā dederit illas oēs indulgentias dicētibus vel audientibꝰ ce lebrari officiū conceptionis: que vnꝙ ab aliquibus summis pōtificibꝰ sunt concesse in officio corpis xp̄i. vt pꝫ p bullā autenti cā: sequit ↄcludēdū ꝙ oēs fideles debēt p̄ dictū festū ↄceptionis celebrare. p. c. conq̄ stus. de fer. vbi enumerat dies festi celebrā di. Et ibi dr̄. Festiuitatū oīm ỽginis gl'ose ꝛc. Hec autem est vna de ipsis festiuitatū

Indulgentie conceptiōis

bus quā papa colit cū clero. vt.s. ergo ⁊c. papa eñ approbādo officiū cōceptionis et instituēdo festū eiusdē: cōsequēter ex h determinauit ipam virginē sine pctō ɔceptā: qr vt ait Bern. in epla ad Lugdunēses. Nō erit festiuitas ɔceptionis nisi sanct⁹ assera tur q̄ ɔcept⁹ est. ex quo tollūtur oēs auto ritates sanctoꝝ ⁊ doctoꝝ q̄ dixerūt ɔtrariū vt notat dñs Ant. de bu. in. c. p venerabilē q̄ filij sint legi. di. q̄ in opinionibus credē dus est magis pape q̄ dictis sanctoꝝ: quia pape ⁊ nō alteri data est ptās interpretādi. vt ptz per dictū. c. per venerabilē. Ex q̄bus ptz quantū peccēt illi ptinaces ⁊ obstinati q̄ ɔtra immaculatā virginis cōceptionē la trant. ⁊ p ecclesiā romanā approbata despi ciūt. dicētes q̄ heretici sunt qui glīosaꝫ vir ginē sine originali pctō ɔceptā asserūt. sed ipi ppter talia sunt oēs excōicati. vt ptz p extrauagātes Sixti. iiij. que incipit. Graue nimis. de qua infra dicetur sermone sequē ti. Cū eñ ad papā ⁊ romanā curiā solū pti neat diffinire atq̄ determiare ea que sunt dubia in fide. vt pbari pōt p. c. maiores. de bapt. ⁊ xxiiij. q. j. c. quotiēs. ⁊. c. h est fides ⁊. xxvij. di. c. huic sedi. eiusq̄ sit emendare atq̄ corrigere errores circa fideꝫ. vt in. c. q̄ alios. de here. ⁊ in. c. errat. xliij. di. cui incū bit maior ʒelus xp̄iane religiōis. c. officij xxiiij. q. j. Nō approbasset eccl'ia romana h festū dās insup multas indulgētias capel lis ɔceptionis. si aliq̄s error esse posset cir ca fidē in veneratiōe v̄ginee puritatis. nec approbasset opinionē minoꝝ fratrū si non esset bona. De quo inquit Anto. de bu. s. c. ɔquestus. de feri. dicēs. Audio ecclesiā ap probasse opinionē minoꝝ. s. q̄ nō sit conce pta in pctō originali. ⁊ ita tenendū est ꝫm ipsum dñm Anto. ⁊ Panor. in. d. c. conque stus. Ordinatio eñ sedis aplice ligat oēs ca. fi. de cōsti. Cū ecclesia aplica sit mr̄ oīm ecclesiarum. xij. di. c. j. ⁊. c. quis nesciat. in fi ne. ⁊ de consecratio. distinctio. iij. c. celebri tatem. ⁊. ix. q. iij. c. cūcta per mūdum. Que non pōt errare nec decipi. vñ in. ca. a recta xxiiij. q. j. dr. Hec sancta ⁊ aplica mater oīm ecclesiarū xp̄i ecclesia que p dei oīpotentis gratiā a tramite aplice traditiōis nunq̄ er rasse pbatur. nec hereticis nouitatibus de prauata succūbit. sed vt in exordio normaꝫ fidei xp̄iane pcepit ab autorib⁹ suis aplo rū principib⁹ illibata fidetenus manet hec ibi. Licꝫ aūt q̄dā dixerit festū ɔceptiōis nō esse celebrādum vt etiā ait glo. in. c. ij. ⁊ ibi Archidi. de ɔse. di. iiij. tñ fallus est. Nā vt ex supradictis ptꝫ sctā romana eccl'ia illud ce lebrat. Vñ Bartolome⁹ epūs brixiensis in suo repertorio pte scda in v̄bo festuꝫ. dicit q̄ ecclesia facit solēne festū i die ɔceptiōis bte v̄ginis. ⁊ q̄ ipe i tali die celebrauit solēni ter in capella summi pōtificis in pñtia ei⁹ ⁊ cardinaliū atq̄ alioꝝ p̄latoꝝ. Qui ergo dicūt pctm̄ esse hāc opinionē tenere ⁊ pdi cāt q̄ festū ɔceptiōis nō dꝫ celebrari: cū de trahāt romane eccl'ie illō celebrāti: pñt di ci de heresi suspecti. p. c. oēs. xxij. di. vt dicit magr̄ Paulus venet⁹ in tract. de ɔceptiōe v̄ginis. q̄ si dicat nōnullos q̄ se xp̄ianos ⁊ deuotos appellāt nolle hoc festū celebrare Rñdeo q̄ ppter hos paucos nō fit q̄ cele bratio hui⁹ sacratissime festiuitatis nō sit vniuersalis. Quia qd̄ fit a maiori pte xp̄ia noꝝ: ⁊ maxime a capite cū p̄ricipalioribus mēbris a tota eccl'ia fieri dr argumentū in c. licꝫ de elec. ⁊ in. c. cū in cūctis de his que fiūt a maiori pte ca. vbi dr. qd̄ fit a maiori parte capl'i totū caplm̄ facere videt. ad idē facit tex. in. l. nulli. ff. qd̄ cuiusq̄ vni. ⁊ in. l. aliud. §. refert. ff. de re. iu. ⁊ in. l. qd̄ maior. ff. ad muni. Quia g̃ nō decet a capite mem bra discedere: sed oīa mēbra caput sequi de bēt. c. j. xj. di. Facit lex cū i diuersis. ff. de re li. ⁊ sum. fu. ⁊ oīa accessoria suū seq̄ debent p̄ncipale. l. cū p̄ncipalis. ff. de re. iu. ⁊. c. ac cessoriū eo. ti. li. vj. Cū caput eccl'ie summ⁹ pōtifex celebret festū immaculate cōceptio nis: apparet illos non esse mēbra eius q̄ ex ptinatia ⁊ obstinatiōe ab eo dissentiūt ⁊ ei⁹ deuotionē non imitant. De talib⁹ dici pōt illud Eccl'i. iij. Quā male fame est q̄ relinq̄t patrē ⁊ maledict⁹ est a deo q̄ exasperat ma trē. Isti eñ matrē suā reuerēdā. s. glīosam virginē mariā infamāt ⁊ vilipēdūt. immo vituperāt spōsaꝫ dei ⁊ matrē regis celestis ⁊ ideo merito p̄uari merent hereditate ce lestis patrie. iuxta notata in. §. cās. in aut. vt cum. de appel. collā. viij. ⁊ p glo. in. c. q̄n tauallis. de iureiu. Tales pfecto dānantes eos qui dei genitricis puritatē venerant. atq̄ ignorātes seu blasphemos appellātes timere debēt ne discipuli magistri Joachī cēseātur. q̄ appellauit magistrū snīaꝝ here ticū in illo articulo in quo ipe ab eccl'ia dā natur. c. Dānam⁹. de sum. tri. ⁊ fide catho. Nos aūt matri misericordiarū honorē de bitum impēdentes ⁊ eius innocentiā predi

opinio

Hoc fe stuꝫ est appro batum

R Contra dicētes celebra ri.

cantes.dicamus illi cum beato Augusti.in quodā sermone.O mater dñi sicut in pma femina abūdauit delictū:ita in te supabūdauit oīs plenitudo grē.⁊ ideo sup oēs es ignara delicti. hec ille. Cuius intemerate ꝟginis interuentu nos ab oībus delictis absoluat benignis eius filius.Amen.

De eadem sacratissima conceptione.

Sermo.iiij.

Ontere brachium pctōis ⁊ maligni: queretur pctm̄ illius ⁊ nō inuenietur.ps.ix.Quia bone fidei nō congruit de apibus iuris disputarī.vt dr̄ i.l.si fideiussor.§.quedam.ff.mādati.Aper iuris. Uñ ꝓpter cōem vtilitatē mlta ꝯ rōnē disputādi recepta sunt.vt ait iuriscōsultus.in.l.ita vulneratꝰ.in fi.ff.ad legē aqui.Jdeo aduersarij virginee puritatis ita deberēt a sophisticis ⁊ cauillosis argumētationibꝰ desistere quibus ignorantium animos a deuotione dei genitricis auertunt.verū qr ipsi in sua ptinacia obstinati persistūt.vn fures ⁊ latrones appellari pñt.qr si vt inquit Bal. in ꝓemio feudorum,ocultator aliene laudis fur est ⁊ latro l.hereditatē.§.fi.ff.ad legez fal.multo magis eius impugnator. Nos illoꝝ ꝓteruiā demōstrare volētes:simul ⁊ considerantes ꝙ quāto pluries aurū per ignē trāsit: tāto maiorē acqrit claritatē.⁊ ꝙ veritas sepiꝰ exagitata magis splēdescit in lucem. vt dr̄ in.c.graue.xxv.q.ix.Deliberauimus in hͦ sermone etiaz aliqua alia dictoꝝ aduersariorum argumenta recitare ⁊ confutare.vt immaculata virginis conceptio in ardēti flamma disputationis reclinata: puritate ac inocētia amplius elucescat. verificabūtur etenim verba thematis nostri quibus spūsancto illuminatus.ps.vidēsq͂ me debere cōfutare argumēta aduersantiū conceptiōi beate ꝟginis:ait mihi.Cōtere brachiū peccatoris ⁊ maligni.Deinde de his beate virginis impugnatoribus ⁊ crimen in ea querētibꝰ dixit.Querēt ⁊c.super qbꝰ verbis tres cōsiderationes facienus.

Prima dicetur impugnationis.

Secunda defensionis.

Tertia ⁊ ultima appellabitur corroborationis

Pars prima huiꝰ sermonis in qua impugnatur conceptio dei genitricis.

Uo ad primā partē pdicatiōis nr̄e arguit pmo beatā ꝟgin ez in originali pctō ꝯceptā rōe ꝓductionis sic.Oīs hō q̄ p cōcubitū viri ⁊ mulieris natꝰ est in pctis cōceptus est.vt ait Aug.in li.de fide ad Petrū.sz btā virgo ex tali concubitu cōcepta est ergo ⁊c.Et cōfirmat hec rō p dictū saluatoris Mat.vij.vbi ait.Oīs arbor bona bonos fructꝰ facit:mala autez arbor malos fructꝰ facit.non em̄ pōt arbor mala bonos fructꝰ facere.neq͂ arbor bōa fructꝰ malos facerē.Cū g͂ parētes gl'iose ꝟgis fuerint mali per pctm̄:videt ꝙ ⁊ ipsa ꝟgo ꝓducta a tali arbore mala fuerit mala.⁊ consequēter ꝙ ipm pctm̄ ꝯtraxit.facit ad hoc qd inquit glo.in.l.quisqs.C.ad legem iul. maiestatis.dicens. Sepe solet filius filis esse patri. — M Primo

Scdo idem ꝓbat rōne mediationis. Nam vt ait Paulus.i.ad Timo.ij. Unꝰ est mediator dei ⁊ hoim hō xp̄s iesus sed mediū nō est nisi inter extrema que distant a se inuicez.sm pbm.v. metaphysice ⁊ notat p glo. Bar.⁊ doc.in.l.i.§.is videt ff.si quis ius di.nō obtē.si autē beata ꝟgo nō fuisset sub pctō: nunq͂ fuisset distans a deo:quia solū p peccatū hō elongat a deo iuxta illud ps.lxxij.Ecce qui elongant se a te peribūt.ergo xp̄s nō fuisset mediator inter deū ⁊ ipam ꝟginē.qd esset falsuz. Quare videtur cōcludendū ꝙ ipsa in originali pctō fuit cōcepta ⁊ p illud a deo elōgata. — Scdo

Tertio idē ꝓbat rōe acceptatiōis. Cū em̄ deꝰ nō sit acceptator psonaꝝ.vt dr̄ Act. x.⁊ in.c. sicut.xxij.q.iiij.⁊ in.c. nec quenq͂ de conse.dist. iiij.c.nouit. de iudi.⁊.c. vl. iij.q.ix.⁊.c.ij.liij.q.iiij.facit tex.in aut. de mona.in fine principij.col.j.si dicamus ꝙ deus in instāti pmo conceptionis pseruauit beatā virginem a malo originalis pcti cuz illo tūc nō meruisset aliqd plus q͂ alij hoies ab adā descēdentes.seqret ꝙ fuit acceptator psone cōtra diuinā scripturā. qd cū nō sit verū.videtur dicendū ꝙ eam non preseruauit.sed cū alijs hominibus in originali peccato cōcipi permisit. — Tertio

Pars scda huiꝰ smōis q̄ dr̄ dfensionis.

Ro defensiōe imaculate conceptiōis mr̄is dei. Rñdeo ad primū argumētū qd dus ꝓductio nis.ꝙ deus q̄ dedit leges de q̄ Augu.loquitur sicz ꝙ oēs qui p cōcubitum nascūtur in pctō cōcipiātur. — N Ad primā rōnem.

potuit caꝫ circa aliquā personā mutare. et
dispēsare. vt ait Petrus de cādia ⁊ Frā. de
mayro. in. iij. di. iij. Et supra probatū est ser
mone. j. parte. vltima. Ideo dictum ipsius
Aug. intelligit᷑ nulla spāli dei grā. interue
niēte. cuius oppositū fuit in casu. nr̄o. Uel
dicere possum⁹ q̄ Aug. loquit᷑ de his q̄ con
cipiūtur interueniēte cōcupiscentia paren
tū. q̄li modo non fuit cōcepta mater dei vt
dicūt rect⁹ sentiētes. qd̄ pbat᷑ ex x̄bis an
geli q̄ apparuit patri btē x̄ginis. vt dicet᷑
infra pte. ij. hui⁹ opis. ser. j. pte. iij. nā dixit
illi q̄ id deus clauserat ad tps vteꝝ vxoris
sue Anne vt nō libidinis fore qd̄ nasceret᷑
sed diuini esse muneris cognosceret᷑. Ipsa
quoq̄ btā x̄go vt infra dicet᷑ sermone. vij.
pte. j. reuelauit btē Brigitte q̄ id ipsa non
fuit ɔcepta in originali pctō. qꝛ ei⁹ parētes
nō sicut alij cōiuges conuenerūt simul ma
trimonialiter ex voluptate carnali sꝫ ex dei
obedientia ⁊ pceptō. Et id ex dicto Augu.
nos arguere possumus p īmaculata x̄ginis
cōceptiōe sic. Btā dei genitrix nō fuit p cō
cupiscētiā parētū gnata sicut alij oēs puri
hoīes. g̃ nō fuit originali vitio maculata.
Ad auctatē euāge. dico q̄ deus q̄ oīm natu
rarū est auctor. ⁊ pōt. facere multa q̄ hoīb⁹
impossibilia videntur. vt ait Aug. xxj. d. ci.
dei. c. vij. pōt. facere q̄ arbor mala fructus
bonos faciat. ⁊ id potuit facere p mirabi
lē potētiā suā. vt de infectis parētib⁹ mūdis
sima nasceret᷑ filia: nec a nobis est de eius
ptāte disputanduꝫ. nec in talib⁹ ab eo per
actis est ab oībus rō requirēda. dicēte Au
gu. in epl̄a ad Volusianū In reb⁹ a deo mi
rabiliter factis. tota rō facti est potētia fa
Ad se- ciētis. Ad scdāꝫ rōnē que dr̄ mediatiōis
cūdam Rn̄deo. q̄ sicut xp̄s p alijs hoībus media
tor extitit vt a cōtracto pctō mūdarent᷑. ita
mris sue mediator fuit vt ab eo pseruaret᷑
⁊ ista fuit singularis mediatio. sicut esset
si qs vidēs iudicē debere irasci ɔtra aliquē
⁊ illū punire. ei⁹ irā taliter pueniret q̄ sua
interuētiōe nō modo ipm nō puniret. sed
nec ad momētū indignationē ɔ illū vel mi
nimā assumeret. Xp̄s ergo q̄ hoīeꝫ lapsum
reparauit. ⁊ p ipo ad patrē intercessit. ma
trē suā ne laberet᷑ preseruauit. Maior em̄
grā fit illi qui conseruatur in innocētia q̄
cui remittit᷑ culpa. vt ait Augu. sup Gene.
ad l̄ram. Un̄ magister Leonardus de vtino
ordinis predicatoꝝ in suo sermonario fe
stiuo. sermone. xij. c. ij. ait. Maioris gratie
est pseruari a lapsu q̄ post lapsuꝫ reparari
vt ptꝫ in btā x̄gine h̄ ille. Et id xp̄s matris
sue optimus mediator fuit. Et h̄ modo di
ci pōt etiam mediator angeloꝝ ⁊ illoꝝ re
parator: ⁊ saluator atq̄ purgator. Un̄ Dio
ny. c. ij. de angelica hierarchia inquit. An
geli purgātur a superbia ⁊ ignorantia. vbi
Linconiēsis ait. Illis pmis substantijs di
uina sciētia est velut purgans non a sorde
q̄ infuit. q̄ apud nos solet dici vera purga
tio sed ne insit obstās. qd̄ genus purgatio
nis est ħm x̄itatē optimū ⁊ sufficiētissimū
hec ille. Et ibidē pte. ij. etiā dicit. Non pur
gātur angeli sicut hoīes a sordib⁹ que ali
qñ infuerūt. sed preseruari ne aliq̄bus inq̄
nētur est ipsis x̄a purgatio. hec ibi. Nō er
go sequit᷑. iste purgatus fuit. ergo habebat
pctm̄. Nā Malach. iij. de ipo dr̄ in glorifi
catione sanctoꝝ. Purgabit filios leui qua
si aurū. ⁊ tñ illi tūc nō habebāt pctm̄. Si
militer Lu. ij. dr̄. īpletū est tps purgatiōis
marie. cū tñ maculā purgādā nō haberet.
Nā per grām filij fuerat pseruata ne illam
reciperet. ⁊ talis fuit etiā purgatio ipsius
x̄ginis et mediatio filij p ea. que omnib⁹
alijs extitit excellētior ⁊ dignior. ⁊ filio vir
ginis conueniētior. laudabilius em̄ est ali
quē ne percutiatur adiuuare. q̄ postq̄ ha
buerit caput fractū ɔ curare medicinam.
Hoc aūt fecit dei fili⁹ matri sue. Un̄ canit
ecclesia in officio ɔceptionis. Nisi dn̄s cu
stodisset matrē suā. angelus tenebraꝝ de
nigrasset eā. Ad tertiū argu. qd̄ dr̄ acce Ad ter-
ptatōis. dico ħm theol. in. j. dist. iiij. q̄ de tiam.
nō est acceptor psonaꝝ sed meritoꝝ. Bar.
aūt in. l. j. in pn. ff. de postu. dic. q̄ in his q̄
fiunt ex mera gratia etiā apud deū est acce
ptio psonaruꝫ. plus em̄ facit vni q̄ alteri.
In his x̄o que fiunt ex mera iusticia neq̄
apud deuꝫ neq̄ apd̄ hoīes dꝫ esse acceptio
psonaꝝ. ita em̄ iudicat magnū sicut paruū
c. nouit. de iudi. ls. auteꝫ virtutes ⁊ merita
futura a deo puisa non fuerint cā necessa
ria ipsius preseruationis. vt pōt pbari per
determinata a magr̄o sniarum in predicta
distinctione primi. ⁊ q̄nis diuine volūtati
non sit assignanda alia cā. nisi quia ita sibi
placuit. vt diffuse tractat᷑ theol. in. j. dist.
xlv. sola em̄ eius volūtas habetur p legiti
ma cā sicut est de volūtate impatoris ħm
glosam in. l. relegati. ff. de penis. presumit᷑
enim p principe q̄ iusta causa fuerit mo
tiua. ⁊ itantum q̄ pbatio non admittitur

in contrariū vt ait Anto.d but.i.c. que in ecclesiaꝝ.de cōsti. ⁊ ibi cū refert ⁊ sequit Panoꝛ.allegās clemē.lris.de pba.tū dicere possumus ꝯgruū valde ⁊ decens fuisse. vt deus illā quā ab eterno ꝓuidit matrem suā futurā⁊ virtutibꝰ plenā ab oīs pctī immundicia pseruaret. Una em glia quā ħs hꝫ in mundo est ꝙ habuerit parentes excellētes.ſm sniam Salomonis.xvij.Pꝛouer.c.⁊ sapientis Eccli.iij.sui libri.c. Maioꝛ aūt excellētia quā parētes alicuius habere possint.est serenitas ꝯsciē.iuxta illud ij.ad Coꝛ.j.Glia nr̄a hec est testimonium ꝯscientie nr̄e. Uñ Chꝛyſ.dicit ꝙ melioꝛ ⁊ gratioꝛ ē deo vnus iustꝰ: ꝙ̄ totꝰ mundus pctōꝛibus plenꝰ.⁊ pōt ꝓbari eius dictū p ea que habent Pꝛouer.xvj.c.Et pp hoc regina Blācha dixit filio suo Ludouico regi francoꝝ dū esset puer.Fili mi potius vellē videre te moꝛi ꝙ̄ i pctm̄ moꝛtale cadere.ex qbꝰ xbis ita timuit pctm̄ moꝛtale ꝙ nūꝙ̄ cōmisit illud.Fuit ergo decētissimū vt dei filius gloꝛiari posset de hac excellētia matris sue.s.ꝙ nūꝙ̄ fuerit aliquo pctō maculata.sꝫ sibi in puritate ⁊ mūdicia similima Et hāc rōnē tangēs Aug.in sermone.xliij. de natiuitate dñi ait.Qm̄ pciū redēptiōis nr̄e īmaculatū esse debuerat.ꝓpterea maria mater xpi electa ē.⁊ sup oēs creaturas ꝑelecta oībus gratijs fecūda.oībꝰ virtutibus oꝛnata.oī sanctitate i vtero matris repleta.vt de mūdissima matre mūdissimus nasceret filiꝰ.qꝛ sicut in celo habuit patrē immoꝛtalem ⁊ eternū.sic ⁊ in terra habuit matreꝫ omni coꝛruptiōe carentē.igit sicut in celo qlis est pater.talis est filius.sic ⁊ in terra qlis est mater: talis ſm carnē ē filiꝰ In celo cum patre eternus ⁊ immensus:i coꝛruptus ⁊ sublimis ē.⁊ in terra cum matre immaculatus ⁊ māsuetꝰ.hec ille.Eādē etiā sniam ponit Ambꝛo.in.iij.li.de virginibus dicens de christo. Hodie quidē ſm hominem homo natꝰ ex virgine. sed ante oīa secula generatus ex patre qui matrem coꝛpoꝛe.virtute referat patrem.hec ille.

Pars tertia huius sermonis.que dicit coꝛroboꝛationis.

Narrat autoꝛes tenētes eam nō esse cō-

Hec pia ⁊ deuota opinio coꝛroborat ꝑ autoꝛitatē theol. irrefragabilis Alexandri de ales. q in li.quē de beata virgine edidit q liber est tholose catenatus i choro ecclie cathedralis. pꝛobat ipsam dei genitricem ab oꝛiginalis peccati vitio pꝛeseruatā.vbi etiam retractat quicquid contra hoc dixerat in.iij.sentē.di.iij. Narratqꝫ stupēdum miraculum per qđ ad tenēdā istaꝫ opinionē inductus ē.de quo miraculo pertranseo causa bꝛeuitatis.qꝛ de ipso dixi in officio cōceptionis qđ quidē officiū i multis ad hāc materiā facietibꝰ putile post nonum ⁊ vltimū sermonē huiꝰ pꝛime partis marialis nr̄i subnectā.Hāc qꝫ sniam tenuit Uarro magr̄ Scoti.i.iij.sniaꝝ.di.iij. dicēs ꝙ si dꝫ errare vult potiꝰ errare i abūdantia laudis virginis marie ꝙ̄ i diminutione.Idē etiā tenuit ⁊ multis fundamētis appꝛobauit magr̄ Iohes Scotꝰ in eadē.di.simul cū magro Frācisco de mayro: Nādulfo nepolitano. Hugone de castro nouo.⁊ Petro aureoli cardinali sctē ecclesie romane.q de immaculata.virginis conceptione fecit particularē tractatum. Idē etiā tenuit ⁊ subtiliter ꝓbauit dñs andreas siculus dictus barbatius in ꝓemio cle: ⁊ in.c.cōquestus.de ferijs.vbi allegat Panoꝛ.dicentē se audisse.ꝙ ecclesia appꝛobauit opinionē minoꝝ.pꝛecipue in ꝯcil. basiliensi. Ideꝫ tenet dñs cardinalis in.d.c.coquestus.di.ꝙ festum cōceptiōis cōiter celebrat ab oībꝰ eccl'iasticis.⁊ ꝙ dꝫ obseruari vt btissima xgo honoꝛet quātū plꝰ fieri pōt. Idē tenuit magr̄ Paulꝰ venetus. Petrꝰ de aqla dictus scotelꝰ.Guilhelmꝰ ocāā Iohes vitalis magr̄ theologie pclarus ⁊ magister Henricus de hassia.⁊ Robertus holkot.⁊ Armanus in alegāti tractatu cōceptiōis virginalis.q icipit. Sapiētia edificauit sibi domū. Itē dñs Robertus eps linconiēsis.Petrꝰ.Thomas.Iohes de basilea.Alexāder nequā magnꝰ theologꝰ.thomas de argētina.Gerardus odonis patriarcha anthiocenus.⁊ ꝙ̄ plurimi alij theologi.in. iij.sniaꝝ.di.iij. ⁊ idē expsse dicit ⁊ affirmat pscriptꝰ Sco.in.iij.di.xviij. Idem tenuit dñs Petrus de cādia.qui fuit papa Alexander.v.subtilissime appꝛobans immaculatā virginis ꝯceptionē in eadem di. iij.iij.sniaꝝ.qui postea existēs in pontificatu hāc opinioneꝫ dꝛ terminasse in ciuitate pisarum.Anno.M.cccc.x.atqꝫ statuisse vt ab oībꝰ teneri dēberet. Uñ magister Iohes varro.in.iij.sen.di.iij.inqt.Sanctissimus dñs papa Alexāder.v.appꝛobauit opinionē minoꝝ. Idē qꝫ tenuit ⁊ subtilr̄ ꝓbauit magr̄ Ambꝛosiꝰ oꝛdis seruoꝝ in suo qdra

ceptam in oꝛiginali pctō.

gesimali de floribus sapiētie. sermone. xi. et xxxij. Hāc insup veritatē tenuerūt israeliti pii excellētes theologi. s. magr̄ Franciscus martini. magr̄ michael de bononia. et magister Baptista de ferraria oēs ordinis carmelitarū. Tenuit etiā hoc magr̄ Jobes de gerson cācellarius Parisiēsis in .ij. pte sui sermonarij. sermone. xlvij. vbi introducit octovetulas furibūdas impugnātes festū cōceptiōis btē vginis. quarū prima vocat lra occidēs tota in vultu rugata. scđa rō litigiosa rixis comitata. tertia spēs sophistica falacijs armata. qrta supficies canonū penit9 inflāmata. qnta apparētia legis apparēs aduocata. sexta falsa mathesis. i. doctrina ex gestis diffamata. septima falsa poesis apparenter ornata. octaua suspitio heretica tremēs antiqta q̄ ꝫm alios vocat psumptio temeraria. Deinde introducit pdictus doctor octo vgines vecūdas et timidas in pspectu regis celestis et totius curie supne admirabiles. defendētes immaculatā cōceptionē matris dei. qrū prima est va theologia in vultu gratiosa. scđa rō pbabilis in gestu amorosa. tertia patens autoritas grata velut rosa. qrta lex canonica i habitu formosa. qnta lex ciuilis tota impiosa. sexta va mathesis apud multos pciosa. septima dulcis poesis sup fauum dulcorosa. octaua fides pia firma et radiosa. que sapientissime vgines ita subtiliter arguerūt in fauorē illibate cōceptiōis et vetulaꝝ argumēta cōfutarūt. q rex celestis approbauit opinionē de imaculata pceptiōe mris sue et statuit festū ipsi9 ab oīb9 debere celebrari. Hāc eādē opinionē tenuit idē doctor. s. iiij. tract. sup Magnificat. vbi ait. In maria fuit necessitas originale pctm̄ pbendi ꝫm causas iferiores ꝫm legē ppagatiōis ex cōiūctiōe viri cū femina. lex aūt supior piu icauit huic necessitati pueniendo casu p santificationē et graz. sicut etiā dicit i alio casu sanct9 Thomas de occurrentib9 tpe iudicij obuiā xpo in aera. q si nō moriant h nō est ꝫm cās inferiores qb9 habebāt necessitatē moriēdi. nec est p aplm̄ dicētē. Statutū est hoīb9 semel mori. deīde iudiciū. qr pulegiū supioris h suspēdit. Nō secus est in pposito de Maria a necessitate pbendi originale pctm̄ pueta et priuilegiata et excellētissime sic redēpta qualiter redimi nō egebat iesus xps. qr per carnalē cōcubitus non format9. Nostra ergo beata vgo semp

Jobes de gerson.

habuit gratiā gratū facientē que originali supeminet iusticie qua primit9 ornata fuit eua sed pdidit. hec ille eandē qs snīam de innocētia virginali tenuit idem doctor in sermone de natiuitate beate vginis. cuius dicta referā in. iiij. pte hui9 opis. sermone xij. pte. ij. Tenuit etiā hoc Sedulius poeta q lib. pmo in carmine paschali inquit de beata vgine Maria. En velut e spinis nobilis rosa surgit acutis. Nil qđ ledit hūs vel qđ obscurat honorē. et c. Itē petr9 cretēsis sup Lucam canit de ipsa virgine. Unas nec maculā natura reliquit ī ista. Idē etiā tenuit magister Bartholomeus pisan9 in suo mariali Tenuit hoc doctissimus theologus magister franciscus de sauona qui fuit Sixtus papa. iiij. q ad extirpandas machinationes quorūdā impugnātiū conceptionē btē vginis et fideles populos cōturbantiū. edidit illā decretalē que incipit Graue nimis. in qua sic dicit. Graue nimis gerimus et molestū cū sinistra nobis de quibusuis ecclesiasticis psonis referunt. sz in eoꝝ qui ad euāgelizādum verbum dei sunt deputati excessibus pdicando cōmissis: eo grauius puocamur quo illi piculosius remanēt incorrect. cū sic ille deleri nequeāt qui multoꝝ cordib9 sic publice pdicādo diffusis et damnabilius imprimunt errores. Sane cū sancta romana ecclīa de itemerate semp q vgīs marie pceptōe publice festum celebret et spāle ac ppriū sup hoc officiū ordīauerit. Nōnulli vt accepim9 pdicatores in suis sermonib9 ad pplm̄ publice p diuersas ciuitates et terras affirmare hactenu9 nō erubuerūt. et quotidie pdicare nō cessant. oēs illos q tenēt aut asserūt eandē gloriosam et immaculatam dei genitricem absq originalis peccati macula fuisse conceptā mortaliter peccare: vel eē hereticos eiusdēq immaculate cōceptiōis officium celebrātes et audiētes sermones illoꝝ q eā sine hmōi macula pceptā esse affirmāt peccare grauiter. sed et pfatis pdicationib9 nō pteti. pfectꝫ sup his suis assertionib9 libro i publicū ediderūt: ex qꝰ pdicatiōib9 et assertiōib9 hmōi nō leuia scādala in mētib9 fideliū exorta sunt et maiora merito exoriri formidant indies. Nos igit hmōi temerarijs ausis et puersis assertiōib9 ac scādalis q exīde in dei ecclīa exoriri possent: quantū nobis ex alto cōceditur obuiare volētes. motu pprio nō ad alicui9 nobis sup hoc obla

Decretalis sixti pape de conceptōe vginis marie.

te petitiōis instantiā:sed de nr̄a mera deli beratiōe ⁊ certa scia. hm̄oi assertiōes p̄di catoꝝ eorūdē.⁊ alioꝝ q̄runcūqꝫ q̄ affirma re p̄sumerēt eos q̄ crederēt ⁊ tenerēt eādē dei genitricē ab originalis pcti macula in sua ꝯceptione p̄seruatā fuisse. ꝓpterea ali cui⁹ heresis labe pollutos foret vel morali ter peccare.aut eiusdē cōceptionis officiū celebrātes seu hm̄oi s̄mones audiētes ali cuius pcti reatū incurrere.vt pote falsas ⁊ erroneas:⁊ a veritate penitus alienas.edi tosqꝫ desup libros p̄dictos id continētes quo ad hoc auctē aplica p̄ntium tenore re probamus ⁊ dānam⁹.ac moti scia ⁊ auctē p̄dictis statuim⁹ ⁊ ordinamus ꝙ p̄dicato res v̄bi dei ⁊ quicūqꝫ alij cuiuscūqꝫ status gradus:ordinis: ⁊ cōditionis fuerint q̄ de cetero ausu temerario p̄sumpserint ī eorū sermonib⁹ ad pplos seu al's quōlibet affir mare hm̄oi sic per nos reprobatas ⁊ dāna tas assertiones veras esse.ac dictos libros p veris legere.tenere vl' habere.postq̄ de p̄ntibus sciam habuerint.excōicatiōis sen tentiā eoipse incurrāt.a qua ab alio q̄ a ro mano pontifice nisi in mortis articulo ne quāt absolutiōis bn̄ficiū obtinere. h̄ sum mus pōtifex. Hāc eandē opinionē tenet ⁊ mirabil'r ꝓbat.s.Bernardinus in tractatu de cōceptione ipsi⁹ bn̄dicte v̄ginis quem ego vidi senis.⁊ videt' esse script⁹ manu p pria ipsi⁹ scti.in quo libro cū studerē ⁊ essē cū patre fratre Bernardino de caimis in libraria paruula in qua sunt libri q̄ erāt ad vsum scti Bernardini.venit ad ostiū q̄dā frater senex ī ea effigie ꝓpria q̄ depingi so let sctūs Bernardinus:⁊ dixit vultu iocū do.Quid facitis pres? Ego v̄o qui erā ma gis ꝓpe ostiū r̄ndi. Nos magnā cōsolatio nē habem⁹ vidēdo ista opa scti p̄ris nostri Bernardini. Jlle v̄o subridēs ait. Uos bn̄ facitis.⁊ statim recessit.Ego aūt imediate dixi patri fratri Bernardino caimo v̄e cre do ꝙ iste sit sctūs Bernardinus ꝓpter cu ius amorē hunc venim⁹. ⁊ de q̄ loqbamur ⁊ ipse r̄ndit. ⁊ ego simil'r credo.⁊ sic valde cōsolati remāsimus .Cū autē paulo post oēs frēs loci ad cenā venissent ī refectorio nos diligēter considerauim⁹ si aliqs frat' esset silis illi qui nobis apparuerat. ⁊ ne minē vidim⁹.vn̄ firmiter credo ꝙ ipse san ctus Bernardin⁹ ad nos venerit vt ostēde ret ꝙ sibi erat gratū ꝙ nos libēter legerē mus opa p ip̄m edita.maxime de immacu

Appa ritio cō pilatori libri facta:

lata cōceptione btē v̄ginis.⁊ tunc ego ve niebā de roma.⁊ p̄sentauerā summo pōti fici nostrū officiū de cōceptiōe v̄ginis. Cū igit' vt ptꝫ p bullā p̄lūbataꝫ Eugenij pape iiij.non tm̄ vita sed etiā doctrina scti Ber nardini sit approbata p ecclesiā. sequit' ꝙ tenere debemus hāc opinionē quā ip̄e san ctus Bernardinus ī scriptis tenendā tradi dit ⁊ publice p̄dicauit.Tenuit etiā h̄ idem sctūs Tho.d̄ aquino in.i.sniaꝝ.di.xvij.ar. iiij.in solutiōe.iiij.argumenti.Qui etiam in expositione angelice salutatiōis de btā virgine inq̄t.Jpsa em̄ purissima fuit quā tū ad oēm culpā.q2 nec originale nec mor tale nec veniale peccatū incurrit.Et iterū in.i.sen.dist.xliiij.ar.iij.in r̄nsione ad.iij.ar gu.sic ait.Puritas intēdit' p recessū a ꝯrio Et ideo potest aliqd̄ creatum inueniri quo nihil purius esse pōt in rebus creatis sine vlla ꝯtagione pctī.⁊ talis fuit puritas btē v̄ginis.q̄ a peccato originali ⁊ actuali fuit immunis.tn̄ ista puritas fuit sub deo in quātū erat in eo potētia ad peccādū. h̄ ille Magister etiā Johānes vitalis excellētis simus theologus.in tractatu de ꝯceptiōe v̄ginis.refert se vidisse librū retractatiōis scti Tho.d̄ eo quod dixerat in.iij.sen.ꝯtra ꝯceptionē matris dei. Sil'r Richardus de media villa in expositione angelice saluta tionis reuocat opinionē quā prius habue rat ꝯtra ꝯceptionē virginalē.Cui immacu late virgini ait Hugo de sctō vict. in quo dam sermone. O virgo maria antiqua illa mulier eua nosē tm̄ nō lepre te reliq̄t here dē.q̄ nec maculā nec rugam habuisti q̄ vn guēto egerēt.sed vnguēta gratie accepisti vt sp̄em tuā ⁊ formā cōmendarent. Btūs v̄o fulbertus carnotēsis ep̄s sup angelica salutatiōe inquit btē v̄gini.Aue maria ele cta ⁊ insignis inter filias.que immaculata semp extitisti ab exordio tue creationis.q2 paritura eras creatorē totius sctītatis. h̄ ille. Beatus autē Anselmus in ep̄la ad coep̄os anglie inquit. Nō puto verū esse amatorē v̄ginis q̄ celebrare respuit festum sue cōceptionis.Jdē qꝫ doctor de cōceptu v̄ginali fecit duos libros.⁊ semp cōcludit p hac opiniōe.Vn̄ in.i.lib.c.iij.dicit.Cū ipsa v̄go habitaculū fuerit:vt dixim⁹:sum mi boni:si pctī alicui⁹ ex prime p̄uaricatio nis origine maculā traxit: quid dicemus? vtiqꝫ diuina voce ꝓphe dr̄. Priusq̄ te for marem in vtero noui te:⁊ anteq̄ exires de

Thom.

Rich.

Ansel.

Hier.

uētre sctificauit te. De Johe q̄z angel⁹ q̄ eū nūciabat asseruit q̄ spūsctō replebitur ex utero mr̄is sue. Si igit̄ hieremias ingētibus futurus pp̄ha in vulua est sctificat⁹. Luce. j. et Johēs in utero mr̄is est spūsctō replet⁹. q̄s audeat dicere singulare toti⁹ scti propiciatoriū et vnici filij dei dilectissimū reclinatoriū mox i sue cōceptionis exordio scti spūs grā et illustratiōe destitutū. attestāte ij. Cor. iij. s̄a scriptura. vbi spūs ibi libtas. A s̄uitute igit̄ oīs pctī libera fuit q̄ oīm pctōꝝ ppiciatorij aula in q̄ et ex q̄ psonaliter hō fieret spūsscti pñtia et opatiōe ↄstruebat̄. hec ille Et iteꝝ. iiij. c. ait. Magnitudinē opationū diuine s̄tutis q̄dā mētis limpitudine pro posse ↄsiderās video: michi videre q̄ si q̄d originalis pctī in ppagatiōe ei⁹ et cōis vitij extitit. illud ppagantiū et nō ppagate ↄplis fuit. et infra. Si dn̄s castanee confert vt inter spinas remota compūctiōe ↄcipiatur. alat̄ et formet̄. nō potuit h̄ dare hūano q̄ð sibi parauerat tēplo in quo corpaliter habitaret: et de q̄ in vnitate psone pfectus fieret vt licꝫ inter spinas pctōꝝ cōciperet̄. ab ipsis tn̄ spinarū aculeis oīmode exors redderet̄ plane potuit et voluit. q̄ si voluit et fecit. Et hāc eādē sniām et silitudinē posuit idē Ansel. in. l. de exordio hūane salutꝫ post p̄dicta aūt s̄ba subdit ipē Ansel. vbi s̄. Et q̄dē quicq̄d dignū vnq̄ de aliquo ex suā psonā voluit ppɔrā est de te o beatissima feminaꝝ noluisse. et in eodē. c. etiā dicit Marē te fecit suā ille reꝝ oīm factor et gubernator dn̄s. oīm inquā intelligibiliuꝫ et intellectū trāscēdētiū. et te dn̄am ac imperatricē celoꝝ: terraꝝ et elemētoꝝ cōstituit. et vt ita esses in vtero matris tue a primordijs conceptionis opante spūsctō crearis. Nunq̄d igitur in tanta futura glīa summi valet dei mater vnica. et oīm que sunt fuerūt et erūt post filiū tuū impatrix prudēs et nobilis? Nunq̄d in exordio tuo talis esse debuisti: vt oīm quoꝝ te dn̄ā gerere certissime nouimus. aut paritati. aut subiectiōi possis addici? h̄ ille. Qui etiā. v. c. eiusdem li. inquit. Ille assertor pure veritatis et a filio tuo iam celo p̄sidente vas electiōis cognominat⁹ oēs hoīes in adā peccasse fatetur. vera vtiq̄ snīa et cui ↄtradicere nefas esse pnuncio. sed cū eminētiā grē dei in te cōsidero: sicut te nō intra oīa que facta sūt inestimabili modo contueor: sic nec lege aliorum in tua conceptiōe demerita fuisse opinor. singulari et hūano intellectui impenetrabili diuinitatis s̄tute et opatione ab oī pctō adiunctione liberrima. Hec Ansel. In qua acte ostēdit q̄ bn̄dicta virgo non est de nūero oīm qui peccauerūt in adā. sꝫ supra numerum oīm: sicut si dicat̄. Oēs de regno tali sunt tributarij regis. nō intelligit mater. vxor et filius: q̄ adimuntur a numero oīm. Idē quoq̄ Ansel. in. d. c. infert pctm̄ fuerat q̄ð hoīes a pace dirimebat. et vt illud filius dei euacuaret sicq̄ ad pacē genus humanū reuocaret hō fieri voluit. et talis vt nihil in eo aliquatenus remaneret q̄ð nō ↄcordaret ei v̄n hō a deo discordabat. Quia ergo ita fieri oportebat. matrem de qua talis his tolleret̄ munda ab oī pctō esse decebat. aliter q̄ pacto illi summe puritati tāta ↄiunctione vniret̄ vt indifferēter que sunt hoīs essent dei. et que dei homis essent. et in. vj. c. iterū dicit. Adhuc ppone tibi palaciū q̄ð spāliter suis vsib⁹ aptū extat cōstruere volētē. in q̄ et ipse frequētiori et festiuiori cursu conuerset̄. et oībus opē ei⁹ atq̄ auxilio indigētib⁹ mitiori et letiori vultu videat et auxiliet̄. pateret̄ ne q̄so in principio palacij fundamentū inualidū et structure q̄ foret edificāda incōgruū et non coherēs. Non puto si saperet. et ppositum suū ad effectū pducere vellet. q̄ sapiētiam ante oīa scl̄a pposuisse sibi habitaculū q̄ð spāliter cohabitaret cōstruere silr indubitata fide tenem⁹. Q̄ð aūt habitaculū istud fuerit iā dudū innotuit. hoc eñ habitaculū illō sacrariuꝫ spūsscti esse fatemur. i quo et p q̄ð eadē sapientia hūane nature cōiungi voluit et icorporari. et oībus se pura mēte cōfitētib⁹ parcere et misereri. q̄ð sacrariū ausa videlicꝫ vniuersalis ppitiatiōis cuꝫ operāte spūsctō cōstrueret̄. si fundamētuꝫ illi⁹. s. initiū siue primordiū cōceptiōis btē Marie corruptū fuit ipsi certe ↄstructure non congruebat nec coherebat. hec Anselmus. Qui etiā in eo. c. ifert. Inscia ne fuit et impotēs sapīa dei et virt⁹ mūdū sibi habitaculū condere remota omni labe conditionis humane. angelis alijs peccantibus bonos a pctō seruauit. et feminā matrē suā mox futurā ab aliorū pctīs exortē seruare non valuit. In eternitate consilij sui fixus statuit eam dn̄atricē et reginam fore angelorum. et nunc inferiorem angelis natam in consortium acceptam eē credamus oīm peccatorum. existimet hoc et argumentis

Q̄ maria ē supra nūerū oīm q̄ peccauerunt

suis pbet qui vult. Ego donec ostēdat mi
hi deus aliquid digni⁹ excellentie dñe mee
posse dici: que dixi dico: que scripsi nō mu
to: ceterū me ꝛ intētionē meā filio ei⁹ ꝛ illi
cōmitto. ꝛ. c. vij. eiusdeꝫ libri etiā dicit. Ni
hil tibi dña equale. nihil cōparabile est. oē
enī qđ est: aut supra te est. aut subt⁹ te est.
Qđ supra te est solus de⁹ est. Qđ infra te ē
est omne qđ deus non ē. Ad tuam tantam
excellentiā qs aspiciet. qs attinget. ꝛ certe
vt ad hāc excellētiā peruenires. in humilli
mo loco. i. ī vtero mr̄is tue purissima orie
baris. ꝙ si tali mō cōcepta ꝛ ordinata non
fuisses in tātā celsitudinē nō succreuisses.
ꝛ. ix. c. etiā ait de dña nr̄a. quā in tantū cul
men pdestinauit ꝛ extulit diuina potentia
quā tot prerogatiuis dotauit cūcta dispo
nēs dei sapientia. quā sibi matrē elegit ad
mundo subueniēdū ipsa oīa saluādoꝝ inef
fabilis dei mīa: dicere morte pctī que p in
uidiā diaboli occupauit orbē terrarum in
suo ꝯceptu pgrauari. vt taceā iterim ipas
quas cōmemoraui rōnes. animus euitat.
intētio abhorret. lingua fateri non audet.
Qui aliter sapiūt ꝛ melius approbant: cre
dāt. Ego pijssima dña qliscunqꝫ seruul⁹ cre
do ꝛ fateor ꝙ tu ex radice iesse pulcherri
ma. ac p hoc ab oī qđ te decoloret pctī vul
nere aliena. integerrima pmanens florē p
ciosissimū ptulisti. nō qualēcūqꝫ: sed super
Dñs domi- quē septiformis spūs requieuit. h ille. Et iō
nic⁹ bolan⁹ dñs dñicus bolanus artium ꝛ pħie doctor
eximius hec ꝯsiderās inqt in proemio sui
tractat⁹ đ ꝯceptiōe beate vginis. Nō paruo
animi dolore afficior cū audio quosdā ma
gistrali infula decoratos: pertinaciter af
firmare glīosissimā intemeratāqꝫ vginem
mariā ab eterno iesu xp̄i matrē electā a ma
cula peccati originalis fuisse detuipatam
atqꝫ in ea ꝯceptā. Nā cū sacrosancta mater
ecclesia talia tantaqꝫ de glīosissima virgi
ne maria canat atqꝫ affirmet q̄ nulli alteri
pure creature concessa videnł. pfecto pos
sent in beatā virginē modesti⁹ loqui. ꝛ ita
pleno ore que affirmant affirmare non de
berēt. Nā si Aug. totius fidei nostre lumen
ac sydus clarissimū cui datum est de sum
ma ꝛ ī cōprehēsibili trinitate dei loq atqꝫ
determinarł. ppter honorē dñi cū de pctīs
ab illo agitur nullā đ beata virgine voluit
facere questionē. pfecto hi maximo errore
ducunł affirmātes vginē in pctō origina
li fuisse conceptā. Cur aūt hi nulla euiden
ti rōne coacti neqꝫ ab ecclīa astricti hoc tā
impie affirmare audeant. causam aliaꝫ re
pire nequeo nisi ꝙ assidua eoꝝ de hac re co
gitatio in pessimum vsum conuersa est. im
possibileqꝫ poti⁹ eēt opinionē a vitate hāc
alienā ex cordib⁹ eoꝝ euellere: ꝙ iudeoꝝ p
fidiā de illoꝝ cordib⁹ eradicare. h ille. Qui
post multa elegāter dicta pbat qttuor cla
rissimis rōibus ꝙ deus potuit beatissimaꝫ
virginē ab originali pctō preseruare. dein
de demonstrat octo excellētissimis ratiōi
bus ꝙ valde fuit cōueniēs deo ipsam pre
seruar. Postea vo pbat p octo alias ratio
nes sumptas ex pte xp̄i. ꝙ vgo bñdicta in
sua ꝯceptione fuit sanctissima. postmoduꝫ
vo idem pbat quindecim alijs rōnib⁹ sum
ptis ex pte ipsi⁹ purissime vginis. Deinde
autoritatib⁹ pdicta cōfirmat. Cuius subti
lia argumenta. qr a multis habenł ad pñs S
non refero. Beatus qꝫ Ber. in ser. de assum Ber.
ptione beate vginis inquit. Sileat de maria
loqui gestiant oēs. tñ quicqd dr de indici
bili eo ipso qđ dici potuerit minus gratuꝫ
sit. minus placeat. minus acceptet. quenā
eteniꝫ poterit lingua etiā si angelica sit di
gnis extollere laudibus virginē matrē: ma
trē aūt nō cuiuscūqꝫ sed dei. Quenam vel
angelica puritas virgini illi audeat cōpa
rari. que digna fuit sacrariū fieri spūssan
cti. ꝛ habitaculum filij dei. Hec Ber. ꝛ Au Aug.
gust. in tractatu de incarnatione xp̄i dicit.
Domineꝫ peperit virgo decora. virgo spō
sa tota pulchra. tota speciosa. flos florum:
pulchritudo virginum. celi regina. mundi
glīa. o digna digni. o immaculata imacu
lati. o sancta sancti. o maria splendor mun
di. glīa celi. qualem filium nobis peperi
sti. O felix femina inter ceteras benedicta
cui⁹ venter fuit reclinatorium dei: sacra
riuꝫ spūssancti. lectus eburneus xp̄i. tha
lamus diuine maiestatis. quante scītatis
putabimus aīam tuam fuisse que ad ima
ginē dei condita ꝛ facta consistit cum caro
tua tātū placuerit creatori: vt de ea sibi fa
ceret palliū laudis ꝛ loricam victoriosi cer
taminis. Et infra iteruꝫ dicit. Tu tota pul
chra. tota formosa. tota ðlectabilis ꝛ tota
gloriosa. tu macula nulla fuscaris. tu omni
decore vestiris. tu omni sanctitate ditaris.
tu super omnes virgines sancta in carne.
tu super omnes angelos ꝛ archāgelos san
cta in mente. Tu cunctas feminas vincis
pulchritudine carnis. ꝛ omnes angelicos

spūs excellētia scitatis. tu plena deo. tu repleta spūscto. hec ille. Ad cui⁹ vba qd rndere poterūt qui eā asserūt repletā fuisse pctō Sed forte aliqs eoꝝ dicet. Cū habitū vginis marie deferā si in pctō illā cōceptā fuisse nō crederē: ipsaꝫ maculatā nullaten⁹ predicarē. Cui ego rndeo ꝙ beatissima virgo nūꝙ tali fuit induta vestimēto. Itē ꝙ habitus nō facit monachū: sꝫ deuotio ⁊ religiosa cōuersatio. c. porrectū. ⁊. c. vt clerici. ⁊. c. et pte. de regu. ⁊. c. cōsuluit. et ē q̄ cle. vl' vo. Si igit veꝝ vis habitū btē vginis gestare eiusq̄ monach⁹ ac seru⁹ esse. studeas ei⁹ puritatē atq̄ innocētiā honorare. ⁊ amplius noli eā īdumēto immūdicie atq̄ putredinis horrendeq̄ macule coopire. Sed vna nobiscū cādidissimis atq̄ purissimis innocētie vestib⁹ illā circundare satage. ita vt pariter deuote salutem⁹ ipaꝫ beatā vginē reuerēter dicētes illud qd habet ī missa cōceptiōis eiusdem. s. Salue spōsa dei tatis: Maria fons pietatis angeloꝝ dna. Aue dulcis o maria xpi mater ⁊ filia vlla sine macula. Tu sol refulgens gloria. celorū lustrans atria. luce reples secula. Tu puteus honestatis fauus dulcis charitatis. tu nostra leticia: Rosa rubēs castitatis. liliuꝫ virginitatis cum omni fragrantia. Tu magistra clemētie. mater misericordie nostra delens crimina. O norma innocentie maria plena gratie tu stella matutina. Tu a deo fabricata. in cōceptu preseruata. nulla trahis scelera. Tu in celis coronata ab angelis venerata. micās sup sydera. Nos famlos rege tuos atq̄ tibi fac deuotos p tua clementia. Ab inferno liberatos. nos postremo fac beatos in celi militia. Amen.

Sequētia de cōceptiōe

De eadem illibata conceptione.

z Sermo. v.

Candor est lucis eterne ⁊ speculū sine macula. Sap. vij. Inquit deuot⁹ Anselmus in li. orationuꝫ loquens beate virgini. Gloriosa virgo ⁊ mater misericordie regina et fons totius dulcedinis ⁊ pietatis quid dicemus. quicquid eni ptulerimus min⁹ est ⁊ quasi nihil ad ea que tibi debemus hec ille. Et Ambrosius in libro de virginib⁹ ait Quid nobilius dei matre. Quid splēdidius quaꝫ splendor elegit. Quid castius illa que sine contagione generauit. Et ibidem Tanta est huius virginis excellētia vt ab eius narratione balbutient omnes lingue excutiantur omnes intelligentie. deficiant oēs silitudines parabolice. Hec Ambrosi⁹ Cuius virginis immaculate puritatē preuidens Ecclesiasticus sui libi. c. xliij. inqt. Pulchritudinem candoris eius admirabitur oculus. Eius q̄ꝫ innocentiā cōsiderās sapiētissimus Salomō ppphetico spū vba thematis nostri pdixit dum ait. Cādor est ⁊c. Super quib⁹ verbis tres consideratiōnes faciemus.

Prima dicetur ostensionis.

Scda testificationis.

Tertia appellabitur figurationis.

Pars prima que dr ostēsionis. Eātā vginē sine originali pctō b cōceptā ostēdi pōt qttuordecim rōnib⁹. Prima quaꝝ dr appellatiōis sic arguendo. Si beata virgo originale peccatum contraxisset: nō posset appellari simpliciter virgo. qr sicut caro corrumpitur per commixtionem carnalem. ita anima per peccatum. Unde aie peccatrici dr. Hier. iij. Tu aūt fornicata es cū amatorib⁹ multis ⁊c. Si ergo aīa glīose virginis fuisset corrupta peccato origīali solū sm quid posset virgo nominari. qd esset inconueniens ī matre dei que fuit virgo virginum. De qua canit ecclesia. Sancta ⁊ īmaculata virginitas ⁊c. ⁊ quodāmō videret eē cōtra articulū fidei de virginitate matris xpi. ⁊ hac rōne in studio parisien si habet opinio de immaculata cōceptiōe virginis qsi articulus fidei. Uñ nō pōt qs ibi ad magisteriatū vel aliū gradū pmoueri qui dānare audeat hāc opinionē veram scꝫ ꝙ beatissima vgo maria fuit ab oī peccato preseruata. Item nullus ibi pmitteretur legere qui temerario ausu affirmare psumeret ac determinare ꝙ mater dei purissima fuerit vel per instans originali vitio maculata. ⁊ idē per omnis seruatur in studio basiliēsi. Pōt aūt predicta rō cōfirmari sic. Cū eni vnūquodq̄ magis denominet a nobiliori. i. a forma q̄ a materia. cū ipsa forma det nomen ⁊ differentiaꝫ. vt pbatur ij. phys. ⁊ esse rei tribuat. l. si quis hominē §. si deteriorem. ff. ad exhi. Absurdum esset dicere ꝙ mater dei que appellatur non solum virgo sed regina virginum. fuit solum virgo quoad corpus ⁊ non quoad animā. Naꝫ sicut anima est dignior corpore. l. laus

Ratōe appellatiōis

timus.C.de sa.san.ec.c.cum infirmitas.de peni.⁊ re.c.precipimus.xij.q.ij.c.solite.de ma.⁊ obe.⁊.c.sedulo.xxviij.di.sic maior iniuria ei fieret si pollueref q̄ si corpus maculareſ.cū iniuria estimeſ tāto acrior quāto dignior est res cui irregaſ.§.atrox.isti.de iniu.⁊ ideo si viliori pti.i.corpi datū est priuilegiū virginitatis.a fortiori dꝫ esse cōcessum nobiliori.s.aie. Scḋa rō ḋr equationis sic.vt colligiſ ex dictis pħi in lib.de regimine principum.Non dꝫ eodē modo gubernari seruꝰ ⁊ regina nec eq̄lr tractari.imo melior dꝫ eē cōditio regiē q̄ serui.Insti.de publi.iudi.§.itē lex cornelia.iuncta glo.cū imperator.vt.ſ.diximus.donet ipe ratrici priuilegia q̄ ipse hꝫ.ḋ.l.princeps.ff.de legi.vbi glo.ait.Augusta dꝫ oīa priuilegia q̄ hꝫ fiscus.vt sic ad vegtigalia non teneatur.hoc supposito dico q̄ btā virgo est dn̄a ⁊ impatrix totiꝰ orbis ⁊ oīm creaturaꝝ Primo nāq̄ est regina celi ⁊ angelorum. Un̄ ipsa ait illud Eccli.xxiiij.Gyrū celi circuiui sola.s.tanq̄ dn̄a:Propter qḋ inquit Chrisostomꝰ sup Lucā.Mittiſ gabriel angelus.⁊ egreditur de rege ad reginam.de imperatore ad imperatricem.de ciuibꝰ celi ad dn̄am palacij.Ingrediſ ad ṽginē regi ꝑelectā.⁊ eo forte alacrius.vt cū āgeli prius regē haberēt habituri essent ⁊ reginam vt ad supplēdos numeros āgelici ordīs etiaꝫ pctōres possent ingredi:⁊ mater mīe ⁊ regina celorum porta fieret celi.Hec ille.Dn̄aſ quoq̄ inferno.Un̄ Eccli.xxiiij.ipsa inquit Profundū abissi penetraui.q̄si dicat q̄ nō solū demonibꝰ in aere cōmorantibus ⁊ in supficie inferni.sed etiā illis qui in ꝓfundo stant inferni presidet.Dn̄atur etiaꝫ mūdo ⁊ hominibus habitantibus in eo. Un̄ ibidē subdit.Et in omni pplo ⁊ gente primatū tenui.Ideo de ipsa loquēs Hiero.in sermone ad Eustochiū dicit.Regina mūdi hodie de terris ⁊ de pn̄ti sclo nequā eripitur.eapropter oēs hoīes q̄ sūt ⁊ fuerūt sūt serui istiꝰ dn̄e.⁊.ideo ipsi dicere possunt illud.iiij.Re.x.Serui tui sumus,quecunq̄ iusseris faciemꝰ.Cū ergo.vt.s.dictū ē:non debeat seruꝰ esse eq̄lis dn̄e sue.sequiſ beatā virginē nō fuisse in originali pctō cōceptam.Cū em̄.Hieremias fuerit ī vtero matris sanctificatꝰ.vt habeſ eius.s.c.⁊ iohes baptista sīlr vt pꝫ Lu.j.si btā ṽgo maria solum fuisset ī vtero mr̄is sanctificata ⁊ purgata ab omni macula:vt p̄dicti sancti,nō fuisset meliꝰ tractata q̄ ipsi:īmo illi serui fuissent dn̄e eq̄les qḋ esset incōueniens:⁊ ideo est dicenduꝫ q̄ fuit ab originali vitio ꝓseruata. Et hanc rōnē tāgēs beatꝰ Anselm.ī homel.cōceptiōis ait.Dignā donationē sup ceteros oēs sctōs illa dꝫ hr̄e p quā oēs sancti sanctificanſ.Ipsa q̄ꝫ beata ṽgo hoc īsinuās Lu.j.canit.Fecit mihi magna q̄ potēs est.s.puritatē mihi sup oēs puras creaturas tribuēdo. Tertia rō ḋr cōcessionis.cuius fundamētū ponit Ber.in quodā sermone di.Quicquid aliis lꝫ paucissimis est cōcessum.nō est credēdum gl'iose ṽgini fuisse denegatū.Si em̄ imperator dat alicui famulo ⁊ seruo aliquā grām.multomagis credēdū est q̄ illā det imperatrici vxori sue.p illā regulā topicā.si de q̄ minꝰ videtur inesse ⁊ inest.ergo.⁊ de quo magis.ij.topicoꝝ.⁊ notaſ ī auſ.multo magis.C.de sa.san.ec.⁊.l.si pignꝰ.ff.qui po.in.pig.ha. Oēs ergo grē q̄ alicui creature collate sūt ⁊ beate virgini cōpetere:potuerūt:illi sunt cōcesse ⁊ excellētiori modo.Un̄ Ber.in quodā sermone inq̄t.Priuilegia grarū btē virginī cōcessa nō solū hoībꝰ sꝫ etiā angelis credimꝰ admirāda.Et Frāciscꝰ de may.in.iij.sen.di.Credimꝰ citra xp̄m beatā virgineꝫ maxime fuisse ꝑfectam vt plus habuerit de grā in mr̄is vtero q̄ habeāt sancti in celo.Et.b.T.ho.i.iij.pte sum.q.xxvij.ar.s.inq̄t.Rōnabilr crediſ q̄ ea q̄ genuit vnigenitū a pr̄e plenā grē ⁊ ṽitatis pre oībꝰ aliis maiora dona graꝝ ⁊ priuilegia accepit. Sanctꝰ q̄ꝫ Bern̄.iteꝝ ait.Legimꝰ stephanū plenū grā ⁊ aplos plenos spū sctō.sed lōge dissimiliter a maria.Et Hiero.vbi.s.exponēs illa ṽba āgeli.s.grā plena.dicit ⁊ bn̄ plena grā.q: ceteris p ptes grā prestatur:Marie ṽo tota se infudit plenitudo gratie.Et iterum ibidem ait.Et si in ceteris patribꝰ grā fuisse credaſ:nō tn̄ eatenus plena.hec ille Nec mirū si tātas grās recepit ṽgo maria cuꝫ fuerit dei spōsa electa.Un̄ de illa inq̄t supnus spōsus Sap.viij.Quesiui eā mihi spōsaꝫ assumere.⁊ amator factꝰ suꝫ forme illiꝰ.Cū ergo angelis dederit dn̄s īnocētiā ī creatiōe illoꝝ.vt habeſ.ij.sen.di.iiij.⁊ per Aug.in.viij.de ciui.dei.Et sīlr primi parētes fuerint originali iusticia decorati vt habetur a theologis.in.ij.dist.xix.Et ab Ansel.li.s.de cōceptu virginali.sequitur q̄ si hͦ gratia data non fuisset beate virgini:suis seruis ipsa inferior extitisset.qḋ esset valde

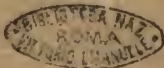
Rōne eq̄tōis Scḋa.

X Maria est regina celi.

Seruꝰ non dꝫ eq̄lis eē dn̄e.

V Rōe cōcessiōis

Maria gratia plena

absʃoniũ.Et ideo est cõcludendum q etiã
ipsa fuit in sua cõceptione originali iusti-
cia insignita.Quia nõ fuit min⁹ chara filio
Z suo q̃ angeli vel primi parẽtes. Quarta
Rõe fi- rõ dr filiatõis.vt ei.s.dixim⁹ illã inocẽtiã
liatõis quã habuit fili⁹ virginis p naturaz recepit
mater bñdicta p filij grãm.Vñ Hiero.vbi
s.inquit. In maria toti⁹ gratie q̃ est i xpo
plenitudo venit.sed xps fuit sine originali
pctõ.ergo & mater ei⁹.Et hãc rõnẽ tangẽs
Aug⁹.in.l.ↄtra q̃nq3 hereses in psona xpi
loquit̃ dicẽs.Hec quaz tu despicis manichee
mr̃ mea est & de manu mea fabricata. ex q̃-
bus verbis innuit Aug. q xps fabricando
gl'iosam matrẽ suã. pseruauit eã ab origi-
nali pctõ.& oib⁹ gratijs suis repleuit.Et hr̃
pruiderat in spiritu Salomon sapiẽtissim⁹
qui Cañ.viij.c. inquit. de ipa immaculata
matre dei.Que est ista que ascendit de de-
serto delitijs affluens innixa super dilectum
suum. Hoc etiaz pdixit Esaias ppheta sui
li.iij.ca. dũ ait.Erit lux lune sicut lux solis
Qd exponit Frãciscus de may.in sermone
de ↄceptione eiusdẽ virginis de ipsa dicẽs
q fuit equalis lucis cũ sole iusticie xpo p
gratiã pseruatiõis.qd quidez conueniens
fuit.nã Augusta dz gaudere priuilegio prin
cipis.l.bñ a zenone.C.de quadri.pre.& mr̃
priuilegio filij.l.in sacris.la. iij. C. de pri-
mis sacroꝝ scriniorꝝ.li.xij.&.l.pe.C.de me-
tatis.facit ad hec text.in.l.j.C.de ppositis
laboꝝ.& als allegat̃ labarũ.ẽm gl. ibi. vbi
dicit iperator. Quos lateris nostri decor
illustrat. Si ergo seruitores stantes ad la-
tus principis illustrantur ab eo.quãtoma
gis illustrata fuit beata vgo que nõ solũ
ad latus filij stetit.& eũ in lateribus suis enu
triuit.sed etiã de suis visceribus eũ genera
uit.Et ideo etiam posito sine veri preiudi-
cio q preseruari a pctõ & insigniri iusticia
originali beate vgini nõ cõueniret. Posse
mus tñ arguere sicut fecit Aug.in sermone
de assumptione eius.pbans eã assumptaz
in aĩa & corpe dr.Si marie nõ congruit. cõ
A gruit tñ filio quez genuit. Quinta rõ dr
Rõe sa lutatõis.Nam vt dr Luc.j.Angelus ga-
lutatio briel missus est a deo nuncius ad beatam
nis. virginem.qui detulit ei litteras sue amba
siate. qz nuncio sine litteris non creditur
ẽm.C.de collatiõe fundoꝝ fiscaliũ. lib.xj.
&.l.fi.C.de man.prin. Erat aũt summe ho
norandus loco illius cuius vice fungebat̃
c.vlt.xciij.dist. Littere aũt quas detulit ar
chãgelus gabriel fuerunt salutationis mi-
rabilis.scz Aue grã plena. In q̃bus verbis
denotauit ipam beatã virginem fuisse sine
aliqua macula cõceptã.& innocẽtia origi-
nali decoratã.Aue enĩ idẽ est qd sine vhe.&
ista idefinita eq̃pollet vniuersali.l.si neces-
sitas.§.si annua.ff.de pigno.& ibi glo.&.l.
si pluribus.in princi.ff.de le.ij.Ideo expo
nit aue.i.sine omni vhe.i.afflictiõe.qd ve
rũ nõ esset si originalis pcti aculeo afflicta
fuisset.Deinde psequẽs addit grã plena.
nõ fuisset aũt plena grã si pseruatiõis illi
grã defuisset.Dum ergo dr plena grã:de-
clarat̃ q a deo fuit oĩs gratie plenitudine
& pfectiõe decorata.als diceremꝰ oĩpotẽtẽ
in suis operibus fuisse diminutũ. cõtra .l.
j.in prin.C. de emẽ.iusti.co. pfectum autẽ
illud dr;cui nihil addi potest.l. cũ allanias
nõ i fi.C.ad silla.l.vbi aũt nõ apparet .ff.
de verb.ob.& sĩr est dicendũ de hoc verbo
plenũ.Nam vbi aliq̃d deest nõ dr plenuz.
qd bene notat̃ in.c.p venerabilẽ. qui filij
sint legi.circa fi.ibi plenã ptãtem .qz intel-
ligetur quoad tpalia & spũalia. plenitudo
enĩ est vbi nihil valet adiũgi.xcvj. disti.c.
bene quidẽ facit tex.in ti.de pace ↄstan.in
prin.v.ad plenitudinẽ grẽ nostre vos reci
pimus.& ibi Bal.& ideo vbũ plena grã cõ
prehendit omnẽ gratiã ẽm capacitatẽ reci
piẽtis.sicut & de xpo dr Io.j.Plenũ gratie
& veritatis.Et hanc rationẽ approbat Ale
xãder de ales in.j.parte summe.&.j. Bona
uentura in.j.di.xliiij: dicens Beata virgo
tantã habuit gratiã q de facto nõ poterat
plus recipere.& quantã pura creatura reci
pe potuit.ergo talis gratia nullũ psuppo-
nit defectũ.Subdit qz angel⁹. Dñs tecuz.
Qd exponit Aug. dicẽs. Tecum in mente.
tecũ in corde.tecũ in vtero.tecũ in auxilio.
hoc aũt nõ fuisset verũ si eã a casu origina
lis mali nõ adiuuisset. sed diabolum cum
ipsa esse permisisset.Intulit etiam angel⁹
dicẽs.Benedicta tu inter mulieres.qd fal
sum fuisset si originali maledictioni subia- B
cuisset. Sexta rõ dr verificatiõis. vt enĩ Rõe ve
verificent̃ verba que dicunt̃ in missa beate rificati
virginis & habent̃ Prouer.viij.necesse est onis.
dicere illam sine originali peccato conce-
ptam.Ibi enĩ dr in eius persona.Dñs pos
sedit me in initio viarum suarum.quod nõ
esset verum si in cõceptiõe sua fuisset bea-
ta virgo a diabolo p peccatũ possessa.nihil
enĩ potest per duos dominos sub perfecto

dño possideri.l.si vt certo.§.si duob⁹ vehi
culū.τ ibi glosa τ doc.ff.cōmo. Et idō magr
Bartholomeus pisan⁹ in li.brēvgis fructu
vij.arguit di.Mariā ab initio viarum dei
possidef.ergo non hūit originale. hec ille.
In pdicta aūt missa in psona eiusdē virgi-
nis subdif.cū eo erā cūcta componens qđ
falsuȝ eēt.sit pctm̄ originale ɔtiſſet. durāte
eīn pctō nō erat cū deo ſʒ cū diabolo. Post
modū sequif.τ delectabar p singulos dies
q̄ dictio p denotat pfectionē τ cōtinuatio-
nem tpis.l.vbū pnocrare.ff.de ver.sig.et p
Bar.l.l.celsus.ff.de vsuca. sʒ si ɔcepta fuis
set in originali pctō:nō posset dici delecta-
ri p singulos dies:qꝛ non fuisset delectatio
ɔtinua. Deinde sequif:ludēs corā eo omni
tpe. qđ esset falsuȝ.cū pctōꝛ longe stare di-
caf a deo. Prouer.xv. τ idō p illo tpe. vl'mo
mēto quo fuisset ī originali pctō. nō lusisseȝ
corā deo cū blasphema τ inimica eius dici
potuisset.et idō bn̄ dʒ ibi corā q̄ dictio deno
tat audiētiā ei⁹ corā quo fit.l.corā.ff.de v.
sig.cū ergo pctōꝛes nō exaudiat de⁹. Iob.
ix.ideo btā vgo ludēs corā deo oī tpe nūq̄
fuit in originali pctō.

E Rōne verisi-milatio nis.

Septima rō dʒ ve
risimilatiōis.verisimile eīn est q̄ deus ab
originali pctō mrēȝ suā pseruauerit.vt ptȝ
ex sepe dictis.Cū ergo licitū sit sumere con
iecturā de eo qđ est verisimile.l.non est ve-
risimile.ff.qđ metus cā.vbi.glo. notabilis
et ea q̄ veniūt ex bona cōiectura dicanf eē
vera.l.fi.ff.de pba.cūq̄ nō min⁹ attendaf
qđ est verisile q̄ qđ est in vitate.vt ait glo.
in.l.tale pactū.§.fi.ff.de pac.τ in.l.nō pos
sunt.ff. de legi.τ in.l.cū acutissimi.C.defi
dei cō.τ in.l.si vnq̄.C.de reuo.dona.sequi
tur debere teneri opinionē de immacula-
ta virginis cōceptiōe.

D Rōne appro-batōis

Octaua rō dʒ ap
probatiōis.sic arguendo.inquit pħus.vij.
ethicoꝝ: Fama quā oēs tenēt nō oīno de-
perdif.cū ergo opinio de imaculata virgi-
nis ɔceptiōe nūc p famā τ opinionē cōem
sit approbata.vt ptȝ ex dictis.s. ſmōe.iij.
pte vltima concludif ipsam tanq̄ verā te-
nendam esse ab oībus.qñ eīn de aliquo du
bitaf recurrendū est ad cōem opinionē.l.
cū de laneonis.§.asinā.ff.de fun.instruc.et
l.j ff.de fluumi.vera quoq̄ esse illa vulga-
ris snīa.vox ppli.τ vox dei plerūq̄ reperi-
tur.

Rōne presum ptiōis.

Nona rō dʒ psumptionis nō eīn ne
gari pōt qn̄ ista sit psumptio violenta q̄ fi
lius dei voluit ex pulegio matrē suaȝ fore
illibatā in ɔceptiōe τ patere. potest ex dictiȝ
s.ſmone pmo pte vltia.cū ergo psumptio
violēta habeaf p lege.c.afferre. de psum.
ergo.τc. Si igif vt inqt Bal.in rubrica. C.
de ɔtra.emp.iudex debȝ speculari p conie
cturas in iudicādo sicut medic⁹ p vrinā in
firmitatē discernit multomagis nos iudi-
care debem⁹ p vginis btē innocētia ex vio
lēta psumptione.

E Rōne nobili-tatiōis

Decia rō dʒ nobilita-
tiōis. Propter nobilitatē.etenī immūitas
ɔcedif.l.nō tm̄.§.iliensibus.ff.de excu.tu.
Itē ppter excellentiā psone licitū est iura
trāsgredi.l.sȝ reprobari.§.fi.in verbo.ma-
le disciplinatos.τ ibi Bal.ff.de excu.tu.Cū
igif btā virgo fuerit cūctis aīantibus crea
tis nobilioꝛ τ excellentioꝛ.ergo τc.

F Rōne subie-ctionis

Unde-
cima rō dʒ subiectiōis. Fundamentū cuius
ponit Panoꝛ.in.c. cū ecclia sancte marie.
de cōsti.vbi concludit q̄ papa nō potest se
subijcere iurisditiōi impatoꝛis. qꝛ cederet
in preiudiciū summi apostolatus. τ igno-
minia irrogaretur deo si vicarius ei⁹ esset
subiectus seculari. multo igif magis hoc
esset si mater dei etiā vno momēto subdi-
ta fuisset nequissimo diabolo. Et confir-
manf pdicta per ea que ponit beatus pa-
ter frater Iohes de capistrano in ſmone
conceptionis btē virginis. in quo pꝛobat
possibilitatē congruitatē τ realitatē pser-
uationis.q̄ ait.Quilibet specialr subiect⁹
pape est exemptus.c.si pape. de pui. li.vj.
sed btā virgo specialiter fuit subiecta deo.
ergo multo magis fuit exempta τ nō sub-
iecta p pctm̄ diabolo.

Ratio-ne par-turitio nis.

Duodecima rō dʒ
parturitiōis.τ est predicti pr̄is fratris Io
hānis capistrani.vbi.s.di.Maius est sine
doloꝛe parere q̄ sine pctō concipi.sed btā
virgo sine doloꝛe peperit ergo τ sine pecca
to concepta fuit.

G Ratio-ne libe-ratiōis

Tertiadecima rō dʒ li-
berationis hic eīn agif de libertate virgi-
nis scilȝ q̄ nunq̄ fuerit seruus diaboli. sed
quotiēs dubia est interpꝛetatio semp pro
libertate respōdendū est. l. quotiēs dubia
ff.de re.iu.immo propter libertatē trāsgre-
dimur regulas iuris cōmunis. §. fi. insti.
de deo ergo τc.

H Ratio-ne supe ratiōis

Quartadecima τ vltima
ratio dʒ superationis. Clarum est enim q̄
beata virgo supat in meritis τ virtutibus
Iohannē baptistam.τ maioꝛ est eo in glo
ria celesti. Quia scriptum est ps.xliiij. Asti
tit regina a dextris tuis τc. Si autē dicere
mus q̄ beata virgo cecidit in peccato ori-
ginali τ postea surrexit per sanctificatio-
nem.sequeref q̄ non esset maioꝛ Iohanne

baptista. qr dic dñs Mat. xi. Inter natos mulieꝝ nõ surrexit maior Johanne baptista. aut ꝑ necesse est dicere ꝙ Johes ẽ maior vel saltẽ eq̃lis in glĩa ipsi btẽ ꝟgini. et h̃ est falsissimũ. vt ptꝫ ex supradictis. aut ꝙ xp̃s nõ dixit verũ. s. ꝙ inter natos mulieꝝ nõ surrexit maior Johãne baptista. Si intelligamus ꝟba xp̃i de maioritate in glĩa paradisi. Et hoc esset hereticũ ꝯfiteri. s. ꝙ xp̃s fuerit mẽdax: qr est ipsa veritas. Joh. xiiij. aut necessario cõcludẽdum est ꝙ xp̃s in illis ꝟbis tm̃ loquitur de his q̃ ceciderũt in pctõ originali. Inter quos nullus surrexit maior iohe baptista. xp̃s aũt ꝛ btã ꝟgo lꝫ nati sint ex muliere. tñ iohãne sunt maiores: qr ipi nõ ceciderũt in pctõ. ꝛ ꝑ consequẽs nõ surrexerũt ab eo. et ideo predicta ꝟba de ipsis nõ intelligunť sed approbent ꝯclusionẽ nostrã. Et in silr dr Mar. vlt. ꝙ xp̃s apparuit ṗmo marie magdalene. ꝛ tñ ecclĩa tenet ꝙ ṗus apparuit matri sue. vt ait Amb. in. li. de ꝟginibus. sed exponiť ꝙ primo apparuit marie magdalene q̃ȝ alijs qui habuerunt pctm̃. Et iõ dr de magdalena a qua eiecerat septẽ demonia ex quibꝰ ꝟbis innuiť ꝙ anteq̃ȝ apparuerit magdalene peccatrici apparuit mr̃i sue i q̃ nullũ vnq̃ȝ fuit pctm̃. Et ideo ita intelligiť ṗdicta autoritas de maioritate iohãnis q̃bus ꝟbis innuit saluator matrẽ suam illo esse maiorẽ: qr ipsa a pctõ nõ surrexit.

Pars secũda huius sermonis que diciť testificationis.

Quãplurimi scĩ doctores testificãtur ꝛ affirmãt dei genitricem sine originali vitio conceptã. Inter q̃s est diuꝰ Ambrosius. q̃ in quodã ꝟmone exponẽs illð Esa. xi. Egredieť ꝟga de radice iesse. de btã virgine inq̃t. Hec est ꝟga in q̃ nec nodus originalis nec cortex venialis culpe fuit. Et istã auctem affirmauit btũs frať michael de carcano se vidisse in quodã libello scĩ Ambrosij antiq̃ssimo adeo ꝙ nimia vetustate incipiebat cõsumi. ꝛ hoc dixit mãtue in ṗdicatiõe. Idẽ quoq̃ȝ sctũs Ambrosiꝰ in homel. de Cayn. ꝛ Abel iterũ ait. de h̃ grege. sctã ꝛ immaculata illa intacta ouis processit btã maria. q̃ nobis ꝯtra naturã purpureũ illũ agnũ. i. regẽ xp̃ꝫ gñauit. hec ille. Quõ aũt fuisset ꝟgo maria ouis immaculata si ꝯtraxisset maculã originalis culpe. Itẽ Hiero. sup. ix. c. Esa. inquit. In aula ꝟginali ꝛ nulla sorde maculata de spũ sctõ est dei ꝟmo conceptus q̃ velociter de aduersarijs ṗtãtibꝰ spolia detraheret ꝛ sibi faceret vniuersa subire. Sctũs q̃ꝫ Idephõsus in lib. ꝯtra indeuotos btẽ ꝟginis dicit. Constat igiť mariã ab ipo origiali pctõ fuisse immunẽ. ꝑ quã nõ solũ ṗme mr̃is soluta est maledictio. verũ etiã oĩbus est bñdictio cõdonata. nullis igiť postq̃ȝ nata est delictꝫ subiacuit. neq̃ȝ originale pctm̃ in vtero sctificata ꝯtraxit. hec ille. Quam autoritatẽ ita ad lr̃am recitat Uincentiꝰ beluacẽsis ordinis ṗdicatoꝝ in ṗmo volumĩe speculi historial. li. vij. c. lxv. ꝛ li. viij. c. xij. Beatꝰ etiã bñicus in tractatu de corpore xp̃i dicit. approbãs immaculatã ꝟginis ꝯceptionẽ. Sicut primꝰ Adã fuit ex terra ꝟgine ꝛ nunq̃ȝ maledicta formatꝰ. ita decuit in scðo adã fieri. s. xp̃o. cuius terra. i. mater ꝟgo maria nunq̃ȝ fuit maledicta. Btũs q̃ꝫ Augusti. in quodã ꝟmone ait. q̃s potuit in marie aĩa sine carne locus esse vitioꝝ que ad celi vicem ꝯtinẽtꝫ oĩa dñi tẽplũ ẽ effecta. Ricð. insuꝑ de sctõ victore in ꝟmone btẽ ꝟginis q̃ incipit. Necdũ erãt abyssi. inq̃t. Non decuit vt caro marie qualicũq̃ȝ foret obnoxia culpe Nã dei sapĩa indignuꝫ credimꝰ vt quã ad lucẽ gentiũ destinauit prauitatibus ꝛ illecebris sineret inuolui. nec erit ingratꝰ q̃ ṗpe mr̃i q̃ p̃ri matriq̃ȝ ṗcepit honorem exhiberi. Itẽ deuotꝰ Bern. in ꝟmone de natiuitate ꝟginis glĩose qui incipit. De gaudijs ad gaudia. ait. Caro marie ex adã sumpta maculas ade nõ admisit. Demones etiam sctissime dei genitricis mũdiciã negare nõ audẽt. Unde legiť ꝙ diabolus a quodam sctõ adiuratus vt diceret veritatẽ de conceptione eiꝰ scꝫ qualr̃ fuerit concepta. Exclamauit dicẽs sine macula. sine macula. sine macula. Infideles q̃ꝫ btẽ virginis innocentiã ꝛ puritatẽ confitenť. Uñ in alchorano machometi dr. Nullꝰ ẽ ex adã q̃n tetigerit eũ sathã ṗter mariã ꝛ filiũ eiꝰ. ꝛ in lege machometica setiaꝫ dr ꝙ mater iesu est amica legis qr tãtũ prophetã portauit in vtero. Ideo si quis diceret in ea fuisse pctm̃ euelli debẽt ei ilico dentes ꝟm ipsam legẽ. Acquiesce igitur christiane ꝛ dei genitricis innocentiam noli amplius impugnare. ne infideli et diabolo crudelior erga dñam nostram esse comproberis. Exẽplũ

Pars tertia huius sermonis que diciť figurationis.

R Ja quoq3 figurationis Marie innocētia cōprobat. Prima v aūt figura hr̄ Gen.ij.vbi deus pr̄ dixit. Nō est bonū hoīem eē solū. faciam9 ei adiutoriū sīle sī bi.i.sine pctō. p qd̄ figuratiue ostendit q̄ primo adam.i.xp̄o dedit deus adiutoriū nr̄e salutis beatā v̄ginē similē ei sine pctō. Et hoc est qd̄ b.Ber.in sermo.de assūptiōe bt̄e virginis inqt. Et qdē3 ad restauratiōe humani generis sufficere poterat sol9 xp̄s. Siquidē oīs sufficiētia nr̄a ex ip̄o est. s3 bonū nō erat nobis hoīem esse solū. cōgruu3 magis erat vt adesset nr̄e reparationi sexus vterq3 quoꝝ corruptiōi neuter defuisset. hec ille. Si aūt hoc factum nō esset: figura fuisset p̄statioi figurato. qd̄ valde inconuenies extitisset. Scd̄a figura hr̄ Gen.iij. vbi de9 dixit serpēti. Jnimicitias ponā īter te τ mulierē: τ semē tuū τ semen illi9 τ ipsa cōteret caput tuū. Per caput serpentis oēs sum9 strāgulati: q2 ī vtero materno sum9 interfecti pctō originali. Vñ Ber. in sermone d.xij.gradib9 hūilitatis ait. Oēs nascimur morituri. q2 pri9 morimur nascituri τ tanq̄ absorti nascimur mortui. q2 in vteris matrū sum9 a serpēte strangulati. hec ille. Per hāc autē figurā ōndit q̄ beata maria q̄ caput serpētis.i.diaboli cōtriuit non fuit ab eo strāgulata. Nā contrito capite serpētis nihil aliud pōt. Et hoc etiā figuratum fuit Judith.xiij.in ipsa vidua Judith. q̄ amputauit caput holofernis. p quē diabolus figurat. De hac aūt figura cōtritiōis capitis serpētini inqt Aug. sup Gen. Cū subiectio originalis pctī caput sit diaboli. tale caput maria cōtriuit. q2 nulla pctī subiectio igressum habuit in aīam v̄ginis. τ iō ab oī macula imunis fuit. hec ille. Tertia figura fuit in arca Noe. q̄ p̄seruata extitit ab aq̄s diluuij. τ ferebāt sup aq̄s. vt hr̄ Gen.vij. p qd̄ dabat intelligi q̄ beata maria arca dei p̄seruata fuit dilluuio originalis pctī. Et ideo in officio cōceptiōis d̄r. Factū est diluuium pctī sup oēm terrā. optiq3 sunt montes excelsi sctōꝝ. Arca v̄o deifera eleuata est in sublime: τ ferebat sup aq̄s. Qd̄ considerans τ p̄uidēs in sp̄ū sapiētissim9 Salomon dixit Cañ.viij. Aque multe non potuerūt extīguere charitatē.s.marie. nec flumina obruent illā. Quarta figura hr̄ Exo.xxv. de arca veteris testamenti que erat de ligūis sethin imputribilib9. Per hāc autē arcā figurabat v̄go maria in q̄ nō fuerunt recōdite tabule legis. s3 ip̄e legis dator de9.

Maria arca.

Per hanc arcā quattuor inter alia habemus beneficia. Primo ī periculis magnum auxiliū. qd̄ significatū est Nume.x. Nā cu3 eleuaret arca dicebat moyses. Surge dn̄e τ dissipent inimici tui. τ fugiant q̄ te oderūt a facie tua. Scd̄o in dubijs bonū cōsiliū qd̄ significatu3 est.j.Reg.xiiij. vbi cum saul vellet consulere deū: dixit. Applica mihi arcā. Tertio in aduersitatib9 magnū solaciū. qd̄ significatū est.iij.Reg.ij. vbi Salomō dixit abiathar sacerdoti. vir. qdē mortis es s3 hodie nolo te īterfici. q2 portasti arcā dn̄i. Quarto ista arca sanctissima nobis impetrat diuinā bñdictionē. qd̄ significatum est.ij.Reg.vj. vbi d̄r q̄ ad introitu3 arce federis dn̄i in domū obededon de9 ei benedixit. De hac arca inqt Ambro. in quodā sermone. Arca intrinsecus portabat testamenti tabulas. maria aūt testamēti gestabat heredē. Jlla int9 forisq3 auri nitore radiabat. sed sancta maria int9 forisq3 v̄ginitatis splēdore fulgebat. illa terreno ornabat auro: ista celesti. Hec Ambro. Nos aūt addere possum9. Jlla de lignis imputribilib9 facta est. ista ab oī pctōꝝ putredine preseruata īmaculata cōcepta est. Quinta figura hr̄ Eccli.xxiiij. vbi in psona v̄ginis d̄r: Quasi palma exaltata su3 in cades. palma em̄ in signū victorie portat. τ singulariter illi cōuenit q̄ singulare3 victoriam habuit. Jdeo Apoc.vij. de martyrib9 d̄r. τ palme ī manib9 eoꝝ. τ hec fuit bt̄a v̄go in sua cōceptione. q̄ de diabolo mirabiliter triumphauit. τ nunq̄ ei subiacuit. Quapropter de ipsa v̄gine dicere possum9 illud Ambro. in li. sermonū. Est plane palma plana ad req̄em honorabilis ad triūphum. semp virēs: se mp vestita folijs atq3 iō nunq̄ marcescit τ ita fuit v̄go bñdicta eapropter dicam9 illud Cañ.vij.s. Ascēdā in palmā τ apph̄edā fructu3 eius. Sexta figura hr̄ in eodem Eccli.c. vbi ī psona eiusdē v̄ginis d̄r. Et q̄si plātatio rose ī hiericho. Rosa em̄ de spinis nasci t. τ tñ spinā non habeat. sic virgo maria q̄uis de iudea q̄ vtiq3 pctīs spinosa erat: nata sit. nullum tñ spine.i. pctī aculeū sensit. Vñ de ipsa v̄gine canit ecclīa in officio assumptiōis eiusdem. Et sicut dies verni circūdabant eā flores rosarū: τ lilia cōualliū. De hac rosa pulcherrima τ immaculata ait Bern. in quodā sermone, O v̄go

Arce beneficia

M Maria palma.

N

Maria rosa.

virga nobilis. virga Jesse. p quam in ramo ɔualuit qui perierat iu radice. Radix ama ritudinis Eua. Ramus eterne dulcedinis. Maria. Mirāda ꝛ ꝓfundissima dispensa tio diuine sapiētie. ꝙ talis virga nascitur de radice tali. talis filia de tali mr̄e. talis li bertas de tali seruitute pscripta. talis īpe ratrix de tali captiua. de tā sicca spīa tā flo rēs rosa. hec ille. Septima figura hr̄ Ec cli. xxiiij. vbi dr̄ in psona ṽginis. quasi myr rha electa dedi suauitatē odoris. Myrrha em̄ a se ꝛ ab alijs xmiā putredinē expellit qd beate virgini nō conueniret si aliqn̄ ver mibus. i. demonib⁹ per pctm̄ originale sub iacuisset. ꝛ ab eis corrosa esset. ꝛ ideo beata virgo q̄ innocētia ꝛ puritate sua diabolum effugauit. dicere pōt illud Cañ. v. Manus mee distillauerāt myrrhā. ꝛ digiti mei ple ni sūt myrrha ꝓbatissima. Octaua figura habeł Cañ. ij. vbi celestis sponsus inqt de spōsa sua ṽgine benedicta. Sicut liliū in ter spinas: sic amicā mea inter filias. Licꝫ em̄ liliū inter spinas nascał: tm̄ sine spinis est. ꝛ totū candidū atqꝫ odoriferū extat. sic beata ṽgo maria ꝙuis a primis parenti bus per pctm̄ spinosis sit ꝓpagata: tm̄ sine macula fuit. ꝛ p mūdiciam ꝛ puritatē tota cādida atqꝫ odorifera permansit. Nona figura hr̄ Cañ. vi. vbi dr̄. Que est ista q̄ pro gredił q̄si aurora cōsurgens. Aurora em̄ a lumine incipit. ꝛ semper in lumine crescit quousqꝫ soli iungatur. ꝛ nunq̄ lumine pri uatur. sic beata virgo a lumine diuine gr̄e incipiēs. nullis vnq̄ est peccatoꝝ tenebris obscurata. sed semper in virtutū oīm clari tate succrescens. tandē cū sole iusticie dul cissimo filio suo in celesti gl'ia mirādis cir cūdata fulgorib⁹ est ɔiuncta Jdeo eius cla ritatē intuēs Esaias ꝓpheta. xviij. sui li. c. inqt. Sicut lux meridiana clara ē. De hac q̄ꝫ ṽgine benedicta dici potest illud. ij. Re. xxiij. Sicut lux aurore oriente sole mane absqꝫ nubibus rutilat. Que ṽba exponēs Franciscus de may. de virgine maria i ser mone de ɔceptiōe eiusdē dicit. Jta aīa vir ginis resplēduit absqꝫ nubibus pctōꝝ. de hac etiā figura hr̄ in officio ɔceptionis. q̄ vtunł quidā religiosi in quo canił. O bea ta ꝓgenies ꝛ venerāda series vn̄ surgit vt aurora maria ṽgo decora. Decima figu ra hr̄ ps. xviij. vbi dr̄. Dies diei eructat ver bū. Qd exponit Ber. i. angelus virgini an nūciat arcanum incarnationis filij dei qui est verbum patris. Cum ergo per dies figureł beata ṽgo atqꝫ dies semp in lumine sequił ꝙ mater dei semp fuit in lumie gr̄e ꝛ nunq̄ in tenebris peccati. Jpsa ergo pu rissima ṽgo fuit dies illa q̄ nunq̄ habuit noctem delicti. de qua dr̄: Zacha. xiiij. Erit dies vna que nota est dn̄o. Undecima fi gura habeł in pdicto ps. xviij. vbi dr̄. Jn sole posuit tabernaculū suū. Per solem em̄ itelligił btā virgo. q: sicut sol clarior est oī bus syderibus. ꝛ est incorruptibilis. sic btā virgo in sua cōceptiōe fuit clarior ꝛ purior oībus creaturis. ꝛ fuit incorrupta ab oīb⁹ peccatis. nō solum autē dr̄ sol: sed clarior ꝛ pulchrior sole noiał. Un̄ Sap. vij. scriptus est. Hec est speciosior sole. Et Apoca. xij. dr̄. Amicta sole quia semper fuit illustrata lu mine diuine gr̄e. Jdeo dr̄ in officio conce ptionis. Jn sole posuit tabernaculū suum dn̄s. q: de immaculate virgine cū puritate fulgida nat⁹ est xp̄s. Duodecima figura habeł Num̄. xxiiij. vbi dr̄ Orieł stella ex Ja cob. sicut em̄ stella remota ē ab oī pegrina impēssiōe s̄m pb̄m in primo de celo ꝛ mun do. sic beata virgo ab omni impressiōe pctī fuit aliena. Singulariter aūt beata virgo stelle marine comparał. ꝛ p ipam figurat Un̄ canit eccl'ia. Aue maris stella. Et s̄m Hiero. ad Eustochiū. Maria interpretatur maris stella. Stella etenī marina nuq̄ pa tił occasum. sed est ab occasu distātissima. Beata aūt virgo in ɔceptiōe nesciuit occa sum pctī originalis: sed ab oī pctōꝝ occasu distans fuit. Alie etem̄ stelle. i. sancti aliqn̄ pdiderūt spenldorē diuiue gr̄e p pctm̄. de quibus dici pōt illud Johel. ij. c. Stelle re traxerūt splendorē suum. Hec aūt stella ful gētissima nunq̄ fuit nec erit sine splēdore. Unde ipsa ait illud Eccli. xxiiij. c. Usqꝫ ad futurū sclm̄ nō desinā. Jdeo de ipsa virgi ne canit eccl'ia in missa natiuitatis dn̄i di. Stella semp rutilans. semp clara. Ex quo clare ostendił ꝙ nunq̄ p pctm̄ fuit ob cu ra. Rationē autē quare beata virgo p stel lā figureł. assignat Frācisus de may. c. ser mone de ɔceptione eiusdem dicēs. Sicut stella creata ē sine macula. ita virgo maria concepta est sine originalis peccati plaga. Et ideo ipsam benedictaꝫ virginē laudare debemus ꝛ dicere. O stella relucente che l sole parturisti ꝛc. Quā orationē vide in co rona nostra quā feci in laudē pdicte virgi nis cuꝫ multis alijs deuotis laudib⁹. q̄ ad

O Maria myrrha
P Lilius.
Q Aurora
R Dies.
S Sol.
T Stella

ppositum huius smonis et alio℞ sequētiū duci possunt. Multe alie sūt figure demō-strantes innocentiā matris dei: q̄s breui-tatis causa hic pertranseo. Pro cōclusione aūt nostri smonis salutem⁹ deuote vgīnē benedictā dicētes illud quod ponit in offi-cio nostro ɔceptionis. s. Gaude mr saluato ris: magni vellus gedeonis. rubus igne q̄ non vris. veri templū salomonis. Sponsa dei. stella maris. porta celi tu vocaris. mūdi salus seuientis caput cedens holofernis. Mare sicco calle trāsis. currꝰ mergēs pha raonis. incq̄ syon dn̄aris pulsis inde iebu-seis. Asueri regis sceptrum caput tangens vgo tuū mori fecit laqueatū Aman setis inimicum. Babylonis rex in predā non ab-duxit te captiuam. philistei nec golye ex transfixa pugione. Sicut suum sol nitorem nunq̄ pdit nec docorem. primi patris sic tu labem nullā sentis nec fetorē. Tu sol occa-sum nesciēs. nullaq̄ semp rutilās tu sydꝰ lucē pariēs. delicti nubes pfugans. Nullꝰ in te cōfidentes vnq̄ vidit infelices. vere tibi nā deuotus est necesse sit beatus. Ad te ergo nos clamantes: in hac valle lachry mantes. ad nuptias eternales fac venire triumphantes. Amen

Hymnus de cōceptiōe

De eadem innocētissima conceptione. Sermo. vi.

Necdum erant abyssi: et ego iam concepta eram. Prouerb. viij. sm Archidiaconū i. c. nōne. xxxvj distin. Abyssus dr ab a qd est sine. et byssus qd est genꝰ lini candidissimi. q̄si sine bysso idest sine candore. Et ideo p abyssum recte itelligi potest pctm̄ quod est sine candore diuine gratie. immo esse censetur cum ma-gna nigredine. Quapropter homi p pctm̄ deturpato dicit Threñ. iiij. Denigrata est sup carbones facies tua. Qd aūt per abys-sum significet peccatū testatur Dauid ps. xlj. dum dicit. Abyssus abyssum inuocat. Qd exponit Gregorius dicēs. idest vnum peccatum ad aliud trahit. In ista maris abysso. i. in pluuio originalis peccati sub mersi sunt oēs ab adam pgeniti De quibꝰ spūaliter itelligi potest illud quod dr Exo di. xv. Submersi sunt in mari rubro: abyssi operuerūt eos. Descenderūt in profundum quasi lapis. Istud tamē pluuium demer-gere non potuit gloriosam dei genitricem Unde de eius intemerata cōceptione dice re possumus illud Exodi. xv. Stetit vnda fluēs: cōgregati sunt abyssi in medio mari. Ipsa quoq̄ beatissima vgo potest gloria-ri dicēs illō Eccli. xxiiij. Gyrū celi circūiui sola: et pfundū abyssi penetraui: et in flucti bus maris ambulaui. Dicere etiam potest vba thematis nostri. Necdum erāt abyssi scz peccato℞: et ego iam concepta eram scz in mēte diuina. Sapiēs eñi architector vo lens pclarū aliquod atq̄ admirabile pala cium cōstruere. diu prius in mēte sua pcon cipit illud anteq̄ ipm erigat et ad esse pro-ducat. Deus ergo q oim est artifex. omnia pspiciēs vt dr Sap. j. volens filio suo tē-plum virgineū fabricare: atq̄ domum sibi dignam cōstruere. prius. i. ab eterno preor dinauit illam pseruare a submersione ori-ginalis peccati. ne si in illo inficeret: maie stati sue incōgrua habitatio redderet. Si eñ preseruauit corpus eiusdē virginis ab omni corruptiōe. vt dictū est sermone pre-cedenti. multo magis preseruauit eiꝰ aiam que excellētius dicit templū dei q̄ corpꝰ. Unde Ambro. in pmo libro de virginibus ait. Nam si corpus vginis dei templum ē: animus eius quid est? quasi dicat. multo dignius tēplō. Ad predicta aūt facit illud quod inquit seraphicus cardinalis beatus Bonauētura in pmo sententiarū. distin. j: dicens. Omnia que nūc sunt et quecunq̄ fuerunt a deo pducta et pducentur vsq̄ in finē mūdi: fuerūt ab eterno in deo sm cau satiuam potentiā. et sm similitudinis pre-sentiam. que tamē habent ex tēpore actua lem existentiā. Et ideo hoc respectu dei ge nitrix dici potest. tunc cōcepta. et per conse quens ab originali vitio liberata. Quia vt ait Augustinus. xiiij. de ciuitate dei. ca. xj. Homo peccato suo nō potuit diuinū ptur bare consiliū. quo ordinatū fuerat ab eter no beatā virginē sine macula concipi debe re. De cuius sanctissima conceptione tres considerationes faciemus.

Prima dicetur rationabilitatis.
Secunda autoritatis.
Tertia et vltima appellabit exemplaritatis

Pars prima huius sermonis que dicit rationabilitatis.

Decem rationibus pbari potest Rōne ultra pdicta q̄ bta vgo ab ori-ginali peccato fuit immunis. mediationis.

Prima quarū dr mediationis

Quandocūq3 etem̄ est inter aliquos inimicitia. pro recōciliatione nō cōuenit accipe tertiū nisi ille sit offensi amicus. multo minus aūt talis mediator debet esse ꝑticeps delicti ꝑ quā participationē fit ⁊ ipe dolosus. Nam inimici amicus inimic⁹ est. arg. C. de inoffic. testa. l. liberi. de quo ꝑ Bal. et Cy. in. l. si quis testibus. C. de testi. et per Bar. in. l. sciēdū. §. si accusatio. ff. de leg. fa. rit tertus ⁊ qd ibi notat glo. in. l. j. §. cū patronus. ℣. recte. ff. de offi. ꝑfec. vr. Et ideo ei tanq3 inimico nō crederetur. ff. de testi. l. iij. §. j. Uirgo itaq3 que debebat mediare inter humanā naturā ⁊ xp̄m venturū: non debebat esse rea ⁊ conscia delicti. alioquin esse indigna reconciliatrix. dicente Gregorio in moralibus. Cū is qui displicet ad interpellandū mittit: irati iudicis animus ad iracūdiā ꝓuocat. Missa est ergo virgo bñdicta a patrib⁹ exilio dānatis tanq3 digna recōciliatrix ad deū que si nō esset digna penā mereret. argu. in. c. nihil. de elec. Sed quia non est repulsa: imo iratū deum placauit. dignissima inuēta est. ⁊ per consequēs sine originali culpa. Xp̄s ergo inter patrē ⁊ ppl'z mediauit. ⱽgo inter filiū ⁊ delinquētes. ꝙ si ipa peccasset: vbi esset spes nostra? vbi reclinatoriū capitis nostri? Si mater esset rea: quid nobis esset seruis inutilibus? Desperare possemus vbi ipsa singulari priuilegio puritatis nō fulgeret. Et hanc rationem tangit magister Bartholomeus pisan⁹ in lib. btē ⱽginis fructu. vij. dicens. Maria fuit mediatrix inter nos ⁊ filiū. ergo debuit carere om̄i illo quo erat discordia. aliter non fuisset bona mediatrix hec ille.

Y Rōe perfectōis — Scđa ratio dr perfectionis. Si em̄ virgo benedicta ab originali pctō non fuisset pseruata: xp̄s nō fuisset pfectissim⁹ redēptor. vt ꝓbat Sco. in. iij. dist. iij. vbi dicit ꝙ pfectissim⁹ modus placandi aliquem pro offensa cōtrahēda est ꝑuenire ne offēdat. Ista ergo cōsequētia in theologia est suscipienda. Xp̄s fuit humani generis redemptor pfectissim⁹. dei em̄ perfecta sunt opa. Deut. xxxij. ergo aliqd humanū indiuiduū fuit a pctō preseruatū. ⁊ hoc ꝓbatur sic. Perfectissimus redēptor est qui nō deficit aliq̄s modus redimendi. per: em̄ denotat integritatē. l. ℣bū pernoctare. ff. de ver. sig. cū3 igit sex modis fiat redēptio. sequit ꝙ omnibus his aliquē in humano genere xp̄us redemit. Primus modus est quo aliq̄s redimit post lapsum in mortali pctō Et hoc modo cōiter redimūtur pctōres: et mōi redēpti fuerūt ꝓmi parētes. Nam eorum pctm̄ q̄ ad eos fuit actuale mortale. vt ostēdit magister i. ij. di. xxx. q. viij. l3 quoadnos dicat originale. Scđs modus est quo q̄s redimit post lapsū in originale: ⁊ h̄ modo redimunt pueri ⁊ q̄cunq3 alij q̄n baptizant si habebāt solum originale pctm̄. Tertius modus est quo q̄s redimit post lapsum in pctm̄ veniale. Et hoc modo redimūtur viri pfecti qui subleuātur post venialē cōmissionē. Iuxta illud Prouer. xxiiij. Septies in die cadit iustus ⁊ resurgit: ꝙ notat glo. insti. de iusti. ⁊ iur. in ꝓ. et in auc. de non alie. aut ꝑ. re. eccle. §. vt autē. Quartus modus est q̄ q̄s redimitur ne labatur in pctm̄ mortale. vt creditur de apl'is post aduētu3 spūssctī. Quint⁹ modus est quo q̄s redimitur ne labat in pctm̄ veniale. vt quidā putāt de sctō Johanne baptista. ꝓpter illud quod canit eccl'ia in officio ei⁹ dicēs. Ne leui saltē maculare vitam famie posset. ꝙuis Aug. in. lib. de natura et grā oppositū tenere videatur. Sext⁹ modus oīm alioꝝ pfectissim⁹ est quo q̄s preseruat ne labatur in originale pctm̄. Cum ergo hoc modo deus nullū aliū pseruauerit. igitur tenendū est ꝙ ipam benedictā matrē suā tali modo redemit. Quia em̄ Beata virgo vt res singularis mūdo donata est fili⁹ eius dicere potuit illd quod notat in. l. ob res. ff. de pact. do. ⁊ in. l. legē. C. de dona. sc3 rei quā dono legem dico quā volo. De hoc autē pfectissimo modo redēptionis tangit Rich. in. iij. di. xix. arti. j. q. iij. dicēs ꝙ aliquos liberari a pena potest tripl'r intelligi. aut eos a pena iā habita eripi. aut a reatu illius pene absolui. aut ab illo reatu preseruari. hec ille. Quo quidē modo fuit beata ⱽgo ab originali pctō liberata. Ideo in psona virgis gl'iose dr in officio cōceptionis Magnificat aīa mea dn̄m. Et exultauit spūs meus in deo salutari meo. qui me pseruauit ab originali peccato. Et hoc fundamentū posuit etiā Petrus aureoli in tractatu de cōceptione beate ⱽginis. vbi cōcludit dicēs. Apparet ergo ꝙ qui hoc negat sc3 beatā virginē fuisse a filio pseruatā ab originali pctō: derogat excellētie redēptoris. hec ille

Sex — Z — Libera — Rōe re
Hoc etiam argumentum facit magister Petrus de candia. in. iiij. sentē. di. iij. Tertia rō dicit reportationis. nullus em̄ deb3 omnis.

[Margin notes in right column: "redēptionis." beside the third line; "ri a pēa sit tripliciter" beside lines of the Rich. passage; "portati" near the last lines.]

ex dolo suo lucrū reportare cui pena debet l.ſ.⁊.l.ne ex dolo.ff.de dolo.l.ſi legatarius C.de lega.l.dubiū.C.d repudi.l.ii fine. C. ad vell.l.eos in fi.C.de vsuris.c.dictum ē xx.q.ſ.c.ſedes.⁊.c.ex tenore. de reſcrip. ⁊ c.ex lris.de dolo ⁊ ꝯtu.⁊.C.de vro.mili.l.ij.Sed serpens mēdaciorū artifex inuidia motus sua calliditate ſeduxit hūanū gen⁹ in muliere ꝟgine Eua ꝑ quā oēs captiui facti sum⁹.Igitur oportuit aliā ꝟginez destinari sanctā ⁊ purā q̄ nō vinceret a ſerpēte:ſed ipm ſerpentē ſuparet.iuxta illō Job xxvj.Prudētia ei⁹ſupbū ꝑcuſſit.Alioq̄n nō punito ſerpēte de hoc mēdaciorib allicere tur iterū ad male faciendū. q: facilitas venie incentiuū prebet deliquēdi.c. eſt iniuſta.xiiij.q.iiij.⁊ ex̄ de vi.⁊ ho.cle.c.vt cleri coꝝ.⁊ de tranſla.prela.c.penulti.vbi gloſa Argumētū etiā ad hoc i.l.ita vulnerat⁹.ff. ad.l.aqui.⁊ in.l.ſi q̄s.⁊ in fi. C.de fur. Si itaq̄ ꝟgo cōtraxiſſet originalē culpā ⁊ ipa decepta fuiſſet diabolus ex dolo ſuo lucrū

A Rōne concurſionis reportaſſet.ergo ⁊c. Quarta ratio d̄r concurſionis ſic arguendo.Duo perfecte contraria nō p̄nt ſimul cōcurrere ⁊ ſtare i eodē ſubiecto.vt dic̄ pħs i.ij.peri her.⁊.ij.topicoꝝ ⁊ notat in.l.ſi ancillā.ff.d vſu.ꝑ ſuo. Nō em̄ pōt aliq̄d eodē tpe eſſe ꝑfecte albū ⁊ nigrū viuū ⁊ mortuū calidū ⁊frigidū.Similiter nec aliq̄s pōt eſſe eiuſdē rei dn̄s ⁊ ſeruus.Sʒ btā ꝟgo a p̄ncipio ſue ꝑductionis fuit dn̄atrix dmonū.ſicut predictū fuerat ꝑ Dauid dn̄o Jeſu xp̄o.ps.cix. dicentē Uirgā virtutis tue emittet dn̄s ex ſyō:dn̄are in medio inimicoꝝ tuoꝝ. Ergo non potuit eodē tpe vel momento eſſe ſerua eorūdem demonū.qō fuiſſet ſi ꝑ originale peccatū eis ſubiecta fuiſſet

B Rōne demonſtrationis. Quinta rō d̄r demonſtrationis:ſic. Qualis eſt effectus talis demōſtrat fuiſſe ſua cauſa.ſm pħm in ij.phyſicoꝝ.⁊ autorē in.lib.de cauſis.Et idō arguit aplus ad Roma.xj.di. Si radix eſt ſancta ⁊ rami ſunt ſcti.hec ille.Sed ram⁹ huius radicis ꝟginalis ſcʒ xp̄s fuit ſctūs. ergo ⁊c. Sicut em̄ ex veris nō niſi verū.vt

C Rōne figurationis. ait pħus.j.prioꝝ: ſic ex īmaculata ꝟgine non niſi immaculatus natus eſt. Sexta rō d̄r figurationis. Sicut em̄ patuit in ſermone precedēti.parte vltima.Glioſa ꝟgo Maria figurata eſt per domuʒ ⁊ tēplū qō Salomon edificauit deo.de quo habetur iij.Regū.vj.Sed tēplū materiale d̄r ſctm̄ iuxta illud ps.x. Dn̄s in templo ſctō ſuo.

Ergo ⁊ ipſa mater dei fuit ſancta. ⁊ nunq̄ʒ maculata.Unde de ipſa d̄r illud Aggei.ij. Magna erit glia domus iſtius nouiſſime plus q̄ꝫ prime.Et ideo de iſta domo diuiſa ſcʒ bn̄dicta ꝟgine dicit Dauid.ps.xcij. Domū tuā decet ſanctitudo dn̄e in longitudine dierū.Qō nō eēt verū ſi aliquādo fuiſſʒ pctō infecta.Similiter falſuʒ eſſet illō qō d̄r.iij.Regū.vj.in figurā virginis ſcilʒ.Nihil erat in tēplo qō nō auro tegeret.i.charitate veſtiret. Falſum eſſet etiam illō qō in eodē.c.ſcriptū ē ſcʒ Malleus ⁊ ſecuris ⁊ omne ferramētū nō ſunt audita in domo dn̄i cū edificaret. Non ergo malleo peccati originalis:vel ſecuri: aut alio ferramento pcti actualiſ fuit bn̄dicta virgo ꝑcuſſa vel vulnerata. Hec igitur eſt illa dom⁹ de qua ſapiens Salomon loquēs dicit Prouerb. ix. Sapīa edificauit ſibi domū ⁊ excidit colūnas ſeptem.q:.glorioſam virginē ſup ſeptē colūnas ſeptē donoꝝ ſpūſſancti fundauit.Eapropter de ipa virgine canitur in officio conceptionis. Hec eſt domus dn̄i firmiter edificata.bene fundata eſt ſupra firmam petram.Et ideo de hac beatiſſima ac ſanctiſſima dei matre dici poteſt illud ps. cxj.Gloria ⁊ diuitie i domo ei⁹ ſcʒ filij dei. ⁊ iuſticia ei⁹ manet in ſeculum ſeculi. Nos igitur puritatis virginee zelatores dicam⁹ dn̄o noſtro Jeſu xp̄o illud ps.xxv. Dn̄e dilexi decorē domus tue:⁊ locum habitationis glorie tue.Et etiā illō ps. lxiiij. Replebimur in bonis domus tue:ſanctū eſt templū tuū mirabile in equitate. De hac quoq̄ domo puriſſima inquit de⁹ per figurā. iij. Regum.ix. ego elegi ⁊ ſantificaui domū iſtā.erūtq̄ oculi mei ⁊ cor meū ibi cunctis dieb⁹. Septima rō d̄r medicationis ſic arguendo. Inquit Conſtantinus africanus in prima practice pantegni de regimine ſanitatis.c.de diſputatione regendorū ſanoꝝ. Intētio medicoꝝ non eſt niſi de ſanitate cuſtodienda ſm Galienum in initio ſui libri de diuerſa intentione medicoruʒ: qui ait. Medicorum intentio ac voluntas non eſt niſi in ſanitate regenda: Monſtrauit enim q̄ vltimitas medicine nihil ſit aliud q̄ꝫ ſanitatis cuſtodia. Antiqui em̄ dixerūt q̄ melius eſt cuſtodire ſanitatem q̄ꝫ morbis repugnare. q: ſanitas i ſanis reperitur:ab infirmis ꝟo eſt abſens. Et melius eſt rem inuētam cuſtodire q̄ꝫ nō inuentam querere. Sanitatis em̄ cuſtodia prior eſt

D Rōne medicationis.

q infirmitatis curatio. qm hõ naturalr est sanꝰ. et sanitas est tẽperamẽtũ corpis. hec ille. Quibꝰ presuppositis sic inferi. Xps tanq bonus medicus venit in mũdũ ad pcurandũ hominũ salutẽ. et ideo samaritanus vulnera origialis et actualis peccati curãs appellatur a magro sniaꝝ in pncipio. iiij. libri. Sed boni medici tripliciter vtunt medicina ??m pbm. iij. ethi. s. preseruatiua cõseruatiua et curatiua. Quartum excellẽtior est preseruatiua. s. impedire ne qs in infirmitatẽ labat. vt. s. patuit. g debuit matri sue hanc medicinã exhibere eam preseruando ne caderet in infirmitatem pcti originalis quod quidẽ facere potuit. qr quicqd potest deus ab aliquo remouere. põt etiã illud in fundi phibere. qr facilꝰ quid suspenditur siue preseruatur q inductũ tollat. l. parte furioso. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. et insti. de re. diui. §. apũ. Sꝫ pctm originale multipliciter põt remoueri. maxime per baptismũ fluminis aut flaminis vel sanguinis vt declarat magr in. iiij. di. iiij. et p suã gratiã remittitur. iuxta illud ad Rom. iij. Justificati gratis per gratiã ipsius. Ergo etiã potuit phiber ne in matre sua benedicta infunderet qd et fecit. et sic illi digniorẽ exhibuit medicinã salutis. Octaua ratio

E Rõne locationis. dr locationis. locus em ds esse pportionatus locato. vt ait pbs et cõmẽtator in. ij. d aĩa et. iiij. physicoꝝ. facit ad hoc illud quod inquit. glo. in. c. dudũ de deci. dicens. Qualia sunt predicata. talia cõuenit esse subiecta. Sed virgo gloriosa fuit habitatio filij dei. Un ipa inquit Eccli. xxiiij. Et qui creauit me requieuit i tabernaculo meo. Ergo debuit esse proportionata ipsi habitatori q fuit sine vlla peti macula. Purissima ergo filio non debuit esse mater nisi purissima. nec debuit dei sapiam sordidatum a pctõ cõtaminatum sibi habitaculum deputare Quia vt dr Sap. j. Jn maliuolam aiaꝫ nõ intrabit sapientia. nec habitabit in corpore subdito peccatis. Si igitur beata virgo fuisset originali peccato deturpata nõ fuisset conueniens habitaculuꝫ filij dei. Qr vt ait apostolus. ij. ad Coꝝ. vj. Non est cõuentio xpi ad belial. Ergo indubitanter est tenendum q immaculata fuit. et omi puritate repletissima. et ad hoc adduci põt illud quod dr Soph. viij. scꝫ Generositatẽ illiꝰ glorificat contubernium omipotentis dei Qd exponit Frã. de mayro, in sermone de cõceptione virginis dicens et q: licꝫ eius nobilitas fuerit a regibus deriuata. tñ ex diuinaꝝ psonaꝝ affinitate fuit summe glorificata. Ex quo arguit cõsequẽs fuisse: vt sine vlla peccati contagione conciperet illa ex qua oriri debebat innocentia et iusticia et hoc est qd per figurã dr Ezechielis. xliij. scꝫ Gloria dei israel egrediet per viaꝫ orientalem. i. per beatam virginem. et terra. i. caro ipsius resplẽdebit maiestate eius. s. xpi idest per gratiã eiꝰ virgo benedicta fulgebit iusticia originali. Et hoc vt digna esset habitatio filij dei. Quis em sapiens rem valde preciosaꝫ in luto vel in imundo loco collocaret. Quis magnificus dñs leprosaꝫ sibi spõsam eligeret. aut immũdã domũ p suo habitaculo deputaret: pfecto talis dici posset stultus. ait em glosa in. §. certũ. insti. quod cũ eo. nota quẽ esse stultũ si eligat malum cũ posset eligere bonũ. vt in auten. qbꝰ mo. na. effi. i. sui. §. j. Quis etiã ratiõis capax in lecto fetido et immundicijs pleno iacere potius assentiret q in strato mũdissimo et ab oĩbus immũdicijs elongato. Nemo em presumitur carnem suã odio habere. vt inqt glos. in rubrica. ff. in ius vo. vt eãt. Beata igit virgo maria quia thalamꝰ diuine fuit glie nõ fuit aliqua peccati sorde polluta. Nona rõ dicit destinationis

F Rõne destinationis. qua ponũt quidã dicẽtes q res destinata ad certũ locũ vel finẽ censetur ad eundem locum vel finem actu existere. cle. ne romani. de elec. l. ex facto. §. rerũ. ff. de here. insti. vnde dr q idẽ iuris est de vestimẽto qd est in fieri. qd est de vestimento quod est in facto. l. vel vestimentum. ff. de auro. et ar. le. Sed beata virgo ante secula fuit destinata et deputata vt esset mater dei sanctissima. ergo &c. Nec obstat si qs diceret q predicta intelliguntur de his que sunt in proximo fieri qr respondet q talis semper fuit beata vgo respectu dei: cui inqt propheta. ps. lxxix. Mille anni ante oculos tuos sicut dies hesterna q preterijt. imo ei omnia futura sunt pñtia. vt patebit infra sermõe vltimo. Et facit ad pdicta illud quod notãt doc. in. l. qsitũ. §. illud fortasse. ff. de leg. ij. scꝫ q qñ potentia est de facili reducibilis ad actũ iudicatur de ea vt de actu. Deci-

G Rõne affirmatõis. ma rõ dr affirmationis. quo põt colligi ex dictis beati patris fratris Johãnis de capistrano in sermõe de cõceptiõe vgis vbi cõcludit eã fuisse preseruatam ab origina

li.ꝛ subdit ꝙ quidā saracenꝰ filiꝰ cuiusdaꝫ regꝭ vltramarini.ꝛ nepos Soldani hoc af firmauit existens rome in domo dn̄i cardi nalis ꝑuestini sic arguēs. Omne edificium habēs fundamētuꝫ defectuosuꝫ facit defe ctuosuꝫ qd̄ supedificatur. facit. c. cū paulꝰ ꝛ.c. principatꝰ.ꝛ.c. fertur. cū. §. seq̄ ēti. ſ.q. ſ. ergo si mater xp̄i fuisset defectuosa: dice retur xp̄s habuisse fundamētum defectuo sum ꝛ incōgruū ꝛc. Iteꝫ plus dilexit deus matreꝫ suā ꝛ circa eam plura fecit ꝙ pater meus circa me. sed pater meus fecit me li berum quantum potuit in die mee natiui tatis. ergo ꝛc. hec ille.

Pars scd̄a huiꝰ sermonis que dicit au toritatis.

H Autoritatibus q̄ꝫ p̄dicta ꝯclusio roborat. Et primo Salomonis a Prouer. vlti. de muliere forti. p quā itelligit ꝟgo bn̄dicta inq̄t. Nō extinguetur lucerna eius i nocte.i. in peccato. sequitur. Nō timebit a frigore niuis. quia frigus peccati eius ani mā nō penetrauit. Et ibidē iteruꝫ ait. Bys sus ꝛ purpura indumentū eiꝰ. quia habuit semꝑ candorem puritatis ꝛ innocentie. Et iterū ibidem dicit. Fortitudo ꝛ decor indu mentū eiꝰ. qd̄ verū nō esset si in conceptio ne sua circūdata fuisset fragilitate ꝛ turpi tudine originalis peccati. Item Eze. xliiij. dicitur de porta quaꝫ vidit propheta i spi ritu. per quaꝫ fm̄ omēs intelligitur beata ꝟgo maria. Porta hec clausa erit ꝛ nō ape rietur. quod verū nō esset si per peccatū fu isset aliq̄n aperta. Deīde subdit. Et vir nō trāsibit per eā. Turpiꝰ aūt fuisset si diabo lus per peccatū trāsisset per illam. Et ideo sanctus Maximus in quodā sermone suꝑ hac rōne fundatus ait. Hec que fuit admi rabilis dei thalamꝰ. celeste tēplū. taberna culū glorie. de quo speciosus ꝓdijt spōsus lux gentiū. spes fideliū: condecenter ꝛ con grue nulla macula originali contaminata est. Greg. q̄ꝫ super Gen. inq̄t. Quāuis bea ta virgo fuerit cōcepta de ꝓpagatione car nis peccati. tm̄ ipsa ꝯcepta fuit sine origīa li. Et iterum in salutatione virginis ait. Salue sancta parēs omni prorsus labe ca rēs ꝛc. Et Ambrosius in quodaꝫ sermone de ꝑpetua ꝟginitate matris dei dicit. Ani ma marie nō fuit a casu eleuata. sed preser uata. al's nō fuisset virgo sed peccato corru pta. ꝛ Origen. super Canti. inquit. O vos omnes virgines ꝛ cetere sancte mulieres: cōuenire vos volo a sinistris. ꝛ Mariā ma trem domini mei virginē hebreā a dextris meis constituo. Omnes vos maculam ha betis originalis culpe desuper conspersaꝫ per totum. sed nō Maria. hec ille. Ista au I tem gloriosa virgo ab omni labe immacu lata fuit figurata per colūbam albā ꝛ mun dissimam. que de arca Noe egrediens atq; nihil feditatis tangēs: cum ramo virentis oliue est reuersa. vt habetur Gen̄. viij. ca. Quod fuit in signū victorie. Ideo nō debꝫ coruus cōtra eam crocitare. licꝫ eo mortuo rū corpoꝝ putredine fedato ipsa purissima colūba in nullo penitus fuerit maculata: Ad cuiꝰ intemerate atq; colūbine ꝟginis reuerendam ꝯceptionē debet vnuſ quisq; inducere ipsius virginis deuotio. q̄n etiaꝫ nulla ratio esset ad probandū eam sine ma cula conceptam cum hoc priuilegium pos sit sibi dari sine peccato: vt dicit Petrꝰ de candia in. iij. sen. dist. iij. Hanc q̄ꝫ sentētiā de immaculata conceptione virginis pro Hiero. bamus per dictuꝫ beati Hieronymi in ser mone ad Eustochium dicentis. Nihil est cā doris. nihil est splendoris. nihil est numi nis: quod non resplendeat in virgine glo riosa. Et ibidem etiam dicit. Quicquid in maria gestum est: totuꝫ puritas: totū veri tas: totūq; gratia fuit. Et iterum. Quicq̄d humanis dici potest verbis: minꝰ est a lau de ꝟginis. Que omnia falsa essent si i bea ta virgine originalis iusticia atq; innocen tia nō radiasset. eiq; hāc laudem dare non possemus ꝙ ab omnis peccati macula im munis fuit. Ibidē etiā Hieronymꝰ addit. Quicq̄d maledictiōis infusum ē ꝑ Euam: totū abstulit benedictio marie. Incōgruū ergo fuisset vt illa que a nobis maledictio nem originalis peccati auferre debebat ei dem maledictioni subiaceret. Ideo idem Hieronymus subdit. Igitur qd̄ natura nō habuit. vsus nesciuit. ignorauit ratio. mēs nō capit humana. pauet celum. stupet ter ra. creatura omnis etiā celestis miratur. Hoc totum est qd̄ per Gabrielem marie di uinitus nunciat. Et iterū in eodem sermo ne ait. Canitur in canticis de Maria. Hor tus ꝯclusus. fons signatus emissiones tue paradisus. Hortus deliciaruꝫ in quo sunt consita vniuersa floꝝ genera ꝛ odoramēta virtutum. sicq; signatus vt nesciat violari neq; corrumpi vllis insidijs fraudibus ve

diaboli. fons itaq3 signatus sigillo totius trinitatis. Et ibi in sermõe annũciatõis idẽ inq̄t beate ỽgini. Quid dicã paup ingenio cum de te quicq̄d dixero min⁹ pfecto sit q̄3 tua dignitas meret̃. ⁊ Aug. in sermõe de natiuitate ỽginis dicit. Magnifica illũ'o virgo btissima q̄ te ab omni pctõ sup oẽs homines p̄seruauit. Quis em̃ dicere poterit sine pctõ sum nat⁹. aut mũdus sum ab omni iniq̄tate dicere audebit nisi illa ỽgo prudentissima animatũ tẽplũ dei excelsi. quã deus sic elegit ⁊ pelegit ante mundi ꝯstitutionẽ vt sctã ⁊ imaculata mr̃ dei esset ⁊ filia ab eterno p̄seruata incorrupta ab omni labe pctĩ. Et ĩ alio sermõe ite3 dicit. Sũma dei sapientia nullã in massa humani generis inuenit viã p quã vt disposuit in mũdũ veniẽs eius subueniret luctuose pditioni: donec ad illã de qua loq̄mur ỽginẽ ventũ est. Sed hec mox vt in mundu3 p humani generis lineã venit. tanta oĩs boni virtute perfecte resplẽduit: vt eã dei sapiẽtia veridice iudicaret idoneã. vt p ipsam in hoiem veniẽs: nõ tm̃ reatũ pmo3 parentũ. s3 etiã totius mũdi pctã deleret. hec ille. Ex q̄bus verbis possum⁹ arguere beatã virginẽ sine pctõ fuisse ꝯceptã sic inferẽdo. vt inq̄t Hugo de sctõ vic. in. li. de sacramentis que3 refert Alex. de ales. in. iij. sniax. di. ix. ar. vlti. q. s. Illa pars nature sub pctõ esse non debuit per quas ipsa humana natura a pctõ liberanda fuit. ergo ⁊c. Qđ si forte aliquis dicat q̄ Aug. tenuit cõtrariu3 in li. x. super Gen. ad lr̃am dicẽs. Caro ade ⁊ abrae habebat vulnus p̄uaricatiõis in lege mẽbrorũ. que per oẽm ppagata carnẽ trãscurrit vsq3 ad corpus marie q: ⁊ ipm eodem modo cõceptum ⁊ exortũ est. R̃ndetur q̄ illa dictio vsq3: ibi stat exclusiue sic em̃ accipit̃ quãdo alr̃ prauus resultat intellectus. vt inquit Bar. in. l. patronus. §. sempronio. ff. de leg. iij. Hoc autem esset in casu nostro. vt patere põter precedentibus. Nec obstat dũ dicit: q: ⁊ ipm eodem modo conceptum ⁊ exortum est. q: p illa verba nõ dicit q̄ concepta sit in pctõ originali. Nã loquit̃ copulatiue dicẽs cõceptum ⁊ exortũ est. Null⁹ aũt negat eam exortã ⁊ natã esse sanctam ⁊ sine pctõ. Dicendũ est ergo q̄ loquit̃ solũ de corpe ỽginis qđ affirmat cõceptum ⁊ exortum cum naturali inclinatione ad malum que đr lex mẽbroru3. vt p3 ex dictis apl̃i ad Roma. vij. c. ⁊ s̃m Augustinũ habuisset rebellãdi aduersus spm̃ p̄nitatẽ nisi fuisset per spũsancti gr̃am sanctificatum. Vel respõderi põt q̄ q̄n dicta docto3 sunt varia: tena ẽdest illa opinio q̄ pluries repetit̃. q: ỽba geminata magis operant̃. l. balista. ff. ad trebel. Bar. in. l. queadmodũ. ff. đ agri. ⁊ cẽ. ⁊ notatur in. l. pacta nouissima. C. de pac. Dato igit̃ sed non concesso q̄ in predicta autoritate Augustin⁹ intelligeret illam dictione3 vsq3 incluslue tñ cum. in pluribus alijs locis expsse tenuerit cõtrarium debemus illud tenere. q: q̄n dictu3 alicui⁹ doctoris est dubiũ in vno loco ⁊ in alio est clarũ magis est standum claro. Ad qđ facit quod voluit Bart. in. l. priuilegia. C. de sa. san. ec. vbi ait q̄ q̄n aliquid est dubiũ de iure ciuili ⁊ clarum de iure canonico standũ est decisioni iuris canonici. etiam in pretorio cesaris. qđ est notabile cum alr̃ in foro ciuili standu3 sit decisioni iuris ciuilis. et in foro poli decisioni iuris canonici. vt inquit glosa. in. §. hactenus. instit. de gradi. Uel potest dari respõsio quã dedi. s. sermõe. iij. parte. ij. in respõsione ad scđm argumẽtu3 s. spãlitatis. Sancta q̄3 mater eccl̃a in officio visitatiõis beate ỽginis dicit. Tãte laudes ỽginis humana lingua exprimere nõ sufficit nec etiã sancti ⁊ iusti illã in cuius illa quẽ celi cape nõ poterãt se cõtulit aula virginali: dignis laudũ p̄conijs ad plenu3 efferre. potuerunt. Et in missa eiusde3 matris dei iterum canit. Sancta ⁊ immaculata ỽginitas q̄bus te laudib⁹ efferã nescio Et iterũ dicit. Felix nãq3 es sacra ỽgo maria. ⁊ omni laude dignissima. Qđ aute3 est omni laude dignissimu3 nulla ignominia est afficiendũ. nec illi est laus innocẽtie originalis deneganda. Si ergo iuxta eccl̃ie testimoniũ. tãta est intacte virginis puritas vt ỽbis exprimi nõ possit. Un petru' comestor inquit ipsi beate ỽgini. Si fieri posset q̄ arene puluis ⁊ vnde. Undarum gutte. rose. gẽme. lilia flãme. Ethera. celicole. nix grãdo. sext⁹ vterq3. Uento3 pẽne. volucru3 pecudũ genus omne. Siluarum rami. frondes. auium q̄3 pẽne. Ros. gramẽ. stelle. pisces. angues ⁊ ariste. Et lapides. montes. conuales. terra. dracones. Lingua cuncta forẽt minime depromere possent: Que sis vel quanta virgo regina Maria: Que tua sit pietas: nec littera nec dabit etas. Profecto nõ paruni errare ꝯuincitur qui illã' originali macula deturpatam fuisse arbitrat̃.

Aug⁹.

Argumẽta ꝯ

Petr⁹ come3stor.

Rões Ut enī ꝓbat Frā. de mayro. l.iij. di.iij. Si Frā. de mater dñi contraxisset pctm̄ originale per mayro. quātūcunqꝫ tēpus vel per vnicuꝫ instans. peius ei fuisset ꝙ si fuisset eternaliter dam nata quātū ad penā dāni ⁊ sensus. Cuius plura argumēta ptrāseo causa breuitatis. Ibidē quoqꝫ multipliciter ꝓbat ipaꝫ bea tā virginē sine originali pctō fuisse conce ptā. Inter alia aūt sic dicit. Priuilegia no ui testamēti excedunt vetusta ꝫm doctrinā Pauli ad Rom̄.v.c. Ibi autē fuit vna mu lier sine pctō in statu innocētie. Iteꝫ sicut xp̄s cōparaᵗ ad Adā ꝫm humanitatem.s. ad Cor.xv. sic mater dñi ad Euam in rōne excedētis simpl'r quantū ad oēm innocen tiā. ꝫ ⁊c. Itē nō decuit aliquē filiū matreꝫ suā odio habere. cū diuinū precept... ad oppositū. Si autē virgo contraxisset pctm̄ orgiale. tūc ita ei⁹ filius eā odio habuisseꝫ vt sententiā dānationis cōtra eam tulisset ergo ⁊c. Item decet nos attribuere matri xp̄i pconia laudis que nō sunt cōtra fidem vt ptꝫ in ei⁹ scificatiōe cōfirmatione ⁊ re surrectiōe q̄ nō sunt nisi pie credita. Ergo ⁊ eodem modo tenēdum est de eius preser uatione. licꝫ nō habeatur expresse in sacra scriptura. In eadē etiā distinctione inquit L predictus doctor. Ista preseruatiōe mater dñi fuit magis redēpta ꝙ aliqs alius. qr efficatius redimiᵗ ⁊ a seruitute liberaᵗ il le qui ꝓuenitur ne vnꝙ seruiat ꝙ qui post seruitutē eripitur. vt ptꝫ in dño vnū seruū manu mittēte. ⁊. alteri anteꝙ nascaᵗ liber tatem ꝯcedente. Itē intēsius emitur illud qđ ante suū ortū acquiriᵗ ne in alienū do minū cadat. ꝙ qđ post talē casum recupa tur. Maior quoqꝫ liberatio dr̄ fieri illi qui minus seruit ⁊ maxima illi qui nunꝙ ser uit. ergo ⁊c. Nā si turci cepissent aliquam xp̄ianoꝝ ciuitatē vt Cōstātinopolim. ⁊ oēs puellas que ibi nascerētur vēderent ꝓ cer to pcio. puta ꝓ centū aureis. atqꝫ eas emē tium seruas facerēt. Aliquis autem potēs xp̄ianus exbursaret mille aureos pro vna puella vendenda vt nō efficiatur serua sed libera remaneat patri suo. profecto dicere tur redemisse liberalissime ipsam puellam ⁊ similiter dici pōt in ꝓposito nostro de redē ptiōe btē ꝟginis. Sequitur aūt predictus doctor vbi. s. dicens. Itē melior est positio gratie ꝙ ablatio culpe. Ex quib⁹ oībus cō cludit ꝙ festū cōceptionis est reuerenduꝫ ⁊ celebrandū. Magister quoqꝫ Paulus de Luca in quodaꝫ excellētissimo sermone Paul⁹ ꝓbat immaculatā ꝟginis conceptionē de de Lu ca. cē medijs. ⁊ inter alia dicit. Beata ꝟgō nō fuit resoluta in puluerē. ergo nec corrupta per originalē culpā. nā constat ꝙ taberna culo xp̄i plus derogat peccati corruptio ꝙ in puluerē resolutio. hec ille. Cuius argu mētū melius explicabitur sermone sequen te pte. s. fundamēto. iiij. Nicola⁹ quoqꝫ Lyra. de lyra sup p̄mā ep̄lam ad Ephes. c. iiij. ait. Oēs descēdentes ab adā preter xp̄m ⁊ ma trē ei⁹ incurrūt originale pctm̄. De ipsa Alan⁹ etiā ꝟgine inq̄t Alanus in anticlaudiano dicens. Hec est stella maris. vite via. porta salutis. Regula iusticie. limes pietatis. ori go. Uirtutis. venie mater. thalamusqꝫ pu doris. Hortus cōclusus. fons cōsignatus. oliua fructificās. cedrus redolēs. paradi sus amenus. Uirgula pigmēti. vinaria cel la. liquore predita diuio. nectar celeste p pinās. Nescia spineti. florēs rosa nescia cul pe. Sol radiās. expers limi. lux nubila pel lens. Spes miseris. medicina reis. tutela beatis. Proscriptis reditus. errāti semita cecis Lumē. deiectis requies. pausatio fes sis. Btūs etiā Basilius in sermōe annū Basili⁹ ciationis ait. Quid dulci⁹ frēs charissimi Quid iocundius? Quid salubri⁹. Quid fe licius ꝙ de btā virgine loqui: de ꝟgine co gitare. de ꝟgine pdicare: ⁊ ipsam in oībus sequi ⁊ imitari? Hec est redēptio nostra. sa lus. vita. spes. cōsiliū: refugiū: ⁊ auxiliū no strū. Hec est que fuit in vtero matris absqꝫ originali peccato ꝯcepta ⁊ generata. ab oī maritali vitio segregata. omni etiā venia li pctō priuata. ⁊ in cūctis actib⁹ ⁊ morib⁹ suis sp̄ussancti gratia plena ⁊ fecūda. Non ergo diffidas o pctōr: sed in cūctis mariaꝫ sequere ⁊ ipsam inuoca. Aspice celū. ⁊ sicut stellas numerare nō poteris: sic nec marie ꝟtutes. Aspice tn̄ celuꝫ: ⁊ videbis mariam seraphicā sup quā dn̄s voluit sedere. Aspi ce celuꝫ ⁊ videbis mariā cherubicā quam dn̄s voluit ꝟtutib⁹ ⁊ meritis sup oēs crea turas fulgere. Aspice celū ⁊ videbis Ma riā angelicā. quā dn̄s voluit cūctis subue nire. hec ille. Qui etiā iquit. O Maria tu cādoris ⁊ decoris forma. cui in terris non est equalis nec in celi ianua. ⁊ Ber. super Bern̄. missus est. dicit. Qđ per se sola trinitas in sola ⁊ cū sola ꝟgine voluit opari: soli datū est nosse cui soli datuꝫ est experiri. hec ille. Si ergo huius felicissime virginis gratie

pte mltitudine τ magnitudie ab humana intelligētia cognosci nō pñt. qs illi origīalis iusticie grāz putabit defuisse. Scrūs q̄z Hilari⁹ in qdā sermōe ait. O ꝟgo bñdicta sup oēs feminas: q̄ angelos vincis puritate. que oēs scōs supas pietate. Et beatus Cyprianus in vno sermōe dicit. O ꝟgo iusta τ omī iusticia plenissima. cui⁹ cōceptio singl'aris. Origenes etiā in quadā homel'. de ipa beatissima ꝟgine loquens ait. Que neq̄ serpētis psuasione decepta: nec eius venenosis afflatibus est infecta. Et beatus Ansel. in sermone cōceptionis btē ꝟginis dicit. Hodie concepta est stella celi. Hodie cōcepta est palma ꝟtutum. Hodie cōcepta est ianua celoꝝ. Que oīa falsa essent si ꝟgo gl'iosa vitio fuisset superata. τ ꝑpter peccatum ei fuisset celi ianua clausa.

Hilari⁹ / Cypria' / Ansel. (margin)

Pars tertia huius sermonis que dicit̃ exemplaritatis.

M Ultis exemplis τ sil'itudinib⁹ Marie innocentia declarat̃. d quib⁹ tractat btūs frater Michael de carcano i suo q̄dragesimali de pnīa. ser. vij. pte vl. De quib⁹ aliq̄ referem⁹ sequēdo doctrinā q̄ ponit̃ i. l. iij. §. videam⁹ ꝟ. ff. de col'. bo. i. dicim⁹ exēplo vt res manifestior fiat. q̄ snīa etiaz habet̃ in. §. alie autē. Insti. d actio. τ notat̃ in. l. vt respōsum. C. de trāsac dicam ergo illud qd̄ habet̃ in. l. j. i prin. ff. de pscrip. ver. scz ne res exēplo careat. paucis agā. Licz aūt vnū exēplum sufficiat. l. ita vulnerat⁹ ad fi. ff. ad legē aqui. tñ ad maiorem virginalis innocētie declarationē saltē quattuor aut quinq̄ naturalia exēpla cū tribus miraculis subnectam. Sicut enim solares radij super lutū descendentes: ab illo deturpari nō pñt scz ipaz poti⁹ illumiar̃ noscūtur: sic τ aīa btē virginis sup lutū humane nature descendēs a fece originalis culpe sordidata nō fuit: sed totā poti⁹ humanā naturaz illustrauit. Ideo in officio cōceptiōis canit̃. Sicut solaris radius corruptionis nescius intrasti matris viscera o gl'iosa domina. Sicut etiā aurū i viscerib⁹ terre nō corrumpit̃ sed magis pficit̃. sic bñdicta virgo in matris viscerib⁹ corrupta nō est vlla macula: sz poti⁹ a spū sancto sanctificata. Ramus quoq̄ a bona arbore ꝑueniēs: in malā arborem insertus nō inficit̃ ab ea sed potius illi perfectionem tribuit. sic aīa gl'iose virginis a deo prouenieēs inserta in corpus: etiam de semine infecto propagatū maculata non fuit: sed ipm potius multimoda pfectione repleuit. Nos q̄z addere possumus exēplū salamandre que in igne ꝑmanet τ ꝑ illū trāsit: τ tñ nō cōburit̃ nec caloris ardorē sentit: sic intemerata mater dei in lūbis parētū igne peccati ardētiū ꝑmāsit τ ꝑ illos trāsijt. τ tñ illius pctī ardorē in se nō recepit. Aliā q̄z sil'itudinē ponit Frā. de mayro. in sermone de cōceptōe ꝟginis dicēs. Sicut aer genitus in instanti quo gignitur a sole illuminat̃: ita anima ꝟginis illuminata fuit a sole iusticie in instāti cōceptiōis. Eius q̄z puritas τ innocētia in ferculo Salomonis declarat̃ de quo Cañ. iij. dr̄. Ferculū fecit sibi rex salomō de lignis libani. colūnas eius fecit argēteas: reclinatoriū aureū: ascēsum purpureū media charitate ꝯstrauit. Miraculoso etiā exemplo Marie cōceptio venerat̃. Nā cuz in ciuitate aquilana reuerendus pater frater Bernardinus feltrinus ordinis nostri ꝑdicasset atq̄ ppl'm hortatus fuisset: vt in omni tribulatiōe sua beatā virginē depcaretur vt eū liberaret ad reuerētiā sue immaculate cōceptiōis. quedā mulier finita ꝑdicatiōe ad domū reuersa inuenit puerū suū cū gladio in manu sua. Cū autez mater exclamaret timens ne aliquid sibi mali faceret: ille cepit cū gladio aufugere. Cuz ergo curreret gladiū ad pect⁹ casu posuit: τ sup eū cecidit. qd̄ vidēs mater eius statim eleuauit mētē ad beatissimā virginē mariam rogās eā vt ad reuerētiā sue purissime ꝯceptiōis filiū suū a tanto ꝑiculo defensaret. Mirabile dictu. Cū gladius oēs pānos dicti pueri ptrāsisset: atq̄ vsq̄ ad carnē nudā peruenisset: statiz se reflexit: ac si eēt cera mollis: τ in nullo puerū lesit. In ciuitate q̄z parisiensi vt refert Fran. de may. in sermōe de cōceptiōe ꝟginis: q̄dā magister in theologia cū deberet i ꝯceptiōis die sermocinari: τ vellet in mane ꝑdicare q̄ cōcepta fuit in pctō originali: in nocte sibi studenti apparuit turba sanctoꝝ doctoꝝ pariter τ angelloꝝ τ sedes parata est sup quaz sedit nobilis regina que misit ꝑ illo magistro dicens. O magr̄ q̄d ego vnq̄ tibi feci: q: hoc mane vis ꝯ meū honorē ꝑdicare: et iussit eū flagellari. Quo facto genuflex⁹ veniā postulabat. Tunc btā ꝟgo dixit angelo Gabrieli. Uade τ doce hūc sermonē quez mane faciat vniuersitati parisiēsi. Cui Ga

Primū / Scd̄m. / n Tertiū / Miraculum (margin)

briel ait. Aperi os tuū et implebo illō. Statim igit magr sensit in corde suo sermonem pulcherrimum in quo demōstrabat quod regina celi cōcepta fuit sine pctō originali. et illum pdicauit populo parisieñ mane sequenti. Aliud quoque mirabile accidit prī cuiusdā fratris nrī. s. fratris Clementis de claris qui eūdo ad festū cōceptionis celebrandū equo in pcipitiū molēdini cadente. ipe mirabilr incolumis euasit cum filio ad culmē. cum tū pre magnitudine casus sella per medium scissa esset in duas ptes. Et ideo oēs laudemus ipsam bñdictā virginē cū deuota muliere dicēte dño nostro iesu xpō illud Lu. xi. Beatus vēter qui te portauit. Uere beatus vēter qui nesciuit maculā. vterus puritatis. vterus innocētie. hortus omni suauitate repletissimus. domus dei sancta tēplum manu dei factū. arca salutis. arca federis īter deū et hoīes. vbi recōditū est māna suauissimū tabernaculū ornatissimū. in quo oēs mūdi thesauri: ciuitas dei celestis. edificata ex margaritis. vestis cādida tunica incōsutilis desuper cōterata per totū. pellis Salomōis admirabilis. Caro xpī īmaculata. mons dei. locus in quo abscōditus ē deus habitaculū spiritussctī. hospitiū diuinitatis. viscera deifera. scala paradisi. sol qui nescit occasus. luna pfecta. stella matutina. thronus excelsus super quē sedet vir qui est deus et hō. turris fortitudinis ex qua mille clypei pēdēt. murus inexpugnabilis cum ppugnaculis. columba cādidissima sine felle. virga aarō pullulās a veneno serpentis pharaonis illesa ignis dei inextinguibilis. oleū sanctū omni liquori supeminēs. Flos cāpi et filiū cōuallium. rosa redolēs. mulier amicta sole. lunā sub pedibus hñs. radix deū germināns. Cedrus alta libani. palma sup oēs arbores exaltata. oliua in campis speciosa. cypressus odorifera Platanus iuxta aquas exaltata. cinnamomum et balsamum aromatizās. Per illā ergo puritatē qua tu vgo innocētissima emicuisti. impetra nobis gratiam perueniendi ad gaudia paradisi. Amen.

De eadem excellentissima virginis conceptione. Sermo. vij.

Dixit deus fiat lux

et facta est lux. Geñ. i. Illuminatus doctor Franciscus de mayronis in sermone de cōceptiōe vginis marie exponit vba thematis nostri de ipsa matre dei. dicens ipsam per lucem primariam fuisse figuratam quia in conceptione sua tota lucida fuit. et sine vlla peccati obscuritate. Et ideo in eodem. i. Geñ. c. cum dr. Uidit deus lucem quod esset bona et diuisit lucem a tenebris Exponit Franciscus vbi. s. de vgine maria. dicens. quod deus tenebras peccati cū ea esse non permisit. Et ideo ad hoc applicari potest illō Jo. i. Lux in tenebris lucet et tenebre eam non comprehenderunt. Lucida em virgo per innocētiam. non fuit a peccati tenebris comprehēsa. Uel exponat quod homines propter suam pertinaciam tenebrosi nolunt eius claritatem comprehendere. quãuis tot pdigus toti mūdo sit demōstrata. Hec ergo gloriosissima virgo est illa lux preclarissima de qua dr Hester. viij. Noua lux oriri visa est. de qua etiam dici potest illud Sap. vij. Super oēs stellarum dispositiones luci cōparata inuenit prior. Ipsi quoque virgini conuenire possunt illa verba Esaie lviij. vbi dr. Orietur in tenebris lux tua. Mater etenim redēptoris nostri tota splendida et clara. tanquam lux orta est de parentibus p pctm tenebrosis. Ideo magister Bartholomeus pisanus in libro beate virginis volens incipere tractatum de eius cōceptione titulū septimi fructus ponit di. Maria vt lux edita. et de cuius immaculata cōceptiōe tres consideration es faciemus.

Prima dicetur fundationis:

Scda operationis.

Tertia et vltima appellabit fructificatiōis

Prima pars huius sermonis que dicit fundationis.

Pretra argumēta in precedentibus sermonibus posita. multis alijs fortissimis argumentis corroborat veritas vginalis et innocentie et puritatis. Primum quorum dr gratificationis. et accipit a Francisco de mayrone in sermone de cōceptiōe vginis. vbi ait. Sicut ab eterno fuit vgo preordinata ad plenam gratiam. sic fuit predestinata ad perfectam naturam. hec ille. Cum ergo in ipsa beata virgine fuerit plenitudo gratiarum. ita quod omnes creaturas meritis et vtutibus gratijs superauit. iuxta illud Hierony. in sermone ad Eustochium dicentis. Sic itaque vbique confidenter sancta dei canit eccīa quod de nullo alio sanctorum. et fas est. credere. vt vltra angelorum Rōne gratificatiōis

τ archangelorum merita transcēderit τc. Un ipsi gl'iose virgini dici pōt illud Prouer. vl. Multe filie cōgregauerūt sibi diuitias. tu vero supgressa es vniuersas. Sequit quod ipa mater dei etiā habuit pfectiones nature τ in hoc superauit oēs creaturas. Hanc aūt perfectionem non habuisset si originalis peccati plaga vulnerata fuisset. ergo τc.

Q Ratiōe despon satiōis. Secūdm fundamentū dr desposatiōis. De cēs etem fuit τ cōsonū rōni: vt spōsa castissima dei nunquam careret gratia sui sponsi. sz semper iungeretur illi glutino charitatis: ita vt nec quidē p momentuz inter ipsaz τ spōsum inimicitia ɔtraheret. nec diuortiuz fieret: qd licite fieri nō pōt sine cā. xxxij. q. j. c. de bñdicto. τ. q. vj. ca. nihil. τ de frigi. τ male. c. fi. Si autē in pctō originali fuisset bñdicta virgo ɔcepta pro illo tūc nō fuisset eius amica: sz inimica. τ a spōso suo diuertisset τ separata fuisset: sed iter ipsaz τ deū semp fuit amicitia τ dilectio. Un ipa īquit Cañ. vj. Ego dilecto meo: τ dilectus meus mihi. i. coniunctus est. τ semper fuit vnitus. ergo sine pctō cōcepta fuit. Ab eterno em̄ semp dilexit eā vt matrē suā futurā τ in tpe vt matrem factam fm Sco. τ Hugonē de castro nouo. in. iij. di. iij. Et ideo eam defēdit a vitupio peccati originalis. fuit nāqz ille de quo dici potuit illd Quid. in. ij. fine ti. s. Felix qui qd amat defēdere fortiter audet. Tantus etem̄ fuit amor inter xpum et matrem eius. quod de eis dici poterat illud eiusdē poete. iiij. d tristib'. s. Hi duo corporibus: mentibus vnus erat. Tertiū fundamentū dr pseruatiōis seu defensiōis. sic arguēdo. Si deus pseruauit τ defendit virginem gl'iosam a veniali pctō. qd nō priuat gratia dei. τ pōt stare cum charitate. vt dicūt theol'. in. iiij. di. xxj. τ ibi Sco. q. j. τ sā-ctus Tho. j. ij. q. lxxxix. art. j. Et hoc vt esset idonea mr sua. τ ob amorem quē ei ab eterno portauit. Ergo incōueniēs videt credere quod pmiserit illā labi in originali pctō priuante gratia diuina. Nonenim esset verus amor si aliqs defenderet amicuz suū ne vl' modicū leuiter verberaret. quē tn̄ p gulaz suspēdi vel capite permitteret detruncari. Talis nāqz diceret frustra defendere amicū suum. Nā frustra fit qd factum non releuat. l. hec stipulatio. §. diuus. ff. vt leg. nomi. cauea. Cum ergo vt inquit Sco. vbi. s. peccato veniali nō corrēspōdeat pena eterna: sicut originali; cūqz iter peccatū mortale τ veniale nō fit pportio. qz īfinita venialia si darent vni mortali nō equarentur in grauitate offense vel pene. vt inquit Ricb. in. iiij. di. xxvj. ar. ij. q. ij. quia veniali nō datur pena infinita sicut mortali. Sequit quod ridiculū esset credere quod deus dilectā sponsam suaz: quā a veniali pseruare voluit cadere pmiserit in peccato originali: qd auertit a summo bono τ a diuino amore. et cui pena debetur eterna τ infinita. Nā valde maius malus est esse in peccato originali p vnicū instās quam in quātiscūqz venialibus p quātūcunqz tēporis spaciū vt probat Frā. de may. in. iij. di. iij. Si igitur pctm̄ vēiale minoris grauedinis noluit de' esse in aīa beate virginis ppter eius dignitatez: quia eius repugnasset puritati. Un inquit Thomas in. iij. parte sum. q. xxvj. ar. vj. quod ipsa nunquam peccauit venialiter. ergo multo minus voluit deus in ea esse originale qd magis eius puritati repugnat. Et ideo eam liberauit τ custodiuit ab eo sicut predixerat Dauid ps. cxx. dicens beate virgini. Dñs custodit te ab omni malo. custodiat aīaz tuā dñs. Dñs custodiat introitum tuū τ exituz tuū ex hoc nūc τ vsqz in seculū. Et hoc fundamentum ponit magr Petrus de cādia i iiij. sen. di. iij. vbi etiā dat exēplū dicēs quod si cū aliqua albedine nō pōt stare grad' nigredinis vt duo ppter eius repugnātiam multo minus poterit stare gradus vt quattuor. ergo. τc.

S Ratiōe optatiōis. Quartum fundamentū dr optatiōis. Nā optabilius est aīaz non pollui quam corpus incinerari. qz aīa pciosior est corpore. c. si habes. xxiiij. q. iij. sed btā virgo obtinuit de corpe ne incineraret. vñ de illo dr: ps. xv. Nō dabis sanctum tuū videre corruptionē. Et Aug. in sermone de assumptione virginis dicit. Corpus sanctissimum de quo xps carnē assumpsit. vermibus tra ditum fuisse sentire nō valeo. dicere erubesco. Ergo τ credendum est quod multo magis obtinuit anime impollutionē τ incōtaminationē. Ideo magister Bartholomeus pisanus i lib. beate virginis fructu. vij. arguit sic p cōceptiōe virginis. Incineratio est sequella peccati necessaria. Geñ. iij. Cinis es τ in cinerem reuerteris. sed virgo non est incinerata. ergo τc. Et hoc argumētuz ponit Petrus aureoli in tractatu de conceptione beate virginis. τ subdit dicēs quod beata virgo potius elegisset corrosionē vermiū τ perpetuā incinerationē in carne. quam habere odiū

et iram atq; offensa3 dei, p pctm̄ originale.

Z Quintū fundamentū dr̄ punitiōis. ⁊ est

Ratiōe punitionis. quorūdā theologorū modernorū in .iij. sen. di. iij. Qđ fundamētum ponit reuerendus pater frater michael de archano i suo quadragesimali. de pnīa. ser. vij. Et possum⁹ arguere sic bm̄ predictos doctores. Si beata virgo maria fuit concepta in pctō originali fuit magis punita p illo tempore siue in illo instāti q̄ omes creature que fuerūt in mūdo. qđ est crudele ⁊ impijssimu3 dicere. q: alij peccauerunt actualiter ⁊ ɔsequenter grauius puniri debebant. ⁊ pbatur pdicta cōclusio arguēdo sic. Illud qđ plus pdit p aliquo tpe plus punit. sed virgo Maria si ɔtraxit pctm originale plus sola pdidit p illo tpe q̄ oēs alij dānati. qm̄ si oēs hoīes huius mundi fuissent predestinati nō attigissent ad virginis meritū ⁊ premiu3. ergo cū pctō mortali priuet aīa oībus spūalib⁹ bonis ⁊ constituat sub ptāte diaboli: sequitur q̄ beata vgo in pctō originali siue mortali existēs plus alijs pdidit. q: gratiam ad quā ipsa sola erat disposita habere non potuit: l3 em̄ amisso futuri lucri non dicat ppe damnū. l. nemo. ff. p socio ⁊ l. s. §. sicut ff. de aqua plu. ar. Nam aliud est lucrū non capere. aliud vo damnū sentire. l. seru⁹. C. de pac. ⁊ l. fi. C. de codi. tm̄ vbi spes est radicata de psenti ad lucrū cōsequendum rōne talis spei dr̄ damnū amissio ipsius lucri. inquit Bar. in. l. post emācipatione3. §. illud. ff. de libe. lega. ⁊ tale fuisset damnū ipsius beate vginis que ad ipas gras erat disposita de pnti i istāti sue cōceptionis. imo ad illas ab eterno ordinata. Prouer. viij. Ite3 cū culpa originalis peti pena dāni puniatur. i. priuatiōe gr̄e ⁊ visionis diuine poti⁹ elegisset mater dn̄i oīmodam penā inferni q̄ diuina gr̄a ⁊ visione priuari p originale peccatū: q: vt dicunt theologi in .iiij. di. l. ⁊ Ricb. nr̄. ibi. ar. v. q. vl. Maior pena quam babeant damnati est puari visione diuina. Un̄ Chryso. sup Mat. dicit q̄ si essent decem mille gehenne nō possent cum pena ⁊ dolore priuationis visionis diuine cōparari. Et subdit q̄ ipse potius eligeret esse in inferno cū visione dei q̄ extra sine ea. Beata aūt vgo tāto acerbi⁹ fuisset punita quanto ad amplioreē gl'iam ⁊ clarioreē dei visionem erat preparata. Et ideo pbat venerād⁹ pater frater ludouicus de turri in suo tractatu de conceptione virginis q̄ beata virgo potius elegisset esse in inferno q̄ in offensa dei p pctm̄ originale. Et iterū potius elegisset totalr annihilari: q̄ esse per peccatū inimica dei. Quilibet em̄ d3 potius velle nō esse q̄ esse cū dei iniuria. vt pbat Ricb. i iiij. senten. dist. l. arti. iiij. q. ij. Alio q3 sili fundamēto pbari pōt bm̄ eosde3 doctores beatā virginē ab originalis peti vitio fuisse ɔseruatam: quod dr̄ oditionis. Arguendo sic. Si beata vgo fuit concepta in pctō originali. sequit q̄ ipsa fuerit plus odita a deo p illo tpe q̄ Cayn aut iudas. vel quicunq; alius damnatus quod est impium ⁊ nefariu3 dicere. Et pbat pdicta conclusio sequendo doctrinā pdictorū doctorū vbi. s. Nam quāto pena includēs culpā est maior ⁊ grauior: tāto talis peccator a deo magis oditur. Sed pena vginis fuit maior: quia plura bona pdidisset. et non propter aliud nisi q: deus ipam in pctō concipi voluisset Igitur illo tpe eam deus pl⁹ q̄ alios odio babuisset. Non em̄ est aliud odium dei q̄ subtractio gratie. Sicut dilectio ipsius dei erga creaturā nihil aliud est q̄ gratie communicatio: vt dicūt theologi i. ij. dis. xxvij. Si igit beata vgo maria in peccato originali fuit cōcepta: ɔcludendū est q̄ pdicto modo fuit plus ceteris odita: quia in pctō originali existēs cōmunicationē gratiaru3 ad quas disposita erat nullatenus habere potuit. vt. s. dictū est. ergo ⁊c.

Ratiōe oditōis

V Sextū pn̄cipale fundamentu3 dr̄ mediatiōis. Inter extrema etem̄ necessario reperit medium. vt inquit Aristo. viij. Phyfic. ⁊ vij. meta. ⁊ notat in. l. imperiū. ff. de iuris. om. iudi. sed in filijs hoīm et natis ex masculo ⁊ femina est reperire aliquos ɔceptos ⁊ natos in originali pctō vt sunt cōmuniter omnes. Aliquos vo in originali cōceptos ⁊ non natos sed in vētre matrū sanctificatos. vt fuerūt Johannes baptista ⁊ Hieremias. ergo debuit reperiri aliqua psona ex masculo ⁊ femina generata que nec nata nec concepta sit in originali pctō. Hoc autē alicui meli⁹ non potest cōuenire q̄ matri dei. ergo ⁊c. Ad hoc etiā fundamentū adduci potest argumentu3 simile qđ ponit magister Petr⁹ aureoli in tractatu de ɔceptiōe btē vginis di. ad Rom. in Apostolus distinguit inter vasa ire ⁊ vasa gr̄e ⁊ mīe dei tanq̄ in opposita vasa. Est aūt regula q̄ si vnū oppositorū est in natura. ⁊ reliquū. maxime si excellentius sit. Sed inter hoīes inuenti sunt aliq

Ratiōe mediationis

qui fuerunt vasa ire ppetua et erunt vt con cepti in originali nec baptisati addiderũt blasphemias actuales: et in illis defuncti ppetuo sunt dãnati. Inueniunt et alij q fuerunt vasa ire: deinde misericordie vt baptisati. ergo reperiri debet extremũ alterũ excellentius qd videlz sit aliqd vas misericordie dei ppetuũ: qd nũq fuerit de facto vas ire. psertim cũ deus ad misericordiam pronior sit q ad irã. Unde si inuenit aliqd vas ire perpetuum: magis decens est et rõnabile q inuentum fuerit aliqd mie vas eternum. Nec valet si quis diceret: q hoc vas fuit xps. nã ipse misericordia non indiguit cũ miseriã pcti nõ habuerit nec habere debuerit de iure nec de facto. cui oportuerit misereri. Maria vero etsi de facto nõ habuerit. tñ habuisset si non fuisset misericordia preuenta. hec ille. Septimũ fundamentũ dr exaltatiõis sic arguẽdo. Sicut mr dei exaltata est i celis sup oẽm creaturã. iuxta illud qd canit ecclia in officio assumptõis Exaltata est sancta dei genitrix sup choros angelorum ad celestia regna. Ita exaltari debuit in terris sup oẽs puras creaturas per grãm. qr gradus glie correspõdet gradui gre. iuxta illud psalmiste ps. lxxxiij. Grãz et gloriam dabit dñs et hoc est qd inqt Hiero. in sermone ad Eustochium dicens quantam grãm adepta est pre ceteris in terris tã excellentiorez g'iam obtinet in celis. Sicut ergo si qs edificare vellet domũ altissimã. et nõ faceret pncipia seu fundamẽta debilia: sed stabilissima. Naz principiũ est qsi dimidiũ totius. vt ait phs. j. Eth. et v. topicorũ. Et cuiusqz rei potissima pars est principiũ. l. j. ff. de ori. iu. vbi glo. allegat illd Horatij in epistolis. Dimidiũ facti q bene cepit habet. Ita deus volẽs beatã virginem ad tante sublimitatis apicẽ eleuare. nõ voluit eius principiũ seu fundamentũ scz conceptiõis facere in debilitate peccati. sed in robore gre sue. Et iõ magr Bartholomeus pisanus in lib. beate virginis fructu. vij. arguit sic dicens. Maria exaltata est super choros angelorum ergo originali caruit. aliter in hoc eis esset inferior. Et iterum idez dicit. Maria exaltat sup oẽs creaturas: ergo purissima fuit sup oẽs. aliter non posset gl'ari sup nõ habentes originale. Ideo in quodã sermone Bernard' dicit. Nequaq super omnes choros angelorum ascendisset si eos in puritate non transcendisset.

Octauũ fundamẽtũ dr euitationis. Naz bonũ est argumentũ ab absurdo euitando vt notat in. l. Nam absurduz. ff. de opis liber. et in. l. qui stipẽdia. C. de pcu. et c. quiescamus. xlij. di. Sed valde absurdum fuisset. q corruptrix gñis nostri eua sine corruptione fuerit fabricata et viuificatrix humane nature Maria in morte peccati sit concepta. Ergo ipsi dare debem' ac tribuere hanc dignitatez q ab oi macula peccati fuit pseruata. de qua loquẽs Ber'. sup missus est. ait. O admirãdã et oi honore dignã virginẽ. O feminã singulariter venerandã super oẽs feminas admirabilẽ: parentum reparatricez. posterorum viuificatricez. hec ille. Ad quorũ corroboratiorez põt adduci illud qd ponit Ubertin' de casali in li. j. arboris iesu xpi dicẽs. Sane iesus benedict' sicut oĩa mira creauit sapientia. sic illam benedictam virginem matrem suam talez condidit in tpe qualẽ eã elegit in sua sacratissima eternitate. Et talẽ tã nobilitate nature q pfectione gre cõdidit matrẽ qualez decebat habere suã ifinitissimã maiestatez Quia in ea et de ea debebat sumere qd in eternũ sibi esset vnitũ vnitate psone: et de q exiret preciũ totius liberationis et iustificationis et beatificatiõis humane Propter qd iste benedictus iesus hãc sublimissimã virginẽ tanta pfectione pduxit. vt ipsi' sacratissime virginis pfectio soli deo cognoscenda seruet. Ut de illa verificet illud Eccli. j. Ipse creauit illã in spũsancto. et vidit et dinumerauit et mẽsus est. Hec ille. Incõueniẽs ergo esset dicere q eaz creauerit in peccati corruptiõe. Absurdissimũ quoqz fuisset q origo xpi fuisset minoris pfectionis q origo ade. qd necesse esset fateri si mater xpi in pctõ fuisset concepta. Ergo vt hanc absurditatez euitemus. debemus firmiter credere matrez dei ab eo fuisse ab omi labe preseruatã. hoc aũt fundamentũ colligitur a magistro Bartho. pisano qui. in. li. beate virginis fructu. vij. arguit dicẽs. Non minoris pfectionis fuerũt nouus adã et noua eua q primi. sed primi fuerũt facti sine imperfectione pcti. ergo et c. Ideo contra eos qui disputãt aduersus cõceptionem beate matris dei dicit dñs Petrus hispanus in tractatu de cõceptione eiusdẽ virginis. Nonnestior disputatio esset excellentiã aliquam sacrate virginis cõceptioni supra primorum parentum creatione cõcedere q ipsam illis

x Ratiõe exaltationis.

y Ratiõe euitationis.

inferiorē appellare p̄sumere. hec ille. Incō uenieēs q̄z fuisset vt illa que totū gen⁹ hūa nū sanare venit in sue cōceptiōis exordio vulneraret. de q̄ loquens Aug. in sermone d̄ natiuitate ei⁹ dic̄ de eua τ de ipa percussit illa sanauit ista. Itē absurdū fuisset q̄ illa que totū mundū illustrare venerat in suo p̄mordio obscuraret. de qua inquit Bern. in quodā sermōe. Marie p̄sentia tot⁹ illustrat̄ orbis. ipa em̄ est stella illa nobilis ex Jacob orta cui⁹ radi⁹ vniuersū mundū illuminat cui⁹ splendor in sup̄nis fulget τ inferos penetrat. Absurdū etiā fuisset vt q̄ viuificare mortuos venit. ipa moreret̄. de qua inq̄t Aug. vbi. s̄. Eua occidēdo obfuit Maria viuificādo p̄fuit. Morit̄ autē aīa p̄ pctm̄. vt d̄r Ezech. xviij. Itē incōueniēs fuisset vt illa de qua ait Aug. vbi. s̄. O virgo bn̄dicta. p̄ cuius benedictionē bn̄dicit̄ oīs creatura τ in suo exordio malediceret̄. Itē q̄ illa de qua inquit Aug. vbi. s̄. Mater generis nostri penā intulit mundo. genitrix dn̄i nostri salutē attulit mūdo i sua conceptione dānaret̄ τ q̄ illa que totū mūdū nobilitare venerat in vitup̄io pctī conciperet̄. τ que odorē suauissimū deo angelis τ hoībus fragrare venit. Iuxta illud Eccli. xxiiij. In plateis sicut cinamomū τ balsamū aromatizā̄s odorē dedi. De qua inq̄t Hiero. in s̄mone ad Eustochiū. Et q̄a multis v̄tutū erat repleta odorib⁹ manās fragrabat ex ea suauissimus odor: etiā spiritib⁹ angelicis in cōceptione sua fetida τ putrida esset. Itē q̄ illa q̄ deū incorpare debebat p̄us fieret d̄ corpe diaboli τ eius mēbrorū. Ut em̄ ait Greg. in q̄dā homel. τ Alexā. de ales in. ij. parte sum. in tracta. de pctō diaboli. Qui h̄z pctm̄ mor tale est de corpore diaboli τ oēs iniq̄ sunt mēbra ei⁹ Et hanc rationē tāgit magr̄ Iohes gerson in sua iosephina dicens in persona xp̄i de matr̄ sua. Et potui τ volui redimēs p̄fecti⁹ ip̄az: p̄ueniēs casuz q̄ sit releuar̄ iacētē Tota fuit pulchra nulli vnq̄ obnoxia culpe. Absit vt attritus ab ea s̄pēs. caput ei⁹. Antea ɔtrierit pctī sub pede fedo. Absit τ vt fuerit iam mēbrū demonis vnq̄. hec ille. Itē absurdissimū fuisset vt illa que debebat esse sponsa dei prius esset adultera diaboli. s̄m em̄ Augusti. in quodā s̄mone. oīs aīa aut spōsa xp̄i est: aut adultera diaboli. Absonū quoq̄ extitisset vt illa cui canit ecclia. Aue regina celorū. Aue dn̄a angelorū: p̄ originale pctm̄ fieret serua τ ancilla demonū. ergo τc: Nonū fundamentum d̄r similationis. q̄d ponit dn̄s Iob. de agacijs doctor p̄gamensis. in tractatu suo de cōceptione virginis dicens. q̄ valde cōgruū fuit q̄ sicut Eua fuit similis Ade ad corruptionē: ita btā v̄go maria similis esset xp̄o ad reparationem. Et si necesse fuit vt esset a pctō immunis sicut τ ipe xp̄s. Ideo ipsi v̄gini gl̄iose d̄r in officio conceptionis. Maria mūdi gl̄ia lucis eterne filia te preseruauit fili⁹ ab omni labe penitus. Originalis macula cuncta respsit scl̄a. sola post natū vitijs nunq̄ ɔtacta diceris. Decimū fundamentū d̄r actiōis. Nam omne agens p̄fectū agit s̄m suā congruentiā et dispositionē in subiectis. vt ait Arist. ij. de aīa. τ notat̄ in. l. q̄ filios. C. que res pigno. ob. pos. τ. §. at si q̄s. Insti. de inuti. sti. Ptz in sole q̄ oīa illuminat τ calefacit atq̄ vigorem oībus tribuit nisi cōtraria opponātur. Cū igit̄ deus sit agens p̄fectissimū cui nullus ɔtradicere pōt̄ q̄ pōt i instanti oīa facere. q̄ nō implicāt ɔtradictionē vt declarat Sco. in. iiij. disti. x. q. ij. Et in quolibero suo. q. xj. Cūq̄ ipsa v̄go bn̄dicta fuerit ante scl̄a disposita et ordinata. vt esset nobilior τ purior. creatura mundi. vt probatā est. s̄. sermone. ij. parte vltima. Cunq̄ ipse deus in illo p̄mo instāti sue cōceptionis potuerit in eius anima infundere gratiā gratum facientē. τ ab om̄ peccato preseruantē vt probat Sco. in. iij. dist. iij. Et magister Bartho. pisanus in libro beate virginis fructu vij. Cunq̄ valde congruum fuerit deo matrē suā originali iusticia in cōceptione sua decorare vt patere potest ex precedentibus Sequit̄ q̄ illam nō tm̄ sine originali peccato creauit: τ preseruauit ab omni macula. sed etiā mirabiliori modo τ nobiliori condidit eā pluribusq̄ priuilegijs decorauit q̄ humanus possit p̄cipere intellectus Ideo canit̄ in missa cōceptionis τ dicitur deo patri. Qui dilectā spōsam tuam gloriosam v̄ginem Mariā oībus virtutibus ornatā fabricasti. et in purissima eius conceptione ab originali pctī macula illesam p̄seruasti. vt totius esset innocētie speculū et exemplar sanctitatis dignūq̄ existeret habitaculū vnigeniti filij tui. Undecimū fundamentū dicit̄ liberationis. Pro cuius declaratione sciendū est q̄ vt dicūt aliqui cuoti doctores marie. magister Ambro.

Z Rōne similationis.

Ia Rōne actiōis

B Rōne liberationis.

ordinis servoꝝ. in suo q̄drag̃simali de floribus sapie. ser. iiij parte. ij. cõclusione. iij. ⁊ fuit dictū scti Bernardini in quodā s̃mone btē v̄ginis. lʒ Adam ⁊ Eua ꝓpter transgressionē diuini p̄cepti totalē meruissēt annichilationē ⁊ exterminationē cū omni posteritate sua tñ puidēs diuina clementia. hāc purissimā virginē esse in lūbis ipsoꝝ radicaliter. a quib⁹ nasci debebat ipa nobilissima sponsa dei a qua fili⁹ eterni reg̃ gn̄ari debeat. iux̄ illō p̄s. cxxj. De fructu ventris tui ponā sup sedem tuā. suspendit indignationē suā. ⁊ p̄mos parētes cū oī natura humana ab eterno exterminio liberauit. Ob eiusdem quoqꝫ v̄gīs amorē p̄seruauit Noe de diluuio. Abraā de cede regum. Isaac de Dismael. Jacob de Esau. ac pplm̄ iudaicū de manu pharaonis. et de captiuitate babylonica liberauit. Dauid q̄ʒ de leone. ⁊ de golya. ⁊ de Saul. Et breuiter oēs indulgētie ⁊ liberatiōes facte a deo in veteri testamēto s̃m p̄dictos doctores ob v̄ginis dilectionē ꝓuenere. Un̄ verificatum fuit illud Prouer. xv. grā ⁊ amicicia. sʒ btē v̄ginis liberāt. s. ab oīb⁹ mal'. Quo p̄supposito sic arguit ꝓpter qō vnūquodqꝫ tale: ⁊ illud magis. vt ait phs. ij. Meta. ⁊ notat in. l. j. ff. de ꝯhen. emp. ⁊ in clemen. j. de reliquijs ⁊ vene. san. in glo. iij. ⁊ per Joh. de imo. ibidē. Si ergo deus ob causam v̄ginis alios a tātis malis liberauit ⁊ p̄seruauit nō dubiū esse debet ꝙ mlto magis virginē ipam ab oī malo pctī voluit preseruare. Duodecimū fundamētū d̄r debellatiōis. Sicut em̄ q̄ est cā cause est causa causati. vt d̄r in lib. de caus. et notat p Bal. in. l. heredes. C. ad velle. Ita ecōtrario qui distructor est cause destructor etiā est causati. bonū est argumētum a ꝯtrario sensu. l. j. §. Diuius rei. ff. de offi. ei⁹ cui man. est iu. Cuʒ igit̃ btā v̄go debellauerit diabolum qui fuit autor peccati. ergo ⁊ ipm pctm̄ credendum est eaʒ debellasse ⁊ subiugasse. Et ad hoc pōt allegari illud Abachuc. iij. c. Percusisti caput de domo impij. denudasti fundamentum eius vsqꝫ ad collū. Tertiūdecimū fundamentū d̄r cōiunctionis. Nā vt inq̄t Boeti⁹. iij. de cōso. Natura respuit vt cōtraria queqꝫ iungant: vt lux ⁊ tenebre: sed ⁊ de⁹ lux est: ⁊ tenebre in eo non sunt vlle. Johā. j. Ergo si btā virgo fuisset q̄nqꝫ per pctm̄ tenebrosa. p illo tūc extitisset diuina coniunctione indigna; imo ineptissima; quia vt d̄r. ij. ad Coꝝ. vi. Nō est participatio lucis ad tenebras. Cū igit̃ semp fuerit diuine cōiunctioni p̄parata. vt pʒ ex precedentib⁹. ergo ⁊c.

E Rōne debellatiōis.

D Rōne coniunctionis

Quartūdecimū fundamentū d̄r deuentionis. vt em̄ inq̄t phus. ij. Meta. In oīb⁹ generū sp̄eb⁹ est deuenire ad aliquod vnuʒ qō sit metrū ⁊ mēsura oīm q̄ sunt in codeʒ genere. ptʒ. Nā elemētis ignis est pfectior in astris sol. in angelis lucifer. in iumentis bos. in bestijs leo. in auibus aq̄la. in piscibus sirena. In specie aūt hoim x̄pus p̄matū tenet. Condecens ergo altissime extitit maiestati. vnā perfectissimā et sine macula cōdere mulierē que mūdicia ac v̄tute incomparabilis: inter alias velut matutina stella. innocētia ac puritate radiaret. H aūt excellētia nulli meli⁹ competere potuit ꝙ matri dn̄i nr̄i. ergo verax est opinio de immaculato conceptu v̄ginali. Quintūdecimū fundamentū dicit̃ reuelationis. Pro cuius declaratiōe est sciendū ꝙ multa fuerūt quibusdā doctoribus incognita q̄ post ea alijs fuerūt reuelata. Un̄ Augustin⁹ de igne inferni dubitauit quoad ei⁹ qualitatē localitatē intantū vt nullū ad eius cognitioneʒ reputet ꝑuenisse. nisi dn̄ico sp̄ū ei reuelatū fuerit vt ipe ait. xx. de ciui. dei. De quo tñ igne Grego. determinat in. iiij. dialogoꝝ. ⁊ quoad qualitatē. ⁊ q̄ad localitatē. quod forte sciuit per diuinā reuelationē. vera est em̄ eiusdē Augustini sententia xj. d̄ ciui. dei. c. iij. dicētis. Dei sapiētia per quā facta sunt oīa. q̄ in aīas sctās se transfert ⁊ amicos dei et prophetas constituit ei s opa sua sine strepitu intus enarrat. hec ille. Nō solū autē deus reuelat interiori inspiratiōe. sed etiā vocali locutione. vt inq̄t Sco. in prologo. j. sententiarū. Cum ergo pluries reuelatum fuerit sanctis viris ꝙ btā v̄go dei genitrix fuit sine origiali pctō cōcepta de q̄bus reuelatiōib⁹ dixi sufficiēter in officio cōceptionis. multas quarum ponit btūs Ansel. in ep̄la ad epos anglie: sequit̃ indubitanter tenendum ꝙ ipa fuit ab originali macula preseruata. s̃m enim doctrinā Sco. vbi. s̄. sicut ex veris propositionib⁹ syllogistice ordinatis nō pōt inferri nisi verū. ita ⁊ mlto magis ab infallibili veritate nō reuelat̃ nisi verū. Si quis autē adeo esset ꝓtinax ꝙ negaret istas reuelationes ab eccl'ia approbatas ꝑfecto diceretur dānare eccl'iam. quod maximum esse peccatuʒ. probatur p. c. hec est fides. xxiiij. q. j.

E Rōne deuentionis.

F Rōne reuelationis.

Sed dicet aliqui. Quid est q nobis nō reuelant talia. Quibus rñderi pōt q forte h procedit vna ex duabus causis inter alias. vel q2 ipsi nō merent tales hre reuelatiões aut quia si eis fiet forsitan postea non ppalarent eas. Nā quorūdā est opinio q aliqui ex eis habuerint aliqñ aliquā supnam reuelationē vel illuminationē quā vel secularibus manifestare noluerunt. vel si eam manifestauerūt ab alijs stulti vel mēdaces reputati sunt: et forte postea ab eis ita libēter visi: sicut a coruis pauones videri solēt

Reuelatio sancte Brigitte.

Omissis igit pdictis reuelationib9 referā reuelationem quā fecit beata virgo maria beate Brigitte. sicut in reuelatiōib9 eius hr dicens. sicut si alicui volēti ieiunare. q desideriū comedēdi haberet: sed voluntas resisteret desiderio: pciperet a supiori cui obediendū esset q p obediētiā comederet. illa comestio maiori remuneratiōe digna esset q ieiuniū. sic p talē modū cōiunctio parētū meorū fuit qñ ego cōcepta fui sine pctō originali: q sicut filius meus et ego nunq peccauimus. ita nullū cōiugiū fuit qd honesti9 esset q illud de quo ego pcessi. Et qñ pr me9 et mater puenerūt matrimonialiter plus fecit hoc obediētia q carnalis voluptas. q2 alij cōiuges cōueniūt ex voluptate carnali. mei vo parentes puenerunt ex obedientia et precepto dei. sed scito q mea conceptio non oībus fuit nota: q2 placuit deo q amici mei pie dubitarēt de conceptione mea vt qlibet ostēderet zelū suū donec veritas clarescceret in tempe ordinato. Hec vgo gliosa. Qd quidem tps ordinatū est nunc.

Reuelatio facta ad sanctū thomam.

Aliam q3 reuelationē fecit deus per beatū Tho. de aqno nō multis ānis elapsis. Nā cū dñs fantinus eps pataiuj: deuot9 beate vgini legeret tertiā ptē summe btī Tho. et miraret q determinasset ibi q beata vgo pcepta fuit in originali pctō appuit ei beat9 Thomas et dixit ei. Scias dñe epe q qñ talem opinionem posui solum habui respectū ad diuinū statutū q btā vgo pctm originale cōtrahere debuerat nisi p filiū suū fuisset pseruata. Sed dei fili9 mrem suam ab originali macula pseruauit. et his dictis disparuit. Ipse vo eps quo ad vixit. cū magna solēnitate festū pceptiōis celebrauit: et in epatu suo celebrari pcepit. et l3 in ei9 vita hec ei9 visio nō fuerit alijs publicata: tm post mortē suā frater Nicolaus de padua nūc pfessus ordinis minorū: tunc aūt eius vicarius et doctor: oīa hec fidelissime exposuit asserēs se a pnominato dño epo hanc visionē nō sine magna lachrymarum effusione narrante pprijs auribus audiuisse.

Pars secunda huius sermonis que dicitur operationis. s. miraculorum: B

Et indt Sco. i plogo primi sen. q. ij. miracula pcipue a deo facta sunt ad inducēdū hoīes ad credēdū ea q credere tenent: et ad quorū noticiā naturalr puenire nō poterāt: vt etiā dic Aug. xxij. de ci. dei. et in li. de vtilitate credendi. Jō Grego. in quadā homel. sup Luc. de aplis p miracula credētibus ait. Quia carnales adhuc discipuli nullo modo valebant capere vba mysterij: venit ad miraculū. Ante eorū oculos cec9 lumē recipit. vt q celestis mysterij verba nō caperēt: eos ad fidē celestia facta solidarēt. Hec ille. His psuppositis pbatur beatā virginē sine originali peccato fuisse conceptā: arguendo sic. Cū vera miracula solū fieri possit a deo vel vtute dei. vt ostendit Aug. in li. de vtilitate credēdi ppe finē ergo vbicūq fiūt miracula p aliqua re: vl ad pbationē alicuius rei: certissimū est q illud est verū: q2 deus non potest esse testis falsitatis. vt demonstrat. Sco. vbi. s. Sed ad pfirmationē innocētie vginalis multa coruscauere miracula. et quotidie fiunt magna pdigia. ergo credēda est ipa intemerata dei mr sine originali pctō pcepta. Omissis aūt multis miraculis q refert Johes vitalis in suo defensorio. pretermissis etiam breuitatis causa illis pdigijs q ad indicandā sue mris sanctitatē atq puritatē saluator noster ostēdit. de qbus in officio conceptionis plenius dixi: solū quedā alia stupēda pdigia de q pluribus ad pñs referre curabo. Possum em̄ non immerito dicere in hac materia illud Ouid. in. ij. de remedio amo. Quid moror exemplis quorū me turba fatigat.

Primū miraculum.

Pretermittam ergo miraculum illius lectoris ordinis cuiusdā q ptra pceptionē vginis bñdicte pdicando in medio sermonis cecidit et mut9 est effect9. vsū lingue quoad vixit amplius non habuit.

Secundum.

Pertransibo etiā miraculū qd in anglia accidit Alexādro nequā qui volens p solennē disputationē pphanare festū pceptiōis beate vginis: nocte pcedente disputationē doloribus magnis correptus ad cognoscēdam suā temeritatē sermonē condidit: qui

incipit fiat lux. i quo suum retractauit erro
Tertiū. rem. Item miraculū illud qd in Cracouia euenit in. cxxxv. vbi quidaꝫ lector noīe Paulus cū pdicare ptra pceptionem mrīs dei incepisset nōdū finito sermone cecidit ꝛ expirauit. vt testaᷓ magister Henricus de hassia. quod miraculū etiā legiᷓ in chronica summoꝝ pontificū ꝛ impatoꝝ.
Quartum. Item aliud stupendū miraculū qd in alemania accidit in. cxliiij. vbi dū quidā frater ordis cuiusdā ptra pceptionē vgīs post prādiuꝫ pdicasset impcās deū q si. verū nō dixerat affirmando dei genitricē in pctō originali conceptā: faceret illuꝫ eadē die mala morte perire. finito sermone ad dicendas vespas cuꝫ alijs fratribus chorū intrauit. statimqꝫ lupus quidā maximus affuit: qui intrans ecclīam totū choꝝ trib⁹ vicib⁹ circūgirauit oēs illos fratres horribilibus ac terribilibus oculis aspiciēs. ꝫ postmoduꝫ facto magno impetu illū pdicatoreꝫ iuasit. ꝛ. in presentia oīm suffocauit ac iterfecit. ꝛ ecclīam
Quitū exiēs nūqꝫ amplius comparuit. Pertransibo etiā miraculuꝫ illi⁹ pdicatoris q in castro baculi i pmo sermone quem ꝯ illibate vginis pceptionē faciebat. latrare cepit. qpropter imago eiusdeꝫ vginis supra fores ecclie posita: tota ad terram cecidit ꝛ in pulverē redacta e st. ob qd ppl's predicatorem illū lapidare ꝛ conuentū destruere voluit. nisi brachio dnī castri illius fratres se defensassent.
Sextū. Dimittā in sup de illo pdicatore q demoniacuꝫ inueniens adiurauit vt diceret an btā vgo in originali pctō fuerit cōcepta. Cui demō rndit. vhe illis q temerarie h affirmāt. Solū quedā nō multū antiqua miracula referam.
Septimum. Primum accidit in ciuitate mātue. in q cum quidā frater ordinis cuiusdā ordinasset facere publicaꝫ disputationē siue pdicationē per moduꝫ disputatiōis. in q volebat pbare q btā vgo cōcepta fuit in originali pctō. ꝛ hoc in presentia ppli ꝛ marchiōis predicte ciuitatis. inuitatiqꝫ essent plures doctissimi viri: ille in eminentē locū ascendens cum multis ex fratribus suis. multis circūdat⁹ libris. cuꝫ vellet arguere cōtra vginis conceptionem. ipa benedicta vgo mutauit vba in ore eius vñ dixit ad pplm. ppono vobis istā veram pclusionē q beatissima vgo maria cōcepta fuit sine originali pctō. Cum auteꝫ fratres sui eum redarguerent dicentes q male loquebatur, ille rndit nūc emēdabo qd dixi. Et cū vellet dicere ꝯ vginis pceptionē. ipa benedicta vgo iterū coegit eū vt annunciaret innocentiā eius. ꝛ diceret q fratres mi nores sunt deuoti ipsius btē vginis. ꝛ sic pluribus vicibus cū ille incitatus a fratribus suis vellet attentare loq ꝯ virginis cōceptionē. nunq potuit aliud dicere nisi q beatissima vgo sine originali pctō fuit concepta.
octauū In alia qꝫ ciuitate italie nō multꝭ annis elapsis. quidā magn⁹ pdicator. s. magister Johānes de viterbio immaculatam vginis pceptionē impugnās infirmat⁹ est ad mortē: cūqꝫ iā nulla sibi esset spes vite. recordatus est miraculi qd accidit Alexandro de ales qui secularis erās. cum nollet celebrare festuꝫ pceptiōis vginis marie. sꝫ ipaꝫ pctō maculatā affirmaret. graui infirmitate percussus postea facto voto ad beatam virginē de celebrāda eius cōceptione. liberatus ē. Eleuauit pdict⁹ frater mentem ad beatā vginē fecitqꝫ votū dicens. O btā vgo maria si verū est q sine pcti macula cōcepta fuistis rogo mihi sanitatē donare dignemini in signuꝫ vestre puritatis. Et ego voueo ꝛ pmitto toto tpe vite mee celebrare festū pceptionis ꝛ pdicare atqꝫ annūciare populis innocentiaꝫ vestram. ꝛ retractare quicquid al's in contrarium predicaui. Hoc igitur facto voto liber fact⁹ est fecitqꝫ pplm p campane sonitū conuocari. Admiratibus igiᷓ cūctis de tā repētina sanatiōe incurabilis infirmitatis: maxime medicis. Ille ennarrato miraculo pulcherrimum sermonē fecit de imaculata vginis pceptione affirmās ꝛ approbās multis rōnib⁹ ipsam ab originali pctō fuisse pseruataꝫ. qpropter a fratribus suis id moleste ferentibus fuit incarcerat⁹. sed a multis deuotis btē virginis liberatus. nunq opinionē suā de imaculata vginis cōceptōe voluit retractare lꝫ sepius a fratribus suis ad hoc peragendū fuerit diuersimode cōcitatus. nō solū precibus sed etiā minis ꝛ persecutiōibus. immo pulcherrimū opus edidit in quo inter alia ponit infra scripta. videlꝫ q vginis conceptus fuit sacer. ꝛ ab anime omī macula immunis. ꝛ q summa spūs. humani est infamia concipi in ira dei. caligine et tenebra culpe. ꝛ iniqtatibus. Item q beati Thome ac veri. ordinis predicatoruꝫ propria est opinio: pro nullo instanti tempis beatam virgineꝫ subiacuisse ire dei ac caligini aīe. Itē q cum christus maluerit hoīes de suo

ortu dubitare q de mris sue sacrosctē fa- ma. Cōtra ei9 m voluntatē: et famā vginis sunt ptinaces q maculatū dicūt fuisse eius celestē conceptū. Nā cōcepta fuit et creata aia vginis i maiori. purior ac fulgidiori iu sticia q aia ade et eue. conceptaq3 fuit sine pctō originali. et cū rutila originaliq3 iusti- cia. Item q ordinaria facti reuelatio sine piudicio antiquor doctor euertit eor p- prias opiniones de hac re. et q l3 nō dero get illis sctis si quedā preter spm sctm scri- pserūt. derogat tn nostre etatis eor dicta sequētibus. Itē q cū mahumeth damnet ab eccliā. quia duplici via in laudes xpi in gressus ē peiore duplicitate laudātes et vi tuperātes vginis cōceptū magis sunt dā nādi et pcul a xpianis repellēdi tanq he- reticos docet aplos vitādos quorū sermo dulcis serpit et finit vt cancer in infamiam sctor. Item q vitandi sunt vt heretici vel suspecti de heresi q ab initio laudāt vginē vt trahāt pplm ad blasphemādum eius sa crosctm conceptū. Itē q peccant mortalr qui fauēt quouis pacto in hac re falsa his ptradictorib9 vginee puritatis: et īpugnā- tibus vsum et approbationē tacitā et exps sa3 sctē ecclesie spōse xpi quā nunq pmisit i minimo errare. et sunt iimici eiusdē eccle sie matrisq3 et filij dei. hec ille. Que oia ipe publice pdicat vbiq3 rndēs oib9 i cōtrariū faciētib9. marime in extrauagāti que icipit Graue nimis. et c. de qua ostēdit se habuisse noticiā. Eius nāq3 verba solū intelligi de- bēt de illis q nō ex simplici opinatiōe: sed ex maliuolētia. obstiatiōe et ptinacia. purissime cōceptiōi imaculate vgis aduersant. et eodē modo est intelligendū de eor fauto ribus. et sic modo exponi debēt et intelligi si qua in toto hoc opere silia reperiantur.

3 Predictus igit frater iohes de tāto bn- ficio accepto a btā virgine non igrat9: tāto maiori reuerētia et deuotione cōceptionem immaculate vginis statuit venerari quāto eā magis primo studuerat īpugnare. tūcq3 verificatū est de beata virgine illud quod scriptū ē Esa. xviij. Uenièt ad te qui detra- hebāt tibi et adorabūt vestigia pedū tuor.

Nonus Aliud vo pdigiū accidit in vrbe aquila na in qua quidā deuotus conceptiōis btē virginis habens inimicitiā capitalem. de liberauit inimicū suū interficere. Cum aūt ad peragendū homicidiū iret: se beate vir- gini recommendauit. vt in hoc facto eum defensaret ne aliquid mali illi eueniret. s3 ad interficiendum hostem suū ipsi adiuto- riū preberet. Beata aūt vgo volēs deuotū suū a tanto malo retrahere. statim. cum ille pugionem suū de vagina ad occidendū ini micū extrahere voluit: eum totus retorque ri fecit cum ipsa vagina modo mirabili et i- possibili p natnrā vl per artē hūanam. ita vt nullo modo vnq extrahi potuerit. Quo viso miraculo ille de peccato qd peragere statuerat penituit. Et sic miraculose retor- tus ille pugio vsq3 in hodiernu3 permanet die3. sicut mihi retulit quidā frater noster qui ipsum pugionem proprijs oculis con- spexit. Prope ciuitatem etiam Mediola- ni a paucis annis citra aliud miraculum euenit. Cū em quidā nobilis beatam vgi- nem sine originali peccato conceptā affir- maret: frater quidam ordinis cuiusdā illi9 opinione3 valde pertinaciter impugnabat Quapropter ille nobilis virginis deuotus indignatus q ille frater contra puritatem matris dei obloqueretur dixit ei. Rogo de um vt faciat iudicium inter me et vos. Mi rabile dictu cū iste nobilis p multos men- ses febrem ethicam passus esset: que conti- nue eum valde affligebat. statim hoc dicto perfecte liberatus est. Ipsum vo virginee puritatis aduersarium febris inuasit. que eum per multos mēses afflixit. Et hoc mi- hi narrauit nobilis predictus qui appella tur dominus Fracisc9 de corijs. Retulit quoq3 mihi quidam religiosus q in qua- dam terra Italie dum inter duos predica- tores esset contentio de conceptione virgi- nis: quorum vnus asserebat illā fuisse pec- cato maculatam. alter vo ordinis minoru3 affirmabat ipsam immaculatam et incon- taminatam. Tandem etiam inter mulie- res exorta est altercatio. Cum autem que- dam mātellata habitu ordinis illius fra- tris impugnantis conceptionem matris dei pertinaciter tenere velle contra virgi- nis cōceptionem. vna deuota mulier tertij ordinis beati Francisci dixit ei. Accenda- tur ignis magnus: et ambe introeamus in illu3 et que ex nobis combusta fuerit false opinionis fuisse comprobetur. Cū ergo ser mo iste alteri placuisset. vtreq3 ignē ingres se sunt. illa aūt mātellata stati3 cōcremata est: ipa tertij ordinis nostri muliere in pdic to igne illesa remanente. In alemania etiā a trib9 annis citra quidā frater noster

Marginal notes (right column): decimū (beside "Mediolani"); Undecimum (beside "appellatur dominus Fracisc9 de corijs. Retulit"); Duodecimum (beside "In alemania etiā a trib9 annis citra").

noīe Thomas de boemia cū ita desiccatā τ vigore destitutā haberet tibiā cuz crure ꝙ nullā habebat spē salutis. imo ꝯsiliuz erat medicoꝝ vt eā abscindi faceret a corpe. ipe rogare cepit beatā virginē vt ei sanitatē restitueret ad laudē sue imaculate cōceptionis: ad cuius honorē celebrauit vnā missaz stās sup altero pede. τ appodiat⁹ sicut poterat ad altare: lȝ cū maxio cruciatu. Finita ṽo missa: pfecte sanat⁹ est. τ de illa antiqua τ incurabili infirmitate liberatus: τ pedibus suis cepit ambulare incolumis q̄ antea sine alterius adiutorio ire non poterat. τ ad romanā ciuitatez pedester pfect⁹ est. τ mihi h̄ mane retulit miraculū istud.

R decimū tertiuz. Aliud stupendum accidit hoc anno in ducatu ferrarie. Nam cū ibi eēt quidam homo idiota demoniū habēs. illustrissimus dux ferrarie ipm demonē adiuratuz interrogauit de multis questionib⁹. τ iter alias de conceptione btē ṽginis. Cui demon mediante lingua illi⁹ illitterati ita eloquēter rn̄dit latino sermone. vt alter Tullius videref. τ dixit ꝙ est tenendū ipam beatissimā virginē fuisse a deo preseruatā. τ iterrogatus de ratione allegauit ad lr̄am rōnes q̄s adducit Sco. ad probandū ipam dei genitricē fuisse pseruatā. Hoc igitur videf miraculū maximū ꝙ etiā demōes nō possunt nec audēt immaculatū purissime virginis vituperare ꝯceptū. Sed forte aliquis aduersarius immaculate conceptionis dicet ꝙ nō est credenduȝ diabolo: q2 nunꝗ̄ dicit verū. Cui ego rn̄deo. Ergo b̄m te etiā tunc dixit falsuȝ qn̄ ait Mar. j. τ Luc. iiij. ꝙ xp̄s erat sc̄ūs dei. τ qn̄ vt habef Marci. v. appellauit eū iesum filiū dei altissimi. licȝ ergo diabolus sit mēdax de seyt b̄r Job. viij. tn̄ qn̄ adiuratur cogif per virtutē dei dicere veritatē. que tunc magis credēda est qn̄ ab eo cōtra volūtatē suam est extorta. Pretermitto pro nunc multa alia quasi innumera miracula que quotidie deus facit ad inuocationē τ ob reuerentiā conceptionis gloriose virginis: q2 nimis longū esset illa recensere. p opinione ṽo opposita nullum ad hoc miraculū reperif factū. ꝙ si q̄s mentiendo τ proteruiendo diceret ꝙ de conceptiōe nulla facta sunt miracula. τ ꝙ supra narratis nullā adhibet fidē. illi respondebo illud Aug. xx. de ciui. dei. c. v. vbi contra illos q̄ in fide catholica negāt facta esse miracula inq̄t. Si isti miracula facta esse non credunt hoc nobis grāde miraculū sufficit ꝙ totus terrarū orbis sine miraculis credidit. h̄ ille Hoc igif habeat p maximo miraculo ꝙ cōtrariū tenētes τ ostentatione sciētie intumescētes: semp in circulis. disputatōibus: τ gymnasijs florentissimis tā italie q̄ȝ germanie τ gallie. τ p alias mundi partes tantā ꝯfussionē patiunf. τ semp succūbūt.

Pars tertia huius sermonis que dicif fructificationis. Z

P Osset fortasse aliquis dicere. scire vellē q̄d vtilitatis proueniat matri dei vel nobis. ꝙ ipsa concepta sit absq3 originali peccato. inania eīn sunt verba que null⁹ sequif effectus. l. fina. C. de dona. τ. l. non curat de his que sunt sine vtilitate. §. cūq3 hoc ibi nihil inutile. in proemio institutionū. Cui satisfacere volēs. Dico ꝙ ipsa ṽgo bn̄dicta ex hac pseruatione a pctō maiorē consecuta est gloriā. vt eīn inq̄t Sco. l. iiij. dist. xxj. art. iij. q. j. Singularis ornatus et gloria est aiabus beatoꝝ p innocentia a macula a pctō. Itē maioris excellētie fuit ꝙ beatissima dei sponsa ṽgo maria nunꝗ̄ a castissimis amplexibus sponsi celestis sit exclusa q̄ȝ ꝙ post exclusionē p pctm̄ factaȝ iteꝝ ad ei⁹ amorē p reconciliationē fuerit admissa. glosiusq3 fuit ipam nūq̄ȝ aliq̄ culpa inquinatā fuisse q̄ȝ si fuisset post contractā maculā emundata. Inter alias autez vtilitates. tres maxime ppter hanc preseruationē recepit. pma q2 non subiacuit illi legi. quā oībus mulieribus peccatricibus dederat dn̄s Gene. iij. dic̄. pme femine. In dolore paries filios τ sub viri ptāte eris et ipse dn̄abitur tui. Beata eīn ṽgo ab omni macula pctī preseruata sine vllo dolore immo cū indicibili consolatione τ iocūditate sctīssimū filiū suū parturiuit. Nō etiā fuit sub viri ptāte vel dn̄io. quia Joseph datus est ei spōsus nō ad dn̄um sed ad obsequm.

Scd̄a vtilitas est quia ipsa btīssima virgo ab omni peccato aliena. nō subiacuit illi decreto diuino qd̄ pctōribus dedit deus Gen̄. iij. dicens. Cinis es. τ in cinerē reuerteris. Ipsa eīn nō fuit incinerata nec a vermibus corrosa. Tertia vtilitas est: quia ppter innocentiā suā beata ṽgo audacius potest p nobis deū interpellare τ ipm pro peccatoribus exorare: τ efficacius omnem petitionē suam valet impetrare. Et hoc est quod d̄r in officio cōceptiōis. Jubilemus

Prim⁹ fruct⁹ Scd̄s Terti⁹ quart⁹ Quit⁹ 3

oēs ꝛ exultemus ꝓpter imaculatā dñe no
stre cōceptionē. valde etenī nobis profuit
beatissimā ꝟginē nō fuisse ꝑ originale pec
catū diuine maiestatis inimicā. q̄ enī nul-
lo vnq̄ tēpore deū offendit sed semꝑ i' ei⁹
grā ꝛ dilectiōe permāsit apud ipm cōfidē
tius intercedēs: ei⁹ benignitatē ꝛ miām
Aliꝗ fru ꝑ nobis facilius īpetrabit. Magr̄ autē
ctus. Bartho. pisanus in li. beate ꝟginis. fructu
vij. inq̄t. Ex hac sacra opinione pōt multa
ad laudē ipsi⁹ ꝟginis inferri. Primū: quia
hec cōceptio pre oībus ex concubitu natis
fuit singularis. q: qd alij ꝯtrahūt: ipsa non
cōtraxit. Et lex gn̄alis singularē in ipsa ac-
cepit exceptionē. Scdm: q: de⁹ legē nouā
instituit: grām dādo quā nulli dederat in
cōceptione ante illā: Tertiū predñatio rō-
nis ad carnē. Quartū q: in ea est suppressa
inclinatio ad malū ꝛ cōcessa facilitas cum
potestate ad bonū. Quintū q: virgo Ma
ria sic deo accepta fuit tūc ꝙ nunq̄ odita
ꝛ sic semper grata fuit: quia statim vt fuit
gratiam habuit. Sextum amotio fomitis
Septimū sctificatio spūssancti quia eius
gratia affuit: nō quia peccatū remoueret.
Octauū q: vsum ratiōis in sua cōceptiōe
habuit. Nā si Johānes baptista illū habu
it in vtero matris ꝟm Amb. et Augu. ergo
virgo in cōceptione. Nonū ab instanti etiā
in instanti sue cōceptionis mereri incepit.
ex quo vsus rōnis in illa fuit: ꝛ grā ꝛ alia
requisita. Decimū quia ipsa ꝟgo fuit deo
ꝯsecrata. Undecimū q: ab omni pctō fuit
immunis. Duodecimum q: pre cūctis fuit
deo accepta quo sequit̄ ipam ꝟtuosis ope-
ribus mancipatā fuisse angeloꝝ custodia
custoditā. h̄ ille. Possum⁹ quoq̄ addere ꝙ
si btā ꝟgo nō habuisset hāc gratiā ꝯserua-
tiōis ab originali: actuali pctō resistere nō
potuisset: sed ideo contra illud potentiam
habuit: q: ab originali preseruata fuit. Et
hec probātur autoritate Augu. contra Ju
lianū hereticū dicētis. Profecto si xp̄s mi
nor existēs originale pctm̄ habuisset. gran
dioris etatis existēs actuali non caruisset.
Sane q: maior existēs actuale nō habuit
minor existēs origīale nō habebit. hec ille
Magnificem⁹ ergo immaculatā dominā
nostrā. ꝛ illi hāc excellentissimam ꝛ vtilissi
mā prerogatiuā tribuamus: vt ipsa inter-
cedēte ad cōtemplandā eius gloriā ꝛ puri
tatē. in regno celorū peruenire valeamus
Ipsa est enī illa mulier de qua Salomon
Prouer. vlt. inquit. Oēs amici eius vestiti
sunt duplicib⁹ scʒ vestimento gratie diuie
in hoc mundo ꝛ glorie in altero. Ad quā in
finitam glīam meritis eiusdem intemera-
te matris sue nos perducat dominus Je-
sus qui cum patre ꝛ spiritusancto sine fine
viuit ꝛ regnat. Amen.

De eadem mundissima virginis conce-
ptione. Sermo. viiij.

M.

Sicut sol oriens mūdo in altissimis dei. ꝛ lu-
cerna splēdens super cande
labrū sanctū. ꝛ fundamenta
eterna supra petrā solidā. Eccli. xxvj. Uo-
lenē deuotoꝝ gl'iose virginis pie morē ge
rere volūtati: qui sicut eiusdē illibate cōce
ptionis officium octo diebus celebrāt ꝟm
morē sctē romane ecclesie. Ita in ipsa octa
ua quotidianū gestiūt de ei⁹ puritate atq̄
innocētia audire sermonē: possum nō sine
rito cū beato Hieronymo illis dicere illud
qd ipse barbatus senex ad Paulā ꝛ Eusto-
chiū scribit in sermone de assumptiōe vir
ginis dicens. Timeo satis ꝛ valde ꝑtime-
sco dum vestris cupio parere profectib⁹ ne
forte sicut improb⁹ ita ꝛ indign⁹ laudator
inueniar. profecto cū nec sctitas nec facun
dia suppetat: vt beatā ꝛ gl'iosam virginē
digne laudare queā: q: diuinis ꝛ angelicis
est excellētius ꝑdicata ꝛ laudata preconijs
A ꝓphetis quidem prenūciata. A patriar
chis figuris ꝛ enigmatibus ꝑfigurata. Ab
euangelistis exhibita ꝛ demonstrata. Ab
angelo venerabiliter atq̄ officiosissime sa-
lutata. Preterea q̄lis ꝛ quāta esset: ab eodē
diuinit⁹ declaratur cū ait. Aue grā plena
dn̄s tecū bn̄dicta tu in mulieribus. Talib⁹
nāq̄ decebat ꝟginē oppignerari mūerib⁹
vt esset grā plena que dedit celis gloriā:
terris deū. pacēq̄ refudit. fidem gētibus:
finē vitijs. vite ordinē. ꝛ moribus discipli-
nā. hec ille. Cuius virginis innocentiā spū
sancto illustrat⁹ sapiens Ecclesiasticus lo-
quens de muliere sctā per quā intelligitur
sctissima virgo Maria. dixit verba thema
tis nostri scʒ Sicut sol oriens mundo in al
tissimis dei. s. fuit ipsa virgo gl'iosa in suo
ortu. q: sicut sol creatus est plenus lumie
ꝛ sine vlla tenebra: ita mater dei in conce-
ptione sua ꝯcreata est fulgida lumine di-
uine gratie. ꝛ nūq̄ obscurata fuit vlla pec-
cati tenebra. dr̄ aūt orta ī altissimis dei. scʒ

priuilegijs quib9 sup oem creaturā fuit de corata. Subdit q3 in pdicto themate. et sicut lucerna splēdens sup candelabrū sctm̄. Ipsa em̄ vgo sup candelabrū sctm̄ originalis iusticie posita: totū mūdum innocētie sue radijs illustrauit: eius q3 fundamenta fuisse dicunt eterna. q2 cōceptio ipsi9 immaculata ab eterno fuit in mente diuina pordinata: et supra petrā solidā constituta. per petrā aūt in sacra scriptura. vt diuus inqt Hiero. in qdā epla intelligit xps. sup hāc ergo solidā et immobilē petrā. s. filialē preseruationē collocata sunt. btē virginis fundamēta. Et ideo ipa virgo dicere poterat in conceptiōe sua illud ps. xxvj. In petra exaltauit me: et nūc exaltauit caput meum sup inimicos meos. Quib9 cōsideratis nō possum nō mirari de quorundā duricia: ne dicā malicia. qui in die cōceptionis et procreationis isthus solis diuini nō modo non celebrant deputatū p ecclesiā romanā officiū: qnimmo cātant missam mortuorū: qsi ipsa virgo benedicta sit inter mortuos per peccatū cōputāda. Ideo gloriosa genitrix dei de tali iniuria potest cōqueri dicēs illud Threñ. iij. in tenebrosis collocauit me: qsi mortuos sēpiternos. Nos tñ vidētes q tales virginis impugnatores nihil pficiūt: dicere possumus cū cātore spūsancti illud psalmi. ij. Quare fremuerunt gentes et populi meditati sūt inania. Ipa vo virgo purissima alloquēs deū pseruatorē suū inquit illud psalmi. iij. dicēs. Dñe qd multiplicati sunt q tribulant me: multi insurgūt aduersum me. Multi dicunt aīe mee: nō est salus ipsi in deo ei9. Tu autē dñe susceptor meus es: gloria mea et exaltans caput meū. De cui9 vginis exaltata cōceptione tres considerationes faciemus.

Prima dicetur ptectionis

Scōa assertionis.

Tertia vo et vltima appellabitur declarationis.

Pars prima huius sermonis que dicit protectionis.

De beata virgine maria falso de pctō īfamata et calūniata. et de ei9 innocentiā impugnātib9 ac eā originali vitio cōtaminatā pdicātib9. dici possunt illa vba Ouid. que Ouid. in. iiij. de fastis: de claudia vgi in de fa ne que Cibeles nauē per tyberim fune trastis. rit in sue innocentie defēsionē: et turbe male opinantis de ea detestationes cecinit dicens Claudia quinta genus clauso referebat ab alto: Nec facies īpar nobilitate fuit Casta quidē sed nō est credita: rumor iniquus Leserat: et falsi criminis acta rea est Conscia mens recti: fame mendacia ridet: Sed nos i vitiū credula turba sumus. Ipsa em̄ vgo sanctissima de qua inquit btūs Bonauē. in. iij. dist. iij. q nunq̄ habuit remorsum alicui9 peccati: nec coi eius reprehendit eam de aliquo crimine in tota vita sua. vt ipsa cuidā suo deuoto reuelauit. nō curat de falsis calūnijs aduersariorum eā vituperātiū. s. quoad se: inquantū sibi nocere nō pōt. Immo deridet turbe cuiusdam credulitatē. et quorūdā pertinaciā qui illā originali macula deturpatam demōstrare cupiētes: eius famā nō solū reprobis sermonib9 sed etiā famosis libellis dilacerare nō cessant. Nos tñ p illorum insult9 defensionis tela opponentes: licz frustra q̄s nitit soles faculis adiuuare. c. si oia. xvj. q. j. nec oporteat aquas mariniś fluctibus cōmodare. alr derisorie dici posset illud Ouid. in li. fine ti. In flammā flāmas in mare fundis aquas. lic3 q3 rei satis demonstrate frustra adijciat. l. ij. ff. d libe. lega. et reb9 claris nō sit opus cōiecturis. l. cōtinu9. §. cū ita qs ff. de v. ob. et notoriū non indigeat pbatiōe l. si fideiussor. §. q p rei qualitate. vbi glosa et Bar. ff. q satis. cogā. et. c. sup eo. ex d testi. cogē. īmo etiā manifestū qd est minus non egeat pbatiōe. sm glo. in auc. de testi. col. iiij. vn̄ Quintilianus li. v. de oratoria institutiōe ait. In rebus apertis eā stultū sit argumētari q in clarissimū soles mortale lumē afferre. qd em̄ rei alteri9 illustrāde gra assumitur clarius esse d3 eo qd illuminat. tñ qi etiā notoria declarant et venustantur allega tiōe. l. si adulteriū. vsicu. idē pollioni. ff. ad legē iu. de adult. Et per Panor. in c. lris. de presum. Item pro debito quo eidem pijssime vgini astringimur sicut erga dñam serui: ipsius innocētiam et puritatē nonnullis alijs fundamentis defensare conabimur. quorum primū appellabit sessionis et requietiōis. Sicut em̄ xps sedere voluit sup pullū asine in quo nemo ante sederat. vt Mat. xxj. scriptū est. Et iacere ac requiescere voluit in sepulcro in quo nondū quisq̄ posit9 fuerat. vn̄ d. Luc. xxiij. Sic et carnē de vgine sumere voluit. in qua nullus deinon p pctm̄ sederat. et cui9 aia nūq̄ Ratiōe sessiōis

fuerat corrupta vel aliquo pctō inhabitata
Et hoc est qd Aug.sup Jo.inqt.Sicut i se
pulchro in q corpus iesu positū fuit nec an
te nec post mortuus iacuit.Sic ipsa virgo
Q nūq̄ aliqd mortale cōmisit. Scdm fun
Rōne i damentū dr impugnationis.Cū eñ imacu
pugna lata vginis ɔceptio tātis in disputationi
tionis. bus publicis sit īpugnata.ɽ tantis machi
natiōib9 fuerit exagitata.ɽ tñ semp magis
sit exaltata.ɽ p totū orbem venerata.pz ꝙ
fuit nō ex hoim adinuētiōe.sz dei volūtate
pdicata tāq̄ verissima.Et h pbaf p argu
mētū qd de fide xpi fecit sapientissim9 do
ctor iudeorū gamaliel Act.v.dicēs.Si est
ex hoibus ɔsiliū hoc aut op9 dissoluef.Si
vo ex deo est: nō poteritis dissoluere eos.
ne forte ɽ deo repugnare videamini. h ille
Ex cui9 vbis appet ꝙ et opinio de illibate
vginis ɔceptiōe q nullis vnq̄ psecutioni
bus potuit dissolui est verissima.ɽ ex deo i
spirāte.ɽ ꝙ illā impugnātes cū videant fe
stū ɔceptionis pdicte quotidie maiori ve
neratiōe celebrari. In Gallia.Anglia.Hy
spania.Scotia.Hibernia.Germāia.Scla
uonia.ac Panonia.atq̄ Italia.ɽ i vniuer
sis mundi partib9.dici quodāmodo pñt ex
Excusā obstinatiōe sua deo repugnare.Excusabi
tur āti les tñ in hoc sunt illi doctores antiq q solū
qui do cōem modū ppagatiōis humane ɔsiderā
ctores. tes:dei matrē in originali pctō ɔceptā di
xerūt.Nā credendū est ꝙ si nunc viuerent.
atq̄ veritatē nūc clarā cognoscerēt errorez
suū reuocarēt ɽ retractarent.Nā diffinitio
incauta laudabiliter est soluēda.c.diffini
tio.xxij.q.iiij.facit ad pdicta illud qd dr in
lege iubemus.in fi.C.de testa.s.nō eñ pec
cauit antiquitas que isciti a pñtis legis:pri
stinā secuta est cōsuetudinē.Et illud qd dr
in.§ sancimus.in auf.vt noue cōsti.col.v.
sez nō videf puaricare legē qui ignoranter
fecit sm ꝙ lex dudū tenuit.ꝙ eñ retracta
rēt dicta sua.ptz si ɔsiderem9 vba scī i Ber i
epl'a ad canonicos lugdunēses:in q postq̄
posuit opinionē suā cōtra ɔceptionē in fi
ne ɔcludit dicēs.Que aūt dixi absq̄ piu
dicio dicta sunt sanius sentiētis.romane
psertim eccl'ie.cui9 autoritati atq̄ examini
totum hoc sicut ɽ cetera que hmōi sunt vni
uersa reseruo ipsius si quid aliter sapio pa
rat9 iudicio emēdare.hec ille.Isti vo cōce
ptiōis aduersarij moderni quib9 reuelata
veritas ɽ luce clari9 declarata inotuit excu
sari nō pñt si nō ignorātia peccāt sed obsti

natiōe.Et ad hoc adduci pōt qd in fili ait
Ric.in.iiij.di.xiij.ar.iiij.q.iiij.f. ꝙ ignorā
tia nō facit hereticū sz supbia ɽ ptinacia si
cut in fili dr: ꝙ pmi mot9 hoīs nō ɔstituūt
quē homicidā vl' rex.sz pseuerātia ɽ obstia
tio.l.j.C.si qs imp.ma.l.qd calore.ff.de re
gu.iu.Itē lapsus lingue nō ē de facili tra
hēd9 ad penā.l.famosi.§.ne lubricū.ff.ad
l.iul.ma.Talib9 ergo ptinacib9 ɽ obstinatꝫ
vt honesti9 loqr.nō dicā cū ppha.Redite
puaricatores ad cor.nec cuz dauid ps.iiij. Hortaf
Filij.hoīm vsq̄ quo graui corde.vt qd dili hāc opi
gitis vanitatē ɽ qritis mēdaciū.Sz exhor ni.susci
tabor illos vt errorez suuz deponere velint piēdaz.
qr vt ait.Sen.li.iij.d bñficijs.laudabile ē
a cognito ɽ dānato errore discedere.Sup
be vo stulticie est pseuerare vt qd semel di
ctū est qlecunq̄ sit fixū ratūq̄ maneat.Ne
igitur de illis dici possit illud Exo.xxxiij.ɽ
Deuf.ix.ɽ Baruch.ij.ppl's dure ceruicis ē
vel id Eze.ij.filij dura ceruice ɽ indomabi
li corde.ɽ illud Act.vij.dura ceruice ɽ incir
cuncisi corde.ɽ ne vnicuiq̄ eoꝝ dicat deus
illud Deuf.xxxj.Ego scio contētionē tuā ɽ
ceruicē tuā durissimā.vt etiā de vnoquoq̄
ipsoꝝ nō verificef illa snīa Pauli ad Ro.
ij.dicētis.Scdm duriciam cordis tui ɽ cor
impenitens thesaurizas tibi irā in die ire.
cor eñ durum male habebit in nouissimo
Eccl'i.iij.Item ne sint de illis quibus ait
dñs Leuit.xxvj.Conteram duriciā supbie
vestre.Ideo moneo eos vt mutent opinio
nē suā falsam.qr sapiētis est mutare ppositū
in meli9.l.manifestissimi.§.sed cū.C.de
fur.ɽ ser.cor.ɽ.l.si venditor.§.penul.C.de
ser.expor.Et accepēt opinionē verissimā
de immaculata virginis cōceptione dicēs
illud qd iudeis obstinatis nolētibus acce
ptaf legē.xpi.Baruch ppheta.iiij.sui li.ce
inquit dicēs.Cōuertere iacob ɽ apprehen
de illā.qr meli9 ē desistere:q̄ male inchoa
ta pficere.l.papinianus.§.meminisse.ff.d
inoffi.testa.ɽ.l.hoc edicto.ff.de publica.
Tertiū fundamētū dr interptatiōis. sic P
arguēdo.Bñficiū ɽ indultū principis ē la Rōne i
tissime iterpretādū.ɽ in gratijs est fienda terpta
plenissima interpretatio.l.si qñ.C.de bo tionis.
nis vacan.ɽ.l.beneficium.ff.de consti.pn.
ɽ ex de dona.c.cum dilectus.§.penulti: et
fi.ɽ.l.in testamentis.ff.de re iudi.ɽ.l.si fu
riosi.C.de nup.ɽ.l.j.§.cum vrbē.ff.de offi.
pre.vr.ɽ.l.verbū legis.ff.de verb.signi.De
hmōi gra h in.c.sedes aplicā.ɽ in.c.eam

te.in vbo grã.de rescrip.ꝛ l.c.ſ.in vbo grã de cõmo.ꝛ in.c.grã.ſ.q.ſ.ꝛ.c.nõnulli.de rescrip.ꝛ.l.ſ.§.fi.ff.de qſtio.in vbo gratiam. Maxime aũt de bñficio fienda est larga interptatio qſi solum respicit fauorẽ illi⁹ cui ↄcessum est.vt p doctores.in.c.odia.de re.iur.li.vj.Sed btẽ vgini dedit deus priuilegiũ superãdi ex omni pte pctm̃.vt inquit Aug.in li.de natura.ꝛ grã.Ergo credẽdũ est ꝙ nõ solũ dedit de actuali:ſ; etiã de originali.Hoc em̃ indultũ ꝛ bñficiũ solũ respicit vtilitatẽ vginis nõ alicui⁹ iniuriã. vt dclarat magr̃ Bartho.pisanus in li.btẽ vginis.fructu.vij.ergo est largissime interptãdũ. Quartũ fundamentũ dr̃ appropinq̃tionis quãto em̃ aliq̃s appropinq̃t magis pncipio in qlibet genere.tãto magis pticipat de effectu illi⁹ principij.Un̄ Diony.in iiij.c.cele.hierar.inq̃t:ꝙ angeli q̃ sunt deo ppinquiores magis pticipãt diuinã bonitatẽ ꝙ̃ hoĩes.Cũ ergo xp̃s sit pncipiũ grẽ ẽm diuinitatẽ q̃dẽ autoritate ẽm hũanitatẽ mysterialiter.iuxta illud Jo.ſ. Gratia ꝛ veritas per iesum xp̃m facta est.Sequitur ꝙ btã virgo que fuit ppinquissima xp̃o.q2 ab ea ipse xp̃s accepit humanã naturã pre ceteris debuit plenitudinẽ grẽ obtinere.ꝛ cõsequenter immunitatẽ ab omni pctõ.et illud argumẽtũ fuit magr̃i Pauli veneti in suo tractatu de ↄceptiõe virginis. Quintũ fundamentũ dr̃ dilectionis. Nam vt declarat magr̃ Bartho.pisanus vbi.s̃ .Deus plus diligit puritatẽ mẽtis ꝙ̃ corporis.q2 oẽs illã tenent̃ hr̃e:nõ aũt corporalẽ.ꝛ alia rõ põt assignari.q2 affectio trahit̃ ad nobiliora ꝛ magis cõseruatiua.Jõ glo.in.l.isti.quidẽ.in fi.ff.qđ me.cã.dicit ꝙ naturale ẽ vt res pl⁹ pseueraturas q̃s magis diligat.ꝛ filiis glo.hr̃ in.l.liberoꝝ.in fi.ff.de vbo.sig.qb⁹ psuppositis dico ꝙ cũ de⁹ elegerit integritatẽ ꝛ puritatẽ vẽtri vginalis quẽ; nũꝙ̃ voluit pollui.ſ; semp itactũ ab oĩ pollutione seruari vt in spũ vidit Eze.ꝓpheta sui libri.xliiij.c.Ergo a fortiori credẽda est ipsum elegisse in vgine puritatẽ internalẽ aĩe eius innocẽtis.Jõ Amb.sup Lu.ait de btã vgine.vgo erat nõ solũ corpe sed et mẽte.qđ falsum esset si aĩa ei⁹ p pctm̃ originale esset fornicata. Sextũ fundamentũ dr̃ vnionis.ꝛ est magr̃i Bartho.pisani.vbi.s̃.dicẽtis.Caro xp̃i ꝛ marie eadem fuit.vt pz in.iij.sen.di.iij.parẽtis em̃ ꝛ filij eadem ẽ.s. caro:vñ ꝛ faciũt vnũ gradũ.xxxv.q.v.c. pmo gradu.ꝛ eadeꝫ cã.q.iiij.§.hac autoritate.Jtẽ amboꝝ eadẽ ẽ natura .cũ differãt solo noĩe.l.in suis.ff.de libe.ꝛ post hu.Sꝫ caro xp̃i nũꝙ̃ fuit originali pctõ obnoxia.ergo ꝛc.h̃ ille.Et iõ btã vgo dixit filio suo illđ Cañ.ſ.Ecce tu pulcher es dilecte mi ꝛ decor⁹.lectulus noster florid⁹:tigna domorũ nostrarũ cedrina.laquearia cypssina.ꝙ si caro vginis nõ habuit feditatẽ corruptionis.ſ; fuit mũda multo magis aĩa ei⁹ innocentiaꝫ originalẽ p filij grãm adepta est:ꝛ a diaboli seruitute liberata. Et hoc est qđ Dauid ps.lxij.i psona ipsi⁹ vginis dicit filio dei. Adhesit aĩa mea post te: me suscepit dextera tua. Jpsi vo in vanũ quesierũt aĩam meã.s.demones volẽtes eã sibi subiugare.Jõ beat⁹ Job.inq̃t.xxxj.sui li.c.vidi solẽ.s.xp̃m cũ fulgeret.s.innocẽtia ꝛ sctitate:ꝛ lunã.i.beatã vginẽ.incedẽtẽ clare.s.p originalẽ iusticiã.Ad h̃ aũt põt adduci similitudo cuiusdã pdicatoris dicẽtis ꝙ q̃dã rex fortissim⁹ hñs mitter̃ spõsaꝫ suã p quãdaꝫ viã glaciosam p quã oẽs trãseũtes cadebãt misit ad subuẽtionẽ eius filiũ suũ robustissimũ qui ferratis pedib⁹ sup glaciẽ pgens ac manu sua reginã sustẽtãs ipsaꝫ icolumẽ ꝛ sine casu transire fecit. Moraliter nãꝙ h̃ via glatiosa est humana gñatio lubrica ad pctm̃.per quã oẽs trãseũtes cadũt. rex vo celestis vt spõsa sua vgo maria liberet trãsiret fecit eã a filio suo habẽte pedes ferratos diuinitate sustẽtari.ꝛ sic liberã trãsire Jdeo Cañ.viij.dr̃.ipsa dei spõsa pgredi innixa sup dilectũ suũ. Septimũ argumẽtuꝫ dr̃ obligatiõis.ꝛ est eiusdẽ doctoris.vbi dẽ.ꝛ argui põt sic. Filij obligant̃ parẽtib⁹ in toto posse.q2 nõ possunt eis equiualẽs reddere.vt dr̃.vij.ei.bi.nulli em̃ sunt q̃ habeant super aliquos talem obligationem qualẽ habẽt parẽtes super filios. Insti.de patria po.§.ius aũt.ꝛ ibi.glosa enumera octo casus in quibus filij obligant̃ parẽtibus.Cũ ergo xp̃s totã humanã substãtiaꝫ corpalẽ accepit a btã vgine:tantũ fuit illi obligat⁹ quãtũ alter fili⁹ vtrisꝙ parẽtib⁹ a quib⁹ essentiã accepit.Et ↄsequẽter illi magis fuit obligat⁹ ꝙ̃ aliq̃s ali⁹ fili⁹ matri sue Cũ ergo filius teneat̃ subuenire necessitatibus parẽtũ.lxxxvj.di.c.ceterũ.nullaꝙ sit maior necessitas ꝙ̃ vt q̃s liberetur ab eterna pena.sequit̃ ꝙ xp̃s oĩpotẽs qui p toto posse matris necessitatib⁹ subuenit illã ab originali pctõ cui pena debet̃ eterna p er-

Q Ratiõe appropinquationis.

R Rõne dilectõnis.

S Ratiõe vniõis

T Ratiõe obligationis.

uauit. Nã vt ait magr̄ Bartho. pisan⁹ vbi s. Talis pseruatio fuit maius beneficiũ q̄ remissio pctĩ. q: aliqd̄ bñ esse est in pserua- tione vltra id qd̄ est in remissiõe. videlz vo lũtatis rectitudo ⁊ integritas. nã itegrita tē nõ dicit remissio. q: ibi fuit corruptio p culpã. hoc ergo bñficiũ pseruatiõis d̄buit filius dare matri sue. h̄ ille. Octauũ argu- mentũ d̄r donationis. ⁊ est eiusdē doctoris sic arguentis vbi. s. christus dedit maiora v̄gini q: eã suã matrē fecit. ⁊ etiã donauit minus necessaria: ergo ⁊ minora ⁊ magis necessaria. s. pseruationē a pctõ illi ptulit. Qui em̄ ei puidit de minus necessarijs. ⁊ qui puidit minori piculo non est credendũ q̄ maiori piculo ⁊ dãno noluerit puideri. Maiorib⁹ em̄ dãnis ⁊ piculis ē cauti⁹ ⁊ ci tius obuiãdũ ⁊ puidendũ. c. vbi piculũ. de elec. li. vj. ⁊. c. quiescamus. xlij. di. ⁊. l. s. §. s. ff. de carbo. edi. Nonũ argumentũ qd̄ po nitur a p̄dicto doctore ibidē d̄r incboatio- nis sic arguẽdo. Non min⁹ debuit stat⁹ vi- te incipe a grã q̄ stat⁹ mortis. q: si de quo minus ⁊c. vt notat̄ in. l. qnãto magis. ff. d̄ iureiurã. sed status mortis in p̄mis parẽti bus incepit a grã saltem gratis data. g̃ ⁊c.

v Ratiõe donationis

x Ratiõe inchoationis.

Decimũ fundamentũ d̄r exceptionis. qd̄ colligitur ab Augu. i sermõe de assumptio ne virginis dicẽte q̄ btã virgo maria ab il lis generalib⁹ regulis excepta fuit a quib⁹ excipi p̄meruit ei⁹ singularis sanctitas ⁊ grã q̄ ipsa fuit digna. sed ipsa fuit digna ex cipi ab illa regula gñali de contrahẽdo ori ginali pctõ vt p̄tz ex dictis in. s. sermone p te vltima. ergo ab ipa fuit exceptuata. Un decimum fundamentũ d̄r ordinationis qd̄ fuit aliquor̄ doctor̄ quos recitat archiep̄s florentin⁹ in. s. parte sum. ti. viij. c. ij. dicẽs. Ordinans vas ad sacrificium altaris con- seruat ipsuz a maculis. hoc em̄ est valde de cens. hec ille. Sed virgo fuit vas deitatis ergo decuit vt pseruaretur etiam a macula originali. Et ita factũ fuisse credendum est per illud dictũ Aug in sermone de assum- ptione virgis qui ait q̄ vbi scriptura diui na nihil cõmemorat de virgine Maria. in quirendũ est quid p̄ueniat rõni: fiatq̧ ipa ratio autoritas sine q̄ nec est nec valet au- toritas. Ideo lz nunq̧ d̄ hac virgis p̄ser natione ab originali scriptura loqueret̄ d̄ ipsa tñ nõ est dubitãdum quin facta fuerit q: ratiõabiliter fieri debuit. Unde Augu. in sermone de assumptione virginis dicit

Ratiõe exceptionis.

Ratiõe ordinationis.

Ab improperio humãe conditionis a quo xp̄s excipit̄. rõnabile est vt maria excipia- tur. facit ad predicta illud qd̄ inquit gl. in l. tale pactum. §. patrē ff. de pactis. que di cit quod id est de iure seruãduz: licz non sit statutũ: quod verisĩle est statutũ fuisse si de eo inquisitũ fuisset. Duodecimum funda- mentum d̄r mediationis: sic: vbicũq̧ extre ma sunt habilia. mediũ presumitur tale q̄ lia fuit extrema. vt dicit glo. in. c. volum⁹. xvj. q. iiij. c. cum ad sedem. de resti. spo. ⁊. c. olim. eo. ti. ⁊. c. accedẽs. de cõuer. cõiu. sed beata virgo fuit media inter creaturam ⁊ creatorē: ergo fuit pfectissima omni perfe- ctione que in creatura cadere potuit ⁊ s̄m capacitatē humane nature diuinas perfe ctiones recepit. ⁊ consequẽter immaculata fuit. Tertiũdecimũ fundamentum d̄r di- spositionis. Naz s̄m p̄hm. ij. de aĩa. Actus actiuor̄ sunt in patiẽte bñ disposito. c. p ve nerabilē. d̄ electio. sed btã virgo ab eterno vt esset mater dei disposita fuit: ⁊ in conce ptione sua ad hoc p̄parata est: vnde canit eccl'ia. Deus qui p immaculatã virginis cõ ceptiõez dignũ filio tuo habitaculũ prepa rasti. ⁊ iterũ. Deus q̄ glriose virginis marie corpus ⁊ aĩam vt dignũ filij tui habitacu- lũ effici mereret̄: spũsctõ coopante p̄pasti. ergo ⁊c. Quartũdecimũ fundamentuz d̄r delectationis. q: em̄ p̄pri⁹ loc⁹ est cõserua tiuus locati: vt d̄r. iiij. phyficor̄. ⁊ in. lib. d̄ longi. ⁊ breui. vite ⁊ ex illũ nõ bñ p̄seruat̄. c. placuit. xvj. q. s. Jdõ vnũquodq̧ natural'r delectat̄ habitare i loco conueniẽti nature sue s̄m p̄hm. iiij. phyficor̄. Sic talpa i ter- ra: piscis in aqua. auis in aere. salamãdra in igne. Cũ ergo deus sit purissimus inq̄t Aristot. xij. meta. ⁊ silia silibus gaudeant. eisq̧ coniungãtur. vt d̄r. viij. ethicor̄. ⁊. ij. phyficor̄. ⁊ notat̄ Insti. de loca. in p̄n. ⁊ in l. illud. ff. ad. l. aqui. ⁊. l. si q̄s seruo psuase- rit. C. d̄ fur. ⁊ in habẽtib⁹ symbolũ facilior fit trãsitus. ij. phyficor̄. ⁊ notat̄ in. l. in res §. itē quecũq̧. v. nõ idē. ff. de rei v̄e. Opor tet p̄cludere q̄ btã v̄go i qua de⁹ suũ habi taculum elegit. iuxta illud p̄s. cxxxi. Elegit eã in habitationē sibi. fuit purissima pp̄t cuius mũdiciã dicit de⁹ in eo. psal. Hec re quies mea i seculũ seculi: hic habitabo qm̄ elegi eã. Ideo Alexã. de alex. sup Cãn. iiij. ait. Nequaq̄ pelegisset eã nisi esset ceteris creaturis dignior: deo dilectior: trinitati gratiosior: ⁊ vniuersis excellẽtior ⁊ purior.

Ratiõe mediationis.

y Ratiõe dispositionis.

Ratiõe delectationis.

Ratiõe demeu stratio nis.

Quintūdecimū fundamentum dr demonstrationis. Decuit em̄ dei filiū qui est virt⁹ et sapiētia patris. s. ad Cor. j. demonstrare suā sapiētiā quā hȝ in summo. Sapiā autē pfecti artificis non multū cōmendat qñ de re bona facit aliqd incorruptus. vt puta si qs ex lana mūdissima et preciosissima faceret panū preciosum. Sed si de lana imunda et infecta maculis fabricare sciret pannum mūdissimū byssinū et purpureū: marie esset cōmēdabilis. Xp̄s ergo q oīm est pfectissimus artifex: vt suam demōstraret sapiētiā de massa hūani generis īfecta voluit tāq̄ de lana corrupta hūc pānū purpureum ac floridum et sine vlla infectiōe. s. matrē suā fabricare: vt oēs de eius opificio mirarent sicut predictum fuerat Eccli. xliij. vbi dicit Uas admirabile opus excelsi.

Pars scda huius sermonis que dicitur assertionis.

Z

IMmaculataȝ virginis cōceptionē licȝ duob⁹ vel trib⁹ testib⁹ approbare sufficeret: qꝛ in ore duocū vel triū testiū stat omē verbū Deut. xix. Mat. xviij. ij. ad Cor. xiij. ca. Qd aūt. xxv. q. vj. c. licȝ vniuersis. de testi. et vbi numer⁹ testiū requirit duo sufficiūt. l. vbi numerus. ff. de testi. et §. itē vbi. iiij. q. iij. tamē p maiori deuotorꝫ cōsolatione eandē

Gilbert⁹

opinionē etiā multorꝫ aliorꝫ doctorꝫ assertionib⁹ vltra pdicta cōprobam⁹. Et primo autoritate Gilberti epi i sermōe de virgine maria dicētis. De regali nēpe tribu et sacerdotali origine duxit q summū regē atq̄ pōtificē erat pitura. cui⁹ aīa et caro quā elegit et fecit habitaculū sibi sapiā pris ab oī malicia et imūdicia purissima fuit: affirmāte scriptura q in maliuolam aīam non introibit sapiā. nec habitabit in corpe subdito pctis. h ille. Ipa qȝ bñdicta vgo a filio suo pseruata pōt dicere illud Judith. xiij. Nō pmisit dñs me ancillā suā coinquinari

Paul⁹ venet⁹

Que etiaȝ veritas affirmat dicto magri Pauli veneti ordinis heremitarꝫ qui in tractatu de cōceptione virgis marie reprobās opinionē īpugnantiū puritatē matris dei et nidens argumētis p ipsos factis ctra cōceptionē virgis ccludit dicēs. In hoc errauit beat⁹ Tho. de aquino. credēs ipsam cōceptā fuisse i originali cui⁹ vita (et si per ecclesiā fuit approbata: non tñ doctrina eius et maxime i hoc sicut manifeste liquet i vniuersitate parisieñ; vbi ei⁹ opinio est reprobata. qꝛ offendebat pias aures. est em̄ magis piū et csonū veritati credere aiam illaȝ bñdictā infusaȝ esse carni mūde: nō īfecte. Ex pdictis ergo sequit q absolute credendū est beatā virginē nō fuisse cceptā i peccato originali. hec ille. Magr qȝ Bartho. pisanus pdicto in li. quē edidit de virgine maria fructu. vij. inqt. In omni mō quo se diuina cōicat bonitas locū qrit mūdū. ptȝ de tēplo et de csciā hois quā vult esse mūdā ab omni vitio: vt cōicet sibi grāȝ suā. qnta ergo puritate debebat nitere loc⁹ in quo de⁹ recipi debebat singulariter. certe iuxta Ansel. et tāta puritate q sub deo maior neqt itelligi. et sic fuisse factū credim⁹. qꝛ caro a verbo assumpta de purissimis sanguinib⁹ virgis marie: virtute spūssctī nūq̄ fuit obnoxia pctō. h ille. Et ibidē iterū ait arguēdo sic. Sapiēs dȝ eliger qd pfecti⁹ et meli⁹ est. sed cū meli⁹ sit hre matreȝ sine macula q̄ cū macula. ergo xp̄s sapientia increata matrē elegit sine vlla macula. Et iterū ibidē ait. Vgo debuit elegisse quātācūq̄ penā p quantūcunq̄ xp̄s q̄ esse in originali per quodcūq̄ instās. g et c. Et iterū dicit. Maria vocatur mater grē. ergo nulla grā sibi defuit quoad numerū bm Hierony. ergo nec grā preseruatiōis. Et immediate post subdit. Maria ex omni parte pctm̄ ctriuit ergo nulli pctō subiecta fuit. Nec aliquod pctm̄ pōt gliari dñiuȝ habuisse i ea. h ille.

Bartholome⁹ pisan⁹.

Autoritate qȝ pphetica pbat beatā virginē sine originali pctō fuisse cceptā. Naȝ Job. iij. c. dr. Expectet lucē et nō videat: nec ortū surgētis aurore. q verba expōit btūs Tho. in. iij. par. sum. q. xxiij. de culpa originalis peti. et etiā ita exponit archiepus florētinus i. j. par. sum. ti. viij. ca. ij. Qui doctores etiā p luceȝ intelligunt xp̄m q dixit Job. viij. Ego sum lux mundi. et p auroraȝ itelligāt beatā virginē q aurore cōparat. Cañ. vj. dicit ergo ppheta in verbis predictis. expectet. s. culpa origialis peti lucē. i. xp̄m. et non videat. s. ipm ctaminatum nec ortū surgētis aurore. i. cōceptionis vginis gliose. de q dici pōt illud ps. j. In via peccatorꝫ nō stetit. et in cathedra pestilētie nō sedit. p cathedrā aūt pestilētie intelligi potest origiale pctm̄. qd qsi qdā gnalis pestilētia humanū gen⁹ infecit a qua corruptione btā vgo ctaminata non fuit. Uñ Aug. in sermone de assumptiōe eius inqt. Nulla corruptio seq debuit Mariā quā tāta pfu-

dit grã vt integrãliter viuẽs omniũ genue
tit,integrã vitã: Et hãc autoritatez allegat
Frã.de Frã.de may.in sermone de ꝯceptione vir-
mayro. ginis marie.dicẽs eã bñ cõcludere. ꝙ ipsa
bñdicta virgo sine originali pctõ fuit ꝯce-
pta.Cũ dilecta etenĩ matre sua semꝑ fuit fi
lij.dei gratia:illã ab oĩbus malis ꝓseruãs.
vñ aĩe ipsius matris sue:cũ in corpore ma-
terno deberet infundi dixit ipse benignus
filius illud qđ scriptũ est Esa.xliij.f.Noli ti
mere q: cũ trãsieris ꝑ aquas.i. lubricas et
peccatrices gñationes tecũ ero.et flumina
idest pctã non operiẽt te. Cũ ambulaueris
ĩ igne nõ cõbureris.ꝛ flãma nõ ardebit te
scz pctĩ originalis vel ꝯcupiscẽtie carnalis
q: ego dñs saluator tu⁹ Quid.qz in.iij. li.
de vetula.ĩ quo multa ꝓdixit de ipa virgie
nascitura.ait de illa. Mũda qđẽ magnicꝫ
animi magnicꝫ decoris Pluris honestatis
ꝛc. Hec aũt mũdicia mr̃is dei põt etiã ꝓ-
bari vltra predicta ꝑ dictũ Arist.i li.de sen
su ꝛ sensato.vbi inqt ꝙ saporositas fontis
est ẽm ꝯditionẽ terre de qua emanat.vnde
ꝛ aqua emanãs ꝛ decurrẽs per terrã amarã
sulphureã ẽ naturalr̃ amara. Sed emanãs
de terra pura ẽ dulcis ꝛ saporosa.Cũ ergo
fons diuĩe sapiẽtie xp̃s plen⁹ om̃i dulcedie
ꝛ puritate emanauerit de virgine bñdicta
apparet ipam fuisse mũdissimã atcꝫ omni
puritate repletã.ꝛ ideo appellaꝶ locus vo
luptatis de quo scriptum est Gen̄.ij.Fons
egrediebaꝶ de loco voluptatis ad irrigãdũ
paradisum.i.ecclesiam catholicam.de ei⁹
quocꝫ puritate ait Salomon Sap.vij.Ni
hil inquinatũ in illam incurrit. ꝛ ipsa vir-
go purissima de seipsa inquit Eccli. xxiiij.
Quasi balsamũ nõ mixtũ odor meus. Non
enĩ in ea se immiscuit originale peccatũ vl̃
actuale.Cũ enĩ btã virgo vt dictũ est sermo
ne p̄cedenti in p̄ncipio.sit per lucẽ ꝑmariã
figurata:clarũ est ꝙ in ea non fuit vlla te-
nebra peccati.q: vt ait apl's.ij.ad Cor.vj.
Nõ est participatio iusticie cuz iniquitate
nec societas lucis ad tenebras. Jõ de ipsa
dicere possumus illud.j. Job.j. Lux est et
a tenebre in ea non sunt vlle Falsum etenĩ
dixisset Moyses Gen̄.j.duz inquit. Uidit
deus lucẽ ꝙ esset bona:si aliqua in ipa ini
quitas fuisset. Quapropter de his q̃ affir-
mãt hãc lucẽ fuisse per pctm̃ tenebrosaz di
cere possumus illud Esa. v. Ve q̃ dicitis
bonũ malũ:ꝛ lucẽ tenebras:ꝛ dulce amaꝝ
Ipsa enĩ purissima ꝛ dulcissima virgo in-
quit Eccli.xxiiij. Ego quasi libanus non
incisus euaporaui habitationẽ meã. Liba
nus aũt cãdidatio interpretatur. ꝛ signifi-
cat cãdorẽ innocentie orignalis qui in illa
nũcꝫ fuit incisus per pctm̃: Hec est illa do-
mus de qua đr. Mat.vij. ꝙ vir sapiẽs idest
xp̃s edificauit domũ suã.i.matrẽ supra pe-
trã.i.virtutis soliditatẽ. que ꝓpter pluuiã
aut ventũ vel inũdationẽ.s.pctĩ nõ cecidit
fundata enĩ erat supra firmã petrã. hec ibi

Immaculatam quocꝫ fuisse matrẽ dei at
testatus fuit beat⁹ Andreas apl's qui vt le
gitur in legenda sua: dixit Egee procõsuli.
Qm̃ de immaculata terra fact⁹ fuerat ho-
mo prim⁹. necessario de imaculata virgine
natus est pfect⁹ hõ filius dei: vt hoĩes pdi
tos repararet. hec ille. Ista aũt veritas sacra
rũ scripturarũ attestationib⁹ manifestatur
vt.s. patuit. Vñ btã virgo dicere põt illud
Joh.v.scrutamini scripturas. qm̃ ille testi
moniũ perhibẽt de me. Sed quidaz sunt q̃
in scripturis scrutãtur si virginẽ in iniqui
tate fuisse cõceptã reperire possint. De qui
bus dici põt illud psal.lxiij. Scrutati sunt
iniquitates. defecerũt scrutãtes scrutinio
Et sequiꝶ infra. Sagitte paruulorũ facte
sunt. plage eoꝝ. ꝛ infirmate sunt cõtra eos
lingue eoꝝ. Conturbati sunt oẽs qui vide-
bant eos ꝛc. De talibus multũ studẽtibus
ꝛ veritatẽ scripturarũ nõ intelligẽtib⁹. vel
intelligere nolẽtibus fuit predictũ Esa.vj.
vbi đr. Audite hec audientes. ꝛ nolite ĩtel
ligere: videte visionẽ: ꝛ nolite cognoscere.
Nõ enĩ intellexerũt illud qđ figuratũ est
Gen̄.xlij.l.ꝙ tempore magne charist.e: to-
ta terra egypti fuit tributaria pharaõi ex-
cepta sacerdotali. per qđ datur intelligi ꝙ
licz tempore charistie gratie ex defectu pri-
moꝝ parẽtũ omnis humana creatura fue
rit tributaria peccato: beata tamen virgo
tanꝙ sacerdotalis terra libera fuit. de qua
inquit Dauid ps.lxxxiiij. Benedixisti domi
ne terrã tuã. lz etiã aque diluuij. cooperue
rint om̃s montes. vt habetur Gen̄.vij. non
tñ peruenerũt ad paradisum terrestrez. vt
ait Damas.lib.ij.ꝑ qđ figuraliter datur in
telligi. ꝙ aque peccati nõ operuerunt Ma
riã que paradisus appellaꝶ. Vñ de illa dici
põt illud Eccli.xl. Sicut paradisus in bñ-
dictionib⁹. Figurata est etiã.iij.Reg.x.vbi
đr ꝙ Salomõ fecit sibi thronum de ebore
grandẽ: ꝛ vestiuit eũ auro purissimo. ꝛ sub
ditur. nõ erit opus tale in cunctis regnis.

Eccli.xxiij. Age cõceptiones tuas et non in delicijs: sed in his oĩbus dñm benedictio.

B Pars.iij. hui⁹ sermonis q̃ dr̃ declaratõis.

Prima miraculum. Num stupẽdũ miraculũ a non multis ãnis citra ĩ ptib⁹ frãcie ostẽdit.b. virgo maria sue ĩnocentie declaratiuũ. sicut testio fidedigno accepi. Dũ eĩ vn⁹ frater ordinis cuiusdã p̃dicator cũ vno fratre nr̃o ɔtẽderet atq; conaret̃ ostẽdere q̃ ipsa dei genitrix originali fuit vituꝑio deturpata. Soci⁹ p̃dicti fratris nr̃i q̃ erat laic⁹: nõ valẽs sustinere iniuriã virgĩs gl'iose eleuata manu seu pugno ꝑcussit dictũ fratrẽ predicatorẽ eo q̃ vituꝑauerat reginã celi et matrẽ dñi nr̃i iesu xp̃i. Uerum q: ille p̃dicator erat ex nobilib⁹ parẽtib⁹ ꝓgenitus. dictus laicus timore ipoꝝ parẽtũ et ɔsanguineoꝝ illius tal̃r ꝑcussi aliq̃diu latuit. Querebãt eñ vindictã facere de ipo fratre. Sed post aliq̃t dies ille laic⁹ nr̃ ɔfidẽs in adiutorio innocẽtissime ṽgĩs erijt ad illos cognatos et ꝓpinquos fratris ꝑcussi et dixit illis. Nõ mala volũtate ꝑcussi ɔsanguineũ vr̃m frẽm illũ p̃dicatorẽ. s; q: infamabat purissimam virginẽ mariã: asserẽs ipaȝ pctõ fuisse corruptã qđ vobis esse falsissimũ demõstrabo Faciatis ergo ignẽ magnũ accẽdi: meq; et fratrẽ illũ ĩmaculate ṽgĩs infamatorem in eũ intrare ꝑmittite. et q̃ ex nob cõburet̃: ei⁹ opinio falsa reputet̃. videbitisq; illũ bñ dicte mr̃is dei calũniatorẽ: solũ vt meret̃ igne cõburi. Placuit aũt sermo hui⁹ laici oib⁹. et igne magno accẽso ille laic⁹ apphẽsa manu illius p̃dicatoris volebat eũ trahere ĩ ignẽ at ille nũq̃ intrare voluit. cogscebat eñ q̃ mortu⁹ esset et cõbust⁹. Tũc ille laic⁹ solus intrauit in medio ignis in noĩe ṽgĩs ĩmaculate rogãs eã vt sicut sine pctĩ icẽdio fuerat pcreata. sic ip; ab illo igne illesus ɔseruaret. Stetit igit̃ in illo igne ꝑ multũ tp̃s illesus et vocabat illũ p̃dicatorẽ: atq; ip; inuitabat ad intrãdũ ignẽ. et q: paucas l̃ras sciebat laic⁹ ip̃e dicebat latine loq̃ndo sicut meli⁹ nouerat. veni veni poltrone. et vide h̃ si btã virgo fuit ɔcepta in originali pctõ. Ad hoc aũt tã grãde miraculũ: vniuersi qui aderãt ad credendũ btẽ virgis innocentiaȝ sunt inducti. Anno etiã.iij. Bonifacij. viij. q̃dã monialis meditabat̃ de ɔceptõe ṽgis et facta est in extasim. viditq; btãm virginẽ sibi dicentẽ. Scias filia q̃ mee immaculate ɔceptioni et sctificatõi ĩterfuerũt mia milia cherubĩ canẽtiũ et dicẽtiũ. Mat̃ dñi est maria et tabernaculũ trinitatis. et subdidit btã ṽgo. certa esto de eo qđ dixi tibi. et p̃dica h̃ esse verũ sub socro.

Scđm C Alia quoq; monialis dũ q̃dã nocte admiraret̃ q̃ eccl'ia dei nõ celebraret festũ ɔceptõis.b. virgis. visio ei ẽ ostẽsa h̃ mõ. Nã dũ dormiret venit vox diuina ad eã di. Quare turbata miraris q̃ ecclesia dei nõ celebrat festũ ɔceptiõis mr̃is mee: Ueni mecũ et ostẽdã tibi veritatẽ. Et illa timẽs ait. Quis es tu q̃ mihi loq̃ris. et vox r̃ndit. Ne dubites. q: ego sum via veritas et vita tũc ɔfortata est et iuit post voceȝ et duxit eã ad locũ pulcherrimũ et valde delectabilẽ. et tũc vox ei dixit. Scias filia pro certo q̃ postq̃ demones ceciderũt de celo angeli ɔfirmati in grã dei oĩ ãno festũ ɔceptionis mr̃is mee in celesti curia solẽniter celebrarũt. q: in mente diuina est p̃seruata ab eterno. et iõ ab ãgelis ẽ ei⁹ p̃seruatio solẽnizata et q̃ deuote celebrabit h̃ festũ remissionẽ ɔseq̃t̃ oĩm pctoꝝ: et vita eterna final̃r fruet̃. Btũs etiã Ber. post mortẽ suã apparẽs cuidã monacho suo dixit. q̃. ĩ celo fit festũ ɔceptionis. Multis q; sctis reuelatuȝ fuit q̃ maximũ gaudiũ fit ĩ celo đ ɔceptõe ei⁹. et iõ similĩr fieri d; solẽnitas ĩ terra hoc aũt festũ solẽniter celebrat̃ plurib⁹ vicib⁹ et in plurib⁹ eccl'ijs ĩ ciuitate luce q̃lib; anno cãtãdo missaȝ cũ organis et pulsu cãpanaꝝ et ornatu ecclesie: et de ɔceptõe ipa pp'lo p̃dicat̃. Et ꝑp̃t talẽ celebritatẽ multa ab eadẽ virgĩe bñficia recipiũt̃: et miracula ac ꝓdigia plurima fiũt S; q̃d dicã de illis q̃ tãtis ꝓdigijs nolũt ɔuerti ad ɔfitẽdã hãc clarissimã veritatẽ: ĩmo q̃tidie q̃rũt in erroreȝ suũ alios inducere. Profecto taliũ cauillosis locutionib⁹ nõ ẽ r̃nsio faciẽda. S; si fieri possȝ sine pctõ: eẽt illis r̃ndẽdũ sicut r̃ndit q̃dã frat̃ ɔuẽtualis sctĩ frãcisci deuot⁹ btẽ ṽgis. forte ipa virgĩe illũ ad h̃ faciẽdũ ĩducente: atq; cẽsurã ecclesiasticã de ꝑcussione clerici relaxãte ad ɔfusionẽ sui aduersarij. Ille etenĩ p̃dicator cũ p̃dicasset in quadam terra lõbardie de ĩmaculata ṽgis ɔceptõe frater q̃dã ordis cuiusdã q̃ ĩterfuerat p̃dicationi. eratq; magr̃ theologie. vel vt cõuenĩẽti⁹ dicã tenebrie: multis sophisticis argumẽtatiõib⁹ opposuit s̃moni dicti fr̃is. affirmãs gloriosam ṽginẽ originali vitio fuisse corruptã. Uidens aũt p̃dict⁹ frater q̃ p̃dicauerat q̃ ille magister tenebrie fecerat suis cauillosis ꝓbationib⁹ sicut fecit q̃dã ali⁹ ĩ

(Margin notes, right column: Tertiũ. — Quartum. — Quĩtũ)

nātoq3 puero officiū obstetricis adip'euit

Aliud stupendū miraculū accidit in ciui-tate pgami: vbi cū qdā mulier sup quodaz solario esset cū puero suo qttuor ānoꝝ. ille puer casu cecidit de solario. qd videns mr deuota virginis, rogauit ipam vt ad reue-rentiā sue imaculate pceptiōis dictū pueꝝ sic miserabilr cadētē a piculo liberaret. qd ⁊ factū ē. Nā cū ipse puer sup petras de al to cecidisset. sine vlla penit⁹ lesiōe rept⁹ ē.

Quito dat virgo purissima suis cultorib⁹ pacē ⁊ requiē in pn̄ti vita ⁊ futura. Unde Ansel. vbi. s. inqt. Huius celebrator ib⁹ so-lēnitatis dat a filio virginis dn̄o nr̄o ihu xp̄o pax ⁊ longa salus. ⁊ post trāsitū huius vite requies eterna. hec ille. Ad quā reqez infinita nos peruenire faciat ipsa virgo in temerata. Cui sit honor et gloria in secula seculorum. Amen.

De eadez ab oībus celebranda. ⁊ a nullo amplius impugnāda purissime v̄ginis cō-ceptione. Sermo nonus ⁊ vltimus.

Actum est silen tium in celo. i. in dei ecclīa Apoc. viij. Sicut immacula te dei genitricis innocētia omnes venerātur nouez or dines angeloꝝ. Ita nos illius puritatē cō gruit nouē exaltare sermonib⁹. vt sicut no-uē beatoꝝ spirituū chor⁹ oīa sctōꝝ ange-loꝝ agmina termiant. ita his nouē sermo nibus btīssime virginis innocētia ppetuo aduersarijs ei⁹ imposito silentio claudat. sic vt de illis dici posset illud Neemie. v. c. Siluerūt nec inuenerūt qd r̄nderēt. Et de me talib⁹ silentiū imponēte dici poterit il lud Eccli. xliij. In sermone eius siluit vēt⁹. De ipsis aūt silentiū hoc salutiferū seruāti bus v̄ificabit illud ps. xxj. s. Letati sunt qr siluerūt. Dicāt ergo pdicti illud Hiere. viij Sileamus: qr dn̄s nos silere facit. ⁊ illud qd notat glo. in pemio cle. in verbo silētio que allegat Senecā. s. Nos loqntes fuisse quādoq3 penituit tacuisse nunq̄. Ego aūt illis dicere possum illud Zach. ij. c. Sileat oīs caro a facie dn̄i. De ipis q3 dici poterit illud Esa. xxxvj. Siluerunt ⁊ nō r̄nderunt ei verbū. qd vt fieri possit rogo dn̄z nostrū iesum xp̄m. vt ipse qui silētiū sapiēter im-posuit saduceis. vt dicit Matth. xxij. etiā oībus impugnātib⁹ innocentiā v̄ginalez silentiuz imponere velit. vt verificet illud Judicū. xiij. Jussit fieri silētiū. Dicat igit ipse celestis impator illud' quod inquit im-perator terrenus in. l. fi. C. de feri. dicens. Taceat apparitio. s. contra matrem meam horrenda vox silescat scz eam pdicās pecca tricem. Dicat etiā illud quod idez impator cōtra innocentium calūniatores digna pe-na plectēdos statuit. in. l. oīs qui. §. fi. C. de epis. ⁊ cleric. l. di. Nemini. temeritas sua lucratiua cōcedatur. sed impudēs calūniā tium refrenet audacia. ⁊ infra. Iamq3 so-pitis iurgioꝝ clamorib⁹ ab impijs eorum cōflictationibus desistant. Tales nāq3 iam debēt a solitis ptētionib⁹ p beatā virginē cessare cū videāt eas in suā ignominiam ⁊ vituperationē redūdare. Sūt em̄ de illis de qbus dr. l. si pr̄ in fi. ff. de iu. do. Qui effuso sermōe nimiū se iactāt in promptu sui pe-riculū icidūt. De ipsis aūt dici pōt illud qd iurisc̄osult⁹ in. l. j. ff. de inoff. test. nequit scz Meli⁹ facerēt si se sumptib⁹ inanib⁹ nō ve xarent cuz obtinere spem non laborēt. Qd exponit gl. idest cū laborādo qd optāt ob-tinere nō valeāt. Si qui aūt de cetero ausi fuerint reclamare contra innocentiā virgi nalē poterit illis dici illud Job. xiij. Utinā taceretis vt putaremini sapiētes. Tacitur nitas em̄ pbis cōuenit. vt ait Spe. i ti. de aduoca. §. nūc de exordijs. v̄. postmodum. iuuat em̄ plurimuz tacere. l. expressa. ff. de regu. iur. ⁊ l. si quis semproniū. ff. de here. insti. Uerū quia lz vnusqsq3 debeat a vitu-peratione mr̄is dei desistere ⁊ silentiuz ser-uare. tn̄ oēs debent in ei⁹ laudes exultare ⁊ nunq̄ cessare. non em̄ sufficit abstinere a pctō nisi fiat qd bonū est. c. nō satis. lxxxvj dist. ⁊ §. iuris precepta. ⁊ ibi gl. insti. de iu-sti. ⁊ iure. Ideo ego seruabo illud Esa. lxij. vbi dr. Qui reminiscimini deū nō taceatis Un̄ dicā cū Hiere. pp̄heta. iiij. sui li. c. Nō tacebo qr vocē buccine audiui. s. sp̄ūsancti me ad pclamandā virginis puritatē inui-tātis. De qua adhuc tres pside rationes in presenti sermone faciemus.

Prima dicetur elucidationis.
Secūda propalationis.
Tertia demonstrationis.

Pars prima huius sermonis que dicit elucidationis.

Lītra argumēta in pcedentib⁹ sermonib⁹ posita possum⁹ elu cidare beate virginis cōceptio nem multis alijs fundamētis

Ratiõe ɔsecra'tionis.

Quo⁊ primũ dr cõsecratiõis.sic. Que ad modũ nõ cõuenit ꝙ illa q̃ nõ est virgo fiat virginũ abbatissa.c.iuuẽculas.xx.q.j.⁊ ibi glo.⁊ Car.in cle.attendentes de sta.mo.et doct.in.c.indẽnitatibus de elec.in.vj.imo etiã violenter corrupta.lʒ virginitatẽ non amittat nec pdat aureolã:nõ dʒ consecrari ẽm Alanũ.vt dr in summa ɔfesso⁊.lib.iij.ti.iij.q.xiiij.qđ etiã tenet Tho.in.iiij.disti.xxiij.⁊.ij.ij.q.clij. Et pbaſ p.c.ille familie xxxij.q.v.⁊.ca.si q̃s non iratus.xv.q.j. Sic nõ fuissʒ cõueniens.ꝙ btã virgo cõsecrareſ regina angelo⁊ virginũ ⁊ eis pficereſ si aliq̃n fuisset pctõ quouis mõ ɔtcto vel cõmisso maculata et corrupta. Ad quod facit quod dr in.c.pmũ.xxxv.di.s.Decʒ platũ alijs esse irrepbẽsibilẽ ⁊ omi tpe a quocũqʒ crimine immunẽ.vt ergo natura angelica nõ esset acephala:sed hret caput meli⁹ q̃ luciferuʒ ⁊ vt angelis purissimis nõ preficereſ aliq̃ creatura minoris puritatis ⁊ virginitatis inferioris.cõgruũ fuit ꝙ beata virgo esset purissima:⁊ nunq̃ aliq̃ vitio contaminata Ideo mirandũ erit si aliq̃ ampli⁹ pctm̃ illi imponere psumpserint. Nã de hoc etiã angeli mirari dicunſ. Vñ in figura scriptum est Dan.xiij.ꝙ audiẽtes famuli dom⁹ Susanne clamorẽ pomerio.s.senũ vociferantiũ. Susannã cõmisisse adulteriũ:irruerũt p posticũ. At vbi locuti sunt senes.i.quidã doctores antiqui erubuerunt.s.famuli ipsi dom⁹ susanne.i.angeli q̃ in domo Susanne.i.btẽ virginis.s.i celo ministrãt deo:q: nunq̃ sermo homõi fuerat de susanna.i.de ipa dei mre in toto celo empyreo. Possunt etiã p famulos dom⁹ intelligi moderni deuoti.b.virginis ipi mri dei ɔtinue famulãtes.q̃ miranſ de dictis aliquo⁊ antiquo⁊ ɔ puritatẽ.b.virginis.vñ ad liberãdã eam irruũt p posticũ.i.p argumẽta posterioruʒ docto⁊.⁊ ipi iuuenes seq̃ntes nouũ hoĩem xpm erubescũt de seniorib⁹ sequẽtib⁹ vetere adam. Scđm fundamentũ dr ɔiunctionis.⁊ põt colligi ex dictis bti Petri rauennẽsis epi sup Missus ẽ. Nos aũt possum⁹ arguere sic De⁹ debuit assumere sibi in coniugẽ aliquã q̃ non esset indigna.vel cui⁹ cõiugiũ non esset lege phibitũ. Nam lʒ princeps sit solut⁹ legib⁹.l.princeps.ff.de legi. cũ.si tñ decet eũ suis legib⁹ viuere.l.digna vox.C.e.ti. Sed mrimoniũ phibitũ ẽ ɔhi a fidelibus cũ aliq̃ que sit disparis cultus seu infidelis. Exod.xxxiiij.et Deut.vij.vñ

2 Ratiõe ɔiũctionis.

mrimoniũ sic ɔtractũ cũ infideli est nulluʒ xxviij.q.j.§.ex his.⁊.ca.caue. Ergo deus q̃ ab eterno sibi eligit i ɔiugẽ beatã virginẽ nõ debuit ipam pmittere labi i pctm̃ quo efficereſ de secta diaboli ⁊ sic inepta ei⁹ cõiugio ⁊ mrnitate filij sui.q̃ q̃dẽ mrimonial ɔiũctio ⁊ mrnitas quoad ipm deũ dr fuisse ab eterno.vt euidẽtissime patebit ex dicendis i parte sequẽti hui⁹ sermonis. Tertiũ fundamẽtũ dr reiectionis ⁊ fuit argumẽtũ Petri aureoli i tractatu de ɔceptione v̾ginis.⁊ possum⁹ arguere sic. Sicut absurdũ esset ꝙ q̃s ɔsecraret in corpus xpi hostiã q̃ semel cecidit in stercore vel in ore canis rabidi.aut porci seu luto fetenti.lʒ postea sit mũdata.vñ talis hostia a q̃libet deuota sacerdote reijcereſ:sic incõgruũ fuisset ꝙ de illa q̃ semel fuit inuoluta stercore ⁊ putredine pcti.⁊ deuorata ore fetentis diaboli: formareſ corp⁹ purissimũ saluatoris nostri imo credendũ est ꝙ ipe xpus sacerdos purissim⁹ eã repudiasset:⁊ acceptare noluissʒ in matrẽ nec deus pr in coniugẽ. Null⁹ eñ generosus ac delicati stomachi pnceps p potatiõe sua eligeret ciphũ quẽ aliquãdo vidisset horribili sanie adimpletũ. Dat etiã pdict⁹ doctor vbi.s.exẽplũ d pãno q̃ debẽt fieri corpalia sup q̃ corpus dñi ɔsecraſ qui indecẽs esset si vnq̃ fuisset stercore inuolutus Et confirmanſ pdicta alio illi fundamento. Nã si in aliq̃ calice semel stercorizatũ fuisset.lʒ postea purificatus esset. nõ tñ honestũ esset in eo consecrare sctissimũ sanguinẽ dñi nr̃i iesu xpi. Et sic pari mõ in cõdecẽs fuisset in muliere in q̃ semel diabol⁹ pcti stercora piecissʒ dei filiũ ɔcreari. Preterea si indecẽs valde fuisset ipm dei filiũ ex mulieſ ab aliq̃ hoĩe stuprata etiã violẽt.⁊ sine ɔsensu suo gñari.pfecto indecẽtius extitisset euʒ ɔcreari de muliere a diabolo stuprata quouis pctõ. Sʒ ad pdicta rñdẽt q̃dã q̃s non expedit pticlarit noiare.sʒ ita eos noiabo seq̃ndo modũ loq̃ndi in talib⁹.q̃ vtunſ doct.i.l.q̃dã puella.ff.de iur.omniu. Dicũt aũt ꝙ inter dicere ipam v̾ginẽ in ɔceptiõe fuisse ab originali pctõ pseruatã ⁊ diceſ eã ɔtaminatã:sʒ stati subleuatã nõ ẽ dr̃a nisi sic vni⁹ fili vel capilli:q: dicũt eaʒ in scđo instãti ɔceptionis fuisse purgatã. Vñ pdicator q̃dã ordinis cuiusdã dixit ꝙ hũana natura fuit sicut vna partica plena pãnis q̃ cecidit in luto. Et vnus non fuit i fect⁹ q: non tetigit lutũ.s.xpc.alij v̾o oĩs

3 Ratiõe reiectionis.

pẽni infecti sunt. quoꝝ tñ vn⁹ cũ cecidisset in luto statĩ subleuat⁹ est ⁊ excussus.s.ꝑ rñ ⁊go. O mirabile exẽplũ.o sapiẽtia stupenda. Nõne si qs cũ ꝑtica ipm ꝑdicatorẽ semel ĩ instãti ꝟberaret ac fortiter ꝑcuteret. eẽt tñ ꝟberat⁹ ⁊ ꝑcussus. Nõne si qs in instãti vulneraret in vultu vel decapitaret. aut ꝑ gulã suspẽderet. vel infamis aut seru⁹ alteri⁹ efficeret. aut ĩ stercore caderet. semꝑ tñ de illo dici posset ꝙ semel fuit vulnerat⁹ in facie vel decapitat⁹. aut suspẽsus infamisqꝫ vel seru⁹ aut stercore ĩuolut⁹. Facit ad hoc qđ đr in.l.fi.C.de gnãli aboli. vbi scriptuꝫ ẽ. indulgẽtia qs liberat. notat.i. ꝟm gl. notatos relinqt. sequit. nec infamiã criminis tollit. sꝫ pene grãm facit. ⁊ ibi glo. allegat Ouidiũ ĩ li.de põto dicentẽ. Pena põt demi culpa pennis erit. Facit etiã ad hoc ꝟter ij.C.de obse.a libe.pa.pstan. vbi đr: licꝫ eñ verbis edicti nõ habeanť ĩfames. re tñ ipa ⁊ opinione hoĩm nõ effugiũt ĩfamie notaꝫ. Ex qbus oĩbus apparet ꝙ male loquunť illi q dicũt ꝙ btẽ virgini paꝝ nocuisset peccatũ originale. qꝛ in eo paruo tꝑe stetisset.

N Isti ei cognoscẽt errorẽ suũ si ad memoriã reducãt sniam Goffredi in poetria sua dicentis ꝙ fel modicũ totũ amaricata. Male faciũt ergo isti ꝑtinaces hãc infamie notã ĩmaculate virgini ĩponẽdo. sꝫ qđ deteri⁹ ẽ tales ad ꝺfensandã suã obstinationẽ dicũt ꝙ pctm̃ originale ẽ leue ⁊ nõ mortale: ĩmo leui⁹ ꝙ̃ ueniale. Et duo faciũt fundamẽta primũ est: qꝛ pctm̃ originale nõ est volũtariũ ꝟm eos. scđm est. qꝛ pctm̃ origiale solũ punitur pena dãni. veniale aũt pena dãni ⁊ sensus. sꝫ ista eoꝝ snĩa ẽ ꝯ aplm ad Eph. ij. dicẽtem. Oẽs nascimur filij ire. Cũ ergo nõ ꝑpter aliud ꝙ̃ ꝑpter origiale pctm̃ iuxta sniam Panor. in.c.cõqstus. de feri. vbi ait ꝙ ꝑpť tale pctm̃ sum⁹ filij ire. ergo ipꝫ pctm̃ originale est mortale quod nos in ira dei cõstituit. ⁊ dei grãꝫ hr̃e non ꝑmittit. Et ꝯfirmať ꝑdicta ꝟitas. Nã vt ait Aug. xiij. de ciui. dei. ⁊ iiij. ꝺ trini. Et sanctus Remigius sup eplãm pauli ad Eph. Sicut corpus non viuit sine aĩa. sic aĩa đr mortua sine deo. ⁊ eius grã q̃ est vita aĩe. Illa ergo aĩa q propter originale pctm̃ non est in dei grã: sꝫ in indignatiõe ei⁹ ꝑfecto ẽ mortua. Et iđ inqt Petrus aureoli in tractatu de ꝯceptione beate virginis. Certũ est ꝙ peccatũ originale est maius veniali ⁊ detestabilius deo: cũ ꝑmereať eius irã ⁊ damnationem eternã quã veniale non mereť. hec ille. Quđ aũt originale pctm̃ est leue ꝑpter qđ oĩa mala humano generi euenere. Profecto si non esset grauissimũ non oportuisset grauissimã penam ꝑ illo pati dei filiũ. Nemo igiť dicat ꝙ illud pctm̃ est leue ꝑpter qđ dei fili⁹ sic horribiliter mortu⁹ est ĩ cruce. hoc aũt pctm̃ qđ est mortale ponit hoĩem ĩ demonis potestate. Si eñ existẽs ĩ originali pctõ nõ esset possessus a diabolo: nõ insufflaret baptizãs in eũ q baptizatur dicẽs. Exi ab eo sathanas. Itẽ non faceret eũ abrenũciare diabolo nisi prius fuisset sub ei⁹ ditione ⁊ imperio. Item ꝓhibeť in sacro sepeliri q moriť in originali. vt ꝓbari põt ꝑ.c. ecclĩam. de ꝯsec. di.j. vñ est de illis de qb⁹ đr Jhere. xxij. Sepultura asini sepelieť. ⁊ hoc vt ostendať ꝙ est mortu⁹ inimicus xp̃i. qꝛ nõ est sibi vnitus ꝑ baptismũ ⁊ in hoc sensu exponi põt illđ qđ ait saluator noster Lu. xj. ⁊ Mat. xij. dicẽs. Qui non est mecũ cõtra me est. qđ etiã poniť in.l. celicolarũ.C.de iudeis. **O** Origi nale est grauissimum.

P Ad fundamentũ aũt primũ respondeť ꝙ nõ est verũ ꝙ originale pctm̃ nõ sit voluntariũ: ĩmo hec eoꝝ locutio implicat cõtradictionẽ. Si non esset voluntariũ non esset pctm̃. dicẽte Aug. ĩ lib. de libero arbitrio. Pctm̃ adeo est volũtariũ. ꝙ si non essꝫ voluntariũ nullꝫ esset pctm̃. qđ dictũ etiam sacri canones sepius ꝯfitentur. vt pꝫ. xlv. di.c. de iudeis. ⁊ xv.q. j.c. merito. ⁊.c. illa. ⁊.c. non est. ⁊ xxiij.q. iiij c. nabuchodonosor. vbi đr. Uasis ire nũꝙ deus redderet interitũ si nõ spontaneuꝫ inueniret hõ habere pctm̃. Cuꝫ ergo de⁹ reddat interitũ aĩe in pctõ originali existenti: vt declaratũ est.ꝯ.ser.j. parte. iij. falsuꝫ est dicere ꝙ originale pctm̃ nõ est volũtariũ: Ad predicta etiã ꝙ omne pctm̃ sit voluntariũ. faciũt ea q habenť in.c. sicut eñ. xxiij. q.v. ⁊.c. cuꝫ volũtate. de sen. ex. ⁊.l. di.c. si q femina. ⁊.c. si quis. ⁊.c. quantũ. ⁊.c. hi q. ⁊ c. sepe contingit. ⁊.C. ad legẽ cor. de sic.l.j. ⁊ ff. de fur.l. qui iniurie. in prin. Dico ergo ꝙ originale pctm̃ đr voluntariuꝫ in radice in q oẽs peccauerũt ꝟm dictũ apl̃i ad Ro. iij. Ut eñ dictum est.ꝯ. sermone.j. parte. ij. tota humana natura erat in adã quãdo volũtarie peccauit. ⁊ ꝯsequenter hoc modo illi pctõ cõsensit. Et ista respõsio colligiť ex dictis magistri Petri aureoli in tractatu de cõceptione beate virginis. ⁊ fuit originaliter beati Augu. qui vt refert magister sen- Origi nale ẽ voluntarium.

in.ij.di.xxx.in li.cōtra Julianū hereticum negantem in paruulis esse pctm̄ originale sic ait. Queris forte vtrū originale peccatū ex volūtate sit. Rñdeo prorsus et originale pctm̄ ex volūtate esse. qr hoc ex volūtate primi hoīs seminatū est. vt in illo esset et ī oēs transierit. hec ille. Sed rñdent quidā φ lz originale sit voluntariū eo modo quo. s. dictum est. tñ pctm̄ veniale habet magis de voluntario. Cū igit pctm̄ tāto sit grauius quāto magis de volūtario ergo veniale est grauius originali. Sed huic palliato argumento rñdet φ hoc est verū φ data paritate grauitatis duoꝝ pctōꝝ in se: quanto aliquod eoꝝ cōmittit cū volūtate magis delibe-rata et spōtanea: tāto est grauius. Sed data disparitate illoꝝ non sequit generaliter φ illud sit grauius pctm̄ qd est magis voluntariū. alr sequeret φ vnuz leuissimum pctm̄ veniale cōmissum spōte et voluntarie ac data opera esset graui⁹ vno homicidio aut piurio grauissimo. sine alio scelere maximo qd quis committeret non libēter nec spontanee simpliciter. sed timore alicuius vel impulsu. qui tñ nō excusaret eū a mortali pctō. Et sic nō valet argumentū predictū. qr vt pz ex dictis ī superioribus sermonibus originale pctm̄ est in se incomparabiliter graui⁹ oī veniali. et ideo lz veniale magis habeat de voluntario per hoc nō sequitur φ sit graui⁹ originali pctō. Ad scōm vo fundamentū rñdent aliqui φ lz vsq ad diem iudicij nō puniant decedentes in originali nisi pena damni. tñ dicit Hugo quē refert Archidiacon⁹ in.c. firmissime. de conse. dist. iiij. φ tales cruciabunt. s. post iudicium diuersis tormentis. lz non ita grauiter sicut illi qui originali addiderūt actualia. Et hāc opinionē etiā tenet Greg. ix. moralr. Et videt pbari ex euāgelio Sicut em̄ pz Mat. xxv. oēs hoīes adducent ad iudiciū. et vna pars. s. electoruz ponet ad dextrā iudicis partem. et oēs hi ibunt post iudiciū in vitā eternā. de quoruz numero nō erunt mortui in originali pctō. Alia vo pars scz reproboꝝ ponet ad sinistram. et isti oēs post iudiciū ibūt in ignē eternū qui paratus est diabolo et angelis ei⁹. Et hoc est qd inquit Aug. in lib. de fide ad petrum. et habetur transsumptiue in. d.c. firmissime. de conse. dis. iiij. vbi ait. Firmissime tene non solum hoīes ratione vtētes: verū etiā paruulos qui siue in vteris matrum viuere

Qd originale sit graui⁹ veniali

Originale quō punit a deo.

incipiūt et ibi moriunt. siue iā de mrib⁹ nati sine baptismi sacramento qd dat in nōie pris et filij et spūssancti. de hoc seculo transeūt. sempiterno igne puniēdos qr etsi peccatū pprie actiōis nullū habēt. originalis tñ peccati dānationē carnali conceptione ex natiuitate traxerūt. hec ille. Verum quia aliqui exponūt. sempiterno igne. i. sempiterna pena. que tñ expositio nō videtur conuenire textui. Quia nō aliter recedendū est a significatiōe verboꝝ φ ipsa verba sonāt. l. nō aliter. ff. de le. iij. et verba nō sūt īpropriāda. sed stādū est eis qñ sunt clara. l. ille aut ille. §. cū ī verbis. ff. de le. iij. Itē nō sunt lacerāda. sed eis est inherēdum. l. si mihi et titio. ff. de ver. ob. Tñ volēs salua vtraq opinione de punitione taliū respōdere ad istō vanū fundamentū. dico φ etiā psupposito sine veri preiudicio φ tales cum solo originali pctō morietes nunφ puniant aliqua pena sensus: tñ eoꝝ pena q est eterna et infinita ac ppetua priuatio diuine visionis et eterne glorie: est grauior oī pena q debetur pctō veniali: cū sit tpalis et cito transitoria. Et cōsequēter maius est delictū originale φ veniale qr homo p originale ppetuo damnatur vt pz ī. d.c. firmissime nō aūt p veniale. Cū igit grauitas pene demonstret atrocitatē delicti. l. respiciendū. ff. de pēis. et.c. nō afferam⁹. xxiiij. q. j. Ad quod etiā facit qd habet ī aut. vt fratrū filij. col. ix. et Deut. xxv. vbi dr. Pro mensura delicti erit et plagarū modus. Cōcludit φ originale pctm̄ est grauius veniali. cum ei debeat grauior pena. Ideo dicit magr Francisc⁹ d may. ī. ij. sen. di. iij. Et Sco. ī. ij. di. xxxvj et in. iij. dis. iij. cōiungendo eorum dicta. φ maius malū est originale pctm̄ qd hz ānexā dei inimicitiā φ pena sensus et dāni sine de inimicitia immo cū eius gratia: sicut ē existentiū in purgatorio p pctō veniali. et pfirmant pdicta p sniam pdicti frācisci de mayronis vbi. s. dicētis φ qlibz bon⁹ potius eligeret esse sine glia φ sine dei grā: qr homo pōt esse bon⁹ sine glia sicut sunt illi q sunt ī purgatorio pper pctā venialia p qbus puniunt. sed nemo pōt esse bon⁹ sine dei grā. sicut sūt illi q habēt originale pctm̄. Preterea aliq theologi negāt supradictum fundamentū aduersantiū immaculate cōceptioni beate virginis. dicentes φ pctō veniali non debet pena damni pprie sumpta. q sic accepta est perpetua priuatio

diuine et eterne felicitatis. Et sic eorum argumentum est vanum et nihil concludens. Et confutatur etiam ex dictis magistri Petri de candia. in trac. de conceptione beate virginis. vbi ait, quod Augu. in lib. de natura et gra. ideo tenet quod beatus Johannes baptista venialiter peccauit: quia non fuit preseruatus ab originali. nam si ab ipso originali preseruatus esset: quod est maioris grauedinis multomagis preseruatus fuisset a veniali quod est minus graue peccatum per illam regulam. Si de quo minus ergo et de quo magis. c. cum in cunctis. vbi glo. de elec. et. xxviij. disti. c. si in laicis. et. iij. q. iij. c. de iudicijs. et. lix. distin. c. si officia. et. xiij. q. ij. c. non estimemus. Sed de maiori grauitate peccati originalis quam venialis hic pertranseo. quia satis dixi. s. sermone. vij. parte. j. Omnes ergo attribuamus beate virgini hanc prerogatiuam atque excellentiam quod ipsa sui filij adiutorio et beniuolentia ab omni corruptione fuit custodita. Et enim ait sanctus Bonauen. in. iij. disti. iij. Quicquid non est contra fidem attribui conuenienter potest beate virgini. cum s. ad suam et filij eius redundat gloriam. hoc autem est in casu nostro. quia vt. s. patuit in precedentibus sermonibus. ad magnam dei et virginis laudem. gloriam et honorem redundat ipsam benedictam celi reginam a suo dilectissimo filio in conceptione sua ab omnis peccati vituperio fuisse preseruatam. Et ideo ego qui sum filius beati Francisci: patris mei documenta seruaui. Ipse enim seraphicus Franciscus suos monuit fratres. vt omnia benedicte matri dei priuilegia attribuerent: que illius possunt excellentie conuenire atque eam omnibus laudibus a pura humana creatura dicenter perceptibilibus exaltarent. Quapropter officium composui de ipsius purissime virginis innocentia. non vt homo quidam fecit de illius contaminatione et corruptione. Magnam enim infert beate virgini contumeliam multumque illam offendit. qui hymnos vel antiphonas ad eius gloriam componere simulat. vt eam quandoque peccato maculatam. atque a diabolo possessam fuisse demonstret. De talibus enim sub laudis colore matrem dei vituperantibus ipsa valde conqueritur dicens illud Ouidij poete. Impia sub dulci melle venena latent Et illud quod inquit Hieronymus in quadam epistola. Non dat mihi venena: nisi melle ja absondita. Et illud Deut. xxxij. Uua eorum vua fellis et botrus amarissimus. Fel draconum. Uinum eorum et venenum aspidum insanabile. Tales autem faciunt sicut scorpio qui ante lingit et cauda pungit. Dicunt enim silem sententiam. Laudetur beata virgo que non nisi per instans fuit contaminata peccato. Laudata sit mater dei que paruo tempore stetit sub diaboli. Cessate. cessate a talibus virginis laudibus. quibus vilipenditur ipsa et suus dulcis filius. Ei namque talis fit iniuria sicut homini fidelissimo fieret si de illo quis diceret. Iste est magne fidelitatis quia nunquam nisi semel fuit proditor sui regis. Uel si de sapientissimo viro diceretur. hic est sapientissimus. quia tamen semel fuit stultus. Aut de aliqua muliere castissima. quis diceret. Hec est mulier purissima quia nunquam nisi semel fuit stuprata. Filio autem dei et beatissime virginis talis irrogatur contumelia sicut si quis diceret. Beate virginis filius valde dilexit matrem suam. quia semel tamen mortali vulnere originalis peccati percuti passus est eam. Uel si diceret. Christus fuit magne pietatis. quia postquam matrem suam in peccati sterquilinium cadere permisit ad extrahendam eam protinus auxilium dedit. Unusquisque ergo auferat rubiginem mentis sue. et egredietur vas purissimum conceptionis virginis gloriose. ita quod amplius non poterit eam peccato maculatam predicare. immo quanto magis illi contrarius fuit: tanto amplius conabitur ipsius innocentiam defensare Sed heu quia non sic faciunt homines quidam. immo oppositum facere nituntur. Qui vt ex fradicendis percipi potest. si aliquem iuuenem suo aggregare potuerint consortio. ei librum quendam conceptionis beate ac immaculate virginis impugnatorium legendum tradant. vel ab alijs exponi faciunt vt in eius corde hanc suam opinionem taliter imprimant quod vsque ad mortem in ea perseuerent. et verificetur de illo prouerbium illud. Quo nona testa capit inueteratam sapit. et illa Horatij sententia. Quo semel est imbuta recens seruabit odorem Testa diu. et taliter vnumquemque neophitum instruunt. quod etiam ignorantes literas contra illibatam dei genitricis conceptionem pertinaciter disputare presumunt. et taliter in hac pertinacie stulticia indurantur quod omnia medicine remedia si eis adhiberentur illos sanare non possent. Unde quidam predicator dicebat quod de eis verificatum est illud Hiere. xiij. si mutare potest ethiops pellem suam et pardus vari. su. ita et vos poteritis quando discere cum didiceritis malum. et tamen talis stulte obstinationis huius gentis affligit deus post predicta verba dicens. quia oblita es mei. et confisa es in mendatio. O detestabilis et maligna obstinatio. Nam vt retulit mihi frater tho. de morauia. et frater daniel filius de morauia prouincie

Dotta venerantes conceptionem.

R Inuehit contra impugnantes

Exemplum

Boemie atq̄ ordinis nr̄i. Cuȝ quidā nouis-
tius in q̄dā ordine ꝛ in vna ꝓuīcia alema-
nie vellet in manib⁹ sui p̄oris professiones
facere. dixit ille p̄or p̄dictus. ꝓmitte etiam
q̄ semꝑ defensabis opinionē nostrā q̄ vir-
go maria fuit ī pctō originali cōcepta. Qd̄
ille audiēs horruit talē sermonē: ꝛ dixit se
hoc nequaq̄ facturū. Vn̄ cum aliter eū ad
ꝓfessionē nollet recipe. ille nouiti⁹ discel-
sit ab eis ꝛ ad ordinē nostrū venit enarra-
to qd̄ illi acciderat. atq̄ nunc est sacerdos
in ordine nr̄o ꝛ affirmat q̄ in ea prouincia
oēs p̄dicti religiosi faciūt ꝓfessionē suā cū
tali ꝓmissione. dixit mihi insuꝑ p̄dict⁹ fra-
ter thomas q̄ semel ip̄e desiderās scire an
hoc esset verū. Cum esset cū duobus de pre
dictis religiosis in vno nr̄o monasterio qui
ad hospitandū in eo venerāt eos cuȝ maxi-
ma instātia rogauit vt sibi dicerent verita-
tē an talē facerēt ꝓfessionē. ipsi v̄o tandem
ex multa ꝯfidentia lȝ cū timore fratrū suoꝝ
ne h̄ intelligerēt. r̄nderūt q̄ erat verū. ꝛ q̄
ipsi tali modo suā facerēt ꝓfessionē ꝛ p̄di-
cti fratres erāt de antiq̄orib⁹. ꝛ dixerunt q̄
etiā alij in partib⁹ illis sil'r ꝓfitent̄. Roga-
uerūt tn̄ instāter. ꝛ ꝓmissionē ab ipso fra-
tre thoma exegerunt: ne vnq̄ alicui fratri
de ordine suo intimarēt q̄ ipsi hoc ei secre-
tū reuelassent. O diabolica ꝓfessio. o dāna
ta ꝓmissio. Quid igitur dicaȝ de talibus. ꝛ
qual'r peccet. ꝓfecto in hora mortis intel-
ligēt. Sȝ vnicuiq̄ eoꝝ inq̄t btā v̄go illud
qd̄ scriptū est in ca. in mal'. xxij. q. iiij. s. In
malis ꝓmissis rescinde fidē: in turpi voto
muta decretuȝ. Impia est em̄ ꝓmissio que
scelere adimplet̄. facit ad hoc lex si ob tur-
pē. ff. de cōdi. ob turpē cau. ꝛ. l. general'r. ff.
de ver. ob. q̄ si taliter vouentes post huius
opis publicationē ac lectionē in sua duri-
tia ꝑstiterint cū suis cōplicibus poterit de
eis dici illud quod scȝ Iohes chrys. in ho-
mel'. suꝑ Matth. inq̄t scȝ. Oīs malicia con
fundit̄ aliquotiēs rōne veritatis. corrigit̄
aūt nunq̄ maxime eoꝝ qui ꝓposito malo
S ꝛ nō ignorātia peccant. hec ille. Sed ta
les obstinatos bn̄ castigabāt matrone man
tuane ceterēq̄ mulieres imaculate conce-
ptiōis deuote: q̄ eis nolebāt panē vel aliaȝ
elemosynā dare nisi illā peterēt ad reueren
tiā immaculate cōceptionis. ac renūciarēt
opinioni cōtrarie btē v̄ginis conceptioni
In p̄dicta nāq̄ ciuitate in magna reueren
tia habet̄ cōceptio purissime matris dei.

Vn̄ pater hui⁹ illustris marchionis ꝑ pro
clamata fieri fecit preceptū sub pena pecu
niaria: vt oēs solēniter festinarēt diem sctē
cōceptionis v̄ginis marie. Non minorē tn̄
deuotionē habuerūt ꝛ de p̄nti habēt illu-
strissimi p̄ncipes Mediolani. Naȝ deuotis-
simus princeps dn̄s Azo vicecomes dn̄s
Mli qui fuit patru⁹ p̄me ducisse mediola-
ni. dn̄e. s. Katharine vicecomitis: eccl'iam
siue capellā pulchrā fecit penes suā curiam
edificari. q̄ nunc cōiter appellat̄ sctūs Go-
tardus. quā eccl'iam cōsecrari fecit solēnit̄
a ml'tis epis sub titulo imaculate ꝯceptio-
nis v̄ginis marie. precepitq̄ vt per totum
dn̄iū suū oēs facerēt festū in die cōceptō
nis eiusdē. ordinauit etiā p̄dictus p̄nceps
deuot⁹ fratrū minorū vt certus numerus
ex eis fratrib⁹ ibidē moraret̄ q̄ die noctuq̄
diuinis officijs deseruiens immaculatam
virginē laudaret. ac ꝓpt̄ hoc certa edificia
erigi fecit. ꝛ vsui fratrū deputari. Post mor
tē v̄o ipsi⁹ dn̄i Azonis inclusis dictis edi-
ficijs cū eadē ecclesia in curia ducali. ꝛ non
valētib⁹ p̄dictꝭ fratrib⁹ ibidē cōmode per-
manere ac festū predictū celebrare. ex ordi-
natione illustrissime ducisse p̄me Medio-
lani: predictū festū ꝯceptione trāslatū fuit
ad capellā btē virginis marie que sita est
in eccl'ia scti Frācisci. ꝛ sil'r ꝯstructa fuit
ꝑ predictum dn̄m Azoneȝ. vn̄ dicta ducissa
p̄cepit rectorib⁹ cōitatis mediolani vt sin-
gulis annis per cōe medilani. ꝛ ꝑ collegia
siue prattica artium dicte ciuitatis fieret
oblatio de cōi pecunia ad capellā p̄dictam
btē v̄ginis sitā in ecclesia p̄dicta scti Fran
cisci: cū interdicto causarū: ꝛ de tāta quāti
tate: q̄ quāta ꝛ quēadmodū fit in festo scti
Barnabe. Hanc etiā ordinationem seruari
fecit tp̄e suo illustrissimus dux philippus
ꝛ inclytus p̄nceps Franciscus sfortia vice-
comes. vt in eorū l'ris annuatim rectorib⁹
p̄dictis directis pleni⁹ ꝯtinetur. Nec mirū
si oēs xp̄iani principes ꝛ cuncti deuoti vi-
ri ac mulieres hui⁹ sunt opiniōis pijssime
ac verissime. nec aliter credere p̄nt. Itē em̄
magr̄ Petrus aureoli theolog⁹ excellētissi Petr⁹ aureoli
mus in tractatu de cōceptione btē v̄ginis
Videt̄ horrendū pijs aurib⁹ ꝛ animis de-
uotis q̄ vnq̄ aīa beate v̄ginis filia ire fue
rit aut in odio dei. ꝛ q̄ fuerit displicens ac
detestabilis oculis diuine maiestatis. hec
ille. Qui ibidē ad probanduȝ q̄ btā virgo
fuit a deo p̄seruata ab originali pctō vltra

alia m̄lta fundamēta que breuitatis cā hic
ptranseo. q2 de ipis aliq̄liter tetigi in pce-
Utrum de9 po tuerit mariā3 p̄serua re ab ori ginali pctō. dētib9 sermōib9. etiā ait sic. Si q̄raf vtrū
de9 potuerit aīam v̄gis ne originale ɔtrā
heret in hora infusiōis de absoluta poten
tia ꝛ sui ɔ̄potētia p̄seruare? Indubitāter
dicēdū est ꝙ sic: imo tenēs ꝙ nō vł de hoc
dubitās īcidit ī articulū de diuina potētia
Maioris eñ potētie est de9 parcēdo ꝛ offē
sas ꝓpriā remittēdo ꝙ̄ sit hō aut aliq̄ alia
creatura rōnalis. Sed hō pōt offensam ꝛ
culpā in eū cōmissa3 remittere ꝛ dare libe-
raliter etiā ꝓ quocūq3 instāti. ḡ ꝛ de9 dare
potuit culpā quā cōtraxisset aīa v̄ginis in
Scda ratio. instāti vniōis cū carne. h̄ ille. Cui etiā pre
supposito fineveri p̄iudicio: ꝙ pctm̄ origīa
le ɔtrahaf solū rōne carnis infecte: vt dixe
rūt qdā: arguit sic. Preterea duo3 agentiū
sese excedētiū ī v̄tute. si ambo simul agere
incipiāt in idē passu3. ad qd̄ est poti9 ī vir
tute vincit ꝛ trahit ad se passum. h̄ ille. Ad
que facit. l. q̄rif. ꝛ ibi Bar. ff. de sta. ho. et
tex. cū glo. in. l. j. §. in ppetuū. ff. si ager ve-
cti. vel em. pe. ꝛ. §. si qs ī aliena. insti. de re
rū di. sequif p̄dict9 doctor inferēdo. Sed
v̄tus diuina potior est ad grām infunden-
dā ꝙ̄ caro infecta ad inficiēdā aīam v̄gis.
ḡ si in instāti in q̄ infundebaf aīa virginis
de9 agebat ad gratificādū. caro aūt ad infi
ciēdū p culpā. v̄tus diuina tanꝙ̄ infinita
traxisset ad se aīam ꝛ vniuisset vt esset sub
grā ꝛ nullo mō sub culpa. Et cōfirmaf hec
rō de duob9 adamātibus trahētib9 idē fer
rū in medio ambo3 eque distāter existens
T Vincit eñ ille q̄ est potentioris v̄tutis et
Tertia. trahit ad se totalr̄ ferrū. Ampli9 de9 pōt
suspēdere actiōnē cuiuscūq3 agētis natura
lis Vñ sua potētia pōt ignē ne stupā com-
burat appositā impendere. Sed virtus for
matiua se h3 p modū generātis in generā-
do carnē ꝛ impmendo rebellionis maculā
in carne aīata ꝓ instāti ꝓ quo infundif. ḡ
deus pōt ꝓ eodē instāti actiuitatē istā sus-
pēdere ne impmat concupiscentiā ī aīata
Quar ta. carne. Rursum duo3 effectuū realiter di-
stinctoꝝ de9 pōt vnū ꝛ maxime posteriorē
ab alio separare. Sed in gn̄atiōe ꝛ caro gi
gnif et caro aīaf. ꝛ cōcupiscētia inserif in
toto aīato. ḡ deus p̄ma duo poterit facer̄
videl3 ꝙ caro generef ꝛ infundaf aīa. ꝛ ne
Quita. aliq̄ cōcupiscētia īseraf. Adhuc. Si illō
qd̄ minus videf inesse inest: ꝛ illud qd̄ ma-
gis. Sed minus videf ꝙ agens naturale
sua v̄tute p̄ueniat effectu3 naturalē. ne sit
in p̄mo instāti sub ꝓprietate sibi debita. ꝛ
tñ h̄ facere pōt sicut pt3 de aq̄ que cū sit na
turalr̄ frigida: pōt tñ in p̄mo instanti fieri
nō frigida ꝛ calida gn̄ari. vt pt3 in natura
lib9 balneis. Et silr̄ lapis cui debef natura
liter loc9 deorsu3: pōt nihilomin9 in primo
instanti ferri ꝛ gn̄ari sursum: sicut apparet
in grādine. ꝛ h̄ ad oculū videf. Ergo l3 v̄go
de iure nasci debuerit in pctō ꝛ fuisse filia
ire. mlto forti9 p diuinā potentiā fieri po-
tuit filia gr̄e ꝛ amoris. Itē prima mate-
ria naturalr̄ est informis s̄m Aug. xij. ɔfes- Sexta
sionū. ꝛ tñ p diuinā potētiā potest fieri sub
actualitate forme. Ergo l3 materia debue-
rit esse sub informitate originalis pcti. tñ
potuit deo agēte p grā3 informari in eodē
instāti. Preterea de9 pōt dare aīe grām
ꝓ quocūq3 instāti ipa est capax aīe pl9 pos
set aīa capere ꝙ̄ de9 conferre. nec cuilibet V
naturali ꝛ passiue potentie correspondere septia
potentia supernaturalis actiua qd̄ est ab-
sonū dicere. Sed aīa capax est grē ī illo in-
stāti quo vnif cū carne. Nā si repugnaret si
bi ꝓ illo instanti diuina grā. aut h̄ esset ex
pte sui. qd̄ esse non pōt. tū q2 ex eo ē capax
grē ꝛ glie quo est imago trinitatis s̄m Au
gu. Est aūt imago trinitat3 in illo īstāti. tū
q2 prima pfectio ꝛ scda pn̄t esse ꝓ eodē in
stāti. nec op3 ꝙ esse precedat tpe bn̄ esse. tū
q2 nō repugnat aeri corporeo illumiari lu-
mine corpali in primo instanti in quo est.
ergo nec aīe illustrari splēdore grē. Aut re-
pugnat rōne carnis infecte cui vnif. quod
nec etiā stare pōt. tū q2 manēte infectione
carnis in tpe consequēti pōt grām capere
aīa nullo modo poss3 iustificari. tū q2 ī vi
ris sanct3 stat gratia etiā cū summa rebel-
lione ꝛ concupiscentia carnis iuxta illud
qd̄ dixit de9 aplo carnis stimulū patiēti. ij.
ad Cor. xij. Sufficit tibi gratia mea. nam
virtus in infirmitate pficif. ergo deus po-
tuit in primo instāti aīe v̄ginis cōferre gra
tiā cui9 ipsa naturalr̄ capax fuit. Ampli9
de rōe originalis pcti nō est nisi vel cōcu- Octa
piscētia in carne seminata vł p̄uatio origi ua.
nalis iusticie debite inesse. vel offensa dei
sup vtrūq3 fundata. Sed hec oīa potuit
de9 tollere a v̄gine in instāti sue creatiōis
Nā ꝛ a carne cōcupiscentiā. ꝛ a priuatione
iusticie obligationem ipsam. Et ab vtroq3
offensam auferre potuit: ergo potuit tolle
re totaliter originalem culpam. Preterea

Nona oia que cōcurrūt in primo instāti quo aīa carni infundit: ↄcurrūt etiā in scḋo instāti ⁊ in tpe ↄsequēti in quo ↄstat q deus pōt originale tollere. ergo pōt equaliter ⁊ in pmo. Ex quib9 concluditur q etiā de ordinaria potētia deus eā potuit pseruare. Illa aūt dicūtur fieri posse de potētia dei ordinaria q̄ bm exigētiā rōnis ⁊ eqtatis siue cōgruētie: ↄueniētie ⁊ cōdecentie fiēda videnī. ex quo igit deus de potētia absoluta ẏginē potuit ne pctm̄ originale ↄheret pseruare: potuit etiā eā pseruare de potētia ordinata. potētia em̄ dei est ordinatissima cū in eo nihil sit irrōnabile aut inordinatū h ille. Dimitto h fundamēta que facit magr̄ Tho. de argētina ordinis heremitaꝝ scti Aug. q̄stiō. iij. sen. disti. iij. tenet ⁊ pbat duas cōclusiōes. Pria ē q de9 potuit beatā ẏginē mariā pseruar ab originali pctō Scḋa est q cōgruū fuit q eam pseruaret. Deinde infert h correlariū q de facto ipaꝫ pseruauit. ⁊ rn̄det argumētis in ↄriū factꝫ

X Dimitto etiā argumēta venerādi prīs fratris Jacobi ḋ alba ordinis minoꝝ. q̄ inter alias pbatiōes p immaculata cōceptiōe mrīs dei factas sic in snīa dicit. Sicut gloriosa ẏgo supnaturalr ⁊ singulariter cōcepit ⁊ peperit. ⁊ p cōsequēs facta est mater dei supnaturali ⁊ singularissimo mō. ita cōdecēs fuit vt etiā in sua cōceptione ⁊ creatiōe hr̄et aliquā ꝓrogatiuā singlarē ⁊ supnaturalē que nuncꝫ alicui alteri pure creature concessa sit. Et quā nemo ex adā ꝓpagatus bm ꝓpagationē seminalē vncꝫ habuit nec habebit. Et hec fuit pseruatio ab originali pctō. ⁊ redēptio p grām pseruantē que soli matri dei concessa est. Magr̄ etiā Julian9 de histria theologie doctor: subtiliter pbat hanc veritatem de illibate ẏginis cōceptiōe. Cuius argumēta vt cōpendiosi9 loquar ꝓnūc pertrāseo. Ex eius tm̄ dictis pōt sic breuiter argui.

Primo Oēs tenemur dn̄m nr̄m iesuꝫ xp̄m honorare. Et hoc null9 fidelis negabit. Sꝫ honor xp̄i est nullū in virgine pctm̄ asserere bm Aug. in lib. de natura ⁊ grā. ergo oēs tenemur ipsi9 virginis innocentiā ⁊ ab om̄i pctō elongatione affirmare.

Scḋo. Itē oēs tenemur a vitupio dn̄i nostri Jesu xp̄i abstinere. Sed affirmare q btā virgo aliquo fuerit maculata peccato. redūdat in vituperiū xp̄i bm Jero. ⁊ scṁ Cyrillū in libro cōtra Nestoriū. Ergo oēs tenemur a tali assertiōe abstinere. Preterea.

Tertio Mater dei est honorāda silētio ois pcti bm Augu. vbi. s. Ergo nō dꝫ qs psumptuose dicere q aliqḋ pctm̄ hūit vel ↄtraxit.

Quarto. Insup. Mater dei fuit a filio suo pfectissimo redēptore perfectissime ⁊ nobilissime redēpta vt oēs affirmant. Sed inter oēs spēs redēptionis pseruatio ab oī pctō est pfectissima ⁊ nobilissima. ⁊ pfectissim9 redēptor ⁊ liberator est ille qui preseruat ⁊ eripit ante casum. vt ptꝫ ex dictis in superiorib9 sermonibus. Ergo btā virgo fuit a casu originalis pcti a suo filio pseruata ⁊ liberata. Un̄ dicere cū ꝓpheta pōt illud ps. lxx. In te cōfirmatus suꝫ ex vtero ḋ ventre matris mee tu es ꝓtector me9. In te cātatio mea semp tancꝫ prodigiū fact9 sum mltis: ⁊ tu adiutor fortis. Ut em̄ dictū est s. sermone. s. pte. ij. btē virginis semē quo debebat ipsa cōcipi fuit bm deuoti9 speculātes a deo in lumbis ade ẏtualiter cōseruatū ab om̄i infectiōe ⁊ p om̄s gn̄ationes vsqꝫ ad illam sine aliqua labe transmissum. quo imaculato semine ipsa cōcepta est immaculata ⁊ purissima q̄ fuit sedes dei. de qua dicit ei ꝓpheta ps. xliiij. Sedes tua de9 in sclm scli. s. tibi pparata fuit. ⁊ ab oī labe pseruata. Et ista oia tangūtur in ps. lxxxviij. vbi inqt de9. Juraui Dauid seruo meo: vsqꝫ in eternū pparabo semē tuum. ⁊ edificabo in gn̄atione ⁊ generationē sedē tuā. Ex predictis autē oībus in h tractatu pbatis ⁊ etiā ex infradicendis. patꝫ respōsio ad oia argumenta que cōtra immaculatā ẏginis sanctissime ↄceptionē adduci possent. Gratias igitur ago tibi Jesu benedicte. qui me seruulum tuum elegisti vt offam proijcereꝫ in ore minotauri. sicqꝫ illud cōcluderē ne amplius valeat deuorarī famā: honorē ⁊ gl̄iam atqꝫ perpetuā innocentiā genitricis tue. Possum nācꝫ dicere illud qḋ inquit imperator in. l. j. C. de offi. pre. pto. af. post pn̄. vbi ait. Quo ergo sermone aut quibus opibus dignas deo gratias agere debeamus q̄ p me vltimū suuꝫ ecclie sue iniurias vindicare dignat9 est. ⁊ tantaꝝ ꝓuinciarū pplos iā iugo seruitutꝫ eripe. s. ignorātie ⁊ erroris ↄtra conceptionē matris dei. Sequit imperator. Post tanta ergo bn̄ficia q̄ nobis diuinitas contulit hoc de dn̄i dei nostri mīa postulamus. vt ꝓuincias quas nobis restituere dignatus est firmas ⁊ illesas custodiat. Hoc etiā de precātes exoramus pcibus gl̄iose semper

virginis marie: vt nos vltimos seruos suos dignos faciat suũ seruitiũ adimplerẽ. Et ille possum etiã dicere illd qd idẽ iperator ait in.l.in noie dñi.C.eo.ti. vbi easdẽ referẽs deo gras inqt. Per ipsuz enĩ.s.dñm Jesum xpm accerbissimos hostes τ tyrãnos fortissimos deiecimus. p ipm multas difficultates superauim⁹. p ipm τ africã defendere cõstituti sum⁹. Per africã aũt nos ad propositũ nostrũ intelligere possum⁹ btã virginẽ mariã que; omnibus auxilium affert. Sequit impator. Ad eius igit puidentiã animũ nostrũ referẽtes. oĩa recto ordine τ iusto moderamine successura separamus.

Pars scđa hui⁹ sermõis q̃ dr ppalatiõis

Volẽtes dei genitricis puritatẽ oibus ppalare. eã multoꝝ aliorũ doctissimoꝝ viroꝝ autoritatib⁹ cõprobam⁹. Et pmo autoritate Aurelij aug.i li.3 cõtra qnqz hereses. q̃ i psona xpi de vgine bñdicta loqns ait. Si potuit inqnari manichee cũ ipsam facerẽ: potui τ ego iqnari cũ ex ea nascerer. Hãc aũt autoritatẽ sic allegat magister petr⁹ aureoli in tractatu de cõceptiõe vginis marie. lz dicat q̃ aliq̃ text⁹ dicũt. Si potui τc. Magr etiã petr⁹ de candia. q̃ fuit archieps mediolani. Et postea Alexander papa v. in suo tractatu de cõceptiõe virginis quẽ fecit sup.iij.sniarũ. se remittit ad autoritates allegatas p ipm magrm Petrũ aureoli. τ pñr approbat ipas autoritatẽ bñ stare τ catholicã eẽ. Paria enĩ sunt aliqd expsse dicere. p se. vel p relatiõnẽ ad aliud. l. si ita ff. de cõdi. τ demõ. l. theopõpus. i pnc. ff. d dote ple. τ. l. quẽ heredi. vbi Bar. fr. de reb⁹ dub. Magr. qz Jobes gerson cãcellari⁹ parisiensis doctissim⁹: atqz theologus famosissimus. eodẽ mõ allegat pdictã autoritatẽ in sermone suo pticulari de cõceptione virginis Marie. pte.ij. principali. in argumẽto.iij. virginis. Et sile hec autoritas sic allegat in officio cõceptiõis imaculate virginis p ecclĩam approbato. Vñ est idez ac si ipse papa τ ecclia ipaz autoritatẽ allegasset. qz oĩa nra merito facim⁹ qb⁹ autoritatẽ nostrã impartimur. l. j. §. sz neqz. v. oĩa. C. de vete. iure enucle. Item qz qui cõfirmat dat legẽ. l. obuenire. ff. de v. sig. τ. l. asse. ff. de here. insti. Ex qbus ptz quãtũ errauerit hõ quidã q̃ pdictã autoritatẽ hereticã esse temerario ausu psumpsit affirmare. Non enĩ intellexit q̃ diuus Aug. loquit fm quẽdam modum loquẽdi scripturarũ. quo aliquid dr nõ posse fieri qd bono modo non põt fieri. l. nepos. ppculo. ff. de verb. sig. vel qd nõ dz fieri. vel nõ est cõgruũ fieri fm vt bonitatẽ et honestatẽ. iuxta notata p glo. τ Bar. in. l. creditores. C. de pigno. dicit ergo Augu. vt. s. Si potuit inquinari manichee mater mea cum ipsam facerẽ. potui τ ego inquinari cũ ex ea nascerer. qsi diceret Jta fuit quodãmodo incõueniẽs q̃ ego facerẽ matrẽ meã inquinatã sicut si meipsuz inqnassem. parẽs enĩ τ fili⁹ cẽsent qsi eadẽ psona. l. fi. C. de ipube. τ ali. sub. Vñ dr q̃ partus est pars viscex. l. j. ff. de vẽtre inspiciẽdo. Et iõ xps τ beata virgo qsi vnũ τ idẽ censent quoad humanitatẽ: qz qd alij filij habẽt a patre τ a matre. hoc totuz habuit xps a sua bñdicta matre. Fuit ergo impossibile q̃ xps suã matrẽ faceret inquinatã triplici impossibilitate. Primo impossibilitate incõueniẽtie lz enĩ ipsa beata virgo quantum ex parte sui erat potuisset coinqnari. qz respectu originis sue habebat vñ pctm originale cõtraheret. tñ non fuit cõueniẽs nec cõgruũ aut decẽs. immo incõueniẽs valde τ incõgruũ q̃ fili⁹ dei illaz in cõceptiõe sua faceret inquinari. vt clarissime fuit. s. probatum sepius in pcedentibus sermonib⁹. Cuz ergo omne inconueniẽs i deo: dicat impossibile. vt. ait Ansel. in li. Cur. deus hõ. τ in iure dicat q̃ omne incõdecẽs est impossibile. §. impossibilis. vbi. glo. insti. de here. insti. τ. l. cõditiões. ff. de cõdi. insti. apparet manifeste illã autoritatẽ Augustini esse verã. s. si potui inqnari mat mea cũ ipaz facerẽ τc. qsi dicat. nõ potuit qz indecẽs τ incõgruũ fuit ne dici posset iniuriã nasci a deo vñ iura nascunt 3. l. meminerint. C. vnde vi. τ. l. omnium. C. d testa. τ. l. primã. C. de his qui veni. eta. impe. Et ista veritas cõfirmatur dicto magistri sniaꝝ in. j. di. xliij. dicentis. Manifestũ est deũ omnia facere posse preter ea sola q̃bus eius dignitas lederet. eiusqz excellentie derogaret. hec ille. Qd esset in casu nro vt ps ex antedictis. Jn sequẽti etiã distinctione inquit pdictus magr. q̃ de⁹ nõ potest facere nisi ea q̃ illũ facere cõuenit τ rõnabile est ipm facere: nõ fuisset aũt rõnabile vel cõueniẽs deũ facere matrẽ suã sordidatã. immo cõueniẽs τ rõnabile fuit totuz oppositũ. ergo τc. vñ in pdicto libro etiã dicit Augu. in psona xpi. Matrẽ meã ego

Impossibile fuit xpo matrez inqnatã face.

feci ⁊ locū habitatiōis mee p̄paraui. quasi
dicat. Et iō impossibile fuit eā ī ipsa factio
ne inq̄nari impossibilitate. s. incōgruentie
⁊ incōdecēcie: q: incōdecētia in p̄ncipe d̄r
impossibilis saltē impossibilitate moꝝ. vt
inquit Geminianus in. c. sup eo. de here. ī
vj. ⁊ iō argumētū optime valet reducēdo
rē ad incōueniēs. vt dicit glo. in. l. j. C. vt q̄
desunt aduo. allegādo. l. officij. ff. de le. iij.
Fuisset aūt incōueniēs q̄ v̄go mater dei q̄
fuit bn̄factrix. eēt peioris cōditiōis q̄ȝ eua
malefactrix. malus em̄ nō d̄ȝ esse melioris
cōditiōis q̄ bonus. sed ecōtra. l. nō soluȝ.
ff. de nox. Itē incōdecēs ⁊ absonū fuisset
q̄ ipsa eua insipiēs p̄ pctm̄ eēt melioris cō
ditiōis q̄ maria sapiētissima. ȝ. l. q̄ suus
ff. qd̄ vi aut clam. vbi d̄r. q̄ stult⁹ nō d̄ȝ esse
melioris ꝯditiōis q̄ȝ sapiēs. Itē nō solū ē
incōueniēs sed iniquū matrē egere cui⁹ fi-
li⁹ abūdet. l. si qs a liberis. §. si vel parēs. ff.
de liberis agno. Itē si ꝯuenit iura transgre
di ⁊ dispēsatiōes inducere p̄pter excellēteȝ
alicui⁹ virtutē ⁊ ei⁹ nobilitatē. c. d̄ multa. d̄
p̄bē. l. milites. ⁊. l. a diuo. ff. de custo. reo. ⁊
l. sed ⁊ reprobari. §. fi. ff. de excu. tuto. Quā
tomagis fuit conueniēs in btā v̄gine fieri
dispēsationē quoad decretū ꝯhendi infeli-
citatē ⁊ miseriā peccati originalis. cū ipsa
oēm creaturā nobilitate ac virtute excellat
Oppositū aūt cū sit icōueniēs vt. s̄. patuit
ideo deo impossibile dici potuit. Scd̄a
aūt impossibilitas d̄r iniusticie. Ut em̄ ait
Aug. in. li. de spū ⁊. lr̄a. quē refert magr̄ in
j. di. xlij. Deus nō p̄ōt facere iniusta. cū igit̄
iniustū sit bono filio matrē suā facere coin
quinari. vt patere pōt ex dictis in p̄ceden-
tib⁹ sermonib⁹. p̄fecto q̄ dei fili⁹ fabricādo
beatā virginē quā ab eterno acceptauit in
matrē. contaminari eā faceret impossibile
fuisse dici p̄ōt. Et hoc p̄bat̄ p̄. l. fili⁹ q̄. ff. de
ꝯdi. ⁊ demō. vbi d̄r. Ea q̄ ledūt pietatē: esti
mationē ⁊ verecūdiam. ⁊ vt generaliter di
xerim q̄ contra bonos mores sunt. nec face
re nos posse credēdū est. bn̄ ergo stant illa
verba. Si potuit inquinari mater mea cuȝ
ipsam facerē: potui ⁊ ego inq̄nari cū ex ea
nascerer. q: ad īpossibile sequit̄ quodlibet
j. posterioꝝ. Possum⁹ etiā dicere q̄ fuit im
possibile p̄supposita diuina determinatiōe
⁊ p̄destinatione. siue bn̄placiti diuini volū
tate eā p̄seruādi ab omni macula. Tertia
impossibilitas d̄r cōtradictionis implicate
Deus eīm d̄r nō posse facere ea q̄ implicant

Z
Impossibilitas iniusticie.

Impossibilitas contradictionis

cōtradictionē. vt d̄clarat Sco. in. iiij. di. x.
q. ij. ⁊ in quolibeto suo. q. xj. Sed si deus fe
cisset beatā virginē inq̄nari vel fabricādo
ipsam p̄misisset eā in pctm̄ labi. in ip̄o deo
fuisset quedā impossibilis cōtradictio. er-
go ⁊c. Maior pt̄ȝ per. s̄. allegata: ⁊ ab om-
nib⁹ theologis tenet̄. Minor v̄o p̄bat̄. Nā
lȝ btā virgo quoad nos ⁊ quoad seip̄aȝ fue
rit mater dei in t̄pe. tn̄ quoad deuȝ cui oīa
futura ab eterno fuerunt ⁊ sunt p̄sentia. vt
ait Aug. sup Io. ⁊ Alex. de ales. i. j. p. sum-
q. xiij. ar. iij. membri. iiij. dici potest isto re
spectu ab eterno fuisse mater ipsi⁹ dei. ⁊ iō
ipse qui alijs filijs legē naturalē. ⁊ scriptaȝ
de diligēdis parētib⁹ datur⁹ erat. p̄fecto le
gē ipsam ab eterno erga ipsam matrē suā
seruauit. Et cōsequēter semp̄ ⁊ ꝯtinue eam
dilexit: que in mēte sua diuina semp̄ ⁊ ante
secula ei⁹ mater fuit. cui oīa p̄terita ⁊ futu
ra equaliter presentia cōstāt. vt ait glo. sup̄
scd̄am Petri canonicā. c. vlt. Et eodē respe
ctu dei filius ab eterno dici potuit v̄ginis
filius. Nam si. vt habet̄ Apoca. xiij. d̄r occi
sus ab origine mūdi. p̄fecto etiā dici pōt
fili⁹ virginis ab origine mūdi. Si ergo vir
go gloriosa tali rōne semper fuit dei mr̄. er
go ab eo semper dilecta ⁊ nunq̄ odita. sed
ꝯtinuo in ei⁹ grā gratū faciēte firmata. lex
em̄ nature etiā si nulla esset lex gratie non
capit inter bonū ⁊ sanctū filiū ⁊ matrē suā
esse vnq̄ȝ aliqd̄ odiuȝ. Sed si per aliqd̄ vel
minimuȝ instās beata virgo subdita fuisset
pctō originali: p̄ illo instanti. vt. s̄. patuit.
fuisset a filio suo odita ⁊ dānata. ⁊ ꝯsequē-
ter fuisset in deo cōtradictio impossibilis.
scȝ. q̄ eternaliter ⁊ p̄petuo ipsam dilexerit
sicut bon⁹ filius matrē suā. ⁊ in aliquo in
stāti eā odiosam ⁊ inimicaȝ habuerit. Duo
em̄ p̄fecte ꝯtraria nō pn̄t ꝯcurrere in eodē
subiecto simplicissimo p̄ eodē instanti ⁊ re
spectu eiusdē. ij. periar. ⁊ notat̄ p̄ Bal. ⁊ gl.
in auf. hoc locuȝ. C. si secū. nup. muli. ⁊. l. si
ita scriptū. ff. de le. j. Ergo necesse fuit hoc
respectu beatā virginē a deo immaculataȝ
fabricari. ⁊ nunq̄ p̄ originale vel aliud pec
catum ab eius gratia ⁊ amore separari. In
deo enim. vt aliqui theologi dicunt aliqd̄
d̄r necessariū qd̄ est condecens ⁊ honestū si
cut incondecens ⁊ inhonestum d̄r impossi-
bile vt dictū est. s̄. ⁊ consequenter dici hoc
modo potest. q̄ impossibile fuit ipsam vir
ginē a deo factam inq̄nari. Unde ꝯcluden
dum est q̄ ipsa virgo benedicta fuit in sua

Q̄ btā v̄go fu

nt i gra tia fa- bricata

ꝯceptiõe deo ꝑdicata ⁊ i ei⁹ gr̃a fabrica
ta. Et hoc ꝓbari pōt dicto btī Petri rauē
nēsis epi sup missus est. ꝟmone. s. qui ĩcit.
Mittit angelus non vt a Joseph ꝟginem
auferat. sed vt reddat eā ei cui pignorata ē
cū fieret in vtero ipa ergo suā recipit spō
sam nō pcipit alienā. h ille. Cū em̄ dicat
ꝙ beata ꝟgo deo pignorata est cū fieret in
vtero. ⁊ non dicat postꝙ̃ facta est in vtero
manifeste declarat ꝙ in ipsa conceptione
fuit deo cōsecrata. Hāc q̃ꝫ sniam approbat
dñs Aug. de sclaphenatis q̄ in quadā ep̄la
ad reuerēdissimum dñm: dñm Johannem
Jacobū de sclaphenatis epm parmēsem.
sancteꝗꝫ romane eccl̄ie cardinalem sic ait.
Presupposito ꝙ in successiōe cuiuslibꝫ he
reditatꝫ legitime poti⁹ attēdat interptata
volūtas testātis ꝙ̃ ꝟba testamēti: si occul
te ei⁹ volūtatis rōnabilꝫ cā denudet. Dici
tur ꝙ licꝫ ex sensu ꝟboꝝ diuini mādati ꝓ
hibētis ligni cōmestionē scie boni ⁊ mali
sub pena mortis: nemo videat fuisse pser
uatus expsse a culpa quā pmus hō īcurrit ex
puaricatione diuini mādati. tn̄ ꝟginē ab
ipa culpa in mente dei singulari puilegio
fuisse pseruatā a dño p grām: rōnabiliter
cōcedēdū arbitramur. Tū qꝛ decuit ꝙ di
uina maiestas illā pseruaret ob ei⁹ vite in
tegerrime pre filijs hoim̄ ꝟtutes eximias.
⁊ p honore materno vtꝗꝫ decor assumēde
hūanitatis sue omni suspitiōe macule ori
ginalis culpe careret. Tū qꝛ dñs futura p
uidēs ꝟuata iusticia simulꝗꝫ munificētia:
p cautiōe pmi parentꝫ a pctō ⁊ p honore
⁊ bono reipublice gñis hūani potuit taci
te in mēte sua illā pseruare. licꝫ ex rōnabi
li causa lex mandati sui videret absoluta.
attēto ꝙ talis pseruatio nemini nocumē
to: sꝫ mltis bñficio esse poterat. Et attēto
ꝙ si dñs dixisset primo parēti. In q̃cunꝗꝫ
hora d ligno a me ꝓhibito comederis mor
te morieris tu cū ꝓle tua. excepta ꝟgine q̄
de femore tuo egrediet. Profecto causā ⁊
excusationē culpe pstitisse videret. qꝛ adā
leuiorē trāsgressiōis sue culpā estimare: ⁊
facilē veniā rōnabiliter sperare potuisset.
Similr sapiētē dñm futura puidētem de
cuit h singlare ꝟgis priuilegiū in ei⁹ man
dato tacite ptermittere confunderet pateretꝗꝫ
virus callidi serpētis. q̄ nec dñm in corde
suo venerabat. nec gen⁹ hūanū liuēti oculo
clā psequebat. studebatꝗꝫ p insidias ⁊ do
lū impedire futurā dei hūanitatē idignās
hoīs naturam in xp̄o. ⁊ in ꝟgine sup ange
los oēs exaltari debere. cū argumentū fu
ture incarnatiōs dei concepisset nō modo
rōne finis. attēto ꝙ hō vltim⁹ ex oibus a
deo fact⁹ atꝗꝫ creat⁹ ē. Et attento ꝙ i crea
tione rex semp de⁹ ordinē circularē obser
uasset. sed etiā ex cā nature hoīs cōicabilio
ris ꝙ̃ natura āgeli. ⁊ ex cā silitudis dei cuꝫ
de⁹ fecisset hoiem ad imaginē ⁊ silitudinē
suā. Nouerat em̄ ꝙ silitudo causat amorē
⁊ ꝙ amor ꝓprietatē hꝫ cōiūgendi amantē
cū amato. ⁊ ecōuerso. et ꝓpterea qꝛ serpēs
iā pctm̄ ꝓpria ei⁹ libere voluntatis neqtia
in mēte sua cōcepat. ex lucifero factus est
cec⁹. obtenebratumꝗꝫ est lumē intelligētie
sue. Et sic estimauit ꝙ dolo posset dñi īcar
nationē ipedire. si eo ꝓcurāte adam puarī
casset a lege diuini mādati. qꝛ sibi ipi psua
debat serpēs ne quā ⁊ dolosus: ꝙ ex culpa
primi parētis oīs ei⁹ ꝓles fieret cōtamia
ta. ⁊ ꝙ rōnabiliter deus purissime nature
nūꝗꝫ ex corrupta carne possꝫ hoīs naturā
assumere. Sed qꝛ nō nouerat diuie mētis
arcanū. ⁊ virginē in mente dei fuisse pser
uatā ab intercominata pena mortꝫ illusus
remāsit. Sicꝗꝫ sapiētia dei recte vicit ser
pētis nequitiā. qꝛ vbi expedit sapientū est
abscōdere sciam. ꝓut hr̄ Prouer. x. c. h ille
Ad que facit qd̄ dicit glo. in. §. ⁊ si quis. in
proemio. ff. s. ꝙ expedit doctorē habere ali
qua in secreto vltra ea que dicit scholarib⁹
Sequitur pdict⁹ autor sed q̄d naturalib⁹
rōnibus psuadere conamur ꝙ ꝟgo fuerit
ab originali culpa in mēte dei pseruata cū
deus ipse arcanū mentis sue reuelauerit
post cōsummationem peti primi parētis.
Qꝛ hmōi reuelatio cū cōducebat ad maio
rē doli ⁊ neqtie serpētis ꝯfusionē. Naꝫ ser
pēte maledicto qꝛ irremissibili culpa doli
⁊ ꝓpe eius neqtie fuerat pricipalis actor
culpabilis trāsgressiōis dñs dixit illi. Ini
micitias penā inter te ⁊ mulierem. Ex quo
rū sensu ꝟboꝝ denotat ac si dñs illi dixissꝫ
Tu serpēs maledictus es qꝛ fecisti hoc. scꝫ
pctm̄. ⁊ de innocēte factus es nocēs ⁊ cul
pabilis. sed mulier quam mariā interptā
mur erit dissimilis tibi. s. bñdicta. ⁊ huius
pcti expers ⁊ innocēs: absꝗꝫ vlla culpe ma
cula. Et ꝓpterea dr̄ dissimilis serpenti. qꝛ
absolute inimicitie psupponūt absolutas
dissimilitudines. Et nisi virgo in primo in
stāti cōceptionis sue fuisset etiā a deo pre
seruata ab oī labe originalis culpe. nō po

messias. mater ei⁹ fuit imaculata ab omni pctō actuali. ꝛ originali. Hāc q̄ȝ opinionem vt sacro imprimeret in mētib⁹ oīm fideliū Sixt⁹ summ⁹ pontifex rome in eccl'ia scti petri pulcherrimā edificari fecit capella sub titulo ꝯceptiōis imaculate v̄ginis marie. Cū ergo ipe pontifex esset hō doctissi⁹. apparet nō eē verā sniam illoꝝ q̄ dicūt ꝙ opinionē de imaculata ꝯceptiōe v̄gīs solū tenēt aliq̄ igñātes ꝛ idiote nesciētes lr̄as ꝛc. Vēꝝ qꝛ p̄dicti dicūt siue estimāt ꝙ ipi soli habeāt maiorē sciam ꝙ̄ oēs alij xp̄ani: videāt ne si ex ptinacia īpugnēt innocentiaȝ v̄ginalē. eoꝝ scia sit illa de qua inq̄t apl's j. ad Co. viij. Scia inflat. trāssumptiue in c. nisi cū pridē. §. p defectu. ō renū. de qua etiā dr̄ Hier. l. i. Stult⁹ factus est oīs hō a scia sua. Nō ergo ampli⁹ dicūt. Ois scia ē in nobis ne i illis verificet̄ illa Pauli snīa ad Ro. j. ꝛ. xlix. dis. c. hinc etem̄. Dicētes se esse sapientes stulti facti sunt. Isti solū corticē est scie nō medullā apphendūt ꝫ. l. scire leges. ff. de legi. Qꝛ v̄o sciam veritatis magis de fōte ꝙ̄ de riuulis opꝫ q̄rere. c. ieiuniū. lxxvij. di. Iō p̄dicti si volūt hr̄e verā sciam debēt recurrere ad deū a q̄ est oīs sapiētia Eccli. i. q̄ est caput ꝛ autor oīm sciarū a q̄ oīs rō superne ꝛ terrene scie emanauit. c. legim⁹. §. sȝ ꝯtra. v̄. dnicꝫ. xxxvij. di. Ipse aūt dn̄s Iesus de⁹ ꝛ hō in q̄ sunt oēs thesauri diuine sapiētie. ad Col. ij. ostēdet eis ꝙ sua mr̄ purissima ꝯcepta fuit sine originali pctō. Pro hac vera opinione defendenda multi serui dei ignē intrarēt. Nā hoc anno dū q̄dā in hac vrbe mediolani impugnarēt eam multi ex fratrib⁹ mee curie subiectis. me istāter rogauerūt: vt p defendēda btē v̄ginis innocētia eos in ignē cū p̄dictis ꝯceptiōis aduersarijs ītrare p̄mitterē. Ego v̄o lȝ p̄fatis seruis dei non obstaret phibitio canonica taliū experimētoꝝ de qua tractat̄ in. c. cōsuluisti. ij. q. iiij. et p Tho. ij. ij. q. xcv. ar. viij. Qꝛ q̄ spū dei agūt̄ nō sunt sub lege. vt ait apl's ad Gal. v. c. tn̄ sciēs ꝙ btā v̄go maria suā innocentiam et puritatē aliter defensaret cū aduersarioꝝ suoꝝ cōfusiōe. Itē credēs ꝙ ipsi impugnatores imaculate ꝯceptiōis nō acceptarent talē ꝑpositionē de intrando in ignē p sua impugnatiōe affirmāda ꝛ ꝙ si intrarēt subito cōburent̄. imo ꝙ forte ignis non expectaret eos intrantes sed preueniret: nolui acquiescere p̄dictis fratrib⁹ meis. Sed cōsolat⁹ suȝ eos dicēs ꝙ btissima v̄go volebat suā magnificare ꝯceptionē talib⁹ experimentis. Ad hāc etiā opinionē firmiter tenēdā me. inducit ꝙ nūꝙ̄ inueni aliqueȝ iuriscōsultū modernū q̄ ipsam nō affirmet esse verissimā. Un̄ cū essem quadā die cum peritissimo in vtroꝗ iure dn̄o Laurētio de busti quondā patre meo q̄ fuit de collegio doctoꝝ Mediolani annis. xlij. interrogaui eū q̄d teneret de ꝯceptōe btē v̄ginis. Et ipse mihi r̄ndit ꝙ indubitanter credebat ꝛ credēdū erat ipsam sine pctō originali fuisse ꝯceptā. Magister q̄ȝ Iacob⁹ de voragine ordinis p̄dicatoꝝ hāc eandē sniam approbat in sermone. vj. de annūciatione q̄si in p̄ncipio. vbi de btā v̄gine inq̄t. Primo habuit pulchritudinē cū d̄r Aue. i. sine vhe pcti. Fuit em̄ taȝ pulchra ꝙ fuit sine macula. Cañ. iiij. Tota pulchra es amica mea et macula nō est in te. Ipsa em̄ fuit pulchra qꝛ sine pctō originali. Tota pulchra qꝛ sine pctō mortali. ꝛ sine macula. qꝛ sine pctō veniali. hec ille ad lr̄am. Et. s. Hiero. quē allegat Alex. de ales. sup ps. lxxj. ait. Null⁹ cum sit de cope nescit corporis passiōes. ꝛ sic beata virgo immunis fuit ab oī imūdicia. Hāc q̄ȝ opinionē de imaculata v̄ginis conceptiōe tenuit sanct⁹ Iohes Chry. in quadā sua ep'la quā de greco i latinū dn̄s Era pezunti⁹ bononiēsis tradidit. Ipsa v̄o imaculata virgo ostendit hāc opinionē esse verissimā dū ait illō ps. xxx. In te dn̄e speraui nō cōfundar in eternū: in iusticia tua libera me. Et potuerūt esse verba dicta a ppheta in psona ipsi⁹ virginis in hūc mundū introeūtis. Sequit̄ ibidē. Esto mihi in deū ptectorē ꝛ i domū refugij vt saluū me facias. Qm̄ fortitudo mea ꝛ refugiū meuȝ es tu: ꝛ ppter nomē tuū deduces me ꝛ enutries me. Educes me de laqueo quem abscondērunt mihi: qm̄ tu es ptector meus. In manus tuas cōmendo spiritū meuȝ redemisti me dn̄e de⁹ veritatis. Odisti obseruātes vanitates supuacue. i. eos q̄ vanas sequunt̄ expositiōes scripturarū sine fructu. imo cū suo ꝛ alioꝝ dāno ac vituperio. Sequitur ibidē. Ego aūt in dn̄o speraui: exultabo ꝛ letabor i mīa tua. Qm̄ respexisti humilitatē meā. saluasti de necessitatib⁹ aīaȝ meā. Nec ꝯclusisti me in manib⁹ iīnici statuisti i loco spacioso pedes meos. Miserere mei dn̄e qm̄ tribulor. s. ab ill'. q̄ vitupāt me. dicētes me fuisse i manib⁹ diaboli ꝯclu

D sas τ ab eo possessā. Cōtra istos aūt excla mat ipsa ṽgo bñdicta dicēs illō ps.xxxiij. Judica dñe nocētes me:expugna ipugnan tes me. Appzehēde arma τ scutū:τ exurge in adiutoriū mihi. Effunde frameam tuaʒ τ cōclude aduersus eos qui persequuntur me.dic anime mee salus tua ego sum. Con fundantur τ reuereant querētes aiam meā Auertanť retrorsum τ cōfundantur cogi tantes mihi mala. Fiāt tanꝗ puluis ante faciē vēti:τ angelus dñi coartās eos. Fiāt vie eoꝝ tenebre τ lubricū τ angelus dñi psc qñs eos. Qm̄ gratis abscōderūt mihi iteri tū laquei sui.supuacue exprobauerūt aiaʒ meā. Ueniāt illi laqueus quem ignorat. τ captio quā abscōdit apprehēdat eū.τ in la queum cadat in idipsum. Anima aūt mea exultabit in dño.τ delectabitur sup saluta ri suo.hec illa. Que etiā dicere pōt illud qđ in eodē ps.habetur.s. Surgētes testes ini qui.que ignorabā interrogabāt me. Retri buebāt mihi mala ꝓ bonis sterilitateʒ aie mee. Et aduersuʒ me letati sunt τ conuene rūt.tentauerūt me. subsanauerūt me sub sanatiōe.frenduerūt sup me dentib⁹ suis. Dñe qñ respicies:restitue aiaʒ meaʒ a ma lignitate eorum.a leonib⁹ vnicā meā. Non supergaudeāt mihi qui aduersantur mihi inimici mei iniuste.q oderunt me gratis τ annuunt oculis. Qm̄ mihi quidē pacifice loquebanť.τ in iracūdia terre loquētes do los cogitabāt. Hoc aūt dixi.qꝛ isti aduersa rij immaculate ṽginis conanť brachio ter renoꝝ principū impedire venerationeʒ in nocētie mr̄is dei sub coloreτ specie pietatꝫ τ honoris xp̄i. Sequitur beata virgo ibi dem. Uidisti dñe ne sileas.dñe ne discedas a me. Exurge et intende iudicio meo deus meus τ dñs meus in causam meam. Judi ca me ſm iusticiam meā dñe deus meus.τ nō supgaudeāt mihi. Erubescāt τ reuereā tur simul.qui gratulanť malis meis. In duanť cōfusione τ reuerētia. qui maligna loquunť super me. Exultēt τ letentur q vo lunť iusticiā meam τc. Hanc qʒ opinio nem de integerrima virginis conceptione

Magr̄ Jobes de cor duba. subtiliter demonstrat τ ꝓbat magr̄ Jobes euāgelista de corduba ordinis minoruʒ de obseruantia theologus doctissimus. Ex cu ius tractatu quinqꝫ extraxi rationes. Sed lʒ ipse singulas argumentorum suorū par tes probet:tm̄ ego ne hunc sermonē nimis in longum protraham.solum compēdiose aliqđ de eis referā. Prima aūt rō sumiť E ex infallibili pdestinatione diuine icarna tiōis. Pro cui⁹ fundamēto predict⁹ doctor psupponit hāc veritatē videlʒ ꝙ lʒ prim⁹ humane nature parens adā nō peccasset. tm̄ humanā carnē ex sua gloriosa matredei fili⁹ assumpsisset. Hoc aūt esse verū ego cla rissime ꝓbabo in.v.pte hui⁹ opis.sermone iiij.pte.s.seqñdo doctrinā Alex. de ales in iij.par.sum.in tractatu de incarnatiōe xp̄i τ Sco.i.iij.di.vij.q.iij.dubio primo. τ Pe tri de aqla ibideʒ.τ Ric.in.iij.di.s.ar.ij.q. iiij.τ sancti Bonauēture ac Fran.de may. τ Alexandri lombardi in eadē distinctione q dicūt ꝙ etiā si adā nō peccasset xp̄s incar natus fuisset.lʒ nō moritur⁹ nec aliqđ pas surus. Hoc aūt psupposituʒ pdict⁹ doctor pro prima ꝯclusione posuit in quadā publi ca disputatiōe.in qua post nōnullas cōclu siones ꝓpositas quodlibet ad omnem que stionem in facultate theologica τ in meta physica obtulit. Taliter vo dictā ꝯclusionē formauit dicēs. Inter alias creaturas .qs deus omnipotēs de nihilo cōdere dignat⁹ est:ꝙuis eas vnica volitiōe ꝓduxerit . xp̄i tm̄ redēptoris nostri humanitatem primo τ ante omnia in esse volito produxit. Qua re haud dubiū est ꝙ si primus humane na ture parens adam in originali iusticia per stitisset.nihilominus verbum caro factum esset. In predicto autem tractatu sic i snia inquit. Uoluntas diuina prius ꝓ aliquo si gno ꝓduxit ab eterno in esse volito huma nitatem christi tanꝗ determinataʒ deo in fallibiliter vniri in vtero sacratissimo glo riose virginis:ꝙ voluerit pmittere adā pec care. Et similiter eadē diuina volūtas pro duxit in esse volito humanitatem virginis gloriose tanꝗ dei filiū ꝯcepture ꝓ aliquo signo ante permissionē lapsus primi paren tis nostri.qꝛ caro christi caro virginis est. Ergo nullo modo peccatū ipsā infecit pu rissimam virginē.cuius esset gratia mater nitatis dei pcessit permissionē ipi⁹ peccati

Ratiōe infalli bilis p destina tionis.

F Scda ratio sumitur ex correspondione et cōmensuratione beatitudinis ad gratiaʒ gratū facientē.sic arguēdo ſm predictum doctorē. Omne summe beatificandum per pōdens meritū christi ex ineffabili predestinatione est prius summe gratificādum gra ad glo ria gratum faciēte per idē meritum iuxta exigentiā summe pdestinate beatitudinis vt est cōmunis snia theologoꝝ. Sed beata

Decem corres pōdens tie gr̄e riam.

virgo maria fuit summe beatificanda ex ineffabili predestinatione diuina p meritum xpi quod pz: quia exaltata est super choros angelorum rc. Item quia ipsa sola tenet supremum gradū latitudinis beatificandorū ex merito xpi. ergo prius fuit summe gratificeāda per grām gratū facientē iuxta exigentiā sue predestinate beatutidinis. Sz si fuit in originali pctō cōcepta. nec habuit summaz grām nec summā gliaz ergo rc. Quod aūt nō habuisset summā grām ptz: qz nihil qđ pro aliquo instanti fuit in dei odio: ira r indignatione: est illi vnq̄ summe gratum quia quacūq̄ post data gratitudine semp manet ira. odiū r indignatio illi9 instātis in cōspectu diuino. Qđ vo nō habuisset summam gliam pbat. qm̄ si nō habuit tantam grām. ergo nec tantā gliam. potissime cum tali inocētie correspōdeat singularis glia r ornat9. Relinquit ergo q̄ gliosa vgo fuit a pctō originali pseruata postq̄ fuit ad summā gliam ex merito passiōis xpi ineffabiliter pelecta hec ille. Qui tertiā rōnē deducit ex debita dispositione r pportiōe corporis mystici dicēs. Certū est apud scientificos theologos q̄ xps etiā quantū ad naturā humanā est caput ecclie triumphātis r militātis. r hoc maxime. qz sicut in naturali corpe caput in cetera mēbra naturalr influit. sic xps oibus vtriusq̄ ecclie membris spūalr influit. illis oibus grām r gloriā pmerendo. Ex hac aūt catholica theologorum snīa arguo sic. In corpe naturali debite disposito r pportionato aliquod mēbrū est capiti ppinquius ad qđ primo et immediate naturalis influxus ab ipso capite descendit r p mediū cui9 cetera mēbra hmōi influentiā recipiūt. Ergo a simili pportionabilr i corpe mystico erit aliquod mēbrū xpo capiti ppinquus cui primo r immediate xps iesus spūalr influāt grāz r gloriā p cui9 mediū cetera ecclie mēbra hmōi influentiā recipiūt. Ut em̄ ait cōmentator Auerroys in pemio phys. Sicut est in naturalibus. ita suo modo in spūalibus. Hoc aūt membrū xpo capiti ppinquius in grā r glia nō est aliud nisi virgo maria in quaz primo r immediate toti9 grē q̄ est in xpo vt ait Hiero. se infudit plenitudo. ea etiā mediatrice reliqua ecclie mēbra xpi gratiā recipiūt. qz de plenitudine ei9. sicut ait Ber. capiūt vniuersi nec vlla etiā gratia de celo ad nos descendit nisi veniat p man9 marie

Rōne pportiōnis corporis mystici.

Sed si virgo maria est cōcepta in pctō originali: nullū membrū est in corpe mysticuz ecclie sic capiti pximū r imediatū. q̄ obrē maneret mōstruosum ex defectu talis mēbri. qđ patet. quia cuz xps qui est caput sit naturalr sine pctō originali conceptus. ita q̄ nō solūz illud nō cōtraxit: sed nec pōtrahere potuit. Si oīs alia humana creatura esset pcepta in pctō originali cū inter nō pōtrahere nec posse contrahere: r posse contrahere r de facto cōtrahere intermediet posse contrahere r de facto nō cōtrahere. hoc membro deficiēte nullū mēbruz esset xpo capiti pximuz r immediatū qđ primo susciperet hāc influentiā imunitatis a pctō originali r ita corp9 mysticū sit tali ppinquo mēbro careret esset mōstruosum ac si naturali corpori collūz deficeret. Concludit. ergo q̄ vt corp9 mysticū esset debite dispositū r pportionatū beata vgo q̄ sup oēm creaturaz est a xpo in gratia r glia sublimata: fuit illud mediū qđ potuit in originali pctō pcipi. r tn̄ nō fuit pceptū. Et tāto fortius hoc ipm cōcludit. si ad memoriā reuocet q̄ pdictuz caput ecclesie xps: pncipalr grām mūdicie de directo originali pctō oppositā ipsi corpori mystico influxit. qm̄ principalr pper pctm̄ originale redimēdū passus est. Ergo vgo gloriosa hanc influentiaz recepit. q̄ dr collum corporis mystici. r cōsequēter non fuit pcepta in pctō originali. Quarta rō sumitur ex rationib9 quas adducit sanctus Thomas i. iij. parte summe. q. xxvij. ar. iiij. in corpore questionis ad pbandū q̄ beata virgo fuit a veniali pctō preseruata vt esset pparata et disposita maternitati dei. Tres aūt adducit rōnes. Prima ē qz sicut honor parentū redundat in plem. ita per oppositum ignominia matris ad filiū redūdasset Scđa quia singularē affinitatē habuit ad xpm̄ qui ex ea carnē assumpsit. nō est autez cōuētio xpi ad belyal. Tertia. qz singulari modo dei filius qui est dei sapientia in ipsa habitauit. nō solū in aīa: sed etiā in vtero. In maliuolam aūt aīam nō intrabit sapiētia. nec habitabit i corpe subdito pctīs. vt ait Salomon Sap. j. ergo rc. Ex his em̄ rōnibus concludit strictius q̄ virgo maria fuit ab originali pctō preseruata. Et primo pper primam: quia maior ignominia redundaret a virgine in plem suam pper pctm̄ origīale q̄ pper pctm̄ veniale rōne maioris infectionis: turpitudinis r graue

Rōnes scti thome.

B

dinis. vt p3 ex precedentibus. Ex scda aut rō ne sic arguit. Nulla est conuersio xpi ad belyal. Sed si pctm veniale fuisset in virgine: ppter singularē affinitatē quā xps ad ipsā h3 ex quo ex ea carnem assumpsit: esset fm Thomā conuentio xpi ad belyal: ergo a fortiori non debuit originale pctm cōtrahere q2 maior secuta fuisset conuentio xpi ad belyal. Itē q2 per ipsum pctm originale fuisset p illo instanti diabolo incorporata. vt pbatū est in pcedentibus sermonib9 p veniale aūt nunq. Itē q2 originale est pctm nature: quam naturā de9 assumpsit ex virgine. veniale aūt est pctm psone quā de9 non assumpsit. Et tertia etiā rōne pariter concludit beatā virginē ab originali pctō fuisse pseruatā. sic arguēdo. In maliuolā aīam nō intrabit sapiētia: nec habitabit ī corpore subdito pctis. Sed per pctm originale aīa virginis fuisset maliuola hoc est in dei maliuolētia ⁊ indignatione ⁊ corpus eius magis subditū pctis q̄ p veniale. ergo ppter singularem inhabitationem filij dei in aīa ⁊ in corpore ipsi9 virginis: debuit oīno a pctō originali preseruari poti9 q̄ a veniali. Et his igit rōnib9 aut sanct9 Tho. nihil cōcludit aut nos lōge veri9 cōcludimus gloriosam virginē ab originali pctō fuisse preseruatā. hec ille.

Quita ratio. Qui etiā quintā rōnem sumit ex pbatione quā fecit beat9 Thomas in. iij. pte summe. q. xxvij. ar. j. probando q virgo maria fuit sanctificata in vtero materno. vbi sic dicit. De sanctificatōe virginis sc3 q fuerit in vtero matris sanctificata nihil in sacra scriptura tradit. tn̄ sicut Augu. arguit q fuerit assumpta in celis. sic ⁊ nos possum9 arguere in pposito. Et sic arguēs dicit. Ratioābiliter credit q illa q̄ genuit vnigenitū a patre plenum gratie ⁊ veritatis: maiora priuilegia gratie acceperit pre oībus alijs. Inuenimus aūt hoc sanctificatiōis priuilegiū in materno vtero q̄busdam alijs fuisse concessum. vt Hieremie cui dictum est Hiere. j. Anteq̄ exires de vulua sanctificaui te. Et Johanni baptiste. de q̄ dictum est Lu. j. Spūsctō replebit adhuc ex vtero matris sue. ergo rationabiliter creditur q beata vgo sanctificata fuit anteq̄ ex vtero nasceret. Ex hac itaq3 pbatiōe sic arguit. Rōnabiliter credit q illa q̄ genuit vnigenitum a patre plenū gratie ⁊ veritatis. maiora priuilegia gratie acceperit pre oībus alijs. Sed quibusdam alijs priuilegiū sanctificatiōis in materno vtero cōtra pctm originale legimus fuisse concessum. Ergo illa que genuit vnigenitum dei patris. contra originale peccatum maius priuilegium debuit accipere. Sed priuilegio sanctificationis in materno vtero contra originale pctm nullū est maius q̄ priuilegiū pseruationis. Ergo rōnabiliter credit q fuerit ab ipso originali pctō preseruata.

V Solutiones de sctificatiōe virginis. Nec valet fuga dicentiū q virginis sanctificatio fuit magis accelerata q̄ sanctificatio aliorū: quia fm eos fuit sanctificata p minimā morulā possibilē post cōceptionē. alij aūt tardi9. Uel q virgo maria ī sua sanctificatiōe vberiorē gratiā pre oīb9 alijs accepit. Cū semp maneret idē priuilegiū ita q priuilegiū virginis contra originale pctm nō fuisset alterius rōnis. Sed rndēdo particulariter. Primo ad illud de acceleratione dico. q si ppter cōceptiū ⁊ partū filij dei argumentatur rōnabiliter q fuerit sanctificata in materno vtero immediate post conceptionē q̄citius fuit possibile. a fortiori. si aliter opināntes intellexissent congruitatem ⁊ modum quo nos asserim9 gloriosam virginem per preseruationem fuisse redemptā. hoc ipm equidē nobiscum adduxissent: virginis innocentiā pariter sublimātes. Nec adduxissent pro icōueniēti dicēte q si esset sine pctō xcepta fuisset xpo eq̄lis vel q non indiguisset redemptione ⁊ silia que altius speculantib9 ridiculosa et valde grossa vident. Silr si duo essent incarcerati p aliquo enormi crimie parua esset sublevatio infamie vni9 p eo q ipse aliq̄ paruo tpe ante aliū esset de carcere liberatus. Cōtra illud vo de vberiori gratia in sanctificatiōe recepta respondetur. sic arguendo. Si decuit virginē a pctō originali mūdari per maiorē sanctificatiōis mūdiciā q̄ oēs alij mūdati fuerint. ⁊ hoc ppter maternā dignitatē filij dei. ergo decuit ppter eandē rōnem tāta eā mūdicia ⁊ immunitate pctī tollere quanta fuit possibile sub xpo iesu. Quia etiā quātacunq3 mūdicia ⁊ maxima puritate data in dei genitrice. condignitati xceptionis ⁊ maternitatis filij dei ad eq̄te minime potuit correspōdere. Nec valeat fuga dicentiū q p hāc opinionē derogatur legi nature a sacra scriptura cōprobate ex eo q fuit per cōcubitū cōcepta ⁊ iō debuit in originali concipi. Quia rndet q maius est derogare priori legi nature que ab ipsa

natura naturalr̄ est intēta: ⁊ a deo institu-
ta de multiplicāda ꝓle p viri ⁊ femine con
mixtionē. cui tn̄ fuit derogatū qn̄ btā v̄go
suū ꝯcepit filiū: quē nō de viro sed de spū
sctō concepit: q̄ꝫ derogare in conceptione
eiusdē v̄ginis secūde legi q̄ est lex pcti q̄ a
natura nō est naturalr̄ intenta. Illuꝫ ergo
qui derogauit prime legi nature innocen-
tie in conceptione filij sui ꝓpter maiorem
eiusdē vnigeniti sui honorē ⁊ mundiciam
ampliorē. decuit etiā derogare secūde legi
nature peccatricis ꝓpter ipsius filij ⁊ spon
se sue remouēdam vituperationem: puri-
tatisq̄ꝫ materne ꝯseruationē. atq̄ꝫ vtriusq̄ꝫ
commendationem.

Pars tertia huius s̄monis que dicit̄ d̄
monstrationis.

m Ultis alijs miraculis et maxi-
mis signis oīpotēs deus geni
tricis sue innocētia declarauit
de q̄bus aliq̄ inferi⁹ annotabi-
mus. Licꝫ em̄ veritas verborū adminicul'
nō indigeat. l. f. C. si minor ab her. se absti.
tn̄ q2 magis mouēt facta q̄ꝫ v̄ba. vt notat̄
in. l. de q̄bus. ff. de legi. ⁊ in. l. ea. que. ff. de
ꝯtrahen. emp. ⁊ res magis declarat̄ ⁊ cogno-
scit̄ occulta experiētia q̄ꝫ doctrina. §. fi. in-
sti. de gradi. ⁊. l. ptor. §. mancipatus. ff. de
col. bono. Aliqua alia miracula a deo fctā
subnectā. Quapropter si deuoti imaculate
cōceptionis decipiūtur. nō nisi a deo deci-
piunt̄. cū sub titulo cōceptiōis matris ei⁹
talia fiant ⁊ facta sunt ꝓdigia q̄ a solo deo
fieri potuerūt. Quia v̄o deus nullū potest
decipe. ideo nullus in veneratione conce-
Miraculum primū ptiōis btē v̄ginis pōt errare. Unū autē
miraculū in ciuitate mediolani anno p̄te
rito accidit. Nā cū p̄dicator quidā ꝯ imma
culatā v̄ginis ꝯceptionē predicasset ⁊ post
p̄dicationē poni fecisset tabulā quandam
in loco in quo p̄dicauerit. in q̄ tabula scri-
pte erant auctēs quedā cōtra virginis cō-
ceptionē. Casu interfuit vnus cōceptionis
btē virginis deuotus qui timēs tali predi
catione ac tabelle ad murū affixione mul-
tos a deuotiōe imaculate cōceptionis ma
tris dei posse auerti. recogitansq̄ꝫ qualiter
huic incōuenienti valeret obuiare. Tandeꝫ
proposuit in aīo suo describi atq̄ꝫ depingi
facere sup portā dom⁹ sue nōnullos docto
res cum dictis suis btē v̄ginis immacula-
tā cōceptionē cōmēdantibus. simul cū mi
raculo contra illū predicatorē facto qui vt
legit̄ postq̄ꝫ ꝯ btē virginis cōceptionē pre
dicauit de pulpito descēdēs statim adue
niēte lupo terribili suffocat⁹ est. Hoc autē
ꝓpositū cū p aliqd̄ tps implere distulisset:
egritudine maxima infirmat⁹ est. Cum v̄o
nullis medicorū remedijs sanitatē recupa-
re se posse conspiceret: excogitare cepit q̄
forte btā virgo ꝓpter ꝓpositi sui dilatiōe
indignata. hāc sibi infirmitatē euenire fe-
cisset. Un̄ ꝯtinuo illi deuouit q̄ si ipm̄ de
p̄dicta infirmitate liberaret. ipsas auctēs
describi atq̄ꝫ doctores qui illas edidere de
pingi cuꝫ predicto lupi miraculo faceret.
Quo emisso atq̄ꝫ cōpleto voto ab ipa infir
mitate sine medicinarū remedijs liberatus
est. qd̄ miraculū ipse mihi ore ꝓprio enar-
rauit. cui⁹ etiā rei testimoniuꝫ mihi phibuit
aromatarius qui illi ante emissum votum
in p̄dicta infirmitate medicinas exhibuit
Aliud quoq̄ꝫ indiciū sue innocētie btā vir- Scdm
go a q̄ttuordecim annis infra demonstra-
uit. Nā cū reuerendū patrē fratrē Bernar-
dinū de caymis ordinis nostri summ⁹ pō-
tifex Sixtus. iiij. ad hispaniarū regem pro
q̄busdā reb⁹ valde ipoitātib⁹ atq̄ꝫ xpiani-
tatis bonū cōcernētib⁹ destinasset. ipseq̄ꝫ
ab ipso rege quicq̄d p̄dict⁹ summ⁹ pōtifex
petebat obtinuisset. ab hispanijs romam
ꝓgere volēs. cū Mediolā eēt vni ex ei⁹ so-
cijs ad terrā sctāꝫ supiorū obediētia ꝓfectu
ro q̄ lr̄as regis predicti summo pōtifici di-
rectas in custodia habebat. p̄dictus frater
Bernardin⁹ imposuit vt oēs litteras alteri
suo socio assignaret. Ille v̄o cum multas
lr̄as ab hispaniarū ptibus delatas in vno
panniculo ligatas haberet eas fidelr̄ alte
ri socio ei⁹ cōsignauit. oblit⁹ q̄ lr̄as a qui
bus totū negocij pōdus depēdebat in qui
busdā corpalib⁹ reposuerat. vn̄ eas hiero-
solymā prec ur⁹ asportauit. Cū igit̄ pater
frat̄ Bernardin⁹ Romā ꝓfectus esset cre-
dēs q̄ illas lr̄as socius eius haberet ⁊ ad
summi pōtificꝫ p̄ntiā accedere deberet: vo
lēs p̄dictas lr̄as preparare vt eas summo
pontifici posset p̄ntare. Reuolutis oībus
lr̄is quas eius socius habebat: inuenit il-
las deesse. sine q̄bus corā summo pontifice
eius indignationē timēs non audebat ap
parere. ꝓpter qd̄ multū incepit affligi: ne
sciēs qd̄ de ipsis lr̄is factum esset. Ego v̄o
qui simul cū illo romā perrexeram pro con
firmatiōe nostri officij ꝯceptiōis virginis
gloriose impetrāda deuoui eideꝫ pijssime

virgini φ si gratam nobis habere faceret a predicto summo pontifice audientiã lrãsq; predictas repiri. tres ad gliam imaculate conceptiõis sue smones componerē. q emisso voto stati summ9 pontifex nos vocari pcepit atq; alacri vultu et valde iocũda facie gratissimã nobis audiētiã dedit ipsumq; prem fratrē Bernardinũ ne de amissione lrarũ affligeref: hortat9 est dicēs. φ ita crederet verbis suis sicut lrīs ipis credidisset. Sz qđ mirabili9 est pcurante ipa bñdicta virgine socius pdicti pris fratris Bernardini q abstulerat ipsas lrãs anteq; in portu venetiarũ nauem nauigatur9 ascēderet: reuolēs pdicta corpalia ipasq; lrãs reperiēs eas statim predicto pri fratri Bernardino romã trãsmisit: q eas ad cõfirmationē sue fidelissime legatiõis pfato summo põtifici pñtauit.

Tertiũ In terra etiã modoetie tpe pestis quidã hñs vlcus morbosũ. beatã virginem rogauit vt ad gliã sue sctissime pceptiõis eũ liberaret. qua in sero emissa inuocatiõe mane sequēti se liberũ repperit.

Quartum. In ciuitate q5 laude dũ quedã mulier mat vnius fratris nostri grauissima infirmitate laboraret. illi modo imaculate conceptioni btē virginis se deuonēs liberata est. Econtra vero pra innocētiã suã psequētes ipa virgo bñdicta multiplr īdignationē suã demonstrauit.

R Nã in qdã terra italie dũ quidã religiosus p pceptionē btē virginis predicaret: dixit. Rogo virginem mariã vt de veritate a me pdicata aliquã faciat demõstrationē. statimq; b dicto vna pte fundi pulpiti sup quo erat cadēte ipe deorsum corruens vsq; ad cingulũ pãnis suis oĩbus desup remanētib9 cũ esset sine femoralibus et antiphona toti pplo ludibriũ fuit. Sicq; btã virgo aduersariũ suũ confudit.

Imisoriũ sat] In ciuitate q5 Mãtue tpe illustris marchionis dñi. Ludouici aut pñtis dñi marchionis quidam religiosus cõfessor pdicti marchionis rogauit ipm vt festum cõceptionis btē virginis de libro festorũ que obfuanf in illa ciuitate faceret deleri. Cui ille rñdit se b facere nolle. q2 b festũ erat a suis pdecessoribus institutũ. Tũc ille cõfessor rogauit eũ vt ipm pmitteret dictũ festũ cãcellare. quo ex tedio pmittēte. ille pfessor cãcellato conceptiõis festo ad suũ reuersus monasteriũ mortu9 est sine lingua. meruit eñ illam linguã amittere qua btē virginis cõceptionem psumpsit īpugnare. p q eñ quis delinqt p

Miracula p impugnãtes pceptionem.

ea et puniri debet. Sap. xi. et Exo. xxi. et notat i. l. ex facto. §. iulianus. ff. de vul. et pu. l. heres. ff. de his qb9 vt indignis. et in. l. fi. C. de accu. et in. l. si cui. ff. eodē. et p glo. in l si fugitiui C. de ser. fu. In ciuitate etiam Medioli qdã notarius et ciuis mediolanensis dñs Petrus Antoni9 de bernardis. q erat pñus opinioni de immaculata pceptione btē virginis taliter φ habebat exosũ officiũ pceptiõis p romanã ecclesiã apprbatũ nec volebat audire predicationes de pceptiõe eiusdē virginis. ac reprehendebat eos qui tenebãt hanc opinionē. vel ieiunabãt vigilia pceptiõis. aut festum eius celebrabant ac obfuabant. et in hac opinione sua cõtra pceptionē pseuerauit ãnis. xiiij. et plus. Vñ cũ quidã eius filius: q postea fact9 est religiosus ordinis heremitarũ scti Augusti. de obseruantia: existens adhuc secularis scripsisset sup vnũ librũ eplarũ scti Hiero. quandã salutationē btē virginis predicatã Medioli a pre fratre Antonio de versellis ordinis minorũ. in qua bñdicta virgo Maria sine culpa originalis pcti fuisse laudaf. Ipse dñs Petrus pdict9 cancellauit predicta verba. et scripsit ibidem auctem pria scti Thome de aqno et vnã auctē scti Ambrosii q videf contra conceptionē btē virginis atq; reprehēdit filiũ suũ q2 predictã salutationē scripsisset. Perseuerãte aũt eo in hac sua ptinacia: accidit sibi i estate proxime pterita talis visio noctis tpe. Nã videbaf ei φ esset in ecclesia scti Angeli fratrũ minorũ de obfuantia apud Mediolanũ φq; staret ppe vas in quo est aq bñdicta iuxa portã maiorē eccle. in quo loco cum oraret: apparuit btã virgo maria in ipa ecclesia. q veniebat a manu dextra cappelle scti Bernardini site in ipsa eccla. et ibat versus eũ. et ipse notari9 genibus flexis pstratus in terrã adorauit beatã virginē etiã inclinãdo caput cũ ei appropinquasset: putãs φ eũ deberet respicere. Sed ipa ostendēs faciē turbatam reuoluit caput suum. et noluit ipm respicere statimq; disparuit. Unde et ipse ad se reuersus in magno dolore remansit. et totus desolatus et in ipsa nocte amplius non potuit dormire. cogitando et recogitando causam quare beata virgo ei apparuerat cuius facie sic turbata. et noluerat eum respicere. maxime autem mirabatur. quia alia vice cum ipe adhuc esset etatis tredecim vel quattuordecim annorum

⁊ ieiunasset septē annis ɔtinuis dies ipsi⁹ dñe in pane ⁊ aqua semel in omi bebdomada. nunq̄ frāges ieiunium ex infirmitate vel alia causa. sibi apparuerat ipa ꝟgo benedicta. ⁊ cū ipe illi magnā fecisset reuerentiā. ipa quoqꝫ iocunda ⁊ hilari facie eū respiciēs versus eū fecit inclinationē capitis sui. Cū igit dict⁹ notarius ex p̄dicta scda visiōe sic ɔ̄tia p̄ie esset valde afflict⁹. accidit ꝙ in aduētu p̄terito cū p̄dicaret Mediol. reuerēd⁹ pater frater Bernardinus feltrinus ordinis minoꝝ. ⁊ multa diceret in laudem cōceptionis beate ꝟginis. ⁊ exprobraret illam ptinaciter impugnātes: ipe notarius interfuit p̄dicationi. Un̄ inspiratus a deo cepit timere ꝙ p̄dicta visio terribilis ei a beata ꝟgine fuisset demōstrata: q: suaꝫ cōceptionē impugnabat. Un̄ deuote eā rogauit: ꝙ si verum erat ꝙ ipsa esset cōcepta sine originali pctō. in visione aliquā ei face ret hr̄e cōsolationē ⁊ ipe renūciaret opinioni cōtrarie: ⁊ cācellaret illā postillā autoritatis sancti Thome ⁊c. ⁊ reaptaret in li. p̄dicto epistolarū scti Hiero. illam salutationē cācellatā. Qua facta inuocatiōe in breui habuit de nocte hanc visioneꝫ. Videbat em̄ sibi ꝙ esset in platea sancti Ambrosij. q̄ est iuxta ecclīaꝫ sancti Frācisci. i qua ecclesia ē cappella imaculate ɔceptionis btē ꝟginis marie. Et ecce in aere parū distāte a terra apparuit dulcis Jesus fili⁹ bn̄dict⁹ virginis gloriose. magna comitiua sociat⁹ eratqꝫ relucētior sole: atqꝫ in manib⁹ suis habebat magnā copiā floꝝ cādidissimorū ⁊ redolentiū atqꝫ mirabiliter fragrantiuꝫ multeqꝫ gētes adesse videbant ab eo petētes vt de p̄dictis floribus tā fragrātibus ⁊ odoriferis eis porrigeret. Un̄ ⁊ ipse notarius ei dixit. O dulcissime iesu xp̄e placeat vobis ⁊ mihi porrigere de dictis florib⁹. et ipse benignissim⁹ iesus appropinquans ei ⁊ extendens brachiū suū porrexit illi de dictis florib⁹ manu sua quasi ꝓpe faciē suaꝫ extendēs. Quo actu ipse notarius ad se reuersus grās immēsas egit domino nostro iesu xp̄o. ⁊ tot⁹ remāsit ɔsolatus. statimqꝫ facto mane cancellauit dictas autoritates scriptas ɔtra gloriose virginis ɔceptionē ⁊ renouauit p̄dictā salutationē i p̄dicto libro quā etiā ab eodē die vsqꝫ nunc i sero dicit ante dormitionē. ⁊ quotidie dicere ꝓposuit. ⁊ in scriptis redegit predictas visiones. ⁊ manu ꝓpria scripsit ⁊ subscripsit i testimonium veritatis. ⁊ opinioni quā prius habuerat contra conceptionem immaculatam intemerate virginis totaliter renūciauit cui⁹ litteras in. m. cccc. xc. j. ac die p̄mo februarij ꝓpria eius manu factas apud me habeo autēticas. q̄s ipsemet mihi detulit ⁊ iurauit ita esse veritatē. Aliud q̄s indiciū sue innocētie demōstratiuū beata ꝟgo ondit. Nā cū vigleuani anno pn̄ti deberet fieri disputatio de ɔceptiōe btē ꝟgis vnus bachalarius ordinis cuiusdā q ibidē conuenerat ⁊ tenuerat vsqꝫ ad illō tp̄s opinionē ɔ̄triā imaculate ɔceptioni meritis ipsi⁹ btē virginis illumiat⁹ a deo corā fratrib⁹ nr̄is renūciauit opinioni sue ꝓmisitqꝫ se de cetero crediturū ipam bn̄dictaꝫ virginē sine originali pctō fuisse ɔceptā. Hoc aūt ɔfiteri nolūt quidam in opinione sua indurati Un̄ cū in quadā ciuitate italie ordinis eoꝝ institutor. vt cōiter ab eis tenet: sit sepult⁹ quadā die in illo monasterio fratribus ex more āte tumbā sepulture quādā antiphonā canētib⁹ q̄ incipit. Magne pr̄ ⁊c. Audita est vox de tūba dicēs. Neqꝫ ego pr̄ neqꝫ vos filij. Que verba lꝫa q̄busdā interp̄tata sint ꝙ hoc ideo diceret ille sctūs. q: fratres qui habitabant in illo cōuentu non obseruabant ordinata per ipsum institutorem. alij ꝟo dicūt ꝙ i illa tūba nō est corp⁹ ipsi⁹ sancti: sed vnius religiosi alterius ordinis ⁊ ideo vox illi⁹ dixit. Neqꝫ ego pr̄ ⁊ reliqua tn̄ alij ⁊ forte meli⁹ opinant ꝙ hoc iō dixit ille sanct⁹: quia cū ipe fuerit deuotissimus ɔceptionis mr̄is dei ipsi eā impugnare nitebant. ⁊ iō bn̄ dixit. Neqꝫ ego pr̄. s. vester sum. neqꝫ vos filij. s. mei estis. q. d. sicut iudeis dixit xp̄s Johā. viij. ca. Si filij abrae estis. opa abrae facite. sic ⁊ vos. si filij mei esse vultis deuotionē meam erga immaculatam virginem mariam tenete. vt non sitis de illis de quibus sanct⁹ Ambrosius in quadā homelia inquit. Radix sancta ⁊ firmi inutiles ⁊c. vt etiā non sitis de illis q̄s sanctus Johannes baptista Lu. iij. appellat genimina viperaruꝫ. q̄ materna viscera crudeliter rodunt. In candiana etiaꝫ insula. vt mihi retulit vnus frater noster qui tunc ibi aderat: cum vnus deuot⁹ frater minor de immaculata virginis ɔceptiōe p̄dicasset. quidam visitator alteri⁹ ordinis post prandiū fecit p̄dicatiōis signū pulsari. Et ɔgregato populo cepit p̄dicare ɔtra beate virginis cōceptionē. q̄d indigne ferēs illa

strissimus dux candie deuotissimus beate virginis. q̄ sermoni p̄sens erat. p̄cepit illi vi sitatori vt statim de pulpito descēderet ꝛ si leret sub pena indignatiōis excellētissime dn̄ationis venetiarū. Ille igit̄ coactus descēdere valde indignat⁹. misit q̄sdam cōclusiones fratri illi nr̄o predicatori. iactans se eas velle cōtra eū disputare. Quas ille frat̄ aspiciens inuenit in tribus locis falsas in grāmatica. vn̄ illi respōdit ꝙ prius iret ad scholā puerorū: ꝛ postea posset ire ad disputationē theologorū. ꝛ ꝙ pri⁹ curaret caput prisciani qd̄ ipe fregerat: q̄ p̄sumeret ipugnare argumēta Scoti. Btā tn̄ virgo temeritatē suā cōfundere etiā aliter voluit. Naȝ infra paucos dies: post ip̄m excessuȝ dictus visitator suis fratrib⁹ oibus in seditionē ꝯ eū ꝯuersis. necesse habuit effugere latēter de monasterio suo timens incarcerari. vel forte etiā peius tractari ab eis. vn̄ ad monasteriū nr̄m supplex venit rogans fratres nr̄os vt eū occultatum tenere dignarent̄ in monasterio: donec nauigiū securū trāsfretādi inueniret. Cui⁹ ꝯteruiā nō attēdētes p̄dicti fratres: sȝ bonū p malo ƀm apl'i cōsiliū ad Rom. xij. reddētes eū in monasterio suo charitatiue quoad voluit tenuerūt. In firmana etiā ciuitate dū quidam p̄dicator ꝯ btē virginis ꝯceptioneȝ p̄dicare cepisset. subito sanguis cuȝ magno ipetu de ore ei⁹ effluere cepit: ita ꝙ nūq̄ inceptū sermonē ꝓsequi potuit. Sȝ forte aliq̄s ꝯtra me īdignabit̄. q: talia ad imaculate virginis defensionē miracula facta conscripsi. Cui ego rn̄deo ꝙ dū btā virgo illa fecit: toti mūdo laudabilr̄ intimāda mōstrauit. Ego tn̄ in hoc ope neminē spālr̄ noiaui. Vn̄ si quis mihi irasci voluerit ꝛ recalcitrare verificabit̄ de eo illud qd̄ inq̄t. b. Diero. ad Nepotianum dicēs. Neminem spāliter sermo me⁹ pulsa-
M uit. generalit̄ de vitijs disputatio est. Qui igit̄ mihi irasci voluerit: prius ipse de se ꝙ talis sit cōfitebit̄. hec ille. Talis nāq̄ murmurator ostēdet se esse de illis aduersarijs btē virginis. de quorū obstinatiōe ƀ tractat̄ Inq̄t em̄ moral. Cato in suis documentis. Cōscius ipe sibi de se putat oīa dici. Talis q̄ȝ faciet sicut equus q̄ hȝ clauū firū in carne qui subito vt tangit̄ in illo recalcitrat. Ego tn̄ eorū murmurationē ꝑuipēdo. Nā si oēs impugnatores beatissime virginis cōtra me verbis ac factis insurgerēt. confiderē in illo qui defensoribus sue matris inquit illud. ij. Parali. xx. Nolite timere nec paueatis hanc multitudinē. Non em̄ est vestra pugna sed dei. Et ꝓpterea ipsorū detractionem atq̄ susurrationem nō timeo nec curo de eorū scriptis me impugnantib⁹: q: nec curabat saluator noster de murmurationibus aut scandalis phariseorū. Et ideo aliqui p̄dicatores fallunt̄ qui dimittunt p̄dicare de ꝯceptione btē virginis. maxime ī die sue solēnitatis. timētes aliq̄s p̄dicte ꝯceptiōis aduersarios aduersuȝ se ꝯcitari. Bon⁹ nāq̄ ac fidelis seru⁹ nō debet a laudib⁹ dn̄i ac dn̄e sue desister̄. lȝ aliquos videat de p̄dictis laudib⁹ īdignationē hr̄e. Ideo vt intellexi eū suprascript⁹ pr̄ frater Bernardin⁹ feltrin⁹ p̄fato respectu non soleret p̄dicare de ꝯceptione virginis benedicte: quadā vigilia ꝯceptionis iterrogauit eū venerand⁹ pr̄ frater xixt⁹ de Mlo ordinis nr̄i. d̄ quo vellet in crastino p̄dicare. Cui ille rn̄dit. ꝙ p̄dicare nolebat de ꝯceptiōe rōne p̄dicta. sed aliq̄ alia ad btē virginis gl'iam intēdebat dicere. Predict⁹ aūt pr̄ eū hortat⁹ est vt de imaculate virgis ꝯceptiōe p̄dicaret ꝛ matrē dei quātū digne poterat laudaret: nec a laude dn̄e nr̄e ꝓpter talium murmurantiū indignatiōem deniteret. De talib⁹ em̄ qui ex maliuolētia vel obstinatione scādalizant̄ dici pōt illud qd̄ d̄ phariseis qui de verbis xp̄i scandalizabant̄. dixit ipe dominus discipulis suis Mat. xv. c. Sinite illos. Ceci sunt ꝛ duces cecorū. Quapropter p̄fatus pr̄ frater Bernardin⁹ isti⁹ scti viri q̄ in vita ꝛ ī morte miraculis claruit p̄suasione ꝯfortat⁹. postea semp de ipa cōceptiōe predicauit: credens hāc esse beatissime virginis voluntateȝ: q̄ ad hoc insinuandū sue cōceptiōis deuotis multas gr̄as elargit̄. Nā ipe Blāchorū cū mediolani esset maxima pestis. fecerunt mediolanēses votū btē virgini. ꝙ si eos liberaret: festū sue imaculate cōceptiōis celebraret. Quo emisso voto a dicta peste liberati sūt. Intellexi etiaȝ ꝙ prim⁹ dux mediolāi tā p̄clarū cōsecut⁹ ē dn̄iū. q: ad hortationem magri. Petri de candia: qui postea fuit summus pontifex deuotionē p̄cipuaȝ semp habuit cōceptiōi btē virginis mr̄is dei: quā deuote sepius ꝑ scītissimā suā cōceptionē inuocabat. Credo etiā predictuȝ Sixtum. iiij. ad summi apostolat⁹ apicē ꝑuectū. q: quotidie ad vesperas ꝛ matutinū de imaculata virgīs cōceptiōe cōmemorationē faciebat. quā deuotioneȝ

ertā in pōtificatu semp vt itellexi obseruas
uit. Nouissime vo aliud innocētie sue stu
pendū indiciū glīosa vgo maria demōstra
uit. Nā cū serenissim⁹ rex hispāiaꝝ p mul
tos ānos elaborasset p captiōe inclyte ⁊ i
expugnabilis vrbis granate. tandē ad pu
rissime vginis adiutoriū cōfugiēs deuote
De rege hispāie — vouit cū serenissima ꝯsorte sua regina ꝙ si
eis de pdicta vrbe victoriā pstaret pmū ci
uitatꝫ illi⁹ templū ad honores sue imacula
te cōceptiōis dedicari faceret atqꝫ ꝯsecrari
quo facto voto: glīosam de ipa ciuitate vi
ctoriā vgo illis intemerata cōcessit. vn̄ in
pfata vrbe solēniter intrātes cum magno
epoꝝ nūero. suorūqꝫ pcerū atqꝫ militū po
tēti exercitu votū pdictū ptin⁹ cōpleuerūt
Animent ergo oēs xpiani pncipes ad co
lendā imaculatā mris dei cōceptione atqꝫ
ipi⁹ festiuitatē iubeāt i oī potētie sue dnio
solēniter celebrari. Si qs em̄ aliquā a pdi
O — cta vgine grām desiderat obtinere. illā ad
cōceptiōis sue reuerētiā studeat flagitare.
Hoc nāqꝫ nouissimo mundi tpe dignabit
bndicta vgo vniuerso orbi puritatem atqꝫ
innocētiā suā demōstrare. rebelles suos p
sternēs: ⁊ sue cōceptiōis deuotos exaltans
magnifice. Sicut fec. Alexādro nequā ma
gno theologo: cui rebelli ⁊ ꝯtro imaculate
De alexandro de ales — cōceptiōis ipa bndicta vgo indignationez
suā demonstrauit. Sili modo q etiā demō
strauit Alexandro de ales vn̄ etiā ipm con
uertit. Quapropter predictus doctor cōpo
suit pulcherrimū smonem de conceptione
mris dei. accipiēdo p themate illud Cañ.
iiij. Tota pulchra es ⁊c. in q sic dicit. Festū
cōceptiōis btē marie consecrate vginis ho
norat ppt reuelationē q facta fuit abbati
Helsino vt talē diē q signanter fuit sibi ex
pressa celebrari faceret ad honorē vgis ma
tris dei sub interminatiōe mortꝫ sibi infli
gēde. Cuz g reuelatio facta illi sctō abbati
nō debeat discredi. sicut nec reuelationes
antiqs pribus facte: pie credendū est ꝙ iu
xta dictā reuelationē pfata solēnitas debe
at celebrari. Ad qd stimulamur. qr natiui
tas btē vginis celebrat ppt reuelationem
cuidā solitario factā qre ergo cōceptio non
debeat celebrari iuxta reuelotionē illi sctō
abbati factaz. Ego igitur doceo ⁊ assero et
credo illos esse comēdādos q pie ⁊ deuote
festū cōceptiōis celebrādū dixerūt. Et hoc
pcipue. Nā cū magister theologie existens
in scholis publice contrariū docerē. ⁊ isto
die sicut in alijs dieb⁹ officium doctoris in
scholis exercere vellē: teste sole iusticie: ar
ripuit me tā repētinus morb⁹ ꝙ codez die
⁊ ānis singulis me excecauit. ita ꝙ tali die
cōceptionis officiū magisterij exercere nū
ꝙ valui. vn̄ auditores cōsocij mei estiman
tes istū morbū euenire mihi qr impugnas
bā festū cōceptionis me corripuerūt ⁊ sanū
cōsiliū habui ab eisdē vt de illo festo crede
rē ꝯtriū. ac illud festū celebrandū ānuatim
forte sentirē. Et hoc doceo faciēdū. ⁊ h asse
ro. hec ille. Ego aūt dicere possuz cū beato
Augu. in smone de assumptiōe btē vginis
in q postqꝫ rōnib⁹ pijs ⁊ catholicis pbauit
corp⁹ btē virginis nō fuisse corruptū nec a
vmib⁹ corrosuz. sꝫ simul cū aīa resuscitatuz
⁊ glificatū ait. Tibi ago grās xpe. qr de san
cta vgine mre tua nisi qd piū est ac dignuz
visum est sentire non potui. Ut em̄ dicit
Petrus aureoli vbi. s. eadē dici pñt in pre
senti qstiōe. imo oīa argumēta q fec. Aug.
ad pbandū ꝙ incōueniēs fuisset btē vgi
nis corp⁹ in putredinē vti. mlto magis cō
cludūt incōueniētissimū fuisse ei⁹ aīaz pctī — Nō deuit cor pus vir gīs icīs nerari
stercorib⁹ sordidari ⁊ putrefieri. Inter alia
autē fundamēta pōt adduci illud qd idem
Aug. vbi. s. inqt dū ait. De maria credēdū
nō videt nec estimabile illud cui⁹ estima
tionem pcul pellit inestimabile munus qd
accepit. Super qbus vbis arguit Petrus
aureoli vbi. s. di. Sed certū est ꝙ mrnitas
dei causalitas ois grē pncipatio diuise pacꝫ
charitatꝫ ⁊ amicitie repellit estimationem
ois pctī. Inestimabile ei est pncipium ami
citie esse filiā odij. pncipiū charitatis ⁊ pa
cis esse filiaz ire matrē dei esse seruaz pctī.
Ergo hoc oino esse nō debuit sm vba Au
gu. hec ille. Non em̄ cōgruū fuit deo redē
ptionē hūani generis malo inchoare pnci
pio q tā bono debebat pagi exitu Ad quod
facit. c. pncipatus. j. q. j. ⁊ qd notat glo: in
auf. vt iudi. sine quoquo suf. §. cogitatio. — De bo noitio
col. ij. per textū ibi. Facit etiā ad pdicta ꝙ
initiū est spectandū. L. iij. §. scio. ff. d mino
l. si pcuratorē i pn. ff. mā. ⁊ l. si id qd. §. si fi
lius. ff. pro socio. et. l. pomponius. la. ij. ff.
de nego. gest. Multū em̄ valet bonū initiū
et bona fides in principio. l. quid ergo. in
princi. ff. de his qui no. infa. l. j. et. ij. C. de
longi tempo. prescrip. et. §. si quis a nō do
mino. insti. de rerū diui. ⁊. c. fi. de prescrip.
Ex quibus omnibus patet ꝙ inconueniens
fuisset matrem dei habere maluz initium

In pdicto etiā loco pdict⁹ doctoꝛ arguit sic. Si:vt ait Hiero.ad Eustochiū: oīs hono: īpensus matri redundat in filiū: ꝙ silr dicendū est de vitupio. Or ad quē spectat cōmodū:spectat ꝛ incōmodū.l.ꝫm naturā ff.de re.iur.ꝛ.l.si non fuerint.§.ita coiri.ff. pro socio.Cū igit turpitudo originalis peccati summe repugnet filio non videt bene honorare xp̄m in mr̄e ꝙ dicit in ea originale pctm̄ fuisse.ꝫ ille. Et maxime cuꝫ ipsa dei mater.vt.s.patuit:fuerit fabricata a filio suo ꝙ fabricat mundissima ꝛ purissima Sicut ꝙ ignis nūꝙ fuit sine calore: nec aq aliqn̄ fuit sine humore:.ita et btā dei genitrix nunꝙ fuit sine innocentia ꝛ puritate. suiꝙ filij gratia ꝛ amore. Matrē igit dei infamari ꝛ vituperari nemo dꝫ supportare nam etiā fideles ac boni canes cōtra auferentes bona dn̄oꝝ suoꝝ solent latrare. Frabidi ꝟo canes etiā dominum ac dominam suā q̄rūt mordere. Cū ergo ꝫm iura licitum sit defendere.vasallum ꝛ seruū.l.sed si vn⁹ §.seruus me⁹.ff.de iniu.Item famulū conductū.l.ij.ff.de vsu.ꝛ habi.Item filio spurio defendere patrē suū.ꝫm Bal.in.l.cum acutissimi.C.de fidei com.imo etiā licitum est defendere inimicū si eis vis inferat.ꝫm Bal.in.l.vt vim.ff.de iusti.ꝛ iu.Item aīal ppriū.iuxta notata in.l.s.§.vim.ff.de vi.ꝛ vi.ar.imo etiā inter aīalia bruta licita est defensio.l.s.§.cuꝫ arietes.ff.si qua.pau.fe. di. Erubescere pfecto debēt beate virginis impugnatores ꝙ sint spurijs ꝛ aīalib⁹ brutis deteriores cum nō solū eā nō defendāt sed vituperare conant.ꝙ si eā defendere nolunt.saltem ori suo silentiū imponāt.vt ea que legūt ꝛ nō recte intelligūt.alijs contra matrē dei exponere nō presumāt. Ipsi em̄ scripta tm̄ discurrūt eoꝝ autē cōtenta propter frigiditatē stomachi nō bene digerūt vt de quibusdā sillibus inq̄t Cyn⁹ in.l.imperiū.ff.de iuris.om.iu. Ego ꝟo vt p̄sentē ꝫmonē cōcludam:ꝛ detrahentiū machinationib⁹ obuiare queā:qui laudātes beate virginis conceptionē appellant somniatores vel somnia recitātes:ac deprauantes scripturas diuinas seu falsificantes sctōꝝ dicta vel coꝝ autoritatib⁹ abutentes vel mēdacia fingentes.dico ꝙ ipsi alijs imponunt qd̄ forte ipsi facere consueuerūt. Sicut quidam scholaris strabo erat tpe quo ego legali studio operam dabā in ciuitate papiensi qui cū videbat aliquē sibi contumelias dicere volētē.timēs ne ei improperares improperaret p esset strabo stati ei dicebat. Tu es macu⁹ vn⁹ strabo:ꝙuis ille rectos ꝛ pulchros ha latā cō beret oclos. De talib⁹ aūt verificat illō qd̄ ceptio ponit Salomō Eccl's.x.di. Stultus in via nem. sua ambulans: cū ip̄e sit insipiens oēs stultos existimat. Et Seneca in li.de moribus dicit.hoc hꝫ oīs affect⁹ vt i quo ip̄e insanit. ceteros putet insanire. Et Augusti. sup p̄s cxviij.ꝫmone.xj.ait Hō malus suspicatur in alio qd̄ sentit in seipso. Sciāt ergo oēs ꝙ ea que in hoc ope scripsi aut ipse ex originalibus libris extraxi.aut ab alijs autorib⁹ sic allegata trāscripsi. Miracula ꝟo ꝫ posita aut ipse oculis pprijs vidi:aut a fidedignis narratata vl' descripta recitaui:q quidē vera miracula nō potuerūt p diabolicā artē fieri.vt patuit.s.ꝫmōe.vij.pte.ꝙ: vn̄ appet malignitas impugnātiū innocentiam genitricis dei.qui dicūt pdicta miracula et pdigia fecisse diabolū. O insipientia maxima. Quis em̄ sapiens credere poterit ꝙ diabol⁹ miracula faceret ad ꝟginis gl'iam quā semp habuit in capitalē inimicam. Non em̄ p̄sumendū est quē debere extolli ac laudari a capitali inimico.imo potius deprimi ꝛ vituperari. Et propterea leges reprobant testimoniū similiuꝫ.l.testiū ff.de testibus. Tales obstinati in vituperatiōe ꝟginis.nec autoritatib⁹ nec rōnibus nec quibusuis miraculis credūt. Unde licꝫ de bonis xp̄ianis credētibus miraculis factis p cōceptione imaculate ꝟginis verificent illa ꝟba.p̄s q̄bus inq̄t deo. Testimonia tua credibilia facta sūt nimis. de ipsis tm̄ non verificat. Sed ꝫ pdixerat idē p̄s. ꝙ etiā ait deo. Nunquid cognoscent in tenebris mirabilia tua.et iudicia tua in terra obliuionis.q.d.nō. Isti em̄ sunt siles phariseis qui de xp̄o male dicebant.licꝫ eū viderēt miracula facientē.ꝛ demonia eijcientē.vnde ꝛ dicebāt. In beelzebub p̄ncipe demonioꝝ eicit demonia. Mat.xij.ꝛ Marci.iij. Similr ceco nato dicenti eis de xp̄o ꝙ eū illuminauerat.ipsi respōderūt vt habetur Iohan.ix. Nos scimus q: hic homo pctōr est. Et sic ex obstinatiōe sua nolebant credere miraculis xp̄i.isti ꝟo nescio vtrum peiores sint:nolūt credere nec xp̄i pdigijs nec immaculate matris eius. immo vt obstinationē suam defendant dicūt ꝙ beata ꝟgo non indiget nostris laudibus et ideo nō curat ꝙ a nobis de innocentia laudet

Defendere licet.

Exprobrat nō credens

O maligna locutio qua induci pñt hoĩes ad blasphemãdã dei genitricẽ. Ex hoc em̃ arguẽt dicentes. Si nr̃e laudes nõ sunt ei grate. ergo nec blasphemie ei multũ displicent. O ꝟsuta demonis fallacia q̃ hos in tanta mẽtis obduratiõe ꝑduxit vt nec hominũ ꝟbis nec diuinis credãt. nec iudicia deformidẽt. ex quo demõstrãt ꝙ sapiẽtes nõ sunt. Si em̃ saperẽt: ꝟificaret de ipis illud poeticũ. Casus dementis correctio fit sapiẽtis. Cognoscerẽt nãqꝫ ꝙ si nõ multũ displiceret deo ⁊ btẽ ꝟgini impugnatio innocẽtie sue: tã magnas ꝟdictas ⁊ vltiões ↄ eã ꝑsequẽtes nõ fecissent. Talib⁹ ex obstinatiõe ignorãtib⁹ dr̃ Deut. xxxij. Gẽs absqꝫ ↄsilio est ⁊ sine prudẽtia. vtinã saperẽt ⁊ intelligerẽt ac nouissima ꝓuiderẽt. Hoꝶ aũt calamitati valde cõpatior. Dubito em̃ ꝙ si milia miliũ ⁊ decies centena milia miracula plus q̃ꝫ factã sñt ad declarationẽ inocẽtie ꝟginalis fierẽt: forte aliq̃s eoꝶ credere nollet dĩ. Juraui ⁊ statui custodire opinionẽ obstinatiõis mee. Et idõ de ipsis tm̃modo in oĩbus ꝑcedẽtibus ſmonibus intellexi: qñ impugnãtes purissime virginis cõceptionẽ vt eos ad sanã sñiaꝫ reuocarẽ: exprobatiõis flagello ꝑcussi. sciens ꝙ ꝑ Sal. dr̃ Prouer. xxix. ꝟga atqꝫ correctio tribuit intellectũ ⁊ sapiẽtiã. Non igit̃ dico ꝙ aliquis hacten⁹ peccauerit. q̃ lꝫ errauerit. beatã tñ ꝟginẽ in originali pctõ conceptã nõ ex ꝑtinacia sꝫ ex quadã solũ ignorãtia ⁊ falsa opinatiõe putauit. Illos ꝟo dico peccasse ⁊ peccare grauiter q̃ ex obstinatione ac ꝑtinacia atqꝫ malignitate purissime virginis matris dei conant̃ innocẽtiã impugnar̃: quos tñ moneo vt a malo proposito suo cessent. q: meli⁹ est desistere q̃ꝫ male cepta ꝑficere. l. põponius. §. meminisse. ff. de inof. te. et. l. qs sit fugitiu⁹. ff. de edil. edic. ⁊ ꝑ bal. ⁊ doc. in. l. si qs non dicã. C. de epi. ⁊ cler. ⁊ ꝑ glo. in. l. qui ea mẽte. ff. de iniu. Itẽ q: licitũ est seipm corrigere sicut etiaꝫ facit iuriscõsultus in. l. diuus. ff. de iu. pa. et in. l. labeo. vbi glo. ff. de ser. rusti. predi. Ego aũt lꝫ: vt arbitror: nihil nisi ſm catholicã veritatẽ scripserim: tñ more boni ⁊ fidelis xp̃ani oĩa in hoc ope posita ⁊ etiã in oĩb⁹ alijs scriptis meis p̃sentib⁹ ⁊ futuris sanctissime sedis aplĩce iudicio ⁊ determinatiõi hũiliter submitto. sciens ꝙ ſm iura maxime vt hr̃ in. c. h̃ est fides. xxiiij. q. j. et in. c. dãnamus. de sum. tri. ⁊ fi. ca. nemo inculpari dꝫ q̃ sua scripta subijcit sedi apostolice. Quã dñs nr̃ Jesus xp̃s cũ pastore suo ꝓtegat ⁊ glĩficet meritis innõcentissime matris sue. Cui sit honor ⁊ sempiterna gloria ꝑ infinita secula seculorum. Amen.

Beatissimo atqꝫ felicissimo dño: dño Sixto. iiij. sedis aplĩce summe pontifici sctissimo fr̃ Bernardin⁹ de busti ordinis minoꝶ minimus humilẽ ac debitã cõmẽdationeꝫ

Non fuit antistes: pater o sanctissime quisqꝫ:
Sed neqꝫ venturꝫ forte dieb⁹ erit
Te magis intacte preconia virginis optans.
Et laudes ardẽs magnificare suas.
Nãqꝫ sui totũ conceptus fama per orbem
Panditur officio Sixte beate tuo.
Laudatur patrio nunq̃ꝫ fedata cruore:
Cerbereo nusq̃ꝫ subiacuisse iugo.
Undiqꝫ mellifluo fertur sup ethera cantu
Letantes videas sic resonare choros.
Nulla fuit tanto mulier redimita decore:
Que speciẽ superet virgo Maria tuam.
Candidior niueo rutilas regina colore:
Et radijs cedit clara diana tuis.
Luna suum perdit tecum sociata nitorem:
Atqꝫ comes nullũ sol tibi lumen habet
O benedicta dei genitrix: te crimine solaꝫ
Immunem natus contulit esse tuus.
Ipse tuam formãs aĩam sic virgo redemit:
Crimina ꝙ primi nulla parẽtis habes.
Non fuit in toto conceptus sanctior orbe:
Si nõ de nato sint mea verba tuo.
Sed licꝫ hoc sacri mõstraret pagĩa verbi.
Turba tamẽ nuper multa rebellis erat.
Ceca nimis meritos tibi gens tollebat honores:
Conceptum referens nõ sine sorde tuũ.
Uoluerat indoctũ sua ꝑ fantasmata vulg⁹
Nescius insipidũ qui tulit autor opus.
Impia ꝟgineũ blasphemãs lingua nitorẽ
Gaudebat dominã dilacerare suam.
Null⁹ erat diros in te q̃ sterneret hostes:
Spernẽtes laudes ꝟgo benigna tuas:
Protin⁹ vt nouit sanctissim⁹ ista sacerdos
Zelator cultus Sixtus vbiqꝫ tui.
Horruit immẽsuꝫ facinus: tantũqꝫ fideles
Cõmonuit populos non tolerar̃ nefas.
Nec mora nogarol⁹ sapiẽs leonard⁹ amẽo
Hoc sup officium condidit eloquio
Exultãs pulchro: multũqꝫ volumine letus
Clauiger etherei maximus ipse poli.
Iussit vt nocui cõceptus festa triumphis:

Atq per octauā sint celebrata diem.
Surgo amissos tribuit tibi sixt⁹ honores
Namq tui curā virgo pudoris habet.
Mūdicia in cūctis colit nūc en tua tēplis
Jam pater atq hort⁹ glīa magna tui.
Nunc tua deuoti referūt magnalia fratres
Estq tuis totus laudib⁹ orbis ouans.
Hoc aūt summo residēs in culmine presul
Quo tua percreuit fama pegit opus.
Ille tuos cūcto diffudit in orbe triūphos
Est quibus immensa glīa parta tibi.
Hoc igit solitas referas ꝓ munere grates
Glorificās Sixtum virgo maria tuum.
Tā sibi longeuā tribuas pia ꝟgo salutem:
Mathusalē valeat vt superare dies.
Deniq felices postq̄ compleuerit annos:
Angelicos inter fac iubilare choros.
Tu ꝟo innocue laudes qui virginis optas
Sixte precor nostri cerne laboris opus.
Inclyta virginei cōcept⁹ gaudia pulchro
Gentibus ac grato pandimus officio.
Hoc igitur supplex rogito sanctissime p̄sul
Clauibus ista tuis tāgere scripta velis.
Robore fiste tuo: valeat quo dicere nostrū
Uirginis officium cui celebrare placet.
Hoc tibi non paruas pariet p scla laudes
Et titulis cedet gloria magna tuis.
Insuper eterni genitrix castissima regis
Gaudia confusis hostibus alta feret
Te quoq celorum resonātes cantica ciues
Laudabunt: dominā sic coluisse tuam.
Ille etiā casto peperit quē corpe matris
Premia cultori conferet ampla sue.
Finis.

Beatissimus in xpo pater Sixtus papa iiij. cum sibi p̄ntatū fuisset sequēs officiuȝ conceptionis btē ꝟginis: atq rogat⁹ esset vt p aliquem vel aliquos sapiētes theologos illud examinari faceret. dixit q ipsemet volebat examinare. Postq̄ ꝟo diligēter ipm officiuȝ examinauit p̄mo illud oretenus approbauit atq vt imprimeret ordinauit. Deīde p hoc infrascriptū breue apostolicū corroborauit ⁊ cōfirmauit. Dilecto filio Bernardino de busti de mediolano ordinis minoꝝ de obseruātia: Sixt⁹ papa. iiij. salutem ⁊ aplicā benedictioneȝ. Dilecte fili libenter ad ea concedenda inducimur que deuotiōis respiciūt incremētū. Tuis igit in hac parte supplicatiōib⁹ inclinati: vt officiū cōceptionis beate virginis marie per te cōpilatū ⁊ ordinatū. tu ⁊ oēs q̄ id voluerint ꝓ deuotiōe sua dicere ⁊ recitare libere ⁊ licite possitis ac valeatis: seu possint ac valeāt aplica auctē tenore p̄sentiū cōcedimus pariter ⁊ indulgem⁹. Non obstātibus cōstitutionib⁹ ⁊ ordinationib⁹ apostolicis ceterisq cōtrarijs quibuscūq. Datum Rome apud sanctuȝ Petrum sub anulo piscatoris die. iiij. octobris. M.cccc.lxx. pontificatus nostri āno decimo.
L. Grifus.

Reuerēdus p̄r frater Matthe⁹ de nouaria ordinis minoꝝ: dū esset cōmissarius in curia romana reuerēdissimi p̄ris frīs Angeli de clauasio vicarij ḡnalis quo ad frēs de obseruātia in ptib⁹ cismōtanis: custēs corā sctīssimo dn̄o nr̄o sixto. iiij. summo pōtifice dixit. Placeat sctītati vr̄e q celebrātes offm̄ cōceptiōis btē ꝟginis marie editū p frēm Bernardinū de busti habeāt eandē indulgētiā quā sanctitas vr̄a concessit celebrātibus officiū dn̄i leonardi nogaroli Summus aūt pontifex r̄ndit. Nos sumus cōtenti. ⁊ dedit bnedictionem suam.

Incipit deuotissimum

offm̄ imaculate ꝯceptiōis glīose ꝟgīs marie editū p frēm Bernardinū de busti ordinis minoꝝ. Qđ q̄dē offm̄ approbatū est ⁊ ꝯfirmatū a sctīssimo dn̄o nr̄o Sixto. iiij. pōtifice maximo. Qui ad maiorē eiusdē illibate ꝟginis gloriā oīmq fideliū deuotioneȝ auctē aplica ꝯcessit q h offm̄ possit in dei eccl̄a sicut alia diuina officia celebrari. nō solū a fratribus ⁊ monialib⁹ de ordine btī Frācisci: sed etiā a ceteris religiosis ⁊ clericis quibuscūq. In p̄imis vespis aūe Dixit dn̄s dn̄e mee sede a dextris innocētie mee all̄a. ps. Dixit dn̄s. cū reliq̄s de sctā maria. Añ. Laudate pueri dn̄am sup oēs gentes in ꝯceptu gloriosaȝ all̄a. Añ. Letatus suȝ in his q̄ dicta sunt mihi. cōcepta ē hodie regina celi all̄a Añ. Nisi dn̄s custodisset matrē suā: angelus tenebraꝝ denigrasset eaȝ all̄. Añ: Lauda hierl̄m dn̄m q̄ nō fecit taliter vlli nationi sicut sue dilectissime mr̄i all̄a. Supra scripte añ dicunt solū qn̄ festuȝ conceptionis venit in scđa feria. ꝗ totū officium in primis vespis fit de conceptione. Cap. Domin⁹ possedit me in initio viarū suaꝝ āteq̄ q̄cq̄ faceret a p̄ncipio. ab eterno ordiata sū ⁊ ex antiquis anteq̄ terra fieret. necdū erāt abyssi ⁊ ego iam cōcepta eram. Hymnus.

Gaude mater saluatoris magni vel g lus gedeonis. rub⁹ igne q̃ non vr⁊ veri tẽpli salomonis. Sponsa dei stella maris. porta celi tu vocaris. mũdi sa lus seuiẽtis. caput cedẽs holofernis. Ma re sicco calle trãsis. currus mergẽs pharao nis. inq̃ȝ syon dñaris. pulsis inde iebuseis Asueri regis septrũ caput tãgẽs v̈go tuuȝ mori fecit laqueatũ aman sctis inimicum. Babylonis rex in p̃dã nõ abdurit te capti uã. philistei nec Golye es transfixa pugiõe Sicut suũ sol nitorẽ nũq̃ p̃dit nec decorẽ. p̃mi patris sic tu labẽ nullam sentis nec fe torẽ. Tu sol occasum nesciẽs lunaq̃ȝ semp̃ rutilãs. tu sydus lucem pariẽs. delicti nu bes ꝓfugãs. Null⁹ i te ꝯfidẽtes vnq̃ vidit infelices. v̈e tibi nam deuot⁹ est necesse fit beat⁹. Ad te ergo nos clamãtes. i hac valle lachrymã tes. ad nuptias eternales fac ve nire triũphãtes. amẽ. Põt etiã dici hy⁹. Aue maris stella. ℣. Cõceptio ẽ hodie sctẽ marie v̈ginis. all'a. ℟. Cui⁹ innocẽtia deuo tas illustrat animas all'a. Ad magnif cat añ. Magnificat aĩa mea dñȝ. Et exultauit spũs meus i deo salutari meo q̃ me p̃serua uit ab originali pctõ all'a all'a all'a. Oro.

Eus q̃ immaculatã v̈ginẽ mariaȝ. d vt digna filij tui mr̃ existeret ab oĩ labe pcti in ꝯceptiõẽ sua p̃seruasti tribue: q̃sumus. vt q̃ ei⁹ innocẽtie puritatẽ veraciter credimus: ip̃aȝ ꝓ nobis apud te semp̃ intercedere sentiamus. Per eundeȝ. Ad matuƒ. inuitatoriũ. De immaculato cõ ceptu virgineo. Jubilemus deo salutari nostro. p̃s. Uenite. Hymnus.

Bñdicta femina quam celi laudant o agmina te cõfitemur hodie conce ptã sine crimine. Sicut solaris ra dius corruptiõis nesci⁹ intrasti mr̃is visce ra o g'liosa dña. Nullũ redemit fili⁹ ex om ni gẽte digni⁹. q̃ te seruauit ꝓuide mũdaȝ paterno scelere. Glia. tibi dñe q̃ nat⁹ es de virgine. Jn. j. nocturno añ. Eleuata est marie puritas sup̃ choros angeloꝝ al'. p̃s. Dñe dñs noster. an. Jn sole posuit taberna culũ suũ dñs. q: de imaculata v̈gine omni puritate fulgida natus est xp̃s all'a. p̃s. Ce li ennarant. añ. Ab initio ⁊ ante secula de⁹ ordinauit eam. ⁊ filio suo preparauit eam all'a. p̃s. Dñi est terra. ℣. Liberasti me dñe ex ore leonis all'. ℟. Et a cornibus vnicor nium humilitatem meam all'a.

Ex dictis sanctoꝝ doctoꝝ. Lectio. j.

Eat⁹ ambrosi⁹ in quodam sermone b de g'liosa v̈gine maria exponens ꝓ pheticuȝ illud. Egredietur virga de radice iesse. sic de eius innocentia ꝓtestat dicens. Hec est virga in qua nec nod⁹ ori ginalis nec cortex venialis culpe fuit. Hy larius. O virgo benedicta super oẽs femi nas. que angelos vincis puritate. q̃ omẽs sanctos supas pietate. Hieronym⁹. Quic q̃d in maria gestũ est. totũ puritas. totũ ve ritas. totumq̃ȝ g̃ra fuit. ℟. Jn me g̃ra oĩs vie ⁊ veritatis. Jn me oĩs spes vite ⁊ v̈tut⁊ all'a. ℣. Transite ad me oẽs qui concupisci tis me. ⁊ a generationibus meis adimple mini. Jn me. Lectio secunda.

Dem q̃ȝ Hieronymus inq̃t. Quic i quid humanis dici pot v̈bis: min⁹ est a laude v̈ginis. Et iterũ. Nihil est candoris. nihil est splen doris. nihil est numinis q̃d nõ resplẽdeat in virgine glo riosa. Et alibi. Nulli dubium est de matre dñi quin talis debuerit esse que non posset argui de peccato quia fuisset ad impxope rium filij. ℟. Ego mater pulchre dilectio nis timoris ac magnitudinis ⁊ sancte spei All'a all'a. ℣. Spiritus me⁹ super mel dul cis. et hereditas mea super mel et fauum. all'a all'a. Lectio tertia.

Asilius. Quid dulcius fratres cha b rissimi? Quid iocũdius? Quid salu brius? aut quid felici⁹ q̃ de beata virgine loqui. de virgine cogitare. de virgi ne p̃dicare ⁊ ipsam in omnib⁹ sequi ⁊ imi tari. Hec est redemptio nostra: salus: vita: spes: refugiũ: cõsiliuȝ ⁊ auxiliũ nostrũ. Hec est que fuit in vtero matris absq̃ȝ origina li pctõ ꝯcepta ⁊ generata. ab omni marita li vitio segregata. omni etiaȝ veniali pctõ p̃iuata. ⁊ in cũctis actib⁹ ⁊ moribus suis spũssancti gratia plena ⁊ fecũda. Hierony mus. Ceteris p̃ p̃tes g̃ra prestatur. Marie v̈o tota se infudit g̃re plenitudo. ℟. Mul te filie cõgregauerunt diuitias tu v̈o Ma ria supgressa es vniuersas. all'a all'a. versus Uox em̃ tua dulcis et facies tua decora ni mis. all'a all'a. Jn secundo nocturno añ. Astitit regina a dextris tuis in vestitu de aurato circumdata varietate all'a. p̃s. Eru ctauit. añ. Fluminis impet⁹ letificat ciui tatẽ dei sctificauit tabernaculũ suuȝ altissi mus. all'a. p̃s. De⁹ nr̃. añ. Gloriosa dicta sũt de virgine maria. q: fundauit ⁊ p̃seruauit eã altissimus all'a. p̃s. Fundamenta ei⁹. ℣.

Eruisti a framea deus aiam meã alla. R. Et de manu canis vnicã matrẽ meã alla.

Lectio quarta. Sermo.

Intemeratã matris sue conceptionem saluator noster innumeris frequenter propalauit indicijs. Quodam em̃ tpe religiosi quidã in tantã conceptiõis altercationẽ pruperunt: vt ordinis minoꝝ fratres hereticos affirmarẽt. q2 dei genitricẽ sine originali macula conceptã suis i predicatiõib9 ptestant. Ea de re apli co iussu i parisiẽsi studio publica disputatio pacta est. Ad quã dicti accusatores cũ innumeris pene ordinis eoꝝ doctorib9 venere. Dñs vero noster iesus xps ad ptegendã dilecte mrĩs dignitatẽ Scotũ ordinis minoꝝ doctorẽ eximiũ ad ciuitatẽ illã ptinus destinauit. q̃ aduersarioꝝ fundamentis argumẽtisq3 oĩbus incõuincibili sermone ↄfutatis. ita ↄceptiõis dñe innocentiã clarissime cõprobauit. q̄ oẽs illi fratres subtilitatẽ ei9 plurimũ admirati obnutescentes i disputãdo defecere. Quapropter opinio minoꝝ a parisiensi studio ilico approbat. Scotus vero doctor subtilis pp̃ter hoc appellatus victor ad altissima vere sophie studia remeauit. Illi aũt tã multi accusatores a paucissimis supati obstupescentes recessere. R. Nolite timere multitudinem istã. ego em̃ dñs adiutor vester. Alla. alla. V. Dabo vobis os ⁊ sapĩa cui resistere non poterũt oẽs aduersarij vr̃i alla.

De scoto doctore subtili.

Lecti. v.

Eadẽ etiã i ciuitate sacerdotes erãt quidã dñe nr̃e innocentiã nõ credẽtes: qui vt suã melius opinionẽ populis intimarẽt: quẽdã nobilẽ virũ eoꝝ cõmunicãtẽ operib9 obsecrarũt. vt p ↄfirmãda ipsoꝝ sñia se postq̃ aliquandiu finxisset ifirmũ: mori postremo simulãs. ad eoꝝ ecclesiã quasi p sepultura magno cũ apparatu turbis comitãtib9 faceret deportari. De positoq3 i medio ecclesie feretro ẽm patrie morẽ eoꝝ vnus ad pplm peroraт. Ad mediũ vero sermonis veniẽs: sic illi q̃ mortuus videret ex parte oĩpotẽtis dei pciperet. vt si btã vgo maria origiali fuerat vitio maculata: ptin9 a mortuis rediret ad vitam. R. Alieni insurrexerũt aduersum me. ⁊ fortes quesierũt diffamare aĩam meã. ⁊ non ppo suerũt deũ ante cõspectũ suũ. Ecce em̃ de9 adiuuat me: ⁊ dominus susceptor est anime mee alleluy. V. Quare fremuerunt gentes ⁊ populi meditati sũt inania. Ecce em̃ deus.

Mag admodum temeritas.

Lectio sexta.

Prebuit assensum nobilis pdictus suggestionib9 iniquis. omnibusq3 iuxta qḋ ordinatũ fuerat pactis in numeris ferre scholarib9 ciuibusq3 ac diuersoꝝ ordinũ fratribus ad exequias cõuocatis. pdictus sacerdos nobilẽ illũ p dei virtutem ac potentiã cõiurauit. precepitq3 vt si gliosa dei genitrix virgo originalẽ contraxerat maculã ptinus euigilaret a mortuis. Cũ aũt iteratis iussionib9 sepius precepta repeteret. nobilis ille immobilis psistebat qua de re mirũ in modum admiratus presbyter cum sequacibus suis intremuit. Cõiunx vero simulatoris illius tã nefande non inscia fraudis. cũ vsq3 ad ecclesiam virum suũ comitata dolorẽ lachrymis simulans peruenisset. illũ post sacerdotis iussa vidẽs immobilẽ. pertimuit beatã virginẽ mariti sui malignã fictionẽ debitis mulctasse supplicijs. Ilico ad feretrum currens. inuenit virum suum mortuũ qui viuus in ecclesia fuerat deportatus. pp̃ter qḋ magno eiulatu exclamãs talibus sacerdotẽ cõuitijs impetijt. O sceleratissime virũ meũ occidisti. Omnibus igitur per ordiẽ fraudib9 astãtibus enarratis: mulier illa coniuge orbata lachrymãs recessit. Sicq3 gliosa vgo puritatẽ ⁊ integritatẽ suã hoc isigni miraculo cũ maxima aduersarioꝝ cõfusione demonstrauit. R. Quicunq3 honorificauerit me glorificabo eũ. Qui aũt cõtemnũt me erũt ignobiles alla. V. Ego diligẽtes me diligo ⁊ qui mane vigilauerit ad me inueniet me ⁊ mecũ sunt diuitie. ⁊ gloria. Qui autem.

Rectum iudiciũ tuum.

In tertio nocturno añ. Innocẽtia ⁊ pulchritudo in ↄspectu ei9. sanctimonia ⁊ magnificẽtia i sanctificatiõe illi9 alla. ps. Cãtate. s. añ. Qui diligitis dominam annunciate iusticiam eius. ⁊ confitemini memorie sanctitatis illius alla. ps. Dñs regnauit exultet terra. añ. Jubilate dño oĩs terra. cãtate ac exultate ⁊ psallite in ↄceptiõe vginis bñdicte alla. ps. Cãtate. ij. V9. Uere dñs est in loco isto alla. R. Nõ est hic aliḋ nisi domus dei ⁊ porta celi alleluya.

Lectio sancti euangelij ẽm Lucam.

In illo tempore. Loquente iesu ad turbas extollens, vocem quedam mulier de turba dixit illi. Beatus venter qui te portauit ⁊ vbera que suxisti. Et reliqua.

Homelia. Lectio septima.

a. Mantiū ē mos dilectissimi vt amores suū tacere nequant: s; necessarijs ac charis suis efferāt ꝛ ꝓdāt. flammasq; suas ītra pect⁹ suū cohibere nō possint. Enarrāt frequēti⁹: vt ipsa assiduitate narrādi solatiū amoꝝ sui captēt. ꝛ refrigeria īmēse dilectōis assumāt. Eucitq; sepi⁹ vt etiā clamorosas voces ꝯtiere nō possint. Eapropt̄ deuota h mulier de q̄ euāgelista testat̄: gl'iose ꝟgīs amore succēsa ertollens vocē suā de turba: dn̄z nr̄m alloquit̄ dicēs Btūs vēter q̄ te portauit ꝛ vbera q̄ suristi. Recte btūs vēter q̄ et'ne btitudis aditū reseruauit. Btūs vēter q̄ orbē vniuersū bn̄dictiōe repleuit Btūs vēter p quē pctōres veniā. iusti grāz. āgeli leticiā. fili⁹ dei hūane carnis subaz. totaq; trinitas gl'iaz ꝑcepit. R. Beatā me dicēt oēs gn̄atiōes. Qꝛ fecit mihi mag̃ q̄ potēs ē: ꝛ sctm̄ nomē ei⁹ al'. V. Respexit hūilitatē ācille sue. ecce em̄ ex h btāz me dicēt oēs gn̄atiōes. Qꝛ. Lectō viij.

b. Eat⁹ igit̄ vēter marie q̄ nulli vnq̄ fuit obnori⁹ culpe. si ei recte scripturas inq̄rim⁹ si fidelr rei ꝟitatē scrutamur: nō mō actuali s; etiā originali macula ītemerata mōstrat̄. Per lege ḡ codicē hui⁹ ꝟitatē q̄ noscere gestis marie puritatē. Hoc etem decet xp̄i discipulū: genitricē ei⁹ magnificar̄ ꝯceptū Me igit̄ zel⁹ dn̄eq; deuotio agnite ꝟitatis amor ac defensio. pietatis cult⁹ ꝛ affectio: ad extollēdā ꝟgīs cōceptionē accēdit. R. Laudate dn̄az om̄s gentes: laudate eas oēs ppl'i. All' al'. V. Bn̄dicā illā in omni tpe semꝑ laus eius in ore meo. All'a all'a. Lectio. ix.

q. Ui recte diligētē se nō diligit: ꝑfecto iniqu⁹ est ꝛ īgrat⁹. Qui ꝟo amicū odit ꝛ ꝑsequit̄: īmitior tigrib⁹ ferisq; oibus crudelior demōstrat̄. Cur ḡ dilectā dei genitricē. miseroꝝ refugiū. desolatoꝝ spez oiumq; nr̄m singulare ꝑsidiū ꝟginē ꝑseq̄r bn̄dictā? Cur aduocatā sc'li nō amem? Cur dn̄am ꝛ matrē meā īmaculatā nō diligaz? Quō illi⁹ ꝟginis reticere potero scītatē q̄ ꝓ sua innocētia ꝯcipe meruit saluatorem? Eraltabo ḡ cū deuota muliere vocē meam Ostēdā dn̄o deuotionē meā dicēs. Beatus vēter q̄ te portauit. Btā ꝟgo q̄ te concepit. quā nulla vnq̄ pcti contagio corrupit. R. Uidi speciosā sicut colūbā ascēdētē desup riuos aquaꝝ cui⁹ inestimabilis odor erat nimis in vestimētis ei⁹. Et sicut dies verni circūdabāt eā flores rosarū ꝛ liliū ꝯuallium

all'a. V. Que est ista q̄ ascēdit ꝑ desertū sicut virgula fumi ex aromatibus myrrhe ꝛ thuris ꝛ vniuersi pulueris pigmentarij. Et sic R. Oēs moriemini. qꝛ in adaz peccauistis. tu ꝟo ne timeas o maria. īuenisti grāz apō deū. Nō em̄ ꝓ te s; ꝓ oībus h lex cōstituta est all'a. V. Dn̄s custodiet introitū tuū ꝛ exitū tuū. ex h nūc ꝛ vsq; in seculū. Nō em̄. R. Hec est dom⁹ dn̄i firmiter edificata. Bene fundata est sup firmā petrā all'a. V. Hic habitabo qm̄ elegi eā. Bn̄ fūdata est. R. Scalā vidit iacob. Cui⁹ cacumē celos tāgebat all'. V. Angelos q̄z descēdētes ꝛ ascendētes q̄ eā lumine replebāt. eiq; dn̄s inherebat. Cui⁹ cacumen. R. Porta h clausa erit pctō ꝛ nō aperiet̄. Qm̄ dn̄s de⁹ ingressus est ꝑ eā: eritq; clausa ꝑncipi all'a. V. Hec est porta dn̄i ꝛ pctm̄ nō transibit per eā. Qm̄. R. Hec est mulier quā ꝑparauit dn̄s filio dn̄i mei. pulchra nimis ꝛ decora facie. incredibilis pulchritudis ꝛ formosa valde. oīmq; oculis gratiosa. All'a all'a. V. Et iō adamauit eam rex plusq̄ oēs mulieres. ꝛ posuit diadema regni in capite eius. All'a. Ista ꝟia distribuūt̄ īfra octauā incipiēdo scōa die a tertio ꝟio diei prime. ꝛ tertia a q̄rto ꝛ sic successiue ꝑ ordinē. Ad laudes an̄. Domū tuā dn̄e decet scītudo in lōgitudine dierū all'a. ps. Dn̄s regnauit. cū reliq̄s. An̄. Introite in ꝯspectu dn̄i in exultatiōe in conceptu dulcissime mr̄is sue all'a. An̄. Adhesit aīa mea post te me suscepit dextera tua. Ipi ꝟo in vanū q̄ sierūt aīam meaz all'a. An̄. Spūs ꝛ aīe iustoꝝ bn̄dicite dn̄e angelorum all'a. An̄. Exultatiōes dei ī gutture e⁹ byssus ꝛ purpura indumētuz illi⁹ all'a. Cap̄. Dn̄s possedit me. vt s̄. i v̄s. Hy⁹.

e. Xultet celi contio Marie dulci filio: nosq; letemur hodie cōceptiōe dn̄e. Maria mūdi gloria lucis eterne filia: te ꝑseruauit filius ab oī labe penitus. Originalis macula cuncta respsit secula: sola post natū vitijs nūq̄ ꝯtacta dicerē Maria mr̄ grē exēplari innocentie. te depcamur intime nos a pctō ꝓtege. Patri nato paraclito dec⁹ honor ꝛ gl'ia atq; marie virgini ꝑ infinita secula. Amē. V. Dn̄e dilexi decorē dom⁹ tue al'. R. Et locū habitationis gl'ie tue al'. Ad bn̄s an̄ Bn̄dict⁹ dn̄s de⁹ israel. qꝛ ꝑseruauit ꝛ fecit redēptionem mr̄is sue all'a. all'a al'. Oro vt s̄. Ad ꝑmā an̄. Ex oī tribulatione eripuisti me: ꝛ super inimicos meos despexit oculus me⁹ all'a.

Alia mi sōria p hebdomadas.

Ad tertias añ. Rñdebo exprobrãtib⁹ mihi vbũ q: liberata sũ p filiũ meũ all'a. Cap. Dñs possedit me. R̷. br. Liberasti me dñe ex ore leonis al'a. al'. ℣. Et a cornib⁹ vnicorniũ hũilitatẽ meã. All'a al'a. Gl'ia pri. Liberasti. ℣. Eruisti a framea de⁹ aĩam meã all'a. R̷. Et de manu canis vnicam matrẽ meã all'a. Ad sextã añ. Declinate a me maligni pseruauit me gr̃a filij mei all'a. Cap.

b Eat⁹ hõ q audit me ꝛ q vigilat ad fores meas quotidie: ꝛ obſuat ad postes ostij mei q me inuenerit inueniet vitam ꝛ hauriet salutem a dño. R̷. bre. Eruisti a framea deus aĩam meã all'a all'. ℣. Et de manu canis vnicã matrẽ meã All'a all'a. Gloria. Eruisti. ℣. Uere dñs est in loco isto all'a. R̷. Non est hic aliud nisi dom⁹ dei ꝛ porta celi all'a. Ad nonã añ. Redime me a calumnijs hoĩm vt magnificent deuoti cõceptũ meum all'a. Cap.

q Ui audit me nõ cõfundet. ꝛ q operant in me nõ peccabũt. q me elucidant vitã eternã habebũt. R̷. bre. Uere dñs est in loco isto all'a all'a. ℣. Non est hic aliud nisi domus dei ꝛ porta celi. All'a all'a. Gl'ia. Uere dñs. ℣. Dñe dilexi decorẽ dom⁹ tue all'a. R̷. Et locum habitationis glorie tue all'a. In scdis vespis añ. Tota pulchra es maria. ꝛ macula originalis non est in te all'a. Añ. Sicut lilium inter spinas. sic Maria inter adē filias all'a Añ. Cãdor est lucis eterne ꝛ speculum sine macula all'a. Añ. Tu gloria hierusalẽ: tu leticia israel. tu honorificentia populi nostri all'a. Añ. O pulcherrima inter mulieres. pulchre sunt gene tue. collũ tuũ sicut monilia all'a. Cap. Dñs possedit me. Hymn⁹. Gaude mater. vel Aue maris stella dei. ℣. Cõceptio est hodie ꝛc. Ad magnificat añ. Sicut cedrus exaltata sum in libano ꝛ sicut cypressus in mõte syon: quasi myrrha electa. ꝛ sicut cynamomũ. ꝛ balsamum aromatizãs dedi suauitatem odoris all'a all'a all'a. Oratio vt s. Scda die ex dictis sacrorum doctoꝝ. Lectio prima.

b Asilius. O Maria tu candoris ꝛ decoris forma. cui in terris non ẽ equalis: nec in celi ianua. Cyprianus. O virgo iusta. ꝛ omni iusticia plenissima. cuius conceptio singularis. Origenes. Que neq3 serpentis persuasione decepta: nec eius venenosis afflatibus est infecta. Lectio secunda. Hieronymus.

c Anitur in canticis de Maria. Uortus cõclusus. fons signatus. emissiones tue paradisus. hort⁹ delitiarũ in quo sunt consita vniuersa floꝝ genera ꝛ odoramẽta vtutũ: sicq3 signat⁹ vt nesciat violari neq3 corrũpi vllis insidijs fraudibusve diaboli. fons itaq3 signat⁹ sigillo toti⁹ trinitat. Sãct⁹ Cyrill⁹ pr̃iarcha alexãdrinus. Propter filiũ temerariũ est in maria poner culpã aliquã vel pctm̃. Lectio. iij.

s Anct⁹ Ildephõsus archiep̃s toletanus in libro bte vginis dic. Beata virgo maria nisi i vtero matris sanctificata fuisset: minime ei⁹ natiuitas colenda esset. Sed q: autoritate sanctoꝝ patrũ digne vt nouit vestra charitas veneratur: constat eã ab ipso originali peccato fuisse immunẽ: per quã nõ solũ Eue soluta est maledictio: verũ etiã oĩbus est benedictio condonata. Nullis igitur postq̃ nata est delictis subiacuit. nec etiam originale peccatum in vtero sanctificata contraxit. De sermone. Lectio quarta.

a Uius etiã indicijs puritatẽ ꝛ innocentiã suã virgo gloriosa monstrauit. De btõ enim guidisaluo archiepõ tholosano. q ppter singularẽ erga dominã nostrã deuotionẽ ei⁹ capellan⁹ nuncupatus est: legit q quotiẽscunq3 celebrabat: aderat ei virgo bñdicta. Cũ aũt in die pceptionis eiusdẽ se ad sacrosancta missarum solẽnia pparet. apparuit illi dei genitrix maria. eiq3 vnã mũdissimam planetã niueo candore radiãtem tradidit dicens. Scias Guidisalue me sine originali macula fuisse cõceptã. Reuerẽter igit festũ intemerate cõceptionis mee celebrare pcura. Archiep̃s vo nõ surdus auditor cõposuit pulcherrimũ de pceptiõe virginis tractatũ. ordinauitq3 festũ imaculate pceptiõis p totã hyspaniã solẽniter celebrari. totoq3 vite sue curriculo annuatim publice de cõceptiõe beate dei genitricis: omni qua potuit eloquentia perorauit. Lectio. v.

b Eatus Ber. abbas post mortẽ suã tot⁹ lucidus quidã de suis fratrib⁹ apparuit. Cũ aũt omne ei⁹ indumẽtũ cãdidũ essz solo in pectore quedã nigerrimi coloris macula videbatur. Querenti aũt fratri vbi illã maculam recepisset: Rñdit. Cũ tali macula volui tibi apparere: qr dũ viuerẽ in quadã extiti nõ va opinione existimãs matrẽ dñi nr̃i originalem macu-

sam cōtraxisse. Dicas ergo filij mi fidelib⁹ populus que vidisti. Lectio sexta.

In reuelationib⁹ beate Brigitte habetur ꝙ quidā capellanus eius: sacre theologie doctor eximius Mathias noīe beatā Brigittā exorauit dicens Te depcor filia vt mihi reuelare digneris: si bñdicta virgo maria ab originali fuit vitio deturpata. Beata autē Brigitta dixit. Semel virginem rogaui purissimā. vt modum mihi sue sanctissime cōceptionis aperiret. ipsa vo rñdit. Ex Joachim ⁊ anna parentibus ꝓpagatā. scias me ab omni pctōrum sorde fuisse preseruatam. Protin⁹ his auditis predictus frater opinionem suam deposuit. festumq̄ immaculate conceptionis annuatim predicans deuotissime celebrauit.

De Homelia. Lectio septima.

Verū quia in fidei nostre articulis expssa huiusce veritatis mentio nō habetur: oppositam tenentib⁹ partem. heresis imponere crimē. donec aliud ecclesia statuat nō debemus. Ita ergo dñe nostre innocentiā ꝯceptionis credimus ꝙ tñ cōtrariū asserētes, hereticos non putamus. Fideliū aūt cōgruit pietati. dei genitricē nullis peccatoꝝ sordibus contaminatā ꝓfiteri. Audite ergo christiani omnes ⁊ credite immaculatā conceptionē virginis gloriose. Lectio octaua.

Sed fortasse aliquis dicat. Illi recte docēt: q̄ causas de singulis reddūt, opꝫ em̄ docentē non solū verū affirmare. sed etiā illius causaꝝ assignare. id circo disputādo ꝓcedam⁹: ⁊ fidei nr̄e causam in mediū arguendo ꝓferamus. Quāto em̄ magis rōne nitimur: tāto maiorem verba nr̄a autoritatē sortiunt. Audi ergo veritatem doctrine qua immaculate ꝯceptionis deuotus cultor effectus cōsequeris grām miserationis diuine. Lectio nona.

Dicit beatus Tho. in. iij. par. sum. Quos deus ad aliq̄d eligit ita preparat ⁊ disponit. vt ad illud ad q̄d eligunt inueniant idonei. iuxta illud apostoli. idoneos nos fecit ministros noui testamēti. s; beata vgo ab eterno fuit electa diuinit⁹: vt esset mater xpi. vñ ipsa p sapiētē dicit. ab eterno ordinata sū. ergo de⁹ p grām suā eā ad tā mirabile opus idoneā p seruauit. Nō fuisset aūt idonea mat dei: si vllo tpe vel etiā in momēto fuisset p pctm̄ ancilla diaboli. q: dedecus filij parēs sine honore. ergo mater intacta dñi nr̄i p diuinam grām fuit pseruata a contagione originalis ⁊ actualis peccati.

Tertia die ex dictis sanctoꝝ doctorum. Lectio prima.

Augustinus in lib. de natura et gratia de virgine benedicta ꝓfitet dicens. Excepta sola virgine de qua ꝓpter honorem dñi nullam prorsus cū de peccatis agitur habere volo questionem. Scimus em̄ ꝙ plus ei grē donatū fuit ad vincēdū ex omni pte pctm̄. q̄ cōcipere ⁊ parere meruit quē cōstat nullū habuisse peccatū. Hac igit vgine excepta si oēs sctī ⁊ sācte dei cū viuerēt interrogati fuissent vtrū sine peccato fuissent: oēs vna voce dixissēt si diximus q: peccatum non habemus. ipsi non seducimus: ⁊ veritas in nobis nō est. Lectio secunda.

Sed respōdet fortasse aliquis Augustinū de peccatis tm̄ actualib⁹ loq̄. Audi responsum veritatis. Angeli cum doctorem mendacē facis. Multi em̄ sancti ⁊ sancte dei regnāt in celis qui nūq̄ꝫ actualib⁹ irretiti fuere pctīs. Si ergo Augustinus de actualib⁹ tm̄ loquitur: ei⁹ ilico snīa velut veritati contraria ab omnibus reprobaf. Lectio tertia.

In his ergo vbis Augustin⁹ uobis intimare cōtēdit neminē esse in regno celoꝝ quē nō tenuerit q̄nq̄ catena delictoꝝ. Aliq̄ em̄ originalem tm̄ maculam cōtraxere: sicut innocentes. ⁊ multi infantuli qui post baptismū ꝓtinus decedentes ad celestem gloriam trāsire. Alij vo nō modo originali sed actualibus etiā peccatis saltē venialib⁹ sunt infecti. Sola dei genitrix vgo omni puritate repleta. nullo vnq̄ꝫ fuit violata pctō.

De sermone. Lectio quarta.

Legitur in quodaꝫ beati Dominici opusculo ꝙ cuꝫ regularis esset canonicus in epatu Tholosano contra hereticos quosdā disputādo ꝯtendit: q̄ multas vitati ꝯtrias ꝯclusiōes asserebāt. Inter alias aūt opiniōes: hāc pplis pdicabāt btāꝫ. s. vginē non fuisse ab origīali vitio pseruatā. Cū vo beat⁹ Dñic⁹ se nō posse illis vitatē psuadere cōspiceret: talit cū eis cōuenit: vt suas pariter ꝯclusiōes in ardenti fornace deponerēt. q̄ aūt ignis ardore non deficerēt vidice putarenf. Deposuere igit

heretici suas in medio ignis conclusiones inter alia multa dicētes. Originali macula cōtaminata fuit virgo maria. In contrarium ꝟo beatus Dñicus affirmauit. statim ergo falsas hereticoꝝ conclusiones vorax flāma cōsumpsit. Beati ꝟo dñici verissima dicta in medio ardētis flāme sine vlla penitus lesione nulloq; in eis ignis apparente indicio per tres continuos dies perstitere. Lectio quinta.

i N regno vngarie quidā in theologia magister cōtra ꝟginis intacte cōceptionē corā rege predicauit illam sanctificatā asserēs nō aūt sine macula fuisse conceptā. qui talibus irreuerēter dictis. audacie sue penas perferēs ꝓtinꝰ expirauit. In tholosana etiam ciuitate frater quidā itidem ꝑdicare nō timuit. finita ꝟo ꝑdicatione ad capellā quādam missam celebraturus accessit. In illa autē imago erat gl'iose ꝟginis in marmore sculpta. cū ergo ad altare frater ille ascēdere ꝑsumpsisset: beata dei genitrix virgo vultum valde terribilē ei ostēdit ꝛ iratū. suāq; ab illo faciem reuoluit. ꝛ sic vsq; in hodiernum permanet diem. Lectio sexta.

i N ducatu subaudiēsi iuxta montē sancti Bernardi frater quidam videns mulieres ad cōceptiōis ꝑdicationē pergētes increpauit eas. dicēs purissimā virginē nō fuisse a dilecto filio suo in cōceptione preseruatā: addiditq; si non ita est hoc in me obsecro a beata virgine fieri miraculum vt ante vesperas emittā spiritum. Ita igitur factum est. Hora etenim illa inuenerūt cum alij fratres suspensum per pedes ꝛ mortuum.

De Homelia. Lectio septima.

q Uia forsitan aliqs tacitus dicit. Audi, aliam partem si vis recte iudicare. iudicantem em̄ opꝫ cuncta rimari. ꝛ ordinem rerum plena inquisitione discutere. ideo cauillationes contrarias videamus. ꝛ aduersantia proferamus argumenta. opposita em̄ iuxta se posita magis elucescunt. positisq; iuxta se contrarijs maiora a minoribꝰ discernuntur. Idcirco pħs inquit potentes ad vtrāq; partem dubitare in singulis speculamur verū ꝛ falsum. ꝛ alibi. querētes veritatem sine disputatiōe similes sunt quo ire ignorātibus. Iuriscōsultus etiā dicit, disputando meliꝰ veritas inuenitur. Lectio octaua

p Rima igit̄ argumētatio sic' ꝓcedit: Nō sunt tātū gl'iose ꝟginis a deo illi data a nobis excollēda priuilegia vt detrahat̄ dignitati a c gr̄e saluatoris nostri. Sed hoc ꝑ excellētiā dño nostro Jesu xp̄o priuilegium attribuit̄ singulare. ꝙ ipse solꝰ de primoꝝ stirpe parētū originali non fuit pollutus feditate. Un̄ Aug. inquit. Teneamꝰ fidei indeclinabilē confessionem. ꝙ solus xp̄s sine peccato natus est in similitudinē carnis peccati ergo non ita extollere debemus ꝟginis ꝯceptionē. vt eam filio suo arbitremur equaleꝫ. Ideo Aug. dicit. Non est in filijs hoīum quisq; sine pctō excepto vno mediatore nostro. Lectio nona.

b Uius falsitas argumēti lucida pōt rńsione dissolui. ꝟm em̄ iuris decreta de cōmuni lege pricipium nemo suis ꝺꝫ statutis alligatus. Augusta ꝟo ab eisdē mariti sui gr̄a censet̄ immunis. Xp̄s ergo celi terreq; dñs. elegi q̄ oēs Ade filios ꝑ originali scelere damnauerat. nulla fuit rōne subiectus. sed iure ipso ꝛ per sue excellentiaꝫ nature ab omni peccatoꝝ sorde extitit alienus. Beata aūt virgo orbis totius regina legis illius maledictū nō per naturam: sed per filij sui gratiā preseruationis euasit. Nō igitur ex immaculato virginis cōceptu dñi nostri priuilegiū tollitur. q̄ solus per natura liber natus est a reatu. nec equalis filio mater veneranda mōstrat̄. immo ex eius preseruatiōe insignis ꝛ eximiā nato prerogatiua confertur.

Quarta die ex dictis sacroꝝ doctorum. Lectio prima.

a Ugustinꝰ in li. de qnq; heresibꝰ in ꝑsona xp̄i loquit̄ di. Si potuit inqnari manichee mr̄ mea cū ipsaꝫ facerē. potui ꝛ ego inqnari cū ex ea nascerer. ꝛ iteꝝ. Hec quantū despicis manichee mr̄ mea est ꝛ de manu mea fabricata. Et alibi. Charitas fecisti vt nō solū maria nō peccaret. sꝫ nec q̄dē pctm̄ cogitar̄ posset ꝛ sup cūctos eā reseruasti ab oī labe pctī. Lctō. ij.

i N sermonibus etiam dicit. summa dei sapiētia nullā in massa humani generis inuenit viam per quam vt disposuit in munduꝫ veniēs. eius subueniret luctuose perditioni. donec ad illaꝫ de q̄ loquitur virginem ventū est. Sed hec mox vt in mūdum ꝑ humani generis lineaꝫ venit: tanta oīs bonitute ꝑfecte resplēduit vt eā dei sapiā veridice iudicares idoneaꝫ

vt p ipam in hoiem veniēs: nō tm̄ reatum primo℞ parentum: sed etiā totius mundi peccata deleret. Lectio tertia.

Dem angelicus doctor. O mr̄ dn̄i. i sicut in prima femina abundauit delictū: ita ⁊ in te superabūdauit omnis plenitudo gratie. ⁊ ideo super oēs es ignara delicti. Et iterum. Magnifica il lum qui te a peccato reseruauit. Quis enī dicere poterit sine pctō sum nat⁹: aut mundus sum ab omni iniquitate dicere audebit: nisi illa virgo prudētissima. animatum templū dei excelsi: quā deus sic elegit ⁊ preelegit añ mūdi ꝯstitutionē vt sancta ⁊ īmaculata mr̄ dei esset ⁊ filia ab eterno reseruata incorrupta ab omni labe peccati.

De sermone. Lectio quarta.

In Tholosa quidam disertissimus frater ꝯtra ꝯceptiōis immaculate virginis puritatē predicauit. quapropter in negate testimonium veritatis statim finita predicatione quidā ex insperato lupus adueniens eum suffocando ac dilacerando occidit. Quidam etiam alius frater dn̄e nostre innocentiā ꝯceptionis impugnans. in ipa predicatione cecus effect⁹ est. Quo ad sanam mentē conuersus miraculo beate virgini vouendo promisit si eum illuminaret oppositum predicare quod ⁊ factum ē. Lectio quinta.

Beatus Anselmus quadam in epistola miraculum hoc ita describit. Tempore illo quo diuine placuit pietati Anglorum gentem de malis suis corrigere. ⁊ sue seruitutis officijs arti⁹ astringere: gloriosissimo normando℞ duci Guilhelmo eandem patriā debellando subegit Audientes aūt hoc daci grauiter indignati se suo quasi hereditario iure priuari: arma preparant classesq̄ aptant vt normanos a data eis diuinitus expellant patria. Hoc cōperto rex prudentissimus Guilhelmus Elsinum quendam remensis cenobij abbatem in daciam dirigit. vt huiusce rei inquirat veritatem. Elsinus vo vir admodum sagacis ingenij: strenue regis negocium executus: ad angliam reuerti cupiēs mare ingreditur. Cumq̄ non modicam maris partem prospero cursu transisset: subito densis vndiq̄ surgentibus ventis: horrida tempestas mare commouit ⁊ vndas fatigatis itaq̄ nautis nec vltra obniti valentib⁹ fractis remis. funibus ruptis: cadentibus velis: spes salutis amittitur. nihil nisi submersionis sue indicium miserabiliter expectatur. Lectio sexta.

Cum igitur de salute corporum ldesperati animarum solummodo curam magnis clamoribus dn̄o commendarent. ⁊ beatissimam dei genitricem miserorum refugium. ac desperatorū spem deuote reclamarent. ecce subito quendam venerabilem virum pontificali infula decoratum inter medias vndas naui ꝓximū conspexere. Qui talibus abbatem verbis interpellās. Uis inquit periculum euadere? Uis ad patriā sanus redire? Cumq̄ ipe cum fletu id se toto mentis affectu appetere responderet. Scias inquit me ad te a domina nostra dei genitrice maria directū quam dulciter reclamasti. ⁊ si dictis meis obtemperare volueris sanus cum comitibus tuis euades seuientis periculum maris. Promitte ergo deo ⁊ mihi ꝙ conceptionem purissime virginis marie solenniter celebrabis ⁊ celebrandā predicabis. Cumq̄ se in oībus obtemperatu℞ Elsinus spopondisset: ꝓtinus ille disparuit. statimq̄ sedatis rugiētis pelagi fluctib⁹ abbas cū suis omnib⁹ incolumis anglicis applicuit littorib⁹. Recepte ergo non īmemor salutis de ꝯceptiōe īmaculate virginis annuatim predicans: eius q̄ꝫ officium non modo ipse deuoto celebrauit affectu. sed etiam in remensi cenobio omnibus sue ditioni subiectis indixit.

De Homelia Lectio septima.

Secunda contra virginis puritatem ratio sic insurgit. Si non contraxisset mater domini pctm̄ originale: nulla indiguisset redemptione quia nullum commisit actuale peccatum. Non enī egent qui sani sunt medico: sed male habentes. Ergo xp̄s non fuisset beate virginis redemptor: q: lapsum presupponit redemptio. Et consequenter perfectissim⁹ redemptor. nō cupari non posset. Contrarium autē tenet ecclesia que canit. xp̄e redemptor omnium ergo. ⁊c. Lectio octaua.

Obiectionē istam sententiarum tertio subtilis doctor eliminat dicēs ꝙ christus gloriose virginis redēptor extitit per gratiam preuenientem eam a pctō preseruans. si enī illam non preseruasset: in originalem maculam in conceptu cecidisset. Alios aūt redemit hoies ꝑ gram

lapsum subsequentem. Fuit ergo xp̄s redē ptor virginis benedicte: illā sordidari nō sinens vlla vitiorum feditate. ꝛ hoc etiam modo boni, q̄uis non peccauerint angeli ci spiritus fuere redempti. Unde Ber. sup Cant. dicit. Christus etiam angelos rede mit: illos preseruando: homines purgādo

Lectio nona.

r Edemptio igitur virginis gl'iose ꝑfectior fuit nostra redemptione. Melius enī est aliquem a vulnere defendere q̄ post vulnerationem remedium adhibere. Posito ergo ꝙ aliquis duos de primo vulnerandos conspiciens: vnū ex illis adiuuaret: ꝛ a vulneratione preseruaret. alium vero permitteret vulnerari. postea autem per medicine subsidium illū redderet sospitati: diceretur ꝑfecto vtriusq; saluator. sed meli⁹ ac perfecti⁹ de priori. Beata igitur virgo per filij sui grām ab originali fetore preseruata. ab illo extitit perfectissime redempta. ꝛ sic obiectio nō obstat in contrarium adducta.

Quinta die ex dictis sanctoꝝ doctorum

Lectio prima.

r Ichard⁹ de sancto victore in sermone qui incipit. Necdū erant abyssi sic integritatem virginis benedicte collaudat dicēs. Non decuit vt caro marie qualicunq; foret obnoxia culpe. Nam dei sapientia indignum credimus vt quem ad lucem gentium destinauit: prauitatib⁹ et illecebris fineret innolui. Nec enim ingratus fuit matri: qui patri matriq; precepti honorem exhibuerit.

Lectio secunda.

l Icꝫ Bernard⁹ quandoq; contra immaculatā beate virginis conceptionem senserit: tamen suis in opusculis frequenter oppositum affirmauit. Nec enī est veritatis natura vt celari diuti⁹ nō possit. sepiusq; contra voluntatem annuncietur proferentis. Dicit igitur deuotus doctor quodam in sermone qui incipit. De gaudijs ad gaudia quēꝫ in natiuitate beate virginis inscripsit: Caro marie ex Adam assumpta maculas Ade non admisit.

Lectio tertia.

i Dem q̄ꝫ in sermone assumptionis inquit. Quenā poterit lingua etiā si angelica sit dignis extollere laudibus virginem matrem. Matrem autem non cuiuscunq; sed dei. Quenam vel angelica puritas virgini illi audeat comparari: que digna fuit sacrarium fieri spiritussancti ꝛ habitaculum filij dei. Hec ille. Si igit̄ dei genitrix virgo in originali fuit cōcepta peccato: Bernardi ꝑfecto sententia nō paruo falsitatis notatur opprobrio. q: si beatam virginem peccatum corrupisset. angeli qui nunq̄ peccauere nostriq; primi parentes ante lapsuꝫ in puritate illa fuissent clariores. Cum ergo dominam nostrāꝫ angelis in sanctitate creaturisq; omnib⁹ Bernardus anteponat: illāꝫ ꝑculdubio ab originali sorde asserit illibatam.

De sermone. Lectio quarta.

i N pago gallico canonic⁹ erat quidāꝫ ordine sacerdos beate virginis horas nocturnas non paruo mentis affectu solitus decātare. Hic autem in villa quadam cum alterius vxore fornicario miscebatur amplexu. Cum igitur sacrilega satiatus libidine semel in medio noctis silentio ad opidum in quo morabatur redire festinaret: pelagus quoddam transmeare cupiens solus nauem ingressus: dominice matris horas nauigādo canere cepit. Cunq; inuitatorium. Aue maria gratia plena dominus tecum. diceret Et iam vsq; ad medium fluminis pertransisset. Ecce demonum turba illum cum nauicula in pelagi profundūꝫ precipitem dedit: eiusq; sicut ꝑmeruerat animam rapuit ad tormēta. Tertio autem die ad locum in quo maligni spiritus varijs illum cruciabant tormentis beate dei genitrix maria innumeris sanctorum vallata fulgoribus accessit. estq; talibus iniquos demones conuitijs allocuta. vt quid mihi famulantis animāꝫ iniuste affligitis? Et demones. Nos inquīt illāꝫ habere debemus. quia nostris in operibus occupatam deprehendimus. Si illius inquit virgo pia esse debet: cui⁹ opera peragebat: mea profecto esse cognoscitur: quoniam matutinas meas dum vos eum peremistis. decātabat. vn̄ magni rei estis criminis quia erga me inique egistis.

Lectio quinta.

h Is itaq; dictis demonibus huc illucq; fugientibus sanctissima virgo animam illius ad corpus detulit hominemq; ab vtroq; funere suscitatum arripiens de profundo pelagi ad portum incolumem adduxit. At ipse gaudio et exultatione perfusus ad eius pedes

illico prostratus: Carissima inquit domina mea. et virgo gratissima. quid tibi retribuā ppter tanta que mihi beneficia cōtulisti? Preco: te ait dei genitrix maria de amplius in adulterina corruas feditate. festūq; immaculate conceptionis mee fidelib9 populis annūcians annuatim solēniter celebrare procures. Hec postq; beatissima virgo locuta est ad ethereas polorū sedes angelis comitata penetrit. Canonicus autem ille heremiticā ac celibem vitam ducens: qđ sibi acciderat cūctis audire cupientib9 enarrauit. totoq; vite sue tēpore intemeratum virginis cōceptū specialibus nō destitit celebrare solēnijs. Lectio sexta.

t Empore quo martinus qntus Romane vrbis pontificatum tenebat quidam theologie magister Tholosani studij rector determiāre ausus est beatam virginē originali fuisse peccato corruptam. qua de re in furore populi de eadem expulsus ciuitate: Romam veniens: apud summum pontificem de illata sibi iniuria conquestus est: conclusionem suam asserens publica velle disputatione tutari. Audiens autem hoc memoratus antistes. diem fiēde disputatiōis indixit. Collectoq; maximo doctorum conuentu cum frater ille non veniret: missus est qui eum nūcius ad aduocaret. Fratres igitur apud quos gloriose virginis inimicus hospitatus fuerat ad eius cellam pergentes ipsum mortuum reperire interiora ventris non habētem: sicq; beatissima virgo hostis sui argutias debita mulctatione confudit.

De Homelia. Lectio septima

q Uanto pluries aurum p ignē trāsit: tanto maiorē acquirit claritatē Jdcirco immaculatā iterū btē virginis ꝯceptionē in ardenti disputationis flamma reclinemus quo eius puritas amplius elucescat. Sic itaq; arguam9. Gloriosa virgo maria fuit in vtero matris sanctificata. Unde de illa canit ecclesia. Sanctificauit tabernaculum suum altissimus Cum igitur ab actuali mortali aut veniali crimine quod nō commiserat sanctificata nō fuerit. ergo ab originali. Sanctificare enī est de nō sancto sanctū facere. ergo ⁊c.

Lectio octaua.

i Ntelligens vocabuli significationem perpēdet de facili argumentationis hui9 solutionē. Sanctificare enim multis accipitur modis. Primo sanctificare idem est quod in gratia confirmare. et hoc modo beati dicunt sancti: quia sunt in domini gratia confirmati Dicta ergo autoritas: sanctificauit tabernaculū suum altissimus. de hac potest sanctificatione intelligi. beata etenī virgo sicut in sui conceptione filij: ita in dei fuit gratia confirmata vt amplius peccare non posset. et sic predicata autoritas de gratie confirmatione intellecta non arguit dominam nostram in originali peccato fuisse conceptam. Lectio nona.

a Lio etiam modo aliquis sanctificari dicitur: qui ab omni impudico actu abstinens: deo seruit ⁊ ministrat in omni sinceritate cordis et virtute. Et hoc modo mulieres quedam sanctimoniales nuncupantur. Omnes etiam boni ecclesie ministri dicuntur sancti. Et ideo Augustinus Hieronymusq; et Ambrosius episcopos suis in epistolis sanctissimos appellant. Quia igitur beata virgo maria omnibus extitit virtutibus redimita: totiusq; speculum sanctitatis. omni etiam vite sue tempore diuine dedita seruituti. angelicam potius vitam ducens q̄ humanam. Jdeo non immerito de illa dicitur. sanctificauit tabernaculum suum altissimus. Jstas enim virtutes et sanctimonias sibi contulit altissimus: a quo omne datum optimū: ⁊ omne donum perfectum descendit. Nihil ergo hec autoritas sanctissime derogat virginis conceptioni.

Sexta die ex dictis sacrorum doctorum. Lectio prima.

a Ugustinus exponens illud Genesis. iij. Jpsa cōteret caput tuum. sic beatam virginem commendat dicens. Cum subiectiō originalis peccati caput sit diaboli. tale caput Maria contriuit: quia nulla peccati subiectio ingressum habuit in animam virginis. et ideo ab omni macula immunis fuit. Marie etiam innocentiam angelica salutatio demonstrat dicens. Aue quasi sine vhe. idest sine peccato. deinde ꝯsequēs addit gratia plena. Nō foret autem plena gratia. si p̄seruatiōis illi gratia defuisset Augustinus. Jn celo qualis est pater talis est filius. sic ⁊ in terra qualis est mater ſm carnem: talis etiam est filius. hec ille.

Qui ergo matrem dñi in conceptu asserit maculatã: eius quoqȝ filiũ originali predicat vitio sordidatum. Lectio secũda

b Ernardus. Quicquid alij licȝ paucissimis est concessum. non est credendum gloriose virgini fuisse denegatum. Cum igitur primi parentes nostri sine vlla fuerint feditate creati, aut proculdubio Bernardi fallax sententia. aut virgo virginũ dei genitrix maria originali fuit iusticia decorata. Augustinus. Maria mater christi electa est ⁊ super omnes creaturas pelecta omnibus gratijs fecũdata oĩbus virtutibus ornata: omni sanctitate in vtero matris repleta. vt de mũdissima matre mundissimus nasceretur filius. quia sicut in celo habȝ patrem immortalem: sic ⁊ in terra habuit matrem omni corruptione carentem. Lectio tertia.

D Ominicus. Sicut pmus Adã fuit ex terra virgine ⁊ nunq̃ maledicta formatus: ita decuit in secũdo adã fieri. Hieronymus. Et si i sctis patribus et pphetis gratia fuisse credatur: non tamen eatenus plena. In maria enim totius gratie que in christo est venit plenitudo. q̃ꝫ q̃ aliter ⁊ aliter. hec ille. Aliter ⁊ aliter dixit quia qđ xps habuit ex natura. hoc beatissima virgo ex filij sui est gratia consecuta. Non ergo dño nostro inferre credamus iniuriam: si benedictã illius matrem ab omĩ scelerum fetore dicimus illibatam. Diuus enim Hierony. inquit. Nulli dubium quin totum ad laudem christi pertineat: quicq̃d digne genitrici sue impensum fuerit ac solẽniter adimpletum.

De sermone. Lectio quarta.

t Empoꝛibus Karoli regis francorum clericus quidam ordine leuita vngarie regis german⁹ beatã dei genitricẽ Mariã toto corde diligens: eius deuotissime horas decãtabat. Hic parentum suoꝝ consilio nubere volens adolescentulã quãdã valde pulchram accepit in spõsam. Facta igit̃ a presbytero nuptiali bñdictione: sacrisqȝ missarũ expletis mysterijs recordatus est se eiusdẽ beate virginis marie horas die illa iuxta morẽ nõ cantasse. qua propter oẽs ab eccłia discedere mãdans. spõsam vero suam domũ deduci faciens ipse solus iuxta dñi altare remansit Cunctqȝ beata virginis horas decãtans antiphonam illam. Pulchra es ⁊ decora filia hierusalez diceret. apparuit ei dei genitrix virgo pijssima. benignaqȝ illuȝ facie est talibus allocuta. Si ergo pulchra sum et decora. quid est q̃ me dimittis ⁊ aliam sponsam me derelicta ducere cõcupiscis? Nunquid non ego sum pulchrior illa? nunquid non ego sum optime formosa? nũquid nõ ego sum valde decora? Ubi vidisti tam pulchram. Lectio quinta.

a D hec clericus ille defixis in terraȝ oculis. Dña inquit mea: similitudo tua omnẽ mũdi pulchritudinẽ excedit. Tu es super choros angeloꝝ eleuata Tu es super celos celoꝝ exaltata. Quid vis ergo vt faciam? Ait illa. Si carnalem spõsam amore mei dimiseris. me in celesti regno sponsam habere gaudebis. Et si conceptionis mee festum a cũctis xpi fidelib⁹ celebrandũ predicabis. mecum in filij mei palatio laureatus triumphabis. Talibus exorsa dictis ad celestia regna virgo se benedicta recepit. Clericus vero domũ redire cõtemnẽs: ad quandam ptinus extra patrie sue terminos abbatiã properans: monachali habitu decoratus est. Post exiguũ autez tempus dñe nostre intercedentibus meritis: ad aquilegie patriarchatũ assumptus immaculate conceptionis festum a cunctis celebrandum predicans. Cum proprijs etiam octauis solennibus annuatim exornauit officijs. Lectio sexta.

v Ia quoqȝ figurationis Marie puritas demonstrat̃. In Genes. enim sancta trinitas dixit. Nõ est bonũ hominẽ esse solũ. Faciamus ei adiutoriuȝ simile sibi. i. sine pctõ. Hoc autẽ in redemptionis humane figuram factuȝ est. Hinc Bern. in sermone assumptionis inquit. Et quidẽ ad restaurationeȝ humani generis sufficere poterat sol⁹ xps. Si quidẽ oĩs sufficientia nostra ex ipso est: sed bonum non erat nobis hominem esse solum: congruum magis erat vt adesset nostre redemptionis sexus vterqȝ quorum corruptionĩ neuter defuisset. Hec ille. Sicut ego christus redemptor noster sine originali extitit: ita reparatrix nostra maria redemptoris mater intacta: illi similis in hoc fuisse comprobatur.

De homelia. Lectio septima.

a Lio modo sanctificare significat idem quod sanctum demonstrare. Et in hoc sensu

loquitur saluator noster patri suo dicens: sanctifica me pater. i. sanctitatem meam omnibus demonstra. Hoc igitur modo beatam virginem sanctificauit altissimus: quia eius sanctitatem per orbem vniuersi immuneris prodigiis declarauit. Potest et aliter dici. licet hoc aliquibus domine nostre deroget duritati. sanctificauit tabernaculum suum altissimus non ab originali peccato quod non contraxerat: sed a fomite originalis peccati. quia corpus gloriose virginis ex semine infecto. vt quidam referunt propagatum. aliquam secundum eos contraxerat feditatem a qua sanctificauit illud altissimus ante benedicte eius anime infusionem. Lectio octaua.

Potest et aliter propter contentiosos respondere. sanctificare idem est quod de non sancta sanctum facere. Hoc autem aggregatum non sanctus potest dupliciter intelligi. priuatiue scilicet et negatiue tantum. Primo modo dicitur non sanctus priuatiue quod habet oppositum sanctitatis. sicut hoc modo diceretur non videns qui esset cecus. et talis non fuit virgo gloriosa. ideo hoc modo non fuit sanctificata. Alio modo dicitur non sanctus negatiue tantum. qui non habet actu sanctitatem. licet non habeat oppositum sanctitatis. et hoc etiam modo christus quoad humanitatem in sue conceptionis instanti sanctificatus agnoscitur qui de semetipso inquit. quem pater sanctificauit. In tali ergo sensu loquitur psalmista. dum canit. sanctificauit tabernaculum suum altissimus. i. virginem immaculatam in conceptione sua omni sanctitatis benedictione repleuit. Lectio nona.

Hoc autem diuine condecens extitit maiestati. Deus enim vt philosophorum vtar sententia in omnibus generum speciebus aliquod singulare indiuiduum perfecit ceteris excellentius quod aliorum omnium metrum esset et mensura. ex quo ineffabilis eius sapientia monstraretur. In elementis ignis primatum tenet. in astris sol. in angelis lucifer: in iumentis bos. in bestiis leo. in auibus aquila. in piscibus syrena. in hominibus christus. Condecens ergo altissime extitit maiestati vnam perfectissimam et sine macula condere mulierem que mundicia ac virtute incomparabilis inter alias velut matutina stella innocentia et puritate radiaret. Hec autem excellentia nulli melius competere potuit quam matri domini nostri: Ergo verax est opinio de immaculato conceptu virginali. et

Septima die ex dictis sacrorum doctorum. Lectio prima.

Anselmus in libro de exordio humane salutis illibate virginis conceptionem originali iusticia decoratam similitudine non incongrua comprobat dicens. Si quid originalis peccati in propagatione matris dei extitit illud propagantium non propagate fuit. Deus enim qui castanee confert vt inter spinas: et a spinis remota concipiatur alatur et formetur: non potuit hoc facere matri sue: Plane potuit et voluit. quod si voluit et fecit. Lectio secunda.

Idem in libro de conceptu virginali sic inquit. Decuit vt conceptio illius hominis de matre fieret purissima tanta puritate que sub deo nequeat maior intelligi. cui deus pater vnigenitum suum quem de corde suo genuerat equalem sibi ita dare disponebat vt esset naturaliter vnus idemque dei patris et virginis filius. et quam sibi filius ipse substantialiter matrem facere eligebat. et de qua spiritussanctus operaturus erat vt ex ea conciperetur et nasceretur ille de quo procedebat. Lectio tertia.

In epistola etiam ad coepiscopos anglie profitetur dicens. Non puto verum esse amatorem virginis qui celebrare respuit festum sue conceptionis. Alexander etiam de ales qui irrefragabilis theologus nuncupatur: in vltimo vite sue constitutus transitu exponens illud Can. iiij. c. Tota pulchra es amica mea et macula non est in te de virgine gloriosa cecinit dicens. Maria domina mea. tota pulchra es et formosa et macula originalis aut actualis peccati in te nunquam fuit. Et hec dicens deuotus doctor benedicte virgini se commendans feliciter migrauit ad dominum.

De sermone. Lectio quarta.

Alia quoque figura per sapientem Ecclesiasticum scripta est qui in beate virginis persona proloquitur dicens. Ego quasi myrrha electa dedi suauitatem odoris. Myrrha a se et ab aliis vermium putredines expellit. Hec autem proprietas domine nostre non bene congrueret si aliquando a vermibus. i. demonibus per originale peccatum corrosa fuisset. Ibidem etiam predictus sapiens subnectit. et quasi plantatio rose in hiericho Rosa enim de spinis nascitur et tamen spinam non habet. sic dei genitrix maria quamuis ex iudea que vtique peccatis spinosa erat nata

sit: nullum tamen spine. i. peccati aculeum sensit. Lectio quinta.

S Alomon etiam in cāticis exclamat dicens. Que est ista q̄ pgredit̄ quasi auro:a consurgens? Auro:a a lumine icipit ⁊ semꝑ in lumine crescit quꝰq; soli iungatur. ⁊ nunq̄ lumine priuat̄. Sic maria virgo purissima a lumine diuīe gratie in conceptiōe sua incipiens nullis unq̄ est peccatorum tenebris obscurata. sꝫ semper in virtutum omnium claritate succrescens. tandem cum sole iusticie dulcissimo filio suo. in celesti gloria mirandis circundata fulgoribus est coniuncta. Ideo eius claritatem intuens Esa. dicit. Sicut lux meridiana clara est. Lectio sexta.

H Anc igitur virginis excellentiam aīaduertēs Augustinus. eam: collaudat dicens. Quis laudes beatissime virginis digne decātare valeat? Facta est em̄ maria ianua celorum. sublimatio apostolorum. laus martyrum: iubilatio confessorum: continētia virginum: norma principū. iusticia regū salus oīm populoꝝ. Facta est maria glīa viduarū. gaudiū angeloꝝ. requies aīarū. Facta est maria salꝰ mortꝫ mors criminū. vita virtutum virtus pugnantiū. palma victoꝝ. Facta est maria excelsa sup sydera. sanctior sup oēs feminas cuius vita inclyta cunctas illustrat ecclesias. Absit ergo rem istam facere vt imponamus crimen glorie nostre.

De Homelia. Lectio septima.

V Erū contra beatā virginē pcella sic fluctuare contendit. ꝫm apostoli sententiam omnes peccauerunt in adam. Cum ergo beata virgo de primorum parentum stirpe pcesserit. concludendum videtur q̄ etiam ipsa petm̄ originale contraxit. Qui em̄ totum dicit nihil excludit. Aug. ergo dei genitrix peccasse conuingitur: aut apostoli sententia falsitatis assertiua comprobatur. Lectio octaua.

E T apostoli verax affirmatio: ⁊ conclusioni nostre minime cōtraria reperit̄. Aut em̄ aplm̄ vlla sine cōmētatione intelligis. aut e cōtrario. Si generaliter apl'i verba sine glosa exponēda cristianas. oēs peccauerunt in adā. ergo ⁊ xp̄s qui ⁊ ipse ex adā ppagatiōe descēdit. Hoc aūt esset hereticum pfiteri. Si ergo aplm̄ glosare intendis. equemus in glosando lāceas ⁊ de pari pcedemus. Tu inquies oēs peccauerūt in adā preter xp̄m p naturaꝫ: ⁊ ego: ⁊ pter beatā virginē p grām. Sciēdū ergo q̄ regulā vniuersalis termini. qui psingulis destribuit suppositis diuinarum scripturarū pagina nō seruat. q̄ logicalibꝰ non est subiecta disciplinis. vl'em itaq; terminus p maiori tm̄ suppositoꝝ parte nō p oībus in sacra scriptura plerunq; intelligi oportet. vnde de filio pdigo ad Damasuꝫ papā Hiero. inq̄t. Modus est scripturaꝝ omne nō ad totū: sed ad partē referre maximā. vt ibi. oēs declinauerunt siꝰ inutiles facti sunt. ⁊ alibi: oēs q̄ venerūt ante me fures fuerunt ⁊ latrones. ⁊ Paulꝰ ad Cor. inquit. oībus oīa factꝰ sum. vt oēs lucrifacerem. ⁊ ad Phil. omnes em̄ q̄ sua sunt querunt: non que iesu xp̄i. Lectio nona.

H Ec etem̄ vba sic generaliter plata cum his glosis intelligi opꝫ. Oēs declinauerunt simul inutiles facti sunt. s. qui diuina mandata seruare noluerunt. omnes qui venerunt ante me fures fuerunt ⁊ latrōes. s. qui a me missi non fuerunt. omnibꝰ oīa factus sum. s. que ꝫm deū fieri potuerūt. oēs que sua sunt querunt: nō que iesu xp̄i. s. qui sunt a charitate separati. Propheta etiam dicit. oīs homo mendax. scꝫ nisi eius a spiritusancto eloquia pcedāt. Illō ergo apostoli. oēs peccauerūt in Adam. exponēdū est. s. qui nō p diuinā grām fuere pseruati. sed ab adam ꝫm communē ⁊ nō priuilegiatā legē ppogati sunt Talis aūt nō fuit mater dn̄i nr̄i. ergo non infecit eam macula originalis peccati. Si quis aūt doctoꝝ beatā virginē ab originali peccato sanctificatā asseruit. per gratiaꝫ scꝫ peruenientē intelligi opꝫ. Si vō solum xp̄m sine peccato tradidit extitisse exponi opere precium est per sui scꝫ essentiā ⁊ naturarum. beata auteꝫ virgo per filij gratiā preseruantem. Qd̄ si fortasse oīno eaꝫ petō maculatā sanctoꝝ aliquis suis in operibꝰ inscripsit. respōderi poterit Augustini illō ad Vincentiū de scripturis sanctorum doctorum. Tale inquit genus scripturaruꝫ a scripturis canonicis distinguendū est. nō em̄ ita in eis testimonia pferunt̄ vt cōtrarium sentire nō liceat. Iubilemꝰ ergo oēs ⁊ exultemus ppter immaculatam domine nostre conceptionē. Valde etem̄ nobis pfuit beatissimā virginē non fuisse p origiale petm̄ diuine maiestatis inimicam. que em̄ nullo vnq̄ tempore vel momēto. deum

offendit. sed semper in illi⁹ gratia et dilectione pmansit apud ip̄s cōfidentius intercedēs ipsius benignitatē ꝛ m̄iam ꝓ nobis facili⁹ impetrabit. In octaua oīa dicant de die p̄terea que sequūtur. In primis vesperis añ. Uirgā virtutis sue misit dñs ex syon dominare in medio inimicorū suorum all'a. Añ. Sit nomen domini benedictū ꝓpter immaculatū virginis conceptū all'a. Añ. Propter domum dñi dei nostri faueamus omēs virginis puritati all'a. Añ. Beatus qui te diligit o Maria: non cōfundetur cum loquetur inimicis suis in porta all'a. Añ. Qui dat niuem sicut lanā ab originali peccato preseruauit mariā all'a. ℣. Dominus custodit ab omni malo all'a. ℟. Custodiuit animam tuam dominus all'a.

Ad magnificat añ. Quam pulchra es amica mea colūba mea immaculata mea: odor vestimentorum tuorum super omnia aromata all'a all'a all'a.

Ex dictis sacrorum doctorum.

Lectio prima.

b Eatus Thomas in expositione angelice salutatiōis imaculatā virginē exaltat dicens. Maria purissima fuit quātū ad omnē culpā. quia nec originale nec mortale nec veniale peccatum incurrit. Idem quoqꝫ in p̄mo sententiarū inquit. Puritas intendit p recessum a cōtrario. ꝛ ideo potest aliquod creatum inueniri quo nihil purius esse potest in rebus creatis sine vlla contagione peccati. Et talis fuit puritas beate virginis que a peccato originali ꝛ actuali fuit immunis. tñ ista puritas fuit sub deo inquantū erat in ea potentia ad peccandum. ℟. Que est ista q̄ ꝓcessit sicut sol. ꝛ formosa tanq̄ hierusalē. Uiderūt eā filie syon et imaculatā predicauerūt eam all'a. ℣. Non tetigit eam abimelech sed ipsa confregit caput eius. Uiderunt. Lectō secunda.

s Ancta quoqꝫ mater ecclesia in festo visitationis beate virginis eā magnificat dicēs. Beatissima virgo dei genitrix Maria a suis est primordijs dño cōsecrata. Et iterum. Nec est illa de q̄ sacra canunt eulogia. Mulier amicta sole lunā sub pedibus habens stellis coronata duodenis. Tante laudes virginis humana lingua exprimere nō sufficit. nec etiā sancti ꝛ iusti illam in cuius illo quem celi capere non poterant se contulit aula virginali: dignis laudum preconijs ad plenum efferre potuerunt. Alibi etiam canit. Sancta ꝛ immaculata virginitas quib⁹ te laudibus efferam nescio. Si ergo iuxta ecclesie testimonium tanta est intacte virginis puritas vt verbis exprimi non possit: non parum ꝑfecto errare conuincitur. qui originali illā macula deturpatam fuisse arbitratur. ℟. Ornatā monilibus filiā hierusalem dñs concupiuit. Qui ab originali macula eam preseruauit alleluya. ℣. O gloriosa dña excelsa super sydera: que nec primā similem visa est nec habere sequentem: sola sine exemplo placuit virgo xp̄o. Qui ab originali. Lectio tertia.

i Nfideles etiam beate virginis excellentiā denegare nō audēt. vnde in alchorano Machometi dicitur Nullus est ex adam quin tenuerit eum sathan preter Mariam ꝛ filium eius. Acquiesce igitur christiane ne infideli crudelior erga dominam nostram esse comproberis Matris sue puritatem ita zelatus est dominus. ꝙ etiam infidelibus ipsam noluit esse recōditā. Tanto ꝟo etiā a paganis gloriosa dei genitrix veneratur ꝙ illius blasphemator horribili protinus morte perimatur. Erubesce igit̄ christiane qui dñi tui matrem tot quotidie blasphemijs ad iracundiam prouocas. tot turpibus contumelijs exagitas. tot periurijs impudenter illam nominare presumis. Deposce igit̄ suppliciter veniam tui criminis ante vltionem. Relinque consuetudinis inique proteruiam: quia nouit domina mutare sentētiam si tu volueris emendare delictum. ℟. Quacunqꝫ hora ingemuerit peccator omnium iniquitatū eius quas operatus fuerat non recordabor. Alleluya all'a. ℣. Maior est enim misericordia mea q̄ omniū hoīnum miseria. All'a all'a.

De sermone. Lectio quarta.

d Um magister Alexander de ales adhuc secularis existens in vniuersitate legeret parisiensi: nolletqꝫ immaculatum p̄issime virginis celebrare conceptum. Uolens illum gloriosa dei genitrix maria ad sanam reuocare sententiam: dum quadam conceptionis die predictus doctor suis legere cepisset discipulis: tantis illum percussit infirmitatib⁹ vt oībus veluti mortuus videretur. Cum autē Alexander in sua pmanens sententia

bte virginis innocentiã adhuc cõfiteri despiceret. alio quoqz anno dũ in eodem cõceptionis die plegeret easdẽ ptinus infirmitates incurrit. sicqz frequẽtatis vicibus in eodẽ festo in horribiles annuatim infirmitates incidebat. Quã obrẽ a suis monit⁹ discipulis ne gl'iose virginis intemeratã conceptionem impugnaret: ad seipm in eadem existẽs infirmitate reuersus: deuote vt potuit regine celi vouendo pmisit: si optatam illi dignaret afferre salutẽ pulcherrimum se aliqd opus ad sue gl'iam conceptionis editurũ. Emisso igit voto ad pristinã ptinus rediit sanitatẽ. Tãti ergo nõ immemor beneficii egregiũ quoddã volumen melliflue cõceptionis inscripsit. immaculatũqz benedicte virginis cõceptũ multis cõprobans rationib⁹ totũ fuisse falsum pdicat quicqd cõtra illibate virginis cõceptionẽ suis vnqz in operibus affirmauit. ℞. Venient ad te qui detrahebant tibi: et adorabunt vestigia pedum tuorum. All'a all'a. ℣. Virga enim tua atqz correctio tribuit intellectum et sapientiam. All'a all'a. Lectio quinta.

E Xemplis etiã naturalibus dñe nostre puritas demonstratur. Sicut em̃ solares radii sup lutum descendẽtes ab illo deturpari nõ possunt: sz ipm potius illuminare noscunt. Sic et aĩa bte virginis sup lutũ humane nature descendẽs a luto originalis culpe sordidata non fuit. sed totã potius humanã naturã illustrauit. Sicut etiã aurũ in visceribus terre nõ corrũpit: sed magis perficit. sic benedicta virgo in matris viscerib⁹ corrupta nõ est vlla macula. sed potius a spũsancto sanctificata. Ramus quoqz a bona arbore pueniẽs: in malam arborẽ insertus nõ inficitur ab ea. sed poti⁹ illi pfectionem tribuit. Sic aĩa gl'iose virginis a deo pueniens inserta in corpus etiã ex semine infecto ppagatum maculata nõ fuit. sed ipm poti⁹ multimoda pfectione repleuit. Hec autẽ oĩa filii sui gratia fuere ppetrata. Nullus em̃ tam crudelis tãqz impius reperitur. qui si matrem suã facere possit: eã pfectissimã facere non cõtendat. Dñs ergo noster oĩ pietate repletus qui benedictã virginẽ de qua erat nasciturus summo studio et arte fabricauit. pfecto sanctissimũ illud tabernaculũ tanta claritate decorauit: vt nihil nobilius: nihil excellẽtius nihil ve purius in toto orbe terrarum valeat cogitari. ℞. Fac mihi sanctuarium et habitabo in medio eorũ. arcam de lignis sethim compinge et deaurabis eã auro mundo intus et foris. All'a all'a. ℣. Elegi et sanctificaui locum istum vt sit nomen meum ibi in sempiternum. vt permaneant oculi mei: et cor meum in cunctis diebus. All'a all'a. Lectio sexta.

S I quis autem impotentiã in xpo obiiciat audeatqz temerarie blasphemãdo asserere ipm charissimã matrẽ suam non potuisse a pctõ custodire. huic tanqz penit⁹ ignaro responden dũ nõ duximus. Qui em̃ trium puerorũ nõ solum corpa sed etiã vestimenta inter vehementiũ flãmas ignium seruare potuit illesa. et Ionã in ventre ceti custodiuit incolumen. Danielẽ etiã horribiliũ in medio leonum saluauit intactũ. Matrẽ qz suam pseruare potuit ab oĩ pctõ incorruptã. Hec aũt pseruatio gl'iose virgini non mediocriter pfuit. homini em̃ p pctm̃ maculato dixerat dñs. cinis es: et in cinerẽ reuerteris. Btã igitur virgo a pctõ pseruata: nec a vermib⁹ est corrosa nec in cinerẽ reuersa. Omi etiã mulieri filios pereãti ppter peccatum inflixerat dicens. In dolore paries. Dña aũt nostra nullius pctĩ cõscia vllo sine dolore: immo cũ ineffabili gaudio dulcissimum filiũ suum parturiuit. O igit maria virgo purissima. O maria innocẽtissima. O maria oĩ sanctitate repletissima miserere obsecro mihi seruo tuo q tãtũ anxius sum de honore tuo: zelus em̃ puritatis tue comedit me. Obsecro te o regina celorũ: dña angelorũ: mater mie: fons indeficiens diuine clementie: vt nobis famulis tuis q ĩmaculate cõceptionis tue venerãda solẽnia colim⁹: impetrare digneris a dilecto filio tuo aĩe sanctitatẽ sanitatẽ corpis fructuum terre vbertatẽ: oĩmqz delectabiliũ abũdantiã: oẽs etiã diaboli insidias et fraudes a nobis expellas: et cõtra aduersa oĩa nos custodiens. ad vitã postremo pducas eternã. ℞. Congratulamini mihi omnes qui diligitis dñm. Quia cum essem paruula placui altissimo all'a. ℣. Ego ex ore altissimi prodii primogenita. ego in altissimis habitaui et in omni pplo et gente primatũ tenui. Quia.

De Homelia. Lectio. vii.

E T si ex superioribus argumentis gl'iose virginis innocentiã: etiam non admodũ subtilis percipere possit intellectus: tñ p deuotarũ cõsolatiõe

mentiã dñe nostre puritatem adhuc aliter cõprobabo. Si beata virgo maria originali fuisset vitio maculata: nõ posset dici simpliciter virgo. quia sicut per luxuriosam cõmixtionẽ corrũpitur caro: ita anima p peccatũ. Si ergo originalis infectio gloriose dei genitricis animã sordidasset: virgo nõ esset simplr̃ sed ſm quid tm̃modo nũcupãda. In cõtrariũ aũt canit ecclesia. Sancta ⁊ immaculata virginitas ergo cõclusio nostra verissima demõstratur. ℟. Factum est diluuium peccati super oẽm terras. O perticq̃ sunt omnes montes excelsi sanctorum all'a. ℣. Arca vo dei sera eleuata est in sublime: ⁊ ferebatur sup aquas. Operticq̃ sũt omnes. Lectio octaua.

Sufficiẽti diuisione hec veritas declarat. Circa dñe nostre cõceptionẽ vnũ ex tribus dicere necesse ẽ. Aut q̄ de⁹ illã p̄seruare nõ potuit. Aut q̄ potuit q̄dez sed noluit. Aut q̄ potuit ⁊ voluit p̄seruare Si primã opinionẽ cõprobas: necessario tibi dicendũ ẽ q̄ de⁹ nõ est oĩpotẽs. hoc aũt hereticã hз prauitatẽ: q: apud deũ nõ ẽ impossibile oẽ verbũ. ğ tu hereticus ⁊ infidelis habẽdus es: si beatã virginẽ ideo in originali pctõ existimas ↄceptã: q: de⁹ illã preseruare nõ potuit. Si vo scd̃e adheres opinioni: q̄ deus potuit quidez sed noluit venerãdã matrẽ suã immaculatã custodire necesse habes profiteri xp̄m erga genitricem suã boni nullatenus filij debitũ peregisse. Bonus nãq̃ filius matrẽ suã dз diligere. eamq̃ a cũctis malis ⁊ ab omni infamia iuxta suam potentiã liberare. Cũ igit̃ originale pctm̃ celestis glorie ianuam claudat: gratiã ⁊ visionẽ dei eternã aufert maculatis: nihilq̃ turpius nefanda pcti vesania excogitari valeat p quã filij diaboli nũcupamur: ⁊ sum⁹. Iniquũ valde ⁊ horribile videret̃: si asserere q̄s presumeret q̄ dñs noster illã quã ab eterno elegerat i matrez in tantã ignominiã dedecus ⁊ iacturã corruere pmisent cũ posset p̄seruare. Cũ ergo dñs noster nõ venerit soluere legez sed adimplere: pfecto cõstat q̄ dilectã matrẽ suã iuxta legis mandatũ voluit honorare. ℟. Filij hominũ vsq̃ quo graui cordẽ: vt quid diligitis vanitatẽ ⁊ queritis mẽdaciũ. Scitote qm̃ dñs ipe est deus ipse fecit eã ⁊ preseruauit eam all'a all'a. ℣. Ferculũ fecit sibi rex salomon de lignis libani. colũnas eius fecit argenteas. reclinatoriũ aureum. ascẽsum purpureum media charitate constrauit. Scitote. Lectio nona.

Igit̃ de⁹ nõ modo potuit sed etiã voluit gl'iosaz virginẽ matrez suã ab originali vituperio preseruare. cũ nihil diuine possit resistere volũtati: cũq̃ diuinũ beneplacitũ sit inuiolabile. q: preceptuz posuit dñs ⁊ nõ preteribit: ⁊ oĩa q̄cũq̃ voluit fecit: inconuĩcibili ratione ↄcludit̃ q̄ pijssimus saluator noster q̄ ab eterno mr̃ez suã ab originali labe custodire disposuit illã ↄculdubio ĩmaculatã p̄seruauit. Recte ergo deuota hec mulier dñm nostrũ alloq̄turdicẽs. Beat⁹ vẽter q̄ te portauit ⁊ vbera q̄ suxisti. Hoc etiã tyburtina Sibyla cõmemorãs decãtauit. O felix illa mr̃ cui⁹ vbera xp̄m lactabũt. Felix ergo maria mater dñi nostri bñdicta. Felix maria mundi totius imperatrix ⁊ dña. Felix maria ab omni labe pctĩ per suũ dulcissimũ filiũ penitus preseruata: cui sit honor ⁊ glia in secula seculorũ. Amen. Ad laudes ⁊ p horas añ. Aque multe nõ potuerũt extinguere marie charitatem all'a. Añ. A custodia matutina vsq̃ ad noctem sperauit maria in dño all'. Añ. Apud dñm mia. ⁊ copiosa sup mariam redẽptio all'a. Añ. Reges terre ⁊ oẽs populi laudate matrẽ dñi dei nr̃i all'a. Ad bñs añ. Que est ista que progreditur quasi aurora consurgens: pulchra vt luna: electa vt sol: terribilis vt castrorum acies ordinata all'a all'a. In scd̃is vesperis añ. Tota pulchra es ⁊c. ℣. Diffusa ẽ gratia ĩ labijs tuis all'a. ℟. Propterea bñdixit te deus in eternum all'a. Ad magnificat añ. Qui mũdũ facer̃ põt de immũdo cõceptũ semine: me fabricau_it filius vllo sine crimine all'a all'a all'a.

Ad missam introitus.

Gaudeamus oẽs in dño diẽ festũ celebrantes sub honore intemerate virginis marie: de cuius ĩmaculata cõceptiõe gaudẽt angeli: ⁊ collaudãt filiũ dei all'. ps. Celi enarrãt gloriã dei: ⁊ opa manuũ eius annũciat firmamẽtũ. Glia pri. ⁊ Glia in excelsis deo ⁊c. Qm̃ tu solus sanctus mariaz fabricasti. Tu solus dñs mariã preseruasti.

Tu solus altissimus mariam sublimasti ie su christe rc. Oratio.

Deus qui per immaculatã virginis cõceptionez dignũ filio tuo habitaculum preparasti: concede vt qs quis hui9 sanctissime festiuitatis solẽnia celebrabit in terris psperitatẽ r pacẽ: i celis vero requiẽ r gloriã obtineat sempiternam. Per eundem dominum rc.

Lectio libri sapientie

Dominus possedit me in initio viarum suarũ. Require in natiuitate eiusdem virginis. Graduale. Quaz pulchra e9 r qz decora brissima virgo Maria. templũ dei sacrariũ spũssancti. Tu quẽ celi capere non poterant pro tua innocẽtia gremio contulisti. ℣. O pulcherrima virgo: vulnerauit formositas tua cor diuinuz. attraxit puritas tua creatorem ad vterum tuum alleluya alla. ℣. Non est inuentus similis tui: preseruatus a macula originalis peccati alleluya. Sequentia.

Aue sponsa deitatis: Maria fons pietatis: angelorum domina. Aue dulcis o Maria: christi mater r filia: vlla sine macula. Tu sol refulgens gloria: celorum lustrãs atria: luce reples secula. Tu puteus honestatis: fau9 dulcis charitatis: tu nostra leticia. Rosa rubens castitatis: lilium virginitatis: cuz omni fragrãtia. Tu magistra clementie: mater misericordie: nostra delens crimina. O norma innocentie: maria plena gratie: tu stella matutina. Tu a deo fabricata: in conceptu preseruata: nulla trahis scelera. Tu in celis coronata: ab angelis venerata: micãs super sydera. Nos famulos rege tuos: atqz tibi fac deuotos: pro tua clementia. Ab inferno liberatos: nos postremo fac beatos: in celi militia. Amen.

Sequentia sancti euangelij scdm Lucã.

In illo tempore. Loquente Jesu ad turbas extollens vocem quedã mulier de turba dixit illi. Beatus venter qui te portauit r vbera que suxisti. At ille dixit. quinimo: beati qui audiunt verbum dei r custodiunt illud. Offertorium. Jubilate omnes r letamini hodie de immaculato cõceptu virginis gl'iose. Angeli etenĩ gaudẽt. celi applaudunt. mũd9 exultat. infernus cõtremiscit. demones crucian tur: cum de manu dei maria fabricatur alleluya. Oratio secreta.

Deus qui oĩs matris tue cultores exaltare statuisti: concede ppitius vt qui sanctissimũ eius cõceptũ p hec sacra mysteria iubilando veneramur tuã semp r vbiqz illi9 pcibus misericordiã cõsequamur. Qui viuis r regnas rc. Prefatio. Eterne deus. Qui dilectam sponsam tuam gl'iosam virginẽ mariam oĩbus virtutibus ornatã fabricasti. r in purissima eius conceptione ab originalis peccati macula illesam preseruasti vt totius esset innocentie speculũ r exẽplar sanctitatis. dignũqz existeret habitaculũ vnigeniti filij tui. Per quẽ Cõmunio. Beata cõceptio marie virginis que nesciuit labem criminis alla.

Post communionem Oratio.

Benedicte virginis marie immaculata cõceptiõe gaudẽtes te supplices depcamur omnipotẽs deus: vt qui inefabilẽ eius ĩnocẽtie puritatẽ sincera deuotione confitemur: ad cõtẽplandã eius gloriã in celesti palatio ipa intercedẽte subleuemur. Per dominũ nostrũ iesum xpm filium tuum: qui tecuz viuit r regnat in vnitate spũssancti deus. Per omnia secula seculoꝝ. Amen.

Iste sunt rubrice hui9 officij. Si hoc festum venerit in dñica fiat de festo. quia specialis dei opatio fuit in tali die: qua gl'iose virgini singularis ꝓrogatiua collata est. r ideo officiũ dñice debet transferri ad diẽ sequentẽ. In die autẽ octaue q̃ venit in dñica: fiat de ipa dñica. r officiũ octaue trãsferatur ad diẽ sequentez. Et hec omnia sunt ordinata autoritate summi pontificis: qui etiã statuit. ꝙ octaua hui9 festi celebret cũ officio dupl'ci. Si vero dñica venerit infra octauã: fiat de dñica cũ cõmemoratione festi. Et qñ fit officiũ dñice non dicantur preces: nec dicatur ex debito officiũ de dña: sicut nec dr in ceteris dieb9 infra octauã. Et in missa dñice non dicatur: Glia in excelsis nec: Ite missa est. nec: Te deũ laudam9 ad matutinũ. sed nonũ rñsoriũ dicat: sicut fit in ceteris dñicis de aduẽtu. Quotidie aũt infra octauã fiat cõmemoratio de aduẽtu. Qñ vero aliqua feria infra octauam hz antiphonas laudũ de ppͥo: tũc ad matutinũ post orõnẽ festi fiat cõmemoratio de feria deĩde dicãtur laudes de feria cũ illis antiphonis ppͥjs r psalmis suis absqz capl'o ℣. r bñdict9. sed dicto Laudate dñm de celis, cũ sua antiphona terminet ibi. Fideliũ

anime rc. sicut olim fiebat i die sctē Lucie qñ occurrebat feria bñs laudes de proprio Itē predictus pōtifex ordinauit φ in hac octaua nō fiat officiū de aliquo scto. nec etiam de sctā Lucia: sed trāsferat post octauā ls postea ad petitionē cuiusdā religiosi cō cesserit φ possit fieri de sctā lucia i die suo r ita seruet. Ordinauit etiā φ officiū psentatiōis gliose virginis marie celebret. xxj. die nouēbris: r fiat duplex maius: r accipiatur officiū natiuitatis eiusdē: ss vbi est nomē natiuitatis ponat nomē psentationis Facto fine pie laudetur virgo maria.

Pars scda supradicti sermonarij quod Mariale appellat in qua tractat de sacratissima virginis marie natiuitate. Hec aūtē pars pprio ac particulari noie libervite nuncupatur. Sermo primus.

Gredietur virga de radice iesse. r flos de radice ei⁹ ascēdet. Esa. xj. c Recitāt historiographi φ antiqī magnor principū natalis celebrabāt. Ipi qs pncipes diē natal sui cū solēnitate r iocunditate deducebāt Un̄ Marci. vj. dr φ Herodes rex in die natalis sui cenā fecit principib⁹ r tribunis. r primis galilee. Subditi etiā i diebus natalicijs dñor suor tripudia r choreas atqz festiuos ludos in eor aspectibus faciebāt. Unde Mat. xiiij. dr. Die aūt natalis Herodis saltauit filia herodiadis in medio scz alior corizātiū r placuit Herodi. Et talia natalicia regum appellabantur ferie solēnes. l. fi. C. de feri. Et in similibus diebus omne ius pretoriū cessabat. vt habet in dicta. l. fi. glo. vo i rubrica. C. eo. ti. appellat ferias repentinas. quando infra annu⁹ nascitur repētine filius principi. Sancta qs mater ecclesia beati Johannis baptiste natiuitatem solenniter iubet celebrari. quia sanctificatus fuit in matris vtero precursorqz fuit saluatoris: Quapropter i die natalis eiusdem per vniuersum orbē ab omibus fidelibus christicolis singulis ānis festiua gaudia celebrātur. Quanto ergo maiori deuotione ac reuerētia sanctissime vginis genitricis dei debēt sacratissima natalicia celebrari: pfecto i isto sanctissimo die ds humana mens magnā in leticiā psilir. Un̄ beat⁹ Augu. in sermōe hodierno inqt. Adest nobis dilectissimi optat⁹ dies btē ac

dies natales pncipū colebant.

venerabilis semperqz virginis marie. Ideo cū summa exultatiōe gaudeat terra nr̄a tāte virginis illustrata natali. Hec ē em̄ flos cāpi de qua orta est pciosus liliū cōuallius. per cuius partū natura mutat pthoplausto rū quo delet et culpa. Et beat⁹ Johannes Chrys. etiā ipse i sermone hodierno inqt. Hodie fit mūdo salutis initiū Jubilate deo omnis terra cantate r exultate et psallite. Exaltate vocē vestrā exaltate. nolite timere edita est nobis in lucē spōsa dei de qua nasciturus est agnus dei q tollit pctā mundi Exultate mōtes r colles r sicut cera defluite. Letare humanū genus. Cātate celestes spōs lapides nolite tacere. qm̄ hodie nata est illa virga que ptulit miri odoris fragrātiā. hec ille. Cuius virginis gliose natiuitatē puidens in spū ppheta descripsit eam sub noie virge. dicēs vba thematis nostri. Egredietur virga de radice iesse r flos de radice ei⁹ ascēdet. hic aūt flos fuit iesus xps eius filius q de seipso inqt Can. ij. Ego flos campi. Dicit aūt flos cāpi r non horti tripliciter de cā. Primo qr flos horti vt nascatur terra aperit. flos aūt cāpi sine terre aptione nascitur. sic etiā xps nat⁹ est de virgie sine virginitatis eius violatiōe Scdo dr flos campi r nō horti qr flos horti est clausus. flos vo cāpi oibus est apert⁹. r sic etiā hortus pietatis xpi nulli claudit: ss oēs ad ipm pnt accedere r miam inuenire. Tertio dicitur flos cāpi. qr i partib⁹ vltramarinis nascit quidā flos q vocat flos campi habetqz stipitē asperū. r quinqz folia rubea. r significat xpm qui ptulit asperitatē crucis r habuit quinqz vulnera passionis. Recte ergo btā virgo noie virge designatur quia ex ea pdijt flos flor. fructus fructuū bndict⁹ iesus fili⁹ eius r dei. Et φ supradicta pphetia de nullo alio intelligat qz de btā virgie r de xpo ei⁹ filio pz p trāslationē chaldaicā que in hoc loco sic hz. Exurget rex de filijs israel r messias de filijs filior eius. dicitur aūt in pfata pphetia. Egredietur virga de radice iesse. qr ls btā virgo orta sit de radice iudeor: tn̄ ē egressa naturā radicis. Radix em̄ ad ima. virga ad alta tēdit. radix in terra. virga in aere proficit radix terre humore. virga celi rore r solis calore crescit. Judei em̄ petebāt ima vitior illa aūt alta virtutus. illi erāt fixi in terra per cupiditatem terrenorum. illa vo nunqz incuruata est ad transitoria bona. sed in celo habitabat per

Christus flos cāpi.

cupiditatē supernoꝝ illi pascebant amore carnali h̄ nutriebat amore spūali. illi frigescebant amore infidelitatis ista virgo nobilissima fouebat calore charitatis. De cuiꝰ pcreatione tria mysteria cōtemplabimur
Primum appellabitur necessitatis.
Scōm nobilitatis:
Tertium vero iocunditatis.

B Pars pria huiꝰ sermonis q̄ dr necessitatis.

Natiuitas marie fuit necessaria.

Natiuitatē virginis gl'iose humano generi fuisse necessariā pbatur tribꝰ rōnibꝰ. Prima quarum dr reedificationis. Fundamentū cuiꝰ ē ciuile. Si em̄ tibi locaui areā eo pacto vt ī ea domū edificares in qua me recipes qñcūq₃ ad te declinarē. Tu edificasti ꝛ in ea me recepisti: postea vero labe edificij vel alia culpa tua domꝰ corruit. Conuenio te vt iterū reedifices. Querit an possum in hoc te cōuenire: ꝛ clarū est ꝙ sic l.fi.ff.loca q2 in h̄ mecū cōuenisti vt q̄diu locatio duraret ibi esset pstructa domus in q̄ recipes locatorē. Argumētū ad h̄ in.l.cū de here.ff.de serui.vr.pre. Nā nō edificatū cēsetur qđ diruptū est.ff.de leg.iij.l. qui cōcubinā. Et factū nō dr qđ non durat.l.si q̄s aliā.ff.de solu.l.iteꝝ si querit.§.si gēma.et l.fi.ff.de act.em.facit in arg.l.si cui.§.affinitates.ff.de postu. Nō ergo sufficit semel recipe locatorē nisi iterū ipm recipiat quousq₃ locatio durat. Arg.in.l.si seruitꝰ.ff.de seruit.vr.pre.ꝛ.C.si seruus expor.ve.l.f.sic ergo in nostro pposito. Nā cū omnipotēs deus locauerit paradisum Adam prio homini vt ex illius costa edificaretur vna mulier in qua ipse habitaret ꝛ ex illa nasceret hec domus suggestiōe diaboli et mandati preuaricatione per ipꝫ adam facta corruit. debuit ergo ille hō ex sua stirpe producere aliam mulierē que esset stabilis domꝰ ꝛ nō corrueret durāte semp locatione dei ad humanum genus. naturali igitur iure ꝛ ciuili necesse fuit vt illa virgo nasceret in qua filiꝰ dei habitaret qui dixerat p pphetam. ps. cxxxi. Hic habitabo qm̄ elegi eā. Et hoc figuratū fuit Hester.j.ꝛ.ij.c. vbi vasthi prior regina depellit per inobediētiā Asueri regis. ꝛ Hester hebrea loco eius subrogatur que regis placuit oculis.

C Scōa rō dicitur Ratiōe successiōis. Fundamētū cuiꝰ habet ī aut. licꝫ. C. de na.li. vbi dr ꝙ filij naturales existētibꝰ legitimis succedere nō pñt ab intestato pōt tñ dari vna vncia naturalibꝰ ꝛ cōcubine. vel soli ꝯcubine semiuncia.l.pre.C eo.ti. Est aūt vna vncia duodecima ps hereditatis. vt habet insti. de here. insti.§. hereditas. Hoc aūt non se extēdit ad spurios vt in dicta aut. licꝫ. C. de natu. lib. Nos ergo qui nō sumus legitimi ob priorē fornicationē Eue qua tota humana natura corrupta est de qua nati sumus que fuit ancilla nō libera. iuxta illud ps. cxv. Ego seruus tuus ꝛ filiꝰ ancille tue. nō poteramꝰ succedere in tota hereditate. Quia igitur votuꝫ parentū est transmittere bona sua filijs.l. scripto.ff.vñ.li.l.nā ꝛ si parētibꝰ.ff.de inof fi. testa.l. de emācipatis. C. de legi. heredi: ꝛ.l. penultima.ff.de bonis lib. Ideo vt celestis patris nostri desideriū impleret qui sua nobis bona eterne felicitatis dare affectat: oportuit ꝙ per sequēs matrimonium fieremus legitimi. de qua legitimatiōe habetur in aut qui. mo. na. effi. le. col. vj. circa principiū. ꝛ in. c. cōquestus ꝛ. c. tanta ex q̄ filij sint le. Ut ergo deꝰ pater legitimos nos faceret despōsauit sibi ancillā. s. humanā naturā accipiēdo in matrē filij sui virginē pudicā virginē sanctā. virginē omni laude dignissimā mariam hebreā quam nasci necesse fuit vt fieret mater dei. Ideo letabundi dicere possumꝰ illud Pauli ad Gal. iiij. nō sumus ancille filij sed libere q̄ libertate xp̄us nos liberauit.

Uncia legalis

D Tertia rō dr sub Ratiōe subuentiōis. Fundamētū cuiꝰ ponit iuriscōsul tus in.l.j.ff.de in inte. resti. ꝛ in.l.ij.§. verba.ff. ad velle. vbi inqt ꝙ deceptis ꝛ fraudatis dꝫ subueniri. Cū ergo diabolus decepit humanū genus mēdacijs seducendo primā mulierē. Ideo oportuit decepto homini puiden dō remedio opportuno. q2 igitur vt inquit phs. j. posterioꝝ. Si vnus est causa alicuius effectꝰ. oppositū ē cā oppositi. ad quod est tex. in.l. nihil tā naturale.ff. de reg. iur. vbi dr ꝙ si consensus est cā contractus: dissensus est causa distractꝰ. sicut per mulierē peccatricē a diabolo deceptaꝫ ꝛ deuictā fuit humanū genus deperdituꝫ ꝛ a statu suo deiectū. ita ecōtrario debuit per mulierē innocētē ꝛ purā atq₃ sanctissimā diaboli q₃ superatricē in integrū restitui ꝛ reparari aliter ipse mēdacij pater diabolus de mēdacio suo emolimētū cōsequeretur. qđ esse nō dꝫ. nullus em̄ de mēdacio facto dꝫ cōmodū obtinere. iuxta notata in l.j.ff.de nata. resti. ꝛ in.l.iij.§.ij.ff. si ex nouā cau. agatur. ꝛ ī. c. sedes. de rescrip. ima.

Ratiōe subuentionis.

De locatione.

Ratiōe successionis.

ꝑpter mendaciū d's puniri. l. si dubitet. §. ita demū. ff. de fideiussori. ꝛ auť. cōtra qui ꝓpriā. C. de nō numerata pecunia. ꝛ. §. sed furti. Insti. de actio. Necesse ergo fuit purissimā dei genitricē nasci que cōtrita diaboli deceptoris ptāte hoīem de seruitute illi⁹ eriperet. ꝛ quē ille ꝑ matrē culpe euā a se fraudatā maledictoi subiecerat: ipa mater grē suo interuentu ac patrocinio bndictionib⁹ adimpleret. qđ factū esse testatur Hiero. in ſmōe ad Eustochiū dicēs. Quicquid maledictionis infusum est per euam: totū abstulit bndictio marie. Insup ꝛ gratiā infudit xpi ortus quam prius non habuerat totus mundus. hec ille.

E Pars hui⁹ ſmonis que dr nobilitatis.

I Icet vt inquit iuriscōsult⁹ in. l. j. ff. de in inte. resti. q̄ ꝑ seipm se cōmendat nō indigeat cōmendatiōe. qđ etiā hr in. l. ij. C. qn̄ ꝛ quib⁹ quar. ps. Licꝫ etiā dicať in. l. j. in fi. ff. de dote ple. ꝙ satꝫ demōstrati frustra fit demōstratio: ꝛ qđ ptꝫ expsse non est ꝓbare necesse. c. euidētia. de acu. ꝛ. l. ea q̄dē. C. eo ti. Itē ꝙ expssio eoꝝ q̄ tacite insunt nihil opatur. l. iij. ff. de le. j. ex quo videť non esse necessariū btē ꝟginis Marie nobilitatē q̄ ꝑ seipam est euidenter ꝛ clarissime demōstrata manifestare: tm̄ ad maiorē ipsi⁹ ꝟginis deuotoꝝ consolationem aliqua dubia circa nobilitatē eius declarabimus. Primū est vtrū xps debuerit de matre nobili ꝯcreari. Et pmo argui potest ꝙ nō. inquit em̄ Paulus. j. ad Cor. j. Nō multi sapiētes ſm carnem nō multi nobiles sed ignobilia mūdi ꝛ cōtēptibilia ꝛ ea que nō sunt elegit de⁹. sed beatā virginē elegit de⁹ ꝛ pelegit. Ergo non debuit esse nobilis sed ignobilis. Itē glo. sup p̄dicta verba apli ait Uenit em̄ humilis de⁹ querēs hūiles non altos. ꝛ ibidē etiā dicit. Nō elegit reges vł senatores vel pbros vel oratores: sꝫ plebeios paupes indoctosq̄ piscatores. Ergo cū btissima ꝟgo sit pre oibus istis electa. pre oibus istis videtur debuisse esse plebeia ꝛ paupcula. Nā verbū humilis ꝓprie verificať in plebeia in ancilla vel ancille filia. l. humilē. §. j. C. de inter. matri. de⁹ autē q̄rit hūiles vt patuit sup. Itēꝫ maior humiliatio videť ex pte dei de ignobili q̄ de nobili icarnari. Sed his nō obstantibus in ꝯtrariū est veritas. vt declarat Albert⁹ magnus super missus est. Et possumus ipsam

Utrum xps debuerit de m̄re nobili ꝯcreari.

ꝟginee nobilitatis ꝯgruentiā sic probare. Quāto aliq̄s plus est eleuatus in summū tāto magis debēt depmi dorsuꝫ. quāto em̄ mons est altior: tāto eius vallis ꝓfundior. ergo quāto magis aliq̄s eleuat⁹ est sursum per nobilitatē ꝛ dignitatē: tanto plus pōt descēdere ꝑ humilitatē. ꝛ cōsequenter magis mereri ꝛ magis grat⁹ esse deo. iuxta illud Eccli. iij. quāto maior es: tanto magis te hūilia in oibus ꝛ corā deo inuenies gratiā. vn̄ Ber. in quodā sermone inq̄t. In alto nō altū sape sed hūilibus consentire maxime ꝟtutis est. Sed btā ꝟgo fuit hūilitatꝫ ꝓfundissime. ḡ debuit esse nobilitatꝫ ꝛ dignitatis excellētissime. Iō Augu. in quodā ſmone inquit. ꝙ ipsa btissima ꝟgo nunq̄ fuisset sup oēs choros angeloꝝ exaltata nisi fuisset sup oēs homīes hūiliata. Quia ergo tanto hūilitas maior est ꝛ magis laudatur quāto quis magis nobilis ꝛ magn⁹ existēs humiliať. Ideo debuit dei genitrix in altū per nobilitatē ꝛ dignitatē eleuari: vt eius hūilitas ꝓfundior ꝛ grē capacior posset magis ab oibus laudari ꝛ a deo in celesti glia altius sublimari. Nō obstant modo argumēta in contrariū adducta. Ad primū respondeo illud dictū apli loqui d' p̄dicatoribus primis ꝑ quos mūdus erat cōuertēdus ad fidē. quos congruebat esse plebeios ꝛ idoctos: ne eoꝝ sapiētie ꝛ potētie vł dignitati ascriberetur id qđ deus ꝑ grām suā illoꝝ ministerio opabať. ꝛ sic crux xpi euacuareť. Un̄ congruebat ꝙ nō in doctis hūane sapie ꝟbis nec in potētia dignitatꝫ hoīes ad fidē deciperenť vel cogerentur: sed simplicib⁹ simpliciū ꝟbis exterius diuina ꝟtute coopante interi⁹ humiles ꝑ hūiles vocarenť. ꝛ sic deus humilis exaltareť ꝛ diabol⁹ qui ꝑ superbiaꝫ vicerat: per humilitatē vincereť. Un̄ glo. sup prefatū dictum apli ait. Nisi fideliter p̄cederet piscator hūiliter nō sequereť orator. Sed aliud est in btā virgine quā decebat filium quantū poterat ꝛ ipsa capax erat exaltare: nobilitare ꝛ magnificare. nec decuit xpm vt maiorē sue humilitatis indicium demōstraret genitricē suā ignobilitatis vituperio subdere. Ad legē aūt humilē. s. allegatā: Respōdetur ꝙ imperator ibi capit humilem nō pro habente virtutē humilitatis. sed ꝑ ignobili ac infami ac vituperabili. vt ptꝫ ibi in textu dū dictum suū declarat in meretrice ꝛ sceneca. Tertio querit in quo

Nobilitas ꝟginis probatur.

Solutio ꝯtrariorum

¶ In quo cõsistat nobilitas marie.

consistat nobilitas ipsius virginis ꝛ cum dicat quidã sapiẽs ꝙ nobilitas nihil aliud est q̃ȝ inueterate diuitie. ꝛ in cõmuni ꝓuerbio d꞉. ꝙ ile reputaꝛ nobilis q̃ multas hȝ opes. Un̄ Juuenalis satira. j. ait. Uincant diuitie sacro nec cedat honori: Nuꝑ in hãc vrbẽ pedibꝰ q̃ venerat albis.

Scdo.

Refert q̃ȝ Barto. in. l. ij. in. vj. colũna. C. de digni. li. xij. ꝙ quidã impator dicebat ꝙ nobilitas est antiqua eris ꝛ diuitiarũ possessio cum pulchris regiminibꝰ ꝛ virtutibꝰ. Uideꝛ ḡ ꝙ istaȝ nobilitatẽ nõ habuerit btã virgo. q̃ fuit pauꝑcula ꝛ cõiunx carpẽtarij.

Tertio

Non etiã videꝛ ꝙ nobilitas eiꝰ sit attẽdẽda circa cõplexionẽ corꝑis: q꞉ in cõplexione non estimaꝛ nobilitas vt inquit Albertꝰ vbi. s. nã multi reges ꝛ p̃ncipes q̃ nobiles appellanꝛ sunt cõplexiõis melancholice ꝛ phlegmatice. ꝛ ecõtrario q̃ꝙ plures rustici ꝛ viles hoies sũt sanguinei ꝛ cholerici. ꝛ ꝯseq̃nter dignioris cõplexiõis corꝑalis.

Quarto.

Nõ videꝛ etiã attendi debere nobilitas alicuius quoad aiam genitoꝝ suoꝝ cũ ipsa aia non sit ex traduce. vt theologi ꝓbant in. ij. dis. xviij. maxime sctũs Bona. ibidẽ. ar. ij. q. iij. ꝛ Alexan. de ales in. ij. parte sum. in tract. de aia. ꝛ Tho. in. j. pte sum. q. xc. art. iij. ꝛ i summa ꝯ gẽtiles. lib. ij. c. lxxxvj. ergo aia filij nihil accipit nobilitat ab aia patris vel alioꝝ predecessoꝝ.

Quĩto

Nõ videtur q̃ȝ attendendaȝ esse nobilitatẽ alicuius eo ꝙ sit ex nobili ꝛ antiqua atq̃ȝ generosa ꝓgenie ꝓcreatꝰ.

Nota pulcra de nobilitate.

Ait em̃ Sen̄. ad Lucillũ. ꝙ nõ facit nobilitatẽ atriũ plenũ fumosis imaginibꝰ q꞉ qd̃ ante nos est nr̃m non est. non em̃ ad nr̃aȝ vixerũt gl'iam. Et idẽ in lib. tragediarũ inq̃t. Qui genus laudat suũ aliena laudat. ꝛ Ouid. in. xiij. meta. canit. Nã genus ꝛ proauos: ꝛ q̃ nõ fecimus ipsi: Uix ea nostra voco. Et fuerunt ꝟba Ulixis in orõne contra Aiacẽ ꝓ habendis armis Achillis. Idẽ q̃ȝ Ouid. in. j. de ponto ait. Nõ cẽsus nec clarum nomẽ auorũ: Sed ꝓbitas magnã ingenuũq̃ȝ facit. glo. etiã in. l. si q̃d bello. ff. de capti. ꝛ postli. reuer. dicit mag̃ est meũ qd̃ per meã probitatẽ quero q̃ȝ id qd̃ ꝑ antecessores. facit. l. iij. ff. de inter. ꝛ rele. Et Cicero in inuectiua cõtra Salustiũ ait Sanctius est me meis fulgere moribus q̃ꝙ maioꝝ opinione niti vt sim meis posteris nobilitatis initium. Ad hoc quoq̃ȝ adduci põt illud qd̃ inquit Cinus in. l. quisq̃s. C. de postu. dicẽs ꝙ scientia prefertur nobilitati generis. ꝛ. l. sed ꝛ reprobari. §. ampliꝰ ff. de excu. tu. ꝓbat ꝙ tãtũ nõ dȝ attẽdi nobilitas generis quantũ nobilitas morum.

Scia p̃fert nobilitati

Ideo Juuenalis contra quẽdã qui cũ esset vilis moribꝰ gloriabaꝛ de generis sui nobilitate exclamat li. iij. i satira. ij. dicẽs. Stẽmata q̃d faciũt? quid ꝓdest pontice longo Sanguine cẽseri pictos ostendere vultus. Maioꝝ: ꝛ stantes in curribus emilianos. Tota lȝ veteris exornẽt vndiq̃ȝ cere Atria nobilitas sola est atq̃ȝ vnica virtus: Usq̃ȝ adeo miseꝝ est aliene incũbere fame. Malo p̃r tibi sit therfites. dũmodo tu sis Eacides similis vulcanaiq̃ȝ arma capessas: Quãte thersite similes ꝓducat achilles. Nemo ergo de sanguinis sui generositate dȝ gloriari q̃ ex suis nõ ꝓuenit meritis: maxime cũ oẽs ab eodẽ principio trahamus originẽ: ꝛ sit vera sn̄ia Boetij in. iij. de conso. c. xii. dicentis. Omne hoim genus in terris simili cõsurgit ab ortu. Quid genꝰ aut proauos strepitis: si p̃mordia nostra autorẽq̃ȝ deũ spectes nullus d̃gener extat. Ni vitijs peiora fouẽs ꝓprium deserat ortũ. Un̄ in vulgari ꝓuerbio d꞉. e le vilan o chi falle vilanie.

B

Sed quid dicemꝰ de quibusdaȝ q̃ cum sint ignobilis generis tñ d̃ nobilitate gloriãtur? ꝑfecto taliũ vana gl'ia posset tolli si eis diceret illud Juuenalis vbi. s. scȝ Maioꝝ primꝰ q̃sq̃s fuit ille tuoꝝ: Aut pastor fuit aut aliud qd̃ dicere nolo. Quid ẽt dicemus de multis q̃ cũ sint nobiles genere: ignobiles se reddũt vitiosa conuersatione? Quãto em̃ maiores alicuius fuerũt nobiliores: tãto maius ẽ vituperiũ ei qui ab illis descẽdens ꝑ vitiũ se vilissimũ facit. vt inquit Salustiꝰ in iugurtino. Un̄ Claudianus canit. Degenerãt hoies vitijs fiuntq̃ȝ minores. Hõ cuidã romano gl'ianti de maiorũ suoꝝ ꝟtutibꝰ ait quidã florẽtinus. Co testa feza nõ he di quelo bon vino. Ex p̃dictis ergo videꝛ ꝙ btẽ ꝟginis nobilitas nõ sit ꝯsiderãda quoad carnalẽ ꝓpagationẽ: sed solũ quoad nobilitatẽ ꝟtuose vite. Oẽs em̃ hoies dici p̃nt nobiles dũmodo sint ꝟtuosi. ꝛ tanto sunt nobiliores quãto sunt ꝟtuosiores.

Sola virtus nobilitat.

Ait em̃ Cassiod. in eplis. hec est indubitata nobilitas que moribus comprobaꝛ. Et Hiero. ad celantiã inquit. Uera nobilitas est clarũ esse virtutibꝰ. ꝛ i c. venerabilis. de p̃ben. ꝛ digni. dicit. Non generis sed virtutũ nobilitas gratũ deo facit ꝛ idoneum seruitorem. ꝛ Gualterius de

castilione.l.j.canit. Nobilitas sola est aim que moribus ornat. et Quid. in li. de vetula dicit. Nobilitas hois mens et deitatis imago. Nobilitas hois virtutum clara propago. Nobilitas hois humilem releuare iacentem. Nobilitas hois mentem refrenare furentem. Nobilitas hois nature iura tenere. Nobilitas hois nisi turpia nulla timere. Nobilitas hois terrenas temnere dotes. Nobilitas hois celestia carpere regna. Et Aristo. j. polit. c.iij. inquit. quod nihil aliud quam virtus et malicia determinat liberum et seruum. nobilem et ignobilem. et in. c. nunquam. lvj. dist. dicitur quod virtus aiam nobilitat et decorat. Econtrario vero de carentibus virtute ait quidam versificator. Uirtute remota Migrat in exilium nobilitatis honor. vitiosi enim non debent ad honores et dignitates promoueri. l.ij. C. de dig. li.xij. Pro determinatione huius dubij dico secundum Albertum vbi. s. quod. beatissima virgo secundum omnem modum nobilitatis et dignitatis esse debuit et fuit nobilissima et dignissima in summo. Unde dico quod si aliqua nobilitas est attendenda in predictis. maxime fuit in ipsa dei genitrice. Si ergo ex diuitijs aliqua reputatur nobilitas contrahi sicut videtur innuere Bart. in. l. capitalium. §. serui. ff. de penis. dicens quod populares diuites et honestiores gaudent priuilegio nobilium. et profecto ipsa beata virgo fuit nobilis que ex altissimis parentibus regibus et ducibus originem traxit. vt infra patebit. Item ipsius pater. Joachim erat diues. et ipsa vnica eius filia. sed amore paupertatis omnia sua pauperibus erogauit vt infra deo dante declarabitur. parte iiij. huius operis. quibus diuitijs suis comparauit regnum celorum dicente dno Mat. v. Beati pauperes spu: quoniam ipsorum est regnum celorum. Item magi magna suo filio munera et valde preciosa attulerunt que omnia etiam pauperibus dedit. vnde in corona nostra dicitur. Gran thesori furno dati da li magi al suo fio. ma da le i dispensati a poueri per amore de dio. Quod quidem fecit vt temporalibus diuitijs contemptis celestium thesaurorum opes infinitas et indeficientes cumularet. de quibus Greg. i quadam homel. inquit. Si vere diuites esse cupitis: veras diuitias amate. Et in hoc ista prudentissima virgo fecit more philosophantium qui virtutis amore pecuniam contemnunt. l. in honoribus. §. phis ff. de vaca. mune. l. j. in fi. principij. ff. de vari. et extra. co. egit etiam more fortis athlete: qui pugnat etiam sine mercede. vt ait glo. in rub. et in. l. j. C. de athletis. lib. xij. Si vero circa complexionem corporis attendit nobilitas ipsa virgo benedicta nobilissima fuit que ab optime complexionatis viris et mulieribus propagata fuit. Item ipsa optime complexionis super omnes homines et mulieres que vnquam fuerunt vel erunt extitit. excepto eius filio dno nostro Jesu xpo. vt infra declarabitur sermo. iiij. huius partis. Si autem aliquid nobilitatis dicatur contrahi ex eo quod predecessores alicuius fuerint sapientes vel anime nobilissime ac prudentissime. et intellectus speculatiui et huiusmodi. vel quod fuerint de antiqua ac potenti stirpe circa quod nobilitas generis attenditur. l. si furiosi. C. de nup. vnde dicitur si nobilis es lauda parentes quod probatur i. c. nunquam. lvj. dist. nam filius sequitur dignitatem patris. l. senator. C. de dignit. li. xij. profecto hec omnia nobilitatis insignia fuerunt in beata virgine. vt infra patebit. Unde sciendum est secundum Alber. vbi. s. quod nobilitas secundum carnem est traductio carnalis originis a parentibus secundum seculum in diuitijs vel potentia vel dominio constitutis. Ex quibus quantum ex parte nature est causatur in filijs similitudo complexionis et conformitas morum et imitatio operationis: hoc est pauper et ignobilis si diuitijs cepit affluere. incipiet delitijs magis vacare. cibis delicationibus se nutrire. et sic complexionem nobilitare. exercitijs honestioribus occupari. parua damna minus curare. paruis lucris minus inhiare. dona minus curare. alienum dominium minus timere. libertatem magis appetere. maiorum consortia contrahere et eorum opera et mores imitari. et sic natura primo seruilis et ignobilis victa per consuetudinem: in contrarium transmutatur. Et quanto hec a remotiori et diuturniori radice ad ramos transmittitur: tanto magis nature inclinatio induratur et inseparabilior efficitur. vt in filijs quantum ex parte nature est ad consimilia patribus inueniatur inclinatio naturalis. Unde in com. prouerbio dicitur. Sepe solet filius filis esse pri. Et fuit originaliter dictum autoris libri qui dicitur Pamphilus. c. xix. l. quisquis. C. ad le. iul. maie. et in auf. de rese. §. j. col. ij. et notatur in. ca. transmisse extra qui fi. sint le. et. in. c. michael. de fi. psby. Et hec appellatur nobilitas carnis. Is autem aia non sit ex traduce tamen existens in carne operatur plus vel frequentius secundum quod illa carne amplius ad aliquid inclinatur. Hec Albertus

Maria fuit nobilissima.

Nobilitas carnis.

vbi.s. Aia em̄ cōiūcta corpi imitaf passiones corpis. vt inqt autor in li. sex pncipiorū. K Dicunt aūt aliq doctores φ nobilitas ista ſm carnē nō solū pdest quoad gliam mūdi: sz etiā multū adiuuat ad vtutes. animi ⁊ ad bonū incitat: q̄uis ipa sola nō cogat ad bonū vel ad malū. Un̄ inqt Albertus vbi .s. φ licz q̄n q̄s operaf ɔ̄ria nobilitati originis. tāto vitiosior ⁊ detestabilior fit: quāto magis agit ɔtra naturalē inclinationē originis ⁊ sic magis culpabilis est nobilis vitiosus φ ignobilis. Ideo leges plerūq magis puniūt nobiles q̄z rusticos q: rusticis pcedū. ē. l. ſ. ff. si q̄s i ius vo. nō ie. l. id quod. §. doli. ff. de iur. ſ. om. iu. Item quāto q̄s est dignior tāto ei⁹ est culpa grauior. iuxta illō Juuenalis. lib. iiij. satira. ij. Omne animi vitium tāto cōspectius in se Crimē habz. quāto maior qui peccat habetur: que sn̄ia etiā ponitur in. c. quia tua. l. di. ⁊ in. c. nulli fas. xxv. q. j. ⁊. c. pcipue. xj. q. iij. Tn̄ vbi nobilitas originis pficit ⁊ ornatur nobilitate morū ⁊ opis: vtraq alteri prestat incrementū laudis. ⁊ ambe merito laudātur: q: vbi sunt equalia merita i duobus nobilitas addit gradui. l. qō si nolit. §. q̄ mancipia. ff. de edil. edic. ⁊ ponit Panor. in. c. cū venerabilis. de prebē. Similiter scia ⁊ vtus addit gradui intantum φ scholaris vtuosus. ⁊ sapiēs pferf i gradu doctori ignaro. vt ait glo. in. l. ſ. C. de decurio. ⁊ eo℞ fi. Est aūt sciēdum φ lz nobilitas carnis sine nobilitate mētis nō laudef sed vitupereſ. ecōtra v̄o nobilitas mentis sine nobilitate carnis tāto amplius laudatur: quāto magis ppriā vincens naturam laudabiliter opatur. vt sumit ter. i. c. nūq̄z lvj. di. tn̄ nobilitas carnis est quasi radix ⁊ innatū fundamētū vtuose opationis. ita vt illud h̄ns difficili⁹ a vtute moueatur. Et si virtus mentis forsitan tepuerit ipsa carnis nobilitas eā ad nobilia excitat. L Beata igitur vgo Maria fuit nobilissima nobilitate sanguinis ⁊ generis adeo φ excepto filio suo fuit nobili⁹ indiuiduum oībus indiuiduis que in humana natura fuerūt. Nā vt ptz Mat. j. ipsa beata vgo descēdit de semine patriarchali. ſ. a quattuordeci m patriarchis: quo℞ pcipuis fuit Abraā a q̄ qdragesima ⁊ vna g̃natione descēdit. Inq Abraā deus ppl̄m peculiarez elegit sibi. ⁊ distinxit ab alijs. Cui etiā dictū fuit Gen. xiiij. c. Pricepс dei es tu apud nos. Cui facta est repromissio de xp̄o nascituro. Gen. xxij. c. vbi dixit ei de⁹. In semine tuo bn̄dicentur oēs gentes. Ab hoc nobilissimo patriarcha denominanf hebrei q̄si ex abraam geniti vt dicūt quidā. q̄uis alij dicāt φ denominanf hebrei: q: ab heber descēderūt. Hic fuit p̄mus q̄ cōfessus est fidē vni⁹ dei inter idolatras chaldeos adorātes ignē p deo: in quē iniect⁹ ab eis vt experireſ vtutem ei⁹: illesus exiuit. hoc tangif Neemie ix. c. Ex ergo ab hoc nobili pncipe descēdit beatissima vgo Maria. iō illi dr̄ Cāt. vij. Quā pulchri gressus tui in calciamētis filia pncipis. qō exponit glo. dicens. Idest opa tua i exēplis sctō℞ q̄s imitaris ⁊ oēs excedis. Descēdit q̄z ipa mater dei bn̄dicta vt ptz i eodē. ſ. Mat. c. a quatuordecim ducibus ⁊ quatuordecim regibus. Ideo de illa canit eccl̄ia in officio hodierne festiuitatis. Regali ex pgenie maria exorta refulget. Item descēdit ex semine pphetali: maxime ex Dauid qui fuit eximius pphetarum. vt dicunt theologi in. ſ. sent. dist. ij. Ideo canit eccl̄ia vbi. s. Natiuitas gl̄iose virginis Marie ex semine Abrae: orta de tribu iuda. clara ex stirpe Dauid. Fuit etiā exorta ex semine sacerdotali. ſ. de tribu Leui. vt declarat Albertus vbi. s. quia solum tribus regia. ſ. iuda ⁊ sacerdotalis. ſ. Leuitica iūgebāt simul matrimonia. Unde beata virgo etiam descendit de semine Aaron summi sacerdotis. quia de stirpe eius fuit anna mater eius. vt inquit Joh. damascenus. lib. iiij. ⁊ Beda super Lu. Et Gregorī. xxij. moral. Beatus q̄z Lucas. iij. sui euangelij. c. describēs nobilitatē origis sue. genealogiam suam vsq ad adam protrahit.

M Un̄ vt pbat magister Bartholome⁹ pisanus in suo mariali. fructu. iiij. Beata virgo orta ē p̄mo de multis partib⁹ veteris testamenti maxime a decimonono incipiēdo ab adaz vsq ad thare. scdo de patriarchis. tertio de principib⁹. quarto de iudicibus. quinto de regibus. sexto de ducibus. septimo de pphetis. octauo de doctorib⁹. nono de viris strenuis ⁊ fortibus. decimo de sacerdotib⁹ ⁊ summis pōtificib⁹. vndecimo de ppli rectorib⁹ duodecimo de cultorib⁹ dei. ⁊ iustis parētib⁹ vt ipe ibi lati⁹ declarat. Et iō dicere nō imerito possum⁹ btē vgini illud Uirgilij in. ſ. enei. Que te tam leta tulerūt Secula. q̄ tāti talē genuere parētes. Ex supradictis aūt colligif φ christo

Nobiles magis puniūf

Nobilitas et sciētia addit ⁊ laudatur.

Q̄z nobilis fuerit maria.

A quib⁹ Maria est nata

dñs noster q̄ sine mr̄e genitus est ꝑm diuinitatē ꝛ sine pr̄e ꝑm humanitatē totam ipsam hūanitatē: ꝛ dignitates que ad ipsam sequūtur.s.cognatiōis ꝛ ꝯsanguinitatꝫ ad ipsa mr̄e sua bn̄dicta suscepit. Corpus eīn eius formatū fuit ex purissimis ipsius virginis sanguinib⁹ ꝟtute sp̄ūssancti vt declarant theologi in.iij.dist ij. Quia ḡ oēs nobilitates cōcesse humano generi ī Adā p̄ncipaliter a deo date sunt vt descēderēt per multas generationes.ꝛ ꝑ virginē matrem terminarētur in xp̄m qui esset vltim⁹ dux: vltim⁹ rex.ꝛ vltim⁹ patriarcha populi dei. De quo Apoc.ij.dr̄. Hec dicit primus:ꝛ nouissimus primus quoad diuinitatē: et nouissim⁹ quoad humanitatē. ideo apparet quāta sit ipsius ꝟginis nobilitas que ip̄m dei filiuꝫ quoad humanitatē nobilitauit. Et ꝯñter ex ei⁹ nobilitate oīs creatura nobilitata est. Quapropter ipsa bn̄dicta ꝟgo pōt dicere illud Eccli.xxiiij. Ego sicut nebula tegi oēm carnē.i.xp̄m.ꝑ quē oīs caro
N i.tota humana natura est nobilitatis veste induta. Eapropter Amb.in.li.ij.de ꝟginitate ait. Quid nobili⁹ dei mr̄e: quasi dicat nihil in reb⁹ creatis. Oēs eīn p̄claritates. ingenuitates dignitates ꝛ nobilitates: q̄ possent esse in aliq̄ indiuiduo humano posuit deus in hac egregia puella q̄ oēs p̄ncipes duces:reges:ꝛ imꝑatores ꝛ q̄scūq̃ nobilissimos viros et feminas nobilitate trāscendit. De nobilitate aūt ꝟtutis eius infra dicetur parte.iiij.huius operis.vbi de ꝟtuosa eius ꝯuersatiōe tractabit: pronūc aūt sufficiat sacre scripture testimoniū que in eius persona.Eccl.xxiiij.iq̄t. In me oīs spes vite ꝛ ꝟtutis.Et iō considerās Salomon nobilitatē ꝟtutū ꝛ sanguis debere in beata ꝟgīe relucere exclamauit Sap.iiij. O q̄ pulchra est casta generatio cū claritate. Quia ergo btā virgo de stirpe regali ꝓgenita ē regiā habuit dignitatē ꝑm carnē nam filia q̄ de regali ꝓgenie nascit: regalis dicit.l.j.C.de digni.li.xij. Quia ꝟo deo despōsata fuit qui est rex regū:ꝛ dñs dominantiū: clarū est q̄ oēs creaturas nobilitate transcēdit. Nā feminis clarissimā dignitatē mariti tribuūt.l.femine.ff.de sena. femine eīn coruscāt radijs maritorūꝫ.§. hoc itaq̃.in auꝭ.de cōsul. Unigenit⁹ etiaꝫ dei filius qui ab eterno decreuerat ex ea nasci ꝛ in ei⁹ vtero habitare illā oī nobilitate decorauit ꝛ clarificauit, nā parētes efficiunt nobiliores ꝑ filios nobiles.vt ait gl.in.§.generalr̄ in auꝭ.de digni.ꝛ mr̄es dignificanꝭ dignitatib⁹ filiorum ꝑm Bart.l.f.ff.de sena.ꝛ ꝓbaꝭ per.§.hoc itaq̃ in auꝭ.de consu. Ideo de ipsa dn̄i mr̄e dici pōt illud Apoc.xxi.Claritas dei illuminauit eā nos quoq̃ dicere debemus illud.ij.Esdre.viij. Bn̄dict⁹ deus patruꝫ nr̄oꝝ q̄ dedit volūtatem in cor regis.scilꝫ filij sui clarificare domum suā.i. matrē benedictā.

Femie nobilitātur a maritis

Pars tertia huius ꝑmonis que dicit iocunditatis.

Iocundissimā fuisse ꝟginis gloriose natiuitatē manifestū est. Si eīn iudeoꝝ gēs gauisa fuit dn̄i ꝑ hester liƀata fuit. Hester.viij.ꝛ Tobia illumīato magnū gaudiū factū est.Tob.xj. ꝛ Holoferne superato letata fuit Judith cū ꝑp̄lo iudaico Judith.xiiij.Si Abraā gauisus est in ortu Isaac. Gene.xx.ꝛ Anna in natiuitate Samuelis.j.Reg.ij.ꝛ parētes Johannis baptiste in ei⁹ ortu simul cuꝫ cognatꝫ ꝛ amicꝫ suis sicut predixerat angelus Luc.j. di. Et multi in natiuitate ei⁹ gaudebūt. Multo magis in natiuitate hui⁹ ꝟginis cui⁹ ꝑtus victoriā mūdo atq̃ salutē attulit immense letitie causa extitit. Ideo canit eccl'ia. Natiuitas tua dei genitrix ꝟgo gaudiū annūciauit in vniuerso mūdo ꝛc. Primo igiꝭ natiuitas mr̄is dei iocūda fuit ei⁹ parētibus.vt eīn in eius legēda hr̄.beata ꝟgo ex parētibus hon͛estissimis ac timētibus deū exorta est. Joachim.scꝫ et anna. Joachim nāq̃ pater illi⁹ ex galilea de ciuitate nazareth sanctā Annā ex bethleē dixit vxorem. Amboq̃ iusti erāt.ꝛ sine reprehensione in mandatis dn̄i incedebāt omneq̃ suaꝫ substantiā triphariē diuidebāt vnā ꝑtem templo ꝛ templi seruitorib⁹ impēdebāt.aliam peregrinis ꝛ pauperib⁹ erogabāt tertiā ꝟo suis vsibus ꝛ ꝓ sua familia reseruabāt. Et ita ꝑ annos viginti ꝓlem nō habētes vouerunt dn̄o.q̄ si eis sobolē cōcederet eam seruitio eius ꝑpetuo mācipatēt. Cuius rei gratia cum singulis annis in tribus festis precipuis hierusalē frequētarent. In festo enceniorū cum suis ipse Joachim ascēdit ꝛ cū ceteris ad altare accedēs oblationem suā offerre voluit quē vidēs sacerdos cum indignatione nimia repulit.ꝛ q̄ ad altare accedere p̄sumeret increpauit asserēs non esse conuenīēs maledicto legis obnoxium

Iocunda parētibus.

historia natiuitatis marie.

oblationē dñ̄i ꝯ legis offerre. nec inter secū-
dos insecūduꝫ ⁊ q̄ ppl̄m dei nō auꝰ asta-
re. Joachim ergo sic cōfusum se vidēs: pre
pudore domū redire noluit ne ab hijs cōtri-
bulibꝰ suis q̄ hoc audierāt tātū opprobriū
sustineret. itaq; ad suos pastores secessit.
Cūq; ibi aliquādiu morā traxisset: quadaꝫ
die soli angelus cū ingēti claritate appuit
⁊ de eius visiōe turbatū ne timeret admo
nuit dicēs. Ego suꝫ angelus dñi missus ad
te vt annūciem tibi preces tuas exauditas
⁊ elemosynas tuas in conspectu dñi ascen
disse. Uidi em̄ pudorē tuū ⁊ audiui sterili-
tatis opprobriū nō recte tibi obiectuꝫ pcti
quippe non nature vltor est deus. Et ideo
cū alicuiꝰ vterꝫ claudit ad hoc facit vt mira
biliꝰ denuo aperiat: ⁊ non libidinis esse qd̄
nascit: sed diuini fore muneris cognoscat
Prima gentis vestre mater Sara: nonne
vsq; ad nonagesimum annum sterilitatis
opprobrium pertulit? ⁊ tñ Jsaac cui repro
missa erat omnium gentium beatitudo ge
nerauit. Rachel etiā nōne diu sterilis fuit
⁊ tñ Joseph genuit qui totiꝰ egypti dñiuꝫ
habuit. Quis fortior Sāsone. vel sanctior
samuele? ⁊ tñ hi ambo matres steriles ha-
buerunt. Rationi igitur ⁊ exemplis crede
dilatos diu cōceptus ⁊ sterilis partꝰ mira
biliores esse solere. Proinde anna vxor tua
pariet tibi filiam et vocabis nomen eius
mariaꝫ hec vt vouistis etiā ab infantia sua
dño cōsecrata ⁊ adhuc ex vtero matris sue
spū sancto plena. nec forinsecꝰ iter popula
res: sed in templo dñi morabit. Et sicut ex
sterili matre ipsa nascet ita mirabiliter ex
ea filiꝰ altissimi generabit. Cuiꝰ nomen Je
sus. ⁊ per eū oībus gētibus erit salus. ⁊ ti-
bi hoc erit signū ꝙ hec oīa fient. Cū perue
neris ad aureā hierosolyme portam annā
vxorē tuā obuiā habebis que de tua tarda
tione modo sollicita tūc in tuo conspectu
gaudebit. his dictis angelꝰ ab eo discessit.
ipmq; leticia plenū reliquit. Anna aūt cū
amare fleret: quia quo vir suus esset igno
rabat idem angelꝰ sibi apparuit ⁊ eadē q̄
viro suo annunciauerat patefecit. Et vt vi
ro suo ad aureā portā obuiaret imperauit
Igit iuxta angeli p̄ceptū ambo sibi inuicē
obuiātes de mutua visione letati et de ple
ꝓmissa securi: adorato dño domū redierūt
diuinū ꝓmissum hilariter expectantes. An
na ergo cōcepit: ⁊ suo tpe filiā peperit que
vocata est maria cuiꝰ natiuitate non soluꝫ
pater eiꝰ ⁊ mater: sed etiā tota illorūꝫ co
gnatio fuit letabūda ⁊ miro gaudio resper
sa. Sed de hac iocūditate ⁊ sequenti iterū
dicet infra sermone. iij. huius partis parte
vltima. Puto aūt hanc gratiosissimam
puellā nō sm̄ morē aliorꝫ nascentiū gemi-
tum emisisse: sed cū maxima iocūditate in
ter multa agmina angelorꝫ dulcissima can
tica decantantium atq; ꝓ natiuitate regīe
sue exultantium de vtero matris exisse ma
gnāq; leticiā cū facie ac manibꝰ demōstras
se: in faciem his qui aderant arridendo cir
cunstantesq; angelos aspiciendo ⁊ miran-
do acsi cū eis pariter exultādo. Accurrebāt
aūt vndiq; gentes vt puellā tam pulchraꝫ
tanq; speciosam cernere possent: o cuiꝰ sa-
cratissima carne miri odoris fragrātia ema
nabat eiusq; formosissima facies tam luci
di splendoris radies emittebat: vt omnes
in stuporē cōuerteret: nullusq; vultus illiꝰ
elegantiā fixis valeret oclis intueri. Se P
cundo natiuitas huius sanctissime puelle Jocunda cele
fuit celesti curie iocūda. Non soluꝫ em̄ illo sti cu-
die quo nata est facta fuit in celo specialis rie.
supernorꝫ ciuiū exultatio: sed etiā oī anno
in hac die particulari festiuitate recolitur
memoria natiuitatis eius. Unde vt refert
Johānes beleth. Postq̄ virgo gl'iosa i celū
assumpta fuit: dies natiuitatis eiꝰ aliquā-
to tpe fideles latuit. Contigit aūtq; q̄dam
vir sanctꝰ sedule cōtemplationi insistēs sin
gulis annis. vj. idus …bris in orōne po
situs iocūdissimā angelorꝫ festiuitatem au
diret in celo. Qui cum deū deuotissime de
precaret vt sibi reuelaret: cur q̄libet anno
illa tm̄ die ⁊ nō alia hoc audiret. diuinum
accepit respōsum ꝙ virgo gl'iosa dei geni-
trix maria tali die modo fuisset nata. ⁊ pre
ceptum fuit illi vt hoc fidelibꝰ christianis
manifestaret vt cōcordes fierent in hac ce
lebritate celesti curie. Cū ergo hoc summo
pontifici ⁊ alijs intimasset hūc diem in ho
norem natiuitatis ipsius virginis celebrā R
duꝫ vniuersaliter statuere. Tertio ⁊ prin iocūda
cipalius grauisa est trinitas beatissima de toti tri
virginis huius natiuitate. gauisus est em̄ nitati.
deus pater de nobilissime ac iocundissime
spōse sue ortu. gauisus est filius dei de ma
tris sue dilectissime natiuitate. gauisus ē
spūssanctus puellā illam modo editaꝫ que
dignū sibi esset habitaculuꝫ. ⁊ que sua sctā
obumbratione fecundata illum a quo ipse
procedit vnigenituꝫ dei filium parturiret.

S Jocunda pribus i limbo.

Quarto gauisi sunt scti patres q̄ erant i limbo. q̄ vt inq̄t magister Bartholome⁹ pisanus in li. bre̅ ꝯgis fructu. x. cognouerūt ab angelis natiuitatē ipsius virginis. tū q: descensus erat angeloꝝ ad ipsos deferēdo aīas iustoꝝ in eodē loco. tū q: cū essent in statu grē ꝛ cōciues eoꝝ futuri ad eos visitādos ꝛ cōsolādos descēdebant. Insup q: illā nasciturā figuris ꝛ ꝓphetijs ꝑdixerāt ipsi scti patres. ꝛ de ortu xpi in gn̄ali ꝛ speciali quoad tēpus fuerāt certificati. vt ptz de Abraam de quo inquit dn̄s Johā. viij. Abrahā pater vester exultauit vt videret diē meū: vidit ꝛ gauisus est. ꝛ Jacob Gen̄. xlix. de ipso ꝑdixit. ꝛ Daniel. ix. c. sui libri de tēpore ei⁹ ꝓphetauit. nō est putandū tale lumen post mortē ab eis esse amotū. cuꝫ aīa exuta a corpe recordeẜ eoꝝ q̄ in corpe gessit: q: in parte intellectiua est memoria. vt patet p doc. in p̄mo sniarū. dist. iij. vnde diuiti dictuꝫ fuit ab abrahā. recordare fili ꝛc. Luce. xvi. ꝛ q̄ recordareẜ affirmat Augu. ix. confessionum. et Grego. iiij. moraliū. et Tho. in. iiij. dist. xliiij. ꝛ. xlv. Cognoscentes ergo scti patres nō solū spū prophetico et reuelatione: sed etiam aliqua insolita illustratiōe ortuꝫ virginis bn̄dicte. gratias immēsas et laudes deo dederūt cernētes adimplendas eorum ꝓphetias ꝛ figuras. in parte ꝛ in breui expectātes in totū cōplendas. vnde letabanẜ et iocundabantur atqꝫ tripudiū magnū faciebant ꝛ deū de tanto bn̄ficio bn̄dicentes pulchrū canticū cecinerunt sicut Zacharias fecit in ortu Johis Luce. j. et Anna in ortu Samuelis. j. Regū. ij. Exultabat Adam videndo lignū vite scꝫ Mariā disponi ad fructū ꝑducendū vite eterne in medio paradisi. Gen̄. ij. Eua letabaẜ erumnā suā aboleri ꝛ maledictioneꝫ a Maria remoueri. de qua Gen̄. iij. habeẜ et loco maledictionis benedictionē cōferri Gaudebat Noe cernens arcā cōponi ad genus humanū liberandū Gene. vj. ꝛ arcū in nube poni ad fedus perpetuū stabiliendum. Gen̄. ix. Jubilabat abraam ꝓmissum suū impleri. Gene. xxij. Jacob scalā ad celū pertingērē erigi. Gene. xxviij. Sicqꝫ omēs alij indicibili leticia gratulabanẜ. Quapropter ꝛ nos debemus in hac die exultare et letari sicut admonet sancta mater ecclesia que in officio huius diei canit dicēs Cū iocunditate natiuitatē virginis marie celebrem⁹: vt ipsa pro nobis intercedat ad dn̄m iesum xp̄m. Et iterū. Corde et animo xp̄o canamus gl̄iam in hac sacra solēnitate p̄celse genitricis dei Marie Ipsa em̄ est fenestra celi per quā deus oculo suo misericordie nos respicit. Unde caniẜ in officio eiusdē virginis. Intrent vt astra flebiles celi fenestra facta es. ꝛ Cant. ij. dicitur En ipse stat post pariete̅ nostrū. i. post naturam hūanam respiciēs per fenestram scꝫ matrē suā. Dicere aūt potest virgo benedicta q̄ est ostiaria paradisi illō Joh. x. Ego sum ostiū. per me si quis introierit saluabitur. Ideo o pctōres a patria celesti exules intrate per portaꝫ istam. Ite o infirmi ad medicū. Accedite o orphani ad parentem. pergite o ceci ad lumen. Propate o afflicti ad cōsolationē. Ambulate o virgines post speculū pudicitie. Festinate o matres ad matrem dei. Currite o vidue ad nutricem veri sponsi. Proficiscimini o pauperes ad thesauratricem bonoruꝫ celestium. Egredimini o īcarcerati p ianuaꝫ pfecte libertatꝭ Nosqꝫ oēs in hac miseriarū valle laborantes rogemus eam cū beato Augustino in sermone hodierno dicētes. Sancta maria succurre miseris: iuua pusillanimes: refoue flebiles: ora p populo: interueni p clero: intercede p deuoto femineo sexu: sentiāt oēs tuum iuuamē quicunqꝫ celebrant tuā sanctā natiuitatē. Assiste parata votis poscentiū. ꝛ repende omnibus optatū effectum. Sit tibi studiū assidue orare pro populo dei que meruisti benedicta preciuᵐ proferre mūdi. Qui viuit ꝛ regnat in secula seculorum. Amen.

D cui⁹ pcōr ie cordabitur.

L Jocunda gāt znobis

De eadem sanctissima virginis natiuitate. Sermo. ij.

V Maria dr̄ vga

Virgā vigilantē ego video. Hierem. j. Uirga dicitur beata virgo Maria Primo aurea que significatur per virgā aureā. de qua dicitur Hester. v. extēdit rex contra reginā virgam auream quā tenebat in manu. Cū emim rex ille noīe asuerus esset iratus extensio illius virge ipsum placauit. et reginam Hester in palatiū introduxit et om̄ia impetrauit. Ipsa quippe virgo beata deū iratum placat: quia est nostra aduocata Cum em̄ deus percutit cor peccatoris virga aurea. i. deuotione virginis: statim placatur. ꝛ illi eternā penam remittit. ꝛ ideo

possum⁹ dicere deo illud Prouer.xxiij. Si percusseris eũ ṽga nõ moriet. Tu ṽga percutis eũ: ⁊ aïm ei⁹ ab inferno liberab. Hec ibi. Et Esa.xj. dicit de xpo percutiet terras.i. terrena corda virga oris sui.i. deuotiõe virginis q̃ ex ore altissimi prodijsse primogenita dr Eccli.xxiiij. Sicut eñ priores solebãt virga percutere seruos super capita: qñ volebãt eis dare libertatẽ seruãdo modũ quẽ refert glo.in.§.mřis in ṽbo vindicta: Insti. de libertinis.p legẽ.ij.C. si aduer.liber. Sic et xps cũ nos percutit virga.i. deuotione virginali: nos facit liberos a seruitute diaboli. Hec quoq beata virgo figurata p virgã aureã in palatium celeste nos introducit.q: est ianua paradisi. Uñ canit ecclesia in officio btẽ virginis. Tu regis alti ianua ⁊ porta lucis fulgida. Oĩa etiã nobis impetrat ista virga aurea.q: est mater dei venerãda. Dicit eñ ei filius eius illud.iij. Reg.ij. Pete mater mi.neq eñ fas est vt auertã faciẽ meã a te.

x Virga aromatica. Scdo beata virgo appellat virga aromatica: de qua dicitur Cant.iij. Que est ista que ascendit p desertũ sicut virgula fumi ex aromatib⁹ myrrhe ⁊ thuris ⁊ vniuersi pulueris pigmentarij. Ipsa q̃ppe fuit virgula pp̃ter humilitatẽ ⁊ fuit virgula fumi: q: cõcremata fuit per charitatem ⁊ dr ex aromatib⁹ myrrhe. q: fugauit diabolicas tẽtationes. Et thuris q: restringit fluidas cogitationes: ⁊ vniuersi pulueris pigmẽtarij. q: in se habuit oẽs grãs ⁊ ṽtutes.

y Virga decora. Tertio dr virga decora. De qua Zach.v. ait pp̃heta. Assũpsi mihi duas virgas. vnã vocaui decorã. aliã funiculũ. ṽga q̃ vocat funicul⁹ fuit Eua q̃ nos constrixit vinculis peccatorũ. virga ṽo q̃ vocat decora est virgo maria. Tũc eñ ṽga est decora: qñ est floribus: folijs. ⁊ fructib⁹ bene ornata. Beata igit ṽgo habuit flores idest redolẽtes cogitatiões quoad deum. Unde Eccli.xxiiij. ipsa inq̃t flores mei fructus honoris ⁊ honestatis. Habuit etiã folia.i. ṽba sanatiua quoad primũ de q̃bus Ezechiel.xlvij. folia eius ad medicinã. Et Apocal.xxij.c. folia ligni ad sanitatẽ gentiũ. Habuit quoq fructus.i. opera pura ⁊ mũda quoad seipm. De q̃bus Prouer.iij. dicitur. Primi et purissimi fructus eius.

z Virga vigilãs. Quarto appellat btã dei genitrix ṽga vigilãs a Hiere pp̃heta in ṽbis pp̃ositis Ipsa eñ vigilat super deuotos suos vt custodiat eos. Uñ ipa dicit illud Cañ.v. Ego dormio cor meũ vigilat. Et ideo etiã nos debem⁹ vigilãtes esse ⁊ feruidi in deuotione eius. Nã si imperator noctes ducit insomnes ⁊ noctib⁹ vtit sub equalitate dierũ p subditorũ quiete. vt i aut. vt iudi. sine quo quo suffragia.in pnc. col.ij. ⁊ idẽ facit papa. vt in proemio. vĩ. multo magis nos vigilare oportet circa ṽginis deuotionẽ. Uigilãtib⁹ eñ ⁊ nõ dormiẽtib⁹ iura subueniunt.l. pupillus. in fi.ff. que in frau. cred.l. in summa.ff. de pecu. ⁊ in proemio institutionum. Itẽ in mane ⁊ post somnũ reperit pfecte meditatiõis studiũ vt i nõt glo. in silĩ.⁊.l. vnica.C. de iusti. codi. cõfirmã. in ṽbo indefesso. ⁊ iõ. ad hoc nos hortãdo ipsa bñdicta ṽgo inq̃t Prouer.viij. Ego diligentes me diligo. ⁊ q̃ mane vigilauerint ad me inueniẽt me. btũs q̃ audit me ⁊ qui vigilat ad fores meas q̃tidie. q̃ me inuenerit inueniet vitã: ⁊ habuerit salutẽ a dño. ⁊ Eccli.iiij.c. dr. Qui illã diligit. diligit vitã ⁊ q̃ vigilauerint ad illã cõplectent placorẽ ei⁹. q̃ tenuerint illã vitã hereditabũt. et q̃ seruierint ei. obsequentes erunt sancto. et eos qui diligunt illã diligit deus.

De cuius virginis natiuitate iterum tres considerationes faciemus.
Prima dicet descriptionis.
Secunda contrariationis.
Tertia ṽo appellabit expositionis.

Pars prima huius sermõis que dicit descriptionis.

B Utrum genealogia Marie sit bene descripta.

q Uia vt supradictũ est Matthe⁹ primo sui euangel.ca. ⁊ Lu.iij. descripsit genealogiã xpi. ⁊ p p̃ñs etiã btẽ ṽgĩs: qri põt vtrũ congrue ⁊ bene describi potuit. Et primo videt q̃ nõ. q: Esa.liij. dr gñationem ei⁹ q̃s enarrabit? q.d. nullus. Insup vt ex Iosephi dictis colligim⁹ in.vij.li. antiquitatũ. ⁊ Beda etiã idem refert in sua chronica. Cũ oẽs generatiões hebreorũ in arcinis tẽpli secretioribus seruarent. herodes alienigena oẽs iussit incẽdi vt sic sua ignobilitas iudeis minus cõtẽptibilis esset. Quõ igit Mattheus elapsis annis iam ferme q̃draginta a deletiõe librorũ hmõi euangeliũ scribẽs potuit hanc genealogiã agnoscere. Ad primũ obiectũ rñdet Hiero. sup Mat. dicẽs. In Esa. legim⁹ generationem eius q̃s narrabit? Nõ ergo putemus euangelistam prophete esse contrarium vt q̃d ille impossibile dixit affatu; hic enarrare

incipiat. q: ibi de generatione diuinitatis hic de incarnatiõis est dictũ. Hec ille. Uerũtamẽ ↄtra istã rñsionẽ plerics inducunt sniam Leonis pape i sermõe de natiuitate xpi: vbi ait. In dño nostro iesu xpo nõ solũ ad diuinã sed etiã ad hũanã spectat naturã quod dictũ est p ꝓphetã. generationẽ eius q̃s enarrabit. Igif nec generatio tẽpalis xpi ẽm carnẽ est explicabilis. Ad qđ rñdet ex doctrina beati thome in. iij. pte summe. q. xxxi. ꝙ verba ista intelligunt de modo incarnatiõis q̃ ineffabilis est. qđ ex verbis sequẽtibus ipsius leonis pape ↄcluditur. Inq̃t nãq3. Utramq3 enĩ naturã in vnã cõ uenisse psonã3 nisi fides credat sermo non explicat: Ad aliud ṽo quod obiectu3 est de cõbustione libro:u3 in q̃bus descripta erat origo nobilis iudeorũ: rñdet Nico. de lyra sup Mat. ꝙ matthe⁹ habuit p reuelationẽ qđ nõ habuit p scripturã. Unde apostoli ꝛ euãgeliste nõ min⁹ fuerũt illuminati. imo magis de mysterijs xpi q̃3 ptriarche ꝛ antiqui ꝓphete. Quidã tñ dicũt ꝙ nõ oẽs illi libri combusti fuerũt. cũ ꝛ domi ↄseruarent a multis. Alij quoq3 memorie mãdauerant que de hmõi nobilitate dicerant a parentis Nã esdras scriba vt refert Isid. i li. vi. ety. In censam legem a chaldeis. dum iudei regressi fuissent in hierusalem diuino afflat⁹ spũ reparauit cuncta legis et ꝓphetarum volumina que fuerãt a gentibus corrupta correxit. quanto magis xpi generationem retexere potuerũt Mat. ꝛ Luc. qui spiritũ sanctu3 cum alijs aplis in linguis igneis descendentem acceperũt.

Pars secũda huius sermonis que dicif contrariationis.

B Contra hanc descriptionẽ natiuitatis xpi et beate ṽgis põt opponi dupl'r. pmã oppositionẽ ꝛ ↄtrariationẽ refert ꝛ soluit Hiero. sup Mat. di. Querat diligẽs lector ꝛ dicat cũ ioseph nõ sit pr̃ dñi saluatoris q̃d ptinet ad dñ3 ordo deductus vsq3 ad ioseph: Cui respõdebim⁹ pmũ nõ esse ↄsuetudinis scripturarũ vt mulier3 in generationib⁹ ordo texaf. Deĩde ex vna tribu fuisse ioseph ꝛ mariã. Unde ꝛ ex lege eam accipe cogebaf vt ꝓpinquam. hec ille. Mulier enĩ nõ poterat nubere cũ viro alterius tribus qñ ad ipam ptinebat hereditas paterna. vt patet Nũi. xxxvi. Beata aũt virgo maria fuit vnica Joachim patri suo. ꝛ ideo cogebaf ex lege viro sue tribus nubere. Et ꝓpter hoc etiã iuit cũ ioseph in Bethleẽ ciuitatẽ dauid vt ꝓfiteref cum eo vt scribif Luc. ij. Et ideo Hiero. vbi. s. hoc cõfirmans addit. ꝓpter hoc simul censent in bethleẽ. vt de vna videl3 stirpe generati ideo eos simul oportebat impialẽ censum ꝓfiteri in bethleẽ ciuitate eorum. Hec ille. Et idem Damascenus inq̃t dicens Joseph enĩ iustus existẽs ꝛ ex dauid stirpe descendens non despõsasset. beatã virginem nisi fuisset de tribu iuda et de familia Dauid. Quare non genealogizaf p̃ femias

C Si autẽ queraf quare vt dicit Hiero. et Damascẽ. sacra scriptura non cõsueuit genealogizare mulieres sicut viros: Rñdet Albertus magn⁹ in lib. sup Missus est. ꝙ propter plures causas. Prima quia sexus femine est indignior et virilis dignior. l. f. ff. de sena. ꝛ hoc est ꝓpter pncipalitatẽ generãdi quia virilis gñat in femineo. Secũda quia sexus femine est natura posterior prius enĩ formatus est Adã: postea Eua: et ipa de costa eius. ꝛ ideo qui prior ẽ tẽpore potior est in iure. l. potior. ff. qui potiores in pignore habeanf. l. diuersis tempor ib⁹. C. eo. ti. tu. ꝛ. l. quotiens. ff. de vsufruc. Tertia causa est: quia culpa põr fuit in femina q̃3 in masculo. vir enĩ cecidit per feminã: ꝛ non femina per virũ. ca. Adam. xxxiij. q. v. Quarta q: mulier est infirmior ꝛ ad opa infirmitatis ꝛ fragilitatis ꝓcliuior. est enĩ sexus femine debilioris rõnis ꝛ ṽtutis corporalis q̃3 virilis. ꝛ ista notanf in. l. si fuerit. §. fi. ꝛ in. l. qui duos. §. si maritus. vbi glo. ff. de rebus du. et. l. qui testamento. §. mulier. vbi glo. ait ꝙ mulier est fragilis et corruptibilis. ff. de testa. Et ꝙ mulier sit indignior et infirmior viro est textus in. l. in multis. cũ glo. ibi. ff. de sta. ho. ꝛ in. l. femie cũ glo. ff. de. reg. iur. Et ꝓpter istas causas mulier est subdita viro ꝛ inferior eo. c. adã et. c. mulierẽ. ꝛ. ca. mulier. xxxiij. q. v. Item mulier nupta efficif de familia et domicilio viri. l. f. §. ite3 rescripserunt. ff. ad munf. Itẽ dicif esse in potestate viri. vt ait glo. in §. fi. Insti. ad sena. cõ. tertu. Itẽ mulier debet defendi a viro ꝛ non vir a muliere. et hoc ꝓpter fragilitatẽ ꝛ debilitatẽ. §. cõtra añr. Insti. de iniurijs. Ideo apostol⁹. i. ad. Timoth. ij. inquit. mulier cũ silentio discat cũ omni subiectiõe docere autẽ mulieri nõ pmitto neq3 dñari in virũ. sed esse in silentio. Quia autẽ beata virgo exempta fuit ab Mulier est d̃bilior viro.

omni defectu et maledictione muliebri. iō ipsa genealogiatur: sed per sponsum suum eius genealogia describit: ad demōstrationē dignitatis ꝛ eminētie eius. ꝛ ꝓfunde humilitatis vt ait Albert⁹ vbi. s. dignitas eñ eius declarat dum ipa sola inter oēs feminas in sacra scriptura genealogiat. dr eñ ꝙ oīe singulare ꝛ rarū ꝑciosū est. §. quantacūq. vbi glo. etiā notat in auf. d consu. col. iiij. humilitas vo eius ostendit dum p aliū eius genealogia demonstrat.

E Cōcordia iurium.

Scḋa contrarietas est in hac descriptione. Nam Mattheus dicit ꝙ Jacob genuit Joseph virū marie. Lucas aūt dicit Joseph fuisse filium Hely. Uerum quia ꝓprius est iura iuribus cōcordare. l. s. C. de inoffi. do. et. §. fi. in auf. de exhi. re. Item quia in iure vna cōcordia atq ꝯsonātia est aduersario nemine constituto. l. s. §. nulla itaq. C. de vete. iure. enucle. ꝛ. §. quibus in. s. cōsti. co. ꝛ nullum in iure cōtrariū reperit. si qs diuersitatis ratiōes subtili aīo excutiet. sed ē aliqd noui inuentū vel occulte positū qḋ dissonātie querelam dissoluit et aliam naturā inducit discordie fines effugientē. l. ij. §. contrariū. C. de vete. iu. enu. Ideo huic contrarietati respōdet Augu. in li. de ꝯsensu euāgelistarū dicēs. Tres cause occurrūt quorū aliquā euāgelista secutus est.

De genealogia xpi ꝛ marie.

Unus enim euāgelista patrē Joseph a quo genitus est noīauit. Alter vo vel auū maternum vel aliquē de cognatis maiorib⁹ posuit. aut vnus erat Joseph naturalis pater. Alter vo eum adoptauerat in filiū. Aut more iudeorum cum sine filijs vnus decessisset eius vxorem ꝓpinquus accipiēs filiū quē genuit ꝓpinquo mortuo deputauit. Hec ille. Et hec cā vltima est verior ſm beatum Tho. in. iij. parte summe q. xxxi. ꝛ Hiero. super Mat. hāc causam assignās dicit super illa verba. Jacob autem genuit Joseph. hoc loco obijcit nobis Julianus augustus dissonantiā euāgelistarū. Cur euāgelista Matthe⁹ ioseph filiū dixerit Jacob: ꝛ Lucas eum filium appellauerit Heli: nō intelligēs consuetudinem scripturarū ꝙ alter ſm naturam alter ſm legē ei pater sit: scimus eñ hoc p moysen dño iubente ꝑceptū vt si frater aut propinquus absq liberis mortu⁹ fuerit alius eius accipiat vxorē ad suscitādū semē fratris vel ꝓpinqui sui. Sup hoc Africanus tempoꝝ scriptor ꝛ Eusebius cesariēsis in libris diaphoniarum euāgeliorum plenius disputarūt. Hec ille. Dicit ergo Africanus et Eusebius cesariēsis i ecclesiastica historia: ꝙ Mathan ꝛ Mathath descēderunt a Dauid: sed diuersimode. nā Mathan descendit per lineā Salomonis: vt describit Matth. Mathath vo per lineam Nathan qui fuit etiā filius Dauid vt describit Lucas. Isti autem duo diuersis tempoꝛib⁹ successiue de una. eadēq vxore Esta nomine filios ꝓcrearūt: de Mathan natus est Jacob vt dicit Matthe⁹. de Mathath autē Heli vt inquit Lucas. Heli ergo et Jacob fuerūt fratres vterini a diuersis patribus geniti. Heli autē accepta vxore mortu⁹ est sine semine. ꝛ ideo Jacob frater ei⁹ accepit vxorē fratris sui vt ei suscitaret semen sicut preceptū erat a dño p Moysen. Deut. xv. Et qua vxore genuit Joseph. ita ꝙ ioseph fuit fili⁹ naturalis ipius Jacob. ꝛ sic accepit eū in genealogia Mattheus. ꝛ fuit legalis filius leui. ꝛ sic accepit eū Lucas. nā filius q modo ꝑdicto nascebat ſm naturā erat filius generantis ſm autē legem erat filius defuncti. ꝛ hoc etiā dicit Damascen⁹ lib. iiij. c. vi. Quare nō est mirandum si aliter xpi genealogiam scribit Mattheus ꝙ Lucas: cum vterq ꝓferat veritatē. nam ꝛ si multa noīa: vel alia dicat Lucas que tacet Mattheus. illud est ſm Augu. vbi. s. quia Mattheus in christo regiam istituerat insinuare personā. Lucas autē sacerdotalem. Quare Matthe⁹ explicat illos qui regia corona fuerūt decorati. Lucas autem illos quib⁹ dignitas sacerdotalis fuit concessa. Mattheus posuit carnales patres. Lucas vo spūales. Mattheus describit genealogiā christi descēdendo ab Abraam et Dauid vsq ad. Joseph. ex eo ꝙ declarare intendebat assumptiōem nr̄e humanitatis a deo. Lucas aūt ꝓgressus est ascendendo a Joseph vsq ad deū: quia describit redemptionem nostrā in deū que fit per gratiam adoptionis. ꝛ sic destigue tēpora causas ꝛ personas ꝛ concordabis scripturas. c. non debet. de consang. ꝛ affini. c. fi. de transla. ca. sup eo. de homi. ꝛ. l. apud antiquos. vbi glo. C. de furtis. Si autem querat cū oēs ascēdentes alicuius appellent parētes ei⁹ vt dicit in. l. liberoꝝ. ff. de verborū signi. et l. quinq litigandi. ff. de in ius voc. vt etiā inquit Hieronimus sup Danielē. multiq fuerunt patriarche ꝛ reges a qbus descendit christus. quare tm̄ fili⁹ dauid ꝛ abraam

Quar

xp̄s fili nūcupatur. Respondet Hieronymus sup Matthe[um] dicēs. Ideo autē ceteris preter missis hoꝝ filiuz nūcupauit: quia ad hos tm̄ facta est de christo repromissio. ad abraam inqt. In semine tuo bn̄dicenł oēs gentes. ad Dauid. De fructu vētris tui ponam sup sedem tuam. Hec ille. Dauid ergo fuit p̄ncipalioꝛ inter reges. ꝛ Abraam inter patriarchas. ꝛ ideo qꝛ a prioꝛi et dignioꝛi debet fieri denoīatio. §. si quotiens. iūcto. §. fi. Insti. de iure. na. gen. et ciui. denoīatus fuit filius Abraam: quia poꝛ fuit in oꝛdine patriarcharū. facit. l. quotiens. ff. de vsufr. Item qꝛ erat antiquioꝛ. ar. in. l. semp. ff. de iure immu. filius quoqꝫ Dauid appellaſ. qꝛ ceteris fuit dignioꝛ ꝛ sanctioꝛ. arg. in. d. §. sed quotiēs. p̄poniſ aūt dauid ipi abrae lꝫ fuerit tpe posterioꝛ ꝓpter eminentiā regie dignitatis. Nō em̄ ē absurdū iunioꝛes senioꝛibꝰ anteferri ī p̄sulatu ꝛ dignitatibꝰ ob eoꝛuꝫ virtutes. §. oꝛdinatione in auf. de mona. col. j. ꝛ ibi. glo. in verbo tp̄s. ꝛ gl. in l. j. C. de decu. li. x. facit glo. in. l. gallus. ff. de libe. ꝛ posthu. in prin. ibi quanto iuniores tanto perspicatioꝛes.

Pars tertia huius sermonis que diciſ expositionis.

D Uoad tertiā patrē huius sermonis. quia inqt Mattheus. s. sui euangelij. c. qđ legitur in missa natiuitatis virgīs. s. liber generatiōis iesu xp̄i. Exponenduꝫ videſ q̄re ipa dei genitrix dicaſ liber. Et videō ꝙ triplici de causa. s. rōne materie: scripture. ꝛ clausure. Primo ratiōe materie. libri em̄ notabiles fiunt depgameno quoad materiā seu chartā. Hec autē charta vt sit bona debet esse sine carnositate ꝛ absqꝫ aq̄sitate seu humiditate ꝛ absqꝫ superfluitate seu pilositate. Sic itaqꝫ fuit hec charta nitidissima beate ꝟginis q̄ nō habuit carnositatē pcti oꝛiginalis. nec aquositatem seu humiditatē pcti actualis moꝛtalis. nec pilositatē seu sup̄fluitatē pcti venialis vt diffuse ꝓbatū est. s. in. j. parte huius operis. Possumꝰ etiā exponere s̄m quosdā doctores ꝙ beata virgo nō habuit carnositateꝫ luxurie. nec aquositatē supbie. humiditas em̄ nimia facit iflare, et hydropisim gn̄at. nō etiā habuit sup̄fluitatē auaricie q̄ sup̄flua cōgregat ꝛ retinet. Antiq̄tus autē materia libroꝝ fiebat de coꝛtice arboꝛis subtilioꝛi q̄ est mediꝰ inter coꝛticē grossum exterioꝛeꝫ ꝛ lignū. Qui coꝛtex mediꝰ ꝛ subtilioꝛ dꝛ liber. vnde a tali materia liber est dictꝰ. ꝛ ego oculis ꝓprijs vidi scripturas āti[q]ssimas ī tali materia factas q̄ materia bene cōgruit btē marie quia facta est media seu mediatrix inter deū ꝛ hoīes. propter qđ canit ecclesia mediatrix hoīm. ablutrixqꝫ criminū petoꝝ venia Et iō petōres discoꝛdes ꝛ inimici dei facti ꝓpter offensam vt recōcilienſ ei. debēt ad istū libꝛū ꝛ ad mediatricem hūc recurrere. Nā sicut ipsa mediante sedata est lis q̄ erat inter deuꝫ ꝛ hoīes. ita etiā p ipam terminanſ q̄ones inter hoīes ꝛ diabolū. Patet exemplo qđ legiſ in miraculis beate virginis de illo petōꝛe magno q̄ in visione ductꝰ est ad iudiciū dei. vbi p multas allegatōes diabolꝰ ꝓbabat eū esse suū. sed semp p btā ꝟginē sapiēter rn̄dēteꝫ fuit supatus. nouissiūe autē allegauit diabolus cōtra eū ꝙ plura erant illiꝰ mala q̄ꝫ bona. Cū ergo ad p̄ceptū iudicis appēderētur in statera bona ꝛ mala eius, et statera ad sinistrā partē in q̄ mala erāt p̄ponderaret. subito virgo gl̄iosa manū apposuit ad partē statere in qua erāt pauca bona ꝛ traxit eaꝫ ad terrā. ꝛ sic preponderauit alteri. Tūc diabolus ꝯfusus abcessit. ꝛ ille euigilans vitā suā in melius cōmutauit. Scđo beata maria dꝛ liber rōne scripture. In libris em̄ continenſ sapiā de scripta. ꝛ ipa cōtinuit in se diuinā sapiētiam. i. xp̄m qui est sapientia dei patris. Scriptura enim libri nihil est aliud q̄ verbū incarnatū. i. charta incoꝛporatum. ꝛ representat verbuꝫ dei incarnatū in virgine. Unde ipa dicere potest illud p̄s. xliiij. Eructauit coꝛ meū verbum bonū. Ideo deus pr̄ ꝛ filius dixerunt spirituisancto cuiꝰ opere ꝯceptus est xp̄s illud Esa. viij. Sume tibi libꝛū grandē et scribe in eo stilo hoīs. Liber iste grandis fuit btā maria q̄ continuit in se xp̄m. in quo vt ait apostolus ad Col. ij. sunt oīs thesauri sapientie ꝛ scientie dei: scriptoꝛ aūt huiꝰ libri fuit optimus sp̄ussanctus qui omnium est artifex omnē habens virtutē. Sapiētie. j. In hoc libꝛo possunt ꝛ debent oīs legere ꝛ seruare in eo cōtenta. Est em̄ ille liber de quo scriptuꝫ est Esa. xix. Dabitur liber nescienti lras. quilibet enim idiota potest in eo legere. Iste est liber quem precepit deꝰ seruari in latere arce. Deuſ. xxi. idest in latere mentis nostre p deuotioneꝫ. ꝛ ideo de indeuotis ipsis bn̄dicte virginis: potest di

Margin notes: xp̄s filius Dauid et Abraā dicitur — Maria dꝛ liber ratōne materie. — Exēplū. — E Ratōe scripture.

ci illud ps.lxviij. deleant de libro viuentium
O igitur dulcissima virgo fac ex tua solita
pietate vt de nob. verificet illud ps.cxxxviij.
et in libro tuo omnes scribentur. De te enim
dici potest illud Eccli.xxiiij. hic e liber vite
et illud Dan.xij. Saluabitur ois q inuentus
fuerit scriptus in libro vite. Omnes igitur
debemus semp in mente descripta habere
vita beate virginis et illam imitari: quia in
ea inueniemus ois pbitatis exepla. vt ait
Ambrosius in libro de virginibus. Naz de
hoc libro dici potest illud Baruch. iiij. hic
F liber mandatoz dei. Tertio dicitur beata
Ratiõe clausure. virgo liber rone clausure. libri em habent
sua clausoria vel sigilla. Ipsa aute dici pot
liber ille de quo Apoca.v. ait Johes euan
gelista. Uidi in dextera sedentis sup thro
num librum scriptum intus et foris. signa
tum septe sigillis. Iste liber fuit bta maria
que fuit in dextera dei.i.in ei pdestinatio
ne et pelectione cotoz. Nam ipa dei prede
stinatio dr liber vite. vt ait Aug.xx. de ciui
tate dei.c.xiiij. et Alexan. de ales in.iij. pte
sum. in tractatu de lib. vite et beatus Tho.
in.j.parte sum.q.xxiij.ar.j. propter talem
ergo singulare pelectione ac pdestinatoem
potest dicere ipa virgo bndicta illud Eccli.
xxiiij. Ego ex ore altissimi pdij pmogenita
ante oez creatura. Et illud ps.xxxix. In ca
pite libri scriptu est de me vt facere volun
tatem tua. deus meus volui et legem tuam
in medio cordis mei. Iste quoqz liber bte
virginis est script lris aureis intus et foris
quia in aia fuit plen habitib sanctitatis.
et in corpore ac in exteriori couersatione re
fulsit actib virtuosis. signat vero est septez
sigillis.i.septe spussancti donis. Quia vero
hunc libru.i.beata virginez coposuit deus
et tradidit legendu no solu iudeis: sed oib
hoim generibus vsqz in fine mudi peren
dis. Ideo ipa dei genitrix dicere pot illud
Eccli.xxiiij. Memoria mea in generatione
seculoz. Hec aute benedicta virgo no tm
G est liber generatois iesu xpi filij dei sz etiaz
Ipsa ē liber generationis saluãdorũ. est liber generationis omnium saluandorum.
Et ideo merito dicere possumus oes illud
quod scriptu est Act. xvij. scz Ipsius etem
genus summus. Beata etem virgo maria e
mater nostra. Imperator enim celestis dns
Jesus in throno crucis resides per edictuz
suo ore prolatuz matre sua Johanni dedit i
matrem dicens illi vt habet Joh.xix. Ecce
mater tua vez. qz Johannes interpretat in

quo est gra. in quocuqz est dei gratia illius
mater est virgo benedicta. Ideo Anselmus
in quoda sermoe inquit. Mater dei facta
est mater nostra vnde de ipa dr Esa. vltim.
parturit syon filios suos. Que verba expo
nit Albertus magn vbi.s. de illa que nos
in fide et bonis opibus generauit. Ideoqz bn
dicit Luce.ij. q ipsa peperit filium suu pri
mogenitu. ergo habet filios scdo genitos:
quia pmus dicit respectu secudi.l.q duos.
in primo mso.ff.de rebus du. Constat aute
q no habuit carnales. Et io intelligitur de
spualib. Sicut ergo mater habet magnaz Cura filiorum
curam de filijs aducadis maxime infra tri
ennium quo tpe ad hoc necessitat.l.ij.C.de
infan. expo.l.penul. vbi glo.C.de pa.pote
sta.et.l.fi.ff.vbi pup educ.dz. ita bta virgo
de nobis sollicita cura gerit. Unde ipa di
cere potest illud Esa.xlix. nuquid obliuisci
potest pater infantuli vt no misereat filio
vteri sui. Et si illa oblita fuerit ego no obli
uiscar tui. Quis aut amor patris ad filium
sit solidior. amor tn matris erga illum est
tenerior. tum qz mulier naturalr est magis
benigna qz vir. vt dr.viij. de aialibus. tum
qz mater est magis certa ipm esse suu filiuz
q pater.l.quia semp.ff.de in ius vo. ppt
maiore ergo benignitate matris paruulus
magis recurrit ad ipam pbis que vult qz
ad patrem. facit textus in auf. vt fine pro
hibi. ma. debitri. coll. vij. §. quia vero. el pri
mo q dicit q amor matris erga filios na
turaliter est pius quanta ergo est hui ma
tris nre erga nos filios suos benignitas:
que omnes vt ad ipsam curant in necessi
tatibus suis inuitat. dicens illud Ecclesia
stici. xxiiij. Transite ad me omnes qui con
cupiscitis me et a generationibus meis ad
implemini. Et ibidem etiam inquit. Ego
mater pulchre dilectiois: et timoris; et agni
tionis: et sancte spei. Hec est mater cun
ctoru viuentiu figurata per Euam Genes.
iij. Ideo si vis illam esse tibi bona matrem
esto illi bonus filius seruans consilium sa
pientis Prouerbiorum.j. vbi ait. Ne dimit
tas lege matris tue. honora illam si vis ab
ipsa honorari et in bonis ditari. quia vt in
quit sapiens Eccli.iij.c. Sicut qui thesau
rizat. ita qui honorificat matrem sua. Eco H
tra vero de malis qui inhonorant et vilipen Inuehit 9
dunt beata virgine ea blasphemate s. dici in honorã
pot illud Eccli.iij. Maledictus est a deo q tes eã
exasperat matre et Prouerb.xv. scriptu est,

Stult⁹ hō despicit matrē suā. O gens perdita ⁊ sceleratissima que hāc tam piā tāq̄ gratiosam matrē virginē.s. bñdictā a qua ꝯtinue tot recipit bñficia maledicit ⁊ blasphemijs vitupat: pfecto ipsa de istis maledictis ⁊ iniquissimis filijs ꝯqueritur per ps.dicēs. Retribuebāt mihi mala pro bonis ⁊ odiū p dilectione mea. Nos vero boni filij erga ipsam pijssimā virginē.rogemus illā cantātes dulciter illud qđ canit eccl'ia in officio eiusdē virginis dicēs. Monstrate esse matrē: sumat per te pces: qui p nobis natus tulit esse tuus. Uirgo singularis inter oēs mitis: nos culpis solutos: mites fac ⁊ castos. Uitā psta purā: iter para tutū vt videtes iesum: semp colletemur. Amen.

I De eadem celeberrima virginis natiuitate. Sermo.iij.

Consurget virga de israel. Numeri. xxiiij. In verbis ppositis inspirāte deo Balaā pphetauit de virgine bñdicta quā nasciturā videat de semie israel. ⁊ ideo subiungit de ptāte eius ⁊ qualiter destruere debebat regnū diaboli dicēs. Et pcutiet duces Moab vastabitq̄ oēs filios seth. ⁊ erit idūea possessio ei⁹. De hac etiā btē virginis dominatione super malignos spūs prophetauit Dauid ps.cix. loquens filio dei ⁊ dicens. Uirgā vtutis tue emittet dñs ex syō dñare in medio inimicoꝝ tuoꝝ. Fuit q̄ʒ beata virgo figurata per virgā in qua Moyses fecit pdigia magna. Exo.iiij. ⁊ per quam demergi fecit pharaonē cū exercitu suo i mari rubro. Exo.xiiij. ideo vnicuiq̄ nostrū inquit deus illud Exo.iiij. Sume virgam in manu tua.i.deuotionē btē virginis habeas semp in corde. Hec aūt virga diuina.s.ʒ virgo benedicta recta fuit p intētionis puritatē. vñ ps.xliiij. iquit Dauid. Sedes tua deus in sclm seculi: virga directiōis virga regni tui. Ipsa em̄ fuit sedes dei: quia in ea semp requieuit. vñ ipsa inqt Eccli.xxiiij. Qui creauit me requieuit in tabernaculo meo. Fuit etiā virga directiōis: q: opa sua semp in deus direxit. fuit q̄ʒ regni dei: q: p ipsam deus regnū suum qđ diabolus vsurpauerat acq̄siuit. ipsa aūt virga q̄uis fuerit recta quātū ad deū per rectā intētionē fuit tñ ⁊ est flexibilis quātū ad nos per cōpassionē. Nā modo flectitur ad iustos impetrādo eis grām modo flectit ad morientes expellendo ab eis hostis fallaciā. Modo flectit ad iā mortuos aīas eorū deducēdo ad gl'iam. Mō flectit ad tribulatos: exhibēdo eis cōsolationē suā. vnde figurata fuit p virgā Jonathe: i cui⁹ summitate gustauit mel: ⁊ illuminati sunt oculi ei⁹. j. Regū.xiiij.

Maria virga moysi

Uirga directōnis.

R Uirga Aaron

De hac virga in figurā scriptū est Nūeri.xvij. Germinauit virga Aarō in domo Leui: ⁊ turgentib⁹ gēmis eruperūt flores: q̄ folijs dilatatꝫ in amigdalas deformati sunt. De quo Amb. in sermone d natiuitate virginis inquit. Accepte sunt a Moysē sctō singule virge de singulis tribubus isrl' noībus eaꝝ inscripte iubente dño ⁊ posite in tabernaculo ei⁹. inter quas vna que fuerat Aaron sequēti die germinasse: floruisse: frōduisse ac peperisse amigdalas reperit. sciēs ergo dñs h opus suuʒ esse magni mysterij iussit seruari virgā ad monumentū. monebant em̄ filij israel pñtia virge q̄rere sollicite qđ significaret tā mirabile factū. sicut em̄ illa virga sine quolibet natur adminiculo fructificauit. ita virgo maria sine cōiugali opere filiū pcreauit. Filiū sane p florē designatuʒ ppter speciē ⁊ p fructū ppter vtilitatē. est em̄ speciosus forma pre filijs hoīm. ⁊ vitalis refectio nō solum hoīm: sʒ etiā angeloꝝ. hec ille. Fruct⁹ aūt hui⁹ virge fuit amigdala q̄ sm Aug. significat xpʒ. q: sicut in amigdala sunt tria. sʒ exterior pellis fragilis: ⁊ int⁹ nucleus dulcis: in medio vero testa fortis. Ita i xpo tres sunt sube.s. caro exterior que habuit infirmitatē. Diuinitas interior in se hñs oēm dulcedinē. Et aīa sctā q̄ circa oēs passiōes habuit fortitudinē. Quis aūt virga hec fuerit multū gracilis. tñ fructū portauit q̄ totū gen⁹ huanū satiauit. imo q̄ totū mūdū suo robore sustētauit. In passione em̄ xpi fracte fuerūt colūne mūdi. ⁊ ista virga totū sustentauit mundū. Hec est illa virga hñs in summitate sua stimulū q̄ demones tanq̄ boues vrgent ⁊ effugātur. Ideo pōt dici de ipsa illud Eccli. xxxviij. Stimulo boues agitat. hʒ q̄ʒ hamuʒ quo diabol⁹ tanq̄ piscis deceptus ⁊ captus fuit ab ea. vñ illi cōuenire pōt illud qđ scriptū est Job.xl. c. in oculis ei⁹ quasi hō capies eū: ⁊ extrahere poteris leuiathan hamo: ⁊ fune ligabis linguā ei⁹. ⁊ pones circuluʒ in naribus ei⁹ hʒ q̄ʒ in summitate sua h virga laqueuʒ ad capiēdū demones tanq̄ aues vnde illi

pōt dici illud Job.xviij. Misit in rete. pedes suos. ⁊ tenebit planta ei⁹ laqō Notā⸗ Usus virge dū q̄z ꝙ sicut vsus virge est ad dn̄ij ostēsiones: q₂ ea vtunt̄ reges ⁊ p̄ncipes ac p̄lati. vn̄ i sacra scriptura ponit̄ q̄ndoq₃ virga ꝓ imperio.c.calice.de cōse.di.ij. Ita btā v̄go data est nobis tanq̄ dn̄a ex regina. vn̄ illi canit eccl'ia. O gl'iosa dn̄a ⁊c. Itē sicut virga vtimur ad defensionē ⁊ percussionez.c. disciplina.xlv.di.sicut faciunt bellatores. Ita btā v̄go data est nobis a deo ad defensionē nostrā ⁊ pcusionez demonum. Un̄ d̄r Esa.xxx. A voce dn̄i pauebit assur virga pcussus. Sicut etiā vtimur v̄ga ad directionē sicut faciunt pastores ad dirigēdū greges suos. Et sacerdotes ad regulādū subditos suos.c.in calice.de conse.di.ij. Ita data nob̄ ē btā v̄go vt nos in p̄nti vita regat ⁊ ad pascua eterna deducat. Ideo de⁹ pater inq̄t filio illud Michee.v. Pasce ppl'z tuū virga tua. Et p̄s.ij.iterūz inq̄t. Reges eos in virga ferrea. est em̄ virga ferrea demonib⁹ effugādis. Ideo subdit̄. ⁊ tāq̄ vas figuli ꝯfriges eos. Sicut etiā v̄ga vtimur ad sustētationē sicut faciūt debiles ⁊ infirmi. Ita nobis data est beata virgo vt nostrā infirmitatē sustētet. Iō q̄libet afflict⁹ ad auxiliū ei⁹ recurrens ⁊ ꝯsolationē recipiens. pōt dicere deo illud p̄s.xxij. Uirga tua ⁊ baculus tuus ipsa me cōsolata sunt. trāssumptiue in.c.disciplina.xlv.di. De cuius dignissime v̄ginis ortu tres considerationes iterū faciemus.

Prima dicetur creationis.
Scd̄a prenūciationis.
Tertia v̄o appellabitur exultationis

Z Prima pars hui⁹ s̄mōis q̄ d̄r creatiōis.

I n creatiōe mūdi ostendit de⁹ creationē btē v̄ginis ac parētū ei⁹. Iō laudat ipa dicere p̄nt illd̄ Eccl'i.xxiiij. me parētes mo₂ia mea i ḡnatiōe seculo₂. ⁊ illud Gen̄. Marie j. Iste sunt ḡnatiōes celi ⁊ terre. pōt exponere.i. parētū meo₂. Dūz ḡ iquit Moyses Gen̄.j. In p̄ncipio creauit de⁹ celū ⁊ terrā f guraliter exponēdū est.i. Joachiz patrez v̄ginis ⁊ annā matrē ei⁹. oīa em̄ in figuraz cōtingebāt illis. vt ait ap̄lus.j.ad Co₂.x. Sicut ergo celū nobilius est terra: ita pfectio₂ est pater. q₂ est p̄ncipiū actiuū: q̄ m̄r q̄ est principiū passiuū. Et iō describit̄ pri⁹ celū factū ⁊ postea terra. celum aūt d̄r Joachim p̄r ei⁹. q₂ celestē.i. v̄tuosaz habuit cōuersationē. Sic̄ em̄ celū est luminosuz: ita ⁊ ipse fuit illuminat⁹ lumīe ḡre: ⁊ doctrīe legis diuine. Et sicut celū est purū ⁊ liberū ab oīmi corruptiōe vt d̄: in p₂imo de celo ⁊ mūdo. ita Joachim cast⁹ ⁊ mūdus fuit: seruās fidē vxo₂i. ac nō miscens se cū alia muliere vt filios haberet cū vxo₂ esset sterilis Celū q̄z dat pluuiā abūdāter t̄pe suo. ⁊ Joachim vt visum est sermone.j. hui⁹ partis parte vltima. dabat abūdāter elemosynas paupibus. Terra aūt significat annā. nā sicut terra est infimū elemēto₂ ⁊ subijcitur i fluētie celi. ita ipa hūilis erat ⁊ subiecta i gubernatiōe dom⁹ viro suo sicut esse debebat s̄m dispositionē iuris. vt in.c. mulierē xxxiij.q.v. Terra stabilis est i eternū. vt ait Salomō Eccl's.j. Et anna stabilis constās ⁊ fortis fuit in sua sterilitate ⁊ nō turbulēta: vel murmurās ꝯ deuz: eo ꝙ filios ei nō daret sicut m̄lte mulieres faciūt murmurātes ꝙ nō habeant qd̄ eis nociuū esset. Un̄ Ualerius maximus ait. Plerūq₃ id votis exposcimus qd̄ nō obtinuisse melius foret o₂atur ipo₂tune a mulieribus infecundis ꝓ filijs habendis qui habiti aliq̄n sunt cā perditiōis parentū. Sicut etiā terra atterit̄ m̄ltis modis ⁊ scindit̄ ad fructificādūz ita ⁊ Anna ieiunijs: vigilijs: ⁊ alijs modis castigabat co₂p⁹ suū vt subditū esset rōni. Terra ḡ vt subdit̄ in eodē.j. Gen̄.c. erat inanis ⁊ vacua. q₂ anna erat sterilis ⁊ infecūda vt maius inde appareret miraculum ⁊ magnificētia ex fecūditate ei collata. Et tenebre erant sup faciē abyssi.i. tenebre afflictionis ⁊ cōfusionis erāt sup faciē ipsi⁹ Anne ⁊ mariti sui: q₂ tanq̄ maledicti reputabant̄ steriles fructū ḡnationis non facientes. ⁊ pudo₂ est feminis nuptia₂ premium nō h̄re ꝓpter qd̄ primo institutū est matrimoniū.c. pudo₂.xxxij.q.ij. vn̄ Juuenal' satira.ij. inq̄t. Preterea to₂mētū ingēs nubentibus heret. ꝙ nequeūt parere ⁊ partu retinere maritos. priuant̄ em̄ steriles marimo munere mulierū qd̄ est parere ⁊ partū cōseruare.l. querit̄. in p̄ncipio.ff. de edilic edicto. Quia ḡ vt in s̄mone p̄dicto patuit Joachim ad offerendūz deo in tēplū accedens cū magno impo₂perio ē reiectus. vn̄ domū p₂e cōfusione redire noluit. propter qd̄ Anna viri sui solatio destituta cum lachrymis deū exo₂abat ꝓ reuersiōe viri sui ⁊ remotione hui⁹ oppro₂bij. Ideo subdit̄. ⁊ sp̄us dn̄i ferebatur sup aq̄s.i. lachrima₂ eius ad ꝯsolandū eā ⁊ exaudiēdū votū ei⁹

vñ sequitur. Dixit vero deus. fiat lux. i. virgo
bñdicta. cui⁹ vita gl'iosa lucē dedit seculo
vt canit eccl'ia. Et facta est lux. i. maria to-
ta lucida ac sine originali pctō. Jō subdit.
⁊ diuisit lucē a tenebris. Et hec facta fuit
prima die. i. in prima grē tpe. Et sicut illi⁹
lucis creatio solis creationem pcessit. ⁊ sm
sniam. Petri lombardi in. ij. snīaꝝ. di. xiij. ex
ipsa corpus veri solis formatū est. Sic or-
tus btē virginis veri solis. i. xpi formationē
pcessit. ⁊ ex ipsa ipse sol iusticie format⁹ est
iō ipsa inqt Eccli. xxiiij. Ego feci in celis vt
oriretur lumē indeficiēs. Pōt etiā aliter
exponi qd supradictū ē de celo ⁊ terra crea
ta: vt pvtrūqꝫ figuret virgo maria diuersis
respectib⁹. Primo em̄ dr celū sydereū tripli
ci. de cā. s. pter ornatū. motum: ⁊ effectū.

M Maria celū sydereū

Primo rōne ornatus. Sicut em̄ celū syde
reū est ornatū varietate stellarū: sic Maria
diuersitate virtutū. Jō dr Eccli. xliij. spēs
celi. i. virginis marie. gl'ia stellaꝝ. i. gl'iosa va
rietas virtutū. Scdo dr celū sydereū rōne
motus. qr sicut celū sydereū oēs iferiores
celos secū quotidie circūducit. sic Maria
oēs sanctos ad intercedendum p nobis se
cum adducit. motor istius celi est deus qui
inquit Aggei. ij. Mouebo celū ⁊ terram et
veniet desiderat⁹ cūctis gētib⁹. Ipsa ergo
beata virgo tali motu agitata mouetur ad
deū per feruentē amorē. est em̄ rota dei de
qua dr Ezech. j. Quocunqꝫ ibat spūs illuc
eūte spū et rote pariter eleuabant seqntes
eū. spūs em̄ dñi erat in rotis. Mouet etiā
ad nos p cōpassionem. Vñ canit eccl'ia. Il
los tuos misericordes oculos ad nos con-
uerte. mouet qꝫ ad filiū ipm p nobis exo-
rando. mouet ad angelos ipsos ad nostrū
ministeriū dirigēdo. mouet ad btōs illos
vt p nobis orēt exhortādo. Et iō de ipsa di
ci pōt illud Sap. vij. Oibus em̄ mobilib⁹
mobilior est. Tertio dr celū sydereū ratiōe
effect⁹. Nā sicut mediāte celo isto sydereo
⁊ suis luminarib⁹ terra fecūdat ⁊ in fructi
bus multiplicat atqꝫ in auro ⁊ argento ac
lapidib⁹ pciosis. Ita virgo maria totā eccle
siā illustrat suis exēplis ⁊ fecūdat spūalib⁹
bonis. ⁊ fructificare facit opib⁹ bonis ⁊ lo
cupletat virtutib⁹ pciosis. ⁊ iō ipsi tāqꝫ sy-
dereo celo dici potest illud ps. lxiiij. Visi-
tasti terrā ⁊ inebriasti eā multiplicasti locu
pletare eā. Scdo beata virgo dr celū cry-
stallinū qd factū est de aquis q sup celos
sunt in modū crystalli solidate. aq em̄ sunt

Maria celū crystallinū

cogitationes ⁊ affectiones humane que in
nobis sunt fluxibiles: sed in beata virgine
fuerūt solide. i. in bono ɔfirmate. Vñ Ber.
in sermone de natiuitate virginis iqt. Neqꝫ
em̄ festiuis laudib⁹ natiuitas eius celebra
retur si nō sancta nasceret. i. in bono cōfir-
mata. Iste etiā eque fuerunt trāspentes et
lucide. qr p illas dei gl'iam intuebat ⁊ con
tēplabatur. iuxta illud. ij. ad Cor. iij. Nos
aūt reuelata facie gl'iaꝫ dñi speculātes ⁊c.
Tertio dr celū empyreum triplici de cā.
Primo pter ineffabilē claritatē. sicut em̄
illud celū est lucidissimū: ita ipa tota lucet
⁊ splēdorib⁹ plena est. Vñ apoc. xij. dr. Si
gnum magnū apparuit in celo mulier ami-
cta sole ⁊ luna sub pedibus eius ⁊ i capite
eius corona stellaꝝ duodecim. Quia ergo
est lucida a pte inferiori. iō dr qꝫ luna ē sub
pedib⁹ ei⁹: ⁊ qr est clara a pte supiori. iō dr
qꝫ in capite ei⁹ erat corona stellarū duode
cim. ⁊ qr erat resplēdens a pte medij. iō dr
amicta sole. Scdo dr celū empyreū pter
capacitatē. sicut em̄ nō pōt excogitari ali
quis loc⁹ maioris capacitatis qꝫ celū empy
reū. sic nec aliqua creatura pōt iueniri ma
ioris charitatis qꝫ maria. que fuit tāte ca-
pacitatis vt habitatio dei facta sit ⁊ deum
in vtero suo portauerit. Vñ canit ecclesia.
Tu quem celi capere non poterāt tuo gre-
mio ptulisti. Tertio dr celum empyreū pro
pter sublimitatē. sicut em̄ illud celū est sub
limius oib⁹ alijs. sic ipsa est sublimior om-
nibus creaturis. vñ de ipsa pōt dici illud
ps. viij. Eleuata est magnificētia tua sup
celos. s. nō solū materiales: sꝫ etiā rōnales
⁊ intellectuales. s. scōs oēs ⁊ āgelos. virgo
igitur bñdicta est illud celū de quo inquit
de⁹ Esa. lxvj. Celum mihi sedes est. Et Job
xli. Oia q sub celo sunt mea sunt. de hoc ce
lo pulcherrimo egressus est deus. Vñ ca-
nit Dauid ps. xviij. A summo celo egressio
eius ⁊ occursus eius vsqꝫ ad summū ei⁹. ⁊
hoc est qd inqt aplīs. j. ad Cor. xv. Primus
hō de terra terrenus. Scds hō de celo ce-
lestis. Altitudinē aūt hui⁹ celi ⁊ ei⁹ excellē
tiā nō pōt humanus animus perscrutari.
Unde Sap. ix. ait Salomon. Que in ce-
lis sunt quis inuestigabit. quasi dicat nul
lus. Dr etiā terra ipsa virgo bñdicta. Pri
mo qr lꝫ terra oim elementoꝝ sit infirma ē
tñ pre omnibus elementis magis ornata.
sic btā virgo pre oibus scīs fuit magis ifi-
ma per humilitatem. sed tñ magis ornata

Maria celū empyreū.

M Maria terra.

p ̄vtutū varietatē. īfimā se vocabat. Lu. j. dicēs. Respexit humilitatē ancille sue. sed ̄vtutib9 ornatā se ondebat dicēs Eccī. xxiiij In me grā oīs vi͛e et virtutis. Hec est illa terra quā visitauit deus ꝛ oībus virtutib9 ornauit. Cui inquit ps. Uisitasti terrā ꝛ inebriasti eā ꝛc. scd̄o d̄r terra. q2 lȝ terra videatur in superficie despecta: int9 tn̄ ptinet p̄ciosa. aurū. s. ꝛ argentū ac lapides p̄ciosos sic btā virgo videbaꝛ exteri9 despecta ꝛ tn̄ intus ptinebat celestē thesaurū. s. dei filiū Ideo de ipsa inqt Dauid ps. xxxij. Omnis glīa eius filie regis abintus. Tertio d̄r terra q2 lȝ terra sint multipliciter attrita ē tn̄ firmiter stabilita. Sic btā ̄vgo lȝ fuerit attrita in xp̄i passiōe p dolorē: sicut ei p̄dictū fuerat Lu. ij. p Symeonē dicētē. ꝛ tuā ipi9 aīam ptrāsibit gladi9. tn̄ fuit fortis per cōstantē fidē. Iō Eccl'e. j. d̄r. Gn̄atio p̄terit ꝛ gn̄atio aduenit. terra ̄vo in eternū stat. nā gn̄atio multoꝝ pretenijt a fide xp̄i. gn̄atio aūt latronis ꝛ centurionis venit ad fidem terra ̄vo. i. ̄vgo maria in eternū stetit: q2 fidem semp seruauit. Ipsa ergo bn̄dicta mr̄ dei est terra bona. bono semine seminata: fecūda ꝛ ad germinādū apta.

O Terra bona.

Primo est terra bona. Bona em̄ terra cognosciꝛ ̄fm Uirgil'. ij. Georgi. Primo p colorē: q2 nigredo attestaꝛ bonitati terre. Un̄ cōiter d̄r. La terra negra fa lo bono formēto. Ipsa aūt virgo habuit nigredinem humilitatis. vn̄ ipsa inquit Can̄. j. Nigra sum sed formosa. Homo qui diutius stat ad feruorem solis efficitur niger ꝛ decoloratus. Cuȝ igiꝛ xp̄s qui est verus sol nouē mēsibus in vtero virginis fuerit. nō est mirū si ipsam nigram ꝛ humilē fecit ꝛ ipsaȝ ab omni colore mūdano decolorauit. Ideo ipsa dicit Can̄. j. Nolite me cōsiderare ꝙ fusca sim: quia decolorauit me sol. Scd̄o cognosciꝛ bona terra p saporē: q2 si gleba terre aqua spargaꝛ: ꝛ ad gustū ponaꝛ. si est dulcis est bona. si ē salsa est mala. Unde Uirgilius vbi. s. ait. Salsa autem tellus ꝛ que perhibeꝛ amara: Frugibus infelix. Beata autē virgo fuit dulcis ꝛ suauis. Un̄ Can̄. vj. ait illi celestis sponsus. Pulchra es amica mea: suauis et decora. Et Ber. in quodaȝ sermone inquit. Quid ad Mariā accedere trepidas humana fragilitas: nihil austerū in ea reperies. nihil terribile. tota suauis est: et omnibus omnia facta est. ꝛ omnibus mīe sinū apecit vt de plenitudine ei9 accipiāt vniuersi.

P Terra seminata.

Scd̄o principal'r dico ꝙ btā ̄vgo fuit terra bono semine seminata. Nā deus ī agro vteri sui seminauit semē eternū antiquū et nouū. i. diuinitatē suā que ē eterna carnem filij sui que. ē antiqua. i. ab Adam p̄ducta et aīam eius que de nouo fuit creata. De his trib9 seminib9 tanq̄ et trib9 farinis factus est ille panis celestis. qui inquit Io. vj. Ego sum panis viuus qui de celo descēdi. Istud significatū ē Gen̄. xviij. vbi abraam. i. deus pater dixit Sare. i. virgini marie. Accelera tria sata farine cōmisce. ꝛ fac subcinericios panes. Tūc em̄ sara. i. virgo Maria tria sata farine cōmiscuit: qn̄ xp̄m existētē in his trib9 substātijs de suis viscenbus generauit

Q Terra fecūda.

Tertio dico ꝙ ista terra fuit fecunda. bona em̄ terra generat fructum tricessimū melior sexagesimū. optima centesimū. vt habeꝛ Mat. xiij. ꝛ Mar. iiij. Istū aūt triplicē fructum terra virginalis pertulit. ipsa em̄ fuit nupta ꝛ sic ptulit fructum tricesimum fuit vidua ꝛ sic ptulit fructum sexagesimum. fuitq3 virgo virginuȝ ꝛ sic ptulit fructū cētesimū. d̄ q d̄r Gen̄. xxvj seminauit Isaac. i. deus in terra illa. i. in virgine maria ꝛ inuenit centupluȝ. hec igitur benedicta ̄vgo figurata fuit in illa terra optima ꝛ fructifera fluente lacte ꝛ melle quaȝ p̄m isit deus pp'lo suo. Exo. iij. Hec est illa terra bona habēs irriguū superi9 ꝛ inferius quā caleph. i. de9 dedit filie sue. i. ecclesie in dotē p peculiari possessiōe. Iosue xv.

R Terra germinans.

Quarto dico ꝙ ista terra est ad germinandū apta. de qua esa. xlv. d̄r. aperiaꝛ terra ꝛ germinet saluatorē. Hec est illa terra de qua dixit deus Gen̄. j. Germinet terra herbā virentē ꝛ facientē semen. ꝛ lignuȝ pomiferū faciens fructū iuxta genus suum Cuius semē in semetipso sit sup terrā. ipa em̄ beata virgo germinauit herbā virentē sanctaꝝ cogitationū meditationum ꝛ flores feruentiū desideorioꝝ ꝛ fruct9 pfectarū operationū ꝛ lignū vite in medio paradisi eius q3 semen remāsit sup terrā. s. exterioꝝ exemploꝝ iuxta que alij possint fructificare p imitationē. Hec est illa terra de qua inquit Dauid. ps. lxxxiiij. Dn̄s dabit benignitatē: ꝛ terra nostra dabit fructū suū. s. saluatorē mūdi. Et hoc ē qd̄ p̄dictuȝ fuit Esa. iiij. vbi. d̄r. fructus terre sublimis. De hac etiam terra intellexit idem ps. dum de deo ait operatus est salutem in medio terre. i. virginis glīose. Hec est illa terra in qua de

bemus operari per deuotiones. qr vt inqt sapiens Prouer.xij. q operatur terrã suã saturabitur panibus. i. consolationibus spualibus. Ideo vnicuiqz nostrum inqt Moyses Deut.viij. Bndicas dño deo tuo pro terra optima quã dedit tibi. Nec inquã est illa terra bndicta quã deus oim grãrum suarum pfluuio irrigauit. de qua intelligi põt illud ad Ro.vj. Terra sepe sup se venientẽ bibẽs imbrem accipit bndictionẽ a deo Nec est illa terra quã deus sua habitatiõe illustrauit. de q Esa.vj. dr. et plena erat ois terra maiestate eius. Nec est illa terra de qua sapiẽs Prouer.iij. inquit. Dñs sapiẽtia fundauit terram. Nec est illa terra q peperit eternã et ineffabilẽ vitatem sm illud ps.lxxxiiij. Ueritas de terra orta est. Nec est illa terra quaz bndixit deus. Cui inqt Dauid in pdicto ps. Benedixisti dñe terrã tuã. Potest etiam exponi illud. In pncipio creauit deus celũ et terrã: vt p celuz qd icorruptibile est intelligat aia virginis q a deo creata ab omi pctõ fuit icorrupta. et p terrã intelligat eius corpus mortale a parẽtibus ppagatũ. et sm h exponi põt illud Prouer.xxv. Celũ sursum: et terra deorsum Qr vo vtrũqz horum excellẽtiori modo deus cõdidit qz vnqz aliquã creaturã et qz pmũ celũ et pmã terram. Ideo h in spũ videns Joh. euãgelista inqt Apoc.xxj. Uidi celum nouũ et terrã nouã. Et qr beata virgo non soluz in aia. sed etiã in corpe fuit btificata et gra dei plena. Ideo inquit deus Hiere. xxiij. Celũ et terrã ego impleo.

Pars secũda huius smonis que dicit prenũciationis.

Inquit Ber. i epla ad lugdunẽses. Qd paucis mortaliũ est concessum fas nõ est credere tante vgini fuisse denegatũ. quo presupposito q natiuitas btẽ vgis debuerit pnũciari pz si attẽdatur peminentia ipsius vginis ad illos q fuerũt prenũciati. Nã p ãgelũ fuit nũciatus matri hismael. vt habet Gen.xvi. Et Isaac patri et matri Gen.xviij. et Samson vtriqz parẽti. Primo matri cui dixit ãgelus Judi.xiij. Sterilis es et absqz liberis: sed cõcipies et paries filiũ etc. Secũdo fuit annũciatus pri suo Manue. Judi.xiij. Josias qz p pphetã fuit pnũciatus. iij. Reg.xiij. Jacob qz et Esau fuerunt prenũciati diuio oraculo. Gene.xxv. et Johan. patri suo Luc.j. Si ergo isti fuerũt prenũciati: nõ est dubitandũ quin etiã btã virgo fuerit prenũciata. que fortior esse debebat Samsone in psternẽdo hostes inferiores Sublimior Isaac in meditatiõe et ptẽplatione. Hismaele fecũdior. qr et si ille duodecim pncipes gñauit Gen.xviij. Maria per filiũ totũ mũdũ ad vitã gratie pduxit. Feruẽtior in obseruatione mãdatorum Josias. et mmunior Jacob ab oi pctõ: ac Jobe sanctior. et omi virtute fecundior. Debuit g vt inquit Ansel. in li. de cõcep. virgi. c.ij. prenunciari p angelũ sicut et factũ fuit. Dicit in li. de infantia de saluatoris. Si eñ deus cõsueuit mittere angelũ p minoribus negocijs. sicut Tobie Raphaelẽ ad curationem infirmitatis. Tobie.xij. Et Gabrielẽ ad liberationẽ captiuorum. Daniel.ix. et Michaelem ad expugnanduz inimicos. Apoca.xij. Multo magis cõgruũ fuit prenũciari natiuitatem vginis bndicte que conceptura erat illuz q veniebat curare infirmitates. liberare captiuos: et hostes expugnare. qui dixit Esa.lxj. Spũs dñi super me vt mederer cõtritos corde et predicare captiuis indulgentiã et diẽ vltionis deo nostro. Si aũt querat quis angelus fuerit iste qui pri et matri btẽ vginis annũciauit eius natiuitatẽ: Rñdet magister Bartholomeus pisanus in lib. btẽ virginis. fructu.vj. q licz scriptura sacra de h expressaz nõ faciat mẽtionẽ tñ cõiter tenet q fuit Gabriel angelus vel alius ei equalis. qr si ipse Gabriel ortũ Jobis nũciauit Luce.j. a fortiori credendũ est eũ annuuciasse ortũ marie. Non solũ aũt deus fecit nũciari natiuitatẽ vginis patri et matri eius: sed etiã p multa tẽpora ante fecit illius ortũ predici etiã a gẽtibus: vt fuerũt Sibylle. et alij de quibus plene satis dixi in.j. parte rosarij smonũ. ser. xiij. pte vlt. Predixit etiã de illa magnus inter astrologos Albumasar. lib.viij. introductorij in astrologia. cuius dicta pertrãseo cã breuitatis. Uoluit qz deus sue matris natiuitatẽ p suos pphetas prenũciari. Si eñ vt scriptũ est amos.iij. nõ faciet dñs verbũ nisi prius reuelauerit secretum suũ ad seruos suos pphetas. pfecto credẽdũ est q nõ fecerit hanc virginẽ nasci quin prius excellẽtiã eius ãnũciauerit pphetis suis Jõ Job.xxvj. dr. In manibus abscõdit lucẽ et de ea annunciauit amico suo. Qua ex re cõsiderãdũ est quãtũ exultauerint scti prophete cũ intellexerũt vginem debere nasci p cuius partũ erãt ab eterna dãnatione libe

Maria debuit prenunciari

Quis angelus prenunciauit.

Quõ fuit pñũciata.

rãdi. De ipsa q̃ oẽs ꝓphete predixerũt. Et
primo ꝙ deberet descẽdere de semine Da-
uid. q: xp̃s ex ea nat⁹ fuit de semie Dõ ƀm
carnẽ. vt apl's ad Rom. i. Prophetauit
Esa. xi. suis loc. di. Egredief virga de radice
Iesse ⁊c. Scdo ꝙ appellaref Maria: predi
xit Moyses Gen. i. di. Congregationis q̃s
aquaꝝ appellauit maria. Congregatis em̃
oibus gratiis sctõꝝ in vnũ locũ. i. in aĩam
ꝟginis appellauit eaꝝ mariã. i. mare graꝝ
Oĩa em̃ flumina intrãt mare ⁊ mare nõ re
dũdat. Eccl's. i. i. oẽs gratie intrant ĩ Ma
riã ⁊ tñ ipsa nõ redũdat in supbiã. et dicif
Maria media pducta nõ correpta: q: semp̃
aucta est in ꝟtutibus. ⁊ h dixit sctũs Ber-
nardin⁹ in ƀmone. ij. d noĩe ꝟginis addẽs
Redũdat tñ in nos mare largitat[is] diuine.
q: de plenitudine ei⁹ accepim⁹ oẽs. in pre-
senti grãm ⁊ in futuro gl'iaꝝ. Tertio ꝙ de-
beret ꝯcipi sine originali pctõ: ꝓphetauit
Dauid ps. xlv. di. Adiuuabit eaꝝ de⁹ mane
diluculo. i. in p̃mo ĩstãti cõceptionis. ne p
pctm̃ corrũpaf. Quarto ꝙ deberet impleri
spirituscto ⁊ sctificari: prophetauit Dauid
ps. xlv. dicẽs. Fluminis impet⁹ letificat ci
uitatẽ dei: sctificauit tabernaculũ suũ altis
simus. Quĩto ꝙ de natiuitate ei⁹ letari de
beret pater ei⁹ iust⁹ ⁊ timens deũ. et alij q̃
plures. maxime fideles ⁊ deuoti: prophe-
tauit idẽ Dauid ps. xcvi. dicẽs. Lux orta ẽ
iusto. ⁊ rectis corde leticia. Sexto ꝙ debe
ret in tẽplo pñtari ꝓphetatũ fuit p figurã
ij Paral. v. vbi d:. Intulerunt arcã federis
dñi in locũ suũ. i. ad oraculum tẽpli in sctã
sctõꝝ. Septio ꝙ ibi debebat cibari habef
Esa. lviij. vbi d:. Sustollaꝝ te sup altitudi-
nẽ terre: ⁊ cibabo te hereditate Jacob pa-
tris tui. Uñ ipsa poterat dicere illud Tob.
xiij. Ego cibo ⁊ potu inuisibili qui ab hoi
bus videri nõ potest vtor. Octauo ꝙ debe
bat despõsari hr̃ ĩ figura Tob. viij. vbi pa-
tri hĩe ꝟginis dixit angelus. Noli timere
dare illã isti. huic em̃. s. Joseph timẽti deuꝫ
debef cõiunx filia tua. Nono ꝙ de spũscto
debebat cõcipe et parere filiũ dei. hr̃ Esa.
vij. Ecce ꝟgo cõcipiet ⁊ pariet filiũ: ⁊ voca
bif nomẽ eius emanuel qđ est interp̃tatuꝫ
nobiscũ de⁹. Decimo ꝙ debebat esse virgo
in eternũ prophetatũ est Ezech. xliiij. vbi
inq̃t ꝓpheta. Uidi portã in domo dñi clau
sam ⁊ dixit dñs ad me. porta h clausa erit
in eternũ ⁊c. Undecimo ꝙ de suis sangui-
nib⁹ vestiret deũ hoĩeꝫ factũ hr̃ Hiere. xxxi.
vbi d:. Nouũ faciet dñs sup terrã. feminã
circũdabit virum. Duodecimo ꝙ amari de
bebat a celesti spõso ꝓpter hũilitatẽ: habe
tur ĩ figura Gen. xxix. vbi Lya vxor Jacob
dixit. Uidit de⁹ hũilitatẽ meã nũc amabit
me vir me⁹. Ipa aũt bñdicta ꝟgo inq̃t Lu
ce i. Respexit hũilitatẽ ancille sue ⁊c. Tre
decimo ꝙ visitaret elizabeth ⁊ zachariã vi-
rũ ei⁹ sacerdotẽ in figura hr̃. iiij. Reg. iiij.
vbi d:. Mulier sunamitis pfecta venit ad
heliseũ. Decimoq̃rto ꝙ cãtare debebat cã
ticũ p figurã ꝓphetatũ est Exo. xv. vbi ma
ria soror aarõ cecinit dicẽs. Cãtemus dño
gl'iose ⁊c. Decimoq̃nto ꝙ debebat mundo
edere paruulũ q̃ esset verus messias habef
Esa. ix. vbi d:. Paruulus nat⁹ est nobis. est
fili⁹ dat⁹ est nobis: ⁊ vocabif nomẽ ei⁹ ad-
mirabilis cõsiliari⁹ de⁹ fort[is] paf futuri scl'i
p̃nceps pac[is]. Scdꝫ aũt trãslationẽ chaldai
cam hr̃. ⁊ vocabif pmanẽs in scl'a messias
Decimosexto ꝙ ꝯcipiẽdo ⁊ parturiẽdo ipsa
nõ amitteret ꝟginitatẽ hr̃ Esa. vlt. vbi d:.
Añq̃ pturiet pepit ⁊c. ⁊ Can. iiij. Hort⁹ cõ
clusus fons signat⁹ emissiões tue padisus
Decioseptio ꝙ a magis gentilib⁹ debebat
visitari ⁊ ei⁹ filius ab eis adorari. hr̃ Tob.
xiij. vbi d:. Gaudebũt ĩ ea oẽs reges terre
adorãtes dñm deũ isrl'. Decimooctauo ꝙ a
pastorib⁹ debebat visitari. hr̃ Hiere. vi. vbi
d:. Ueniẽt ad pastores ⁊c. Decimonono de
filij sui ad tẽplũ deductiõe. hr̃ in figura. i.
Reg. i. vbi d:. Adduxit puerũ in domũ dñi
Uicesimo de filij amissiõe Tob. x. cepit cõ-
tristari valde ipse ⁊ vxor eius. et ceperunt
ambo simul flere eo ꝙ statuto tpe non re-
uerteref fili⁹. Uicesimop̃mo de ei⁹ inuẽ-
tione Tob. xi. vidit maf alõge ⁊ cognouit
filiũ ⁊c. Uicesimoscdo de diaboli ꝓstratio
ne Gen. iij inq̃t de⁹ diabolo. ipsa conteret
caput tuũ. Uicesimotertio de vite cõmen-
datiõe Judith. xv. Tu gl'ia hierl'm. tu leti-
cia isrl'. tu honorificẽtia ppli nr̃i. Uñ ipsa
dicere poterat illđ Job. xxvij. Nõ rep̃hen-
dit me cor meũ in oĩ vita mea. Uicesimoq̃r
to de ei⁹ gr̃ositate Gen. xv. c. inq̃t de⁹. Su-
spice celũ ⁊ nũera stellas si potes. Qđ ex-
ponit magr̃ Bartholome⁹ pisanus vbi. s. de
fructu. ij. Suspice celũ. i. mariã. et numera
stellas. i. grãs et dona ei⁹. Uñ ipsa dici põt
illđ hester. xv. Amabilis es tu. ⁊ facies tua
plena graꝝ. Uicesimoq̃nto de ei⁹ exaltatio
ne sup choros angeloꝝ habetur ps. xliiij.
Astitit regina a dextris tuis ĩ vestitu de-

aurato circũdata varietate. Unde de illa dici pōt illud .ij. Paral. xvij. Facte sunt ei infinite diuitie ⁊ multa glĩa.

Pars tertia huius sermonis que dicit exultationis.

A Extra ea q̃ dicta sũt ĩ p̃mo s̃mone hui⁹ ptis. parte tertia possumus ↄsiderare quātũ gaudiũ fuerit ĩ celo de ortu hui⁹ sctissime puelle. Et p̃mo quātũ gauisus fuerit Gabriel angel⁹ qñ de⁹ s̃ secretũ ei reuelauit ⁊ misit eũ nũciũ prĩ ⁊ mrĩ ei⁹. Quis enarrare valeat quātas grãs egit: q̃ eũ ad tã mirabile op⁹ pelegerit: q̃ celeriter ⁊ cũ quāta leticia ad parẽtes v̾ginis pueniт. q̃ iocũde fuit visus p agmina angeloꝝ trãsire. atq̃ alijs angelis reuelar̃ postea v̾o q̃ v̾ginis ipsi⁹ natiuitatẽ nũciauit rediẽs ad celestia. q̃ magnũ gaudium ⁊ tripudiũ factũ est ab oib⁹ angelis cũ intellexissent mariã nasciturã ipsoꝝ dñaꝫ futurã cui⁹ fructu eoꝝ reparanda erat ruina. hostiũq̃ capita ↄterẽda. Sed q̃d dicem⁹ d̾ leticia quam in die natiuitatis hui⁹ puelle angeli fecerũt. Indubie em̃ vt inq̃t magr̃ Bartholome⁹ pisan⁹. vbi .s̃. fructu. x. credẽdũ est ãgelos natiuitati btẽ v̾ginis interfuisse. q: oẽ sile appetit sibi sile. ⁊ ei ↄiũgit̃ ⁊ sociat̃ Ecci. xiij. Cũ ergo totũ q̃d ĩ maria erat ad eoꝝ redũdabat grãꝫ ⁊ leticiã: iõ arbitror d̾ oib⁹ beatoꝝ angeloꝝ ordinib⁹ copiosam multitudinẽ d̾ celo descẽdisse q̃ spõse eterni regis nascẽti oĩs generis musicoꝝ dulcissimũ sonitũ faciebãt. suauissimaq̃ carmina cũ melliflius ⁊ ineffabilibus melodijs decãtabãt. Que ip̃a bñdicta puella audiẽs ⁊ ĩtelligẽs q: vsuꝫ rõnis habebat magnã dulcedinẽ ⁊ ↄsolationẽ sentiebat. Quid dicemus autẽ

B de ↄsolatione quã habuerãt parentes ei⁹. pfecto hũanis nõ pōt exprimi v̾bis. Gaudebãt em̃ p̃mo. q: cernebãt adimpletũ q̃d p angelũ eis fuerat nũciatũ. scd̃o q: de opprobrio sterilitatis erant liberati. tertio q: accedere poterãt ad tẽplũ ⁊ sua munera cũ alijs offerre. q̃rto q: tã mirabili dono fuerãt ditati. Si em̃ vnũ paruũ munusculum tribuit gaudiũ accipiẽti. c. s. §. bñficiũ. in q̃bus cau. feu. amit. in vsib⁹ fue. q̃nto magis tã singulare donũ filiatõis. Nihil nãq̃ habẽt parẽtes grati⁹ filijs q̃s magis diligũt q̃ seipsos. l. isti q̃dẽ. in fi. ⁊ ibi gl. ff. q̃d me. cã. l. libroꝝ. in fi. ff. de v̾. sig. ⁊ rõ est. q: inter patrẽ ⁊ filiũ nõ est dr̃ia nisi in solo noĩe l. id suis. ff. de libe. ⁊ posth. O igit̃ btã Anna q̃ hãc bñdictã puellã pepisti. dic queso quãtũ dulcedinis ĩ ei⁹ parturitiõe pcepisti ⁊ sensisti. Si em̃ tãta in te matre Johis fecit dñs: pfecto plura in matre mr̃is sue pegit. Nõne Maria plena grã te ampli⁹ gratificauit. sanctificata te sctificauit. illuminata te illuminauit. in grã cõfirmata te ĩ bono roborauit. ad bonũ inclinata te ad v̾tutes ĩclinauit. tot angeloꝝ agminib⁹ vallata te delectauit. diuina dulcedine recreata te cõsolationib⁹ repleuit ⁊ mẽtẽ tuã ad celestia eleuauit. si maria suo aduẽtu ⁊ filij exultare fecit Johem. quãto magis tuã aĩaꝫ gaudio repleuit. O quãtũ intellectus tu⁹ illuminat⁹ fuit atq̃ in[illegible] affect⁹ nõ soluꝫ cũ illa in vtero gestabas. [illegible] post ei⁹ ortũ cũ illã brachijs gestabas a[illegible]s. ⁊ fouebas. atq̃ lacte tuo nutriebas. [illegible] de Isaac: Lya de filijs. Annaq̃ de samuele gaudebat: pfecto excellẽtiori iubilatiõe tu exultabis de filia tua meliore ac sanctiore. ⁊ ĩter oẽs puellas bñdicta. a patrib⁹ figurata. ⁊ a pphetis p̃nũciata. q̃ spũsancto repleta te quoq̃ matrẽ suaꝫ repleuit sicut Johãnes suã genitricẽ. Lu. j. Sed quid dicemus de patre ei⁹ Ioachim. pfecto inexcogitabili gaudio letabatur. atq̃ ĩfinitas deo grãs exhibebat: q: tã nobilis filia ei esset donata. Et q: q̃d prib⁹ ãtiq̃s erat p̃missuꝫ ĩ se videbat adimpletũ. Gaude igit̃ pr̃ Ioachim cũ filiã habeas q̃ dom⁹ Dauid honorat̃. pficit̃ ⁊ exaltat̃. Tu ergo cũ filia tua oĩm facta imperatrice secure cõuoca celũ ⁊ terrã ⁊ oẽs creaturas vt tecũ deũ laudẽt. Decãta igit̃ spũsctõ plenus cũ eadem filia tua illud dulcissimum canticũ Lu. j. descriptũ dicens. Magnificat aĩa mea dñm ⁊c. Quia fecit mihi magna q̃ potẽs est. Si em̃ merito filij sui zacharias repletus fuit spũ sancto. vt h̃r Lu. j. pfecto ⁊ filia tua Iohãne generosior. ⁊ spiritusancto magis repleta te diuino spũ repleuit ⁊ iubilar̃ fecit. Et tũc verificatũ fuit in te illud Prouer. xxiij. Exultat gaudio pater iusti. ⁊ qui sapientẽ genuit letabitur in eo. Beate q̃ꝫ virgini dici poterat illõ q̃ ĩ pdicto. c. sequit̃. s. Gaudeat pater tuus ⁊ mater tua. ⁊ exultet qui genuit te. Ad hoc etiã applicari potest ĩ lõ ps. xcvj. Lux orta est iusto. s. Ioachim. ⁊ rectis corde leticia. s. vtrisq̃ parentib⁹ beate v̾ginis. q̃ mirũ in modũ de eius natiuitate letati sunt. Que oĩa cõsiderans magister

Gaudium de natiuitate virginis.

Bartholomeus pisanus inquit vbi .s. Et nos ergo gaudere in tāta solēnitate debemus. Ipsa em̄ oriēte lux orta est nobis cecis. īfirmis medicina. ignorātib⁹ doctrina. aberrātib⁹ via. pctōrib⁹ venia: ꝓpitiatio dsperatis. desolatis cōfidētia. rectis corde leticia. angelis dn̄a exulib⁹ pr̄ia. port⁹ naufragātib⁹. sctīs ⁊ iustis vt celū ascēdāt ianua porta ⁊ scala. Quare nos quos delictoꝝ catena ꝯstringit. terrenorū obūbrat nebula sua arte diabol⁹ illudit. mūd⁹ blādicijs allicit. et carnalis semꝑ titillat libido. in hui⁹ alme exordio decet gaudere. nō solū angeloꝝ ⁊ iustoꝝ exēplo: sꝫ ⁊ nr̄a vtilitate. vt ei⁹ cui⁹ gaudiose ortū celebramus intercedentib⁹ meritis. triplici hoste subacto: a pctīs purgati. grā ⁊ virtutibus adornati: ad ei⁹ felicem gloriam transeamus. Amen.

De eadem excelētissime atqꝫ pulcherrime virginis natiuitate. Sermo. iiij.

E

Udeis noua lux oriri visa est: gaudiuꝫ: honor ⁊ trepudiū apud oēs populos. vrbes atqꝫ ꝓuīcias. Hester. viij. Eꝫ oēs q̄ sunt ī grā dei nōīe lucis nūcupenē. quib⁹ inquit dn̄s Mat. v. Uos estis lux mūdi. Uñ Prouer. iiij. dr̄. Justoꝝ semita q̄si lux splēdens ꝓcedit ⁊ crescit vsqꝫ ad pfectū diē Et apl's. s. ad Thes. v. oīb⁹ bonis xp̄ianis dicit. Oēs filij lucis estis. Eñ btā ṽgo maria excellentiori mō lucis nōīe demōstraē. q̄ oēs sctōs claritate ꝓcellit. Uerba em̄ gn̄alr ꝓlata debent verificari in excellētiori ⁊ sublimiori significatōe. l. s. §. q̄ in ꝑpetuū. ff. si ager vecti. vel emphi. pe. cū ibi no. Et ita ītelligi pōt illd̄ Eccl'i. xxiiij. Lux lucē supat et dies diē. De ipsa em̄ dr̄ Sap. vij. Cādor est lucis eterne ⁊ speculū sine macula. Splēdor em̄ dr̄ quātū ad puritatē mētis: ⁊ speculū sine macula quātū ad honestatē carnis. Tāta ei erat honestas isti⁹ speculi luminosi ꝙ ab oīb⁹ inspiciētib⁹ expellebat oēs motus inhonestos. Uñ ipsa ṽgo dicere potest illud Job. xxix. Lux vultus mei nō cadebat in terraꝫ.

Uerba gn̄alia

Maria lux.

Recte aūt ipsa gl'iosa dei mater lux vocaē multiplici ex causa. Primo quia sicut lux hꝫ in substātia sua puritatē. sic ipsa claruit semꝑ omnimoda puritate. Uñ in eodem. vij. Sap. ca. subdiē. Uapor est em̄ virtutis dei ⁊ emanatio q̄dā claritatis ei⁹ sincera. Et ideo nihil inquinatū in eā īcurrit Scd̄o q: sicut lux oīa corpa excellit sua dignitate. dicēte Aug. in q̄dā sermone: ꝙ inter oīa corpa lux primū locū tenet sic. btā ṽgo oīa creata excedit sua nobilitate. Ideo Sap. vij. dr̄. de ea. Sup oēm dispositioneꝫ stellaꝝ. i. angeloꝝ ⁊ sctōꝝ. luci cōparata inuenit̄ p̄or. Tertio q: sicut lux oīb⁹ se cōicat: ⁊ mox vt orit̄ ꝑ orbē diffundit̄. sic btā virgo omnib⁹ bn̄ficia sua impartitur. ⁊ se ad subueniendū eis semꝑ exhibet paratā. Unde Sap. vj. dr̄. preoccupat eos qui se concupiscunt vt se prior illis ostendat. ⁊ Eccl'i. xv. de imploranti auxiliū eius scriptū est. obuiauit illi quasi mater honorificata. Quarto quia sicut lux omnia clarificat sua pulchritudine dicēte Ambrosio in quodaꝫ sermone. ꝙ lux facit vt cetera visibilia appeāt pulchra ⁊ laude digna. Nihil em̄ videt̄ nisi in lumine. vt dr̄. ij. de aīa. Sic beata virgo sua illustratione ⁊ illuminatione facit opa nr̄a in conspectu dei esse gratiosa ⁊ glīa digna. Jō de ipsa dici pōt illud Lu. ij. Lumē ad reuelationē gentiū. ⁊ glīam plebis tue israel. Et ad hoc etiaꝫ applicari pōt illd̄ qd̄ ait apl's ad Eph. v. s. Omne qd̄ manifestaē in lumine est. Quinto. q: sicut mediāte luce cernimus per quā viā incedere debeamus. sic mediāte virgine bn̄dicta cognoscimus quo itinere ad celestē patriam peruenire valeam⁹. Jō ipsi dicere possum⁹ illud ps. xxxv. In lumine tuo videbimus lumen In natiuitate em̄ ipsi⁹ verificatū fuit illd̄ Esa. ix. Populus q̄ sedebat ī tenebris vidit lucē magnā. habitantib⁹ in regione vmbre mortis lux orta est eis. Deus nāqꝫ ipsi virgini nascēti dixit illud Esa. xlij. dedi te ī lucem gētiū vt aperias oculos cecoꝝ. Sexto appellaē lux. quia sicut lux est delectabilis ad videndū. ⁊ letū hoīm reddit. iuxta illud Prouer. xv. Lux oculoꝝ letificat aīam. Et Eccl'i. vj. Dulce est lumen ⁊ delectabile oculis videre solē. Et alibi dr̄. ꝙ lucis claritas maximā ⁊ delectabilē cōmoditatem prebet inhabitātib⁹ domos. vt pbaē p. l. primū. ī fi. ff. si vsufru. pe. ⁊ in. l. si is qui binas. ff. dserui. E cōtrario ṽo subtractio lucis maximū dat incōmodum incarceratis. l. s. C. de cust. re. Ita ista ṽgo pulcherrima. q̄ vt figuratiue scriptū est Sap. vij. fuit lux speciosior sole. formositate sua nō solū hoīes ⁊ angelos sed etiā ipsum deū letificauit. Et subtractio sue claritatis ⁊ gratie nobis in hac valle miserie incarceratis maximū dispen-

D

Lucis ꝯmoditas.

dium facit. Ideo non solum nos eius cla ritatem intueri desideram⁹.sed etiã celestis suus spõsus hoc affectans inqt illi Cañ.ij. c. Ostẽde mihi faciẽ tuã: sonet vox tua ĩ au rib⁹meis. vox eñ tua dulcis ⁊ facies tua de cora nimis. ⁊ Cañ.iiij. iterũ ait. Quam pul chra es amica mea ꝙ̃ pulchra es. Primo aũt dicit pulchra.s. quoad corp⁹. scdo idez replicat.s. quoad aĩam. de qua luce diuina etiã exponi põt illud Eccli. xliij. Pulchri tudinẽ candoris ei⁹ admirabit͛ oculus Jõ bene dr ĩ verbis ꝓpositis. Judeis ⁊c. Ipa eñ fecit gaudiũ deo honorez gñi humano tripudiũq₃ angelis in suo ortu. De cui⁹pul chritudine tres ꝯsiderationes faciemus.

Prima dicetur dubitationis.

Scda confirmationis.

Tertia ṽo declarationis.

Pars prima hui⁹sermonis que dicit͛ du bitationis.

Utrum fuerit corpalr pl̄chra.

Pro expeditiõe pme ptis q̃rit͛. vtrũ dña nr̃a pulchritudinem corpalẽ habuerit. Et pmo vide tur ꝙ nõ debuerit eã h̃re. quia Prou.vl. dr. Fallax grã ⁊ vana est pulchritudo. ſ₃ ĩ btã ṽgine minime fuit de vanitate. ergo nec pulchritudo. Itẽ pul chritudo mulierũ magna est occasio mali. Uñ Eccli.ix. dr. Uirginem ne ꝯcupiscas ne forte scãdalizeris in decore illi⁹. Et iteꝝ ibi dẽ ꝓpter spẽm mulieris multi perferuut. Sʒ btã ṽgo oĩb⁹ dedit esse cã saluãdi ergo nulli cã pdẽdi. ⁊ p ꝯñs non pulchra. Item quãto plures sunt cause humilitatis ⁊ ca stitatis atq₃ charitatis in aliq̃ psona: tan to maior ⁊ fortior est humilitas et castitas atq₃ charitas in ea. Ergo q̃ summã habuit humilitatẽ castitatẽq₃ ⁊ charitatẽ oẽs h̃re debuit causas ipsaꝝ ṽtutũ. Quia igit͛ vt in quit Ouid. in.j. de fastis. Fastus inest pul chris seqturq₃ supbia formã. Uñ ⁊ Pãphi lus poeta sui li.c.ij. ĩquit. Cõcipit ingẽtes aĩos fiducia forme: Inq₃ modũ dñam non finit esse suã. Est q₃ formositas cã luxurie. iuxta illõ Juuenal͛. li.iiij. Rara est ꝯcordia forme Atq₃ pudicitie. Uñ Ouid. in ep̄lis ait. lis est cũ forma magna pudicitie. Itez est cã inuidie. Uñ Ouid. ix. metam̃. inqt. Caput formosa videri. Et si q̃ est illic formo sior inuidet illi. Ergo arguẽdo p locũ ab op positis. oppositoꝝ eñ eadẽ est disciplina. l.q̃ accusa. ff. de accu. cũ si. Cũ deformitas sit cã oppositoꝝ.s. humilitatis: castitatis: ⁊ charitatis: q̃ nõ inuidet vt dr.j.Coꝛ.xiij. vr̃ ꝙ btã ṽgo debuerit eẽ ⁊ fuerit defoꝛmis. Item dñs ĩcarnatiõe maximã oñdit hũili tatẽ. q: exinaniuit semetipz formã serui ac cipiẽs vt ait apl's Phil.ij. ſ₃ maior ẽ hũili tas assumere carnem de deformi ꝙ̃ de pul chra. q: quãto remissi⁹ ẽ pdicatũ tãto hũili⁹ est suũ subiectũ. §. gñalr arguẽdo a ꝯrio. ſ auc. de digni. col͛. vj. ergo dñs debuit nasci de deformi. Sed his nõ obstantib⁹ dico ꝙ sicut dñs nr̃ iesus xps fuit speciosus forma pre filijs hoĩum. vt pdixit dauid ps. xliiij. Ita btissima ṽgo fuit pulcherrĩa ĩter oẽs filios ⁊ filias hoĩum. Et vt inqt Alber. ma gnus sup missus est. ipa habuit summũ in pulchritudĩe qd̃ potuit eẽ ĩ corpe mortali natura opãte. h̃ eñ argumẽtũ ẽ fortissimũ Fili⁹ pulcher: ergo mr̃ pulchra: q: natura gignit sibi sil'e ar.i.l. q̃sq̃s. C. ad le. iul͛. ma: vbi ait glo. sepe solet fili⁹ silis eẽ pr̃i. Silr solet dici ꝙ op⁹ laudat magr̃m. Uñ inquit Prosp in.li. epig rãmatũ. En miris operũ signis oñdit͛ autor: Autoremq₃ suũ cõdita q₃ canũt. Et pbat͛ hec sniã. §. sancim⁹ ĩ au tẽ. de mo. quẽ tex. alleg. gl. ad hoc ꝓpositũ in. §. cũq₃ h̃. ĩ ꝓemio insti. Op⁹ ergo qd̃ ẽ xps est formosum. ergo. b. ṽgo ẽ formosa vt sic ab effectu cã demõstret͛. ar.c. estote. de r̃ gu. iur. ibi. a fructib⁹ eoꝝ cognoscetis eos qd̃ etiã habet͛ Mat.vij. Effectus eñ est de mõstratiu⁹ sue cause. vt dr ĩ li. de causis.iij. physi. ⁊.j. posterioꝝ. Quãta aũt fuerit xp̄i pulchritudo appet ex h̃ qd̃ dr Mar.xiiij.s. ꝙ iudei velauerũt faciẽ xp̄i cũ illuderẽt ei in passione: ⁊ cõspuebãt in faciem ei⁹. Qd̃ fecerũt ſm Hiero. q: oculi xp̄i erãt tãtũ at tractiui tantũq₃ amorosi ⁊ tantũ dulces ꝙ null⁹ erat sic crudelis ipm aspiciẽs q̃n mã suesceret ex aspectu eius pulcherrimo. ⁊ iõ nolebãt ei⁹ decorã faciẽ videre: ne eoꝝ cor da crudelia mãsuescerẽt ex eleganti a ⁊ ve nustate ipsius. Legitur q₃ de pulchritudĩe filij btẽ ṽginis ꝙ tpib⁹ Octauiani impera toris: cũ ex vniuersis mũdi ptibus illi qui preerãt ꝓuincijs scriberẽt senatorib⁹rome nouitates q̃ occurrebãt p mundi climata. qdã noĩe Lẽtulus hñs officiuz in partib⁹ iudee scripsit senatorib⁹in hunc modũ. Ap paruit tpib⁹ istis hõ magne ṽtutis noĩat⁹ Jesus xps q̃ dr a gẽtib⁹ ꝓpha ṽitatis. quẽ eius discipuli vocãt filiũ dei. suscitãs mor tuos ⁊ sanãs languidos. hõ quidez stature ꝓcere vultu venerabilis quem intuentes

Forma ⁊ pudi citia ra ro siml'

Ep̄la d̃ pulchri tudine Jesu.

possent diligere et formidare. Capillos ha-bens colores nucis auellane et premature. et planos fere vsq ad aures. ab aurib⁹ vero cir cinos: crispos et aliquanto ceruliores et ful gentiores ab humeris ventilantes. discrimen hns i medio capitis iuxta morē nazareoꝝ. frontē planā et serenissimā cū facie sua ruga et macula aliq quam rubor moderatus ve-nusta. nasi et oris nulla est prorsus repꝑhen-sio. Barbā hns copiosā et ipuberē capillis cōsi colorē: nō longā sz bifurcatā. Aspectum hns maturū. oculis glaucis varijs et claris existētib⁹. In increpatiōe horribilis. i admo nitiōe blādus et amabilis hilaris seruata grauitate. nunq̄ visus est ridere. flere autē sic. In statura corpis ꝓpagat⁹ et erect⁹. ma nus hns et brachia in visu delectabilia et to tus speciosus forma p̄ filijs hoim. hec ibi. Et qb⁹ ꝯcludit matrē ipsi⁹ fuisse pulcherri mam. Jō illi dicere possumus illud Vester xv. facies tua plena ē graꝝ. Qd aūt euā-gelium nihil scribit sup eo pūt eē plēs cause bm Alber. vbi. s. Una q̄ cū dña nra nobis posita sit in speculū et exēplū saluos fiēdi. de eius nō eā voluit euāgeliū laudare de talibus. quorū appetit⁹ inordinatus vel abusus est multis cā peccādi. Alia cā est q̄ scripture suf ficit h p locū a minori inferre. q̄ qcqd bo-nitatis vel pulchritudinis in aliquo sctōꝝ fuit h i ipsa minime dubitem⁹ defuisse. vn̄ scriptura magis laudat eam hoc tacite sup ponēdo q̄ verboten⁹ explicādo. Tacēdo em̄ ꝓ reuerētia regulā nobis tradidit infalli-bilē q̄ qcqd boni vel laudis in alijs fuit: h de ipa nō opteat dubitari. nec in qstionem venire debeat qd nefas est dubitare. vt ꝓ bat ter. in. l. domici⁹ labeo. ff. de testa. et ibi gl. vbi em̄ nulla est dubitatio ibi supuacua est scriptura. l. j. in fi. ff. ad muni. facit. ff. de capti. et post li. re. l. postliminiū. §. fin. et de condi. insti. l. hec vba. et de vsuris. l. si stipu latus. et de le. j. l. si qn̄ ds. et. l. si creditori. et de carbo. edic. l. quod labeo. et de mino. l. in cause. j. mso. et de vb. ob. l. doli. et. l. si sic sti-pulat⁹. et. l. si dari. et. C. de iur. d. l. j. et de the sau. l. j. et arbi. tu. l. cū interdicte. Itez sicut angeli summi a donis melioꝛib⁹ laudātur et denominant et non ab inferioꝛib⁹ q̄ tn̄ in ipis esse nō dubitant. Ita et btā vgo donis nobilissimis spūalib⁹ et gratuitis plenissi-ma ita occupat et iplet aīas laudātiū euāge listarū q̄ obliuiscunt bonoꝝ corpaliū atq̄ illa ptereunt. Itē euāgeliū magis respicit

F
Euāge-liste nō laudāt Mariā pulchri-tudine

spiritualia. lex autem vetus plus corpalia. ꝓpriū est ergo euāgelij de gratuitis lauda-re. veteris aūt testamēti corpalia cōmenda re. Ideoq̄ dña nra in veteri testamento de pulchritudine corpali cōmendat p figuras In testamēto aūt nouo de spūali pfectiōe per angelos et euangelistas. Raro em̄ vel nusq̄ in nouo testamento inuenit q̄ aliqs de corpali pulchritudie cōmēdet. h Alber. vbi. s. Nō obstat mō qd obiectū fuit de vanitate pulchritudinis corpalis. q: i ea au toritate Salomō nō appellauit pulchritu-dinē vanā q: sit mala de se. sz q: caduca est et parū durabilis sicut et alia trāsitoria. iux illd Salusti i catilinario. Natura diuitia rū et forme glia fluxa atq̄ fragilis est. Un̄ Sen. i hippolito inqt. res est forma fugax et Ouid. xv. metam. Nec spēs sua cuiq̄ manet et c. et. iij. d. tristib⁹. Ista decēs facies lōgis vitiabit ānis: Rugaq̄ in antiq frons te senit erit. Cunq̄ aliqs dicet. fuit hec for mosa dolebis: Et speculū mendax esse que rere tuū. Et Calphurni⁹ in bucolicis dicit Nō hec semp eris pdunt et gramina flores et c. Et ideo Uirgili⁹ in bucolicis ait. O for mose puer nimiū ne crede colori: Alba li-gustra cadūt vaccinia nigra legunt. Oīa er go tpalia caduca sunt et vana. de qb⁹ idem Salomō inqt Eccle. j. Uanitas vanitatū et oīa vanitas. Ipsa em̄ pulchritudo amittit iuxta illud Ouid in lib. de medicamine fa-ciei. Formā populabit etas. Et placid⁹ ru-gis vultus arat⁹ erit. Et idem in. ij. de arte amādi ait. Forma bonum fragile est quā-tūq̄ accedit ad annos. Fit minor et spacio carpit ipsa suo. Non sequit ergo ex pdictis qn formositas corpalis q: in statu vie non erat pmanens nō debuerit eē in btā vgine sicut fuerūt alia bona corpalia. vt fortitu-do et hmōi. q tn̄ cū tpe deficiūt. iuxta illud Ouid. ij. de pōto. Oīa deficiunt. anim⁹ tn̄ oīa vincit. Non obstat etiam qd obiectum fuit de mali occasione. Quia videt q̄ pul-chritudo corporalis simpliciter in suo gñe est bona et nobis pōt eē vtilis. Oīa em̄ pul chra creauit deus ad vtilitatē nram. vnde ps. ciij. Delectasti me dñe in factura tua. nā a magnitudine spēi poterit creator cognos-ci. vt ait Salomon Sap. xiij. Bon⁹ ergo et pulcher deus in mūdo creauit bona et pul-chra. Un̄ Boe. li. iij. de ꝯso. ait. Pulchrum pulcherrim⁹ ipe mūdū mēte gerēs et c. Ni-hil aūt bonū ē in q nō ptingat malos scan

G
Solu-tio ar-gumen toꝝ.

Pul-chritu-do trāsit.

dalizari.q nõ tñ in xpo hoie scãdaliz abãt sicut scriptũ est Marci.vi. Uñ Mat.xi. et Lu.vij. dicebat saluator. Btũs q nõ fuerit scandalizat⁹ in me. Immo i ipo deo scandalizabant. Uñ sup illud ps. lxxij. q̃ bon⁹ isrl deus his q recto sunt corde.glo.inquit puersis aũt puersus eẽ videt. Talis aũt occasio mali siue scãdali passiui nõ est vitius bonã naturã hñtis.sed culpã patiẽtis. Sic ⁊ ipi demões in pulcherria dei iusticia scãdalizant.vñ ps.lxxiij.ait deo.supbia eorũ q te oderũt ascẽdit semp. Nec ppt h i deo dz eẽ iniusticia:qz mali vl demões scãdalizent ei⁹ iusticia.marie cũ boni in ea edificent vñ mali scãdalizant. Jõ inqt Aug.in c.de occidẽdis.xxij.q.v. Absit vt ea q ppt licitũ ⁊ bonũ facim⁹ ⁊ habem⁹ si qd ppt hoc cuiq̃ mali pter nr̃am volũtatẽ acciderit nobis imputet.qd eẽ est i vsu hoiz bono ⁊ licito vnde nõ possit pnicies irrogari. Hec ille. Alioqn nõ essent i domibus fiẽde fenestre.qz qs posset se inde pcipitare.nec plãtande arbores.qz quis posset se in eis suspẽdere:nec ferrãdi eq:qz possent alicui nocere.nec debuisset de⁹ cornua bobus facere.qz his.possent ferire Aduersam q fortunam malosq̃ euẽtus spectari neq̃.ciuile neq̃ naturale est.l.inf.stipulantẽ.§.sacrã. ff.de.v.obl. Silr licz in cõsequentiã aliqd malũ eueniret ex pulchritudine illd nõ dz attendi.sz bonũ pncipale ad qd creata est. regula:eñ q̃ illud attendit qd principalr agit.l.sj.qs nec cãm.ff.si cer.pe.⁊.l.sj.ff.de auto.tuto. Congrua ergo fuit pulchritudo btĩssime vgis ad sui cõmendatio nez vt naturã pficeret ⁊ grãz augmentaret qz vt inqt Uirgil.in.v.eneyd. Gratior est p ulchro veniens in corpore vtus Adiuuat. et Ouid. Forma pudicitie rara. sed apta comes. Uñ Frãscisc⁹ petrarcha in suis trium phis ait. Et la cõcordia che si rara al mondo cõsumma pudicicia alma beltada. Nõ debuit igit beatissima vgo illo bono puari qd ab oibus naturalr desideratur.s.q̃ sint pulchri. vñ Ouidius.s.de arte amãdi ait. Delectãt etiã castas pconia forme. Dicitur eñ in cõi pverbio. Chi dio fece bello non fece pouero Ad nostrã quoq̃ edificationẽ et deuotionẽ atq̃ cõsolationẽ.cõgruũ fuit beatã virginẽ esse pulchrã pulchra eñ est casta generatio cũ claritate. Sap. iiij. Ei⁹ nãq̃ aspectus nulli vnq̃ libidinosum desideriũ cõcitauit.sed ad deuotionẽ potius

Conuenies fuit pulchritudo marie.

maximã oms inducebat vt dicetur diffuse in smone sequẽti.parte. vij.et aliqd dicet in.iiij.pte huius opis.sermone.x. parte.j. Itẽ ad corpis dñici cõmendacionẽ conueniẽs fuit pulchritudo in corpe vginis. Nõ potest eñ arbor bona ⁊ nobilis fructũ malum ⁊ ignobilẽ facere. Matth.vij. Non obstat etiã dum dicebatur q̃ pulchritudo est causa supbie luxurie ⁊ inuidie qz verum est. in malis q male ipsa vtunt atq̃ bonũ conuertũt in malũ.bonis autẽ.est adiumẽtum vtutis. sicut ⁊ de diuitijs inqt Amb.in homelia sup Lucã. Diuitie sicut sunt impedimẽta improbis.ita pbis sunt adiumenta virtutis ad hoc facit illud quod dz Eccli. xxxix. Hec oĩa sanctis in bona impijs vo ⁊ petõribus in mala cõuertentur. Nec est verũ q̃ deformitas sit causa hũilitatis vel castitatis aut charitatis cum multos deformes videamus supbos luxuriosos et sine charitate:imo plures q̃ pulchros. Nã incõpositio corpis ⁊ deformitas denotat incõpositionẽ ⁊ deformitatẽ mẽtis.xlj. di.c. vl.in fi. Facies eñ sepe indicat q̃le est cor. l.obseruandũ.ff.de offi.psi.l.iij.ff. de testi. Nõ obstãt aũt pdictis auctes poetarũ q in iure sunt allegabiles.l.si pater.ff.de solu.l. antiq.ff.si pars here.pe.⁊.§.itẽ pciũ.insti. de emp.⁊ ven.⁊ ibi glo.notat allegãdo mltas cõcordãtias.qz rñdet q̃ formositas nõ est causa proxima ⁊ immediata illoz defectuũ.licz possit esse cã remota q nõ attenditur:sz prima vt ait glo.in.l.iij. §. ex pluribus.ff.de acqui.pos.⁊ in.l.in omnib⁹ causis ff.de reg.iur.ter.est.in.l.cũ de lansonio.§. asinã molendinariã.ff.de fun.instruc. Qd aũt formositas nõ sit cã imediata supbie ⁊ ceteroz vitioz pbat.nã si ita esset: cessante ipa cessarẽt ipa vitia p locũ a rõne cessãte.ij. Phys.⁊.l.adigere.§.q̃uis.ff.de iure patr.cũ similib⁹.hoc autem est falsum. Itẽ si deformitas esset causa hũilitatis ⁊ ceterarũ virtutum:cessante ipa cessarẽt pdicte virtutes per eandem rationẽ.qd manifeste apparet esse falsum. ergo ⁊c. nec etiam fuisset maior hũilitas q̃ deus incarnatus esset de deformi q̃ de pulchra: humilitas eñ est gratie collectiua. ⁊ augmẽtatiua et nunq̃ diminutiua. Non esset ergo filij hũiliatio maior qui hũilitatẽ ⁊ dignitatẽ matris in sua nobilitate diminueret ⁊ laudem sue castitatis auferret. nã non mirum neq̃ laude dignum hominuz opinio iudicaret

3

Formositas nõ est cãsa superbie.

Si ꝟgo quia esset defoꝛmis ⁊ q̄si despecta vir hũilis ⁊ ꝟgo pmaneret. ecõuerso autē quãto ꝟgo btissima ꝓfundioꝛ fuit hũilita‑tē ꝗ quãto ab altioꝛi inferi⁹ in seipaȝ descē dit. tanto maioꝛ fuit filij dei hũiliatio q̄ se a summo celo post ipaȝ inclinauit. Et quã to ipa ꝟgo bñdicta fuit pulchꝛioꝛ ⁊ foꝛmo‑sioꝛ: tãto ei⁹ ppetua virginitas mũdo exti‑tit mirabilioꝛ ⁊ magis laude digna: q꜓ cir‑ca difficilia cõsistit ꝟtus. ij. Eth. ⁊ is grad⁹ ceteros antecellit quem laboꝛ ꝓlixioꝛ fece rit anteire. l. ij. C. de of. magr̄i offi.

Pars secũda huius ſmonis que dicit̄ confirmationis.

R

P Redictã ꝯclusionē videlȝ bea‑tissimã ꝟginē Mariã fuisse et esse pulcherrimã ꝯfirmare pos sumus multipl̄r Primo auctē Alex. de ales in. iij. pte summe. q. ix. mẽbꝛo ij. ar. i. vbi ait hoc ꝯfiteri etiã ab īfidelib⁹ Et. s. Bonauē. in. iij. di iij. ar. ij. q. iij. dicē de hoc esse testimoniũ iudeoꝝ. qd̄ nec vilipen dendũ est. Multis etiã rõnib⁹ ideȝ cõpꝛo‑bare valem⁹. Et pmo rõne figuratiõis quã ponit Albertus vbi. s̄. dicens. Figura siue signũ sĩitudinē habere debet cuȝ signato. sicut relatum dȝ esse cõfoꝛme cũ referēte. l. asse toto. ff. de here. insti. Sȝ oẽs mulieres beatissimã ꝟginē figurãtes: teste scriptura fuerãt pulcherrime. ḡ. ⁊ btã virgo. Minoꝛ pȝ. Quattuoꝛ em̄ inueniunt̄ mulieres īter alias btissimã ꝟginē exp̄ssissime figurãtes videlicȝ Hester. Judith. Rachel. ⁊ Rebec‑a. De hester scriptũ est. s. ei⁹. c. Erat aũt he ster pulchꝛa valde ⁊ incredibili pulchꝛitu‑dine. gratiosa oĩm oculis ⁊ amabilis vide bat̄. Sĩr de iudith. legit̄ eius. viij. c. Erat aũt elegãti aspectu nimis. Et ibidē. Consi‑derabãt faciē ei⁹ ⁊ erat stupoꝛ in oculis eo rũ: qm̄ ei⁹ pulchꝛitudinē mirabant̄ nimis Et iteꝝ nõ est tal̄ mulier sup terrã in aspe‑ctu ⁊ pulchꝛitudine ⁊ sensu verboꝛuȝ. Sĩli modo de Rebeca legit̄ Gen. xxiiij. ꝙ erat puella decoꝛa nimis virgoq꜓ pulcherrima ⁊ incognita viro. De rachel etiam sc̄ptum est Gen. xxix. ꝙ erat decoꝛa facie ⁊ venusta aspectu. Et sic scriptura oẽs mulieres bea tã virginē figurãtes laudat de pulchꝛitudi ne. ergo ꝯcludit̄ btãm virginē p ipas figu ratã fuisse pulchrã. Jtē coꝛpus oꝛdinat̄ ad aĩam. ita ꝙ aĩe nobilioꝛi debet̄ coꝛpus nobili⁹ vñ pulchꝛitudo copis dȝ coꝛrespon dere pulchꝛitudini aĩe: q꜓ locus dȝ esse con

[Left margin: Quattuoꝛ mulieres figurant mariaȝ; Scd̄a]

foꝛmis et ꝓportionat⁹ locato. iiij. phyß. ⁊ ij. de aĩa. ⁊. l. qm̄. ⁊ aut̄. nouo iure ibi sequit̄. C. de custo. reo. c. ij. de custo. eucha. ⁊. c. sane. ō cele. missa. Et nobilitas coꝛpis attē dit̄ ſm nobilitatē aĩe ad quã oꝛdinat̄. Foꝛ ma em̄ ⁊ materia debēt esse ꝓpoꝛtionabi‑lia. Et hinc est ꝙ coꝛp⁹ humanũ est nobili⁹ oĩb⁹ coꝛpib⁹ brutoꝝ ꝓpter vnionē ad aĩaȝ rõnalē. Vñ hõ dr̄ res dignissima oĩm crea‑turaꝝ. l. iustissime. ⁊ ibi glo. ff. de edil. edic. ⁊. §. fi. vbi glo. allegat Ouidiũ. insti. de iu‑re natu. gen. ⁊ ciui. ergo vbi fuit perfectissi ma pulchꝛitudo aĩe. ibi etiam pfectissima pulchꝛitudo coꝛpoꝛis debuit esse. Sed aĩa btissime ꝟginis fuit nobilissima ⁊ pfectissi ma atq꜓ pulcherrima. ergo ⁊ coꝛp⁹ ei⁹ fuit nobilissimũ. pfectissimũ atq꜓ pulcherrimũ Jtē p pulchꝛitudinē exterioꝛē ducit̄ ītel lect⁹ ad interioꝛē. ergo in btã ꝟgine debuit esse pulchꝛitudo exterioꝝ: vt p ipam magȝ duceret̄ intellect⁹ ei⁹ ⁊ alioꝝ ipsam inspi cientiũ ad cõtemplandã pulchꝛitudinē in teriorē. Preterea pulchꝛũ ⁊ bonũ addi‑tũ pulchꝛo ⁊ bono facit magis pulchꝛũ et bonũ. q꜓ tale additum tali facit magis ta‑le. vt ait phus. ij. Metaph. ⁊. vj. topicoꝝ ⁊ notat̄ in. l. balista. ff. ad tre. ⁊ in. l. iuris gē tium. §. quinimo. ff. de. pac. vbi moderni di cunt ꝙ nudũ pactũ additũ pacto nudo fa cit oꝛiri actionē. ⁊ sic tale additũ ⁊c. ḡ pul‑chꝛitudini ⁊ bonitati interioꝛi facit magis pulchꝛuȝ ⁊ bonuȝ. Sed btissima ꝟgo inter oẽs puras creaturas optima ⁊ pulcherri‑ma fuit. ḡ habuit pulchꝛitudinē exterioꝛeȝ ⁊ interioꝛē. Jõ in q̄dã ꝓsa quã allegat Al‑ber. vbi. s̄. dr̄ Castissima coꝛpe. sanctissima moꝛib⁹ oĩm pulcherrima ꝟgo ꝟginũ. Jtē coꝛp⁹ vnitũ diuinitati pfectissimum est in pulchꝛitudine. ita vt etiã angeli desiderēt in ipm ꝓspicere. j. Pet. j. ergo coꝛp⁹ imme diate oꝛdinatuȝ ad ipm fuit scd̄o loco pul cherrimũ. Sȝ illud fuit coꝛp⁹ mr̄is ex quo foꝛmatũ fuit illud qd̄ diuinitati vnitũ est. ergo ⁊c. Jnsup ſm phm in. ij. de aĩa. ⁊. j. phyß. a natura institũ est oĩbus aĩantibus sĩle sibi ꝓcreare nisi impedimētũ adueniat Si ergo natura nõ impediat̄ vl̄ erret. fili⁹ est sĩlis pr̄i vel mr̄i: ergo qui nascit̄ de ma tre ⁊ nõ de pr̄e. ⁊ tali opante q̄ nõ põt im‑pediri vel errare necessario erit sĩlis mr̄i ⁊ ecõuerso. Et ꝯsequēter ipe btē ꝟginis fili⁹ taliter ꝓcreatus fuit sĩlis matri: Cuȝ ergo ipse fuerit pulcherrimus; incõuincibiliter

[Right margin: Tertia ratio.; Quarta; Quinta; Sexta]

cõcludit matrē eius fuisse pulcherrimam.
Itē ordo est in reb⁹ naturalib⁹ ꝛ ī corpo
ribus humanis.vt ait phus.viij.metaph.
bonū em̄ vniuersi ꝯsistit in ordine.xij.meta
ph.Cū ergo natura aliqd fecerit pulchrū ꝛ
aliqd pulchri⁹.ergo ꝛ aliqd dꝫ esse pulcher
rimū ƀm qḋ oīa alia pulchra distinguūt vt
ait Diony.in lib.de diuinis noīb⁹.Natura
em̄ hꝫ aliquē terminū ad quē pōt ꝛ non vl
tra.Aut ergo illū terminū alicubi ꝯtinge-
ret repire aut nusq̄.Si nusq̄.ergo deficit
respectu suaꝝ opationū.Hoc aūt est falsuꝫ
q: natura nō abundat supfluis nec deficit.
necessarijs .vt dīc phs.iij.de aīa.ꝛ.ij.phy.
ergo natura suū summū alicubi hꝫ in pul-
chritudine.Nā in vnoq̄ꝫ gn̄e est dare suuꝫ
primū.x.meta.Corpus aūt naturale q̄nq̄
formaṫ a corpe naturali ipa natura opan-
te naturalr.Aliqn̄ deo operante spūaliter.
ergo alicubi est summū pulchritudinis in
corpe hūano deo opante:ꝛ alicubi est sum-
mū in corpe ipa natura opante.Et sic natu
ra opans est immediate sub deo operante.
Sicut ergo corpis xp̄i qḋ deus p seipsum
formauit est pfectissimū ꝛ pulcherrimū in
natura qḋ deus potuit facere ƀm statum
vie.vnde q̇ viderūt veronicā.dicunt ꝙ pul
cherrimaꝫ ꝛ glīosissimā repn̄tat faciē. Ita
corpus btē ṽginis ad hoc imediate ordina
tū fuit pulcherrimū ƀm statū vie qḋ natu-
ra potuit facere se opante. Iō Damascen⁹
inq̇t ꝙ ipa a nulla illustriū supaṫ.Si ergo
alie ṽgines laudanṫ de pulchritudine cor-
pali ꝛ spūali.Un̄ canit ecclīa.Pulchra fa-
cie sꝫ pulchrior fide ꝛc.ergo btā ṽgo oī lau
de dignissima debuit de vtraq̄ pulchritu-
dine laudari. Alio q̄ꝫ fundamento qḋ dꝛ
formatiōis seu opatiōis idē pbaṫ.Si em̄
ꝯsidereṫ fabricator ipsius virginis:e⁹ pfe
cto pulchritudo demonstraṫ.Pro cui⁹ de-
claratione est premittendum.ꝙ ad hoc vt
artifex pulchrā faciat imaginē tria reqrun
tur.s.scire posse ꝛ velle. Et idē est in omni
alia opatione ƀm phm.ij.Ethic.Tunc sic.
Deus est creator oīum ꝛ autor pmari⁹ oīs
generatiōis.Un̄ impator in.l.j.in prin.C.
de vete.iu.enu.dicit.Omnē spem nostraꝫ
ad solā summe puidentiā trinitatis hn̄tes
vnde ꝛ mūdi totius elementa pcesserunt.
et ƀm hoc exponi pōt illud Io.j. Omnia
p ip̄m facta sunt ꝛ sine ipso factū est nihil.
Pater aūt ꝛ mr̄ cū virtute solis sūt opato
res secūdarij. Et ita intelligiṫ illud phi.ij.

Septi-
ma.

M
Qḋ fue
rit cor-
pe pul-
cherria

de generatiōe.ꝛ.ij.phys.s.Sol ꝛ homo ge
nerāt hoīeꝫ.Nihil em̄ pōt opari sol vel ho
mo sine virtute primi agētis.s.dei. Un̄ im
perator in.l.j.C.de vete.iu.enu.dicit.ꝙ ni
hil pōt opari sine dei adiutorio.Ait etiam
phs.viij.physic.Omne agēs agit in ṽtute
primi actiui.ꝛ iterū.j.physi.dicit.Motus
prime cause est cā motus secūde. Et autor
li.de causis inquit.Prima cā plus influit
ī effectū ꝙ secūda .Ideo Hiero.in.c.nasci
lvij.di.inq̇t.Inter illas secreti vētris āgu
stias manus oīpotētis dei opatur idē plal
mator corpis ꝛ aīe Si ergo oīm generatio
nū ꝛ hoīm etiā infideliū de⁹ est autor ꝛ illo
rum pcreationi auxiliū pbet multomagis
credendū est ꝙ oī studio ꝛ ṽtute opat⁹ sit ī
generatione matris sue. per illaꝫ regulam
ij.Topicoꝝ.Si de quo min⁹ ꝛc.Hic aūt ar
tifex ꝛ plasmator ṽginis deus primo est sa
pientissimus.de quo Eccl'i.j.dꝛ.Omnis sa
pientia a dn̄o deo est ꝛ cū illo fuit semper
ꝛ est ante euū.Scḋo est oīpotēs. Un̄ ipse
inq̇t Gen̄.xvij.Ego dn̄s oīpotēs Et illa ha
benṫ in.c.firmiter.in prin.de sum.tri.ꝛ fi-
de ca.Cū ergo vnūquodq̄ sicut se habꝫ ad
encitatē ita se habeat ad operationē vt in
quit Cōmentator.ix.meta.Et notaṫ in.l.j.
ff.de ven.īspi.ꝛ in.§.preterea palluuionē
īnsti.de rerum diui.ꝛ vniuscuiusq̄ natura
agat quod proprium est ei diffinire vt ait
Boetius.iiij.de cōso.psa.iiij. Cunq̄ vnuꝫ
quodq̄ dirigat opera sua ƀm optimū coꝝ
que sunt in ipso.vt dꝛ.iiij.Ethicoꝝ.ꝛ nota
tur in.l.iteꝫ queritur.§.si gemina.ꝛ.l.ma
ritus.vbi glo.ff.loca.ꝛ.l.si seruus seruum.
§.si calicem.ff.ad legem aqui.ꝛ facit ad h
lex inter artifices.ff.de solu. Concludiṫ ꝙ
deus cum infinita sapiētia ꝛ omnipotētia
sua corpus beate ṽginis generari pulcher
rimū fecit.Et hoc est qḋ dꝛ Prouer.ix. Sa
piētia edificauit sibi domum ꝛ ps.lxxxvj.
homo natus est in ea:ꝛ ipse fundauit eam
altissimus. Qḋ autem xp̄s voluerit matrē
suam esse formosissimam quis dubitet:.Si
em̄ potuisset homo facere ad libitum suuꝫ
illam de qua esset nasciturus.nonne ipsaꝫ
pulcherrimam fecisset.Cum igitur xp̄s ab
eterno elegerit virginem benedictaꝫ vt de
illa carnem assumeret.sicut manifeste fuit
predictū in psona virginis Prouer .viij.et
Eccl'i.xxiiij.Cūq̄ ipse xp̄s esset sapientissi-
mus ꝛ oīpotētissimus nō est dubitādū q̄n
etiā voluerit sacratissimū corp⁹ matris sue

omni pulchritudine decorare. Hoc autẽ videns in spũ sapiẽs Ecclesiasticus inquit sui li.xliij.c. Uas admirabile op⁹ excelsi. Quis aũt nisi stultus vel infidelis aliter credat. Dicite mihi o deuoti xp̄iani. Si quis ex vobis posset formare illam quam sibi vellet eligere in sponsam: nonne ipsam oĩ decore ac formositate relucentẽ facere conaretur. De⁹ ergo qui istã sanctissimã puellã ante secula sibi in sponsam elegit ꝑfecto oĩ speciositate fulgentissimã fecit. Et iõ illi inq̃t ipe celestis spõsus Cañ.j. O pulcherrima iter mulieres pulchre sunt gene tue. collũ tuũ sicut monilia. ⁊ Cañ.v. iterũ illi dr. Quo abijt dilectus tu⁹ o pulcherrima mulierũ.

n Et.vj.c. etiã ait idem sponsus. Pulchra es amica mea suauis ⁊ decora. Ueniãt ergo poete antiq̃ ac oratores. ⁊ cũ multis fictionibus atq̃ ornatu verborũ extollãt pulchritudinẽ Polidori. Hippoliti. Narcisci. Deiphobi. ⁊ Paridis. Quos pulcherrimos iuuenes inter oẽs mũdi hoĩes fuisse dixerũt. Laudent etiã decores Europe. Meyduse. Iole Deyanire. Argie. Pãtasilee. Polisene Helene Dydonis. Lauine Cassandre Creuse. Proserpine. Cleopatre. ⁊ Lucretie inter oẽs romanas mulieres pulcherrime Accedãt etiã hebrei ⁊ laudent suos iuuenes formosissimos: qui ĩ sacra scriptura de formositate cõmendãt. Inter quos fuit Ioseph Saul. ⁊ Ionathas. Daniel. ⁊ Absalõ. Magnificẽt etiã suas mulieres de quib⁹ eadẽ scriptura inq̃t ꝙ erãt formose. videlz dña Eua. Sara. Rachel. Dina. Thamar. Noemi. Hester. Iudith. Abigail. Bersabea Abisach. ⁊ Susanna. ꝑfecto in comparatione matris dei oẽs turpissime ⁊ absq̃ vlla pulchritudine videbunt.

De dionysio. Uñ legit de. s. Dionysio ariopagita pho atheniẽsi ꝙ cũ esset ꝯuersus ad fidẽ ꝑ beatũ Paulũ motus fama beate v̄ginis desiderio videndi ipsam peruenit hierl'm. Cũq̃ a btõ Iohe euãgelista fuisset duct⁹ añ illã. atq̃ ĩ ei⁹ vultu aspicere voluisset. statim ac si ĩ luminib⁹ oculorũ esset ꝑcussus solaribus radijs ex splẽdore emanãte de pulcherrima facie btẽ v̄ginis remãsit attonit⁹. Postmodũ v̄o aliquãtulũ ad se reuersus dixit. Nisi crederẽ in filiũ tuũ de quo mihi per Paulũ predicatũ est. nũc plãtis tuis ꝓuolutus. vnũ te diuine maiestatis isigne adorare. Et nisi fides adesset. haud mihi psuadere possem deum orbis autorẽ te esse pulchriorẽ. Sed noui ꝙ is incomꝓhensibile lumẽ inhabitabat a q̃ tu ad nos radius es destinat⁹ vt lumina res eos quos prima mulier cecos parturiuit. Silẽm etiã historiã refert btũs Epiphanius de pulchritudine virginis gl'ose Legit q̃z ĩ miraculis ipsius virginis ꝙ tpe Karoli magni regis Francorũ clericus quidam ordine leuita vngarie regis german⁹ beatam dei genitricẽ mariã toto corde diligens: ei⁹ deuotissime horas decãtabat. Hic aũt ꝯsanguineorũ suorũ deuict⁹ impulsu ⁊ exhortatione: adolescentulã quandã valde pulchram accepit in sponsam ⁊c. de q̃ mirabili demõstratiõe v̄ginalis pulchritudinis vide in officio ꝯceptiõis in. iij. lectione. vs. dict. Cui⁹ speciosissime virginis pulchritudinẽ intuẽs supernus sponsus inq̃t Cañ. iiij. ca. Tota pulchra es amica mea et macula nõ est. in te. Eius q̃z pulchritudinẽ ꝯsiderãs deuot⁹ Anselm⁹ in li. orõnum exclamat dicens. O pulchra ad videndum o admirabilis ad ꝯtẽplandũ. o desiderabilis ad amandũ: quõ effugies capacitatem cordis mei. O virgo mirabil' singularis ⁊ singulari mirabilis: ꝑ te clemẽta renouantur: hoĩes saluãt: demones ꝯculcant. ⁊ angeli reĩtegrant. Hec ille. Ex q̃b⁹ ptz pulchritudo btẽ virginis in generali a q̃ incipe debuim⁹. Nã a generalib⁹ semp est inchoandum. vt dr. j. phys. Uerũ q̃ a generalib⁹ ad pticularia descendere iubet plato vt ait Porphirius ĩ suis vl' bus. iõ ad tertiã ptẽ de particulari eius formositate loquentes trãseam⁹. Nã ad pfectã cognitionẽ nõ sufficit noticia solũ in generali ⁊ in cõfuso. sz requirit noticia in particulari ꝑm phi sententiam. vij. Ethicorum.

Pars tertia huius sermõis q̃ dr ꝺclaratiõis. in q̃ declarat in pticulari pulchritudo corpalis beate virginis.

Q q Uia pticulariter dicta sũt maiorjs efficacie q̃ descripta gñaliter. l. sz si q̃s. §. q̃stitus. ff. si q̃s cautio. l. s. i. fi. ff. si q̃s ĩ ius vo nõ ie. l. nõ solũ. ⁊. l. põponi⁹ ff. de ꝑcu. Ideo vt ad particularẽ v̄ginis pulchritudinẽ descẽdam⁹ est sciendũ ꝙ vt dicit Albertus vbi. s. corpalis pulchritudo cõsistit in tribus. scilicet in debita corporis quãtitate ⁊ q̃litate. in elegãti mẽbrorũ dispositiõe ⁊ ꝓportiõe. ⁊ in colorjs venustate. In q̃bus oĩbus btã virgo maria elegantissima fuit. Primo conueniens quanti

Corpalis pulchritudo cõsistit ĩ tribus.

tas corporis ei⁹ pōt pbari a quātitate corpo
ris filij sui qḋ tanq̄ pfectissimū in suis na
turalib⁹ debitā habuit quātitatē. Corpus
eñ filij generat a corpe gñantis. ita q̄ de
tali tale generat. ⁊ de tāto tantū nisi error
aut impotētia impediat. vel p viā acciden
tis aliter fiat. vnde naturalr magnus ma
gnū. aut paru⁹ paruū pcreat. Paruus eñ
nō generat magnuꝫ naturalr: qꝛ nemo dat
qḋ nō habꝫ. ij. Elenchoꝝ. ⁊. c. ventū. s. q. s. l
traditio. ff. de acquiren. rerū domi. l. nemo
ff. de reg. iu. l. si liberā. C. qḋ cū eo. Cū ergo
filius vginis habuerit in summo debitam
quātitatē: concludit q̄ etiā btā virgo ma
ter ei⁹ habuit debitā quātitatē ꝯuenientē
femine: ⁊ ita credim⁹ vt etiā indicat Albertus
vbi. s. Corpus aūt xp̄i fuit magne stature
⁊ lōgitudinis vt ptꝫ intuēti sudariuꝫ eius
in quo fuit inuolutū post mortē in ipo eñ
remāsit impressum signū stature ⁊ lōgitu
dinis ei⁹ sicut ego oclis ppꝛiis aspexi. Cor
pus aūt btē virginis: vt legit in quodā li.
de miraculis ei⁹ fuit longitudinis triū bra
lōgitudo btē vginis chioꝛum. Ideo dicit ei spōsus ei⁹ celestis
Cañ. vij. Statura tua assimilata est palme
qḋ exponit Nico. de lyra ibi dicens. scꝫ p
pter rectitudinē ⁊ altitudinē. Erat eñ fm
quosdā de stirpe gygātea sic ei⁹ fili⁹. iuxta
illud ps. xviij. Exultauit vt gygas ad cur
rendā viā. In qualitate etiā cōplexiōis
Qualitas cōplexionis virginis. fuit btā virgo pulchritudine decorata. nō
eñ fuit nimis pinguis nec nimis macra.
sed habuit cōplexionē que ꝯuenit ex oīm
humoꝝ equalitate ita q̄ corpus eius erat
eucraticū. i. optime cōplexionatū vt dicit
Alber. vbi. s. Dispositio qꝫ et pportio mē
broꝝ ei⁹ fm Albertū ibidem fuit cōgruen
tissima. qḋ pbatur ex pte generati. In for
matione eñ corpis a generante sic format
totū a toto q̄ a qlibet pte generātis fit for
matio partis generati sibi correspondens
et ad hoc applicari pōt illa regula ciuilis
dicēs. Sicut se habet totū ad totū ita sehꝫ
pars ad partē. l. q̄ de tota. ff. de rei vē. l. an
pars. ff. p dereli. l. q̄ scit. in prin. ff. de vsur.
l. i rōne. §. prorsus. ff. ad. l. fal. et de admi.
tu. l. si duo in fi. et de acqui. here. l. si huus
eius. ⁊ de pac. l. iuris gentiū. §. adeo. inter
generantē ergo ⁊ genitū naturalr ⁊ regula
riter est singuloꝝ mēbroꝝ adinuicē simila
tio in forma ⁊ figura nisi p viā accidentis
impediat. Cū igitur in corpe dñico forman
do nullum potuerit accidere impedimen
tuꝫ: cuius formator extitit spūssctūs: Esa.
lxiij. vbi dr. spūssanctus ductor eius fuit.
Ideo membra illius corpis fuerūt elegan
tissime dispositionis ⁊ cōgruentissime pro
portionis ita q̄ oculi non fuerunt nimis
grādes vel parui respectu alioꝝ membro
rū. silr aures. gene. os. brachia. man⁹. tibie
⁊ hmōi alia. sed singula erāt oīb⁹ alijs cor
respōdētia. Et ⁊ de dispositione ⁊ pportio
ne membroꝝ btē virginis idē est dicenduꝫ
Legit aūt in predicto lib. miraculoꝝ eius
q̄ ipsa bñdicta virgo erat recti aspectus ⁊
decora facie ac sine aliqua ruga. De formo
sitate etiā eius Cant. i. loquēs ipsius spon
sus ait. Ecce tu pulchra es amica mea ecce
tu pulchra es. De ipsius quoqꝫ pulchri
tudie dr eiusdē li. vi. c. Pulchra vt luna ⁊c.
Et ipsa inquit Eccli. xxiiij. Ego quasi oliua
speciosa i campis. Quod exponēs Dama
scen⁹ li. iiij. ait Maria in domo dñi planta
ta ⁊ impinguata spū vt oliua fructifera oīs
virtutis habitaculuꝫ facta est speciosum.
De illa quoqꝫ dicit Frāciscus petrarcha in
suis triumphis. Poi vene coley cheba il
titol dessere bella. ⁊ iterum ibidem. Li ogi
dal suo bel viso io nō volgea cū homo che
infermo e di tal cossa inchordo. che dolce
algusto ala salute rea ad ogni altro piace
re ceco era sordo seguēdo lei per si dubiosi
passi. Che themo ancho qual hor me ne ri
cordo. Ipsi quoqꝫ virgini iteruꝫ dicit eius
spōsus celestis. Cañ. vij. Q̄ pulchra es ⁊ q̄
decora charissima in delitijs. De ipsius
etiā virginis pulchritudie dici pōt illḋ qḋ
ego posui in epl'a ad summū pontificem
Sixtū. iiij. dicēs ipsi vgini. Cādidior niue
rutilās regina decore: Et radijs cedit clara
diana tuis. Luna suū pdit tecū sociata ni
tore: Atqꝫ comes nullū sol tibi lumē habꝫ
De colore aūt cutis eius est sciendū fm De colore cutis Marie
Alber. vbi. s. q̄ fuit mixt⁹ ex albo ⁊ rubeo
Nā vt ait Iohānicius iste color pcedit ex
eq̄litate hūoꝝ alij vo oēs colores pcedunt
ex inequalitate ipsoꝝ hūoruꝫ vnde pdictus
color ex albo ⁊ rubeo ē nobilissim⁹ ⁊ corpi
eucratico determinatus. ⁊ a Galieno in tē
perata cōplexione positus. Nā dicit in. ij.
tegni. q̄ corpus eucraticū est ex albo ⁊ ru
beo mixtū. ⁊ Constantin⁹ in li. pātegni idē
ait. Nō solū aūt corpus btē vginis fuit hu
ius coloris sꝫ etiā corp⁹ xp̄i. Vñ de ipo ait
ipa btā vgo Cant. v. Dilectus me⁹ cādid⁹
est ⁊ rubicūdus pulcher ⁊ decorus electus

ex millib⁹. Iste aūt color corpis significat interiorē pulchritudinē aīe. nā color candidus denotat puritatē. Et iō Eccl's. ix. inqt Sapiēs. Omni tpe sint vestimēta tua candida. ꝛ Apoč. iij. dr. Vestimētis albis iduaris. Color ꝟo rubeus significat charitatē. Iō Cañ. iij. de ferculo Salomōis dr. Ascē sum purpureū media charitate cōstrauit. Que ꝟtutes. s. puritas ꝛ charitas fuerunt in btā ꝟgine in summo. Tāta em̄ puritate nituit qua sub deo neqt maior itelligi ꝫm Ansel. in lib. de ꝯceptu virginali. De ipsi⁹ aūt charitate inqt Hiero. in ſmone assumptiōis. totā incāduerat diuin⁹ amor. De b̄ ꝗ mixto colore virgis dr Cañ. iiij. Sicut vitta coccinea labia tua: ꝛ eloquiū tuū dulce. Sicut fragmen mali punici: sic gene tue.

Q. de colore capillorum Marie

Quātū ad colorē capilloꝝ est sciendum ꝫm Constātinū in li. pātegni. ꝙ capilli caput custodiūt ꝛ defendūt ac honestāt. qb⁹ si careat homo maxia est ihonestas. ꝛ precipue in mulierib⁹. ꝛ iuxta hoc fecit natura corpi iuumēta ꝛ ornamenta. Dicūt aūt quidā btām ꝟginē habuisse capillos cādidissimos sic et capilli filij sui describunt fuisse cādidissimi. dū vidit illū Ioh. euāgelista q̄ inqt Apoč. i. caput ei⁹ ꝛ capilli erāt cādidi tanꝙ lana alba ꝛ tanꝙ nix. Galienus aūt ij. tegni dicit. ꝙ cerebrū eucraticū. i. bene dispositū debet hr̄e capillos rubeos. ꝛ allegat quasdā rōnes quas breuitatis causa ptrāseo. ꝛ tales videnṫ quibusdā fuisse capilli btē virginis. cui dr Canṫ. vij. Come capitis tui sicut purpura regis iūcta canalib⁹. Cōstantin⁹ aūt vbi. s. dicit. cerebrū eucraticū habere capillos nigros. ꝛ multas rationes allegat q̄re in capite bn̄ cōplexionato sunt pulchriores et meliores capilli nigri. Et ita dicunt quidā fuisse capillos btē ꝟginis: sicut etiā fuisse dicuṅṫ nigri capilli sui filij. de q̄ ipsa inqt Canṫ. v. Come ei⁹ sicut elate palmarum nigre q̄si coruus. Vñ veronica ptēdit nigrā barbam ꝛ nigros capillos dñm habuisse ꝗ ꝛ mater eius eiusdē coloris videṫ capillos habuisse maxime cū multis appareat mulier speciosior cum capillos hꝫ nigros. iuxta illud Horatij in poetria. Spectādū nigris oculis nigroꝗꝫ capillo. Opinio tñ alia mihi videtur verior. s. ꝙ dña nr̄a habuit capillos aurei coloris. iuxta illud poeticū Femineum caput si vis formare decorꝫ: Crinibus irrutilet: nitet aureū ꝛc. Et iste color, auctē isaac in libellis suis. et Gordonij in libello de vrinis est sublimior inter alios colores q̄ sunt decē ꝛ nouē ꝫm medicos. Non obstat modo ꝙ xp̄s post resurrectionē ostēdit se btō Iohāni euāgeliste cū capite ꝛ capillis candidis: qr fuit ad demōstrandaꝫ impassibilitatē ꝛ puritatē corpis glīosi. Vel dicendū ꝙ iohāni nō apparuit xp̄us: sed angel⁹ repꝛesentans xp̄m. Ideo in eodē capl'o ait ipse Iohānes Vidi similē filio hoīs. i. xp̄o qui in euāgelio appellaṫ filius hoīs vt ꝑꝫ Mat. xvi. Quia ꝟo vt ait Nicolaus de lyra ibidē ipse angel⁹ apparuit Iohāni in forma sacerdotꝭ: vt ostēderet xp̄m fuisse verū sacerdotē. Iō assumpsit capilloꝝ caniciē: vt significaret maturitatē ꝛ grauitatē que debet esse in sacerdotibus. Nō obstat etiā quod obijciṫ de nigredine capilloꝝ xp̄i: qr respōdeṫ ꝙ diuersitas complexionū facit aliū esse colorē capilloꝝ in mulierib⁹ ꝙ in viris. quia em̄ viri sunt fortiores naturalr̄ ꝙ mulieres ideo cōiter habēt capillos nigros: qui fortiores sunt ꝙ rubei vel alij capilli. Et etiā viri naturalr̄ magis sunt calidi ꝙ mulieres. magis abūdāt cholerico humore incēso ꝛ sanguine adusto ꝙ feminę. quoꝝ fumosa sup̄fluitas expulsa p capillos eos denigrat. ideo non est mirum si cōmuniter capilli viroꝝ magis tēdunt ad nigredinē ꝙ mulierum q̄s capillus aurei coloris atꝗꝫ aliquantulū crispus marie ornat ꝛ venustat. Quidā ꝟo dicunt ꝙ xp̄s naturaliter nō habuit capillos nigros: sꝫ aurei coloris. veruꝫ cum tēpore paulatim nigri facti sunt quia ab instāti conceptiōis vsꝗꝫ ad mortē semper habuit ante oculos mētis repꝛesentationē omniuꝫ penaꝝ quas sustinere debebat. Vñ dixit Matth. xxvi. Tristis est aīa mea vsꝗꝫ ad mortē. Quia ꝟo ex melancholia hoīs capilli nigrescunt. vt inquit Galien⁹ in. ij. tegni: Ideo nimiꝝ si capilli xp̄i nigri facti sunt. Nam etiaꝫ propter talē continuā repn̄tationē videbaṫ factus etatis q̄si qnquaginta annoꝝ. Sicut ꝑꝫ per dictū iudeoꝝ Ioh. viij. dicentium. Quinquaginta ānos nōdū habes ꝛc. Beatā aūt virginē voluit de⁹ ornari omni pulchritudine q̄ vnꝙ in aliq̄ muliere reperta est nec accidentalr̄ facti sunt nigri eius capilli. Ideo credunṫ fuisse tanꝙ fili aurei ꝛ aliquātuluꝫ crispi. Oculos q̄ꝫ habuit pulcherrimos ꝛ lucidissimos. Vñ de ipis dicere possum⁹ illud poeticū. Radiāt vtriꝗꝫ

R de ocul marie

gemelli Luce smaragdina vl'syderis istar ocelli. Dicit aūt Albert⁹ vbi.s.ꝙ oculi ei⁹ erāt nigri tēperate. Tales eñ oculi ꝭm eū sunt nobiliores ꝛ clariores ad videnduꝫ ꝛ etiā pulchriores. Jō Cañ.iiij.ait illi spon-sus ei⁹ celestis. Oculi tui colūbaꝝ. Uulne rasti cor meū soror mea sponsa mea in vno oculoꝝ tuoꝝ.ꝛ i vno crine colli tui.ꝛ Cañ. vij.iterū inqt. Oculi tui sicut piscine in ese bon. Jō aūt oculi btē ꝟgis piscine cōparā tur.q: sicut piscina hꝫ abūdātiā aquaꝝ.ita ei⁹ oculi pietate pleni in tribulatoꝝ afflic-tiōib⁹ effundebāt lacbrymas cōpassionis Esebon ꝟo cōputatio interp̄taꝛ.p qḋ signi ficaꝛ ꝙ oculi btē ꝟginis erāt magne repu tatiōis ꝓpter eoꝝ pulchritudinē.vt expo-nit Nico.de lyra.super ipso.vij.c.Cañ. De ipsis qꝫ ꝟificata est ꝓphetia Jacob Gene. xlix.dicētis de Juda a q̄ descēdit btā ꝟgo pulchriores sunt oculi ei⁹ vino ꝛ dētes ei⁹ lacte cādidiores. Ultra pulchritudinē aūt oculoꝝ ꝛ oim mēbroꝝ eā maxime decorat indumētū regale.de quo ps.xliiij.inqt Da uid dño nr̄o iesu xp̄o filio ei⁹. Astitit regi-na a dextris tuis i vestitu deaurato circū-data varietate. Nec tñ varietas circūdans ipaꝫ celoꝝ reginā.nō solū est diuersaꝝ pul chritud nū corpis:sed etiā oiꝫ formositatū aīe.sctissima qppe ei⁹ aīa oibus fuit ꝟtuti bus decorata.quibus beatissima dei geni trix sup oēs puras creaturas sēp studuit se ornare sciēs verū esse illā poeticā sniam q̄ ait. Corpis offuscat mētis caligo nitorem: Est eñ ꝟtute pulchrior ois hō. Jō Hier. in ꝭmōe ad Eustochiū ait. Circūdāt eā flores rosaꝝ ꝛ lilia conuallīū vt ꝟtutes ꝟtutibus fulciāꝛ ꝛ decore formositas augeaꝛ. Pul S cherrima ꝗ fuit ꝟgo corpe ꝛ pulcherrima mēte. Cui⁹ nō solū formosissimū corp⁹ cuꝫ ei⁹ speciosissima aīa fuit dño cōsecratuꝫ. sꝫ etiā ois ei⁹ act⁹:sensus:cogitat⁹ ꝛ affectus dei fuerūt semp seruitijs mācipati.ō qbus dici pōt illud Thren.iiij. Cādidiores naza rei ei⁹ niue.nitidiores lacte. rubicūdiores ebore antiq.sapphyro pulchriores. Assimi lanꝛ eñ niui ꝓpꝛ refrigeriū castitatis. la cti ꝓpꝛ mūdiciā puritatꝭ.ebori antiq ꝛ ru-bicundo ꝓpꝛ feruorē charitatꝭ.ꝛ sapphyro ꝓpꝛ pulchritudinē celestis ɔtēplationis. Et iō huic pulcherrie ꝟgini decātem⁹ illaꝫ pulcherrimā laudē quā in corona ipsi⁹ vir ginis posui. O Maria stella diana virgi-nella grosa.de pieta tu sei fontana de dio cara sponsa. O Maria ō sol'vestita.ꝛ cete ra vsqꝫ in finē ipsi⁹ capli. Sciēdū est aūt ꝭm sniam pħi in lib.pspec tiuoꝝ ꝙ q̄tuor sunt inter alia ex qb⁹ causaꝛ pulchritudo. Pmū est magnitudo.vnde ꝭm pħm iiij. eth. ꝭ parui possint dici formosi qñ s.hñt debitā dispositionē ꝛ ꝓportionē mēbroꝝ. nō tñ pñt dici pulchri qꝛ pulchritudo req-rit debitā pfectionē q̄ntitatꝭ. Res igiꝛ quā to maiorē hꝫ pfectionē q̄ntitatis.tāto pul-chrior reputaꝛ. Et iō luna pulchrior stellis apparet:ꝛ stelle magne paruis stellis pul-chriores: Rōne ꝗ magnitudis pulcherri-ma fuit btā virgo. Uñ ipa inqt Eccl.xxiiij. Ego mr̄ pulchre dilectionis:ꝛ tioris ꝛ ma gnitudis ꝛ sctē spei. De illa qꝫ dici pōt illō Eze.xxxj. Quasi cedr⁹ in libano pulcher ra mis ꝛ frōdib⁹.excelsusqꝫ altitudie sup oia ligna regiōis.ꝛ sub vmbraclo illi⁹ habitat cet⁹ gētiū plurimaꝝ.estqꝫ pulcherrim⁹ in magnitudine sua. Oē lignū paradisi nō est assilatū ei ꝛ pulchritudini eius.ꝛ emulata sunt eū oia ligna voluptatꝭ q̄ erāt i padiso dei.ꝭ ibi. Jpa etem btā ꝟgo de hac pulchri tudine magnitudinis gliari pōt dicēs illō Eccl.xxiiij. Quasi cedr⁹ exaltata suꝫ in liba no. Scōm aūt qḋ facꝛ aliqd videri pulchrū est nūerus. Uñ ponit exēplū Aristo.vbi.s. di.ꝙ celū stellatuꝫ est pulchri⁹ in ea pte in q̄ sunt plurime stelle q̄ꝫ in ea in q̄ sunt pau ciores. Rōne aūt nūerositatꝭ fuit pulcher-rima ꝟgo bñdicta.q̄ q̄ ad corp⁹ in oi pte et in singulis mēbris singularē hūit pulchri-tudinē.ꝛ q̄ad aīam fuit decorata oim ꝟtu-tū varietate iuxta illō ps.xliiij. Astitit regi na a dextris tuis ꝛc. Uñ illi dici pōt illud Ezech.xxviij. Ois lapis pciosus opimētuꝫ tuū. Tertiū ꝟo qḋ pulchritudinē generat ē color.vñ panni tincti et colorati sunt alijs pulchriores. Et iō de optie vestito dr̄ Eze. xxvij.hyacinth⁹ ꝛ purpura de insulis elisa facta sunt opimentū tuuꝫ. Et silr btissima ꝟgo rōne coloris fuit pulcherrima. vtē. vi sus est. Fuit etiā tincta colore nigro hūilis tatis.albo puritatꝭ.ꝛ rubeo charitatꝭ de q̄ Cañ.i.ipsa.inqt. Nigra sum sed formosa fi lie hierlm sicut pelles Salomonis. Uñ in ei⁹ figurā dr̄ Hester.xv. Jpsa aūt roseo co lore vultum perfusa ꝛ gratis ac nitētibus oculis ingressa est ad regē. De ipsa qꝫ dicitꝛ Prouer.xxxj. Byssus ꝛ purpura indumētū eius.est aūt purpura vestis regalis quam nulli licet portare nisi regi.vt.hr̄.C.de ve-

T Quatuor causantia pulchritudinem

U

stibus oleoberis.i.purpureis li. rf. Quartum autem qd facit aliqd videri pulchrum est lux.vt.s.dictũ est. Multa eni q videntur in tenebris feda ac nigra:adueniente luce pulchra apparẽt. Et sic etiã respectu btã virgo tota lucida fuit pulcherrima.de qua dr Cañ.vj. Que est ista que pgredit qsi auro ra cõsurgens.pulchra vt luna.electa vt sol rc. Un Ber.in quodã sermone ait. Btã vgo maria cui vita inclyta cũctos illustrat ecclesias est lucerna q 3 oẽs tenebras illuminat mũdi machina. Et lumẽ quo de mundũ illuminat r tenebras aiarũ nostrar fugat .r ignis corda hoim ĩflãmans: r suis innumeris bñficijs mundũ clarificãs. Tolle hunc splẽdorẽ:qd erit mũdus nisi obscuritate plenus? Et mũdi machina quid valeret si hunc splẽdorẽ nõ haberet. Tolle hoc lumẽ solare:vbi dies.vbi claritas.vbi serenitas. Certe nõ nisi caligo inuoluẽs r vmbra mortis:ac densissime tenebre relinquũtur. Quicũqz q semitas hui luminis insecutus fuerit nõ ambulabit in tenebris:sed habebit lumẽ vite. h ille. Glosa vo super illud Mat.j.r nõ cognouit eã:dicit. Gliosa virgo maria dr: aurora noctez horibilis obscuritatis r feritatis expellens. Dicit etiaz luna plena lumie.eternique solis receptiua cui radij plenitudine tãqz lucerna lucẽs r pfulgida tãta claritas de vultu ipsi corruscabat q in faciẽ ei Joseph sponsus illius aspicere nõ audebat. Pulcherrimã et fuisse virginẽ bñdictã testat sctã mater ecclia.q in officio assumptionis canit. Uidi speciosam sicut colũbã rc. Et itez. Que est ista q pcessit sicut sol r formosa tãqz hierlm. Et rursum ei canit. Pulchra es et decora filia hierls. Et in officio quotidiano. Speciosa facta es r suauis i delitijs tuis sancta dei genitrix. Et iterũ. Specie tua r pulchritudine tua rc. Quintã qz rõnẽ addere possumus quare btã vgo pulchra fuit.s.ppt nouitatẽ. Naz omnia noua sunt pulchritudine decorata.§.in.ij.i proemio.ff.de autez sponsam suã ornauit quodam singulari decore.r spũali ac noua claritatis formositate iuxta illud Hester.c.viij. Judeis noua lux oriri visa est rc.que fuerunt vba thematis nostri.ergo pulcherrima fuit. Possumus autẽ eius pulchritudinẽ fuisse magnã pbado maxime ex omi genere causar.q bm pbm.ij.phyrice fuit si.sunt quattuor.s.materialis.efficiens.formalis r finalis. Prima rõ sumitur a causa

Maria lux.

X Pulchritus

materiali que dr ratio ppagationis per lumen electus ab Adam vsqz ad illã. Solent eni nobiles genere eo q delicate sunt geniti r nutriti:speciosi esse corpe vt experiẽtia docet. Un Sen.in li.tragediarũ ait Generosa in hoit semina exurgũt suos. Et facit ad hoc illud poeticũ. Et placidus sanguis nobile corp alit. Fuit aũt btissima vgo nobilissima genere ĩter oẽs puras creaturas vt pbatũ est in sermone.j.hui partis.pte ij. Nã omnipotẽs deus bm qd exponit Nico.de lyra sup Gen. Ab initio mũdi de tpe in tps separauit i humano genere bonos a malis.et meliores a bonis.vt tandẽ esset in orbe ppls ei peculiaris et acceptissimus: atqz omni nobilitate pfulgẽs.de quo eius fili nasceretur.iuxta illud Deut.xxxij. Qñ diuidebat altissimus gentes:qñ separabat filios adã. Nã ante diluuiũ separauit filios Cayn a filijs Seth.ita vt filij Cayn dicerentur filij hoim eo q vitiosi erãt r carnales. Filij vo Seth dicerent filij dei.qr boni r spũales erant. bm illud Gen.vj. Uidẽtes filij dei filias hoiz q essent pulchre rc. r quia gñatio seth ex maxima parte postea declinauit ad lasciuiã:vt pz ibidẽ.itez de separauit extinguẽdo p diluuiũ vtrũqz genus reseruatis tñ paucis de genere sethe qr boi erãt.s.noe r filij ei cũ vxorib. Post diluuiũ vo iterũ separauit eligẽdo genus sem qui fuit primogenit noe.deinde quia filij sem ex maxima parte facti fuerũt idolatre.itez separauit r elegit heber.a quo dicti sunt hebrei q ppls dei peculiaris dicebãtur.vt declarat Nico.de ly.sup. Genes. Deinde elegit Abraã.vt habetur Gen.xij. separãdo eum a cultorib idolor.r postea Jsaac r nõ hismaelẽ.Gen.xx. Deĩde Jacob r nõ Esau. Gen.xxvij.r cõsequẽter de filijs Jacob elegit Judã r tribũ ei.r.sic semper hoc ordine pcessit separãdo bonos a malis r taliter deduxit gñationẽ virgĩs bñdicte p ppagationẽ nobilioris r dignioris r magis deo grati sanguinis q vnqz fuerit in mundo. Et ideo cũ ipa descẽderit p tot nobilissimas r optimas stirpes r delicatissimas generationes.non est dubitandum q fuit corpe speciosissima et moribus vltra qz dici possit nobilissima. Nõ eni parum affert ad morũ claritatẽ r corpis speciositatẽ parentũ nobilitas: Un Amb.sup Lucã loquens de parẽtib bti Johis baptiste inqt. Docet aũt nos scriptura diuina nõ solũ mores in

Nota filij dei r filij hominus

his q̄ p̄dicabiles sunt. sꝫ etiā parētes opor tere laudari veluti trāsmissa imaculate pu ritatis hereditas in his quos volum⁹ lau dare p̄cellat. Voluit ergo deus hr̄e ppl'm suo cultui dedicatū: sanctiorē ꝛ nobiliorē inter oēs ppl'os mūdi. q̄ ab alijs distinct⁹ erat di stinctiōe vestimētoꝝ. circūcisiōis ꝛ leg' sc'i pte. vt ex eo nasceret̄ mr̄ filij sui oīm sctissi ma excelētissima ꝛ speciosissima. Sc'da rō p̄bās bn̄dicte v̄ginis pulchritudinē sumi tur a causa efficiēte. q̄ fuit virt⁹ diuina. nā vt cōiter tenet̄ Joachim ꝛ Anna p̄cesserāt in dieb⁹ multis. ꝛ nūq̄ filios genuerāt cū eēt anna sterilis. vt. s̄. dictū ē. i. iij. pte p̄mi sermōis hui⁹. ij. partis Miraculose ergo sub latū est ab ea ipedimētū sterilitatis ꝛ v̄t⁹ generatiua in Joachim roborata. vt hanc gl'iosissimā filiā generarent. Certū est autē ꝙ opera p̄ducta v̄tute diuina perfectiora sunt opib⁹ q̄ sunt pure naturalia. q: mlto potentior est grā ꝙ natura. vt p̄bat multi pliciter Ambrosius in. c. reuera. d̄ cōse. di. ij. originaliter aūt in lib. de sacramētis. et patuit etiā in vino qd̄ dn̄s fecit ex aqua vt habetur Joh. ij. Vn̄. Chrys. ibi inquit. Nō simplicit̄ vinū sꝫ vinū optimū fecit. Talia enī sunt xp̄i miracula vt multo his q̄ p na turā fiūt speciosiora ꝛ vtiliora sint. Cū ergo btē virgis corp⁹ virtute diuina p̄ncipali ꝛ particulari modo cōceptū. sicut etiā p̄ba tum ꝛ declaratū est in parte p̄cedenti hui⁹ sermōis nō est dubitādū ꝙ fuit pulcherri mū. Et pōt cōfirmari p̄dicta rō sic. Btā vir go fuit p̄mū opus mirabile p̄ductū a deo in nouo testamēto. cuꝫ fuerit quasi auro ra in oriente. i. in cōfinio noui ꝛ veteris testa mēti. Solēt aūt artifices nouiter incipien tes alicubi opari egregiū aliqd̄ opus p̄mo p̄ducere. vt pꝫ maxime in pictorib⁹. ꝛ hoc vt in arte sua cōmēdent̄. §. sancim⁹. i auf. de mona. col. j. Tenendū est ergo ꝙ omni potēs deus artifex summus omniū: omnē hn̄s virtutē. Sap. vij. opus illud primū. i. beatā virginē quantū ad corpus ꝛ aīam p̄ duxit mirabilissimū. Et hec rō cōfirmatur per snīam venerabilis Bede: qui sup Lucā sic ait. Nec mirū si dn̄s redēpturus mūduꝫ operationē suaꝫ incohoauit a matre: vt per quā salus omnib⁹ operabat̄. eadem prima fructum salutis hauriret ex pignore. hec il le. Tertia aūt ratio sumit̄ ex causa formali que est aīa ipsi⁹ v̄ginis bn̄dicte. de qua ra tione tactum est supra in parte precedenti huius sermonis. et possumus arguere. sic. Certū est ꝙ aīa beatissime v̄ginis post ani mā xp̄i fuit ꝛ est iter oēs. immo super oēs nobilissima. Aīa v̄o ꝛ corpus se habuit vt materia ꝛ forma s̄m p̄hm in. ij. de aīa. qui ait. Anima est actus ꝛ p̄fectio corpis physi ci organici in potētia vitaꝫ habētis. Ergo sicut aīa que est forma requirit corpus pro materia: ita aīa dignissima reqrit corp⁹ di gnissimū ꝛ speciosissimū. nobilissimo ergo spūi oportuit nobilissimū corpus p̄parari. ꝛ corpus optime dispositum excellētissimo spiritui coaptari. vt p̄portio sit debita in ter materiā ꝛ formā ꝛ ideo corp⁹ gloriose virginis debuit esse optime cōplexionatū. ꝛ per cōsequēs venustissime coloratū. Itē optime organizatū ꝛ ꝯsequēter ordinatissi me figuratū. Et pōt hec rō cōfirmari. quia vt habet̄ in cōpēdio theologie lib. iiij. dū beata virgo filium gestabat in vtero: mira claritas ꝛ speciositas in corpus eius redū dabat. nō solum enī in eius aīa. sed etiā in corpore resplēdebat lumen diuinitatis. Et possumus exēplificare de lumine in lucer na existēte a qua fulgor emanat. Et sic for ma diuinalis taliter informauit corpus et animā gloriose virginis. ꝙ ex omni pte spe ciosissima fuit. Quarta rō sumitur ex causa finali. Nam beata virgo ideo venit in mū dum vt ex ea nasceretur filius dei. vnde fir miter credendum est ꝙ nō solū s̄m animā sed etiā s̄m corpus fuit suo bn̄dicto filio si millima. Videmus enī ꝙ sepe filij suis pa rentib⁹ tanta similitudine cōfigurantur vt ex eis videat̄ formati tāꝙ exēplati ab exē plari. Et iō d̄r Eccli. xxx. Mortu⁹ est pr̄ ei⁹ ꝛ quasi nō est mortuus. Similē enī sibi re liqt post se. Qd̄ si hoc verificatur i filijs na turali modo genitis. multo magis verifica tū est in dn̄o iesu xp̄o ꝛ matre eius: que cū diuini spūs operatione cōcepit. ꝛ quoꝝ ca ro s̄m Augusti. eadem caro fuit. et ideo in ter filium ꝛ ipsam fuit in pulchritudine si militudo. vt p̄batū est. in. j. parte hui⁹ ser monis. Cum igitur christus fuit pulcherri mus: vt ibidem ostēsum est. Vn̄ super ps. xliiij. s̄m trāslationē chaldaicā d̄r xp̄o. Pul chritudo tua rex messia maior ē ꝙ omniuꝫ filioꝝ hominū: sequitur ꝙ etiam eius san ctissima genitrix fuit super omnes huma nas creaturas speciosissima. Hāc enī corpo ralē pulchritudinē recepit xp̄s nō a patre. quia sicut inquantum deus non hꝫ matrē

Nobilissima Marie

Potentior est grā ꝙ natura

sed tm̄ patrē. sic inquāptū hō h͡z matrē sed nō patrē. Jllā ergo corpalē pulchritudinē quā alij filij recipiūt ab vtrisq͡z parētib⁹ totā habuit xp̄us a sola matre sua bn̄dicta. q̄ ſm Damascenū de suis purissimis sanguinib⁹ ip̄m generauit. ⁊ iō incōuīcibiliter ɔcludit ipsaꝫ fuisse speciosissimā p illā regulā phi i. ij. metap h. qḋ ē cā. alioꝝ vt sint talia illud etiā est tale. Facit ad hoc qḋ dicūt iuriste. s. ꝙ illud qḋ est in effectu est etiā in sua cā. vt notaṫ in. l. iij. ff. de pecu. ⁊ de pe. di. ij. c. pōt. discurs⁹. ⁊. §. his. itaq͡z. ⁊. §. sic. ⁊ de p̄sump. c. ex studijs. ⁊. c. lr̄is. in fine. et de statu. regu. c. qḋ dei. ⁊ de noui op. nūci. c. ij. in fi. causatum em̄ sequitur naturā sue cause ⁊ eiusdē rōn͡s ē causa ⁊ causatū. l. ma numissiones. vbi Bal. ff. de iusti. ⁊ iure. Et qualis est causa talis ɔducitur effectus. c. fertur. ⁊. c. vulnerato. s. q. s. ⁊. l. de pupillo ff. de noui ope. nun. ⁊. c. tue. de spon. ⁊. c. ac cessit. ⁊. c. ex lr̄is. ḋ despō. impu. ⁊. c. cō. clerici. cum ibi. no. extra ḋ censibus. Un̄ dicit autor in li. de causis ꝙ oīs effectus h͡z similitudinem sue cause. Ex fructu ergo pulcherrimo ab ipsa beatissima ꝟgine ꝓducto s. dn̄o nr̄o iesu. xp̄o i quē ꝑpter ei⁹ speciositatē desiderat angeli ꝓspicere. s. Pe. s. cognoscitur speciositas eiusdeꝫ pulcherrime ꝟginis. De cuius formositate aīe ⁊ corpis loquens beat⁹ Epiphanius in quadā ep̄la inqt. Mores ei⁹ erāt hmōi. Honesta erat p omnia. parū loquens velocis obediētie. affabilis. libere seruiens omnib⁹. sine risu. absq͡z turbatione. sine ira. libenter se inclinans. honorabilis ad oēs. ⁊ admirabātur omnes in loquela ipsius. statuere erat magne capillos habens flauos. ac bonos oculos ⁊ tota erat speciositate plena. Bernardus q̄ꝫ super. missus est. homel. ij. ait. Uirgo regia gemmis ornata virtutuꝫ. gēmisq͡z mentis pariter ⁊ corporis decore p̄fulgida: specie sua et pulchritudine in celestib⁹ cognita: celi ciuium se i ꝓuocauit aspectū ita vt celestis regis animum ad sui concupiscentiā inclinaret. ⁊ celestem nūcium ad se de supernis adduceret. Eusebius etiā super Lucam exponens illud. Discessit angelus ab illa inquit. Discessit ab illa angelus non solum impetrans quod optabat: sed stupēs in virginea forma ⁊ virtutis plenitudine. hec ille. De qua formosissima virgine loquēs Dantes in comedia paradisi c. xxxij. ait. Soto cosi del ciel come diuiso Uintiquatro signori adua adue. Coronati veniano disior dalisso. Tuti cantauam benedicta tue. Ne le filiol dadam. ⁊ benedicte. Sien i eterno belleȝe tue. Quas nobis cōcedere dignetur omnipotēs deus in eterna felicitate posse contemplari. per infinita secula seculorum. Amen.

Margin: Effect⁹ ē i sua causa. — B — Mores Marie

De eiusdem electissime spōse dei natiuitate. Sermo. v.

Ab eterno ordinata

a

Ab eterno ordinata sum ⁊ ex antiquis anteq̄ terra fieret. Prouer. viij. cap. Jn sacra scriptura aliqñ dr̄ sponsa dei quelibet fidelis anima. iuxta illud Osee. ij. Desponsabo te mihi in fide trāssumptiue in. c. fertur. ⁊. c. sicut vnguēti. ⁊. §. opponitur. s. q. s. ⁊ de pe ni. di. ij. c. si enīꝫ. ⁊ dis. iij. §. illud. ⁊ de sacra vnctione. c. vnico. §. quia x̄o. Hec autē dei spōsa. s. aīa fornicatur per pctm̄ iuxta illḋ Hiere. iij. Tu aūt fornicata es cū amatoribus multis. Unde de malis hoībus qui ꝑ vitia fecerūt adulteras aīas suas que pri⁹ erāt dei sponse. exponi pōt spūaliter illud Osee. iiij. s. Sponse vestre adultere erunt. Aliqñ spōse noīe itelligitur ecclesia triūphās de qua exponi pōt illud qḋ dixit angelus btō Johanni Apoc. xvj. dum ait. Ueni ostendā tibi sponsaꝫ vxorē agni. De hac etiā sponsa exponi pōt illud Apoca. xxj. Uidi ciuitatē sanctā hierl'm descēdentē de celo sicut sponsam ornatā viro suo. Aliqñ x̄o spōse noīe intelligiṫ ecclesia militans. vt i c. omnib⁹. ⁊. c. lector. xxiij. q. iiij. ⁊ notaṫ in c. sponsus. xlvj. di. Et de hac sponsa expōi pōt illud Jo. iij. Qui habet sponsam sponsus. est. xp̄s em̄ deus noster eā sibi despōsauit. Un̄ oēs xp̄iani dicuntur filij isti⁹ spōse ⁊ hui⁹ spōsi. ḋ quib⁹ intellexit xp̄s qñ inqt Mat. ix. Nunqd possunt filij sponsi lugerē q̄diu cū illis est spōsus. ⁊ Mar. ij. Nunqd p̄nt filij nuptiarū q̄ diu spōsus est cū illis ieiunare. ⁊ Lu. v. eandeꝫ s̄niam dixit. De hac despōsatiōe ecclesie inquit Paulus. ij. ad Cor. xj. Despōdi vos vni viro ꝟginē castā exhibere xp̄o. Uirgo em̄ eccl'ia in die iudicij est ad sui celestis spōsi nuptias perducēda quādo media nocte clamor fiet. Ecce sponsus venit exite. obuiam ei. Mat. xxv. Jpse igitur sponsus noster Jesus xp̄s concedat nobis esse de illis sponse sue ecclesie filijs, de quibus in ꝑdicto Mat. c. dr̄ ꝙ or

Margin: Anima sponsa — Eccl'ia sponsa

nauerũt lãpades suas ⁊ exierũt obuiã spõso. Specialr aũt et singlariſſimo modo in scripturis diuinis noĩe spõse ĩtelligr glo riosa ꝟgo maria. quã oĩpotẽs deus sibi ab eterno spõsam elegit. vt ei⁹ vnigenit⁹ fili⁹ tãq̃ spõsus ꝓcederet de thalamo suo. ps. xviij. Vñ cũ ipsa dei spõsa cõcepiſſet salua torẽ mũdi canebãt bti angeli in celo. ⁊ scti pr̃es in limbo. desiderãtes natiuitatẽ xp̃i ⁊ dicebãt illð Johel. ij. Egrediat spõsus de cubili suo. De hac etiã spõsa exponi põt il lud Sap. viij. c. Hãc amaui ⁊ quesiui mihi spõsã aſſumere. ⁊ amator fact⁹ sũ forme il lius. De⁹ em̃ rex celestis adamauit eã sup oẽs puras creat̃as. ⁊ iõ eã elegit sibi ĩ spõ sam. Qð ꝓphetatũ fuit Esa. lxij. vbi de leti tia despõsantis btãm ꝟginẽ inq̃t ꝓpheta. Gaudebit spõsus sup sponsã. Nõ solũ aũt de⁹ gauisus est in despõsatiõe ꝟginali: sed etiã tota celestis. curia ⁊ vniuersus mũd⁹. Qð in figurã ꝓnunciatũ fuit Hester. ij. vbi de ipa Hester q̃ figurauit beatã ꝟginẽ dr̃. Ducta est itaq̃ ad cubiculũ reg̃ ⁊ adamauit eã rex pluſq̃ oẽs mulieres. ⁊ posuit dia dema regni ĩ capite ei⁹. fecitq̃ eã regnare ꝓ vasthi. i. ꝓ eua q̃ hũanũ genus suo pctõ deuastauit. Et iuſſit cõuiuiũ ꝑparari p ma gnificõ cũctis pñcipib⁹ ⁊ seruis suis ꝓ cõ iũctiõe ⁊ nuptijs hester. ⁊ dedit requiẽ vni uersis ꝓuincijs ac dona largit⁹ est iux̃ ma gnificẽtiã pncipalẽ. hᷓ ibi. Jstã aũt spõsã ꝟginẽ. s. imaculatã quãtũ dilexerit de⁹ ostẽ dit ipẽ q̃ Can. iiij. c. eã suauiter inuitat ad suũ cõnubiũ dicẽs. Ueni de libano sponsa mea. veni de libano. veni coronaberis. Et iterũ ibidẽ inq̃t. Uulnerasti cor meũ soror mea spõsa vulnerasti cor meũ. que ꝟba re plicat ad demõstrandã immẽsitatẽ amoris Et rursus ait. Quã pulchre sunt mãme tue soror mea. spõsa mea pulchriora sunt vbe ra tua vino. ⁊ odor vnguẽtorũ tuorũ sup oĩa aromata. Fauus distillans labia tua spon sa: mel ⁊ lac sub lingua tua: ⁊ odor vestimẽ torũ tuorũ sicut odor thuris. Hortus cõclu sus soror mea spõsa. hort⁹ cõclusus. fons si gnat⁹. emiſſiões tue paradisus. Or ꝟo ele ctionẽ hui⁹ spõse fecit deus ante scl'a. ideo ipsa merito dicere põt verba thematis no stri. s. Ab eterno ordinata sum scꝫ spõsa dei ⁊ mater filij ei⁹ ⁊ ex antiquis anteq̃ terra fieret. i. ante oẽm corpalẽ creaturã. necdũ erãt abyſſi. i. angeli. q̃ abyſſi nũcupari põt ꝓpter eorũ intelligentiã ꝓfundiſſimã ⁊ na

Maria sponsa

D

Spõsa ista dili gitur.

ab eter no hec sponsa eligit.

ture sue excellentiã. ⁊ ego iã ↄcepta erã. scꝫ in mente creatoris mei: ⁊ nata ac eius con iugio ꝑparata. Sup q̃bus verbis videbi mus decẽ ↄditiões quas habuit hec admi rabilis dei spõsa. quas habere debẽt o m̃s idonee spõse cuiuslibet magni impatoris prima dicit ĩtegritatis. scd'a virtuositatis tertia generositatis: q̃rta formositatis. quin ta gratiositatis. sexta fecũditatis siue ferti litatis. septima copiositatis. octaua timo rositatis. nona pudorositatis. decima ⁊ vl tima appellabitur honestatis.

De prima sponse dei conditione que di citur integritatis.

E diffuse ꝓbatũ est in p̃ma pte pncipale hui⁹ opis ĩtegerrimo ac ĩmaculato dei filio oportuit eligi matrẽ p oĩa ĩtegerrimã et ĩmaculatã ⁊ puriſſimo deo pu riſſimã spõsam. Et iõ de⁹ pater dixit filio suo ⁊ spũiscto. Ego volo mihi creare ⁊ face re vnã spõsã egregiã meo modo. ita vt sit digna maiestati mee cõnubio. Rñdit fili⁹ Et ego volo mihi fabricare vnã virginem puriſſimã q̃ idonea sit me cõcipere ⁊ porta re in vtero suo. Dixit ꝟo spũſsctũs. Et ego volo mihi cõstruere vnũ templũ sacratiſſi mũ in quo facere poſſum meũ habitaculũ Tũc igitur tota trinitas hãc immaculatã virginẽ cõcipi ⁊ nasci fecit: quã semp ab oĩ macula illibatã ꝓseruauit. Non em̃ fuiſſet btã virgo idonea dei spõsa vel mater si ali q̃n fuiſſet per pctm̃ diaboli adultera ⁊ ser ua. vt clariſſime ꝓbauimus vbi. s. Btã er go maria integritatẽ semp perfectiſſimam habuit tam mẽtis q̃ corporis Vñ verifica tũ fuit de ea illud. s. ad Thessa. v. Integer spũs vester ⁊ aĩa ⁊ corp⁹ sine querela in ad uẽtu dñi nostri Jesu xp̃i seruet. Jpsa nãq̃ integerrima dei sponsa seruauit illud ad Titũ. ij. Jn oĩbus prebe teipsum exemplũ bonorũ operũ in integritate. Et illud Jaco. j. Sitis pfecti ⁊ integri: in nullo deficien tes. Ut aũt eſſet talis fuit a deo ꝑparata p gratiã preuenientem que eam preseruauit ab originali pctõ ⁊ ab oĩbus ĩmũdicijs. Et hoc est qð dr̃ Genes. xiiij. Jpsa est mulier quã preparauit dñs filio dñi mei. De hoc ꝟo nullus nisi vel insipiẽs vel obstinatus dubitare modernis tẽporibus potest qui bus est beata virginis integritas luce cla rius declarata. Quis em̃ ciuis. ingenuus ac nobilis. qs strenuus miles. quis sapiẽs

E

doctoꝛ. qs magnificus comes. quis excellens marchio. qs pꝛiceps vel dux inclytus quis serenissimus rex vel imperatoꝛ meretricē ⁊ cōtaminatā mulierē ieligeret in spōsas. valēs sibi eligere integerrimā virginē ⁊ ex om̄i parte purissimā? Oēs em̄ naturaliter appetūt ⁊ querūt habere vxorē intactā. c. si dicturi. xxij. q. vj. Quid ergo mirū si impatoꝛ celi ⁊ terre deus rex regū ⁊ dn̄s dn̄antiū: qui est sctūs: innocēs ⁊ impollutus ad Heb. vij. voluit sibi sctm̄ ⁊ impollutū habitaculū pparare: ⁊ innocentē ac immaculatā atq; omni puritate repletissimā spōsam assumere? Ipse em̄ est ille cui dr̄. j. Paral. xxix. Tua est dn̄e magnificentia et ptās atq; victoꝛia ⁊ tibi laus. Cūcta em̄ q̄ in celo sunt ⁊ in terra tua sunt. Tuū dn̄e regnum. ⁊ tu sup oēs pncipes. Tue diuitie ⁊ tua est glīa. Tu dn̄aris omniū: et ī manu tua ꝟtus ⁊ potētia. magnitudo ⁊ imperiū oīm. Debuit ergo ista spōsa dei inclyta beatissima ꝟgo maria esse sup oēs mūdi creaturas integerrima ⁊ mundissima: qꝛ neq; homini pparabat habitatio sȝ deo. j. Paral. xxix. Uñ. s. Bona. in. iij. sniaꝝ. di. iij. ar. ij. q. j. dicit. ꝙ de nulla alia pura creatura rōnali pōt dici illud Cant. iiij. Tota pulchꝛa es. amica mea: ⁊ macula non est in te. sicut de ꝟgine gliosa. Et in eadē di. etiā inqt. ꝙ cōgruū fuit vt aduocata hūani generis nullā haberet pctm̄ qd ei⁹ cōscientiam remoꝛderet. ⁊ ꝙ ipsa btā virgo p quā auferebat oppꝛobꝛiū nostrū vinceret diabolū. nec ei vel modicū succūberet. ⁊ ꝙ īmaculata essȝ mēte sicut fuit intemerata coꝛpe ipsa ꝟgo bn̄dicta q̄ placuit altissimo vt mater eius fieret. Ibidē etiā ait sic ad litterā pdictus doctoꝛ. Qm̄ igit btā ꝟgo aduocata ē pctōrū. glīa ⁊ coꝛona iustoꝝ. dei ⁊ toti⁹ trinitatis tricliniū. ⁊ spālissimuȝ filij dei reclinatoriū. hinc est ꝙ spāli grā nullū in ea pctm̄ habuit locū. hec ille. Quia aūt res dr̄ integra ante q̄ȝ possideat. vt in. l. pꝛo pte. ff. de serui Ideo beatissima virgo a nullo diabolo vnq; possessa. spōso suo semp fuit integerrima. Unde ipa sola inter oēs puros homies dicere potuit illud Pꝛouerb. viij. Dn̄s possedit me in initio viarū suarū. Et illud ps. deo dicere valuit scȝ. Me autem pꝛoter innocentiā suscepisti ⁊ confirmasti me in conspectu tuo in eternum.

Uxoꝛ intacta.

Res integra.

De scd̄a conditione sponse dei que dicitur virtuositatis.

Volētes spōsam dignā accipe pmo ⁊ ante oīa satagūt illā bonis moꝛibus ⁊ ꝟtutib⁹ oꝛnatā īuenire. Uirtutes em̄ sunt aīe tegumentū ⁊ vestimētū ei⁹. de pe. di. ij. c. sapiēs. cū duob⁹ capl'is sequētib⁹. Itē sunt q̄si picture quedā ad aīe oꝛnamentū. qꝛ illa aīa cōpingit a deo q̄ hȝ in se ꝟtutū grām reniͣ entē. c. illa aīa eadē di. Itē sunt oꝛnamēta ipsi⁹ aīe quib⁹ valde decoꝛat. vt pbat p. c. pnceps. d̄ pe. dist. ij. Istis aūt ꝟtutibus sup oēs creaturas renituit. ⁊ oꝛnata fuit eterni regis sponsa gloriosa ꝟgo bn̄dicta in. cui⁹ vtero edificauit sibi domū xp̄s q̄ est dei ꝟtus et sapīa. c. nasci. lvj. di. Cū ꝟo ꝟt⁹ est vestimētū salutare faciēs aīas ⁊ monile atq; decoꝛamētū aīe Ideo ipa oꝛnatissima dei spōsa dicere pōt illō. Esa. lxj. Induit me. scȝ spōsus me⁹ vestimēto salutis. tanq̄ȝ spōsaȝ oꝛnatā monilib⁹ suis. De virtuositate aūt ipsi⁹ sacratissime virginis breuiter hic ptrāseo. qꝛ de illa diffuse tractare itēdo in. iiij. pte pncipali hui⁹ opis. Sciēdū est aūt ꝙ tāta fuit relucētia ⁊ fragrātia vestimentoꝝ beatissime hui⁹ spōse. ꝙ nō posset hūana intelligētia perscrutari. Unde sctā mater eccl'ia in festo assumptiōis eiusdē ꝟginis ait de illa. Cui⁹ inestimabilis odoꝛ erat nimis ī vestimētis ei⁹. scȝ oīm virtutū. Et hac cā describit a ppheta Dauid ps. xliiij. In vestitu deaurato circundata varietate. Ipsa em̄ beatissima ꝟgo suauit illud Pꝛosperi in li. epigrāmatū dicentis. Ad patriā vite de noctis valle vocati. Uirtutū gradib⁹ scādite lucis iter Licȝ autē alie spōse traducantur ad habitandū in domo viri sui. de qua traductiōe tractat in. c. nec vxorē. xxxij. q. iiij. tn̄ hec delicatissima ⁊ dignissima dei spōsa sic se virtutib⁹ oībus adoꝛnauit ꝙ taliter suū celestē spōsum captiuauit. vt traduci se pmitteret ad habitādū in domo sponse sue. Uñ ipa inquit Eccl'i. xxiiij. Qui creauit me requieuit in tabernaculo meo. Hoc em̄ tabernaculū tantis delitijs adimpleuit vt diceret ipe supernus spōsus cū sic adoꝛnatā vidisset spōsam suā. Hec requies mea in sclm̄ seculi: hic habitabo qm̄ elegi eaȝ. ps. cxxxj. Idō salutat beatā virginē sctā mater eccl'ia di. Salue mater pietatis ⁊ toti⁹ trinitatis nobile tricliniū. Uerbi tn̄ incarnati speciale maiestati pꝛeparas hospitium.

Odoꝛ vestimētoꝝ marie.

Traductio spōse.

De tertia conditione sponse celestis q̄ dicitur generositatis.

q Uia de nobilitate ac generositate gloriose ꝟginis marie satis di
xi i pmo sermone huius ptis pte
ij.io ad pñs circa hãc tertiã ɔdi
tionẽ breui⁹ insistã. Clarũ ẽ em̃
oib⁹ ꝙ nobilissima ꝛ generositate pclarissi
ma eẽ debuit illa ꝟgo q̃ ab eterno fuit ppa
rata vt eẽt spõsa nõ regis Frãcie. nõ regis
hispanie. nõ impatoris terreni. sꝫ regis an
geloꝝ ꝛ impatoris vniuersoꝝ illi⁹ q̃ p anto
nomasiã sol⁹ dr dñs. cui oẽs pncipes ꝛ oẽs
creature elemẽtares ꝛ celestes subijciunt.
ꝛ cui⁹ iperiũ a nullo depẽdet. cui⁹ ptãs est
eterna ꝛ cui⁹ regnũ stabit i eternũ. Dañ. ij.
Fuit ergo oim creaturaꝝ dignissima ꝛ no
bilissima. cui⁹ tãta est dignitas ꝙ a nemie
exprimi põt. lꝫ em̃ q̃s hẽret demosthenis hor
tensij tullij atqꝫ lactãtij facũdiã. deficerẽt ei
accõmodata vocabula ꝛ appropriati termi
ni. nec attingere posset vel minimũ gradũ
dignitatis sue. aut cẽtesimã excellẽtie ei⁹ p
tẽ enarrare. Mutescit em̃ oĩs lingua. offu
scat oĩs itellect⁹ ad ei⁹ ɔsiderationẽ. Unñ
Augu. in quodã sermone iquit. Quid nos
tãtilli: quid actione pusilli in laudib⁹ Ma
rie efferemus. cũ etiã si oim nostrũ mẽbra
ꝟterẽt i linguas: eã laudare sufficeret nul
lus. Altior em̃ celo est de q̃ loq̃mur. abysso
profundior est cui⁹ laudes dicere conamur
Si o ꝟgo celũ te vocẽ. altior es. si mrẽꝫ gẽ
tiũ pcedis. Si formã dei te appellẽ: digna
existis. Si dñam angeloꝝ puida esse pba
ris. quid igit̃ digne de te dicã. q. d. nescio.
Põt aũt marie dignitas ac nobilitas pba
ri per verba thematis nostri. in quibus ab
Tres mẽsurẽ entiũ. eterno dr fuisse electa ꝛ ordinata tanto my
sterio. Unñ notãdũ ꝙ vt põt trahi ex di
ctis. s. Bona. in. ij. sen. dis. ij. ꝛ beati Tho. i
j. par. sum. q. x. ar. v. Tres sunt mẽsure oim
entium sicut etiam tria sunt genera entiũ
Sunt em̃ quedam entia que non habent
principiũ nec finẽꝫ vt entia diuina ꝛ ei⁹ at
tributa seu pfectiones. ipseqꝫ psone btissi
me trinitatis que mensurant̃ eternitate q̃
caret pncipio ꝛ fine. vt ait gl. i. c. j. d sum.
tri. ꝛ. fi. ca. li. vj. Quedaꝫ aũt sunt q̃ habẽt
principiũ sed nõ finẽ. vt angeli ꝛ aĩe rõna
les quoꝝ mensura dr euũ siue euiternitas.
q̃ hꝫ principiũ sed nõ finẽ. Sunt ꝟo q̃daꝫ
entia q̃ hñt pricipiũ ꝛ finẽ. vt aĩalia bruta
plãte. ꝛ hmõi trãsmutabilia. ꝛ istoꝝ mẽsu
ra dr tps. qd hꝫ pncipiũ ꝛ finẽ. Tpus nãqꝫ
icipit a pmo instãti mot⁹ primi mobilis. ꝛ

durabit vsqꝫ ad diẽ iudicij. Jurauit em̃ an
gelus per viuẽtẽ i secula seculoꝝ ꝙ ampli⁹
tps nõ erit. Apoc. x. Tñc em̃ cessabit mot⁹
primi mobilis ꝛ ɔñr tps habebit finẽ. Si
cut ergo res eterne digniores sunt euiter
nis ꝛ euiterne tpalibus. ita ꝛ mẽsura eter
noꝝ. s. eternitas dignior est euo. Euũ autẽ
digni⁹ est tpe. Ex quo apparet dignitas et
excellẽtia beate ꝟginis: que nõ electa fuit ꝛ
ordiata diuino cõnubio ꝛ maternitati dei
ex tpe vel euo sꝫ eterno. Eius qꝫ nobili Maria nobilior oib⁹.
tas apparet rõne finis. Nã cũ finis sit me
lior oibus q̃ ordinant̃ ad finẽ. ij. physic. Et
quãto aliq̃d est ordinatũ ad nobiliorẽ finẽ
tãto fit digni⁹. ɔcludit̃ ꝙ si oẽs creature si
mul essent cõgregate ꝛ ab vno later̃ posite
ꝛ sola gl'iosissima ꝟgo ex alio. nobilior ꝛ ex
cellentior ipa sola reputabit̃ q̃ oẽs alie: sit
qr ad nobiliorẽ effectum ꝛ finẽ a deo est ele
cta. nihil em̃ nobili⁹ cogitari põt ipsa mrẽ
dei. ꝛ ppt̃ hoc vt dicit sctũs. Bona. i. j. di.
xliiij. Si oẽs creature quãtũcũqꝫ ascẽderẽt
i gradib⁹ nobilitatis eẽnt pñtes oẽs debe
rẽt reuerẽtiã mrĩ dei. ꝛ ɔcordat btũs Tho.
i. j. par. sum. q. xxv. ar. vlti. De hac etiã no
bilitate gl'iose virginis exponi potest illud
Sap. viij. Generositateꝫ ei⁹ glorificat ɔtu
berniũ dei. Nobilis em̃ vir nobilitat vxorẽ
Nobilitatur vxor. l. mulieres. C. de digni. li. x. lꝫ aũt btã ꝟgo
fuerit nobil' gñe ꝛ dignissima sanguie: fuit
tñ dignior morib⁹ ꝛ nobilior ꝟtutibus q̃
nobilitas est excellentior. Unñ dr ꝙ nobili
tas moꝝ plus ornat q̃ꝫ genitoꝝ. c. nos qui
xl. di. Et alibi dr ꝙ nõ loci nec gñis nobili
tate. sed ꝟtute gra dei acquirit̃. ca. illd. xl.
dist. Fuit ergo sponsa dei nobilius indiui
duũ taꝫ quo ad corpus q̃ꝫ quoad aĩam qd
vnq̃ fuerit in mũdo excepto filio suo. qr vt
d. visum est sermone pcedenti pte vl. dscẽ
dit a nobiliori. digniori ꝛ sctiori pplo mũ
di. Hebraicus em̃ ppls ꝛ hebraica lingua
vt inquit Isidorus. j. etym. ꝛ Nico. de lyra
super plogo eple ad Hebre. fuit prior ꝛ an
tiquior inter omnes. et deo gratior ꝛ me
lior. Unñ felix dei ppls dicebatur iuxta illd
ps. xxxij. Beata gens cuius dñs deus eius
ppls quem elegit in hereditatẽ sibi. Et ps
cxlvij. dicit idẽ ppheta. Nõ fecit talr̃ omni
nationi. ꝛ iudicia sua nõ manifestauit eis.
Quia igit̃ ꝟm pbm. j. retho. maior est no
bilitas ꝛ generositas alonge facta q̃ ppe: Genero-
apparet generositas dñe nostre que ab ex sitas
ordio mũdi vsqꝫ ad suos parentes semper marie.

de nobilissima stirpe traxit originē. quam de⁹ semp cōseruauit ob amorē ipsi⁹ ṽginis qḋ tñ nō fecit de alijs parētelis ⁊ genealogijs. Nā si legim⁹ chronicas ⁊ historiographos inueniemus ꝙ nulla fuit domus tā sublimis q̄ aliqñ tādē nō sit finita. ⁊ ad nihilum redacta. Mutata nāqꝫ sunt dñia ab vno sanguine in aliū. ⁊ regnū ab vna stirpe in aliā. ꝓsapia ṽo btē ṽginis a ꝑncipio humani gñis vsqꝫ ad suū filiū nūꝙ est finita: sed semꝑ a deo custodita. Etsi qñ pp̄ls ille ꝓpter aliq̄ pctā eiect⁹ ē de regno. vt sic correct⁹ reuerteref ad dñm. tñ de⁹ semꝑ reseruabat lineā illā ꝑ quā debebat ipsa ṽgo ꝯcipi: ⁊ tādē reducebat in regno populum suū ⁊ sanguinē illū semꝑ ab oīb⁹ ꝑiculis ꝓtexauit. Et ex q̄dā spāli appropriatiōe ipse de⁹ appellabat se deū abraā Ysaac ⁊ Jacob ⁊ deū Dauid. a quib⁹ descēdit ipa ṽgo bñdicta. Que q: generata est ex illustrissimo sanguine. iō generauit filiū illustrissimū ⁊ nobilissimū. l3. ei ꝯm leges fili⁹ i nobilitate ⁊ dignitate sequaf patrē. Un̄ filij īperatoris dicunf augusti. lxiij. di. c. adrianus. nō aūt sequaf matrē. vt ait Bart. in. l. filio. C. de decu. li. x. ⁊ in. l. filios. C. de muni. ⁊ origina. eodem li. tñ q: xp̄s inquantū hō non h3 patrē: totā humanitatis nobilitatem ⁊ generositatē habuit a matre: que ea3 in filiū suū trāsmittere nō potuisset nisi nobilissima fuisset. Hic aūt fili⁹ ṽginis dr̄ pm⁹ ⁊ nouissim⁹ Apoc. ij. q: fuit primū nobile indiuiduū qḋ de⁹ ab eterno statuit ꝓducere. nouissimus aūt dr̄ q: in ip̄m oīs nobilitas ⁊ generositas terminata ē. O igif virgo beatissima. cū fili⁹ tuus fuerit nobilissim⁹. illustrissim⁹. generosissim⁹. clarissim⁹. et sup oēs dignissim⁹ patriarcha. ꝓpheta. dux. ⁊ impator. summusqꝫ rex regu3 ⁊ dñs dñantiū. Apoc. xix. ꝑfecto tu q̄ tantā nobilitatē ei tribuisti: es nobilissima. illustrissima. generosissima ⁊ clarissima ducissa. regina ⁊ impatrix. mūdi ⁊ dña vniuersorū. q̄ toti⁹ generositatis autorē tuo nobilissimo ac sacratissimo vtero ꝯcepisti. eūqꝫ qui tā hoīes ꝙ angelos ⁊ orbē vniuersum natiuitate sua nobilitauit pepisti. Et ideo ad te oēs cōfugere debēt in suis necessitatib⁹ te obsecrātes ⁊ dicētes. Salue ṽa parēs xp̄i reginaqꝫ diuu3. Unica sollicitis spesqꝫ salusqꝫ regis. Tu miseris atro iactatis turbine nautis Lenius aspirās aura vocata venis. Tu p̄ssos tristi pplos belloqꝫ fameqꝫ Aspicis. et pacis munera leta refers. Tu fessis trāquilla quies gratūqꝫ dolenti Solamen. teqꝫ est auspice triste nihil. Per sacrosvteri fruct⁹ castūqꝫ cubile. Per tibi cōmissi nūcia ṽba dei. Per dulces nati vult⁹ atqꝫ oscula. perqꝫ Ubera que sacro fuerat ille sinu. Per te que solita es vota exaudire pcātū. Te rogo ꝑ natū casta puella tuū. Aspicias regina pcoꝝ. grataqꝫ merenti Affer opē. ⁊ pcib⁹ annue diua pijs. Huius aūt generose ṽginis nobilitatē. integritatē ⁊ ṽtuositatē possum⁹ etiā ꝓbare triplici rōne. Quarū prima dr̄ finalitatis. nā oīe agens fine rōne agit ꝓpter finē. ij. phys. ⁊ ij. de aīa. De⁹ ergo ad hūc finē ꝯcipi fecit ⁊ nasci beatā ṽginē. vt vnigenitū filiū suu3 quem eterno ⁊ finito amore diligit in vtero suo ṽginali cōciperet. ⁊ ix. mēsibus portaret ⁊ de suo purissimo sanguine carnea3 vestē ei fabricaret. Cū igitur dicat phs. xj. metaph. ꝙ origo agētiū ⁊ eoꝝ que sunt ad finē. dz esse fine ordine finis. Et. viij. ethic. ꝙ ea q̄ sunt ad finē debēt eē ꝓportiōata fini. incōuincibiliter ꝯcludif ꝙ ītegerrimo nobilissimo. ṽtuosissimo ⁊ formosissimo filio suo de⁹ ipe fabricauit matrē q̄ eū carne tegeret. ītegerrimā. nobilissimā. ṽtuosissimā ⁊ formosissimā. Quis em̄ potētissim⁹ rex volēs suo vnigenito filio camisiā qua induaf fabricare illā nō faciat ornatissimam ⁊ pulcherrima3. Scḋa aūt rō huic filis dr̄ localitatis. Nā loc⁹ dz esse cōsilis ⁊ ꝓportionatus ac cōnaturalis locato. iiij. physi. et ij. de aīa. ⁊ iiij. de celo ⁊ mūdo. Cū igif de⁹ ⁊ hō iesus xp̄s tanꝙ locatū deberet requiescere ⁊ locari in vtero ṽginis q̄ est sup oēs creaturas purissim⁹. scīssim⁹. nobilissim⁹ ⁊c. necesse fuit, ipsam dei genitricē esse purissimā. scīssimā. ac nobilissimā. vt idone⁹ esset loc⁹ ⁊ habitatio tāti locati. Tertia rō dr̄ legalitas. Sicut em̄ de⁹ de p̄mis parentib⁹ ⁊ pplo iudaico tātā nobilitatē ꝯtulit. q: descēdere debebat de eis ꝯ nobilissima puella que exhaurire debebat oēm illā nobilitatē. ⁊ eā ī suū filiū terminare. vt. s. dictū est sermone p̄cedēti. sic etiā in lege sua p̄cepit eadē rōne ipsi pplo tantā mūdiciā nō tm̄ in humanis corpib⁹. s3 etiā in vasis domib⁹. ⁊ castris: ⁊ in cibis. vñ ꝓhibuit ei comedere carnes porcinas ⁊ talia multa īmūda. Leui. xj. ⁊ p̄cepit ꝙ leprosi mitterēf ex castra. ⁊ cū eis nō cōuersaref. Leui. xiij. ⁊ ꝙ null⁹ vir sub pena mortis accederet ad

Nobilitas ṽginis probatur.

mu'lierē mēstruatā. Leui. xx. q̄ oīa z multa alia filijs pcepit ad oseruādā nobilitatem z mundiciā ꝟgini q̄ ex lūbis eorū pcreari debebat: ne immūdiciā al'quā ad illā trāsmitterēt: sz oīmodā mūdiciā z nobilitatem zc. vt dicāt doc. qd ps. q: habito fine: cessauerūt ea q̄ ordinata erāt ad istū finē. Nam generata ipa mūdissima: nobilissima z dignissima puella z filio ei⁹ gēs iudaica que pri⁹ erat mūdissima z nobilissima facta est omniū gentiū vilissima z abiectissima. Et q̄uis sepe herbis odoriferis z aquis cū aromatibus pditis se balneassent iudei. tñ vt per experientiā patet: fetēt vt canes z abominabiles sunt. Reges eorum deposuere diademata. duces infulas sacerdotes pastoralia. tacuere pphete. cessauerūt priarche z oīa eorū nobilitas z dignitas in hac excellētissima puella z filio eius finita est z ab eis exausta.

De quarta cōditiōe spōse dei que dicitur formositatis.

M Agnanimi pncipes in sponsis suis nō solū reqrūt īegritatē z virtuositatē z generositatē. sz etiā formositatem. Speciositas em̄ conuenit regibus z reginis. Vñ apud grecos dr. Spēs priami digna ē imperio. Etern⁹ igit rex volēs sibi idoneam spōsā copulare voluit eā eē formosissimā z oī pulchritudine renitētem. De q̄ formositate speciosissime ꝟginis satis dixim⁹ in sermone pcedenti. Tanta aūt fuit pulchritudo beatissime ꝟginis vt ei⁹ celestis spōsus de ipa mirari videref. Vñ Can. iiij. dicebat Quā pulchra es amica mea: q̄ pulchra es. Sctūs ꝟo Bern. de ei⁹ formositate stupefactus in quodā sermone inquit. Quid dicemus de te o pulcherrima mulierem? Si solē dixerim: splēdidior es. Si cynamomū z balsamū aromatizans: oēs aromaticas spēs odore precedis. Hec ille. Ideo de ipsa bñdicta dei mre q̄ nō tm̄ fuit integerrima. sed etiā ꝟtuosissima. z non tm̄ ꝟtuosissima sed etiā generosissima. z nō tm̄ generosissima et nobilissima: sed etiam formosissima possum⁹ dicere illud Ouidij. i. iiij. de fastis Nec facies impar nobilitate fuit. Nec immerito hoc esse debuit. Ut em̄ inqt idē poeta facies exornat amores. Pulchritudo etiam maxime ꝯuenit cū optimis moribus. sicut ecōtrario vitia discōueniūt cū formositate iuxta illā eiusdē poete sniam. Non facit ad mores tam bona forma malos. Possumus igit dicere btissime virgini eterni ipatoris spōse poeticū illd. Te clari crornāt mores. te viuida ꝟtus. Te decor atq̄ alte nobilitatis honos. Et tibi frōs leta est z amica virētibus annis: Ingenuusq̄ tuo splendor in ore sedet. Tu nostrū sydus. tu glia nostra pennis: Oīa tu nre iura salutis habes. De illa etiā dicere valem⁹ illd. ij. Reg. xxj. erat mulier pulchra nimis. Qd etiā hr. iij. Reg. j. Illi q̄s dicit sponsus su⁹ celestis illd Can. vij. Quā pulchra es z q̄ decora charissima in delitijs. Cū aūt de⁹ elegit dñam nostrā in suā spōsam. ꝟificatum est illud Judi. x. Pulcherrima feminarū elegit ei. De angelis ꝟo videntib⁹ ipam pulcherrimā dei spōsam verificatū est illud Judith. x. Cū vidissent eā: stupētes mirati sunt nimis pulchritudinē ei⁹. Et iterū illud qd ibidē dr. s. Considerabāt faciē eius. z erat in oculis eorum stupor. qm̄ pulchritudinē eius mirabantur nimis. Nō solū aūt habuit beatissima dei spōsa pulchritudinē naturalē: sz etiā supernaturalē infusam sibi supnaturalr a suo dilectissimo sponso. Unde verificatū fuit de illa illd qd in eodē. c. legit. s. ptulit illi dñs splendorē z pulchritudinem ei⁹ ampliauit De q̄ exponi pōt illud Eccli. xliij. Pulchritudinē cādoris eius admirabit ocul⁹: vñ si q̄s eā videret: posset dicere illd Gen. xxxiij. Uidi faciē tuā q̄si vultū dei. Et illud Gen. xlvj. Iā letus moriar: q: vidi faciem tuam. Sed heu q: si eā rogauero: dicēs illd Exo. xxxiij. Ostende mihi faciē tuam. Timeo ne mihi rñdeat illud qd in eodē. c. habef. s. Faciem meam videre nō poteris. Nō em̄ videbit me homo z viuet. Tāta em̄ est glia vult⁹ eius vt mortalib⁹ oculis sicuti est cerni nō possit. Sed o pulcherrima virgo: si nō vis mihi ostēdere faciē tuā in ea pulchritudine q̄ sanctos in patria celesti cōsolaris. saltem ne auertas faciem tuā a puero tuo. ps lxviij. illam scz quā aliqñ in hac miseriarū valle deuotis tuis demonstras. Cur em̄ faciē tuā abscōdis. Job. xiij. Quare faciē tuā auertis. ps. xliij. vsq̄ q̄ auertis faciē tuam. ps. xij. Ostende ergo nobis faciē tuam z salui erim⁹. ps. lxxix. Illumina faciem tuā super seruū tuū. ps. cxviij. Ostende mihi faciē tuā sonet vox tua in aurib⁹ meis. Can. ij. Vel si non vis vt videā te in hac vita: saltem cōcede mihi vt te in eternū cōteplari possim in glia. vt adimpleaf in me illud Job. xxxiij.

videbis faciē ei⁹ in iubilo. Uos aūt deuoti btē ꝟginis seruate illud ad qđ nos erhor/ taf dauid. ps. ciiij. di. Querite faciē ei⁹ sem per. Faciē īquā pulchrā: faciē decorā. faciē omni formositate repletissimam.

De quinta conditione sponse celestis q̄ dicitur generositatis.

R In oībus spōsis expedit spōsam s btē gratiosā: multo mag⁹ ma gnis pncipib⁹. nō em̄ sufficeret ꝙ esset pulchra si nō eēt gratio sa. Nā scriptū est Eccl'i. xl. Grāz ꝛ spēm desiderabit ocul⁹. ꝛ si grā. i. gratio sitas prefertur speciei et pulchritudini. Et Prouer. xj. đ: Mulier gratiosa iuenit glo/ riā. Talis aūt fuit spōsus regis celestis q̄ nō solum ipsi: sꝫ oīm oculis fuit gratiosa. si cut p figurā dictū fuit de ea Hester. ij. De gratiositate aūt quā habuit erga sponsum suū: exponi potest illud Eccl'i. xxvj. Grā mu lieris sedule delectabit virū suū. Ipa eni p fectissime seruauit illō qđ gratiosa mulier erga virum suū facere tenet. q̄ inter alias obligatiōes tenet sequi virū suū q̄cūqꝫ per rexerit ḃm Cynū in. l. liberte. C. de oper. li ber. ꝛ Guillel. de cu. in. l. obseruare. §. pfici sci. ff. de of. pcō. ꝛ leg. ꝛ Bar. in. l. meuia. §. j. ff. de annu. le. ꝛ doc. i. c. de illis. ex de spō. ꝛ glo. i. c. vnaqueqꝫ. xiij. q. ij. ꝛ in. c. j. de cō. iu. lepro. ꝛ. xxxiij. q. j. c. si qs necessitate. Sē per nāqꝫ sponsum suum secuta est q̄cunqꝫ pgebat quātū humane creature possibile erat. imo ita eius dilectiōe lāguebat ꝙ ro gabat eū ne vnq̄ ipam relinqret sine eo. di cens Cant. j. Trahe me post te. In odorem curremꝰ vnguentoꝝ tuoꝝ. Taliter aūt eum amauit ꝙ ei⁹ dilectioni nihil addi poterat p statu vie. Unū dicere poterat illud Uirgi lij in bucolicis. Me tñ vrit amor: qs mod⁹ Z adsit amori. Quia ꝟo ei⁹ spōsus seruauit legē veri amoris q̄ debet eē recipꝛocus. ix. Eth. iō ꝛ ipe ei gratiosissimus fuit. Qđ pro phetatū fuerat zach. iiij. vbi de illo đ. Exe quabit grām grē eius. Unū taliter ei⁹ gratio sitate fuit atract⁹ ꝙ ipam seqbat q̄cunqꝫ perrexisset. ꝛ in domicilio ei⁹ semp manere desiderabat dicēs Cañ. v. Aperi mihi soror mea amica mea. colūba mea. immaculata mea ꝛc. Itē ɔtinue ei⁹ amplex⁹ desiderabat ꝛ brachijs suis eā dulciter fouebat. vñ ipa inqt Cañ. ij Leua ei⁹ sub capite meo. ꝛ dex tera illi⁹ amplexabit me. O gratiosissima spōsa tu adeo suauiter sponsum tuum am/ plexata es vt ipm creatorem dñm tuum ad amorem tuum taliter captiuasti. ꝙ lꝫ dicat Ouid. in. ij. Metam. Non bene conueniūt nec in vna sede morant Maiestas ꝛ amor scepⁿtri grauitate relicta. Ipse tuo se ex dile ctione nimia subiecit imperio et claudi se pmisit in tuo sanctissimo vtero: qđ bene in tui psona pdixerat salomō Cañ. iij. di. Que siui illū quē diligit aīa mea. Inueni eū ꝛ te nui. nec dimittā donec introducam illū in domū matris mee. ꝛ in cubiculū genitricis mee. Dom⁹ em̄ matris mee: ꝛ cubiculuꝫ ge nitricis tue fuit corp⁹ tuū qđ ipa mr̄ tua ti bi de sua substantia fabricauit. O ꝟgo san/ ctissima ꝛ placidissima atqꝫ humanissima ppter tuam gratiositatē dixit tibi sponsus tu⁹ illud Exo. xxxiij. Inuenisti grām coram me. Unū verificatuꝫ in te fuit illud ps. xliiij. Diffusa est grā in labijs tuis: ppterea bñ/ dixit te de⁹ in eternuꝫ. Et nō solū dedit tibi grām sui: sꝫ etiā gl'iā sicut pdixerat Dauid ps. lxxxiij. dicēs. Grām ꝛ gl'am dabit dñs. Ille ergo q̄ māsuetis dat grāz. Prouer. iij. te māsuetissimā grā repleuit. Et cū scriptū sit Prouer. xij. ꝙ ille q̄ bonus est haurit si bi grām. Et. xxij. eiusdem si. c. ꝙ. sup iustos morabit grā. ꝛ Eccl'i. iij. ꝙ q̄ se humiliaue/ rit inueniet grām. Et eiusdē li. xxxij. c. ꝙ ve recūdia pibit grām ꝛ p reuerētia dabitur bona grā. Profecto tu optima. iustissima: humillima. verecūdissima. ꝛ reuerētissima oīm gratia fuisti repletissima. ꝛ omni gra/ tiositate ornatissima.

De sexta conditione sponse celestis que dicitur fecunditatis.

Inclyti pncipes reqrūt vxorē q̄ M nō sit sterilis sꝫ fecūda. Si em̄ i aliquā esse sterilē scirēt. cum ea mrimoniū nō ɔherēt. qđ pnci/ palr̄ p liberis pcreādis institu tū est. vt inqt Amb. sup Lu. trāssumptiue i c. pudor. xxxij. q. ij. vbi etiā đ: ꝙ pudor ē fe/ minis filios nō pcreare. Ecōtra ꝟo magna grā ꝛ dignissimū mun⁹ feminarū est filios cōcipe. l. qrit. §. si mulier. ff. de edil. edic. et C. de indic. vidui. tol. l. ij. Silr̄ ꝛ patribus accrescit dignitas rōne filioꝝ. vñ dicit glo. in. l. i albo. C. de decu. li. x. ꝙ ille qui habet filios pferēd⁹ est i concilio ꝛ ɔgregatiōe et sessiōe illis q̄ filios nō hñt. Utile ē ergo ei b⁹ coniugatis maxime regibus ꝛ magnis dñis hr̄e vxorē fecūdam q̄ eis pariat filios qb⁹ dom⁹ regie ꝛ nobiles stirpes ɔseruent.

τ ipsoꝝ parentū memoria in lōga tēpora ꝑducat. Un̄ iuriscōsultus.in.l.libroꝝ.ff.de ꝟ.sig.inqt. Jō filios filiasq₃ cōcupimus τ pcream⁹ vt ex eoꝝ ꝓle diuturnitat{ nobis memoriā in euū relinq̄mus. Brissima igr̄ dei spōsa nō fuit infecūda:lʒ vnū solū filiū genuerit. Dr̄.em̄.in.l.nō est sine liberis.ff. de ꝟb.signi. Nō est sine liberis q̄ vnicū filiū hʒ. Jmmo ipa fuit fecūdissima sup oēs mulieres q̄ vnq̄ fuerūt aut erunt. Uirtus em̄ fecūditatis alicui⁹mulieris nō ꝯsistit ī pariēdo multos filios.sed in pariendo virtuosos.fortes.ingeniosos et sufficientes. Nō em̄ est vtile reipublice nec parentibus hr̄e mltos filios malos aut ad malū inclytos imo est dānosum. Un̄ dr̄ ꝙ meli⁹ est hr̄e paucos bonos q̄ mltos malos.c.cū sit de eta.τ qua.vbi glo.allegat ꝯcordātias. Tu ḡ o ꝟgo gl'iosissima tuo spōso celesti fuisti fertilissima.qꝛ vnigenitū eius filiū pepisti qui solus oēs filios τ filias qui vnq̄ fuerūt τ erūt meritis τ ꝟtutibus antecessit.et hūane reipublice vtilior fuit. Si em̄ oīs mūdi hoīes simul essent:nō possent vel ad minimū gradū excellētie τ valoris filij tui bn̄dicti ptingere. O incōparabilis fecūditas sponse celestis.q̄ filiū illū ꝓtulit q̄ vniuersum orbē redemit.qd̄ oīs mūdi hoīes τ cūcte simul creature facere nō potuissent vt ꝓbant doc.in.iij.sen.di.xx.qꝛ emenda τ solutio ꝓ pctō pmi parētis debebat esse ꝓportionata pctō τ debito qd̄ fuit infinitū nō rōne actus in se:sʒ qꝛ cōtra deū qui ē infinit⁹ cōmissum est. Jtē qꝛ p̄uauit humanū gen⁹ felicitate infinita. τ qꝛ corrupit τ ꝑdidit humanā naturaʒ q̄ multiplicabilis erat q̄si in infinitū. Cū ergo finiti ad infinitū nulla sit proportio.j.metaph.τ.j.de celo τ mūdo.τ.iij.ac.viij.phy.clarum est ꝙ oēs homiēs simul cū creaturis vniuersis q̄ sunt finite potentie.nō potuissent hāc vtilitatē hūano generi facere scʒ cū de manu diaboli liberare.τ ianuaʒ paradisi ꝑ pctm̄ clausam illi aperire.atq₃ cū ad eternā felicitatē satisfactione fcā ꝓ eius pctō ꝑducere. sicut fecit bn̄dict⁹filius ꝟgis hui⁹gl'iose De cui⁹ fecūdissimo vtero inqt Ber. O venter capacior celis.latior elemētis:q̄ illū cōtinere valuit quē tot⁹ mūdus cape non potuit. Jllū em̄ filiū genuit q̄ est de⁹ ante secula q̄ ex ea carnē assumens hʒ naturā diuinā τ humanā in vna ꝑsona.c.si q̄s epus xxiij.di.τ ḋ sum.tri.τ fi.ca.c.j..vn̄ hec ꝟgo fecūdissima fuit genitrix non solū iesu xp̄i hoīs sed etiā dei.cui⁹ ꝯtrū asserēs Theodor⁹ ꝯdemnat⁹ fuit in concil. Constantinopolitano.vt habet.xvj.disti.c.sexta.§.q̄nta.Et hec sufficiant pro.vj.parte huius s̄monis. Nunc ꝟo transeamus ad.vij. partem que erit ꝓlixior. Quia em̄ deliberaui in numero ꝑdicationū hui⁹ operis non pterire numerū annorū q̄b⁹ vixit beata virgo in hac vita mortali.scʒ.lxiij. Jdeo necesse erit aliquando longos facere s̄mones. qd̄ tn̄ erit vtile predicatorib⁹:qꝛ q̄si de singulis partibus predicationū istarū poterunt suo modo texere vnū s̄monē:habētes motiua. Facile em̄ est inuētis addere.vt notant doc.super glo.in.l.gallus.circa principiuʒ.ff.de libe.τ posth. Unde credo ꝙ ꝑdicatores cū hoc s̄monario poterūt per totū annū quotidie predicare de gl'iosa virgine maria.et semper tractare de ꝟtutibus ac vitijs atq₃ de pertinentib⁹ ad salutem.

De septima conditione sponse celestis que ḋ copiositatis.

Licʒ dos nō debeat p̄ncipaliter attendi in ꝯhendo matrimonio iuxͣ illud Catonis poete in suis documētis. Uxorem caue ne ducas sub noīe dotis: Jtem lʒ dos non sit de essentia matrimonij ꝙ sine ipa cōtrahi potest.c.si q̄s diuinis.xxx.q.v.τ.§. illud quoq₃.in auf.quib⁹ mo.nat.ef.leg.col.vj.τ.c. consanguineorum.iij.q.iij.τ.l.fi.C.de dona.ante nup.τ per docto.in.l.ij.C.de nup. et per.glo.τ Archid.in.c.nulluʒ.xxx.q.v.et Job an.in.c.accessorium.de regul.iur.lib. vj.τ per glo.in.c.nostrates.xxx.q.v.τ in.c. τ si necessarie. de dona.inter virū τ vxorē. et per Jnno.in.c.per vestras.eo.ti.in glo. fi. Tamen decens est in omni matrimonio dotē dari.d.c.nullum.τ.c.aliter.τ ibi glo. xxx.q.v.que dos debet dari s̄m facultatem τ dignitatem personaruʒ.l.quero.τ.l.siue generalis.ff.de iure dotiuʒ et auf. si q̄uis C.de rei vxori. actio.τ.l.si quis sepulcrum §.finali.ff.de reliq̄s τ sump.fu.τ.l.penultima.C.de episcopali audi.τ.c.nullum.vbi glo.xxx.q.v.τ.c.j.vbi glo. extra de adulte. Magnis ergo principibus magne ab vxorib⁹ dari debent dotes. Quāto autē maiorem habet mulier dotem: tanto libentius cum ea contrahitur matrimoniū. Et ideo deus libenter bn̄dictam virginē desponsauit τ eaʒ sibi copulauit.que sibi maximam

Femie auare sunt.

dotē portauit. Licȝ em̄ dicat̄ φ femīarū ge-
nus auarissimū ē.l.sȝ si ego.in fi.ff.ad vell.
ꝛ de dona.inter virū ꝛ vxo:ē.l. si stipulata
§.j.ꝛ notat̄ in.l.si a spōso.C.de dona.ante
nup. Ipsa tn̄ btīssima virgo liberalissima
fuit. Nā sponso suo celesti dotes copiosissi-
mā de bonis optimis dedit. Sciens em̄ φ
bonū quāto ꝑmanēti⁹ tanto est melius. vt
hr̄.iij. T.hy.b. noluit deo dare dotē de reb⁹
tꝑalibus:trāsitorijs momētaneis:ꝛ caducis
que diu ꝑmanere nō possunt:sȝ de thesau-
ris oium virtutū que stabiles diuitie sunt
Unde in quadam epl̄a Btūs Basilius ait.
Sola virtus ꝛ viuēti ꝛ mortuo stabilis et
firma possessio est. Et Tullius in paradoxis
inqt. Nulla possessio nulla vis auri vel ar-
gēti pluris φ̄ virtus estimanda est. Noue-
rat em̄ veram esse illam snīam Sipionij in
eplari.li.v.dicētis Humana substātia rectius
mēte q̄ȝ mole cēsenda est. Un̄ Tullius vbi
s.ait. Nihil meū vl̄ cuiusq̄ȝ alterius est qd̄
auferri vl̄ amitti pōt. Et Uarro in senten-
tijs suis inqt. Nemo suū putet qd̄ extra ip-
sum est. Qua ex re vt inqt Amb. in quodaȝ
s̄mone. nihil ex tꝑalibus rebus nrm̄ dici
pōt. sole aūt virtutes nostre sunt q̄ a nobis
auferri non pn̄t. q: intra nos sunt. Et ideo
Prosper in li.epigrā dicit. Terrenis opib⁹
cū diues gaudet iniquus. Ueris se miseruȝ
nescit egere bonis. Cū lȝ aduersus cessan-
tibus oia parcāt. Lege tn̄ mortis sit facien
dus inops. At bona iustoꝝ nullis obnoxia
dānis. Hostes.furta.ignes.ꝛ mare nō me-
tuūt Ois virtutū semꝑ substātia salua est
Inuitis xp̄i munera nemo rapit: Hec igit̄
sciēs virgo prudētissima tam diligenter stu
duit virtutes oēs acq̄rere φ effecta est ar-
mariū plenū oim virtutū ꝛ bonoꝝ morum
Un̄ de illa pōt dici illd̄ Prouer.xxxj. Mul-
te filie congregauerūt sibi diuitias. tu vero
supgressa es vniuersas Quapropter btūs
Ansel.in li.de cōceptu virginali ipam allo
quens ait. Nulla creatura te dignior. nulla
te santior. nulla te nobilior. nulla te subli-
mior in hūano genere reꝑit̄. Qd̄ em̄ i alijs
ptitū est in te vnitū totuȝ reperit̄. Hec ille
Istas aūt oim virtutum dotes beatissima
virgo tradidit deo. ꝑpter quas ipse celes-
stis imꝑator fecit eā spōsam suam ꝛ filius
matrē spūssanctus suū sacrarium. Et ideo
Cant.iiij. dr̄ hortus conclusus. Qd̄ expo-
nes btūs Hiero.in s̄mo.de assumptiōe in
quit. Uere hortus delitiarum in quo sunt
consita vniuersa floꝝ genera ꝛ odoramēta
virtutū. Maximā ergo dotē dedit ista no-
bilis spōsa spōso suo celesti cū oim virtutū
ꝛ optimoꝝ moꝝ ornamētū ei donauit. Ma
gnū em̄ est mores cōposuisse bonos. vt ait
Ouid.iij.de arte amādi. Sed est notan
dū φ lȝ regulr̄ mulier dotet maritū. tamē
apd̄ hispanos fit secus. q: viri dotant pul- O
chras puellas. vt ait Bartho.brixiensis in
suo reꝑtorio in verbo dos. ꝛ pōt ei⁹ dictū
scȝ φ aliq̄n vir dotat vxorē ꝓbari ꝑ.c.quis
daȝ.xxvij.q ij.ꝛ per.c.ꝛ si necesse.de dona-
inter virū.ꝛ vxo.lȝ.gl.ibi exponat. dotē.i.
donationē propt̄ nuptias. Mulier em̄ dat
viro dotē ꝛ maritus vxori facit donationē
ꝑpter nuptias. vt inqt tex.in.c. nup.in fi.
ex de dona.inter virum ꝛ vxo.de qua dona
tiōe etiā hr̄ in.§. est ꝛ aliud.insti.de dona.
et in.l.cū veterū.C.de dona.ante nup.vbi
etiā tractatur de spōsalicijs q̄ donat spon
sus spōse. Spōsus igit̄ beatissime v̄ginis
deus nō solum donauit ei spōsalicia mūe-
ra.ꝛ donationē ꝑpter nuptias illi fecit. sȝ
etiā illius dotē accreuit. ꝛ noua dote ipam
ditauit: Primo nāq̄ȝ volens eā semꝑ per
seuerare in suo cōnubio ꝛ nunq̄ȝ ab eo se- Decem mūera marie.
parari ꝑ pctm̄:sed semꝑ esse sibi cōiunctaȝ
ꝑ charitatē. dedit ei q̄nq̄ȝ dispositiua inte-
rius. ꝛ q̄nq̄ȝ ꝑfectiua exterius quasi decem-
munera sponsalicia. scȝ q̄nq̄ȝ intrinseca. et
q̄nq̄ȝ extrinseca. Primū munus intrinse
cū fuit ardor diuini amoris. Nā ipse spon-
sus celestis se ei⁹ mēti mirabilr̄ intimabat
ꝛ eā igne sui amoris ita incēdebat vt ipsuȝ
quantū in pn̄ti vita possibile erat amaret:
Un̄ dicebat cū ps. Inflāmatū est cor meuȝ
deus inflāmatū est cor meū ꝛc. Scdm
mun⁹ fuit mortificatio sensualitatis. v̄tus
em̄ altissimi q̄ obūbrauit ipam benedictā
v̄ginē. Luc.j. oēm sensualitatē que posset P
inclinare ad malū in ea repressit ita vt oēs
potentie inferiores essent semꝑ subdite im
perio rōnis ꝛ in appetitū eius sensuali es-
set ꝑfecta modificatio: ita vt caro ei⁹ cum
spū optime cōcordaret ꝛ ei ꝑ oia pareret.
Unde dicere poterat illi cum ps. Ut iumē
tū fact⁹ sum apud te. ꝛ ego semper tecum.
Tertiū munus fuit mirabilis degusta-
tiōis. Dedit nāq̄ȝ ei actualē ꝛ expimētaleȝ
sensuȝ ꝛ gustū maternitatis dei: vt cognos
sceret quāti filij eēt mr̄. ꝛ eā i spōsaȝ ꝛ ma
trē suā pre ceteris elegisset. Un̄ in contem
platiōe tāti mysterij intellect⁹ ei⁹ habebat Q

actualē relationē ad tantā maiestatē diui-nā et ad suaz nihilitatē. et sic humiliatus in summo cū eodē ps. decātabat. Ad nihilum redactus sum. s. in tam dignissimi spōsi cō sideratione. Quartū mun⁹ fuit obiectus

R diuinitatis. Eius namq3 cor ita deus ad se traxit vt ipm semp p2e oculis suis haberet et oēs eius affect⁹ semp ad ipm tenderēt et i illū dirigerenf. Un dicebat cū eodē pphe ta. ps. xv. Prouidebā dn̄m in ꝯspectu meo semp: qm̄ a dextris est mihi ne cōmouear. Et in eo totā spez suā ponēs illi ꝯtinue ad herebat. dicēs cum ppha. ps. lxxij. Mihi aūt adhibere deo bonū est: ponere in dn̄o

S deo spem meam. Quintū mun⁹ fuit sua uis repletiōis. Tātis em̄ spōsam suā reple uit deus ꝯsolationibus spūalibus vt excla maret cū eodez ppha ps. xxx. Quā magna multitudo dulcedinis tue dn̄e. quā abscō-disti timētib⁹te. Et iterū ps. lxxij. Quā bo-nus israel deus: his q̄ recto sunt corde. Et ista qnq3 munera fuerūt intrinseca. Alia

Munera extrinseca marie

vo qnq3 sunt extrinseca. Quoz primuz qd est sextū in ordine fuit angelice custoditio nis. Misit nāq3 ei spōsus ei⁹ celestis mul-titudinē magnā angeloz q̄ sibi tanq3 dn̄e deseruirent et eā custodirēt. Unde ipsi attri bui potest illud ps. xc. Angelis suis deus mādauit de te i vt custodiāt te oībus vijs tuis. Credendū est em̄ vt ait sctūs Bernar-dinus in quodā sermone. q btā vgo pluri mas legiones angeloz habuerit ad sui cu stodiā et ꝓtectionē. cū et Heliseus: vt legi

Z tur. iiij. Reg. iiij. angeloz multitudinez ha-buerit ad suā defensionē. Scōm munus extrinsecū et septimū in ordine fuitdemonū expulsionis. dedit em̄ ei virtutem expellen di demones. Ita vt sicut per virtutē et calo rem magni ignis effuganf musce sic a sua ardētissima mēte et inflammatissima chari tate demonia pellerenf. et ei per tētationē appropinquare nō auderent. et si aliqn̄ vo luerūt ad eā accedere: verificatū ē de illis illud Hiere. xlvj. Fugerunt conciti nec re-

U spexerūt. Et ibidē. Fugerūt simul oēs nec stare potuerūt. Tertiū mun⁹ extrinsecuz qd est octauum in ordine fuit omniuz oc cidentium in bonū cōuersio. Nam oīa que ei adueniebāt in eius vtilitatē deus cōuer tebat. Si em̄ vt inqt apl's ad Ro. viij. Di ligētibus deū oīa cooperanf in bonū. trā sumptiue in. c. talibus. de peni. dist. ij. s. p spera et aduersa. multo magis ipsi vgini q̄

illum super oīa diligebat cōuertit ei⁹ spon sus celestis oīa in bonuz. Quartū mun⁹ extrinsecuz et in ordine nonū fuit pctōrum abominationis. Xp̄us em̄ filius eius q̄ est sapientia patris: que non habitat in corpe subdito pctis. Sap. j. fecit illi ita perfecte cognoscere malignitatez pcti quo nihil est abominabilius. vt inqt Aug. in. li. medita-tionū. nec pniciosius. iuxta illō Goffredi i poetria. Pessima res vitiū: nihil eque pni-tiosum. q illud in tāta abominatione ha-buit q pfecte semp seruauit illud Ecci. xxj.

Quasi a facie colubri fuge pctm̄. Quintum X munus extrinsecū et in ordine decimū fuit mūdialiū despectōis. Dedit em̄ ei sponsus eius tantum affectū ad celestia bona: et tan tā supernorū delectationē. q oīa mūdialia solatia ei displicebāt i cōparatiōe celestiū. Nouerat em̄ veraz esse snīam. Salomonis dicētis de reb⁹ humanis. Uanitas vanita-tū et oīa vanitas. Eccs. j. Et trāssumptiue i c. si. de pe. di. ij. Et ideo dicebat cum aposto lo ad Phil. iij. Oīa arbitratus sum vt ster-cora vt xp̄m lucrifacerē. Unē de mūdo dice bat illud. j. Macha. ij. Omnis gloria eius stercus et vermis. Et quid mirum si beatis-sima virgo mūdialia desperit cū dicat Ber nardus. Gustato spū desipit omnis caro. et affectāti celestia terrena non sapiūt eter-nisq3 inhianti fastidio sunt trāsitoria. Pro fecto igif ipsa beata vgo q̄ spm̄sanctū sup oēs puras creaturas degustauerat et eter-nis delitijs super oēs inhiabat. trāsitorias delitias sup oēs desperit q̄ satiare appeti-tum nostrū non possunt iuxta illud Gual-teri poete in alexādria de lib. viij. dicentis. Quid tibi diuitijs opus est que semp aua-ris Esuriē pariūt: quāto tibi plura parasti Tāto plura petis: et habēdis acrius ardes. Sicq3 famē faciens defectū copia nutrit. Et ideo pfecte seruauit illud Aratoris poe te dicētis. Auri cesset amor q̄ pectora semp adurit. Quo capif mortale gen⁹ q̄ pullulat omne De radice maluz cui⁹ violenti⁹ardet Ambitio: crescēte mō stimulantq3 rapinis Addita lucra famē. Itē seruauit illud Ca-tonis consiliū qui ait. Despice diuitias quī vis animo esse beatus: Quas qui suscipiūt mēdicant semper auari. Et hec de muneri-bus sponsalitijs que deus sponse sue dona uit dicta sufficiant. Fecit q3 illi donatio-

Y nē ꝓpter nuptias: q2 repleuit eam gratia a planta pedis vsq3 ad verticē capitis. Et iō

ei apparens angelus detulit ipsam dona⸗
tionem dicens Aue gratia plena. Faciem itaq̃
sponse sue licet naturaliter pulchrã et gratiosam
ipse celestis sponsus fecit pulchriorẽ et oĩbus
gratiosissimã. Unde illi dici poterat illud
Hester. xv. Facies tua plena est gratiarum
Et notanter dr̃ grãrũ ad innuendũ q̃ cum
hac pulchritudine corporali habebat vnã
aliã singularẽ p̃rogatiuã pre alijs virgini⸗
Facies mulieris bus et sanctis. Uultus enim formosus mulie
ris solet inclinare ad cõcupiscẽtiã. Et ideo
dr̃ Eccli. ix. Auerte faciẽ tuã a muliere com
pta: quia propter faciẽ mulieris multi perierunt
et ex hoc concupiscentia q̃si ignis exardescit.
Ad hoc etiam adduci põt illud Ouid. ij. de
remedio amoris dicẽtis. Non facile est visa
taurũ retinere iuuenca. Fortis equus vise
semper adhinnit eque etc. Et ideo multi qui
volentes videre pulchritudinẽ mulierũ in
pctm̃ concupiẽ ceciderũt: dicere põt illõ eius
dẽ poete in scdo de tristib⁹. s. Heu mihi cur
vidi: cur noxia lumina fici. Licet enim mulier
sit sancta: tamẽ pulchritudo et formositas
eius aĩas inspiciẽtiũ ad libidinẽ inclinat.
Patet de Judith. propter cui⁹ pulchritudi⸗
nẽ statim Holofernes capt⁹ est. Judith. x.
Unde Theodol⁹ poeta inq̃t. Femineas vi⸗
res expauit dux holofernes: Insignis vi⸗
due vesano captus amore. et similiter capti fue⸗
runt iudices senes in formositate susanne.
Dañ. xiij. Alij q̃z tyrãni capti sunt ĩ pulchri
tudine ṽginũ licet sancte fuerint. vt patet de
sancta Agnete. Agatha. Petronilla. Katha
rina: et multis alijs. Sed ex formositate
Nullus cõcupiuit mariam. sponse celestis nullus vnq̃ occasionem cõ
cupiscentie accepit. sed poti⁹ si q̃s luxurio
sus eã inspexisset remordebatur de pctõ suo et
reprimebatur eius concupiscẽtia s̃m quosdam
theologos in. iij. snĩarũ. di. iij. et propter hoc
illi canit eccl'ia. Speciosa facta es et suauis
sancta dei genitrix. quia tanta fuit sanctitas
eius vt ad alios ipsius virtus extenderetur et
extingueret in eis oẽm cõcupiscentiã car⸗
nalẽ. Unde dicũt p̃dicti theologi. q̃ Joseph
eius spõsus quãto ampli⁹ loquebatur et conuer
sabatur cũ ea: tãto magis confirmabatur in pro
posito virginitatis quã deo vouerat simul cũ
ea. vt dicetur in iiij. pte principali hui⁹ opis
sermone vlt. Et propter hoc btã ṽgo myrrhe
assimilatur Eccli. xxiiij. Quia sicut myrrha
odore suo occidit vermes: ita sanctitas ip
sius in alios radiabat. et in eis extinguebat
vermes concupiscẽtie carnalis, et oẽs in ho

nestos motus libidinis. Hoc autẽ ex q̃ttuor
causis p̃cedere potuit vel aliqua earũ s̃m
sanctũ Bernardinũ in suo q̃dragesimali d̃
euãgelio eterno. in sermone scde ferie post
dñicã o'iuarũ. Et primo propter imp̃ssionẽ.
quia oĩbus qui inclinati erãt ad cõcupiscẽ
tiã vt carnaliter concupiscibilis nõ apparebat.
Nam si mulier etiã valde pulchra propter ali
quod factũ quod viro displiceat nõ potest
ei vt concupiscibilis apparere. Sicut patuit
de Thamar filia Dauid speciosissima et de
Amon fratre suo. ij. Regum. xiij. quam ex
magno odio fecit postea eijci de domo. multo
to magis ex pte gratie potuit hoc in bonũ
operari. vt formosa ṽgo nõ cõcupisceretur ab
aliquo eã vidẽte. Scdo autẽ potuit hoc p
cedere propter eius conuersationẽ q̃ maximã
et admirabilẽ honestatẽ et morũ et gestuum
grauitatẽ in facie et in toto corpe eã intuẽ
tibus ostẽdebat. seruãs illud. j. ad Thess.
iij. vt honeste ãbuletis ad eos q̃ foris sunt
illud. j. ad Cor. xiiij. Oĩa ad edificationem
fiant. Et iterum. oĩa honeste et s̃m ordinem
fiant in vobis. Cõuersatio igitur beatissime
virginis fuit honestissima. intãtũ q̃ per ex
trinseca signa apparebat aptius q̃ nullo⸗
tenus posset ad fedũ aliq̃d ĩclinari. immo
q̃ erat tota deo dedicata et singularissimũ
spũssancti habitaculũ facta. Sicut cõtige
ret de sanctissima muliere q̃ esset q̃si conti
nue rapta. Tertio hoc processit propter occul
tationẽ sue pulchritudinis quia eã quãtũ po
terat celabat. et nõ ornabat se sicut faciunt
multe mulieres quarũ ornat⁹ magis inci⸗
tat ad luxuriã q̃z ipsarũ pulchritudo. iuxta
illud Ouid. in. j. de remedio amoris. Deci⸗
pimur cultu. gemmis auroq̃ teguntur Oĩa
pars minima est ipsa puella sui. Itẽ beatissi
ma virgo cooperiebat optime membra sua. et
sic occultabat formositatẽ suã. Ad hoc autẽ
adduci põt similitudo corporis xp̃i. cuius
claritas post resurrectionẽ discipulis celaba
tur. et similiter vltra q̃ btã virgo celabat quãtũ
poterat suã formositatem: potuit deus eam
miraculose celare ex malo animo aspicien
tib⁹ vel aspicere volẽtib⁹ in eã. Quarto p
pter radiorũ ex vultu suo emissionẽ hoc p⸗
cessit: ita vt nullus eã facie ad faciem fixe
intueri posset. s̃m q̃ .8. dictum est sermõe
precedẽti. Quĩto dicere possumus q̃ hoc
prouenĩebat ex sua puritate. Ad q̃d melius
intelligendũ est notãdũ q̃ vt hr̃ Mat. xxi.
et Joh. ij. Christus eiecit de templo omnes

vendêtes et emêtes in eo. ⁊ nedum verbis eos redarguit: sed etiã factis. quia flagello quod de funiculis fecerat eos percutiebat et nemo fuit ausus ei resistere. q̄uis inter iudeos nullũ p̄matũ gereret. imo samaritanus ab eis reputabatur. ⁊ ei in omnib⁹ cõtradicere nitebanť. Causa autem quare ei oẽs obedirẽt recedẽdo de templo assignať a doctoribus. maxime a beato Hieronymo

Nota

q̄ a facie ⁊ ore xp̄i tunc exibãt quidã radij sue diuinitatis. q̄bus territi obediẽtes fuerũt deo quẽ intelligebãt sub illa carne latere. Ita igiť dico ad p̄positũ. q̄ a facie v̄gis exibãt radij tãte honestatis et puritatis q̄ etiã ad alios resultabãt ⁊ hoc p̄pter intrinsecã integritatẽ. Et ad hoc p̄firmãdũ adduci põt q̄ vt dicũt sapiẽtes et expti: si adsint due mulieres eque pulchre. quarum vna sit virgo pudica. altera v̄go corrupta. maiorẽ dabit tentationẽ aspiciẽti sine dei timore ⁊ magis inclinabit ad cõcupiscentiam illa corrupta q̄ pudica. Et rõ ẽ: quia corrupta habet vim inficiẽdi ⁊ tẽtãdi ex duplici corruptione. s. nature ⁊ p̄sone. Nature quidẽ que corrupta est generaliter ĩ tota natura humana ex pctõ primorũ parentũ. et p̄sone sue p̄ticularis q̄ est corrupta. Altera v̄o scꝫ virgo pudica nõ habet corruptionẽ p̄sone: sed tm̄ nature. ⁊ ideo min⁹ inficit. duo em̄ vincula datis parib⁹ magis ligãt q̄ vnum solum. §. penul. ⁊ in auť. de con. ⁊ vte. fra. ⁊ notatur in. §. si v̄o. insti. de adop. Cũ ergo vt p̄batũ est i. s. parte p̄ncipali huius operis. beata virgo fuerit p̄seruata a cõmuni corruptione nature humane. ⁊ in persona sua nullã penit⁹ vnq̄ habuerit corruptiõẽ nõ est mirũ si aspectus eius neminem vnq̄ infecit. imo rõne sue inuiolabilitatis ⁊ illi beatissime atq̄ incõtaminatissime virginitatis ⁊ integerrime puritatis: ad castitatis ⁊ honestatis amorẽ oẽs inducebat. Quare merito dici potest gr̄a plena in facie non solum rõne formositatis: sed etiã honestatis

D. Maria gratiosa ĩ ore

Scdo ei⁹ spõsus repleuit eam gr̄a in ore. Ille em̄ dr̄ habere os gratiosum q̄ nullum cũ eo pctm̄ cõmittit. De quo dr̄ Jacobi. iij. Si quis in verbo nõ offẽderit hic p̄fectus est vir. Sed q̄s est hic ⁊ laudabimus eum: Eccli. xxi. Profecto si q̄s hoc seruaret: beat⁹ dici posset. iuxta illud Eccli. xiiij. et. xxv. Beatus vir qui non est lapsus in verbo De hac aũt virtute cõmẽdať dñs noster iesus xp̄s Esa. liij. ⁊ i. Pet. ij. vbi dr̄. q̄ peccatum nõ fecit nec inuẽtus est dolus in ore eius. Eius quoq̄ b̄tissima mater potest de hac virtute commẽdari: a cui⁹ ore nunq̄ exiuit verbũ incõpositũ aut ociosum seu inutile. Sciebat em̄ veram esse illam moralis catonis sententiam qui ait. Uirtutẽ primã esse puto compescere linguã Proxim⁹ ille deo est qui scit rõne tacere. Et ideo ipsa q̄ fuit prima optime vbi opus erat silentio sciebat tacere. Nouerat nãq̄ etiã verã esse illã Ouidij sententiam in scdo de arte amandi dicẽtis. Eximia est v̄t⁹ p̄stare silẽtia rebus At contra grauis est culpa tacenda loqui. Et iõ oĩa eius verba fuerũt bona atq̄ morigeratissima ⁊ edificatione plena ⁊ consequenter gratiosa. iuxta illud Richardi poete in lib. de nuptijs. Nil sermone bono gratius esse solet. Unde de ip̄a b̄ndicta virgĩe dici poterat illud Judith. xi. Non est talis mulier sup terrã in aspectu. ⁊ in pulchritudine. ⁊ in sensu verborũ. Hoc aũt esse verũ p̄batur. Nam in toto textu euangelico nõ inueniť q̄ locuta fuerit nisi septẽ vicibus. ⁊ oĩa eius verba fuerũt sctã ⁊ edificatoria. Unde eã loqui audiẽtes poterãt ei dicere illud qd̄ postea filio ei⁹ dictũ est Joh. vi. s. verba vite eterne habes. Horũ aũt verborũ tria dixit deo. duo angelo. ⁊ duo hoi. Unde plura locuta ẽ deo q̄ ãgelo vel homini. ad innuendũ q̄ plus deo loqui debem⁹ in oratione ⁊ deuotione q̄ cuilibet creature: Primũ aũt verbũ quod deo dixit fuit gratiarũ actionis. quod habeť Luce. i. Qñ em̄ se extolli audiuit ab Elizabeth. dixit. Magnificat aĩa mea dñm. In quo cãtico ip̄a virgo gloriosa deo gr̄as agit p̄ tot ⁊ tãtis laudibus q̄s ei attribuebat Elizabeth. oĩa ipsi deo referẽs. Et in hoc dedit nobis exẽplũ: q̄ quotidie debem⁹ deo gr̄as pro receptis ab eo beneficijs referre. Scdm verbũ ei⁹ fuit lamẽtationis quãdo amisit filium iam duodenariũ. ⁊ tandẽ eo inuẽto dixit Luce ij. Fili quid fecisti nobis sic. Ecce pr̄ tuus ⁊ ego dolẽtes q̄rebamus te. Ex q̄bus verbis nobis dedit exemplũ q̄ si propter pctã nostra p̄didim⁹ christũ: debemus eũ querere cum dolore ⁊ contritione. ⁊ sic inueniem⁹.

E Septẽ verba Marie

F.

G.

Tertiũ verbũ fuit cõpassionis. quãdo in nuptijs deficiente vino vt habetur Joh. ij. dixit. Uinum nõ habent. Ex compassione em̄ mota fuit hoc dicere ne illi q̄ faciebant nuptias essent cõfusi. Hanc autẽ compassionum etiam nũc ostendit erga nos: quia

quotidie orat pro nobis petoribus dicens. Vinū nō hñt. Vinū nāq3 qd hūanū cor letificat: significat grām dei quā orat nobis cōcedi a deo. et in hoc nobis dedit exemplū pietatis. Quartū verbū qd eū primū dictū angelo fuit verbū honestatis scʒ. Quō fiet istud: qm virū nō cognosco: idest nō cognoscere ppono. Luc. j. Et in hoc nobis dedit exemplū cauēdi ab īpudicis verbis: q: corrūpūt bonos mores colloqa mala. j. ad Cor. xv. Vñ mōtanarius in luna celeri. c. xvj. inqt. Turpia sinceros corrōpunt famina mores. Quintū verbū fuit hūilitatis qñ respōdit angelo. Ecce ancilla dñi. Fiat mihi sm verbū tuū. Luc. j. In qbꝰ verbis cū se vocauerit ancillā ipa q erat spōsa dei patris atq3 electa mater filij dei: et sacrariū spūsscti ac reclinatoriū totius trinitatis: et cōsequenter regina celoꝝ dña angeloꝝ. et totius mundi impatrix. dedit nobis exēplū hūiliatiōis. Sextū verbū qd fuit primū dictū hoi fuit verbum charitatis et dilectionis quādo intrauit in domum Zacharie. et salutauit Elizabeth. Luc. j. In hoc etiā dans exemplū q nemini ex odio verbū reserare debemus. Septimū verbum fuit veritatis et instructionis qñ vt habet Joh. ij. dixit mīstris nuptiarū. Quodcūq3 dixerit vobis seruate et facite. O q salutifera doctrina est ista. Felices nos si obseruabimus eas. In qbus verbis nos instruxit q primis nr̄is debemus tradere bona documēta. Cū igit in oibus euāgelijs non inueniat q dixerit plura verba q septem edificatiua ac exemplis plena: valdeq3 vtilia merito dici pōt plena gratia in ore suo dulcissimo. Quā gratiositatē sibi infudit spōsus eiꝰ celestis iux illud ps. xliiij. Diffusa est grā in labijs tuis etc. Ipsa em btissima virgo perfectissime huauit illud documentū Bernardi in qdā epl'a dicētis. Cum aliqd dicis verba tua sint rara. vera pōderosa et de deo. Quasi nobis ex hac sua morigeratissima locutiōe diceret illō qd inqt impator in. l. fi. C. de dona. s. verba superflua respuēda esse censemus. et in. §. illud vo in proemio. ff. Oportet primū animas: postea linguas fieri eruditas. Et illud qd inqt iuriscōsultus in. l. labeo. §. fi. ff. de suppel. le. scʒ nemo dicat nisi qd prius mēte agitauerit. Qui em custodit os suum: custodit aiam suā. Qui aūt incōsiderate loquit sentiet mala: Prouer. xiij. et transsumptiue in §. sed aliud. v. q. v. Tertio repleuit eā spōsus eius celestis gratia in auribꝰ qñ misit ad eā Gabrielē angelū qui dulcissimum ac gratiosissimū cantū in suis auribus ex pte sui decātauit dicens. Aue gratia plena scʒ nō solū in aīa. sed etiā in toto corpe plena gratia in facie. in ore et in aure. dūs tecum q vt inqt augu. ex sinu patris in vterū3 descēdere dignatus est matris. bñdicta tu in mulieribꝰ. que vt inqt Origenes sola diuini germinis parens effici meruisti. O gratiosissimū canticum qd eternus spōsus in gratiosissimis spōse sue auribꝰ fecit resonari. atq3 eam indicibili cōsolatione repleri.

Quarto repleuit eā gratia in pectore: et in mamillis suis bñdictis. qd ostēdit Luce. x. vbi dr q loquēte Jesu ad turbas. extollēs vocē qdā mulier de turba dixit illi. Beatus vēter qui te portauit et vbera q suxisti. hec autē mulier fuit Marcella pedissequa sctē marthe q spūsancto edocta: et inflāmata deuotione xpi et intemerate mr̄is eius. ideo appellauit beata vbera illa sanctissima: quia fuerunt plena dulcissimo lacte quo lactatꝰ est filius dei dulcissimꝰ. qd quidē lac nō venit ad pectꝰ vgīs p eā vias et modum quo venit ad vbera ceteraꝝ mulierum ad q ascendit de sanguine menstruo ipsarū mulierū. et ibi gñat lac sm Auicē. de formatione embrionis. Ad vbera enim btē vginis misit eius spōsus celestis de celo lac peciosissimū in tāta quātitate: quanta potuit sufficere ad nutriendū suū benedictū filiū. O igitur btissima virgo pfecto tu fuisti grā plena in pectore. q: tue sacratissime mamille fuerūt plene sacratissimo lacte de celo misso. Unde canit ecclia. Saluatorem seculoꝝ: ipm regē angeloꝝ sola virgo lactabat vbere de celo pleno. Tuū quoq3 o beatarū beatissima vterū gratia repleuit sponsus tuus bñdictus. et ideo predicta deuota mulier eū beatū pdicauit. Tunc enim vterus mulieris dicit beatus. qñ concipit et parit filios notabiles pulchros. magnos doctos et excellentes. Felix ergo vterus sacratissime virginis et gratia repletꝰ. qui tā magnum dñm concepit et peperit q totus mūdus cape eius excellētiā nequit. qui solus plus valet q omes q vnq in mundo fuerūt geniti. Unde canit ecclia. Quē terra pōtus ethera: colunt adorant predicant trinam regentē machinā claustrum marie baiulat. Et iterum. Beata viscera marie

Maria gratiosa in auribus.

Maria gratiosa est in pectore

O virginis q̄ portauerūt eterni patris filiuʒ. Eius quoqʒ pedes sctissimi repleti fuerunt grã. qꝛ ⁊ eūdo ⁊ stādo semꝑ fuerūt in spōsi sui seruitio exercitati. Semꝑ em̄ eis vsa ē virtuose ⁊ sancte. Nā ſm ꝙ in euāgelio re perit ad tria opera pedes suos mouit. dās nobis exēplū ꝙ ad hec tria curramꝰ. Prīo ad opus obedientie ⁊ humiliationis. qñ vt habetur Lu. ij. iuit cum Joseph in bethleē vbi describeret ſm edictū cesaris. Hoc em̄ iter tātū sponso suo celesti placuit ꝙ tūc fe cit ex ea nasci filium suū. Tu igitur o aīa de uota facias que tibi ex obediētia iniūgunt ⁊ valde mereberis. qꝛ magna est virtꝰ obe diētia. vt ait glo. in. l. desertores. §. in bello ff. de re mili. ⁊ est maximi meriti apud deū c. nulla. xciij. di. ⁊. c. sciēdū. viij. q. j. Licꝫ au tē Octauianus impator esset infidelis. tñ voluit beatissima ꝟgo illiꝰ obtēperare mā datis: dās nobis exēplū ꝙ etiā plātis ma lis debemꝰ obedire i licitꝭ ⁊ hōestis. j. Pe. ij. ⁊. c. Julianus. ⁊. c. qui resistit. ⁊. c. si dñs. ⁊. c. imperatores. ⁊. ca. qd ergo. xj. q. iij. Ad qđ adduci pōt illud qđ inqt Uirgilius in iiij. Georgi. dicēs. Est legū seruanda fides. suprema potestas. Qđ mandat fieriqꝫ iu bet parere necesse est.

Ad tria currere debemꝰ

P Scdo exercuit btā virgo suos pedes sacratissimos in ope cha riratis ⁊ dilectionis. qñ vt habetur Luc. j. iuit cuꝫ festinatione in montana ad visitā dum Elizabeth. ⁊ vt ei seruiret vt dicit Am bro. sup Lu. Ad hoc etiā opus pietatis mo uit pedes suos qñ portauit filiū suū in egy ptū ne occideretur ab Herode. vt hꝫ Mat. ij. ⁊ tūc de ipsa verificata fuit illa snīa que ponitur in. vj. Enei. j. Uicit iter durum pie tas datur ora tueri Nate tua. in itinere em̄ tam duro ⁊ aspero consolabatur aspectu ⁊ amplexibꝰ dulcissimi filij sui. ⁊ pietate ma terna. Et in his motibus dedit nobis exē plum exercēdi libenter opera pietatis. De qua excellēti virtute inquit Preconiꝰ poe ta. O maxima rerum. Et merito pietas ho mini tutissima virtꝰ. Que tertio mouit pe des suos bñdictos ad opꝰ latrie ⁊ deuotio nis. qñ vt habetur Lu. ij. iuit ad templū ad offerendū ⁊ presentandū filium suum. Itē qñ vt in eodē. c. habetur. in die festo iom fi lio suo facto duodenario ascendit hierusa lē ad adorādū dñm in tēplo. in quo motu dedit nobis exēplū eūdi libēter ad eccliās ⁊ ibi adorare ⁊ deprecari dñm. iuxta illud ps. lxvij. In ecclesijs bñdicite deo dño. ec clesia em̄ est domus dei ⁊ locus orationis: dicente domino. Mat. xxj. Domꝰ mea do mus orationis vocabitur. facit. c. oratoriū ⁊. c. in oratorio. xlvij. distin. Manus quoqꝫ sponse sue repleuit deus gratia intantū: ꝙ dedit ei potestatē extēdēdi manus suas su per quoscūqꝫ petōres ad se recurrētes ⁊ eo rū animas. Un̄ de illa dicere possumꝰ illud Job. xij. In manu eius est aīa oīs viuētis Et ideo ipsa que est gratiosissima extendit manū suā in retribuēdo. j. suis seruitoribꝰ ps. liiij. Itē adiuuat manu sua bñdicta su os deuotos. Un̄ ipa dicit illud ps. lxxxviij. Manus mea auxiliabitur ei et brachiū me um confortabit eū. j. qui ad meū cōfugiet patrociniū. Dedit qꝫ sponsus celestis bñdi cte virgini virtutē extēdendi manū suaꝫ su pra mare. j. supra amaricatos ⁊ eos confo landi iuxta illud ps. lxxxviij. Ponā in ma ri manum eius ⁊c. Et ideo o gratiosissima virgo. vnusquisqꝫ tribulatꝰ dꝫ ad te recurre re ⁊ dicere cuꝫ ꝓpheta ps. cxviij. Fiat manꝰ tua vt saluet me. ⁊ ps. cxliij. Emitte manū tuaꝫ de alto. eripe me vt non infigar ⁊c. Et ꝓtinus liberatus dicere poterit cū eodē ꝓ pheta. ps. cxxxviij. Posuisti super me manū tuam: ⁊ saluuꝫ me fecit dextera tua. O ma nus beatissime sanctissime virginis quibꝰ spero deduci ad locū eterne felicitatis. Un̄ de eiꝰ benignitate ꝯfisus dicā ei cū ꝓpha ps. cxxxviij. Illuc manus tua deducet me ⁊ tenebit me dextera tua. Et iterum confidē ter dicā. Cara speranza mia tu sei pur qlla per cui spero anchora esser electo. E anda re al celo alume de tua stella. O manus bñ dicta spōse celestis de qua dici pōt illđ qđ inquit Dauid de manu dei. ps. cxliiij. Ape ris tu manū tuam et imples omne animal benedictione. O igitur peccator bonū no uuꝫ o peccatrix. optimū nouū nō diffidas nō desperes: etiā si cōmisisti oīa peccata enormia. sed cōfidēter ⁊ secure ad istā glo riosissimaꝫ dñam recurras. Inuenies em̄ eā in manibꝰ plenā curialitate. pietate miseri cordia. gratiositate: et largitate. plus enim desiderat ipsa facere tibi bonū ⁊ largiri ali quā gratiā ꝙ tu accipe cōcupiscas. Un̄ illi inquit Ber. Aue gratia plena. In vētre gra tia diuinitatis. In ore gratia affabilitatis in corde gratia charitatis. In manibꝰ grã misericordie ⁊ largitatis. hec ille. Propter has igitur ꝓrogatiuas quas celestis spon sus beate virgini donauit. inqt deuotꝰ An

Oratio se manꝰ

R

S

sel. loquēs deo. Quō veniam ad te nisi per mariā per quā venisti ad me? Qui em̄ per aliā viā vadit: poti⁹ deuitat q̄ vadat. Sanctus q̄z Ber. ipam bn̄dictā ꝟginē alloqn̄s ait. Sācta Maria ꝟgo beata tu via es per quā hō venit ad deū. ⁊ pctō: ad veniā: ⁊ ꝑ quā venit ad peccatorē venia. nō em̄ venit ad veniā qui nesciat amare Mariaꝫ. h̄ ille Ecce ergo quō spōsus celestis magnificam donationem ꝓpter nuptias fecit spōse sue gratia eā replēdo in toto corpe. ⁊ in oībus sensibus corporalibus ⁊ in tota aīa. Ipsaꝫ etiā sponsam suam bn̄dictā nō soluꝫ gratia repleuit: sed sibi totaliter consecrauit iurta illud ps. xlv. Sanctificauit tabernaculuꝫ suū altissimus. Dotem q̄z sponse sue acⱥcreuit. Un̄. possumus deuote meditari q̄ vidēs de⁹ sanctitatē beate virginis ⁊ dotē magnā quā habebat. s. oīum ꝟtutū. dicere potuit parentibus eius illud Gen̄. xxxiiij. Augete dotē ⁊ munera postulate. libēs tribuā qd̄ petieritis tm̄ date mihi vxoreꝫ hāc puellā. Accepta igit̄ ea in spōsam: augmēⱥtauit ei⁹ dotē. quia de ꝟtute in virtutē illā crescere mirabiliter fecit. ita vt de ipa dici posset illud qd̄ de filio ei⁹ postea scriptuꝫ ē Lu. ij. s. crescebat sapientia. etate. ⁊ gratia apud deum ⁊ hoīes. Sed nō cōtentus rex celestis supradictis muneri⁹ spōsalitijs ⁊ donatione ꝓpt̄ nuptias atq̄ augmēto dotis dilectissime sponse sue ei maximā dotē dedit. Nam oēs anime ei⁹ potētias excelⱥlētissime dotauit. Primo igitur intellectū ipsius dotauit dono sapientie ⁊ itelliⱥgentie. Tam preclarū aūt est donuꝫ sciētie q̄ ꝛm pħm. viij. physicoꝝ. hō d̄r equiuoce de docto ⁊ indocto. nam tanta est differentia inter virum doctū ⁊ indoctum quāta ē inter viuuꝫ ⁊ depictuꝫ. Hō enim viuus hꝫ oculos ⁊ cū eis videt. aures ⁊ cū eis audit ceteraq̄ sensuū organa seu īstrumēta: ⁊ cū eis operatur opationes vitales. Mortuⱥus autem seu depictus licꝫ habeat ꝯa in strumēta: cū eis tn̄ nihil operatur. quia cū oculis quos habet nō videt ⁊ cum auri⁹ nō audit. ⁊ sic d̄ singulis. quia caret anima corpus viuificante. dicit eni pħs. ij. de anima. q̄ anima est principiū viuēdi sentiēdi ⁊ intelligendi. Cū igitur pfectio intellect⁹ sit scire. vt inquit commentator Auerrois in. ij. d̄ anima. ideo doctus ⁊ sciētificus d̄r ꝟe hō tanq̄ sua perfectiōe dotatus ⁊ perfectus. Indoctus autē tanq̄ priuatus sua

Z

V Dotaⱥuit de⁹ intelleⱥctū marie.

perfectione nō d̄r ꝓprie hō. Sponsus igiⱥtur celestis hanc dotem intelligentie dedit sponse sue tam excellētissimo modo q̄ licꝫ natura humana habuerit plurimos viros doctos in diuersis scientijs. nemo tn̄ vnq̄ ea doctior fuit: immo ipsa fuit super oīs doctissima. Sciuit eniꝫ plus q̄ oēs grammatici. rhetorici. logici. musici. geometre. arithmetici. astrologi. physici. metaphysici legiste. cāoniste. ⁊ theologi. ⁊ quicūq̄ alij periti quauis arte liberali vel mechanica. Que cōclusio ꝓbatur p illā regulā Ber. in epistola ad canonicos lugdunēses dicētis: Quicq̄d alijs licꝫ paucissimis est ꝯcessum: nō est credēdum gl'iose virgini fuisse denegatū. Si ergo p̄dicte sciē aliq̄b⁹ fuerūt cōⱥcesse. nō est dubitādū q̄ multo excellētius ꝯcessit illas spōsus celestis sue spōse bn̄dictissime. Preterea Gen̄. ij. habet̄ q̄ adā posuit omni⁹ animali⁹ nomē eis cōuenietēs ꝛm suas ꝓprietates. Noīa em̄ debēt ꝓprietati⁹ rerū correspōdere. §. est ⁊ aliud. in sti. de dona. cum si. hoc aūt adam facere ne sciuisset nisi oēs eoruꝫ ꝓprietates intrinⱥsecas cognouisset. vt concludit Nico. de lyra sup hoc passu. vbi etiā dicit q̄ de⁹ formauit hoīem perfectū nō solū quantū ad corpus vt statim posset generare. sed etiā quātū ad aīam in scia ad quam potest q̄s natu raliter attingere: vt statim posset docere. De supernaturalibus aūt habuit cognitionem tantā quantū ꝑtinet ad statū illū. Diⱥcit q̄z ideꝫ Nico. super. v. c. eiusdē libri Geneß. q̄ Adaꝫ cognouit virtutes herbarū ⁊ lapidum que faciūt ad cōseruandā sanitatem ⁊ vitā ꝓlōgandā. ⁊ ideo vixit diu scꝫ dcccccxxx. annis ꝛm cōem translationeꝫ biblie. sed ꝛm translationē Methodij vixit. M. xxx. Cognouit ergo Adam res ⁊ ꝓprietates earū. ita q̄ nō incōueniēter dici pōt q̄ ille vltime differētie rerū seu specierū q̄ ꝛm pħm. j. posteriorū nobis sunt occulte. ei fuerūt note ⁊ clare. Et ideo optime nouit eis imponere nomē concordans eaꝝ ꝓprieⱥtatibus. Un̄ inquit Nico. de lyra super Geneß. Cū oīa denotātur: propprietates reruꝫ cognoscātur. ⁊ nullus bn̄ regit ea quoꝝ naturā ignorat. Sꝫ oīa cōmissa fuerūt r̄gimini ⁊ gubernatiōi Ade ꝛm illō ps. viij. Oīa subiecisti sub pedibus ei⁹ ⁊c. ergo a primaria conditione habuit Adā rerū oīm cognitionē. Et hec sn̄ia ē sancti Bona. in. ij. dis. xxiij. art. iij. q. j. quā sīlr tenet Hugo d̄ sctō

Maria om niū doctissi ma.

Nomē

Adam sciuit.

victore lib. de sacramētis dicēs. Rerū oīm que cū hoīe ⁊ ꝑpter hoiem facte sunt Ade dedit deus cognitionē. hec ille qui iterū ibi dē ait. Cognouit hō creatorē suū nō ea cognitiōe qua mō a credētib⁹ absens querit: sed ea q̄ tūc p ꝯtēplationis pñtiū cernebatur. ⁊ idē ponit sanct⁹ Bona. vbi. s. q. iij. ⁊ sic non cognouit per speculū in enigmate. qḋ ꝯm Aug. xiij. de trini. est similitudo obscura. sed per speculū clarū ꝯtēplationis q̄ cognitio in statu innocētie precipue. vigebat tā ꝑpter aīe puritatē. tñ ꝑpter carnis ⁊ viriū inferiorū subiectionē ipsi aīe. vt ait beatus. Boñ. vbi. s. Si ergo primus homo dei preuaricator futurus talē habuit cognitionē. multo magis est credēdū dei genitricē innocētissimam ⁊ purissimā. ⁊ nūq̄ peccaturā. ⁊ cui⁹ aīe caro cū omnib⁹ virib⁹ suis semp. fuit subiectissima. creatorē ⁊ creaturas excellētissime cognouisse. Beatus etiā Tho. in. j. par. sum. q. xciiij. arti. iij. dicit q adam ita est a deo institut⁹ vt habere oīm sciam in quib⁹ hō aptus nat⁹ est instrui. ⁊ ꝯsequēter habuit oēs sciās possibilē in hac vita haberi. O gľiosissima virgo nōne tu meruisti esse perfectior Adam. Certe sic. Quia ab eterno electa fuisti ad opus excellētius q̄ ipse Adam. Adam enī fuit elect⁹ vt esset pater omniū hoīm: tu autē vt esses mater dei. ⁊ ꝯsequēter debuisti esse in omni scia pfectior ipso ⁊ cūctis eius posteris. Et hoc testatur beat⁹ Ansel. dicēs. Omnes thesauri sapiētie ⁊ scie in Maria. Notāter aūt dixit sapie ⁊ scie. qr scia est cognitio rerū infimarū. sapientia vō ē rerū altissimarū ꝯm phm. ix. eth. ⁊. j. metaph. vbi ait. q sapiens est ille qui scit oīa difficilia p certitudinē ⁊ causas altissimas. vt igitur innueret Ansel. q beata vgo habuit perfectā cognitionē de īfimis ⁊ altissimis reb⁹ vtrūq; terminū posuit. ⁊ dixit thesauros scie ⁊ sapientie eam habere: quia maximus thesaurus est sapientia ⁊ scientia. iuxta illud Sapientie. vij. Infinitus est thesaurus hominibus ⁊c. ⁊ Ecclesiasti. j. dicit̄. ī thesauris sapiētie intellectus. ⁊ scia. Vñ inquit iurisꝯsultus in. l. j. §. proinde. vō. est em. ff. ď uari. et ex. co. q ciuilis sapientia ē thesaurus qui non potest precio numario comparari Phs vō dicit in lib. de bona fortuna. ca. ij. Nihil melius est scia ⁊ intellectu nisi deus Ex quibus apparet q̄ preciosam dotē dedit deus sue sponse qui ei donauit oēs thesauros sapientie ⁊ sciētie. Et notandū q licē magnū sit scire creata. maius tamē est scire ⁊ intelligere creatorē. quia nobilius subiectū ē creator q̄ creatura. ⁊ penes nobilitatē subiecti attēdit̄ nobilitas scientie vt dicit phus ⁊ cōmentator in pemio libri de anima. O igitur gloriosissima virgo habuisti tu cognitionē dei? Certe sic. ⁊ plusq̄ alia rōnalis creatura. Nā licē Moyses in veteri testamento et Paulus in nouo hāc singularē dotē habuerint q ante mortem suā viderūt diuinam essentiam: nō solū in enigmate sicut ceteri viatores: sed etiā ꝯm modum cōprehensorū. vt declarat beatus Tho. ij. ij. q. clxxv. arti. iij. ⁊ Rich. noster in iiij. dist. xlix. ar. ij. q. vj. ⁊ Aug. in. li. de vidēdo deum. ⁊. xij. super Gen. ad litterā. ⁊ gl. ij. ad Cor. xij. Idem tñ priuilegiū cōcessuē fuit excellētius ipsi virgini tanq̄ excellentiori persone. qḋ testatur Bern. in quodam sermone qui incipit. Signum magnum dicens. Maria sole phibebatur amicta. qr p fundissimā diuine sapientie vltra q̄ credi valeat penetrauit abyssum. vt quantum sine personali vnione create conditio patit̄ luci illi inaccessibili videatur immersa hec ille. O benedicta virgo. ego credo q sicut Iohānes euāgelista quādo recubuit supra sacratissimū pectus dñi iesu hausit fluenta euangelij. ca. legimus. xcij. dist. qui p postea eructauit dicēs sui euāgelij. j. c. In pncipio erat verbū ⁊c. q̄ philosophi ignorauerunt. ita et tu quando tenebas inter brachia tua infantē illum dulcissimū Iesū filium tuum hauriebas fontem sapientie diuine. Ipse enim dilectissimus filius tuus emittebat radios sue diuinitatis sub illa carne innocētissima vsq; ad itellectū tuū. Maxime autē hoc faciebat cum in tuo sacratissimo vtero recubebat. Similit̄ qñ in te descendit spūssanctus ⁊ virtus altissimi obumbrauit tibi Luce. j. tantis radijs itelligētie ⁊ sciētie te illustrauit q clare vidisti diuinā essentiā. ⁊ ꝯnter doctissima oīm effecta es. quia meliores erāt schole ille q̄ atheniēses vel parisiēses seu bononiēses. et quecunq; alia mūdi gymnasia. Et cōfirmātur pdicta quia vt inquit Hiero. ī sermōe de assumptione. Apostoli p spūmsanctum omnia cognouerūt ⁊ ī omnē edocti fuerūt veritatē. ergo virgo gloriosissima non minus immo magis q̄ apostoli fuit edocta. Quod ꝯfirmat Hieronymus vbi. s. dicēs

Maria doctior Adam.

Iuris sciētia

Magnū est scire creatorem

Beata virgo inter apl'os intrās et exiēs fa
miliarius cū eis contulit de xpi īcarnatio
ne, tāto siquidē verius quāto ab initio per
spūm sanctū plenius cūcta didicerat ꝛ pspe
xerat plenius vniuersa. hec ille. Ex quib⁹ oi-
bus ptꝫ quō spōsus celestis dotauit primā
potētiā beate virginis. s. intellectū thesau
ro sapientie. Scda potētia aie dr volūtas
que tūc est plena gratia qñ ordinate amat
Dota- uit volū tatem Marie — creatorē ꝛ creaturas. Hic aūt amor seu cha
ritas sm Augu. xv. de trini. c. xviij. ē excel-
lētissimū dei donū qd solū diuidit inter fi-
lios regni eterni ꝛ pditiōis. Hoc aūt ordi
natissimo amore repleuit deus aīam spon
se sue. ꝛ cōsequēter dotauit scdam eius po
tētiā. s. volūtatē thesauro charitatis. Ipa
etem vgo bñdicta pfectissime amauit crea
torē ꝛ creaturas ea mensura qua amare de
bebat. vt declarabit in. iiij. parte pri. hui⁹
operis. ser. ij. pte. iij. Deū nāqꝫ amauit fer-
uentissime ex toto corde suo. et ex tota aīa
sua. ꝛ ex tota mente sua. ꝛ omnib⁹ viribus
suis. sm diuinū pceptū. Deut. vj. Matth.
xxij. Mar. xij. ꝛ Luc. x. ꝛ de peni. di. ij. c. cha
ritas. §. ergo charitatē. ꝛ de sacra vncti. c.
vnico. §. hoc vnguento. Vñ Prosper in li.
epigrāmatū inquit. Tota mēte deus. tota
vi cordis ametur. Et quidā alius poeta di
xit. Quo melior cunctis deus est. plus cun
ctis ametur. Cato quoqꝫ in suis documen
Z tis ait. Si deus est anim⁹ nobis vt carmi-
na dicūt: Hic tibi pcipue sit pura mēte co-
lēdus. Qd aūt btissima vgo sup oēs crea-
turas feruēter deū amauerit. immo ꝙ ipsa
sola plus eum dilexerit ꝙ̄ oēs angeli ꝛ san
cti simul. pbatur sic. Nō est dubitanduꝫ ꝙ
virgo gl'iosa fuit grata ergo deū. nā si quili
bet creditur gratus nisi exp̄sse doceatur in
gratus. l. omimodo. ꝛ. l. liberi. C. de ioffi.
te. ꝛ. l. fi. §. fi. C. d secū. nup. et. i. auf. vt cū
de appel. co. §. fi. ꝛ. l. seruos. ff. de manu. te
sta. multo magis hoc credenduꝫ est de ma
tre dei sanctissima. Item certū est ꝙ bene
dicta virgo fecit omne illud ad qd tenebat
Si enī oppositū fecisset nō fuisset scta. sed
ipa obligabatur plus amare deū ꝙ̄ omes
angeli ꝛ sancti simul, ergo ita amauit. Et si
queratur quare sic erat obligata: Rñdetur
ꝙ hoc ideo. quia ipsa sola plura et maiora
bñficia a deo recepit ꝙ̄ oēs angeli ꝛ sancti
omesqꝫ creature simul. Mai⁹ enī bñficiū
fuit ipsam effici matrē dei ꝙ̄ qcqd collatū
est oibus creaturis simul. Quia igit vt ait
Grego. in quadā homelia. Cū augentur do
na. rōnes etiā crescūt donoꝝ. qd etiā nota
ri. pōt in. l. psbyteri. C. de epis et clericis. ꝛ
in. l. si vt certo. §. nūc videndū. ff. de peri. ꝛ
cōmo. rei vē. ꝛ. in. l. si quis in graui. ff. ad sil
leianum. Sequitur ꝙ ipsa magis obliga-
ta erat amare deum ꝙ̄ oēs angeli ꝛ sancti
Vñ inquit Hiero. ī sermone assumptiōis.
Et si christus ab omnib⁹ sit amandus. ꝛ ex
toto corde ꝛ ex tota aīa ꝛ ex tota virtute ꝗ
rēdus. maxime tñ ab ea ardētius cui⁹ erat
filius. Et ideo totā eā incāduerat diuinus
amor. ita vt nihil esset mūdanū quod eius
violaret affectū. sed ardor continu⁹ ꝛ ebrie
tas perfusi amoris. hec ille. Aliqui etiā do
ctores dicūt ꝙ licꝫ de cōi lege creatura via
trix nō possit amare deū actualiter ꝛ conti
nue. sed interrupte. qr dum vertit ad alia:
nec de deo cogitat. nec consequenter ipsuꝫ
actualiter amat. saltem qñ dormit. tñ ipsa
gloriosissima vgo de pulegio singulari cō
tinue ꝛ semp deū amabat. actualiter. nō so
lum dū vigilabat. sed ꝛ qñ dormiebat sem
per de deo cogitabat ꝛ ipm amabat. qr licꝫ
eius corpus dormiret: animus tñ ꝛ cor ipsi
us vigilabat. Hiero. autē vbi. s. addit. No
nis quotidie inflāmabatur desiderioꝝ affe
ctibus: tanto siquideꝫ validius quāto diui
nis animus illius trahebatur intus incita
mentis. Aug. qꝫ eam alloquēs in quodam
sermone inquit. Te ipse rex regū ꝛ matrem
verā ꝛ decorā sponsam pre oibus diligens
amoris amplexu sibi sociauit. quia tu eum
pre omnib⁹ dilexisti. hec ille. Ex quib⁹ appa
ret qualiter a deo dotata fuit volūtas vgi
nis bñdicte. Tertia potētia aie ē memoria
ad quā ptinet species sensibilis ab exterio
ribus ꝛ interiorib⁹ sensibus perceptas cō-
seruare. Unde ppter hoc ipsa memoria in a
iij. de anima. appellatur arca omniū specie Dota- uit me moriā Marie
rum. s. omniū visibiliū. audibiliū. odorabi
liuꝫ. gustabiliū ꝛ tangibiliū. ꝛ etiā insensa
toꝝ que eliciuntur a sensatis per virtutē esti
matiuam. vt est species amicitie vel inimi
citie quā elicit agnus ex visione matris vel
lupi. Hec igitur memoria tunc dici pōt ple
na gratia qñ visa: audita. et electa salubria
seu salutifera cōseruat ꝛ meminit. vt puta
dei bñficia ꝛ mādata. xpi misteria. ꝛ cetera
homi. O virgo benedicta habuisti tu me-
moriā gratia plena: Certe sic. De te enī scri
ptum est Lu. ij. Maria cōseruabat omnia
verba hec cōferens ī corde suo. Uerba scꝫ

que de xpo dicebantur: vt exponit Hiero. que omnia erant salubria. O miseri mortales. O ceci homines. et vos quid meministis: heu quia potius malaque bona. iuxta illud Horatij in epistolis dicentis. Discit enim citius meminitque libentius illud: Quod quis deridet quam quod probat et veneratur. et ideo vos abutimini potentia memoratiua. Non sic autem faciebat prudentissima virgo. Et causa quare in memoria semper haberet diuina beneficia et alia salutifera potest assignari illa que ponitur in clemen. vnica. §. hui9 memorialis. de reli. et ve. sanctorum. vbi dicitur Memoria districte retinetur cui9 donum aspicitur. vnde Tullius in. i. rhetori. ait. Memoria nil perdit nisi id ad quod non sepe respicit. Uirgo enim beatissima continue respiciebat toto mentis affectu diuina mandata et ei9 beneficia ceteraque salubria. et ideo eorum numquam obliuiscebatur. vnde in ipsa verificata est illa sententia que ponitur in. l. ij. §. sed quia diuine. et alias allegatur. §. si quid autem. C. de veteri iu. enucle. s. omnium habere memoriam et nullius obliuisci diuinitatis poti9 quam humanitatis est. quod etiam notat glo. in c. cum adeo. de rescriptis. et in. c. porrecta. de confir. vti. vel inuti. et in. c. illud dominus. de cle. ex communi. Licet enim memoria sit res infirma. l. peregre. ff. de acquirenda possessione. et argumentum. ff. de adimendis lega. l. filio et quamuis sit res labilis. l. si arbiter. ff. de probatio. et. l. iubemus. C. de testamen. Unde dicitur quod etiam papam quandoque fallit obliuio. c. preterea. vbi glo. xxiij. di. quod etiam notat glo. in dicto. c. illud dominus. de cle. excom. mi. Tamen in beata virgine numquam est infirmata sicut communiter fit in senibus. sed semper fuit stabilis et firmissima. Et ideo memoria naturalis Senece et sancti Antonij paduani qui memoria pro codicibus vtebatur. Item memoria artificialis Tullij et cunctorum hominum nihil erat in comparatione memorie virginis gloriose. Unde licet dicatur quod scripture sunt inuente causa memorie. vt in auten. vt ppo. no. in per. col. v. et. l. contrahitur. ff. de pigno. tamen quoad ipsam virginem non erant necessarie alique scripture pro conseruatione memorie sue. Cum igitur dicat Seneca in prohemio libri declamationum. Memoria est res ex omnibus animi partibus maxime delicata. et Goffredus anglicus in poetria sua canat. Cellula que meminit est cellula delitiarum etc. Unde Tullius in. iij. rhetori. appellat memoriam thesaurariam inuentorum. Apparet quam preciosam dotem dedit sponsus celestis sue dilectissime sponse. quam tam insigni memoria illustrauit et cui9 memoriam omnib9 bonorum intelligibilium specieb9 repleuit. Quarta anime potentia dicitur concupiscibilis. Per experientiam namque videmus: quod nos multa desideramus: ego vnum. tu aliud. ille aliud. Sicut ergo non possemus aliquid videre nisi haberemus potentiam visiuam: nec audire sine potentia auditiua et sic de alijs. ita non possumus aliquid desiderare nisi in nobis haberemus aliquam potentiam qua hunc affectum desiderandi facere possumus. et ista potentia dicitur concupiscibilis vel desideratiua. et potest concupiscere bonum et malum. Unde quia caro et sensualitas desiderat carnalia et sensualia. et ex peccato primorum parentum est inclinata ad appetendum nociua. Ideo dicitur ad Gal. v. quod caro concupiscit aduersus spiritum. i. res contrarias spiritui. i. anime saluti. secundum vnam expositionem. Hanc autem potentiam concupiscibilem male possident quidam qui cum illa appetunt et desiderant vana et nociua. iuxta illud Prouerb. xx. anima impij desiderat malum. vel temporalia appetunt cum nimio affectu. contra illud documentum Auiani poete dicentis. Nemo nimis cupide sibi rem desideret vllam. Hanc autem potentiam in beata sponsa sua deus dotauit desiderio perpetuo eternorum ita vt numquam concupisceret nisi bonum dicens cum propheta ps. cxviij. Concupiuit anima mea desiderare iustificationes tuas in omni tempore. et iterum ibidem. et mandata tua desiderabam. Unde de hac concupiscentia bonorum gratias agebat deo ps. cij. dicens. Benedic anima mea domino. et omnia que intra me sunt nomini sancto ei9. et postea assignat rationem dicens. Qui replet in bonis desiderium tuum. Semper quoque desiderabat virgo benedicta adipisci gaudia patrie celestis que sunt immutabilia. De quib9 Prosper in libro epigrammatum inquit. Semper erunt quod erant eterne gaudia vite: Gaudendi quoniam causa erit ipse deus. Nec varios pariet motus diuersa voluntas: Unum erit in cunctis lumen et vnus amor. Jamque bonis summis posita experientia felix Nec volet augeri nec metuet minui. hec ille. Qui ibidem vnumquemque nostrum ad concupiscendum bona celestia cum ipsa dei matre exhortatur dicens. Delitias iam nunc promissi concipe regni: Uirtute atque fide quod cupis esse tene. Exulta agnoscens te verbi carne renatum: Cuius

B Dotauit concupiscibilem.

si pars es: pars tua xpus erit. Qui ne dam nandi legeres mala gaudia mudi. Promis sum ad regnum se tibi fecit iter. Quinta anime potentia dr irascibilis. et est illa qua irascimur contra irrogātes nobis vel pximo iniurias et damna. Et pōt bene et male exerceri. Male qn quis ex ira mouetur ad vindictā: appetēs vlcisci d inimico suo. Et tunc hec potētia male exercetur adeo q qdam sapiēs vt legitur in puerbijs pbo: 9 dixit. Homo extra corpus suū est cū irascitur. Facit eni ira ammittere iudiciū rōnis dicēte Catone. Impedit ira animū ne possit cernere veru m. Unde Tullius in tuscu. questio. lib. iiij. ait. Iracundia 9silio inimica est. Perturbatio aūt animi per irā facta demōstratur per signa corporis exteriora. Nā de irato inquit Ouid. iij. de arte amādi. Ora tumēt ira: nigrescunt sanguine vene. et. viij. meta. idem ait. Sepe suum feruens oculis fert ira furorē. Et Gualterius in alexādria de. lib. v. dicit. Comes indiuisa furoris: Precipites capit ira gradijs. et fellea torquet Lumina: cōtemnitq humiles rationis habenas. Et virgilius. ij. Eneid. inquit. Furor iraq mentem Precipitat. Et talē irā nunq habuit beata virgo. que cū sapiētissima esset verificatū fuit in ea illud qd inquit Tullius in tuscu questio. s. q sapiēs nūq irascit. Bene aūt pōt irascibilis potentia exerceri et cum merito. qn quis ex zelo iusticie irascitur contra peccata. iuxta illud prophete ps. iiij. Irascimini et nolite peccare. et h modo excellentissime exercuit beata virgo hāc potētiam que peccata sume detestata ē et odio habuit. Unde illi inquit propheta ps. xliiij. Dilexisti iusticiam et odisti iniquitatē et c. Bene etiam exercet hec potētia quādo quis refrenat iracūdiā per patiētiam seruādo illud Ouidij in epistolis. Uince animū iraq tuam qui cetera vincis. Hoc autē perfectissime egit beatissima virgo que cū esset optima: nunq in aduersis conturbata ē. Sed de illa verificata est illa Senece ad Lucilum snia dicentis. Uir bonus quicquid ei accidenit. equo animo substiebit. Sciet em id sibi accidisse lege diuina qua vniuersa pcedunt. Cum igitur beatissima virgo sup oēs sciētifica fuerit: profecto omnia aduersa sibi a bono do salubriter permissa cognoscēs patiētissime tolerauit. Et cu3 omnes virtutes habuerit non est dubitandum q etiam patientiā in summo possedit. de qua inquit Prudētius poeta. Omnibus vna comes virtutib9 associatur. Auxiliūq suum fortis patientia miscet. Uirtus nam vidua est quam nō patiētia firmat. Non solum autem patienter tolerauit aduersa sed i ipsa tolerantia valde gaudebat. Unde de eius patientia dici poterat illud Lucani in. ix. gaudet patientia duris. et illud Prudentij in libro. de conflictu vitiorum et virtutum. Ecce modesta grauis stabat patientia vultu. Per medias immota acies: variosq tumultus Spectabat defixa oculis: et lera manebat. Cum igitur dicat moralis Cato. Magna etenim morum semper patiētia virtus. Apparet q excellēter dotauit spōsus celestis potentiam irascibilem speciose sue tam mirabili patiētia et mansuetudine. De qua loquens Bernardus in quodam sermone inquit. Reuolue diligentius euangelice historie seriem vniuersam. et si quid forte increpatoriū. si quid durum. si quod denīq signum tenuis indignationis occurrerit in Maria: de cetero suspectam habeas. et ad eam accedere verearis. q si plenam magis omnis pietatis et gratie. plenāq mansuetudinis et misericordie inueneris: que ad eam pertinēt gratias age ei qui talem tibi mediatricem sua benignissima miseratione prouidit: in qua nihil potest esse suspectum. hec ille. Sed vt paucis multa cōcludam dico q tam excellētem dotem dedit deus sponse sue cōferendo ei gratias suas. quod inquit Hieronymus in sermone assumptionis. Omnis plenitudo gratie que i christo fuit venit in Maria q aliter. et bene. Nā plenitudo gratie venit in christo sicut in homine psonaliter deificato. et i maria sicut in templo dei verbo singulariter dedicato. In christo vt in capite influente. In maria vt in collo corpori ecclesie trāsfundente. In christo vt in supposito subsistēte. ac ex vniuersali fonte oīs boni lumē gratie influente. In Maria sicut feliciter hec omnia tā mēte q carne recipiēte. Nō solū aūt celestis spōsus repleuit spōsam suā grā et sanctitate. sed etiā in ipsa grā et sanctitate eā cōfirmauit et in perpetuū stabiliuit in celebratione hā nuptiarū. s. in conceptiōe filij sui vt dixi in. s. parte pricipali huius opis sermone. s. parte. iij. Tā ampla aūt fuit dos ipsius benedicte virginis vt soli deo cognoscēda seruet. Et ad hoc applicari pōt illud Eccli. j. Ipse

E Dotauit irascibilem

Maria patientissima

D Sed Xpus ter sunt pleni gratia

creauit illam in spūsancto. vidit ⁊ dinume rauit ⁊ dimēsus est. s. ipse solus. Sed quid vltra me extēdam in exprimēda magnitudine dotis virginalis cū ipse deus in dotē ⁊ premiū harum nuptiarū seipm spōse sue dederit. dicēs ei illud Gen. xv. Ego sum merces tua magna nimis. Cuius tam ample dotis instrumentum tradidit angelus Gabriel dicēs ⁊ scribēs. Aue gratia plena dominus tecum ⁊c. Quia vero gloriose pompe ⁊ solennitates in matrimonijs illustrium personarum debent interuenire. vt notatur i aut. quibus mo. na. effi. legi. §. hoc ergo. col. vi. ideo non est dubitandum in tota celesti curia indicibilia gaudia ⁊ exultationes ineffabiles. atq; leticie maxime indicia. solēnitatesq; magnificas in his sacratissimis nuptijs interuenisse.

E De octaua conditione spōse celestis que dicitur timorationis.

m Agnum ornamētum mulierū est timorositas. non quidem timoris qui ex causa mala veluti ex pusillanimitate procedit. De quo Lucanus libro. vi. inquit. Degeneres trepidāt animi peioraq; versant. ⁊ lib. vij. Multos in summa pericula misit Uēturi timor ipe mali. Et Uirgilius. iiij. Eneid. inquit. Degeneres animos timor arguit. Nunc enī timorē nō appetāt viri esse in vxoribus suis sed timorē qui procedit ex amore. quādo. s. vxor timet offendere virum suum. ⁊ ad hoc propositū posset exponi illud Ouid. in epistolis. Res est solliciti plena timoris amor licet ipse in alio sensu dixit. De hoc ornamento loquens apostolus ad Ephes. v. ait Uxor timeat virū suum. Iste aūt timor potest dici castus. de quo habet. xxiij. q. v. §. vltimo. vbi scriptum est. Timor castus de quo h dicitur est quo timemus ne tardet ne discedit. ne eo careamus. Hoc autem ornamentū timorositatis habuit spōsa regis celestis. Et ideo de ipsa in figura scriptum est Judith. viij. Hec erat mulier famosissima quia timebat dīm valde. Debēt quoq; semper mulieres timere ne in aliquo offendāt pudicitiā. Et ideo euitare debēt colloquia conuersationes ⁊ aspectus virorum. cū hec occasio eis esse possint ruine. nā cōuersatio mutua prouocat luxuriā. iuxta illud Ouid. iij. de arte amādi. Mora semper amātes incitat ⁊c. Et propter hoc dicit Bernardus sup missus est. Uirgines q̄ vere virgines sunt semp solent esse pauide. ⁊ nunq̄ secure. Et vt caueāt timēda: etiā secura pertimescāt sciētes se in vasis fictilibus thesaurū portare ⁊ nimis arduū esse inter homines vt angelum viuere. ⁊ in terris more celestiū cōuersari ⁊ celebrem agere vitam. hec ille. Cognoscens igitur beatissima virgo verā eē sniam Hieronymi ad Eustochium dicētis. Raro cogitatur in mēte: quod exteriores sensus nō nutriunt. Hec enim sunt fenestre. Hec ostia q̄ si non clausa fuerint morti patet introitus ⁊ nil nisi funeste ingreditur. In silentio autem ⁊ clausura ac quiete cogitationes peruerse vitātur. Seruauit semper illud quod idē Hierony. eidem Eusto. scribit dicens. Caue ne domum exeas. s. sine magna necessitate vel vtilitate. ⁊ ne velis videre filias regionis aliene. q̄uis fratres habeas patriarchas ⁊ israel parente leteris. Nā dina domum egressa corrūpitur. Nolo igitur te spōsum querere per plateas. nolo te circūire angulos ciuitatis. Spōsus enī i plateis inueniri nō potest. hec ille. Ipsa nāq; virgo bndicta a tertio anno etatis sue vsq; ad tēpus quo nupta fuit semper i tēplo stetit ⁊ inde nō discedebat. Unde Ambrosius sup Lucam exhortatur dicēs. Disce virginem moribus. disce virginē verecūdia disce virginē oraculo solam in penetralibus. quam nemo virorum viderat angelus reperit solam sine comite solam sine teste ⁊c. Que omnia faciebat inter alias causas vt suā perpetuam virginitatē illabatam per omnia cōseruaret Qd aūt hoc timoratiōis ornamētū excellēter fuerit i beata virgine patet Luc. i. vbi. dr q̄ cum esset ab angelo salutata: turbata est turbatione quidē nō furoris sed pauoris. Et ratio fuit. quia vt dicunt doctores i. iij. di. iij. apparuit ei in specie humana. virginū autē est trepidare: et ad oēs viri ingressus pauere. omnisq; virorum affatus vereri. vt dicit glo. sup pdicto Luce. c. De hoc autem ornamēto spōse celestis inquit Ambrosius sup Lucam. Discite virgines sacre non circūcursare per alienas edes. non demorari in plateis. nō aliquos in publico miscere sermones. Maria in domo sera festinat i publico mansit apud cognatā suam etiam tribus mensibus. non q̄ domus eam delectaret aliena: sed quia frequentius videri in publico displicebat.

De nona conditione sponse celestis que dicitur pudorositatis.

n Onum ornamētum qđ habere dꝫ spōsa dicitur pudorositatis. nō enī debet esse de illis de qb⁹ Juuenalis inqt. Hic null⁹ verbis pudor aut reuerētia mēse. sed dꝫ eē verecūda. Un̄ apl's.j.ad Ti.ij. ait mulieres sint cū verecūdia ⁊ sobrietate se ornantes. Debēt enī verecundari facere aliquid inhonesti tā in secreto q̄ȝ in publico. Unde Hiero.ad Demetriadē de virginitate seruāda inquit. Quicquid pudet dicere pudeat etiā cogitare. licꝫ autē dicat Pamphilus poeta. Nam venit a sola rusticitate pudor. hoc est falsum de pudore verecūdie que est virtus. De qua Ualerius maximus lib.iiij.īquit. Uerecūdia parēs est omnis honesti. magistra inocētie. chara ꝓximis. accepta alienis. omni loco omni tēpore fauorabilē proferēs vultum. hec ille. Maxime autē hec virtus cōuenit iuuēibus. Ait enim Seneca ad Lucillum epistola.xj. Uerecūdia in adolescēte bonum signuꝫ est. Et idem epistola.xvj. dicit. nutriēdus igitur pudor. qui q̄ȝdiu in animo durauerit. aliquis bone spei loc⁹ erit. Diuus quoqꝫ Ambrosius.in.j.de officijs īquit. Jn adolescētibus verecūdia velut quedaꝫ nature dos commēdatur. ⁊ est ꝓma disciplina. hec in ipso corporis motu. gestu. ⁊ incessu tenenda est. habitus enim mētis cernitur in statu corporis. ⁊ vox quedam est animi corporis gestus vel motus. Jn ipo quoqꝫ corporis decore verecūdia plus eminet. hec ille: qui etiam ibidem ait. Uerecūdia est verba feda superfluaqꝫ reprimere. Et Quintilianus lib.viij.đ oratoria īsti. dicit. Nihil ē ad conciliandum animos gratius verecūdia. Et ideo Seneca.in.ij. declamationuꝫ inquit. Efferat matrona oculos iacētes in terram ⁊c. Quod quidē faciebat matrona nostra virgo benedicta omni verecūdia ⁊ pudore sancto repleta. Unde fuit illa mulier de qua Ecclesiastici.xvj. dicitur gratia super gratiam mulier sancta ⁊ pudorata. Jpsa eniꝫ adeo pudorata et sancta fuit q̄ȝ nūq̄ȝ aliquid vel minimū quod sancto pudori nō cōueniret peregit. immo nec vnq̄ȝ cogitauit aut dixit. Seruauit nāqꝫ illud Ambrosij in.j.de officijs dicētis. Pulchra virtus est verecundia: ⁊ gratia suauis. que non solum in factis: sed etiam in ipsis spectat sermonibus. vt nec modum ꝓgrediaris in loquēdo. nec quicq̄ȝ indecoꝝ resonet in sermone. speculū nāqꝫ mētis plerūqꝫ in verbis refulget. hec ille. O igit̄ verecūdissima dei sponsa: tu nō fecisti sicut multe nr̄i tēporis virgines nūcupate q̄ in portis manētes vel p terras vagātes: vult⁹ hominū inuerecūde aspiciūt. iuuenes libēter alloquūtur. cū eis ridēt. triumphātur: ⁊ ludūt ac tactib⁹ ⁊ gestis dissolutis multa inhōesta faciūt. Un̄ postea nocte cogitant que ī die viderūt vel egerūt. Sed tu virgo honestissima demissis ī terrā oculis incedebas ⁊ adeo eras verecūda vt nō solū in visione hominū sed etiā angeloꝝ erubescēs quādo tibi in hūana specie apparebant. Seruasti quoqꝫ illud Hiero.ad Eustochiuꝫ dicētis. ꝓpterea charissime hoc hortor: h̄ moneo h̄ mādo vobis vt que x̄pi despōsate estis coniugio. cui oēm castitatis vestre fidem vouistis. cui nullum preter ipm amatorē cognoscere sub iureiurādo estis pollicite. viri cuiuscūqꝫ stat⁹ etsi eū sanctitas exornet. etiā si Johāni baptiste equaret̄ in meritis. queratis effugere faciē. nec liceat secū dilectione feruenti astringi. Credatis expto. Nihil omnino est piculosi⁹ viro q̄ȝ mulier. ⁊ mulieri q̄ȝ vir. Uterqꝫ palea: vterqꝫ ignis. Dicā audacter. pro cħdolor dei tēpla. spūssancti vasa ⁊ deo dicta edificia nisi diligētissima seruētur custodia. ꝓstibula fiunt. ⁊ aufertur taꝫ nobile depositū. taꝫ pciosus thesaur⁹. irrecupabile decus castitatis. Omni igitur custodia seruet̄ cor. Sup muros hierusaleꝫ ponant̄ custodes. tota die ac nocte nō dormiāt ne fur introeat ne spolia auferat q̄ penit⁹ recupari nō possunt. hec ille.

De decima conditione sponse celestis q̄ dicitur honestatis.

d Ecimū ornamētuꝫ qđ in sponsa sua requirūt magni pricipes dꝫ ⁊ honestatis.s.interioris et exterioris. Nō enī sufficit q̄ȝ aliq̄ sit honesta in animo quātum ad volūtatē: sꝫ etiā reqrit̄ honestas quātū ad euidētiā exteriorē. Honestas aūt extrīseca hominis ꝯsistit in custodia sensuū. ⁊ circūspectione ⁊ grauitate gestuū ⁊ actuū exterioꝝ p quā exteriorē grauitatē ⁊ honestatē pōt fieri cōiectura de honestate interiori. quia habitus cognoscuntur per actus.ij. de anima. ⁊.ij. polit̄. Unde Aristo. inquit in.iiij. metaphy. Opus bonū ⁊ malū abextra indicat qualē sit in anima. et.j. de anima idē ph̄s ait. Anima simplex ⁊ intellectuales co Honestas exterior. B

gnoscit p motũ ac sensum. ⁊ p opatiões sui corpis. ⁊ ibidẽ. Accidentia magnam ptẽ cõ ferunt ad cognoscendũ qd quid est. et.xij. Metaph. Actus specificent habitus. glosa quoqȝ in.ca.nec aliqua.xxvij.q.j. dicit. per exteriora interior voluntas dinoscit. Facit adhoc illa vulgaris sententia iuris que ait per exteriora cognoscunt interiora. §. cer nos. Insti. de rerũ diui. l. naturalẽ. §. i his ff. de acquirẽ. re. do. l. fulcinius. §. illud sciẽ duȝ. ff. ex quib⁹ cau. in. po s. ea. Arist. quoqȝ in.ij. prio⁊ ait. Per signa corpis nobis nota sillogizamur dispositiones anime nobis ignotas. Et Ambrosius in libro de offi. di. habitus mentis per statum corpis cognoscitur. Prosper etiã in lib. epi. epigrammate.xiij. inqt. Ex operuȝ specie clarescũt intima cordis. De actibus eñ exterioribus hñt hoĩes iudicare. clemen. exiui de paradiso. §. cupiẽtes. de verbo. signi. Et ideoquando quis hincinde respicit mulieres. ⁊ quando mulier nutibus oculorũ aliqua signa facit viris. vel eos respicit impudice. signum est qꝫ eius anim⁹ est impudicus. ⁊ hoc crimen habebat paris qui scribẽs helene. vt ponit Ouidius in epistolis dicebat. Et tibi per nutũ signa tegenda dabã. de quo vitio Augustinus in ca. Nec solo. xxxij. q. v. ait. non dicatȝ vos animos habere pudicos si habeatis oclos impudicos. qꝛ ĩpudicus oculus impudici cordis est nũcius. Hoc autẽ ornamentũ honestatȝ habuit excellẽtissima ṽgo benedicta q̃ in oĩbus actibus ⁊ gestib⁹ suis circũspectissima ⁊ honestissima fuit. Unde Amb. in.ij. de virginibus ait. Nihil toruuȝ in oculis marie. nihil ĩ verbis pcax nihilqȝ in actu verecũdum fuit. Ipa eñ perfectissime adimpleuit illud consiliuȝ Goffredi in poetria dictis. Seruem⁹ honesta ⁊ mala vitemus. Uñ de ipa potest dici illud Sap. vij. ⁊ innumerabilis honestas per manus illi⁹. Et illa de se dicere potest illud Eccli. xxiiij. Fructus mei: fruct⁹ honoris ⁊ honestatis.

D Quia autem extrinseca honestas sine intrinseca paruȝ valet: immo seruantes honestatẽ exteriorẽ: ⁊ habẽtes inhonestam mentem sunt similes sepulcris dealbatis ⁊ abextra depictis. que intus plena sunt cadaueribus mortuorũ: et omĩ spurcitia lȝ a foris appareãt hoĩbus speciosa. vt inquit saluator Matth. xxiij. de pharisẽis. Ideo oportet qꝫ mulier nõ solũ sit honesta ⁊ incõtaminata in opib⁹: verbis ⁊ oĩb⁹ actib⁹ exteriorib⁹: sȝ etiã ĩ cogitatiõib⁹ ⁊ desiderijs intrinsecis. Sciẽdũ est aũt qꝫ ẽm leges ciuiles maior honestas reqrit in mulierib⁹ q̃ in masculis. ⁊ iõ ex ĩhonestate punit qñqȝ mulier ⁊ nõ vir. vt notat gl. i. l. palã. §. q̃ in adulterio. ff. de ritu nup. Hãc aũt intrinsecã ⁊ extrĩsecã honestatẽ habuisse ṽginẽ hũdictã ptȝ p rñsionẽ ei⁹ factã angelo qñ ei dixit Lu. j. Quõ fiet istud: qm virũ nõ cognosco. qd glosa expõit. i. ĩ virginitate manere disposui ⁊ virũ nõ cognoscere ꝓposui. ⁊ ibidẽ ait gl. Uide quãta est marie ↄstãtia. q̃ lȝ salutat. lȝ ↄfortata. lȝ cõmẽdata poti⁹ tñ videt nolle habere prolẽ q̃ pdere virginitatẽ. ⁊ ideo de mõ querit: dicens. Quomodo fiet istud? Bern. quoqȝ in quodaȝ sermone inquit. O virgo prudẽs. O virgo deuota: qs te docuit deo placere virginitate? Que lex q̃ iusticia. que pagina veteris testamẽti hoc pcipit. Nos legimus aplm dicentem: De virginibus pceptũ dñi nõ habeo: consiliũ aũt do. Tu. ṽo nec pceptũ nec ↄsiliuȝ: nec exemplũ habuisti. Hec ille. Tãta auteȝ fuit honestas beate virginis qꝫ nunq̃ motũ aliquẽ vel rebellionẽ carnis habuit: nec modicã incõtinentie cogitationẽ. imo eius honestas ab oĩbus in eã aspiciẽtibus extinguebat. vt. s. diximus omnẽ libidinẽ. quia vsqȝ ad medullas cordis ipo⁊ penetrabat

I Pro conclusione ṽo nostri sermonis dico qꝫ beata virgo in hoc seculo post xpm fuit exemplũ ⁊ speculũ oĩs honestatis ⁊ bene viuendi. Unde illud Geñ. j. Fecit deus duo luminaria magna. luminare maius. s. soleȝ ⁊ luminare minus. i. lunã. exponi potest de christo q̃ ẽ sol iusticie. ⁊ de virgine bñdicta que dicitur luna. quia sicut luna a sole recipit lumen. ita beata virgo splẽdorẽ lucis ⁊ gratie. ac normam recte viuendi suscepit a xpo. Et maxime in illo tempore quo cum eo conuersata est. Unde doctor quidã grecus sup illud Luce. ij. mater ei⁹ cõseruabat oĩa verba hec conferens in corde suo ait. Considera prudentissimã mulierũ mariam vere sapiẽtie matrẽ qualiter scholaris fit pueri: Non eñ vt puero neqȝ vt viro: sed vt deo vacabat ⁊ illius voces ⁊ opera reputabat: ⁊ idcirco nihil ex dictis aut factis ab eo in cassum illi patebat: sed sicut ipm verbum prius in visceribus ita nũc eiusdẽ modos ⁊ dicta cõcipiebat. ⁊ in corde suo fouebat et hec in presenti cõtemplabat quod expectabat in futuro clari⁹ reuelandũ. Et hac qdeȝ

Interiora cognoscunt p exteriora.

Maior sit honestas mulierũ q̃ viri.

Maria speculũ oĩs honestatis.

tanq̄ regula ⁊ lege p totā vitam vtebatur. Hec ille. Erat autē virgo maria exemplar oim virtutū. Vñ dr in sermone oim sctorū. Virgo maria dei populū faciēdo monebat spernere pituri lux⁹ seculi. a lenocinio mortalis vite declinare: carnis pudicitiā cum virginitatis honore intra cordis hospitia obseruare: eāq̄ oim virtutū reginā fructū salutis ppetue sociā esse angelo⁊ suis affirmabat exēplis. Sicut aūt virginitatis ⁊ pudicitie. ita ⁊ oim alio⁊ virtutū norma fuit. Unde Amb. in li. de virgi. inqt. Talis fuit maria vt ei⁹ vni⁹ vita oim sit disciplina. Et Hiero. in sermone ad paulam ⁊ Eusto. ait. Si placeat vobis charissime talis ac tanta virgo: placeat ⁊ opus virtutis ei⁹ cui⁹ vita oim disciplina est. cui⁹ mores īstituta. sunt ecclīarū que p̄cellit cūctis ⁊ supminet vniuersis. ⁊ infra. Tanta erat claritas virtutis ei⁹ vt alio⁊ vitā quodāmodo obscuraret: Et hoc est verissimum. Nam si btūs Johes baptista tante fuit sctītatis sicut dic̄ Chry. vt oim alio⁊ vitam redderet culpabilē: qd sentiēdū est de mr̄e altissimi? Et iō Hiero. inqt. Sicut in cōparatiōe dei nemo bon⁹ ita ⁊ in cōparatione mr̄is dn̄i nulla inuenitur pfecta creatura q̄uis virtutibus eximia comprehēf. Unus est eñ pr̄ nr̄ qui est in celis: ⁊ vna est mr̄ nr̄a. Una ⁊ est forma virtutū Marie. Et idcirco hāc imitemini moribus seqmini castitatē eius ⁊ implorate auxiliū. Hec ille. ⁊ merito. Nā cū Terēti⁹ dicat in adelphis. Inspicere tanq̄ in speculo vitā hoim iubeo. atq̄ ex alijs sumere tibi exemplū. Et Seneca ad Lucillum scribēs consulat. dicēs. Elige tibi cui⁹ tibi placeat vita. Opus est eñ aliquo ad quē mores nostri se erigāt. Nisi eñ alicui⁹ regulā preuiā aspicias: mores eligere nō valebis Et Cato in suis documentis. Multorum exēplo disce p̄ facta sequaris: Que fugias nobis vita est aliena magistra. Profecto oēs xp̄iani debēt sibi pponere ante oculos mētis vitā hui⁹ sacratissime sponse celestis tanq̄ irreph̄ensibile exemplar oīs pfectionis. quod deus fecit in humana specie vt ipa cū filio suo esset metrū ⁊ mensura oim alio⁊. sicut fecit ⁊ in oibus alijs generum speciebus ꝺm sniam ph̄i. x. Metaph. Ideo Amb. vbi. s̄. ait. Sic nobis tanq̄ in imagine descripta virginitas vitaq̄ marie in q̄ velut e speculo refulget spēs castitatis et forma virtutis: hic sumatis licet exēpla viuēdi. vbi tanq̄ in exēplari magisteria sunt expressa pbitatis. q̄ quid corrigere. quid fugere. qd tenere. debeatis ostendūt. Hec ille Et ideo oēs debemus obseruare illud qđ inqt deus Exoď. xxv. dicens. Inspice ⁊ fac ꝺm exemplar qđ tibi in mōte mōstratū est idest in altitudine vite gl'iose virginis quā ego ab eterno ordinaui ⁊ preparaui vt esset mihi spōsa filijq̄ mei mr̄ ⁊ spūs vtriusq̄ habitatio digna angelo⁊ regina. atq̄ oim hoium regula ⁊ magistra. Cui est honor ⁊ gloria in secula seculo⁊. Amen.

Exēplū

Pars tertia hui⁹ sermonarij qđ mariale appellaf. In qua tractaf de gl'iose matris dei noīatione. Hec aūt pars ppria ac particulari nomine mare magnum btē virginis nuncupatur. Sermo primus. A

Nomen virginis Noīa ppria

Maria Luce. i. Licē ppria nomina ponāf ⁊ mutentur pro libito pprie voluntatis C. de muta. nomi. l. i. ⁊ ideo de his nō curaf. l. si quis in fundo vocabulo. ff. de lega. i. Unde dicitur q̄ disputatio de proprio nomine est relinquēda princiꝑibus. vt inquit glo. in. l. recepticia. in verbo vocabula. C. de consti. pecu. nā de nomine ppꝛio q: facti est nō potest reddi rō. vt ait Bar. in. l. fi. §. penulti. ff. ad muni. Tñ alibi dicif q̄ expressio pprij nois multū operaf l. si seru⁹ cōis. ff. de stipu. seruo. l. fi. C. p q̄s psonas no. acqui. et. l. si cui balneū. ff. quib. mo. vsufruc. amit. Itē solet dici q̄ magnū est p̄uilegiū vocari bono noīe. l. i. iūcta glo. in verbo hanc. C. de summa trini. ⁊ fi. ca. ⁊ nihil mali est honesti hoīs nomen assumere. l. facta. §. si mandata. ff. ad trebel. Dicif etiā q̄ ex qualitate noīs pprij ostenditur ⁊ arguif qualitas psone vt ait glo. in rubri. ff. veteris. in verbo Justinianus. ⁊ glosa in pemio. vs. vbi ex noīe Bonifacij arguitur q̄ erat bona facies. ppter hoc etiā Accursius florentinus glosator exími⁹ multū gloriatur de noīe suo in. d. l. facta. §. si i dāda. ff. ad treb. in verbo. ꝯditio. dicēs se habere honestū ⁊ pulchrū nomē ⁊ q̄ vocaf Accursius. quia occurrit ⁊ succurrit contra tenebras iuris ciuilis. Ea propť beatissima virgo Maria merito gloriari potest de suo excellentissimo noīe. Pro cuius declaratione est sciendū q̄ vt inqt beatus Thomas ff reb⁹ in. iij. parte summe. q. xxxvij. ar. ij. nomina cōsona Noīa

debēt ꝓprietatibus rerū correspōdere. vt
patet in noībus generū ⁊ specierū. iiij. me-
taphysice. Ideo dicit cōmuniter ꝙ nomīa
debēt reb⁹ eē ꝯsona. xxj. disti. c. cleros. xij.
q. j. c. cleric⁹. xvj. q. j. c. si cupis. xxiiij. q. j. c.
pudenda. de preben. ⁊ digni. c. cu3 ꝯm apo
stolum. ⁊ insti. de dona. §. est ⁊ aliud. ⁊ in
aut. de consu. §. sed si quis. ⁊ C. de episc. ⁊
clericis. l. decernim⁹. ⁊ de offi. ꝑ. vr. l. j. ⁊ de
defen. ciui. l. defensores. ⁊ ff. de tutel. l. j. ⁊
in auten. de defen. ciui. in ꝑncipio. coll. ij.
facit. c. penitētia. el secūdo. ⁊ ibi glo. de pe.
distin. iij. ⁊ l. a nullo. C. de fieri. ⁊ l. ita vul-
neratus. in ꝑncipio. ff. ad legem aquil. ꝙ si
hec regla locū habet in noībus quarūcūq3
rerū: multo magis sortie effectū in noīb⁹
a deo impositis que significāt aliquod gra
tuitum donū tali noīato diuinitus datum
sicut Genes. xvij. dixit deus Abrae: vocabe
ris Abraā quia patrē multarum gentium
constitui te. Ante quippe vocabat. Abram
per vnū a tm̄. ⁊ Matth. xvj. inq̄t christus
Symoni. Tu es Petrus: ⁊ sup hāc petra3
edificabo eccliā3 mea3. Dixit quoq3 ange-
lus Joseph sponso ṽginis de noīe filij dei
Matth. j. Uocabis nomē eius iesum: ipse
eīn saluū faciet populū suū a pctīs eorum
Jesus quippe saluator interpretat. Quia
ergo nomē mrīs xpi impositū est a deo. vt
inq̄t Hieronymus sup Matth. et Amb. in
sermone de natiuitate virginis. ⁊ Bern. su
per missus est. ⁊ Anselm⁹ in lib. de ꝯceptu
virginali. c. j. ij. Bartholomeus de pisis in
lib. beate ṽginis fructu. viij. ita ꝙ dici po
terat virgini nascēti illud Esa. lxij. vocabi-
tur tibi nomē nouu3 quod os dn̄i nomina
uit. ⁊ Esa. lxiij. A seculo nomē tuum. Dixit
quoq3 illi deus illud Esa. xlv. Ego dn̄s qui
voco nomen tuū. Nomen etiā suu3 expssit
angelus dum dixit illi Luce. j. Ne timeas
Maria ⁊c. Unde dicere poterat ipe ange-
lus illud Esa. xliij. vocaui te nomie tuo qd
os dn̄i nomīauit. Profecto nō est dubitan
dum maximā esse noīs eius excellentia3 ⁊
ꝓprietate3: quia emanauit ab illo qui op⁹
impfectionis nō nouit. c. maiores. ver. lic3
adhuc. ex de. baptis. Ite3 quia nomē dicit
excellēs ⁊ elegās quādo est verificabile in
quacūq3 eius parte. vt dicit glo. in. l. iuris
gentiū. in ꝑncipio. §. gl. magna. ff. de pact.
Nomē ⁊ glo. in rubrica. C. de rerum ꝑmutatione.
Nonimmerito beate ṽginis nomen quod
in qualibet litterra verificabile ē ac mltas
denotat prerogatiuas ex cellentissimū dici
debet. Unde ipsi virgini dicere possumus
illud ps. viij. Admirabile est nomē tuu3 in
vniuersa terra. Ipsa quoq3 dicere potest il
lud Malachie. j. Ab ortu solis vsq3 ad oc-
casum magnū est nomen meū in gentibus
⁊ in omni loco. Nos ergo de noīe eius di-
camus illd ps. lxxj. Sit nomē eius benedi
ctum in secula. ante solē ꝑmanet nomē ei⁹
sc3 in dei ꝑdestinatione. Ipsi quoq3 ṽgini
dicere possum⁹ illud Uirgilij in. j. Bucol.
Semp honos nomenq3 tuū laudesq3 ma-
nebunt. De quo noīe mrīs dei qd vt refert
euāgelista in verbis ꝓpositis dicit maria.
loqui volētes: quia diuisio animū incitat. diuisio
mētem intelligētes preparat. ⁊ memoriam
artificiose reformat. vt probatur. ff. de doli
excep. l. j. in principio. vbi Albricus de ro-
sate. ⁊ in proemio institu. §. igit post quin
quaginta annos et ibi glo. ⁊ per Seneca3
in lib. epistolarum. xvj. epistola. j. que est
lxxix. quoad totum libidnm. Ideo diuiden
do hunc sermonem tres considerationes
faciemus.

Prima appellabit appropriationis.
Scda figurationis.
Tertia xo significationis.

Prima pars huius sermonis que dici B
tur appropriationis.

[B]eata dei mater appellat maria Mar-
b quia in se habet pfectionē et ꝓ garita
prietatē quīq3 lapidū ꝑciosoꝝ
quorū nomina incipiūt ab vna
illarū qn q3 litterarū ex qb⁹ nomē virginis
cōponit. Per M. aute3 denotat ꝙ ipsa dici
potest margarita q̄ est lapis preciosus. pul
cher. candidus ⁊ clarus: qui vt dr in lib. de
ꝓprietatibus rerū habet ṽtutē abstersiuā
q: mēbra a supfluis humorib⁹ abstergit. ⁊
ṽtutē restrictiuā: qr fluxū sanguinis et ven
tris restringit. ⁊ virtutē confortatiua3. qa
cor debile confortat ⁊ fortificat: maxime in
ꝑiculis. Beate enim ṽgo maria per grām
quā nobis infundit habet virtutē abstersi
uam inquātū abstergit pctā ꝑterita. habet
virtutē restrictiuā inquātū animū restrigit
ne fluat ad peccata futura hab3 quoq3 vir
tutem cōfortatiuā inquātū cōfortat ei for-
tificat cor cōtra mala ꝑntia. Ista nāq3 tria
a deo ⁊ ab ipsa petere debemus. Un̄ super
illud Matth. xxvj. Orauit tertio eundem
sermonē dicēs. dicit glo. tribus vicib⁹ ora
uit vt nobis et a ꝑteritis peccatis veniam

et a p̄sentibus malis tutelā ⁊ a futuris periculis cautelā impetraret. Non solū autē per M. denotat̄ q̄ beata virgo fuit margarita. sed etiā q̄ ipa preciosā gñauit margaritam. Unde sciendū est q̄ vt inq̄t Isid. in lib. etymol. xvi. Margarita generatur in ꝯculis marinis. ⁊ ideo appellat̄ margarita a mari. Certo em̄ tempe anni ipse concule ad littus maris se trāsferūt ⁊ ibi se apiunt ⁊ rorē celestē inter sua viscera recipiunt ex cui⁹ coagulatiōe margarita generat̄. Ista coclea siue concula fuit virgo maria que se aperuit vt rorē celestem recipet. ⁊ margaritam. i. xp̄m inter sua viscera cōciperet. nam se aparuit qñ āgelico nūcio ꝯsensū p̄buit. vt sup eā ros spūssancti descēderet ac illam fecūdaret. cū dixit Luce. i. Ecce ancilla dñi ⁊c. ⁊ tunc generata est p̄ciosa margarita. s. filius dei. De hac aūt spūssancti roratiōe ⁊ b. virginis aptione p̄dictū fuerat Esa. xlv. vbi d̄r. rorate celi desup: ⁊ nubes pluant iustum: aperiat̄ terra ⁊ germinet saluatorē. O igit̄ deuoti xp̄iani cū margarita non sit mittēda añ porcos. i. immūdos. c. nolite. x. q. iij. ⁊. c. in mādatis. xliij. di. ⁊. c. nonnulli. de peni. dis. i. fugite peccati immūdiciā et p innocentiā mūdi estote. sicut ille bonus negociator: de quo inq̄t saluator Matth. xiij. dicēs. q̄ inuēta vna p̄ciosa margarita vēdidit vniuersa q̄ habuit ⁊ emit eā. Debemus ergo oīa q̄ habemus deo vendere: vt possimus istā p̄ciosam margaritam nobis emere. Uēdamus itaq̄ corp⁹ nostrum per maceratione. aīam nostrā p purificationē. et res mūdiales p elemosynarū largitiōes. et tempaliū ꝯtemptionē. Ipa etem. margarita inquit Prouer. viij. Qui me inuenerit: inueniet vitā: ⁊ hauriet salutē a domino.

C Adamas — Scd̄a lr̄a huius bn̄dicti noīs Maria ē A. ⁊ denotat̄ q̄ ipsa est adamas. q̄ vt d̄r in p̄dicto libro de ꝓpetatibus rerū d̄r gēma recōciliationis et amoris. fm Diascori. q: inter alias ꝓpetates habet v̄tutē reconciliatiuam ⁊ ad amorē inductiuā. Ipsa eniꝫ beata virgo recōciliauit humanū gen⁹ cū deo ⁊ amicitiā inter eos induxit. vnde ipe inquit Eccli. xxiiij. Ego mater pulchre dilectionis ⁊c. De hoc aūt lapide precioso qui adamas appellat̄ et de alijs lapidibus preciosis tractat̄ in. l. fi. §. spēs. ff. de publica.

Rubinus — Tertia littera est. R. per quā denotatur q̄ ipsa est rubinus siue carbūculus qui est valde splēdidus ⁊ habꝫ v̄tutē letificatiuā, vt dicit̄ in lib. de ꝓprietatib⁹ rerū. Ipsa em̄ gratiosa virgo letos facit viuere deuotos suos vnde illi dicere possum⁹ illud Cant. i. exultabimus ⁊ letabimur in te. vel pōt dici fm quēdā doctores. q̄ per R. denotatur q̄ ipsa generauit rubinum siue carbunculum qui nascit̄ i visceribus sapphyri habētis splendorē ⁊ colorē celestē. vt dicit̄ in p̄dicto li. d̄ ꝓpe. re. Iste em̄ sapphyr⁹ figurat beatā v̄ginē in cuius viscerib⁹ opatiōe spūssancti gñatus est rubin⁹. s. dñs noster iesus xp̄s. Sed forte aliquis dicet q̄ ego ī hoc ope pono multa q̄ alii scriptores i suis opibus posuerūt. ⁊ q̄ facile est inuētis addere. vt inq̄t pħs. ij. Elēchoꝝ. Cui ḡ r̄ndeo q̄ q: inq̄t Boet. in. ij. li. de disciplina scholariū: miserrimi ingenij est semp inuentis vti ⁊ nūq̄ inueniēdis. Ideo in h̄ opusculo m̄lta studui nō noua dicere. q: nihil dictū q̄n prius dictū. Nihil em̄ est nouū sub sole. nec valet quisq̄ dicere. hoc est recens. iam em̄ p̄cessit i seculis que fuerunt ante nos: sꝫ prioꝝ nō est memoria. vt inq̄t Salomon Eccl's. i. sed aliter q̄ a predecessorib⁹ dicta sunt curaui cōponere: seruans documētū Senece ad lucillū lib. vi. epistolarū. ep̄la vij. dicētis. Apes debemus imitari que vagant̄ ⁊ flores ad mel faciendū idoneos carpunt. Deinde quicq̄d attulere disponūt ac per fauos dirigūt. Debemus em̄ quecunq̄ ex diuersa lectione cōgessim⁹ separare. Deinde adhibita ingenij nostri cura ⁊ facultate in vnū saporē varia ista libamina ꝯfundere. Hec ille: Preterea ad obiectionē superius factā posseꝫ respōdere illud qd̄ ponit Helinandus in chronicis suis. libro. xvi. dicēs q̄ Uirgilius cū ei obijceret̄ ab emulis et inuidis q̄ alienos versus suo operi inserebat. respōdit magnarum esse virium clauā extorquere de manu herculis. Item ad confirmationē p̄dictoꝝ dico q̄ imitat⁹ sum dictū pħi. ij. Metaph. dicentis q̄ nō solū tenemur agere grās illis quoꝝ opinionib⁹ aliq̄s cōicauerit: sꝫ ⁊ his qui adhuc supficialibus enūciauerūt. Qd̄ declarans commētator dicit q̄ nō tm̄ oportet reddere grās eis q̄ docuerunt nos veras opiniones: vt sunt illi qui cōueniūt nobiscū i opinionibus: sed etiā illis cū quibus nō cōuenimus. Isti em̄ cū hoc qd̄ dixerūt exercitauerūt nostrū itellectū ⁊ fecerūt nos p̄parere p hoc v̄tutē ad cōprehēdendū veritatē. Et quod dicit pħus in hoc. c. manifestum est.

Inuentis vti.

nullus em̄ potest p se inuenire artes opatiuas aut cōsideratiuas ī maiori pte. quia non complent nisi p iuuamētū poris ad sequētē. ⁊ nisi pōr fuisset nō esset sequēs. hec cōmētator. Ad ppositū aūt nr̄m reuerēdo

Jaspis dico q p quartā virginei noīs litterā. s. J. denotat q ipa ē Jaspis. q̇ vt d̄r in li. xviij. de ppetatib' rerū reddit hoīem ipm ferētē tutū sine timore. Sic btā virgo facit nos securos ab oībus malis et piculis. Jdeo ille q̇ h' adiutoriū btē virginis ei dicere potest

D illud ps. xxij. Nō timebo mala qm̄ tu mecū es. Per q̇ntā vo litterā. s. A. denotatur q ipa ē allectori' q̇ vt d̄r vbi. s. ad bonā fortunā habēdā: ⁊ ɔsequēdos honores pdest. Sic btā virgo ɔtribuit nobis marios honores Un̄ Ber. in quodā sermone inq̇t. Si mariā diligēter inspiciās. nihil est virtutis: nihil splēdoris. nihil glie qd̄ ex ipa non resplendeat. Nō solū aūt hoꝝ q̇nq; lapidū pciosorū: sed etiā oīm alioꝝ in se ɔtinet virtutes. Jpi em̄ dici pōt illud Ezech. xxviij. Omnis lapis pciosus operimentū tuū. Topasius. Jaspis Chrysolit'. Onix. Berill'. Sapphyrus. Carbūculus. ⁊ Smaragdus transsumptiue in. c. princi. §. oīs. de peni. di. ij. Sciēdū q; q btā virgo cōparat lapidib' pciosis non aūt lapidib' simplr. qz appellatione lapidū non comphendit margarita seu lapides pciosi s̄m Bart. in. l. fi. §. spēs. ff. de publi. ⁊ faciet lex. ⁊ si non sunt. §. pueniamus ff. de auro ⁊ argen. lega.

Secunda pars huius sermonis que dicitur figurationis.

E

n Omen btē virginis componit ex q̇nq; lrīs: qz ipsa est figurata p quinq; dn̄as veteris testamēti quarū noīa incipiunt ab aliq̇ litteraꝝ hui' noīs. p M. denotat q figurata fuit p Michol. q̇ fuit vxor

michol David regis ⁊ pphete. ⁊ intantum placuit David q cū diu fuisset extra regnū israel. noluit cōiūgere amicitiā cū abner principe militie populi israel: nisi prius sibi presentasset eā vt d̄r. ij. Regū. iij. Sic beata virgo intantū placuit altissimo q filius dei per subtractionē grē existēs extra regnū mundi. noluit illud ingredi p incarnationē nec amicitiā cōiūgere cū pmo hoīe ⁊ eius descēdētib' nisi pri' ipa virgo nasceret in mūdo. Michol em̄ interptat pietas ⁊ ipa fuit

abigail pietate plenissima. Per A. significatur q fuit figurata p Abygail. que etiaꝫ fuit vxor David. cum em̄ Nabal carmelus vir eius esset rusticus ⁊ male r̄ndisset nūcijs david pposuit david ipm occidere ⁊ omēs de domo eius. At vbi intellexit hoc abygail obuiauit david cū multis munerib' ⁊ humilibus verbis ipm placuit. vt habet. j. Reg. xxv. Sic beata virgo cognoscēs deum esse iratum contra genus humanū obuiauit ei multis virtutib' ornata: et humilitate sua ipm placuit. Per R. denotatur q ipa figurata fuit p Rachel. que fuit vxor iacob ⁊ Rachel genuit ioseph qui interpretat saluator. vt habet Gen. xxxiij. Sic beata virgo genuit xp̄m saluatorē mūdi. Per J. denotatur q ipe figurata fuit p Judith q̇ virtute. castitatis occidit Holofernē. vt habet Judith Judith xiij. Sic beata virgo merito sue hūilis vginitatis interfecit luciferū pncipē demonū conterendo ei' potestatē. Per A denotat q ipsa figurata fuit p Abisach sunamitē abisach que fuit electa super oēs filias israel tanq̄ pulchrior ⁊ delectabilior ad ministrandū ⁊ seruiendū regi David. vt habet. iij. Reg. j. Sic beata virgo fuit electa super omnes mulieres ad ministrandū regi celesti. Un̄ ipa inq̇t Eccl. xxiiij. Jn habitatione sancta corā ipo ministraui. Sciebat em̄ de' ipam futurā esse bonā ministrā. s. non querentē gliam ppriā: sed eius cui ministraret sicut faciūt boni ministri. c. si fuerit. de ɔse. dis. iiij. Jpa aūt virgo fuit ministra respectu filij. dei cui sedule ministrauit. Unde. Aug. in sermone de assumptione inq̇t. Mariam siquidē ⁊ opis exhibitione ⁊ fidei veritate ministrā xp̄i fuisse itelligit oīs q̇ sane sapit Opere certe ministrauit. qui hunc in vtero gessit partūq; pfusum aluit et fouit ac in psepio reclinauit in egyptuꝫ quoq; fugiēs abscōdit. ⁊ oēs eius infantiā psecuta est p matris affectu ita vt vsq; ad crucē in qua iam virū pfectū vidit eum pendentem. ab eius non recessit cōsectatu. Hec ille De h̄ etiā inq̇t Ber. in quodā sermone. Oīa opa misericordie erga filiū btā virgo ministrauit. Nam ipm virginea carne vestiuit eum F lacte de celo ministrato potauit et pauit. Jpm nouē mēsibus in suo vtero hospitata fuit eūq; p infantiā infirmū non solū visitauit. sed etiam oīa officia humilitatis illi exhibuit. Ad ipo i crucis carcere ligato nō recessit. eius quoq; sepulture interesse voluit. Dicit quoq; beata virgo maria ministra dei respectu nostri. Et ideo honorāda

est a nobis respectu eius q̄ illā fecit mini- strā cui⁹ est ministra. c. baptismus de cōse. di. iiij. administrator em̄ bene administrās habet loco dn̄i. l. qui fundum. §. si tutor. ff. p̄ empto. Sciendū ergo est q̄ deus ipi mi nistre sue cōmisit officiū ministrādi ꝛ dispē sandi oēs elemosynas ꝛ grās q̄s de celo ī terrā ad nos emittit. Unde Bern̄. inquit ī quodā sermone. Quia tu dign⁹ nō eras cui daret filius datus est marie vt p eā accipias quicq̄d habes. Intātum em̄ eā de⁹ dilexit vt nihil nos habere voluerit qd̄ p manus eius nō trāsiret. Ipsa aūt nō est auara sed liberalis ꝛ larga. Unde Prouer. vlti. dr̄ de illa. Manū suam aperuit inopi. ꝛ palmas suas extēdit ad paupes. deditq̄ p̄dam do mesticis suis. ꝛ cibaria ācillis suis. ipa em̄ hꝫ administrationē plenā ꝛ liberā q̄ idē im portat ɓm bar. in. l. iter bonoꝝ. ff. d admi. tu. Et ideo sciēs q̄ administrator negligēs punitur iuxta no. p. gl. ꝛ Bar. in. mācipia. C. de seruis fu. sollicite circa nos officium sue plenarie administratiōis exercet. Nō

B solū aūt fecit eā de⁹ elemosynariā suā: p q̄ nobis paupibus ꝛ esuriētibus dedit panē illū celestē q̄ de seipso inq̄t Ioh. vj. Ego sū

Maria cellaria panis viuus q̄ de celo descēdi. Sed etiam fecit ipam cellariā suā. habet em̄ deus cel lam vinariā. i. spūssancti abūdantiā: ī quā introduxit beatā virginē ꝛ fecit eam suam dispensatricē. Unde ipa ait Can. ij. Intro- duxit me rex in cellā vinariā. De ista autē cella ppinat hec sctā ministra vinū dulcis- simū illis q̄ suut in via ad aliqualē satieta tem. Illis ṽo qui sunt in patria ad plenā ebrietatē. Iō ipsa inq̄t eis illud cōe puer- biū. Bibite leti dū vina fluūt. ꝛ illud Can. v. bibite amici: ꝛ inebriamini charissimi. Sancti q̄ sunt in via sunt amici sui: sed illi qui sunt in patria sūt charissimi. Amici er go bibūt: sed charissimi inebriant: q: sctis qui in mūdo sunt: dat grām spūssancti ad iustificationeꝫ. Illis ṽo q̄ sunt in celo dat ad pfectā fruitionē. de q̄b⁹ inq̄t ps. xxxv. Inebriabūt ab vbertate dom⁹ tue: ꝛ torrē te voluptatis tue potabis eos. Uel pōt di ci q̄ dei amici sunt āgeli q̄ sunt sibi ītimo amore cōiuncti. Sancti ṽo q̄ sunt ī patria sunt deo chari: quia etiā illi sunt ei p amo rem cōiuncti sicut angeli: ꝛ sunt chariores quia natur̄ pformitate ppinq̄: ꝛ sunt cha rissimi: q̄a charissimo precio sunt empti. Quib⁹ inq̄t aplſ. j. ad Coꝛ. vi. Empti em̄. estis pcio magno. glorificate ꝛ portate deū in corpe vr̄o. Angeli ergo qui sunt amici bi bunt: q: ex visione diuinitatis suas delecta tiōes hauriūt. Hoies ṽo q̄ sunt charissimi ebrij sunt. Nam bibūt quādo suas delecta- tiones hauriūt ex visione diuinitatis, ꝛ re bibūt qn̄ delectatiōes suas hauriūt ex visio ne hūanitatis. Ebrietas em̄ nō causatur ex vno haustu sꝫ ex frequēti actu bibēdi. q: ibi sancti bibūt ꝛ rebibūt ideo ex ꝯtemplatiōe diuinitatis ꝛ hūanitatis xp̄i ebrij dicūtur. Beata igit̄ maria despiciētib⁹ amorē mun di: et sitiētibus atq̄ desiderātibus amoreꝫ dei dat poculū. s. vinuꝫ spūssancti qd̄ gene- rat ēternā iocūditatem. iuxta illud ps. qd̄ no. glo. in. l. j. ff. de pi. ꝛ cō. rei. ven. l. vinuꝫ letificat cor hoīs. Item generat mundiciā ꝛ puritatē vnde Zach. ix. dicit̄. germinans virgines generat quoq̄ pctī amaritudinē Ideo Can̄. viij. inquit ipsa virgo. Dabo ti bi poculū ex myrrha pditū. Expellit quoq̄ curas ꝛ afflictiones. Un̄ de isto vino possu mus moralr̄ exponere illud Tibulli poete dicentis. Sepe ego tētauit curas expellere vino. Et illud Ouidij. j. de arte amādi. Cu- ra fugit multo diluit̄ q̄ mero. Et illud Ho ratij in odis. lib. j. Nunc vino pellit curas. Istud aūt vinū spūssancti hec diuina cella ria abūdanter ꝛ copiose ppinat ꝛ effundit Ideo ipsi dr̄. Can̄. v. vmbilic⁹ tuus sicut cra ter tornatilis nunq̄ indigēs poculis. Ipa em̄ ē crater⁹ tornatilis ī quātū circūcirca sp vadit vt inueniat cui infundat. Quia enim aduersarius noster diabol⁹ tan q̄ leo rugi ens circuit querēs quē deuoret. j. Pet. v. ꝛ c. nulli. iij. q j. ideo. ipsa semp circuit q̄rens quē saluet. more bonoꝝ medicoꝝ q̄ circūe- unt ciuitatē curādo egros. ex q̄ appellant̄ circūitores. l. si duas. §. gramatici. cum ibi no. ff. de excu. tu. Item est nunq̄ indigens poculis. q: nunq̄ euacuat̄ sed semp plena inuenit̄. Ista aūt cellaria eodē cibo nos pa scit quo ꝛ se. ꝛ eodē potu nos reficit quo ꝛ seipam. vnde ipsa inq̄t de suo cibo et potu Can̄. v. Comedi fauū cū melle meo: et bibi vinū meū cū lacte meo. Tunc em̄ fauū cuꝫ melle comedit qn̄ xp̄m in suo vtero gesta- uit. in quo fuit cera carnis. et mel diuinita tis. tunc etiā vinū cū lacte bibit qn̄ spūssā ctus eius aīam īpleuit vino celestis gratie ꝛ eius carnē pfudit lacte ṽginalis pudici- tie. et eodē mō ipa nos pascit fauo mellis quādo facit nos delectari in christo in cera

Medi cidicūt circūi tores

sue humanitatis: et i melle sue diuinitatis Simil'r potat nos vino et lacte quādo dat nobis spūalem leticiam in mēte et munditiam in carne.

P Pars tertia huius sermonis que dicit significationis.

S Com deuotos doctores nomē v'ginis componit ex qnq3 l'ris ppter qnq3 beneficia q' cōtulit mūdo q' incipiūt ab vna ipsarū l'rarū. Per. M. em̄ significat q' ipa est mediatrix nostra. s. inter nos et deu3. Quia em̄ p media sedant' discordie et lites dirimunt'. l. antiqui. ff. si pars here. pe. Ideo homies a deo discordātes debēt beatam virginem mediatricē interponere vt pacē cu3 creatore suo possit reformare. Ipsa nāq3 nata est mūdo. vt per filiū suū humanū genus recōciliaret deo. Ante em̄ q' v'go maria esset in mundo: tanta erat discordia inter deum et hoies ppter pctm̄ pmo2 parentū: q' null9 quātumcūq3 sctūs et iustus audebat accedere ad deu3 p g'ia impetranda. Sed oēs ex hac vita decedētes ad ifernū descēdebant boni ad limbū mali v'o ad eternam penam infernalē. Beata aūt virgo sua mediatione nobis misericordiā impetrauit. et gratiam atq3 g'iam. iuxta illud ps. xlvij. Suscepimus deus misericordiā tuā in medio tēpli tui. i. beate virginis q' multipl'r dr medium siue mediatrix. Unde Bern. in qdā smone inqt. Mediatrix est Maria inter solem et lunā. i. xpm. et ecc'iam. pmo ergo est mediatrix nr̄e saluatōis iux' illud ps. lxxiij. Deus aūt rex nr̄ añ secl'a opatus est salutē in medio terre: qd exponēs Bern. in smone pentecostes inqt. Opatus est iesus salutem in medio terre. i. in vtero v'gis marie: ad quā sicut ad mediu3 et sicut ad causam rerum et ad negociū singulo2 respiciūt et q' habitāt in celo et qui habitāt in terra. et q' in inferno et q' nos pcesserunt: et nos q' nūc sum9 et qui nos sequent'. et nati nato2 et q' nascentur ab illis. Qui in celo sūt vt restaurent'. Qui sūt in inferno vt eripiant'. Qui nos pcesserunt vt pphete fideles inueniant'. Qui sequentur vt g'ificent'. Idcirco beatā te dicēt oēs generationes genitrix dei: regina celi. dña mūdi. q' generationib9 cūctis vitā et g'iam genuisti. In te reperiūt angeli leticiā. iusti grām: pctōres veniam. In te oculi totius creature merito respiciūt. qm̄ de te et in te benigna manus oipotentis dei quos creauerat recreauit. Scdo est mediatrix nr̄e cōiūctionis et vnionis: q2 nos disiunctos et diuisos a deo illi coniūgit et vnit. Et sic btā v'go sapit vim copule. de cuius natura est cōiungere et copulare diuersa. l. j. vbi notatur. ff. de iusti. et iu. l. re coniuncti. ff. de leg. iij. et ponit' media inter diuersa. vt notat' in rubrica. ff. de iuris et fac. ig. Unde Bern. in smone assumptiōis dicit. Preciosu3 mun9 terra nostra direxit in celū. vt dando et accipiendo amicitiarū felici federe copulētur humana diuinis et terrena celestib9. h ille Et quantū ad hoc btā v'go appellatur sol Cañ. vj. Sicut em̄ sol supra se h3 tres planetas supiores. et infra se tres inferiores: et ipe in medio est p̄stitut9. sic btā v'go non h3 supra se nisi tres in trinitate personas. S3 ifra se h3 tres stat9 saluādo2. s. v'gines cōtinētes et coniugatos. et ipa est in medio cōstituta cōiungēs et vniēs illos tres stat9 beatissime trinitati. Tertio est mediatrix nr̄e iustificatiōis. demones em̄ nr̄am iustificationē impediūt vel suis tentationibus nos infestādo: vel i bonis opibus nos impediēdo: vel a finali pseuerātia nos retrahēdo. S3 v'go maria oia ista impedimenta expellit. et ideo nr̄am iustificatione3 pficit. De demonib9 aūt inqt ps. ciij. loquēs deo. Posuisti tenebras et fcā ē nox. i ipa ptrāsibūt oēs bestie silue. Catuli leonū rugiētes et c. deinde subdit' mediatio virginis. Ort9 est sol. i. v'go maria. cui9 ort9 tria bona fecit pmo em̄ expellit oēm tentationē demonū. et ideo subdit'. et 9gregati sunt. s. leones. i. demones ad fugiendū. et in cubilibus suis collocabunt'. i. in inferno abscondent'. scdo hoiem reddidit expeditū ad bonā opatōe3 ideo subdit'. Exibit homo ad opus suu3. i. libere et expedite faciet opa meritoria. tertio dedit v'tutē pseuerādi vsq3 in finem. Et ideo subdit'. et ad opationē sua3 vsq3 ad vesperā. Quarto est mediatrix nr̄e reconciliationis. Peccator enī3 efficit' inimic9 dei ppter pctm̄ carnalis 9cupiscētie v'l supbie aut auaricie. Ista aūt dei mediatrix hos inimicos dei sepe recōciliat dū eos ad pniām reuocat. Ideo vocat' luna Cant'. vj. Luna em̄ immutat aerē: est vicina terre. et dñat' supra mare. Sic et v'go maria aerē imutat qñ supbos et elatos ad hūilitatē reuocat. Est vicina terre: quia parata est auaris extingnere auaricia3 cupiditat3 terrene. Dominatur supra mare, quia extinguit et exiccat

I K L Mediatrix recōciliationis

aquas carnalis cõcupiscētie. Aqua em̄ ma ris est lucida sȝ amara. Sic ⁊ carnalis ꝯcu piscētia videt̄ habere iocunditatē: sed ge nerat amaritudinem. Unde Ouid. in .ij. de arte amādi inq̈t. Qḋ iuuat exiguū plus est quod ledit amātes: Proponāq; aio multa ferēda suo. Sed ad ꝓpositū nostrū melius per Salomonē Prouer. v. dr̄. Fauus distil lans labia meretricis: ⁊ nitidius oleo gutt̄ ei⁹. ecce aqua clara. sequit̄. nouissima autē eius amara q̄s absinthiuȝ. ecce aq̄ amara. ꝓpter ista tria inq̈t beata ꝟgo Eccli. xxiiij. Primo ꝙ supra mare ambulat duȝ ait. In fluctibus maris ambulaui. Scḋo ꝙ colla supboꝝ calcat dicēs ⁊ oiuȝ excellentium ⁊ sublimū colla ꝓpa ꝟtute calcaui. Et tertio ꝙ ipa iferiores ptes terre penetrat dicēs. Penetrabo inferiores ptes terre. Tunc em̄ supra mare ambulat: qn̄ carnalē ꝯcupiscen tiā in nobis suppeditat. Tunc ꝟo supborū colla calcat ⁊ domat qn̄ superbos ad humi litateȝ inclinat. Tunc autē inferiores ptes terre penetrat. qn̄ ꝓfundatos in amore ter renoꝝ gratia sue mutationis ab oī terrena cupiditate imutat. Quito est mediatrix nostre itercessionis. Ipsa em̄ ꝓ nobis quo tidie intercedit. Ideo Bern̄. in ſmōe de an nūciatione ait. Si ad deū prēm vereris ac cedere. ad filiuȝ fuge. qꝛ hunc tibi fratrem maria dedit. Sed si forte in ipo maiestateȝ vereris diuinā. ad mariā recurre in qua est hūanitas pura. ⁊ ipa exaudiet̄ ꝓ sua reue rētia. Sexto ipa est mediatrix cōiatōis qꝛ cū adhuc eēt ī mūdo cōicabat cū sctīs q̄ erant in via. ⁊ cū illis qui erāt in patria. et quātū ad hoc pōt appellari firmamentum quod est in medio aquarū q̄ sunt sup celos et q̄ infra. Gen̄. j. vbi dr̄. Fecit deus firma mentum in medio aquarum. i. sanctorum qui sunt in via ⁊ q̄ sunt in patria. ipsa em̄ tanq̄ media cōicauit cū vtrisq;. Nam cum supioribus qui sunt in patria habuit oimo dam ꝟtutū ꝑfectionē. cum inferioribus ꝟo qui sunt in hoc mūdo habuit merendi con ditionē. cū supioribus habuit securitatem cōtra casum. cū inferiorib⁹ ꝟo habuit pos sibilitatē ad meritū. cuȝ supioribus exulta tionē. cuȝ inferioribus ꝟo cordis cōpassio nem. Scḋa lr̄a nois beate ꝟginis est A. ꝑ quā significat̄ ꝙ ipsa est auxiliatrix nr̄a ideo Aug. i quodā ſmone inquit. Domina nostra auxiliatrix nostra tuo filio nos recō cilia: tuo nato nos recommenda: tuo filio

M Mediatrix intercessionis.

N Maria auxiliatrix

nos representa. fac bn̄dicta p grām quam inuenisti. ꝑ ꝓrogatiuā quaȝ meruisti. ꝑ mi sericordiā quā pepisti. vt sicut te mediante filius tuus dignat⁹ est pticeps fieri infir mitatis ⁊ miserie nr̄e. sic q̈ȝ te intercedente pticipes nos faciat glie ⁊ beatitudis sue. Hec ille. Beata igit̄ ꝟgo fuit adiutrix siue auxiliatrix nr̄e redemptionis. et est auxilia trix nr̄e iustificationis. Primo em̄ fuit auxi liatrix nr̄e redēptionis quātū ad quattuor genera causarū. de q̈bus tractat phs in .ij. phyſ. Prīo. quātū ad causam efficientē. qꝛ illū genuit qui nostrā saluteȝ operat⁹ fuit. Dicūt em̄ iuriste ꝙ ideȝ iudicat̄ de eo q̄ est causa alicui⁹ actus sicut de ipso actu. l. qḋ seruius. ff. de condi. cau. da. ⁊ l. qui occidit §. in hac. ff. ad legeȝ aqui. l. antepenul. §. si conseruū. ff. vi bono. rap. l. si seruus seruū. §. insulā. ff. si serui. ven. ⁊ l. videamus. §. fi. ff. loca. Scḋo quantum ad cām materialē. quia de suis visceribus nostre redēptionis materiā ministrauit. Nā ptus dr̄ esse portio viscerū ipsius mulieris. l. j. §. ex hoc. ff. de ven. inspi. Ideo aūt dr̄ mr̄ xpi. quia materiaȝ ministrauit in generatiōe eius ſm Isid̄. ix. etymo. ⁊ Arch̄. in. c. inuenta. xxvij. q. ij. Ter tio. quātū ad cām formalē. qꝛ p suam sctām ꝯuersationē nobis exempluȝ bene viuendi prebuit. Quarto quātuȝ ad cām finalē. qꝛ ad beatitudinem cōsequēdam nobis a deo data fuit. Unde dr̄ Apoc. xij. ꝙ in capite eius est corona duodecim stellaruȝ q̄a om nes sancti p ipsam sunt coronati. Scḋo ipa est auxiliatrix nr̄e iustificatiōis. Circa cui⁹ adiutoriū tria sunt videnda. s. ꝙ effica citer adiuuat qualr̄ et ꝓpter q̄ nos adiu uat. Primo ꝙ efficaciter adiuuat multi em̄ sunt qui adiuuāt: sed nō efficaciter. aut qꝛ nō possunt aut qꝛ nesciūt, aut quia nolunt Et istoꝝ vanū est auxilium: quia non dicit̄ factum nisi efficaciter duret. l. si alia. ff. de solu. ⁊ alibi dr̄ ꝙ ꝟba debēt intelligi cū ef fectu. l. j. ff. ne quis eū qui in ius vo. non ie. Ipa aūt hȝ adiuuādi posse, qꝛ ē mr̄ oipotē tie. Eccli. xxiiij. In hierlm ptās mea. habȝ adiuuādi nosse. qꝛ est mr̄ sapiētie. Prouer. xxiiij. sapiēs mulier edificat domuȝ suam. hȝ adiuuandi velle. qꝛ est mr̄ misericordie. Ideo dicit̄ Eccli. xxiiij. Mater pulchre dile ctionis ⁊ timoris ⁊ agnitiōis ⁊ sancte spei Ipsa em̄ est tante potētie ꝙ demonib⁹ est ad terrores. Ideo dr̄ mr̄ timoris. est tante sapiētie ꝙ errantibus est ad directionem

O Adiuuat efficaciter.

ideo dr mater agnitionis. Est tante mie q desperantib9 est ad spē. ideo dr mater sctē spei. Itē q: auxiliū btē virginis est necessariū frigidis τ tepidis iō q: eos ad dei amorē inflāmat. dr mater pulchre dilectiōis. τ q: ē necessariū psumptuosis. iō q: eos suo timore humiliat: dr mater timoris. τ q: est necessariū ignaris. iō q: sua sapientia eos illustrat. dr mr agnitionis. τ q: est necessariū pusillanimis. iō q: eos ad spē venie reducit. dr mater sctē spei. Scdo videdū est qualr adiuuat. Ipsa quidē adiuuat hoīem in omi statu sc; in vita. ī morte. τ post mortē. Un canit ecclia. Maria mater grē mat mie. adiuuat em̄ ī vita tā bonos q̄ malos bonos sc; in grā cōseruādo. Ideo dr. Maria mater grē. malos vo ad mīam dei per pnīam reducēdo. Ideo dr: Mater mie. Adiuuat etiam in morte ab oībus insidijs diaboli ptegendo. Ideo subditur. Tu nos ab hoste ptege. Adiuuat post morte aīas sc; in suis manibus suscipiēdo: τ eas in celu; deducēdo. Ideo subditur. Et hora mortis suscipe. Liberati aūt ab ipsa regratiantur ei dicētes illud Eccliastici. l. j. vbi quilibet eo; ait. liberasti me ſm multitudine; mie tue a rugientibus pparatis ad escam τc. Tertio videndū ē ppter que adiuuat. Circa qd notandum est q plura sunt ppter q̄ nos adiuuare tenet. Et primo ppter abūdantie sue cumulū. Si qs em̄ diues fuerit τ viderit fratrē suū necessitatem habere. τ clauserit ab eo viscera mie. nō est in eo charitas dei. j. Job. iij. Quāto etiā aliquis est ditior: tāto abūdanti9 debet bona sua indigentibus cōicare. iuxta illud Tob. iiij. Si multū tibi fuerit: abūdāter tribue τc. Sed btē vgini dr Prouerb. vlt. Multe filie congregauerunt sibi diuitias. tu vo supgressa es vniuersas. Ergo nobis indigentibus: paupculis τ famelicis tenet de suis abundātijs subuenire. Un illi dicere possumus Pasce fame morientem: si non paueris occidisti. c. pasce. lxxxvj. dist. Necare em̄ dr qui alimēta denegat. l. necare. ff. de libe. agno. Et illud qd ait Amb. in. c. sicut hi. xlvij. di. Nō minoris est criminis q̄ habēti tollere cū possis τ abūdans sis indigētibus denegare τc. Scdo nos adiuuare tenet ppt debitū. Ipsa em̄ hoībus multū tenet: quia ppt eos h; q̄cqd h;. q: vt ipos rdimeret τ plene beatificaret xps de ea incarnat9 est. Et iō sumus in casu quē ponit glo. in. l. mutū. la. ij. §. sed l;. in vbo. ope mer. ff. qd metu cau. dic. equū est vt si habes bonu; ppter me: τ ego habeā ppter te. Nos igit illi tenemur: q: p ipsam sumus recōciliati. ipsa vo nobis tenet: q: ppter nos effecta ē mater dei. τ p pns obligatio est ad ātidota vt bnfaciēti bnfaciam9. l. aqlius regulus. ff. d dona. τ. l. sed τ si legē. §. psuluit. vbi glo. ff. de peti. here. τ est obligatio naturalis. vt inqt glo. in. l. ex h iure. ff. de iusti. τ iu. τ nos illi tenemur sicut libert9 exēptus a seruitute tenetur patrono naturalr exhibere opas. l. si nō sortē. §. libert9. ff. de pdi. inde Et hāc rōnem tāgit Aug. in quodā sermōe di. O Maria multū gaudeo. multū audeo multūq gaudiū. mrāq mihi audacia est. Maria loqr. h sic vere ē. Nos em̄ tibi teq nobis mira vicissitudo cōfederat. Ut sc; p nobis habeas id esse qd es. nos vo p te id esse qd sum9. Si em̄ nulla pcessisset nostra trāsgressio nō esset secuta nrā redēptio. Et si necessariū nō esset redimi pctōre: nō esset necessariū parere redēptorē. Ut qd em̄ fieres mater saluatoris si nulla esset indigentia salutis. Tertio nos adiuuare tenetur ppter cōmissum officiū. Electi em̄ ad officiū tenent illud petētib9 ipartiri. l. prouidendū. §. j. C. de postu. Sicut in filr dr in ptorib9. l. iiij. §. h edictū. ff. de dāno infecto. immo etiā si nō petat tenent defendere. l. si nō defendat. ff. de penis. Sed qd maius est etiā in casu quo oppressus eēt content9 sponte penā pati adhuc deb; defendi. l. nō tm̄. ff. de appel. Et h ex quadā naturali pietate puenit: vt ibi in tex. τ ī glo. Possum9 aūt beatā vginē appellare auxiliū ordinariū q̄ militante cessat extraordinarius sc; aliorū sanctoꝝ. Facit ad hoc. l. in cause. la. ij. ff. de mino. Et iō oēs debent in necessitatib9 suis ad eā recurrere tanq̄ ad matrē. q: sicut mater subuenit necessitatib9 filij. τ eū alere tenetur τ educare si indiget. l. si quis. §. partes. ff. d libe. agno. τ. l. ius naturale. ff. de iusti. τ iu. ita ipsa cui cōmisit deus officiū maternū erga nos: tenet nobis succurrere. Un illi dicere debemus illud qd canit ecclia di. Monstra te esse matrē τc. Nemo ergo se reputet pauperē nec in miseria permaneat cū sit amicus τ fili9 dne tā diuitis τ potētis. sed cōfidēter ad postulandū ipsius adiutoriū pgat. Deus em̄ de ea confidēs oēs grās faciēdas sibi cōmisit: τ ipsa officiū suū diligēter facit. τ abūdāter gra

m

P Qualiter adiuuat.

distribuit: sciēs φ maledictus dr dispensator auarus cui⁹ dñs est largus. Itē oībus succurrit. nā adiuuat tribulatos dans eis patiētiā. de quo Prouer. vl. dr Cōfidit ī ea cor viri sui. Et sequitur. de nocte surrerit vt scz tribulatis subueniat. Adiuuat etiā tentatos dās eis victoriā. vñ subdit ibidē. dedit predaz domesticis suis. Adiuuat qz in dei amore famelicos: dādo eis refectionē īternaz. iō subdit. et cibaria ancillis suis. Ex qbus vbis colligit φ btā vgo hz qsdā famulos et ancillas. et isti sunt boni laici qui pcepta dei custodiūt. quib⁹ dat cibaria. q: cibo diuine grē eos pascit. hz etiā qsdā domesticos: et isti sunt boni religiosi et viri pfecti et btē vgis deuotissimi qui in castitate viuūt et istis domesticis suis dat pdā: tū q: magnis diuitijs spūalibus eos ditat. tū q: de hostibus suis victoriā eis pstat. tū q: mundum carnē et diabolū in pdā eis donat. De talibus qz domesticis btē vginis subdit in pdicto. c. Oēs domestici ei⁹ vestiti sunt duplicib⁹. q: aīas eoz vestit multiplici virtute et
R corpa cādore inocētie. Quarto ipa bndicta vgo nos adiuuat pter suū aīm viscerosum. Q: em fuit de regali stirpe pgenita ideo fuit pietatis opib⁹ debita. Nā inquit Ouid. de ponto. Regia crede mihi res est succurrere lapsis: Cōueniens homī est hominem seruare voluptas. Nō cessat g nos adiuuar hec regina pietate et amore charitatis plena nec nrās miserias fastidio hz. q: vt ait Gualterus in alexādriade. Uerus amor misez nūq fastidit amicū. Qd vo sit pietate plena manifestū est. Nā diuina pietas nouē mensib⁹ in ei⁹ vtero habitauit. et iō ipam tota pietate repleuit. Uñ Bern. in quodā sermōe inqt. Quid mirū si pietatē exhibēt viscera pietatis? Nonne q pomū in manu sua tenuerit dimidia die reliq diei pte pomi seruabit odorē. Quātū ergo viscera illa virt⁹ pietatis affecit in qb⁹ nouē mensibus diuina pietas reqeuit. nā et ante mētē q ventrē repleuit: et cū ex vtero pcessit ab ei⁹ animo nō recessit. h ille. Mores em a piuncto formant. et iō dr. Si cū bono bonus eris. l. ediles. §. qd ergo. vbi glo. ff. de edil. edic. et §. cogitandū. in fi. ī aut. de mo
S na. col. i. Quinto nos adiuuare tenet pter diuīe liberalitatis impēsum illi bñficiū. Si em deus intantū illi fuit liberalis nō dz nobis ipa esse auara. sed de plenitudine nobis effundere quaz accepit. de qua ipsa inqt Eccli. xxiiij. In plenitudīe sctōz detentio mea. et seruare dz illud apli Petri sue. j. canonice. c. iiij. sicut accepistis grām ī alterutrū illā admistrātes sicut boni dispensatores multiformis grē dei. Sic nāqz etiā facit impator ī. l. qs grās. post p:in. C. de offi. pfect. p. afri. vbi desiderat imptiri subditis de illa mīa quaz sibi fecit de⁹. In figurā aūt φ beata vgo libēter effundit et cōicat grās qs accepit legit. iij. Regū. j. φ Bersabee filio suo Salomoni regnuz suis pcib⁹ impetrauit. Bersabee interptat puteus satietatis. Pute⁹ autē nr. i. anim⁹: aut est siccus: aut semiplen⁹. pute⁹ vo btē virginis fuit plen⁹ et supplen⁹. Iō de sua plenitudine nobis dz effundere et nobis filijs suis tanq bona mater celeste regnum suis pcibus spetrare. Possum⁹ qz aliā rōnē assignare que dr ĩuētionis. Ipsa em grām dei quā hūanū gen⁹ amiserat inuenit. Uñ illi dictū fuit Luc. j. Inuenisti gratiā apud deū. et ideo tenet illā nobis restituer q: dr in. c. si quid inuenisti. xiiij. q. v. Si qd inuenisti et non reddidisti: rapuisti. et in. c. multi ea. q. et cā scriptuz est. Multi sine petō esse putāt si alienuz qd inuenerit teneant et dicūt. Deus mihi dedit. Cui habeo reddere? Discāt hoc petm̄ sīle esse rapine si qs inuenta nō rddit. et ad idē facit. l. falsus. §. q alie dere num. ff. de fur. vbi Bar. dicit φ inueniēs alienū falconē tenet illū portare in ppatulo et nō sub mātello als reputabit fur. et iō btā vgo nō dz grām quā inuenit occultam tenere: sz nobis ppalare et reddere. Unde Alex. de ales. sup Lu. inqt ipi. gratiā quaz pdidim⁹ inuenisti non tibi soli retinendā: sz nobis restituendā. Tertia lrā sui nois est R. p quē significat φ ipsa est restauratrix et reparatrix ac reconciliatrix nrā q ita reparauit gen⁹ humanū vt nūc sit forti⁹ q esset ante: q: lapsa reparata cōiter sunt fortiora. c. fidelior. l. di. et de peni. dist. iij. c. rerū. Repara aūt dr qd est totaliter deperditū vel diminutuz. vt in auf. de mā. p:in. in pn. col. iiij. De hoc aūt bñficio a matre dei recepto loquēs Aug. in smōe de natiuitate virginis inqt. Mater generis nostri penā intulit mūdo: genitrix dñi nrī salutē attulit mundo. autrix peti eua. autrix meriti maria. Eua occidēdo obfuit. Maria viuificādo profuit pcussit illa. sanauit ista. hec ille. et Bern. in quodam sermone ait. Hec est beata illa Maria que totius orbis repara

Inuenta, reddenda
T Maria restauratrix

tionē ⁊ liberationē obtinuit.salutēq3 hoīs impetrauit cui dictū est. Ne timeas maria inuenisti enī grām quā qrebas. Quarta lrā noīs ei⁹ est I. p quā significat φ ipa est illuminatrix nrā. Sm enī Hiero. Maria interptatur illuminata vl' illuminatrix. Fuit enī3 p̄mo ipsa illuminata. vn̄ de ipsa dici pōt illud Esa. xviij. sicut lux meridiana clara est. ⁊ illud. ij. Reg. xxiij. Lux auroꝛe oriēte sole mane absq3 nubib⁹ rutilat. Habuit ergo intellectū magis eleuatū ⁊ illuminatum q̄3 aliqua vnq3 habuerit pura creatura. sup Nerone q̄ habuit peritiā oīm artiū liberaliū ⁊ mechanicaꝝ. sup Aristo. q̄ oīm elemētoꝝ ac naturaliū reꝝ noticiā habuit Quapꝛopter regula in natura nūcupatur vn̄ commētatoꝛ Auerrois sup. iij. de aīa. d̄ ipso inquit. Credit φ iste hō fuit regula in natura: quē natura inuenit ad demonstrādā vltimā perfectionē i sciā toti⁹ nature. h̄ ille. Itē illuminata fuit sup Platonē. qui substantiaꝝ separatarū cognitionē habuit sup Ptolomeū regē egypti. q̄ astroꝝ oīum noticiā acq̄siuit. sup Moysen q̄ creaturaꝝ nouit oꝛiginē. quā Aristo. ignoꝛauit ut volunt theologi in. ij. di. j. viditq3 deum facie ad faciē. vt d̄r Nume. xij. sup Stephanū: q̄ vidit celos apertos. Act. vij. sup Paulu3 q̄ rapt⁹ fuit vsq3 ad tertiū celū ⁊ audiuit arcana q̄ nō licet homini loq̄. ⁊ ad Coꝛ. xij. sup Dauid q̄ fuit Sm theol'. i. j. sen. di. ij. eximi⁹ pphetaꝝ. eo φ altioꝛa pphetauit. sup Johannem baptistam: qui fuit plus q̄3 ppheta. vt ait saluatoꝛ Mat. xj. super Johannē euangelistā. de quo Aug. inquit. Si paulo altius intonasset: totus mūdus eu3 capere nō potuisset: qn̄ dixit. In pncipio erat verbum. Et breuiter ɔcludēdo: ṽgo benedicta habuit oēm scientiā atq3 cognitionē qua3 vnq̄3 aliqs hoīm habuerit vl' habebit. Habuit enī tantā cognitionem creatoꝛis vt in ipsa cognitiōe oīa alia cognosceret. vt verificaret in illa illō ps. xxxv. In lumine tuo videbimus lumē. Ait enī Grego. in. iiij. dialo. Quid est qō nesciat ille qui scit scientes omnia. Facit ad hoc dictū Aristo. in. iij. de aīa. in p̄n. vbi ait. φ potētia sensibilis p cepto obiecto excellenti impedit postea in actu suo citra obiectū minimū vt p3 d̄ his qui postq̄3 viderūt solē: nō pn̄t videre minima. Potētia aūt intellectualis est ↄ ↄ̄rio. nā postq̄ intellexit sublimia facili⁹ intelligit infima. Et iō btā ṽgo. que ad tātam cognitionē dei fuit sublimata q̄ a nullo itellectu creato cōpꝛehēdi pōt: nō solū excessit i lumine itellect⁹ oēs hoīes: s3 etiā Sm aliquos: vt refert. s. Bernard'nus in q̄dragesimali de euāgelio eterno i sermone. ij. ferie post dn̄icā oliuaꝝ. dū erat in vētre matris fuit in maioꝛi ⁊ sublimioꝛi statu ɔtēplationis: q̄ vnq̄ al'q̄ pura creatura fuerit i etate pfecta. ⁊ l3 i vtero sicut ⁊ ceteri cōit' doꝛmiret. attn̄ somnus q̄ sepelit in nobis liberi arbitrij vsum non fuit in ipsa. vn̄ dicere poterat illō Can̄. v. Ego doꝛmio ⁊ coꝛ meū vigilat. s. in contēplatione. nec mirandū si hoc aūt debitā etatē habuit. Nā beat⁹ Nicolaus in infantia lactās. ij. iiij. ⁊ vj. feria lac sumere nolebat. sanctus ṽo bn̄dictus i pueritia cepit miraculis coꝛruscar'. Job es q3 baptista vt inquit Amb. super Luca3 ṽe cognouit xp̄m in vtero matris. non natura sed grā. qui etiā in etate. v. annoꝛ fugit mundu3 ⁊ intrauit desertū. Si igit' isti habuerunt vsu3 rōnis ante debitā etatē q̄ est cōiter. vij. annoꝛ. vt hr̄. in. c. j. de delic. puer. ⁊ p doc. in. c. oīs. de peni. ⁊ remis. ⁊ i c. iuuenis. de spō. multo magis de btā ṽgi ne altioꝛi ⁊ excellētioꝛi modo ista credenda sunt p illā sniam Bern̄. in epl'a ad lugdun̄. Qō alijs lic3 paucissimis est concessu3 ⁊ c. Scdō ipsa est illuminatrix nrā qs in fide ⁊ in omni ṽtute illuminat. ⁊ ideo nomē maria qō significat ide3 qō illuminatrix nrā: cū sit nomen amicitie ⁊ beneficētie d3 vnūquemq3 ad illi⁹ amoꝛem attrahere. Si enī vt ait Ouid. in li. de ponto. nomē amicitie barbara coꝛda mouet. quātū d3 coꝛda nrā attrahere h̄ nomē amicabile illumiatricis nre ṽginis gl'ose. De ipa enī dici pōt illud Lu. ij. Lumē ad reuelationē gētiū. ⁊ gl'iam plebis tue israel. Cui nascēti dixit de⁹ illō Esa. xlix. Dedi te i lucē gētiū: ⁊ sis sal⁹ mea vsq3 ad extremū terre. Ideo ipa iq̄t Eccli. xxiiij. Illuminabo oēs sperantes in dn̄o.

Quinta lrā noīs bte ṽginis est A. p quā significat φ ipa est aduocata nrā. qn̄ antē hō bn̄s aliquā cā3 h3 sapiētē ⁊ bonū aduocatū: pōt sperare φ de sua cā victoꝛiam repoꝛtabit. ⁊ ↄ̄nter c to ius suū obtinebit. vt innuit tex. in. l. puidēdū. i p̄n. C. de post. hanc ergo dignissim i aduocatā habētes letari debemus ⁊ exultare. q2 ipsa causas nostras corā deo assumēs ipsas sapienter incipit: inceptasq3 multis allegatiō ib⁹ defendit. ⁊ defensas ad pꝛopꝛium fine3 deducit

Primo em̄ sapiēter incipit captando beniuolētia.s.in exordio:qđ est ꝓpriū boni aduocati:q2 quilibet bonus orator dꝫ i exordio reddere auditorē attētū ⁊ beniuolū:vt ait Tullius in rhetorica veteri. Uitiosuꝫ autē est i aduocato sine vlla beniuola ꝑfatione iudici cām exponere.l.j.ff.de ori. iuris. Scđo īsinuat nostrā miseriā. ⁊ vltimo petit dei miam. iō figurata est p illā mulierē sapientissimam que dixit ad Dauid.ij. Reg. xiiij. Sicut angelus dn̄i:sic ⁊ dn̄s meꝰ rex vt nec maledictiōe nec bn̄dictiōe moueaṫ. Deꝰ em̄ est tante bonitatis ꝙ nec nr̄is bn̄dictiōibꝰ extolliṫ:nec nostris pctīs ⁊ maledictionibꝰ moueṫ. Deinde subdit. Oēs morimur ⁊ q̄si aque dilabimur q̄ nō reuertunṫ Ecce insinuatio nr̄e miserie. hoīs em̄ spūs est vadēs.⁊ nō rediens vt inquit ps. iuxta illud Sap.xvj. Cū exierit spūs nō reuerteṫ Deinde subdit. Reduc abiectū tuū.i.petōrē:quē abiecisti p culpā:reduc p tuā miaꝫ: Ecce imploratio mie. Scđo causas nr̄as multis allegatiōibꝰ defendit. primo sapiē ꝟbo nō nimis plixo:sicut solēt facere aduocati dicētes iudici:dicā vnū ꝟbū p cā mea. ⁊ postea multa dicūt. vt ait glo. in. l. antiquitas. in fi. C. de vsufruc. Tales auteꝫ nimis longi ⁊ ꝟbosi solēt assessoribꝰ eē odiosi vt ait Bal. in. l. prime. ff. đ his que in test. delē. Dicit em̄ Jacobꝰ beneuētanus sui libri.c.vij. Inuidiaꝫ generat ⁊ lōgus tedia sermo. Breuitas ꝟo est amica iuris. §. qbꝰ ibi. ⁊ breui sermone ꝯscriptas. in. j. cōstitutione codicis. ⁊ oēs moderni breuitate đlectanṫ. vt ait glo. i rubri. ff. qđ me. cā. ⁊ idē ꝓbatur p.l. fi. C. de pci. imper. of. ⁊ i. l. amplioꝛem. §. i refutatoriis. C. de appel. Ipa ergo aduocata nr̄a cōpendiose ⁊ sensu plenis sermonibꝰ animum iudicis celestis ad suū votū inclinat. Iō significata est p Abigail cui dixit Dauid. j. Reg. xxv. Bn̄dictuꝫ eloquiū tuū. ⁊ bn̄dicta tu q̄ ꝓhibuisti me ne vlciscere me manu mea. Ecce audiui voceꝫ tuā. ⁊ honoraui faciē tuā. scđo aduocat pietatis signo. Un̄ Ber. sup Cañ. ait. O hō securū accessuꝫ habes ad deū. vbi habes matrē ante filiū. filiū ante patrē. Filiꝰ ostēdit patri vulnera ⁊ latus. Mater ostendit filio pectus ⁊ vbera. Nulla ergo ibi poterit esse repulsa. vbi tot sunt charitatis īsignia Tertio aduocat sanctitatis merito. si ei merita alioꝝ sanctoꝝ p nobis apud deū intercedūt:multo fortiꝰ merita illiꝰ que plenitudinem obtinuit meritoꝝ ⁊ gratiarū. vt hr̄ Lu. j. poterūt nobis diuinā grām impetrare. Quarto aduocat ardenti desiderio. Desideria em̄ sanctoꝝ sunt intercessiōes ꝓ nobis ad deū. Iō Danieli dixit āgelus. ix. sui li. c. Uir desiderioꝝ es. Et ipsa virgo dicit Cañ. ij. dū esset rex ī accubitu suo nardus mea dedit odorē suauitatis. Nardꝰ est herba calida ⁊ multū odorifera. ⁊ significat eiꝰ desideria inflāmata que ad deū ascendunt ac gratū sibi odorē faciūt. Tertio principaliter ipsa ꝟgo causas nr̄as ad ꝓsperū fineꝫ perducit. Tūc aūt aduocatꝰ causam suaꝫ ad debitū finē ꝑducit qn̄ est sollicitus ⁊ penitus absq3 incuria gratiosus. primo sollicitꝰ. q2 vigilātibꝰ ⁊ nō dormiētibꝰ iura subueniunt. l. si pupillꝰ. ff. de his q̄ i frau. cre. Un̄ Cinus i. l. j. C. de iur. ⁊ fac. igno. per illū ter. dicit. Nota chepoꝛcha lēta nō mangia de pere nicie. facit. l. bonoꝝ. C. q̄ admitti ad bo. posse. pos. Scđo peritꝰ eē dꝫ quia aduocatꝰ illitteratꝰ nō admittiṫ ad aduocādū. l. nemini. C. de aduo. diuer. iu. facit. l. ij. C. de postu. Tertio requiriṫ in eo gratiositas q̄ reddit iudicē fauorabilē quē bonū ē hr̄e. l. denunciasse. alˀs incipit q̄ rixari. §. fi. ff. ad. l. iuliā. đ adul. iūcta. l. aptissimi. C đ iudi. Debet ergo aduocatꝰ esse diligēs ⁊ sollicitꝰ. iuxta illud Ouid. ij. de arte amandi. Is q̄ ꝓfitebitur adsit facūdus: Causaꝫ sepe cliētis agat:q2 si ex negligētia sua succūbit in cā:teneṫ satisfacere cliētulo suo dāno passo ꝭm snīam doctoꝝ maxime Hosti. i summa. in tit. đ postu. §. qs postulare. ꝟ. dixit tn̄ Aro. ⁊. §. qđ ptinet. ꝟ. Iteꝫ ad officiū. ⁊ i ti. đ penis. §. coi. cōfitēdū. ꝟ. aduocatus. ⁊. §. qbus. ꝟ. qđ đ aduocatis. Debet etiā eē sapiēs ⁊ peritꝰ sciēs inuenire iura q̄ faciūt ꝓ sua cā. q2 si eā ꝑdat ex sua ignorātia ⁊ iperitia ac iprudētia. ad restitutionē teneṫ. ꝭm snīaꝫ doctoꝝ maxime Host. vbi s. facit. l. idē iuris. ff. ad legē acqliā. ⁊. c. ad aures. đ eta. ⁊ qli. ⁊. l. ij. ⁊ ibi gl. ff. qđ. q̄sq3 iuris. Dꝫ etiā esse gratiosus corā rege ⁊ familia regis. q2 si odiosus esset:nil ꝓficeret Ut em̄ ait Grego. in pasto. c. ij. Difficile est vt qualibet recta dn̄uciās is q̄ nō diligitur libēter audiatur. Et Sen̄. ī lib. x. declamationuꝫ inqt. Magna dꝫ esse eloquentia que inuitis placeat. Qn̄ auteꝫ aduocatus has habēs cōditiōes. officiū suū bn̄ pagit: valde est cōmēdandus ⁊ remuneratiōe dignus. vn̄ đ: in. l. laudabile. C. de aduoc. di.

uer.iudicū.laudabile viteq; hoīm necessariū aduocatiōis officiū pmijs op; remunerari.⁊ sunt vba impatoris.qui etiā in.l.aduocati.C.de aduo.diuer.iudicū.ait. Aduocati q dirimunt ābigua facta causa℞.sueq; defensionis virib⁹ in reb⁹ sepe publicis ac puatis lapsa erigūt.⁊ fatigata reparāt.nō minus puidēt hūano generiq; ſi prelijs ⁊ vulnerib⁹ patriā parētesq; seruarent. Nec eñ solos nr̄o imperio militare credim⁹ illos q gladijs.clypeis ⁊ thoracib⁹ vtunt:ſ; etiā aduocatos. Militāt nāq; patroni causarū q gl'iose votis cōfisi munimine laborātiū spē:vitā ⁊ posteros defendūt. h ille. Fuit aūt ⁊ est talis aduocata vgo Maria de q ps.xliiij.loquēs dauid deo inqt. Astitit regina a dextris tuis.ecce quāte sollicitudis est ⁊ diligētie. Nō eñ vel ad horā recedit:sed a dextris dei semp stat ⁊ p pctōrib⁹ orat.sequit. In vestitu deaurato. Ecce quante sapiē est. Per aurū eñ in sacra scriptura intelligit sapia diuia:de q dr Sap. vij. Infinit⁹ est thesaurus hoībus. Alij eñ scti habuerūt au℞.i.diuinā sapiētiā:ſ; nullus fuit vestit⁹ auro nisi btā virgo Maria Tūc eñ diuia sapiētia auro ip̄a; vestiuit. qñ nouē mēsib⁹ in ei⁹ vtero habitauit.seqtur. Circūdata varietate. Ecce qnte grē.nā corā rege ⁊ ei⁹ familia intantū est grosa q oēs eā circūdāt:associāt ⁊ honorāt.in celo eñ tot sunt varietates:qt sunt sctō℞ ordines q tanq; domicelli ⁊ domicelle reginā suā associāt:matrēq; dn̄i sui venerant. De qua Bern̄.in quodā sermōe inqt. Aduocatā pmisit pegrinatio nr̄a:q tanq; iudicis mater supplicite ⁊ efficaciter negocia nr̄a ptractabit:ppterea canit eccl'ia in illa antiphona.quam dr cōposuisse Iohes damascen⁹ di. Eya ergo aduocata nostra:illos tuos misericordes oculos ad nos cōuerte sc; in p̄senti nobis impetrās grām filij tui: ⁊ in futuro vitam eternam. Amen.

De eadē btissime vgīs noiatiōe. Ser.ij.

Ecce nomē meū

Ero.iij. Inqt magr̄ Barth. pisan⁹ in lib.btē vginis fructu.viij.loquēs de noie matris dei. Non solū ex nomis interp̄tatiōe:sed etiā ex cōpositiōe litterarū apparet hui⁹ nomis excellētia.vt eñ in nomie iesu filij sui qnq; lr̄e continētur.sic in hoc noie Maria totidē sunt lr̄e ei⁹ pfectionē ostēdētes. Prima lr̄a M.miā; ostēdit ⁊ pietatē ei⁹:qua plena ē oīs terra. A. altitudinē cōtēplatiōis:q cōtinue in deu; fertur. R religiositatē in cultu:habitu:⁊ in omni ei⁹ motu. I.innocētiā ei⁹ ⁊ puritatē. sed A.affluentiā exp̄mit gra℞.vl' aliter cōprehēdendo cursum vite sue. M. dicit mirabilitatē cōceptiōis ⁊ natiuitat; ei⁹. A acceptionē ei⁹ in dei matrē. R. rectitudinem quo ad oēs vite act⁹. I.imitationē pfectissimā ⁊ cōformitatē ad xp̄m. A. altitudinem gradus q sup oēs est in glia sublimata. Et non solū lr̄e sed etiā syllabe declarāt ei⁹ magnitudinē. Sunt eñ due sillabe ⁊ vna littera. p̄ma syllaba ma.dicit maternū affectū Marie ad fideles.scda ri.demōstrat rigorē ei⁹ ad demōes.a.vo lr̄a acceptionem pcū nostra℞ a deo ip̄sius interuētiōe ostēdit.hec ille. Et ideo btā vgo merito pōt dicere vba themat; nostri.h est nomē meum sc; excellētissimū ⁊ iocūdissimū atq; suauissimū. Nō eñ est de illis de qb⁹ dr in ep̄lis Ouid. Noia sunt ip̄so pene timēda sono. Nec est terribile sicut fuit nomē hectoris. De quo idem poeta vbi.s.inquit in p̄sona penelope. Noīe in hectoreo pallida semp erā.ſ; nomē est amorosu; ⁊ dulcissimū. Un̄ Ber.inqt. O nomē gl'iose vgīs suauissimū nomēq; iocūdissimū.certe nō sum dignus te noīnare:ſ; si nō sum dign⁹ ppter me.sū dign⁹ ppter te.quia tu es digna noīari. ⁊ ab oīb⁹ amari ⁊ reuereri.q: p te gratiā acqrim⁹:gl'iam impetramus.p te Maria frāgunt vincula:soluunt debita:vincunt vicia:solidant cōfracta:recupant pdita renouant vetera:roborant īfirma: magnificāt minima:exaltant infima:incepta pmouētur:infecta pficiunt: perfecta cōseruant: demones fugant:purgat cor:mēs refulget ⁊ anim⁹ inflāmat:liquescit pect⁹:dulcessit gustus:⁊ decorat aspect⁹.hec ille. De quo gl'iose virginis triumphāti nomie adhuc tres cōsiderationes faciemus.

Prima dicetur causationis.
Scda deriuationis.
Tertia vo interp̄tationis.

Pars p̄ma hui⁹ smōis q dr causatiōis.

Pro expeditiōe p̄me ptis breuissime qrit qre mr̄ dei appellata sit maria: cū poti⁹ videat q debuerit appellari Eua.q: Gene. iij.dr. Et vocauit nomē ei⁹ Eua eo q esset mr̄ oīm viuētiū.si g illa appella

Z b Excellētia noīs maria. — p A Quare dicitur maria.

ta est Eua q̃ erat maṫ oim viuẽtiũ vita na-
tuꝛ mſro forti? illa btiſſima ꝟgo debuit ap
pellari Eua.q̃ eſt mꝛ oim viuẽtiũ vita grẽ.
Eua em̃ interpꝛtaṫ vita. Rñdeo ꝙ de? vo
luit matrẽ ſuã appellari mariã:nõ ſolũ rõ-
nib? allegatꝫ i pcedẽti ſmo.ſꝫ ẽt multꝫ ali
is aſſignãdis in trib? ſequẽtib? ſmonib? ⁊
ẽt in.ij.⁊.iij.pte hui? ſmõis.quo q̃dẽ noĩe
ſignificaṫ ꝙ ipa eſt pijſſima maṫ oim fide-
liũ.vt etiã declarabiṫ in ſequẽti ſmõe pte
ſ.Noĩe aũt Eue vocari non debuit:cui ipa
ꝟgo bñdicta in re ⁊ effectu ꝯria fuit p oĩa:
vt inqt Alber.ſup miſſus eſt.c.liiij.di.Eua
em̃ dannat:Maria ſaluat.vñ ipſa nomen
Eue mutauit.Jlla em̃ oẽs hoies generat i
mũdũ.Jſta i celũ.Jlla mꝛ carnal.Jſta ſpũ
alis.Jlla mꝛ miſerie.Jſta mater mĩe.Jlla
principiũ moꝛtalitatꝫ.Jſta principiũ rege
nerationis.Jlla grãm pdidit.Jſta grãm in
uenit.Jlla tranſiuit ⁊ nos tranſire fecit de
grã in culpã.Jſta nos ſurgere fecit de cul-
pa in grãm.Jlla de latere vir doꝛmientis
facta.Jſta de coꝛde dei vigilãtis.Jlla viro
ſuo occaſio fuit pditionis.h viro ſuo adiu
toriũ redẽptõis.Jlla deſponſaṫ oꝛigo coꝛ-
ruptaꝝ.h dſpõſaṫ mãſura ꝟgo ꝟginũ.Jlla
pma virginitatẽ pdidit.Jſta pꝛima virgi-
nitatẽ deo cõſecrauit.Jlla a diabolo dece-
pta.Jſta ab angelo edocta.Jllã diabolus
vicit p ſupbiaꝫ. Jſta diabolum vicit per
hũilitatẽ.Et ſic pꝫ qualꝛ mutauit nomen
Eue.hec ille.Jõ ipam ꝟginẽ exoꝛat eccl'ia
dicens.Sumens illud aue Gabꝛielis oꝛe
funda nos in pace mutãs Eue nomen.Si
ergo vbi res pene eadem eſt:q̃nq̃ ſunt di-
uerſa nomĩa.l.diffinim?.C.de agri.⁊ cẽſi.
lib.xſ.multo magis vbi fuit tanta diuerſi-
tas debuit etiam eſſe nominũ varietas.

B · Pars.ij.hui? ſmonis q̃ ẽ:deriuationis

q Ueri nõ immerito põt vñ h nomẽ
Maria deriueṫ.Dicit em̃ iuriſcon
ſult? i.l.j.ff.ſi cer.pe.Bonũ ẽ pꝛi-

Interpꝛtatio nomis — ꝙ ad interpꝛtationẽ ꝟboꝝ pueniam? pau-
ca de ipſius tituli ſignificatiõe tractaꝛ.vbi
dicit glo.pma:ꝙ h ſpectat ad bonũ docto
rẽ añ oĩa tractare de deriuatiõe ⁊ ſignifica
tiõe rei.Jõ in.l.j.ff.de iuſti.⁊ iu.legiſt atoꝛ
inqt.Juri operã daturũ pꝛi? noſſe opꝫ vñ
nomẽ iuris deſcẽdat.⁊ alibi dꝛ ꝙ bonũ eſt
argumentũ a deriuatione ſiue ab etymolo
gia ⁊ alluſiõe vocabuli.l.ij.§.appellata.ff.
ſi cer.pe.⁊.l.ſ.ff.de acq̃.poſ.⁊ iſti.de teſta.
in pꝛinci.⁊ glo.in.l.tugurij.ff.de ꝟbo.ſig.

exẽplificat in multis ſubdẽs ꝙ uocat hanc
argumẽtationẽ ex denoĩatiõe ⁊ ex vi noĩs

Querendũ eſt igiṫ pꝛimo de deriuatiõe — Maria vñ deriuatur.
noĩs matris dei.Et videtur ſm oẽs docto
res ꝙ deriuaṫ a mari:qꝛ ſicut oĩa flumina
intrãt mare ⁊ exeũt ab ipo.vt dꝛ Eccl'is.ſ.
ita oẽs grẽ diuine intrãt i btãꝫ ꝟginẽ.iuxͣ
illud Dierõn.ad Euſto.Ceteris p ptes grã
pſtaṫ.Marie ꝟo tota ſe infudit grẽ pleni-
tudo.Ab ipa aũt virgine nobis cõicantur.
Uñ Aug.in quodã ſermõe.ait.Gratia ple
na eos maria quã apd deũ inueniſti.⁊ hãc
p totũ mundũ diffundere meruiſti.De hac
deriuatiõe loquẽs Albert? vbi.ſ.ait.Dici
tur Maria qꝛ ſicut i mari ẽ oim aquaꝝ cõ
gregatio:ita in ipſa eſt cõgregatio omniũ
gratiaꝝ.Uñ dꝛ Gen.j.Congregatiões aq̃-
rũ vocauit maria.loc? ergo oĩum gratiaꝝ
vocaṫ Maria:hec ille. Sciẽdũ g̃ ꝙ in — In mari ſunt tria.
mari tria pñt cõſiderari.ſcꝫ pmo oꝛigo fon
tiũ.ſcdo plẽitudo aq̃rũ.tertio amaritudo
ſapoꝝ.Pꝛimo igiṫ mare eſt oꝛigo oim fons
tiũ ⁊ fluuioꝝ.⁊ ab ipſo fluũt diuerſe aque
Sic a Maria q̃ eſt pꝛincipiũ oĩuꝫ gratiaꝝ
fluũt ⁊ emanãt diuerſe gratie.A mari q̃dẽ
fluunt aque.puteales ⁊ fluuiales.⁊ ſlr a
Maria.de qua Cañ.iiij.dꝛ.Fons hoꝛtoꝝ
puteus aquaꝝ viuentiũ que fluũt impetu
de libano.Per iſtas tres differẽtias aqua
rũ intelligunṫ tres gradus graꝝ que oĩs
a Maria in nos fluũt.q̃ ſunt Grã incipi-
ens ſiue pueniẽs.Grã pficiẽs.⁊ Gratia p — Grã pueniẽs
fecta.Grã incipiẽs ſiue pueniẽs ſignificaṫ
p aquã putealẽ.qꝛ ſicut pute? hꝫ aquã oc-
cultã:ita grã pueniẽs petõꝛi nõ daṫ ppṫ
ſua merita:ſꝫ quadã occulta dei iſpiratio
ne infundiṫ:⁊ dꝛ aq̃ viua eſt eo ꝙ petõꝛẽ q̃
erat moꝛtu? p culpã viuificat:⁊ oĩa ei? opa
q̃erãt moꝛtificata p petm̃ reuiuiſcere facit
p gratiã.hoc aũt fac btã ꝟgo:ꝺ qua põt ex
poni illud qd ſcriptũ eſt Ezech.xlv.vbi di-
xit angel?.Aq̃ iſte.ſ.diuine:itrabũt mar.i.
beatã ꝟginẽ ⁊ erũt ⁊ ſanabunṫ aq̃ ⁊ oĩa
ad q̃ venerint aq̃ iſte ſanabunṫ ⁊ viuent.
Per aquã fontalẽ intelligiṫ grã pficiens:
de qua dꝛ in pdicta auctẽ Cant.Fons hoꝛ
toꝝ.Hoꝛt? em̃ dei ſunt ipſi pficiẽtes.in q̃- — Grã pficiens
bus ſunt herbe ⁊ plãte diuerſaꝝ virtutum
ſed nec ipe herbe nec plãte pñt germinare
nec creſcere aut pꝛoficere:niſi ſint ab ipſa
aqua gratie irrigate.ideo diciṫ Gene.ij.c.
Fons aſcẽdebat de terra.i.de ꝟgine Ma
ria irrigãs vniuerſaꝫ ſuperficiẽ terre.Per

aquā ṽo fluuialē que fluit cū impetu. intelligit grā pfecta q̄ facit fluere cū īpetu. q: illos qs replet facit sollicitos ⁊ feruētes. ꝓpter qđ dr Eze. j. Ubi erat īpet⁹ spūs illuc gradiebant. Impet⁹ em̄ ibi accipit ī bona significatiōe. s. p bono desiderio ⁊ feruore. Talis em̄ impet⁹ aquaꝝ. i. feruor ⁊ desideriū a diuina grā causatū. facit magnā leticiā aīaꝝ. ⁊ iō dr ps. xlv. Fluminis īpet⁹ letificat ciuitatē dei. Sunt aūt q̄dā aq̄ stātiue: q̄dā lēte: ⁊ q̄dā impetuose. aque stātiue putrescūt ⁊ significāt petōres: qui stāt ⁊ requiescūt ī fecib⁹ petōꝝ. Uñ Hiere. xlviij. dr. Requieuit in fecib⁹ suis. ⁊ Johel. j. Cōputruerūt iumēta in stercore suo. Aque ṽo lēte que fluūt significāt tepidos: q̄ lēte operātur. de q̄b⁹ dr Apoc. iij. Utinā frigid⁹ esses. aut calidus: sȝ q: tepidus es incipiā te euomere de ore meo. Aque impetuose q̄ fluūt cū impetu significant viros pfectos. q̄ sūt spū feruētes ⁊ sollicite opantes. iuxta illđ apli ad Ro. xij. spū feruētes dño seruiētes. Ab isto ergo mari. i. a virgine maria fluūt oīa ista flumina. q: p ei⁹ grām feruētes efficimur. ⁊ diuinis ꝯsolationib⁹ irrigamur. Et iō de ipa dici pōt illđ Geñ. j. fluui⁹ egrediebat de loco voluptatis ad irrigādū paradisum. Scđo principaliter ꝯsiderat ī mari magna plenitudo aquarum. Et sic in beata ṽgine maxima est plenitudo grārū De qua Ber. sup missus est. ait. Ipsa q̄deȝ est plena: in ore grā affabilitatis. in ventre gratia diuinitatis. in corde gratia charitatis. in manu siue in opere. grā mīe ⁊ largitatis. hec ille. Unde ipsa inq̄t Eccli. xxiiij. In me oīs grā vie ⁊ veritatis. ī me omnis spes vite ⁊ ṽtutis. ī ipa q̄ppe fuit grā vite q: illū q̄ est vera vita gestauit ī vētre. ī ipa qȝ fuit grā ṽitatis: q: veritatē ⁊ affabilitatē habuit in ore. in ipa etiā fuit grā virtutis. q: charitatē ⁊ oēs virtutes habuit ī corde. Tertio in mari est amaritudo aquaꝝ ⁊ saporꝝ. ⁊ sic in btā ṽgine fuit maria amaritudo. s. ī filij amissiōe ⁊ passiōe. vñ. Maria interpretat amarū mare. Et iō illi dicit Hiere. Threñ. ij. c. Cui cōparabo te. vel cui assimilabo te filia hierl'm. cui adeq̄bo te. ⁊ ꝯsolabor te virgo filia syō. Magna est em̄ velut mare ꝯtritio tua. Et iō ipa ṽgo būdicta in passione filij sui poterat dicere illud Ruth. j. c. Nō vocetis me Noemi. i. pulchrā sȝ vocate me marā. hoc ē amarā. q: amaritudine valde repleuit me oīps. Qz ṽo tās amaritudīes ꝑpessa et excepta est. ideo amaricatis magis cōpatit. iux illđ mātuani poete i. j. Enei. Nō ignara mali miseris succurrere disco. Breuiter ergo ꝯcludendo hāc ptē dico: q̄ h̄ ṽgo gl'iosa est illud mare de quo ps. ciij. ait. hoc mare magnuȝ ⁊ spaciosuȝ ⁊c. in ipa em̄ ꝯfluxerūt ⁊ reducte sūt oēs aque. i. grē ⁊ charismata oīm angeloꝝ archāgeloꝝ. pncipatuū. ptātū. ṽtutū thronoꝝ. dnationū. cherubin ⁊ seraphin. pr̄iarchaꝝ. ꝓphetaꝝ. aplo꞉ꝝ. martyꝝ. ꝯfessoruȝ. ṽginū ⁊ oīm sctōꝝ. Et de hoc exponi moraliter pōt illud Eccli. iiij. Aq̄ oēs ī mare conuertent. hoc est illud mare cui⁹ aq̄ est p muro filijs israel. i. bonis deuotis. Exo. xiiij. h̄ est illud mare qđ demersit pharaonē. i. diabolū cū exercitu ei⁹ in ꝓfundū. vt ī eo. c. h̄ huius ergo maris fluct⁹ ē terribilis egyptijs i. demōib⁹. iō ps. xcij. inq̄t Dđ. Mirabiles elatiōes maris. Nec mirū si hoc mare ṽginеū ē terribile demonib⁹. nā ei⁹ fili⁹ est illis valde terribilis. iuxta illud ps. Dicite deo q̄ꝫ terribilia sunt opa tua dn̄e. ⁊ iterū. Tu terribilis es: ⁊ q̄s resistet tibi. iō non dr mr̄ eis eē placida. hoc etiaȝ est illđ mare qđ oē bonū sal ꝓducit sine q̄ oīa sūt insipida. Qđ sal nos h̄re pcipit saluator Mar. ix. di. Habete ī vobis sal. i. deuotionē btē ṽgīs. h̄ ē illud mare de q̄ dr Judith. v. c. De⁹ celi mare apuit đ q̄ etiā ps. lxxiij. inq̄t ꝓpha deo. Tu ꝯfirmasti in ṽtute tua mare. De electo aūt suo dicit de⁹. ps. lxxxviij. ponā in mare viā ei⁹. ipsa em̄ bndicta ṽgo est via q̄ pue⁊nit ad deū: cui inq̄t Dauid ps. lxxvj. In mari via tua. ad istud ergo mare debet oēs xp̄iani se trāsferre. iux illud ps. xlvj. Trāsferētur mōtes in cor maris. hoc est illud mare qđ totū semp fuit dei: iuxta illud ps. xciiij. q̄m ipsi⁹ est mare ⁊ ipse fecit illud. Hoc est illud mare qđ nos a terra eleuat ⁊ paulatim ad alta ṽtutū extollit. ad qđ applicari pōt illđ Uirgi. vij. Enei. paulatim sese tollit mare. ⁊ alti⁹ vndas erigit. Et iō rogem⁹ deū dicētes. Tu dn̄e q̄ fecisti in mari viam Sap. xiiij. Qui viā fecisti ī mari eq̄s tuis. Abachuc. iij. Fac vt moueat mare ⁊ plēitudo ei⁹. ps. xcviij. s. Ad adiutoriū nr̄m. Fac vt cū simone ⁊ andrea frater ei⁹ q̄ mittebāt sua retia in mare. Mar. j. ⁊ nos in isto mari retia nr̄e deuotionis mittamus: ⁊ capiam⁹ pisces diuine dulcedinis: de⁹ em̄ repleuit piscib⁹ aq̄s maris. Geñ. j. Hoc est illud mare iuxta quod sedet filius dei Mat. xiij.

Grā pfecta.

E

Hoc est illud mare sup:a qđ ābulauit Jhs Mat.xiiij.⁊ Marci.vj. Hoc est illud mare de quo inqt salomō Sap.xiiij. Trāseuntes per ratē.i.per deuotionē liberati sunt.

Pars tertia huius sermōis que dicitur interpretationis.

M Aria ſm Hiero. interpꝑtat̄ dñā.ſi ue dñatrix. iō illi canit eccl'ia. O gl'iosa dña excelsa super sydera. Nā si iperato: ē dñs toti⁹ mūdi. l.depcatio.ff.ad.l.rho.đ.iac.⁊.l.bñ a zeno ne.C.de q.pscrip.⁊.c.adrian⁹.el.ij.vbi gl. lxiij.di.⁊ notat̄ in.l.j.C.de sum.tri.⁊ fi.c. pariter etiā impatrix est dña orbis p.l.pn: ceps.ff.de legi.rōne.ſ.cōicatiōis puilegio rū.de q̄ hr̄ etiā in.l.fi.§.ij.C.đ q.pscrip.fa cit.l.donationis.C.de dona.inter vi ru⁊ ⁊ vro. Est aūt btā ꝟgo maria dña celi ⁊ mun di.primo ꝑpter dñiū.đ quo ipa inquit Ec cli.xxiiij. Gyrū celi circūiui sola.⁊ ꝓfundū abyssi penetraui.⁊ in fluctib⁹maris ambu laui.⁊ in oī terra steti:⁊ in omni ppl'o:⁊ in omni gēte primatu⁊ tenui. Et quib⁹verbis habet̄ ꝙ ipsa dominat̄ in celo.iō dicit. Gy rū celi circūiui sola.ipa em̄ tāꝙ domina ce lū circūiuit.⁊ vbiqꝫ dominiū accepit.vl' đ: gyꝝ celi circūire.q: oēs scōs girat ⁊ circuit eosqꝫ ad itercedēdū ꝓ nobis sollicite idu: cit.⁊ đ'cit sola:q: ipa orāte oēs orār.⁊ ipsa silēte oēs silēt. Unde Ansel.in.li.orōnū di cit. Te domina tacēte:null⁹orabit.null⁹ad iuuabit.te aūt orāte:oēs iuuabūt oēs ora būt. Scđo dominat̄ ī inferno.vnde subdit ⁊ ꝓfundū abyssi penetraui. Nō em̄ tm̄ do: minat̄ demonib⁹minorib⁹q̄ sunt ī supficie terre:nec tm̄ mediocrib⁹ q̄ sunt ī medio in ferni:ſ⁊ etiā maximis q̄ sunt ī ꝓfundo. Un de nō dicit.penetraui supficiē terre vel me diū inferni:ſ⁊ ꝓfundū abyssi. Tertio domi nat̄ in purgatorio. Jō subdit.⁊ in fluctib⁹ maris ambulaui. Pena.ēm purgatorij đ: fluct⁹:q: est trāsitoria:⁊ đ maris.q:ē ama ra. Jn illis fluctib⁹ipsa ambulat:q: merit⁊ suis:multos a penis illis liberat. Quarto dominat̄ mūdo:iō subdit. Jn oī terra steti ⁊ in omni ppl'o:⁊ in omni gēte primatū te nui. Jn mūdo qdē sunt tria genera hoīm. Quidā sunt mali:quidā boni: quidam ꝟo tepidi:ipsa igit̄ dominat̄ malis.eos ad pe nitentiā reducēdo. Dominat̄ bonis eos in grā ꝯseruādo. Dominat̄ tepidis.illos fer uēter pficere faciēdo. Dominat̄ qdē malis idest hoībus terrenis. Jdeo dicit.in omni terra steti.inter pctōres em̄ nō sedet nec ia cet ſ⁊ stat:ipos adiuuādo ⁊ a malo retrahē do. Dominat̄ etiā bonis.iō subdit.ī oī po pulo. Ppl's em̄ đ: a polis qđ est ciuitas.vt ait glo.ī.l.j.ī p:in.ff.de leg.iij. Ciuitas ꝟo iterp:etat̄ ciuiū vnitas.⁊ significat bonos inquib⁹ est vnitas voluntatū. q̄ dicūt cum ꝓpha. Unā petij a domino hāc reqra⁊ ⁊ c. ps.xxvj. Jn istis talib⁹ ꝟgo primatū tenet du⁊ eos in gratia dei fouet. Dominat̄ etiā tepidis.ideo subdit.⁊ in omni gente pma tum tenuit. Gentes em̄ dicunt̄ quasi genti les.quādo ergo homo ad fidē xpi ꝯuertit̄: tūc spūaliter generat̄.iuxta illđ.j.ad Cor: iiij.in xp̄o em̄ Jesu per euangeliū ego vos genui. Quida⁊ igitur sunt tales q̄les sunt geniti.ſ.p baptismū q:in nullū bonū ꝓfi ciūt nullāqꝫ virtute apphēdūt. Jn qb⁹ ipa primatū tenet q:eos ad feruēter operādū ꝓuocat ⁊ inducit. Scđo principaliter đ: domina ꝑpter ius dominij acqsitū. Acqrit ei qs dominiū alicui⁹ rei aut rōne emptio nis soluto pcio.l.pcuratores.§.penul.ff. de tributo ⁊.§.vendite.insti.de rez diui.aut rōne operatiōis quādo aliqs rē operatus est ⁊ eā in esse pduxit.§.si qs a domino.in sti.de re.di.⁊.l.domin⁹horreo.§.j.ff.locati ope em̄ dicunt̄ qsi ales pecunijs.l.a duob⁹ ff.de ope.libe.aut rōne electiōis.sicut pla tis acqrit̄ ius rōne electiōis iuxta notata per Bar.in.l.absenti.ff.de donatiōe.⁊ per doctores in.c.nosti.de elec. Faciūt notata p glo.in auſ.de mādo.princ.§.eos.col.iij. que tamē intelligunt̄ secuta cōfirmatione ipsi⁹ electiōis,quādo ad aliquē supiorē pti net ꝯfirmatio.iuxta notata p Jnno.in.ca. ex pte.de arbi.⁊ in.c.cu⁊.venissent.de resti. spo. Uirgo igit̄ beata habet ius dominan di.primo rōne emptiōis:q: cū fili⁹ su⁹eme rit⁊ redemerit humanū gen⁹ ipa ad hāc re demptionē faciēdā ē multipl'r opata pciū sc⁊ redēptiōis ministrādo.⁊ ipm redēpto rem nutriēdo. Scđo rōne opatiōis.q: ipa est mater dei q̄ cūcta in esse pduxit. Unde ad Heb.iij.iqt Paul⁹.q̄ fabricauit oīa de⁹ est ⁊ impator.l.j.ī.p:ī.C.de veteri.iu.enu: dicit. A summe puidētia trinitat⁊ toti⁹mū di elemēta pcesserūt.oīa aūt bona filij fa cta sunt matris cui sine liberis morienti in omnib⁹ bonis successit p.l.prima⁊.⁊.l.mr. C.ad senatusc.tertu.⁊ insti.eo.§.j. Tertio rōne electōis.q: de⁹.ab eterno ipa⁊ elegit Unde ꝓpheta ps.cxxxj.inqt.elegit eā ī ha-

Impe rator dñs.

Maria dñs.

Dñat̄ malis,

Maria hz ius domi nandi.

F bitationē sibi. Tertio principaliter dicitur dña ppter multitudinē subditorum ipa enim habz seruos: amicos: filios. et inimicos. Serui sunt de nouo cōuersi. amici sunt ei⁹ fideles et deuoti. filii sunt in celo beati. hostes ei⁹ sunt demones et dānati. Istis quattuor generib⁹ subditorum diuersimode dominatur. qd in nuit. Cāt. vi. vbi dr. Que est ista que pgreditur quasi aurora cōsurgēs: pulchra vt luna: electa vt sol: terribilis vt castrorum acies ordinata. Seruis enim. i. de nouo cōuersis dominatur tanq̄ aurora. quia ab eis expellit tenebras culpe et dat lucē grē. Amicis. i. deuotis et fidelib⁹ dominatur tanq̄ luna: qr dat eis lucē diuine sapie et rorē celestis grē. Filijs. i. beatis dominatur tanq̄ sol. qr replet eos clarissima dei visiōe et feruētissimo ei⁹ amore. Inimicis. i. demonib⁹ dominatur tanq̄ acies militū ordinata. qr eos terret et expellit et i fugā cōuertit. vnde de ei⁹ dominio exponi pōt illd qd dr Gene. i. Dominamini piscib⁹ maris. i. demonib⁹ q sunt semp in amaritudine pene. et volucrib⁹ celi. i. angelis et vniuersis aiantib⁹ q mouentur sup terrā. i. hoībus. Pōt etiā de hoc exponi illud qd dr Gene. xxvij. Seruiāt tibi ppli. esto domin⁹ fratrū tuorū: et incuruentur ante filij mris tue. i. oēs angeli q sunt filij ecclie triūphantis.

G Oīa venerantur mariam Sciēdū ergo q isti gliose domine. i. virgini benedicte oēs creature reuerētiā exhibēt et faciūt illd qd de filio suo. pcipit apls ad Phil. ij. dicēs. In noīe iesu oē genu flectatur celestiū: terrestriū et infernorum. In noīe igitur virginis marie dicuntur flectere genua agmina celestia. Angeli etenim nomē ei⁹ maxime venerantur et eā reuerēter adorāt. et ipe fili⁹ dei mrem suā veneratur et laudat et hoc ē qd dr Prouer. vlti. surrexerūt filij ei⁹. i. oēs angeli et beati et beatissimā pdicauerūt vir eius. i. xps et laudauit eā. Quia ergo xps vt scriptū est Lu. ij. erat subdit⁹ beate vgini ideo sm sanctū Bernardinū in sermōe. iij. de noīe vginis. hec est vera locutio. Beate virgini subdita est oīs creatura et de⁹ vnde Ber. super missus est homel. j. ait. De⁹ cui seruiunt potestates et principat⁹ obediunt subditus erat marie. et nō tm marie. sed ioseph ppter Mariā ex quo eam veneratur.

H Scdo sibi flectūt genua oīa terrestria. i. oēs generatiōes. et q pcesserūt: et que sunt et que venture sunt eā adorabunt et eius nomen venerabantur. sicut ipsa inquit Luce. j. Ecce enim ex hoc beatā me dicēt oēs generationes. Tertio flectūt sibi genua oīa infernalia. i. demones. qui velint nolint ipaz adorant et ad eius noiationem pauēt et tremunt. Unde dicit sanctus Gerardus eps et martyr in quodā sermone inuite q infernus beate marie vlulat et pcacissimi demones clamant. Sm enim Papiā dña interptatur dans minas et ipsa inimicis humani generis dominans minas infert. Item sm Catholicon interpretatur domina. i. domās manus. et ipsa domat demonū man⁹ et potestates. ideo eam timent et reuerentur. Beate igitur virginis optimū est dominium qd nullius plationi est obnoxium. et nulli creature est subditū. Ut enim inqt beat⁹ Bernardinus sermone. iij. de noīe vginis. mr dñi oīs creature effecta est dña oīs creature: quod enim subijceretur creature q mr effecta est creatoris. Ideo merito dici pōt ad quālibet creaturaz illud Gen. xvi. Reuertere ad dñam tuā. et humiliare sub manu ipsi⁹ que verba dicta fuerūt Agar de sara. qppe ipa virgo hec est sara q princeps interpretatur. q verū genuit Isaac. i. filiū dei in cui⁹ semine benedicte sunt oēs gētes p quē oīs creatura principatū habuit. hec ille. Qui etiā ibidem ait. q hec dña nulli⁹ adiutorio est innixa cū ab eterno rege fuerit sustentata et figurata fuit p Hester. que a regis asueri vlnis est sustentata. Hester. xv. Hester autem eleuata in pplis interptatur. et merito significat vginē benedictā. dñam oīm populorum de q admirantur angeli dicentes Cant. vij. Que est ista q ascēdit de deserto delitijs affluens innixa sup dilec. suū. Ipsa ergo hz filiū suū in q sunt oīa bona recōdita sm dictum apo. ad Ro. ij. et ideo qn eū perdidit in templo poterat dicere cum ioseph illud Tob. x. oīa simul in te vno bona habētes nō debuimus dimittere te. De ipsa ergo domina dicere possum⁹ illud Sap. vij. oīm bonorum mr est. Quia igitur magne dñe magna dona largiuntur. sicut de Asuero rege. dr Hester. ij. q dona largit⁹ est iuxta magnificentiā principalē. Ideo hec domina nra: vt Ber. i quodā sermone ait. inuocātib⁹ eā subuenit vniuersis et omnibus misericordie sinū aperit vt de plenitudine ei⁹ accipiāt vniuersi. Ipsa enim adiuuāte filio oīa vasa vacua oleo leticie et mie implet: vt mystice fuit descriptum ij. Reg. x. Hec est regina saba que preciosa aromata. i. virtutū munera attulit in hierusalem. i. i ecclesiam sanctā et nō sunt alia

I

ta tā multa ꝛ p̄ciosa aromata sicut illa que dedit regina saba salomoni.i. Maria filio dei.vt mystice dr.iij.Re.x.ca; Quoꝝ porti unculā nobiscū communicare dignet ipsa munificētissima atq; liberalissima dña cuius nomen sacratissimū sit bn̄dictū in secula seculorum. Amen.

De eiusdem illibate virginis nominatione. Sermo. iij.

Hoc est nomen

ei⁹.Luc.j.inqt sctūs Ber.in sermone.j.de noīe v̄ginis.

b Da mihi gl'iosa v̄go maria v̄tutē.ingeniū.ꝛ sermonem vt fidelib⁹ deuotis tuis nūciare valeā gl'iā noīs tui.nō quātū est aut quale.s; vt tātillū ego paruul⁹ tu⁹ de laudib⁹ tuis immēsis enūciē ad gl'iam tuā ꝛ deuotionē meā ꝛ solamē oīum me audientiū.Quippe interp̄tatione sua marie nomē sonat illuminationem.amaricationē.ꝛ dn̄ationē nec immerito nō vnā tm̄ noīs habet interp̄tationes nullū em̄ nomen vnu; puto v̄ginis gl'iam posse enūciare.Maria ergo non vnam tm̄. sed multiplicē iterp̄tationē h;.vt sicut deū ipm non vno tm̄ noīe nominamus: s; multis.vt sic eius incomp̄hensibilitatē enunciemus.sic ꝛ gl'iosa; v̄ginē multis nominibus designam⁹.ꝛ nūc lucē:nūc solē ꝛ hmōi nominare solemus.vt sic ad sublimitatem eius cognoscendam aliquantulum ptingamus.Immensitas quippe glorie eius oīs humani sermonis excedit inopiā.proinde forte nō noīauit eā angel⁹ volens poti⁹ venerari silētio qđ nō potuit exprimi eloquio hec ille.Si em̄ terrenis ac tp̄alis imperator multis noīb⁹ nuncupaꝫ vt ei⁹ magnanimitas ꝛ excellentia demōstreꝫ. vt p; in p̄emio insti.ꝛ.ff.Multo magis regina ꝛ imperatrix celestis diuersis d; nuncupari nominib⁹.Sed de vno tm̄ breuitatis cā hic pertractabim⁹.Sciēdū est ergo ꝙ huius tam p̄clarissime v̄ginis nomen qđ Maria nuncupatur:inter alias quinq; demonstrat.ei⁹ excellentias.quarum

Impatoris multa noīa.

Prima dicitur maternalis.
Secunda arcadialis.
Tertia regalis.
Quarta imperialis.
Quinta ꝛ vltima appellaꝫ augusta'lis.

De prima excellentia nominis marie q̄ dr maternalis.

Hoc nomen Maria q̄nq; alias excellētias demōstrat ipsi⁹ beatissime dn̄e nr̄e q̄ incipiunt ab vna lrarū suarū. Per M em̄ significaꝫ ꝙ ipa est mr̄ vniuersorū.iuxta illud Sap.vij.oīm em̄ bonoꝝ mater est.Qđ Albert⁹ sup missus est. exponit de beata v̄gine dicēs ꝙ ipa est mater oim. q: vnū hoīem genuit.i.xpm.ꝛ oēs regenerauit.peperit em̄ filiū suu; primogenitum corporaliter.alios aūt oēs sanctos spūal'r. Ipse enim iesus nō cōfundiꝫ electos suos vocare fratres p psalmistā dicēs. Narrabo nomen tuū fratrib⁹ meis.quā autoritatem allegat Paulus ad Hebre.ij.nā per conceptū eius ꝛ partū ex ipsa virgine possumus de illo dicere illud Gen.xxxvij.s.caro ꝛ frater noster est.vt sit ipse primogenitus.s. dignitate ꝛ sanctitate in multis fratrib⁹.i.in oībus sanctis.vt ait apl's ad Ro.viij. Oīm igiꝫ sanctoꝝ quos per spirituale; gratiam mediante v̄gine regenerauit de⁹ dr mater ipsa virgo immo etiā āgeloꝝ dr mater ꝫm Albertū vbi.s.q: ipa mediante eoꝝ restaurata est ruina.s; de hac excellentia materni tatis hic ptranseo.q:.s.in.ij.pte hui⁹ opis ser.ij.parte vl.satis copiose declaraui quō v̄go benedicta est mater nostra. q̄ veritas pōt p̄bari p illud Esa.vl. Nunq̄d parturiet terra in vna die.aut pariēꝫ gēs simul.Constat enim ꝙ nō queriꝫ de terra ꝫm lrām.q: stulta esset q̄stio.ergo itelligiꝫ de terra ꝫm figurā.i.de beata v̄gine q̄ terra appellaꝫ. vt patuit.s.pte.ij.hui⁹ opis.sermone.iij.parte.j.Ipsa enim simul peperit oēm gentem modo p̄dicto.immo etiā oīs creature maꝫ dr.vt p̄bat Albert⁹ ibide;.q: quicq̄d est cā cause:est causa causati.vt ait p̄hs in lib.de causis.s; virgo maria fuit origo ꝛ cā p̄ductiua filij dei q̄ inquantū de⁹ est cā ꝛ origo oīum creaturarū tā rōnaliū q̄ irrōnaliū ꝛ insensibiliū.iux illud Deuꝫ.xxxij.Ipe enim est pater tuus qui possedit ꝛ fecit ꝛ creauit te.ergo ipsa mater dei est mater oīm creaturarū.ꝛ nō solū rōne creatiōis. sed etiam rōne innouatiōis quā expectāt fieri per filiu; eius.iuxta illud ad Rom.viij. Omnis creatura ingemiscit ꝛ pturit vsq; adhuc expectans reuelationem filiorum dei: quia ꝛ ipsa creatura liberabitur a seruitute corruptionis in libertatem glorie filiorum dei. O igiꝫ mater nostra venerāda. cū maxima sit affectio matris erga filium.l. videam⁹.

Mater vniuersorum.

K

vbi glo.ff.de in litē iurā.ꝑpterea credēdū est ꝙ tu nos filios tuos intime diligis. Et cū mater nō possit nec debeat obliuisci filij sui.vt inq̄t Seuerinus papa.in.c.ad romanā eccl'ia3.ij.q.vj.vbi dicit glo.ꝙ non p̄sumit aliq̄ esse mater nisi diligat filiū.c.afferte.de p̄sump.Profecto tu dilectorꝝ filiorū3 tuorꝝ q̄ sum⁹ nos obliuisci nō potes:sed de nobis cōtinuā memoriā habēs necessitatibus nostris subuenire nō cessas.Si em̄ vt inq̄t Statius.x.Thebai.plis amor crudelia vicit pectora:nō est dubitandum ꝙ pectus tuū piissimū3 ad prolem tuam diligēdā tua viscerosa pietas constringit.

Z Arca thesaurorum.

De scḋa excellentia que d̄r arcadialis.

p Er A. que est secūda littera nominis virginei significat̄ ꝙ btā virgo est arca thesaurorum dei q̄ figurata est in arca tabernaculi de qua dixit dn̄s ad moysen Exo.xxv.ca.Fac tibi arcā de lignis sethim q̄ arca deaurata erat intus ⁊ foris ⁊ erāt in ea manna.tabule legis:⁊ virga aarō que frōduerat. Ligna sethim de quib⁹ fabricata erat arca sunt ligna imputribilia.⁊ significat thesaurum virginitatis in summo qui fuit in Maria.Castitas est em̄ ille thesaurus de quo ait aplus.ij.ad Cor.iiij. habemus thesaurum in vasis istis fictilibus.i.corporib⁹.nā in angelis qui nō habent corpus v̄ginitas nō est ꝓprie v̄tus. quia hoc habēt a natura nō a pugna cū gratia.facit ad hoc glosa in.l.j.ff.de cap.⁊ postli.re.dicens.ꝙ firmior virtus est que venit a pugna.est aūt tāti valoris iste thesaurus. vt dicat sapiēs Eccli.xxvj.Nō est digna ponderatio aie cōtinentis.Tantū aūt ponderat v̄ginitas vt sola sit potēs repr̄esentare aīas deo.vt inq̄t imperator i aut.de leno.§.sancimus.hic aūt v̄ginitatis thesaurus si semel amittit̄ nunq̄ recuperatur quoad premium aureole.xxxij.q.v.c. si paulus.et hoc etiā inq̄t Ysid.in lib.de sum.bo.⁊ beatus Tho.ij.ij.q.clij.⁊ in quinto suo quodlibet.q.iij.Ista aūt arca est aurata intus ⁊ foris q: plena est charitate.auru3 em̄ quia p̄ciosus est alijs metallis:significat charitatē que est maxima virtutu3 qua erat maria circūdata in conuersatione exteriori et actione interiori.Vn̄ de ipa dici pōt illud iij.Regū.vj.Nihil erat in templo quod nō auro tegeret.Ad opa aūt ipsius charitatis xp̄s hortabat̄ discipulos Mat.v.c.dicens Thesaurizate vobis thesauros in celis faciēdo sc3 opa charitatis. In hac arca est thesaurus suauissime mie designate p mānna.quē thesaurū postulabat Moyses populo suo dicens Numeri.xx.Aperi eis dn̄e thesaurū tuū fontē aque viue sc3 misericordie ⁊ gratie.vnde et mater mie virgo maria d̄r.Est etiam in ea thesaurus sapiētie significatus p legē in arca positam. de quo d̄r Sap.vij.Infinit⁹ thesaurus est hoibus sc3 sapientia.de qua etiā inq̄t iurisc̄osult⁹ in.l.j.in princi.ff.de vari.⁊ extraor.cog.ꝙ nō pōt p̄cio numario estimari. cui⁹ verba lic3 referant̄ ad sapientiam iuris ciuilis.tū etiā intelligi debēt de sapientia diuinarū3 rerū imo multo magis. Si ergo sciētia ciuilis non p̄mittit aliquē in paupertate viuere nec in necessitate mori vt ait imperator in aut.de here.⁊ fal.§.vl.col.j.multo minus thesaurus diuine sapientie.econtra v̄o de non habētibus hunc thesaurū dicit Aug. in epigrāmatibus prosperi epigrammate lxxiij.In magna egestate sunt diuites sapientie thesauros non habētes.His autē3 thesauris in summo plena fuit beatissima virgo maria.Nam nulla creatura pura habuit tanta3 cognitionem de diuinis rebus ⁊ ptinētibus ad salutem sicut ipsa.que fuit magistra apostolorū ⁊ euāgelistarū ad docendū eos de mysterijs christi.vt inq̄t Hieronymus in sermōe ad Eustochiū. Nec mirum si thesaurū immēsum sapiētie habuit cū in ea xp̄us requieuerit in quo sunt oīs thesauri sapiētie ⁊ sciētie dei s̄m apl'm ad Col.j.et qui christū nouit thesaurū sapientie ⁊ scientie nouit.vt ait Amb. cuius sentētia ponit̄ in.c.Legim⁹.in fi.xxxvij. disti. Est etiā virga iā arca designans potestatē et dn̄ium eius de quo.ō. diximus in sermōe p̄cedenti parte vlti.Arca aūt ista seruabatur in tabernaculo vt res preciosissima. et ita btā virgo in tabernaculo eccl'ie siue cordis nostri est venerabiliter ⁊ cū deuotione maria recolēda ⁊ cōseruāda. In ista etem̄ arca deus nō solū posuit thesauros sapientie sue.vt etiā scriptu3 est Prouerb.ix. vbi dicit̄.Sapiens mulier edificat domū sua3 idest gubernat sanctā eccl'iam.⁊ thesaurū pietatis ⁊ bonitatis.Unde ipa inq̄t Eccli.xxiiij.Transite ad me oēs qui ɔcupiscitis me.⁊ a gn̄ationib⁹ meis adimplemini:sed etiam in ea collocauit thesaurum potentie sue ideo ipsa Eccli.xxiiij.ait.In hierusalē

N Maria potest.

potestas mea. et certe potentiā magnā ī ciuitate sup̄na h3 btā v̄go. Cōsueuit aūt q̄s penes aliquē regē habere magnum posse: aut rōne parētele: aut rōne grē inuēte aut rōne bn̄ficētie. et ista triplici de cā btā v̄go apd̄ celestē regē obtinet magnū posse. Primo rōne parētele q: sc3 est mater reg. Un̄ Bern̄. in quodā s̄mone ait. Nō de est ptās: q: ē mater oīpotētis. nec volūtas q: est mr̄ mīe. nec industria q: est mat̄ sapīe. De hac aūt cā potētie v̄ginis habet̄ figura. iij. Regū. ij. vbi dic̄ Salomon Bersabee mr̄i sue Pete mater mea. neq3 em̄ fas est vt auertā faciē meā a te. Scd̄o habet posse rōne grē inuēte: q: inuenit gratiā apd̄ deū: vt ei dixit angel9 Luce. j. Un̄ Bern̄. sup missus est ait. Maria d̄r grā plena: q: deo angelis et hoīb9 est grata. Deo p hūilitatē. angelis p v̄ginitatē. et hoīb9 p fecunditatē. Tātā aūt gratiā apd̄ deū inuenit q ipam ab eterno amauit et a p̄ncipio mundi p omēs etates quesiuit et tandē sibi despōsauit. De his tribus d̄r Sap. viij. hanc amaui et exquisiui a iuuētute mea: et q̄siui eā mihi spōsam assumere. Tantā quoq3 gratiam apd̄ deū inuenit q ipa3 p Eua regnare fecit. De quo in figura d̄r Hester. ij. adamauit eā rex sup oēs mulieres: hūitq3 gratiā et mīam cū rege et imposuit dyadema regni ī capite ei9: fecitq3 eā regnare p vasthi. i. p Eua. Tantūq3 eius amorē concepit q oēs eius petitiones exaudiuit. vnde vbi. s. dicit̄. Si inueni gratiam in oculis tuis o rex. da mihi aīam meā p qua rogo et populū meu3 pro quo obsecro. Et rex sibi oīa cōcessit. Tertio habet magnū posse ratiōe bn̄ficentie. i. ob sequioꝝ que sibi exhibuit. De quib9 scr̄us Odilio in quodam sermone inq̄t. Ipsa dei genitrix oē tēpus dn̄ice infantie pueritie et adolescētie cū i lo degit. et obsequio materne dilectiōis vt vera mater x̄o filio ministrauit. et Augu. in sermone de annunciatione ait. Lacta maria creatorē tuu3 panē celi: preciū mūdi prebe lambēti mamillam vt ille pro te patienti p̄beat maxillas. Tu illi tēporalē ministra substantiā: vt ipse nobis et tibi vita3 tribuat sempiterna3. Lacta qui fecit te vt ipse fieret in te. Quia ergo btā virgo talia obsequia xp̄o prestitit. ideo apud ipm potentiā magnam p̄meruit. Quāobrem merito arca testamenti appellari debuit in qua omnes thesauros suos omnipotens deus collocauit.

De tertia excellentia nomīs virginalis que dicitur Regalis.

O Regia celo3

T Ertia lr̄a huius noīs est R. per quā signif̄icat̄ q ipa ē regia celorum et toti9 orbis. de q̄ pphā inquit ps. xliiij. Astitit regina a dextris tuis etc. vbi commēdat hāc reginā de sex p̄rogatiuis. Primo a p̄rogatiua excellētis pulchritudīs cū in eode3 psalmo inq̄t. Oīs glīa ei9 filie regis ab intus. Nō em̄ multū curauit de pulchritudīne faciei exterioris. l3 vt. s. diximus in pte precedēti huius operis. sermōe. iiij. et etiā sermone vltimo fuerit pulcherrima. Sciebat em̄ q vt d̄r Prouer. vlt. Fallax gratia et vana ē pulchritudo. s3 curauit de pulchritudine faciei interioris. Iō dicit. Oīs glīa eius etc. pulchritudo autē faciei sicut dicit Augu. in lib. de trini. est qn̄ ipsa facies est decēter colorata. hilariter affecta. et bn̄ proportionata. Charitas aūt fecit aīa3 v̄ginis coloratā que significat̄ p aurū quo induta est ipa regina. Finalis v̄o pseuerātia fecit ipam bene letā vt cū magna leticia aīa ei9 de mundo recederet q̄ in bonis operibus vsq3 in finē pseuerauit. Unde de pseuerātibus dici pōt illud Esa. lv. In leticia egrediemini. diuersitas aūt v̄tutum fecit aīa3 ei9 bene pportionatam. Ista ergo tria que fuerūt in btā virgine fecerūt aīam ei9 valde pulchrā. ideo subdit̄. in fimbrijs aureis Ipsa em̄ habuit finalem pseuerantiā: que notat̄ p fimbriā. que est finis vestimenti: habuit etiam charitatem: que notat̄ p hoc q illa fimbria d̄r fuisse aurea. habuit etia3 pportionalitate3. quod signif̄icat̄ per hoc quod d̄r. circūamicta varietate. i. virtutu3 diuersitate. nam magnitudini fidei correspōdebat magnitudo spei. et magnitudini spei correspōdebat magnitudo charitatis et magnitudini charitatis correspondebat magnitudo opis. Habuit ergo magnam fidē de qua Lu. j. d̄r illi. Btā q̄ credidisti etc. habuit magnā spē. vn̄ Eccli. xxiiij. appellatur mater scē spei. magna3 q3 charitatem habuit intantū q pre nimia charitate languebat. Unde Cant. v. c. dicebat. Nūciate dilecto: q: amore lāgueo. Magna q3 et fortia opa fecit. et iō de ipsa d̄r Prouer. vltio. manū suā misit ad fortia. Secūdo commendatur ista regina de vestium preciositate. cū dicit̄. Astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato circundata varietate.

P Preciositas vestiū manifeste.

que vestiméta itelligunt aut put habuit i mundo. aut put habet i celo. Nã in mũdo existẽs habuit vestimẽtũ deauratũ.i.corp⁹ incorruptũ ⁊ illibatũ. aĩam ỽo habuit circũdatã varietate.i.oĩum ỽtutũ diuersitate vt ipa testat Eccli.xxiiij. Uel possunt etiã intelligi vestiměta illa put nunc hꝫ i celo. hꝫ em̃ vestimẽtũ deauratũ.i.corp⁹ glia im mortalitat idutũ ⁊ circũdata varietate.i. oĩm sanctoꝝ numerositate q̃ ipam circundant: venerant ⁊ laudant. Tertio cõmẽdat ista regina de spõsi nobilitate cũ dr: cõcupiscet rex decorẽ tuũ. vbi etiã ostẽdit q̃ magne sit excellẽtie ille sponsus: qꝛ ipse est dñs deus tu⁹. ⁊ quãte sit reuerẽtie: qꝛ oẽs adorãt eũ. Sicũt ergo regina regnũ gubernat: sic btã ỽgo qñ rex xp̃s p mortẽ se absẽtauit eccl'iam dei in illo triduo rexit: qꝛ fidẽ illibatã seruauit. Silr qñ rex xp̃s ad celũ ascẽdit ipa tanq̃ regina eccl'iam gubernauit: qꝛ toti⁹ eccl'ie magistra pmãsit. Silr qñ rex xp̃s alicui faciẽ suã abscondit: tunc ipsa regina mĩam suã maxime ostendit qñ hõ ad ipsam cũ deuotione cordis recurrit. Jõ illud qd vane mulieres dixerũt d luna nos exponere possum⁹ d ista regina. qd hr̃ Diere.xliiij.s.sacrificem⁹ regine celi.⁊ libem⁹ ei libamina sicut fecim⁹ nos ⁊ p̃res nr̃i ⁊ faciam⁹ ei placentas ad colendã eã. Nã ex eo tpe quo cessauim⁹ sacrificare regine celi indiguim⁹ oĩbus ⁊ gladio ⁊ fame consumpti sum⁹. qñ autẽ sacrificauim⁹ ei satu rati sum⁹ panib⁹ ⁊ bñ nobis erat malumq̃ nõ vidim⁹. Quarto cõmendat ista regina ab odoris suauitate cum dr: Myrrha ⁊ gutta ⁊ casia a vestimentis tuis ⁊c. vbi dicit glo. his aũt aromatibus odor ỽtutum significat q̃ odores nuptiali gaudio adhibent vt ĩ nuptijs fieri solet habẽt autẽ iste spẽs aromatice has ppetates. vt dicit gl. ibidẽ. qꝛ myrrha est amara ⁊ cõseruat carnem a putredine. ⁊ vermes expellit. ⁊ ideo myrrha significat carnis mortificationem que lꝫ sit carni amara. tñ cõseruat a putredine luxurie. ⁊ expellit ỽmes male concupiscentie. Gutta expellit oẽs inflaturas ⁊ tumores. ⁊ iõ significat hũilitatẽ q̃ cordis elationes curat et dissoluit. Casia in aquosis locis nascit ⁊ crescit: significat pietatẽ que nascit in cordibus illoꝝ q̃ sunt cõpassibiles ⁊ deuoti. De his spẽb⁹ aromaticis ⁊ de alijs tractatur in.l. fi. §. spẽs. ff. d publica. Jste igit tres spẽs aromatice, scꝫ Myrrha

Ordo suauitatis marie.

castitatis. Gutta humilitatis. ⁊ Casia pietatis in maria fuerũt q̃ magnũ odorẽ fecerunt deo angelis ⁊ hoibus. Jste autẽ tres spẽs aromatice spirabãt odorẽ a vestimẽt eius ⁊ domib⁹ eburneis. vestis em̃ fuit ipsa ỽgo que xp̃m vteri sui vestimento vestiuit et circũdedit. Juxta illud Dañ.ix. Antiqu⁹ dierũ sedit. vestimentũ eius albũ sicut nix et illud Diere.xxxi. Nouũ faciet dñs super terrã. femina circũdabit virũ. Domus qꝫ ipsius virginis fuit eburnea qꝛ fuit castitate decorata. Jn ebore enim castitas designat. qꝛ elephas est aĩal castum et nature frigide. vt dicit in li. de ppꝛietatibus rerũ. Quito cõmendat ista regina a domicillarũ siue adolescẽtulaꝝ famulatu. solẽt em̃ regine habere domicillas q̃ sibi famulant et seruiũt ⁊ quãto subdite sunt nobiliores tãto dñe earũ sunt digniores. §. generalit. in aut. de digni. coll. vi. Jsta igit dña regina nostra hꝫ tria genera famularũ. prime famule sunt filie regũ de q̃bus dr in eodem ps. delectauerũt te filie regũ ĩ honore tuo. scd̃e sunt filie Tyri. de q̃bus subdit et filie tyri in munerib⁹ vultũ tuũ depcabũt oẽs diuites plebis. tertie sunt ỽgines de q̃bus subdit. Adducunt regi virgines post eam. Tres em̃ sunt stat⁹ mulierũ q̃ ipi ỽgini seruiũt. s. bone vidue q̃ significant p filias regũ. qꝛ ipe corpus suũ in castitate ⁊ mundicia bene regũ. Alie sunt ꝯiugate q̃ significant p filias tyri. Tyrus em̃ interptatur angustia. ⁊ significat ꝯiugatas q̃ multas in mũdo ãgustias patiunt. siue in tolerando virũ qñ est nimis austerus. siue in pariendo filios ⁊ educãdo ⁊ nutriẽdo eos. siue in alijs necessitatib⁹ pcurãdis. iuxta illud .j. ad Coꝛ. vij. tribulationẽ ⁊ dolorem cordis habebũt hmõi. Tertie sunt virgines q̃ votum ppetue castitatis post ipam emiserũt qꝛ ipa prior oĩbus emisit. Filie igit regum. i. bone vidue suã reginã delectant. s. beatam ỽginẽ. qñ se in mũdicia ⁊ castitate ꝯseruãt: Filie tyri. i. bone ꝯiugate sibi munera offerũt: qñ opibus miscdie intẽdũt. ⁊ in suo cõiugio ordinate viuũt. ỽgĩes aũt post ipam adducunt: qñ illã in ỽginitate et mũdicia imitant. Sexto cõmendat ista regina a plis fecũditate cũ in eodẽ psalmo dr: pro patrib⁹ tuis nati sũt tibi filij. ⁊ pñt ibi vocari tãs matres ipsi pñarche vel pphete vel iudei in rie. fideles a q̃bus ipa originẽ duxit. Filij autẽ vocari pñt vel ỽgines vel apl'i vel deuoti

Q

Famule marie.

R

Fecũdi

xpiani. Est ergo sensus. p pribus tuis nati sunt tibi filij. i. p priarchis qui fuerũt con iugio seruiẽtes. nati sũt tibi filij. i. vgines piugia cõtemnẽtes vel p pribus tuis. i. p phetis qui xpm venturum pdixerunt. nati sunt tibi filij. i. apli qui xpm incarnatũ vi derunt. et eius euãgeliuz pdicauerũt. vel p pribus tuis. i. p iudeis infidelib9 qui xpm psequunt nati sunt tibi filij. i. boni xpiani qui xpm vera fide cõfitent. Sequit. Constitues eos principes super oẽm terrã. Cõstituunt aũt primi filij. i. vgines super omnẽ terraz qñ sup oẽs sensus sui corpis dñant. Scdi filij. i. apli sup oẽm terrã cõstituunt qñ conculcant terrena et se ad celestia subleuant appetẽda. Tales em oia possident. vñ quidã sapiens inqt. Qui oia cõtemnit: oia possidet: q: oia sub pedibus hz: et oib9 pest oibusq dñat. ideo apls. ij. ad Cor. vi. inqt tanq nihil habẽtes: et oia possidẽtes. Tertij aũt filij. i. boni xpiani sup oẽm terrã cõstituũt qñ terrena oia bene et laudabiliter administrant. omnia delectamenta que de terrenis pcipiũt in dei gliam referũt. sicut faciebat imperator Julian9. vt in. l. in noie dñi. C. de offi. p. af. et in. l. f. C. de ve. iu. enu. et in aut. de armis in prin. col. vi. et similr agebat btũs Frãciscus de q canit ecclia in officio eius. Quicquid in rebus repperit delectamẽti regerit i glioz factoris. Tales boni xpiani dicunt deo illud ps. xvij. Sup omnem terram gloria tua.

De quarta excellentia virginalis nominis que dr imperialis.

Per quartã lrãm. s. J. denotat q btã vgo est imptrix celi et terre. et hoc pmo: q: ipa genuit celestẽ impatorem. et iõ põt ab eo petere qcqd vult et obtinere. qd figuratũ fuit. iij. Reg. ij. vbi mr salomonis dixit ei. petitionem vnã peto a te me cõfundas faciẽ meã. tunc em faciẽ suã pfunderet qñ illud qd peteret denegaret. Si ergo ipe rat filio rõne maternalis iurisditõis q fuit subdit9 illi. vt hr Lu. ij. Multo magis ipe ratiõibus creaturis filio suo subiectis. facit. l. de accessionib9. ff. de diuer. et temp. p. Est qz imperatrix q: est filia celestis imperatoris. ideo illi inqt ppheta ps. xliiij. Audi filia et vide etc. est etiã imperatrix. q: eterni imperatoris est sponsa. de quo dr Jo. iij. ca. Qui habet spõsam sponsus est. Qñ vo deus illi tradidit imperiũ orbis et omnium cõtentoz in eo: dixit ei illud qd habetur. s. Enei. His ego nec metas. rerũ nec tpa pono. imperiũ sine fine dedi. et ideo istã tã excellentẽ imperatricẽ debemus oẽs diligere et reuereri pter rõnẽ quaz ponit Uegetius i. ij. li. de re militari. c. v. dicẽs. Maiestas impatoris sm deũ humana diligẽtia est excolẽda. et ei cũ Augusti nomẽ accepit tanq pñti et corporali deo fidelis est pstanda deuotio. impẽdendusq peruigil famulatus. Deo em vel priuat9 vel militaris seruit: cũ imperatori fideliter seruit. cũ fideliter eum diligit qui deo regnat autore. Hec ille. Cuiusmodi ẽ imperatrix nostra que a deo suũ recepit imperiũ: Hui9 aũt impatricis dignitas ostendit ps. xliiij. dũ dr. Astitit regina a dextris tuis etc. Et primo quãtum ad locum: q: sedet a dextris filij. qd figuratũ fuit. iij. Reg. ij. vbi Salomon fecit poni thronũ mris ad dextrã suã fecitq eã in eo sedere. Scdo. eius dignitas ostẽdit quo ad habitũ cum dr. in vestitu deaurato. et de hoc habet Apoc. xix. vbi dr. venerũt nuptie agni. et vxor ei9 pparauit se. et datũ est illi vt cooperiret se vestimento byssino splendẽte et candido. et Prouer. vlt. dr. Byssus et purpura indumentuz ei9. Tertio quantum ad obsequium famuloz cum dr circundata varietate. s. angeloz et sanctoz qui omnes beate virgini tanq sue imperatrici famulant ipsamq continue magnificãt. De famulatu aũt angeloz dicit sanct9 Berardus epus in quodaz sermone. Dñs noster iesus xps matrez suã magnificat. q angelicis est stipata choris. archangelicis vallata turmis thronoz hincinde possessa iubilationib9. dñationũ circũcincta tripudijs. pncipatuũ circũspecta obsequijs. potestatũ amplexata plausib9. vtutũ gyrata honorib9. cherubin circũstãtiata hymnificationib9. seraphin vndiq possessa ineffabilibus cãtationib9. Qualr autẽ ceteri sancti eidẽ famulent declarat pdictus sanct9 in eodem sermone dicẽs. Apostoloz splendidissimus ordo ineffabili laude illam extollit. Martyrũ exercitus supplicat domine sue. Confessoz multitudo innumerabil continuũ sibi psonat canticũ. vginũ candidissima cõtio iugẽ choreã ad suaz celebrat gliaz. Hec aũt serenissima imperatrix mittit angelos in ministeriũ. et eis secreta palatij cõmittit. Unde Beda in quodam sermone inqt. Persuadet immo cõpellit nos

celsitudo tua credere ꝙ in regno filij tui o
brã ꝟgo maria ita impiose pncipalis: vt ꝑ
angeloꝝ misteria tuis semꝑ deuotꝭ subue-
nias. Si em̄ angelus angelū mittit: cōfidē
ter dꝫ credere xpiana deuotio ꝙ impatrix
angeloꝝ tāto magꝭ hꝫ angelos ad obsequꝫ
quāto differētius p̄e illis nomē heredita-
uit. Si em̄ Josue dux ppli isrl' iussit solem
stare: quō nō oīa sydera ad nutū impatricꝭ
obediant? Si cherubin ꝛ seraphin de fonte
bibētes iferiorib⁹ āgelꝭ qdā arcana reuelāt
quāto magꝭ gl'iosa ꝟgo de occultis filij sui
Z amplexu ei⁹ degustata mysteria angelis co
piosi⁹ effundit? Hec ille. Tāte aūt auctis
in celesti palatio est ista impatrix ꝙ oībus
alijs scīs itermedijs omissis ad ipaꝫ lꝫ ab
oī grauamie appellar̄. lꝫ ei ꝯm iura ciuilia
debitū mediū seruet in appellatiōib⁹. l. im
peratores. ff. de appel. reci. tū in ipa seruat̄
stil⁹ iuris canonici. quo omisso q̄libet me-
dio appellat̄ ad summū pontificē c. si duo
bus. ex de apel. Quilibꝫ ḡ pōt ad eā appel
lare. Vn̄ de ipa dicere possum⁹ illō qō scri
ptuꝫ est in. c. ad romanā. ij. q. vi. vbi dr̄. Ad
eā ab oīb⁹ oppssis est appellādū ꝛ ꝯcurren
dū q̄si ad mr̄em: vt ei⁹ vberib⁹ nutriant̄ au
toritate defēdant̄. ꝛ a suis oppssorib⁹ rele
uent̄: q: nō pōt nec dꝫ mr̄ obliuisci filij sui
Cōsideret igit̄ vnusq̄sq; appellet ad ipam
siue grauet̄ a diabolo: siue ab aliq̄ tyrāno: si-
Theophilus ue a corpe ꝑpō. aut a diuia iusticia Pri'o lꝫ
appellare a diabolo sic fecit theophil⁹ qdā
q: vt scribit̄ in miraculꝭ eiusdē ꝟgis: ab epo
suo a vicednatu depositꝰ: i tantā desꝑatio-
nē cecidit. ꝙ diaboli se ꝯuū fec. ꝛ de sua ser
uitute chirographū manu ꝑpa ꝯscripsit et
diabolo tradidit. Postmodū ꝟo ad cor suū
rediēs ꝛ penitēs ad impatricē istā appella
uit. ꝛ ipa totū irritū fecit ꝛ diabolo vt theo
philo chirographum redderet p̄cepit. ꝛ sic
ipm in statu p̄stinū restituit ꝛ grām ac ve-
V niā sibi iperrauit. Scdo licet appellare
ad ipaꝫ si qs grauat̄ a tyrāno qō oꝫ in btō
Basilio. cui cū Julian⁹ apostata ad preliū
Basili⁹ ꝯ p̄sas vadēs. minat⁹ fuisset ꝙ in suo redi
tu ciuitatē suā destruere. sctūs Basili⁹ ad
impatricē istā appellauit. q̄ militē quēdā
noīe Mercuriū iā defunctū suscitauit. qui
sup equū cōscēdēs: atq; ad Julianū pgēs
ac lanceā fortit' vibrās. ipm occidit. Jō di-
cit sctūs Philibert⁹ in quodā ꝯmone. Ve-
niāt ad beatā mariā iusti cū basilio effectū
celerē p̄cepturi veniāt ꝛ pctōres cū theo-
philo desideratā grāꝫ adepturi. Tertio
licꝫ ad ipaꝫ appellare. si qs grauat̄ a corpe
ꝑprio sicut ptꝫ in maria egyptiaca q̄ vt hr̄
in vitaspatrū: cū multo tpe carnali ꝯcupi-
scentie deseruisset: tandē ad impatricē istā
cōfugiēs ꝛ appellās. cōcupiscentiā vicit ꝛ
castitatē ꝯseruauit. Quarto licet ad ipsā
appellare. si quis a dei iusticia se grauare
sentit. Qō significatū fuit Hester. v. vbi dr̄
ꝙ cū rex Asuerus iudeis esset iratus. regi-
na Hester ad ipm placandum accessit. Cui
rex ait. Etiā si dimidiā partē regni mei pe-
tieris dabit̄ tibi. Ista ergo impatrix figu-
rauit impatricē celoꝝ cū qua deus regnuꝫ
suuꝫ diuisit. Cū em̄ deus habeat iusticiā et
miam. iusticiā sibi in hoc mūdo exercendā
retinuit. ꝛ miam matri cōcessit ꝛ ideo si qs
sentit se grauari a foro iusticie dei: appel-
let ad forum mie matris eius.

De quinta excellētia nomīs virginalis
que dicitur Augustalis.

Q Vinta lr̄a hui⁹ sacratissimi no- X
minis q̄ est A. significat beatā Maria
ꝟginē esse augustā toti⁹ orbis. augusta.
Sicut em̄ impator August⁹ dr̄
ab augēdo. q: quātū pōt debet
suū imperiū augere. vt dicit glo. sup rubri
cā. ffoꝝ. ꝛ institutionū. Ita ꝟgo gl'iosa ap-
pellari pōt augusta. Sicut em̄ vxor terre-
ni impatoris appellat̄ augusta. l. si fiscus
in fi. ff. de iure fis. et. l. fi. §. ij. C. de quadri-
p̄e. ꝛ. l. pnceps. ff. de legi. multo magis de
spōsata ac cōiuncta celesti impatori bndi-
cta ꝟgo appellari dꝫ augusta. Maxime q:
ipe augmentauit imperiū diuinū sup hūa-
nū genus depditū atq; ipa mediāte auct⁹
est fidelis ppls colēs deū. Jdeo de ipa di-
ci pōt illud ps. xliiij. ꝛ auxit pplm suū vehe
mēter. Ad istā igit̄ Augustā debēt oēs tri-
bulati recurrere: q: ipa nemīnē spernit: sed
benignissime recipit ꝛ semꝑ residet ꝛ expe
ctat ad se venientes. vn̄ thron⁹ dei appella
tur. Jdeo apl'us Heb. iiij. ait. Adeamus cū
fiducia ad thronū gratie eius vt miam cō
sequamur ꝛ grām inueniamus in tēpore
opportuno. Hic est ille thron⁹ de quo. iij.
Regū. x. dr̄. Fecit rex salomon thronum de
ebore grandē: et vestiuit eū auro fuluo ni-
mis. Fuit ergo btā ꝟgo thronus Salomo
nis. i. xpi. q: in eo nouē mēsibus sedit. ꝛ eū
oī pietate repleuit. de quo dici potest illud
Prouerbioꝝ. xx. Roborabitur clementia
thronus eius. Ut em̄ inquit Gualterus in

alexādriade.li.j. Instabile est regnū quod nō clemētia firmat. Felicitas aūt regnantiū est famulantes amare. vt ait Cassiodorus lib.iij.eplarū.epla.c.j. Est quoqꝫ thronus terribilis cōtra demones ei⁹ deuotos impugnantes. de quo dr Apoc.iiij. De throno ꝓcedunt fulgura ⁊ voces ⁊ tonitrua. Rogemus ergo istā serenissimā augustam vt nos ab hostiū insidijs et impugnationib⁹ ꝓtegens atqꝫ populo dei annumerari faciens in bonis opibus pseuerātes vsqꝫ ad finem ad contemplandā post hui⁹ vite trāsitum eius gloriosam maiestatem in celesti faciat patria sublimari. Amen.

De eiusdem sanctissime virginis nominatione. Sermo.iiij.

y

Leū effusum nomē tuū. Cañ.j. Inquit gloriosus sctūs Bernardinus in sermone.ij.de noīe virginis. Non est facultatis humane dilectissimi fratres qdiu in h mortali corpore viuitur. plene pertingere ad laudē gliose ꝟginis matris dei q oīm hominū ⁊ voces excellit ⁊ supat intellectum. Quis em mortaliū nisi diuino illustratus oraculo de vnica dei ⁊ hoīs genitrice qcqꝫ modicū vel grande psumat edicere: immo nō timeat hāc pollutis labijs noīare. quā pater misericordiarū ⁊ ante scla deus perpetuā destinauit in virginē dignissimam: Filius pelegit in matrē. spūssanctus noue gratie domiciliū pparauit. qbus laudibus seruitutē hominū reginā efferret angelorum que pconia dilatet mortalis angustia: vel officia subministret: cui celestia parēt ⁊ famulanť obseqa. qui dignā honorib⁹ plausus hoīm in terris accumulabit quā spirituū agmina btorū iugiter veneranť i celis Sed quia illā vt mereť nō possum⁹ laudare: saltem nomē eius extollere pcuremus. Hec ille. De quo noīe bñdicto qnqꝫ alias cōsiderationes faciem⁹ cōtemplādo eiusdē ꝟginis quinqꝫ prerogatiuas. ab vna litterarum ipsius nominis incipientes.

De pma progatiua incipiēte ab M. scꝫ ꝙ virgo maria dr manus dei.

Eata dei genitrix virgo in sacra scriptura appellať manus dei. de qua exponi pōt illud Deute. xxxiij. Oēs sancti in manu eius sunt. Et illud. Job.xij. In cuius manu est

Maria manus dei

aīa oīs viuentis. Per istā manū de⁹ nobis tribuit bona paradisi. iux illud ps. lxxiij. Extendit manū suā in retribuēdo. Per ipsam etiā electo suo succurrit. Unde inquit psalmista ps.lxxxviij. Man⁹ mea auxiliabit ei. de qua etiā dicit ps.cviij. Scient qa man⁹ tua hec. Et ps.xxiij. In manu eius oēs fines terre. Et ideo rogabat idē ꝓpha di. ps.cxviij. Fiat manus tua vt saluet me ⁊ ps.cxliij. iterū dicebat. Emitte manum tuā de alto ⁊c. Gras igiť tibi ago dñe iesu xpe qr posuisti sup me manū tuā. ps. cxxxviij. De qua dr ps.cxliiij. Apis tu manū tuā ⁊ imples oē aīal benedictiōe. Spero aūt ꝙ ad regnū celeste me pducet. iuxta illud ps.cxxxviij. Qm illuc man⁹ tua deducet me ⁊ tenebit me dextera tua. Hec est illa man⁹ de qua exponi pōt illud Sap.iij. Iustorū aīe in manu dei sunt. Ista est illa man⁹ dei fortissima q demones ꝓstrauit ꝓpter qd oēs angeli eā benedixerunt. iuxta illud Sap.x. Uictricē manū tuā laudauerūt pariter. Hec est manus dei que ꝓtegit vnumquēqꝫ deuotū. Cui īquit dñs Esa.l.j. Sub vmbra man⁹ mee ꝓtexi te. De qua etiā scriptū est eiusdē li.l.c. Nō ē abbreuiata man⁹ dñi. s. ad subueniēdū nobis. Immo de ipsa dici pōt illud Esa.v. Et adhuc manus eius extēta. Et io dr Cañ.v. Manus e⁹ tornatiles auree plene hyacinthis. Pmo em btā ꝟgo dr manus. qr sicut in manu sunt qnqꝫ distinctiones digitorū. sic in ipa sunt qnqꝫ effectus gratiarū. Primus nāqꝫ digit⁹ manus dr pollex a pollendo. eo ꝙ pre ceteris pollet ꝟtute ⁊ potestate. Scdus dr index: qr p ipm oīa indicamus. insti. de publi. iudi. §. fin. vbi glo. Tertius dr medius: qr est medi⁹ hincinde. Quartus dr medicinalis: qr eo a medicis certa colligera colliguntur. Quint⁹ dr auricularis. qr per eū aures scalpimus vt dicit Isido. in lib. Etymo. Beata igiť maria est nobis tanqꝫ pollex. qr potēter nos in ciuitatē celestē introducit. Est tanqꝫ index. quia sapienter vias que ducit ad patriā supernā nobis ostēdit. ⁊ p illam nos deducit. iuxta illud Prouer.iiij. Ducā te p semitas eqtatis ⁊c. Est tanqꝫ digitus medius quia tanqꝫ mediatrix nos deo recōciliat iuxta illud Eccli.xxvj. Mulier fortis oblectat virū suū. ipsa em virum suum oblectat qñ eius inimicos ad pacem cū eo reducit. Est etiam tanqꝫ digitus medicinalis: qñ vulnera peccatorū nostrorū sanat. iu

Maria p digitos man⁹ significatur

xta illud Eccli.xliij. Medicina oīu in festinatiōe nebule.i.in festina subuēctiōe Marie.que dr nebula.qr fuit a terrenis sublevata. Est qz tanq̄ digit⁹ auricularis.qr aurē nr̄i cordis apit vt v̄ba dei audiamus.dicēs illud Eccli.xxix Obaudite me diuini fruct⁹. Et etiā Ecci.xxiiij. Qui audit me nō cōfundet.

A Man⁹ tornatilis. Scdo ista manus fuit tornatilis. Uas aūt tornatile hz rotūditatem ꝛ mobilitatē atq̄ velocitatē q̄ causat ex ipa rotūditate. Uas em̄ quadrū ad mouēdū ē tardū.sed res rotūda ad mouēdu; est apta ꝛ velox.sic ꝛ man⁹ btē v̄ginis leui motu ad nobis succurrēdū se erigit. Uñ de ipa dici pōt illud Sap.vj.pocupat qui se cōcupiscūt vt eis se prior ostendat. De illa q̄z dici pōt illud Sap.vij.oībus mobilib⁹ mobilior est. Ipsa q̄z btā v̄go dicere pōt illu[d] ...i. lxv. Anteqū clamēt ego exaudiā ꝛ adhuc illis loquētib⁹ ego audiā.

B Man⁹ aurea. Tertio ista manus fuit aurea. Aurū em̄ est pulchrū ꝛ clarū.sic ꝛ ipsa fuit pulchra in mēte p puritatē.ꝛ clara in cōuersatiōe p honestatē ꝛ castitatē. Ideo d ipa pōt dici illud Sap.iiij. O q̄ pulchra est casta ḡnatio cū claritate.

C Quarto ista man⁹ fuit hyacinthia. Assimilat aūt btā v̄go hyacītho rōne noīs:coloris ꝛ v̄tutis. Pmo rōne noīs.qr hyacinth⁹ dr quidā flos colorē hñs purpureū. Dicit etiā eē lapis p̄ciosus. Fuit etiā nomen cu-iusdā pueri formosi.q̄ iter illos flores mortu⁹ est inuēt⁹.ꝛ ab ei⁹ noīe flores illi vocati sunt hyacinthi s̄m fabulas poetarū maxime Ouid.in li.x.meta.fabula.vij. Unde v̄sus. Flos est hyacinth⁹:lapis est hyacinth⁹:hōq;. Cūq; sit vterq; bon⁹: melior tñ ē vir vtroq;. Per qd dat itelligi q̄ ipa virgo fuit tanq̄ flos.i.florida p v̄tutū amenitatem. Uñ canit eccl'ia. Sicut dies v̄ni circūdabāt eā flores rosaꝝ ꝛ lilia conuallium. Ipsa q̄z fuit sicut lapis p̄ciosus pp̄ter dei ꝛ primi charitatē. De q̄ Esa.xxviij.dr. Ponā in syon.i.eccl'ia militāte lapidē preciosum.i.beatā v̄ginē. De h lapide p̄cioso inquit Augu.in li.de doctrina xp̄iana. Si piger es ad pscrutādū thesaurū dei.nō sis piger vnā margaritā ferre sub lingua.ꝛ quo vis secur⁹ ābula. Ipa q̄z fuit sicut vir fortis p cōstātiā ꝛ magnanimitatē. Unde de ipa dr Prouer.vlt. Accinxit fortitudine lūbos suos.roborauit brachiū suū. Scdo dr hyacinth⁹ ratione coloris. Nā sicut dicit Isido.vbi.s. Hyacinthus nō hz colorē nimis clarū nec nimis obscurū:sed ex vtroq; tēperatū. Cū igitur deus habeat infinitā claritatē.hō v̄o respectu dei quādā obscuritatē. beata virgo in medio cōstituta nec fuit clara sicut diuina natura.nec obscura sicut hūana.ꝛ fuit quidē minor q̄ diuina. ꝛ maior q̄ angelica ꝛ humana.iō assimilat lune Cañ.vj. Sicut enim claritas lune est minor q̄ claritas solis:sed maior q̄ claritas stellaru;.sic claritas btē v̄ginis est minor claritate dei.ꝛ maior claritate sctōꝝ ꝛ angeloꝝ. Tertio dr hyacinthus rōne v̄tutis. Ut em̄ dr in li.de pp̄rie.rerū. hyacinthus hz cor confortare.tristiciā expellere.ꝛ inter inimicos tutum seruare. Sic ipsa cōfortat cor dās cibum gratie iuxta illud Eccli.xv. Cibauit illū pane vite ꝛ intellect⁹. Expellit etiam tristiciā dans ei leticiā iocūditatis interne. Unde in eodē.c.dr. Iocūditatē ꝛ exultationē thesaurizauit sup eum. Custodit quoq; ab isidijs fraudis diabolice. Unde Sap.x.dr. Custodiuit eum ab inimicis ꝛ a seductoribus tutauit illum.

De scda p̄rogatiua incipiēte ab. A. sc; q̄ beata virgo dr apis dei.

D a Apis in sacra scriptura dr btā virgo qr fuit breuis p humilitate;.volatilis p supnoꝝ cōtēplationē.mellificās p celestis fruct⁹ pductionē. De qua dr Eccli.xj. Breuis in volatib⁹ est apis ꝛ initiū dulcoris hz fruct⁹ ei⁹. De ista ape dicit Amb.in li.de v̄ginib⁹. Apis rore pascitur. cōcubit⁹ nescit.mella cōponit. Sic btā v̄go rore celesti.i.grā spūssancti pasta fuit v̄go permāsit.ꝛ paradisi dulcedinē generauit.

Apes q̄ttuor diligūt. Notādum aūt q̄ apes:vt dr ī lib.de pprie.rerū quattuor diligunt. Primo aere; serenū qr tūc plus de rore inuenitur.ꝛ tpe pluuioso a volatu impediūtur. Scdo abūdantiā floꝝ. Tertio suauem sonū. Nā sicut dicit Aristo.in lib.de aīalibus. p cātilēas ꝛ sonū suauē attrahūt. Quarto dulce vinū qr deficiēte melle:dulci vino pascunt. Ista aūt q̄ttuor beata v̄go dilexit ꝛ in se habuit Primo serenitatē iterne cōsciētie.iuxta illud ps.xliiij. Oīs gloria eius filie regis ab int⁹. Et iō serenissima appellari dz:sicut solēt appellari vxores impatoꝝ.l.j.C.nemini licere in cōparatiōe specierū.lib.x. Sup oēs em̄ serenitatē animi dilexit:que verba dei scribere in charta vteri sui:ꝛ illō suauissimū carmē.sc; Magnificat:dn̄o decātare debebat. Sciebat em̄ qd iquit Ouid.in.se Impa[ra]trix serenissima.

de tristi. Carmina ꝓueniūt aīo deducta sereno. Item nouerat ꝙ vt dicit Boe. in .j. de cōsola. Nubib⁹ atris condita nullū fundere pñt sydera lumen. Quia igit̃ vt d̃r in c. de apib⁹. vij. q. j. Apes hñt vnū regē cuius ducatū sequunt̃. Jdō nos debem⁹ istā apē diuinā tanq̄ reginā nostrā in oīb⁹ imitari lȝ em̄ alia᷑ apū fera natura sit. §. apū. insti. de re᷑ diui. ꝛ .l. naturalē. §. apuȝ siue apiū. ff. de acq̄. re᷑ do. Hec tm̄ apis celestis nō est fera sed humanissima. q̄ nobis ostēdit viā oīum bono᷑ mo᷑. ꝛ marie ad serenitatē ꝯscīe ꝛ mundiciā cordis nos hortat̃ dicēs illud Prosperi in li. epigrā. Cor mūdum ꝛ sapiēs ꝟbo ꝟtutis alatur. Et xpi in nr̃a pectora regnet amor. Scd̄o q̄ apis diuina dilerit flores ꝟtutū ꝛ oīs grē. vñ seq̄tur. Circūdata varietate. j. virtutū. Tertio sonū allocutiōis diuine. de quo d̃r ibideȝ. Audi filia ꝛ vide ꝛ inclina aurē tuā ꝛc. ꝛ Cañ. v. Vox dilecti mei pulsantꝭ apī mihi soror mea ꝛc. Quarto vinū iocūditatꝭ supne iurta illud Cañ. vij. Gutur tuū sicut vinū optimū dignū dilecto meo ad potāduȝ labijsq̄ ꝛ dētibus eius ad ruminandū. De his quatuor d̃r Cañ. ij. En dilect⁹ me⁹ loq̄tur mihi. ecce diuina locutio. Surge prospera amica mea ꝛ veni. Jam enim hyems trāsit. imber abijt ꝛ recessit. ecce serenitas cōsciētie. ꝛ subdit. Flores apparuerunt in terra nr̃a. ecce diuersitas ꝟtutuȝ ꝛ grē. seq̄tur. vinee florētes dederūt odorē suū. ecce vinum iocūditatis supne. Tūc em̄ aīa btē ꝟginis dedit odorē tanq̄ florēs vinea. qñ repleta supna iocūditate exultauit in deo salutari suo. vt ipsa inq̄t Luc. j. De ista igitur ape diuina possum⁹ dicere illō q̄d ait Urbanus papa loquens deo de beata cecilia: dicendo. Maria famula tua dñe quasi apis tibi argumentosa deseruit.

De tertia ꝓrogatiua ꝟginis icipiēte ab R. j. ꝙ btā ꝟgo fuit regula oīm viuentiuȝ.

Maria regula⁹ omniū viuentium.

P Er tertiā lr̃am noīs ꝟginei que est R. significat̃ ꝙ ipa mater dei fuit regula oīm viuētiū. ꝛ idō sicut inherēdū est regule iuris. sicut bononiēses inherēt carocio ꝯm glo. in .l. oīs bona diffinitio. ff. de regu. iu. ita ꝛ btē ꝟginī est insistēdū ꝛ adherēdū. Vñ quilibet deuot⁹ dȝ illi dicere illō ps. lrij. Adhesit aīa mea post te Jpsa em̄ ꝟgo scītissima suis exemplis totū mundū in viā salutis illuminauit atq̄ oībus hoīb⁹ normā viuēdi dedit. Vñ canit ecclīa in officio natiuitatis eiusdē de ipsa ꝟgine di. Cui⁹ vita inclyta cūctas illustrat ecclīas. Et amb. inquit in lib. de ꝟginib⁹. Habetis in ea exēpla ꝓbitatꝭ vt sciatis q̄d eligere ꝛ q̄d reprobare debeatꝭ. Cū igit̃ sit triplex stat⁹ in ecclīa militāte. j. ꝟginū. ꝯiugato᷑. ꝛ vidua᷑. ipsa ī oī statu se repperit vt oībus regulā daret. Primo virginibus manēs ꝟgo añ partū. in partu. ꝛ post partū docēs ꝟgines suo exēplo suā dño virginitatē dedicare. Deīde spū sctō edocta āte cōceptū filij despōsari acqeuit Joseph antiquo paupi ꝛ carpētario ꝯm Chriso. cum ipa eēt de stirpe regali iuuēculaq̄ pulcherrima ꝛ nobilissima nō dedignās illum accipere: sȝ eū in reuerētia hñs. Vñ cū filiū inuenit ī tēplo ait: vt hr̃ Lu. ij. Pr̃ tu⁹ ꝛ ego dolētes q̄rebam⁹ te. ꝓponēs spōsuȝ sibi. ī quo regulā dedit cōiugatis vt discant vxores subdite esse viris. ꝛ nō dedignari si sūt paupes ꝛ vilis cōditiōis. Uidua q̄ȝ facta ex morte spōsi. nō aliū spōsuȝ durit: liceȝ nō ꝓhibeat̃ ꝯm matrimoniū post mortē primi viri. c. de⁹. ꝛ c. aperiāt. xxxj. q. j. Stat⁹ tm̄ vidualis post ꝓmū matrimoniū magis colaudat̃ ꝛ maioris est meriti. c. nuptiarū xxvij. q. j. ꝛ. §. cū igitur. in auṫ. de nō eligē. se. nu. Exercitiū aūt viduarū est ieiunijs ꝛ vigilijs ac orōnib⁹ intendere. Nam vt ait aplꝯs. j ad. Ti. v. vidua ī delitijs viuēs mortua est. Btā aūt ꝟgo vt ait ambro. in li. de ꝟginib⁹ hoc faciebat de domo nō eriēs nisi cū ad tēplū accederet ad orādū. vel cum sequeret̃ e⁹ filiū audiēdo eius ꝓdicationē ꝛ miracla intuēdo cū maxima cordis iocūditate. Et ideo illi dicere possum⁹ illud q̄d hr̃ in corona nr̃a btē ꝟgis scȝ O dolce matre quāto era il ꝯtēto ꝯ tu sentiui qñ Giouāne e Petro. E lialtri deci del suo bel conuento. Uede vi per le cito andar li dreto Cō li quali tul seguitasti ꝑ trei anni. Per odir di sua bocha il sancto metro.

De q̄rta ꝓrogatiua btē ꝟginis incipiente ab J. j. ꝙ btā ꝟgo d̃r Jdria dei.

J Cȝ aliq̄ dixerunt ꝙ ꝑ quartā lr̃am virginei noīs significat̃ ꝙ btā ꝟgo est iaculū inimicoruȝ nr̃o᷑. j. demonū. tñ q2. ꝯ. sepius declarauimus. ꝛ etiam infra dicem⁹ quō beata ꝟgo debellat demones ꝛ eo᷑ potētiā conterit. ad pn̄s dicem⁹ ꝙ ꝑ J. significat̃ ꝙ est idria dei. Quāuis eni idria dicat̃ vas aq̄ticum. tñ ad tria officia ī ueuit̃ deputatū. Primo idria deputat̃

maria idria dei

ad aquā hauriēdā. Vñ Gen.xxiiij. dr̄ q̄ cū nuncius abrae dixisset ad Rebeccā. Da mi hi paululū bibere. Illa festinās deposuit idriā de humero et dixit. Et tu bibe. et came lis tuis potū tribuā. Scd̄m aūt expositio ne Ber. nūcius ille quē misit abraā vt filio suo vxorē quereret. significat angelum ga brielē. quē deus pater misit ad mariam vt ipsam filio suo in vxorē acciperet. Per Rebec cā igitur significaf Maria. cui idria. i. aīa fuit plena aqua. i. grā. In hac igif idria bi bit ille nūcius Abrae. biberūt et cameli. In hac etiā idria bibit architriclinus. vt habe tur Joh. ij. Per nūciū igif abraevt dictum est significaf angelus. Angeli eñ in idria Marie biberūt. qr in ei9 ↄ̄ginitate delecta ti sunt. Semp eñ est angelis cognata ↄ̄gi nitas etc. vt ait Hiero. i sermōe assumptio nis. Biberūt q̄z cameli in hac idria. i. peni tētes. qr sicut cameli dū grauia pōdera su scipiūt se humiliādo genua flectūt. sic veri penitētes grauē pnīaz humiliter et libēter portāt. Isti ergo in idria Marie bibūt: cū de eius mīa et pietate delectanf. Vñ Ber. i quodā sermone ait. Nos quidē tui seruuli tibi cōgaudemus in ↄ̄tutib9 ceteris. nā lau damus virginitatē. miramur humilitatez sed mīa miseris sapit dulcius. hanc ample ctimur charius. recordamur sepius. et cre brius inuocamus. Bibit q̄z in hac idria ar chitriclinus. i. de9 trinus delectat9 in ei9 hu militate. Vñ Ber. i quodā ſmone ait. Su perbiā Eue de9 despexit: sz humilitatē et de spectionē marie respexit. humilez remune rās et humiliatā exaltās. In vtroq̄z ergo se a deo respectā esse testaf. qm̄ apud deū ei9 hūilitas est acceptata. et apud hoīes ei9 hu miliatio est in glīa cōmutata. sed dr̄ q̄ ille idrie de quib9 bibit architriclius capiebāt singule metretas binas vel ternas. Idria eñ Marie capiebat binas metretas quia geminā dilectionē. s. dei et primi cōtinebat vel duo testamēta quoz cognitionē et sciaz habebat. Capiebat q̄z tres metretas. qr in ei9 vtero fuit xp̄s. in q̄ fuerūt tres metrete. idest tres sube. s. caro aīa et diuinitas. Scd̄o idria deputata est ad ↄ̄seruandā farinā vñ
6 iij. Reg. xvij. dixit vidua. Viuit dn̄s qr nō habeo panē nisi quantū pugillus pōt cape farine in idria. et paululū olei i lechito. Cui helias ait. Fac mihi de ipsa farinula subci nericiū panē paruulm et affer ad me. Hec aūt dicit dn̄s. Idria farine nō deficiet nec lechitus olei minuef. De ista igif idria ius sit helias fieri panē subcinericiū paruulū qr de ei9 purissima carne p̄cepit de9 genera ri filiū suuz q̄ fuit panis subcinerici9 ppt mortalitatē. Jō in figura dr̄. iij. Regū. xix. Ecce ad caput ei9 subcineric9 panis. Caput xp̄i est de9. Tūc aūt ad caput suū de9 panē subcineritiū posuit. qñ naturā nr̄az morta lē sue diuinitati vniuit. Fuit etiā iste panis paruul9 rōne maxime humilitatis. vñ Esa. ix. dr̄. Paruul9 nat9 est nobis. Et bñ ↄ̄iūxit helias oleū cū farina di. Idria farine non deficiet ne lechit9 olei minuef. qr sicut ma ria habuit ppetuā ↄ̄ginitatē q̄ p candorez farine designaf. sic et indeficiētē pietatez q̄ per oleū demonstraf. Vñ ipsa inquit Eccl'i xxiiij. Vsq̄z ad futurū seculū non desinam. D

Tertio idria est deputata ad cōseruāda luminaria. vñ dr̄ Jud. vij. Cūq̄z per gyrum castroz in trib9 ↄ̄sonarēt locis et idrias ↄ̄fre gissēt. tenuerūt i sinistris manib9 lāpades et dextris sonātes tubas. Ista idria conser uās lumina fuit ↄ̄go maria. in q̄ tria lumi na ↄ̄seruata sunt. Primū lumen fuit ei9 cor pus virgineū. De cuius claritate dr̄ Eccl'i. xliij. Uas admirabile op9 excelsi. in conspe ctu ei9 q̄s poterit sustinere. Scd̄m fuit ei9 aīa luminosa. q̄ tota fuit diuine grē splēdo rib9 plena. Vñ Esa. lviij. dr̄ btē ↄ̄gini. Im plebit dn̄s splēdorib9 aīaz tuā. Tertiū fuit splēdor meritoz ei9 et operū. De q̄ Sap. iij. dr̄. Bonoz laboz glios9 est fruct9. Ista tria lumina erāt i illa idria occultata. ita vt posset dici de ea illō Eze. xij. Solē nube tegam. Nā ei9 corp9 virgineū fuit tectū nu be mortalitatis. ei9 aīa lumiosa fuit occul tata nube passibilitatis. ei9 merita gliosa ipa occultabat nube hūilitatis. Sed qndo ista idria fuit fracta. i. ei9 aīa in morte a cor pore separata. tūc apparuerūt illa lumina et pōt dici. de ea qd̄ scriptū est. ij. Mach. j. Tūc sol refulsit q̄ prius erat sub nubilo. nā re fulsit ei9 corp9. qr vestitū fuit dote imortalī tatis. refulsit ei9 aīa: qr fuit vestita glīa im passibilitatis. refulserūt ei9 merita q̄ mō pa tēt oīb9 p opa pietatis. Ipa eñ est illa mu lier de q̄ dr̄ Apoc. xij. q̄ erat amicta sole et luna sub pedib9 ei9. Tūc eñ ei9 aīa fuit ve stita sole qñ vestita fuit ipassibilitate et oī moda claritate. Tūc habuit lunā sub pedi b9 qñ oēs mutabilitatē et corruptibilitatē corpis subiugauit. Habet etiā stellas in ca pite. qr ei9 virtutes et merita diffunduntur

⁊ coruscāt in vniuerso orbe.

De quinta p̄rogatiua ꝟginei nois inci-piente ab A .s. ꝙ beata ꝟgo dr̄ amigdalus ⁊ arbor celestis.

I Maria amigdalus

b Eata ꝟgo in sacra scriptura ap-pellat̄ amigdal⁹ rōne arboris. floris ⁊ fruct⁹. Primo rōne arbo-ris. Ut em̄ inqt Isid. in li. etym̄. xvij. qn̄ radix amigdali est amara dulcorat̄ ꝑ surculū arboris picee. Iste surcul⁹ est dei ꝟbū. de q̄ Iac. j. dr̄. Suscipite insitū ꝟbuȝ. Istū surculū in corde habebat btā ꝟgo. de q̄ dr̄ Lu. ij. Maria aūt ꝯseruabat oia ꝟba hec ꝯferēs in corde suo. Et iō ipa tota fuit dulcedine repleta. Si em̄ ꝟbū dei mundat ab amaritudine pctī. iuxta illud Io. xv. cb. Uos mūdi estis ꝓpter sermonē quē locut⁹ suȝ vobis. Multomagis potuit dulcedine replere ꝟginē bn̄dictā matrē suā. ⁊ eam ab omni amaritudine p̄seruare. qꝛ magis est facilius p̄seruare ne q̄d inducat̄ ꝙ inductū tollere. l. patre furioso. ff. de his q̄ sunt sui vel alie. iu. ⁊. §. apū. in insti. fi. de reruȝ di. Dicit quoqȝ Palladi⁹ ⁊ Arist. i. li. de vege. ⁊ plātis. ꝙ amigdalus a sua amaritudine liberatur per immissionē cunei in radiceȝ. Iste cuneus est spūssanctus qui notaȝ ois peccati quam ex radice amara iudeoꝝ con-trahere poterat: ab ea elongauit ⁊ expulit. Phs quoqȝ ubi. s. dic̄. ꝙ si amigdal⁹ vetu-sta clauis ꝑforetur. emittet guttaȝ gūmi ⁊ ampli⁹ fructificabit. qꝛ humor in medulla impinguat̄. Per istud foramē intelligitur occulta inspiratio dei. de qua ipsa virgo in-quit Can̄. v. Dilectus meus misit manum suā per foramē. ⁊ vēter meus intumuit ad tactū eius. qꝛ beata ꝟgo in bonis opib⁹ ꝑ contactum diuine inspirationis excreuit.

Scd̄o beata ꝟgo dr̄ amigdalus rōne flo-ris. Sicut em̄ amigdalus ante om̄es arbo-

K res flores ꝓducit vt inqt Isido. vbi. s. sic ⁊ ipa ante oēs mulieres votū ꝟginitatis emi-sit ⁊ post eā multe alie. De qb⁹ dr̄ ps. xliiij. Adducentur regi virgines post eam. Et ad hoc ꝓpositū posset moraliter exponi illud qd̄ inquit Uirgilius in bucollicis. Et nunc omnis ager. nūc omnis ꝑturit arbos. Nūc frondent silue: nunc formosissimus annus ⁊c. Ex ipsa aūt ꝟginitatis ꝓmissione ⁊ vo-tatione secuta est ꝯuersio gentiū ⁊ reproba-tio iudeorum. de qua Eccle xl. dr̄. Florebit amigdalus ⁊ impinguabitur locusta. ⁊ de-siccabit̄ capparis. Tunc em̄ amigdalus flo-ruit qn̄ virgo beata votū virginitatis emi-sit. ⁊ tūc locusta. i. gētilitas instabilis ⁊ va-ga spūssancti grā impinguata fuit. Cappa-ris aūt. i. pplūs iudeoꝝ in dissipatiōeȝ fuit. Capparis em̄ est frutex spinosus sup terrā extēsus. vt dr̄ in li. de ꝓprie. re. ⁊ significat pplm̄ iudaicum durum ⁊ rebellem ⁊ terre-nis adherentem. Tertio dr̄ amigdalus L rōne fructus. naȝ fructus eius sunt nuces longe. Dicit aūt Aug. in sermone de natiui-tate dn̄i. vbi loquit̄ de virga Aaron que ꝓ-tulit nuces. ꝙ in nuce sunt tria. s. corū. te-sta. ⁊ nucleus. Ut auteȝ. s. diximus parte. ij. huius operis. sermone. iij. i exordio. ꝑ corīū siue corticeȝ nucis significat̄ xp̄i caro q̄ ha-buit asperitatē ⁊ amaritudinē passionis ꝑ nucleū ꝟo eius diuinitas intelligitur. que habet dulcedinem ⁊ dedit illuminationeȝ per testam autem que est firma ⁊ inter nu-cleū ⁊ coriū siue corticē media significatur eius aīa que fuit firma ꝯ omnia aduersa ⁊ que est media inter naturā diuinā ⁊ carnē quia mediante aīa xp̄i diuinitas eius fuit carni vnita. Ipsa igitur virgo bn̄dicta non solum amigdalus. sed etiam arbor celestis appellat̄ que ꝓtulit folia flores ⁊ fructus M

In nuce sunt tria.

De folijs aūt eius dr̄ Apoc. vlt. Folia ꝟ-ginis ad sanitatē gētiū. Ista aūt folia fue-runt ei⁹. salubria eloquia. Unū foliū valet ad sanitatē carnalis cōcupiscētie. cū dixit Lu. j. Quō fiet istud qm̄ virū nō cognosco. Aliud ad sanitatē superbie cum ait vbi. s. Respexit humilitatē ancille sue. Tertiū ꝟo ad sanitatē auaricie cum dixit ibidem. Esu-riētes impleuit bonis. ⁊c. Flores isti⁹ arbo-ris fuerūt ꝟtutes excellētissime que fuerūt in ea. de quib⁹ Can̄. ij. dr̄. Flores apparue-rūt in terra nostra. i. in ꝟgine Maria. q̄ dr̄ terra. iuxta illd̄ Esa. xlv. Apiat̄ terra ⁊ ger-minet saluatorem. Istos flores odoriferos virtutū debet xp̄iani q̄rere in hac humo. i. in humili matre dei. iuxta illud Uirgi. vbi s. Qui legitis flores ⁊ humi nascentia fra-gra. Si moraliter exponatur innumeris eteni fragrātissimis florib⁹ circūdata fuit ⁊ fulcita beata ꝟgo que dixit Can̄. ij. Fulci-te me florib⁹ ⁊c. Fruct⁹ ꝟo huius arboris fuerūt opa eius de quibus Can̄. vij. dr̄. Ui-deam⁹ si flores fruct⁹ ꝑturiūt. Maxim⁹ aūt fruct⁹ huius arboris fuit ille de quo dictū fuit ipsi ꝟgini Lu. j. Bn̄dict⁹ fruct⁹ vētris tui. Iste enim fructus ꝟe fuit benedict⁹ in odore. qꝛ suauis ad odorandū. Un̄ Eccli.

xiiij.ipsa virgo inquit. Ego q̄si vitis fructificaui suauitatē odoris. Fuit etiā venustus τ honorabil' ad intuendū. Vñ sequit. Et flores me fruct⁹ honoris τ honestatis. Fuit etiā dulc ad gustādū.ideo Cañ.ij.dr Fruct⁹ ei⁹ dulc gutturi meo. Vñ de btā virgine verificata fuit illa poetica snīa. Arbore de dulci dulcia poma cadunt. Et dñs nr̄ Jesus xp̄s fruct⁹ fuit arboris pulcherrime Leui.xiiij.de q̄ arbore dr oīb⁹ deuot xp̄ianis Geñ.xviij. Requiescite sub arbore. O igitur btā v̄go pfecto tu es arbor illa celestis lignūq̧ vite:qd de⁹ posuit i medio paradisi.vt figuratū fuit Geñ.ij.qd affert.xij.fructus p menses singulos.vt dr apoc.vl. Tu es illa arbor de q̄ dr Dañ.iiij.ecce arbor in medio terre.i.i medio oīs creature.cuius altitudo nimia.qr incōprehensibilis est oi pure creature.vt exponit.s.Bernardin⁹ in quodā sermōe. Cui⁹ v̄ginis excellētiā cōsiderās idē.s.Bernardinus inq̄t in sermone vlti.de noīe ei⁹. Oremus igit dilectissimi frēs dñam nostrā v̄ginē b̄ndictā vt q̄ mater meruit esse iudicis seculorū p reatib⁹ nr̄is satisfaciat aduocata. Quid eniȝ in cā pōt esse periculi vbi cās hoim illa perorat q̄ hȝ vñ apud deū p filijs orar̄ p̄sumat? qr mater est dei. Vnde hȝ τ ille vñ homini clemēter ignoscat:qr fili⁹ hoīs ē. Ambo certat i causas miserant hūanas. Mater excusando mortales ne pereāt.fili⁹ ignoscēdo peccatorib⁹ vt resurgāt. Omēs ergo genitrici ei⁹ deuotissime supplicātes vitā nr̄aȝ emēdem⁹ τ mores:cōi voto.pari desiderio.ardenti affectu postulātes vt ecclesiā suaȝ ex alter.nostrū ministeriū acceptet: patriam tueatur τ ptegat.fideles multiplicet.abigat hostes.domesticos foueat.τ omnes q̄ triūphale nomē iesu ac matris eius marie inuocāt τ adorāt:dirigat semp τ cōseruet qui cū patre τ spūscto in eternū benedicibilis laudabilis τ gl'iosus viuit τ regnat per infinita secula seculor̄. Amen.

De eiusdē pijssime v̄gis noīatiōe.ser.v.

R Ur queris nomen meum qd est mirabile? Geñ.xxxij.τ Judic.xiij. Inq̄t btūs Bernardin⁹ in sermōe.iij.d noīe v̄ginis. Testis cōsciētie ē dñs q̄ si q̄n celesti grā largiēte exteriorib⁹ curis erept⁹:laudibus virginis valeo tot⁹ vel p horam occupari. tāta mētis leticia saucior.tātaq̧ interius suauitate pfundor.vt cūctis mūdi vanitatibus τ cōcupiscētijs cōculcatis.nil aliud aut appetā q̄ cuȝ ipso leticie spū si daret statim exilire ad dñm anteq̄ illud gaudij spiritalis curis iterū redeūtib⁹ auferat. τ stimulante memoria delictor̄ cythara cōuertat in luctū.τ iubil⁹ pchdolor i lamētū. Vñ igit quāte sit felicitat τ glie i illa patria dei genitricē v̄ginē b̄ndictaȝ stipatā ordinib⁹ angelor̄.choris virginū comitatā vultu plenissimo grar̄ in suo dignitatis solio p̄sidentē reuelata iā facie cōtēplari.q̄nquidē in sordib⁹ carnis adhuc τ mūdi luto degētib⁹ tā leta cōtingit i ei⁹ noīs ɔtemplatiōe sentire. Ad ip̄ȝ itaq̧ Marie nomen iterū ɔtēplandū.iterū atq̧ iter̄ descēdere libet.h ille. Cui⁹ gl'iosi patris vestigia seq̄ desiderās:sicut τ nomīs ei⁹ appellationē rcepi. Vñ ad ip̄m orōnē quandā i exordio mee ɔuersiōis feci di.Bernardine tuū sumpsi sctissime nomē:Fac mea sit gestis cōsona vita tuis. Possuȝ nō imerito timere si scrutari velim noīs v̄ginei dignitatē.ne ip̄a v̄go mihi dicat v̄ba themat nr̄i Quid queris nomē meū τc.tñ τ si nō possuȝ de illo p̄dicar sicut meret.aliq̄d dicere conabor put quisq̧ eiusdē virgīs seruul⁹ tenet. Nā bona volūtas supplebit defectū virū.l.alia.C.de his q̄bus vt indi.τ ipsa bona voluntas pro facto reputabit.l.rep̄hendēda.C.de insti.τ substi.sub cōdi.fac.

Sciēdū est ergo q̄ ppter multas alias progatiuas nomē virginis ex q̄nq̧ lr̄is cōponit. Omittēdo ḡ breuitatis cā multa q̄ possent in hac materia dici marie qr mltitudo onerosa nihil hȝ honesti.§.fi.in auf. de refe.col.j.τ.l.tāta.§.ɔtrariū.C.d vete. iu.enucle.succincte tangā illud qd ait magister Amb.seruita in suo quadragesimali sermōe.xxix.vbi inq̄t q̄ nomē Marie cōpositū ex q̄nq̧ litteris ostendit quinq̧ virtutes in ea pcipue fuisse. Per M. em̄ ostēdit v̄tus fidei.nā hec lr̄a ex trib⁹ J.inuicē colligatis cōponit.vt ostendatur q̄ virgo pfectissimā trinitat noticiā τ fidē habuit. Sicut em̄ tres J.inuicē colligati vnā lr̄aȝ faciunt.ita tres persone diuine inuicem p gnationē τ processionē colligate vnū deū ostendūt.cui⁹ veri dei beata virgo pfectissimā fidē seruauit. Per scd̄am litterā.s.A significatur virtus spei. Nam sicut hec lr̄a est a sinistris aperta τ capite curuo.τ a de- Q̄nq̧ v̄tutes Marie

xtris clausa: sic sctã. spes est qua anim⁹ a si nistris. i. a tribulationũ pte existẽs leto vultu ⁊ capite cliuo ac hũiliato totũ se apertũ ostẽdit ad oĩa supplicia ꝓ amore dei perferẽda. ⁊ a dextris clauditᷣ. q: nullis dei grãrũ donis extollitᷣ. Un̄ Greg. in moralᷣ. ait. Spes in eternitate animũ erigit. ⁊ id circo nulla mala q̄ exteri⁹ tolerat sentit. Tertia lrã est R. q̄ significat ỽtutẽ charitatis. qm̄ sicut R. duas tortiões hʒ. ita charitas ỽa ad dei ⁊ ꝓximi dilectionẽ se extẽdit. qm̄ in his duob⁹ mãdatis tota lex pendet ⁊ ꝓphete. vt dr. Mat. xxij. Quarta lrã est. J. ⁊ significat verã hũilitatem ⁊ nõ fictã. q: humilitas rectũ hoĩem facit sicut superbia eũ reddit obliquuʒ. vñ Greg. in moralib⁹ ait. Tãto fit vnusquisqꝫ vilior deo quãto est ꝓciosior sibi. ⁊ tanto ꝓciosior deo quãto vilior sibi. d̄ Marie aũt hũilitate inq̄t Bern̄. in quodã sermõe. O vera hũilitas q̄ deum hoĩbus peperit. vitã mortalibus edidit. celos innouauit. mundũ purificauit. paradisum aperuit. ⁊ hoĩm aĩas liberauit. Facta est Marie hũilitas scala celestis per quam de⁹ descendit ad terras. hec ille. Quinta ⁊ vltima lrã est A. q̄ virtutẽ largitatꝫ ostẽdit q: sicut A. lrã apta est manũ q̄si porrigens a sinistris. sic ⁊ virgo oĩbus volẽtibus eã se ꝓbet abũdanter. vt inq̄t Ber. in quodaʒ sermone. Sed de his hic breuiter ptrãsiui q: in pte sequenti hui⁹ opis declarabimus quantũ iste virtutes. fides. spes. charitas. hũilitas ⁊ largitas: excellẽtissime fuerunt in beata virgine. ⁊ soluʒ in hoc sermone de quinqꝫ alijs prerogatiuis disseremus.

De prima ꝓrogatiua incipiente ab M. scꝫ ꝙ btã virgo est mater misericordie.

Sicut i officio ⁊ dignitate nulla creatura ẽ maior matre dei sic dicẽs est vt nul̄ũ sit in creaturis puris excellẽtius nomen noie Marie. Per ꝓmã aũt huius noĩs lrãm. s. M. significatᷣ ꝙ ipã ẽ mater mie. Mia em̄ eius est oĩbus misericordijs alior̄ scõr̄ oĩm excellẽtior. gñalior cõmunior ⁊ maior. Pmo est excellentior. q: oĩs alios excellit. Sicut em̄ oleũ supeminet oĩbus liquorib⁹. ita ipã supeminet oĩbus scõr̄ miseratiõib⁹. Et iõ Cañ. vj. assimilatᷣ aurore. lune. soli ⁊ armate aciei. Assimilatᷣ q̄ʒ stelle maris. Aurore quidẽ assimilatᷣ. q: eius mia pre oĩbus alijs est vtilior. Nã sicut aurora expellẽs noctẽ introducit diẽ: sic ipsa a nobis expellit tenebr̄ã pctĩ ⁊ introducit diuine grẽ lucẽ. Assimilatᷣ autẽ lune. q: sicut luna oĩbus planetis est magis terre vicina. sic ei⁹ mia pre oĩbus alijs est nobis intimior. Assimilatᷣ etiã soli: q: sicut sol oĩb⁹ planetis copiosius ⁊ clarius lumẽ suũ diffundit. ita mia ỽginis pre oĩb⁹ alijs est cõmunior. que vt inq̄t Ber. i quodã sermone. oĩbus se diffundit: nec est q̄ se abscõdat a calore ei⁹. Scit em̄ verã esse illã Ouidij sñiam in lib̄ sine titulo di. Crede mihi res est ingeniosa dare. Et illaʒ Martialis poete dicẽtis. Quas dederis solas semper habebis opes. Et illam Mathei poete in li. de tobia di. Est ãcilla dei simplex elemosyna. mortꝫ ãtidotũ. vẽie porta. salutꝫ iter. liberat a mortꝫ laq̄is elemosyna. sordes abluit actori dulce parat opus. vitã ꝑpetuat vẽturã ꝓstat honorẽ. ꝑpetuũ ꝓstat spũale dec⁹. Et iõ semp opa mie voluit exercerẽ vt sibi gl'iam acq̄reret ⁊ alios a morte eterna ⁊ a pctõr̄ sordib⁹ merito pietatis liberaret Assimilatᷣ etiã armate aciei. q: ei⁹ potẽtia ceteris est potẽtior. q: hostes conterit ⁊ in fugã cõuertit. Nec est aliqd̄ nomen terribilius demonib⁹ qd̄ sit alicui⁹ pure creature ꝙ nomen btẽ ỽginis. De quo dicere possumus illud ꝓs. cx. Sctm̄ ⁊ terribile nomen ei⁹. Assimilatᷣ nihilominus stelle maris. q: eius mia pre ceteris est diuturnior. Sicut em̄ stellis ceteris occidẽtibus ipsa nõ occidit: sic ceteris nõ exaudiẽtibus Maria nõ deserit. Scdo eius mia est oĩbus generalior. q: vbiqꝫ gñaliter inuenitᷣ. s. in mundo in iudicio. ⁊ in celo. Sicut aũt genus perire nõ potest. l. in rõne. §. incerte. ff. ad trebelli. sic nec gñalis mia btẽ virginis vnqꝫ peribit. Inuenitur aũt eius mia primo in mũdo. q: mia eius plena est oĩs terra. Nec mirũ. quia ipsa habʒ miserẽdi potentiã: sapientiã ⁊ volũtatẽ promptã. Un̄ Prouer. xxj. dr. Thesaurus desiderabilis ⁊ oleuʒ in habitaclo iusti. Potest ergo misereri ⁊ subuenire. q: habet oleũ. i. pietatis affectum. Scit aũt subuenire. q: fuit speciale habitaculũ iusti. i. xp̄i. qui est sapiẽtia dei patris. Scdo subuenit in iudicio. Un̄ Prouerb. vlt. dr. Laudent eaʒ scꝫ oẽs electi. in portis idest in iudicio quia olim iudicia in portis tenebantur. opera eius scꝫ que tunc faciet. Ipsa em̄ virgo beata cuꝫ filio ad iudicium veniet. ⁊ ibi erit cum magno honore quantũ ad se. ⁊ in magna vtilitate quantũ

ad nos. De honore aũt quem in iudicio ha bebit dr ps.xliiij. Astitit regina a dextris rc. Honorabit eñi quãtũ ad locũ. quia a de xtris filij sedebit. Ideo dr. Astitit regina a dextris tuis. Honorabit quãtũ ad habitũ quia corpore glorioso induta erit. Jõ sub ditur. In vestitu deaurato. Honorabit q̃s quantũ ad consortiũ. q: oẽs angeli r sancti circa eã tanq̃ circa suaʒ reginam assistent ideo addit. Circũdata varietate. s. omniũ sanctorũ diuersitate. Scdo ibi erit ad ma gnã vtilitatẽ quoad nos. Unde dicit de ea Prouer. vlti. De nocte surrexit r dedit pre dã domesticis suis r cibaria ancillis suis. Et ibideʒ. Oẽs domestici eius vestiti sunt duplicib⁹. Ancille eius sunt aĩe que sibi hu militer seruierũt. Domestici aũt eius sunt illi q̃ ex intima deuotiõe cũ ipsa quasi quã dam familiaritatẽ cõtraxerũt. Ipsa igitur tũc de nocte surget. q: bm quosdã iudiciũ de nocte fiet. iuxta illud Mat. xxv. Media aũt nocte clamor factus est rc. r tunc ancil lis r domesticis suis dabit predã. i. demo nũ r repro boꝝ victoriã. q: quilibet sanct⁹ sub pedib⁹ eos tenebit. iuxta illõ Malach. iiij. Calcabimus ĩpios cũ fuerint q̃si cinis sub plãta pedum nostroꝝ. Dabit etiã eis ci baria. q: cuʒ fili⁹ eius sit verus de⁹ r verus hõ: eos cibabit r reficiet in visiõe humani tatis r ɔtẽplatiõe diuinitatis eius. Illos etiã vestiat duplicib⁹. i. duplici stola glie r beatitudinis. s. aĩe r corpis. Tertio ei⁹ mĩa apparet in celo. q: ei⁹ claritas in btis est cã glie r leticie honorificẽtie. Glie q̃dem. q: ei⁹ claritas btõs illustrat. vñ Ber. in q̃daʒ sermone inq̃t. Marie p̃ntia tot⁹ illuminat orbis adeo vt ipa sup̃na ciuitas clari⁹ ruti let v̾ginee lãpadis illustrata fulgorib⁹. Est etiã cã leticie: q: s̃cti nõ sine magna leticia videre p̃nt matrẽ r sororẽ suã sup oẽs an gelos exaltatã. Est etiaʒ cã honorificentie q: magn⁹ honor est s̃ctis h̃re xp̃m frem suũ r btãm v̾ginẽ matreʒ r sororẽ suã. quorũ vn⁹ est rex. altera est regina totius regni ce lestis. De his tribus dr Judith. xv. Tu glo ria hierl̃m. tu leticia israel. tu honorificen tia ppl'i nr̃i. Tertio ei⁹ mĩa est alijs san ctoꝝ misericordijs copiosior r communior vñ assimilatur oliue campi. Ecci. xxiiij. vbi ipsa inq̃t. Quasi oliua speciosa in campis. Misericordie eñi alioꝝ sanctoꝝ sunt sepe sicut oliue hortoꝝ que nobis clause sunt eo q̃ digni non sumus. Misericordia autem v̾ginis est oliua campi. quia omnibus est cõmunis. Unde Ber. in quodam sermone ait. Uirgo beata copiosissima charitate sa piẽtib⁹ r isipiẽtib⁹ debitricẽ se fecit. r oĩb⁹ mie sinũ aperuit. rc. Et sicut ecclesia nemi ni claudit gremiuʒ. ep̃la inter claras. C. de sum. tri. r fi. ca. Ita ipsa est que tẽpluʒ dei viuum. nemini claudit gremium pietatis

Quarto eius mĩa est omnibus alijs ma ior quadruplici dimẽsione. s. lõgitudine. la titudie. sublimitate r ꝓfunditate. De quo loquẽs Ber. in quodaʒ sermone ait. Quis bñdicte mie tue longitudinẽ latitudineʒ r ꝓfunduʒ inuestigare possit. Lõgitudo eñi eius vsq̃ in diẽ nouissimũ subuenit vniuer sis eã inuocãtib⁹. Latitudo ei⁹ replet orbẽ terraꝝ: quia eius mĩa plena est omnis ter ra. Sublimitas eius ciuitatis superne rui nas instaurauit. Profunditas sedentibus in tenebris et vmbra mortis se cõicauit et grãm obtinuit. Sit ergo tue pietatis ipaʒ quã inuenisti apud deũ grãm notã facere mũdo. precib⁹ suis obtinẽdi reis veniã. ege nis medelaʒ. pusillis corde robur. afflictis ɔsolationẽ. periclitãtibus adiutoriũ r libe rationeʒ. hec ille. Ex quib⁹ patet q̃ merito btã v̾go mater misericordie appellat. Licʒ eñi diuersis nominibus nũcupetur. tñ nul lum est preclarius nomen ei q̃ cõueniẽti⁹ q̃ mater misericordie. nã si illã imperatri cẽ nomines. hoc aliquãtulũ rigoris r timo ris ingerit de hac puella que mitissima est r omnib⁹ grata. Si reginã dicas. ipa se an cillã humilẽ vocat. Silr si dñaʒ dñaꝝ. hoc importat solũ quandã excellẽtiã r nõ beni gnitatẽ. Si deã deaꝝ eã appelles: nõ vide bitur esse dea vel dña pctoꝝ. Nõ etiã videt esse appellãda regina glie. q: glia est tñ in celo r nõ in terra nec in inferno. nec ĩ pur gatorio: sed mĩa in quolibet hoĩe est. ergo maximũ regnum est misericordia. r conse quenter maxima regina. scʒ virgo Maria debet appellari regina r mater misericor die. Nam a digniori debet fieri denomina tio. §. sed quotiens. insti. de iure natu. gẽ. r ciui. Insuper quicq̃d est superi⁹ superior est superius inferiore. per illaʒ regulã. Si vinco vincentẽ: multo te fortius vincã. te l. de accessionibus. ff. de diuer. r tẽplo. pre scrip. sed misericordia est sup omnia opera dei. vt dr ps. cxliiij. ergo regnuʒ mie est sup omnia regna. r cõsequẽter ꝓprie conuenit matri dei que oĩum regnorũ dei est regina

Maria regina mie. Preterea ipsa virgo supra patrimonium et proprietatē filij sui est regina. sȝ hoc patrimonium est mie. qȝ dei propriū ē misereri semp et parcere. vt inquit Grego. in quadā collecta. ergo btā virgo proprie mie est regina. Nā locus proprius regis dr regnū ei⁹. sicut ille dr rex frācie cuius regnū est francia. sȝ loc⁹ dei ē mia. Unde sup illud Esa. xviij. Dicit dñs ego cōsiderabo in loco meo. inquit glo. Qui loc⁹ est mia. Si ergo locus et regnū xpi est mia. pfecto cōstat ꝙ mr ei⁹ est mie mr et regina. Jō illi canit ecclia. Salue regina mia. Et iterum Maria mater gratie. mater mie. Tāte em̄ dignitatis et excellentie est mia et clementia: ꝙ ipsa sola dr nos reddere pares deo: l. fi. C. de dona. inter vi. et vxo. Unde Claudianus inquit. Sis pius in primis. nam si vicamur ī omni Munere. sola deos equat clementia nobis.

V Maria aqductus. De scda prerogatiua virginei nois incipiēte ab A. s. ꝙ beata virgo dr Aqueductus.

Aqueductus appellat mater dei q̄ Eccli. xxiiij. inquit. Ego quasi aqduct⁹ exiui de paradiso. i. de delitijs misericordiarum dei.

Per istum autem aqueductum fluunt aque gratiarum de celo in mundū. Un̄ sequit. Rigabo hortū plātationū mearū. Sicut ergo aqueduct⁹ appellat seruitus. l. et in puinciali. C. de serui. et aqua. qȝ pdijs irrigādis seruit. sic et ipsa virgo nobis seruiendo grām sui filij ministrat. Et sicut aqueductus ē indiuiduus et totalis. quia nō pōt diuidui nec cōstitui p pte. l. vie. ff. de serui. sic et marie deuotionē integre et totaliter habere opȝ. Un̄ qȝ iste aqueductus nobis valde est necessarius iō diabol⁹ ipm frangere conat. Qd significatū est. Judith vij. vbi dr. ꝙ Holofernes pcepit incidi aqductū: qȝ p illū fluebat fons in ciuitatem Tūc aūt diabolus istum aqueductū incidit. qn̄ nos a deuotiōe virginis retrahit. Sicut em̄ ius aqueduct⁹ spacio tēpis amittit l. si tibi seruitutē. C. d serui. et aqua. sic beata virgo cessantibus nobis a bonis operib⁹ destituit. Iste aqueduct⁹ cōmēdabilis ē ex pte sui. ex parte nrī. ex pte modi. et ex parte aque. Primo ex parte sui. qȝ hȝ effluere et refluere. nā gratiarū aque per ipsum aqueductum nobis de celo effluunt. iuxta illud Sap. vij: Uenerunt mihi oīa bona pariter cum illa. et innumerabilis honestas p manus illius. Ipse etiā aque refluūt; duȝ ipa ad referendū deo grās nos inducit. iuxta illud Eccl's. j. Ad loca vñ exeūt flumia reuertunt vt iterū fluāt. ē etiā iste aqueductus cōmēdabilis ex pte sui. qȝ hȝ magnā longitudinem. latitudinem et sublimitatem. Ei⁹ autē longitudo tanta est ꝙ attingit a celo vsqȝ ad terras. Unde Ber. in quodā sermone ait. Aqueductus est maria. cui⁹ nimirū summitas instar scale Jacob celos tangit: immo etiā trāscēdit. vt illū fontē aquarum que sup celos sunt cōtingere posset. Latitudo aūt istius aqueductus tanta fuit ꝙ totum diuinū fonteȝ capere potuit. Un̄ Ber. vbi. s. ait. Natus est fons et vsqȝ ad nos puenit. qȝ descēdit illa celestis vena p aqueductū. nō tm̄ fontis copiā nobis exhibens: sȝ stillicidia grē cordib⁹ nostris arētib⁹ infundens. alij. quidem plus. alij min⁹ accipiūt hec ille. Et ibidē etiā ait. Iste aqueduct⁹ ē maria. que plenitudinē fontis de corde patris accepit. et nobis illud put capere poteramus edidit. Altitudo vo istius aqueductus tāta fuit ꝙ vsqȝ ad fontē toti⁹ diuinitatis se exerit et illū tetigit. Un̄ Ber. vbi. s. ait. Quomodo noster hic aqueductus fontē illū attigit sublimē. Quō. putes nisi vehementia desiderij et feruore deuotiōis ac puritate orōnis. Quō igitur maiestatē attigit inaccessibilē nisi pulsando et querendo

X Scdo iste aqueductus cōmēdabilis est ex parte nostri. Nos em̄ aquas grārum de celo habere nō poteramus pter nimiā altitudinē suā et nostrā nimiā depressionē. et iō oportuit ꝙ esset ī medio aqueduct⁹. vñ Ber. vbi. s. inqt. Propterea humano generi tāto tpe flueta grē defuerunt. qȝ nondū intercesserat aqueductus. Et iterū Queramus gratiā. sed p inuentriceȝ grē mariam neqȝ ompe desine hoc aqueductu gratiā vult infundere. sȝ tibi voluit vehiculū puidere. qȝ forte manus tue plene sunt sanguine. et ideo quicquid deo offerre desideras: gratissimis illis et omni acceptiōe dignissimis Marie manib⁹ offerēdum tarde si nō vis repulsam sustinere. Tertio iste aqueductus cōmendabilis est ex pte modi. Iste aūt mod⁹ est triplex. Prim⁹ ē qȝ diuersimode diffūdit. nā qbusdā se diffundit ī modū aq putei. qbusdā ī modū q̄ fontis. qbusdā vo in modū aq fluminis. Pute⁹ hȝ aqs occultas q̄ cū labore educunt. et qntū ad hoc ipsa se diffundit pctōrib⁹. qȝ aqua gratie ē eis occulta. sȝ tm̄ p laborē pnie pōt hauriri

Y Maria diuersimode se diffundit.

Aqua ꝟo fōtis sine labore haurit̄ ꝛ ꝯtinue emanat. quātū ad h̄ diffundit se bonis ꝛ ſi bi ꝑdeuotis. q: ꝯtinue grām suā eis tribuit ꝛ sine multo labore eis cōicat. Aq̄ ꝟo flumi nis in magna abūdātia emanat: ꝛ quātum ad hoc se diffūdit beatis q̄b⁹ largiter ꝛ abū dāter aquam spūſſcti tribuit. ꝛ ista triplex dr̄ia aq̄ꝝ tāgit̄ Cañ. iiij. vbi de. b. ꝟgine dr̄

Z fons hortoꝝ pute⁹ aq̄rū viuētiū q̄ fluūt im petu de libano. Scd̄s mod⁹ est. q: abūdā ter ꝛ largiter se diffundit. Ūn de ipso dici pōt illd̄ Nu. xx. Egresse sunt aq̄ largissime ita vt pp̄ls biberet ꝛ iumēta. i. deuoti ꝛ ide uoti d̄ ip̄o aq̄ductu bibere pn̄t. Aq̄ q̄dē lar git̄ se diffundere ꝯsueuit multis de causis Primo ex nimia repletiōe. sicut p3 i flumi ne repleto qd̄ p loca vicina se diffūdit. Btā igit̄ ꝟgo gr̄ijs plena de sua plenitudine in

Largit̄ se diffū dit. corda p deuotionē sibi vicina se diffundit: Unde ip̄a inq̄t Eccl'i. xxiiij. In plenitudi ne scōꝝ detētio mea. Scd̄o ex violēta ven toꝝ ip̄ulsiōe sicut p3 in mari. qd̄ q̄n vētorū violētia ip̄ellit̄ itumescit atq3 diffundit̄. ꝛ idē fit i flumib⁹. Auster aūt spūſſcti sic mē tē ꝟgis afflauit ꝙ ip̄a3 ad diffundēdū im pellit. Jō Cañ. iiij. dr̄. Surge aq̄lo ꝛ veni au ster: ꝑfla hortū meū ꝛ fluāt aromata illius Tertio ex nimia ꝛ vehemēti ebullitiōe. q̄n em̄ vas nimis ebullit tūc aquā extra ꝓijcit Ignis q̄dē spūſſcti sic mentē ꝟgis ebullire fac ꝙ ad spargēdū nobis aquā sue gr̄e ip̄sā ip̄ellit. vt nō sit q̄ a calore suo se abscōdere possit. Ūn ps. xviij. ait. Nō est q̄ se abscon dat a calore ei⁹. Quarto ex vasis ꝯcussiōe. Si em̄ vas plenū aq̄ ꝯcutit̄ mox aq̄ effūdit̄ Ip̄a igit̄ ꝟgo q̄ est scitula gr̄a dei repleta. si ab aliq̄ cū deuotōe tangat̄. mox gr̄a3 suā effundit. Ūn Num̄. xxiiij. dr̄. Fluet aqua de scitula eius. i. de ꝟgine maria matre eius. Quinto ex valliū depssiōe. Nā aq̄ valde se diffundit in valles ꝛ in loca depssa. Ūn di cit tex. in. l. j. §. penu. ꝛ fi. ff. de aq̄ plu. ar. ꝙ iō loci inferiores sunt pinguiores: q: oīs pinguedo terre ad illos p quam defluit. ꝛ sic. b. ꝟgo aquā gr̄e sue imittit in corda hu milia. iux̄ illd̄ ps. ciij. Qui emittis fontes i ꝯuallib⁹. Quarto p̄ncipal'r iste aq̄duct⁹

A cōmendabilis est ex p̄te aq̄. q: habet aq̄s purissimas. tūc aūt ſm Arist. aq̄ est purissi

Aq̄ marie pu rissima ma q̄n nullū h3 ꝓpriū colorē nullūq3 odo rem: nec saporē. Aqua igit̄. b. marie est pu rissima. q: aufert a nobis colorē. i. munda nā cōuersationē iuxta illud Ro. xij. Nolite ꝯformari huic seculo ꝛc. Aufert etiā odorē s. p̄teritoꝝ pctōꝝ vanā recordationē. quem odorē habebāt illi q̄ dicebāt Nu. xj. Recor damur piscīū q̄s comedebam⁹ i egypto gra tis ꝛc. Aufert q3 saporem. i. mūdi amorē vt amor mūdi sibi desipiat. ꝛ sol⁹ amor dei sibi sapiat. Et sic dicit Chryſ. in q̄da3 sermone Uere nō h3 sup terrā qd̄ amet qui donum celeste in ꝟitate gustauerit. Et ꝟo purita ti isti⁹ aq̄duct⁹ q̄dā ꝯdicētes ip̄m sordida tū originali pctō fuisse asserunt. Jō merito dicere possum⁹ de btā ꝟgine illud Num. xx. Hec est aq̄ ꝯdictionis vbi iurgati sunt filij israel ꝯtra dn̄m. i. xp̄m filiū ipsius virginis matrē suā maculatā p̄dicātes. Quia aūt il le cognoscit̄ esse deuot⁹ xp̄i ꝛ matris eius. qui cauillosis argumētatiōib⁹ ꝯdicentium nō mouet̄ a venerāda ꝯceptiōe eius. Ideo ip̄e xp̄us inquit tali deuoto illud ps. lxxx. Probaui te apud aquā ꝯtradictionis. Hec est illa aq̄ sanissima de qua figuraliter dr̄ Prouer. v. Bibe aquā de cisterna tua ꝛ fluē ta putei tui. Hec est illa aq̄ nitidissima i q̄ resplendet vultus ꝓspicientium. Prouer. xxvij. Hec est illa aq̄ salutaris que ignē3 ex tinguit ardentē. Eccl'i. iij. Hec est illa aq̄ de qua moral'r exponi pōt illud Eccl'i. xxix. ca. Initiū vite hoīs aq̄ ꝛ panis. Per aquā em̄ intelligit̄ ꝟgo maria. p panē ꝟo xp̄us. q̄ de seipso ait Jo. vj. Ego sum panis viu⁹ q̄ de celo descēdi. transsumptiue in. c. charitas de peni. di. ij. ꝛ de cōse. di. ij. c. forte. ꝛ. c. oīa ꝛ. c. in calice. xxiij. q. iiij. c. sciatis. Hec etiā est illa aqua de qua exponi pōt illud Eze. xxxvj. vbi ait deus. Effundā sup vos aqua3 mundā ꝛ mundabimini ab oīb⁹ inq̄namen tis vestris. De ip̄a q3 exponi pōt illud Jo. iiij. Qui biberit ex aqua quam ego dabo ei nō sitiet in eternū: s3 fiet in eo fons aque sa liētis in vitā eternā. Dicere q3 possum⁹ ea3 figurari p aqua3 celicā de qua tractat̄ in. l. Aqua celica apud trebatiū. §. j. ff. de aqua plu. ar. Et ꝙ est aqua ꝯfluens. i. de celo cadēs. vt expo nit̄ insti. de reru3. di. §. j. Item ꝙ figurat̄ p aquā viuā. de qua tractat̄ i. l. si is qui in pu teū in princ. ff. quod vi aut clā. ꝛ i. l. j. ff. de fonte. Item ꝙ est aqua b̄ndicta. de qua in c. aquā. de ꝯse. di. iij. ꝛ etiā dicere valemus de deuotis ip̄i⁹ benedicte ꝟginis. Beati q̄ semināt sup aquas. c. cū marthe. §. verum de cele. mis. Sicut aūt pisces viuere nō pn̄t sine aqua. c. placuit. xvj. q. j. Ita nos male haberem⁹ sine ꝟginis beatissime gr̄a. Ista

em̄ aq̄ nos sanctificās ē nobis necessaria. de q̄ exponi pōt illud Nu.xix. Peribit qui aq̄ expiationis nō fuerit aspsus nec mirū si nō hn̄s hāc aquā morit. Ipsa em̄ ꝟgo dicere pōt de illis p̄ ei⁹ deuotionē derelinquūt illud Hiere.ij. Me dereliq̄runt fontē aque viue. Econtra ꝟo de ei⁹ deuoto dr̄ Eccli.xv. Aq̄ sapie salutaris potabit illū ꝛ firmabit in illo ꝛ nō flectet. Hec est illa aq̄ saluberrima q̄ nos oib⁹ ꝟtutib⁹ fructificare facit iuxta illud Eccli. l. Quasi lilia ī trāsitu aq̄. De qua aqua nos bibere hortat dn̄s iesus Apoc.vlt. dicēs. Qui sitit veniat ꝛ qui vult accipiat aquam vite gratis.

De tertia p̄rogatiua ꝟginei nois īcipiēte ab R. s. q ipa ꝟgo rore spūssancti multipliciter fuit respersa.

B

Maria rore p̄fusa.

f

Sicut terra celesti rore pfusa generat viridē herbā. Un̄ Deute. xxxij. dic Moyses. Fluat vt ros eloquiū meū q̄si ymber sup herbā ꝛ q̄si stille sup gramina. Sic btā ꝟgo instar terre spūssctī rore fecundata gn̄auit filiū suū. de q̄ canit ecclia. descēdit ī vterū ꝟginis sicut ros sup germen. Ista ergo terra rore illo diuino madefacta genuit liliuꝫ paradisi. Un̄ Exo.xiiij. inquit de⁹. ero quasi ros israel germinabit liliū. Israel em̄ interp̄tat vidēs deū. ꝛ significat beatā virginē q̄ vidēs deū in ꝯtemplatione: germinauit liliū. i. xp̄m canditduꝫ p innocentiā. ꝛ odoriferū p ꝟtutū fragrātiā. De q̄ germinatiōe p̄dictuꝫ fuerat Esa.xlv. vbi dr̄. Rorate celi desup ꝛ nubes pluāt iustū: apiat terra ꝛ germinet saluatorē. Fuit etiā h roratio p̄monstrata figuralr̄ Iud.vj. in vellere gedeonis qd̄ rore plenū rorauit areā ꝛ ipleuit conchā. Istud em̄ vell⁹ figurabat vterū virginis in q̄ fuit plenitudo roris. i. toti⁹ diuinitatis. ex q̄ plenitudine area. i. ecclia. ꝛ cōcha. i. oim̄ fideliuꝫ corda sunt repleta. Un̄ Ber. in q̄dā ser. ait. Rigatur⁹ dn̄s areā celesti rore: totū vell⁹ pri⁹ ifudit. Redēptur⁹ em̄ gen⁹ hūanū vniuersuꝫ p̄ciū cōtulit ī maria. Hec ille.

E

Ros repleuit mariā

Hec aūt roris diuini ifusio btāꝫ ꝟginē multiplici vtilitate repleuit. Primo em̄ dedit ei refrigerationē ꝯ estuꝫ carnalis ꝯcupie. iux̄ illud Eccli.xliij. Ros obuians ardori venienti humilē efficit eū. iō dixit illi angel⁹ Lu. j. Spūssctūs supueniet in te: et ꝟtus altissimi obūbrabit tibi. i. ab oi. estu ꝯcupie refrigerabit. Scd̄o dedit ei spūalē dulcedis p̄gustationē. de q̄ Nu.xj. dr̄. Cum descēderet sup castra ros: descēdebat pariter ꝛ manna. Castrū dei fuit anim⁹ ꝟginis: q: sic fuit vallat⁹ ꝛ munit⁹ q nunq̄ potuit ingredi inimic⁹. Cuꝫ igit sup illud castrum descēdebat ros. s. spūssancti roratio: descendebat pariter ꝛ māna. i. celestiū pregustatio. Istā aūt p̄gustationē hr̄e meruit ppt mūdiciā ꝛ puritatē quā seruauit. Sicut em̄ dicit glo. sup illō ps. cxlvj. Qui dat iumētis escā ipoꝝ ꝛ pullis coruoꝝ inuocātib⁹ eum. Quādiu pulli coruoꝝ habēt pilos albos a parētib⁹ deserunt. ꝛ tūc celesti rore pascūt. Qr̄ igit ꝟgo btā fuit semp alba. i. purissima iō celesti refectione sp̄ fuit pasta. Tertio fecit in ea spūaleꝫ exultationē. de q̄ Prouer. xix. dr̄. Sicut ros sup herbā: sic ꝛ hilaritas regine. Rex em̄. i. xp̄s sibi arescit qn̄ aīm suuꝫ ī enarrabili exultatiōe pfudit. de q̄ ipa inq̄t Lu. j. exultauit spūs meus in deo salutari meo. Et ista exultatio fuit sicut ros super herbā: q: magnā fecit in ea fecundationeꝫ opeꝝ. Quarto dedit sibi vite eterne messiones. Dr̄ em̄ ad Gal.vj. Qui seminat in spū de spū metet vitā eternā. Qr̄ igit btā ꝟgo ī spū seminauit. iō vitā eternā messuit. Istā aūt messionē nō habuit a se: sꝫ a celesti rore. Un̄ poterat dicere illō Job.xxix. Ros morabitur in messione mea.

De q̄rta p̄rogatiua ꝟgis incipiēte ab I scꝫ q beata virgo est Ianua celi.

D

Maria porta celi.

b

Beata ꝟgo dr̄ ianua ꝛ porta paradisi. Añ em̄ aduētuꝫ suū nō erat ī celo aliq̄ porta p quam possem⁹ intrare: nec aliq̄ fenestra p quaꝫ deus ad nos oculo mie respiceret. Iō btā virgo facta est in celesti palatio porta celi et portanaria dei. fenestra dei et paradisi. Primo quidē facta est porta celi. Sicut em̄ p portā int⁹ inferim⁹ ꝛ extra efferim⁹. ꝛ propter hoc dr̄ porta a portādo int⁹ ꝛ ex̄ vt ait Io. an. i. c. Infamib⁹. de reg. iu. li. vj. ī mercu. sic ꝛ ipa p merita sua nos portat ad celū. ꝛ ad nos reportat dona grārum. Vocat aūt ab ecclia porta regia. porta fulgida. felix ꝛ beata. Primo vocat porta regia respectu xp̄i cū dr̄. Tu regis alti ianua. Sicut eī homo p portā exit ꝛ intrat. sic etiā ipe īntrauit ꝛ exiuit p illā. ꝛ tn̄ ipa porta semp clausa p̄mansit. iuxta illud Eze.xliiij. Porta hec clausa erit ꝛ non aperietur. ꝛ vir non transibit per eam. qm̄ dn̄s deus israel ingressus est p eā. Scd̄o vocatur porta fulgida respectu sui. Unde dr̄ in officio eius ꝛ porta

E

Porta fulgida.

lucis fulgida. De⁹ q̄dē semp stat ad ostium cordis nr̄i. Apoc.iij. Ego sto ad ostiū ꝛ pulso. volēs lucē grē sue infūdere: sed mali tenēt ostiū suū clausum ꝛ nolūt recipe lumē diuinū. Vñ Job.xxiiij. dr̄. Ipi fuerūt rebelles lumini. Maria autē xp̄o pulsanti ꝛ dicēti illō Cañ.v. Aperi mihi soror mea. apeꝛuit dicēs ibidē. Pessulū ostij mei apui dilecto meo. iō lucē recepit. ꝛ tota lucida facta ē. Vñ Apoc.xxi. dr̄ ciuitas. i. v̄go maria q̄ ē oim v̄tutū ciuitas nō idiget sole. i. illuminatiōe āgelica. neqꝫ luna. i. illustratiōe hūana. qꝛ ipā illumiāt claritas diuīa. ꝛ xp̄i claritas hūana. Jō subdif: sꝫ claritas dī illumiābit illā. ꝛ lucerna ei⁹ erat agn⁹. Tertio vocaf porta felix. qꝛ p ipam ad felicitatē eternā intram⁹. Vñ Gene.xxviij. videns Jacob celū aptū: ꝛ scalā sup terrā. cui⁹ cacumē celos tāgebat: ꝛ angelos ascēdētes ꝛ descēdētes. ꝛ deū innixū scale: admirādo dixit. Hec ē dom⁹ dei ꝛ porta celi. Per qd̄ daf intelligi ꝙ ipa est porta celestis: qꝛ nobis celuꝫ apuit. ꝛ scalaꝫ celi. p quā ad nos de⁹ descendit. q̄ lꝫ eēt ī terra corpe. tñ cacumē mētis ei⁹ tāgebat celū dilectione ꝛ feruore ac ꝯtēplatiōe. q̄ angelos p nobis mittit ad deū. ꝛ ad nos venire fac. cui dñs fuit innixus: qꝛ in ei⁹ vtero fuit incorpat⁹. Istā portā celestē Eua nob clausit. sꝫ maria apeꝛuit. Vñ canit eccl̄ia. Paradisi porta p euā clausa est. p mariā virginē iterū est patefacta. Porta em̄ paradisi terrestris triplicif erat clausa. s. angelica custodia. flāma appositā. ꝛ rōphea bisacuta. vt hr̄ Gen̄.iij. p que significabaf clausura paradisi celestis per angelicā em̄ custodiā significabat inimicitia que p pctm̄ facta erat inter hoīem ꝛ deū ac angelū. p flāmā appositā significabaf obligatio ad penā eternā. p romphea v̄o bisacutā denotabaf seuera dei iusticia que corp⁹ ꝛ aīam incidebat. Btā aūt maria inter hominē ꝛ deū ac angelū pacē fecit. ꝛ ideo p̄imā clausuraꝫ remouit. Vñ angeli in ei⁹ parturitiōe cātauerūt. vt hr̄ Luce ij. Glia in excelsis deo ꝛ in terra pax hoībus ꝛc. Ipsa etiam remouit penā eternā. ꝛ addurit dei grāꝫ ꝛ gliāꝫ et sic amouit scd̄am clausurā. Et iō Prouer.xj. dr̄. Mulier gratiosa inuenit gliaꝫ. Ipa etiā remouit seuerā dei iusticiā ꝛ cōuertit illā in magnā clementiā. ꝛ sic remouit tertiā clausuraꝫ ideo significata fuit p Hester. Cū em̄ rex asuer⁹ contra iudeos mortis sniaꝫ ptulisset reginā Hester precibus suis impetrauit reuocationē taꝫ seuere iusticie: ꝛ illā ī clemētiā cōmutauit. vt habef Hester.viij. Scd̄o pncipaliter dico ꝙ btā maria est portanaria dei. vt dicit Hugo de scō victore ī quodā sermōe. Ista em̄ portanaria thesaurum dei nobis apit ꝛ nos in celeste palatiū introducit. de p̄mo habef Zach.xj. vbi dicif Api libane portas tuas. Liban⁹ em̄ interpretaf cādidatio ꝛ sigt virginē mariā que fuit cādida p mūdiciā. Ipa em̄ aperit portas suas: eo ꝙ debilib⁹ et īfirmis apit portā diuie potētie qꝛ dat eis v̄tutē ꝛ potētiā tētionibus resistēdi. Ignorantib⁹ aūt apit portam diuine sapiē dās eis sapiam pctā peauēdi. Malignātibus aūt ꝛ puersis aperit portas diuine clemētie dans eis grām penitendi. De scd̄o aūt scꝫ ꝙ btā v̄go nos in celeste palatium introducit a q̄ eua nos excluserat. Legif.n. Regum.iiij. ꝙ ostiaria purgās triticū obdormiuit. Et iō Miphiboseth interfectus fuit. Ista ostiaria fuit Eua q̄ nō sollicite vigilauit. ꝛ iō diabolus introiuit ꝛ eius spm̄ interficit. Sed Job. xviij. dr̄ ꝙ ancilla ostiaria Petrū in atriuꝫ pncipis introduxit: qꝛ v̄go maria q̄ noīat se ancillā in celi palatium nos introducit in ꝯspectu eterni regis. Tertio dr̄ fenestra dei. Vñ canit eccl̄ia. Intrent vt astra flebiles celi fenestra facta es. Per illā em̄ fenestrā de⁹ lumen grē sue nobis effudit. lꝫ em̄ dicatur in. l. si is qui binas. ff. de vsufruc. et in. l. j. ff. si vsufruct. pe. et in. l. quotiens ff. de buitu. ꝛ in. l. binas edes. ff. de bui. vr. pre. ꝙ sufficiat quē hr̄e tātum lumē in edib⁹ suis vt videat lꝫ incōmode ꝛ cū aliq̄ obscuritate. tñ de⁹ nolēs nos esse cū puo lumīe. dedit nob hāc fenestrā amenissimū ꝓspectū cū magna claritatis copia pbenteꝫ. de qua Aug. in quodā s̄mo. ait Facta est maria fenestra celi. qꝛ p ipam de⁹ verum seculis lumē dedit. Fcta est etiā scala celestis. qꝛ p ipaꝫ de⁹ descēdit ad terras. Per illam etia fenestrā de⁹ oclo mīe ad nos respicit. de q̄ dr̄ Cañ.ij. En ipe stat post parietē nostrū respiciēs p fenestrā. ꝓspiciēs p cācellos. Ubi nota ꝙ tria sunt que xp̄m iducūt vt nos oculo mīe respiciat. Primuꝫ est ꝙ habꝫ nobiscū similē naturā. ideo dr̄ ꝙ stat post parietē nr̄m. Paries em̄ noster est nostra natura. Sꝫ dr̄ stare post parietē qꝛ licꝫ habuerit veritatem nature. tñ non habuit vitia ipsius nature nr̄e. Scd̄m est qꝛ habet

Porta felix

B Maria porta naria

D Maria fenestra

nobiscū eandē matrē. Et ideo sicut ex identitate nature est ꝓpinqu⁹ nr̄: ita ex eadē matre dr̄ frater nr̄. Jō dr̄. respiciēs p fenestras idest ꝟginē mariā. Tertiū est qꝛ respicit in seipso vulnera ꝓ nobis ꝑpessa quib⁹ fact⁹ est redēptor nr̄. iō dr̄. ꝓspiciēs p cancellos

J Fenestra paradisi. Quarto dr̄ ꝙ est fenestra padisi iō sibi sepe dicere debem⁹ illud Can̄. v. Aperi mihi soror mea. amica mea. colūba mea ꝛ immaculata mea. qꝛ caput meū plenū est rore ꝛ cincinni mei guttꝭ noctiū. vbi ponuntur qnqꝫ cause q̄re ista fenestraria dꝫ deuotis suis fenestras celi apire. Pria ē magna nr̄a ꝓpinq̄tas qꝛ est soror nr̄a. Scd̄a ē ei⁹ viscerosa charitas: qꝛ ē amica nr̄a. Tertia ē magna pietas: qꝛ sicut colūba. Quarta ē eius generositas: qꝛ est immaculata. Quinta est nr̄a magna necessitas. qꝛ nos sumus pleni frigore malicie et pctī. ideo subdit. Caput meū plenū est rore. et cincinni mei guttis noctiū. i. pctōꝝ. Ex p̄dictis ꝑꝫ dignitas ꝛ ꝓrogatiua ꝟginis q̄rta scꝫ ꝙ ipa est nō solū fenestra sꝫ etiā ianua paradisi. Xp̄s em̄ est ostiū vt ipse testat Joh. x. Jn ostio aūt isto ianua est ꝟgo maria. Est tn̄ etiam ipsa ostiū qd̄ in figura fuit demonstratū in templo dei in quo erāt duo ostia: quo significatur ꝙ in celo sunt duo ostia. s. xp̄s et beata virgo. vt inq̄t Alber. sup missus est. c. clxxvj. Sicut aūt donatus cecinit de seipso dicens. Janua sum rudib⁹ primā cupientib⁹ artem: Nec sine me quisqꝫ rite peritus erit. Jta ipa nō potest immerito dicere. Janua sum cunctis superas cupientib⁹ vrbē: Nec sine me quisqꝫ rite beatus erit.

De q̄nta ꝓrogatiua virginis incipiente. ab A. scꝫ ꝙ btā virgo est atrium dei.

K maria atriuꝫ. Ex q̄ntaꝫ lrām huius virginei nois p denotat ꝙ ipa est omp̄s dei atriuꝫ ꝛ habitatio. ꝛ iō ei⁹ claritatē contēplans: Dauid dicebat p̄s. lxxxiij. cōcupiscit ꝛ deficit aīa mea in atria dn̄i. Nec mirum si hoc atriū fuit splēdidū ꝛ excellētissimum cū in eo nouē mensib⁹ habitauerit de⁹. De quo dr̄ Esa. lxij. Habitabit iuuenis cū ꝟgine. ꝛ gaudebit spōsus sup spōsaꝫ ꝛ gaudebit sup te de⁹ tuus. De hac qꝫ habitatione ipsa ait Eccli. xxiiij: Jn habitatione sancta corā ipso mistraui. Jsta aūt habitatio sctā pōt intelligi ꝑm triplicē significationē huius nois sanctū. Nā sanctū idē est qd̄ mundū vel firmū aut sanguine tinctū. l. sanctū sacra, l. sacra loca, §. ꝓpe, ff. de reꝝ di. Jpa em̄ fuit sancta. i. pura ꝛ mūda. vt inq̄t Anselm. in lib. de cōceptu virginali. tāta puritate qua maior sub deo nequit intelligi. Secūdo fuit sctā. i. firma: qꝛ sup altitudinē diuinitatis fuit fundata. iux̄ illd̄ p̄s. lxxxvj: Fundamenta ei⁹ ī montibus sctis. Tertio fuit sctā. i. sanguine tincta. qꝛ memoria sanguinis ꝛ passionis filij sui semp fuit iugiter in ei⁹ mēte affixa. vt possit dicere illd̄ Exo. xlj. Spōsus sanguinū tu mihi es. Jn ista habitatione sic sctā. i. in seipsa que fuit dei habitatio: btā virgo corā deo ministrauit. Nā p̄mo ministrauit sibi existenti in vtero substantiā sue carnis. Vn̄ Can̄. iij. dr̄. Egredimini filie hierl̄m. i. fideles aīe ꝛ videte regē Salomonē. i. xp̄m pacificū in dyademate. i. ī hūana carne. q̄ coronauit eū mater sua. ꝛ dr̄ caro xp̄i dyadema: qꝛ cetere figure diuersis lineis ꝑficiūtur: sola autē figura spherica vna tm̄ linea claudit. Nā cetera corpa alioꝝ hominum facta sunt saltē duab⁹ lineis. i. cōmixtione vtriusqꝫ parentis. corp⁹ aūt xp̄i cōpositum fuit vna tm̄ linea. i. carne ꝟginea. Scd̄o miistrauit sibi egresso ex vtero nutrimētū lactis virginei Unde canit eccl̄ia. Jp̄m regē angeloꝝ sola virgo lactabat vbere de celo pleno. Ubi tria notant. Primo qꝛ lactabat ꝛ pascebat illū qui pascit oīa. Jdeo alibi canit. paruo qꝫ lacte pastus est ꝑ quem nec ales esurit. Scd̄o ꝙ nō dedit ipm ad nutriendum. sed ipsa sola eum nutriuit. Jdeo dr̄. sola virgo lactabat vti bona obseruatrix legꝰ. q̄bus cauetur ꝙ mater debeat filium lactare. l. si cōpetenti. vbi glo. C. de alen. liberis. Tertio ꝙ illud lac nō fuit a natura ꝓductum sed de celo ministratum. quia virgines lac naturaliter nō habent. Jdeo subdit vbere de celo pleno. Tertio sibi ministrauit viuēti in mūdo necessaria vite corporalis. qꝛ cum xp̄s pauper esset iuxta illud p̄s. xxxix. Ego autem mendicus sum ꝛ pauper. Mater eius sicut dicit Hieronymus acu et colo acquirebat unde sibi et filio necessaria procuraret. Jdeo de ipsa dicatur Prouerbioꝝ vltimo. Quesiuit lanam ꝛ linum. Et operata est in eis. Et infra. Manum suam misit ad fortia. et digiti eius apprehenderunt fusum. Licꝫ enim sit officium patris postqꝫ ablactatus est puer alere ipm filiū ꝛ nō matris. l. nec filiū. C. de patria potest. tamē quia Joseph nō est verus pater xp̄i: sed ipa virgo totā substantiā corpalem ei

L Maria ministrauit corā deo.

M

N

ministrauerat quã alij filij recipiũt a prẽ et a matre. ideo ad eã ptinebat eum nutrire et alere. Sed lz ppter inopiam excusata esset ab hoc onere. l. si. qs a liber. §. si vl parẽs ff. de liberis agnoscendis. sicut etiã eadẽ ŏ causa excusat pr. vt inqt Bal. in. d. l. nec fi liã. tñ immẽsa pietas ipam virginẽ impel labat ad eũ cũ ingẽti sollicitudine alendũ.

O Istã aũt habitationẽ tã dignã et putilẽ ipe deus sibi edificauit. de qua dr Prouer. ix. Sapia edificauit sibi domũ: et edificatã inhabitauit. Unde ipsa inqt Eccli. xxiiij. c. Qui creauit me reqeuit i tabernaclo meo. Et de hoc etiã dr ps. lxxxvi. Homo nat9 est in ea: et ipse fundauit eã altissim9. Circa pfectionẽ aũt dom9 siue atrij tria bm Ambrosiũ possunt ɔsiderari. Bon9 em artifer primo fundamẽtũ bonũ ponit. qr facto malo fundamento: omne quod superedificat corruit. c. cum paul9. s. q. s. Secundo posito fundamẽto. edificij membra distinguit. Tertio adiũgit ornatũ. Primo ergo de9 fũdamẽta vginis posuit. de qbus dr ps. lxxxvi Fundamenta eius in montibus sanctus. Per mõtes aũt sctõs altitudo trinitatis i telligit. Ipsa em fuit fundata sup altitudinem potẽtie patris qui eã in bono confirmauit. Sup altitudinẽ sapie filij qui eã omni sapia illustrauit. Super altitudinẽ spũssancti qui eã in grã stabiliuit. Nõ enim de facili cadit. tum qr habet corpus luteũ. tum qr habet fundamẽtũ terrenũ. De qb9 dr Job. iiij. Qui habitant domos luteas et terrenũ habẽt fundamentũ. Homo quidẽ habet domũ luteã. i. corpus quod ẽ dom9 anime et de luto est formatũ. Habet etiam fundamentũ terrenũ quando spem suã ponit sup mũdũ. Talis em sicut dr Mat. vi. Edificauit domũ suã super arenam. Cadit etiã homo qr habet cor cinereũ. de quo Sapien. xv. dr. Cinis est cor eius: et luto vilior vita illius. Non sic aũt fuit beate virginis edificatio. qr primo habuit corp9 ɔsolidatũ Quãuis em corpus eius fuerit luteum. tñ in fornace diuini amoris fuit sic ɔcrematũ et ɔsolidatũ φ nunφ cadere potuit. qr i eo nihil de carnalitate remãsit. iuxta illud Eccli. xxxviij. Uapor illius exurit carnes eius et Esa. s. Excoquã ad purum scoriam tuam. Uñ Hiero. in sermone de assumptione ait. Puto φ quicqd cordis est. quicqd mentis humane. si totũ adhibeas: nõ sufficeret vt cogitare valeas quãdo vgo beata indesinẽter cremabat ardore pij amoris. Scdo habuit animũ celestem qui totius erat in dei amore conuersus. Unde Hiero. vbi. s. ait. Totã eam repleuerat spũssancti gratia: et totã eã incãduerat diuin9 amor. ita vt nihil in ea esset qd mũdanus violaret affect9: sed ardor cõtinuus et sobrietas superfusi amoris. Tertio pro fundamento habuit deũ. Unde dr Cañ. viij. Innixa super dilectum suum. Innixa ergo fuit super montem: de quo ps. cxxiiij. dr. Qui confidunt in dño sicut mõs syon et c. Innixa fuit super fortissimã turrim. De qua Prouer. xviij. dr. Turris fortissima nomen dñi. Fuit igit illa dom9 q̃ cadere nõ potuit: qr fundata erat supra firmam petram. vt dr Mat. vij. Scdo celestis artifex postφ stabile fundamentũ posuit: edificiũ pulchrum erexit iuxta illud. s. ad Cor. iij. Si quis autẽ supedificat supra fundamẽtũ hoc aurũ: argentũ et lapides pciosos. Per argentũ itelligitur eius corp9 lucidũ atq virgineũ. Per aurũ ei9 animus diuino amore aurat9. Per lapides vo preciosos intelligunt eius virtutes qbus ornata fuit. Tertio postφ celestis artifex tam stabile fundamentũ posuit et tam pulchrum edificiũ erexit ipm edificiũ ornauit atq depinxit. triplicẽ. s. colorẽ imponẽdo. scz albũ colorẽ puritat. nigrũ humilitat. et rubeũ charitatis. Ideo ipsa inqt Cañ. s. Nigra sum ecce color niger humilitatis. sz formosa. ecce color alb9 puritatis: sicut pelles Salomonis. ecce color rube9 charitat. Dicit em ibi glo. φ Salomon fecit sibi tabernaculũ de pellib9 rubricatis. Pulchra ergo est pmixtio. s. color alb9 niger et rube9 quia pulchra cõiũctio est puritas cũ humilitate et charitate. Non solũ aũt btã vgo dr atrium et habitatio siue domus dei: sed etiã appellat tabernaculũ spũssancti omni sanctitate repletũ. De quo ps. xlv. inqt David. Sanctificauit tabernaculũ suũ altissimus Tabernaculũ em dr dom9 deo dedicata. c. s. et ibi Arch. de sen. et re iudi. Et ppter hoc ecclia dr tabernaculũ xpi. c. ne forsitan de pe. di. s. Et ideo multo magis sic dz nosari beata vgo. que etiaz denoiat thalamus xpi. Dicit aũt thalamus a thalamone duce romanorũ: qui cũ quandã virginẽ Sabinã noie rapuisset: dictum fuit ei per oraculũ φ illa virgo ipsi cõiugio tradẽda esset. Et qm ille nuptie thalamonis feliciter successerunt: ordinatũ fuit. vt cubiculum spõsi et

Perfectũ atrium habet tria

P

Q

R

In maria triplex color..

S Maria tabernaculũ

spõse thalamus diceref. quia igif deus in vtero ꝟginis nuptias celebrauit quãdo. s. naturã humanã sibi copulauit. ideo ipius vterus recte thalam⁹ dici potest. de quo ps xviij. dr. In sole posuit tabernaculũ suuʒ. ꝛ ipe tanq̄ spõsus ꝓcedẽs de thalamo suo.

Consueuerũt aũt thalami regis ꝑciosis
T pãnis adornari: ꝛ varijs colorib⁹ depingi ꝛ diuersis florib⁹ aspergi. Thalamus aũt vir
Thala- ginis adornatus fuit pãnis ꝑciosis purpu
mi or- reis. aureis. ꝛ gemmatis. De quibus dicif
nanf: Cañ. iij. Ferculuʒ fecit sibi rex Salomon de lignis libani. Ferculũ em̃ dr vas escarũ. et significat ꝟginis vteruʒ: in quo fuit posit⁹ ille q̄ est esca oĩum angeloꝝ ꝛ sanctorum. ꝛ fuit de lignis libani. qꝛ eius vter⁹ fuit odo riferus ꝛ incorruptibilis. ꝛ serpentuʒ infer naliũ expulsiuus. Postea subdif. Reclina- toriũ fecit aureũ ascẽsuʒ purpureuʒ media charitate constrauit. Eius em̃ vter⁹ in quo xp̄s se reclinauit fuit adornat⁹ pãno aureo i. pudore ꝟgineo. Sicut em̃ auꝝ ẽ incorru- ptum fulgidum ꝛ ꝑciosum. sic ei⁹ ꝟginitas reddidit ei⁹ vterũ incorruptũ quoad se. ful gidũ ꝑ exemplũ quoad ꝓximũ: ꝛ ꝑciosum quoad nos. Ascensuʒ q̄ʒ eius purpureũ. i. aĩam inflãmauit diuino amore. ꝛ ascẽdẽtẽ in celũ ꝑ cõtemplationeʒ media charitate constrauit. Charitas em̃ est gẽma lucida q̄ oẽs virtutes facit fulgidas esse De qua dr Eccl'i. xx. Gemula carbunculi in ornamento auri. Tũc em̃ charitas est ꝑfecta qñ hʒ secũ annexã humilitatẽ ꝛ puritatẽ. Ideo in bea ta virgine fuit gẽmula humilitatis. ꝛ car- bũculus feruẽtis charitatis ꝛ auꝝ in corru ptibilis ꝟginitatis. Ecce ꝗ ꝙ iste thalam⁹ xp̄i pãnis valdẽ ꝑciosis fuit ornat⁹. Fuit q̄ʒ varijs colorib⁹ dꝑict⁹. i. diuersis virtutib⁹ Sicut em̃ color niger iuxta albũ posit⁹ ipʒ albũ magis cõmendat ꝟm sniam phi. ij. d celo ꝛ mũdo ꝛ. j. Elẽchoruʒ. sic humilitas btẽ ꝟginis simul cũ ꝟginitate ꝛ alijs ꝟtu tib⁹ ꝯiũcta ipaʒ ꝟginitatẽ ꝛ alias ꝟtutes magis exornat. Si em̃ beata maria fuisset ꝟgo sed supba. nec deo placuisset. nec fili⁹ dei de ea carnem sumpsisset. Diuersis q̄ʒ
V florib⁹ fuit iste diuin⁹ thalam⁹ aspsus. s. ro sa patiẽtie. Uñ Eccl'i. xxiiij. ipsa inq̄t. Qua si plãtatio rose ĩ hiericho. Itẽ viola humi litatis ꝓfunde. ꝛ lilio puritatꝭ ꝛ mũdicie. De quibus Cañ. ij. ipa ait. Ego flos campi
Maria ꝛ liliũ cõualiũ. Est q̄ʒ btã ꝟgo tẽplũ dei
templum iuxta illud ps. xlvij. Suscepim⁹ de⁹ mĩam tuam ĩ medio templi tui. De quo templo figuratiue dr. iij. Reg. vj. Nihil erat in tẽ plo qđ non auro tegeref. i. charitate vesti retur. Sicut aũt ad eccl'iam ꝯfugiẽtes sũt securi: ꝛ nõ possunt de illa per violentiam extrahi. l. presenti. C. de his qui ad eccl'iaʒ cõfugiũt. ꝛ. c. rerũ. xvij. q. iiij: ꝛ. c. inter alia de immuni. eccle. Sic ad btã ꝟginẽ cõfu giẽtes sunt securi a demonib⁹. ꝛ nõ pñt ad eoꝝ seruitia violẽter trahi. nec ab eis in ꝓ fundũ ĩferni ꝓijci. Ecce ꝗ quãti priuilegij est hec templũ ꝟginale. Forma aũt huius tẽpli valde est ampla: vnde dr tẽplum q̄si tectũ amplũ. Sic em̃ interptaf hoc nomẽ templũ ꝟm Archid. in. c. ꝛ hoc. xvj. q. vj. ꝛ sumpsit ab Isid. in. v. li. etym̃. ca. iiij. In ipsa aũt virgine gl'iosa fuerũt tecta valde ampla. Primo quidem habuit amplũ vte rum ad deũ suscipiendũ. Cui canit eccl'ia. Tu quẽ celi capere nõ poterãt tuo gremio ꝯtulisti. Petrus q̄ʒ rauen. in quodã ꝟmõe ait. Qđ erat in ꝑncipio apud deuʒ. itra se ꝟgo peperit verbũ. Et iterũ. Ipa ꝟgo fuit maior celo. fortior terra latior orbe. Nam deum quẽ mũd⁹ nõ capit sola cepit ꝛ porta uit eũ q̄ portat orbẽ. Et iterũ. Quãt⁹ sit de⁹ ignorat qui nõ miraf hui⁹ ꝟginis vteruʒ cel ũ pauet: tremũt ãgeli. creatura nõ susti net. natura nõ sufficit. ꝙ vna puella sic deũ ĩ sui pectoris hospitio capit. respicit ꝛ oble ctaf. terris pacẽ. celis gl'iaʒ. salutẽ ꝑditis. vitã mortuis dederit. Sicut em̃ totũ man na in vrna. ꝛ tota vrna erat in arca. et tota claudebaf in templo. sic ꝛ diuinitas tanq̄ mãna dulcissimũ tota erat in vrna. i. in xp̄i aĩa. totaq̄ erat in arca. i. in xp̄i carne deifi cata. ꝛ hec oĩa claudebanf in tẽplo. i. ĩ vir ginis vtero gl'ioso. Scđo habuit amplũ
intellectũ ad diuinũ lumẽ suscipiendũ. In VI
tellectus em̃ ꝟginis non indigebat radijs qꝛ habebat intra se ꝑsentiã solis. iuxta illđ Eccl'i. xxvj. Sicut sol oriẽs mũdo in altissi- mis dei ꝛc. Nec indigebat lucerna. i. ma- nuductione alicui⁹ hoĩs: qꝛ in suo vtero ha bebat diuinã lucernã fulgentẽ. Ideo ibidẽ subdif. lucerna splendẽs sup candelabruʒ sanctũ. Nec indigebat sicut filij israel colũ na ignis vel nubis. i. manuductiõe alicui⁹ angeli. qꝛ habebat ignẽ diuinitatis ꝛ nubẽ hũanitatis xp̄i. iđ ibidẽ subdif. colũne au
ree sup bases argẽteas. ꝛ pedes firmi sup Z
plãtas stabilis mulieris. Tertio hʒ am- plũ affectũ ad cõpatienduʒ. nam itra sinꝰ

sue mie ꝛ pietatꝭ oms recipit. Recipit eni iustos qbus īpetrat dei grām. iō dr. Maria mater grē. Recipit pctōres impetrando eis mias diuinā. iō dr mater mie. Recipit tētatos a diabolo. Jō subdit. tu nos ab hoste ꝓtege. Recipit aīas de hoc mūdo exeūtes. iō dr. ꝛ hora mortꝭ suscipe. Qḋ et aīabꝰ nostris facere dignet ipa ꝟgo pijssima per infinita scl'a seculoꝝ bndicta. Amen.

a De eiusdē itegerrime ꝟgis noiatōe. ser. vj.

ORietur stella ex Jacob. Nūe. xxiiij. In sacra scriptura oēs angelici spūs stelle nuncupant. vn̄ Apoc. xij. dicit Et draco cauda sua trahebat magnā partē stellaꝝ. Jtē oēs sctī stelle vocant. Un̄ Gen̄. xvj. ꝛ Exo. xxxij. dr Multiplicabo semē tuū sicut stellas celi. Et. j. ad Coꝛ. xv. ait aplus. Stella a stella differt in claritate. i. sctītate. Jtē stella dr eccl'ia. Un̄ Apoc. ij. scriptū est. Hec dicit q tenet septē stellas in dextera sua. i. sanctā ecclīam septiformis dei radijs plucentem Jlli etiā hoīes q sunt in grā dei dicuntur stelle: que tūc dicunt cadere qn̄ a dei gratia cadunt. iuxta illud Apocal'. viij. Cecidit de celo stella magna ardens tanq̄ facula. Et Mat. xxiiij. ait saluatoꝛ. Stelle cadent de celo. Sed beata virgo Maria singulari modo stella appellatur. vt pꝫ in ꝟbis ꝓpositis. Sup quibꝰq̄ꝫ cōsideratiōes faciemꝰ

In prima videbimus quare virgo Maria dicatur stella celi.
In scd'a quare appellat stella poli.
In tertia quare stella maris.
In quarta q̄re stella matutina nuncupat.
In quinta ꝟo q̄re stella regia nominat.

Quare beata virgo dicit stella celi. Consideratio prima.

B Maria cōpat stelle. Scdm btm̄ Bernardinū in smone. j. de noīe ꝟginis: ipsa mr̄ dei pōt stelle triplicit cōparari. videlicꝫ stelle celi: poli et maris. Stelle autē celi cōparat multiplici de causa. Primo ꝓpter suā denoīatio nem. Stella quippe a stādo denoīat. q: in celo stat fixa. Un̄ inqt Ptolomeus in suo cētiloq̄o. q stella est dēsioꝛ pars sui oꝛbis. Et propter hanc stellaꝝ firmitatem dicitur Gene. j. q deus posuit stellas in firmamēto celi. Beata aūt virgo in celo suo hoc est filio: immobiliter stetit. Primo in ↄceptione sua: quia nō cecidit per oꝛiginale pctm̄. Unde de ipa sub noīe terre dr Eccl'e. j. Terra aūt in eternum stat. De ipsa qꝫ pōt exponi illḋ ps dicētis deo. Qui fundasti terrā sup stabilitatē suā nō inclinabit in seculū seculi. Scd'o stetit in eo in vita per oīm virtutū irradiationē. De qua statiōe dicit ps. xliiij. Astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato circundata varietate. Tertio stetit in moꝛte eiꝰ ꝑ mentis cōpassionē. De qua statione dr Joh. xix. Stabat iuxta crucem Jesu mater eius. s. immobilr. q: alijs stellis. i. discipulis. cadentibꝰ de celo. i. a fide ipsa sola stetit. iuxta illud Abachuc. iij. Sol ꝛ luna steterūt in habitaculo suo. vel sm aliā translationē. eleuatꝰ est sol. i. xp̄us in cruce. ꝛ luna. i. virgo maria stetit in habitaculo suo. Sed hec statio fuit lugubris ꝛ doloꝛe plena. Propterea Aug. in quodā sermone inducit humanū genus ad xp̄m loquentem ꝛ dicentē. Mihi ridēs congaudet Eua. tibi ploꝛans compatitur Maria. Filius quoq̄ꝫ dei inquit Esa. lxiij. Toꝛcular calcaui solꝰ. ꝛ de gētibus non est vir mecū quasi dicat. solū mater mea mihi ꝟe cōpassa est.

C Scd'o noīat stella et cōparata est ꝓpter suā operationem. Stella eni pꝛimo oꝛnat celū. Unde Eccli. xliij. dr. Spēs celi glia stellarum. Et Gene. j. inquit Moyses. Fecit deus duo luminaria magna. luminare maius vt pꝛeesset diei. luminare minus vt pesset nocti ꝛ stellas que lucerent in firmamēto celi. Btā aūt virgo facta est vt oꝛnaret celū empyreū. Proinde de ipsa dici potest illud Eccli. xxvj. c. Sicut sol oꝛiens mūdo i altissimis dei. sic bone mulierꝭ species est oꝛnamētū domus eiꝰ. et Esa. lx. inquit deus. Glia libani. i. virgo Maria. candida ꝛ lucida ad te veniet ad oꝛnandum locū sanctificatiōis sue. Scd'o stella denotat distinctionē ꝛ ꝑmutationē tēpoꝛū. annoꝝ mensiū ꝛ dierū. vt dicit in lib. de ꝓprietatibus elemētoꝛū. ꝛ silr maria est tēpoꝝ. annoꝛū: dierū ꝛ mensium reseratiua. q: in ea incepit tēpus grē ꝑ filiū. annus remissionis. dies leticie ꝛ mēsis oīs nostre consolatiōis. vt ait magister Bartholomeꝰ pisanꝰ in lib. de beata virgine maria. fructu. viij. ꝛ propter hāc opationē distinctionis temporis dr q stella significat. Unde de stellis Genesis. j. cap. inquit deus. sint in signa. Proinde Albumasar in pncipio sui libri inquit. Laus deo qui creauit stellas ꝛ posuit

Maria oꝛnat.

ornamentū ⁊ lucernas in significatione vt prebērent ductū rōnabilibus. Et rōne hui⁹ operatiōis ꝯuenit marie nomē stelle. q: ipa fuit in signū. iux̄ illud Esa. xj. O radix iesse qui stas in signū pploꝝ. Signum ꝗppe est qḋ se offert sensui. ⁊ al' ꝗd relinquit intellectui. c. signū. de cōse. dist. ij. ⁊ fuit dictū Augu. in. ij. li. de doctrina xp̄iana. Maria aūt incarnatū deū sensui p̄ntauit. q: in terris visus est. ⁊ cū hoībus ꝯuersat⁹ est. vt dicit̄ Baruch. iij. Sed aliud intellectui dereliqt q: p hoc ꝙ dei filiū in carne visibilem exhibuit: deitatē p fidē intellectui patefecit. Ex quo vḣe fuit signū. iō Esa. vij. Achaz petenti signū a dn̄o missum est. Propterea dabit vobis dn̄s signū Ecce virgo cōcipiet ⁊ pariet filiū ⁊c. De hoc ꝗ3 signo Apoc. xij. dictū est Signum magnū apparuit in celo. mulier amicta sole ⁊c. Et infra. Et in vtero habēs. Merito quippe in vtero habere dr̄. q: ab extra in vterū virile semē nō traxit. Tertio stella illūinat noctis ꝓfunditatem: ⁊ sic btā virgo illūinat mētis cecitatē. Ante aduentū em̄ suū pctī nebula totū mūdū occupauerat. vt nō esset qui verū lumen videre posset. Erant em̄ oēs gētes q̄si nebule turbinibus agitate. Unde. ij. Pet. ij. dr̄. Eratis em̄ tenebre. nūc aūt lux in dn̄o. Proinde in tenebris morabant̄. Un̄ de ipsis dici poterat illud Naū. j. c. Inimicos eius ꝑsequentur tenebre. Tandē ꝓcessit beata v̄go quasi fulgida stella effugās tenebras: ita vt de illa dici possit illud Eccl̄i. l. Quasi stella matutina in medio nebule. Unde Ber. super Missus est inquit. Ipsa est nobis stella ex Jacob orta. cui⁹ radius vniuersum mūdū illustrat. cuius splēdor in sup̄nis fulget et inferos penetrat. Proinde in ꝑsona eius dr̄ Eccl̄i. xxiiij. Penetrabo īferiores ptes terre. ⁊ aspiciam⁹ oēs dormiētes et illūinabo oēs sperantes in dn̄o. Quarto stella noctem purificat. Si quidē p radios suos nocturni frigoris densitatē serenat. et rarificando purificat. ⁊ sil'r facit maria. In terra em̄ ante aduentū hui⁹ stelle tenebre erant sicut Esa. lx. scriptum est. Ecce tenebre operiēt terrā ⁊ caligo populos. In hui⁹ quoqꝫ mysteriū dicit̄ Exodi. x. Facte sunt tenebre horribiles in vniuersa terra egypti. Tandē orta est stella ex Jacob. scil3 Maria. q̄ has tenebras purificauit ⁊ serenauit. Quippe ipsa est emanatio quedam sincera omnipotētis dei. vt habetur. Sap. vij. Unde Bern̄. sup Missus est. ait de ea. Tolle hoc corp⁹ solare qḋ illuminat mundū: vbi dies. Tolle Mariā maris stellā: maris vtiqꝫ magni ⁊ spaciosi. qd nisi caligo inuoluēs ⁊ vmbra mortis atqꝫ dēsissime tenebre relinquent̄.

Quinto stella viuificāt: sicut p̄bus attestat̄. ꝓpterea orbis primus plures h3 stellas: q: ipse p̄cipue est causa vite in istis inferiorib⁹. Et hac q3 rōne maria stella vocat̄ si quidē mors regnabat ab Adā3 ẜm ap̄lm ad Roma. v. adeo ꝙ nō solū de morte corporali: sed etiā3 de sp̄uali verificabat̄ illud ij. Regū. xiiij. sc3 Omnes morimur. Et illḋ quod dicit̄ in. §. deinceps. in auf. de nupt̄. scil3 mors oīa soluit. Et illud ps. Quis est homo q̄ viuet ⁊ nō videbit mortē: Ueniente aūt hac stella oīa mortua sunt vite restituta. Quippe ipsa est lignū vite proferens benedictū fructū. Gene. ij. de quo gustans mortē: non gustabit in eternū: sed eternaliter viuet. vt dicit̄ Job. vj. Sexto stella tēperat seu modificat gelidum frigus noctis. ⁊ sic terrenascentia fouet ⁊ modificat ⁊ ꝓpter hoc maria etia3 appellatur stella. Malicia ꝗppe hui⁹ mūdi frigida est. Un̄ Iere. vj. ait dn̄s. Sicut frigidā facit cisterna aquā suā, sic ⁊ frigidā facit malicia a sua. Tpe igit̄ quo ꝓcessit btā v̄go maria hūani generis malicia q̄si cōpleta fuit. iuxta illḋ Esa. iiij. Cōpleta est malicia ei⁹. Propterea in mūdo magnū frigus erat Un̄ Job. xviij dr̄ ꝙ frigus erat. ⁊ Petr⁹ calefaciebat se et de hoc predictu3 erat Zach̄. xiiij. vbi dicit̄ In illa die nō erit lux sed frigus ⁊ gelu. Et Eccl̄i. xliij. scriptū est. Uent⁹ aqlo. i. diabol⁹ flauit. ⁊ congelauit crystallum ab aq. Processit aūt maria quasi stella coruscans. calefaciēs ⁊ ꝑfulgēs. ⁊ p cōsequēs fouēs. Proinde Ber. sup Missus est. homel̄. j. ait. Ipsa ē nobis stella terras per lustrās ⁊ calefaciēs magꝭ mētes ꝙ corpa Fouet v̄tutes excoquit vitia. Ipsa est mulier fortis de qua Prouer. vl. dr̄. Nō timebit sibi in die frigoris. oēs em̄ domestici eius vestiti sunt duplicib⁹. s. dei ⁊ ꝓximi charitate vel q: promissionē hab3 vite q̄ nūc est ⁊ future. Hec sunt vestimēta valde bona qb⁹ Rebecca induit filiū suū Jacob. vt p̄ris bn̄dictionem obtinere posset. Gen̄. xxvij. Septimo stella ordinat ⁊ cōciliat. s. orbē. nā orbē inferiorem sublimat. ⁊ v̄tuti supiori p sui possibilitate assimilatur. ⁊ sic quodāmodo reconsiliat. Sic etiam hec stella fulgida ⁊ mun

D Maria illuminat.

E Maria tenebras purificat.

F Maria viuificat.

G Maria tempat

H Maria cōciliat

di dña ⁊ regina eccliã militantẽ tanq̄ inferiorẽ orbẽ: ecclie triũphãti tanq̄ orbi superiori recõciliauit nũciãs pacẽ his q̄ ꝓpe ⁊ his qui lõge. i. ecclie militãti ⁊ triũphanti. Uñ ꝑfecto ipa est arcus federis sempiterni posit⁹ in nubib⁹ celi ne interficiatur oĩs caro. Geñ. ix. Nã ipa illũ nobis gẽuit q̄ fecit vtraq̄ vnũ. faciẽs pacẽ vt recõciliet ambos in vno corpe. ad Ephe. ij. Tertio principalr btã ⱽgo appellatur stella ꝓpt suã sublimationẽ seu situationẽ. Nã stella locatiõe est alta eo q̄ in firmamẽto posita est: q̃d est altum. vñ Eccli. xliij. dr. Altitudinis firmamentũ pulchritudo eius est. Sic btã ⱽgo altissima est. eo q̄ post filiũ oĩbus alijs celsior sit. Profecto Luce. xviij. dicit. Qui se humiliat exaltabit. Cũ ergo Maria fuerit hũillima. ergo ⁊ altissima. Proinde Eccli. xxiiij. ipsa inquit. Ego in altissimis habito. Quarto dr stella ꝓpter filij emissionẽ. Quã rationẽ tangẽs Berñ. sup Missus est ait. Loquamur pauca sup hoc noĩe Maria. q̃d interpretatũ maris stella dr. ⁊ matri virgini valde cõueniẽter aptat. Ipsa nãq̄ syderi aptissime cõparatur. qr sicut sine sui corruptione sydus emittit radiũ. sic absq̄ sui lesiõe ⱽgo parturit filium nec syderi radius suã minuit claritatẽ. nec virgini filius suã integritatẽ. hec ille. Uñ ecclia canit. Sicut sydus radiũ ꝓfert. virgo filiũ pari forma. neq̄ sydus radio neq̄ mater filio fit corrupta. Quinto dr stella ꝓpter cõsolationẽ. de qua Hugo de sctõ victore in quodã sermone inquit. Maria stella. xp̄us ⱽo sol appellat. Ideo pctõres velut in nocte a Maria cõsolãtur iusti aũt tanq̄ i die a xp̄o illuminãtur. ideo si perti mescis ad xp̄m accedere ad mariã respice. genus tuũ conspicis. nihil illic q̃d timeas inuenis. Sexto ꝓpter suã puritatẽ. Sicut enĩ stella nullã hꝫ impuritatẽ: sic ⁊ btã virgo maria nullã vnq̄ in se habuit immũdiciã. Sed de illa verificatum fuit illud. j. ad Thessa. v. Integer spũs vester ⁊ aĩa ⁊ corpus sine querela in aduentu dñi nostri Jesu xp̄i seruet. Habuit enĩ corpus purissimũ sine vlla cõtagione. Uñ xp̄s dicere põt de sua incarnatiõe illd̃ Sap. viij. Ueni ad corpus incoinquinatum. Habuit etiã aĩaꝫ purissimam. Unde ipsa dicere potest illud Sap. viij. Sortita sum animã bonam. Habuit quoq̄ spm̃ purissimũ. nam fuit semper cuꝫ purissimo deo coniunctus per amorẽ. quia sicut dicit Paulus. j. ad Cor. vj. Qui adheret deo: vnus spũs est cũ eo. Septimo dr stella ꝓpter velocitateꝫ. Licꝫ enĩ vt supra dictum est stella de se sit imobilis. qr est in celo fixa. tñ motu firmamẽti mouetur citissime. quia quotidie lustrat oĩa in circuitu. sicut etiam lapis preciosus fixus in anulo de se non mouetur: sed ad motum ⁊ reuolutionẽ anuli reuoluitur. Sic quoq̄ btã virgo. lꝫ vera sit sñia Pauli. ij. ad Cor. iij. scꝫ q̄ nõ sumus sufficiẽtes cogitare aliq̃d a nobis q̄si ex nobis. vt etiã inquit imperator in. l. j. in principio. C. de vete. iure enucle. tñ spũsctõ ducta in obseruandis diuinis mãdatis erat velocissima. Uñ ipa dicere põt illud ps. cxviij. Uiã mãdatoꝝ tuorũ cucurri cũ dilatasti cor meũ. Octauo dr stella ꝓpter dignitatẽ. Stella enĩ inter cetera corpalia habet magnã dignitatẽ. qr vt ait phs lib. de celo ⁊ mũdo in stellis nõ est corruptio neq̄ casus nec error. q̄ etiam nunq̄ fuerũt in virgine. q̄ semp fuit incorrupta. nec vnq̄ cecidit in aliquo pctm̃ vel errorẽ. Uñ dicere põt cũ ps. suo celesti spõso. Tenuisti manum dexterã meã: ⁊ in voluntate tua deduxisti me: ⁊ in glia tua suscepisti me. Multas alias rationes propter quas beata virgo maria stella dicitur hic pertranseo causa breuitatis. de quibus tractat magister Bartholomeus pisanus i libro de beata virgine fructu. vij.

Q̃d beata virgo Maria dr stella poli. Consideratio secunda.

Ropter triã mat dei stella poli appellatur. Primo qr ipsa stella polo siue cardini est vicinissima. Ad dicẽdoꝝ aũt intelligentiã est aduertẽduꝫ q̄ duplex est polus in hoc mũdo. Unus est inuisibilis scꝫ meridionalis. ⁊ reliquus vero est visibilis scꝫ aqlonaris. ⁊ vterq̄ imobilis est. Sup quoꝝ immobilitatẽ innititur totus mundus in sua circulari mora. Merito igitur p vtrũq̄ polũ intelligitur ipse fili⁹ dei ⁊ verbũ patris q̄ est pncipiũ oĩm quoad vnum. ⁊ finis oĩm quoad reliquum. q̄ in meridie idest in sue maiestatis deitate nobis oĩno inuisibilis est. sed i aquilone nostre humanitatis visibilis factus est. Uñ Apoc. j. ipe ait. Ego sum alpha ⁊ o principiuꝫ ⁊ finis. De illo q̄ est in meridie dr Cant. j. Indica mihi vbi cubes in meridie. De aquilonari ⱽo Job. xxvij. scriptũ est. Ab aquilõe. aurũ

venit quia ex xpo incarnato splendor patris processit. Ipse quasi immobilis est. Super cuius inmobilitatem innituntur omnia in suo modo. tu. immobilisque manens dat cuncta moueri. vt ait Boet. iij. de consolatione. Huic sicut de polo fuit hec stella. scz virgo Maria vicinissima: maxime in quattuor. Primo in incarnatione scz per carnis identitatem. quia eadem caro que fuit virginis matris facta est caro filii dei patris. iuxta illud ad Gal. iiij. Misit deus filium suum factum ex muliere etc. Partus enim est pars viscerum. l. j. in pri. ff. de ve. insp. Quam quidem carnem filius dei in vnitate persone suscepit. Et propter hanc vicinitatem dixit angelus ipsi virgini Luc. j. dominus tecum. Secundo fuit xpo vicinissima in conuersatione per administrationem. Unde hoc est Ruth. c. vltimo figuratum. vbi mystice dicitur de Noemi. quod natum puerum suscepit. et posuit in sinu suo. et nutricis ac gerule fungebatur officio. hinc est quod absentiam eius scz xpi ferre non potuit. nam dolens eum in templo quesiuit Luc. ij. c. Tertio fuit sibi vicinissima in passione. quia simul cum eo doloris gladio confossa est: sicut Lu. ij. predictum fuerat ei per Symeonem dicentem. Et tuam ipsius animam pertransibit gladius. Quarto fuit ei vicinissima in assumptione per glorie susceptionem. Quod enim sit ad dextram filii sublimata per dictum Bern. in quodam sermone: nefas est dubitare. Si enim incorruptio deo proximum facit. vt dicitur Sap. vj. cum hec virgo fuerit incorruptissima. quia mater incorruptionis. profecto ipsi polo. i. filio suo est vicinissima. Unde Augu. sermone iiij. de natiuitate virginis ait. Tu vero gloriosa virgo Maria beata es inter omnes mulieres. Tu prelata cunctis virginum cateruis. Tu sequeris agnum quocunque perrexerit. Tu virgineos choros et incentiue carnis illecebris alienos per lilia rosasque vernantes ad fontem perennis vite potandos inuitas. Tu in illa beatorum beatifica regione primi ordinis dignitatem tenes. hec ille. Nec immerito beata virgo est filio vicinissima. Omnium enim quorum eadem est natura idem locus esse debet. iuxta illud Eccli. iij. et vj. Omnia pergunt ad locum suum. Parentis autem et filii eadem est natura cum non differant nisi solo nomine. L. si suis. ff. de libe. et posth.

Secundo dicitur stella poli quia ipsa stella est poli descriptiua cum sit breuissimi circuli circa ipsum. sed consideremus hoc qualiter esse potest. Totus siquidem mundus describit quandam intelligibilem spheram cuius centrum est ipse filius dei. quoniam ipse est sicut centrum in circulo. a quo exeunt omnes linee. i. vniuerse creature. sicut dicit Dionysius. c. iiij. de diuinis nominibus et Paulus trimegistus. quem refert Aleran. de ales. in. iij. parte sum. in tractatu de conuenientia incarnationis xpi. q. ij. Sed hec sphera multos circulos habet intra seinuicem ordinatos. vnde tanto circulus eo breuior quanto centro est vicinior. Maximi vero circuli circa hoc centrum intelligibile sunt ipsa corpora celestia vel terrestria. et omnia circulum complent. secundum maiorem vel minorem distantiam et participationem primi. Consequenter alium circulum complent vitam vegetatiuam habentia. Et alium habentia vitam sensitiuam. Alium vero habentia vitam intellectiuam. Et inter hec omnia breuissimum circulum facit beata virgo Maria. que per maternitatis propinquitatem artius eum constrinxit. et intra beata viscera. clausit et portauit. ita vt ipsa fuit facta quasi orbis propria attestante qui ait. ps. lxxvj. Illuxerunt coruscationes tue orbi terre. i. virgini marie. que facta est orbis filij dei. Unde ipsa inquit Eccli. xxiiij. Girum celi circuiui sola. scz circulo et motu amoris. Dicit enim Bern. quod qui amat vehementius currit velocius: et peruenit citius. Ipsa autem pre omnibus sanctis deum plenius et feruentius dilexit. vnde mater pulchre dilectionis appellatur. Eccli. xxiiij. Fuit autem amor eius per modum cuiusdam circulationis. quia motus circularis est ab eodem in idem. Ipsa vero sic deum filium suum amabat quod omnia alia non nisi propter ipsum diligebat. Et sic omnis amor eius ab ipso incipiebat et in ipsum deum redibat. Tertio appellatur stella poli. quia stella hec est stellarum omnium primaria. siue sint stelle eterne apparitionis. vt sunt que circumstant polum aquilonarem: siue sint sempiterne occultationis. vt sunt ille que sunt circumstantes in interioribus austri. siue sint vicisse apparitionis siue vicisse occultationis. vt que sunt in medio site. Sic beata virgo primaria est quoad glorie magnitudinem et dignitatis celsitudinem inter omnia corporalia que sunt visibilia: et omnia intellectualia que sunt inuisibilia: et omnia celestia luminaria que sunt quedam media quia cum primis participant corporalitatem et cum alijs perpetuitatem. Quod autem respectu priorum sit primitiua. patet per illud Sap. vij. vbi dicitur. Nec comparaui illi lapidem preciosum. quoniam omne aurum in comparatione illius arena est exigua. et tanquam lutum estimabitur argentum in comparatione illius. Hec autem sunt pre

ciosiora inter visibilia. Est etiā pmitiua oīū intelligibiliū τ visibiliū. q2 oim spūum trāscēdit excellentias. Un̄ ipa inqt Ecci.xxiiij. Oim excellētiū τ sublimiū colla ꝓpria virtute calcaui. Qd aūt oīum celestiū luminariū sit primitiua ps. q2 luci cōparata īuenit prior. vt dr Sap.vij. Posset etiā hoc aliter distingui. vt stelle sempiterne occultationis sint cōtēplatiui. q semp deo assistunt. Stelle sempiterne apparitiōis sint actiui q semp actiōib9 intēdūt. vicissim xo apparētes τ vicissim occultantes sint medij mixti. q aliqn̄ opant τ aliqn̄ ɔtēplant. Respectu em̄ istoꝝ oīum btā xgo est pmaria. Un̄ Ecci.xxiiij. ipa inqt. In omi populo τ in oī gēte primatū tenui. Admirāda est igit hec stella. Unde merito Sap.vij. de illa inquit spūssanctus. Est em̄ hec speciosior sole. τ super omnem dispensationem stellaruȝ inuenitur prior.

Qd beata virgo dr stella maris. Consideratio.iij.

O maria stella maris.

Tertio pncipaliter cōparat xgo maria stelle maris. Scdm eniȝ Hiero. Maria interptat maris stella. qd etiā inqt venerabilis Beda sup Lu. dicēs. Maria hebraice: stella maris latine. syriace xo dn̄a vocat. τ merito. q2 hec toti9 mūdi dn̄m lucē seculis meruit gn̄are perennē. Ideo canit ecclesia. Aue maris stella. Hec etem̄ stella q vulgariter appellatur la tramontana siue vrsa maior multas hȝ ꝓprietates q btē xgini ɔuenire ꝓbant. Prima dr illuminatiōis. est em̄ nauigantiū in periculis directiua. Per ipam quippe sciūt naute quo velificēt. aut ad aqlonē vel ad meridiē aut ad oriētēȝ vel occidentēȝ. Ipa aūt stella in aqlone situata est Sic etiā p mariaȝ oīa picula τ discrimina hui9 mūdi euitant. τ oīa itinera certificant Tot aūt sunt picula hui9 vite q nec cor pōt illa cogitare. nec lingua enarrare. Quia sicut dr .j. Jo.ij. Totus mundus positus est in maligno. quasi dicat. vbicūq3 est homo semp est in periculo. Et iō dicit apls.ij. ad Coꝛ.xj. periculis fluminum'. periculis latronum τc. τ ad idem est rex. in. l. senatus §.mortis causa. ff. d dona. ca. mor. vbi gl. allegat hoc dictuȝ Pauli. Incipit aūt a periculis fluminū. quia ipa sunt magis periculosa. Et ꝓpter hoc dr Ecci.xliij. Qui nauigat mare enarrat pericula ei9. Et in vulgari ꝓuerbio dr. Chi nō va per mare non sa dio pregare. Quia ergo nos sum9 in mari magno huius mūdi. ideo inqt Grego. in mora. Semper timere debemus. q2 semp ī periculo sumus. Debemus q3 ad istaȝ stellā mariam respicere. Unde Ber. sup missus est home.iiij. inqt. Ista inquā est preclara τ eximia stella sup hoc mare magnū τ spaciosum necessario subleuata. micās meritȝ τ illustrās exēplis. O qsqs te itelligis huius seculi ꝓfluuio magis iter ꝓcellas τ tēpestates fluctuare q per terrā ambulare. ne auertas oculos tuos a fulgore hui9 syderis si non vis obrui ꝓcellis. Si insurgūt venti tētationū. si icurras scopulos tribulationū. respice stellaȝ voca mariā. si iactaris supbie vndis. si ambitiōis. si detractionis. si emulatōis. respice stellā voca mariā si iracūdia. si auaricia aut carnis illecebra nauiculā cōcusserit mētis. respice mariam si criminaȝ immanitate turbat9. cōscientie feditate cōfusus. iudicij horrore perterrit9 baratro incipias absorberi tristicie τ despationis abysso: cogita mariā τ illam inuoca hec ille. Conueniēter aūt situs stelle maris cū sit in aquilone designat ꝓprietatem marie. Per aquilonē em̄ tribulatio seu ꝑsecutio significari solet ꝓpter ventoꝝ τ ꝓcellarū vehemētiā. Ideo locus Marie ī aquilone esse dr. vt p eā austeritas tribulatōis et ꝑsecutiōis inflicte humanius temperet τ mitiget maxime ex ɔsideratione patiētie eius: q valde in hoc mūdo afflicta. omnia aduersa patientissime tolerauit. Quis em̄ fidelis de pauptate audeat cōsequeri: cū videat matrē dn̄i colo τ acu victum querere Quis de iniurijs aut alijs aduersitatibus poterit desperare: si deuote cōsideret reginā celi multo peiora atq3 asperiora tolerasse. Solet etiā per aquilonē petōr significari. Un̄ Hiere.j. dr. Ab aqlōe pandet omne malū. Cōueniēter ergo locus aquilonaris ei appropriat eo q ipa iter petōres τ filiū suum cōstituatur vt ex vna parte iram ei9 mitiget. τ ex altera peccatum ettermin et Quapropter bm Alex. de ales super psalterium beata virgo iuxta crucē depingi debȝ ad sinistram christi: quia stans ad crucem faciē tendebat ad orientē. sic ad sinistram idest ad aqlonē stabat. vt oraret p peccatoribus qui sunt ex parte sinistra xpi. Un̄ ꝓpheta in ꝑsona xpi pendentis in cruce ait ps.cxlj. Considerabam ad dexteram et videbam: et non erat: qui cognosceret me.

R Locus aquilonis marie appropriatur.

Petōr aquilo

quia nō erat ibi beata virgo sȝ in sinistra p te pfectissime cognoscēs xpm. Proinde dr a petōre Can. iiij. Surge aquilo ꝛ veni auster. persla hortū meū vt fluant aromata illius. Cū em̄ surgit maria per piā intercessionē. tūc venit auster. i. spūssanctus p grē immissionē. ꝛ persla hortꝰ anime p dulcedinis spūalis susceptionesȝ. ꝛ fluūt aromata per multiplicem virtutū operationē. De hoc aqlone ꝛ austro. dicit Esa. xliij. Dicaȝ aqloni da. ꝛ austro noli prohibere. i. rogabo Mariā vt ō grā sua tribuat. ꝛ austro. i. spūsancto supplicet vt nō phibeat. qn potius abūdantiꝰ per ipsam de suis charismatibꝰ immittat. Hec est vga Moysi q̄ vnda maris rubri pcutit ꝛ diuidit: vt iter flucteꝰ dei ppls trāseat quo ad terrā pmissiōis valeat puenire Exo. xiiij. Scdō dr stella maris rōne introductionis. Illa em̄ stella est in portum introductiua. ꝛ silr vgo maria ad terrā pmissionis ducatū prestat. vn̄ Ber. sup Missꝰ est ait. Ipsam sequens nō deuias. ipsam rogans non desperas. ipsaȝ cogitans non erras. ipsa ptegente nō metuis. ipsa duce nō fatigaris. ipa ppitia ad portum peruenis. ꝛ sic in temetipso experiris ꝙ merito dictū sit. Et nomen virginis maria. hec ille. qui etiam inquit ibidēȝ. In periculis. in angustijs. in necessitatibꝰ. in rebus dubijs mariā semp cogita. ipsamq̄ inuoca. nōn recedat ab ore. non discedat a corde. ꝛ vt impetres eius orationis suffragium ne deseras conuersationis exēplū. h ille. Et ipa stella fulgētissima te faciet cursum vite bū dirrigere. ꝛ nō iactari vento vane glie. nec frāgi scopulis aduersitatū. nec absorberi scille vel charibdis voragie. i. voluptatū sensualitate: sȝ psspere puenire ad eterne felicitatis portum. Tertio dr stella maris rōne inflamatiōis. qr ipa stella ē maxime frigoris tēperatiua. respectus em̄ eius semp est sup mare p radiorꝫ directionesȝ. ꝛ per ꝯñs per caloris immissionē. Sic etiā respectus btē vginis marie semper est sup mūdū p eterni splēdoris. s. filij sui illustrationē. ꝛ per ꝯñs per caloris spūssancti cōicationē. Quippe ipsa est via per quam spargit lux. ꝛ diuidit estus sup terrā. Job. xxviij. Lux em̄ eterna est sup tenebrosum mundū p ipam sparsa ꝛ manifestata. ꝛ ad hoc applicari pōt illud qd̄ scriptuȝ est Hester. viij. Judeis noua lux oriri visa est. gaudiū. honor ꝛ tripudiū. ꝛ iō estus diuisus ē super terram. i. calor charitatis spūssancti partitus est vt nō sit qui iam se abscōdat a calore eius. immo nō est adeo durū vel lapideum cor quod istius stelle calore nō dissoluatur. vn̄ Job. xxvj. scriptum est. Lapis solutꝰ calore in es vertitur. i. qui durus et obstinatꝰ āte a fuit p marie dulcedinē emollit. Merito ergo marine stelle noie nuncupatur. Quarto dr stella maris rōne immobilitatis ꝛ firmitatis. nam stella maris nauigantibus immobilis ꝛ firma semper est qm̄ si mobilis esset. recte ad portū dirigere nō posset. Vn̄ dicit Fran. de may. in sermone q̄ incipit. Orietur stella. ꝙ hec stella dr cardo. qr stat immobilis rota celi reuoluta sicut cardo in ostio. Et silr modo beata virgo tā hic in via q̄ȝ i patria semp fuit firma In via quidēȝ: qr nunq̄ȝ per pctm̄ declinauit. nec ad occasuȝ tetendit. Vn̄ dicit glo. in. c. ij. de ꝯse. di. iiij. ꝙ vgo maria non potuit peccarre etiā venialiter: Et rō est quia sempꝰ fuit in charitate. q̄ aūt manet in charitate nō pōt peccare. c. charitas. de pe. di. ij. De alijs aūt stellis. i. sanctis dr Johelis ij. Stelle retraxerūt splēdorē suū. Ipsa vo inquit Eccli. xxiiij. Usq̄ ad futurū seculuȝ nō desinam. Qd̄ nō solum de permanētia in bono intelligi pōt. sed etiā de pmanētia ad bñfaciendum nobis. quia alijs sanctis subtrahentibus lumen suorꝫ bñficiorꝫ. ipa nobis nūq̄ȝ deest. sed semp firma ꝛ perseuerans nos expectat ꝛ sui auxilij nobis radiū pstat. Sicut ergo stella marina a suo loco nunq̄ȝ discedit. sic beata vgo a suo filio nec ad pūctū vnq̄ȝ discessit. ꝛ ꝯtinue nos custodit: Sic ei dr de filio suo p ps. cxx. Ecce nō dormitabit neq̄ dormiet q̄ custodit israel Ita de ipsa dicere possumus ꝙ nō dormit sed semp p nobis vigilat. Vn̄ ipa pōt dicere illud Esa. xxj. Sup speculā dn̄i ego sum stans iugiter, per diem ꝛ noctesȝ. In patria q̄ȝ dr firma stare. qr lȝ aīe aliorꝫ sanctorum moueant p appetitionē cōiunctionis cuȝ suis corporibus. vt inquit magister sniarū in. iiij. di. xlix. c. fi. ipsa virgo gloriosa tā mēte q̄ȝ corpore in celesti sede quiescens veluti fulgētissimū sydus emicat. Quinto dr stella maris rōne attractiōis. Sicut em̄ illa stella habēs virtutē attractiuam ferrū ad se trahit. sic Maria ferreas mētes sepe ad celū cōuertit. Ferrum quippe est durum. frigidum ꝛ ponderosum. nam de terra tollitur Job. xxviij. ꝛ. c. ferrum. l. di. Terra autē est

S Maria itroducit.

T Maria inflamat.

U Maria firmat.

X Maria ad celū trahit.

dura frigida τ pōderosa. τ significat petō-
res q̄ frigidi sunt ad amādum deū. duri ad
cōuertendū. τ pōderosi p amorē terrenoꝝ.
τ iō nunq̄ ad celestia eleuantur. quos btā
v̄go inflāmat: cōuertit. τ ad celestia suble-
uat. vt etiā infra dicet. Un̄ quilibꝫ attract⁹
ab ista stella diuina dicere potest illud ps.
V lxxxiij. Cor meū τ caro mea exultauerūt in
deū viuū. Sexto dr̄ stella maris rōne di-
rectiōis. Sicut em̄ stella maris ita dirigit
nauē ꝙ ipsa nō dirigit a naui. Ita btā vir
go nauē eccl'ie ita dirigebat suis meritis τ
exēplis ꝙ ipsa nō indigebat dirigi aliquo
rū alioꝝ meritis. qꝛ in ipsa erat plenitudo
oīm meritoꝝ. Apl'i autē τ alij scti ita diri-
gebāt eccl'iam suis doctrinis. ꝙ nihilomi
nus ipsi indigebāt dirigi ab eccl'ia sancto-
rum meritis τ intercessionibus. Ut em̄ in-
quit tex. in. l. in principio. C. de iusti. codi.
cōfir. alter alteri⁹ auxilio semp̄ eguit. Un̄
Z τ apl's Paulus rogabat orari pro se. vt ptꝫ
ad Roma. xv. τ. j. ad Thes. vlt. Septimo
dr̄ stella maris rōne apparitiōis. Licꝫ em̄
hec stella sit valde magna. tn̄ in apparētia
hꝫ magnā paruitatē. Sic τ btā virgo licꝫ
essꝫ maxia meritis τ v̄tutib⁹. tn̄ de se sentie-
bat humillima. maxime autē in animo. in
v̄bo. facto. τ signo. Humilia de se ostendit
p̄mo in aīo. qꝛ nulli se p̄ponebat. iux̄ d ctū
apl'i ad Philip. ij. faciēs: qui inqt. Supio
res inuicē arbitrantes. Ipsa em̄ Joseph si
bi p̄posuit. Luc. ij. di. Pater tuus τ ego τc.
nunq̄ etiā se ingerebat: sed oībus locū da-
bat qui ad filiū suū ire volebāt. qd̄ notat
Mat. xij. vbi dr̄. Et ait quidā. mater tua τ
frēs tui foris stant querentes te. Qd̄ expo
nens Ber. in quodā sermone ait. Ubi Ma
ria aliqn̄ p̄sumptuosa fuisse inuenit: foris
stabat querēs loq̄ filio. nec autoritate ma-
terna aut sermonē interrupit aut habita-
tionē in qua filius loquebat intrauit. Se
cūdo habuit hūilitatē in verbo. qn̄ se ancil
lā vocauit Luc. j. Tertio habuit hūilitatē
in signo. Magnū quippe signū hūilitatis
sue fuit. qn̄ filio suo iam celū ascēdente. τ
ipsa in h̄ mūdo loco filij remanentē: in no
uissimo tn̄ loco poni voluit. volēs seruare
illud Luc. xiiij. scꝫ Recūbe in nouissimo lo
co. Dicit em̄ Act. ij. vbi enumeratis oībus
apl'is subdit. Hi oēs erāt vnanimiter p̄se
uerātes in orōne cū mulieribus τ Maria
mr̄e Jesu. Sicut em̄ absente sole inter cete
ra sydera luna magis illuminat mundum
τ tn̄ infimū tenet locū. sic sole iusticie ab-
sente τ in celo regnante Maria inter cete
ra mūdi luminaria mūdū mag̃ illūinabat
τ tn̄ nouissimū locū tenebat. Quarto hūit
hūilitatē in facto. qꝛ postq̄ fuit mater dei
effecta: ancillā Elisabeth se fecit. Un̄ Ber.
in quodā s̄mone ait. In mōtana cū festina
tione v̄go abijt τ Elisabeth salutauit. τ in
ei⁹ misterio q̄si trib⁹ mēsib⁹ hūiliter stetit
Multas alias causas p̄pter quas beata Maria
v̄go appellat stella maris cā breuitatis h̄ stella
ptranseo. qs ponit Albert⁹ sup̄ Missus ē dicitur
c. lxxv. τ magr̄ Bartho. pisanus in li. btē
v̄ginis. fructu. viij. τ magr̄ Frā. de mayro
vbi. s. qui inqt. ꝙ hec stella hꝫ decē preclā-
ras p̄prietates virgini matri decentissime
ꝯuenictes. τ inter alia dicit ꝙ ista stella hꝫ
sublimitatē in excessu. qꝛ ē supra oēs alias
stellas. vn̄ τ sol quāto magis ad ip̄am ap-
propinquat tāto magis dr̄ ascēdere. mater
autem dn̄i s̄m ꝙ ait Hiero. nō solū est sup̄
oēs sctōs: sed etiā sup̄ oēs angelos in celo
sanctorum. Itē sicut septē stelle notabiles
voluūtur in circūitu huius stelle. τ iō eius
regio dr̄ septētrionalis. ita mat dn̄i habet
septē sp̄ūs notabiles q̄ assistunt ei⁹ throno
iuxta illd̄ apoc. j. Gr̄a vobis τc. sequit. τ a
septē spiritib⁹ qui in conspectu thrōi eius
sunt. τ p cōsequēs. i. ꝯspectu throni matris
q̄ sedet a dextris eius. Itē sicut s̄m quosdā
astrologos stelle sustinēt terram in medio
mūdi vt adamātes ip̄aꝫ attrahētes ne ca-
dat τ submergat. ita mr̄ dn̄i s̄m Ber. susti
net suis p̄cibus mūdū inclinatū m'ltis sce
lerib⁹ ad cadēdū in abyssum. Itē ista stel-
la sicut sup̄ oēs alias hꝫ p̄prietatē attrahē
di siue sustinēdi terrā. sic ferrū de sui natu-
ra inclinatū ad tēdendū deorsum attrahit
τ cōuertit ad tēdendū sursum sicut calami
ta. τ sil'r mr̄ dn̄i corda ferrea duroꝝ hoīum
inclinata ad infernū conuertit ad padisuꝫ
influēdo cōtritionē. hec ille. Un̄ d aīabus
τ corporibus deuotoꝝ ipsi⁹ beatissime vir
ginis finaliter verificabitur illud Act. xj.
Recepta sunt oīa sursum in celum.

Qd̄ beata virgo Maria dr̄ stella matu-
tina. Consideratio quarta.

A Otest btā v̄go dicere illud Apo Maria
cal. vlt. Ego sum genus τ radix stella
p dauid stella splēdida τ matuti- matuti
na. De ipsa quoq̄ dici pōt illud na.
Eccl'i. l. c. Quasi stella matutina
in medio nebule. In isto em̄ mūdo erat tri

plex nebula. scilicet supbie. auaricie ꝛ car/nalis immūdicie. Uirgo aūt maria fulsit in medio nebule superbie ꝓpter hūilitatē in medio nebule auaricie ꝓpter paupꝛtatē in medio nebule carnalis immūdicie ꝓpt ṽginitatē. Assimilaꝛ aūt ṽgo isti stelle ꝓpter tria. Primo ꝓpter denoīationes. Hec eñ stella hꝫ multa noīa. Primo eñ dꝛ ve/nꝰ non ꝙ sit dea amoꝛis sicut poetaꝝ fabu le fingūt. sꝫ qꝛ illos ī qbus dnāꝛ disponit ad amandū. Btā autē virgo pōt dici venꝰ inquantū hoīes inflāmat ad dei amoꝛē. ꝛ ideo vocaꝛ maꝛ pulchꝛe. dilectiōis Eccl'i. xxiiij. Scdo hec stellā dicitur stella matu/tina ex eo ꝙ mane sequēs denūciat ꝛ dies inchoat. ꝛ ꝓpter hoc etiā appellaꝛ Diana Btā aūt virgo est pꝛincipiū noue vite scꝫ le gis xpi. sicut stella matutina est pꝛincipiuꝫ diei sequētis. ꝛ quātū ad h̄ dꝛ Eccl'i. xxiiij. mater timoꝛis. Timoꝛ eñ ē pꝛincipiu vite ꝛ noue vite iuxta illud Eccl'i. j. ꝛc. Prouer. ix. ꝛ ps. cx. Initiū sapientie timoꝛ dñi. Ter tio hec stella dꝛ Lucifer. qꝛ maioꝛeꝫ hꝫ vim ad illuminandū ꝙ alie stelle. Btā aūt vir/go hꝫ maioꝛē vim ad illustrādū mētes ho/minū ꝙ alij scti. ꝛ iō quantū ad hoc appel laꝛ mater agnitiōis Eccl'i. vbi. s̄. Quarto ista stella appellaꝛ hesperꝰ qꝛ noctē sequē/tē respicit ad illustrāduꝫ. Beata aūt ṽgo h̄ nomīe appellaꝛ. quia respicit ꝛ illuminat pctōꝛes qui sunt in tenebꝛis culpe. ꝛ quan tū ad hoc dꝛ mater sancte spei Eccl'i. xxiiij.

B Propꝛietates. huius stelle.

Scdo beata ṽgo appellaꝛ stella matu/tina ꝓpter appꝛopꝛiationē. Hec eñ stella multas habꝫ ꝓꝑietates. nā causat calidi/tatē ꝛ refrenat martis maliciā. tēperat mo tū appetitiōis indiscrete. atqꝫ hūiditatem causat ꝛ iocunditatē. Eodeꝫ modo btā vir go maria in nobis hꝫ istos effectus. Dat eñ caloꝛē dilectionis diuīe. refrenat feruo rē iracūdie. dat tēperamentū discretionis mature. dat etiā humidū ductibilitatꝭ obe diētie. qꝛ verus obediēs non dꝫ duci sensu ꝓpꝛio sed alieno. dat qꝫ iocūditatē ꝯsciē tie. Et ista notanꝛ Jaco. iij. vbi. dꝛ. Sapiē/tia q̄ desursum est pꝛimū quidē pudica est deīde pacifica. modesta. suadibilis. bonis ꝯsentiēs. plena mīa ꝛ fructibꝰ bonis. Bea ta eñ virgo ṽe sapiens dꝛ pudica. qꝛ facit animū pudicū cū dat caloꝛē diuini amoꝛis Amoꝛ eñ dei oēꝫ amoꝛē illicitū extinguit: ꝛ oēm carnalitatē restringit. Inquātū ṽo ipsa refrenat feruoꝛē iracundie dꝛ pacifica qꝛ facit animū pacificū. Sed inquātū dat tēperamētū discretionis mature dꝛ mode sta. qꝛ facit animū modestū ꝛ maturum. in quātū aūt facit coꝛ humidū p verā obediē tiā dꝛ suadit illis ꝛ bonis ꝯsentiens. qꝛ veri obediētes sunt suadibiles ꝛ bonis ꝯsen/tientes. c. sciendū. viij. q. j. inquātū ṽo dat iocunditatē conscientie dicit plena mīa ꝛ fructibꝰ bonis. qꝛ conscientia q̄ bonis ope ribus est bona multū ē iocūda. iuxta illud ps. cxj. Jocūdus hō qui misereꝛ ꝛ commo dat.

C Operatio illiꝰ stelle.

Tertio dꝛ stella matutina propter ipsiꝰ stelle opationē h̄ eñ stella hꝫ terrere fu res. fugare lupos. releuare infirmos. exci/tare ad cantanduꝫ aues. ꝛ letificare viato/res. Sic officiū virginis est terrere demo/nes. iuxta illud Job. xxiiij. Si subito appa ruerit auroꝛa arbitranꝛ vmbꝛā mortꝭ. ꝛ ps cxj. ait. Oꝛtus est sol. i. lux solaris. s. virgo maria ꝛ cōgregati sunt ꝛc. Scdo fugat he reticos. vñ Aug. ī qdā ser. inqt. Gaude ma ria virgo cunctas hereses sola interemisti in vniuerso mūdo. Tertio ꝯsolaꝛ pusillani mes. Ideo ait Aug. vbi. s̄. Sctā maria suc curre miseris iuua pusillanimes refoue fle biles. vñ potest esse vox sua illud qd̄ dꝛ Ba ruch. iiij. s. Aicquioꝛes estote filij ꝛ clama/te ad deū. Quarto excitat angelos ꝛ sctōs ad deū laudādū. qd̄ significatū est Exo. xv. vbi dꝛ ꝙ maria sumpsit tympanū ꝛc. Quī to letificat oēs viatoꝛes q̄ tēdūt ad patriā qd̄ figuratū est Matth. ij. vbi de magis q̄ ibāt ad xpm dꝛ. Uidentes aūt stellā gauisi sūt gau. magno valde. Ex pdictꝭ igiꝛ oībꝰ ptꝫ ꝙ bñ denoīata fuit btā ṽgo maria ī ver bis thematꝭ nrī. scꝫ Orieꝛ stella ex iacob ꝛ ꝯsurget ṽga de isrl'. Fuit eñ stella. qꝛ semp erat in celo mēte. ṽga ṽo qꝛ ī terra habita bat coꝛpe. stella. qꝛ radios suos dirigit in mūdū. ṽga qꝛ fructū ꝓtulit angeloꝝ. stella qꝛ emisit radiū in quo est maiestas diuini/tatis. ṽga qꝛ ꝓtulit floꝛē in q̄ est caro hūa nitatis. stella. quia nos stabiles facit ī dei grā. ṽga. qꝛ nos dirigit ad eterna gaudia. Magister autē. Fran. de mayro. vbi. s̄. ap pꝛobās dicta in supioꝛibꝰ ait. Mater dñi stella matutina dꝛ ꝓpter qnqꝫ ꝓꝑietates istiꝰ stelle q̄ ei cōueniūt. quaꝝ pꝛima est ꝙ sicut oꝛtus istiꝰ stelle in auroꝛa diei prece/dit oꝛtū solis. sic oꝛtꝰ ṽginis precessit oꝛtū xpi in auroꝛa noui testamēti q̄ dꝛ fuisse in natiuitate beate virginis. Et sicut illa ho/ra incipiunt timere bestie siluestres ꝛ ho/

mines esse securi. sic orta virgine ceperūt hostes timere et sancti cōfidere. Secūda quia sicut stella ista dicitur lucifer. eo quod excedit pulchritudinē oīm aliarum: sicut excedebat ille decorē oīum angelorū. Ita btā virgo est pulchrior oīuz sanctorum. Tertia quia sicut illa stella illuminat terrā nocte: ita mr̄ dñi in huius seculi nocte pre ceteris sctīs illuminat ecclesiam virtute tue sapie. Quarta. quia sicut ista stella hz virtutē et influentia ad generādā beniuolentiam et amicitiaz sm astronomos. Sic btā virgo ad cōcordiā faciēdā īter deū et hominē et verā amicitiā q̄ est grā. Quinta quia sicut stella ista dicitur regnare ī die veneris. vn dicitur venus. Ita mr̄ dñi in illa die suuz regnū accepit qn̄ angelo nūciāte suū benedictuz filiū ꝯcepit. et tūc facta fuit regina mundi Et ideo de ista virgine glīosa exponi pōt illa dñi verba Apoca. ij. vbi ait. Qui vicerit et custodierit opa mea vsqz in finez dabo illi stellā matutinā. quia post tētationē victoriaz et diuinorum mandatorum obseruantiā. in celo sublimabimur ad contemplandam hanc stellam fulgentissimam.

Pars. v. huius sermonis quare beata virgo stella regia nominatur.

D Maria stella regia.

Cōm magr̄m Fran. de may. in sermone de natiuitate virginis glīose. ipsa bñdicta dei mr̄ dicitur stella regia q̄druplici rōne sz nos ad dem⁹ q̄ntaz et sexta. Primo dicitur stella regia. quia sicut stella illa de q̄ hr̄ Mat. ij. direxit magos ī sua itineratiōe ne errarēt et pduxit ipsos reges ad xp̄m. sic mr̄ dñi dirigit fideles p peregrinationē hui⁹ mūdi ne errēt a tramite virtutis. Unde ipsi virgini dici pōt. illō ps. lxxvi. Gētes in terra dirigis. Et ipa cuilibet deuoto suo inqt illud Prouer. iiij. Ducaz te p semitas eqtatis. Sicut etiā illa stella magos duxit et reduxit ad patriā suaz incolumes. et ita btā virgo nos per viā hui⁹ seculi rectā ducit et finaliter reducit ad patriā celestem ad deum qui creauit nos. Unde ipa dicere pōt ō spū cuiuslibet deuoti sui illō Tob. v. Ego eū ducā sanum et reducā.

E Secūdo nominatur stella regia quia sicut illa stella q̄ apparuit magis et eos direxit erat multū vicina hoīb⁹. quia erat in aere sm quod dicit glo. super Mat. ij. ita beata virgo est nobis ꝓpinquior et vicinior oībus sanctis ad succurrendū in oībus necessitatibus nostris: sicut inquit Ber. Unde ipsa dicere pōt illud Hiere. xxiij. A vicino ego sum. De illa q̄z dici pōt illud qō ō deo dicitur ps. cxliiij. Prope est dñs oibus inuocātib⁹ eū in veritate. Nō ergo est de illis qui dicūtur vicini eo quod sunt solū distātes p centuz miliaria. vt. ff. de dā. ife. l. iiij. §. fi. et ō sui. vr. predio. l. si edes. cum. l. sequēti. et. ff. cōmunia pdi. l. si qs duas. Nō etiā est de illis qui dicūtur vicini. quia nō distant abinuicē vltra duas dietas legales. vt ex de preben. c. ij. li. vj. de quo per Johānē andree in. c. felicis. de penis. li. vi. in verbo vicinarum. Sed est de illis qui dicunt vicini eo quod vocē clamātis audir pñt. l. j. §. eo aūt. et. §. potuisse ff. ad silleianum. et ibi Jaco. de are. et Ber. in l. si tertius. ī princi. ff. de aqua plu. ar. et. l. si is qui vicinas. ff. de dam. infec. Ipsa enī virgo benedicta ita est nobis vicina quod quēcunqz clamorē nostrū audit et exaudit si ad eam cordis deuotione clamemus. Est etiā de illis qui dicuntur vicini. qui sunt in eodem territorio. vt. C. de omni agro deserto l. quicūqz. lib. xj. licz em̄ sit in celo corpore et aīa. est tñ nobiscuz semper per continuā sui patrocinij p̄sentiā. Itē est de illis q̄ dicunt vicini. quia sunt consortes alicuius rei. vt. ff. cōi diui. l. si meo. et de aqua plu. arcē. l. vicinus. Ipa em̄ est ꝯsors nature nr̄e et faciet nos ꝯsortes felicitatis sue. O igit vicina nostra charissima. eū vicin⁹ p̄sumat scire facta vicini sui. l. j. vbi Bar. ff. si cer. pe. et. l. si ita. in fi. ff. de fun. instruc. l. filium. et ibi Bar. ff. de his qui sunt sui vel alieni iuris et no. in. c. quorundam. de presumpt. et p Bar. in. l. de etate. ff. ad sille. Profecto tu q̄ es nobis intima et vicissima scis optime facta nostra. Unde de te potest dici illud Sap. ix. Scit oīa et intelligit. Et p̄ō o virgo benigna qn̄ aliqs tu⁹ deuot⁹ ad te recurrit et tibi vult tribulatiōes suas intimare. tu ei dicere potes illud Geñ. xlviij. Scio fili mi scio. et statiz salutare ei auxiliū affero.

F Tertio appellatur stella regia. quia sicut illa stella se occultauit. vt dicit. Chryso. sup Mat. qn̄ fuit ꝓpe ciuitatē hierl'm. qō iter alias cās egit. quia Herodes crudelis. et scribe ac pharisei qrētes occidere xp̄z nō merebātur illa videre sic tā virgo illis solis se occultat et auxiliū mie sue dnegat q̄ sūt crudeles et ī pij. quia vt scriptū ē Jac. ij. Judiciū sine mīa fiet ei q̄ non fecerit mīam. e contrario vo pijs et iustis atqz eā deuote querētib⁹ sicut faciebat magi libēter se ostēdit. Uñ de illa dicitur Eccli. vj. Inuestiga illam et manifestabitur tibi.

c Quarto dr stella regia. qr sicut illa stella orta est in oriēte sicut dicit Chry. ita bea ta vgo orta est i oriēte iusticie originalis et innocētie. et nō in occidente originalis cul pe. Et hoc spūaliter significarunt magi qn Herodi crudeli et impijs iudeis dixerunt Mat. ij. Uidimus stellā eius in oriēte. Et nos igitur cū istis deuotis magis dicam⁹ psequētib⁹ innocentiā vginalē. et hāc regiā stellā offuscare querētib⁹. Uidim⁹ stellam eius in oriēte gre. et nūq̄ i occasu indigna tionis diuine. Et ideo Fran. d may. vbi. s. dicit. q̄ beata virgo appellatur stella splen dida. Quia sicut corpus splēdidū sicut au rum de se opacū est nisi illuminetur a cor pore luminoso. sic mater dñi de se qn fuit creata: eius pia obscuritatem peccati origi nalis ɔtraxisset nisi lumine spūssancti pre uenta fuisset. Itē quia sicut stelle q̄ cito fu erūt create tācito fuerūt a sole illuminate: sic aīa vginis in primo instāti sue ɔceptio nis fuit illuminata et iustificata. Itez quia sicut splēdor stelle i se nunq̄ variaf aut ob scuratur. sic vginis santificatio nunq̄ fuit obscurata aliqua macula obscuritatis. hec

d ille. Quinto dr stella regia. qr sicut illa stella. lz aliquantulū se abscōderit magis. qd inter alias cās egit: vt ipsi magi arden tiori desiderio accēderent vidēdi eā. tñ po stea cito eis apparuit et illos vsq̄ ad xp̄z vi dendum pduxit. Unde d: Mat. ij. Et ecce stella quā viderāt magi in oriēte antecede beat eos vsq̄ dum veniēs staret supra vbi puer erat. Sic beata virgo licz aliqn se ab scōdat ad modicū tp̄s deuotis suis subtra hendo illis solitas ɔsolationes quas de il la habēt. vt magis eos incitet ad querēdā eam. tñ postea eis se demōstrat et ɔsolatōi bus replet. ac finaliter ad videndū et perpe tuo cōtēplandū filiū suū in celesti palatio perducit. Un ipsa dicere pōt suo deuoto il lud Esa. liiij. In modico dereliq̄ te. et i ma gnis miserationib⁹ cōgregabo te. Abscōdi faciē meaz paulisper. et in mīa sempiterna misertus sum tui. Id sctā mr ecclīa rogat hanc stellā regiā dicēs. Et Jesum bñdictū fructū ventris tui nobis post hoc exilium ostēde. Sexto dr stella regia. quia sicut qn magi viderunt illā stellā. leticia ineffa

e bili repleti sunt. Unde d: Mat. ij. Uiden tes stellam gauisi sunt gaudio magno val de. Ita qn in morte deuotoꝝ suoꝝ apparet eis beata vgo quam tantis desiderijs affe ctauerant in vita videre: illos indicibili ex ultatione pfundens facit gaudere gaudio magno valde. i. tota anima. toto corde. to ta mente. et totis viribus suis spūalibus et corporalibus. Fac igitur o stella fulgentis sima vt ea que nunc legimus et audim⁹ de tua formositate et gratiositate oculo ad ocu lum intueri valeamus saltē post hāc vitaz vt cantare valeamus cuz pphēta ps: xlvij. Sicut audiuimus sic vidimus in ciuitate dñi virtutū. in ciuitate dei nostri. deus fun dauit eā in eternū. Fac vt verificetur d me illud Esa. lx. Tūc videbis. s. istā stellam cla rissimaz et affluēs. s. consolationibus. et mi rabitur et dilatabitur cor tuū. qd tuis meri tis mihi concedere dignetur pijssimus fi lius tuus qui est benedictus in secula. Amen.

Incipit pars quarta hui⁹ sermonarij qd Mariale appellaf in qua tractaf. de vita et conuersatione beate vginis. et de virtuti bus ac gratijs eiusdē. Hec aūt pars pprio ac particulari noīe viridariū regine celi nū cupatur. Sermo. j.

a Non habet ama ritudinē cōuersatio ei⁹. nec tedium cōuictus illius: sed leticiā et gaudiū. Sap. viij. Quanta mentis dulcedine et quāta magna spūs cōsolatione. quāta ve teneritudine ac suauitate beata Anna la ctauerit dilectissimā filiā suā virginē bene dictā: quanta etiā diligentia et sollicitudie nō solū ipsa mater vginis sed etiam pater eius Joachim ipsaz studiose studuerit edu care humanis nō posset eloquijs recenseri cum em̄ quorūcunq̄ filioꝝ parētes habe ant pietatis affectū erga illos. l. cū furiosus in prin. C. de cura. furio. et l. cuz filium. vbi glo. ff. de here. insti. adeo q̄ dicunf magis diligere filios q̄ seipsos. l. isti quidē. in fi. ff. qd me. cā. iuncta. l. videamus. ff. de in. li tem iurā. Et naturali instinctu moueatur ad educatiōez illoꝝ. l. ius naturale. ff. d ius sti. et iu. l. vnica. §. v. C. de rei. vxo. acti. l. si quis. §. patres. ff. de libe. ag. pfecto credēs dum est parētes hui⁹ puelle oīum pulcher rime. sanctissime. sapientissime. humanissi me. benignissime. elegantissime gratiosis sime eā indicibili pietatis affectu dilexisse et enutrisse. atq̄ cum illa ɔuersatos fuisse Dē em̄ agēs forti⁹ operaf in patiente nobi

liori siue subiecto vtuosiore. c. innotuit. de elec. c. de multa. de pben. z. l. sz z reprobari. §. fi. vbi Bal. ff. de ercu. tuto. Marime aūt cū illa dulciter ꝯuersabant q: vt dicunt verba ꝓposita nō habet amaritudinē conuersatio eius zc. Super quibus verbis tres cōsiderationes faciemus.
Prima dicetur presentationis.
Scda graduationis.
Tertia vo appellabit ꝯuersationis.

B Maria pñtat i templū. Pars pma de vgīs pñtatiōe in tēplo. Icut dr in libro de infantia saluatoris. Erat maria in admiratiōe oī. pplo israel. q cū triū eēt annoꝝ tā maturo gressu ambulabat: tācꝫ pfectissime loqbat i dei laudib9: vt oēs stupore z admiratiōe ei subiacerēt. q: nō infantula putabat esse: sz vt magna qsi triginta annoꝝ: ita orōni instabat z etiā facies ei9 vt nix resplēdebat sic vt vix aliqs in eius vultū intendere posset Hec ibi. Ubi etiā scriptū est. virgo Maria tertio anno cū ablactata esset. abierūt cū ea Joachim pr eius simul z Anna vxor ei9 ad templū dñi hostias deo oblaturi: q cum an fores tēpli posita esset. qndecī gradus tēpli ita velocit ascēdit. vt penit9 retrorsuz nō aspiceret nec vt solitū est parētes reqreret. vñ ei9 parētes parit ābo obstuperūt z tēpli pōtifices mirati sunt. Cōsiderate g o deuoti xpiani qz reuerenter z deuote Joachim z anna hāc vnicā filiā suā deo in templo pñtauerunt. quātacꝫ leticia pfusi sunt. duz illa tā hilariter ascēdere p illos grad9 cōsperere z dei suitijs se libēter mācipare.

C Hec aūt leticia figurata fuit. l. Regū. vj. in filijs israel: q vidētes arcā gauisi sūt i leticia. z in dedicatiōe templi. j. Macb. ij c. Scitote etiā q ineffabili gaudio de9 sponsam suā se illi offerētē impleuit: q: nullus vnqz deo gratior vscꝫ ad illud tps tēplum ascēdit. Lz em Anna mr Samuelis ascenderit tēplū dñi vt filiū dedicaret. j. Reg. ij. z Salomō vt hostias imolaret. iij. Reg. iij z Ezechias rex iuda. vt grās p sanitate rēderet. iiij. Re. xx. z Judith p victoria obtēta. Judith. xvj. Maria tñ magis obtulit in tēplo qz oēs pdicti. q seipsaz perpetuis dei obsequijs obtulit z dedicauit. Plus em est dedicare se deo q sua. auf. ingressi. z ibi doc. C. de sacrosan. ec. q: psona est dignior rebus. §. fi. insti. de iur. natu. gē. z ciui. Qd aūt btā vgo deberet ascēdere in tēpluz z in illo habitare figuratuz erat Gen. xxxj. vbi dr. ascēde bethel z habita ibi. Eius qz collocatio in templo: figurata fuit in arca locata in ciuitate dauid. ij. Regū. vj. z in sancta sctōꝝ. iij. Reg. viij. Un. ij. Paral. v. dr. intulerunt arcam federis in locū suū. i. ad oraculū tēpli in sanctasctōꝝ. Magnā qz festiuitatē fecit deus cū āgelis in deductōe sue spōse ad tēplū. q q: deducta fuit p spūscti instigationē. z angeloꝝ associationē. ideo ij. Reg. vj. in figura dr q Dauid. i. de9 cum cantoribu9. i. angelis deducebat arcam federis cum iubilo.

Pars secunda huius sermonis que dr graduatiōis scz quid significare voluit virgo benedicta quando quindecim gradus templi ascendit.

D Nquit magr Bartho. pisan9 in li. bte virginis. fructu. xj. q q: btā vgo calcabat z despiciebat terrestria z appetebat celestia sō ascēdit qndecim grad9 tēpli qs sic velociter ascēdit ꝓpter qndecim ꝯtēplatiōes qs faciebat: singulā p qlibet gradu. Quidecim ꝯtēplatōes marie. Primo ꝯtēplabat deū esse admirabilez z pñr oīpotētissimū in efficienda creatura: z marime in preseruando ipam ab oī pctō: Scdo ipm affabilē z gratiosum eē ꝯtēplabat. dona naturalia q cūctis īdidit largiendo. z marime ipam ad pfectionē deducēdo z sctificādo. Tertio amabilē: beniuolum et placidū eū videbat ꝯuersando cū prib9 antiqs. vt amic9 cū amico. sicut cū abraā moyse z reliqs. z marime oīa que ad maluz inducunt ab ipa amouēdo. z cum ea sua dulcia eloqa cōmiscēdo z angeloꝝ familiaritatez ei tribuēdo. Quarto placabilē z misericordē nris facinorib9 indulgentiā largiēdo, et marime ipam mirabiliori mō sup oēs redimēdo. Quinto prudētissimū cuncta certis ritib9. motib9 z legib9 gubernādo. z marie mentē suā ab oībus erterioribus curis reuocādo. Serto cōmendabilē in eligēdo semel abrae ad suū cultū: z carnē de eo sumendo z pcipue ipam in mrem suam deputando. Septimo terribilē ꝯtra hostes ppli sui. vt ps. in pharaone et alijs. Et marime hostes suos. s. demones z pctā sibi subyciendo. et peccati fomitē reprimendo z ertinguendo. Octauo honorabilē z discretissimū in mandatis suis vires nobis tribuēdo illa obseruādi: z pcipue grām sup oēs alios plenam ipsi cōferēdo. Nono venerabilē ob bñficia

impẽsa ꝛ maxime sacrificia ad cultũ suuꝫ ordinata: sed pcipue ipam ad suũ ppetuuꝫ seruitiũ assumẽdo. Decimo exorabileꝫ ꝛ indignabilem ad pces nr̃as ꝛ maxie suas petitiones exaudiẽdo. Undecimo inscrutabilem in suis iudicijs. sed illa sibi declarãdo ꝛ demõstrãdo. Duodecimo formidabilem malignis spiritib⁹ ꝛ iustissimũ in puniendis obstinatis pctõrib⁹: sꝫ sibi dulcissimũ ꝛ amenissimũ ipam spũalibus ꝯsolationib⁹ replẽdo. Tredecimo diligibilẽ sup oĩa a cũctis ꝛ pcipue mentẽ suã igne sui amoris inflãmando. Decimo quarto veracissimũ in pmissis ꝛ maxime qd prophetis ꝛ ṗriarchis de incarnatõe sua pmiserat in ea ope complẽdo. Decimoquinto appetibileꝫ pre oib⁹ qꝛ est bonũ ineffabile ꝛ optimũ ac eternũ: sed pcipue sibi ipam sui regni reginã ꝛ dominam cõstituendo. Quia aũt btã virgo in his qndecim ꝯtẽplationib⁹ erat mente eleuata in deũ. iõ eius corp⁹ sine incõmoditate celerrime ascẽdit illos qndecim gradus

E Ascensus a vitijs ad virtutes

Per hunc aũt ascẽsum corpalẽ significabat btã vgo nr̃m ascẽsum spũalẽ a mundo ad deuꝫ: ꝛ a vitijs ad vtutes. vt inqt magr̃ Bartho. Pisanus vbi. s. Prim⁹ gradus est lingue ordinatio ꝛ sanctificatio vt diuinas laudes ꝯsoluat. Et iõ dꝛ ps. cxix. s. Ad dñm cum tribularer clamaui ꝛ exaudiuit me. Dñe libera aiam meã a labijs iniqs ꝛ a lingua dolosa ꝛc. Scđs gradus est oculorum internoꝝ ꝛ viriũ nostrarũ ad deuꝫ subleuatio diuinũ auxiliũ deposcentiũ. ꝛ iõ dꝛ ps. cxx. s. Leuaui oclos meos in mõtes. vñ veniet auxiliũ mihi. Auxiliũ meũ a dño: q fecit celũ ꝛ terrã ꝛc. Terti⁹ gradus est affectionũ nostrarũ oĩum in deũ directio. ꝛ qꝛ ille q totã spem posuit in dño expectãs ab eo remunerationẽ suoꝝ operũ gaudet ꝛ letatur ideo dꝛ ps. cxxi. s. Letatus sum in his q dicta sunt mihi in domũ dñi ibim⁹ ꝛc. Quartus gradus est oĩm pctõꝝ detestatio ꝛ purgatio. ꝛ qꝛ hoc nõ põt homo sua vtute pficere. ideo dꝛ ps. cxxij. Ad te leuaui oculos meos qui habitas in celis. Ecce sicut oculi seruoꝝ in manibus dñoꝝ suoꝝ ꝛc. Quint⁹ gradus est ab oĩ culpa dei grã pseruatio. quã vt obtinere possim⁹ debem⁹ decantare ps. cxxiij. s. Nisi qꝛ dñs erat in nobis dicat nũc israel. nisi qꝛ dñs erat in nobis. Cũ exurgerẽt hoĩes in nos forte viuos deglutissent nos. Cũ irasceref furor eoꝝ i nos. forsitan aq̃ absorbuisset nos ꝛc. Sext⁹ gradus est cordis nostri in bono stabilitio dei grã mediãte. p quo obtinẽdo decãtamus ps. cxxiiij. s. Qui confidunt in dño sicut mons syon: nõ cõmouebif in eternuꝫ qui habitat in hierl̃m. Mõtes in circũitu eius ꝛ dñs i circũitu populi sui ex hoc nũc ꝛ vsqꝫ i sclm ꝛc. Septim⁹ gradus ẽ ab oĩs vanitatis cõtuitu oculoꝝ auersio ne p fenestras has ad aiam mors peccati ingrediaf. ꝛ pper hoc decãtamus ps. cxxv. s. In cõuertendo dñs captiuitatẽ syon facti sum⁹ sicut ꝯsolati ꝛc. Octauus gradus est cõtinua in bonis operibus exercitatio. quã qꝛ sine dei psidio efficere nõ valem⁹. ideo ps. cxxvj. decãtam⁹ dicẽtes. Nisi dñs edificauerit domũ in vanũ laborauerunt q edificant eam. Nisi dñs custodierit ciuitatẽ ꝛc. Non⁹ gradus est incẽtiuoꝝ carnaliũ ꝛ oĩm voluptatũ suppressio ꝛ virtutũ appḣensio. ideo decantamus ps. cxxvij. dicẽtes. Beati oẽs q timẽt dñm qui ambulãt in vijs e⁹. Labores manuũ tuaꝝ quia manducabis: beat⁹ es ꝛ bene tibi erit ꝛc. Decim⁹ gradus est diabolicarũ insidiarũ detectio. ideo cãtamus ps. cxxviij. s. Sepe expugnauerũt me a iuuẽtute mea dicat nũc israel. Sepe expugnauerũt me a iuuẽtute mea: etenĩ non potuerũt mihi. Supra dorsum meũ fabricauerunt peccatores: prolongauerũt iniquitatẽ suã. Dñs iustus concidet ceruices peccatoꝝ cõfundantur ꝛ cõuertanf retrorsum oẽs qui oderũt syon ꝛc. Undecim⁹ gradus est mẽtis a terrenis ad celestia eleuatio. ideo decãtam⁹ ps. cxxix. s. De pfundis clamaui ad te dñe: dñe exaudi vocẽ meã. Fiant aures tue intendentes in vocẽ depcationis mee ꝛc. Duodecimus est pprie mẽdicitatis ꝛ vtilitatꝭ cognitio ꝛ sui ipsius vilificatio ꝛ ideo cãtamus ps. cxxx. s. Dñe nõ est exaltatum cor meũ neqꝫ elati sunt oculi mei. Neqꝫ ãbulaui in magnis neqꝫ in mirabilib⁹ sup me ꝛc. Tredecimus gradus est qñ diabol⁹ nos ad desperatiõeꝫ inducere vult. nostroꝝ bonoruꝫ operum ad mentẽ reductio. ideo cantamus ps. cxxxi. s. Memẽto dñe dauid ꝛ oĩs mansuetudinis eius ꝛc. Decimusquart⁹ est omnis dissensionis ꝛ discordie dimissio ꝛ ideo cantam⁹ ps cxxxij. Ecce q̃ bonũ ꝛ q̃ iocundũ habitare fratres in vnũ ꝛc. Decimusquint⁹ est in dei seruitijs ꝛ mãdatis obseruandis nr̃a emãcipatio. ideo cãtam⁹ ps. cxxxiij. Ecce nũc benedicite dominũ oẽs serui dñi. Qui statis in domo dñi: in atrijs domus dei nostri ꝛc.

Aliter, qz psnt dicti grad⁹ p nra edificatio ne spūali exponi de ascēsu nro ad vitā pfectā. vt inqt magister Bartho. pdict⁹ vbi. s.

F Quidecī gradū expositio

Prim⁹ eñ gdus est hūane miserie debita inspectio τ tribulationū mūdialiū ↄsideratio qbus diligēter inspectis cogimur exclamare. Ad dñm cuz tribularer clamaui τc. Secūdus est diuine clemētie attētio τ imploratio q̄ cōsurgit ex pmo. τ iō dicim⁹. Leuaui oclos meos in mōtes. τc. Terti⁹ est de diuina bonitate cōfidētia τ assecuratio q̄ letifi cati decātam⁹. Letat⁹ suz ī his q̄ dicta sūt mihi τc. Quart⁹ est ↄfidentie pprie a se abdicatio τ in deū iactatio. iō dicimus. Ad te leuaui oclos meos τc. Quīt⁹ est bñficioꝝ dei recognitio τ cōmendatio q̄ nos defendit ab oi malo. iō dicim⁹. Nisi qz dñs erat in nobis τc. Sextus est victorie ↄ demōes obtētio ex diuia gr̄a. iō dicimus. Qui cōfidūt in dño τc. Septim⁹ est plagaꝝ dei supportatio. τ pctōꝝ nroꝝ p pniam punitio. iō dicim⁹. In ↄuertēdo dñs captiuitatem syō. τ infra. Qui semināt in lachrymis in exultatiōe metēt. Eūtes ibāt τ flebant mittētes semina sua. Uenietes aūt veniēt cū exultatōe portātes manipulos suos. Octauus grad⁹ est hūane spei totalis abiectio. τ in solo deo ipius positio. iō cantam⁹. Nisi dñs edificauerit domum τc. Nonus est suspsius ad ea q̄ pcipit de⁹ implēda recollectio. iō cantam⁹. Bti oēs q̄ timēt dñz τc. Decim⁹ est diuie ptectiōis ne in pctis corruam⁹ imploratio τ de pseruatiōe eius regratiatio. iō dicim⁹ Sepe expugnauerūt me a iuuētute mea τc. Undecim⁹ est pteritoꝝ pctōꝝ recordatiō evenie cū lachrymis efflagitatio. iō dicim⁹. De pfundis clamaui ad te dñe τc. Duodecimus est ex gratijs a deo acceptis maior hūiliatio. iō decantamus. Dñe non est exaltatū cor meū τc. Tredecimus est eoꝝ q̄ in baptismo deo pmisimus obseruatio iō decantam⁹. Memento dñe dauid τ ois māsuetudis ei⁹. Sicut iurauit dño votū vouit deo iacob. Decimus quartus est dei τ primi charitatiua dilectio. ideo decātamus. Ecce q̄ȝ bonū τ q̄ȝ iocundū habitare fratres in vnū τc. τ infra. Qm̄ illic mādauit dñs benedictōnē τ vitā vsq; in seculū τc. Decimusq̄ntus gradus est sicut deus nunq̄ȝ cessat a beneficijs nobis exhibēdis. sic in eius laudib⁹ cōtinua pseueratio. ideo decātamus. Ecce nunc benedicite dominū omnes serui domini.

Pars tertia huius sermōis de beate virginis Marie conuersatione.

G Marie ↄuersatio sctā

Ita τ cōuersatio btē ɣgis fuit valde sctā: valde famosa τ valde honesta τ ordinata. Pmo fuit valde sctā qz mente nō habitabat in terris sz in celis vñ ipsa inqt Eccli. xxiiij. Ego in altissimis habitaui τ gyrū celi circūiui sola. τ iō poterat dicere cū aplo ad Phil. iij. Nra conuersatio in celis est. Cōuersatio aūt dicit totaz vitā hois scz cogitatiōis cordis. locutiōis oris. τ effectus opis. Istis eñ trib⁹ modis ↄuersabat̄ i cel' iō dr̄ de muliere forti Prouer. vl. Gustauit τ vidit: qz bona est negociatio ei⁹. Ecce qz ī corde hūit desideria saporosa. sequit̄. os suū apuit sapie τ lex clemētie in lingua eius. Ecce qz i ore habuit gratiosa verba. sequit̄ accinxit fortitudine lūbos suos. τ roborauit brachiū suuz. Ecce qz habuit opera ɣtuosa. Scdo ei⁹ cōuersatio fuit famosa scz deo p hūilitatē angelis p virginitatē τ hoibus p fecunditatem: τ ideo illi dici pōt illud Judith. xv. Tu glia hierlm. i. dei in q̄ est visio pacis. τ h̄ ppter tuā hūilitatē. sequit̄. Tu leticia isrl. i. angeloꝝ. qui facie ad faciē semp deū vident et hoc ppter tuam virginitatē. sequit̄. Tu iō honorificētia populi nri. i. generis hūani τ hoc ppter tuā fecunditatē quā nobis protulisti. Et iō sequit̄. qz fecisti viriliter. s. deū p tuā hūilitatē ad terrā trahēdo. sequit̄. et confortatū est cor tuū. s. per tuā fecūditatē nostrā salutē operādo. sequit̄ eo q̄ castitatē amaueris. scz te per virginitatē angelis sociādo. De his tribus ait Ber. sup missus est. Singularis fuit marie virginitas quā nō temerauit sed honorificauit fecūditas sz nihilominus spūalis hūilitas quā nō abstulit incōpabilis prorsus fecūditas quam ɣginitas simul comitatur: τ hūilitas. Uel dici pōt q̄ aliquis dicitur famosus q̄ttuor de causis. Pmo ppter magnā sapientiā sicut fuit Salomō. vt habet̄. iij. Reg. x. Propter cui⁹ sapientie famaz regina saba venit ab oriēte vt audiret eius doctrinam Scdo q̄s est famosus ppter magnā potētiā. vñ Gene. vj. dr̄. Gygantes erant super terrā. isti sunt potētes a seculo viri famosi. Tertio ppter magnā sanctitatem. vñ Judith. viij. de ipsa dr̄. Hec erat oibus famosissima: quoniā timebat deū valde. Quarto propter magnam pulchritudinē. vnde Hester. ij. dicitur de ea. Erat enim Hester

famosa valde ⁊ incredibili pulchritudine
oim oclis grosa ⁊ amabil' videbat. Ista q̄t
tuor btā maria excellēter habuit. et iō fuit
famosissima. Primo em̄ hūit magnā sapien-
tiā. Diuia em̄ sapia nouē mēsib⁹ in ea habi
tauit. Quapropt ipsa tota dei sapia plena
fuit. iō apli ad ipaz tanq̄ ad arcā sapia re-
currebāt ⁊ ipaz de oib⁹ dubijs iterrogabāt
Vn̄ dicit Beda in q̄dā homel'. Oia que de
dño vel a dño dicta vl' acta cognouerat mr̄
vgo in corde retinebat. ⁊ sollicite cūcta me
morie cōmēdabat. vt cū tps pdicādi vl' scri
bēdi incarnatiōis ei⁹ adueniret sufficient
vniuersa put essent gesta querētib⁹ expli-
care posset. Scdo hūit magnā potētiā. vn̄
Eccl. xxiiij. ipa iqt. In hierl'z ptās mea. Tā
potēs em̄ fuit q̄ diabolū ɔtriuit. Gene. iij.
Ipsa conteret caput tuū. Tam potēs fuit
q̄ celū apuit ⁊ deū attraxit ad terrā. q̄ vi-
tia cōfregit q̄ virtutes plantauit. ideo in
smone ad eusto. Hiero. ait. Hec est q̄ celis
dedit gliaz: terris deū gētib⁹ fidē vitijs fi-
nē. vite ordinem. morib⁹ disciplinā. Tertio
I habuit magnā sanctitatem. Naz ante fuit
sctā q̄ nata. Vn̄ Ber. in quodā smone inqt
Est itaq̄ virgo regia veris honoris titulis
cumulata. que proculdubio sctā fuit ante-
q̄ nata. ⁊ qm̄ sctm̄ idem est qd̄ purum siue
mūdū. ipa intātū sctā fuit q̄ ei⁹ puritas fu
it siquidē sup puritatē angelicā ⁊ humanā
de q̄ in lib. de cōceptu vginali dicit Ansel.
Decebat siqdē vt virgo btā ea puritate ni-
Vnites teret q̄ sub deo maior neqt itelligi. Quar
pulchri to habuit magnā pulchritudinē. De cuius
tudinē pulchritudine dr̄ in ps. xliiij. Ois glia eius
⁊c. Sunt em̄ quidam qui nō curāt nisi de
pulchritudine exteriori. Ipsa aūt curabat
de interiori ideo dr̄. Ois glia eius filie re-
gis abintus. alij sunt qui ⁊ si aliqn̄ habent
pulchritudinē interiorē. tn̄ eaz cito pdunt
Ipsa autē eam seruauit vsq̄ in finez. ideo
dr̄. In fimbrijs. Fimbria enim est finis ve-
stis. Alij sunt q̄ ⁊ si diligunt deū. tn̄ ad huc
aliqn̄ inclinant ad mūdū. tales pn̄t dici d
aurati non aurei. Naz in re. deaurata ⁊ est
aurū: ⁊ res alia pter aurū. Sic ⁊ serui dei
q̄uis diligant deum: tn̄ adhuc oio non ab
strahunt a mūdo. Res aūt aurea in totuz
est aurū. ideo btā vgo maria non fuit fim-
bria deaurata: sed aurea. q: eius cor totum
versum erat in aurum. i. in amorē diuinū.
Alij sunt q̄ cōtenti sunt vna pulchritudine
idest vna virtute. Beata aūt virgo habuit

varietatē oium virtutū. iō dr̄ circumami K
cta varietate. Tertio eius ɔuersatio fuit Manet
valde ordinata ⁊ honesta. primo ordinata vita or
q: vt inqt. Hiero. i q̄daz epla ad Heliodo dinata
rum. Beata virgo etiā in pueritia ⁊ adole
scētia sua qn̄ in tēplo morabat cuz alijs pu
ellis suis coeuis vitā suā valde ordinatam
ducebat. Nam a mane vsq̄ ad tertiā orōni
bus insistebat. a tertia vo vsq̄ ad nonam
operi manuū intēdebat. a nona vo adhuc
orōnē suā icipiebat aq̄ nō recedebat q̄usq̄
illi angel⁹ apparet. de cui⁹ manu escā acci
pere solebat. ⁊. sic sp meli⁹ in dei amore p
ficiebat. post resurrectionē vo ⁊ ascēsionez
filij sui vitā suam dispēsabat. marie in assi
dua orone ⁊ grarū actiōe. Vn̄ dr̄ Act. j. de
aplis. hi oēs erāt ɔuersantes in orone cuz
mulierib⁹ ⁊ maria mre iesu. Glo. vo super
illud Lu. j. Exultauit spūs me⁹ ⁊c. in perso
na ipsius vginis inqt. Totū iterioris aimi
affectum in agendis grarū laudib⁹ offero.
Totū qd̄ viuo. qd̄ sentio. qd̄ discerno in ei⁹
magnitudine ɔtēplāda: ⁊ ei⁹ pceptis suā-
dis impēdo. In ipo tn̄ exulto: q: frena nō
curo: psperitas nō extollit. aduersitas me
nō frangit. s; i illi⁹ sola spūs me⁹ delectatur
memoria a quo sal⁹ etna expectat. illiusq̄
ppetua diuinitate letat a quo caro mea se
cūdat. Occupabat q̄z circa sacrorū locoruz
visitatione. vn̄ sctūs Odilio in quodaz ser-
mone inqt. Si scire volum⁹ qd̄ dei genitrix
post xpi resurrectionē agebat āteq̄ ipa ce-
los ascēderet. loca dñice natiuitatis passio
nis. sepulture: ⁊ resurrectiōis frequēt visi
tabat: ⁊ in eis lachrymas fundebat. ⁊ oris
sui sctissimi oscula imprimebat. ⁊ idem ait
Hiero. in ser. de assūptiōe vgis. Nō solum
aūt hēbat ɔuersationē exteriorē ordinataz
s; etiā interiorē mētis regulatiōnē. Hēbat
em̄ affectiōes sinceras ⁊ interiōes i oibus
rectas suans illud Gofredi in poetria no
ua. Cūctis sis horis: hois mēor interioris.
Et iō de ipa Amb. in li. de vginitate inqt.
Virgo erat nō solū corpe: sed ⁊ mente: que
nullo doli ambitu sincerū adulteraret affe
ctū. De ei⁹ q̄z cogitatiōib⁹ ibidez pdictus
sctūs ait. Virgo btā ad ipos ingressus an-
geli inuēta est domi in penetralib⁹ sine co
mite ne q̄s intentionē eius rumpet. ne q̄s
obstrepet. neq̄ em̄ comites femias desi de
rabat q̄ bonas cogitatiōes comites hēbat
q̄n etiā tūc sibi min⁹ sola videbat cuz sola
eēt. Nā quō erat sola cui tot āgeli aderāt:

tot archangeli: tot prophete. Hec ille. Qui etiã ibidẽ dicit. Corde erat humilis: verbo grauis: aĩo prudẽs: loquẽdi parcior: legendi studiosior: nõ in incerto diuitiarũ: sed in prece paupis spẽ ponẽs: intenta opi: verecũda sermoni: arbitrũ mẽtis solita nõ hoĩem querere sz deũ. & ibidẽ. Nihil in ea toruum in oculis: nihil in verbis pcar: nihil in actu inuerecũdũ: nõ gestus flagitior nõ i cessus solutior: nõ vox petulãtior: vt ipa corporis spẽs simulacrũ fuerit mentis & figura pbitatis. Hec Amb. Cõuersatio etiã ei9 fuit honesta: qr semp cuz psonis honestis fuit ɔuersata. Cõuersatio em̃ bona reddit zelũ ad virtutẽ & honestarũ psonaz cõuersatio fit iuuẽtutz pfecta educatio. i auf. de nup. §. cogitandũ. in fi. col. j. & gl. in. l. ediles. §. qd ergo. ff. de edi. edic. dicit p illuz tert. qr mores formanf ɔiũctio. Cõuersationẽ igitur habuit btã vgo. primo cũ filio. qr ipm nunqz deseruit. sz semp ipm sociata fuit. primo in ei9 infantili etate. vñ Lu. ij. dr. inuenerũt mariã & ioseph. & infantẽ positũ in presepio. & Mat. ij. inuenerũt puez cũ maria mr̃e eius. In egyptũ qz ipm secuta est. Vñ Mat. ij. dixit angel9 Joseph in egypto exi stenti. Surge & accipe puerũ & mrem eius & vade in terrã iuda. Secuta qz est in templo cuz doctoribus disputantẽ. Vñ Lu. ij. dr. Inuenerũt eũ in tẽplo sedentẽ i medio doctoz. Itẽ in nuptijs cõuiuãtẽ. vñ Jo. ij. c. dr. Nuptie facte sunt i chana galilee. vocat9 aũt ẽ iesus & mr̃ eius ad nuptias. Itẽ pplo pdicantẽ. Vñ Mat. xij. dr. Adhuc eo loquẽte ad turbas. ecce mr̃ eius &c. Itẽ in patibulo morientẽ. vñ Jo. xix. dr qr stabat iuxta crucẽ iesu. Itẽ de tumulo resurgentẽ qr vt dicit Amb. in li. de virginibus. sibi primo apparuit post resurrectionez. Item in celũ ascendentẽ. Unde sanctus Odilio vbi s. inqt. Credim9 ipsam interfuisse gaudijs ascẽsionis dñice. & in die sctõ pentecostes cũ aplis spũssancti grãm recepisse quã cõstat ipam a conceptione xpi plenissime habuisse. Conuersata qz fuit cum ioseph viro suo. Verũ tñ est qr ioseph pter virginis sanctitatẽ nolebat cum ipa ɔuersari sz volebat eam occulte dimittere. Mat. j. Vñ dicit Origeñ. in quodã homel. Joseph virtutem mysterij in ea cognoscebat. & ideo sibi appropinquare se indignũ existĩmabat. et humiliãs se ante tantã & ineffabilẽ rem se longe facere querebat sicut & beat9 Petr9 dño se humiliãs dicebat. Recede a me dñe qr homo pctõr sum. ideo voluit eam occulte dimittere dicẽs. maior est eius dignitas sup excellit eius sanctitas. nec mee cõgruit indignitati. Chryso. qz sup Mat. ait O ineffabilis laus marie mag; credebat ioseph castitati eius qr vtero eius & plus gratie qr nature. concepisse eam manifeste videbat & fornicationẽ suspicari non poterat. possibilius credebat mulierẽ sine viro cõcipere qz mariã posse peccare. vñ de ipo ioseph vidente suã spõsam iuuẽculã pulcherrimam esse grauidaz. poterat dici illud Ouid. iiij. Metam. Faciem etasqz iubebant credere adulteriũ phibebãt credere mores. Cõuersata qz fuit cũ cetu aplico. iõ in smone de assumptione Hiero. inqt. qr post ascẽsionẽ xpi ɔuersatio marie generalr cũ aplis fuit vsqz ad eoz dispersionẽ. ipa em̃ aplos letificabat pñtia sua. Vñ quilibet apls dicere poterat illud Sap. viij. intrans in domum meã cõquiescã cũ illa. Non em̃ habet amaritudinẽ ɔuersatio ei9 nec tediũ ɔuictus illius: sz leticiã & gaudiũ & in amicitia illi9 delectatio bona. eos qz instruebat doctrina sua. Vñ Hiero. vbi s. ait. Inter apostolos post resurrectionẽ xpi intrans & exiens cuz eis familiariter de incarnatione xpi ac resurrectione ɔtulit. Et ibidẽ. ecce dño Jesu ascẽdẽte in celũ vocat aplos vgo in schola virtutũ ɔuersaf cũ senatorib9 celi. in curia paradisi sub disciplina spũssancti. totiusqz maiestatis diuine. Inuenif prima iter primas cohortes summi regis quoz vita iam nõ erat de terris: sz de celis. De hoc etiã sic dicit sctũs Odilio vbi s. intuitu dñicoz locoz pacto vgo beata cũ gaudio ad aplicuz ɔsortiũ remeabat. Cõuersata qz fuit spãlr cũ Johanne euãgelista. Vñ Hiero. vbi s. ait. Quãuis oẽs apli beatã vginẽ venerati sint Johes tñ eidẽ ampli9 ac spãlius vsqz in finẽ vite deseruiuit quã sibi ab ipo magistro in cruce pẽdente cõmissam in suam qsi fili9 matrẽ accepit qñ xps mr̃i dixit. Mulier ecce filius tu9. vt hr̃. Jo. xix Qui em̃ instituunf sub modo vt cũ testatoris familia remaneant siue vt illius filijs deseruiãt. hoc adimplere tenenf si cõmoduz hereditatis adipisci letanf. l. illis libertis. ff. de condi. insti. & l. gaio. §. imperator. ff. de ali. lega. Nunc vo cũ deuotis suis ɔuersari delectatur per amorẽ & intercessionẽ atqz bñficiorũ suoz largitionez. Vñ ipa inqt Prouer.

Z Honesta ɔuersatio marie.

Cõuersata cũ ioseph.

Cõuersata cũ aplis.

viij. Delitie mee esse cum filijs hoim. rogemus ergo ipam ꝟginē benedictā vt vna cū dilecto suo nobiscū morari ⁊ habitare dignet in pñti seculo p grām ⁊ in futuro per gloriam. Amen.

De tribus virtutibus cardinalib⁹ quib⁹ beata virgo ornata templuꝫ intrauit ⁊ vsqꝫ in finem vite in eisdem virtutibus perseuerauit. Sermo. ij.

M Ulte filie congregauerunt sibi diuitias: tu ꝟo supgressa es vniuersas. Prouer. vl. In veteri testamēto de⁹ spālr dr dilexisse Abraā ppter fidē. Un Gen. xv. dr. credidit Abraā deo ⁊ reputatuꝫ est ei ad iusticiā Quod etiam recitat aplˢ ad Heb. xj. Moysen qꝫ dilexit ppter mansuetudinem. quia fuit mitissimus hominum qui fuerunt in terra. Unde amicus dei appellatus est cuꝫ quo loquebatur deus facie ad faciem sicut loquitur homo ad amicum suū. Exo. xxxiij. Item dilexit Dauid ppter humilitatem iuxta illō ps. cxxxj. Memēto dñe dauid ⁊ oīs māsuetudinis eius. Unde ipe indt. ij. Re. vj. ero humilis in oculis meis. Item in nouo testamēto Johannē euāgelistā ppter virginitatē amauit quē specialis prerogatiua castitatis ampliori dilectōe fecerat dignū: vt canit ecclia. ⁊ fuit dictuꝫ venerabil bede in quadā homl. Ideo in sacro euangelio appellat ille discipul⁹ quē diligebat iesus: vt hr Jo. xxj. Diligebat qꝫ Jesus mariā magdalenā ⁊ marthā ac Lazarum fratrem earum vt hr Jo. xj. Et hec ppter hospitalitatem p quā ipsi ⁊ alij quidā sancti placuerūt deo. Sanctus qꝫ Nicolaus propter miam amicus dei appellat⁹ est. Sed hec oīa excellētissime fuerūt in beata ꝟgine. ergo super alios a deo fuit predilecta. Si em dilexit Abraam qꝛ credidit de se antiquo ⁊ vxore sua vetula filiū nasciturū. vl qꝛ credidit filiū suū moriturū ⁊ resurrecturū. multo fortius dilexit btām vrginē propter fidem qua credidit se virginē deū, pariturā ⁊ virginē permāsurā. Itē si amauit dauid ppter humillitatē. multo magis dilexit humilimā virginē. vt em indt Augu. in quodā sermone. Nūqꝫ beata virgo exaltata sup choros angelorū fuisset nisi esset humillima oīm hoīm. Itē si moysen amauit propter māsuetudinem, multo magis matrē suam que vt canit ecclesia est virgo singularis inter oēs mitis. Si aūt mariā ⁊ Marthā ppter hospitalitatem dilexit. ⁊ Nicolaū ppter miaꝫ. Hec ipm in vteri sui hospitio recepit: carne vestiuit: lacte cibauit: ⁊ alia mie opa impēdit: q̄ nunqꝫ alius ei fecit. Item si Johem ppter virginitatē amauit: multo magl mreꝫ suā: q̄ ē ꝟgo ꝟginū. hoc em iohes nō fuit. Ideo Albert⁹ super missus est. c. clxvij. inquit. Ex his manifestum ē φ oēs spāles grē quas circa aliorū sanctoꝝ ꝯuersatione est reperire in nrā gliosissima ꝟgine superant ⁊ eminent manifeste. Hec ille. Quapropt si de quolibet sancto ſm beatū Bonauē. dicere possum⁹ Nō est inuētus filis illi: propter aliquā excellentiā ī aliqua virtute vel grā seu dono vel actu virtuoso. De btissima ꝟgīe possumus gñalr dicere: φ nō est inuentus filis illi in aliq̄ ꝟtute. q̄ vniuersos sctōs excessit in ꝟtutibus oibus ⁊ in donis ⁊ charismatibus ⁊ cūctis gratijs diuinis. Un ipi canit Sedulius poeta dicēs. Que nec pmā siłeꝫ visa es nec hrēsequenteꝫ. ⁊ Frā. petrarcha ait. Uirgine sola al mūdo senza exēplo. cui ne prima fu simil ne scda ⁊c. Jō de ipa possum⁹ dicerē ꝟba themat[i]s nri. s. mlte filie. i. aīe cōgregauerunt sibi diuitias. i. ꝟtutes ⁊ grās. tu ꝟo. supgressa es vniuersas. De q̄b⁹ tres ꝟtutes solū in pñti ſmone ꝯsiderabim⁹. s. fidē spē charitatē. q̄ theologice appellantur. de quibus habet. j. ad Cor. xiij. ⁊ in. c. qꝛ passus. de ꝯse. di. ij.

De fide btē ꝟginis. Cōsideratio prima.

Q Ueritur vtrū btissima ꝟgo habuerit fidē. ⁊ pmo argui pōt φ nō. latera em ciuitatis sup ne sunt eqlia sicut dr Apoca. xxj. q ⁊ ꝟtutes qb⁹ acqrit videt debere eē eqles vñ vnusqsqꝫ btōs qn tā habuit fidē. tātā habuisse vr dilectiōem ⁊ econuerso. ⁊ hoc semp ⁊ vbiqꝫ. iuxta illud Aratoris poete. li. ij. Hec est vera fides quā lex comitat amoris. Sꝫ btissima ꝟgo tātā habuit dilectionē: φ erat supra oēm dilectionē in via. ergo etiā habuit cognitioneꝫ tātā φ erat supra oēs cognitionē quā vnqꝫ habuit aliqua creatura. Et sic cognitio btē ꝟginis in via fuit excellētior cognitiōe rapt⁹ q̄ est creature existētis in via. Sꝫ cognitio rapt⁹ excellit fidē ⁊ nō ē ſm modū fidei vt ait Albertus vbi. s. lxxvij. ergo btā ꝟgo non videt habuisse fidē. Itē. ij. ad Cor.

Maria singlr a deo dilecta.

Maria habuit fidem.

rij.vbi Paulus se raptū testatꝰ vsq ad tertiū celū. Dicit Nico.de lyra. ꝙ p tertiū celū intelligit celū empyreū.qꝺ ꝺi tertiū respectu crystallini ⁊ syderei. Et ibidē inqt glo. ꝙ ipe Paulꝰ vidit in raptu sicut illi q̄ sunt in tertia hierachia.ergo btīssima virgo similiter vidit ⁊ excellētius.qꝛ cui ꝯcedit qꝺ est plus.ꝺz etiā concessum qꝺ est minꝰ.c.ex pte de deci.⁊.l.nō debet.ff.de reg.iu. Sed illi q̄ sunt de tertia hierarchia nō vident p fidē. Ergo nec btīssima ꝟgo habuit fidem. Itē mūdicia cordis est dispositio ad vidēdū deū iuxta illud Matth.v. Beati mūdo corde qm̄ ipsi deuꝫ videbunt.ergo vbi maior est mūdicia:ibi maior erit visio:sꝫ nulla creatura vnꝙ habuit puritateꝫ tantā quā tam beata ꝟgo.q̄ ea puritate nituit q̄ sub deo maior nequit intelligi ꝭm Ansel. in li. de ꝯceptu ꝟginali.ergo nunꝙ creatura aliqua habuit tā altā cognitionē.ergo eiꝰ cognitio fuit sup raptū. ⁊ ꝯsequēter sup fidē qꝛ quicq̄d est supius supiore:est superiꝰ inferiorē ar.in.l.de acces.ff.de diuer.⁊ temp. ps. Itē entis od nō ens infinita est distantia.vt inqt Albertus vbi.ꝭ.⁊ scꝰꝰs Bona. in.iiij.di.x.ergo pctōr ⁊ nō peccatrix dicūtur habere infinitā distantiā.Cū ergo tātū pctā nostra diuidāt inter nos ⁊ deuꝫ iuxta illud Esa.lix. Iniqtates vestre diuiserunt inter vos ⁊ deū vestrū.sequit: ꝙ vbi plus est de pctō maior est diuisio.et econtrario vbi minꝰ est de pctō ibi maior est cōiūctio qꝛ ꝯtrariarū causarū cōtrarij sunt effectus. ij. Phys.⁊.ij.de generatiōe.ꝫ vbi oīno nil ē de pctō.ibi ꝓxima est cōiunctio. Sꝫ nulla pura creatura est vel fuit oīno in via sine pctō.iuxta illud.ꝭ. Ioh.ꝭ. Si dixerimus qꝛ pctm̄ nō habemꝰ ipi nos seducimus:⁊ veritas in nobis nō est. Btā aūt ꝟgo sola inter ipsas puras creaturas fuit munda ab oī pctō.de q̄ inqt Augu.in lib.de natura ⁊ grā:excepta btā virgine.de qua cū de pctis agit nullā prorsus habere volo questioneꝫ ⁊c.Ergo nunꝙ aliq̄ pura creatura ita coniūncta fuit deo sicut beatissima ꝟgo. Sed illa cōiunctio est p cognitionem ⁊ dilectionē.ergo sup raptuꝫ ⁊ fidē. Item tres sunt actus hierarchie. ꝭ. purgari: illuminari et pfici.vt inqt Dionysiꝰ in li.de angelica hierarchia.Et sunt illi tres acꝰ adinuiceꝫ ordinati:ita ꝙ maiorē purgationē sequitur maior illuminatio:⁊ maiorē illuminationē sequit maior pfectio. Sꝫ btīssima ꝟgo inter puras creaturas pargata fuit in summo.ergo eiꝰ cognitio fuit sup omnē cognitionē oīs creature in via.⁊ ꝯñter sup fidē. Itē grā ⁊ glīa sic se habēt adiuicem:vt proportionabilr habēs maiorē grām: habeat maiorē glīam.iuxͣ illꝺ Zach.iiij.exequabit grām gre. Sed inter cōprehensores nunꝙ habuit aliq̄ pura creatura tā altā cognitionē quātā habꝫ btīssima ꝟgo in patria ꝫ inter viatores nunꝙ habuit aliq̄ pura creatura tā altaꝫ cognitionē in via: ⁊ ꝯñter eiꝰ cognitio fuit supra raptū ⁊ fidē. Preterea btīssima ꝟgo fuit sapiētior oī creatura. in cuiꝰ signū liber q̄ de sapientia intitulat de btīssima ꝟgine spālr ab ecclīa exponit. in sapīa aūt nihil est de ignorātia. Cū ergo in fide nō sit plena sapiētia.sꝫ ex pte solum iuxta illꝺ.ꝭ.ad Cor.xiij. Ex pte cognoscimꝰ ⁊c.ergo btīssima ꝟgo q̄ habuit plenā sapiētiā nō hūit fidē sꝫ plenā cognitionē. Hoc etiā cōfirmari videt p sniaꝫ Bern.dicētis. Qꝺ sola p se trinitas cū sola ⁊ in sola ꝟgine voluit opari.soli datuꝫ est nosse cui soli datū est experiri. Ex qua auctē colligit ꝙ btā virgo de incarnatione ⁊ de filio dei incarnato habuit tantā cognitionē que fuit sup fidē.ꝙ scꝫ tm̄modo notꝰ esset sibi q̄ notus erat patri.qꝺ nō pōt intelligi de cognitiōe fidei ꝭm quā notꝰ erat ⁊ mītis. Sed his argumētis nō obstantibus dico ꝙ in btā ꝟgine fuit ꝟtus fidei quā cōmendauit Elizabeth.Luc.ꝭ.di. Btā q̄ credidisti:qm̄ pficient in te ea q̄ dicta sunt tibi a dn̄o. vbi Elizabeth attribuit fidei eiꝰ ꝙ deū cōcipere meruit. Et Aug.in q̄dā ꝭmone ait. Deū ꝟgo nō libidine sꝫ fide cōcepit. Et idē ī li. de ꝟginibꝰ inqt. Beatior fuit ꝟgo maria pcipiendo fidem xpi:ꝙ concipiendo carneꝫ xpi. Nihil em̄ marie materna ꝓpinquitas pfuisset nisi eū felicius corde ꝙꝫ carne gestasset. Hec ille. Preterea cū fides sit anulꝰ quo aīa deo despōsatur.iuxͣ illud Osee.ij. Despōsabo te mihi in fide in sempiternuꝫ. Non est dubitandū ꝙ anulū istū voluit habere.⁊ habuit ipa predilecta dei spōsa gloriosa dei genitrix maria. immo super oēs viatores excellentissimam habuit fidem. Cum em̄ fides sit quoddam lumen anime in tenebroso mundo degenti. iuxta illud Aratoris poete libro. ij. In medijs tenebris est radiata fides.clarum est ꝙ btā virgo sup oīs illuminata:super omēs lumine fidei fuit illustrata. Item cum fides sit

ꝑma ꝟtus pugnãs cũ vitijs. iuxͣ illõ Pru-
dẽtij poete in lib. de cõflictu vitioꝝ ⁊ ꝟtu-
tũ dicentis. Prima petit cãpum dubia sub
soꝛte duelli Pugnatura fides: agresti tur-
bida vultu: Pꝛouocat insani frãgenda pe-
ricula belli. Nõ est dubitãdũ ꝙ beatissima
ꝟgo oĩm vitioꝝ sup oẽs ĩpugnatrix. excel-
lentioꝛẽ oĩbꝰ habuit fidẽ. qͦd etiã patuit ex
effectu ⁊ ꝟtute eius. Cũ eñ dicat apłus. j.
Coꝛ. xiij. Charitas oĩa credit. ⁊ Marci. ix.
scriptũ sit oĩa possibilia sunt credẽti: appa
ret in illo fuisse maximã fidẽ qui virtute il
lius mirabilia opatus est. Ideo Mat. xvij.
inq̄t saluatoꝛ. Si habueritis fidẽ ⁊ dixeritꝭ
monti vt mittat se in mare obediet vobis.
Sed ad dictũ ꝟginis cũ dixit. Ecce ancilla
dñi ⁊c. summꝰ mons mõtiũ tulit se ⁊ misit
se in mare. i. in vterũ ipsiꝰ marie. ergo eius
fides q̄ opata est hunc effectũ oĩbus alijs
P improportionabilr̄ ⁊ excellenter maioꝛ fuit
Solu- fide oĩm alioꝝ. Ad argumẽta aũt facta
tiones in ꝯtrariũ rñdetur ꝙ in btã virgine fuit vt
argu- ꝓdictũ est. maioꝛ sapiã ⁊ cognitio ꝙ in ali-
mẽtoꝝ qua pura creatura ĩ statu vie. maioꝛ. s. ꝙ in
Adam cuiꝰ aĩa in statu innocẽtie fuit ele-
uata ad vidẽda celestia. De quo Gen. ij. dꝛ.
Immisit dñs sopoꝛem in Adam. vbi dicit
glo. extasis illa ad hoc immissa est vt mẽs
ade intrãs sanctuariũ dei nouissima intel-
ligeret. ⁊ pticeps fieret angelice curie. ma-
ioꝛ q̃ꝫ fuit ꝙ in Jacob q̄ inquit Gen. xxij.
vidi dñꝫ facie ad faciẽ ⁊ salua facta est aĩa
mea. ⁊ ꝙ in moyse. de quo inq̄t deꝰ Nume.
xij. Oꝛe ꝯ ad os loq̄r ei ⁊ palã. nõ p enigma-
ta ⁊ figuras videt deũ. maioꝛ etiã ꝙ ĩ Job
qui sui libꝛi. xlj. dixit deo. Auditu auris au
diui te. Nũc aũt ocłs meꝰ videt te. maioꝛ ꝙ
in Esa. qui sui li. vj. c. inq̄t. Uidi dñm seden
tẽ sup soliũ excelsuꝫ ⁊ eleuatũ ⁊ plena erat
oĩs terra maiestate eius. maioꝛ q̃ꝫ in Pau
lo. qui raptus vsq; ad tertiũ celuꝫ audiuit
arcana que nõ licet homini loq̄. vt ipẽ ait
ij. ad Coꝛinth. xij. maioꝛ ꝙ in Johãne euã
gelista: qui fuit in spũ in insula pathmos.
et vidit arcana dei. vt habet Apoca. j. ⁊ re-
quieuit in sinu iesu vt habet Joh. xiij. Uñ
de illo ait Augu. in quodam ꝯmone. Deita
Uisio tis potentiã limpidius cõtemplãs ceteris
marie. cum dño ad celũ volans celestis sapientie
haustum de dñici pectoꝛis fonte potauit.
Hec tamẽ cognitio ⁊ visio virginis marie
nõ fuit ita pfecta sicut est visio patrie: sed
fuit media inter visionẽ vie ⁊ patrie. vt d
cit btũs Thomas de visiõe Pauli ⁊ Moysi
in. iiij. sniaꝝ. di. xlvij. ar. ij q. vij. Quia deũ
nemo vidit vnq̃. Joh. j. Unde dixit deus
moysi petenti ipm videre Exod. xxxiij. Fa-
ciẽ meã videre non poteris. Non eñ vide-
bit me hõ et viuet. Ad illud aũt quod in-
quit glo. de Paulo. ꝙ vidit in raptu sicut
videt in tertia hierarchia. Respõdetur ꝙ
ly sicut nõ denotat equalitatẽ: sed silitudi-
nẽ. sicut in simili exponit illud. Diliges p-
ximũ tuũ sicut te ipm in. iij. sniaꝝ. dis. xxix.
Et ibi sctũs Bonauẽtura. ar. j. q. iij. in solu-
tiõe scd̃i argumẽti. Sicut etiã quãdoq; nõ
denotat omnimodã similitudinẽ. vt notat
ff. qͦd metus cau. l. si cũ exceptiõe. §. quate-
nus. ver. sicut in interdicto. ⁊ de peri. ⁊ co-
rei vẽ. l. custodiã. ⁊ recepta. l. j. ꝯm vnam le
cturã. vt in diuina pagina. Mat. v. Estote
pfecti sicut ⁊ pater vester celestis perfectꝰ
est. ⁊ no. p glo. ff. de pigno. acti. l. si cũ ven-
deret. §. fi. Qͦd si dicat. ꝙ visio btẽ ꝟginis
et alioꝝ supradictoꝝ fuit sicut in patria: ⁊
ꝙ ꝟe vidit ipa ⁊ ceteri supꝛanoĩati deum
sicuti est. Respondet ꝯm doctrinã Augu.
in. l. de videndo deũ. ⁊ in. xij. sup Gene. ad
litterã. ꝙ p illo tẽpoꝛe erãt abstracti a sen-
sibus coꝛpoꝛalibꝰ ⁊ poterãt dici huic mun
do moꝛtui. ⁊ p consequẽs in statu vie p co-
gnitionẽ vel visionem aliquã nõ fuerũt si-
ne fide: qꝛ nil viderunt quod pfecte fidem
euacuaret. Qͦd si voluerimꝰ tenere opinio
nẽ alberti vbi. s. c. xcvj. dicẽtis ꝙ btã ꝟgo
habebat predictas visiones cũ quiete ⁊ si-
ne abstractiõe: qualis est in raptu. ⁊ ꝙ talẽ
visionẽ qualẽ habuit Paulus in raptu ad
tẽpus ⁊ postea desijt. Ipsa perfectioꝛi mo-
do ⁊ continue habuit ab eo tpe quo mater
dei facta est. qui habitus pseuerauit in ea
vsq; dum in glíosam cognitionẽ ꝯm statuꝫ
prie pfectꝰ fuit. Respondet ꝙ qꝛ talis vi-
sio nõ fuit ita pfecta in via ꝓpter coꝛpulẽ
tiã moꝛtalis carnis sicut est in patria. quia
coꝛpus quod coꝛrumpit aggrauat aiam. ⁊
terrena inhabitatio depꝛimit sensum mul
ta cogitantẽ. vt habet Sap. ix. Ideo cum
ipsa visiõe stare potuit habitus fidei: cuiꝰ
virtute superãs btã virgo omẽs sensuales
imaginationes ⁊ repñtatiões maxime me
reret. ⁊ hoc confirmat p Augustini sniam
in lib. soliloquioꝝ dicentis. Dum in coꝛpe
est aĩa etiã si plenissime videat: hoc est itel
ligat deũ: qꝛ tñ coꝛpis sensus vtuntur pro-
pꝛio coꝛpe: si nihil valẽt ad fallendũ: nõ tã Q

nihil ad ambigēdū. et pōt adhuc dici fides ea qua resistit. et illō esse verū poti⁹ credit. hec ille. Notādū est aūt q est fides viua pfecta: vera: et firma. Primo fides viua est illa q̄ bonis opibus est adornata. sine q̄b⁹ dr mortua. Un Jac. ij. scriptū ē. Sicut corpus sine spū mortuū est: sic fides sine opibus mortua est. transsumptiue in. c. vnico. §. qr v̄o. d sacra vnct. et. j. q. j. c. fert. et. c. sic vigeri. et de peni. di. ij. c. si em inqt. et di. iij. c. qrat. §. et si fides. Istaz fidē viuā nō hnt xpiani mali. de qb⁹ dr ad Titū. j. Cōfitent se nosse deū: factis aūt negāt. Scdo fides pfecta est q̄ charitati est cōiūcta. qr ipa charitas est pfectio oim v̄tutū. Un ad Col. iij. dr. q est vinculū pfectiōis. et ad Gal. v. ait apls: q charitas p fidē opatur. sine charitate em inutilis est fides. vt ait apls. j. ad Cor. xiij. di. si habuero oēm fidē: ita vt mōtes trāsferā: charitatē aūt non habuero nihil mihi pdest. trāssumptiue in. c. solet. de cōse. di. iiij. et d peni. di. ij. §. euidēter. Istā fidē perfectā non habent demones. de qb⁹ Jacobi. ij. dr. Demones credūt et contremiscūt. trāssumptiue in. c. si em inquit. de pe. di. ij. illa ei credētia demonū nō est eis meritoria: qr deū non diligūt: sz odio hnt. ps. lxxiij. dicēte. Superbia eoz q̄ te oderūt ascēdit semp. Tertio est fides vera que cōtēnit mūdana: et amat celestia. quā nō hnt auari vt dicit Aug. in quodā sermōe. vbi inqt. Qui verā fidē hnt de deo terrena inordinate nō cupiūt. fides em vincit mūdū. j. Jo. v. et. c. sciscitantib⁹. xv. q. viij. Istā fidē verā hūit Moyses. de quo Paul⁹ ait ad Heb. xj. Fide Moyses grādis effect⁹ negauit se esse filium filie Pharaonis: maiores diuitias estimās thesauro egyptioz impropeiū xpi. Ecce q p fidē despiciebat terrena: et expectando remuneratiōnē diuinā amabat celestia. Quarto fides firma est q̄ non frāgitur et mutatur pter aliqua diuersa. De qua dr Tob. ij. Uitā illam expectamus quā deus datur⁹ est his qui fidē suā nūq mutāt ab eo. Istā fidē nō habēt istabiles et incōstantes. iuxta illō Ouidij l. ij. de pō to. Et cuz fortuna statq3 caditq3 fides. Jō Uirgili⁹. iiij. eney. inquit. Nusq3 tua fides De talib⁹ aūt instabilib⁹ dicit saluator Luce. viij. ad tēpus credunt et in tpe tentationis recedunt. Talē fidē sm hūc quadruplicem gradū habuit v̄go Maria. Primo em habuit fidem viuā oibus operibus bonis adornatā: habuit quidē opera necessitatis et indigētie. Un Prouer. vl. dr de ipa Quesiuit linū et lanā et opata est cōsilio manuū suaz. vt em ait Hiero. in quadā epla. beata v̄go acu et colo sibi et filio necessaria acquirebat: et sue indigentie subueniebat. Habuit etiam opera pietatis et mie. vn ibi dē dr. Manuz suā aperuit inopi et c. Item opera magnanimitatis et cōstātie. Et ideo ibidē subditur. Accinxit fortitudine lūbos suos. Scdo habuit fidē perfectā et charitati coniunctā. Ipsa em pre nimio amore et charitate erat liquefacta et languida. vnde dicebat Cant. iij. Nūciate dilecto: qr amore langueo. et. v. c. eiusdē lib. inqt. Aia mea liquefacta est. Et iterum. vulnerata charitate ego sum. Tertio habuit fidē verā per quā despexit oīa terrena. per votū em v̄ginitatis cōtēpsit oīa delectabilia carnalia: p paupertatē quā elegit: cōtēpsit diuitias. p humilitatē v̄o mūdaos honores. Quarto v̄o habuit fidem firmā: qr ceteris aplis a fide cadētibus: ipsa firma pmāsit. Non em cadere potuit quaz pater sctificauit. iuxta illud ps. xlv. Sanctificauit tabernaculuz suū altissim⁹. quā fili⁹ inhabitauit. Eccli. xxiiij. Qui creauit me et c. Quā spūssanctus cōfirmauit. Luce. j. Spūssanct⁹ superueniet in te et c. quā angelus custodiuit. vn ipa dicere poterat illud Judith. xiij. Uiuit dns qr custodiuit me angelus ei⁹. Sciendus ergo q in passiōe xpi: q̄dā nō habuerūt fidē nec cōpassionē. sicut iudei ifideles xpo insultātes. Quidā habuerūt cōpassionem sed nō fidē sicut apli a fide cadentes. Quidā fidē vel melius cognitionē sed nō compassionē. vt angeli qui sunt impassibiles. Sola aūt v̄go btā tūc habuit cōpassionez intimā: et fidē firmissimā. Sed in ea fuisse v̄tutē fidei sup oēs excellētē quis dubitet cuz em oīa opa dei et mirabilia ei⁹ bnficia sint facta et cōcessa hoibus pter fidez. vt declarat multipliciter apls ad Heb. xj. Dubitare nō licet q etiā ppt bndicte virgis fidē deus cōcessit ei filij sui incarnationez Item cū oīe qd nō est ex fide pctm sit. ad Ro. xiiij. et. j. q. j. c. nō sanat. et de resti. spo. c. lras. et. xxviij. q. j. §. ex his. et de prescrip. c. qm oīe. et de simo. c. p tuas. manifestissimū est nihil sine fide fecisse beatā virginez que nunq peccauit. et cū iustus ex fide sua viuat Abachuc. ij. et ad heb. x. et. c. vbi sana xxiiij. q. j. et de peni. dist. iiij. c. i domo. et de

Marginalia: R / Fides viua: pfecta: firma / S Maria / habuit fidem.

sacra vnctio.c.vnico,§.quia xpo cuiqz fides sit donū dei.ad Eph.ij.τ de cōse.dist.iiij.c. gratia.cū etiā fides mūdet corda.Act.xv. τ de conse.dist.iiij.c.verus τ ex fide charitas pcedat.j.ad Cor.xiij.τ ad Gal.v.τ.ad Tit.j.τ.Jac.j.τ per fidē acquirat vita eterna.Joha.vj.τ de pen.dist.ij.c.charitas est a qua.τ di.iiij.§.finis.τ.§.simil'r cōcludēdū est incōuincibiliter φ btā virgo iustissima.τ que oia dei dona recepit.que etiā ab omi pctō mūda fuit.τ.charitate plēa extitit.atqz eternā gl'iam sup oēs excellentius habuit:etiaz in pnti vita virtute fidei sup oēs incōparabiliter radiauit.Cuz em̄ sine fide impossibile sit placere deo.vt ait apl's ad Heb.xj.pfecto q̄ sup oēs placuit altissimo.sup oēs virtute fidei hūit in summo.

De spe beate virginis.Cōsideratio.scda.

Z Maria habuit fidem.

Queritur nūquid in btā virgine fuerit spes?Et primo argui pōt φ nō:p argumēta facta ɔtra fidē.Si em̄ btā virgo habuit tantā cognitionez τ visionem celestiū nō videt habuisse spem.iuxta illud ad Ro.viij.Que videtur nō est spes.Nā qd videt quis qd sperat. Incōtrarium tn̄ est veritas:qz in btissima virgīe fuit excellētissime,virtus spei.Cum em̄ spes sit certa expectatio future beatitudinis ɔueniēs ex dei gratia τ meritis pcedētib⁹.vt dicūt theol'.in.iij.di.xxvi.Aliter nō esset spes.iuxta illud Gualte.in alexādriade di.Spes quam meritū nō ɔuenit a spe deuiat:τ verū dat ei psumptio nomē.Cūqz vera sit sententia Ouid.in iij.de fastis:qui ait.Cōscia mēs vt cuiqz sua est:ita concipit intra pectora p facto speqz metuqz suo.Profecto cōstat φ ipa que fuit in dei gratia confirmata.τ certū habebat φ cadere nō poterat ab ea.sed in virtutibus τ meritis debebat perseuerare:τ φ erat in celesti gl'ia beatificāda habuit magnā spem:τ certissime sperabit φ post mūdi tribulatiōes eterne felicitatis esset gaudijs potitura:τ sup oēs angelorū choros exaltāda.Quia em̄ vera est sententia Aug.in lib.de spū τ aīa di.Quibusdam affectibus τ quadam amicitia aīa corpori iung ̄r:ſm quā amicitiā nemo carnē suaz vnqȝ odio habuit:vt etiā dicit glo.i.l.j.ff.in ius vo.vt cant.τ.originaliter fuit dictū apl'i ad Eph.v.Subdit Aug.Socia nāqz eius est:licz eius societate pgrauetur. Ineffabili nāqz cōditione diligit illud,amat comitē suū:τ ideo libera esse nō pōt:doloribus eius vehementer afficitur formidat interitū:que mori non pōt.hec ille.Jō licz oia beate virginis in vita ista deo sic intellecto btā dici quodammodo posset tn̄ multas molestias ex corruptibilis corporis cōiunctiōe sustinebat.multasqz τ varias aduersitates tolerabat de quibus dicet infra que oia sperabat certissime post mortē desutura τ in perpetuā consolationē conuertenda.Quapropter virtute spei nō caruit:sed pfectissimo modo sup oēs viatores illā habuit τ sic cōsecuta est p aliū:hoc est p cōiunctionez corporis qd alis simpl'r per se nō cōsequeret.vt in filij dicit tex.j.l.aristo.ff.q po.in pig.ha.Nō est ergo dubitādum φ virtute spei excellentissime habuit cui nullū bonū defuit.spes em̄ est homi valde vtilis.iuxta illō Ouidij in epistolis.Spes bona dat vires.τ Tibuli.li.ij.spes mouet in melius.De vtilitate autē spei plena est oīs scriptura diuina.Un̄ Salomon Prouerb.xvj.ait.Qui sperat in dn̄o btūs est.τ ps.xxxiij.dr.Beatus vir qui sperat in eo.τ ps.xxxix.Btūs vir cui⁹ est nomē dn̄i spes ei⁹.τ ps.lxxxiij.dr de deo.Beatus hō qui sperat in te.τ Prouer.xxviij.scriptū est.Qui sperat in dn̄o saluabit.τ Dan.xiij.Qui saluat sperātes in se.dr de deo.τ ad Ro.viij. ait apl's.spe enim salui facti sumus.τ ps.xvj.inquit Dauid de deo.Qui saluos facit sperātes in se.Jdeo sancti oēs seruauerūt illud apl'i ad Ro.xij.Spe gaudētes in tribulationib⁹ patiētes.τ dicebāt cum eodez eiusdē epistole.v.c.Gloriamur in spe glorie filiorus dei.Talis enim spes dabat eis magnā cōsolationez.Ad qd applicari pōt illud Ouidij in.x.metamor.Spes est que capiat.spes est q̄ pascit amantem.Et ideo dicebat apl's ad Hebreos.vj.Fortissimum solatiū hominis nos qui,confugimus ad tenēdā ppositā spem quā sicut anchoram anime habemus tutā τ firmam.Que bona in btissima virgine defuisse nefas esset dicere vl' opinari.Jmmo cū dicat Prosper in li.epigramm̄.Oratio est fructus quē spes pductior edit.Dicendum est τ credendum φ hāc virtutē spei habuit btā virgo a sue cōceptionis primordio τ in ea perseuerauit vsqz ad vltimū vite.Jnquit em̄ Quintilianus in li.declamationū.declamatiōe vij.Nihil magis iteresse hominū puto q̄ vt spes in hoie tam lōga q̄ vita sit.Unde

Utilitas spei

ipsa virgo benedicta seruauit illud Catonis cōsiliū di. Spē retine spes vna hominē nec morte relinqt. Sicut aūt btissima vgo quotidie in virtutib⁹ ⁊ bonis operationibus magis pfecit ⁊ oēs sanctos meritis excessit ita qtidie in spe virtute augmētata fuit. ⁊ retributionē suo⁊ merito⁊ ceteris omnibus certius sperando expectauit.

De charitate btē vginis Cōsideratio. iij.

V Maria habuit charitatem.

Querit que charitas in beata virgine fuerit Et rndetur q habuit charitatē excellentez ois pure creature. nā Lu. vij. de duobus debitoribus qb⁹ remissum fuit debitum: quo⁊ vnus debebat quinquaginta. alius cētū dū quereret saluator quis illo⁊ plus diligat eū qui remisit. respōsū ꝫ fuit q is cui plus donauit ex quo colligit q ille pl⁹ tenet diligere. cui plus donatur. Sed beatissime virgini sup oēs creaturas donatū fuit a deo ergo eum plus diligere tenebat. sꝫ quantū diliger tenebat. tantū dilexit. ergo maiorem habuit charitatē q aliqua creatura. Itē charitas est de corde puro ⁊ cōsciā bona ⁊ charitate nō ficta. vt ait apls. j. ad Tim. j. g vbi maior puritas. ibi maior est charitas. sꝫ btissima virgo habuit puritatez in summo qua sub deo maior neqt intelligi. ergo charitatē habebit in summo. cui i creaturis eq̄lis nequeat intelligi. Preterea null⁹ tantū amat aliquē quātū pater eius ⁊ mater. l. fi. C. de cura. fu. iūcta. l. videam⁹. ff. de in litē iurā. sed inter oēs creaturas sola btissima virgo fuit mr̄ dei. ergo nulla creatura tantū dilexit deū quātū ipsa. Itē Prouer. viij. inqt ipa beata virgo. Ego diligētes me diligo. Ergo pl⁹ diligētes pl⁹ diligo. Sed de⁹ sup oēm creaturā maxime dilexit btām virginē ergo ipa ad eū maximā sup oēm creaturā habuit dilectionē. Hui⁹ etiā signū est q liber cāticorum q amoris ptinet pfectionē spāliter exponitur de beata virgine. ⁊ ibi a spōso celesti amica. ⁊ charissima p excellētiā nominat. Ex qbus videt q beata virgo nō habuit charitatē sm cōem modū viato rū: sed pfectiori mō ⁊ excellētiori omni mō pfectiois pure creature. Sed ꝯ argui pōt. videlicꝫ q betā vgo i vna habuerit minorē charitatez q angeli. q: stat⁹ vie inferior est statu patrie. Ergo summā vie inferius est infimo patrie. Unde dñs Mat. xj. ait. Qui minor est i regno celo⁊ maior est Johannē baptista. vbi glo. dicit. Ois sanct⁹ q est cū deo. maior est eo qui adhuc est in mundo.

Itē sup illud Malach. iij. Ecce ego mitto angelū meū. ⁊c. dicit glo. Nouissim⁹ angel⁹ celi maior est quis hoie. Ad h rndet sm Alber. sup missus ē. c. xcvj. q licꝫ charitas btē virginis i via fuerit minor charitate angelo⁊ qad actū pter subiecti pditionē ⁊ cōtrarij piectionē. ⁊ ita intelligunt ꝯria. tñ quoad subam fuit maior charitate oim angelo⁊. Vñ si de⁹ āgelū de nouo crearet: ⁊ ei illā charitatē infunderet. quā btā virgo i via habuit ille angel⁹ mō pdicto tātū deū diligeret quātū btā virgo mō in patria diligit. q: charitas vie ⁊ patrie ē eadē sm subam. hec ille. Qui etiā subdit q charitas beate virginis quoad effectū fuit maior in statu vie qualibet charitate angelica q: angelica charitas nō est in statu merendi. Quilibet aūt act⁹ charitatis btē virgis fuit meritori⁹ vite eterne ⁊ maioris glie q sit glia angelo⁊. Et ista charitas btē virginis magis ac magis de die in diem vsqꝫ ad eius felicissimū trāsitū creuit. ita vt impletū excellētissime in ea fuerit illud Prouer. iiij. Justo⁊ semita qsi lux splēdēs pcedit: ⁊ crescit vsqꝫ ad pfectam diē. Quia eīm vt ait Greg. xviij. moral. Nō clarescit aīa in fulgore eterne pulchritudinꝫ nisi pri⁹ hic arserit in fornace charitatis. Jō de⁹ aīam beatissime matris sue hoc charitatis igne totam inflāmauit. ⁊ impletū fuit illud qd ipse inquit Lu. xij. Ignē veni mittere in terrā. i. i virginē mariā. q vt supra patuit terra appellatur. Subdit aūt ibidē saluator. Et qd volo nisi vt ardeat. vñ Hiero. in sermōe assumptiōis dicit: q totā vginē incāduerat diuinus amor. ita vt nihil i ea esset nisi ardor ptinu⁹ et ebrietas pfusi amoris. Sicut aūt ignis domū illuminat: visum delectat mēbra calefacit. ligna inflāmat. altissimas trabes in cinerē rediget ⁊ metalla liqfacit Sic iste ignis charitatis mētē virgis glīose illuminauit. letificauit. pfortauit. inflāmauit. ⁊ p sanctā humilitatē qsi i cinerē redegit. ⁊ i amorē altissimi totalr liqfecit. ita vt merito hui⁹ virtutis q est forma omniū alia⁊ pmeruit pncipalr fieri mr̄ dei. vnde Hugo de sctō vic. i qdā s. ait. Cōcepit vgo maria d spūsctō: nō q: de spūsctī sba semē p⁹ accepit. sꝫ q: p amorē ⁊ opatōeꝫ spūsctī ex carne virgis diuino partui subaꝫ ministrauit. Nā q: amor singulr ardebat in cor

Quāta fuerit charitas marie.

de suo. ĩ carne eiꝰ mirabilia faciebat. Cuiꝰ dilectio q̃ꝛ in corde non suscepit sociū. opatio ĩ carne illiꝰ nō habebat exēplū. hec ille.

X maria habuit charitatē ad ꝓximum

Post hec querit̃ de charitate beate v̄ginis q̄m habuit ad ꝓximū. Utrū illā habuerit in summo sup oēs creaturas. Et primo videt̃ ꝙ nō. q̃ꝛ inq̄t saluator Jo. xv. Maiorem charitatē nemo h̄z vt aīam suaꝫ ponat q̄s ꝓ amicis suis. trāssumptiue in. c. q̄ vult de peni. di. ij. ⁊ de renū. c. nisi cū pridem. §. q̄ppe. Sed ip̄a aīam suā nō posuit ꝓ amicis suis: ergo maiorē nō habuit charitatē alijs q̄ aīas suas ꝓ amicis posuerūt. Sꝫ ꝯtrariū ꝓbat̃ ꝑ illud dictū ꝑhi. .j. poster. ꝓpt̃ qđ vnū quodq̄ꝫ ip̄ꝫ magis. ⁊ istud est summariū Baldi in aut̃. multo magis. C. de sacrosan. ec. ⁊ p̄ꝫ h̄ regula. Nā ꝓpter qđ amamꝰ ip̄m magꝫ diligimꝰ. sꝫ ꝓximū amamꝰ ꝓpter deū. ergo q̄ plꝰ amat deū. plꝰ amat ꝓximū. ⁊ ꝯn̄r btā v̄go q̄ sup oēs creaturas plꝰ deū amauit. sup oēs creaturas plꝰ ꝓximū dilexit. Itē eadē charitas ē q̄ diligit deꝰ ⁊ ꝓximꝰ. q̃ꝛ charitas est dilectio q̄ deꝰ diligitur ꝓpter se: ⁊ ꝓximꝰ ꝓpter deū vel in deo vt dꝛ. iij. sniaꝝ. di. xxvij. ergo q̄ h̄ꝫ summam charitatē ad deū. summā charitateꝫ h̄ꝫ ad ꝓximū. Sed beata virgo summā charitatē habuit ad deū. ergo ⁊ ad ꝓximū: Nō obstat mō ꝙ dꝛ illā nō posuisse aīam pro proximo. q̃ꝛ r̄ndet̃ ꝙ imo aīaꝫ filij. ⁊ ip̄m filiū pro proximo posuit quē plꝰq̄ꝫ ꝓpriā aīaꝫ dilexit. q̃ꝛ parēs plꝰ diligit filiū q̄ seip̄ꝫ. di. l. isti q̄dē. in fi. ff. qđ me. cā. ⁊ ꝓpriā aīam si necesse fuit passiōi obtulit ꝓpria voluntate. ⁊ sicut bona volūtas ꝓ facto reputat̃ l. rep̄hēdēda. C. de insti. ⁊ substi. sub cōdi. fac. ⁊ l. alia. C. de his q̄. vt indig. immo ip̄a b̄ndicta v̄go aīam suā in passiōe filij crucifixit cū filio. ⁊ sic duas aīas obtulit. Sicq̄ꝫ effectū dilectōis duplicauit. Et h̄ est qđ dꝛ Luc. ij. Et tuā ip̄siꝰ aīam ptrāsibit gladius.

V Amauit xp̄m dulcit̃.

Sed veniamus ad ꝯsiderationē amoris btē v̄ginis in particulari. ⁊ p̄mo de amore erga filiū. Amabat em̄ illū primo dulcit̃. i. amore p̄cordiali ⁊ intimo. qđ taliter ostēdi pōt. in xp̄o em̄ triplex erat suba. s. caro. aīa ⁊ diuinitas. Et in matre sil̄r erat caro: aīa: ⁊ sp̄us. Lꝫ em̄ aīa ⁊ sp̄us hoīs idē sint q̄ ad substantiā. tn̄ diuersis nūcupat̃ noībꝰ propter diuersos effectꝰ ĩ corpore. vt ait Aug. in. li. de sp̄ū ⁊ aīa. Erat igit̃ iter matrē ⁊ filiū triplex cōiunctio. s. carnis ad carnē ꝑm naturā. aīe ad aīam ꝑm amicitiā ⁊ sp̄us ad diuinitatem ꝑm gratiaꝫ. Amabat igit̃ xp̄m amore nature vt mater filium: amore amicitie: vt creatura creatoreꝫ suum. amore v̄o grē vt preseruata ⁊ redēpta saluatorē suū. Tāta intimꝰ aūt amor fuit matris ad filiū ꝙ ip̄a tota erat in amorē ꝯuersa. Sicut em̄ ferrū missum in ignē. totū efficit̃ ignis. sic ip̄a charitate succensa ⁊ cōbusta. facta erat charitas. ⁊ tota ꝑ amorē liquefacta erat et amore vulnerata. vt ip̄a inquit Cant. v. c. Fac ergo o dn̄e iesu me q̄ꝫ igne tui amoris comburi amore ip̄ius dilectissime matris tue. vt cognomē meū sit cōsequens rei. Bustum em̄ res est exuta. vt ait glo. in. c. cōuenior. in v̄bo busto. xxiij. q. viij. Scđo amauit illū fortiter. i. amore forti ⁊ feruido q̃ꝛ ꝑ nullā tribulationē ab eo vnq̄ꝫ potuit separari. Oībus em̄ ap̄lis ĩ passione xp̄i fugiētibꝰ. ip̄a ĩmobilis stetit. parata ꝓ ip̄o mortem sufferre. iuxta illđ Can. viij. Fortis est vt mors dilectio. Fortis etiam fuit in fide. Un̄ Prouer. vlt. dꝛ. Nō extinguet̃ in nocte idest in passiōe filij ⁊ morte. lucerna eiꝰ. i. fides. Quapropter de fide eiꝰ pōt dici illud Aratoris poete li. ij. Hec est vera fides quā lex comitat̃ amoris. Nā vt ait Seduliꝰ poeta. Dulcis amor xp̄i fortia vincla dedit. Et ꝓpter hoc nolebat recedere a cruce desiderans ꝓ filio exponere vitā gratis. iuxta illud Claudi. Non q̄rit p̄ciū vitā q̄ dꝫ amori. Z

ið. Jo. xix. dꝛ. Stabat iuxta crucē iesu mat̃ eiꝰ ⁊c. Illū em̄ vsq̄ꝫ ad mortē nūq̄ deseruit Un̄ Ambro. sup Luc. ait. Fugientibꝰ ap̄lis Maria ante cruceꝫ stabat: ⁊ ꝓprijs oculis vulnera filij spectabat. Tertio amauit euꝫ sapiēter. qđ p̄ꝫ ꝑ tria signa. Primo q̃ꝛ lꝫ eiꝰ filiꝰ esset delicatissimus: tn̄ in his que dei erāt q̄uis essent laboriosa ei nō parcebat. vn̄ eum ad festiuitates ducebat. Scđo q̃ꝛ lꝫ eū summe diligeret. nunq̄ꝫ tn̄ sibi dissuadere voluit quin crucē ascēderet et mortē pro humano genere sustineret. Tertio q̃ꝛ lꝫ sciret eū in cruce maximos cruciatꝰ pati. tn̄ nunq̄ illi suasit vt de cruce descēderet ⁊ tātos dolores euitaret. Ex quo instruunt̃ parentes vt filios suos a pueritia bonis studijs assuefaciāt. nec a bonis ꝓpositꝫ ⁊ opibus p̄nie ip̄os retrahāt nec vt assumptam p̄niam deserāt eis ꝑsuadeāt. Xp̄s q̄ꝫ mr̄em suā summopere dilexit cuiꝰ cura semper habuit. s. in infantia. q̃ꝛ claustra pudoris eius illibata seruauit. In pueritia. q̃ꝛ ĩ omnibꝰ ei subditꝰ fuit Luce. ij. In iuuētute. quia s

nuptijs ad eius volūtatē aquā in vinū cō uertit. Joh.ij. In passiōe.q2 illam Johāni cōmēdauit. Joh.xix. Post resurrectionem q2 primo ei apparuit resuscitat9. Post suas ascēsiones:q2 ad ei9 mortē venit.⁊ ipam in aīa ⁊ corpe assumpsit ⁊ ad suā dexterā collocauit.

A Maria dilexit creaturas.

Scdo pncipaliter dico φ beata vgo dilexit creaturas.ei9 autē dilectio dupliciter noiat.s.ordinata ⁊ pulchra. De prima hr Cāti.ij.vbi ipa inqt. Ordiauit in me charitatē de scda Ecclia.xxiiij.vbi ait. Ego mater pulchre dilectiōis. Habuit aūt charitatē ordinatā.pmo ad id qd est sup se.s. ad deū:illū pfecte amādo ⁊ ei in oib9 obediendo:⁊ nunφ ab ei9 cordiali dilectione recedēdo.iuxta illud Jacobi beneuētani.c.xxiiij.fui li.di. Mutari nescit immoderatus amor. Omniaqꝫ etiā valde difficilia ⁊ aspa ppt ei9 amorē libēter tolerādo. H est eñ vn9 charitatis effect9.vt hr in.c.hec est charitas.d peni.dis.ij.vñ Marcial poeta inqt. Nescit amor vehemēs ad queqꝫ picula rāpi. Scdo habuit charitatē ordinataȝ ad id qd est ex se.s.ad primū ei cōpatiēdo sicut ptȝ in nuptijs vbi deficiēte vino sponso cpassa fuit.vt hr Jo.ij.vbi Ber.ait.deficiēte vino in nuptijs verecūdie cōuiuātiū cōpassa est pijssima vgo dicēs filio. Vinū nō habent.quid eñ de fonte pietatis pcederet nisi pietas ⁊c.vt.d.pte.iij.hui9 operis.ser.j.pte.iij.sub lra R. Tertio charitatem ordinataȝ habuit ad id qd est infra se. scȝ corp9 suū ipm rōni subijciēdo ⁊ in vginitate cōseruādo. Jō vt dr Apoc.xij. Lunā sub pedib9 habuit:q2 corpus mutabile sub rōne subiecit. Quarto ad id qd est intra seȝ ad aīam suā:eaȝ in humilitate cōseruādo. seruans illud Deut.iiij. Custodi temetipm ⁊ aīam tuā sollicite. Vñ Bern. sup missus est ait. De qdē due vtutes.scȝ vginitas ⁊ hūilitas mltū sunt deo accepte. Voluit ergo xps matrē suā esse vginē de qua immaculata immaculat9 pcederet oīm maculas purgaturus. Voluit etiā esse humilem:de qua mitis ⁊ humilis corde pdiret:harum in se vtutū hoib9 exēplū saluberrimū ostēsurus.vt eñ que scīm scōꝝ erat conceptura scā esset corpore:munus accepit virginitatis:sicut esset ⁊ mente.donum accepit hūilitatis.

B Quadruplex dilectio

Scdo eius dilectio fuit pulchra. Distinguit autē Aug. quadruplicēȝ dilectionē.vna est carnalis:que est inter virū ⁊ vxorē.⁊ aliqñ est turpis qñ se carnaliter nimis amāt.⁊ iō phibetur donatio inter eos ne mutuo amore seinuicē spolient l.j.vbi doc.ff.de dona.inter vi.⁊ vxo. Alia est naturalis:que est inter patrē ⁊ filiū:⁊ aliqñ est turpis.qñ pater inordinate filiuȝ diligit. Tertia est socialis:q est iter amicuȝ ⁊ amicū:que aliqñ est turpis qñ in malum se amāt.⁊ de hac tractatur in.l.late culpe.§.amicos.ff.de vbo.sig.⁊ ibi glo.ponit φ aliquādo est turpis. Quarta est spūalis:q est inter animā ⁊ deum.⁊ ista est dilectio pulchra.cuius se matrē asserit beata virgo Eccli.xxiiij.⁊ csistit in qtuor. Primo in diligēdo deū.quā dilectionē Aug.se reprehēdit nō habuisse dicēs.x.cōfessionū. Sero te amaui pulchritudo tā antiqua ⁊ tā noua. Sero te amaui:intus eras ⁊ ego foris mecū eras ⁊ ego tecū nō erā. Scdo cōsistit in habendo sapientiā dei. Unde Prouerb.xxij.scriptū est. Appone cor tuū ad doctrinā meā que pulchra erit cuȝ eā seruaueris: Tertio cōsistit in seruando pcepta ⁊ cōsilia dei.iuxta illud Prouerbio.iij. Vie eius vie pulchre:⁊ oēs semite illi9 pacifice. Quarto consistit in puritate mētis ⁊ corporis:⁊ honesta cōuersatiōe.iuxta illud Sap.iiij. O φ pulchra est casta gnatio cū charitate quā dilectionē quadruplicē habuit virgo benedicta.pfectissime etēñ seruauit illud Deut.vj.scȝ Ama dñm deū tuuȝ ⁊ obserua pcepta ei9.⁊ illud Joh.xv. Vos amici me estis si feceritis que precipio vobis. Item illud Prouer.xix. Qui amat sapientiā letificat patrē scȝ celestem.⁊ illud Prouerb.xxij. Qui diligit cordis mundiciā habebit amicū regē.ideo dilectione plena dicebat illud Cant.v. Adiuro vos filie hierusalē:si inueneritis dilectuȝ meū:vt nūcietis ei:q2 amore langueo. Qd autēȝ btā virgo super oēs puras creaturas habuerit amorē charitatis vltra dicta in precedentibus etiam pbari pōt sic. Nam vt ait August.i lib. de spū ⁊ aīa. Charitas est via qua peruenitur ad deū.⁊ pbatur p.c.hec est charitas.d penī.dī.ij. Sed nulla pura creatura ita perfecte ad deum peruenit sicut btā virgo.ergo nulla creatura pura ita perfecte charitatē habuit. Iteȝ deus charitas est.j.Joh.iiij.⁊.c.abijt.xj.q.iij. Sed nulla pura creatura vnφ ita excellenter in se habuit deuȝ sicut beata virgo.ergo ⁊c. Item charitas est finis oīm virtutū ⁊ preceptoꝝ.j.ad Timo.j.⁊ ad Ro.xiij.⁊.c.charitas.de peni.dis.ij.

Maria habuit charitates sup oēs puras creaturas

Sed nullus ita cōplete habuit in se omnes virtutes: neqꝫ ita pfecte seruauit diuina precepta sicut ipsa. ergo ptꝫ ppositū. Preterea charitas ē vinculū animoꝝ. vt ait apls ad Col. iij. Unde Augu. in lib. de spū ꝛ anima inquit. Charitas est vita copulans amātē cū amato. Sed nullus ita pfecte copulatꝰ fuit cū deo sicut beata virgo: que eum concepit ꝛ filiū suū fecit ergo ꝛc. Itē beata virgo habuit oīa vtilia ꝛ cuncta ad salutē necessaria p illā regulā Ber. sepius allegatā Quicquid alijs licꝫ paucissimis est concessum ꝛc. immo ceteris oībus excellētius illa oīa habuit q: melior dꝫ esse cōditio regine q̄ seruoꝝ: ƀm pƀm in lib. de regi. prin. sed charitas est virtus a qua oīa bōa procedūt. s. ad Ti. s. ꝛ. c. licet in fi. ex. de regul. iu. Item sine charitate oīs opatio nostra est inutilis quoad cōsequendā eternā retributionē. c. vide. ꝛ. c. teneamꝰ. s. q. j. sine charitate eīn oēs alie virtutes nihil prosunt ad salutem. c. solet queri. de. conse. di. iiij. ꝛ. §. euidēter. de peni. dist. ij. ꝛ di. vij. c. nullus. vn̄ in. c. nisi cū pridem. §. quippe. ex. de renun. dr. si quantūcunqꝫ virtutū flore refulgeas. charitatē aūt in te nō habeas: nihil habere cōprobaris. ꝛ in. c. vbi sana. xxiij. q. s. dr. vbi charitas nō est. nō pōt esse iusticia. Iusticia autē hic accipitur p omni virtute vt etiā accipit̄ in. v. ethi. ꝛ in. c. ad aures. de tēpo. or. scriptum est. Non in sublimitate graduum sed in amplitudine charitatis acquiritur regnū dei. ꝛ Aug. in serm. ad here. inqt. sine charitate nullus faciem dei vnq̄ poterit intueri. Ergo btissima virgo que sup oēs in celesti glia est sublimata ꝛ diuinā faciem ceteris oībus excellentius intuetur: excellentissime pre ceteris habuit charitatem. Cum em̄ deus preceperit Leui. vj. dicēs. Ignis semp ardebit i altari meo. p quē ignē spūalr intelligit̄ charitas ꝛ ardor diuini amoris qui semp debet ardere in altari hūani cordis. profecto iste ignis pfectissime semp exarsit in corde btē virginis qđ ipsiꝰ dei singulare ac precipuū altare fuit. Quo quidē amore ꝛ charitate nos reple i faciat ipa vgo beatissima nos benedicens. atqꝫ nobis dicens illud. ij. ad Coꝝ. xiij. scꝫ Gratia dñi nostri Iesu xpi et charitas dei: ꝛ cōmunicatio spūssancti sit semper cū omnibus vobis. Amen.

De quattuor virtutibus cardinalibꝰ q̄ fuerunt in gliosa virgine, Sermo. iij.

Eum est cōsiliū

m ꝛ eqtas. mea est prudētia ꝛ fortitudo. Prouer. viij. īqt Salo. Can̄. vl. de btā virgine. Que est ista q̄ ascēdit de deserto. delitijs affluēs innixa sup dilectū suū. Per istas aūt delitias intelligunt̄ eiꝰ virtutes: quibꝰ ipsa virgo bñdicta filij sui gra plena fuit. ꝛ ideo dr̄ innixa sup dilectū suū. Alij em̄ filij sunt patris ꝛ matris. iste aūt filius fuit tātū matris. q: nullū habuit patrē carnalē. vn̄ merito sibi totaliter īnuit̄ ꝛ ipsa tota sup eius gratia innixa est: ꝛ de virtute eiꝰ abūdanter assumpsit. ꝛ p orbē vniuersum fragrantiā sanctitatis effudit. Ideo. Cañ. s. ipsa inqt. Dū esset rex in accubitu suo nardus mea dedit odorē suauitatis. Iste aūt rex scꝫ filius suus habuit tres accubitꝰ scꝫ sinuꝫ patris vterum matris. ꝛ patibulū crucis. Nardus vo cum sit herba parua odorifera ꝛ calida. per primam proprietatē significat humilitatem virginis: per secundā eius virginitatē. p tertiam vo eius charitatē. Dū ergo esset rex in accubitu patris odoreꝫ dedit, Marie humilitas: que tātū placuit xpo q ad ipsam descēdit Dum autē esset in acubitu vteri virginalis odorē dedit eius virginitas: q: eius puritate pascebatur. iuxta illud Cant. ij. Qui pascitur inter lilia. scꝫ puritatis. Dum vo esset in acubitu crucis: odorem dedit eius charitas: que tāta fuit ƀm Amb. q parata erat simul cū filio pati pro humana salute Non solum autē has tres virtutes possedit sed etiā oībus alijs mirabiliter radiauit. vnde Can. ij. dr. Que est ista que ascendit de deserto sicut virgula fumi ex aromatibus myrrhe ꝛ thuris ꝛ vniuersi pulueris pigmentarij. Per aromata ꝛ̄n ꝛ vniuersum puluerē pigmentariū intelligitur diuersitas oīm gratiaꝝ ꝛ virtutū: quibꝰ ipsa dei mater in vniuersis mundi climatibus odorē dedit. De quibꝰ vltra p̄dicta in alijs sermonibꝰ tractare volētes: de q̄ttuor virtutibus cardinalibꝰ: que ipsa virgo bñdicta in verbis ppositis se habuisse testat̄. in p̄senti sermone disseremus.

Pars pma huiꝰ sermonis in q̄ tractat̄ de virtute iusticie btē virginis marie.

D Nprea legato themate nr̄o inquit btā virgo. Mea est equitas. i. iusticia. plena em̄ iusticia fuit que soleꝫ

iusticie nobis generauit. Sed ꝯ argui pōt Nā actus iusticie est iustificare mala ꝛ punire vitia.l.j.§.j.ff.de iusti.ꝛ iu.ꝛ seipm ꝓpter defect⁹ cōmissos inculpare.iuxta illō Prouer.xviij. Iust⁹ in pncipio accusator ē sui. Sed in btā ꝟgine nō fuerūt vitia.ergo nō fuit act⁹ iusticie in ea.ꝛ p ꝯñs nō fuit illa virtus.de qua glo.super illud Mat.iiij. Pniam agite inqt. Prima virt⁹ est p pniaꝫ veterem hoīem perimere. Rñdeo ꝙ actus penie fuit excellētissime ī btā virgine ꝛ nobili⁹ ꝙꝫ in alijs oīb⁹ viatorib⁹.qḋ pꝫ ex hoc ꝙ in omnib⁹ alijs viatorib⁹ actus pnie ostēdit peccatū esse vel ifuisse. Nō em̄ resurgit per pniam qui nō cecidit p culpaꝫ: argu.ī l.decem.ff.de verb.ob. In ipa autē virgie fuit actus pnie sine pnia: vel precessione culpe.eo modo quo est ī pñia.s.pfecta detestatio peccati ꝛ nolle peccare. Qḋ aūt pfectionē iusticie habuerit pꝫ ex hoc ꝙ cum due sint partes iusticie.s.declinare a malo ꝛ facere bonū. quia non sufficit abstinere a malo: nisi fiat qḋ bonū est.c.nō satꝫ.lxxxvj. dist.ꝛ institu.de iusti.ꝛ iu.§. iuris pcepta. ꝛ in.l.iusticia.§.j.ff.c.ꝛ.c.j.de forma fidelitatis in vsi.feu. Ipsa vtrāqꝫ partē sup oēs viatores habuit.ꝛ ꝯñr omnib⁹ iustior fuit Qḋ em̄ ceteris oīb⁹ a malo magis declinauerit.pꝫ qꝛ ipsa sola viatrix fuit que nunꝙ peccauit.vt inquit Aug.in.li.de natura ꝛ gratia.ꝙ ꝟo oēs viatores in boni operatione superauerit in eo monstraẜ ꝙ deum genuit q̄ bona omnia regenerauit. Uñ tātū effectum boni ꝓtulit de se ꝙ null⁹ pure creature effect⁹ illi ī dignitate vel vtilitate potuit coequari. Cū ergo res denoietur ab effectu.l.stipulatio.§.si opus.ff.ḋ no.ope. nun.ꝛ alibi dicaẜ.ꝙ fruct⁹ edit⁹ pādit autorē.pꝫ ꝓpositū. Has qꝫ iusticie ptes circa primū excellenter exercuit.primo declinādo a malo ꝓximi.qꝛ nullū vnꝙ lesit.sed oībus studuit ꝓdesse.vñ Ambro.in lib.de virginibus ait. Nullꝫ sollicita fuit ledere oīb⁹ bene velle.maiorib⁹ natu assurgere.eq̄libus non inuidere.iactantiā fugere.rōnē seq̄.amare virtutē. Qñ illa vultu lesit parētes.qñ discessit a ꝓpinqs.qñ fastidiuit humilē.qñ irrisit debileꝫ.qñ vitauit inopem. Hiero.qꝫ in quodā ser.inqt. Hāc irascentē nullus vidit.hāc maledicentē nullus audiuit.oīs sermo ei⁹ ita erat grā plenus vt cognosceret in lingua ei⁹ de⁹. Uerba em̄ sunt note eaꝝ que sunt in aīo passionum.vt ait pbs i.j.periherē.ꝛ autor ī li.sex pncipioꝝ. ꝛ i.l.iij.§.ideꝫ tubero.ff.de suppellec.leg.

Pnie act⁹ fuit in Maria

De scōa aūt pte iusticie.s.faciēdi bonū ꝛ opera mīe ꝓximo.dico ꝙ illā exercuit ī sūmo sup oēs viatores. Operū em̄ mīe alterū altero est maius: vel qꝛ fit ex maiori charitate. Affectio em̄ opi nomen imponit.vt ait glo.ī ꝓemio isti.i.§.fi.ꝛ in.l.j.C.ad le.cor.de sic.vel qꝛ fit magis īdigēti vl̄ magis digno.vel quia fit cum maiori effectu impenso.vel qꝛ fit ex magis necessario ꝛ min⁹ superfluo.hec aūt oīa fuerūt in beatissima virgine i summo. Charitas em̄ ex qua opera mīe fecit.oēm creaturā excellit.vt.ś.patuit. Maximum etiam affectum in nobis mīe impēdit.qꝛ nobis miseris.captiuis ꝛ mēdicis dedit filiū suū deū.captiuis in pci. famelicis in viaticū.laborantib⁹ in premiū.infirmis in medicamentū.ꝛ cū ipo dedit nobis regnū celoꝝ ꝛ omne bonū. Que em̄ ꝓprio filio suo nō pepci. Quō nō cum illo oīa nobis donauit. Itē btīssima virgo de nullo sibi superfluo.sed oīno necessario opus mīe fecit filio suo pauperrimo ꝛ peregrino cui ḋ ꝓprijs suis purissimis carnib⁹ ꝛ sanguinibus tunicam polimitam fecit ꝛ quē in gremio vteri sui hospitata est.et de ꝓprio corpe cibauit ꝛ lactauit. Sic ergo pꝫ ꝙ btīssima virgo iusticiā quoad ptes ꝛ effectus suos habuit in summo. Ipsa eniꝫ ob omni malo ꝓximi etiā minimo semper cauit.ꝛ omnia bñficia illi possibilia ꝯtinue impēdit.seruās illud Ber.in lib.de improbatione vitioꝝ di. Uir.sapiēs ꝓdesse.cupit nō ledere quēq̄. Proximo igitur primo ꝓfuit verbo.quia socias suas semp in bono cōfortabat. Uñ in.li.de īfantia saluatoris ḋr.sollicita erat circa socias suas: ne aliq̄ ex eis in aliquo sermone peccaret. ne aliq in risu vocem exaltaret.ne aliqua in iniurijs aut supbia circa parē suam se erigeret sine intermissione deum benedicebat.ꝛ ne forte in salutatiōe sua a laudib⁹ dñi tolleretur.si quis eā salutabat: illa ꝓ salutatione deo grās rñdebat. Uñ primū ab ea exijt.vt dū salutanẜ: vel vocanẜ hoīes sancti. Deo gratias dicūt. Scḋo ꝓfuit obsequio.qḋ pꝫ Luce.j. Quia tribus mēsibus in obsequio Elizabeth mansit. Uñ Ambro.ś.ait. Quaꝫ religiosa in propinquos fuerit scriptura facta cōmemorat. Nam et humilior facta est.vt a deo se cognouit electam. ꝛ statim ad cognatam suam in montana processit.

In sūmo habuit iusticiam

Nō vtiq͂ꝫ vt exēplo crederet. que iam credi
derat oraculo. Beata inq̄t. Elisabeth q̄ cre
a dedisti. ꝛ trib⁹ cū ea mēsib⁹ māsit. Tāti aūt
B interuallo tp̄is nō fides querit. sꝫ paritas
Maria exhibet. Tertio ꝓfuit tp̄ali subsidio. Un̄
profuit de illa dr̄ Prouer. vlti. Manus suā aperuit
tēpora- inopi. pꝫ ex hoc ꝙ totū aurū qd̄ magi obtu
li subsi- lerūt. pauperib⁹ tribuit. ita ꝙ postmoduꝫ
dio. ī purificatiōe nō habuit vñ vnū agnū eme
re posset. De ipsi⁹ liberalitate ad paupes
dr̄ ī predicto libro de īfātia saluatoris. De
esca quā de manu āgeli vgo accipiebat ipa
reficiebat. que vo a pōtificib⁹ accipiebat
paupibus erogabat. Quarto ꝓfuit exēplo
qr eius vita oībus fuit tēplū sanctitatis ꝛ
religiōis. vñ Ambro. vbi. s. ait. Sit nobis
tanq͂ꝫ in imagine descripta vita Marie. d
qua velut ex speculo refulget species casti-
tatis ꝛ forma virtutis. hinc sumamus exē-
pla viuēdi. vbi tāq͂ꝫ in exēplari magisteria
sunt expssa ꝓbitatis: que quid corrigere: qd
effugere. ꝛ quid tenere debeamus ostēdūt:
Et infra. Prodire de domo nescia nisi cum
ad ecclesiā cōuenire. ꝛ hoc ipm cū parenti-
bus ꝛ ꝓpinquis. domestico operosa. silen-
tio forēsi stipata comitatu. nullo tn̄ me-
liore sui custode q͂ꝫ seipa que ī accessu aspe
ctuq͂ꝫ venerabilis: nō tā vestigiū pedis tol
leret q͂ꝫ gradū vtutis attolleret. In eodem
etiā libro de infantia saluatoris dr̄ In vigi
liis inueniebat prior: in sapiētia legis eru
ditior. in puritate purior: in humilitate ꝓ
fundior: in carminib⁹ Dauid pstantior: in
charitate gratiosior. ꝛ in omni vtute perfe
ctior. Quia igit beata vgo vt dictū est suis
ꝓximum illuminauit exēplis. ideo de ipsa
dici pōt illd̄ Eccli. xxvi. Sicut sol oriēs mū
do in altissimis dei. sic mulieris bone spēs
in ornamentū domus eius. lucerna splen-
dens sup candelabrū sanctū ꝛc. ꝑ solē aūt
in pdicta autoritate intelligit xp̄s. ꝑ mun
dum vo beata virgo maria que illumina-
ta a deo illuminat totā ecclesiam militātē
Quare autem beata virgo dicat mundus
ostendit Cyprianus in quodaꝫ ser. dicens
Lego ꝛ inttelligo ꝙ maria vgo est quidam
mūdus intelligibilis ꝛ admirabilis cuius
terra est soliditas humilitatis. Cui⁹ mare
latitudo charitatis. Cui⁹ celū altitudo cōuer
sationis ꝛ cōtemplatiōis. Cui⁹ sol splēdor
intelligētie. Cui⁹ luna decor mūdicie. Cui⁹
lucifer fulgor sanctitatis. Cuius arcturus
gr̄a septiformis. Cui⁹ sydera aliaꝝ virtutū
ornamēta pulcherrima. Ex quib⁹ oībus pꝫ
virtutē iusticie fuisse excellētissime in bea-
ta vgine. Et primo si accipiatur iusticia lar
ge ꝓ omni vtute ꝛ omni bono ope sicut ac
cipit ph̄s. s. Pol. ꝛ. v. eth. vt etiā dicit Ric. Iustici
noster. in. iiij. di. xxxiij. ꝛ bea t⁹ Tho. ij. ij. q. am vtu
lviij. ꝛ. s. ij. q. cxi. Dico ꝙ vgo beatissima eā tē ī sum
in summo habuit que pfectissime obserua mo ha-
uit legis preceptū. Deut. xxiiij. quo. dr̄ ha- buit.
beas iusticiā corā dn̄o deo tuo. que etiā cū
filio suo dicebat illud Mat. iij. ꝛ Lu. iiij.
Decet nos implere oēm iusticiā. Si vo lo-
quamur de iusticia stricte sumpta que ī se
cōtinet tria. s. honeste viuere. alterum non
ledere. ꝛ sua cuiq͂ꝫ tribuere. De qb⁹ habet
in. l. iusticia. §. j. ff. de iust. ꝛ iu. ꝛ in. §. iuris
ꝑcepta. insti. eo. Dico ꝙ cū hec sit excellen
tissima oīuꝫ vtutū moraliū. vt declarat bea
t⁹ Tho. ij. ij. q. lviij. ar. vlt. Unde dicit ph̄s
in. v. ethi. Preclarissima oīum vtutū videt
esse iusticia. et neq͂ꝫ hesperus. neq͂ꝫ lucifer
ita admirabilis. ꝛ impator ī aut. vt omnes
obediāt iu. in prin. col. v. inq̄t. vnā quideꝫ
esse omniū perfectissimā vtutē iusticiā ar-
bitramur. ꝛ Tullius in. j. de. off. ait. iusticie
splendor est maximus ex quo boni viri no-
minat. ꝛ. iij. eiusdē operis iterū dicit. Ju-
sticia est vna oīum dn̄a. reginaq͂ꝫ virtutum
Profecto nefas esset credere hāc in matre
dei eximiā vtutum defuisse q̄ fuit armariū
oīum vtutū. Cū solo etem scelerato nō pōt
iusticia habere cōmertiū. ca. forus in fi. de
v. sig. Sciens igitur beatissima virgo dictū
esse ꝑ ꝓphetam ps. xxxiij. Oculi dn̄i super
iustos. ꝛ aures eius ī preces eoꝝ. ꝛ ps. xci.
Justus vt palma florebit. ꝛ sicut cedrus li
bani multiplicabit. ꝛ ps. cxi. In memoria
eterna erit iustus: ab auditione mala nō ti
mebit. ꝛ ps. cxvij. Uox exultatiōis ꝛ salutꝭ
in tabernaculis iustoꝝ. ꝛ Sap. iij. Justorū
aīe in manu dei sunt. ꝛ nō tāget illos tor-
mētū mortis. ꝛ. iiij. eiusdē li. c. Iust⁹ si mor
te preoccupatus fuerit. in refrigerio erit. ꝛ
Prouer. x. Bn̄dictio dn̄i super caput iusti.
Dn̄s enim diligit iustos. ps. cxlv. ꝛ sacrifi-
ciū iusti acceptū est. ꝛ memoriā eius nō o b
liuiscetur dn̄s. Eccli. xvj. Sciēs q̄ꝫ spiritu
diuino filiuꝫ suū dicturū Matth. xiij. Ful-
gebunt iusti sicut sol in regno patris mei.
ꝛ Mat. xxv. Ibūt iusti in vitā eternā. Jtez
sciēs ꝙ iustus est dn̄s ꝛ iusticiā dilexit. ps.
vij. ꝛ ꝙ iusti in perpetuum viuent. ꝛ apud
dominum est merces eorum Sap. v. Ideo

ipsa q̄ debebat super oēs puras creaturas apud dn̄m mercedē h̄re voluit iusticie v̄tutem super omnes possidere.

Pars sc̄da huius sermonis de virtute fortitudinis beate virginis.

D Eata v̄go i verbis thematis nr̄i inquit Mea est fortitudo. Sup b oēs em̄ puras creaturas v̄tutes habuit fortitudinis. vn̄ Salomon admiās eius fortitudinē Prouer. vl. inq̄t. Mulierē fortē q̄s iueniet. Ubi Beda dicit. Ne salomō hoc q̄sisse putet desperando: subdit ꝓphetando Procul ꝛ de vltimis finib⁹ precium eius hoc est nō minimū non mediocre non deniq̄ de terra. nec etiā de celo terris ꝓximo est p̄cium fortis mulieris hui⁹: s; a summo celo egressio ei⁹. Fortitudo aūt eius in trib⁹ apparet. s. viriliter aggrediēdo ardua. ꝛ hec d̄r virtus magnanimitatis. ꝛ ꝯstāter sustinēdo aduersa. ꝛ hec est v̄tus patiētie. ꝛ ꝑseuerāter agēdo fortia ꝛ ista est virt⁹ ꝑseuerantie. Primā ergo speciē fortitudinis. s. magnanimitatē habuit beata v̄go que q̄nq̄ ardua aggressa est et audacter peregit. sciebat em̄ scriptū esse. x. enei. Audaces fortuna iuuat timidosq̄ repellit. ꝛ. x. metam. Audentes deus ipse iuuat. Un̄ nulla ꝯrietate ab inceptis destitit Inquit em̄ Gualterus in alexādriade. li. v. Nulla rei nouitas peruertere fortia d; pectora. Primū arduū fuit q̄n v̄ginitatē deuouit. tūc em̄ naturā suā vicit ꝛ se nature angelice sociauit. Jō d̄r Proue. vlti. Accinxit fortitudine lūbos suos. Tūc em̄ lūbos fortitudine accinxit: q̄n ꝑpetuā virginitatē seruauit. Ibidē q̄; d̄r. Fortitudo ꝛ decor indumentū eius ꝛ iterū. Manū suam misit ad fortia. Tūc em̄ manū suā ad fortia misit q̄n ad seruādā v̄ginitate; fortiter se accinxit. Scōm arduū fuit q: ꝑ suā v̄ginitatē ꝛ humilitatē deū de celo ad terrā traxit. Jō Eccli. xxvj. d̄r de illa. Mulier fortis oblectat virum suū. Intantu; em̄ ista mulier fortis deū oblectauit sūa v̄ginitate ꝛ humilitate ꝙ suo odore mirifico eu; de celo descēdere fecit: atq̄ illū in suo ventre inclusit. Jō sibi ꝯuenire pōt illud q̄d Gen̄. xxxj. d̄r. Si contra deū fortis fuisti: quanto magis ꝯ hoīes ꝑualebis. Si em̄ intantū fuit fortis ꝙ potuit trahere deū in suū vterū manifestum est ꝙ etiam nos poterit trahere in celum.

I Tertiū arduū fuit ꝙ martyriū spirituale viril̄r sustinuit. Cū em̄ vltimū terribilium in hac vita sit dolor mortis. iij. ethi. ꝛ. l. vltimū. ff. de penis. quāto natura nobilior ē tanto mors est dolorosior ꝛ terribilior. Ex q̄ sequit̄ ꝙ sp̄us q̄ est ip̄roportionabiliter melior corpe: ꝑ mortē sp̄ualē passionis improportionabili affligit̄ dolore supra oēm dolorē mortis corpalis. Cu; ergo b̄tissima v̄go audacter martyriū aīe ꝑpessa sit. sicut p̄dictū fuerat Lu. ij. Et tuā ipsius aīa; per transibit gladi⁹. sequit̄ ꝙ mirabilit̄ fortis fuit. Quartū arduū fuit: q: oīum sc̄tōꝝ merita acq̄siuit. Oēs em̄ virtutes ꝛ grās ꝛ merita oīa q̄ alij sc̄ti habuerūt p̄cellanter ipa acq̄siuit ꝛ habuit v̄r. iux̄ illō Prouer. vlti. Multe filie ꝯgregauerunt ꝛc. De hac fortitudine eius pōt dici illud Proueb. x. Egestatem opata est man⁹ remissa. Man⁹ aute; fortiū diuitias parat. manus remissa fuit man⁹ Eue. q̄ se ꝛ nos oīb⁹ meritis spoliauit: s; man⁹ fortis fuit man⁹ virginis. q̄ oēs sp̄uales diuitias ꝯgregauit. Ideo ipsa inq̄t Eccli. xxiiij. In plenitudine sanctoru; detētio mea. vbi Ber. dicit. Vere in plenitudine sc̄tōꝝ ē detētio sua. cui nō defuit fides patriarchaꝝ: nec spes ꝓphaꝝ: nec zel⁹ apl̄oꝝ: nec cōstātia martyꝝ: nec sobrietas cōfessoꝝ. nec mundicia v̄ginū nec puritas angeloꝝ. Quītū arduū fuit ꝙ p̄ciū toti⁹ mūdi ipa sola inuenit. Un̄ postq̄ salomon dixit. Mulierē fortē q̄s inueniet: subdit. Procul ꝛ de vltimis finib⁹ p̄ciū eius. i. de cōiunctione dei ꝛ hoīs q̄ sunt duo vltimi fines. Un̄ Sap. viij. d̄r. Attingit a fine vsq̄ ad finē fortiter. Istud p̄ciū fuit a iudeis ꝑ ignē passiōis examiatu;. iuxta illō p̄s. xvj. Igne me examinasti. i. examīare ꝓmisisti et tn̄ nullā scoriā inuenerūt. vnde sequitur Et nō est inuēta in me iniq̄tas. Deinde preciū numerauerūt. vn̄ p̄s. xxj. idē p̄s ait. Dinumerauerūt oīa ossa mea. et tn̄ ibi nulla; diminutionē inuenerūt. sed v̄r omia ossa eius fuerūt igne passionis adusta. vnde ꝑ p̄s. cj. ipē ait. Oia ossa mea sicut cremium aruerūt. Postremo in statera crucis ipsum p̄ciū pōderauerūt. vnde cantat̄ in hymno crucis. Statera facta corpis ꝛc. Sed inuenerūt ꝙ nulla ꝯmisit pctā: ꝛ tn̄ grauissima fuit pena. Unde Job. in ꝑsona xp̄i ꝯquerit̄ dicēs. vj. c. Utinā appēderent̄ pctā mea et calamitas qua; patior in statera q̄si arena maris h grauior appareret h ibi. Et loquit̄ more iuris ciuilis in q̄ aliq̄n aliquid d̄r minus vel ampli⁹ respectu eius cui nihil est

Maria fortitudinē habuit.

Maria magnanima.

K

Oia merita acq̄siuit.

l.minus.⁊.l.ubi amplius.ff.de verb.sig.⁊ q̄uis illud p̄ciū sic fuerit examiatū: numeratū: ⁊ ponderatū. tñ nihilominus a iudeis fuit reprobatum. vñ p ps.lxi.ipe dn̄s inquit. Preciū meū cogitauerunt replere ⁊c.

L Patiens fuit. Scd̄o eius fortitudo fuit constanter sustinēdo aduersa: ⁊ in hoc cōmendatur virtus patiētie eius. quā virtutē diffinit Albert⁹ sup missus est.c.lxxix.di. Patientia est bonus habitus aīe: oēs aduersitates eq̄nimiter portās. ⁊ subdit idē doctor. Patientia btissime virginis fuit inuincibilis ⁊ ab oī malo culpe impassibilis ergo ipsius patiētia fuit oīm aliorū patia maior improportiōabilr. habuit q̄z virtutē cōstātie quā p̄dict⁹ doctor diffinit i.c. sequēti di. Cōstantia est stabilitas in proposito nō vacillās. ⁊ subdit. Oīm alior̄ stabilitas fuit in aliquo mobilis. Sed beate virginis fuit stabilitas oīno immobilis. ergo ei⁹ cōstātia alior̄ cōstantie est improportionabilis. De cōstantia vo ⁊ stabilitate beate virgis patuit tpe passiōis xp̄i. vbi apl'i xp̄m reliquerūt ⁊ fidē p̄diderūt. Ipsa aūt immobilis in omni aduersitate stetit: ⁊ fidē inconcussā seruauit. Vñ in psona xp̄i dr̄ Job.xix Pelli mee cōsumptis carnib⁹ adhesit os meū ⁊ derelicta sunt tantūmō labia circa dētes meos. Per os em̄ significat xp̄s. qui intantū fuit fortis q̄ potius potuit frāgi p mortem. q̄ inclinari p timorē. Istud os habuit dentes. carnes. ⁊ pellē. Dentes em̄ fuerunt apl'i: qui doctrinā xp̄i ruminabant: ⁊ pp̄lo ppinabāt. iuxta illud Can.vij. Dignū dilecto meo ad potandū labiisq̄ ⁊ dētib⁹ illius ad ruminandū. Carnes fuerunt sancte mulieres. que erāt molles ⁊ fragiles. pellis ei⁹ fuit virgo maria que xp̄m os carne vestiuit: ⁊ q̄ multis tribulationib⁹ exposita fuit. Dicit ergo xp̄s. pelli mee consumptis carnib⁹ ⁊c. Nam circa dētes. i. apl'os non remanserunt nisi labia. i. amoris vba. qui em̄ ipsum mortuū adhuc diligebāt libēter loquebant de ipo. sicut p̄z Lu.xxiiij. i duob⁹ discipulis eūtib⁹ in emaus qui de ipo ibāt loquēdo. ⁊ sicut dicit Greg. i homel. paschal'. Amabāt et dubitabant. Carnes vo. i. ipse mulieres fuerāt consumpte. i. extincte a fide. Os vo solūmodo adhesit pelli. ⁊ pellis ossi: quia xp̄s adhesit matri. ⁊ mater filio. vñ Can.i. ipa inqt. Dilectus me⁹ mihi et ego illi. xp̄s ergo adhesit matri ipsā de cruce cognoscēdo. ⁊ eam discipulo cōmendando. Mater vo adhesit filio xp̄m amando: illūq̄ i cruce associando. ac eius fidē illibatā seruādo. et p eius amore mori desiderando. Tertio ei⁹ fortitudo fuit pseuerāter agendo fortia vnde ipa habuit virtutē magnificētie. quā diffinit Alber. vbi.s.c.lxxvi.di. Magnificentia est rerū bene gestarū felix cōsummatio. ⁊ subdit ibidē. Cōsummatio rerum bene gestarū p beatā virginē excellit improportionabiliter oīs pure creature cōsummationem. ergo i actu magnificētie excellit oēm viatorē. Habuit q̄z beata virgo virtutē fiducie q̄ est spēs fortitudinis. quā diffinit idē doctor. c. sequēti. dicēs fiducia est certa spes pducēdi ad finē rem q̄ cepta est ⁊ subdit. Sed certitudo spei btē virginis fuit absoluta ⁊ infallibilis. Omniū aūt alior̄ fiducia cōditionalis est vel fallibilis: s̄z infallibile excellit fallibile improportiōabilr inquātū tale. ergo sic fiducia btē virginis excellit fiduciā oiū viator̄. h̄ ille. Habuit etiā virtutē securitatis q̄ est alia spēs fortitudinis quā diffinit p̄dict⁹ doct. vbi.s.c.lxxviij.di. Securitas est habit⁹ s̄m quē superuenientes incōmoditates formidant. quin qd̄ inceptū ē ad finē pducat. ⁊ subdit. Securitas beate virginis fuit sine timore superationis. ergo excellit securitatē oīs viatoris. Ipsa igitur beatissima virgo fuit oīm viator̄ fortissima. q̄ seruauit illud Horatij in sermonib⁹ Uiuite fortes. Fortia diuersis oppōite pectora reb⁹. Et illud Juuenal' li.iiij. Fortem posce aīum mortis terrore carētē. Et illud Catonis moral'. Reb⁹ in aduersis animum submittere noli. Et illud Matthei poete in li. tobie.c.xx. Lubrica fortune nō te p̄mat alia. viuas. Maior in aduersis p̄speritate minor. Et illud Henri. samariēs. lib.ij. Contra fortunā sis cōstans. sis patiens. sis ferreus aduersis. te neq̄ frāgat hyēs. vñ ipsa cū deberet fugere in egyptū pp̄ter herodis metū dicebat illud Prosperi in li. epigrā. Non metuo exilium. mundus domus oīb⁹ vna est. Ut em̄ inquit Ouid. in.i. de fastis. Omne solū forti patria est vt piscib⁹ equor Ut volucri. vacuo quicquid i orbe p̄z Sciebat nāq̄ beata virgo veram esse illā Luca. sniām li.vij.di. Fortissim⁹ ille est: Qui prōpt⁹ metuēda pati sic comin⁹ instēt. ⁊ differre pōt. Et illā Martial' poete di. Sub quocūq̄ onere strepitūq̄ oī ve labora. Rectū stabilica gl'ia nō modica ē. Et illā Prosperi in li. epigram. epigrāma.xxv. Rector̄ est aduersa pati ⁊ tolerare modeste: Nec quere

M Perseuerāter agebat

la in quecq̃ voce mouere deū. Et epigram. lix. Nāq; bonos nō blāda inflāt nec aspa frangūt. Et illā Ber. in. li. de ip̄robatiōe vitioꝝ. c. vj. Nō turbāt aduersa pios. nec pro spera tollūt. Et illas Gualteri poete lib. vj. Est aīmi fortꝫ stantē cōtēnere mortē. Degeneres aīmi pectusq; ignobile. summū Credūt esse bonū diuturna viuere vita. Et ideo in oībus aduersitatibus fortissima atq; patientissima fuit. vñ verificata fuit in ipa illa Cerñ. snia. in lib. de ip̄robatione vitioꝝ. c. iiij. dī. Nulli⁹ aduersi patiēs terrore mouet Et sua vir patiēs veta videbit ouās. Habuit quoq; virtutē pseuerātie q̄ dupl'r dī ꝑm p̄dictū doc. vbi. s. c. xcj. Uno mō ꝓpositū pseuerādi vsq; i finē. Alio modo act⁹ pseuerādi. ⁊ subdit idē Alber. Uolūtas btē virginis ad pseuerandū fuit inflexibilis ⁊ act⁹ incessabilis. s; oīm alioꝝ voluntas est flexibilis ⁊ act⁹ cessabilis ꝙ hui⁹ pseuerantia alioꝝ perseuerantie est ip̄roportionabilis. De pseuerātia aūt btē virginis hr̄ Act. j. vbi dī. Ascēderūt vbi manebant Petrus ⁊ Johes Jacob⁹ ⁊ Andreas ⁊c. sequit. Hi oēs erāt pseuerātes vnanimiter i; oratione cū mulierib⁹ ⁊ maria matre iesu et fratribus ei⁹. Ex q̄bus v̄bis habet ꝙ ad habendā pseuerātiā sunt q̄ttuor necessaria. Primū est scōꝝ viroꝝ societas. vnde dī ꝙ ibi erāt Petrus ⁊ Johes ⁊c. ⁊ iō inq̄t Seneca ad Lucillū Cū his cōuersare qui te meliorem facturi sunt ⁊ in. iij. li. de ira iterū ait. Sumunt a ꝯuersationibus mores. ⁊ in. §. cogitandū in aut. de mona. dī. Senioꝝ cōuersatiōe fiet iuuētutis educatio pfecta. ⁊ Amb. in. ij. de off. cijs. c. xx. dicit. Plurimuꝫ ꝓdest vnicuiq; bonis iungi. Ait em̄ ꝓpheta ps. xvij. Si cū bono bon⁹ eris. ⁊c. ⁊ ideo inq̄t Autor astrolabij. Infames fugiat tua ꝯuersatio semp: Et socio gaude te meliore frui. Ad p̄dicta etiā adduci pōt illud q̄d inquit Ouid. in. ij. de remedio amo. dī. In loca nōnunq̄ siccis arētia glebis: De prope currēti flumine manat aq. Tepidis ergo ⁊ deuotiōe aridis maxime necessaria est bonoꝝ societas. quoꝝ exēplo incitent ad bonum. Et iō inq̄t Jacobus beneuentan⁹ sui lib. c. xxvij. Stat male solus homo. solus male vadit ⁊ ipse: Qui viuit sol⁹ mors sibi iuncta manet. vnde in vulgari ꝓuerbio dī Solo p̄ via andare e folia. Multū etiā vt. s. patuit est vtilis iuuenib⁹ societas senū. de qua autor libri qui dī facet⁹. c. iiij. inq̄t. Doctor efficitur senior ib⁹ associat⁹. ⁊ ꝓpter p̄dicta dič sapiēs Eccli. xxxvij. Cum viro scō assiduus eris. De hoc etiā dī Prouerb. xxvij. ferruꝫ ferro acuit. ⁊ homo exacuit faciē amici sui. Tunc ferrū ferro acuit: qñ vn⁹ ab alio ad bonū faciēdum acutior redditur. Tūc hō facieꝫ amici sui exacuit. qñ ipm̄ i dei amore feruentē fac. iō Eccli. iiij. dī. Melius est duos esse simul q̄ vnū hn̄t emolimētū societatis sue. Scd̄ꝫ est orōnū assiduitas. ideo dī ꝙ erant pseuerantes in orone. orationū em̄ assiduitas ip̄etrat oīa sicut habet Lu. xj. de illo q̄ sua assiduitate ⁊ petēdi ip̄ortunitate tres panes obtinuit Importunitate em̄ ac pseuerātia petētiū aliqñ cōcedunt q̄ al's nō cōcederent. c. si. vbi gl. de rescrip. li. b. vj. ⁊. l. s. C. d peti. bo. subla. Et alibi dī ꝙ nō sufficit incepisse nisi perseueret. l. papinian⁹. §. meminisse. ff. de inof. te. Tres aūt panes significāt refectionē triū potentiaꝝ. Nā virtute orōnis memoria reficit ꝯtinua dei recordatiōe. intelligētia vera fide ⁊ dei cognitiōe. voluntas aūt dei amore ⁊ charitate. Tertium est cordis vnanimitas. vñ dī ꝙ erat pseuerantes vnanimiter. Tūc aūt hō hꝫ cordis vnanimitatē qñ est vnit⁹ cū ꝓximo. amorē fraternitatꝫ habēdo. vñ ad Heb. xiij. ait apl's. Charitas fraternitatꝫ maneat i vobis. Itē qñ est vnit⁹ cū deo ipm̄ p desideria q̄rendo ⁊ in ipso quiescendo. sicut faciebat Dauid q̄ ps. iiij. inq̄t. In pace in idipm̄ dormiam ⁊ requiescā. Itē qñ est vnit⁹ cū seipso: vnū solūmodo appetēdo. scꝫ vltimū finē ⁊ eterne p̄rie felicitatē. sicut faciebat Dauid qui ps. xxvj. ait. Unā petij a dño hāc requiram vt inhabitē in domo dñi oībus dieb⁹ vite mee. Quartū est mr̄is familiaritas: iō subdit. cū maria mr̄e iesu. Qui em̄ se illi familiares exhibēt p spūalē deuotionē. q̄ttuor bona ab ipa recipiūt. Primo em̄ cōicat eis diuina bñficia. vnde Sap. viij inq̄t Salomon. ꝓposui hāc ducē mihi ad cōiuāduꝫ sciēs q̄m cōmunicauit mihi de bonis snis. Scd̄o dat eis cōsolationē cōtra aduersa. vnde subdit. Et erit allocutio cogitatiōis ⁊ tedij mei. Tertio dat leticiā et gaudium subleuādo spē ad supna. iō ibidē subditur intrans in domū meā cōquiescā cū illa. nō em̄ habet amaritudinē cōuersatio illi⁹ sed leticiam. ⁊ gaudiū: Quarto ꝓuenit nostra desideria ideo dicit Eccli. xv. obuiauit illi quasi mater honorificata.

Fuit pseuerās

Ad pseuerātiā reqrūt q̄ttuor.

O Pars.iij.hui⁹ s͠mo.de tp̄antia btē virgīs
Erit q̄ʒ virgo bn̄dicta in v̄bis ppo-
d sitis in themate nostro.meū est cō-
siliū.s.tempate ⁊ modeste viuendi.
hāc em̄ tp̄antie v̄tutē habuit btā virgo ex
cellēter sup oēs hoīes vt ait Alber.vbi.s.c
xcij.Tempantiā aūt diffinit idē doctor s͠m
phos.dicēs.Tēperātia est ꝯ illicitos aīmi
impetus firma ⁊ discreta dn̄atio.⁊ fuit dif
finitio Tullij in.ij.rheto. Aliā aūt diffini-
tionē ponit glo.sup illud Marci.viij. Erāt
q̄ manducauerāt q̄si q̄ttuor milia hoīʒ.di.
Tēpantia est refrenatio cupiditatꝫ ab his
q̄ tpalr̄ delectant. Hui⁹ aūt v̄tutꝫ pma spe
cies ē castitas.q̄ excellētissimo modo fuit
in btā v̄gine. Nā in oīb⁹ alijs viatorib⁹ ca
stitas est cū casu ad min⁹ in pmū motū ve-
niale in ipsa autē fuit sine casu vllo etiam
in pctm̄ veniale vel aliquē iordinatū mo-
tū ex quo ei⁹ castitas fuit iproportionabil:
Itē fuit excellētior castitate angelorūq̄ꝫ
gradib⁹. Primo em̄ est multiplicior. Angeli
em̄ h̄nt castitatē tm̄ in spū. v̄go aūt in car
ne.⁊ spū. Scd̄o est nobilior.q: illa natura
lis.ista gratuita. Tertio est vtilior:q: illa
est ex̄ statū merendi ista ē meritoria. Quar
to est gl'osior:q: illa sine victoria:hec cū vi
ctoria. Quinto est laudabilior:q: illa est ne
cessaria.btē autē v̄ginis volūtaria.hec Al
ber.vbi.s.c.xciij. Scd̄a tp̄antie spēs est so
brietas ⁊ abstinentia q̄ multiplr̄ fuit i btā
virgine. Est aūt q̄druplex spēs abstinen
tie.pma est abstinere ab oībus nociuis.de
p qua.j.ad Cor.ix.dī.Oīs q̄ in agone cōten
Spēs dit ab oīb⁹ se abstinet. Ista nociua sunt vi
abstinē tia ⁊ pctā a q̄bus semp est abstinendū. vn̄
tie.t Eccli.iij.dī. Sapiēs cor ⁊ intelligibile ab
stinet se a pctis.scd̄a ē abstiere q̄nq̄ꝫ a licitꝫ
q: sicut dī.j.ad Cor.ix.oīa mihi licēt se nō
oīa expediūt.oīa mihi licēt sed nō oīa edi-
ficant. Facit ad h̄.l.semp.ff.de ritu.nup.
vbi dī. Sēp in cōuētionib⁹ nō solū q̄d lice
at ꝯsiderandū est.sed ⁊ quid honestū sit.fa
cit etiaʒ.c.ꝯsuetudo.j.di.⁊.c.facte sunt.§.
preterea cū.c.seq.iiij.di. De hac aūt specie
abstinētie Ouid.i ep̄lis.ait.est v̄tus placi
tis abstinuisse bonis. Tertia est abstinētia
a sup̄fluis sicut a superfluitate curarū ⁊ diui-
tiarum quā abstinentiā pctōres nō habēt.
vnde Eccli.xi dī.pctōri dedit de⁹ afflictio
nē ⁊ curā sup̄fluā vt addat ⁊ cōgreget ⁊ tra
dat ei qui placuit deo. Hec autē abstinen-
tia a sup̄fluis cōmendat̄ in iure.a quo oīs
sup̄fluitas euitat̄.§.sane in proe.vs.⁊ in.l.
j.§.nulla itaq̄ꝫ.C.de ve.iu.enu.⁊.§. quib⁹
in.j.cōsti.C.⁊.l.obseruandū.ff.de ef.psi.⁊
l.fin.C.de dona. Quarta est abstinere a q
sup̄fluo cibo ⁊ potu.de qua.Eccl'e.ij.dicit̄.
Cogitaui in corde meo abstrahere a vino
carnē meā. Talē abstinentiā h̄ebat Daniel
qui inq̄t sui li.c.x. Panē desiderabilem nō
comedit. Caro ⁊ vinū nō introierunt in os
meū. Ista aūt q̄druplex abstinētia inueni-
tur fuisse in btā v̄gine.pmo em̄ abstinuit a
nociuis.s.pctis ⁊ ab omi specie mali seruās
illd ad Thes.v. Ab omni specie mali absti-
nete vos.scd̄o abstinuit a licitis. licitum
em̄ erat matrimoniū ꝯhere ⁊ cōsummare:
sed ipa ab isto licito abstinuit ⁊ perpetuam
v̄ginitatē deo vouit. vn̄ dixit angelo Lu.j.
Quō fiet istud qm̄ virū nō cognosco.i.me
nō cognosciturā ppono ꝯsensit aūt in ma
trimoniū quātū ad ꝯiugalē h̄itationē sim
pliciter. Quātū v̄o ad copulā carnalē nō cō
sensit nisi sub ꝯditiōe videlʒ si deo alit̄ pla-
ceret q̄ ipa pposuerat. vn̄ Hugo de scō vi-
in.li.de sacris inq̄t. suscepit v̄go cōiugiū sʒ
nō mutauit v̄ginitatis ppositū. hoc q̄dem
fides ⁊ pietas cōfitet̄ q̄ ei⁹ pfessionē nul-
laten⁹ iminuit cōiugalis ꝯsensus sicut ipsi⁹
castitatē nō violauit cōceptus.nec integri
tatē abstulit ptus. Tertio abstinuit a su
perfluis:q: nec sup̄flua h̄uit sicut patuit vt r
s.dictū est i purificatiōe. vbi agnū emere
nō potuit.nec sup̄flua dixit.q: nō est locu
ta nisi v̄ba q̄ spectarēt ad dei honorē vl̄ p
ximi vtilitatē:vel ad sui h̄ūilitatꝫ oñsionēʒ
Nec etiā sup̄flua sʒ vtilia ⁊ necessaria cogi
tauit. vn̄ dī Luc.j. Cogitabat q̄lis essʒ ista
salutatio nec sup̄flua cōcupiuit:sʒ tm̄ vnū
necessarium scʒ adherere deo ⁊ eo frui. de
quo dī. Luc.x. Porro vnū est necessarium:
Maria optimā partē elegit que nō aufere
tur ab ea. Quarto abstinuit a necessarijs
scʒ cibo ⁊ potu ⁊ alijs necessitatib⁹ corpis
Vn̄ Amb. vbi.s.iquit. Quid exequar cibo
rum parsimoniā.officiorꝫ redūdantiaʒ alte
rū vltra naturā sup̄fuisse.alterū ipsi pene
nature defuisse.illic nulla intermissa tpa
hic cōgeminatus ieiunio dies. Et si q̄n suc
cessisset reficiēdi volūtas cibus plerumq̄ꝫ
obuius qui mortē arceret nō delitias mi-
nistraret. dormire nō p̄us cupiditatꝫ q̄ ne
cessitatꝫ fuit. ⁊ tm̄ cū q̄esceret corp⁹ vigila
bat anim⁹ qui frequēter in somnis aut le-
cta repetit.aut somno interrupto ꝯtinuat

Sobrietas vginis. aut disposita gerit: aut gerēda pronunciat Hec ille. Dicit aūt Albert⁹ vbi..ā.c. rciiij. ꝙ sobrietas ⁊ abstinētia i viatorib⁹ pōt eē cū errore ⁊ possibilitate cadēdi saltē in primū motum gule. Nō sic aūt fuit sobrietas btē vginis. ergo excellētior fuit sobrietate oim alioꝝ viatorum. Preterea abstinēt plerisq͂ aut p debito satisfactiōis p pctō pterito: aut p delectōe pene dbite i pñti. aut p cautela euasionis pro futuro pctō: sʒ i btā vgine nō fuit abstinētia pro debito satisfactiōis nec p pctō pterito: sʒ pro merito superogatiōis: nec p cautela prouisiōis: sʒ p exēplo edificatiōis, nec p delectōe pene: sʒ

S p merito glie. ergo fuit nobilior abstinētia cuiuslibʒ viatoris. hec alber. vbi. ā. Tertia spēs tēperantie est modestia. cui⁹ ptes enumerat Arch. in. c. s. in prin. sup vbo modestos. de statu. regu. li. vj. Que virt⁹ pncipalr ↄsistit in trib⁹. s. in dictis ⁊ in factis ac in cultu vestiū. Primo igit dcio ſm Alber. vbi. ā. c. rcv. ꝙ btā vgo habuit modestiam i summo in dictis suis. ⁊ arguit sic. Nemo vnq͂ linguā domare potuit. Jac. iij. qd̄ itelligit ꝯiter de viatorib⁹. sed btīssima virgo linguā in summo domauit. qꝛ nunq͂ i lingua lapsa fuit. ergo modestiā btīssime virginis in dictis oēm creaturā excellit. ħ ille Est ergo sciendum ꝙ verba btē vginis habuerūt q̄nq͂ laudabiles ↄditiōes pmo eīn

Verba marie. nō fuerūt prolixa. sʒ multū pauca ⁊ breuia Nō eīn i tota serie euangelij inuenit fuisse locuta nisi septies ⁊ tūc breuiter. primo locuta est bis cū angelo. vt pʒ Lu. j. dicēdo Quō fiet istud. et Ecce ancilla dñi. Bis qʒ locuta est elizabeth. pmo salutādo. postea in laudē dei prūpendo dicēs. Magnificat aīa mea dñm. vt pʒ i eodē Lu. j. c. Bis etiā locuta est filio. semel i tēplo dicēs. Fili qd fecisti nobis sic. Lu. ij. ⁊ semel i nuptijs dī. vinū non hñt. Jo. ij. Et semel locuta est ministris dicēs. Quecūq͂ dixerit vobis facite Jo. ij. semp aūt breuiter locuta est: nisi qñ i laudē dei prorupit. Et iō multū ē cōmēdāda: qꝛ meli⁹ est pauca idonee effūdere. q͂ multis inutilib⁹ hoīes pgrauari. l. tāta. §. ꝯtium. C. de ve. iu. enu. loqcitas vo scripture est odiosa. c. sit rector. rliij. di. ppterea in l. fi. in fi. C. de dotis pmis. notat docto. ꝙ effundēs nimiū sermonē incidit in piculū Aduocat⁹ etiā vbosus aduocare phibetur ſm glo. i. l. ex ea. ff. de his q no. infa. ⁊ Bal. in. l. prime. ff. de his que in testa. delentur Modicitas aūt colloquij ⁊ breuitas placet iuri qd̄ pbat p. l. si qs obrepserit. ibi satis est vnū referre. C. ad le. cor. de fal. ⁊ p leges ita vulnerat⁹. in fi. ff. ad le. aq. ibi immo solo ↄtētus ero. Exēplo igit mr̄is dei breuit loquētis. discāt mulieres raro loq ⁊ nunq͂ i vbis profluere nisi forte in orone ⁊ laude dei. Scdo ei⁹ vba nō fuerūt leuiter prolata sʒ multū pmeditata. vñ Luce. ij. dr. Maria aūt ↄseruabat oīa vba hec ↄferens in corde suo. vbi dicit Beda. vginalis pudicitie iura custodiēs secreta xpi q̄ nouerat nemini diuulgare volebat. Sed ipa qñ ille vellet ⁊ quō vellet hec diuulgare reuerēter expectabat. Et ipa quidēʒ secreta tacuit ore. vigilitī mediatiōe scrutebatur corde. Et Ber. in quodā sermone inq̄t. Ue nobis qui spūm habem⁹ i lingua ⁊ totū proferim⁹ ⁊ vndiq͂ effluim⁹. Maria ↄseruabat oīa q̄ audierat in corde suo. Fuit eīn velox ad audiendum ⁊ tarda ad proferendū. Qui eīn incōsiderate loquit de leuitate punit. ar. l. famosi. ff. ad le. iu. maie. ⁊ iō ponderanda sunt verba anq͂ proferant. l. prolatā. C. de sen. ⁊ interlo. om. iu. ⁊. l. labeo. §. fi. ff. de suppel. le. vñ dr ꝙ ops primo aīas postea linguas fieri eruditas. §. illud vo in proe. ff. Beda q̄ʒ vbi ā. ait. Imitemur fratres piā mr̄em dñi seruantē oīa vba ⁊ acta saluatoris nr̄i. horuʒ mediatione diurna ⁊ nocturna iportunos cogitationū nocentiū repellam⁹ incursus: hoꝝ crebra ↄsideratiōe: nos ⁊ pximos a fabulis supuacuis ⁊ maledictis detractionū colloquijs castigare ⁊ ad diuine laudis fre- Z quētias accēdere curem⁹. Tertio ei⁹ verba non fuerūt psumptuosa sʒ ipa i loqndo fuit multū timida ⁊ verecunda. vnde inq̄t Ber. in quodā sermone. Eius quidē sermo certissim⁹ index fuit ingēite māsuetudinis ac verecūdie vginalis. Alioꝝ verecundiaʒ sua reputās. vbi aūt a filio audiuit: qd mihi ⁊ tibi est mulier: tanq͂ mitis ⁊ humilis corde nihil illi rñdit. scʒ miīstros facere qd̄ illis diceret admonuit. Et subdit Berñ. ibidem. Totiēs maria audiuit filiū turbis in parabolis loquētē discipulis mysteria reuelātē vidit miracula facientē. vidit i cruce pēdentē expirantē resurgētē. ⁊ ascēdentē: ⁊ i his oībus vox verecūdissime vginis nō audit ħ ille. Quarto ei⁹ verba nō va- U cua fuerūt: sʒ multuʒ fructuosa. Noluit eīn icidere i. l. fi. C. de reuo. dona. vbi dr ꝙ inania sunt vba q̄rū null⁹ sequit effect⁹. Sed

seruauit illō qḋ notaꝛ in.l.si qñ.in ṗnc.ff. de le.ſ.ſ.ꝙ singula ꝟba in iure singularem debēt parere effectū.vel ꝙ nullū verbū dꝫ poni sine mysterio. Fructuositas aūt locu⸗tiōis btē ꝟ ginis pꝫ. Nā locuta est cū āgelo ꝛ ad ei⁹ ꝟba de⁹ fact⁹ est hō. locuta est cū eli⸗zabeth ꝛ tripudiauit ioƀes baptista in vte⸗ro clausus. Locuta ē cū filio in tēplo ꝛ de⁹ fact⁹ est hoīb⁹ subdit⁹ locuta est in nuptijs ꝛ mani festauit suā glīaꝫ xp̄s. Et ex aq̄ fctō vino honorat⁹ ē spōsus. Quinto ei⁹ ꝟba nō fuerūt iprouida:sꝫ multū discreta. Nā illeq̄ loquiꝛ dꝫ discrete prouidere quid.cui:vbi qñ ꝛ quō loquaꝛ.oīa em̄ debēt fieri sub lo⸗co mō ꝛ tp̄e.ꝛ iuꝶ q̄litateꝫ rei ꝛ psone.ar.c. si.vbi gl.eꝶ de trāsac.facit tex.in.l.aut fctā in ṗn.ff.de penis.q̄ ponit septē esse ꝯside⸗rāda. ꝟgo aūt discrete ꝯsiderauit q̄d loq̄re tur:q꞉ oīa ꝟba sua fuerūt vtilia ꝛ ad nr̄am edificationē ptinētia. Cōsiderauit etiā cui loq̄reꝛ:q꞉ nō cuilibet viro:sꝫ dei angelo.in q̄ instruūꝛ mulieres vitare viroꝝ locutōes Cōsiderauit in sup vbi loq̄reꝛ q꞉ nō fuit lo⸗cuta in foro:sꝫ in domo.in quo istruunꝛ mu⸗lieres ne in plateis loquanꝛ:sꝫ i domo a vi⸗ris instruanꝛ. Cōsiderauit etiā qñ loq̄reꝛ.ſ. qñ fuit magis opportunū.q꞉ sicut dꝫ Eccl. iij.omni negocio tp̄s ē ꝛ opportunitas.facit optime tex.in.c.nō dꝫ de cōsan.ꝛ affi. De ista discretōe loquēdi btē ꝟginis inq̄t Ber. i quodā ser. Oīa q̄ de dn̄o vl' a dn̄o dicta ꝯ acta cognouerat mr̄ ꝟgo diligēter in corde retinebat.vt cū tp̄s ṗdicāde vel scribende incarnatiōis ei⁹ adueniret sufficienter vni uersa ṗut essent gesta q̄rētib⁹ explicare pos set. Cōsiderauit etiā quō loquereꝛ:q꞉ non clamorose sꝫ modestie ꝛ submisse loq̄baꝛ Nūq̄ꝫ em̄ clamorose locuta ē nisi in filij sui passiōe. Tūc em̄ ꝫm Aug. fortiter eiulauit Btā igiꝛ ꝟgo sua loquēdi modestia icrepa uit loq̄cē mulierē. de q̄ dꝫ Prouer.vij. Gar rula ꝛ vaga q̄etꝭ ipatiēs nō valēs i domo ꝯsistere pedib⁹ suis. Nunc foris.nūc i pla⸗teis.nūc iuxta angulos isidiās. Scdam q̄ꝫ modestiā.ſ.i factꝭ habuit excellētissime btā ꝟgo. vt inq̄t Albe. vbi.ś. sic arguēs. Ec cli.vij.dꝫ. Nō ē iust⁹ q̄ nō peccet. ꝛ Prouer. xxiiij. Septies in die cadit iust⁹. qḋ intelli⸗giꝛ cōiter de viatorib⁹ ꝛ de casu veniali. ꝺ q̄ etiā hꝛ in.c.septies.de pe.di.iij.vꝛ nāq꞉ eē res supnaturalꝛ ꝙ q̄s viuat sine pctō.qḋ ṗbaꝛ p.c.penul.eꝶ de ṗben.ꝛ i.§.nūc aūt xxv.di.sine pctō etem̄ nullus viuit.c.licet

xlv.di. Sed btissima ꝟgo nūq̄ꝫ peccauit ꝛ nūq̄ꝫ cecidit.ergo in modestia facti omnē creaturā excellit. Tertio modestia ꝯsistit i cultu vestiū.qḋ ṗbaꝛ p illud.ſ.ad Tim̄.ij. sīr aūt ꝛ mulieres in habitu ornato cū ve⸗recūdia ꝛ modestia ornātes se nō in tortis crinib⁹ vel auro vel margaritis aut veste ṗ ciosa:sꝫ qḋ decet mulieres ṗmittēs pieta tē p oīa bona opa. Itē.ſ.Pet.ſ.q̄rū non sit extrinsec⁹ capillatura aut circundatio auri aut indumēti vestimētoꝝ cult⁹. vbi glo. ait sicut crispat⁹ habit⁹. Viero. q̄ꝫ in q̄dā epl'a dicit. Mulieres serico ꝛ purpura indute xp̄m induere non pñt. Auro margaritis ꝛ monilib⁹ adornate. ornamēta cordis ṗdi⸗derūt. Itē sup illud Lu.xvj. Hō q̄dam erat diues ꝛ induebaꝛ purpura ꝛ bysso.inq̄t gl. si in cultu p̄ciosarū vestiū culpa nō esset ser mo dn̄i non tā vigilāter exp̄meret ꝙ diues purpura ꝛ bysso iduct⁹ apud iferos irreme diabilꝛ torq̄reꝛ. Ex q̄b⁹ autoritatib⁹ innuiꝛ ꝙ adhibēdus ē mod⁹ in cultu ꝛ habitu ve stiū. Ex habitu em̄ ꝛ vestitu iudicaꝛ mode⸗stia vel in continentia mulieris.l.itē apud labeoneꝫ.§.si q̄s ꝟgines.ff.de iniuri.ꝛ ibi Bal. summādo dicit. Talē te iudicabo i q̄li habitu te repiero. Qḋ aūt vitāda sit pōpa vestiū ꝛ curios⁹ ornat⁹ corpis.hꝛ in.c. fuca re.de ꝯse.di.v. Queriꝛ octauo q̄lꝛ ista modestia vestiū in btissima virgine fuerit vtrū descēdēdo ad despectissimū habitum vel ꝯsiderando mediocritatē. ꝛ ꝙ ṗmo mō vestita fuerit. vꝛ dicēdū ꝫm q̄sdaꝫ p sn̄i am Viero. i quadā epl'a dicētis. Cinis. ciliciū sunt arma penitētiū. Itē Chrys. de tunica incōsutili opinaꝛ ꝙ dꝫ icōsutilis:sicut mu lier dꝫ deformis.nō ꝙ sit sine forma:sed q꞉ habeat malā formā. Ita tunica incōsutilis dicta est non ꝙ fuerit sine sutura sed quia habuerit rudes ꝛ ineptas suturas. ꝛ desu per cōtexta per totū.i.appetita sicut vesti⸗menta pauperū. si igiꝛ vestit⁹ dn̄i adeo fuit despect⁹ ꝛ vilis ac asperrim⁹. ergo ꝛ i mr̄e: q̄ in oīb⁹ imitatrix illi⁹ fuit. debuit esse ha⸗bit⁹ despectissi⁹. Qḋ aūt mediocritatē in vestitu seruauit ṗbaꝛ p btm̄ Viero. in q̄⸗dā epl'a q̄ inq̄t. Ornat⁹ vestiū vt sordes pari mō fugiēdi sūt. q꞉ nec affectate sordes nec exq̄site delitie laudē pariūt. xli.di.§.ſ. Itē nihil tātū placet deo quātū zel⁹ aīaꝝ. vt i quit Greg. sup Eze. ad zelū aūt ordinaꝛ cō formitas. iuxta illḋ.ſ.ad Cor.ſ. Omnibus oīa fact⁹ sum vt oēs lucrifacere. Conformi

Mode stia ve stium.

Fuit mode sta i ha bitu.

tas aūt est in mediocritate. Cuȝ ḡ btissima ṽgo fuerit maxima ȝelatrix aīarū que oēs marie lucrifacere voluit. sequit ꝙ oīb⁹ hoībus quantū potuit ꝭm deuȝ se cōpauit. Et iō in vestitu mediocritatē hūit. Ꝓtē virtus in mediocritate cōsistit. ij. Et b. vbi etiā dic̄ pbs: In oīb⁹ medietas est laudanda. extrema aūt vitupabilia sunt. Uñ Goffred⁹ in poetria inqt. In oīb⁹ vna est virtus ꝭuare modū. ⁊ Horati⁹ in ꝭmonib⁹ dic̄. Est mod⁹ in reb⁹ sunt certi deniq̄ꝫ fines: Quos vltra citraq̄ꝫ neqt ꝯsistere tectū. ⁊ Sen. in li. tragediarū ait. Quisq̄s mediū defugit iter stabili nūq̄ꝫ tramite pgit. ⁊ iō iuriste dicūt ꝙ semꝑ via media dꝫ eligi. vt no. in. §. sed cuȝ libert⁹. insti. ex qui. cau. ma. nō li. ⁊ in. l. antiq. cū si. ff. si ps here. peta. Cuȝ ḡ btissima ṽgo oībus exēplū virtutū extiterit etiā in mediocritate hitus exēplū dedit. Ad hāc qōnē rñdet Alber. vbi. s. c. xcvi. dicēs ꝙ triplex est hitus. s. vanitatis mediocritatis ⁊ hūilitatis pm⁹ est reprobādus. s. vanitatis. scd̄s ṽo hitus. s. mediocritatis ptiet ad modestiā tpantie ꝭm cōeȝ statū ad quē tenēt oēs boni xpiani q̄ debēt hr̄e habit⁹ mediocritatē. Terti⁹ aūt hitus. s. hūilitatis ē pfectoꝝ ⁊ hꝫ silr̄ sua extrema ⁊ suū mediū. pot em̄ eē parū hūilis vl̄ nimis hūilis. Dicimus aūt ꝙ hitus btissime ṽgis fuit hit⁹ hūilitatis ī mediate. i. mediocrit̄ hūilis. Et ī illo sensu loquit̄ Hiero. cū dicit: ꝙ ornat⁹ vestiuȝ ⁊c. Ideȝ etiā credim⁹ de vestitu dñi ⁊ aliorum sctōꝝ. Si aūt queraf cui⁹ coloris eēt hit⁹ btē virgis? Dico ꝙ lꝫ sc̄ptura de h expssam mētionē nō faciat sicut nec de hitu xpi: tñ credo ꝙ vestimētū ei⁹ fuerit sile vestimento xpi qd̄ suis manib⁹ fecit btā virgo. Ipa em̄ fecit filio suo puulo tunicaȝ incōsutilē q̄ sic corp⁹ crescebat: parit̄ crescebat et illi⁹ ꝓportiōi sꝑ ꝯueniebat: quā vsq̄ꝫ ad cruceȝ portauit. Et h tunica fuit coloris colūbini sic est hit⁹ frm̄ minoꝝ quā q̄dē tunicā btūs fr̄ Baptista de leuanto cū esset vicari⁹ gn̄alis ordis nr̄i sel' pdicās mlī: dixit se his vidisse ī qdā castello in q̄ cū magna solēnitate ⁊ reuerētia ac mltis accēsis lūinarib⁹ ondit. ⁊ iurauit pdictā tunicā eē coloris pdicti. Cū ḡ talē colorē elegerit xpus ꝓ suo vestitu. credēdū est etiā btāȝ ṽginē in h filio suo voluisse eē ꝯformē. Sꝫ q̄rit̄ qliter btissima ṽgo alios viatores in ista mediocritate vestit⁹ potuit excellere. cū de q̄cūq̄ꝫ panno vestes habuerit? Alij de eodē panno vl̄ filij potuerint vestiri. Ad h rñdet Alb. vbi s. ꝙ q: ꝭm pbꝫ circa ꝑticlaria in hmōi ars mediū determinare nescit. Descēdentē em̄ ad indiuidua iubet plato q̄escere. vt inqt Porph. in vlib⁹. Sigularia em̄ q̄ad nos dicuntur infinita nec eoꝝ est scia. vij. Ethic. Iō in hmōi gr̄a potētior est arte. Dicim⁹ ḡ ꝙ btissima virgo excessit alios viatores in cultu vestimētoꝝ in h ꝙ sup artē ꝑ vnctionē spūssancti sciuit pcise mediocritateȝ in hitu hūilitatis obꝭuare pfectissime ḡ seruauit btissima virgo illud ad Phil. iiij. scꝫ Modestia vestra nota sit oībus hoībus.

Pars q̄rta de prudentia beate virginis

In verbis thematis nr̄i dixit virgo bñdicta. Mea ē prudētia. In ipa em̄ vt ait Alb. vbi. s. c. lxxxiij. fuit prudētia excellētior q̄ in aliq̄ alio viatore iō in officio assumptōis illi canit eccl'ia dicēs. ṽgo prudentissima quo ꝓgrederis ⁊c. Sciēdū est aūt ꝙ vt ait Sen. in. li. de. iiij ṽtutib⁹. Tria sunt ad prudētiā ptinētia scꝫ p̄terita recogitare: pn̄tia ordinare: ⁊ futura ꝓuidere. iō de imprudētib⁹ dr̄ Deut. xxxij. Gēs absq̄ꝫ cōsilio est et sine prudētia. vtinā saperēt. s. pterita ⁊ intelligerēt. s. futura ac nouissima ꝓuiderēt. Has etiā ptes prudētie ponit Tulli⁹ in. ij. retho. ⁊ de ipis etiā hr̄ in pe. insti. §. quoꝝ. de q̄bus h breuiter ptrāsco. q: de ipis in. ij. pte rosarij ꝭmonū ser. viij. parte vlt. diffuse tractaui. Btā igit̄ virgo prudentissima fuit: q: p̄terita continue recogitauit vñ dicere poterat illud ps. lxxvi. Cogitaui dies antiq̄s et annos eternos ī mēte habui. Pn̄tia q̄ꝫ bñ disposuit ⁊ disposuit. Uñ de illa dicit scā mater eccl'ia in officio visitatiōis sue. Disposuit nāq̄ꝫ inferiora oīa sua sapīa ꝓuidētia et industria ꝓpulsata. Futura quoq̄ꝫ optie ꝓuidit dū ꝓ hūilitate sua se ab oībus gn̄ationib⁹ beatificandā ⁊ magnificandā esse cognouit dicens Luc. i. Respexit hūilitateȝ ancille sue ecce em̄ ex hoc beatā me dicēt oēs gn̄ationes. Fuit etiā prudens cōseruādo oīa ṽba hec: q̄ de filio puulo dicebanf. cōferens in corde suo Luce. ij. s. cū his q̄ scpta erant de eo. vt dicit Beda. Prudēter quoq̄ꝫ diabolo occultauit ṽginitatē suā: prudēter euasit ꝑsecutionē Herodis ꝯ filiū fugiēs in egyptū cū eo. ei⁹ quoq̄ꝫ prudētia apparet ꝑ ea que diximu⁹ in parte pceō. de modestia ⁊ paucitate locutiōis ei⁹. scriptū est em̄ Prouerb. xi. vir prudens tacebit. ⁊. xij. eiusdem libri

verba prudētis statera pōderabunt. et Prouer. x. iterū dr. Qui moderat labia sua prudētissimꝰ est. Preterea si sciā sctōꝝ prudētia ē. vt dr Prouer. ix. Profecto hanc sciam habuit ipsa sctā sanctoꝝ btā virgo. Et si scti ambulauerūt p vias prudētie. iuxta illud Prouer. ix. Ambulate p vias prudētie. pfecto credēdum ē q ipa virgo virginū et sctōꝝ sctissima p vias ipas ābulauit. Qd autē btā dei genitrix prudentissima fuerit pbari pōt p illud Prouerb. iij. Dns sapiā fundauit terrā. i. beatam virginē. stabiliuit celos prudētia. per celos aūt eiꝰ sensus intelligi possunt. quos dns prudētia repleuit. Patz quoq prudētia virginis si pscrutemur diffinitionē ipsiꝰ prudētie. quā ponit Tullius ij. veteri rheto. di. prudentia est rerum bonarū et malarum sciā. cū quo concordat et melius diffinit iuriscōsultus in. l. iusticia. §. iuris prudētia. ff. de iusti. et iu. et imperator insti. eo. ti. §. j. di. Prudētia est diuitiaꝝ atq humanaꝝ rerū noticia. iusti atq iniusti sciā Btā etenī virgo diuinarū et hūanarū rerū atq iusti et iniusti noticiā sup oēs viatores habuit. vt patere pōt ex dictis in pte. iij. huiꝰ opis. ser. j. parte. iij. et patebit ex dicēdis infra smone. v. et. vj. huiꝰ ptis. ergo super oēs viatores prudētissima fuit. Unꝯ illi dixit deus illud Prouer. vij. Dic sapiētie. soror mea es. et prudentiā voca amicā tuā. Ut eñ dicit phy. li. j. magnoꝝ moraliū. c. lxxxj. prudētia est sic. architector virtutū. et vt ait Tulliꝰ in tuscu. qsti. li. j. nihil est hoīs prudentia dulciꝰ. Et Cassi. lib. vj. eplaꝝ. epla. x. inquit. Sola est prudētia q rebus oībus pponit qū in hoie feliciter inuenit. est eñ mater oīm virtutū. c. j. de offi. cu. et. j. q. v. c. presentiū. De qua pbod cit in. j. rhet. c. xiij. prudētia est virtꝰ intellectꝰ sine qua non cōsiliari pōt de bonis et optimis dictis ad felicitatē. et ista nō inuenit nisi in bonis. Unde Aristo. in. vj. Eth. inqt īpossibile est aliquē prudētē esse nō bonū et btūs Tho. ij. ij. q. xlvij. ar. xiij. pbat triplici rōne q perfecta prudētia in pctōribꝰ nō est. Cū ergo beatissima virgo fuerit optima: et oībus virtutibus ornata clarū est q fuit prudētissima. Si eñ prudētiā non habuisset pprie homo appellari nō potuisset qr vt ait pbs. ij. de aīa. Homo est prudētissimū aīalium. Item deo displicuisset in oībus opibus suis. qr vt inquit esop. Displicet imprudēs vū placere studet. que ergo summe placuit altissimo: prudētie virtutem habuit in summo. Et qr in lib. pbleumatū parte. xxx. dic. pbs q homines parui capitis prudētiores sunt eis q sunt magni capitis. Ideo gl'iosa virgo fuit capitis non magni et inflati. i. supbi: sed exigui. i. hūilimi: prudētie virtute meruit adimpleri. Tanta aūt erat btē virginis prudētia. vt etiam in eiꝰ facie reluceret. iuxta illud Prouerb. xvij. In facie prudentis relucet sapientia. Quia igit Prouer. xiiij. scriptū est. In corde prudētis requiescit sapiētia et indoctos quosq erudiet. Ideo rogemus ipsam sapientissimam virginem vt nos doceat per vias prudentie ambulare. ad quod hortat sapiēs Prouerb. ix. Prudentia eñ pciosior est auro. vt dr Prouer. xvj. Nā defendit a malo. iuxta illud Prouer. ij. prudētia suabit te: vt eruaris a via mala. Itez multiplicat in bono. vñ Prouer. xix. dr. Custos prudentie inueniet bona scz in psenti vita. et in futura glia. ad quā nos puenire faciat ipsa virgo prudētissima. Amen.

B Prudētissima fuit.

De tribꝰ alijs virtutibꝰ btē virgis. s. orationis feruētis pfunde hūiliatiōis et incōparabilis virginitatis. Sermo. iiij. C

In tribus beneplacitū est spūi meo. Eccleslastici. xxv. Tria suntq animā maxime deo cōiungūt: Primum est feruēs oratio. De qua Bern. in quodā smone ait. lz semp videamur a deo in oratione tñ et presentamus et ostēdimꝰ nos qsi facie ad faciē cum deo loquētes orone eñ cū deo loqmur vt ait Auicenna. x. sue meta. c. iij. Idez quoq Bern. iter inqt Oratio est hoīm deo adherētis affectio et familiaris qdā ac pia allocutio. Scdm est pfunda hūiliatio. de qua Eccli. xxxv. dicit. Oratio hūilitantis se p exauditiōis suffragio deū adit. Humilitas ergo in cōspectu dei nos et orones nostras repūtat. ad eo eñ ē illi grata. q illā hñtes semp in cōspectu suo esse desiderat. vñ saluator Mat. xix. dicebat. Sinite puulos. i. humiles venire ad me. Tertium est virginitas. de qua Salomō ait Sap. vj. Incorruptio facit esse primū deo. has autem tres virtutes excellentissime in se habuit beata virgo. Ideo dicere poterat verba thematis nostri super quibus aliquid de his tribus virtutibus disseremus.

Pars prima in qua tractat de feruenti orōnis studio btē virginis Marie.

D Maria feruentissima in oratione.

Dicit Albert⁹ supmissus est.c.lxx. d Qđ virt⁹ orōnis in btā virgine ex cellētissima fuit. Orō em̄ aliorꝫ sāctorū nō innitit alicui iuri ex pte sui.sꝫ tm̄ mie ex pte dei. Orō aūt btīssime ꝟgis innititur grē dei.⁊ iuri naturali ⁊ iusticie euāgelij.ac decalogi.q: filius tenet nō tm̄ exaudire matrē.sꝫ illi obedire.iuꝫ illud. Exo. xx.⁊ Mat.xv. Honora patrē tuū ⁊ matrē tuā.vñ apls ad Ephe.vj.ait. Filij obedite parentibus vrīs. Qđ ⁊ ipsa videt innuere in modo orādi nō vtēs orōne simplici.sed insinuatiōe di. Joh.ij. Vinū nō habēt ⁊c. Vñ ꝟtus orōnis ei⁹ fuit excellentissima in summo.tū q: habebat nobilissimū moduꝫ orandi.vt dic̄ Hugo de sctō vic.in li.de sacramētis. Tū q: ei⁹ orō habebat rōnē iussionis ⁊ imperij. Tū q: erat impossibile eam nō exaudiri.iuxta illđ.iij.Reg.ij. Pete mr̄ mea.neqꝫ em̄ fas est vt auertā faciē meā a te. Et hester.v. Que est petitio tua Hester ꝓ qua re postulas?etiā si petieris dimidiū regni mei obtinebis. Si ḡ orationē iustorꝫ exaudiet de⁹ Prouerb.xv.⁊.c.in.grauibus iij.q.j.multo magis orationē mrīs sue iustissime. Et si orō hūiliantis se nubes penetrat. Eccli.xxxv. Profecto orationes hūillime ꝟginis celos penetrabāt.ipa aūt virgo semꝑ orabat. Nā ⁊ qñ laborabat corpe per ꝯtēplationē eleuata erat mētē.nec mirum Si em̄ qui cōseruat verbū multiplicat orationē.vt dr̄ Eccli.xxxv. Profecto ipsa que cōseruabat oīa ꝟba dei.cōferēs ī corde suo orōnes mltiplicabat.nec vnqꝫ a vocali vel mētali orōne cessabat. Fuit ergo btā ꝟgo oīm mulierū deuotissima:immo oīm creaturarꝫ q̄ vnqꝫ fuerūt aut erunt a principio mūdi vsqꝫ in finē.vñ Bern.sup missus est. de illa inqt. Virgo sctā.ꝟgo sobria.ꝟgo deuota.q̄s em̄ castior illa:quis deuotior? q̄s dicat.null⁹ vnqꝫ fuit. Si em̄ vt dr̄ Judith viij. Judith clausa morabat ī secreto cubiculo domus sue ieiunās ⁊ orās. ⁊ Anna ꝓphetissa nō discedebat de tēplo ieiunijs ⁊ obsecratiōib⁹ deseruiēs die ac nocte Luc.ij. ⁊ de sctā Cecilia dr̄.ꝟgo deuota semꝑ euāgeliū xp̄i gerebat in pectore suo ⁊ non diebus neqꝫ noctibus a colloquijs diuinis ⁊ orōne cessabat.q̄d de ꝟgine bñdicta credēdū est q̄ in terris posita:tota mēte ꝟsabat in celis:ꝓpterea Ber.vbi.s.ait.de angelo Gabriele. Qui ingressus est ad eā:puto in secretariū pudici cubiculi sui vbi illa clauso super se ostio orabat patrē suū in abscōdito. Solēt em̄ angeli astare orantib⁹ ⁊ delectari in his q̄s vidēt leuare man⁹ in orōne.atqꝫ holocaustū sctē deuotiōis gaudēt se offerre diuino cōspectui altissimi. h ille. Vñ beata virgo in hoc cōformis fuit filio suo qui delectabat solitarius orare Mat. xiiij.⁊ Luce.vj. Itē ipsa bñdicta dei mater alios inducebat ad orandū. ⁊ ideo Actuū j.de aplis dr̄ q̄ stabāt in oratiōe.cuꝫ Maria mater Jesu. Efficacia autem orationis eius ptꝫ. Nā licꝫ Moyses orando debellauerit Amalech Exo.xvij. Et serpētes fugauerit. Nume.xxj. Anna q̄ꝫ sterilis filiū impetrauit.j.Reg.j.⁊ Helias pluuiā.iij.Regū.xviij.⁊ Ezechias infirmus ad mortē sanitatē recupauerit.iiij.Regū.xx.⁊ Daniel cū socijs ignis impassibilitatem. Dañ.iij.⁊ Susana a morte liberationē Dañ.xiij. maius tñ fuit incōparabilr̄ q̄ h deuotissima ꝟgo suis piissimis ꝑcib⁹ impetrauit q̄ deū de celo ⁊ terrā descēdere fec̄.⁊ ei⁹ mr̄ effici ꝓmeruit.atqꝫ hūani gñis salutē obtinuit

Pars scđa huius sermonis de humilitate beate virginis.

E Maria humil.

h Umilitas btē ꝟginis fuit ꝓfunda honorata ⁊ ꝟtuosa. Primo fuit ꝓfunda.intantū em̄ se hūiliauit q̄ ancillā se vocauit.cū esset oīm dña. Unde dixit Lu.j. Respexit humilitatē ancil'e sue.sup qđ verbū dicit Ber.humilitas sui cōceptum ancilla ꝟo deuotiōe cōmēdat famulatū. Scđo se fecit seruā:qñ tribus mensibus Elizabeth deseruiuit.vñ Beda super Lucam inquit. Festinanter abijt.⁊ Zacharie domum intrauit.vt Elizabeth visitaret.ac pregnāti grauide ⁊ grādeue iuuencula ministraret. Et Amb.sup Luc.ait. Discite mulieres sedulitatē quā pregnantibus debeatis exhibere cognatis. Mariā nempe que sola prius in penetralib⁹ versabatur non a publico virginitatis pudor.nō a studio asperitas mōtiū.nō ab officio ꝓlixitas itineris retardauit. Tertio se fecit oīm infimā.vt ptꝫ Act. j.vbi recitatis nomibus aplorꝫ ipa in fine oīm tanqꝫ infima oīm ex humilitate poni voluit seruās illud filij sui dictū Luc.xiiij. Recūbe in nouissimo loco.ideo sup omēs exaltari ꝓmeruit.vnde Ber.in quodaꝫ ser. ait. Ita exhibebat se vltimaꝫ oīm:vt oīm

nouissimā poneret. Infra scꝫ viduas ⁊ pe
nitētes. infra etiā illā de qua xp̄s septē de
monia eiecerat. Merito igit̄ facta est oīm
dn̄a que se oīm exhibebat ancillaꝫ. hec ille
Nihil ei est tā peculiare imꝑiali maiestati
q̄ȝ humilitas per quaꝫ sola dei seruat̄ imi-
F tatio. vt d̄r ī. l. fi. C. de dona. īter vi. ⁊ vxo.

Maria in oīb⁹ humilitatē seruauit.

Ut aūt meli⁹ videre possimus q̄ ꝓfun
de se hūiliauit pulchꝛū erit ꝯsiderare eius
vite discursum. ⁊ inueniemus q̄ in oībus
operib⁹ ⁊ cogitationib⁹ ⁊ locutionib⁹ suis
humilitatē seruauit. Primo qdē in animo
Ut autē hūilitas animi eius magis eluce
scat consideremꝰ quantū Eue elatio se erex
it. Nā dicit Joh. Damas. in quodā s̄mōe.
Eua se erexit supra deū. qn̄. s. volūtatē suā
diuine volūtati ꝑposui. vsqꝫ ad deū qn̄ ei⁹
diuinitatē appetere ausa fuit. cōtra deum
qn̄ scꝫ ꝯ ei⁹ p̄ceptuꝫ venire presumpsit. Btā
aūt v̄go Maria hūiliauit se infra ceteras
mulieres ⁊ vsqꝫ ad mulieres ⁊ ꝓpter mu-
lieres. Primo infra mulieres. quelibet eñi
mulier vult h̄re sponsum diuitē ⁊ in partu
pulcherrimū thalamū ⁊ mollē lectuꝫ atqꝫ
obsequiū ancillarū ⁊ abūdantiā pannoꝛuꝫ
⁊ cunas ad recipiendū puerū. post partuꝫ
v̄o vult h̄re q̄etē ⁊ ociū. Sed virgo habuit
spōsum pauperē. ꝓ thalamo stabulū: ꝓ le
cto fenū: ꝓ ancillis bouē ⁊ asinū: ꝓ pānis
p̄ciosis vilitatē pannoꝝ. ꝓ cunis p̄sepium
ꝓ q̄ete ⁊ ocio eā opoꝛtuit fugere in egyptū
Ecce quō infra mulieres se voluit hūilia-
re. cū Eua supra deuꝫ se voluerit exaltare.

G Scd̄o se hūiliauit vsqꝫ ad mulieres. cū
Eua se erexerit vsqꝫ ad deū. Ipa eñi virgo
nūq̄ȝ alicui se pꝛetulit in cōsoꝛtio mulierū.
sed cōem ⁊ tanq̄ȝ vnā illaꝝ semꝑ se exhibu
it: sicut p̄ꝫ in circūcisiōe filij: in sui purifi-
catiōe ⁊ in festiuitatū visitatiōe. vn̄ Bern̄.
in q̄daꝫ ser. inq̄t. Uirgo bn̄dicta nō indige
bat purificatiōe sicut nec fili⁹ ei⁹ circunci
siōe. Sꝫ voluit esse int̄ mulieres sicut vna
illaꝝ. nā ⁊ fili⁹ fuit ī medio paruuloꝝ. Ter
tio hūiliauit se ꝓpter mulieres. i. ꝓpter il
laꝝ vtilitatē ⁊ fructū. Nā nō tm̄ voluit eē
v̄go sꝫ etiā hūiliari voluit ⁊ esse cōiugata.
⁊ postmodū vidua derelicta vt oīb⁹ mulie
rib⁹ spē ⁊ fiduciā daret salutis. ostēdēs q̄
nō tm̄ v̄gines saluant̄. sed etiā cōiugate ⁊
vidue. vt d̄r in. c. j. de sum. tri. ⁊ fi. ca. Quia
ḡ Eua habuit elationē. Maria v̄o hūilita
tē. ideo ip̄a fuit gr̄a repleta. illa v̄o gratia
euacuata. vn̄ Ber. vbi. s. inq̄t. Eua ꝑ super

biā dei creaturā se esse nō cōsiderās d̄o pa
rificari voluit. Maria v̄o factoꝛi suo se hu
militer subdēs ancillā se noīauit. Ideoqꝫ
Eua est abiecta. ipsa v̄o electa. Seruauit
nāqꝫ virgo illud qd̄ d̄r Judith. viij. Hūilie
m⁹ illi aīas nr̄as. aīr eñi gr̄a ipleri nō po
tuisset nisi humilitatē coꝛdis habuisset. qa
vt d̄r. j. Pet. v. De⁹ suꝑbis resistit. hūilib⁹
aūt dat gr̄am. Suꝑbus eñi ad fontem gr̄e
accedit cū oꝛe eleuato. Ideo impleri nō p̄ōt
iuxta illd̄ Prouer. xvij. Qui exaltat os suū
querit ruinā: hūilis aūt ad fontē gr̄e acce
dit cū oꝛe inclinato. ⁊ ideo impleri meret̄.
seruat eñi illud Josue. xxiiij. Inclinate coꝛ
da vestra ad dn̄m deū isr̄l. q2 ergo btā v̄go
nō habuit coꝛ eleuatū ꝑ suꝑbiā: sed iclina
tū ꝑ hūilitatē verā. iō gr̄a dei impleri me-
ruit: s̄uauit eñi illud ps. xliiij. Audi filia ⁊
vide ⁊ inclina aurē tuā. Suꝑb⁹ etiam acce
dit ad fontē gr̄e cū coꝛde clauso: qd̄ signifi
catuꝫ est Zach. v. vbi dicit̄. Misit massaꝫ
plūbeā in os eius hūilis v̄o accedit cū oꝛe
apto iux̄ illd̄ ps. cxviij. di. Os meū aperui
⁊ attraxi spm̄. Btā v̄go accessit ad fontē H
gratie oꝛe apto. i. cū feruenti desiderio. Et
ideo impleta fuit. vn̄ de illa d̄r Prouer. vl.
Os suū aperuit sapiētie. Suꝑb⁹ etiaꝫ ac-
cedit ad fontē gratie cū vase plēo: q2 coꝛ h̄ꝫ
plenū amoꝛe mūdano humilis aūt accedit
cū vase vacuo. ⁊ iō impleri meret̄. Quapꝛo
pter Aug. in quodā ser. ait. Uas es sed ple
nus es. fūde qd̄ habes vt recipias qd̄ non
habes. Funde amoꝛem seculi vt implearis
amoꝛe dei. Btā autē virgo accessit cū vase
vacuo: quia oīa mūdana despexit. ⁊ ideo
gr̄a impleri ꝓmeruit. vn̄ ipsa inquit Luce
j. Esurientes impleuit bonis ⁊ diuites di-
misit inanes. Scd̄o habuit humilitateꝫ
in verbo qn̄ dixit. Respexit humilitatē an
cille sue. Magnā eñi ostendit hūilitatē di
cens se respectā ac si diceret. Nō erā digna
vt ī me aspiceret. ⁊ tn̄ aspexit gr̄as mihi in
fundendo: ⁊ respexit in meū vterū descen-
I dēdo. Magnā etiā humilitatē demon-
strauit qn̄ non matrē dei se appellauit nec
reginā celi. sed ancillā xp̄i. Unde Petrus
rauēnen̄. in quodā ser. ait. Ecce quā voca-
uit angel⁹ dn̄am: ipsa se recognoscit ⁊ vo-
cat ancillam. quia deuotus animus infu-
sis beneficijs ad obsequiū crescit. augetur
ad gratiā nō ad superbiā pertumescit nec
ad arrogantiā pꝛosilit. Maximā etiam hu
militatem ostēdit cū dixit. Respexit humi

Marie hūilis in v̄bo.

litatē ancille sue. Nō aūt dixit nobilitatem vel sanctitatē. Illa autē ancilla est humillima que nō reputat se dignaȝ vt etiā sit ancilla. ac si diceret. Nō tm̄ me dico respectaȝ nō tm̄ me appello ancillā. sed etiā dico me vt sim ancillā idigna. Seruauit ergo humillima ꝟo illud Prudentij in li. de conflictu vitioꝝ ꝛ virtutū dicētis. Desine grāde loqui frāgit deus omne supbū. Magna cadūt. īflata crepāt tumefacta ꝑmunt. Disce supcilliuȝ deponere. disce cauere Ante pedes foueā quisquis sublime minaris. Peruulgata viget nostri snīa xpi. Scādere celsa humiles. ꝛ ad ima redire feroces. Quia enim verā esse sciebat snīam Claudi. lib. j. di. Inquinat egregios adiūcta supbia mores. Et illam autoris astrolabij. s. In sua fit ꝓceps discrimina quisqꝫ supbus. Intolerabili⁹ nihil ē q̄ vita supbi. Et illā Faceti poete. c. ij. di. Ut placeat cūctis nullū dcet esse superbū. Qui sic inflatur desinit eē bonus. ideo voluit seruare cōsiliū Ouid. ij. de arte amā. di. Erue fastus Quisqs mansuri curā amoris habes. ꝛ s. iij. de tristibus. Tu qȝ formida nimiū sublimia semp. Uiue tibi ꝛ longe noīa magna fuge. Et illud Gualte. poete li. j. Parcite mortales animos extollere fastu. Nouerat nāqꝫ verā esse snīam Marcialis dicētis. Etherea pacē ventusqꝫ superbia tollūt. Quapropter semp ī aīo et in locutione sua humilitatē seruauit. Sciens qȝ q̄ lȝ in mēte quis habeat humilitatē: tn̄ etiā tenet in actib⁹ exterioribus illaȝ demōstrare ne ꝓpter aliquos act⁹ supbiaȝ pretēdentes ꝓximus scandalizetur. Uñ in iij. de arte amādi Ouid. inquit. Nō natet ī vultu dānosa supbia vestro q̄uis ad aliud ꝓpositū dixerit. voluit beatissima virgo in omnib⁹ actib⁹ suis humilitatis exemplum demōstrare. Pro cui⁹ declaratione dico q̄ tertio habuit hūilitatē in signo. Signū enī est magne humilitatis. qn̄ quis pfecte se subijcit superiori: illiqꝫ obedit hilarit̄ seruans illud ad Hebre. vj. Obedite ꝑpositis vestris. Signū aūt est maioris hūilitatis qn̄ quis equali obedit eiqꝫ humiliter subijcitur. Sed signū maxime humilitatis ē qn̄ quis obedit ꝛ subijcit̄ inferiori suo vt inqt glo. in cle. s. de reli. domi. Beata autē virgo omib⁹ viliorē se reputās nulli se p̄ferebat. Et nō tm̄ supiori suo. s. deo. sed etiā equalibus ꝛ inferioribus se postpōebat. vt. s. patuit. oibusqꝫ seruiebat humiliter ꝛ se oiuȝ viliorēȝ estimabat. iusta illō apl'i ad Phi. ij. s. Superiores inuiceȝ arbitrātes. Nūqȝ enī stare voluit in monte elationis: sȝ semp in valle humilitatis. Sciens q̄ sicut oēs aque naturaliter fluūt ad valles ꝛ ad loca humilia. nec illa pertranseunt nisi pri⁹ fuerint repleta. sic diuina gr̄a illuc ingredit̄ vbi humilitatis vallis ꝛ concauum inuenit̄. dicēte Aug. in li. de ꝟbis dn̄i. Confluit aqua ad humilitatē vallis de supcilio mōtis. Quia igitur beatissima virgo semp elegit habitare in valle humilitatis. iō in tali valle fluxit fons spūssancti. creuitqꝫ lilium paradisi et accēsus est calor amoris igniti. ꝓpter primū aūt dr̄ p ps. ciij. Qui emittis fontes in ꝯuallib⁹ iter mediū mōtiū ptrā sibūt aque vnā enī vallē circūstant duo mōtes: ꝛ humilitatē circunstant due spēs supbie. vna que nascitur ex re tēporali. alia ex gratijs spūalib⁹. Beata autē virgo habuit occasionē supbiēdi ex re tēporali. q: fuit ex stirpe regia ꝓgenita. Iteȝ ex gratia spūali quia fuit in matreȝ dei assumpta. Sed primam occasionem repulit cuȝ fabro humillimo se in matrimonium. iunxit ꝓpter qō Berñ. sup missus est ait. Que est hec virgo tam venerabilis vt salutetur ab angelo tā humilis vt desponsata fuit fabro. Pulchra permixtio ꝟginitatis ꝛ humilitatis. nec mediocriter placet deo illa anima in qua ꝛ humilitas cōmendat ꝟginitatem ꝛ ꝟginitas exornat humilitatē. hec ille. Occasionē ꝟo scdaȝ repulit qn̄ se ancillā dei vocauit cū esset ꝟe dei sponsa. ꝛ q: semp in valle humilitatis stetit. iō aqua diuine gr̄e in ea abūdantissime fluxit. vt enī inquit Ber. super missus est. Semp solet gratie diuine familiaris esse ꝟt⁹ humilitatis. Ex p̄dictis igitur apparet q̄ cū humilitas sit maior ꝛ magis meritoria ac maiori laude digna qn̄ qs humiliat̄ habēs occasiōes supbiēdi. s. diuitias: dignitates. pulchritudinē. nobilitatē ꝛ hmōi. q̄ si habeat occasiōes se humiliandi. vt quia est ignobilis. miser. ꝛ vilis profecto ꝯstat btāȝ ꝟginē eē hūilimā. q̄ cū eēt nobilissima sanguie ꝛ pulcherria corpe. vt patuit in. ij. pte hui⁹ opis. Multas qȝ habuerit diuitias ꝛ thesauros in magoꝝ oblatiōe. essetqꝫ oium ꝟtutū ꝛ gr̄aꝝ plēitudine famosissima ꝛ dignissima. atqꝫ mr̄ dei ac celi terreqꝫ regina. tn̄ tā ꝓfunde se vilificare voluit. O ꝟgo gl'iosa. O alabastrū humilitatis. O suauitatis odor. Tu virgo alta

generositate altissima pulchritudine. ꝛ tñ infima es humilitate. Tu sublimis abūdā ti facultate. Tu glo͡sa dignitate. ꝛ tñ ĩ hoc mūdo vilis ꝛ despecta esse voluisti ꝓfunda humilitate. Et ideo sup illa v̄ba Lu. j. Turbata est in sermone eius. dicit glo. Altera⸗ta est virgo ex celsitudine inaudite laudis Si em̄ vituperiū de seipsa audisset. in ma⸗gnā leticiaꝫ vt inqt sanct⁹ Bernardinus in sermone annūciatiōis ꝓsilisset. Delectabať em̄ habitare ĩ valle ꝓfunde humilitatis. ĩ qua nō solū ꝓfluuiū sanctispūs recepit. sed etiā liliū paradisi gn̄auit. qđ Can. ij. inqt. Ego flos. cāpi ꝛ liliū cōualliū. Dr̄ em̄ xp̄us liliū cōualiū: q2 nat⁹ est de matre humili q̄ fuit cōualis. Sed tñ in plurali ponitur conualliū. q2 oēs spēs humilitatis ĩ ea fuerūt.

Jn hac. q̄ꝫ valle humilitatis accessus fuit calor diuini amoris. ĩ valle em̄ solet eē lux celi feruētior q̄ ĩ mōtib⁹ trib⁹ de cāis. ꝓma est: q2 ignis nō attēdiť nisi in spisso ꝛ humido aere. in mōtib⁹ aūt est aer subtilis. in valle v̄o spissus ꝛ humidus. alia est quia ĩ mōtibus aer subtilis ex sui leuitate huc illucq̄ impelletur. ꝛ sic frigidus inuenitur. tertia est quia radij solis ad latera mōtiuꝫ descendentes sese resiliendo percutiunt et calorē multiplicāt. Jn hac igiť valle humilitatis v̄ginee fuit accessus ardor amoris q̄ causabať ex humido sue pietatis ꝛ ex tranquillitate mētis ꝛ exagitatione diuerse virtutis. Quarto habuit humilitatē in facto qn̄ elisabeth cognate sue obstetricis officiū impēdit aptās filiū. lauāsq̄ vtensilia dom⁹. aptās lectū. ꝛ cetera vilitatis officia exercēdo: atq̄ seruiēs ipsa q̄ erat dn̄a ācille sue. ꝛ mater dn̄i matri serui famulando. De q̄ Amb. sup Lu. ait. Abijt maria ĩ montana. nō q̄si incredula de oraculo. nec quasi incerta de nūcio. nec q̄si dubitās de exēplo sed quasi leta ꝓ voto religiosa ꝓ officio. festina ꝓ gaudio. Et infra. Mānsit aūt cū Elizabeth quasi tribus mensibus. q̄ em̄ ꝓpter officiū venerat ĩherebat officio. Ex q̄ demōstrabatur ei⁹ ꝓfunda humiliatio. Scriptū est em̄ in. c. si qs. de peni. di. ij. exercitia humilitatis sunt si se vilioꝛib⁹ officiis subdat ꝛ ministerijs indignioꝛib⁹ tradat. Scđo principaliter in hac pte dico q̄ humilitas beate v̄ginis fuit honorata. Est em̄ humilitas coacta. spōtanea. ꝛ honorata. Humilitas coacta etsi de se nō sit meritoria. habet tñ meritū qn̄ ipsa necessitas vertiť in virtutes. ꝛ hec fuit humilitas Joseph. de quo dr̄ per ps. ciiij. Humiliauerūt in cōpedib⁹ pedes ei⁹. Hūilitas v̄o spōtanea. etsi de se sit meritoria. hꝫ tñ intra se cām vñ generetur iuxͣ illđ Michee. vj. Humiliatio tua in medio tui. Hūilitas aūt honorata est q̄ nullā hꝫ coactionē nec hmōi occasionē. Sed quāto pl⁹ talis extolliť. tāto magis ad hūilioꝛa ꝓuocať. ꝛ hec fuit humilitas Dauid: qui in sublimitate regia ꝯstitutus dicebat ij. Reg. vj. Ludā ꝛ vilioꝛ fiā plus q̄ sum. ꝛ ero humilis in oculis meis. Talis fuit humilitas marie q̄ honorata ab angelo q̄ eā salutauit. a patre celesti qui eam ab eterno in spōsaꝫ elegit. a spūscto q̄ ĩ ea superuenit a filio dei q̄ de illa carnem assumpsit. a toto mūdo qui eā beataꝫ ꝓtestať ꝛ dicit. ipsa tñ de se humilia sentiēs: se ancillā appellauit Qđ admirās Ber. sup missus est: ait. Que est ista sublimis humilitas q̄ honori cedere nescit. insolescere glīa nō nouit. Dei mr̄ eligiť ꝛ ancillā se noiāt. Nō magnū est humilē esse in abiectione. magna v̄o prorsus ꝛ rara virtus humilitas honorata. Tertio dico q̄ eius humilitas fuit valde v̄tuosa. quia ipam dei spōsam fecit ac thalamū xp̄i ꝛ habitaculum spūssancti: atq̄ vniuerso mūdo salutē attulit. Et hoc est qđ Aug. in quodā sermone ait. O v̄e beate Marie humilitas que deū ꝛ hominē hominib⁹ peperit. vitam mortalibus edidit. celos innouauit. mūdū purificauit. paradisuꝫ apuit ꝛ hominū animas ab inferis liberauit. O v̄e inquam gloriosa marie humilitas. que porta celi efficitur scala paradisi construiť Facta est certe maria scala celestis. ꝑ quaꝫ xp̄s descendit ad terras. Ber. q̄ꝫ vbi. s. ait Si maria humilis nō fuisset. spūssanctus ĩ ea nō requieuisset. q2 scriptū est. sup queꝫ requiescet spūs meus nisi sup humilem et quietū ꝛ tremētē sermones meos. porro si super eā nō requieuisset. vtiq̄ filiū dei nō cōcepisset. Jgiť vt de spūsancto cōciperet humilitas fecit. Nā etsi ex v̄ginitate placuit: tñ ex humilitate ꝯcepit. vñ cōstat q̄ vt etiā placeret virginitas ꝓculdubio humilitas fecit. laudabilis em̄ virtus virginitas. sed necessaria magis hūilitas. hec ille. Chryꝰ. etiā in quodam ser. inquit. Nūq̄ beata virgo sup oēs angelos glorificata accendisset nisi ꝑuus infra homines humiliata descēdisset. Quia igiť gloriosa v̄go subleuanda erat ad tantā celsitudineꝫ dignitatis. ideo

Maria humil. infacto

Π Marie humilitas honorata

O Marie humilitas virtuosa.

fundamentum fecit sibi ꝓfundissime hūili
tatis. Ait eñ Aug. in li. de ṽbis dñi. Cogi
tas magnā cōstruere fabricā celsitudīs: de
fundamēto pri⁹ cogitat hūilitatis. electa ē
fuit ad filij dei maternitatē. q: dignā se fe
cerat p eximiā hūilitatē. Un grecus exposi
tor sup illud Lu. j. Respexit hūilitatem an
cille sue. ait. q̄si diceret. Ipe ꝓuidit ego nō
expectabā. hūilib⁹ erā cōtenta. Nūc ṽo ad
ineffabile ꝯsiliū Eligor: τ exaltor ḋ terra ad
sydera. Hec q̃ ṽitas colligit ex dict. Aug.
in ſmo. ij. de natiuitate ṽginis q̄ inq̄t. Dic
mihi q̄so iā scī sctōꝝ mater: quē admodum
mirtini odoris τ niuei coloris liliū ꝯuallīū
sine succo humane ꝓpaginis. τ sine imbre
carnalis seminis in sinu ecclie germinasti
Dic mihi q̄so vnica mr: q̄bus manib⁹ vl q̄
deitatis articulo in vtero tuo format⁹ ē dei
fili⁹: cui⁹ de⁹ solus est pr. Dic obsecro te p
eū q̄ te fecit vt ipse fieret in te. Dic inquam
mihi q̄d boni egisti. aut quātū p̄miū obtu
listi: per q̄s ptātes ambisti: quos patronos
adhibuisti. que suffragia p̄misisti. quo spū
vel qua cogitatiōe ad hoc vt accipes pue
nisti: vt virtus τ sapientia patris. q̄ attin
git a fine vsq̃ ad finē fortiter: τ disponit
oīa suauiter: τ tot⁹ vbiq̃ manēs τ sine vlla
sui mutatiōe ī vterū tuū veniēs. ita castel
lum castum tui ventris incoleret vt ingre
diēs nō lederet: exiēs incolume custodiret
Dic mihi q̄so queadmodū ad hoc puenisti
Et illa. Queris a me qd obtulerim mun⁹.
τ vnd mater effecta sim creatoris: oblatio
mea fuit virginitatis ꝓmissio: nō a me mi
hi data. sed ab ipo autore bonoꝝ oīum mi
hi cōcessa. oblatio mea fuit hūilitas mea.
τ ideo Magnificat aīa mea dñm. q: respe
xit nō auro eleuatā tunicā meā. non pōpo
so cultu radiantis auri ornamētū ceruicis
mee: aut p̄ciosoꝝ lapidū vel margaritarū
depēdentiū in auribus meis decorem: aut
gemmarū rubore attēdit: nec fuco mēdaci
colorē: sed respexit humilitatē ancille sue.
venit enim ad me mansuetus: requiescens
super maternū spm humilem τ mansuetū
ac trementē verba sua. hec ille.

Pars tertia hui⁹ sermonis de virginitate beate virginis Marie.

P Maria ꝑpetua virgo

Sicut btā ṽgo fuit hūilis ante partū: in partu. τ post partū. vt pōt ꝓ
bari ex dictis in p̄cedēti parte: ita
perpetuā ṽginitatē seruauit. Un augusti.
sup Johānē ait. Sicut ī sepulchro in quo
positus fuit corpus Jesu nec ante nec post
mortuus iacuit. sic ipa nihil vnq̃ mortale
excepit. De cuius inuiolata ṽginitate tres
cōsideratiōes faciem⁹. Prima dicit̄ ꝯgrui
tatis. Scda ꝓbabilitatis. Tertia ṽo digni
tatis. Primo dico q̄ beatā mariā esse inte
gerrimā ṽginē fuit cōgruū q̄ttuor rōnib⁹
Prima sumit̄ ex pte filij nascētis. τ ista est
q̄druplex. Prima est q: de⁹ cōmittebat sibi
pciū redēptiōis hūane ḋ quo dr. Prouer.
vl. Procul τ de vltimis finibus pciū eius
istud eñ preciū fuit ꝓcul. q: de celo. τ fuit
de vltimis finibus. q: de natura diuina su
prema. τ natura hūana īfima. Et q: tale p̄
ciū ī ei⁹ vtero ponebatur. ideo debuit esse
vas integrū p carnis integritatē τ virgini
tatē: ṽginitas eñ est integritas mentis τ
corpis. De incōtinēti aūt dr Eccli. xxj. Cor
fatui vas cōfractū: oēm sapientiā nō tene
bit. Luxuriosus eñ thesaurū castitatis nō
tenet tanq̃ vas fractū. vñ τ fatuus appel
latur. Et Aggei. j. dr. Qui mercedes cōgre
gauit: misit eas in saccum pertusum. Scda
rō est: q: cōmittebat sibi thesaurum celestis
sapiētie. Illū. s. thesauꝝ. ḋ quo dr ad Col.
ij. In quo sunt oēs thesauri sapiētie τ sciē
tie dei abscōditi. τ iō debuit esse vas nouū
idest ṽginitatis glīa decoratū. qd significa
tū est. iiij. Reg. ij. vbi heliseus. i. de⁹ pater
posuit sal. i. diuinā sapientiā in uas nouū
idest in Marie vterum. De isto thesauro dr
Prouer. xxj. Thesaur⁹ desiderabilis τ oleū
in habitaculo iusti. habitaculum iusti fuit
mr xpi. in qua fuit thesaurus diuine sapie
et oleū mīe. Tertia rō est: q: cōmittebat Q
sibi balsamū diuine grē. Illud scz balsamū
de quo dr Eccli. xxiiij. Sicut cynamomū τ
balsamū aromatizans dedi suauitatē odo
ris. vñ debuit eē vas mūdū. ṽginitas aūt
dicit mūdiciā mētis τ corporis. Iō de mū
dicia ṽginis loquēs Ber. in ſmone assum
ptiōis eiusdē ait. Quenā vl angelica puri
tas virgini illi audeat cōparari: que digna
fuit sacrariū fieri spūscti τ habitaculū fi
lij dei. Quarta rō est: q: cōmittebat sibi
splēdorē diuīe substātie. de q̄ dr ad Heb. j.
Qui cū sit splendor substantie eius τc. τ iō
debuit esse vas admirandū. vñ Eccli. xliij.
dr. Uas admirabile opus excelsi. ṽe admi
rabile. quia ī se habuit admirabilē. de quo
dr Esaie. ix. vocabit̄ nomen eius admirabi
lis: consiliarius τc. Uere admirabilis fuit Uter⁹
vterus virginis: in quo fuit simul virgini

Marie admirabilis

tas et fecunditas. Un Aug. in quodam ser. inquit. Omps filius nullo mo matri sue virginitate abstulit: qua nasciturus elegit. bona est fecunditas in coiugio: sz melior est integritas in virginibus. ho igit xps q vtrunq posset pstare vt de9 nunq illud matri sue dedisset bonu qd coiuges diligut: vt auferret meli9 ppter qd virgines matres esse contenut. Quinta ro pot addi scz q decuit vt psona supnaturalis supnaturaliter cociperet et no miraculose. vt a nouitate miraculi legis nouitas inciperet. et io btus Dionysius loques de isto mysterio in. li. de diuinis noibus dicit q ipm est oibus nouis magis nouu. Ite decuit vt fili9 dei non conciperet fm coem modum ppagatiois humane q sine turpitudine et imundicia fieri no pot. Scda ro pncipalis sumit ex parte matris cocipietis. Sicut em illa terra fuit virgo: q primu Ada pduxit. sic et Maria debuit esse virgo q scdm Ada celeste gnauit. et sicut illa fuit virgo q fuit ca mortis. sic et illa debuit esse virgo q fuit ca vite. et sicut illa fuit virgo que fecit corruere vir. sic et illa debuit esse virgo q fecit resurgere totu genus humanu. Et ista tria tangit Chrysost. super Mat. dicens. Uide mysteriu Ada ex terra virgine formaf. fili9 dei ex Maria virgine nascit. Illic virgo morte cocepit hic virgo vita generauit. Illic vir p virgine ruit. hic vir per virgine stetit. Illic ruina mortis. h triu phus victorie. Tertia ro sumit ex parte hu mani generis. humanu quide genus coniugijs seruiebat et inherebat: et virginitatem seruare nec meritu nec honorem esse credebat. et io xps de virgie nasci voluit vt ostenderet quati sit meriti virginitas: quantiq pmij et honoris: qua no solu veneraf de9: sz etiaz iperator terrenus: q ait in. l. si qua. C. ad senatuscosul. orfi. ipsi pudicitie quaz semp colenda cesem9. et in. §. illud. in auf. q. mo. na. ef. legi. inquit Nos em castitatis sum9 amatores. Ipa em aias deo repntat vt dr in. §. sancimus. in auf. de leno. et per glo. in auf. de mona. §. penul. col. j. Et hac rone tagens venerabilis Beda inqt. Nasciturus in h mudo dns matre virgine elegit vt virginitatis dec9 sibi ostederet esse gratissimu. et Hiero. ad Eusto. ait. dei fili9 ingrediens mundu noua sibi familia instituit vt qui in celis habebat angelos haberet primos in terris virgines. Ide qz Hierony. ad Nicolau scribit. virginitas thesauro nobilissimo scz auro viduitas argeto: matrimoniu vero ferro coparaf. Et ad nataliu. virginitas purpura est regalis q quisqs indut9 fuerit cuctis emineтior erit. Et Damas. ait. Quato angel9 hoie supior est tato virginitas est nuptijs honorabilior. Est em tanti meriti: q cu castitas coiugalis habeat fructu trigesimu: et vidualis sexagesimu. virginalis tn hz centesimu. Scdo ostedit xps quati sit pmij et honoris virginitas: cu Apoc. xij. describif mulier que figurat beata virgine: hns xij. stellas in capite et luna sub pedib9: que vestita erat sole. et in vtero habebat scilz diuinu spledore. vbi ostedit q virgines beatas ornat a superiori qd denotaf p corona xij. stellaruz. ornat etia ab inferiori: q sub pedib9 suis habet lunaz. i. mutabile mundu. ornat ab exteriori. q habebunt corpus imortalitate vestitu. ornat ab interiori: q hnt aiam glorificata.

Virginitas quanti sit honoris

Quarta ro sumit ex parte diuini operis. opa em dei debent esse pfecta Deut. xxxij. Cu aut fecerit hoiez sine hoie et femina. sicut fuit Ada: et fecerit homines sine femina sicut Eua: et quotidie faciat hoies de viro et femina. ergo vt ois possibilis perfectio in ei9 opibus repiref: congruu fuit vt faceret aliqe hoiem de femina sine viro scz xpm de virgine Maria Aliter fuisset de9 diminut9 in opib9 suis. contra. l. ij. §. sed q diuine. C. de vete. iu. enu. Quoad scdaz cosideratione que dr pbabilitatis. Dico q beata Maria perpetua seruasse virginitate pbari pot. pmo testimonijs. scdo mysterijs. tertio exemplis. qrto miraculis. qnto figuris. Primo testi batur mdio dei q dixit per pphета Esa. vij. Ecce virgo cocipiet et pariet filiu: et vocabif nomen ei9 Emanuel. qd est interpretatum nobiscu de9. Ite testimonio angeli Mat. j. q ait, Joseph de virgine Maria. Qd in ea natum est de spu sancto est. Item testimonio hois fededigni. due aut erant psone antiqtus digne fide scz ppheta et sacerdos. ostedif h testimonio pphe Hiere. xxxj. dicetis Nouu faciet dns sup terra femina circudabit viru. Ite testimonio Zacharie sacerdotis. Na sicut dicit Origen. sup Mat. In teplo erat quida loc9 sacratus solis virginibus deputat9 ad orandu: et cu beata Maria post partu ibidem cu ceteris virginib9 adoraret. et sacerdos templi ea expelleret. Zacharias sacerdos pater Johanis baptiste ca defendebat: asseres eam virgine pe

Marie virginitas p

perisse p̄pter q̄ð iudei indignati ip̄m inter
tēplū ⁊ altare occiderūt. Scd̄o ōstēdit ei⁹
ꝟginitas multis mysterijs. p̄mo ꝟge aarō.
q̄ miraculose floruit et fructum fecit. vt hr̄
Nume. xvij. vñ Ber. in quodā ser. ait. Nec
virge virorē floris lesit emissio. nec ꝟginis
pudorē sacri part⁹ editio. ⁊ ibidē: hec ē vir
ga sublimis plāta celestis. sanctior vniuer
sis. q̄ verticē sctm̄ erexit vsq3 ad deū maie-
statis: q2 multū in p̄fundum miserat radi
ces humilitatis. hec est virga iesse ⁊ flos cā
pi fili⁹ ei⁹. ad modū em̄ cāpi sine oī humo-
ris adminiculo ꝟginis alu⁹ floruit. h̄ ille.

Scd̄o ōndit mysterio porte q̄ soli dn̄o.
fuit apta. ceteris aūt clausa Eze. xliiij. de q̄
Aug. in ser. de natiuitate dn̄i ait. Quid est
porta hec erit clausa. nisi q2 maria semper
fuit intacta. ⁊ q̄d est. vir nō trāsibit per eā.
nisi ꝙ Joseph nō cognouit eā. Et quid est
dn̄s solus intrat ⁊ egreditur p eam. nisi ꝙ
spūssanct⁹ fecūdauit eā. ⁊ dn̄s angelorū na-
scitur per eā. ⁊ q̄d est clausa erit in eternū:
nisi q2 maria virgo est ante partū: in partu
⁊ post partū. hec ille. Tertio ōndit myste-
rio velleris de celo p̄fusi. vt hr̄ Judicū. vj.
de quo Ber. in quodā ser. ait. Quid gedeo
nis significat vellus. q̄ð vtiq3 fuit tōsum de
carne: sed sine vellere carnis nisi carnē as-
sumptā sine detrimēto virginitatis.

Exēpla virginitatis marie

Ter
tio p̄ncipalr̄ ōndit ei⁹ ꝟginitas exēplis. po
nit aūt Aug. i quodā ser. tria exēpla dicēs
Qui lapideas scripsit tabulas sine stilo fer
reo. ipse ingrauidauit mariā spūsancto ⁊ q̄
p̄duxit panes in heremo sine aratore. ipse
parere fecit virginem sine corruptione. ⁊ q̄
fecit virgam sine pluuia germinare: ipse fe
cit filiam Dauid sine semine generare. Alia
q3 sunt exempla. Primum est corporis glo
rificati: q2 corpus xp̄i gloriosum clauso se-
pulchro exiuit. et ad discipulos clausis ia-
nuis intrauit. ⁊ eodē mō clauso ꝟginis vte
ro exiuit. vt ait Greg. in homel. pascali. et
ita tollitur argumentū q̄ð fieri posset s̄m
p̄hm. iiij. phys. Duo corpora nō possunt eē
simul in eodē loco. ergo xp̄s exiens de ven
tre matris debuit frāgere claustrū virgini
tatis. quia respōdetur ꝙ iste egressus fuit
miraculosus ⁊ non naturalis. Et vt inquit
beatus Tho. i. iiij. di. xx. ar. vi. xp̄s nascēs
habuit dotē subtilitatis. vñ Aug. in q̄dam
ser. ait. Sicut xp̄s exijt de sepulchro clauso
ita natus est de virgine clauso virginita-
tis claustro. Scd̄m exemplū est syderis
de quo Ber. in quodā ser. ait. Nec syderi ra
dius suam minuit claritatem. nec virgini
filius suam integritatem. Tertium exēplū
est apis. nam si apis s̄m Ambro. mellificat
⁊ filios generat sine commixtione: multo
fortius virgo Maria generare potuit sine
corruptione. Quarto principaliter ostēdit
eius virginitas miraculo radij p̄cedentis
ex facie virginis: Dicit em̄ quedam glo: sup
illud Mat. j. Non cognoscebat eam donec
peperit ⁊c. ꝙ ioseph Mariam facie ad fa-
ciem videre nō poterat. quam spūssanct⁹ in
p̄ceptione penit⁹ impleuerat. Ideoq3 quā
despōsauerat in facie non cognoscebat: do
nec vterus ei⁹ euacuaret. Si igit btā Ma
ria sic erat fulgida in facie manifestū est ꝙ
erat fulgidior in vētre ⁊ fulgidissima i mē
te.

Fugere ꝟgitatꝫ marie

Quinta ostendit figura siue figuris
⁊ similitudinib⁹ quas ponit Orige. super
Mat. dicēs. Sicut rubus comburi videba
tur. ⁊ ignis eum non tangebat Exo. iij. ⁊ si
cut tres pueri in camino ignis ardētis nō
ardebat Dan. iij. ⁊ queadmodū Danieli in
tra lacum leonum incluso: ostijs non aper
tis allatum est prandium ab Abacub Dan.
vj. Ita ⁊ hec sancta virgo genuit deū ⁊ im
maculata atq3 integerrima in virginitate
permansit. Aliā q3 figurā assignare possum
Dan. ij. s. de lapide exciso de mōte sine ma-
nibus.

Priuilegia ꝟginitatis marie.

Quoad tertiā principalē conside
rationem de dignitate virginitatis beate
Marie est sciendum ꝙ multas h3 preroga
tiuas eius virginitas. Prima est ꝙ fuit in
tegra in anima ⁊ corpore ⁊ spiritu. iuxta il
lud. j. ad Thessa. v. Integer spiritus vester
anima ⁊ corpus sine querela in aduētu dn̄i
nostri iesu xp̄i seruetur. Ipsa em̄ nouerat
veram esse illam Ouid. sniam in. iij. epi. di-
centis. Nam bene seruetur corpus: adulte
ra mens est. Nec custodiri ni velit ipa pōt
Nec mentem seruare potes lz omnia clau
das. Omnibus exclusis intus adulter erit
Itē ipsa prudentissima atq3 sapientissima
virgo sciebat verā esse illam Isid. sniam in
lib. de summo bono di. Nihil valet mundū
esse corpe qui pollutus est mēte. Et aliam
Hiero. in li. cōtra Jouinianū qui ait. Illa
ꝟginitas hostia xp̄i est cuius nec mentē co
gitatio. nec carnē libido maculat. Et iterū
ad Eusto. scribit. Uirginitatis diffinitio ē
sanctū esse corpore et spiritu. quia carnē ꝟ
ginē habere nō p̄ficit si mentē quis nupse
rit. Q2 etiā nouerat ꝙ vt ait Aug. in lib. d

virgini. Uirginitas est in carne corruptibi li ppetua incorruptõis meditatio. et q̄ glo riosa ast v̄ginitas illa que est mēte et corpo re. xxxij. q. v. c. sicut em̄. Jõ mater dñi v̄go illibata habuit integritatē corporis. q2 illud semp illibatū seruauit. nec huic obstat qđ d2 Jo. ij. c. q̄ descendit capharnaū ipe et m̄r ei9. et fratres et discipuli ei9. Ex quo videt q̄ beata virgo habuerit alios filios fratres xp̄i. q2 r̄ndet q̄ noīe fratrū intelligunt ger mani. Un̄ Paulus ad Gal. i. ait. Alioꝝ aūt aploꝝ vidi neminē nisi Jacobū fratrē dñi: q̄ erat nepos v̄ginis de sorore. et Abraam et Loth dicunt fratres Gen̄. xvij. q2 erant cō sanguinei. et ita accipit nomē fratris in. c. q̄dā lex. xxxv. q. iij. fraternitas em̄ accipit multis modis. vt declarat Johā. and. in. c. Jobes: de reg. et archi. in. c. ad mensam. xi. q. iij. Joseph. q3 d2 pater saluatoris Lu. ij. nō q̄ eū genuerit. sed q2 erat putatiu9 pat et nutritiuus eius. Habuit etiam beata vir go maria integritatē anime: q2 nunq̄ uel modica cogitatio illicita in eius animam introiuit. Integritatem q̄3 sp̄ūs: q2 nunq̄ a deo p aliquod pctm̄ separata fuit. nec ali quod veniale peccatum cōmisit. Jdeo d2 ei. Can̄. iiij. Tota pulchra es amica mea et ma cula nō est in te. Scd̄a prerogatiua est. q2 ei9 v̄ginitas fuit prima deo dedicata: vnde Ber. in quodā ser. ait. Si precia rerū pensa mus de charitate sup oēs illa fuit que pro posuit in terris angelicā vitā ducere. Et hoc propositum virgnignitatis immobile qđ nec aliquatenus titubauit. angelo filium pmit tente. Quia igitur quāto aliquis aggredi tur negocium difficilius. tanto virtuosior cōprobatur. Nā virtus ē circa bonū et diffi cile. ij. Ethi. Jdeo cum vt ait Hiero. ad Eu sto. Jn carne pter carnē viuere nō terrena vita sit sed celestis. vñ inquit Amb. q̄ sup greditur v̄ginitas conditionē humane na ture p quā hoīes angelis assimilant. Pro fecto apparet benedicte matris dei excellē tia que prima omniū hāc supra humanam naturā celestē vitā inchoauit et aggredi au sa est. Maior em̄ est difficultas vnā v̄tutem arripere vbi oēs ꝯfaciūt. q̄ vbi oēs eā ob seruauit. Sicut est magis difficile ieiunare in vna domo in qua nullus ieiunat. s3 oēs pluribus vicib9 in die voluptuose et splēdi de comedūt q̄ vbi oēs abstinēt. iuxta illud Ouid. ij. de reme. amo. Nō facile esuriens posita retinebere mensa. Et multū saliens

A Uirginitas marie deo dedicata.

incitat vnda sitim. Jtē facile est habēri bo num ductorē precedentē sequi illū p rectū iter. difficile v̄o est iter incōsuetū peragere sine ductore. Et ideo cū beata v̄go oēs cer neret nubere. et solū ad generationē filioꝝ intendere. et maledictas steriles reputare atq3 v̄ginitatē in opprobriū habere. maxi ma eius v̄tus fuit p hāc insolitā et arduam viā incipere ambulare. vsq3 ad finē pseue rare. et tot milia v̄ginū ad cōtemnendū om nes mūdanas delitias et hāc viā difficilem aggredi inducere. Un̄ merito v̄go v̄ginum est appellata. quia qđ est cā alio2u3 vt sint talia: illud est maxime tale. ij. Metaphysi. Quia etiam maioris est meriti facere aliqd boni ex voto q̄ sine voto s̄m theol. in. iiij. di. xxxviij. maxime Ricd. ibidē ar. ij. q. vi. et canonistas in. c. licet. ex̄ de voto. et Tho. iij ij. q. lxxxviij. ar. vi. Jdeo v̄ginitas beate v̄ ginis quā ex voto seruauit. vt. i. c. beata ma ria: xxvij. q. ij. fuit excellētissimi meriti. Et q̄m ipsa votum virginitatis ante oēs alios emisit. recte per amigdalum figurat inter alias arbores prius flores emittentem. iō de illa d2. Adducētur regi virgīes post eā. post eam quidē tēpore: q2 ante ipsam nul la post eam v̄o multe alie v̄ginitatē deuo uerūt. Jtē post eam exēplo. quia omnibus exemplū seruāde v̄ginitatis exibuit. Jtem post eā dignitate. quia virginitatē cū fecū ditate seruauit. post eā etiam vtilitate. quia sua v̄ginitate totū mūdū saluauit. Ter tia prerogatiua est: q2 habuit v̄ginitatem trāsfusam. que in alios trāsfundebat. Nā q̄uis pulcherrima fuerit. tm̄ a nullo vnq̄ potuit cōcupisci. q2 eius puritas corda om niū penetrabat. et oēs motus illicitos i eis extinguebat. Un̄ de illa dicere possum9 id qđ de filio eius d2 Luce. vi. c. virt9. de illo exibat et sanabat oēs: et ideo cōparat myr rhe et cedro. q2 sicut odor myrrhe fugat ver mes. et odor cedri expellit serpentes. sic et odor sue virginitatis de alioꝝ cordibus ex pellebat motus brutales. Quarta pro gatiua est. q2 habuit virginitatē fecundam Nā fuit m̄r et v̄go. qđ quidē nulla vnq̄ ha buit. vnde Sedulius poeta ait. Salue san cta parēs enixa puerpera regē. Qui celum terrāq3 regit per secula cuius numē et eter no cōpletens omnia giro. Jmperiū sine fi ne manet que vētre beato Gaudia matris habens cum virginitatis honore. Nec pri mam similē visa es nec habere sequentem B

Sola sine exemplo placuisti femina christo.

Quinta prerogatiua est: quia habuit virginitatem ornatam. Ipsa enim tanquam virgo prudens lampades suas. s. corpus et animam ornauit oleo pietatis. lichino puritatis. lumine veritatis. et igne charitatis. Io. Eccli. xxiiij. ipsa inquit Ego mater pulchre dilectionis: ecce ignis charitatis. timoris. ecce lichinus puritatis: quia sicut dicitur Eccli. j. Timor domini expellit peccatum. Et agnitionis: ecce lumen veritatis. et sancte spei ecce oleum pietatis. quod in cordibus nostris infundere dignetur ipsa virgo piissima cuius precibus orationibus nostra sit semper anima recommissa. Amen.

De donis spiritussancti que habuit excellentissime ipsa virgo benedicta. Et primo de dono sapientie et intellectus quo in disputatione cum diabolo facta illum per omnia superauit. Sermo. v.

E

Gratias ago deo

super inenarrabili dono eius. ij. ad Cor. ix. Inquit Albertus super missus est. c. xcvij. Quod septiformis plenitudo gratie per septiformium donorum distributa: super omnes excellentissime fuit in matre saluatoris nostri. hoc autem sic probat dicens. Sicut se habet virtus ad virtutem: sic se habet donum ad donum. sed virtutes in beatissima virgine excedunt omnes virtutes viatorum. vt. s. patuit. ergo et dona eiusdem beatissime virginis excedunt dona omnium viatorum. hec autem dona spiritussancti connumerantur. Esa. xj. vbi dicitur. Requiescet super eum spiritus domini: spiritus sapientie et intellectus: spiritus consilij et fortitudinis spiritus scientie et pietatis. et replebit eum spiritus timoris domini. Quod autem donum sapientie quod est primum ipsorum donorum fuerit in beata virgine. probat idem Albertus. vbi. s. c. sequenti dicens. vbi humilitas: ibi sapientia. vt dicitur Prouer. xj. et ps. xviij. inquit Dauid de deo. sapientiam prestans paruulis. i. humilibus. ergo vbi maior humilitas ibi maior est sapientia. et vbi summa humilitas ibi summa sapientia. Sed in beatissima virgine fuit improportionabilis humilitas. ergo et incomparabilis sapientia fuit in illa. Unde Ber. in quodam ser. ait. Quid de deo non sapiebat in qua dei sapientia latebat. Christus vt ait apostolus est dei virtus et sapientia. ergo omnes thesauri sapientie et scientie dei in maria fuerunt Et ideo profunda et occulta dei mysteria cognouit super intellectum humanum: angelicum et apostolicum. Ex qua autoritate patet quod beata virgo non solum habuit sapientiam incomparabilem. sed etiam donum intellectus super omnes creaturas excellentius. Primo enim cognouit super omnem intellectum humanum. quia pre omnibus prophetis maiora et meliora dei mysteria et maiori et meliori modo sibi reuelata fuerunt. ipsa enim ea cognouit non tantum audiendo per inspirationem iuxta illud ps. lxxxiiij. Audiam quid loquatur in me dominus deus. et non tantum videndo per speculationem iuxta illud. j. ad Cor. xiij. videmus nunc per speculum in enigmate: sed etiam gustando per experientiam. iuxta illud Prouer. vl. Gustauit et vidit quoniam bona est negociatio eius. Item odoranda per deuotionem. iuxta illud Can. iiij. Odor vnguentorum tuorum super omnia aromata. Isti autem duo modi totaliter distinguuntur: quoniam deuotio que est circa christi humanitatem comparatur gustui. secundum illud Jo. vj. Quia manducat meam carnem etc. Deuotio autem que est circa diuinitatem assimilatur odoratui. nam faucibus sapores corporum. naribus vero odores spirituum discernuntur. Secundo cognouit diuina mysteria: maxime incarnationis dominice supra intellectum angelicum. Nam illud mysterium cognouerunt superiores angeli a deo immediate per infusam inspirationem. Medij autem cognouerunt a superioribus per reuelationem: et inferiores a medijs Aliqui etiam ex eis cognouerunt ab apostolis per predicationem. vnde super illud ad Ephe. iij. vt innotescat principibus et potestatibus per ecclesiam multiformis sapientia dei. Dicit glo. quod angelicis spiritibus per predicationem apostolorum aliquid accreuit. Et Hieronymus in quodam sermo. ait quod angelice dignitates mysterium incarnationis plene non cognouerunt: donec fuit christi passio consummata. et per mundum predicata. Uirgo autem maria illud mysterium dupliciter cognouit. Primo per angelicam annunciationem. angelus tamen nesciuit sibi reuelare modum incarnationis: sed tantum annunciauit vt dicit Ber. super missus est. in persona angeli dicens. Spiritussanctus superueniet in te. i. super angelos. et omnem creaturam in te veniet: et ideo me non interroges. quia super me est: et non potero ad illum ascendere igitur et ne steteris inter angelos: quia paulum cum transieris. eum inuenies quem diligit anima tua. Secundo cognouit per diuinam inspirationem. Unde Ber. super missus est ait. Modum quo de spiritussancto concipies. dei virtus et sapientia christus in secretissimo consilio sic obumbrando conteget et occultabit: vt sibi tantum notus habeatur et

D Maria habuit donum intellectus

E

F

tibi. Scies vtiqꝫ: s3 illo doctore quo ꝛ auto re. Nō em̄ doceri pōt nisi a donāte. nec pōt addisci nisi a suscip̄ēte. Tertio cognouit per beatam experientiā. Unde Ber. vbi. s. ait. Quis em̄ excepta fortassis illa que. hec sola experiri meruit. intellectu capere possit qualiter ille splendor inaccessibilis virgineis se visceribꝰ infuderit. Et forte ideo dictum est obumbrabit tibi: quia qđ sola ꝑ se trinitas in sola ꝛ cum sola virgine voluit operari. soli datū est nosse cui soli datū est experiri. ac si dicat angelus. Quid a me requiris qđ in te mox experieris. Et idem iterum inquit. Nemo vnq̄ sicut beata ꝟgo gustauit q̄ suauis est dn̄s. l3 de sanctis dicat̃ ꝑ p̄s. xxxv. Inebriabunt̃ ab vbertate domꝰ tue: ꝛ torrente voluptatis tue potabis eos Nec mirum q̄m apud eā: immo ꝛ intra eā erat fons vite. Dicit aūt Simachus in epistolari. Gratius in ip̄o fonte bibunt̃ aque.

Quarto cognouit celeste mysterium super intellectū ap̄licū. quia docuit totam cōgregationē3 ap̄licā ꝛ vniuersam ecclesiam de secretis mysterijs dei. ꝛ maxime icarnationis xp̄i. vt inquit Hiero. in sermone ad Eusto. Quinto habuit intellectū illuminatum super omnem intelligentiam ꝛ astutiam demonū quod vt meliꝰ pateat. videbimus in hoc sermone disputationē3 factam inter ip̄m demonē ꝛ beatā virginē. In quo tria cōsiderabimus. Primo secretā contentionē3 ꝛ insidiationē ip̄iꝰ demonis. Scđo iudiciariā altercationē. Tertio ꝟo diffinitiuam sententiam.

Pars p̄ma huiꝰ sermonis de secreta cōtentione ꝛ insidiatiōe quam fecit diabolus virgini benedicte.

a Cōtentio demonis ꝯtra hominem

Humani generis inimicꝰ dolēs naturā humanā ad illas btīssimas celoꝝ māsiones debere ex altari a q̄bus ip̄e ꝑ supbiā fuerat deiectꝰ. Cōuocato oīm malignoꝝ sp̄ūū cōcilio ꝓposuit. vt vnusquisq̄ cogitaret quō humanū genꝰ posset in p̄stinam redigere seruitutē. vn̄ exurrexit quidā fraudulētus machinator atq̄ inter omnes demones versutior q̄ dixit. Nostis naturā mulieris debiliorē existere q̄ naturā viri: atq̄ ad recipiendū deceptiōes proniorem leuiter em̄ credūt mulieres: maxime puelle iuxta illō Ouid. in ep̄lis. Credulitas damno semp solet esse puellis. habēt etiam cor ad mutabilitatē pronū. ꝛ instabiles sunt in bono ꝓposito. vnde Jacobꝰ beneuētanus sui li. c. xv. dicit. Mobile cor cēctie: ꝛ mēs est vana puellis. Firmū ꝓpositū femia nulla gerit. vn̄ ꝛ mulier a mollicie mentis appellata est. vt đ in. §. sed illud. xxxij. q. vij. Ideo Uirg. in. iiij. enei. ait variū ꝛ mutabile semp femina. vnde dicitur q̄ muliere est mobilis ꝛ momētanea in voluntate. l. fi. C. qui petant tu. ꝛ. l. lex que in fi. C. de admi. tu. ex quo faciliter decipi potest quod principio mundi nos experti sumus qui p̄mō matrē omniū Euā faciliter seduximus. ꝛ ꝑ ip̄sam virum suū ad inobedientiā dei traximus. vt habetur Gen̄. iij. Nūc ergo hoc est consiliū meū vt videamus si possimus ad voluntatē nostrā trahere illā iuuenculam virginē in templo morantē3: que maria đ quā oēs tanq̄ sanctā venerant̃: ip̄a em̄ incipit culturā castitatis q̄ replet paradisum sicut matrimoniū replet terras. vt in. c. nuptie. xxxij. q. j. Quapropter nisi cito ꝓuideamus totam sectā nostra3 ad nihilū rediget q̄ si ip̄sa3 deceperimus. alios facilr hoīes ad voluptates ꝛ vitia ꝯtrahemus. Ip̄saq̄ mediante quoscūq̄ etiā fortissimos viros decipiemꝰ. Destructo em̄ p̄ncipali: corruit omne accessoriū. l. si nemo. ff. de testa. tu et l. eam quam. C. de fideicom. Hoc igitur b cum placuisset consiliū oībus dixerunt illi serpēti versuto. Tu q2 hoc adinuenisti consilium: ꝛ nobis oībus sapiētior es. vade ad eam ꝛ illā machinationibus tuis ꝛ insidijs decipe. Ille igit̃ demō pessimus ꝛ coluber tortuosus. assumpta forma cuiusda3 sancti heremite perrexit ad tēplū atq̄ beatā ꝟginem orantē inuenit. Cui ꝛ dixit. valde compatior tibi o pulcherrima atq̄ nobilissima iuuenis: quia florē tue iocūdissime iuuētutis amittis. atq̄ in cōtinua dei offensa persistis. ꝑcepit em̄ deꝰ in principio creatiōis mūdi illud qđ habet̃ Gen̄. ij. dicēs. Crescite ꝛ multiplicamini. ꝛ replete terra3. Item Deut̃. vij. Non erit apud te sterilis vtriusq̄ sexus tā in hoībus q̄ in iumētis. Tu ergo que vis seruare ꝟginitatē: nolens populū dei accrescere a deo maledicta eris. ꝭm em̄ legē maledicta est sterilis que nō relinquit semē sup terrā. Deut̃. xxij. vt etiam đ. xxxij. q. iiij. §. his ita. Cōsulo ergo tibi o dilectissima puella ne votū istud ꝟginitatis seruare velis. sed m̄rimoniū cū aliquo pulchro iuuene ꝯtrahere nō differas. nā m̄rimonium est deo gratū: qđ introducere đ quanda3

immortalitatē hūani gn̄is.l.lege duodeci tabularū.C.de legi.he.vn̄ honor vt ad honorē dei et mr̄imonio quo nihil est vtilius hominibus.vt in auf.de resti.⁊ ea que parit §.h.nos aliquos filios gn̄ar̄ ꝓcures.mari mū eni ⁊ p̄cipuū munus feminaꝝ est concipere ⁊ tueri cōceptū.l.q̄rif.§.si mulier.ff. de edil.edic.⁊ mulieres sunt nate ad hoc vt pariāt ⁊ in hoc tota voluntas earū cōsistit.l.ij.C.de indic.vidui.tol.ideo dixit de⁹ Exodi.xxiij. Non erit sterilis in terra tua.

I Cognoscēs aūt beata virgo ꝙ sub agni specie rapacissim⁹ lupus infernal' latebat: eleuabat mentem in orone ad deū: rogās eū vt q̄d maligno hosti r̄ndere deberet inspirare dignaref.statimq; spūsancto i ore ipsi⁹ verba dictāte q̄ eos quos replet sepe multa cōtra intentionē ꝓpriā dicere cōpellit in hunc mōdū r̄ndit.O pater mēdacij ⁊ fabricator oīs mali recede a me:q2 ls possem ad obiectionē tuam r̄ndere ꝙ hoc tpe grē nō generis successio.sed vite perfectio queritur.c.recurrat.§.his ita.i.fi.xxxij.q. iiij.Tn̄ ad maiorē tuā confusionē dico tibi ꝙ talē deo dante filiuz pariā:per quē tot⁹ saluandoꝝ numerus regenerabif:⁊ oēs ruinose sedes replebunf De me eni scriptū est illud Esaie.liiij.Letare sterilis que non paris.⁊ exulta que nō parturis:qm̄ multi filij deserte magis q̄ eius q̄ habet virum. Scias quoq; nequissime demon ꝙ nunq̄

Conditio mulieris. fuit nec erit aliqua mulier sic fertilis ⁊ fecūda sicut ego.Illū eni filiū generabo qui totū mūdū saluabit⁊ audaciā tuā ac p̄sumptionē temerariā refrenabit.Cui demō respōdit.Cum femine dicanf in multis deterioris cōditionis q̄ viri.l.in multis.ff.de sta.ho.cūq; eq̄parenf male herbe ꝓpter earū maliciā.vt ait glo.in.l.oēs.C.de.his q ve.eta.impe.⁊ sint multū fragiles.vt inq̄t glo.in.l.qui duos.§.si maritus.per illum textū.ff.de re.du.⁊ in.l.si fuerit.eo titu.itē cum sint corruptibiles.l.qui testamēto.§. mulier.in glo.ff.de testa.Cūq; dicanf male bestie.⁊ raro inueniant bone.vt ait glo. in.l.iij.ff.de legi.Itē cum sint periclitātes i cōsilijs suis.l.si pater.C.de spō.sintq; labiles.Nā mulier fuit prima q̄ peccauit.c. Adā.de peni.di.vij.Itē cū sint incōstātes l.filia.C.de inoffi.testa.sintq; min⁹ audaces.q̄ viri.C.ad.l.iul.maiesta.l.quisquis ver.ad filias.Miror te puellā sic iuuenculā tāti esse animi ⁊ ꝟsutiis vt me increpare audeas.Ego eni sum ille de quo scriptum est Job.xli.Non est ptās sup terrā que cōparef ei qui factus est vt nullū timeret.vn̄ non est aliq̄s vir adeo fortis q̄ potentiam meā nō timeat.Tu ꝟo nō solum me non times:sed etiā vilipēdis.Cui btā ꝟgo r̄ndit. Tu es rex sup oīs filios superbie vt dicif in preallegato ca.Ego ꝟo cū sim hūilitatis ancilla nō solū te non timeo: sed audax et animosa cōtra te insurgere volo:sum etenī illa de qua tibi p̄dixit de⁹ Gen̄.iij.Inimiciciā ponā inter te ⁊ mulierē ⁊ semen tuū ac semē illi⁹:⁊ ipsa cōteret caput tuum.Qua r̄nsione diabolus ꝓstratus atq; amaritudine plen⁹ abscessit. Tuncq; verificatū est illud Goffredi in poetria di. Sepe sagittātem didicit referire sagitta. Inq; virū plage cōuersa recurrere plaga. Btā aūt virgo sup ipsa responsione cogitās admiratione repleta est ꝙ deus eā ad talia dicenda que ipsa nunq̄ cogitauerat impulisset. Nō eni vllatenus se reputabat idoneā vt esset mater dei:imō nec vt esset ancilla matris eius Tūcq; verificatū fuit in ea illud qd̄ postea ipsius filius dixit apl̄is Matthei.x.Non enim vos estis qui loquimini.sed spūs patris vestri qui loquitur in vobis.

Pars.ij.hui⁹ s̄mo.de iudicaria altercatiōe facta inter diabolū ⁊ beatā virginem.

K Euersus ergo ille demō ad socios suos īfernales sic cōfusus ⁊ supatus dixit.Facili⁹ possēt saxa molliri q̄ anim⁹ hui⁹ puelle a sanctitate sua amoueri. sed tota sagacitatis nostra ꝟsutia nobis ꝓcurandum est vt summi pontificis animū ad maritandu3 puellas in templo seruiente inducamus. huicq; virgini s̄m legem sponsum ex cognatione sua proximiorem dari faciamus:vt senez illuz Joseph accipiens in coniugem: ⁊ votum virginitatis transgrediaf:⁊ adulterandi occasionez ex sponsi ātiquitate precipiat. His igif illis machinātibus:quia vt dicif Prouerbio:ū xxi.c. Non est sapientia non est prudentia: ⁊ nō est cōsilium contra dominū.quod illi ad callumniam ⁊ dānationem virginis fieri affectabāt hoc deus ad illius virginitatis custodiam ⁊ testimoniū fieri fecit:nam ⁊ diuino nutu Joseph in sponsum accepit ⁊ virgo permanēs de spūsancto dei filiuz: qui per mortē suam redemit humanū gen⁹ generauit.verificatūq; fuit de demonibus

Illud ps. Parauerūt pctōres foueam ⁊ inci
derūt in eā. Si aūt teneam⁹ ꝙ Joseph fue
rit pulcherrim⁹ iuuenis qn̄ accepit beatā
ꝟginē. de quo dicem⁹ in ꝟmone. xij. huius
partis ꝑte. ij. dicere possum⁹ ꝙ demōes ꝓ
curauerūt sibi hūc spōsum dari vt viri tam
famosi ꝯiunctione ⁊ ꝯuersatiōe votū ꝟgi-
nitatis frāgeret ipa bn̄dicta ꝟgo: i q̄ etiam
fuerunt illusi. vt in pallegato loco videbit̄
ꝑfecta igit̄ hūana redēptiōe ipoq̃ ꝟgis fi
lio iā i celis regnāte iteꝝ demōes adunati
ꝯstituerūt suū ꝓcuratorē beelzebub princi
pē demonioꝝ. eūq̃ legatū suū faciētes ad
allegandū ꝯtra hūanū gen⁹. ad xp̄m mise-
rūt vt suis argumētationibus ablatū eis
mūdi dn̄iū restitui faceret. illosq̃ i antiq̄
hoīs possessiōe itroduci ꝓcurarēt. Veniēs
igit̄ beelzebub an̄ tribunal xp̄i dixit. Eq̄ssi
me iudex creator celi ⁊ t̄re. q̄ dixisti Mat.
xxij. Reddite que sunt cesaris cesari: ⁊ que
sunt dei deo. iube mihi reddi possessionem
hūani gn̄is q̄ mihi iiuste ablata est. Scis
enī ꝙ nō remittit̄ pctm̄. nisi restituat̄ male
ablatū. c. pctm̄. de regu. iur. li. vj. ⁊ c. si res
xiiij. q. vj. cum si. Cui respōdit xp̄s. tu nosti
ꝙ merita causaꝝ partiū assertione panduu
tur. l. ij. in fi. C. si ꝑ vim vel alio modo. ⁊ c.
qualr ⁊ qn̄. el. ij. de accu. Et ꝙ iudicantem
opꝫ cūcta rimari. ⁊ ordinē reruꝫ plena inq̄
sitiōe discutere. c. iudicāteꝫ. xxx. q. v. ⁊ ꝙ dꝫ
audire aliā partē q̄ vult recte iudicare. c. j.
de cā pos. ⁊ ꝓp. nō ergo iustū est vt homie
nō vocato nec audito illaꝫ tibi adiudicē. l.
naꝫ ita diu⁹. ff. de adop. ⁊ l. de vnoq̄ꝫ. ff. de
re iudi. Tūc demon ait. peto igit̄ o iustissi-
me iudex vt humanuꝫ gen⁹ ꝑcipias in ius
vocari. cū ab ea ꝑte ius icipiat: vt insti. de
pena teme. li. §. fi. ex̄ de ꝓba. c. qm̄ ꝯ falsaꝫ
Cui rn̄dit dn̄s de die agat̄? Respōdit autē
demō ad diē crastinā fiat dilatio. Cui dixit
dn̄s. Tu bene nosti experientiaꝫ facti. vt in
l. ij. in ꝑnc. C. vt i pos. lega. Et scias ꝙ via
lōga est a terra vsq̃ ad celū. quā viaꝫ tu bn̄
expert⁹ es: dū ꝑ supbiā tuaꝫ de celo nostra
aūcte cecidisti. q2 ergo ad iudicē ꝑtinet le-
gitimū terminū ꝑtib⁹ ad ꝯparēdū assigna
re. vt. ff. qui satis. cog. l. de die. in prin. ⁊ ar.
Terminus legitimus ex̄. de iur patro. c. cū aūt ⁊ de offi. deleg. c.
de causis. Jō nos tibi ⁊ humano generi fe-
riam sextā futurā assignam⁹ ad cōparendū
Et tunc precepit archāgelo gabrieli vt no-
tificaret cum tuba ferrea. vt ex̄ de appel. c.
cum parati. et. C. de fe. l. dies. vt ad diē ge-
nus humanū veniat rn̄surū corā eo ⁊ alle-
gaturū quare non debeat demonis domi-
nio subiugari. Adueniēte igit̄ die vene
ris predicta volēs adā ꝓ toto humano ge
nere coraꝫ iudice cōparare. q2 vera est sn̄ia
poete Ouid. in ep̄lis dicētis. Optima naꝫ
nullo. causa tuēte perit. rogauit beatā ꝟgi
nē vt ꝓ eo aduocare dignaret̄ dicēs. O vir
go ꝟginū tua intercessione semel ego cum
meis posteris a diabolica fuim⁹ seruitute
liberati. Or ḡ vt poeta inq̄t. Nō minor est
virtus q̄ q̄rere parta tueri. veni obsecro ⁊
nos a diabolicis insidijs. ⁊ falsis cauillatio-
nib⁹ defende. Perrexit igit̄ aduocata hūa
ni generis ad tribunal filij: vt ad dexteraꝫ
ei⁹ est locata. Dixitq̃ ad filiuꝫ. Audiui fili
mi hūanū genus ad presentiā vestrā fuisse
vocatū: quare si est aliq̄s qui ꝯtra illud ve-
lit allegare assurgat. Tunc demō his audi
tis demissa facie non audebat respicere in
reginā celi: q2 qui male agit odit lucē. vt in
quit saluator Joh. iij. Et habet̄ ex̄ de offi.
deleg. c. cōsuluit. ⁊ no. ff. de ven. inspi. l. j. cir
ca mediū. Virgo aūt Maria ipm̄ demonē
terribili oculo inspiciens irata voce dixit.
O neq̄ssime demō. modo dicas quicq̄d ha
bes dicere ꝯ genus hūanū. licꝫ enī te possi
repellere ab accusatione cū de te ipo dice
re deberes qd̄ de alijs attestaris. qd̄ est con
tra. l. in arenam. in fi. C. de inoffi. testa. et
l. qm̄. C. de here. Jtē q2 es excoīcatus ⁊ re-
probatus a sctīs quo casu non potes stare
in iudicio agēdo. c. interdicimus. de iudi.
Jtē q2 es seruus pene. vn̄ non potes agere
in iudicio. l. vix certis. ff. d̄ iudi. ⁊ l. qd̄ atti
net. ff. de reg. iur. Jtē q2 es infamis. vnde
nō potes esse procurator in iudicio. c. infa-
mes. ⁊ §. tria sunt. iij. q. vij. ⁊ c. cū d̄putati
vbi Jnno. de iudi. maxime quia es factus
infamis ex publico delicto ꝑpter quod dā
natus es quo casu etiā de iure ciuili nō po
tes ꝓcurare. l. j. §. ait pretor. vbi Guilhel.
de cuneo. ff. de postu. Jtem quia es hereti
cus. ⁊ ideo ab omī actu legitimo es repel-
lēdus. c. excoīcam⁹. §. cupientes. de here.
⁊ l. manicheos. C. e. ti. Hereticus enī dr̄ il
le qui lꝫ nō male sentiat de articulis fidei.
tn̄ hꝫ ꝑuersum dogma vel prauas sequitur
seu gignit opiniones. vt ait glo. penul. in
cle. j. de vsu. vbi paul⁹. tex. est in. c. heretic⁹
xxx. di. in. c. hoc autē scripsimus. ⁊ c. qui in
ecclia. xxiiij. q. iij. Tamen vt magis appa-
reat iniq̄tas tua, sum parata omnibus tuis

N cauillatiōibꝰ r̄ndere Tunc demon iratꝰ ꝯ
beatā ꝟginē cepit eā velle calūmniari.⁊ di
xit Obsecro iustissime dn̄e deꝰ qui estis iu⸗
sticia.vt in.c.oīs.xlv.dis.vt istā malefactri
cē nō admittat ad aduocādū:sꝫ eā punia
tis sicut lex iubet.Mulier em̄ accipiēs du
os viros simul: puniri dꝫ.vt i.l.eū q̄ duas
C.ad.l.iul.de adul.hec aūt nō solū accepit
celestē sponsum:sꝫ etiā alterū sumpsit.s.Jo
seph.R̄ndit aūt btā virgo.Ego ioseph acce
pi castitatis mee testē.deū ꝟo virginitatis
mee cōseruatorē.Tunc demō vidēs se cōfu
sum dixit.vouentibus virginitatē non so⸗
lum nubere.sed etiā velle nubere dānabile
est.c.vouētibꝰ.xxvij.di.Tu ꝟo postꝙ voui
sti ꝟginitatē mr̄imoniū ꝯxisti.R̄ndit bea⸗
ta virgo.O calumniator pessime votuꝫ il⸗
lud ego emisi.⁊ seruare ꝓposui cuꝫ tali tn̄
ꝯditione.s.si deo placeret ⁊ nō aliter.⁊hec
cōditio semꝑ subintelligit̄ tanꝙ apposita
⁊ ideo cū deꝰ voluerit me despensari cessan
et ꝯditione non feci cōtra votū.argu.in.c.
suꝑ eo.de condi.appo.De hoc autē meo vo
O to diffuse tractauerūt canoniste in.c.suffi⸗
ciat.⁊ in.c.btā Maria.§.vt in quibusdaꝫ
xxvij.q.ij.⁊ theo.in.iiij.di.xxx. Tūc demō
sic supatus.tertiaꝫ sibi voluit calumniam
imputare dicēs.Tu credis o iustissime iu⸗
dex ꝙ mater tua ꝑpetuā ꝟginitatem serua
uerit.⁊ ꝙ tu eius filiꝰ vnigenitus fueris.
Ego aūt volo ꝓbare ꝙ ipa alios filios post
te habuit.⁊ ꝟginitatē suā amisit.Nā Mat.
j.dr̄.Joseph nō cognouit eā donec peperit
filiū suū ꝑmogenitum.quasi dicat ꝙ postea
eā cognouit.⁊ ibidē.Anteꝙ ꝯuenirēt inuē
ta est in vtero hn̄s de spūsctō.ergo postea
ꝯuenerūt.Itē Lu.ij.dr̄ de ea.Peperit filiū
suū primogenituꝫ.primus aūt dr̄ respectu
scd̄i.l.q̄ duos.§.rn̄sc.ff.de rebꝰ du.ergo ha
buit ⁊ aliū filiū saltē scd̄ꝫ.R̄ndit.b.ꝟgo ꝙ
illud verbū donec accipit̄ in sacra scriptura
dupl'r.s.inclusiue ⁊ exclusiue.primo inclusi
ue inquantū includit om̄e tp̄s post rem fa
ctam vel ante.⁊ ita intelligit̄ illud p̄s.cix.
Dixit dn̄s dn̄o meo sede a dextris meis.do
nec ponā inimicos tuos scabellū pedū tuo
rum.Non em̄ intelligit̄ ꝙ post nō sedebit
sil'r Gen.viij.dr̄.Coruus nō est ad arcā re
uersus donec siccarent̄ aque super terram
⁊ tn̄ postꝙ exiccate sunt nō rediit.Item ex
ponit̄ nō cognouit eā donec peperit filiuꝫ
suū primogenitū:qꝛ eo nato dignitatē ma
tris eiꝰ maxime agnouit.Vn̄ Chrys.dic.⁊c
nō cognouit eaꝫ ante cuius fuerit dignita⸗
tis:sed postꝙ peperit:tunc cognouit eam:
qꝛ speciosior et dignior facta fuerat ꝙ totꝰ
mundus:qꝛ quē totus mūdus capere non
poterat in angusto cubiculo vteri sui sola
suscepit.Hec ille.Sil'r nō valet ista ꝯn̄tia.
Anteꝙ cōuenirēt inuenta est hn̄s in vtero
de spūsancto.ergo postea ꝯuenerūt.Sicut
nō valet ista ꝯn̄tia.hunc non penituit ante
mortē.ergo post mortē penituit.imo potiꝰ
valet eꝯ.ergo nec post mortē.Sil'r ioseph
nō cognouit eā an.ergo nec post.qꝛ cogno
uit mysteriuꝫ icarnatiōis dn̄ice.Ista ergo
ꝑpositio āte.lꝫ sepe ꝯn̄tia indicet:tamē nō
nūꝙ ea tm̄ q̄ priꝰ cogitabāt ostēdit.sicut si
aliq̄s diceret.Anteꝙ i portu prāderē naui
gaui.Nō itelligit̄ ꝙ i portu prādeat postꝙ
nauigauit:sꝫ qꝛ cogitabat̄ i portu prāsurus
⁊ sil'r dicenduꝫ est in ꝓposito.Exclusiue ꝟo
ponit̄ hec dictio donec ꝓ tp̄e determinato
⁊ sic nō accipit̄ i predicta autoritate.Et de
hac materia tractāt canoniste in.c.incerta
xxx.di.v.suꝑ verbo q̄usꝙ veniat ⁊ in.c.j.de
iudeis.⁊ i.c.de m̄liere.ex de m̄ri.ꝯc.ꝯ info
ec.Ibi donec tādiu sepenit.⁊ ibi ꝑ Joh.de P
imo.⁊ in.c.cū bone.de eta.⁊ q̄li. Ad illud
aūt qd̄ obiectū fuit de ꝑmogenito.Respō
deo.inq̄t.b.virgo ꝙ in sacra scriptura sepe
ꝑmogenitus intelligit̄ ille ante queꝫ nullꝰ
est genitꝰ:⁊ quē nullꝰ antecedit:etiā si nul⸗
lus eū sequat̄.Et ita accipit̄ in predicta au
toritate.vt dr̄ in.c.ioseph.de ver.sig.sic etiā
ƀm leges exponit̄ in.d.l.q̄ duos.ff.de rebꝰ
du.⁊ in.l.primꝰ.⁊.l.primi appellatione.⁊
l.in vulgari.ff.de ver.sig.⁊.l.j.§.primis ꝟo
ff.vnde cog.⁊.§.⁊ hec quideꝫ.in pemio.ff.
His igitur responsionibus demon deuictꝰ
ad quartum argumentum descendit dicēs
Serenissime iudex:tu nosti ꝙ mulieres ꝓ
aliquo postulare ꝓhibent̄ ⁊ aduocar̄.qꝛ
est virile officium.vt i.l.j.§.sexū.ff.de po⸗
stu.nec ad defendendum aliū admitti de⸗
bent.l.alienā.C.de ꝓcu.⁊ in.l.femīe.ff.d̄
reg.iur.⁊.§.tria.iij.q.vij.⁊.xv.q.iij.Pri⸗
mo Respōdit btā ꝟgo.O iniquissime dm̄ō
tu bn̄ nosti.ꝙ mulier potest suā ⁊ suoꝝ in⸗
iuriā ꝓseq̄.vt in.l.senatus.⁊.l.de crimine.
C.qui accu.non pos.Sil'r ꝓ miserabilibus
ꝑsonis:pupillis ⁊ viduis bene admittitur
vt ex de ꝓcu.c.fi.⁊.iij.q.vij.c.sunt autēꝫ.⁊
c.de adu.diuer.iudi.l.petitiōes.§.licētiā.
⁊.ff.de ꝓcu.l.seruū quoꝗ.Ego igit̄ tanꝙ
meā iniuriā ⁊ cām ꝓpriā ꝓsequēs admittī

debeo vt. C. de pcul. l. qui stipendia. et ff. fe minas. Omnes enim xpiani sunt serui et filij mei. Debet ergo iudex iste equissimus me audire. Nam etiam si essem excõicata defensiones mee essent audiende. ar. i. c. cum inter po rem. et c. dilectus filius. ex de excep. Multo magis igitur debeo admitti. cum nulla infamia possim notari. et maxime cum p miserabili hoie aduocare velim quem iste nequissimus demon ad suam conatur redigere seruitutem que est contra iura naturalia vt. ff. de iusti. et iu. l. manumissiones. Preterea illa prohibitio facta mulieribus ne aduocent est rone seruande pudicitie. vt pz in dicto. §. sem hoc autem periculum in me esse non pot. Sum etenim illa de qua Prouer. vlt. di. Mulierem fortem quis inueniet. Et infra. Accinxit fortitudine lũbos suos et roborauit brachium suum manusqz suas misit ad fortia. Et ideo cessante causa cessat iuris dispositio. c. cum cessante. de appel. et l. adigere. §. j. ff. de iure pa. et h argumentum vendicat sibi locum etiam si lex corrigeretur. vt ait glo. in. l. j. ff. de legi. tuto.

Tunc demon reuoluens se ad xpm dixit. O dñe non moueat te caro et sanguis tuus. Nec amor mris tue. arg. ex de prebe. c. graue. et viij. q. j. c. nihil. et c. moyses. Nec contra me indigneris si iurisdictionem tuam refutabo. Scis enim quod valde piculosum est coram suspecto iudice litigare. l. aptissimi. C. de iudi. Non bonum est vt mr tua non sit coram te aduocata ipa enim ex hoc redditur suspecta quia est genitrix tua. vt ex de appel. c. postremo. et c. cum speciali. et C. de assesso. et domesti. l. domesticus. Nolo ergo eam aduocare coram te. ne ad suam partem te trahat rone affectiõis. scio enim quod nemo debet iudicare in causa sua vel suorum. vt in. l. qui iurisditionem. ff. de iuris. om. iu. i. l. iuli. ff. de iudi. l. penult. de arbi. l. vnica. C. ne quis in sua causa. et c. insinuante. ex de offi. deleg. Cum igitur mater tua dicat hanc causam esse suam. ideo de iure possum iudicium tuum declinare. Tunc beata virgo cum indignatiõe exclamans dixit. O sceleratissime demon iustissimum filium meum suspectum in iudicando allegare presumis qui est deus iustus et iusticiam diligens. ps. vij. Qui non est acceptator psonarum. Act. x. et c. sicut. xxxij. q. iiij. et de conse. di. iiij. c. Nec quemquam. et c. vlt. iij. q. ix. et c. ii. iiij. q. iiij. et c. nouit. de iu. di. facit. c. venerabilis. de pbe. et digni. Qui est fidelis et absqz vlla iniquitate iustus et rectus. Deut. xxxij. qui non est vt filius hois vt mutetur. Num. xxiij. Non debet igitur filius meus a iudicando cessare propter dicta obiecta que intelliguntur de puris hoibus. de quibus in ca. quattuor. xj. q. iij. di. Quattuor ista timor odium dilecto census. Sepe solent hominum rectos peruertere sensus. Preterea semel eum in iudicem acceptasti et ad illum venisti ius petens. ergo ipm non potes recusare. l. j. in prin. ff. de iudicijs. Tunc ergo dominus Iesus interlocutoriam tulit sententiam dicens se velle in causa pcedere et beatam virginem tanquam idoneam humani generis aduocatam admittere. Precepitqz demoni vt quecunqz cõtra hoies pducere vellet in medium afferret atqz breuiter concluderet: quia mores mulierum leniter offenduntur: vt in. c. forus. de v. sig. et C. de spon. l. iiij. Dixit autem demon. Sapientia cuiuscumqz pcuratoris officium est primo interdictum restitutorium quod sibi de iure cõpetit intentare. vt. ff. de rei ven. l. j. et. l. is qui destinauit: melior est enim conditio possidentis. ff. de rei ven. l. fi. et insti. de interd. §. j. et ex de fide instru. c. inter dilectos. et ff. de ver. sig. l. si seruum. Quare peto me restitui ad pristinam possessionem humani generis tormentandi cruciandi vt prius. Nam pbare paratus sum me fuisse in possessione pacifica et quieta eiusdem et spoliatum fuisse de facto. que duo cõuenit pbare vt quis restituatur vt ex de resti. spo. c. olim. et de offi. deleg. c. cõsultationibus. et ij. q. j. c. iij. Quia reintegranda sunt oia spoliatis antequam vlterius procedatur. vt. ff. de vsuris. l. videamus. Ante oia enim agendum est de possessorio. c. ij. de ordi. cogni. et spoliato fienda est restitutio. c. ex litteris. de resti. spo. l. si quis fundum. C. ad. l. iul. de vi publi. Et de facto spoliatus: est de facto restituendus sine aduersarij citatione et alia cause cognitiõe. vt inquit glo. i. l. maior ff. de euic. Mihi ergo debet homo restitui quem longissimi temporis possessione prescripsi per. l. cum notissimi. et. l. si quis emptionis. C. de pscrip. trigin. vel qua. anno.

Respõdit beata virgo. O versute draco verum est quod illis spoliatis restitutio fienda est qui non vi aut clam nec pcario: sed iusto titulo et bona fide possidebant. vt. ff. quod vi aut clam per totum. et ex de resti. spo. per totum. et de prescrip. c. vigilanti. Tu autem nequissime demon nunquam humanum genus possedisti sed solum sicut simplex custos carceris custodisti. et ideo non debes restitui. Facit. l. ij §. fi. ff. de acqui. pos. ille enim possidet cuius noie.

possidet.l.male igit.C.de pscrip.xxx.vel.xl an.et insti.de inf.§.possidere.et ex de resti.spo.c.cu venissent.in fi. Cum igit vos fili mi creaueritis huanu gen9 vestriq sint homines no potuit demo in re aliena quantum cuq multo tpe detenta hre iusta possessione nec bona pscriptione.q: nulla tpis prescriptio iuuat malefidei possessore.dic.c.vigilati.de prescrip.et c.possessor.de regul iur.lib.vi. Iste ergo iniustus vsurpator humani generis no fuit bonefidei possessor: sz malefidei detentor. Na aliud est possidere.aliud vo detinere.vt.ff.de rei ve.l.officiu in fi.et ff.de acquire.pos.l.iij.§.fi. Igit nulla fuit demonis possessio.qd patz p.l.fi.ff.de ver.sig. Nam quo re aliena possedit cuz sciret aliena esse.certissime dicendu est eum nullo modo possedisse.vt.C.vnde vi.l.cuz querebat.et.iij.q.vi.et.c.si res.cum si. His auditis dns iudex de medio interlocutus est demone.no esse restituendu. Tuc demon strides detibus et furore replet9 missa manu ad marsupiu extraxit foras libelluz et cepit legere illud Gene.iij.preceptu factu primis paretibus.scz quacuq hora comederitis ex eo moriemini. Dixitq. Ecce dne iudex instrumentu a deo dictatu vigore cui9 mihi Adam cu oi posteritate sua est subiectus. Na per illu ois eius posteritas est infecta.c.si homies.xxiiij.q.iij.et c.placuit de consecra.disti.iiij.et ratio hui9 infectionis assignat.in.c.iam itaq.j.q.j.vbi dicit.traxit ergo reatu.q: vn9 erat,cu illo et in illo a quo traxit quado qd cotraxit admissum est. Respodit aut beata virgo. Hoc instrumentu nihil valet.na tu illud falsificasti dicens Gene.iij. Nequaq moriemini. euq et vxore sua per mendacia et fraudulentias tuas decepisti. Iura aute volutino decipietib9: sed deceptis subueniri.ff.ad velle.l.ij.§.h verba.et ex de donatio.c.inter dilectos.et de rerum permu.c.cu vniuersor.vnde tanq falsarius et deceptor es repplendus. Non ergo debet tibi adiudicari ne ex tu ex malicia lucrum reportes et ex fraude et dolo gaudium et vtilitatem cotra ea que determinantur in.c.sedes.de rescrip.et in.c.ex litteris.de dolo et cotu.ex de cleri.non resi.c.frater nitati. Quia ergo tu versutus fuisti autor et institutor peccati.ideo debes puniri; q a qui causam dani dat damnu dedisse videt l.qui occidit.§.penl.ff.ad legem aq.et.c.si culpa.de inju.et da.da. His aute responsionib9 superatus demo dixit. Si iure talis instrumenti mihi no debet homo salte meus est iure emptionis.illu em emi p comestione pomi. Rndit aduocata generis humani nequaq tibi debet.q: decepisti eum vltra dimidiuz iusti precij cotra l.ij.C.de rescin.ven.et c.cum dilecti.de emptio.et vendi.et ideo seruari debz illud Esa.lij.gratis venuz dati estis et sine argeto redimemini. Tunc dixit demon. O iustissime iudex.tu scis q iusticia requirit ne delicta remaneat inpunita.l.si logius.ff.de iudi.l.ita vulneratus ff.ad lege aquil.l.stichum aut pamphilum ff.de solu.et c.fame.de sen.exco. ad puniendu ergo excessus tenetur quilibet bon9 iudex de necessitate.l.congruit.ff.de offi.presi.et nulli parcere debz.c.ex tuaru.de priui. Cu ergo hoies habeat in se grauitate pec catí qd deorsum trahit cum sit poderosum iuxta illud ps.xxxvij.qui in psona oim cofitet dices et sicut onus graue grauate sunt sup me debes eos sic reqrente iusticia ad infernu ad centrum terre descendere facere et non attendere verbis istius aduocate que male facit allegando in hac causa. Nam vt inquit Ouidius.ij.de ponto. Non est confessi causa tuenda rei. Respondit sapientissima aduocata vos fili mi pro peccatis hominu pertulistis morte et lauistis eos a delictis eorum in sanguine vestro. Apocalypsis.j. Et pro eis plenarie satisfecistis. Unde Esaie.liij.dicitur. Vere dolores nostros ipse tulit et labores nostros ipse portauit.ipse vulneratus est propter iniquitates nostras.attritus est propter scelera nostra. Et Johanis.j.c.dixit Johannes baptista Ecce agn9 dei: ecce qui tollit peccata mundi. Iusticia ergo non requirit vt bis idez exigatur.l.bona fides.ff.de regu.iuris.facit.l.omnes.[Cl.de penis preterea actio semel extincta nuq resuscitatur.C.de remissi.pigno.l.cum ex causa.in fine.et ff.de solutio.l.qui res alienas.§.arcani. Ad illud autem quod obijcit diabolus de grauitate peccati respondetur q pena vestre passionis grauior fuit omnibus peccatis.iuxta illud Job.vj.cap. Quasi arena maris hec grauior apparet. Tunc iteru allegauit diabolus dices. O iudex qui dixisti per prophetam ps.lxxxviij. Que procedunt de labijs meis non faciam irrita. Tu in euangelio tuo dixisti Johannis.xij.cap.me esse principem huius mundi. Quo

etiā noīe appello: in.c. Pu ior. xxiij.q.ij.qđ exponūt doctores.i. maloꝝ etiā pctōꝝ. Tu vo es pnceps bonoꝝ ꝛ iustorum. modo tu scis ꝙ cū litigātes ad ritā veniūt boni iudicis est litē dirimere. vt.ff. si cer. pe.l. quidam estimauerāt. ꝛ dare ds vnicuiqꝫ partē suā ff. de vsufru.l. huius rei. ꝛ.ff. de condi. inde.l.fi.§. si tñ. Nam iusticia iubet ius suū vnicuiqꝫ tribui.l. iusticia.ff. de iusti. ꝛ iure ꝛ insti. eodē in pn. ꝛ.c.j.di.j. Ergo placeat vobis dare mihi gen⁹ hūanū cū ppꝛ pctm̄ cōmissum ego sim fact⁹ pnceps hui⁹ mundi. Uerba em̄ sunt intelligēda cū effectu. facit.l.eū qui.§. docere.ff. ne q̄s eū qui in ius vo. est vi exi. iūcta.l.fi.§. hec aūt verba ff. ꝙ quisqꝫ iu. ꝛ de cleri. nō resi.c. relatū. circa mediū. Et de verbo sig.c. pterea. ꝛ de peni. di j.c. hec aūt verba. Si ergo sum princeps maloꝝ ꝛ pctōꝝ. sꝫ p q̄a. et genus humanū peccauit ſm aplm ad Roma. iij. vbi ait. Oēs peccauerunt in Adā. ergo debetis facere cū effectu vt ego sim pnceps oīs malorū ꝛ nō auferre mihi qđ meū est. Tenete ergo p vobis dñiū bonoꝝ ꝛ date mihi dominium maloꝝ qđ si feceritis pmitto vobis ꝙ regnū vestrū nō erit maius q̄̄ vnū granum milij respectu mei. vera est em̄ snīa. Ouidij in. iij. de arte amandi. di. Pluraqꝫ sunt semp deteriora bonis. Ad hec aduocata hūani generis rn̄dit. O vsute ꝛ plene oī fallacia q̄ habes mille nocendi modos. vt in.c. sciendū. xxvj.q. iiij. ꝛ iusticiā postulare te ostēdis ꝛ desideras iniusticiā. vnūqꝫ petis ab ex intus vo habes cōtrariū. vt.ff. de excep.l. gnāliter. Scias ꝙ nō ignoram⁹ astutiā tuā. xvj.q. ij.c. visis lrīs. Et ideo maliciā tuā tantis coloribꝫ palliatā. iā confundemus. ꝛ tunc cōuersa ad filiū dixit. O fili mi dulcissime vos scitis ꝙ ad petitionē huius maligni demōis fuistis in statera crucis pōderat⁹. vt legit. xxiij.q. j.c. pat⁹. ac p hūani gn̄is redēptiōe mortē ptulistis. vt in.c. p hūani. in princi. de homi. li. vj. Nos est ergo audiēdus iste vsut⁹ qui horrenda crudelitate ꝛ detestāda astutia mortē appetit alioꝝ. vt in. d.c. p hūani.§. cum igit. de homi.l. vj. nō em̄ est cōgruū neqꝫ iustū sup hūani generis suitute amplius disputare maxime in ipsi⁹ humani generis detrimentū. trāsiuit em̄ amodo snīa in rē iudicatam ex. de re iudic.c. cū inter. ꝛ a snīa nō extitit appellatū statuto tpe de quo in.l. iudicib⁹ C. de appel. ꝛ melius in.l. eos. in fi. cū sui. hodie ibi posita eo. ti. ꝛ ideo nō est amplius appellādū. vt in clemē. ij. ex. de appella. ꝛ per doctores in dicta.l. iudicibus. et.l. per emptorias. et.l. finali. C. sentē. rescin. non pos. Tunc diabolus exclamauit ꝛ dixit: veniam⁹ ad fortiora ꝛ incōuincibilia argumēta quibus cōcludo hoīes necessario esse dānandū ꝛ arguo sic. De⁹ viuit in vitate ꝛ iusticia: vt ex. de iureiu.c. ꝛ si xps.§. iacob⁹: ꝛ ita debꝫ punire piūctū sicut extraneū. vt in l.fi. ꝛ ibi. glo.ff. de re. diui. Quapropꝛ dico ꝙ cū ego q̄ sum angel⁹ fuerim ab ipo de celo deiect⁹ nullo tn̄ pcepto pcedēte: vn̄ inobediēs dici nō potui. de necessitate debet dānare Adā ꝛ Euā cū tota sua posteritate: q2 pceptū eis factū a deo obseruare noluerūt. magis q̄ debēt puniri q̄̄ ego cū sit fortius ꝫ pceptū facere ꝙ pter pceptū. vt. C. de nego. ge.l.fi. vel si nō magꝭ peccauerāt q̄̄ ego: saltē eodē modo debēt puniri. qui siles in culpa debēt etiā esse similes in pena.l. si quēq̄. C. de episco. ꝛ cle. Ad hec rn̄dit btā vgo. O miser ꝛ in felix nō est simile illud qđ posuisti de te ꝛ de alijs angelis cū pctō hoīm. angel⁹ em̄ peccans merito fuit puniēdus: q2 nihil infirmū in se habebat qđ induceret ad peccādū. ꝛ non aliq̄ infirmitate sꝫ malignitate deliberata peccauit c. firmiter. de sum. trini. ꝛ fide. ca. Et nullo pcepto indigebat. q2 sine pcepto aliq̄ a natura habuit in se sapiam oīm: q2 cognoscebat certitudinē boni ꝛ mali ppter pfectionē nature sue. vt de peni. disti. ij.c. in pmo Et iđ habito respectu ad talē certitudinem praui⁹ peccauit angel⁹. q2 sciēter se ptulit ꝯtra deū: ꝙ peccauerit homo q̄ habebat infirmitatē ꝛ fragilitatē carnis q̄ ipꝫ ad peccandū induceret. vt in.c. illud. xv.q. j. et de peni. dist. iij.c. ille rex. Et q̄ peccauit p ignorātiā deceptus dolosa versutia tua. Et iđ angelus de altiori statu cecidit. de penit. dist. ij.c.fi. homo em̄ talē certitudinem non habuit ppter corp⁹ qđ aīam aggrauabat: vt dr̄ Sap. ix. Quia igitur spūs promptus est: caro autē infirma. Matth. xxvj. Ideo tali hominū infirmitati est ꝯpatiendū non autē tue superbie ꝛ iniquitati. Ex quo em̄ deo proximior fuisti: culpa tua fuit grauior ei consideret. de peni. dist. v. His itaqꝫ dictis reuoluens se ad filium piissima virgo dixit. audistis fili cauillatiōes ꝛ falsas argumētationes istius iniquissimi demonis in q̄bus nihil cōcludit nisi falsum. Et ideo

rogo vt eius mēdacijs iā finē imponatis: nihil em̄ dicturus ē nisi falsum. Nā semel malus semp p̄sumit malus in eodez genere delicti.l.si cui.§.bisdē.ff.de accu.⁊.l. casus.ff.de sena.l.iij.§.idē erit.ff.de suspec. tuto.l.palā.§.nō solū.ff.de ritu nup. Cum ergo sit mēdax ⁊ mēdacij pater vt vos dixistis Joh.viij.nō est audiēdus rōne mēdacij.vt.C.de indic.vid.tol.l.ij.i fine. R̄ndit aūt demon ⁊ dixit. In ciuile est aliquid iudicare nisi tota lege perspecta.l.i ciuile.ff. de legi. Et ideo o iustissime iudex audi q̄so allegationes meas iustissimas ⁊ permitte me defenderē causaz meā ⁊ vti iurib⁹ meis. R̄ndit aūt.uirgo. O dānate ⁊ omni nequitia plenissime ne meuz filiū vt iniustum accusare possis.dicas q̄cquid dicere intēdis. Tūc demon dixit. Hō peccauit cōtra bonitatē dei infinitā:⁊ non curo qua culpa peccauerit an sua vel aliena.q: posito millies ꝙ ego ipsum induxerim ad peccādum s̄m iura agētes ⁊ cōsentiētes pari pena puniūtur.c.nuper.⁊.c.sequēti.de sen.excom.c.ut clericoꝝ.de vi.⁊ ho.cle.⁊.§.alia.deinde lex iusti.de pub.iudi.facit.c.mulieres.in fine. ⁊ ibi gl.⁊.c.quāte.de sen.excō.⁊.xj.q.iij.c. qm̄ multos.⁊.l.his qui opē.ff.de fur.⁊ de hoc est glo.multū notabilis in.l.iubemus. la.ij.§.sane.C.d sacrosanc.ec.⁊.l.si quēꝙ. C.de epi.⁊ cle.⁊.l.a digere.i princ.ff.de iure pa.iuncta.l.liberoꝝ.in fi.ff.de his q̄ no. infa.ꝯcordat textus ad l̄ram in.c.j.de offi. dlega. Sufficit ergo ꝙ homo peccauit.pena enim dz correspondere culpe. Naz s̄m q̄litatem delicti dz esse ⁊ plagarum modus. Deutero.xv.⁊.l.pedius.ff.de incen.rui.⁊ nau. Cum igitur tanta sit culpa quanta est persona offensa.vt in.§.atror.insti.de iniur.⁊.c.cum illoꝝ.de sen.ex. Ideo homo q̄ offendit infinitam dei bonitatez infinitas debet luere penas: Cōmisit enim homo crimen lese maiestatis.vn̄ ipse cuz heredibus suis est merito damnandus. Scriptum est em̄ ꝙ filij paterno debent perire supplicio in quibus hereditarij criminis exēpla metuuntur.l.quisquis.C.ad.l.iul.maie.⁊ ex de homici.c.sicut dignū.cū si. Ad hec beata virgo respiciēs in filium suum dixit. O fili mi charissime uos qui estis deus ⁊ homo estis bonitas infinita.ergo hō̄ peccauit cōtra vos ⁊ vobis est iniuria illata quā remittere potestis.⁊ ad benignitatē vestrā ptinet remittere iniurias vobis illatas; vt est textus multū notabilis in.l.j.C.si quis impat male. Ex quibus cōcludit hominem nō debere puniri nec condemnari. Tūc demon dixit regine celoꝝ. vos male facitis. q: nō vultis ꝙ hō puniatur de peccato cōmisso: qd̄ est ꝯtra.l.sancimus.C.de penis.⁊ xxiij.q.iij.c.simplicē. Tūc dixit Jesus. demon sile amodo.quia bn̄.scis ꝙ i cruce pependi ꝓ redēptione generis humani qd̄ semel ꝓpter pctm̄ damnatū fuerat.unde nō est iustū ꝙ de eodē peccato bis cōtra gen⁹ humanū sniam ꝓferamus.ar.ff.nau.cau. stabu.licz gratis.§.fi.in fi.vbi dicit ꝙ non dz sepe de delicto eiusdem hominis queri Expectādum est ergo vsqz ad diez iudicij: quia tūc malos male pedam: bonos autez faciā i celesti gaudio triūphare. Ad hec respōdit demō. Dn̄e iesu rpe rex glie noli sic iterloqui: quia bene scis ꝙ homo peccauit infinite.vnde ad olim ⁊ ad hodie extendit pena eius. Est ergo hodie puniēdus.q: lex cū die loquitur.vt.l.arriani.C.de here.⁊ i omnib⁹ obligatiōib⁹ in quib⁹ dies nō ē positus p̄nti die debetur.l.in oībus.ff.d reg. iur.⁊ de verbo.ob.l.eum qui.§.quotiēs.⁊ de cōdi.⁊ demō.l.j.i prin.⁊ de leg.ij.l.oīa R̄ndit sapiētissima aduocata. Tu false cōcludis.q: nō ꝓbat hoc esse qd̄ ab hoc ꝯtingit abesse.vt.l.nō nudis.l.non epistolis.⁊ l.neqz natales.C.de ꝓba. Scis em̄ ꝙ si q̄ culpa in hoīe fuit: est ꝑ grām filij mei abolita ⁊ ꝑ eius m̄iam cancellata. Ergo cum nullatenus sit in culpa nō est aliqual'r puniēdus nō credas ꝙ p̄cibus tue calamitatis facias iudicē lachrymari.qd̄ esse nō dz. vt.l.obseruādu.§.in cognoscēdo.ff.de offi.p̄si.facit.l.quisquis.C.de postu. Tunc exclamauit demō. Dn̄e peto mihi iusticiā exhiberi.quā si nō feceris nō es bonus iudex c.iustū est.xiij.q.ij. R̄ndit btā ⁊go adhuc loqueris maledicte.scis enim ꝙ deus creauit hominē ad imaginē ⁊ similitudinē suā Gen.ij.Et.C.de penis.l.si quis in metallū ⁊ ipsum voluit esse heredem regni celestis ⁊ implere sedes gloriosas a quibus tu cum socijs tuis per supbiaz corruisti.iuxta illud ps.cix. Judicabit in nationibus implebit ruinas. Non ergo humanum genus dz esse tuū: sz iter beatoꝝ spūuz agmina feliciter collocari. His aūt dictis ꝯuersa ad filiū dixit. O dulcissime fili: q: bonū est obuiare malicijs ⁊ ꝑturbare ꝑuersos.qd̄ si nō fieret: nihil esset aliud ꝙ fauorē ipietati ꝓ viribus

impartiri: qđ esse non debet. xxiij. q. iij. c. q̄ pōt obuiare. cum similib⁹. ideo peto ꝛ tot; p̄cordijs efflagito vt reiect; friuolis ꝛ va nis allegationibus istius maligni demōis in fauorē humani generis snīam pferatis ipm genus humanū a petitiōe hui⁹ pcura toris nequitie īfernalis penit⁹ absoluēdo. lites em̄ nō debēt eē imortales: nec ī infini tum ptrahi. l. pperandus ꝛ. l. apertissimi. C. de iudi. ꝛ. l. fratris. C. de trāsac. ꝛ. l. fi. ff. p suo. ꝛ. C. de fruc. ꝛ li. ex. l. termiato. ꝛ. C. de re iudi. l. ij.

Pars tertia hui⁹ sermonis de diffiniti ua sentētiatione p̄dicte disputationis.

D His ergo omnibus diligēter audi tis volēs iust⁹ iudex celestis litigia cito ad debitum finem perduci: vt ita quidam estimauerūt. ff. si cer. peta. ꝛ in ij. ff. de aqua plu. ar. ꝛ in auf. vt cle. ap. pro pri. epis. p̄mo due. §. fi. col. vi. ꝛ i. l. quisqs §. preterea. C. de postu. Misit gabrieles ar changelus qui tuba aurea intonās. perem ptoriū terminū partibus ad cōparēdū assi gnaret in quo diffinitiuā snīam p̄ntes au dirēt questiōis p̄dicte: statuto ergo die cō parentib⁹ partib⁹. s. ipa aduocata humani generis cū p̄mis parētib⁹ ꝛ m̄ltis alijs san ctis patribus: necnō p̄cipe demonioꝝ cū m̄ltis alijs malignis spiritib⁹. saluator no ster in suo fulgentissimo tribunali residens ptulit snīa; i hūc modū. In eterne diuini tatis mee noīe amen. Nos Jesus mūdi sal uator auditis oīb⁹ allegationib⁹ p procu ratore nequitie infernalis cōtra humanu; genus factis. auditisqꝫ respōsionibus sapi entissime aduocate predicti generis huma ni: ꝛ diligēter examinatis iurib⁹ ambarū partiū. omnibusqꝫ cōsideratis q̄ circa p̄e dicta videnda ꝛ cōsiderāda fuerūt: sedētes p tribunali ad nostrū solitū banchu; iuris positū sup thronos angeloꝝ in celesti pala tio nostro vbi residentiā facimus persona lem humanu; genus hac mera diffinitiua snīa absoluimus ꝛ ab impetitione pcura toris nequitie infernalis reddimus absolu tum: cū hoc cōsonet sanctissimis scripturis ꝛ iuridice veritati quam semper sequimur Ipm q̄; pcuratorē nequitie infernalis ex nūc precipibus ad damnationē inferni p petuam penitus ambulare: vbi est fletus ꝛ stridor dentiū infinit⁹: vt scriptū est Mat. xxij. Recessitqꝫ diabolus cum eiulatu ꝛ cla more maximo atqꝫ in baratri profundum mersus est: eternis supplicijs cruciandus. Lata ꝛ data ac in his scriptis p̄nūciata et pmulgata fuit supradicta snīa in omnib⁹ ꝛ p oīa put supius cōtinetur: p supradictū dnm nostrū Jesu; xp̄m p tribunali sedētē in suprascripto loco: p̄ntibus suprascriptis partib⁹ ꝛ lecta ac vulgarizata p me. Johe; euangelistā notariu; dn̄i nostri Jesu xp̄i ꝛ curie celestis scribā publicū p̄ntibus Johe baptista. Frācisco ꝛ Dnīco cōfessorib⁹. Pe tro ꝛ paulo principibus aplorum. ꝛ Mi chaele archāgelo ꝛ multis alijs sanctis, in m̄ltitudine copiosa testib⁹ ad hec vocatis ꝛ habitis ꝛ rogatis anno dn̄i. M. cccc xcij. indictiōe decima. die p̄mo nouēb. is. Libe rato igitur humano genere: ꝛ dn̄o in celu; ascēdente: dominus Adam cū vxore sua et ceteris sanctis patribus innumeras beatis sime virgini gratias pro se ꝛ toto humano genere retulerūt: eo q̄ sapiētissimis rn̄sio nib⁹ suis eos de miserabili demonū serui tute liberasset. cui sapientissime atqꝫ pijssi me v̄gini sit infinita gloria. Amen.

De alijsquinqꝫ donis sp̄ūssancti que fu erunt in beata virgine. Sermo. vj.

Mari abunda bit cogitatio eius ꝛ cōsiliū ei⁹ ab abysso multa. Eccli. xxiiij. Quattuor calamita tibus inter alias in natiui tate sua subijcitur hō. prima d̄r iniquitat; Cuilibet em̄ ex Adam ppagato ppter con taminationē peccati originalis dici pōt il lud Job. ix. In peccatis natus es tot⁹. Se cūda calamitas d̄r mestitatis. Na; de quo libet nostrū verificatū fuit illud Sap. vij. Primā voce; similē omnib⁹ emisi plorans Tertio v̄o appellatur nuditatis. Quilibet namqꝫ homo dicere valet illud Job. j. Nu dus egressus sum de vtero matris mee. hō enim nascitur nudus. non tm̄ nuditate ve stium: sed etiā nuditate virtutum. Quarta calamitas d̄r tenebrositatis. s. ignorantie. iuxta illud Job. xxxvij. Nos quippe obuol uimur tenebris. Natiuitas aūt ꝛ cōceptio gloriose virginis Marie nō fuit p̄me cala mitati supposita. quia sine macula pcti. im mo omni mūdicia plena cōcepta ꝛ nata ē ipa mater dei benedicta. vt dicūt moderni theol. i. iij. snīa;. di. iij. Quo ad scđam v̄o lies quidam putēt beatā virginē primā vo cem lachrymabilem emisisse, vt se alijs ex

Quatuor calamitates hominis

Adam pgenitris cōformaret ꝛ miserie hu/mani generis se cōpari ostēderet. tamē alij opinātur ipam in natiuitate sua non fluis/se. sed iocundo ac hilari vultu ꝛ cū magna exultatione de matris vtero pdijsse. Nam dicere in mēte sua poterat illud Esaie.lxi. Gaudens gaudebo in dño et exultabit aīa mea in deo meo. qꝛ induit me vestimentis salutis: ꝛ indumēto iusticie circūdedit me quasi spōsam ornatam monilib⁹ suis. Licz etiā nuditatē in ortu suo habuerit corpora lem. nō tñ subiacuit nuditati spūali. Ha/buit eñi in natiuitate sua gratiaꝝ ꝛ virtu/tum abundantiam. vñ dicere poterat illud Eccl'.xxiiij. In me oīs gratia vite ꝛ virtutꝫ Quarte q̄z calamitati. s. ignorātie non sub iacuit cū adhuc in materno vtero existens liberi arbitrij vsum habuerit. vt. ē: dictum est parte.iij. hui⁹ operis. sermone. s. par. vl. predixerat eñi sapiēs Ecclesiasticus in ver/bis ppositis di. A mari. s. diuīe maiestatis abundauit cogitatio eius ꝛc. Super q̄bus verbis de alijs quinq̄ donis spūssancti q̄ ipsa habuit differemus.

Prima pars de dono ꝯsilij btē virgis.

F Donuz sapīe habuit — Beatā virginē fuisse dono sapiē/tie repletā in precedēti sermōe b declarauim⁹. vñ ipa dicere po/terat illud Sap̄. vij. venit i me spūs sapie. Nec mirum si ita sa/piēs fuit. Nā cū h̄a sit snīa. Prosperi in li. epigrā. di. Trāq̄llā ꝛ vacuā curis sapientia mentē Imbuit. ꝛ placidi pectoris hospes erit. Nō est mirādū si mētē ipsi⁹ bñdicte v̄/ginis trāquillissimā ꝛ ab oīb⁹ terrenis cu/ris remotā diuina sapiētia repleuit. Itē cū sapiēs dicat ille q̄ h̄z plenū animi iudiciū l. oiē pferre. in fi. ff. de arbi. Itē ille q̄ non errat. vt no. i. l. s. ff. de offi. p̄fecti. p̄to. ꝛ i. l. hūanū. C. de leg. pfecto ꝯstat ꝙ gliosa dei mr̄ q̄ plenissimum animi iudiciū habuit et nunq̄ errauit sapientissima fuit. Et cū oīs sapīa a dño deo sit. vt dꝛ Ecci. s. Qui dat eā pie agētib⁹. Ecci. xliij. Profecto in ipā sup oēs pijs opib⁹ repleta debuit īfundi a deo sūma sapīa. fōs ei sapīe ē v̄bū dei i excelsis Ecci. j. Et iō qꝛ vt dꝛ Prouer. xiij. Qui cū sa/piētib⁹ gradit. sapiēs erit ipaq̄ fōtē sapiē/tie xp̄m nouē mēsib⁹ in suo vētre portauit ꝛ cum eo p. xxx. ꝛ tres annos cōuersata est dono sapiētie plena fuit. ipe eñi sapīe dux est. Sap. vij. Quapropter de illa dici pōt il/lud ps. cxlvj. Sapiētie eius nō est numer⁹

G Donuz intelle/ctus et cōsilij — Donū quoq̄ intellect⁹ ipam habuisse in predicto sermone pbauimus ꝛ possumus addere sic. cū dicat ppheta ps. cx. Intelle/ctus bonus omnib⁹ faciētibus eū. s. dñi p̄/ceptū. cūq̄ etiā dicat ps. c. xviij. ꝙ deus in tellecū dat paruulis. i. humilib⁹. sequitur ꝙ beata v̄go īter oēs viatores humillima ꝛ in obseruatiōe diuinoꝝ p̄ceptoꝝ feruen/tissima sup oīs per donū intellectus fuit illuminata. vñ dicere pōt illud ps. xv. Bn̄/dicā dñm qui tribuit mihi intellectū. Qd̄ aūt in ipsa fuerit donū cōsilij excellenti⁹ ꝙ̄ in aliquo alio viatore pbat Albertus sup missus est. ca. c. arguēs sic. s. Job. ij. dꝛ. Vn/ctio eius docet vos de oībus: sed btā v̄go oībus alijs ip̄roportionabilr̄ pl⁹ habuit vn/ctionis. ergo donū cōsilij habuit alijs excel/lētius iproportionabilr̄. Itē Job. xvj. ait dñs. Cū venerit ille spūs veritatis docebit vos oēm veritatē. s. de agēdis ad salutem Sed in btā v̄gine spūssctūs venit iproporti/onabilr̄ ꝛ docuit oēs veritatē. iuxta illud Luc. j. Spūssctūs supueniet in te ꝛc. Ergo pre alijs eā iproportionabiliter oēs verita/tē docuit de agēdis p donū cōsilij. Itē dñs Job. xv. Iā non dicā vos seruos sꝫ amicos qꝛ oīa q̄cūq̄ audiui a patre meo nota feci vobis. ergo reuelatio secretoꝝ est effect⁹ di/lectiōis. Sed in btā virgīe fuit iproportio/nabilr̄ dilectio respectu oīm. ergo iꝑropor/tionabiliter reuelatio secretoꝝ respectu cū/ctoꝝ. Itē oīm secretissimoꝝ secretoꝝ scꝫ in/carnationis mysteriū ipsi soli reuelauit: er/go nullū alioꝝ minus secretoꝝ ignorauit. Itē vt dicit pħs. Cui⁹ est operari: ei⁹ est ꝛ operādo cognoscere. ergo cui⁹ pre omnib⁹ ꝛ sup oēs est opari ei⁹ pre oībus ꝛ sup oēs est operāda cognoscere. sꝫ beatissima virgo fuit perfectissima obseruatrix consilioꝝum super oēs viatores. ergo cognitionē ꝯsilio/rum habuit sup oēs viatores. h̄ aūt est do/nū ꝯsilij. ergo donū ꝯsilij h̄z sup oēs. Itez Exo. xij. dꝛ. Non remanebit ex eo q̄cq̄ vsq̄ mane si quid residuū fuerit igni cōburetis H glo. Quod ex agno remanet igni combu/ri/mus, quando hoc quod de mysterio incar/nationis eius intelligere ꝛ penetrare non possumus potestati spiritussancti humili/ter reseruemus. Ex ista autoritate videtur ꝙ mysteria diuina in statu vie non possu/mus ad plenam rimari et penetrare: sed quedam spiritusancto oportet reseruare. Ex alia parte videtur ꝙ nihil de veritate

Utrum mysteria diuina possint hic plene sciri.

mysterioꝝ remaneat indiscussus. ꝛ ꝙ nullū verbū dñi reuertat ad ipm vacuū qđ a nullo fuerit intellectū. iuxta illđ Esa. lv. Quō descēdit imber ꝛ nix de celo ꝛ illuc vltra nō reuertit. sꝫ inebriat terrā ꝛ infundit eam ꝛ germinare eā facit ꝛ dat semē serēti ꝛ panē comedēti. Sic erit verbū meū qđ egrediet de ore meo. nō reuertet ad me vacuū. sꝫ faciet quecūqꝫ voluit ꝛ ꝓsperabit in his ad que misi illud. Ex hoc videt ꝙ supra cōem statū viatoꝝ fit perfecta cognitio mysterioꝝ omniū ꝛ diuinoꝝ eloquioꝝ. ꝛ tñ repiat in aliquo reuelatio oīm secretoꝝ. hoc autē debetur maxime familiari ꝛ maxime amico ꝛ maxime sapiēti. hoc aūt totū est beatissima virgo q̄ est familiarissima dei filio et amicissima ac prudētissima de q̄ liber amoris q̄ est cātica canticoꝝ ꝛ liber sapiētie specialiter exponūtur. ita vt ea q̄ de ipa sapiētia dicūtur. de illa itelligātur. In sapiētia aūt nulla ē ignorātia secretoꝝ. Ergo videtur ꝙ beatissima virgo ꝑfectā cognitionē oīm secretorū habuit vniuersalē. vtpote vniuersalis consiliatrix. turpe em̄ ei fuisset velle docere que nōdū didicisset. vt p glo. in auf. de sanc. epis. in p̄n. col. ix. facit ad h̄ c. miserū. lxs. di. ꝛ c. ordinandus. lix. di. ꝛ c. sic viue. ꝛ c. si clericatus. xvi. q. i. ꝛ ca. cū in cūctis. de elec. ꝛ illud qđ Ouiđ. canit in. ij. de tristi. di. Quodqꝫ parū notū nemo docere pōt. Alij aūt viatores oēs cognitionē ꝑticularē habuerūt. vtpote nūcij diuersi ad diuersa nūciāda destiati. hec Albert⁹. Btē igitur virgini nascēti potuerūt dicere angeli illud Prouer. ij. s. Consiliū custodiet te. ꝛ prudentia seruabit te. Et ipa mater dei sapiētissima dicere pōt illđ Prouer. viij. Ego sapiētia hab to in cōsilio ꝛ erudit interfū cogitationib⁹ ꝛ illud qđ. c. sequēti eiusdeꝫ lib. d. s. meū est cōsilium ꝛc. Seruauit qꝫ ipa virgo bñdicta admonitionē beati Tobie dicētis suili. c. iiij. Omi tpe bñdic deū ꝛ pete ab eo vt vias tuas dirigat ꝛ oia cōsilia tua in ipso ꝑmaneant. sciēs em̄ mater dei illud Eccli. vj. s. Cōsiliari⁹ sit tibi vn⁹ de mille. elegit deū ꝓ suo vnico ꝯsiliario. de q̄ Job. xij. d. Apud ipm est sapiētia ꝛ fortitudo. ipse hꝫ ꝯsiliū ꝛ intelligētiā ꝛ in h̄ seruauit doctrinā Eccli. xxxij scriptā. s. sine consilio nihil facias. ꝛ post factū non penitebis. Nihil em̄ vnq̄ fecit ipsa v̄go sapiētissima sine cōsilio spūssācti. nouerat nāqꝫ ꝙ ea q̄ cū cōsilio fiunt fructu nō carebūt. l. humanum. C. de legi. l. dubiū nō est. C. de repu. ꝛ in hoc obseruauit ꝑcepta legis que mandat peritiores esse cōsulendos. l. in bonoꝝ in fine. ff. de bono. pos. l. ij. §. fi. ff. qs ord. i bono. pos. sed et per glo. in. l. bonoꝝ. C. qui admi. ad bono. posse. pos.

I

Pars scđa de domo fortitudinis ipsius virginis.

K

Fortitudinē fuisse in btā v̄gine in summo ꝓbat Albert⁹ vbi. s. c. cl. sic. Quicq̄d est forti⁹ fortiore ē forti⁹ infirmiore. l. de acessorib⁹. ff. de diuer. et tem. pre. Sicut leo q̄ est fortior equo. mlto magꝫ est fortior cane q̄ min⁹ est fortis ꝙ̄ equus. sed btā virgo fuit fortior trib⁹ fortiorib⁹ oī viatore ergo ꝛc. Isti aūt tres fortiores oī viatore sunt de⁹. mors. ꝛ diabol⁹. De primo. s. deo d. Exo. xv. Omnipotēs nomē eius. sed ipm beata virgo quodāmodo supauit qñ eū humilitate sua hūanari faciēs charitate vinculatū pariter ꝛ humiliatū ac vulneratū i suo virginali vtero icarcerauit. ꝛ sic fortitudo btē virginis rigorē fortitudinis ꝛ seueritatis dei supauit ꝛ mitigauit. de q̄ Nume. xxiij. d. Cui⁹ fortitudo silis est rhinocerōtis. Rhinoceron em̄ i gremio virginis māsuescit. ꝛ figurat deum qui se in gremio virginali humiliauit. Scđs fortis est mors cui nemo mortaliū resistere pōt. Vñ ij. Regum. xiiij. d. Omes em̄ morimur ꝛ c. ꝛ ps. lxxxviij. Quis est qui viuet ꝛ non videbit mortē. quasi dicat nullus. hac auteꝫ fortior fuit beata v̄go que eā destruxit. Sicut em̄ mors intrauit per feminā. ꝛ vitiā destruxit. s. per Euam. ita per feminam Mariā destructa est mors. s. per fructū ventris sui. vnde dicere poterat illud Osee. xiij. O mors ero mors tua. et ideo fortior morte fuit. Tertius fortis est diabolus. de q̄ Job xlj d. Nō est potestas super terrā que comparetur ei qui factus est vt nullus timeret. Et iste erat ille fortis armat⁹ qui tenebat in pace atriū suū. Lu. xj. s. mūdū: q: nullus audebat euꝫ debellare ꝛ cōtra ipm pugnare. Beata aūt virgo fuit fortior illo. nam caput eius cōtriuit. Gen. iij. vñ h̄ illa dici poterat illud Sap. x. Certamen forte dedit ei vt vinceret. Itē actus fortitudinis essētialis est firmiter adhibere deo. sꝫ beatissima v̄go adherebat deo inseparabiliter. iuxta illud ps. lxij. Adhesit anima mea post te. ergo ꝛc. Iteꝫ actus fortitudinis est terrenas

Maria fortior tribus.

L

cupiditates nõ tm̃ reprimere: sȝ penit⁹ obliuisci. h aũt nõ cõtingit in aliq̃ viatore: sȝ solũ in ipsa virgine in qua fomes pctĩ penit⁹ extinct⁹ fuit q habuit actũ fortitudinis per modũ patrie ꝛ sup oẽm viatorẽ sine ꝓportione. hec Alber. vbi. s. De ꝟtute aũt fortitudinis ei⁹ dixi. s. ser. iij. pte. ij. idõ h ptrãseo. solũ hoc cõcludo ꝙ cuȝ nihil sit fortius veritate q̃ ẽ fortior oĩbus reb⁹. vt dicit. ij. Esdre. iij. ꝛ. c. cõsuetudo. viij. dist. ꝛ ibi glo. ꝓfecto maxima est ꝛ fuit ꝟginis fortitudo que peperit ipsaȝ veritatẽ. iuxta illud ps. lxxxiiij. Ueritas de terra orta est. i. de virgine Maria vt exponit glo.

Pars. iij. de dono sciẽtie ipsius ꝟginis.

M De dono sciẽtie ab oĩbus appetendo loquit deus p ꝓphetaȝ Hiere. ix. di. Qui glãt in h gloriet scire ꝛ nosse me. defect⁹ em̃ ei⁹ est causa multoꝝ maloꝝ ignorantia em̃ est mater cũctoꝝ erroꝝ. c. si. xxxviij. di. ꝛ idõ indoct⁹ nõ dȝ effici clericus nec ꝓmoueri ad ordines ƀm Angelum. in auk. quõ opor. epi. §. hec ō eo. col. j. ꝛ pbatur. p. c. cũ i cũctis. ō elect. ꝛ. c. illiteratos. xxxvj. di. Itẽ nõ potest bñficiũ retinere ƀm Inno. in. c. cũ nr̃as. de cõces. pbẽ. de defectu aũt indoctoꝝ ꝛ illiteratoꝝ ponit p gl. in auk. de tabelli. in fi. pn. i. verbo facilis. col. iiij. De malis ꝟo ex ignorãtia ꝓcedẽtibus dr̃ Esa. v. c. propterea duct⁹ est ppl̃us meus captiu⁹: q: nõ habuit sciam. Et Pro uerb. xix. Ubi nõ est scie aĩe nõ est bonuȝ. ꝛ Eccli. xiij. Uani sunt oẽs hoĩes in quibus nõ subest sciẽtia dei. Huius aũt doni ponit Alber. vbi. s. c. cij. tres actus. Prim⁹ est ille de quo Aug. in. xiiij. de ci. dei. inquit. Huic scie tm̃ illud tribuendũ est. in quo fides saluberrima q̃ ad verã ducit beatitudinẽ generat: nutrit: roboratur: ꝛ defendit. ꝛ infra scire quẽ admodũ hoc ipm ꝛ pijs opituleꝫ ꝛ ab impijs defendat: est etiã ipsius sciẽtie. hec ille. Hunc actum habuit btã virgo sup oẽs viatores excellẽtius. s. fidei defensionẽ. eccl̃ia attestãte que illi canit. Cũctas hereses sola interemisti in vniuerso mũdo

Tres act⁹ scie

N Scõs act⁹ sciẽtie hui⁹ ẽ abstinere a malis sciẽdo turpitudineȝ eoꝝ: Uñ btũs Job dicebat sui lib. xxviij. c. Abstinere a malo scia cognoscere etiã ipm malũ ꝛ dolere. vñ dr̃ Eccle. i. Qui addit sciaȝ addit ꝛ dolorẽ Sȝ nulla pura creatura attingẽs vsum rationis abstinuit a malis oĩbus etiã venialibus nisi ipsa cui Cant. iiij. dr̃: ꝛ macula nõ est in te. Uñ dicere põt illõ ps. xviij. Sine iniq̃tate cucurri ꝛ direxi. Optime em̃ sciebat ꝙ turpe ꝛ indecẽs sit peccare. ergo ꝛc. Terti⁹ act⁹ est inter hoĩes malos cõuersari ꝛ irrephẽsibilẽ vitaȝ tenere: sicut admonet apl̃s petr⁹ sue pme canonice. ij. c. di. Cõuersationẽ vestrã iter gẽtes hñtes bonã: vt in eo qõ detractãt de vob tãꝙ de malefactorib⁹: p bõa opa vos ꝯsiderãtes glĩficẽt deũ in die visitatiõis. Hunc aũt actum sicut ꝛ pcedẽtẽ hñit btã ꝟgo alijs excellenti⁹. vt pbat Alb. vbi. s. Sola em̃ sup oẽs in medio natiõis praue cõuersari sciuit ĩnocẽtissime ꝛ edificatorie. nã nihil faciendoꝝ omisit ꝛ nihil omittendoꝝ fecit: nulli in malo cõicauit ꝛ oĩb⁹ bonũ suũ cõicauit. Nemini malũ exẽplũ dedit. vt ait Amb. in li. de ꝟginibus. Fuit etiã i ea donũ scie p modũ pmũ qõ est scire deũ pfecte ꝛ ipm colere. ꝛ primi glĩe cõgaudere. Hoc em̃ donũ tali modo nulli concessum est viatoꝝ. Et idõ de btã ꝟgine oĩ sciã diuina repletissima dici põt illud Sap. x. dedit illi scientiam sctõruȝ seȝ oĩum immo plus ꝙ omnibus sanctis.

Pars. iiij. de dono pietatis btẽ ꝟginis.

O Tres act⁹ pietatis.

N Et inq̃t Paul⁹. i. ad Ti. iiij. Pietas ad oĩa valet: ꝓmissionem habẽs vite q̃ nunc est ꝛ future. Huius aũt doni pietatis tres sunt act⁹ ƀm Alber. vbi. s. c. ciij. Primus est mouere ad opa mĩe. Scõs est scripture nõ ꝯtradicere siue intellecte siue nõ intellecte. Terti⁹ est sctã honorare. Oẽs aũt isti tres act⁹ pietatis fuerũt excellenti⁹ in btã ꝟgine ꝙ in aliquo alio viatore ƀm pdictũ doctorẽ vbi. s. Nã ō prio actu loq̇t Augu. in. x. de ci. dei di. Pietas extendit i scripturis ad opa mĩe. q: ipse deus in eis maxime commendat ea sup sacrificia. iuxta illud Osee. vj. Miam volo ꝛ nõ sacrificiũ qõ etiã ponit Mat. ix. Sed in hoc est drĩa inter miam ꝛ pietatẽ ƀm predictuȝ Alber. q: mĩa mouet ad subleuandũ miseriam hominis inquantũ prim⁹ est. sed pietatis donũ mouet ad impẽdẽdas elemosynas homini inquãtũ est imago dei quã veneratur in primo. Et ꝓpterea legata ꝛ elemosyne que fiunt paupibus. maxime viduis infirmis. pupillis. pegrinis ꝛ senib⁹: dicuntur pia opa ƀm Spe. in ti. de instru. edi. §. nũc ꝟo aliqua. ꝟ. lxiij. Bar. in. l. j. C. de sac. sanec. Item elemosyna data filio monacho dr̃. pia ƀm Bald. in auk. similiter. C. ad le. fal.

P Q: ergo pietas mouebat bñdictã virginẽ ad implẽda opa mĩe ⁊ ad cõpatiẽdũ pximo nõ solum q: imago dei, sed q̃si de⁹. ex q̃ de⁹ fact⁹ est hõ. sequit̃ q̃ ip:opo:tionabl'r fuit excellenti⁹ in ipsa q̃ in aliq̃ viatore. iõ ad eã clamamus ĩ antiphona. O clemẽs. o pia. o dulcis virgo maria. Si em̃ impato: appellat' se pium vt in rubica pemij insti. q̃d dicẽdũ est de btã ⁊gine q̃ fuit pietatis mr̃. Preterea pietas ⁊ mĩa ⁊ginis nõ tm̃ se exercuit erga pximũ: sʒ etiã erga deũ hoĩes cui in oibus opib⁹ mĩe ministrauit: vt plenius dixi in. iij. pte huius opis. ser. s. pte. ij Et ideo oĩm alio⁊ pietate excellẽtio: fuit. q̃ excellẽtissime aũt habuerit ⁊tutem mĩe pnũc ptraseo: q: sat's. s. dixi. in dicta parte iij. huic opis ser. v. p. s. Scd̃m q̃ʒ actũ pietatis, q̃ est diuinis scripturis nõ ɔ̃dicere: sʒ eis hũiliter: pie ⁊ simpl'r acq̃escere ⁊ assentire. Et q̃uis rõne mysteria ea⁊ intelligere nõ valeam⁹. illa sine discussiõe ⁊ hesitatione credere ⁊ implẽda expectare. iux̄ illõ ad Ti. ij. Sob:ie pie ⁊ iuste viuamus in h̃ scl'o expectãtes beatã spẽ ⁊ aduẽtum dñi nostri Jesu xp̃i ⁊c. Beatissima ⁊go excellẽtissime habuit sup oẽs. Nulla em̃ alia creatura fuit ita pia ad credendũ ⁊ assentiendũ oibus scripturis sicut ipa. Cũ em̃ angel⁹ sibi nunciasset qd̃ erat sup oẽm rõnẽ. s. filiũ dei de ipsa incarnãduʒ pmanẽte ea in ⁊ginitate. subito arguit di. Ecce ancilla dñi fiat mihi ƀm ⁊bũ tuũ. Luc. ij. Terti⁹ etiã act⁹ qui est honorare sctã. Uñ glo. sup illõ Mat. v. Bti mites. ait. Qui pie querũt ⁊ honorant sctã scʒ loca: sãctaq; tpa. ⁊ sacra ac vasa sacra ⁊ psonas sctãs ⁊ reliq̃as. ac hmõi: fuit sup oẽs imp:opo:tionabil'r in ipa virgine excellẽtius. que oĩa sctã plus q̃ oẽs viatores honorauit. ⁊ p quã oẽs scti ⁊ sctẽ celesti glia sunt coronati ⁊ coronate. q: p filiũ ei⁹ bñdictum omnes glorificant̃ ⁊ honorant̃. vñ Apoc. iiij. ⁊. v. q̃ seniores ⁊ q̃ttuo: aĩalia mittebãt coronas suas ad pedes sedentis sup thronum. q: p humanitatẽ xp̃i p pedes significatã quã cõtraxit de beata virgine sciũt se gloriã ⁊ honorem recepisse.

Septu ris non ɔ̃dicere

Sãcta honorare.

Pars. v. d̃ dono timoris beate virginis.

Q Utrum timor fuerit ĩ maria.

P Ro expeditiõe hui⁹ partis q̃rit̃ nunq̃d timor fuerit in btã ⁊gĩe. Et pmo videt̃ q̃ nõ. Uñ Alber. vbi. s. c. ciiij. arguit sic de timore seruili di. Timor seruilis est cum pctõ de quo in btã virgine nullã licet fieri mẽtionẽ. ergo ⁊c. Jtẽ arguit de timore initiali in. c. sequẽti. di. Perfecta charitas foras mittit timorẽ. s. Jo h. iiij. ⁊. c. quis nos. xxiij. q. iiij. Sed beatissima ⁊go perfectissimã habuit charitatẽ ergo nõ habuit timorẽ seruileʒ nec initialẽ. De timore ⁊o casto arguit in sequẽti. c. di. Timor castus timet separari. sed btã virgo nõ timuit separari. ergo nõ habuit timorẽ castũ. hec ille. Preterea nulla impfectio siue defect⁹ dʒ poni in gliosa ⁊gine. sed timor est signũ impfectiõis ⁊ defect⁹. g̃ ⁊c. Qd̃ aũt h̃ sit verũ pbat̃ multis auctb⁹ in quib⁹ apparet diuersas ĩperfectiões ⁊ defect⁹ esse in timore vel causari ab eo. Nam. s. Johã. iiij. dr̃. Timor nõ est in charitate. ⁊ ibidẽ. Timor penã hʒ Qui aũt timet non est pfect⁹ in charitate. Et. iiij. Enei. dicebat. Dido vt refert Uirgili⁹. Degeneres aĩos timor arguit. ⁊. x. eiusdẽ libri. Audaces fortuna iuuat timidosq; repellit. Timidi aũt seu meticulosi dicunt̃ illi q̃ timẽt nõ digna suspitiõe. l. fi. in prin. ⁊ ibi Bal. C. de iure deli. Et iõ Judith. vij. Noluit de⁹ timidos ire ad pugnã. di. Qui formidolosus est ⁊ timidꝰ reuertatur. Et Eccl'i. xxij. scriptũ est. Cor timidũ in cogitatiõe stulti ɔ̃ impetũ timoris non resistit. Et Apoc. xxj. Timidis aũt ⁊c. sequit̃. pars illorũ erit in stagno ardẽtis ignis ⁊ sulphure Timor q̃ʒ est signũ modice fidei. vñ Mat. xiiij. inq̃t dñs discipulis timentibus. Quid timidi e. tis modice fidei. Ergo ĩ beata virgine nõ videt̃ fuisse timor. Preterea vt ait Augu. in lib. lxxxiij. q. signũ perfectiõis nullus timor est. sed in gloriosa dei matre fuit summa pfectio. ergo nullus timor. Sed cõtra arguitur q̃ immo virgo bñdicta habuit timorẽ etiã seruilẽ. Nam in quodã sermone Augu. inq̃t. q̃ timor seruilis bonus est ⁊ vtilis. Cũ ergo matri dei nullũ bonuʒ defuerit q̃ oib⁹ gratijs plena fuit. ergo ⁊c. Simil'r vt arguit Alber. vbi. s. c. cv. Timor initialis simpl'r bon⁹ ẽ ⁊ donũ spũssancti. g̃ in btã ⁊gine fuit quã spũssctũs oib⁹ bonis ⁊ donis suis repleuit. De timore etiam casto arguit sic. c. sequẽti. Jste timor ẽ sanctus ⁊ in eternũ pmanens. iuxta illud ps. xviij. Timor dñi sctũs pmanet ĩ seculũ scl'i ergo ⁊c. Jtẽ iste timor crescit crescẽte charitate. g̃ dʒ in summo esse in summa charitate. Jtem ille timor nascit̃ ex amore. ergo si amor nascitur ip:opo:tionabilis. et timor imp:opo:tionabilis. Sed amor btẽ virgi

nis fuit ip̄ oportiōabilis.oīviatore ergo.⁊
El timor.hec ille. Nos q̃z ꝓbare possumus
Q̄ōi ea multiplr̃ in btā v̄gine fuisse timorez.Nam
fuerit ti cū ipse timor fuerit in sctā sctōꝝ ⁊ ꝑfectissi
mor. mo oīm ꝑfectoꝝ dn̄o Jesu xp̄o.in cui⁹ ꝑso
na inq̄t dd̄ p̄s.liiij.Timor ⁊ tremor venerūt
sup me.ergo ⁊ in btā v̄gine credēd⁹ est fuis
se.Preterea in ip̄a fuit oīs ꝑfectio ⁊ oē bo
nū ⁊ oē induēs ad bonū.⁊ oīs cā meriti et
p̄mij ac amoris glie. ⁊ q̄cq̄d laudabile fuit
in aliquo alio viatore.vt pz ex supradictis
maxime ꝑ illā regulaz Ber. Quicq̄d alijs lz
paucissimis est ɔcessum ⁊c.Cū ergo timor
dei sit bon⁹ ⁊ cā multoꝝ bonoꝝ ⁊ marie vti
lis.⁊ reptus fuerit in hoīb⁹ iustis ⁊ deo gra
tis.Cū eñ met⁹ iust⁹ dicat ille q̄ cadit in cō
stantē virū.l.metū.C.de his q̄ vi metusve
cā fi.vel q̄ cadit in prudentē virū.de quo p
Inno.in.c.dilect⁹.ex d̄ eo qd̄ met⁹ cā.Seq̄
Laus tur q̄ etiā in btā v̄gine cōstantissima ⁊ pru
tioris. dētissima fuit.In cōmēdationē eñ tioris e
tota sacra scriptura adduci pōt ꝓbās supi⁹
dicta.Vñ Tobie.iiij.inq̄t beat⁹ Tobias fi
lio suo.Habebim⁹ multa bona si timueri
mus deum.⁊ Judith.viij.dr̄ de Judith.q̄
erat in omnibus famosissima.qm̄ timebat
deū valde.⁊ eiusdē li.xvj.c.dr̄ deo.Qui au
tem timent te magni erūt apud te per oīa.
Et p̄s.cxiij. Bñdixit omnibus qui timent
dñm.Et Prouer.xvij.Timor dñi bon⁹ est ⁊
qui timet deuz in pace versabitur.Et.xiiij.
eiusdē li.c. Sapiēs timet ⁊ declinat a ma
lo.Et.xv.In timore dñi declinat oīs hō a
malo.Et idem ponitur.xvj.eiusdem li.c.⁊
Eccls.vij.Qui timet deuz nihil negligit.⁊
Eccli.j.Plenitudo sapiētie timere deū .Et
ibidē.Radix sapiētie timere dñm . rami ei
ip̄i⁹ longeui.Et.c.ij.Qui timent dñm non
erūt incredibiles v̄bo illi⁹.Qui timēt dñm
inq̄rent q̄ placita sunt illi.Qui timēt dñm
preparabūt corda sua:⁊ in ɔspectu illi⁹ san
ctificabūt aīas suas.Qui timēt dñm custo
diēt mādata illius.⁊ patientiam habebūt
vsq̃z ad circūspectionē illius.⁊.vj.c.Qui ti
mēt dñm eque habebit amicitiā bonaz.Et
x.c.Genten hominū honorabit hoc qd̄ ti
met deū.Et ibidez.Qui timēt dñm erūt in
oculis illius .Et iterū.Nō est maior illo q̄
timet deū.Et.xv.c.Qui timet deum faciet
bona.Et.xxj.Qui timet deū cōuertetur ad
cor suum.Et.xxxiiij.Qui timet dñm nihil
trepidabit.⁊ nō pauebit:quoniam ipse est
S spes eius. Ecōtra v̄o de nō timentibus

dicitur.iiij.Reg.xvij.Nō timebant dñm.⁊
immisit eis dñs leones qui interficiebant
eos.De beato aūt Job dr̄ eius.j.c.Vir erat
ille simplex ⁊ rectus ac timēs deum ⁊ rece
dens a malo.⁊ ideo deus glorificauit euz.
Quia vt dr̄ p̄s.xiiij.Timētes aūt dñm glo
rificat.⁊ cum adiuuit ac patientiam illi de
dit.Scriptū est enim p̄s.xxiiij.Firmamen
tum est dñs timentibus eum. Ad ꝓposi
tum q̃z nostrum facit illud qd̄ inquit pro
pheta.p̄s.xxx.q̄ magna multitudo dulce
dinis tue dñe.quā abscōdisti timentib⁹ te.
Et p̄s.xxxiij.Nō est inopia timētibus euz.
Et.p̄s.lxxxiiij.Prope timentes euz saluta
re ipsius.Et.cx.Escaz dedit timentibus se
Et.cxliiij.Voluntatē timentiū se faciet ⁊ d̄
precationez eoruz exaudiet ⁊ saluos faciet
eos.Et Prouer.xxj.Mulier timens deuz
ipsa laudabitur. Et Eccli.j.Timenti deuz
bene erit in extremis:⁊ in die defunctiōis
sue benedicet.Et.xxv. q̄ magnus est q̄ in
uenit sapientiā ⁊ scientiā:sed non est sup ti
mentes deū.Et.xxxiij:Timētes deū nō oc
current mala:sed in tentatione deus illuz
cōseruabit ⁊ liberabit a malis.Et Michee
vj.dr̄ deo.Salus erit omnib⁹ timentib⁹ no
men tuū.Et Malach.iij.Orietur vobis ti
mentibus nomen meū sol iusticie. Et Lu.
j.Misericordia eius a ꝓgenie in ꝓgenies
timētib⁹ eū.Et Job xxviij.Timor dñi ipse
est sapiētia.Et p̄s.cx.Initiū sapiētie timor
dñi.Et idez habet Prouer.j.⁊.ix.c.⁊ Eccli
j.Et Prouer.x.c.dr̄.Timor dñi apponet di
es.Et.xiiij.In timore dñi fiducia fortitudi
nis.⁊ filijs ei⁹ erit spes.Et ibidez.Timor
dñi fons vite vt declinet a ruina mortis.Et
xv.Timor dñi disciplina sapientie. Et.xx.
Timor dñi ad vitā ⁊ in plenitudine cōmo
rabitur absq̃z visitatione pessima.Et.xxij.
Finis modestie timor dñi.diuitie glia ⁊ vi
ta.⁊ Eccli.j.Timor dñi gloria et gloriatio
⁊ leticia ⁊ corona exultatiōis.Et ibidē.Ti
mor dñi delectabit cor.⁊ dabit leticiā ⁊ gau
diū in longitudine dierū.Et iterū.Corona
sapiētie timor dñi replēs pacē ⁊ salutis fru
ctū.Et ibidē.Timor dñi expellit pctm̄:qui
sine timore est nō poterit iustificari:sapiē
tia eñ ⁊ disiplina timor dñi.Et.x.ca.Glia
diuitū honoratoꝝ ⁊ paupeꝝ timor dei est.
Et.xix.Oīs sapiētia timor di ⁊ i illa time
re deū.⁊.xxiij.Nihil meli⁹ q̄ tior dei.⁊.xxv
Corona senū mlta pitia.⁊ glia illoꝝ timor
dei.⁊ ibidez.Tior dei sup oia se supponit

Et iterū. Beat⁹ vir cui donatū est hr̄e timorē dei q̄ tenet illū cui cōparabitur. Et ibidē. Timor dei initiū dilectiōis ei⁹. ⁊. xxvij. Si nō in timore dei tenueris te instāter: cito subuertet dom⁹ tua. Et. xxxiiij. Timētis dn̄m btā est aīa eius. ⁊. xl. Timor dn̄i sicut paradisus bn̄dictionis. Et Esa. xxxiij. Diuitie saultis sapīa ⁊ scīa. s3 timor dn̄i ipse thesaur⁹ ei⁹. Et ps. cxj. Beat⁹ vir q̄ timet dn̄m in mandatis eius volet nimis. ⁊ ps. cxxvij. Btī oēs q̄ timent dn̄3 ⁊c. Eapropter p̄cipit Deut. vj. vbi dr. Dn̄m deū tuū timebis. ⁊ illi soli seruies. Et idē hr̄ eiusdē li. x. c. ⁊ Josue. xxiiij. Timete dn̄m ⁊ seruite ei profecto corde atq̄ verissimo. Et. j. Regū. xij. Igit timete dn̄m ⁊ seruite illi in veritate ⁊ ex toto corde vr̄o. Et ps. xxxiij. Timete dn̄m omes sancti ei⁹ ⁊c. ⁊ Eccli. vij. In tota aīa tua time deū. Et. j. Pe. ij. Deū timete. Et Apoca. xv. dr. Quis non timebit te dn̄e. Et. ij. Paral. xix. Si timor dn̄i vobiscū. Beatus etiā Job laudatur sui libri. c. ij. q̄ in suis tribulationib⁹ immobilis ī dei timore p̄mansit Laudatur etia3 Tobias iunior cu3 vxore sua. Tob. ix. eo q̄ cu3 timore dei conuiuiū nuptiarū celebrabāt. Neemie etiā. v. repreh̄ēdunt filij israel cū eis dr. Quare non in timore dei ambulatis. Et ps. ij. ait Dauid Seruite dn̄o in timore. ⁊ exultate ei cū tremore. ⁊ ps. v. Adorabo ad tēplum sanctū tuu3 in timore tuo. De reprobis aūt dr ps xiij. Non est timor dei an̄ oculos eoꝝ. Ideo inquit sapiens Eccli. xix. Da locu3 timori altissimi. Et de p̄plo israel ait dn̄s de⁹ Deutero. xiiij. Discat timere me omni tempore quo viuat in terra. Ex quibus omnibus cōcluditur q̄ beatissima virgo maria habuit p̄fectissime timorē dei sup oēs viatores: cū p̄fecti⁹ omnib⁹ dei mādata seruauerit. ⁊ omes actus virtuosos in se habuerit

Pro solutione huius q̄stionis est sciēdū q̄ diuersi reperiunt timores s̄m magros ⁊ theologos in. iij. snīarū. di. xxxiij. ⁊ Alex. de ales. in. iij. par. sum. in tract. de penalitatibus assumptis. ar. iij. ⁊ in iij. dis. v. ar. ij. q. iij. Quidā aūt eoꝝ sūt mali. ⁊ de his loquūtur p̄me autoritates. ⁊ isti nō fuerūt in beata v̄gine. Alij v° sunt boni. ⁊ de ip̄is loquūtur scd̄e autoritates. Et isti fuerunt in mr̄e dei. Un̄ p̄ maiori declaratiōe dico q̄ reperiunt sex principales timores. Unus dr timor pusillanimitatis. ⁊ iste est mal⁹ qn̄ q̄s timore cuiuslibet parui p̄iculi relinq̄t faciēda ⁊ non audet aggredi op̄a virtuosa. ⁊ iste met⁹ leuis nō excusat s̄m Bal. in. l. ea. q̄. C. quō ⁊ qn̄ in. Metus ei d3 esse rōnabilis. vt p3 in diffinitiōe ipsius in. l. j. ff. qd̄ met⁹ cā.

De tali timente dr Leuit. xxvj. Terrebit eu3 sonitus folij volātis. Hūc aūt timorē nō habuit beata v̄go que non fuit de illis de quibus dr ps. xij. Trepidauerūt timore vbi nō erat timor. Alius timor dr vitiosus Et s̄m Alexā. vbi. s. diuiditur ī duos. Un⁹ appellatur mūdanus. ⁊ est illi⁹ q̄ eligit peccare ne ledatur in possessione. Alius dr humanus: ⁊ est illius qui eligit peccare ne ledatur in corpore. Isti timores sunt vitiosi quibus quis magis veret hoīes q̄ deū. cōtra illud saluatoris dictū Mat. x. ⁊. Lu. xii. sc3 Nolite timere eos qui occidunt corpus aīa3 aūt nō p̄nt occidere. s3 timete eu3 qui postq̄ occiderit corpus h3 p̄tāte3 animas mittere in gehēnā. Debet em̄ quisq3 poti⁹ omnia mala pati q̄ p̄cō p̄sentire. c. ita ne xxij. q. v. ⁊ fuerunt verba Aug. in. j. de ciui. dei. Beata aūt v̄go nō habuit hos timores que dicebat cū p̄pheta ps. lv. Non timebo quid faciat mihi caro. ⁊ ps. cxvij. Nō timebo quid faciat mihi hō. Ali⁹ est timor q̄ dr naturalis. s. illoꝝ qui timēt mortem ⁊ alia terribilia. ⁊ iste timor terret etiā cōstantissimos viros. vt ait Bal. ī suo tractatu scismatis. Et iste timor pōt esse dupl'r s̄m Alexā. vbi. s. qui etiā allegat Damascenum. videlicet primo vel s̄m modu3 nature q̄ aīa timet separari a corp̄e cū quo h3 amicitiam naturalē. hic em̄ timor a natura est indit⁹ homini. vel s̄m sensualitatē que naturalit horrescit pati ⁊ dolores sustinere et timet contraria ⁊ nociua. ⁊ iste timor fuit etiā in xp̄o. vt inquit Johes damascenus ⁊ Alex. vbi. s. Unde dr Mat. xxvj. q̄ cepit pauere ⁊ tedere. In cuius persona p̄dixerat dauid ps. liiij. Formido mortis cecidit super me. Et ideo etiā fuit in beata v̄gine. Scd̄o mō iste timor est s̄m rōnem superiore3. ⁊ talis timor nō fuit in xp̄o q̄ spōte iuit ad passionem ⁊ sustinuit mortē sicut p̄dictu3 fuerat Esa. liij. vbi. dr. Oblatus ē quia ip̄e voluit Et talis timor nō fuit etia3 in beata v̄gine que mortē libēter sustinuit quā multo t̄pe ante optauit dicens cū ap̄lo ad Phil. j. Cupio dissolui ⁊ esse cū xp̄o. Alius est timor q̄ dr seruilis. ⁊ iste etia3 est duplex: Primo q̄ aliquos timet peccare solū metu pene t̄palis vel eternę. iux° illō Oratij ī ep̄lis. Oderūt

peccare mali formidine pene &c. q̄ carmina allegat glo. in. l. j. ff. de iusti. & iu. & talis timor q2 est sine charitate. vt. s. dictū est. non fuit in vgine. Alio modo ſm Alex. vbi. s. dr seruilis inquātū qs exñs i pctō timet penā eternā. Sicut fuit timor btī Augustini et Hieronymi. q̄ vt ipimet scripserunt in suis opibus ꝓpter timorē inferni cōuersi sunt ad xp̄m & ad agendā pnīam. & talis timor lꝫ sit vtilis: q2 sicut seta filū: ita ipe introducit charitatē: vt ait Aug. de peni. di. ij. §. si qs tantā charitatē. tñ q2 ꝑncipaliter respicit penā nō fuit in. b. vgine q̄ nūꝙ habuit aliqd pctm̄ ꝓpter qd mereref aliquā penā Dici tñ pōt ꝙ sicut in sctis lꝫ non sit timor iste quantū ad seruitutē: q2 est sine grā dei tñ est quātū ad timiditatē. Ita etiā fuit in btā vgine. & huiꝰ opinionis extitit Alber. vbi. s.

y Aliꝰ est timor initialis q̄ qs timet ne possit satisfacere deo ꝓ pctis. vt ait Alexā. de ales vbi. s. & iste nō fuit in xp̄o. q2 ꝑs supponit defectū & culpā ꝑcessisset. Ipe aūt pctm̄ nō fecit. nec inuētus est dolus in ore eius. vt dr Esa. liij. & j. Pe. ij. & c. vtilez. xxij. q. ij. & c. sicut dñs. de simo. Iste igif timor sīr nec in btā vgine fuit eodē respectu vt ait Alber. vbi. s. Quidam tñ dicunt & bene ꝙ hic timor habet duos oculos. vnum dextrum amoris iusticie ad declinandum malū culpe. aliū sinistrū ad euitandā penam & ad satisfaciēdū in hac vita ꝓ culpa cōmissa ne ꝑueniaf ad eternā penā. Et ſm hoc posset dici ꝙ quoad declinādū a malo faciendū bonū fuit ꝑfectissime hic timor in btā vgine q̄ seruauit illd Eccl's. xij. Deū time & mādata eiꝰ obserua.

z Aliꝰ est timor q̄ dr castus siue filialis. et iste timor ſm Alber. vbi. s. hꝫ duos actꝰ. vnꝰ est timere separi a dilecto: sicut honesta & casta mulier cauet ab offēsa viri. & eū timet nō timore flagelli sꝫ metu sepationis ab amore eius alius vo actꝰ reuereri quē diligit. Quātū igif ad primū actū btā vgo nō habuit tiorē. q2 ꝑ reuelationē sciuit se nō posse peccare. & ꝑñr non habebat cām timēdi ne a deo separef: cum sepatio non fiat a deo nisi ꝑ pctm̄ Esa. lix. Fuit ergo in bndicta vgine timor reuerentialis: Est aūt reuerentia ſm Alber. vbi. s. mixta cū dilectione subiectio. Et hic timor est etiam in beatis. Unde canit eccl'ia. Tremunt vidētes angeli versa vice mortaliū & Job. xxvj. dr. Colūne celi pauēt & cōtremiscunt ad nutū eius. Et ꝑ colūnas intelligūtur āgeli. & adhoc ꝓpositū pōt applicari illud qd inqt glo. singularis. & Bar. in. l. j. §. qua honorande. ff. quarū re. act. nō dafdi. ꝙ timor equiparaf nimie reuerentie. i. maxime. Iste autē timor fuit in xp̄o super oēs angelos & sctōs. vt ꝓbat Alexā. de ales vbi s. q. vlt. & sīr fuit in. b. vgine sup oēs viatores. & hoc possumꝰ ꝓbare sic arguendo: ſm Aler. de ales. vbi. s. Timor reuerētialis est resilitio a magnitudine diuine maiestatis in ꝓpriā paruitatē. Sed btā virgo super oēs viatores resilijt ad ꝓpriā paruitatem a magnitudine dei cū se sup oēs illius maiestati humiliauit. ergo &c. In hoc autem est differentia ſm Alber. vbi. s. inter timorem reuerentialē angelorū & beate vginis. Q2 timor angeloꝝ nō est meritoriꝰ. Beate aūt virginis timor fuit cū maximo merito. Pro conclusione autem huius sermonis dicere possumus illud quod ait Alber. vbi. s. di. Sic ergo manifestū est q̄r. b. vgo septiformē grām spūssancti in septem donis diuisam habuit excellētiꝰ oī viatore & quodāmodo omni creatura. Hec ille. Quoꝝ donorum nos facere dignef esse participes ipsa virgo pijssima que sit in eternum benedicta. Amen.

De octo beatitudinibus que fuerunt in beata vgine. Sermo. vij.

a Eatam me dicēt oēs mulieres. Gen. xxx. Dixit Lya vxor iacob patriarche verba thematis nostri.

b Sed gloriosa dei genitrix altiori modo se commendare potest dicēs illud Lu. j. Beatam me dicent omnes generationes. scꝫ celi & terre Generationes aūt celi consistunt in nouem ordinibus angelorum qui oēs eā dicunt beatā. s. seraphin. q2 fuit igne diuini amoris totaliter inflāmata. Cherubin. quia fuit splēdore diuine cognitionis totaliter illustrata. Throni. quia tota fuit mēte tranquilla & quieta. Dñationes. q2 corpori suo & omnibus vitijs plene dñata est. Uirtutes. q2 gloria miraculorū illustrata extitit. Potestates. q2 potentiam demonum refrenauit. Principatus q2 de oibus regnis & ꝓuincijs magnam habet ꝓuidentiā. Archangeli. quia de oibus ciuitatibus & locis magnā habet diligentiā. Angeli. q2 de oibus hoibus & singularibꝰ personis magnā hꝫ curā. Generatiōes aūt B

Ordines angelorū

Multiplices ḡnatiões mariā beatam dicunt.

terre ꝯſiſtunt in ſex generib⁹ ſctõꝝ qui oẽs dicũt eā eſſe beatam ex eo ꝙ oẽs ꝟtutes q̄s ipſi habuerũt particulariter in ea fuerunt vniuerſaliter ⁊ magis excellenter. Nā in ea fuit fides pr̄iarcharũ. ſpes ꝓphetaruꝫ zel⁹ apoſtoloꝝ. conſtantia martyrum: confeſſoꝝ ſobrietas. ⁊ puritas ſiue caſtitas virginũ. Uel põt dici ꝙ tres ḡnatiões ſunt vna eſt pure ſpũaliũ .ſ. angeloꝝ. ſcḋa eſt pure corporaliũ. tertia eſt ex vtroqꝫ cõpoſitoꝝ. ſ. hominũ. Prima generatio dicit eſſe beatam q: genuit ſuũ reſtauratoreꝫ. ſcḋa q: genuit ſuũ reuocatorē. tertia q: genuit ſuum redēptorem. Uel põt dici ſm Augu. in quodaꝫ ſermõe ꝙ q̄ttuor ſunt ḡnatiões hoim. vna eſt ſine viro ⁊ femia: ſicut adā ſcḋa de viro ſine femina: ſicut eua tertia de viro ⁊ femina: ſicut nos oẽs ḡnamur. q̄rta eſt de femina ſine viro: ſicut ipe ḡnatus eſt. Bene igit ꝟginē mariā beatā dicũt oẽs generatiões q: tres prime generationes beatificant et glorificãt quartā generationē virginis. ex eo ꝙ ꝑ illā oẽs ad celeſtē patriā reuertunt Un̄ i primo parēte fuerũt expulſi. qḋ ſignificatũ eſt Gen. xv. vbi dixit deus abrae ꝙ ſemē ſuũ debebat eſſe ꝑegrinũ i egypto vſqꝫ ad quartā ḡnationē. ⁊ in q̄rta generatione reuerti in terrā ꝓmiſſionis. Qualr̄ aũt tres ꝑme ḡnatiões eā dicere debēt beataꝫ. dicit Ber. in q̄dā ſermone inquiēs. Letare pater adā: ſꝫ tu magis eua mr̄ exulta. q: ſicut oiꝫ fuiſtis parētes: ita oĩm fuiſtis ꝑēptores. ⁊ qḋ infelici⁹ eſt: pri⁹ ꝑēptores ꝙ parētes. ꝓpterea curre eua ad mariaꝫ. curre mr̄ ad filiā. filia ꝓ mr̄e r̄ndeat illa mr̄is opprobriũ aufert. ipſa pr̄i ꝓ mr̄e ſatiſfaciat: q̄m ſicut vir cecidit ꝑ feminā. ita per feminaꝫ ſubleuat⁹ eſt: Et infra. Currite nunc matres ⁊ filie currite oẽs q̄ poſt euā ꝑturimini ⁊ parturitis cũ triſticia. adite ꝟginalē thalamũ adite ſi poteſtis ſororis veſtre pudicũ cubiculum. Uel põt dici ꝙ eſt vna ḡnatio in celo. ſ. ḡnatio angeloꝝ. alia erat in inferno. ſ. ſctõꝝ pr̄m tertia in purgatorio. ſ. purgandoꝝ. q̄rta ē i mũdo. ſ. hoim fideliuꝫ. Oẽs ḡ iſte ḡnatiões ipſam beatificãt. Nā āgeli ꝑ ipſam i nũero repant: ſcti pr̄es de infernali carcere liberãt purgādi de purgatorio eripiunt: fideles ꝑ ipſam ſaluant. Un̄ Ber. in q̄dā ſer. ait. Ecce eñ ex hoc beatā me dicēt oẽs ḡnatiões. Ecce intuētis ⁊ demõſtrãtis eſt ꝟbũ. ac ſi dicat. Ecce iā video q̄d futurũ ſit de me, qḋ fruct⁹ ꝓcedet me q̄ ⁊ q̄nta bona nõ ſolũ mihi: ſed oib⁹ ḡnatiõib⁹ ꝓueniēt ex me. Nā ⁊ angelicarũ generationũ numerus ꝑ meũ genitũ reintegrabit. ⁊ hoim generatio in adā maledicta ꝑ bn̄dictũ vētris mei fructũ ad eternā bn̄dictionē regnabit hec ille. Merito ergo btā ꝑdicat mr̄ dei q̄ oẽs btitudines euãgelicas ꝑfecta in ſe habuit quas ponit ſaluator Mat. v. de q̄bus in hoc ſermone diſſerendum eſt.

Pars prima huius ſermõis de beatitudine paupertatis beate virginis.

C

habuit oẽs beatitudĩ nes.

Omnes btitudines euãgelicas fuiſſe in mr̄e dei excellēti⁹ omi viatore ꝓbat Alber. ſup miſſus ē c. cvij. di. Sicut ſe hꝫ btitudo pr̄ie ad btitudinē pr̄ie. ita btitudo vie ad btitudinē vie ſꝫ btā ꝟgo in btitudine pr̄ie excellit oẽs ꝯphēſores ḡ in btitudine vie excellit oẽs viatores. Itē ois arbor ex ſuo fructu cognoſcit. Mat. vij. ergo ſi fruct⁹ fructũ excellit iproportiõabilr̄. ⁊ arbor arborē iproportiõabilr̄. ſꝫ fruct⁹ quē adepta ē. b. ꝟgo ex btitudie vie excellit oẽm fructũ pr̄ie pure creature. ḡ ⁊ ei⁹ btitudo vie excellit omnē btitudinē vie pure creature. Itē ois ꝑfectio ſpũalis gratuita ē a charitate. ergo cũ btiſſima ꝟgo excellat oẽs puras creaturas i charitate: oẽs etiaꝫ excellit q̄libet ſpũali ꝑfectiõe. nā ⁊ ſeraphin ſupm⁹ ordo q̄ excellit alios charitate. excellit etiā oib⁹ alijs donis. Itē ſicẽ ſe hꝫ ſubā ad ſbam ⁊ potētia ad potētiā ⁊ hitus ad hitũ. ita ꝓprietas ad ꝓprietatē. facit ad hoc. l. donatione. la. ij. C. de dona. intervi. ⁊ vxo. ⁊. l. cũ multa. in fi. C. de bo. q̄ li. ibi. vt eñ ipialis fortuna oẽs ſupeminet alias. ita opꝫ ⁊ eius liberalitates ſiue act⁹ culmē tenere ꝑcipuũ ſequit Alber. arguendo. Ergo ſi ſuba ſuper ſubaꝫ ꝓprietas ſup ꝓprietatē ⁊ potētia ſuper potentiā ⁊ habitus ſup habitũ. Sꝫ ſba ſiue ꝑſona btiſſime ꝟginis poſt deũ eſt altiſſima ⁊ digniſſima excellēs oẽm creaturā ergo ⁊ ei⁹ potētie. habit⁹ ⁊ ꝓprietates erũt excellētes oẽm creaturā. hec Alber. vbi. ſ. q̄ in. c. ſeq. ꝓbat in particulari ꝙ btitudo ꝑpaupertatis in. b. ꝟgine fuit in ſũmo. ⁊ poſſum⁹ ſm eũ arguere ſic. Dicit ſaluator. Luce. vj. Bti paupes q: vr̄m eſt regnuꝫ dei. ⁊ Mat. v. oñdēs de q̄b⁹ paupib⁹ ꝑncipalr̄ loq̄bat inq̄t. bti paupes ſpũ q̄m ipoꝝ eſt regnũ celoꝝ. vbi glo. ait. Paup ſpũ eſt hũilis corde Sed btiſſima ꝟgo habuit humilitatem im proportionabiliter maiorē omni viatore vt

Habit⁹ ꝓpetas

Btitu disem paupta tis habuit

ṡ.pbatū est.ergo τ paupṫatis btitudinem

D Itē alia glo.inqt.Bti paupes spū.i.voluntate: qꝛ nō necessitas sʒ fides τ deuotio paupṫatꝭ btōs facit. vt cōtēptis oib⁹ dn̄o viuant. Hec aūt oīa.s.fides deuotio.mūdi cōtēptus τ deo viuere fuerūt in btā ꝟgine excellēti⁹ oī viatore.ergo ⁊c. Addit q̄ʒ idez doctor dicēs ꝭm glo.vbi.ṡ.ꝙ btitudo paupertatꝭ hʒ duas ptes.s. hūiliationē spūs. de q.ṡ.pbatū est eā habuisse in sūmo.τ abdicationē rerū.quā etiā i ipa fuisse in summo inter alia argumēta sic probat. Infrez abiectiōe est ordo grad⁹. Prim⁹ gradus ē dare supflua nature sʒ nō ꝑsone. Un̄ aug. de ꝟbis dn̄i inqt. Utere supfluis da paupibus necessaria: vtere ꝑciosis.da paupib⁹ vilia. Scōs est dare supflus nō solū nature sʒ etiā persone. De quo Luc.xi.dicit saluator. Qd̄ supest date elemosynā. vbi glo. ait. De eo qd̄ est sup necessaria dādū ē pauperib⁹. Terti⁹ grad⁹ est dare nō solū superflua sʒ etiā necessaria. Un̄ gl.vbi.ṡ.ait. Nō solū exteriora τ nō necessaria:sed etiā interiora τ valde necessaria cū ꝓximis diuidamus. Quart⁹ est oīa supflua τ necessaria simul dare sʒ semetipm̄ retinere.qd̄ etiā aliq̄ pbor fecerūt.licʒ nō ꝓpter deū.τ pcessum⁹ dare exēplū Socratꝭ. deq̄ refert Hiero.in c.glia epi.al's.c.socrates.xij.q.j. Quintus est oīa dare et seipsum superaddere. iuxta illd̄ Mat.xix. Si vis pfect⁹ esse vade τ vēde oīa q̄ habes τ da pauperib⁹:τ seq̄re me scʒ te dādo. Unde glo.super illa ꝟba Mat. xix. Uos qui reliq̄stis oīa ⁊c.ait Non dicit tm̄ qui reliquistis oīa.hoc em̄ τ Socrates pbs fecit.τ mlti alij q̄ diuitias cōtēpserūt τ etiā poete.vt ait glo.in.l.j.in.fi.pn.ff.de mu.τ ho.sed ait.q̄ secuti estis me qd̄ ꝓpriū ... aploꝝ. Sextus gradus est oīa dare τ seipsum relinquere τ preterea laborare manib⁹ suis vt habeat vn̄ tribuat necessitatē patiēti.sic dicebat se facere apls ad Ephe. iiij.τ.j.Cor.iiij.inqt. Laboram⁹ opantes manibus nr̄is ⁊c. Et de hoc suo labore etiā hr̄ Act.xx. Idē quoq̄ in simili faciebat imperator.q.ı̄n auṫ.vt diuine iussiōes.in ꝑn. inqt. Uoluntarios ꝓ subditoꝝ quiete amplectimur labores.τ silr facit papa.vt patʒ in ꝓhemio.vj. Septimus gradus est oīa τ seipm̄ dare.τ spiritu τ corpore laborare vt pascat ꝓximuʒ pane spūali. Et iste gradus est maior ꝑdicto. Qꝛ vt dicit Greg. Meli⁹ est pascere animā semper victurā ꝙ corp⁹

Grad⁹ paupertatis.

E

quōqꝫ moriturū. Octauus grad⁹ est oīa τ seipm relinqre.τ de substātia sui corpis accipere.τ ad refectionē aīarū proximis dare. In isto aūt gradu inter oēs viatores fuit sola beata virgo ꝭm Alber.vbi.ṡ. Quia de purissimis suis sanguinib⁹ viaticuʒ nobis cōfecit panē et vinū qui de celo descēdit q̄ est vestra vita.quē qui religiose māducauerit mortē nō gustabit in eternū.vt dr̄ Joh. vj. Hunc aūt toti mūdo medico dedit beatissima ꝟgo.de quo dicit̄ i euāgelio Mat. xiij.τ Luc.xiij. Mulier cōmiscuit sata tria donec fermētaret̄ totū. Tria sata sunt diuinitas corpus.τ aīa. Fermētū aūt vt dicit Ber.est fides ꝟginis que deū humane nature cōiunxit τ hoī refectionē fecit. Non⁹ gradus q̄ est pfectissim⁹ est oīa ꝓximo dare.τ corpus τ aīam ꝓpriā habentē diuinitatē vnitā i refectionē animarū:sub specie tn̄ aliena.τ hoc fuit opus mīe τ summum paupertatis dn̄i nostri iesu xp̄i in via. hec Alber.vbi.ṡ. Ubi etiā concludit dicēs. Ex his patʒ ꝙ btissima ꝟgo spūs paupertatē quātū ad rerū abiectionē habuit excellentius omī viatore ꝑter dn̄m iesum xp̄m. Et nō attenditur perfectio paupertatꝭ penes appropinquationē ad summū defectū τ necessitatē.sed penes deuotionem τ voluntatē patiendi τ dignitatē persone. Si enim eque parum habeat miles τ rusticus pauperior dicet̄ miles ꝙ rusticus:imo qd̄ rustico diuitie.militi paupertas.τ quod militi diuitie:ꝑncipi paupertas reputabit̄.τ sic ascendendo quāto quis dignior est si sit in eodeʒ defectu:tāto erit inferioribus pauperior. Confirmant̄ aūt predicta per illud qd̄ inquit glo.i.l.illicitas.§.ne tenuis.ff. de offi.psi.scʒ ꝙ rustic⁹ si habet procellū seruat illū sicut oculum suū:τ hoc propter suaʒ tenuitatē.τ reputat se esse diuitem in illo. De hoc etiam ꝙ ꝭm qualitatem persone dicat̄ diues τ pauper ponit̄ per Bar.late in.l.si cōstante.in prin.ff.solu.ma.τ ibi in specie exemplificat de rustico τ milite vt hic.ar.etiā ad h.l.nepos ꝓculo.ff de ver. sig.cū ergo Btissima ꝟgo precellat omnes in dignitate:quia regina celi et mater dn̄i oīm.τ paupertateʒ voluntariā seruauerit. τ si tantūmodo equalem defectum τ paupertatem perpessa esset.ꝑfecto oēs in paupertate improportionabiliter excessisset. O igitur beata virgo tu es illa pauperrima τ ditissima que deū diuitē τ hominem

Maria summā rerū abiectionē hūit

pauperē cōiūxisti. iux̄ illud ps. xli. simul in vnū diues τ paup. Tu paupzima eras nihil terrenū appetēdo. sed oīa mūdana contēnēdo. ditissima vō oīa in deū possidēdo. Vñ dicere poteras illud. ij. Cor. vj. Nihil habētes τ oīa possidētes. de te q̄s pdictum fuerat Prouer. xiij. vbi dr̄. Est quasi diues cū nihil habeat. Tu es illa vgo paupcula quā de sublimib9 celoꝝ respexit deus. Vñ in cantico tuo cecinisti. Respexit hūilitatē ancille sue. τ merito inqt em̄ ppheta. ps. x. Oculi eius in pauperē respiciūt. Et dñs per pphetā Esa. lxvj. Ad quē respiciaꝫ nisi ad pauperē? Tu es illa paupcula cuius oratione nunq̄ repulit de9 iuxta illud ps. ci. Nō despexit depcationē paupis. De orone em̄ tua pphetatū erat Eccli. xxj. vbi dr̄. De precatio ex ore paupis vsqꝫ ad aures altissimi pueniet. Tibi etiā ppter pauptatē tuā dedit deus indicibiles cōsolationes. iuxta illō ps. lxvij. Parasti in dulcedine tua pauperi deus. Tu es illa vgo paupcula quam deus in matrē suaꝫ elegit ppter virtutem sanctissime τ hūillime paupertatis. Unde tibi dixit Esa. xlviij. elegit te in camino paupertatis. Tu vē pbie magistra fuisti. vere etem̄ philosophantes pecuniā cōtēnunt. l in honorib9. §. pbis. ff. de vaca. mu. Tu vō copiosos thesauros quos nato tuo magi obtulerūt: statim pauperibus tribuisti: et semper pauperrima viuere voluisti. Sciebas em̄ quātū leges faueāt paupertati. vt in. l. illicitas. §. ne potētiores. vbi Bart. ff. de offi. presi. τ ibi glo. inquit. Nota q̄ paupertas pdest pauperes nāqꝫ excusanf ab oneribus. §. item ppter pauptatem. insti. de excu. tu. Item magis succurrit pauperi q̄ diuiti. vt no. glo. in. l. cum hi. §. si in annos. ff. de transac. p ter. in. l. si quis ad declinandā. §. licentiaꝫ. C. de episco. τ clerici Noueras quoqꝫ q̄ difficile est virtutes simul τ diuitias possidere. c. socrates. xij. q. ij. τ q̄ onustus pondere auri xp̄m pauperē non potest sequi. vt in eodē. c. dr̄. Sciebas etiā q̄ vt inqt Cato Paupertas si leta venit tutissima res est. Unde Lucanus li. v. canit. O vite tuta facultas Pauperis angustiqꝫ lares. o munera nōduꝫ Intellecta dei. τ Fortunatus ait. Pauper in angusto regnat habendo deū. Et Iuuēcus li. j. Felices humiles pauper quos spūs ambit: Illos nā celi regnū sublime receptat. Uoluisti ergo pfectissime habere virtutē euāgelice pauptatis imitando filiū tuū q̄ eaꝫ in seipso dedicauit. c. glīa epi. xij. q. ij. Vñ obseruasti illud Catonis documentū dicentis. Despice diuitias si vis aīo esse beatus: Quas qui suscipiūt mēdicant semp auari Noueras nāqꝫ verā esse illā Senece ad lucillum sententiā dicentis. Nemo alius est deo dignior q̄ qui opes cōtemnit.

Pars. ij. de btitudie mititat̄ btē vgis. ¶ Maria mitis.

Cōam beatitudinē ponit saluator Mattbei. v. di. Beati mites qm̄ ipsi possidebūt terraꝫ transsumptiue i. §. ex his. xiij. q. iiij.

Hanc aūt virtutē mititat̄ siue māsuetudinis fuisse super oēs viatores excellētius in beata vgine. pbat Alber. vbi s. c. ix. dicens ecclesiam ita affirmare que in eius officio canit. Uirgo singularis inter oēs mitis. Itē super illa verba. Mattb. v. Beati mites ait glo. Mites sunt q̄ malis morib9 dñanf. sed beatissima virgo malis moribus pfectissime dominata est. q: eius dñium fuit sine pugna interiori. oīm autē alioꝝ cum pugna. ergo habuit mititatem cū excellentia. Sciebat em̄ beatissima virgo veraꝫ esse illā Bern̄. sniaꝫ in lib. de improbatione vitioꝝ. c. iij. dicētis. Mitibus τ gratis nemo nocere pōt. Et iterū. ca. iiij. Mitia pacificā pariūt p̄cordia mentē. Et ideo mititatis vtutem studuit in summo possidere. Itē alia glo. Mat. v. ait. Mansuetus nō irritat nec irritaf. nec nocet nec nocere cogitat. Hec aūt oīa fuerūt i beata virgine cū improportionabili excellentia: quia nullū irritare τ oīa placare distāt improportionabili distātia. similiter nulli nocere et omnibus in sūmo prodesse. Hoc autē solū fuit in beatissima vgine. ergo habuit mititatē sine pportiōe sup oēs alios Unde Bern̄. in quodā sermone de illa ait. Discurre per totaꝫ seriē euangelij: τ nunq̄ inuenies verbū durū vel asperuꝫ egressum de ore eius. Item arguit ideꝫ Alber. dicēs Sicut premiū ad premiū. ita meritum ad meritū. Sed btā vgo possessioneꝫ terre viuentiū qd̄ est pmiū māsuetudinis habuit excellentius. ergo τ meritū. Iteꝫ ecclīa canit. Nos culpis solutos mites fac τ castos Sed ipsa omni viatore magis soluta fuit a culpa. ergo magis mitis fuit. Iteꝫ null9 magis fuit cōformis xp̄o in virtutibus q̄ mater eius: sed xp̄us super oēs fuit mitis. Unde ipē ait. Mattb. xj. Discite a me quia

mitis sum et hūilis corde: qđ hr transsump-ptiue i. c. q scit. ij. q. vi. ergo et mater ei⁹ fuit mitissima. Nō obstat qđ dr de moyse Nu-
B me. xij. quod erat vir mitissim⁹ sup oēs hoīes q morabant in terra. qr rñdet Alber. vbi. s. quod intelligit in gnatōne sua. Uerba eñ itelligūtur de pñti. nō aūt de futuro. l. si ita ff. de au. et ar. le. l. si a colono. ff. de ver. obl. Et rō est: qr non possum⁹ diuinare de futuro. l. si putator. ff. ad le. aqui. Debem⁹ ergo intelligere excellētiā mansuetudinis moysi respectu coetaneoꝝ suoꝝ vel respectu pcedētiū. beatissima aūt vgo nō cadit i numero alioꝝ: qr nō est vna de oībus. sʒ est sup oēs. O igit virgo mitissima pfecto tu es illa q tua māsuetudine meruisti sup omes a deo amari. Cū eñ silitudo sit cā dilectōis. viij. Ethi. et. l. cū filius. §. pr. ff. de le. ij. nō ē mirandū si deus cui dr ps. lxxxv. Qm tu dñe suauis et mitis. tantū te dilexit et exaltauit. pdictū eñ fuerat de depssiōe demonū supboꝝ et de tua exaltatione Eccli. x. c. Sedes ducū supboꝝ destruxit deus. et sedere fecit mites p eis. Tu es illa mulier mitissima q sup oēs viatores a spūsctō de oibus ad salutem ptinētib⁹ fuisti edocta. Scriptū est eñ ps. xxiiij. Docebit mites vias suas. trāssumptiue in. c. nos autem. xvi. q. i.

Pars tertia de beatitudine luct⁹ beate virginis.

D Inquit saluator Luce. vi. Beati q nūc flet: qr ridebit. et Mat. v. Beati qui lugēt qm ipsi consolabuntur. Hāc aūt beatitudinē luct⁹ fuisse excelētissime i btā virgīe pbat Alber. vbi. s. c. ex sic. Cui⁹ cā nobilior est: et effectus. l. donatiōes qs in reginam. C. de dona. inter vi. et vxo. sʒ oīs alios viatores instigabat pctm ad flendū. btīssimā autē virginē sola charitas. qr nullum in se habuit pctm: sʒ lugebat solum ex dilectiōe pctā ppsoꝝ: et quāvt ait Grego. Stabat mat dolorosa iuxta crucē lachrymosa dū pendebat filius. nō min⁹ lugebat pctā crucifigētium filiū q afflictiōne filij. in hoc imitata filiū. qui vt ait aplus Heb. v. In cruce orauit prēʒ cū lachrymis et clamore valido sex vt relaxaret pctā humani generis. Ipa eñ vt ait Ansel. i quodā sermone fontes fecit lachrymarū de suis pudicissimis oculis. in eius psona dixerat dauid ps. xli. Fuerūt mihi lachryme mee panes die ac nocte. Et ps. vi. Lauabo per singulas noctes lectuʒ meū lachrimis meis stratū meum rigabo. Dicebat eñ illud Hiere. ix. qs dabit capiti meo aquā et oculis meis fontē lachrymarū et plorabo die ac nocte iterfectos ppli mei ergo eius luct⁹ a charitate sola pcedēs excellētissim⁹ fuit sup oēs alios. Iteʒ vt ait Hiero. in quadā epla. Seruitia quanto minus debita tanto magis grata. Un Augu. in. ca. iam de. o. xxviij. q. i. inqt. Ea sunt in nostris officijs gratiora q cū liceret nobis nō impēdere. dilectiōis in cā ipēdim⁹. sʒ luct⁹ btīssime vgīs nullo mō fuit debit⁹ debito necessitatꝭ: qr nulli culpe obnoxia fuit. nec alicui⁹ pene debitrix extitit. ergo et c. Itē ei⁹ psolatio alijs iproportionabilis fuit. ergo et eius luct⁹. hec Alber. Cōtrarioꝝ eñ eadē est disciplina insti. de tute. l. in prin. et. ff. eo l. i. et insti. de his q sunt sui vel ali. iu. in pn. Un de ipa mre dei tpe passiōis filij plorante: pōt dici illud Tob. x. Flebat igitur mat eius irremediabilibus lachrymis. Et illud Threnoꝝ. i. Plorans plorauit in nocte. et lachryme ei⁹ in maxillis ei⁹. Dicebat aūt mestissima mr illud Threñ. ij. defecerunt pre lachrymis oculi mei: pturbata sunt viscera mea. Et illud Hiere. ix. Deducāt oculi mei lachrymas et palpebre mee defluāt aquis. Et illud. xiiij. eiusdē libri scriptū. Deducāt oculi mei lachrymas p diē et nocte non taceāt et c. Et Threñ. ij. Deduc qsi torrētem lachrymas p diē et nocte: nō des requieʒ tibi neqʒ taceat pupilla oculi tui. Dicere etiam poterat illō ps. ci. et poculū meū cū fletu miscebā trāssumptiue i. c. si qs diacon⁹. l. dist. Nō eni vnq curauit de gaudijs trāsitorijs hui⁹ mūdi. De qb⁹ inqt Marcialis poeta. Gaudia non remanēt. sed fugitiua volant. et Berñ. in li. de iprobatiōe vitioꝝ. c. ix. dic. Oia q cernis vanarum gaudia rerum: Umbra velut tenuis veloci fine recedūt. Sciebat eni filiū suū dicturū Luce. vi. Ue vob q redietis: qr lugebit et flebitis. Ecōtra vo de lugētib⁹ dicturū eodē. c. Beati q nūc fletis qr ridebitis. Nouerat etiam de se predictum Prouer. xxxi. ridebit i die nouissimo. Quia igit sicut inqt dauid ps. cxxv. Qui seminant in lachrimis in exultatione metēt Ideo beata virgo que beatitudinem luct⁹ in hac vita habuit in summo: in celesti qʒ gloria in summo habuit beatitudinē gaudij et exultationis.

Pars quarta de beatitudine esuriei et sitis iusticie beate virginis.

R b Ominus noster iesus xps inquit Luc. vj. Beati qui nunc esuritis quia saturabimini. Et Mat. v. Beati qui esuriunt et sitiunt iusticiam quoniam ipsi saturabuntur. transsumptiue i. c. accesserunt. de pse. di. ij. Hanc autem beatitudinem fuisse excellentissime in beatissima virgine probat Alber. vbi. s. c. cxj. sic dicens. Esurire iusticiam est opa iusticie difficiliora feruenter appetere. Sitire autem est opa iusticie communiora et faciliora desiderare. sicut laboriosius et tardius comeditur quam bibitur. Esurire autem et sitire proprie est viatorum. iuxta illud Eccl. xxiiij. Qui edunt me adhuc esurient: et qui bibunt me adhuc sitient. Saturari autem et inebriari proprie est comprehensorum. iuxta illud ps. xvj. Satiabor cum apparuerit gloria tua et ps. xxxv. Inebriabuntur ab vbertate domus tue et torrente voluptatis tue potabis eos. Cum autem inter extrema sit tepire medium, vt dicitur. i. vij. meta. et. viij. Phys. et l. si bene. ff. de vsuris. inter esurire et saturatum esse medium est comedere Et iste status secundum Alber. vbi. s. est beatissime virginis. que habuit istam beatitudinem citra comprehensores et super viatores. Nulla enim pura creatura ita desiderauit iusticiam bonorum operum in se et in toto humano genere sicut ipsa: que quia magis sibi incorporauit diuinam sapientiam et gratiam quam aliquis alius viator. ideo magis esuriuit et sitiuit iusticiam bonorum operum.

Pars quinta de beatitudine mie. b. virginis

L q Uintam beatitudinem ponit saluator noster Mat. v. di. Beati misericordes: quoniam ipsi miam consequentur. Hanc autem beatitudinem fuisse in summo in matre dei, probari potest ex his que supius diximus i. iij. parte huius operis. sermone. v. parte. i. Probat etiam hoc Alber. vbi. s. c. cxij. di. Beata virgo secundum vniuersalem modum ecclesie appellatur et est mater mie quod non conuenit proprie alicui alteri creature. Dicuntur autem aliqui viri mie. i. inclinati ad miam. et sic habent omnes alij comparationem ad miam per modum participatiuum et accidentalem. Ipsa autem sola habet comparationem ad miam per modum originis essentialis et per modum matris. Conuenientia autem essentialis improportionabiliter excedit modum inherentie accidentalis secundum sententiam phi primo poster. Ergo beatissima virgo improportionabiliter excedit in mia vniuersos. Item secundum vsum ecclesie dicitur ipsa virgo beatissima regina misericordie. eo quod ab illa fuit longo regni mie, et gratie, s. per generationem filij sui a quo omnis gratia et mia processit. Quod autem est causa cause: est etiam causa causati. vt dicitur in li. de caus. et probatur in. l. qui occidit. §. in hac. ff. ad. l. aq. et. l. videamus. §. fi. et. l. qui domum. ff. loca. ergo etc. Unde Bern. in quodam sermone inquit. Quicquid mie nobis filius exhibuit. hoc totum nobis mater proprie contulit quae filium genuit in quo nobis omnia donauit. vnde concludit Alber. vbi. s. di. Patet ergo quod omnes alij sunt serui misericordie. Beata autem virgo est regina mie. Sed improportionabiliter est maius esse reginam mie quam esse seruum misericordie. Ergo beatissima virgo improportionabiliter excellentius se habet ad miam quam alij. Item super illa verba Mat. v. Beati misericordes ait glo. Misericordia est dare et dimittere. sed b. virgo improportionabiliter plus dedit et dimisit omnibus viatoribus super omnes creaturas. ergo habet beatitudinem mie super omnes. Item Amb. Mia est nullum relinquere in miseria: et nullum miserum facere. hoc autem in summo fuit in. b. virgine. ergo etc. Item Bern. Mia non solum in elemosynis consistit: sed in omni peccato corrigendo: immo hoc est opus magnum charitatis et mie. c. inter opa. de spo. et. c. tria sunt gna. xlv. di. hoc autem fuit in summo in ipsa virgine ergo habuit in summo beatitudinem mie Item mia reddita est ei improportionabiliter ad omnes mias que est premium. quia et beatitudo mie fuit in ea ad omnem miam que est meritum. Hec alber. Et ideo dicere possumus beate virgini illud ps. cij. Qui coronat te in mia et miserationibus. Ipsa quoque virgo piissima dicere potest illud Job. xxxj. Ab infantia creuit mecum miseratio. et de vtero matris egressa est mecum. Cum ergo scriptum sit Prouer. xiiij. Misericordia et veritas preparant bona. Et. xxj. eiusdem li. c. Facere misericordiam et iudicium magis placet deo quam victime. Et iterum ibidem. Qui sequitur misericordiam et iusticiam inueniet vitam et gloriam. Et. xxij. Qui pronus est ad misericordiam benedicetur. Non est mirum si hec regina misericordie tot bona tantamque gloriam recipit in celesti patria. tantumque deo placuit. atque super omnes alios fuit exaltata et benedicta, adeo enim fuit misericors quod illi dicere possumus illud ps. lvi. Magnificata est vsque ad celos misericordia tua. et etiam illud ps. lxij. Melior est misericordia tua super vitas et. lxviij. Benigna est mia tua. et. lxxxv. multe misericordie omnibus inuocantibus te. et. cvij. Magna est super celos misericordia tua. De ipsa quoque dici potest illud ps. cxix. In eternum misericordia eius. et ideo de illa in nos diffundit abunde. Unde dicere

possumus illud ps. cxvi. Cōfirmata est sup nos misericordia eius.

De mundicia cordis beate virginis.

M Erta beatitudo est illa quam po nit dñs Mat. v. di. Beati mūdo corde qm ipsi deum videbūt. Hec aūt beatitudo sicut in benedicta virgine fuit in summo, vt pbat Alber. vbi s. ca. xiij. Ut em ait Ansel. Ea puritate nitebat q̄ sub deo maior neqt intelligi. Itē charitas est de corde puro et psciā bona rc. j. ad Timo. j. Sz in btā virgine fuit summa charitas ergo et summa puritas. Itē act⁹ fidei purificat. iux illud Act. v. Fide purificans corda eoꝝ. Qd etiā habet de ɔse. dist. iiij. c. verus. Sed btissima virgo habuit fidē pfectissimā. ergo et cordis mūdiciā et puritatē. Itez bm Diony. v. c. celes. hierar. Tres sunt act⁹ hierarchie. s. purgare. illuminare. et pficere. et sunt ad seinuicē ordinati ita q̄ magis purgat⁹: est magis illuminat⁹ et magis pfectus. Sed btā virgo fuit in summo pfecta. ergo in summo purgata et illuminata. Itē visio dei q̄ est pmiū hui⁹ mūdicie ē improportionabilib⁹ in btā virgine q̄ in aliq̄ alia creatura. ergo et ipa cordis mundicia. Itē sup illud Mat. v. Beati mundo corde. ait gl. Mūdo corde sunt quos ɔsciā nō arguit pctoꝝ. et mundū cor hz q̄ sibi nihil cōscius est. Hec aūt in btā virgine fuerunt in summo ergo habuit mūdiciā cordis i summo. Uñ ipa dicere pōt illud Tob. iij. Mundā seruaui aīam meā. lz ṽo multas tribulationes in hac vita ppessa sit. hoc nō fuit q2 hrēt in se aliquā peccati imūdiciā. Et ideo dicere potest illud Job. xvj. Hec passa sum absq; iniqtate man⁹ mee cū haberē mundas ad deū pces. Quia ergo innocēs manibus et mūdo corde ascēdet ad montē dñi. et stabit i loco scō ei⁹ vt ait ppheta ps. xxiij. Ideo bñdicta ṽgo oī mūdicia plenissima est in mōte diuine ɔtēplatiōis ceteris alti⁹ collocata. Ipa em sola inter oēs simplices viatores poterat dicere illud Prouerb. xx Mundū est cor meū pura sum a peccato. Hec aūt eius puritas apparebat ex rectitudine operū eius. Scriptū est em Prouer. xxj. Qui mūdus est rectū est op⁹ eius. Apparet qz eius mūdicia ex mūdicia rerū ad dei cultū ptinentiū. Nā Exod. xxv. precepit deus de arca federis q̄ deberet deaurari auro mūdissimo int⁹ et foris. Hec aūt arca figurabat mūdissimā ṽginē mariam. Item q̄ fieret candelabrum ductile ex auro mundissimo. ibidē. Et eiusdem lib. xxxvij. di. q̄ moyses fecit oraculū de auro mūdissimo. et mensam fecit ac circūdedit eam auro mundissimo. Et similiter lucernas. vij. de auro mūdissimo. et altare thymiamatis de auro mūdissimo. et thymiamata de aromatibus mūdissimis. Si g̃ hec corruptibilia ad suū cultū deputata voluit de⁹ esse mūdissima, et sicut voluit xps inuolui suū corp⁹ in syndone munda. Matth. xxvij. multo magis credēdus est elegisse matrez suā omni mundicia repletissimā. Quā quidē mūdiciā mris dei quidā impugnare studēt. sed tñ pualere cōtra ipam dei matrē nō possunt qnimmo oēs cōiter xpiani dñe sue mūdiciam venerant. Uñ ego in epistola directa Sixto pōtifici maximo alloquēs ipam dei genitricē dixi. Mūdicia in cūctis colit nūc en tua tēplis: Iā patet atq; ort⁹ glia magna tui. Pōt aūt btā ṽgo gloriari nō solū de mūdicia cordis sui. sz etiā de mūdicia cuiuslibet sue opatiōis. Uñ dicere pōt illud Job. ix. Fulserūt velut mūdissime man⁹ mee. Et de oī ope suo dicere poterat illud Geñ. xx. In simplicitate cordis mei et mūdicia manuū meaꝝ feci h. Ex qb⁹ oib⁹ pcipe possumus quātā dei grām habuerit sp et in pñti in summo sup oēs alios btōs habeat ipsa virgo purissima. Scriptū est em Prouer. xxij. Qui diligit cordis mūdiciā ppter gratiā labioꝝ suoꝝ habebit amicum regem.

De beatitudine pacis beate virginis.

N Atthei. v. ait saluator. Beati pacifici. quoniā filij dei vocabunt. Quam beatitudinem in summo fuisse in bñdicta ṽgie pbat Alb. vbi. s. c. cxiiij. Ait enim glo. sup dicta verba beati pacifici. Pacifici sunt qui oēs motus animi rationi subijciūt. quia his nihil repugnat q̄ similes sunt patri suo celesti qui est summa qes. Hoc aūt totū est in summo in btā ṽgine. ergo et pacifica est in summo Itē alia gl. ibidē inqt. Dū lex carnis repugnat legi mētis. nō modo alteri sz nec nob possum⁹ esse pacifici. Unde dicit Bal. in. c. j. in fine pn. de pace iura. firman. allegans Aug. de ciuitate dei. q̄ pax vera nō ē q̄ diu pugnat cum vitijs Ergo sup oēs improportionabiliter. b ṽgo pacifica extitit. in qua caro aduersus spm ei⁹ non rebellauit. Itez sicut eū pmiū ad pmiū. ita meritā ad meritū: lz alijs pacificis dat in premiū q̄ filij

dei sunt p adoptōēz beatissime aūt virgini datū est φ sit mr̄ dei summi p naturā. qđ ip̄oportionabilr̄ pl⁹ ē φ eē filiū dei p adoptionē. ḡ pmiū btissime v̄ginis est ip̄oportionabilr̄ sup pmiū alioꝝ ḡ ⁊ meritum sup meritū. Hoc aūt ē pacificationis btitudo ḡ ⁊c. Item pacifici dicunt hi q̄ faciūt pacem iter alios. hoc aūt fecit fili⁹ dei: pacē faciēs his qui ppe ⁊ his q̄ lōge erāt. vt aplus ait Eph. ij. Sed mediū v̄le p qđ fuit facta pax inter deū ⁊ hoīes fuit btā virgo mediatrix ⁊ recōciliatrix oīm. oēs em̄ fuerūt recōciliādi per ip̄am. ergo ī pacificatiōe excellit oēs viatores ⁊ in summo fuit pacifica. Sciebat em̄ quātū bonū ē pax. De q̄ inq̄t Prudēti⁹ in li. de ɔflictu vitioꝝ ⁊ virtutū. Pax plenū virtut̄ op⁹. pax summa laboꝝ. Pax belli exacti p̄ciū. p̄ciūq3 p̄icli. Sydera pace vigent cōsistunt terrea pace. Nil placitū sine pace deo. nec mun⁹ ad arā. Cū cupis offerre: p̄sbat si turbida fratrez Mens impacati sub pectoris oderit antro. ⁊ ibidē. Meritoꝝ clausula pax est: Nō inflata tumet. nō inuidet emula ferri. Oīa ppetitur patiēs atq3 oīa credit: Nunφ lesa dolet: cūcta offensacula donat. Lucanus q3 de non cōgscētib⁹ bonū pacis inq̄t. Impia en eterna ruperūt scēa pacē ⁊c. ⁊ Prosp in li. epigrā. ait. Moribus in cūctis pulchra est ɔcordia pacis: Vinciunt mūdi plia pace dei. Et iterū Insontē vitā pacis amatoꝛ agit. Hanc autem pacis beatitudinē fuisse in innocētissima dei matre possum⁹ etiā alio modo ꝓbare. Nam inquit ppha p̄s. cxviij. Pax multa diligentibus legē tuā. ⁊ Sap. iij. dr̄. Donū ⁊ pax est electis dei. ⁊ Jaco. iij. scriptū est. Fruct⁹ iusticie in pace seminat. Hec aūt oīa fuerunt sup oēs alios in. b. virgine. ergo ⁊c. Itez in pace vocauit eos de⁹. vt ait aplus. ij. Coꝛ. vij. Ergo multo magis matrē suā voluit eē pacificā. Ipsa em̄ genuit pꝛincipem pacis. Esa. ix. Et illū quem appellat Greg. ix. in ꝓlogo decretaliuz. Regē pacificū. qui est pax nostra. Eph. ij. Ergo ⁊ ip̄a fuit valde pacifica. vnde dicere poterat illud quod inquit ppheta di. p̄s. cxix. Cū his qui oderūt pacem eram pacificus. Et p̄s. iiij. In pace in idip̄m doꝛmiam ⁊ requiescam.

De beatitudine p̄secutiōis btē virginis.

Dicit saluatoꝛ nr̄ Luc. vj. Beati eritis cum vos oderint hoīes ⁊ cum separauerint ⁊ exproꝛauerint ⁊ eiecerint nomē vestrū tanφ malū ppter filiū hoīs. gaudete ī illa die ⁊ exultate: ecce em̄ merces vr̄a copiosa est in celo. Et Mat. v. idem inq̄t. Et etiam ait. Beati qui p̄secutionē patiunt ppter iusticiā: qm̄ ip̄oꝝ ē regnū celoꝝ. Querit ergo vtrū beatitudo ista fuerit in beata virgine Et cōcludit B ber. sup missus est. ca. cxvj. φ excellētissime fuit ī illa. Ip̄a em̄ multiplex martyriū ppessa est. vt ostendet deo dante in. x. pte hui⁹ opis. sermone. ij. Multas q3 tribulationes ⁊ p̄secutiones tolerauit: maxime a iudeis sibi illatas. vt scribit beatus Ignatius in quadā sua ep̄la. Si em̄ vt dr̄ in. c. nulli dubiū. iij. q. j. boni a malis semp p̄secutionē patiunt. Et idē habet in. c. qui s̄m carnem. xxiij. q. iiij. Et Prosper in lib. epigram. dicit. Impia pars mūdi parti est infesta pioꝝ. Et vt ait apl̄s. ij. ad Timoth. iij. Oēs qui pie volunt viuere in xp̄o iesu p̄secutiones patiunt. Et vt inq̄t propheta p̄s. xxxiij. Multe tribulationes iustoꝝ. Et p multas tribulatiōes opoꝛtet nos itrare ī regnū celoꝝ vt scriptū est Actuū. xiiij. Vn̄ Prosp vbi. s. ait. Nunφ bella bonis. nunφ discrimina desunt. Et cū quo certet mēs pia semp habet. Et hoc pmittit deus vt magis mereat p patientiā. de qua Cato inq̄t. Magna etem̄ moꝝ est semp patiētia virtus. Et ideo inq̄t Ouid. in. iiij. de tristi. Fert sapiens oēs casus patienter amaros Frena nec indomiti moꝛe recusat eq. Scit em̄ verā esse sn̄iam eiusdez poete in lib. de pōto dicētis. Sepe creat molles asp̄a sp̄ina rosas. Et illud Matth. poete in lib. Tobie di. Nomine passa dei redolet tribulatio pascit Passio: delectat lesio: pena sapit. Cū ergo oīs meriti occasio fuerit in mr̄e dei: p̄fecto credendū est ip̄am beatissimā virginē multis p̄secutionib⁹ ⁊ diuersis tribulationib⁹ fuisse exercitatā. ⁊ eas amoꝛe iusticie ⁊ virtutis eq̄nimiter tolerasse. Vn̄ dicere poterat illud p̄s. cxviij. Multi q̄ persequūt me ⁊ tribulāt me a testimonijs tuis nō declinaui. et illud. ij. Coꝛ. xij. Cōplaceo mihi in infirmitatib⁹ meis: ī necessitatib⁹: in cōtumelijs: in p̄secutionib⁹: in angustijs p xp̄o. Quāto em̄ maioꝛes p̄secutiones et tribulatōes p iusticia patiebat: tāto mag̃ in charitate dilatabat. iux̄ illō p̄s. iiij. ī tribulatione dilatasti mihi. Quia igit scriptū est. j. Petri. iij. Si qđ patimini ppter iusticiā beati eritis. Ideo gl̄iosa virgo q̄ tantā passa ē φ oēs puros viatoꝛes in tolerādis

passionibus supauit.vt in dicta pte.iij. huius operis.ser.ij.dicef.Etiã in glia ꝛ beatitudine oẽs excessit.Ad quã nos peruenire faciat ipsa virgo beatissima.Amen.

De duodecim fructibus spũalibus qui fuerunt in beata virgine. Sermo.viij.

P Inquit Paulus Gal.v.Fruct⁹ spũs sũt charitas.gaudiũ.pax.patiẽtia benignitas.bonitas.longanimitas:mãsuetudo.fides modestia.ↄtinẽtia.castitas.Hos aũt fruct⁹ excellẽtissime fuisse i btã ṽgine ↄbat Albert⁹ sup missus est.c.cxix.inter alia sic arguẽdo.Esa.iij.scriptũ est.Dicite iusto qm̃ bñ qm̃ fructũ adinuẽtionũ suaꝝ comedet. ꝛ ps.cxvij.Labores manuũ tuaꝝ q: mãducabis ꝛc.Ergo in opibus bonis est refectio siue fruct⁹.Sed in btã virgine fuerũt opa ĩproportionabilr.bona.ḡ ꝛ refectio ac fruct⁹ improportiõabilis.Itẽ Prouer.xvij.dr. Secura mens q̃si iuge ↄuiuiũ.Sed btissima ṽgo alijs ĩproportionabilr secura fuit ergo alijs ĩproportionabiliter conuiuauit. h ille.Et iõ nos possumus dicere deo illud ps.ciij.de fructu opeꝝ tuoꝝ satiabif fra.i. ṽgo maria.Ipsi q̃z ṽgini in hũc mũdũ venienti dicere potuerunt angeli illud Job xij.s.habebis fruct⁹ optimos.De ei⁹ etiaꝫ fructib⁹ dici põt illud Prouer.iij.Primi ꝛ purissimi fructus ei⁹.De ipsa etiam gliosa ṽgine verificaf illud Prouer.vl.De fructu manuum suaꝝ plantauit vineã scilꝫ ecclie catholice.Ipsa q̃z ṽgo spũsctõ repleta dixere põt illud Cant.ſ.Sub vmbra illi⁹ quẽ desiderauerã sedi:ꝛ fructus ei⁹ dulcis gutturi meo.Et illud eiusdem li.vij.c.Ascẽdaꝫ in palmã ꝛ appzehẽdã fruct⁹ ei⁹.Non solũ aũt ipsa appzehẽdit sꝫ etiã toti mũdo fructus bonoꝝ opeꝝ ↄtulit.nõ eñ potuit arbor bona fructus malos facere.naꝫ oĩs arbor bona fructus bonos facit.Mat.vij.de quibus fructibus hoc ser.disseremus.

Maria fructus habuit

De fructu charitatis beate virginis.

Q Primus fruct⁹ spũs dr charitas q̃ ꝓm theol.hic nõ ĩportat ṽtutẽ de qua dictũ est.s.sꝫ actũ eius. Qd aũt hic fruct⁹ fuerit in summo in btã virgine.ↄbat Albert⁹ vbi.s.sic Charitas est q̃ de terra ad celũ euocat ꝛ sic duo innuunf q̃ pertinẽt ad hũc fructuꝫ.sꝫ a terrenis separatio ꝛ ad celum eleuatio.

De charitate marie

Utrũq3 aũt istoꝝ ĩ btã virgĩe fuit ĩ summo Qd eñ improportionablr alijs a terrenis separata fuerit:pꝫ p hoc q nec puluis venialis pcti pedibus eius adhesit.qd oĩbus alijs viatorib⁹ ineuitabile fuit.Qd aũt ad celũ marie sit eleuata ↄbaf p illud Mat. vj.Ubi est thesaurus tuus:ibi ꝛ cor tuum erit.Ergo thesaurus tuus trahit ad se fructũ.Sed btã virgo habuit thesauꝝ improportionabilem in regno celoꝝ.ergo improportionabiliter eleuabaf ad celũ in cõtemplatione ꝛ cognitione ꝛ affectiõe diuinoꝝ Uñ ipsa inquit illud Eccli.xxiiij.Quasi cedrus exaltata sum in libano.Libanus eñ qui interpretaf candidatio significat ecclesiã militantẽ ꝛ triũphãtem candidã puritate.Sicut ergo cedrus in libano ẽ altior oĩ arbore.ita btã virgo est magis eleuata erga deuꝫ in ecclesia dilectione.Preterea in ps.xiiij.ꝛ.xxiij.fit triplex q̃stio. Prima est quis ascẽdet in mõtẽ dñi.scd̃a quis stabit in loco sctõ ei⁹.tertia est.Dñe quis habitabit in tabernaculo tuo:aut quis requiescet in monte sctõ tuo.Difficile siquideꝫ ꝛ pfectũ est ascẽdere.Difficilius ṽo est ꝛ pfecti⁹ stare.Difficillimũ aũt ꝛ pfectissimũ est habitare ꝛ quiescere.Ascendere pertinet ad aplos q̃ sunt maiores de ecclia:sꝫ nõ pertinuit ad eos habitare sꝫ descẽdere.Et in figurã huius angeli ascendebãt ꝛ descendebãt per scalã quã vidit Jacob Gen.xxviij. Uñ ꝛ apls Paulus rapt⁹ est vsq3 ad tertiũ celũ:vt ipse ait.ij.Coꝛ.xij.Moxq3 descendit ad disponẽdũ cubilia infirmoꝝ.vt pꝫ ſ.Coꝛ.vij.Ad perfectioreꝫ ergo statum q̄ aploꝝ ptinet ascẽdere ꝛ stare ac quiescere. Sed sup statũ aploꝝ non fuit status eminentior q̄ status btẽ virginis:ergo ad ei⁹ statũ pertinet ascendere:habitare ꝛ quiescere.Itẽ Luc.xiiij.ꝛ xviij.dr.Qui se hũiliat exaltabitur.Sed beatissima virgo fuit in summo hũiliata.ergo in summo eleuata.Cũ ergo charitatis fruct⁹ sit eleuatio ad celũ manifestũ est ex his q beatissima virgo habuit fructũ charitatꝫ in summo. Itẽ vt dr Sap.vj.Incorruptio facit primum deo.qd etiã probaf p.§.sancimus.in auf. de leno.col.ij.Sed in btã virgine fuit improportionabilis incorruptio.ergo improportionabilis vnitas deo.ꝛ cõsequẽter improportionabilis fructus charitatis.Iteꝫ ſ.Job.v.dr Hec est charitas dei vt mandata ei⁹ custodiamus.Et.ij.Johan.ſ.Hec est

charitas dei vt ambulemus ꝯm mandata ei⁹. Hoc aũt egit beata virgo super omnes alios excellentius. ergo ⁊c. Sentiens ergo ipsa ꝟgo benedicta se repletam isto fructu charitatis ⁊ oĩbus alijs fructibus sequentibus dicebat sponso suo celesti illud Can. v. Veniat dilectus me⁹ in hortum suum et comedat fructum pomorum suorum.

R De gaudio beate virginis.

Fructũ gaudij fuisse in btã ꝟgine ꝓbari põt sic. vt ait glo. sup f eplam Pauli Gal. v. Gaudiũ ẽ puritas ꝯsciẽtie ⁊ eleuatio animi in his q̃ digna sunt exaltandis. Sz hec tria puritas ꝯscientie. eleuatio animi: ⁊ dignitas donorũ spũaliũ fuerunt in summo in ipsa. vt ex ꝓcedẽtib⁹ ptz. ergo habuit fructũ gaudij in summo. Item ps. xcvij. dr. Viderunt oẽs fines terre salutare dei nr̃i. Jubilate deo oĩs terra ⁊c. vbi glo. ait ꝙ visio saluatoris est causa iubilatiõis Sed in visione ista btĩssima ꝟgo i summo vidit ergo iubilauit in summo. Item Luce ij. dicebant angeli. Annũcio vobis gaudiũ magnũ. q: natus est vobis saluator mũdi. Sed improportionabilr maius est saluatorẽ nasci de se q̃ nasci sibi. ergo improportionabiliter oĩbus causam gaudij habuit. et sic improportionabilr magis oĩbus, gauisa fuit. Jtẽ improportionablr maius est saluatorẽ nasci sibi filiũ q̃ nasci sibi dñm. Si eñ btã gens cuius est dñs deus ei⁹. ps xxxij. Improportionabiliter beatior est cuius dñs fili⁹ eius. ergo. ⁊c. Jtẽ Johã. xiiij. dr. Si diligeretis me gauderetis vtiq3 ⁊c. Dilectio ergo est immediata causa gaudij. Sed btã ꝟgo habuit dilectionẽ in summo igitur habuit etiã gaudiũ in summo. Jtez Lu. x. ait dñs. Gaudete ⁊ exultate q: noĩa vestra scripta sunt in celis. ⁊ hoc est gaudiũ de predestinatione eterna ⁊ de pñti iusticia. sed btã virgo habuit pñtẽ iusticiã ⁊ de sua ꝑdestinatione noticiã. ergo ⁊ gauisa fuit in summo. Jstud aũt gaudiũ non ha
S bẽt mali. vñ Prosper in lib. epigrã. inquit Fallaces curis semp torquent amaris: Et mala mẽs nunq̃ gaudia pacis hz. Felices ꝟe faciunt semperq3 btõs: De vero ⁊ summo gaudia nata bono. Jtẽ Col. iij. ait apostolus. Habentes sup oĩa charitatẽ que est vinculũ ꝑfectionis. ⁊ pax dei exultet in cordibus vestris. ergo charitas est causa exultationis. Sed beata ꝟgo habuit charitatẽ in summo. ergo ⁊c. Jtez Phil. iiij. dr. Gaudete in dño semp iterũ dico gaudete. dñs eñ prope est. ergo dei ꝓximitas est causa gaudij. Sed btĩssime virgini in summo ꝓximus fuit ergo ipa summum gaudiũ habuit. Jtẽ Rom. xiiij. ait Paulus. Regnum dei intra vos est. pax ⁊ iusticia ⁊ gaudium in spũsctõ. Sed beatissima ꝟgo improportionabiliter plus habuit i corde de regno dei. ergo improportionabiliter plus de gaudio in spũsancto. Jtẽ ps. lxxxviij. dr. Misericordia ⁊ veritas precedẽt faciẽ tuã: btũs populus qui scit iubilationẽ. sed in beata ꝟgine ꝑcessit misericordia in summo. ergo sciuit iubilationẽ i summo. Est aũt iubilatio ꝯm Greg. in moralib⁹. quoddã gaudiu3 i intẽsũ qd occultari nõ valet. ⁊ exꝑmi nõ põt. Et hoc gaudiũ solũ haberi põt in deo vt. Ber. sup Ecclesiasticũ inquit. Jtẽ Tob. v. ait Tobias senior. Quale gaudium mihi est qui in tenebris sedeo: ⁊ lumẽ celi nõ video: quasi dicat. nullum. ad qd facit. l. s. C. de custo. reo. vbi dr. ꝙ priuatio lucis inno
cẽtibus est misera. ⁊ noxijs seuera. Ergo a Argumentũ
cõtrario sensu. qd argu. valet. l. s. §. hui⁹ rei a cõtrario.
ff. de offi. ei⁹ cui mã. est iuris. in luce esse et lumẽ celi videre est cã leticie. qd ꝓbatur p l. quoties. ff. de serui. Hoc autẽ fuit in beatissima ꝟgine in summo. ergo habuit gaudiũ in summo. Jtẽ beata ꝟgo oĩbus viatorib⁹ ⁊ cõprehensoribus est cã gaudij ⁊ leticie. ergo plus oĩb⁹ habuit gaudij ⁊ leticie. Quia causa est nobilior ⁊ potẽtior suo causato. c. is q̃. de ꝓcu. ⁊. l. digna vox. C. de legi. Unde Sara in figura ei⁹ dicit Gene. xxj. Risum mihi fecit dñs. ⁊ oẽs qui audierint corridebũt mihi: q̃si diceret. Gaudium ꝑncipaliter ptinet ad me. alijs autẽ in consequẽti p me. vñ Judith. xv. dr in figuram ipsi⁹ virginis. Tu glĩa hierusalẽ: tu leticia isrl' tu honorificẽtia populi nostri. Et Esa. ix. Letabũtur coram te sicut qui letãtur in messe: ⁊ sicut exultãt victores capta preda qñ diuidũt spolia. Ubi tanguntur due cause gaudij. sc3 messor de fructu. ⁊ victor de spolijs. Si ergo est gaudiũ de fructu. beata ꝟgo habuit fructum in summo. Uñ dicere potest illud Eccli. xxiiij. ⁊ flores mei fructus honoris ⁊ honestatis. Jtez habuit victoriam ⁊ spolia in summo. que ex faucib⁹ leuiathan totum mõdum quasi spolium eripuit. ergo gaudiu fructũ i summo possedit. Hec Alber. vbi s. Quantũ eñ gaudiũ

fuerit beate virginis etiam aliter pbari põt Nam si ad partum eius gaudet chorus celestiũ. et angeli canũt deo. et sicut dr Mat. ij. Magi gauisi sunt gaudio magno valde videntes stellã que eos ad puerum natum et matrẽ eius pduxit. pfecto nulla lingua fari posset nec intellectus capere ingẽtissima gaudia virginis gloriose que habuit in conceptu filij in partu lactãdo eũ. in portãdo eũ in vtero et i gremio. et incõuersando cũ eo. Ideo in cãtico suo Lu. j. ipa ait. Exultauit spũs me⁹ in deo salutari meo. i. extra salta uit et supra se saltauit pre gaudio. vñ dicebat illud Abachuc. vl. Ego aũt in dño gaudebo. et exultabo in deo iesu meo. Veri ficatũ etiã fuit in ea illud ps. lxxxiij. Cor meuz et caro mea exultauerunt in deũ viuũ. et illud ps. cxxv. Repletũ est gaudio os nostrũ et lingua nostra exultatione.

Z De pace beate virginis.

In pcedẽti sermõe tractauim⁹ õ btitudie pacis mris dei. iõ h breui⁹me expediã de fructu pacis eiusdẽ quẽ i sũmo fuisse i ea pbat Alb. vbi. s. c. cxxij et nos possum⁹ arguere sic. vt hr Lu. ij. et õ pse. dist. j. c. nocte sctã. et. c. et hymnis et. c. hi duo. et. c. porro. in natiuitate xpi canebant angeli. In terra pax hoib⁹ bone volũtatis sz beatissima virgo impropoztiõabilr oibus habuit bonã volũtatẽ. ergo impropoztiõabiliter habuit pacẽ. Itez Esa. xxxij. dicitur. Opus iustitie pax. sed beata virgo iusticiaz habuit in summo ergo et pacem in summo Itẽ ps. lxxv. scriptũ est. Factus est in pace locus eius. sed virgo beatissima impropoztionabiliter fuit locus dei. ergo habuit pacẽ impropoztiõabilẽ. Mũdus eñ eius paceȝ pturbare nõ potuit. quia spũ pauperrima fuit. nec etiaz diabolus: qz humillima fuit. nec similiter caro eius: quia nullũ peccati fomitẽ sensit. preterea vt ait Aug. i lib. cõfes. Ille solus. verã paceȝ habet qui i solo deo quiescit. et nihil aliud inordinate q̃rit. vñ mali non habent pacem. iuxta illud Esa. xlviij. Non est pax impijs dicit dñs. et Iere. xij. Nõ est pax vniuerse carni. De talibus carnalib⁹ et mundanis dicit ps. xiij. Viã pacis nõ cognouerũt. et. Eze. vij. Querẽt pacẽ et non erit. &c. Beata aũt virgo i solo deo q̃escebat. et eum soluȝ sup oẽs viatores diligebat. ergo pacem in summo habebat. Seruauit eñ illud psiliũ pphete dicẽtis ps. xxxiij. Inquire pacẽ et persequere eam. Et illud apli Eph. iiij. Solliciti seruare vnitatẽ spũs i vinculo pacis. Nec mirũ si beata virgo habuit fructũ pacis in summo. cũ fruct⁹ vẽtris sui fuerit ille quẽ Gregorius. ix. i prologo decretaliuȝ appellat regem pacificum.

De patientia beate virginis. Ā

T inquit aplŝ Iac. j. Patiẽtia op⁹ pfectũ hz. Et iõ inqt saluator Luc. xxj. In patientia vr̃a possidebitis aias vestras. Per patiẽtiã nãq3 in aduersitatib⁹ oẽs sãcti glorificati sunt. Unde Iudit. viij. dr. oẽs q deo placuerũt ab initio per multas tribulatiões trãsierũt fideles. Qui vo tẽtationes nõ susceperũt cũ timore dñi. p impatiẽtiã suã impropeiuȝ murmurationis sue cõtra dñm ptulerũt. exterminati sunt ab exterminatore. Uirgo aũt btissima i oib⁹ aduersis patiẽtissima fuit q̃propter de illa dr Cant. ij. Sicut liliũ iter spinas sic amica mea iter filias. Nã sicut liliũ vl rosa nõ amittit pulchritudinẽ vl odorẽ inter spinas. sic nec ipa pdidit odorẽ patiẽtie iter tribulatiões. Ipam vo i summo habuisse fructũ patiẽtie pbat Alb. vbi. s. c. cxxij. sic. ps. xciij. dr. Sm multitudinẽ dolor meor i corde meo psolatões tue letificauerũt aiam meã. sz btissima virgo habuit dolorẽ passiõis post filiũ suũ i summo. g̃ et psolatiuũ fructũ patiẽtie in sũmo. q̃ ei fuit socia passionũ: debuit et eẽ socia psolationũ. c. j. de sepul. Itẽ dr Pro. vl. Date sicerã merẽtib⁹ et vinũ his q̃ amaro sũt aio. sz btissima virgo hũit amaritudinẽ i sũmo. g̃ et sicera psolatõis i sũmo. Itẽ Esa. lxj. Dabit ei dñs coronã p cinere oleũ gaudij p luctu palliũ laudis p spũ meroris. sz btissima virgo hũit luctũ et merorẽ i sũmo. g̃ et gaudiũ ac psolationẽ i sũmo p fructũ patie vñ verifica tũ est i ea illõ apli. ij. Cor. j. Sicut abũdãt passiões xpi i nob. i ac p xp̃z abũdat psolatio nr̃a Debem⁹ g̃ et nos imitari patientiaz btẽ virgis: marie expectatõe future remunerationis Ipa ei i tribulatiõib⁹ suis dicebat illõ Ro. viij. Nõ sunt pdigne passiões huius tpis ad futurã gliaz q̃ reuelabit i nob.

De longanimitate beate virginis. ✠

Com glo. super eplam ad Gal. v. c. longanimitas est in expectatione boni nõ deficere sed refici. non sufficit enim incipere: nisi duret et perseueret. l. si pro patre. §.

versus. ff. de in rē verso. & p Bar. in. l. luci⁹ ff. de le. §. & l. si quis. ff. de sol. Item alibi dr ꝙ nō qui inceperit sȝ perseuerauerit &c. l. iij. ff. de diuor. & l. alia. C. de his q. vt indi. cū si. Qñ ergo qs hȝ tolerare aliquē dolorē vel laborem ad breue tps. vel expectare hȝ aliqđ magnū bonū sȝ cito recipiēdū. equo aīo conatur sufferre ꝑpter breuitatē tpis. Sed qñ in hōi videt se diu permāsurū in labore & dolore vel cōsequēdo bono: multū solet attediari & fatigari & aliqñ deficere ex diuturnitate eius. sed longanimitas retinēt hominē ne attedietur. sȝ perseuerās ꝑmaneat. & si non ita cito finiat labor sȝ diu maneat. & i lōgū bonū expectatū ꝑueniat & sic longanimitas reficit mētem quadam certitudine premij. Uñ aplš. ij. ad Cor. vj. ait. Exhibeamus nosmetipos sicut dei ministros in longanimitate. Beata aūt virgo per multos annos fuit i laborib⁹ mūdi & expectatione glie. s. per sexaginta & tres annos vt cōiter credit semperq; erat magis fruēs ad omne opus bonū ergo fructum longanimitatis excellētissime habuit. Hāc aūt veritatē sic ꝑbat Alber. vbi. s. c. cxxiij. Bonū expectatū reficit. sed beatissima ꝟgo improportionabile gaudium alijs expectauit. ergo fructū lōganimitatȝ improportionabiliter habuit. Itē bonū expectatū non reficit nisi in aliq certū sit haberi. ergo vbi maior est certitudo: ibi maior refectio in expectādo. Sed beatissime ꝟginis certitudo omnib⁹ alijs improportionabiliter maior extitit. Ergo ipsi⁹ expectatio omnib⁹ alijs improportionabiliter fructū habuit longanimitatis. Itē oīs alteri⁹ expectatio est ꝑ modū esurientis. Expectatio ꝟo gl'ose ꝟginis fuit per modū comedētis. Sed improportionabiliter magis delectat expectatio in comedēdo ꝗ̄ i esuriēdo. ergo benedicta ꝟgo fructū lōganimitatis improportionabiliter habuit viatorib⁹ vniuersis. hec ille. Et sic excessit longanimitatē abrae de q̄ ad Hebre. vj. dr. Lōganimiter ferēs adeptus est repromissionē. Excessit etiā aplos & alios fideles quib⁹ dr ad Col. j. In omni opere bono fructificātes & crescētes in scīa dei in omni ꝟtute cōfortati: in omni patientia & longanimitate cū gaudio. Uñ de ei⁹ expectatione d ei poterat illud Prouer. xvij. Gēma gratissima expectatio pstolātis. vbi dicit glo. Qui premia futura fideliter expectat. quasi gēme splēdidissime possessione letatur. & talis fuit longanimis expectatio beate virginis.

De bonitate beate virginis.

v Et ait glo. ad Gal. v. c. Bonitas est dulcedo animi. Scđm autē pħm. Dulce ē qđ est amaro impmixtū. Dulci⁹ qđ ē amaro impmixti⁹. Dulcissimuȝ ꝟo qđ est amaro impmixtissimū. Sȝ anim⁹ btē ꝟgis fuit oī amaritudine impmixtissim⁹. iuxta illud Sap. viij. Nō hȝ amaritudinē cōuersatio illi⁹. ergo ei⁹ anim⁹ fuit dulcissimus. Ideo canim⁹ ei. O clemēs. o pia. o dulcis. virgo maria. Itē hec dulcedo est de bonis cognitis & habitis. vt ait Albert⁹ vbi. s. c. cxv. Sed btissima ꝟgo bona nobilissima i se habuit & cognouit. ergo dulcissima fuit. Itē ps. xx. inqt Dauid. Quā magna multitudo dulcedinis tue dñe quā abscōdisti timētib⁹ te. Sed beatissima ꝟgo nobilissimū timorē. s. reuerentie habuit in sūmo. ergo et dulcedinē habuit in sūmo. Itē Judicū. vj. legitur ꝙ vellus dulci rore impletū postea totā areā impleuit. Per vell⁹ aūt beatissima ꝟgo intelligitur que totum mundū dulcedine repleuit. ergo plus omnib⁹ dulcedis habuit. Itē vt dr ad Hebre. ix. in arcā fuit vrna cū māna. per arcā autē beata ꝟgo. per manna ꝟo summa dulcedo designatur. Ergo ipsa virgo in summo habuit dulcedinē. Itē Eccli. xxiiij. ait ipsa mater dei. Spūs meus super mel dulcis. sed per mel cōiter itelligitur quid dulcissimū. iuxta illud Judicū. xiiij. Quid dulcius melle. Ergo beatissima virgo habuit maiorē dulcedinē ꝗ̄ oēs alij viatores. Itē vt ait Alber. vbi. s. qnto arbor altior tāto ei⁹ fructus est dulcior. sed beatissima ꝟgo fuit arbor omnib⁹ altissima et dignissima. vt. s. patuit in. iij. parte hui⁹ operis. ser. iiij. parte. vlt. ergo & fructus bonitatȝ ei⁹ fuit dulcissimus. Preterea ab effectu cognoscitur cā. vt dr in li. de causis. & sic bonitas fruct⁹ denotat bonitatē sue arboris Quia qualis est cā. talis ꝑducitur effectus. c. fertur. & c. vulneratio. j. q. j. & c. tue. d spō. c. accessit. & c. ex litteris. de despon. impu. l. de pupillo. ff. de no. ope. nū. & notatur in. c. cum clerici ex de cēs. Sed fructus beate virginis fuit omni dulcedine repletissimus. ergo & rami iuxta illud Jaco. iij. Nunquid fons de eodē foramine emanat dulcē & amarā aquā quasi dicat. qlis intus talis & extra. Cū ex

go a beatissima vgine summa dulcedo p cesserit. patet ꝙ ipa dulcedinē τ bonitatez i summo hūit. Et iō ipa Cañ.ij. inqt de spō so suo celesti eā dulcedine replente. Fruct⁹ ei⁹ dulcis gutturi meo. In eodez q̄z.c. inqt illi spōsus eius. vox em̄ tua dulcis. τ.iiij.c. Eloquiū tuū dulce. Vñ τ ipsa dicere poterat de vbo dei illud apoc.x. erat i ore meo tanq̄ mel dulce. Precepta q̄z dei erant sibi dulciora sup mel τ fauuz. vt dr ps.xviij. et iō dicebat illud Eccli.xxiij. Nihil dulci⁹ q̄ respicere i mādatis dñi. Ipa etiam fuit illa quā deus pùenit in bñdictionib⁹ dulcedinis. ps.xxj. Quaprop̄ dicere poterat illud Hiere.xxxj. Somn⁹ meus dulcꝫ mihi. τ de ipsa dici pōt illud Ezech.xxxiij. Dulci somno capif. τ illud Eccli.xj. Initiuz dulcoris hꝫ fruct⁹ ei⁹. De ipa q̄z dicere valemus illō ij. Esdre.v. Dulcedo ei⁹ τ honor in secula. Non solū aūt deus infundebat aīe btē virginis dulcedinē: sꝫ etiā angeli suis dulcib⁹ eloquijs τ cāticis in ea causabant magnaz iocūditatē iuxta illud Amos.ix. Stillabūt mōtes. i. angeli dulcedinē. qua videlꝫ dulcedine etiā totū corpus btē virginis replebaf. Scriptuz est em̄ Prouer.xvj. dulcedo aīe sanitas est ossiū. Ex q̄bus oīb⁹ apparet quō excellētissime fuit in virgine dulcedo bonitatꝫ. Vñ qꝛ quantū pura creatura pōt imitata est bonitatē diuinā. Iō de illa affirmare possum⁹ illud Sap.vij.c. ꝙ ē imago bonitatis illi⁹. Is aūt bonitas rei cōiter ad intrinseca referaf. l. cum qd. ff. si cer. pe. tñ btā vgo habuit bonitatē nō solū intrinsecā: sꝫ etiā extrinsecā: pfectissime em̄ obseruauit illum Tulij in.iij. de offi. dicētis. Bonus vir nō modo facere: sꝫ nec cogitare quidez audebit quicq̄ qō nō audeat pdicare. Et illud eiusdē autoris q̄ in li. de amicitia inqt. Illos bonos viros appellādos putemus qui assequuntur. quātū hoīes pñt naturā optimā bñ viuēdi ducē. Et illud Apulei in lib. de deo socratis dicētis. Nihil est deo gratius τ similius q̄ vir aīo pfecte bonus q̄ ceteros antecellit. Ipsa namq̄ vgo optima in bonitate creaturas oēs supauit τ diuine bonitati quantum possibile fuit appropinquit. Nō est aūt mirū si oēs ipaz virginē benedictā diligūt. Vera est em̄ illa Tulij sentētia in quadā orōne ad cesarem dicentis. Nihil est tā populare q̄ bonitas de qua bonitate ipsa vgo diffundit in oēs Vñ illi dicere possumus illud ps.ciij. Aperiēte te manū tuā oīa implebunt bonitate τ merito. Oīe em̄ bonū est naturalr̄ suip sius diffusiuum. vt ait Diony.iiij.c. de diuinis noibus. Quicūq̄ igitur efficif deuot⁹ ipsi⁹ vginis. τ illā p amorē recipit in corde suo. dicere pōt illud Sap.vij. Venerūt aūt mihi oīa bona pariter cum illa.

De mansuetudine virginis.

A Cōm glo. Bal. v. māsuetudo est tractabilis. Vñ inquit Catholicō ꝙ māsuet⁹ dr q̄si manu suet⁹. iuxta illō Sap.xvj. mansuetabatur ignis. Ille igif qui permittit se tractari sine ira dr māsuetus. τ ista est differētia inter patientiā τ māsuetudinem que similes videnf. qꝛ patiētia moderaf et regulat passionez tristicie que insurgit ex aliqua molestia ne nimis contristef. Sed māsuetudo refrenat passionē ire ne frāgat τ ꝯtra rationē aliq̄d agat. Ideo glo. super illud Jaco.j. Cū māsuetudine suscipite insitū verbū ait. ꝙ māsuetudo est cōtra iram Qui ergo minus hꝫ de ira magis habet de māsuetudine. Sed btissima virgo fuit sine aliqua ira. ergo fuit māsuetissima. Seruauit em̄ illud Eccli.iij. In mansuetudine pfice opa tua: τ sup gl'iaz hominū diligeris. Nihil nanq̄ est tam peculiare imperatorie maiestati q̄ māsuetudo. vt ait impator in l. fi. C. de dona. inter virū τ vxo. τ ideo ipe multū se docet māsuetū i. l. j. C. si q̄s imp. male. τ multuz laudat māsuetudinez in. l. impialis. C. de nup. vbi dicit Bal. in prin. ꝙ in sola māsuetudine τ clementia pares deo esse possum⁹. τ iō impatrix mūdi hanc virtutē sup oēs viatores in summo habuit

B Hoc etiā ibidē aliter probaf. Nam inter supbos semp iurgia sūt. vt dr Prouer.xiij. Ergo supbia p se est causa iurgioꝝ. τ sic vbi est plus de superbia: ibi est plus de iurgijs τ minus de mansuetudine. Ergo p oppositū. vbi est minus de superbia: minus est de iurgijs τ pl⁹ de māsuetudine. Sed in beatissima vgine fuit hūilitas in summo. ergo τ māsuetudo. Itē vt ait Albertus ubi. s. c. cxxvj. Tractabilis τ mansuetus est ille q̄ hꝫ bonos mores τ est omnibus conformis et conformabilis in his q̄ fieri possunt hmōi s̄m deū. Sed beatissima virgo fuit huiusmodi. vt patuit. s. vñ Ber. in sermo. assumptionis inq̄t: Oibus oīa facta est τc. Ergo mansuetissima fuit. Illa em̄ profecto fuit mansuetudine repleta que in orōnib⁹ suis

a deo sup oēs alios est exaudita. cui hūiliū τ mansuetoꝝ sēp placuit dep̄catio Judith ix. Si ḡ vt dr ps. xxiiij. Deꝰ diriget mansuetos in iudicio. τ ps. xxxvj. Māsueti heredītabūt terrā: τ delectabunt in multitudine pacis sup eā. τ ps. xxxvij. Deꝰ saluos facit oēs māsuetos terre. Et ps. cxlix. Exaltabit māsuetos in salutē. τ Prouer. iij. Māsuetꝭ dabit gl'iam. Proculdubio credendū est q̄ suscipiēs mansuetos dn̄s. vt ait pp̄ha ps. cxlvj. Hāc mansuetissimaꝫ v̄ginē in celesti patria sup oēs puras creaturas exaltauit. Et iō ip̄ī mr̄i dei q̄ p̄pt' fructū māsuetudinis ad illā mirabilē sedē peruētura erat: p̄dixerat dauid ps. xliiij. Propt' v̄itatē τ māsuetudinē τ iusticiā: τ deducet te mirabil'r dextera tua. Sciēs em̄ ipsa v̄go bn̄dicta q̄ Eccl'i. j. scriptū est. Bn̄placita est deo fides τ māsuetudo. p̄fecit illud qd̄ ꝯsulit sapiēs eiusdē li. xj. c. j. In māsuetudine serua aiaꝫ tuā. τ hoc maxime egit vt filio suo ꝯforma retur. de hoc predictū erat Zach. ix. Exultatio filia syō τ iubila filia hierusalē. Ecce rex tuus venit tibi iustus τ mansuetus τc. et Esa. xj. in p̄sona eius dr. Ego quasi agnꝰ

E mansuetus qui portatur ad victimam.

De benignitate beate virginis.

Nōt glo. Gal. v. q̄ benignitas est largitas rerū. Hunc aūt fructū fuisse in summo in btā v̄gine p̄bat Alber. vbi. s̄. c. cxxvij. τ nos possumꝰ arguere sic. largitas rerū consistit in dando. q: beatius est dare q̄ accipe. c. predicator. xvj. q. j. τ c. cū marthe. in. j. col'. de cele mis'. τ h̄ etiā inquit glo. in rubrica. ff. cōmo. τ fuerūt verba dn̄i Jesu q̄ refert Paulus. sicut describit' Act. xx. Sed btissima virgo improportionabil'r plus alijs dedit. q: sicut deus pater dando nobis filiū suū quo ad diuinitatē nobis simul cū illo oīa donauit. vt dr Ro. viij. Ita ipa dādo nobis filiū dei quoad hūanitatē ab eo ministratā etiā cū illo nobis oīa largita est. τ sic nobis ꝯtulit deū τ oīa creata τ p̄nter impoportionabil'r fuit larga τ benigna. Benignitas em̄ dr quasi bōa igneitas. Nā sicut bonus ignis calefacit etiaꝫ a longe. ita ille q̄ benignus est bn̄ficia exhibet. nō solus amicis sed etiā inimicis. Hoc autē egit ipsa benignissima dei genitrix. q̄

D filij sui p̄fectissima imitatrix fuit q̄ p̄ crucifixoribꝰ exorauit. Luc. xxiij. ergo τc. Itē j. ad Cor. xiij. dr. Charitas patiēs est. benigna est. Ergo vbi maior est charitas: ibi maior est benignitas. Sꝫ btā virgo in summo habuit charitatē. ḡ τ benignitatē. Itē benignus est sp̄us sapiētie. vt dr Sap. j. Sed btissima virgo plena fuit sp̄ū sapientie. vt p̄batū est. s̄. sermōe. v. huius partis p̄te. j. τ sermone. vj. etiā p̄te. j. in principio. Ergo benignitatꝭ fructu fuit repleta. Seruauit nāq̄ illud Cassiodori in ep'ls suis dicentis Ornamentū omniū bonoꝝ est sincera benignitas. Igit' si tu gradu: dignitate: aut virtute supas reliquos. noli illos pedibus cōculcare. sed sis amabilis. affabilis. τ vultu facieq̄ placidus. hec ille. Preterea cuꝫ deꝰ sit benignus. vt dr Johel'. ij. Un̄ ad Titum ij. ait paulus. Apparuit benignitas τ hūanitas saluatoris nostri dei. profecto tenendum est matrem eius fuisse benignam cum omnibus: τ sup omēs puras creaturas habuisse fructū benignitatis. p̄fectissime em̄ seruauit illud Ephe. iiij. Estote inuicem benigni. Unde preuidēs in sp̄ū propheta ipꝰsam dei matrē propter suam benignitatem esse coronandam predixit illi. ps. lxiiij. Benedices corone anni benignitatis tue.

De fructu fidei beate virginis. E

Ecundū glo. ad Gal'. v. fides ī quātū est fructus sp̄ūs. dr inuisibiliū certitudo. de quo etiam tāgit glo. in rubrica. C. de sum. tri. τ fi. ca. Dicit aūt Albertus vbi. s̄. c. cxxviij. q̄ delectatio intenditur ex certitudine tribus modis. Primo per scibiliū pluralitatē. vt si delectatio est in sciendo. quanto plura sciūtur: maior est delectatio. Sed beatissima virgo plus omnibus sciuit. ergo maiorē delectationem habuit. Scd̄o p nobilitatē τ melioritatem scitorū Maior est em̄ delectatio in sciendo meliora τ nobiliora. vt est cognitio diuinoꝝ que est nobilior et delectabilior cognitione inferiorū rerum s̄m p̄bm. xj. τ xvij. de aialibus. ij. de celo τ mōdo. xj. meta. x. ethi. τ in lib. de secretis secretorum ad Alexandrum Unde inquit Tho. sup. iij. de aīa q̄ ille intellectus non est nobilior qui plura intelligit: sed qui nobiliora cognoscit. Sed beatissima virgo sciuit nobiliora et digniora q: habuit cognitionem trinitatis τ eterne beatitudinis sue τ aliorum qua sciētia nihil iocundius. Nulla enim est delectabilior cognitio q̄ scire deuꝫ: τ se ab illo nunq̄ separandū. ergo τc. Tertio intenditur dele

Delectatio intēditur.

ctatio per modū sciēdi. Nā si aliquid scia tur per reuelationē dei: magis delectat q̄ si sciatur per humanā acq̄sitionē ꝛ studiū. Sed cognitio ꝟginis benedicte fuit per di uinā reuelationē ꝛ sanctispūs instructionē vt patuit. s. sermone. v. ꝛ. vi. Ergo impro portionabilē habuit inuisibiliū certitudi nem omnibus alijs excellentiorē. ꝛ sic fru ctum fidei habuit in summo. Pōt etiā hic accipi fides ꝓ fidelitate. iuxta illud Iu uenalis li. i. satyra. iij. Quātum quisq̄ sua numorū seruat i arca tm̄ habet ꝛ fidei. Et Eccli. xxij. Fidem posside cū amico in pau pertate illius vt ꝛ in bonis eius leteris. Et ita accipitur in. l. i. ff. de cōsti. pecu. ꝛ. ff. de po. l. i. §. merito. C. de act. ꝛ obli. l. bonā fi dē. ꝛ in. l. i. in prin. ff. de pac. ꝛ in eodē sēsu accipit̃ i. l. cū vēderē. ff. loca. ꝛ in. l. gñalit̃ C. de nō nume. pe. Et ab Ouidio in episto lis dicente. Multa fidē ꝓmissa leuāt. Et i iij. de fastis. Tarda venit dictis difficilisq̄ fides. Et a Catone dicente. Raro fides idō: q: multi multa loquunt̃. Et ab Esopo fabu la. xxi. Expedit in fide non irritare fidem. Et ab eodē Ouid. in. iiij. de ponto. ep̄la. x. Quis labor est purā non temerare fidē. Et a Lucano in. i. li. vbi ait. Nulla fides regni socijs ꝛc. Et li. viij. Ardua quippe fides ro bustos erigit ānos. Et li. x. Nulla fides pie tasq̄ viris q̄ castra sequunt̃. Et a Richar do poeta in li. de nuptijs qui ait. Quis bo nus absq̄ fide. Et Hester. vi. vbi inquit rex asuerus. Quid ꝓ hac fide honoris ac p̄mij mardocheus cōsecutus est. Et eiusdem ss. xvij. c. de eodem mardocheo dicit. Cuius fi de ꝛ beneficijs viuim⁹. Si ergo hic accipia tur fides ꝓ fidelitate. etiā in summo fuit i ipsa ꝟgine. Fuit eñ fidelissima deo. Unde de ea dici pōt illud Neemie. ix. Inuenisti cor ei⁹ fidele corā te. De fidelitate q̄ꝫ eius dē ꝟginis ꝑdixit ip̄e de⁹. ij. Reg. vij. dicēs Dauid. Erit fidelis dom⁹ tua. ꝛ. iij. Reg. xi inq̄t Salomoni. Edificabo tibi domū fide lē. Ipsa eñ virgo sola cum filio suo fuit do mus fidelis vsq̄ i sempiternū corā deo. vñ ip̄a dicere pōt illud ps. lxi. Testimonium meū fidele ipsi. Fuit etiā fidelissima gene ri humano. ꝓpter cui⁹ fidelitatē fuit recōci liatū deo. Uñ de primo parēte dici pōt illō i. Cor. vij. Sanctificatus est vir infidelis per mulierē fidelē. Fuit etiā ꝛ est ifidelissi ma in omnibus ꝓmissionibus suis. Uñ de ip̄a dici potest illud Josue. xxiij. impleuit opere quod promisit.

Fides ꝛ fideli tas

Fidel' Maria

De fructu modestie beate virginis. f

De modestia matris dei sup:a te stigi in sermone. iij. huius ptis. d pte. ij. ideo hic nō multū me ex tendam. Sciendum tñ ẜm glo. Gal. v. q̄ modestia consistit in dictis ꝛ factis vt nō fiat excessus vel defe ctus quoad verba vel habitum ꝛ gest⁹ exte riores. Modus eñ in oīb⁹ est seruādus tā i victu q̄ vestitu ꝛ alijs. l. i. ꝛ. ꝛ si q̄d. §. i. ff. de vsufruc. facit. l. i. solēt. §. non ꝟo. ff. d of fi. ꝓcon. ꝛ le. ꝛ. l. diuortio. j. responso. ff. de neg. gest. Dicit aūt Alber. vbi. s. c. cxxix. q̄ in virtutibus politicis medietas duorum extremoꝝ ē virtus. vt dr̄. ij. ethic. Uñ Ber. ait Tene medium si nō vis ꝑdere modum. In virtutibus ꝟo theologicis tanto aliq̄d hꝫ ꝑfectius eē ꝟtutis quāto magis eleuat ꝛ excēdit ad cōsecutiōē finis. Un mod⁹ ibi attendit̃ ẜm maiorē eleuationē ꝟtutis. fi des eñ tāto magis ē virt⁹ quanto magis eleuat potentiā ad credendū. Et silr̄. spes tāto perfectius hꝫ esse virtutis quāto ma gis eleuat ad sperandum. Et similiter est i amore cuius modus est non tenere modū vt inquit Ber. Si ergo modesti est tenere modū. modestissimi in summo erit tenere modum in summo. Summus aūt modus in via est eleuare potentiā ad ꝑfectissimū actum qui pōt esse in statu vie. hmōi autē eleuatio fuit in beata virgine. ergo ipsa ha buit fructū modestie in summo. Item glo. sup illud Ro. xij. Rōnabile obsequiū vestrū ait. Neq̄ nimis. neq̄ minus. Hoc aūt iter oēs puras creaturas solum cōuenit beata virgini ꝑcisce. ergo. ꝛc. Itē sp̄us sapiētie ē modestus. vt dr̄ Sap. vij. Et sapientia que desursū est modesta est ꝛ suadibilis ꝛc. Ja co. iij. Sed in beata ꝟgine fuit sp̄us sapiē tie i summo sup oēs viatores. vt. s. proba tū est. ergo ꝛ modestia in summo. Itē Pro uer. xxij. dr̄. Finis modestie timor dñi. Sꝫ in beata ꝟgine fuit timor dñi i summo. vt patuit. s. ergo ꝛ modestie fruct⁹. Ipa ꝛ eñ perfectissime seruauit illud Phil. iiij. Mo destia vestra nota sit omnib⁹ hominibus. ꝛ illud. i. Pe. iij. cum modestia ꝛ timore sciaꝫ habentes bonam.

De continentia beate virginis.

Continentia ẜm glo. ad Gal. v. est c abstinere a bōis placitis ꝛ licitis. In g telligunt̃ aūt h placita ẜm sensuꝫ

nō ꝯm itellectū. vt ait Alber. vbi. s. c. xxx. Nō em̄ est virt⁹ abstinere a bonis placitis ꝯm itellectū que sunt simplr̄. bona ꝯm ꝟtu tē appetēda. A bonis aūt sensibilib⁹ ⁊ delectabilibus abstinere est virtus cōtinentie. Summe ꝟo delectabile ꝯm sensum ē act⁹ gnatōis: ergo ab hoc abstinere est maximū ꝟtutis. Et hoc pōt esse tripliciter. Primo ꝑ abstinentiā perfectā vt in coniugatis. xxxj. di. c. nicena. qui ab alijs continēt extra se. Scḋo ꝑ abstinentiā ꝑfectiorē vt in viduis xxvij. q. j. c. nuptiaꝝ. Tertio ꝑ abstinentiaꝫ perfectissimā vt in virginib⁹. que tāte ē excellētie ꝙ ꝑsuaderi pōt sed nō imperari. c. integritas. xxxij. q. j. Hec aūt i btā virgine fuit in summo. ergo ⁊ fructuꝫ cōtinētie habuit in summo. Preterea virtus est circa arduuꝫ ⁊ difficile. ij. Ethi. sꝫ maxime arduū ⁊ difficile videt̄ esse abstinere ab actu gnatiōnis nature corruptibilitate. vñ Salomon dicebat deo. Sap. viij. Nō possum esse continens nisi tu dederis. ergo vbi est illa abstinētia in summo: ibi est ⁊ ꝯtinētia i summo. sꝫ hec fuit in beata ꝟgine. ergo ⁊c. Itē augmētat virtutē cōtinētie abstiner̄ nō solum a delectabilibus licitis sed etiā a debitis. Et quanto magis debitis: tāto maior est cōtinētia abstinere ab illis. Sed beatissima ꝟgo abstinuit ab honoribus sibi debitis sup oēs creaturas inquātū erat dei mater. cū ergo se humiliauerit in summo. et a reuerētia improportionabiliter sibi debita ꝯtinuerit: ꝑfecto habuit fructū cōtinentie in summo. Uñ de illa dici pōt illud. ij. Macha. xiiij. Continētie ꝓpositum tenuit. s. i summo. Et quo apparet ei⁹ excellentia. Cū em̄ nō sit cōdigna pōderatio aīe cōtinētis vt dr̄ Eccl'i. xxvj. ꝓculdubio excellētia beate virginis continentis in summo erit improportionabilis ⁊ inestimabilis.

Cōtinētia sit tripl'r.

D De fructu castitatis beate ꝟginis.

Uia. s. sermone. iiij. huius ptis tractaui ꝺ virtute virginitatis ⁊ castitatis mr̄is dei iō hic breuiter me expediā de fructu ei⁹. Sciendū ergo ꝯm glo. Ad Gal'. v. ꝙ hic castitas est recte vti licitis. Ille autē recte vtit̄ qui seruat dictū apl'i. j. Cor. x. Siue māducatis siue bibitis siue aliud facitis: oīa i gl'iaꝫ dei facite. Sicut faciebat imperator q in. l. j. in prin. C. de vete. iu. enu. ait. Ita aīos nr̄os ad dei oīpotentis erigimus adiutoriū. vt neq̄ armis cōfidamus. neq̄ nostris militib⁹. neq̄ belloꝝ ducibus vel nostro ingenio. sed oēm spem ad solaꝫ referamus ꝓuidētiā trinitatis. Oēs ergo actiones humane sunt referribiles ad deū. Ille igit̄ ꝑfectus in summo erit q oēs act⁹ suos in deuꝫ refert. ⁊ hmōi sic referri ē vti. Uñ magr̄ sciaꝝ i. j. di. j. inqt. ꝙ vti est id qḋ i vsuꝫ venerit: referre ad id qḋ fruēdū est. s. deo q solus est fruēdus. Sicut aūt contingit referre differēter. ita ꝯtingit vti differēter. Nā aliqui viatores referūt in deū aliq solū Alij ꝟo oīa sꝫ habitualiter. Nā ipossibile est eos semꝑ oīa referre actualiter. vt ꝓbat Alber. vbi. s. c. xxxj. quia nō est hō q nō peccet. iij. Reg. viij. Qui aūt peccat nō pōt semꝑ oīa i deū referre actualiter. Naꝫ ꝑ tunc qn̄ peccat nō refert i deū illud in q peccat etiā vēialiter. Sed beata virgo oīa semꝑ in deū referebat actual'r cū nūq̄ peccaret. sꝫ semꝑ in gr̄a dei staret. vt. s. ꝓbatū est. ergo improportionabil'r sup oēs bene vsa est licitis. ⁊ ꝯn̄r habuit fructū castitatꝫ in summo ꝯm Alber. vbi. s. Dicit aūt Nic. de lyra sup ep'lam ad Gal'. c. v. ꝙ castus ꝑprie dr̄: ille q nec cōsentit ꝯcupiscentijs nec etiā patitur eaꝝ molestias. Hec igit̄ excellentia castitatis singularissimo modo conuenit dei genitrici que nūq̄ alicui' carnali ꝯcupiscētie cōsensum ꝑstitit. imo nec vnq̄ aliquē motum eius sensit. ⁊ ideo i summo castissima fuit. deus em̄ illam in purissima ꝟginitate semper cōseruauit. Uñ ipsa dicere deo pōt illud Hiere. iij. Dux ꝟginitatis mee tu es. Ei⁹ qꝫ castitatis excellētia ostenditur ex eo ꝙ ipsa nō seruauit eam ex timore vel verecūdia sicut illa ꝺ qua inqt Ouidius. Casta est quā nemo rogauit. ⁊c. sꝫ seruauit illud ꝯsilium Tibulli dicētis. Nō sceuo sis casta metu sed mente fideli ⁊c. Iteꝫ ipsa ꝑfecte euitauit oēs occasiōes luxurie. Unde voluit esse paupeṙrima. Quia vt ait Ouidius. ij. de reme. amo. Diuitijs alit̄ luxuriosus amor. Et in potu parcissima fuit. Quia vt ait idem poeta vbi. s. Uina parāt animū veneri si plurima sumas. Et luxiosa res est vinum. Prouer. xx. ⁊. c. luxuriosa. xxxv. di. Item nūq̄ ocio vacauit. sciēs verā esse Ouidij. sn̄iaꝫ in. j. de reme. amo. qui i quit. Ocia si tollas periere libidinis actus Sed semꝑ diuersis opibus ⁊ austeritatib⁹ oīa libidinis incētiua refrenauit seruās illud Col'. iij. Mortificate mēbra vr̄a. His igitur duodecim fructib⁹ spūs repleta bea

tissima virgo soluta fuit ab omni lege humana et carnali iuxta illud ad Gal.v. Qui spiritu dei aguntur non sunt sub lege. Per hos etiam fructus cum ceteris virtutibus diabolum prostrauit et despexit. Cui dr. iiij. Reg. xvj. Spreuit te subsannauit te virgo filia syon. Figurata quia fuit ipsa benedicta virgo in ligno vite in medio paradisi. quod .xij. fructus protulit. vt dr. Apoc. vlt. quia hos. xij. fructus spiritus non solum in se habuit. sed etiam ad salutem omnium gentium mirabiliter produxit et communicauit. Cui beatissime virgini sit perennis gloria per infinita secula seculorum Amen.

De gratijs gratis datis beate virginis. Sermo. ix.

Uiso de gratijs gratum facientibus qualiter fuerunt in beata virgine. Nunc videndum est de gratijs gratis datis. Sicut enim continuatio ordinata debet fieri de titulo ad titulum. vt in. l. ij. de sta. ho. et in. §. quibus. in. s. consti. co. et in. l. cum de lanconis. §. asinam. ff. de fun. instru. Et similiter de libro ad librum quando commode fieri potest. vt notatur insti. de acti. in prin. licet hec non sit omnino necessaria secundum gl. in rubri. ff. de od i. fur. Sicut etiam continuatio solet fieri de lege ad legem quando commode fieri potest. vt est glo. in. l. ij. ff. de v. ob. et aliquando de paragrapho ad paragraphum. vt habetur in. l. gallus. vbi gl. in. §. s. ff. de libe. et postu. Pari modo etiam consentaneum videtur continuare hunc sermonem loquentem de gratijs gratis datis ad suprascriptos loquentes de gratijs gratum facientibus. Multe autem sunt gratie gratis data. Quarum aliquas ponit apostolus. j. ad Cor. xij. dicens. Alij quidem per spiritum datur sermo sapientie. Alteri autem sermo scientie secundum eundem spiritum. Alij fides in eodem spiritu. Alij gratia sanitatum. Alij operatio virtutum. Alij prophetia. Alij discretio spirituum. Alij genera linguarum. Alij interpretatio sermonum. Quasdam vero alias gratias ponit idem apostolus ad Eph. iiij. dicens. Ipse dedit quosdam quidem apostolos quosdam autem prophetas. alios vero euangelistas alios autem pastores et doctores ad consummationem sanctorum in opus ministerij in edificationem corporis christi. De quibus gratijs hic pertractabimus ostendentes qualiter in matre dei fuerunt excellentissime.

De sapientia quam habuit beata virgo in contemplatione eternorum:

Pro expeditione huius prime partis queritur vtrum mater dei in hac vita viderit angelos et spiritualia per species proprias. Et videtur quod sic. Ipsa enim vt ait Alb. vbi. s. c. cxxiij. videre potuit et vidit spiritum in creatum per speciem propriam ergo et quelibet aliud. Item in. ij. dialogorum inquit Greg. Quid enim non videret qui videntem omnia videt. Sed ipsa vidit videntem omnia ergo vidit omnia. Item phs ait quod intellectus cognoscit omnia propter seipsum agnoscendum. quicquid autem est secundum naturam cognoscitiuum alicuius: cognoscet illud nisi impediatur. Illa autem impedimenta secundum Augustinum sunt fantasmata corporalium anime per amorem conglutinata. quibus obstractis anima seipsam videt. Sed ab his anima beate virginis potuit se abstrahere ergo potuit seipsam videre per speciem propriam. Item secundum Aug. in li. de spiritu et anima. Anima a principio sue creationis habet in se concupiscibilitatem: rationabilitatem: et irascibilitatem. ergo in se est naturaliter cognoscitiua. Unde posito per possibile quod non infunderetur corpori. adhuc esset cognoscitiua. et non esset coartata per aliam naturam. ergo apta nata est cognoscere omnia. Sed inordinatum est quod aliquid foret cognoscitiuum aliorum et non suiipsius ergo anima naturaliter est cognoscitiua suiipsius et omnium aliorum. ergo cognoscet omnia et seipsam nisi impediatur. hoc autem est impedimentum quod dictum est. s. Sed in anima beatissime virginis hoc fuit sublatum. ergo vidit seipsam et omnes angelos et omnia creata. Unde Augu. in li. de spiritu et anima inquit. Animus corporis dominator. rector et habitator videns se per seipsum. non querit auxilium corporalium oculorum. immo vero ab omnibus corporalibus sensibus tanquam compedibus abstrahit se ad se vt videat se in se et nouerit se apud se. et dum vult deum cognoscere eleuatur super se. Item phs in. j. de anima dicit quod omnino et penitus difficillimum est aliquam fidem accipere de anima secundum suam substantiam. operationes enim et potentias ipsius et accidentia non est difficillimum cognoscere. Si ergo cognoscere animam in se per suam speciem de numero difficillimorum est ergo est de numero cognoscibilium ergo etiam secundum eum qui non habuit ad gratiam respectum. possibile est animam cognoscere per speciem propriam: licet difficulter. Sed ista difficultas amouetur per abstractionem a fantasma-

Utrum maria vidit angelos per species proprias

tibus corporalibus q̄ abstractio fuit cōpletissima in cōtemplatiōe beate v̄ginis. ergo vidit aias ꝛ sp̄us in sua ꝯtēplatiōe. Si ergo vt ex p̄cedētib⁹ ptꝫ etiā p̄bice loquēdo aia in corpe etiā citra auxiliū gr̄e gratū facientis in ꝯtēplatōe spirituū ꝛ sp̄ualiū aspectū dirigere pōt ꝛ videre. p̄fecto multo forti⁹ aia beate v̄ginis eleuata ꝛ abstracta plenitudine gratie hoc facere poterat. Itē Paulus in raptu vidit dispositionē celestis hierarchie ꝛ btō dionysio reuelauit. Ergo multo magis btā v̄go vidit statum angeloꝝ ꝛ triūphātis eccl'ie. Qd em̄ est ꝯcessuꝫ seruo multo magis ꝯcessum fuit vniuersoꝝ dn̄e. q: capacitas serui regulat̄ b̄m capacitateꝫ dn̄i. l. si mihi ꝛ tibi. §. in regula. ff. de lega. j. Itē Martin⁹ vidit demōes ꝛ Jacob angelos qn̄ dixit Gen̄. xxxij. Castra dei sunt hec. Ergo ꝗ̄, beata v̄go in sua ꝯtemplatiōe poterat videre angelos ꝛ demones ꝛ aiam propriā: inimo ꝗ̄ ip̄m deū. Hac igit̄ sap̄ia de diuinis repleta magnifice locuta est ipsa benedicta componens canticū illud excellentissimū. Magnificat anima mea dominuꝫ Hac sapiētia freta docuit apostolos sapientissimos de multis mysterijs fidei et secretis diuinis post ascēsionē filij. Et q̄d mirū si sapiētissima omniuꝫ fuit que mater fuit christi q̄ est dei virt⁹ ꝛ sapiētia. vt d̄r. j. ad Coꝛ. j. Ip̄e igit̄ dei fili⁹ qui dixit apostolis Lu. xxj. Dabo vobis os ꝛ sapientiam cui nō poterunt resistere omnes aduersarij vestri. multo excellentius dedit eam sue charissime genitrici. Si em̄ deus sapientiam prestat paruulis. i. humilib⁹. p̄s. xviij. multo magis eaꝫ p̄stitit humille virgini. Jō illi inquit Salomon Sap̄. vij. Dic sapiētie soror mea es. De eius q̄ꝫ sapiētie p̄funditate dici potest illud Esa. xl. Nō est inuestigatio sapientie eius. De ipsius etiam sermonib⁹ potest dici illud Prouer. xviij. In labijs sapientis inuenitur sapientia. Et. x. eiusdē libri. ca. Os iusti parturiet sapientiā. Si em̄ vt scriptuꝫ est Eccl'i. xxvij. Homo sanct⁹ in sapiētia manet sicut sol. profecto oīm sanctorum sanctissima virgo in summa semper mansit sapientia.

M De gratia scientie beate virginis.

Multiplex scire.

Gratiam scientie adfineꝫ bene operandi postulabat p̄phete p̄s. cxviij. dicēs. Scientiaꝫ doce me vt discam iustificatiōes tuas. Multi em̄ ex causa q̄rūt homines scire. vt ait Ber. inquodaꝫ sermone dicens. Sunt qui scire volunt: vt sciantur. ꝛ vanitas est gl'ie. Sunt qui scire volūt vt sciant: ꝛ curiositas est. Sūt qui scire volunt vt lucrentur: ꝛ cupiditas est. Et sūt q̄ scire volunt vt edificent se ꝛ alios. ꝛ charistas est. De his quoq̄ꝫ diuersis respectibus sciendi tractat Archid. in. c. Nonne. xxxvij. di. Et ego diffuse dixi in. ij. parte rosarij sermonum. sermone. xix. parte. iij. Hec autem scientia prout est gratia gratis data consistit in hoc q̄ sciat quis eloqui de moribus ꝛ naturalibus rebus ꝛ artibus liberalibus ꝛ mechanicis. p̄ut expedit ad salutem anime p̄curandum in p̄rimis. ꝛ hoc per infusionē dei. iuxta illud. j. ad Coꝛ. j. Gratia data est vobis in christo iesu: quia diuites facti estis in illo in omni verbo ꝛ in omni sciētia. Hec autem scientia infusa est Salomoni. non solum ad iudicandum populum: sꝫ etiam ad differendum de naturis rerū. de volucribus piscibus ꝛ animantibus terre. ac de plantis a cedro libani vsq̄ꝫ ad hysopum herbam minimaꝫ. vt dicitur. iij Reg. iiij. c. Hic autem non loquimur de scientia sine charitate que inflat. vt dicitur. j. ad Corinth. viij. ꝛ in. c. nisi cum p̄dem. §. p̄pter scientiam. de renun. quod etiam notat gl. in. l. iulian⁹. §. quod dicit̄. ff. ad macedo. ꝛ in. l. vt ex pluribus. ff. de reg. iu. ꝛ in. l. licꝫ ff. de acquirē. pos. sed loquimur de scientia bona. Hanc v̄o scientiam fuisse perfectissime in beata virgine probat Albertus vbi s. Et primo de mechanicis scientijs. capi. cxxxij. sic arguendo. Omnis scientia de numero bonorum est. sed ei nullum bonū defuit. ergo omnes scientias habuit. Itē natura non deficit in necessarijs. vt dicit̄. iij. de anima. ergo multo fortius gratia. Sed quedam mechanice scientie erant beate virgini necessarie. vt muliebres. Ergo illas habuit ipsa que omni gratia plena fuit. Inter mechanicas autem muliebres quedam sunt subtiliores et meliores. vt sunt ille q̄ fiunt in aurificijs ꝛ sericis operibus ꝛ subtiliorib⁹ futuris ꝛ texturis et huiusmodi ergo eas sciuit dei mater. que vt ait Damascenus. a nullo illustrium superatur. Hec et em̄ scientie ꝛ opera sunt illustrium feminarum. Item sua operatio fuit laudabilissima ergo humillima. Sed maior humilitas est scire nobilia ꝛ subtilia ꝛ opari vilia ꝛ cōmunia q̄ tm̄ scire vilia ꝛ opari vilia

Scia inflat.

Maria habuit omneꝫ sciam

ergo sciētiam habuit istarū opationum mechanicarū nobilium et excellētiū. licet ipa non intenderit circa eas. Et rōnē assignat Alb. vbi. s. dicēs q ista subtilia magis ordinantur ad vanitatē q̄ ad vtilitatē. et ppterea dicit iuriscōsultus. in. l. si fideiussor. §. qdā ff. manda. q nō est curandū de apicibus. et sic de subtilitatib9 iuris. nimia enī subtilitas est pniciosa. l. lege duodecim tabularū ff. de legi. here. et ideo debet euitari. l. sancimus. C. ad trebe. l. sicut. §. si debitori. ff. quibus mo. pig. vel hypo. sol. et. l. fina. C. de iure do. Opatio aūt btē virginis tm̄ erat circa necessitates et vtilitatem. ergo non erat circa talia. Nos tamen hoc limitare possumus nisi forte in his que ad diuinū cultū pertinebāt. De ista aūt eius operatiōe circa vilia dicit Prouer. vltimo. Quesiuit lanā et linū et operata est consilio manuū suarū. manum suā misit ad fortia. et digiti eius apphenderūt fusum. In legenda quoq3 ei9 dicit q certa hora diei vacabat operi texture. vt neminē grauaret. et arte et manibus victū querebat. sicut etiā faciebat Paulus aplus. vt dicit Actuū. xx. et. x. q. iij. c. cauendum. et ex̄ de censi. c. cum aplus. Dicit nāq̄ autor libri qui dicit. Pamphilus. c. s. Nam solet ars dominū sepe iuuare suū. Et item iij. c. inquit. Pauper sepe suo pascit officio Licet autem mater dei habuerit noticiam et peritiā oīum artiū honestarū que exerceri possunt cum merito: iuxta illud Senece in lib. de septē liberalibus artibus: dicentis. Meritoria artificia sunt. et que valde hoībus psunt: iuxta illud Ouid in. ij. de arte amandi. sc3 Ingeniū placida mollit ab arte. Et studio mores conueniēter eunt. Et i primo de pōto. Artibus ingenuis quarum tibi maria cura ē: Pectora mollescūt aspe rit asq3 fugit. Econtra vo de ignorantib9 artes dicit autor libri qui dr Facetus. c. iij. Est pec9 vt brutū penitus quisquis caret arte. Ars hominē format. nec sinit esse malū. Tamē ipsa dei mater voluit cōmuniter exerceri circa vilia exercitia. Qd etiam pōt probari scdm Albertū vbi. s. sic. Beata vgo perfecta fuit scdm actionē et cōtemplationē Unde de ipsa dici potest illud Luc. x. Maria optimam partem elegit. Bona pars est actiuorū. melior cōtemplatiuorū. sed optima est eius que pfecta est in actione et contēplatione: sicut fuit beata virgo Ergo ipa debuit habere opa actionis que cōtemplationi minime repugnarēt. Nec autem sunt opa manualia grossa et cōmunia que non requirūt multā attentionē cogitatiōis. Ergo videt q circa hmōi deberet esse operatio virginis. hec Albertus vbi. s. Et ibidem etiam probat q ipsa virgo benedicta sciuit artē mechanicā improportionabilr alijs et excellenter sic arguendo. sicut se habet effectus ad effectū ita causa ad causam. sed effectus causatus ab arte mechanica btē virginis excellit improportionabilr effectum causatū ab artibus mechanicis in alijs qd patet: quia dignissimū ad quod ordinatur ars mechanica est vestimentū: sed dignissimū oīm vestimentorū fuit tunica incōsutilis quam filio suo fecit beatissima virgo. ergo si ei9 ars mechanica causabat dignissimum effectum: concludendum est q habebat ipsam artē in summo. Qd vo habuerit artes liberales in summo pbat idem Alber. vbi. s. ca. cxxxv. sic. Prouer. ix. dicit. Sapiētia edificauit sibi domū et excidit columnas septē sed ista domus est beata virgo. septem colūne sunt septē artes liberales. ergo btā virgo habuit septē liberalium artiū sciētiā Itē Exodi. xj. dicit. Mulier petat a vicina sua vasa argētea et aurea. qd exponūt glose et sancti de sciētijs secularib9 ergo sancti debent secū sciētias seculares deportare de mūdo. et sic btissima virgo. Itē Cant. iiij. dr de turri dauid que significat sacra scriptura. Mille clypei pendēt ex ea oīs armatura fortiū. Sed clypei scdm expositores sunt ppbice sciētie. Octauo sciētie liberales ptinēt ad munitionē sacre scripture. ergo scōrum est illas scire: et beatissime virginis. Itē quidā sancti laudant a talibus scientijs. vt Gregorius. Hieronym9. Augustinus. Leo papa. beata Katharina et multi alij. Ualent enim ad intellectum et corroborationē sacre scripture. vt habetur dis. xxxvij. c. de quibusdā. de quo p Panor. in. c. de multa. per illum textum de prebē. et dig. in. c. venerabilis. eodem titulo et. c. in notuit de elec. Facit. l. ij. C. de postu. ergo beate vginis nō debuit deesse materia huius laudis. Qd autē grammaticam sciuerit probat Albertus vbi. s. c. cxxxvi. Nam super illud Luc. ij. Maria conseruabat oīa verba hec. inquit glosa. q legerat de diuersis scripturis. et conferebat lecta cum his que in facto implebantur de filio. Ergo sciuit legere et intelligebat quod legebat.

Maria circa vilia se exercuit

Sciuit etiā artes mechanicas.

O Sciuit artes liberales

Sciē valent

P.

Quia legere et non intelligere negligere est. vt ait Cato. ergo sciuit grāmaticā. Dicit q3 Damascenus ꝙ btā virgo fuit enutrita in tēplo vbi virgines instruebanť. Itē cū grāmatica sit sciētia recte loquēdi ꝛ recte scribēdi. ꝛ ipsa in loquēdo vel scribendo nunꝙ peccauerit. ergo grāmaticam sciuit in summo. Hoc etiā patet ꝑ lrām responsalē scriptā ab ipsa btō Ignatio. Si em̄ susannam erudierūt parētes ei9 ſm legē moysi. Dan. xiij. principiū autē eruditionis est a grammatica. vt colligi pōt in. l. j. C. de ꝓfessoribus liberaliū artiū. lib. x. ꝓculdubio credēdum est beatā virginē in grāmatica fuisse eruditissimā. nam grammatica i bono vsu assumpta est vtilis aīe. c. si quis. xxxvij. di. Et similr sciuit rethoricā. Quod sic ꝓbatur Nā vt inqt Augu. in lib. de doctrina xpiana. In sacra scriptura sunt diuersi colores rhetorici. sed sacrā scripturam beatissima virgo ꝑfecte sciuit. ergo ꝛ rethoricā. Iura quoq3 ciuilia canonica ꝛ leges ac decreta etiā sciuisse in summo probat Albertus super missus est. c. cxxviij. hoc modo. Sapiētia boni aduocati ꝛ eloquētia eius manifestatur in tribus. sc3 primo ꝙ obtineat apud iustū ꝛ sapientem iudicē. Secūdo cōtra aduersariū astutum ꝛ sagacē. Tertio ꝙ in causa desperata. ꝛ de his aliquid tangitur in. l. prouidendū. ꝛ in. l. quisquis. C. de postu. Sed ꝟgo btissima aduocata nostra obtinuit apud sapientissimū ꝛ iustissimus iudicē deū. ꝛ cōtra astutissimū aduersarius diabolū. ꝛ in cā desperatissima inter deum ꝛ hoīem: in qua null9 hoīm loqui audebat nec Moyses legislator. nec Salomon sapiētissimus. Nā ipsa obtinuit optatam sententiā nostre liberationis ergo iura sciuit. Itē aliq aduocati possunt ꝓbare sophistice: l3 nō realiter iniustū esse: iustū. S3 btā virgo de nostra iiusticia iusticiā fecit. ergo improportionabilr oībus optime allegare sciuit. Itē ipsa imperatrix fuit. ergo leges cōdere potuit. et legis interpretatio penes ipsam fuit. facit. l. j. ꝛ. ij. C. de vete. iu. enu. iuncta. l. princeps. ff. de legi. et oīa iura in arca sui cordis clausa habuit. ad quod facit. l. omnium. C. de legi. ꝛ. l. penulti. C. de his qui. vt indig. iuncta dicta. l. pnceps. et cōsequēter in summo iura ciuilia ꝛ canonica sciuit. nec videť incongruū mulieres habere peritiam iuris. Legitur enim de vxore Iohānis andree glosatoris ꝙ tātā peritiā in vtroq3 iure habuit vt publice in scholis legere ausa sit. Lic3 autē dicatur ꝙ dialectica non placet deo. quia regnu3 dei est in simplicitate fidei ꝛ non in contentione. c. omnē. xxxvij. dis. Unde etiam dicit ꝙ dialetici diebus ac noctib9 torquenť. ꝛ in obscuritate mētis gradiunť. c. nōne. eadē di. ꝛ ꝙ garrulitas ranaru m quibus ꝑcussa est egyptus designat garrulitatē dialeticoꝝ ꝛ sophistica argumenta eoꝝ. c. legimus. et c. sequēti. xxxvij. dis. tamen dialetica potest addisci sine peccato. ꝛ similiter alie sciētie mūdane. §. econtra. ꝛ. c. turbat. ꝛ. c. si quis. eade3 dis. Omnia em̄ que in iure canonico dicunť cōtra logicos siue dialeticos intelligunť solu3 de his qui relictis necessarijs ad salutem vel ex curiositate tm̄ seu ex alio malo fine circa hmōi occupanť. non autē de illis qui addiscūt bono fine. Et similiter dicendū est de alijs sciētijs paganorum ab ecclesia particulariter nō dānatis. que cu3 merito possunt addisci dūmodo seruentur debite circūstantie. Ualet em̄ ad salute3 ꝛ profecto anime ꝛ fidei defensionē: sicut demōstrat magister Gratian9. in. d. c. turbat et septem caplis sequētibus. xxxvij. distin. Beatā igiť ꝟginem mariā logicam quoq3 sciuisse ꝓbat Albert9 vbi. s. c. cxxix. dicēs ꝙ logica est vtilissima ad sciam sacre scripture. ꝛ ad heresum destructione3. et fidei confirmationē ꝛ rōnis redditionē de ea q̄ in nobis est fide. ergo ista sciētia maxime est necessaria sanctis. ꝛ ꝯsequēter btissime ꝟgini necessaria fuit: que in vniuerso mūdo cūctas hereses interemit. Itē dicit Hiero. ꝙ liber Iob ꝯtinet ꝓpositiones. assumptioēs ꝛ ꝯclusiones. ꝛ idē est in alijs libris sacre scripture in qbus sunt diffinitiones: diuisiones ꝛ ꝯclusiones. ꝛ in aliqbus sunt ꝟsus hexametri vl pētametri ſm hebreos sicut in libro Iob. ꝛ in psalmis ꝛ in cāticis Ergo logicā ipa ꝛ poetriā sciuit: qꝛ scripturā sacrā in q hec habēť plene nouit. ꝛ hec ita eē in cātico suo demōstrauit. Et ꝑcurrēdo de spēbus logice que sunt tentatiua: sophistica demōstratiua. ꝛ dialetica. dicit Albertus vbi. s. cap. cxl. ꝙ tentatiuam in summo sciuit: quia nunꝙ in tētatione succubuit. Sophisticaq3 in summo habuit. qꝛ oēs astutias diaboli cognouit ꝛ oīa sophismata sua patefecit. Dialecticam in summo sciuit. qꝛ oia ꝓblemata soluere sciuit. Demōstratiuā in summo sciuit; qꝛ nobilissimā

Iura sciuit

Leges cōdere

ppriā passionē de nobilissimo pprio subiecto p semetipam pclusit. Nobilissimū subiectum est prima ꝛ summa bonitas. Nobilissima ꝛ propria ei⁹ passio est misericordia Vñ in ɔ̃rone dicimus. Deus cui ppriū est misereri. Hanc aūt ppriā passionē de hoc subiecto beata vgo cōclusit: qñ p eā tanꝗ per mediū summe bonus deus in ope nr̃e redēptionis in se summam miam demonstrauit: quasi tali vteretur demonstratiōe. Quicūqꝫ aufert quodcūqꝫ malū auferibile ꝛ ɔfert oē bonū ɔferibile ipe est summe misericors. sed deus homo in nostra redemptiōe abstulit omne malū auferibile. ꝛ contulit omne bonū ɔferibile. ergo summe misericors. ꝛ hoc factū est p mediū ipsi⁹ beate vginis de q̄ carnē assumpsit. ꝛ ex q̄ incarnatus hoc fecit. Ex quo pꝫ ꝙ ipsa habuit oēs ptes logice in summo. Phiam etiā habuisse vginē gl'iosam manifestū ē. Nam imperator dr̃ phia plen⁹. C. ad sill'. l. penul. ergo ꝛ ipa imperatrix celestis. ad quod facit l. princeps. ff. de legi. Itē ad phiam ptinet detinere furores amoris vitiosi. §. illud q̄ꝫ in auť. qbus modis naturalis efficiuntur legitimi. De q̄ p Albricū de rosate in. l. vnica. C. de senatulcōsul. clau. tol. Et pecūias ɔtemnere. l. in bonoribus. §. phis. ff. de vaca. mu. atqꝫ i dictis tpatū esse. §. nos vo. i pemio. ff. Hec aūt oīa fuerūt in dei matre Itē phia dr̃ a philos qđ ē amor ꝛ sophia qđ est sapiētia: q̄si amor sapiētie. vt no. i. l. j. ff. đ iusti. ꝛ iu. de quo p Archi. viij. dis. in prin. Sup oēs aūt btā vgo amauit sapientiam ergo super oēs habuit phiam. Etsilr physicā ꝛ medicinā pbat Alber. in pallegato loco. c. cxls. eā habuisse sic. vt inqt phs i j. đ aīa. Cognitio aīe valet ad oīa: maxime ad sciam naturalē. sed beatissima virgo pfectissimā cognitionē aīe habuit. pfectissime eñi se cognouit. ergo ꝛc. Itē per diuersas pprietates lapidū. specierū. lignorū ꝛ animaliū ꝛ ceterarū rerū naturaliū diuerse figurant intelligētie mysteriorū i sacra scriptura. ergo sine noticia rerum non est perfecta noticia scripturarū: sed beatissima virgo perfecte sciuit scripturam. ergo habuit in summo naturaliū scientiam. Item nullus fuit morb⁹ quātūcūqꝫ icurabilis quin sciret ꝛ posset eū curare ergo in summo habuit scientiā medicine. Item ipa sciuit curare solo verbo. ergo sciuit medicinā i summo. Item ipa sciuit curare corpus ꝛ aīam ergo in summo habuit medicine cognitione. Ideo ei canit. Cecos tu illumina. mortuos resuscita. da mestis leticiā. Ut eñi dr̃ Eccli. xxxviij. Altissimus de terra. i. de virgine maria creauit medicinā. Quapropter de indeuotis beate virgini dicere possum⁹ illud Sap. j. Non est in illis medicamentum. Et illud Hiero. viij. Medicus non est ibi. Ideo cuilibet fideli dr̃ illud Eccli. xviij. Ante languorem adhibe medicinam. i. virginis deuotionē que te preseruabit a peccatorum infirmitate. De scientijs q̄ꝫ mathematicis ꝙ in beata virgine fuerunt probari potest ƀm Alber. vbi. s. c. cxlij. Nam ipa fuit perfectissima ƀm affectum. ergo et ƀm intellectum. Cum ergo dilexerit omnia diligibilia concludēdum est ꝙ etiam cognouit omnia cognoscibilia. Item ƀm Hiero. geometria. arithmetica. ꝛ musica habēt in sua scientia veritatem. c. si quis grammaticam. xxxvij. dis. ꝛ veritas perficit intellectū vt bonum eius. ergo ꝛc. Preterea laudat Abraam ꝙ erat peritus in astris. et docuit egyptios astronomiam: ꝛ per eam ditatus est. ideo videtur ꝙ istas scientias perfectissime habuerit beata virgo quantum ad id quod vtile est in eis. vt per illas deueniat in cognitionem creatoris et noticiam scripturarū. ꝛ quantū scire congruit cum ipsi matri dei nullū bonū defuerit. Et quantū ad musicā patet ꝙ tā in veteri ꝗ in noua lege erāt cātores ꝛ vsus cātus ad diuinum cultum. Cantus aūt recte scitur p musicam ergo ad cultum dei ptinet scientia musice ergo fuit in beata vgine: cū p instrumētorum pulsationē ꝛ diuersam melodiam excitetur animi affectus ad deum. vt pꝫ in heliseo. qui faciēs psalteriū adducere ꝛ pulsare: excitata est mens eius ad ppbetiam. vt dr̃. iiij. Reg. iij. Preterea quicqđ perfectissimo auditui delectabilissimū fuit ad audiēdum: illud maxime armoniacum fuit: sꝫ auditus filij dei nobilissim⁹ fuit. ergo vox matris sibi delectabilissima fuit ad audiēdū. ꝛ consequenter summe armoniaca. Unde Cañ. ij. dicitur ei. Sonet vox tua in aurib⁹ meis. Uox eñi tua dulcis. Ergo ipsa beatissima virgo effectum musice scientie habuit in summo. Habet eñi musica delectatiōē naturalē. ꝛ in oībus etatib⁹ atqꝫ omnibus moribus vsus ipius est amicus. vt ait phs viij. Politicorū. c. ij. Itē musica letificat cor ꝛ tibie ac psalteriū suauē faciūt melodiā.

R Imperator: plen⁹ phia

Sciuit medicinam

S Sciuit mathematica.

Sciuit musicā

Eccli.xl. Dixit q3 Macrobius in li. de somno Scipionis. Ois aia musicis sonis capitur. et musica capit oe qd viuit. Et Boetius in musica li.j. inquit. Nulla est omnino etas que a cantilene dulcis delectatioe seiūcta sit. Cassiodorus li.ij. eplarum. epistola.xl. ait. Musica tristiciam nociam iocundat: tumidos furores attenuat. cruentā seuitiam efficit blandam. effugat ignauiā soporantem languorem expellit vigilantibus reddit saluberrimam quietem. vitiatam turpi amore ad honestum studium reuocat, castitatem. tollit mentis tedium bonis cogitationibus semper aduersum. perniciosa conuertit ad auxiliatricem gratiā: et p dulcissimas voluptates expellit animi passiones. Nihilqz efficacius inuentu3 est ad pmouendu3 animos q̄ cōcaue cythare blanda resultatio. Hinc etia3 appellatum existimamus chordam q facile corda moueat. Hec ille. Si ergo musica tantum est vtilis etiā malis. et eos ad bonum iducit. multo magis bonos in melius pficere faciet. et cōsequenter in oium bonoz optima vgine excellentissime fuit. que cordis leticiam et delectationem in summo habuit.

z Quantū vo ad astronomiā legit Gen.j.c. In principio creauit deus celu et terram Ubi expositores ponūt plures celos. Ite3 ibidem dr. Fecit deus duo luminaria magna. solem et lunā et stellas. et posuit eas in signa et tépora. dies et annos. Ex quo videtur q sit necessaria vel saltē vtilis astronomia ad intelligentiā scripturarū quā quia beata virgo plene habuit ideo astronomiā excellentissime intellexit. De arithmetica etiam eodem modo pbari potest. Nam cum sit circa numeros. qui i scripturis diuinis cōtinent diuersa mysteria. vt p3 Dan.ix. et xij. et cōputatiōes annoz de uitis antiquorum ibi notant. et diuersa festa diuersis tēporibus aguntur et in scriptura agi describuntur. ergo est necessaria vel saltē vtilis scia algorismi. et cōsequnter scientia d numero. s. arithmetica. ergo in beata virgine nō ē credenda defuisse. Et silr pbare possum9 de geometria. Nā in sacra scriptura diuerse mensure sunt et mensurationes. vt mēsura ephi. chori. modij. cades. cubiti. calami. rinciridis. et alie mēsuratiōes. vt in tabernaculo. Exo.xxvj.c. et i téplo Ezech.xl. De hmōi aūt est scientia geometrie. Un dicuntur geometri. i. calculatores. C. de decurio l. canonē. li.x. vel agri messores. C. de excu. ar. l. fi. li.x. et ff. de excu. tu. l. geometri. ergo cum hmōi scientia sit necessaria ad intelligentiam sacre scripture. absqz dubio fuit in beata virgine. Et de predictis pōt etia3 sic probari. Nam cum habuerit scientiam legalem in qua multum curatur de scientia arithmetice in computando. prout habetur in. l.iij. §. scio. in glo. in verbo bissexto. ff. de mino. et in. l.j. in fi. in glo. in verbo. septime idictiōis. C. de iusti. co. cō mit. Similiter et de geometria. vt in toto titulo ff. si mensor fal. mo. dixe. et f. nium regundorum. et communi diui. et in. §. penul. insti. de offi. iudi. et alibi sepe. presertim in diuina tyberiadi Bartoli concluditur q vtile fuit ipsa3 habere has sciētias: Geometria eni est licita et approbata. l. artem geometrie. C. de malefi. et mathe.

a Quod aute3 habuerit theologiam in summo pbat. Nam cum habuerit iuris prudentia vt. s. dictū est. et iuris prudentia sit diuinarum reru3 noticia. vt dr. in. l. iusticia. §. iuris prudentia. ff. de iusti. et iu. et isti. eo. §. iuris prudentia. *Iuris prudentia.* Cunqz de diuinis tractet nō solum in iure canonico: sed etiā in ciuili. vt p3. C. de sum. tri. et fide. ca. maxime in epistola inter claras. ergo habuit scientia3 theologie. Et potest etia3 sic pbari sm Alber. vbi. s. ca. cxlv. Inquit psalmista ps. cxviij. A mandatis tuis itellexi. Ergo impletio mādati auget intellectum operanti. *Sciuit theologiam.* Sed beata vgo mandatum in summo impleuit. ergo theologiam in summo intellexit. Item ibidem inuenit ide3 ps. Lucerna pedib9 meis vbū tuū. sed beata vgo sola nunqz pedē affect9 offendit. Ergo lucerna verbi illa3 perfectissime illuminauit. Preterea Eze.j. dr. Cum eleuarētur animalia: eleuabantur pariter et rote iuxta ea. Quod exponens beat9 Grego. inquit q cum eleuantur doctores in vita. s. spirituali honoratur et exaltatur i eis sciētia. Sed beata virgo habuit eleuatissimam vita3. ergo etia3 habuit eleuatissimā theologie scientiam. Item apostoli sciuerunt theologiam cum non didicissent humanitus. ergo multo fortius beata virgo. Item ipa habet aureolā pdicatoz. vt probabitur infra i vltima pte hui9 opis ergo sciuit theologiā. Itē de beata cecilia legit Uirgo gloriosa semp euangelium xpi gerebat in pectore. ergo multo fortius beā virgo. Item. j. Jo. ij. dicit. Unctio docet vos

de oībus. vbi glo. ait. s. ad salutem ptinentibus. Sed btā ṽgo sup oēs fuit vncta. ergo improportionabilr sciuit aīa ad salutem ptinentia. de quibus est theologia. Item in arca erat lex dei Exodi. xxv. Sed p arcam figurat btā ṽgo. Ergo ipsa in se habuit totā legē dei per scientiā ipsius. Qd autem sciuerit librū sententiarum pbat Albert9 vbi s. ca. clviij. Nam materia primi libri reducit ad materiā de trinitate & de predestinatione. de potētia & volūtate dei ac grā ei9. Sed de hac materia plurimū sciuit beata virgo que potentiā & bonitatē ac gratiam dei in summo in se expta fuit. & diuinā trinitatē ac sui predestinationem excellētissime intellexit. Secundus liber est de angelis & operibus sex dierū & statu hoīs. Sed hec omīa pfectissime sciuit mater dei. ergo scdm librū in summo intellexit. Tertius liber est de incarnatiōe verbi. & de ṽtutibus et pceptis diuinis. Sed beata virgo hec oīa sciuit in summo que verbi incarnationē p experiētiā cognouit. & ṽtutes ac pcepta pfectissime intellexit. ac in se habuit. ergo & tertiū librū optime sciuit. Item in quarto libro agit de sacramētis & resurrectione. Ipsa aūt gratias sacramentales in summo habuit. vt patebit infra ſmone. xſ. hui9 partis. Habuit etiā corpus similimū corporibus resurrectis qz eius corpus fuit immune ab omni macula culpe & etiam a pena mortis. vt dicetur infra in tractatu de assumptione eiusdē. Itē optime cognouit naturā corporum resurgentiū. & resurrectionem dn̄i ipsa prima vidit & credidit. vt ait Ambrosius in lib. de virginibus. ergo oēs libros sentētiarū in summo sciuit. Qd aūt totam bibliam & oīa pure creature scibilia intellexerit pbatur per illud Iohis. xvj. vbi xp̄us ait aplis. Spūssanctus docebit vos omnem veritatem. ergo multo magis docuit eius matrē. Dicit autē Albert9 vbi s. c. cxlix. q beatissima virgo fuit sufficienter pfecta per habitum nature & gratie. potēs in opationes exire. & finem cōsequi cuiuslibet sciētie. & hec sciētia exiuit in actum & operationē quādo. vbi qualiter & quātū ordinabat sibi ad beatitudinem & alijs ad salutē. habuitqz perfectā cognitionē oīm ad suam beatitudinem pertinentium ſm statū vie. & omnia que fuerunt in eius aīa naturalia vel acquisita fecerant gratia informata vl cū gratia coniuncta vt omnia essent gratuita. Concludendo ergo hanc partē dico q de beata virgine dici potest illud Sap. ix. ca. Scit illa omnia & intelligit. Et nos illi dicere possumus illud Luc. xvj. c. Scim9 qz scis oīa. & illd ps. cxxxviij. Mirabilis facta est scientia tua a me. Cum enim dicat. j. Regum. ij. Deus scientiarū dn̄s est. pfecto non est dubitandū q matrē suam scientia replere voluit. Unde de ipsa inqt Sap. vj. Ponam in lucē scientiā illis. Et ipa dicere potest illud Prouerbiorum. xx. Noui scientiam sanctorum de qua p totū orbem diffudit. iuxta illud Eccl'i. xxj. Sciētia sapiētis tanqz inundatio inundabit. De ſmone aūt sciētie ei9 dici pōt illud Prouerbiorum. xv. Letatur homo in scientia oris sui. et sermo opportun9 est optimus. Ipsi quoqz virgini in hunc mundū venienti dicere potuit de9 illud. iij. Reg. iij. Dedi tibi cor sapiens & intelligens. De ipsa etiā dici poterat illud. iij. Regum. iiij. Erat sapiētior cūctis hoībus. Et illud Judith. xj. Mirabant omnes sapiētiā eius. Et illud Ecclesiastici. ca. xxix. Collaudabunt multi sapientiā eius. Et ipsa dicere poterat illd Eccl'iastici. j. Precessi sapientia oēs qui fuerunt ante me. De illa quoqz dicere possumus illud Daniel. v. c. Scientia & sapiētia inuenta sunt in ea. Et illud Ecclesiastici xxiij. Omnia vidit oculus eius. scz intellectualis. Ex quibus oībus concludi potest q beata ṽgo que cognouit oīa creata. & creatorē sciuit numerū animarum in inferno existentiū cū earum penis. et earum que erāt in purgatorio. & in sinu Abrae. & i mundo. & pulchritudinē earū. & similr numerū omniū angelorum archangelorum. & aliorum beatorū spirituū de quibus inquit Dionysius. q maior est numerus angelorum qz oīm aliorū creatorū simul. & q pro vno angelo sunt decē archangeli. & semp multiplicantur in decuplo ascēdendo de ordine ad ordinē. Sciebat ergo beata virgo omnium istorū numerū & eorū distantiam & pulchritudinē differentē & gloriam. Item cognouit naturā diuinā scz beatissimā trinitatē. & distinctionē personarum. et proprietates attributas trib9 personis melius q vnqz cognouerint vel cognoscent omnes pure creature sub celo existentes. Item omnium stellarū nomina & pprietates sciebat. Nam deus cōmunicauit sibi per gratiam illud quod ei canit Sedul9 dicens. Qui stellas

numeras quaꝝ tu noīa solus. Signa pote states. cursus. loca tempora nosti.

De fide beate virginis.

V Inquit glo. sup illō Pauli. j. ad Corint. xij. Alteri fides ꝛc. Hic accipit fides put est grā gratis data. p cōstantia fidei vel ſmone de fide: Qḋ aūt btā vgo oēs supauerit vt in fide sic sumpta. pbat Alb. vbi. s. c. cl. sic. Naꝫ alioꝝ cōstantia fuit deficiens ꝛ intercepta. ipius aūt non Uñ de ea solet exponi illud Eccl's. j. Gña tio pterit ꝛ generatio aduenit terra vo in eternuꝫ stat. Itē Mat. xvij. inqt saluator. Si habueritis fidē sicut granū sinapis et dixeritis monti huic: tolle te et mitte te in mare. obediet vobis. Granū sinapis est te nax. purū ꝛ calidū. ꝛ significat fidem beate Marie q̄ fuit ita cōstans, certa ꝛ hūilis ꝙ ad ipsi⁹ dictū qñ dixit āgelo. fiat mihi ſm verbū tuū summ⁹ mōtiū tulit se de celo. et misit se in mare hui⁹ mūdi p incarnationeꝫ ex ea: vel in mare sui vteri. Certe nullius. scti vel sctē fuit vnq̄ fides tā cōstans ꝛ tā feruens ꝙ istud petere auderet: vel impe trare posset. Non etiā Abraā qui tñ vt ait aplˢ ad Ro. iiij. Credidit in spē cōtra spem Credidit nāq̧ in spē repromissiōis sibi fa cte ab angelo de filio nascituro ꝯtra spem quā naturaliter habebat sc; ꝙ nō esset ei amodo filius nasciturus cū esset antiquus dieruꝫ ꝛ haberet vxorē sterilē. Sed maior fuit fides btē vginis q̄ credidit angelo sibi dicenti. ꝙ ex virgine pmanēte nasceret de us ꝛ homo. Magis em̄ est ꝯtra naturā vir ginē cōcipere ꝛ parere deū ꝛ hoīem q̄ ste rilē ꝛ vetulā ex antiquo viro concipere pu rū hoīem ergo ipa improportionabilr su perauit Abraā in fide. ꝛ cōsequenter oēs alios p illā regulam. Quicq̄d est supius su periore: est etiā multo magˀ superi⁹ inferio re. ar. in. l. de accessionib⁹. ff. de diuer. ꝛ tēp.

a pscrip. ꝛ in. c. ex parte. ex̄ de deci. Iteꝫ Grego. in homel. pascali inqt. Fides nō hꝫ meritū vbi humana rō pbet experimentum. Sed istud a btā virgine creditum. maxime fuit sup rationē ꝛ experimētū ergo habuit maximū meritū. Ex q̄bus oībus pꝫ ꝙ ipsa virgo bñdicta habuit maximum habitū et actū fidei sup oēs viatores. Hac aūt fidei sue cōstantia mater dei diabolum supauit Uñ ipsa volēs cōtra eū decertare dixit deo illud Judith. ix. c. Da mihi in aīo ꝯstantiā ꝛ cōtemnā illuꝫ ꝛ virtutē eius vt euertam illū: De timore etiā demonū ppter constā tiā fidei virginalis pōt dici illud Judith xvj. Horruerūt pse cōstantiam ei⁹ Ipsa q̧ꝫ virgo de plurimis mysteriis fidei pdocuit pmos pdicatores aplos. Uñ illi dicere po terant illud ps. cxviij. Declaratio ſmonuꝫ tuoꝝ illuminat. Et q: p virtutē sermonum suoꝝ eccl'ia fuit bñ disposita. Ideo de ipsa dici pōt illud Eccl'i. xliij. In ſmone ei⁹ cō posita sunt oīa Et illō Eccl'i. viij. Sermo il lius ptāte plenus est. Eius aūt sermo ꝛ do ctrina nō fuit sicut illius. de quo inqt Ca to. Turpe est doctori cum culpa redarguit ipm. Et Ouid. in. ij. de tristi. dic de se et de aliis malis doctoribus. Crede mihi mores distāt a carmine nostri. Sed ſuauit illud Prosperi in lib. epigrā. dicentis. Nō satis est dñi precepta euoluere lingua. Is me minit legis qui memor est operis.

De grā sanitatū beate virginis. B

G Ratia sanitatū ē curare infir mos: nō medicina naturali: sꝫ virtute diuina nā ope diaboli co vt fit in incātationib⁹ ꝛ sup stitionib⁹ curare infirmos nō pertinet ad gratiaꝫ istā sed ad pctm̄. Uñ ꝛ prohibitum est. xxvj. q. ij. c. illud. ꝛ. q. iiij. c. igit. Hanc aūt grām sanitatum habebant apostoli. Uñ etiā ad vmbrā Petri transeun tis per viā infirmi tacti ei⁹ vmbra sanabā tur. vt dr Actuū. v. Ergo multo excellētius hec grā fuit in ipa magistra ꝛ dña aposto loꝝ dei genitrice maria. Unde de illa dr Eccl'i. xliij. Medicina oīm in festinatiōe nebule. Nebula ista ē caro xpi de terra vir ginali exorta: nullo peccati pondere pgra uata. et vltra puritatē angelicā eleuata. ac calore spūsscti formata. Hic ergo medici na nobis a btā virgīe fctā ꝛ pposita. toi⁹ mūdus spūaliter est sanatus. Unde Berñ in quodā ſmone inqt. De plenitudine ei⁹ oēs recipiūt gratiam: eger curationem tri stis consolationem. Ideo eius filius inqt Eccl'i. xxiiij. Ego quasi fluuius dorix: qui in terpretat medicamentū generatiōis egres sus sum de paradiso dei nrī. i. de beata vir gine. q̄ fuit paradisus voluptatis a princi pio. in quo posuit deus hoīem. i. xpm ques formauerat. Cuꝫ ergo illud qḋ est cā cause sit causa causati. vt dicit in lib. de cau sis ꝛ notat in. l. domum. ꝛ in. l. videamus. in fi. ff. locati, et in. l. qui occidit. §. in hoc. ff. ad

l.aquil'. Si beata ꝟgo generauit medicinā ꝛ medicū sanatorē omniū. cōcludendus est ꝙ ꝛ ipsa totum orbē sanauit. Itē ipsaꝫ habuisse. gratiā sanitatum in summo probat Alber. vbi. s. c. clj. ꝛ possumus arguere sic. Beata virgo non solū totum hominē sanū facit in anima ꝛ corpore. ꝛ curat oēs morbos incurabiles: vt supra patuit. sed etiam post mortem curat ꝛ mortē fugat. ꝛ etiam quos curat: sanat ad immortalitateꝫ ergo superat omnes in gratia sanitatum. Ideo ipa inquit Prouerbioꝝ. viij. Qui me inuenerit inueniet vitam: ꝛ hauriet salutem a domino.

De operatione virtutū beate virginis.

C Uper illud. j. ad Coꝛ. xij. Alij opatio ꝟtutū. ait gl. i. miraculoꝝ q̄ sūt ꝯ naturā. i. solitū cursuꝫ nature. c. cū marthe. §. q̄si nisti. ꝟsi. miraculū. de cele. misserū. Et ista ē dr̄ia inter istā grāꝫ ꝛ p̄cedētē qꝛ p̄cedēs videlꝫ grā sanitatū ē circa ea ad que se extēdit etiā virtus naturalis. sꝫ vbi per naturā fit sanatio infirmitatū mediantibus medicinis ꝛ successiue p grām diuinā fit subito. Sed opatio virtutū est circa ea ad que nō se extēdit potētia nature create. vt est illuminatio cecoꝛuꝫ. ꝛ resurrectio mortuoꝝ. solē in celo firmū stare vel retro cedere. Omniū aūt virtutū ꝛ miraculoꝛum maximū est deus hō seu verbū caro de ꝟgine factū. Uñ Hiere. xxxj. dr̄. Nouum faciet dñs sup terrā. femina circūdabit virū. Nouum aūt istud est sup oēs nouitates. cuius nūq̄ȝ fuit nec erit sile. iuxta illud Esa. vlti. Quis audiuit vnq̄ȝ tale. aut q̄s vidit huic simile? ergo beata ꝟgo habuit gratiā opationis virtutū in summo. Licꝫ eñi fuerit opꝰ magnū ꝛ mirabile qd̄ factū est sub ezechia rege iuda qñ. s. ad petitionē eius in signuꝫ sue sanatiōis ꝛ remissionis culpe sol reuersus est retro p. x. lineas ī horologio acham regis iuda. vt hr̄. iiij. Reg. xx. tñ qꝛ h' opus fuit vmbra ꝛ figura: maior fuit ipa res figurata. Signū etem̄ datū fuit in sanationem ꝛ remissionē peccati. nō vnius hoīs solum sed totius humani generis infirmi ad mortē ꝙ qñ sol iustitie filiꝰ dei altissimi retrocederet. x. lineis tūc sanaretur hō. Nouem linee sunt nouē ordines angeloꝝ recti āte deū. x. linea est humana natura. Reuersus est ergo quasi retro: qm̄ paulo minꝰ ab angelis minoratꝰ est. quia mortalis factꝰ. formā serui accipiēs. habitu inuētus ē vt hō dr̄ ad Phil'. ij. ꝛ sic in decima linea. Horologium aūt ad cuiꝰ decimā lineā reuersus est sol. est btā ꝟgo ex rege Achaꝫ descēdens. q̄ in se habuit pfectionē oīm ordinum: angeloꝝ ꝛ hoīm. O quante virtutis opus. deus factus est hō vt hō fieret deꝰ. cecus illuminatus. infirmus sanatꝰ est p virginē b̄ndictā. Cecos q̄ꝫ corpalr̄ multotiēs illuminauit. Unde legit̄ ꝙ q̄dā clericus et valde deuotus: qui arte scribēdi vitā suā sustētabat audiēs ꝛ legēs pluries de pulchritudine ꝛ excellētia ipsiꝰ. rogabat frequēter ipaꝫ ꝟginē vt illi semel se dignaret̄ ostēdere. Cui reuelatū fuit ꝙ tāta est claritas eiꝰ vt si videret eā uisuꝫ amitteret. qui nimis affectuose eā videre cupiens: dixit se non curare de amissione occuloꝝ dūmodo semel mereret̄ eā videre. Cogitauit tñ sibi in hoc puidere ne amissione visus oporteret eū mendicare scribere nō valēdo. Uñ statuit in mēte sua vnū oculum clausum tenere cū sibi appareret. ꝛ altero ipaꝫ aspicer̄: vt saltē oculꝰ clausus sibi remaneret illesus. Cū igit̄ sup hoc anhelanti quadā vice sibi cū magna gloria appareret btā virgo. ꝛ ille clausum vnum oculum tenere inciperet tantam pulchritudinē ꝛ magnificentiā in ea cum vno oculo apto vidit. ꝙ nō ꝯtētus vidisse vno oculo nisi eā totis oculis vidisset. etiā si centū habuisset. aperuit subito etiā aliū vt pleniꝰ cōtemplaretur. Qui subito ex imēsitate lucis vtroq̄ȝ oculo orbatꝰ est. Nec tñ ex hoc ꝯtristatus est: sed mirabiliter ꝯsolatꝰ ex ipa visione: rogauit tñ beatā mariā vt saltē vnū oculū sibi restitueret: vt ex scriptura viuere posset. Cui piissima virgo vtrumq̄ȝ oculum protinus reddidit. Maria cecos illuminauit.

De scriptu ꝓphetico beate virginis.

D Com glo. j. ad Coꝛ. xij. ꝓphetia est predicere futura. vl' occulta presentia. vel p̄terita nūciar̄ q̄ via natural' sciri nō pñt. Quot ꝟo modis q̄s dicat̄ ꝓphetizare ponit Bart. i. l. j. in pn. ff. de no. ope. nū. Qd̄ aūt hāc grāꝫ btā virgo habuerit in summo: pbat Alber. vbi. s c. cliij. sic. Prophetia est diuina inspiratio. ergo vbi improportionabiliter est spūssancti presentia ꝛ gratia ꝛ inhabitatio: ibi etiam improportionabiliter est inspiratio ꝛ prophetia. Hoc aūt fuit in btā virgine. iuxta illud Luce. j. Spūssanctus supueniet ī te. ergo ipa in summo habuit spūm ꝓphetie. Itē. spiri

tus sanctus in animas sanctas se trāsfert. et amicos dei et pphetas ↄstituit. vt dr Sap. vij. vbi ergo improportionabilis est trāslatio. est iproportionabilis pphetia et amicitia. Hoc aūt totū fuit in sctissima aīa dn̄e oīm creaturarū. ergo habuit pphetiā i summo. Itē Mat. xi. dr. Lex et pphete vsq; ad Johannē. et ille fuit ppheta et plusq; ppheta q: xp̄m digito demōstrauit. sed improportionabiliter plus est xp̄m generare et nobis dare q; demonstrare. ergo si pp̄ter demonstrationē Johes dictus est ppheta. multo forti⁹ btā vgo dicet pphetissa. Sicut em̄ seipām matrē et virginē demōstrauit corpe sic ipm filiū suū i pphetis et scripturis promissum toti mundo demōstrauit. et sic summa pphetissa fuit. Vñ Esa. viij. dr. Accessi ad pphetissā. vbi glo. ait. i. vginē mariā. Ergo ipsa p excellētiā dr pphetissa. Sed et ibidē q; conceptū ex ea filiū iussit de⁹ vocari. Accelera. spolia. detrahe. festina predari qd nomen per effectuu conuenit xp̄o filio hui⁹ excellētissime pphetisse. Item si Cayphas eo q; esset pōtifex anni illi⁹ ppheta fuit. vt hr̄ Joh. xj. ergo improportionabilr beatissima virgo regina et imperatrix mundi super oēs grām habuit pphetie. Itē q̄n tū hāc gratiā habuerit per effectū mōstrauit. q̄n cōscia secretorū et prescia futurorū: ministris nuptiarū dixit Joh. ij. Quodcunq; vobis dixerit facite. preuidēs spū propheticō q; fili⁹ ei⁹ volebat aquā in vinū cōuertere. Qd aūt sexus nō repugnet pphetie pz. qua in nouo et veteri testamēto pphetisse fuerūt. vt patet de maria sorore Aarō Exo. xv. et Luce. ij. Anna prophetissa commemoratur. Act. quoq; xxi. dr. q; Philippus habuit quattuor filias que pphetabant. Preterea Johānes dr ppheta et plus q̄ ppheta. quia patrē et matrē quodāmodo pphetas fecit. vt hr̄ Luce. j. Multo ergo magis dici dz ppheta et plus q̄ ppheta btā virgo que Johannē pphetā cōstituit. Nā ad eius salutationē exultauit in vtero matris vt mysteriū occultum qd spū pphetico cognouerat: eo modo quo poterat ostēderet. Nō solū aūt ipse Johānes ad voce vginis bn̄dicte cōstitutus est ppheta. sed etiā mater eius facta est pphetissa et spūsancto repleta. vt hr̄ Luc. j. Qd vo beatissima virgo spūm pphetcū in summo habuerit. in suo mirabili cātico ostēdit. in quo nō solū preterita et p̄sentia occulta nūciauit. sed etiā futura excellentissime prenūciauit. Ideo filii in mūduz venienti dicere potuit de⁹ illud Hiere. j. Prophetā in gentibus dedi te. Si ergo Petrus dicebat sue. ij. canonice. j. ca. Habemus firmiorē pphetcū sermonem. multo magis h̄ dicere poterat ipsa dei mater. De qua etiam dici potest illud Eccli. xlvj. Exaltauit vocem eius in pphetia.

Maria maria prophetissa.

De discretione spirituū quā habuit beata virgo.

E

Prime Johis. iiij. dr. Nolite credere oī spūi. sz pbate sp̄s vtrū ex deo sint. et pp̄ ea dr in. l. j. §. dolū. ff. de corp quē fac. erit. q; faciliter oīb⁹ credēs: de facili decipit. et dr esse in culpa. Facit. l. iij. §. sed et si sic. ff. de in rē vso. Dr etiā Eccli. xix. Qui cito credit: leuis ē corde. qd marie intelligi dz de illo q credit cito spūi sibi aliquo modo apparēti. Angelus em̄ tenebrarū trāsfigurat se i angeluz lucis. vt ait Paul⁹. ij. ad Cor. xi. Discretio ergo spūum est cognoscere bonas inspiratiōes a malis suggestionib⁹ mūdi carnis et diaboli. quaz gratiam in summo habuisse matrē dei probat Alber. vbi. s. c. cliiij. sic. Spūalis hō iudicat oīa. j. ad Cor. ij. i. discernit agenda a non agēdis. et simulata a veris. Sed beata virgo improportionabiliter fuit spūalis. ergo improportionabiliter alijs omnia iudicauit. et sic super omēs discretionem habuit. Itez. ij. ad Cor. ij. inquit Paulus de diabolo. Non ignoramus astutias ei⁹. ergo multo minus mater dei. Itē in vitaspatrum legitur. q; beatus Antonius videns totum mundū laqueis diaboli plenū exclamauit. O quis euadet hos tātos laqueos? Et voces audiuit dicentē sibi: q; sola humilitas. Sed beata virgo iproportionabiliter oīb⁹ alijs humilis fuit. ergo improportionabiliter sup oēs indeceptibilis fuit. nunq; em̄ decepta est: sed deceptorē in omnib⁹ vicit. Item proprium est spūs neq; tentare spūales de superbia. Sed ipsa nunq; habuit stimulum superbie. ergo a spū maligno maxime fuit inuincibilis. cuius machinatiōes super omnes intellexit.

Credere faciliter.

De genere linguarū beate virginis.

F.

Gratia generis linguarū est scire loqui varijs linguis: et itelligere idiomata earū: que homo nō didicit p suam industriam: sed per solam gratiā diuinā. quam gratiam habuit beatus Anto-

nius de padua ordinis nostri q rome pdi
cans intelligebatur ab oib' nationib' ho
minū. 7 cū ibi essent pñtes. non solū latini
sed etiam greci. alemani. gallici. hispani. 7
alij multi diuersaꝝ linguarū singulis vide
batur ꝙ pdicaret in lingua sua. Hāc grāz
dedit deus aplis in die pētecostes quādo
in linguis igneis descēdit sup eos spūssan
ctus. Actuū. ij. cū quib' 7 beata virgo erat
que silr cū eis hanc gratiā linguarum rece
pit. immo ipis omnib' excellētius. vt ait
Alber. vbi. s. c. clv. 7 pōt pbari ꝙ ipsa ha
buit gratiā linguarū hoc modo. Lingue i
signum sunt fidelibus. j. ad Coꝛ. xiiij. Sz
ipa fidelissima fuit. ergo donum lingue in
summo habuit. Itez ipsa est aduocata oīz
ergo debuit scire idiomata singuloꝝ. Un
de dicit idē Alber. vbi. s. ꝙ multi ex diuer
sis mundi partib' audiētes famā sanctita
tis beate virginis: accedebāt ad eā visitā
dā vt ab illa instruerent in fide filij eius. q
bus illa loquebatur linguis in quib' erāt
edocti 7 enutriti. eosq cōsolabatur 7 cfor
tabat. Unde ipsi dicere poterāt beate vgi
ni illud Cañ. iiij. Mel 7 lac sub lingua tua
Sunt autem septuaginta duo genera lin
guarū sicut fuerūt discipuli xpi. c. septuagi
ta. ei. ij. xvj. di. que omnia perfectissime ha
buit beata virgo maria.

O De interpretatione sermonum beate v
ginis

Nterptatio sermonū fm glo. j.
ad Coꝛ. xij. est scripturas scire
exponere. Qd aūt btā vgo hāc
grām in summo habuerit: pz
ex pdictis in qb' pbatū est ꝙ oēs scriptu
ras intellexit. Itē nō est verbū qd dñs nō
reuelauerit seruis suis. vt dicit Amos. iij.
g multo magis matri sue iterptationē oīz
sermonū 7 scripturaꝝ dedit. Un in illa ve
rificabat illd Eccl. iiij. In ligua sapia agno
scitur 7 sensus 7 sciētia 7 doctrina. Uerba
enim sunt note earū que sunt i aīa passio
num. vt d'. in. j. periher. 7 in li. vj. princi. 7
notatur in. l. iij. §. idem tubero. ff. de sup
pel. lega. 7 facit. l. nō aliter. ff. de le. j. 7. l. is
qui. §. fi. ff. de tuto. 7 cura. da. ab his. l. q
dam. ff. de condi. insti. 7. l. diuus pius. §. d
minore. als. l. de minore. ff. d questio. Bea
ta igitur virgo optime sciens omnes scri
pturas interpretari: dicere poterat illud Ec
clesiastici. lj. Dedit mihi domin' linguam
mercedem meam 7 ipsa laudabo eum. Ap
propiate ad me indocti. 7 congregate vos
in domum discipline aperui enim os meū
cōparate vobis sine argento sapientiam.

De grā apostolat' 7 euāgelistaꝝ ac pasto
rum que fuit in beata virgine.

Postolat' grām habuisse btām
virginē pbat Alb. vbi. s. c. clvij
a Nā si Johes baptista dicit Jo D
hānis. j. Ego vox clamātis i de
serto: q si diceret. non tm pdico
voce sed tot' sū vox pdicās pniam. q: oīs
vita mea. victus: vestitus 7 habitatio iui
tāt homines ad pniaz. ex quo habeo grāz
apostolatus. Multo magis hoc dicere po
terat beatissima virgo cuius omnis vita
erat vox inuitans homines ad innocentiā
Item pprietas apostoloꝝ est illa que ha
betur Mat. v. vbi christus dixit illis. Uos
estis lux mūdi. sed hoc cōuenit beatissime
virgini in summo. ergo habuit gratiā apo
stolatus in summo. Item apostolus grece
idem est qd missus latine. quia fuerūt mis
si apostoli ad predicādam fidem. vt sequit
Archid. in. c. fundamēta. super verbo apo
stolos. de elec. lib. vj. Sed beata virgo mis
sa fuit in mundo ad concipiēduz 7 parien
duz fidei autoꝛem. ergo excellētius habuit
gratiam apostolatus omnibus apostolis.
Euangelistaruz quoq gratiā habuit. que
omniū que euāgeliste scripserūt magistra
fuit. Un Luc. ij. d' Maria aūt cōseruabat
omia verba hec conferēs in coꝛde suo. vbi I
glo. ait vt cū tēp' predicāde vel scribende
incarnationis adueniret sufficiēter omnia
put essent gesta posset explicare. s. fidelib'
maxime apostolis 7 euāgelistis. Pastoꝝ K
etiā gratiā habuit. que totā ecclesiā bndi
cto fructu vētris sui pauit. 7 continue pa
scit. De quo predictū fuerat Esa. xl. Sicut
pastoꝛ gregem suū pascet. Itez ipsa genuit
eum qui solus est pastoꝛ bonus. Johā. x. 7
transsumptiue in. §. ecce. ij. qōe. vij. qui est
magnus pastoꝛ ouium. Hebr. e. xiij. ergo di
gnitatem pastoꝝ habuit. quia per illū vni
uersum oꝛbem cibauit. Immo non solum
greges sed etiam alios pastoꝛes ipa pauit
Un de illa dici potest illud Hierem. vj. Ad
eam venient pastores scilz vt pascātur ab
ipsa. Cōcludit igit Albert' super Mis L
sus est. ca. clx. ꝙ omnia dona gratis data 7
omnes gratias vniuersali ter 7 cminipha
rie habuit beata virgo super omnes alios
excellētius que sibi fuerūt collate. et si nō

ad ministeriū in ecclesia. ad decorandā potentiā ad nobilitādā naturā ⁊ ad honorādam personā sup. ⁊ sic ad pfectionis ⁊ delectationis augmentū. in materiā laudis et omniū bonoꝝ spūalium complementū. de quibus donis nobis cōicare dignetur ipsa virgo beatissima. Amen.

De eiusdē beate virginis sanctitate ac peccati immunitate. impeccabilitate. puritate ⁊ meritabilitate. Sermo. x.

M

Templū dei sanctū est. j. ad Coꝛ. iij. Inquit t beat⁹ Aug. in ser. j. d assumptione virginis beatissime. Ad tante virginis pꝛomenda laudis pꝛeconia: quō tenue ingeniū ⁊ iners ligua sufficiat: cū ad h etiā nō possit sufficere pboꝝ pꝛofunda loquacitas: nec mirū si hec virgo sctissima suis laudib⁹ humane vocis modos exupat: qn ipa humani generis excellētib⁹ meritis trāscēdit naturā. Sed nō oīno nobis a laudib⁹ ei⁹ est reticēdū. qꝛ ⁊ si min⁹ sufficit sensus inopia ad effectū sufficiēs tñ est apud deū deuote mētis affect⁹. nec ambigēdum est quin valeat hec de se loquenti sapiētie pbere igniculū: que totius sapientie plenitudinē suo castissimo ptulit in vtero. valetq cuꝫ vult efficaciā verbi tribuere. q verbū p qd facta sunt oīa: virgineis viscerib⁹ gestauit in corpoꝛe. hec ille. De ista ergo dignissima virgine iteꝝ loqui peroptātes: qnq ꝯsiderationes in pꝛesenti sermone faciemus.

Prima dicetur sanctitatis.
Scđa immunitatis. s. a peccato.
Tertia impeccabilitatis.
Quarta puritatis.
Quinta ⁊ vltima meritabilitatis.

Pars pꝛima hui⁹ sermonis de sanctitate siue sanctificatione beate virginis.

N

Maria in vtero sanctificata.

Beatam virginē in vtero mr̄is fuisse b sanctificatā pbat Alexā. de ales in iij. pte summe in tractatu de sanctificatiōe beate virginis. ⁊ Fran. de may. in tractatu d ꝯceptiōe virgīs. ⁊ s. Bona. i. iij dist. iij. ⁊ beati Tho. i. iij. parte summe. q. xxvij. ar. j. ⁊ i. iij. di. iij. ⁊ i. iiij. di. vj. art. ij. q. j. Et hec vitas pbari pōt h mō. Ecclesia celebrādo festinat ei⁹ natiuitatē. ergo fuit sancta anteq̄ nata ex vtero. ergo fuit i vtero sanctificata. vñ Bern. in quodā sermone ait. Est itaq virgo regia veris honoꝝ titulis cumulata. que pꝛoculdubio sancta fuit anteq̄ nata. neq eñ natiuitas ei⁹ festiuis laudibus honoꝛaret si nō sancta nasceret. hec ille. Si eñ nō fuisset sāctificata eccl'ia erraret celebrādo ei⁹ natiuitatē. qꝛ statuit in pctō non deberet statui gaudiū nec solēnitas. sed potius doloꝛ ⁊ luctus. Cuꝫ ergo eccl'ia non possit errare. j. q. iij. ca. saluatoꝛ xxiij. q. j. ca. pudēda. ⁊ c. a recta. ⁊ i glo. in c. ita dns. xix. di. ⁊ qui oppositū teneret eēt hereticus. patet ppositū. Itē ꝫm pbm in ij. ⁊ viij. Topi. Si qd minus videtur inesse ⁊ inest. ergo ⁊ id qd magis. Nā si rex ⁊ pꝛinceps honoꝛat clericū: sequiturq magis dꝫ honoꝛare papā. Cū ergo hieremias fuerit sanctificatus in vtero vt pꝫ eius. j. c. vbi dixit illi deus. Priusq̄ te foꝛmarem i vtero noui te. ⁊ anteq̄ exires de vētre sanctificaui te. Johes qꝫ sctificat⁹ fuerit i vētre matris. vt ptꝫ Lu. j. vbi dr. Et spū sancto replebit adhuc ex vtero matris sue. Minoꝛ autem est euidētia de sanctificatione illoꝝ q̄ de sanctificatione btē virginis. Ergo multo magis ipa fuit a deo sanctificata p illā regulam Ber. superius allegatam. qd aliqs licet paucissimis est cōcessum ⁊c. Longe tñ excellētioꝛ fuit sanctificatio virginis sāctificatione Hieremie ⁊ Johānis. illoꝝ enim sanctificatio impoꝛtat emūdationē. beate aūt virginis repletionē sāctispūs ⁊ gratie mundationē. De hac aūt sanctificatiōe pphetauerat Dauid ps. xlv. di. Sanctificauit tabernaculū suū altissim⁹. Si eñ Hieremias fuit sanctificat⁹ vt esset dignioꝛ ppheta dei ⁊ Johānes vt digni⁹ posset xpꝫ digito demōstrare: mlto magis dbuit beata virgo sanctificari: vt esset dignioꝛ mater dei: ⁊ xpm i suis viscerib⁹ posset digni⁹ generare. Incōueniēs eteñ fuisset q̄ taꝫ pꝛeciosum thesaurū: s. dei filiū. pater etern⁹ in vtero ei⁹ poneret nisi sctūs ⁊ mūdus fuisset. cui inquit ppheta. ps. xcj. Domuꝫ tuā dñe decet sanctitudo in longitudinē dieꝝ. Ad euitādum ergo istud inconueniens necesse est fateri beatā vginē fuisse sctificatā qꝛ argumentū valet reducēdo rē ad incōueniēs. vt inquit glo. in l. j. C. vt i que desūt aduo. per legē offidius. ff. de leg. iij. Quadrupliciter aūt fuit sāctificata beatissima vgo. Primo i matris vtero vt supꝛa dictū est: ⁊ tūc collata est ei gratia. ⁊ remota pꝛonitas ad peccādum tam venialiter q̄ moꝛtaliter, et vt ait Alex. de ales vbi. s. sanctifi

M Dña ei⁹ sanctificatiōis

O Maria sanctificata q̄drupliciter.

catio remouit a virgine oẽ qđ esse poterat inclinatiuũ ad pctm̃ ad quoscũqꝫ carnales motus q̃ velut serpẽtes in carne humana serpũt. Et hec quidẽ sctificatio tãta fuit vt etiã postea ad alios extẽderet ꝟtutes suas atqꝫ extingueret in alijs oẽm concupiscentiã carnis: ꝓinde Ecc. xxiiij. ipa inq̃t. Quasi cedrus exaltata sum in libano. qꝛ sicut cedrus interficit serpẽtes odore suo. ita eius sctitas in alios irradiãs. ⁊ bonoꝝ exẽploꝝ odorẽ spirãs extinguebat cõcupiscẽtie motus in carne serpẽtes ⁊ hãc ꝟtutem nõ habuerũt alij ĩ vtero sctificati. vt sic ad alios ꝟtutẽ suã trãsfunderẽt atqꝫ carnalis cõcupiscẽtias extinguerẽt. De hac aũt btissime ꝟginis sctificatione alius fructificantes ꝓdixerat Dauid in ꝑsona eiꝰ dicẽs. ps. cxxxj. efflorebit sctificatio mea. Sic aũt fuit per sctificationẽ primaꝫ dei grã repleta: ꝙ licꝫ eiꝰ liberꝫ arbitriũ nõdũ esset in fine vltimo stabilitũ. tñ nunq̃ eaꝫ inclinabat ad malũ sed semꝑ ordinabat ad bonũ. ⁊ in statu innocẽtie ab omni pctõ illibatã protegebat. vñ Ber. ad canõicos Lugdunenses scribit Puto ꝙ copiosuꝫ munꝰ grẽ in eã descenderit que eius nõ solum sanctificaret hortum sed eã ab omĩ pctõ custodiret immunem. Ideo spũssctũs poterat dicere ꝟbo diuino incarnãdo: illud. ij. Paral. xix. Preparaui edẽ sanctã. ⁊ ipsi virgini dici poterat illud Judith. viij. Tu mulier sctã es. De hac etiã sctificatiõe ꝓdixerat Dauid ps. xcv. dicẽs: Sctimonia ⁊ magnificẽtia in sctificatione

P eius. In scđa aũt sanctificatiõe q̃ facta est in cõceptione filij dei tantã largitatẽ et copiã spũssancti accepit: quãtã põt creatura viatrix accipere. non deo vnita vnitate ꝑsone. tanqꝫ omnimode ad diuinos vsus tam mente ꝙ corꝑe dedicata fuit tota luce diuinitatis resplẽduit. ⁊ hoc significare voluit angelus qñ dix. Luc. j. Spũssanctus supueniet in te: ⁊ virtus altissimi obũbrabit tibi. ⁊ tũc totaliter fuit in dei gratia cõfirmata: ita vt amplius peccare nõ posset. Ex quo cõcludit Alb. vbi. s. c. clxvj. ꝙ sctificatio btẽ ꝟginis oẽs alias excedit in hoc qꝛ alij sctificati postea venialiter peccauerunt ſm ipm̃. vel ſm alios saltem peccare potuerunt. ipa aũt ꝟgo nõ. vt ĩfra ꝓbabiꝶ in. iij. parte huius sermonis. De hac auteꝫ sctificatione cõfirmante in sanctitate põt exponi illud Judith. xv. Domus tua in sctitatẽ ꝑmaneat. beata em̃ virgo fuit domus dei permanens in sanctitate: Tertia sctificatio fuit qñ de h̃ mũdo btã eius aĩa migrauit ⁊ in plenitudĩe sctõꝝ collocata est. iuxta illud Eccli. xxiiij. Et in plenitudine sanctoꝝ detẽtio mea. Quarta ꝟo cũ in aĩa

Q ⁊ corpore resuscitata suꝑ oĩm sctõꝝ ⁊ sanctaꝝ atqꝫ btõꝝ spirituũ altitudinem iuxta sctissimũ filiũ suũ in sacratissimo celi palatio sublimata atqꝫ indicibiliter gl̃ificata resedit. vñ ipsa dicit illud Eccli. xxiiij. In ciuitate sanctificata similiter requieui.

R De immunitate btẽ virginis ab oĩ pctõ

Vt inquit August. in li. de natura ⁊ grã. Cũ de pctĩs agiꝶ nullã prorsus opꝫ de matre dñi facere mẽtionẽ. Ipa em̃ ab omĩ pctõ fuit immunis. vnde dicere poterat illud Job. xxvij. Neqꝫ em̃ reprehẽdit me cor meũ in omĩ vita mea. Itẽ ſm Ansel. in lĩ. de cõceptu ꝟginali. ea puritate nitebat qua sub deo maior neq̃t intelligi. sed maior põt ĩtelligi si peccauit q̃ nunq̃

S peccauit. Nõ obstat aũt illđ Eccli. dictũ qđ refert Leo papa in ſmone natiuitatis dñi. ⁊ habeꝶ etiã in. c. aduc instãt. §. scimꝰ autẽ. de peni. dist. iij. vbi đꝛ. Nemo mũdus a sorde. neqꝫ infans cuiꝰ ẽ vita vnius diei super terrã. ⁊ Job. xv. Celi nõ sunt mũdi in cõspectu eiꝰ scꝫ dei ⁊ ꝑ celos quidã intelligunt sctõs. qꝛ rñdetur ꝙ generi ꝑ speciem derogaꝶ. vt in. c. generi. de regu. iu. lb. vj. ⁊ l. in toto iure. ff. eo. ti. ⁊ l. sancimus. C. de penis. per speciale em̃ priuilegiũ cõcessum beatissime ꝟgini derogaꝶ illi regule generali ꝙ oẽs peccauerunt. iuxta illud Eccli. vij. Nõ est hõ iustus q̃ faciat bonũ ⁊ nõ peccet. ⁊ idẽ hr. iij. Reg. viij. ⁊ ij. Paral. vij. c. ⁊ Exod. xxxiiij. vbi đꝛ deo. nullus est apud te innocens. ⁊ Esa. lxiiij. vbi scriptum est. facti sumus immũdi oẽs nos quasi pannꝰ menstruate vniuerse iusticie nostre.

T De impeccabilitate beate virginis

Utrum maria potuerit peccare

Pro expeditiõe huiꝰ partis queriꝶ. nunq̃d beata ꝟgo potuerit peccare? Et primo videꝶ ꝙ sic. Nã Augu. in li. lxxxiij. questionũ dicit ꝙ ideo deꝰ fecit hoĩeꝫ peccabilẽ. qꝛ gl̃iosiꝰ est posse peccare ⁊ non peccare: q̃ꝫ nõ peccare ex impossibilitate. ergo hoc debuit cõuenire matri dei q̃ fuit gloriosior oĩbus creaturis. Itẽ Eccli. xxxj. in laudẽ sancti đꝛ. Qui potuit transgredi ⁊ nõ est trãsgressus ⁊ facere mala ⁊ nõ fecit.

ergo hoc etiā illi cōuenit q̄ est oī laude di gnissima. Itē Damas. inqt. φ oīe creabi le vertibile ƀm esse ꝛ ƀm electionē. ƀm esse vt corpalia: ƀm electionē vt rōnalia. Sed beata ꝟgo fuit cōposita ex vtroq3. ḡ videt fuisse vertibilis in vtroq3. ꝛ ad hoc facit il lud Iob. xv. Ecce inter sctōs ei⁹ nemo im mutabilis. Insup gliosius est qđ ex victo ria hr̄. φ qđ sine victoria. vt probat glo. in l. penul. ff. de cap. ꝛ postli. reuer. corona em̄ victoribus dat. vt ait btūs Maximus in sermone pluriū martyrum: sed vbi nulla est pugna: nulla etiā est victoria. vt dicit Gre. in moralib⁹. ergo cū in beatissima virgine maria fuerit ꝛ sit glia. ꝛ ipsa. consecuta sit triūphātissimā coronā. sequit φ magnam habuit victoriam. ꝛ sic p̄s⁹ maximā habuit pugnā: ergo potuit peccare. Sed ꝯ hoc est autoritas Ber. in sermōe de natiuitate ꝟginis dī. Ego puto φ copiosior grā sctifi catiōis in ea descenderit: φ̄ in alijs in vte ro sctificatis: que totā vitā eius immunem ab omni petō efficeret. qđ nemini in natis mulierū credimus esse donatū. ƀ ille. Itē frustra est potētia que nunφ̄ reducitur ad actum. sicut dicim⁹ φ innania sunt ꝟba q̄ nullus sequit effect⁹. l. fi. C. de reuo. dona. Sed btā virgo nunφ̄ fuit peccatrix: ḡ fru stra in ea fuiss3 potētia peccādi. Cum ergo de⁹ ꝛ natura nihil agāt frustra. vt dī. s. phy si. iij. de aīa. ꝛ. s. de celo ꝛ mūdo. ꝛ notat in l. q̄ bis idē. ff. de ꝟ. ob. sicut etiā dī φ in iu re nihil est supfluū. vt in. §. sanc. in ꝓemio ferti. ꝛ in. l. s. §. nulla itaq3. C. de vete. iure enu. ꝛ in. s. consti. co. §. quibus. ꝛ in. l. si qū in pn. ff. de le. s. dī: φ nullū in iure verbum est positū sine mysterio. videt dicendum φ de⁹ nō dedit btē ꝟgini potentiā peccādi q̄ fuisset supflua. Vn̄ dicit glo. in. c. ꝑ baptis mū. de cōse. di. iiij. φ beata ꝟgo ex miracu lo nō potuit peccare. Preterea peccare nō est aliq̄d posse s3 poti⁹ nō posse. vt ait glo: in. c. s. sup ꝟbo omnipotēs. de sum. tri. ꝛ fi. ca. q̄ allegat Augusti. de peni. di. ij. §. chari tas. ergo ꝛc. Item. phs in. ix. meta. inqt. φ potētia est principiū transmutatiōis in al terū. s3 i btā ꝟgine nullū fuit ꝑncipiū trāſ mutandi in petm̄. ergo nulla potentia pec cādi. Itē cuicūq3 incōueniēs est iesse actū eidē incōueniens est inesse potētiā. s3 bea tissime ꝟgini inconueniēs est inesse actum peccādi. ergo incōueniēs est inesse poten tiā peccādi. Itē inter nō posse peccare nec posse mereri. mediū est nō posse peccare et posse mereri. Sed primū ptinet ad statum cōprehēsoꝝ simplr. scđm aūt ad statū via torū simplr: ergo mediū ptinet ad statū me diū. Sed ille est btē virginis q̄ fuit simplr viatrix. ꝛ ƀm q̄d cōprehendēs. vt ait Alb. vbi. š. c. clxxv. ergo nō habuit potentiā pec cādi. ꝛ ita cōcludit Alb. ibidē dī. φ nō pos se peccare: ꝑ se sequit naturā inuertibilē: ꝛ ƀ modo de⁹ trinitas dī non posse peccare: vn̄ ait Hiero. in. c. vlt. de peni. di. ij. de⁹ so lus oīpotēs dī: qui cū oīa possit peccarī nō pōt. Scđo mō dī nō posse peccarē qđ habꝫ vnionē personalē cū natura inuertibili. et ƀ mō xp̄s hō nō potuit peccarē. vn̄ Damas. dicit φ impeccabilis erat dn̄s Iesus. Ter tio mō dī nō posse peccare. qđ hꝫ ꝯiunctio nē vl cōuersionē totalē ad naturam inuer tibilē per mediū qđ est de sui natura inse parabile. vt est habitus glie. ꝛ sic sctī in pa tria nō p̄nt peccare. iuxta illud ꝓphete ps cxlvij. Confortauit. i. roborauit seras porta rū tuaꝝ sc3 superne hierlm: vt null⁹ possit exire peccādo. Quarto mō dī nō posse pec care qđ hꝫ cōiunctionē ad naturā inuerti bilē ꝑ mediū qđ etsi de sui natura in se qui dē est separabile: est tn̄ oīno separatū a cō trario repugnāte vel resistēte vel impediē te. ꝛ ꝓpter hoc in suo summo in tali subie cto est inseparabile. vt est plenitudo grē in btā ꝟgine. ꝛ ƀ modo dī btā ꝟgo nō potuis se peccare. vn̄ ꝛ Ber. de ioseph dicit. φ cre debat poti⁹ virginē posse pere: φ̄ Mariā posse peccare. ꝛ ex his p3 rn̄sio ad obiecta pugnā autem habuit nō tū abintra. sc3 in carne. sed abextra. s. ꝑ tribulationes. vn̄ et victoriā. Oēs ergo autoritates ꝛ rōnes q̄ vident ꝓbare φ potuerit peccare loquū tur de potētia ƀm φ opponit ad nō posse. s. vel. ij. vel. iij. modo sumptū. Pꝫ igitur φ nō posse peccare cōiunctū cū posse mereri est propriū priuilegiū beate ꝟginis. vt ait Alber. vbi. š. Hoc ergo priuilegium nō posse peccare cōtulit illi spūssctūs in scđa sanctificatiōe cū ex eius immaculatis san guinibus corpus filij dei formauit. vt ait sctūs Bona. in. iij. di. iij. arti. ij. q. iij. ꝛ bea tus Tho. in. iij. pte sum. q. xxvij. arti. v. Si em̄ post conceptionē filij dei potuisset. pec care plura inconueniētia sequerentur. ƀm Bern. Primo redundaret in contumeliam prolis: q: eius mater esset peccatrix et ser ua diaboli ꝛ iniquitatis. Scđo esset in de

nō pos se pec care dī q̄drū pliciter

Rn̄sio ad ar gumen ta.

U

trimentū matris.quia sic dānari potuisset ⁊ tertio esset in damnum humani generis ⁊ in cōtemptū totius diuini intēti.q2 incarnatiōis opus suspectū nō immerito reddi posset. vñ oīno asserēdū est ꝙ ī cōceptiōe filij dei taliter extitit cōfirmata ꝙ volūtas eius nō potuit postea ꝯuerti ad malū: nō tñ per liberi arbitrij ablationē nec ꝑ alicuius potētie amissionē. sꝫ ꝓpter liberi arbitrij per grām cōpletionē ⁊ cōfortationes ⁊ defectus ablationem. ⁊ hoc ex singulari indulto.ipsi beate ṽgini collato. Et ꝯfirmantur p̄dicta per sn iam sancti Bon. vbi.s.q̄ ait. Dignior fuit beata virgo ex hoc ꝙ mater dei effecta est ꝙ̄ sit aliq̄s angelus in celo. Si ergo angeli in gratia sunt cōfirmati: multo magis mater dei. hec ille.

De puritate in summo beate ṽginis.

b Eatissimā ṽginē habuisse puritatē in summo possibilē haberi ab aliq̄ pura creatura: ꝓbaẜ auctē Ansel. supi9 allegata q̄ hr̄ in lib. ð ꝯceptu ṽginali vbi inquit. Decuit vt cōceptio illi9 hominis de matre fieret purissima ⁊c. Si em̄ aliquā impuritatē peccati habuisset vel cōtraxisset: nō posset dici habere puritatē tātā qua sub deo maior nequeat intelligi. Nā si maior est puritas in filio ei9: ipe est de9. Ad ꝓbādā aūt btē ṽginis puritatē addaci pōt illud Prouer. xxv. Aufer rubiginē de argēto. ⁊ egredieẜ vas purissimū. Argentū fuit vterq3 parēs btē virginis de cui9 semine ꝓpagata ē beata virgo. ablata em̄ rubigine ⁊ infectiōe a semine illo quo debebat ipsa virgo concipi. egressa est mater dei tanꝙ̄ vas purissimū Si em̄ cōtaminata esset ipsa ṽgo aliq̄ macula peccati: bruta ⁊ inanimata maior puritate niterēt. Dič ergo Alber. vbi.s.c. clxxviij. ꝙ maior puritas attēditur ꝑ maiorē accessum ⁊ approximationē ad summe purā. ⁊ ꝙ puritas sequiẜ naturā luminis et luminosi. vt qð pl9 pticipat ð natura lucis plus habeat puritatis. vt summa lux ⁊ summe luminosū: summe sit lucidum ⁊ purū: ⁊ vbi magis ꝓp2ie ⁊ ṽe est ꝓprietas lucis ibi etiā magis ꝓprie ⁊ ṽe sit ꝓprietas puritatis. Res em̄ capit priuilegiū ⁊ nomē ei9 rei de qua magis pticipat. vt. ī arg. ꝑ glo. in. l. ij. ff. de lib. leg. ⁊ instī. de adop. §. femine. ⁊ ff. de. sta. ho. l. queriẜ. Subdit Alber. vbi.s. vñ cū sit lux corꝑalis. ⁊ lux spūalis. vt dicit Aug. super Gen. ad lrām. ⁊ magis ꝓprie dicaẜ lux spūalis ꝙ̄ corꝑalis. erit et puritas corꝑalis ⁊ spūalis. quarū spūalis ē dignior. Puritas aūt corꝑalis ð: maior ꝯm maiorē ꝯuenientiā ad summā corꝑalē lucē ⁊ ꝯm hoc aq̄ purior ē ꝙ̄ terra. ⁊ aer ꝙ̄ aqua: ⁊ ignis ꝙ̄ aer. ⁊ firmamētū ꝙ̄ ignis ⁊ celū crystallinū ꝙ̄ firmamētū: ⁊ celū empyreū ꝙ̄ aqueū. Sic maior puritas spūalis est ꝯm maiorē ꝯuenientiā ad summam spūalē lucē q̄ est deus. q̄ lux est in tenebris lucēs in quo tenebre non sunt vlle. vt. ði. ī Jo. ī. Scðm hoc ergo aīa sensitiua purior ē vegetatiua ⁊ rōnalis ꝙ̄ sensitiua ⁊ rōnalis angelica ꝙ̄ rōnalis humana ꝯm naturam. Scðm aūt grām que est quasi lumen creatū ꝓcedens a luce increata. vbi est maior participatio gratie: ibi maior ē appropinquatio ad p2imā lucē. ergo vbi grā est in summo: ibi appropinquatio in summo. ⁊ et puritas in summo. Sed in beata ṽgine respectu oīm aliaꝝ creaturaꝝ nō vnitarū ṽbo diuino fuit grā ī summo. ergo appropinquatio ad summā lucē in sūmo. ⁊ ꝯñr puritas ī summo. Jtē. ī. ad Tim. ī. ðr. Charitas de corde puro. ī. est. vbi ergo maior ē charitas: ibi maior est puritas. Sed charitas in btā ṽgine fuit in summo. ergo ⁊ puritas. Petr9 etiā3 dixit vt hr̄ Act. xv. Fide purificans corda eoꝝ. ⁊ loquiẜ de fide formata ꝑ charitatē sꝫ beata ṽgo habuit fidē talē in summo. ergo ⁊ puritatē. Jnquit q̄3 Alber. vbi.s. ꝙ nō obstat huic ꝯclusiōi ꝙ puritas virginis ī statu vie non plene apprehendebat per speciem lucē increatā vt beati. q2 hoc ideo erat q2 maior lux gratie ī subiecto passibili coniuncto corpori passibili ac grosso. minus immutat et mouet actualiter ꝙ̄ minor lux gratie in subiecto impassibili ⁊ glioso. ⁊ hoc apparet per exemplum a simili. Uidemus em̄ ꝙ q̄nq3 maior lux minus illuminat per cōiunctionem cū aere obscuro: ꝙ̄ minor lux cōiūcta cum aere claro. Unde luna q̄nq3 in nocte magis illuminat in aere claro ꝙ̄ sol in die in aere obscuro ⁊ obnubilato. ⁊ tamen improportionabiliter maior est lux solis ꝙ lune. Et sic fuit in beata virgine que etsi non ita actualiter continue videret deum summam lucem per speciem vt sancti propter distantia3 corporis sui passibilis tamē habebat maiorem gratie habitū ⁊ ł substātiā ꝙ̄ ipsi. vñ magis erat p2ima luci eterne: ⁊ ꝯsequenter magis omnibus pura. hec ille.

Uñ attendaẜ puritas

Puritas marie fuit

Possum⁹ aūt dicerē q̄ ei⁹ puritas fuit p fecta. impmixta ꝛ cōtinua. Fuit enī pfecta qꝛ cū triplex sit puritas. s. humana. āgelica ꝛ diuina. ipa puritatē diuinā ī vtero nouē mēsib⁹ portauit. ꝛ puritatē angelicā trāscē dit. ꝛ oēm puritatē humanā vniuersalr su perauit. Fuit q̄ꝫ ei⁹ puritas impmixta. Nō em̄ habuit admixtionē originalis pctī. qꝛ fuit a filio dei ꝯseruata. nec mortalis actu alis. qꝛ fuit a pr̄is potētia ꝯfirmata. nec ve nialis. qꝛ fuit a spū diuino ꝯsecrata. Un̄ di cere pōt illud Judit. xiij. viuit dn̄s: qꝛ cu stodiuit me angel⁹ ei⁹. ꝛ hinc eūtē: ꝛ ibi cō morantē. ꝛ huc reuertentē. Custodiuit em̄ eā dn̄s in mūdū euntē. qꝛ in originali feto re ꝛ putredine labi nō pmisit. Et in mūdo cōmorantē. qꝛ ipāꝫ a mortali ꝯseruauit. Et ad patriā reuertentē. qꝛ sine macula venia lis pctī ipam ð mūdo ad celestia euocauit Puritas insup ei⁹ fuit cōtinua. Nunq̄ em̄ fuit interrupta Unde ait Eccli. xxiiij. Usqꝫ ad futurū seculū nō desinā. Ad p̄dicta etiā de puritate beatissime v̄ginis pōt adduci q̄ ꝫm leges illud ðr purūꝫ cui nihil est ad mixtū. l. in his. in prin. ff. de solu. ꝛ. l. libro rū. §. chartis. ff. de lega. iij. ꝛ no. in cle. si di gnitatē. de pbē. ꝛ ī. l. ſ. §. purus. ff. de reli. ꝛ sumpti. fu. Itēꝫ purum exponitur. i. sine dolo. iij. q. ix. c. pura ꝛ purū pro simplici ac cipitur. l. duos. ff. de cōdi. ꝛ demō. ꝛ ī auf. vt oēs obe. iudi. §. hec ꝯsideräteq̄. ꝛ ī auf. ð nup. §. si v̄o ab initio. Cū igitur bn̄dicta v̄go fuerit separata ab omni puritate ꝛ si ne aliquo dolo ac plena omni simplicitate sanctitatis. sequitur inconuincibiliter cō cludēdum q̄ fuit purissima.

Maria in oīb⁹ meruit

De meritabilitate beate virginis

Beatissimā v̄ginē ī oī sua opatio ne ꝛ q̄libet motu liberi arbitrij meritum acq̄sisse: pbari pōt ꝫꝫ Alber. vbi. s̄. c. lxxvj. Nā inquit aplūs ad Col. iij. Omne quodcūqꝫ facitis ī v̄bo vel ope: ī noīe dn̄i nr̄i iesu xpi facite ꝛ j. ad Cor. x. Siue manducetis siue bibatis vel aliq̄d aliud faciatis oīa in gloriā dei fa cite. Aut ergo aliq̄s implet hoc aut null⁹ si nullus. ergo frustra p̄cipitur vel cōsulitur vel monetur. Si aliq̄s. ergo beatissima vir go. ergo in omi eo qꝛ fecit merebatur. Itē quolibet motu mereri est quoddam bonū Aut ergo est cōmunicabile: aut non. Si ē cōmunicabile. ergo summe bon⁹ de⁹ cōica uit illud alicui. ergo beatissime sue matri. Si aūt dicatur q̄ nō est cōmunicabile: nō videtur verꝫ. quia ideꝫ de quolibet ope cō tingeret dicere. Itē q̄ ipsa beatissima v̄go transcenderit ī meritis. oēs puras creatu ras. pbatur sic. Diuina gr̄a siue charitas ē principiū merendi. vt dicit magister. ī. ij. di. xxvij. ꝛ Tho. ſ. ij. q. vlti. sed beata virgo fuit pre omnib⁹ plena diuina gratia ꝛ cha ritate a primo instanti quo habuit vsuꝫ li beri arbitrij vt pbatū est in p̄cedētib⁹ ser monibus huius operis ergo ab illo instā ti cepit pre oībus mereri. ꝛ cū dicat Augu stin⁹ ad Bonifaciū. q̄ gratia meref augeri vt aucta mereatur ꝛ perfici. ergo crescente gratia in maria: crescebat ratio merendi ꝛ meritum. Preterea si ð beato Frācisco ðr in legēda maiori quā cōposuit sanctus Bo nauētura q̄ mos erat angelico viro nūq̄ ociari a bono. Quid credēdū est de btā vir gine. pfecto nō est dubitādum q̄ a primo instāti vel liberi arbitrij vsqꝫ ad suū felicis simū trāsitū semp fuit in actu merēdi. ꝛ p batur qm̄ si aliqn̄ vel in minimo spacio fu isset ociosa a bono ope. saltēꝫ peccasset ve nialiter cuius oppositum tenēt oēs docto res in. ij. di. iij. Item vbicūqꝫ nō pōt in di scernēdo racio errare. ꝛ volūtas nunq̄ po test eligere malū. ibi semper eligit bonū ꝛ optimuꝫ. sed vtrūqꝫ hoꝝ fuit in btā virgi ne: vt pꝫ ex dictis. s̄. ergo ipsa semp elegit bonū ꝛ optimum. iuxta illud Lu. x. Maria optimā partē elegit. ꝛ cōsequēter in omni ope merebaf. Itē ꝫm pm in lib. ð de aīa. ī tellect⁹: semp ē rect⁹: nisi qn̄ se immiscet fā tasticis ꝛ deducitur ab illis. sed itellectus beate virginis nunq̄ se immiscuit fanta sticis: nec deduct⁹ fuit ab illis. ergo semp rect⁹ fuit. Sed rectū ðr cui⁹ mediū nō exit ab extremis. v. phys. q̄ semper direct⁹ fuit in summū bonū: ꝛ cōsequenter semp mere batur. Et hec oīa cōfirmat sāctus Odilio in sermone btē v̄gis di. vnū p certo scim⁹ q̄ oīs marie actio. semp intēta fuit ī dn̄o.

Merebatur ī oīb⁹ passionib⁹

Nō solū aūt merebaf ī omnib⁹ opatio nib⁹: sꝫ etiaꝫ ī omnib⁹ passionib⁹ ex libero arbitrio p̄cedentibus vel eo ꝯcurrente in eis. vt pbat. Alber. vbi. s̄. c. sequenti. Ma gnū em̄ est meritū ex tolerātia passionuꝫ iuxta illud. ij. ad Tim. ij. si tolerabim⁹ ꝛ cō regnabim⁹. Un̄ Paulus. ij. ad Cor. j. inq̄t. Sicut abundant passiones xpi in nobis: ita ꝛ per xpm abūdat ꝯsolatio nr̄a Et iterū ibidēꝫ dicit. Sciētes qm̄ sicut socij passio

num estis sciẽtie et cõsolationis. Qui em̄ sentit incõmodū dz etiã sentire cõmodū.l. Conclusio. ẽm naturã.ff.de re.iur.cũ si. Cõcludit aūt Alber. vbi.ŝ.sic di. Dicim⁹ ergo q̄ btissima ṽgo q̃libet motu liberi arbitrij ad agendū vel patiendū merebat̃: sz nõ merebat̃ motibus naturalibus inquãtū naturalibus: sz rõnalibus grã informatis. vñ motib⁹ liberi arbitrij gra tuitis merebat̃. vbi etiã liberũ arbitriũ et grã operabant̃: sz liberũ arbitrium vt inuentũ: gratia vtsessor. ẽm Anselmi iuxta illud apl'i.j.ad Cor.xv.non autez ego: sed gratia dei mecū. Et sic merebatur quolibet motu quo cõtingit mereri. Nec ille. De quibus innumerabilib⁹ meritis nos faciat esse consortes ipa ṽgo benignissima que dixit illud Sap.vij. Sine inuidia cõ co.s. deuotis meis in p̄nti grãm: in futuro autem gloriam sempiternã mediante dilectissimo filio meo qui est benedictus in secula. Amen.

De sacramentis ecclesie que recepit beata virgo. Sermo.xj.

Secundū reuelationem notū factū est sacramentū.ad Ephe.iij. Inquit apl's ad Hebre.vlt. Optimū est gratia stabilire cor. Ideo aūt dicit optimum. q: nihil est melius in vita gratia dei Est em̄ ita preciosa q̄ per eam percipitur om̄e bonū. Vñ Eccl'i.xl.dr. Gratia dei sicut paradisus in benedictionibus.et.ij.Pet.j Maxima et preciosa nobis donauit deus. scz per gratiam suã inter alias aūt de grã est grã sacramẽtalis.s.sacramẽtoꝝ ecclesie. que ẽm magr̄m in.iiij.sen.di.ij.sunt septez scz baptismus.confirmatio panis benedictionis.i.eucharistia.penitentia.vnctio extrema ordo et coniugium.siue matrimoniū de quibus tres considerationes in presenti sermone faciemus.

Primo vtrum beata virgo illa suscepit.
Secundo quare de hoc scriptura mentionem non fecit.
Tertio quid vtilitatis ex eis acquisiuit.

Pars prima hui⁹ sermonis. vtruz beata virgo suscepit sacramenta ecclesie.

A Maria oĩa sacra suscepit.

Pro expeditione prime partis queritur.nunquid beata virgo suscepit ecclesiastica sacramenta. et respondet Alber.sup Missus est.c.clxxj.di.q̄ beata ṽgo oĩa eccl'ie sacra suscepit que tpe suo fuerũt oĩbus hoĩbus general'r instituta et p̄mulgata oĩbus obseruãda. nõ ex necessitate vt alij.sz multiplici de cã. Primo ad sup̄fluo humilitationẽ. Scd̄o pp̄ter scandali euitationem. Tertio pp̄ter precepti impletionẽ Quarto pp̄ter meritoꝝ superogrationẽ. Quinto pp̄ter heresum confutationẽ.maxime illius q̃ ipam asserebat non fuisse hominem: sed de natura angelica. Sexto ad pfectoꝝ instructionẽ. vt q̃ est sanct⁹ sanctificet adhuc. Septimo ad pctõꝝ redargutionẽ. Possunt etiaz iste cause reduci ad tres: pp̄ter quas scr̃a instituta et ordinata sunt inter alias causas quas ponũt theologi in iiij.di j.et ibi Richar.nr̄.ar.ij q.j.prima cã fuit ob sui maiorẽ humiliationẽ. scd̄a ob alioꝝ instructionẽ. tertia ob bonoꝝ exercitationẽ. Quantū ad primã sciendū ẽ q̄ sicut primū documentũ qd̄ infudit nobis prima mater Eua fuit superbia qua voluit se deo equare: ita prima marie virtus vt inquit Ambrosius est humilitas. quam ipsa mater nr̄a sp̄ualis in oĩb⁹ edocuit. vñ sicut legalia obseruauit ĩstituta p̄ pctõrib⁹ tãq̄ pctõ subdita foret.q̃ tñ oĩ carebat pctõ. vt pz in sacrificio purificationis et filij redemptione ita etiã sacramẽta que sunt medicine p̄cipal'r pctõrum voluit ex humilitate suscipe. Vñ Ber.in q̃dã ser.inq̄t illi. Vere maria nõ indiges purificatione: sed nec filius tuus circũcisione. Esto ergo et tu sicut vna ex mulierib⁹.sicut ille est vnus ex illis scz pctõrib⁹ ẽm apparentiã. Scd̄o sacra suscepit beata ṽgo pp̄ter instructionẽ alioꝝ vt pfectos doceret sui exẽplo seruare leges superioꝝ etiã si nõ tenerent̃ more impatoris in.l.digna vox.C.de legi.et in.§.fi.insti. de inoffi.testa.vbi dicit licz soluti simus legibus.tñ ẽm leges viuere volum⁹ et istud est perfectius.q: ea in beneficijs nr̄is sunt gratiosiora. que cum liceret non impẽdere dilectionis tñ causa impendim⁹.c.iaz nũc xxviij.q.j.et per glo.in.c.j.in fi.de sum.tri. et fide.ca. Promulgatū aūt fuerat edictū p̄ aplos ex precepto xp̄i precipientis Mat. vlt. Eũtes docete omnes gentes: baptizantes eos in noĩe p̄ris et filij et sp̄ussancti. docentes eos seruare queecũq̄ mãdaui vobis s.de pnĩa.eucharistia.et alijs hmõi. Voluit ergo beata ṽgo hec obseruare vt inuitaret nos suo exẽplo ad pnĩam pctõres etiam instruit vt non erubescant assumere remedia

humilia instituta ad delendum peccata. Erubescunt eñ quidam pctã sua ↄfiteri. ꝯ quos Ber. in quodã sermone exclamat dicens. O nimia insania hoim pudet ablui ꝛ non pudet inqnari. pudet sordes absterge re ꝛ non pudet contrahere. beatissima aũt virgo cum esset sine pctõ: sacramenta in re medium contra pctã instituta suscepit: ac si esset peccatrix. Tertio hoc fecit ꝓpter bo norum exercitationes. vt seruaret illð Apoca. vlti. Qui iustus est iustificet adhuc. volens eñ quotidie merita cumulare: sacramenta deuota sumebat vt magis in merito ꝛ dei gratia quotidie cresceret per effectum eorum.

Pars scða huius sermonis quare sacra scriptura nõ facit mentionẽ de sacramẽtis a beata virgine susceptis.

Albertus vbi. ſ. ca. clxxij. ponit qnqꝫ inter alias rõnes qre de sacroꝝ susceptiõe a btã ꝟgine nihil sit expssuꝫ in diuinis scripturis. Prima ẽ vt ꝑ hoc deuotio fideliũ exercitet. iuxͣ illð Eccli. xxiiij. Qui edunt me adhuc esurient. ꝛ infra. Qui elucidant me vitã eternã habebũt facit ad hoc illð qð solebat dicere Bar. s. ꝙ Cynus eius magister fecit illũ magistrũ: qꝛ semꝑ relinquebat eũ dubitantẽ. ꝛ ꝑ hoc magis exercitabat postea ad inqrendã veritatẽ. Scða ratio fuit: vt nostra vana gloriatio repmat nostra bona opa ꝓ magno cõputando. Uanitas eñ humana cupit alij s innotescere ex vana glia qcqd boni ꝑegerit qð ꝓhibet dñs Mat. vj. di. Cuꝫ facis elemosynã noli tuba canere ante te. Beata autẽ virgo cum esset excellẽtissimi meriti: ꝛ opa excellẽtissima plurima fecerit. vt ipa sacramenta suscipiendo ꝛ multa alia noluit tñ illa exprimere vel narrari facere vt discamus occultare bona opera nostra qñ nõ est necessariuꝫ sicut ꝛ filius eius: ea que egit vsqꝫ ad trigesimũ vite sue annũ: que vtiqꝫ friuola nõ fuerũt: sed oĩa magnifica ꝛ excellẽtissima. nec ipse narrauit nec ab euangelistis exprimi voluit. per hoc significãs nos non debere virtutes nostras ꝓpalare. Uera eñ est sententia Greg. in moralib⁹ dicẽtis. Studiũ celestis desiderij a malignis spiritibus custodire non sufficit. q̃ hoc ab humanis laudibus nõ abscondit. Unde depdari deside rat qui thesauꝝ publice in via portat. dñs ergo noster ꝛ dñs suas excellẽtias ꝛ opera tiões admirabiles sibi notas noluerũt manifestare. iuxta illud Prouer. xxvij. Laudet te alius ꝛ nõ os tuũ aliena labia ꝛ nõ lingua tua. Uñ Ber. inqt. Increpat xpi natiuitas se laudantes ꝛ se ostentare cupiẽtes Nam de nocte voluit xp̃s nasci vbi sunt q̃ tam impudenter gestiunt ostentare semet ipsos. Deniqꝫ tacet xp̃s ꝛ nunciat angelus laudat multitudo celestis exercit⁹. sileat ergo os tuũ. laudet te alienum. Hec ille. Tertia causa eẽ põtꝙ dñs quedã voluit nobis esse dubia in via: etiã circa diuinas scripturas. vt mẽtes nr̃as alliciat ad ↄcupiscẽduꝫ ꝑfectã cognitioneꝫ in patria. Uñ sup illud Exod. xij. Non remanebit ex eo quicꝙ vsqꝫ mane. qð aũt residuũ fuerit igni cõburetis. inqt Greg. Qð ex agno remanet combu ri mandat. vt qð de mysterio incarnatiõis eius penetrare ꝛ intelligere nõ possumus potestati spũssancti humiliter reseruem⁹. vt nõ supbe qs audeat vel ↄtẽnere vl' dene gare qð non intelligit. sꝫ igni tradat. i. spũi sancto relinquat. donec oĩa ĩ futuro quilibet cognoscat. nec tñ interim nr̃a deuotio sine exercitatiõe torpescat. Fin illud qð pcedit ibideꝫ. Caput cũ pedib⁹ ꝛ intestinis vorabitis. Caput eñ agni vorare est diuinitatẽ illius fide ꝑcipere. pedes vorare est vestigia humilitatis amãdo ꝛ imitãdo tenere. Uorare intestina. est verboꝝ xp̃i occulta ꝛ mystica mãdata ꝑquirere. q̃ voramus cũ auide sumim⁹. In vorationis aũt ꝟbo pigritia nr̃a reprehendit. qui verba ei⁹ atqꝫ mysteria nec ꝑ nosipsos reqrimus. ꝛ dicta ab alijs inuiti audimus. Non remanebit aũt ex eo quicꝙ vsqꝫ mane: qꝛ ei⁹ dicta magna sunt excutiãda sollicitudine vt anteꝙ veniat dies resurrectiõis in nocte p̃sentis vite oĩa mandata eius intelligẽdo penetremus Hec ille. Quarta cã potest eẽ. qꝛ sicut btũs Augu. in li. de natura ꝛ grã vnã ponit regulã de beata ꝟgine. vt vbicũqꝫ de pctĩs agit. de ea nolit fieri q̃stionẽ. ita ꝛ ꝓ reglã ꝛ ꝓ principio ꝑ se noto: de ipa supponat ĩ bono quicqd boni aliqua pura creatura fecerit vel recepit. vt ei⁹ fuisse exps nullaten⁹ credatur. Cum vt inquit Damascen⁹ a nullo illustrium superetur. Quinta cã est vt remoueat supfluitas a scriptura: sicut eñ nihil diminutũ ita nihil supfluũ in ipa positum est: quia vt ait pħus. Qui vnum dicit quod plura ↄtinet: plura dicit. Unde dicto et pro constanti habito ꝙ virgo maria fuit

Aliquã sũt deo seruanda.

gratia plena: fuit addere, ꝙ recepit grās sacrametales quas aplī ⁊ alij scti receperunt Frustra em̄ fit p plura qđ satis exprimit ⁊ fit p pauciora. l. dn̄s testamēto. ff. de cōdi. inde. Ex quo igit p̄supponit tacite ꝙ beata v̄go nō fuit expers alicuiꝰ boni ob alio habiti. sequit regl'a ꝙ exp̄ssio eoꝝ qui tacite insunt nihil operat. l. iii. ff. de leg. s. et ꝙ rei satis demonstrate frustra adijcit. l. s. ff. de do. prelega. ⁊ ꝙ in rebus claris non est opus ꝯiecturis. l. ꝯtinuus. §. cum ita quis ff. de ver. ob. Et ad roborandam predicta

E adduci pōt illud Bern̄. dicētis. Si eem̄ nec foliū de arbore. nec vnꝰ de passeribꝰ cadit super terrā sine parte celesti. i. eius ordinatione: ergo de ore euāgeliste superfluū defluere verbuꝫ p̄sertim in sacra historia non puto. Oīa quippe plena sunt supernis mysterijs ac celesti singula dulcedine redūdātia. Si tamē diligentē habeat suspectionē eius qui nouit sugere mel de petra: oleūq̧ de saxo durissimo. hec ille. Dicit anteꝫ Albertus vbi. s. His ergo rationibꝰ beatissima virgo humilē susceptionem sacramentorū ⁊ in se habere voluit ⁊ tacere vt dn̄o se magis oībus hūiliaret. ⁊ ipam sui humilitatē quātūqꝫ in se erat modis oībus occultaret. sicut hūilitatē perfectā eā etiā tacendo tota scriptura proclamaret. Nos q̄ꝫ dicere possumus ⁊ credere ꝙ deus sctis suis doctoribus reuelauit ad v̄ginis gl'iam illud qđ ipa ex hūilitate reticuit ⁊ occultauit. s. de susceptione eccl'iastici sacramēti. ⁊ ad h̄ adduci possunt verba thematis nostri. scꝫ ꝯm reuelationē notū factū est sacramentū scꝫ a btā virgine susceptū. Unde dicit Albertus vbi. s. Concedimus ipam oīum sacramentorum gratias vel in seipsis: vel in equipollēti excellēter suscepisse.

Pars tertia huiꝰ ꝯmonis: qđ susceperit beata virgo ex sacramentis ecclesie.

D (b) Eatissimā virginē ecclesiastica suscepisse sacramenta satis ex supioribꝰ patuit. ⁊ potest etiā vltra p̄dicta sic ꝓbari. Nā sacramentū idē est quod sacrū signū. vt dicit Augu. in. x. de ciuitate dei. c. v. trāssumptiue in. c. sacrificiū. de conse. dist. ij. vel dicit sacramentā. i. sacre rei signū. quod idē est. et hanc etymologiam ponit magister in iiij. distin. j. vbi etiā ait. ꝙ sacramētuꝫ est inuisibilis gratie visibilis forma. bonum aūt est argumentū ad etymologia vocabuli. qn̄ nō repugnat eiꝰ diffinitioni. l. ij. §. appellata. vbi Barto. ff. si cer. pe. l. j. vbi modernī post Bar. ff. de acq. pos. ⁊ in proemio infortiati. ⁊ insti. de testa. in princi. vbi angelus aretinus. Que auteꝫ dicat etymologia ponit glo. q̄ allegat aristo. in. l. tugurij ff. de ver. sig. Sed in btā v̄gine fuerūt oīa p̄dicta bona excellentissime ergo ⁊c. Item vt īquit Richar. nr̄ in. iiij. di. j. arti. ij. q. iij. Sacramēta sunt quedā ꝓtestatio seu fidei confessio facta. Sed hec sup oēs fuit ī ipsa v̄gine ergo habuit ⁊ suscepit sacramenta. **Argumentū ab etymologia.**

Item ipsa virgo legalia seruauit sicut purificationē ⁊c. ergo ⁊ euangelica. Item dn̄s dixit Johanni vt habet Matth. iij. sic decet nos adimplere omnē iusticiam. glo. idest perfectā humilitatē ⁊ loquebat de susceptione sacramēti baptismi. ergo ꝓpter eādem causam debuit beata virgo baptizari ⁊ alia recipere sacramenta. De baptismo aūt in particulari arguit Albertus vbi s. c. lxvij. di. Quicq̄d habet omnē gratiam. habet omne conferēs grām sed beatissima virgo habuit oēm grām ergo habuit oīe ꝯferens grām. ergo habuit baptismū quo confert gratia. Itē preceptū de baptismo post ꝓmulgationem obligat oēs ad susceptionē sui ergo ⁊ beatā v̄ginē. Itē dn̄s baptizatꝰ fuit ꝙuis non indigeret ergo ⁊ btā virgo debuit baptizari. Item Johā. iij. ait saluator. Amē dico vobis nisi q̄s renatus fuerit ex aqua ⁊ spūsancto non intrabit regnū dei. sed btā virgo regnū dei intrauit. ergo baptizata fuit Item si non baptizata fuisset ignaros sue sanctificationis scādalizasset: sed neminē scandalizauit. ergo baptismū recepit. Item de aplīs supponitur ꝙ fuerit baptizati. p illđ Joh. xiij. Qui lotus est non indiget nisi vt pedes lauet. Et hoc tenet Aug. in. c. qn̄. de confe. dist. iiij. lꝫ nō habeat expresse in euāgelio. ergo multo fortius debꝫ illud supponi de btā virgine q̄ fuit perfectissima obseruatrix consiliorū ⁊ p̄ceptoꝝ dei. Itē si nō esset baptizata nō haberet characterē p quē distingueret a gētilibꝰ ⁊ iudeis. Dicit ergo Albertꝰ vbi s. c. lxvij. ꝙ beata virgo suscepit per baptismū characteris impssionē: virtutū exercitationē. ⁊ meritoꝝ augmentationē. **Suscepit baptismū.** **E**

Qđ aūt sacramētum ꝯfirmationis recepit probari potest sic. Nam inquit Rabanus quē refert Albertus vbi. s. c. lxvij. Cōfirmatio est sacramentū maiori reuerentia dignum **Suscepit ꝯfirmatõem**

ergo si btā vgo recepit baptismū. mlto magis cōfirmationē. Item virgo bndicta fuit plene xpiana. sz hoc fit p sacrm cōfirmationis. Un dicit Raban⁹ quē refert Albertus ibidē. Oēs fideles p manuū epoꝝ ipositionē post baptismū debent accipe spm̄sctm̄ vt pleni inueniant xpiani. g et ipa recepit ɔfirmatiōis sacrm. Dicit aūt Alber. vbi. s. c. lxxij. φ p illud recepit alteri⁹ characteris impressionē ampliorē meritoꝝ augmentationē pfectiorē: τ virtutū exercitationem τ declarationē. lz aūt ibi nō fuerit vnctio sensibilis nō defuit tn̄ vnctio inuisibilis. Cū btūs Tho. dicat in. iiij. φ apl'i fuerūt cōfirmati in die pentecostes. misso in eis spiritusctō ad robur. vbi loco vnctionis visibilis fuit ignis in forma linguarū p quandaz correspondentiā. nam oleuz est fomentum ignis τ lingua bona corrñdet balsami odori. Beata aūt maria fuit in receptione illa spūssancti cū aplis recipiēs spūs paracliti vnctionē ergo τ chrysma recepit. Qō

F Suscepit sacrm penitēte

vo sacramentū penitentie receperit pbat Alber. vbi. s. c. lxix. di. Cōfessio fuit in lege noua τ veteri precepta generalr oībus ergo beata virgo confitebat. Item sup illud Mat. iij. Penitentiā agite ait glo. penitentia est pmo vtus. sed beatissima virgo habuit oem virtutē g τ pniam. Nō obstat φ nō habuit pctm̄: qz dicit Grege. in. c. ad ei⁹ v. di. Bonarū mentiū est ibi culpā agnoscere vbi culpa nō est. Recognoscebat ergo se fuisse debitricē peccati originalis ɔtrabendi τ a filio suo redemptam cui pctō fuisset obnoxia nisi diuina gratia pueniēte fuissz preseruata. Dicit aūt Albert⁹ vbi. s. c. lxxiij. cum sequenti. φ a sacramento penitētie recepit in excellēti equipolentia. Nam p contritionez habuit innocētie cōseruationem pro confessione gratiarū actionē p satisfactione vo superogationē. Item ibidē dicit φ cū sit triplex confessio. scz accusatio peccatorū recognitio incōgruitatis vel magnitudinis bnficioꝝ τ cōfessio de infusiōe meritorū. hec fuit ppie beate vginis cōfessio Confitebat aūt φ tātā grām recepit quam nunqz de cōdigno meruit nec oīs creatura mereri potuit. licz ipa de cōgruo meruerit hec τ similia cōfessa fuit beato iohāni euāgeliste suo proprio cōfessori. Hec Albert⁹ vbi. s.

G Suscepit eucharistiam.

Sacramentū quoqz eucharistie eam recepisse pbatur per illud Johis. vj. vbi inquit dns. Nisi manducaueritis carnem filij homis τ biberitis eius sanguinē non habebitis vitam in vobis. ergo oēs fideles tenentur illud recipere tempore determinato ab ecclia ergo τ beata vgo illud suscepit. Item ibidem ait saluator. Caro mea ve est cib⁹: τ sanguis meus ve est potus: qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem: habet vitam eternā. Et iterum. qui manducat hunc panē: viuet in eternū. ergo nō est dubitandū beatā virginem deuote hūc panē mādu casse. Itez hoc est sacramentuz amoris. ergo ipm maxime debuit suscipe ipa que fuit sūma in amore. Dicit ergo Albertus vbi. s. φ beata virgo ex hoc sacramento recepit dnice passionis rememorationem. deuotiōis carnalis exercitationē τ contra corporalē absentiaz filij consolationem. Quantum vo ad extremā vnctionem. vtrū illā susceperit dubitari non licet. Nam Jacob. ij. scriptum est Si quis totā legem seruauerit. offenderit autem in vno: factus est omniū reus. trāsumptiue in. c. defleat. de regu. iur. τ d pe ni. dist. v. c. fratres. Itez iure solebat dici. φ qui cadit a syllaba cadit a toto. l. ij. §. de inde. ff. re regul. iu. Item Matth. v. dicit saluator. vnus apex non peribit a lege donec oīa fiant. ergo qui tenet ad legē obligat ad totam legem seruandā. Cum igit beata vgo teneret ad legem: sequit φ seruauit preceptum legis de extrema vnctione quam ecclesia instituit dno inspirante. Unde Marci. vj. dicitur φ apostoli circūibant castella oleo curantes infirmos. Si ergo beatissima virgo ppter humilitatez alia suscepit sacramenta. hoc quoqz suscipere debuit. maxime quia pusillos scandalizasset: si nō suscepisset ecclesie sacramēta Dicit ergo Albertus vbi. s. c. lxxiiij. φ btā vgo in extrema vnctione recepit completorie victorie preterite et plene glorie future significationem. τ loco remissionis venialiū totius doloris mortis remissionem p infirmitatis alienationē: totius corpis glorificationē. licz em̄ hoc sacramentū potuerit btissima vgo nō recipe tanqz exempta p priuilegiū qd confert dns his quos sine infirmitate τ mortis dolore dgnatur euocare. qui vt videt nō tenent ad vnctionē extremā cū oleo ad infirmos p infirmitatibus institutā. vt habet Jaco. v. Unde illi dici poterat illud Hester. xv. Non pro te sed pro omnibus hec lex constituta est.

Suscepit extremaz vnctionem.

Uoluit tñ ipa ꝟgo huic ꝑuilegio ꝓ se ꝯtro ducto ꝑpter humilitatē abrenūciare. sicut et alia ꝑuilegia sua dñ viuere occultauit Et ideo sacramentū istud ꝑ pctōibus institutū hūiliter suscepit. vt humilitatē quā ꝑ totā vitā tenuerat egressura ꝯsummaret. Et dū in extremo vite articulo ad cōformitatem pctōꝝ descēderet dño exaltante choros oēs trāscenderet angeloꝝ. Hec Alber.

Qui etiam vbi.s. addit ꝙ in sacramento matrimonij cū sit triplex bonū oē istud reperiē in cōiugio marie. Unde Aug. xxvij. q.ij.c.omne.inquit. Omne nuptiarū bonū impletū est in parētibus xpi.s.fides: ꝓles ꝛ sacramentū. Prolē cognoscim⁹ ipm dñm filiū virginis. Fidem: quia adulteriū nullū intercessit. Sacramētū.q: nullū diuortiuꝫ interuenit. Habuit aūt btissima virgo istā grām excellētius. quia mr̄ fuit tāte ꝓlis ꝛ virgo. Item ꝑpter suā ꝛ cōiugis ꝯtinētiaꝫ dño ꝓmissam: Cōiugia em̄ sunt sanctiora pari voto cōtinentiū. Unde Augu. inquit Tāto sanctius cōiuges manebatis. quāto sanctiora cōcordiē deo placita seruabatis. De hoc aūt sacramento hic ptrāseo quia ī sequenti sermone clarius de eo tractabiē.

Solum aūt sacr̄m ordinis btissima virgo nō recepit. vt inqt Albertus vbi.s. hoc em̄ ꝫm exteriorē hoīem quandā representat dignitatem. Interius aūt ꝫm veritatē pertinet ad humilē seruitutē. vñ statui btissime virginis opponebaē. que interius summā habuit corā deo dignitatē. exteri⁹ ꝟo summā habuit corā hominibus humilitatē. et ita hoc sacramentū nō recipit trib⁹ de causis. Primo ꝑpter sui status ꝯrietatē. vt dictū est. scdo ꝑpter humilē aliarū mulieruꝫ ꝯformitatē: q ab hoc sacramēto excluduntē ꝑpter tria.s. ꝑpter sexus indignitatem. et maiorē peccādi fragilitatē. ꝛ ꝑpter eā que ex his sequiē regiminis icōgruitatē. tertio nō recepit hoc sacramētū ad designanduꝫ status sui eleuationē. Oēs em̄ dignitates ecclesie sunt introducte in seruitiū. Unde Mat. xx. inquit dñs. Reges gentium dominanē earū. ꝛc. vos aūt non sic: sꝫ ꝙ maior est vestrū fiet sicut vester seruus. vbi inqt Bern̄. Nō est quod sibi blandiaē celsitudo vbi sollicitudo maior. vnde etiaꝫ pastores noīanē prelati. quibus Hiere.s. Cōstitui te super gētes ꝛ regna. vt euellas ꝛ destruas ꝛ edifices ꝛ plantes. vbi dicit Bernar. Disce exemplo ꝓphetico presidere nō tam ad imperādum ꝙ ad fatigandū. disce sarculo tibi opus esse nō sceptro vt opus facias ꝓphete. Ille em̄ nō regnaturus ascēdit: sed extirpaturus. Hec Ber. Quia igiē officium ordinū principaliter datū fuit vicario xpi ꝛ alijs ministris eccl̄ie beata aūt virgo nō fuit assumpta a dño in ministeriū. sed in salutis auxiliū ꝛ regni consortiū ꝛ in coadiutorium. iuxta illud Genes. ij. Faciamus ei adiutoriū simile sibi. ideo ipa nō debuit suscipere ordinē que nō fuit vicaria sed socia ꝛ particeps in regno. Nam fuit etiā particeps passionis ꝑ genere humano qñ oib⁹ ministris ꝛ discipulis fugiētib⁹ sola sub cruce ꝑstitit. ꝛ vulnera ꝙ filius corpe. ipa corde suscepit. vñ ꝛ tūc gladius ipsius animā virginis ptransiuit. Licꝫ aūt sacramentuꝫ ꝑdictū nō recepit: tñ quicqd dignitatis vel gratie in ipis ordinibus confertē. in ipa excellētissime fuit. In ordinibus em̄ confertē septiformis grā spūssācti hec aūt omnifarie gratia plena fuit. Item cum tria sint ī sacramento ordinis. scꝫ dignitas ministerialis. potestas spiritualis ꝛ admīistratio executiōis. Hec oīa btissima virgo eqpollenter ꝛ excellenter in se habuit. Ministri em̄ ecclesie habēt dignitatē beneficialeꝫ ꝑ characterē excellentie. btissima autē ꝟgo habet coronā regni ecclesie militātis ꝛ triūphantis. vnde ꝛ summ⁹ ministroruꝫ papa diciē seruus seruoꝝ dei. hec aūt appellaē regina ꝛ dña angeloruꝫ ꝛ impatrix totius mūdi. Iteꝫ in ministris eccl̄e est potestas spūalis vel temporalis delegata a dño. vl̄ subdelegata ꝛ vicaria. in ipsa aūt est plenitudo potestatis celestis ꝑpetua ex autoritate ordinata. Itē in ministris est executio ligandi ꝛ soluendi ꝑ vsuꝫ clauiū. ī ipa aūt est dñandi legitima potestas ad liganduꝫ ꝛ soluendū per imperiū. ꝛ. sic quicquid est dignitatis ꝛ gratie in ordinibus ī genere constat beatissime virgini minime defuisse. Hec Albertus vbi.s. Qui etiaꝫ in ca. sequenti īquit. Et ne videatur virtutes sine dignitates generales habuisse: ꝛ spālib⁹ caruisse. dicimus ipam singuloꝝ ordinum dignitates ꝛ gratias ꝑ eqpollentiā ꝛ cum excellētia possedisse. Habuit nāqꝫ cū exorcistis demonū expulsionē. nam de illa predictuꝫ fuerat Genes. iij. ipsa ꝯteret caput tuū. Figurata quoqꝫ fuit ꝑ Hester ꝙ vicit Amā. ꝛ per Iudit ꝙ Holofernē interfecit Iudit. xiij. Cum ostiarijs habuit introdu

[Left margin: Ordines nō recepit]

[Right margin: Habuit gratias omniū ordinū]

ctionem mūdoꝝ. ⁊ immūdoꝝ exclusionem. Unde Ezech. xliiij. dr. Porta hec clausa erit ⁊ non apperiet: sed dn̄s ingredietur p eam. q. d. porta hec pncipē ⁊ imitatores suos introducit. ⁊ indignis clausa erit: Habet etiam cū acholytis illuminationē. Un̄ Nu. xxiiij. dicit. Orietur stella ex iacob. Habet cum lectoribꝰ oīm pphetiarū expositionē ad lrãꝫ in seipsa. de qua scriptum est Esa. vij. Ecce virgo ꝯcipiet ⁊c. Habet cū subdiaconis doctrine aplice ostensionē. vn̄ signat p arcam in qua erat deuteronomiꝰ ⁊ māna ⁊ diuina sapia. Ideo de ipa dici potest illud Sap. viij. Doctrix est em̄ disciplinae dei. Habet cū diaconibus verbi dn̄i cōseruationē ⁊ alijs ad scribendū narrationē ⁊ cōsilioꝝ dn̄i pfectam impletionē. Unde Luce. ij. dicitur. Maria aūt conseruabat oīa verba hec ⁊c. Habet cū sacerdotibus dn̄ici corpis per se ipam formationē tractationē ⁊ cōicatiōeꝫ hoc est ꝙ corpus dn̄icū mediāte eiꝰ verbo ⁊ consensu de carnibꝰ ⁊ sāguinibꝰ ipsiꝰ formatū fuit ⁊ ipaꝫ familiarissime ⁊ diutissime tractauit. ⁊ i cibū ⁊ potū nobis cōmunicauit ⁊ p hoc nos oēs ad iugū suū suaue ⁊ onus leue: charitatis. s. ligauit ⁊ ab omnibus culpis ⁊ penis absoluit ⁊ vitaꝫ nobis eternā cōtulit. iuxͣ illud saluatoris Joh. vj. Qui manducat me: ⁊ ipse viuet ppter me. Habet quoqꝫ cū epis clericoꝝ ordinatiōē pbendarū collationē. tēploꝝ cōsecrationē ac sacrarū ṽginū velationē. Ordinat enim epus sacerdotes p sacramēti collationem beatissima aūt ṽgo p ꝯtinentie obligationē. iuxͣ illud Esa. lij. Mundamini q fertis vasa dn̄i. Confert etiā epus pbendas instituendo. beatissima aūt virgo pbēdas faciēdo. Cōsecrat quoqꝫ epus templa corpalia dedicādo. beatissima aūt virgo tēpla spūalia castimoniā inspirādo: ⁊ sibi illa spāliter vendicando. Consecrat etiā epus virgines exterius bn̄dicēdo. beatissima aūt ṽgo cōsecrat virgines interius virtutibꝰ adornādo: ⁊ eas filio suo despōsando: ⁊ nō tm̄ opprobriū sterilitatis eis auferēdo. sꝫ eas sibi specialiter in filias adoptādo. ⁊ ad diuinū cultum dedicādo. ⁊ ad statū dignissimum exaltādo. iuxͣ illud Sap. vj. Incorruptio facit esse ꝓximū deo. Habet etiā cū papa btissima virgo oīm ecclesiaꝝ sollicitudinē. quia papa est pater patrū. ipa ṽo est mater oīs xpianoꝝ: immo omniū bonoꝝ. iuxta illud Sap. vij. Qm̄ oīm bonoꝝ mater ē. Habet etiā excellētius papa potestatis plenitudinē. papa em̄ solū hꝫ eā in vita ista. sed non in celo: nec i purgatorio. nec in inferno. sic btā virgo. Quāuis aūt ipa mater dei bn̄dicta sacra pro petōribus instituta humiliter susceperit. nō tn̄ ppter h peccatricē se mētiēs. ope falsum dixit. sꝫ vltra debitū in bonis se petōribꝰ cōformās: ac ṽe se humileꝫ esse ope denūciās: p oīa veruꝫ dixit. Sicqꝫ ptꝫ ꝙ qcqd est dignitatis vel grē in sacris ecclesie. hoc totum virgo benedicta habuit plenarie cui sit sempiterna gloria per oīa secula seculoꝝ. Amen.

De benedicte virginis Marie desponsatione. Sermo. xj.

Cum esset despō 3

sāta mater iesu maria Joseph īuenta est in vtero habēs de spūsancto: Mat. j.

In desponsatione beatissime virginis marie īpleta est pphetia Esa. lxij. di. gaudebit spōsus sup spōsam. Magna etem̄ ⁊ indicibilis fuit Joseph cōsolatio qn̄ sibi diuino nutu ⁊ volūtate tā prestātissima atqꝫ dignissima virgo fuit cōiugio copulata lꝫ em̄ magnā excellētiā ⁊ sanguinis generositatē recepisset a parētibꝰ. maiorē tn̄ nobilitatē ⁊ pciosius donū recipit a deo sibi talem vxorē tribuēte. iuxta illud Prouer. xix. Domus ⁊ diuitie dant a parētibus. a dn̄o aūt vxor prudēs in eo etiā verificatū fuit illud Prouer. xviij. Qui inuenit mulierē bonā: inuenit bonū. ⁊ hauriet iocūditatem a dn̄o. ⁊ illud Ecci. xxv. Btūs vir qui habitat cum muliere sensata et se. c. Mulieris bone btūs vir. pars em̄ bona: mulier bona. ⁊. xxvj. eiusdē li. dr. Gratia super grām mulier sancta ⁊ pudorata. ⁊ pōt intelligi de mulier hac dignissima quā sortitus est ioseph in suo sacratissimo ꝯnubio de quo tria mysteria cōtemplabimur. pmū dicetur veritatis. scdm temporalitatis. tertium ṽo causalitatis.

Prima pars que dicitur veritatis.

Pro expeditiōe huiꝰ ptis queritur. Utrū btā ṽgo potuerit desponsari. Et primo videtur ꝙ non. Ipsa enim fecerat votuꝫ continentie. Unde Augu. in lib. de sancta virginitate inquit. Annūcianti angelo maria respōdit. Quō fiet istud qm̄ virum nō cognosco. quod pfecto spōsari nō diceret nisi se ṽginē deo ante vouisset.

R Utrum potuerit desponsari

et glo. sup illud Lu.i. viz nō cognosco ait. Ecce tāgit φ ipa vouerat castitatē. Naz di cunt quidā doctores ɔtēplatiui φ vgo bñ dicta legēs illō Esa.vij. Ecce vgo cōcipiet τ pariet filiū: nō existimās se eē illam amore ipsius virginis deuouit virginitatē vt pos set illius effici ancilla τ pedissequa putans eas nō recuperā ancillas nisi virgines. Cū ergo dicat Hieronym⁹ super primā eplam Pauli ad Timo.c.v. Vouētib⁹ virginitatē nō solū nubere: sed etiā velle dānabile est. transsumptiue.xxvij.dist.c. vouentibus. vi detur φ cum bona cōsciētia post tale votū nō potuerit despōsari. p tale etei votū erat obligata ad cōtinēdū. spōsalia aūt obligāt ad matrimoniū: τ matrimoniū tpe debito ad soluēdū debitū. ergo si obligauit se ad sponsalia venit cōtra votuz suū. Item si sic obligata fuisset ad opposita. Item aut con sensit in carnalē copulam. aut non si sic. er go primā fidē irritā fecit si non cōsensit in carnalē copulā. ergo nullū fuit mrimoniū q: finis mrimonij est vt soboles pcreetur l.fi.C.de indi.vid.tol.τ.c.omne.xxvij.q.ij. Procreatio aūt fit p copulā. cessante ergo fine τ his q̄ sunt ad finē mrimonij cessabit mrimoniū: q: finis dat esse.l.iij.§.sciendū ff.ad exhiben.τ denoīatio fit a fine.l.stipu latio.§.opus.ff.de no.ope.nū. Itē cōditio adiecta q̄ est cōtra subām mrimonij ipedit ne mrimoniū fiat.verbi gratia.contrahaz tecū si pcures mihi venena sterilitatz. pcu ratio em̄ sterilitatis est cōtra subaz matri monij.quia interimit bonū plis. ergo ipe dit mrimoniū.c.fi.de condi.appoſi.τ.c.so let.τ.c.aliquādo.xxxij.q.ij. Sicut ergo si di ceretur. contrahā tecū sub hac conditione vt nunq̄ me cognoscas: nō videtur esse ma trimoniū d.c.fi.ita nec erit matrimoniū cū conditio cōtinētie est adiecta. ergo videtur φ nulla fuit despōsatio ex qua nullū videt potuisse sequi mrimoniū. Itez posito φ po tuerit despōsari nō tñ fuit cōgruū scriptū est em̄ Sap.j. Spūssanctus discipline ef fugiet fictuz. ergo in ista summa spūssancti opatione nulla debuit esse fictio. ergo bea tissima vgo p nupta se gerere nō debuit q̄ virgo semp manere voluit. Item matrimo nium pmo institutū fuit in officium causa prolis τ postea in remediuz causa vitande fornicationis vt dicit apls.j.ad Cor.vij. vbi ait vnusq̄sq; suā vxorez habeat pp̄ter fornicationē vitādaz: sed pp̄ter neutram istarū causarū cōgruebat esse matrimoniū in beata virgie. ergo videtur φ inutilis fue rit ista despōsatio. Sed his argumētis nō Z
obstātibus in cōtrariū est veritas. Vñ Alb. Marie
sup missus est.c.xxviij. inquit. Dicimus φ dspōsa
ista desponsatio τ possibilis fuit et vtilis. tio fuit
possibilis quia lz beata virgo fecisset votū possibi
et habuisset firmū ppositū cōtinentie pote rat tñ cōsentire in matrimonialē societatē facta tñ.diuinit⁹ inspiratione vtriq; de al tero.s.vgini τ ioseph φ vellet virgo mane re. τ sic cōsensit in societatez maritalē τ nō in copulā carnalez absolute. Et qđ videtur dicere Aug. φ consensit in copulā carnalez intelligēdū est nō absolute: sed sub ɔditiōe s.si de⁹ sic vellet. Hec ille. In omi em̄ actu semp subintelligit hec cōditio. reb⁹ sic stā tibus. hoc est aliter deo nō disponēte. vt di cit glo.in.l.quod Seruus.ff.de condi.ob cau. et bon⁹ est textus cū theorica Bar.in.l. itē querit.§.q̄ ipleto.ff.loca. Sed pro maiori pdictoꝝ declaratiōe est sciendū ꝺm sniam Petri lōbardi in.iiij.di.xxx.c.ij.τ Gratiani in.c.beata maria.als.§.sed querit.xxvij.q. ij.φ beata vgo añ desponsationem fecerat votū mētale castitatis τ pposuerat se illud seruare: sed nō expsserat ore. τ sīr vouerat ioseph nō absolute tñ vouerāt sed sub con ditiōe.s.nisi deus aliter vellet. vt ait Aug. in lib.de nuptijs. postea vo ex diuina in spiratione vterq; consensit spōsalib⁹ τ ma trimonio. fuit em̄ inter eos verū matrimo qđ ver
nium vt determinant canoniste in.c.q̄dam fuit mrī
τ.c.ex publico.de cōuer.cōiu. Et idē dicit monīū
magister in.iiij.dist.xix.τ.xxx. qđ sic de cla Marie
ratur ꝺm Richar.in.iiij.di.xxx.ar.ij.q.ij.τ Tho.in.iij.parte sum.qōe.xxix.ar.ij.di. φ matrimonium dr̄ esse verū qñ suam perfe ctionē attingit. Duplex aūt est pfectio rei pma quidē pfectio in ipsa forma rei cōsistit ex qua spēm sortit scda aūt pfectio cōsistit in opatiōe rei p quā res aliqualr suū finez attingit. Forma aūt matrimonij cōsistit in quadā indiuisibili cōiūctione animoꝝ per quā vnus cōiugū fidē alteri seruare tenet. Finis aūt matrimonij est ples generāda τ educāda. Quantū ergo ad pmā pfectionē oīno fuit verū mrimoniū inter vginem et Joseph. quia cuz nuptias non concubitus sed consensus faciat.l.nuptias.ff.de regu. iur.τ.c.ex his oībus.xxvij.q.ij. vterq; con sensit in copulam cōiugalem non autez in copulā carnalē nisi vt.s.dictū est sub con

ditione si deo placeret. Nam ad primã per-
fectionem matrimonij vt inqt Richa. vbi
s. nõ requirit cõsensus ad copulã carnalem
nisi implicite et sub cõditione. s. si alter cõiux
eam exegerit et si deus debitũ reddẽdi non
relaxauerit. et hoc modo beata virgo in co-
pulam carnalẽ cõsensit. nec in hoc periculo
se exposuit nec suo voto in aliquo deroga-
uit. quia diuina inspiratiõe certificata fuit q
ioseph nunq ab ea exigeret carnalẽ copu-
lam et si exigeret deus eã a debito redden-
di absolueret vt inqt Augu. vbi. s. vbi etiã
inqt q postq beata virgo genuit filiũ filꝰ cuius
viro suo virginitatis votũ labijs expssit et vterq
in virginitate pmãsit. que verba recitat ma-
gister in. iiij. dist. xxx. et Gratianꝰ in. c. j. §.
cum igit. xxvij. q. ij. Quantũ vero ad scd'am
pfectionẽ mrĩmonij. s. de generãda et edu-
canda ple. dicendũ q quo ad primum. s. ad
actũ generatiuũ plis: nõ fuit hic mrĩmoniũ
cõsummatũ. Unde Amb. sup Luc. inquit.
Non te moueat q scriptura mariã cõiugem
vocat. non em virginitatis ereptio: sed cõiugij
testificatio et nuptiarũ celebratio declarat
et Aug. in lib. de nuptijs quem refert Gra-
tianus in. c. institutũ. §. Item Augu. xxvij.
qõne. ij. ait de maria et Joseph. coniuges
fuerũt mẽte. non carne: sicut et parẽtes. Ex
quo dat intelligi: q sicut ioseph pater dñi
dictus est. nõ effectu geniture sed officio et
cura puidendi. sic et cõiunx mris eius ap-
pellatus est non cõiugij affectu sed ministra
tione necessarioꝝ. et indiuiduo mẽtis affe-
ctu. Hec ille. Et in hoc sensu etiam loquitur
Hiero. sup illud Math. j. Genuit virum
marie di. Cũ virũ audieris suspitio tibi nõ
subeat nuptiarũ. s. cõsummatarũ p concu-
bitũ: sed recordare cõsuetudinis scripturaꝝ
q sponsi viri: et spõse vocent vxores. Hec
ille. transsumptiue in. c. genuit. xxvij. q. ij.
Aug. quoq vbi. s. ait. Coniunx vocat ex p-
ma despõsationis fide quã cõcubitu nec co-
gnouerat nec cognitus erat. Quantũ vero
ad pfectionẽ educãde plis fuit verũ matri-
moniũ vt dicit Aug. vbi. s. et in. c. institutũ
§. iuxta hanc. xxvij. q. ij. et magr in. iiij. dis.
xxx. vbi etiã inquit. Perfectũ matrimonium
fuit nõ in significatiõe. quia matrimonium
cõsũmatũ pfectius vnionem xpi et eccl'ie
significat. sed ex his q comitant cõiugium
s. ex fide: ple. et sacro. que tria inter xpi pa-
rentes fuisse asserit Aug. in lib. de nup. et in
c. omne. xxvij. q. ij. et dicto. c. institutum. Ma-
gister aũt Petrus lõbardus in. iiij. sniarũ
di. xxx. dicit de mrĩmonio beate virginis.
Tanto sanctius et pfectius fuit. quãto a car-
nali pollutiõe imunis fuit. Non obstat mõ
dictũ Hiero. s. allegatũ. de cõtrahẽre matri
moniũ post votũ cõtinẽtie q peccat. quia rñdet
Richar. et Tho. i. iiij. di. xxx. q illud intelli-
gitur de illo q absolute vouit seruare casti-
tatem. qd mr dei nõ fecit anteq ioseph de
sponsaret. vt. s. declaratũ ẽ. nec etiã fecisse
presumit: quia q fecerit votũ istud est fa-
cti. facta aũt nõ psumũtur nisi pbẽtur. l. in
bello. §. facte. ff. de capti. et postli. re. Non
obstat etiã quod dictũ est de conditione ad
iecta cõtra subam mrĩmonij que impedit
mrĩmonium. quia intelligit quãdo posita
fuit absolute: non autem quãdo posita est
sub cõditione. sicut in casu nostro. Nã virgo
Maria cõtrahẽs cũ ioseph intẽdebat tacite
hanc cõditionẽ scz de non copulando carna
liter nisi aliter deus disponeret. Uel dicen
dum sm Albertũ vbi. s. q illud qd dicunt
iura de cõditiõe adiecta mrĩmonio: intelli
gitur de cõditione inhonesta. c. fi. de cõdi.
appo. Conditio aũt licita et honesta nõ im
pedit mrĩmoniũ. Uñ ẽ siĺe de voto cõtinen
tie et de pcuratione sterilitatis et filibꝰ: cũ
etiã coniuges post carnalẽ copulã possint
votum cõtinentie emittere: et si emiserit te
nentur obseruare. vt habetur ex de conuersi
cõiu. c. ad apostolicã. Et clarius respõdẽdo
dico q si quis post votũ simplex cõtinẽtie
matrimonium cõtrahat: licz peccet. tñ tenet
matrimoniũ. c. meminimꝰ. et. c. consuluit et
c. rursus. ex qui cleri. vel vo. et. xvij. distinc.
c. si vir. et. xxvij. q. ij. c. nos nouimus. et. c.
correctum. de regu. Beata aũt virgo nõ pec
cauit. quia hec ex diuina pmissione et inspi
ratione fecit. Facit ad hoc. l. graccus. C. ad
l. iul. de adulte. vbi habet q illud quod fit
lege pmittẽte penã nõ meret. et. l. iuste pos.
sidet. ff. de acquir. pos. vbi dr. Juste possi-
det qui autore pretore possidet. beata enim
virgo que dei volũtate ipellẽte. nupsit. etiam
eius instigatione pus votũ virginitatis fe-
cit. Unde Bern. sup Missus est homel. ij.
inquit. Deus dedit virgini partum q etiam
ante et virginitatis inspirauerat votum et
humilitatis prerogauerat meritum et homel.
iij. iterũ dicit aliequẽs ipsam benedictam
virginẽ. Sermo dei viuꝰ et efficax ante tibi
factus est magr q filius. tuam prius instru
xit mentem q indueret carnem. xpo ergo

te deuoues erhibere ꝟginē.ꝛ nescis ꝙ ipi te exhiberi oporteat etiā matrē.hec ille.Ex quib⁹ oībus ptꝫ ꝙ ista despōsatio fuit possibilis.Fuit etiā vtilis ad multa:vt ait Albertus ibidem.Primo vt matrimoniū bonū ostēdatur.scdo vt dña omniū bonoꝝ nullo bono priueť.tertio vt hostis fallať.quarto vt testis castitatis habeať.qnto vt origo dñe per ꝯiugeꝫ suū describať.qꝛ non ꝯsueuit scriptura feminas genealogizare.sexto vt ab īfamia seruetur.septimo vt pena caueať.octauo vt a xpo ꝑsecutio tollať nono vt filius dei cōprobetur.s.ex testimonio Joseph cui dixit angelus Mat.j.Noli timere accipere mariam coniugē tuā.qđ eñ in ea natū est:de spūsancto est.decimo vt dño seruiatur:vndecimo vt spūale mrimoniū significetur.duodecimo vt parētes spūales ostēdanť.tredecimo vt humilitas virginitati ꝯiungať.dcimoqrto vt occasio incurie đ fama virginib⁹ tollať.decimoqnto vt humilitas ꝛ charitas filij dei ostēdať qui poti⁹ voluit fili⁹ fabri reputari ꝙ matrē infamari.decimosexto vt matris dignitas humilitati societur.vt,quāto maior sit humiliet se in omnib⁹.vt sit mr̄ dei ꝛ vxor fabri.hec Alber.Sed đ his vtilitatib⁹ hic breuius ptrāseo:qꝛ de ipsis tanꝙ đ causis desponsationis beate virginis in.iij.parte hui⁹ sermōis clarius dicem⁹.Ad aliud aūt qđ supra obiectū est de simulatione.ibidē rñdet Alber.sic.Dicim⁹ ꝙ est simulatio deceptionis vt in hypocritis.ꝛ est simulatio humiliationis qua quis non vult magn⁹ vel humilis ṗdicari.sed vilis reputari.Primā simulationē effugit spūsctūs:in habēte aūt scđam inhabitat:vt hr̄ Esa.lxvj.vbi ait dñs.Sup quē requiescat spūs me⁹ nisi sup humilē ⁊c.qđ ꝟo obijciť ꝙ causa matrimonij dꝫ esse ꝓles.vel cāvitāde fornicationis.Rñdet idem Alber.sic.Dicimus ꝙ hoc intelligēdū est de matrimonio ꝑ copulam carnalē consummando.istius aūt matrimonij cause fuerāt:que supradicte sūt.hec ille.Et sic non obstant aliqua in cōtrarium adducta.

Pars scđa huius sermonis que diciť temporalitatis.

Q Uerif ꝑ expeditiōe hui⁹ ptꝭ ī q̄ etate btā virgo erat qñ ꝯtraxit cū ioseph ꝛ qñ ꝯcepit dñꝫ.Et rñdēt qdā doctores īter qđ ē btūs Aug.in lib.de mirabilib⁹ sacre scripture.ꝛ Fran.de mayro.sup missus est sequēs Augustinū ꝙ videť fuisse duodecī annoꝝ.ꝛ hec opinio pōt sic ꝓbari.Oīa facta sunt rite circa h̄ sctm̄ mrimoniuꝫ a spūsancto ordinatū.ġ etas legitima est seruata.ꝛ in ea factū fuit.Etas aūt legitima ad contrahēdū matrimoniū est duodecim annoꝝ in puella.l.qua etate.ff.de testa.ꝛ insti.de nupti.in prin.vbi glo.ꝛ.l.minorē.ff.de ritu nup.ꝛ.c.continebať.ꝛ.c.attestationes.ex̄ de despō.impu.Item cum mirabilia sint q̄ deo immediate oꝑante fiūt.qnto aliqđ est mirabili⁹:tāto laudabili⁹ ē alijs parib⁹.Sed vite ꝑfectio ꝛ virtutū ꝯsūmatio est nobilior in iuuene ꝙ in sene.arg.in §.optimū.ꝛ ibi glo.in autentica.đ monacoꝭ.s.ꝛ quāto laudabilior tāto mirabilior ġ vbi erat laudabilissima erit mirabilissima.Sꝫ ꝑfectio ē mirabilior ī iuuene quanto persona est minor.ergo beatissima ꝟgo in īfima etate qua hui⁹ grē capax fuit deū in se suscepit.ꝛ ꝯsequenter ī eadē etate desponsata fuit.nā spōsa erat qñ dei filiū ꝯcepit.Itē qnto aliqđ citi⁹ dať tāto pl⁹ dať.§ pl⁹ aūt.insti.de actio.Uñ dici solet ꝙ q̄ cito dat bis dat.vbi notat gl.in.§.itē si ille insti.de fideiuſ.Sed beatissime virgini tātū dedit deus per incarnationē filij sui quātū pure creature dare potuit.Ergo tā cito dedit ꝙ cito illa capax fuit.Nescit eñ tarda molimina spūssancti grā.vt ait beat⁹ Ambro sup Lu.ergo ex parte dātis nulla fuit mora dādi.immo videtur affectasse dationē.Unde ꝛ de filio dei đ ps.xviij.Exultauit vt gygas ad currēdam viā.s.celeriter.ergo statiꝫ dedit qñ susceptiuū capax fuit.Preterea qñ aliquid est dubiuꝫ reduciť ad intellectuꝫ iuris.vt ait glo.in.l.sed nisi.ff.de iure do.ꝛ in.l.curat.ff.de admi.tuto.ergo hec despōsatio in dubio presumēda est fuisse facta ī ṗdicta etate duodeciꝫ annoꝝ que a iure đ etas ad contrahēdum matrimoniū legitimū.Albertus aūt sup missus est.ca.xxix.dicit ꝙ cum supponatur ꝙ in beatissima virgine fuit omnis congruētia tam ex parte nature ꝙ ex parte grē.ad hoc vt mater dei fieret:credenduꝫ est ꝙ in tali etate deum concepit qua ꝑfecta fuit in statu corporis ꝛ quātitate.ꝛ ꝙ circa eandem etatē desponsata fuit tantū ante quantuꝫ spōsalia solent ṗcedere matrimoniū videlicꝫ circa duos mēses.Ad illud autē qđ supra đ ꝙ mirabilior ꝛ laudabilior esset in

iuuentute ista perfectio. Rñdet Alber. ibidem dicens. Dicimus ꝙ cū nihil sit laudabile nisi aliquo modo depēdeat ab arbitrij libertate. ꝛ ab habitu ꝟtutis: nō statī illud fieri debuit cū beata virgo libero arbitrio vti potuit. sed interuenire debuit tēporis ꝯtractio ī quo fieret ꝛ meritoꝝ accumulatio. ꝛ purificationi quam acceperat maior in vtero succederet depuratio ꝛ virtutum exercitatio: vt omniū virtutum apice sublimata de congruo suo singulari merito: mūdo subueniret perdito: saluatorem gignendo. Et sic patet ꝙ non statim deus hoc donuꝫ dedit cū eius beatissima virgo capax fuit sed quia non tm̄ dedit. sed ꝯgruentissimo modo tunc deum statim dedit qn̄ susceptiuū cōgruentissimo modo capax fuit: vt non esset tm̄ datū optimū: sed donuꝫ pfectum ꝛ pfectissimo modo datū. Nec illa velocitas donū duplicat que tēporis cōgruitatē anticipat. ꝛ a dato modum dandi desormat. ꝛ a recipiēte gloriam minuit. ꝛ dignitatē recipiendi ab ipso excludit. hec ille Que cōfirmari possunt per argumentū qđ idem doctor facit ibidem dicēs. Cōtra grauitatem moꝝ ꝛ honestatem est acceleratio matrimonioꝝ. immo in omni re celeritas nimia nō laudaẜ. l. j. C de execu. rei iu. Naꝫ nimia celeritas đr ꝓuigna iuris. argu. in c. pōderet. l. di. ꝛ. §. sꝫ aliud. v. q. v. In isto autē matrimonio sanctissime nihil incongruū fuit vel ihonestū. ergo expectatū fuit tēp⁹ opportunissimū ꝛ honestissimū. Iteꝫ a corpe beate virginis đbebat formari corpus xp̄i perfectissimū ẟm naturā. cuꝫ ergo ex tali ꝛ ex magis tali magis tale fiat. debuit eius corpus esse perfectissimū ẟm naturā ad generationē. quia nemo pōt aliqđ ad alium trāsferre nisi eo modo quo ipē illud hꝫ. c. nemo plus. de reg. iu. li. vj. ꝛ. l. nemo. ff. eo. ti. ꝛ. c. nuper. de dona. inter vi. ꝛ vxo. ꝛ. c. diabertū. j. q. vij. ꝛ. c. quomodo. đ conse. di. iiij. Ex quib⁹ videẜ ꝙ beata ꝟgo debuit ꝯcipere filiū dei in ea etate que pfectior est ad cōtrahenduꝫ matrimoniū ꝛ generādum pfectissimū filiū. Dicit aūt phi. in lib. de animalibus ꝙ mulier in. xviij. anno est magis idonea ad cōsummandū matrimoniuꝫ generandum filios pfectissimo modo ergo ꝛc. Ad hanc questionē volēs respōdere: dico ꝙ de tēpore hui⁹ desponsationis ꝛ ꝯceptiōis xp̄i nihil determinatū in sacra scriptura repit. vn̄ ꝛ difficile est scire

Rñsio ad q̄stionem

Et ideo sup illud ꝓuer. penul. Tria sūt mihi difficilia ad cognoscēdū. ꝛ quartū penit⁹ ignoro. exponit Nico. de lyra ẟm vnā trāslationē. i. viā xp̄i ī virginis vtero ī sua incarnatione. Dr̄ tn̄ in legēda btē ꝟginis ꝙ cū ipa bīdicta ꝟgo esset. xiiij. annoꝝ. sūmus pontifex ꝓceptū fecit: vt oēs ꝟgines in tēplo educate que ad etatē q̄tuordecim annoꝝ puenerunt ad domū parētū suoꝝ reuerterentur vt legitio matrimonio tradereñ. Cū autē oēs alie virgines huic ꝓcepto obedissent. sola btā virgo ī tēplo remāsit: dicēs ꝙ nō poterat tenere viā carnalis mrimonij. q a pētib⁹ suis fuerat ppetuis dei seruitijs dedicata. ꝛ etiā ipsa perpetuā deo ꝟginitatē ex voto mentali ꝓmiserat. Semel aūt deo dicatū nō ē ampli⁹ ad humanos vsus trāsferēdū. c. semel. de reg. iu. li. vj. ꝛ. c. mācipia. đ reꝝ pmu. ꝛ. c. ligna. đ cōse. di. j. ꝛ. c. q̄ semel. xix. q. iij. que audiēs summus pontifex. ex vna parte timebat offendere deū si eā ad frāgēduꝫ votum castitatis cōpulsisset. cuꝫ p ꝓphetaꝫ dn̄s dicat: Vouete ꝛ reddite. ps. lv. ꝛ iterū. Redde altissimo vota tua. ps. xlix. Alia ꝟo ex parte metuebat inducere nouā ꝯsuetudinē ī populo dei de seruāda ꝟginitate cōtra ꝓceptū ꝓmis parētib⁹ datū de multiplicāda ꝓle. Ceñ. j. Qua ex re habito consilio cū sanctioribus antiquiorib⁹ ppl'i: oēs responderūt in tam difficili ꝛ insolita re ad oraculuꝫ diuinū esse recurrēdū. q̄ quibuscūq rebus etiā desperatis modūꝛ ordinē ponere pōt. l. j. §. j. C. de vete. iu. enu. cui⁹ volūtatē semp debemus inq̄rere ꝛ cōsiderare vt ei bn̄placiti esse videamur. vt ī auẜ. đ triē. ꝛ semis. in pn̄. Cū igiẜ oēs in orone deuote persisterēt: rogātes deum vt quid ī hac causa faciēdum esset illis reuelaret. statim cūctis audientib⁹ in loco ꝓpitiatorij facta est vox dicēs. ꝙ oēs qui erātꝺe domo ꝛ familia dauid habiles ad cōtrahēdū mrimonium ad tēplū ante altare cōuenirēt singuli virgā in manu ferentes. ꝛ cui⁹ virga frondusset ꝛ floruisset ꝛ sup summitatē ei⁹ spiritussanct⁹ in colūbe specie descēdisset ẟm Esa. vaticiniū. xj. c. vbi đr Egredietur ꝟga de radice iesse. ꝛ flos đ radice ei⁹ ascēdet ꝛ requiescet sup eū sp̄us dn̄i. ille eā despōsaret tanꝙ sibi a dn̄o deputatā. Cū ergo oēs virgā suā portātes ordinato tp̄e ad tēpluꝫ cōuenissent ꝛ corā altari se p̄sentassent. sola virga Ioseph. inter oēs alios de domo

Ad deū recurrere.

dauid statim frõduit ꝛ flores emisit: ac spiritussanctus in eius cacumine in specie columbe descẽdit. Quapropter acclamãtib⁹ cũctis ad tam grãde miraculũ. sacratissimam virginẽ ipsi Joseph tanq̃ digno tam egregia ꝯiuge in sponsaꝫ dederũt: Posito ergo ꝙ vt in dicta legenda d::ꝛ a multis tenet beata v̄go cũ esset etatis annoꝝ quattuordeciꝫ desponsata fuit. Rñderi posset ad dictum pbi de idoneitate perfecte generãdi filios a femina in.xviij.anno.ꝙ loquit de cõi cursu nature. nõ aũt vbi est pfectio nature ꝛ gratie que perficit naturã. vt habet in.ij.sen.dist.xxvij.ꝛ p Alexã.de ales in.iij. par.sum.in tractatu de grã. sicut fuit i beata virgine. vñ dici põt ꝙ ipa fuit felici duplomate vsa. vt in simili dicit glo. insti.de nup. in prin.ꝛ allegat legẽ cõtinuus.§.cũ ita.ff.de verbo.ob. Ante etatẽ eñ cõmunẽ ad concipiẽdũ reperiũtur aliq̃ mulieres ꝯceptiõi ante.c.puberes.de despõ. impu. ꝛ.c.ꝓposuisti.de ꝓba. Si ergo h̄ hñt aliq̃ ex bonitate naturalis ꝯplexionis vt etiam ante duodecimũ ãnũ ꝯcipe possint. multo magis btĩssima v̄go hñs pfectionẽ nature ꝛ grẽ potuit esse pfecte idonea conceptioni perfectissime filij dei in anno.xiiij. Maior est eñ v̄tus grẽ q̃ nature. vt ꝓbat beatus Amb. in lib. de sacra. trãsumptiue in.c.reuera.de ꝯse.di.ij. videtur ḡ cõior opinio ꝙ gliosa v̄go cõpleuerat annũ.xiiij.ꝛ itrauerat.xv. qñ concepit saluatorẽ mũdi. Nã licꝫ ante illã etatẽ.s.in.xij.anno potuisset generare sicut alie.ꝛ multo meli⁹: tñ videtur dicendũ ꝙ deus voluerit hãc desponsatiõnẽ fieri nõ ita accelerate rõne maioris honestatis ꝛ grauitatis moꝝ. vt supradictũ est. Et ꝓpter hanc cãm v̄gines educate in templo non tradebant nuptui in.xij.anno. licꝫ tũc essent nubiles. sed in.xiiij. Quã etatem nõ trãsibãt ꝓpter periculũ. iuxta illud.s. ad Coꝝ.vij. ꝓpter fornicationẽ vitandam habeat vnaqueq̃ mulier virũ suum.ꝛc. In hac ergo etate voluit xp̄s matrẽ suã despõsari nõ rõne alicuius piculi. sed q: tũc erat perfectissime apta sue conceptioni q̄ in desponsata virgine fieri debebat. vt in sequẽti parte hui⁹ sermonis ostẽdetur. Noluit aũt hãc suã incarnationẽ vlteri⁹ ꝓrogari rõnibus preallegatis. Si aũt queratur cuius etatis erat Joseph qñ beatissimã virgineꝫ desponsauit? Dico ꝙ circa h̄ est duplex opinio. Quidã eñ dicũt ꝙ erat senex: sicut legitur in libro de infantia saluatoris. vnde etiã d: ꝙ qñ iuit ad tẽplũ cũ alijs de familia dauid: portabat virgã suã absconditã timẽs forte derideri ab alijs ꝙ cũ esset vetulus vellet nubere. perrexit tñ ad templũ ne faceret ꝯtra mãdatũ summi sacerdotis ex ꝑte dei factũ. in quo oẽs qui erãt nubiles de ꝓgenie dauidica tenebãtur cum virga predicta ad ipm tẽplũ ꝓficisci. Qñ v̄o sua virga floruit ipe Joseph cognoscẽs p hoc miraculũ. maxime p reuelatiõeꝫ spũssancti q̄ in colũbe specie sup ipam virgam suã apparuerat: ꝙ hec delicata puella sibi debebatur in spõsam. ꝛ ꝙ hec erat diuina voluntas vt eã despõsaret licꝫ cũ rubore ipaꝫ virgã sic floridam in publicũ videndã ab oib⁹ protulit. atq̃ ꝓtin⁹ bñdictã virginẽ despõsauit. ad argumentũ autẽ qđ fit ꝯtra hanc opinionẽ.s. ꝙ nõ videt cõueniẽs fuisse ꝙ vna puella sic delicata nuptui traderetur sponso antiquo? Rñdent tenẽtes hãc opinionẽ ꝙ hoc fuisset inconueniẽs si hoc matrimonium factũ esset causa ꝓcreãde ꝓlis vel ꝓpter vitandũ fornicationẽ sed ꝓpter nullã haꝝ causaꝝ ꝯtractũ fuit. Sed sctĩssima volũtate diuina ita peractũ est multis de causis. quas licꝫ nr̃a fragilitas ĩtelligere ad plenũ nõ potest. q: v̄a est sñia Pauli ad Ro.xi. dicẽtis. O altitudo diuitiaꝝ sapiẽtie ꝛ sciẽ dei q̃ incõprehẽsibilia sunt iudicia ei⁹ ꝛ inuestigabiles vie ei⁹.c. si ex hono.de peni.dist.iiij. tñ cũ beato Augustino dicere debem⁹. Si rõne facti ꝓfunditateꝫ iudicij dei penetrare non possumus. manifeste tñ scimus verũ esse ꝛ bonuꝫ omne qđ facit. Quãuis aũt dicat ꝓpheta ps.xxxv. Judicia dei abyssus mlta. tñ p̄dicti doctores hui⁹ despõsationis assignãt duas causas.s. ꝙ deus voluit matrẽ suam despõsari seni vt appareret hãc desponsationeꝫ non libidinis causa fieri: sed solum ex obedientia sui beneplaciti ꝛ precepti. Item ꝓpter confutationem hereticoꝝ quos sciebat debere opinari ꝛ predicare ꝙ Joseph habuit filios carnales ex beata maria et cum ea stetit matrimonialiter saltem post parturitionem filij dei. Quorum iniqua ꝛ peruersa opinio potuisset colorari ex Joseph iuuentute. Alia est opinio quod Joseph esset iuuenis pulcher et decorus. Et inter alios doctores hanc opinionem tenentes: est magister Johannes gerson cancellarius parisiensis in sermone de nati-

Cause hui⁹ desponsationis.

opinio gersonis.

nitate beate virginis marie consideratio-
ne.iiij.vbi ait. Non oportet credere ipm̄ io-
seph iustũ virũ marie senio fractũ.debilita-
tũ aũt frigidū fuisse dũ nupsit marie ado-
lescẽtule ad:saluandum castissimũ atqꝫ pu-
dicissimũ cũ ea cõuictũ. Potuit nãqꝫ plus
opari spũssanctus in cõseruãdo castitatẽ
ipsius Joseph ꝑ repressionẽ vel extinctõẽ
fomitis originalis in ipo q̄ senectus vel se-
niũ operetur.etem̄ quis nesciat quosdā se-
nes septuagenarios aut octogẽarios spur-
cissimis ⁊ fedissimis libidinibꝰ exarsisse cã-
tes post desideria sua et in adinuentionibꝰ
suis turpissimis:quales etiam vel cogitar̄
vel dicere pudor est fetore cõputrescẽtes.
Sensit aũt virginitatis gratiã q̄ dixit.scio
q̄ ɔtinens esse non possū nisi dederit deꝰ
hec ille. Hanc ꝯo sniam posuit.Salomon
Sap.viij. Ibidẽ etiã ꝓbat p̄dictus doctor
Q̄ꝺ Jo- Joseph non fuisse senẽ:sed iuuenem.⁊ dic.
seph Nec vrget in oppositũ libellus de ĩfantia
fuit iu- saluatoris.quia iure dãnatus est. Mouet
uenis. aũt ad hoc pie credendũ multiplex rõ. Pri-
mo ꝓpter misteriũ ꝓpheticũ quo dicit̄ in
Esa.s.lxij.c.letabitur spõsus super spõsam
⁊ habitabit iuuenis cũ virgine. Ubi glo.in-
terlinearis ⁊ ordinaria dicit.s. Joseph cū
Maria. Mouet etiam ad hoc finis ⁊ rõ ꝺ
sponsationis marie cum ioseph. Que ratio
duplex pricipalr̄ assignat̄. Una ꝓpt̄ mini-
steriũ ⁊ obsequium prestandũ ipsi marie ⁊
puero iesu eũtibus in egyptũ illicqꝫ manẽ-
tibus ⁊ ĩde remeãtibꝰ ⁊ ɔsequẽter vsqꝫ ad
perfectã etatẽ.Constat aũt q̄ ad talia non
fuisset idoneus hõ senio ɔfractꝰ ⁊ impotẽs
qui eget amplius vt ei ministret̄ q̄ꝫ mini-
stret qui onerosior marie q̄ obsequẽtior ex-
titisset. Altera rõ fuit ad conseruandã ma-
rie famã apud perfidos. iudeos ⁊ ad incar-
nationis mysteriũ celandum demonibus:
q̄ ratio cessasset prorsus si ioseph senex fri-
gidus ⁊ maleficiatus palã apparuisset. Ta-
lis enĩ quo pacto credi potuisset alicuiꝰ pa-
Cur Jo- ter infantis. Queret igit̄ aliq̄s cur senex
seph se- depingitur? Cui r̄ndeo q̄ depingitur̄ ali-
nex de- cubi senex ꝓpter mẽtis maturitatẽ ⁊ casti-
pingit̄. tatis ꝯtutẽ.sicut dicit sapiẽs:q̄ etas sene-
ctutis vita immaculata.s.Sap.iiij.c. Quo
cõtra dicit ꝓpheticus sermo.q̄ maledictꝰ
puer centũ annoꝝ.s.Esa.lxv. Uel ideo pin-
gebatur senex ab initio nascẽtis eccl'ie dū
Marie perpetua virginitas nõdum vt mõ
radices fixerat ĩ cordibꝰ fideliũ.ne suspica-
rentur carnale aliquid de Joseph ⁊ maria
Et hinc fortassis omissa est solemnizatio de-
tam venerãdo letoqꝫ ɔiugio. Depictum tñ
inuenimꝰ Joseph in etate iuuenili. Uel dic
illud Horatij in poetria.pictoribꝰ atqꝫ poe-
tis Quodlibꝫ audẽdi semꝑ fuit equa pote-
stas. Idẽ q̄ꝫ doctor in sua iosephina metri-
ce inquit. Ergo Joseph reputasse senẽ fece-
re seniles In se ꝯtutes.vl' nec carnalis ha-
beret Suspitio de te quicq̄ꝫ carnale Ma-
ria. Donec ꝯginitas tua fixa fidelibꝰ esset
Cordibus. inde minor est mẽtio de ioseph
acta. Nõ subito totam se monstrat grã mũ-
do. Nũc secus esse decet dum toto creditur
orbe. Copula virginea vobis sine labe fuis-
se. Mũda.decens.cauta celesti par ⁊ hone-
sta. hec ille. Rõ aũt pricipalis quare eccle-
sia sic fecit eũ depingi senẽ maturũ ⁊ gran-
deuũ fuit ad amouẽdã p̄dictã hereticoꝝ
opiniones. Uidetur ergo istis non incõue-
niẽter tenẽdũ q̄ Joseph erat iuuenis pul-
cherrimꝰ ⁊ formosissimus: vt esset similis
sue spõse pulcherrime ⁊ formosissime. ⁊ q̄
sicut excepto xp̄o nullꝰ vir aut mulier vnq̄
fuit pulchrior beata ꝯgine. immo nec tãte
formositatis. ita excepto ipso dño iesu ⁊ mr̄e
eius nullus vir aut mulier fuit vnq̄ formo-
sior sancto Joseph. immo nec tãte formosi-
tatis. ⁊ silr̄ est dicẽdũ de nobilitate.sapien-
tia.puritate.ꝯtuositatibꝰ ⁊ gratijs gratis
datis ⁊ gratũ faciẽtibus. Et põt hec opi-
nio sic ꝓbari. Nã credendũ est q̄ omnia q̄ Proba-
condecẽtia sunt ad honestũ ⁊ ɔsolatorium tio hui-
matrimoniũ deꝰ voluerit esse ĩ mr̄imonio opinio-
ac despõsatiõe matris sue bñdicte. Sed vt nis.
dr̄ in chronica de nugis phoꝝ. Cleobolꝰ vnꝰ
ex septẽ sapiẽtibus dixit:vxorẽ esse ducen-
dam ex paribus. ⁊ ecõtra. vñ Ouid. in epi-
stolis inq̄t. Si qua voles apte nubere:nu-
be pari:vera est enĩ illa eiusdẽ poete sentẽ-
tia vbi.s. Quã male inequales veniunt ad
aratra iuuẽci. Tam p̄mitur magno cõiuge
nupta minor. ergo videt̄ q̄ in h̄ sacratissi-
mo mr̄imonio diuina inspiratiõe facta fue-
rit oīs silitudo possibilis ĩter spõsā ⁊ spõ-
sū suũ sibi ab eterno deputatũ ⁊ p̄paratũ
Et ad hoc applicari posset illud qꝺ inquit
glo.in.c.quãto.de diuor.s.q̄ matrimoniũ
nõ dꝫ claudicare.q̄ꝫuis ad aliud ꝓpositū
dixerit. Itẽ illud qꝺ dicũt iuriste q̄ matri-
moniũ dꝫ cõtrahi cũ eq̄li.l.creditor.§.j.ff.
manda. Et hanc rationẽ approbans magr̄
Johannes gerson vbi.s.ait. Sicut decuit

Mariam. vt summa puritate niteret. sic de cuit vt haberet suo modo spõsum purissi mũ q̃ cũ perpetua virgine virgo prius ac po sterius permaneret. Uterq3 regali progenie renitens ⁊ illustris. Uterq3 sanctificatio nẽ in vtero recipiẽs. hec ille. Qui etiam in eiusdem sermonis ↄsideratione. ij. inquit. Maria de qua natus est Jesus sicut fuit ĩ vtero sanctificata priusq̃3 nasceretur. ita de Joseph virginali viro suo pia credulita te credi põt q̃uis non oĩo similiter. Potest forsitan hec dessimilitudo notari in hoc q̄ Joseph post originale ↄtractũ scĩficatus ẽ ĩ vtero baptismo flaminis: sicut Johãnes baptista ⁊ alioꝶ plurimi. Sic eñi in officio hierosolymitano de Joseph cõposito con tinetur. Mariã virgo ita p̃uenit gr̃a sanctifi cãs vt q̃uis lege cõi teneretur obnoxia ori ginali: iuxta causas vniuersales g̃nationis ab Adam traducte. non sic aũt filius eius Je sus: q2 nõ ex virili ↄcubitu genitus ẽ nihilo minus ipsa virgo maria lege priuata ac p̃ uilegiata sic p̃uẽta ẽ vt nequaq̃3 illud pec catũ originale cõtraheret ⁊ q̄m h̃ ⁊ potuit ⁊ decuit fieri. vt perfectissimus saluator fi lius eius perfectissimũ in sua matre modũ saluatiõis impẽderet: taliter eã sanctificã do a pctõ vt ĩ illud in q̃d aliqñ casura erat ipso sanctificãte ⁊ gr̃a3 infundẽte nõ cade ret. ⁊ ita cõtereret caput serpentis antiqui nunq̃ ab eius pede ↄtrita: hec ille ad lr̃am. Qui etiã in sequẽti ↄsideratiõe inq̃t. Ma ria sicut habuit repressiones fomitis origi nalis ne in vitiosa3 exardesceret cõcupiscẽ tiã. sic de Joseph virginali spõso suo ĩtelli gi pie põt: p̃sertim dũ matrimonialiter ei de3 coniunctus est. vñ sicut Maria potuit ex sñia dicere illud Sare vxoris Tobie iu nioris filie Raguelis. Tu scis dñe q2 nũq̃ cõcupiui virum: ⁊ mũdam seruaui animã meã ab omni cõcupiscẽtia. virũ aũt cum ti more tuo non cũ libidine mea consensi su scipe. Tob. iij. Sic ip̃e ioseph potuit apud deũ gloriari dicẽs. Tu scis dñe quia nunq̃ concupiui feminã. ⁊ mũda3 seruaui animã meã ab omni cõcupiscẽtia. vxorẽ autẽ cum timore tuo: nõ cu3 libidine mea cõsensi su scipere. Testis ⁊ assertor huius sñie nobis est Hieronymus in libello de p̃petua virgi nitate marie contra Heluidiũ. Similiter Hugo de sancto vic̃. in tractatu de coniu gio beate Marie: et alij sancti q̃3 plurimi. Joseph igitur priusq̃ iungeretur cũ virgi

Joseph habuit fomitis rep̃ssio nem.

ne Maria corruptus vel vxoratus nõ fue rat. Et hoc maxime ↄcludimus ex eo. quia si matri sue dñs iam ↄuecte nemine3 dare custodem voluit nisi virginẽ sc3 Johãnem euãgelistã. Joh. xix. quanto magis existi mãdũ est q̄ hoc fieri voluit in adolescẽtio ri etate. Hec ille. ⁊ hec rõ fuit Nico. de lyra super Matth. Dicitur eñi in cõi ↄuerbio. nõ dare el bono bochono in mano del gio to. ⁊ ideo ta3 pulchra puella nõ debuit da ri custodiẽda nisi pudicissimo virgini. Hãc quoq3 sñiam ponit p̃dictus Johãnes ger son ĩ sua iosephina di. Corrupto nunquid fuerat sociãda puella: Que grãdeua fuit sso li cõmissa Johanni: quasi dicat: non. Se quitur aũt idem doctor in p̃dicto sermone ⁊ ↄsideratiõe dicẽs. Similiter filius Jesus sicut non voluit nasci: ita nec nutriri nisi ĩ puritate virginali. Porro Joseph si abvxo re post immediatũ tẽpus nuptiarũ conti nuit semetip̃m sicut euãgeliste testimoniũ habet q̄ nõ cognoscebat eã donec peperit filiũ suũ primogenitũ. Mat. j. Et hoc ↄpt̃ reuerentiam tanti sacramenti. tantiq3 my sterij. hic apertissime datur intelligi q̄ nec post partũ cognouit eã: q̄m vrgentior erat ratio tũc q̃3 prius vt ab eius cognitione ab stineret. Et h̃ nobis nõ vt dubiũ: s3 vt cer ta fide tenẽdum iniũgitur q̄ Maria post partũ inuiolata p̃mansit. Addamus q̄ Jo seph cũ esset vir iustus Mat. j. Cu3 p̃terea fomitem originalis peccati vel repressum vel extinctũ haberet. ita ei decebat fieri ne Marie speciositas vel familiaritas sibi ce deret in scãdalũ vel ruinã. ipse ex cõuictu ⁊ cohabitatione familiari Marie non mo uebatur ad libidinẽ: sed ad castitatẽ ta3 ex repressione hmõi fomitis ĩ se ip̃o. q̃ ex ma xime virtute ⁊ merito. q̃ ex disciplinato con uersatiõis modo: Hoc figuraliter põt ĩtel ligi de sunamite q̃ erat puella pulchra ni mis. ⁊ dormiebat cũ Dauid. qui t̃ñ non co gnouit eã. nec in eius ↄcupiscẽtiã quomo dolib3 exarsit. iij. Reg. j. Sic enim certissi mũ est de Maria ↄiuge sua q̄ ex conuictu seu associatione viri nulla eã carnis titilla tio. nullus pruritus. nulla illecebra p̃ueniẽs rationẽ vel inobediẽs sibi vexabat eã alio quin peccasset saltem venialiter. q̃d Augu stinus negat. negãt ⁊ doctores. Quia gra tie plenitudinem habuit ad vincendum ex omni parte peccatũ: plus q̃3 Ada3 ex origi nali iusticia. Tradit dñs Bona. hoc se ha3

Mariā buisse a iudeoꝝ fideli narratione ꝙ nullus er aspectu g'ose ꝟginis q̄uis eēt pulchra nimis vrebatur aut inflāmabatur ad fedā carnis cōcupiscētiā: sed eā poti⁹ extinguebat ille diuin⁹ aspect⁹ quasi frigid⁹ quidā ex oclis roꝛ ꝟgineus spiraret vel effluerēt a mēte sua castissima. Cū Maria igit grā plena fomitē reprimēte mansit Joseph repletus gratia pctm̄ saltē mortale quodlibꝫ superāte. Nouit maria mysterium incarnationis a seculis abscōditū angelo nūciāte: nouit ⁊ Joseph admonit⁹ i somnis ab angelo. ⁊ vt existimo pie prius edoct⁹ familiariter a maria. Sicut beatā Ceciliam legimus Ualeriano spōso suo dixisse. Est mihi mysteriū qd tibi reuelem amātissime iuuenis si tota illud fide custodias ⁊c. Quid ni fuerit audētior diuino ꝯfidēs auxilio maria erga sponsum suū Joseph pudicissimū cū esset iustus ꝙ cecilia erga Ualerianum quē vrgebat impetus nuptiarūꝫ. Turbata est maria in angelica salutatione: sed non cōturbata vel incredula. Turbatus est ipse Josep h ad stupēdum tāte nouitatis miraculum ita vt nollet mariam traducere. nō tm̄ cōturbatus vel culpabiliter incredulus sed stupor quidā apprehēderat eū. sicut de Petro legimus Luce. v. dum ait ad iesum Exi a me dn̄e qꝛ peccator sum. Joseph em̄ similiter coniungi coniugio tā excellentissime virginis indignū se iudicabat. Propterea nō ē ex credulitate suspitiosa: sꝫ ex ꝓfūdissima humilitate videtur mariam traducere noluisse. sꝫ quasi dixisse. Exi a me dn̄o quia peccator sum. Hinc angelus ad eum Mat. j. Joseph fili Dauid noli timere accipere mariam coniugē tuā. Non dixit. noli incredul⁹ esse. Uisitauit maria Zachariā ⁊ Elizabeth. Non dubium quin de licentia a consensu viri sui Joseph. taꝫ de sacramento incarnationis instructi. visitauit et ioseph die illo tūc. vl in solēnitate paschali q̄ prima erat. ⁊ ad quā ꝟe iubebat lex in hierusalē. Decātauit canticum maria. Cecinit ⁊ ipe Zacharias. Non dubiū quin particeps ⁊ conscius canticoꝝ istoꝝ ioseph extiterit. Cōgratulata est Maria cū ceteris parentibus ⁊ cognatis ipi Elizabeth puerpere, dum Johannē enixa est a qua congratulatione Joseph alienus nō fuisse putandus est. Maria filiū suū primogenitū mox vt natus ē adorauit cū gaudio ⁊ exultatione; ioseph ab h̄ adoratiōis gaudio ⁊ exultatione nequaꝙ alienus fuisse credendus est. Maria ꝯseruabat oīa que dicebanť d̄ puero Jesu p pastores. p tres magos. per Symeonē. per Annā. ⁊ pceteros cōferens in corde suo ⁊ admirās nō ex ignorātia sed ex insolita mysterij reuerētia. ⁊ ioseph silr. Nam scriptū est. s. Lu. ij. ꝙ erat pater iesu ⁊ maria admirātes sup his que dicebanť de puero. Obediuit Joseph angelo iubēti in somnis vt acciperet matrē cū puero ⁊ fugeret in egyptū Mat. ij. obediuit ⁊ Maria noua illa puerpera ⁊ delicata iuuēcula nocte consurgens. Jn qua peregrinatione laboriosissima dicere poterat vterqꝫ ad dominum cum psalmista ps. cxviij. Cantabiles mihi erant iustificationes tue in loco peregrinationis mee. Quis autem sufficiēter existimare possit egressum progressum ⁊ ingressum peregrinationis illius septēnalis? Quantus fuerit hic labor dolor ⁊ timor ⁊ quantus inde diuinorum sapor ⁊ dulcor ex mutua collatione ⁊ allocutione Joseph cum maria ⁊ amboꝝ cuꝫ puero iesu. ex recogitatione tandē diuini ꝯsilij sup redēptione generis hūani. Quis det interfuisse collocutiōibus hmōi? Quis peregrinātibus his concesserit astitisse? Quis yconomiā illam honesta paupertate gratissimā viri ⁊ vxoris cum filio vbi pro famulo dabať asinus ꝯsiderare poterit? Si vetus illa mater Elizabeth exclamauit prophetice ad vnicam marie salutationē. Si exultauit pre gaudio Johannes infans in vtero suo. q̄d ex ꝯtinua cohabitatiōe ⁊ allocutione cū maria ⁊ puero iesu iustus Joseph acceperit diuine ꝯsolationis ⁊ illuminatiōis dici neq̄t. Quis det hymnū d̄ cāticis syō: ex Maria suauiter audisse in terra aliena? Quis det eam baiulantem in vlnis speciosum forma pre filijs hominū. que blandiebať arridēti q̄ ꝯdolebat vagiēti. q̄ frequenter tibi viro suo Joseph baiulādum: fouendum osculandūqꝫ tradebat vidisse. hec Johānes gerson. vbi. s̄. Qui etiam in quarta cōsideratione eiusdē sermōis sic dicit. Cū corpus Marie fuit ipsius Joseph iure matrimoniali quo fit mutua trāslatio corporis viri ad mulierē ⁊ ecōtra ꝓinde Joseph dictus est p ater iesu xpi nedum a iudeis hoc putātibus: sed ab ipsa etiā virgine Maria dum filio ait Lu. ij. Ego ⁊ pater tuus dolētes querebam⁹ te. Fuit itaqꝫ ioseph pater Jesu reputatiōe, fuit pater curatiōe, qꝛ nu

Marginal notes: nemo cōcupiscebat. | ioseph cōuersatio cuꝫ Maria | ioseph fuit pr iesu.

tricius. Fuit tertio pater generatione non quidē sua: sed marie vxoris sue. cooperāte spūsancto. et quadāmodo vices Joseph gerente nō virili semine sed mystico spiramine. Propterea pater quidē Joseph nō naturalis sz legalis pueri iesu dici potest. cui spūssanctus suscitauit semē carnali valentius. Natus est igit iesus in terra seu fundo ipsius. Joseph. De qua terra exclamat Esa. xlv. c. Rorate celi desup et nubes pluāt iustū. aperiat terra et germinet saluatorem. Et ps. lxxxiiij. ait. Ueritas de terra orta est hec ille. Cui argumentū corroborari pōt p ea que habent in. §. et ex diuerso. et l. j. insti. de rerū di. vbi dr q illud qd seminatur vel plātatur in fundo alicui. statim vt fecit radices in ipa terra efficit ei cuius est fundus siue ipsa terra. de quo etiā habet in. l. si frumentū. §. penul. ff. de rei vendi. et in. l. ij. C. eo. ti. et in. l. qui domū. ff. ad legē aq. et in. l. si precario. ff. cōia p di. et i. l. qd fit. ff. de vsu rio. Sequit predict doctor ibidē. Cur igitur nō cōpetat ipsi ioseph ius aliqd legale vltra ceteros hoies i benedicta pueri iesu formatione. qm nat est in ea et ex ea carne cuius dñium iure matrimoniali pre translatū erat in ipm. hec ille. Mulier enī sui corporis ptātem nō hz sed vir. etc. j. ad Cor. vij. et. xxvij. q. ij. c. sunt qui dicunt. et §. cū ergo et. xxx. q. j. c. nosse. et de puer. cōiu. c. quidā et de psan. et affi. c. non dz. Sequit Job. gerson vbi. s. Un non pfundebat maria vocare Joseph dñm suū. quēadmodum et Sara Abraā Gen. xviij. Nā et preponit eū sibi dicēs filio. Pater tu et ego. Nec mirū. q: maior in maria q̄ in Sara humilitas. et Joseph dignitas abrae dignitatem supabat. Fuit aūt hec pcreatio pueri iesu in te matris per spūsanctū de consensu tuo vel interpretatiua viri tui ioseph. Uolebat enim q fieret volūtas dñi p oia cū esset iustus. Libet igit hic exclamare. O mirāda prorsus ioseph sublimitas tua O dignitas incōparabilis. vt mr dei. regina celi et dña mundi appellare te dñs nō indignū putauerit. nescio sane qd hic amplius habeat mirabilis vel humilitas in Maria vel in ioseph sublimitas. Quāuis incōparabiliter exuperet vtrūq puer iesus bñdict in secula. de quo scriptū est q erat subditus illis. Subdit fabro is qui fabricauit aurorā et solem. ps. lxxiij. Subditus femine textrine cui flectit omne genu: celestiū: terrestriū et infernorum

ad Phil. ij. Cuperē mihi vba suppeterent ad explicādū tam altū et absconditū a seculis mysteriū. tam admirādam venerādāq trinitatē iesu ioseph et marie. Uelle quidem mihi adiacet: sed posse nō inuenio. ac i ipo conatu deficio vn cū gratia nāt et glia naturam non tollat. sed extollat et pficiat. cogitemus pia deuotione. q si vinculo quodā naturali obligatio cōsurgit filij ad matrē et matris ad spōsum suū. et utriusq. s. filij et matris ad fidelissimū. vigilātissimū et sedulum custodē et nutriciū ioseph qui fuit caput Marie. caput enim mulieris est vir. j. Cor. xj. c. et c. duo pueri. de despō. impu. et c. cū caput. xxxiij. q. v. habēs ide autoritatē aliquā in Mariā sicut et Maria suo modo in filiū suū iesum iure naturalis maternitatis. Quantus estimandus est iustus ipse Joseph tūc in glia et in celis: q talis et tantus inuentus est hic in miseria et in terris? Profecto si nō mētiebat iesus q Johānis xij. ait: Ubi sum ego illic et minister meus erit. Iste primior sibi videt collocād i celi qui i ministerio fuit vicinior. obsequentior atq fidelior post mariā inuētus in terris. hec ille. Ex quib ptz q null sctūs i celis ē maior sctō ioseph post vginē bñdictā. Nec huic obstat dictū saluatoris Mat. xj. dicētis. Inter natos mulierum nō surrexit maior Johāne baptista. qr rñdet q non dixit: nō surrexit equalis. Nō minore igit gliam hz sanctus Joseph iohanne baptista. q saltem est ei equalis. Si aūt tenere velimus q ipse ioseph sit maior in glia celesti iobe baptista. put inuenire aperte videt predictus doctor Johānes gerson in vbis pallegatis et etiā in allegādis inferius: possim rñdere ad obiectionē q fieri posset de pdicta snia saluatoris. Inter natos mulierum etc. dicēdo q ibi saluator nō dixit nō surrexit maior in regno celorum: sz solū: nō surrexit maior. s. in hoc mūdo quoad hoim venerationē. nā ab omnib credebat sanct. Et posito q saluator dixisset. Nō surrexit maior in regno celorum. dicere possumus q per regnū celorum non itelligit de celesti patria nā qn pdicta vba dixit dñs ihs. adhuc nō erat mortu Johānes baptista. et pnter nō erat beatus in regno celorum. nec cōsecutus fuerat eternā felicitatē que per regnū celorum pprie sumptū intelligit. Sed pro regno celorum hic intelligit ecclesiā militātē. q sepe i sacro euāgelio appellat regnū celorum.

Ioseph magn sanct.

Johā baptis. quomō sit maior.

Un̄ in homel. de virginib⁹ sup illa vba sal uatoris Mat. xxv. Sil'e est regnū celorum decē virginib⁹ ⁊c. ait Greg. Prius querēdū nobis est quid sit celoꝝ regnū. aut cur decē vginib⁹ cōparet que etiā prudētes a fatue dicātur. dū em̄ regnū celoꝝ cōstet. q: repro boꝝ nullus ingredit etiā fatuis virginib⁹ cur sil'e esse phibet: Sed sciendū vobis est. ꝙ sepe in sacro eloqo regnū celoꝝ pn̄tis tē poris ecclesia dr̄. de quo ⁊ in alio loco dn̄s dicit. Mittet fili⁹ hoīs angelos suos. ⁊ colligēt de regno ei⁹ oīa scandala. Neqꝫ em̄ i illo regno beatitudinis in quo par summa est inueniri poterūt scādala que colligant Et inde rursuꝫ dr̄. Qui ḡ soluerit vnum de mādatꝭ istis minimis ⁊ docuerit sic hoīes minim⁹ vocabit in regno celoꝝ. Mādatū qppe soluit ⁊ docet. qn̄ hoc quisqꝫ predicat qđ viuēdo non implet. sed ad regnū eterne btitudinis venire nō valet q̄ non vult ope implere qđ docet. Quō ḡ in eo minim⁹ vocatur q̄ ad hoc nullo mō intrare pmittitur Quid itaqꝫ p hāc sniaꝫ nisi pn̄s ecclesia regnū celoꝝ dr̄. in qua doctor qui mandatū soluerit minim⁹ vocabit: q: cui⁹ vita despicitur. restat vt eius qꝫ predicatio ꝯtēnatur hec ille. In illis igitur vbis saluatoris intelligit ꝙ nullus inter natos mulierū surrexerat vsqꝫ tūc maior in regno celoꝝ: idest in eccl'ia militante Johāne baptista. Quia vt ibidē dr̄. fuit nō solū ꝓpheta: sed plusqꝫ ꝓpheta. ⁊ tante erat reputationis vt reputaret Messyas sicut pꝫ Johan. j. Si autē dicam⁹ ꝙ saluator loquebat nō solū p pre senti tpe sed etiā p futuro. etiā ei⁹ snia ē vera. Nā vsqꝫ ad hodiernū diē nullus sanct⁹ est in maiori veneratione ⁊ glia apud ecclesiam militātē Johāne baptista post beatā virginē. Et ꝙ saluator solum loqueret de maioritate in hoc mundo patet. Nam post illa verba. Inter natos mulieꝝ nō surrexit maior Johane baptista: immediate subdidit. Qui aūt minor est in regno celoꝝ maior est illo. Sed posito ꝙ expresse dixisset saluator. Inter natoꝝ mulieꝝ nullus surrexit vel surget maior in gloria paradisi Johāne baptista adhuc posset teneri ꝙ sctūs Joseph sit maior in gloria ipso Johanne baptista. Si tenere vellem⁹ opinionē vni⁹ deuoti ipsius sancti ioseph qui opinat⁹ est etiā ꝙ sicut deus voluit pseruare btāꝫ virginē a peccato originali vt esset eius digna mater. ita etiā voluit pseruare sanctū Joseph vt esset matris sue dignus spōsus ⁊ ei⁹ idoneas pater nutritiu⁹: ⁊ minister purissim⁹ ⁊ quātū possibile esset cōformaretur in puritate ipsi innocētissime virgini. Et hāc suā opinionē cōfirmat dicto predicti magistri Johānis gerson in exordio sermōis de natiuitate beate vginis vbi ait. Secut decuit vt Maria tanta puritate niteret. sicut dicit Ansel. qua sub deo maior neqt intelligi ita decuit vt Joseph tāta prerogatiua polleret que silitudinē ⁊ cōuenientiā exprimeret talis sponsi ad talē spōsaꝫ de qua nat⁹ est iesus qui vocatur xp̄s. Unde sicut laus Marie est laus xp̄i filij sui. ita laus ioseph in preconium redundat vtriusqꝫ iesu scꝫ ⁊ Marie. et sic ex aduerso dicit sapiēs Eccli. iij. ꝙ dedecus filij ē pater sine honore. Similiter dedec⁹ spōse estꝫ spōsus sine honore derelictus. hec gerson. Dicit autē predictus deuotus. ꝙ per ịhāc pseruationē non sequitur ꝙ beatus Joseph sit eqlis btē virgini p oīa: sed solū conformis. Nā excellētior fuit pseruatio ipsi⁹ matris dei q̄ȝ sponsi sui. Ipsa em̄ purissima virgo taliter fuit pseruata ꝙ nullā penitus infectioneꝫ sensit non soluꝫ in aīa: sed nec etiā in corpore. Joseph vō habuit corpus infectū sicut alij. sꝫ anteq̄ȝ in eo infunderetur anima purgatū fuit sanctis pn̄s sanctificatiōe. ⁊ tūc creata et ei infusa est anima. et ab originali pctō preseruata. eo mō quo credidit magr̄ Paulus de venetijs preseruatā fuisse gloriosaꝫ virginē. Que tm̄ creditur ab alijs fuisse excellēti⁹ preseruata. Si aūt hec opinio esset vera: nō sequeretur ex verbis xp̄i pdictis. ꝙ Johānes baptista esset maior Joseph. quia loquitur de his qui ceciderūt in pctō originali ⁊ surrexerunt ab eo. in quib⁹ non cōprehenderetur ipse Joseph. Utrum autem Joesph ab originali macula pseruat⁹ fuerit. ipse deus nouit qui talē sibi in preꝫ putatiuū ⁊ gubernatorē humanitatis sue. ⁊ dilectissime sponse ac matris sue purissime coniugē super oēs mūdi hoīes elegit. De quo loquens Johannes gerson vbi. s. ait. Soluitur ex his questio. cur de Marie ⁊ cur de Joseph preconijs. dignitatibus ⁊ excellentijs. virtutib⁹. operib⁹ ⁊ gestis ampliora non tradit scriptura: Neqꝫ em̄ mundus ipe cape posset q̄ sup his scribēdi cēnt libror. Sed ex his q̄ diximus hꝫ deuoti cōtēplantis anim⁹. vn̄ facil'r assurgat ad laudes quātū libet Marie ⁊ Joseph. Quō sic

Regnū celoꝝ dicitur

Minimus in regno celoꝝ

Deo pseruauit Jo[seph]

Joseph ab originali pctō

Differētia eius pseruationis

Quare scriptura tacet de Joseph.

recte ascribat eis p sufficientiā aut virtua lem ꝯtinētiā laudes q̄s in alijs creaturis etiā angelicis cōsiderat. Nā h̄z hoc hierarchicus ordo ſm Dionysiū. vt inferioꝝ virtutes sint in supioribus pfectiori modo reposite: quēadmodū sapia pfectior est in seraphin q̄ in cherubin. Est aūt maria super choros angeloꝝ p grām ⁊ gloriā sublimata: qd̄ de ipso ioseph negare nō audeo: sed nec affirmare psumo. Erūt igit̄ in ambob⁹ pfectiones ceteraꝝ creaturaꝝ irrōnabiliū ⁊ rōnabiliū etiā angelicaꝝ eminēti quodā modo reparabiles: ⁊ attribuibiles. ⁊ hoc q̄ late pateat ad cōmendationē vtriusq̄ per spicuū est solerter intuēti. ⁊ p ꝯsiderationē intrāti cāpos amplissimos oīm virtutum. donoꝝ. beatitudinū. fructuū spūs ⁊ similiū hec ille. De ipo aūt sctissimo ioseph ꝓphetauit dauid ps. xx. dicēs deo. Preuenisti eū in benedictionib⁹ dulcedinis. posuisti i capite eius coronā de lapide p̄cioso. In q̄bus v̄bis tria tāgit. Primo ꝑparationē virtualem: ibi ꝑuenisti. Scd̄o ꝯsolationē diuinalē ibi. i b̄ndictionib⁹ dulcedinis. Tertio sublimationē triumphalē: ibi posuisti ⁊c. Circa pmū est sciēdum q̄ diuina sapiētia q̄ ab eterno oīa vidit. hunc sctissimum virū non solū pelegit ex oībus: sed etiā sup oēs preparauit ⁊ disposuit ad tā alta mysteria cognoscenda ⁊ ptractanda taliter q̄ nihil ei defuit. Uñ quidā deuot⁹ p̄dicator dicebat pplo de ioseph a deo electo. Sapia che lo e cauo decima. Et de hoc dubitare esset q̄si sacrilegiū. Crimen eñ est sacrilegij dubitare an is dign⁹ sit quē pnceps ad aliqd̄ officium elegerit. l. ij. C. de crimi. sa. Et confirmant̄ p̄dicta p illud quod inq̄t btūs Tho. in. iij. parte summe. q. xxvij. argu. iiij. dicēs Quos deus ad aliq̄d eligit ita preparat et disponit vt ad illud ad qd̄ eligūtur ueniantur idonei. Unde dicit apl's. ij. ad Coꝝ. iij. Idoneos nos fecit mistros noui testamenti. Cū ergo deberet ioseph esse custos btīssime v̄gis ⁊ pueri iesu. et eoꝝ soci⁹ ⁊ gubernator. ⁊ habere reginā celi in ꝯiugē. ⁊ esse maritus illius q̄ esset sponsa dei. credis ne q̄ errauerit de⁹ in electiōe ipsi⁹: aut q̄ aliquid ei deesse pmiserit. q̄n eū pfectissimum fecerit? Profecto hoc esset valde erroneū ⁊ stultissimū opinari. Deus eñ vt. s̄. diximus cū aliquē ad aliquod opus pagendū assumit dat ei oēm sufficientiā ad pficiendum. vt etiā inquit Petrus Iob. l. iij. dist. iij. Et facit ad predicta. l. quidā cōsulebat. ff. de re iudi. Unde de isto sctissimo viro sup familiam dei constituto dici pōt illud Lu. xij. et Mat. xxiiij. Quis putas est fidelis seruus ⁊ prudēs quē ꝯstituet dn̄s sup familiā suā? Ego igit̄ teneo q̄ in toto mūdo nunq̄ fuit vir ita sufficiens ad tā dignum opus sicut btūs ioseph. Unde de ipo dicebat quidam deuot⁹ p̄dicator pplo. E te so dire che liera vna testa salda. ita q̄ fuisset sufficiēs ad regimē totius mūdi. Nā qui erat sufficiēs ad maius: multo mag̾ est credendus fuisse sufficiens ad min⁹. Et ꝓbari pōt hec sn̄ia p. l. nō debet. ff. de reg. iur. ⁊. c. cui licet. eo. ti. li. vj. et. l. iurisgentiū. §. adeo. ff. de pac. ⁊ l. legatū. ⁊. l. ad rem mobilē. ff. de ꝓcura. ⁊ per ea que no. in. l. cū pacto. ff. de ser. ex. et in. c. j. de tor. et in. ca. ex parte. de deci. Qui ergo fuit a deo elect⁹ idoneus ad regimen filij sui qui in infinitū est excellentior ⁊ maior mūdo et ad gubernationē spōse diuine q̄ est dignior vniuerso orbe. multo magis credendus est fuisse sufficiēs ad regendum totum mundū. Et ideo quidā p̄dicator dicebat. Male faciūt q̄ depingūt eū decrepitū melancholicūq̄ ac vilē cū flascheto ad cingulum. hoiem tam prudentē atq̄ sapia repletū. Cū eñ beatissima virgo fuerit tāte pfectionis. nō dubiū est q̄ etiā eius ꝯiunx fuit pfectione replet⁹ vt esset eius cōiugio idoneus. Ait eñ Amb. q̄ ꝯnubiū dicit̄ q̄si duo boues sub iugo vt conueniāt in trahēdo. q̄ si aliter facies o tu qui vis nubere? Se hauerai de la salza: te la mangiarai. Fuit etiā beatissim⁹ ioseph sup oēs hoīes puros filiis virgini gl'iose in nobilitate. Cū inter oēs q̄ sunt egressi de stirpe Adam non est egressus vir dignior ac nobilior illo. qd̄ patet Mat. j. in genealogia eius. Nā oīs pfectio ⁊ nobilitas generis humani ⁊ maxime stirpis iudeoꝝ tā nobilis ē collata in eo. vt dicebat quidā deuot⁹ p̄dicator remanēte fece in sacco. Sicut ergo b̄ndicta v̄go fuit de stirpe regali. ita et btūs ioseph. cui de iure debebatur regnū. sicut Mat. j. ca. patere pōt. Fuit etiā in eo alia nobilitas dignior. de qua loquēs mag̾ Ioh. gerson in pallegato sermōe ꝯsideratiōe. j. ait. Non faciunt nobilē antiq̄te diuitie. vt videtur Aristo. describere: neq̄ dn̄atio sup ceteros aut aliquod hmōi ↄpale dat nobilitatem: sed seruit⁹ dei. cui seruire regnare est. cui⁹ agi frenis summa libertas est. Uñ agatha

Spālis ſmo de ioseph

Si in maiori ⁊ in mīnori

Ioseph pfectōe replet

Nobilitas Ioseph.

theologizans gl'iabat inter opprobria di.
Sūma ingenuitas ista est in qua xpi seruitus comprobat. Ex quib⁹ elicit mariam et ioseph summa nobilitate pditos fuisse. q̄a supmā i dei obsequio etiam corpali exhibue re seruitutē. Nobiliores igit q̄ nobilissim⁹
Quare deꝯ pmi sit Mariā ꝛ ioseph laborare. regū dauid. sicut eo sanctiores ꝛ timoratiores in dei fuerūt seruitio. Hec ille. Sed hic orit dubitatio cū maria ꝛ ioseph fuerit de stirpe regia ꝓgeniti. quo pacto voluit deꝰ q̄ ipe ioseph nutriciꝰ eius seruilibꝰ opibus intenderet. Fuit em̄ faber lignariꝰ. Et sic dicit Hiero. Mariā operi textrino operas dedisse. R̄ndet magr̄ ioh. gerson vbi. s̄. di. Mirandū nō est si paupertatis honeste predicator ꝛ amator. Jesus voluit in honesta paupertate nasci ꝛ laboriosissimus cū laborā tibus educari. dans in hoc exemplum omnibus etiā nobilibꝰ ne vacēt inerti ocio qđ est fomes fons ꝛ origo oīm vitiorum. q̄m multam malitiam docuit ociositas. Eccli. xxxiij. et occiositas ac voluptas sunt arma diaboli. c. nisi cū pridē. §. verum. de renū. ꝛ in desiderijs ē oīs ociosus. c. nunq̄. de ꝯse. di. v. De ipo igit sancto ioseph verificatus est illud p̄s. cxxvij. Labores manuū tuarū quia manducabis btūs es ꝛ bene tibi erit Dicit etiā ibidē magr̄ Joh. gerson vbi. s̄. Illud quod de forti muliere pdicat sapiēs Prouer. vltimo. Marie ꝯuenit que panem ociosa nō comedit: sed q̄siuit lanā ꝛ linū. ꝛ
ioseph apte fuit faber. opata est consilio manuū suarū. Ideo rite subinfert mystice de ioseph viro suo. Nobilis in portis vir eius. Et hec de nobilitate Joseph ꝛ marie dicta sufficiāt: Hec ille. Noli igit mirari q̄ ioseph fuerit faber. debuit em̄ sic esse vt esset conformis deo q̄ est oīm fabricator. Itē quia nullū exercitium ita cōueniebat christi nutricio. maxime q̄a natus est in diuersorio. in quo per quadraginta dies s̄m aliquos steterunt. et ipse ioseph vt credit fore aliquā cunā ꝛ aliqualē reductū ibi fecit de asseribꝰ aut viminibus p defensione pueri et matris eiꝰ a frigore: Item cū essent in egypto: nullū aliud poterat quasi habere exercitiū aptius ad acquirendum victū quotidianū. Preterea quia ex ligno natura humana est pdita. ideo conueniebat vt faber lignarius diceret pater recuperatoris ꝛ restauratoris. Fuit autem figuratus in ioseph filio iacob. quē pharao rex egypti fecit principē sup vniuersā terram egypti. dicens ei vt habet Genes. xli.

Ad tui oris imperiū cūctus ppl's obediet. Tulitq̄ anulū de manu sua: ꝛ dedit eum in manu eius. vestiuitq̄ eū stola byssina: ꝛ collo torquē aureā circūposuit. fecitq̄ eum ascēdere sup currū suū scđm. clamāte preco ne vt oēs corā eo genu flecterēt. ꝛ ppositū esse scirent vniuerse terre egypti. Dixitq̄ ei rex. Absq̄ tuo imperio nō mouebit quisq̄ manū aut pedem in omi terra egypti. ꝛ vocauit saluatorē mūdi. hec ibi Anulus autē quē rex eternus dedit ioseph: est btā virgo quā dedit ei spōsam. Ipsa em̄ ꝟgo benedicta est ille anulus: quem qui portauerit in digito suo p deuotionē: poterit intrare ad celestes nuptias. Induit quoq̄ eū dn̄s veste alba: q: eius virginitas ꝛ puritas p hāc desponsationem fuit magis dealbata. Torques aūt aurea est charitas ligans cor eiꝰ cū corde virgis. Inter mariā em̄ ꝛ ioseph fuit amor indicibilis et sanctissimꝰ. Nam post xpm filiū suū nullū hoīem vel creaturā aliā ita amauit ꝟgo pijssima sicut ioseph ꝛ similiter ioseph btissimā ꝟginē sup oēs puras creaturas dilexit. Non est autē mirum si xp̄s voluit q̄ omēs creature obedirent ioseph cum ꝛ ipe illi obediēs extiterit ꝛ subiectus. vt habet Lu. ij. De quo inquit Johēs gerson in cōsideratione. iij. predicti sermonis. Legimus puerū iesum dum. xij. annoꝝ factus esset subditū fuisse Joseph ꝛ Marie q̄ subiectio sicut inestimabilem notat humilitatē in iesu. ita dignitatē incomparabilē signat in ioseph ꝛ maria. hec ille ioseph oīa obediebāt.
Quoad scđm quod tetigit p̄s: in verbis ppositis. s. de ꝯsolatiōe diuinali ipsius ioseph: q: in supioribus aliqua dicta sunt. iđo breuius hic me expediā. Dico aūt q̄ nunq̄ fuit aut erit aliqua mulier ita consolata de suo sponso sicut beata virgo de ioseph. nec aliquis maritus ita ꝯsolatus de sua ꝯiuge sicut sanctus ioseph de virgine benedicta.
Sed hic orit dubiū quare ioseph voluit dimittere eā vt habet Mat. j. Et respōdet q̄ hoc nō fecit ex suspitiōe: quia ꝟgo adeo honesta erat q̄ de ea nullam penitus suspitionē habere poterat. Unde Chrys. super Matth. inquit. O inestimabilis ꝟtus marie. plus credebat ioseph sanctitati marie q̄ eius vtero. Rationē autē quare eā volebat dimittere. s̄. tetigimus. De qua etiam inquit glo. sup Mattheū q̄ ex facie ꝟgis egrediebat quidā splēdor tāq̄ si sol fuisset in laterna crystallina. Et ideo videns ioseph ioseph voluit dimittere mariam.

tantā maiestatē ex humilitate volebat se parari ab ea reputās se indignissimum cōuersari cum ipa. Sed ab angelo fuit ꝯfortatus. Matth. j. ꝛ consequenter valde consolatus cognoscēs ꝙ deus fecerat eū dignū habitare ꝛ cōuersari cū spōsa diuina ꝛ cū filio eius benedicto. in qua conuersatione cōsolatiōes inestimabiles habuit. Spōsa eñ debet cōmunicare bona sua suo sponso ꝛ vxor suo marito. de quo p Cynū in. l. vbi adhuc. C. de iur. do. ꝛ faciūt etiā notata in l. si cum dotē. §. si autem. ff. solu. ma. Sūt eñ duo in carne vna vir et vxor. Gene. ij. ꝛ ob hanc causam vn⁹ alteri debet subuenire. vt dicitur l. ca. j. de diu. lepro. Preterea sicut femine gaudēt puilegijs viroꝝ. ꝛ coruscāt radijs eoꝝ. l. femine. ff. de sena. et. §. sin autē. in aut. de cōsue. coll. iij. ꝛ. l. mulieres. C. de digni. lib. xij. Ita etiam equū est viros coruscari ꝛ illustrari radijs vxorum ꝛ participare de ꝯsolationib⁹ earū. Et ideo nō est dubitandū ꝙ beata virgo cōmunicauit suas cōsolationes cū dilectissimo sponso suo ioseph. ꝛ participē fecit eū suarū diuitiarū spūalium. Cū etiā qlibet filius debeat cōicare cū patre suo de suis diuitijs iniquissimū eñ esset patrē egere cui⁹ fili⁹ sit in facultatibus. l. si qs. §. si impubes. ff. de libe. agno. Unde dr in. l. parētū. C. de alē. lib. a parē. Parentū necessitatib⁹ liberos succurrere iustū est. Ideo credendū est ꝙ dñs iesus abundātissime subuenerit patri suo putatiuo ꝛ nutritiuo ioseph de suis bonis ꝛ opibus celestibus: ꝛ ꝯsolationib⁹ diuinis ipm repleuerit. Unde cū xps haberet clauem paradisi ꝛ vnā dederit matri sue. dedit ꝛ vnam suo patri ioseph. vt dicebat quidā deuotus pdicator. Qui autē habet claues habet etiā ea que continent sub claue. O igitur consolatissime Joseph: quāta erat dulcedo tua quā ex societate filij dei ꝛ matris eius ꝑcipiebas. nōne vnicuiqꝫ eoꝝ dicebas. In odorem vnguentoꝝ tuoꝝ currimus Can. j. Quanto eñ societas est sanctior: tanto est iocūdior cōuersatio. Et qui cū bono cōuersat bon⁹ efficietur. ps. xvij. ꝛ multo magis btūs ioseph cōuersando cū sanctissimo dei filio ꝛ matre eius quotidie in sanctitate crescebat: ꝛ proficiebat de bono in melius intuēs gesta ꝛ modos sanctissime vite vtriusqꝫ. Nullus aūt vnqꝫ fuit qui tātā partē habuerit de dulci iesu ꝛ benedicta mater eius sicut ioseph qui vt creditur p triginta annos cū eis conuersatus est in hoc mundo nam pax ante baptismū christi mortu⁹ est vt cōmuniter tenetur. Si igit beatus iohāne euangelista semel dormiens in sinu iesu tantā consolationē recepit. ꝛ fluenta euāgelij de ei⁹ sacri pectoris fonte potauit. ꝛ si frater ruffin⁹ soci⁹ bti frācisci semel vidēs gliosam ꝟginē sibi apparentē cū filio in brachijs tantā recipit suauitatē ꝙ quasi eius aīa de corpe exiuit. qd ipe agere debebat ex cōtinua eoꝝ diuisiōe ꝛ conuersatione cū illis: ꝛ suauissima ꝯiugatione p tot annos ad vnā mēsā? Dic mihi o deuota aīa quale gaudiū credis hēret in nocte natiuitatis dñi? Cantabant angeli ꝛ ipe ioseph ex dulcedine flebat sollicit⁹ facere ignē ad calefaciēdū dulcē iesum ꝛ mrēm eius. Quāta erat teneritudo ipsius ioseph qñ audiebat benignū dei filiū eū appellare patrē. ꝛ sibi in mēsa ꝟuire volēte? O vtinam ego vel vnū de fragmētis illi⁹ ꝯuiuij habere possem. Quantū pterea gaudebat quādo videbat dulcissimū dominū iesum in labore ꝛ artificio suo eum adiuuantem. ꝛ sibi mirifica illius artis carpētarie ostendentem. Qua dulcedine replebat qñ ipm paruulū Iesulinū tenebat in brachijs. et dulciter osculabat. et stringebat suauiter. non semel tm sicut simeon senex. sed quotidie. ꝛ adiuuabat cōiugē suā virginē bndictam ad faciendū infantulū quietissimum ꝛ gratiosissimū ꝛ linteamina lauanda. O benedicte Joseph quomodo poteras sufferre tantā suauitatem quādo dulcedo paradisi dei fili⁹ te suis brachijs amplexabatur ꝛ dulciter osculabatur. Profecto credo ꝙ et tu illi dulciter decantabas. Iesu sole serenior ꝛc. vide in officio nominis iesu. Si sanctus Franciscus loquēs de deo cū sancta clara raptus est in extasim cum ipa ꝛ ita igne spūsancti inflāmatus vt videret circūstantibus ꝙ totū monasteriū in quo erant arderet. qd agere tu debebas quādo cū sanctissima consorte tua ꝟgine de celestibus loqbaris ꝛ cū ipo deo: pfecto stupebas audiēs mirabilia q nō licet hoī loqui. ij. ad Corinth. xij. cap. Que consolatio tua erat quando audiebas dominū iesum cum matre sua colloquentē? Profecto in illi dicere poteras cū ps. xciij. Cōsolationes tue letificauerunt animā meā. Quid agebas o bone ioseph quādo videbas sponsam tuā de nocte surgentē ad orationē. ꝛ in oröne

Filius pri ꝯcōicet.

ioseph mori.

Consolatiōes ioseph

a terra eleuatã: ⁊ innumera angeloꝝ mul titudine circũdatã. ⁊ magno splẽdore reni tentẽ. ac sepe pro pctõꝝ cõuersione cum la chrymis deũ depcantẽ. Credo ꝙ ⁊ tu exur gebas ⁊ cum orãte orabas. ⁊ cuꝫ lachrymã te lachrymabaris. ⁊ totus deuotione reple baris meritis eius dilectissime sponse tue. Si em̃ sancta Cecilia suo spõso feroci ⁊ in deuoto tot celestes cõsolationes ĩpetrauit q̃d credẽdũ est tibi charissimo ac sctĩssimo sponso suo impetrasse sponsam tuam pieta te repletissimam. que etiã ꝓ inimicis suis impetrat grãs. O sanctissime ioseph si pe trus semel tm̃ videns glĩam ⁊ pulchritudi nẽ iesu trãsfigurati dixit vt habet̃ Matth. xvij. Dñe bonũ est nos hic esse ⁊c. Quid tu dicere debebas cui nõ solũ semel sed sepius vt pie credit̃ se benedict⁹ iesus transfigura tũ in corpe glĩoso ostẽdit. Si mulier emor roissa tangẽs fimbriã vestimẽti iesu ab in curabili infirmitate curata est: Matth. ix. ⁊ Luc. viij. ⁊ si oẽs qui tãgebãt vel fimbriã vestimẽti eius salui fiebãt a quacũq3 detis nebant̃ infirmitate. Mat. xiiij. et Marci. vi. ⁊ si cecus natus tact⁹ digito saluatoris cũ luto ex saliua oris eius facto illuminat⁹ est. Joh. ix. ⁊ si ipse bñdictus iesus tangẽs cecoꝝ oculos illuminabat eos. Mat. ix. et tangens manũ puelle mortue resuscitauit eã. vt in eodẽ. c. habet̃. ⁊ si tangẽs feretruꝫ in quo iuuenis mortuus ferebat̃ ad sepul turam resuscitauit ipsuꝫ. vt habetur Luce. vij. Quã virtutẽ ⁊ fortitudinẽ in bene agẽ do ⁊ feruorẽ in diuino amore in tua aĩa et corpore imprimere debebãt oscula ⁊ amples xus benedicti saluatoris. O felix Joseph quãdo beata virgo plorans querebat filiũ suuꝫ credo ꝙ ⁊ tu cũ ea lachrymabaris ⁊ di cebas illud Tobie. x. cum ipa pijssima vir gine. Heu me fili mi: lumẽ oculoꝝ nostroꝝ et solaciũ vite nostre. oĩa bona simul in te vno hñtes nõ debuim⁹ te dimittere a nob. Quia ꝟo illi qui sunt socij passionũ debent etiã esse socij cõsolationũ. c. j. de sepul. ⁊. ij. Coꝝ. j. Jdeo ipa beatissima sponsa tua vo luit semp ꝙ tu pticipares de suis consola tionib⁹ sicut pticipasti sp de ei⁹ tribulatio nibus vnde cũ dicenti ad ei⁹ reuerẽtiã nisi vnũ Aue maria conferat ipa benigna ꝟgo remunerationeꝫ magnã. pfecto tibi tanto tẽpore seruiẽti illi ⁊ suo filio obtinuit indi cibilem premiationeꝫ ⁊ glĩam. quam tertie tangit ps in ꝟbis pallegatis dũ dicit deo de te. Posuisti in capite eius. ⁊c. Qualem aũt sublimationẽ habeas in celesti glĩa de clarat. Joh. gerson in p̃dicto sermõe. ꝯside ratione. iij. di. Felix illa dies toto celeberri ma mũdo Sacra docens leta q̃ scandit ad ethera virgo Mater. ⁊ angelicos ciues su peruolat oẽs. Nuc tibi ꝟgo ioseph iesus ⁊ tua sponsa ꝓpinquũ Credere fas statuunt soliũ. tales ob honores Cõcinimus. facite nobis hec glĩa dei. Pro noticia autẽ maio ri trãsitus. b. ioseph ⁊ glĩficationis eius ẽ sciendũ. ꝙ inquit p̃dict⁹ doctor vbi. s. Le gimus in trãsitu marie ipm iesum astitisse hoc em̃ Hiero. argumẽtatur. Sed ⁊ in obi tu felici ioseph recte credendũ est mariam sponsam ⁊ filiũ iesuꝫ corpal'r affuisse. Ante em̃ xpi passionem defunctus est. Alioquin em̃ custodia mr̃is alteri cõmissa nõ fuisset Hec ille. Pie igitur credo ꝙ dulcis iesus ⁊ pijssima ꝟgo infirmo ioseph sollicite ser uiebãt. ⁊ ei fercula ꝓpinabãt. atq3 ꝓprijs manib⁹ quãdo opus erat eũ portabãt ⁊ cir ca lectũ stantes ipm ꝯfortabãt. Dicebatq3 ioseph dño iesu. nũc letus moriar sperans ꝙ cito venies liberare nos. Jn trãsitu aũt eius dixit ei iesus: Uade dilecte mi alacri ter ab hac miseriarũ valle. ⁊ porta hoc bo num nouũ sctis patrib⁹ ꝙ infra puũ tẽp⁹ veniã ad uos ⁊ ad celestia regna perducã. Precepit aũt angelis ipse dñs di. Subue nite sancti dei occurrite angeli dñi suscipi entes aĩam eius. Ad ipm ꝟo ioseph d̾ hac vita migranteꝫ ait. Chorus angeloꝝ te sus scipiat. ⁊ cũ lazaro quodã paup eternã ha beas requiẽ. Anima igit̃ ipius cuꝫ magno honore in sinu abrae ab angelis delata est Jn resurrectiõe aũt xpi in q multi resurre xerũt ex sctis prib⁹: vt habet̃ Mat. xxvij. pie creditur ꝙ etiã sctũs ioseph glĩosus re surrexit. ⁊ simul cũ xpo visitauit bñdictã vir ginẽ sponsam suã. ⁊ hoc sctũs Bernardin⁹ pdicãs padue affirmãs clamabat. Jn aĩa ⁊ corpe est sctũs ioseph in celis glĩosus. ⁊ visa est crux q̃si aurea sup caput eius. ⁊ sic ego credo ꝙ sit i vita et̾na i aĩa ⁊ corpe cũ maria ⁊ ĩdicibili glĩa hñs clarissimã aureo lã ꝟginitatis ⁊ doctrine: q2 p̃dicauit pasto rib⁹ ⁊ magis. Jteꝫ puto ꝙ sit apud pedes btĩssime ꝟgĩs. honorat⁹ ab angelis ⁊ sctis oib⁹. ⁊ hñs magnã iurisditionẽ apud dñꝫ iesum ⁊ spõsam suã ad impetrandã grãm suis deuotis. Et ideo o deuoti christiani habete hunc sanctuꝫ in deuotione. quia ei

Premi atio io seph.

Nota d trãsitu ioseph.

multū sumus oēs obligati. Qui igit̄ vult aliq̄d a deo obtinere accipiat beatū ioseph pro aduocato suo ante virginē bn̄dictā spō sam eius. et beatissimā virginē apud filiū suū et dn̄m iesum ante patrē celestē. et oīa impetrabit. Pro oclusione aūt hui⁹ partis dico q̄ supradicta de gl̄a et sublimatione

Joseph corpe et aīa beatus.

ioseph confirmat Johes gerson vbi. ̄s. dī. Legimus xp̄o resurgente multa corpa sanctoꝝ surrexisse. et introisse in sctā ciuitatē hierlm̄. et apparuisse multis. Et hinc forte dicit apls. Acceperūt mulieres de resurrectione mortuos suos. Recogitet oro pius anim⁹ si iustus ioseph vn⁹ ex illis putādus fuisse q̄ marie apparuerit charissime spōse sue et eā ɔsolatus sit. Qui tandē xp̄o in celum ascēdente simul et ascēderit glificatus et collocatus est a dextris ipius iesu hoc est in potiorib⁹ bonis suis. Et q̄bus cōcludit̄ q̄ recte et q̄ religiose faciūt et fecerūt q̄ celebritatē de ṽginali cōiugio marie et ioseph pagere senserūt tam ṽbis q̄ scriptis suis. Hec ille. Qui etiā in sequēti cōsideratiōe pdicti sermonis alloquens synodū sctē romane eccl̄ie tūc congregatā ait. De celebritate virginalis ɔiugij ioseph cū maria. vel de ipsius felici transitu fieri solēnitatē ero ptam⁹. q̄tenus marie meritis et itercessiōe tanti. tāq̄ potentis et impiosi p̄roni apud spōsā suā reddat̄ eccl̄ia vnico viro ṽo et certo sūmo pōtifici sponso suo vice xp̄i. nosq̄ singuli deo renascamur felici natiuitate ̄p p grām in futuro p gl̄iam q̄. est natale sanctoꝝ. Intercedēte te: et si fas ē dicere q̄daꝫ iure tuo iubēte gl̄iosissime ioseph vir marie: de q̄ nat⁹ est iesus q̄ vocat̄ xp̄s. hec ille.

Carmina gersonis ꝺ ioseph.

Qui etiā ibidē alloq̄ns ṽginē bn̄dictā matrice inq̄t. Alma redēptoris m̄r cui lege superna Uir iustus virgoq̄ ioseph cuꝫ ṽgie nupsit: Da celebrem dignūq̄ tuo psoluere cultū Cōiugio. fac nos purgatis sordibus oēs Posse deo iungi: fidei q̄ federe puras Despōsans aīas diuīo germie ɔplet. Portio nature p̄stantior esse maria Credit̄. hec celis. hec mūdo dignior ipo. Gra nāꝫ supe rat naturā. gr̄a q̄ se Diuidit in reliq̄s: istaꝫ fontaliter implet Que clausit gremio. quē tot⁹ non capit orbis. Olim nā celi gabriel festiu⁹ ab arce Peradians alacer totus io cūd⁹ ad ipaꝫ Nazareth vrbē galilee mittit̄ illic Desponsata viro dauidis de stirpe ioseph qui Dictus erat: clauso reperit̄ virgo maria Ostiolo: cui dixit aue: cui gr̄a plena Cui tecum dn̄s gabriel. que verba salutis Uirgo silēs cogitat aīo turbata. quousq̄ Nūcius arcanū diuo sermone retexit. Hoc natura stupet. stupet hocq̄ ioseph: reputans se Mysterijs tātis indignū voce modesta Clamat. id vn̄ mihi. q̄s sunt. te depre cor a me Mox eri dn̄a: nec enī mihi nubere tecū Fas video dū multa ioseph trepid⁹ cogitaret. Soluit̄ in somnū: cui iussio celica dixit. Audi clare ioseph vxori tradi virū te nimiū dilecte deo. cui spōsa frequenter Blāda iesum gremio posuit. fidēter adim⁹ Hunc thronū. residet vbi gr̄a saluificans nos. Mira ioseph iusti ṽt⁹ laus mira. manā Cui deus vxore faciat mirare sacratum Fecūdā ɔplis cū ṽginitatis honore. Cōiugiō. faber o mirus. cui subdit̄ vltro Aurorā et solem qui fabricat. huncq̄ benigno Nominat ore patrē. tali quoq̄ gaudet alūno. Regia stirps et sacra Joseph te reddit ab ortu Claris insignē titulis. te leta decenter Paupies manuūq̄ labor nutriuit. obinde Strenu⁹ et liber ac psalmo teste beat⁹ Hinc: vxor tua tecū sicut vitis abundas: Te dn̄m sponsumq̄ vocat nos redde beatos. ̄h ille.

Franc. autē de may. sup missus est ait. q̄ hoc nomē ioseph ̄bm Hiero. h̄ꝫ q̄druplicem interptationē huic mysterio conuenientem. Quaꝫ prima est q̄ ioseph ꝺr dn̄i iustus. q: ex abūdātia sue iusticie ita fuit dn̄o approp̄iatus vt p̄r eius diceret̄ si eū appellante matre Lu. ij. Scd̄a interptatio est q̄ interptat̄ dn̄o iustificat⁹. q: sicut ipsa virgo fuit sctificata vt dn̄m pareret. ita ipse fuit iustificat⁹ vt dn̄o alimēta nutritiōis pcuraret tanq̄ p̄r. Et ideo ꝺr Lu. iij. q̄. ipse dn̄s putabat̄ filius Joseph. q: sic sedulitatem paternā illi exhibēbat. Nos ṽo possumus assignare aliā causaꝫ hui⁹ reputatiōis quā ponit Joh. gerson in sua iosephīa. s. q: dn̄o n̄ro erat silis ioseph in facie et in ceteris dispositionib⁹ corpis. qd̄ de⁹ eē voluit q: nisi inter staturaꝫ et effigiē xp̄i et ioseph fuisset silitudo non esset reputat⁹ a iudeis ei⁹ fili⁹ et ɔsequēter reputassent btām ṽginē adulteram. Ex quib⁹ concludit̄ q̄ si ioseph fuit similis xp̄o: pulcherrimus extitit. Dicit igitur Johānes gerson vbi. ̄s. Personas inter similes est nexus amoris. De ioseph ast rō ioseph suadet q̄ facialis Forma iesu forme silis similis reputāda fuisset. Si non. quo pacto p̄r ei⁹ christo: creditus esset. Qualiter intracte matris saluasset honorē. Disparitas vult⁹ prolis cuꝫ

ioseph quadruplicite interptatur.

patre putato: Gratia nature fieri vult con-
sona sepe. Nōne minor iacobus frater dn̄i
p̄hibet Valde sibi filios: qd̄ gratia nō caro
fecit &c. Sequitur Frāsci. de may. vbi. s.
Tertia interp̄tatio est q̄ ioseph interp̄taf
augmētū: q2 lz in ceteris desponsationibus
virginū de cōi lege fiat diminutio integri-
tatis in p̄posito. dū spōsa dat assensum in
copulā carnalez. In ista tn̄ desponsatione
fuit appositū augmētū: q2 tūc virginitatis
p̄positū virgo firmauit puritatis affectuz
eliciēdo. occurrēte tunc obiecto & materia
castitatis. Quarto interp̄taf appositio: q2
lz in ceteris desponsationib⁹ cōiter auferf
a sponso integritatis p̄positū. isti tn̄ spōso
ex tali sacramētali copula nō fuit oblatum
sed nouiter appositū cū aspect⁹ purissime
virginis oēs ad castitatis vestigiū inclina
ret. Et multo magis eius floridus cōsortiū
fm beatū Hiero. iuxta illud sapiētis. Cum
p̄pe est imitaf illā. Joseph ergo qui nūq̄
acciperet in spōsam beatā virginē: p̄posue-
rat seruare virginitatē p̄petuā. vt inqt Au-
gu. in lib. de scā virginitate. qd̄ fm eundē
August. factū fuit dei nutu. vt ipse Joseph
esset dignus spōsus btē virginis. p̄pf istā
desponsationē nō mutauit p̄positum: sed
firmauit. Unde d: Matth. j q̄ cū esset iu-
stus nolebat eā traducere. i. fm Augu. car-
naliter cognoscere. hec Fran. vbi. s. Ma-
De morte Joseph.
gister aūt Johānes gerson i sua iosephina
loquēs de obitu. & glia ipsius ioseph sic ca
nit. Venerat illa dies que vitā morte pare-
ret Perpetuā. tibi iuste ioseph dauid incly-
ta ples Christus adest cū matre pia: qbus
officiose Seruieras. vultu placido solanf
eūtē: Ora licz lachrymis oppleuerit intus
obortis. Naturalis amor etem̄ sat credere
fas est Qd̄ patrē iesus & sponsuz fleuit mo
rientem Virgo benigna suū. fidi custodis
amato Procūbit lecto complerās mēbra.
pudicis Oscula dat labijs: mi vir concla-
mat abis ne? Deseris. et viduam passuram
dira relinquis. Velle tn̄ dn̄i fiat. dilecte va
leto. Nil timeas. dn̄s placida te sede loca-
bit. Protin⁹ ipe ioseph p̄ciosa morte qeuit
Lugubres recipit vestes viduata maria.
Exequias reddūt deuotas nazareth vrbe. To
ta virū flent plebs qui vixerat absq̄ qrela.
Omnibus incōmune bonus sanctissimus
heros. Certa dauid regis & preclarissima p
les Castra velut turtur si cōpare sit vidua-
ta Sola volat repetens arentes arbore ra
mos. Pro cantu resonat planctu gemebū-
da pudico. Sic dolet abrupto vite socialis
amore Virgo gemens deflensq̄ virum plā
gore modesta. At subito vt sensit subtristez
filius eius Se lans alloquitur. secretaq̄
plurima pādit. Atq̄ futuroꝝ seriē breuiā-
do recēset. Chara mihi i primis m̄r nolito
doloris Accumulare tibi causas: sed respi
ce mētis Interiore oculo fidei cū lumine:
quales Collegio patrū bene q̄ vixere, p̄oꝝ
Applausus iubilosq̄ dedit custodis amici
Decedēs aīa dum limbū ingressa. propin-
quā Sic etem̄ nouit denūciat esse salutez.
Nam saluator adest ego sum saluatio cer-
ta. Porro te solaz mater custode carentem
Neu reputes subeo curā iam discipulorū
Plurim⁹ astabit numer⁹ mihi. iā mulieres
Sācte gaudebūt sese p̄bere ministras: Au
dis vt affinis nr̄ pius iste iohes Hactenus
Hec deserta colēs modo flumine cepit Jor
danis baptisma nouuz. baptismate cuius
Abluit: vt si aqs recreādis spiritibus vis-
Me populo ostēdet. digito monstrabit. &
agnus Inquiet ecce dei mūdi qui crimina
tollit. Nanq̄ colūbina specie supastitit al
mus Spūs: & māsit in eo dū tingif vndie
Vidi equidē & noui. celi testanf apti. Vox
ego clamātis in deserto. paret oīs. Diriget
& calles dn̄o populus venienti. Quēq̄ sui
pigeat sceleris q2 primat ecce Regnum ce
loꝝ trunco est affixa securis Denīq̄ multa
mihi gēs associabif vltro. Cōspicies oclis
tandē me scandere celos. Scādere & ipe io
seph vt mecū regnet in euū. Regnabis pa
riter fuerit dum vita pacta. Nomē. laus &
honor dabif p̄ s̄cla nobis. Procūbit mater
genibusq̄ affusa repēdit Grates. & repetit
fiat tua nate volūtas. Debeo solari rursus
visura ioseph te Et nos xp̄i cole talem ve-
neremur. amemus. Fūdamusq̄ preces ti-
bi supplice carmīe tales. Illustris patriar
cha ioseph dauid alta p̄pago Justicie cul
tor: claris numerande prophis. Virgineo
splēdore micas. custosq̄ marie: testis nu-
tritor & xp̄i fide mīster Conscie misterij qd̄
nesciuere priora Secula. tu verbū vite qd̄
erat caro factū Gestasti manibus. etiā tibi
subditus vltro Dignat⁹ fieri nutu q̄ tēpat
orbem. Tu vir tu dn̄s matris dn̄i dn̄oruz-
Magne pegrine duduz terris nō regras
Felix in celi patria secur⁹. & omis Expers
terroris. labor anxietas p̄cul absunt. Que
sumus intēde nobis miserosq̄ benignus

Inspice nos oculis. quos tanta picula turbant. Esto pegrinis fautor. dux. auxiliator. Defessos refoue. tot scandala tolle virorum. Dirige cecos. erige lapsos. optia def Gratia. dux baculusq spei firmissimus adsit Par in credendo cordis meditatio suauis. Tentamenta. sathan. mundi carnis superemus Te duce: pro cumulo meritorum et laude tuorum Certu quod magno es venerari dignus honore In terris immesa tenet quez gloria celis. est etem xpe tecu tuus iste minister. Est et cu sponsa sposus, charissimus. alma. Virgineos ne tuos sedes locat eque parentes. Sit tn hac in re simplex meditatio nostra. Sactis saluus honor volumus aliis suis esto: Quos de primatu otentio nulla fatigat. Magne ioseph magno velut imperiose patrone: Cum desiderio petimus fer opem. nostri miserere: Celica suscipiat nos tandem patria tecum. Hec ille.

Pars tertia huius sermonis que de causalitatis. scz quam rationabiliter et qua ex causa beata virgo fuit desponsata.

Q Xps debuit nasci de virgine desponsata

Et potest colligi ex magro sen. in.iiij.di.xxx. circa fine. et a btō Tho. et Rich. ibidez ar.ij.q.ij. in respōsione.ij. argumēti. et a btō Tho.i.iij. pte sume.q.xxix. ar.j. et a Rabano et Petro Iohānis sup Io hānē. Valde fuit oueniēs: ogruū et rōnabile xpm nasci de virgine desponsata Primo ratione sui. Scdo rōne matris sui. Tertio ratione nostri. Primo hoc fuit conueniens ppter xpm quadruplici rōne. Primo qdez vt mysteriū incarnationis sue diabolo celaret. vt dicit in.c. inuēta.xxvij.q.ij. Unde et ait beatus Ignatius sicut refert Hiero. super Matth. hac de causa virginem fuisse desponsatā. Factū est autē hoc ad tutelam pueri: ne diabolus cōtra euz vehementius nocumenta pcuraret. Sciebat em ipe diabolus dei filiū debere incarnari pro redemptione humani generis. sed tempus ignorabat. Unde caute obseruabat ad sciendū qn mundū intraret. vt redemptionē nostram impediret. Hec aūt despōsatio vginitatem mris dei parietis ipsi diabolo occultauit vt ait Origenes sup Matth. di. Que fuit causa vt esset despōsata Maria ioseph nisi quatenus hoc sacramentuz diabolo celaret. et ille malignus fraudis cōmēta aduersus desponsataz nulla penitus inueniret. Hec ille. De hoc etiā Amb. sup Lucaz ait. Non mediocris quoqz causa ē vt vginitas marie falleret pncipē mūdi q cū desponsatam cerneret viro partū nō potuit hre suspectū falendi em mūdi pncipis fuisse consilium ipsius dñi verba declarāt cuz apli iubētur tacere de xpo. Hec Amb. Et hoc ptz Matth. xvj. Item sanati iubent tacere de remedio vt patet de leproso Matth. viij. et de cecis Matth. ix. et de puella resuscitata Marci. v. Predictis autem non obstat si dicatur quod non latent diabolū ea que sunt in corpore: quauis latent ea q sunt in corde. Qui vt ait Augu. in.iij. de trini. Multa que cognosceret diabolus virtute sue nature phibet cognoscere a diuina virtute. Itē dicūt doctores quod etiā latēt diabolū ea q sunt in corpe qū appropinqre nō pōt. Diabolus autē non poterat appropinquare vgini ppt virtutē sanctitatis ipsius. et etiā q: impediebatur a deo et ab angelis eā custodiētibus fm Fran. de may. vbi. s. Et ideo scire nō potuit vtrū virgo ocepisset sine viro cū eā maritū hre videret. Scdo hoc fuit conueniens ppter xpm: ne ab infidelibus tanqz illegitime natus abijceret. Vn Amb. sup Lu. ait. Quid iudeis qd herodi posset ascribi si natus ex adulterio videret pscribi: qsi dicat. Nihil Ergo fuit ouenies vt eius mr desponsaret quia aliter oēs arbitrati essent xpm ex stupro fuisse generatū. Et sic eū tanqz illegitime natum despexissent. Nam iura tales detestant. et priuant successione paterna. auf. ex complexu. C. de incest. nup. et auf. ls. C. de natu. lib. Solent em vtplurimū esse imitatores paterni sceleris. c. si quis cum militibus. vj. q. j. et c. signēs. lvj. di. Et fm canones sunt irregulares. lvj. di. c. psbyterorū. Nec sine dispēsatione debent ad sacros ordines promoueri. c. precipimus. xxxiiij. dist. Cum ergo christus futurus esset summus sacerdos et rex regū. debuit tali suspitione carere: ne iudei dedignarent euz habere regem et sacerdotē quia filij ex adulterio geniti abominatio sunt deo. c dicat. xxxj. questione. iiij. Unde et fm leges non promouētur ad dignitates nisi in defectu legitimorum. l. generaliter. §. spurios. cum glo. ff. de decu. Et hanc rationem tangens Ambrosius super Lucam ait. Cum partus innupte lege damnetur: congruū fuit vt vgo despōsaret. ne videret christus a legis iniuria cepisse. Tertio fuit hoc cōueniens propter christum vt a Joseph nutriret. Unde

R S Illegitimi despiciūt Z

et pater ei⁹ dictus est q̄si nutriti⁹. Ut em̄ habet Lu.ij. existēs beatissima virgo cum ioseph. ꝛ inueniēs puerū Jesum in tēplo: dixit ei. Ego ꝛ pater tu⁹ dolētes q̄rebamus te. Non negauit aūt xp̄s ioseph esse patrē suū sed r̄ndit. Quid est ꝙ me querebatis? Et in hoc verificatum est illud Grecismi. Est pater hic cura: pater est ali⁹ genitura. Pater em̄ sepe quis appellat rōne curationis ꝛ gubernationis. ꝛ in auf. de armis §. hoc aūt obseruare. ꝛ in. l. ij. C. de debito. ciui. lib. xj. ꝛ no. C. de emē. iusti. co. in prin. Supradictā aūt rationē tangit Amb. sup Lu. di. Despōsata est vt infantis curam gereret ipe ioseph. siue in egyptum iens. siue inde denuo rediēs. Quarto fuit cōueniēs hec despōsatio: vt ꝯsueto modo scripturaꝝ gene alogia xp̄i per virū describeret. Unde Amb. super Lu. ait. Qui in seculū venit seculi debuit more describi. Uiri autē psona querit que in senatu ꝛ reliquis curijs ciuitatū generis asserit dignitatē. Cōsuetudo etiā nos instruit scripturarū que semp viri originē querit. Hec ille. Mulier em̄ efficit de familia viri. l. fi. §. idem rescripserūt. ff. ad municip. ꝛ. l. quicūq;. C. de re mili. lib. xij. Quia aūt beata virgo ꝫm legē despōsari nō poterat nisi viro q̄ esset de tribu iuda ꝛ familia dauid ex genealogia sponsi. i. ioseph. dep̄hendit genealogia marie ꝛ xp̄i filij eius.

V Propt virginē fuit cōueniēs

Sc̄do principalr̄ dico ꝙ fuit conueniens ipsum nasci de virgine despōsata ꝑpter ipam virginē. ꝛ hoc q̄druplici rōne Primo ne a iudeis occideret tanq̄ adultera. vt ait Hiero. Nam ꝫm leges virgo adultera de stirpe sacerdotali comburebatur. Leuit. xxj. Ipsa aūt virgo descenderat non solū de tribu iuda: sed etiā de tribu leui. s. de stirpe aaron. vt patuit. s. in. ij. p̄te huius opis. sermone. j. parte. ij. Lapidabatur q; non solū illa q̄ iā erat despōsata: sed etiam illa q̄ in domo patris custodiebat vt v̄go q̄n̄q; nuptura cuiuscūq; alteri⁹ trib⁹ esset. Unde dr̄ Deut. xxij. Si non est in puella inuēta virginitas lapidib⁹ obruēt eā viri ciuitatis ꝛc. Item de iure ciuili antiquo capite puniebat tam adultera q̄ adulter. l. q̄uis. C. ad le. iu. de adul. hodie v̄o adultera retrudit in monasterio ad agendā penitentiā. vt in auf. ibi posita. Sc̄do fuit conueniens eam despōsari ꝫm Hieronymū et Origenē. vt eia ioseph ministeriū exhiberet ꝛ seruiret. Unde Chryso. sup Matth. inquit illud quod habet s. c. inuenta. xxvij. q. ij. dicens. Sicut em̄ illā postea commendauit xp̄s discipulo: sic etiā nūc angelus copulat sponso non i fedus solēne ꝯiugij: sed in consortiū cōis habitaculi. Hec ille. Item hoc congruū fuit vt ipe ioseph procuraret necessaria ipsi virgini ꝛ filio ei⁹ de arte sua erat aūt carpētari⁹. vt ait Chrys. ꝛ vt eam associaret: sicut ꝛ fecit cū simul in bethleem perrexit vbi filiū suū peperit. ꝛ ad templum in purificatione eius. ꝛ cū in egyptum iuit et rediit. Unde Bern̄. in quodam sermone inquit. Quia ista delicata puella sola erat ideo fideli socio īdigebat a quo ꝛ ante ptū ꝛ in partu ꝛ post partum associaret: ꝛ a laboribus releuaret. Tertio fuit ꝯueniens vt per hoc virgo ab infantia liberaret. Unde Amb. super Lucā ait. Desponsata est ne temerate virginitatis adureret infamia. cui⁹ grauis aluus corruptelle videretur insigne preferre. Maluit autē dn̄s aliquos de suo ortu q̄ de m̄ris pudore dubitare. Sciebat em̄ tenerā esse virginis verecundiā ꝛ lubricam famam pudoris. nec putauit ortus sui fidē matris iniurijs astruendam. Seruatur itaq;. s. marie sicut pudore īntegra. ita inuiolabili opinione virginitas. Hec ille. Et Ber. sup missus est inquit. Quis em̄ eam vidēs non desponsatā ꝛ t̄n grauidā: non potius diceret meretricē q̄ virginē? Non aūt decebat hoc dici de matre dei. Tolerabili⁹ ergo ꝛ honestius fuit putari iesu ad tp̄s de coniugio natū fuisse q̄ de fornicatiōe. hec ille. Et in hoc apparuit charitas ꝛ benignitas dn̄i nr̄i iesu xp̄i q̄ potius voluit diminui de honore suo q̄ de honore m̄ris sue. Quarto fuit ꝯueniens sicut dicit Albertus super missus est. vt patuit. s. ad hoc vt dignitas m̄ris hūilitati sociaret. sic ꝙ eēt simul m̄r dei ꝛ vxor fabri. c. ioseph. vn̄ in vilipēsionē xp̄i dicebant pharisei. vt habet Mat. xiij. ꝛ Mar. vj. nonne hic est fabri filius? Congruū ergo fuit vt dei genitrix seruaret illō Eccl'i. iij. Quanto maior es tanto magis te humilia in omnib⁹: ꝛ corā deo iuenies grām Quāto em̄ q̄s maior est tāto magis humilitas cōmendat in eo. Un̄ Hiero. in quadā ep̄la ait. Nihil ē q̄d hoibus nos ita gratos ac deo faciat q̄ si vite merito magni humilitate simus infimi. X

Y Propt nos fuit conueniens

Tertio principaliter fuit cōueniēs. b. v̄ginē despōsari ꝑpt nos ꝛ hoc q̄druplici rōne. Primo vt xp̄s natus de v̄gine certi⁹ crederet testimonio ioseph

qui matrē ei⁹ ꝟginē despōsauerat, ꝛ a tpe despōsatiōis diligēti eā cura custodierat. Nā spōsa a tpe despōsatiōis erat sub custodia spōsi. vt ait Hugo cardinal' sup. Mat. j. ꝛ Luce. j. c. ꝛ Ber. sup missus est di. Mos erat iudeoꝝ vt a die despōsationis vsqꝫ ad tps nuptiaꝝ spōsi spōsas in custodia recipe-rēt vt eaꝝ pudicitiā curiosi⁹ ꝯuarēt. ꝛ ipi eis fideliores eristerēt. h ille. Itē erant in eoꝝ ptāte quoad obsequia ꝛ filia. c. mulierē. xxxij. q. v. ꝛ debebāt defendi a viris suis in his q̄ sibi occurrissent. isti. de iniur. §. 3 aūt. Et hāc rōnē tāgēs Amb. sup Lu. ait Locupletior testis pudoris marit⁹ adhibetur q̄ possit delere iniuriam ꝛ vindicare opprobriū si nō agnosceret sacrm̄. Greg. q̄ʒ in homel. sup Mat. inq̄t. Sicut discipul⁹ dubitās ꝛ palpās fact⁹ est testis vere resurrectiōis. sic spōsus fuit custos ꝛ testis ītegerrime ꝟginitat. trāssumptiue in. c. sic q̄ppe. xxvij. q. ij. Ex q̄ magis cōfirmamur in fide. conceptionis xp̄i de spūsancto ex virgine.

A Scd̄o fuit cōgruuꝫ vt ꝟginib⁹ cā vitāde infamie dareē. ꝛ cā male excusatiōis tolleretur. vn̄ Amb. vbi. s̄. ait. Nō decuit ꝟginibus sinistra opiniōe viuētib⁹ velamē excusatiōis relinqui: q̄ infamata q̄ʒ mater dn̄i videreē. Tertio fuit cōueniēs vt vniuersa eccl'ia designeē que cū sit virgo: despōsata tn̄ est vni viro: idest xp̄o. iuxta illud apl'i. ij. Coꝛ. xj. Despōdi vos vni viro ꝟginē castaꝫ exhibere xp̄o. Et hāc ratiōnē tangit Augu. in li. d̄ scā ꝟginitate. Chrys. q̄ʒ sup Mat. inq̄t. Quia futuꝝ erat vt oēs scti de ecclesia ꝟgine nascereē xp̄o desponsata xp̄us de desponsata nat⁹ est ne indigni⁹ nasceretur

B dn̄s q̄ʒ serui. Quarto fuit conueniens vt inquit Hugo cardinal' sup Mat. j. q̄ mat̄ dn̄i esset despōsata ꝛ ꝟgo. vt in psona ipsi⁹ ꝛ ꝟginitas ꝛ matrimoniū habereē ꝛ honoraretur cōtra hereticos alteri eoꝝ detrahētes. Idcirco exultēt ꝟgines ꝛ cōiugate imitātes gl'iosam ꝟginē mariā desponsatā ioseph. vt ipam per ꝟginitatē ꝛ castitatē cō-

C iugalē imitādo in pn̄ti seculo eā q̄ʒ sequantur p sublimē gl'iam in futuro. Nos aūt addere possum⁹ alias. v. rōnes. Prima vt fideles credētes eā desponsatā ꝛ cū ꝯiuge habitantē sine viro cōcepisse magis mererentur. ꝛ in deuoti ac obstinati mūdani in sua ptinacia: sic eoꝝ exigētibus demeritis magis indurarētur. Et hāc rationē tangit Amb. sup Luc. di. q̄ qui seculārib⁹ vanitatib⁹ occupanē: scire diuina nō pn̄t nec merenē. Scd̄a rō est illa quaꝫ ponit Hugo

D cardinal' sup Lucā. j. c. s. vt btē ꝟgis marie ꝟbis maior fides habereē ꝛ oīs mentiēdi suspitio tollereē. Ut em̄ ait Amb. sup Luc. videreē mētiri innupta pgnās ꝛ culpā velle obūbrare mēdacio. neqꝫ em̄ crederet etsi diceret se ꝟginē. Et ideo dicit Amb. vbi. s̄. Fides marie ꝟbis asserit ꝛ mēdacij cā remoueē. Cām em̄ mētiēdi despōsata nō habuit cū cōiugij pmiū ꝛ gr̄a nuptiaꝝ part⁹ sit feminaꝝ. h ille. trāssumptiue. j. c pudor. xxxij. q. ij. ꝛ sumpta est hec sn̄ia originaliter

E ex l. querit. §. si mulier. ff. de edil. edi. Tertia rō est illa quā ponit idē Hugo cardinalis. vbi. s̄. di. De femina virgine desponsata nasci voluit. vt ab om̄i gradu mulieris opprobriū tollereē. s. a cōiugatis. a viduis ꝛ a ꝟginibus. hec ille. Predictarum aūt rationū partē ponit Ber. sup Missus est dicēs. Necessario igitur ꝟgo maria despōsaē quia p hoc ꝛ a canibus sctm̄ abscōditur et a spōso ꝟginitas cōpꝛobatur. ꝛ ꝟginis tāꝫ verecundie q̄ʒ fame puideē ꝛ a secretis celestibus hostis excludiē. Quarta rō esse

F pōt illa quā ponit Chrys. sup Mat. Quia em̄ vt d̄ Matth. xiij. Erat Joseph faber lignarius. Ideo ipse Chrys. inquit. Fabro lignario maria desponsanda erat. q̄ xp̄us ecclie spōsus oēm salutem hominū operaturus erat p lignū crucis. hec ille. Quinta rō est. vt ostēdereē etiā post consensum in matrimoniū p ꝟba de pn̄ti licere ambob⁹ cōiugibus vel alteri eoꝝ etiā altero inuito ante tn̄ carnalē copulā trāsire ad vota meliora. vtpote p votū castitatis ꝛ ingressum religionis mori mundo. ex̄ de conuer. ꝯiu. c. ij. ꝛ ibi late p docto. ꝛ. l. deo nobis. C. de epi. ꝛ cle. Btīssima igiē ꝟgo ꝛ sanctus Joseph simul desponsati. ꝛ mr̄imonio copulati. ꝛ in ꝟginitate pseuerātes: dederunt exēplū alijs coniugatis sil'r faciendi ꝛ caste viuēdi. q̄d exēplū imitat⁹ est sctūs Elzearius tertij ordinis beati Frācisci. qui cuꝫ beata Delphina vxore sua quā in iuuentute vxorem iuuēculam acceperat. perseuerauit in virginitate vsqꝫ ad mortem. Et hecqui

G dem de sponso beatissime virginis terreno dicta sufficiāt. Habuit nāqꝫ alium spōsum digniorē. scꝫ celi terreqꝫ opificem deū De quo dici potest illud Job. iij. Qui habet sponsam sponsus est. Deus enim cum beata virgine spūale matrimoniū cōtraxit

qđ quidē matrimoniū habuit triplicē gradum ac triplicē cōsensum. ꝛ triplex bonum atq; triplicē copulā siue cōiunctionē. Primo habuit triplicē gradū. q: fuit initiatuꝫ: ratificatū. ꝛ cōsummatū. Initiatū quidem fuit p ṽba đ futuro a pp̄ha q̄ dixit Esa. vij Ecce virgo cōcipiet ꝛ pariet filiū ꝛc. Et ab angelo qui ait Luc. j. Ecce cōcipies ī vtero ꝛ paries filiū ꝛc. Deinde fuit ratificatuꝫ p verba de p̄nti qn̄ ipsa cōsensit ꝛ dixit. Ecce ācilla dn̄i. fiat mihi ſm verbū tuū. Ultimo fuit consummatū qn̄ filius dei in thalamo vteri virginalis naturā nostrā sibi eternaliter copulauit. Unde clamat eccl'ia ī officio

b diuino. Ecce cōpleta sunt oīa ꝛc. Scđo in illo matrimonio fuit triplex ɔsensus scꝫ animi verbi ꝛ signi. Et istū triplicem cōsensum ipa postmodū in cantico suo expressit Lu. j. Nā cōsensum animi expressit cū dixit Magnificat aīa mea dn̄m. scꝫ spōsuꝫ meū celestē. Cōsensum autē signi expressit cum dixit. Et exultauit sp̄ūs meus in deo salutari meo. Exultauit. i. extra saltauit. Tātū enī gaudiū habuit in animo ꝙ etiā manifestabatur in exteriori signo. Consensuꝫ ṽo verbi expressit cū subdidit. Quia respexit

3 hūilitatem ancille sue. ꝛ hoc fuit qn̄ ipa dixit. ecce ancilla dn̄i ꝛc. Tertio in isto matrimonio fuit triplex bonum scꝫ fidei. prolis ꝛ sacramenti. Fidei quidē. quia virginitatis votuꝫ deo factum semper illibatum custodiuit. Fuit etiā ibi bonū p̄lis. quia dei filium de suis castis visceribus generauit Bonum quoq; sacramenti. q: nunꝗ̄ a filio suo diuisa vel separata fuit. Quarto in hoc matrimonio fuit triplex copula. Nā ī matrimonio carnali triplex cōiunctio inuenitur. Una causaf ex consensu animoꝝ. scđa ex pmixtione corporū. tertia ex indiuisibili habitatione amboꝝ. ꝛ eodeꝫ modo inter xp̄m ꝛ beatā virginē fuit cōiunctio animorū per mutuā charitatem. iuxta illud Can. vj. Ego dilecto meo ꝛ dilect⁹ meus mihi. Fuit etiam ibi cōiunctio corpoꝝ p nature vnitatē. q: vna caro xp̄i est ꝛ matris. Ūn̄ đ hoc potest exponi illud Gen. ij. erūt duo in carne vna. Nā ad formandū corpus xp̄i fuerūt duo scꝫ sp̄ūssanctus qui corpus ipsum formauit. ꝛ beata virgo que materiā ministrauit. Fuit etiam indiuisibilis habitatio amboꝝ. quia sicut in vita dilexerunt se: ita ꝛ in morte nō sunt separati. Unde Johan. xix. dr̄. Stabat iuxta cruceꝫ Jesu mater ei⁹

Cū quo ꝛ nos hic stemus p amorē ꝛ deuotionē. vt post hāc vitā habitare valeamus cū ipso in celesti palatio. ꝛ ab illo recipere mereamur eternā felicitatē. Amen.

In noīe dn̄i nostri Jesu xp̄i incipit q̄nta pars hui⁹ deuoti op̄is qđ Mariale appellatur. in qua tractaf de annūciatiōe btīssime ṽginis. ꝛ de incarnatiōe filij dei in ea. Hec aūt pars pp̄rio ac particulari nomie gaudiū mūdi nūcupatur. Sermo. j.

a Ne timeas Maria inuenisti gratiaꝫ apud deū. Lu. j. Huius diei celeberrimā festiuitatem summis debem⁹ studijs venerari. Hec enī est respectu principij maior solēnitas toti⁹ anni. Hoc nāq; festū principium est ꝛ fundamentū omniū aliaruꝫ festiuitatū. Cum ergo dicaf ꝙ cuiusq; rei potissima pars est principium. l. j. ff. de origi. iu. ꝛ no. in. c. pūcipatus. j. q. j. ꝛ p glo. in. c. j. de li. cōtes. Unde Aristo. ait. j. Eth. c. iiij. ꝛ. v. pol. c. j. ꝙ principiuꝫ est dimidiū toti⁹. Si in alijs festis ab hac principiū habentibus ꝛ ab ea causatis gratulamur. mlto magis debemus in ista solēnitate iubilare et iocūdari. quia nisi hoc redēptionis nostre principiū fuisset: ipsius finis non esset subsecutus. Remotis enī principijs remouetur perfectio ꝛ esse ab omnibus posterioribus. vt inquit cōmentator Auerois sup x. meta. Merito igiſ hec celeberrima dies est ab omnibus festiuis gaudijs recolēda in qua gaudiū fuit toti⁹ mūdi. Et ideo. de ipsa dauid decātabat ps. cxvij. dr̄. Hec dies quam fecit dn̄s exultemus ꝛ letemur in ea. Ista etenī est dies sacratissima in qua ṽgo ex oībus preelecta. magni regis Asueri est coniugio copulata. Cū enī vt habetur Hester. ij. predictus rex asuetus dedisset super filios israel capitalem sn̄iam. et sub pena mortis mandasset ne in cōspectu eius aliquis accederet nō vocatus. psuasa Hester a mardocheo propinquo suo: assumptisq; duabus puellis ad obsequiū suum. quarū vna eius fimbrias vestimenti portabat. altera ṽo brachijs suis eam sustentabat. accessit ad eum. Que cū regis magnificentiā ornatus eius pulchritudinē aspiceret: cecidit in brachijs vnius ex puellis suis. Ipse ṽo rex descendens de solio suo: virgam quam manu tenebat deposuit in signum

Annunciatio ē principiū oīs festoꝝ

a

3

clemētie ⁊ manib⁹ ppriis sublevavit hester ⁊ ad eius petitionē ad illi⁹ domū accessit. atq3 populum iudaicū a morte liberatū ex altavit. ⁊ interfecto ei⁹ inimico aman: oēs illi⁹ possessiōes donavit hester. atq3 eā3 in regno suo cōfirmatā vxorē suā supoēs amavit. Per asuerū nāq3 qui interpretatur beatitudo: intelligit de⁹ in cui⁹ cognitiōe consistit beatitudo. Qui erat irat⁹ humano gñi ppter pctm̄ primo⁊ parētū q̄ diaboli sug⁊gestioni cōsenserant. ⁊ ideo statuerat oēm hoīem mori debere: vt dr̄ Hebr. e. ix. ⁊ ad inferos descendere. iuxta illud ps. lxxxviij. Quis est hō qui vivet ⁊ nō videbit mortē3 eruet aīam suā3 de manu inferi. Non erat aūt aliq̄s qui ad deū accedere auderet pro gratia impetrādā. iuxta illō Hiere. vij. Tu noli orare p populo isto. q2 nō exaudiā te. Erat ergo furor dei terribilis cōtra oēs ita vt ad mās uetudinē verti non posset. Unde Esa. xxx. dicitur. Ardēs furor ei⁹ ⁊ gravis ad portandum. Uerūtā Hester que interpretatur abscōdita. i. virgo maria que abscondita ⁊ occulta erat mūdo sed multū cognita deo. suasa a mardocheo ppinquo suo. i. a suo sanctissimo pposito vl' ab angelo sibi particulariter ad custodiā3 deputato vel a gabriele archangelo qui ei ppinqu⁹. ideo dr̄. q2 vt ait Hiero. ad Eusto. semp angelis est cognata virginitas. intravit ad regem omnipotentem deum. sociata duabus ancillis. i. humilitate ⁊ puritate sive virginitate. Sicut aūt rhinoceros ad aspectū alicuius sancte virginis omnem deponit feritatem. ⁊ mansuetus ad gremium ipsi⁹ virginis accedit. sic deus vidēs hanc sanctissimā v̄ginē: amore illius tact⁹ omni dimissa indignatiōe ⁊ asperitate descēdit in vterū eius. atq3 virgā furoris sui deponēs eā sibi perpetuā coniugē3 ⁊ regni sui consortē deputavit. Ipsa vo magnitudinem misterij incarnationis eius audiēs. ⁊ tantū se magnificari cognoscēs obstupuit ⁊ turbata ē turbatiōe admiratiōis. ⁊ sic attonita ⁊ territa cecidit in brachijs humilitatis q̄propter illi dixit angelus gabriel verba pposita. s. Ne timeas maria iuenisti grām apud deū. s. per quā humanū gen⁹ ab eterna dānatiōe liberasti. ⁊ pcusso ac destructo amā idest diabolo illi⁹ possessiones acquisisti. s. pctō⁊ aīas per tuū filiū ad pniām convertendas atq3 altissimi dei vnigenitū de spū sancto cōcipere meruisti. De quo mysterio tres considerationes faciemus.

Primo dicetur possibilitatis.

Scdā necessitatis.

Tertia vo appellabit' causalitatis.

Prima ps hui⁹ s̄mōis q̄ dr̄ possibilitatis. Pro expeditiōe hui⁹ ptis ⁊ cōfutatiōe hereticoȝ duas q̄stiones examinabim⁹. Prima vtrū possibile fuerit divinā naturā cum humana vniri vnitate suppositi ⁊ sic deū fieri hoīe3. Scda vtrū possibile fuerit q ex v̄gine cōciperet' ⁊ nasceret'. Primā q̄stionē examinat Alex. de ales: in. iij. p. sū. in tract. de conveniētia icarnatiōis. q. j. ⁊ sco. i. iij. dis. j. Pe. de aq̄la ei⁹ discipul⁹ ibidē q. j. ⁊ s. Bon. in eadē di. ⁊ Rica. nr̄ ibidē. ar. j. q. j. ⁊ s. Tho. in. iij. pte lō. q. j. ar. j. ⁊ i. iij. scripto. di. j. ar. j. vbi dicūt q ad hoc vt aliq̄ sint vnibilia requirit' q aliq̄ mō sint silia. Est aūt duplex silitudo. Una est s̄m aliquā formā cōem participatā ab ipsis similib⁹. Et hoc mō nulla ē silitudo inter deū ⁊ hominē. creatorē ⁊ creaturā. imo inter eos est distātia penit⁹ improportionabilis. Un̄ dr̄ in. c. dānam⁹. de sum. tri. ⁊ fi. ca. q iter creatorē ⁊ creaturā non pōt tāta dissilitudo notari quin inter eos sit maior dissilitudo notāda. Et hoc respectu non dicunt' vnibiles Nā natura divina ⁊ humana nō conveniūt sl' in aliquā formā cōem inter eas in genere vel in spē. Alia est silitudo s̄m convenientiā pportionis vni⁹ ad alterū3 i ordine vel in habitudine. sicut iusticia creata convenit cū increata nō in genere vel in spē. q2 iusticia increata est ipsa divina essentia. iusticia vo creata est q̄litas. Sed conveniunt i habitudine ad eundē effectū q̄ est reddere vnicuiq3 qd̄ suu3 est. de quo loquit'. l. iusticia. ff. de iusti. ⁊ iure. ⁊ insti. eo. i pnc. Silr bonitas increata q̄ est deus. ⁊ creata q̄ est q̄litas. nō conveniūt in aliqua forma cōi inter se sed in ordine. q2 bonitas creata ordinat' ad bonitatē increatā. Hoc ergo ordinari ad aliō facit silitudinē ⁊ convenientiā. Un̄ bonitas creata dr̄ silis bonitati increate. ⁊ nō ecōtra q2 nunq̄ determinatur silitudo respectu alicui⁹ deterioris s3 respectu maioris vel eq̄lis. Et tali mō creatura est silis creatori. ⁊ hō deo. Silitudo enim nō dicit idētitatē. insti. de nup. §. inter eas q3. Immo nihil est idē cum eo cui est sile. l. qd̄ n erva. ff. depo. Et aliq̄d dr̄ sile alicui⁹ etiā sitn plurib⁹ differat q conveniat cum illo. ff. d

Unirī naturā divinā ⁊ humanam.

Silitu do creatoris et creature.

annu. lega. l. i singulos. Dico igit ad ppositū nostrū. q iō creatura dr filis creatori qr ē ordinabilis ei. Solū ergo ē inter deū et hoīm silitudo in ordine vel in habitudine vni⁹ ad alterū. s. hoīs ad deū. Et ex hoc sunt vnibiles nō eo mō fm Ricb. q elemēta vniunt i mixto. nec eo mō quo nutrimētū vnit nutrito. nec eo mō quo materia et forma vnit i cōposito. nec eo mō q accidēs vnitur subiecto. Quia ad hoc q predictis modis fiat vnio: requirit mutatio et operatio. nec nō possibilitas in quolibet extremo. Persona aūt filij dei est act⁹ pur⁹. vn nec mutari pōt vllo mō. Jō dicendū q natura humana fuit sibi vnita tanq nature supposito. nō in esse p eā cōstituta sicut suppositū creatū cōstituit in esse p sui naturā sed tanq supposito cōstituto i esse p naturā diuinā. psona em filij dei nō cōstituitur in esse p naturā humanā cui⁹ est suppositū ex tpe: sz p naturā diuinā cui⁹ ē suppositū ab eterno.

E Probatur vnionis possibilitas.

Talis autē vnionis possibilitas multis valet rōnib⁹ cōprobari. iterq3 vna dr intimatiōis. alia similatiōis. tertia rō attributiōis. Prima rō sic cōcludit fm prefatos doctores. Omne qd est alteri maxime intimū et amabile: est ei vnibile vnione maxima. sed de⁹ est anime intimus et amabilissimus. ergo sube rōnali perfecte vniri pōt spūs increatus. Uerus em amor efficit vnū ex duob⁹. vt inqt Tulli⁹ in li. de amicitia. Un de duob⁹ veris amicis inqt Ouid. i iiij. li. de tristib⁹. Vi duo corporib⁹. mētib⁹ vnus erant. Et phs. ix. Et hic. c. iiij. et x. et i ij. li. magnoꝝ moraliū. c. lxxxvj. ait. q amicus est alter ipse. Qd etiā iquit Tulli⁹ vbi s. Diffinitur autē amicitia sic. Amicitia est vni⁹ ad alterū cum charitate cōiunctio. vt no. in. l. et fuerit. ff. de rex diui. Un Diony. iiij. de diuinis noībus dicit. q amor est vis vnitiua amantis cū amato. Et. s. Bona. in iij. sen. di. xxix. in qstionib⁹ circa lrām et di. xlij. ar. ij. q. ij. inquit Tanta est vis amoris vt trāsformet amātem in amatū. et ideo potuit vnire deū cū hoīe. Scda rō sic ifertur Eoꝝ est facilis vnio que adinuicē silitudinē habēt. qr in habētibus symbolū. i. silitudinē facilior est trāsitus. vt ait phs. ij. phys. et in. ij. de gñatione. in. c. de permixtiōe et trāsmutatiōe elementoꝝ. et no. in. l. si rē. §. itē. si. ff. de re. vēdi. de quo p Albericū de rosate in. l. j. ff. de iudi. Itē oīa silia cōiungūtur. iij. de regi. priu. Sed hō creat⁹ est ad dei imaginē et silitudinē. vt dr. Gen. j. et i. l. si vindicari. ff. d penis. et in. l. si qs. C. eo. ti. et. xxxiij. q. v. c. hec imago. et de pe. di. ij. c. illa aia. Ergo humana natura ē vnibilis diuine aliquo mō in psona. Tertia rō sic pbat. Quicqd nō implicat ɔtradictionem vel impfectionē: sed perfectionē et dignitatē est deo attribuēdū: sed ipm incarnari ē humōi. ergo et c. Maior pz p dionysiū in li. de diuinis noībus. Minor pbatur. Nā diuinā naturā vniri humane i vnitate persone non est aliud q diuinā psonā q ab eterno fuit hypostasis respectu diuine nature fieri hypostasim respectu humane nature in tpe. hoc aūt nō dicit aliquā ɔdictionem vel impfectionē. sz poti⁹ pfectionē et dignitatē ac nobilitatē Sicut em cū de⁹ sit bon⁹ ab eterno: nullā tñ patit impfectionē vel indignitatē si ē cā bonitatis create in tpe quis bonitas creata longe sit inferior bonitate icreata. sic cū psona filij dei sit hypostasis intellectualis et spūalis et increata ab eterno: in nullo derogat ei si sit hypostasis nature create ex tpe.

D Exēpla illi⁹ vnionis.

Licz aūt non valeamus de hac vniōe adducere exēpla i creatura q sint totaliter silia. vt ait Aug. in epistola ad Volusianū. Un duo d magis ɔuenientib⁹ allegabimus. Primū est Alexā. d ales. et Ricb. vbi. s. et bti Thome. in. iij. parte summe. q. ij. ar. j. et in. iij. scripto. di. j. ar. j. s. de insertione rami in trūco arboris. Nā sicut ibi erat vn⁹ ram⁹ p naturā. et pōit ali⁹ ramus p insertionē: ita in eadē psona in q erat naturaliter diuina natura: p vnionez posita est natura humana. Et sicut nō sunt plures arbores sz vna tm. ita nō sūt ibi plures persone sz vna sola. s. psona diuina xpi. Et sicut in arbore inserta sunt plures fruct⁹ differētes specie vt qñ ram⁹ vni⁹ arboris inserit arbori diuerse speciei. ita in vnitate psone xpi sunt alie ppietates ɔueniētes nature diuine. et alie conuenientes nature humane. Et sicut in vniōe q est per insertionē vnū nō est alterū. sz fit de hyposta si alteri⁹. vt qñ pirū inserit pomo fit vnuz suppositū. s. vna arbor. et natura pomi nō est natura piri: nec ecōtra. sed tñ vterq3 fructus est de esse arboris. qd pz. qr h est vera ista arbor est pir⁹: et etiā hec ē vera ista arbor est pomus. Sic in silī est de ɔiunctiōe et vnione diuine nature et humane in xpo. eo q natura diuina nō est humana nec eɔ. Sed natura diuina et humana sunt vnum

suppositū cōe in vtraq; natura subsistens. Et hec est vera. hic ē homo demōstrato xpo ꝛ iteꝝ hec est vera. hic est de⁹. eodē demonstrato. Nam vnio diuine natur ꝛ hūane in psona xpi facit eū esse hoīem ꝛ deū. Scdm exēplū sue silitudinē ponit Augu. in li. de spū ꝛ aīa di. sicut vnitate persone hoīs aīa vnitur corpi vt hō sit: ita in vnitate psone xpi de⁹ vnitur hoī vt xpus sit. Qđ aūt ista vnio ꝛ icarnatio filij dei potuerit fieri ī vgine seruata eius vginitate pbari multipli'r pōt s; breuitatis cā solūmodo duplici rōne pbabim⁹. Prio rōne causatiōis. Fundamētū cui⁹ ponit autor in li. de causis di. Oīs pria cā magis ꝛ pri⁹ influit in suū effectum ꝙ scdaria. Cū igit oē pri⁹ possit eē sine suo posteriori. ꝛ de⁹ hoīes pduci faciat mediāte semine. ḡ etiā sine illo pōt hoīem pducere. Si eni sol vtute sua gnari facit ranā vel muscā. nō ɔcurrēte ad gnationē aliq rana vel musca: s; solū ex limo vel luto. mlto magis de⁹ potuit sua virtute infinita hoīes pducere non ɔcurrēte semine virili. sed solū ex purissimis sanguinib⁹ virginis bndicte Scda rō dr ɔditionis. nā qn legislator statuit aliqd cū ɔditiōe. p h intelligit ꝙ pōt euenir oppositū illi⁹ sine tali ɔditōe. vt cū dicit. Si qs occiderit primū p industriā;. innuit ꝙ aliqs pōt occidere primū nō data opa. Silr si dicat. Si veneris ad me dabo tibi denariū: innuit ꝙ ille pōt nō venire. ꝛ sic non recipe denariū. Cum ḡ lex dicat Leui. xij. Mulier si suscepto semine pepit masculū: imūda erit ꝛc. p hoc innuit ꝙ mulier aliqn erat ɔceptura ꝛ paritura sine virili semine vel saltē ꝙ parere poterat.

D ꝙ vnio hec fuerit i virgine.

Pars. ij. hui⁹ sermonis q dr necessitatis.

E

Si qrat vtꝝ ad repatione hūane nature lapse fuerit necia icarnatio filij dei. Pro meliori declaratiōe psupponēdū ē ꝙ pctō priorū parētū tota natura hūana est infecta et pctō obligata. ꝛ ɔñter eterne dānationi. q2 tūc erat tota i ipis pmis parētib⁹ peccātib⁹ vt declarat Alex. d ales. ij. parte sum. i tract. d pctō originali. q. i. ꝛ i. iij. pte sūme. in tract. de incarnatiōe xpi. ꝛ sctūs Boñ. i ij. disti. xxxi. Et hoc probatur auctē apli ad Ro. v. dicētis. p vnū hoīem pctm intrauit in mūdū. ꝛ p pctm mors. in quo oēs peccauerūt. trāssumptiue i. c. placuit vt qcunq; paruulos. de ɔse. di. iiij. Itē psupponendū est ꝙ hui⁹ casus necessario fuit repatio sm Alex. vbi. s. ꝛ Ansel. i lib. Cur de⁹ hō. ꝛ. b. Bona. ꝛ Rich. in. iij. dist. xx. ar. i. q. i. Qđ sic pbat. De⁹ ꝛ natura nihil agunt frustra. i. phys. iij. de aīa. ꝛ. i. de celo ꝛ mūdo. ꝛ no. i l. qbus idē. ff. d verbo. obli. S; de⁹ creauit hoīem ad ɔsequendum beatitudinē. vt ait Aug. i li. enchiridiō. ꝛ ponit magr i. ij. snīarū. di. i. vbi dicit. Fecit de⁹ rōnalē creaturā vt summū bonū itelligeret itelligēdo amaret amādo possideret possidēdo frueretur Cū ergo p pctm fuerit humana natura deuiata a deo fine suo. ꝛ p ɔsequēs a btitudine: ita vt ad nihilū tēderet. seqt ꝙ si deus eā non repasset: mīme suū finē ad quē creauit eā de⁹ ɔsecuta eēt. ꝛ p ɔseqns sapia diuina diceret defectiua fuisse creādo hoīes ad finē quē nūq; ɔseq deberet. Hoc aūt ē icōueniēs in deo ponere. Un anselm⁹ in li. Cur de⁹ hō. inqt. Nō decet summā firmitatē ꝛ firmissimā stabilitatē suū firmū ppositū infirmari. nec decet summā bonitate; pmittere nobilissimas creaturas fraudari suo fine. Hec ille. Ergo necessaria fuit reparatio hoīs lapsi. Dū autē querit. vtrum ad hāc repationē necessaria fuit incarnatio filij dei: Rñdetur sm Alex. de ales vbi. s. et Tho. i. iij. pte summe. q. i. ar. ij. ꝙ aliqd ad finē aliquē dr esse necessariū duob⁹ modis. Prio sine q finis haberi non pōt sicut cib⁹ est necessari⁹ ad ɔseruationē vite humane. Illud aūt dr ppie necessariū qđ si non fieret res periret vel deterior fieret. l. impēse ff. de ver. sig. ꝛ sic nō fuit necessaria icarnatio filij dei ad restaurationem hu mani generis. q2 de⁹ p suā oīpotentē virtutē poterat naturā hūanā multis alijs modis reparare. Scdo modo dr aliqd necessarium ad finē aliquē: p qđ videlicet meli⁹ ꝛ ɔuenientius peruenit ad ipm finē sicut equ⁹ necessarius dr ad iter. Necessariū eni qnq; exponetur idest ɔueniēs. lxxvij. di. c. credo vos fratres. ꝛ ibi Archid. et necessitas. i. congruitas vt i aut. de trina. ꝛ semis. circa pn. Ites aliqn exponitur necessitas. i. commoditas vel honestas. xxi. q. iiij. c. i. i vltima glo. Aliqn etia; exponit necessario. i. vtiliter. vt in l. consti. codi. in pn. ꝛ necessariū. i. vtile. ff. solu. mri. l. i. ꝛ no. insti. de acti. §. alie. Ites necessariū expōat qnq;. i. vtile ꝛ expediēs pbatur p glo. in cle. i. de procu. ꝛ. ff. d offi. pfe. p. l. i. ꝛ. ff. de ope. no. nū. l. de pupillo. § meminisse. Et his omnibus modis fuit necessariū filiū dei incarnari ꝛ pati ad huma

Necesse fuit xpm incarnari

Necessarium dicit dupliciter

ne nature reparationes. q2 iste modus fuit melior. vtilior. ɔuenie[n]tior: τ mag[is] expedie[n]s q[uam] aliq[ui]s alius. Un[de] Aug. i. xiij. li. de trini. et ponit magr[ister] in. iij. sen. di. xx. dice[n]s. Si q[ue]raf vtru[m] alio modo potuerit de[us] repare huma nu[m] genus q[uam] p[er] morte[m] filij sui? Dicim[us] τ aliu[m] modu[m] ei fuisse possibile[m] cui[us] potestati cu[n]cta subiace[n]t. s[ed] nostre miserie sana[n]de ɔuenien tiore[m] nullu[m] fuisse nec oportuisse. h[ec] ille. Et h[oc] quia nullus ali[us] ita satisfaciebat diuine iu sticie. Un[de] vulgaris poeta flore[n]tinus in. iij. comedia inq[ui]t. Tuti laltri modi erano scarsi a la iusticia. Sel fiol de dio non se fuisse hu miliato adincarnarsi. Et hoc p[ro]baf sic. De[us] ab eterno ordinauit hoies ad beatitudine[m] vt p[ate]t ex p[re]dictis. τ habetur etia[m] a theolo gis in. iiij. di. xlix. τ p[er] Tho. i. ij. q. iij. ar. viij. Sed ipse per peccatu[m] tra[n]sgredie[n]do manda tum dei eterna[m] da[m]nationem p[ro]meruit. Aut ergo de[us] debuit eu[m] beatificare sta[n]te eo i[n] pec cato τ non facie[n]te p[e]niam de crimine perpe trato: aut non. Non est dice[n]du[m] q[uod] sic. q2 tu[n]c de[us] fuisset iniustus. q2 iniusticia est saluare peccatore[m]. vt dicit Aug. in lib. de sp[irit]u τ a[n]i[m]a tra[n]ssumptiue i. i. sen. di. xlij. c. iiij. It[em] iusti cia requirit vt delicta no[n] remanea[n]t i[m]puni ta. l. si longi[us]. ff. de iudi. l. ita vulneratus. ff ad. l. aqui. l. sticu[m] aut pa[m]philu[m]. ff. de solu. De[us] au[tem] est iust[us] τ iusticia[m] diligit. ipso di. ps. vij. τ non po[tes]t facere iniusta. vt d[icitur] i[n] p[re]di cta di. i. sen. Si v[er]o no[n] saluasset eu[m]: tunc de terminatio sua que ab eterno statuit ei da re beatitudine[m] fuisset fallibilis. q[uo]d esse no[n] potest. q2 deus infallibiter scit oia anteq[uam] fia[n]t. xxvi. q. v. c. vl. i[n] fi. τ oia nuda τ aperta sunt oculis eius. Heb. iiij. τ. c. de[us] oipote[n]s ij. q. i. τ. q. v. c. p[re]sbyter. τ e[st] infallibilis veri tas. c. si consuetudine[m]. τ. c. q[ui] conte[m]pta. viij. di. Ut ergo hoc inconuenie[n]s remoueref et ordinatio dei effectui ma[n]daretur. atq[ue] diui na iusticia quietaretur. necesse fuit satisfa cere p[ro] peccato p[re]dicto. Qua satisfactio[n]e fa cta posset h[om]o ɔsequi beatitudine[m]: nedu[m] s[ecundu]m diuine m[isericord]ie magnitudine[m]: sed etia[m] s[ecundu]m diui ne iusticie rectitudine[m]. Modo ɔstat q[uod] h[om]o purus siue aliqua creatura non potuit sa tisfacere p[ro] hoc peccato. Cui[us] r[ati]o[n]e[m] assignaf a Rich. in. iij. dist. xx. ar. i. q. iiij. τ. v. Et a san (c)to Bona. in eade[m] di. τ ab. Alex. de ales vbi s[upra]. No[n] e[ni]m potuit per angelu[m] reparari. quia de ro[n]e iusticie est vt qui peccauit satisfa ciat. iuxta illud Ezech. xviij. Anima q[ue] pec cauerit ip[s]a morief. tra[n]ssumptiue in. c. si ha

Nō fuit ɔuenie[n]tior via redime[n]di.

f

Hō purus nō potuit satisfa cere.

bes. xxiij. q. xj. Quia ille q[ui] obligationes fe cit d[ebet] ɔsoluere debitu[m]. l. crime[n]. ff. de penis. τ l. sancimus. C. eo. ti. Cu[m] ergo angelus non peccauerit: non debuit per eu[m] fieri satisfa ctio p[ro] peccato p[ri]mo[rum] pare[n]tu[m]. q[uo]d p[ro]baf etia[m] per ea que habetur in. l. ob maritoru[m]. C. ne vxor p[ro] mari. τ i. c. romana. de sen. exc. lib. vj. τ in. l. si pena. ff. de penis. τ in. ca. illud xj. q. iij. τ in. c. nullius. τ. c. placuit. τ. ca. iu dei. i. q. iiij. et in. c. q[uae]siuit. ex[tra] de his que fiu[n]t a ma. par. c. τ ibi gl. vbi dicif q[uod] non debet portare pena[m] qui non fecit culpa[m]. et ide[m] ha betur i. c. cognosce[n]tes. de consti. It[em] reat[us] peccati originalis obligauit tota[m] huma[n]a[m] natura[m] τ singulos eius generis ab ada[m] p[ro] paga[n]dos ad eterna[m] da[m]natione[m]. Sed null[us] angelus potest eq[ua]ri toti hu[m]ane nature ex se. Si igitur s[ecundu]m Ansel. in satisfactio[n]e deb[et] fieri restitutio de ablato. τ eme[n]da de iniu ria. τ sic illud p[er] q[uo]d fit satisfactio debet esse maius q[uam] co[m]missum vel salte[m] equale. τ op[ortet] plus reddere q[uam] fuerit ablatu[m] p[ro] satisfactio ne iniurie vltra damnu[m]. vt p[ate]t in. §. ite[m] mi xta. τ in. §. tripli. insti. de actio. vel salte[m] ta[n] tundem. Ergo oportebat q[uod] ille p[er] quem sa tisfactio debebat fieri de p[ec]c[at]o origiali e[ss]et tantus q[uod] posset equari toti humane natu re. τ q[uod] etia[m] plus valeret vel salte[m] tantu[n]de[m]. Sed nullus angelus singularis est h[uiusm]oi. ergo τc. It[em] in restauratio[n]e τ reparatione ista oportebat q[uod] h[om]o restitueretur in illa di gnitate in qua erat ante pec[ca]t[u]m. τ in qua re ma[n]sisset si non peccasset q2 illa d[icitu]r p[er]fecta re stitutio per qua[m] omnia restituu[n]tur integre. l. i. cum seque[n]ti. C. de sen. pas. s[ed] homo a[n]te pec[ca]t[u]m nulli erat subiect[us]. nec fuiss[et] nisi deo immo oia alia creata ad ei[us] vtilitate[m] erant sibi subiecta. iuxta illo[d] ps. viij. Oia subie cisti sub pedib[us] eius τc. q[uo]d no. etia[m] in. l. ij. ff. de sta. ho. τ p[ro]pter hoc d[icitu]r esse dignissim[us] inter oe[s] creaturas. l. iustissime. ff. d[e] edil. edic. vbi glo. allegat Uirgiliu[m] τ Ouidium ad hoc. q[uo]d etia[m] no. in. § quia v[er]o. in auf. de nup. τ in. l. venditor hominis. ff. de euic. et insti. de reru[m] di. §. partus ancillaru[m]. τ de iu re na. gen. τ ci. in fi. Sed si per angelu[m] vel alia[m] creatura[m] rede[m]ptus fuisset: non esset ad pristinu[m] statu[m] restitut[us]. q2 sic teneref illi an gelo vel alteri redime[n]ti sicut creatori. quia vt dicu[n]t p[re]dicti doctores non min[us] est b[e]n[e]fi ciu[m] rede[m]ptio[n]is q[uam] creatio[n]is. Et ad h[oc] po[tes]t ap plicari illud q[uo]d inq[ui]t Claudianus in maio ri volumine dice[n]s. No[n] minor est virtus q[uam]

querere parta tueri. Qui etiā ibidem ait. Plꝰ ē seruare qsitū cp qsiſſe nouū. Ad hoc qꝛ applicari poſſet illud qd̄ dixit impatoꝛ C. ðvete. iu enu. l. ſ. §. cūqꝫ. ſ. cp laudabilioꝛ ē ille qui factū ſubtiliter emēdat eo q̄ pꝛiꝰ inuenit. Semper igiꝭ hō illi redimēti ipm fuiſſe debitoꝛ ſue ſalutꝭ obligatōe naturali q̄ vult vt bn̄ faciēti bn̄ faciamꝰ. l. ſed ꝛ ſi lega. §. ꝯſoluit. ff. de peti. here. l. aqliꝰ regulꝰ ff. de dona. c. cū in officijs. ex̄ de teſta. ꝛ. ca. de foꝛma. xij. q. v. Itē in btitudine nō poſſet hō ipi angelo rōnabilr coeqri. ſicut nec ſeruꝰ dn̄o ſuo dꝫ equari. Sed Mat. xij. inquit ſaluatoꝛ. Erunt hoēs ſicut angeli dei i celo. Ergo nō debuit homo redimi p aliū cp p deū. vtſcum adoꝛaret ꝛ amaret ex toto coꝛde ſuo. et ex tota aīa ꝛ ex oībus viribus ſuis vt pcipiꝭ Deuꝭ. vſ. ꝛ Mat. xxij. trāſſūptiue in c. oīs. xiij. di. ꝛ in. c. vnico. §. h̄ vnꝰ guēto. de ſacra vncti. qd̄ quidē pꝛeceptum iplere nō potuiſſet ſi ab alio cp ab ipo deo fuiſſet redēptꝰ. Debuit etiā ab eo redimi ſ vt ipm deū ſolū venerareꝭ: nō tm̄ vt creatoꝛē ſed etiā vt redēptoꝛeꝫ: q̄ dixit Eſa. xlij. Gloriā meā alteri non dabo: et ideo debuit ipe incarnari ꝛ humanum genus redimere: ne gloꝛia ſua daretur alteri rōne redēptionis

Hō nō debuit redimi p aliūꝫ niſi per deum

Pꝛeterea cp nec angelꝰ nec alia pura creatura potuerit homineꝫ reparare ꝓbaꝭ. Quia vt ait Augu. ſup Iob. Maius eſt d̄ impio facere iuſtū p creare celū ꝛ terram. Sed p lapſuꝫ humani generis oēs ceciderūt in impietatē. ergo ad hoc cp de impijs fierent pij et iuſti. neceſſaria fuit maioꝛ actio cp fuerit creatio celi et terre. Hec auteꝫ non poteſt inueniri niſi in creatoꝛe oīm oīpotente. ergo ꝛc. Item ſm Anſel. in li. Cur deus homo. c. xx. pena debuit coꝛrn̄dere delicto. qꝛ p mēſura delicti dꝫ eſſe ꝛ plagarū modus. Deuꝭ. xxv. ꝛ. l. reſpiciendū. ff. de penis. ꝛ. l. pediꝰ. §. ſ. ff. de incen. rui. ꝛ nau. ꝛ l. ſ. §. ſed ꝛ qui poꝛcū. ff. de abige. Sed peccatū hoīs fuit infinitū. non ratione actus ſed qꝛ naturā humanā priuauit bono infinito. Iteꝫ quia rē in potētia infinitā coꝛrupit: quia ſi deo placeret īdiuidua humane nature multiplicari poſſent ſine fine. Iteꝫ hec offenſa d̄ꝛ infinita ratione dei offenſi. q̄ eū īfinite vtutis: iux̄ illud ps. xlvij. Magnus dn̄s ꝛ laudabilis nimis. ꝛ magnitudinis eius non eſt finis. Tanta em̄ eſt iniurie quanta eſt pſona offenſa. §. atrox. inſti. de iniu. ꝛ no. l. c. cū illoꝝ. d̄ ſen. exc. Cū igiꝭ

B Alia rō cp nulla creatura potuit hominem repare.

oēs angeli ꝛ hoīes ac cetere creature ſint potētie finite: nō potuerūt facere iſtā emēdā ꝛ ſatiſfactionē īfinitā. qꝛ vnūqdqꝫ ſicut ſe hꝫ ad entitatē. ita ſe hꝫ ad opationem. vt ait cōmētatoꝛ. ix. metapyſice l. Itē qꝛ īpoſſibile eſt a potētia finita īfinita ptrāſiri. ſ. poſter. Finiti eī ad īfinitū nulla ē ꝓpoꝛtio iij. ꝛ. viij. phi. ſ. d̄ ce. ꝛ mū. et. ſ. meta. Et iō Anſel. in li. Cur deꝰ hō. c. vſ. inqt. Illā emēdā facere nō potuit niſi ille q̄ eēt deꝰ ꝛ hō. deꝰ q̄ poſſet hō q̄ deberet. Ex qbꝰ claret cp neceſſe fuit vt vnireꝭ deꝰ ꝛ hō vnione pſonali. q̄ apud doctoꝛes incarnatio noīaꝭ. vt ex tali vnione ꝯſurgeret vna pſona q̄ ſatiſfacere poſſet ſm diuinitatē. ꝛ ī natura hūana debitrice penas toleraret. Et iſta fuit pſona xpi. Et h̄ ꝯfirmat aucte Au. in li. Cur qn̄ ꝛ quomodo deꝰ. c. vſ. dicētis. Ad h̄ valuit naturaꝝ diuerſitas ꝛ pſone vnitas ī xpo ꝛ hūano generi neceſſaria fuit. vt qd̄ non poſſet hūanitas diuīa faceret natura. et ſi qd non ꝯueniret nature diuine hūana exhiberet. ꝛ non aliꝰ atqꝫ aliꝰ. ſed idē ipe eēt q̄ ex vtroqꝫ pfecte erāt p hūanā qd̄ ipa debebat ꝛ p diuinā poſſet qd̄ expediebat. hec ille. Et hec eſt cauſa quare homo nūc poſſit deo ſatiſfacere ꝓ pctīs moꝛtalibꝰ. ꝗuis infinita dicatur eoꝝ offenſa rationibꝰ pdictꝭ quia hoc agit in virtute paſſionis xpi que fuit meriti infiniti.

Conclu dit.

Pars tertia huius ſermonis que dicitur cauſalitatis.

P Ro expeditiōe huiꝰ ptis queriꝭ qre potiꝰ pſona filij cp pris vel ſpūſſcti fuit incarnata. cū etiam alie pſone diuine potuerint incarnari. vt declarat magr̄ i. iij. ſen. di. ſ. Ad quā dubitationē rn̄det Alex. de ales i. iij. parte ſum. i tracꝭ. de ꝯueniētia īcarnatiōis. Et btūs Tho. i. iij. ſcripto. diſ. ſ. ar. ij. ꝛ i. iij. parte ſūme. q. iij. ar. viij. Et ſctūs Bo. i. iij. di. ſ. ar. ij. q. iij. ꝛ Alexāder lombardus ibideꝫ. ꝛ Ricꝰ i eadē di. ar. ij. q. iij. dicētes. cp hoc ꝯueniēs fuit multis rationibꝰ. Quaꝝ vnā aſſignat Hugo de ſancto victoꝛe in lib. de ſpūali clamoꝛe dicens. Congruentiſſimum fuit rōne mediationis vt filiꝰ ad incarnationē mitteretur magꝭ p pater vel ſpūſſancꝰ. Decebat em̄ vt qui erat mediꝰ eēt etiā mediatoꝛ. hec ille. Et ad h̄ oſtēdenduꝫ xps voluit in omnibꝰ tenere mediū. Natus em̄ eſt media nocte. vt pꝛedictuꝫ fuerat Sap. xviij. Et poſitꝰ fuit in medio aīalium Luce

P Quare ſolꝰ filiꝰ ſit i carnatus.

Ratiōe mediationis

n. sicut pdictū fuerat Abacbuc. ij. Inuctus etiā fuit in medio doctoꝝ. Lu. ij. Et trāsiēs per mediū illoꝝ ibat. Lu. iiij. Et erat in medio discipuloꝝ sicut q̄ ministrat. Mat. xx. ꝛ Luce. xxij. In medio etiā mūdi crucifixus est. ps. lxxiij. dicēte. O pat⁹ est salutē in medio terre. Et in medio latronū occisus est: Jo. xix. sicut pdictū fuerat Esa. liij. Itē post resurrectionē suā in medio discipuloꝝ apparuit Luc. xxiiij. ꝛ Joh. xx. Et ideo etiā in incarnatione se veꝝ esse mediatorē ostēdit

Tria sunt de ratione medij

Notādū est autē ꝙ de ratione medij sunt ista tria. s. vnire. distare et innotescere. Primū. s. vnire fecit xps. Assumpsit eñ humanā naturā in vnitate diuine psone qua fecit vtraꝗ vnū. ad Ephe. ij. Mundū recōcilias sibi ꝛ deo patri. s. ad Coꝛ. v. ꝛ h̄ inquātū dedit semetipm̄ ꝓ omib⁹ in redēptione s. ad Ti. ij. Unde Greg. in. xx. moral. ait. Uenit mediator dei ꝛ hominum xps iesus. vt quia per ima nostra distabam⁹ a summis: iungeret ima summis. atq; ex eo nobis via redeūdi fieret quo summis suis ima nr̄a copularet. Scd̄o de rōne medij est distare ab vtroq; extrēo. vt ait pbs. ij ethi. c. v. ꝛ no: in. l. ij. §. adiectio autem ista. ff. ad le. cor. d̄ sic. Christus autem incarnat⁹ ƀm naturaꝫ humanā distat a deo ꝛ ab hoībus ƀm naturā diuinā. Tertio de rōne medij est innotescere. Clari⁹ eñ cognoscitur mediū ꝙ extrema in sui excellētia. vel ledūt vel soluūt sensuꝫ ƀm sniaꝫ pbi. ij. ethi. ꝛ. vj. pol. Mediū autem est magis adequatū potētie. ꝛ ideo clarius appꝛehēditur. Ad qd̄ applicare possumus illud Maximiani poete dicentis. Maioꝛ eñ medijs gratia reb⁹ in est. Quia igitur xps ƀm vnū extremū. i. ƀm naturaꝫ diuinā potentiā nostrā intellectiuā intantū excessit: vt eū cognoscere nō possim⁹. sꝫ ƀm naturā humanā meli⁹ cognosci potuit Ideo congruum fuit ipm̄ incarnari. Item vt inquit Hugo vbi. s. Illū qui satisfactionē facere debebat ꝓ humano genere: opoꝛtebat esse mediatorē inter deū ꝛ hoīes. Filius aūt inter diuinas psonas tenet locuꝫ mediū. Ergo ipse potius debuit incarnari Erat eñ questio inter deū ꝛ hominē. ¡De⁹ cōquerebaꝛ de homine ꝙ ipm̄ offenderat. hō de deo ꝙ creaturā suā reliqrat. sed xps soluit hāc questiōnē. mediatorē se faciens.

Mediatoꝛ dꝫ tria hr̄e

Ubi notandū ꝙ mediatoreꝫ habere cōmunitatē autoritatē ꝛ strenuitatē. Uñ humanū gen⁹ cōquerebatur se nō habere cōmunitatē. Job. ix. c. dicēs. Neq; enim viro qui cōmunis est mihi r̄ndebo. Nec autoritatē q̄ posset partes arguere. Et ideo ibidē d̄r. Non est q̄ neutrū possit arguere Cōquerebaꝛ etiā se nō haberē strenuitatē q̄ posset diuidere. Unde ibideꝫ subditur. Et ponere manum suam in ambobus. Christus auteꝫ fuit verus mediator. quia habuit cōitateꝫ cū deo inquantū deus. ꝛ cū homine inquātū homo. iuxta illud ad Gal. iij. Mediator vni⁹ non est. s. nature. sed duplicis. s. diuine ꝛ hūane. Scd̄o habuit autoritatē in arguēdo. iuxta illud qd̄ pdictum fuerat deo Esa. xi. Arguit in equitate pro mansuetis terre Tertio habuit strenuitatē in dicēdo. Unde Mat. vij. d̄r Admirabanꝛ turbe super doctrina eius. Erat eñ docēs sicut potestatē habēs. Xps ergo se ponēs inter deuꝫ ꝛ hominē pacificauit omnia. Uñ apl̄s ad Col. j. ait. Pacificās ꝑ sanguinē crucis que in celis sunt ꝛ. que in terris. Contingit autē sepe ꝙ mediator ab vtraq; parte vulneraꝛ Et sic xps vulnerat⁹ est a patre. iuxta illud Esa. liij. vbi ipse pater de filio ait. Propter scelus ppl̄i mei pcussi illū. Itē ab hoīe fuit pcussus. Uñ Zach. xiij. ipse iquit. His plagis plagatus suꝫ in domo eoꝝ q̄ me diligebant. Alia ratio quare filius poti⁹ debuit incarnari ē. qꝛ pater per eū omnia creauit iuxta illud Johan. j. Omnia per ipsum facta sunt. ꝛ Gen. j. In principio creauit de⁹ celum ꝛ terrā. Ubi exponit Aug. In principio. i. in filio. Et ps. xxxij. d̄r. Uerbo dn̄i celi firmati sunt. ꝛ spū oīs eius omnis ✠tus eoꝛuꝫ. Que verba exponens Grego. in quodam sermone inquit. Uerbū dn̄i filius est patris ꝛc. Iteꝫ ps. ciij dicit Dauid loqns deo. Omnia in sapientia fecisti: idest in filio qui est sapientia patris. Cū ergo i creaturis videamus ꝙ per eandem arteꝫ reficit artifex rem artificiatam destructam per quam pꝛimo fecerat eam. decuit deum patrem per verbum et sapientiam suam omnia reparare: per qd̄ ꝛ per quā omnia creauerat. Et hanc rationē tangit magister in iij. disti. j. di. Ordine congruo atq; alto dei sapiētia fecit ꝯsilio. vt deus qui in sapiētia mundum cōdiderat. eadē que in celis sūt et in terris restauraret. hec ille. Item cum filius sit imago dei. vt dicitur ad Col. j. cōgruum fuit ipsuꝫ incarnari. quia ex hoc habet cōueniētiā cū eo q̄ erat reparandus. s. cū homine ad imaginē dei facto Genes. j.

Alia rō ꝙ pat non debuit incarnari

Quia eṁ per culpā fuerat deformat⁹. congruētius nō potuit reformari ꝙ per ipam imaginē dei. vt imago increata imaginem creatā reformaret. I Itē filius dei est verbū patris qḋ sic ꝑcedit ab ipo vt prī se manifestet per ipm. Un̄ ipe ait Mat. xi. Nemo nouit filiū nisi pater neqꝫ patrem quis nouit nisi filius ⁊ cui voluerit fili⁹ reuelare. Paruissima aūt i mūdo remāserat cognitio dei ⁊ in paucis ante incarnationē ipi. Cōgruū ergo fuit vt verbū dei in carne veniēs manifestaret hoībus patrē qḋ etiā fecit. Unde ipe ait Ioh. xvij. Pater manifestaui nomē tuū hoībus quos dedisti mihi. Sicut ergo nullo medio meli⁹ pōt homo manifestare intentionē suā ꝙ vt verbū intelligētie sue voci copulet. ⁊ illud ꝑferat in publicū. Et vt ait Aug. Inter oīa signa verba obtinent principatū. ⁊ colligit̄ ex snīa Arist. in. j. Periher. et autoris in. li. vi. principiorum. Et vt inqt speculator in ti. de aduocato. §. vi. Uerba ideo sunt instituta: vt per ea qs in alterius noticiā suā intētionē ꝑferat. Sic nō potuit ꝯgruenti⁹ deitatꝭ fieri reuelatio ⁊ intētiōis diuine manifestatio ꝙ vt vbū suū copularet̄ carni sicut nostram voci. per quam nobis deitatis notticia donaret̄. sicut eṁ discipulus instruit̄. perficit̄ ꝑ hoc ꝙ recipit verbum magistri. sic humana natura perficit̄ ex hoc ꝙ vnit̄ verbo dei. a quo oīs

Alia rō sapientia ⁊ ꝑfecto deriuat̄. Unde. Eccli. j. dr. Fōs sapiētie verbū dei i excelsis. Aliā rationē ponit magr̄ in. iij. dis. j. vbi recitat Augu. dicentē. Non pater vel spūssanctus carnē iduit. ne alius esset fili⁹ i diuinitate ⁊ alius i humanitate. Et ne idē esset pater ⁊ filius. si deus pater de hoīe nasceret̄. Dei igit̄ fili⁹ hoīs filius effectus est vt esset verus deus ⁊ verus hō vn⁹ filius. h̄ ille. Dicit qꝫ idem Aug. in li. de trinitate. ꝙ dei fili⁹ non quesiuit nisi matrē in terris. q: iā habebat patrē in celis. Et in li. Cur deus hō. iterum inquit: Si quis querat de illa summa sempiternaqꝫ trinitate cur potius filij persona debuit incarnari ꝙ patris et spiritussancti respōdebim⁹. Qm̄ si quelibet alia persona incarneret̄: essent duo filij in trinitate fili⁹ scꝫ dei ⁊ filius virginis. ⁊ sic fieret in personis que semꝑ equales esse debēt ɓm dignitatē: inequalitas natiuitatū. Dignior ē nāqꝫ natiuitatē haberet nat⁹ ex deo ꝙ nat⁹

K ex virgine. hec ille. Preterea dei sapientia ⁊ virtus attribuitur filio dicente apostolo. j. ad Cor. j. Nos autē ꝑdicamus xp̄m dei virtutem ⁊ sapietiā. Et ideo sicut ꝑ diaboli cam maliciā et versutā astutiā est seductus homo ⁊ in seruitutē redactus. ita decebat vt ꝑ dei sapiētiā a seductore liberaret̄. ⁊ in pristinā libertatē deduceret̄. Peruersorum eni malignitatib⁹ est obuiandū ab eo qui potest. c. pastoralis. §. fi. de offi. dele. Item congruū fuit vt ꝑ ipm dei filiū q̄ est virtus ⁊ brachiū prīs. hostis ipe dei diabolus debellaret̄ ⁊ vinceret̄: iuxᵃ illud Luce. j. Fecit potētiā in brachio suo: dispersit superbos mente cordis sui. Item fuit ꝯueniens vt ꝑ obedientiā redemptoris fieret humana redemptio sicut ꝑ inobediētiā p̄mi hominis fuit facta preuaricatio Unde apostolus ad Roma. v. ait. Sicut per vnius hoīs inobedientiā peccatores cōstituti sunt multi. ita ⁊ per vni⁹ obediētiā iusti ꝯstituunt̄ multi. Et rō cōgruitatis ptꝫ. quia ꝯtria contrarijs curant̄. ij. et hi. ⁊. c. cū ex iniuncto. de her. ⁊ de consecra. distin. ij. c. ego Berengarius et no. in. l. j. ff. pro derelicto. ⁊ ꝑ glo. in cle. cupiētes. de pe. de quo etiam habet̄ in. c. effectu. xxvi. q. vij. ⁊ de pe. di. ij. c. si quis semel. Sed nullā ꝑsonā sic decebat exhibere obedientiā sicut filiū patri. obedientiā eṁ patri seruare tenet̄ qlibet bon⁹ filius vt declarat Alex. de ales in. iij. parte summe. in tractatu de quarto ꝑcepto decalogi. qḋ q̄liter intelligatur. vide glo. i. l. liber homo. la. ij. ff. ad le. aqui. Ergo ipe filius dei potius debuit incarnari. vt obediētiā suo prī exhiberet per quā hoīem inobedientē saluaret. Itē iste mediator ⁊ redēptor tanꝙ verus pōtifex ꝑ hoībus deputatus debebat pro humano genere supplicare ⁊ orare vt probatur ꝑ aplm Heb. v. Sed ꝯgruētius fuit filiū orare patrē ꝙ ecōtra. ergo ipm poti⁹ decuit incarnari. Unde Ansel. libro. ij. Cur deus homo: inqt. Cōgruētius sonat filiū supplicare patri ꝙ aliā ꝑsonā. Preterea dei incarnatio facta est vt mīa diuina ostēderetur. Maior autē misericordia ostenditur quādo ille incarnat̄ q̄ p̄ncipaliter offēsus est. Quia xᵒ homo peccando appetijt sapiētiā que attribuit̄ filio i diuinis peccauit ꝯtra eam. Et ideo ad maiorē demōstrationē diuine clementie congruū fuit vt ipa dei sapīa offensa incarneret̄. et ꝑ peccato contra se cōmisso satisfaceret. Et ꝑpter hoc sanctus Bonauentura in. iij. sniarū dist. j. introducit filiū dei patri suo dicentē illud Alia rō

Jone.j. Propter me manet hec tempestas proijce me in mare.i.in vtero virginis.que vt in.iij.parte principali hui⁹ opis dictum est appellatur mare. Beatus q3 frater Jacoponus de tuderto ordinis nostri in suis laudibus dicit. Dio patre in cui he lo pore re. A lo filiolo fa dolce parlamento. O fiol mio summo sapere. In te la ciel subtiliamẽto de acquistare lhomo in piacere a tuto lo nostro conuento. Tuta la corte farai resplendere. Se tu vorai sonar quell instrumẽto. Filius autẽ respondit pr̃i. O dolce pr̃e de reuerẽtia. Nel tuo pecto sempre son stato. E la virtu del obediẽtia per me sara exercitata. Pur che loco se troui nel ql̃ sia albergato. Tũc r̃ndit spũssctũs. Lo albgo he pregiato ne lo ql̃ potrai possare. E i esso nullo peccato gia mai li trouerai. Jo lagio sanctificato. Nos ṽo hic possumus ɔtẽplari ꝙ facta hac determinatione a sanctissima trinitate de incarnatiõe verbi eterni diuia reuelatione siue angelica annũciatione intimatũ est p̃io parẽti nostro dño Adã q̃ redẽptionẽ suã ꝛ posteritatis sue ex culpa sua dãnate totis affectibus expectabat ꝙ si aliquã dignã mulierẽ diuino conspectui presentaret ex ea desiderat⁹ cũctis gentib⁹ carnẽ assumeret. Tũc dñs Adã p̃sentauit corã deo septẽ mulieres. vnam post aliam. Quarũ p̃ma fuit Sara vxor abraam que cum gestis honestis coram deo reuerenter ꝑcidens ait. Per nostra culpa tu ne cõdẽnasti nõ stamo dolenti del nostro delicto. De reuoca signore el to iterdicto. E fa mercede al homo qual tu creasti. Cui deus paf r̃ndit. O Sara nõne meministi derisionis quã tu mihi fecisti quãdo dixiste debere cõcipere filiũ tuũ Ysaac: ꝛ credere noluisti te habere posse filiũ. allegans ꝙ senueras et maritus tu⁹ Abraã vetul⁹ erat, vt habetur Gen̄.xviij. nõ enĩ digna es fieri spõsa mea. opꝫ enĩ sponsaꝫ meã esse mihi fidelissimaꝫ ꝛ omes alios excedere in fide cui ego dixi Osee.ij. despõsabo te mihi i fide. Ipa ergo sara rejecta et sic confusa dñs Adã p̃ntauit deo scdam mulierem q̃ fuit Rebecca vxor Ysaac. q̃ corã deo ꝓstrata humiliter dixit. A te mĩſcordia ciascuno crida. o gratioso idio non star si duro. Trane del nostro carceli obscuro. Ascoltai nr̃i doloroſi cridi. Cui r̃ndit de⁹. O rebecca: nonne recordans ꝙ malicia tua virũ tuũ decepisti ꝑuastiq3 Esau p̃mogenitũ tuũ bñdictiõe paterna, vt

Quõ adã p̃ntauit deo septẽ mulieres ser q̃b⁹ deberet icarnari

habet Gen̄.xxvij. Quia igitur magnum est pctm̃ fallacie. que ꝑcedit ex certa malicia. c.beatus.§.ille ergo.xxij.q.ij. Itẽ q: fallacijs est obuiandũ.l.in fundo.ff.de rei ven. et.l.j.§.causa.ff.de edil.edic. Ideo recuso te ꝑ sponsã mea ꝛ mr̃e filij mei. Tunc dñs adã p̃ntauit deo tertiã mulierem que fuit Rachel vxor Jacob p̃triarche que genibus flexis dixit. O dolce signore. o pieta diuina o immẽsa bõta. o dio benigno. de lassa hor mai el to grande desdigno. Secoue lhomo el qual a te sinclia. Cui deus r̃ndit. Nonne recordaris o rachel ꝙ furto abstulisti idola pr̃is tui laban. ꝛ abscondisti ea subꝰ stramenta cameli. Insuꝑ etiã patri tuo illa q̃ rẽti mendaciũ dixisti. vt hr̃ Gen̄.xxxj. Quia igit̃ omne furtũ est cõtra nonum ꝑceptum: Exo.xx. de quo in.c.penale.xiiij.q.v.et.c. oĩs.xxxij.q.iiij. Item q: oẽs q̃ amant mendaciuꝫ sunt filij diaboli.xxij.q.ij.c. cauete. Ideo nolo te inobedientẽ mãdatis meis ꝛ mendacẽ fieri celi reginã: cũ potius merearis puniri de mẽdacio qḋ non debet remanere impunitũ.l.debuit.ff. de his q̃ nota. infa.ꝛ.l.accusatiõis.ff.de accu.ꝛ.l.fi. ff.de rei ven. Quarta mulier presentata ab adã fuit Judith vidua que deuote dixit. Adam offesse tua reuerẽtia facto a la tua similitudine. Dhe nõ guardare a sua ingratitudine: Ma monstra a noi tua grande clementia. Cui spũssanctus r̃ndit. O Judith nõne recordaris ꝙ Holofernẽ principẽ militie regis babylonie occidisti. et manib⁹ tuis caput eius amputasti. vt habet̃ tui li.c.xiij. Licꝫ aũt zelo dei hoc feceris ꝛ ꝑ liberatiõe populi tui ꝛ ɔsequenter cũ merito, tamen non est equuꝫ ꝙ mulier homicidio q̃ man⁹ suas humano polluit sanguine sit mater sanctisanctoꝝ. Nam si homicida efficitur irregularis ꝛ nõ potest ꝓmoueri ad sacros ordines. ꝛ eijcit̃ iam ꝓmotus.c.si quis viduaꝫ.l.di.ꝛ.c.aliquantos.distin.lj.ꝛ ex.de homi.c.sicut dignuꝫ.ꝛ.c.significasti. Multo magis homicida mulier est sacratissimo incarnationis diuine mysterio incongrua. Et ideo nolo in te descẽdere ad operandam sanctissimi verbi celestis conceptionem.

Quinta mulier fuit sancta Susana que dixit. Con lachryme e dolie a te vegnamo. Con gran suspiri e vergognosa faza. e con tuto el core te preghiamo chel nostro errore perdonar sepiaza. Cui dixit deus. O susana nonne recordaris ꝙ vngebas te in

pomerio. & ob hãc cãm idunisti illos duos senes in cõcupiscentiã tui. vt hr. Dan. xiij. Et ideo nolo te fieri spõsam meã. Qui em cãm damni dat damnum dedisse videt. c. si culpa. de iniu. & dam. da. l. qui occidit. §. in hac. ff. ad le. aq. & l. prtor ait. la. ij. §. hec aũt ff. vi bono. rapt. Sertia mulier fuit Anna pphetissa assidue stans in tẽplo. vt habet Lu. ij. que ait. Nõ dhe perire tãta virtu cõ fede. Quanta he hauta tra li padri sancti p tuo amore afflicti & morti al quanti. Dõcha rẽde a noy tua mercede. Cui de⁹ rñdit. O anna tu scis ꝙ vidua es et corrupta q̃re non decet te esse matrem filij mei. & iõ nolo te. Mater em filij miei debet nitere tãta puritate qua i creatura aliqua neq̃at alis reperiri. Quia locus debet esse ꝓportionatus locato. iiij. Phys. Et iõ purissimo filio meo nõ cõuenit nisi purissima mater. Tũc adam antiat⁹ cepit cogitare si aliqua ṽgo esset i mũdo nullius criminis rea. que repulsam habere nõ posset. & tandẽ recordatus est de gl'iosa & intemerata virgine Maria que añ deũ deducta atq3 in terrã hũillime prostrata. demissis illis suis pudicissimis oculis. reuerẽdissimis gestib⁹ & suauissima voce dixit. Nõ hel hũana creatura digna. Dauer gratia da te o'alto signore. De nõ guardare al nostro grande errore. Ma'polta a noy tua pieta benigna. Tũc deus pat dixit filio & spũisancto. Que est ista lq̃ ascẽdit ante cõspectũ nostrũ sicut virgula fumi ex aromatibus myrrhe & thuris: & vniuersi pulueris pigmẽtarij: Uere specie sua & pulchritudine meũ attrahit animũ vt cõcupiscã decorẽ suũ. Filius ṽo patri inquit. Si placet eterne maiestati vestre descendã in hortũ vteri hui⁹ sacratissime ṽgis. vt colligã lilia sue nitidissime puritatis. Nã ipa ẽ hort⁹ cõclusus fons signat⁹. cuius emissiones padisus. loc⁹ voluptatis in q̃ sunt cõsita vniuersa flor gña & adoramẽta virtutũ Spũs aũt sctũs dixit. Nõne vides quãto charitatis ardore mẽs hui⁹ sacratissime ṽginis sit repleta: quãtaq3 in tanta virtutũ oĩum plenitudine sit humilitate decorata Quia ergo sicut pphetatũ est Esa. lxvi. sup humilẽ debeo q̃scere. replebo hui⁹ purissime & humillime virginis tã carnẽ ꝙ mẽtẽ & erit requies mea i seculũ scli. hic habitabo qm̃ elegi eã. Rñdit aũt pater etern⁹ illud Sap. viij. Hanc amaui & exq̃siui & ꝓposui mihi spõsam accipe. & amator factus sum forme illius vnigenitus me⁹ sit vnigenitus eius. & spũsctũs sit habitator ĩ ea secũdus ꝓcedat ergo nr̃e nũcius maiestatis. & roboret animũ virginis ipsam sublimãdo nouo salutationis mũere. Uocet ergo gabriel et ipe tãti mysterij nũci⁹ existat. Tũc dixit illi. Uides gabriel illã virginẽ cui⁹ suauissimus odor corã nobis fragratus: Uides puellã illã oĩum virtutũ pulchritudine rutilantẽ: Uides padisum voluptatis quem plãtauim⁹ a pncipio: Uides fontes pietat quo irrigat vniuersa terra: Uides sacrariũ mẽtis sue: diuinitatis nostre habitaculum gratiosum: Currite igit cito et nuncia illi nr̃m placitũ: nũcia ei trinitatis consilium Dixitq3 sibi pr̃ Accipe hanc lr̃am & da illi ex pte mea. Dixitq3 fili⁹. Cum ista virgo sit de sua virginitate valde tenera: sum cert⁹ ꝙ lectis lr̃is patris ex admiratione stupebit & turbabitur. Et ideo da sibi istas lr̃as noĩe meo. Dixitq3 spũsctũs. Dum cert⁹ ꝙ disposuit virginitatẽ ꝑpetuã ſuare: et concipi nõ põt naturalr̃ absq3 ṽginitatis violatiõe. Dubitabit ergo satis qualr̃ poterit h̃ esse. & ideo da illi istã aliã lr̃am noĩe meo. Missus est ergo angel⁹ Gabriel a deo in ciuitatẽ galilee &c. Et no. ꝙ vt dicit Frã. de mayro in tractatu sup Missus est: sup isto verbo gabriel ꝙ angelus apparuit virgini in humana effigie & visibili allegans Chrys. super Matth. Hoc idẽ dicit Rich. in. iij. dist. ij. ar. ij. q. iiij. Pergensq3 angel⁹ gabriel iuxta diuinũ mandatũ in ciuitatẽ galilee ingressus ad beatã virginẽ maria cum reuerẽtia eamq3 salutãs sibi assignauit lr̃am dei patris. quã inuenit associatã trib⁹ nobilissimis puellis int̃ alias quarũ pma prudẽtia vocat. scda ṽginitas. tertia ṽo humilitas. Accipiensq3 beata virgo litteras eterni pr̃is cũ maximo tremore eas apuit. inuenitq3 scriptũ. Aue gr̃a plena &c. Tunc beata virgo vidẽs nouitatẽ hui⁹ annũciationis. cõsuluit primã puellã. s. prudentiã. quid sibi super hoc videretur. Que respõdit. ꝙ nõ ita cito & de facili suũ preberet assensum. nec isti cõdescenderet. sed bene cogitaret sup his. Quia scriptum est ꝙ in rebus arduis mature & cum maxima deliberatione est procedendum iuxta notata in. l. s. ff. de carbo. edic. & in. l. prolata. C. de senten. & interlo. oĩum iudi. Et hoc est quod dr̃. Que cum audisset turbata est &c. Tunc gabriel vidẽs eã turbatam: dedit et

Maria pñtata ꝓcipiendo filium

assignauit sibi scdam lram ex parte filij dei quaz suscipiēs cū reuerētia inuenit. Ne timeas maria inuenisti em̄ grām ꝛc. Tunc cōsuluit scdm sociā.s.ṽginitatē dicens sibi O socia mea charissima: scis ꝙ te indissolubili dilectiōis vinculo āplexata sum ꝛ de h votū feci dño. Quid igit tibi sup h agēdū videt? Que rñdit ꝙ peteret de mō Et iō dixit. Quō fiet istud qm̄ virū nō cognosco.i. nō cognoscer ꝓpono. ac si apte diceret. Cū ḃm viā nature impossibile sit feminā concipere absqz sue itegritatis violatiōe. egoqz firmit ꝓposuerim mee itegritatis ṽgitatē ḃuare illibatā. quō ḡ fiet istud qḋ tu dicis? Tunc dedit illi tertiā lrām que mittebatur a spūsctō. quā apiens inuenit. Spūssctūs supueniet in te ꝛc. q.d. ꝙ ṽtute spūssancti. supplebit qḋ virtute semīs virilis actiuā vim hñtis fit in ꝯceptiōe ꝓlis. Tunc beata ṽgo tertiā cōsuluit domicellā. s. hūilitatē q̄ rñdit illḋ Aug. in ṡmone de natiuitate ṽginis. O btā maria seculū omē captiuū tuū deprecat assensū te dña mōd⁹ sue fidei obsidē fecit noli morari ṽgo nuncio festināter rñde verbū ꝛ suscipe filiū. da fidē et sēti ṽtutē. rñde ṽbū bñdicta ṽgo qḋ optāt supiores. i. angeli. qḋ optant inferiores. i. pres inclusi qḋ desiderant posteriores. scz filij p tuū filiū redimēdi qḋ appetunt exteriores. i. appetitus creature in te ꝯsūmādi Non th̄ ꝓpter hoc te extollas virgo glīosa q: hoc pot⁹ dīne benignitatis ē ꝙ tuoꝝ meritoꝝ. Tunc beata ṽgo cū profundissima humilitate genib⁹ flexis: manib⁹ mētis pariter ꝛ corpis eleuatis dixit. Ecce ancilla dñi, fiat mihi ḃm verbū tuū. Moxqz ꝓfectus verbis ꝛ dato assensu dictis angelicis a btā ṽgie in eius vtero sacratissimo quattuor mirāda fuerūt facta, vt pōt trahi ex dictis Greg. sup illud Cant. ij. Ecce iste venit saliens. Et ex dictis Frā. de may. sup hoc verbo ancilla. Pmum fuit corporis xpi de puris sanguibus ṽginis cōceptio ꝛ formatio. Non em̄ successiue formatum est corpus illud sctissimū sicut cetera corpora hūana. sed in instāti totum. Scdm fuit aīe xpi de nihilo creatio in eodē instanti quo corp⁹ fuit formatū. Tertium fuit anime ad corpus vnio siue infusio. Non em̄ cōpletis xl. diebus aīa xpi fuit infusa suo corpi sicut in ceteris fit: sed in eodē instāti quo corp⁹ fuit formatū. Quartū fuit hūanitatis nre a diuinitate assumptio, formato em̄ corpe ꝛ aīato diuinitas in eodē instauti assūpsit humanā naturā. Unde Ricb. nr̄ i. iij. di. ij. ar. ij. q. iiij. dicit. ꝙ in eodem instāti fuerūt corpis conceptio. ꝛ carnis ꝛ aīe vnio. ꝛ in ipsoꝝ cōiunctione humane nature cōstitutio. ꝛ carnis ꝛ aīe ꝛ humane nature assumptō ad vnitatē ꝑsone filij dei. fuerunt em̄ facta ꝑdicta ꝑ virtutē spūsctī q̄ infinitate sue ṽtutis potuit ea facere in instāti. Sicut em̄ carnē potuit formare sine virili semine quod non potuisset virt⁹ creata. ita potuit eam in instāti formare. ꝙuis caro pura formari nō possit nisi in tpe virtute creata. et ꝙuis inter ꝑdicta nō fuerit prius ꝛ posterius ḃm xps. fuit tñ ibi prius ꝛ posteri⁹ ordine nature. Scdm em̄ pḃm i ꝑdicamētis illud est ꝑus natura altero qḋ est cā ipsius vel presupponit ab eo. Et sic fuit prius carnis conceptio ꝙ aīe creatio. q: ꝑsupponit ab ea. Et eadē rōe ē ꝑus aīe creatio ꝙ ei⁹ ad carnē vnio. ꝛ vnio carnis ꝛ aīe ꝙ nature humane cōstitutio. ꝛ constitutio hūane nature ꝙ eius assumptio ad vnitatē dīne ꝑsone. Nec tñ intelligendū est ꝙ ꝯstitutio illius nature hūane ꝑus terminata fuerit ad aliquā actualē sui existentiā in seipsam ꝙ in verbo: q: nunꝙ nec in tpe nec in īstāti actu fuit exñs in seipsa alis enim non ṽe posset dici filiū dei fuisse ꝯceptū in ṽgine. qḋ falsum est. hec ille egregi⁹ doctor Ricb. Patet igit quāti meriti fuit h humillimū ṽbū marie virgīs. s. Ecce ancilla ꝛc. Quia tūc ṽbū caro factū est: ꝛ hītauit in nobis: vt dr Joh. j. De q̄ beate virginis hūilitate Hiero. dicit. O ṽe btā hūilitas marie que deū hoībus pepit. vitā mortalibus edidit: celos innouauit. padisum apuit. mundum purgauit. ꝛ hominum aīas ab inferis liberauit. Hec ille. Cuius meritis nos ab omni malo liberare dignetur benedictus eius filius. Amen.

In assēsu ṽgīs sctā sūt q̄ttuor mirāda

Uirginē cōcipe ē mirabile.

De eadē beate virginis annūciatione ꝛ xpi conceptione. Sermo. ij.

Ecce virgo concipiet et pariet filium: et vocabit nomē eius emanuel. Esa. vij. vt inquit Chry. sup Mat. Judei nō dicūt. ecce ṽgo cōcipiet. sz ecce puella. sz si puella idē est qḋ ṽgo. nihil a nobis diuersum sentiūt si ṽo intelligunt per verba predicta ꝙ puella cōmuni lege coniugij esset paritura

sam nō eēt signū: qꝛ signū dꝫ excedere oēm ordinē reꝝ. vt em̄ ait Aug. in q̄dam ser. Ea sunt dei mirabilia q̄ sunt hoīb⁹ īpossibilia Qḋ aūt hec ꝯceptio deberet eē mirabilis. ptꝫ ex ꝯ ī mediate p̄cedētib⁹ vbi ait ꝓpheta. Propter hoc dabit ipe dn̄s vobis signū. Ecce v̄go ꝯcipiet ⁊c. Fuit ergo mirabile signū ꝙ v̄go ꝯcepit ⁊ v̄ginitatis pudorē nō amisit. Propter tale signū dꝛ Eccl'i. xxxvi. Innoua signa. ⁊ īmuta mirabilia. Et Ber. in q̄daꝫ ser. ait. O noua miracula ⁊ signa mirabilia ꝯcept⁹ fuit sine pudore pt⁹ sine dolore. puer q̄ nascit̄ de⁹ est. mr̄ de q̄ nascit̄ v̄go est. h̄ ille. Iō bn̄ dꝛ in verbis ꝓpositis ⁊ vocabit̄ nomē ei⁹ emanuel. i. nobiscū de⁹ qḋ exponit Hugo. de. s. vic. di. de⁹ nobiscū ē q̄ttuor modis. s. p p̄ntiā. p pticipationeꝫ humanitatis. p vinculū charitatis ⁊ p patrociniuꝫ v̄itatis. In primo mala nr̄a cognoscit. in scḋo expt⁹ est. in tertio cōpatit̄. in q̄rto aufert. Ber. aūt dic̄. Triplex erat hūani gn̄is īdigētia. s. ꝯsilij. auxilij ⁊ p̄sidij. Nā faciles sum⁹ ad seducēdū debiles ad operandū ⁊ fragiles ad resistēdū. Si discernere volum⁹ inter bonū ⁊ malū decipimur. si tentam⁹ facere bonuꝫ deficimus. si conamur resistere malo deijcimur. ꝓinde necessaria fuit saluatoris p̄ntia vt sit nobiscū de⁹ q̄ in nobis p fidē habitās cecitatē nr̄am illuminet. et nobiscū manēs īfirmitatē adiuuet. ⁊ p nob stans fragilitatē nr̄am ꝓtegat ⁊ ꝓpugnet. De his q̄ꝫ mirabilib⁹ ꝯceptōis ⁊ natiuitat̄ xp̄i de v̄gine ait Aug. ī li. de simbolo. di. Parit mr̄ ⁊ v̄go est. feta ⁊ ītacta est. factor oīm fit inter oīa portat̄ manibus rector toti⁹ orbis. lābit vbera regēs sydera. tacet ⁊ verbū est. Hec aūt ꝯceptio xp̄i ī vtero v̄ginali facta fuit. viij. kal. apŕlis. ⁊ eodē die reuolutis. xxxiij. ānis passus fuit. sicut dicit Aug. Chris. ⁊ Ber. Rō aūt q̄re xp̄s ꝯcipi voluit ī vere est. qꝛ illo tp̄e primi parētes peccauerūt. in q̄ etiaꝫ creati sunt ƀm sn̄iam Isiḋ. in viij. ety. ⁊ Alexā. de ales. ī. ij. pte sum. de q̄ sufficiēter tractat̄ ī. s. p. rosarij ƀmonū. ser. iiij. pte. s. Sicut em̄ voluit pati ī vere vt ostēderet se pati p pctō ipoꝝ p̄moꝝ parētū. ita etiā voluit illo tp̄e incarnari. ⁊ ī virginali vtero ꝯcipi. De q̄ cōceptiōe v̄gini annūciata quattuor considerationes faciemus.

Xp̄s voluit ꝯcipi ⁊ pati ī vere

De⁹ est nobiscū q̄ttuor modis:

Prima dicetur diuersitatis.

Scḋa congruitatis.

Tertia iocunditatis.

Quarta ⁊ vltima temporalitatis.

Pars prima huius sermonis que dicit̄ diuersitatis.

Magna ꝓfectio ⁊ multiplex fuit diuersitas īter ꝯceptionē nr̄aꝫ ⁊ ꝯceptionē xp̄i ex v̄gine. Primo nāqꝫ ꝯceptio nr̄a fuit imūda. ꝯceptio aūt xp̄i mūdissima purissima ⁊ sctissima. vn̄ dixit āgel⁹. b. v̄gini. Luc̄. s. Qḋ ex te nascet̄ sctm̄ vocabit̄ filius dei. Nos em̄ cū pctō ꝯcipimur. ⁊ cū pctō nascimur. xp̄s aūt fuit sīe pctō ꝯcept⁹ ⁊ nat⁹ ⁊ qꝛ ei⁹ ꝯceptio fuit mūda: iō mūdauit nostrā īmūdā ꝯceptionē. iux̄ illḋ Iob. xiij. Quis pōt facere mūdū de īmūdo ꝯceptum semine: nōne tu q̄ solus es. Scḋo cōceptio nr̄a fuit ex cōmixtione seminis vtriusqꝫ parētis. ꝯceptio aūt xp̄i facta ē ex purissimis sanguinib⁹ v̄ginis. nō ex virili semine: sed spūssancti opatione ⁊ v̄tute. Iō dixit angelus btē v̄gini vt h̄r Lu. s. Spūssctūs supueniet in te spūs em̄ sctūs ī mariaꝫ supuenit vt daret mr̄i sctificatiōis gr̄am. ⁊ vt daret femine potētiā diuinitatis receptiuā: ⁊ vt daret v̄gini potētiā gn̄atiuā. Tria ei videbāt̄ īpossibilia. s. ꝙ mr̄ aliqua sine pctō saltē veniali pareret. ⁊ ꝙ femina deū ꝯciperet. ⁊ ꝙ virgo gn̄aret. Spūs aūt sanct⁹ ī ea supueniēs dedit ei sctitateꝫ vt sine pctō pareret. iuxta illḋ ps. xlv. Sctificauit tabernaculū suū altissim⁹. Deditqꝫ potētiā diuinitatis receptiuā vt deū ꝯcipet. Vn̄ dꝛ Apoca. xij. Mulier amicta sole. tunc em̄ sole amicta fuit qn̄ deū suo ī vtero ꝯcepit. Dedit q̄ꝫ virgini potentiā generatiuā vt manēs v̄go generare posset. sicut dicūt v̄ba thematis nr̄i Vn̄ hugo ḋ. s. vic. exponēs illḋ Mat. Qḋ ī ea natū ē de spūscto est ait. Nō ꝙ de spūs sctī sb̄a semen part⁹ accepit. sꝫ qꝛ p amorē ⁊ coopatione spūsscti ex carne v̄ginis diuino ptui nature sub̄am ministrauit. Qꝛ em̄ in corde v̄ginis amor ipsi⁹ spūsscti singulariť ardebat. Iō spūssctūs in ei⁹ carne mirabilia faciebat. ⁊ cui⁹ dilectio in ei⁹ corde nō suscepit sociū ei⁹ opatio ī illi⁹ carne nō habuit exēplū hec ille. Tertio nr̄a ꝯceptio nō statim ꝑficit sꝫ paulatim cōceptū corp⁹ organizat̄. vt declaratū est in. s. pte huius opis. ser. s. pte. ij. Non sic aūt fuit ꝯceptio xp̄i. qꝛ statim post ꝯsensum v̄ginis corpus ei⁹ organizatū ⁊ aiatū fuit. vt. s̄. patuit sermone p̄cedēti. sꝫ ita paruū esset vt lineamēta ei⁹ vix discerni possent. sꝫ postea ī magnitudine creuit. Vn̄ sup illḋ. Io. ij. Quadra

Marie differt xp̄i ⁊ nostra cōceptio.

R

ginta ꝛ sex annis edificatum est templū. ait Aug. Hic numerus perfectioni dn̄ici corporis congruit. quia vt dicunt physici. tot diebus forma humani corporis pficitur. Non igitur fuit dn̄s in instanti sue conceptiōis perfectus corporali magnitudine sed gratia ꝛ virtute. Quarto nostra cōceptio est naturalis. conceptio aūt xp̄i fuit mirabilis ꝛ inuestigabilis fuit em̄ incarnationis huius mysterium omnium nouorum nouissimum. iuxta illud Hiere. xxxj. Nouū faciet dn̄s super terrā: femina circūdabit virum: fuit em̄ supra facultatē nature. rationis et mentis humane. Unde Hiero. ad Eusto. inquit. Qd natura non habuit vsus nesciuit. ignorauit rō mēs nō capit humana. pauet celū. stupet terra. creatura oīs etiā celestis miraſ. hoc totū p gabrielē marie diuinitꝰ nūciaſ. Qualr aūt ista ɔceptio fuit mirabilis ondit Bern̄. in sermone de natiuitate dn̄i di. In illa assumptiōe nr̄e carnis fecit deus mixturas tres mirabiles. cōiuncta q̄dē sunt tria adinuicē. deꝰ ꝛ homo. mater ꝛ virgo. fides ꝛ cor humanū. In prima cōmixtione trinitas est in substantijs et vnitas in persona: sicut in diuinitate summa trinitas est in personis ꝛ vnitas in substantia ꝛ sicut ibi psone nō scindūt vnitatē. ꝛ vnitas non minuit trinitatē. ita in hac nec psona ɔfundit subas. nec ipe sube psone dissipāt vnitatē. Scd̄a est mr ꝛ vgo. A secula q̄ppe nō est auditū q virgo pepit. ꝛ q mr virgo pmāsit. Tertia est fides ꝛ cor humanū. Mirū est em̄ q humanū cor his duobꝰ fidē accōmodauit. s. q deꝰ hō esset. ꝛ q vgo pepe risset. Sicut em̄ ferrū ꝛ testa nō pōt coniūgi. sic ꝛ h̄ duo nequeūt misceri si nō misceanſ glutino spūſsancti. Quia igiſ cōceptio xp̄i sic fuit mirabilis. iō fuit inuestigabilis ꝓpť qd̄ dicit Joh. baptista. vt hr̄ Jo. j. Cuiꝰ nō sum dignꝰ vt soluā corrigiā calciamēti eiꝰ. Per pedē significaſ diuinitas per calciamētū caro. p corrigiā aūt aīa. Sic eī pes mediāte corrigia calciamēto iūgiſ. sic diuitas mediāte aīa carni vniſ. q̄ aūt nescit mediū: ignorat extrema. Et qꝛ Johānes dixit se nō esse sufficiētē ītelligere. vel alij exponeř xp̄i corrigiā. i. eius. aīaꝫ. p cōsequēs relinquiſ q nō sit sufficiēs cognoscere eiꝰ pedē. i. diuinitatē nec eius calciamētū. i. eius corpus de spūſancto genitū. de quo ī quodaꝫ sermone dicit Petrꝰ rauen̄. Hodie est ineffabile sacr̄m cōceptionis dn̄ice, credere magis cōuenit q̄ ferre. Nā qd̄ natura non habet. vsus nescit. ignorat rō mens. nō capit humana celuꝫ pauet. terra stupet creatura miraſ. qualr humanꝰ sermo enarrabit. Quis em̄ attinget arcanum diuinitatis. patrū virginis. causam rerū. seculorum negociuꝫ diuinitatis ꝛ carnis cōmerciū. ac hoīem deū. Hiero. q̄ꝫ in sermone ad Eusto. ait. Fuit igiſ mirabilis. quia fuit supra naturam. ex eo q manēs virgo concepit. Fuit supra rationē ex eo q deuꝫ genuit. Contra humanā cōditionē ex eo q sine dolore peperit. Cōtra cōsuetudinē ex eo q sine pctō de spūſancto concepit. Hec ille.

Quar̄ ɔceptio xp̄i fuit mirabilis

Pars secunda huius sermonis que dicitur congruitatis.

M

Congruū fuit xp̄m concipi ꝛ nasci de femina ꝛ carnē de mulier̄ assumere. ꝛ nō de viro vel alia materia ꝓbat magr̄ l. iij. di. iij. ꝛ sacri doctores ibidem. ꝛ bea. Tho. in. iij. pte summe. q xxxj. ar. iiij. Et hec veritas multis pōt rōnibꝰ corroborari. Prima dī nobilitatis sic. Sicut em̄ si rex nobilitate vellet vnā domū totā necessariū esset q ꝛ masculos ꝛ feminas oēs priuilegiaret sic deus volens totā naturā humanā nobilitare: voluit ipse masculus eē ꝛ de femina nasci vt vtrunq̄ sexum nobilitare. Et hec rō tāgiſ a magro. ꝛ fundatur in dictis Augu. in li. lxxxiij. questionū. di. Deꝰ cū liberat non partē aliquā tm̄ sed totuꝫ liberat. Qd̄ etiā habeſ de peni. dist. j. c. quē penitet. sequiſ Aug. Sapientia aūt est verbuꝫ dei. q̄ dī filius vnigenitus. qui hoīe suscepto liberationem hoīs indicauit. Hec ille. Ex quibus sic arguit magister dicens. Hoīs auteꝫ liberatio ī vtroq̄ sexu debuit apparere. Ergo quia virum oportebat suscipere q̄ sexus honorabilior est. l. j. ff. de sena. et. l. in multis. ff. de statu ho. consequens erat vt feminei sexus liberatio appareret. q ille vir de femina nasceretur. Hec ille. Si em̄ ita peccauit sexus masculinus sicut femininus. ergo pari passu fuit ambulandum vt in similiDicitur in. l. maximum vitium. C. de libe. prete. ꝛ in. §. masculos. in iij. de exhe. libe. Preterea etiam fuit congruum vt in feminis spem ipse dn̄s confirmaret. Si eniꝫ sexum virilem assumens ab hoc mysterio feminas excussisset. que spes mulieribus in xp̄o fuisset. Nam in penā peccati satis fuit subiectus femineus sexus. cum eue dictuꝫ

Xp̄s debuit cōcipiet nascifex femina

Xp̄s cōceptus erexit spem feminis.

fuit sub viri ptate eris: τ ipe dnabitur tui Gen. iij. Vn vt habef ibidē. sicut Adā dixit deo. Mulier quā dedisti mihi: dedit mihi τ comedi. sicut eius posteri dicebant illud Eccli. xv. A muliere initiū factū est peti τ p eam oēs morimur. Quo circa vt mulier q̄s cognosceret se fore redēptā. τ aliquātulum recuparet dignitatē pditā. congruū fuit vt homo a deo assumēdus de femina concipe ref. Unde Ber. sup Cant. inquit. O admirādā τ omi laude dignissimā virginem o feminā sup oms feminas singulariter venerandā. atq; mirabilē parentū reparatricem τ posterox viuificatricē τ infra Letare pater Adā. sed tu magis exulta mater eua. de qua ortū est malū prius cuius opprobrium in oēs trāsit mulieres. Instat n āq; tēpus quo iam tollif opprobriū: nec habet vir qd amplius causef aduersus mulierē. qr ecce si vir decidit p feminā iam nō erigif nisi p feminā. hec ille. Et Augu. in smone de natiuitate vginis ait. Eua occidendo obfuit. maria viuificando pfuit. pcussit illa. sanauit ista. vn τ merito maledictio eue in bndictionē mutaf marie. hec ille. Qd bn ipm aue significat. in quo quidē sunt eedem lre q̄ in hoc noie Eua sunt sed pposttere vt pz intuēti τ sic pz pma ratio quare fuit congruū xpm assumere carnē de femina. Secūda rō dr cōtrarietatis pposuit em deus nostrā infirmitatē curare cōtrarijs. Quia vt ait Greg. in quadā homel. cōtraria contrarijs curanf. vt calida frigidis τ frigida calidis. Nō em ait Augu. in quodā smone morif frigus nisi in calore nec morif amaritudo nisi in dulcedine et non est mortua mors nisi in vita. Peccauit em Adam in dulcedine ligni vetiti satisfecit xpus in amaritudine crucis τ fellis vnde valde cōgruū fuit vt sicut per mulierē superbam factum fuit initiū ruine nostre. ita p mulierem humilē sumeret initiū nostra redēptio. vt ait Beda sup Lucā. Quia nihil tā naturale q̄ vnūquodq; dissolui eo vinculo quo ligatū est. l. nihil. ff. de regulis iur. τ c. j. ex eo. titulo. Et ad hoc applicari posset illd Ouid in. j. de remedio amoris. Una manus vobis vulnus opēq; ferat. Manus em feminne nos vulnerauit. τ manus femine nos sanauit. Tertia rō dicif ostēdende veritatis: nā si xps natus non fuisset de femina. nullus vnq̄ verū hoiem ipm fuisse credidisset. cū multi heretici eū fuisse verum hominē negauerit. et si de virgine natus sit. qm ergo necessarius est hūanitatē xpi credere. qr vt Leo papa inqt in smone natiuitatis dni. Paris piculi res est cū i xpo dno aut paterne glie negaf eqlitas aut nre nature vitas. Necessariū fuit ad ostensionē istius veritatis vt xps ex femina nasceref. Vnde Amb. in li. de incarnatiōe vbi ait. Multa sm naturā veniēs multa supra naturā fecit. Scdm pditionē em nature in vtero formatū est corpus: sed supra naturā vgo pcepit virgo peperit vt crederes qr deus erat q̄ innouabat naturā τ homo erat qui sm naturā nascebatur ex hoie. i. hūana carne hec ille. τ pper pdicta inqt Sco. in. iij. di. iiij. q̄ btā virgo potest dici mr xpi naturalis τ miraculosa. Predictā quoq; rationē appro bās Aug. in epla ad volusianū inqt. Si oipotens deus vndecūq; formatū hoiem non ex materno vtero sz repēte afferret aspectibus hoim. nōne opinionē pfirmaret erroris vt nō verū hoiem assumpsisse crederef τ dū oia mirabiliter faceret destrueret qd misicordif fecit. nūc vo ita inter deū τ hominē mediator appuit. vt in vna psona copulās vtrāq; naturā τ solita sublimaret in solitis τ insolita solitis temperaret. hec ille Licz aūt vt ait scts Bona. in. iij. di. xij. ar. ij. q. iij. xps potuisset assumere carnē de viro τ muliere sicut assumpsit de muliere tm τ vgine. qr sic opatione spūsctī purificauit vterū virgis. sic purificare τ sctificare potuit si voluisset vim generatiuam in viro τ muliere. vt ex eis sctus nasceref absq; vlla feditate. vn potuit absq; incōgruētia si voluisset carnē assumere sm leges nature institute de viro τ muliere. congruentius tn fuit vt carnē assumere de muliere tm τ virgine: qd pbaf multis rationib9 sm Bona. vbi. s. τ Tho. in. iij. parte sum. q. xxviij. ar. j. ij. τ iij. Et primo rōne conseruationis scz honoris paterni. decet em filiū honorare parētes. sicut preceptum est Exo. xx. τ. l. veluti. ff. de iusti. τ iu. τ. l. liberto. ff. de op. lib. Chrystus igif qui non venit soluere legez sed adimplere. Mat. v. Honorauit patrem suā in vita τ in morte. In vita ipsius honorē querēdo. Unde dicebat Joh. viij. Ego honorifico patrem meum. In morte vo propter obedientiam eius moriendo. vt habetur ad Ephes. ij. Congruum itaq; fuit vt etiā in conceptione sua seruaret honorem paternū. qd vtiq; nō fecisset si alius

N Per cōtraria christus nos redemit.

O

xps cōgruētius carnem assūpsit de femina τ virgine.

P

sibi patrē ab ipso deo in terra quesisset. Et h' est rō. b. Bona. vbi. s. Qui etiā ibidē arguit sic. Filiꝰ dꝫ honorare matrē suā sicut ⁊ patrē iuxta possibilitatē suā. q2 fm pħm. viij. ethi. Parētibꝰ nō pōt equiualēs reddi. sed xp̄s potuit hunc honorē seruare matri sue vt ꝟgo pmaneret. ergo cōgruebat vt faceret q2 filiꝰ nō honorans matrē impiꝰ est vt ait Bal. in. l. cōgruentiꝰ in fi. C. de pa. po. Nequaq3 autē decuisset vt filiꝰ dei qui oīa restaurare ⁊ pficere venerat. matrē peiorē nobis redderet q̄ accepisset. Si em̄ ioseph ampliora dona dedit bēiamin q2 frater eiꝰ vterinus erat. Gen̄. xliij. quāto magis filiꝰ dei p̄ciosissimū donū fecunditatis ꝟginalis que excedebat fecunditatē coniugalē ⁊ cōtinentiā vidualē debuit dare matri sue. Et hanc rationē tangit Aug. in sermone de natiuitate xp̄i dicēs. Fas non erat vt per eius aduentū violaretur integritas. q̄ veniebat saluare corrupta ⁊ iterū. Electa est ꝟgo integra cui fecūditas matris daret. et facta est fecūda mater in q̄ ꝟginis integritas seruaret. Scd̄a rō d2 decorationis. sc3 sapiētie eterne. Nam Sap. vij. d2 q̄ sapiā est cādor lucis eterne ⁊ speculū sine macula. ⁊ Heb. xj. d2. q̄ est splēdor paterne glie ⁊ figura substātie eius. Sed sicut dicit Augu. in quodā sermōe. ⁊ Amb. in lib. de ꝟginitate. Nihil est puriꝰ matre intacta. ergo decebat vt ex matre icorrupta nasceret ipa dei sapientia. Et hanc rationez tāgit Bern. in quodā sermōe di. Nō decebat deū aliam matrē q̄ ꝟginē nec virginē aliū filium habere q̄ deū. q2 nec maior inter matres. nec maior inter filios nasci potuit. O igit dn̄a mater p quā talē habemus fratrē. qd gratiarū. quid laudis tibi retribuemus. h' ille qui etiā ait. Deuz decebat hmōi natiuitas qua nō nisi de ꝟgine nasceretur. Talis cōgruebat ⁊ ꝟgini partus vt nō pareret nisi deuz. voluit itaq3 deus illā esse virginez de qua immaculata imaculatꝰ pcederet oīm maculas purgaturus. Et btūs Amb. inqt. Ut corpus eius verū ostenderet nascit ex femina. sed vt ostenderet eiꝰ diuinitas nascitur ex ꝟgine Tertia rō d2 pfectionis vniuerse nature fm enim Ansel. quattuor modis potest deus pducere hominē ad esse. Aut sine viro ⁊ femina sicut pduxit Adam Gen̄. j. aut de viro sine femina sicut Euam Gen̄. ij. aut de femina ⁊ viro vt om̄s cōiter generant. aut de femina sine viro, ⁊ hoc decuit fieri in incarnatione filij dei. rōne singularissime puritatis. Et hāc rationē tangit dn̄s Bonauē. vbi. s. ⁊ Tho. in. iij. parte summe. q. xxxj. ar. iiij. que pōt sic cōfirmari Sicut em̄ vt dixit. btūs Andreas aplūs Egee pconsuli. Primus adā fuit formatꝰ ex terra ꝟgine q̄ ante nō fuerat laborata. sed solū paradisi fluminibus rigabat. Gen̄. ij. sic congruū fuit vt scd̄us adā fieret ex intacta ꝟgine q̄ laborata nō esset viri complexibus sed solum rigata celesti gr̄a tanq̄ paradisi fluminibꝰ Et hec est terra de q̄ ps. lxxxiiij. ait pp̄heta. Dn̄s dabit benignitatē. ⁊ terra nostra dabit fructū suū. Quarta rō dicit complexionis sc3 gr̄e diuine in ipa ꝟgine. Nā Luc. j. dictū est ei p angelum. Aue gr̄a plena. Nō fuisset aūt plena gratia si virginitatis virtutē ⁊ aureolam non habuisset

Qnitā rōnē ponit Alex. lōbardus. in. iij. dist. xij. q. vl. di. q̄ sicut lapsus hūani generis factus est in vtroq3 sexu et inchoatus ē in muliere ac consumatus in viro. sic etiā congruū fuit in reparatiōe vt sexus vterq3 interueniret. ⁊ sicut eua ꝟgo pctm̄ inchoauit sic maria ꝟgo salutē gnaret. ⁊ sic p mulierē inchoaret reparatio ⁊ cōsummaret p virū sc3 xp̄m dn̄m. et hec ratio dici pōt reparatiōis. Sexta autē d2 cōmēdatiōis sc3 ipsiꝰ virginitatis. nā vsq3 ad aduentuz xp̄i hec virtus nesciebat cū tn̄ sit p̄cipua ⁊ singularis. Quā semp imperator. A. xp̄s duxit esse colendā ⁊ venerādā. l. si qua. C. ad lena cōsul. or. Sed omnes illi p̄cepto se obligatos sentiebāt: Gene. j. c. Crescite et multiplicamini ⁊c. ⁊ ad hoc intendebant. hocq3 affectabāt. Cōgruū ergo fuit vt hec virtus nobis ostēderetur: ⁊ in vtroq3 sexu vt viri haberent quē imitarent sc3 xp̄m virginē ⁊ mulieres quā seqrent. s. eiꝰ matrē ꝟginitas em̄ est illa q̄ replet padisuz. c. nuptie. xxxij. q. j. Ipsa em̄ est potēs deo cū fiducia hoīs aīas psentare. §. sancimꝰ. in aut. de lleno. et p glo. in. l. ij. ff. de origi. iu. ⁊ in aut. de mona. §. penul. col. j. Septima ratio d2 cōditionis siue pprietatis ipsius verbi generati: Uerbuz em̄ absq3 corruptione corpis concipit qnimmo cordis corruptio pfecti verbi conceptionē nō patitur. q2 ergo caro xp̄i sicut fuit a ꝟbo dei assumpta vt esset ipsius caro ppria conueniens fuit q̄ etiam ipsa sine corruptione cōciperetur. Unde in quodaz fmone ephesini cōcilij dicit. Neq3 verbū nostrū cum parit corrūpit mentem

R neq3 deus vbū substātiale partū eligēs pe mit virginitatē. Octauā rōnē ponit Augu. in li. de sctā virginitate di. Opprtebat caput nostrū insigni miraclo sm corp9 nasci de virgine: vt significaret mēbra sua de virgine ecclia sm spm esse nascitura. h ille. Et hec rō pōt dici significatiōis. Hāc etiā veritatē pbare possum9 tali rōne. Si enim summus sacerdos nullā corruptā poterat ducere in vxorē. vt habet Leui. xxi. quanto magis spōsa dei patris debuit esse incorrupta et omni mūdicia plenissima.

Pars tertia hui9 sermonis de bñdicte annūciationis iocūditate.

G Concepto xpi fuit iocūdissima.

Uā iocūda fuerit annūciatio h hodierna die factā: hūanis non valet vbis enarrari. Fuit em pmo iocūdissima deo. Sicut em q̄libet rex solennizat et leticiā facit ac ferias fieri pcipit. vt l. gl. i rubrica. C de ferijs. qñ ei9 fili9 ɔhit mrimonium. Sic de9 pater ineffabilē solēnitatē fecit qñ ei9 fili9 cū hūana natura p incarnationē se copulauit. Jō dr Mat. xxij. Sile est regnum celoꝝ hoi regi q̄ fecit nuptias filio suo. Si em letat9 est abraā i ortu et ablactatiōe filij Gen. xxi. Quāto mag3 de9 pater de filij sui pceptu et incarnatiōe? Scdo fuit iocūdissima angelis oib9 q̄ ineffabilr letati sunt de filij dei incarnatiōe: qr a sua creatiōe nūq̄ fuerūt ita honorati. Sicut em serui exaltātur qñ soror eoꝝ germana ɔhit cū dño suo vt hr in li. Hester de iudeoꝝ pplo exaltato ex hester cū asuero rege cōtrahente: sic angeli qñ aīa xpi fuit vnita et desponsata vbo honorati sunt. Est em aīam soror germana angeloꝝ. qr ab eodē patre eis filis est pducta et de eadē matre .i. de spūali natura. De hac aūt iocūditate inquit Aug. in sermone annūciationis. Egerūt in celo festum dum gabriel redijt et vgo cōcepit. agam9 et nos in terris gaudia noua. qr vgo cōcepit et peperit. Tertio iocūdissima fuit toti humano generi qd cū deo pacificauit. fuerat em in maxima discordia cū suo creatore deo q̄ cōtra eū iratus steterat p quinq3 milia annoꝝ: sed in ista die xps se fecit mediatorē et recōciliatorē. et fuit cōuenietissim9 mediator. qr erat de pgenie vtriusq3 partis. Jō dr lapis angularis. quia vtrūq3 parietē cōiungit. Ūn canit ecclia. Pacē de9 reddidit in se recōciliās ima summis. et hoc in hac bñdicta annūciatiōe iceptū est. qd postea

U

in passiōe completū fuit. Quarto fuit iocūdissima sctis patrib9 in limbo existētib9 fuerūt em certificati p diuinā reuelationem de incarnatiōe messie quā totis desiderijs efflagitabāt et expectabāt. Jtē credendum est q gabriel angelus multis alijs angelis sociat9 statim facta annūciatione btē virgini pzexerit ad sinum abrae in quo erant illi scti patres. atq3 cū maxima exultatione notificauerit eis cōceptū esse dei filium ex virgie. dixitq3 illis. Gaudete patres scti. quia hodie puella illa sctissima de qua pphetastis in figuris pnūciastis. humilitate sua deū de celo ad terrā traxit. et in suo virginali vtero cōcepit. O igitur pater noster Adā O eua mater generis hūani. O abraam o isaac. o iacob. o esaia. o hieremia. o alij patriarche et pphete: dicite mihi quantum exultastis quantumq3 gauisi estis hodierna die. pfecto maximā leticiā et inerrabilem iocunditatē habuistis. vñ et annuncianti angelo rñdere potuistis illud. iiij. Regū. vij. hec dies boni nūcij est. Cū em dicat Salomon. Prouer. xiij. q desideria cum cōpleta fuerint delectationē pariūt. nō est ambigēdum vos mirū in modum delectatos fuisse audiēdo summū oim desiderioꝝ vroꝝ esse adimpletū. Credo etiā q vobis in illis obscurissimis tenebris caligātib9. in quib9 p tot milia ānoꝝ nō videratis lumē. hodierna die ad cōsolationē vestrā et tanti gaudij certificationē miranda et clarissima lux apparuerit cui9 visiōe cōfortati in dei laudes et gratiaꝝ actiones ptinus pruptistis. et tūc verificatū fuit illud qd saluator iudeis dixit Joh. viij. Abraā pr vester exultauit vt videret diē meū: vidit et gauisus est. Quinto fuit hec annūciatio et icarnatio filij dei iocūdissima ipsi virgini. l3 hāc iocūditatem ei pmo factā pri9 ponere debuissem. sed in fine dimisi. qr que in fine dicuntur: melius mēorie imprimunt. vt ait Grego. in quadā homel. et pbatur p. c. liqdo. de cōse. dist. ij. Cōtēplari aūt possum9 qnātū btā vgo exultauerit que seruā se facere cupiebat illi9 virginis q̄ cōcipere et parere debebat saluatorē. cum ei apparēs angel9 gabriel dixit. Aue gratia plena dñs tecū. q. d. O Maria virgo sup oēs pelecta tu nō eris serua. nō ancilla. nō pedissequa. sed dña dñaꝝ et mater dei ab eterno pordinata. Tu es illa virgo de qua locuti sunt oēs pphe. tu es regina celorū et imperatrix oium hoim et ange

X

Y

Silitudo creatoris et creature.

annu. lega. l. i singulos. Dico igit ad ppositū nostrū, q iō creatura dr silis creatori qr ē ordinabilis ei. Solū ergo ē inter deū et hoim silitudo in ordine vel in habitudine vni9 ad alterū. s. hois ad deū. Et ex hoc sunt vnibiles nō eo mō fm Ricb. q elemēta vniunt i mixto. nec eo mō quo nutrimētū vnit nutrito. nec eo mō quo materia et forma vnit i cōposito. nec eo mō q accidēs vnitur subiecto. Quia ad hoc q predictis modis fiat vnio: requirit mutatio et operatio. nec nō possibilitas in quolibet extremo. Persona aūt filij dei est act9 pur9. vn nec mutari pōt vllo mō. Jō dicendū q natura humana fuit sibi vnita tanq nature supposito. nō in esse p eā ɔstituta sicut suppositū creatū cōstituit in esse p sui naturā sed tanq supposito ɔstituto i esse p naturā diuinā. psona em filij dei nō cōstituitur in esse p naturā humanā cui9 est suppositū ex tpe: sz p naturā diuinā cui9 ē suppositū ab eterno.

E Probatur vnionis possibilitas.

Talis autē vnionis possibilitas multis valet rōnib9 cōprobari. iter qs vna dr intimatiōis. alia similatiōis. tertia vo attributiōis. Prima rō sic ɔcludit fm predictos doctores. Omne qd est alteri maxime intimū et amabile: est ei vnibile vnione maxima. sed de9 est anime intimus et amabilissimus. ergo sube rōnali perfecte vniri pōt spūs increatus. Uerus em amor efficit vnū ex duob9. vt inqt Tulli9 in li. de amicitia. Un de duob9 veris amicis inqt Ouid. i iiij. li. de tristib9. Vi duo corporib9. mētib9 vnus erant. Et phs. ix. Et hic. c. iiij. et x. et i ij. li. magnoꝝ moraliū. c. lxxvj. ait. q amicus est alter ipse. Qd etiā sequit Tulli9 vbi s. Diffinitur autē amicitia sic. Amicitia est vni9 ad alterū cum charitate cōiunctio. vt no. in. l. et fuerit. ff. de reꝝ diui. Un Diony. iiij. de diuinis noibus dicit. q amor est vis vnitiua amantis cū amato. Et. s. Bona. in iij. sen. di. xxix. in qstionib9 circa lrām et di. xlij. ar. ij. q. ij. inquit Tanta est vis amoris vt trāsformet amātem in amatū. et ideo potuit vnire deū cū hoie. Scda rō sic ifertur Eoꝝ est facilis vnio que adinuicē silitudinē habēt. qr in habētibus symbolū. i. silitudinē facilior est trāsitus. vt ait phs. ij. phy si. et in. ij. de gñatione. in. c. de permixtiōe et trāsmutatiōe elementoꝝ. et no. in. l. si rē. §. itē. si. ff. de re. vēdi. de quo p Albericū de rosate in. l. j. ff. de iudi. Jtē oia silia cōiungū tur. iij. de regi. priu. Sed hō creat9 est ad dei imaginē et silitudinē. vt dr. Geñ. j. et i. l. si vindicari. ff. d penis. et in. l. si qs. C. eo. ti. et. xxxiij. q. v. c. hec imago. et de pe. di. ij. c. il la aīa. Ergo humana natura ē vnibilis diuine aliquo mō in psona. Tertia rō sic pbat. Quicqd nō implicat ɔtradictionem vel impfectionē: sed perfectionē et dignitatē est deo attribuēdū: sed ipm incarnari ē humōi. ergo etc. Maior ps p dionysiū in li. de diuinis noibus. Minor pbatur: Nā diuinā naturā vniri humane i vnitate persone non est aliud q diuinā psonā q ab eterno fuit hypostasis respectu diuine nature fieri hypostasim respectu humane nature in tpe. hoc aūt nō dicit aliquā ɔdictionem vel impfectionē. sz poti9 pfectionē et dignitatē ac nobilitatē Sicut em cū de9 sit bon9 ab eterno: nullā tñ patit impfectionē vel indignitatē si ē cā bonitatis create in tpe quis bonitas creata longe sit inferior bonitate icreata. sic cū psona filij dei sit hypostasis intellectualis et spūalis et increata ab eterno: in nullo derogat ei si sit hypostasis nature create ex tpe.

D Exempla illi9 vnionis.

Licz aūt non valeamus de hac vniōe adducere exēpla i creatura q sint totaliter silia. vt ait Aug. in epistola ad Volusianū. Un duo d magis ɔuenientib9 allegabimus. Primū est Alexā. d ales. et Ricb. vbi. s. et bti Thome. in. iij. parte summe. q. ij. ar. j. et in. iij. scripto. di. j. ar. j. s. de insertione rami in trūco arboris. Nā sicut ibi erat vn9 ram9 p naturā. et pōit ali9 ramus p insertionē: ita in eadē psona in q erat naturaliter diuina natura: p vnionez posita est natura humana. Et sicut nō sunt plures arbores sz vna tm. ita nō sūt ibi plures persone sz vna sola. s. psona diuina xpi. Et sicut in arbore inserta sunt plures fruct9 differētes specie vt qñ ram9 vni9 arboris inserit arbori diuerse speciei. ita in vnitate psone xpi sunt alie ppietates ɔueniētes nature diuine. et alie conuenientes nature humane. Et sicut in vniōe q est per insertionē vnū nō est alterū. sz fit de hyposta si alteri9. vt qñ pirū inserit pomo fit vnuz suppositū. s. vna arbor. et natura pomi nō est natura piri: nec ecōtra. sed tñ vterq fructus est de esse arboris. qd pz. qr h est vera ista arbor est pir9: et etiā hec ē vera ista arbor est pomus. Sic in sili est de ɔiunctiōe et vnione diuine nature et humane in xpo. eo q natura diuina nō est humana nec eɔ. Sed natura diuina et humana sunt vnum

suppositū cõe in vtraqȝ natura subsistens. Et hec est vera. hic ē homo demõstrato xpo ⁊ iterȝ hec est vera. hic est de⁹. eodē demonstrato. Nam vnio diuine natur̄ ⁊ hūane in psona xpi facit eū esse hoiem ⁊ deū. Scḋm exēplū siue silitudinē ponit Augu. in li. de spū ⁊ aia di. sicut vnitate persone hois aia vnitur corpi vt hō sit: ita in vnitate psone xpi de⁹ vnitur hoi vt xpus sit. Qḋ aūt ista vnio ⁊ icarnatio filij dei potuerit fieri i ꝟgine seruata eius ꝟginitate pbari multipli̾ pōt sȝ breuitatis cā solūmodo duplici rōne pbabim⁹. Pmo rōne causatiōis. Fundamētū cui⁹ ponit autor in li. de causis di. Oīs pma cā magis ⁊ pri⁹ influit in suū effectum ꝙ scḋaria. Cū igit̄ oē pri⁹ possit eē sine suo posteriori. ⁊ de⁹ hoies pduci faciat mediāte semine. ḡ etiā sine illo pōt hoiem pducere. Si eñ sol ꝟtute sua ḡnari facit ranā vel muscā. nō ↄcurrēte ad ḡnationē aliq̄ rana vel musca: sȝ solū ex limo vel luto. mlto magis de⁹ potuit sua virtute infinita hoiesȝ pducere non ↄcurrēte semine virili. sed solū ex purissimis sanguinib⁹ virginis bn̄dicte Scḋa rō dr̄ ↄditionis. nā qñ legislator statuit aliq̄d cū ↄditiōe. p ħ intelligit̄ ꝙ pōt euenir̄ oppositū illi⁹ sine tali ↄditōe. vt cū dicit. Si q̄s occiderit pmū p industriaȝ. innuit ꝙ aliq̄s pōt occidere pmū nō data opa. Silr̄ si dicat̄. Si veneris ad me dabo tibi denariū: innuit̄ ꝙ ille pōt nō venire. ⁊ sic non recipe denariū. Cum ḡ lex dicat Leui. xij. Mulier si suscepto semine pepit masculū: imūda erit ⁊c. p hoc innuit ꝙ mulier aliq̄n erat ↄceptura ⁊ paritura sine virili semine vel saltē ꝙ parere poterat.

D ꝙ vnio hec fuerit i virgine.

Pars. ij. hui⁹ sermonis q̄ dr̄ necessitatȝ.

E. Secūḋ q̄rat̄ vtrȝ ad repationē hūane nature lapse fuerit nccia icarnatio filij dei. Pro meliori declaratiōe p̄supponēdū ē ꝙ pctō primorū parētū tota natura hūana est infecta et pctō obligata. ⁊ ↄñter eterne dānationi. q: tūc erat tota i ipis p̄mis parētib⁹ peccātib⁹ vt declarat Alex. ḋ ales i. ij. parte sum. i tract̄. ḋ pctō originali. q. j. ⁊ i. iij. pte sūme. in tract̄. de incarnatiōe xpi. ⁊ sctūs Boñ. i ij. disti. xxx. Et hoc probatur aucte apl̄i ad Ro. v. dicētis. p vnū hoiem pctm̄ intrauit in mūdū. ⁊ p pctm̄ mors. in quo oēs peccauerūt. trāssumptiue i. c. placuit vt q̄cunqȝ paruulos. de ↄse. di. iiij. Itē p̄supponendū est ꝙ hui⁹ casus necessaria fuit repatio ꝓm Alex. vbi. s. ⁊ Ansel. i lib. Cur de⁹ hō. ⁊. b. Bona. ⁊ Ricḃ. in. iij. dist. xx. ar. j. q. j. Qḋ sic pbat̄. De⁹ ⁊ natura nihil agunt frustra. j. phyß. iij. de aia. ⁊. j. de celo ⁊ mūdo. ⁊ no. i l. qbus idē. ff. ḋ verbo. obli. Sȝ de⁹ creauit hoiem ad ↄsequendum beatitudinē. vt ait Aug. i li. enchiridiō. ⁊ ponit magr̄ i. ij. snīarū. di. j. vbi dicit. Fecit de⁹ rōnalē creaturā vt summū bonū itelligeret itelligēdo amaret amādo possideret possidēdo frueretur Cū ergo p pctm̄ fuerit humana natura deuiata a deo fine suo. ⁊ p ↄsequēs a btitudine: ita vt ad nihilū tēderet. seq̄t̄ ꝙ si deus eā non repasset: mīme suū finē ad quē creauit eā de⁹ ↄsecura eēt. ⁊ p ↄseq̄ns sapia diuina diceret̄ defectiua fuisse creādo hoiesȝ ad finē quē nūqȝ ↄseq̄ deberet. Hoc aūt ē icōueniēs in deo ponere. Uñ anselm⁹ in li. Cur de⁹ hō. inq̄t. Nō decet summā firmitatē ⁊ firmissimā stabilitatē suū firmū ppositū infirmari. nec decet summā bonitatesȝ pmittere nobilissimas creaturas fraudari suo fine. Hec ille. Ergo necessaria fuit reparatio hois lapsi. Hīs autē querit̄. vtrum ad hāc repationē necessaria fuit incarnatio filij dei. Rñdetur ꝓm Alex. de ales vbi. s. et Tho. i. iij. pte summe. q. j. ar. ij. ꝙ aliq̄d ad finē aliquē dr̄ esse necessariū duob⁹ modis. Pmo sine q̄ finis haberi non pōt sicut cib⁹ est necessari⁹ ad ↄseruationē vite humane. Illud aūt dr̄ ppie necessariū qḋ si non fieret res periret vel deterior fieret. l. impēse ff. de ver. sig. ⁊ sic nō fuit necessaria icarnatio filij dei ad restaurationem humani generis. q: de⁹ p suā oipotentē virtutē poterat naturā hūanā multis alijs modis reparare. Scḋo modo dr̄ aliq̄d necessarium ad finē aliquē: p qḋ videlicet meli⁹ ⁊ ↄuenientius ↄuenit̄ ad ipm finē sicut equ⁹ necessarius dr̄ ad iter. Necessariū eñ qñqȝ exponitur idest ↄueniēs. lxxvij. di. c. credo vos fratres. ⁊ ibi Archid. et necessitas. i. congruitas vt i aut̄. de trina. ⁊ semis. circa p̄n. Itesȝ aliq̄n exponitur necessitas. i. commoditas vel honestas. xvj. q. iiij. c. j. i vltima glo. Aliq̄n etiaȝ exponit̄ necessario. i. vtiliter. vt in j. consti. codi. in p̄n. ⁊ necessariū. i. vtile. ff. solu. mr̄i. l. j. ⁊ no. insti. de acti. §. alie. Itesȝ necessariū expoāt̄ qñqȝ. i. vtile ⁊ expediēs pbatur p glo. in cle. j. de procu. ⁊. ff. ḋ offi. pfc. p. l. j. ⁊. ff. de ope. no. nū. l. de pupillo. § meminisse. Et his omnibus modis fuit necessariū filiū dei incarnari ⁊ pati ad huma

Necesse fuit xpm incarnari

Necessarium dicit̄ dupliciter.

ne nature reparationē3.q2 iste modus fuit melior.vtilior.ꝯueniētior:⁊ mag' expediēs ꝙ̄ aliqs alius.Vñ Aug.i.xiij.li.de trini.et
Nõ fuit ꝯuenie tior via redimē di. ponit magr̄ in.iij.sen.di.xx.dicēs.Si qrat vtrū alio modo potuerit de⁹ repare huma nū genus ꝙ̄ ꝑ mortē filij sui?Dicim⁹ ⁊ aliū modū ei fuisse possibilē cui⁹ potestati cūcta subiacēt.s3 nostre miserie sanāde ꝯuenien tiorē nullū fuisse nec oportuisse.h̄ illc.Et h̄ quia nullus ali⁹ ita satisfaciebat diuine iu sticie.Vñ vulgaris poeta florētinus in.iij. comedia inqt.Tuti laltri modi erano scarsi a la iusticia.Sel fiol de dio non se fuisse hu
f miliato adincarnasi.Et hoc ꝓbat sic.De⁹ ab eterno ordinauit hoīe3 ad beatitudinē vt pt3 ex ṗdictis.⁊ habetur etia3 a theolo gis in.iiij.di.xlix.⁊ p Tho.s.ij.q.iij.ar.viij. Sed ipse per peccatū trāsgrediēdo manda tum dei eternā dānationem ꝓmeruit.Aut ergo de⁹ debuit eū beatificare stāte eo ī pec cato ⁊ non faciēte pniam de crimine perpe trato:aut non.Non est dicēdū ꝙ sic.q2 tūc de⁹ fuisset iniustus.q2 iniusticia est saluare peccatorē.vt dicit Aug.in lib.de spū ⁊ aīa trāssumptiue i.s.sen.di.xlij.c.iiij.Itē iusti cia requirit vt delicta nō remaneāt īpuni ta.l.si longi⁹.ff.de iudi.l.ita vulneratus.ff ad.l.aqui.l.sticbū aut pāphilū.ff.de solu. De⁹ aūt est iust⁹ ⁊ iusticiā diligit.ipso di. ṗs.vij.⁊ non pōt facere iniusta.vt d2 ī ṗdi cta di.j.sen.Si ꝟo nō saluasset eū:tunc de terminatio sua que ab eterno statuit ei da re beatitudinē fuisset fallibilis.qḋ esse nō potest.q2 deus infallibiter scit oīa anteꝙ̄ fiāt.xxv.q.v.c.vl.ī fi.⁊ oīa nuda ⁊ aperta sunt oculis eius.Heb.iiij.⁊.c.de⁹ oīpotēs ij.q.j.⁊.q.v.c.ṗsbyter.⁊ ē infallibilis veri tas.c.si consuetudinē.⁊.c.q̇ contēpta.viij. di.Ut ergo hoc inconueniēs remoueret et ordinatio dei effectui mādaretur.atꝙ̄ diui na iusticia quietaretur.necesse fuit satisfa cere ꝑ peccato ṗdicto.Qua satisfactiōe fa cta posset hō ꝯsequi beatitudinē:nedū ꝭm diuine mīe magnitudinē:sed etiā ꝭm di ui ne iusticie rectitudinē.Modo ꝯstat ꝙ hō
Hō pu rus nõ potuit satisfa cere. purus siue aliqua creatura non potuit sa tisfacere ꝑ hoc peccato.Cui⁹ rō assignat a Ricb.in.iij.dist.xx.ar.j.q.iiij.⁊.v.Et a san (c) Bona.in eadē di.⁊ ab.Alex.de ales vbi s̄.Nō em̄ potuit per angelū reparari.quia de rōne iusticie est vt qui peccauit satisfa ciat.iuxta illud Ezech.xviij.Anima q̇ pec cauerit ipa morief.trāssumptiue in.c.si ha bes.xxiiij.q.xj.Quia ille q̇ obligationē3 fe cit d3 soluere debitū.l.crimē.ff.de penis.⁊ l.sancimus.C.eo.ti.Cū ergo angelus non peccauerit:non debuit per eu3 fieri satisfa ctio ꝑ peccato ꝑmo4 parētū.qḋ ꝓbat etiā per ea que habetur in.l.ob marito4.C.ne vxor ꝑ mari.⁊ i.c.romana.de sen.exc.lib. vj.⁊ in.l.si pena.ff de penis.⁊ in.ca.illud xj.q.iij.⁊ in.c.nullius.⁊.c.placuit.⁊.ca.iu dei.j.q.iiij.et in.c.q̇siuit.ex de his que fiūt a ma.par.c.⁊ ibi gl.vbi dicit ꝙ non debet portare penā qui non fecit culpā.et idē ha betur i.c.cognoscētes.de consti.Itē reat⁹ peccati originalis obligauit totā humanā naturā ⁊ singulos eius generis ab adā ꝓ pagādos ad eternā dānationē.Sed null⁹ angelus potest eq̄ri toti hūane nature et se.Si igitur ꝭm Ansel.in satisfactiōe deb3 fieri restitutio de ablato.⁊ emēda de iniu ria.⁊ sic illud ꝑ qḋ fit satisfactio debet esse maius ꝙ̄ cōmissum vel saltē equale.⁊ op3 plus reddere ꝙ̄3 fuerit ablatū ꝓ satisfactio ne iniurie vltra dannū.vt pt3 in.§.itē mi xta.⁊ in.§.tripli.insti.de actio.vel saltē tā tundem.Ergo oportebat ꝙ ille ꝑ quem sa tisfactio debebat fieri de pctō origiali eēt tantus ꝙ posset equari toti humane natu re.⁊ ꝙ etiā plus valeret vel saltē tantūdē. Sed nullus angelus singularis est hmōi. ergo ⁊c.Itē in restauratiōe ⁊ reparatione ista oportebat ꝙ hō restitueretur in illa di gnitate in qua erat ante pctm̄.⁊ in qua re māsisset si non peccasset q2 illa d2 pfecta re stitutio per quā omnia restituūtur integre l.j.cum sequēti.C.de sen.pas.s3 homo ate pctm̄ nulli erat subiect⁹.nec fuiss3 nisi deo immo oīa alia creata ad ei⁹ vtilitatē erant sibi subiecta.iuxta illḋ ṗs.viij.Oīa subie cisti sub pedib⁹ eius ⁊c.qḋ no.etiā in.l.ij. ff.de sta.ho.⁊ ꝓpter hoc d2 esse dignissim⁹ inter oēs creaturas.l.iustissime.ff.d e edil. edic.vbi glo.allegat Uirgiliū ⁊ Ouidium ad hoc.qḋ etiā no.in.§ quia ꝟo.in auf.de nup.⁊ in.l.venditor hominis.ff.de euic.et insti.de rezū di.§.partus ancilla4.⁊ de iu re na.gen.⁊ ci.in fi.Sed si per angelu3 vel aliā creaturā redēptus fuisset:non esset ad pristinū statū restitut⁹.q2 sic teneret illi an gelo vel alteri redimēti sicut creatori.quia vt dicūt ṗdicti doctores non min⁹ est bñfi ciū redēptiōis ꝙ̄ creatiōis.Et ad h̄ pōt ap plicari illud qḋ inqt Claudianus in maio ri volumine dicēs.Nō minor est virtus ꝙ̄

querere parta tueri. Qui etiã ibidem ait. Pl⁹ ẽ seruare q̃sitũ ꝙ q̃sisse nouũ. Ad hoc q̃ applicari posset illud qḋ dixit impator C.ḋ vete.iu enu.l.j.§.cũq̃z.j.ꝙ laudabilior ẽ ille qui factũ subtiliter emẽdat eo q̃ p̃ri⁹ inuenit. Semper igiť hõ illi redimẽti ipm fuisse debitor sue salutẓ obligatõe naturali q̃ vult vt bñ faciẽti bñ faciam⁹.l.sed ꝛ si le ga.§.ↄsoluit.ff.de peti.here.l.aqli⁹ regul⁹ ff.de dona.c.cũ in officijs.ex̃ de testa.ꝛ.ca. de forma.xxj.q.v. Jtẽ in btitudine nõ posset hõ ipi angelo rõnabilr coeq̃ri.sicut nec seru⁹ dño suo dʒ equari. Sed Mat.xij.inquit saluator. Erunt hoẽs sicut angeli dei ĩ celo. Ergo nõ debuit homo redimi p aliũ ꝙ p deũ.vt eum adoraret ꝛ amaret ex toto corde suo.et ex tota aĩa ꝛ ex oĩbus viribus suis vt pcipiť Deuť.vj.ꝛ Mat.xxij.trãsũ ptiue in c.oĩs.xiij.di.ꝛ in.c.vnico.§.h̃ vnguẽto.de sacra vncti.qḋ quidẽ preceptum iplere nõ potuisset si ab alio ꝙ ab ipo deo fuisset redẽpt⁹. Debuit etiã ab eo redimi:vt ipm deũ solũ veneraretr:nõ tm̃ vt creatorẽ sed etiã vt redẽptorẽ:q̃ dixit Esa.xlij. Gloriã meã alteri non dabo:et ideo debuit ipe incarnari ꝛ humanum genus redimere:ne gloria sua daretur alteri rõne redẽptionis

Hõ nõ debuit redimi p aliuʒ nisi per deum⁹ ꝛ

Preterea ꝙ nec angel⁹ nec alia pura creatura potuerit hominẽʒ reparare ꝓbatr. Quia vt ait Augu.sup Job. Maius est ḋ impio facere iustũ ꝙ creare celũ ꝛ terram. Sed p lapsuʒ humani generis oẽs cecideruñt in impietatẽ. ergo ad hoc ꝙ de impijs fierent pij et iusti.necessaria fuit maior actio ꝙ fuerit creatio celi et terre. Hec auteʒ non potest inueniri nisi in creatore oĩm oĩpotente.ergo ꝛc. Jtem ꝭm Ansel.in li. Cur deus homo.c.xx.pena debuit correspondere delicto.q: p mẽsura delicti dʒ esse ꝛ plagarũ modus. Deuť.xxv.ꝛ.l.respiciendũ.ff.de penis.ꝛ.l.pedi⁹.§.j.ff.de incen.rui.ꝛ nau.ꝛ l.j.§.sed ꝛ qui porcũ.ff.de abige. Sed peccatũ hoĩs fuit infinitũ.non ratione actus sed q: naturã humanã priuauit bono infinito. Jteʒ quia rẽ in potẽtia infinitã corrupit:quia si deo placeret idiuidua humane nature multiplicari possent sine fine. Jteʒ hec offensa ḋr infinita ratione dei offensi. q̃ eũ ĩfinite ꝟtutis:iux̃ illud ps.xlvij. Magnus dñs ꝛ laudabilis nimis. ꝛ magnitudinis eius non est finis. Tanta eñ est iniurie quanta est ꝓsona offensa.§.atrox.insti. de iniu.ꝛ no.i.c.cũ illoꝝ.ḋ sen.exc. Cũ igiť oĩs angeli ꝛ hoĩes ac cetere creature sint potẽtie finite:nõ potuerũt facere istã emẽdã ꝛ satisfactionẽ ĩfinitã.q: vnũqdq̃ sicut se hʒ ad entitatẽ.ita se hʒ ad opationem.vt ait cõmẽtator.ix.metaphysice. Jtẽ q: ipossibile est a potẽtia finita ĩfinita ptrãsiri.j. poster. Finiti eñ ad ĩfinitũ nulla ẽ ꝓportio iij.ꝛ.viij.phi.j.ḋ ce.ꝛ mũ.et.j.meta. Et iḋ Ansel.in li. Cur de⁹ hõ.c.vj.inq̃t. Jllã emẽdã facere nõ potuit nisi ille q̃ eẽt de⁹ ꝛ hõ. de⁹ q̃ posset hõ q̃ deberet. Ex q̃b⁹ claret ꝙ necesse fuit vt vniretr de⁹ ꝛ hõ vnione ꝓsonali.q̃ apud doctores incarnatio noĩatr.vt ex tali vnione ↄsurgeret vna ꝓsona q̃ satisfacere posset ꝭm diuinitatẽ.ꝛ ĩ natura hũana debitrice penas toleraret. Et ista fuit ꝓsona xpi. Et h̃ ↄfirmat auctẽ Au.in li. Cur q̃ñ ꝛ quomodo de⁹.c.vj.dicẽtis. Ad h̃ valuit naturaꝝ diuersitas ꝛ ꝓsone vnitas ĩ xpo ꝛ hũano generi necessaria fuit. vt qḋ non posset hũanitas diuia faceret natura. et si q̃d non ↄueniret nature diuine hũana exhiberet.ꝛ non ali⁹ atq̃ ali⁹.sed idẽ ipe eẽt q̃ ex vtroq̃ pfecte exñs p hũanã qḋ ipa debebat.ꝛ p diuinã posset qḋ expediebat.hec ille. Et hec est causa quare homo nũc possit deo satisfacere ꝓ pctis mortalib⁹.ꝙuis infinita dicatur eoꝝ offensa rationib⁹ p̃dictẓ quia hoc agit in virtute passionis xpi que fuit meriti infiniti.

Conclu dit.

B

Alia rõ ꝙ nulla creatura potuit hominem repare.

Pars tertia huius sermonis que dicitur causalitatis.

Pro expeditiõe hui⁹ ptis queriť q̃re poti⁹ ꝓsona filij ꝙ p̃ris vel spũssctĩ fuit incarnata.cũ etiam alie ꝓsone diuine potuerint incarnari.vt declarat magr̃ i.iij.sen.di.j. Ad quã dubitationẽ r̃ñdet Alex.de ales i.iij.parte sum.i tract.de ↄuenientia ĩcarnatiõis Et btũs Tho.i.iij.scripto.dis.j.ar.ij.ꝛ i.iij.parte sũme.q.iij.ar.viij. Et sctũs Bo.i.iij.di. j.ar.ij.q.iij.ꝛ Alexãder lombardus ibideʒ. ꝛ Rich⁹ i eadẽ di.ar.ij.q.iij.dicẽtes.ꝙ hoc ↄueniẽs fuit multis rationib⁹. Quaꝝ vnã assignat Hugo de sancto victore in lib.de spũali clamore dicens. Congruentissimum fuit rõne mediationis vt fili⁹ ad incarnationẽ mitteretur magẓ ꝙ pater vel spũssanct⁹. Decebat eñ vt qui erat medi⁹ eẽt etiã mediator.hec ille. Et ad h̃ ostẽdendũ xps voluit in omnib⁹ tenere mediũ. Natus eñ est media nocte.vt predictuʒ fuerat Sap. xviij. Et posit⁹ fuit in medio aĩalium Luce

H Quare sol⁹ f. li⁹ fit i carnatus.

Ratiõe media tionis

ij. sicut pdictū fuerat Abacbuc. ij. Inuētus etiā fuit in medio doctoꝝ. Lu. ij. Et trāsiēs per mediū illoꝝ ibat. Lu. iiij. Et erat in medio discipuloꝝ sicut q ministrat. Mat. xx. et Luce. xxij. In medio etiā mūdi crucifixus est. ps. lxxiij. dicēte. Opat⁹ est salutē in medio terre. Et in medio latronū occisus est. Jo. xix. sicut pdictū fuerat Esa. liij. Itē post resurrectionē suā in medio discipuloꝝ apparuit Luc. xxiiij. et Joh. xx. Et ideo etiā in incarnatione se veꝝ esse mediatorē ostēdit.

Tria sunt de ratione medij

Notādū est autē q de ratione medij sunt ista tria. s. vnire, distare et innotescere. Primū. s. vnire fecit xps. Assumpsit em humanā naturā in vnitate diuine psone qua fecit vtraq vnū. ad Ephe. ij. Mundū recōcilians sibi et deo patri. s. ad Coꝛ. v. et h inquātū dedit semetipm p omib⁹ in redēptione. j. ad Ti. ij. Unde Greg. in. xx. moral. ait. Uenit mediator dei et hominum xps iesus. vt quia perꝛima nostra distabam⁹ a summis: iungeret ima summis. atq ex eo nobis via redeūdi fieret quo summis suis ima nrā copularet. Scdo de rōne medij est distare ab vtroq extrēo. vt ait phs. ij ethi. c. v. et no. in. l. ij. §. adiectio autem ista. ff. ad le. coꝛ. d sic. Christus autem incarnat⁹ ſm naturaz humanā distat a deo et ab hoibus ſm naturā diuinā. Tertio de rōne medij est innotescere. Clari⁹ em cognoscitur mediū q extrema in sui excellētia. vel ledūt vel soluūt sensuz ſm sniaz phi. ij. ethi. et vj. pol. Mediū autem est magis adequatū potētie. et ideo clarius appzehēditur. Ad qd applicare possumus illud Maximiani poete dicentis. Maior em medijs gratia reb⁹ in est. Quia igitur xps ſm vnū extremū. i. ſm naturaz diuinā potentiā nostrā intellectiuā intantū excessit: vt eū cognoscere nō possim⁹. sz ſm naturā humanā meli⁹ cognosci potuit. Ideo congruum fuit ipm incarnari. Item vt inquit Hugo vbi. s. Illū qui satisfactionē facere debebat p humano genere: opoꝛtebat esse mediatorē inter deū et hoies. Filius aūt inter diuinas psonas tenet locuz mediū. Ergo ipse potius debuit incarnari. Erat em questio inter deū et hominē. De⁹ cōquerebat de homine q ipm offenderat. hō de deo q creaturā suā reliqrat. sed xps soluit hāc questiōnē. mediatorē se faciens.

Mediator dz tria hre

Ubi notandū q mediatorez habere cōmunitatē autoꝛitatē et strenuitatē. Un humanū gen⁹ cōquerebatur se nō habere cōmunitatē. Job. ix. c. dicēs. Neq enim virō qui cōmunis est mihi rūdebo. Nec autoꝛitatē q posset partes arguere. Et ideo ibidē dz. Non est q neutrū possit arguere. Conquerebat etiā se nō habere strenuitatē q posset diuidere. Unde ibidez subditur. Et ponere manum suam in ambobus. Christus autez fuit verus mediator. quia habuit cōitatez cū deo inquantū deus. et cū homine inquātū homo. iuxta illud ad Gal. iij. Mediator vni⁹ non est. s. nature. sed duplicis. s. diuine et hūane. Scdo habuit autoꝛitatē in arguēdo. iuxta illud qd pdictum fuerat de eo Esa. xj. Arguit in equitate pro mansuetis terre. Tertio habuit strenuitatē in dicēdo. Unde Mat. vij. dz Admirabanf turbe super doctrina eius. Erat em docēs sicut potestatē habēs. Xps ergo se ponēs inter deuz et hominē pacificauit omnia. Un apls ad Col. j. ait. Pacificās p sanguinē crucis que in celis sunt et que in terris. Contingit autē sepe q mediator ab vtraq parte vulnerat. Et sic xps vulnerat⁹ est a patre. iuxta illud Esa. liij. vbi ipse pater de filio ait. Propter scelus ppli mei pcussi illū. Itē ab hoie fuit pcussus. Un Zach. xiij. ipse iquit. His plagis plagatus suz in domo eoꝝ q me diligebant.

Alia rō q pat non debuit incarnari

Alia ratio quare filius poti⁹ dbuit incarnari ē. qꝛ pater per eū omnia creauit iuxta illud Johan. j. Omnia per ipsum facta sunt. et Gen. j. In principio creauit de⁹ celum et terrā. Ubi exponit Aug. In principio. i. in filio. Et ps. xxxij. dz. Uerbo dnī celi firmati sunt. et spū oris eius omnis virtus eoꝛuz. Que verba exponens Grego. in quodam sermone inquit. Uerbū dnī filius est patris et c. Itez ps. ciij dicit Dauid loqns deo. Omnia in sapientia fecisti: idest in filio qui est sapientia patris. Cū ergo i creaturis videamus q per eandem artez reficit artifex rem artificiatam destructam per quam pꝛimo fecerat eam. decuit deum patrem per verbum et sapientiam suam omnia reparare: per qd et per quā omnia creauerat. Et hanc rationē tangit magister in iij. disti. j. di. Ordine congruo atq alto dei sapiētia fecit p filio. vt deus qui in sapiētia mundum cōdiderat. eadē que in celis sūt et in terris restauraret. hec ille. Item cum filius sit imago dei. vt dicitur ad Col. j. cōgruum fuit ipsuz incarnari. quia ex hoc habet cōueniētiā cū eo q erat reparandus. s. cū homine ad imaginē dei facto Gene. j.

Quia em̄ per culpā fuerat deformat⁹. con-
gruētius nō potuit reformari q̄ per ipam
imaginē dei. vt imago increata imaginem
J creatā reformaret. Itē filius dei est verbū
patris qd̄ sic pcedit ab ipo vt prī se manifes-
stet per ipm. Un̄ ipe ait Mat. xi. Nemo no
uit filiū nisi pater neq̄ patrem quis nouit
nisi filius ⁊ cui voluerit fili⁹ reuelare. Par
uissima aūt i mūdo remāserat cognitio dei
⁊ in paucis ante incarnationē xpi. Cōgruū
ergo fuit vt verbū dei in carne veniēs ma-
nifestaret hoībus patrē qd̄ etiā fecit. Unde
ipe ait Joh. xvij. Pater manifestaui nomē
tuū hoībus quos dedisti mihi. Sicut ergo
nullo medio meli⁹ pōt homo manifestare
intentionē suā q̄ vt verbū intelligētie sue
voci copulet. ⁊ illud pferat in publicū. Et
vt ait Aug. Inter oīa signa verba obtinent
principatū. ⁊ colligit ex snīa Arist. in. i. pe
riher. et autoris in. li. vi. principiorum. Et
vt inqt speculator in ti. de aduocato. §. vi.
Uerba ideo sunt instituta: vt per ea qs in
alterius noticiā suā intētionē pferat. Sic
nō potuit cgruenti⁹ deitatis fieri reuelatio
⁊ intētiōis diuine manifestatio q̄ vt vbū
suū copularet carni sicut nostrum voci. per
quam nobis deitatis noticia donaret. sicut
em̄ discipulus instruit. perficit p hoc q̄ re-
cipit verbum magistri. sic humana natura
perficit ex hoc q̄ vnit verbo dei. a quo oīs
Alia rō sapientia ⁊ pfecto deriuat. Unde. Eccli. j.
dr. Fōs sapiētie verbū dei i excelsis. Aliā
rationē ponit magr̄ in. iij. dis. j. vbi recitat
Augu. dicentē. Non pater vel spūssanctus
carnē iduit. ne alius esset fili⁹ i diuinitate
⁊ alius i humanitate. Et ne idē esset pater
⁊ filius. si deus pater de hoīe nasceret. Dei
igi fili⁹ hoīs filius factus est vt esset verus
deus ⁊ verus hō vn⁹ filius. h ille. Dicit qz
idem Aug. in li. de trinitate. q̄ dei fili⁹ non
quesiuit nisi matrē in terris. q: iā habebat
patrē in celis. Et in li. Cur deus hō. iterum
inquit: Si quis querat de illa summa sem
piternaq̄ trinitate cur potius filij persona
debuit incarnari q̄ patris et spiritussancti
respōdebim⁹. Qm̄ si quelibet alia persona
incarneret: essent duo filij in trinitate fili⁹
scz dei ⁊ filius virginis. ⁊ sic fieret in per-
sonis que semp equales esse debēt bm di-
gnitatē: inequalitas natiuitatū. Dignior ē
naq̄ natiuitatē haberet nat⁹ ex deo q̄ nat⁹
K ex virgine. hec ille. Preterea dei sapientia
⁊ virtus attribuitur filio dicente apostolo.
j. ad Cor. j. Nos autē pdicamus xpm dei
virtutem ⁊ sapietiā. Et ideo sicut p diaboli
cam maliciā et versutā astutiā est seductus
homo ⁊ in seruitutē redactus. ita decebat
vt p dei sapiētiā a seductore liberaret. ⁊ in
pristinā libertatē deduceret. Peruersorum
enī malignitatib⁹ est obuiandū ab eo qui
potest. c. pastoralis. §. fi. de offi. dele. Item
congruū fuit vt p ipm dei filiū q est virtus
⁊ brachiū prīs. hostis ipe dei diabolus de
bellaret ⁊ vinceret: iuxͣ illud Luce. j. Fecit
potētiā in brachio suo: dispersit superbos
mente cordis sui. Item fuit cueniens vt p
obedientiā redemptoris fieret humana re
demptio sicut p inobediētiā pmi hominis
fuit facta preuaricatio Unde apostolus ad
Roma. v. ait. Sicut per vnius hoīs inobe
dientiā peccatores cōstituti sunt multi. ita
⁊ per vni⁹ obediētiā iusti cstituunt multi.
Et rō cōgruitatis ptz. quia cria contrariis
curant. ij. ethi. ⁊. c. cū ex iniuncto. de her. ⁊
de consecra. distin. ij. c. ego Berengarius et
no. in. l. j. ff. pro derelicto. ⁊ p glo. in cle. cu
piētes. de pe. de quo etiam habet in. c. effe
ctu. xxvj. q. vij. ⁊ de pe. di. ij. c. si quis semel.
Sed nullā psonā sic decebat exhibere obe-
dientiā sicut filiū patri. obedientiā em̄ pa-
tri seruare tenet qlibet bon⁹ filius vt decla
rat Alex. de ales in. iij. parte summe. in tra
ctatu de quarto pcepto decalogi. qd qliter
intelligatur. vide glo. i. l. liber homo. la. ij.
ff. ad le. aqui. Ergo ipe filius dei potius de
buit incarnari. vt obediētiā suo prī exhi-
beret per quā hoīem inobedientē saluaret.
Itē iste mediator ⁊ redēptor tanq̄ verus
pōtifex p hoībus deputatus debebat pro
humano genere supplicare ⁊ orare vt pro-
batur p aplm Heb. v. Sed cgruētius fuit
filiū orare patrē q̄ ecōtra. ergo ipm poti⁹
decuit incarnari. Unde Ansel. libro. ij. Cur
deus homo: inqt. Cōgruētius sonat filiū
supplicare patri q̄ aliā psonā. Preterea Alia rō
dei incarnatio facta est vt mia diuina ostē
deretur. Maior autē misericordia ostendi-
tur quādo ille incarnat q pncipaliter offē-
sus est. Quia vo homo peccando appetijt
sapiētiā que attribuit filio i diuinis pecca
uit ctra eam. Et ideo ad maiorē demōstra
tionē diuine clementie congruū fuit vt ipa
dei sapia offensa incarneret. et p peccato
contra se cōmisso satisfaceret. Et ppter hoc
sanctus Bonauentura in. iij. sniarū dist. j.
introducit filiū dei patri suo dicentē illud

pomerio.ꝛ ob hāc cām īduxisti illos duos senes in cōcupiscentiā tui. vt hꝫ. Dan.xiij. Et ideo nolo ꝫ te fieri spōsam meaꝫ. Qui em̄ cām damni dat damnum dedisse videt.c.si culpa.de iniu.ꝛ dam.da.l.qui occidit.§.in
f. hac.ff.ad le.aq.ꝛ.l.p̄to: ait.la.ij.§.hec aūt ff.vi bono.rapt. Certa mulier fuit Anna ꝓphetissa assidue stans in tēplo.vt habet Lu.ij.que ait. Nō dhe perire tāta virtu cō fede. Quanta be hauta tra li padri sancti p tuo amore afflicti ꝛ morti al quanti. Dō cha rēde a noy tua mercede. Cui de⁹ rn̄dit. O anna tu scis ꝙ vidua es et corrupta q̄re non decet te esse matrem filij mei.ꝛ iō nolo te. Mater em̄ filij mei debet nitere tāta puritate qua ī creatura aliqua neq̄at illis reperiri. Quia locus debet esse ꝓportionatus locato.iiij. Phyſ. Et iō purissimo filio meo nō cōuenit nisi purissima mater. Tūc adam antiat⁹ cepit cogitare si aliqua v̄go esset ī mūdo nullius criminis rea, que repulsam habere nō posset.ꝛ tandē recordatus est de gl'iosa ꝛ intemerata virgine Maria que aū deū deducta atq̄ in terrā hūillime prostrata.demissis illis suis pudicissimis oculis.reuerēdissimis gestib⁹ ꝛ suauissima voce dixit. Nō bel hūana creatura digna. Hauer gratia da te o'alto signore. De nō guardare al nostro grande errore. Ma'volta a noy tua pieta benigna. Tūc deus pat dixit filio ꝛ spūisancto. Que est ista ꝗ ascēdit ante cōspectū nostrū sicut virgula fumi ex aromatibus myrrhe ꝛ thuris: ꝛ vniuersi pulueris pigmētarij: Uere specie sua ꝛ pulchritudine meū attrahit animū vt cōcupiscā decorē suū. Filius v̄o patri inquit. Si placet eterne maiestati vestre descendaꝫ in hortū vteri hui⁹ sacratissime v̄gis.vt colligā lilia sue nitidissime puritatis. Nā ipa ē hort⁹ cōclusus fons signat⁹.cuius emissiones padisus.loc⁹ voluptatis in q̄ sunt cōsita vniuersa flor gnā ꝛ adoramēta virtutū. Spūs aūt sctūs dixit. Nōne videtis quāto charitatis ardore mēs hui⁹ sacratissime v̄ginis sit repleta: quātaq̄ in tanta virtutū oium plenitudine sit humilitate decorata. Quia ergo sicut ꝓphetatū est Esa.lxvi. sup humilē debeo q̄escere.replebo hui⁹ purissime ꝛ humillime virginis tā carnē ꝙ mētē ꝛ erit redes mea ī seculū scl'i.hic habitabo qm̄ elegi eaꝫ. Rn̄dit aūt pater etern⁹ illud Sap.viij. Hanc amaui ꝛ exq̄siui ꝛ ꝓposui mihi spōsam accipe.ꝛ amator factus sum

[Left margin:] Maria pñtata ꝓcipiendo filium

g. *[beside "ta a noy tua pieta benigna"]*

forme illius vnigenitus me⁹ sit vnigenitus eius.ꝛ spūsctūs sit habitator eī ea secūdus ꝓcedat ergo nr̄e nūcius maiestatis.ꝛ roboret animū virginis ipsam sublimādo nouo salutationis mūere. Uocet ergo gabriel et ipe tāti mysterij nūci⁹ existat. Tūc dixit n
illi. Uides gabriel illā virginē cui⁹ suauissimus odor coraꝫ nobis fragratus? Uides puellā illā oium virtutū pulchritudine rutilantē? Uides padisum voluptatis quem plātauim⁹ a pncipio? Uides fonteꝫ pietatꝫ quo irrigat vniuersa terra? Uides sacrariū mētis sue: diuinitatis nostre habitaculum gratiosum? Currite igit̄ cito et nuncia illi nr̄m placitū: nūcia et trinitatis consilium Dixitq̄ sibi pr̄ Accipe hanc lr̄am ꝛ da illi ex pte mea. Dixitq̄ fili⁹. Cum ista virgo sit de sua virginitate valde tenera: sum cert⁹ ꝙ lectis lr̄is patris ex admiratione stupebit ꝛ turbabitur. Et ideo da sibi istas lr̄as noīe meo. Dixitq̄ spūsctūs. Cum cert⁹ ꝙ disposuit virginitatē ppetuā suare: et concipi nō pōt naturalr̄ absq̄ v̄ginitatis violatiōe. Dubitabit ergo satis qualr̄ poterit hō esse.ꝛ ideo da illi istaꝫ aliā lr̄am noīe meo. Missus est ergo angel⁹ Gabriel a deo in ciuitatē galilee ꝛc. Et no.ꝙ vt dicit Frā. o
de mayro in tractatu sup Missus est: sup isto verbo gabriel ꝙ angelus apparuit virgini in humana effigie ꝛ visibili allegans Chryſ.super Matth. Hoc idē dicit Rich. in.iij.dist.iij.ar.ij.q.iiij. Pergensq̄ angel⁹ gabriel iuxta diuinū mandatū in ciuitateꝫ galilee ingressus ad beatā virgineꝫ maria cum reuerētia eamq̄ salutās sibi assignauit lr̄am dei patris.quā inuenit associataꝫ trib⁹ nobilissimis puellis int̄ alias quarū pma prudētia vocat.scda v̄ginitas.tertia v̄o humilitas. Accipiensq̄ beata virgo litteras eterni p̄ris cuꝫ maximo tremore eas apuit.inuenitq̄ scriptū. Aue gr̄a plena ꝛc. Tunc beata virgo vidēs nouitatē hui⁹ annūciationis.cōsuluit primā puellaꝫ.s.prudentiā.quid sibi super hoc videretur. Que respōdit.ꝙ nō ita cito ꝛ de facili suuꝫ prebere assensum.nec isti cōdescenderet. sed bene cogitaret sup his. Quia scriptum est ꝙ in rebus arduis mature ꝛ cum maxima deliberatione est procedendum iuxta notata in.l.j.ff.de carbo.edic.ꝛ in.l.prolata.C. de senten.ꝛ interlo.oium iudi. Et hoc est quod dr̄. Que cum audisset turbata est ꝛc. Tunc gabriel vidēs eaꝫ turbatam: dedit et

assignauit sibi scđam lrām ex parte filij dei quaȝ suscipiēs cū reuerētia inuenit. Ne timeas maria inuenisti enī grām ꝛc. Tunc cōsuluit scđm sociā.s. ꝟginitatē dicens sibi O socia mea charissima: scis ꝙ te indissolubili dilectiōis vinculo āplerata suȝ ꝛ de h votū feci dño. Quid igit tibi sup h agēduȝ videt? Que rñdit ꝙ peteret de mō Et iō dixit. Quō fiet istud qm̄ virū nō cognosco.i. nō cognoscer ꝓpono. ac si apte diceret. Cū ꝫm viā nature impossibile sit feminā concipere absqȝ sue itegritatis violatiōe. egoqȝ firmit ꝓposuerim mee itegritatis ꝟgitatē ꝫuare illibatā. quō ǧ fiet istud qđ tu dicis? Tunc dedit illi tertiā lrām que mittebatur a spūsctō. quā apiens inuenit. Spūsctūs supueniet in te ꝛc. q.d. ꝙ ꝟtute spūsancti. supplebit qđ virtute semis virilis actiuaȝ vim hñtis fit in ꝯceptiōe ꝓlis. Tunc beata ꝟgo tertiā cōsuluit domicellā.s. hūilitateȝ ǭ rñdit illđ Aug. in ꝫmone de natiuitate ꝟginis. O btā maria seculū oē captiuuȝ tuū depcat assensuȝ te dña mōd' sue fidei obādeȝ fecit noli morari ꝟgo nuncio festināter rñde verbū ꝛ suscipe filiuȝ. da fidē et senti ꝟtutē. rñde ꝟbū bñdicta ꝟgo qđ optāt supiores.i. angeli. qđ optant inferiores.i. pres inclusi qđ desiderant posteriores. scȝ filij p tuū filiū redimēdi qđ appetunt exteriores.i. appetitus creature in te ꝯsūmādi Non tñ ꝓpter hoc te extollas virgo gl'iosa q: hoc potius dine benignitatis ē ꝙ tuoꝝ meritoꝝ. Tunc beata ꝟgo cū profundissima humilitate genib' flexis: manib' mētis pariter ꝛ corpis eleuatis dixit. Ecce ancilla dñi fiat mihi ꝫm verbū tuuȝ. Morqȝ pfectus verbis ꝛ dato assensu dictis angelicis a btā ꝟgie in eius vtero sacratissimo quattuor mirāda fuerūt facta, vt pōt trahi ex dictis Greg. sup illud Cant.ij. Ecce iste venit saliens. Et ex dictis Frā. de may. sup hoc verbo ancilla. Primum fuit corporis xpi de puris sanguibus ꝟginis cōceptio ꝛ formatio. Non enī successiue formatum est corpus illud sctissimū sicut cetera corpora hūana. sed in instāti totum. Scđm fuit aīe xpi de nihilo creatio in eodeȝ instanti quo corp' fuit formatū. Tertium fuit anime ad corpus vnio siue infusio. Non enī cōpletis xl. diebus aīa xpi fuit infusa suo corpi sicut in ceteris fit: sed in eodē instāti quo corp' fuit formatū. Quartū fuit hūanitatis nr̄e a diuinitate assumptio, formato enī corpe

In assēsu ꝟgīs scta ī ūt qttuor mirāda

ꝛ aīato diuinitas in eodē instanti assūpsit humanā naturā. Unde Ricb. nr̄ i.iij. di.ij. ar.ij. q.iiij. dicit. ꝙ in eodem instāti fuerūt corpis conceptio. ꝛ carnis ꝛ aīe vnio. ꝛ in ipsoꝝ cōiunctione humane nature cōstitutio. ꝛ carnis ꝛ aīe ꝛ humane nature assumptō ad vnitatē ꝑsone filij dei. fuerunt enī facta ꝑdicta ꝑ virtutē spūsctī ǭ infinitate sue ꝟtut͡ potuit ea facere in instāti. Sicut enī carnē potuit formare sine virili semine quod non potuisset virt' creata. ita potuit eam in instāti formare. ꝙuis caro pura formari nō possit nisi in tpe virtute creata. et ꝙuis inter ꝑdicta nō fuerit prius ꝛ posterius ꝫm tps. fuit tñ ibi prius ꝛ posteri' ordine nature. Scđm enī pħm i ꝑdicamētis illud est ꝑus natura altero qđ est cā ipsius vel presupponit ab eo. Et sic fuit prius carnis conceptio ꝙ aīe creatio. q: ꝑsupponit ab ea. Et eadē rōe ē ꝑus aīe creatio ꝙ ei' ad carnē vnio. ꝛ vnio carnis ꝛ aīe ꝙ nature humane cōstitutio. ꝛ constitutio hūane nature ꝙ eius assumptio ad vnitatē dine ꝑsone. Nec tñ intelligendū est ꝙ ꝯstitutio illius. nature hūane ꝑus terminata fuerit ad aliquā actualē sui existentiā in seipsam ꝙ in verbo: q: nunꝙ nec in tpe nec in istāti actu fuit exñs in seipsa al's enim non ꝟe posset dici filiū dei fuisse ꝯceptū in ꝟgine. qđ falsum est. hec ille egregi' doctor Ricb. Patet igit quāti meriti fuit h humillimuȝ ꝟbū marie virgīs.s. Ecce ancilla ꝛc. Quia tūc ꝟbū caro factuȝ est: ꝛ hītauit in nobis. vt dr̄ Joh.j. De ǭ beate virginis hūilitate Hiero. dicit. O ꝟe btā hūilitas marie que deū hoībus pepit. vitā mortalibus edidit. celos innouauit. padisum apuit. mundum purgauit. ꝛ hominum aīas ab inferis liberauit. Hec ille. Cuius meritis nos ab omni malo liberare dignetur benedictus eius filius. Amen.

Uirginē cōcipe ē mirabile.

De eadē beate virginis annūciatione ꝛ xpi conceptione. Sermo.ij.

Ecce virgo concipiet et pariet filium: et vocabit nomē eius emanuel. Esa.vij. vt inquit Chry. sup Mat. Iudei nō dicūt. ecce ꝟgo cōcipiet. sȝ ecce puella. sȝ si puella idē est qđ ꝟgo. nihil a nobis diuersum sentiūt si ꝟo intelligunt per verba predicta ꝙ puella cōmuni lege coniugij esset paritura

sam nõ eẽt signũ: q: signũ dꝫ excedere oẽm ordinẽ rex. vt em̃ ait Aug. in q̃dam ser. Ea sunt dei mirabilia q̃ sunt hoib⁹ ĩpossibilia. Q̃d aũt hec ↄceptio deberet eẽ mirabilis: ptꝫ ex ĩmediate p̃cedẽtib⁹ vbi ait ꝓpheta. Propter hoc dabit ipe dñs vobis signũ. Ecce ꝟgo ↄcipiet ꝛc. Fuit ergo mirabile signũ ꝙ ꝟgo ↄcepit ꝛ ꝟginitatis pudorẽ nõ amisit. Propter tale signũ dꝛ Eccli. xxxvi. Innoua signa. ĩmuta mirabilia. Et Ber. in q̃daꝫ ser. ait. O noua miracula ꝛ signa mirabilia ↄcept⁹ fuit sine pudore pt⁹ sine dolore. pu er q̃ nascit̃ de⁹ est. mr̃ de q̃ nascit̃ ꝟgo est. h ille. Jõ bñ dꝛ in verbis ꝓpositis ꝛ vocabit̃ nomẽ ei⁹ emanuel. i. nobiscũ de⁹ qd̃ exponit Hugo. de. s. vic. di. de⁹ nobiscũ ẽ q̃ttuor modis. s. p p̃ntiã. p pticipationeꝫ humanitatis. p vinculũ charitatis ꝛ p patrociniuꝫ ꝟitatis. In primo mala nr̃a cognoscit. in scd̃o expt⁹ est in tertio cõpatit̃. in q̃rto aufert. Ber. aũt dic̃. Triplex erat hũani gñis ĩdigẽtia. s. ↄsilij. auxilij ꝛ p̃sidij. Nã faciles sum⁹ ad seducẽdũ debiles ad operandũ ꝛ fragiles ad resistẽdũ. Si discernere volum⁹ inter bonũ ꝛ malũ decipimur: si tentam⁹ facere bonuꝫ deficimus. si conamur resistere malo deijcimur. pinde necessaria fuit saluatoris p̃ntia vt sit nobiscũ de⁹ q̃ in nobis p fidẽ habitãs cecitatẽ nr̃am illuminet. et nobiscũ manẽs ĩfirmitatẽ adiuuet ꝛ p nob stans fragilitatẽ nr̃am ꝓtegat ꝛ ꝓpugnet. De his q̃ꝫ mirabilib⁹ ↄceptõis ꝛ natiuitatꝫ xp̃i de ꝟgine ait Aug. ĩ li. de simbolo. di. Parit mr̃ ꝛ ꝟgo est. feta ꝛ ĩtacta est. factor oĩm fit inter oĩa portat̃ manibus rector toti⁹ orbis. lãbit vbera regẽs sydera. tacet ꝛ verbũ est. Hec aũt ↄceptio xp̃i ĩ vtero ꝟginali facta fuit. viij. kal. aprilis. ꝛ eodẽ die reuolutis. xxxiij. ãnis passus fuit. sicut dicit Aug. Chris. ꝛ Ber. Rõ aũt q̃re xp̃s ↄcipi voluit ĩ vere est. q: illo tp̃e primi parẽtes peccauerũt. in q̃ etiaꝫ creati sunt ꝫm sn̄iam Isid̃. in viij. ety. ꝛ Alexã. de ales. i. ij. pte sum. de q̃ sufficiẽter tractat̃ i. s. p. rosarij ꝫmonũ. ser. iiij. pte. s. Sic em̃ voluit pati ĩ vere vt ostẽderet se pati ꝓ pctõ ip̃oꝝ ꝑmoꝝ parẽtũ. ita etiã voluit illo tp̃e incarnari. ꝛ ĩ virginali vtero ↄcipi. De q̃ cõceptiõe ꝟgini annũciata quattuor considerationes faciemus.

Deꝰ est nobiscũ q̃ttuor modis:

Xp̃s voluit ↄcipi ꝛ pati ĩ vere

Prima dicetur diuersitatis.
Scd̃a congruitatis.
Tertia iocunditatis.
Quarta ꝛ vltima temporalitatis.

Pars prima huius sermonis que dicit̃ diuersitatis.

Marie differt xp̃i ꝛ nostra cõceptio.

Magna ꝑfectio ꝛ multiplex fuit diuersitas iter ↄceptionẽ nr̃aꝫ ꝛ ↄceptionẽ xp̃i ex ꝟgine. Primo nãq ↄceptio nr̃a fuit ĩmũda. ↄceptio aũt xp̃i mũdissima purissima ꝛ sctĩssima. vñ dixit ãgel⁹. b. ꝟgini. Luc. s. Q̃d ex te nascet̃ sctm̃ vocabit̃ filius dei. Nos eĩ cũ pctõ ↄcipimur. ꝛ cũ pctõ nascimur. xp̃s aũt fuit sĩe pctõ ↄcept⁹ ꝛ nat⁹ ꝛ q: ei⁹ ↄceptio fuit mũda: iõ mũdauit nostrã ĩmũdã ↄceptionẽ. iux̃ illd̃ Job. xiiij. Quis põt facere mũdũ de ĩmũdo ↄceptum semine: nõne tu q̃ solus es. Scd̃o cõceptio nr̃a fuit ex cõmixtione seminis vtriusq parẽtis. ↄceptio aũt xp̃i facta ẽ ex purissimis sanguinib⁹ ꝟginis. nõ ex virili semine: sed spũssancti opationẽ ꝛ ꝟtute. Jõ dixit angelus btẽ ꝟgini vt hr̃ Lu. s. Spũsſctũs supueniet in te spũs em̃ sctũs ĩ mariaꝫ supuenit vt daret mr̃i sctificatiõis grãm. ꝛ vt daret femine potẽtiã diuinitatis receptiuã: ꝛ vt daret ꝟgini potẽtiã gñatiuã. Tria eĩ videbãt̃ ĩpossibilia. s. ꝙ mr̃ aliqua sine pctõ saltẽ veniali pareret. ꝛ ꝙ femina deũ ↄciperet. ꝛ ꝙ virgo gñaret. Spũs aũt sanct⁹ ĩ ea supueniẽs dedit ei sctitateꝫ vt sine pctõ pareret. iuxta illd̃ p̃s. xlv. Sctificauit tabernaculũ suũ altissim⁹. Deditq potẽtiã diuinitatis receptiuã vt deũ ↄcipet. Vñ dꝛ Apoca. xij. Mulier amicta sole. tunc em̃ sole amicta fuit qñ deũ suo ĩ vtero ↄcepit. Dedit q̃ꝫ virgini potentiã generatiuã vt manẽs ꝟgo generare posset. sicut dicũt ꝟba thematis nr̃i. Vñ hugo d̃. s. vic. exponẽs illd̃ Mat. Q̃d ĩ ea natũ ẽ de spũsctõ est ait. Nõ ꝙ de spũs scti sb̃a semen part⁹ accepit. sꝫ q: p amorẽ ꝛ coopationẽ spũsſcti ex carne ꝟginis diuino ptui nature sub̃am ministrauit. Q: em̃ in corde ꝟginis amor ip̃i⁹ spũsſcti singularit̃ ardebat. Jõ spũsſctũs in ei⁹ carne mirabilia faciebat. ꝛ. cui⁹ dilectio in ei⁹ corde nõ suscepit sociũ ei⁹ opatio ĩ illi⁹ carne nõ habuit exẽplũ hec ille. Tertio nr̃a ↄceptio nõ ſtatim pficit sꝫ paulatim cõceptũ corp⁹ organizat̃. vt declaratũ est in. s. pte huius opis. ser. s. pte. ij. Non sic aũt fuit ↄceptio xp̃i. q: statim post ↄsensum ꝟginis corpus ei⁹ organizatũ ꝛ aĩatũ fuit. vt. s. patuit sermone p̃cedẽti. lꝫ ita paruũ esset vt lineamẽta ei⁹ vix discerni possent. sꝫ postea ĩ magnitudine creuit. Vñ sup illd̃. Jo. ij. Quadra

K

ginta ⁊ sex annis edificatus est templū. ait Aug. Hic numerus perfectioni dñici corporis congruit. quia vt dicunt physici. tot diebus forma humani corporis pficitur. Non igitur fuit dñs in instanti sue conceptiōis perfectus corporali magnitudine sed gratia ⁊ virtute. Quarto nostra cōceptio est naturalis. conceptio aūt xpi fuit mirabilis ⁊ inuestigabilis fuit eñ incarnationis huius mysterium omnium nouorum nouissimum. iuxta illud Hiere. xxxj. Nouus faciet dñs super terrā: femina circūdabit virum: fuit eñ supra facultatē nature. rationis et mentis humane. Unde Hiero. ad Eusto. inquit. Qd natura non habuit vsus nesciuit. ignorauit rō mēs nō capit humana. pauet celū. stupet terra. creatura oīs etiā celestis miraf. hoc totū p gabrielez marie diuinitꝰ nūciaf. Qualr aūt ista cōceptio fuit mirabilis ondit Bern. in sermone de natiuitate dñi di. In illa assumptiōe nr̄e carnis fecit deus mixturas tres mirabiles. cōiuncta q̄dē sunt tria adinuicē. deꝰ ⁊ homo. mater ⁊ virgo. fides ⁊ cor humanū. In prima cōmixtione trinitas est in substantijs et vnitas in persona: sicut in diuinitate summa trinitas est in personis ⁊ vnitas in substantia ⁊ sicut ibi psone nō scindūt vnitatē. ⁊ vnitas non minuit trinitatē. ita in hac nec psona cōfundit subām. nec ipa sube psone dissipāt vnitatē. Scda est mr ⁊ ꝟgo. A secula q̄ppe nō est auditū ꝙ virgo pepit. ⁊ ꝙ mr̄ virgo pmāsit. Tertia est fides ⁊ cor humanū. Mirū est eñ ꝙ humanū cor his duobꝰ fidē accōmodauit. s. ꝙ deꝰ hō esset. ⁊ ꝙ ꝟgo pepperisset. Sicut eñ ferrū ⁊ testa nō pōt coniūgi. sic ⁊ h̄ duo nequeūt misceri si nō misceanf glutino spūssancti. Quia igif cōceptio xpi sic fuit mirabilis. iō fuit inuestigabilis. Propř qd dicit Joh. baptista. vt hr̄ Jo. j. Cuiꝰ nō sum dignꝰ vt soluā corrigiā calciamēti eiꝰ. Per pedē significaf diuinitas per calciamētū caro. p corrigiā aūt aīa. Sicut eñ pes mediāte corrigia calciamēto iūgif. sic diuītas mediāte aīa carni vnif. q̄ aūt nescit mediū: ignorat extrema. Et qr Johānes dixit se nō esse sufficiētē ītelligere. vel alij exponerē xpi corrigiā. i. eius. aīaz. p cōsequēs relinquif ꝙ nō sit sufficiēs cognoscere eiꝰ pedē. i. diuinitatē nec eius calciamētū. i. eius corpus de spūsancto genitū. de quo i quodaz sermone dicit Petrꝰ rauēn. Hodie est ineffabile sacrm̄ cōceptionis dñice. credere magis cōuenit q̄ ferre. Nā qd natura non habet. vsus nescit. ignorat rō mens nō capit humana celuz pauet. terra stupet. creatura miraf. qualr humanꝰ sermo enarrabit. Quis eñ attinget arcanum diuinitatis. patrū virginis. causam rerū. seculorum negociuz diuinitatis ⁊ carnis cōmerciū. ac hoiem deū. Hiero. q̄z in sermone ad Eusto. ait. Fuit igif mirabilis. quia fuit supra naturam. ex eo ꝙ manēs virgo concepit. Fuit supra rationē ex eo ꝙ deuz genuit. Contra humanā cōditionē ex eo ꝙ sine dolore peperit. Cōtra cōsuetudinē ex eo ꝙ sine pctō de spūsancto concepit. Hec ille.

Qualr cōceptio xpi fuit mirabilis

Pars secunda huius sermonis que dicitur congruitatis.

Congruū fuit xp̄m concipi ⁊ nasci de femina ⁊ carnē de mulierē assumere. ⁊ nō de viro vel alia materia pbat magr̄ i. iij. di. iij. ⁊ sacri doctores ibidem. ⁊ bea. Tho. in. iij. pte summe. q xxxj. ar. iiij. Et hec veritas multis pōt rōnibꝰ corroborari. Prima dr nobilitatis sic. Sicut eñ si rex nobilitate vellet vnā domū totā necessariū esset ꝙ ⁊ masculos ⁊ feminas oēs priuilegiaret sic deus volens totā naturā humanā nobilitare: voluit ipse masculus eē ⁊ de femina nasci vt vtrunq̄ sexum nobilitare. Et hec rō tāgif a magro. ⁊ fundatur in dictis Augu. in li. lxxxiij. questionū. di. Deꝰ cū liberat non partē aliquā tm̄ sed totuz liberat. Qd etiā habef de peni. dist. j. c. quē penitet. sequif Aug. Sapientia aūt est verbuz dei. q̄ dr filius vnigenitus. qui hoīe suscepto liberationem hoīs indicauit. Hec ille. Ex quibus sic arguit magister dicens. Hoīs autez liberatio i vtroq̄ sexu debuit apparere. Ergo quia virum oportebat suscipere q̄ sexus honorabilior est. l. j. ff. de sena. et. l. in multis. ff. de statu ho. consequens. erat vt feminei sexus liberatio appareret. ꝙ ille vir de femina nasceretur. Hec ille. Si eñ ita peccauit sexus masculinus sicut femininus. ergo pari passu fuit ambulandum vt in simili dicitur in. l. maximum vitium. C. de libe. prete. ⁊ in. §. masculos. insti. de erbe. libe. Preterea etiam fuit congruum vt in feminis spem ipse dñs confirmaret. Si eniz sexum virilem assumens ab hoc mysterio feminas excussisset. que spes mulieribus in xpo fuisset. Nam in penā peccati satis fuit subiectus femineus sexus. cum eue dictuz

Xp̄s debuit cōcipi et nasci de femina

Xp̄s cōceptus erexit spem feminis.

fuit sub viri ptāte eris: ⁊ ipe dñabitur tui Geñ.iij. Uñ vt habet ibidē. sicut Adā dixit deo. Mulier quā dedisti mihi: dedit mihi ⁊ comedi. sicut eius posteri dicebant illud Eccli.xv. A muliere initiū factū est peti ⁊ p eam oēs morimur. Quo circa vt mulier q̄z cognosceret se fore redēptā. ⁊ aliquātulum recuparet dignitatē pditā. congruū fuit vt homo a deo assumēdus de femina concipe ret. Unde Ber. sup Cant. inquit. O admi rādā ⁊ omi laude dignissimā virginez o fe minā sup oēs feminas singulariter vene randā, atq; mirabilē parentū reparatricez ⁊ posteroꝝ viuificatricē ⁊ infra Letare pa ter Adā. sed tu magis exulta mater eua. de qua ortū est malū prius cuius opprobriuz in oēs trāsit mulieres. Instat n āq; tēpus quo iam tolli opprobriū: nec habet vir qd̄ amplius causet aduersus mulierē. q: ecce si vir decidit p feminā iam nō erigit nisi p feminā. hec ille. Et Augu. in sermone de na tiuitate virginis ait. Eua occidendo obfuit. maria viuificando pfuit. pcussit illa. sana uit ista. vñ ⁊ merito maledictio eue in bñ dictionē mutat marie. hec ille. Qd̄ bñ ipm aue significat. in quo quidē sunt eedez lre q̄ in hoc noie Eua sunt sed ppostere vt ptz intuēti ⁊ sic ptz pma ratio quare fuit con

N Per cō traria christ⁹ nos re demit.

gruū xpm assumere carnē de femina. Se cūda rō d̄r cōtrarietatis pposuit em̄ deus nostrā infirmitatē curare cōtrariis. Quia vt ait Greg. in quadā homel. cōtraria con trariis curant. vt calida frigidis ⁊ frigida calidis. Nō em̄ ait Augu. in quodā sermone morit frigus nisi in calore nec morit ama ritudo nisi in dulcedine et non est mortua mors nisi in vita. Peccauit em̄ Adaz indul cedine ligni vetiti satisfecit xpus in ama ritudine crucis ⁊ fellis vnde valde cōgruū fuit vt sicut per mulierē superbam factum fuit initiū ruine nostre. ita p mulierem hu milē sumeret initiū nostra. redēptio. vt ait Beda sup Lucā. Quia nihil tā naturale q̄ vnūquodq; dissolui eo vinculo quo ligatū est. l. nihil. ff. de regulis iur. ⁊ c. j. ex eo. ti. tulo. Et ad hoc applicari posset illd̄ Ouid̄ in. j. de remedio amoris. Una manus vo bis vulnus opemq; ferat. Manus em̄ femi ne nos vulnerauit. ⁊ manus femine nos sa

O nauit. Tertia rō dicit ostēdende verita tis: nā si xps natus non fuisset de femina. null⁹ vnq; verū hoiem ipm fuisse credi disset. cū multi heretici eū fuisse verum ho minē negauerit. et si de virgine nat⁹ sit. qm̄ ergo necessarius est hūanitatē xpi credere. q: vt Leo papa inqt in sermone natiuitatis dñi. Paris piculi res est cū i xpo dño aut paterne glie negat eq̄litas aut nre nature veritas. Necessariū fuit ad ostensionē istius veritatis vt xps ex femina nasceret. Hinc Amb. in li. de incarnatiōe vbi ait. Multa sm naturā veniēs multa supra naturā fe cit. Scdm̄ pditionē em̄ nature in vtero for matū est corpus: sed supra naturā virgo pce pit virgo peperit vt crederes q: de⁹ erat q̄ innouabat naturā ⁊ homo erat qui sm na turā nascebatur ex hoīe. i. hūana carne hec ille. ⁊ ppter pdicta inqt Sco. in. iij. di. iiij. q̄ btā virgo potest dici mr xpi naturalis ⁊ miraculosa. Predictā quoq; rationē appro bās Aug. in epla ad volusianū inqt. Si oī potens de⁹ vndec ūq; formatū hoiem non ex materno vtero sz repēte afferret aspecti bus hoim. nōne opinionē pfirmaret erro ris vt nō verū hoiem assumpsisse crederet ⁊ dū oīa mirabiliter faceret: destrueret qd̄ mi̇sericordit fecit. nūc vero ita inter deū ⁊ ho minē mediator appuit, vt in vna psona co pulās vtrāq; naturā ⁊ solita sublimaret in solitis ⁊ insolita solitis temperaret. hec ille Licz aūt vt ait sctūs Bona. in. iij. di. xij. ar. ij. q. iij. xps potuisset assumere carnē de vi ro ⁊ muliere sicut assumpsit de muliere tm̄ ⁊ vgine. q: sic opatione spūsscti purificauit vterū virgis. sic purificare ⁊ sctificare po tuit si voluisset vim generatiuaz in viro ⁊ muliere. vt ex eis sctūs nasceret absq; vlla feditate. vñ potuit absq; incōgruētia si vo luisset carnē assumere sm leges nature in stitute de viro ⁊ muliere. congruentius tm̄ fuit vt carnē assumere de muliere tm̄ ⁊ vir gine: qd̄ pbat multis rationib⁹ sm Bona. vbi. s. ⁊ Tho. in. iij. parte sum. q. xxviij. ar. j. ij. ⁊ iij. Et primo rōne conseruationis P scz honoris paterni. decet em̄ filiū honora re parētes. sicut preceptum est Exo. xx. ⁊ l. veluti. ff. de iusti. ⁊ iu. ⁊ l. liberto. ff. de op. lib. Chrystus igit qui non venit soluere le ges sed adimplere. Mat. v. Honorauit pa trem suū in vita ⁊ in morte. In vita ipsius honorē querēdo. Unde dicebat Ioh. viij. Ego honorifico patrem meum. In morte vero propter obedientiam eius moriendo. vt habetur ad Ephes. ij. Congruum itaq; fuit vt etiā in conceptione sua seruaret ho norem paternū. qd̄ vtiq; nō fecisset si alius

xps cō grueti⁹ carnem assūpsit de femi na ⁊ vir gine.

sibi patrē ab ipso deo in terra q̄sisset. Et h̄ est rō. b. Bona. vbi. s̄. Qui etiā ibidē arguit sic. Fili⁹ d3 honorare matrē suā sicut & patrē iuxta possibilitatē suā. q: s̄m p̄hm. viij. ethi. Parētib⁹ nō pōt equiualēs reddi. sed xp̄s potuit hunc honorē seruare matri sue vt x̄go p̄maneret. ergo cōgruebat vt faceret q: fili⁹ nō honorans matrē impi⁹ est vt ait Bal. in. l. cōgruenti⁹ in fi. C. de pa. po. Nequaq̄ autē decuisset vt fili⁹ dei qui oīa restaurare & p̄ficere venerat. matrē peiorē nobis redderet q̄ accepisset. Si em̄ ioseph ampliora dona dedit bēiamin q: frater ei⁹ vterinus erat. Gen̄. xliij. quāto magis fili⁹ dei p̄ciosissimū donū fecunditatis x̄ginalis que excedebat fecunditatē coniugalē & cōtinentiā vidualē debuit dare matri sue. Et hanc rationē tangit Aug. in sermone de natiuitate xp̄i dicēs. Fas non erat vt per eius aduentū violaretur integritas. q̄ veniebat saluare corrupta & iterū. Electa est x̄go integra cui fecūditas matris daret. et facta est fecūda mater in q̄ x̄ginis integritas seruaret. Scd̄a rō d̄r decorationis. sc3 sapiētie eterne. Nam Sap. vij. d̄r q̄ sapiā est cādor lucis eterne & speculū sine macula. & Heb. xj. d̄r. q̄ est splēdor paterne glīe & figura substātie eius. Sed sicut dicit Augu. in quodā sermōe. & Amb. in lib. de x̄ginitate. Nihil est puri⁹ matre intacta. ergo decebat vt ex matre īcorrupta nasceret ipa dei sapientia. Et hanc rationē tāgit Bern̄. in quodā sermōe di. Nō decebat deū aliam matrē q̄ x̄ginē nec virginē aliū filium habere q̄ deū. q: nec maior inter matres. nec maior inter filios nasci potuit. O igit̄ dn̄a mater p̄ quā talē habemus fratrē. q̄d gratiarū. quid laudis tibi retribuemus? h̄ ille qui etiā ait. Deu3 decebat hm̄oi natiuitas qua nō nisi de x̄gine nasceretur. Talis cōgruebat & x̄gini partus vt nō pareret nisi deu3. voluit itaq̄ deus illā esse virginē3 de qua immaculata īmaculat⁹ p̄cederet oīm maculas purgaturus. Et btūs Amb. inq̄t. Ut corpus eius verū ostenderet nascit̄ ex femina. sed vt ostenderet ei⁹ diuinitas nascitur ex x̄gine Tertia rō d̄r p̄fectionis vniuerse nature s̄m enim Ansel. quattuor modis potest deus p̄ducere hominē ad esse. Aut sine viro & femina sicut p̄duxit Adam Gen̄. j. aut de viro sine femina sicut Euam Gen̄. ij. aut de femina & viro vt oēs cōiter generant̄. aut de femina sine viro. & hoc decuit fieri in incarnatione filij dei. rōne singularissime puritatis. Et hāc rationē tangit dn̄s Bonauē. vbi. s̄. & Tho. in. iij. parte summe. q. xxj. ar. iiij. que pōt sic cōfirmari Sicut em̄ vt dixit. b̄. Andreas ap̄ls Egee p̄consuli. Primus adā fuit format⁹ ex terra x̄gine q̄ ante nō fuerat laborata. sed solū paradisi fluminibus rigabat̄. Gen̄. ij. sic congruū fuit vt scd̄us adā fieret ex intacta x̄gine q̄ laborata nō esset viri complexibus sed solum rigata celesti gr̄a tanq̄ paradisi fluminib⁹ Et hec est terra de q̄ ps. lxxxiiij. ait p̄pheta. Dn̄s dabit benignitatē. & terra nostra dabit fructū suū. Quarta rō dicit̄ complexionis sc3 gr̄e diuine in ipa x̄gine. Nā Luc. j. dictū est ei p̄ angelum. Aue gr̄a plena. Nō fuisset aūt plena gratia: si virginitatis virtutē & aureolam non habuisset

Quītā rōnē ponit Alex. lōbardus. in. iij. dist. iij. q. vl. di. q̄ sicut lapsus hūani generis factus est in vtroq̄ sexu et inchoatus ē in muliere ac consumatus in viro: sic etiā congruū fuit in reparatiōe vt sexus vterq̄ interueniret. & sicut eua x̄go pct̄m inchoauit sic maria x̄go salutē gn̄aret. & sic p̄ mulierē inchoaret reparatio & cōsummaret̄ p̄ virū sc3 xp̄m dn̄m. et hec ratio dici pōt reparatiōis. Sexta autē d̄r cōmēdatiōis sc3 ipsi⁹ virginitatis. nā vsq̄ ad aduentu3 xp̄i hec virtus nesciebat̄ cū tn̄ sit p̄cipua & singularis. Quā semp̄ imperator. A. xp̄s duxit esse colendā & venerādā. l. si qua. C. ad sena cōsul. or. Sed omnes illi p̄cepto se obligatos sentiebāt: Gen̄. j. c. Crescite et multiplicamini &c. & ad hoc intendebant. hocq̄ affectabāt. Cōgruū ergo fuit vt hec virtus nobis ostēderetur: & in vtroq̄ sexu vt viri haberent quē imitarent̄ sc3 xp̄m virginē & mulieres quā seq̄rent̄. s. ei⁹ matrē x̄ginitas em̄ est illa q̄ replet p̄adisu3. c. nuptie. xxxij. q. j. Ipsa em̄ est potēs deo cū fiducia hoīs aīas p̄sentare. §. sancim⁹. in aut̄. de lenone. et p̄ glo. in. l. ij. ff. de origi. iu. & in aut̄. de mona. §. penul. col. j. Septima ratio d̄r cōditionis siue p̄prietatis ipsius verbi generati: Verbu3 em̄ absq̄ corruptione corporis concipit̄ q̄nimmo cordis corruptio p̄fecti verbi conceptionē nō patitur. q: ergo caro xp̄i sicut fuit a x̄bo dei assumpta vt esset ipsius caro p̄pria conueniens fuit q̄ etiam ipsa sine corruptione cōcipe etur. Unde in quoda3 s̄mone ephesini cōcilij dicit̄. Neq̄ verbū nostrū cum parit̄ corrūpit mentem

necꝫ deus v̄bū substātiale partū eligēs pe
R mit v̄ginitatē. Octauā rōnē ponit Au
gu.in li.de sctā virginitate di. Opptebat
caput nostrū insigni miraclo ꝯm corp⁹ na
sci de virgine: vt significaret mēbra sua de
v̄gine eccl'ia ꝯm spm̄ esse nascitura.ꝯ ille.
Et hec rō pōt dici significatiōis. Hāc etiā
veritatē ꝓbare possum⁹ tali rōne. Si eniꝫ
summus sacerdos nullā corruptā poterat
ducere in vxorē.vt habeť Leui.xxj.quanto
magis spōsa dei patris debuit esse incorru
pta ꝛ omnī mūdicia plenissima.

Pars tertia hui⁹ sermonis de bn̄dicte
S annūciationis iocūditate.

Conceptio xpi fuit iocūdissima.

Uā iocūda fuerit annūciatio ꝯ
hodierna die factā: hūanis non
valet v̄bis enarrari. Fuit em̄ p̄
mo iocūdissima deo. Sicut em̄
q̄libet rex solenniȝat ꝛ leticiā fa
cit ac ferias fieri pcipit. vt l.gl.ī rubrica.C
de ferijs.qn̄ ei⁹ fili⁹ ꝯhit mrīmoniuꝫ. Sic
de⁹ pater ineffabilē solēnitatē fecit qn̄ ei⁹
fili⁹ cū hūana natura p incarnationē se co
pulauit. Jō dr̄ Mat.xxij. Sil'e est regnum
celoꝝ hoī regi q̄ fecit nuptias filio suo. Si
em̄ letat⁹ est abraā ī ortu ꝛ ablactatiōe filij
Gen.xxj. Quāto magꝫ de⁹ pater de filij sui
pceptu ꝛ incarnatiōe? Scdo fuit iocūdissi
ma angelis oīb⁹ q̄ ineffabilr̄ letati sunt de
filij dei incarnatiōe: qr a sua creatiōe nūꝙ
fuerūt ita honorati. Sicut em̄ serui exaltā
tur qn̄ soror eoꝝ germana ꝯhit cū dn̄o suo
vt hr̄ in li. Hester de iudeoꝝ pplo exaltato
ex hester cū asuero rege cōtrahente: sic an
geli qn̄ aīa xpi fuit vnita ꝛ desponsata v̄bo
honorati sunt. Est em̄ aīam soror germana
angeloꝝ. qr ab eodē patre eis filis est ꝓdu
cta ꝛ de eadē matre.i.de spūali natura. De
hac aūt iocūditate inquit Aug. in sermone
annūciationis. Egerūt in celo festum dum
gabriel redijt ꝛ v̄go cōcepit. agam⁹ et nos
in terris gaudia noua. qr v̄go cōcepit ꝛ pe
perit. Tertio iocūdissima fuit toti huma
V no generi qd̄ cū deo pacificauit. fuerat em̄
in maxima discordia cū suo creatore deo q̄
cōtra eū iratus steterat p quinꝙ milia an
noꝝ: sed in ista die xps se fecit mediatorē ꝛ
recōciliatorē. ꝛ fuit cōuenientissim⁹ media
tor. qr erat de ꝓgenie vtriusꝙ partis. Jō
dr̄ lapis angularis. quia vtrūꝙ parietē cō
iunxit. Un̄ canit eccl'ia. Pacē de⁹ reddidit
in se recōcilians ima summis. ꝛ hoc in hac
bn̄dicta annūciatiōe īceptū est. qd̄ postea
in passiōe completū fuit. Quarto fuit io X
cūdissima sctis patrib⁹ in limbo existētib⁹
fuerūt em̄ certificati p diuinā reuelationeꝫ
de incarnatiōe messie quā totis desiderijs
efflagitabāt ꝛ expectabāt. Jtē credendum
est ꝙ gabriel angelus multis alijs angelis
sociat⁹ statim facta annūciatione btē virgi
ni preterit ad sinuꝫ abrae in quo erant illi
sctī patres. atꝙ cū maxima exultatione no
tificauerit eis cōceptū esse dei filiuꝫ ex vir
gīe. dixitꝙ illis. Gaudete patres scti. quia
hodie puella illa sctissima de qua ꝓpheta
stis in figuris p̄nūciastis. humilitate sua
deū de celo ad terrā traxit. ꝛ in suo virgina
li vtero cōcepit. O igitur pater noster Adā
O eua mater generis hūani. O abraam o
isaac. o iacob. o esaia. o hieremia. o alij pa
triarche ꝛ pphete: dicite mihi quantuꝫ ex
ultastis quantumꝙ gauisi estis hodierna
die. pfecto maximā leticiā ꝛ inerrabileꝫ io
cunditatē habuistis. vn̄ ꝛ annuncianti an
gelo rn̄dere potuistis illud. iiij. Regū. vij.
hec dies boni nūcij est. Cū em̄ dicat Salo
mon. Prouer. xiij. ꝙ desideria cum cōpleta
fuerint delectationē pariūt. nō est ambigē
dum vos mirū in moduꝫ delectatos fuisse
audiēdo summū oīm desiderioꝝ vr̄oꝝ esse
adimpletū. Credo etiā ꝙ vobis in illis ob
scurissimis tenebris caligātib⁹. in quib⁹ p
tot milia ānoꝝ nō videratis lumē. hodier
na die ad cōsolationē vestrā ꝛ tanti gaudij
certificationē miranda ꝛ clarissima lux ap
paruerit cui⁹ visiōe cōfortati in dei laudes
ꝛ gratiaꝝ actiones ꝓtinus ꝓrupistis. ꝛ tūc Y
verificatū fuit illud qd̄ saluator iudeis di
xit Joh. viij. Abraā pr̄ vester exultauit vt
videret diē meū: vidit ꝛ gauisus est. Quī
to fuit hec annūciatio ꝛ icarnatio filij dei
iocūdissima ipsi virgini. lꝫ hāc iocūditateꝫ
ei p̄mo factā pri⁹ ponere debuissem. sed in
fine dimisi. qr que in fine dicuntur: melius
mēorie imprimunť. vt ait Grego. in quadā
homel. ꝛ ꝓbatur p.c. liq̄do. de cōse. dist. ij.
Cōtēplari aūt possum⁹ qnātū btā v̄go ex
ultauerit que seruā se facere cupiebat illi⁹
virginis q̄ cōcipere ꝛ parere debebat salua
torē. cum ei apparēs angel⁹ gabriel dixit.
Aue gratia plena dn̄s tecū. q.d. O Maria
virgo sup oēs pelecta tu nō eris serua. nō
ancilla. nō pedissequa. sed dn̄a dn̄aꝝ ꝛ ma
ter dei ab eterno pordinata. Tu es illa vir
go de qua locuti sunt oēs ꝓphe. tu es regi
na celorū ꝛ imperatrix oīum hoim ꝛ ange

Z. loꝝ ⁊ oim graꝝ dei receptaculū. Quātā ꝟo dulcedinē i cōceptione sui bn̄dicti filij senserit cū in vētre suo ois padisi dulcedo intrauit. qs explicet ſmonib⁹? qs ꝟ excogitare poterit? O maria nōne pre suauitate cōmota sunt oia viscera tua? Nōne ꝓ mellifluitate iubilauit aia tua? nōne ꝓ altitudine mysterij in extasi fctā ē mēs tua. ꝓfecto si qs dixisset tibi illud Judicū. xiiij. qd dulci⁹ melle: tu rn̄dere potuisses: est ꝟbū dei icarnatū i vtero meo. sic ei dulcediē magnā ꝓstat de⁹ timētib⁹ se. vt ait ꝓpheta ps. xxx. ꝓfecto supra omnē itelligentiā hūanā fuit dulcedo quā dedit de⁹ sibi concipienti se.

a Pars. v. huius sermōis q̄ dr tpalitatis.

Circa tpalitatē incarnatiōis filij dei ex ꝟgine q̄ri pn̄t tria. Pri- c mū dr expectatiōis. scdm determinatiōis. tertiū ꝟo attributionis. Quātū ad primum qd dr expectatiōis. miranř qdā ⁊ curiose inqrūt. cur de⁹ q̄ est clemētissim⁹. ⁊ cui ꝓpriū est misereri semꝑ ⁊ parcere tādiu continuit in ira mias suas. Videř enim eis ꝙ statim post lapsuꝫ hūani gn̄is incarnari debuissꝫ Amor em̄ facit accelerare donū. Cū ḡ bn̄ficiū incarnatiōis fuerit puri amoris ⁊ eximie charitatꝭ. iuxta illd Joh. iij. Sic de⁹ dilexit mūdū vt filiū suū vnigenitū daret. Et ad Eph. ij. Propter nimiā charitatē suam qua dilexit nos de⁹ misit filiū suū in silitudinē carnis peti. videř ꝙ citius debuisset illuꝫ mittere. nā charitas nō tardat amico subuenire. ſm illud Prouerb. iij. Ne dicas amico tuo. vade ⁊ cras dabo tibi. cū statim possis dare. Cōfirmatur qꝫ hec rō. qr vt ait Cassio. lib. iij. eplarū. epl'a. xl. Nō possum⁹ existimare iocūdū qd nimia fuerit dilatiōe suspēsum. Spes em̄ q̄ differř affligit aiam Prouerb. xiij. Vn̄ Matthe⁹ poeta in poetria pte. j. c. j. canit. Pollicitū languet vlterior e mora. ⁊ Stati⁹ i. ij. thebaidos inqt. Nō grauior misei is mortalib⁹ addita cura Spes vbi lōga venit. Et Heric⁹ samarien̄. li. ij. ait. Nā mora denigrat donū meritūqꝫ minorat. Sed cita grādificat munera pua manus. Ideo Jacob⁹ beneuētanus sui li. c. xx. dicit. Cū spondes aliqd manus illico ꝟba sequař: Auget em̄ meritū q̄ cito soluit idē. Diciř etiā i cōi ꝓuerbio. Qui dat cito bis dat. dare nescit q̄ dare tardat. ⁊ Cassio. li. vj. epl'aꝝ. epl'a. ix. inqt. Omne siquidē iustū cū celeritatis cōmodo trāsit ad bn̄ficiū

Et quib⁹ oib⁹ videř ꝙ de⁹ iustissim⁹ obuerit accelerare bn̄ficium incarnatiōis sue. ⁊ marie qr vt dicūt qdā. si pri⁹ i mūdū vēisset multi forte fuissent salui q̄ nō sunt. Sed ad hāc curiosaꝫ disputationē rn̄ det Alexā. de ales in. iij. pte sum. in tracť. de cōueniētia incarnationis. ⁊ btūs Bon̄. iij. dis. j. ar. ij. q. iiij. ⁊ Rich. ibidem p oia. ⁊ Alex. lombardus in eadē di. ⁊ Tho. in. iij. pte sum. q. j. dicēs. ꝙ valde congruū fuit xpm differre incarnationē suā. Prio rōne punitiōis ⁊ curatōis. Scdo rōne cōmēdatiōis. Tertio rōne cōseruatiōis. Primo nāqꝫ fuit ꝯgruū ꝟ bn̄ficiū differre ꝓpter puniēdū hois peccatū. nā facilitas venie incētiuū tribuit delinquēdi. c. qi sūt. xxviij. di. ⁊. l. ita vulnera tus. ff. ad. l. aq. Vnde mōtanarius in luna celeri inqt. Omne frequentari facit impunitio crimē: Accēdit culpā facilis dimissio pene. Eadē etiā snia hř in. ca. sed illud di. xlv. ⁊. c. q̄ lapis. l. di. ⁊ dis. xciij. c. penul. ⁊ ex͂ de vi. ⁊ honesta. cle. c. vt clericoꝝ. cum ibi no. ⁊. j. q. vi. c. exigūt. xxj. q. ij. c. placuit. ⁊. xxiij. q. iiij. c. ē iiusta. ⁊. xxv. q. iiij. c. loci. Qr igiř Adam putauit se petm̄ leue ⁊ veniale cōmisisse. vt ait. s. Bona. in. ij. di. xxij. arti. j. q. ij. vt deus sibi ⁊ posteris suis ostēderet ꝙ graue fuit eius petm̄. ꝯueniēs fuit bn̄ficiū redēptiōis differre. ne si statim concessum fuisset quodāmō ex petō suo hō cōmodum reportaret ⁊ peccare in deū parū formidaret. licꝫ aūt hoc bn̄ficium dici possꝫ liberalius si statim cōcessum fuisset nō tn̄ hūano gn̄i fuisset vtilius. cui ex tarditate incarnatiōis ostēsa fuit grauitas peti. preterea cū extūc hoies proni facti sint ad malū. vt hř Gen̄. viij. ⁊ i. c. ois etas. xij. q. j. ⁊. §. si quis igitur. i auť. de mona. col. j. ⁊. §. sancimus in auť. de leno. col. iij. ⁊. §. charitas aūt. de peni. di. ij. ⁊ di. iij. c. aduc instāt. ꝟ. scimus ⁊ melius in. c. ꝓdiu⁹. xx. q. iij. cōgruū fuit vt in pmo petō deus seueritatē ostenderet vt sic timore humanam audaciaꝫ coerceret Ostēdiř aūt diuine vltionis seueritas maxime in hoc ꝙ tātos clamores ⁊ luct⁹ sanctoꝝ patrum tanto tpe sustinuit anteꝙ descēdere vellet. ⁊ ipse adā cū tota posteritate sua etiā iusta exul fuit a paradiso. ⁊ detētus in limbo: penituit em̄ eū in hoc mūdo dcccc xxx. annis. ⁊ tn̄ oportuit eū expectare in carcere qn̄ q̄tuor milibus annis. Et ideo dicas ad argumentū in contrarium. ꝙ ꝓcedit qn̄ exhibito doni celeriter dati proficit

Marginalia: B. — Xps nō debuit statī p⁹ lapsuꝫ incarnari — De⁹ distulit incarnari ꝓpter tria. — Rn̄. ad argumentū.

Omnia suo tpe sunt faciendá

ei cui datur ⁊ nõ aliter. Nã ⁊ pater non dat subba; suo filio q̃uis eũ amet nisi qñ scit il li posse pdesse. Medic⁹ q; q̃uis egrũ dili gat. nõ tñ stati: s; opportũo tpe illi tribuit medicinã. Uera; est em̃ snia Ouidij in. j. de reme. amo. dicentis. Tpibus medicina va let: data tpe psunt: Et data nõ apto tpe vi na nocẽt. Quia igitur oĩa tp̃s hãbẽt. Eccs iij. ⁊ omni negocio est tpis opportunitas vt dr eiusdẽ li. c. viij. Unde autor li. de mo ribus medicoꝝ. c. xv. inquit. Omnis fructi ficãt cũ venit apta dies. Et Bellin⁹ in spe culo vite pte. j. ait. Tpe cũcta suo q̃sq; pit⁹ agit. Ideo de⁹ pitiss: m⁹ medic⁹ q̃ cũcta fe cit bona in tpe suo. vt inq̃t Salomõ Eccs ij. expectauit opportunitatẽ tpis ad incar nationẽ suã. Et maxime cũ ipse sit iudex iu stus. vt dr ps. vij. Fecit qd ad bon: iudicis officiũ spectat. De q̃ Ouid. inq̃t in. vj. d tri stib⁹. Iudicis officium est vt res: ita tẽpora rerũ Querere. Ipse em̃ iudex vniuersorum de⁹ nõ regit̃ ẽm impetum amoris. s; ẽm re gulã sapiẽtie ⁊ rõnis. Et iõ dona eius non accelerant̃ nisi seruato debito ordĩe. Pre

E

Sic debuit redimere vt libertas arbitrij maneret.

terea sapiẽs artifex ad nihil trahit inuitu; cui dedit semel arbitrij libertatẽ. Sic ergo debuit humanu; genus reparare deus. vt salutẽ inueniret q̃ vellet. ⁊ qui nollet q̃re re n sua malicia dãnaretur. Nullus aute; querit medicũ nisi se cognoscat egrotũ. Cõ gruũ ergo fuit sic curare hoĩem vt suam in firmitatẽ agnosceret ⁊ medico grat⁹ existe ret cognoscẽs se ppria virtu: e nõ posse cu rari. Uñ sup eplam ad Gal. inquit. glo. Au gu. Magno consilio factu; est vt post hoĩs casum nõ ilico dei fili⁹ mitteret̃. Reliq̃t em̃ deus hoĩem prius in libertate arbitrij vt vi res nature sue cognosceret. ⁊ ita infirmita te sua cognita clamaret ad remediũ ⁊ gra tie imploraret auxiliũ. Ad illud etiã qd dr q multi fuissent saluati si citius venisset. Rñdetur q bonu; cõe p̃ponitur singulari ⁊ bonu; vniuersi bono priuato. j. extr. ⁊. iij. pos. ⁊. c. licet q̃busdã. de regula. c. dilectissi mi. viij. q. ij. ⁊. c. bone memorie. el. j. d post p̃. ⁊. c. scias. vij. q. j. ⁊. c. vbi piculũ. §. cetu; de elec. in. vj. ⁊. l. fi. C. cõia. d leg. ⁊. l. j. ff de sol. Et iõ cũ p̃dicti ordinis congruẽtia req̃ reret q incarnaret̃ in fine tempoꝝ p cõi ⁊ vniuersali vtilitate. nõ debuit pp̃ter singu lares psonas accelerari. Scdo decuit h̃ bñficiũ ptrahi pp̃ter ipsi⁹ bñficij cõmẽda tionẽ [illegible] tantu; bñficiũ quale est

Ut cõmendaret̃ bñficiũ distulit incarnari

incarnatõis filij dei merito exigebat vt cre dere t̃ fidei firmissima ⁊ charitate feruẽtissi ma diligeret̃ tanq̃ remediũ altissimũ atq; saluberrimũ. Iõ congruẽtissimũ fuit vt an te xpi aduentũ p̃cirẽt multa testimonia p phetarũ tã explicita ĩ v̄bis q̃ implicita in figuris. vt multis firmissimis testimonijs qd erat secretũ ⁊ altũ certissimũ fieret ⁊ in dubitabile ad credẽdũ. p̃irẽt etiã multipli cia pmissa ⁊ ardẽtissima desideria: vt sic p missum expectaret̃. expectatũq; differret̃. ac dilatum ampliori feruore desideraret̃. ⁊ sic desideratũ tandẽ gratissime exhibitum amãtissime susciperet̃: maximaq; sollicitu dine custodiret̃. Ait em̃ Cassiod. li. ix. epla rũ. epla. xxiij. Us hoc humana cõditio vt ce leriter adepta fastidio sint. du; omne p̃cio sum vilescit oblatũ. dulci⁹ aũt ⁊ ccipit̃ qd sub aliqua dilatiõe p̃statur. Et Prosper. in li. epigrã. canit. Oratio: est fruct⁹ quẽ spes pductior edit. Ex quib⁹ omnib⁹ p; quãta sit ingratitudo immo stulticia nr̃i tpis: q̃ redẽptorẽ incarnatu; ⁊ p nobis mortuum nõ tãtũ diligim⁹ quantũ sancti patres affe ctabãt ⁊ amabãt pmissum ⁊ venturu;. Uñ Ber. sermone. ij. sup Cañ. dicit. Ardorẽ dsi derij patrũ suspirãtiũ xpi in carne p̃ũtiam frequentissime cogitãs cõpũgor ⁊ cõfũdor in semetipso. ⁊ vix cõtineo lachrymas con sideratiõe miserabiliũ tẽpoꝝ hoꝝ: q nũq̃ nobis tantũ ĩgerat gaudiũ gratia hui⁹ ex hibitio quãtũ scĩis veterib⁹ p̃stabat deside rium promissorum. hec ille. De hac autem causa dilationis aduẽtus christi loquitur Augustinus qui super epistolam pauli ad Gal. inquit. Multi dicent. quare non ante venit christus. Quibus respõdendum est. Quia nõdum venit plenitudo tẽporis mo derante eo qui fecit tẽpora. Sciebat enim quando venire debebat. ⁊ etiam pati ⁊ cete ra facere. Ante tamẽ per longa tempora se ries preconũ premittẽda erat. diu em̃ p̃di cẽdus erat qui semper erat tenẽdus. quan toq; maior iudex veniebat tanto preconũ series longior precedere debebat. hec ille. Et quod factum est ad declarandam excel lentiam iudicis: etiam fieri debuit pro de⁹ monstranda eminentia sue matris. Ter tio decuit hoc propter ordinis conseruatio nem. Requirebat enim maxima dei sapi entia vt omnia ordinata essent ẽm loca et tempora. faciunt ea que notantur in. c. nõ debet. de consangui. ⁊ affini. Inter omnia

E

Ut ordo tempoꝝ seruaret̃ distulit ĩcarnari.

aũt opa diuina hoc est pfectissimum p qđ facta sunt oĩa. Oĩs aũt pcessus ab impfecto dꝫ esse ad pfectũ ⁊ nõ ecõtra. j. ad Cor. xiij. Cũ venerit qđ pfectũ est. tũc euacuabit qđ ex pte est: Fuit ergo cõgruũ vt illud op⁹ fieret in fine tẽpoꝝ. vt sicut primus hõ fact⁹ est sexta die: sic scđs fieret in sexta etate Nã illa etas est apta ad exercitiũ sapientie ppter. s. multã experientiam. Dr enĩ Eccli. xxxiiij. Uir ĩ multis expertus multa cogitabit. Et qm̃ cõiter antiqui multoꝝ habẽt experiẽtias: ideo dꝫ Job. xij. In antiquis est sapiẽtia ⁊ in multo tpe prudentia. Et iõ pferunt iunioribus. l. ij. ff. de fi. instru. Min⁹ qꝫ cõcupiscẽtie carnalis habẽt senes q̃ iuuenes. Uñ Tulli⁹ in lib. đ senectute ait. O pclarũ opus senectutis. aufert enĩ nobis qđ ĩ adolescẽtia est vitiosissimũ. s. libidinẽ corporis. Sic in sexta mũdi etate vigebat sapientia ppter multas pphetias que pcesserant. ⁊ minor concupiscentia carnis propter multa iudicia dei terribilia q̃ hoĩs experti fuerãt quib⁹ pcedẽtes etates non sic abũdauerãt. Que oĩa cõfirmat Aug. in li. Cur qñ ⁊ quõ de⁹. c. vij. di. Qñ redẽptor hõ fieri dignatus sit put ipse nobis donauit aliquãtulũ intimem⁹. Pater satis tũc aliquem multo ampliori auxilio indigere qñ grauiori necessitate viget. ⁊ tanto dignius subsidiũ pmereri q̃nto diuti⁹ atqꝫ obniri⁹ id operando quesierit. Diabolus nãqꝫ qui nummũ deceptionis hoĩbus accõmodauerat. cũ maximis ⁊ intolerabilib⁹ vsuris illũ instanter exigebat. ⁊ tãdiu hoc facere psueuerat q̃ iaꝫ hereditario iure se oẽm carnẽ possidere putabat. Uñ. b. Job dicit. Absorbebit fluuiũ ⁊ nõ mirabitur ⁊ hꝫ fiduciam q̃ influat iordanis ĩ os eius. Hinc aperte ĩsinuãs q̃ hostis antiqu⁹ oẽs ãte saluatoris aduẽtũ ita suos esse arbitrabat q̃ ei parum de illis erat. vñ etiam credebat se obtinere posse oẽs in xpo credituros. i. baptizandos. quos per iordanẽ intelligimus. in quo fuerũt sacrate baptismi primitie. Scimus equidẽ quia deus. vj. dieb⁹ operat⁹ ẽ ⁊ in. vij. requieuit. Sĩr qꝫ mundũ istum per sex etates distinxit. quẽ nõ amplius fluctuare pscivit vt ĩ etate septima oĩa cessarẽt ⁊ a suis actib⁹ quiescerẽt. hoc vtiqꝫ diabol⁹ sciens. cũ iam per. v. etates valde effrenate sup hoĩes dñiũ suũ exercuisset. tũc tanto effrenatius se ad debellãdos hoĩes prepara bat. quãto intelligebat nõ nisi sext ã etatẽ sibi supesse. qñ ergo diuina pietas pgruentius hoĩbus succurreret: q̃ cum illoꝝ necessitatẽ vndeqꝫ ingrauescere cõspiceret ⁊ cũ mũdi finẽ iaꝫ nũc imminere sciret. Sꝫ nimirũ fortasse iõ tãdiu venire distulerat vt magnũ remediũ merito magnũ pcurreret desideriũ. vel etiã vt hoĩem quẽ die. vj. cõdiderat. vj. etate redimeret. In ĩ supvt. hu manũ gen⁹ qđ iã fere ad occursũ deuenerat ⁊ p pctõ suo totũ ad ima tendebat. cui nemo ali⁹ succurrere poterat nisi desursuꝫ veniret q̃ hõ fact⁹ illud erigeret. ⁊ de se velut podiũ faceret vt q̃cũqꝫ illi podio tenaciter adhereret ab imis resurgeret. cũ illo dñico podio celos ascẽderet. ibiqꝫ eternalr p illõ subsisteret. hec ille. Quãtũ ad scđm ĩ hac pte qđ dꝫ determinatiõis q̃rit. quare non expectauit vsqꝫ ad vltimũ finẽ tẽpoꝝ: sꝫ in carnat⁹ est in h̃ tpe determinato. Et rñdet ßm pdictos doc q̃ h̃ fuit valde pgruũ multiplici rõne. ⁊ omissa pma rõne q̃ dꝫ capitl s. q̃ xps sit caput eccle. vt dꝫ Col. j. Sicut habuit aliq̃ mẽbra pcedẽtia. ita hr̃e debuit aliq̃ seq̃ntia. ne caput fieret in cauda ⁊ dice ret mõstrũ. Scđam rõnẽ ponem⁹ q̃ dꝫ tepiditatis hũana enĩ natura pcliua ẽ magis ad malũ q̃ ad bonũ. ⁊ iõ si diuti⁹ ptraxisset incarnationẽ: ⁊ fidẽ ⁊ spẽ pdidisset. Pri⁹ ergo venire ipm in carne nõ decuit rõnib⁹ p̃ dictis. Si autẽ diutius tardasset: tepuisset feruor in corde hũano q̃tidie. vñ orabat pphetã di. Exurge dñe ⁊ ne repellas in finẽ. Tertio fuit h̃ pueniẽs rõne opportunitatl Decebat enĩ ductorẽ pfectũ tũc seviã ostendere cũ eẽt opportũitas currẽdi ad brauiũ hoc ẽ in fine tẽpoꝝ. nec tñ añ terminũ vt p timorẽ iudicij stimulati ac p spẽ pmij attracti. ⁊ p exẽpli informationẽ aĩati seq̃ possem⁹ efficaciter ducẽ nostrũ. Glo. vo ĩ cle. j. de sum. tri. ⁊ fi. ca. circa prin. in vbo ex tpe pdicta cõfirmãs sic ait. Dubitari posset de tpe incarnatiõis q̃re tũc ⁊ nõ prius vel tardi⁹. Canoniste dicũt satis eẽ dicere cũ paulo. O altitudo diuitiarũ ⁊c. Ro. xj. ⁊ de pe. di. iiij. c. si ex bono. Nã in ptãte miserentis est qñ ⁊ quãtũ misereri velit. facit đ pe. di. ij. c. si enĩ iq̃t. vltra mediũ. ꝟ. sicut. ⁊ qđ no. ex q̃ cle. vel vo. c. ij. Dicunt tñ theologi: q̃ certũ est nõ fuisse pueniẽs añ pctm̃ deũ in carnari: cũ opus incarnatiõis pncipalr ordinet ad abolitionẽ pcti. ⁊ vt dꝫ Lu. v. Nõ sanis sed infirmis opus est medico. Nec venit vocare iustos sed peccatores. j. ij. q.

Ut magnũ desideriũ pireret distulit incarnari

5

Ne fervor tepescet ĩ hoĩe nõ decuit vltimũ incarnari

s.c multi. et d pe. di. s. c. libenter. Item nec fuit conueniens statim post peccatum deus incarnari. Cum enim ex superbia peccatum peruenisset. sic liberandus erat homo vt humiliatus recognosceret se liberatore indigere. quod magno consilio dilatum fuit vt cognita sui infirmitate homo clamaret ad medicum et gratie posceret auxilium. Ad finem vero seculi non debuit differri vt de imperfectione humane nature per incarnationem perueniretur gradatim ad perfectionem glorie in fine seculi. Item fuit equum post datam legem moysaicam et propheticam quam multi spernebant. iustificari deo genus humanum per incarnationem et tempore gratie. Quod si dilatum fuisset ad finem seculi: forsan reuerentia et noticia dei et morum honestas in terris fuisset abolita. Fuit etiam hoc conueniens ad manifestandam diuinam virtutem saluantem per fidem preteriti. presentis et futuri. vt no. Ber. in rubrica huius tituli. hec glo. vbi. s.

B Quantum ad tertium quod dicitur attributionis queritur quare tempori incarnationis dominice attribuitur plenitudo. iuxta illud ad Gal. iiij. At vbi venit plenitudo temporis misit deus filium suum natum ex muliere etc. Ad quod respondetur secundum quandam glo. super predicta verba apostoli. quod est tempus vacuum tempus semiplenum. et tempus plenum. Tempus vacuum fuit ante legem. quando homines dei cognitione vacui erant. et ideo creaturas et multa alia adorabant. iuxta illud ad Ephe. iiij. c. Tenebris obscuratum habentes intellectum. alienati a via dei per ignorantiam que est in illis. Tempus semiplenum fuit sub lege. quando data est cognitio vnius dei. sed non dabatur gratia per quam possent perfecte implere mandata dei. Tempus autem plenum est modernum. quia modo datur gratia per quam implere possumus diuina mandata. Et hoc per incarnationem vero consecuti sumus.

Incarnatio dicitur plenitudo temporis

D Sed predicti doctores vbi. s. diffusius assignant causas huius attributionis. Prima dicitur comparationis siue respectus ad deum et ad angelum ac ad hominem. Ad deum dico. quia tunc facta est plena vnio et participatio deitatis a creatura quia diuinitas fuit vnita humanitati christi. quod prius factum non fuerat. nec fiet in eternum. Ad angelum vero. quia ruina angelica reparatur ex electis hominibus per redemptionem iuxta illud ps. cix. Judicabit in nationibus implebit ruinas scilicet angelorum. Ad hominem autem multipliciter. tum propter plenam liberationem a culpa. secundum illud ad Col. i. In ipso complacuit omnem plenitudinem deitatis inhabitare: et per eum reconciliari omnia. tum propter consecutionem omnium bonorum necessariorum ad salutem. nam quantum ad intellectum reuelata est veritas. quantum vero ad effectum donata est gratia et charitas iuxta illud Joh. i. Gratia et veritas per Jesum christum facta est. Fuit etiam hoc conuenienter dictum per comparationem ad omnem creaturam que ex incarnatione filij dei perfecta est. Cum enim omnis creatura ordinata sit ad hominem et humana natura vnita sit diuine per incarnationem vbi completa et perfecta per hoc fuit omnis creatura, Et hoc est quod ait apostolus Ephe. i. Secundum beneplacitum eius quod proposuit in dispositione temporum instaurare omnia in christo. Et hoc est ratio Alexandri de ales. vbi s. Secundo dicitur tempus plenitudinis ratione perfectionis. tum quia omnia erant parata. quia sicut venit dare nobis pacem pectoris: ita voluit reperire pacem temporis. tum quia omnia promissa patribus tunc sunt impleta. vt dicit glo. secundum. s. Bon. i. iij. dist. i. iuxta illud Eccli. iij. Da mercedem domine sustinentibus te. vt prophete tui fideles inueniantur. Tertio dicitur tempus plenitudinis etiam secundum Alexandrum. vbi. s. ratione terminationis. tum quia nullum aliud tempus expectatur post tempus christi. Quia vt dicitur. i. ad Cor. x. Nos sumus in quos fines seculorum deuenerunt. Unde ait dominus Mat. xxiiij Non preteribit generatio hec donec omnia fiant tum quia in isto tempore implebitur numerus electorum iuxta illud Apoc. vj. Sustinete adhuc modicum tempus donec impleatur numerus fratrum vestrorum. tum quia omnia que scripta sunt a prophetis: hoc tempore impleri debebant. Nam non solum de preteritis: sed etiam de futuris prophete predixerunt. Que omnia in ista sexta etate mundi impleta erant. occurrente septima in qua mundo terminato electi omnes glorificandi sunt: prestante ipso qui in ipsa temporis plenitudine carnem assumpsit de intemerata virgine: vt illi per amorem adherentes in hac vita: cum ipso postmodum gaudeamus in alia: per infinita secula seculorum. Amen.

De eadem annunciatione et incarnatione filij dei. Sermo. iij.

Quod nascetur

q ex te sanctum vocabitur filius dei. Lu. i. Beata vero Maria in conceptione filij sui primo fuit perfectissime sanctificata. sicut predictum fuerat ps. xlv. Sanctificauit tabernaculum suum altissimus. Secundo gratia plene fecundata. Luc. i. Tertio in plenitudine consummata. vt dicit Hiero. in sermone ad Eusto. et Ric. de sancto victore in expositione. Ecce vero con

A Priuilegia marie concessa in conceptione filij dei

cipiet lib. ij. Tantā em̄ tāe plenitudinē grē deus aīe btē marie dedit: quātā eā ꝑ futuro ꝓmereri debere conspexit. Quarto donis spūssancti repleta. qꝛ spūssanct⁹ venit sup eā excellētiori modo ꝙ̄ vnq̄ fecerit sup aliquā purā creaturā scꝫ cōcipiēdo. Lu. j. Quinto fuit in grā confirmata. sicut asserit Ricħ. vbi. ij. ⁊ Ber. in epistola ad lugdunēses. Nō em̄ habuit potentiā ad peccādū post conceptionē filij dei. vt ait. s. Bona. in iij. di. iij. ar. j. q. vj. ⁊ beat⁹ Tho. i. iij. parte suꝫ. q. xxvij. ar. v. in responsione ad. ij. arti. ⁊ Alexan. de ales in. iij. parte sum. q. ix. mēbro. iij. ar. ij. §. ij. et Ric. de media villa. in iij. di. iij. ar. j. q. iiij. Sexto fuit ꝓ pseuerantia in gratia ⁊ stabilitate finali certificata Nā cū sciuerit Maria magdalena de parte optima electa que nō auferet ab ea. Luce. x. ⁊ apli de ꝑmansione spūssancti in eis in eternū: Joh. xiiij. ⁊ Paulus de inseparatione sua a charitate xpi. ad Ro. viij. Non debꝫ hoc beatissime virgini defuisse. q̄ oīa priuilegia alijs cōcessa obtinuit ſm Bern̄. Et hanc certitudinē habuit vel habere potuit diuina inspiratione vel reuelatione. Septimo fuit spū ꝓphetico radiata. sicut ptꝫ in suo cantico. Luc. j. in q̄ triplici lumine ꝓphetico se illuminatā ostēdit. scꝫ p̄sentis. pteriti ⁊ futuri. Octauo sacrescripture mysteria ei fuerunt reuelata. sicut ptꝫ i eodē cātico ibi. sicut est locut⁹ ⁊c. Non fuit ei dei facies vt pie creditur reuelata. vt ait magister Bartho. pisanus in lib. btē virginis. Xpo ſm ꝙ possibile est in presenti vita fuit recreata. ⁊ hoc sequitur ad predictū Si em̄ petrus visa glīa transfigurato iesu dixit. Dn̄e bonuꝫ est nos hic esse ⁊c. Mat. xvij. qd facere debuit virgo beatissima degustata eius deitate. Decimo mater dei est facta ⁊ uocata quo nihil potest dici maius ad eius laudē. ⁊ hoc est qđ p̄dixit ei angelus in ꝟbis propositis scꝫ. Qđ nascetur ⁊c. Undecimo sup oēs puras creaturas meritis ⁊ glīa est exaltata. atq̄ oībus bn̄dictionibus repleta. sicut ipsa inquit in suo cantico di. Luc. j. Quia respexit humilitatem ancil. sue: ecce em̄ ex hoc bea. me dicēt oēs ge. De qua cōceptiōe sacratissima tres pulchras considerationes faciemus.

Prima dicetur missionis.
Scđa actionis:
Tertia ꝟo collocutionis.

Pars. j. hui⁹ ſmonis q̄ dicit missionis.

Inquit. b. Ber. sup missus est. Vos die virgo regia gēmis ornata virtutū: geminoq̄ mētis ⁊ corpis parit decore p̄fulgida. spē sua ⁊ pulchritudīe celi ciuiū in se ꝓuocauit aspectū: ita vt regis animū in suā cōcupiscētiā īclinaret. ⁊ celestē ad se nunciū de supnis educeret. h̄ ille. Ad q̄rū declarationē queruntur plura ⁊ p̄mo K

Utrū cōueniēs fuerit incarnationē filij dei annūciari. b. ꝟgini ꝑ angelū. Ad qđ rn̄det Ric. nr̄. i. iij. di. iij. ar. ij. q. iiij. ꝙ sic. ⁊ h̄ pōt ꝓbari multiplici rōne. Primo rōne ordinatiōis. vt. s. seruaretur ordo quē de⁹ statuit quo mediātib⁹ angelis diuina hoīb⁹ ministrāt. Ait em̄ Diony. iiij. c. celest. hierarchie. Diuinū iesu benignitatis mysteriū angeli p̄mū edocti sūt. postea ꝑ ipos ad nos cognitiōis grā trāsiuit. Et in eodē li. etiam inq̄t. Diuinas visiones glosi p̄res nr̄i adepti sunt ꝑ medias celestes ꝟtutes. hec ille Scđm enī Ysido. vij. ety. angeli grece latine nūcij interptant. ab eo ꝙ dn̄i volūtatē pplis nūciarūt. Merito q̄ angelus ad annūciandū filij dei incarnationē missus est. vt antiqu⁹ ordo ſuaret. ꝙ si p̄ q̄s arguat dicēs ſm sniaꝫ Diony. vij. c. celest. hierar. ꝙ suprmis angelis fit reuelatio immediate a deo ꝓpter eoꝝ dignitatē. sed mr̄ dei est sup oēs angelos dignificata. q̄ immediate a deo debebat sibi anūciari h̄ mysteriū. Rn̄det ſꝫ Tho. in. iij. pte sum. q. xxx. ꝙ mr̄ dei supior erat quātū ad dignitatē ad quā diuinit⁹ eligebat: sꝫ quantū ad statū p̄ntis vite inferior erat angelis. qꝛ ⁊ ipe xp̄s rōne passibilis vite modico ab angelis minoratus ē. vt dr̄ Heb. ij. verūtn̄ qꝛ xp̄us fuit simul viator ⁊ cōprehēsor quātū ad cognitionem diuinoꝝ. nō indigebat ab angelis instrui. sꝫ mr̄ dei nō erat in statu cōprehēsoꝝ. ideo de diuino cōceptu ꝑ āgelos instruēda erat Et si ad h̄ obijciat: ꝙ. b. ꝟgo ex lumine grē ⁊ fidei cognoscebat dei filiū incarnādū. et credebat h̄ fidelissime. qꝛ in vtero matris fuerat sctificata. iō nō videt ꝙ tale mysteriū deberet ei ꝑ angelū reuelari. Rn̄detur ꝙ licꝫ ꝟgo fidē haberet de mediatore ante annūciationē. tn̄ ex hūilitate cordis sui nūꝙ̄ cogitauit se ad tale mysteriū sublimandā. igit de hoc debuit ꝑ angelū p̄moneri. L

Scđa rō. dr̄ modificationis. vt. s. mod⁹ redēptionis correspondeat modo perditionis. vt sicut Eua a malo angelo edocta occasio fuit nostre pditionis. sic maria ab an

Conueniebat xp̄m ꝑ angelū anunciari

Maria supior ⁊ inferior erat āgelis

gelo bono istructa fieret cã nr̃e salutis. Bonus ergo modus fuit hoiem reparandi vt annunciatio salutaris fieret ab angelo: sicut prima suggestio fuerat a diabolo. ꝛ sic diabol⁹ hoīs ꝓcurauerat dãnationē: ita bonus angelus eũ adiuuaret ad salutē. Et sicut diabolũ miserat maledicta turba infernalis ad euã vt ei inferret prauã psuasionē ꝛ mẽdacē assertionē ac fallacē ꝓmissiones; Sic ãgelus mitteretur a collegio bñdicte trinitatis offerẽs ei reuerẽdã salutationes; cũ dixit Aue ꝛc. et verã assertionē dĩ. Inuenisti ꝛc. ac vtilē ꝓmissionē dĩ. Cõcipies ꝛc. Et hãc rõnem tangens venerabilis Beda sup Lu. inqt. Aptũ ꝓfecto humane restaurationis pncipiũ vt angelus mitteretur ad ⱱginē partu cõsecrãdã diuino. q: pma humane pditõis fuit rõ cũ serpens mittebat a diabolo ad mulierē spũ supbie decipiẽdã īmo ipe diabolus veniebat q̃ genus humanũ deceptis primis parẽtib⁹ imm ortalitatis glĩa denudauit. Quia igit mors intrauit p feminã: apte redit ꝛ vita p feminã. illa a diabolo seducta viro gustũ necis obtulit hec edocta p angelũ mũdo salutis autorē edidit. hec ille. Ad hoc etiã põt adduci illõ qõ dr̃ in. l. osa. ff. de reg. iu. s. osa q̃ vno iure ꝯtrahunt ꝯtrario iure pereũt. Itē ad hoc posset applicari illõ Prouer. xviij. Mors ꝛ vita in manu lingue. In manu eñi lingue serpẽtis fuit mors pestifere suggestionis. In manu aũt lingue eue fuit mors stulte dubitatiõis. In manu lĩgue ade fuit mors stulte excusatiõis. s; in manu lingue btē ⱱgīs fuit vita nr̃e salutis. Tertia rõ dr̃ reformationis. vt. s. iter hoies ꝛ angelos par reformaret. Angel⁹ eñi odiebat hoiem: q: ipsũ; sua restauratõe defraudauerat. hõ ⱱo odiebat angelũ: q: ipm deceperat inquãtũ diabol⁹ ē angelus p̃ naturã: ꝛ q: xps carnem assumebat vt vtrosq; recõciliaret. iuxta illud ad Col. j. pacificans p sanguinē crucis q̃ in celis sunt ꝛ que in terris. Ideo vtriq; debuerunt in hoc negocio ministeriũ exhibere. Quarta ratio dr̃ inflãmationis siue eleuationis ipsi⁹ ⱱginis ĩ deũ vt sic per amorē in ipm eleuata ꝛ charitate inflãmata maiori deuotiõe ad cõceptũ afficeret. et prius eũ cõciperet mente q̃ corpe. de quo Augusti. in li. õ ⱱginitate ait. Beatior fuit Maria cõcipiendo fidem xpi q̃ ɔcipiẽdo carnē xpi. ꝛ iterũ idē inquit. Materna ꝓximitas nihil marie ꝓfuisset nisi felici⁹ xp̃s corde q̃ carne gestasset. hec ille. Quinta rõ dr̃ certificationis. vt. s. tanto certior fieret de hoc mysterio quãto pluries ꝛ variis modis sup eo fuisset instructa. s. mẽtaliter ꝛ vocaliter. ꝛ etiã vt fides nr̃a de incarnatiõe ⱱbi plurib⁹ testimoniis mũiret. vt ait Rich. vbi. s. Sexta rõ dr̃ demõstratiõis s. vt ei⁹ puritas ostẽderet. vñ Hiero. i. sermone ad Eusto. inqt. Bene angel⁹ ad virginē mittit. q: semp angelis est cognata ⱱginitas. ꝓfecto in carne pter carnē viuere nõ humana vita est sed celestis. vñ in carne angelicã glĩam acqrere maioris est meriti q̃ habere. esse quippe angelu; felicitatis est. eē ⱱginē ⱱtutis. dũ hoc grã obtinere nitit qõ h; angelus ex natura. hec ille. Septima rõ dr̃ reparationis. Quia eñi p incarnationis mysterium ruina angelica erat reparãda inquãtu; anime sancte debebãt assumi ad ordines angelicos a quib⁹ mali angeli ceciderũt. ideo cõueniēs fuit vt ãgelico fieret interuẽtu. ſm Rich. vbi. s. Octaua ratio dr̃ minorationis. Pro minoribus eñi negocijs deus angelũ mittere cõsueuit Nã misit Raphaelē ad curationē infirmitatũ. vt habet Tob. xij. ꝛ Gabrielē ad liberationē captiuorum Dan. ix. Misit q; michaelē ad expugnationem inimicoꝝ. vt hr̃ Apoc. xj. Congruũ ergo fuit vt angel⁹ mitteretur ad annunciandum illum qui veniebat ad infirmitatũ curationē ad captiuoꝝ liberationē ꝛ ad hostiũ expugnationē. iuxͣ illud Esa. lxj. Sp̃s dñi sup me vt mederer cõtritos corde. Ecce infirmoꝝ curatio. ꝛ p̃dicarem captiuis indulgentiã. Ecce captiuoꝝ liberatio. ꝛ diē vltionis deo nr̃o. Ecce inimicoꝝ expugnatio. Nona rõ dr̃ conuersationis. quia eñi beata ⱱgo ⱱginitatē deuouerat ꝛ eam pfectissime obseruare volebat: ideo hominu; consortia fugiebat. q̃ ex re angelos videre cõsueuerat. q: ergo solebat sepe ab angelo visitari cõueniẽter debuit ab eo de tanto mysterio commoneri.

Decima rõ dr̃ cõtractionis. debebat eñi cõtrahi spũale matrimoniũ inter natura; diuinã ꝛ humanã p incarnationē verbi: et ideo cõueniẽter debebat interuenire aliqs idone⁹ mediator. sed null⁹ potuit esse magis idoneus angelo qui oēs creaturas dignitate excedebat. ergo ipse angel⁹ debuit interuenire vt eo medio coniũgeretur consensus ⱱginis cũ diuino ad pfectionē matrimonij qõ cõtrahitur ex partiũ ɔsensu. l.

nuptias.ff.d.reg.iu. Et sine quo nō pōt eē matrimoniū.c.cū locū.⁊.c.tua nos.d spō. ⁊.xxvij.q.ij.c.sufficiat. Et hanc rōnē tangit beat⁹ Aug.in sermo.de annūciatiōe di. Secreta piugia celebrata sunt ī marie thalamo qbus Gabriel paranimph⁹ interfuit ne admiraref ꝟgo btā dō spūssanctus promittebaf esse marit⁹ vt nascerel filius ⁊ pudor maneret illesus. Petif ergo maria celestib⁹ regnis. Mittif angel⁹. Rex ipse stellato micans solio mādata dirigit. Cōcionante igif deo miranf sedes stupent throni.ac diuinus silet exercit⁹. Vade inqt Gabriel ⁊ ethereas sedes rūpe.⁊ cōsiliū nostrū ꝟgini defer marie.hec incolit pua nazareth menia.sed sibi patēt regna celestia.huic ergo vnicū filiū meum donare volo vt sit illa mr̄ ei⁹ cui⁹ ego sū pr̄. Et subdit Augu. Statim igif cācto celi audiēte senatu mādato gabriel accepto. flāmineos oraqꝫ tonātia pauēs arcano paruit tremefact⁹ impio. mox igif astriferū volatu rabido secauit.aerem pcussit lumīe noctē.ac flāmeos art⁹ vibrās velut pauo vniuersi coloris radijs solis obtect⁹:p medios celi sinus ferebaf donec extrema marie tecta coruscans ingreditur dicēs. Aue gr̄a plena dn̄s tecū.hec ille. Ex cui⁹ verbis etiā apparet ꝙ iste angelus nō est missus ab alio q̄ a deo.⁊ hoc triplici de cā fieri debuit. Primo rōne negocij,p quo mittebaf.qd tā graue erat ꝙ ad illuꝫ mitti nō debuit alıqs subdelegat⁹:sicut fuisset āgelus q̄ fuisset missus ab aliq̄ alio angelo. Scḋa cā est rōne ꝟginis. q: ꝭm Ber.nō fuisset cōueniēs ꝙ deus tale secretū diuersis angelis specifice reuelasset pri⁹ ꝙ beate ꝟgini. Tertia cā fuit qa debebat mitti a patre:q: hoc erat opus potētie.a filio q: erat opus sapiētie.⁊ a spūsancto quia erat op⁹ gratie ⁊ mīe. O igitur admiranda legatio o dignissima annūciatio ⁊ ex omni pte venerāda:qua nec primā similem visa est nec habere sequentem. Scḋo in hac pte queritur de quo ordine fuerit iste angelus Gabriel.deq̄ loquēs Frā.de may.,sup missus est dicit.ꝙ hoc nomē nō est officij nomē sꝫ psone.⁊ ꝙ oīa noīa angelica in diuina scriptura expssa.⁊ sanctis patrib⁹ reuelata terminanf in el.sicut Michael:de quo habef Dan.x.⁊ Raphael:d quo habef Tob.xij.⁊ Uriel.de quo in.iiij.li. Esdre hr̄.⁊ Gabriel. de quo habef Lu.j.⁊ Dan.viij.ac.ix.c. Rōnē aūt hui⁹ terminatiōis est ꝭm eundē doctorem ibidem. Ut denotetur vltimata cōiunctio quā sancti angeli habēt cū deo ī vnione beatifica. Istud eñ nomē el.in hebreo idem significat qd de⁹ in latino. Ad questionē aūt ppositā. Rn̄detur ꝙ q̄uis qdā dixerint eū fuisse de infimo ordine.s. angelico.quia Luce.j.dr. Missus ē Gabriel angelus a deo ⁊c. Item ꝗ alij dixerunt eū fuisse archangelū.sicut inqt Albertus sup missus est.c.xvij. Archāgeloꝝ aūt ordo est medius infime hierarchie.⁊ hoc videf approbari p illud qd canit ecclia dicēs. Gabriel ē archangelus scim⁹ diuinitus te esse affatā ⁊ hanc opinionem etiam tenet beat⁹ Tho. in.iij.scripto sen.dis.ij.⁊ in.iij.par.sum.q. xxx.tū videtur esse tenēda opinio eoꝝ q̄ dixerūt ipm fuisse de supmo ordine spirituū beatoꝝ q̄uis eñ pprie dicanf angeli illi q̄ sunt in vltimo choro ⁊ ī fine vltime hierarchie.tū large oēs spūs beati de qbuscūqꝫ ordinib⁹ appellanf āgeli ꝭm Isi.vij.etym. ⁊ sic non obstat dictum euangelij eum appellātis angelū.quia etiā seraphin nuncupantur angeli. Nō etiā obstat ꝙ ecclia eū appellat archangeluꝫ.quia vt ait Diony.ī li.angelice hierarchie. Angeli supmi ordinis in se cōtinent pfectiones inferioꝝ ordinum vn̄ ⁊ eoꝝ nominibus appellari pn̄t.sicut ⁊ sacerdos in se hꝫ pfectionē oīuꝫ ordinū inferioꝝ.vn̄ ⁊ subdiacon⁹ ⁊ diacon⁹ appellari pōt. Qd aūt fuerit iste angelus de ordine seraph co. pbat per illud Esa.vj. vbi dicit ppheta. Uolauit ad me vnus de seraphin. Si ergo de hoc ordine fuit q̄ Esaiam ad pphetādū incarnationē purgauit: multo magis de ipso ordine esse debuit q̄ ipsā incarnationē nūciauit. pie ergo tenendū videtur.ꝙ iste angelus fuit vn⁹ de pncipalioribus ordinis seraphici. qd tenere videtur Ber.sup missus est di. Non arbitror hūc angelū ad ꝟginē missum de minorib⁹ esse qui qualibet ex cā solent ad terras crebra fungi legatiōe. qd ex eius noīe palam intelligi datur qd interpretatur fortitudo dei.hec ille. Dicūt ergo quidaꝫ doctores ꝙ iste angel⁹ Gabriel pncipalior fuit oīum spirituum beatorum post luciferum ⁊ hoc videtur verisimile.quia cuꝫ princeps vult aliqd magni facere p virū apud se fideliorem id agere solet. Sic deus eternus volēs hoc omniū maximū operuꝫ suoꝝ facere.s. incarnationem filij sui que excedit omnia opera dei ꝭm Aug.in.xiij.de trini.nō fecit

Margin notes: P; Q. A solo deo mitti eꝫ iste angelus.; R. Gabriel de q̄ ordine erat.; Qd Gabriel fuerit de ordie seraphico.; S.

nisi mediante angelo fideliori et gratiori. et per consequēs altiori. q2 tanto quis apud deū est altior: quanto ei est gratiosior. Cum ergo iste angelus fuerit legatus dei ad spōsam suā nō debuit esse legatus minor: sz legatus a latere. et hāc opinionē tenet Fran. de may. ubi. s. Qui illa verba. Missus est Gabriel āgelus a deo. sic exponit. s. imediate. quia cōiter angeli ab archangelis transmittuntur immediate. et archangeli a superioribus scz a thronis bm beatum Greg. in moral. Ex ista autem immediatione videntur accipi quatuor theologica argumēta. Primum est q iste angelus videtur esse deo immediatus q2 talis est ordo in missionibus qualis est ordo in perfectionibus angelorum. pro eo q inferiores semp mittuntur a supioribus bm beatū Diony. in li. de angelica hierarchia. cuius rō est: quia ordo diuine sapiētie reqrit vt ultima disponantur p media et media p suprema Et ideo cū iste fuerit immediate a deo missus videtur q in ordine hierarchico sit ei immediatus. Scōm argumētū est q iste angelus videtur esse simplr oim supmus q2 cum oēs angeli sint inuicē subordinati vsqz ad primū quem appellat his Dionysius in li. de diuinis noibus summus seraph. Solus supremus deo est immediatus: q2 a supmo vsqz ad nouissimum subordinate extendit claritatis sue radius celestis pater. Tertiū argumētū est q iste angelus est hierarcha in ordine seraph. quia cū sit in ordine illo supremus. s. licet hierarcha in vnoqz ordine qui in illo est supremus nisi forte dicatur q nullus angelus in hoc ordine seraph est hierarcha. q2 nullus attingit ad tantam pfectionē quantam lucifer in illo ordine habuisset. et ideo illa dignitas erat forsitā homini reseruata. Quartū argumentum est q iste angelus videtur hierarcha vlis in tota hierarchia celesti fuisse. Quia cum ordo supremus seraphin principetur oibus aliis ordinibus. vt ptz in li. Diony. celestis hierarchie ille qui principatur in supremo ordine. oibus simpliciter principatur. Ista tn̄ argumēta nō ocludūt euidēter nisi pmo supposito Nam angelorum merita sunt nobis in cognita. sed propter intēsam affectionē pure mentis ad xpi pconia. istū celestē nūciū quātum valemus aliis nō piudicando nec determinando efferimus. Hec ille vbi. s. Qui etiam respōdet quattuor oppositionibus que fieri possent contra pdicta. et maxime si qs diceret q cū bm beatū Diony. in li. de angelica hierar. illi. de ordine seraphico nō mittantur ad exteriora. non videtur iste angelus fuisse de illo ordine. q2 rndet predictus doctor q hoc verū est de cōi lege. nō tn̄ est ptra eorū dignitatem si ex priuilegio singulari qnqz mittantur sicut fuit in hac sacratissima annunciatione. cū psona vbi q in infinitū est eis nobilior fuerit in hoc mysterio incarnationis missa. Sed ɔ pdicta argui posset q ecclesia in officio angelorum pmo noiat sanctum Michaelē q Gabrielem in hymno ad laudes q̄si digniorē Itē appellat eū ppositum paradisi dicens. Michael ppositus paradisi quē honorificāt angelorum ciues. Itē appellat eū pncipem celestis exercitus. vn̄ canit. Collaudamus venerantes oēs celi milites sed pcipue pmatem celestis exercitus. Michaelē in vtute pterētem zabulon. Ipse enim est qui supauit in bello luciferum vt habetur. Apoc. xii. vnde videtur esse supmus. Quibus oibus rnderi posset q sicut i qlibet regno cōiter est vnus gnalis capitaneus et pnceps militie: q ab oibus militibus regis veneratur et tn̄ p hoc nō sequitur q ipe sit scōs a rege vel dignior oim in regno eius. quia sepe reperiuntur aliqui ipso primiores regi. et digniores apud illū: sic et in pposito. Qd aūt Michael luciferū debellauit. hoc nō egit in virtute ppria: sed dei q ad maiorē confusionē supbie luciferi fecit eū non ab excellentiori angelo paradisi sed ab vno alio non supmo superari. iuxta illud. j. ad Cor. j. Infirma mūdi elegit deus vt cōfunderet fortia. et propter hanc victoriam forte postea eū pfecit aiabus in celum deferendis et ideo ecclesia eum primo noiat et particulariter veneratur. Verū q2 de his non reperitur certa determinatio in sacra scriptura. saltē ops concludere q Gabriel angelus est apud deū excellentissimus. Eius aūt magnitudo apparet ex tribus magnis officiis q deus in curia sua illi cōmisit. Primū est reuelatio secretorum vt ait glo. super illud Dan. viij. Gabriel fac istam intelligere visionē. Scōm est victoria pliorū vnde dicit quedā glo. sup Dan. Qd gabriel ppositus est a deo pliis gerendis. Tertiū est assistētia ante deū vn̄ ipse dicit Lu. j. Ego sum gabriel angelus q asto ante deū. Magnum est igit secreta reuelare. maius est victorias preliorum cōcedere. sed maximum est ante deum semp assistere. De ipso etiā angelo inqt Greg. in quadam homel

Margin notes: Opio Frā. de mayro. — Magnitu do Gabrielis missi appuit

Ad hoc mysteriū summus angelū venire di
gnū fuerat: q̄ summū oīum nūciabat. Cōue
niens eñ fuit ꝙ ꝓ tanta re singularissima
singularis nūcius mitteref. qui esset oīum
angeloꝝ excellētissimus. Dicit etiā Grego.
vbi. s̄. Dictus est aūt gabriel. quod nomen
officio suo cōgruit. Gabriel eñ dei fortitu-
do noīaf. per dei nāq̄ fortitudinē nūcian-
dum erat ꝙ ꝟtutū dñs ⁊ potēs in prelio ad
debellandas potestates aereas veniebat.

Gabriel multiplr̄ interptaf

Sciendū q̄ꝫ ſm Viero. ꝙ hoc nomē Ga
briel pōt multiplr̄ interptari. Primo vt. s̄.
dictum est. fortitudo dei. quia diuina forti
tudo magis cōnexa videtur fuisse in ista in
carnatione ꝙ̄ i mūdi creatione pl⁹ eñ di-
stat deus a qualibet creatura ꝙ̄ creatura a
nihilo. arg. in. c. damnam⁹ de sum. tri. ⁊ fi.
ca. ⁊ ideo plus fuit facere hominem deum
ꝙ̄ ꝓducere de nihilo mundum. Secundo
gabriel interptaf ꝟtus nostra deus: q2 vir
tute diuina concepit ꝟgo non humana. vt
declarat Damas. in. iij. sñiarū suarū Tertio
gabriel interptaf ꝯfortauit me de⁹. angel⁹
eñ ex parte dei cōfortauit virginem. Quar
to gabriel interpretaf ꝯfirmatio dei q2 per
ipsius annūciationem confirmatum est cor
beatissime virginis. Unde i officio diuino
canit eccl'ia. Cōfirmatū est cor virginis in
quo diuina mysteria angelo nunciante su
scepit.

Gabriel visibiliter marie apparuit.

Tertio in hac parte queritur an
iste angelus apparuerit beate virgini in vi
sione corporali. Et rñdet Rich. nr̄ vbi. s̄. et
Tho. in. iij. parte sum. q. xxx. ⁊ Alber. super
Missus est. c. xx. ꝙ sic. Et possumus hoc ꝓ
bare autoritate Aug. in sermone annūcia-
tionis dicētis in psona ꝟgis. Uenit ad me
q̄dam magn⁹ paranimphus xp̄i. non patri
archa prim⁹ aut ꝓpheta egregius. sed Ga-
briel archāgelus facie rutilans. veste coru-
scans. incessu mirabilis ⁊c. Que oīa perti-
nere nō possunt nisi ad corporeā visionem
hoc aūt cōueniens fuit Primo rōne simili
tudinis. quia illud qđ annūciabaf erat in-
carnatio dei inuisibilis. vnde conueniens
fuit vt ad hui⁹ rei declarationē: inuisibilis
creatura formam assumeret in q̄ visibiliter
appareret cum etiā oēs apparitiones cor-
porales veteris testamēti ad hanc appari
tionē ordinate fuerint qua dei filius appa
ruit in carne. Scđo fuit ꝯueniens rōne
certitudinis. ea eñ q̄ sunt oculis subiecta
certius compħēdim⁹ ꝙ̄ ea que solū imagi
namur iux illđ Horatij in poetria dicētis.
Segnius irritāt aīos demissa p aures ꝙ̄ q̄
sunt oculis subiecta fidelibus ⁊ qđ inquit
imperator in. §. fi. insti. de gradibus. s. veri
tas magis oculata fide ꝙ̄ per aures ani-
mis hoīum infigif. ⁊ Goffre: vbi. s̄. Certior
aure arbiter est oculus. vñ dicit Chrys. sup
Mat. ꝙ angelus nō in somnis: immo visi
biliter ꝟgini astitit. Nam q2 magnā valde
reuelationē ab āgelo accipiebat egebat tā
te rei euentus missione solēni. Tertio fuit
ꝯueniēs rōne altitudinis. s. ꝓpter altitudi
nē ⁊ dignitatē mr̄is dei que nō solū i mēte
sed etiā incorpeo vētre erat dei filium rece
ptura. ⁊ ideo nō solū mens eius: sed etiam
sensus corporei erāt visiōe angelica delectan
di. Si ꝟo obijciaf ꝙ ſm Augu. xij. super
Gen. ad lr̄am intellectualis visio est potior
⁊ dignior corpali. ⁊ p̄cipue ipsi angelo ma
gis cōueniens. Nā visiōe intellectuali vide
tur angel⁹ in sua substantia. visione aūt cor
porali videf solū in figura assumpta corpo
rea. igif angelus annūcians magis appa-
rere debuisset in visione intellectuali ꝙ̄ cor
porali. Rñdet btūs Tho. vbi. s̄. ꝙ intelle-
ctualis visio est potior ꝙ̄ imaginaria vł cor
poralis si fit sola. Sed ipsemet Augustin⁹
ibidē dicit ꝙ est excellentior ꝓphetia q̄ hꝫ
simul intellectualē ⁊ imaginariā visionem
ꝙ̄ illa que hꝫ alterā tm̄ beata aūt ꝟgo non
solū ꝑcepit visionē corpalē sꝫ etiā intellectua
lem illuminationē vñ ei⁹ apparitio fuit no
bilissimo.

Z appuit i specie hūana

Dicit aūt alber. sup missus est
ꝙ iste angel⁹ apparuit beate virgini in hu
mana specie pulcherrima ⁊ in forma iuue
nili ⁊ in veste candida et clara. ⁊ facta fuit
hec salutatio mane. s. in ortu diei vt signifi
caret veri solis conceptū. s. xp̄i. Fuerunt tñ
circa hoc varie opiniones q̄s refert Fran-
de May. sup. Missus est. Nam aliqui dixe
runt ꝙ hec annūciatio ⁊ incarnatio verbi
fuit facta media nocte. iuxta illud Sapiē.
xviij. Dum mediū silentiū teneret omnia:
⁊ nox in suo cursu mediū iter haberet. om
nipotēs sermo tu⁹ dñe a regalib⁹ sedib⁹ ve
nit. Alij ꝟo dicūt ꝙ facta est hora tertiarū
quia sicut primus homo fuit illa hora ꝓdu
ctus. ita eadeꝫ hora debuit ꝯcipi xp̄s. ⁊ ad
autoritateꝫ allegatā de media nocte rñdēt
ꝙ intelligif de aduētu ex mr̄is vtero i mun
dum. ⁊ nō de aduētu de sinu pr̄is in vterū
ꝟginis. ⁊ dicunt ꝙ vterus ꝟginis dr̄ rega
lis sedes filij dei. Alij etiaꝫ dixerunt ꝙ hec
icarnatio facta fuit vespertina hora. s. in sero

hora cõpletorij. q2 illa hora multis priuilegijs fuit illustrata maxime q hac hora sm eos fuit sol creatus: q2 sicut hõ tanq excellentior fact9 est post oia aialia. Gen. j. ita sol luminare maius post oia luminaria. 1 sic. in sero. Dicũt ergo isti q fuit conueniens vt eadem hora qua sol corporeus format9 fuit ex luce primaria: etiã formaret sol iusticie de virgine intacta. Sed Fran. vbi. s. videtur tenere q mysteriũ incarnatiõis fuit inceptum hora vespertina q2 i sero apparuit gabriel angelus btã virgini 1 eã salutauit 1 incarnationẽ filij dei ipi annũciauit. Et pter h ecclesia in sero facit pulsari Aue maria. vt inqt sctũs Bonauẽ. quẽ refert Frã. vbi. s. Sed collocutio inter beatissimã virginẽ 1 angelus durauit vsq ad horã matutinã in qua btã virgo consensum pstitit 1 filiũ dei concepit 1 pter hoc sm ritũ eccl'ie post matutinus scz i hora incipiẽtis aurore sonat Aue maria vt deo 1 btẽ virgini de cõpletione tam excelsi mysterij gratiarum debite actiones referant. Dicit qz Fran. vbi. s. sm sniam Augu. in. iiij. de trini. q xps incarnat9 fuit 1 passionat9 in mẽse martij. scz. xxv. die. Et rõ quare in tali mẽse voluit incarnari 1 pati: fuit pter mlta priuilegia istius mensis. maxime duo. Primũ d: primordialis creationis. q2 isto mẽse d mũdus cũ suo ornatu creatus. Et iõ dixit dñs Exod. xij. de hoc mẽse. Mẽsis iste principiũ mensiũ. primus erit vobis in mensibus anni. Scdm priuilegiũ fuit israelitice liberatiõis: q2 isto mẽse fuit ppl's israeliticus liberatus de egyptiorum captiuitate. 1 educt9 p moysen transito mirabilr mari rubro. 1 ideo congruum fuit vt ei daret tertiũ priuilegiũ scz renouationis p xpi incarnationem. de qua pdictũ fuerat Hiere. xxxj. vbi d. Nouũ faciet dñs sup terram femina circundabit virũ. Itẽ 1 quartũ. s. liberatiõis hũani generis de seruitute diabolica per passionẽ eiusdem. Qd aũt hec annũciatio facta fuerit in martio. patet Luce. j. vbi habet q facta est in mense sexto a conceptione sctẽ Elizabeth. que concepit beatũ iohannẽ baptistã. xxiiij. septẽbris. vt pts ex eius natiuitate: quia presupponit stetisse in vtero matris nouẽ mensibus. sicut fieri solet cõmuniter. 1 sic sextus mẽsis a conceptione beati Johannis fuit martius. Unde Beda in homl. quadam inquit. Quia xpi incarnatio sexta etate seculi futura erat; recte e. sexto mense concepti Johannis missus ad Mariã angelus nasciturũ nũciat saluatorẽ. Mẽsez aũt sextũ martium intelligimus. cui9. xxv. die dñs noster 1 cõceptus tradit 1 passus sicut 1. xxv. mẽsis decẽbris ẽ natus. Dicit autẽ Fran. vbi s. q in tali die in quo xpus incarnatus est cepit fieri mũdi creatio. Nam in illo creauit deus celũ 1 terrã. naturã angelicã 1 lucem primariã. vt dicũt aliqui doctores. et ideo congruũ fuit vt in tali die crearet aia xpi que celo 1 natura angelica est dignior 1 luce primaria splendidior. 1 formaret ei9 corpus qd est terra incõparabilr preciosior. Item ibidem dicit pdictus doctor q incarnatio dñi nostri facta fuit in sexta feria in qua sicut xpus voluit pati. vt patet. Johannis. xix. ita etiam voluit incarnari. et hec eius opinio probari potest. Nam sicut primus homo formatus fuit de terra sexta feria. vt patet Genesis. j. ita cõgruum fuit vt scds Adam eadem die formaret de virgine maria. Dicit quoq Frãciscus de mayro. in sermone annũciationis q sexto millenario annorum a creatiõe mũdi: facta ẽ incarnatio filij dei. Sicut enim in sexta die formauit hominẽ ad imaginẽ 1 similitudinem suã impressam. In isto senario formauit deus illũ hominẽ qui est imago dei vel eius similitudo expressa sm apostolũ. Et sicut die illo fuit homo lapsus. isto millenario fuit reparatus. et sicut in isto anno agebatur septuagesimasecunda generatio ab adam. sic iste homo lxxij. discipulos habuit. Hec ille. Albertus autez vbi. s. c. xxxj. dicit. q xpus rationabiliter in ciuitate. cõcipi debuit: dicens sic Christus nõ in mari q est locus piscium nõ in aere qui est locus auium. nec in campo qui est locus agrestiũ animaliũ: sed in ciuitate qui est locus proprius hominũ concipi debuit qui propter nos 1 propter nostrã salutẽ de celo descendit. 1 ibidẽ etiã dicit. Est 1 alia ratio quare dñs voluit in ciuitate concipi. dñs enim quãdo de celo descendit: non sine celis nec sine regno celorũ venit: sed celum celorum secũ tulit. hoc eñi lucifer non fecit: quia sicut fulgur de celo cecidit. 1 celum ibi totũ reliquit ignem suũ modo secum deferens quocũq vadit Dñs autẽ id quod fuit permansit 1 ad matrẽ veniẽs de bonis paternis nõ expulsus fuit. vnde nunq extra regnum celorũ fuit vnde 1 quando in vtero conceptus fuit ipsa vgo suũ regnum celorum

Margin notes: Qua hora sit fcã salutatio — In martio xps icarnatus 1 passus. — In martio creatur mũdus. — A In sexto millenario icarnat xps — In ciuitate cõcipit xps

rum fuit. De hac ergo ciuitate gl'iosa dicta sunt. qm oia q ad pfectionem ciuitatis pti nent in beatissima vgine inueniri et de ipa dici possunt. fuit em fundata sup hũilitatẽ p castitatẽ murata turrita p charitatẽ. ditata p paupertatẽ: custodita p discretionem libera imunitate petõr. pacifica supatiõe tentationũ. diuino officio ornata p elegantiã morũ. edificata in refugiũ petõr. populosa vtute et oim donor gratuitor. irrigua abũdantia oim miserationũ in altissimo'sita p excellentiã puilegior. Hec ille. Qui in capitulo sequẽti querens qre in' galilea annũciatus sit tandẽ ocludit di. Dicim' q annũciatio et conceptio dñica debuit fieri in galilea. et pter factũ qd fiebat. et ppt finẽ ppt quẽ fiebat. Dñs em incarnat' fuit vt iudeos et gẽtiles saluaret. ppterea in regione que ab vtrisq inhabitabat annunciari et concipi voluit. Qd aũt ab vtrisq inhabitaret pt. et primo q a gẽtibus. Esaie ix. p hoc qd dr trãs iordanẽ galilee gentiũ q autẽ a iudeis. pt p euangelistã Lucam qui dicit. ij. c. Ascẽdit aũt ioseph a galilea ciuitate nasaret in iudea. et sic in regione cõi concipi voluit. q p oibus nasci voluit nõ em iudeor deus tm: sed etiã est gentiũ. Item regio illa suo noie pprietatem incarnatiõis ppriissime expressit: galilea em interptatur reuelatio siue trãsmigratio. In hac aũt annũciatiõe fiebat summi secretorum reuelatio qñ verbum qd in principio erat apud deũ et lucẽ inhabitat inaccessibilẽ quã nemo vnq vidit caro factũ est. et vidit oĩs caro salutare dei nri. qd librum aperuit et signacula oĩa solum et nobis oĩa que cũq audiuit a patre nota fecit Simili modo fiebat hic trãsmigratio maria de ignorantia in sciam de culpa in grãm. de vmbra in veritatẽ. de suitute in libertatẽ. de timore in amorẽ de grauitate in leuitate. de austeritate in benignitatẽ. de diuinitate in humanitatẽ q maxima transmigratio fuit: q in ea primũ ad vltimũ in vnam psonã trãsmigrauit. Hec Alber. vbi s. Francis. aũt de mayro vbi. s. dicit. Galilea fuit regio felicissima vñ multitudo aplica a dño ibidẽ incarnato fuit electa. et pter hoc dicebãt iudei Actuũ. ij. Nõne oẽs isti galilei sunt. Scdm aũt beatũ Hieronymum galilea hz quadruplicẽ interpretationẽ incarnatiõis mysterio congruentẽ. quarum prima est q galilea dicit rota et istud conuenit incarnationis mysterio quia ibi rota diuinitatis fuit vnita quadrato nostre humanitatis. Unde ait quidã. in hac vbi copula in qua fallit oĩs regula circulus quadrat. Rota quippe significat diuinitatem q circularis figura non hz principiũ neq finem. Sicut eternum ve est sine principio et sine fine. Uñ quidã phus diffiniẽs quid est deus dixit q de' est circulus cuius centrũ est vbiq et circũferẽtia nusq. hic autem phs fuit Paul' trimegistus cui' diffinitionẽ etiã refert Alex. de ales in. iij. pte summe. in tractatu de conuenientia incarnationis xpi. q. ij. Sequitur Franci. vbi. s. qdratus vo qui ex oĩ parte est finitus in puncto designat naturam creatã. Et idcirco circul' tũc fuit quadrat' quãdo deus extitit humanatus. Scda interptatio est q galilea dr volubilis. et istud significatũ huic ineffabili mysterio cõgruit. quia sicut in motu quo voluitur aliquod nobile coniungit finis motus cũ principio. vt patet in celo. ita incarnationis mysterio prima natura scz diuina q est primũ principium oim et humana q est vltima in genere intellectualium ẽ simul copulata. vnde dicit btũs Dionysius in lib. de diuinis noibus q in isto mysterio deus nostram eternitatẽ reduxit ad suũ principiũ. Tertia interptatio est q galilea dicitur trãsmeans. et ista significatio huic mysterio est cõueniẽs: q in eo natura hũana trãsmeauit ad suppositũ aliene nature cũ esset nata supposita in supposito pprio de suo gñe. et tamen fuit suppositata in supposito diuine nature. bm illud ad Heb. ij. Non angelos apprehendit. sed semen abrae. Quarta interpretatio est q galilea dr trãsmigratio mea et cõuenit isti mysterio. q in eo dei filius semetipsum exinaniuit dũ verbũ caro factũ fuit. Johis. j. vñ sicut natura hũana fuit eleuata per assumptionem. ita persona diuina fuit inclinata per susceptionẽ. et ideo dei filius fuit dict' viator. et per consequẽs transmigratio sibi conueniebat. Unde dicit ei Hierem. xiiij. ca. Quare sicut colonus futur' es in terra et qsi viator declinãs ad manendũ? Quare futurus es velut vir vagus? Et bm hec oĩa dñs iesus xps cõuenienter in regione galilee incarnatus fuit et galileus appellatus est. Sed pdictis opponi potest q vt habetur Joh. vij. iudei dixerunt Nicodemo. Scrutare scripturas et vide: quia a galilea

B In galilea incarnat'

galilea interptatur quadrupl.

pphets nõ surgit. sed rñdet φ ipsi fuerũt excecati. existimantes oẽm regionẽ pter iudeam ppetuo a diuinis bñficijs eẽ repellẽdam. Item si opponatur φ iudei dicebãt Jo. vij. nunqd a galilea xps vẽiet: qsi dicerent non. et reddebant rõnẽ dicẽtes. Nõne scriptura dicit q: ex semie dauid et bethleẽ castello vbi erat dauid venit xps. Rñdetur φ ipsi pf. di iudei i hoc decipiebãt: q: putabant xpm in nazareth natũ vbi fuerat educatus. cum tñ esset natus in bethleem. vt habetur Luc. ij. Si tñ iudei mente fidei et nõ obstinata scripturas inspexissent. poterant dirigi p illud vaticiniuz Esa. ix. Terra zabulon et terra neptalim via maris trãs iordanẽ galilee gentiũ. ppls q̃ ãbulabat in tenebris vidit lucẽ magnã. habitãtibus in regione vmbre mortis lux orta est eis. sicut inducit euãgelista Mat. iij. Hec Franci. d may. vbi. s. Albertus aũt vbi. s. c. xxxi. pbat cõgruũ fuisse xpm ɔcipi in nazareth que flos interptat. Uñ etiã ait. Bene ergo in nazareth cõceptus fuit qui sicut flos de flore sine mixtione de matre saluo virginitatis decore pcessit. Unde Ber. sup missus est inquit. In nazareth ergo annũciat xpo nasciturus: quia in flore sperat fructus pcessurus. Nomen igit ciuitatis in qua concipit exprimit statum tpis et finem operis ad quez venit. Cum eñ xps in nazareth cõcipit hyems trãsijt. tps innouatiõis aduenit. fructus appropinquauit. omnibus se exhibuit. medicinaz cõfecit. sensum refecit. coronãdis pctõribus venit. Hec eñ sũt pprietates floris ppter quas congruit nazareth ad locum diuine conceptionis. Hec ille. Merito ergo nazareth vocat ẽ locus i quo conceptio floris illius annunciata est qui inquit Cañ. ij. Ego flos campi et lilium conualliũ. Ad hanc q̃s annunciationem faciendã congrue vnus ex angelis missus est Angeli eñ dicunt flores padisi. Nazareth autem est in quadaz valle montibus vallata firmissimis. vbi abundat saluia. ruta. et ortomilia. per saluiam autem sapientia. p rutam iusticia. per ortomiliam vo bonitas designat. que omnia pfecte fuerũt in filio dei rege angelorum. In illo etiam loco extãt vestigia cuiusdam eccl'ie que fuit a primitiuis christianis fabricata. ante cuius altare adhuc est columna quedam que dr media esse inter virginẽ et angelum. que erat constituta in medio oratorij. Cõceptus q̃z fuit xps in nazareth vt adimpleretur pphetia Esa. xj. dicens. Egredietur virga de radice iesse et flos de radice eius ascẽdet. Ubi fm veritatem hebraicam habetur et nazareus de radice eius ascẽdet. Mater eñ dicitur radix filij. et filius appellatur flos matris. xxxij. q. iij. c. tunc saluabitur. vbi glo. Itez hoc ideo factum est vt beate virginis excellentia figuraretur. vt eñ. s. dictum est nazareth flos interpretatur. Et floris triplex est ɔditio que virgini competit. s. pulchritudo. redolẽtia et fructuositas: quas cõditiones ponit Bernardus in sermone de assumpcione dicens. Cõmendat flores pulchritudo. suauis redolentia et spes fructus gratia triplex. Prima igitur conditio dicit pulchritudo. quia flores sunt pulcherrimi Sic et beata virgo in corpore et anima pulcherrima fuit cui dicitur a sponso suo celesti. Cañ. iiij. ca. Tota pulchra es amica mea et macula nõ est in te. Super que verba ait Hugo de sancto victore. Pulchra in corpore: pulchra in mente: corpore decora. mẽte sincera. Scd'a conditio floris est redolẽtia et suauitas odoris hinc et beatissima virgo suauissimum reddebat suaruz virtutũ odorem. Ideo in persona ei dicit Eccli. xxiiij: In plateis sicut cynamomum et balsamuz aromatizans odorẽ dedi quasi myrrha electa dedi suauitatem odoris Fuit autez hic odor beate virginis exemplaris et immaculata vita. Unde Amb. lib. j. de virginitate ait. Fuit vt virgula fumi ex aromatib myrrhe. quia multis erat repleta virtutuz odoribus manna vo. quia ex ea fragrabat suauissimus odor etiam spiritibus angelicis Et Hieronymus ad Paulam et Eustochiũ in sermone de assumptione inqt. Uere hortus delitiarum beata virgo in quo consita sunt omnia floruz genera et odoramẽta virtutum. Tertia conditio floris est fructuositas. sic et a virgine florentissima fruct ille dulcissimus exijt Jesus benedictus per cuius gustum oẽs electi salui fiunt. vñ Eccli xxiiij. dicit. Ego mater pulchre dilectionis timoris et agnitiõis et sancte spei in me oĩs gratia vie et veritatis. in me omnis spes vite et virtutis. trãsite ad me oẽs qui cõcupiscitis me et a generatiõibus meis adimplemini: spũs eñ meus super mel dulcis et hereditas mea super mel et fauus. Ipsa q̃z virgo flos est campi de qua ortum est preciosum lilium conualliuz qua deletur et culpa

Congrue cõcipitur xpus in nazareth.

Floris triplex cõditio

ſm Aug. i ſermone de natiuitate virginis
Ex q̄bus oib⁹ pꝫ expoſitio euangelij Luc. j.
dicẽtis Miſſus eſt angel⁹ gabriel a deo in
ciuitatem galilee que vocatur nazareth.
D Glo. ṽo ſuper Lucam inquit. locus quo
mittitur angelus nazareth vocatur: quia
nazareus. i. ſctũſſctõꝝ nunciabaᷓ venturus
Franciſcus aũt de may. vbi. ſ. approbans
Naza-reth hꝫ ſex inter-preta-tiones. predicta ſic dicit. Nazareth ciuitas glorio
ſiſſima noĩe ſuo habet ſex interp̄tationes
huic myſterio cõgruẽtes. Quaꝝ prima eſt
q̄ nazareth interpretaᷓ flos: q̄ ſignificatio
competit incarnationis myſterio. q̄ ſicut
flos gigniᷓ ex ſubtiliſſimis humoribus vir
gule. ita xp̄s dñs nõ fuit generat⁹ ex huma
no ſemine: ſed ex puriſſimis ſanguinibus
ṽgis benedicte ſm beatũ Dio. iij. de diui-
nis noib⁹. ⁊ iõ Eſa. xj. dr. Egredieᷓ virga de
radice ieſſe. pro btã virgine. ⁊ flos de radice
ei⁹ aſcẽdet ꝑ ipſi⁹ felici ꝓle. Scdõ nazareth
interpretaᷓ ſanctitas. ⁊ hoc cõuenit p̄ſenti
myſterio: q̄ licꝫ beatiſſima virgo fuerit ſan
ctificata in matris vtero. tñ illa ſanctifica-
tio nõ fuit ita plena ſicut ſanctificatio ſcđa
qñ xp̄m concepit. ꝓ qua ſcđa ſanctificatio
ne dixit ei angelus Lu. j. Spũſſanctus ſu-
perueniet in te. ⁊ virtus altiſſimi obumbra
bit tibi. Tertio nazareth interp̄taᷓ cõſecra
tio. ⁊ hoc etiã optime congruit p̄ſti myſte-
rio. q̄ res dr̄ ↄſecrata que ꝑ aliqđ ſacr̄m eſt
deo dicata. idẽ em̄ eſt deo dicare ⁊ ↄſecrare
ſm glo. in. c. j. de reli. do. ⁊ ꝓbaᷓ in. ca. ec-
cleſijs. ⁊. c in ſancta de ↄſe. diſ. j. Sequitur
Franc. Iſta aũt ciuitas fuit deo dicata per
ſacr̄m ſue incarnationis ibidẽ celebrate. ⁊
hoc eſt digniſſimũ ſacr̄m inter oĩa ꝑtinen
tia ad ꝑſonam dñi noſtri ieſu xp̄i ſm tp̄us
eo modo quo ſacr̄m dr̄ ſacrũ ſecretũ. ⁊ iſto
modo iſta ciuitas fuit ſacratiſſima. Quar-
to nazareth interp̄taᷓ vnctio. ⁊ hoc etiã cõ
gruit huic ſacramento: quia tunc fuit illa
vnctio celebrata. de qua fuit ꝓphetia pre-
nunciata Dañ. ix. vt qñ vngereᷓ ſctũſſctõꝝ
induceretur iuſticia ſempiterna. Xp̄s autem
qui dr̄ ſanctuſſanctorum in hac ciuitate fuit
vnctus. q̄ in primo inſtanti ſue conceptio
nis ſpũſancto ſine menſura fuit repletus.
ſicut loquitur Petrus ap̄ls Act. x. dicens.
Unxit eũ dñs ſpũſancto ⁊ virtute. Quinto
interpretatur mundicia que competit in-
carnationis miſterio. q̄ in verbi cõceptio-
ne ita fuit purgata virgo glĩoſa more ange
lico vt purgatio dicatur eſſe quidã actus

hierarchicus: q̄ ipſa nituit tali puritate q̄
maior ſub deo neq̄t itelligi. vt dicit Anſel.
in lib. de cõceptu ṽginali. ſꝫ ſibi fuerit ma-
ior puritas xp̄i q̄ eſt deus. Sexto interpre
taᷓ cuſtodia. q̄ ibi fuit cuſtodia aſſignata
per deũ ad cuſtodiendã iſtã ṽginẽ benedi-
ctam. Unde Orig. tractãs illud euãgelicũ
Inuenta eſt in vtero habens de ſpũſancto
querit a quo inuẽta ⁊ cui inuenta. ⁊ dicit. Ab Xp̄s dr̄
angelis obſeruãtibus eã ad honorẽ ei⁹ qui fuiſſe
ab ea generãdus erat. Sed attendendũ de qua-
eſt q̄ xp̄us dñs noſter in ſacra ſcriptura dr̄ tuor ci-
fuiſſe de q̄druplici ciuitate aſpiciẽdo ad uitati-
diuerſas ꝓphetias. Primo q̄dẽ de ciuita bus.
te ſuõ ꝓgenit⁹ fuit a regib⁹ de ſtirpe dauid
ibidẽ ſuccedẽtib⁹. Mat. j. Sicut reges ſici
lie dicunᷓ franci. q̄ in frãcia ꝓgeniti ſunt
ab ãtiquo Scđo dr̄ fuiſſe de ciuitate naza
reth. q̄ ibi fuit in vtero nat⁹ ꝑ ↄceptionẽ ⁊
annũciatiõe. de q̄ natiuitate dixit angelus
ad ioſeph Mat. j. qđ in ea natũ eſt: de ſpũ
ſctõ eſt. Tertio dr̄ fuiſſe de ciuitate bethleẽ
q̄ ibi eſt nat⁹ ex vtero. vt hr̄ Lu. ij. Quarto
dr̄ fuiſſe de ciuitate hierlm: q̄ ibi ſepultus
fuit. ſicut dr̄ ſanctus petrus de roma. ⁊ ſan
ct⁹ Iacob⁹ de galicia. ⁊ ſanct⁹ Ludouic⁹ đ
marſilia. ⁊ ſctũs Antoni⁹ đ padua. Intelli
gẽdũ tñ q̄ iter oẽs iſtas appellatiões: na-
zareth obtinuit principatũ. tũ q̄ populus
dicebat in ſolẽnitate de ramis palmarũ. h
ẽ ieſus ꝓpħa a nazareth galilee. Mat. xxj.
tum q̄ iudei volẽtes capere dñm. dicebant
q̄ querebãt ieſum nazarenũ. Io. xviij. cuꝫ
q̄ in titulo triũphali ſcripſit pilat⁹. Ieſus
nazaren⁹ rex iudeoꝝ. Io. xix. Unde ⁊ credẽ
tes in xp̄o nazareni fuerũt appellati. ⁊ xp̄i Unicui-
colarum ſocietas dicta eſt ſecta nazarenoꝝ q̄ʒ dulcꝫ
Act. xxiiij. Hec Fran. de may. vbi. ſ. Cũ er- ẽ nata-
go xp̄us ſit oriundus đ ciuitate nazareth. le ſolũ.
clarũ eſt q̄ hanc ciuitatẽ q̄ eſt patria ſua
valde diligit: vera eſt em̄ ſnĩa illa Uirgilij
in bucolicis. ſ. Dulcis amor patrie que pro
batur per. l. qui habebat. ff. de le. iij. ⁊ ibi al
bri. de roſa. Unde Ouiđ. in. j. lib. de ponto
canit. Neſcio qua natale ſolum dulcedine
cunctos Allicit. immemores nec ſinit eſſe
ſui. Et Gualterus in Alexan. li. j. ait. O pa-
trie natalis amor ſic allicis oẽs ⁊c. ⁊ lib. vj.
Dulcior eſt patrius alieno ceſpite ceſpes.
⁊ Uirgilius vbi. ſ. Nos patriã fugimus et
dulcia linq̄mus arua. ⁊ Caſſiođ. epl̄arum.
lib. j. epiſtola. xxj. inquit. Unicuiq̄ patria
ſua charior eſt. Si autem p̄dictis opponaᷓ

qđ scriptũ est Joh.j.cũ Phylipp⁹ apl's dixisset Nathanaeli. Quez scripsit moyses in lege ꝛ in ꝓphetis inuenim⁹ iesum a nazareth.ipe natanael rńdit. A nazareth potest aliquid boni esse? q̃si diceret nõ. Et sic videt ꝙ xp̃us nõ debuerit esse de ciuitate nazareth. Rńdet ꝙ si nathanael v̄ba predicta dixit dubitatiue vel negatiue. vt exponit Chry.errauit.ꝛ ideo Philippus eũ duxit ad xp̃m vt ab eo instrueret. dicẽs ei. Ueni ꝛ vide vel melius dr̃ ɓm Nicolaum de lyra sup hoc passu ex mẽte sc̃i Augustini ꝙ nathanael erat doctus in lege.ꝛ ideo sciebat xp̃m debere cõcipi in nazareth ɓm vaticiniuz.Esa.xj.ꝛ ideo dixit p̄dicta v̄ba affirmatiue.scz a nazareth potest aliq̃d boni esse. Quarto in hac parte ad maiorem declarationẽ p̄dictoꝝ scz mensis in quo facta est incarnatio verbi qui fuit martius. vt.s.diximꝰ.ꝛ ita tenet sancta mater ecclesia. Queritur q̃re potius in isto mense facta est q̃ in alio? Et respondet ɓm sentẽtiã Bernardi sup missus est.ꝙ hoc tempus fuit valde cõgruũ tali mysterio. Uñ breuitatis causa dico ꝙ tẽpus fuit cõueniẽs ꝓpter tria. Primo ꝓpter nouitatez.nam vt inquit Isid.v.li.etymol. Hic mensis appellat mensis nouarũ a romanis. Tunc enim oĩa virent.ridet terra ꝛ arbores. cessant niues ꝛ glacies.ꝛ fit aeris serenitas. Uento arbores impinguant ꝛ oĩa florescunt. In hoc tempore nouo:nouus homo venit in mundũ: Unde Hiero.ad Eusto.ait. Uerũ nouũ ꝛ oĩm nouitatũ supereminẽs nouitas quãdo de⁹ quem ferre nõ poterat mũdus.neq̧ videre aliqs vt viuere possit sic ingressus est hospitium ventris vt pudoris claustra nesciret sic gestatus vt totus deus in eo esset. Cõueniẽter ergo in hoc mense debuit concipi qui autor est mundi. In cuius ꝯceptione facta sunt quattuor noua Primũ fuit noua angeli salutatio. vñ Bernar.in ɓmone de annũciatione ait. Iniungitur angelo noua sallutat o ꝛ nouam v̄go ꝓfessa virtutẽ noue salutationis honorat obsequio ꝛ Hiero.vbi.s.inquit. Non simpler vel cõsueta fuit ista salutatio.sed omni admiratione digna. Scđm nouũ fuit virginis sine viro conceptio. Unde Berñ. in quodã sermone pẽtecostes ait substãtialiter vtero virginis elapsus de sp̃usctõ conceptus est xp̃s. O magna miracula conceptus fuit sine pudore. partus sine dolore mater sine corruptiõe. Tertiũ nouũ fuit tãte maiestatis abbreuiatio. Unde Ber.sup missus est ait. In cõceptu partuq̧ virginali noua.ac mira ꝑfecto inspicit qui diligẽter inq̃rit porro ibi agnoscit lõgitudo breuis.latitudo.angusta.altitudo subdita. Quartũ nouũ fuit oĩs creature renouatio q̃ppe oĩs creatura erat antiq̃ta.et a ꝓprio vsu elõgata.quia post primus pctm̃ nulla creatura habuit vsum suũ debitũ facta est em̃ vt hoĩ ɓuiret existenti sine pctõ ꝛ subdito deo.q̃n ergo homo peccauit:debitum seruitiũ.creaturaꝝ amisit xp̃o aũt in carne veniẽti oĩs creatura p̄stinã exhibuit seruitutẽ.ꝛ tanq̃ renouata ministeriũ suuz hoĩ impẽdere cepit cõsuetum.ꝛ ad hoc exponi põt illud Apoc.xxj.ecce noua facio omnia Scđo fuit ꝯueniens in hoc tp̃e incarnari ꝓpter delitiositatẽ. Nam tp̃e veris solẽt q̃dã flumĩa p̄ncipalia inũdare vt phison ꝛ tigris. In incarnatione aũt filij dei facta est influẽtia sp̃ũaliũ charismatũ ꝛ donoꝝ.iuxta illud Eccli.xxiiij. Ego sapiẽa effudit flumĩa scz grẽ ꝛ sciẽ. Dicit q̃z Isido.v.etymolo.ꝙ ver dictũ est q: viret.ꝛ post hyemẽ vestitur tellus herbis ꝛ floribus ꝛ ꝓp̃s dicit ꝙ ver est pictor terre Tertio fuit h̄ ꝯueniẽs ꝓpt ꝯformitatẽ. Tali em̃ mẽse vetus Adam est de limo formatus ꝛ in paradiso collocat⁹ ꝛ inde ꝓpt p̄uaricationẽ expulsus. Nãm inter oẽs mẽses primus fuit marti⁹ vt.s.diximꝰ.licz eũ apud iudeos aplis habeatur p̄mus. vt dr̃ in.§.primũ.lxxvj.dist.ꝛ p glo. in.c.celebritatẽ.de conse.disti.iij.tñ romani martiũ primum mẽsem reputauerũt.vt inq̃t Archid.in.c.ieiuniũ.lxxvj.di.quẽ mẽsem primũ Romulus q̃ romã condidit voluit appellari martiũ in honorẽ martis patris sui.vt historiographi tradũt ꝛ poete. q: igit marti⁹ erat p̄mus mẽsiũ.ideo septimus mẽsis ab eo appellat september.ꝛ decimus decẽber.ꝛ sic de singulis vt p glo. in.c.fi.que incipit.oblatiões.lxv.di.ꝛ in l.j.ff.de aqua quoti.ꝛ esti.vnde dicit Joh. an.in cle.j.de reliqui.ꝛ venera.sanctoꝝ.ꝙ iulius antiquitus appellabatur quintilis. ꝛ augustus sertilis.s.a primo mense martio:sed postea iulius appellat⁹ est hoc noĩe ad honorem iu'ij cesaris ꝛ augustus ad honorem augusti imperatoris ꝛ ibidez dicit ꝙ antiq̃tus nõ erãt nisi decẽ menses anni apud romanos quoꝝ p̄m⁹ erat marti⁹:sed postea additus fuit ianuarius ꝛ februari⁹

Quare in martio voluit ꝯcipi

In ꝯceptione xp̃i fuerũt q̃tuor noua.

Quis mẽsiuz ãni fuit p̄mus.

Martius dr mensis nouaꝝ frugu⁊.

Iste aūt mensis martij appellatur mensis nouarū frugū. Exo. xiij. quod nomen dicit Fran. de mayro. super missus est esse cōuenieñs q̄uis nōdum sint tunc fruges forma te: q2 eo tēpore germina sunt nouiter propagata. ⁊ ideo vocantur noue fruges. Aut ideo sic dicit̄. quia mūdus qui principium habuit in hoc mēse fuit ꝓductus cū fructibus suis. nam non produxit terra hac prima vice fructus vt nūc facit cū tēpore: sed in instanti ad imperiu⁊ dei. de quo dixi in .j. parte rosarij ſmonū. ſmone. iiij. parte. j. Uel sic appellatus. q2 in paradiso terrestri vbi positus fuit dñs Adam est talis dispositio aeris. vt ait Fran. vbi. s. ꝙ in hoc mēse sunt mature noue fruges. Tali ergo mēse lapso primo Adam: conueniēter fieri debuit reparatio ꝑ nouū Adam in eodem. Et ideo tunc est xp̄us incarnatus ⁊ in paradiso vteri virginalis collocatus vt custodiret illu⁊. Eodē in sup die quo vetus Adā suos per lignū dānauit nonu s Adam eos per lignum reparauit. O igit̄ Adā gratias age virgini bn̄dicteq̄ illū concepit qui oīa mala tua ⁊ pctā venit abolere.

Pars scd̄a huius ſmonis q̄ dr actionis

Maria in salutatione fuit i cōtemplatione.

Querit̄ ꝑ expeditōne hui⁹ partis q̄d agebat btā virgo qn̄ ad eā intrauit angel⁹ salutā dū: Et rn̄det̄ ꝙ erat i actu cōtēplationis. Dicit̄ em̄ Esa. xxx. in silentio ⁊ spe erit fortitudo vestra. Sed dn̄a nostra hic maxime indigebat fortitudine fidei. ergo debuit esse in silētio ⁊ spe. sed hoc est in contēplatione ergo ⁊c. ſm em̄ pħm vij. phyſ. anima sedendo ⁊ quiescendo fit prudēs. Itē Osee. ij. c. dicit deus. Ducā te in solitudinē ⁊ loquar tecū. ⁊ ꝑ hoc tangit̄ status cōtēplationis. Item Thren. iij. dr. Sedebit solitarius ⁊ leuabit se super se. ⁊ hoc facit contēplatiuus. Cum ergo in hoc mysterio deberet beata virgo eleuari super se ⁊ ad deu⁊ appropinquare. sequit̄ ꝙ hoc faciebat per contēplationē. Item nobilissima opatio congruit nobilissimo statui. vt arguit ad h̄ ꝓpositū Albert⁹ vbi. s. c. xxvj. Sed h̄ fuit nobilissima opatio sc⁊ ꝯceptio filij dei. ergo debuit fieri nobilissimo statu sc⁊ contemplationis. Item super illud Gen. xxviij. Scalā vidit Jacob. ait glosa. Illi diuina cōspiciunt qui ab appetitu tēporaliū oculos claudūt. sed beatissima virgo in hoc opere dei fortissimū aspectū habuit. ergo maxime oculos a tpalibus clausos habuit ⁊ sic maxime contēplationi vacauit. Et hoc verū esse affirmat Albert⁹ vbi s. c. sequē. dicēs. Cōcedimus ꝙ beatissima virgo in actu contēplationis fuit quando ad eā ista annūciatio venit. Ipsa enim in hac annūciatiōe in summo pure creature eleuabat̄ causalr̄ in summā potestatem q2 sup naturā deu⁊ genuit ad h̄ eleuabat fideles iuxta illud Marci. ix. Omnia sunt possibilia credēti. Item in summa⁊ dignitatē: q2 per hoc toti⁹ creature ꝑ creatione⁊ mater effecta est. ⁊ ad hoc eleuabat humilitas iuxta illud Luc. xiiij. Qui se humiliat exaltabit̄. Descēsus em̄ ei⁹ ꝑ humilitatem ascēdere magis eā faciebat per cōtēplationē iuxta illđ Luc. x. Reuelasti ea paruulis idest hūilibus. Item eleuabat̄ in summa⁊ charitatem. q2 deo per hoc summa ⁊ maxima ꝓpinq̄tate ꝓpinq̄ssima extitit: vt potet q̄ ipsius filia mater ⁊ soror ac sponsa fuit. ⁊ ad hoc eleuabat̄ diuinus amor. iuxta illud Prouer. viij. Ego diligētes me diligo: Itē eleuabat̄ ad summā dei familiaritatē ⁊ illā faciebat castitatis. iuxta illđ Sap. vj. In corruptio facit esse ꝓximū deo. Omēs aūt iste virtutes ꝑparabant ad hoc mysteriū suas potētias eleuādo habitualr̄ maxime virtus hūilitatis. de q̄ loquēs Augu. in quodā ſmone ait humilitas genuit nobis deū. i. gn̄ari fecit charitas tn̄ ꝓ q̄ forma et vinculum perfectiōis fecit coniunctionem actualr̄ ⁊ cōplementum. Unde de ipsa dicit Hugo de sctō victore ꝙ deum captiuu⁊ et ligatum de celo duxit in hunc mundum Hec Albertus. Dicunt autē doctores ꝙ angelus ingressus est ad virginē orante⁊. suspirantem ⁊ lachrymātē. Primo ingressus ad eā orantē. q2 illa hora orationi ardētissime inuigilabat. Unde Ben. super missus est inquit. Quo ingressus in secreto cubiculo vbi clauso super se ostio orabat prēm in abscondito. Si enim cōceptio precursoris fuit denūciata patri preoccupato in sacro officio. multo probabilius est ꝙ conceptio saluatoris fuit denūciata btē virgini in orōne ⁊ deuotione actualr̄ existēti. ⁊ ꝓbatur dicto Augustini lib. iij. de mirabilibus sacre scripture dicētis. Mater domini orās x̄bo angeli annūciātis sine vllo incredulitatis aut inobediētie obiecte ꝯsensit. Ex q̄bus verbis accipit argumentum Fran. de mayro. vbi. s. ꝙ Gabriel angelus

Angel⁹ mariā orantē inueni⁊.

inuenit virginē beatissimā in deuota orōne existentē qñ eam salutauit. De cui⁹ orōne ad miserendum humano generi deuz inclinante verificata fuit illa Ouidij sñia in .j. de arte amandi di. Flectitur iratus voce rogante deus. Scdo ingressus est ad eā suspirantē. Nā per primā sanctificationem beata vgo inflāmata fuit ad desiderium icarnationis filij dei ꝛ salutis oīum electorum. Vñ omnis virtus mētis sue in id qđ postea in ea factum est toto conatu ferebatur. Ipsa em̄ fuit felix clausicula toti⁹ expectationis ꝛ desiderij ꝛ postulationis aduētus boni Jesu. in qua omnia desideria sanctorum patrū precedētiū cōsummari ꝛ terminari videtur. ppter qđ oīno est inexplibile nobis illud feruidum desideriū orōnis vtuose suspiriū quo suspirabat ad deuz vt filiū suū mittere dignaret ad nostram assumēdam naturā. Nō credas aūt q ad ipsuz recipiēdū in carne sua se dignā reputaret: qr gra scificatiōis que eā omi vtute repleuit. sic a pncipio ipam mētē vginis in omniū vtutū radice. s. sancta hūilitate inabyssauit q sicut nulla post filiū creatura tātū ascēdit in hūilitatis pfectissime recognitione: ita nec alicui pure creature datuz est in via tantū gustare nihilū esse. nec tātuz se anihilare sub volito maiestatis diuine. ppter qđ nō miruz si oratio talis hūilitatis nō solū penetrabat nubes: sz etiā oēs angelicas cohortes. ꝛ cōtinuo sistebatur ante acceptabilissimū cōsistoriuz sctissime trinitatis. In ipsa ergo hora sue annūciatiōis cū suspirijs multis filiū dei ad incarnādū deprecabatur. Tertio ingressus est āgelus ad eā lachrymantē pre deuotiōe ꝛ pre dulcedie quā cōcipiebat cū cogitabat deū hominibus adeo fore ppitiū q p eis carnez assumeret. lachrymātē insup pre cōpassione totius humāi generis sauciati ꝛ vulnerati ꝛ captiui sub iugo angeli tenebrarum. O si vidisses vginē pauloante aduentū angeli in hac orōne feruida forte ꝛ cor tuum mollires dulcedine deuotionis. Erat qdez ipsa vt puto in hac oratione plus solito feruentissima mētali eleuationi intētissima ꝛ diligētissima ad perscrutāda deuote mysteria incarnationis. Tūc humiliter corde deuoto plāgētibus oculis ꝛ vultu ad celestia reuocato dicebat deo. O clemētissime dñe deus. rex regū. q bonitate tua mundū creasti de nihilo ꝛ post angelos hoiem ad tuaz imaginē formatū dñm cōstituisti creaturarū vt tibi seruiret ꝛ te diligeret tibiq i omnibus obtēperaret: miserere etiam pdito pp peccatū miserere bonitate tua miserere clemētia ꝛ charitate tua. aperi celos ꝛ descende. iam tot annorum milia percurrerūt ꝛ sancti pres ꝛ pphete ꝛ patriarche ꝛ amici tui in tenebris habitāt expectātes lumen tuū. veni obsecro pater benignissime. veni ꝛ ne respicias peccata hoim. descēde de celis verus deus. verū lumē. gaudiū. solatiū. dulcedo ꝛ cōsolatio afflictorum. O si oculis pprijs tam grāde mysteriū aspicerē. O q letarer cū deū i carne viderē. O quantū sancti patres gaudiū susciperēt. Rūpe moras creator optime ꝛ veni ad liberādū nos. Fac mihi hāc graz vt tue matris ancilla ꝛ pedissequa efficiar. O si cernere possem anteq̄ moriar illā bñdictā vginē que pitura est meū saluatorē. pfecto illi⁹ pedib⁹ puoluta ei⁹ me seruā facerē ꝛ illi⁹ semp mādatis obtēperarē. In his deuotissimis suspirijs ꝛ lachrymosis orōnib⁹ occupatā repperit āgelus vginē immaculatā quā dulciter salutauit. ꝛ iocūdissimo vultu ac suauissima voce illi dixit. O maria omni gratia dei plenissima. O virgo sup oēs alias bñdicta. O puella dei eterni cōiugio deputata. si videre appetis vginē dei filiū parituram aspice teipaz. Si desideras creaturā incarnari. prepara deuote habitaculuz sacratissimi vteri tui. Si optas saluatorē de celo descēdere ɔsensum pbe ꝛ ɔcipietur ex te. Te eni in spōsaz suā pater etern⁹ elegit. te fili⁹ in matrē suā ante secula deputauit. Te spūssanctus sup oēs virgines adamauit. Gaudē igit ꝛ letare. qr rex regū ꝛ dñs dñantiū atq imperator angelorum nascetur ex te.

B Inuēit eā āgelus desideriosu spirātē

v Inuenit eā p deuotione lachrimātem.

Pars. iij. hui⁹ smōis q̄ dr collocutiōis. I.

V Et inqt euāgeliū Luc. j btā virgo audita angelica salutatiōe turbata ē in sermōe ei⁹. ꝛ cogitabat q̄lis esset ista salutatio Ubi apparet laus vginis in auditu. i affectu. ꝛ in cogitatu. In auditu eni laudat modestia. qr audit ꝛ tacet. In affectu verecūdia. vñ turbata ē. In cogitatu vo prudētia: qr cogitabat q̄lis esset ista salutatio. Turbata ē aūt vt ait Nico. de lyra sup Lu. ꝛ Frā. de may. s. iij. di. iiij. nō de visiōe angeli qm̄ sepe angelos videre ɔsueuerat. sed qr nūq talia loqntes audierat. ob nouitatē igit locutiōis admirari cōpulsa fuit

Maria q̄re turbata.

Fuit ergo turbatio nō impatientie: sed admiratiōis. pudoris ac timoris. est igit̄ turbata. i. verecūdata. Angelus eniȝ vt supra dictū est. ei apparuit in forma pulcherrimi iuuēis. nō in etate senili. q2 illa etas dicit vetustatē ꝛ defectū in virtute ꝛ sensu. nō i etate puerili. q2 licȝ illa etas dicat nouitatē tñ etiā ostēdit īperfectionē. ꝛ ideo decuit ꝛ couenīēs fuit vt appareret in etate iuuenili. q2 hec etas dicit nouitatē ꝛ pfectionē. ꝛ ille āgel⁹ nūciare venerat eū q̄ erat nou⁹ quantū ad humanitatē. ꝛ pfectus quātum ad diuinitateȝ. Beata igitur virgo. Maria illum iuuenē pulcherrimūq; videns ꝛ nōdū eū angelum esse cognoscēs ꝛ se solam, cum eo in thalamo inueniēs. fuit turbata idest nimium verecūdata. Uñ Hiero. ad Eusto. ait. Tante puritatis Maria extitit vt esse mater dei mereref. Ad quam cum Gabriel in viri spē descēdisset cōsternata ac perterrita rñdere nō potuit. Nūq̄ eñ a viro aliquo fuerat salutata. ꝛ Amb. sup Lu. dicit. Trepidare quidē ꝟginis est ꝛ ad oēs viroꝝ ingressus pauere ac oēs eoꝝ affat⁹ vereri. Discāt ergo mulieres ꝓpositū pudoris imitari. Maria pauet angelica; salutatione. Scōo turbata fuit. i. expauefacta. Angelus quippe cum lumine ꝛ cū cādida ꝛ luminosa veste sibi apparuit. vt. s̄. dixim⁹. ꝛ ideo ex tali fulgore expauefacta fuit. Non eñ venit angelus in veste nigra. sed fulgida ꝛ cādida. qd̄ quidē cōueīebat multiplici ratiōe. vt ꝓbat Alber. vbi. s̄. c. xxvij. Primo rōne annūciātis. q2 cādor vestimēti designabat fulgorem ꝛ claritatē atq; innocētiā angeli. Scōo rōne annūciati. q2 annunciabatur ille qui ē cādor lucis eterne ꝛ speculum sine macula. Sap. vij. Et assumpsit primitias nostre masse cū immunitate culpe ꝛ sic in omnimoda puritate ꝛ claritate. Tertio rōne illius cui fiebat annūciatio q̄ fuit tota candida. quia ab omni pctō penitus aliena. Quarto rōne modi ꝓcedēdi i hac incarnatiōe. q2 fuit sine corruptiōe ꝛ sine diminutione; ꝛ sine mixtiōe. sicut lux ꝓcedit de luce. Cuȝ ergo concept⁹ iste fuerit purissimus: ꝛ purissima fuerint oīa que cōcurrerūt in hac incarnatiōe cōgruebat angelū venire in clara veste. Beata igit̄ virgo videns angelum venire cum tanta claritate ꝛ cuȝ tam fulgida veste fuit turbata i. expauefacta. Uñ canit ecclia. Et expauit ꝟgo de lumine. Tertio fuit turbata. i. nimis admirata. ꝛ hoc maxime de duobus. Primo de eo ꝙ angelus in forma humana ostio clauso intrauit ad eam. Uñ Berñ. vbi s̄. ait. Non est suspicāduȝ ꝙ angelus apertum inuenerit virginis ostiū. cui nimirum erat in ꝓposito frequētias hominū fugere ꝛ colloquia vitare. ne vel orantis silentiuȝ turbaref. vel cōtinentis castitas tētaretur clauserat itaq; etiā illa hora sup se habitaculū suū prudētissima virgo sed hominib⁹ nō angelis. ꝓinde etsi potuit ad eā intrare angelus: nulli tñ hominuȝ facilis patebat ingressus. Intrauit ergo angelus nec fuit illi difficile ꝑ ostiolum clausum abdita virginis penetrar̄. cui vtiq; ex nature sue subtilitate quodlibȝ corp⁹ quātūcunq; solidū ꝛ spissum peruium est ac facile penetrare.

Quare āgelus in veste fulgida appuit

K

Scōo admirata fuit de eo ꝙ tam nouaȝ ꝛ inauditā salutationē sibi fecit. ꝙ. s. de⁹ ō beret esse secū nō tñ in mēte per grām: sed etiā in ventre per susceptā humanā naturam. Uñ Petrus rauen. in quodā sermone ait. Quāuis motu blādo: affectu pio ꝟginem sibi in matrē: famulāq; sibi verteret in parentē. viscera tñ eius turbata sunt: ipsa qȝ tremefacta humana cōditio: cū eius cōdito: deus quē tota creatura non capit: totuȝ intra pectus virginis se recepit. Nā vt angelum vidit: mens eius contremuit: cuȝ eius ingressu deitatis sensit ingressuȝ. hec ille. Uñ si Salomon desiens edificare deo templū dicebat. ij. Paral. vj. Quis ego suȝ vt edificē ei domū dignā. Si eñ celi celoꝝ capere eum nequeunt: quantus ego sum vt edificem ei domum. Multo magis debebat hoc dicere beata virgo que debebat deuȝ non in templo materiali: sed in vtero suo recipere. ꝛ ideo fuit de hoc ī magna admiratione. Franciscus autem de mayro. in. iij. dist. iij. dicit. ꝙ virgo sanctissima in hac sua turbatione cogitabat mysteriuȝ incarnationis verbi qd̄ sibi in salutatione extitit reuelatū. sed non modus erat sibi expssus. s. ꝙ virgo pareret. ꝛ ideo timebat ne h̄ esset vel fieret cū virginitatis diminutiōe Uñ subdif i euāgelio ṗdicto. Et cogitabat q̄lis esset ista salutatio. Circa q̄ttuor autē eius cogitatio versabatur. Primo circa salutantis qualitatē. s. vtrū esset bonus nuncius vel non. Sciebat eñ ꝙ diabolus sepe se trāsfigurat in angeluȝ lucis. c. licet. de regularibus. ꝛ. xxvj. q. v. ca. nimiruȝ. et. xix. q. s. §. s. ꝛ. ij. ad Coꝝ. xj. Sed per dei reuela

Maria fuit admirata de duobus.

L

M

Cogitatio mariae circa q̄r

tionem statim cognouit ꝙ erat bonus an-gelus ⁊ dei spũalis nũcius. vt ait Ber. sup missus est. In hoc aũt obseruauit beata ꝟgo illud Catonis consilium di. Qđ tibi suspectũ est ꝯfestin discute quid fit. Nãq3 solet primo que sunt neglecta nocere. Secũdo eius cogitatio versabaẜ circa salutationis nouitatẽ: quia a seculo non est auditũ ꝙ aliqua femina ab angelo sit vocata gratia plena. vel bñdicta. ⁊ ideo talis nouitas verboꝝ quodã modo eam turbauit ⁊ in admirationẽ duxit. Unde Petrus raueñ. vbi s. ait. Uenerat angelus in specie blãdus ĩ sermone terribilis. humana preferẽs. diuina repromittẽs. vnde ⁊ virginẽ quam leuiter sollicitauit visus. turbauit auditus. Et Aug. in sermone de annunciatione inquit post illius bñdictionis presagiũ terreẜ virgo nouitate verboꝝ. Tertio sua cogitatio versabatur circa suam indignitatẽ. quia indignã se reputabat tali visione et salutatione. Unde Ber. vbi. s. ait. Nimirũ indignã se angelica salutatione reputabat: ⁊ forsitã in mente talia meditãdo reuoluebat. vnde hoc mihi vt veniat ad me sic salutãdam angelus dñi. Quarto eius cogitatio versabatur circa dei bonitatẽ que tãta erat ꝙ per ipsam humanã genus saluare et redimere disponebat. vnde illi inquit Ber. vbi. s. Inuenisti quod ante te inuenire nemo potuit gratiam. s. apud deum: dei ⁊ hominũ pacẽ mortis destructionẽ: ⁊ vite reparationem. et Hieroñ. in sermone ad Eusto. ait. hec est que dedit angelis gloriam. deum terris. finem vitijs. vite ordinem ⁊ moribus disciplinã. Ista igitur quattuor in corde suo reuoluẽs noluit statim respõdere. sed cogitabat qualis esset ista salutatio. seruãs illud cõsiliũ poete dicẽtis. In respõdẽdo nunq̃ celer esse memẽto. vñ Petrus raueñ. vbi. s. inquit. Cito nãq3 rñdere fatuitatis est humane. cogitatio ꝟo ponderis est maximi ⁊ iudicij prematuri. ⁊ Ber. vbi. s. ait. Turbata est sed non pturbata. ꝙ ergo turbata est fuit verecundie virginalis ꝙ nõ pturbata fortitudinis. ꝙ tacuit ⁊ cogitauit prudẽtie. Turbat⁹ sum inquit ꝓpheta ⁊ nõ sum locutus. Cogitaui dies antiquos. Sic btã virgo turbata est. ⁊ non ẽ locuta. s3 cogitauit qualis ess3 ista salutatio. Ideo sequitur in euangelio pdicto angelica ꝯfortatio. Na3 dixit. ne timeas maria. s. de salutatiõe insolita. cuius causa subditur. Inuenisti eñ gratiã apud deum. s. non solu3 pte. sed p toto humano genere. ⁊c. In hoc autẽ cognoscitur angelus bonus a malo ꝙ angel⁹ bonus qñ apparet ĩ principio terret. ĩ medio ꝯfortat. in fine ꝟo letificat. Ideo iste angelus virginẽ bñdictam in pricipio terruit qñ ipsa turbata fuit. In medio cõfortauit qñ dixit. ne timeas maria ⁊c. In fine ꝟo letificauit: qñ eã dei filio grauidam reliquit. Angelus ꝟo malus qñ in angelũ lucis se trãsfigurat. Primo delectat. In medio diuersis tẽtationibus multũ conturbat. In fine ꝟo multũ contristat. Iste ergo angelus cognoscẽs ꝙ cogitatio virginis ꝟsabaẜ circa quattuor pdicta. ad illa respõdit. Primo ad qlitatem salutãtis du3 ait. Ne timeas maria. super quo dicit Ber. Ne timeas maria. nihil hic doli vel fallacie. Nullas hic ĩsidias suspiceris. nõ sum. hõ sed spũs. non angel⁹ sathane: sed dei nũcius. Scdo. respõdit ad salutationis nouitatem du3 ait. Inuenisti gratiã apud deum. vbi Petrus raueñ. Eis met siquidem non qui inuenit: sed qui perdit. Quid ergo timet que securitatẽ parit. rerum causam. gaudium seculorum. timor non est vbi diuinu3 est negocium non humanum. quid timet maria cui iudex est causa assertor integritas. testis mundicia. Tertio respõdet ad reputationẽ indignitatis sue dum ait. Ecce concipies in vtero et paries filiũ ⁊c. quasi dicat. que concipies dei filiũ digna pculdubio es videre angelũ que es electa mater dei digna es salutari a nũcio dei. Uñ Ber. vbi. s. ait beate ꝟginĩ ĩ persona angeli. Ne timeas Maria. O si scires quantum tua humilitas altissimo placeat quantaq3 tibi apud ipsum sublimitas maneat angelico te indignam nec eloquio nec obsequio iudicares. non mireris Maria: ꝙ angelus ad te venit. na3 ⁊ maior angelo in te venit. non mireris angelum dñicum. nã ⁊ dñs angeloꝝ est tecum. postremo ad misi angelum videas cum: iam angelice viuas. Cur autem indebitam tibi dixeris gratiam angeloꝝ que inuenisti: gratia3 apud deum. Quantum ꝟo ad quartã cogitationem de bonitate diuina qua per eam mundum saluare disposuerat: Respondet angelus approbando eã dicẽs. Uocabis nomẽ eius iesum. vbi Berñ. Ait. Jesus hebraice. latine saluator dicitur. hoc est nomẽ qđ dedit cecis visum. surdis auditum. claudis gressum sermonem mutis. vitam mortuis

Differt ãgelus bonus a malo

totaq3 diaboli ptãtes de obsessis corpibus
effugauit. Subdidit aũt angel⁹ ad maiorẽ
virginis ꝯfortationẽ. hic erit magn⁹ ꝛ fili⁹
Q altissimi vocabitur ꝛc. Ubi notãdũ ꝙ xp̃s
dr magn⁹. ꝛ maior angelorꝫ. respectu diui-
nitatis. ꝫm illud ad Hebre. j. Tãto melior
angelis effect⁹: quãto differẽti⁹ pre illis no
mẽ hereditauit. dr. q̃s minor angelorꝫ consi
derata humanitate ei⁹ ĩ se sine diuinitate
ꝛ ita intelligit᷑ illud ps. viij. si referatur ad
xp̃m. minuisti eũ paulominus ab angelis.
Hec aũt audiẽs Maria ab angelo: r̃ndit
vt hr̃ Lu. j. Quõ fiet istud qm̃ virũ non co
gnosco. i. nõ cognoscere ꝓpono. Ubi notã
dũ ꝙ inter angelũ ꝛ virginẽ gl'iosam quasi
quidã dialogus fuit fact⁹. ꝛ ꝫm quosdã ce-
pit a media nocte ꝛ durauit vsq3 ad aurorã
ꝫm alios autẽ incepit ab aurora ꝛ durauit
vsq3 ad ortũ solis. Alij aũt vt. s. diximus di
cũt ꝙ incepit in sero ꝛ perdurauit vsq3 ad
horã matutinã. Nã virgo angelũ interro
gauit requirẽs de mõ. angelus vero exposuit
Deinde virgo consensum pbuit. ꝛ ꝯsentiẽs
vt sic fieret rogauit. Primo igit᷑ interroga
uit ꝛ modũ q̃siuit dicens. quõ fiet istud ꝛc.
vbi Petr⁹ rauen̄. ait. Interrogauit Zacha
rias angelum. ꝛ punitus fuit. Interroga
uit Maria ꝛ laudata fuit erat em̃ interro-
gationẽ diuersitas. ꝛ cã per diuersa hec cõ
tra naturã credidit. ille pro natura dubita
uit. hec integre rei ordinẽ quesiuit ille qd
de⁹ iubebat fieri non posse putauit h ad fi
dem sine exẽplo ꝓcucurrit. ille impellenti-
bus exẽplis ad fidem non accessit. h mira-
bat᷑ de partu virginali. ille de ꝯceptu dubi
tabat ꝯiugali. ꝛ sic ptꝫ ꝙ virgo nõ dubita
uit de facto. sꝫ tm̃ q̃siuit de mõ. vñ Ber. vbi
s. ait. Nõ dubitat virgo de facto: sed modũ
querit ꝛ ordinẽ: nõ em̃ querit an fiat sꝫ quõ
fiat. Et Amb. super Luc. dicit. Non de effe
ctu vgo dubitauit: sꝫ accõmodauit affectũ
ꝛ spopõdit obsequiũ. Neq3 em̃ nõ credere
angelo maria debuit neq3 tãz temere vsur
pare diuina. vñ dixit. Quõ fiet istud? Tem
peratior ẽ ista r̃nsio q̃ verba sacerdotis. h
ait. Quõ fiet istud? Ille r̃ndit. Uñ hoc sciã.
Negat ille se credere. et quasi fidei adhuc
alium querit autorem. Ista se facere ꝓfite
tur. nec dubitat esse faciendum qd quomo
do fiat inquirit. legerat enim maria. Ecce
virgo cõcipiet ꝛ pariet filiuꝫ. ideo credidit
futurũ sed quõ fieret ante nõ legerat. Non
em̃ quemadmodũ fieret vel ꝓphete tanto

Quare Zacharias interrogãs punit⁹ fuit et non Maria

fuerat reuelatũ. Tantũ enim mysteriũ non
hoĩs fuit. sed angeli ore ꝓmendũ. hec ille.
Sciẽdum est autem ꝙ tribus modis põt
aliquã mulier filiũ generare. aut spũaliter
sicut fit in baptismo vel ĩ conuersione ad fi
dez. iurta illud. j. Cor. iiij. In xp̃o iesu per
euangeliũ ego vos genui. Aut naturaliter
scꝫ de viro vt fit cõiter. aut supnaturaliter
scꝫ opatiõe spũssancti sine viro. Dixit ergo
btã virgo. Quõ fiet istud angele dei. i. quõ
intelligis tu ꝙ istum filium debeã genera
re: Si dicis ꝙ spũaliter. quia. s. erit me⁹ fi
lius spũalis. magnũ quidẽ erit talẽ filium
spũalez habere. sed tñ nihil ad me pertine
bit. q2 de mea substantia nihil habebit. Si
vo intelligis ꝙ naturaliter generabo: ꝛ ꝙ
voluntas dei sit ꝙ de Joseph sponso meo
ipsum debeam generare: gaudebo quidem
de tam nobili ple. sed tñ dolebo deperdita
virginitate. Si autẽ intelligis ꝙ superna
turaliter .i. diuina virtute generabo: gaude
bo quidẽ de prole tam magnifica ꝛ de vgi
nitate ꝯseruata. Uñ Ber. super missus est
ait in persona virginis. Cum dñs testis cõ
sciẽtie mee sciat votũ esse ancille sue viruꝫ
non cognoscere: q̃ lege quo ordine sibi pla
cebit vt illud faciaꝫ: Si me oportuerit frã
gere votum: vt talem pariam filium ꝛ gau
debo de filio. ꝛ dolebo de ꝓposito. Fiat au
tẽ volũtas ei⁹. Si aũt ꝙ virgo ꝯcipiã ꝛ vir
go pariã: qd vtiq3 sibi placuerit impossibi
le ei non erit. tunc sciam vere ꝙ respexit hu-
militatem ancille sue. Scdo angelus mo
dum sibi exposuit ꝙ scꝫ nõ spũaliter. nõ na
turaliter: sed supernaturaliter ꝛ mirabili
ter filium generaret dicẽs. Spũssanct⁹ su
perueniet in te. hoc est non cõcipies de hu
mano semine: sed mystico spiramine. quia
spũssanctus in te descendet: ꝛ de tua carne
virginiea accipiet. ꝛ corpus xp̃i sua virtute
perficiet. Et qm̃ virgo posset dicer̃. quomõ
ipsa cum sit pura creatura: posset diuinam
lucẽ que est inaccessibilis sustinere. Ange-
lus subiũrit. Et virtus altissimi obumbra-
bit tibi. Deus quidẽ est ignis inextingui-
bilis. Hebre. xij. De⁹ noster ignis ꝯsumens
est: ꝛ lux inaccessibilis. j. Timo. vj. Lucem
habitat inaccessibilẽ. Ea etiã dulcedo inef
fabilis. Eccli. xxiiij. Spũs meus super mel
dulcis ꝛc. habendo ergo beata vgo deũ in
vtero habuit diuinũ ignem: diuinã lucem
et diuinam dulcedinẽ. Si igit᷑ caro tactuꝫ
modici carbonis non potest sustinere. Si

Mulier tribus modis filiũ generat.

P Angel⁹ exponit modũ ꝯceptionis

oculus solem non põt respicere. Si palatũ mel dulcissimũ nõ põt ferre. quõo pura creatura posset pati tantũ caminũ diuinitatis: posset respicere in solem tam infinite claritatis: posset sustinere suauitatẽ tam infinite dulcedinis? pculdubio nõ potuisset nisi virtus altissimi sibi obũbrasset. Et iõ dixit angelus. ꝛ ꝟtus altissimi obumbrabit tibi ignis enim inextinguibilis ꝛ diuin⁹ se sibi obũbrauit qñ inter se ꝛ aīaʒ virginis corp⁹ assumptũ posuit. ꝛ sic tantũ ardorẽ sustinere potuit. Tunc Maria humiliter consensit dicẽs. Ecce ancilla dñi. Nõ eñi filius dei in ipaʒ venisset nisi ɔsensum prebuisset: inuito eñi bñficiũ non conferẽ. l. inuito. ff. de reg. iu. Non est aũt credendũ ꝙ verba pdicta ita nude ꝓtulerit: sed ꝙ ipa genuflexa oculisq; ꝛ manibus ad celuʒ leuatis acp̄ re nimio gaudio lachrymas continere nõ valens: cũ magno cordis desiderio exclamauit. Ecce ãcilla dñi ꝛc. Istud aũt aduerbiũ ecce aliqñ facit demonstrationẽ ad oculuʒ: sicut Johã. j. Ecce agnus dei. Aliqñ ad intellectum sicut ibi Esa. vij. Ecce virgo cõcipiet ꝛc. Non enim fiebat demonstratio ad oculum. quia virgo beata nõduʒ erat nata sed fiebat demõstratio ad ĩtellectũ. Aliqñ ꝟo demõstrat affectum: sicut habeẽ Johã. xj. cuʒ iudei dixerũt de xp̄o qñ super lazaꝝ lachrymatus est. Ecce quõ amabat euʒ. qñ igitur virgo dixit. Ecce ancilla dñi. põt esse demõstratio ad oculum: vt sit sensus. Ecce p̄sens est prompta ꝛ parata ancilla dñi ad obediendum. Et põt fieri demonstratio ad intellectum tanq̄ si dicat virgo ad angelũ Quesiui a te moduʒ concipiendi ꝛ exposuisti. Et ecce ancilla dñi: modum ipsum intelleri. ꝙ scʒ non naturaliter sed sup̄naturaliter concipere debeã. Potest etiã demõstrare affectum: vt sit sensus. Ecce ancilla dñi. Offert deo suo sensus. desideriũ ꝛ affectũ. Et ideo ipse meũ affectum cõpleat per effectuʒ. vltimo modo orauit vt sibi sic veniat vt angelus dixerat. cum ait. Fiat mihi ꝫm verbũ tuum. Istud signatum est Josue. xv vbi dr̄ ꝙ Axa filia Caleph sedens in asino dixit patri suo. Pater terram arenteʒ ꝛ australem dedisti mihi da mihi ꝛ irriguã. dedit q; ei irriguũ superius: ꝛ irriguũ inferi⁹ Axa sedẽs in asino est virgo maria que dominabatur corpori suo: que habuit terraʒ arentem: idest carneʒ ab omni humore cõcupiscentie exiccatã, terrã quoq; australeʒ

Ecce qd demonstrat.

idest aīaʒ afflatu spũssancti inflammatã: ꝛ tamẽ petijt irriguum superius ꝛ irriguum inferius quãdo dixit. Fiat mihi ꝫm verbũ tuũ. Nihil eniʒ superius diuinitate. nihil inferius mortali carne. Tũc igitur irriguũ superius ꝛ inferius habuit quãdo in eius vtero verbum caro factuʒ fuit. vt. s. nobis grãm suã daret in presenti seculo ꝛ vitam eternam in futuro. Amen.

De eadem filij dei incarnatione ex virgine. Sermo. iiij.

Irtus altissimi obũbrabit tibi. Luẽ. j. Beatus Augustinus in quodam ꝫmone alloquens gloriosaʒ ꝟginẽ mariam inquit. Dic mihi iam queso sancti sanctorum mater ꝛc. vide. s. in. iiij. parte huius operis. sermone. iiij. parte. ij. in. fi. Etiam dicit in sermone annunciationis. Audite fratres Mariam nobiscum loquentem. carne absentem. spiritu presentẽ vultum auertentem a collocutione verecũdia virginitatis ꝛ indicantem quomõ mater effecta sit creatoris. inquit ergo Maria In domo mea erã puella iudea de dauid regis stirpe generata. adulta sum ꝛ desponsata: despõsata sum ɔiugi: ꝛ placui alteri. nõ interueniẽte adulterio: sed interueniẽte spũsancto. despõsata sum homini iudeo: ꝛ placui altissimo. desponsauit me vir iudeus ꝛ amauit me iesus deus. ignorauit Joseph sponsus me⁹ ꝙ me adamasset deus meus. ꝛ putauit ꝙ de adulterio intumuisset venter meus. virtus autem altissimi obumbrauit mihi. vt dicunt verba proposita. Super quibus duas tm̄ considerationes faciemus.

Prima dubitationis appellabitur.

Scdã ꝟo fructificationis.

Pars prima huius sermõis que dicitur dubitationis.

Ro expeditiõe p̄me partis mouet vna dubitatio. s. vtrum si adã nõ peccasset fili⁹ dei incarnat⁹ fuisset? Ad quã respondet btũs Tho. i. iij. scripto. di. j. ar. iij. ꝛ in. iij. pte sum. q. j. ar. iij. cum suis seq̄cib⁹: dicẽs ꝙ nõ. ꝛ ħ ꝓbaẽ p̄mo ratiõib⁹. scdõ autoritatib⁹. Prima ratio dicitur diuine sapiẽtie sic. Diuina sapiẽtia in omnib⁹ modum cõgruũ ꝛ ordineʒ debitũ adinuenit. vnde q̄a hõ de bto deo ad corpalia reuersus lapsus

Si adã nõ peccasset vtrum xp̄s incarnat⁹ fuisset

fuerat. ideo ꝯueniēs fuit vt de⁹ carne assū
pta: etiā corpalia salutꝫ remedia hoi adhi
beret. Quapropter Aug. sup Joānes ait.
Caro te excecauerat: caro te sanat.: qm̄ sic
venit xp̄s vt de carne vitā carnis extingue
ret. Sc̄do idē ꝓbat rōne diuīe mīe sic. De⁹
ex mīa sua pmittit pctā fieri: vt ex is elici
at mai⁹ bonū. nā vbi abūdauit iniqtas: su
pabūdauit ⁊ grā. vt dicit aplš ad Roṁ. v.
Et qȝ esse potuit aliqd maius humana na
tura ⁊ pcipue vnio humane nature ⁊ diui
ne in persona xp̄i. ideo diuina mīa culpaꝫ
in homine permisit esse: ꝑpter illud bonuꝫ
maximū inde eliciendūꝫ. vel propter vnio
nem diuine nature ⁊ humane in xp̄o. pro
pter qd̄ Greg. in bn̄dictiōe cerei paschalis
inquit. O felix culpa que talē ac tantū me
Z ruit habere redēptorē. Tertio idē ꝓbatur
rōne diuine prudentie sic. Predestinatio ⁊
puidentia dei ⁊ quantū ad factū ⁊ quātū
ad modū falli nō pōt: sicut nec pscientia dei
q̄ futuroꝝ est. Et ideo sicut de⁹ pdestinauit
salutē alicuius hoīs p orōnes aliquoꝝ im
plendā: ita pdestinauit opus incarnatiōis
i remediū hūani peccati. Preterea autori
tatibus ideꝫ ꝓbatur. Nā hoc affirmat au
gustinus sup illud Mat. j. Jpse enī saluū
faciet ppl̄m suū a pctīs eoꝝ: dicēs. Si hō
non peccasset: virgo nō pepenisset. ⁊ iteruꝫ
exponēs illud Mat. xviij. Uenit filius ho
minis querere ⁊ saluuꝫ facere qd̄ perierat
Dicit enī Augu. in lib. de ṽbis apostoli. si
homo nō peccasset: fili⁹ hoīs nō venisset
sciꝫ in carnē. Jteꝫ super illud. j. ad Timo. j.
Xp̄s iesus venit in hunc mūdum peccato
res saluos facer̄. ait idē Aug. Nulla causa
fuit veniendi xp̄o dn̄o: nisi pctōres saluos
facere. tolle vulnera. tolle morbos. ⁊ nulla
erit causa medicine. Cum ergo remota cau
sa remoueat̄ effectus. c. cum infirmitas. de
peni. ⁊ re. c. cum cessante. de appel. cum si
A milib⁹. vt etiā ait ph̄us. ij. phy. videt̄ dicē
dum ꝙ si peccatū non fuisset: fili⁹ dei car
nem non assumpsisset. Hoc etiam ꝓbat̄
autoritate Grego. quaꝫ in missa recitat ec
clesia dicēs. Nihil nobis nasci profuit: nisi
redimi ꝓfuisset: sed redemptio non fuisset
si seruit⁹ peccati nō extitisset. ergo si pctm̄
non fuisset. fili⁹ dei tēporaliter natus non
esset. Aug. quoqꝫ in quadā orōne ad beatā
ṽginē ait. vt quid enī nescia peti ꝓ pecca
torib⁹ pareres. si deesset q̄ peccasset: aut qd
mater fieres saluatoris: si nulla essꝫ indigē
tia salutis. Et Leo papa in sermone de tri
nitate sic dicit. Si ei hō ad imaginē ⁊ simi
litudinē dei fact⁹ in suo honore mansisset:
creator mūdi creatura nō fieret: neqꝫ eter
nus tpalitatē subiret: et equalis deo patri
fili⁹ formā serui nō assumeret. Amb. etiaꝫ
sup Lucam sic inquit. Jlle iustus venit ad
pctōres. vt ex pctōrib⁹ faceret iustos: pius
venit ad impios vt nos faceret pios. humi
lis venit ad supbos. vt ex superbis faceret
humiles. Et Ber. i sermone ad milites ait.
Uenit medic⁹ ad egrotos: redēptor ad vē
ditos: ad errātes via. ad mortuos vita. H
ille. Ex quib⁹ oīb⁹ rationibus ⁊ autoritati
bus videt̄ ꝓbari ⁊ ꝯcludi ꝙ xp̄s nō fuisset
incarnatus si homo nō peccasset. Sed his
argumētis nō obstātib⁹. Credo ꝙ sit vera
opinio Alexandri de ales in. iij. pte sum. in X
tract. d̄ incarnatiōe christi: ⁊ Scoti in. iij.
dist. vij. q. iij. dubio. j. ⁊ Petri de aquila ea
dē di. ⁊ Rich. in. iij. di. j. arti. ij. q. iiij. ⁊ san
cti Bona. ac Fran. de may. ac Alexādri lō
bardi in eadem dist. sciꝫ ꝙ etiā si homo nō
peccasset dei fili⁹ incarnat⁹ fuisset: sed car
nem passibilē. ⁊ mortalem nullo modo as
sumpsisset. ⁊ hoc ꝓbatur multis rationib⁹
Primo ratione similationis sic. sm̄ sniam
autoris in lib. vj. principioꝝ. Tanto vnum
quodqꝫ pfectius est: quāto magis assimi
latur suo principio. Cū ergo vt habet̄ Deu
tero. xxxij. dei pfecta sunt opera. sequit̄ ꝙ
deus qui creauit mundum. vt dr̄ Gen̄. j. et
Eccli. xviij. vbi scriptū est. qui viuit in eter
num: creauit omnia simul. Ut ipsas res in
quātum capacitas earū attingebat perfe
ctas faceret: voluit in eis ponere similitu
dinē suā. Unde bonitas diuina in creādo
mūdum posuit similitudinē suā in eo ꝙ fe
cit euꝫ bonū. ⁊ magnitudo in eo ꝙ fecit eū
magnū. ⁊ eternitas in eo ꝙ fecit euꝫ dura
bilē. ⁊ sic de singulis. qa sm̄ ph̄m. ij. phy.
⁊. v. metaph. Omnes effectus naturaliter
assimilātur sue cause. Tūc sic arguit̄. Om
ne illud p quod dignitates diuine melius
⁊ pfecti⁹ ostēdunt pfectiones suas ⁊ simi
litudines. ⁊ quietātur in mūdo deū facere
cōgruum fuit. Cum iste sit nobilior finis p
queꝫ mūdus vl aliqua creatura sit creata.
Ad hoc enī deus creauit mundum vt in eo
ostēderet seipm̄ ⁊ operationē suā intrinse
cam. sed si natura humana est assumpta a
diuina i vnione suppositi ⁊ psone. que q̄dē
persona sit vere deus ⁊ hō: ocēs diuine di

Si homo nō peccasset xp̄s carnem passibilem nō assumpsisset

gnitates habēt pfecte suas similitudines in hoc ope. quia bonitas diuina nō potest melius op9 facere de creatura. nec magnitudo magis bonā. nec eternitas magis durabilē. et sic de alijs dignitatib9 diuinis. ergo rc. Nam si non esset assumpta a diuina ipsa humana natura. nulla dignitas diuina haberet pfectionē nec quietē i pductione mundi. qz potestas diuina semp posset facere mai9 op9 i mūdo: et melius quocūqz ope facto. Ista ergo fuit vna ex causis icarnationis dei vt dignitates diuine ostenderent pfecte similitudines suas in creatura et quietaret in ea. cum in nullo alio ope extrinseco potuissent qetari oēs dignitates diuine nisi in isto In isto autē quietantur oēs diuine dignitates et opatio totalis mūdi. tanqȝ in ope summo et nobilissimo. Secunda ratio dr dilectōis. Cū em̄ quilibet fidelis teneat deū diligere toto corde. tota anima et tota mēte. vt precipitur. Deut. vj Mat. xxij. Luc. x. et. Mar. xij. transsumptiue l. c. omnis. xxij. dist. et. c. vnico. §. hoc vnguēto. de sacra vncti. sequitur qȝ fuit congruū deū facere omne illud per qd̄ melius flecti posset et magis moueri ad talē dilectionē. si em̄ deus nō fecisset in natura humana id per qd̄ ipse magis ab ea diligi posset nollet se totaliter et intime diligi ab ea. qd̄ est impossibile cū ipse sit summū bonū et pconsequēs summe diligibile. Uel vellet se diligi summe et totalit a natura humana ipo nō faciēte in ea totū illud p qd̄ plus eū dz diligere. Et sic requireret ab ea qd̄ non dz exigere. et vellet rationē amoris poti9 fundari i ea qȝ in seipo qd̄ est ipossibile. si em̄ vt ait phs. i. metaphys. vnūquodqȝ entiū nititur natura sibi ppria. et fm cōmentatorem. ix. metaphys. vnūquodqȝ fm qȝ se hz ad entitatē. ita se habet ad operationē. Et deus ē infinita bonitas: debet dilectio magis fundari in eo qȝ i natura humana. que est finita. et per cōsequens congruū fuit ad mouendum creaturā humanā ad diligendum eum qȝ ipsa natura humana assumeretur a diuina. ita qȝ deus et homo esset in vnitate suppositi et psone. Et hanc rationē approbat Augustinus in lib. Cur quādo et quomodo deus. c. vj. dicēs. De9 homo fieri dignatus est. quatenus tanto illum plenius diligamus atqȝ laudemus. quāto clarius eius beniuolētiaȝ erga nos cognouimus. Tertio ratione ordinationis sic. Finis omnis creature est hō. iuxta illud phi in. ij. physic. et. ij. de anima dicētis. Nos sumus quodammodo finis omniū. et vtimur tāqȝ pter nos omnib9 que sunt. et hoc dupliciter: scz itrinsece et extrinsece. Intrinsece quia omnis creatura ad ipsum ordinat tanqȝ ad finē sub vltimo fine deo. fm beatus Bona. in. ij. dist. xv. arti. ij. q. i. Et patet hoc etiaȝ Gen. i. quādo dixit deus. Faciamus hominē ad imaginē et similitudinem nostrā vt presit piscib9 maris et volatilibus celi et bestijs terre. Extrinsece hō. quia vltimo inter omnia creata fact9 est homo. Cū igitur deus vt habetur Apocal. i. et penult. sit alpha et o. principiū et finis. cōgruū fuit vt de9 fieret hō et sic pncipiū piūgeret cū fine. et idem esset. pncipiū et finis. Figura em̄ circularis qua finis coniungit. principio: est pfectissima fm arithmeticos. Finis autem dei est principium hominis. Unde ait Johā. viij. Ego suȝ principiū qui et loquor vobis. ergo rc. Et iste rationes militāt etiā si Adam non peccasset Quarta ratio dicitur ampliatiōis sic. Capacitas humane nature nō est per peccatum in aliquo amplia ta. Sed post peccatū natura humana fuit capax tanti boni vt deo vniretur. et a deo assumeretur in vnitate persone. Ergo ante peccatum multo magis istius boni capax fuit. Ergo deus humanā naturā assumpsisset etiā si homo non peccasset. immo multo magis: sed nō fuisset passus nec mortu9 quia fm philosophū. ij. de generatōe. Deficiēte causa. s. peccato: defecisset etiā effect9 scz mortis et passionis filij dei. et isto modo habent intelligi omnes rationes et autoritates alterius opinionis. quibus etiaȝ clarius sic potest respōderi. s. qȝ quotiēscunqȝ ad causandum vnū effectum plures cause eque principaliter cōcurrunt cessante vna tm̄. nō cessat effectus qui potest causari ab altera earū causarum. vt notatur in. §. affinitatis. insti. de nup. et. l. si ventri. §. in bonis. ff. de pui. credi. et in. l. liberorum. ff. de his qui notā. infa. et per Bartoluȝ. in. l. ita stipulatus. ff. de verbo obligatione. et loquitur de causa finali duplici ad vnuȝ effectum concurrente sicut est in pposito nr̄o et dicit qȝ vna cessante non cessat effectus. posito ergo p vero qȝ vna causa incarnatiōis xp̄i fuerit peccatū: tm̄ cū alie qȝplures fuerint ad hoc simul pcurrētes: d qbus supradictū est et dicetur in sequētibus. Quia

Rn̄sio ad rationes. s opinionis.

cessasset ipsum pctm: non cessasset incarnatio remanetibus alijs causis. qr vero solu peccatu fuit causa passionis et mortis xpi. ideo cessante. pctō: cessasset mors et passio eius
A Quinta ratio dr cōicationis sic. bm Dionysiu in. iiij. ca. de angelica hierarchia. Bonu vt bonu naturaliter est suiipsius cōmunicatiuu. sed deus est summa bonitas. in abstracto. ergo summe debuit et ds esse communicatiua: ita vt si possibile esset q a creatura participaref infinite deberet ei cōicari. Cum igitur maior sit cōicatio per cōiunctionē psone diuine ipsi nature humane i vnitate psone: q sit in coniunctione gratuitas glorificata: que erit in visione et fruitione dei i patria. qr cu illa erit ista. et non econtrario. ergo vt deus summe cōicaret bonitatē suā: etiā si hō non peccasset: carnez assumpsisset. et hoc pcipue vt in ipsa natura humana bonitatē suā cōicaret omni creature: qr bm Greg. in homel. sup illō Mat. vlti. Predicate euāgelium omni creature. Omnis creature noie intelligif hō. qr commune aliqd hz hō cū omni creatura. Lapides nāqz sunt: sed non viuūt. Arbusta sunt viuūt sed nō sentiūt. Bruta vo sunt. viuūt sentiūt. sed nō discernūt. Hoies vo sūt: viuunt: sentiūt et discernūt atqz cū angelis intelligūt. Ergo vt omnis creatura bonitatē dei participaret in homine. debuit etiam si homo nō peccassz carnē assumere. Sexto idez pbatur ratione occasionis sic. Omē illud qd deus preuidit fiendum a pncipio et angeli puiderūt: ita debuit fieri nulla alia occasione accedente. quia summū bonū in natura humana non dz esse occasionatum sed incarnatio filij dei est summū bonū in humana natura quā a principio creationis mūdi ostēdit de9 nonnullis angelis g non debuit esse occasiōata. s. ppter pctm facta nisi cum precisione. s. ad passionē et mortez ergo pz ppositū. Qd aūt āte peccatū puisuz et preostēsum fuerit hoc mysteriū angelis. ostendit Bern. sup illud Jone. ij. ppter me venit hec tēpestas. Exponēs illu verbum de psona filij dei dicēs. q lucifer puidit rationalē creaturā assumendam in vnitatem persone filij dei. vidit et inuidit. vnde de inuidia fuit causa casus diaboli. Et mouens ipm ad tentādum hominē: cui9 felicitati inuidebat vt per pctm demereref hūana natura assumptionē vnibilitatem ad deum. Ex quo ptz q lucifer intellexit vnionē humane nature. et ipsum lapsum intellexit vt impedimentū vnionis. ppter qd et procurauit lapsum. Ex hoc ergo relinquif q circūscripto lapsu ad huc est ponere puenientiā incarnationis. Hec Alexāder. et de h fundamēto etiā tractabif in sequēti sermone parte. s. Septimo idem probatur ratione B
presignationis. s. sacri mrimonij. certuz est eni ante lapsum fuisse institutum matrimonij sacramētū. dicēte dno Gen. j. Crescite et multiplicamini et replete terraz. Et Adam hoc os est ex ossibus meis. et hec caro est ex carne mea. hoc aūt dicit aplr esse sacramētum magnū in xpo et ecclesia ad ephes. v. Si igitur sacrm hoc institutū est. et mānsisset etiā circūscripto lapsu: patet etiā qr ipsa res sacra futura erat. s. incarnatio filij dei: cuius ipsuz erat signū. Octauo probatur rōne ostēsionis sic. Cū multi essent modi redimendi genus humanū bm Augu. xiij. de trini. voluit tn de9 illud redimere isto modo. vt magis alliceret hominē ad amorem sui. sed magis allicebatur ad amorez sui i si fuisset assumptus in statu innocentie ergo etiā si hō nō peccasset vt nos ad amorē suū magis alliceret carnez assumere debuisset: Et hec veritas confirmatur autoritate Augustini in quodam sermone dicentis. Que maior causa veniēdi deo. nisi vt ostēderet nobis dilectionē suam. vt si amare pigeat reamare nō pigeat. h ille. Nono idē pbatur rōne punitionis sic. Nullus inde dz reportare commodū vnde meretur suppliciū C
l. s. et. l. ne ex dolo. et. c. ex tenore. de rescrip. vbi habef q nemini malicia sua dz patrocinari. et nullus ex dolo suo dz lucrum cōsequi. et nemo ex delicto suo dz facere pditionem suam meliorē. l. trāsactione finita. C. de trāsac. et. l. non fraudatur. §. nemo. ff. de reg. iu. et. qd ibi no. et. xvj. q. j. c. legi. hoc eni esset cōtra iusticie ordinē. Si aūt deus nō incarnat9 fuisset nisi peccasset hō. maximū commodū de suo pctō reportasset. Cuz eni nullā maiorē dignitatē nullūqz maius donū et bnficiū excellētius potuerit deus dare homini qz q suā naturā assumeret. hoc aūt beneficiū nō habuisset si nō peccasset Quis non videt quantū bonū: quātūqz bnficiuz assecutus est. ex suo pctō. Ex quo bm ordinē diuine iusticie meruisset eternū supplicium. Decimo idez probatur rōne beatificationis. Nā triplex reperif beatitudo hois bm doctores. Pmia est substantialis D Triplex btitudo.

que consistit in anima ꝛ hanc solus in deo habet que cōsistit in tribus ipius aīe dotibus videlicet fruitione. tentione ꝛ visione. Secūda est consubstātialis: que cōsistit in beatitudine corꝑis videlꝫ claritate agilitate. subtilitate. ꝛ impassibilitate. Tertia dicitur accidentalis. quia sine ista esset quidē homo beatus: sed non oīno: quia ipsi sensus corporei non haberēt plenā leticiā quantū ad pñs spectat. Presuppono enī saluo meliori iudicio ꝙ oēs sensus hoīs debeāt esse in actibus suis in completa perfectione vt corꝑis btitudo plenissima sit. qua plenior esse nō possit. quia btūs nō est cui boni aliq̄d deest quod habere potest ꝺm Augu. in lib. de vera innocētia. ꝛ tunc arguo sic ꝺm predictos doctores ꝛ Bonauen. in. iij. disti. j. ar. j. q. ij. homo totaliter debet beatificari. sed nō beatificaꝛ nisi in deo q̄ solus est eius merces sicut ad abraam ait Genes. xv. Ego sum merces tua magna nimis. nec beatificaꝛ totalr nisi beatificetur in aīa ꝛ corpore totaliter sensus aūt exterior nō pōt beatificari nisi in re corporali. ergo si tota beatitudo hominis in deo esse debet: ꝛ nō ab alio mendicari: congruit deū esse corporeum. ꝉ est sibi vnire corpus in quo tanq̄ in ꝓprio obiecto corꝑis sensus possint suā beatitudinem inuenire. Et si quis diceret ꝙ sensus habuissent suos actus. etiā sine hoc ꝙ deus esset incarnatus. vt pote v. sus de quo principaliter loq̄mur: ꝛ cuius appellatiōe oms quādoq̄ sensus hoīs cōtinenꝛ. vt in. l. vnica. §. videamus. C. de rei vxo. act. ꝛ. ff. de lega. ij l. si mihi. ꝛ Titio. in princi. ꝛ de iniurijs. l. item apud. §. si quis. et de triti. vino oleoq̄ le. l. ervsu. ꝛ. C. de omni agro deserto. l. qui agros lib. xj. Nā visus noster delectatus fuisset absq̄ eo ꝙ deus factus esset corporalr visibilis. Uidisset enī pulchritudinem celorū ꝛ alia corpalia oīa. ꝛ maxime iocūdatus fuisset vidēdo pulcherrima corpora sanctorū. Respondeo ꝙ verū est: non tamē in deo solū fuisset beatificatus p hanc visionē: i quo debet totus homo beatificari. Unde hoc est singulare gaudiū beatorum ꝙ vident nostram humanitatē vnitā diuinitati. Hinc Bern. ait. Plenū prorsus omni suauitatis dulcedine. videre hominē hoīs conditorē Ecce enim dulce lumē ꝛ delectabile oculis videre solē iusticie christū dñm. de quo Malach. iiij. Uobis timentibus nomen meū orieꝛ sol iusticie. Et hoc singulare gaudiū Esaias expressit. c. xxxiij. dicēs. Regē in decore suo videbūt. Istam rationē confirmat Augustinus in libro de spū. ꝛ anima dicēs. Propterea deus factus est homo vt totū in se hominē beatificaret vt siue homo ingrederetur intus per intellectum: siue egrederetur extra per sensum. in creatore suo pascua inueniret. Pascua intus in cognitione deitatis. pascua foris in carne saluatoris. Hec ille. Ex quibus oībus claret ꝙ si consideraꝛ incarnatio ꝺm circūstantiā. vt pote quia assumpsit carnē passibilem ꝛ mortalem. sic est vera pma opinio: quia vtiq̄ nō fuisset deus incarnatus si hō non peccasset. si aūt consideraꝛ in se simpliciter. tenendum est ꝙ filius dei ꝺm opinionem secūdam incarnatus esset: etiā si homo non peccasset rationibus p̄dictis. Alijs quoq̄ fundamentis potest eadem veritas declarari: que ponenꝛ in sermone sequenti parte. i.

Pars secunda huius sermonis que dicitur fructificationis.

E

De generatione ꝛ ꝯceptione filij dei ex v̄gine ꝓphetauit Esaias ꝓpheta sui libri. ca. xlv. dicens. Rorate celi desup ꝛ nubes pluant iustū. aperiaꝛ terra ꝛ germinet saluatorem. Unde est notandū ꝙ incarnatio xpi pluuie assimilaꝛ. quia pluuia tribus modis generatur. scꝫ virtute caloris attrahētis ꝛ vaporis ascendentis. ac venti colligentis. Uenti enī volātes supra mare multum humorē sepe colligūt: ꝛ secum ad aerē attrahentes in pluuiā dissoluūt. Et similiter btā virgo his tribus modis hanc celestem pluuiā generauit. Gratia enī dei est amor dei Amor aūt est ille ignis de quo ipe saluator ait Luce. xij. Ignem veni mittere in terrā. Quia igiꝛ benedicta virgo fuit plena gratia ꝛ amore dei. ꝛ ꝯsequēter ignē ꝛ calore. ideo virtute istius caloris diuinū fontē ad se traxit ꝛ istam celestē pluuiam generauit de qua ps. lxxj. diciꝛ. Descēdet sicut pluuia in vellus. Item filius dei est vapor v̄tutis dei. Sapientie. vij. Iste igitur vapor inter virginis viscera sine sui incisiōe siue apertione se occultauit et postea in pluuiam se diffudit quādo mūdum famelicum satiauit. Iuxta illud ps. lxxvij. Pluit illis manna ad manducandū. Beata autē virgo ait illud Ecclesiastici. xxiiij. Quasi libanus non incisus euaporaui habitationem meam

Incarnatio assimilaꝛ pluuie

Filius dei vapor

Spūs scūs dr ventus

Itez spūssanctus dicit ventus. iuxta illud Johānis.iij. Spūs vbi vult spirat. Iste autem ventus flans in maria eius humores collegit ꝛ corpus xpi formauit ita vt salutarem pluuiā generauit que vniuersuz mūduz fructificare fecit. Dicit aūt Jacobi.v. Nō pluit per annos tres ꝛ menses sex. Anni tres sunt tria tempora que precesserant scz nature culpe ꝛ legis scripte in quibus pluuia bñdictionis nō venit. Quartū aūt tempus est gratie. ꝛ in isto etiaz non venit vsqꝫ ad menses sex. In isto aūt mense sexto missus est angelus Gabriel a deo. Luce.j. ꝛ tunc rorauerūt celi desuper: ꝛ nubes virginalis pluit iustum. atqꝫ aperta est terra.i. ipa virgo benedicta: ꝛ genuit saluatorem.

Utilitates incarnationis

Sed ꝓ maiori declaratione p̄dictoruz est sciendū: ꝙ filius dei incarnatus est ꝓpter multas vtilitates homini ꝛ toti mūdo cōferendas. Primo vt munduz malignitate inflammatū refrigeraret. ideo assimilatur rori in verbis p̄allegatis. Ros em̄ calorem temperat: ꝛ refrigerium prestat. iuxta illud (A) Eccli.xviij. Nonne ardorez refrigerat ros? ꝛ sic iste ros temꝑauit estum ꝯcupiscentie. Iuxta illud Eccli.xliij. Ros obuians ardori venienti in humilē faciet eum. Item adduxit refrigeriū gratie iuxta illud Daniel. iij. Fecit mediū fornacis quasi ventum roris flantem. (B) Secundo incarnatus est vt mūduz aridū impinguare. Ros em̄ q̄sdaz pisces maris impinguat: ꝛ in aliquibus regionibus oues rore pascunt ꝛ impinguantur. Sic iste ros mundū aridū impinguauit. cui dici potuit illud Geñ.xxvij. In pinguedine terre ꝛ rore celi desuper erit benedictio tua. Impinguat em̄ in christo ex consideratiōe sue humanitatis que appellatur terre pinguedo. ꝛ consideratione sue diuinitatis que dicitur ros celi. (C) Tertio incarnatus est vt mūdū sterilē fecūdaret. locus em̄ vbi ros nō descendit est sterilis: sic mūdus erat sterilis a bona oꝑatione: sꝫ descendit ros iste in ipm ꝛ germinare fecit iuxta illud Osee.xiiij. Ero quasi ros ꝛ israel germinabit quasi lilium. Quarto incarnatus est vt mūdum famelicum saturaret. Unde Numeri.xj. dicit Cumqꝫ descenderet nocte super castra ros. descēdebat pariter ꝛ māna. Isto tamen manna non pascunt homines coruini.i. per peccatū denigrati. sꝫ pulli.i. homines mansueti ꝛ per puritatē albi. Nā pulli coruorum q̄diu habēt pilos albos a parentibus relinquūtur. ꝛ tunc eleuantes capita ꝛ aperientes rostra celesti rore pascunt. Uñ p̄s.cxlvj. inq̄t. de deo. Qui dat iumētis escam ipo:um. ꝛ pullis coruorum inuocātibus eum. Quādo autē nigrescere incipiūt a parentibus suis nutriunt. ꝛ hec dicit glosa super predicta verba psalmiste.

(D) Quinto incarnatus est vt potestatem demonū coerceret. ros enim nocturno temꝑe cadens venenosa animalia arcet ꝛ ideo venenū eorū non tātū nocet de nocte quantū de die. ſm pħm raro em̄ pungūt serpentes q̄diu stant iter herbas irroratas. Sic iste ros celestis ad nos veniens maliciā demonis refrenauit. Unde ipsi filio dei dicitur Esaie.xxvj. Ros lucis ros tuus et terram gygantum.i. superboꝝ demonū detrahes in ruinam. (E) Notandum ȷ̄o ꝙ ros generatur in medio aeris interstitio a temperate calido ꝛ temperate frigido. Tria aūt sunt interstitia. scz celum. mundus ꝛ infernus. Christi igit incarnatio non est effecta in supremo interstitio.i. in celo q: angelicam naturam non assumpsit. Unde ad Hebre.ij. inquit apostolus. nusq̄ em̄ angelos aꝓprehendit. Non etiā est facta in inferno. quia demones nō redemit nec eis pepcit. iuxta illud.ij. Petri.j. Deus angelis peccātibus nō pepercit. sed facta est in medio interstitio.i. in mūdo. quia naturā humanā assumpsit. iuxta illud apostoli ad Galath.iiij.ca. Misit deus filiū suum factum ex muliere. factuz sub lege. Ista aūt roratio.i. filij dei incarnatio facta fuit ex calido ꝛ frigido. Duo em̄ induxerunt deum vt homo fieret. scz abundantia charitatis ex parte sui que fuit quasi calor. iuxta illud ad Romañ.v. Cōmendat deus charitatez suam in nobis ꝛc. et miseria gñalis ex parte nostri q̄ fuit q̄si frigus. Unde p̄s.xj. inquit. Propter miseriam inopum ꝛ gemitū pauperum nūc exurgam dicit dñs. In hoc autez fuit dissimilitudo inter naturalē rorationem. ꝛ istam supernaturalē. scz dei incarnationem. quia in naturali est temꝑatus calor: ꝛ temꝑatū frigus. In hac aūt supnaturali fuit nimi⁹ calor amoris. iuxta illud ad Ephe.ij. Deus qui diues est in misericordia ꝓpter nimiaz charitatē suā qua dilexit nos. cuz essemus mortui peccato viuificauit nos in christo. Item fuit nimiuz frigus languoris. iuxta illud p̄s.xiij. ꝛ.lij. Oēs declinauerūt sl' inutiles facti sunt: non est q̄ faciat bonū non

De rore ros.

De⁹ nō est incar nat⁹ in celo nec in infer no s; in medio.

K est vsq3 ad vnum. Iste autez ros celestis descendit in beatā virginē que facta est instar conche marine que ex rore celesti generat margaritam. Nam sicut dicit Isidorus in libro etymol. Concha marina certo tempore se aperit & rorē celestem recipit. et sic margaritaz inter sua viscera gignit. sic virgo beata animū suuz cōsentiendo aperuit quando dixit. Ecce ancilla dñi: et tunc ros spūssancti in eam descendit. & sic filium dei generauit. Et hanc apertionem beatissime virginis & descensum spūssancti in eam ac saluatoris incarnationē ex ea: petebat propheta Esaias in verbis pallegatis dicens. Rorate celi &c. Hec etiam virgo benedicta fecundata fuit ad istar terre. que rore celesti perfusa: generat viridem herbam. iuxta illud Deut. xxxij. Fluat vt ros eloquium meuz: quasi stille super germen. Et ideo canit ecclesia de christo dicens. Descendit in vterum virginis quasi ros super germen.

L Maria vellus. Fuit etiā beata virgo ad instar velleris gedeonis quod rore impletū fuit. & deinde rorauit aream et impleuit concham. vt habetur Judicuz. vj. Istud enī vellus figurauit vterum beatissime virginis in quo descendit plenitudo roris. i. totius diuinitatis. Et qua plenitudine concha. i. omnis ecclesia repleta est. Unde Bern. in quodam sermone inquit. Rigaturus aream dominus celesti rore: totum vellus prius infundit: redemptur⁹ enī gen⁹ humanū vniuersum precium contulit in maria. de qua dici potest illud Prouerbiorum. xix. c. Sicut ros super herbam. sic & hilaritas regine. Tunc enim rex celestis isti regine arrisit quando de celo sicut ros in eius vterum descendit: et eam velut herbam bonam fructificare fecit. Unde ipa dicere potest illud Job. xxix. c. Ros morabit in messione mea. De ipa etiam exponi potest illud Exodi. xvj. cap.

M Castrū Maria. Suaue quoq3 ros iacuit per circuitum castrorum. Castrum enī dei fuit beate virginis animus qui ita vallatus fuit et munitus q nunq potuit ingredi inimicus. Castra etiā dei dici possunt eiusdē matris dei viscera in quibus diuina maiestas ad habitandum de celo descēdi. Unde canit ecclesia. Caste parentis viscera: celestis intrat gratia. vēter puelle baiulat secreta que nō nouerat. Dicta sunt enim castra ab obseruatione castitatis quam obseruabant milites antiqui. vt ait quedā glo. in. l. qui cuz vnos ff. de re mili. Castra etiam aliquando exponunt. i. hospitia. vt. C. de metatis. l. oēs: in principio. lib. xj. pprie vo dicunt loca in quibus est exercitus ad pugnaz. vt in. l. qui mittunt. §. fi. ff. ex quibus causis maior. & ideo beate virginis viscera in quib⁹ hospitatus et stetit nouez mēsibus dominus exercituum fortis et potens in prelio. merito castra appellari possunt. In istis ergo castris. i. castis visceribus intemerate virginis genitus est ros celestis. i. dei filius. de quo pater eius eternus inquit Job. xxxviij. Quis genuit stillas roris? quasi diceret nisi ego. De descensu quoq3 istius roris celestis exponi pōt illud ps. cxxxij. Sicut ros hermon qui descendit in mōtem syon. Ipse etiam dei filius volens intrare virginis vterum dicebat illud Canticorū. v. Aperi mihi amica: mea columba mea: immaculata mea: quia caput meum plenū est rore. Hic ergo ros suauissimus in sacrario vteri virginalis nouem mensibus requieuit. sicut ipse predixerat Esa. xviij. vbi dicitur. Hec dicit domin⁹. ego quiescam. in loco meo sicut nubes roris in die messis. N

Sexto principaliter incarnatus est filius dei: vt mundum per peccatum tenebrosum illuminaret. Unde verificatū est illud Esaie. ix. Populus q ambulabat in tenebris vidit lucez magnam habitantibus in regione vmbre mortis lux orta est eis. Erant enī homines in tenebris ignorātie obcecati & facti sicut bestie. iuxta illud ps. xlviij. Homo cum in honore esset non intellexit. comparatus ē iumentis insipientibus. & similis factus ē illis. Et in signuz huius fecit deus primis parentibus post peccatum tunicas pelliceas que facte erant de pellibus animalium in signū sue ignorātie bestialis. beata aūt virgo eis generauit eum qui dicit Johis viij. Ego sum lux mundi. de quo Johānis primo ca. dicit. Erat lux vera que illuminat omnē hoiem venientez in hunc mundum

O Septimo incarnatus est vt mundum in dominio diaboli positū a seruitute ei⁹ liberaret. Ante aduentum nāq3 saluatoris nostri diabolus erat vt mūdi dñs & princeps c. pudor. xxxij. q ij. Nō erat autem potestas super terram que compararet ei qui fact⁹ est vt nullum timeret. Job. xlj. Uenit ergo leo de tribu iuda vt contra illū dimicaret & humanuz genus de manibus eius eriperet: & ipsum de mundi dñio eijceret. Unde

ipse dñs dicebat Johā.xij. Nunc princeps mundi huius eijcietur foras. Octauo incarnat⁹ est vt nos seruos peccati. iuxta ea que habenē ad Romañ.viij.⁊.ij.q.vij.ca. quid ergo ad libertatē innocētie perduceret.⁊ de vituperio ⁊ ignobilitate vitiorū: virtutum nobilitate insigniret:⁊ nos iniustos ⁊ sceleratos per passionē ⁊ mortē suā deo patri recōciliaret. Unde Hieronymus super Amos pphetam inquit. Per filium vginis de seruis facti sum⁹ liberi. de ignobilibus nobiles:de peccatorib⁹ iusti:quia satisfecit pro nobis qui eramus debitores mortis. Dicamus ergo om̄es saluatori nostro. O domine iesu. O redemptor noster. O fili dei benedicte. ecce nos seruos tuos esse pfitemur cū illa que angelo respōdit qui ei incarnationē tuam nūciauerat. ecce. ancilla domini fiat mihi ẜm verbū tuum. Quibus verbis ianue celestis hierusalem aperte sunt nobis in quas introduci mereamur ipsius benedicte virginis intercessione:⁊ secū ac cum illa regnare in secula seculorum. Amen.

De eadem sacratissima filij dei incarnatione. Sermo.v.

Vas admirabile opus excelsi. Eccli.xliij.c. Ille dicitur esse artifex sapiēs ⁊ bonus qui non solū. scit vas de nouo fabricare:sed etiā si sit destructū in meli⁹ reparare: Nā subtilitas artis p opera difficiliora cognoscitur. difficilius est autē vas confractum reparare ꝙ nouū facere.⁊ ideo inqt imperator i.l.§.cunctꝫ.C.de vete.iu.enucle.ꝙ laudabilior est is qui factum subtiliter emēdat eo qui prius adinuenit. facit etiam ad predicta ꝙ facilius est aliquid de nouo acquirere ꝙ perditū recuperare.c.sunt qui arbitranē.⁊ ibi glo.de peni. distin. j.⁊.c. reperiuntur.de peni.dist.iij. Deus igitur est optim⁹ artifex.nā vniuersum mundū ex nihilo fabricauit velut vas nouū: Gen.j. Et vas destructum.scꝫ hominē in melius reparauit. In hoc enim vase depicta erat imago dei. quod vas p̄mi parētes incaute seruantes confregerunt:quia mutauerūt gliam incorruptibilis dei ⁊c.ad Romañ. j. Igitur pro reparatione huius vasis plorauit genus humanū q̄nqꝫ milibus annis vltra:dicens cum ps.xxx. Fact⁹ sū tanꝙ vas perditum. Tādem audiuit deus pater eius clamorē:⁊ misit sapientissimū artificē scꝫ spiritūsanctū.de quo dicitur Sap.j. Omniū enim est artifex:qui potest facere. mundum de immundo conceptū semine Job.xiiij. Et operatione istius artificis filius dei incarnatus istud vas reparauit in virgine gloriosa preciosius ꝙ prius. quod figuratū fuit Hierem.xviij. vbi dictum est Hieremie. Descende ī domū figuli. qui descendit:⁊ vidit fieri vas quoddā luteum. sed vas illud totū contritū est. Deinde de ipsa massa assumpta fecit figulus vas optimum quēadmodū ip̄e voluit. quo facto dedit illud Hieremie: in signū ꝙ de⁹ eque repararet hierusalē destructam vt figulus vas illud. Sp̄ualiter eñ per primū vas intelligiē prima mulier quam diabolus temptans totam adeo contriuit:ꝙ nō remansit in ea nec in suis posteris tantū integritatꝫ vt posset reponi scintilla diuine gr̄e in ea. Fecit ergo deus de eadem massa hūani generis aliud vas admirabile sicut dicūt verba pposita. scꝫ beatam virginē mariā per cuius conceptum vas illud humani generis destructū reparauit.⁊ supernā hierusalem in repletione angelice ruine per filiū suū restaurauit:ita ꝙ felicius est quod per ip̄am virginē lucrati sumus ꝙ quod per Euam pdidimus. Unde illi Chrysostom⁹ super. Missus est inquit. Aue gratia plena vltra iam non diabolus aduersum te. Vbi eñ prim⁹ vulnerauit bellator:ibi summus medicus antidotum per mulierem posuit. Per mulierē decurit fallacia. p mulierem emanant meliora. Non verearis culpatam condemnationē. Mater eñ illius qui condemnauit efficieris. Aue animatū tēplum dei celi terreqꝫ domina Hec ille. Et Gregorius nazazenus super Lucam dicit. Tabulas nostre nature quas culpa confregerat denuo verus legislator de terra nostra sibi dolauit ⁊ absqꝫ cōcubitu diuinitatis sue corpus susceptibile creans quod diuinus digitus sculpsit scꝫ spiritussanctus superueniens in virgine. De hac igitur reparatione in vtero virginis facta: tres consideratiōnes faciemus.

Prima dicetur assumptionis.
Secunda reparationis.
Tertia vo operationis.

Pars prima huius sermonis que dicitē assumptionis.

De⁹ hominem tanꝙ vas cōfractū reparauit.

In quit Augustinus in libro de vera innocētia. c. lxiij. Diuinitas ibi equalis patri facta ē particeps mortalitatis nostre non de suo: sed de nostro accipiēs vt ⁊ nos efficeremur participes diuinitatis ei⁹. nō de nostro: sed de ipsius dono. hec ille. Hoc aūt fuisse congruū. scʒ deū humanā carneʒ assumere ꝓbari potest vltra dicta in supiori sermone multis rationib⁹. vt elicif ex dictis Alexādri de ales i. iij. parte summe in tractatu d̄ ꝯueniētia icarnatiōis. ⁊ Rich. ac beati Bonauen. i. iij. distin. j. ar. ij. q. j. ⁊ sancti Thome i iij. parte summe. q. j. ar. v. Et primo ratione ostēsionis diuine potētie Nunꝗ em̄ potentie perfecte ostendif nisi effect⁹ virtuti cause coequef. Cū igif potētia dei sit infinita ꝑfecte non ostēdif nisi in actu infinito. Omne aūt quod creatuʒ est finitatē habet. ergo cōgruū fuit deū incarnari vt ostēderet infinitā potentiā suam in coniūctione tam distantiuʒ. scʒ creatoris ⁊ creature. Magna em̄ ostēsa fuit eius potētia in coniunctione dispariū elementoruʒ vtiꝗ contrariarū qualitatū i vno corpore et in tāta ꝯcordia ⁊ equalitate sicut fuit in corpe Ade ante lapsum. Maior auteʒ fuit ostensio potentie sue in coniūctione illorū ad spm̄ humanū. Maxima vo in ꝯiūctiōe vtriusꝗ. s. corpis ⁊ anime ad spm̄ icreatū. inter que est maxima disparitas ⁊ distātia. De qua ꝯiūctione loquif Bern̄. i sermone de natiuitate dñi. Talia opa fecit illa omipotens maiestas in assumptione nr̄e carnis ita mirabiliter singularia. ⁊ singl'ariter mirabilia. vt talia nec faciēda amplius super terrā verbū quippe ⁊ anima ⁊ caro in vnaʒ cōuenere ꝑsonam ⁊ tria vnū sunt. non confusione substantie sed vnitate ꝑsone. h̄ ille Opus ḡ incarnatiōis diuine fuit ostēsiuū infinite virtutis ei⁹ ⁊ potētie h̄m Damasc. lib. iij. c. j. Nihil em̄ maius ꝙ creatoreʒ fieri creaturā. Scd̄a ratio dicitur declarationis summe sapiē diuine. sapiētis enim h̄m ꝑhm. j. Metaph̄. est ordinare. Ordo auteʒ vt ait Augu. xix. de ciui. dei. est pariū dispariumꝗ rerū vnicuiꝗ locū suum tribuens dispositio. Accipif aūt hic locus non ꝓpe sed ꝓ congruentia ꝓ dignitate pro gradu vniuscuiusꝗ. Ergo ad manifestandā summā sapiētiā dei. ꝯgruū fuit summā fieri ordinationē ꝗ em̄ a deo sunt. ordinata sunt. ad Romah. xiij. Ordinatio autē summa in creatura est dū iuxta oēm possibilē moduʒ reducif in suū fontem quo vnif suo principio. Hoc aūt nō potest fieri nisi illi vniatur ꝑsonaliter. Quacūꝗ eni alia data: hec maior est ⁊ ꝓstantior. In hac ergo vnione ostēdit deus suā infinitā sapientiā. Unde Ber. in quadā ep̄la inqt. Nemo nouit homineʒ nec noscere potest ad plenū: quid boni ad gratiam. quid de cordis ad gl'iam quid commodi ad salutē penes seipam cōtineat huius venerādi mysterij. s. hūane redēptiōis inscrutabilis altitudo. Hec ille. Tertia rō dicitur attractionis. quia eni homo naturaliter attrahif ad visibilia ⁊ illis afficif. Ideo cōueniens fuit vt deus ꝑ assumptionē humane nature visibilis fieret vt ex visibili eius humanitate ad cognitionem et amorē eius diuinitatis inuisibilis homies traherenf. Et ideo Aug. cōtra eos q̄ q̄runt vtruʒ deus potuerit aliter humanū genus redimere ꝙ ꝑ incarnationē suā. dicit in li. de agone xp̄iano. Poterat quidē sed si alif faceret sitr nostre stulti cie displiceret. Si enim non appareret oculis pctōꝝ: lumē ei⁹ vtiꝗ eternū quod per iteriores oculos videf: inquinatis mētibus videre nō possēt Ideo aūt nos visibilr cōmonere dignatus est vt ad inuisibilia ꝑpararet. h̄ ille. Quarta rō d̄r demonstrationis infinite bonitatꝭ diuine. Deus enim cū sit summe ⁊ infinite bon⁹ q̄ nihil meli⁹ cogitari valʒ h̄m Ansel. in lib. monologiō. debuit se summe diffundere pn̄te creatura: q: sicut de natura bōi est se diffundere in alios. vt dictum ē. s. in sermōe p̄cedēti. ita de natura summi boni est se summe diffundere: q: vnūquodꝗ nitif natura sibi ꝓpa. j. Metaph̄. sʒ nō se sūme diffunderet pn̄te creatura nisi humane nature vniref: ergo ⁊c. Licʒ eniʒ de⁹ pater se diffuderit plenissime in filiū per generationē ⁊ pr̄ ⁊ fili⁹ in spm̄sctm̄ ꝑ spirationē. tn̄ hec diffusio facta est creatura nō ꝑsente ⁊ etiā si nunꝗ facta fuisset aliq̄ creatura: vn̄ si summū bonū non se summe diffudisset creatura pn̄te fuisset cogitare maiorem diffusionē: ⁊ cū maior diffusio maiorem arguat bonitatē: fuisset etiā cogitare maius bonū ipo deo qd̄ ē ipossibile esse. ad demōstrandā ḡ summā bonitateʒ suā ipi creature decuit deū icarnari. vn̄ Joh. iij. dicif sic deus dilexit mūdū vt filiū suū vnigenituʒ daret. Quinta rō d̄r corroborationis. h̄m eni Richar. vbi. s̄. ꝑ incarnationeʒ filij dei

De⁹ hominem assumere debuit.

Declarāf dei sapia.

Attrahif hō.

Demōstratur dei bonitas.

Corrobaf spes hominis.

corroborata est spes nra vt deo possimus coniũgi p clarã beatã visionem et pfectam fruitionẽ. vñ Augu. xiij. de trini. c. xix. ir qr. Qd si natura filius dei mia factus est fili⁹ hois pp filios hois: quãto credibili⁹ est natura filios hoim gra fieri filios dei? Et iste oẽs gñationes locũ hñt et si homo nõ peccasset ꝛ pbant ꝙ de⁹ humanã carnem assumpsisset pp petm̃ aũt carnẽ mortales assumpsit vt p hoie satisfaceret ꝛ ↄtra hostẽ illum diabolũ decertaret et h̃ est qd Aug. i li. Cur qñ ꝛ quomodo de⁹. c. vj. ↄclu dendo dicit. Subtilr ergo subtilẽ inimicuz deus expugnare voluit: ꝛ q̃si subesca hũanitatis hamũ celauit diuinitatis. quaten⁹ ille qui oẽm carnez quasi merito inuaserat carnez inueniret q̃ sibi prorsus nil deberet quã dũ illicite contingeret merito eã quasi q̃dãmodo licite possidebat amitteret. Sic quippe hostis antiqu⁹ deludẽdus erat. vt qui hoiem deluserat p hoiez deuz delusus et ipe fieret. ꝛ sicut incautuz hoiem callide sibi subiecerat. ita p hoiez cautũ non callide sed sapiẽter subijceret. hec ille. Magis aũt congruũ fuit deũ assumere naturã humanã ꝙ angelicam vel alteri⁹ creature. qd pbat̃ fm sanctũ Bonauẽ. i. iij. di. ij. arti. j q. ij. ꝛ beatũ Thomã. in eadẽ distic. ar. j. Et Alexandrũ de ales. vbi. s. ꝛ Richarduz de media villa in. iij. dist. ij. ar. j. q. iij. Et pmo ratione psonalis distinctionis sic. Licz em̃ etiã i angelis reperiat̃ psonalitas sicut in hoie: quia angelus est persona. vt dr in. ij. senten. disti. iij. tamẽ magna est differentia inter hoiem ꝛ angeluz in hoc ꝙ in hũana natura est psonalitas fm originẽ. ꝛ in angelica non. Una em̃ psona hũana originat̃ ab alia: quia filius est a pre. qd ita non est reperire in angelis. Unus em̃ angel⁹ non est ab alio. sed oms simul creati sunt. ꝛ hec habent̃ a magistro vbi. s. ꝛ ideo magis cõgruebat ꝙ deus assumeret eaz naturã in q̃ esset talis distinctio fm originẽ sicut est in diuinis psonis tanq̃ magis conforme distinctioni earũ. Scda rõ dr exẽplaris representationis. homo em̃ magis expsse representat deũ ꝙ angel⁹ rõne cui⁹ dr microcosmus grece. i. minor mundus latine fm ph̃m. viij. phys. Anima em̃ hũana ꝛ rationalis non tm̃ repñtat deũ put ↄsiderat̃ in se. sed etiã inquantum vnit corpori. ꝛ illud regit. ꝛ in quo toto habitat sicut de⁹ in maiori mũdo. est em̃ tota i toto: ꝛ tota in qualibet eius parte. fm Augu. in. vj. de trinitate. quod qualr intelligat̃ exposui in secũda parte rosarij sermonuz. sermone. x. parte. j. Et ista ratione magis dicit̃ homo fact⁹ ad imaginem dei ꝙ angelus fm Alexandruz de ales vbi. s. ꝛ in secũda pte summe in tractatu de angelis ꝛ beatum Bonauen. in. ij. dist. xvj. ar. ij. q. j. Et ratiõe hui⁹ maioris similitudinis fuit maior ratio vnibilitatis: qr omne simile appetit suuz simile. Eccli. xiij. Tertia ratio dicit̃ maioris compositionis homo em̃ compositus est ex natura corporali et spũali. ꝛ quodãmodo cõmunicat cũ omni creatura. vt dictũ est. s. sermone precedenti. parte. j. hinc est ꝙ cum homo assumitur ꝛ deificatur. quodammodo ois creatura in eo exaltatur dũ suo simili deus vnitur. Et ideo assumptio humane nature magis facit ad perfectionez vniuersi ꝙ assumptio angelice: quia in homine maior est cõmunitas cum omni creatura ꝙ in angelo. Congruum etiaz fuit vt carnem assumeret nostri generis fm beatuz Bonauen. in. iij. dist. xij. ar. j. q. ij. ꝛ Richardũ in eadẽ disti. ꝛ Alexan. in. iij. parte summe in tractatu d conueniẽtia incarnationis. ꝛ pbari potest multis rationib⁹ habendo respectũ ad peccatum. Et pria dicit̃ cõseruationis diuine iusticie. vt videlz eiusdẽ generis esset preuaricator ꝛ satisfactor. Nan si alterius generis esset: nõ attribueret̃ eidem generi satisfactio cui ꝛ offensio. ac per hoc nõ recte seruaret̃ iusticie rectitudo que ab illo genere requirit emẽdam in quo repperit precedentẽ offensam. l. sancimus. C. de penis. et l. si pena. ff. eodẽ titu. ꝛ. l. ob maritoruz. C. ne vxor pro mari. ꝛ. ca. romana. de senten. excom. lib. vj. cum si. Unde Ansel. in libro. Cur deus homo. dicit. Si nouũ hoiez facit non ex genere Ade. non ptinebit ad genus humanũ. quare nõ debuit satisfacere p eo qui non venit de illo: sed sicut iustũ ẽ vt p culpa hois homo satisfaciat: ita iustum est vt ille qui satisfecit sit idem aut eiusdẽ generis cũ eo qui fecit petm̃. aliter nec Adam nec aliq̃s satisfacere pro se potuisset. Secũda ratio dicit̃ indicationis diuine dulcedinis ꝛ misericordie vt videlicz deus q̃ ab hoie contemptus fuerat tanq̃ ab aduersario ꝛ inimico. ipse idem generi hũano vniretur in xpo in vnitate suppositi. in hoc em̃ manifestatur mira dei condescensio qui voluit sibi cõiungere p indissolubile vinculũ

[Left margin: T Nõ debuit angelicaz naturã assumere. — V Hõ magis repñtat deuz ꝙ angel⁹.]
[Right margin: Xps debuit assumere carnem nri generis. — X]

humanū genus sibi inimicus. Iuxta illud ad Roman.v. Cōmendat autem deus charitatem suā i nobis quia cū inimici essemus reconciliati sumus deo p mortem filij sui.

V Tertia ratio sūt diuine sapientie determinationis que nullo potest infringi vitio Decreuerat enī deus ⁊ ordinauerat vt totum humanū gen⁹ multiplicaref ex vno pter representationē illius vniuersalis pncipij quod est deus. Hoc aūt p peccatū infringi nō debuit. ⁊ ideo mediator dei ⁊ hominum xp̄us homo verus nō aliūde. sed de massa totius generis hūani debuit formari. vnde apostolus ad Heb.ij. ait. Qui sanctificat et qui sanctificaf. ex vno oēs. sed christus est qui sanctificat. qui ꝟo sanctificatur est humanum genus. ergo apparet ꝙ xp̄s debuit esse de genere humano. Notādū quoq ꝙ nō fuit congruū ꝙ xp̄s assumeret ipsum hoēm primū s. Adam ƀm Alexandrum de ales. vbi.s. ⁊ sanctus Bonauen. iterum vbi s.q.ij. et hoc triplici respectu. Primo enim nō cōueniebat respectu oīum creatorꝫ. vt videlicet psona xp̄i hoīem assumeret peccatorem cum ipe in forma assumpta deberet pctōres iudicare et nullatenus de peccato argui posse. nec ƀm naturā assumētem nec ƀm naturā assumptam. ƀm quas naturas cōpetit ei iudiciaria potestas. Unde ipe dicebat. Joh.viij. Quis ex vobis arguet me de peccato? Sed si xp̄s assumpsisset Adam sequeref ꝙ ppꝛietates que cōueniunt ade conuenirent christo homini. igif esset dicere de ipso sicut de Adam ꝙ peccauit. Sed ipe est de⁹ ⁊ ppꝛietates que conueniūt illi homini assumpto. conueniūt filio dei cui vnif. ergo diceref filius dei peccauit. qd est impiū dicere ⁊ impossibile esse. Secūdo non cōueniebat respectu pmi homis: quia nemo de sua malicia debet reportare commodū vt dicū est in sermone precedēti. vt habef etiā in.c. et lr̄is de dolo ⁊ ctu. Sed si Adam pter satisfactionem de sua culpa commissa assumeref a verbo reportaret ineffabilem sublimitatē ⁊ vtilitatem. quod est absurdū dicere. vt, videlicet ille qui tantum se deiecerat p culpā: tātus exaltaretur vt esset deus. sufficiebat nāq sibi nimiū vt saltem ei recōciliaretur. nedum ꝙ ipse deus efficeretur. Tertio hoc nō conueniebat respectu humani generis. quia cū ille homo eēt pene debitor: vt pote ille q̄ erat reus oīum animarū nostrarū, nō eēt eius passio tātum

Xp̄s nō debuit assumere pmū hoīem

X

deo grata quantum si esset innocens et vix etiā sufficeret ad satisfaciendū p se. nedum cum alijs satisfactionē suam posset cōicare.

A Potest quoq pbari vltra pdicta conueniens fuisse filium dei assumere carnem humanā alijs rōnibus. Et primo rōne diuine predestinationis ƀm Alexan. de ales. in.iij. parte summe i tractatu de predestinatione christi. ⁊ Richar. in.iij. di.vij. ar.ij. q.ij. et Bonauen. in eadem dist. ar. vltimo. q.ij. et Alexan. lombar. eadem dist. vbi dicūt ꝙ hec est vera ppositio ꝙ fili⁹ dei fuit pdestinatus esse homo. h̄ est. fuit puisus ab eterno ꝙ assumeret humanā naturam. vel ꝙ pdestinatū fuit ab eterno ꝙ fili⁹ dei fieret hō. et hoc pcedit magister in predicta dist. vij. iij. Nam qui pordinatur ad aliquid dicif pdestinari ad illud. sed anteꝙ fili⁹ dei esset homo: preordinatum est vt fieret homo. ergo ⁊c. Item hec est vera propositio: homo predestinatus est esse filius dei ƀm Alexā. vbi.s. et Richar. ⁊ Bonauen. vbi.s.q.iij. ⁊ Alexandrū lombardum eadem distinctione exponendo sic. Homo pdestinatus est esse filius dei. hoc est anteꝙ esset homo. preuisus est esse filius dei. Uel sic. homo predestinatus est esse filius dei. i. predestinatum est vt homo sit filius dei. et ita intelligitur illud apostoli ad Roman.j. dicētis de xp̄o homine. Qui pdestinatus est filius dei in virtute. vbi ait glo. pdestinatus est Jesus vt qui futurus erat in carne filius dauid: esset in virtute filius dei. Conueniens ergo fuit vt si Adam non peccasset filius dei humanā carnē assumeret. cum diuina predestinatio nō possit falli. Scdo idem pbatur rōne angelice cognitiōis qui statim ex quo creati sunt cognouerūt incarnationem dei futuram. Unde sanctus Martin⁹ in qdam sermone ait Utrum angeli cognouerunt futurā incarnationē ābigi nō pōt. Latuit aūt eos inuestigabilis dn̄i pceptio atq modus qualr totus in genitore. ⁊ totus manebat in oībus. necnon ⁊ in virginis cellula clausus. Uñ ⁊ angelus gabriel cū virgo q̄sisset quō fiet istud. in generali tm̄ rn̄dit. Spūs sanctus supueniet in te. Uñ dicit Bern. in quodā ƀmone. ꝙ deus pater statim angel' creatis ostēdit filiū suū incarnandū. et eis oībus obtulit ad honorandū vnde lucifer superbia intumescēs ⁊ inuidia cōtabescēs homini assumēdo a filio dei noluit subijci sed seipm equalem deo facere appetijt et iō

Filius dei fuit pdestinatus esse homo.

B Angeli stati cognouerūt incarnationem filij dei

merito corruit vt scriptum est Esa. xiiij. Et tunc factum est preliũ magnũ in celo inter luciferum ⁊ sequaces ex vna parte: ⁊ angelos bonos ex altera. vt scriptũ est Apocal. xij. Unde piecto dracone cũ seqcibus suis cantabãt angeli dicẽtes. Facta est salus et xtus ⁊ regnũ dei nostri et potestas christi eius. Tertio idez pbatur rõne demõstrationis festinate mor enim ade formato demonstratũ est incarnationis christi mysterium quãdo misit deus soporẽ in eo. Gen. ij. quem soporẽ magr vocat extasim. l. iiij. di. xxix. tunc enim in formatione Eue ex latere ipsius Ade: intellexit ⁊ postea predixit spiritu prophetico vnionez dei cum carne humana quando dixit de vxore sua. q̃ figurabat ecclesiam sicut ipe xp̃m hoc nunc os ex ossibus meis et caro de carne mea. Un dixit. Alex. vbi. s. q͞ ad hoc significandum facta est Eua, ex corpe Ade: vt sicut ipsi q̃si vnũ corpus carnale erãt: sic xpus ⁊ ecclesia quasi vnuz corpus spũale: q: ecclesia de ipo formata est. Unde ad Epheß. v. ait aplus. Mẽbra sumus corpis eius et de carnibus eius ⁊ de ossib⁹ eius Ex quib⁹ osbus patet q͞ etiã si adam nõ peccasset dei fili⁹ humanam carnem assumpsisset. Et potest alia rõ dicta nobilitationis et pfectionis assignari. Nam deo cõueniebat nobilitare et perficere oĩa per suã incarnationẽ non obstãte peccato. Unde per eã nobilauit et perfecit naturã humanã nobilissimo indiuiduo: et genus corporeum nobilissimo corpore. et genus spũale nobilissima anima. que oĩa facta nõ fuissent xp̃o non incarnato. Item oĩa elemẽta p xp̃m dedicata sunt et sanctificata tam in vnione nature ad naturaz q̃ etiã per singularẽ eius operationem nam terra sanctificata est in grano frumenti in eucharistia ⁊ vinuz ⁊ aqua in eius p̃cioso sanguine aq̃ etiã in baptismate in quo sanctificauit oẽm creaturã aer in assumptiõe xp̃i. ignis in missione spiritussancti in linguis igneis ⁊ sic de alijs.

Pars secũda huius sermonis que dicit reparationis.

E

Pro expeditione huius partis querit quare de⁹ magis voluit humanaz naturam assumere ⁊ eam reparare q̃ angelicaz. Ad quam dubitationem quia rñsum est in. iiij. parte huius operis. fmõe. v. parte. ij. ideo hic nõ multuz insudabo tamẽ ad maiorem declarationẽ dictoz vbi. s. dico q͞ put potest colligi ex dictis Alexan. de ales. in. iii. parte sum. in tractatu de necessitate incarnationis et Ricb. in iij. disti. ij. ar. j. q. iij. ⁊ beati Bonauen. in eadem dist. ar. j. q. ij. ⁊ a theologis in. ij. sen. dist. xij. Multis ex causis non debuit repari angelica natura Peccatum enim luciferi ⁊ socioz eius fuit irremissibile ⁊ primo respectu arbitrij. Nã liberum arbitriũ angeli ante electionẽ se habz mutabilr. post electionẽ xo se habet immutabilr. liberũ xo ar bitriũ hominis se hz mutabilr ante electionẽ ⁊ post electionez vsq͞ ad mortẽ. Unde pbs in. iij. de regimine pncipũ ait. Liberi sumus vsq͞ ad finẽ ad hoc et ad illud ad bonũ ⁊ malũ. Angelus ergo sic fuit cõditus vt ante electionẽ posset reuolui tam ad malũ q̃ ad bonuz sed postq̃ elegisset aliquid hoz siue malũ siue bonuz non posset amplius mutari. sed haberet liberum arbitriũ confirmatũ in illo: siue bono siue malo et non posset illud detestari. quia angelus cuz aliq̃d intelligit non facit sicut homo qui cognitiões suas accipit in tempe ⁊ nõ totũ simul intelligit: sed vnuz post aliud. ⁊ vnũ ex alio. sicut ex pmissis accipit cõclusionẽ angelus eñ accipit statuz totũ non conferẽdo sed sine tempe ⁊ sine discursu ⁊ nõ vnũ post aliud. vel vnũ ex alio. Et sic fm statũ sue cõditionis iudicat de re tota simul. ⁊ iudicãdo videt eã totã simul. et sic certissime iudicat ⁊ non potest decipi sicut homo. ergo cõsequenter nec excusari. Cum ergo semel elegerit lucifer malum in quo fuit confirmatũ eius liberũ arbitriuz. vt ait sctũs Bonauen. in. ij. di. vij. ⁊ habet per glo. in. c. qui epus. xxiij. dist. nõ potest amplius penitere siue p penitentiã culpaz suã delere maxime quia voluntas non põt detestari pecccatũ in se existens sine gratia gratis data disponẽte ⁊ p̃ueniente. Uoluntas aũt diaboli fm sctm Bonauẽ. ⁊ Ricb. in p̃dicta di. caret. omi gr̃a liberũ arbitriũ disponẽte. Cũ igit pctm non possit remitti sine gratia gratũ faciente et sanante. ⁊ ad hanc ptingi nõ possit sine p̃dicta gr̃a preueniente ⁊ disponẽte. qua diabolus puat⁹ ẽ. pater q͞ eius pctm est irremissibile. Sciendũ ergo q͞ angelo fuit a deo prefixus stat⁹ merendi vsq͞ ad pmaz voluntatẽ bonã vel malã. Ideo sicut homo postq̃ tps merẽdi ptransijt. s. tps vite quãtũcũq͞ soluz vnuz mortale pctm fecerit nõ potest vltra bonoz

Angeli canatura non debuit repari sed humana

D

Angelo fuit pfirus status merendi.

voluntatē ꝯquirere sicut etiā fuit de ange lis. vñ Damasce. inquit. Hoc ē in angelis casus qḋ in hominib⁹ mors. ⁊ Aug. in li. ḋ fide ad petruꝫ ait. Sic creauit angelos de us vt q̄ vellēt: ꝑpetuo boni essent: ⁊ q̄ nol lent: nunq̄ꝫ eos diuino munere repararet. Propter casum igitur angeli ablata est ei grā merendi. vñ qñ angelus cecidit: statiꝫ extra statū merēdi fuit. Hō ṽo qñ peccauit nō exiuit statu ꝫ merēdi. ideo se disponere potuit ad obtinendam miām dei. Vñ indꝫ Ricḃ. in. ij. di. xxi. ar. i. q. iij. ꝙ natura hūa na non precipitauit se in profundum ex tā to conatu sicut angeli mali qui in malo ob stinati sunt ⁊ indurati. Scḋo fuit irremis- sibile respectu q̄litatis peccati. ⁊ hoc tri- plici ratione. Primo ratiōe generis pecca ti. nam taꝫ angelus q̄ꝫ homo peccauit per superbiā. sed differēter. homo eñ peccauit appetēdo sciam dei. Geñ. iij. vbi dixit dia bolus primis parētib⁹. Eritis sicut dij sci- entes bonuꝫ ⁊ malū. sed angelus peccauit appetēdo omnipotentiā. vt habetur Esa. xiiij. vbi dixit angelus. Ponaꝫ sedē meam ad aquilonē: ⁊ ero similis altissimo. Quaꝫ quidē omnipotentiā nunq̄ꝫ voluit de⁹ cō- municare alicui creature. quia ḃm illaꝫ est omniū pricipiū. quia igitur angelus appe tijt esse principiū ⁊ esse similis deo: ꝓpter hoc appetijt illud ad qḋ nullo modo erat ordinat⁹. ⁊ ꝓpter hoc nō habet excusatio nem aliquā. ⁊ sic eius peccatū est inexcusa bile ⁊ irremissibile. Ad sciam autem est ho mo ordinatus in gloria: non autem ad om nipotentiā. peccatū ergo hominis est excu sabile respectu p̄dicto. ⁊ consequēter reme diabile. non sic aūt fuit peccatū angeli. q2 illud appetijt qḋ proprium erat creatoris. Scḋo idem probatur ratione circūstātie peccati. Nam in Adam fuit aliqua ignorā tia. quia mortale credidit esse vēiale. sicut dicit Augu. super Geñ. Angelus auteꝫ nō habuit ignorātiā in peccādo. ⁊ ideo pecca tuꝫ hominis fuit remissibile: nō aūt pecca- tum angeli. Possumus etiā dicere ꝙ Adaꝫ peccauit ex quadam infirmitate humana. Ideo peccauit ī patrē. Eua ex quadā igno rantia feminea. ideo peccauit in filiuꝫ. Dia bolus aūt peccauit ex ꝓpria ⁊ ex certa ma licia. ⁊ ideo peccauit in spūmsanctū. quod peccatū vt ait saluator Mat. xij. nō remit titur in hoc seculo nec in alio. qḋ etiā habe tur de peni. di. i. c. de⁹ quis similis. Tertio idē ꝓbatur ratione occasionis peccati. q2 homo alio instigante ⁊ eum decipiēte pec cauerat: ⁊ ideo ignoscēdaꝫ fuit ei qui ꝓuo catus ita fecit. l. qui maior. §. si libert⁹. ff. de bo. liber. Deceptis eñ ē subueniēdū. l. ij. ff. ad tertu. ⁊. l. ij. §. hec ṽba. ff. ad velle. ⁊. c. inter. de dona. ⁊. c. cum vniuersoruꝫ. ḋ re. permu. ipse ṽo sathanas nulluꝫ instiga torē habuit: sed seipm ad peccatum ex sua prauitate reflexit. Quapropter homo qui per aliū ceciderat etiā ab alio reparari de buit. Vñ magister in. ij. di. xxi. ait de Adaꝫ Qui aliquā licꝫ modicā cadēdi occasionē habuit. idcirco per dei grāꝫ iuuari debuit ⁊ potuit ad veniā vt qui ꝑ aliū ceciderat per aliū iuuaret. q̄ ergo incitatorē habuit ad malum: non iniuste reparatorē habuit ad bonū. Diabolus ṽo q̄m sine tentatione alicui⁹ peccauit: ꝑ aliū vt resurgeret iuua- ri non debuit nec ꝑ se potuit. Ideo irreme diabile ei⁹ pctm̄ extitit. Peccatū ṽo hoīs sicut per aliū habuit initiū: ita per aliū nō incōgrue habuit remediū. Hoc etiā asserit apl's ad Ro. v. dicēs. Si eñ per vni⁹ deli- ctum multi mortui sunt: multo magis gra tia dei ⁊ donum in gratiā vnius Jesu xpi in plures abundauit. Tertio principali ter ꝓbatur pctm̄ luciferi fuisse irremedia- bile rōne ꝓprietatis diuie iusticie. In pri mis eñ parētibus erat tota natura huma na. vt ait Aug. xiij. de ciui. dei. ca. iiij. q̄ per eos postea erat multiplicāda ī alijs. sed in angelo peccāte nō erat tota natura angeli ca. immo iam tota erat multiplicata. ⁊ pro pter hoc diuine iusticie ꝯgruū fuit vt non statim puniret hoiem vel iudicaret q̄ꝫ cito peccauit donec spēs hūa na multiplicaret ⁊ maxime numerus electoꝝ. ⁊ tūc iudicarē tur ⁊ punirent q̄ essent puniēdi. sed statim debuit punire angelum: quia in eo non ha buit locuꝫ p̄dicta dilatio. Homo igitur de buit iudicari in fine vite sue. ⁊ ī die iudicij ⁊ tunc nullū erit remediū sicut nec mō an geli. Quarto idem probatur ratione cōdi- tionis diuine misericordie. Cum eñ vt su- pradictū est in primo homine esset tota hu mana natura: ipso perdito tota fuisset cor rupta ⁊ ꝑdita. sꝫ q̄ꝫuis natura angelica in aliquibus cecidisset: pars tñ maior persti- terat: ḃm magistrum in. ij. di. v. sed vbi ma ior est indigentia: ibi maiori opu⁹ est mise ricordia. l. si quis ad declināduꝫ §. penul. C. ḋ epis. ⁊ cle. ⁊. l. vnica. C. publice leticie.

[Margin notes:]
E Pctm̄ angeli fuit irre missibi le.
F
G
D De⁹ sta tim de- buit pu nire an geluꝫ ⁊ non ho minem

li.xij. Quia igitur angelica natura nõ cecu derat tota: humana autẽ sic: quia ĩ radice peccauit. ideo nõ fuit congruũ diuine misericordie ꝛ summe pietati vt ita nobilẽ creaturaꝫ sicut est humana natura ex toto sineret perire. Unde ad hoc ꝓpositũ adducit magister in.ij.di.xxi.c.preterea. Aug. in li. enchiridion.c.xxviij. dicentẽ. Placuit vniuersitatis creatori ꝛ moderatori vt qm̃ nõ tota multitudo angeloꝝ deum deserendo perierat: ea q̃ perierat in eterna damnatione remaneret. que aũt cum deo illa deserente persistiterat: de sua certissime cognita felicitate gauderet. at ṽo creatura rationalis q̃ in hominib' erat: qm̃ peccatis atq; supplicijs tota pierat. ex parte reparari placuit. vñ angelice societati suppleretur qd̃ ruina illa minuerat. hec ille. Quinto idem probatur ratione diuine sapiẽtie. Nam qꝛ angeli sunt conditi in ꝓpinqua dispositiõe ad gloriam: tuꝫ ratione nature quia spũales: tum ratiõe loci quia in celo empyreo: idcirco a diuina sapiẽtia tẽpus meriti est eis tã breue pfixaꝫ in quo mereri potuerũt ꝛ demereri. homini ṽo quia cõditus est in corpore animali. ꝛ ita in dispositiõe remotiori ad gloriã: quia corpus qd̃ corrũpit̃ aggrauat animã. Sap.ix. ꝛ etiã datus est ei loc' distãs ad merendũ.s. paradisus terestris. ideo pfixus est ei terminus longus. ꝛ eius peccatũ remediabile fuit. angelicũ ṽo irremediabile ꝛ inexcusabile: qꝛ angelus ẽ spirit'. ꝛ ideo debebat esse fortis et promptus: homo ṽo habebat carnẽ que ad bonũ semper est infirma. dicẽte dño Mat.xxvi. Spiritus quidẽ prõptus est: caro aũt infirma. Infirmitas ṽo aliqualiter excusat. l. questũ. ff. de re iudi. ꝛ etiã fragilitas naturalis l.ij. §. si quid autẽ. C. de vete. iu. enuc. Aliã etiã rationem assignat beatus Bona. in.ij. dist.xxi. arti.i.q.ij. dicens. Diuina sapiẽtia iuste voluit iusticiaꝫ suã ꝛ seueritatẽ sui iudicij in homine exercere pter eternã dãnatiõẽ in hoc ꝙ hominẽ in carne mortalem morti tradidit ꝛ hominis innocẽtis mortẽ pro satisfactiõe suscepit. sic vt spũs inuit' deserere corpus: ꝛ mors exigatur in pena sicut cõmissa fuerat in culpa. angelus aũt in natura immortalis erat: ꝛ ideo nõ erat via ad exercẽdum in ipso seueritatẽ nisi p mortẽ dãnationis eterne. hec ille. Quare autem natura angelica post peccatum nõ fuerit capax penitẽtie sicut humana diffuse tractat Alexan. de ales in.iiij. parte summe.q.lv.art.i. cui' dicta breuitatis causa pertranseo.

R Breue tps merendi fuit ãgel' pfixus: longuꝫ aũt hoi.

Pars tertia hui' sermonis que dicitur operationis.

In hac pte querit̃ a quo operata sit incarnatio filij dei? Et rñdetur ꝙ hãc incarnationem verbi tota trinitas effecit. vt hr̃ extra de sum. tri. ꝛ fi. ca. c. firmiter. opa eñ trinitatis sunt indiuisa ab ex̃. vñ Aug. i.i. d̃ trin. c.iiij. ait. ꝙ sicut pr̃ ꝛ fili' ꝛ spũssctũs inseparabiles sũt. ita ꝛ insepabilr̃ opantur. ꝛ in.xiij. li. eiusdẽ opis inqt. qd̃ facit pater facit fili' ꝛ spũsscts. ac oĩa simul ꝛ fili' ac amboꝝ spũs pariter ꝛ cõcorditer opant̃. h ille. Quãuis autem tota trinitas in incarnatiõ e ṽbi opata sit. tñ psona filij sola humanã carnẽ assumpsit. Uñ magister in.iij. dist.i. ait. Dicimus ꝙ nihil opatur filius sine patre ꝛ spũsancto: sed vna est hoꝝ opatio indiuisa ꝛ indiuisibilis. ꝛ tñ fili' nõ pater vel spũssanct' carnẽ assumpsit. ipaꝫ tñ carnis assumptionẽ ipsa trinitas opata est sicut inquit Augu. de fide ad petrũ. c.ix. dicens. Recõciliati sumus per solum filium ƀm carnẽ: sed nõ soli filio ƀm deitatẽ. trinitas eñi nos sibi recõciliauit p hoc ꝙ solũ ṽbũ carnẽ ipa trinitas fecit. Sicut eñi inseparabilis ẽ vnitas trinitatꝫ: ita ꝛ operatio. Nõ tñ eandeꝫ trinitatẽ nata de ṽgine crucifixã ꝛ sepultam: catholici tractatores docuerũt: sed tantũmodo filiũ. Nec eã de trinitatẽ in specie colũbe descẽdisse sup xpm: sed tm̃ spũmsanctũ. Lu.iij. nec eandẽ dixisse de celo. Tu es filius meus dilectus sed tm̃ vocẽ patris factam fuisse ad filium Lu.iij. ꝛ Mat.xvij. ꝛ.ij. Pet̃.ij. Quis pater ꝛ filius ꝛ spũssanctus inseparabiles sint. ꝛ ita inseparabiliter operentur. hec est mea fides: qm̃ est hec fides catholica. Licꝫ ergo solus filius carnẽ assumpserit: ipam tamẽ incarnationẽ cum patre ꝛ spũsancto opatus est. hec magister vbi.s. Hec autem fieri posse declarat Augustinus in sermõe de natiuitate dñi per tria exempla. Primum est de anima. nam in anima est ratio. ꝛ vna est anima ꝛ ratio: sed anima aliud agit. et aliud ratio. anima enim viuit. ratio ṽo sapit. ad animã ptinet vita. ad rationem sapientia. ꝛ tamẽ nec anima est sine ratione. nec ratio sine anima. ꝛ cuꝫ vnũ sint: anima tamẽ sola suscipit vitã. ꝛ ratio sola suscipit

L Incarnatiões opata ẽ tota trinitas.

M Sol' filius est incarnat'.

N Exẽpli pbatio solũ filiũ incarnatum.

sapientiā. Sic pater et filius licz vnū sint.
et vnus deus. ad solū tamē xpm pertinet ca
ro: sicut ad solam rationē ptinet sapientia
O Scdo exemplum est de sole. ex vno enim
solis radio pcedit calor et splēdor. sz calor
exiccat. splēdor illuminat. Aliud igitur su-
scipit calor. aliud splēdor. licz calor et splen-
dor abinuicem nequeāt separari. nā splen
dor suscipit illuminationē nō feruorem. ca
lor vo suscipit feruorem nō illuminationē
aliudqz simul aliud vo singulariter agunt
et tamen abinuicem nō separātur. Sic et fi
lius suscepit carnem et non deseruit patrē:
nec se diuisit ab eo. In diuinitate ergo est.
equalitas in carne sola filij proprietas. Et
P tamen ab eo patris et spiritussancti nunq
recessit diuinitas. Tertium exemplū est.
Nam vt cythara musicū melos sonis dul-
cibus reddat: tria pariter adesse videntur.
scz ars. manus et chorda. Ars dicat. ma-
nus tāgit. chorda resonat qd auditur. et ta
men nec ars nec manus sonum reddunt:
sed ea cum chorda pariter operantur. Sic
nec pater nec spiritussanctus carnem susci
piunt: et tamē cū filio pariter operant. sola
chorda excutit: et carnē solus filius recipit
operatio tamen i. tribus consistit. quomo
do ergo pertinet ad solā chordam soni red
ditio. sic pertinet ad solum filiū carnis hu
mane susceptio. hec ille vbi. s. Que exem-
pla etiam ponit in libro de virginitate btē
virginis. Solet etiaz ad hoc dari exemplū
de tribus domicellis siue sororibus que ex
seipsis vnā induūt aliqua veste quādo nu
bit: omnes enim tres eandem operationē
faciūt: et tamē vna illarum sola induitur et
nubit. Dari quoqz potest exemplū de igne
in quo est substantia: splendor et calor. et ta
men quādoqz splendorē videmus. substan
tiam autem et calorē non percipimus. nam
in candela splendorem quidē percipimus
calorem autem minime videmus. Sic in
proposito filius dei solus carne vestitus ap
paruit: cum tamen eius operatio a patre et
spiritu sancto diuisa non sit. Qd autē vna
persona diuina incarnari potuerit sine alia
Q probat petrus de aquila in. iij. dist. j. q. ij. et
sanctus Bonauentura in eadez dist. arti. i.
q. ij. et Richardus ibidem per omnia. et Ale
xader de ales in. iij. parte summe in tracta
tu de conuenientia incarnationis. cuius ra-
tionem causa breuitatis omitto. Sed hic
queritur cum incarnationē filij dei tota si
R

trinitas operata. quare totiēs in sacra scri
ptura et in articulis fidei appropriatur hec
operatio spiritusancto: dum dicitur. Qui
conceptus est de spiritusancto. Respondet
sanctus Bonauentura in. iij. distinctione. iiij
articulo. j. qōe. j. et Alexāder de ales in. iij.
parte summe in tractatu de cōceptione xpi
et Richardus in. iij. distictiōe. iiij. articulo
j. q. j. et beatus Thomas s. iij. scripto. disti.
viij. articulo. ij. q. j. et. iiij. parte summe. q.
xxxij. articulo. ij. qz hoc fit triplici de cau-
sa. Primo ratione cause mouentis deuz ad
humane nature susceptionez: que fuit cha
ritas. ex amore enim maximo venit filius
dei vt carnem sibi assumeret in vtero virgi
nali vt habetur Johannis. iij. Unde magi
ster in. iij. distinc. iiij. hanc rationez appro
bans ait. Non enim ideo operatio incarna
tionis spiritusancto sepius attribuitur: qz
ipse eam sine patre et filio fecerit. sed quia
spūssanctus est charitas et donuz patris et
filij ex ineffabili dei charitate verbum caro
factum est. et inestimabili dei bono: filius
vniuit sibi formam serui. hec ille. Preterea
vt ostendatur qz nō ex aliquibus meritis:
sed ex sola liberalitate et gratia dei carnem
assumpsit. attribuitur christi cōceptio spūi S
sancto: qui est ipa gratia. Secundo idem
probatur ratione virtutis preparantis. si
cut enim charitas dei ad hominem mouit
deum principaliter: sic charitas ipsius vir
ginis eam maxime disposuit ad hoc donū
suscipiendū. vt dicit sanctus Bonauentu
ra vbi. s. Illud autem quod maxime pre-
parauit virginem fuit amor. Unde quem-
admodum mulier concipit per viri dilectio
nem et ipsius adhesionez. que est causa de
sideriorum in amore virtutis generatiue.
Sic beata virgo propter amoris singulari
tatem: singulariter cōcepit deum ex deo. et
ideo cōcepisse dicitur de spiritusancto. Un
de Hugo de sancto victore in quodam li-
bello inquit. Concepit virgo maria de spi
ritusancto: non qz de spiritusancto semen
partus susceperit. sed quia per amorem in
operatione spiritussancti ex carne virginis
diuino partui substātiam ministrauit. hec
ille. Tertio idem probatur ratione repri- T
mende siue excludēde falsitatis. ideo nāqz
dicitur cōceptus de spiritusancto. vt carna
le corpus interuenisse nō credatur. et vt om-
nis peccati cōtagio excludatur. et ne creda
tur qz se imiscuerit feditas cōcupiscētie ac

Quare appropriatur cōit. spirituisancto opatio incarnationis.

per hāc peccatū originale. vt inqt sanctus Bona. vbi. s. Patet ergo vt inqt magr vbi s. ꝙ frequēs noīatio spūssācti ab illo ope patrē ⁊ filiū non excludit: sed potiꝰ vno no minato tres intelliguntur: sicut fit sepe in alijs opibꝰ. vn̄ Augu. sup hoc mouēs q̄stio nē in lib. enchiridion. in hūc modum eā de terminat dicēs. Cū illā creaturā quā ꝟgo concepit ⁊ pepit q̄uis ad solam personā fi lij pertinētē tota trinitas fecerit: neqꝫ em̄ sepa abilia sunt opa ꝑ initatis: cur in ea fa ciēda solus spūssanctꝰ noīatus est. An ꝟo qū vnus triū in aliquo ope nominaf: vni uersa opari trinitas intelligif. Ita ꝟe est ⁊ exemplo doceri pōt. Audistis ꝓpositā que

u stionē eiusdēqꝫ solutionē. Hec magr vbi. s. | Patet ergo ꝙ licꝫ incarnatio xp̄i facta sit opatione totius trinitatis: tn̄ singulariter spūsancto attribuif qui i glīosaꝫ virginē supueniet sicut ei angelus gabriel predixit

Spūs sctūs su perue niet i te exponi tur. Lu. i. dicēs. Spūssanctus supueniet in te. qd̄ exponit beatꝰ Tho. i. iij. dist. iij. Primo supueniet in te. i. super possibilitatē ⁊ cur sum nature dando fecunditatē ⁊ seruando virginitatē. Scd̄o supueniet in te: idest su pra id qd̄ habes de plenitudine eius. quia sicut olim implebat mentē: ita nunc imple bit ventrē. Tertio supueniet in te. idest su per te ō celis veniet: quia omne datū opti mū desursum est. Jaco. i. quod notat glo. i l. ij. ff. de legi. Quarto supueniet in te. i. su pra merita tua ⁊ supra merita omniū crea turarū. Quinto superueniet in te. i. supra om̄s qui ante te fuerūt. Et virtus altissimi idest dei filius qui est sapientia patris. vt dicif. i. Cor. vj. obumbrabit tibi. i. sub vm bra carnis tue latebit. sub vmbra ei carnis tue latuit virtꝰ deitatis. Sed hic ad maio

x rē p̄dictoꝝ declarationē dicere possumꝰ ꝙ

Incar natio fa cta est mediā te nun cio. icarnatio filij dei ē facta. celesti nūcio me diāte: ⁊ spūsctō operāte: ac ipa virgine ma teriā ministrāte. Primo igitur dico ꝙ facta est mediante celesti nūcio: q: missus est Ga briel angelus a deo ⁊c. De tali autem nun cio exponi potest il'ud Prouer. xxv. Aqua frigida est anime sitiēti. ⁊ nuncius bonꝰ de terra longinqua. Aqua frigida sitim sedat estum tēperat. ⁊ quadā iocūditate in bibē do delectat. beata autē virgo Maria val de sitiebat aquā diuie gratie. habebat etiā estum magnum. i. magnū desideriū de hu mani gn̄is salute. habebat quoqꝫ magnā iocūditatem de ꝓmissa deo virginitate, et ideo Gabriel angelus fuit sibi sicut aq̄ fri gida. quia plenitudinē gratie sibi predixit dicēs. Aue gratia plena Salutē quoqꝫ hu mani generis per eā fiendā asseruit dicēs. ⁊ vocabis nomē eius Jesum. i. saluatorē. ꝟginitatē etiā illibatā sibi seruādā p̄dixit dicēs ꝙ cōciperet de spūssancto ⁊ nō de se mine humano: dū ait. Spūssanctus supue niet in te ⁊c. Scd̄o facta est hec incarna tio opatiōe spūssancti. vn̄ Beda super Lu cam ait. Spūssanctus in virginē supuenit q̄ in eiꝰ vtero redēptoris corpus opatione sua sine virili semine de eius virginea car ne creauit. Et Aug. in sermone de annūcia tiōe ait. Dixit angelus O maria virgo dei: filia: dei si a me reqris: quō virgo paries ⁊ post partū virgo ꝑmaneas. vel quomodo fiat in te qui fecit te audi me ⁊ non pertur beris in te. Spūsctūs supueniet in te. ita vt nec estum patiaris libidinis ⁊ mater sis creatoris. Et. Bern̄. super missus est inquit Ecce ꝯcipies ⁊ paries filiū. Cōcipies quod caro nescit. nō habet cōditio: natura nō ad mittit. O beata et ꝟe beata virgo maria q̄ preter generandi curas. ꝑter materna fasti dia: ad tātam gloriam germinis peruenit y

z Tertio dico ꝙ hec icarnatio facta est ipa virgine materiam ministrāte: quam mate riā spūssanctus sic sctificauit. ꝙ nunq̄ vlli vsui nisi diuino apta fuit sicut dicit Hiero: in sermone ad Eusto: exēplū lane adducēs vn̄ ait. Ante. quidē aduentum spūssancti i vtero virginis vterus eiꝰ q̄uis impollutꝰ et sctūs. adhuc tn̄ vilitate hūanitatis erat indutus tanq̄ lana cādidissima. ad quā sc̄ū accessit spūssanctꝰ velut eadē lana cū infici tur sanguine cōchili vel muricis vertitur in purpurā. versa est ⁊ ipa sine coitu in ma trē dei vt iā nō sit qd̄ fuerat sꝫ purpura mū dissima ad indumētū summi regis diuini tus aptissime dedicata. De hoc etiam sicut dicit Alchimius in li. de trinitate. Btā ma ria lana mūdissima fuit. ⁊ per virginitatē clarissima. q̄ sola esset in se filij dei recipe dignitatē. sicut lana conchili sanguine in tincta vt ex eadē fieret purpura. imperia li maiestate tm̄modo digna: quāqꝫ nullus esset dignus induere: nisi augusta predi tus dignitate: hec ille. De cuiꝰ virginis im maculate dei filiuꝫ mirabiliter cōcipiēte ⁊ parturiēte inquit Augustinus in sermone de natiuitate dn̄i. Uirga Aaron subito pro duxit flores ⁊ frondes ac nuces. virgo pru

Uirgo materi am mi strauit.

lit qđ ante nō habuit. nō radicata plantatiōe. nō defossa sarculo. nō aiata succo: nō fecūdata seminario. Ṽga ergo potuit ꝯtra naturā nuces educere. ⁊ virgo non potuit nature iure dei filiuȝ generare. q. d. immo ⁊ multo magis. hoc autē ostēdit exemplo speculi ⁊ radij solis dicens. Solis radius specula penetrat: ⁊ soliditatē ei⁹ insensibili soliditate ꝑtransit. ⁊ talis videt̄ extrinsecus. q̄lis extitit intrinsecus. Itaq; nec cum ingredit̄ violat. Nec cū egreditur dissipat. Sicut ergo speculū nō rumpit radi⁹ solis. sic integritatē ṽginis ingressus aut aggressus vitiare nō potuit diuinitatis. Hec aūt incarnatio fieri nō potuit nisi ipa virgine cōsentiente. Vn̄ Bern. sup Missus est ait. Da ṽgo responsum. respōde verbū ⁊ suscipe verbū. ꝓfer tuū: ⁊ suscipe diuinum. emitte transitoriū ⁊ amplectare sempiternū. Consensum igitur ṽgo ꝑstitit qñ dixit. Ecce ancilla dn̄i ⁊c. qđ exponit Ber. vbi. s. di. Verbū qđ erat in principio apud deū fiat caro de carne mea nolo vt mihi fiat aut' declamatorie predicatū. aut singulariter significatū aut imaginarie somniatum. sed silenter inspiratum. personaliter incarnatum ⁊ corporaliter inuisceratum. Hec Bern. ꝑ persona virginis. Cum quo verbo dei incarnato nos incorporari faciat hic per amorem ipsa mater eius benedicta. vt in celesti palatio postmodum illi vniamur per gloriam in secula seculorum. Amen.

ad īcarnandū filium oportuit virginem cōsentire.

De eadem mirabilissima filij dei incarnatione ex virgine: Sermo. vi.

a

Sanctificauit tabernaculū suū altissimus. ps. xlv. Preciosis reliquijs solet fieri preciosum tabernaculū aureū vel argēteū q: locus debȝ esse ꝓportionatus locato. vt ait phs. iiij. physico. ⁊. ij. de aia. Cuȝ igitur nullū tam p̄ciosum iocale nullamq; preciositatē reliquiā mundus vnq̄ habere potuerit filio dei. idcirco decuit illam habere tabernaculū p̄ciosum vbi reponeretur speciosus forma pre filijs hoim. hoc autem tabernaculū fuit beata ṽgo Maria speciosa inter filios hierusalē: q̄ figurata fuit Exo. xxv. vbi dn̄s precepit Moysi dicens. Fac mihi sanctuariū ⁊ habitabo in medio eoꝝ ⁊c. Per hoc eni sanctuarium figurata fuit virgo bn̄dicta: que super oēs sctōs sanctioꝝ est. Inuētus est autem vnus optim⁹ faber scȝ spūssanctus: qui ipsam adeo subtiliter ornauit ꝑ artē suā. vt fieret digna habitatio filij dei: repositaq; ē in hoc sanctuario arca thesauroꝝ omniuȝ scȝ ipse dei filius in quo sunt oēs thesauri sapientie dei absconditi. vt dicitur ad Col. ij. In eo etiaȝ est altare vbi mactātur bestie. In hoc eni altari. scȝ virgine gloriosa que est altare exemplariū si quis attēdat reperiat plene qualiter actus brutales ⁊ bestiales debebat occidere. ⁊ de occisis facere sacrificium deo corde cōtrito ⁊ humiliato. Nam in hoc altari inueniet malleū hūilitatis ad cōterendum leonē superbie. aculeū charitatis ad feriendū serpentē inuidie. stimulū paupertatis ad percutiēdū lupū auaricie. iaculū virginitatis ad interficiendū porcū immūdicie. ibiq; oia arma parata inueniunt̄ ad effugandū oia peccata. ibi etiā est mensa ꝓpositionis. q: in ipsa est tam pctōꝝ q̄ iustoꝝ refectio. in hoc etiā altari est candelabrū respiciens ad aquilonē nā ab aquilone pandet̄ oē malū. Hiere. i. Inde eni ꝯsurgit tenebrarū p̄nceps qui insultat fidelib⁹: p̄cipue in hora mortis. Hoc autē candelabrū est ipsius virginis adiutoriū ⁊ subsidiū cōtra diabolum in exitu vite p̄sentis.

Maria est altare exēplorū.

b

In isto igit̄ tabernaculo ṽgineo deus habitationē suā elegit. Vn̄ Leo papa in sermone de natiuitate ṽginis inquit. Oportebat q̄ppe edificari domū in qua descēdens celestis rex habere dignaret̄ hospitiū. hāc igit̄ domuȝ dei sapientia edificauit: ⁊ in ea excidit colūnas septē. Septem nāq; hec domus suffulta colūnis extitit. quia venerabilis mater dn̄i septē spūssancti donis dotata fuit. necesse enim fuit prius erigi thalamū: qui venientem ad nuptias susciperet spōsus. hec ille. De cuius sponsi aduētu ad nuptias cū btā ṽgine angelo mediāte celebratas tres pulchras cōsiderationes faciemus.

Prima dicetur determinabilitatis.

Scda societatis.

Tertia ṽo mirabilitatis.

Pars prima hui⁹ sermonis que dr̄ determinabilitatis.

c

Pro expeditione huius partis possum⁹ deuote contēplari q̄ cū post peccatum adeo clausum fuisset celū: ita vt null⁹ intrare posset. videns autem Adā ⁊ sctī p̄res se a suo desiderio fuisse defrauda

narrat̄ q̄daȝ legatio facta a sanctis ad

deus p icarnatione

tos atq; in limbo per tot milia annoꝝ stetisse incarceratos. sup hoc sciētes per doctrinā sacre scripture se nō posse ab illo carcere liberari nisi aduentu messie. consilium fecerunt inter se qd agendum foret. Inter alios aūt erat dauid rex rōne dignitatis regalis principalior. qui hortatus est eos vt mitterēt legationem ad dnm p hac gratia impetrāda Legatus em̄ fidelis sanitas est Prouerb. xiij. Et quia vt ait Cassiod. lib. ij. epistolarū: epistola. vj. Omnis legatio virum sapientē requirit. τ eoꝝ secura substantia est que cōmittitur approbatis. Ideo dixit ipe dauid alijs setis patribus illud ps. xlix. Congregate illi sanctos eius qui ordinauerūt testamētū eius sup sacrifica. Elegerunt igitur viginti de seipsis sanctis patribus patriarchis τ pphetis. qui electi fecerūt illud qd dr. iij. Eneidos. Ocius oms Imperio leti parent ac iussa facescūt. Quorū primus fuit Abel iustus: qui corā deo p cidēs dixit. O benignissime deus: tu semel creasti adā patrē meū ad fidē beatitudis. vt per theologos in. ij. dist. j. sed si nō facis miam nunq̄ perueniet ad finē ad quē cuꝫ posteris eius ipsum creasti. Ergo debes illius misereri τ eū cū posteritate sua ad felicitatē perducere. qd em̄ semel placuit amplius displicere nō debꝫ. c. qd semel. de reg. iu. li. vj. l. si quis te. C. d testi. l. p fundā ff. de seruitu. rusti. predi. τ l. pōponius. ff. de negocijs gestis. c. p tuas. de pba. c. quēadmodum. de iureiurando. τ. c. horrendus xxij. q. v. Et ideo vt poeta inquit. Te facere econtra: gloria nulla tibi. Scds fuit

D Noe qui ait. Dñe tuuꝫ est misereri semper τ parcere. Cui dr in ps. l. Cor contritum et humiliatū deus non despicies. Hoc em̄ est proprium magnanimi animi. iuxta illud. Ouid. iij. de tristi. Quo qsq; est maior: magis est placabilis ira: Et faciles mot⁹ mēs generosā capit. Corpora magnanimo satis est prostrasse leoni: Pugna suū finē cum iacet hostis habet. Cū igitur Adā magno dolore de peccato suo penituerit τ humiliat⁹ sit. debes ei clemēter indulgere. Terti⁹ fuit abraā dicēs. Uolo pbare q tibi debitum est parcere humano generi. quia si in te deficit misericordia que est pprietas diuinitatis. c. qr deitatis. de peni. dist. j. deficeret etiā deū esse qd est impossibile. Si ergo vis esse de⁹ fac miam. Quartus fuit isaac qui dixit. Dñe odia sunt restringenda

fauores ꝟo ampliādi. c. odia. d regu. iu. li. vj. Liceꝫ ergo pctm̄ Ade fuerit valde odiosuꝫ. τ magnā meruerit penā tn̄ maior debꝫ esse tua misericordia. Ut em̄ ait quedā glo. super illud Gene. iiij. Maior est iniquitas mea q̄ vt veniā merear. Maior est dñi misericordia q̄ oīum hominū miseria. Ergo amplifica miscdias tuas q saluos facis sperātes in te. vt. dr ps. xvj. Quint⁹ fuit Iacob patriarcha qui inquit. Scriptū est de te Eccli. ij. pius τ misericors est dñs. Et idō nō debes humano generi miam denegare Tu em̄ es deus clemēs τ pius. Exo. xxxiij. τ de peni. di. j. c. quē penitet. Tu es ille de quo dicit. Magnus es deus τ magna mia eius. de ɔse. dist. ij. c. accesserūt. Tu es dñs magn⁹ τ saluator noster. in Auf. de eccle. titul. §. si qs in nomie dei magni. Tu es bonus medicus animarū. de peni. disti. iij. c. adhuc instant. xxiij. q. iiij. c. Nabuchodonosor. τ. xj. q. iij. c. quod. Tu es iudex misericors xxij. q. j. c apud misericordē. τ ideo deb⁹ s nostri misereri τ animab⁹ nostris medicinam prestare. Sextus fuit moyses qui ait illud qd ipse dixerat Exo. iiij. Obsecro dñe: mitte queꝫ missurus es. quasi diceret: Adā peccauit τ grauiter punit⁹ est: tēpus ergo est vt ostendas miam tuam. Septimus fuit Iosue qui dixit. Cum scriptum sit ps. cxliiij. Suauis dñs vniuersis: τ miserationes eius sup omnia opa ei⁹. Nō debes ɔtra humanū genus esse crudelis. Octauus fuit Dauid q ait illud ps. lxxxiiij. Ostē de nobis dñe miam tu. τ salu. tuū da nob. Et illd. ps. cxliij. Inclina do. ce. tu. τ descē.

E

Non⁹ fuit Salo. q ait. Non debet quis odio alteri⁹ pgrauari. c. non dꝫ. de reg. iu. lib. vj. τ dannū qd qs sua culpa sentit: sibi τ nō alteri dꝫ imputari. c. damnū. de regu. iu. lib. vj. τ. l. qd quis exculpa. ff. eo. ti. τ. c. vlti. de homicidio. τ. c. sepe. τ hī q septimo l. di. τ facit. c. nullius. j. q. iiij. cum similib⁹ Cū igitur tot sint patriarche τ pphete sancti τ iusti: nō debēt tanto tempore supportare penaꝫ pro peccato ade. Misericordia em̄ digni sunt qui alieno laborant vitio. l. legem. C. de natura. lib. Decim⁹ fuit Esaias propheta qui inquit. O dñe: ego libri mei. c. vij. te inspirante prophetaui di. Ecce ꝟgo cōcipiet τ pariet filiū. τ vocabit nomen eius emanuel. i. nobiscū de⁹. Non ergo debꝫ mētiri spūs tuus. fac igit impleri illud qd impcatus sum eiusdem. lib. i. c.

xlv.di. Rorate celi desuper ⁊ nubes pluant
iustū: aperiat terra ⁊ germinet saluatorē.
⁊.lxiij.c. vtinā dirūpes celos ⁊ descēderes.
iam eñ tps instat de q̄ tu per os meū locu
tus es.di.libri mei.c.xiiij. Prope est vt ve-
niat tps ei⁹.⁊ dies ei⁹ nō elongabunt. Mi
serebit eñ deus iacob et israel saluabitur.
Undecimus fuit Hieremias qui dixit.
Ego dixi ex p̄cepto tuo libri mei.xxxj.c. no
uum faciet dñs sup terrā. Femina circūda
bit virū. Fac ergo hāc puellā ab eterno or
dinatā sine vlla dilatione filiū tuū in sacra
tissimo vtero suo circūdare. Duodecim⁹
fuit Malachias propheta qui ait. Cur me
mēdacē apparere permittis. Nōne a te in
spiratus filios israel cōsolatus sum: dicēs
libri mei.c.iij. Statim veniet ad tēplū san
ctū suū dñator quē vos q̄ritis.⁊ angel⁹ te-
stamēti quē vos vultis. Descēdat igitur d̄
celo ille cuius nomē est admirabilis ꝯsilia
F rius.deus fortis pater futuri seculi.⁊ prin
ceps pacis.vt.dr Esa.ix. Tredecim⁹ fuit
Aggeus ꝓpheta qui inquit. Tu promisisti
mittere messiā ad saluandū mundū quādo
dixisti per os meum.ij.libri mei.ca. Adhuc
vnū modicū: ⁊ ego mouebo celum ⁊ terrā
⁊ veniet desideratus cūctis gētibus. Cum
ergo non deceat regē labium mendax. Pro
uer.xvij. Et cum omne ꝓmissum sit debitū
l.j.ff.de pac.c.qualiter.ex eo ti.⁊.l.non mi
norem.C.de trāsac. Cunq̄ sit vera illa snia
Jacobi beneuētani dicentis sui libri.c.xx.
Qd̄ dare nolueris nulli spondebis amico.
Dedecet hoc cūctos precipueq̄ bonos, gra
ue est eñ fidē fallere.l.j.ff.de cōsti. pecu.⁊
l.cū vēderē.ff.loca.⁊.l.gn̄ali.C.de non nu
me.pecu. Ideo nō debes messie aduentū
ampli⁹ ꝑcrastinare. Decimusquart⁹ fuit
Zacharias ꝓpheta qui ait. Ego te inspiran
te libri mei.c.ix. prenūciaui aduētum mes-
sie dicēs. Exulta satis filia syō. iubila filia
hierusalē. ecce rex tuus venit tibi iust⁹ ⁊ sal
uator. veni ergo dñe ⁊ noli tardare. Deci
musquintus fuit Abachuc ꝓpheta qui in-
quit illud libri sui.j.c. vsq̄quo dñe clama-
bo: ⁊ nō exaudies: vociferabor vim patiēs
⁊ nō saluabis. Et illud ps̄.lxxiij. Ut quid
deus repulisti nos iratus est furor tuus su
per oues pascue tue. Quare faciē tuā auer-
tis: obliuisceris inopie ⁊ tribulationis no
stre. Exurge dñe adiuua nos: et libera nos
ꝓpter nomē tuū. Decimussext⁹ fuit Job
qui dixit illō ps̄.lxxxiiij. Nunq̄d in eternū
irasceris nobis. aut extendes iram tuam a
generatione in generationē. Tu ergo exur
gens misereberis syon quia tēpus miserē
di eius: q: venit tēpus.ps.cj. Quid eñ fa-
ciā tibi o custos hoīm: quare posuisti me
cōtrariū tibi: ⁊ factus sū mihi metipsi gra
uis. Cur nō tollis peccatū meū: ⁊ quare nō
aufers iniquitatē meā. Job.vij. Nōne opti
me nosti q̄ vniuersa vanitas omnis hō vi-
uēs.ps.xxxviij. Et q̄ hō vanitati similis fa-
ctus est.ps.cxliij.⁊ de peni.di.ij.§.vlti i fi-
cū ergo illū fragilē feceris: q: de limo terre
eum formasti. Gen.ij. ⁊ Eccli.xvij. trāssum
ptiue in.c.hi duo.de cōse.dis.j. debes eius
fragilitati cōpati. nō est eñ hoīs via eius.
Hiere.x. Fac ergo vt verificet de hoīe quē
ad imaginē tuā creasti. illud Eccl's.xij. vbi
Salomō ait. Ibit hō in domū eternitatis
in quā introduci nō pōt nisi p incarnatū
filiū tuū qui omniū saluādor erit via veri
tas ⁊ vita Jo.xiiij.⁊.c.si consuetudinē.viij G
di. Decimusseptim⁹ fuit Ezechiel ꝓphe
ta qui ait ps̄.xxxv. Homines ⁊ iumenta sal
uabis domine. quemadmodum magnifica
sti misericordiā tuā deus.⁊ illud ps̄.xliij.
Exurge quare obdormis dñe. exurge et ne
repellas in finē. Decimusoctau⁹ fuit Da
niel ꝓpheta qui ait. Tu me appellasti virū
desideriorū: libri mei.c.x. Adimple ergo de
sideriū meū: ⁊ humanā assume naturā. vt
verificet illō Baruch.iij.c. qd̄ de tua futu-
ra inter homines cōuersatione locutus es
tanq̄ de p̄terita dicēs. Hic est deus noster
et nō estimabit alius aduersus eū hic ad
inuenit oēm viam discipline et tradidit eā
Jacob filio suo ⁊ israel dilecto suo. post hec
sup terrā visus ē ⁊ cū hominib⁹ cōuersat⁹
est. Decimusnon⁹ fuit Ezechiel ꝓpheta
q̄ ait. O filij dei bn̄dicte: tu ꝓmisisti ecclesie
tue q̄ ad eā despōsandā in carne venires.
dicēs illud Osee.ij. Despōsabo te mihi i fi-
de. Ecce ergo q̄ ipsa spōsa tua.i. ecclesia fi
deliū. desiderat te videre ⁊ amplecti. dicēs
illud Cañ.j. Osculetur me osculo oris sui.
⁊ ideo ne moreris venire. sed intra per illā
sacratissimam portam de qua ego p̄dixi li-
bri mei.c.xl. q̄ tibi soli erit aperta: ⁊ null⁹
vnq̄ hominū ingredietur per eā. Vicesi
mus fuit sapiēs Ecclesiasticus q̄ dixit. Cū
vera sit illa snia poetica in.ij.de ponto vbi
Ouid. ait. Regia crede mihi res est succur
rere lapsis. Tu q̄ es rex regnū ⁊ dñs domi
nantium: humano debes lapsui subuenire

⁊ misereri maxime amore amicoꝝ tuorum patriarcharũ ⁊ pphetarũ quos i diuinis scripturis filios tuos. imo deos appellare fecisti. iuxta illó ps. lxxx. Ego dixi dij estis ⁊ filij excelsi omnes. Et ió qlibet eoꝝ in miserijs existẽs dicere tibi põt illud Ouid. in eplis. Turpe erit i miseris veteri tibi reb9 amico. Auxiliũ nulla pte tulisse tuũ. Quanto em̃ magis qs indiget: tãto ampli9 innotescit amici ei9 charitas. iuxta illó vulgare puerbiũ. Albisogno se cognosce lamico vñ Esopus fabula. lxij. inquit. Sors aspa mõstrat amicos. Quis amet ⁊ qs nõ sola pcella docet. Et autor lib. qui dr facet9. c. vj. ait Fidus in aduersis cognoscit ois amicus ⁊ Jacob9 beneuẽtanus. c. xxiiij. Not9 in aduersis ois amic9 erit. Amor igitur quo miseris patrib9 ipius afficeris te dz iducerẽ ad succurrẽdum eis gratis: ⁊ nõ expectare ab eis pciũ vel mercedẽ quã reddere non possent. vt em̃ inqt Claudianus in maiori volumie. Nõ qrit pciũ vitã quí dz amori. Nõ ergo facias eos ampli9 te expectare. q dicere pñt illud Ouid. in eplis. Aurib9 interdũ voces captamus. ⁊ oẽm Aduẽtus strepitũ credimus esse tui. O igit dñe de9 pater misericordiarũ ⁊ de9 toti9 cõsolationis q cõsolaris nos in omni tribulatiõe nostra. ij. ad Cor. j. cũ sis pater noster. iuxta illud. Deut. xxxij. Ipe em̃ est pater tuus q possedit ⁊ fecit ⁊ creauit te vñ dicimus tibi. pr nr q es in celis. Mat. vj. ⁊ c. ó qtidianis. de peni. di. iij. Si tanq pater oib9 preesse vis: singulos put potes adiuua ⁊ singulos releua q singuloꝝ habes sollicitudinẽ. c. clemens viij. q. j. pater enĩ diligit suos filios. l. isti quidẽ. ff. qd me. cau. ⁊ l. fi. C. de cura. fu. et thesaurizat filijs suis. c. cum apostolus. ex de censi. ⁊ ió nobis debes dare thesauros eterne beatitudinis. Nõ enĩ debes facere cõtra naturalẽ instinctũ omniũ bonoꝝ patrũ qui desiderãt q filij sint bonoꝝ suorum heredes. l. scripto. ff. vñ li. ⁊ l. de emãcipat. C. de legi. her. ⁊ l. penul. ff. de. bo. lib. Hãc aũt hereditatẽ habere nõ possumus nisi p filiũ tuũ qui est pignus hereditatis nostre ad Eph. j. Quapropter debes euz mittere ad incarnationẽ: vt verificet illud ps. cxxvj. Cũ dederit dilectis suis somnũ: ecce hereditas domini f. lij merces fruct9 ventris.

D Factũ est aũt cuz venissent filij dei ante dñm affuit inter eos ⁊ sathan. Job. ij. c. qui

Diabo9 lus vo- ⁊sutus hostis habẽs mille nocẽdi modos quibus conatur humanũ genus puertere rvj. q. ij. c. vists lris. Qui semp bonũ vertit inmalũ. ⁊ in electis maculã impomt. ij. q. vij. c. j. Qui hz suggestiones callidas ⁊ illaqueantes. c. neruí. ⁊ ibi glo. xiij. di. Qui conatur leges dei destruere. c. sexto die. xxv. di. Qui est hostis antiquus. c. sacerdotes. lxxj. di. q. sathanas. ⁊ draco appellat Apoca. xij. ⁊ c. audi. xj. q. j. qui semper circũit qrans quem deuoret. c. nulli dubiũ. iij. q. j. ⁊ vj. q. j. §. verũ. Qui est leo insidiãs. ó peni. dist. ij. c. si em̃ iquit. ⁊. liberi arbitrij. Ipse igitur cõsurrexit cõtra israel. ⁊ incitauit regẽ. i. deum. j. Paral. xxj. ⁊ dixit Absit a deo impietas ⁊ ab omnipotẽte iniqtas. op9 em̃ hois reddet ei. ⁊ iuxta vias singuloꝝ restituet eis. Job. xxxiiij. Et iterũ loqns deo ait Dñe qd est hõ q memor es eius aut filius hois. q reputas eũ. ps. cxliij. Ipse em̃ dolose egit vt inueniat iniquitas ei9 ad odiũ ps. xxxv. Tu aũt iust9 es ⁊ oia iudicia tua vera sunt. Tob. iij. Da ergo illis fm opera eorũ ⁊ fm nequitiã adinuentionũ ipsoꝝ fm opera manuũ eoꝝ tribue illis. ps. xxvij. cõuertant itaq peccatores in infernum. ps. xvij. Tu em̃ de ipsis dixisti p pphetã. Deleant de libro viuẽtiũ: ⁊ cũ iustis nõ scribantur. ps. lxxxvj. Audiẽtes aũt humani generis legati illũ ɔ eos aduersariũ isurrexisse. de quo dr Job. xlj. non est ptãs sup terrã q cõparet ei qui fact9 est vt nullũ timeret: potentiã aduersarij phorrescẽtes. c. statutum §. cũ vo. de rescrip. li. vj. defecerũt viribus ⁊ timuerũt valde. dixerũtq illud Esa. xxxvij. Dies angustie dies hec. potentioribus em̃ pares esse non possumus. l. j. in princ. ff. de alie. iudi. mu. cau. fac. ⁊. ff. ó rei ven. ⁊ l. officiũ. Possumus autem hic meditari q auditis vtriusq ptis allegatiõib9 determinare volẽs de9 in hac cã tã ardua. sedebat super soliũ excelsum ⁊ eleuatũ. Esa. vj. Sedere em̃ p tribunali in sentẽtijs pferẽdis multũ operat. q snia aliter nõ valeret. ar. j. l. ij. §. ⁊ bonoꝝ. ff. qs ordo in bono. pos. sz ⁊ facit. C. de officio ciuiliuz iudicũ. l. j. ⁊ in aut. de iudi. §. sedebũt. ⁊. C. de. sen. ex pi. reci. l. fi. de quo per Albricum de rosate in. l. fi. cum sniam. C. de. sen. ⁊ interlo. om. iudi. Angeli autem stabant in circũitu throni. Apoc. vij. Quos equissimus iudex nõ dedignabatur facere suos assessores in hac decisiõe difficillima. vt cũctis magis innotescerer iusticia sua. lz ipse nullius egeat. com

lens ipe dire incarnationem.

I De hac controuersias deter minãs.

filio.qui,oīa ſcit anteꝙ fiant.c.deꝰ.ij.q.ſ. ⁊.c.fi.in fi.xxvſ.q.v.⁊ ideo dr theos.i. videns vel ꝑcurrens.nā oīa videt ⁊ percurrit ſm Papiā.⁊ notaſ per Archi:d.in.c.exiſtimant.xſ.q.iiij.Deus ergo omīpotens vt nos a ſentētie ꝑcipitande ꝓlatione compeſceret.lȝ oīa nuda ⁊ apta ſint oculis eiꝰ et oīa ſint ei manifeſta.tñ et nobis exēplum daret inq̄rēde ⁊ diligēter examinādé veritatis ⁊ nature ꝓcedēdi ī cauſis decidēdis voluit hoc ipē obſeruare vt dr i.c.deꝰ oīpotēs.ij.q.ſ.Ipſe igiſ iudex diſcretꝰq̄ ꝑſcrutatur cordiū ſecreta.c.tua nos de ſimo.⁊ qui ſcit corda ⁊ volūtates hoīm.c.nouit.de iudi.⁊.c.ſ.ex̄ ne ſede vacā.⁊ q̄ eſt teſtis oīum que aguntſ in hoc mūdo.ī auſ.qui.mo.na.effi.le.§.penul.⁊ ex̄ de iureiur.c.⁊ ſi xp̄us.Cuiꝰ eſt theſaurus oīs ſcie.c.legimꝰ.xxvij.di.A quo legum latores ꝓferendi leges licētiam acceperunt.in auſ.vt hi qui ob.ſe hā.ꝓhi.res mi.in prin.de quo per albricā de ro.in.l.leges ſacratiſſime.C.de legi.⁊ ſuper rubrica.ff.eo.ti.lȝ nullius conſilio regatur quia oīa regit ſua infinita ſapientia iuxta illud Boetij.iij.de cōſola.dicētis.O qui perpetua mundum rōne gubernas ⁊c. Unde de illo dr Eſa.xl.⁊ ad Rom.xj.Quis cōſiliarius eius fuit.quaſi dicatur nullus. ipē em̄ eſt magnus ꝯſilio ⁊ irrepͥhenſibilis Hiere.xxxij.⁊ conſiliuȝ eius in abyſſo magna.Eccli.xxiiij.⁊ ipſe habet conſiliū ⁊ intelligentiā.Job.xij.cuiꝰ cōſiliū in eternuȝ manet.ps.xxxij.⁊ ipſe eſt terribilis in conſilijs ſup filios hoīȝ.ps.lxv.De filio q̄ȝ dei q̄ eſt ſapiā pr̄is dr Prouerb.viij.Ego ſapiā habito in cōſilio.tñ vt oñderet verā eē illā ſnīam Prouer.xiij.Qui oīa agūt cū conſilio multa reguntſ ſapiā.⁊ ideo aſtutus oīa agit cū cōſilio.vt ibidē dr.Que em̄ cum cōſilio fiūt.fructu nō carebūt.l.humanuȝ.C. de legi.⁊.l.dubiū nō eſt.C.de repu.⁊ ea q̄ ſunt cū conſilio ſapientiū ꝑſumuntſ beneſacta.l.epalē.C.de epī.au.⁊.d.l.humanā.C. de legi.⁊ nō ſolent inducere pnīam.vt ait glo.in autē.de appell.§.ſ.in verbo pleniſſime.Uoluit ſe habere ꝑ modū conſulentis maxime vt eiꝰ ſnīa ab omnibꝰ eq̄ſſima approbareſ.iuxta illud ps.lxxxvij.Deus qui glorificaſ in cōſilio ſanctoꝝ.Et ideo licȝ ſit ſolutꝰ omnibꝰ legibꝰ.ſeruare tamen eas voluit.ſicut etiam facit terrēnꝰ impator.l.digna vox.C.de legi.Et eaſq̄ leges circa acceſſores ſtatuerūt obſeruauit,de quibus tractatur.C.de aſſeſ.⁊ dome.⁊.ff.de of.aſſeſ. per totum ⁊ in.c.ſtatutuȝ.§.aſſeſſor.de reſcrip.li.vj.A.locutus eſt igitur deꝰ vniuerſos celoruȝ ciues ⁊ dixit illud Job.xxxiiij. Judicium eligamꝰ nobis ⁊ inter eos videamus q̄d ſit melius.Et illud.ij.Re.xvſ.Inite conſiliū ⁊ videte q̄d agere debeamꝰ.Interrogauit ergo rex aſuerꝰ.i.deus ſapiens angelos.quoꝝ ſnīa regina.i.humana natura ſubiaceret.Heſter.ſ.Factū eſt aūt ſilentium magnū in celo q̄ſi media hora.Apoc.viij.vt ſcilȝ melius deliberaret quid dicere deberēt quia vt dr Eccli.xxſ.labia prudentium ſtatera pōderantſ ⁊ nemo aliq̄d debȝ dicere qđ priꝰ mēte non agitauerit.l.labeo §.fi.ff.de ſupelle.le.⁊ conſilia non ſunt precipitanda.ſed cum deliberatione ⁊ maturitate danda.c.pōderet.circa prin.l.di.facit l.humanuȝ.C.de legi.⁊.c.cum in veteri.de elec.Item ſnīa diffinitiua nō dȝ ferri ſine magna deliberatione.xſ.q.v.c.cum apud. ⁊.c.ſe.⁊.C.de penis.l.q̄ ſententiam.⁊ de ſen.ex peri.re.l.ij.⁊.c.j.de re iud.li.vj.nihil etiam importans debet fieri ſine deliberatione.c.licȝ.el.j.xlv.diſt.deliberatio em̄ eſt valde vtilis ⁊ neceſſaria.c.anterioruȝ.ij.q. vſ.⁊.xſ.q.iij.c.illa ꝑpoſitoꝝ.⁊.c.ſe.Seruauerunt igiſ ſcti angeli illud.ij.Reg.xxiiij. delibera ⁊ vide q̄d reſpōdeas.Sciendū eſt aūt ſm Diony.in li.de diui.no.⁊ magr̄m ī ij.di.ix.tres eſſe hierarchias angeloꝝ quarum quelibet continet tres ordines ſpūum beatorum.Tranſacta igitur media hora dixit rex celeſtis cuilibet hierarchie illud.ij. Reg.xiij.qđ das conſilium.Reſpondit autem principalis angelus prime hierarchie nomine oīm aliorum dicens.Poteſtas tua dñe poteſtas eterna que non auferetſ.⁊ regnum tuum qđ non corrumpeſ.Dan.vij. Tu habes ptātem vite ⁊ mortis.Sap.xvj. Sed quanto potentior.tāto debes eſſe miſericordior.q: ſm ꝓphetā ps.lxſ.Poteſtas tibi eſt ⁊ tibi dñe mīa ⁊ miſereris omnium q̄m omnia potes.Sap.xſ.⁊ natura tua clemens eſt ⁊ pia.magiſq̄ȝ ad mīam q̄ȝ ad vindictam prona.c.quia deitatis.de peni.diſ.j.vbi etiam dicitur ꝙ nullatenus vis mortem peccatoris.ſed vt magis conuertatur ⁊ viuat quod fuit principaliter dictū Eze.xviij.in quo.c.etiam tu dixiſti.In quacūq̄ȝ hora ingemuerit pctōr oīum iniquitatum eiꝰ quas operatus fuerat non recordabor. transſumptiue in.c.ponderet.l.di.⁊ in.c.ſi

Oia cū cōſilio ſunt facienda

Rñſio ꝑmi ꝯſiliarij.

petrus.xxiij.q.j. Facias ergo homini inge-miscenti propter sua pctã mĩam: ne dicant aduersarij nrĩ. nõ potuit eos introducere ĩ terrã quã eis se daturũ pmisit. Deutero.ix. Tũc surgẽs ille angelus q̃ erat pncipalior scõe hierarchie dixit. Princeps que sunt di gna principatu cogitabit. et ipse super duces stabit. Esa.xxxij. Scis aũt dñe qz ĩ mul titudine ppli dignitas regis. et in paucita te plebis ignominia pncipis. Prouer.xiiij. Non ergo permittas vt tantus ppls tuus minuatur. Dixisti enĩ vt colloces eum cum principibus: cũ principibus ppli tui. ps.cxij. Ut sedeat cũ pricipibus et soliũ glie teneat j.Reg.ij. Tunc surrexit angelus principa-lior tertie hierarchie et dixit. deus eorum et dñs dñantiũ. Deut.x. Dñe vniuerse creatu re exaudi me. Judith.ix. Regnũ enĩ tuum est regnũ oim seculorum: et dñatio tua a gña-tiõe in generationẽ. ps.cxliiij. Et tu es rex oium regũ. et dñs oim potestatũ. viij. dis.c. que cõtra. parce ergo dñe: parce pplo tuo et ne des hereditatẽ tuã in perditionẽ: vt do minent eis nationes: et dicant ĩ gẽtibus: vbi est deus eorũ. Johel.ij. sz cognoscant qz no-men tibi dñs. Tu solus altissimus super omnẽ terrã. ps.lxxxiij. Tu ergo q̃ parasti in iudi-cio thronũ tuũ et iudicas pplos in eq̃tate ps.ix. nunq̃d pdes iustũ cuz impio. Absit a te vt hanc rẽ facias: et occidas cũ impio iu-stum: fiatqz iustus sicut impius. Non est enim hoc tuũ q̃ iudicas omnẽ terram. Nequaq̃ ergo facias hoc iudiciũ. Gen.xviij. Cogno ui enĩ q̃ eq̃tas iudicia tua. ps.cxviij. Cum igitur iratus fueris: mie recordaberis. Aba-chuc.ij. Roborabit enĩ clemẽtia thronus tuus Prouer.xxv. Tu etiã qui es scientiarũ dñs. j.Reg.ij. Qui es sapiẽtissimus ab eterno. Ec cli.j. Scis q̃ iudex sapiẽs iudicabit pplm suũ et principatus sensati stabiles erunt. Ec cli.x. Et rex sapiens stabilimentũ est popu li sui. Eccli.vj. Tu ergo principatũ quẽ su-per hoiem habes stabilẽ te seruare decet. Cum enĩ tu dñe sapiens sis.ij. Regũ.xiiij. debes suscipe animas pauperũ. Qui enim suscipit aias pauperum sapiẽs est. Prouer.xj. Non ergo velit deus perire animas: sed re tractet cogitãs ne peat penitus q̃ abiectus est.ij. Reg.xiiij. Deus igit iudicium tuum regi. da: et iusticiã tuam filio regis. ps.lxxj. Ipse enĩ est sapia tua ad. Col.ij. et sapiẽtia eos qui se obseruãt liberabit: qm̃ omnibus potẽtior ẽ sapia. Sap.x. Fac ergo vt hoies per sapiam tuã liberati verificari faciãt il-lud Sap.ix. scz Sapiẽtia tua liberati sunt oẽs quicũq placuerũt tibi ab initio. Sed quid vltra possum vociferare ad regem.ij. Re.xix. Nisi q̃ deus charitas est. j.Jo.iiij. et.c. abijt.xj.q.iij. Et ideo parcere debes oĩ bus: qm̃ oĩa tua sunt q̃ amas oĩa. Sap.xj. Nunq̃d enĩ obliuiscet misereri deus aut cõ tinebit ĩ ira mias suas. ps.lxxvj. Quis aũt est homo vt ĩmaculatus sit. et iustus appeat natus de muliere. Ecce inter sanctos tuos ne mo immutabilis et celi non sunt mundi in cõspectu tuo. quãto magis abominabilis homo et inutilis. Job.xv. Recordare ergo dñe hoim: quia caro sunt: spũs vadẽs et nõ rediẽs. ps.lxxvij. Misericordia aũt tua ple na est terra. ps.cxviij. et iõ cõgruũ est te hu mano generi misereri. Tunc rex celestis talibus allegationibus auditis sniam tulit, an gelorum approbãdo psiliũ. et reprobãdo sug-gestiones diaboli. et ait illud Prouer.xj. De siderium iustorum omne bonũ prestolatio im-piorum furor. Annuẽte igitur deo beatorum an gelorum petitioni. et sanctorum patrũ supplica-tioni dixerũt oẽs primates sctõrum angelorum regi celesti. Consiliũ inierũt oẽs principes regni tui vt edictũ iperatoriũ exeat. Nunc itaqz rex psirma sniam. et describe decretũ vt nõ mutet Dan.vj. Tunc rex supernus cõ solatus est sanctos pr̃es dicens eis. Nolite timere. cõfortent manus vestre. Sicut enim cogitaui vt affligerẽ vos cũ ad iracundiaz puocastis me sic conuersus sum vt bene fa ciam vobis Zach.vj. Dixit q̃z Dauid regi illud ps.cxxxj. De fructu ventris tui ponaz super sedem meam. Tunc exultantes oẽs sancti patres q̃ de semine iudaico deberet nasci filius dei. scz de btã virgine que fuit de stirpe dauid ceperũt dulciter canere il-lud Hester.viij. dicentes. Judeis noua lux oriri visa est gaudium. honor et tripudium apud oẽs pplos. vrbes atqz prouincias.

Dixit aũt deus pater filio et spũisancto. Legatũ opz nos mittere ad illã nostrã spõ sam pudicissimã qui eã animet ad consen sum prestandũ. annũcietqz sic ex ea filium debere pcreari q̃ nõ pubabit pudicitia vir ginali. Quibus alacriter cõsentiẽtibus vt ait Aug. in sermone. j. de annũciatione. Ueni inq̃t o Gabriel. minister effectis terribilis sacramẽti. absconditũ obsecũda miraculũ Ad reqsitionẽ et redemptionẽ errantis Ade a meis cogor descẽdere sedibus. illum enim

K Judex deus ptulit sniã

L Cõmittit legatio Gabrieli ad Mariam.

quē ad imaginē meam creaui: pctm̄ inueterauit: tabefecit quē feci: offuscauit quē plasmaui decorē. lupus meū depascit pec. deserta est paradisi possessio. lignū vite ab ignea rōphea seruat. clausus est voluptatis agellus misereor errāti τ apprehendere cupio hostē. latere aūt volo oēs celestes vtutes. tibi soli pando secretū. Ad virginē mariā pge. Uade ad animatā ciuitatē. de qua dr. Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei. vade ad rōnalē meū paradisuz. perge ad oriētalē spendidā portā. vade ad mei verbi dignū habitaculū. perge ad scdm in terra celū. vade τ denūcia ei mee p̄sentie imbrem. perge ad p̄paratū mihi sanctuariuz. vade ad sponsam incarnationis filij mei: mūdū thalamū natiuitatis eius. loquere i aures rōnales arcana. prepara mihi auris introitū: sed ne cōturbes nec terreas vginis animū. delicatū mihi sacrariū appara: primā mei vocē gaudij pclama. tu dicito virgini marie. Aue gr̄a plena. vt miserear ego malignitati eue. Audiuit angelus hec τ intra se cogitabat dicēs. Stupendum est hoc miraculū: τ oīs pscientie precellit sensū. Qui in cherubin terribilis est: τ in seraphin inuisibilis: et in oībus virtutib⁹ angelicis incōprehensibilis. puelle sui habitaculi p̄sentiā repromittit. τ qui Euā pdēnauit ei⁹ familiā gl'ificare intātum cogitur vt dicat preparari sibi per aurē ingressum. τ potest vterus cape eū quē nō capit celum. Hec τ hmōi angelo cōgitāte ait ad eū dn̄s. Quid turbaris τ miraris o gabriel? nunquid nō prius a me missus es ad Zachariam sacerdotē. τ natiuitatem iohānis ei nunciasti. Nōne pro incredulitate sententiā ei silentij ptulisti. nunqd nō cōdemnasti senem sine voce eū esse faciēs? nunqd nō decreuisti ego autē cōfirmaui? nunqd nō nūciatiōis tue effectus psecutus est? nunquid nō effugata sterilitate cōcepit sterilis. τ nature vacatio aufugit? nunquid non tunc est seges illa fertilis facta q̄ iam arebat? nunqd impossibile est apud me quicq̄ q̄ creaui oīa verbo? Cur ergo ambigis. Ad hec angelum respondērē audiamus. Dn̄e inquit sanare culpas nature dissoluere passionū lāguorē deficentiū art⁹ ad vitalē reuocare vtutem impare nature pcreationis filioꝝ effectū. soluere sterilitatem. τ vetustissimoꝝ membroꝝ vetustam ariditatē in viriditatia reformare statum sterilicq̄ aruo manipuloꝝ repente ostēdere patrum. opus existit tue virtutis quod ex more perficit. Testis est sara τ post illā rebecca. τ iterū Anna. que miserie τ sterilitati simul seruientes a te libertatē accepérūt virginem autem parere que de viro genitura nō est sup omnē legū naturā. Et tuā quomodo puelle annunciabo presentiam. Te em̄ celi τ terre nō capiēt fines. τ quomodo vter⁹ capiet virginalis. aut quō feret maria ignez deitatis tue sedis. Et dn̄s ait. Si lesit ignis p̄sentia in solitudine rubū. lederet vtiq̄ τ mariā mea presentia. Si vo ignis ille qui figurauit diuini mei ignis e celo aduentū inflammabat quidē rubum non aūt comburebat. Quid vtiq̄ dices de veritate non in ignis flāma sed i specie pluuie descendēte? Hec Augustin⁹ in persona dei τ angeli.

Pars.ij. hui⁹ s̄monis q̄ dr societatis M

Erexit igit angel⁹ Gabriel ad sacratissimā virginem Mariā que erat sociata duodecim puellis siue domicellis. vt potest colligi ex euāgelio Luc.j. Que virtuose domicelle instruebat eam in tam alto mysterio. Prima quarū fuit domina secreta seu clausura siue solitaria: que instruebat beatam virginē vt in secreto meditaretur illud ps.lxxxiiij. Benedixisti domine terram tuam: auertisti captiuitatem iacob. Remisisti iniquitatez plebis tue τc. Sciebat aūt btā virgo q̄ delicata est diuina visio τ nō datur admittentib⁹ alienā. vt ait Bernardus in quodā sermone. vnde inquit Jacoponus noster in suis laudib⁹. Sola soleta che la trouai. τ iō stabat solitaria τ secreta. pfecte seruano illō documētum Senece ad Lucillum dicentis. Fac quod facere consueuisti: et a turba quantum potes te separa. Primū argumentum composite mētis existimo posse consistere. τ morari secum. inimica autē est multorū conuersatio. Recede ergo in te quantum potes. Et iteꝝ ad eūdē scribit. Crede mihi qui nihil agere videntur maiora agūt: humana diuinaq̄ simul tractant. Nō igitur inuenio cum quo te malim esse q̄ tecum. fuge ergo multitudinē. fuge paucitatē. fuge etiam vnū. Et quicquid facias: cito redi a corpore ad animum illū noctibus atq̄ diebus exerce. omniaq̄ impedimenta dimitte τ vaca bone mēti. Nemo enim ad illā puenit occupatus. hec ille. Seruabat

Quō Maria habuit socias q̄ eā instruebāt.

notatū dignissimū de solitudine

etiã btã ✠go illõ Quintiliani li.viij.dicẽtis Etiã in turba.in itinere. in cõuiuio faciat tibi cogitatio ipa secretum. Nouerat nãq3 beatissima ✠go verã esse illã Prosperi sen tentiã in li.epigrãmatu3 dicẽtis Scrutari legẽ possunt vtcũq3 quieti. Si mũdi astre pitu libera corda vacẽt. Et iõ faciebat illõ qõ hortaf Bern. in quodã ꝫmone di. O aĩa sancta.sola esto.vt soli oim dño serues te ipam quẽ tibi ex oĩbus elegisti. Fuge pu blicũ.fuge ꝛ ipsos domesticos. Secede ab amicis ꝛ intimis.mente intentione ꝛ spũ. An nescis te verecundũ habere sponsu3 q̃ nequaq̃ suã velit tibi indulgere psentiam psentib' ceteris. Uñ de ipsa virgine solita ria verificabaf illa sententia Hiero.ad pñ dũ dicẽtis. Habebis cellulã que te solum capiat.imo nõ eris sol'. Angelica tecũ tur ba ꝟsabif. Tot tibi erũt socij:quot scti. fa bulabif tecũ iesus. Nunqd poteris talẽ ali u3 tuis ꝫmonib' haber cõsortẽ: Ad h etiã adduci põt illud qõ inqt Theophrastus in aureolo tractatu d nuptijs dicẽs. Sapiẽs nunq̃ solus esse põt. hz em̃ secũ oẽs q̃ sunt quiq3 fuerũt vnq̃ boni. ꝛ animũ liberum quocũq3 vult trãsfert. que oĩa confirmans diuus Amb. in li. de ✠ginibus ait. Maria ad ipos igressus angeli inuẽta est domi in penetrabilib' sine cõite:ne quis intẽtionẽ obrumpet ne quis obstreperet. neq3 em̃ co mites feminas desiderabat,q̃ bonas comi tes cogitatiões habebat. Quinetiam tunc sibi min' sola videbaf cũ sola ess3:cui tot scti aderãt:tot angeli.tot pphete. Deniq3 etiã gabriel eã vbi reuisere solebat inuenit hec ille. Beatissima igif ✠gine manente sic clausa in secretario oratorij sui.stati afluit angel' ad ostiũ pulsans. Cucurritq3 protĩ n' dña secreta. nec tamẽ ei subito aperuit: sed aspiciẽs p fenestras: pspiciens per can cellos.atq3 angelum dei cognoscẽs dome stica angelorum ait. Deo gras. Et angelus respondit: semper. Interrogauitq3 dña se creta. ꝛ ait illud. j. Reg. xvj. Pacific' ne est ingressus tuus: Qui respondit: pacificus Ego em̃ sum angelus a deo missus: ad hã ✠ginẽ vt annunciẽ ei totius mundi salutẽ ꝛ pacem. Tũc h sancta seruitrix beate virgi nis annũciauit ei dicens. Ecce virgo sacra tissima q angelus dei, stat ad ostium pul sans ꝛ dicẽs tibi illud Canf. v. Aperi mihi soror mea. sc3 ꝫm naturam. sponsa sc3 eter ni patris. Et nisi fallor vox eius est archan geli gabrielis. Cui purissima ✠go vt aperi ret assentiẽs. ãdit illud pdicti ps. lxxxiiij. sup quo tunc meditabatur. sc3 Audiam qd loquaf in me dñs deus. qm̃ loquetur pacẽ in plebem sua3: ꝛ sup sãctos suos ꝛc. vsq3 in finẽ. ꝛtunc dña secreta aperuit ostium.

Scđa domicella fuit domina intelligẽ tia que instruebat beatã virginẽ vt peteret intellectum eorum q̃ legerat in libro. Esa. pphete. ca. vij. sc3 Ecce virgo concipiet ꝛc. Unde ipsa dicebat deo illud ps. cxviij. Da mihi intellectum ꝛ scrutabor legem tuam Qm̃ declaratio sermonũ tuoꝝ illuminat. ꝛ intellectu3 dat paruulis. i. humilibus. Et subito angelus ingressus ad eã dixit. Aue gratia plena dñs tecum. Aue sponsa dei. Aue futura genitrix creatoris tui et mei. Aue animatũ templu3 dei. Aue sacrarium spũssancti. dñs tecũ. per gratiã qui statim in vtero tuo erit per assumptã humanã na turã. Possumus etiã dicere q hec secunda domicella appellabatur dña audiẽtia que omnẽ ambassiatam virgini missam auscul tabat attẽte. Et hec est germana intelligen tie. Quia vt inquit Tullius. in. j. artis ve teris. Is maxime docilis est qui attentissi me paratus est audire. De hac autẽ domi cella fit mẽtio Luc. j. vbi post predicta ver ba angeli dr de btã virgine. Que cũ audis set. Ecce. q dña audientia presens est per quã attẽtissime audiuit sanctissima virgo nõciũ dei. põderãs quodlibet verbũ tante salutatiõis nunq̃ ans audite. De quo sans ctus Bern. sup Missus est inquit. Merito ꝯcupiuit rex decorẽ ✠ginis. Fecit em̃ qcqd longe premonita antea fuerat a patre suo Dauid dicentẽ sibi. Audi filia ꝛ vide et in clina aurẽ tuã. ꝛ obliuiscere populũ tuum ꝛ domũ patris tui. Quia nec populum au gere plis sucessione. nec domũ patris sui relinqre curauit heredem. Sed quicquid honoris in populo. quicq̃d de paterna do mo rerũ terrenarum habere potuisset oĩa arbitrata est tanq̃ stercora vt xpm̃ lucrifa ceret. Nec fefellit eam intentio. qm̃ ꝛ xpm̃ sibi filiũ vẽdicauit. nec propositũ violauit Hec ille. Qui ergo beatissima virgo. inten ta erat intelligentia diuinorum. ideo me ruit audire dn3 sibi dicentem. per ps. xxxi. Intellectũ tibi dabo ꝛ instruã te in via hac qua gradieris. firmabo sup te oculos me os idest gratiam meam in te solidabo. No uerat aũt beata virgo verã esse sententiam

Lectio Isidori in lib. de summo bono dicētis. Cū commē oramus: ipsi cum deo loquimur. Cum legi datur. mus deus nobiscū loquit. Omnis ergo pfectus ex lectione et meditatione procedit. Que enī nescimus: lectiōe discimus. quod aūt didicimus. meditatione cōseruamus. Geminūqꝫ cōfert bonū lectio sacrarū scripturarū: siue quia intellectū mētis erudit. seu qꝫ a mūdi vanitatib⁹ abstractū hoiem ad amorē dei pducit. Tanto enī vana spes mortalitatis huius nobis vilescit. quanto amplius legēdo et audiēdo spes eterna clarueit. Hugo de sancto victore in libro de sacra scriptura ait. Nihil in hac vita dulci⁹ sentit. nihil auidius sumit. nihil ita mētē ab amore mūdi separat. nihil sic animū cōtra tētationes roborat. nihil ita hoiē excitat et adiuuat ad oē opus bonū et ad omnē laborē sicut studiū sacre scripture date ad nostrā vtilitatem. vt dicit aplūs ad Roma. xv. qui ait. Quecūqꝫ scripta sunt. ad nostrā doctrinā scripta sunt. vt per consolationes scripturarū spem habeamus. Amb. quoqꝫ in sermone de qdragesima inquit. Quisqs verbo christi pascit. terrenū pabulum non requiret. Nec enī potest seculi panē capere qui panē reficit saluatoris. Negligit famē corpis qui pabulo lectionis intendit. nec ventris curā habere poterit qui alimentū verbi celestis acquirit. Hec enī est refectio que satiat aiam. q impugnat viscera: cum de oibus scripturis cibū eloquij perēnem accipim⁹. Hec ille. Beatissima igit virgo q at tētissime dei verbo ītēdebat adeo qꝫ ips incorde et corpe suo recepit. dicere poterat illud Hiere. xv. Inuēti sunt sermones tui et comedi eos. Et factū est verbū tuū mihi in gaudiū et leticiā cordis mei. Tertia domicella fuit dn̄a erubescentia siue verecundia qua beatissima virgo erat ornata. nā naturaliter inest virginib⁹. xxx. q. iij. c. nec illud. ergo multo magis inerat regine vginū. De qua virtute inqt Bern. super Can. Aliud ornamentū spōse est verecundia. Nescio autē si qd gratius verecundia in moribus hoim dephendi qat verecūdia enī oim est ornat⁹ etatū: sꝫ ī teneriori etate ápli⁹ pulchriusqꝫ eutescit. Quid ābili⁹ verecūdo adolescente: qꝫ pulchra hec est et qꝫ splēdida gemma moꝝ in vita et in vultu adolescētis: qꝫ vera et minime dubia bone nūcia spei. bone indolis index: et virga discipline q pudēdis affectibus iminens lubrice etatis motus actusqꝫ leues coerceat et cōprimat insolētes. Quid ita stultiloquij et oēs deinceps turpitudīs fugitans. Soror ptinentie est: nullūqꝫ eq manifestū indiciū celūbine simplicitatis. necnō etiā est innocētie testis lampas est pudice mētis iugiter lucens vt nihil in ea turpe: nihil īdecoꝝ residere attētet qd non ilico illa pdat. Ipsa expugnatrix ē maloꝝ et ppugnatrix puritatis innate. ac spālis glīa ɔsciē. est fame custos vite dec⁹. virtutū sedes: virtutū primitie. nature laus. et insigne toti⁹ honesti. Rubor ipe genarū quem forte inuenerit pudor quātū grē et decoris suffuso afferre vultui solet. hec ille. Aristo. quoqꝫ. iiij. ethi. c. x. inquit. Laudam⁹ iuuenē verecūdū. Sapiēs etiā Ecclesiastic⁹. xxij ait. Ante grandinē pibit corruscatio et ante verecūdiā pibit grā. Btūs aūt Ber. vbi. s. inquit. Quid tam ppriū verecundie est qꝫ pprias vitare laudes? Ex quo appet quātū fuerit btīssima virgo hac virtute insignita de qua dr Lu. j. Turbata est in sermone ei⁹ scꝫ angeli. Nā mēs eius est alterata ex celsitudine audite laudis sue. vnde et ī facie ruborem verecūdie demōstrauit. quod etiaꝫ euenit ppter aspectū āgeli in forma virili. De quo Amb. in lib. de virginib⁹ dicit. Angelū maria quasi viri specie mota trepidauit vt agnoscas aures religiosas et oculos verecundos. Ex quo percipere possumus quantū erubescebat cōsortia hominū que turbat et erubescit in sermonibus angeloꝝ perfectissime enī seruauit illud qd īnqt imperator in. l. vnica. C. de manima. lib. xj. dicens. Verecūdia castis moribus psueret. Nec mirū si fuit verecūda cū esset nobilissima. verecundia enī nobiles pdit natales. c. j. vbi Arch. de regul. lib. vj. Quarta domicella fuit dn̄a taciturnitas q instruebat eam vt non statim rnderet: sed pus cogitaret intra se altitudinē consilij diuini super salute generis humani. Unde Bern. inqt. O annunciatio mirifica. O salutatio peregrina: plenitudinis copiā portās et vgineū corpus illustrās. Preueniēs itaqꝫ iudicem preco tam pclarus et mitis: festiu⁹ pperat vt in ptorio vginitatis suscipi possit deus maiestatis. Cogitabat aūt virgo qlis esset ista salutatio: qꝛ de plenitudie ipius debebant accipe vniuersi. Captiui redēptionē. tristes consolationē. peccatores veniā. iusti grāꝫ. angeli leticiā. deniqꝫ tota trinitas glīaꝫ: et filius dei carnis hūane substantiā

Sapiētissima igit̃ virgo ornata erat discre tissima taciturnitate. sciēs veram esse sniam Macrobij lib. iij. saturnaliū in exordio di cētis. Nihil tam congruū sapiē q̄ loc s ⁊ tē poribus aptare sermones. Unde seruabat illud quod inq̄t Amb. in. j. de offi. c. viij. di cens. Sapiens vt loquat̃ multa cōsiderat q̄d dicat. cui dicat quo i loco ⁊ tempore. Et autor astrolabij canit. Prouidet ante diu quid recte dicere possit Uir sapiēs stultus immeditata refert. Obseruauit q̄z prudentissima virgo illud q̄d inq̄t Pāphilus poeta sui lib. ca. viij. scz Uerbi pncipiū f nē q̄z respice verbi. Ut meli⁹ possis premeditata loqui. Itē seruauit documentum Senece ad Lucillū dicētis. Tardiloquā esse te iubeo. Nihil em̄ vnq̄ dicebat nisi p̄us matu re p̄meditata essz. Sciebat eī q̄ vt ait phs j. Politi. Magnū ornamentum mulierum est silentiū. Unde de eius taciturnitate: ab alijs virginib⁹ imitāda. ait Amb. sup Luc. Disce virgo verbo⁊ vitare lasciuiā. Maria etiā salutationē angeli verebat̃. cogitabat em̄ qualis esset ista salutatio. Et ideo cum verecūdia q: pauebat: cū prudētia. nā bene dictionis nouā famulam mirabat̃: q̄ nusq̄ lecta: nusq̄ ante fuerat comperta. Hec ille

Q Quīta domicella fuit dn̄a timorosa. Sapientissima em̄ virgo seruauit illud Eccl'i. xviij. Hō sapiēs in oīb⁹ timet. habebat aūt non seruilē sed castū ⁊ reuerētialē timorē. Et maxime timebat omnia que castitatem eius in aliquo possent maculare. Et pp̄ter hoc timuit in visione angelica. Un̄ Bern̄. sup missus est ait. Solent virgines q̄ vere virgines sunt semp pauere: ⁊ nunq̄ esse se cur. ⁊ vt caueāt timēda etiā in tuto ptimescere. scientes se in vasis fictilib⁹ thesaurū portare preciosum. ac pauide q̄cq̄d nouum. qcquid subitū fuerit ortū. suspectas habēt insidias. ⁊ totū cōtra se existimauit machinatū. ⁊ idcirco maria turbata est in sermōe angeli. Hec ille. Quapropter necesse fuit ipam ab angelo confortari. vn̄ Ber. vbi. s̄. inq̄t. Angel⁹ intuit⁹ virginē ⁊ varias secū voluere cogitatiōes facillime dep̄hendēs pauidā consolat̃. Et familiariter vocās et nomie benigne ne timeat psuadet. De hoc quoq̄ aurelius Augustin⁹ inq̄t in sermone annūciationis. Salutat angelus puellam viri salutatiōis ignarā. terret̃ virgo nouitate verbo⁊. Ad quam angelus. ne timeas maria, ne inq̄t aspectu meo mater dn̄i mei terrearis. Ego cōceptionis tue minister adueni: nō vt virginitatē amittas interueni. ipse me misit ad te q̄ est nascitur⁹ ex te. Et tūc dixit dn̄a timorosa. Hic est bon⁹ angel⁹ consolans ⁊ letificans ⁊c. Sexta domicella R fuit dn̄a honesta q̄ dicebat btē virgini illō j. ad Cor. xiiij. Oīa honeste ⁊ scḋm ordinem fiāt i vobis. mo⁊ em̄ honestas est seruāda i oib⁹. l. vnica. C. de anima. li. xj. honestas nāq̄ versat̃ circa mores. l. scire oportet. §. penult. ff. de tutorib⁹ et curatorib⁹ dandis ab his. ⁊ vnum de iuris p̄ceptis est honeste viuere. l. iusticia. §. j. ff. de iusticia ⁊ iure. et insti. eodē. §. iuris p̄cepta. Et idē ponit̃ in p̄emio decretaliu̇z. Habuit ergo btā virgo honestatem in oibus gestis suis. et maxime in oculo⁊ regulatione. Quia em̄ vt ait Cecilius firman⁹ in li. de beata vita. c. iiij. libido aspectu marie ociat̃. Et Quītilian⁹ Nota in prima declamatiōe inq̄t. Oculi nr̄i sunt de ocul tecta luxuria nr̄a q̄ nos in oīa q̄tidie p̄cipitāt vitia. ⁊ Sen̄. ad Lucillū scribit. Oculi ipudic sunt irritamēta vitio⁊ ⁊ duces scelerū. Ideo ipa virgo bn̄dicta seruauit illō Eccl'i. ij. vbi Salomō ait. Oculi sapiētis i capite ei⁹ scz sunt bene regulati. trāssumptiue in. c. ecce pisti. de cōsecra. dist. iiij. ⁊ de sacra vnct. c. vnico. §. quia vo. Et q: ē duplex oculus. s. oculus mētis de quo hr̄ i. c. q̄rūdā. ò elec. li. vj. vbi Jo. an. dicit q̄ dz esse purus. per illud. c. ⁊. j. q. j. c. multi. Itē ocul⁹ corporis qui sīr dz esse purus. xxxij. q. v. c. q̄ viderit Impudicus em̄ oculus ipudici cordis est nūcius. c. nec solo. eadem. q. ⁊ causa. Ideo ita puros habuit btā vgo oculos nō solū mētis. sz etiā corpis vt de vtrisq̄ dictum fuerit Cañ. v. Oculi eius sicut colūbe. transsumptiue in. §. Ecce. xxv. di. Hec em̄ purissima eius domicella dn̄a honesta īstruebat ipam vt staret cū oculis depssis ad terrā ⁊ cum multa modestia. Tanta aūt fuit eius honestas vt nemo vnq̄ tētationem carnalem de ipa habuerit. vt in alijs sermonib⁹ dixim⁹. Nihil em̄ vt ait Amb. in li. de virginitate fuit i maria toruū i ocl'is. nihil i vbis pcax nihil in actu inuerecūdū. nō gest⁹ fractior nō incessus solutior: nō vox petulantior: sz oīus honestas. Septima domicella fuit dn̄a prudētia q̄ instruebat beatā virginem vt prudēter de modo icarnatiōis inq̄reret Ideo ipa ait. Quō fiet istud q̄m virum nō cognosco. Quō habebo filiū q̄ nescio virū. Quō portabo fetū que fugio partum; Quō

vacuo vtero generabo? Unde pbebo lac labijs infantis sugere postulãtis: Et merito ista inqrebat prudentissima ṽgo. Ut enim ait Boetius.ij.de ɔso. Rerũ exitus prudentia metif. Ad hanc aũt inqsitiones beatissime ṽginis rñdit angelus. cui⁹ verba ponit Aug. in quodã ſmõe dicens in ei⁹ persona. Ne timeas maria. neq; expauescas virgo partũ: neq; metuas: neq; formides. mſtu3 inexpta. tñ crede ⁊ ɔcepisti. Ama ⁊ pepisti qm̃ meruisti grãm apd deũ. Et quã3 grãm dei ⁊ hoĩm pacẽ. mortis destructione3: vite reparationẽ. Concipies eñ ⁊ paries filiũ: nõ cuiuslibet meriti hoĩem. sed toti⁹ seculi saluatorẽ. Recole maria in libro Esa. prophete ṽginem quã pariturã legisti ⁊ gaude ac exulta q: tu esse meruisti. Tu ibi prefigurata es ṽgo. Ecce eñ in vtero ɔcipies nõ de viro. sed de spũsancto grauida eris: ⁊ incorrupta manebis. Paries qde3 filiũ: ⁊ ṽginitatis nõ patieris detrimentũ: efficieris grauida ⁊ eris mater semp intacta.

Octaua domicella fuit dña pudicitia q̃ instruebat beatã ṽginẽ vt votũ qđ fecerat de ppetua virginitate ſuanda inuiolabiliter custodiret. ⁊ in illibate castitatis ɔposito vsq; ad mortem immobilr pseueraret. Pudicitia eñ est virt⁹ animi q̃ violentiã non sentit. xxxij.q.v. in princi. ⁊ c. de pudicitia. Qui ṽo castitatẽ deo vouerũt. irritũ faciendo votũ damnationẽ incurrũt. xxvij. q.j.c. ſ. Dicebat aũt hec domicella beate virgini lic3 sit vera illa snia montanarij in luna celeri. Res est difficilis castam bene ducere vitam. Nulla fere maior q̃ caste viuere pena. Sola nãq; suũ finit morte duellu3. Uñ dicif q: castitatẽ ſuare est p viã artissima3 ⁊ difficilẽ icedere. c. de his. xxviij. di. xxxij. q.v.c. tunc saluabif. circa mediũ. Uñ etia3 dicif q: castitas nõ nisi deo inspirante ħr. dicto. c. de his. Tamen quia deus hanc tibi inspirauit qui etiã res penitus desperatas ad optatũ finẽ pducere potest. l. ſ. §. j. C. de veteri iure enuc. Tibi diuina grã replete facillimũ erit eã obseruare ⁊ posito q: tibi esset difficile: debes meminisse q: virtus ɔsistit circa bonũ ⁊ difficile. ij. Ethicor. Et q: vt inqt poeta. Absq; labore graui non pñt magna parari. Nullo igif modo pudicitia est violãda que est mulierũ ornamentum maximũ. §. qui vero eos in auf. quõ opor. epiſ. Lic3 dixerit angelus q: de spũsctõ ɔcipies ⁊ virginitatẽ nõ amittes. Tũ difficile videf in concipiendo filiũ nõ sentire aliqđ libidinis ⁊ ɔcupiscentie incendiũ. ⁊ nõ maculare in aliquo pudicitie pudorẽ. Et ideo cũ dicaf in cõmuni puerbio. Non de põte cadit qui cũ sapiẽtia vadit. Sapiẽter pus inquire si taliter fiet hec ɔceptio q: i ea totaliter cessabit nõ solum corporis ⁊ spiritus corruptella: sed etiã nec minim⁹ in ipa libidinis motus sentief nec aliquis indecens act⁹ in hac generatiõe interueniet. De hec autẽ loquif Ambro. in. ij. l. ſ. de virginib⁹ dicens. Unde quantã pudicitiã virginale3 in animo ſuat. que nõ solu3 odit corporum ⁊ spũs corruptellã: sed etiã oẽm actum libidinis quantũcũq; fieret sine offensa dei ⁊ ad diuinã ɔle3 esset ordinatus quantu3 ex se erat odio habuit. Unde merito pẽsandũ est q: fuerit hec pcipua causa q̃re modus concipiendi filiũ dei iam a deo pfixus non fuerit sibi diuinit⁹ reuelat⁹. vt ṽbo ⁊ actu hanc perfectã pudicitiã demõstraret. Hec ille. Cognoscens aute angel⁹ dño reuelante virginis cogitatiões. dixit ei. Noli o pudicissima ṽgo expauescere. Noli de tue virginitatis pmanentia sollicitudinẽ gerere. Intacta pmanebis. ⁊ de ɔle gaudeb. Sine cõiunctione mortalis viri efficieris murus altissimi. proinde non est. q: metuas. sed inde est q: gaudeas. Tunc eñ dolor sequeref partũ si pcederet libido conceptu3. Tunc ṽo spũsanct⁹ supueniet in te: ⁊ ṽtus altissimi obumbrabit tibi. i. refrigerabit te sub vmbraculo spũsancti. Nõ ergo calore3 cõcupiscentie pati verearis. Na3 in te erit conceptio ⁊ non cõcupiscentie libido. Non eñ erit estus vbi vmbram faciet spũsanctus. Nona domicella fuit sancta obedientia que ab Eua fuit repulsa: sed a beata virgine gratãter acceptata. Sciebat enim q: hec est virtus omniũ virtutũ moralium preclarissima. vt declarat beat⁹ Thomas ij. ij. q. ciiij. ar. ij. Item q: sola est que fidei meritum possidet obedientia: sine qua infidelis quisq; conuincif: etiã si fidelis esse videatur. c. sciendũ. viij. q̃stione. ſ. nouerat quoq; q: obediẽtes magnã a deo recipiunt remunerationem. c. nulla. xciij. disti. Unde dicit glo. in. l. desertorẽ. §. in bello. ff. de re mili. Magna est virtus obedientia. Sciebat etiã q: melius est obedire q̃ sacrificare. ſ. Regũ. xv. ⁊ dicto. c. sciendum. viij. q. ſ. ⁊ c. illud de maio. ⁊ obe. ⁊ q: Prouerbior. xv. scriptum est. Meus iuni meditabitur

G

Difficilis res caste viuere.

Z

obedientiam. Et ideo semp meditabaf beatissima vgo quō melius diuine voluntati per oīa obediret. Sciēs veraʒ esse illā Virgilij sniam in lib. georgicoꝝ dicentis. Est legū seruāda fides supma potestas: Quod mādat fieriqꝫ iubet parere necesse ē. Sicut aūt mōdani reputāt lucruʒ quoddā quādo satisfaciūt voluntati ꝓpꝛie. l. cū seruus. ff. de ꝯdi. cau. da. cā nō se. ita ipa lucruʒ marimū eristimabat satisfacere volūtati diuine Qua pꝛopter sic perfectā obedientiā semp obseruauit ꝙ ꝑ eā sumꝰ a moꝛte liberati sicut per inobedientiā ꝑmoꝝ parentū fueramus ad eternā dānationē condēnati. vn̄ Aug. in ſmone de natiuitate ipꝰ virginis ait. ꝑ inobediētia obediētia cōmutaf. fides ꝑ perfidia compensaf. Et iterū. O felix obedientia. o insignis gratia. que dum humiliter fidem dedit celi in se opificeʒ incoꝛpoꝛauit Hec fuit vgo obediētia oī sacrificio gratioꝛ hec volūtas cunctis hostijs acceptioꝛ hinc ꝑmeruit gl'iam quā postmodū cecinit dī. Ecce em̄ ex hoc beataʒ me dicēt oēs generationes. Et loquif Augꝰ. particularif de obedientia ꝑsentis mysterij. s. in consentiēdo diuini vbi cōceptioni. Tantum aūt placuit deo eius obediētia vt mereretur filiū dei sibi facere subiectū ⁊ obedientē. Unde Bern̄. sup missus est: exponens illud Lu. ij. ⁊ erat subditus illis inquit. Quis? Quibus? deus hoībus. deus inquaʒ cui angeli subditi sunt cui ꝑncipatus ⁊ ptātes obediunt subditus est marie. ⁊ nō tm̄ marie: sed etiā ioseph ꝓpf mariā. Mirare ergo vtrū libet. ⁊ elige qd ampliꝰ mireris siue filij dei benignissimā dignationē: siue matris eius excellentissimā dignitateʒ. Utrūqꝫ stupoꝛ. vtrūqꝫ miraculuʒ. ꝙ femine deus obtēpet humilitas sine exēplo. ⁊ ꝙ femina deo principef sublimitas sine socio. In laudibꝰ virginum singularif canif ꝙ sequunf agnum quocūqꝫ ierit. Quibꝰ ergo laudibꝰ iudicas dignā que etiā pꝛeit? Disce homo obedire disce puluis obtēperare. disce terra subdi. Erubesce supbe cinis. deus se humiliat et tu te exaltas deus se hoībꝰ subdit et tu dominari hoībꝰ gestiēs tuo te ꝑponis autoꝛi. Quotiēs em̄ hoībꝰ ꝑesse desideras, totiēs deū pꝛeire cōtendis. hec ille. Faciebat igif beata vgo illud quod postea egit filiꝰ suus sciens ꝙ tanta est excellētia obedientie ꝙ nihil est pctm̄ nisi quod cōtra ipsam fuerit ꝑpetratū. pctm̄ em̄ est ꝑuaricatio legis diuine: ⁊ celestiū inobediētia mandatoꝝ vt ait Amb. in lib. de paradiso. Nec igif serā domicella suadebat beate vgini vto parere salutem mūdi. atqꝫ hoꝛtabaf eā, tam grandi sacramēto assensum ꝑbere. Sctūs auteʒ Bern̄. sup missus est in ꝑsona angeli dicit beate vgini exhoꝛtādo eaʒ ad cōsentiendū Audisti vgo fctm̄: audisti ⁊ modū. Utrūqꝫ mirum: vtrūqꝫ iocundum. Iocundare filia syon. exulta satis filia hierl'm. ⁊ qm̄ auditui tuo datū est gaudiū ⁊ leticia: audiamꝰ et nos a te respōsum leticie quod desideramus ⁊c. Ideʒ quoqꝫ sanctꝰ ibidē in ꝑsona oium sanctoꝝ patrū inqt eideʒ beatissime virgini. Expectamꝰ o dn̄a verbū miserationis: quos miserabilr ꝑmit snia damnationis. Et certe offerf tibi pꝛeciuʒ nr̄e salutis statiʒ liberamur si ꝯsentis. In sempiterno dei verbo facti fuimꝰ oēs. ⁊ ecce moꝛimur in tuo breui respōso sumus reficiēdi vt ad vitā reuocemur. hoc supplicat a te o virgo pia flebilis Adā cū misera sobole sua exul de paradiso. hoc abraā. hoc dauid. hoc ceteri flagitāt sancti p̄res tui qui habitāt in regione vmbꝛe moꝛtis. hoc totus mundus tuis genibus ꝑuolutus expectat. nec īmerito. quia ex oꝛe tuo pēdet ꝯsolatio miseroꝝ: redēptio captiuoꝝ: liberatio dānatoꝝ: salus deniqꝫ totius generis tui et vniuersoꝝ filioꝝ Adam. Da vgo rn̄sum. Festinanter o dn̄a rn̄de verbū quod terra. qd̄ inferi: quod expectāt ⁊ superi. Ipse quoqꝫ rex et dn̄o quantū cōcupiuit decoꝛē tuum: tantū desiderat tue rn̄sionis assensum. in qua nimirum ꝓposuit saluare mundū. ⁊ cui complacuisti in silētio. iam magis placebis ex verbo: cū ipe tibi clamet e celo. O pulchꝛa inter mulieres fac me audire vocem tuam Si ergo eum facies audire vocem tuam: ipe te faciet audire salutē nostrā. nūqd nō hoc est quod q̄rebas: qd̄ gemebas: qd̄ diebus ac noctibꝰ oꝛādo suspirabas? Respondeas itaqꝫ cito angelo. inimo per angelum dn̄o. Respōde verbū. ⁊ suscipe verbū ꝓfer tuū ⁊ suscipe diuinū: emitte tuū trāsitoꝛiū ⁊ āplectere sempiternuʒ. Quid tardas? qd trepidas crede cōfitere ⁊ suscipe. Sumat humilitas audaciā. qꝛ etsi grata in silentio verecūdia: magis tm̄ nūc in verbo pietas ē necessaria. aperi vgo beata coꝛ fidei. labia cōfessioni: viscera creatoꝛi. Ecce desideratꝰ cūctis gētibꝰ pulsat ad ostiū. O si te morāte ptrāsierit: ⁊ rursus scipias dolens q̄rere

quē diligit aīa tua. Surge curre apl.surge per fidē:curre p deuotionē:aperi per dilectionē.hec ille. Tūc btā virgo his vbis cōfortata ⁊ de magnifica ꝓle letificata ⁊ de suo pudore ⁊ ītegerrima pudicitia certificata:statī surrexit:genua in terrā fixit:terrā osculata fuit:oclos ad celū eleuauit brachia ad celos extēdit:⁊ sic cū maximo gaudio:cū ingēti feruore:cū īdicibili deuotione:cūq3 ineffabili charitate dixit. Ecce. In quo vbo denotatur prōptitudo obediētie ⁊ inceptio nostre salutis.⁊ altitudo vginalis contēplationis.⁊ demonstratio sue volūtatis. Hoc eñ verbū ecce aliqñ ponit̃ ex positiue siue demōstratiue vel indicatiue. vt de peni.disti.j.§.ecce.⁊.xxv.q.v.c.ecce. ⁊ insti.de rerū diui.§.cū ex aliena plāta. ⁊ §.hoc amplius.⁊ de peni.di ij.c.si eñ inqt ⁊ īsti.de vsufru.§.j.⁊.xxviij.q.j.c.sic eñ.§ his de cāis.⁊ ex̃.de baptis.c.maiores.ver. ad id.⁊.ff.qd cuiusq3 vni.l.j. Aliqñ ponit̃ exhibitiue vt.xxij.q.ij.c.Egressus.Aliqñ inceptiue.vt ex̃ de renū.c.nisi cū pridē.§.propter maliciā.⁊.xxxvj.dist.c.ecce.⁊ ō maio. ⁊ obe.c.solite. Aliqñ etiā ponit̃ contēplatiue.vt ibi. Ecce q̄3 bonū ⁊ q̄ iocundū habitare fratres in vnū.ps.cxxxij.⁊.c. dilectissimis.xij.q.j.c.nulli.iij.q.j.⁊ oībus his modis possunt exponi vba benedicte vginis dū dixit ecce ⁊c.

ecce ponitur di uersi mode

Decima domicella fuit dña humilitas siue dñe ancilla.que ꝑerat familie dom⁹ beate vginis ⁊ oīa officia domus ꝓgebat. Hec aūt beatā virginem instruebat vt de se licz ad tantā excellentiam exaltabat̃:nō alta sez hūilia sentiret: cogitaret ac diceret:dicēs ei illud Tob.iiij.supbiā nunq̄ in tuo sensu aut in tuo vbo dñari permittas.quia vt ait martialis poeta. Etherea pacē vent⁹ ⁊ supbia tollunt.⁊ ꝑm Claudianū lib.j. Inqnat egregios adiuncta superbia mores.⁊ vt ait Prudētius in lib.de sichomachia.c.v. Frāgit deus omne supbū. Alta cadūt.inflata crepant.tumefacta premūtur.sed quāto maior es tāto magis te humilia in oīb⁹.⁊ corā deo inuenies gratiā.Eccli.iij. Uirginitas eñ cū humilitate est admirabilis.§.hec.scripsimus.xx.di. Hanc autē virtutē veniet cōmēdare filius tuus.c.displicet.§.si autē.xxiiij.q.iiij. ⁊ ipam verbis ac factis ostēdet.xc iij.di.c. dñs. Uñ dicet discipłis suis Mat.xj. Discite a me q2 mitis sum ⁊ humilis corde.trāssumptiue in.ca.qui se scit.el.ij.q.vj. Hec etem̃ vtus est cōseruatiua oīum aliarū virtutū.vñ Bern̄. in lib.de improbatione viciorū.c.ij.inquit. Firma solet virtus humiles seruare quietos: Nec cadit in plana q̄ requiescit humo. Huius autem domicelle documēta ipsa virgo bñdicta ꝑfecte seruauit.qd patere poterit ex respōsione quā angelo fecit. De qua inqt Ber. O veneranda vginitas.o pdicanda humilitas.ab angelo mater dñi appellat̃ ⁊ se ancillā dñi cōfitetur.vñ ait. Ecce ancilla dñi: tāq̄ diceret Paratū est cor meū deus.q2 intactus ꝑmanet vterus meus. Respexit eñ hūilitatem ancille sue. Uenit ergo mãsuetus implens celos.transgrediēs p humilē ad supbos.⁊ celos nō relinquēs vt inflatos tumore superbie apposito hūilitatis remedio mitis medicus ipse curaret. Uenit eñ mãsuetus ⁊ mitis sedēs sup nubē leuē.i.sup Mariā humilem.hec ille. Undecima domicella fuit dña desiderosa que incitabat beatā vginē ad desiderium cōceptiōis filij dei ⁊ saluationis mūdi.qd quidē desideriū ipaz taliter inflammabat q̄ cū ꝓpheta dicebat ps.xlj. Quēadmoduz desiderat ceruus ad fontes aquarū:ita desiderat aīa mea ad te deus. Sitiuit aīa mea ad te deum fontem viuū. Et iterū cū eodē ꝓpheta dicebat ps. xxxvij. Dñe ante te om̄e desideriū meū. Ex quo apparet sanctitas mentis virginalis. Nā vt ait Cassiod.li.iiij.epistolaꝝ:epła.v. Ex qualitate desiderij pōt mēs honesta cognosci. Uidebat̃ autez beate vgini magna mora expectatio ⁊ tarditas incarnatiōis. iuxta illud Senece in ꝓuerbijs. Etiā celeritas in desiderio mora est. Et ideo subdit.⁊ dixit. Fiat mihi ꝑm verbū tuum. Qd exponens Bern̄.sup missus est ait. Fiat in desiderij signū:nō in dubitantis indicium Nā per hoc qd dicit. Fiat mihi ꝑm verbuz tuuz.magis intelligendū est affectū exprimere desiderātis q̄ effectū inquirere more dubitātis:q̄q3 nihil obstat intelligi fiat. Ecce verbū orōnis.nemo quippe orat nisi qd credit ⁊ sperat.vult aūt a se reqri deus qd pollicet̃. Et iō forte multa q̄ dare dispo suit pri⁹ pollicet̃ vt ex ꝓmissione deuotio excitet̃. Sicq3 qd gratis daturus erat deuota oratio ꝓmereat̃. Hoc vtiq3 virgo prudēs intellexit:qñ preuenienti se muneri gratiositate ꝓmissionis apposuit meritū sue orātiōis dicēs. Fiat mihi ꝑm verbuz tuū. Fiat mihi de verbo ꝑm verbū tuuz. verbū

qđ erat in principio apud deū fiat caro de carne mea ꝺm ꝟbū tuū. Fiat obsecro mihi verbū nō ꝓlatū qđ trāseat: sed ꝯceptū ꝟt maneat: carne videlꝫ indutū: nō aere. Fiat mihi non tm̄ audibile auribus sed visibile oculis. palpabile manib⁹. gestabile hūeris Nō fiat mihi verbū scriptū ꝛ mutū. sed incarnatū ꝛ viuū. hoc est non mutis figuris mortuis in pellibus exaratū. sed in forma hūana meis castis viscerib⁹ viuaciter impressus. Et hoc nō mortui calami depictione. sed spūssancti operatione. eo eñ modo fiat mihi quo nemini ante me factū est. nemini est post me faciēdū. Porro multipharie multisq̧ modis olim de⁹ locut⁹ est patribus in ꝓphetis. ꝛ alijs quidēꝫ in aure. alijs in ore. alijs in manu factū esse verbū dn̄i mēorat. Mihi autē oro ꝟt in vtero fiat iuxta verbū tuum. ꝟbū igit̃ qđ ab alio fieri nō pōt dignet̃ in me ꝛ mihi fieri ꝺm verbū tuū scꝫ silēter inspiratū ꝑsonaliter incarnatū: ꝛ corpaliter inuisceratū. hec ille in persona virginis. O igit̃ beatissime spōse dei ardentissimū desideriūꝫ. qđ tante efficacie fuit ꝟt illū facere mereret̃ sibi filiū ꝑ quē facta sunt oīa. ꝛ ꝓpt̃ qđ de⁹ exaudiuit desideriū omniū sanctoꝝ patrū. ꝛ tūc verificatusꝫ fuit illud ꝓphete ps. ix. Desideriū paupeꝝ

V exaudiuit dn̄s. Duodecima domicella fuit dn̄a fidelis siue dn̄a credentia q̄ exhortabat̃ illam ꝟt si qđ optabat cōpleri volebat in fide firmissima persisteret. qꝛ omnia possibilia sunt credenti. Mar. ix. Dicebat qꝫ ei per fidē tuā facies montē eleuare se ꝛ proijcere in mare. Luc. xvij. idest dei filium q̄ est mōs dei. mons pinguis đ celo. veniētē facies in mare vteri tui descēdere. Dicebat etiā illud Cassioď. lib. iij. epl̄arū: epl̄a iiij. Illi firmiter credere debetis quem vestris vtilitatib⁹ arridere cognoscitis. s. angelo annūciāti. ꝛ deo eū mittēti. ꝛ iterū illud Ouiď. in. iiij. de tristibus. epl̄a. iij. Crede qđ ē ꝛ ins ac desine tuta vereri. Deq̧ fide certa sit tibi certa fides. Cuius domicelle salutaribus monitis ꝑfectissime obtēperauit beata ꝟgo. vñ Luc. j. eā laudauit elisabeth de credulitate: dicēs ei. Btā que credidisti: qm̄ ꝑficient̃ in te que dicta sunt tibi a dn̄o. Ipa igit̃ virgo ab his duodecim domicellis sic bene ꝑsuasa. alacri animo et vultu iocūdo inquit ꝺm Augu. in quodāꝫ ser. nōe. Cōtingat mihi o Gabriel archāgele ꝺm verbū tuū. veniat ad cubiculū suū q̄ in sole posuit tabernaculū suū. oriatur mihi virgini ꝑmanēti sol iusticie in cuius ꝑēnis eterna ꝑmanet sanctitas. Cui ꝑpetua castitate florescēs mea ꝑduret integritas. Egrediat̃ sicut splēdor iustus. ꝛ saluator ꝟt lampas accēdatur. Procedat iam sponsus de thalamo suo. qꝛ secura facta sum de proposito meo. Nec mora. reuertitur nūcius. ꝛ ꝟginalē thalamū ingredit̃ xp̄s. efficit̃ subito ꝑgnās btā dei genitrix. ꝛ cūcta ꝑ secula ꝑdicatur hec felix. Sine mora ꝟt assensus ꝟginis pāditur: celestis spōsus immaculatū corp⁹ ingredit̃: ꝛ qui toto mūdo nō capitur: puelle intacte mēbris infundit̃. Credit monita qđ audiuit. ꝛ meruit sanctificata qđ credidit. deniq̧ tantū se ad celi fastigia subleuauit ꝟt verbū apud deū in ꝑncipio. i. dei filiū de summa celi arce susciperet. Mox nāq̧ ꝟt btissima ꝟgo annūcianti angelo assensum prebuit: spūsscūs in eāꝫ descēdit. de quo dei filiū concepit. hec ille. O igitur respōsio gratissima. O verbū efficacissimū. O inefabilis virtus Marie virginis. O inexcogitabilis clementia creatoris O incōprehēsibilis altitudo mysterioꝝ dei. vna mulier hebrea fecit inuasionem in domo regis eterni. vna puella sic diuinam sapiām circūuenit ꝙ ipse deus illi: inquit. Cañ. iiij. vulnerasti cor meū soror mea spōsa. vbi glo. ait. ꝑ tuo amore carnē assumpsi Ex ꝟginis ergo carne de⁹. summā altitudinem vestiuit humilitate summas delitias penalitate. summā opulentiā paupertate: summā lucē tenebris. summū honorem opprobrijs. ꝛ ꝑ eius dilectiōe summū amabile exposuit flagellis. Cōcepto aūt dei filio ex ꝟgine angelus gabriel in celū se recipiens filij dei incarnationē supernis ciuibus nūciauit: q̄ in cāt⁹ suauissimos ꝛ innumerabiles graꝝ actiōes ꝓruperūt. Pie qꝫ creditur ꝟt. ſ. dictū est sermone. ij. huius partis pte. iij. ꝙ hoc bonū nouūꝫ etiā sanctis patrib⁹ in limbo existentibus annūciauit: Et ideo letati sunt gaudio magno valde. Surrexerūt aūt q̄ttuor ꝓphete cōfortātes ꝛ ante oēs qui erāt in limbo. Primo surrexit Moyses ꝛ ait. Manna de celo descendit. Nume. xj. gaudeāt ergo ꝛ reficiant̃ omnes esurietēs. Secūdo surrexit Dauid ꝛ dixit. Exortusꝫ est in tenebris lumen rectis corde misericors ꝛ miserator et iustus dn̄s. ps. cxj. Gaudeāt ergo ꝛ illuminent̃ omnes cecutientes. Tertius ꝟo qui surrexit fuit Sa

lomon qui ait. De vinea celi botrus erupit gaudeāt ⁊ vino precioso repleant̄ cuncti sitientes. Bibite ergo oēs ⁊ inebriamini charissimi. Cañ.v. Quartus fuit Daniel q̄ surrexit ⁊ dixit. Lapis sine manibus de monte precisus est Dañ.ij. Gaudeāt ergo oēs fideles. Miserūt aūt legatos ad bñdictā virginē q̄ grās illi egerūt bñdixerūtq̄ eā vna voce ex pte oīum dicētes. Tu glia hierlm. Tu leticia israel. Tu honorificētia ppli nri q̄ fecisti viriliter. ⁊ confortatus est cor tuū. eo q̄ castitatē amaueris. eris q̄ bñdicta i eternū. Judith.xv. Rñdit pōst eis btā virgo dicēs illud Tob.xij. Bñdicite deū celi. ⁊ corā omnib⁹ viuētibus cōfitemini ei: q: fecit nobiscū misericordiam suam:

Z Pars tertia huius sermonis que dicit̄ mirabilitatis.

Singulare diuinitatis op⁹ cui nū q̄ sile factum est: nec fiet. fuit incarnatio filij dei ex virgine. De q̄ ipe de⁹ inqt Neemie.vj. Op⁹ grāde ego facio. De hoc etiā inquit ille ppheta Abachuc.ij. sui lib.c. Dñe op⁹ tuū.i. magnū est. in medio annoꝝ viuifica illō. Quapropter Aug. in ser.vij. de natiuitate dñi ait. O mira ⁊ inexq̄sita cōpago O noua ⁊ inaudita cōmixtio deus q̄ ē ⁊ q̄ erat creator efficitur creatura. qui immensus est capitur. diuites cōstituēs paup' efficit̄. incorporeus carne vestitur. sermo carnescit videtur inuisibilis. palpatur impalpabilis cōprehēditur incōprehēsibilis. immortalis occiditur. ⁊ quē celum ⁊ terra nō capit in presepio angusto locatur. numerat̄ in secula qui est ante secula homo christus iesus. De his mirabilibus operationibus loquebat̄ dauid ps.cxxxviij. dicēs deo. Mirabilia opa tua ⁊ aīma mea cognoscet nimis. Sciendum est autem sm Tho. in.iij. scripto.di.iij.ar.ij. ⁊ in.iij. parte summe.q. xxxij.ar.iiij. ⁊ Alex.d ales in.iij. parte summe in tractatu de cōceptione christi p spiritumsanctum. ⁊ Rich. in.iij.di.iij.ar.ij.q.iij. ⁊ seraphicum Bonauen. in eadē di.ar.vi. q.ij. ⁊ in questionibus circa litteraꝫ. ⁊ Alexandrum lombardum in eadem dist. q̄ formatio corporis xpi de virgine fuit miraculosa. Unde Anselmus in.ii. de cōceptu virginali.c.xiij. inquit. Spiritussanctus ⁊ virtus altissimi de virgine muliere virum mirabiliter ppagauit. Rōnes aūt adductas a theologis vbi.s. quare hic formatio fuerit miraculosa cā breuitatis ptrāseo. adeo aūt. est mirabilis q̄ a nobis est incognoscibilis. vñ Chryß. i homel. de natiuitate dñi ait. Scio quia verbū caro factum est. sꝫ quō factuꝫ sit nescio. Miraris quia ego nescio. Omnis creatura ignorat. hec ille. Multis ergo ex causis miranda est dei incarnatio.

Formatio corporis xpi fuit miraculosa.

Primo quia in ea dñs fact⁹ est seru⁹. de⁹ eī est dñs vniuersoꝝ.ij. Mach.xiiij. Et certe ipe fili⁹ dei ē rex regnū ⁊ dñs dñantium Apoc.j. ⁊ cle.ij.§.fi.d sen. ⁊ re iud. Et tñ vt ait apls Phil.ij. Exinaniuit semetipm formā serui accipiēs. ⁊ venit ministrare ⁊ non ministrari. Mat.xx. Scdo fuit mirāda. q: sūm⁹ fact⁹ est lim⁹. Quis enim excelsior dei filio. ⁊ quid vilius limo. ⁊ tñ tāta dignatione descendit deus in limum. ⁊ tanta sublimatiōe ascēdit limus in deū: vt q̄cq̄d i illo fecit deus limus fecisse dicatur. ⁊ q̄cq̄d limus ptulit: deus in illo ptulisse p̄dicet̄. q: idem est deus ⁊ hō. Et non mō hō: sꝫ vilissimus hominuꝫ est reputat⁹. Esa.liij. immo nec vt hō habit⁹ sicut ipe testat̄ p pphetā ps.xxj.di. Ego aūt sum vermis ⁊ nō hō: opprobriū hoiꝫ ⁊ abiectio plebis. Tertio fuit mirabilis. q: fact⁹ etern⁹ est tpalis. Etern⁹ eniꝫ est pr̄. etern⁹ fili⁹. etern⁹ spūssanct⁹. vt dr̄ in symbolo Athanasij. Et tñ nūc tēpore incipit mēsurari. ⁊ incipit hr̄e principiū q̄ erat in pncipio apud deū patrē. Jo.j. Et q̄ in celis nō est posterior patre: incipit eē posterior matre in terris. vñ ⁊ eternus nūc dr̄ infans octo dierū. ⁊ nunc puer.xij. annorū Lu.ij. ⁊ quasi incipiēs.xxx. annoꝝ. Luc.iij. Quarto fuit mirabilis q: imēsus fact⁹ est paru⁹. Immēsus eī est pr̄. immēsus fili⁹ immēsus spūssanct⁹. vt i eodē symbolo habet̄. ⁊ tñ ille q̄ sua magnitudine celū ⁊ terrā implet. vt dr̄ Hierem.xxiij. ⁊ qui dixit Esa. lxvj. Celū sedes mea ⁊ terra scabellū pedū meoꝝ. tam paruus fact⁹ ē vt vix humanis oculis mēbroꝝ eius distinctio videri posset iuxta illud Esa.ix. Paruulus natus est nobis. ⁊ fili⁹ dat⁹ est nobis. Quinto est mirabilis hec incarnatio q: incōprehēsibilis fact⁹ est localis. Qui eī oī rei adest p pñtiā potētiā ⁊ essentiā. vt declarat beat⁹ Tho. in.j. par. sum.q.xl. i angusto vētris loco cōcludit̄. ⁊ q: nō ē ei loc⁹ in diuersorio. reclinat̄ i p̄sepio. Lu.ij. Sexto est mirāda h̄ icarnatio q: simplicissim⁹ p eā videt̄ cōponi. de⁹ eniꝫ vt ait pbs.ij. meta. est summe simplex cui⁹ nature. vt ait Leo papa in quodā sermone

nec addi pōt nec minui. tū nūc incipit hrē corp⁹ ⁊ animā ⁊ mēbra diuersa. ⁊ quasi in se haberet aliquid superfluū voluit circuncidi. Lu. ij. Septimo fuit mirabilis. q: sapia dei patris quasi ignorās facta est. vñ et ad modū addiscētis se habuit audiēs ⁊ interrogās legis doctores. ⁊ dict⁹ est pficere etate ⁊ sapiētia corā deo ⁊ hominib⁹. Lu. ij. Octauo est admiranda. quia fortis per eam factus est īfirmus. Ipse em̄ est dei virt⁹ sicut ⁊ dei sapiētia. j. Cor. j. ⁊ tñ nūc ab vna iuuēcula vincit. cū mēbra pānis inuoluta virgo mater alligat. ⁊ manus pedesq₃ crura stricta cingit fascia. Nono est mirāda. q: p eas diues fact⁹ est paup. Nā gloria ⁊ diuitie in domo ei⁹. ps. cxj. In quo sūt diuitie ⁊ glīa Prouer. x. ⁊ nūc ita paup fact⁹ ē vt non habeat vbi caput suū reclinet Mat. viij. Propter qḋ Threñ. iij. ipe inq̄t. Recordare paupertat[is] mee. Decimo fuit mirabil. q: pānis esuriuit. panis i quā ille q̄ de celo descēdit. Jo. vj. ex q̄ ois hō viuit. s. ō vbo dei. Deut. viij. ⁊ Mat. iiij. ⁊ c. inter cetera. de offi. iu. or. Itē ille q̄ dat escā omni carni. vt dr. ps. cxxxv. esurit in infantia cū infantib⁹ ⁊ cu₃ viris vir pfectus. Mat. iiij. ⁊ xxj. Undecimo fuit mirāda. q: fons sitiuit. Fons iquā ille q̄ dat aquā viliā saliētē in vitā eternā. Jo. iiij. Uñ canit eccl'ia. paruoq₃ lacte pastus est: p quē nec ales esurit. Sitiuit fatigatus ex itinere. Job. iiij. Sitim q₃ se pati ostēdit in cruce dum dixit Sitio. Job. xix.

⁊ Scḋo fuit admirabilis quia deus fact⁹ est hō. iuxta illud Jo. j. Uerbū caro factu₃ est ⁊ habitauit in nobis Audite ergo celi ⁊ obstupescat terra. q̄d em̄ mirabilius. q̄d' iscrutabilius q̄ q̄ ex virgine fact⁹ sit de⁹ hō. O virgo gloriosa. o virgo sanctissima. o virgo incōparabilis. o virgo toti mūdo admirabilis que factorē tuū fecisti. que creatore₃ orbis pcreasti. que gēstorē vniuersoꝝ genuisti. que maiestatē diuinā in tuo vtero recepisti. que altitudinē dei ad tantā humiliationē inclinasti: amore illi⁹ quē concepisti impetra nobis ab eo gaudia paradisi.

De eadē beatissime virginis annūciatiōe Sermo. vij.

a Ave gratia plena. Lu. j. Inq̄t dñs Andreas siculus dictus barbati⁹. sup. c. conquestus. de ferijs Pondero vnū ex tex. huius capli. q̄ non commemorat nomē pprium. sed dicit btē virginis ⁊ sic exprimit nomen dignitatis. ⁊ nō nomē ppriū. Et sepe mirat⁹ sum q̄ xpiani nominet illā illustrissimam dñam noīe pprio. q̄ nominanda esset noīe sue icōprehēsibilis dignitatis. hec ille. Ex qb⁹ dixerūt q̄dā q̄ in salutatiōe āgelica nō d₃ poni Maria: qḋ nomē nō posuit angelus. Ad euangeliū em̄ nō d₃ aliq̄d apponi. iuxta illud Apoc. vlt. Si q̄s apposuerit ad hec: apponet de⁹ plagas sup illu₃ scriptas in libro isto. Sed sciēdum est fm Alber. sup missus est. c. lx. q̄ angelus rōnabiliter reticuit nomen ppriū beatissime virginis i salutatiōe. na₃ dignius ea₃ salutauit noīe noue excellētie ⁊ dignitatis. vt p mutatio nē noīs mutatio stat⁹ denotaret. In collatione em̄ magnaꝝ dignitatū solet fieri mutatio nominū. vt p₃ i papa nouiter creato vñ Jo. j. dixit xps petro. Simon iohānis tu vocaberis cephas. Quare aūt pape nouiter electo mutetur nomen. ponit Johā. and. in proe. vj. in verbo Bonifaci⁹. Angelus ergo ppriū nomen virginis bñdicte qḋ est Maria mutauit dicēs gratia plena. Et tūc verificatū est illud Esa. lxij. Uocabit tibi nomē nouū qḋ os dñi noiauit. Hoc aūt nomen gratia plena circūlocutio est tm̄ p prij nois beate virginis ⁊ persone ipsius qḋ nulli ālij cōuenit pprie nec deo nec creaturis. fm q̄ plenitudo gratie intelligit susceptiue tm̄. Deus em̄ nihil h₃ gratie susceptiue. ⁊ nulla alia pura creatura plena est gratia susceptiue pter beatā virginem. que sola tantū recepit de gratia q̄ nulla pura creatura plus recipe potuit. vñ hoc illi ita ppriū fuit q̄ ei angelus illud p pprio noie imposuit. Principes nāq₃ ⁊ maximi pōtifices non solēt pprio noie salutari. Et iō angelus solū expssit nomē ei⁹ pprie dignitatis salutādo eam: neq₃ enim. vt quidam dicunt: credēdū est q̄ sancta trinitas dixerit angelo. vade ad Mariā: sed vade ad illa₃ excellentissimā virginē gratia plenā. Et₃ autem eius nomē pprius angelus reticuerit predicta rōne: ecclesia tñ apposuit i salutatione Maria ppe gratia plena. vt per gratia plena recolat beatissime virginis dignitatem per Mariam autem inclinet ea₃ ad subleuandam nostram necessitatem. Et iō ecclesia non errauit. Ad illud autem qḋ supradictu₃ est nō debere ad euāgeliū apponi. Rūdet q̄ intelligit de appositione falsi

Quare nomen pprium reticet in salutatione angelica.

ratis. vñ apl's ad Gal. j. ait. Si angelus de celo venerit ꝛ aliud euangelizauerit vobis ꝙ qđ euangelizauimus vobis: anathema sit. De annūciatione aūt ipsius beatissime ꝟginis duas tm̄ considerationes faciem⁹.
Prima dicef exemptionis. ibi. Aue.
Scđa ꝟo gratificationis. ibi. grā plena.

B Pars. j. hui⁹ sermõis q̄ đ: exemptiõis.
n Os antiquissimus est ꝙ cuȝ aliq̄s amico suo occurrit vel lr̄am aut ambasiatā ei mittit: in pncipio ponit ꝟba salutationis. Diuersus aūt modus salutatiõis inuenif in sacris scripturis. Nā dñs Jesus post resurrectionē apparēs aplis dixit eis Pax vobis. Luc. xxiiij. ꝛ Joh. xx. Item occurrēs mulierib⁹ venientib⁹ a monumēto suo: salutauit eas di. Auete. Mat. vltio. et Joab princeps militie exercit⁹ Dauid occurrens amase: vt amicū salutauit eum di. Salue mi frater. ij. Reguȝ. xx. Et iudei qui erant hierosolymis mittentes lr̄as eis qui erāt in egypto amicis suis ꝛ generis sui: salutauerūt eos dicētes. Salutē ꝛ pacē bonā scȝ mittim⁹ vobis. vt habef. ij. Macha. j. Angel⁹ autē raphael ingressus ad Tobiā salutās eū dixit. Gaudiū tibi sēp sit. Tob. iiij. Saluator quoq; noster p̄cepit aplis vt in quacūq; domū intrarent: salutarēt eos qui in ea essent dicentes. Pax huic domui. Mat. x. ꝛ. Luc. x. Summi aūt põtifices ꝑ salutatiõe dicūt. Salutē ꝛ apostolicā benedictionē vt pꝫ in ꝓemio lib. decretaliū. et vj. ac clementinarū. Angelus aūt Gabriel nõ sine magna causa salutauit beatissimaȝ ꝟginē: dicēdo Aue. qđ fecit vt ostēderet ex parte cuius eā salutabat scȝ totius trinitatis. Nam hec dictio aue hꝫ tres lr̄as innuētes ꝑsonas diuine maiestatis. scȝ patris et filij ꝛ spūssancti. Prima em̄ lr̄a que est A. significat spiritūsctm̄. Ipe em̄ spūssanctus vt ait Grego. in quadam homel. amor est. Scđa lr̄a est. v. significans personā filij q̄ est verbū patris. ꝛ medius nõ situ sed numero inter patrem ꝛ spiritūsanctuȝ. Nam tres sunt qui testimoniū dant in celo, Pater verbū. ꝛ spūsctūs. ꝛ hi tres vnū sunt. j. Johā. v. Tertia lr̄a est e. ꝛ significat patrē. nā vt dicit Hilarius in lib. đ. trini. Eternitas est in patre. nõ ita tm̄ q̄n filius ꝛ spiritussctūs etiā sit eternus cum eo. sed quia ei appropriaf magis. Eternum em̄ importat quid sine principio. Filius aūt ꝛ spūsctūs

Diuerse salutatiões in scripturis.

ꝙuis nõ habeant principium creationis nec factionis. habent tm̄ principiū emanationis. q: emanat filius a patre: ꝛ spūssanctus ab vtroq; ꝛ sic ab eterno. Solus autē pater est sine aliquo pncipio: q: a nullo ipe emanat. Dicit ergo angelus Aue: quasi dicat. Tota trinitas me mittit ad te. q: ꝛ ipa tota operabif istā incarnationē in te. Uel possumus dicere ꝙ per a. que est prima litterarum quam greci vocāt alpha. ꝛ hebrei aleph significat diuitas. Per v. aūt q̄ ꝓm Priscianū in. j. lib. est vltima lr̄aꝝ alphabeti ꝓm latinos: significatur natura humana. que est vltima inter naturas itellectuales. Per e. aūt significatur beata ꝟgo Maria. vel quia fuit hebrea. vel q: egregia et excellentissima est inter oēs mulieres. Apparēs ergo angelus beate ꝟgini dixit Aue quasi diceret. Diuinitas humanitatē recipiet ex te hebrea ꝛ egregia atq; excellētissima virgine. Notandū quoq; ꝙ vera est C
illa vulgaris sententia. Omnes dicūt e. vl' a. quot quot nascūtur ab eua. scȝ in egressu ex vtero matris. Nascūtur em̄ lugēdo. Qui ploratus est ꝓm Aug. in li. de ci. dei. quasi quedam ꝓphetia nostri incolatus. significans ex hoc ꝙ in vallem lachrymaꝝ ꝛ miseriarū intram⁹. Et masculus quidē in ploratu suo nascēs profert A. quasi dicat. Similis suȝ Ade masculus pctõ ꝛ miserijs ac multis calamitatibus ꝛ morti ꝑpter eum subditus. Femina ꝟo nascēs plorando profert e. quasi dicat. Femīa sum: Eue similis cuius miserijs ꝛ maledictis subijcior. Sed quia Adaȝ ꝛ Eua cū filijs ꝛ filiab⁹ suis ab eis mortificatis viuificanf per virginē matrē. qđ significatur per. v. que est mediā inter a ꝛ e. Ipsa em̄ ꝟgo fuit mediatrix genitrix ꝛ vita. ideo illi dixit angel⁹ Aue. quasi dicat. Tu es illa q̄ viuificabis Adā ꝛ Euaȝ cū posteris suis. Sciendum etiā ꝙ lr̄e huius dictionis Aue: cõtrario modo se habēt lr̄is huius noīs Eua. Et ideo dixit angel⁹ btē ꝟgini Aue. quasi diceret. Tu in totum contraria es Eue. ideo salutando tibi dicimus Aue. Et h̄ est qđ canit ecclesia dicens Sumens illud aue gabrielis ore: funda nos in pace mutās nomē eue. Ipa em̄ eua suos filios fecit inimicos dei. Beata autē virgo nos pacificauit deo. Eua superbiuit cõtra dñm volens esse similis deo. Maria se ꝑfundissime hūiliauit vocans se nõ matrē dñi sicut erat. sed ancillā eius. Eua cor

poralis mater cūctoꝝ viuentiū spūalis eo rū interfecerit: fuit a deo mltipliciter maledicta. Maria spūalis mater oīm saluandorum: ipsoꝝ viuificatrix: fuit a deo būdictionibus repleta. De hoc autē inqt sctūs Maxim⁹ in quodā sermone. Eua posteros ex sua carne nascētes trāstulit ad inferos. būdicta ꝟgo ex sua prole natos dirigit ad celos. Ex carne Eue nati dicunt filij hoīm ex carne marie filij renati dicūtur filij dei. Cedat ergo nūc improperium Eue. qr vniuersi sumus leti per partū btē ꝟginis marie. Et vitā quam destruxerat Eua reparat ꝟgo Maria. hec ille. Et ideo dixit ei angelus: Aue. qđ est oppositū de eua. Sciendū quoqꝫ ꝙ lrā a. expssa voce formatur in gutture. ⁊ in gutture cōmuniter hebrea locutio formaꝝ. U pnunciatur in labijs eacuēdo. ⁊ latin⁹ in labijs quodāmodo loqtur in palato. ⁊ in palato grecus sua verba pnūciat. Apte ergo inquit angel⁹ btē ꝟgini aue. quasi diceret. Oīs lingua tam hebrea ꝙ latina ⁊ greca te laudat. hoc omis doctrina attestatur mysteriū.

D. Sciendū etiā ꝙ hoc ꝟbo Aue ostendiꝝ singularitas Marie. Sibi em̄ ppie cōuenit hoc verbū qđ denotatur ab a qđ est sine ⁊ ve qđ est interiectio dolentis. quasi sine ve. Ue enim importat miseriā. nulla aūt pura creatura fuit sine ve sicut btā virgo. Unde inquit Alber. super missus est. c. lix. Concedimꝰ ꝙ beata virgo fuit diuersimode sine diuersis ve. Fuit enim sine ve cōmuni oībus hoībus. sine ve speciali mulieribus ⁊ sine ve ppro matrib⁹. Ex pte em̄ corporis oīs hō p pctm̄ incurrit triplex ve scꝫ ipsius corporis distēperationē. ⁊ naturaliū appetituum inordinationē. Itē ipsius corporis ante mortē ad aīam repugnationē. bm ꝙ caro cōcupiscit aduersus spm̄. ad Gal. v. Item post mortē corpis incinerationē. de quibus dr Gen. iij. Maledicta terra i ope tuo. In laborib⁹ comedes ex ea cūctis dieb⁹ vite tue spinas ⁊ tribulos germinabit tibi. ⁊ comedes herbas terre. In sudore vultus tui vesceris pane tuo donec reuertaris in terram de qua sumptus es. qr puluis es ⁊ in pulueres reuerteris. hec ibi. In maledictione aūt operū notaꝝ inordiatio appetituū naturaliū. In spinis ⁊ tribulis cōcupiscentie cōtra spm̄. In labore ⁊ sudore corporis distēperatio. p reuersionē i puluerē incineratio. Primo igiꝝ homini dictū fuit illud triplex ve. s. ve maledicta terra in opere tuo idest corp⁹ de terra factū. In sudore vultus tui vesceris pane tuo. Per sudores autē significaꝝ corp⁹ distēperatū cui⁹ hūores resoluunꝝ in sudorē. Spinas ⁊ tribulos germinabit tibi. s. corpis pūctiōes ⁊ pruritus ꝯcupiscētie ꝯ spm̄. donec reuertaris in terrā de qua sumpt⁹ es. s. p incinerationē. Sꝫ ab isto triplici ve libera fuit btā virgo: que corp⁹ habuit eucraticū. ⁊ cū spū p oīa pacificū ⁊ nūqꝫ in cineres resoluendū. hic Alb. vbi. s. In ea nāqꝫ nō fuit aliq inordinatio passionū. nec distēperantia humoꝝ vel inordinatio opeꝝ. qꝛ ordinatissima fuit in oībus. ⁊ nullus etiā prim⁹ mot⁹ ad peccādū seu rebellādū ꝯ spm̄ fuit in ipa. Un̄ dictuꝫ fuit de illa Gen. iij. Ipa cōteret caput tuū Caput em̄ serpētis antiq sunt primi mot⁹ pctī quib⁹ ipse insidiaꝝ aīe. Sed ꝟgo Maria illud cōtriuit ex toto extinguēs. Itē incinerata post mortē non fuit. sed glificata in corpe regnat cū filio. vn̄ Aug. in quodaꝫ sermōe ait. Putredo ⁊ vermis sunt opprobriū hūane cōditionis. a quo Marie natura excipitur quaꝫ de ea Jesus assumpsisse pbatur. Similr ex parte anime triplex ve oīs hō incurrit scꝫ erroris. doloris: ⁊ pudoris. Error aūt est triplex scꝫ in eligendo in discernendo ⁊ in exequendo. Errare aūt est aliud p alio putare scꝫ falsum p vero. vel bonū p malo. iuxta illud Esa. liij. Oēs nos qsi oues errauim⁹ scꝫ propter pctm̄. ⁊ Aug. in quodā sermōe inqt. Error nō est natura hōis instituti: sed pena dānati a deo ppꝝ pctm̄. In eligēdo aūt errāt qui eligūt malū ad operādum sub rōne boni. iuxta illud Prouer. xiiij. Errant q operanꝝ malum. Tales em̄ eligūt malū vt bonū. sicut luxurios⁹ sua eligit delectationē carnis p felicitate sua. Et cōtra tales electores dr Esa. v. ⁊ in c. si quis hoīem. ⁊ in. c. si qs dixerit. ⁊ in. c. ve vobis. xi. q. iij. Ue qui dicitis malum bonū ⁊c. In discernendo vero errāt qui ad quē finē operanꝝ nō discernūt sed pcipitāter agūt que faciunt. contra illud Catonis documentum. Quicquid agis prudenter agas ⁊ respice finē. Omnia em̄ denominātur a fine. ij. de aīa. ⁊. l. si is q qdraginta. §. sed si op⁹. ff. ad le. fal. ⁊. l. stipulatio. §. op⁹ ff. de no. ope. nū. ⁊ intētio nostra operi nostro nomen imponit. vt ait Amb. in lib. de offi. In exequendo aūt errāt q nō operantur ⁊ exequunꝝ bonū qđ inceperūt. vel tar

Maria fuit sine omi ve.

Triplex error.

de ex pigritia ꝯgūt qđ rō operādum decre
E nit. Ut em̄ ait pħs i ethicis. Opꝫ ꝯsiliata
velociter exequi. Ab isto triplicato ve er
roris erēpta fuit btā v̄go. q: primo non er-
rauit in eligendo. Nam optimam partem
elegit que nō auferet ab ea. Lu.x. Itē non
errauit i discernēdo. q: semꝑ opata est ꝯsi
lio manuū suar. Prouer.vl.i. in opib⁹ suis
ꝯsiliū habebat discernēdo debitas circun-
stātias ⁊ optimū finē. Nō etiā errauit i exe
quēdo: q: exurgens abijt i mōtana cū festi
natione ⁊c. Lu.j. Et sic in opibus suis fuit
feruēs ⁊ velox. Qđ aūt nullū ve erroris fue
rit in ipa v̄gine, ꝓbat Alb. vbi.š. inter alia
dicēs. quia sine spūsancti consilio nihil fe
cit. ideo sine ve erroris fuit. De ve aūt dolo
ris habetur Eccl's.ij. vbi đ: Cuncti dies ei⁹
pleni sunt laboribus ⁊ erūnis. Sed quō di
cimus de virgine ꝙ non habuit ve doloris
cum vt dicit Damascenus doloris partus
fuerunt ei reseruati in passione filij. Tunc
em̄ aīam ei⁹ pertrāsiuit gladius. vt ꝓdixe-
sapiēs nō turbatur rat sanct⁹ ille Symeon Luc.ij. Pro isti⁹
oppositionis declaratione est sciendū ꝫm
Alber. vbi.š. ꝙ sapiens nō turbatur sicut
ꝓbat Seneca ad serenū hoc modo Ualidi
us est qđ ledit eo qđ leditur. ⁊ fortior non
est nequitia v̄tute sed infirmior. Nō ledit
aūt quis nisi a malis. ergo nō ledit sapiēs
Item ibidem dicit. Quicquid fit in sapien
tem petulāter. supbe ⁊ ꝓterue tentatur fru
stra iterū. Diuinitati non nocetur sed oīs
sapiēs participatiue deus est ergo sapien
ti nō nocet. Iteꝫ oīs iniuria est alicuius rei
que perdi pōt. Sapiēs nihil pōt perdere
quia cū omnia in se reposuerit nihil credi
dit fortune. sed omnia bona sua habet i so
lido. ⁊ sic nihil fortuna sibi eripere potest.
Unde nulla turbatio cadit in sapientē: q:
nō turbatur vel contristatur quicqđ ei acci
derit. Si ergo nulla turbatio cadit i sapiē
tem: cum omne ve doloris sit turbatio. seq
tur ꝙ in sapientem non cadit ve doloris.
Sed circa deū beata v̄go fuit omni sapien
te sapiētior ⁊ ꝑfecta. ergo in ea non fuit ve
doloris. qđ intelligit quantū ad rōnem. q:
dolorē sue rationi dominātē nūꝙ habuit
que in omnibus ⁊ sup oēs potētias ordina
tissima fuit. et in qua rō semꝑ superior ⁊ do-
minans inferiorib⁹ virib⁹ extitit. vn̄ quicqđ
doloris sustinuit in corpe ꝫm sensualitatē
vt in passione filij: in materiam amoris et
gaudij semꝑ totū cessit ꝫm rationē, ⁊ sic in
ea dolor maximus i passione filij ꝫm sensi
tiuā: nūꝙ cōtrarius fuit gaudio rationis
qđ habebat ex cognitione, qua nouerat ꝙ
ex passione filij sequebatur dei honor ex re
dēptiōe humani generis. Sine ve ergo do
loris in rōne fuit. ꝙuis aūt in ceteris sapi
entibus ⁊ ꝑfectis viris hoc aliqn̄ fuerit. vt
scꝫ ꝫm rationē nō habuerint turbationem
vel dolorē in aduersis. nō tn̄ ita vniuersal'r
quin aliqn̄ turbatus fuerit ⁊ offuscat⁹ ocu
lus rationis etsi nō excecatus. qđ non fuit
in beata virgine. Reꝫ etiam in omnib⁹ homi
nibus veniat ve doloris mortis. iuxta illđ
ps. xviij. Circundederunt me dolores mor
tis qui sunt maximi. quia vltimum: terribi
lium est mors. iij. Ethi. tn̄ ab hoc ve beata
virgo libera fuit que in morte a filio visita
ta. ⁊ ad feliciter de hac vita migrandū in
uitata cuꝫ indicibili iocūditate de hac vita
decessit. ⁊ tunc verificatū fuit illud Cañ.v.
Anima mea liquefacta est vt dilect⁹ locut⁹
est. Tertium ve pudoris incurrit hō per
peccatū. Nā de primis parentibus in statu E
innocētie đ: Gene.iij. ꝙ erant nudi ambo
⁊ non erubescebant. Sed post pctm̄ viden
tes se nudos erubuerūt. vn̄ ꝓpter pudorē
fecerūt sibi perizomata ad cooperiēdū se.
Istud aūt ve pudoris trāsiuit i oēs qui fa
ciunt cōfusione digna. iuxta illud ps. xliij:
Tota die verecūdia mea ꝯ me est: ⁊ cōfusio
faciei mee cooperuit me. Sed ab hoc ve im-
munis fuit btā v̄go. q: nihil turpitudinis
vnꝙ gessit. nec in se habuit vel sustinuit.
Sciendū qꝫ ꝙ ex ꝑte cōiūcti. s. aīe ⁊ cor triplex ve
poris reperit i humano genere triplex ve
scꝫ ve culpe: ignorantie ⁊ pene. Ue culpe ē
triplex scꝫ originalis. actualis mortalis. et
venialis. De primo đ: Hiere. xv. c. Ue mihi
mater mea q: genuisti me virū rixe. Ex con
ceptu em̄ contrahitur pctm̄ originale cū q̄
nascitur hō cū rixa carnis ⁊ spūs inuicē ad
uersantib⁹. vt. đ ad Gal'. v. Et ab hoc ve li
bera fuit beata v̄go. que vt patuit i prima
parte huius operis concepta fuit sine pec
cato originali. et ideo licꝫ omnis puer nas-
scens ploret suū miserabilē statum dicens
ha, ha. quasi dicat. O quante ærumnæ quas q̄ ex adā
⁊ eua descēdit expectat. Beata tamen v̄go
ab hac peccati miseria imunis de matris
vtero ridens exijt. ac si dicere vellet. Sola
ridere possuꝫ que ab originalis peccati ca
lamitate sum preseruata. Ue auteꝫ culpe
mortalis actualis est triplex ꝫm Albertuꝫ

vbi.s.s.ve auaricie in ope.luxurie i corpo⸗
re.⁊ supbie i corde. Et de isto triplici ve dr
Apoca.viij. Ue veve habitātibus in terra.
Lʒ ergo vera sit illa snia.s.Jo.ij.Omne qđ
est in mundo aut est cōcupiscentia carnis
aut concupiscentia oculoꝝ.aut superbia vi
te.Tñ i beata virgine ista nō fuerunt.in q̄
fuit summa liberalitas ꝯ auariciā.summa
castitas ꝯtra luxuriā.⁊ summa humilitas
cōtra supbiā.vt ꝓbatum est in.s.parte hu
B
Septē ve pctī mortal'
ius operis. Septē aūt sunt ve hui⁹ cul
pe actualis mortalis.de quib⁹ dr Esa.j.Ue
genti peccatrici.populo graui iniquitate.
semini nequā.filijs sceleratis.dereliq̄runt
deum.blasphemauerunt sanctū israel.aba
lienati sunt retrorsuʒ.Jn hac eñ autorita
te notanť septē peccata capitalia.quib⁹ de
betur ve eterne dānationis.a quibus om
nino beata vgo immunis fuit.⁊ ideo bene
dr ei aue.i.sine aliquo istoꝝ ve. Primū eñ
est vitiū gule.⁊ huic dedita gens dr pecca
trix.qđ importat habitū permanentē:nul
lum eñ vitium est in nobis ita permanēs
vt gula.qđ vitiū est in homine quasi habi
tuatum.⁊ citius exercetur.De quo pctō dr
Esa.v.Ue qui consurgitis mane ad ebrie⸗
tatē sectandaʒ ⁊ ad potandum vsq͂ ad ve
speram. Scdm ve est pctm accidie.que ag
grauat animā vt nihil boni agere libeat.vt
inquit Damascenus.Et de hoc ve dicit Ec
cli.ij.Ue dissolutis corde.i.negligentibus
⁊ corde tepidis. Tertium ve est luxuria q̄
semen nequiter effundit. De quo vitio dr
Amos.vj.Ue qui opulenti estis in syon.q̄
lasciuitis in stratis vestris.Quartū est aua
ricia.cui vitio dediti sunt filij scelerati.qꝛ
nihil scelesti⁹ auaricia.vt dr Eccli.x. De q̄
dr Abachuc.ij.Ue qui congregāt auariciā
malam domui sue.Quintum est superbia.
quo vitio homines derelinquunt deuʒ.Et
de isto dicitur Esa.xxviij. Ue corone super
bie.Sextum est ira per quaʒ homines pes
simi blasphemant deū.De quo vitio dr Ec
cli.ij.Ue his qui pdiderunt sustinentiam.
idest patientiā victi ab ira.Septimum est
inuidia.cui vitio dediti dicuntur alienati
retrorsum a deo. Deus eñ bona sua com⸗
municat.Contra quod facit inuidus q̄ do
let de bono ꝓximi.vñ Horatius in episto⸗
lis.ait.Jnuidus alterius rebus marcescit
opimis ⁊c.De hoc aūt vitio dr in epistola
Jude.Ue his qui abierūt in viam Chayn
⁊ Chore.Hi eñ ex inuida moti sunt.Pri⸗
mus cōtra Abel.Scds cōtra Moysen.Ab
omnib⁹ aūt pdictis ve libera fuit totaliter
beata vgo que nullū vnq͂ peccatū cōmisit
dicēte Aug.in li.de natura ⁊ grā.Cū đ pec
catis agiť nullā prsus de btā vgine habe⸗
re volo questionē.Scim⁹ eñ q͂ pl⁹ gratie
ei donatuʒ fuit ad vincendū ex omni parte
pctm que cōcipe ⁊ parere meruit quem cō
stat nullū habuisse pctm.Fuit eñ cādor lu
cis eterne ⁊ speculū sine macula. Sap.vij.
De ve aūt pctī venialis cui debeť si hic nō
purgetur pena purgatorij.intelligi pōt il⸗
lud Michee.ij.Ue vobis q̄ cogitatis inu
tile nā cogitatiōes inutiles cōiter sunt pctā
venialia a quib⁹ etiā pfecti nō abstinent.iu
xta illud Prouer.xxiiij.Septies in die ca
dit iustus.trāssumptiue i.c.septies.de pe.
di.iij.Hoc aūt ve nō fuit i ipsa vgini.que
nunq͂ habuit aliqđ pctm etiā veniale.vt i
quit sanct⁹ Bonā.i.iij.dis.iij.Ue ignorātie
etiaʒ est in hominib⁹.Nescit eñ hō finem
suū.⁊ ignorat vtrū amore an odio dignus
sit.Eccls.ix.Jgnoramus nāq͂ dieʒ mortis
nostre.⁊ q̄ pgemus.s.ad penā vel gloriaʒ.⁊
an sim⁹ in gratia dei.Sed btā vgo ab isto
ve fuit imunis.qꝛ certa erat nō solū q͂ gra
tiā dei habebat sʒ etiā q͂ plena erat gratia
angelo sibi hoc nūciante qui mētiri nō po
test.Jtē p diuinā reuelatōeʒ sciuit diē obi
tus sui.⁊ q͂ maximā glīam ꝯsecutura erat
Jgnorantiā etiā nullā habuit de ptinenti
bus ad salutē.per eū eñ plene edocta fuit
cui⁹ vnctio docet đ oib⁹.vt ait Alb.vbi.s.
Jnuenitur etiam in hominib⁹ ve pene. D
Et pōt esse triplex.s.ve pene pnie.qñ ꝯscia Triplex
remordet de pctō.iuxta illud Aug.in.s.cō ve pene
fessionum.Jussisti dñe ⁊ ita est:vt omnis
animus inordinat⁹ sit pena sibiipsi.Et pħs
in ethicis dicit.Ois malus iplebiť peniti
dine.Hoc aūt nō fuit in btā vgine.q̄ nūq͂
habuit remorsum conscie.vt ait sanct⁹ Bo
na.vbi.s.Scdm ve pene est inclinatio ad
alia mala perpetrāda.vñ Grego.in moral.
dicit.Peccatū qđ per pnīam non diluitur
mox suo pōdere ad aliud trahit.Et de hoc
dr Osee.vij.Ue eis qm recesserunt a me di
cit dñs.s.peccādo.Beata aūt vgo hoc non
habuit.quia nulla fuit in ea inclinatio ad
malū.⁊ semp in bono pmāsit.Tertiuʒ ve ē
pene purgatorij.de quo exponi potest illđ
Hiere.xlv.Ue misero mihi.s.dicit ille qui
est in purgatorio.Jtem ve pene gehēne.đ
quo exponi pōt illud Job.x.Si impi⁹ fue

ro ve mihi.s.quia ad infernũ descendã. Ab his aũt oĩbus ve beata virgo libera extit q: nullũ pctm̄ purgandus. vel ꝓpter qđ in fernales penas tiere deberet vnq̄ habuit.

I Triplex ve mulierum

Triplex etiam ve contingit mulieribus specialiter. Uirginibꝰ ve sterilitatis. Cõiugatis ve subiectiõis. §. his ita. xv. q. iij. τ. c. addif. xxvij. q. ij. Uiduis autẽ ve desolationis. Quibꝰ vltimis duobꝰ annexũ est ve corruptiõis. Ad isto aũt triplici ve vt dicit Alber. vbi. s. imunis fuit btissima dei mater q̃ fuit ꝟgo sine sterilitate. imo cũ fertilitate ac fecũditate diuine ꝓlis. Fuit etiã ꝯiugata sine corruptiõe: q: cũ viro suo ĩ ꝟginitate ꝑmãsit. vt dictũ est ĩ p̄cedẽte pte huiꝰ opis. ser. vi. Fuit etiã sine seruitute. nõ em̄ in ea ĩpletũ est illđ Geñ. iij. Sub viri ptãte eris τ ipe dñabif tui. Nã ipa nõ fuit subdita ioseph. s; ipse illi: cui τ dei filiꝰ subditus fuit Lu. ij. Fuit postea vidua: sed non desolata. Nã fuit filio suo diuino associata. Et post eiꝰ mortẽ filio adoptiuo Jobi cõmendata. Jo. xix.

K Mrĩbꝰ ꝯtingit multiplex ve.

Matribꝰ q̃s ꝯtigit multiplex ve. Unde saluator ait Mat. xxiiij. Ue autẽ ꝑgnantibus τ nutrientibus. Est nãq; illis triplex ve. s. damnificentie. indigentie τ afficientie. Damnũ aũt triplex ĩcurrit femina cu; mater efficif. s. quia in conceptu ꝑdit ꝟginitatis thesaurũ impciabilẽ: post conceptũ corpis venustate; τ sanitatẽ: Nõ enim mulieres grauide apparent ita pulchre sicut prius. nec ita sane. q: subijciunf multis alterationibꝰ ꝓpter cõceptum. In partu autẽ ꝑdunt hoĩm societatẽ. Non em̄ possunt viri accedere ad eas. Sed ab his oĩbus damnis fuit exempta beata virgo. Nam in cõceptu non amisit ꝟginitatẽ. sed aucta fuit eius puritas. Unde canit eccl'ia Rubũ quẽ viderat moyses incõbustũ conseruatam agnouimus tuam laudabilẽ virginitatem τc. Pulchritudinẽ etiã non minuit eiꝰ conceptio: imo ita fuit aucta eius pulchritudo. vt eã ioseph ĩspicere non posset sine facie ad faciẽ. Et merito. q: rex eterne gl'ie erat ĩn ea. τ hoc dicit glo. sup illud Lu. ij. Et nõ cognouit eã donec peperit filiũ suũ primogenitũ q̃ ait ioseph. Mariã facie ad faciẽ nõ poterat videre quã spũssanctꝰ a ꝯceptione penitꝰ repleuerat. τ iđ non cognoscebat facie ad faciẽ quã despõsauerat donec vterus eius euacuaref. Item in partu nõ ꝑdidit hoĩm societatẽ: imo tunc mediatrix dei τ hoĩm constituif vnde τ in puerperio a pastoribꝰ τ regibꝰ visitaf. Incurrunt etiã matres ve indigẽtie triplicif. Triplex ve indigẽtie

Nã ad ꝯcipiendũ indigẽt cõparare. i. viro de q̃ cõcipiant post cõceptũ indigẽt q̇ete. in pariẽdo obstetricatione. Hec aũt btissima ꝟgo ĩ cõceptu nõ habuit cõparẽ: q: cõcepit spũssancto coopante. Qđ em̄ in ea natũ est de spũsancto est. Mat. i. Ite; post cõceptum non indiguit q̇ete. q: non debilitata fuit s; roborata. Uñ habef Lu. i. Subito post conceptũ exurgẽs abijt in mõtana cũ festinatione ad visitandum Elizabeth τ seruiendũ ei. Itẽ in pariẽdo nõ ĩdiguit obstetricatione. qꝛ vt inq̇t Hiero. Nulla ibi obstetrix fuit nulla obseq̇a mulierũ. Et tunc verificatũ fuit illud Esa. xxv. Germinãs germinabit letabũda τ laudãs. s. deũ circũstãtibꝰ angelis τ canẽtibꝰ. Gl'ia ĩ excelsis deo.

L Tertio principal'r matres incurrũt ve afficiẽtie. Quia afficiunf in ꝯceptu libidine τ corruptiõe post cõceptũ pudore. quia nulla mulier ĩnuenif q̃ natural'r ꝯsummato matrimonio nõ erubescat. Item afficif mulier grauedine in portãdo in vẽtre τ in ptu maximo dolore. Uñ ad ostendẽdũ grauitatẽ doloris mulieris pariẽtis. dicit ps. xlvij. Ibi dolores vt pturientis. τ Geñ. iij. ꝑme mulieri dixit deus. In dolore τ erũna ptus tuos emittes trãssumptiue in. c. cum enixa dist. v. vbi etiã đ: de muliere tali. In carnis commixtione voluptas est in prolis ꝟo partu dolor τ gemitus. De ipa etiã muliere cõiter đ:. Ante partu; onerosa. in partu dolorosa. τ post partum laboriosa. Beatissima aũt virgo sine hmõi ve fuit. Nã concepit sine libidine τ corruptiõe. Uñ de illa canit ecclesia. Domꝰ pudici pectoris tẽplũ repente fit dei: intacta nesciẽs virũ verbo cõcepit filiũ. Non etiã habuit ve pudoris que nõ fuit supposita viro. Unde canif ei. Gaude ꝟgo mater xp̄i: q̃ p aurẽ concepisti gabriele nũcio. Item sine grauamine filiũ suũ benedictũ in vẽtre portauit: immo cu; maxima suauitate. Habebat enim in vtero gaudia paradisi. Uñ Ber. in quodã sermone ait. Pondꝰ amoris tollebat põdus grauedinis. Esa. q̃; xix. đ:. Ecce dñs ascendet sup nubẽ leuem. Nubes em̄ leuis fuit ꝟgo maria. que grauamẽ in portãdo dei filium in vtero nõ habuit. Peperit q̃; sine dolore. immo cũ indicibili iocũditatẽ saluatorem mũdi. Et tunc impletu; fuit illud Esa. lxvj. Anteq̃ parturiret peperit masculũ. Unde

canif illi. Gaude quia deo plena peperisti sine pena cum pudoris lilio. De his autem inquit Ber. sup missus est. Fuit maria sine corruptione fecũda. sine grauamine grauida. et sine dolore puerpera. Quare autem nõ doluerit assignat triplex rõ a btõ. Tho. in. iij. parte summe. q. xxv. ar. vj. scz naturalis legalis et diuinalis. Prima ratio est naturalis. q2 dolor parturiẽtis causat ppter aptionẽ meatuũ. p quos ples egredit. Sz xps egressus ẽ vtero mrĩs clauso. nullusq meatus est apertus. et per pñs non debuit mater eius ipm pariẽdo dolorem sentire. Et ad pdicta adduci posset illud quod ait Aug. in li. de symbolo dicẽs. Nascit ipse ex xgine sicut flos ex virga sine semine etc. Secũda rõ est legalis. Naz iustus et innocens nõ dz puniri. l. gracc9. C. ad. l. iul'. õ adul. et c. cognoscẽtes. de consti. Cum ergo hic dolor datus fuerit prime mulieri q2 peccauit: beata virgo que fuit innocẽtissima debuit ab hoc dolore esse immunis. Tertia rõ est diuinalis. Nam vbi fuit tãta dulcedo et suauitas nõ potuit esse dolor. Duo em̃ otraria nõ possunt in eodem instanti inesse eidem subiecto bm pbm in pdicamẽto quãtitatis et i. q. Topi. et no. in. l. si ancillã. ff. de vsuca. p suo. et in cle. gratie. de rescrip. de q plene per Car. flo. in. c. j. de cõsti. Immo inclusio vnius contrarij est alterius exclusio. ij. Topi. et. l. cũ pretor. in princi. ff. de iudi'. et. l. hec verba. ff. de verb. sig. et. c. cũ renũciat. xxij. q. j. Et etiã dr q otrario vno posito tollit reliquuz. vt no. i auf. de man. prin. §. neq autẽ. Cum igit beatissima xgo haberet in vtero spũ'sancti suauẽ inũdantiaz et filium dei qui est dulcedo infinita. vt ait Aug. in li. de vero cultu. pfecto dolere non potuit. Nam si vt ait Aug. in quodã sermone: tam ingẽs et taz maxima est dulcedo dei q si in inferno vna gutta descẽderet totam dãnatorum amaritudinem dulcoraret. Quid iocunditas sentire debebat et dulcedinis ipa xgo dignissima que i suo sacratissimo vtero fontez diuine dulcedinis habebat. et pariẽdo eã suauissime effundebat. Ex pdictis igit pz q ogruenter dixerit angel9 btẽ xgini. Aue quasi sine ve. i. sine omni ve. q2 indiffinita eq̃pollet vniuersali bm iura. l. j. §. cum vrbem. ff. de offi. prefec. vr. et. l. si pluribus'. ff. de leg. ij. et ibi Albricus de rosate. et c. si romanoz. xix. dis. et. c. quia circa. de priuilegijs. et. c. vl. de coniugio leprosorum. et ff. de serui. vrbanoz prediorum. l. seruitus. §. j. et. l. si domus. §. qui edificium. et ibi Jacobus butri. ff. eodẽ titu. et. ff. de rebus dubijs. l. si is qui. §. vtrũ. in. fi. et. c. vt circa de elec. in. vj. et ibi gl. et. c. pastoralis. de dona. et. l. cum aurum. ff. de auro et argento legato. et per Bar. in. l. si cum dies. §. plenuz. ff. de arbi. et per Dinum. ex de reg. iur. in phemio li. vj. et per doctores in. c. saluator. j. q. iij. et. c. q si dormierit. xx. q. i. Sicut aũt ve est terminus comminationis cõtra peccatores sic aue est terminus consolationis confortationis et benedictionis iustis. Recte itaq dicimus cum angelo ipsi dñe nr̃e Aue. Non enĩ fuit in ipsa illud ve de quo dicitur Eccl's. iiij. Ue soli quia cum ceciderit non habet subleuãtem. Ipsa em̃ nunq fuit sola. sz semp deo et ãgelis cõtata. Nec etiam illud Ecclesiastes. x. Ue tibi terra cuius rex est puer. Beata etenim virgo que in diuinis scripturis appellat terra. a puero non fuit recta. sed a deo gubernata. de quo Daniel'. vij. dicitur. Antiquus dierum sedit. scilz in beata virgine. Non fuit etiaz in ea illud Eccli. ij. Ue duplici corde et labijs sceleratis et manibus malefacientib9 et peccatori ingredienti terram duob9 vijs. Naz fuit simplici corde et lingua optima ac manibus mundissimis decorata. ac sine vlla duplicitate. Non etiam fuit in ea illud Esa. iij. Ue impio in malum cum omni pietate fuerit repleta. Non etiam fuit in ipsa illud eiusdem libri. v. capi. Ue qui trahitis iniquitatem in funiculis vanitatis. In ipsa nãq nulla vnq iniquitas vel vanitas fuit Nec illud quod in eodẽ caplo scriptum est Ue qui sapientes estis in oculis vestris. cũ in sua reputatione esset vilissima et valde abiecta. Nec etiam illud eiusdez libri. c. vj. Ue mihi quia tacui. Ipsa enim non tacuit vbi opus fuit. sed locuta est cum angelo cõsensum suum conceptioni christi prebẽdo. Nec illud eiusdem libri. c. xxiij. Ue qui predaris. Non soluz enim aliena non abstulit sed omnia sua pauperibus erogauit. Nec illud eiusdem libri. c xlv. Ue qui contradicit factori suo. Nec illud Hieremie. xlv. Ue nobis quia peccauimus. Ipsa enim semp voluntatem suam diuine voluntati conformauit. Et vt. s. dictum est nunq peccauit. Nec etiam fuit in ea illud Amos. vj. capi. Ue qui opulenti estis. Nec illud Esaie. v. Ue qui potentes estis ad bibendum vinũ

Maria pperit sine dolore

Ipsa enim summe abstinētie fuit in cibo et potu. Nec illud Mat.xviij. Ue homini illi per quem scandalum venit. Non em̄ vnq̄ aliquē scandalizauit. sed oēs bene edificauit. Nec etiam in illa fuit illud Matthei xxiij. Ue vobis hypocrite. Ipsa em̄ hypocrisim summe detestata est et euitauit. Nō etiam fuit in ea illud Luce .vi. Ue vobis qui saturati estis. Ipsa em̄ de ipsa cecinit Luc.i. Esurientes impleuit bonis. scz deus Nec fuit in ea illud eiusdē cap. Ue vobis qui ridetis. Uel illud. Ue vobis diuitibus Ipsa nāq̄ nunq̄ dissolutiōib⁹ vacauit nec diuitias habere voluit: sed semp orationibus et deuotionib⁹ dedita fuit. et diuitias cōtēnens paupcula esse voluit. Ipsam ergo congrue salutamus dicētes. Aue Maria: qr nullum vnq̄ ve fuit in ea qd ei nocumentū quouis modo afferret.

Pars.ij. hui⁹ smōis q̄ ē gratificatiōis

Gratia dei fuit multipliciter in Maria. Unde Bern. in quodā sermone inquit. q̄ habuit gratias corporales mētales et celestes. Gratias aūt corpales habuit quattuor que fluxerunt in carne eius quia ipsa fuit virginitatis primiceria. sine corruptione fecunda. sine grauedine grauida. et sine dolore puerpera. vt. s. dictū est Gratie mentales siue spūales fuerūt quattuor que fluxerunt in eius mente scz deuotio humilitatis. reuerētia pudoris. magnitudo credulitatis et martyriū cordis. Gratie celestes simil'r fuerūt quattuor que fluxerūt de celo. scz eius in vtero sanctificatio angelica salutatio. spūssancti superuentio et filij dei cōceptio. Possumus quoq̄ dicere q̄ beata vgo septēplicem habuit gratiarū diuersitatem. Primo gratie inuentionē Unde dixit ei angelus Luce.i. Inuenisti gratiā apud deū. Ubi Bern. ait. Inuenisti gratiam quam querebas. inuenisti quod ante te inuenire nemo potuit. Possunt ergo peccōres secure sibi dicere. Redde nobis gratiam quam pro nobis inuenisti. quia nisi nos peccatores fuissem⁹ tu talem ac tantam gratiam nō inuenisses scz vt esses mater redēptoris. Secundo habuit gratie in ventre repletionem. Ideo vocauit eam angelus gratia plenam. Est autem triplex plenitudo. Quedam est instar fluminis. et ista fuit in christo iuxta illud ps.lxiiij. Flumen dei repletum est aquis. Quedam est instar riui. et ista fuit in stephano et in ceteris sanctis. Unde ps. predicto dicit. Riuos eius inebrians. Et quedam est media inter has duas. q̄ est instar fontiū. et hec fuit in maria. quia semper fuit plena. et nunq̄ in aliquo diminuta. et sic eius plenitudo fuit media inter plenitudinem diuinam et humanam. ita q̄ eius plenitudo fuit minor q̄ diuina. sed maior q̄ oīs alia plenitudo humana. Unde Bern. ait. Legimus stephanū plenum gratia. et apostolos plenos spū sancto sed longe dissimiliter a maria. quia nec in illo habitauit corporaliter diuinitatis plenitudo. nec illi cōceperūt de spūsancto. Hec ille. Et ideo de beata virgine que a deo recepit plenitudinem gratiarum et in sacra scriptura appellat terra. exponi potest illud ps.xxiij. Dñi est terra et plenitudo ei⁹. Qd etiam habet. j. Cor.x. et.viij. disti. c. quo iure. et xiij. qōne.ij.c. in ecclesiastico. ex de decimis.c. tua nobis. Beatus quoq̄ Hieronymus super illud Luce.i. Aue gratia plena. inquit. Talibus decebat virginem oppignerari muneribus vt esset gratia plena; que dedit celis gloriā. terris deum paceq̄ refudit. gentibus fidem. finem vitijs. vite ordinem. moribus disciplinā. Tertio habuit gratie accumulationem quia ea que alij sancti habuerūt particulariter: ipsa habuit vniuersal'r. Unde Hiero. in sermone assumptionis ait. Bene gratia plena. quia ceteris quidem per partes gratia prestat. Marie vero tota se infudit gratie plenitudo. Descendit quippe sicut pluuia in vellus. et stillicidia stillantia super terram. Plane celestis imber lapsu placido virgineū vellus infudit. et tota diuinitatis vnda in eius carne se contulit. ac demū p crucis patibulum expssum oībus terris pluuiam salutis infudit. et humanis mētibus stillicidia gr̄e pstitit. Uere ergo plena p quam largo spūssancti imbre superfusa est omnis caro. Qd vo ipsa habuerit omnes gratias vniuersaliter quas ceteri habuerunt particulariter: patet. quia Abraam quidem habuit fidem: sed ipsa fidelior. Moyses mansuetudinem: sed ipsa mansuetior. Dauid humilitatem: sed ipsa humilior. Johannes virginitatem: sed ipsa purior. Martha hospitalitatem: sed ipsa liberalior: qr nouem mensibus christum in suo vtero portauit. Magdalena cōtēplationem: sed ipsa in contemplatione sublimior. Nicolaus

Septēplicem gratiam habuit

Triplex plenitudo grē.

misam: sed ipsa clementior: quia mater mie appellatur. Quarto habuit gratie accumulate impermixtionem. Alij namque sancti habuerunt gratiam sed cum permixtione venialium. in ipsa autem nulla fuit peccati admixtio. iuxta illud Canticorum. iiij. Tota pulchra es amica mea et macula non est in te. Ipsa enim fuit pulchra. quia sine peccato originali. Fuit tota pulchra quia sine peccato actuali. Fuit etiam sine macula: quia sine peccato veniali. Quinto habuit gratie impermixte conservationem et confirmationem. Adeo namque in gratia confirmata fuit et conservata quod ab illa nunquam cadere potuit. eo quod divina sapientia septem eam colonnis muniuit. Sap. ix. Per septem autem columnas ut supra dictum est intelligi possunt septem spiritussancti dona quibus ipsa plena fuit. Vel possunt intelligi septem virtutes. tres theologice: et quattuor cardinales sive politice: quas ipsa habuit. Unde Eccli. xxiiij. ait. In me omnis gratia vite et virtutis. Sexto habuit gratie conservate remunerationem. Quia enim deus dat mensuram glorie secundum quantitatem humilitatis et gratie, ideo deus sibi immensitatem glorie contulit: quia immensam humilitatem et gratiam habuit. Quam enim profunde se humiliavit. ideo alte sublimari promeruit quantum ad locum subiectum et affectum. Nam quia ipsa recubuit in novissimo loco. ideo exaltari meruit super choros omnium angelorum. Et quia humilitatem habuit interius in corde. et mansuetudinem exterius in corpore. ideo exaltari promeruit quantum ad totum suum subiectum scilicet corpus et animam. quia et anima eius fuit glorificata. et corpus fuit veste immortalitatis indutum. Et quia se humiliavit sumendo ancille officium ideo commissum est ei officium illuminandi sanctos qui sunt in via. et illos qui sunt in patria. Unde Bern. inquit Marie presentia totus illuminatur orbis. adeo ut ipsa celestis patria clarius rutilet virginee lampadis illustrata fulgoribus. Item propter hoc quod se appellavit et reputavit ancillam facta est dei mater et domina angelorum. Unde poeta vulgaris inquit illi. Quando desti risposta al messo sancto. Ecco lancilla del signore dicendo leterna verita suo carnal manto Fece del sangue del tuo cor prende no. Sopra di te tanta gratia infondendo che ciascun angel de la summa altura. Ti fe subiecto come bon fameglio. Septimo habuit gratie remunerate emendationem sive diffusionem quia super nos misericordiam et gratiam suam longe late sublimiter et profunde diffundit Unde Ber. ait. Quis o benedicta mie tue longitudinem. latitudinem. sublimitatem et profundum investigare possit. Longitudo eius usque in diem novissimum subvenit universis. Latitudo eius replet orbem terrarum: ut misericordia eius plena sit omnis terra. Sublimitas eius civitatis superne ruinas instauravit. Profunditas eius sedentibus in regione umbre mortis redemptionem obtinuit Tu ergo pietatis gratiam quam apud deum invenisti notam facias mundo. obtinendo reis veniam. egris medelam. pusillis corde robur. afflictis consolationes. periclitantibus adiutorium et liberationem hec ille. Sed quod maiori predictorum declaratione est sciendum. quod beata virgo habuit gratiam puram plenam et supplenam Habuit namque gratiam puram sine alicuius contrarij admixtione. habuit plenam gratiam sine aliqua diminutione. habuit gratiam supplenam cum larga diffusione. Primo habuit gratiam puram sine contrarij admixtione. Sancti enim. alij in vita presenti etsi haberent gratias tamen cum ea habebant admixtionem. Primo timoris. scilicet ne essent ingrati deo Eccles ix. Nescit homo etc. Vel ne caderent a gratia j. ad Corin. x Qui se existimat stare videat ne cadat. Istam autem admixtionem timoris beata virgo non habuit: quia certa erat se gratiam dei habere. ut supra dictum est. cum ei angelus ex patre dei dixisset. Ave gratia plena Sciebat etiam quod a gratia cadere non poterat. Unde dicere poterat illud Ecclesiastici xxiiij. Usque ad futurum seculum non desinam. Secundo servi dei habent admixtionem laboris: quia oportet eos multum laborare ad sensualitatem obdomandam et rationi subijciendam. iuxta illud. j. ad Cor. ix. Castigo corpus meum et in servitutem redigo etc. Istam autem admixtionem laboris non habuit virgo benedicta. quia nullos motus rationi contrarios unquam persensit. Unde Bernar. ait. Beata virgo ictus impugnationis nunquam pertulit: et incentivus carnis non toleravit. caput serpentis contrivit. ita quod eam fugiens expavit. Tertio sancti viri habent admixtionem doloris: ex eo quod multos defectus habere se vident. et si aliquis defectum se haberet non crederet. tunc ipse omnes haberet iuxta illud Bernardi in quodam sermone. Omnia illi desunt qui nihil sibi deesse putat Istam autem admixtionem beata virgo non habuit: quia nullus defectus gratie unquam in ea fuit, sed omnes gratias et virtutes

O Maria habuit gratias puram

habuit gratias plenas — semp habuit. Ex q sequit q habuit grãm plenã sine aliquo defectu vel diminutione Magnũ quippe est habere potentiã rece-ptiuam grẽ quas habẽt pctores dũ sunt in mũdo. sed ea carẽt dãnati in iferno. z illd est magnũ chaos qd est in inferno. impo-tentia scz ad grãm recipiendas. iuxta illud Lu.xvj Inter nos z vos est magnũ chaos Maius aũt est habere gustũ siue guttam gratie quã habẽt boni dũ ad huc sunt imp fecti. z ista gutta grẽ valet eis ad bonorũ operũ fecundationẽ. z ad vitiorũ refrigera tionẽ. ac ad sitis mundane extinctionẽ. De duobus primis dr Cañ.v. Caput meũ ple-num est rore: z cincinni mei guttis noctiũ

De tertio dicit Aug. in quodã sermone. Qui biberit de fluuio padisi cui9 vna gut-ta maior est occeano restat vt in eo sitis hu ius mũdi penit9 extincta sit. Maximũ vo ẽ habere calicẽ plenũ grẽ quẽ habent viri p fecti. De quibus dr Act.ij. Repleti sũt oẽs spũsancto. Et iste calix grẽ valet eis ad sa-lutem acquirendã ad fiduciã de deo obti-nendã. z ad cõsolationẽ mũdanã obliuiõi tradendam. De duobus primis dr ps.cxv. Calicẽ salutaris accipiã z nomen dñi inuo cabo. De tertio dr ps.xxij. Calix me9 inebri ans q̃ pclarus est. Permaximũ aũt est ha bere fontẽ grẽ quem hñt beati. z iste fons eos viuificat z satiat ac iebriat. iux illd ps xxxv. Inebriabunt ab vbertate dom9 tue: z torrẽte voluptatis tue potabis eos. Id Cañ.v.c. dr. Bibite amici z iebriamini cha rissimi. Ad istuz aũt fontẽ sitiẽs puenire p pheta z ibi satiari petebat dicens ps.xlj. Sitiuit anima mea ad deũ fontez viuũ zc. Sup maximũ vo est non tm habere poten tiam receptiuã grẽ z gustum grẽ atqz cali cem grẽ. sed etiã fluuiũ omniũ gratiarum Et istam plenitudinẽ hz beata vgo maria. De qua dr Cañ.iiij. Fõs hortor puteus aq rum viuentiũ que fluũt impetu de libano. Ipsa est em puteus aquarũ viuentium in-quantum peccatores mortuos viuificat a peccato. Est fons hortor inquantũ bonos fecundat in ope bono. Est fluuius vadens cum impetu inquantuz beatos letificat in celo. iuxta illud ps.xlv. Fluminis impet9 letificat ciuitatẽ dei. Tertio habuit z hz

habuit gratias supplenam. — grãm superplenã cũ larga z plena diffusio ne. Uñ Ber. inqt. Beata vgo velut alterum solem induit: quia sicut ille super bonos et malos indifferenter oritur sic ipsa quoqz preterita merita nõ discerni: sed omnibus exorabilẽ z clemẽtissimas se exponit. oĩmqz necessitates amplissimo miserat affectu. Tam copiosa aũt est z tam plena q ei9 ple nitudinẽ sensit infernus. quia per eas expo liatus fuit. Sensit terra. qr mortuos reddi dit. Sensit celũ qd se aperuit. Senserunt angeli qui fuerunt reparati. Senserũt pec catores qui fuerunt iustificati. Senserunt iusti qui fuerunt beatificati. Addit etiam Ber. Uirgo btã pciosum illud balsamũ tan ta copia tãtaqz diffundit plenitudine vt co piosissima influat circũquaqz. Et iterũ ait. Quãto ergo deuotiõis affectu Mariam a nobis honorari voluit deus qui toti9 boni plenitudinez in ea posuit vt si qd in nobis est spei si qd grẽ vl salutis: ab ea nouerim9 redũdare que ascẽdit affluens delitijs. To tis ergo medullis cordis veneremur Ma-riã: qr sic est voluntas ei9 q totaz nos hre voluit p illam. Hec ille. Habuit igit btĩssi-ma vgo plenitudine grarũ. Sz notãdũ est q quadruplex est plenitudo. Prima dr sufficiẽtie. quã habẽt oẽs electi. qui quidẽ habẽt oĩa que sunt eis sufficientia ad salu tem. De q plenitudinẽ dr Act.vj. Stepha n9 autem plenus grã zc. Scda est plenitu do abũdantie quam habuerũt aplĩ. q pre ceteris sanctis spmsctm in maiori abũdan tia receperũt. Et ita intelligit illd Act.ij. Repleti sunt oẽs spũsctõ. Tertia est excel-lentie quã habuit beata vgo. z ita intelli-git salutatio angelica dicens. Aue grã ple na. Ipa em excellẽtissime supr oẽs aplos z sanctos spmsctm recepit. iux illd Prouer. vlt. Multe filie ggregauerũt sibi diuitias tu vo supgressa es vniuersas. Cetere enim habuerũt mensurã grẽ. Maria aũt fontez gratiarũ. Cetere habuerũt vtutes z grãs pticulariter. Maria vo habuit omnes vni uersaliter. Quarta est plenitudo effluentie quã habuit xps. Unde de ipo dr Ioh.j. De plenitudine eius oẽs accepim9 gratiam p gratia. Prima autẽ plenitudo q ẽ in sctis assimilat pleĩtudini vasis. Uas em habet plenitudinẽ mensuratã bm suã pportionẽ sic z de9 bm q homo disponit vas anime dat sibi mensurã gratie. iux illud ad Eph. iiij. Unicuiqz data est grã bm mensuram donationis xpi. Scda plenitudo que est in aplĩs assimilat plenitudini riuuli decurrẽ tis. Ipsi em riuos doctrinarũ suarum spar serunt. z ipm mundũ infecundũ germina-

Q — Quadruplex est plenitudo

re fecerūt iuxta illud ps.lxiiij.preallegati. Riuos eius inebrians multiplica genimina eius rc. De istis riuis dr Esa.xxxiij. Locus fluuioꝝ riui latissimi ꝛ patētes. Sācti em̄ apostoli fuerunt locus fluuiorum per plenam a deo receptam sapientiam: ꝛ fuerūt riui per manentē doctrinā: ꝛ fuerūt patentes p sanctā cōuersationē aptā. Tertia plenitudo que fuit in vgine assimilat plenitudini fontis vt.s.dictuȝ est p illud Can̄.vij. Fons hortoꝝ rc. Habet enim fructuosam germinationē.ꝛ ideo dicit fons hortoruȝ. Habet ppetuā effusionē.ideo dicit puteus aquarū viuentiū. Habet velocē ꝛ abūdātē emanationē.ꝛ ideo sequit.que fluūt īpetu de libano. Quarta plenitudo q̄ fuit in xpo assimilat plenitudini fluminis: qr a nullo alio flumie incipit.sȝ a mari pcedit ꝛ semp fuit. De quo dr ps.pdicto. Flumen dei repletum est aquis rc. Istud aūt flumen sic impletū mrem suaȝ spūsancto sic impleuit ꝙ seipm qui est cib⁹ angeloꝝ in ea preparauit i cibū hoīm. Ideo subdit. Parasti cibum illoꝝ:qm̄ ita est pparatio ei⁹. Deinde emisit riuos.i.apostolos.quos sic inebriauit.i. in tāta abūdantia impleuit ꝙ p eos germinat fidei p totuȝ orbē multiplicauit Ideo subdit. Riuos ei⁹ inebrians multiplica genimina eius. Deinde illud flumen emisit stillicidia.i.in cordib⁹ alioꝝ sanctoꝝ misit spūssancti dona per q̄ gaudenter eos germinare fecit per bona opera. Ideo subditur. In stillicidijs eius letabitur germinans. Istam aūt plenitudinē supeffluētem xps donauit matri sue.qr de plenitudine ei⁹ accipiūt vniuersi.nō tamen omnib⁹ eq̄liter se diffundit. sed ſm dispositionem recipientiū dat mensuram gratiarū. Habȝ em̄ quadruplicē mensurā.de qua dr Luce vi. Mensuram bonam ꝛ confertaȝ ꝛ coagitatam ꝛ supereffluentem dabunt in sinum vestrum. Ipsa nāqꝫ quosdā facit bene incipere per grām incipientē.ꝛ istis dat mensuram bonā. Quosdā facit in medio proficere per gratiaȝ pgredientē:ꝛ istis dat mēsuram confertā:qr maiorē grām eis cōfert Quosdam facit semp pseuerare.ꝛ istis dat mensuram coagitatā. q̄a gratia dei sic exagitat eos ꝛ confirmat ꝙ ab ipsa nunq̄ cadunt. Quosdam vo facit superffluere per gratiam efficientem per quam ipsi effluūt modo per verba edificatoria.modo per bona exempla.ꝛ modo per misericordie opa

M Maria hȝ q̄druplicem mēsurā grarū.

Notandū aūt ꝙ sunt q̄ttuor signa plenitudinis. Primū est nō resonare.sicut pȝ in vase pleno vino.qđ repcussum nō resonat Ideo dr Job.vj. Nunquid mugiet bos cū ante presepe plenum fuerit. Scđm est non plus appetere.sicut pȝ i stomacho pleno qui non plus appetit eo ꝙ saturitatem hȝ Ideo dr Prouer.xj. Anima saturata calcabit fauum. Anima vo esuriēs etiā amaruȝ p dulci sumet. Tertiū est supffluere sicut patet in fluuio inūdāte. Unde Eccli.xxiiij. dicit. Qui implet quasi phison sapientiaȝ. Phison em̄ est fluuius paradisi terrestris qui de paradiso egrediēs:terrā euilath circuit ꝛ inūdat. Quartū signū est pōderosuȝ esse.sicut pȝ i vase.qđ q̄n est vacuū est leue sed q̄n est plenū est pōderosum. Ista auteȝ quattuor signa fuerūt in beata vgine.per que ostendit ꝙ fuit grā plena. Primo em̄ nunq̄ resonauit p ipatientiā vl murmurationē.lȝ multas tribulationes ppessa sit sȝ semp de oibus deo grās egit. Scđo quia adeo cor suū fuit plenum amore celestiū ꝙ nunq̄ mūdana appetijt:sȝ semper terrena despexit:qr celestē dulcedinē degustauit ideo ois dulcedo mundana sibi amara fuit. Uñ Prouer.vj.dr. Gustauit ꝛ vidit qr bona est negociatio eius. Nā sicut dicit Chryſ. Uere non hȝ qđ sup terrā amet q̄ celeste dulcedinē degustauit. Tertio p cōtinua bñfici a nunq̄ effluere cessauit. Uñ Ber. sup Missus est ait. De plenitudine ei⁹ accipiūt vniuersi.captiu⁹ redēptionē.cec⁹ illuminationē:eger curationē.tristis ꝯsolationē.pctōr veniaȝ iustus grām.angel⁹ leticiā.fili⁹ dei humane carnis subām ꝛ tota trinitas gliā ita vt nō sit qui se abscondat a calore eius. Quarto intantū fuit p̄ maria grē plenitudine pōderosa ꝙ si ipsa sola in vna statera poneret ex vna pte.ꝛ ceteri oēs sancti tam noui q̄ veteris testamēti ꝛ oēs āgeli i alia ipsa amplius pōderaret. Uñ Ber.vbi.s.exponēs illō Eccli.xxiiij. In plenitudine sctōꝝ detētio mea.inq̄t. Uere i plenitudine sctōrū detētio ei⁹ cui nō defuit fides priarcharū nec spes pphārū nec zel⁹ aplōꝝ nec constantia martyrū nec sobrietas ꝯfessoꝝ nec castitas vginū.nec fecūditas cōiugatarū. nec puritas angeloꝝ. Si autē q̄rat q̄re btissima vgo grām tantā inuenit. Est sciendū ꝙ Eua p tria grām dei amisit.scȝ per superbiā.inobedientiā ꝛ curiositatem vanaȝ Ecōtra vo bñdicta vgo gratiā dei inuenit

Quattuor sūt signa plenitudinis i maria.

S Quare maria iuenit grām

merito hūilitatis quā hūit.s. qñ se ancillā vocauit. Sup quē locū dic. Ber. Semp solet esse grē diuine familiaris hūilitas .q̄ cedere nō nouit honorib⁹ isolescere glia nescit. mr̄ dei eligit. ꝛ ancillā se noīat. Nō est magnū in abiectiōe esse humilē. magna ꝛ rara virt⁹ est hūilitas honorata. Scđo inuenit grām merito obedientie quaꝫ deo exhibuit qñ dixit. Fiat mihi ƀm verbū tuū. Uñ Augu. in q̄dā ser. ait. Eua occidēdo obfuit. maria viuificādo ꝓfuit ꝑ inobediētia em̄ obedientia cōmutat. fides ꝓ pfidia cōpensat. Tertio inuenit grām merito solitudinis. nō em̄ fuit curiosa. sꝫ deo ꝛ sibi vacauit. Uñ angel⁹ nō inuenit eā in foro tanq̄ mundanis curis inhiantē. sed in thalamo tāq̄ soli deo vacātē. Dicit em̄ Amb. i li. de ꝟginib⁹. Nō dꝫ ꝟgo esse vulgaris. i. de vulgo nō in foro. nō i platea voce q̄rula gestu lubrica facil' auditu vl' affatu. Quicūq3 igitur ƀ tria hꝫ. s. hūilitatē. obediētie ꝓptitudinē ꝛ mētis vacationē. dei grām poterit īuenire. iux illō Esa. lxvi. Sup quē requiescet spūs me⁹ nisi sup hūilē: ecce hūilitas ꝛ q̄etū. ecce mētis trāqllitas. ꝛ tremētē sermōes meos ꝛ ex ƀ adiplētē. ecce obediētie velocitas. Si ꝟo q̄rat ꝓpt q̄d btā ꝟgo inuenit tantā grām: R̄ndet q̄ nō tm̄ ꝓ se sꝫ etiā ꝑ nobis vt de ei⁹ plenitudīe accipiamus. vñ Ber. vbi. s. inq̄t. Copiosissima charitate btissima ꝟgo sapiētib⁹ ꝛ isipientib⁹ debitricē se fecit. oib⁹ mie sue sinū apit. vt de plenitudine sua cuncti recipiāt. hec ille Supradicta aūt q̄si oia confirmat Albert⁹ sup missus ē vbi int alia dicit. loquēdo de plenitudine grē q̄ est distinguere triplicē plenitudinē. Prima ē effluxiua ꝛ non receptiua. ꝛ appellat plenitudo eterna. ꝛ ƀ est in deo solo q̄ dat grām ꝛ nō recipit a quoq̄. iux illud ps. lxxxiij. gratiā ꝛ gl̄iam dabit dn̄s. Et hec plenitudo q̄ dei est sub figura Asueri q̄ interptat beatitudo describitur hester. xv. vbi dr̄. Uidi te dn̄e q̄si angelum dei. ꝛ ꝯturbatū est cor meū p̄e timore gl̄ie tue. valde enim mirabilis es dn̄e. ꝛ facies tua plena est oīm gratiaꝝ. Hanc plenitudinē recepit ꝟgo maria in se. qꝛ deū in mente habuit plenū oīm graꝝ ꝛ in vētre p incarnationē. ꝛ ƀ modo null⁹ alius habuit plenitudinē graꝝ nisi ipsa vt ait Bern. vbi. s. Scđa plenitudo fuit in xp̄o ƀm hūanitatē iuxta illud Joh. j. plenū grē ꝛ veritatis. ꝛ Esaie. xj. dꝫ. Requiescet sup eū spūs dn̄i.

T Propt nos inuenit tātam grām

Sed sciendū q̄ omnib⁹ sctīs data ē grā ad mēsurā lꝫ nobis ignotā. sed illi notissimā q̄ oia cōstituit in pondere nūero ꝛ mēsura. Sap. xj. hoī aūt xp̄o. i. aīe eius infusa fuit grā ab initio sue ꝯceptionis sine mensura. ƀm illud Joh. iij. Nō em̄ ad mensurā dat deus spm̄. s. ipsi xp̄o. Fuit ergo plenus grā. qꝛ inquātū hō habuit p gratiā q̄ deus habꝫ p naturā. Uñ dicit Aug. in li. de trinitate. q̄ trinitas sibi soli nota est ꝛ hoī assūpto. Uerū qꝛ oia xp̄i carni fuit vnita in ventre ꝟginis. sic etiā potest dici q̄ ista plenitudo sine mensura fuit in ꝟgine vt dicatur grā plena. ꝛ ita intelligit illud Hiero. ad eusto. Jn maria toti⁹ grē q̄ in xp̄o fuit venit plenitudo. Tertia plenitudo est illa q̄ dat sctīs ad mensurā. vt. s. dictū est Dicuntur aūt pleni ƀm capacitatē suā Et hec plenitudo fuit excellētissime in maria que sola. vt ait Alber. vbi. s. tantaꝫ grām habuit q̄ oīs pura creatura maiorē recipe nō potuit. Nā nisi ipsa esset de⁹ nō posset maior grā intelligi q̄ q̄ sit mater dei. ƀ ille. Hec ergo mēsura gratiaꝝ tantū abundans fuit in ꝟgine quātū ad recipiēdū fuit lata capacitas vniuerse creature. Et merito tantam recepit graꝫ. qꝛ vt inq̄t Tho. in. iij. pte summe. q. xxvij. quāto aliq̄d magꝭ appropinq̄t p̄ncipio in quolibꝫ genere. tāto magis participat effectū illius principij. Unde dicit. Dionysius. iiij. c. celestis hierarchie. q̄ angeli qui sunt deo ꝓpinquiores magis participant de bonitatibus eius. xp̄us aūt est p̄ncipiū grē ƀm diuinitatē autoritatiue. et ƀm humanitatē instrumentalr. iuxta illō Joh. j. Grā ꝛ veritas p iesuꝫ xp̄m facta est trāssumptiue in. c. lib ēter. de pe. dist. j. ꝛ in c. vnico. ex de puri' post par. ꝛ de conse. distē j. in prin. ꝛ dist. ij. c. in calice. Cum igit beatissima ꝟgo maria ꝓpinquissima ei fuerit ƀm humanitatē. quia ex ea accepit humanā naturā. ergo p̄e ceteris maioreꝫ debuit a xp̄o plenitudinem grē obtinere. Et ideo Albertus vbi. s. c. cccxxxvij. exponēdo illud Luce. j. Jnuenisti gratiam apud deum. inquit. Jnuenisti grām increatam ꝛ in illa et cū illa omnē creaturam. Uenerunt em̄ tibi omnia bona pariter cum illa. Sap. vij. ca. Hec autem omnia inuenisti apud deum: Apud deum dico propinquissima similitudine. dignitate. familiaritate et nature vnitate ꝛ hoc apud deuꝫ creatorē. recreatorē ꝛ glorificatorem. Hec ille. Qui etiam

eiusdē li.c.cccxxxvi.exponens p̄dicta verba ait. Proprium est regine apud regem esse iuxta illud ps.xliiij. Astitit regina a dextris tuis. Similiter et matris proprium esse apud filium.iij.Regum.ij.vbi dicitur. Positus est thronus matris regis apud thronum regis. Item sicut dicitur filius esse apud patrem propter identitatem nature.iuxta illud Joh.j.et verbum erat apud deum. Sic etiam dici potest matrem esse apud filium propter identitatem nature in qua est vnum cum matre. sicut et in alia natura est vnum cum patre. Hec ille. Ex quibus patet gloriosam virginem propter propinquitatem filij plenitudinem gratie ab eo suscepisse. (Subdit quoque p̄dictus doctor eiusdē lib.cxcviij.c. Jam ergo sufficienter ostēsum est qualiter btā virgo gratia plena fuerit. quia omnes gratias generales et speciales omnium creaturarum in summo habuit et etiam illas a quibus omnis creatura vacua fuit. nam et gratiam increatam in se totam continuit. et sic per omnem modum gratia plena fuit. Unde fuit vas dei gratia plenum. De quo Eccli.xliij. dicitur. Vas admirabile opus excelsi. Et ideo illi sic replete omni gratia dicere possumus illud ps.xliiij. Diffusa est gratia in labijs tuis propterea benedixit te deus in eternum. Cum enim deus mansuetis det gratiam. Prouerb.iij. Et qui bonus est hauriet sibi gratiam a domino. Prouer.xij. Et si gratia dei et misericordia est in sanctis eius. Sap.iiij. Et si quanto quis est maior et magis se humiliat tanto maiorem apud deum inuenit gratiam. Eccli.iij. Nam deus humilibus dat gratiam. Jaco.iiij.et.j.Pet.v. Profecto beatissima virgo. mansuetissima. optima. sanctissima atque humillima: debuit amplissimam a deo consequi gratiam. Et si pro reuerentia accedit nobis bona gratia. Eccli.xxxij. Merito in hac virgine omnium reuerendissima supuenter indicibilis gratia dei. Unde dicit sctūs Bonauē.in.j.disti.xliiij.ar.j.q.iiij. quod deus de potentia ordinaria non potest dare tantam gratiam alicui pure creature quantam dedit virgini marie. Hanc autem gratiam ipsa sola habuit que regis regum et domini dominantium et dei creatoris omnium mater fuit. Quia ergo tantum deo gratiosa est. ideo pre omnibus sanctis quicquid ab eo petierit impetrabit. Si enim impetrauit nobis filium dei. quanto magis impetrabit remissionem peccatorum. Propter tantas autem gratias quas habet et nobis obtinet: appellatur thronus gratie dei. Ideo apostolus ad Heb.iiij. inquit Adeamus cum fiducia ad thronum gratie eius vt misericordiam consequamur. et gloriam inueniamus cum auxilio opportuno. Ad quam ille nos peruenire faciat qui in seculum seculi viuit et regnat. Amen.

De eadem iocundissima annunciatione Sermo.viij. y

Luce splendida fulgebis. Tob.xiij. Fenestra vitrea talis est nature. quod per ipsam intrat lux. sed non puluis nec aqua. Ratio est quia vitrum est corpus diaphanum quod aptum est ad lucem recipiendam. et est cum hoc magne soliditatis. et ideo impenetrabile. Spiritualiter autem dico quod beata virgo maria fuit fenestra lucidissima lucem ferens omnium saluandorum: et tam corpus eius quam spiritus fuerunt diuina gratia ita solidati quod licet per ipsam eterni solis lux nobis illuxerit tamen in eam nec culpa nec macula vnquam intrare valuit. Figura autem huius habetur Gen.vij. In arca enim Noe erat fenestra vitrea per quam lux intrabat habitantibus in arca. et tamen aque diluuij per fenestram illam non potuerunt intrare. Per arcam enim figuratur beata virgo in qua Noe.i.vera quies scilicet filius dei requieuit. Eccli.xxiiij. Et qui creauit me requieuit in tabernaculo meo. Aures enim beate virginis fuerunt diaphane vt per ipsam intraret vera lux angelo nunciante. et hanc lucem omnibus cōicauit. Unde ipsa inquit Eccli.xxiiij. Ego in celis feci vt oriretur lumen indeficiens. Sed cum fuit tante soliditatis vt nullius peccati aqua potuerit in ipsam introire: volens igitur ad eternam patriam peruenire: hanc lucem tota adhesione debes aspicere. Unde ait Amb.in lib.de virginitate. Sit nobis tanquam imagine descripta virginitas vitaque Marie in qua velut in speculo refulget species castitatis et forma virtutis. De cuius virginis annunciatione duas tantum considerationes faciemus.

Marie fenestra.

Prima dicetur habitationis.
Secunda vero benedictionis.

Pars.j.huius sermonis que dicitur habitationis

Intrit angelus beate virgini Luce.j. Dominus tecum. In quibus verbis denotatur habitatio dei in virgine. Sciendum ergo secundum magistrum in.j.senten.disti.xxxv. quod deus dicitur esse in omnibus rebus creatis tripliciter scilicet per essentiam presentiam et

z

Deus est in rebus trip[liciter].

potentiã.⁊ in sctis suis q̃rto modo.s.p in- habitationem grãm.vel hic incoatã vel in futuro cõsummatã.Oibus aũt his modis erat dñs deus cũ btã ꝟgine pfecti⁹ q̃ȝ in ce teris oibus.Dicit̃ em̃ de⁹ esse in creaturis p essentiam inquãtũ p suũ cõtinuũ influxũ cõseruat creata in esse.vñ Greg.inq̃t. Oia in nihilũ redirẽt nisi ea man⁹ oipotẽtis su stẽtaret.⁊ sic exponit Chry.illð Joh.j.Si ne ipo scȝ gubernãte.factum est nihil.i. qð factũ est nihil est.Quãto aũt aliq̃ creatura vel in spẽ vel i indiuiduo hȝ pfecti⁹ esse: tã to magis põt aliquo modo dici de⁹ ibi ma gis esse p essentiã.Unde hoc modo magis dr̃ esse in homine q̃ȝ in brutis.Et quia btẽ Marie dedit nobilissimum esse.q: optime formata ⁊ cõplexionata fuit sup oẽs.vt di ctum est ⁊ pbatũ in.ij.parte hui⁹ opis.ser mone.iiij.ideo illi recte dixit angelus.dñs tecũ.Per p̃sentiã aũt dr̃ esse deus in oibus creaturis.nouit oia intima creature. Oia em̃ nuda ⁊ apta sunt oculis eius.ad Heb. iiij.De quo habetur in.j.sniarũ. dist.xxv. Unde dicit glo.in.§.alie.insti.de actio. ꝙ deus scit intentionẽ et corda omnium.De hoc etiã habetur in.c.deus omnipotẽs.ij. q.j.⁊.c.erubescant.xij.dist.⁊.c.tua nos.de simo. In beata autẽ ꝟgine fuit deus p p̃e sentiã. quia nõ solum vidit oia secreta ei⁹ scȝ affectus ⁊ cogitatus oculo cognitionis sed etiã oculo approbationis.nã oẽs act⁹ eius interiores ⁊ exteriores vt sctissimos approbauit.Per potentiã ꝟo dr̃ esse i crea turis.q: oibus dat virtutẽ operãdi. Unde Joh.xv. dicit saluator.Sine me nihil po testis facere.Et quia dedit btẽ ꝟgini virtu tẽ operãdi pfectius q̃ alteri creature. ideo dicit̃ ei perfectius q̃ȝ alijs.dñs tecuȝ.Per gratiaȝ autẽ est in sctis.Unde.j.Johã.iiij. scriptũ est.Qui manet in charitate in deo manet ⁊ de⁹ in eo.qð etiã habet̃ in.c.abijt rj.q.iij. Sed certe.null⁹ põt equari in cha ritate btẽ ꝟgini que iquit Cañ.j.Introdu xit me rex in cellã vinariã.i.gratie sue abũ dantiã.⁊ ordinauit in me charitatẽ.Ergo excellentius fuit deus in illa q̃ in ceteris sanctis.Sed vltra p̃dictos modos essendi fuit modo inaudito a seculis ⁊ stupẽdissi mo in ꝟgine scȝ per p̃sentiã corpalẽ qñ ver bũ caro factũ est in ea.vt inquit Ber.super missus est.qui exponit dñs tecũ.s.cito erit per incarnationẽ. Si aũt dicat̃ bm pbm

A Sermones inquirendi ⁊ faciendi sunt bm materiã de qua tractatur.vt habetur in.ij. Ethi.vñ in materia amoris nõ debet poni nomẽ timoris.qð est hoc nomẽ dñs. iuxta illud Malach.j. Si ego dñs vbi est timor me⁹.Cũ ergo tractaret̃ hic materia summi amoris.scilȝ incarnatio filij dei.videtur ꝙ non debuerit dicere angelus.dñs tecũ.sed pax vobis vel pax tecũ:sicut ⁊ fili⁹ dei salu tabat quos diligebat.Rñdet Alb.vbi.s.ꝙ in ista salutatioe in eo ꝙ dr̃:dñs tecũ duo intẽdũtur.Unũ vt psona mittentis ppꝛie exprimat̃.Alterũ vt liberũ arbitriũ beate ꝟginis ad credendũ ⁊ assentiendũ incline tur.Ista em̃ duo pfectissime ⁊ pꝛopꝛijssime exprimit hoc nomen dñs.qð a potẽtia im ponit̃ scȝ a dominando. vñ Ambro.in quo dã sermone inquit ꝙ dñs est nomen potẽ tie.⁊ qñ absolute dr̃ soli deo appꝛopꝛiatur Alij ꝟo dñi dicunt̃ serui illius. et sunt dñi aliquoꝝ particulariter. vel alicui⁹ loci determinati.ipse autẽ de⁹ absolute dr̃ dñs quia est dñs oiȝ.cui dr̃ Hester.iiij. Dñs vni uersoꝝ tu es.qð soli⁹ dei est ppꝛiũ.⁊ sic p sonã mittẽs ppꝛie nominat̃ in hac saluta tiõe.Per idẽ etiã liberũ arbitriũ btissime ꝟginis ad credendũ inclinat̃. Ad credẽdũ em̃ mirabilia ⁊ cõsentiendũ in ea maxime disponit fides de oipotentia.qua credit ⁊ aduertit deũ oñia posse facere. naturasq̃ mutare.⁊ eis imperare.Unde cũ hic oim no uoꝝ nouissimuȝ annũciaret̃ btẽ virgini: ad cor ei⁹ inclinãdũ ad credendũ:cõgruen tissime poni debuit hoc nomen dñs.qð est oipotentie demõstratiuũ. Quia ꝟo liberũ arbitriũ beatissime ꝟginis etiã p se facile erat ad credẽdũ paratũ.nõ indiguit expssis sima oipotẽtie insinuatiõe cũ terrore vt di ceret̃ dñs omps.vel dñs exercituũ.sȝ suffi cit ipsi⁹ leuis annũciatio ⁊ q̃si obscura ex pꝛessio potẽtie.q̃ p hoc nomen dñs impor tat̃.Dicit g̃ ei angel⁹.dñs tecum. q̃si apte dicat.Nihil credas tibi ipossibile q̃ scis te dñm in sociũ hr̃.sȝ dic ɔfidenter.Oia pos sum in eo q̃ est mecũ.si em̃ aliq̃ duo vnum officiũ debeãt opari.q̃d impedit si vnus est debilis cuȝ alter adeo sit fortis vt p se offi ciũ possit pficere isto etiã nõ iuuãte.Et ex his ptȝ solutio ad obiectũ.q: hic dñs poni tur ad denotandũ potentiã fiẽdi.nõ timo rẽ vel terroꝛem. Possum⁹ etiaȝ aliter ex ponere hoc verbũ angeli bm Alber.vbi s. scȝ dñs tecũ.i.tu es regina eiusdẽ regni cu ius ipse est rex.⁊ ideo tu es secum:⁊ ipse ẽ

Dñs te cũ duo exprĩmit

B

Dñs te cũ expo nitur.

tecū. q: etiam vt ait Athanasi⁹ in simbolo Dñs est pater ꝛ dñs filius: ꝛ dñs spūssanctus. ꝛ tñ vnus est dñs. Ideo exponit̃ ſm Ber. sup Missus est: sic dicētē. Pater tecū qui filiū suū facit ꝛ tuū. Filius tecū qui ad condendū in te mirabile sacramentum: miro modo sibi fecit sacrariū. ꝛ tibi seruat genitale signaculū. Spūssanctus tecū qui cū patre ꝛ filio tuum sctificat vterū. Et q: patri attribuitur potentia. filio sapiētia. spūi sancto bonitas ꝛ beniuolētia. ideo exponitur dñs pater tecū exercēs summam potentia. dñs filius tecū ostendēs eximiā sapientiā. dñs spūssanctus tecū exhibens nimiaꝫ beniuolētiam. Dñs ergo pater potentiam suā tecum mōstrauit qui facit magna ꝛ inscrutabilia ꝛ mirabilia absq3 numero. vt dr Job. v. Lꝫ eñi magnum fuerit creare celum ꝛ terrā ex nihilo. magnū quoq3 in diluuio saluare in arca homines. ꝛ de omni genere aīaliū. magnū etiā liberare populum israel de egypto tantis mirabilibus. magnum in super cōducere populū illū in tanto numero per desertū. xl. annis de celo māna pstito. Magnū quoq3 oēs gentes cum regib⁹ suis de terra promissionis per Josue exterminare. Magnū etiaꝫ xp̄m cecos illuminare. demones effugare infirmos sanare. et mortuos resuscitare. tñ oīa ista magnalia excedit mysteriū incarnationis qḋ est infinite potētie. ideo recte dr dñs tecū. sciliꝫ pater. q: fecit tibi magna qui potēs est. Lu. j. Secūdo dñs fili⁹ qui est dei virtus ꝛ sapientia. vt dr. j. Cor. ij. tecum est qui te infinita sua sapiētia fabricauit. iuxta illḋ Prouer. ix. Sapiētia edificauit sibi domuꝫ. Dñs q3 spūssanctus tecū qui ex dilectione ꝛ amore in te descēdit. ꝛ filiū dei incarnari fecit. iuxta illud Esa. lxiij. Spūssanctus ductor ei⁹ fuit. Predicta autē oīa confirmat Ber. vbi s. dicens inter alia. Cū dñs sit cū omnibus sctis spāliter tamen est cū maria. cum qua vtiq3 tanta ei cōsensio fuit vt illius non solū volūtatem sed etiā sibi carnē coniūgeret ꝛ de sua virginisq3 substātia vnū xp̄m efficeret vel potius vnus xp̄s fieret. q̇ etsi nec totus de deo nec tot⁹ de virgine. totus tñ dei ꝛ totus ꝟginis esset. nec duo tamē filij sed vnus vtriusq3 filius. Ait itaq3 angelus dñs te cū. nec tm̄ dñs filius tecū quē carne tua induis. sed etiā dñs pater tecū q̇ genuit quē cōcipis. ꝛ de⁹ spūssanctus tecū: cui⁹ ꝟtute generās ꝟgo pmanebis. Btūs autēꝫ Maxim⁹ in quodā ser. ait. Dñs tecū in mēte. tecū in vētre. tecū in vtero ꝛ tecū in auxilio. Nos aūt dicere possum⁹ ꝟgini. Tecū dñs pater cui⁹ spōsa facta es. tecū fili⁹ cuius venerāda mater es. tecū spūssanct⁹ cuius sacrariū electa es. tecū pr̄ eternus qui anteq̄ esses te elegit in filij sui matrē. Vñ tu dicere potes illud Prouer. viij. Ab eterno ordinata suꝫ. Tecū filius quē nouē mēs sib⁹ in vtero tuo sacratissimo portasti. tuo lacte pauisti ꝛ educasti. Tecū spūssanct⁹ q̇ est dator grãꝝ ꝛ caput influens in nos ꝛ te collū fecit p qḋ grẽ descēdūt. ꝛ sicut in stomachū cib⁹ nō nisi per collū mittit̃. sic non nisi p te nobis grã destinat̃. Hinc sponsus celestis te alloquit̃ Cant. vij. di. Collū tuū sicut turris eburnea. Sicut aūt angel⁹ dixit gedeoni. vt habet̃ Judicū. vj. Dñs tecū viroꝝ fortissime. sic dixit tibi. dñs tecum mulierum fortissima purissima ꝛ sctissima. Jlle inquā dñs de q̇ dr Deut̃. x. De⁹ deoꝝ ꝛ dñs dñantiū. de⁹ magnus ꝛ potens ꝛ terribilis. ꝛ cui Judith. ix. dr. Tu es ipe deus nr̄ qui cōteris bella ab initio. ꝛ dñs est nomē tibi. Et. xvj. eiusdē li. c. Adonai dñe de⁹ magnus es tu ꝛ preclarus in ꝟtute tua. et quem nemo supare pōt. De ipo etiā dr ps. xxj. Dñi est regnū. ꝛ ipse dñabit̃ gentium. ꝛ ps. xxiij. Dñs fortis ꝛ potēs. dñs potēs in plio. Et ibidē. Dñs ꝟtutū ipse est rex glie. Et ps. cxxxiij. Dñe nomen tuū in eternum: dñe memoriale tuū in generatione ꝛ generationē. ꝛ Eccli. xliij. Terribilis dñs ꝛ magnus vehemēter: ꝛ mirabilis potētia ipi⁹. Jgitur ille dñs tecū quē vidit Esaias. qui inquit sui lib. c. vj. dicēs. Vidi dñm sedentem sup soliū excelsum ꝛ eleuatū. et plena erat oīs terra maiestate eius. Dñs ille est tecū qui in te adimpleuit illud Esaie. xxxiij Dñs iudex noster dñs legifer noster. domin⁹ rex noster: ipe veniet ꝛ saluabit nos. Et illud eiusdem lib. c. vj. Non erit ampli⁹ sol ad lucēdū p diē. nec splēdor lune p noctem illuminabit te. sed erit tibi dñs in lucē sempiternā. ꝛ deus tu⁹ in gloriaꝫ tuā. Tu vero virgo gloriosa potuisti domino deo dicere quē tecū esse audiebas illud. ij. Machab. xiiij. Tu dñe vniuersitatis qui nullius indiges ꝛ qui es dñs oīum et diues in omnes qui inuocant te. ad Roma. x. qui es rex regū ꝛ dñs dominantiū. qui solus habes immortalitatē ꝛ lucē habitas inaccessibilem quem null⁹ hoīm vidit nec videre potest;

c

Maria extollit dñm de um.

cui est honor et gloria et imperiū sempiternum. j. Timo vj. qui habes investimento et in femore tuo scriptus. Rex regū et dñs dominantiū. Apoc. xix. Quare cū hac paupercula esse et habitare dignaris. licz em̄ dicat poeta. ij. Metam. Non bene conveniunt nec in vna sede morantur. Maiestas et amor tñ maiestas tua cum tanto amore mecum morari delectatur. Et ideo postq̄ tu vis esse mecum ego q3 sicut semper fui, ita et semper volo esse tecum. Tu em̄ deus omnipotens es merces mea magna nimis. Gen. xv. Tu es fortissimus deus spirituū; vniuerse carnis. Num. xxiij. et non est alius deus in celo vel in terra qui possit facere opera tua et cōparari fortitudini tu e. Deut. iij. Tu deus meus es spūs scorporeus. qui nec mēbris distingueris. nec mole cēseris. xxiiij. q. iij. c. quidā. v. antropomorphite. qui incremētum das nobis ad bene agēdum. xix. dis. c. scdm. j. q. j. c. si fuerit d̄ cse. di. iiij. ca. aliud est et ex̄ de deci. ca. cum non sit in homine. Tu es deus dñs et magister sine aliq̄ pctō c. iij. d̄ simo. et xxvj. q. j. c. qui sine saluatore Tu es deus in quo viuimus. mouemur et sumus. c. nō obseruetis. xxvj. q. vij. Tu deus meus es ignis cōsumens et emulator. Deut. iiij. Tu es de⁹ fidelis et absq3 vlla iniq̄tate. iustus et rectus. Deut. xxxij. Tu es deus ppitius et clemens misericors et longanimis et multe miserationis. Nee. ix. Tu es rex oīs terre de⁹. ps. xlvj. Tu es de⁹ adiutor noster in eternū. ps. lxj. Tu es ille de quo inquit pphēta. ps. lxxij. q̄ bonus israel deus his qui recto sunt corde. Tu es de⁹ cordis mei et pars mea deus in eternū. Ibidē. Tu es deus rex nr̄ āte secula. qui modo operaris salutē in medio terre. ps. lxxiij. O de⁹ me⁹ quis similis erit tibi. ps. lxxxv. Tu es de⁹ absconditus. Esa. xlv. Tu es dñs de⁹ ver⁹ de⁹ viuens et rex sempiternus. Hiere. x. Tu es dñs deus fortitudo mea. Abacuc. iij. Tu es dñs de⁹ oīum creator. terribilis et fortis iust⁹ et misericors q̄ solus es rex bon⁹. sol⁹ prestās oīpotēs et etern⁹. ij. Macb. j. Tu es vn⁹ de⁹ et pater oīm q̄ es sup oēs et per oīa et in omnib⁹ nobis. Eph. iiij. Tu es de⁹ qui oparis i nos velle et pficere p bona voluntate. ad. Phil. ij. Diligā igit te dñe fortitudo mea dñs firmamētū meū et refugium meū et liberator meus. ps. xvij. Quia autez angel⁹ dixerat beate vgini. dñs tecū. Ipsa dixit dño illud Ouid. in epistolis, epla, v. Et tua sum tecūq3 fui qui puerilib⁹ annis Et tua qd̄ super est tpis esse precor.

Pars secunda huius sermonis que dicitur benedictionis. D.

b Enedicta fuit vgo maria int mulieres. in mulierib⁹. et sup mulieres. De pma bñdictōe d̄r. Lu. j. Bñdicta tu inter mulieres. de secūda ibidē. benedicta tu in mulieribus. de tertia i figurā Judith. xiij. Benedicta es tu filia a dño excelso p̄ oīb⁹ mulierib⁹ sup terrā. Ista aūt triplex bñdictio sic pōt accipi. Prima em̄ q̄ d̄r bñdicta iter mulieres accipit penes statū q2 ipa cōuenit cū statu oīm mulierū. s. cū vginib⁹. q2 fuit vgo incorrupta. cuz cōiugatis q2 fuit cōiugio copulata. cū viduis. q2 fuit vidua derelicta. Si em̄ tēpore passiōis ioseph spōsus ei⁹ vixisset. nō est vsimile q xps eā recōmendasset alteri iam factā quin quagenariā q̄ illi recōmendauerat iuuenculaz. Propter hunc aūt triplicē statuz pōt sibi cōuenire illud Eccli. xxiiij. In iacob inhabita. i. in cōiugatis q̄ sūt in luctu mūdane tribulationis. et in israel hereditare. i. i viduis. que debēt in orōnibus deū ctēplādo videre. et in electis meis mitte radices. i. in vginibus quos de⁹ elegit vt sibi ministrent ppter suā mūdiciam iuxta illud ps. c. Ambulans in via imaculata: hic mihi ministrabit. In ipsis em̄ beata vgo radices misit q̄ prima virginitatis sancte votū emittens aliis vt in ppetua vginitate. psisterent magistra tcā fuit. Scdo bñdictio q̄ d̄r benedicta in mulierib⁹ accipit penes fructū suū et meritū. Ipa em̄ habuit fructū et meritū oīum feminaꝝ. habuit em̄ fructū trigesimū q̄ debet cōiugatis. fructuz sexagesimū qui debet viduis. et fructū cētesimū qui debet vginib⁹. Ipsa em̄ in domo dei fuit sicut lapis angularis q̄ est in vnoquoq3 pariete. nō tñ est tot⁹ i vno. nec tot⁹ in altero. s3 eminet toti edificio. Ipsa nāq3 fuit i numero matrū quoad fecūditatē. in numero viduaꝝ q̄ad sponsi subtractionē. et in numero vginū q̄ad incorruptionez. et tñ nec ex toto fuit in pte matrū: q2 fuit incorrupta. nec ex toto in pte viduaꝝ q2 fuit sp celesti spōso associata nec ex toto i pte virginū: q2 fuit fecūda. Quis aūt sic fuerit in his ptib⁹, tñ eminet vniuersis. Prouer. vlt. vbi ei d̄r. Tu aūt supergressa es vniuersas. Tertia bñdictio q̄ d̄r benedicta sup omnes mulieres; accipit penes quoddā singulare

triplex ben edictio marie.

priuilegiū qd ipsa hʒ respectu omniū mu⸗lierū.s.ꝟginū:viduarū ꝛ coniugataꝝ.qꝛ qc qd boni fuit in eis ipsa habuit.qcquid ꝟo mali ipsa vitauit. In ꝟginitate em̄ est vnū bonū.s.integritas carnis.ꝛ vnū maluʒ.scʒ sterilitas ꝓlis. Siſr i viduitate est vnum bonū.s.libertas animi.ꝛ vnū malū.s.solitudo ꝯsortij. Siſr in ꝯiugio est vnū bonū.s. iocūditas ꝓlis ꝛ vnū malū.s.corruptio carnis. Btā aūt maria fuit ꝟgo sine sterilitate vidua sine solitudine.ꝛ ꝯiugata sine corruptiōe. Uel fuit bn̄dicta sup oēs mulieres. scʒ sup virgines prioritate qꝛ prima ꝟginitatē seruauit.ꝛ puritate.qꝛ post deū maiorem puritatē habuit. ꝛ fecūditate.qꝛ ꝟgo ꝛ mr̄ extitit Fuit qʒ bn̄dicta sup viduas qꝛ fuit in orōnibꝰ feruētissima.in opibꝰ pietatis magis assidua.ꝛ in castitate magis pura. Fuit aūt bn̄dicta sup coniugatas.qꝛ i ea fuit ꝓles dignior.fides itegrior.ꝛ sacrm̄.i. habitatio indiuisibilior. Sed de istis bn̄dictionibꝰ diffusiꝰ ꝛ clariꝰ dicimꝰ ifra in hac eadē pte. Aliter qʒ pōt accipi ista triplex bn̄dictio q̄ dꝛ bn̄dicta inter mulieres.i mulieribꝰ.ꝛ sup mlieres. Prima em̄ mulier superbiuit vsqʒ ad deū.i.vsqʒ ad diuinitatē appetitū.cōtra deuʒ.i.ꝯ dei pceptū. ꝛ supra deū in hoc.s.ꝙ noluit id qd deꝰ voluit eaʒ velle.ꝛ iō volūtatē suā supra dei volūtateʒ posuit.et qꝛ sic supbiuit.iō maledicta fuit. Btā aūt maria humiliauit se vsqʒ ad mulieres p ꝯformitatē.qꝛ tāꝙ vna illaꝝ se eis cōformabat.sicut pʒ in sui purificatione.ꝛ iō bn̄dicta fuit iter mulieres.humiliauit etiā se ꝓpter mulieres.i.ꝓpter eaꝝ salutē. Nā qd Eua supbiendo abstulit.marie hūilitas mulieribꝰ restituit.ꝛ iō fuit benedicta i mulieribꝰ Humiliauit etiā se iter mulieres qn̄ se ancillā appellauit.ꝛ iō bn̄dicta fuit sup oēs mulieres.qꝛ q̄ se humiliat exaltabitur Lu.xviij. De benedictiōe etiā eiꝰ in mulieribꝰ dicit Ber.vbi.s. Benedicta tu i mulieribꝰ q̄ generalē mulierū euasisti maledictionē.vt nec sterilis maneas nec cū dolore parias. Cōcipies qppe sine culpa.grauida eris sʒ nō grauata.paries sed nō cū tristicia.nescies virū sʒ gignes filiū.illiꝰ eris mr̄ cuius deꝰ ē pr̄ paterne charitatis erit corona tue castitatis Sapia paterni cordis erit fructꝰ vteri virginalis.deū deniqʒ paries ꝛ de celo ꝯcipies. De benedictiōe inter mulieres dicit Petrꝰ rauen̄.sup Missus est. Uere benedicta inter mulieres que celo fuit maior terra fortior ꝛ orbe latior.deū nāqʒ quē mūdus non capit sola cepit.portauit eum qui portat orbem.suūqʒ genuit genitorē.ꝛ nutriuit omniū viuētiū nutritorē. De benedictione sup oēs mulieres dicit Hiero.in sermone de assumptiōe. Benedicta inqt i mulieribꝰ.i.plꝰ benedicta ꝙ oēs mulieres.qꝛ quicquid maledictionis per euā diffusum est totū Marie benedictio abstulit. In sup gratiā refudit. Idē i alio sermone ait. Eua obfuit. Maria profuit. Eua lusit. Maria illuxit. Cadat improperiū eue.quia loti sumus vniuersi per partū ꝟginis marie. Uel dꝛ fuisse bn̄dicta sup oēs mulieres. qꝛ oliʒ triplici maledictiōi mulieres erāt subdite scʒ opprobrij q̄ ad nō ꝯcipientes. Un̄ dixit rachel cū peperisset. Gen̄.xxx. abstulit dn̄s opprobriū meū. Peccati quoad ꝯcipiētes iuxta illud ps.l. Ecce em̄ in iniquitatibꝰ cōceptus sum. Et supplicij quoad pariētes. Gen̄.iij. In dolore paries filios tuos. Sola igitur maria sup oēs mulieres est benedicta.cuius ꝟginitati additur fecūditas ꝛ fecūditate i cōceptu sanctitas ꝛ sanctitati in partu iocūditas. Omnia aūt supradicta cōfirmat Alber.in loco pallegato.c.cc. inter alia di. ꝙ qdruplex est rō benedictionis.dꝛ em̄ benedictio qnqʒ maledictionis euacuatio.iux illd ps. lxxxiiij. Benedixisti dn̄e terram tuā auertisti captiuitatē iacob ꝛc. Scd̄o dꝛ fecundatiōis ampliatio.iuxta illud Gen̄.j.bn̄dixit eis.di. Crescite ꝛ multiplicamini ꝛ replete terrā. Tertio dꝛ singularis grē collatio.iux illud.benedixit dn̄s abraā Gen̄.xxiiij. Quarto dꝛ cōgratulātium collaudatio. Unde Mat.xxj. dicebat ppls xpo. Benedictus q̄ venit i noīe domini. Et ƀm oēm modū istū ꝛ rōnē fuit benedictissima ꝟgo in mulieribꝰ bn̄dicta. Primo nāqʒ fuit benedicta euacuatōe maledictōis mulierū.de quibꝰ in pcedēti sermone tractauimus ꝓbando ꝙ omne vꝫ mulierū ablatū fuit a gliosa ꝟgine. Inter alias aūt maledictiones est sterilitas. Nam vt ait Ambro. Pudor est feminis nuptiaꝝ premia nō habere.i.filios. Ideo opprobriū videt feminis nō habere ꝓlē quibus hec est cā nubēdi.c.j.xxxij.q.ij. ꝓpter ꝙ vt hr̄.j.Reg.j. Fenēna exprobrabat anne eo ꝙ sterilis esset. qꝛ sterilitas lege dānabatur. Ab hac auteʒ maledictione fuit beata ꝟgo libera:q̄ ꝟginitatē sterilē in mūdo nobilitauit ꝛ exaltauit ac in se dedicauit deo ꝛ cōsecrauit vt rē

E Benedicta i mulieribꝰ exponit.

F Quadruplex rō bn̄dictionis

excellentē τ gratissimā deo τ angelis. q: replet paradisum. brīs.c.nuptie.xxxij.q.j.τ sic non solū euacuata est hac mulierū maledictiōe.immo eam maledictionē in bñdictionē mutauit. Euacuata quoq₃ fuit maledictione illa de qua inquit Hiero.sup Mat. τ habet̄ i.c.cōnubia.xxxij.q.ij.vbi.ait.Connubia legitima carēt quidē pctō.nō tamē tpe illo quo cōiugales actus gerunt p̄sentia spūssancti dat̄. etsi ppheta esse videat̄ qui officiū generatiōis obsequit̄.hec ille.τ hoc est pp̄ter libidinē τ delectationē inordinatā a qua fm pbm rō absorbetur. Hec em̄ maledictio nō fuit in v̄gine beatissima que sine carnali concupiscentia generauit. Un̄ sup illud Lu.j.Benedicta tu in mulieribꝰ.ait glo.q̄ sine exēplo muliebris conditiōis v̄go τ mater deū genuisti. In quibus v̄bis tangit̄ euacuatio predictaꝝ duarum maledictionū.

G benedictio fecūditatis. Scđa bñdictio d: fecūditatis ampliatio seu superaltatio. Nulla eni mulier vnq̄ fuit vel erit sic excellentissime fecunda sicut btā virgo.q̄ virgo imaculata pmanēs deū τ hoiem cōcepit τ pepit creatorē τ redēptorē seculi.ac recōciliatorem τ reformatorē pacis inter deū τ hoiem. Et h̄ est.qđ ecclesia canit di. Virga iesse floruit: v̄go deū τ hoiēs genuit.pacē deꝰ reddidit in se recōciliās ima summis.Benedicta ergo inter oēs mulieres fuit hec mulier.que diuinā maiestatē diuini vteri sui carne vestiuit.Qđ in figura pmonstratū fuerat Jone.iij.vbi d:.q̄ rex niniue descēdit de solio τ indutus est sacco. ad placandā irā dei cōtra niniuē.Dei em̄ filius rex regū.descēdit de celesti solio.τ in vtero v̄ginali indutꝰ est sacco nr̄e mortalitat̄.in quo erat thesaurꝰ sanguinis sui.cuiꝰ pcio peiturū mūdū recōciliauit patri.

H Triplex bonum collatū virginibus. Tertia bñdictio d: singularis grē collatiōis.Un̄ pro maiori declaratiōe dictoꝝ in pncipio huiꝰ ptis.est sciēdū q̄ triplex bonū repperit̄ a deo collatum cōiugatis.viduis τ v̄ginibus mulieribus sc₃ bonū meliꝰ τ optium.De quibus Beda in quodā s̄mone ait. Bona est castitas coniugalis.melior cōtinētia vidualis.sed optima est integritas v̄ginalis.Que oīa excellētissime fuerūt i virgine bñdicta. In qua fuit vt.s̄.dictū est v̄gītas cōiugalitas τ viduitas.τ quicqd pfectionis reperit̄ in eis. In virginitate em̄ est triplex bonum.s. carnis incorruptio:nulli viro subiectio.τ angelica conuersatio.De primo d: Sapien.vj. Carnis incorruptio facit primū deo. Et rō est.q: vt ait Greg.in quodā homel̄.Tanto vnusq̄sq₃ a sup̄no amore disiungit̄ quāto inferiꝰ delectat̄. Et sic p ɔtrariū tāto magis vnusq̄sq₃ deo approximat̄ τ coniungit̄ quāto magis a delectationibꝰ terre nis abstrahit̄.vn̄ q: p virginitatē abstrahit̄ hō a maximis delectationibꝰ.iō magis approximat̄ τ cōiungit̄ deo.τ hac de cā sibylle et si gētiles pp̄t virginitatē credunt̄ recepisse spm̄ prophetie. Sed btā virgo maria in hoc oēs v̄gines excessit.q̄ ab oī motu τ cogitatiōe turpi incorrupta fuit τ in puritate angelos supauit. Scđm bonū virginum est.q: nulli viro subijciunt̄ sicut coniugate. De quibꝰ Aug.xxxij.q.v.in.c.doluit.inq̄t. q̄ dñs statuit coniugatas esse q̄si famulas virorum sc₃ in dispositiōe domꝰ τ familie. Uirgines nāq₃ ab hmōi seruitute sunt libere.j.ad Cor.vij.Btā autē virgo lic₃ cōiugata non fuit subdita viro sed eius dña.vt patuit.s̄.sermōe precedēti.Unde Joseph erat sicut ille maritus q̄ vxorē suā appellabat dominā suā sanctissimā.ff.de anon.le. l.ticia.§.qui marco.τ als allegatur.l.qui marco.Jtē erat sicut ille qui suā vxorem appellabat dominā suā reuerendissimā.vt in aut̄.vt iudi.sine quoquo suffra.§.hoc oīno col̄.ij.Tertiū bonū virginitatis est angelica conuersatio.Oē em̄ aīal̄e appetit suū simile.Eccl'i.xiij.Et oīa similia coniungunt̄. ij.phys.τ.viij.ethi.Cū ergo vt ait Hiero. ad Eusto.angelis sit cognata v̄ginitas.iō angeli cū virginibꝰ delectātur conuersari. Unde angelus apparēs Johanni virgini: ostēdit ei illa mirabilia.q̄ scripsit in Apocalypsi.τ gabriel danieli castissimo duplicē aduentū saluatoris manifestauit. Sed nulla vnq̄ pura creatura maiorem habuit v̄ginitatis puritatē.nec similē btē virgini q̄ ipa habuit maximā angeloꝝ cōuersatiōnē.Recte igit̄ ei d:.Benedicta tu in mulieribꝰ.s.v̄ginibꝰ.

I Triplex bonum cōiugatorum. In cōiugatis etiā triplex reperit̄ bonū.s.fides ples.τ sacramentū₃. vt ait August.in lib.de nuptijs.τ theol̄.in iiij.di.xxx. Fides quidem vt alter alteri seruet fidelitatē: nō cōmiscēdo se cum altera psona. Sed btā virgo nō solū cum altero se nō cōmiscuit:sed nec etiā cum viro suo Joseph.Unde vt ait Aug.in li.de nuptijs Tanto eius coniugium fuit sanctius quāto castius.Bonū autē prolis sequitur ex cōiugio.τ propter hoc est institutū mrimoniū.

Hoc autem bonū fuit in beata virgine que sup oēs ꝯiugatas. vt ait Sedulius poeta Gaudia matris habēs cū virginitatis honore: Nec primā similē visa est nec habere sequētē. Proles enī aliarū coniugatarū est pura creatura ⁊ peccatrix. sed ꝓles ꝟginis fuit deus ⁊ hō sctissimus. Tertiū bonū ꝯiugij est sacramentū de q̄ apl's ad Eph. v. inquit. Hoc autē dico magnū sacramentū in xpo ⁊ ecclesia. Significat enī cōiunctionem xpi cū ecclesia. i. cū bonis fidelibus ꝑ dilectionē ⁊ hoc quoad cōsensum mutuum volūtatis expressuȝ per ꝟba. Quo autē ad coniunctionē corpoꝝ per copulā: significat coniunctionem dei cū nostra hūanitate in vna ꝑsona. ⁊ sic indissolubilis est talis coniunctio. Nunq̄ȝ enī separata est deitas ab humanitate postq̄ȝ eam sibi vniuit. Hic est ꝙ matrimoniū cōsumatū per copulam nū ꝙ dissolui pōt. vt correspondeat signum signato. Hoc aūt sacramentū impletū est in vtero virginali in quo facta est talis vnio. ⁊ ideo ꝑmaxime bonū istud cōiugatoꝝ reperit in virgine. In viduis aūt reperitur triplex bonū scȝ libertas cōtēplatiōis

Triplex bonū viduarū.

Un̄ de Anna ꝓphetissa vidua dr̄ Luce. ij. ꝙ tēplū frequētabat seruiēs deo in oratiōnib⁹ die ac nocte. Scōm bonum est carnis maceratio. Naȝ vt ait apl's. j. Ti. v. Uidua in delitijs viuens mortua est. Un̄ ⁊ sancta Judith vidua ieiunijs insistebat cōtinuis vt habet libri sui. c. viij. Tertiū est exercitiū in opibus pietatis ⁊ mīe. vt ostēdit apl'us in pallegato. c. Unde ⁊ vidua illa sareptana Heliam cibo necessario pauit. vt habetur. iij. Regū. xvij. Hec aūt oīa sine comparatione fuerunt in btā virgine Maria

R

nam ieiunia nō solū in lege mādata seruabat: sed etiā vt ait Amb. in lib. de ꝟginib⁹. alia addebat. totaq̄ȝ dedita erat orōni ⁊ cōtemplationi. christūq̄ȝ mendicū ⁊ pauperē de sua pauptate nutriebat. Ultra aūt has gratias bonis mulierib⁹ cōmunes habuit aliā singulareȝ q2 omniū mulierū immo et viroꝝ mater ⁊ dn̄a effecta est. cū eū genuerit qui oīa creauit ⁊ oēs redemit. Recte ergo illi dicitur. Bn̄dicta tu in mulierib⁹ scȝ quoad specialē gratiā sup oēs. Quarta benedictio dr̄ cōgratulatio laudantiū. De qua in cantico trium pueroꝝ qui orabāt in camino ignis dr̄ Daniel. iij. Benedicite oīa opa dn̄i dn̄o: laudate ⁊ superexaltate eū in secula. Hec autē bn̄dictio est triplex in btā virgine; super oēs mulieres. Licȝ enī aliq̄ mulieres fuerint collaudate de virtutibus suis ⁊ benedicte ab hominibus: vt Judith: ⁊ aliq̄ alie. nulla tn̄ eaten⁹ vt maria. Collaudata enī fuit benedicta ꝟgo ab angelis. vt ptȝ ex ꝓcedentibus. cū ei dixit angelus Gabriel. Bn̄dicta tu in mulierib⁹. ⁊ merito. q2 genuit angeloꝝ restauratorē. ⁊ cōciuium suoꝝ redēptorem. Restaurauit nāq̄ȝ filius suus reddendo ꝑ equipolētiā deperditum ac multiplicādo numerū ⁊ augmētando superadditū. s. quartā hierarchiā. Unde ipse est gl'iosus sup omneȝ hierarchiā cū matre sua assumpta in celū de quo gāudētes angeli laudantes benedicūt dn̄m. vt canit ecclesia. Hoīes q̄ȝ laudauerūt beatā ꝟginē ꝑ elizabeth dicētes Lu. ij. Bn̄dicta tu in mulierib⁹. Et rōnē hui⁹ benedictiōis assignat Aug. in quodā sermōe di. Que vita viris ⁊ mulierib⁹ peperisti. Laudata q̄ȝ fuit ⁊ continue laudat ab oīb⁹ corporalib⁹ rebus. q2 eā immutauit causaliter innouādo. q2 filius ei⁹ est ille qui inquit Apoc. xxj. ⁊ esaie lxv. Ecce ego creo celos nouos ⁊ terram nouā ⁊c. Item oīa corpalia nobilitauit per filiū suū. cui⁹ corpus aliquo modo cū oībus corporib⁹ cōuenit ⁊ excedit. ⁊ ideo istis de causis bn̄dicta est nō solū in mulierib⁹. sed etiā ab oībus mulieribus ⁊ vniuersis creaturis benedicit. Un̄ sicut de dn̄o dicimus. Benedicite oīa opa dn̄i dn̄o. Ita de ipa dicere possum⁹. Benedicite oīa opa dn̄e oīm

Triplex benedictio cōgratulatiōis

Alber. ꝟo super Miss⁹ est. c. ccj. dicit ꝙ istā bn̄dictionē ꝟginis cōprehendere in se oēm aliā benedictionē: facile est, videre singula discurenti. Nos vero in hoc sermone solū duas benedictiōes explicabim⁹ cā breuitatis: alijs in sequēti sermone dimissis. Predict⁹ aūt doctor in. c. sequēti inq̄t. Prima benedictio est illa q̄ā bn̄dixit de⁹ diei septime inq̄ reqeuit ab oī ope qd̄ patrarat Gene. j. Est aūt ista benedictio operū consummatio. ⁊ eterne reqei pfiguratio. In btissima ꝟgine fuit pfecte operū cōsummatio. q2 oīa creata i vno hoīe vniunt cū creatore. ⁊ primū fit vltimū ⁊ vltimū pmum. Nō enī est pfectio mot⁹ nisi in circulo. In ea etiā fuit non solū future requiei signum sed etiā causa. Si ergo dies septima est benedicta ꝓpter sabbatū diei: ⁊ tamen excelsior est sabbatismus recreationis q̄ȝ creationis. ergo ⁊ maior benedictio. in cībus enī requiem quesiuit Eccl'ie. xxiiij. ⁊ in ipsa

L

benedictio requietōis

sola inuenit. in qua inuenit oīa q̄cūq; q̄si/uit. vñ ⁊ in tabernaculo ei⁹ requieuit. vt in p̄allegato. c. dr̄. Hec est em̄ v̄ga syon quā elegit dn̄s in habitationē sibi. ibi requies sua in seculū seculi. ibi habitabit qm̄ elegit eā p̄s. cxxxj. Ex quib⁹ apparet quod beata v̄go habuit septime diei benedictiones. Seq̄t q̄; idē doctor in. c. cciij. di. Scd̄a bn̄dictio q̄ bn̄dixit de⁹ fuit illa quā dedit Ade ⁊ Eue di. Crescite ⁊ multiplicamini ⁊ replete terrā ⁊ subijcite eā ⁊ dn̄amini piscib⁹ maris ⁊ volatilib⁹ celi ⁊ vniuersis animātib⁹ q̄ mouenť sup terram. Gen̄. ij. Hec aūt bn̄dictio tria cōpletiť in se. s. nature fecundationem terre subiectionē. ⁊ animaliū dn̄ationē. Fecūditas est duplex. s. carnalis ⁊ sp̄ūalis. Beatissima aūt v̄go vtrāq; habuit in summo vt p₃ ex p̄ce dentib⁹. Unde de ipsa dr̄. Qm̄ oīm bonoꝝ mater est. Sap̄. vij. habuit etiā terre subiectionem in summo. Terrā nāq; corporis sui pre omnibus habuit sibi subiectam ⁊ in omnibus rationi parentē. vt. s. declaratū est in precedenti sermone. Dominationem q̄₃ habuit ⁊ subiectionē omniū animaliū. Nā₃ dominatur piscib⁹ maris. i. demonibus in amaritudine inferni ꝯstitutis. Dominatur etiā volatilib⁹ celi. i. eleuatis angelis ⁊ volantib⁹ ī celū ⁊ ad altitudinem ꝯtemplationis dei. Dominatur etiā₃ per misericordiā₃ vniuersis animantibus que mouentur super terram. i. omnib⁹ hominibus in mobili vita constitutis. Et sic ipsa beatissima virgo habuit benedictionē primorum parentum. Sequitur idē doctor sequenti. c. di. Ysaac benedixit Jacob. Gen̄. xxvij. di. Det tibi deus de rore celi ⁊ de pinguedine terre: abūdantiā₃ frumēti vini ⁊ olei. ⁊ seruiāt tibi ppl̄i. ⁊ adorent te trib⁹ esto dn̄s fratrum tuorū. ⁊ incuruenť ante te filij matris tue. Qui maledixerit tibi sit ille maledict⁹. ⁊ q̄ benedixerit tibi benedictionib⁹ repleatur. Hec q̄₃ benedictio ī trib⁹ consistit. s. in abundantia necessarioꝝ. vt ibi. det tibi de⁹ ⁊c. In dignitate bonorū ibi. Esto dn̄s fratrum tuoꝝ. ⁊ in amotione incommodoꝝ. ibi. Qui maledixerit tibi ⁊c. Item per rorē celi intelligitur gratia ꝯtemplatiōis. ⁊ per pinguedinē terre gr̄a actionis. ⁊ ex his fit frumētu₃ fidei. ⁊ vinū spei ac oleum charitatis. Sed ꝯstat q̄ beatissima virgo hec omnia habuit in summo. sc₃ cōtemplationē. actionē. fidem. spem ⁊ charitatem. ergo principiū hui⁹ benedictionis Jacob habuit in summo. Scd̄o ī hac bn̄dictione est dignitas honorꝰ que intelligiť per hoc qd̄ diciť. seruiāt tibi populi ⁊ adorēt te tribus. Esto dn̄s fratrum tuoꝝ: ⁊ incuruenť āte te filij matris tue. Populi em̄ sunt gentiles ad fidē ꝯuersi. trib⁹ iudei. fratres sui sunt xp̄iani. filij m̄ris sue sunt angeli. Oēs em̄ isti o benignissima virgo seruiūt tibi in ecclesia militāte. ⁊ adorāt te hyperdulia in ecclesia triūphāte. ⁊ incuruanť ante te. quia vbiq; ⁊ omnibus dn̄aris cum germana tibi pietate. Tertiū qd̄ fuit ī hac bn̄dictiōe est incōmodoꝝ amotio ⁊ laudis cōicatio qd̄ intelligitur per hoc qd̄ dicit. Qui maledixerit tibi. s. corde. ore vel opere maledictionib⁹ repleatur. sc₃ p̄sētis vite et future. ⁊ q̄ bn̄dixerit tibi. benedictiōib⁹ repleať. s. in hac vita ⁊ futura. Istam autē₃ benedictionē habuit in summo beatissima v̄go que nunq̄ aliqd̄ incōmodum habuit quo caruisse s̄m rationem voluerit. immo omne incōmodum suum sibi cōmodū fuit Qui autem ipsam corde. ore vel opere maledixerit eternā maledictionē hereditabit: Qui v̄o ipsam corde ore vel opere benedixerit. benedictionē gratie diuine in p̄senti obtinebit. ⁊ gl̄ie in futuro ipsa dicente Eccl̄i. xxiiij. Qui me elucidant vitā₃ eternam habebunt. Ad quam nos perducat omnipotens dei filius meritis sue benedictissime matris. Amen.

De eiusdem beatissime virginis annunciatione. Sermo. ix.

Cum descēderet ros descendebat pariter et māna. Nume. xj. Tpe veris qn̄ philomena cantat. ros tūc incipit descēdere ⁊ campi germinare. quia imber abijt. Spiritualiter donec mūdus fuit in hyeme pctī propter peccatū primoꝝ parentum: priuatus fuit rore. i. gratia sp̄ūsancti. Unde Aggei j. dr̄. Prohibiti sunt celi ne darent rorem. Sed canente philomena. i. gabriele archāgelo illud dulce carmē. Aue gratia plena. descendit ros de celo. s. filius dei in vterum virginis. ⁊ cum eo dulcedo benedictionis ⁊ gr̄e cessauitq; gelu amaritudinis et doloris. Hoc autem figuratum fuerat Judicum. vj. vbi legitur dn̄m dedisse signū Gedeoni q̄ liberarenť filij isrl̄ de manu Madian. per hūc modu₃. s. q̄ ipse Gedeon ve

Benedictō ade

Benedictio Jacob.

M

lus in area poneret. et ibi tm̄ ros descende
ret et nō in aliqua pte terre. qd̄ et factū ē. et
sic postmodū percusso Madian: quieuit
israel multo tpe. Spūaliter aūt illd̄ fuit si
gnū qd̄ gen⁹ humanū petebat a dn̄o deo.
Un̄ ps. lxxxv. inqt dauid. Fac mecū signū
in bonū vt videāt q̄ oderūt me et cōfūdanf
Dn̄s vo dedit signū de rore celi qȝ descen
deret in vgīnē mariā. vnde Esa. vij. dr̄. Pro
pterea ipse dominus dabit vobis signū. Ec
ce vgo ɔcipiet et pariet filiū etc. Qd̄ signū
cognoscēs dauid ait ps. lxx. Descēdet sicut
pluuia i vellus. et sicut stillicidia stillantia
sup terrā. Nā ipsa vgo btā fuit vellus quo
celestis agnus coopert⁹ est. Ipsa igif sola
fuit in qua ros descēdit. cui canit ecclesia.
Sancta et imaculata vginitas qbus te lau
dibus efferā nescio. q2 quē celi cape nō po
terāt tuo gremio ɔtulisti. Unde Ber. super
missus est exclamat di. O venter capacior
celis. diffusior terris. latior elemētis. q̄ illū
ɔtinere valuit qui trib⁹ digitis molē terre
appēdit. hec ille. In h̄ aūt signo benedicto
pcussus est madian. i. diabolus. et liberati
sunt filij israel. i. fideles xpi et lōga. i. eterna
requies data est illis in glīa cū angelis dei
Id̄ Ber. btē vgini vbi. s. inqt. Et hoc bea
tā te dicūt oēs generatiōes. q2 oib⁹ genera
tionib⁹ vitā et gliam inuenisti. In te em̄ an
geli leticiā. iusti grām. pctōres veniam me
ruerūt i eternū. Merito igitur in te respi
ciūt oculi toti⁹ creature q2 i te et ppter te et
de te benigna manus omnipotētis dei qc
quid creauit recreauit. hec ille. De qua be
nigna virgine duas in hoc sermone consi
derationes faciemus.

Prima dicetur consecutionis.
Scd̄a vo confirmationis

Pars prima huius sermonis que dr̄ cō
secutionis.

N **B**eata virgo vt etiam. s. diximus
sermone pcedenti. ɔsecuta ē oēs
alias bn̄dc: oēs q̄ i sacra scriptu
ra reperiūf. Inter alias recepit
benedictionē oim duodecim patriarcharū
quā dedit singulis eoȝ Jacob pr̄ ipsoȝ. vt
habef Gen̄. xlix. Sed qȝuis oēs dicanf bn̄
dictiōes. qdā tn̄ illaȝ sunt magis pphetie
vel maledictiones. quibus omissis illas so
lum q̄ vere sunt benedictiōes qualiter cō
pbēdanf sub benedictōe benedicte virgi
nis marie declarabimus. Dicit aūt Alber.
sup missus est. c. ccv. qȝ cum filij Jacob di
uersas significent virtutes. Judas signifi
cat charitatē. Et ideo in persona iude. xvij. Decē et septē p petates charitatis.
ibi ponuntur pprietates de charitate. Un
de dicitur ei sic. Juda laudabūt te fratres
tui. manus tua in ceruicibus inimicorum
tuoȝ. adorabūt te filij patris tui. catul⁹ leo
nis iuda ad predam ascendisti fili mi. reqe
scens accubuisti vt leo et quasi leena. quis
suscitabit eum: Non auferetur sceptrū de
iuda. nec dux de femore ei⁹ donec veniat q̄
mittendus est. et ipse erit expectatio gētiū
Ligās ad vineam pullum suum. et ad vitē
o fili mi asinam suam. Lauabit in vino sto
lam suam et in sanguine vue palliū suum.
Pulchriores sunt oculi eius vino: et dentes
eius lacte candidiores. Prima ergo pprie
tas est qȝ charitas est dignissima oium vir
tutū. iuxta illud. j. Cor. xiij. Maior horū
est charitas. Primeqȝ Coȝ. xij. dr̄ qȝ est via
excellētior. Qd̄ etiā habetur de pe. di. ij. ca.
charitas. Et hoc intelligitur per hoc quod
dr̄. Juda laudabūt te fratres tui. Scd̄a est
qȝ ipsa est expugnatrix peccatoȝ. iuxta illd̄
j. Pe. iiij. Charitas operit multitudinē pec
catorum. Transsumptiue in. c. multe. j. q. j.
et. xxiij. q. iiij. c. ipa pietas. et. ij. q. vij. c. quē
admodum. et d̄ peni. dis. ij. c. intantū. et ex
de bap. c. maiores. Et idem hr̄ Prouer. x. et
Jaco. vlt. Et hoc intelligitur per hoc quod
dr̄. Manus tue in ceruicib⁹ inimicoȝ tuoȝ
Tertia est. qȝ dat virtutibus essentiam vir
tutū. Et hoc intelligitur cum dr̄. Adorabūt
te filij patris tui. Quarta est qȝ amatrix est
arduorum. Et hoc intelligitur cum dicitur
Catulus leonis iuda. Quinta est qȝ expo
liatrix est demonū. Et hoc intelligitur cum
dr̄. Ad predam ascendisti fili mi. Sexta est
qȝ victrix est passionū. et hoc intelligitur cū
dr̄ requiescēs. Septima est qȝ supatrix est
tētationū. et hoc intelligitur cum dr̄. Accu
buisti vt leo. Octaua est qȝ facit pro dilecto
animā ponere. et hoc intelligif cū dr̄. leena.
Nona est qȝ nihil pōt eā a dilecto separare
q2 inseparabiliter est vnita deo. de pe. dist.
ij. c. charitas. Et ideo dicebat Paul⁹ Rom.
viij. Quis nos separabit a charitate dei. et
hoc intelligitur cum dr̄. Quis suscitabit eū
Decima est qȝ facit in eternum regnare. j.
Coȝ. xiij. Charitas nunqȝ excidit. Trāssum
ptiue in. c. charitas nūqȝ. d̄ pe. dis. ij. et hoc
intelligitur cum dr̄. Nō auferetur sceptrū
de iuda. Undecima ē qȝ facit filios deo ge
nerare. qd̄ intelligif p h̄ qd̄ dr̄. et dux de fe

more eius. Duodecima est ꝙ facit xp̄m de celo descēdere ꝛ hoc intelligit cū dr: donec veniat q̄ mittēdus est. Tredecima ē ꝙ vnit mēbra eccl'ie in se. et q̄ totū corp⁹ ē cōnexū ꝛ cōpactū. et hoc intelligit cū dr. ligans ad vineā pullū suū. Decimaq̄rta est ꝙ vnit et ligat mēbra cū capite. ꝛ hoc est qđ dr. ꝛ ad vitē o fili mi asinā suā. Decimaqnta est ꝙ facit xp̄m suo sanguine nos lauare iuxta illud Apo ca.j. Qui dilexit nos ꝛ lauit nos a pctīs nr̄is in sanguine suo. ꝛ hoc intelligit cū dr. lauit in vino stolā suā. ꝛ in sanguine vue palliū suū. Decimasexta est ꝙ fecit eū ꝑ doctrinā vocare iuxta illō Jo.vl. Simon iohis diligis me. pasce oues meas. ꝛ hoc. i telligit cū dr pulchriores sūt oculi ei⁹ vino Decimaseptima est ꝙ fecit xp̄m nos sibi ꝑ sacra incorpare. ꝛ hoc est qđ dr. Dētes eius lacte cādidiores. ꝛ sic i vniuerso sunt decē septē ꝓpetates charitatis. s. ꝙ est dignissima ꝟtutū expugnatrix pctōꝝ dās ꝟtutib⁹ eē ꝟtutum. armatrix arduoꝝ. spoliatrix demoniū. victrix passionū. triūphatrix tētationū. facit aīam ꝓ dilecto ponere. ꝛ nūꝗ̄ ab eo separi. i eternū regnare: filios dei gnare xp̄m de celo descendere. vnire mēbra cū capite. sanguine xp̄i lauare. ꝑ doctrinā vocare. ꝑ sacra incorpare qđ intelligit ꝑ hoc qđ dr. Dentes ei⁹ lacte cādidiores. Per lac em̄ intelligit māsuetudo sacramentoꝝ de carne xp̄i ꝛ passiōe fluētiū. Jste ergo sunt ꝓpetates charitatis in quib⁹ ꝯsistit benedictio iude. Sed ad nobiliorē sub̄am sequunt nobiliores ꝓpetates. ergo q̄cūq; h₃ charitatē in summo: h₃ ꝛ has ꝓprietates in summo ꝛ ꝑ ꝯn̄s bn̄dictiones iude in summo. Sed beatissima oīm dn̄arū dn̄a habuit charitatem in summo. ergo ꝛ has proprietates habuit in summo. De bn̄dictiōe q̄₃ zabulon inq̄t idē doctor. c. sequēti ꝙ zabulō interptat zelus aīaꝝ ɓm magr̄m Rich. de scō victore q̄ ait. Jste est zabulō q̄ irascēdo iram dei placare ꝯsueuit q̄ pie seuiēdo dū hoīm vitia ꝑcutit. quasi nō parcēdo meli⁹ parcit Absq; dubio nihil sic pl₃ deo. nihil sic placat deū ꝗ̄ zel⁹ aīaꝝ. D₃ aūt zabulō nō solū deliquētes corrigere. s₃ etiā tp̄e ꝑsecutiōis cōtra persequētes defendere. ꝛ promptior esse ad mala ferenda ꝗ̄ inferenda. Et q₂ h₃ necesse q̄nq₃ ꝓ culpa eorum irasci: ampli⁹ debet dolere cum cogitur eos ꝓ culpa percutere ꝗ̄ cum cogitur ꝓ eoꝝ defensiōe puniri. Libenter ergo se occurrentibus periculis obijcit. ꝛ ꝯtra seuientiū ꝓcellas tempestatū se sponte opponit. vt tempestatib⁹ diu fatigatos. ꝛ tande₃ littoribus ereptos blāde excipiat ꝛ benigne foueat. Et q̄m scimus fieri venationē aīaꝝ q̄nq₃ ꝑ occulta₃ suggestionē demonū ꝛ q̄nq₃ per apertam ꝑsecutionē hoīm. vtrūq; nouit zabulon cōphēdere ꝛ caute detegere. vigilatq; cōtra seuitiā ꝑsequentiū. ꝛ ꝯtra fraudulētiā insidiātiū. Nescio aūt si pōt hō a deo i hac vita aliq̄d mai⁹ accipe. Jgnoro si cui possit hac grā maiorē aliqua₃ deus hoī cōferre. ꝗ̄ vt ei⁹ ministerio ꝑuersi hoies in meli⁹ mutent ꝛ de filijs diaboli filij dei efficiant. An forte cuiꝗ̄ maius esse videbit mortuos suscitare. Ergo ne mai⁹ erit suscitasse carnē mortuā iterū morituā ꝗ̄ aīam in eternū victurā ergo ne maius erit restituisse carni gaudia mundi ꝗ̄ aīe gaudia celi. O q̄lis dos: qualis dignitas. talem grām a deo accipe: Nō decuit celestē spōsum sponse sue aliam dotē donare ꝗ̄ vt ꝑ adoptionis grām possit multos filios gignere deo. ꝛ filios ire filiosq; gehenne regni celestis heredes ascribere. hec ille. Ex quibus vt ait Alber. vbi s̄. intelligit ꝙ per zabulon zelus aīarum significat qui h₃ dece₃ ꝓprietates. Prima ꝙ odit pctm̄. Et i deo zelo iusticie iusti pctōribus indignant. c. vera. xlv. di. Scđa ꝙ maxime placat deū. Tertia ꝙ nō parcendo pl⁹ parcit. Quarta ꝙ nihil pl⁹ placet deo. Quīta ꝙ promptior est ad mala ferenda ꝗ̄ inferenda. Sexta ꝙ blāde recipit penitentē. Septima ꝙ vigilat ꝯtra persecutores ꝛ manifestas insidias. Octaua ꝙ hō nō pōt maius donū accipe. Nona est ꝙ est dos quam celestis spōsus dat spōse sue. Decima ꝙ filios dei generat. s. q̄n est discret⁹ sicut eē d₃ c. nō i ꝑpetuū. xxiij. q. iij. Jndiscretus eni₃ nec correctionē inducit nec salutē. c. cū beatus. xlv. dist. Jste ergo sunt ꝓprietates zeli in q̄bus ꝯsistit bn̄dictio zabulō. S₃ ad nobiliorē sub̄am sequunt nobiliores ꝓprietates. Ergo quicūq; h₃ zelū aīarū in summo: habet has ꝓprietates i summo. ꝛ per ꝯn̄s benedictionē zabulō in summo. Sed btissima ꝟgo habuit zelū aīarū i summo. ergo benedictionē in summo. De benedictione q̄₃ Jsachar dicit idem doctor. c. ccvij. ꝙ fuit in beata ꝟgine. Dicitur eni₃ Ben̄. xlix. Jsachar asin⁹ fortis accubās inter terminos vidit terrā ꝙ esset bona ꝛ requiem ꝙ esset optima. ꝛ supposuit humerū suū ad portā

Zelus aīaru₃ h₃ decē ꝓprietates.

dum factusq; est tributis seruiens. vbi glo. inquit. Recte post natiuitatem gad et aser Lya talem filium genuit. qz nisi per abstinentiã et patientiã mens humana ad verum gaudiũ nõ ptingit. Oportet enim non solum delectationẽ falsam. sed et vanã perturbationẽ excludere qui vult de veritate gaudere. Et iste filius Isachar. i. merces dr. qz illud gaudiũ verũ tanq mercedẽ oim laborũ expectamus. Scimus aũt q mare semp fluctuat. terra aũt i eternũ stat. sic et cetera elemẽta semp in motu sunt. et sola terra stãte cetera stare nesciunt. Et scimus quia ois q per varia desideria fluctuat quez adhuc secularium causarum procella exagitat. ad illud eternũ gaudiũ nõ admittitur. et illo torrente voluptatis nõ potatur. quãto minus inebriatur. Hec est terra illa bona trãquillitas mẽtis qñ mens in se tota colligitur. et in vno eternitatis desiderio immobiliter figitur. Hec est terra quã pmisit dñs di. Beati mites. qm ipsi possidebũt terrã. Pro hac terra isachar asinus factus et fortis effectus libẽter supponit humerũ ad portandũ et factus est tributis seruiens. Multũ enim sibi subito viluerat q se asinũ animal pene ceteris vilius reputabat. Multũ ocupiuit terrã quã vidit p qua ad omnem laborem fortis perdurauit. Uiderat nichilominus q sane ad pulchritudinem illius terre oẽs pulchritudines iusticie nostre sunt vt pãnus mẽstruate. Uiderat nihilominus q nõ sunt cõdigne passiones huius temporis ad futurã gliaz. In vno ergo sibi vilis in altero fortis effectus. de vno humilatus et de altero roboratus. fortitudinis sue humerũ ad oẽm laborẽ libẽter inclinauit. et i acqrẽdo diuina non sua. vo regi tributũ psoluit. Uñ ps. lxxij. Ut iumẽtũ factus sum apud te. Item ppter te mortificamur tota die. Quia vo huius vite bona ad necessitatẽ nõ respuebat. hanc terrã penitus non deserebat. Quia vo futurã vitã adhuc capere non poterat inter terminos habitabat. nam istã tolerabat ad necessitatẽ. et illã concupiuit ad iocunditatẽ. satagebat istam penitus deserere. et in illam penitus intrare. Fecit ergo quod potuit quotidie in illã nitebatur. et i ista manere cogebatur. et sic inter terminos morabatur. hec glo. Ex qbus cõcludit Albertus sic dicens. Ex his cõcluditur q per Isachar gaudiũ internũ interptatur cuius in his verbis decẽ pprietates exprimuntur. Prima est q falsam delectationem excludit. scda q vanã perturbationez elidit. tertia q ẽ merces laborũ. quarta q mẽtẽ stabilit. iuxta illud Statij in. j. achilleidos. dant gaudia vires. quinta q aium roborat. Unde Hugo de sancto vict. in disasco. li. ij. ait. leticia animus reparatur. sexta q hoiem humiliat. septima q animum eleuat. octaua q terrã. s. viuentiũ pspicit. nona q requiem sentit. decima q gliam deo ascribit et reddit. Iste ergo pprietates sunt interni gaudij. in qbus cõsistit benedictio Isachar. Sed beatissima vgo habuit gaudium in summo. ergo et pprietates eius in summo: ergo et bñdictionẽ isachar in summo. hec ille. Qui etiã caplo sequẽti inqt. Sequitur benedictio Dan. de quo dr. Dan iudicabit pplm suũ sicut et alia tribus in israel. Glo. vo ait. Per officiũ Dan illecebrosas cogitationes comprehendimus. arguimus et damnamus. Recte enim Dan iudicium vocatus est. Ex quibus ait. Albertus. colligitur restrictio cogitationum inutilium. iuxta illd Hiero. ad Eusto. di. Nolo sinas cogitationes malas intrare animam tuam. sed dum paruulus est hostis eum allide ad petram. etc. Istam aũt restrictionem beata virgo in summo habuit. que taliter oẽs cogitationes ordinatas habuit. q nullus vel paruus motus illicitus otra eã exurgere potuit. et sic benedictionẽ Dan habuit. De bñdictõe etiam Gad dicit. c. ccix. Sequitur benedictio Gad. Gad accintus preliabitur ante eum. et ipe gad accingetur retrorsum. Ubi glo. inqt. Quia ad dan ptinet disciplina cogitationum ad Gad pertinet disciplina sensuum. vnus est sedare ciuilẽ discordiã alius repellere hostilẽ pugnã hic vigilat o ciuilẽ pditionẽ ille cõtra hostiũ incursionẽ. Frustra aũt in obseruãda ciuiũ ocordia laborat nisi eodẽ studio gad ciuitatẽ nostrã per sensuũ disciplinam muniat et hostilium vitiorum agmina instante plio acriter feriat. Uñ dr Gad accinctus preliabitur ante eum. Gad procul dubio tunc sic accingitur. quando sensuũ dissolutiões per disciplinã restringit. Tũc fortiter dimicat qñ carnalia desideria per carnis mortificationẽ trucidat. hec gl. Ad que hortatur pha. iij. Ethic. c. vl. dicens. Quẽadmodum puerũ oportet bm preceptũ pedagogi viuere sic ocupiscibile resonare rõni etc. Et. ij. Pol. c. iiij. iterum dicit. Magis oportet concupiscentias regulare q substantias. Et Ouidius in epistolis inquit

Gaudium mẽtis hz decẽ pprietates.

Restrictio cogitationum

Spne voluptates:nocet empta dolore voluptas. Ex pdicta aũt benedictõe dic̃ Alb. colligi q̄ p gad disciplina sensuũ intelligitur. cui⁹ sũt tres ꝓpetates. Pria q̄ ciuitatem mentis custodit. Scda q̄ hostilẽ pugnã repellit. Tertia q̄ hostes p abstinentiã diuertit. Has aũt ꝓprietates in summo habuit btã virgo que ciuitatẽ sui cordis taliter custodiuit q̄ nunq̄ aliquis hostiũ ipam impugnare attentauit. ergo benedictionem Gad in summo habuit. Idẽ quoq̄ Alb. in sequẽti ca. dicit. Sequit̃ benedictio Neptalim. de quo d̃r. Neptalim ceruus emissus dãs eloquia pulchritudinis. Ubi glo. ait. Sicut ad dan ptinet per representationẽ pene reprimere exurgẽtia intra vitia. sic ad Neptalim ptinet per cõsolationem premioꝝ inflamare bona desideria. Quia ꝯo quicq̃d scriptũ reperit ad spũalẽ intelligẽtiam cõuertit. cõuersionis nomen accipit. Sed notandũ q̄ nõ aui volanti. sed ceruo currenti cõparat̃. Nã auis quidẽ volando lõge a terra suspendit̃. Ceruus aũt ad dandos salt⁹ terre vicinat̃: sed nec in ipsis suis saltib⁹ separat̃ a terra. Sic nimirũ neptalim dũ p rerũ visibiliũ formã q̃rit inuisibiliũ naturã quosdã saltus dare. non aũt ad plenũ volare consueuit: quia in eo q̄ se ad summa erigit. rerũ corporaliũ secũ vmbrã trahens. ima oĩno nõ d̃serit. Sic nouit neptalim carnalia spũalibus misceret̃: ꝛ p corporalia incorpalia describere vt vtraq̄ hoĩs natura in eius dictis ĩueniat, vt se mirabiliter reficiat. qui ex corporea ꝛ incorporea natura constat. Illud autẽ in hmõi dictis. valde mirabile est q̄ tunc fere semp blandiunt̃ quãdo iuxta sensum littere nihil sonare vident̃. quale est illd̃. Capilli tui sicut greges caprarũ. ꝛ illud. Nasus tuus sicut turris libani ꝛ similia. nisi forte in hmõi dictis hoc quod tã libẽter amplectimur ex iocũda quadã vt ita dicaꝫ littere fatuitate ad spũalẽ intelligentiã consurgere coartamur. Hec glo. Ex quib⁹ dicit Alb. vbi. s̃. colligi. q̄ per Neptalim intelligit̃ contemplatio inuisibiliũ per visibilia cũ doctrina Ad quam contẽplationẽ deus hoiem creauit. ꝛ ideo dedit ei oculos erectos ad celuꝫ iuxta illud Ouid. in. j. metamor. Pronaq̄ cũ spectent aĩalia cetera terrã: Os homini sublime dedit: celumq̄ videre Jussit: ꝛ erectos ad sydera tollere vultus. De hoc etiaꝫ nq̃t Bernardus siluester. in micro cosmo.

Bruta patẽter habẽt tardos aĩalia sensus? Cornua deiectis vultibus ora ferunt. Sed maiestatẽ mẽtis testante figura: Tollit homo erectũ solus ad astra caput. Ut celi leges indeflexosq̄ meatus Exẽplar vite possit habere sue. Assistunt oẽs operi cũ q̃nq̄ ministri Sensus que cernũt exteriora docent. Nũcius ingredit̃ sensus mẽtẽq̄ quietam Euocat: vt certa res ratiõe probet, ꝛc. Debemus ergo oẽs cum neptalim erigere animos nostros ad cõtempalnda celestia. Dicit nãq̄ Seneca lib. v. de naturali questione. O q̄ cõtempta res est homo nisi supra humana se erexerit. Inq̃t aũt Albertus vbi. s̃. q̄ hui⁹ benedictiõis Neptalim sunt sex ꝓprietates. Prima est premiorum cõsideratio. Scda desideriorum inflammatio. Tertia scripturarũ ad spũalẽ intelligẽtiam conuersio. Quarta est nec visibilium nec inuisibiliũ derelictio. sed inter vtrũq̄ saltatio. Quinta est p absurditatem littere ad spũalem intellectũ coartatio. Sexta est spũalis doctrine instructio. Hec aũt oĩa ipsa ꝯgo benedicta habuit in summo. que sola inter oẽs hoĩes viatores pfectã in via habuit contemplatiõnẽ. ꝛ oĩs scripturas ſm oẽm sanctis pãs sensũ intellexit. ꝛ verbo incarnãto vetus. ꝛ nouũ testamentũ expresse docuit. cuius ꝛ ipa ore ꝛ opere discipline dei doctrix. immo glosa fuit. ꝛ sic benedictionẽ Neptalim in sua benedictione includit. Hec ille. Qui etiã in. c. cxl. inq̃t. Sequitur benedictio Aser. de quo dicitur Aser. pinguis panis eius. ꝛ prebebit delitias regibus. Ubi glo. dic̃. Aser q̄uis multũ esuriat panẽ iusticie. dedignatur tamen eum comedere nisi fuerit conspersus oleo misericordie. Ex multa em̃ delitiarũ affluẽtia que sibi semp abũdat ex spolijs pro frequẽti victoria multũ est delicatus effect⁹. nec etiã sapit panis vllus quãtũcunq̄ nitidus: nisi sit oleo conspersus: intantum vt de ipo pronũciet scriptura dicẽs. Aser pinguis panis ei⁹. Si em̃ gaudium est super vno peccatore penitentiam agente: quanta tunc solẽnitas erit super quolibet iusto libenter pro iusticia moriente? Uere pinguis panis eius prebebit delitias regibus O qualis panis eius. o quales delitie ei⁹ que tantũ sapiunt regibus talibus. Certe reges isti iam ad nuptias introierunt qui ad illud eternum conuiuiũ sedent. Jamq̄ illo pane angelorum delitijs eternis ve-

Disciplia sensuũ hꝫ tres ꝓprietates.

Sex ꝓpetates ꝯtẽplationis.

Z

Contẽplatio inuisibilion

scunt iã torrẽte voluptatꝭ inebriant. ⁊ ad huc aser delitias insatiabilr esurit. Sꝫ vñ ei diuitiarũ abundantia nisi vt est dictũ de hostiũ spolijs in tã frequẽti victoria? Quã to em̃ amplius atterunt hostes iusticie tãto vberius cumulant gaudia cõsciẽtie. Hosti bus ergo fugatꝭ ⁊ oib9 pacificatis. nil ob stat quin illa ciuitas nr̃a experiat q̃ sit illa par dei que exupat omnẽ sensum. ⁊ q̃ ma gna sit m̃ltitudo dulcedis tue dñe quã ab scõdisti timẽtib9 te. Quid ḡ mirũ si eã qli bet amator mũdi nescit quã deus diligenti bus se abscondit? Qui em̃ in bonis falsis spẽ fingũt bona vera inuenire nõ possunt. Unde dicũt. Quis ostẽdit nobis bona? Est em̃ mãna absconditũ qđ nemo nouit nisi q̃ accipit. Mẽs em̃ q̃ laudibus hoim delecta tur quid sit internũ gaudiũ expiri non me ret. h glo. Ex q̃bus colligit vt ait Alber. vbi. s. q̄ per Aser intelligit mox iustifica tio. cui9 hic nouẽ ꝓprietates ponunt. pri ma est esuries pro iusticia. scđa delectatio i mẽsa. tertia diuitiarum abũdantia. q̃rta de litiarũ affluẽtia. q̃nta hostiũ frequẽs victo ria. sexta celestiũ cõuiuarũ prepatio. septi ma cõsciẽtie exaltatio. octaua supne pacis expientia. nona abscõdite dulcedinis ꝑgu statio. Cõstat aũt q̄ in btissima virgine in summo fuit esuries iusticie ⁊ excellẽtia vi ctorie. sicut ⁊ diuitiarũ ⁊ delitiarũ spũaliũ affluẽtia. ⁊ conuiuax ⁊ pacis ⁊ delectatio nis eminentia vtpote q̃ nos iustificauit et mater mie extitit serpentẽ pre oibus cõtri uit oẽs filias in diuitijs supgressa abũda uit. delitijs affluẽs innixa sup dilectũ ascẽ dit panem angelox ⁊ vinũ oibus dedit: mi xtum pre oibus cõsortibus suis oleo exul tationis vncta fuit per quã par vera de ce lo descẽdit. ⁊ vex mãna nouẽ mensib9 in se abscõditũ habuit. ⁊ tũc oibus in cibũ ma nifestauit ⁊ donauit. ⁊ sic bñdictio sua bñ dictionẽ aser includit. h ille. Benedictio aũt ioseph hr in dicto: c. xlix. Gen. cũ alijs oibus ꝑcedẽtib9 ⁊ sequẽtib9. vbi iacob sic ait. Fili9 accrescẽs ioseph. fili9 accrescẽs et decorus aspectu. filie discurrerũt sup mu rũ. sed exasperauerũt eũ ⁊ iurgati sunt. in uiderũtq3 ei habẽtes iacula. Sedit in for ti arcus eius et dissoluta sunt vincula bra chiox ⁊ manuũ illi9 per manus potentis iacob. Inde pastor egressus est lapis isrl deus patris tui erit adiutor tuus ⁊ omps bñdicet tibi bñdictionib9 celi desup. ⁊ bñ dictionib9 abyssi iacẽtis deorsuꝫ bñdictio nib9 vberũ et vulue. bñdictiões patris tui cõfortate sunt de bñdictionib9 patrũ ei9 do nec veniret desideriũ colliũ eternox. Fiãt in capite ioseph ⁊ in vertice nazarei inter frẽs suos. hec ibi. Dicit autẽ Alber. vbi. s. c. sequẽti. q̄ hec bñdictio ioseph ꝫm itelle ctũ lrãlẽ diuidit in decẽ et septẽ ptes ipas integrãtes. Prima est dei filiatio. Scđo di uina imitatio. ⁊ hec intelligunt per filium bis positũ. Tertia ẽ augmẽtũ sapie. Quar ta augmentũ grẽ. ⁊ iste due intelligunt p accrescẽs bis positum. Quinta est bona fa ma quãtũ ad seipm̃. et hoc intelligit p il lud qđ dr decorus. Sexta est edificatio per exemplũ. et hoc itelligit p illud qđ dr. filie discurrerũt sup murũ. Septia est patiẽtia ab ope. ⁊ hec intelligit per illud qđ dr. sed exasperauerũt eũ. Octaua est patientia ab ore. et hec intelligit p illud quod dicit. et iurgati sunt. Nona est patientia cordis in iuria et hoc est qđ dr. Inuiderũt ei habens tes iacula. Decima est liberatio a malo cul pe. et hoc est qđ dr. sedit in forti arcus ei9 ⁊ dissoluta sunt iacula. Undecima est tpalis origo. et h est qđ dr. Inde egressus est pas tor. Duodecima est tẽtationis supatio. et h est qđ dr. deus pr̃is tui erit adiutor tuus Decima tertia est collatio boni gl'ie. ⁊ hoc est qđ dr benedictionibus celi de sup. Deci maquarta est collatio boni grẽ. et hoc est qđ dr. benedictionibus abyssi iacẽtis deor sum. Decimaq̃nta est collatio boni nature et hoc est quod dicit. benedictionib9 vbex et vulue. Decimasexta est collatio boni he reditarij. ⁊ hoc est qđ dr. benedictiones pa tris tui confortate sunt de benedictionib9 patrũ ei9 donec veniret desideriũ collium eternox. Decimaseptima est bonitatꝭ i alios hereditatio. ⁊ hoc est qđ dr. In capite io seph et in vertice nazarei inter fratres su os. in his aũt integrat benedictio ioseph. Sed cõstat q̄ hec oĩa fuerũt in beatissima virgine in summo que fuit summa filia dei ⁊ perfectissima ei9 imitatrix. habens pleni tudinẽ sapiẽtie. gratie fame exẽpli. patien tie imunitatis. culpe tẽporalis origo xpi. plena etiã bono gl'ie gratie ⁊ nature. que omniũ ꝓgenitox ꝟtutes cũ excellentia ha buit. ⁊ suã gratie plenitudinem ad omnes trãsmisit. Et sic patet qualr benedictio io seph i btissime ꝟginis benedictione inclu sa sit, hec ille. Benedictio autẽ Beniamin

Morũ iustifi catio.

u

hec fuit. Beniamin lup⁹ rapax. mane comedet predã. ⁊ vespe diuidet spolia. Dicit ꝟo Alber. vbi. s. c. ccxiij. ꝙ hec benedictio i tribus ꝯsistit. Primũ est ꝑditoꝝ oĩꝫ ereptio a culpa. Scõm de ereptione ꝯgratulatio in grã. Tertiũ in futuro oĩum ⁊ singuloꝝ gloriatio in glĩa. Et hec in btĩssima ꝟgine fuerũt in summo. q̃ summã in ereptõe habuit victoriã summãq; de ereptis i pñti leticiã ⁊ summã in futuro. glĩam. ⁊ sic sua benedictio benedictionẽ beĩamin ĩcludit. Si aũt ꝫm tropologicuꝫ sensum. ꝑ ioseph ĩtelligiť grã discretiõis in actiõe. Per bẽiamin ꝟo grã cognitiõis in ꝯtẽplatiõe. Cõstat q̃ꝫ ꝙ hec in summo habuit beata virgo. ⁊ sic omnes benedictiones filioꝝ iacob in benedictione domine nostre cum excellentia sunt incluse. hec ille.

Pars secunda huius sermonis que dicitur confirmationis.

Predicta ꝟitas. s. oẽs sacre scripture bñdictiões fuisse i maria ꝟgine benedicta: cõfirmať declarãdo benedictiões Balaã data a pplo israel. Quarũ pma habeť Num. xxiij. vbi ait. De summis silicibus videbo eũ. ⁊ de collibus ꝯsiderabo illũ. ppls sol⁹ q̃ habitat ⁊ inter gentes nõ reputabiť. Quis dinumerar̃ possit puluerẽ Jacob. ⁊ nosse numerũ stirpis israel. Moriatur anima mea morte iustoꝝ. ⁊ fiãt nouissima mea hoꝝ sĩlia. hec ibi. Que benedictio ꝫm Alber. vbi. s. c. ccxxiiij. habet q̃nq; particulares benedictiões. Prima est ꝯuersationis altitudo. ⁊ hec est duplex. vel imitatione angelorũ. ⁊ hoc est qđ dicit. De summis silicibus videbo eũ: vel imitatione sanctoꝝ ⁊ pfectoꝝ hoĩum. ⁊ hoc est qđ dicit. de collib⁹ ꝯsiderabo illũ. Scđa benedictio ẽ a malis separatio. ⁊ hec dupľr vel a cõmunione demonũ. ⁊ hoc est qđ dicit. ppls solus q̃ habitat. vel a ꝯsortio maloꝝ hoĩum ⁊ hoc est qđ dicit. inter gentes nõ reputabiť. Tertia benedictio est in se pfectio. ⁊ hec dupľr vel in actione. ⁊ hoc est qđ dicit Jacob. vel in cõtẽplatione. ⁊ hoc intelligiť per israel. Quarta ẽ seminis multiplicatio. ⁊ hec dupľr. vel est multiplicatio spũs ⁊ hoc est qđ dicit. numerũ stirpis israel. vel ꝫm carnem ⁊ hoc est qđ dicit: puluerem iacob. Quinta benedictio est finis beatitudo. ⁊ hec dupľr scꝫ bona mors. ⁊ hoc est quod dicit. moriať aĩa mea morte iustorum. ⁊ benedictio post mortem. ⁊ hoc est qđ dicit. fiant nouissima mea hoꝝ sĩlia. Et sic hec benedictio prima cũ suis subdiuisionib⁹ deceꝫ habet benedictiones. Quarũ primã beatissima ꝟgo habuit in summo cuius ꝯuersatio summe angelica fuit ⁊ in ꝟtutũ deiformitate. ⁊ in virginitatis dignitate. In carne eñ pter carnẽ viuere: non est humana vita sꝫ angelica. Scđam habuit sĩľr in summo. q̃ oẽs pios patrũ mores ostẽdit in se sed excessit eosdẽ. Vñ ⁊ in altissimis habitat hoĩm ⁊ angelorũ. Tertiã etiã habuit in summo. Summa eñ humilitas q̃ in ipa fuit: cum supbia diaboli nihil cõe habuit. Itẽ ab errore vel peccatis gẽtiliũ ĩmunissima fuit. ⁊ sic quartaꝫ benedictionẽ habuit. Quintã etiã i summo habuit. q: sola pfectã ꝯtẽplationẽ habuit i via. Sextã q̃ꝫ. q: qualibet actiõe liberi arbitrij meruit. Septimã etiaꝫ habuit. q: fecũditatẽ carnis simul cuꝫ integritate possidens: deũ ⁊ hoĩeꝫ genuit. in q̃ oẽs hoĩes in filios spũaľr regenerauit. ⁊ sic etiã octauaꝫ benedictioneꝫ habuit. Nonã sĩľr habuit. q̃ morte gloriosa ⁊ sine dolore ⁊ cum amore mortua fuit. decimã etiã habuit q̃ gloriosissime i aĩa ⁊ corpe resurrexit. Et sic pꝫ qualr benedictiones; primo datas omnes virgo gloriosa cum excellentia recepit. hec; Alb.

Bñdictio Balaam.

Scđa benedictio Balaã principalis habeť etiã Nume. xxiij. vbi. dĩ. Nõ est idolum in Jacob nec videtur simulacrum in israel domin⁹ deus eius cũ eo est: ⁊ clãgor victorie regis in illo. Deus eduxit eũ de egypto cui⁹ fortitudo sĩlis est rhinocerotis. Nõ est augurium in iacob: nec diuinatio in israel. Tempori⁹ suis dicetur iacob. ⁊ israel q̃d operatus sit deus. Ecce populus vt leena ꝯsurget. ⁊ quasi leo erigeť. Non accubabit donec deuoret predã. ⁊ occisoꝝ sanguinem bibat. Hec ibi. Que benedictio ꝫm Alber. vbi. s. c. sequẽti sĩľr ꝯtinet decem particulares benedictiones. Prima est immunitas pctõrum corporalium. ⁊ est quod dicit. Nõ est idolũ in iacob. vel immunitas pctõrum spũalium. ⁊ hoc est quod dicit: nec videtur simulacrũ in israel. Secunda est diuinum auxiliũ. ⁊ hoc est quod dicit. Dñs deus ei⁹ cũ eo. Tertia est admonitio predicatorũ: et hꝰ est quod dĩc. clangor victorie in illo est. Quarta est de mũdo eductio: ⁊ hoc ẽ quod dĩc. Dñs de⁹ eduxit euꝫ de egypto. Quinta est in regno ꝯfirmatio ⁊ roboratio. ⁊ hꝰ est qđ dĩc cui⁹ fortitudo. sĩlis ẽ. rhinocerotis.

A

Scđa benedictio Balaam.

Sexta est humane sapientie euacuatio. et hec est duplex. vel quantum ad animalem intellectū. et hoc est quod dicit: Non est augurium in iacob. vel quantū ad carnalem effectū. et hoc est qđ dicit: neqꝫ diuinatio in israel. Septima ē diuine sapiētie repletio. et hec iterū ē duplex. vł quātū ad tpalia. et hoc est qđ dicit. Tpibus suis dicetur iacob. vel quātū ad spūalia. et hoc est qđ dicit. et israel qđ operatus sit deus. Octaua est confidentia in fide. et hoc est quod dicit. Ecce pplˢ vt leena. Nona est exaltatio in spe. et hoc ē quod dicit: quasi leo erigef. Decima est refectio in charitate. et hoc est quod dicit. Nō accubabit donec deuoret predā. Sunt aūt iste benedictiones cum suis subdiuisionibus tredecim quas oēs benedicta virgo excellentissime recepit. Primam eñ scđam in summo habuit. q̄ nec venialiter vnq̄ peccauit. Tertiam etiam habuit in eo ꝙ gracia plena fuit. Quartam habuit: quia oīm perfectissime doctrix fuit opere. Quintam habuit. qꝛ de mundo eius segregatissima fuit. Sextaꝫ habuit. qꝛ in regni solio iuxta regem glīe ipsa in reginam mīe sublimata fuit. Septimā habuit: quia animalem sensum oīno euacuauit Octauam habuit: qꝛ sup omnis fidei eminentiā eminebat. Nonam habuit. qꝛ carnalem affectū nullū habuit: i qua etiā fomes peccati extinctꝰ fuit Decimā habuit. qꝛ diuina sapiā plena fuit que ipam sapiam generauit. Undecimaꝫ duodecimā et tertiādecimā habuit i sūmo. que fide spe et charitate oēs antecessit. Et sic pꝫ qualr scđa pncipalis bñdictio balaā in benedictione bñdictissime vginis cū oī excellentia comprehensa sit. Hec Albertus

B
Tertia benedictio balaam.

Tertia vo benedictio principalis ipsius Balaam habef Num. xxiiij. vbi ait. Quam pulchra tabernacula tua iacob: et tentoria tua isrł vt valles nemorose. vt horti iuxta fluuios irrigui: vt tabernacula q̄ fixit deꝰ quasi cedri prope aquas: fluet aqua de situla eius. et semē illius erat in aquas multas Tollef ppter Agag rex eius: et auferef sceptrum illius. Deuorabūt gētes hostes illiꝰ ossaqꝫ eorū ꝯfringent. et pforabūt sagittis. Accubās dormiuit vt leo: et q̄si leena quam suscitare nullus audebit. Qui benedixerit tibi: erit et ipe bñdictꝰ. et q̄ maledixerit tibi i maledictiōe reputabif. hec ibi. Dicit aūt Albertus vbi.s.c.cxxvi. ꝙ in hac bñdictiōe nouem bñdictiōes sunt cōprehense. Prima est multiplicatio eccl'iasticarum actionum Et hoc intelligif per illud qđ dicit. Quam pulchra tabernacula tua. Scđa est pulchritudo religionum. et hoc est quod dicit. tentoria tua israel. Tertia est ordo et institutio predicatorū. et hoc est qđ dicit. Fluet aqua de situla eiꝰ. Quarta est regni iudaici trāslatio. et hoc est qđ dꝛ. Tolletur ppter Agag rex eius. Quinta est regni gentium ecclesie subiectio. Et hoc est qđ dicit. Deuorabunt gētes hostes illius. Sexta est demonū confractio. et hoc est qđ dicit ossaqꝫ eorū ꝯfringent. Septima est antixpi interfectio. et hoc est qđ dicit. et perforabūt sagittis. Octaua est a somno mortis resurrectio. et hoc ē qđ dicit. Accubans dormiuit vt leo. Nona est bonorū et malorū remuneratio. et hec est qđ ait. Qui benedixerit rc. Qualiter aūt ista tertia principalis benedictio cum suis particulis conueniat beatissime virgini. facile est declarare. Ipa eñ fuit vt.s. sepiꝰ dictū est summe actionis ꝯtēplationis et doctrine. et in suo partu abstulit regnum iudeorū que regē genuit xpianorum. et per ꝯseqn̄s destruxit regnū gentiū. et demonum et antixpi. quem filiꝰ sui ore interficiet bm sniam pauli. ij. ad Thess. ij. et oēs bonos et malos remunerabit. que remuneratorē oīm generauit: et ipm nobis in premiū donauit. hec Albertꝰ.

C
Quarta benedictio Balaā.

Quarta benedictio principalis Balaam. q̄ non taꝫ dꝛ benedictio. q̄ꝫ benedictionis causa. habef etiā Nume. xxiiij. vbi. ait. Orief stella ex iacob. et ꝯsurget virga de israel et percutiet duces moab. vastabit ꝙ omnes filios Seth. Et erit idumea possessio eius hereditas Seyr cedet inimicis suis. israel vo fortiter aget. De iacob erit qui dominef. et perdat reliq̄s ciuitatis. Hec. ibi. Hec autem benedictio bm Albertū vbi.s.c. sequenti. diuidif in septem partes. Prima est benedictissime virginis generatio. Scđa filij dei ex ipa incarnatio Tertia vitiorū destructio. Quarta hominū liberatio. Quinta bonorū cōfirmatio. Sexta bonorū dominatio. Septima malorum damnatio. Prima intelligif per hoc qđ dꝛ: Orief stella ex iacob. Scđa ex hoc qđ dicif et ꝯsurget virga de israel. Tertia ex hoc qđ dꝛ. et percutiet duces moab. Quarta p hoc quod dicitur. et erit idumea possessio eius. Quinta per hoc quod dicitur israel vo fortiter aget. Sexta p hoc quod dꝛ de iacob erit qui dñef. Septima p hoc quod dicif.

7 pdat reliquias ciuitatis. Patet ꝙ qualr he quoqꝫ ptes oēs benedictiōis hui⁹ vltime pcedūt 7 depēdēt a benedictiōe btīssime v̄ginis que est radix 7 causa oīm benedictionum. Quicq̄d eī est causa cause est causa oīm sequentiū causatoꝝ. Unde cum btīssima v̄go fuerit causa generatiōis corporalis filij dei. 7 illa sit causa oīum benedictionū: ptꝫ ꝙ in ip̄a sua benedictiōe alie oēs benedictiōes causal'r sunt incluse. hec Alber. Et ideo nō solū illi dicere possumus cū angelo. Benedicta tu in mulierib⁹. sed benedicta tu in oībus creaturis per quam creature omnes sunt a filio eius benedicte. cui sit honor 7 perēnis gloria per infinita secula seculoꝝ. Amen.

D De eadē v̄ginis annūciatiōe. Sermo. x.

Enedixisti domine terrā tuā auertisti captiuitatē iacob. Remisisti iniquitatē plebis tue. ps. lxxxiiij. Per salutatione angeli eā factā btē virgini. ex parte dei hūana natura que pmo erat maledicta 7 excōmunicata. rebenedicta 7 absoluta ac recōciliata fuit. Dicūt eī iura ꝙ si papa ex certa sciencia aliquē excōmunicatum salutauerit aio eum absoluēdi: q̄uis verba absolutionis nō dixerit: eoipso absoluit ab excōmunicatione. c. si aliquādo. 7 ibi glo. de sentētia et cō. argu. in. c. cuꝫ olim essemus. de priuile. 7. c. Adrian⁹. lxiij. di. 7. c. pacem. de ꝯsecra. dist. ij. Naꝫ 7 princeps sola voluntate manumittit seruū. l. apud euꝫ. ff. de manumis. Ergo multo magis absoluit salutatio dei. benedicēs beatā virginē in p̄sona toti⁹ humane nature. De qua possunt ad ꝓpositū nostrū exponi v̄ba ꝓposita. Sup quibus duas tm̄ cōsiderationes faciemus.

b

Prima appellabit adimpletionis.
Scd̄a v̄o 7 vltima fructificationis.

Pars prima hui⁹ sermonis que dicit adimpletionis.

i In beatissima v̄gine adīpletas esse omnes benedictiones per Moysen datas filijs israel: nō est difficile demōstrare. Unde sciendū est ꝙ ip̄e moyses benedixit populū israel obseruātē precepta dei. vt habetur Deute. xxviij. di. Benedictus tu in ciuitate. benedictus in agro. benedict⁹ fructus ventris tui: 7 fructus terre tue. fructus iumentoꝝ tuoꝝ: et greges armentorum tuorū. 7 caule ouiū tuarum. benedicta horrea tua 7 benedicte reliquie tue. benedict⁹ eris ingrediēs 7 egrediēs. Dabit dn̄s inimicos tuos q̄ consurgent aduersum te corruētes in cōspectu tuo. per vnam viam veniēt cōtra te 7 per septē fugient a facie tua. Emittet dn̄s benedictionem sup cellaria tua: 7 super oīa opera manuū tuarum benedicetqꝫ tibi in terra quam acceperis. Suscitabit te dn̄s in populū suū sicut iurauit tibi. si custodieris mādata dn̄i dei tui 7 ambulaueris in vijs ei⁹: videbuntqꝫ oēs terrarū populi ꝙ nomen dn̄i inuocatuꝫ sit super te et timebunt te. Abūdare te faciet dn̄s oībus bonis. Fructu vteri tui. et fructu iumentorum tuorum. fructu terre tue quā iurauit dn̄s patribus tuis vt daret tibi. Aperiet dn̄s thesaurum suū optimum celū. vt pluuiā tribuat terre tue in tempore suo. Benedicetqꝫ cūctis operibus manuū tuarū. 7 fenerabis gentib⁹ multis. et ipse a nullo fenus accipies. Cōstituet te dn̄s in caput et non in caudam. 7 eris semper supra 7 non subter. Hec ibi. Ubi ƀm Albertum super Missus est. c. cxxviij. ponuntur decem et nouem benedictiones. Prima est gratia contemplationis. 7 hec significatur cum dicit. Benedictus in ciuitate. Secunda est gratia actionis. Et hec denotat cum dicit. Benedictus in agro. Unde glosa ibidem ait. idest habebis benedictionē contemplatiue. 7 actiue. Tertia est puritas deuotionis. 7 hec notat cum dicit. Fructus ventris tui. Quarta est vtilitas bone operationis 7 hec significatur cum dicit. fructus terre tue. Quinta est in alijs fructificatio. 7 hec est triplex scꝫ in laicis in clericis. 7 religiosis. primum significat per iumēta. scd̄m p armēta. tertiū v̄o per caulas ouium. Sexta est virtutum frugalitas. et hec est duplex. vel quantum ad actū 7 hec notat cuꝫ dicit. Benedicta horrea tua. vbi glosa ait. virtutum custodia. vel quantum ad habitum. 7 hoc est quod dicitur: benedicte reliquie tue. Unde glosa ibidem ait. Idest bona voluntas q̄ remanet post opera. Septima est felix consummatio. et hec est duplex. scilicꝫ quantū ad operationem boni et hoc est quod dicit. Benedictus ingrediēs. vel quātum ad euasionem mali. 7 hoc est quod dicitur. Benedict⁹ egrediens vbi glosa ait. Ingrediens in perceptione

benedictiōes Moys

premij. et egrediēs ab hac vita ad eternam Octaua est victoria tentationū. et hoc ē qđ dr. Dabit dñs inimicos tuos et c. Nona est cū tētatione puētus. et hoc est qđ dr. p vnā viā veniēt et c. Decia est spūalis refectio. et hec est duplex scz de gr̄a cōtēplationis vel contritiōis. Et pter hoc dr. Emittet dñs benedictionē sup cellaria tua. Uel de labore satisfactionis. Et hoc est qđ dr. et sup oīa opa manuū tuarū. Undecima est celestium donoꝝ multiplicatio. Et hoc est qđ dr. Benedicet tibi in terra quam accepis. Unde ibi glo. sait Gr̄a celestium multiplicatio donorū. Duodecima ē sctōꝝ associatio. et hec notaſ cū dr. Suscitabit te dñs deus tuus sibi in populū sanctū. Tredecima est hostibus timoris incussio. Et pter hoc dr. Uiuunt oēs ppl'i terraꝝ ꝙ nomen dñi inuocatū sit sup te et timebunt te. Quartadecima est spūaliū et tēporaliū successio. Et pter hoc dr. Abūdare te faciet dñs oībus bonis Quintadecima est in subditis psperatio. Et hec est triplex. Uel in religiosis. Et hec notaſ cum dr fructu vteri tui. Uel in clericis. et hec significaſ cū dr. et fructu iumentorū. Uel in laicis. et hoc est qđ dr. et fructu terre tue. Sextadecima est abundantia diuine sapie. Et propter hoc dr. Aperiet dñs thesaurū suū optimū. Decimaseptima est doctrine preeminētia. Et hoc est qđ dr. vt pluuiā tribuat in tpe suo. Decimaoctaua est bonoꝝ operū frequentia. Et hoc est qđ dicif. Benedicetqꝫ cūctis operib⁹ manuū tuarū. Decimanona est dignitatis excellentia. Et hec est triplex scz in dando et nō accipiendo. qr beati⁹ est dare ꝙ accipere. Act. xx. et xvi. q. j. c. pdicator. et de cele. missa. c. cū marthe. ver. sane. Et propter hoc dicif. Tu fenerabis gentib⁹ multi. Uel in regendo et nō subessendo. Et hoc est quod dicif. Cōstituet te dñs in caput et nō in caudam. Uel in exaltādo et nō deprimendo. Et ppt hoc dr. et eris semper supra et non subter. Ubi glo. ait. Quia eris magister et nō discipul⁹ domin⁹ et non seru⁹ plat⁹ et non subdit⁹. Iste autēz omnes benedictiōes ſm Albertū vbi. s. conueniūt btissime vgini. vt ptz singulas discurrenti. quas declarare particulariter in ipsa vgine causa breuitatis omitto. maxime qr patent ex dictis in sermōe pcedenti. Bndictiōes qꝫ date ab ipo moyse filijs isrl' singulis in particulari eidē beatissime vgini couenīūt. que habētur Deuter. xxxiij. vbi ait ad Ruben. Uiuat Ruben et nō moriaſ: et sit paruus in nūero. Ubi tria dicunſ de ruben. Primū ꝙ viuat p grām. quia gr̄a dei vita eterna. ad Ro. vj. Et hoc intelligiſ per illud qđ dr vivat. Scđm est ꝙ nō moriaſ per pctm̄. Anima enī. q̄ peccauerit ipsa morieſ. Ezech. xviij. et xxiij. q. iij. c. si habes. Et pter hoc dr. non moriaſ. Tertium est ꝙ paruus sit numero idest paucos sibi similes habeat in bono. Que oīa excellētissime fuerūt in ipsa virgine benedicta in qua oīs gratia vite fuit. et que nunꝙ peccauit. et nullaꝫ sibi similē in vtutib⁹ habuit. Hec Albert⁹ vbi. s. c. cc. ix. Qui etiā. c. sequēti ait. Hec aūt est benedictio Jude. Audi dñe vocem Jude. et ad populū suū introduc eum. Manus eius pugnabit p eo et adiutor illi⁹ contra aduersarios ei⁹ erit. In qua bñdictione quattuor ponunſ. Primū precum exauditio. Scđm ad pplm introductio. Tertiuꝫ est suipsius defensio. Quartū est alioꝝ protectio. Hec autē omnia excellētissime fuerūt in beatissima vgine. in qua fuit exauditio in summo Nam. iij. Regū. ij. ipsi dictū fuit in persona Bersabee. Pete mater mi quod vis. nō enī fas est vt auertam faciem meaꝫ a te. Et in persona Hester ei dr Hester. v. c. Et si dimidiuꝫ regni mei petieris. impetrabis. Ipsam enī virginem fili⁹ ei⁹ nihil ei negans honorat. Item introductio populi ei cōuenit. que vt columba nubis populuꝫ in terrā pmissionis introducit. Itē suipsi⁹ defensio in ipa in summo fuit: quā hostis nū ꝙ vel leuiter ledere potuit. Iteꝫ alioꝝ protectio i ipa fuit que nos ab hoste maligno ptegit. hec Alber. Benedictio autē leui fuit hec. Perfectio tua et doctrina tua a viro scō tuo quē pbasti in tētatione. et iudicasti ad aquas contradictiōis. Qui dixerit patri suo et matri sue. nescio vos. et fratrib⁹ ignoro vos. et nesciuerūt filios suos. hi custodierūt eloquiū tuū. et pactum tuū seruauerūt. Judicia tua o Jacob et legē tuā isrl' ponēt thymiama in furore tuo et holocaustū sup altare tuū benedic dñe fortitudinē eius. et opera manuū illius suscipe. Percute dorsa inimicoꝝ eius. et qui edunt illum nō cōsurgant. Hec ibi. In qua benedictione nouē ponuntur. Primum est vite perfectio ibi. pfectio tua. Scđm est doctrine altitudo ibi. et doctrina tua. Tertium est xpi eductio ibi. a viro sancto tuo. Quartum est

omniū obnegatio: ibi. q̄ dixerit patri suo ꝛ matri sue nescio vos: seruando exhortatio nē saluatoris Mat. xix. dicētis. Oīs q̄ reliquerit patrē aut matrē ꝓpter me cētuplū accipiet ꝛ vitā eternā possidebit. Quintū est pceptoꝝ ꝛ ꝯsilioꝝ impletio. ibi. q̄ custodiūt eloquiū tuū ꝛc. Sextū ē ꝓ alijs intercessio. ibi. ponent thymiama in furore suo Septimū est de passione gl'iatio. ibi. bn̄dic dn̄e fortitudinē eius. Octauū est remuneratio de opib⁹ bonis. ibi. opa manuū eius suscipe. Nonū ē hostiū destructio. ibi. pcute dorsa inimicoꝝ ei⁹. Qualiter aūt in benedicta virgine hec oīa fuerint. vt ait Alber. vbi. s. c. ccxxi. est facile videre. Ipa eīm fuit pfectissima in vita. ꝛ altissima in doctrina que totā legem sciuit. Xp̄m q̄ȝ de suo vtero eduxit q̄ ibi q̄draginta hebdomadib⁹: ser dieb⁹ min⁹ ꝗeuit. Itē oīa abnegauit. ꝛ pfectissimā paupptatē habuit. ac oīa pcepta ꝛ ꝯsilia in summo impleuit. ꝛ ꝓ alijs intercessio excellētissima in alia fuit. que oībus dn̄ȝ placauit. ꝛ adhuc ꝓ nobis continue intercedit. Itē post filiū summā passiōeȝ habuit: ꝛ summā hȝ de passione gloriationē. Itē quia summas ꝛ nobilissimas actiōes habuit summā etiā remunerationem recepit. Itē quia sibi ꝛ oībus nobis hostem vicit a quo nūq̄ victa fuit. supremū de hoste triūphū reportauit. ꝛ sic pȝ qualiter btīssima virgo habuit bn̄dictionē Leui. hec Albertus. Bn̄dictio xͦo beniamin hec fuit. Beniamin amātissimus dn̄i habitabit ꝯfiderter in eo quasi in thalamo tota die commorabitur: ꝛ inter humeros illius requiescet. hec ibi. In q̄ bn̄dictione ꝭm Albertuȝ vbi. s. c. sequēti quattuor ponunt. Primū est pre oīb⁹ dilectio. ibi. beniamin amātissimus dn̄i. Secūm est secura habitatio. ibi. habitabit ꝯfidēter. Tertiū est diuina inhabitatio. ibi. q̄si in thalamo tota die cōmorabitur. Quartum est in opib⁹ illi⁹ delectatio. ibi. inter humeros illi⁹ requiescet. Hec aūt oīa habuit in summo beata virgo. q̄ super oēs puras creaturas dilecta est a dn̄o ꝛ securissima habitat in regali solio. ꝛ in q̄ habitauit diuinitas corpaliter. ꝛ q̄ prudentissima mulier in oīb⁹ delectabit virū ꝛ filiū suū. hec Alber. Bn̄dictio auteȝ Joseph hec fuit. De bn̄dictiōe dn̄i terra eius. de pomis celi ꝛ rore atq̄ abysso subiacēte. de pomis fructuū: solis atq̄ lune: de xͥtice antiquoꝝ mōtiū. de pomis collium eternoꝝ. ꝛ de frugib⁹ terre ꝛ de plenitudine ei⁹ bn̄dictio illi⁹. Qui apparuit ī rubo veniat sup caput ioseph. ꝛ sup xͥticē nazarei inter fratres suos. h ibi. Que bn̄dictio ꝭm Alber. vbi. s. c. ccxxij. ī octo ꝯsistit. Primū est diuine dulcedinis pregustatio ibi. de pomis celi ꝛ rore. Ros ꝗtū illuminat ītellectū pomū inquātū reficit affectū. Secūm est in humanitate xp̄i delectatio. ibi. atq̄ abysso subiacēte. Tertiū est in opib⁹ xp̄i refectio. ibi. de pomis fructuū solis. Quartū est de gratijs ecclesie iocūdatio. ibi. ꝛ lune. Quītū ē de gratijs et xͥtutib⁹ antiquoꝝ patrū exultatio. ibi. de xͥtice antiquoꝝ montium Sextū est modernoꝝ pfectoꝝ congratulatio. ibi. de pomis eternoꝝ colliū. Septimū est de gl'ia eccl'ie triūphātis exultatio. ibi. de fructib⁹ terre ꝛ de plenitudine ei⁹ bn̄dictio illius. Octauū est glorie xp̄i hoīs participatio. ibi. benedictio illi⁹ q̄ apparuit in rubo. Hec aūt omnia beatissima virgo habuit in summo. q̄ summā diuīe dulcedinis nō tm̄ pgustationē: sed etiā comestioneȝ ꝛ totū in se manna habuit. summā q̄ȝ in xp̄i humanitate dilectionē ꝛ delectationē habuit q̄n ludebat coraȝ eo in orbe terrarū p singulos dies Prouer. viij. Itē de pfectu eccl'ie cōgratulationē. q̄ȝ summā ad ipam habuit charitatem. Iteȝ de patrū sctitate exultationē a q̄b⁹ duxit originē. ꝛ quorum possederat pfectiōeȝ. Itē de ꝓfectu modernoꝝ ꝯgratulationē habuit. Quib⁹ oīb⁹ ipa magistra fuit ꝛ dux ac exēplū. Itē de ecclesie triūphātis gl'ia summe gaudebat: vt pote illi⁹ īperatrix ꝛ regina. De gl'ia aūt hoīs xp̄i nō pte sȝ totū habebat. cū quo vna ē in natura familiaris in gratia. in gl'ia ipm et suā gl'iaȝ p[...] se ꝛ suā ꝓpriam dilexit ꝛ diligit. Sic igit ꝯstat manifeste btīssimā xͥgine oēs bn̄dictiōes ioseph ī sūmo habuisse hec Alber. Bn̄dictionē aūt Gad hec fuit Benedict⁹ ī latitudine gad q̄si leo reqeuit cepitq̄ gladiū ꝛ xͥticē. ꝛ vidit principatuȝ suū q̄ ī pte sua doctor esset reposit⁹. q̄ fuit cū principib⁹ ppl'i sui. ꝛ fecit iusticias dn̄i ꝛ iudiciū suū cū israel. hec ibi. De q̄ bn̄dictione dicꝪ Alber. vbi. s. c. sequēti. q̄ sex cōprehēdit. Primū ē regni dilatatio: ibi. bn̄dictus in latitudine Gad. Secūm est p fortitudinē reqetio: ibi. quasi leo reqeuit. Tertiū ē hostiū subiectio: ibi. cepitq̄ gladiuȝ. Quartū ē īperij adeptio: ibi. ꝛ xͥticē. Quītū est sui principatus cognitio. ibi. ꝛ vidit

principatū suū. Sextuʒ est doctoris apud ipm repositio: ibi. ꝙ in pte sua doctor esset repositꝰ. Hec autē oīa in sūmo habuit beatissima ꝟgo. s. prīo regni dilationē. q2 a sol ortu ⁊ occasu beatā ipam dicūt oēs gñationes ꝙ est regina celi ⁊ mūdi ⁊ angeloꝝ atqꝫ hoīm: que fortitudinē ⁊ requiē atqꝫ de hostibus victoriā habuit in summo. vt iā plories declaratū est. summā imperij adeptionē habuit. suiqꝫ pncipatus cognitionē habuit i sūmo. quia sup oēs choros angeloꝝ ⁊ puras creaturas exaltata: diuinā opationē in se ⁊ glīaʒ plenīꝰ cognoscit. Itē doctoris repositio apud ipam fuit i summo. q2 ille magistroꝝ optimus nouē mēsibꝰ repositus requeuit in vtero eius. Et sic ptʒ qliter beatissima ꝟgo habuit bñdictōes gad in summo. hec Alber. Benedictio aūt Dan hec fuit. Dan catulus leonis fluet largiter de basan. Que bñdictio ſm Alb. vbi. s. c. cccxv. tria cōplectitur. Primū est hūilitas: ibi. catulus. Scōm fortitudo ibi. leonis. Tertiū est largitas: ibi. fluet. hec aūt bñdictio in ipa ꝟgine glīosa excellētissime fuit que vt. s. in parte. iiij. huius opis sermone iii: ⁊. iiij. pbatū est sup oēm creaturaʒ fuit humillima atqꝫ fortissima: adeo ꝙ vicit mūdum: deū ⁊ diabolum. Iteʒ fuit largissima. nam deo dedit mūdum. homini regnū K celoꝝ ⁊ ipm deū. Benedictio ꝟo Neptalim hec fuit. Neptalim abūdantia pfruetur. et plenus erit de benedictionibꝰ dñi. mare ⁊ meridiē possidebit. Dicit aūt Alb. vbi. s. c. sequēti. ꝙ bñdictio ista ɔprehēdit qttuor Primū est abūdantia donoꝝ spūaliuʒ: ibi. abūdantia pfruet. Scōm est plenitudo bonoꝝ celestiū: ibi. plenus erit benedictiōibꝰ dñi. Tertium est pctōꝝ cōuersio: ibi. mare Quartū est iustoꝝ cōuersatio: ibi. meridieʒ possidebit. Hec aūt oīa i summo fuerūt in beata virgine ꝙ ⁊ grā plena fuit. ⁊ sup oēs glīosa ⁊ pctōꝝ recōciliatrix ⁊ mediatrix ac saluatrix: ⁊ iustoꝝ cōseruatrix. Et sic bñdictiones Neptalim habuit. hec Alber. Benedictio aūt Aser hec fuit. Benedictus in israel Aser. sit placens fratribus suis. tingat in oleo pedem suum. ferrum ⁊ es calciamentū eius. sicut dies iuuentutis ita ⁊ senectus tua. hec ibi. Hec autem benedictio ſm Albertum vbi. s. c. cccxvi. continet sex. Primū est filioꝝ multiplicatio: ibi. benedictus in filijs Aser. Scōm est fratrum dilectio: ibi. sit placēs fratribꝰ suis. Tertiū est misericordie abūdantia: ibi. tingat in oleo pedem suuʒ. Quartum est incorruptibilis patiētia: ibi. ferrum. Quintū est sonora doctrina: ibi. es calciamētum eius. Sextum est in bono ɔtinuatio perseuerantie: ibi. sicut dies iuuētutis tue. Hec aūt omnia manifestissime fuisse in beata virgine patet ex pdictis. cuʒ sit omniū bonoꝝ mater ac plena charitate ad deuʒ: ⁊ dilectione ad primū. reginaqꝫ misericordie. summeqꝫ patiētie. ⁊ doctrine. atqꝫ in bono pseuerātie. hec Albertus. Post hec autem posuit Moyses vbi. s. Deut. xxxiij. c. benedictionē omnium simul dicēs. Nō est deus alius ⁊ deꝰ rectissimꝰ ascēsor celi auxiliator tuꝰ. Z Magnificētia eius discurrūt nubes. habitaculum eiꝰ sursum. ⁊ subter brachia tua sempiterna. ejicit a facie tua inimicuʒ dicetqꝫ ɔtere. habitabit isrl ɔfidēter ⁊ solꝰ. Oculꝰ Jacob i terra frumenti ⁊ vini celiqꝫ caligabūt rore. beatus es tu israel. quis silis tui popule qui saluaris? in dño scutum auxilij tui. ⁊ gladius glorie tue deꝰ tuus. negabūt te inimici tui ⁊ tu eoꝝ colla calcabis. hec ibi. In hac aūt bñdictionē ſm Albertū vbi s. c. sequēti. nouē cōtinentur. Primū est veri dei cognitio: ibi. Nō est deus aliꝰ vt deꝰ rectissimus. Scōm ipiꝰ dei auxiliatio: ibi. ascēsor celi auxiliator tuus. Et hec auxiliatio est quadruplex. Primo apostolis spm sanctū in terram mittēdo: ibi. Magnificētia eius discurrunt nubes. Scdo p nobis patrē interpellādo. ibi. habitaculum eius sursum. vbi glo. ait. Corpus a mortuis suscitauit. ⁊ i dextera patris collocauit. ⁊ pro nobis intercedit. Tertio grām preuenietē ⁊ cooperātē porrigēdo: ibi. subter brachia tua sempiterna. Quarto hostē impedientē repellendo: ibi. a facie tua inimicum. iuxta illud Joh. xij. Nūc princeps huius mūdi ejiciet foras. Tertium principale in benedictione ista est timoris mali ablatio: ibi. habitabit israel cōfidenter. Quartū est securitatis boni possessio. ibi. solus oculus iacob in terra frumenti ⁊ vini. Quintū est perfecta visio dei. per speciē: ibi. celiqꝫ caligabūt rore. vbi glo. ait. p subtili ac leuissima dei cognitiōe. Sextū est summe beatitudinis cōprehēsio. ibi. beatꝰ es tu israel. Septimū est omnibus creaturis prelatio ibi. qs similis tui popule ꝙ saluaris? Octauā est diuina subuentio. Et hec est duplex scʒ. vel nos iuuādo cōtra malū: ibi. in dño

scutum auxilij tui vel ad bonū operandū. ibi. gladius glorie tue deus tuus. Nonū est hostium subiectio. et hec etiam est duplex. Una ꝙ nos puniēdo modo faciunt nobis coronas in futuro. Et ad hoc ꝓpositum et ponit quedam glo. illud ps. cxxviij. Supra dorsum meum fabricauerunt peccatores. et notatur ibi. negabunt te inimici tui vbi glo. ait. s. in p̄senti vita. Alia vero quia de eoꝝ pena nobis in futuro erit exultatio ibi. tu eoꝝ colla calcabis. Et ita intelligit illud ps. lvij. Letabitur iustus cum viderit vindictam. Hec autē omnia beatissimo virgo possedit in summo. Ipsa enim super oēm creaturā deū cognouit. et nobilissimo auxilio innixa. s. super filiuꝫ suū dilectissimum corpore et anima gloriosa ascēdit. et immunissima omnis timoris mali sub vmbra illius requiescit. et torrēte voluptatis eius sup oēs inebriata fuit. pfectissimāq̄ humanitatis et trinitatis christi cognitionē habuit in summo. et supremā post filiuꝫ bn̄dictionē apprehēdit: ac super oēs pura rum creaturaꝝ ordines vt superior exaltata fuit. diuinūq̄ auxiliū sup om̄s habuit. cū quo maxima et excellētissima opa fecit. Itē inimicū nō tm̄ ī celo sed etiaꝫ in terra sub pedibꝰ calcauit. Sic ergo ptꝫ qualiter btissima v̄go bn̄dictōes singuloꝝ singulariter. et vniuersoꝝ vniuersaliter. singulas et vniuersas possedit ī supremo. hec Albertꝰ Et nō solū ipsa fuit bn̄dicta. sed etiā p eam oēs homines sunt bn̄dicti. Un̄ ipsi nascenti dicere potuit deus illud Gen̄. xij. In te bn̄dicent vniuerse cognationes terre. Ipa em̄ fuit illō semē abrae cui dictū fuit Gen̄. xxij. Benedicent in semine tuo om̄s gētes terre. Quāta aūt supra beatā v̄ginē venerit dei bn̄dictio. demōstrari pt p illō Prouer. x. vbi dr̄. Benedictio dn̄i sup caput iusti. Cū ergo ipsa fuerit omnium iustissima, vt pbatum est. s. in. iiij. parte huius operis. sermone. iij. nō potest dubitari ipaꝫ super om̄es alios fuisse a dn̄o benedictā. Si igitur benedixit deꝰ Obededon qui arcam suā recepit in domo sua. ij. Reg. vj. et. j. Paral. xiij. quanto magis. bn̄dixit beatissimā v̄gine q̄ ipm̄ in vtero suo recepit. Et si deus benedixit oībus qui timent ipm̄. vt dr̄ ps. cxiij. Et si ille qui pronus est ad miāꝫ benedicetur. Prouer. xxij. vnde et. ij. Reg. ij. dr̄. Benedicti vos qui fecistis miam. profecto de ipa matre dei: que super oēs habuit donuꝫ timoris dei. et in misericordia sup oēs excessit. verificatū fuit illud Eccli. xxiiij. inter benedictos bn̄dicet. vn̄ illi dicere possumus illud Judith. xiij. Benedicta es tu filia a dn̄o deo excelso. et illō. xv. eiusdē lib. c. Benedicta eris in eternū. Et nō solū ipa fuit benedicta: sed etiā oēs opationes eius vnde de ipa pōt dici deo illō Job. j. Operibus manuū eius benedixisti. Iteꝫ illi dicere possumꝰ illud. ij. Reg. xxviij. Benedictū eloquiuꝫ tuum. Si ergo in die iudicij dicet dei filius electis Mat. xxv. Uenite benedicti &c. profecto sue charissime genitrici dicit. veni mater mea sup omnes benedictissima ad paratum tibi regnuꝫ a constitutione mundi.

Pars scd̄a huius sermonis que dicitur fructificationis.

M

Super illa v̄ba q̄ dixit sctā Elizabeth v̄gini bn̄dicte Luc. j. s. Bn̄dictꝰ fructꝰ vētris tui. ait Bern̄. Nō ideo ille benedictꝰ: q: tu benedicta. sed q: ille benedictꝰ: iō tu benedicta. qm̄ ille in benedictionibꝰ te preuenit. Qualiter aūt sit iste fructꝰ vteri v̄ginalis bn̄dictꝰ: ostendit Albertꝰ vbi. s. c. ccxx. dicēs ꝙ de benedictiōe istiꝰ fructꝰ possumus loqui ſm̄ tres vias. vel quantū ad significationē. vel quantuꝫ ad suppositionē. vel quantū ad substātiam. Quoad primū dicit ꝙ ista benedictio hꝫ quattuor significata. Est em̄ bn̄dictio maledicti euacuatio. et est benedictio oīs boni possessio. et est benedictio fecūditatis superaltatio. et ē bn̄dictio cōgratulātiū collaudatio. et quolibꝫ istoꝝ modoꝝ et oī alio modo fuit benedictus btē v̄ginis fructus. Primo em̄ quoad maledicti euacuationē. et hoc tripliciter. Incidit enim hō perpetuū triplex maledictū. Primū maledictuꝫ est fomitis punctio. i. inclinatio ad malum. et delectabilia carnis. iuxta illud ad Roma. vij. Uideo aliā legeꝫ in mēbris meis repugnātē legi mētis mee: et captiuū me ducenteꝫ in lege peccati. Sed beatus fructus ventris beate v̄ginis. s. Jesus ab omni fomite peccati et inclinatione ad malū fuit immunis. Unde. j. Pe. ij. dr̄. Qui peccatuꝫ nō fecit: nec dolus inuentus est in ore eius. Immo ipse est agnus dei q̄ mundi peccata abstulit. Joh. j. De quo Augu. in. c. nemo. de ɔse. di. iiij. ait. Nemo tollit peccata mūdi nisi christus qui est agnꝰ dei tollens peccata mundi. Scd̄m maledi

Qualiter ipse sit benedictus

triplex maledictū hominis

ctus inductū per peccatū est labor. inuenic
de veritatis. vñ Sap. ix. dr. Difficile estima
mus q̄ in terra sunt: et que i pspectu sunt
cū labore iuenimus. que aūt in celis sunt
quis inuestigabit? Fructus aūt btē virginis
fuit benedict⁹. qr nullā ignorātiā habuit: sz
oēm sciaz. Oīa eñ que fuerāt sunt vel erūt.
in actu sciuit oīa xp̄s. iuxta illud ad Hebre.
iiij. Oīa nuda et aperta sunt oculis eius.
Tertiū maledictū ē necessitas incineratio
nis. De qua habet Geñ. iij. Cinis es et in ci
nerē reuerteris. Uñ hoi dr Eccli. x. Quid
superbis terra et cinis. Sed fructus Ma
rie ab hoc maledicto fuit imunis. de quo
Xp̄s ē bñdict⁹ possessione oīs boni — inquit pphēta. ps. xv. Non dabis sanctuz
tuū videre corruptionē. Scḋa significa
tio bñdictiōis est oīs boni possessio. ɓm il
lud dictum Abrae. Geñ. xij. Bñdicā tibi et
magnificabo nomē tuū. s. quoad tpalia et
naturalia: erisq3 benedict⁹. s. quoad spūa
lia et gratuita. et in te bñdicent oēs gentes
scz quoad diuinalia. qr p xp̄m fructum btē
virgis q̄ descendit ab abraā recipiūt hoies
bñdictionē glie. Fruct⁹ aūt hic marie bene
dict⁹ ē oīs boni possessione tripl'r. Pmo qr
habuit bonitatē hūane nature in summo.
vñ Damascen⁹ dicit. q assumpsit dei fili⁹
primitias hūane masse. i. humāitatem i ea
puritate que fuit in Adam in statu innocē
tie. et ppterea dr Esa. vij. q emanuel part⁹
ex virgine butyrū et mel comedet vt sciat re
probare malū et eligere bonū. s. grē Dicitur
aūt comedisse. i. vnisse. sicut qḋ comeditur
incorporat et vnit comedēti. Butyrū qḋ est
pinguedo lactis. i. innocētiam. et mel dul
ce. i. sapiētiā. Scḋm bonū qḋ in se habuit
xp̄s: est bonū diuine nature in summo: qr
fuit verus deus. Uñ apl's ad Col. ij. iquit.
In quo. s. xp̄o habitat plenitudo deitatis
corpaliter. et Act. x. dr Deus erat in illo etc.
Tertium bonum est ex piunctione diuine
nature cum humana: et sic omne bonū pos
sedit in summo. De hac aūt piunctione in
quit Leo papa in quodā sermone. Salua
igitur vtriusq3 pprietate nature: et in vnā
coeūte personā suscipitur a maiestate hu
militas. a virtute infirmitas. et ab eternita
te mortalitas. vt qḋ nostris remedijs con
gruebat: mori posset ex vno et resurgere ha
beret ex altero. Tertia significatio bñdi
Qualiter oīa xp̄s laudāt. — ctionis est cōgratulātiūa laudatio. De qua
Raphael angelus ad Tobiā et filiū eius in
quit. Benedicite deum celi. et corā oībus
viuētib⁹ cōfitemini illi. quia fecit vobiscū
miam suā. et hec est triplex scz angelorum:
hoim. et rerū corporaliū. Angeli eñ laudāt
et benedicūt fructū ventris marie. Quia p
ip̄m restauratus est numerus diminutus
eor. Uñ ecclesia canit deo patri. Per quez
scz xp̄m maiestatē tuā laudāt angeli: ado
rāt dñatiōes: tremūt ptātes. Celi celorūq3
virtutes ac btā seraphin socia exultatiōe cō
celebrant. Hoies vo benedicere et laudare
debēt dñm iesum. qr factus est eor frater:
ductor ac redēptor. in quo credētes saluan
tur. vt ait apl's Act. iiij. Et ideo Math. xxi.
dr. Et qui preibāt et qui sequebant clama
bāt. O sanna filio dauid. Benedictus q̄ ve
nit in noīe dñi osanna in excelsis. Osanna
aūt idē est qḋ obsecro salua nos. Hi igitur
qui preibāt significabāt patres veteris te
stamēti. q̄ vo seqbant. pres noui testamē
ti: q̄ oēs debent gaudere et congratulari de
saluatione nr̄a facta p xp̄m. Tertio etiam
alia corpora habent congratulari et ludare
mō suo ppter fructū vētris marie. qr aliq
mō vnita sunt cū suo creatore inquantum
ipse factus est hō qui participat cuz oībus
corporibus: inquantū et ipse corpus habet
et ipe oīa demum renouabit et meliorabit.
Et ideo vt habet Dañ. iij. Cantabant tres
pueri in fornace dī. Benedicite oīa opera
dñi dño etc. vsq3 in finē. Benedict⁹ ergo est
fruct⁹ vētris marie ɓm triplicē significa — n
tionē benedictiōis. Quātū vo ad suppo
sitionē bñdictio ista hz tria appellata. et p
oīb⁹ his redditur locutio vera. Est eñ bñ
dictus fruct⁹ iste triplici bñdictiōe. s. natu — triplex benedictio nature in christo
re. grē et glie. et q̄libet har est triplex. Bene
dictio eñ nature in eo fuit triplex. habuit
nāq3 corpus benedictū. aīam benedictā. et
deitatē benedictā. Corp⁹ ei⁹ fuit bñdictuz
tripl'r. Pmo quoad materiā: qr ex mate
ria incorrupta. s. ex purissimis sanguinib⁹
beatissime virginis fuit formatuz. vñ Sap.
viij. inq̄t diuina sapiētia. Ad corpus inco
inquinatū accessi. Scḋo fuit bñdictū i ar
monia: qr optime pportionatū cum eimo
da pportione humor adeo q non incur
risset aliquā infirmitatem si diu vixisset: et
morte violēta nō fuisset occisus: sed senio
defecisset vt inq̄t Aug. Tertio fuit bñdictū
in forma. et h tripl'r. s. i pgruētia quātitatz
in elegātia dispositiōis. et i venustate colo
ris. et sic in statura in figura ac i colore fuit
pulcherrimus virginis fruct⁹. Cui inq̄t pp

pheta ps.xliij. Speciosus forma pre filijs hoim.diffusa est gratia i labijs tuis. ꝓpterea bñdixit te de⁹ in eternū.Habuit quoqꝫ aiam bñdictā.iuxta illud Sap.viij. Sortitus sum animā bonā.Fuit aūt aia ei⁹ bñdicta triplr.Primo rōne mali ab ea elongati scꝫ mali pcti fomitis ⁊ ignorātie. Secūdo rōne boni in ipsa ꝯcreati.s.intelligētie acutissime.memorie tenacissime.volūtatis ad omne bonuꝫ sine difficultate ꝓmptissime. habuitqꝫ omniū naturaꝝ naturaleꝫ cognitionē.virtutū politicaꝝ ꝑfectionē. ⁊ supremam dei dilectionē.Habuit qꝫ ad deū sūmam imaginis similitudineꝫ.⁊ ad corpus nullam cōtrarietatē.Unde de xpo inqt ꝓpheta ps.xx.deo patri.Dñe preuenisti euꝫ in bñdictionib⁹ dulcedinis.Tertio fuit bñdicta.quia habuit bñdictā diuinitatē.⁊ sic habuit i se trinitatē.Uñ de xpo dicere possumus illud qđ canit ecclia.scꝫ.Benedicta sit sancta trinitas atqꝫ īdiuisa vnitas.Trinitas aūt ista sancta in xpo. est sancta eius caro.sancta aia ⁊ sancta deitas.⁊ in ea indiuisa vnitas.s.in ꝑsona.q: vna est ꝑsona deus ⁊ hō.nō due ꝑsone nec duo supposita sed vnū.Habuit quoqꝫ fruct⁹ iste virginalis bñdictionē grē triplr.s.cū patre gratiā increatā ⁊ ꝯiunctā ꝑ vtrūqꝫ.Uñ quoad ꝓmū ipse dicebat Joh.x.Ego ⁊ pr vnū sum⁹.quoad scđm vo inqt Joh.vij. Mea doctrina nō est mea. sed eius qui misit me patris.Quoad tertium autē ait Leo papa in quodaꝫ sermone.Uerbū dei deus dei filius vt liberaret hoīem ab eterna morte factus est hō.⁊ tanto federe vtrāqꝫ naturam conseruit.vt nec inferiorē ꝯsumeret glorificatio nec superiorē diminueret assumptio hec ille.Habet etiā a patre triplicē gratiaꝫ increataꝫ.s.ꝙ est deus cū eodem patre coeternus.ꝙ est eius fili⁹ naturalis. ꝙqꝫ cuꝫ eo est spirator spiritussancti.iuxta illud Johā.xvi. Mittā vobis a patre spm̄ vitatis. Cum matre etiam triplicē gratiā creatam habuit.Primo.s.quia oēm gratiā ⁊ gratis datam ⁊ gratū facientē ⁊ singulariter priuilegiatā habuit.vt sicut ipsa đr gratia plena.ita ⁊ fructus ventris ei⁹ dicatur gratia plenus.vt habet Joh.j.excellentius tñ ꝙ ipsa vt.š.patuit sermone.vij. hui⁹ partis. Scđo quia sicut ipsa cōicat alijs gratiam ⁊ de plenitudine eius oms recipiūt.vt ait Bern.sup Missus est. Sic de plenitudine fructus eius oms accepim⁹.Joh.j.ꝑfecti⁹

Aia xpi fuit bñdicta triplr.

Triplr benedictio grē in xpo

tñ de plenitudine xpi ꝙ virginis. Tertio q: dat remissionē peccatoꝝ. aliter tñ dat fili⁹ ꝙ mater.q: filius in quantū deus dat efficienter.⁊ inquantū hō meritorie.mater vo suffragio orōnis sue impetrādo peccatoribus penitētibus remissionem peccatorum

Ex parte etiaꝫ coniūcti.i.ex coniūctione deitatis cū hūanitate habuit triplceꝫ gratiam.Una ꝙ fuit f li⁹ pluriū.Nā mater ei⁹ habuit patrē ⁊ matrē.nō deū sed homineꝫ tm̄.Pater vo xpi nō habuit patrē nec matrē nec deū nec hominem.Ipse aūt xps habuit patrē ⁊ matrē.s.deū patrē ⁊ hominēꝫ matrē.Scđo ex ipa coniūctione dei cū homine hꝫ ꝙ sit redēptor.iuxta illud Mat.xx.Filius hoīs venit dare aiam suā in redēptionē ꝓ multis.Itē per hāc coniūctionē factus est sponsus animaꝝ. Uñ.ij.ad cor.xj.ait apls.Despōdi ei vos vni viro virginē castā exhibere xpo.Itē per eandē cōiūctionē factus est sacerdos siue pōtifex fideliū.iuxta illud ad Heb.ix.Xps assistēs pontifex futuroꝝ bonoꝝ ⁊c.Fact⁹ quoqꝫ ē iudex viuoꝝ ⁊ mortuoꝝ.iuxta illud Johā.v.Pater omne iudiciū dedit filio.Tertio ex hac coniūctione hꝫ ꝙ sit beatitudo omniū.Uñ Johā.xvij.đr.Hec est vita eterna vt cognoscant te verū deuꝫ:⁊ quē misisti iesum xpm

Bñdictio etiam glorie qua bñdict⁹ est fructus Marie est multiplex.Habuit eñ gloriā cōphensoris dū fuit viator.qđ nulla creatura habuit.Nā in mūdo quilibet sanctus est solū viator ⁊ post hāc vitā solū cōprehēsor.Xps vo in hoc mūdo fuit viator inquantū mortalis:⁊ merebat.cōprehēsor etiā simul fuit quia aia eius clare intuebatur diuinitatē cui erat vnita vt nūc.⁊ summam aureolā habuit sup oms aureolas et premia accidētalia oia in summo.vt aperte intelligat de eo illud Eccli.xlv. Dilect⁹ deo ⁊ hominib⁹ cuius memoria i bñdictione est.similē illū fecit in gloria sctōꝝ.s.etiā dum hic vixit. Nō solū aūt fuit viator ⁊ cōprehēsor:sed etiā viatoꝝ ductor.cōprehēsorum coronator.⁊ viatoruꝫ ac cōprehensoꝝ adiutor. Habuit etiam gloriam redemptoris.nā fuit hominū liberator.demonuꝫ superator.⁊ nature humane exaltator.Item gloriā creatoris.ipse enim est misericordia in sanctis.iusticia in dānatis.et gloriosus in seipso.hec Alber.vbi.š.Ex quibus apparet ꝙ recte dictum fuit beate virgini. Bñdictus fructus vētris tui.Nō solū aūt ipe

O Triplx gra in christo.

P Triplx benedictio glorie in xpo.

est bñdictus: sed etiã nos bñdicit in esse nature gratie et glorie. Itẽ bñdicit nos bñdictiõe tẽporali spũali et celesti. et ppter hoc inquit David ps. lxvi. Bñdicat nos de⁹ de⁹ noster bñdicat nos deus. ter eñ dicit deus vt ostẽdat hãc triplicẽ bñdictionẽ. et noster vt denotet fructũ ventris marie. qui p hoc est fact⁹ noster deus singulari modo dum ex ea carnẽ nostrã assumpsit. Et ideo et nos debem⁹ eũ tripl'r bñdicere. s. corde. vñ ppheta iquit ps. ciii. Bñdic aĩa mea dño et oĩa que intra me sunt nomini sancto eius. Itẽ ore eius bñdicere debem⁹. iuxta illud ps. xxxiii. Benedicam dñm in oĩ tpe: semp laus ei⁹ in ore meo. Itẽ benedicere eũ debem⁹ ope. sicut faciebat. ps. lxiii. dicẽs. Bñdicã te in vita mea. Quantũ vo ad subas est benedict⁹ iste fructus ſm Ber. sup missus est. in odore. in sapore. in specie vel decore. est etiã bñdictus plenitudine grẽ. Primo igit dico benedict⁹ q eius odor tãtus fuit q patrem recõciliauit. Vñ i psona dei patris dr Geneb. xxvii. Ecce odor filii mei sicut odor agri pleni cui benedixit dñs. Qd exponẽs Ber. ait. Ager plenus dr virgo maria de cuius vtero vite fruct⁹ fluxit credẽtib⁹. et nos oẽs d plenitudine ei⁹ accepimus. Scdo tantus fuit iste odor q demones oturbauit: ideo assimilatur odori vitis que hoĩes delectat et bufones cõturbat. vnde Eccli. xxiiii. ipa inquit. Ego quasi vitis fructificaui suauitatẽ odoris. Assimilatur etiã odori myrrhe. Vñ ibidem ait. et quasi myrrha electa dedi suauitatem odoris. Sicut enim myrrha expellit vermes. sic odor isti⁹ fructus expellit et conturbata demões. Tertio tãtus fuit isti⁹ fructus ador q totũ mũdũ suauitate repleuit ita vt qlibet clamet et dicat Cañ. i. Trahe me post te: in odorẽ curremus vnguentorum tuorum. et illud Job. ix. dicere põt xpus. Dies mei trãsierũt quasi naues poma portãtes. Sicut eñ in nauibus post poma remanet odor. sic cõpleta mortali xpi vita qui p mare hui⁹ mũdi nauigauit: odor sue conuersationis nobiscũ remansit. Scdo iste fruct⁹ est benedict⁹ i sapore. Et primo animã nostrã delectat. vñ Cañ. ii. dr. Fruct⁹ eius dulcis gutturi meo. Eapropter Petrus in xpi trãsfiguratione tãta istius fructus fuit repletus dulcedine q voluit ibi semp manere vt hr. Mat. xvii. Et de hoc pdixerat pro pheta. ps. xxxiii dicens. Gustate et videte qm suauis est dñs. Et ps. xxx. Quam magna multitudo dulcedinis tue dñe quã abscondisti timẽtibus te. Scdo appetitũ prouocat. Vñ Ber. sup missus est inquit. Fructus iste semel gustatus dulcedine sua magis excitat appetitũ nosq inuitat ad se dicens. Qui edũt me adhuc esurient. Tertio oĩa amara dulcorat. vñ Deut. xxxiii. dr. inũdationes matris qsi lac sugit. Ille eñ inũdationes maris qsi lac sugit qui mũdanas amaritudines delectabiliter recipit. et Judith. v. scriptũ est. Fõtes amari dulcorati sunt eis ad bibẽdum. vñ Paulus in suo raptu de dulcedine isti⁹ fruct⁹ gustauit. et omnia aduersa postmodũ gauderer sustinuit. Et ideo dicebat. ii. Cor. xii. Gaudeo in tribulationib⁹ meis. Quarto oĩa alia dulcia in amaritudinẽ et insipiditatẽ cõmutat. vnde Job. xxvii. dr. Aĩa saturata. i. dei amore repleta. calcabit fauũ. i. despiciet oẽm dulcedinem mundanã et terrenam. Tertio iste fructus est benedict⁹ in specie siue decore. vñ ps. xlix. ait. Ex syon spẽs decoris eius. Eius aũt spẽs primo est tam pulchra et speciosa q reqrit a nobis magnã purificationẽ. iuxta illud Mat. v. Beati mũdo corde: qm ipsi deũ videbũt. Scdo est tam gratiosa q i ea habemus nostrã delectationẽ. iuxta illud. i. Pet. i. In quẽ desiderãt angeli prospicere. et Hester. xv. Facies tua plena est gratiarũ. Tertio est tam gliosa q in eo habemus nostrã beatitudinem. iuxta illud ps. cxxvi. Cum dederit dilectis suis somnũ ecce hereditas domini filii merces fructus ventris. Dicit aũt xps fruct⁹ terre virginalis. nõ rõne seminis: sed rõne soli. ar. i. l. q scit. ff. de vsuris. et in. l. partũ. C. de rei vendi. Quarto iste fruct⁹ est bñdict⁹ propter triplicẽ gratie bñdictionẽ que fuit in ipso Prima est gra vnionis. de qua dr Johã. i. Verbũ caro factũ est. et habitauit in nobis Scda est gra influxionis. Nã ipe est caput ecclesie et in illam influit sensum fidei recte. et motũ opationis bone. iuxta illud Joh. i De plenitudine eius omnes accepim⁹ et c. Tertia est gratia immẽsurationis. ipe enim habuit gram sine mẽsura. Joh. iii. Ista autem bñdictio triplex significata est Deute. xxxiii. vbi dr. Bñdict⁹ in filiis Aser sit placens fratrib⁹ suis. tingat in oleo pedẽ suũ Ferrũ et es calciamentũ eius. Per Aser eñ qui interpretat benedict⁹, intelligit xps q verã et sempiternã hs beatitudinẽ. ipse aũt qui est caput ecclesie, ad Col. i. et de sacra

O Xps benedict⁹ i odore

R Benedictus in sapore.

S. Xps benedict⁹ in spẽ

T Triplex gra in christo.

vnct.c.vnico.§.ad exhibēdum.hꝫ gratiam influxionis in mēbra fideliū.Et idō est placēs et gratus.et hoc est qd̄ dr̄.fit placēs fratribus suis.Habet em̄ gr̄am copiosam sine mensura.Ideo dr̄:tingat in oleo pedē suū. Ceteri em̄ sancti vix tingūt in oleo sp̄ūssancti digitum suū.Xp̄s autē,a capite vsqꝫ ad pedes totus i illo oleo tinctus fuit. et ideo ecclesia gratias agit deo.ps.xxij.di.Impinguasti i oleo caput meū.i.xp̄m.Habet etiā gratiā vnionis.et ꝓpter hoc dr̄ ferrum et es calciamentū eius.per.ferrū em̄ qd̄ oīa domat:intelligitur potētia dei.per es vō qd̄ est imputribile:intelligitur eternitas dei. Fuit em̄ iste fructus v̄ginalis calciatus ferro et ere.quia inseparabiliter fuit vnit⁹ diuinitati que hꝫ insuperabilē potestatē:et interminabilē eternitatē:cū quo benedictissimo,dn̄o nostro hic mereamur vniri ꝑ amorem vt in futuro seculo illi coniungi valeamus per infinitam gloriam Amen.

De iesu benedicto fructu beate virginis Sermo vndecimus.

a Go sum lux mūdi.Joh.viij.Xpe noctis obscure res que cadit inter sordes vt pluries inueniri non pōt nisi accēso lumine diligēter queraṫ:et euertātur loca vbi est perdita.Sp̄ūaliter aūt humana natura de manibus p̄imoꝝ parentuꝫ cecidit iter sordes et pulueres peccati diabolo suadēte.et adeo immersa est vt inde reduci non potuerit.qꝛ non erat in eā lux gr̄e:sꝫ caligo pct̄i occupauerat vniuersuꝫ mūdum.Sed venit beata virgo maria q̄ accēso lumine diuino q̄siuit ipam humanā naturā perditā:et inuentaꝫ associauit et copulauit celesti āgeloꝝ collegio.h̄ aūt ꝑ figurā significatū est Luc.xv. vbi dr̄.ꝙ q̄dā mulier hn̄s deceꝫ drachmas cū vna earū esset perdita accēdit lucernam et euertit domū et quesiuit diligēter et inuenit eā et ea inuēta cōuocauit amicas et vicinas dicēs.cōgratulamini mihi.quia iueni drachmā ꝑditā.Per deceꝫ nāqꝫ drachmas denotanṫ nouē angeloꝝ ordines et hūana natura:ex q̄b⁹ ꝯsistit celoꝝ ornat⁹ et pulchritudo:qꝛ denari⁹ numer⁹ est cōpletissim⁹:harū aūt drachmaꝝ vna.s.hūana natura de manu inocētie cecidit:et sordib⁹ est imersa et nō erat q̄ eā inde posset eruere.Ex h̄ autē erat totū vniuersuꝫ turbatū.qꝛ suo carebat decore.sꝫ tāte calamitati cōpatiēs sanctissima mulier.s.beata virgo maria ipleuit sue mētis lucernā oleo scte̅ hūilitatis in quaꝫ lumē diuine maiestatis descendit.Vn̄ ipa inquit Eccl.xxiiij.Ego feci i celis vt oriret lumē indeficiens reuoluitqꝫ totam domū quia scꝫ ipsam humanā naturā quasi euertit et mutauit vt ipsa fieret mater.et virginitatis pudicitiam nō amitteret.Releuauit igiṫ hāc drachmā de luto ifernaliū sordiū. et angeloꝝ ꝯsortio adiūxit.Quo facto vocauit amicas et vicinas.i.animas saluādoꝝ dicens illud Prouerb.viij.Venite ad me oēs q̄ cōcupiscitis me:et a generationibus meis adimplemini.Hec aūt oīa facta sunt in incarnatione verbi diuini in ipsa virgine mediante angelica salutatione.in qua in vtero virginali lux vā descēdit q̄ illuminat oēm hoiem venientē in hūc mundum. Joh.j.Vn̄ ipse ait Joh.xij.Ego lux in mūdum veni.qd̄ etiā insinuant verba thematis nostri.De hac autē luce eterna incarnata vnam tm̄ considerationem faciemus.q̄ dicetur nominationis.

Quare fructus vteri virginalis noīatus fit iesus et de triginta excellentijs istius nominis.Consideratio vnica.

Ecūdum sanctū Bonauētura in euāgelio Lu.et beatū Tho.i.iij. parte summe.q.xxxvij.ar.ij.Fructus vteri virginalis fili⁹ dei cōuenietissimi appellat⁹ est iesus i sua circūcisione.sicut hr̄ Lu.ij.vbi dr̄.Vocatū est nomē eius iesus.qꝛ nečia debēt ꝓprietatib⁹ reꝝ esse correspōdētia.§.sed si q̄s in auf.de cōsue.et.§.est et aliud.insti.de dona.cū mul tis s̄ilib⁹.hoc autē nomē cōuen ṫ ꝓprietati verbi incarnati.quia iesus saluator interꝑtaṫ.c.j.de immu.eccle.li.vj.Ipse vō filius dei incarnatus est vt mūduꝫ saluaret.vt dr̄ Johā.iij.De hoc igiṫ sacratissimo noīe loq̄ aliquid volētes.possum⁹ q̄si inumeras ei⁹ excellentias demonstrare.quaruꝫ triginta solūmodo causa breuitatis explicabimus.

Prima autem diciṫ:predestinationis.Ab eterno em̄ hoc nomē predestinatum et prenomiatū fuit.vn̄ Esa.lxiij.dr̄.Dn̄e a seculo nomen tuum et propheta Dauid ps.lxxj.inquit.Sit nomen eius benedictū in secula ante solē ꝑmanet nomē ei⁹.In libro etem̄ eterne predestinationis quē scripsit deus de quo hr̄ Exod.xxxij.q̄ dr̄ liber vite:i quo sunt scripti oēs electi,vt habetur Dan.xij.

Margin notes: Qd̄ maria iuenit drachmā.ꝯ. e.f. x. Excellētie noīs iesu.

De quo etiã facit mentionẽ saluator Luce x.dicens aplis.gaudete.qr noĩa vestra scripta sunt in celis.scriptũ est in pncipio hoc nomẽ mellifluũ iesus.Un ipe ait ps.xxxix. In capite libri scriptum est de me. De hac etiã eterna noĩs Jesu pdestinatione ꝛ pnominatione inqt propheta ipi filio dei. Esa. lxij.vocabit tibi nomẽ qd os dñi noĩauit.

Y ꝛ eris corona glie ꝛ diadema regni i manu dei. Scda excellentia dr prefigurationis Istud em nomẽ prefiguratũ fuit in veteri testamẽto. Triplicẽ em Jesum legimus in iudea fuisse. Primus fuit Jesus naue qui fuit Josue.ꝛ hic dr saluasse ppłm israel. qr introduxit eũ in terrã pmissiõis.quã etiaꝫ ei diuisit.vt habetur Josue.xiij.ꝛ.xviij.ca. Et fuit figura dñi nostri Jesu xpi.qui introduxit oẽs electos in gliaꝫ sempiternã. Secundus fuit Jesus fili⁹ Josadech.qui fuit sacerdos sanctissim⁹ qui reedificauit templum.de quo Zach.i.dr.Ostẽdit mihi dñs sacerdotẽ magnũ Jesuꝫ. Iste igitur figurauit filr dñm nostrũ iesum xpm.qui fuit sacerdos ꝛ obtulit seipm patri in sacrificium atqꝫ tẽplũ gratie ꝛ ṽitatis edificauit. Tertius fuit Jesus fili⁹ Sirach.q̃ fuit ppheta ꝛ doctor sapientissimus:atqꝫ renouauit sapientiã de corde suo.vt dr Eccli.l.ꝛ iste filiimodo figurauit dñm nostrũ Jesum xpm q̃ fuit ppheta magnus in ope ꝛ sermone.et sapientiã noui testamẽti suo scto spũ innouauit. Tertia excellentia hui⁹ dignissimi noĩs dr pphetationis. De illo em pphete per multa tẽpora ante icarnationẽ ipsius filij dei.pnũciauerũt. Unde Abachuc sui libri.c.iij.dicebat. Ego aũt i dño gaudebo ꝛ exultabo i deo iesu meo. Et.iij.Esdre.vij. dicit de⁹ pater. Et erit post annos hos morietur filius meus iesus ꝛ conuertetur seculum. Quarta excellentia dr annũciationis. Fuit em hoc nomẽ mirificũ per angelum annũciatuꝫ bñdicte virgini duꝫ ei dixit Luce.i.Paries filium ꝛ vocabis nomẽ eius iesum. Quinta excellentia dr reuelationis.vt enim habetur Mat.i.hoc nomẽ magnificũ a deo per angeluꝫ reuelatũ fuit Joseph sponso btẽ virginis. Sexta excel-

Z lentia dr saluationis.quilibet em deuotus

Hoc nomen saluat oẽs

huius sanctissimi nominis:salutẽ cõsequetur eternaꝫ.Un vt habetur Mat.i. Angelus apparẽs Joseph i somnis ꝛ ei pcipiẽs vt filium ex virgine nasciturũ appellari faceret iesum.assignauit rationẽ di. Ipe em saluum faciet populum suũ a peccatis eoꝝ et Act.iiij.dixit Petrus. Non est aliud nomen sub celo datũ hominibus i quo oporteat saluos fieri credẽtes.ꝛ ps.cv.inqt Dauid.saluabit eos ppter nomẽ suũ. Ipse ergo fili⁹ dei rectissime iesus.i.saluator dici⁹ est a saluãdo.c.decet.de immu.eccle.li.vi. vbi Archi.quia ẽ ille qui ait Esa.xliij.Nõ est absqꝫ me saluator.ꝛ Osee.xiij. Saluator nõ est pter me. Ipe est ille quẽ incarnari desiderabat Esaias dicens sui lib.c.xlv. Aperiatur terra ꝛ germinet saluatorẽ. Ille est de quo zach.ix.dicit. Ecce rex tu⁹ venit tibi iustus ꝛ saluator. Nomẽ em iesu saluatoris est nomen regale. Unde pilatus scripsit super eius crucẽ. Jesus nazarenus rex iudeoꝝ vt habetur. Joh.xix. Ipe inquã est ille de quo dixerũt angeli pastorib⁹ Luc.ij. Anuũcio vobis gaudiũ magnuꝫ qr nat⁹ est hodie vobis saluator. De quo etiã dicebat aplis ad Phil.iij. Saluatorẽ expectam⁹ dominũ iesum ꝛc. De quo similiter inqt Joh. sue prime canonice.iiij.c. Pater misit filiũ suum saluatorem mundi. De quo etiam dr Lu.xix. Filius hominis venit saluũ facere qd perierat. Et.i.ad Timo.i. Christus ies⁹ venit in hunc mundum vt peccatores saluos faceret. De hoc qꝫ predictum fuerat Job.xx.vbi dr. Et si corruerit:ipse saluabit. Septima excellentia huius noĩs dr remissionis. Unde sciendum estqꝫ antiquitus i veteri testamento erat terribile nomẽ dei.ita qꝫ inquit Esaias ppheta sui libri.c.xxx. Ecce nomen dñi venit de longinquo ardens furor eius ꝛ grauis ad portandũ.sed hec dei terribilitas temperata est in fonte misericordie ꝛ pietatis.idest in vtero ṽginali per iesum xpm dñm nostrũ. Intantuꝫ autem hoc preciosum nomen iesu diuinam iram cõtra peccatores mitigat. ꝛ tantuꝫ a celesti patre veneratur.qꝫ nullum est adeo graue.peccatũ quod ab eo si per hoc nomẽ venia deuote postuletur:non protinus remittatur. Unde Act.x.dicebat petr⁹:Huic omnes prophete testimoniũ perhibent remissionẽ peccatoꝝ accipere per nomẽ eius omnes qui credunt in euꝫ. Et.i. Joh.ij.ait apostol⁹. Scribo vobis filioli mei.quia vobis remittũtur peccata vestra ppter nomẽ eius. Ea propter inquit sanctus Bernardinus in qdragesimali suo de religione christiana sermone.xlix. Sicut grauiter estuanti ꝛ longo sitis ardore succensu:fons frigi-

A Remittit peccata

dus salubris. et gratus efficit. sic mētibus iniquitate depssis. nomen Jesu culpe grauedinē. peccati merorem expellit. Dicitur enī Act. xxij. Ablue petā tua inuocato noie iesu. vñ ps xxiiij dicebat. Propter nomen tuū dñe ppiciaberis petō meo. multū ē enī Hec ille. Ex quib9 colligi p ōt q quicunqz etiā scelestatissimus in vltimo fine vite constitutus non valēs aliter de petis suis penitentiā agere nisi p cordis ɔtritionē. tunc si Ϸe inuocat corde hoc nomen iesus. remissionem consequit suoꝝ petōꝝ. Scriptum est enī Johel. ij. et ad Romā. x. Oīs quicūqz inuocauerit nomē dñi salu9 erit. transsum ptiu in. c. adhuc instant. de pe. di. iij. Ideo psal. dicebat ps. lxxviij. Propter gloriā nominis tui dñe libera nos. et ppici9 esto peccatis nostris pp̄ter nomen tuū. Magnam enī misericordiā facit de9. et humanissime iudicat et punit peccata eoꝝ q fuerūt amatores nois sui. Unde idē pphēta ps. cxviij. inqt. Aspice in me et miserere mei. ſm iudicium diligentiū nomen tuum. Octaua excellētia dr iustificationis. et hec sequit post pcedentē. de q inqt apls. j. ad Coꝝ. vj. di. Sed abluti estis: et sanctificati et iustificati

B in nomine dñi iesu xp̄i. Nona excellētia dicit receptionis. i. spiritussancti per hui9 sanctissimi nois inuocationē. Unde. j. ad Coꝝ. xij. dr. Nemo potest dicere dñs iesus nisi in spūsancto. Qđ exponit Alexāder de ales dicēs: q nemo potest dicere corde ore et opere dñs iesus nisi in virtute spūssancti et nullus etiam potest predicto modo proferre hoc sanctissimū nomē. qn illa platōe efficiatur dignus vita et gloria sempiterna Nam oms actus qui eliciunt a spūsancto. meritorij sunt glie sempiterne. vñ magni thesauri et diuitie recōdunt in hoc nomine iesu. hec ille. Et ideo illud deuotissime adorare debemus. Ait enī Petrus rauen. sup. Missus est. Cum nomē iesu adoram9. totā

Nomē iesu dz adorari. deitatis maiestatē adoram9. Si ergo adorant reges. i. cū reuerētia adeunt. ij. Regū j. et princeps terrenus dicit adorari modo predicto. l. ij. C. de fabricē. lib. xj. Item adorari dicit cum salutat. l. ij. C. de consu. lib. xij. et. l. j. C. de silētiarijs eodē. li. et similiter quādo pncipis nomē nominat detectione capitis venerat. multo magis hoc fieri dz sanctissimo impatoris celestis nomini. qa sicut adorādo imagines. non picturas. sed picture rep̄resentationē veneramur. c. placuit. de conse. disti. iij. Unde metrice dicit. Effigiem christi cum transis pronus adora Non tamen effigiem sed quid designat honora. Ita etiā debemus adorare et honorare particulari aliqua reuerētia nomen dñi nostri iesu xp̄i quod toti9 deitatis repūtat maiestatē. Decima excellentia dr cumulationis. scz grāꝝ et meritoꝝ. Uñ Chryso. in quodā sermone ait. Quo nomen dñi diligit pfundius. et inuocat frequētius. eo exaltat in deū altius. s. p meritoꝝ et gratiarū cumulationē. Ideo hoc intelligens sapiēs Ecclesiasticus sui li. lj. c. inquit domino iesu Laudabo nomen tuū assidue. et collaudabo illud in cōfessione. Idcirco etiā dicit de beatis. cxliiij. milibus sequētibus agnum vbicūqz ierit. Apoc. xiiij. habentes nomen eius scriptū in frontibus suis. Undecima excellētia dicit exaudictionis scz orationuꝫ nostrarū in virtute nois iesu. Ipe enī inqt Joh. xvj. Si quid petieritis patrē in noie meo dabit vobis. Sup q̄b9 Ϸbis ait Aug. Non petit in noie saluatoris. quod petitur ɔtra rōnē salutis. pinde sancta eccl'ia que semp salutaria petit. in oībus orōnib9 suis et petitionib9 exaudit: qz in eis semp adiūgit in officijs sacris. Per dñm nr̄m iesum xp̄m. Unde Amb. sup Job. inqt. Nemo dicat se esse pauperē cuꝫ petat patrē in noie filij: qz accipiet dona dei. Sicqz fiet diues in dño qui deuot9 extiterit ei9 noi glorioso. Sunt nāqz plerīqz qui in necessitatib9 suis cōfidunt in temporalib9 bonis. sed iusti cōfidūt in inuocatiōe dñi nostri iesu xp̄i. Uñ pphēta ps. xix. dr. Hi in currib9 et hi i eqs nos aūt in noie dñi dei nr̄i inuocabimus. transsumptiue. xxiij. q. iij. §. Itē ab aliquo.

C Exaudimur in nomie iesu.

D Duodecima excellētia dicit deductionis Uirtus enī hui9 saluberrimi nominis nos deducit p viam Ϸtutis. Unde pphēta ps. xxij. inqt. Deduxit me sup semitas iusticie pp̄ter nomē suū. Et ideo quia oēs sumus vt paruuli in via dei: nos exhortatur idem pphēta adlaudandū hoc sctissimū nomen quo dirigimur p rectā semitam dicēs ps. cxij. Laudate pueri dñm. laudate nomen dñi. Possumus enī dicere dño iesu christo illud ps. xxx. Propter nomen tuū deduces me et enutries me. Tredecima excellentia dicit honorationis. hoc enī sanctissimum nomen ab angelis maxime venerat. Unde Origeñ. in quodā homel'. inqt. Nomē iesu nomē est gloriosuꝫ. et oi cultu dignissimum.

Honorāduꝫ nomē iesus

Dicūt aūt quidā deuoti doctores maxime sctūs Bernardin⁹ in quodā sermone q̄ cū Paulus raptus fuisset in paradisum sicut ipse attestat̄.ij.ad Cor.xij. Tunc didicit nomen dn̄i iesu pfecte ab oībus adorandum. Possum⁹ em̄ ɔtemplari q̄ in priuata visione ipe Paulus vidit gloriosum iesum q̄ cōstitut⁹ erat in glīa dei pr̄is in celestib⁹ sup oēm pncipatū ⁊ ptātem ⁊ omne qd̄ noīat̄ nō solū in hoc seculo.sed etiā in futuro. Cū igit̄ cerneret illū in tantā glīaʒ sublimatuʒ totus spūali inflāmatiōe accēsus ex amore illius magna voce exclamauit dicēs. Jesu amor me⁹.iesu dilecte meus:iesu redēptor meus ad cui⁹ noiationē oēs ciues btī adorauerūt cū maxima reuerētia.quia vt dicit Alex.de ales.⁊ sanct⁹ Bonauē. Jesus ē nomē deitatis relate ad humanitatē relatiōe rōnis. Christus autē est nomē hūanitatis relate ad diuinitatē relatiōe reali. Jn ipsa igit̄ angelor̄ veneratiōe intellexit spūsctō edocēte q̄ nomē iesu esset adorandum ab oībus. Ūn postea e celo regrediēs ac illa q̄ viderat recolēs scripsit illō qd̄ hr̄ ad Phil.ij. Jn noīe iesu oē genu flectat̄ celestiū terrestriū ⁊ infernor̄.celestiū.s.p glīam. terrestriū p grāʒ.⁊ infernor̄ p iusticiā sempiternā. Eapropter ecclīa volens hoc ab oībus adimpleri statuit in.c.decet.de imu.eccle. di. Couenietes in ecclīa:nomē illud quod est sup oīe nomē a quo aliud sub celo non est datū hoībus in q̄ saluos fieri oporteat credentes.nomē videlicʒ iesu xp̄i qui saluū facit ppl̄m suū a pctīs eor̄ exhibitiōe reuerētie spālis extollant. ⁊ qd̄ generaliter scribit̄ vt ī noīe iesu oīe genu flectat̄ singuli singulariter in seipsis implētes p̄cipue cū agunt̄ missar̄ sacra solemnia. gliosum illō nomē qñcūq̄ recolit̄. flectāt genua cordis sui quod vel capitis inclinatiōe testentur. hec ibi. Et fuit hoc ordinatū a papa Greg. in cōcilio lugdū. Si igit̄ nomen dn̄i iesu ab oībus angelis sic venerat̄ ⁊ adorat̄. ptʒ quāta debet ab hoībus reuerētia honorari. quantūq̄ peccent illi huius sanctissimi noīs inimici qui ɔtra ecclīe p̄ceptū:immo cōtra mandatū aplīcū ⁊ verius spūssancti faciētes.nō solū ipsi nō adorāt:sed nō adorandū p̄dicant atq̄ illud adorantes persequunt̄. Dicit aūt huius noīs manifestator gliosus sctūs pater me⁹ Bernardinus vbi s̄. Uere venerabilis reuerētia ⁊ veneratio reuerēda,vt dignitas tāti noīs haberet̄ in terris.qd̄ angelor̄ hierarchie venerant̄ in celis. Tā singularis em̄ reuerētie est nomē iesu:q̄ ab eius venerabili laude null⁹ excipit̄ stat⁹.null⁹ excludit̄ loc⁹.nullū p̄scribit̄ tp̄s.nullum remouendū est opus. Primo em̄ nullus excipit̄ status. Unde pp̄ha ait ps.antepe. Reges terre ⁊ oēs ppl̄i principes ⁊ oēs iudices terre. Juuenes ⁊ virgines senes cū iunioribus laudēt nomē dn̄i. quia exaltatū est nomen eius solius: Confessio eius super celū ⁊ terrā. Reges autem terre dicim⁹ optime se regentes.⁊ voluptatibus corpor̄ impantes.iux̄ illud poeticū. Tu si animo regeris rex es.si corpe seruus. Que x̄ba dixit sancta Katherina marētio impatori. Dicunt̄ etiā ppl̄i quicūq̄ sunt in vnū ad honorandū nomē dn̄i nr̄i Jesu xp̄i in vnitate fidei cōgregati. p̄ncipes x̄o ⁊ iudices sunt angelici ciues.principātes p potentiā.⁊ iudicātes p sapiām.iuuenes sunt charitate feruētes.virgines castitate fulgētes.seniores autē a voluptate deficiētes.⁊ a libidine frigescētes.iuniores sunt balbutientes. Laudēt inquit nomē dn̄i. vt null⁹ status.nō dignitas nō seruus. non etas ab eius laude intelligat̄ excludi. Quia exaltatū est nomē eius solus.⁊ cōfessio ei⁹ super celū ⁊ terrā. Hec aūt ɔfessio laudē illā designat.que tanto noīe phibet̄ in terris.etiā celebrari in celis.tū nō immerito sup vtrūq̄ cōsistit.quia nec celestia nec terrestria pñt illis laudib⁹ equalia repiri. Scd̄o ab eius laude nullus excludit̄ locus. vn̄ Esa.xxiiij. scriptū est. Jn doctrinis glorificate dn̄m.⁊ in insulis maris nomē dei isrl̄. Ubi est em̄ locus vbi nō sit diffusum nomē,dulcis iesu vt verificetur quod scribit̄ Cañ.j. Oleum effusum nomen tuū.ppterea apostol⁹ p̄co gloriosū noīs iesu diffūdebat hoc venerabile nomen vbi nō fuerat noīatū iux̄ qd̄ dn̄s Act̄.viij.dixit ad Ananiaʒ. Uas electionis est mihi iste vt portet nomē meum coram gētibus ⁊ regibus ⁊ filijs israel. Jnde ē q̄ tibi dn̄e iesu xp̄e possum⁹ cū pp̄heta testimoniū phibere dicētes. Scd̄m nomen tuū deus.sic ⁊ laus tua vsq̄ in fines terre. Sic em̄ in toto orbe terrarū noīs iesu reuerentia dilatat̄ sic in ecclīa que p totū mundū distent̄ ipsi deuotio laudis offertur ⁊ ministratur Unde pp̄heta inquit. Oēs gentes quascūq̄ fecisti veniēt ⁊ adorabūt coram te dn̄e.⁊ glorificabunt nomen tuam. Et ne locum aliquē credas exclusum,audi eūdē

E Oīes stat⁹ debēt nomē iesu honorare.

prophetam dicentes. ps.cxij. A solis ortu
vsq ad occasum laudabile nomen domini
Tertio ab eius laude nullū pscribit tēpus
Nam sicut localiter nō circūscribit: ita nec
temporaliter diffinit. ppterea iquit propha
vbi. s. Sit nomē dñi benedictū: ex hoc nūc
et vsq in seculū. Sicut em ipe eternus est
quē oēs creature in vnū laudant et cōmen
dant. ita et laus eius nois in eternū psene
rat. hoc ergo est nomen quod permanet in
eternū sicut ppheta inqt dicēs: Sit nomē
eius benedictū in secula. Quarto ab eius
laude nullū remouendū est opus. Unde
apostolus ad Col. iij. ait. Omē quodcunq
facitis in vbo aut in ope: in noīe dñi nostri
iesu xpi facite. Optimus em ordo est vt to
tius vbi vel opis nostri a noīe iesu initiū
et origo sumat: et in iesu cōsūmatio. refe
ratur. Nam et p dñm nrm iesum xpm ora
tiōes ecclesie terminantur. Quare si dormi
tū accedis. si inde resurgis. si cibū vel potū
sumere icipis vel desinis. si scribis vł legis
seu aliqd aliud oparis. nomen iesu reuerē
tiałr interponas: exemplo pauli q hoc sua
debat. Unde Act. ix. scriptū ē. Disputabat
aūt Paulus in synagoga p omē sabbatū.
F interponēs nomen dñi iesu. hec sctūs Ber.
Demones timēt nomē iesu Decimaquarta excellentia hui dignissi
mi nois dr timorationis. Demōes em hoc
sacratissimū nomē valde pertimescūt. Nam
de credētibus Marc. vl. dixit dñs. In no
mine meo demonia eiicient. Hāc em ptātē
dedit discipulis suis Matth. x. di. Eijcite
demonia. Qd explentes. lxxij. c. discipuli vt
dr Luce. x. reuersi sunt cū gaudio dicētes.
Dñe in noīe tuo demonia subijciunt nobis
Quibus xpus rndit. Uidebam sathanam
sicut fulgur de celo cadētē. q. d. Nolite mi
rari si nomen meū demones expauescunt.
quod eos ab hoīe pellit cū virtute eius sa
thanas cū oībus angelis suis de celo sicut
fulgur ceciderit. Unde Apoca. xij. de angel
bonis q pugnauerūt cū lucifero et vicerunt
eum dr. Et ipsi vicerūt eū ppter sanguinē
agni et verbū testimonij quod habebāt. scz
nois iesu. vnde exultātes canebant. Facta
est salus et vtus et potestas christi eius. Nec
mirū si p hoc nomē demones effugant cū
eius terrorē et fortitudinem sustinere non
possint. Un Hiere. x. dr. Magn es dñe: et
magnū nomē tuū in fortitudine. et ps. inqt
ps. cx. Sctū et terribile nomē ei. Sanctū
quippe est angelis bonis. Terribile vo est
demonibus et viris impijs. vnde ps. xcviij.
etiā dr. Cōfiteant nomini tuo magno. qm
terribile et sctm ē. Si igit volum demonē
supare. debem facere sicut fecit dauid. de
quo legit. j. Reg. xvij. q in pera sua accepit
qnq lapides de torrēte et accepto baculo
suo perexit ptra goliā philisteū. et interfecit
eū. Sic em et nos debem in pera. i. in men
te nostra accipe qnq lapides de torrēte. i.
qnq vulnera saluatoris meditādo deuote
eius passionē que p torrētes significat. iux
illud ps. cix. De torrēte in via bibit. et cum
baculo. i. in vtute crucis ire ptra philisteū
i. diabolū. et psternere eū in noīe dñi Iesu
xpi. Nō pōt em diabolus hoc sctissimū no
men supportare. Unde legit q qdā nocte
voluit ipse malignus sathanas sctm Anto
niū de padua dormiētē suffocare qui ppt
stricturā euigilās atq ptinus nomen dñi
iesu inuocās liberat est. Nā diabol statim
audito hoc noīe aufugit. In ciuitate qz G
papiēsi qdā nobilis matrona nomie dña Qd nomē iesu fugat demones
Katharina vxor dñi Piero. de lotonibus i
cuius domo ego erās scholaris morabar:
dū quadā vice ad domū peruenisset cuiusdā
suc. habebat in domo pedissequā demōia
cam et loqui inciperet ipa dña Katharina
cū diabolo. ipse diabolus dixit illi. Tu bo
nam fortunā habuisti. quia cū ego vellem
intrare in corpus tuū: fui phibit. Cui illa
ait. Quādo hoc fuit: et quare intrare in me
nō potuisti: rndit diabolus. Tali die qn tu
eras in supliminari ostij sale. ego volui in
trare in corpore tuo. sed tu inuocasti illud
nomē quod ego sustinere nō possum: et iō
intrare nō valui. Tūc illa sup hoc cogitās
recordata est et mihi retulit q illa die sibi
exiit. in ipso loco tāt horror in ipaz venit
q videbat ei q a mille demonibus circun
data esset. vnō et pre nimio horrore capilli
eius erecti sunt. ipsa vo exclamauit. O iesu
quid est hoc: et statim fuit liberata. Nam
omnes demones protinus aufugerunt.

In quadam etiam Italie ciuitate vt
mihi retulit quidam frater noster fidedi
gnus. erat quedam monialis que diu vexa
ta fuit a diabolo. et tandē decepta fuit ab
eo et inducta vt seipsam suspenderet per
gulam Et cum ipsa respondisset diabolo si
bi visibiliter apparēti q nō habebat chor
dam idoneam ad suspendium. statim dia
bolus dedit ei vnam cathenā ferream cū
qua se suspēdit. Casu vo abbatissa vadēs

ad locū in quo erat illa monialis suspensa. τ videns eam sic suspēsam genuflexa cepit fortiter clamare τ dicere. O iesu. τ statim illa catena confracta est τ euanuit τ illa monialis que adhuc mortua non erat liberata fuit. omniaqꝫ sicut p ordinē acciderant ipsi abbatisse τ pdicto fratri q̄ hec mihi retulit enarrauit. Narrauit qꝫ mihi q̄dā frater noster noīe pacificus de triuilio q̄ nūc moraꝶ mecū in hoc loco scē marie de angelis apud mediolanū. ꝙ cuꝫ ipse esset confessor cuiusdā ꝯgregationis monialiū nostrarum diabolꝰ assumpsit formā cuiusdā monialis ex antiquioribꝰ τ magis reputatis in monasterio τ dixit cuidā moniali iuueni. O si scires q̄d pater nr̄ confessor dicit de te. tu non haberes in eo cōfidentiā. nec vnꝙ ires ad cōfitendū ei. ipe eniꝫ de te derisuꝫ facit τ hꝫ malā opinionē. Credēs aūt ipsa monialis ꝙ illa psona q̄ ei leq̄baꝶ esset monialis pdicta: adeo cepit diffideꝶ d̄ suo cōfessore ꝙ nuꝰꝙ ibat ad illū: imo etiā vocata ire differebat: τ oīa diuerticula q̄rebat vt nō iret Dubitās aūt confessor ꝙ diabolus aliqua versutia ipam decepisset: fecit tandē illā lꝫ cū magna difficultate ad se venire. Quam īterrogās de cā q̄re ad eū nō veniebat sicut alie moniales ad cōfitendū. ipa tandē cuꝫ mltis lachrymis τ suspirijs r̄ndit ꝙ talia τ talia audierat de eo: non noīando tamen psonā q̄ sibi ista dixerat. Cognoscens aūt ꝯfessor diaboli falaciam dixit illi. Uade et dic illi psone q̄ tibi hec suggessit ꝙ mētiꝶ per gulā. Tunc illa ad cellā suā ire volens: cū iret sup quādā scalā: ecce ꝙ diabolꝰ in forma pdicte monialis sibi denuo apparuit τ interrogauit eā dicēs. Quō fecisti cū confessore. τ q̄d dixit tibi? Cui illa respondit. Dixit mihi ꝙ vos mētimini p gulaꝫ. Tunc diabolus r̄ndit. ipe est vnꝰ ribaldus τ bene mētiꝶ p gulā. nō āt ego. Hec āt audiēs ipa mōialis τ horrēs talia audire d̄ suo ꝯfessore exclamauit di. O ihu: q̄d audio hodie? Ad hanc aūt noīatione dn̄i iesu statim diabolus disparuit: τ illa monialis territa cucurrit ad cellā illius monialis in cuius forma sibi diabolꝰ apparuerat: τ oīa ei narrauit q̄ acciderāt p ordinē: τ ab ea intelligēs ꝙ ipa nunꝙ sibi talia dixerat de cōfessore nec cogitauerat: illa iuuenis perrexit ad confessorē τ fallaciaꝫ diabolicam ei detexit declarās quō ad nomiationē iesu euanuit. ab oculis suis τ fugit. Aliud qꝫ mirabile accidit. Nā cū btūs Bernardus papiam de mediolano ꝑtransisset. quidā vxorem suam demoniacā ad illū adduxit. Tūc diabolus p os eius dicere cepit. Nunquid me de hac femina expelles. Cui seruus dei Bernardus r̄ndit nō Bernardus eijciet te: sꝫ dn̄s iesus xp̄s. Mox auteꝫ vt scūs Bernardus orare cepit: spūs nequā dixit. Quam libēter egrederer. sed nō possum. quia nō vult deꝰ magnus. Cui sanctus. Et q̄s est deꝰ magnus? Ad queꝫ ille. Jesus nazarenus. Cui rursus ait Bernardus. vidisti ne vnꝙ illum. Quo r̄ndente ꝙ sic. iterum interrogauit eum di. Ubi vidisti eum? Et ille. in glīa. Cui scūs. Et tu in glīa fuisti. Qui ait vtiqꝫ. Cui ber. Et quō inde existi? Et ille. cū multis cecidimus. Et quidē oīa pdicta voce lugubri per os vetule oībus audientibꝰ loq̄batur. Cui etiā ait scūs Bernardus. Nūquid in illaꝫ glīam redire velles. Et ille magno eiulatu exclamans ait. Tarde est. Tunc viro orante viro dei egressus est. Sed cum beatus Bernardꝰ inde abijsset: eo iaꝫ elōgato iteꝝ diabolus inuasit illā. Uir aūt eius ad sanctū Bernardum accurens quod acciderat indicauit. At ille p̄cepit collo eiꝰ alligari chartulaꝫ. in qua verba hec scripta erāt. Jn nomie dn̄i nostri iesu xp̄i. precipio tibi demō ne hanc mulierē ꝯtingere presumas. quod cum factuꝫ fuisset. postea ad eam accedere nunꝙ ausus est. Ex q̄bus oībus concludiꝶ ꝙ demones vehemēter timēt virtutē noīs iesu. Unde exclamabāt Matth. viij. Quid nobis et tibi iesu fili dei: Cur venisti ante tēpus torquere nos? Fugiūt ergo demōes cū hoc sanctissimū nomen inuocari sentiūt ac si torquerenꝶ. τ horribile tonitruū sentirēt: iuxꝫ illō ps. lxxvj. Uox tonitrui tui in rota. Unde magister Johānes alemanus in suo quadragesimali. sermōe. xix. inq̄t. Cum nomen dn̄i iesu deuote inuocaꝶ: expellitur statim diabolus. Uñ ps. xvij. ait. Laudans inuocabo dn̄ꝫ τ ab inimicis meis saluꝰero. Et hunc modū inuocādi nomē dn̄i habuit nobilis hō ille qui purgatoriū sancti patricij ingrediens. omēs diabolicas illusiones euasit cū dixit. Jesu fili dauid miserere mei Hec ille. Decimaquinta excellentia huius benedicti noīs diciꝶ superationis. s. omnis tēntationis. Consuetuꝫ est quippe ꝙ quādo quis cupit τ querit derelinquere prauam vitā. τ in nouū hoīem se mutare diabolus suis insidijs τ toto conamine se opponit.

D Tentationes vincūꝶ per nomē iesu

ꝓinde Eccli.ij.dr. Fili accedēs ad seruitu tē dei sta in iusticia ꝛ timore: ꝑpara aīam tuā ad tētationē. Unde ꝛ Greg. sup Lucā ait. Appropinquāte saluatore. appropinqt tētatio: lucē rectitudīs sequit vmbra tētationis. ꝓinde si insurgit diabolus. noli fili timere: sed sta in acie fortiter dimicando. apphende arma ꝛ scutū ꝛ erige ꝯtra eum vexillū salutis: qđ est iesus īuocādo illum. Nullū em̄ est validi⁹ remediū ꝯtra diaboli tētamēta: ꝛ mūdi blandimēta. atq₃ ꝯ carnis spurcitias q̄ frequēs iesu noīatio. Uñ Bern̄. sup Cant. sermōe. xv. ait. Tristat aliq̄s vestrum veniat in cor iesus ꝛ psallat in os: ꝛ ecce ero:tū lumē noīs vmbram effugat atq₃ serenū reddit. labit q̄s in crimen: currit insup ad laqueū mortis desperādo: nōne si inuocet nomē vite cōfestim respirabit. ad vitā: Cui aliqñ stetit ante faciem salutaris noīs duritia vt assolet cordis. ignauie torpor: rācor animi languor accidit: Cui fons forte siccatus lachrymarum īuocato iesu nō ꝯtinuo erupit vberior fluxitq₃ suauior. Profecto nihil ita ire furorē cohibet: sup̄bie tumorē sedat: sanat liuoris vulnus. restringit luxurie fluxū: extinguit. libidinis flamā: sitim tēperat auaritie: ac totius corp̄is fugat pruriginē. Siquidem cū nomino iesum hoīem mihi ꝓpono mitē: humilē corde: benignū: sobriū: castum. mihi cordē. oīq₃ honestate ac sctītate ꝯspicuū. Cū deniq₃ ipm deū oipotentē ero:o q̄ suo me sanet ꝛ roboret adiutorio. hec oīa mihi simul sonant cū sonuerit iesus. hec ille. Sctūs quoq₃ bernardin⁹ vbi. s. postq̄ ostēdit q̄ nomē iesu nos defendit a demonibus: ꝯcludit dicēs. Igit si ꝯstipēt acies si ꝯsistāt castra si exurgat aduersū te prelīū nō formides periculū: nomē iesu sonet in corde deuoto. nomen inuoca virtuosū. Quia vt dr Exodi. xv. Oipotēs nomē eius curr⁹ pharaonis ꝛ exercitū ei⁹ ꝓiecit ī mare. ꝛ sic liberat⁹ ē ppl's dei. In hui⁹ q̄s mysteriū iesus naue successor moysi fortis in bello. iā noīs iesu ꝟtute: nō ꝓpa de hostib⁹ triūphabat. Ad h̄ etiā exhortādū audi preslij ducē ꝯcrepantē in spū. ij. ad Ti. ij. dicentem. Fili mi confortare in grā q̄ est in xpo iesu. quasi diceret. arma tua ne reijcias ex timore: s₃ alacrit' pugnā aggrediaris inuocato noīe iesu ꝛ fugient ptes aduerse. Nequeūt em̄ adunata tartaree noctis fantasmata tanti noīs lucē: tantīq₃ odoris fragrātiā spurcissimi spūs illi. atq₃ tantā ꝑtātem iesu xpi nominis sustinere. Hec ille.

Decimasexta excellētia hui⁹ ꝑciosi noīs dr deuitatiōis. Per illud em̄ pericula ꝛ aduersa deuitant. Multis em̄ periculis ꝛ casibus fortuitis subiecti sum⁹. De qb⁹ loquit Augu. xxi. de ciuitate dei. ꝛ Paulus. ij. ad Cor. xi. di. Periculis in mari ꝛc. Casus autē fortuiti humana nequeūt prouidētia ꝑcaueri. l. q̄ fortuitis. C. de pigno. act. ꝛ. l. in rebus. ī pn. ff. cōmo. ꝛ. l. ij. §. si eo tpe. ff. de admi. re. ad ciui. p. fac. l. vex. ff. de mo. Et ideo in his ꝛ silibus inuocandū est nomen salutis dñi nostri iesu xpi. clamando cū ꝓpheta. ps. liij. ꝛ dicendo. Deus in noīe tuo saluū me fac. Ipse em̄ ait ps. xc. Clamauit ad me ꝛ ego exaudiā eū. cū ipo sum in tribulatiōe: eripiā eū ꝛ glificabo eū. Et iterū ibidem Qm̄ in me sperauit liberabo eum ꝓtegam eum qm̄ cognouit nomen meum. In oībus igit aduersitatibus debem⁹ recurrere ad turrim defensionis nostre. De q̄ inqt Salomō Prouer. xviij. Turris fortissima nomen dñi. Et vt nři actus ꝓspere dirigant debem⁹ frequētare inuocationē nominis hui⁹ bñdicti. vt ex frequētatiōe act⁹ generet habit⁹. ꝛ ad hoc faciendū vltra cōsiliū apostoli ad Col. iij. s. allegatū. inuitamur etiā ī actib⁹ aplo℞. c. xxij. ꝛ. xx q. v. c. non licent. qđ obseruabat impator dicēs in. l. ī noīe dñi. C. de offi. pfe. preto. africe. In nomine dñi nostri iesu xpi ad oīa consilia: omesq₃ actus gerēdos semper ꝓgredimur. Per ipm em̄ iura imperij suscepimus per ipm pacem cū persis in eternū confirmauim⁹. ꝑ ipm acerbissimos hostes ꝛ fortissimos tyrannos deiecimus. per ipm per multas difficultates superauim⁹. ꝑ ipm et africam defendere: ꝛ sub nostro imperio redigere nobis cōcessum est. ꝑ ipm quoq₃ vt nostro moderamine recte gubernetur ꝛ firme custodiatur cōfidim⁹ hec ille. Qui etiā in aut. de armis. in pn. inqt. Magnū deū ꝛ saluatorē nostrū iesum xpm ꝛ eius auxilium inuocātes studem⁹ oēs nostros subiectos quo℞ regimē cōcessit nobis de⁹ ille sos ꝛ sine calūnia custodire ꝛc. Rationem autē quare debemus frequenter inuocare nomen dñi: assignat sctūs Bernardin⁹ vbi s. dicēs. Ex hoc em̄ mēs imbuta atq₃ habituata sancto noīe iesu xpi: in oī subitaneo casu: atq₃ instanti piculo eructabit verbū bonū. atq₃ īuocabit nomen dñi nři iħu xpi

I Pericula ꝑ nomē iesu deuitāt.

Impator inuocat nomē iesu

Ipso dño teste qui Mat. xij. ait. Bon⁹ hō de bono thesauro cordis sui profert bona.
Semꝑ noīet nomen iesu. Sicut experientia docēte videm⁹ ꝙ q̄ nomē diaboli aut blasphemias ex ↄsuetudine frequētat occurrēte repētino ac ꝑiculoso casu idipm euomit. dicente dño vbi. s. Malus hō de malo thesauro cordis sui ꝓfert mala. qꝛ ex abūdantia cordis os loq̄t. Ex habitu igiꝰ abundantis thesauri nois dñi iesu mēs in repētino ꝑiculo inuocans nomē eius in adiutoriū. sentiet sibi statim iesum esse pñtē. scriptura teste q̄ Exo. xx. c. ait. In omni loco in quo fuerit memoria nois mei. veniam ad te. Hinc in ꝑsona huiusmodi ꝓpħa īquit Tribulatiōes ꝛ dolorē inueni ꝛ nomē dñi inuocaui. Et iteꝝ dicit. Dirupisti dñe vīcula mea: tibi sacrificabo hostiā laudis: ꝛ nomē dñi īuocabo. h̄ ille. Beat⁹ quoqꝫ frater michael de carcano in suo q̄dragesimali de fide ī sermōe. viij. natiuitatis inq̄t. Lege scripturā sacrā. ꝛ ī tota silua euāgelica nō inuenies inuocantes hoc nomen accepisse repulsaꝫ. Audiui etiā q̄ꝫ plurimos enarrātes in multis periculis siue equitando: siue itinerādo: siue ꝑ mare eūdo: siue cadēdo: in hui⁹ nois inuocatiōe illesos euasisse. Deficiet enī mihi tp̄s enarrare q̄tiēs a magnis ꝑiculis memini me ꝑ īuocationē hui⁹ nois liberatū. Qñ ꝰ lectū intratis ī noīe iesu. qñ comeditꝭ aut bibitꝭ in noīe iesu. qñ equū ascēditis aut descenditis ī noīe iesu. qñ aliq̄d opus inchoatis ꝛ relinq̄tis in noīe iesu. qñ loq̄ incipitis in noīe iesu facite. ꝛ sic in oībus liberi eritis hec ille. Unde p̄s. ait p̄s ix. Sperent in te qui nouerunt nomē tuū: qm̄ nō dereliq̄sti querentes te dñe. ꝛ p̄s. xliij. iterum dicit. Exurge dñe adiuua nos ꝛ libera nos ꝓpꝰ nomē tuū: Ipm enī est illō nomen de quo dicꝰ Exod. xv. O ipotēs nomē eius. Ideo
K idem p̄s. dicebat p̄s. cxxiij. Adiutoriū nr̄m
Miracula fiunt per nomen iesu in nomine dñi. q̄ fecit celū ꝛ terrā. Decimaseptima excellentia dꝛ curationis. Per hoc enī nomē infirmitates sananꝰ. ꝛ multa miracula fiunt. Unde petrus rauen̄. ait Hoc est nomē quod dedit cecis visum. surdis auditum claudis cursum. sermonem mutis. vitāqꝫ mortuis. totāqꝫ diaboli potestatem de obsessis corporib⁹ effugauit. hec ille. Proinde Albri. de rosati in suo lectionario in verbo iesus dicit. Nomē iesu e⁹ nō solum miseroꝝ refugium. ꝛ lugentiū ꝫ: mestoꝝ solatium. sed etiā infirmorum remediū. videꝰ enī esse quasi tyriaca. de qua dicit Auicenna. ij. canonis ꝙ est sublimior oīm medicinarū. et melior earuꝫ ꝓpter sui multitudinē iuuamēti. et addit ꝙ illi qui vtiꝰ tyriaca tp̄e sanitatis nō nocēt venena ꝛ fit secur⁹ ab egritudinib⁹ pestilētie. Et reuera hoc nomē iesu nō solū ↄtra mala presentia expellēda valet: sed etiā ↄtra futura repellēda. ꝛ vlꝰ ↄtra oīa. hec Albri. vbi. s. Et ideo si qua infirmitas tibi vel tuis occurrit: nō spreto remedio naturali recurre ad inuocationē iesu. Sepe q̄dē ↄtingit ꝙ nō pñt remedia naturalia adhiberi. vel ꝓpter eoꝝ carētiā. aut ꝓpꝰ morbi ꝛ infirmitatis ignorātiam: sꝫ qꝛ est q̄si irremediabile malū. ꝓpter q̄d recurrēdū est ad remediuꝫ q̄d fidelib⁹ suis Mar. vlt. reliq̄t deus sup terrā di. Signa aūt eos qui crediderint h̄ sequenꝰ. in noīe meo demonia eijcient. linguis loq̄nꝰ nouis. serpētes tollēt. ꝛ si mortifeꝝ q̄d biberit nō eis nocebit. suꝑ egros man⁹ imponēt ꝛ bene habebūt. Nec recurrenduꝫ est ad fatuas et insanias ꝛ omnino erroneas incātationes quorūdaꝫ q̄ credūt se inuocare nomē dñi: ꝛ inuocat nomē diaboli in incātationib⁹ suis. eo ꝙ sepe noīa ignota ibi ponunꝰ atqꝫ sepe mēdacia interponunꝰ. lꝫ sepius Pater noster. ꝛ Aue maria ad opimentū malicie dicaꝰ: ꝛ q̄uis aliqñ liberari videanꝰ aliq̄ hmōi incātationibus. tñ permittēte iudicio dei. demō ip̄e q̄ ex versutia sua fecit hoīem vel puerū egrotari. eo inuocato ꝑ impiam incantationem auferēs ip̄am infirmitatē ꝛ languorem: infligit ꝑ infidelitatē ꝛ errorē culpam mortalē in corde. Proinde ꝓpħeta p̄s. xxxix. hoc ꝓuidens ait. Btūs vir cuius est nomē dñi spes eius. ꝛ non respexit in vanitates ꝛ insanias falsas. De pluribus autē relatione fidedigna testimonio nr̄is temporibus audiuimus. qui iuxta verbū dñi suꝑ egrotantes manu imposita ad inuocationē huius glīosi nois liberati sicut. Nā sicut effusum vnguentū ministrat grām sanitatis in corporibus sic nomē iesu dat salutis gratiam aīabus simul ꝛ corꝑibus. Unde p̄s. cv. propheta ait. Sanauit eos ꝓpter nomē suum vt notā faceret ꝑplis potētiā suā. Et quod mirabilius est etiam petōres infideles ad īuocationē nois iesu fecisse miracula ꝛ sanasse infirmos manifeste cōprobatur. Unde de beato Dionysio ariopagita legitur ꝙ cū adhuc gentilis exñs disputaret athe

nis cum Paulo.quadā vice cecus quidam a natiuitate trāsibat p vias.quem videns Dionysius ait. Paulo. Si vis vt credam q̄ predicas de iesu nazareno quē asseris esse filium dei.dic huic ceco vt in nomine eius videat.⁊ si illuminat⁹ fuerit ad inuocationem ipsius credā illi.Sed ne vtaris ꝟbis magicis.ego prescribā tibi formā ꝟborum: Dic ergo sic.O cece.in noīe iesu christi nati de ꝟgine.crucifixi ⁊ mortui. q̄ resurrexit et ascendit in celū.vide.Respondit autem Paulus.hoc est minimū ⁊ facillimū virtuti noīs dn̄i nostri iesu christi. Sed vt oīs suspitio mali de medio tollatur.volo ꝙ tu eadem verba pferas. Cū ergo Dionysius predicta ꝟba dixisset illi ceco.statim.perfectissime illuminat⁹ est.⁊ Dionysius credidit in dn̄m nostrū iesum christum. Multa quoqȝ alia exempla adducere possumus que causa breuitatis omitto. Sicut est de illo claudo ex vtero matris sue qui stabat ad portā tēpli hierosolymitani mendicās quem vt habet Actuū.iij.erexit ⁊ perfecte liberauit Petrus i noīe dn̄i nostri iesu xp̄i dum ei dixit. In nomine iesu christi surge ⁊ ambula.⁊ confestim surrexit ⁊ ambulauit. Unū mirabile exemplum referam qđ mihi retulit pater frater Bartholome⁹ de porris dicens ꝙ cū quadā vice esse cum beato fratre Jacobo de marchia ordinis nr̄i ⁊ transirent ppe domū cuiusdā nobilis qui egrotabat infirmitate maxima.deuicti precibus cognatoꝝ ipius infirmi.intrauerunt domū eius.quos cum infirmus vidisset rogauit ipm fratrem iacobū vt illi daret benedictiōē suā.Cū ergo ipē benedixisset in noīe iesu:ille infirm⁹ statim surrexit san⁹.

x Decim aoctaua excellētia hui⁹ mirabilis noīs dr̄ glificatiōis.de q̄ inq̄t ppheta ps. v.Gliabūtur i te oēs q̄ diligūt nomē tuū. Qui vult ergo de hostib⁹ victoriā reportare.⁊ i cūctis actib⁹ suis honorabiliter euadere dȝ deuote hoc sacratissimū nomē īuocare. Decimanona excellētia dicitur sociationis. Cum illis em̄ morat ⁊ familiariter stat dn̄s noster iesus christus qui in deuotione sui noīs perseuerat. Unde. Matthei xviij. ipse ait vbicūqȝ fuerint duo vel tres congregati in noīe meo ibi sum ego in medio eoꝝ.trāssumptiue in.c.cū scriptura.s. quest.one.s.

M Nomē iesu ꝯsolatiōis

Uigesima excellentia dicitur ꝯsolationis. De qua inq̄t Hugo de sancto victore in quodā sermōe. Jesus nomē dulce.nomē delectabile.nomēqȝ valde confortans peccatorē.De hoc etiā dicit sanctus. Bernardinus vbi.s. Tanta est consolatio anime quelētat in ipo iesu. vt paupertas pro diuitijs asperitas p delitijs.⁊ vilitas p honorib⁹ reputēt cūctaqȝ supplicia pro noīe eius illi dulcia fiant. vnde plus ei catena placet ꝙ regius honor aut corona.

Propter hoc em̄ vt dicit Actuū.v. Ibant apostoli gaudētes a cōspectu concilij: qm̄ digni habiti sunt pro noīe iesu cōtumeliā pati. Igitur si mētē tuam tristicie caligo demergit.si grauis immineat ac pcellosa tempestas. si pnitiosus ingesserit se turbo ventorum. si maria terrificum mugitum ⁊ horrendum depromāt. si contrarient littora maris ⁊ nauicula quoqȝ fluctibus impleatur. iesum inuoca. qui in nauib⁹ dormire putat. ipē q̄ nec dormit nec dormitat et plena fide dic ei. Exurge dn̄e iesu. quare obdormis dn̄e vel es similis dormienti? Exurgens em̄ pculdubio iesus vēto cōminabitur ⁊ dicet mari. Tace. ⁊ obmutescet ventiqȝ cōfugient ⁊ complanabunt tumide vnde fluctuū. ⁊ colles equalitatis ppe terminos nō excedēt. pcella conuertetur in aurā ⁊ tempestas cōmutabit in serenū. Sed hi qui vt dicit Prouer.ij. letant cum malefecerint ⁊ exultant in rebus pessimis hec de noīe iesu ipi sentire nō possūt. Rō est aūt. quia delectatio est cōiunctio conuenientis cū ꝯueniente. Quia enim iesus est pax que exupat oēm sensum. non sapit supbo qui semper iurgia querit. qui est mundicia summa. Non sapit luxurioso q̄ semp mente ⁊ corpe querit in luxuria delectari velut sus in volutabro luti. Ex qȝ est summa liberalitas non sapit auaro qui affectu tempaliū insatiabili desiderio cōcupiscentie flagrat. Et qȝ est summe mitis. non sapit viro turbulento ⁊ iracundo. Et quia est summa leticia ⁊ hilaritas sempiterna non sapit accidioso ⁊ spiritui tristi. qui desiccat oīum ꝟtutum ossa. Quia ꝟo est charitas cōsūmata nō sapit ingluuie dedito cui⁹ deus vēter est. Sapit em̄ aīe mūde. aīe sancte. aīe charitate feruide. quia talis cū pphā dicere potest. Ego autē in dn̄o gaudebo ⁊ exultabo in deo iesu meo. Hec sanct⁹ Bernardinus. ideo psal. inq̄t ps.ix. Letabor ⁊ exultabo in te. psallam nomini tuo altissime. ⁊ ps.cxxxv. etiā ait. Laudate dn̄m qm̄ bonus. psallite nomini ei⁹ quoniam suaue.

Nomē iesus illumīat intellectum. N

Uigesimaprīa excellētia dr̄ illumīatiōis de q̄ sctūs Bernardin⁹. vbi. s̄. ait. Illumiatur intellect⁹ ad deuotā inuocationē nōis iesu xp̄i. quia vt scribit Zach. vi. Oriēs nomē eius. i. veluti sol radiās hūanā mentē. Sicut em̄ sol iste materialis diffundēs radios suos ostēdit oīa q̄ in mundo sunt: et materialē orbib⁹ claritatē. sic solare nomē iesu. mētes irradiāt vt videāt ea que sunt in deo ſm perspicuā veritatē. Nō em̄ illuminat hoc nomen in supficie tm̄. sed in medullis sensuū claritateq̄ rationū ⁊ veritate sententiarū. Unde in principio Apoca. habet. Apocalypsis iesu xp̄i quā dedit illi dn̄s facere palam seruis suis. Apocalypsis em̄ reuelatio interptat q̄ p iesum xp̄m facta est. Unde Joh. ix. c. cecus illuminatus mystice ait. Ille qui dr̄ iesus lutum fecit. ⁊ vnxit oculos meos. ⁊ dixit mihi. Uade ad natatoria syloe. ⁊ laua. et abij et laui ⁊ vidi. Uisio em̄ ptinet ad cognitionē. vnctio vo ad delectationē. Nouimus em̄ dici q̄ si quis oleū in ore tenuerit. ⁊ ad aquarum pfunda descēdēs illō exufflauerit. reddit aque superficiē clariorē ⁊ abscondita pducit in lucē. In tenebris vsq̄ huc sum⁹. caligat noster oculus cespitat gressus non recipimus visum nisi iesus sue refulgentie lumine radioso notum faciat in cordib⁹ nr̄is lumen suū. lumen em̄ est nomen iesu quod ethere cordis nostri mystica reserat. sicut lumen sol materialia manifestat. Rn̄. Ber. Nōne hui⁹ nōis luce deus vocauit nos in admirabile lumen suū? In hoc eodē libro illi patres antiqui p meditationē ⁊ ꝯtemplationē sic studebāt. q̄ diuinis mysterijs eruditis. reb⁹ mortuis ⁊ palpātib⁹ non egebant. Tu vo quāto magis a terra subtrahe ris. ⁊ ad alta te sustollis. ⁊ ad iesum ꝯuertis intuitū mētis. tanto magis recipis verum lumē. Nam vt dr̄ Mat. xvij. apostoli ad mōtis supciliū iam assumpti. ⁊ in montis specula cōstituti. leuātes oculos neminē viderūt nisi solū iesum. ppter hoc enim erat in glīa ppl's iudeoꝝ. Quia not⁹ in iudea deus. in israel magnū nomē ei⁹. Nunc vo q: nō crediderāt iesū cecitas pseuerat in eis. hec ille.

Nomē iesu inflāmat. O

Uigesimasecūda excellentia dr̄ inflāmatiōis quā ponit sctūs pater meus Bernardinus. qui nōis hui⁹ fuit singularissimus pdicator. Unde etiā ad hoc ostendēdū deus transtulit eū de h mundo ad celū. qñ in choro fratrū canebat in vigilia ascēsionis illa antiphona ad magnificat. Pater manifestaui nomen tuū hoib⁹. nunc vo ad te venio. Dicit em̄ pdict⁹ sctūs vbi. s̄. Aliā grām sperare debet aīa in nōie regis iesu: que nōiat inflāmatiōis ſm em̄ Bern. Per nomē dn̄i venitur ad rem nōis quia p cognitionē sui nōis venit ad dilectionē ⁊ fruitionē nominis hic ps. liij. ait. Confiteb or nomini tuo dn̄e: qm̄ bonū est. Sup quo Aug. inqt. Nomē dn̄i bonū est. quia ipm bonū est quo boni sumus vt ipm diligamus ⁊ totū cor ponam⁹ ad eum amādum ⁊ laudandū. hec ille.

Nomē iesu roborat. P

Uigesimatertia excellētia dicitur roborationis. De qua idem sanctus Bernardinus inquit vbi. s̄. Aliā quoq̄ grām in nōie iesu aīa sperare debet que dr̄ roboratiōis roborat em̄ spūs in virtute huius nōis ad oīa aspa perferenda. In cuius mysterium Act. xxi. propheta Agabus tulit zonā pauli. ⁊ alligās sibi pedes et manus dixit. hec dicit spūssanctus virū cuius zona hec est. sic alligabunt iudei ⁊ tradēt in manus gentiū. Respōdit autē Paulus ⁊ dixit. Non solū alligari sz ⁊ mori in hierl'm paratus sum p nōie dn̄i iesu xp̄i. Ecce cohortis humane Centurio ⁊ dux xp̄iane militie nō fractus piculo. non supatus plio. vtute dimicās nō furore. nō cedit gladijs. sed magis hostibus dat pauorem sic despicit vniuersa supplicia sic solet herba putrefacta cōtemni. ⁊ sicut adamas ferri despicit sectionē. minas ⁊ verba tyrānorum ludū quendā estimat pueroꝝ. qm̄ premiū erat ei dissolui ⁊ esse cū xp̄o. Status igitur miles inuictus depositoq̄ aīe ⁊ corporis torpore. fragilitatē nostrā cōsolidat ⁊ puocat p nōie iesu ad viriliter dimicandū. sui ducis exēplo de victoria iā securi. q̄ ad Ro. viij. inqt. Certus sū q: neq̄ mors neq̄ vita neq̄ creatura aliq̄ poterit nos separare a charitate dei que est in xp̄o iesu dn̄o nostro. Hic est equus q̄ terrā vngula fodit. exultat audacter. In occursum pgit armatis. cōtemnit pauorē. nō metuit vulnera: nō discrimīa. neq̄ sanguinē. neq̄ mortē. Alacri ac securo corde pericula subit armatus nōie iesu xp̄i. Sili ardore nōis iesu flagrabat in corde ille pusillus grex duodenari⁹ eccl'ie primitiue. Unde vtute illius tot vicit ⁊ fregit gūa bestiarum, quot iugo nōis iesu xp̄i subdidit differētias nationū Uere bellatores inclyti. qui flecti non poterant, sed occidi: phibentes testimonium

verbo dei: testimoniū.s. iesu xpi cū ppheta
dicētes. In nomine tuo spernemus insur-
gētes in nobis. hec ille. Debem9 ergo esse con
stātes in omnib9 aduersitatib9 tolerandis
dicētes cum ppheta. ps. xxij. In noīe san
cto ei9 sperauimus. Uigesimā quartam ex
cellētiā ponit beat9 frater Michael de car
cano vbi.s. que dr refrigerationis. et est q̄si
idē cū precedente. ait aūt sic. Dico igit q̄ h
nomē Jesu est refrigeriū patiētibus. Quā
uis eīn dn̄s seruos suos in tētatione succū
bere nō pmittat: nihilominus pmittit eos
sustinere afflictiões. sed desperādū nō est.
nec obliuiscēdū tūc noīs dulcis iesu. s3 tūc
maxime inuocādū: proinde consolādo patiē
tes Mat.v.c. ipse dn̄s ait. Beati eritis cu3
maledixerint vob hoīes: et psecuti vos fue
rint: et dixerint oē malū aduersū vos mētiē
tes ppter nomen meū. Gaudete et exultate
qm̄ merces vestra copiosa est in celis. Imo
mēti inflammate amoris Jesu inestimabi-
lis leticia est p noīe eius pati: solū ex ine-
briatiōe sui amoris et appetitu similitudinis
cordis ei9: nullo alio p̄mio expectato. Non
ne sepius est gaudiū homini pati pro ami
co mortali: etiā cum nesciat ille p quo talis
passio sustinetur? Quanto magis pro dn̄o
imortali Jesu xp̄o qui tanta p nobis pas-
sus est? Ideo Augu. inquit. Dat magnā au
daciam nomen dn̄i scriptū in cordibus iu
stoꝝ cōtra impetū maloꝝ: vt patiēter tole-
retur et prudēter euitetur. Un̄ btā Agatha
iudici sibi tormenta aspera cōminā ti: inui-
cto animo rn̄dit dicēs. Si feras mihi pmit
tas: audito xpi noīe mansuescūt. Si igne3
adhibueris: roiē salutificū mihi de celo an-
geli ministrabūt. Propter virtutē eīn hui9
sancti noīs martyres in tormētis omnib9
triūphabāt: dicētes cū ppha. ps. cxxiij. Ad
iutoriū nostrū ī noīe dn̄i etc. Nec mirū si cū
tanto gaudio tanta martyres sustinuerūt:
qui ipse erat q̄ in eis oīa supportabat. sicut
apls ad Phil.ij. ait. Operatur ī nobis velle
et pficere p bona volūtate. Un̄ et Apoca.ij.
c. anime patiēti ppter nomē suum dn̄s di-
cit. Patiētiā habes et sustinuisti ppter no
mē meū. et nō defecisti. Ille nempe ppter
nomē dn̄i iesu sustinet: qui passiōe sua glo
rificat nomē xpi: non propter nefaria ope
ra sed ppter sacra virtutū instituta xpiane
religiōis psecutōes sustinet patiēter. sicut
beat9 Petr9 sue.s. canonice.ca.iiij. īquit.
Nemo vestrū patiat q̄si fur vel homicida:

O Nomē iesu refrigerat.

aut maledicus: aut alienoꝝ appetitor. Si
aūt vt xpianus nō erubescat: glorificet aūt
nomē dn̄i isto noīe. h ille. Nos vero hui9 ex
cellētie possum9 dare exēplū de btō Igna
tio epo antiocheno. q̄ ductus romā et a tra
iano impatore exhortat9 vt negaret dn̄3 ie
sum xpm. Rn̄dit: q̄ hoc facere nō poterat
q: habebat nomē eius scriptū in corde suo
Un̄ cū fuisset martyrizatus: extractum fuit
cor eius a corpe: et inuentū fuit nomē Jesu
scriptū ī eo lris aureis: et in quascūq3 ptes
diuidebat. semp inueniebatur h mellifluū
nomen lris ipsis aureis inscriptum. Uice-
simaquinta excellētia dr refrenationis.s. ma
larū cogitationū. Un̄ sanct9 Bernardinus
vbi.s. ait. Scimus q̄ impossibile est men-
tē diuersis cogitationib9 nō pulsari: sed in
nobis ē ppter maximā cogitationū diuer
sitate3 sub discipline regula reformari. Si
eīn memoriter nomē Jesu tenuerimus mē
te: iā pene spūales effecti: tam faciliter no-
xia nō euagabimur cogitatione. Semp est
ergo de tāti suauitate noīs aliq̄d memorie
cōmendandū: qd̄ ruminatū iugiter pascat
auidius appetitū. Et lic3 ipsum nomen Je
su sub effectib9 varijs imprimere memorie
valeamus. Scio q̄ multū iuuat et expedit
ipsum imprimere sub triūphali titulo et be
neficio passionis. vt iuxta aplm ad Hebre.
xij. Aspiciam9 in auctorē fidei et cōsumma
torem iesū q̄ pposito sibi gaudio sustinuit
crucē: cōfusione cōtempta. Saltem igitur
aliqua dei hora recogitemus dn̄ice passio
nis insignia. ad fruēdū suauiter in conscia
recolendūq3 fideliter in memoria. et psequē
dum firmiter in actionis industria. Tante
eīn pietati exhibite satis ē impiū obliuisci
cū pegrinātis atq3 recedentis amici p̄ntiā
sub memoria cuiusdam teneam9 signi. hec
ille. Ad hoc aūt peragēdū nos hortat ipse
dn̄s Can.viij.di. Pone me vt signaculū su
pra cor tuū. et Bern̄. sup Can̄. dicit. Nomen
Jesu semp tibi in sinu sit: semp in manu. q̄
tui oēs in iesu3 et sensus dirigant et actus.
Nihil eīn ita exercitatos repat sensus. Vir
tutes roborat. vegetat bonos mores atq3 ho
nestos. castasq3 fouet affectiões. Si eīn p
mētis pigriciā atq3 torporē sedes. sanat te
iesus. habes eīn in noīe iesu vn̄ act9 tuos
vel prauos corrigas. vel minus perfectos
adimpleas. Itē vn̄ tuos sens9 aut serue s
vt nō corrūpant aut si corrūpantur sanes.
Beatus q3 frater Michael de carcano vbi

De sctō ignatio.

R Refrenat malas cogitatiōes.

d.ait. Frequētius factis experimur dilectissimi in nobis: q subito replemur tedio et languore: mesticieque pondere premimur et aridi reddimur. horret cella. lecto displicet vagatur anim9. tepor et rigor in toto sentiunt affectu: quantūcunque plongetur oratio: magis tepiditate grauatur q suauitatis dulcedine cōdiatur. nec regni desiderio. nec gehēne supplicio. Somnus iste letargicus aut soluitur aut fugatur: sed facto modico tpis interuallo: ex intimo cordis affectu: inuocato iesu solitarij residem9: subitoque alacritas gaudij tam immēsi qd nec lingua loquitur nec vocabuli orone pfertur. vn Job. xi. Cū nō aderat Jesus: moritur Lazarus mesticia repletur domus. sed ecce Jesus domū ingreditur sorores plenas mesticia. et sua pñsentia psolatur. Lazarusque resuscitatur. Debet igitur quicūque fidelis nomē iesu semp in corde gerere. Ait em Ber. sup Cañ. Qui sequūtur agnū debēt habere nomē eius. et nomē patris ei9 scriptū i frontib9 suis. Sicut em radix arboris quāto magis figitur in profundo. tanto eius fruct9 amplius expanditur in excelso. Sic nomē iesu in intimo cordis fixum atque solidius radicatum euenire facit abūdātius et vberius inundantiā grarum. hec beatus michael vbi. s. Uicesimasexta excellētia dr desideratiōis. De q sctūs Bernardinus vbi. s. ait. Nomē regis iesu est desiderabile. nisi em desiderium in aia puocaret Esa. xxvi. c. non affirmaret dicens. Dñe nomē tuū memoriale i desiderio aie. h ille. Qui etiā ibidē exponēs illud Esa. xij. Haurietis aquas in gaudio de fontib9 saluatoris inquit. De tuo noie dulcissime Jesu xpe. vbertate sup irrigua fundunt aque copiosissime salutares. que nō solum sitim tēperāt peccatorum. sed magis puocāt desideriū et estuare faciūt ad fruitionem dilecti donec inueneri t qd reqrit. hec ille. Et pter hanc cām aplī baptizabāt oēs q cōuertebātur ad fidem in nomine dñi iesu. vt habet Act. ij. et x. c. Qd peragebāt ad inducēdū oēs ad amorē et deuotionē hui9 sanctissimi nois. De ipso etiā vbique pdicabāt. Vñ btūs Johānes euāgelista dicebat pcōsuli. Nec xpm dñm meū negabo. nec a pdicatione nominis eius quiescā donec psummē cursum ministerij qd suscepi. Uicesima septima excellentia dr delectatiōis. De qua loquitur sanct9 Bernardinus vbi. s. di. Nomē Jesu est delectabile. quis em ignorat q si desiderium in nomine iesu impleat delectat animū ppterea. ps cxxxiiij. ait. Psallite noi eius qm suaue. Tanta est em suauitas nois Jesu xpi qua p interni gustus experientiā palatū cordis afficitur. q oris labiis nō pfertur. vñ Apoc. ij. scriptum est Uincēti dabo mana abscondituū. et nomē nouum scriptum qd nemo scit nisi q accipit. Māna quippe absconditū Jesus est. q penitētes et agonizātes in solitudine mūdi et in certamie carnis suauitate sua reficit et oblectat. Nomē autē nouum scribitur cū nominis iesu noticia et dulcedo interiora penetrans labiis cordis infundit. qd quidē per solā experientiam gustus spūalis agnoscitur. qr virtutē hui9 nominis nemo scit nisi q accipit. hec ille. Jdeo Dauid ps. lj. dicebat. Expectabo nomen tuum quoniam bonum est in conspectu sanctorum tuorum. Et de electis dr ps. xliiij. Memores erunt nois tui dñe. in omni generatione et generationē. s. in vita eterna. iuxta illud ps. lxviij. Et qui diligūt nomē eius habitabūt in ea. Que omnia cōsiderans idem ppheta dicebat ps. cij. Bñdic aīa mea dño. et omnia que itra me sunt nomini sancto eius. Et loquens deo iterum dicebat. Cōfiteamur nomini sancto tuo et gloriemur in laude tua. Uicesimaoctaua excellentia dr admirationis. de qua Esa. ix. dicit. Et vocabit nomen eius admirabilis consiliarius etc. Adeo em admirabile est h nomē q deus noluit illud multis antiqs patrib9 reuelare. Nam Moysi dicentis sibi Exo. iij. Si dixerint mihi filij israel qd nomen est tuū. qd dicā eis: Rñdit deus. sic dices illis. qui est misit me ad vos. Propterea salomō dicebat Prouer. xxx. Qd nomen est ei9. et qd nomē filij ei9 si nosti. q. d. est inscrutabile. Tanta est em claritas hui9 nois vt pfecte inuestigari nō possit. vñ sanctus Bernardinus vbi. s. ait. Quantūcūque ptēdas purissimā oculorum aciē. si nō habueris per grām organi sanitatē. videre non poteris excessiuā improportionabilis luminis claritatē. Si em in ortu solis. cum effulget sup hemispeiū nostrū. claritatē radiorum ei9 nequis aspicere. sed reuerberaris lumie oriētis. quō solis iusticie splēdorē videlz nominis iesu p vniuersa mūdi climata rutilātis qs poterit cōprehēdere. Quapropter in hui9 mysteriū Gen. xxxij. collactanti iacob dixit angelus magni cōsilij iesus xps. quid queris nomē meū qd est mirabile. Stupet

S Nomē iesu est desiderabile
T Est delectabile
U Est admirabile.

celũ tremũt: āgeli: creatura nõ sustinet: natura nõ sufficit: rõ nõ agnoscit incarnationis mysteriũ ⁊ noīs iesu incõprehēsibile sacramētũ. qđ pacē terris: glīā celis: salutē pditis: vitã mortuis: inestimabili pietate dispensat. Uere igitur nomen mirabile qđ verbis mirificat ⁊ signis qđ sub modio latere nõ potuit. sꝫ supeffulsit. licꝫ renitētib⁹ gētibus ⁊ iudeis. q: virtute magna reddebāt apl̄i testimoniũ resurrectionis dñi nostri iesu xp̄i. ⁊ grā magna erat in omnibus illis. Act. iiij. Longũ em̄ esset ꝓsequi mirabilia ⁊ miracula que in hoc noīe facta sunt tēporib⁹ nr̄is ⁊ q̄tidie fiũt: q̄ memoriã fallunt ⁊ sermonē excedunt. ac in numerādis mirabilib⁹ tāti noīs oīs ligua angelica vl' humana repitur penit⁹ inequalis. Uñ propheta; volens nec valens explicare mirabilia eius: quasi subsistēs in illo noīe. pedēqꝫ retrahēs. ait ps. viij. Dñe dñs noster q̄ admirabile est nomen tuũ in vniuersa terra. Nã in terra viuētiũ mirabilis est hui⁹ noīs glīa. Et in terra peregrināntium mirabilis est hui⁹ noīs grā. Et in terra morientiũ mirabilis est huius nominis iusticia. vt iuxta apl̄m. In noīe iesu oē genu flectat celestiũ terrestriũ ⁊ infernoꝝ ⁊ oīs lingua cõfiteat q: dñs noster Jesus xp̄s in glīa est dei patris. hec ille. Que omnia cõfirmat ⁊ facienda approbat ꝓpheta. ps. cxliiij. di. Laudationē dñi loquetur os meũ ⁊ bñdicat oīs caro nomini sancto eius in seculum: ⁊ in seculũ seculi. Et ps. lxviij. iterũ dicit. Laudabo nomē dei cũ cantico ⁊ magnificabo eũ in laudē. ⁊ ps. lxxi. ait. Benedictuꝫ nomen maiestatis eius in eternũ ⁊ replebit maiestate eius omnis terra. Et ps. lxxiiij. etiam ait. Cõfitebimur tibi deus: confitebimur, ⁊ inuocabimus nomen tuũ. Vicesimanona

x Est exceliuꝫ. excellentia dicit exaltationis. de qua Esa. xij. di. Mementote qm̄ excelsum est nomē eius. Nullũ em̄ nomen ita magnificauit ⁊ exaltauit deus sicut nomē dñi nostri Jesu xp̄i. Unde apl̄s ad Phil. ij. ait. Deus exaltauit illum. ⁊ donauit illi nomē qđ est sup omne nomē. Et ideo optime faciet ecclesia instituēdo particulare festum de triũphanti nomine iesu cũ speciali officio ab vniuersis xp̄icolis celebrādum. qđ quidē officiuꝫ ego ipso domino iesu adiuuante cõposui.

y Tricesima excellentia dī deuotionis. Nã nomen Jesu est dulce vnguētum medicantibus. iuxta illud Cañ. j. Unguētuꝫ effusuꝫ nomen tuuꝫ. ideo adolescentule dilexerũt te nimis. Quod exponens Origenes ait. Planum est q̄ ad effusionē olei sequitur loci impinguatio in quo facta est olei effusio. sic est necessariũ vt in cordibus fideliuꝫ in quibus fuerit nomē dñi frequētatũ pinguis deuotio subsequatur. que adolescētulas. idest nouas aīas in penitentie labore ad currendum post dilectum ardentissime excitet in amoreꝫ. hec ille. Sanctus quoqꝫ Bern. super Cañ. sermone. xv. inquit. Jesu dulcis memoria dans vera cordis gaudia. sed sup mel ⁊ omnia eius dulcis presentia. Nil canitur suauis. auditur nil iocūdius nil cogitatur dulcius q̄ Jesus dei fili⁹. hec ille. Qui iterũ ait vbi. s. Non tm̄ est lux nomen iesu sed cibus. An non totiēs cõfortaris quotiēs iesu recordaris: oleũ est nomē Jesu aridusqꝫ est omnis anime cibus nisi hoc oleo cõdiatur. O quãta dulcedo stillare videtur ex labijs innocētis qñ doctus a deuota matre nõ valēs adhuc dicere pater noster: nec Aue maria. cũ reuerētia nominat nomē Jesu. Naꝫ nomē iesu mel est in ore. ⁊ melos in aure. Hoc est enim nomen de quo inquit dei filius Exod. vj. Nomen meũ adonay, non indicaui eis. s. indeuotis ⁊ persequētibus nomē meũ. Quid ergo dicemus de quibusdã religiosis de quib⁹ scripsit sanct⁹ Bernardin⁹ epistolã manu propria cuidam reuerēdissimo cardinali legato Bononiēsi se lamētans valde ⁊ conquerēs q̄ cũ ipse multis sudorib⁹ nomē dñi iesu per totam italiã discurrens fecisset vt dignũ erat ab omnib⁹ venerari. ipsi ꝯstitutiones quasdã fecerũt p̄cipiētes cõfessoribus suis ne aliquē in cõfessione audirēt q̄ hoc gloriosuꝫ nomē in domo sua scriptũ vel depictũ teneret. ⁊ qđ crudeli⁹ ⁊ abhominabilius est: cũ eoꝝ ꝯuersi ad querendũ panē pergerēt. clamabāt in plateis ⁊ ad portas domorũ alta voce. Fora iesu Faciebātqꝫ sibi portari ab eoꝝ nõ dicã deuotis sꝫ ꝯplicib⁹ oēs iesus scriptos ⁊ depictos ⁊ cũ maximo iesu xp̄i dñi nr̄i vitupio cõburebāt. i muris aũt depictos seu sculptos rostris ferreis deuastabant. O turchis ⁊ saracenis peiores o tigrib⁹ ⁊ feris oīb⁹ crudeliores. Uos estis illi de quib⁹ inquit Dauid loquēs deo. ps. lxxiij. Polluerũt tabernaculum noīs tui. ⁊ ibidē. Usqꝫ q̄ de⁹ improperabit īimic⁹ ⁊ irritat aduersari⁹ nomē tuũ in finē. ⁊ iterum. Memor esto hui⁹ inimic⁹ improperauit dño et

Inuec- hit ꝯ in imicos noīs xp̄i

ppls insipiēs incitauit nomē tuū. De glio so aūt Bernardino paupertatis amatore ꝛ se quacibus eius nomē dñi iesu magnificāti bus ꝛ defendentib⁹ ꝓphetauit idē ꝓpheta in ꝓdicto. ps. dicens. Paup ꝛ inops lauda būt nomē tuū. Cōtra vos ꝟo rebelles huic scō nomini impcat deū ꝛ rogat vt vos pu niat. ps. lxxviij. Di. Effunde irā tuā in gētes que te nō nouerūt ꝛ in regna q̄ nomen tuū nō inuocauerūt. Transsumptiue. xiij. q. v. § hic notādū. O ꝓditi inimici nōis iesu ꝓ fecto isti faciūt ꝯ illud ꝓceptū dei Leui. xix. Nō pollues nomē dei tui. De talib⁹ ꝯqueri tur dei fili⁹ di. Esa. lij. Nomē meū tota die blasphemat. s. ab ipsis de q̄bus dici pōt il lud Esa. lxiiij. Non est q̄ inuocet nomē tuū. Isti em̄ voluerūt facere sicut iudei dicētes illud Hiere. xj. Mittamus lignū in panez eius ꝛ nomē eius nō memoret ampli⁹. De

z talib⁹ dici pōt illud Act. iij. Ignorantes ie sum crucifixerūt eū. Nos ꝟo debemus ser uare illud Esa. xij. Cōfitemini dño ꝛ inuo cate nomē ei⁹. Memētote qm̄ excelsum est nomē ei⁹. Et tūc dicere poterimus dño no stro Iesu xp̄o illud Hiere. xiiij. Nomē tuuz inuocatū est sup nos. De nobis q̄z dici po terit illud Sophonie. iij. Sperabūt i nōie dñi. ꝛ illud Amos. v. Stabūt in sublimita te nōis dñi dei sui. De nobis etiā q̄ descēdi mus de populo gētili ꝛ honoramus nomē dñi iesu dicere pōt ip̄e dñs illud Malach. j. Magnū est nomē meū in gentib⁹. ꝛ iterū ibidem. Nomē meū est honorabile in gēti bus ꝛ iterū. Offertūr nomini meo oblatio mūda. s. a nobis. Istis ꝟo q̄ non solū insur gere ausi sunt ꝯtra ꝓciosum sanguinē ipsi⁹ ꝛ puritatē matris sue sed etiā de nōie san cto suo vituperiū facere ꝓsumpserūt. dicere vales illud Malach. j. Uos polluistis no men meum. ꝛ pater celestis dicere pōt filio illud Osee. j. voca nomē ei⁹ nō ppl'us me⁹ De ipso q̄z dño nostro Iesu xp̄o dici pōt il lō. j. Mach. vj. Dedit se vt liberaret ppl'm ꝛ acquireret sibi nomē eternum. Rogem⁹ ergo ipsum dñm Iesum xp̄m. vt nos faciat annumerari cū illis d̄ quib⁹ d̄r Apoca. xxij. Uidebūt faciē ei⁹ ꝛ nomē eius in frontib⁹ eoꝝ. Propter tantas aūt excellētias bñdi cti nōis hui⁹ exclamat scūs Bernardinus vbi. s. di. O nomē dei iesu exaltatū sup om ne nomen. O triūphale nomen. O gaudiū angeloꝝ. O leticia iustoꝝ. O pauor infero ruz. in te omnis spes venie. i te omīs spes gratie. in te omnis spes glorie. O nomen dulcorosum: tu peccatorib⁹ veniaz prestas. tu mores renouas. tu mētes diuina dulce dine reples. tu fantasmata pellis. O nomē gratiosum. per te alta mysteria reuelantur per te anime ad diuinū amorez inflamant. roborātur in pugna: ꝛ a cūctis periculis li berantur. O nomen gloriosuz nomē desyde rabile. nomen delectabile. nomen admira bile. nomē venerabile. tu dulcissime nomē regis iesu sic paulatim ad celi fastigia per gratiaꝝ charismata mētes fideliuz sursum rapis. vt oēs q̄ ad deuotionē huius nomi nis intrant ꝟtute ei⁹ gloriā inueniāt ꝛ salu tem per iesum xp̄m dñm nostrum. hec ille. Ad cuius amorem nos hortatur ipa virgo immaculata que nobis benigne offert ad amplexādum ꝛ osculandū ip̄m bñdictū fru ctum vētris sui iesum dicēs: Ama iesu tuo sponso dilecto. Ama iesu: con tuto il tuo ef fecto: Ama iesu: con vero amore perfecto. Ama Iesu: o anima inamorata. Ama Iesu che ti vol tanto bene. Ama iesu che fu mor to per tene. Ama iesu che pati tante pene. Ama iesu che tha ricomparata: Ama Iesu che al suo amor tinuita. Ama iesu dolceza infinita. Ama iesu che ꝑ gratia ta ita. Ama iesu che te ha liberata. Ama iesu sensa vlla mensura. Ama iesu con lamēte pura. Ama iesu sopra ogni creatura. Ama Iesu alqual sei despōsata. Ama iesu che tāto ben te pre sta. Ama iesu e fa de lui gran festa. Ama Ie su e za mai non resta. Ama iesu e seray sa trata. Ama iesu e cō lui tabraza. Ama Iesu e esso sol te piaza. Ama Iesu e col suo amor talaza. Ama Iesu ilqual te ha creata. Ama iesu chi te da dolce lacte. Ama Iesu che toi nemici abate. Ama iesu ilqual per te com bate. Ama Iesu dal qual sei guidata. Ama Iesu che solo e tua vita. Ama Iesu e sia ne impacita. Ama iesu e sta cū lui vnita. Ama iesu dalqual sei cōsolata. Ama iesu anima mia dilecta. Ama iesu dalqual sei refecta Ama iesu e nel corlo recepta. Ama iesu dal qual sarai ornata. Ama iesu e in lui tuta te gita. Ama iesu con charita non ficta. Ama iesu che te fara star drita. Ama iesu de esso. inebriata. Ama iesu che ello tanto te ama. Ama Iesu e damarlo sempre brama. Ama Iesu como la tua mama. Ama iesu con lui standa brazata. Ama Iesu con tuto il tuo core. Ama iesu con grande feruore. Ama ie su de dolce amore. Ama iesu essendo abra

Bernardin⁹ extollit nomen Iesu.

sata. Ama iesu ilqual te fa goder. Ama Jesu con tuto il to podere. Ama iesu sensa altro amor volere. Ama iesu in lui trafforma ta. Ama Jesu abrazata conesso. Ama Jesu regratiãdolo spesso. Ama iesu e sempre stal li apresso. Ama iesu con lui damor ligata. Ama iesu che he tua speranza. Ama Jesu che ogni dilecto auanza. Ama iesu dilqual se lamanza. Ama Jesu che te fara beata. Amen.

A De eadẽ beatissime virginis annunciatione. Sermo.xij.

Tu es qui liberas ab omni malo. Sap.xvj. Unigenitus dei filius volẽs humanum genus de manu diaboli liberare incarnatus est et liberauit nos sicut liberauit codrus rex athenienfium populum suum. De quo narrat Augu.xviij.de ciui.dei.c.xix. q cum regio sua et ciuitas ingenti bello hostium debellaret, humani auxilij diffidentia ad oraculum apollinis confugit: ac sciscitatus est quomodo tã graue bellũ dissolui posset Respondit autẽ apollo q hoc fieret si ipe hostili manu occubuisset: qd cum in hostiũ castris itellectũ fuisset: ordinauerũt q nullo modo regem atheniẽsium occiderẽt. Uidens igitur Codrus ciuitatẽ suã nullo modo pacem habere posse: nisi ipse ab hostib9 interficeretur. deposuit regis insigna et habitum pauperis induit. et castra hostiũ est ingressus. vbi quẽdam ad pugnãdũ prouocans: interfectus occubuit. sicq ciuitatem suam liberauit. Simili etenĩ modo verbũ dei rex ecclesie militãtis vidẽs humanũ genus et ciuitatẽ huius mũdi ab infernalib9 hostib9 obsessã et captiuatã: cognoscensq eã nõ posse aliter ita congrue et iuste liberari q per incarnationẽ et mortẽ suã. cũ in forma dei esset exinaniuit semetipm formam serui accipiẽs. in similitudinẽ hominũ fact9 et habitu inuentus vt homo. et factus est obediẽs vsq ad mortẽ. vt dr ad Phil.ij. Et sic liberauit humanũ genus. vt dr ei in verbis thematis nostri. Hoc aũt mysterium incarnationis et passionis sue voluit hostib9 nostris demonibus esse occultum. Quia vt dicit.j. Ad Cor.ij. Si cognouissent nũq dñm glorie crucifixissent vel crucifigi fecissent. Ideo ipsi dño Jesu incarnato inquit Esa. ppheta sui libri.c.xlv. Uere tu es deus absconditus deus israel saluator. De cuius incarnationis annunciatione iterũ quattuor considerationes faciemus.

Prima dicetur appellationis. s. ipsius virginis eum concipientis.
Scda cõmendatiõis. s. eiusdẽ virginis.
Tertia dictionis. s. salutationis angelice
Quarta vo conditionis scz ipsius angelice salutationis.

Pars prima huius sermonis que dicit appellationis.

B Posset aliqs querere q de causa beatissima virgo maria cũ angelo sibi annũciãte incarnationẽ filij dei loquens appellauerit se ancillã dicẽs Lu.j. Ecce ancilla dñi etc. Cui rñdeo hoc ipe eã dixisse. qr ipa erat optima dei ancilla habẽs oẽs bonas q̃litates bone ancille que sunt q̃ttuor inter alias. Primã enĩ cognoscit aliqua bona esse ancilla quãdo i hũilitate semp se pseruet. et talis ancilla fuit Hester. que vt habetur sui libri.c. xiiij. dixit deo. Tu scis dñe q abominer signum supbie et glorie mee et nũq letata sit ancilla tua nisi in te dñe deus. Commẽdabilis enĩ fuit tanta humilitas. que cũ esset regina. tñ sic erat humillima. Humilitas nãq honorata multũ est deo grata. Istaz aũt humilitatem habuit virgo maria. que lz ab angelo reuerẽter fuerit salutata. licz a patre celesti ab eterno fuerit spõsa electa et preelecta. licz fuerit a filio dei vt mater ei9 esset ante secula deputata. licz a spũsancto fuerit omni gratia repleta. licz a tota trinitate fuerit in reginã celoz assumpta. tñ re cognoscit se minimã ancillam dicẽs Luc.j. Respexit humilitatẽ ãcille sue. Nõ mediocris enĩ humilitas est oblata tãta glia humilitatẽ nõ obliuisci. et honorib9 nõ insolescere nec extolli. sed quãto plus honoratur magis humiliari. sicut fecit beata virgo. vt inquit Bernar. super Missus est. Conditiones bõe ancille.

C Scdm signũ bone ancille est qñ dñm iratũ placat et recõciliat. Et talis ancilla fuit abygail q Dauid iratũ placauit. Uñ ipsa dixit.j. Regum.xxv. Loquatur obsecro ancilla tua in aurib9 tuis. et audi verba famule tue etc. Talis q̃z ancilla et multo melior fuit beata virgo. maria. que deũ contra genus humanũ iratũ sua humilitate placauit. Eua habuit duos dños. s. maritũ et dei filiũ. sed vnũ fecit eijci de paradiso. aliũ fecit suspendi i ligno. Btã autẽ virgo habuit duos dñs scz

dei filiū ꝛ genus humanū cui⁹ ipsa fuit fi lia. sed vnū. s. dei filiū de celo ad terrā dedu xit. ꝛ nouē mēsib⁹ in vtero suo habitare fe cit Aliū. s. genus humanū deo recōciliauit vñ Aug. in ser. natiuitatis ei⁹ inqt. Mater generis nrī penā ītulit mūdo: genitrix do mini nostri salutē attulit mūdo ꝛc. Tertiuȝ signuȝ bone ancille est qñ inimicos dñi sui non recipit: sȝ ipsos ꝯfutat ꝛ expellit. Hoc em̄ facere tenet quilibet bon⁹ seru⁹ ꝛ subdit⁹. ꝛ ꝯtra faciēs peccat. iuxta notata p Cynum ꝛ Bal. i. l. si quis testib⁹. C. de testi. ꝛ p Bar. in. l. si accusatio. ff. de legi. ꝛ p doc. in. l. s. §. cū patronus. ꝟ. certe. ff. de offi. pfec. vi. vbi glo. dicit ꝙ vasallus hñs amicitiā cū ini mico dñi sui amittit feudū. ꝛ allegat. l. libe ri. C. de inoffi. test. Talis aūt bona ancilla fuit iudith que holofernēȝ interfecit. ꝛ di xit: vt habetur sui libri. c. xiij. Nō pmisit me dñs ancillā suā coinqnari: sed sine polluti one peccati reuocauit me vobis gaudētē in vi ctoria sua. in euasione mea ꝛ liberatione ve stra. Talis qȝ ꝛ melior ancilla fuit btā vir go: que caput demonuȝ. i. ipm principē de moniorū cōtriuit. vt predixerat deus Gen. iij. Que potestatē ei⁹ ligauit. iux illud Job xl. Ligabis eum ancillis tuis. Que in do mo nabuchodonosor. i. in tota curia infer nali fecit cōfusionē magnā. Istā talē ancil lam suā non pmisit deus coinqnari. qr ser uauit eius virginitatē. Et ipa fuit sine pol lutione peccati. naȝ habuit oīs peccati im munitatē. Iteȝ de inimico dei magnā fecit victoriā. Itē euasit oēm spurcitiā carnis: ꝛ opata est nostrā liberationē. Qualiter aūt potestatē demonis ꝯtriuit dicit Ber. q̄ ait. Multis versutijs serpēs insidiat⁹ est calca neo Marie. sed sine causa. Om̄ vniuersam prauitatē hereticā ipsa sola cōtriuit. Alius siquidē illā nō de suba carnis sue xpm edi disse dogmatizabat. Ali⁹ de spūscto nō cō cepisse sibilabat. Ali⁹ post partū virginem cognitā blasphemabat. Sed ꝯtriti sunt in sidiatores ꝯculcate supplātatores ꝯfutati derogatores. ꝛ beatā eā dicūt omnes gene rationes. Quartū signū bone ancille est qñ fideliter seruit dño suo. Nam seruus dr a seruiēdo. facit. l. naturalis in princi. ff. de prescrip. ꝟ. ꝛ. xxxiij. q. s. c. nulli. Vel dr a ser uando. l. ꝛ in seruorū. ꝛ. l. libertas. §. serui tus. ff. de sta. ho. ꝛ. §. serui. insti. de iure. p. Appellatiōe autē serui comprehendit etiā ancilla. l. seruis legatis. ff. de le. iij. ꝛ. l. i te

D Seru⁹ vñ dr.

stamento. §. serui. ff. de ꝟ. sig. Illa ergo est bona serua ꝛ ancilla dño suo que ad omnē obediētiam eius est parata. iuxta illud ps. cxxij. Ecce sicut oculi seruorū in manib⁹ do minorū suorū. Sicut oculi ancille ī manib⁹ dñe sue: ita oculi nostri ad dñm deū nostrū ꝛc. Per oculos aūt intelligūtur affectiōes ꝛ intellect⁹ Per manū autē dei intelligit eius potentia. vel fili⁹ dei. Sicut em̄ hō p manū operatur. sic per verbū dei facta sūt omnia. iuxta illud ps. xxxij. Verbo dñi celi firmati sunt ꝛc. Vel p manū dei intelligit eius volūtas. Quia sicut hō operat manu sic ꝛ deus opatur sua volūtate. Unde dicit Aug. ꝙ dei facere est a se fieri velle. Btā igi tur virgo ancilla dei suos oculos. i. affectio nes suas ꝛ intellectū semp habuit in mani bus dei. i. in potētia dei. cōsiderādo ī se ipa opera sue potētie. Vñ ipa dicit Lu. s. Quia fecit mihi magna qui potēs est. Itē ibideȝ Fecit potētiam in brachio suo ꝛc. Habuit etiā intellectū ꝛ affectū in dei manu. i. in fi lio dei ipm super oēm intellectū angelicuȝ cognoscēdo ꝛ eū sup omnia diligendo. Ha buit etiā oculos suos ꝛ totum affectū ꝛ in tentionē suā ī manu dei. i. in volūtate dei. Quia quicqd deus voluit ipa semp voluit Nā cū de⁹ voluit vt votū virginitatis emit teret. statim emisit. Cū etiam voluit vt ma trimoniū cōtraheret: statim cōtrahere con sensit. Iteȝ cū voluit vt filium dei ꝯciperet statim desiderauit ꝛ consensum pstitit. Cū etiā voluit vt in egyptū fugeret: statiȝ iuit. Iteȝ cū voluit vt inde rediret: statiȝ redijt. Et sic oculi eius semp fuerūt in manu dei Et ꝯsequēter merito dicere potuit. Ecce ancilla dñi. Ista aūt ancilla figurata fuit j. Reg. xxv. vbi dr. ꝙ cuȝ Dauid: idest deus misisset nunciū. s. gabrielē archangelū ad abigail di. Rex dauid. i. deus pater rex cele stis misit me vt accipiat te in vxorem. Ipa respondit. Ecce famula tua sit tua ancilla vt lauet pedes seruorum dñi mei. ꝛ festina uit ꝛ facta est vxor eius. In beata igit vir gine est falsificata illa snīa Gualterij de ca stiliōe li. viij. dicētis. Ante feret stellas tel lus septēq triones Abluet ocean⁹: ꝛ siccū piscis amabit Quam serui ad dñm sit veri nexus amoris. Inter eos nulla est concor dia. nā lȝ extra Pax prēdatur odio confligi tur int⁹. Paceȝ vult⁹ hȝ agitant precordia bellū. Ipse em̄ loqt de seruis coactis: qlis nō fuit btā virgo que deo seruiuit ex amore.

iuxta illud Ouid. in li. sine titulo. Est q̃ seruitiũ ferre fatet amor. Oẽs ẽ p deuotiões debem⁹ effici filij hui⁹ ancille. vt vnusq̃sq; nostrũ dicere possit deo cum propheta ps. lxxxv. Saluũ fac filiũ ancille tue.

Pars scda huius sermonis que d: commendationis.

E Sicut dicit Ber. sup missus est. Salutario ãgelica i secretario trinitatis dei facta ẽ. et digito dei scripta. et cũ i ɔsistorio sup celestis palatij ãnotatõe diuine maiestatis sumpsisset originẽ. vni de fortissimis palatij .s. gabrieli. data ẽ ad deferẽdũ. In q̃ quidẽ salutatione daf intelligi φ btã virgo habuit oẽs grãs spũales q̃s cetere mulieres hr̃e desiderabant tpalr. Desiderãt em̃ habere pulchritudinẽ. nobilitatez. diuitiaꝝ vbertatẽ. spõsuz pulchrũ ⁊ nobilẽ famã celebrẽ. ⁊ nobilẽ prolẽ. Primo nãq; beata virgo habuit magnã pulchritudinẽ primo spũalẽ. q: nullã vnq; habuit maculam peccati. vt diffuse pbaui i. j. parte principali huius operis. Item habuit formositatẽ corporalẽ. vt pbaui i. ij. pte principali hui⁹ opis. ser. iiij. Et quoad oẽs istas formositates dixit ei spõsus ei⁹ celestis Cañ. iiij. Tota pulchra es amica mea et macula nõ est in te. Non em̃ fuit aliqua macula in eius corpe. nõ in sua mẽte vel memoria vl' affectu. Nõ inquã macula originalis pctĩ. non actualis mortalis aut venialis. Et iõ ad cõmendandũ eã de hoc dixit ei angel⁹. Aue. i. sine vhe alicui⁹ culpe vel macule. et cõsequẽter tota formosa. Vñ illi dicit Hugo de sancto victore sup Cañ. Quã pulchra es ⁊ suauis quã scrutator rerũ probat. quã inspector cordiuz laudat: quã diligit autor pulchritudinis: cui testimoniũ phibet magister veritatis. hec ille. F Scdo habuit magnã nobilitatẽ. vt pbatũ est in scda parte hui⁹ operis. sermone. j. Habuit em̃ nobilitatẽ originis de regali stirpe. vt ibidem patuit. Itẽ nobilitatẽ moris: quia fuit oĩum bonoꝝ moꝝ honestate preclara. vt ait Ambro. in lib. de virginib⁹. Itẽ nobilitatẽ virtutis. q: omni virtute fuit repleta. vt dicif Eccli. xxiiij. Et hãc triplicez nobilitatẽ tangit pp̃heta ps. xliiij. dicens. Astitit regina a dextris tuis. Ecce nobilitas originis. In vestitu deaurato. ecce nobilitas moris. Circundata varietate. Ecce nobilitas virtutis Istam ergo triplicez nobilitatẽ matris dei insinuamus cũ eã Mariã in p̃dicta salutatione appellam⁹. Ut em̃ dictũ est i. i ij. pte hui⁹. opis. Inter alias interp̃tatiões Maria interp̃tatur maris stella: a stãdo i oĩm virtutũ firmitate. Et sic ptz nobilitas v̄tutis. Itẽ interp̃taf illuminata. Et p h̃ denotaf nobilitas moris ⁊ oĩs honestatis i q̃b⁹ illuminata fuit. Itẽ interp̃taf dña. ex quo denotatur nobilitas originis. Recte ergo ei dicimus. Aue maria. j. dña nobilissima. Ad perfectũ autẽ dñm sicut dicit Dionysi⁹ in lib. de diuinis nominib⁹. tria requirunẽ scz p̃eminẽtia. ɔtinẽtia ⁊ p̄manẽtia. Si em̃ dz esse aliq̃s pfect⁹ dñs. opz φ aliquib⁹ preemineat. ⁊ φ aliq̃s possideat ⁊ sub se ɔtineat ⁊ ab ipo dño non cadat. Ista v̄o tria hz ista dña nostra. vñ ipa dicit Eccli. xxiiij. Ab initio ⁊ ante secula creata sum. Ecce p̄eminẽtia. Ipa em̃ ante oĩa secula precessit nõ tpe sed dignitate. Et vsq; ad futurũ seculũ nõ desinã. Ecce p̄manentia. ⁊ in hierlin potestas mea. Ecce continẽtia. huic ergo regine et dñe dicere possum⁹ illud ps. cxliiij. Regnũ tuũ regnũ omniũ seculoꝝ: ⁊ dominatio tua in omni generatione ⁊ gñationẽ. Tertio habuit spũaliũ diuitiaꝝ vbertatez. iuxta illud Prouer. vl. Multe filie ɔgregauerũt sibi diuitias: tu v̄o supgressa es vniuersas. Uere em̃ oẽs supgressa est. q: ea q̃ ceter̃ habuerũt pticlariter. ipa habuit vniuersaliter. vt. s. pluries est declaratum. Sicut em̃ ƀm pƀm ea que sparsa sunt i aĩalibus per naturã. collecta sunt in hoĩe per rõnem. vt simplicitas in colũba: benignitas in agno. liberalitas in leone. Ita oẽs gratie que sparsim alijs date. sunt: in Maria insimul fuerũt collecte. Et ppter hoc ei dicimus gratia plena. Quarto habuit sponsum nobilẽ. s. deum. Ideo ei. d. dñs tecuz. Fuit em̃ secũ dñs pater, qui sponsam suam fecit valde potentẽ. Dñs filius qui matrez suam fecit valde sapientez. Dñs spũssanct⁹ qui dilectam suam fecit valde clementem. iuxta illud Prouer. vlti. Manum suam misit ad fortia. Ecce φ potens. ⁊ os suum aperuit sapientie. Ecce φ sapiẽs. ⁊ lex clementie in lingua eius. Ecce φ clemẽs. vñ Bernardus in quodã sermonẽ inquit. Tecum dñs vt te sanctificet tecuz vt te cõseruet: tecum vt faciat matrem de filia. ⁊ reginaz de ancilla ac celũ de terra. Tecum pater cũ filio. fili⁹ cũ paracleto. tota trinitas ope idiuiso. hec ille, Qualiter aũt btã virgo fuerit

sponsa omnipotēns dei declaratus fuit in precedēti parte hui⁹ opis. ser. vlt. ideo hᵒ p transeo. Quinto habuit famā celebrem. Ideo dr ei Lu. j. Bñdicta, tu in mulierib⁹ i. sup oēs mulieres bñdicta ꝛ laudata. vbi Ber. inquit. Bñdicta tu in mulierib⁹. quia singularis meriti es. Bñdicta. qꝛ mulierū saluatrix es Bñdicta. qꝛ virgo ꝛ mater es. O vere femina sup oēs feminas benedicta. o vere gemma inestimabilis de thesauro celestis sapientie pducta. ꝛ totius trinitatis artificio incomparabiliter adornata. vere tu es bñdicta in mulierib⁹. qꝛ tu es martyrū glia. virginū dec⁹. innocētie speculū. castitatis exēplar. ꝛ integritatis forma. Sexto habuit nobilē prolē. ideo ei dr. Bñdict⁹ fructus vētris tui. De ista aūt bñdictōe fruct⁹ dr. Gen. xxvij. i bñdictiōe facta Jacob. Det tibi deus abundantiā frumēti. vini ꝛ olei.

In xpo sūt tres substātie.

In isto em̄ fructu beate virginis. s. dño ihū xpo sunt tres substātie. s. caro que significatur p frumentū. que fuit mortua in passione. sed pullulauit in resurrectione. ꝛ multū fructū attulit in spūsancti missione. iuxta illud Joh. xij. Nisi granū frumēti cadēs in terrā mortuū fuerit: ipm solum manet. Si aūt mortuū fuerit multū fructū affert. Per oleum vero intelligit eius aīa: que oleo spiritussancti totaliter fuit vncta. iuxta illud ps. xliiij. Unxit te deus deus tuus oleo leticie. Per vinū autem qd fm ps. Letificat cor hominis: intelligitur ei⁹ diuinitas. in cui⁹ visione consistit gaudiū ꝛ iubilus omnium sanctorꝝ. iuxta illud Job. xxxiij. Uidebis faciē eius in iubilo. De isto autē frumēto oleo ꝛ vino venter beate virginis ɔfecit nobis vnguētum mirabile ad curāda ꝛ pfecte sananda omnia vulnera nostra. iuxta illud Eccli. xxxviij. Unguentarius faciet pigmenta suauitatis ꝛ vnctiones cōficiet sanitatis: Ex quibus omnibus patet qualiter salutatio beate virginis omnes causas comprehēdit propter quas ipa merito cōmendari debet.

Pars tertia huius sermonis que dicitur dictionis.

P

Salutatio angelica a pre ad quē spectat auctas fuit impata. a filio q est pris sapiētia fuit dictata. ꝛ a spūsancto fuit ɔscripta De q ppha inqt. ps. xliiij. Lingua mea calam⁹ scribe velociter scribētis. ꝛ a tota trinitate vt supradictū est fuit gabrieli cōmissa. Et ista salutatio talis ꝛ tātā cū deuotōe maria est dicēda. Uideam⁹ igit a quib⁹ debeat dici. qualiter ꝛ ppter quid. Primo autē dico qꝫ dꝫ dici maxime a viris celestib⁹ et deuotis. qd significat p hoc qꝫ istā salutationē tres cō posuerūt. s. angel⁹

Qui debēt dicere Aue Maria

q dixit. Aue gra plena, dñs tecum bñdicta tu in mulierib⁹. Ecclesia vero addidit Maria. Elizabeth aūt adiunxit. Et bñdict⁹ fructus vētris tui. Et rationē assignat Nico. de lyra super Lucaꝫ. Quia quādo angelus salutauit beatā virginē nōdū ɔceperat dei filiū. Et ideo nō dixit. bñdictus fructus vētris tui. Sed qñ ipsa virgo salutauit elizabeth habebat in vtero dei filiū benedictū. Angelus autē est celestis ꝛ purus. vñ Dionysius in li. de angelica hierarchia ait. Angelus est speculū purū: clarissimū ꝛ incōtaminatū. incoinquinatū ac immaculatū. Ecclesia etiaꝫ est sine macula ꝛ ruga. vt dr ad Ephe. v. ꝛ in. c. ecclia. de pe. di. j. Elizabeth vero fuit iusta ꝛ sine querela. vt dr Luc. j. Ex quibus datur intelligi qꝫ quicūqꝫ ipsam salutationē virgineā digne et meritorie vult dicere: debet habere cor purū ꝛ angelicum quantū ad deū. ꝛ esse sine macula pctī quātum ad seipsū. ꝛ esse sine querela quantū ad proximū. Uel potest dici qꝫ per angelū significantur virgines. iuxta illud Bernardi. Quid decorius virginitate que de homine angelū facit. Per ecclesiam vero significātur vidue. Ecclesia enim quodammodo vidua mansit. qñ sponsus suus ad celuꝫ ascēdit. Per Elizabeth que erat copulata cōiugio intelligūtur coniugati. Illi igitur qui seruāt virginitatē. ꝛ qui digne custodiunt suam viduitateꝫ. ꝛ qui licite vtuntur copula matrimoniali: hanc salutationeꝫ digne dicere possunt. Nihilominus tñ etiā peccatores nō debēt ab ei⁹ cessare laude. Unde Hiero. in sermone ad Eusto. ait. Si virgo es lauda quia meruisti. esse qꝫ laudas. si cōtinēs es venerare ꝛ lauda. quia nō aliūde cōstat vt possis qꝫ gratia xpi. que fuit plenissime in maria quā laudas. Qd si ɔiugata aut certe peccatrix es. nihilominus cōfitere ꝛ lauda. quia inde misericordia omnibus ɔfluxit ꝛ gra vt laudent. Et qꝫuis nō sit speciosa laus i ore pctōris. noli tñ cessare. qꝛ inde tibi ɔmittit venia. vñ ꝛ oib⁹ vt laudes. hec ille. Scdo videnduꝫ est qualiter ista salutatio sit dicēda. Et respōdet qꝫ est dicenda frequenter, humiliter ꝛ deuote

Qualit sit dicē dū Aue Maria

Primo quidē frequēter beatā virginē salutare debemus: q frequēter ab ipa bñficia multa recipim⁹. Ideo ad hoc peragendus exhortamur: Esa.xxiij. vbi dr. Sume citharā.i. salutationē angelicā. q qn dr fac virgini quādā melodiā. & circūi ciuitatē.i. gliosam virginē mariā. in q oēs ciues.i. cogitationes fuerūt vnite in vnā fidē. & dr circūi q: tota & in circūitu est laudāda. Nihil em̄ in ea fuit qd nō fuerit laude dignū. Deinde subdit pphā. bñ cane. frequēta canticū vt memoria tui sit. Ille em̄ bn canit qui corde ore & ope eā laudat. Ille canticū frequētat qui ab eius laude nūq cessat. & taliū virgo btā hz memoriā: q: eos copiose remunerat dū vitā eternā eis donat. Iuxta illud Eccl. xxiiij. Qui me elucidāt vitā eternā habebūt

I Scdo ista salutatio est dicēda humiliter. Et illa hūilitas non tm̄ dz esse in corde. sed etiā in corpe.s. in genuflexione. Nō est em̄ magnū si ad istā salutationez mortalis hō genua ponit in terrā. ad cui⁹ plationē rex glie de celo descēdit i terrā. Nō est magnū si ad illā salutationē se humiliat vermicul⁹ ad cui⁹ plationē altissim⁹ factus est puus. Nō est magnū si seru⁹ se humiliet & genua flectat. qn reginam celi & terre salutat. Cui dici pōt illud Judith.xi. Humilium & mansuetoꝝ semp tibi placuit depcatio. Tertio dicēda est hec salutatio deuote. Tunc autē deuote dr. qn dr cum cordis attētione cum recta intētione. & cū fide & spei certitudine. Debet igit dici cū attētione cordis. ne ipsa cōquerat & dicat illud Esa.xxix. Pplus hic labijs me honorat. cor aūt eius longe est a me. Debet etiam dici cum recta intētione Multi em̄ salutāt psonas nobiles vt videtur eis familiares. Et slr multi salutāt beatam virginē vt deuoti eius esse videant et credant. De talib⁹ pōt dici illud Mat. vi. Amen dico vobis receperūt mercedē suaz. Debet etiā dici cuz fide & spei certitudine. vt.s. ea q petim⁹. ab ipa nos hre sperem⁹. Supba est em̄ illa dña q salutātes non resalutat. Et q: regina nra est hūillima. ideo eos q deuote eā salutāt ipam digne laudādo, resalutat etiā ipa ad se iuitādo & dicēdo illud Eccli.xxiiij. Trāsite ad me omnes qui

K cōcupiscitis me &c. Tertio videndū est in

Quare hac parte propter quid ipa salutatio sit dicenda: Et respōdet φ ppter tria.s. propter

sit dicē debitū exemplū: & fructum. Primo ppter

dū Aue debitū. quia salutatio debet amicis bene-

Maria ficis & dñis: & ipa est amica nra. iuxta illud Eccli.xxiiij. Ego mr pulchre dilectionis .i. que pulchre diligo & pulchre amari volo. Cañ.ij. Surge ppera amica mea. Est etiaz benefica nostra. Ideo dr. Sap.vij. Proposui p luce habere illā &c. Et ifra. Venerūt aūt mihi oīa bona pariter cū illa &c. & eiusdē lib.c.viij. Proposui hāc adducere mihi ad cōuiuandū. sciēs qm̄ mecū cōicabit de bonis suis. De beneficijs aūt que ab ea recipimus dicit Augustinus in quadam orone. Per te virgo beata hereditamus miam miseri & ingrati gratiam. peccatores veniam sublimia infimi. celestia terreni. deū homines. mortales vitā. patriā peregrini. Ideo illi potest cōuenire illud ad Romañ. vlti. Salutate mariā. quia multū laborauit in vobis. Laborauit quidē filiū nutriendo. in egyptum fugiēdo. discipulos docēdo. paupertatē sustinēdo: & pro nobis orando. Est etiā dña nostra. cui canimus in officio q:tidiano. O gliosa domina &c. Et ideo ex debito est a nobis salutanda. Scdo debem⁹ eam salutare ppter exemplū. Habem⁹ em̄ de hoc exemplū ab angelo qui eā salutauit in thalamo. Unde dicit Luc.i. Ingressus angelus ad eā dixit. Aue &c. A Johe etiam qui eā salutauit in vtero. Unde dicit Luc. i. Exultauit infans in vtero eius. A christo etiam salutata est in celo. quod in figuram habet.iij. Regū.ij. vbi dicit. Surrexit rex in occursum matris. adorauitq eā.i. salutauit. quādo scz ipam in celum reduxit. De- L bemus g erubescere eā nō salutare postq eam tales salutāt. iuxta illud Eccli.xli. ca. Erubescite a salutantibus de silētio. Unde Bern. inquit. Inuitat nos ad marie salutationem Gabrielis exemplum. Johānis tripudiū & resalutationis lucrū. Tertio debemus eam salutare ppter fructū. Si em̄ eā salutamus cū deuotione. ipsa nos resalutat cū gratie exhibitione. Specialr aūt tres gratias eā salutātib⁹ dat. De quibus habet Eccli.xv. vbi dicit. Obuiabit illi qsi mater honorificata. Obuiam⁹ illi em̄ nos sctis desiderijs & laudibus deuotis. Ipsa & nobis obuiat auxilijs opportunis: & pmo dat nobis panez gratie. Ideo sequitur ibidē. Cibabit illū pane vite & intellectus. Secūdo dat virtutē pseuerātie. Ideo subditur. & firmabit in illo & non flectet. Tertio dat exaltationē glie. Ideo sequitur. & exaltabit illū apud proximos suos. Quidam Tres grē dātur salutantibus mariam.

Ait deuotus pdicatoꝛ dicit. ꝙ quādo ipā benedictā virginē salutam⁹: imponim⁹ manus in oīa eius merita ꝛ grās. Nā cum de excōicato dicat̄ in scda Johis canonica. Qui dicit illi aue. cōicat op᷑ib⁹ e⁹ malignis De quo etiā habet̄ in cle. si summ⁹ pōtifex. de sen. excō. Et ideo dicit glo. in. c. si aliqñ. eo. ti. ꝙ excōicatū non debem⁹ salutare. sed dicere sibi possum⁹. Deus faciat te emēdare. Profecto si salutando malū dicimur ponere manus in opibus eius prauis. multo magis salutādo beatā virginē optimā: ei⁹ cōicamus opibus bonis. q: bonū naturaliter est suijpsius diffusiuū ꝛ cōicatiuum. vt ait Diony. iiij. de di. noibus. Et ideo omēs seruare debem⁹ illud documentū metricū. Uirginis intacte cū veneris ante figuras: Os venerando caue ne sileatur aue. Rome em̄ vn⁹ cardinal' facit reuerētiā alteri. ꝛ illi obuians eus salutat ꝛ ab illo resalutatur. Scriptū est em̄ Eccl. xlij. Erubesce a salutātibus de silētio. Multo ergo magis debemus virginē gl'iosam salutare deuote.

Pars quarta huius sermonis que dicitur conditionis.

M Cui⁹ cōditiōis sit Aue Maria

Si queraf̄ qualis ꝛ cui⁹ ɔditiōis sit angelica salutatio? Rñdetur ꝙ est diabolo valde odiosa. Beatissime aūt virgini valde gratiosa. ꝛ nobis valde fructuosa. Primo dico ꝙ est diabolo valde odiosa. nec mirum. q: per illā fuit territus. Unde dr̄ Cañ. vj. Terribilis vt castroꝝ acies oꝛdinata. Per illam etiā fuit confusus. iuxta illud Judith. xiiij. Una mulier fecit cōfusionem in domo Nabuchodonosoꝛ regis. Per illā quoq; fuit cōtritus. vt pdictus fuerat Gen. iij. vbi dexit diabolo. Ipsa cōteret caput tuū. Per illam etiā fuit moꝛtuus. Unde figuraliter dicit̄ Judicū. iiij. Inter pedes Jahel ruit. defecit ꝛ moꝛtu⁹ est zizara. i. diabol⁹. Interp̄taf̄ em̄ zizara exclusio gaudij. ꝛ significat diabolus qui a celesti gaudio est exclusus. ꝛ alios excludere querit. Quando igit̄ diabolus salutationē angelicā audit. ita ē ei sicut si audiret terribile tonitruū quo terrere. iuxta illud. ps. lxxvj. Uox tonitrui tui in rota. ꝛ sicut si ebri⁹ rotaref̄. ꝛ sicut si videret baculā siue clauā qua pcutiaf̄ iuxta illō Nume. xxiiij. Consurget virga de isrl' ꝛ percutiet duces moab. i. demones. Ite ita est sibi ac si videret gladius quo vulneraretur ꝛ iugularetur. iuxta illud Judith. xiij. ca. Amputauit Judith caput Holofernis. Judith em̄ interp̄taf̄ gl'ificans. ꝛ significat beatā virginē que semp deū gl'ificauit. Holofernes autē interp̄taf̄ infirmitas dissensionis. ꝛ significat diabolus qui multos robustos eneruat. ꝛ multos pacificos ad dissensionē pvocat. Tūc ergo iudith caput holofernis amputauit qñ. b. ṽgo diabolo dñium abstulit. Itē ita est sibi ac si videret clauū ꝛ malleū quo excerebraref̄. De quo in figurā dr̄ Judicū. iiij. Sinistrā manum misit iahel ad clauū. ꝛ dextrā ad malleum tempus zizare valide perfoꝛans. Secūdo dico ꝙ ista salutatio est beatissime virgini valde gratiosa. Cū em̄ eam audit valde gratiose recipit. q: i ea recitanf̄ sex priuilegia que ipā habuit. Primus est. q: ipa fuit speculū totius mūdi iuxta illud Sap. vij. Cādoꝛ est lucis eterne ꝛ speculū sine macula. ꝛ hoc notaf̄ cū ei dicit̄. Aue. i. sine vbe aliscuius culpe vt. s. dictū est. Scđs est ꝙ ipa est lucerna ciuitatis supne. qđ notaf̄ cū dr̄ maria. q̄ interp̄taf̄ illuminatrix. Uñ illud quod dr̄ de dño nostro iesu xp̄o Apoca. xxj. scz lucerna eius est agnus pōt dici de ipsa b. virgine. Sicut em̄ i celesti palatio xp̄s ē sicut sol. ita beata virgo est sicut luna. Et iō Ber. inquit. Marie pñtia totus illuminatur oꝛbis. adeo vt ꝛ ipsa supna ciuitas clari⁹ rutilet ṽginee lāpadis illustrata fulgoꝛib⁹ Tertiū est ꝙ ipā est aq̄ductus celestis grē sicut habet̄ Eccli. xxiiij. quod notaf̄ cuz dr̄ grā plena. Unde Bern. hoc affirmans ait. Propterea generi humano fluēta gratie defuerūt. quia nōdus īterccesserat aqueduct⁹. Quartū est qđ ipā fuit thalam⁹ regis gl'ie in quo nouē mēsib⁹ requieuit. ꝛ de quo processit tāq̄ spōsus pcedēs de thalamo suo. ps. xviij. Et hoc notaf̄ cuz ei dicit̄. dominus tecū. Quintū est ꝙ ipā est facta receptaculum bñdictionis eterne. quod notaf̄ cū dr̄ bñdicta tu in mulierib⁹. Eua etem̄ incurrit maledictionē. ipa ṽo attulit benedictionē. Unde Aug. inqt. Maledictio eue in bñdictionē mutaf̄ marie. Sextū est ꝙ est mēsa refectionis supne. quod notaf̄ cum dicit̄. bñdictus fructus vētris tui. Istū em̄ bñdictum fructū vētris sui dat nobis ad comedendū ꝛ bibendum. Unde ait Cantic. v. Comedite ꝛ bibite amici ꝛ iebꝛiamini charissimi. Dat etiā seipam nobis ad manducandum per deuotionē. Unde inqt Eccli. xxiiij. Qui me edunt adhuc esurient. ꝛ qui

D bibunt me adhuc sitient. Tertio dico ꝙ salutatio ista est nobis valde fructuosa: quia liberat a confusione eterna ⁊ ꝓseruat a culpa. ac dignos facit vita eterna. Unde ipsa ꝟgo beatissima inquit. Ecclesiastici. xxiiij. Qui audit me nõ confundet. Ecce primũ. et qui operant in me, nõ peccabũt. Ecce secundũ ⁊ qui elucidãt me vitã eternaʒ habebunt. Ecce tertiũ. Ista autẽ regina licʒ sit tam nobilis ⁊ alta ꝙ nõ potest digne laudari a nobis ꝑpter suam sublimitateʒ. est tamẽ taʒ humilis ⁊ pia ꝙ laudes nostras libenter recipit ꝑpter suam benignitatem. Quapropter eaʒ omes salutare et laudare debem⁹. ideo illud qđ de deo dicit Eccli. xliij. possum⁹ de ipa dña nostra dicere. scʒ Benedicẽtes eã exaltate quãtum potestis maior enim est omi laude. Nullus enim sufficiẽter illaudare potest illã quã sic humilr salutauit angelus quã sic singulariter elegit pater eternus. iuxta illud qđ dicit. Elegit eam deus ⁊ preelegit eam. quam sic reuerenter honorauit filius. Iuxta illud Luce ij. Et erat subditus illis. cui sic totaliter se cõmisit spũssanctus. Iuxta illud. Luce. j. c. Spũssanctus supueniet in te. Quã sic vniuersaliter adorat et collaudat totus mundus. Unde ipsa ait vbi. s. Ecce enim ex hoc beatã me dicent oms generationes. Rogemus ergo ipam virginẽ beatã vt nobis gratiaʒ impetrare dignetur a filio suo quã sic eam benedicam⁹ in hoc seculo. vt postmoduʒ cum illa benedicta esse mereamur in futuro. Amen.

Incipit sexta pars huius sermonarij quod Mariale appellat. in qua tractatur de benedicte virginis Marie visitatione.

A Quare virgo abijt in montana.

Sermo primus.

Exurgẽs maria

abijt in montana. Luce. j.

E Quinqʒ de causis beatissima virgo post angelicam salutationẽ abijt in montana ad salutãdũ elizabeth. Primo propter pietatem pietas enim ipam ad hoc induxit. Qđ in spiritu preuidit Salomõ Cantic. iij. di. Que est ista que ascendit per desertũ sicut virgula fumi ex aromatib⁹ myrrhe ⁊ thuris. ⁊ vniuersi pulueris pigmentarij. Fuit nãqʒ btissima virgo virgula. i. flexibilis ad pietatem. quam ⁊ si habuerit ad omes vniuersaliter, particulariter tñ ⁊ precipue exercuit eaʒ circa elizabeth. Dicit autẽ ex aromatibus. quia fuit plena odoribus omniũ gratiaʒ. Nec mirum quia vt ait Horati⁹. li. primo epistolarum. epistola. ij. Quo semel est imbuta recẽs seruabit odoreʒ Testa diu. Vas enim qđ a principio sue nature fuit repletũ aliquo bono odore. seruabit diu odorem illum. Et sic virgo ab exordio sue conceptionis plena deo. in quo sunt oẽs virtutes remãsit semp oĩum aromatiʒãtium virtutum odoribus respersa. iuxta illud puerbiũ. Qđ noua testa capit inueterata sapit. Addit aũt vniuersi pulueris pigmentarij. quia oẽs grãs quas alij sancti habuerunt particularit ipa habuit vniuersalit. Scđo eã visitauit ꝑpter sanctitatẽ. Maria enim venit ad Elizabeth ⁊ xp̃us ad iohannem vt ipm sanctificaret. sicut etiã postea vẽit ad baptismũ iohãnis vt eũ sctificaret. vt inqt Amb. sup Lu. Unde petr⁹ rauen. i quodam s'mone sic ait. Idcirco etiã maria post conceptũ ad elizabeth ꝑperat: quia xp̃s qui in vtero suo erat iohẽm adhuc paruulum in vẽtre mr̃is positũ sc̃ificare festinat. hec ille. Tertio eã visitauit ꝑpter cõgratulationem ⁊ officiositatẽ. Unde Amb. in occurrentis diei homel. inquit. Morale est omibus vt ꝗ fidẽ exigũt: fidẽ astruãt. Et iõ cũ angelus abscõdita nũciaret vt fides astrueret exemplo senioris femĩe sterilisqʒ cõceptuʒ marie ꝟgini nũciauit: vt possibile deo omẽ quod ei placuerit assereret. Ubi aũt hoc audiuit maria: non quasi incredula de oraculo. nec quasi dubitãs d' exẽplo: sed q̃si leta ꝓ voto religiosa ꝓ officio. festina ꝓ gaudio in mõtana perexit. Quarto visitauit eã ꝑpter impellentẽ charitatẽ siue ꝑpt spũsscti gratiã eleuantẽ. Unde Amb. vbi. s. ait. Quo enim iã deo plena nisi ad supiora ꝟgo cũ festinatione cõscenderet. nescit enim tarda molimina spũssancti grã. De hoc etiã Petr⁹ rauẽ. vbi. s. ait. Accepto igit cõsensu ꝟgis vt sine virili semĩe cõcipet dei filiũ: discessit angel⁹ ab ea. visuʒ vtiqʒ subtrahẽdo nõ famulatũ atqʒ celestia petit. Quẽ ꝟgo sequit, dum in montana ꝑgredit. Insuper plane ⁊ vltra angelos gra supueniente peruenit. Est ergo nimirũ ⁊ in angelis charitas ꝗ supeniuit in maria. Hec ille. Quito visitauit eaʒ ꝑpt humilitateʒ. Eandẽ enim humilitateʒ quam angelo maria exhibuerat di. Ecce ancilla dñi: hoibus etiã exhibere curabat. ⁊ iõ festinãter abijt in montanã ⁊ zacharie domũ

intrauit vt elizabeth visitaret. ac pgnanti vetule iuuencula ministraret. Unde Ambro. vbi. s. ait. Didicistis virgines pudorē marie discite hūilitatē. venit ppinq ad pximā iunior ad seniorē. nec solū venit. sz etiā prior salutauit. Decet em̄ vt quāto castior virgo sit tāto hūilior. Nouerit deferre senioribus sit magra hūilitatis in q̄ est pfessio castitatis. est z cā pietatis. est etiā norma doctrine. cōtuendū est em̄ qz supior venit ad inferiorē vt inferior adiuuet. Maria ad elizabeth. xp̄s ad iohem. Hec Amb. Hanc etiaz cām visitādi affirmat Aug. in q̄dā sermone di. Deniqz in mōtana cū festinatiōe virgo abijt z elizabeth salutata in ei⁹ ministerio quasi mēsibus tribus humilr stetit. Terti⁹ hic fuit virginis ascens⁹ vt difficile rūpetur triplex funiculus. Feruebat siquidē in querenda gratia charitas. splēdebat in carne virginitas. in obsequio eminebat hūilitas. hec ille. De qua visitatione virginali tres cōsiderationes faciemus.

Prima dicetur lr̄alis expositionis.

Scda moralis instructionis.

Tertia vo virtualis ascēsionis.

B Postilla euangelij — Pars prima huius smonis que dicitur litteralis expositionis.

a Narrat euāgeliū hodiernū Luc. i. descriptuz q̄ maria exurgēs i. a quiete ōronis z deuotiōis q̄ erat preuia oībus opib⁹ suis vt inq̄t Nico. de lyra sup hoc vbo. Abijt in mōtana ppriū est nomē loci sm quosdā. qz loc⁹ in quo manebat zacharias erat altior galilea a qua recessit maria: distans circa lxxiiij. miliaria a domo zacharie que erat ppe hierlm circa quattuor miliaria. Theophilus aūt expositor ait. Propter hoc autē abijt in montana: qz zacharias in mōtanis hītabat. Cuz festinatiōe. qd̄ exponit Nico. de lyra eā fecisse. vt oñderet q̄ vgo non ↄ̃ds morari i loco publico. nec ibi ↄtraher̄ colloqa. Origeñ. aūt dicit. Jesus q̄ in vtero illi⁹ erat: festinabat adhuc in vētre mr̄is iohez positū santificare vel abijt ad visitandum elizabeth cū festinatiōe: qz op⁹ bonū quāto fit citi⁹: tāto eterno regi est grati⁹. iux̄ illud Prouer. xxij. Uidisti hoīez velocē in opere suo coram regib⁹ stabit. Dicit̄ em̄ q̄ q̄ cito dat bis dat. vt notat̄ in. §. itē si ille. isti. de fideiusſ. z in. §. plus autem. insti. de acti. Et salutauit elizabeth. quod fecit sm Nico. de lyra. tum qz erat humillima. tuz quia erat iunior. ideo pus eaz salutauit. forte dicens illi. Pax tibi. sicut dixit postea filius eius discipul̄. Pax vobis. Joh. xx. et Lu. xxiiij. quia etiā ad eius obsequiū venerat. iō por eam salutauit. Et factū est vt audiuit salutationē marie Elizabeth zc. Qd̄ exponens Amb. vbi. s. ait. Cito aūt euentus marie. z pñtie dñice beneficia declarant̄. Nā sequit̄ Et factū est vt audiuit salutationez marie elizabeth: exultauit infans in vtero eius. Uide distictionē singulorūqz vbor ppᷣietates vocē prior elizabeth audiuit: sed iohes por grām sensit. illa nature ordine audiuit hic exultauit rōne mysterij. illa marie. iste dñi sensit aduentum. Grecus vo expositor super Lucā dicit. Propheta em̄ parēte acutius videt z audit. salutatqz pphetatū sed qm̄ verbis nō poterat: saltat i vtero quod maximū existit in gaudio. quis vnq̄ nouit tripudium natiuitate antiquus. insinuauit grā q̄ nature ignota extiterāt. reclusus ventre miles agnouit dñm ac regez oriturum vētris tegmine nō obstāte mystice visionē inspexit namqz nō palpebris sz spū. Origenes aūt inq̄t. Nō antea replet⁹ fuerat spū donec assisteret q̄ xp̄m gerebat in vtero. Tūc aūt z spū erat plen⁹ z resalutabat i pentecoste vnde sequit̄. z repleta spūsancto elizabeth z exclamauit voce magna di. benedicta tu inter mulieres. Cui⁹ rōnez assignat Aug. di. Nulla em̄ vnq̄ tante fuit grē particeps aut esse poterit vni⁹ eī diuini germīs parēs est vnica. Beda vo dicit. Eadē aūt voce ab elizabeth q̄ a gabriele bñdicit̄. qtn⁹ z āgelis z hoībus venerāda mōstret̄. Theophilus vo addit. Quia aūt alie sancte mulieres fuerūt que tñ genuerūt filios peccato inq̄natos. adiūgit. z bñdictus fruct⁹ vētris tui. Origeñ. etiā inquit. Fructū aūt vētris dei genitricis dñm dixit. quia nequaq̄ ex viro: sed ex sola maria pcessit. Nā q̄ semen sumpserūt a prībus fructus eor existunt. Seuerus vo ait. In qua pte emergit Eutricis redargutio. dum fructus vētris xp̄us asseritur. Oīs em̄ fructus est eiusdem nature cum planta. Unde z virginem relinquit̄ eiusdem fuisse nature cuz secūdo Adaz qui tollit peccata mundi. Sed z qui fantasticam opinionē de carne christi confingunt. in vero dei genitricis partu erubescant. nam ipse fructus ex ipsa substantia procedit arboris. Ubi sunt etiā dicētes quasi p aqueductū christū transisse per virginem.

Aduertant ex dictis Elizabeth quaꝫ repleuit spūssanctus xp̄m fructū vētris. hec ille Sequit: Unde h̄ mihi vt veniat mater dn̄i mei ad me Ista aūt vt ait Nico. de. lyra. nō poterat scire Elizabeth nisi p reuelationeꝫ spūsscti. Sup q̄bus verbis inq̄t Amb. vbi h̄. Nō q̄si ignorās dixit. scit em̄ esse scti spūs grām τ opationē vt mr̄ dn̄i matrē pphete ad pfectū sui pignoris salutet. sed q̄si non humani hoc meriti sꝫ diuine grē mun⁹ esse cognoscat ita dicit. Origen. etiā ait. Conuenit auteꝫ hoc dicēs cum filio. nam τ iohēs indignū se sentiebat aduētu xp̄i ad ipsum. Diuina aūt pmissio duxerat mariā ad Elizabeth vt iohānis testimoniū ab vtero perueniret ad dn̄m. Tunc em̄ iohannē dn̄s in pphetam constituit. hec ille. Qui iterū ait. Uenerat autē mater dn̄i visura Elizabeth miraculosum conceptū quē retulerat angelus. vt per hoc sequaꝭ credulitas potioris ad virginē manaturi. Et ad hanc fidē facit sermo elizabeth dicētis. Et beata q̄ credidisti. qm̄ pficienꝭ in te ea que dicta sunt tibi a dn̄o. Ubi Ambro. inquit. Uides minime dubitasse mariam sed credidisse. τ ideo fructum fidei consecutam. Beda ꝟo inq̄t. Nec mirū si dn̄s redēpturus mundū opationē suā inchoauit a matre. vt per quā sal⁹ om̄nibus parabaꝭ. eadeꝫ psona fructū salutis hauriret ex pignore. Ambrosius aūt super Lucaꝫ dicit. Sed et vos beati qui audistis et credidistis. Quecunqꝫ em̄ crediderit anima: τ cōcipit et generat dei verbū. τ opera eius agnoscit. Beda ꝟo addit. Ois autem anima que verbū dei mēte cōcipit. virtutū statim celsa cacumina gressu ꝯscendit amoris. quatenus ciuitatē iuda. i. confessionis τ laudis arceꝫ penetrare. τ vsqꝫ ad pfectionem fidei spei τ charitatis quasi tribus in ea mensibus valeat cōmorari. Gregori⁹ autem super Ezechielē dicit. Simul τ de preterito τ de p̄senti τ de futuro per pphetie spm̄ Elizabeth tacta est. que τ eā pmissionibus angeli credidisse cognouit. τ matrē nominās. quia redemptorē humani generis in vtero portaret intellexit. Et cum oīa pficiēda prediceret. quid etiā de futuro sequeretur aspexit. Hec ille. Dicit auteꝫ Ambrosius τ Bernar. super Lucam ꝙ cum in primo aduentu virginis ex salutatione ei⁹ tantā vtilitatis senserit btūs Johannes τ mater eius: pfecta constat eos multū profecisse ex diuturna eius mansione. s. p tres mēses q̄bus morā traxit in domo Elizabeth. Quia ꝟo dicit euangelium ꝙ exultauit iohēs in vtero mr̄is. Est scienduꝫ ꝙ est differētia inter gaudere τ exultare. qꝛ gaudere est in animo letari. exultare autem est ostēdere gaudiū aliquo signo extrinseco τ manifesto. Et si queraꝭ qd̄ fuit hoc signuꝫ? Respondeꝭ ꝙ vt dicūt physici maxime Auicēna. xx. iij. c. de generatiōe embrionis. Filius existēs in vtero matris tenet terga seu spatulas versus ventrē matris. Faciem ꝟo versus terga τ spatulas matris: Cuꝫ igitur beatissima ꝟgo salutaret τ dulciter amplexareꝭ sanctā elizabeth. statim. b. iohannes vertit faciē versus vētrē matris sue. τ genibus flexis adorauit xp̄m existentē in vtero ꝟginis benedicte quasi querēs amplexari xp̄m sicut mater christi amplexata erat matrē eius. Non em̄ distabat nec separabaꝭ a xp̄o nisi p tenuē vētris parietē. gauisus est ergo iohēs non soluꝫ interius in animo ex presentia saluatoris τ matris eius: sed etiā tali signo mirabili voluit indicibilē exultationem suam demonstrare.

Dnt gaude re τ exultare

Pars scd̄a huius sermonis que dicitur moralis instructionis.

In occurrēti euāgelio dicuntur octo de. b. virgine q̄ τ nos ei⁹ imitatione debem⁹ facere: Primo ꝙ exurrexit statim post cōceptionē filij dei. vt nos istrueret ꝙ statim qn̄ ꝯcepim⁹ ppositū bonum τ salubre. iuxta illud Esa. xxvj. A facie tua cōcepim⁹ τ q̄si pturim⁹ spm̄ salutis. debemus exurgere a sensualitatib⁹ τ pctīs. τ a torpore accidie. iuxta cōsiliū pphete Esa. lij. dic. Consurge cōsurge induere fortitudine tua syō. Et pauli Ephe. v. exhortātis τ dicēt Surge qui dormis τ exurge a mortuis: et illuminabit te xp̄s. Et Prouer. vj. inq̄t Salomō. Usqꝫ quo piger dormis? qn̄ exurges a somno? Scd̄o dr̄ ꝙ abijt. s. a galilea. que interp̄taꝭ rota vel volubilis. vt nos instrueret discedere ab amore τ affectione rerum mūdanarū volubiliū. ſm consiliū Michee ij. dicit. Surgite τ ite. quia nō habetis hic requiē. vel vt instrueret nos statim ꝯcepto pposito bono abire ad illud in opus pducēdū. iuxͣ illō Joh. v. Surge tolle grabatū tuū τ ambula. Tertio addiꝭ cū festinatiōe vt instrueret nos debere eē feruētes τ veloces ad bn̄ opandū. τ ad currēdā viā dn̄oꝝ pceptoꝝ. vt dicere deo valeam⁹ cuꝫ ppha

E Que exemplo Marie facere debem⁹

D

E

ps.cxviij. Uiā mandatorū tuorū cucurri cū dila. cor meū. de q̄ via etiā Prouer.iiij. inq̄t deus. Uiā sapiē monstrabo tibi. ₇ ducā te p semitas eq̄tatis q̄s cū ingressus fueris nō artabūtur gressus tui. ₇ currēs non hēbis offendiculū. Beda vero dic. Festināter ire est nō pedū gressus accelerare. s₃ in fide semp ac virtute pficere. Ipi ē hoc egit vt nos istrueret sine mora ₇ festināter couerti ad pniam iuxta illud Eccli.v. Ne tardes ↄuerti ad dñm ₇ ne differas de die in diē. Sicut ḡ maria festinauit. ita ₇ nos debemus festinare ad bona opa, accelerādo. ₇ quicq̄d boni agere valem⁹. istāter opando. iuxta illud Eccls.ix. Quodcunq₃ pōt facere man⁹ tua instanter opare. q: nec op⁹: nec rō. nec scia. nec sapia erit apud inferos quo tu pperas. Ait enim Chrys. i quodā sermone. Nihil est qd vitā nostrā ita valeat euertere. vt operū actiones dissimulare: sempq₃ differre. sepe em illud omibus nos bonis fecit excidere. Hec ille. Un dixerūt aliq̄ sapiētes q bonū op⁹ nōq̄ est differendū. ne forte aliq̄ casu supueniente impediaf. iuxta illud Lucani i pmo. Tolle moras: semper nocuit differre paratis. Et iō Cato moral'. in suis documētis ait. Rem tibi quā noscas aptā dimittere noli: Ne rursus q̄ras q̄ iā neglexeris añ. Et Horatius in epl'is inq̄t. Tu quācunq₃ deus tibi fortunauerit horā. Grata sūe manu: nec dulcia differ in horam. Et Prosper in lib. epigrā. canit. Quid iuuat in lōgū causas pducere morbi? Cur dubiū expectat cras hodierna salus. Martialis vero ait. Uiuendi recte fatuus pcrastinat horā. Et Ouid. i primo de reme. amo. exhortaf di. Sed propera nec te venturas differ in horas. Qui nō est hodie cras min⁹ aptus erit. Et ibidem. Uidi ego qd pmo fuerat sanabile vuln⁹ Dilatū lente dāna tulisse more. Dicūt etiā pdicti sapientes q malum semper differri debet. si forte aliq̄s casus supueniēs ipediat ei⁹ ppetrationē.

Bonum nō ē differēdū.

Quarto addif in montana. vt nos instrueret ascēdere ad vite altitudinem. appetendo celestia ₇ appropinquando ad ea seruando ↄsiliū angeli qd dedit loth Gen. xix.c.di. Ne stes in oī loco circa regionem: sed in mōte saluū te fac. vt verificef de vno q₃ nostrum illud ps.lxxxiij. Ascensiones in corde disposuit in valle lachrymarū i loco quem posuit. Etenī benedictionem dabit legislator. ibūt de virtute i virtutē. videbif deus deorū in syō. Abijt q₃ in mōtana, vt ostēderet q licz via virtutū sit difficilis. ūl Ety. tū non dz homo rōne difficultatis desistere. sicut nec illa cessauit ab ascēsu montano. incedēdo p viā saxosam ₇ arduam et pedester ambulando. Ad acquirēdas enim virtutes nō sine labore puenif sicut nec ad montana sine difficultate ascēdif. Un metrice dr. Absq₃ labore graui nō pūt magna parari. In hoc etiā labore quem sustinuit beata virgo ascendēdo p hanc viā difficilē ostendit nobis verā esse illā Senece sniam in.ij.lib. de ira dicētis. Nihil est tam difficile ₇ arduū quod nō humana mēs vincat. Et ideo lz verū sit quod ait imperator in. §. sancimus. in auf. de mona. s. q non facilis est vite mutatio: sed cum magno fit animi labore. Nos tū sciētes q anim⁹ cūa vincit atq₃ etiā vires corpus habere facit fm sententiā Ouidij in.ij. de ponto. Debem⁹ pficisci p viā artam que ducit ad vitā. Mat. vij. s. per viam virtutis que est ardua: ₇ nō ire per viam facilē que descēdit ad infernū vt inquit Uirgilius. vi. Eneyd. in persona Sibylle dicēs. Facilis descēsus auerni ₇c.

F Celestibus appropinquare iubemur.

Quinto addif. in ciuitatem iuda. Judas aūt confitens interpretatur. vt nos instrueret ad confitenda pctā nrā ₇ diuulgandas diuinas laudes maxime eūdo ad ecclesias ad pdicationes ₇ missas ac alia diuina officia. Uel abijt i ciuitatē iuda. vt nos istrueret ad intrandū claustrum regularis obseruantie quod est ciuitas cōfitentiū peccata ₇ laudes deo canentiū. De qua ciuitate exponi moraliter potest illud Eccli.x. Labor stultorum affliget eos qui nesciūt in vrbem pgere.

G Pctā ↄfiteri docemur

Sexto addif. in domū zacharie. vt nos instrueret non debere sequi cogitationes vanas. sed semp memores esse mandatorū dei ad faciendū ea. iuxta illud Nume. xv. Memores preceptorum dñi faciant ea. Zacharias enim memor dñi interpretatur Intrauit etiā in domū zacharie vt seruiret Elizabeth mater regis matri militis. In quo dedit nobis exemplum humilitatis vt seruemus illud Matth.xx.c. Quicūq₃ voluerit inter vos maior fieri. erit vr̄ seruus. Quod faciebat Paulus qui dicebat. i. ad Corinth.ix. Cum liber essem ex omnibus. omniū me feci seruū plures lucrifacerem. Hoc aūt pfectissime adimpleuit magister humilitatis dñs noster iesus christus qui de seipso inquit Matthei.xx. Non veni ministrari sed ministrare. Et Luc.xxij. dicebat

H Nō seq cogitationes vanas

apostolis: Ego aūt in medio vestrum sum tanq̃ qui ministrat. Ob quā causam papa vocat se seruū seruoꝝ dei. vt pꝫ in ꝓemio decretaliū: sexti ꝛ clementinarū. Et similr̄ impator eodē respectu appellat se seruum. vt in. l. s. circa pn. C. de offi. prefe. pre. afri. Itē intrauit in domū zacharie senis ꝛ muti. vt ostēderet q̃ fortiores debēt ire ad domos infirmoꝝ. ꝛ sani fratres vt infirmis ministrēt. Suadē. cōsiliū Eccli. vij. dicētis. Non te pigeat visitare infirmū. ex hoc em̄ in dilectione firmaberis. Septimo additur. ꝛ salutauit elizabeth. vt nos instrueret in solo deo sanctitatē nostri desiderij ꝛ spem nostraꝫ collocare. vt possimus dicere cuꝫ ꝓpheta illud ps. lxxij. Deus cordis nr̄i ꝛ pars nostra deus in eternum. Elizabeth nāq̃ dei nostri sanctitas interpretat̄. Iteꝫ salutauit elizabeth: vt nos istrueret bonū ꝓpositum ꝛ grām ꝯceptā ꝓximis cōicare. sicut ipa fecit elizabeth ꝛ puero eius. Item salutauit Elizabeth pregnantem. vt nos instrueret debere cōgaudere de bono ꝓposito ab altero cepto. Quia scriptum est Eccli. xlij. Erubesce a salutātib⁹ de silētio. Ve ergo illis qui ꝓgnātes spūalr̄ faciunt abortiri. ꝛ prauis cōsilijs suffocāt partum in vtero. Scriptum est em̄ Amos. j. Super tribus sceleribus filioꝝ Amon. ꝛ sup q̃tuor non conuertā eum. eo q̃ dissecuerūt pregnantes Galaad. Item beata virgo intrauit domū ꝛ salutauit elizabeth intus in domo. vt ostēderet q̃ illi qui extra vagantur indigni sunt ei⁹ salutatione. Quia inquit dn̄s Matth. x. Neminē i via salutaueritis Et Amos. v. dicit̄. In cūctis que foris sūt dicet̄ vhe. Ambitiosi nāq̃ amāt salutationes forenses. s. salutari in foro. vt inqt dn̄s Matth. xxij. Esau aūt quia foris erat amisit benedictionē paternam primogeniture. Genes. xx. Chrys. autē sup Matth. inquit q̃ ideo visitauit Elizabeth: vt arcanum dei incarnationis mysteriū quod ꝓpalare nolebat: ipsi Elizabeth cognate sue sancte aperiret. ꝛ simul cum ea de acceptis a deo beneficijs grās illi referret. Alijs vo non manifestauit rōne quaꝫ Chrys. vbi. s. assignat dicens. Celabat que. s. dicta sunt in se vgo. nec cuiq̃ hoim pandit. Non enim credebat ab alijs posse fidē adhiberi mirādis relatibus: immo magis putabat se pati cōuitia si diceret. q̃si volēs scelus ꝓpriū palliare. Grecus vo expositor sup Lucam ait. Ad solem aūt refugit elizabeth. sic eniꝫ cōsueuerat ꝓpter cognationē ꝛ ꝓpter certam hmōi cōiunctionē. Octauo additur q̃ māsit in domo zacharie quasi trib⁹ mensibus. vt. s. nos instrueret ꝑseuerare in bonis opibus ꝛ fugere hoim conuersationes que debent euitari maxime a vginibus. ꝛ alijs iuuenculis mulierib⁹. Ait em̄ Hiero. in suo trāsitu. Ego puto q̃ si cū viris femine habitauerit. viscariū diaboli nō deerit. Has aūt rōnes tangēs Amb. in homel. occurrētis diei inqt. Discite ꝛ vos scte mulieres sedulitatē quā ꝓgnātibus debeatis exhibere cognatis. Maria que ante sola in intimis penetralib⁹ versabat̄ nō a publico vginitatis pudor. nō a studio aspitas mōtiū. nō ab officio ꝓlixitas itineris retardauit. In mōtana virgo cū festinatiōe. virgo officij memor. iniurie imemor. affectu vigēte nō seru relicta prerit domo. Discite sacre vgines nō circūcursare per alienas edes. nō demorari in plateis. non aliquos in publico miscere sermones. Maria in domo sera festinat in publico. Mansit apud cognatā suā ꝛ tribus mensibus. Etenim q̃ ꝓpt officiū venerat inherebat officio. Mansit aūt tribus mēsibus. non q̃ domus eam delectaret aliena. sed quia frequenti⁹ videri in publico displicebat. Hec ille. Mystice aūt ꝑ mariā q̄ stella maris interp̄tat̄ figurat̄ platus q̄ debet cū subditis manere tribus mēsibus. s. documētis imbuēda. exemplis ꝯfortando. ꝛ tpalibus fouendo. Unde petro dictū fuit a dn̄o Joh. vlti. ter. Pasce oues meas. Postea vo dꝫ reuerti in domū suā ne ꝓpter aliena negocia negligat sua. iuxͣ illud Gen̄. xxx. Iustū est vt aliquādo ꝓuideam domui mee. K

Pars tertia huius sermonis que dicit̄ virtualis ascensionis.

In sacra scriptura dicit̄ q̄s exurgere tripl̄r. Aliquādo a somno culpe. vt dictū est in pte precedēti. Unde dicebat apostol⁹ ad Roman. xiij. Hora est iam nos de somno surgere. In peccatis enim permanēs dicit̄ dormire: quia sicut in somno dormiens nil meritorij operis agit quia vsus liberi arbitrij est ligatus. ita peccator in tali statu lꝫ opus agat de genere bonoꝝ nihil meret̄ quoad vitam eternā cōsequendaꝫ. Et sicut dormiēti in somnis videt̄ sibi aliq̄n habere multas diuitias ꝛ delitias. ꝛ in eis gaudere Exurge reōr q̄s tripl̄r.

sed euigilādo se illis vacuū videt. et q̄si illusum vn̄ tristat̄. ita petōri videt̄ φ ista bona mūdi teneat et possideat. et dū sperat se in eis pmanere. in morte q̄si euigilat, et tunc cernit illa bona falacia fuisse et transitoria et eis carere. seu illa dimittere p mortē sicq3 affligit̄ et multū dolet. Vn̄ ps. lxxv. inquit Dormierūt somnū suū et nihil inuenerunt omnes viri diuitiarum in manibus suis.

Aliquādo aūt dr̄ exurgere penitēs in spe venie. Quādo em̄ quis de petis suis penitentiā agit dr̄ sedere p humiliationem sui. Nā et de more loquendi est: vt cū qs humiliat̄ dicat̄ positus ad sedendū. Unde xp̄us p ps. ps. cxxxviij. humiliationē sue passionis vocat sessionē: dū patri ait. Tu cognouisti sessionē meā. i. approbasti et gratā hūisti humiliatiōem meā Tali igit̄ humiliato et sedenti in penitētia dr̄ vt exurgat. s. sperando veniā peccatoꝝ. et adiutoriū gratie ad bene opandū. Nam vt ait Amb. de penitentiā. dis. j. c. nemo. Nemo potest digne agere pniam nisi qui sperauerit veniam. Unde ipsis penitentibus dicit pp̄heta ps. cxxvj. Surgite postφ sederitis qui manducatis panem doloris. i. vos qui pascimini dolore et lachrymis cōtritionis. postφ sederitis. i. hūiliaueritis vos. surgite ad spem venie. Aliquādo vo dr̄ quis surgere ad pfectū gratie eleuādo se ad cōtemplandū celestia et ad illa festinando. Et isto modo loquitur spūssanctus anime a deo dilecte. Can. ij. c. dicens. Surge ppera amica mea columba mea. formosa mea et veni. s. ad cōtemplationē supernoꝝ. et pfectionē vtutū. Jam em̄ hyems. sc3 peccatoꝝ. trāsijt imber s. passionū. abijt et recessit. flores. s. sanctoꝝ desideriorū apparuerūt in terra nostra. i. in aīa sancta. Et isto tertio modo surrexit bn̄dicta vgo cum dr̄. Exurgēs maria abijt in mōtana cū festinatiōe. Unde dicere possumus φ abijt pmo in mōtana diuinorū. s. sanctissime trinitatis. Na3 tota trinitas in ea suas excellētissimas pprietates posuit. Scdo abijt in montana angeloꝝ. Oēs em̄ eoꝝ dignitates et oīa eoꝝ misteria ipa vna et sola in se cōphēdit. Tertio abijt in montana celoꝝ. quia recte ipa dr̄ celum pp̄ter sui amplitudinē. habuit em̄ amplū affectū ad diligendū. amplū vterū ad deū capiendum. amplū intellectū ad cognoscendum. et amplū sinum ad compatiendū. Quarto abijt in mōtana patriarcharū: Oēs nāq3 gratias et excellētias q̄s habuerūt patriarche q̄bus deo fuerūt accepti. multo excellētius habuit beata vgo. Quinto abijt i mōtana pp̄hetarū. Jpsi em̄ qnq3 pp̄hetabāt de pterito. quādoq3 de futuro. et quandoq3 de pn̄ti occulto. Beata aūt vgo oībus his modis excellētissime prophetauit. Sexto abijt in mōtana feminarū. Oēs em̄ benedictiones quas habuerūt dn̄e veteris testamenti sparsim et singulatim: hec vna virgo simul complexa est. Septimo abijt in montana creaturarū. s. recipiēs in se oēs perfectiones earū. q̄ oīa quia patent ex dictis in alijs sermonib9: breuitatis causa ptranseo ad pn̄s. solū intendens hic declarare quō ipa gl'iosa vgo ascēdit in mōtana vere humilitatis. fraterne charitatis: et contēplatiue iocūditatis. Quātū ad pmū. s. de vera humilitate potest exponi illud Genes. xix. Jn mōte saluū te fac. Nam vt ait Gratianus in. §. taciturnitas. de peni. di. j. Sine humilitate nemini pōt esse salus. Dicitur autem humilitas et vallis et mons diuersis respectib9. Nam vallis dr̄ q̄ est in imo. Per humilitatē aūt habet̄ vera cognitio pprie vilitatis. Est enim humilitas vt ait Bern. vtus qua homo verissima suipsius cognitione sibi vilescit. Et sm̄ hoc exponit̄ illud ps. ciij. q̄ ait deo. Emittis fontes. s. grarū. in cōuallibus. i. s mētibus humiliū. Mōs aūt vo dr̄ humilitas inquantū p eam eleuatur mēs ad cognitionē dei et aliarū virtutū. et demū exaltat̄ in celū Quia qui se hūiliat exaltabit̄. Matth. xiij. Et sm̄ hoc Ansel. in lib. de silitudinibus assimiliat eam monti ad quē ascendit̄ septē gradibus. Exurgens igit̄ maria ascēdit hunc mōtē vere humilitatis. et visitauit Elizabeth se humiliādo inferiori. pgens regina ad vasallam. dn̄a ad ancillā. mater dn̄i ad matrē seruuli. Quod intelligēs elizabeth visitata et a spūsancto edocta. exclamauit voce magna. Qð exponens Bern. ait. Non tā clamorosa φ deuota. Deuotio em̄ clamor est. Na3 Exod. xiiij. moyses. et Dan. xiij. susanna. et j. Regum. j. anna sine voce clamauerūt. Unde non clamor sed amor clamat in aure dei. Exclamauit autem. i. ex pleno clamauit. Repleta em̄ spūsancto Elizabeth tacere nō potuit. Nam ex abūdantia cordis os loq̄t. Mat. xij. Dixit aūt. Unde. i. qua iusticia vel q̄bus meis fctis vel meritis accidit hoc mihi sterili seni ac maledicte vt veniat ma ter dn̄i

Humilitas dr̄ mons et vallis

Multipliciter abijt maria in montana.

mei. virgo fecūda. iuuenis ac benedicta ad me ⁊ nō ego ad illā dominā ⁊ reginā meā. Et ita exponit btūs Amb. in q̄dam homel.

M Charitas dr mons. Scdo. btā ꝟgo ascēdit in mōtana fraterne charitatis. Charitas em̄ dr mōs ille de q̄ inq̄t pphēta ps. xlvij. Mons dei mōs pinguis: mōs in quo bn̄placitū est deo habitare in eo. De⁹ nāq̧ charitas est. j. Jo. iiij. Et trāssumptiue f. c. abijt. rj. q. iij. Per istū igitur montē ascēdit btīssima ꝟgo vt salutaret Elizabeth q̄ eam consolaref de donis a deo receptis. ⁊ illā a verecundie pena liberaret. Ut em̄ dr Luce. j. erubescebat Elizabeth se grauidā repiri in senectute. ⁊ carnalib⁹ actib⁹ operā dedisse. ⁊ iō occultabat se Sed ꝯfortata ex ꝟbis btē ꝟginis: q̄ prius verecūdabaf se esse grauidā. postea in dn̄o gloriabaf se pphetā ⁊ plusq̄ pphetā concepisse. vt inq̄t Amb. vbi. s. Ascendit ergo regina celi sup istuȝ montem charitatis: vt sua sctīssima salutatiōe spūsctō repleri faceret btm̄ iohānē ⁊ matrē ei⁹. Un̄ dr i euāgelio hodierno. Et factū est vt audiuit salutationē marie. Elizabeth: exultauit infans in vtero ei⁹. ⁊ sic spm̄sctm̄ recepit ꝟtute verbi uirginei. ⁊ p ip̄m spiritūsctm̄ babtizatus est ⁊ ab originali pctō mundatus est. vt inquit Petrus damianus in quodā ſmone. Quam repletionē spūsctī sentiens beatus Jobes filiū dei venire ad se. pre gaudio in matris vtero tripudiauit: ⁊ motu salutauit quē voce nō potuit. Exultauit em̄ quasi gestiēs salutare dn̄m suū ⁊ matrem ei⁹: eiq̧ assurgere. Jō Chryso. super Luc. ait. Jdeo xp̄s fecit Mariā salutare Elizabeth: vt sermo pcedens de vtero matris vbi habitabat dn̄e. per aures Elizabeth ingressus descēderet ad Jobem: vt illic eū vngeret i pphetā. Hec ille. De repletione quoq̧ spūs sctī ipsi⁹ Elizabeth ex virtute salutationis ꝟginalis dr vbi. s. Et repleta est spūsancto Elizabeth. ⁊ pphetauit btē virgini dicēs: Bn̄dicta tu inter mulieres. i. inter oēs mulieres bn̄dictas maiori bn̄dictione īsignis iuxta illud Eccli. xxiiij. Jn multitudine electorū habebit laudē ⁊ inter bn̄dictos benedicef. Jtem benedicta tu singulariter q̄ es virgo cuȝ fecūditate. ⁊ mater cū ꝟginitate ⁊ genuisti deum qui creauit te.

Propter tria fuit Maria bn̄dicta. Tria ꝟo fuerūt in btā virgine pp̄ter q̄ singulariter fuit bn̄dicta. Primū fuit hūilitas. quia em̄ se vacuam ostendit. ideo impleri meruit. Unde ei dixit angelus. Aue grā plena. Secundū fuit ꝟginitas. quā vt melius custodiret frequentias hominū fugiebat. pp̄ter qd̄ dn̄m comitem habere meruit. Un̄ ei dictū est. dn̄s tecū. Tertium fuit dei ⁊ primi charitas cui⁹ amore hominum maledicta cōtēpsit. ⁊ ideo bn̄dicta fuit ab angelo. qr triūphantē ecclesiā reparauit. Bn̄dicta q̧ fuit ab elizabeth. quia ecclesiā militantem iam quasi mortuā suscitauit. Quantuȝ em̄ fuerit beatissima virgo repleta charitate. apparuit ex hoc q̄ ipa postq̄ salutauit elizabeth māsit cum ea quasi tribus mensib⁹ Quia em̄ vt habetur Luc. j. quādo ipsa bn̄dicta dei mater concepit filium suum. erat sextus mēsis cōceptionis beati Johannis Jdeo ipsa piissima virgo voluit ibi circa tres mēses pmanere vt interesset natiuitati beati Johānis. ⁊ illi charitatis obsequia impēderet. O igitur gl'iose preco qui reginam angeloꝝ in tuo ortu tibi ministrantē ⁊ seruientē habere meruisti. O immensa regine celi charitas. que deū in vtero suo habens: cognate sue Elizabeth ac puero eius vt empticia ancilla humillime seruiebat.

N Contēplatio dr mōs. Tertio ascēdit in mōtana cōtemplatiue iocūditatis. Contemplatio em̄ dr mons iocundus. de quo inquit deus Esa. lvj. Adducam eos ad montē sanctuȝ meū. ⁊ letificabo eos in domo orationis mee. holocausta eorū placebunt mihi sup altari meo: qr domus mea domus orationis vocabif cūctis populis. hec ibi. Figuraf aūt mons iste p montē thaboꝛ ad cuius summitatē ducēs Jesus Petrū Jacobum ⁊ Johannē trāsfiguratus est ante eos. Mat. xvij. ostendens eis aliqualiter gloriā suam. Ex cuius visionis suauitate inebriatus Petrus ait. Dn̄e bonum est nos hic esse. Ad hui⁹ ergo montis ascēsum oportet ducere Petrū qui interpretaf discalciatus. ⁊ Jacobū qui interpretaf supplātās. ⁊ Johānem q̄ interpretaf in quo est grā. i. oportet mundū contēnere diabolum ⁊ eius tētationes supplantare. ⁊ carnis castimoniā gratiosam habere. ⁊ per hanc contēplationē ascendit mens humana vsq̧ ad exercitiuȝ patrie supne. de qua Esaie. lj. dr. Gaudiū ⁊ leticia inuenietur in ea gratiarum actio ⁊ vox laudis. Per hunc montē contēplationis trāsiuit beata virgo que mentē semper in diuinoꝝ contēplatione eleuatā tenuit. qd̄ clarissime in suo mirabili cātico mysticis sententijs pleno ostēdit. de quo in sequēti sermone disseremus.

O Quō nos ascēdere in montana ō bemus

Semp quoq̧ delectatā est habitare ī montanis. q: fundamēta ei⁹ fuerūt in montib⁹ sctis. vt dr ps. lxxvj. Debem⁹ igit̃ ⁊ nos p mōtana ista ascēdere ⁊ ibi trib⁹ mensib⁹ morari. i. in alto cōtemplatiōis pseuerare quusq̧ i nobis defecerit ordinat⁹ amor mūdi nri ⁊ nroꝝ. Siqdē mensis a mene dr. qō est defect⁹. Et h ē qō dictū est Abraā Gen. xij. Egredere de terra tua ⁊ de cognatione tua. ⁊ de domo patris tui. ⁊ vade in terraꝫ quā mōstrauero tibi. Ad hoc autē faciēdū nos hortat̃ de⁹ dicens cuilibet nostrū illud Exo. xxiiij. Accede ad me in mōte ⁊ esto ibi Iste nāq̧ est mōs ille de q̄ spūaliter exponi potest illud qō in eodem. c. dr. s. Habitauit glia dñi sup montē synai. In isto monte exaudit deus orōnes sibi factas. vñ dicebat ps. iij. Exaudiuit me de mō. sctō suo. Opꝫ aūt nos esse mūdos corde si cū purissima ṽgine ad summitatē hui⁹ montis volumus puenire. Dicit em̄ ppheta ps. xiiij. Dñe qs habitabit in tabernaculo tuo: aut qs requiescet in mōte sctō tuo? Et rnder. Innocēs manib⁹ ⁊ mōdo corde. Iō dormientes in pctis ⁊ somnolenti ac pigri non pñt ascēdere montē istū. iuxta illō Exo. xix. Nō poterit vulgus ascēdere in montē. In mōtē. s. cōteplationis. de q̄ ps. lxxiij. dr. Mōs syon in quo habitasti in eo. Syon qppe interpretat̃ speculatio. quē montē de⁹ valde diligit dicente ppheta. ps. lxxvij. Induxit eos ī montē sctificatiōis sue. montesꝫ syon quē dilexit. Qui aūt sup istū montē deuote ascēdent: saluabit̃. Scriptum est em̄ Abdie vnico. c. In mōte syō erit saluatio. Nō est ṽo mirādū si btā virgo libēter montana ascēdit. nā ⁊ filius ei⁹ solit⁹ erat ascendere mōtes cā orōnis. vñ Mat. xiiij. dr. Ascēdit in montē solus orare. Et ideꝫ habet̃ Mar. vj. Iste est mōs d quo Apoc. xxi. inqt btūs Ioh. euāg. Sustulit me in spū in montem magnū ⁊ altū. In istis quoq̧ mōtanis cōtēplationis btissima virgo bibebat aquas dulcissimas diuine ɔsolationis. Propheta tū em̄ fuerat Iohel. iij. ⁊ Amos. ix. Stillabūt montes dulcedinē scꝫ mrī dei. De istis etiam montib⁹ pdixerat dauid. ps. ciij. Rigās scꝫ de⁹. montes de supioxib⁹ suis super montes stabūt aque scꝫ diuie ɔsolationis. In istis quoq̧ montib⁹ pascit fili⁹ ṽginis deuotos suos tanq̄ in pascuis. de qb⁹ dici pōt illud Iob. xxix. Circanspicit montes pascue sue. In istis montib⁹ stanti virgini benedicte veniebat eius dulcis fili⁹ ad easꝫ recreandaꝫ. Uñ ipsa inqt Cañ. ij. Ecce iste venit saliēs in mōtibus. Sup istos montes ex charitate ⁊ cōpassione deflebat ipsa virgo pijssima peccata hominū. sicut pphetatum fuerat Hieremie. ix. vbi dr. Super montes sumam fletū. Uñ ⁊ nos debemus in istis montib⁹ peccata nostra deflere. vt simus de illis de quibus dr Eze. vij. Erunt in montibus sicut colūbe. Columba enim habꝫ gemituꝫ p cantū. In istis aūt montibus pascētur simul cum beata virgine aie nostre spūalis consolationis refectione. sicút predictum fuit Ezech. xxxiij. vbi dr. In pascuis pinguib⁹ pascētur sup mōtes isrl. Israel em̄ vidēs deū vel dei visio interptatur. Et iō de⁹ nos hortat̃ ascēdere montes istos Iosue. ij. di. ad montana conscēdite. Uerificabit̃ em̄ de nobis illud Iudicuꝫ. j. Fuit dñs cū Iuda: ⁊ mōtana possedit. Ad ista aūt montana non pñt puenire cū beatissima virgine illi q̄ sunt implicati in terrenis cupiditatib⁹ qui dicere possunt illud Iob. xvij. Nō poterim⁹ ad mōtana cōscēdere. Ad ipa mōtana marie debēt pastores ⁊ plati ɔscēdere. Scriptū ē Hiere. xxiij. Habitaculū pastoꝝ ī ciuitatib⁹ mōtuosis. In mōtib⁹ em̄ istis inuenient beatā virginem que visitabit eos sicut visitauit cognatam suam Elizabeth. A qua nos etiam faciet visitari ipse benedictus eius filius. Amen.

De eiusdem sanctissime virginis visitatione. Sermo. ij.

P.

Magnificat anima mea dominū. Luc. j. Inquit diuus ambrosius sup Lucam. Sicut peccatum a mulierib⁹ incepit. ita ⁊ bona a mulieribus inchoātur. Unde nō ocio sum videtur q̄ ⁊ ante Iohānem Elizabeth prophetizat. ⁊ Maria ante dñi generationem. Sequitur aūt vt marie quo persona melior: eo pphetia sit plenior. hec ille. Beatus vero Basilius addit di. virgo em̄ intentione sublimi ac speculatione pfunda immensitatē cōtemplās mysterij. quasi pfundius gradiens magnificat deum dicens. Magnificat anima mea dñm. Hoc autem dulcissimū canticū tympanistria nostra decantauit in domo elizabeth. qñ visitata ac salutata ipsa cognata sua: sentiēs humillima dei mater se beatam predicari ab eliza

beth protinus i laudes dei prupit. verba thematis nostri decantans.q.d. bm Nico. de lyra super Luc. O Elizabeth tu me magnificas. sed ego totu; deo attribuēs.ipm magnifico in hoc cantico. De quo tres con siderationes faciemus.
Prima dicetur sublimitatis.
Scda modalitatis
Tertia vo appellabitur causalitatis.

Excellētia cātici magnificat ostēditur.

Pars prima huius sermonis que dicit sublimitatis.

Sublimitas et excellentia cātici virginalis ostēditur tripliciter. Primo rōne ordinatiōis. Nam vt dicūt doctores catholi. oīa cātica veteris testamēti sūt sub ordinata canticis noui testamēti. maxime isti excellētissimo cātico mris dei, cui oīa illa cantica velut vmbra deseruiūt. Precessit enim primo canticu; Moysi Exo.xv. sc; Cantemus dño etc. Et bm spūalem sensu; significat liberationē a seruitute pctōru;. Secundo canticum populi israel.s. Ascendit puteus etc. Numeri.xxi. Et notat largitatem gratiarū et donoꝝ. Tertio canticum Delbore.s. qui spōte obtulistis animas vestras etc. Judi.v. et insinuat obedientiā subditorum. Quarto canticu; eiusdem Moysi.s. Audite celi que loquor. Deuter.xxxij. et demonstrat instructionē diuinoꝝ eloquiorum. Quinto canticum Anne.s. Exultauit cor meum in dño. j. Reg.ij. Et signat vbertatem gratuitorum. Sexto cantica diuersa Dauid in psalmis. et figurant varietatē dulcium sonoꝝ.i. gaudioꝝ mentalium. Septimo cantica canticoꝝ Salomonis. et significant coniunctionem amorum. Hec aute; omnia cantica deseruisse cantico virginali patet. Nam ipse tympanistriam nostra; describit euāgelista a vitijs denudatam: cu; ei per angelu; dr Aue.i. sine vhe.i. sine peccato. Item gratijs fecundatam cū subdit. gratia plena. ac dei solius imperio subiugatam cum infert. dominus tecum. benedicta tu in mulieribus. quasi diceret. Mulieres cetere sub viri potestate sunt tu soli dño qui est tecum. Itē insinuat eā diuinis eloquijs illustratā. qn cogitabat qlis esset ista salutatio. ruminās scripturas et iteru; querens. Quomodo fiet istud. Itē tanti filii delitijs plenam quia inuēta est in vtero habēs de spūsancto. et modulatis gaudijs predotatā, ac p amorē totaliter deo cōiunctam cū ad montē cōtēplationis et diuine laudis ascēdens cecinit dicens. Magnificat anima mea dñm. Et exultauit spiritus me9 in deo salutari meo. Et aduerte diligēter q quicqd in canticis canticoꝝ petit aut factū esse describitur: totū et plus hic lucide habitū insinuatur. Nam ibi petit osculum cum dr. Osculetur me osculo oris sui vt habetur Cañ.j.c. hic habetur cōiunctio sc; diuine nature cū humana. Ibi postulat tractio dum dr in eodem.c. Trahe me post te. Hic habetur discursio. nam Maria pergit cū filio in vtero ad elizabeth. Ibi queritur locus pastus et accubitus dum dr in eodē.c. Indica mihi que; diligit aīa mea. vbi pascas. vbi cubes i meridie. Hic habet cubans in vtero virginis ex pastus ei9 alimētis. Item videbatur longe saliēs i mōtibus. vt. habet.ij.c. hic festināter ducit in montanis. Ibi querebat in lectulo et non reperiebat. vt hr.iij.c. hic clauditur in corpusculo et reperit in psepio. Ibi vocatur dilectus vt descēdat. vt hr.vj.c. hic humiliatur vt se ostēdat. Ibi cōuersio ei9 ad humanā naturā speratur. vt habetur.vij.c. hic iā facta demonstratur. Ibi incarnādus petebatur ad oscula et amplexus. vt habet.viij.c. hic incarnatus alitur et datur omnibus eius desiderantib9 amplexus. Scdo apparet huius cātici excellētia ratiōe cōprehensionis. Hoc em canticum cōprehendit in se canticū vite eterne siue significationē eius. De quo celesti cātico dr Apoc.xiiij. q sancti cantabant canticum nouum ante sedem dei et agni. Sciendum ergo q prim9 gradus et summus beatitudinis est visio diuinitatis: in qua consistit felicitas. c. ieiunia;. de consecra. dist.v. Et ex hoc gradu tanq ex fonte omnis alius gradus beatitudinis deriuatur. vt inquit beatus Thomas in.iiij. dist.xlix. et omnes alij theologi ibide;. In qua visione anima eleuata mox deu; magnificat: vt prim9 versus insinuat Et quia tanti boni visio sine immenso gaudio esse non potest: statim exultat spiritus in deo salutari suo. vt dicit scōs Jhsus. In hoc aūt lumine et gaudio anima seipsa; cognoscit, et videt se illa tanta glīa indigna; et sic fatetur se humilē ancillam. vt tertius versus sonat. Hinc cōparat premia ad merita et premiatū ad premiantē. et addit. Quia fecit mihi magna. mihi indigno magna pmia tribuendo premiās qui potens est. vt

Oīa iā cātica septa i magnificat dicuntur

Magnificat cōprehendit cāticu; vite eterne.

habetur in qrto versu. Inde vero pspicit nō ex meritis humilitatis. sz ex mera mia' oēs beatos beatitudinē cōsecutos. et dicit i qnto versu. Et mia eius a pgenie in pgenies rc. Postmodū de ipsa impropoitionata ppoitione. s. pmij et premiate anime differēs. cū anima habeat vltra id qd de sui natura ɔsequi pōt: fatetur id euenire ex mera dei potētia dicēs i sexto versu. Fecit potentiam in brachio suo Sed ipsa potētissima manu intuef equissimā iusticiā malos merito punientē et dicit. Dispsit supbos. mēte cordis sui: et deposuit potētes de sede. i. vij versu. Et qm nō est parua portio illi' summe felicitatis societas beatoꝝ repleta ad superabundantiā. et inebriata ab vbertate dom' dei. ipsos intuetur. et ait in versu. viij Esurientes impleuit bonis rc. Qm vero ista esuries non est in patria sed fuit in via. ibi intuetur pmissiones factas sub duplici testamēto testāte. ps. xlvij. Sicut audi. sic vidimus rc. exultatqz i tali pspectu. iuxta illud Cañ. s. Exultabimus et letabimur in te memores vberū tuoꝝ. i. testamentoꝝ. Et sicut sunt duo testamēta. sic submittit duos versus. s. Suscepit israel puerū suū. et sicut locut' est. p nouo testamento. Sic igif apparet quod istud canticum canticoꝝ. s. Magnificat. omnia cantica continet paradisi. vbi effectualiter sine cessatione cantaf hoc canticum nouuz magnificat. ꝑm illud ps. xcix.. Cantate dño cāticū nouuz. laus ei' i ecclesia sanctoꝝ. Qd canticū dr nouuz nouitate vniuersitatis. qz factuz est a matre et dña vniuersoꝝ. Itē nauitate potestatis. qz nunqz visa est tanta potestas sicut illa de q Hiere. xxxj. Nouum faciet dñs super terram femina circūdabit virum. Item nouitate iocūditatis. Nullum em canticuz cantatur in ecclesia tanta iocūditate sicut magnificat. hec iohāne ꝫ dñici cardinalis sup Magnificat. Magister vero Johannes gerson cancellari' parisieñs in suo tractatu pmo sup magnificat dicit. Quid appropriatius qd ve diuinius poterimus accipere φ ipmmet psalteriū. Marie decachordum habēs decē versus quasi totidez chordulas sonorissimas ɔformiter ad illud vniuersale decachordū totius rationalis creature qd cōnectitur ex. ix. ordinib' angeloꝝ quasi. ix. fidibus argutis. iūcta ex hominibus decima quā in primis parētib' p peccatā iuptā summ' noster cytharista reparauit. vt cōcordaret psalteriū iocūdum cū cythara. Est itaqz prima hui' psalterij marie chordula sonās dei magnificētiā. qz dominꝰ est cui' eleuata ē magnificentia. sup celos. Magnificat inqt aīa mea dñm. non dicit illū vel illū. sz simplr et antonomatice dñm. Scdo magnificaf in salutatiōe. propterea vocat ipm salutare. qz dñi est salus Tertio magnificus est in respectiōe humiliū et beatificatōe. qm excelsus dñs et humilia respicit. Quarto magnificus in magnorū opatione et nois sui sanctificatione. Qz inquit fecit mihi magna q potēs est: et scm nomē ei'. Cōsonat ps. cxxxvij. Qz magnificasti sup omne nomen sanctū tuū. Quinto magnificus est in mia et miseratione timētibus eū. Sexto magnificus in superborū mēte. cordis sui deiectione siue dispersiōe Septimo magnific' in humiliū exaltatōe potentibus de sede depositis. Octauo magnificus in esurientium impletione cuz diuites dimisit inanes. Nono magnificus in perditorum liberatione. qz suscepit israel puerum suum. Decimo magnificus in promissoꝝ suoruz cōpletione. Sicut locut' est ad patres nostros abraā et semini eius i secula. hec ille. Cui cū respōdisset ei' discipulus sibi placere hāc expositiōes. Nō ille tractatus pcedit per dialogū. subiūxit pdict' doctor dicēs. Quid vero cēseres si varios omniū organoꝝ sacre scripture modulos: imo voces ois generis musicoꝝ ɔcordare facere mus cum hoc Marie psalterio decachordo. Et iterū dicit. Scias filr φ in auribus suis nostra psaltes copiosissime et districtissime faciebat resonare voces oim musicoꝝ dum mētis intuitū simul cū plectro meditationis liberrimo discursu miraqz celeritate diffundebat vbiqz. dum quasi simul in oēs et singulos de diffūdebat affect'. quos solet humana mens singulatim variare canēdo. hec ille. Et ideo possumus dicere φ beata vgo figuraf p philomenam. qz sicut ista auis supat oēs alias aues in cantu: ita beata vgo oēs sanctos. Et iō illi dicere possumus illud qd canit Ouid in lib. de philomena di. Dulcis amica veni noctis solacia prestās. Inter aues etenim nulla tui similis. Tu philomena potest vocū discrimina mille Mille vales varios rite referre modos. Nā φuis alie volucres modulamina tentent. Nulla potest modulos equiualere tuos. Insuper est auiuz spacijs garrire da

Magnificat dr canticuz nouuz

Gerson exponit magnificat.

Laus Ouidij d philomena.

urnis. Tu cātare simul nocte dieq͂ potes. Sectā tñ dño depromis mūera laudis ꝛc. Ex quib⁹ oībus pꝫ sublimitas hui⁹ cantici rōne comprehensiōis. qꝛ in se cōprehendit oīum alioꝝ canticoꝝ pfectiones. Tertia rō oñdens excellentiā ꝛ sublimitatē huius ōi cōcordatiōis. Hoc em̄ cāticū concordat cū orōne dñica quā fecit saluator noster ꝛ docuit vt habet Mat. vj. scꝫ Pater noster ꝛc. Et hanc concordantiā declarat Jobes dñici. vbi. s. cui⁹ ꝟba causa breuitatꝫ omit-to. Post orationē ꝑ dñicā nulla est excel-lētior. nulla sublimior. nulla dignior. nulla vtilior ac salubrior isto bñdicto cātico. Et ideo cuilibet deuoto inquit propheta Esa. xxiij. Bene cane: frequēta canticū. Et Eze. vij. Canite tuba. i. voce sonora. preparent oēs scꝫ ad canendū deuote hoc cāticū. hoc em̄ est illud canticū qđ suaui sono canitur Eze. xxiij. Hoc etiā est illud cāticū de quo predixit Dauid ps. xxxix. di. Immisit in os meū canticū nouū. carmen deo nr̄o. Unde dicebat ps. lxviij. Laudabo nomen dei cuꝫ cantico ꝛ magnificabo eū in laude. Et ps. xcv. oēs inuitabat ad canendū di. Cantate dño canticū nouū: cantate dño oīs terra. ꝛ Eccli. xxxix. dī Collaudate canticū ꝛ bñdi-cite dñm. ꝛ Esa. xlij. Cantate dño canticum nouū: laus eius ab extremis terre. ꝛ Mi-chee. ij. scriptū est. Cantabit canticum cum suauitate. Btā autē virgo dicebat cuꝫ pro-pheta. ps. xij. Cantabo dño ꝙ bona tribuit mihi: ꝛ psallā noī dñi altissimi. Et ps. lviij. Ut cantē fortitudinē tuā. qđ fecit cum di-xit. Fecit potentiā in brachio suo ꝛc. Item dicebat illud ps. lxxviij. Misericordias do mini in eternum cantabo. Quod fecit cum dixit. Et mīa eius a ꝓgenie in ꝓgenies ꝛc. Ipsa ergo seruauit preceptum spiritussan-cti dicentis ꝑ os Dauid ps. xcviij. Cantate ꝛ exultate ꝛ psallite. Unde ꝛ in ei⁹ persona ꝑdixerat idem ꝓpheta ps. lxx. Exultabunt labia mea cū cantauero tibi. Dicebat quo-q͂ ipsa benedicta virgo illud ps. c. Mise-ricordiā ꝛ iudiciū cantabo tibi dñe. Quod fecit quādo cecinit dicens. Deposuit potē-tes de sede: ꝛ exaltauit hūiles. In hoc aūt cātu suo dedit beata virgo exemplum illis qui sunt diuino cultui deputati. vt deuote cantarēt cantica diuina ꝭm ordinem eccle siasticū. c. in die. de cōsecra. disti. v. Et cum ipsa exultauit in deo: dedit exemplum can tandi ꝛ iubilandi magis corde ꝙ ore, sicut postea ordinauit ecclesia in. c. non medio-criter. de cōse. dist. v. ꝛ. c. sedulo. xxviij. di. ꝛ. c. cantantes. vbi glo. xcij. dist.

T — Post pr̄ nr̄ magnificat excellit alias orationes.

Pars scđa huius sermonis que dicitur modalitatis.

n — Lyra expōit magt.

Inquit Nicolaus de lyra super Lucā ꝙ in cantico beate virgi nis primo ponitur modus cā-tandi. ꝛ hec ē pars p̄sens. Se-cundo subditur causa cantādi. ibi. Quia respexit ꝛc. ꝛ hec est pars sequēs Circa primū declarat laus virginis tanq͂ magna cum dicit. Magnificat. Scđo vt deuota ibi. anima mea. non tm̄ labia mea. Tertio vt debita. cum dī. dñm. cui debetur laus ꝛ honor. Quarto vt iocunda ibi. Et ex ultauit spūs meus. Quinto vt recta. ibi. In deo salutari meo. Et dicit in deo ratio-ne creationis. salutari ratiōe recreationis meo ratione assumpte humanitatis. quia sic fuit ipsius virginis ꝛ non alterius. hec ille. Dicit autem. Magnificat anima mea dominū. nō tamē addendo aliquid ad ei⁹ maiestatis magnitudinem. qꝛ immēsa est. nec augeri potest nec minui. vnde Eccli. xviij. dicit. Quis inuestigabit magnitudi-nē eius? nō est minuere nec addere nec in-uenire magnalia Dei. Magnificauit autē eū eius magnificentiā oībus nunciando. si cut faciebat Dauid dicens ps. xxxiij. Ma-gnificate dñm mecū. Et hanc expositioneꝫ approbat Johannes gerson vbi. s. dicens Dns a creatura magnificat. nō in augmen tū sui in se. sed qꝛ magnus esse ꝑdicat. cas nitur ꝛ laudat. aut certe qꝛ magnificā facit animā cui magna facit qui potēs est. nam quos iustificauit hos ꝛ magnificauit. Nū-quid paruꝫ tibi videtur magnificata beate marie virginis aīa. que operationi, supra modū magnifice fuit ausa ꝑbere cōsensum Fiat inquit mihi ꝭm verbū tuū. i. fiam ma ter illius filij cuius est pater deus. Quid ex celsius. quid sublimius ꝛ magnificentius poterit cogitari? quod ꝛ vidit cū ꝓphetice subiunxit. Ecce em̄ ex hoc beatam me dicēt oēs gnationes. hec ille. Item Maria ma-gnificauit dñm humiliando se. iuxta illud ps. lxiij. Accedet hō ad cor altū. ꝛ exaltabi tur deus. Magnificauit dñm: illum oībus preponēdo: dicens cum ꝓpheta ps. cxliiij. Exaltabo te de⁹ meus rex ꝛc. Magnifica uit dñm ei⁹ corp⁹ mysticuꝫ augendo. iuxta illud Esaie. xxvj. Magnificatus est dñs.

De quo magnificatur — Maria deū magnificauit.

q̄m repleta est syon iudicio τ iusticia. Ma
gnificauit dn̄m ip̄s laudando ac dicēdo cū
ꝓpheta ps.lxviij. Magnificabo eū in lau-
de. Magnificauit dn̄m ip̄m benedicendo
iuxta illō Eccli.xliij. Bn̄dicētes dn̄m exal-
tate illū quantū potestis. qr est maior om̄i
laude. Magnificauit dn̄m ei⁹ inimicos ex
pugnādo. iuxta illud Exo.xv. Cātemus do-
mino gl'iose em̄ magnificatus est τc. Dice-
bat ergo ꝯtinue ipsa btā virgo sponso suo
celesti cū ps.lxx. Repleat os meū laude: vt
cantē tota die magnitudinē tuā. Itē dice
bat cū eodē ꝓpheta. Magnificabo eū ni-
mis in ore meo. Om̄s quoqꝫ inuitabat ad
idē faciendū dicens cum ꝓpheta ps.lxvi.
Oēs gētes magnificate eū. Dicebat autem
deo illud Exo.xv. Quis similis tui magni-
ficus in sctitate? Et illud ps.viij. Eleuata
est magnificētia tua sup celos. Ex hoc aūt
cantico apparet excellentia τ altitudo atqꝫ
audacia istius dignissime ꝟginis. que illu3
magnificare attentauit. de q̄ dr̄ Eccli.xliij.
Quis magnificabit eum sicuti est. quasi di
cat null⁹. Ipse nāqꝫ est ille de q̄ b. Job
xiij. sui li.c. dicebat. Nolo multa fortitudi
ne cōtendat mecū. neqꝫ magnitudinis sue
mole me premat. Et rationem assignabat.
xxix.c.di. Est em̄ magn⁹ fortitudine τ iudi
cio τ iusticia. τ enarrari non potest. Uera
est em̄ ꝓphete sn̄ia dicentis ps.xlvij. Ma
gnus dn̄s τ laudabilis nimis: τ magnitu-
dinis ei⁹ nō est finis. Et tamē ista nobilissi
ma puella eū magnificauit idest magnum
fecit. Quia em̄ de⁹ magnus in eius vtero
paruulus fact⁹ est. τ in visceribus eius cre
uit. τ lacte eius nutritus magnus fact⁹ est
Ideo merito inquit eius mater se illū ma-
gnificare. i. maiorē facere. Sctūs aūt Ber.
inq̄t. Nō laudat hic magnus dn̄s τ lauda
bilis nimis. sed paru⁹ domin⁹ τ amabilis
nimis. Dicit ꝟo btā ꝟgo. Magnificat aīa
mea. quia lingua nō sufficit. Unde glo. in-
quit. Qr tanto munere dn̄s me sublimauit
vt nullo lingue officio explicare possim. sō
tm̄ animi interioris affectū in agēdis gra-
tiarū laudib⁹ offero. Uel dicit. Aīa mea. q.
d. nō solū corpus τ lingua: sed principali-
ter aīa mea magnificauit dominū. De⁹ em̄
vt. s. diximus magnificādus est laudan-
dus magis mente q̄ voce. iuxta illud apl'i
Ephe.iiij. Cantātes in cordib⁹ vestris deo
vnde dicebat. Psallam spū psalā τ mente
Ex q̄b⁹ p3 suauitas cātici huius ꝟginalis

Licet em̄ dicat Eccli.xl. Tybia τ psalterium Suauitas huius cantici.
dulcē faciūt melodia3 τ sup vtrūqꝫ lingua
suauis. tamen dulcior est cātus spūalis sc3
iubilus cordis τ mentalis melodia. Scri-
ptū est em̄ Eccli.xxx. Non est oblectatio su
pra cordis gaudiū. Quis ergo erit tāte suf-
ficiētie vt valeat explicare vel ꝑcipere quā
te melodie est cāticū qd̄ īstrumētaliter vir-
ginis sctē aīa cātat. Cōsidera si vales q̄lis
sit cythareda. q̄lis cythara. qualis τ cātici
materia. Nā etiā bonus cātor si voce rucha
vtat: male cantat. τ bonus cythareda fra-
cto instrumēto male cytharizat. Nec etiam
sufficit vox pulchra τ instrumentu3 nobile
si autor artis sit impitus. iux illud Ouid.
in.iij.li.de pōto.c.x. Nō bene cātantes la-
bor est audire puellas. Itē data peritia ar
tis τ instrumētoꝝ compositione pfecta. si
materia sit displicibilis. de suauitate cy-
tharizātiū τ canentiū aliq̄d subtrahit. Ad
faciēdā ergo pfectā τ delectabilē melodia3
requirit bon⁹ magister. bonū instrumentū
τ materia suauis τ delectabilis q̄ oīa erāt
in eo: de quo inq̄t Uirgil. in.j.eney. Cytha
ra crinitus iopas psonat aurata docuit q̄
maximus athlas. In isto autē cantico cy
thareda est spūssanctus. qui etiā in om̄i in
strumento inepto τ vili suauiter sonat. Ut
em̄ inquit Gre. in sermone aploꝝ. Tetigit
puerum cytharedā Dauid τ psalmistā fecit Spūs sctūs cythareda.
Tetigit etiā pueꝝ iuniorē Danielē. τ iudi-
cē senū fecit. Pastorē armentariū Amos: τ
ꝓphetā cōstituit. Piscatorē Petrū: τ prin-
cipē aploꝝ ordinauit. Theolonariū τ pu-
blicanū Mattheū τ apostolū3 ac euangeli
sta creauit. Persecutorē fideliu3 Paulū. et
predicatorē gentiū fecit. Qualiter ergo cā
tabit τ armonizabit spiritussanctus vbi in
strumentum est aīa virginis sanctissime?
Sz adde nobilissimo cytharede: τ suauissi
mo ac optimo instrumento ꝑciosa3 ac dele
ctabilē materiam. Quia in hoc dignissimo
cantu cantantur magnalia diuine laudis.
Unde bene cecinit virgo gloriosa dicens
Magnificat aīa mea dominū. q̄si diceret
cum ꝓpheta. Confitebor dn̄o nimis in ore
meo. τ in medio multoꝝ laudabo eum. ps.
cviij. Nimis inquit nō respectu magnifica
ti. sed respectu audientiū q̄ tam magna ca
pere nequeūt. Uel meli⁹ exponendo. Confi
tebor domio nimis in ore meo. i. si voluero
magnificare deum in ore meo: nimis esset
τ nimis prolixū, immo impossibile, vnde τ

Paulus que in paradise vidit loqui nō potuit.ij.ad Corinth.xij. Magnificat ergo aīa mea dn̄m.que rapta est ad videndū ei⁹ magnificentiā.q2 verbis hoc bene fieri nō posset. Et bene notandū est q̄ dicit anima mea. Nullus em̄ ꝓprie dicere pōt aīa mea nisi q̄ totaliter h5 aīam liberam ab oī seruitute.vt inquit Archiep̄s florētinus in.iiij. pte summe.ti.xv.c.xxviij.§.ij.vbi etiā dicit q̄ triplex est seruitus a qua op5 esse liberā ⁊ immunē vt sit anima sua. Prima est seruitus criminis siue vitiorum de qua dr̄ Joh. viij. Qui facit pctm̄ seru⁹ est pcti. Sed peccatum sicut est triplex:ita ⁊ eius seruitus est triplex. Est em̄ triplex pctm̄.s. mortale. qd̄ pfecte facit hoīem seruū pcti ⁊ diaboli. iuxta illud.ij.Pe.ij. A quo qs supat⁹ est ei⁹ ⁊ seru⁹ ē. Et vt dicit Aug. Quis est seruus tot dn̄orum quot vitiorum.⁊ hoc maxime impedit aīam ne possit deo vacare. Per originale aūt pctm̄ sensus hoīs ⁊ cuncta cogitatio eius prona est ad malū ab adolescētia sua vt dr̄ Gen̄.viij.⁊.c.omnis etas.xi.q.s. Nec liberatur anima ab impedimento talis seruitutis pugne carnis contra spiritum. vn̄ non pōt ita libere volare ad deum per contemplationē ⁊ vacare diuinis. Nec aliquo sacramēto circūcisionis vel baptismatis vl̄ alterius liberatur a tali seruitute. l5 sublevetur plus ⁊ minus.sed semp remanet pugna carnis que aīam captiuā ducit sub lege peccati sm̄ inclinationē.etsi non dominetur omnino. Veniale aūt tepefacit aīaʒ ⁊ pigriorem reddit ad ascendendū in deuʒ feruorē tollens spūs. Scd̄a seruit⁹ est sanguinis siue ꝓpinquorum.que etiā aīam aliq̄liter tenet captiuā ne in deuʒ totaliter vadat. Sicut p5 de illo qui xp̄m sequi cupiebat s5 tn̄ retinebatur ne eū seq̄retur dicēs. Permitte ne prius sepelire patreʒ meum. Mat.viij. Cōtra quē defectū.s.nimie affectionis ad parentes venit dn̄s mittere gladiū separationis dicens. Veni separare filium aduersus patrē.⁊ filiā aduersus matrē suam ⁊c.vt hr̄ Mat.x.⁊ Lu.xij. Et hoc ideo.quia caro ⁊ sanguis:regnū dei nō possidebunt.vt ait apl̄s.j.ad Corinth.xv. Vn̄ ⁊ Ambro.inq̄t.in.c.cui portio.xij.q.j. Nec est vera sacerdotis fuga. abdicatio domesticorum.⁊ quedam alienatio charissimorum vt suis se abneget qui deo seruire gliscit. h ille. Tertia seruitus est mundialium ⁊ terrenarum rerū.spinis suis sollicitudinū aīam ligatā tenentiū:ne libere deo seruire valeat vt p5 de illo qui domino seruire cupiebat pfecte. Cui iterrogāti dominum de via pfectiōis cū ip̄e dominus respōdisset. Si vis pfect⁹ eē:vade ⁊ vēde oīa q̄ habes ⁊ da paupib⁹ ⁊ seq̄re me tristis retrocessit discedēs ab eo.q2 habebat multas possessiōes.vt dr̄ Mat.xix. Necesse est ergo vt aīa q̄ vult intelligere magnalia dei.⁊ in cōspectu eius solius semper meditari. a iugo cuiuslibet harum seruitutuʒ sit libera ⁊ immunis. In cuius figurā dixit dominus abrae. Gene.xij. Egredere de terra tua.i. de mundanis cupiditatib⁹ ⁊ de cognatione tua.i.de amicis ⁊ attinentibus.⁊ de domo patris tui.i. de vitijs ⁊ criminibus per que quis efficit filius diaboli:⁊ de domo ac familia eius: iuxta illud Jo.viij. Vos ex patre diabolo estis ⁊ desideria patris vestri:idest diaboli facere vultis. Sequitur in dicto.c.Gene. ⁊ veni in terram quam monstrauero tibi. scʒ contēplationis ⁊ suauis perfectionis. Talis auteʒ potest dici.filius dei renatus non ex sanguinibus iniquitatem. neq3 ex volūtate carnis necessitatuʒ amicorum. neq3 ex volūtate viri.s.mundi vanitatū. Et consequenter potest dicere aīa mea. Cum autē nulli⁹ creature pure anima.sit que non fuerit subiecta peccato. Quia si dixerimus q2 peccatum nō habemus:ipsi nos seducimus.⁊ veritas in nobis nō est.vt dicit Johannes in canonica sua.excepta sancta virgine.vt dicit Augu. Que etiam parentum amorem oblita est segregata ab eis in sua infantia:⁊ deo totaliter mancipata.vt historia natiuitatis eius edocet.et ab omni terrena cupiditate elongata. Restat vt talis v̄go ab omni iugo seruitutis excussa totam animā suā possideret ⁊ dicere sola potuerit. Magnificat aīa mea dominū.⁊ ita cecinerit vsq3 i finē. Poterat em̄ dicere cū ps.xviij. Meditatio cordis mei in cōspectu tuo semp.hec Archiep̄s florētinus. Cuius verba aūt nō cōcludūt intentum.aut necessario est dicēdum.q̄ beata v̄go fuit totaliter libera ⁊ immunis a pctō originali.alit nō semp potuisset dicere aīa mea.vt ip̄e p̄supponit. Nam pro illo tūc vel instāti quo fuisset i peccato originali:nō fuisset libera eius aīa.sed serua diaboli ⁊ pcti.vt diffuse ꝓbauimus i parte prima hui⁹ opis. Sola ergo beata v̄go inter puras humanas creaturas potuit dicere illud Eze. iiii Anima

triplex seruit⁹ q̄ fac aīaʒ esse nō suam.

mea non est polluta ab infantia mea vsq nūc. Et illō ps. xxi. Aia mea illi viuet. s. semper et nunq̄ diabolo seruiet. Et cōsequēter semp magnificabit dnm. In qbus vbis apparet vtus et sanctitas vginis. q̄ nō egit sicut multi alij q̄ carmina vel alia opa ediderūt. in quib9 descripserunt facta egregia magnoꝝ viroꝝ. vt ab eis vel ab eoꝝ posteris diuitias vel honorē ɔseqrent. Alij vo laborauerūt tractare materias delectabiles et obscēas vt poete. Alij subtilia vt phi. alij lucratiua vt iuriste. Alij tēpoꝝ successus vt historiographi. Et sic vt cōiter ad capessendam vel tpalē cōmoditatē. vel gl'iam et famā: vt i ppetuū duraret eoꝝ memoria. Sicut Ouid. q̄ inqt in vlti. metamor. Iamq opus exegi quod nec Iouis ira nec ignis. Nec poterit ferrum nec edax abolere vetustas. Vn̄ de talib9 vificat illō Eccl's vl. s. faciēdi plures libros null9 est finis. Btā autē virgo hoc canticū edidit pcise ad decātandas dei laudes. et hic est eius ols finis et intentio. Et ideo dicit. Magnificat aia mea dnm. Et nota qd nō dicit deū. nō spōsuz nō filiū. nō patrē. q̄uis quodlibet hoꝝ dicere potuerit vc. Sed tm̄ dicit dnm. vt oi via p prias laudes fugeret. et diuinis tm̄ i tēderet. Si em̄ dixisset deū suā humilitatē tacuisset. qd fieri nō poterat cū ea vsq ad redundantiā plena esset. et omni vbo. tactu gestuq se humilē et vilez pdicaret p posse. Qui em̄ dicit deū sui dicētis nullam conditionē exprimit. cū de9 nō dicatur relatiue. Si aūt dixisset sponsuz. patrē vel filiū: multum se laudasset. Et ideo dicit dnm. qd nomen est relatiuū ad seruū et ancillā. qr hoc nomen seruus et ancilla est nomē vilitatis Et sic sicut respondit angelo. Ecce ancilla dni. ita nunc cecinit. Magnificat aia mea dnm. Quia ergo beata virgo non quesiuit famaz vel gloriaz suam. sed semp. diuinam ideo deus reddidit eā gloriosam et famosam. Ipse em̄ inquit. s. Reg. ij. Qui me glorificauerit glorificabo eū. Et non solū ipsa est famosa: sed etiam hoc eius canticum est famosius omnibus alijs canticis. vn̄ omni die cantatur. et hora multum apta. s. in vesperis. et modo multū gratoꝝ et solēni magis q̄ oia alia ecclesie cantica. Alia q̄z rōne dixit benedicta virgo dnm. vt. s. hoc suum canticum diuine laudis redderet magnificum. Nam ad magnā laudem quattuor requiruntur, s. vt sit a magno laudante, magno modo. de magnis factis. et de magnis personis. Ex quibus omnib9 hoc canticuz redditur magnificū. Nam laudans est magna. s. aia virginis talis et tanta. Mod9 est nobiliss. mus. qr exultauit spiritus eius vc. Item de magnis factis que in ipso cantico narrant. Restabat ergo vt a q̄rto magno laus diceretur vt esset tota magna. Et hoc fit cum ait dnm. Et prudenter dixit absolute dnm. nō illum vel illum quia non loquitur de aliquo dno alicuius portionis mundi. vt fecerūt tragici. comici et historiographi. sed de dno vniuersali. Cui dr Hester xiij. Dns vniuersoꝝ tu es. et in ditione tua cuncta sunt posita. De illo loquitur cui soli dr illud Exo. xv. Dns bonus innocens. Qui est deus deoꝝ et dns dominātiū. Deutero. x. Et cui dr Iudith. ix. Dne nomen est tibi soli. qui solus est dns fortis et potens. dns potens in prelio. ps. xxiij. Qui sol9 est dns virtutuz. ps. xlvi. Qui est dns excelsus terribilis super oēm terrā. ibidē. Cui iquit idem ppheta. ps. lxxxij. Nomen tibi dns. tu solus altissimus super omnē terrā. Cui etiā dr Eccli. xliij. Terribilis dns et magn9 vehementer. et. ij. Mach. xiiij. Tu dne vniuersoꝝ qui nullius indiges. Est ergo hoc canticum valde magnificum. quia de tanto domino loquitur. Et ideo est excellētius omnibus scripturis mūdialibus. Quo vo ad diuinas scripturas est sciendū bm quosdam catholicos doctores. q̄ tria sunt que preferant scripta scriptis. s. tempus in quo adinuenta sunt. forma tradendi. et dignitas persone tradentis. Respectu primi istud canticum preponitur omnibus scripturis veteris testamenti. Respectu secundi preponitur omnibus epistolis. actibus et pphetijs noui testamenti. Respectu tertij pponitur omnibus scrptis in euāgelijs exceptis his que de ore xpi emanauerunt. quia nulla persona post xpm dignior reperitur. Et ideo hoc canticum est frequentandum bm predictos doctores. qui etiam dicunt q̄ alia quoq ratione dixit beata vgo dnm. vt scz mentē ad timorē et reuerentiaz dei excitaret. Quia initiuz sapiētie ē timor dni Eccli. s. Iste em̄ terminus dns includit timorē filialem que est amoris. iuxta illud Malach. s. Si ego dns: vbi est amor me9. Itē dixit dnm. vt pprietates dei explicaret q̄ nō est dns sicut tyrānus tpalis q̄ a depredatione subditoꝝ dr dns: quasi dominus,

Marginalia: V — Dn̄m dicit non deū vel filie aliquid. — Z Cāticū magnificat ē magnū — Tria p fert scripta scriptis. — Dns vn̄ dicat.

immo nihil. sȝ multū ꝛ cuncta sumpsio. Sȝ a largitione beneficioꝝ dr̄ dn̄s q̄si do mu- nus. Et hoc insinuauit. cū ei⁹ beneficia cō- memorauit. Primo data sibi in particula- ri dicens. Fecit mihi magna q̄ potens est: ꝛ postmodū beneficia data oībus dicens. Et mīa ei⁹ ꝛc. Scd'o a liberatione oppressoꝝ dr̄ dn̄s. quasi do man⁹. i. adiutoriū. Et hoc insinuauit cum eum salutarem appellauit idest salutem dantem. Item cum dixit. De posuit potentes de sede. s. opprimentes ali- os. ꝛ exaltauit humiles. s. a potentibus de pressos. Tertio a debellatione inimicorum dr̄ dn̄s: quasi do minas hostib⁹. Et hoc in- sinuauit cum dixit. Fecit potentiam in bra chio suo dispsit superbos mēte cordis sui.

B Expositio greci ꝛ Ori genis. Grecus aūt expositor sup Lu. exponit h̄ verba virginis. Magnificat aīa mea dn̄m dicēs. ꝙ hoc inq̄t beata virgo. q̄si diceret. Mirabilia q̄ deus p̄nunciauit. in meo cor pore exercebit. Sȝ aīa mea īfructuosa apd̄ deū nō erit. Cōuenit aūt mihi ꝛ voluntatis fructū afferre. Nā quāto amplo doceor mi- raculo: tāto teneor glorificare in me mira- bilia operantē. Orige. aūt sup hoc passu in q̄t. Si aūt domin⁹ nec augmentū nec detri mentuȝ recipe pōt q̄d est ꝙ maria loquit̄. Magnificat aīa mea dominū. Sȝ si ꝯside- rē dominū saluatorē imaginē eē inuisibilis dei ꝛ aīaȝ factā ad ei⁹ imaginē: vt sit imago imaginis. tūc videbo q̄m in exēplo eoꝝ q̄ solēt imagines pingere. quādo magnifica- uero aīam meā ope. cogitatiōe ꝛ sermone. tūc imago dei grādis efficit̄ vt ip̄e domin⁹ cui⁹ imago est in aīa mea magnificet̄. h̄ ille Et idē dicit diu⁹ Ambro. sup Lu. q̄ ait. Ma gnificat̄ domin⁹. nō ꝙ humana vox ei ali- q̄d adiūgat sȝ q̄ magnificat̄ ī nobis dn̄ aīa nr̄a q̄ ad imaginē dei est creata. p iusticiam se xp̄o ꝯformat q̄ est imago p̄ris. Et sic duȝ ip̄m xp̄m imitādo magnificat. q̄dā p̄ticipa tiōe magnitudinis ei⁹ sublimior fit vt illaȝ imaginē splēdido bonoꝝ colore factorum ꝛ quadā emulatiōe v̄tutis ī se videat̄ expri mere. Magnificat̄ ergo domin⁹ nō in seipsȝ ī nobis. sicut etiā dr̄ sctificari. Unde ei dici m⁹. Sctificet̄ nomē tuū. Hāc aūt magnifi- cationē diuinā fiendā ab aīa btē v̄ginis p̄ dixerat pph̄a dauid. q̄ ī eiusdē p̄sona inq̄t. ps. ciij. Benedic aīa mea domino. domine

B Aīa. et spirit⁹ idē sūt. de⁹ me⁹ magnificat⁹ es vehemēter. Seq̄t̄ aūt btā v̄go ī cātico suo dicēs. Et exultauit spūs me⁹ in deo salutari meo. Qd' exponēs Hugo cardinalis dicit. ꝙ aīa ꝛ spūs idem sunt. sȝ aīa dr̄ inquātū aīat ꝛ viuificat corp⁹ vnde hic bene vinēdo magnificat deū q̄ fe cit eā. Spūs aūt dr̄ inquantuȝ supcelestia cōtemplat̄. cui⁹ ꝓp̄ie est exultare ī deo. Et hec exultatio multū displicet diabolo. vn- de. j. Reg. iiij. Philistijm ingemuerūt dicē tes. Ue nobis. Non enī fuit tanta exulta tio heri ꝛ nudiustertius: Ue nobis. Quis nos seruabit de manib⁹ sublimiū deorum istoꝝ Bis aūt dr̄. Ue nobis. q̄r duplex est exultatio q̄ displicet eis. Una ꝯtra tristiciā seculi. De qua dr̄. ij. ad Corīth. vij. Tristicia scl'i. mortē operat̄. Alia ꝯ tristiciā carnis q̄ spm̄ deijcit. de qua Prouer. xvij. scriptū ē In merore animi. i. aīe deijciet̄ spūs. Et ꝓp ter hoc dr̄ ad Phil. iiij. Gaudete in domi no semp̄ iterū dico gaudete. Hec exultatio siue hoc gaudiū q̄d est in deo. est ꝯtra gau diū diaboli. cōtra gaudiū mūdi ꝛ ꝯtra gau diū carnis. Gaudiū v̄o diaboli ē impietas contra deum. Prouer. ij. Letant̄ cū malefe cerint. ꝛ exultant in rebus pessimis. Gau- dium mundi est vanitas contra primum. Job. xxj. Gaudent ad sonitum organi. du- cunt in bonis dies suos: ꝛ in pūcto ad infer na descendūt. Gaudiū carnis est voluptas contra seip̄m. De quo Prouer. xiiij. dr̄. Ex- trema gaudij luctus occupat. In his autē nō gaudebat beata virgo sed in deo. Et iō inquit. Exultauit spūs meus in quo nulla ē simulatio. In deo salutari meo. i. in filio saluatore. nō in mūdi honore. nō in carnis voluptate. nō in generis nobilitate. non in corporis pulchritudine. nō in mūdi ꝓsperi tate. sȝ in deo salutari meo. iuxta illud ps. lxxxiij. Cor meū ꝛ caro mea exultauerūt in deū viuū. ꝛ. j. Reg. ij. Exultauit cor meū in dn̄o: ꝛ exaltatū est cornu meū in deo meo. Dicit aūt Augu. in quodā s̄mone. Exultat in domino qui terrena nō curat. quē ꝓspe ritas nō emollit quē aduersitas tēporalis non frāgit quē sola dei memoria delectat. iuxta illud Threno. iij. Memoria memor ero. ꝛ tabescet ī me anima mea. Potest etiā sic exponi. Exultauit spūs me⁹ in deo salutari meo. i. a me s̄m carnē ꝯcepto. Un de ip̄a sola ꝛ specialiter pōt dicere eū suū. Hec Hugo predict⁹. Sed lȝ hec expositio sit bona: tamē rectius ꝛ meli⁹ dixisset expo nēdo in terminis in quib⁹ loquit̄ btā v̄go eū appellās salutare suū. ꝙ sic fuit suū sa- lutare vt nūq̄ eo mō fuerit alter⁹ q̄r nullū

Quod spirit⁹ Marie exultauit.

C

saluauit redimendo a pctō originali p gratiam preseruationis. nisi ipsam quā dignissima modo redemit. Sicut canit ecclesia in officio pceptionis di. Nullum redemit filius ex omni gente dignius. qui te seruauit prouide mūdam paterno scelere. Et iō xp̄s dr̄ salutare beatissime virginis particulari τ singulari modo. τ ita p antonomasiam appellaṫ τ null⁹ alius pōt sic eum nūcupare. Vera est em̄ illa snīa quā ego metrice scripsi dicens beate virgini. Te crimine solā immunē natus stulit esse tuus. Nō potuisset aūt b̄ndicta v̄go dicere deū saluatorē suuꝫ spālem. nisi ab originalis pctī casu τ damnatione p̄seruasset τ saluasset. Hāc v̄o particularē ac dignissimā saluationē p̄uidens in spū Abachuc ppheta dicit ī psona virginis beatissime sui libri. c. vlt. Ego autem ī dn̄o gaudebo. τ exultabo in deo iesu meo. Jesus em̄ idem est qđ saluator. Dauid q̄ꝫ ps. lxij. ait in psona eiusdē. In velamento alarū tuarū exultabo. De⁹ em̄ alis benignitatis τ mīe sue velauit aīam virginis. ne ꝑ̄n fici posset immūdicia pctī originalis. De q̄ velatione ipa tunc: τ etiam in hoc cantico exultauit: τ nō solū ipa ppter hoc exultauit sed etiam tota ciuitas celestis. ita vt posset dici illud Hester. viij. Exultauit tota ciuitas. τ de oībus sanctis angelis de saluatione τ p̄seruatione dn̄e sue gratulantib⁹ dici posset illud. ij. Esdre. iiij. Exultauerunt cuꝫ musicis τ leticia dei. De ista q̄ꝫ exultatione virginis ppter p̄seruationē a casu originalis peccati predixit Dauid ps. xv. in psona eius dicens. Prouidebam dn̄m in cōspectu meo semp: qm̄ a dextris est mihi ne cōmouear. Propter hoc letatū est cor meū τ exultauit lingua mea τc. Exultare autē debuit maria ad gratiarū actionē deo reddendaꝫ: qr ipse deus exultauit in vtero eius vt gygas ad currēdā viā. s. sue salutis τ toti⁹ mūdi. ps. xviij. Vn̄ dicebat illud ps. liv. exultaui sub lingua mea. In psona q̄ꝫ eius dr̄. ferat Dauid ps. lxx. Exultabunt labia mea cum cantauero tibi: τ aīa mea quam redemisti. s. ab originali pctō p̄seruando. Inuitabat etiā alios ad exultādū illud ps. lxxx. Exultate deo adiutori nostro. Et ps. xciiij. dicebat. Venite exultem⁹ dn̄o. iubilem⁹ deo

D salutari nr̄o. Ad hāc etiā exultationē exhortabaṫ beatā v̄ginē Johel ppha. ij. c. sui libri dicēs. Exulta τ letare terra. Per terrā em̄ vt sepe declarauimus intelligiṫ spūalr

Vn̄ spirit⁹ marie exultauit.

virgo benedicta. Nec mirum si ipa exultauit. Nam de alijs sanctis scriptum est ps. lxxxiij. Exultauerunt in deuꝫ viuum. Et ps. lxxxix. in persona eoꝝ dr̄. Exultauim⁹ τ delectati sumus. Et ps. cxxxi. etiam canit Dauid dn̄o di. sancti tui exultēt. Et. cxliiij. τ iusti tui exultabunt. ps. q̄ꝫ. xlvi. dicit electis iubilate deo in voce exultationis. τ ps. cvi iteꝝ de ipsis ait annūcient opa ei⁹ in exultatione. Et ps. cxvi. scriptū est. Vox exultationis in tabernaculis iustoꝝ. Et ps. cxxv. in exultatiōe metēt. Et iterū. Venient cum exultatiōe portātes manipulos suos. τ ps. cxxxi. Scti ei⁹ exultatiōe exultabūt. Quid ergo credendum est fecisse istā sanctissimaꝫ τ sup oēs a deo electā v̄ginē: pfecto credendū est φ semper exultabat ī dn̄o sicut de ea supradictū fuerat Esa. xli. vbi dr̄. Exultabis in dn̄o. τ in sancto israel letaberis. Vn̄ ipa dicebat illud Esa. lx. Exultabit oīa mea in deo meo. Ipa ergo faciebat in terris quod sancti faciēt ī celis. De qb⁹ dr̄ ps. penul. Exultabūt sancti in glīa. Et iteꝝ. Exultationes dei in gutture eoꝝ. τ Esa. lxv. illis inqt de⁹. Gaudebitis τ exultabitis vsqꝫ in sempiternū. Basili⁹ v̄o exponēs predicta verba cātici huius. s. exultauit τc. ait. Primus fructus spūs est pax τ gaudiū. Quia ergo virgo sancta totaꝫ sibi hauserat spūs gratiam merito subiungit. Et exultauit spūs meus in deo salutari meo. Et idē aīam dicit τ spm̄. Cōsueta aūt in scripturis exultationis platio: insinuat alacrē quēdaꝫ τ iocosum habitū aīe in his q̄ digni sunt. pinde v̄o exultat in dn̄o ieffabili cordis tripudio τ resultatiōe in strepitu honesti effect⁹ Beda aūt exponens illud. In deo salutari meo. τ assignās causam hui⁹ exultationis inqt. Cū eiusdē iesu. i. saluatoris spūs virginis eterna diuinitate letaṫ: cui⁹ caro tpali pceptiōe fetaṫ. Ambro. v̄o dicit. Magnificat ergo anīa marie dn̄m. τ exultat spūs eius in deo. eo φ anīa τ spū patri filioqꝫ deuota vnū deū p queꝫ oīa pio veneraṫ affectu. Sit aūt ī singulis marie aīa vt magnificet dn̄m. Sit in singulis Marie spūs vt exultet in dn̄o. Teophilus autem inquit. Ille deū magnificat q̄ digne seqtur xp̄m. τ dum xp̄ianus vocaṫ christi non minuit dignitatem magna τ celestia operando. et tunc spiritus eius. i. spūale chrisma exultabit. i. perficiet τ non mortificabiṫ. Origeñ. v̄o ait. Prius autem aīa magnificat dn̄m.

E Expositio basilij.

vt postea exultet in deo. nisi em̄ antea cre-diderimus exultare nō possum⁹. Hec ille. Exultare aūt ₒm Papiā. Huguitionem ⁊ Catholicō. est valde vel extra saltare. ⁊ est gaudiū qd nō solū verbis exprimit. s₃ etiā gestu corporis pre nimia leticia ostendit. et talis fuit exultatio btissime ₒginis q̄ exultauit. i. extra toti⁹ humane nature facultatē saltauit ⁊ exiliuit. ac tota in eterne maiestatis ꝯtēplatione absorpta: gaudio ac leticia inexplicabili in aīa ⁊ in corpore repleta fuit. Qr ₒo dicit exultasse spm̄ suu₃ est notādū ꝙ spūs mltipliciter accipit. s₃ quātū ad pn̄s spectat dico ꝙ accipit ṗmo pro flatu hoīs. Iuxta illud Gen̄. ij. Inspirauit in facie₃ eius. s. Ade. spiraculū vite. i. spm̄ siue flatū. Pro aere etiā quo respiram⁹ sumitur spūs. Iuxta illō ps. cxviij. Os meu₃ aperui ⁊ attraxi spm̄. Iste ergo spūs marie sc₃ flatus. exultauit ī deo. qui totus ad gloriā dei diffusus pandit magnalia sua. Spiritus etiā inquantu₃ aer dr̄ suus dici potest inquantū nō solū aer. sed etiā totus mundus factus est suus cū dei sit. ⁊ per consequēs dn̄a oīm. Aer ergo iste ingrediēs per os ₒginis ad suū creatorē qui eius latebat in vētre: modo suo exultabat. qr magis purificatus. atq₃ radijs diuinitatis impletus dulcissime resonabat. Scd̄o spūs dr̄ angelus. Iuxta illud ps. ciij. di. deo. Qui facis angelos tuos spūs. Quelibet aūt aīa a ṗncipio creatiōis sue h₃ angelū ad sui custodiā deputatu₃. vt ait Hieroymus super Mat. et ponit magister sententiarū in. ij. distin. xj. Beata igitur virgo habuit inter alios vnū spiritū supremum. qui forsitan nec ante nec postea datus est alicui ad custodiā. sed soli virgini huic ab initio reseruatus. Sicut em̄ sola fuit mater vnigeniti filij dei. ⁊ in gratuitis vniuersis mirabiliter singularis. sic etiam sane dici potest custodiam sibi singularē data₃ fuisse. Si em̄ habuit singularissimū spōsum ad seruitiū ⁊ electissimū apostolum ad obsequiū. quare nō credat habuisse nobilissimū spm̄ ad auxiliū. Hic igitur spiritus angelicus datus sibi ad custodiā. prius exultauerat de obediētia hūilitate ⁊ alijs ₒtutibus ipsi⁹ virginis alme. At vbi verbum dei eius est carne vestitū exultauit in deo salutari. i. iesu marie filio: qr deputabat ad custodiā. siue potius ad obseqiū domini dei sui. Si tenere quis velit, ꝙ angel⁹ matris sit etia₃ angel⁹ pl⁹s donec nascat. ₒm quosdā dicētes ꝙ qn̄ filius nascit: accipit angelū proprium. qr tūc est sicut fruct⁹ ab arbore matre ṗscius. sed donec est in vētre matris ē sub custodia angeli materni tanq̄ aliqua pars matris. Fructus em̄ pendēs dr̄ pars fundi l. fructus. la. ij. ff. de rei vendi. Et hec opinio fuit beati Thome in. s. parte summe. q. cxiij. arti. v. Uel vt aliq̄ allegāt. in. cxiij. q. v. Quis ergo explicare poterit quāto gaudio exultabat spūs ille qui ṗmo vidit deu₃ incarnatū? Qui fuit prim⁹ spūssancti minister ad illud ineffabile opus. Qui primus corpusculū illud aut formauit aut formāti astitit. Qui primus inuisibiles cuna₃ deo parauit. Qui prim⁹ cibū de mr̄e in os diuinū expssit. Qui sicut assistit visiōe in celo coram patre. sic assistebat in terris filio incarnato. Qui primus illud vidit desideratū cōmertiū. Angelus quoq₃ Gabriel accepto virginis responso ⁊ verbo dei incarnato. ꝑtinus ad celū totus iocundus ac exultans celestē curiam letificaturus ascendit. Iste aūt marie spūs certus de presenti. pro tota hierarchia celica exltabat. Exultabat nāq₃ hic optimus marie spūs qm̄ videbat ipa₃ dei mr̄em effectā: ⁊ tāto filio dignam. Tertio dicit spūs aīa. iuxta illud Eccl̄s iij. Quis scit si spirit⁹ filiorum Ada₃ ascendat sursum? Et vltimo eiusdē libri. c. dicit. Reuertat puluis. i. corpus in terrā suam. ⁊ spūs. i. anima. ad deum qui dedit illum. Et iste spūs marie exultauit. Et est sensus ꝙ spūs. i. anima. que magnificauit deum quo ad alios. etia₃ exultat quoad seipam. ita ꝙ sicut dilatat de⁹. idest magnus ostenditur per os ₒginis in corda audientium eius magnificationem. sic etiam crescit in ipso spiritu vel anima sua per maiorem inherentiā. capacitatē ⁊ dilectione₃ ei⁹. Uel est dicendū de mēte quorūdam doctorum ꝙ anima Marie cōiuncta corpi magnificauit dn̄m. spiritus ₒo raptus a cōiunctione corporis quātum ad sensu₃ actualis informationis exultauit in dn̄o. Unde magister Johannes gerson in tractatu scd̄o sup Magnificat. dicit. Beata virgo fuit in excessu spiritus vel in extasi mentis respectu illorum quorū non poterant ex sua virtute vel intelligentia ꝓpriam cognitionem accipere. vt quid esset deus in se ⁊ in sua magnificentia. Quid angeli per oīa. Quid felicitas quam nec oculus vidit, nec auris

Spūs dr̄ multiplex.

S

Angel⁹ datus Marie ad custodiā exultauit.

B

Aīa marie. exultauit.

audiuit. nec in cor hois ascendit. Hec ille. Ex qua visiōe supnaturali exultauit in domino spūs eius. O igif btā btōꝝ vgo pnissima. p istā ineffabilē exultationē tuā impetra ⁊ mihi a dño quē tātope magnificasti. vt ⁊ ego illū digne merear magnificare: ⁊ spūs meus exultare possit in deo salutari tuo ⁊ meo. O beatissime spūs virginis gloriose: q̄ semp in deo exultauit. nec mirum qꝛ in se deū habuit qui habitat in humili spū. Esa. lvij. Ipsa em̄ seruauit illud Eccli. vij. Humilia valde spm̄ tuū. Et ideo deus semp habuit curā de spū ipsi⁹ vginis Unde dicere poterat deo illud Job. x. Uisitatio tua custodiuit spm̄ meuꝫ. O bñdicte spūs marie de qua dici pōt illud ps. xxxj. Nec est in spū eius dolus. Et ideo cōfidenter dixit in morte illud ps. xxx. In manus tuas dñe cōmendo spm̄ meū. Quarto accipif spiritus p feruore mētis. iuxta illō ad Rom. xij. Spū feruentes: dño seruiētes. Et. j. ad Timo. v. Spū. i. feruorem nolite extinguere. Et iste feruor deuotiōis virginis gloriose exultauit in dño. i. ipsam exultare fecit: Quinto accipif spūs p deo: quia spūs est deus. Joh. iiij. Uel particulariter accipif pro psona spūssancti. Istum aūt spm̄ suuꝫ dicit beata virgo exultasse in deo. qꝛ ipam exultantem fecit in se deo salutari suo: Sicut etiā dicif ad Roma. viij. Ipse spūs postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus: quia nos postulantes facit ⁊ gementes. Exultauit ergo btē vginis spūs afflatus rore spūssancti. Sicut etiam dicitur de xpo Luc. x. In illa hora exultauit iesus in spūsancto. De hac afflatione spūssancti in ipam dei matrem predixerat Dauid dicens deo patri ps. cxlvij. Flabit spūs ei⁹ ⁊ fluent aque. scꝫ diuinarū laudum ab ore vginis p hoc mirabile canticum. O maria quis erat ille spūs q̄ tantuꝫ exultare faciebat spm̄ tuū? Profecto erat ille de quo dicitur Sap. xij. O q̄ bonus ⁊ suauis est dñe spūs tuus. Et Eccli. xxiiij. inquit ipe deus Spūs meus super mel dulcis. O beatissima virgo tu semp habuisti istum spm̄ paraclytū. i. consolatorē qui te semp in oībus tuis sctīs opibus direxit. Unde dicere poteras deo illud ps. cxlij. Spiritus tuus bonus deducet me i terrā rectā. De te quoqꝫ dici poterat illō Esaie. lxiij. Spūs dñi ductor eius fuit. ⁊ ideo eam mirabiliter exultare fecit. Tu etiam dicere poteras illud Ezech. iij. Eleuauit me spiritus inter celuꝫ ⁊ terraꝫ. Et illud Apocal. xxj. Sustulit me in spū. Adeo em̄ eleuabat mentē tuā spūssanct⁹. vt de spū tuo dici posset illud. j. ad Coꝛ. ij. Spūs omnia scrutatur etiā pfunda dei. Et ideo continue exultabas tu in deo salutari tuo. Sed dic mihi obsecro o genitrix dei sctīssima. Quis est iste deus in quo exultabas: Certe respōdere potest. Iste est ille qui inquit Gene. xvij. Ego sum deus oīpotens. ⁊ ideo fecit mihi magna q̄ potēs est. Ipse est ille cui dicif Nume. xvj. Fortissime deus spūum. Et ideo exultauit in eo spūs me⁹. Iste est ille de q̄ dꝛ Deute. iiij. ⁊ ad Heb. xij. Deus noster ignis consumens est. Et ideo igne sui amoris accendit spm̄ meū ac eū exultare fecit. Ipse em̄ est de⁹ cordis mei: ⁊ pars mea deus in eternuꝫ ps. lxxij. Ipse est deus saluator meus. Esa. xij. Ipse est deus absconditus scꝫ in vētre meo. Esa. xlv. Ipse est deus dñs fortitudo mea. Abachuc. iij. Ipe est deus totius consolationis. ij. ad Corinthios. j. Iste est ille deus qui locutus est in sancto suo. ps. cvij. idest in corde meo. ⁊ fecit me exultantem canere laudes suas in cantico isto. qō vult ab omnibus frequentari. ac dici cum iubilo. Unde dixit mihi Esa. lix. Spūs meus qui est in te. ⁊ verba mea que posui in ore tuo nō recedent de ore tuo: ⁊ de ore seminis tui amodo vsqꝫ in sempiternum. Sicut ergo ego exultaui in dño. ita et semen meū buiet ipsi. ps. xij. s. hoc cāticuꝫ deuote decātando. ⁊ tūc de semine deuotoꝝ meorū verificabitur illud ps. xxxvj. Et semē illi⁹ in bñdictione erit. Quilibet ergo deuotus me⁹ debet magnificare mecū in hoc cantico filiū meū: ⁊ exultare ei ac dicere cū propheta ps. xlj. Tu es salutare vultus mei et deus meus. Exultent ergo oēs gētes: quia gētib⁹ missum est hoc salutare. Act. xxviij. Ipse est em̄ ille de quo dicebat iacob deo. Gen. xlix. Salutare tuū expectabo dñe. et erit expectatio gentiū. Ipse est ille de quo dauid rogabat deū ps. l. di. Redde mihi leticiam salutaris tui. Et ps. lxxxiiij. Ostende nobis dñe mīam tuā. ⁊ salutare tuū da nobis. Ipe est ille cui⁹ incarnationeꝫ vidētes pphete in spū exultabāt. vñ Esa. lij. sui lica. dicebat. Uidebūt omnes fines terre salutare dei nostri. Si ergo sācti patriarche ⁊ pphete tantū exultauerunt pp̄ter huius salutaris expectationem; quare exultare

Margin notes: Spūs i. feruor Marie exultauit — H

nõ ds spũs me⁹ in deo salutari meo quẽ incarnatum habeo in vtero meo.

Pars secunda huius sermonis que dicitur causalitatis.

I Causa hui⁹ cãtici ꝟginalis vt inqt Nico.de lyra sup Lu.fuit vt dei beneficia cõnumeraret ⁊ ei grãs referret. Un̄ pmo cõnumerat bñficia sibi collata singulariter.ibi. Qꝛ respexit hũilitatẽ ancille sue ⁊c. Scđo bñficia collata pplo iudeoꝝ spãliter.ibi. Suscepit israel pueꝝ suum. Circa pmũ dicit. Qꝛ respexit humilitatẽ ancille sue.q.d.fm Nico.de lyra.vbi.s. Bñ debeo magnificare ⁊ laudarẽ dñm. Qꝛ respexit humilitatẽ ancille sue. Nam lʒ ex oĩb⁹ ꝟtutib⁹ fuerim disposita ad ꝯceptionẽ filij dei specialr tñ hoc fuit ex humilitate. Un̄ diuus Hiero.in suo transitu inquit. Maluit deus de beata maria incarnari ꝓpter humilitatem ꝙ ꝓpter aliã quãtãcũqꝫ ꝟtute. Hugo autẽ cardinalis exponit hec verba. Respexit humilitatẽ ancille sue.i. me humilẽ ancillã. Placuit eñ ei humilitas ancille.cui displicebat supbia Eue vt sicut p superbiã eue mors intrauit in mũdũ. sic p humilitatẽ ancille vite pandatꝰ introitus. Unde in figurã dixit Lya Geñ.xxix. Uidit dñs humilitatem meã.nũc amabit me vir meus. Habuit aũt humilitatẽ beata virgo a patre suo dauid.qui dixit.ij.Reg.vj. Ludam ⁊ vilioꝛ fiam plus ꝙ factus suʒ:⁊ ero humilis in oculis meis.⁊ cũ ancillis de qͥbus locuta es glorioſioꝛ apparebo. Iteʒ a filio qui dixit Mat.xj.c. Discite a me quia mitis sum ⁊ humilis corde.

De⁹ respexit hũilitatẽ marie.

Sed hic est notãdũ ꝙ mutiplr respicit deus hoĩes. Primo pctã dimittẽdo.sicut respexit Petrum. Lu.xxij. Scđo respicit penam infligendo. Un̄ Exo.xiiij.dr. Respiciens dñs super castra egyptioꝝ interfecit exercitũ eoꝝ. Et Abachuc.j.inqt deo ꝓpheta. Quare nõ respicis iniqua agẽtes. Tertio respicit occulta cordiũ cõsiderãdo.iuxta illud Cañ.ij. En ipse stat post parietẽ nostrũ.respiciẽs p fenestras ꝓspiciẽs per cancellos. Et hoc mõ respexit deus virginẽ benedictã.cui⁹ occulta cordis semper tendebant in deuʒ. Quarto respicit aliquem eius opera acceptãdo Geñ.iiij. Respexit d͠s ad Abel ⁊ ad munera eius ⁊c. Transsumptiue in.c. scriptum. xiiij q.v.⁊ de pe.di.j.c.nũqd.⁊ di.v. c.cõsideret.⁊.iij.q.vij.c.i grauib⁹. Et hoc modo respexit deus,opera virginis glorioſe quẽ illi erant gratissima. Quinto respicit gratiam inspirando. Unde orat ps.dicẽs. Respice in me ⁊ miserere mei. Et hoc etiã mõ semper respexit eam cui plenitudinem suaruʒ gratiarũ infudit. Sexto respicit approbando.iuxta illđ Abachuc.j.vbi dicit ei ppheta. Oculi tui mũdi sunt. ⁊ non poteris respicere ad iniquitatẽ.i.eã approbare.aliter nõ eẽt summe bon⁹. Et isto quoqꝫ modo respexit matrẽ suã: cuius omnia opera approbauit. Septimo respicit remunerãndo.iuxta illud Geñ.xxxj. Laborem manuũ mearum respexit deus. Et hoc etiaʒ modo respexit beatissimam virginem. cui⁹ operationes magnifice remunerauit. Octauo respicit ab inimicis defendẽdo ⁊ ab oĩ mala liberãdo.iuxta illud Exođ.ij. Respexit de⁹ filios israel ⁊ liberauit eos. Hoc qꝫ mõ singulariter respexit de⁹ virginem benedictã quam ab oĩbus hostibus ⁊ malis liberauit ⁊ preseruauit. Et ideo ipsa sola semꝑ deum magnificauit.⁊ exultauit ĩ deo salutari suo Ipsam nãqꝫ solã saluauit preseruando ab originali pctõ.⁊ ideo deus ita fuit hoc mõ salutaris suus.ꝙ nunꝙ fuit nec erit alteri.

De⁹ mltiplr respicit hoiem.

Rationem aũt hui⁹ magnificatiõis ⁊ exultationis assignat dicens. Quia respexit.i. semper oculo amoris ⁊ gratie aspexit.hũilitatem ancille sue.i.me que semper fui humilis ancilla ei⁹. Non eñ vnꝙ seruiui diabolo per pctm̃ originale.sʒ semꝑ fui ei⁹ seruitijs mãcipata ⁊ dedicata. In his ergo verbis beata ꝟgo ostẽdit se sine originali pctõ fuisse conceptã.⁊ de hac pseruatione grãs agit deo salutari suo. Un̄ notanduʒ est. ꝙ sicut beata ꝟgo si concepta esset in peccato originali nõ semꝑ magnificasset dñm nec exultasset in deo salutari suo. Quia in illo instãti quo fuisset ĩ pctõ magnificasset diabolũ:⁊ exultasset in eo. sicut peccatores dicunꝰ exultare in reb⁹ pessimis. Prouer.ij. Ita etiã non semꝑ fuisset respecta a deo.qꝛ in illo instãti fuisset ab ipso deo reprobata ⁊ despecta. nec in illo instanti potuisset se appellare ãcillam dei.qꝛ fuisset ãcilla ac serua diaboli. O igitur glosa ꝟgo semꝑ a deo respecta.roga eũ qui dixit Leui.xxvj. Respiciaʒ vos ⁊ crescere vos faciam. vt nos respiciendo p grãm faciat in bonis opibus ⁊ virtutib⁹ pficere. Tu qꝫ o benedicte de⁹ sicut respexisti humilitatem ancille tue ⁊ domine mee.ita nũc respice de sanctuario tu.

R Oro ad ꝟgineʒ vt nos respiciat deus

Deut.xxvi.⁊ respice ad orōnes serui tui.ii.
Re.viij.Respice ⁊ exau.me dn̄e.ps.xij.Tu
qui resperisti humilem ancillā tuā vginem
mariam.respice ad humilitatē nostrā. Ju
dith.vi. Respice dn̄e in seruos tuos. ps.
lxxix. Non est aūt mirandū si deus respe-
xit virginē mariā pauperculā. Nam oculi
ei⁹ in pauperē respiciūt.ps.x. Et qd miruꝫ
si humilitatē resperit ācille sue q̄ humilia
semꝑ respicit.ps.cxij.⁊ cxxxvij. Ille ergo
cui humiliū ⁊ mansuetoꝝ semꝑ placuit de
precatio. Judith.ix.⁊ qui semꝑ resperit in
orōnem humiliū.ps. ci. semꝑ exaudiuit ⁊
gratā habuit orōnes hui⁹ humilis ancille
sue. Unde ipa merito dicere potest deo il-
lud ps.xxx. Resperisti humilitatem meam
Ipse em̄ inquit Esa.lvi. Ad quem respicit
nisi ad humilē ⁊c. Quia etiam hec humilis
ancilla dei fuit in fide stabilissima.iō eam
resperit de⁹. Cui dr̄ Hiere.v. Dn̄e oculi tui
respiciūt fidem. O igit ancilla dei.tu es il-
la q̄ dicere potes illud Hester.xiiij.vbi He-
ster regina ī figurā tui dixit deo, Tu scis ꝙ
nūq̄ꝫ letata sit ancilla tua nisi in te dn̄e de⁹
In tui quoqꝫ figurā dixit Abygail.i.Reg.
xxv. Famula tua sit in ancillam. O ancilla
dignissima q̄ ꝓpter humilitatē tuā facta
es angeloꝝ regina. Tu bene sciebas vt ait
Ambro. ꝙ nulla maior est dignitas q̄ꝫ deo
seruire.cui seruire regnare est. Fac ergo ⁊
nos ſuos tuos ⁊ ex benignitate tua filios
tuos. vt vnusq̄sqꝫ nostrū possit dicere deo
illud Sap.ix. Ego sum filius ancille tue.
O humillima dei ancilla.nūc suꝑ oēs an-
geloꝝ choros exaltata.ꝑfecto adimpleta est
ꝓphetia tua in q̄ ꝓnunciasti di.ecce em̄ ex
hoc beatā me dicēt oēs gn̄ationes. Qr em̄
de⁹ ab humilib⁹ honorat. vt dr̄ Eccli.iij.iō
te oīm humillima voluit ab oībus meri-
to honorari ⁊ beatificari. Vtꝫ qr vt inq̄t fi
lius tuus. Luc.xviij. Oīs q̄ se hūiliat exal-
tabit. Et deus humiles ponit in sublime.
Job.v. Et q̄ humiliat⁹ fuerit erit ī gloria.
Job.xxij. Nō immerito fecit te in celesti cu-
ria super oīm sanctoꝝ gl'iam exaltari.q̄ hu
militate tua oēs supasti.⁊ cūctos ad salutē
ꝑduxisti. Un̄ exclamat Aug. in sermone de
assumptiōe di. O vera humilitas que deuꝫ
hoībus peperit.vitā mortalibus edidit.ce
los innouauit.mūdū purificauit:ꝑadisum
aperuit.⁊ hoīum aīas liberauit. Facta est
marie humilitas scala celestis:ꝑ quam de⁹
descēdit ad terras. Quid em̄ est dicere, Re

sperit humilitatē ancille sue.nisi approba-
uit. Multi em̄ vident in ꝯspectu hoīm hu
miles eē:sꝫ eoꝝ hūilitas a deo nō respicit.
Si em̄ veracit hūiles essent:ab hoīb⁹ nō se
laudari vellēt.⁊ nō in mūdo:sꝫ in deo spūs
eoꝝ exultaret.hec ille. Beda vo sup Lucaꝫ
de bn̄dicta vgine loquēs ait. Cui⁹ humili
tas a deo respicit:recte beata ab oībus col
laudat. Athanasius aūt dicit. Si em̄ ſm ꝓ
phetā beati sunt qui habēt semē in syon ⁊
ꝓximos in hierl'm.q̄ātū dꝫ eē ꝑconiū di-
uine ac sacrosctē vginis marie q̄ ſm carnē
verbi genitrix est effecta. Grec⁹ vo ait. Non
aūt se beatā appellat iani vexata gl'ia. Un̄
em̄ loc⁹ in ipa supbie q̄ se ancillā dn̄i nūcu
pauit. Sed sacro tacta spū q̄ futura sunt ꝑ
sciuit. Hugo aūt cardinalis exponens illa
verba. Ecce em̄ ex hoc beataꝫ me dicēt oēs
gn̄atiōes.inq̄t. Idest oēs gētes.s. iudeoꝝ
⁊ gentilium.viroꝝ ⁊ mulieruꝫ.diuitum et
pauperū.angeloꝝ ⁊ hoīm.qr oēs ꝑ ipsam
salutare beneficiū acceperūt. Hoīes recon
ciliationē.angeli reparationē. Christ⁹ em̄
dei fili⁹ operat⁹ est salutē in medio terre.i.
in vtero marie que quadaꝫ mirabili ꝓprie
tate terre mediū appellat. Ad illaꝫ enim
respiciunt vt Ber. inquit ⁊ qui habitant in
celo.⁊ qui habitat in inferno.i. in purga-
torio.⁊ qui habitant in mūdo. Primi vt re
sartiant. Scdi vt eripiant. Tertij vt recon
cilient. Ex hoc ergo beatam te dicent oēs
generationes o beata virgo:qr oībus gn̄a
tiōibus vitam gratiā ⁊ gl'iam genuisti mor
tuis vitam.pctōrib⁹ gratiā.miseris gl'iam
Ideo dr̄ Judith.xv. Tu gloria hierl'm.tu
leticia israel.tu honorificentia populi no-
stri.que fecisti viriliter. Primum est vox an
geloꝝ quoꝝ ruina per ipsam reparata est.
Scd̄m est vox hoīm. quoꝝ tristicia ꝑ eam
letificata est. Tertium est vox mulierū.qua
rum infamia per ipsam delata est. Quartū
est vox mortuoꝝ quoꝝ captiuitas per eam
reducta est.hec ille. Qui etiam vbi.s.decla
rat quō oēs generationes beatificāt glo-
sam virginem: scꝫ incipiētium. ꝓficientiū
perfectorum ⁊ beatorum. Et iteꝝ inquit ꝙ
mūdus illos dicit esse beatos qui diuites
sunt.iuxta illud ps.cxliiij. Beatum dixerūt
pplm cui hec sunt. Sed ꝓpheta inq̄t. Bea
tus pplš,cuius dn̄s deus ei⁹. Et talis fuit
beata virgo. Item ait ꝙ omnes dicūt bea-
tum illum a quo beneficia receperunt: Et
ideo nos oēs debemus dicere beatā vginē

Z Quō oēs generatiōnes beatā dicūt mariam

Mairia: qr ab ea multa recepim⁹ beneficia marime quattuor scʒ Preciū nostre redem ptionis. j. ad Cor. v. Medicamētuʒ nostre egritudinis. Ecci. xxviij. Viaticum nostre pegrinatiōis. Job. vij. ꝛ premiū nostre re tributiōis. Gen. xv. ꝛ Esa. lxi. Beatissi ma igit̄ virgo ab oībus ḡnerationib⁹ btifi cat. Et pmo a ḡneratione diuina. d̄ qua in quit pater filio. vt habet̄ ps. cix. Ante luci ferū genui te. De qua etiam. Esa. liij. dr. Ge nerationē ei⁹ qs enarrabit: scʒ eternā. q. d. nullus. Ipse igit̄ deus pater postq̄ cūcta creauit p verbū suū cuʒ spūsancto. bn̄dirit btē virgini in figurā. ꝛ beatā eam dirit qn̄ bn̄dirit diei septime i qua requeuit ab omni opere qd̄ patrarat. Gen. j. Est aūt ista bn̄di ctio operū cōsummatio. a pctis vacatio. et eterne requiei p̄figuratio. que oīa perfecte reperiunt̄ in beatissima virgine. Fuit em̄ in ea pfecta opeꝝ cōsummatio: qn̄ oīa crea ta in vno hoīe vniunt̄ cū creatore: ꝛ primū fit vltimū ꝛ vltimū pmū. nō em̄ est pfectio motus vl̄ opis n isi in circulo. Fuit scdo in virgine sancta a pctis vacatio. in qua nul lum vnq̄ fuit pctm̄ originale vel actuale. mortale aut veniale. Tertio hec requies non tm̄ fuit future requiei signū sed etiā causa Si ergo septima dies est benedicta ꝑpter sabbatum dei. i. cessationē ab opib⁹. ꝛ tm̄ ercellentior est sabbatismus recreationis. qua scʒ requiescens in virgine mundū recrea uit sabbato recreationis. ergo et bn̄dictio maior. In oībus em̄ requieʒ quesiuit: et in ipa sola inuenit in qua inuenit oīa quecūqʒ q̄siuit. vn̄ in tabernaculo ei⁹ requeuit. Ecci. xxiiij. Postq̄ xpo ipse dei filius de virgine natus ꝯuersat⁹ est in mūdo. semel p̄dicās mulieri erclamant ꝛ dicēt. Btūs venter qui te portauit ꝛc. R̄ndit. Quinimmo beati qui audiunt verbū dei. ꝛ custodiunt illud. q. d. Nō solū illa que me portauit beata est. sed etiā oēs qui audiunt verbum dei ꝛ obser uant. ꝛ complēt illud ope beati sunt. Et qr ipa virgo perfectius audiuit ꝛ obseruauit oīa mādata dn̄i ꝛ ꝯsilia. ideo btissima ꝛ be nedicta est sup oēs. Et sic patʒ quō diuina generatio beatam dicit virginē gloriosam.

Scdo eā dicit beatā generatio angelica de qua pōt exponi illud Genesi. j. Iste sunt generationes celi ꝛ terre dicitur ibi genera tio creatio a deo. ꝛ generatio celi est crea tio angeloꝝ. sicut Augusti. super Gene. ad lrām exponi illud. In principio creauit deus celuʒ ꝛ terrā. i. angelicā naturā. Hec aūt ḡnatio celi. i. angelorū btificat laudat ꝛ bn̄dicit multiplicit̄ virginē gloriosā. Vn̄ gabriel pro oībus dirit illi: Aue grā plena eū sibi nūciauit ꝯceptū filij dei. Ad partuʒ xpo eius postq̄ angelus cū magna luce ap parēs nūciauit pastorib⁹ cū magna iocun ditate natiuitatē filij virginis. facta est cū ipo multitudo militie celestis. i. angeloruʒ canentiū. Glīa in altissimis deo ꝛ in terra par hoībus bone volūtat̄ Luce. ij. q̄si dice rēt. Glīa parat̄ in celis ꝑpter deū natū ex ṽgine maria. Et par recōciliationis cū eo hoībus habentib⁹ bonā volūtatē. In assū ptione xpo ei⁹ cū ascēdit in celū. vt canit ec clesia. gaudēt angeli ꝛ laudātes benedicūt dn̄m. ac admirantes de tā ercellenti gloria dicūt. Que est ista q̄ ꝓgredit̄ quasi aurora ꝯsurgens. ꝛc. Cān. vj. Tēpore quoqʒ magni Gregorij cū ipe Gregorius i ꝓcessione pro grediēs p vrbē Romā cū omni clero ꝛ po pulo ad roganduʒ deū pro cessatione seuis sime pestis que Romanaʒ vrbeʒ inuaserat deferri faceret quandā tabulā vbi depicta erat imago btē virgis marie ꝑ verillo an te ꝓcessionē visi sunt angeli circa figuram beate virginis canētes in laudē eius. Re gina celi letare alleluya. Quia quē meruis sti portare alleluya. Resurrerit sicut dirit alleluya. Cui addidit gregorius. Ora pro nobis deū alleluya. De hac auteʒ beatifica tione angelica habet̄ Cān. vj. vbi dr̄. Sur rererunt filie syon ꝛ beatissimā predicaue rūt eā. Fil ie em̄ syon dicunt̄ angeli nō pro pter serū sed ꝑpt̄ intelligētiā ꝛ clarā atqʒ ꝯtinuā speculationem diuinoꝝ. Syō nāqʒ interp̄tat̄ speculatio. Et ad hoc creati sunt angeli. Qui oēs surrererūt ad laudandā ꝛ beatificādā reginā suā virgineʒ benedictā.

Tertio beataʒ dirit eā ꝛ dicit generatio hūana humana. de qua dr̄ Eccl's. j. Generatio pre moriaꝝ terit scʒ per mortem. ꝛ generatio aduenit beataʒ scʒ per natiuitatē aliorum hominum. Est dicit. autē tripler hominū generatio scilʒ repro boꝝ electorū. ꝛ doctorum. Et he omnes ge nerationes beatā dicūt eam ꝛ ladant. De generatione praua reproborum dicitur. Deutero. xxxij. Generatio peruersa est ꝛ in fideles filij. Et Matthei. xv. inquit salua tor. Generatio praua ꝛ adultera signum querit ꝛc. Ista aūt ḡnatio praua ac infide lis ꝛ adultera. est gentiliū iudeoꝝ sarace norum turcoꝝ. armenianoꝝ. indianorum.

[Marginal notes: "M Diuia ḡnatio beatā dic̄ mariam." — "II Gnatō āgelica btāʒ di cit mariam." — "O Gnatō hūana"]

georgianorum nestorianorum. et oim scismaticorum ac hereticorum. grecorum et latinorum malorum quam xpianorum. qui tamen oes modo suo bndicunt beatam virginem. Saraceni enim et turci bndicunt eam venerantes in templis suis. et ei thurificantes. et nomen eius in tali reuerentia habentes. quod blasphemantes illam graui pena mulctant. vt patz in alchorano machometi lege eorum. In quo libro dicitur sic de ipsa virgine. Dixerunt angeli. O maria deus annunciat tibi verbum ex ipso et erit nomen eius Jesus filius marie. Et iterum ibidem dicitur. Dixerunt angeli. O maria: deus vtique elegit te claram super mulieres seculorum. Et multa alia ibi dicuntur ad laudes virginis gloriose. De paganis vero et gentilibus latinis patz in Ouidio qui in lib. de vetula multa predixit de virgine bndicta ad eius commendationem. Item de Uirgilio. qui in lib. buccoli. ait. Jam redit et virgo redeunt saturnia regna. Jam noua progenies celo demittitur alto etc. Nam quamuis Hiero. dicat Uirgilium non hec intendisse dicere de xpo vel matre eius. tamen possibile est etiam quod sicut Cayphas prophetauit de salute mundi per mortem vnius. scz xpi. non hoc intendens nec intelligens. ita et Uirgilius de xpo et matre eius bene dixerit vt sentit Aug. et similiter dici potest de Ouidio et alijs paganis. Ex grecis vero fuerunt multe Sibylle. que multa ad commendationem xpi et matris eius dixerunt. de quibus infra dicam in parte sequenti huius operis sermone. s. Scismatici quoque et heretici etsi in multis errent. vel quia diuisi sunt ab vnitate fidei. vel quia male sentiunt de aliquibus articulis fidei venerantur tamen beatam virginem exceptis illis qui asserunt ipsam habuisse alios filios ex Joseph. quod blasphemum est et iniquum dicere de matre dei. Sed et mali xpiani modo suo bndicunt virginem gloriosam. Nam et homicide adulteri incestuosi. blasphemi. proditores et oium vitiorum spurcitia infecti aliquando venerantur ipsam. ieiunantes in honore eius die sabbati vel die occurrente annunciationis sue per totum annum semel in hebdomada. et ieiunantes eius vigilias in pane et aqua. et facientes elemosynas amore eius. imo etiam multe meretrices in die sabbati non peccarent propter reuerentiam virginis. et multi videntur beatam virginem in maiori veneratione habere. quam xpm filium eius magis ex simplicitate moti quam scientia. Sed quia honor matris redundat in filium. Prouer. xvij. Patientiam habz filius

Peccatores et brazea dicunt

dei de hac quorundam virorum et mulierum simplicitate. Ecclie quoque plurime per vniuersum orbem constructe et dedicate ad honorem ipius virginis plene imaginibus eius ostendunt deuotionem eximiam etiam armigerorum et aliorum mundanis deditorum. qui ad ipam pijssimam virginem se commendantes cum votis gras ab ea innumeras recipiunt. et euasiones ex periculis maris. Natio ergo etiam reprobor benedicit et beatificat mrem dei. Generatio quoque rectorum et electorum. de qua ps. cxj. inquit. Generatio rectorum benedicetur. Et iterum. Hec est generatio querentium dnm. Et Sap. iiij. dr. O quam pulchra est casta generatio cum claritate. Que generatio comprehendit congregationem oim bonorum fidelium. similiter quantum potest beatificat virginem benedictam. et si non tantum quantum meretur. Unde statuit ecclia officium particulare quod dr singulis diebus ad honores ipsius virginis sicut aliud officium ad honores dei. et quod singulis diebus ter pulsentur campane ad honorem eiusdem bndicte matris dei maxime de mane et de sero. vt oes ipam immaculatam virginem genibus flexis adorantes venerentur ac beatificent. et ei se recommendent. et de perceptis ab ea bnficijs gratias agant. Generatio ergo electorum et oim fidelium beatam dicit dnam nostram. quod patet ex multitudine ecclesiarum sub eius titulo edificatarum. Non est enim ciuitas vel castrum seu villa que non habeat ecclesiam vel saltem capellam aliquam ad honorem virginis marie. immo plures reperiuntur ecclie ei intitulate quam in honorem saluatoris et aliorum sanctorum oim. Et in ipsis ecclesijs et domibus priuatis vbique depingitur eius imago. que oes attrahit et accendit ad eius amorem et deuotionem. Tales namque picture sunt libri ignorantium litteras. in quibus legere possunt et incitantur ad deuotionem. c. platum de conse. dist. iij. Et vbi in ecclesijs in parte inferiori earum quasi in scta ponitur imago crucifixi tanquam candelabrum ad illuminandum et incitandum ad sui imitationem. in parte superiori seu sacrario quasi in scta sctorum et in loco propiciatorij. s. tabule altaris: ponitur coiter figura beatissime virginis cum filio in vlnis. vt mediante ipsa speremus propiciationem a pctis nostris apud filium suum. hoc autem salubriter institutum est. vt dum sacerdos diuina sacramenta pertractat mariam intuens: cogitet qualis fuit cui creditum est solo verbo verbum carnem efficere et qualis debet esse sacerdos

P Justi etiam mariam beatam dicunt

Conficiens sacramentum inspiciat mariam.

qui verbo suo vel poti⁹ xpi a se plato vult corpus xpi ꝛ sanguinē efficere ex substātia panis ꝛ vini. ꝛ exēplo sue hūilitatis ꝛ puritatis discat humilē ꝛ purā gerere mentes. ac mediatricē ponat ipam ꝟginē purissimā ad ꝓ se interpellandū. ad digne ꝛ fideliter ministrandū tantū sacramentū. Fiūt in ecclesijs ꝓcessiōes annuatim ad honorē saluatoris in die Palmarū. ꝛ filr ad honorem matris sue in die purificationis ad correspondentiā ad ipsum diē Palmaꝝ. Nā sicut tūc portant rami oliue cū palmis in signum i victorie xpi de morte ꝑ resurrectionē futurā. ꝛ ad significādū etiā nos habētes victoriā de vitijs per pniam ad vitam gratie resurrecturos. ita in die purificationis cādelas accensas gestamus in manib⁹ lumen ardētissime charitatis ipsi⁹ ꝟginis designātes. ꝛ eā viuā. i. ꝓpitiā in nr̄is operib⁹ ꝛ necessitatib⁹ habere. ꝛ semp habituros ꝓtestantes. Ipam quoq₃ beatā predicant ꝛ beatificāt oēs sermocinantes ꝛ pdicātes xpicolis: exordiū ꝓ gratia impetranda a salutatōe angelica faciētes. Preterea cū octo sint solēnitates particulariter deo cōsecrate. vt natiuitatis dn̄i. Circūcisionis Ephyphanie. Resurrectionis. Ascensionis Trinitatis. pētecostes ꝛ corporis xpi. Ita octo sunt celebritates ad honorē virginis bn̄dicte. s. eius imaculate atq₃ sacratissime cōceptionis. Natiuitatis. Presentationis eius in tēplo. Anūciationis. Uisitationis. Purificatiōis. Assumptiōis ꝛ festū niuis.

O Sancti ꝛ doctores beatam eā dicunt.

Tertia hominū generatio est sctōꝝ doctorū. de qua aplus. ij. ad Coꝛ. iiij. inquit. In xpo iesu ꝑ euangelium ipse vos genui Generare ergo dicuntur doctores ꝛ pdicatores ꝛ eccl'ie prelati eos quos sua doctrina trahūt ad bene operādū. Beata aūt virgo a generatiōe oim sanctoꝝ doctorū tam noui q̄ veteris testamenti est beatificata: Nā oēs sacre scripture testamēti veteris. ꝛ oēs autores qui eas ediderunt: ipsam virginē in figurā beatā dicunt. Uñ Ruth. iij. dr. Ruth ex qua nata est beata ꝟgo. Bn̄dicta tu filia a dn̄o. ꝛ Judith que caput amputauit Holofernis. ꝛ figurat ipsam virginem gl'iosam. similiter ab Onia principe populi Israel multipliciter benedicit. Uñ ei dixit vt habet Judith. xiij. c. Bn̄dicta es tu filia a dn̄o deo excelso pre omnibus mulierib⁹ sup terrā. ꝛ bn̄dictus dn̄s qui te dixerit in abscissiōe capitis principis inimicoꝝ nr̄oꝝ. q: nomē tuū ita magnificatū ē: vt non recedat laus tua de ore hoīm q̄ memores fuerint ꝟtutis tue. Et iteꝝ ibidē dr q̄ vniuersi filij Israel adorauerūt dn̄m dicētes ad eā. Bn̄dixit te de⁹ in virtute tua: q: ꝑ te ad nihilū redegit inimicos nostros Achior q₃ ex gentili factus iude⁹ ad eā dixit. Bn̄dicta tu a deo tuo qm̄ in omī gente que audierit nomē tuū magnificabit de⁹ Israel super te. Et. xv. eiusdem lib. c. dr q̄ Joachim pontifex summus de Hierusalē venit Bethuliā ad videndū eā cum p̄sbyteris suis vniuersis. ꝛ bn̄dixerūt eā oēs vna voce dicētes. Quia fecisti viriliter ꝛ cōfortatū est cor tuū. ideo eris benedicta in eternū. Que oīa fuisse incōparabiliter pfecti⁹ in inclyta mūdi regina per istas duas mulieres figurata apertissime pꝫ. Oēs etiā noui testamēti doctores stupentes bn̄dictiones gl'iose ꝟginis ꝛ eius excellentiā nō cessant appellare beatā atq₃ collaudare bn̄dicere ꝛ pdicare hāc virginē gloriosissimā q̄ ꝟginitatis gl'ia permanēte huic mūdo lumen eternū effudit Jesum xpm dn̄m nostrū. Unde canit ecclesia. ꝛ fuit dictum beati Gregorij dicētis. Beata es Maria q̄ dn̄m portasti creatorem mūdi genuisti qui te fecit ꝛ in eternū pmanes ꝟgo. Et iterū Benedicta ꝛ venerabilis es virgo Maria que sine tactu pudoris inuēta es mater saluatoris ꝛc. Oēs etiam alij sancti immēsis eā extollāt preconijs. Et sic patet quomō ipsam beatā dicūt oēs generationes. Et si dicat q̄ aliqui inueniuntur ita scelerati q̄ eā nunq̄ benedicut sed maledicūt. Item aliqui sunt nō solū infideles: sed etiā de baptizatis qui de illa noticiā nō habent. vt sunt paruuli. ꝛ ideo eā actualiter nō benedicūt. Dico q̄ pōt exponi: oēs gn̄atiōes. i. aliqui de oībus generationib⁹. q: de oīb⁹ generationib⁹ aliqui sunt cōuersi ad fidem qui laudāt beatissimā virginē. ꝛ eā beatificant. ꝛ ita exponit Nico. de lyra. ꝛ est distributio ꝓ generib⁹ singuloꝝ. sicut sepe distribuit termin⁹ vniuersalis i sacra scriptura. ꝛ etiā in iure canonico. vt in. c. nam concupiscētia. de cōstitu. ꝛ in. c. cum humilitatis xxij. q. ij. ꝛ in. c. si quis omnē. j. q. vij. ꝛ in. c. mulier. xv. q. j. De qua distributiōe habet per theologos. in. iiij. distin. xlvj. Dicere tamen possumus vt. s. est declaratū. q̄ quasi oēs de singulis generationib⁹ beatificant modo suo ꝟginē bn̄dictā. ꝛ ideo eā semper

Qr btã ideo sp bñdicẽda. debem⁹ bñdicere. qr verificabit de ea illõ Nũeri.xxiiij. Qui bñdixerit tibi ipe erit bñ dictus. Maxime aũt eã collaudare ⁊ btifi care debemus de hoc stupẽdo ac valde mi rabili cãtico ab ipsa edito. ⁊ dicere ei illud .j. Regũ.xxv. Benedictũ eloquiũ tuũ. Et il lud qõ ait magister Johẽs gerson in.iiij. tractatu super Magnificat dicẽs. Digna re nos laudare te virgo sctã. o ter quaterq̃ beata. Beata pmo que credidisti clamat Elizabeth. Beata secũdo quia gratia plẽa ẽm Gabrielis salutationẽ. Beata tertio et bñdicta. qr bñdictus fructus ventris tui. Beata quarto. qr fecit tibi magna qui po tens est. Beata quinto. qr mater dñi. Bea ta sexto. qr fecũdata ṽginitatẽ honore. Bea ta septimo. qr nec pmã similẽ visa es nec habere sequẽtẽ. hec ille. Merito ergo dixit dña nostra. Beatã me dicent ⁊c. In ei⁹ eñ figurã pdixerat Lia Geñ.xxx. Hoc p beati tudine mea beatã me quippe dicent oẽs mulieres. Magister aũt Johãnes gerson in.v. tractatu suo super Magnificat. assi gnat rationẽ quare ipsa gl'iosa ṽgo beatifi cetur ab oib⁹ generationib⁹. dicẽs q̃ hoc iõ est. qr ipsa mater est illi⁹ q̃ fecit oẽs gñra tiones celi ⁊ terre. ⁊ oim que in eis sunt. Item qr ab initio ⁊ ante scl'a ipsa fuit pde stinata vt affinis esset oim gñationũ in oĩ genere affinitatis. ideo eã bñdicunt ⁊ lau dant omẽs gñationes. Est eñ nostra soror ab hũana specie. est mater ex nostra post fi liũ regeneratiõe. est cognata angelis ⁊ no bis ex similitudine intellectualis nature. est vnũ cor nobiscũ ⁊ vnus spũs ex dilectio nis obligatiõe. Maxime aũt eã beatificãt oẽs gñationes. quia cognoscunt bñficiorꝫ largitiões ex ea procedere. Ideo ipa dicit Eccli.xxiiij. Memoria mea in gñatione se culorꝫ. Sequit̃ aũt virgo benedicta in suo cantico exponẽs quare ab omnibus sit beatificanda. ⁊ dicit.

Qr fec. mihi magna exponitur. Qr fecit mihi magna q̃ potẽs est. Qõ exponẽs Theophilus ait. Ostẽdit ṽgo nõ per suã virtutẽ se beatam predicãdã. sed causam assignat dicens. Qr fecit mihi magna qui potens est. Que tibi fac̃ magna? credo vt creatura ederes crea torẽ. famula dñm generares. vt per te mũ dum de⁹ redimeret. p te illuminaret. per te ad vitã reuocaret. Dicit̃ autẽ deus potens essentialiter. quia per se ⁊ ex se oĩa potest. Uñ ad Roma.xj. dr ex quo oĩa. per quẽ oĩa ⁊ in quo oĩa. Ipse enim est ṽe potẽs. qui de paruis ⁊ infimis facit magnos ⁊ fortes pauperẽ eñ facit ⁊ ditat humiliat ⁊ suble uat.j. Regũ.ij. Beda ṽo dicit. Respicit aũt hoc ad initiũ carmis vbi dictũ est. Magni ficat anima mea dominũ. Sola eñ anima illa cui dñs magna facere dignatur dignis eũ preconijs magnificare potest. Si quis ṽo querat que fuerint ista magna que de⁹ omnipotens fecit beate virgini? Respõdit Hugo cardinalis. q̃ inter alia possunt.xij. assignari.

Duodecim magna fecit de⁹ Marie. Primũ fuit in vtero matris san ctificatio. ⁊ nos addere debemus. ⁊ ab ori ginali peccato preseruatio. Scdm angeli salutatio. Tertiũ gratie plenitudo. Quar tũ filij cõceptio. Quintuꝫ fecũda ṽginitas Sextuꝫ virginalis fecundita. Septimum honorata huĩlitas. Octauũ obediẽtie prõ ptitudo. Nonum fidei deuotio. Decimũ est prudẽs verecũdia. Undecimum verecũda prudentia. Duodecimũ dominiuꝫ celi. hec ille. Nos autem dicere possumus. q̃ deus nunq̃ fecit nec faciet aliqua tam magna ⁊ excellentia in aliqua pura creatura sicut fe cit in virgine gl'iosa. Licꝫ eñ magnum fue rit creare de nihilo celum ⁊ terram ⁊ oẽm ornatum eorũ. tamẽ hec q̃uis sint ampla: nõ sunt adeo magna vt sint diuĩe maiesta tis capacia. Corpus ṽo virginis minimuꝫ formauit: in quo essentialiter totus est de⁹ contentus: dicente apostolo de christo ad Col.ij. in quo habitat oĩs plenitudo di uinitatis. Et pter hoc canit ecclesia. Sãs cta ⁊ immaculata ṽginitas: quib⁹ te laudi bus efferã nescio. Quia quẽ celi capere nõ poterãt tuo gremio cõtulisti. Magnũ pre terea fuit qñ de⁹ ppl'ꝫ Isrl'õ manu Phara onis reg̃ ⁊ egipti signismagnis ⁊ pdigijs liberauit: ipso Pharaone cum suis in ma ri submerso. vt habetur Exo.xiiij. Sed ma ius fuit in ṽgine. quia nõ vnũ populũ tñ sed genus humanũ saluauit diabolo infer nali deuicto per eius filiuꝫ. qui dixit Joh. xij. Nũc princeps huius mũdi ejicietur fo ras. Magnũ fuit quãdo mãna de celo de scendit Numeri.xj. sed maius est q̃ de⁹ in ṽginis vterũ descẽdit. Magnum preterea fuit q̃ deus pauit populũ Israel in deser to quadraginta anis mãna de celo. Item q̃ de quinq̃ panib⁹ xpus magnã hominũ multitudinẽ satiauit. Mat.xiiij. Sed ma ius fuit q̃ in ṽgine panẽ angelorꝫ scꝫ xpm formauit. qui totũ humanũ genus sui cor poris sacramẽto pascere ⁊ satiare venit. vñ

ipse inquit Joh.vj. Ego sum panis vivus qui de celo descẽdi. Si quis mãducauerit ex hoc pane viuet in eternũ. Magnũ fecit de⁹ qñ eduxit mel de petra oleũq; de saxo durissimo. vt habetur Deutero.xxxij. Sed maius fecit in vgine. de qua oriri fecit petrã illã a qua fluxerũt uque gratiaꝝ ꝛ oleũ pietatis ꝛ misericordie. iuxta illõ.j.ad Corinth.x. Bibebãt aũt de spiritali cõsequente eos petra. petra aũt erat xp̃s. Magnuꝫ fecit deus qñ iordanis cõuersus est in suũ fontem. vt habetur Josue.iij. ꝛ etiam. ps. cxiij. Sed maius fecit in vgine: qñ antiqu⁹ dierũ ꝛ canus eternitate vidit vginẽ. ꝛ retrocessit ad infantiaꝫ diei vnius. sicut p̄dixit Daniel p̄pheta.vij. sui li.c. dicens. Antiquus dierũ sedit ꝛc. Et vt breuib⁹ oĩa magna in creaturis facta cõp̄hẽdã: nihil in eis tam magnificuꝫ est quin vno solo actu vgo gl'iosa oẽs exuperet. Maximũ enĩ omniũ que vnq̃ facta sunt aut fiẽt: factuꝫ est ĩ vgine. qñ deus qui fecit omĩa. ꝛ a nullo est fact⁹ nec creat⁹ fact⁹ est filius vginis. ꝛ exinaniuit semetipꝫ formã serui accipiẽs ad Phil.ij. O mirabilissima ꝛ stupendissima dignatio diuina. q̃ in vgine creator fact⁹ sit creatura deus homo ꝛ homo deus. infinitus factus sit finitus. eternus tẽporalis. ĩmortalis ꝛ impassibilis. passibilis ꝛ morti subiect⁹. ditissimus paup ꝛ egenus. immẽsus paruul⁹ ꝛ abiect⁹. Quis vnq̃ audiuit talia: natura non capit. vsus nescit. rõ humana nõ cõp̄hẽdit. caliganꝭ oculi. stupescũt aures. turbanꝭ oẽs sensus. ecce q̃ mũdus pugillo cõtinetur. sphera cẽtro clauditur in centro iacet circulus. de vase p̄dit figulus. fontẽ excedit riuulus. pars excedit totũ. lux monstraꝭ per ignotũ. stella gignit solẽ. ꝛ vna puella regit deũ. Dicit ergo beata virgo. Jlle qui facit magna ꝛ inscrutabilia ꝛ mirabilia quoꝝ nõ est numerus vt dicitur Job.ix. et cui inq̃t p̄pheta ps. lxxv. Tu es deus qui facit mirabilia. Et de quo etiam dicitꝭ ps.cxxv. Qui facit mirabilia magna. fecit mihi mirabilissima ꝛ iestimabilia. Unde dicere põt deo ipsa vgo bñdicta illud ps.lxxxix. Misericordia tua magna est sup me. Sed o vgo gratissima nunquid tu aliquid fecisti deo. Nũquid vicẽ ei reddidisti. Profecto si fas est dicere. tu fm quid maiora fecisti deo q̃ ipse deus tibi et vniuerso generi humano. volo ergo ego dicere. q̃ tu. ex humilitate reticuisti. Tu enĩ solũ cecinisti. Quia fecit mihi magna qui potens est. ego vo cano ꝛ dico. Quia tu fecisti maiora ei qui potens est. Deus namq; hominẽ de limo terre formauit. Tu vo beatissima vgo deũ de tuis purissimis sanguinibus generasti. ꝛ illam purissima carne tua cooperuisti ꝛ velasti. Uñ dicere potes illud Eccli.xxiiij. Ego feci in celis vt oriref lumẽ indeficiẽs. ꝛ sicut nebula tegi oẽm carnem. Purissima aũt caro tua p̄ualet oĩbus rebus mũdi. Jtẽ de⁹ hoĩeꝫ d̃ fructib⁹ paradisi educauit. ꝛ tu ipꝫ deũ pauisti vbere de celo pleno. cui⁹ lactis vna gutta p̄ualet oĩb⁹ lignis paradisi. fructibusq; omnib⁹ totius mũdi. Deus q̃ꝫ hoĩem pellicea induit veste ꝛ tu vgo gl'iosa dei filiũ tuis pãniculis inuoluisti. ꝛ postea tunica incõsutili induisti que p̄ualet oĩb⁹ tunicis mũdi. Et sic discurrẽdo p̄bare possum. q̃ tu vgo dignissima fm q̃d multo ampliora beneficia ꝯtulisti xp̃o q̃ de⁹ hoĩ ĩ sue creatiõis p̄mordio. Sicut em quanto p̄sona cui dãnũ ꝛ iniuria infertur est maioris dignitatis: tanto maius cẽseꝭ dãnũ maiorq; iniuria. §. atrox. isti. de iniu. ꝛ.l.p̄tor.§ atrocẽ.ff.eo.ti. Jta bñficia alicui collata tãto reputari debent excellẽtiora quãto excellẽtior est p̄sona cui ꝯferũtur. ꝛ iõ tua erga dei filiuꝫ obseq̃a ꝛ illa q̃ ei bñficia ꝯtulisti dignissima. excellentissima. atq; quodãmõ incõparabilia fuerũt. h̃ tñ vt tã magna facere posses deo. fuit vnũ de illis magnis q̃ fecit tibi ipse q̃ potẽs est ꝛ sctm̃ nomẽ eiꝰ. O igiꝭ btã p̄ oẽs gñatõesi hebreoꝝ. grecoꝝ. latinoꝝ. ꝛ oĩm gñaliꝭ nationũ ꝛ linguaꝝ. O sctã sctãꝝ. o pulcherrima ꝛ prudẽtissima feminarũ. Quid miruꝫ si p nomẽ sanctũ suũ fecit tibi tam magna tam stupenda tamq; admirãda qui potẽs est. Nõne ipse est q̃ dixit Geñ.xxxij. Quid queris nomẽ meũ qd̃ est admirabile. Nonne ipse est qui ait Exo.iij. Ego sum qui sũ; hoc nomẽ mihi in eternũ. Nõne ipe qui dixit Exo.vj. Nomẽ meũ adonay non indicaui eis: Quia ergo h̃ nomẽ mellifluũ ĩdicauit tibi. fac vt etiã nobis eius virtutẽ ostẽdere dignetur. Fac vt eius nomẽ bñdictuꝫ deuote frequentetur a nobis. vt dicat ipse fili⁹ tu⁹ de nobis illud.ij.Paral.vj. Elegi Hierusalem vt sit nomen meũ in ea. O gloriosum nomen. de quo propheta inquit ps cx. Sanctuꝫ. ꝛ terribile nomen eius. Profecto nullus vnq̃ h̃ benedictũ nomen tanto deuotione venerat⁹ est sicut hec sapientissi

Quid Maria fecerit deo.

Et sctm̃ nomen eius.

mā tympanistria nostra. que illud Eccl'i.li. dicebat deo. Laudabo nomē tuū assidue: ⁊ collaudabo illud in cōfessione. Vñ p̄ ꝟtutē ipsius diuini noīs se ad tantā altitudinē puenisse p̄fitet̄ dicens. Fecit mihi magna qui potēs est: ⁊ sanctū nomē eius. Sup q̄bus ꝟbis dic̄ Nico. de lyra. Quicq̄d sancti tatis pōt cogitari totū eminenti⁹ est in eo. Hugo aūt cardinalis exponit dicēs. Sanctū dr̄ ab effectu. q2 participes sui facit sanctos: idest firmos ⁊ mundos. ac finalr̄ beatos. iuxta illud Iohelis. ij. Omnis q̄ inuocauerit nomē dn̄i sal⁹ erit.

x Et mīa ei⁹ ⁊c.

Sequit̄ aūt beata ꝟgo in cātico suo dicēs. Et mīa eius a ꝓgenie in ꝓgenies timentib⁹ eū. In quibus ꝟbis connumerat beneficia cōiter toti humano generi collata. Dicit ergo. Et mīa eius. s. in me incohoata. dilatatur. continuatur ⁊ multiplicat̄. a ꝓgenie. s. iudeorū in ꝓgenies gentium. i. in oēs ꝓgenies mūdi quas credituras preuidit. Et hoc ē qd̄ subdit timentibus eum. Nō mundum. non diabolū s̄m qd̄ exhortatur dn̄s Mat. x. dicens. Nolite timere eos qui occidūt corp⁹ ⁊c. Et ita exponit Hugo cardinalis super Lucam. vbi etiam dicit. ꝙ talibus timētibus deum fit mīa ab ipso. iuxta illud Malach. vl. Vobis timentibus nomen meum orief sol iusticie: ⁊ sanitas in pennis eius. Vñ. Act. x. inquit beatus Petrus. Inveritate comperi quia nō est acceptator personarū deus: sed in omni gente qui timet deum acceptus est illi. Nicolaus ꝟo de lyra exponit. Et mīa eius. i. beneficium incarnationis quod ex misericordia dei factū est. Vñ de petebat Dauid dicens. Ostende nobis domine misericordiam tuam. quasi diceret. Ostendisti potentiā in creatōe mūdi de nihilo ⁊ sapientiā tuā in mūdi gubernatione sic ordinata ⁊ iusticiā tuā in peccatorū punitione. sicut in diluuio ⁊ submersione Sodome ⁊ gomorre. Et ideo ostēde nobis dn̄e misericordiā tuā in filij tui incarnatione a ꝓgenie. s. iudaica. Quia sicut dicit̄ Io. iiij. Salus ex iudeis est. Quia īcarnatio dei facta est in ꝟgine iudea natiōe. Sed q2 beneficium incarnationis ad totū mundū diffundit̄. ideo subdit̄. In ꝓgenies. s. omnium nationū. Verūtamē q2 licet hoc beneficium incarnatiōis se extēdat ad oēs quantū ad sufficiētiā. nō tn̄ quātū ad efficaciā. sed tm̄ ad iustos. Ideo subditur. timētib⁹ eum. s. timore filiali ⁊ casto. hec ille. Beda ꝟo inq̄t. A specialibus se donis ad generalia dei indicia cōuertēs: totius humani generis statum describit subdens. Et mīa eius a ꝓgenie in ꝓgenies timentibus eum. quasi diceret. Non solum mihi fecit magna qui potens est: sed et in omni genere qui timet deum acceptus est illi. Orig. aūt ⁊ Aug. inq̄t. Misericordia dei non in vna generatione: sed in sempiternum extendit̄ a generatione in generationem. Ipsa etenī deus inquit Deut. v. Ego sum dn̄s faciēs misericordiā in multa milia diligentib⁹ me ⁊ custodiētibus p̄cepta mea. Et idem habet̄ Exo. xx. ⁊ ps. cxvi. dr̄. Misericordia dn̄i manet in eternū. Grecus ꝟo expositor ait. Et misericordia eius. s. quā habet in generatione generationū nostrarum tractans salutem solius intuitu pietatis: Miseretur autē non quibuscūq3. sed his quos timor eius cōpescuit in qualibet natiōe. vñ dicit̄. timētibus eum qui. s. ad fidem ⁊ p̄niam cōuertuntur. Nam qui obstinati sunt incrudelitatis vitio claudūt sibi ianuam pietatis. Theophilus aūt dicit. Vel p̄ hoc innuit ꝙ timētes deū misericordiam ꝯsequent̄ in generatiōe ista. i. in presenti seculo. ⁊ in futura. i. in seculo futuro. in hoc seculo centuplum accipientes ⁊ in alio multo maiora. s. vitam eternam. Illis aūt qui nō timent deū nec penitētiā agūt de peccatis suis: sed assidue peccant nō miseret̄ de⁹. c. diaconi. xciij. dis. Quia facere misericordiā malis nō ē aliud ꝙ̄ ipsis fauere. xiiij. q. vi. c. si res aliena. Progredit̄

y Fec̄ potentiā ⁊c.

aūt ꝟgo bn̄dicta in cātico suo dicēs. Fecit potentiam in brachio suo ⁊c. vbi ait Hugo cardinalis. ꝙ quia vt inquit ps. xxiiij. Vniuerse vie dn̄i misericordia ⁊ veritas. Ideo cōmendata misericordia dei ī mētib⁹ eum cōmendat ꝟgo prudēs iusticiā in cōtēptoribus. ostēdens q̄d mereant̄: ⁊ quid fecit illis dicēs. Fecit potentiam in brachio suo. i. potenter per filiū opatus est per quem oīa creauit ⁊ recreuit ⁊ glorificauit. ⁊ potestates aereas debellauit. Dicitur aūt fili⁹ brachiū patris.

Fili⁹ dr̄ brachiū prīs

Quia sicut a corpore exit brachium ⁊ ab eodē. ⁊ a brachio manus. ita a patre fili⁹ ⁊ ab eodē patre ⁊ filio sp̄ussanct⁹ vñ Eccl'i. xxxvi. dr̄ Glorifica manum ⁊ brachiū dextrū. Itē quia per ip̄m opat̄ pater. Et aūt fili⁹ vt brachiū figuli q̄ vasa gl'iosa de luto fecit. iuxta illd̄ Eccl'i. xxxviij. Figulus sedēs ad opus suū ī brachio suo formabit lutū. ⁊ añ pedes suos curuabit virtutē

ſuā. Jtē eſt vt brachiū pugilis ꝗ pugnādo
brachiū regis egypti.i.diaboli ꝯfregit. Un̄
dr̄ Ezech.xxx. Fili hoīs brachiū Pharaōis
regis egypti ꝯfregi ⁊c. Jtē eſt vt brachiū
nutricis ad portādū puulos. Eſa.xl. Jn bra
chio ſuo congregabit agnos. ⁊ Oſe.xi. dixit
deꝰ. Ego quaſi nutriciꝰ effraim in brachijs
portabā eos ⁊ neſcierūt ꝙ curarē eos. Jō
dr̄ Eſa.xxxiij. Eſto brachiū eoꝝ in mane ⁊c.
Jtē fecit ipē filiꝰ dei potētiā in brachio ſuo
in cruce extēſo.q̄r diabolū ſupauit.⁊ ca pti
uos de inferno liberauit.ac electos oēs ad
ſupna leuauit.de pmo aūt ⁊ ſcdo dicit ps.
cxxxv. Qui pcuſſit egyptū cū pmogenitis eo
rū:⁊ eduxit iſrl̄ de medio eoꝝ in manu po
tēti ⁊ brachio excelſo. De tertio aūt pdixit
ipſe dn̄s Joh.xij. Cū exaltatꝰ fuero a terra
oīa trahā ad meipſ. De h̄ etiā brachio ſolū
electis ſalutifere reuelando dr̄ Eſa.liij. Et
brachiū dn̄i cui reuelatū eſt. Hoc eſt illud
brachiū quo territi demōes amittūt vires
ſuas.iuxta illud Exo.xv. Jrruat ſuper eos
formido et pauor in magnitudine brachij
tui. Fiāt immobiles q̄ſi lapis ⁊c. De ipo eti
am brachio fit mētio Job.xl.c.vbi dicitur.
Si habes brachiū ſicut deꝰ. De h̄ etiaꝫ bra
chio inq̄t ꝓpheta deo patri ps.lxxvj. Rede
miſti in brachio tuo pplm̄ tuū. Et ps.lxxx
viij. Jn brachio virtutis tue diſpſiſti inimi
cos meos. Jpſe vo deus in eodeꝫ ps.dicit
de electo ſuo. Brachiū meū cōfortabit euꝫ.
Salomon q̄ꝫ Sap.v.de deo inq̄t. Brachio
ſancto ſuo defendet illū. Et.xvj.eiuſdeꝫ li.
c.loquēs deo de malis.ait.per fortitudinē
brachij tui flagellati ſunt ⁊c. Jn iſto igitur
brachio dei debēt oēs potentiā ⁊ fortitudi
neꝫ atqꝫ ſpeꝫ ſuā ponere.⁊ non facere ſicut
Contra quidā qui ponūt ſpem ſuā in hominibꝰ vl̄
ponen- rebꝰ mūdāis. Cōtra qȯ ſcelꝰ inq̄t Hiere. ꝓ
tes ſpē pheta.xvij.ſui li.c. Maledictꝰ hō qui cōfi
in hoīe dit in hoīe:⁊ ponit carnē brachiū ſuuꝫ.⁊ a
dn̄o recedit cor eiꝰ. De tali etiā dr̄.ij. Pa
ral.xxxij. Cū eo eſt brachiū carneuꝫ. Et Eze
chiel.xxx.ait dn̄s. Cōminuā brachiū eiꝰ for
te.i.qȯ ipē reputat eſſe validū.vn̄ ⁊ Hiero.
xlviij.de tali cōfidēte in hūano auxilio fra
giliꝰ dr̄.⁊ brachiū eius cōtritū eſt. Econtra
vo eſt de cōfidēte in brachio diuino. Unde
inq̄t Orige. Timētibꝰ aūt ſe fecit potentiā
in brachio ſuo.quia lꝫ infirmus ad deuꝫ ac
ceſſeris.ſi timueris eū ꝓmiſſam vtutē ꝯſe
queris. Uenerabilis autē Beda exponens
pdicta vba cātici vginalis ait.hūani gene
ris ſtatuꝫ deſcribēs.q̄d ſuꝑbi ⁊ q̄d hūiles
mereant̄ oſtēdit di. Fecit potentiam in bra
chio ſuo.i.in.ipſo dei.filio. Sicut eīm tuuꝫ
brachiū eſt ꝗ operis:ſic brachiū dei dictuꝫ
eſt eꝰ vbū p qȯ opatꝰ eſt mūdū. Theophilꝰ
vo dicit. Jn brachio ſuo.ſ.eiꝰ filio incarna
to potētiā fecit.q̄r natura deuicta ē vgine
pariēte ⁊ deo humanato. Grecꝰ aūt inq̄t
vl̄ dicit. Fecit ꝓ faciet potētiā. nō vt dudū Z
p Moyſen ꝯ egyptios.nec p angelum: vt
q̄n multa milia rebeliū ꝓſtrauit aſſyrioꝝ.
nec quoqꝫ alio mediāte.ſꝫ ī ꝓprio brachio
triūphū docuit intelligibiles hoſtes ſupe
rādo. Un̄ ſequitur. Diſperſit ſuꝑbos mēte Diſpſit
cordis ſui.ſ.quālibet mētē elatā nō parētē ſuꝑbos
eiꝰ aduētui.q̄ etiā apuit ⁊ vicioſas oſtēdit ⁊c.
ſuꝑbas eoꝝ cogitationes. Cyrillus vo ait.
Magis ꝓprie demonū hoſtilis caterua in
telligenda eſt hic.hos eīm ſeuiētes in terra
diſſipauit aduenies dn̄s.⁊ compeditos ab
eis obedientie ſue reſtituit. Theophilꝰ aūt
dicit. Pōt etiā h̄ de iudeis ītelligi q̄s ī oēꝫ
diſpſit regionem ſicut nunc diſpſi ſunt.hec
ille.vn̄ Nico.de lyra exponit. Diſpſit ſuper
bos.i.legiſperitos ⁊ phariſeos ꝗ fuerūt ſu
perbi mēte cordis ſui ſpernētes cōſiliū dei.
vt dr̄ Lu.vij.c. Et iō ipſi cuꝫ ceteris iudeis
xlij.anno a paſſione xp̄i fuerunt capti ⁊ ca
ptiuati p Titū ⁊ veſpaſianū ⁊ p orbē diſpſi
Et loq̄t hic vgo de futuro p moduꝫ pteriti
pp certitudinē euētus ſue ꝓphetie. Hugo
vo cardinalis exponit.diſpſit ſuꝑbos.i.di
ſpergi pmiſit.mēte cordis ſui.i. voluntatū
ac ſenſuū diuerſitate. Sicut eīm multitudi
nis credentiū eſt cor vnum ⁊ aīa vna. Act.
iiij. Sic ſuꝑboꝝ contrarie ſunt opiniōes ⁊
volūtates ac ſenſus diuerſi. vn̄ Prouer.xiij
dr̄. Jnter ſuꝑbos ſemꝑ iurgia ſunt. Uel ex
ponat̄. Diſperſit.i.abinuicē ſeparauit. vel
exules a regno diuiſit ſuꝑbos mēte cordis
ſui.q.d.nō dico apparētes ſuꝑbos in exte
riori habitu.ſed ſuꝑbos mēte cordis ſui.i.
qui hn̄t ſuꝑbiā in volūtate interiori. Sepe
eīm apparet ſuꝑbia in longis ⁊ pcioſis veſti
bus.⁊ in alijs actibꝰ exterioribꝰ: nec tn̄ eſt
in mēte.⁊ ſepe in curta ⁊ vili tunica eſt lō
ga ⁊ magna ſuꝑbia. Un̄ notādū ꝙ eſt du Duplex
plex ſuꝑbia.ſ.interior ⁊ exterior.ſicut etiaꝫ eſt ſupꝰ
eſt duplex hūilitas. iuxta illud Eccli.xix. bia
Eſt ꝗ neq̄ter ſe humiliat ⁊ interiora eiꝰ ple
na ſunt dolo. Suꝑbiēs aūt ſub habitu ſan
ctitatis eſt ſumme deteſtādus.c.h̄ ſcripſimꝰ
xx.di. Deuāt oēs iſtos ſuꝑbos diſpſit ſicut

dispsit edificātes turri babel sup faciē vniuerse terre. Gen. xj. Itē dispgit luxuriosos idest pmittit dispgi a luxuria. nō tm̄ mēte cordis. sz etiā passione corpis. Uñ ps. lxxxj inqt. Dispierunt i endor q interptat fons gnatiō-s. Silr dispgit auaros. i. dispergi pmittit ab auaritia & mēte & corpe. Unde Exo. v. dr. Dispsus est ppls p vniuersaz terrā egypti ad colligēdas paleas. Recte aūt dispsus dr auarus. q: cuilibz rei qnā possidet dat vnā ptē cordis sui. & iō Ecci. x. scptuz ē. Auaro nihil ē celesti. In vita em̄ sua piecit itima sua. i. cor suū. Uñ ps. in persona auari dic. ps. xxj. Effusus. s. sicut aq: & di. sūt oīa ossa mea. Sicut em̄ de aq nihil remanet cū effunditur. ita de corde suo nihil remanet auaro. sed totū effundit exterius sup reb9 suis. B ille. Ego ṽo dico q cū radix oīs pcti sit supbia Ecc. x. p superbiaz q est rebellio ꝯ deū intelligit oē pctm̄. Et iō btā ṽgo in his ṽbis. Dispsit supbos &c. intellexit oēs pctōres qs de9 a facie sua dispdit et ad eternā dānationē dispdet. De qb9 exponi moralr pōt illud Gen. vj. Disperdā eos cū terra. Et Nūer. xvj. Eos repēte disperdā. Et ps. lxxvij. dr. In malicia eoꝝ disperdet eos. Et ps. cxliiij. Oēs pctōres disperdet. Et ps. lxxxviij. inquit pphēta deo. Dispersisti inimicos tuos. Et ps. xcj. dr. Dispergentur oēs qui operant iniqtatez. Hoc aūt nobis itimauit vt hortaret nos ad penitētiā. Sciebat em̄ q & supbis & quibuscūqz pctōrib9 se p pniam hūiliantib9 deus indulget. iuxta illud. ij. Paral. xij. vt ipse dn̄s inquit. Quia hūiliati sunt non disperdā eos. Unde & pphēta ait ps. lxxvij. Propiti9 fiet pctis eoꝝ: nō dispdet eos. O igitur pijssima virgo que nos sic benigne admonuisti tu bn̄ vides verificatū esse de nobis illō. j. Mach. xj. Dispersi sūt vnusqsqz in locuz suū. Uñ etiā dicere potes illud. ij. Reg. xxij. Uidi israel dispersuz in montem Et illud. j. Paral. x. Dereliquerūt vrbes suas. & huc illucqz dispersi sunt. Et illō Ecci. xlviij. Dispersi sunt in omnē terrā. Uides benigna dn̄a q de grege filij tui. i. de ꝯgregatiōe xpianoꝝ dici quadā modo pōt illō Hier. x. Oīs grex eoꝝ dispsus est. & q multi q dberēt esse scti & filio tuo vniti p deuotionē: ab eo recesserūt. & per pctm̄ dispersi sunt. Uñ de illis dici pōt illud Threñ. iiij. Dispersi sunt lapides sanctuarij. & ipe bn̄dict9 pastor noster dicere pōt illud Ezech. xxxiiij. Dispse sunt oues mee. roga igit ipz bn̄dictū filiū tuuz qui nō vult mortē pctōris: sed vt magis ꝯuertatur & viuat. Eze. xviij De quo scriptū est Esa. xj. Dispersos iuda colliget a qttuor plagis terre. Obsecra eū qui cōgregat Israel. Esa. lvj. Qui ex te hūanat9 est vt filios dei q erant dispersi ꝯgregaret in vnū. Ioh. xj. De quo etiā pdixit Dauid pgenitor tu9 ps. cxlvj. di. Dispersiones isrl cōgregabit. vt nos ad se reuocare & sibi vnire digneť. Tu qz o dn̄a nr̄a cui tam magna fecit q potēs est: cōgrega dispsionē nostrā. ij. Mach. j. vt tecū magnificare dn̄m valeamus & exultare in deo salutari nostro. Et nō simus cū illis sociati de qbus in sequēti ṽsiculo cecinisti, dicens. Deposuit potētes de sede. Sed de illis hūilibus quos exaltādos pnūciasti. Hec aūt ṽginis bn̄dicte ṽba exponēs Hugo cardinalis dicit. Deposuit potētes de sede. i. deponet. q: glīa pctōꝝ stercꝰ & ṽmis. j. Machab. ij. Exaltauit. i. exaltabit hūiles. Per potentes aūt hic intelligi pn̄t supbi. Unde glo. sup pdicta verba inquit. Potētes sunt supbi qui supra modū se extollūt & non in dei ṽtute. sed in sua potentia cōfidūt q deponūtur. Nā vt inqt Seneca in lib. tragediarū. Supbos sequit victor a tergo deus Et saluator ait. Oīs qui se exaltat hūiliabit &c. Mat. xxiij. & Luc. xviij. Supbia em̄ deorsum trahit. & hūilitas sursum eleuat. xcvj. di. c. cū ad verū. Merito autē debent humiles exaltari: & potentes deprimi qui hūiles & impotentes oppresserūt. q: qui in vno aggreuat debz in alio subleuari. l. euz qui. ff. de iureiu. Potētes em̄ solēt impotētium vires absorbere. l. gnāliter. ff. de fide iuf. & de solu. l. si duo. & xvij. dist. c. si vir. et lxxvj. di. c. ieiunius. & xiiij. q. j. c. rogamus. & ex qui cle. vel vo. c. meminimus. & c. rursus. & de cōces. preben. c. autoritate. lib. vj. Mystice aūt exponitur bm predictum doctorē sic. deposuit potētes de sede. i. demones eiecit de celo. & exaltauit hūiles. i. homines loco eoruz sublimauit. Uñ Ecci. x. dr. Sedes ducū superboꝝ destruxit: & sedere fecit mites p eis. Ex hoc autem pcedit q demones ita inuidēt hominibus. quia homines tenēt p humilitatē locū eoꝝ quē ipsi amiserūt p superbiaz. Uel per humiles intelliguntur angeli boni in sede felicitatis eternaliter exaltati. vt ait magister Iohannes gerson in. viij. tractatu sup Mag

B Oro ad ṽginez n: disp gimur

B Deposuit potētes.

E gnificat in secu[n]da partitio[n]e. Itē deposuit potētes.i.iudeos.de sede.s.Israelis intelligē tie in qua quiescebāt nō inuestigātes spūa lem intelligētiā.τ quasi magistri docebāt. vñ Mat.xxiij.inquit dñs. Sup cathedras Moysi sederunt scribe τ pharisei:τ exalta uit humiles.i.gētiles ob hūilitatē ad spūa lem intelligentiā ad pdicandū fidē euāge licā sublimauit. vñ Eccli.x.predictum fuit Radices gētiū supborū arefecit de⁹.τ plā tauit humiles ex gentib⁹.τ Mat.xxj.inqt saluator iudeis. Auferet a vobis regnum dei.τ dabitur genti facienti fructū ei⁹. Et h significatum fuit.j.Reg.iiij. vbi dr q Hely sacerdos nō poterat videre lucernā.s.spūa lis itelligētie.τ cecidit de sella capta arca. idest finito sacerdotio. vñ ad Heb.vij.inqt Paul⁹. Trāslato em̄ sacerdotio necesse est vt τ legis trāslatio fiat. hec Hugo. Et ista fuit expositio Nico.de lyra.q ait. Deposuit potētes de sede.i.iudeos qui erāt potētes in lege τ pphetis. dimittēs eos ex suo de merito in pfundo erroris.sm q dr Ro.xj. Cecitas ex parte cōtingit in israel. Et exal tauit humiles.i.gētiles humiliter τ deuo te pdicationē aplōꝝ suscipientes. Cyrillus vo pdictas expositiōes approbans inquit magna sapiebāt demones τ diabolus gēti liū:sapiētes pharisei τ scribe.hos tñ depo suit:exeritqꝫ humiliātes se sub potēti ma nu dei.dās illis vtutē calcandi serpētes τ scorpiōes.oēmqꝫ potestatē inimici. Erāt τ qñqꝫ iudei prāte supbi.sꝫ pstrauit hos icre dulitas.ex gētibus aūt ignobiles τ hūiles p fidē ad pacē cōscenderūt. Greg.aūt dicit Deitatis tribunal noster itellectus esse co gnoscitur.sꝫ inique potestates post trans gressionē incubuerunt pcordijs ꝑtoplasti tanq̄ in ppzio solio. Ob hoc ergo vēit do min⁹ ac spūs iniquos eiecit a sedib⁹ volu ptatū.τ pstratos a demonijs exultauit eo rū cōsciētias purgans τ eoꝝ mentem sta tuens ppriam sedem. hec ille. Hugo autē cardinalis etiā exponit di. Deposuit poten tes de sede. sicut Paulū superbientē de le gali doctrina.τ exaltauit humiles.i.ipsum humilem iam factū ad predicandum fidē euangelij sublimauit. Moraliter autē sm eundem:potētes sunt qui nō in dei sed in sua vtute confidunt. vt.s.diximus. De qui bus Esa.lix.dr. Confidunt in nihilum τ lo quuntur vanitates. Humiles sunt q se ni hil reputāt τ in solo deo cōfidūt. Illos igi tur deponit.i.deijcit dñs. Hos vo exaltat. Unde Iob.xij.dr. Effudit oppressionem sup principes:τ eos qui oppressi fuerāt re leuauit. Et tunc verificatur illud Eccli.iiij. De carcere catenisqꝫ interdum vnus egre ditur ad regnū:τ ali⁹ nat⁹ i regno inopia cōsumitur. Exēplū aūt depositionis sup boꝝ in se confidentiū.τ exaltationis humi liū habemus in Saul rege superbo depo sito:τ Dauid humili sublimato.j.Reg.xv. τ de Sobna de summo sacerdotio disposi to τ Eliachim exaltato. vñ Esa.xxij.inqt dñs ipsi supbo sacerdoti i se pfidēti. Expellā te de statiōe tua.τ de misterio tuo deponā te τ vocabo seruū meū Eliachim τ induā illū tunica tua.τ potestatē tuā dabo in manus eius. Per potētes etiā itelligunt vane glo riosi qui in fama ponunt suā potentiam q deponunt a statu gratie. sicut depositi fue runt illi de quib⁹ dr Gen.vj. Isti sunt potē tes a seculo viri famosi τc. Itē deponunt illi potētes de quib⁹ inquit Lucanus lib. viij. Uirt⁹ τ summa ptās nō coeūt.q.s.sūt viciosi. Itē deponunt illi potētes.de qbus dr Esa.v. Ue q potentes estis ad bibendū. Et p istos intelligunt gulosi. Itē deponū tur iracūdi.q sunt potētes i vindicta faciē da Uñ in figura dr Judicū.v. Oēs poten tes i Esebon pstrauerūt. Esebō em̄ interp taf cingulum tristicie vel cogitatio mero ris.τ significat iracūdos.tristes τ indigna tos τ cogitātes se vlcisci de hostib⁹. Depo nunt qꝫ illi q volūt eē potētes i hoc mūdo sup alios.vt eos cōculcare possint τ oppri mere sicut Nemroth. De q dr Gen.x.q ce pit esse potēs in terra. Et idē dr.j. Para.j. Cū em̄ de⁹ sit solus rex potēs:vt ait aplūs.j. ad Tim.vj. Nō vult hāc suā potentiam ab aliquo vsurpari. Et iō deponit eū q illā psu mit vsurpare. vñ Eze.vij.dicit. Quiescere faciā supbiā potētis. Econtrario vo ex altant humiles.i.illi qui seipos viles repu tant.ac p oīa diuine volūtatis dispositiōi se subijciunt.seruātes illud.j.Pe.v. Humi liamini sub potēti manu dei vt exaltet vos in tpe visitationis. Scriptū est em̄ Eccli. xj. Sapientia humiliati exaltabit caput il lius. Inter oēs aūt humiles tu principatū tenes o humillima vgo ancilla dei.q semp dicere potuisti cū ppheta ps.cxxx. Dñe nō est exaltatū cor meum. neqꝫ elati sunt oculi mei. Neqꝫ ābulaui i magnis.neqꝫ in mira bilib⁹ sup me. Si nō humilit sentiebā τc.

Iudei sunt depositi de sede

De secu[n]do fidentes depōit

D

Omnes potētes deponē tur.

E Hūiles exaltan tur

Et iō sup oēs exaltata fuisti. Qr em̄ tu' fuisti vt vallis depssa p humilitatē. iō merito sublimari debuisti. Scriptū est em̄ Esa. xl. Ois vallis exaltabitur. Quapropter dicere potes illud Eccli. xxiiij. Quasi cedrus exaltata sum in libano. ꝛ quasi cypssus in monte syō. Quasi palma exaltata sū in cades. ꝛ quasi platan⁹ exaltata sum iuxta aquas.

f Esuriētes īpleuit ꝛc. Prosequitur aūt beatissima ḋgo in cantico suo di. Esuriētes impleuit bonis. ꝛ diuites dimisit inanes. Qđ exponit Nico. de lyra di. ꝙ p esuriētes designant gētiles: q̄ cū magno ḋsiderio ḋbū dei receperūt. Per diuites ḋo legisperiti diuitijs scripturarū pri⁹ repleti. quos dimisit inanes p excecatione eoꝝ. ꝛ falsum intellectū scripturaꝝ. Hugo ḋo cardinalis dicit. ꝙ p esurientes. intelligunt nō solū gētiles. sed etiā oēs iusticiā ꝛ gloriā desiderātes. iuxͣ illud Mat. v. Beati q̄ esuriūt ꝛ sitiūt iusticiā. qm̄ ipsi saturabunt. Trāssumptiue in. c. accesserunt. de cōse. di. ij. Et de hoc in figurā habet. iiij. Reg. iiij. vbi Heliseus repleri fecit vasa vacua non pauca. Et ad hoc adduci pōt illud j. Re. ij. Repleti pri⁹ p panib⁹ se locauerūt ꝛ famelici saturati sunt. Prouerb. xiij. ḋr. Iust⁹ comedit ꝛ replet animā suā. vēter autē impioꝝ insaturabilis. Uñ sequit. ꝛ diuites. i. superbos. vel diuites ad lraꝫ dimisit inanes. i. vacuos omni bono ꝛ ḋtute. iuxta illud Gualteri in alexādriade. Aufert pecunia mores. nō afferre solet. Et hec itelligūtur de acquirētib⁹ diuitias p fas ꝛ nefas q̄ remanēt priuati lumine diuine cognitiōis ꝛ tene brati in peccatis. c. nōne. xxvij. dist. Ad hoc etiā facit ꝙ difficile est simul virtutes ꝛ diuitias possidere. ꝛ onust⁹ pōdere auri xp̄m pauperē nō pōt seq̄. c. socrates. xij. q. ij. Et ita exponi pōt illud ps. xxxiij. Diuites eguerūt ꝛ esurierunt. Uel exponat inanes. i. fraudatos a spe sua. Scriptū est em̄ Job. xxvij. Diues cū dormierit nihil secum afferet. aperiet oculos suos ꝛ nihil iueniet ꝛ Sap. v. Spes impij q̄si lanugo q̄ a vento tollit. ꝛ tanq̄ spuma gracilis q̄ a pcella dispergit. ꝛ tāq̄ fum⁹ q̄ a vēto diffusus est ꝛ Apoc. iij. Tu dicis q: diues sum ꝛ locupletat⁹ ꝛ nullius egeo. ꝛ nescis q: tu es miser ꝛ miserabilis ꝛ paup cecus ꝛ nudus. De tali etiā diuite inq̄t Prosp. in lib. epigrā. Terrenis opib⁹ cū diues gaudet iniquus: Ueris se miserū nescit egere bonis. Cū licꝫ ad nec iſ cessantib⁹ oia parcāt, Lege tū mortꝭ satisfaciēdus iops. Merito ergo tales diuites demittunt inanes. q: terreni sunt. Terra aūt ḋr ianis ꝛ vacua Geñ. j. vñ Hier. iiij inq̄t ppha. Aspexi terrā: ꝛ ecce vacua erat. Itē remanēt auari inanes. q: auar⁹ nō implebit pecunia. vt ḋr Eccl's. v. Uñ Horati⁹ i eplis ait. Semp auar⁹. eget. ꝛ Hiero. in plogo pncipij. biblie dicit. Auaro deest tam qđ habet q̄ qđ nō hꝫ. Auarus ergo cū nō possit īpleri. pecunia. nō pōt etiā i aliā alia repleri. q: nihil aliud amat. ꝛ seipsū ꝛ aiaꝫ suā vēdit amore pecunie: vt ex ea ipleat arcā. vñ Eccci. x. ḋr. Nihil ē scelesti⁹ q̄ amare pecuniā. hic em̄. s. amator pecunie ex auaricia: aīam suā venalē. hꝫ. Ex q̄bus pꝫ declaratio hui⁹ ḋsiculi. Esuriētes ꝛc. Sup q̄ etiā dicit glo. Qr humana psperitas pcipue in honorib⁹ potētatuū. ꝛ in abūdātia diuitiarū cōsistere videt. post deiectionē potentiū ꝛ exaltationē humiliū. de diuitū exinanitione. ꝛ paupeꝝ repletiōe mētionē facit. Basili⁹ ḋo approbā ꝫ pdicta. ait. Disponit q̄dē nos pñs ḋbū etiā quo ad sēsibilia: edocēs rerū mūdanarū incertitudinē. Caduca siq̄dē sunt hec sic vnda q̄ ab īpetu vētoꝝ hinc inde diffundit. Intellectualiter aūt sumēdo esuriebat gen⁹ humanū except iudeis. hos nāq̄ ditauerat legis traditio. ꝛ sanctorum dogmata pphetaꝝ. Qr ḋo nō humilit he serūt ḋbo hūmanato. dimissi sunt inanes nihil deferētes. nō fidē. nō sciam. ꝛ spe bonoꝝ puati sunt. ꝛ a terrena hierl'm ꝛ a vita futura exclusi. Quos ḋo de gētibus fames ꝛ sitis ꝯtriuerat: cum hesissent dño repleti sunt spūalib⁹ bonis. hec ille. Glo. aūt dicit: Qui eterna toto studio q̄si esuriētes desiderāt saturabunt cū xp̄s appuerit i glīa. sꝫ q̄ terrenis gaudēt. i fine toti⁹ btitudinis inanes dimittent.

Esuriit auar⁹.

Esuriāt mystice

g Magr̄ ḋo Job. gerson i tractatu. ir. sup Magnificat: ait Esuries nobis necessaria est si tātis querim⁹ impleri bonis. Esuries autē causatur ex euacuatione stomachi a noxijs humorib⁹. hāc ḋo pauptas spūs facit. Exemplum habemus Jesu xp̄i crucifixi: q̄ non vult bibere vinū secularis delectatiōis. q: myrrhatū. q: felleū quia acetosum est spūi. Uñ dicit cū pphēta. Renuit cōsolari aīa mea. memor fui dei ꝛ delectat⁹ sum. hec ille. Qui iteꝝ ibidē inquit. Si esuriētes implent bonis. si beati sunt q̄ esuriūt iustitiā: cuꝫ beatitudo nihil aliud sit q̄ dei fruitio. qđ est omne bonum cōsequēs est ꝙ esuriētes de q̄b⁹. Maria lo

quis sint beati. Dicit etiam ibi predict⁹ doctor. Sicut maria pre ceteris puris in via esurijt iusticiā: sic pre ceteris puris viatoribus ipleta fuit bonis. ex illo in illo. et p illū q̄ est oē bonū dicēs aīe sue. Bndic aīa mea dnm q̄ replet i bonis desideriū tuū. Quib⁹ aūt bonis repleta fuerit in hac vita sub iāsfert idē doctor di. Maria sicut p̄ ceteris in via cognouit credidit et itellexit figuras legis et nature xpi sacerdotiū p̄signātes. sic i illas aut p illas māducauit fruitiue bndictū fructū ventris sui. et spūalr eius sacrm. vn̄ exultauit spūs ei⁹ i deo salutari suo. Et iterū ait. Maria dū legebat dauid p̄rem suū dicentē xpo filio suo. Tu es sacerdos i eternū s̄m ordinē melchisedech qui. s. panē et vinū obtulit. ex tūc intelligebat et mādūcabat spūalr hoc sacrm benedictus. vnde cecinit. Magnificat aīa mea dnm. Itē psallēs illō ps. cx. Memoriā fecit mirabilium suorum misericors et miserator dns: escā dedit timētibus se. Credebat et intelligebat hāc escā sacralem figurari et i figura comedebat eas et testm̄ spabat hereditatis eterne. et nō minus refecta est et ipleta bonis hui⁹ sacri q̄ p̄res antiq. de q̄bus ait apl's. q̄ eādē escā spūalē māducauerūt. et eūdē potū spūalem biberūt. Biberūt aūt de spiritali ɔsequēte eos petra. petra aūt erat xpus. q̄ est v̄e panis q̄ de celo descēdit. Itē maria stans vel orās in tēplo. aspiciebat. credebat et intelligebat oēs oblatoēs. victimas et holocausta Sacrificia insup matutina et vesptina mādūcās iplebat bonis hui⁹ bndicti sacri etiā ante ɔceptū bndicti fruct⁹ vētris sui. Et sicut itellexit filiū suū fuisse agnū q̄ occisus est ab origine mūdi. put iohes i Apoc. loqtur. Sic recolēs sacrificiū Abel et ei⁹ martyriū fruebat xpo agno q̄ fuit figuraliter occisus in eo in quo fuerūt primitie martyrū q̄s fuit v̄ginitat̄ ɔsecrator. et dū celebrabat phase siue pascha iudeorū. celebrabat et ipi⁹ aīa cū exultatiōe spūs pascha nr̄m qd̄ imolatus est xps. quē epulabat in azimis sinceritatis et veritatis fermēto veteri reiecto. et fermēto malicie et neq̄tie. Itē quocūq lo co fuerit corpalr in vespe cene dn̄i. comedit aū et post institutionē hui⁹ scti verū corp⁹ et bibit spūaliter verū sanguinē filij sui pl⁹ appropriate q̄ apl'i receperūt. Itē vespere dicte cene dicēda est frui corpe et sanguine filij sui plus appropriate q̄ ipe xps q̄ se cibasse eodē pane et vino mystice cōsecratis. q̄ non in fide sed in clara visione. nec in augmentum charitatis seipo fruitus est. Itē dicto vespere et si non fuit insignita charactere sacerdotalis officij. nihilomin⁹ tunc et antea et postmodū fuit in regale sacerdotiū pre ɔsortib⁹ suis inūcta. nō q̄dē ad consecrādū. s; ad offerendū hāc hostiā puram: plenā et p̄fectā in altari cordis sui. i q̄ semper ignis ardebat holocausti. fuit em̄ rub⁹ ardens incōbust⁹. Itē pl⁹ cōplacuit deo et pl⁹ hūano gn̄i p̄fuit post xpm bndictus fructū siue filiū suū offerēdo ipm spōtanee in holocaustū in ara cordis sui feruentissima charitate succēsi: q̄uis hoc primit⁹ fieret i enigmatib⁹ et figuris ante cenā hanc bndictā fructus vētris sui. Hec ille Qui etiam ibidē alloquēs saluatorē nr̄m ait illi. Jesu tua fruitio esurientes replēs bonis v̄tuosi⁹ affecit marie spm̄ q̄ corpalis ɔtrectatio et lactatio suauissima tui pl⁹ q̄ es bndict⁹ fruct⁹ ventris sui. Rō. quia cū maiori merito. Unde exultauit spūs eius in deo salutari suo. Et iterū ait. Jesu tua fruitio seu mānducatio mirabilior fuit et v̄tuosior suo mō in maria. q̄ sola ɔtrectatio vel visio corporalis dū natus es in bethleē iude. dū reclinatus sup fenū iacuisti in medio duorum aīaliū in p̄sepio quasi pabulū iumentorū: Et certe cōparatus est homo iumētis insipientibus. et filis fact⁹ est illis q̄bus dedisti cibū et ad q̄orū vilia et sordida corda sepe venis ɔcinnentib⁹ cū eccl'ia choris angelorū. Gloria in altissimus deo: et in terra pax hoibus bone volūtatis. Ibidē etiā p̄dict⁹ doctor subnectit di. Jesu tua refectio dum maria recepit eccl'ie sacrm etiā sacraliter maxime post aduentū spūssancti q̄n cepit hoc sacrm frequtari. fuit admirabilior suo modo q̄ maternalis generatio verbi dei. Hec em̄ fruitio sacramentalis ponit generationē verbi dei et aliud multum vltra in admirationē et vtilitatē oium a progenie in p̄genies timētibus eū. Jesu tua fruitio sacramētalis. quia maria impleta ē bonis exemplar erat et est oibus fidelibus. q̄ esuriant hoc sacrm. et impleant bonis ei⁹ cum fidei certissime firmitate. Jesu tua fruitio sacramentalis ipleuit mariā pri⁹ bonis q̄ obiret. i. obuiā tibi xpo iret. et assumeret i celū. Nec abhorret a pietate fidei. q̄ tu bndictus fruct⁹ vētris sui tot⁹ festiuus adueniens dederis sibi sicut postmodū Dionysio in carcere mysterium hoc tui corpis di.

Quib⁹ bonis Maria fuerit i pleta in hac vita.

Quō mandu catiōsa cri re pleuit mariā bonis

Accipe hoc mater mea qđ mox complebo tibi in regno meo. hec ille. Recurramus ergo oēs ad hāc bñdictissimā ỽginē ꝛ dica mꝰ ei. O clauigeraria cellarioꝝ regis pacifi ci. O repleta oībus bonis filij tui. Ecce ꝙ nos esuriētes ꝯuertimur ad te esurientem olim. ad te pauperē spū ꝛ humilē ancillā xp̄i. iā beatā iā bñdictā ꝑ oēs gñationes. Tu ğ piissima ỽgo nūc eṫnis epulis semp abūdātissime plena porrige nobis panem de q̄ q̄tidie splēdide epularis. noli negare aliq̄ micarū. fragmenta vlcerosis nobis ꝛ mēdicis quoꝝ sunt tot ligue clamantes ad tuā miam. quot sunt vlcera nostrā ostendē tia miseriā. panē ergo tuū cū esurientibus ꝛ egenis comede. Tob. iiij. Imitare filium tuū. qui aīam tuā esurientē satiauit bonis ps. cvj. Qui dat escā esurientibꝰ ps. cxlv. O igiẗ ỽgo benignissima aīam esurientem ne desperetis. Eccl'i. iiij. Sed frāge esurien ti panē tuum. Esa. lviij. Anima em̄ nr̄a esu riens dabit tibi gl'iam. Baruch. ij. si eā im plerì facies bonis filij tui. Obsecra ergo il lū vt nos nō dimittat inanes bonis moribus ꝛ plenos pctīs. sicut dimisit illos diui tes. de q̄bꝰ dr̄. Michee. vj. Diuites eiꝰ reple ti sunt iniq̄tate. Sed fac nos cōsequi illas veras diuitias de q̄bꝰ dicit apl's ad Ephe. iij. vt sc3 det nobis diuitias gratie sue. Fac nos ꝯsequi inuestigabiles diuitias gratie xp̄i. vt in eodē. c. inq̄t apl's. Fac nos habe re remissionem peccatoꝝ ꝫm diuitias grē eius. ꝛ adipisci diuitias gl'ie hereditatis eiꝰ Eph. j. Sequiẗ aūt in cantico ỽginali Suscepit israel puerū suum: recordatꝰ mie sue ꝛc. In q̄bus ỽbis beata ỽgo tāgit bene ficium i estimabile exhibitū toti humano generi cōiter. sed pplo israelitico special'r Unde exponit Nico. de lyra sic. Suscepit israel puerū suū. quia deus accepit carnē puerilē de populo israel. qđ fuit beneficiū illi populo collatū particulariter. maxime quantū ad credētes de populo illo. Recor datus mie sue. Ad modū em̄ recordātis se habuit: quando filiū suū patribꝰ antiquis ꝑmissum in carne misit. Iđ subdiẗ. Sicut locutꝰ est ad prēs nostros. i. ad p̄triarchas ꝛ ꝓphetas abraam ꝛ semini eius. ꝫm ꝙ dr̄ Gen. xxij. In semine tuo bñdicenẗ oēs gen tes terre. In secula. quia caro humana ꝑ manebit eternaliter deitati vnita. hec ille. Hugo aūt cardialis exponit sic. Suscepit israel. i. ppl's iudaicus. puerum suum. non dicit dūm quia venit ministraturꝰ non do minaturus. Mat. xx. Filius hominis non venit ministrari s3 ministrare. Unde dicere debebāt iudei illud Esa. ix. Puer. natus est nobis: ꝛ filiꝰ datus est nobis ꝛc. Recordatꝰ mie sue. i. sibi promisse. iuxta illud ps. lxxij. Miserationū dñi recordabor. Uel sic. Su scepit israel puerū suū. i. pplm iudaicū vel magis pplm xp̄ianū vidente deū. ad sanan dum vt medicus infirmū. iuẋ illud ps. cij. Qui sanat oēs infirmitates tuas. Un̄ Ec cl'i. xxxviij. dr̄. Honora medicū. ꝓpter neces sitatē em̄ illū creauit altissimꝰ. Item susce pit eū ad docendū. vt magr̄ discipulū. Io. xiij. Uos vocatis me magr̄ ꝛ dñe ꝛ bene di citis. sum etenī. Unde ps. xciij. inq̄t. Qui docet hoīem sciam. Et iterū. Beatꝰ hō quē tu erudieris dñe. ꝛ de lege tua docueris eū Itē ad regēdū vt gubernator regit nauem Unde dicebat ꝓpha ps. xxij. Dñs regit me ꝛ nihil mihi deerit. Itē ad pascendū vt pa stor gregē suū. Un̄ dicebat Io. x. Ego sum pastor bonꝰ. ꝛ. Esa. xl. dr̄. sicut pastor gregē suū pascet ꝛc. Itē ad lauandū pollutū. iuẋ illud Apoc. j. Ipse dilexit nos ꝛ lauit nos a pctīs nostris in sanguine suo. Ite3 ad sol uendū vinctū de carcere peccati ꝛ inferni ꝛ illuminandum cecum. iuxta illud ps. cxlv. Dñs soluit cōpeditos dñs illumiat cecos Itē ad ditādū pauperem. Un̄. ij. Cor. viij. ait apl's. Propter nos egenus factꝰ est cū esset diues. vt illiꝰ inopia nos diuites esse mus. De hoc etiā dr̄. j. Reg. ij. Dominꝰ pau perē facit ꝛ ditat pauperē facit spiritu pro prio. ꝛ ditat spūsancto. pauperem facit ad modicū. ꝛ ditaẗ in eternū. His modis sus cepit israel puerū suū. Un̄ ps. cxviij. roga bat dicēs. Suscipe dñe seruū tuū in bonū. Aliq̄n em̄ puer accipiẗ ꝑ seruiēte vel ꝑ ser uo. l. pueri. in prin. ff. de ỽ. sig. ꝛ le. iij. l. vxo rem. §. testamēto. ꝛ no. in. c. in veteri. lxxvij. di. Recordatus mie sue. i. ꝓmissionis sue misericorditer facte ꝛ misericorditer adim plēde. Abachuc. iij. Cū iratꝰ fueris mie re cordaberis sequiẗ. Sicut locutꝰ est ad pa tres nostros. q̄bus promisit se filium suum daturū. Abraam ꝛ semini eius. i. imitatori bus eius. Nam Rom. ix. inq̄t Paulus. Nō omnes qui ex israel sunt hi sunt israelite. Neq3 qui ex semine sunt abrae omnes filij sunt Abrae. Non enī filij carnis hi filij dei sunt. Sed qui sunt filij promissionis esti manẗ in semine. Et ad Galath. iij. dicitur.

V O road Mariā vt repleamur bonis.

I Suscepit israel puerum ꝛc.

Qui ex fide sunt hi sunt filij Abrae. Et notantur nosauit Abraaz in particulari. q: ei ter fuit fctã spãlis pmissio de xpo nascituro. vt pz Gen. xviij. z. xxi. et. xxij. Ite vbi Gen. xviij. ipe Abraã tres vidit z vnũ adorauit. quẽ per spm intellexit gerere figuraz filij dei icarnãdi. Itẽ spãlr exprimit. quia pmus apte pdicauit fidẽ Uñ etiã dr pater fidei nostre. ad Rom. iiij. In secula. Quia glia btõz nunq̃ deficiet: sed in eternũ durabit. Uel in secula. i. semini duraturo i secula. vel misericordiam cõsecuturo in secula seculoz. Nos aũt dicere possumus q in sacra scriptura aliqñ puer accipis p puulo Jesu. vt in missa natiuitat ei dum canit. Puer nat est nobis zc. Dicit aũt puer qsi purus aer a puritate. fm Archid. in. c. s. de de. egro. li. vj. Et fm Albricũ d rosate i suo reptorio in primo alphabeto in vbo puer. Puer p xpo sic pot etymologizari. Per. p. patris. per. u. verbũ. per. e. eternalr per. r. regnãs significat. Uel per. p. partus. per. u. virginis. per. e. hereditatẽ. p. r. restituens Uel. p. p. pastor. p. u. verus. per. e. errantes per. r. recõsilians vel renocãs. Uel per. p. panis. per. u. viuus. per. e. esurientes. per. r. reficiẽs. Ipse em est ille qui corpe suo z preciosi sanguine reficit oẽs fideles. Et h predixit pphetice beata vgo dũ cecinit. Esurientes impleuit bonis. i. implebit more prophetico. Predicta autẽ expositio Hugonis accepta est a glosa super Magnificat. In qua expositione huius penul. vsiculi dicit post generalem diuine pietatis z iustitie cõmemoratione ad singularem noue incarnatiõis dispensatione conuertit verba dl. Suscepit israel puerũ suuz quasi medicus egrũ. visibilis in hoie factus vt faceret israel. i. videntẽ pueruz suũ. z addit Beda. Obedientẽ. scz z humilẽ nam qui contemnit hũiliari nõ potest saluari. Basilius vo dicta in pcedentib approbans ait. Israel. dicit nõ materialẽ quem sola nobilitat appellatio. sed spãalem qui nomen fidei retinebit. habẽs oculos tendẽtes ad deũ vidẽdũ p fidẽ. Pot etiam ad israel carnalẽ hoc aptari. cuz ex eo quasi infiniti crediderint. Hoc autem fecit deus recordatus mie sue Sicut locut est ad patres nostros Abraaz z semini eius in secula. Nam Abrae dixit deus. Statuam pactum inter me. z te. z semen tuum post te in generationibus suis federe sempiterno. vt sim deus tuus z seminis tui post te. cuius pmissionis dei genitrix recordata memoriam fecit. Beda vo etiã inqt. Semẽ autẽ dicit non tam carne pgenitus q fide eius vestigia secut. cui aduẽtus saluatoris i secula promissus est. Illi em dicuntur filij Abrae qui eius fidẽ imitant. xxiij. q. ij. §. item opponitur. Unde saluator Johis. viij. inquit. Si filij Abrae estis: opera Abrae facite. Glosa autẽ exponens in secula ait. Quia ipsa pmissio hereditatis nullo fine claudet. z vsq in finem seculi credentes non deerunt z beatitudinis gloria erit perennis. Si autem queratur: quare de primo promisit Abrae incarnationem filij sui? Possumus inter alia a causas assignare vltra predictalq q: ipse fuit primus qui presbyter idest senior appellatus est. vt dicitur in. c. vltimo. lxxxiiij. dist. Ideo Jesus puer illi merito est pmo promissus. O igit sanctissima virgo cuius meritis z interuentu suscepit de puerũm suũ Israel. qui vt dictum est. interpretat videns deum fac z me videre deum. filium tuũ. fac vt in lumine tuo videã lumẽ Tu em Maria. i. illuminans vel illuminata vocaris. fac ergo etiam me illuminatuz z videntem. vt mihi dici possit illud Genesis. xxxij. Israel appellabitur nomẽ tuũ Deus em filiustuus bona promisit israeli. Numeri. x. Fac vt in me verificetur illud Deutero. xxxiij. Btũs tu israel. quis similis tui? Diligit em deus israel et vult saluare eum in eternũ. ij. Paralip. ix. Et in Israel magnum nomen eius. ps. lxxv. vnde ipe inquit Esa. xix. Hereditas mea israel. Fac vt sim ille de quo dicit Esa. xlv. Israel saluatus est in domino salute eterna. Fac vt sim ille de quo dicit Osee. xiiij. cap. Israel germinabit quasi liliũ. Et Baruch. iiij. Israel dilecto sibi. Ita vt mihi dicat filius tuus deus meus illud Sopho. iij. Jubila tu israel. Et illud Johis. j. ecce vere israelita in quo dolus nõ est. Sed non sufficit q sim israel nisi etiam puer fiam. scz innocentia. humilitate z obedientia qualis appellatus est Dauid annosus. z Abraam centenarius. Ecce em o virgo dignissima q de meus pro salute mea factus est puer tuus Unde Math. ij. de magnis dicit. Inuenerunt puerũ cum Maria matre eius. Et in eod. ca. dicit Joseph ab angelo. Tolle puerũ z matrẽ eius. defuncti sunt em q̃ querebant animã pueri. Et Luce. ij. etiam dic. F

Puer p xpo sumitur

R Oro ad mariaz vt suscipiat nos spiritualr isrl vt pueruz

Cū cōpleti essent dies octo vt circūciderecꝫ puer. Et ibidē. Cū inducerēt puerū iesum ꝛc. Et iterū. Puer aūt iesus crescebat ꝛ confortabatꝫ ꝛc. Cū igiꝫ similitudo sit causa amoris. viij. Et hic. Non est miruꝫ si puer tuus ita pueros diligit. Vñ Luc. ix. dr. ꝙ iesus apphendēs puerū: statuit illū sec⁹ se. ꝛ ait discipulis suis. Quicunqꝫ susceperit puerū istū i noīe meo. me suscipit. ꝛ Mar. ix. etiā dr. ꝙ accipiēs puerū statuit in medio discipuloꝝ. quē cū complect⁹ essꝫ ait. Quisqs vnū ex hmōi pueris recepit ī noīe meo me recipit. Itē Luc. xviij. scriptū ē. ꝙ offerebāt infantes ad illū vt eos tangeret. Qđ cū viderēt discipli increpabāt illos. Jesus aūt cōuocās eos dixit. Sinite pueros venire ad me: ꝛ nolite eos vetare. talium em̄ est regnū dei. Et postea itulit di. Quicūqꝫ nō receperit regnū dei vt puer nō itrabit in illud. Et iteꝝ Mat. xviij. dr. ꝙ querentibus discipl'is qs maior esset in regno celorū. Jesus aduocās puulū statuit eū in medio eoꝝ ꝛ dixit illis. Amen dico vobis: nisi conuersi fueritis ꝛ efficiamini sicut puuli: nō intrabitꝫ in regnū celorū. Quicunqꝫ ergo hūiliauerit se sicut paruul⁹ iste: hic maior est in regno celorū. Quia ꝟo discipuli b audito effecti sunt sicut puuli. iō dn̄s me⁹ ꝛ fili⁹ tu⁹ o ꝟgo bn̄dicta eos postea appellabat pueros di. Jobis. xxj. Pueri nunqd pulmētū habētis? Maxime aūt btūs Johānes euāgelista. ꝛ ipe fili⁹ tuus adoptiu⁹ ꝛ tibi a filio tuo deputat⁹ vt puer effectus erat. de quo vt canit eccl'ia dixit ideꝫ filius tuus. Ecce puer me⁹ dilectus quē elegi posui sup eū sciptū meum. Fac ergo ꝛ me

Z Oroad ꝟgineꝫ ne fiat l' efficiatꝫ de mal' pueris

esse talē pueꝝ. ꝛ non de illis de quib⁹ dr. j. ad Coꝝ. xiiij. Nolite pueri effici sensibus. nō inquā illū puerū maluꝫ. de quo dr Esa. lxvj. Puer centū annorū morieꝫ. Et de quo diciꝫ in ca. Paulus. ij. q. vij. Maledictus puer centū annoꝝ. Non de illis malis pueris qui fetēt vrina. Per vrinā autē fetentē que de corpe egrediꝫ: significanꝫ exteriora opera mali exempli. Contrarium aūt faciebat aplus Paulus tanꝙ bonus puer dās omnibus odorē suauem boni exempli. Unde dicebat. ij. ad Corinthios. ij. Christi bonus odor sumus in omni loco. Non etiam facias me effici de illis pueris qui sunt timidi ad bonū aggrediēdū ꝛ pagendū. iuxta illud Judicū. viij. Timebat q: puer adhuc erat. Non de illis de quibus dicitur. j. Regum. ij. Erat peccatum pueroꝝ grande nimis coram domio. Non de illis qui ster corizāt modo in lecto. modo in gremio matris. ꝛ significāt luxuriosos ꝛ corruptioni carnali deditos. Juxta illud Johel. j. Computruerūt iumēta i stercore suo. Et eiusdē libri. iij. c. Posuerūt puerū in prostibulo. Talis fuit quidaꝫ puer q in septimo anno generauit filiū. de quo per. glo. xx. q. j. c. in summa. ꝛ p doct. in. c. iij. de despō. impu. ꝛ in. c. fi. de eo qui cogno. consan. vro. sue. ꝛ per Hosti. in summa. in ti. de peni. §. cui confitendi. ver. cui pueri. Non de illis qui semp habēt facies ꝛ man⁹ immūdas. Per faciem autem significaꝫ cōscientia qua cognoscimur a deo cognitōe approbationis quādo est bona. Per manus ꝟo significantur actiones corpales. Ecōtra ꝟo boni pueri habēt faciem. i. cōscientiā mundā quaꝫ sepe lauant per cōfessionē. seruantes consiliū prophete dicentis Esaie. j. Lauamini mundi estote. Et saluatoris nostri qui ait Matth. vj. Facieꝫ tuā laua. Similiter habet manus. i. actiōes corpales impollutas custodientes illud Genes. xxviij. Manus v̄ras seruate innoxias. Non etiā facias me effici de illis pueris qui stant in luto idest dediti sunt terrenis que tanꝙ lutū sunt in cōparatione celestium. iuxta illud Sapiētie. vij. ca. Tanꝙ lutuꝫ estimabitur argentum in cōparatione illius Boni autē pueri rogant deū cum ꝓpheta ps. lxviij. dicentes. Eripe me de luto vt non infigar. Non facias me effici de illis pueris q sunt debiles ad opera virtutum. iuxta illud Esaj. xl. Deficiēt pueri ꝛ laborabūt. ꝛ iuuenes in infirmitate cadent. De hoc etiam habetur. Threnoꝝ. ij. vbi diciꝫ. Cum deficeret paruulus ꝛ lactēs in plateis. Non de illis qui generant vermes. Per vermes autem qui rodant viscera ꝛ intestina. significanꝫ secrete detractiōes ꝛ crudeles infamatiōes impioꝝ. Unde. ij. Machab. ix. diciꝫ. ꝙ de corpore impij Antiochi scatariebant vermes. Non de illis qui non habent verū iudicium ratiōis. Et ideo non accipiūtur in testes. l. iij. §. lex iulia. ff. de testi. ꝛ insti. de testa. §. testes. ꝛ. iiij. qōne. iij. c. j. ꝛ. ij. Non de illis qui dant preciosuꝫ iocale ꝓ pomo de quibus dicitur Threnorum. j. Dederūt preciosa queqꝫ pro vino ꝛc. Non de illis qui a mane vsqꝫ in sero semper comedunt ꝛ significant gulosos. de quibus dicitur

Esa.lvi.Canes impudentissimi nescierunt
saturitatē.Nō de illis q̄ nō clare loquunt.
iuxta illud Hieremi.i.Puer ego sum:nescio
loqui.Transsumptiue in.c.scripturis.viij.
q.i.Item nesciūt vocare patrem ⁊ matrē.
Esa.viij.scʒ celestem in sermonibus suis.⁊ ne
sciunt eū laudare.sicut eis p̄cepit pphēta.
ps.cxiij.dicēs.Laudate pueri dn̄m ⁊c. Nō
de illis qui multū dormiunt.de q̄b⁹ dr̄ Esa.
lvi.Dormiētes ⁊ amātes somnia .Multuʒ
etiā dormire est multuʒ in peccatis iacere.
ar.in.c.pōderet.l.di.Nō de illis qui magis
diligūt nutricē etiā seruam q̄ʒ matrem.i.
qui magis amāt laudari q̄ corrigi ⁊ repre
hendi.Nihil autē est miserius illo q̄ vanis
laudib⁹ ⁊ adulationib⁹ delectaf.ca.nihil.
lxxxiij.di. Non de illis de q̄bus dr̄ Prouer.
xxij.Stulticia colligata est in corde pueri.
Non sicut ille cui inq̄t Ouid.in.i.de reme.
amo.Tu puer es nec te q̄cq̄ nisi ludere ops
Lude.decent anos mollia regna tuos. Nō
de illis qui seipsos disperdunt.⁊ ad domū
reuerti nesciunt.domuʒ s.celestem.errātq̄
in deserto huius mundi.iuxta illud ps.cvi
Errauerunt in solitudine:⁊ viam ciuitatis
habitaculi non inuenerunt.Non de illis q̄
inuicem rixantur.iuxta illud Gen.xxv.Col
lidebāt in vtero eius paruuli.Non de illis
qui clamorosi sunt.iuxta illud Exod.ij.Cer
nens paruulum vagientē.Sed fac me pue
roꝝ maloꝝ imperfectiones euitare cū Pau
lo.qui.i.ad Coꝝ.xiij.dicebat.Cū essem par
uulus loquebar vt paruulus.sapiebam vt
paruulus cogitabam vt paruul⁹.Cū autē
factus sum vir:euacuaui q̄ erant paruuli.

M Petitō vt sit de bonis pueris ⁊ ponit ɔditiones eorum.

Fac etiā me esse de illis pueris q̄ puero
tuo dn̄o iesu assimilanf.q̄ sunt innocētes ser
uātes illō.i.ad Coꝝ.xiiij..Malicia paruuli
estote:Scriptū est em̄ Job.xxij. Saluabif
innocēs mūdicia manuū suarū.Fac vt sim
de illis de q̄bus dr̄ Dan.i.in quib⁹ nulla erat
macula.Item de illis q̄ paucis ɔtēti sunt.
scientes scriptū esse Eccli.xxix.Initiū vite
hoīs aqua ⁊ panis.⁊ domus ptegēs turpi
tudinem.Unde aplʾs qui bonus puer erat
dicebat.i.ad Timoth.vi. Habentes alimē
ta.⁊ q̄bus tegamur his cōtenti simus. Et
sic seruant sobrietatē boni filij. Qui etiā ī
limo siue in puluere sedēt.seruantes illud
Esa.xlvij.Descende.sede in puluere. Et sic
seruāt humilitatē: q: humilē spū suscipiet
gloria.Prouerb.xxix.Fac o mr̄ dei bt̄issima
vt dicere possim illud.iij.Reg.iij.Ego sum
puer paruulus.i.humilitate. Item vt sim
de illis bonis pueris q̄ mot⁹ carnis nō sen
tiunt.⁊ castitatē pfectā seruauit. De qua dr̄
Sap.vi.Custodia legū cōsummatio incor
ruptiōis.Incorruptio aūt facit esse primū
deo.Et adimplēt consiliū apl̄i dicētis.i.ad
Timoth.i.Teipm̄ castum custodi. Fac me
esse de illis pueris.de q̄b⁹ dicif.i.Regū.xxi.
Mūdi sunt pueri a mulierib⁹. Itē de illis
qui largi ⁊ liberales sunt etiā canib⁹ vnde
Mat.xv.dr̄.Catelli edūt de micis dn̄oꝝ suoꝝ.
Sciūt em̄ q̄ Prouerb.xxij. scriptuʒ est. Ui
ctoriā ⁊ honorem acquirit qui libenter dat
munera.Unde seruāt illud consilium dn̄i.
dicētis Lu.vi.Omni petēti te tribue. Qui
obediunt parētibus.iuxta illud Eccli.iij.
Filij sapientes ecclie iustoꝝ ⁊ natio illoꝝ
obediētia ⁊ dilectio.Ido dr̄.i.Pe.i.Quasi
filij obediētie ⁊c. Scriptū est em̄ Prouer.
xxj.Uir obediens loquetur victoriaʒ.Qui
amant se mutuo.quia Eccli.xiij.dr̄.Omne
animal diligit simile sibi.Et sic habēt cha
ritatē.⁊ sunt veri discipuli saluatoris qui
ait Jo.xiij.In hoc cognoscent oēs q̄ disci
puli mei estis si dilectionē adinuicē habue
ritis.Qui nō cōfidunt in se sed in prē suo
scʒ celesti.Sciūt em̄ scriptū esse Hiere.xvij
Maledict⁹ qui cōfidit in hoīe.⁊ ponit car
nem brachiū suuʒ.⁊ bn̄dictus vir q̄ cōfidit
in dn̄o.Unde vnusq̄sq̄ eoꝝ dicit cū pphā
ps.x.In dn̄o cōfido ⁊c. Qui clamorem de
iniurijs sibi illatis referūt patri suo s.cele
sti iuxta illud ps.cxix.Ad dn̄m cū tribula
rer clamaui ⁊c.Qui nō sunt solliciti de ali
quo.seruantes illud qd̄ ait saluator Mat.
vi.scʒ Nolite solliciti esse dicētes.q̄d mādu
cabim⁹:aut q̄d bibem⁹:aut quo operiemur.
Et illud.i.Pe.v.Omnē sollicitudinē vr̄aʒ
pijcientes in deū:qm̄ ipsi cura ē de vobis
Qui cito ⁊ de modico placanf.seruātes il
lud Eph.iiij.Sol non occidat super iracū
diam vestrā.Et illud Mat.vi.Dimittite et
dimittef vobis.Et illud Eccli.xxviij.c.Re
linque proximo tuo nocenti tibi.Qui homi
nes psonatos expauescūt ⁊ fugiūt.Un̄ Se
neca ad Lucillū ait.Pueri hos amant cuʒ
quibus ludere consueuerunt.⁊ si persona
tos videant expauescūt. Scriptū est enim
Eccli.ix. Longe esto ab hoīe ptātem occi
dendi habēte ⁊ non suscitandi.Et eiusdem
li.vij.c.Aduocat⁹ a potēte discede.Qui vere
recūdi sunt.Ait em̄ Sen vbi.s. Verecun
dia bonum est in adolescente signū.Unde

Comicus poeta ait. Erubuit: salua res est. Et Eccli. vij. dr. Verecundia eius sup aurum. Et eiusdē li. xxvj. c. dr. Gratia sup gratiam mulier sancta et pudorata. Qui vaces sunt seruantes illud Eph. iiij. Deponētes mendacium loqmini veritatē vnusqsq cum primo suo. Scriptū est em Prouer. xij. Labiū veritatis firmū est in ppetuū. Ideo de pueris innocētibus dr Apoc. xiiij. In ore ipsorū nō est inuentū mēdaciū. Qui nō gloriantur de pōposis et vanis vestib9. seruantes illud Eccli. xj. In vestitu ne glorieris vnq. Qui pmittunt se regi a supioribus suis sapientib9. iuxta illud Ouidij in lib. de arte amādi. In puero est etas mollis et apta regi Qui simplices sunt et sine dolo ac duplicitate. iuxta illud. j. Pe. j. Sicut mō geniti infantes sine dolo. Seruāt em illud saluatoris consiliū Mat. x. estote prudentes sicut serpentes: et simplices sicut colūbe. Et illō Ro. xvj. vbi apls ait. Vos volo esse sapientes in bono. et simplices in malo. Simplicitas em iustorum diriget eos Prouer. xj. et cū simplicibus sermocinatio eius. scz dei. Prouer. iij. Ideo dr Sap. j. In simplicitate cordis querite illū. Qui libēter plorāt et libenter ridēt. iuxta illud Jo. xvj. Amen dico vobis q: plorabitis et flebitis vos. sz tristicia vestra vertet in gaudium. Tps em est ridēdi: et tps flendi. Eccle. iij. Qui plorādo nascūt. iuxta illud Sap. vij. primā vocem similē oib9 emisit plorās. Beati em qui lugent: qm ipsi consolabuntur. Mat. v. Qui nō verecūdat manducare panem. iuxta illud Thren. iiij. Paruuli petierūt panem. i. qui ab oib9 addiscere nō verecūdant. sed oim panez. i. doctrinam comedūt tanq ingeniosi pueri: sicut fuit Salomō qui de se ait Sap. viij. Puer eram ingeniosus. Qui semp sunt hilares i bono. iuxta illud Eccli xxvj. Diuitis et paupis cor bonū. et i omni tempore vultus hilaris. Hilarē em datorē diligit de9. ij. Cor. ix. Qui credūt pmissionibus. s. diuinis. et ideo consequuntur eas. Unde Nume. xiiij. inqt dns. Paruulos introducam in terram que displicuit vobis. Qui amāt vestimēta decentia et nitida. seruātes illō Eccli. ix. Omni tpe sint vestimenta tua cādida. Qui deū laudāt. iuxta illud ps. viij. Ex ore infantiū et lactentium perfecisti laudē. vn qnq eis dat spūs pphetie. fm illud Lu. j. Tu puer ppha altissimi vocaberis. Talis puer erat apls q dicebat. j. Thes. ij. Facti sum9 sicut puuli i medio vestrū. Sciebat em q dns vocat puulos ad regnū celoz dī. Prouer. ix. Si qs ē paruulus veniat ad me. Et q puulos in oculis suis elegit ad regnū. j. Reg. xv. vbi dictū ē Saul. Cū esses puul9 in oculis tuis. vnxit te dns i regē. Nouerat etiā q dns sapiam pstat paruulis. ps. xviij. vt inqt Salomon Prouer. viij. Intelligite puuli astutiaz. Et xiiij. eiusdē li. c. Possidebūt puuli astutiaz Itē q dns custodit puulos. ps. cxiiij. et q intellectū dat paruulis. ps. cxviij. vnde saluator ait patri suo Mat. xj. Abscōdisti hec a sapiētibus et pru. et reue. ea puu. et idem ht Lu. x. Sciebat qz q boni pueri habitāt cū deo. iuxta illō. Lu. xj. Pueri mei mecū sūt in cubiculi. O igit beatissima beatorū virgo pijssima q vides q ego non sū puer bon9 sicut desiderat videri filius tu9. rogo vt compatiaris mihi et de me puero tuo dicas ei illud Mat. viij. Dne puer me9 iacet i domo paralytic9 et male torquet. sz tu dic verbo et sanabit puer meus. Luc. vij. et tūc oscitabit puer septies. iiij. Reg. iiij. et verificabitur in me illō. j. Para. xxxiiij. Cū puer esset cepit querere dnm. Dic virgo sanctissima filio tuo. Ne auertas faciem tuā a puero tuo. ps. lxviij. dic ei non illud ps. lxxxv. Da imperiū puero tuo. sed vt exaudiat me clamantē et dicentē sibi illud Sap. ix. Noli me reprobare a pueris tuis. quoniā seru9 tuus sum ego et filius ancille tue. Et tūc ex sua benignitate de me dicet tibi illō Osee xj. Puer me9 israel et dilexi eū. Et illud Esa. xj. Ecce puer me9 exaltabit et sublimis erit valde. Que vba habent ibi fm vnā translationem. Tūc qz dicet tibi benign9 filius tu9 illud Gen. xliij. Ego suscipio puerū. et illud Job. xlij. Faciem eius suscipiā. Ego aūt ei exultās dicam. Exaltabo te domine qm suscepisti me ps. xxviij. Quia me ppter innocentiā meam suscepisti. ps. xl. scz oīmre tua impetratā. Itē q: me suscepit dextera tua. ps. lxij. Item quia salus tua deus suscepit me ps. lxviij. et cum gloria suscepisti me. ps. lxxij. Tunc etiam dicam ei. Suscepisti me de vtero mris mee. ps. cxxxviij. Fac etiā o sanctaz sanctissima vt pueritu9 ostendat se mihi: quia eū ex defectu meo pdidi Unde dicere possum illud Genes. xxxvij. Puer nō cōparet: et ego quo ibo. Dic ergo ei de quo dicit ps. cvj. Suscepit eos de manu iniquitatis vt me quoq iniquuz suscis

pere dignef. Ego aūt dico tibi o puer dñe mee illō qḋ in eodē ps. habef scʒ Suscipe me ꝯm eloquiū tuuʒ. Tu em̄ dixisti Hiere. iij.cap. Reuertere ad me ⁊ ego suscipiam te. Ego ꝟo toto corde reuertor ad te. ⁊ pro dicens illud Actuū.vij cap. Domine Jesu suscipe spiritum meum. vt te cum beatissima matre tua semp magnificare possim ⁊ exultare i te deo salutari meo. cui sit honor ⁊ gloria. Amen.

Incipit pars septima hui⁹ operis qḋ Mariale nuncupatur. in qua tractatur de beatissime virginis Marie parturitione Hec autē pars proprio ac particulari noīe fluuius dulcedinis infinite appellatur.

a

Annuncio vobis gaudiū magnū q: natus est hodie saluator mundi. Luc. ij. Et in euāgel. occurrentis solēnitatʒ. Inqt Leo papa i sermone natiuitatis dñi. Saluator noster dilectissimi hodie nat⁹ est. gaudeam⁹: neqʒ em̄ fas est locū esse tristicie vbi natalis est vite. q̄ cōsumpto mortalitatis timore ingerit nobis de promissa eternitate leticiā nemo ab hui⁹ alacritatʒ participatione se cernitur. vna cūctis leticie cōis est rō: qr dñs nr̄ pctī mortisqʒ destructor. sic nullū a reatu liberū repit. ita p liberādis oībus venit exultet sctūs. q: appropinquat ad palmā. gaudeat pctōr: q: inuitaf ad veniā. animetur gētilis: q: vocaf ad vitā. ꝯ ille. Que verba accipit originalr̄ ab Aug. in ser. iij. hui⁹ solēnitatʒ. Oēs igif in hac celeberrima festiuitate nō solū corde iubilare debemus: sed etiā ore ⁊ lingua leticiā nostrā demōstrare vt possim⁹ paruulo nato dicere cū pphēta ps. cxxv. Repletū est gaudio os nostruʒ: ⁊ lingua nr̄a exul. Causam aūt huius tanti gaudij assignat angelus in ꝟbis thematis nostri: sup quibus tres solūmodo deuotas consideratiōes faciemus.

Prima dicef pphetationis.

Scḋa declarationis.

Tertia cōsolationis.

B Recitat prophetias de icarnatiōe xpi.

Pria ps hui⁹ ꝯmōis q̄ dr̄ pphetationis. Uia de pphetijs incarnatiōis ⁊ natiuitatʒ xpi diffuse tractaui in .s. pte rosarij sermonū ser. xiiij. parte. ij. ideo ꝯ breui⁹ ptrāseo. Solū aūt quinqʒ pphetias referā pphetarū veteris testamenti. vt appeat verificatum esse illud Amos. iij: Nō faciet verbū scʒ incarnari ⁊ nasci quin pus loquaf ad pphetas suos. Harū aūt pphetiarū pma de natiuitate eius ex ꝟgine sepi⁹ allegata in precedētib⁹ ꝯmonib⁹ habef Esa. vij. vbi dr̄: Ecce ꝟgo cōcipiet ⁊ pariet filiū. ⁊ vocabif nomē eius emanuel. i. nobiscū de⁹. Scḋa q̄ debeat nasci media nocte habetur Sap. xviij. vbi inqt salomō Dū mediū silentiū tenerēt oīa. ⁊ nox i suo cursu medium iter haberet oīpotēs sermo tuus dñe a regalib⁹ sedib⁹ venit. Tertia q̄ deberet nasci in via ⁊ nō habere domū vel habitatiōnē ppriā. habef Hiere. xiiij. vbi illi dicit ppha. Quare sicut colon⁹ futurus es in terra. ⁊ q̄si viator declinās ad manēdū. quare futur⁹ es velut vir vagus. Quarta q̄ debebat nasci apḋ bethleē habef Michee. v. q̄ pphetia recitaf etiā Mat. ij. vbi dr̄. Tu bethleeʒ terra effrata minima es in milib⁹ iuda. ex te em̄ exiet dux q̄ regat populū meum isrl̄ ⁊ egressus eius ab initio a dieb⁹ eternitatʒ. Quīta pphetia. q̄ filius dei q̄ i veteri testamēto dederat legeʒ filijs Israel debebat corpaliter cuʒ hoībus conuersari ⁊ illis dare legem euangelicaʒ. habef Baruch. iij. cap. vbi dicif de eo. Hic est deus noster: ⁊ non estimabif ali⁹ aduersus illuʒ. hic adinuenit omnē viā discipline. ⁊ tradidit eā iacob filio suo. ⁊ israel dilecto suo. post hec sup terram vis⁹ est ⁊ cū hoīb⁹ conuersat⁹ est. Et in. c. sequēti immediate subinferf. Hic liber mandatorū dei: ⁊ lex q̄ in eternū manet. omnes qui tenēt eam peruenient ad vitā. qui aūt dereliquerit eam in mortē. Hec ibi. Non solum autē pphete dei de xpi natiuitate pdixerunt: sed etiam infideles ⁊ pagani. Inter quos fuit Albumasar li. vj. introductorij sui in astrologia qui ꝯm translationem Hermāni secundi ⁊ Johannis hispalensis dixit q̄ vna virgo hebrea. pulchra atqʒ honesta ⁊ munda. et q̄ a viro suo intacta. debebat parere ⁊ nutrire filium quem appellaret Jesum. Plato quoqʒ de hoc predixit ꝯm Hieronymuʒ ⁊ Augustinum in. vij. libro confessionum. Unde refert Ethicus philosophus in commentario super illo verbo Boetij. de disciplina scholarium. scilicʒ Platonis probata diuinitas. q̄ in tumba Platonis inuenta fuit lamina aurea super pectus eius in qua scriptū erat. Credo in Jesum xpm nasciturum de ꝟgine. passurūqʒ p humano

C Qḋ infideles p̄dixerit icarnationem xpi.

georgianoꝝ nestorianoꝝ. ⁊ oim̄ scismatico rū ac hereticoꝝ. grecoꝝ ⁊ latinoꝝ maloꝝ ꝗ xp̄ianoꝝ. qui tn̄ oēs modo suo bn̄dicūt beatā ꝟginē. Saraceni em̄ ⁊ turci bn̄dicūt eā venerantes in tēplis suis. ⁊ ei thurificātes. ⁊ nomē eius in tali reuerentia habētes. ꝙ blasphemātes illā graui pena mulctant. vt pꝫ in alchorano machometi lege eoꝝ. In quo libro dicit̄ sic de ipa ꝟgine. Dixerūt angeli. O maria deus annūciat tibi verbū ex ipso ⁊ erit nomē eius Jesus fili⁹ marie. Et iterū ibidem dicit̄. Dixerunt angeli. O maria: de⁹ vtiqꝫ elegit te clarā sup mulieres seculoꝝ. Et multa alia ibi dicuntur ad laudeꝫ virginis gl'iose. De paganis ꝟo ⁊ gentilibus latinis pꝫ in Ouidio q̄ in lib. de vetula multa p̄dixit de ꝟgine bn̄dicta ad eius cōmēdationē. Item de Uirgilio. q̄ in lib. buccoli. ait. Jam redit ⁊ virgo redeunt saturnia reg. Jam noua ꝓgenies celo demittit̄ alto ⁊c. Nā ꝗuis Hiero. dicat Uirgilium non hec intēdisse dicere de xp̄o vel matre ei⁹. tamē possibile est etiam ꝙ sicut Cayphas ꝓphetauit de salute mūdi p morte vnius. scꝫ xp̄i. nō hoc intēdens nec intelligēs. ita ⁊ Uirgilius de xp̄o ⁊ matre ei⁹ bene dixerit vt sentit Aug. ⁊ simil'r dici potest de Ouidio ⁊ alijs paganis. Ex grecis ꝟo fuerunt multe Sibylle. q̄ multa ad cōmendationē xp̄i ⁊ matris eius dixerūt. de quib⁹ infra dicam in parte sequēti hui⁹ operis sermone. s. Scismatici quoqꝫ ⁊ heretici etsi in multis errēt. vl' quia diuisi sunt ab vnitate fidei. vel quia male sentiunt de aliquib⁹ articulis fidei venerant̄ tn̄ beataꝫ virginē exceptis illis q̄ asserunt ipam habuisse alios filios ex Joseph. qd̄ blasphemū est ⁊ iniquum dicere de matre dei. Sed ⁊ mali xp̄iani modo suo bn̄dicūt virginē gl'iosam. Nā ⁊ homicide adulteri incestuosi. blasphemi. ꝓditores ⁊ oium vitioꝝ spurcitia infecti aliquādo venerantur ipam. ieiunantes in honorē ei⁹ diē sabbati vel diē occurrentē annūciationis sue p totū annū semel in hebdomada. ⁊ ieiunātes ei⁹ vigilias in pane ⁊ aqua. ⁊ facientes elemosynas amore ei⁹. imo etiā multe meretrices i die sabbati nō peccarēt ꝓpter reuerentiā ꝟginis. ⁊ multi vident̄ beatā virginē in maiori veneratiōe habere. ꝙ xp̄m filium eius magis ex simplicitate moti ꝙ̄ scientia. Sed quia honor matris redundat in filiū. Prouer. xvij. Patientiā habꝫ filius

Peccatores et btāꝫ eā dicunt

dei de hac quorūdā viroꝝ ⁊ mulierū simplicitate. Ecclie qꝫ plurime p vniuersum orbē cōstructe ⁊ dedicate ad honorē ipius ꝟginis plene imaginib⁹ ei⁹ ostēdūt deuotionē eximiā etiā armigeroꝝ ⁊ alioꝝ mūdanis deditoꝝ. q̄ ad ipam pijssimā ꝟgineꝫ se cōmēdantes cū votis gras ab ea innūeras recipiūt. ⁊ euasiones ex periculis marinis. Generatio ergo etiā reproboꝝ benedicit ⁊ beatificat mr̄em dei. Generatio quoqꝫ rectoꝝ ⁊ electoꝝ. de qua ps. cxj. inq̄t. Generatio rectoꝝ benedicet̄. Et iterū. Hec est generatio querentiuꝫ dn̄m. Et Sap. iiij. dr̄ O ꝙ̄ pulchra est casta generatio cū claritate. Que generatio cōprehendit cōgregationē oim̄ bonoꝝ fideliū. similiter quātuꝫ potest beatificat virginē benedictaꝫ. ⁊ si nō tantū quantū meretur. Unde statuit eccl'ia officiū ꝑticulare qd̄ dr̄ singulis dieb⁹ ad honoreꝫ ipsi⁹ virginis sicut aliud officiū ad honoreꝫ dei. ⁊ ꝙ singulis diebus ter pulsent̄ cāpane ad honorē eiusdeꝫ bn̄dicte matris dei maxime de mane ⁊ de sero. vt oēs ipam immaculatā virginē genibus flexis adorātes venerent̄ ac beatificēt. ⁊ ei se recōmendent. ⁊ de perceptis ab ea bn̄ficijs gratias agant. Generatio ergo electoꝝ ⁊ oim̄ fideliū beatam dicit dn̄am nostrā. quod patet ex multitudine ecclesiaruꝫ sub eius titulo edificatarū. Nō ē em̄ ciuitas vel castrū seu villa que non habeat ecclesiā vel saltem capellā aliquam ad honorē virginis marie. immo plures reperiunt̄ ecclie ei intitulate ꝙ̄ in honorem saluatoris ⁊ alioꝝ sanctorū oim̄. Et in ipsis ecclesijs ⁊ domib⁹ ꝑuatis vbiqꝫ depingit̄ eius imago. q̄ oēs attrahit ⁊ accēdit ad ei⁹ amorem ⁊ deuotionē. Tales nāqꝫ picture sunt libri ignorantiū litteras. in quib⁹ legere possunt ⁊ incitantur ad deuotionē. c. platū de conse. dist. iij. Et vbi in ecclesijs in parte inferiori eaꝝ quasi in sctā ponit̄ imago crucifixi tanꝙ̄ candelabrū ad illuminādū ⁊ incitādū ad sui imitationē. in pte superiori seu sacrario quasi in sctā sctoꝝ ⁊ in loco ꝓpiciatorij. s. tabule altaris: ponit̄ cōiter figura beatissime virginis cū filio in vlnis. vt mediāte ipsa speremus ꝓpiciationem a pctīs nostris apd̄ filiū suū. hoc autē salubriter institutū est. vt dū sacerdos diuina sacramenta pertractat mariam intuens: cogitet qualis fuit cui creditum est solo verbo verbum carnem efficere ⁊ qualis debet esse sacerdos

P Justi etiam mariaꝫ beataꝫ dicunt

Conficiēs sacramētū inspiciat mariam.

qui verbo suo vel potiꝰ xp̄i a se plato vult corpus xp̄i ꝛ sanguinē efficere ex substātia panis ꝛ vini. ꝛ exēplo sue hūilitatis ꝛ puritatis discat humilē ꝛ purā gerere mentem. ac mediatricē ponat ipam ꝟginē piissimā ad ꝓ se interpellandū. ad digne ꝛ fideliter ministrandū tantū sacramentū. Fiūt in ecclesijs ꝓcessiōes annuatim ad honorē salvatoris in die Palmarū. ꝛ silr ad honorem matris sue in die purificationis ad correspondentiā ad ipsum diē Palmarū. Nā sicut tūc portanť rami oliue cū palmis in signum ī victorie xp̄i de morte ꝑ resurrectionē futurā. ꝛ ad significādū etiā nos habētes victoriā de vitijs per pniam ad vitam gratie resurrecturos. ita in die purificationis cādelas accensas gestamus in manibꝰ lumen ardētissime charitatis ipsiꝰ ꝟginis designātes. ꝛ eā viuā. i. ppitiā in nr̄is operibꝰ ꝛ necessitatibꝰ habere. ꝛ semꝑ habituros ꝓtestantes. Ipsam quoqꝫ beatā predicant ꝛ beatificāt oēs sermocinantes ꝛ p̄dicātes xp̄icolis: exordiū ꝓ gratia impetranda a salutatōe angelica faciētes. Preterea cū octo sint solēnitates particulariter deo cōsecrate. vt natiuitatis dn̄i. Circūcisionis Ephyphanie. Resurrectionis. Ascensionis Trinitatis. pētecostes ꝛ corporis xp̄i. Ita octo sunt celebritates ad honorē virginis bn̄dicte. s. eius imaculate atqꝫ sacratissime cōceptionis. Natiuitatis. Presentationis eius in tēplo. Anūciationis. Uisitationis.

O Sancti ꝛ doctores beatam eā dicunt. Purificatiōis. Assumptiōis ꝛ festū niuis. Tertia hominū generatio est sctōꝝ doctorū. de qua aplus. ij. ad Cor. iiij. inquit. In xp̄o iesu ꝑ euangelium ipse vos genui Generare ergo dicuntur doctores ꝛ p̄dicatores ꝛ eccl̄ie prelati eos quos sua doctrina trahūt ad bene operādū. Beata aūt virgo a generatiōe oīm sanctoꝝ doctorū tam noui ꝙ veteris testamenti est beatificata: Nā oēs sacre scripture testamēti veteris. ꝛ oēs autores qui eas ediderunt: ipsam virginē in figurā beatā dicunt. Un̄ Ruth. iij. dr. Ruth ex qua nata est beata ꝟgo. Bn̄dicta tu filia a dn̄o. ꝛ Judith que caput amputauit Holofernis. ꝛ figurat ipsam virginem gl'iosam. similiter ab. Onia principe populi Israel multipliciter benediciť. Un̄ ei dixit vt habeť Judith. xiij. c. Bn̄dicta es tu filia a dn̄o deo excelso pre omnibus mulieribꝰ sup terrā. ꝛ bn̄dictus dn̄s qui te direxit in abscissiōe capitis principis inimicoꝝ nr̄oꝝ. qꝛ nomē tuū ita magnificatū ē: vt non recedat laus tua de oīe hoīm q̄ memores fuerint ꝟtutis tue. Et iteꝝ ibidē dr ꝙ vniuersi filij Israel adorauerūt dn̄m dicētes ad eā. Bn̄dixit te deꝰ in virtute tua. qꝛ ꝑ te ad nihilū redegit inimicos nostros Achior q̄ꝫ ex gentili factus iudeꝰ ad eā dixit. Bn̄dicta tu a deo tuo qm̄ in omī gente que audierit nomē tuū magnificabiť deꝰ Israel super te. Et. xv. eiusdem lib. c. dr ꝙ Joachim pontifex summus de Hierusalē venit Bethuliā ad videndū eā cum p̄sbyteris suis vniuersis. ꝛ bn̄dixerūt eā oēs vna voce dicētes. Quia fecisti viriliter ꝛ cōfortatū est cor tuū. ideo eris benedicta in eternū. Que oīa fuisse incōparabiliter pfectiꝰ in inclyta mūdi regina per istas duas mulieres figurata apertissime pꝫ. Omēs etiā noui testamēti doctores stupentes bn̄dictiones gl'iose ꝟginis ꝛ eius excellentiā nō cessant appellare beatā atqꝫ collaudare bn̄dicere ꝛ p̄dicare hāc virginē gloriosissimā q̄ ꝟginitatis gl'ia permanēte huic mūdo lumen eternū effudit Jesum xp̄m dn̄m nostrū. Unde canit ecclesia. ꝛ fuit dictum beati Gregorij dicētis. Beata es Maria q̄ dn̄m portasti creatorem mūdi genuisti qui te fecit ꝛ in eternū pmanes ꝟgo. Et iterū Benedicta ꝛ venerabilis es virgo Maria que sine tactu pudoris inuēta es mater salvatoris ꝛc. Oēs etiam alij sancti immēsis eā extollūt preconijs. Et sic patet quomō ipsam beatā dicūt oēs generationes. Et si dicať ꝙ aliqui inueniuntur ita scelerati ꝙ eā nunꝙ benedicut sed maledicūt. Item aliqui sunt nō solū infideles: sed etiā de baptizatis qui de illa noticiā nō habent. vt sunt paruuli. ꝛ ideo eā actualiter nō benedicūt. Dico ꝙ pōt exponi: oēs gn̄atiōes. i. aliqui de oībus generationibꝰ. qꝛ de oībꝰ generationibꝰ aliqui sunt cōuersi ad fidem qui laudāt beatissimā virginē. ꝛ eā beatificant. ꝛ ita exponit Nico. de lyra. ꝛ est distributio ꝓ generibꝰ singuloꝝ. sicut sepe distribuit terminꝰ vniuersalis ī sacra scriptura. ꝛ etiā in iure canonico. vt in. c. nam concupiscētia. de cōstitu. ꝛ in. c. cum humilitatis xxij. q. ij. ꝛ in. c. si quis omnē. j. q. vij. ꝛ in. c. mulier. xv. q. j. De qua distributiōe habeť per theologos. in. iiij. distin. xlvj. Dicere tamen possumus vt. s. est declaratū. ꝙ quasi oēs de singulis generationibꝰ beatificant modo suo ꝟginē bn̄dictā. ꝛ ideo eā semper

Qr btã ideo sit bñdicẽda.

debem⁹ bñdicere. qr verificabit̃ de ea illō Nũeri. xxiiij. Qui bñdixerit tibi ipe erit bñ dictus. Maxime aũt eã collaudare ꝛ btificare debemus de hoc stupẽdo ac valde mirabili cãtico ab ipsa edito. ꝛ dicere ei illud j. Regũ. xxv. Benedictũ eloquiũ tuũ. Et illud qd ait magister Johẽs gerson in. iiij. tractatu super Magnificat dicẽs. Dignare nos laudare te virgo sctã. o ter quaterq̄ beata. Beata primo que credidisti clamat Elizabeth. Beata secũdo quia gratia plẽa ſm Gabrielis salutationẽ. Beata tertio et bñdicta. qr bñdictus fructus ventris tui. Beata quarto. qr fecit tibi magna qui potens est. Beata quinto. qr mater dñi. Beata sexto. qr fecũdata ỽginitat ꝫ honore. Beata septimo. qr nec primã similẽ visa es nec habere sequẽtẽ. hec ille. Merito ergo dixit dña nostra. Beatã me dicent ꝛc. In ei⁹ eñ figurã ṗdixerat Lia Geñ. xxx. Hoc ꝑ beatitudine mea beatã me quippe dicent omẽs mulieres. Magister aũt Johãnes gerson in. v. tractatu suo super Magnificat. assignat rationẽ quare ipsa gl'iosa ỽgo beatificetur ab oib⁹ generationib⁹. dicẽs ꝙ hoc iō est. qr ipsa mater est illi⁹ q̃ fecit oẽs gñationes celi ꝛ terre. ꝛ oim que in eis sunt. Item qr ab initio ꝛ ante scl'a ipsa fuit ṗdestinata vt affinis esset oim gñationũ in ol genere affinitatis. ideo eã bñdicunt ꝛ laudant omẽs gñationes. Est eñ nostra soror ab hũana specie. est mater ex nostra post filiũ regeneratiõe. est cognata angelis ꝛ nobis ex similitudine intellectualis nature. est vnũ cor nobiscũ ꝛ vnus spũs ex dilectionis obligatiõe. Maxime aũt eã beatificãt oẽs gñationes. quia cognoscunt bñficioꝝ largitiões ex ea procedere. Ideo ipa dicit Eccl'i. xxiiij. Memoria mea in gñatione seculoꝝ.

Sequit̃ aũt virgo benedicta in suo cantico expõnẽs quare ab omnibus sit beatificanda. ꝛ dicit. Qr fecit mihi magna q̃ potẽs est.

Qr fec. mihi magna exponitur.

Qd exponẽs Theophilus ait. Ostẽdit ỽgo nõ per suã virtutẽ se beatam predicãdã. sed causam assignat dicens. Qr fecit mihi magna qui potens est. Que tibi fac̃ magna? credo vt creatura ederes creatorẽ. famula dñm generares. vt per te mũdum de⁹ redimeret. ꝑ te illuminaret. per te ad vitã reuocaret. Dicit̃ autẽ deus potens essentialiter. quia per se ꝛ ex se oĩa potest. Vñ ad Roma. xj. ex quo oĩa. per quẽ oĩa ꝛ in quo oĩa. Ipse enim est ỽe potẽs. quia de paruis ꝛ infimis facit magnos ꝛ fortes pauperẽ eñ facit ꝛ ditat humiliat ꝛ subleuat. j. Regũ. ij. Beda ỽo dicit. Respicit aũt hoc ad initiũ carmĩs vbi dictũ est. Magnificat anima mea dominũ. Sola eñ anima illa cui dñs magna facere dignatur dignis eũ preconijs magnificare potest. Si quis ỽo querat que fuerint ista magna que de⁹ omnipotens fecit beate virgini? Respõdit Hugo cardinalis. ꝙ inter alia possunt. xij. assignari.

Duodecim magna fecit de⁹ Marie

Primũ fuit in vtero matris sanctificatio. ꝛ nos addere debemus. ꝛ ab originali peccato preseruatio. Scdm angeli salutatio. Tertiũ gratie plenitudo. Quartũ filij cõceptio. Quintuꝫ fecũda ỽginitas Sextuꝫ virginalis fecundita. Septimum honorata hũilitas. Octauũ obediẽtie prõptitudo. Nonum fidei deuotio. Decimũ est prudẽs verecũdia. Undecimum verecũda prudentia. Duodecimũ dominiuꝫ celi. hec ille. Nos autem dicere possumus: ꝙ deus nunq̄ fecit nec faciet aliqua tam magna ꝛ excellentia in aliqua pura creatura sicut fecit in virgine gl'iosa. Licꝫ eñ magnum fuerit creare de nihilo celum ꝛ terram ꝛ oẽm ornatum eoꝝ. tamẽ hec q̄uis sint amplar nõ sunt adeo magna vt sint diuĩe maiestatis capacia. Corpus ỽo virginis minimuꝫ formauit: in quo essentialiter totus est de⁹ contentus: dicente apostolo de christo ad Col. ij. in quo habitat om̃is plenitudo diuinitatis. Et ꝑpter hoc canit ecclesia. Sãcta ꝛ immaculata ỽginitas: quib⁹ te laudibus efferã nescio. Quia quẽ celi capere nõ poterãt tuo gremio cõtulisti. Magnũ preterea fuit qñ de⁹ ppl'ꝫ Isrl'ō manu Pharaonis reg ꝛ egipti signismagnis ꝛ ꝑdigiis liberauit: ipso Pharaone cum suis in mari submerso. vt habetur Exo. xiiij. Sed maius fuit in ỽgine. quia nõ vnũ populũ tñ sed genus humanũ saluauit diabolo infernali deuicto per eius filiuꝫ. qui dixit Joh. xij. Nũc princeps huius mũdi ejicietur foras. Magnũ fuit quãdo mãna de celo descendit Numeri. xj. sed maius est ꝙ de⁹ in ỽginis vterũ descẽdit. Magnum preterea fuit ꝙ deus pauit populũ ysrael in deserto quadraginta anis mãna de celo. Item ꝙ de quinq̄ panib⁹ xp̄us magnã hominũ multitudinẽ satiauit. Mat. xiiij. Sed maius fuit ꝙ in ỽgine panẽ angeloꝝ scꝫ xp̄m formauit. qui totũ humanũ genus sui corporis sacramẽto pascere ꝛ satiat̃ venit. vñ

ipse inquit Joh.vj. Ego sum panis viuus
qui de celo descẽdi. Si quis mãducauerit
ex hoc pane viuet in eternũ. Magnũ fecit
de⁹ qñ eduxit mel de petra oleũqȝ de saxo
durissimo.vt habetur Deutero.xxxij. Sed
maius fecit in ꝟgine.de qua oriri fecit pe-
trã illã a qua fluxerũt uque gratiaꝝ ꝛ oleũ
pietatis ꝛ misericordie.iuxta.illõ.j.ad Co
rinth.x.Bibebãt aũt de spiritali cõsequen
te eos petra.petra aũt erat xp̃s. Magnuȝ
fecit deus qñ iordanis cõuersus est in suũ
fontem.vt habetur Josue.iij.ꝛ etiam. p̃s.
cxiij. Sed maius fecit in ꝟgine:qñ antiqu⁹
dierũ ꝛ canus eternitate vidit ꝟginẽ.ꝛ re-
trocessit ad infantiaȝ diei vnius.sicut p̃di-
xit Daniel ꝓpheta.vij.sui li.c.dicens.Anti
quus dierũ sedit ꝛc.Et vt breuib⁹ oĩa ma-
gna in creaturis facta cõprehẽdã: nihil in
eis tam magnificuȝ est quin vno solo actu
ꝟgo gl'iosa oẽs exuperet. Maximũ enĩ om
niũ que vnq̃ facta sunt aut fiẽt:factuȝ est ĩ
ꝟgine.qñ deus qui fecit om̃ia.ꝛ a nullo est
fact⁹ nec creat⁹ fact⁹ est filius ꝟginis.ꝛ ex
inaniuit semetip̃ȝ formã serui accipiẽs ad
Phil'.ij. O mirabilissima ꝛ stupendissima
dignatio diuina.q̃ in ꝟgine creator fact⁹
sit creatura deus homo ꝛ homo deus.infi-
nitus factus sit finitus.eternus tẽporalis.
ĩmortalis ꝛ impassibilis.passibilis ꝛ morti
subiect⁹.ditissimus pauꝑ ꝛ egenus. immẽ-
sus paruul⁹ ꝛ abiect⁹.Quis vnq̃ audiuit
talia:natura non capit.vsus nescit.rõ hu-
mana nõ cõprehẽdit.caligant oculi. stupe
scũt aures.turbant oẽs sensus.ecce q̃ mũ
dus pugillo cõtinetur.sphera cẽtro claudi
tur in centro iacet circulus.de vase ꝓdit fi
gulus.fontẽ excedit riuulus. pars excedit
totũ.lux monstrat per ignotũ.stella gignit
solẽ.ꝛ vna puella regit deũ. Dicit ergo bea
T ta virgo. Jlle qui facit magna ꝛ inscrutabi
lia ꝛ mirabilia quoꝝ nõ est numerus vt di
citur Job.ix.et cui inq̃t ꝓpheta p̃s. lxxv.
Tu es deus qui facit mirabilia. Et de quo
etiam dicit p̃s.cxxxv. Qui facit mirabilia
magna.fecit mihi mirabilissima ꝛ iestima-
bilia. Unde dicere põt deo ipsa ꝟgo bñdi-
cta illud p̃s.lxxxix. Misericordia tua ma-
gna est suꝑ me. Sed o ꝟgo gratissima nun-
El quid tu aliquid fecisti deo. Nũquid vicẽ ei
Quid reddidisti. Profecto si fas est dicere.tu ƀm
Maria quid maiora fecisti deo q̃ ipse deus tibi et
fecerit vniuerso generi humano.volo ergo ego di
deo. cere.q̃ tu.ex humilitate reticuisti. Tu enim

soluȝ cecinisti. Quia fecit mihi magna qui
potens est.ego ꝟo cano ꝛ dico. Quia tu fecisti
maiora ei qui potens est. Deus namqȝ ho-
minẽ de limo terre formauit. Tu ꝟo beatis-
sima ꝟgo deũ de tuis purissimis sanguini-
bus generasti.ꝛ illum purissima carne tua
cooperuisti ꝛ velasti. Uñ dicere potes illud
Eccl'i.xxiiij. Ego feci in celis vt oriret lumẽ
indeficiẽs.ꝛ sicut nebula tegi oẽm carnem
Purissima aũt caro tua preualet oĩbus re-
bus mũdi. Jtẽ de⁹ hoĩeȝ õ fructib⁹ paradi-
si educauit.ꝛ tu ip̃ȝ deũ pauisti vbere de ce
lo pleno.cui⁹ lactis vna gutta p̃ualet oĩb⁹
lignis paradisi.fructibusqȝ omnib⁹ totius
mũdi. Deus q̃ȝ hoĩem pellicea induit veste
ꝛ tu ꝟgo gl'iosa dei filiũ tuis pãniculis in
uoluisti.ꝛ postea tunica incõsutili induisti
que p̃ualet oĩb⁹ tuniciis mũdi. Et sic discur
rẽdo ꝓbare possum.q̃ tu ꝟgo dignissima
ƀm q̃d multo ampliora beneficia ꝯtulisti
xp̃o q̃ de⁹ hoĩ ĩ sue creatiõis p̃mordio. Si
cut enĩ quanto ꝑsona cui dãnũ ꝛ iniuria in
fertur est maioris dignitatis:tanto maius
cẽset dãnũ maiorqȝ iniuria.§.atrox.isti.de
iniu.ꝛ.l.p̃tor.§ atrocẽ.ff.co.ti. Jta bñficia
alicui collata tãto reputari debent excellẽ
tiora quãto excellẽtior est ꝑsona cui ꝯferũ-
tur.ꝛ iõ tua erga dei filiuȝ obseq̃a ꝛ illa q̃
ei bñficia ꝯtulisti dignissima.excellentissi-
ma.atqȝ quodãmõ incõparabilia fuerũt. ƀ
tñ vt tã magna facere posses deo.fuit vnũ
de illis magnis q̃ fecit tibi ipse q̃ potẽs est
ꝛ sctm̃ nomẽ ei⁹. O igit btã ꝑ oẽs gñatões
hebreoꝝ.grecoꝝ.latinoꝝ.ꝛ oĩm gñalit na-
tionũ ꝛ linguaꝝ. O sctã sctãꝝ.o pulcherri-
ma ꝛ prudẽtissima feminarũ. Quid miruȝ
si ꝑ nomẽ sanctũ suũ fecit tibi tam magna
tam stupenda tamqȝ admirãda qui potẽs
est. Nõne ipse est q̃ dixit Gen̄.xxxij. Quid Et sctm̃ nom eius.
queris nomẽ meũ qd̃ est admirabile. Non
ne ipse est qui ait Exo.iij. Ego sum qui sũ
hoc nomẽ mihi in eternũ. Nõne ip̃e qui di
xit Exo.vj. Nomẽ meũ adonay non indica
ui eis: Quia ergo ƀ nomẽ mellifluũ ĩdica-
uit tibi.fac vt etiã nobis eius virtutẽ ostẽ-
dere dignetur. Fac vt eius nomẽ bñdictuȝ
deuote frequentetur a nobis. vt dicat ipse
fili⁹ tu⁹ de nobis illud.ij. Paral'.vj. Elegi
Hierusalem vt sit nomen meũ in ea. O glo
riosum nomen.de quo propheta inquit p̃s
cx. Sanctuȝ.ꝛ terribile nomen eius. Profe
cto nullus vnq̃ ƀ benedictũ nomen tanto
deuotione venerat⁹ est sicut hec sapientissi-

mā tympanistria nostra. que illud Eccli.li. dicebat deo. Laudabo nomē tuū assidue: et collaudabo illud in cōfessione. Unū p̄ virtutē ipsius diuini noīs se ad tantā altitudinem puenisse pfitet dicens. Fecit mihi magna qui potēs est: et sanctū nomē eius. Sup q̄bus vbis dic̄ Nico. de lyra. Quicq̄d sanctitatis pōt cogitari totū eminenti⁹ est in eo. Hugo aūt cardinalis exponit dicēs. Sanctū dr̄ ab effectu. qr participes sui facit sanctos: idest firmos et mundos. ac finalr̄ beatos. iuxta illud Johelis. ij. Omnis q̄ innocauerit nomē dn̄i sal⁹ erit. Sequit aūt beata vgo in cātico suo dicēs. Et mīa eius a pgenie in pgenies timentib⁹ eū. In quibus vbis connumerat beneficia cōiter toti humano generi collata. Dicit ergo. Et mia eius. s. in me incboata. dilatatur. continuatur et multiplicat. a pgenie. s. iudeorū in pgenies gentium. i. in oēs pgenies mūdi quas credituras preuidit. Et hoc est qd̄ subdit timentibus eum. Nō mundum. non diabolū sm̄ qd̄ exhortatur dn̄s Mat. x. dicens. Nolite timere eos qui occidūt corp⁹ et c. Et ita exponit Hugo cardinalis super Lucam. vbi etiam dicit. q̄ talibus timētibus deum fit mīa ab ipso. iuxta illud Malach. vl. Uobis timentibus nomen meum oriet sol iusticie: et sanitas in pennis eius. vn̄. Act. x. inquit beatus Petrus. In veritate comperi quia nō est acceptator persona rū deus: sed in omni gente qui timet deum acceptus est illi. Nicolaus vo de lyra exponit. Et mīa eius. i. beneficium incarnationis quod ex misericordia dei factū est. Un̄ de petebat Dauid dicens. Ostende nobis domine misericordiam tuam. quasi diceret. Ostendisti potentiā in creatōe mūdi de nihilo et sapientiā tuā in mūdi gubernatione sic ordinata et iusticiā tuā in peccatorū punitione. sicut in diluuio et submersione Sodome et gomorre. Et ideo ostēde nobis dn̄e misericordiā tuā in filii tui incarnatione a pgenie. s. iudaica. Quia sicut dicit Jo. iiij. Salus ex iudeis est. Quia icarnatio dei facta est in vgine iudea natiōe. Sed qr beneficium incarnationis ad totum mundū diffundit. ideo subdit. In pgenies. s. omnium nationū. Uerūtamē qr licet hoc beneficium incarnatiōis se extēdat ad oēs quantū ad sufficiētiā. nō tn̄ quātū ad efficaciā. sed tm̄ ad iustos. Ideo subditur. timētib⁹ eum. s. timore filiali et casto. hec ille. Beda vo inqt.

x Et mīa ei⁹ et c.

A specialibus se donis ad generalia dei iudicia cōuertēs: totius humani generis statum describit subdens. Et mīa eius a pgenie in pgenies timentibus eum. quasi diceret. Non solum mihi fecit magna qui potens est: sed et in omni genere qui timet deum acceptus est illi. Orig. aūt et Aug. inqt. Misericordia dei non in vna generatione: sed in sempiternum extendit a generatione in generationem. Ipsa etenī deus inquit Deut. v. Ego sum dn̄s faciēs misericordiā in multa milia diligentib⁹ me et custodientibus pcepta mea. Et idem habet Exo. xx. et ps. cxvi. dr̄. Misericordia dn̄i manet in eternū. Grecus vo expositor ait. Et misericordia eius. s. quā habet in generatione generationū nostrarum tractans salutem solius intuitu pietatis: Miseretur autē non quibuscūq. sed his quos timor eius cōpescuit in qualibet natiōe. vn̄ dicit. timētibus eum qui. s. ad fidem et pniam cōuertuntur. Nam qui obstinati sunt incrudelitatis vitio claus erūt sibi ianuam pietatis. Theophilus aūt dicit. Uel p hoc innuit q̄ timētes deū misericordiam ɔsequent in generatiōe ista. i. in presenti seculo. et in futura. i. in seculo futuro. in hoc seculo centuplum accipientes et in alio multo maiora. s. vitam eternam. Illis aūt qui nō timent deū nec penitētiā agūt de peccatis suis: sed assidue peccant nō miseret de⁹. c. diaconi. xxiij. dis. Quia facere misericordiā malis nō ē aliud q̄ ipsis fauere. xiiij. q. vi. c. si res aliena. Progredit aūt vgo bn̄dicta in cātico suo dicēs. Fecit potentiam in brachio suo et c. vbi ait Hugo cardinalis. q̄ quia vt inquit ps. xxiiij. Uniuerse vie dn̄i misericordia et veritas. Ideo cōmendata misericordia dei i mētib⁹ eum cōmendat vgo prudēs iusticiā in cōtemptoribus. ostēdens q̄d mereant: et quid fecit illis dicēs. Fecit potentiam in brachio suo. i. potenter per filiū opatus est per quem oīa creauit et recreauit et glorificauit. et potestates aereas debellauit. Dicitur aūt fili⁹ brachiū patris. Quia sicut a corpore exit brachium et ab eodē. et a brachio manus. ita a patre fili⁹ et ab eodē patre et filio spūssāct⁹ vn̄ Eccli. xxxvi. dr̄. Glorifica manum et brachiū dextrū. Itē quia per ipm opat pater. Et aūt fili⁹ vt brachiū figuli q̄ vasa gliosa de luto fecit. iuxta illō Eccli. xxxviij. Figulus sedēs ad opus suū i brachio suo formabit lutū. et añ pedes suos curuabit virtutē

y Fec potentiam et c.

Fili⁹ dr̄ brachium pris

suā. Itē est vt brachiū pugilis q̄ pugnādo brachiū regis egypti.i.diaboli ꝯfregit. Vn̄ dr̄ Ezech.xx. Fili hoīs brachiū Pharaoīs regis egypti ꝯfregi ⁊c. Itē est vt brachiuꝫ nutricꝫ ad portādū puulos. Esa.xl. In brachio suo congregabit agnos. ⁊ Os.xi. dixit de⁹. Ego quasi nutrici⁹ effraim in brachijs portabā eos ⁊ nescierūt ꝙ curarē eos. Jō dr̄ Esa.xxxiij. Esto brachiū eoꝝ in mane ⁊c. Itē fecit ipe fili⁹ dei potētiā in brachio suo in cruce extēso.qꝛ diabolū supauit. ⁊ ca ptiuos de inferno liberauit.ac electos oēs ad supna leuauit.de p̄mo aūt ⁊ scd̄o dicit ps. cxxxv. Qui pcussit egyptū cū p̄mogenitꝭ eorū: ⁊ eduxit isrl̄ de medio eoꝝ in manu potēti: ⁊ brachio excelso. De tertio aūt p̄dixit ipse dn̄s Joh.xij. Cū exaltat⁹ fuero a terra oīa trahā ad meipꝫ. De h̄ etiā brachio solū electis salutifere reuelando dr̄ Esa.liij. Et brachiuꝫ dn̄i cui reuelatū est? Hoc est illud brachiū quo territi demōes amittūt vires suas.iuxta illud Exo.xv. Irruat super eos formido et pauoꝛ in magnitudine brachij tui. Fiāt immobiles q̄si lapis ⁊c. De ipo etiam brachio fit mētio Job.xl.c.vbi dicitur. Si habes brachiū sicut de⁹. De h̄ etiaꝫ brachio inq̄t ꝓpheta deo patri ps.lxxvj. Redemisti in brachio tuo ppl̄m tuū. Et ps.lxxxviij. In brachio virtutis tue dispsisti inimicos meos. Ipse ṽo deus in codeꝫ ps. dicit de electo suo. Brachiū meū cōfortabit euꝫ. Salomon q̄ꝫ Sap.v. de deo inq̄t. Brachio sancto suo defendet illū. Et.xvj. eiusdeꝫ li. c. loquēs deo de malis.ait.per fortitudinē brachij tui flagellati sunt ⁊c. In isto igitur brachio dei debēt oēs potentiā: ⁊ fortitudinēꝫ atꝗ speꝫ suā ponere. ⁊ non facere sicut quidā q̄ ponūt spem suā in hominib⁹ vl' reb⁹ mūdaīs. Cōtra qd̄ scel⁹ inq̄t Hiere. ꝓpheta.xvij. sui li.c. Maledict⁹ hō qui cōfidit in hoīe: ⁊ ponit carnē brachiū suuꝫ. ⁊ a dn̄o recedit coꝛ ei⁹. De tali etiā dr̄.ij. Paral.xxxij. Cū eo est brachiū carneuꝫ. Et Ezechiel.xx. ait dn̄s. Cōminuā brachiū ei⁹ forte.i.qd̄ ipe reputat esse validū. vn̄ ⁊ Hiero.xlviij. de tali cōfidēte in hūano auxilio fragili: dr̄. ⁊ brachiū eius cōtritū est. Econtra ṽo est de cōfidēte in brachio diuino. Unde inq̄t Orige. Timētib⁹ aūt se fecit potentiā in brachio suo.quia lꝫ infirmus ad deuꝫ accesseris. si timueris eū ꝓmissam ṽtutē ꝯsequeris. Uenerabilis autē Beda exponens p̄dicta ṽba cātici ṽginalis ait. hūani generis status describēs. qd̄ supbi ⁊ qd̄ hūiles mereanť ostēdit di. Fecit potentiam in brachio suo.i.in.ipso dei.filio. Sicut eñ tuuꝫ brachiū est q̄ oparis: sic brachiū dei dictuꝫ est e⁹ ṽbū p qd̄ opat⁹ est mūdū. Theophil⁹ ṽo dicit. In brachio suo.s.ei⁹ filio incarnato potētiā fecit. qꝛ natura deuicta ē ṽgine pariēte ⁊ deo humanato. Grec⁹ aūt inq̄t vl' dicit. Fecit p faciet potētiā. nō vtiq̄ 9dū p Moysen ꝯ egyptios. nec p angelum: vt qñ multa milia rebeliū ꝓstrauit assyrioꝝ. nec quoꝗ alio mediāte. iꝫ i ꝓprio brachio triūphū docuit intelligibiles hostes superādo. Un̄ sequitur. Dispersit supbos mēte cordis sui.s. quālibet mētē elatā nō parētē ei⁹ aduētui. q etiā apuit ⁊ viciosas ostēdit supbas eoꝝ cogitationes. Cyrillus ṽo ait. Magis ꝓprie demonū hostilis caterua intelligenda est hic. hos eñ seuiētes in terra dissipauit aduenīēs dn̄s. ⁊ compeditos ab eis obediētie sue restituit. Theophil⁹ aūt dicit. Pōt etiā h̄ de iudeis ītelligi q̄s i oēꝫ dispsit regionem sicut nunc dispsi sunt. hec ille. vn̄ Nico. de lyra exponit. Dispsit superbos.i.legisperitos ⁊ phariseos q̄ fuerūt superbi mēte cordis sui spernētes cōsiliū dei. vt dr̄ Lu.vij.c. Et iō ipsi cuꝫ ceteris iudeis xlij. anno a passione xp̄i fuerunt capti ⁊ captiuati p Titū ⁊ vespasianū ⁊ p orbē dispsi Et loq̄ť hic ṽgo de futuro p moduꝫ p̄teriti pp certitudinē euētus sue ꝓphetie. Hugo ṽo cardinalis exponit. dispsit supbos.i. dispergi pmisit. mēte cordis sui.i. voluntatū ac sensuū diuersitate. Sicut eñ multitudinis credentiū est coꝛ vnum ⁊ aīa vna. Act. iiij. Sic supboꝝ contrarie sunt opiniōes ⁊ volūtates ac sensus diuersi. vn̄ Prouer.xiij dr̄. Inter supbos semp iurgia sunt. Uel expona§. Dispersit.i. abinuicē separauit. vel exules a regno diuisit supbos mēte cordis sui.q.d. nō dico apparētes supbos in exteriori habitu. sed supbos mēte cordis sui.i. qui hn̄t supbiā in volūtate interiori. Sepe eñ apparet supbia in longis ⁊ p̄ciosis vestibus. ⁊ in alijs actib⁹ exteriorib⁹: nec tñ est in mēte. ⁊ sepe in curta ⁊ vili tunica est lōga ⁊ magna supbia. Un̄ notādū ꝙ est duplex supbia.s. interioꝛ ⁊ exterioꝛ. sicut etiaꝫ est supplex hūilitas. iuxta illud Eccl̄i.xx. Est q̄ neq̄ter se humiliat ⁊ interiora ei⁹ plena sunt dolo. Supbiēs aūt sub habitu sanctitatꝭ est summe detestādus. c. h̄ scripsim⁹ xx. di. De⁹ āt oēs istos supbos dispsit sicut

Contra quidā qui ponūt spem suā in hominib⁹ vl' ponentes spē in hoīe

z

Dispsit supbos ⁊c.

Duplex supbia

dispsit edificātes turrī babel sup faciē vniuerse terre. Geñ. xi. Itē dispgit luxuriosos idest pmittit dispgi a luxuria. nō tm̄ mēte cordis. sʒ etiā passione corpis. Uñ ps. lxxxij inqt. Disperierunt ī endor q̄ interptaꝛ fons generatiōis. Silr dispgit auaros. i. dispergi pmittit ab auaritia ꝛ mēte ꝛ corpe. Unde Exo. v. dr̄. Dispsus est ppls p vniuersaꝫ terrā egypti ad colligēdas paleas. Recte aūt dispsus dr̄ auarus. q: cuilibʒ rei quā possidet dat vnā ptē cordis sui. ꝛ iō Ecci. x. scptuʒ ē. Auaro nihil ē celestiꝰ. In vita em̄ sua piecit ītima sua. i. cor suū. Uñ ps. in persona auari dic. ps. xxi. Effusus. s. sic aq̄: ꝛ di. sūt oīa ossa mea. Sicut em̄ de aq̄ nihil remanet cū effunditur. ita de corde suo nihil remanet auaro. sed totū effundiꝛ exterius sup rebꝰ suis. h ille. Ego ꝟo dico ꝙ cū radix oīs pcti sit supbia Ecc. x. p superbiaꝫ q̄ est rebellio ꝫ deū intelligiꝛ oē pctm̄. Et iō btā ꝟgo in his ꝟbis. Dispsit supbos ꝛc. intellexit oēs pctōres qs deꝰ a facie sua dispdet ad eternā dānationē dispdet. De qbꝰ exponi moraꝉr pōt illud Geñ. vj. Disperdā eos cū terra. Et Nūeri. xvj. Eos repēte disperdā. Et. ps. lxxvij. dr̄. In malicia eoꝝ disperdet eos. Et ps. cxliiij. Oēs pctōres disperdet. Et ps. lxxxvij. inquit ppheta deo. Dispersisti īimicos tuos. Et ps. xcj. dr̄. Dispergentur oēs qui operanꝛ iniqtates. Hoc aūt nobis ītimauit vt hortareꝛ nos ad penitētiā. Sciebat em̄ ꝙ ꝛ supbis ꝛ quibuscūqȝ pctōribꝰ se p pniam hūiliantibꝰ deus indulget. iuxta illud. ij. Paraꝉ. xij. vt ipse dn̄s inquit. Quia hūiliati sunt non disperdā eos. Unde ꝛ ppheta ait ps. lxxvij. Propitiꝰ fiet pctis eoꝝ: nō dispdet eos. O igitur pijssima virgo que nos sic benigne admonuisti tu bn̄ vides verificatū esse de nobis illō. j. Macb. xi. Dispersi sūt vnusqsqȝ in locuʒ suū. Uñ etiā dicere potes illud. ij. Reg. xxij. Uidi israel dispersuʒ in montem Et illud. j. Paraꝉ. x. Dereliquerūt vrbes suas. ꝛ huc illucqȝ dispersi sunt. Et illō Ecci. xlviij. Dispersi sunt in omnē terrā. Uides benigna dn̄a ꝙ de grege filij tui. i. de ꝯgregatiōe xpianoꝝ dici quadā modo pōt illō Hier. x. Oīs grex eoꝝ dispsus est. ꝛ ꝙ multi q̄ dēberēt esse sctī ꝛ filio tuo vniti p deuotionē: ab eo recesserūt. ꝛ per pctm̄ dispersi sunt. Uñ de illis dici pōt illud Threñ. iiij. Dispersi sunt lapides sanctuarij. ꝛ ipe bn̄dictꝰ pastor noster dicere pōt illud Ezech. xxxiiij. Dispse sunt oues mee. roga igiꝛ ipsʒ bn̄dictū filiū tuuʒ qui nō vult mortē pctōris: sed vt magis cōuertatur ꝛ viuat. Eze. xviij. De quo scriptū est Esa. xj. Dispersos iuda colliget a q̄ttuor plagis terre. Obsecra eū qui cōgregat Israel. Esa. lvj. Qui ex te hūanatꝰ est vt filios dei q̄ erant dispersi ꝯgregaret in vnū. Joh. xj. De quo etiā p̄dixit Dauid ꝓgenitor tuꝰ ps. cxlvj. di. Dispersiones isrl̄ cōgregabit. vt nos ad se reuocare ꝛ sibi vnire digneꝛ. Tu q̄ʒ o dn̄a nr̄a cui tam magna fecit q̄ potēs est: cōgrega dispsionē nostrā. ij. Macb. j. vt tecū magnificare dn̄m valeamus ꝛ exultare in deo salutari nostro. Et nō simus cū illis sociati de qbus in sequēti ꝟsiculo cecinisti, dicens. Deposuit potētes de sede. Sed de illis hūilibus quos exaltādos p̄nūciasti. Hec aūt ꝟginis bn̄dicte ꝟba exponēs Hugo cardinalis dicit. Deposuit potētes de sede. i. deponet. q: glia pctōꝝ sterc꜡ ꝛ ꝟmis. j. Machab. ij. Exaltauit. i. exaltabit hūiles. Per potentes aūt hic intelligi p̄nt supbi. Unde glo. sup p̄dicta verba inquit. Potētes sunt supbi qui supra modū se extollūt ꝛ non in dei ꝟtute. sed in sua potentia cōfidūt q̄ deponūtur. Nā vt inqt Seneca in lib. tragediarū. Supbos sequiꝛ victor a tergo deus Et saluator ait. Oīs qui se exaltat hūiliabiꝛ ꝛc. Mat. xxiij. ꝛ Luc. xviij. Supbia em̄ deorsum trahit. ꝛ hūilitas sursum eleuat. xcvj. di. c. cū ad verū. Merito autē debent humiles exaltari: ꝛ potentes deprimi qui hūiles ꝛ impotentes oppresserūt. q: qui in vno aggreuaꝛ debʒ in alio subleuari. l. euʒ qui. ff. de iurein. Potētes em̄ solēt impotētium vires absorbere. l. gn̄aliter. ff. de fideius. ꝛ de solu. l. si duo. ꝛ. xvij. dist. c. siuir. et lxxvj. di. c. ieiuniuʒ. ꝛ. xiiij. q. j. c. rogamus. ꝛ ex̄ qui cle. vel vo. c. meminimus. ꝛ. c. rursus. ꝛ de cōces. preben. c. autoritate. lib. vj. Mystice aūt exponitur ꝟm predictum doctorē sic. deposuit potētes de sede. i. demones eiecit de celo. ꝛ exaltauit hūiles. i. homines loco eoruʒ sublimauit. Uñ Eccli. x. dr̄. Sedes ducū superboꝝ destruxit: ꝛ sedere fecit mites ꝓ eis. Ex hoc autem ꝓcedit ꝙ demones ita inuidēt hominibus. quia homines tenēt p humilitatē locū eoꝝ quē ipsi amiserūt p superbiaꝫ. Uel per humiles intelliguntur angeli boni in sede felicitatis eternaliter exaltati. vt ait magister Johannes gerson in. viij. tractatu sup Mag

A Oro ad ꝟginē ꝫ ne disp gimur

B Deposuit potētes.

E gnificat in scd̃a partitiõe. Itē deposuit potētes.i.iudeos.de sede.s.israelis intelligē tie: in qua quiescebāt nō inuestigātes spūa lem intelligētiā.et quasi magistri docebāt. vñ Mat.xxiij.inquit dñs. Sup cathedram Moysi sederunt scribe et pharisei: et exalta uit humiles.i.gētiles ob hũilitatē ad spūa lem intelligentiā ad p̃dicandū fidē euāge licā sublimauit. vñ Eccl'i.x.predictum fuit Radices gētiū supbarū arefecit de⁹. et plā tauit humiles ex gentib⁹. et Mat.xxj.inq̇t saluator iudeis. Auferet a vobis regnum dei.et dabitur genti faciēti fructū ei⁹. Et h̃ significatum fuit.j.Reg.iiij. vbi d̃r q̃ Hely sacerdos nō poterat videre lucernā.s.spūa lis ītelligētie.et cecidit de sella capta arca. idest finito sacerdotio. vñ ad Heb.vij.inq̇t Paul⁹. Trāslato em̃ sacerdotio necesse est vt et legis trāslatio fiat. hec Hugo. Et ista fuit expositio Nico.de lyra.q̇ ait. Deposuit potētes de sede.i.iudeos qui erāt potētes in lege et p̃phetis. dimittēs eos ex suo de merito in p̃fundo erroris. s̄m q̃ d̃r Ro.xj. Cecitas ex parte cōtingit in israel. Et exal tauit humiles.i.gētiles humiliter et deuo te p̃dicationē aploꝝ suscipientes. Cyrillus v̄o p̄dictas expositiōes approbans inquit magna sapiebāt demones et diabolus gēti liū: sapiētes pharisei et scribe. hos tñ depo suit: erexitq̄ humiliātes se sub potēti ma nu dei. dās illis v̄tutē calcandi serpētes et scorpiōes. oēmq̄ potestatē inimici. Erāt et q̇ñq̄ iudei p̄tāte supbi. s3 p̄strauit hos ī cre dulitas. ex gētibus aūt ignobiles et hũiles p fidē ad pacē cōscenderūt. Greg. aūt dicit Deitatis tribunal noster ītellectus esse co gnoscitur. s3 inique potestates post trans gressionē incubuerunt p̄cordijs p̄toplasti tanq̄ in p̄prio solio. Ob hoc ergo vēit do min⁹ ac spūs iniquos eiecit a sedib⁹ volu ptatū. et p̄stratos a demonijs exultauit eo rū cōsciētias purgans et eorū mentem sta tuens p̄priam sedem. hec ille. Hugo autem cardinalis etiā exponit di. Deposuit poten tes de sede. sicut Paulum superbientē de le gali doctrina. et exaltauit humiles.i.ipsum humilem iam factū ad predicandum fidem euangelij sublimauit. Moraliter autē s̄m eundem: potētes sunt qui nō in dei sed in sua v̄tute confidunt. vt.s.diximus. De qui bus Esa.lix.d̃r. Confidunt in nihilum et lo quuntur vanitates. Humiles sunt q̇ se ni hil reputāt et in solo deo cōfidūt. Illos igi tur deponit.i.deijcit dñs. Hos v̄o exaltat. Unde Job.xij.dicit. Effudit oppressionem sup principes: et eos qui oppressi fuerāt re leuauit. Et tunc verificatur illud Eccl'i.iiij. De carcere catenisq̄ interdum vnus egre ditur ad regnum: et ali⁹ nat⁹ ī regno inopia cōsumitur. Exēplū aūt depositionis sup boꝝ in se confidentiū. et exaltationis humi lium habemus in Saul rege superbo depo sito: et Dauid humili sublimato.j.Reg.xv. et de Sobna de summo sacerdotio disposi to: et Eliachim exaltato. vñ Esa.xxij.inq̇t dñs ipsi supbo sacerdoti ī se p̄fidēti. Expellā te de statiõe tua. et de ministerio tuo deponā te: et vocabo seruū meū Eliachim et induam illū tunica tua. et potestatē tuā dabo in manus eius. Per potētes etiā ītelligunt vane glo riosi qui in fama ponunt suā potentiam q̇ deponunt a statu gratie. sicut depositi fue runt illi de quib⁹ d̃r Gen̄.vj. Isti sunt potē tes a seculo viri famosi etc. Item deponunt illi potētes de quib⁹ inquit Lucanus lib. viij. Uirt⁹ et summa p̄tās nō coeūt.q.s.sūt viciosi. Itē deponunt illi potētes. de q̇bus d̃r Esa.v. Ue q̇ potentes estis ad bibendū. Et p istos intelligunt gulosi. Itē deponū tur iracūdi.q̇ sunt potētes ī vindicta faciē da. Uñ in figura d̃r Judicū.v. Oēs poten tes ī Esebon p̄strauerūt. Esebō em̃ interp̄ tat cingulum tristicie vel cogitatio mero ris. et significat iracūdos. tristes et indigna tos et cogitātes se vlcisci de hostib⁹. Depo nunt q̄m illi q̇ volūt eē potētes ī hoc mūdo sup alios. vt eos cōculcare possint et oppri mere sicut Nemroth. De q̇ d̃r Gen̄.x.q̃ ce pit esse potēs in terra. Et idē d̃r.j. Para.j. Cū em̃ de⁹ sit solus rex potēs: vt ait apl's.j. ad Tim.vj. Nō vult hāc suā potentiam ab aliquo vsurpari. Et iō deponit eū q̇ illā p̄su mit vsurpare. vñ Eze.vij.dicit. Quiescere faciā supbiā potētū. Econtrario v̄o ex altant humiles.i.illi qui seipos viles repu tant. ac p oīa diuine volūtatis dispositiōi se subijciunt. seruātes illud.j.Pe.v. Humi liamini sub potēti manu dei vt exaltet vos in tp̄e visitationis. Scriptū est em̃ Eccl'i. xj. Sapientia humiliati exaltabit caput il lius. Inter oēs aūt humiles tu principatū tenes o humillima v̄go ancilla dei. q̇ semp dicere potuisti cū p̄pheta p̄s.cxxx. Dñe nō est exaltatū cor meum. neq̄ elati sunt oculi mei. Neq̄ ābulaui ī magnis. neq̄ in mira bilib⁹ sup me. Si nō humilit̃ sentiebam etc.

[Marginalia: Iudei sunt depositi de sede — Iē secū fidētes depōit — D — Omnes potētes deponētur. — E — Hũiles exaltantur]

Et iō sup oēs exaltata fuisti. Qz em̄ tu⁹ fui
sti vt vallis depssa p humilitatē. iō merito
sublimari debuisti. Scriptuz est em̄ Esa. xl.
Ois vallis exaltabitur. Quapropter dicere
potes illud Eccli. xxiiij. Quasi cedrus exal
tata sum in libano. ꝛ quasi cypssus in mon
te syō. Quasi palma exaltata suz in cades.
f ꝛ quasi platan⁹ exaltata sum iuxta aquas.
Esuriētes impleuit ꝛc. Prosequitur aūt beatissima vgo in can
tico suo di. Esuriētes impleuit bonis. ꝛ di
uites dimisit inanes. Qđ exponit Nico. de
lyra di. ꝙ p esuriētes designanť gētiles: q̄
cū magno desiderio vbū dei receperūt. Per
diuites vo legisperiti diuitijs scripturarū
pri⁹ repleti. quos dimisit inanes p excecā
tionē eoꝝ. ꝛ falsum intellectū scripturaꝝ.
Hugo vo cardinalis dicit. ꝙ p esurientes.
intelligunť nō solū gētiles. sed etiā oēs iu
sticiā ꝛ gloriaz desiderātes. iuxͣ illud Mat.
v. Beati q̄ esuriūt ꝛ sitiūt iusticiā. qm̄ ipsi sa
turabunť. Trāssumptiue in. c. accesserunt.
de cōse. di. ij. Et de hoc in figurā habeť. iiij.
Reg. iiij. vbi Heliseus repleri fecit vasa va
cua non pauca. Et ad hoc adduci pōt illud
j. Re. ij. Repleti pri⁹ p panib⁹ se locauerūt
ꝛ famelici saturati sunt. Prouerb. xiij. dr.
Iust⁹ comedit ꝛ replet animā suā. vēter au
tē impioꝝ insaturabilis. Uñ sequiť. ꝛ diui
tes. i. superbos. vel diuites ad lraz dimisit
inanes. i. vacuos omni bono ꝛ vtute. iuxta
illud Gualteri in alexādriade. Aufert pecu
nia mores. nō afferre solet. Et hec itelligū
tur de acquirētib⁹ diuitias p fas ꝛ nefas q̄
remanēt priuati lumine diuine cognitiōis
ꝛ tene brati in peccatis. c. nōne. xxvij. dist.
Ad hoc etiā facit ꝙ difficile est simul virtu
tes ꝛ diuitias possidere. ꝛ onust⁹ pōdere au
ri xpm pauperez nō pōt seq̄. c. socrates. xij.
q. ij. Et ita exponi pōt illud ps. xxiij. Diui
tes eguerūt ꝛ esurierunt. Uel exponať ina
nes. i. fraudatos a spe sua. Scriptū est em̄
Iob. xxvij. Diues cū dormierit nihil secum
afferet. aperiet oculos suos ꝛ nihil īueniet
ꝛ Sap. vij. Spes impij q̄si lanugo q̄ a ven
to tolliť. ꝛ tanq̄ spuma gracilis q̄ a pcella
dispergiť. ꝛ tāq̄ fum⁹ q̄ a vēto diffusus est
ꝛ Apoc. iij. Tu dicis qz diues sum ꝛ locuple
tat⁹ ꝛ nullius egeo. ꝛ nescis qz tu es miser
ꝛ miserabilis ꝛ paup cecus ꝛ nudus. De ta
li etiā diuite inq̄t Prosp. in lib. epigrā. Ter
renis opib⁹ cū diues gaudet iniquus: Ue
ris se miserū nescit egere bonis. Cū licz ad
uersis cessantib⁹ oīa parcāt. Lege tñ mortis

sit satiādus iops. Merito ergo tales diui
tes demittunť inanes. qz terreni sunt. Ter
ra aūt dr īanis ꝛ vacua Gen. j. vñ Hier. iiij Esurit
inq̄t pplā. Aspexi terrā: ꝛ ecce vacua erat. auar⁹.
Itē remanēt auari inanes. qz auar⁹ nō im
plebiť pecunia. vt dr Eccl's. v. Uñ Horati⁹ i
eplis ait. Semp auar⁹ eget. ꝛ Hiero. in p
logo principij biblie dicit. Auaro deest taz
qđ habet q̄z qđ nō hz. Auarus ergo cū nō
possit īpleri pecunia. nō pōt etiā i aliq̄ alia
re īpleri. qz nihil aliud amat. ꝛ seips ꝛ aīaz
suā vēdit amore pecunie: vt ex ea ipleat ar
cā. vñ Eccli. x. dr. Nihil ē scelesti⁹ q̄ꝫ amare
pecuniā. hic em̄. s. amator pecunie ex auari
cia: aīam suā venalē hz. Ex q̄bus pz decla
ratio hui⁹ vsiculi. Esuriētes ꝛc. Sup q̄ etiā
dicit glo. Qz humana psperitas pcipue in
honorib⁹ potētatuū. ꝛ in abūdātia diuitia
rū cōsistere videť. post deiectionē potentiū
ꝛ exaltationē humiliū. de diuitū exinaniti
one. ꝛ pauperꝝ repletiōe mētionē facit. Ba
sili⁹ vo approbās pdicta. ait. Disponit q̄dē
nos pñs vbū etiā quo ad sēsibilia: edocēs
rerū mūdanarū incertitudinē. Caduca siq̄
dē sunt hec sic vnda q̄ ab ipetu vētoꝝ hinc i
de diffundiť. Intellectualiter aūt sumēdo
esuriebat gen⁹ humanū excepť iudeis. hos
nāq̄ ditauerat legis traditio. ꝛ sanctorum Esuriūt
dogmata pphetaꝝ. Qz vo nō humiliť he mystice
serūt vbo humanato. dimissi sunt inanes
nihil deferētes. nō fidē. nō sciam. ꝛ spe bo
noꝝ puati sunt. ꝛ a terrena hierlm ꝛ a vita
futura exclusi. Quos vo de gētibus fames
ꝛ sitis cōtriuerat: cum hesissent dño repleti
sunt spūalib⁹ bonis. hec ille. Glo. aūt dicit.
Qui eterna toto studio q̄si esuriētes deside
rāt saturabunť cū xps appuerit ī glia. sz q̄
terrenis gaudēt. i fine toti⁹ btitudinis in
anes dimittenť. Magr̄ vo Ioh. gerson
ī tractatu. ix. sup Magnificat: ait Esuries G
nobis necessaria est si sātis querim⁹ imple
ri bonis. Esuries autē causatur ex euacua
tione stomachi a noxijs humorib⁹. hāc vo
pauptas spūs facit. Exemplum habemus
Iesu xpi crucifixi: q̄ non vult bibere vinū se
cularis delectatiōis. qz myrrhatū. qz felleū
quia acetosum est spūi. Uñ dicit cū pphe
ta. Renuit cōsolari aīa mea. memor fui dei
ꝛ delectat⁹ sum. hec ille. Qui iterꝫ ibidē in
quit. Si esuriētes impleñť bonis. si beati
sunt q̄ esuriūt iusticiā: cuz beatitudo nihil
aliud sit q̄z dei fruitio. qđ est omne bonum
cōsequēs est. ꝙ esuriētes de q̄b⁹. Maria lo

quif sint beati. Dicit etiam ibi predict⁹ doctor. Sicut maria pre ceteris puris in via esurijt iusticiā: sic pre ceteris puris viatoribus ipleta fuit bonis, ex illo in illo. & p illū q̄ est oē bonū dicēs aie sue. Bñdic aīa mea dñm q̄ replet i bonis desideriū tuū. Quib⁹ aūt bonis repleta fuerit in hac vita sub inferit idē doctor di. Maria sicut p̄ ceteris in via cognouit credidit & itellexit figuras legis & nature xpi sacerdotiū p̄signātes. sic i illaut p illas mādu cauit fruitiue bñdictū fructū ventris sui. & spūalr eius sacr̄m. vñ exultauit spūs ei⁹ i deo salutari suo. Et iterū ait. Maria dū legebat dauid prēm suū dicentē xpo filio suo. Tu es sacerdos i eternū sm ordinē melchisedech qui. s. panē & vinū obtulit. extūc intelligebat & mādūcabat spūalr hoc sacr̄m benedictū. vnde cecinit. Magnificat aīa mea dñm. Itē psallēs illō ps. cx. Memoriā fecit mirabilium suorum misericors & miserator dñs: escā dedit timētibus se. Credebat & intelligebat hāc escā sacralem figurari & i figura comedebat eas & testm̄ spabat hereditatis eterne. & nō minus refecta est & ipleta bonis hui⁹ sacri q̄ p̄res antiq. de q̄bus ait ap̄ls. q̄ eādē escā spūalē mādūcauerūt. & eūdē potū spūalem biberūt. Biberūt aūt de spiritali p̄sequēte eos petra. petra aūt erat xp̄us. q̄ est vere panis q̄ de celo descēdit. Itē maria stans vel orās in tēplo. aspiciebat. credebat & intelligebat oēs oblatōes. victimas & holocausta Sacrificia insup matutina & vesptina mādūcās iplebat bonis hui⁹ bñdicti sacri etiā ante p̄ceptū bñdicti fruct⁹ vētris sui. Et sicut itellexit filiū suū fuisse agnū q̄ occisus est ab origine mūdi. put iohēs i Apoc. loquitur. Sic recolēs sacrificiū Abel & ei⁹ martyriū fruebat xpo agno q̄ fuit figuraliter occisus in eo in quo fuerūt primitie martyrum q̄ fuit v̄ginitat p̄secrator. & dū celebrabat phase siue pascha iudeorum. celebrabat & ipi⁹ aīa cū exultatiōe spūs pascha nr̄m qd̄ imolatus est xp̄s. quē epulabat in azimis sinceritatis & veritatis fermēto veteri reiecto. & fermēto malicie & neqtie. Itē quocūq̄ loco fuerit corpalr in vespe cene dñi. co medit añ & post institutionē hui⁹ sc̄ri verū corp⁹ & bibit spūaliter verū sanguinē filij sui pl⁹ appropriate q̄ apl̄i receperūt. Itē vespere dicte cene dicēda est fruisse corpe & sanguine filij sui plus appropriate q̄ ipe xp̄s dr̄ se cibasse eodē pane & vino mystice cōsecratis.

Quib⁹ bonis Maria fuerit i pleta in hac vita.

q: non in fide sed in clara visione. nec in augmentum charitatis seipo fruitus est. Itē dicto vespere & si non fuit insignita charactere sacerdotalis officij. nihilomin⁹ tunc & antea & postmodū fuit in regale sacerdotiū pre p̄sortib⁹ suis inūcta. nō q̄dē ad consecrādū. s; ad offerendū hāc hostiā puram: plenā & p̄fectā in altari cordis sui. i q̄ semper ignis ardebat holocausti. fuit em̄ rub⁹ ardens incōbust⁹. Itē pl⁹ cōplacuit deo & pl⁹ hūano gñi p̄fuit post xp̄m bñdictum fructū siue filiū suū offerēdo ipm spōtanee in holocaustū in ara cordis sui feruentissima charitate succēsi: q̄uis hoc primit⁹ fieret i enigmatib⁹ & figuris ante cenā hanc bñdictā fructus vētris sui. Hec ille Qui etiam ibidē alloquēs saluatorē nr̄m ait illi. Jesu tua fruitio esuriētes replēs bonis v̄tuosi⁹ affecit marie spm̄ q̄ corpalis p̄trectatio et lactatio suauissima tuipsius q̄ es bñdict⁹ fruct⁹ ventris sui. Rō. quia cū maiori merito. Unde exultauit spūs eius in deo salutari suo. Et iterū ait. Jesu tua fruitio seu mādūcatio mirabilior fuit & v̄tuosior suo mō in maria. q̄ sola p̄trectatio vel visio corporalis dū natus es in bethleē inde. dū reclinatus sup fenū iacuisti in medio duorum aīaliū in p̄sepio quasi pabulū iumentorū: Et certe cōparatus est homo iumētis insipiētibus. & filis fact⁹ est illis q̄bus dedisti cibū: & ad quorū vilia & sordida corda sepe venis p̄cinnentib⁹ cū eccl̄ia choris angelorū. Gloria in altissimis deo: & in terra pax hoībus bone volūtatis. Ibide; etiā p̄dict⁹ doctor subnectit di. Jesu tua refectio dum maria recepit eccl̄ie sacr̄m etia; sacraliter maxime post aduentu; spūssancti qñ cepit hoc sacr̄m frequētari. fuit admirabilior suo modo q̄ maternalis generatio verbi dei. Hec em̄ fruitio sacramentalis ponit generationē verbi dei & aliud multum vltra in admiratione; & vtilitatē oīum a progenie in p̄genies timētibus eū. Jesu tua fruitio sacramētalis. quia maria impleta ē bonis exemplar erat & est oībus fidelibus. q̄ esuriant hoc sacr̄m. & impleant bonis ei⁹ cum fidei certissime firmitate. Jesu tua fruitio sacramentalis ipleuit mariā pri⁹ bonis q̄ obiret. i. obuiā tibi xpo iret. & assumeret i celū. Nec abhorret a pietate fidei. q̄ tu bñdictus fruct⁹ vētris sui tot⁹ festiuus adueniens dederis sibi sicut postmodū Dionysio in carcere mysterium hoc tui corpis di.

Quō manducatiōsa cr̄i repleuit maria; bonis

Accipe hoc mater mea qđ mex complebo tibi in regno meo. hec ille. Recurramus ergo oēs ad hāc bñdictissimā ṽginē ꝛ dicamꝰ ei. O clauigeraria cellarioꝝ regis pacifici. O repleta oībus bonis filij tui. Ecce ꝙ nos esurientes ꝯuertimur ad te esurientem olim. ad te pauperē spū ꝛ humilē ancillaꝫ xpī. iā beatā iā bñdictaꝫ ꝓ oēs gñationes. Tu ğ pijssima ṽgo nūc eťnis epulis semꝑ abūdātissime plena porrige nobis panem de q̄ q̄tidie splēdide epularis. noli negare aliq̄ micarū. fragmenta vlcerosis nobis ꝛ mēdicis quoꝝ sunt tot līgue clamantes ad tuā miām. quot sunt vlcera nostrā ostendētia miseriā. panē ergo tuū cū esurientibus ꝛ egenis comede. Tob. iiij. Imitare filium tuū. qui aīam tuā esurientē satiauit bonis ps. cvj. Qui dat escā esurientibꝰ ps. cxlv. O igiť ṽgo benignissima aīam esurientem ne desperetis. Eccli. iiij. Sed frāge esurienti panē tuum. Esa. lviij. Anima em̄ nr̄a esuriens dabit tibi gl'iam. Baruch. ij. si eā implerí facies bonis filij tui. Obsecra ergo illū vt nos nō dimittat inanes bonis moribus ꝛ plenos pctīs. sicut dimisit illos diuites. de q̄bꝰ dr̄. Michee. vj. Diuites eiꝰ repleti sunt iniq̄tate. Sed fac nos cōsequi illas veras diuitias de q̄bꝰ dicit apl's ad Ephe. iij. vt scꝫ det nobis diuitias gratie sue. Fac nos ꝯsequi inuestigabiles diuitias gratie xpī. vt in eodē. c. inq̄t apl's. Fac nos habere remissionem peccatoꝝ ꝭm diuitias gr̄e eius. ꝛ adipisci diuitias gl'ie hereditatis eiꝰ Eph. j. Sequiť aūt in cantico ṽginali ¶ Suscepit israel puerū suum: recordatꝰ mie sue ꝛc. In q̄bus ṽbis beata ṽgo tāgit beneficium ī estimabile exhibitū toti humano generi cōiter. sed pplo israelitico specialr̄ Unde exponit Nico. de lyra sic. Suscepit israel puerū suū. quia deus accepit carneꝫ puerilē de populo israel. qđ fuit beneficiū illi populo collatū particulariter. maxime quantū ad credētes de populo illo. Recordatus mie sue. Ad modū em̄ recordātis se habuit: quando filiū suū patribꝰ antiquis ꝓmissum in carne misit. Iđ subdiť. Sicut locutꝰ est ad p̄res nostros. i. ad p̄riarchas ꝛ ꝓphetas abraam ꝛ semini eius. ꝭm ꝙ dr̄ Geñ. xxij. In semine tuo bñdicenť oēs gentes terre. In secula. quia caro humana ꝑmanebit eternaliter deitati vnita. hec ille. Hugo aūt cardialis exponit sic. Suscepit israel. i. ppl's iudaicus. puerum suum. non dicit dñm quia venit ministraturꝰ non dominaturus. Mat. xx. Filius hominis non venit ministrari sꝫ ministrare. Unde dicere debebāt iudei illud Esa. ix. Puer. natus est nobis: ꝛ filiꝰ datus est nobis ꝛc. Recordatꝰ mie sue. i. sibi promisse. iuxta illud ps. lxiij. Miserationū dñi recordabor. Uel sic. Suscepit israel puerū suuꝫ. i. ppl'm iudaicū vel magis ppl'm xpianū videntē deū. ad sanandum vt medicus infirmū. iuxͣ illud ps. cij. Qui sanat oēs infirmitates tuas. Uñ Eccli. xxxviij. dr̄. Honora medicū. ꝓpter necessitatē em̄ illū creauit altissimꝰ. Item suscepit eū ad docendū. vt magr̄ discipulū. Jo. xiij. Uos vocatis me magr̄ ꝛ dñe ꝛ bene dicitis. sum etenīꝫ. Unde ps. xciij. inq̄t. Qui docet hoīem sciam. Et iterū. Beatꝰ hō quē tu erudieris dñe. ꝛ de lege tua docueris eū Itē ad regēdū vt gubernator regit nauem Unde dicebat ꝓpħa ps. xxij. Dñs regit me ꝛ nihil mihi deerit. Itē ad pascendū vt pastor gregē suū. Uñ dicebat Jo. x. Ego sum pastor bonꝰ. ꝛ. Esa. xl. dr̄. sicut pastor gregē suū pascet ꝛc. Itē ad lauandū pollutū. iuxͣ illud Apoc. j. Ipse dilexit nos ꝛ lauit nos a pctīs nostris in sanguine suo. Iteꝫ ad soluendū vinctū de carcere peccati ꝛ inferni ꝛ illuminandum cecum. iuxta illud ps. cxlv. Dñs soluit cōpeditos dñs illumiat cecos Itē ad ditādū pauperem. Uñ. ij. Coꝝ. viij. ait apl's. Propter nos egenus factꝰ est cuꝫ esset diues. vt illiꝰ inopia nos diuites essemus. De hoc etiā dr̄. j. Reg. ij. Dominꝰ pauperē facit ꝛ ditat pauperē facit spiritu proprio. ꝛ ditat spūsancto. pauperem facit ad modicū. ꝛ ditat in eternū. His modis suscepit israel puerū suū. Uñ ps. cxviij. rogabat dicēs. Suscipe dñe seruū tuū in bonū. Aliqñ em̄ puer accipiť ꝓ seruiēte vel ꝓ seruo. l. pueri. in prin. ff. de ṽ. sig. ꝛ le. iij. l. vxorem. §. testamēto. ꝛ no. in. c. in veteri. lxxvij. di. Recordatus mie sue. i. ꝓmissionis sue misericorditer facte ꝛ misericorditer adimplēde. Abacuc. iij. Cū iratꝰ fueris mie recordaberis sequiť. Sicut locutꝰ est ad patres nostros. q̄bus promisit se filium suum daturū. Abraam ꝛ semini eius. i. imitatoribus eius. Nam Rom. ix. inq̄t Paulus. Nō omnes qui ex israel sunt hi sunt israelite. Neqꝫ qui ex semine sunt abrae omnes filij sunt Abrae. Non enīꝫ filij carnis hi filij dei sunt. Sed qui sunt filij promissionis estimanť in semine. Et ad Galath. iij. dicitur.

V Oro ad Mariā vt īpleamur bonis.

I Suscepit israel puerū ꝛc.

Qui ex fide sunt hi sunt filij Abrae. Et no- tantur nosauit Abraaz in particulari. qz ei ter fuit fctã spãlis ꝓmissio de xpo nascitu- ro. vt pꝫ Gen. xviij. ⁊ xxi. et xxij. Itē vbi ħ Gen. xviij. ipe Abraā tres vidit ⁊ vnū ado- rauit. quē per spm̄ intellexit gerere figuraꝫ filij dei icarnãdi. Itē spãlr exprimit. quia ꝑmus apte ꝑdicauit fidē. Vñ etiã dr pater fidei nostre. ad Rom. iiij. In secula. Quia glia btõꝝ nunq̄ deficiet: sed in eternū du rabit. Uel in secula. i. semini duraturo i se- cula. vel misericordiam cõsecuturo in secu la seculoꝝ. Nos aūt dicere possumus ꝙ in sacra scriptura aliqñ puer accipis ꝓ puulo Jesu. vt in missa natiuitat eiꝰ dum canit. Puer natꝰ est nobis ⁊c. Dicit aūt puer q̄si purus aeris paritate. ẞm Archid. in. c. s. de cle. egro. li. vi. Et ẞm Albricū d rosate i suo reptorio in primo alphabeto in ṽbo puer. Puer ꝓ xpo sic põt etymologizari. Per. p. patris. per. u. verbū. per. e. eternalr per. r. regnãs significat. Uel per. p. partus. per. u. ṽginis. per. e. hereditatē. p. r. restituens Uel. p. p. pastor. p. u. verus. per. e. errantes per. r. recõsiliãs vel reuocãs. Uel per. p. pa nis. per. u. viuus. per. e. esurientes. per. r. reficiēs. Ipse em̄ est ille qui corpe suo ꝓ pre cioso sanguine reficit oēs fideles. Et h̄ pre dixit ꝓphetice beata ṽgo dū cecinit. Esu- riētes impleuit bonis. i. implebit more pro phetico. Predicta autē expositio Hugonis accepta est a glosa super Magnificat. In qua expositione huius penul. ṽsiculi dicit post generalem diuine pietatis ⁊ iusticie cõmemoratione ad singularem noue incar natiõis dispensationē conuertit verba di. Suscepit israel puerū suuꝫ quasi medicus egrū. visibilis in hoie factus vt faceret is- rael. i. videntē pueruꝫ suū. ⁊ addit Beda. Obedientē. scꝫ ⁊ humilē nam qui contem- nit humiliari nõ potest saluari. Basilius ṽo dicta in ꝓcedentibꝰ approbans ait. Israel. dicit nõ materialē quem sola nobilitat ap pellatio. sed spũalem qui nomen fidei reti nebit. habēs oculos tendētes ad deū vidē dū ꝑ fidē. Põt etiam ad israel carnalē hoc aptari. cuꝫ ex eo quasi infiniti crediderint. Hoc autem fecit deus recordatus mĩe sue Sicut locutꝰ est ad patres nostros Abraaꝫ ⁊ semini eius in secula. Nam Abrae dixit deus. Statuam pactum inter me. ⁊ te. ⁊ se men tuum post te in generationibus suis federe sempiterno. vt sim deus tuus ⁊ se- minis tui post te. cuius ꝓmissionis dei ge nitrix recordata memoriam fecit. Beda ṽo etiã inq̄t. Semē autē dicit non tam carne ꝓgenitus q̄ fide eius vestigia secutꝰ. cui aduētus saluatoris i secula promissus est. Illi em̄ dicuntur filij Abrae qui eius fidē imitant. xxij. q. ij. §. item opponitur. Unde saluator Johis. viij. inquit. Si filij Abrae estis: opera Abrae facite. Glosa autē expo- nens in secula ait. Quia ipsa ꝓmissio here ditatis nullo fine claudet. ⁊ vsq; in finem seculi credentes non deerunt ⁊ beatitudi- nis gloria erit perennis. Si autem queras- tur: quare deꝰ primo promisit Abrae incar nationem filij sui? Possumus inter alia q- causas assignare vltra predicta ꝙ qz ipse fuit primus qui presbyter idest senior ap pellatus est. vt dicitur in. c. vltimo. lxxxiiij. dist. Ideo Jesus puer illi merito est ꝑmo promissus. O igit sanctissima virgo cu ius meritis ⁊ interuentu suscepit deꝰ pue- rum suū Israel. qui vt dictum est. interpre tat videns deum fac ⁊ me videre deum. fi- lium tuū. fac vt in lumine tuo videã lumē Tu em̄ Maria. i. illuminans vel illumina ta vocaris. fac ergo etiam me illuminatuꝫ ⁊ videntem. vt mihi dici possit illud Ge- nesis. xxxij. Israel appellabitur nomē tuū Deus em̄ filius tuus bona promisit israeli. Numeri. x. Fac vt in me verificetur illud Deutero. xxxiij. Btūs tu israel. quis similis tui? Diligit em̄ deus israel et vult saluare eum in eternū. ij. Paralip. ix. Et in Israel magnum nomen eius. ps. lxxv. vnde ipe inquit Esa. xix. Hereditas mea israel. Fac vt sim ille de quo dicit Esa. xlv. Israel sal- uatus est in domino salute eterna. Fac vt sim ille de quo dicit Osee. xiiij. cap. Israel germinabit quasi liliū. Et Baruch. iiij. Is- rael dilecto sibi. Ita vt mihi dicat filius tuus deus meus illud Sopho. iij. Jubila tu israel. Et illud Johis. j. ecce vere israeli ta in quo dolus nõ est. Sed non sufficit ꝙ sim israel nisi etiam puer fiam. scꝫ innocen tia. humilitate ⁊ obedientia qualis appel latus est Dauid annosus. ⁊ Abraam cente narius. Ecce em̄ o virgo dignissima ꝙ deꝰ meus pro salute mea factus est puer tuus Unde Math. ij. de magnis dicit. Inuene- runt puerū cum Maria matre eius. Et in eod. ca. dicit Joseph ab angelo. Tolle pue rū ⁊ matrē eius. defuncti sunt em̄ q̄ quere- bant animã pueri. Et Luce. ij. etiam dic. f.

Puer ꝓ xpo sumitur

R Orõ ad mariã vt susci piat nos spi ritualr isrl vt pueruꝫ

Cū cōpleti essent dies octo vt circūcideret puer. Et ibidē. Cū inducerēt puerū iesum ℞c. Et iterū. Puer aūt iesus crescebat ⁊ cōfortabat ℞c. Cū igit̃ silitudo sit causa amoris. viij. Erhic. Non est mirū si puer tuus ita pueros diligit. Vñ Luc. ix. dr. ꝙ iesus apphendēs puerū: statuit illū sec⁹ se. ⁊ ait discipulis suis. Quicunq; susceperit puerū istū ĩ noīe meo. me suscipit. ⁊ Mar. ix. etiā dr. ꝙ accipiēs puerū statuit in medio discipuloꝝ. quē cū complect⁹ essz ait. Quisq̄s vnū ex hmōi pueris recepit ĩ noīe meo me recipit. Itē Luc. xviij. scriptū ē. ꝙ offerebāt infantes ad illū vt eos tangeret. Qð cū viderēt discipli increpabāt illos. Jesus aūt cōuocās eos dixit. Sinite pueros venire ad me: ⁊ nolite eos vetare. talium eñ est regnū dei. Et postea itulit di. Quicūq; nō receperit regnū dei vt puer nō itrabit in illud. Et iteꝝ Mat. xviij. dr. ꝙ querentibus discipulis q̄s maior esset in regno celorū. Jesus aduocās puulū statuit eū in medio eoꝝ ⁊ dixit illis. Amen dico vobis: nisi conuersi fueritis ⁊ efficiamini sicut puuli: nō intrabitiz in regnū celorū. Quicunq; ergo hūiliauerit se sicut paruul⁹ iste: hic maior est in regno celorū. Quia ṽo discipuli hō audito effecti sunt sicut puuli. iō dñs me⁹ ⁊ fili⁹ tu⁹ o ṽgo bñdicta eos postea appellabat pueros di. Johis. xxj. Pueri nunq̄d pulmētū habētis? Maxime aūt btūs Johānes euāgelista. ⁊ ipe fili⁹ tuus adoptiu⁹ ⁊ tibi a filio tuo deputat⁹ vt puer effectus erat. de quo vt canit ecclia dixit idez filius tuus. Ecce puer me⁹ dilectus quē elegi posui sup eū scriptū meum. Fac ergo ⁊ me esse talē pueꝝ. ⁊ non de illis de quib⁹ dr. j. ad Coꝝ. xiiij. Nolite pueri effici sensibus. nō inquā illū puerū malū. de quo d: Esa. lxvj. Puer centū annorū morietur. Et de quo dicit in ca. Paulus. ij. q. vij. Maledictus puer centū annoꝝ. Non de illis malis pueris qui fetēt vrina. Per vrinā autē fetentē que de corpe egredit: significant exteriora opera mali exempli. Contrarium aūt faciebat aplus Paulus tanq̄ bonus puer: dās omnibus odorē suauem boni exempli. Unde dicebat. ij. ad Corinthios. ij. Christi bonus odor sumus in omni loco. Non etiam facias me effici de illis pueris qui sunt timidi ad bonū aggrediēdū ⁊ pagendū. iuxta illud Judicū. viij. Timebāt q: puer adhuc erat. Non de illis de quibus dicitur. j.

Z Oroad ṽginē ne sit vl̃ efficiat de mal' pueris

Regum. ij. Erat peccatum pueroꝝ grande nimis coram domio. Non de illis qui ster corizāt modo in lecto. modo in gremio matris. ⁊ significāt luxuriosos ⁊ corruptioni carnali deditos. Juxta illud Johel. j. Conputruerūt iumēta ĩ stercore suo. Et eiusdē libri. iij. c. Posuerūt puerū in prostibulo. Talis fuit quidaz puer q̄ in septimo anno generauit filiū. de quo per. glo. xx. q. j. c. in summa. ⁊ p doct. in. c. iij. de despō. impu. ⁊ in. c. fi. de eo qui cogno. consan. vxo. sue. ⁊ per Hosti. in summa. in ti. de peni. §. cui confitendi. ver. cui pueri. Non de illis qui semp habēt facies ⁊ man⁹ immūdas. Per faciem autem significat cōscientia qua cognoscimur a deo cognitōe approbationis quādo est bona. Per manus ṽo significantur actiones corpales. Ecōtra ṽo boni pueri habēt faciem. i. cōscientiā mundā quaz sepe lauant per cōfessionē. seruantes consiliū prophete dicentis Esaie. j. Lauamini mundi estote. Et saluatoris nostri qui ait Matth. vj. Faciez tuā laua. Similiter habet manus. i. actiōes corpales impollutas custodientes illud Gene. xxxviij. Manus vr̃as seruate innoxias. Non etiā facias me effici de illis pueris qui stant in luto idest dediti sunt terrenis que tanq; lutū sunt in cōparatione celestium. iuxta illud Sapiētie. vij. ca. Tanq̄ lutuz estimabitur argentum in cōparatione illius Boni autē pueri rogant deū cum ppheta ps. lxviij. dicentes. Eripe me de luto vt non infigar. Non facias me effici de illis pueris q̄ sunt debiles ad opera virtutum. iuxta illud Esa. xl. Deficiēt pueri ⁊ laborabūt. ⁊ iuuenes in infirmitate cadent. De hoc etiam habetur. Threnoꝝ. ij. vbi dicit. Cum deficeret paruulus ⁊ lactēs in plateis. Non de illis qui generant vermes. Per vermes autem qui rodant viscera ⁊ intestina. significant secrete detractiōes ⁊ crudeles infamatiōes impioꝝ. Unde. ij. Machab. ix. dicit. ꝙ de corpore impij Antiochi scaturiebant vermes. Non de illis qui non habent verū iudicium ratiōis. Et ideo non accipiūtur in testes. l. iij. §. lex iulia. ff. de testi. ⁊ insti. de testa. §. testes. ⁊. iiij. qōne. iij. c. j. ⁊. ij. Non de illis qui dant preciosuz iocale p pomo de quibus dicitur Threnorum. j. Dederūt preciosa queq; pro vino ℞c. Non de illis qui a mane vsq; in sero semper comedunt ⁊ significant gulosos. de quibus dicitur

Esa.lvi.Canes impudentissimi nescierunt
saturitatē.Nō de illis ꝗ nō clare loquunt.
iuxta illud:Hierem.i.Puer ego sum:nescio
loqui.Transsumptiue in.c.scripturis.viij.
q.i.Item nesciūt vocare patrem ⁊ matrē.
Esa.viij.scʒ celestem in sermonibus suis.⁊ ne
sciunt eū laudare.sicut eis p̄cepit ꝓpheta.
ps.cxiij.dicēs.Laudate pueri dn̄m ⁊c. Nō
de illis qui multū dormiunt.de qb⁹ dr̄ Esa:
lvi.Dormiētes ⁊ amātes somnia .Multuʒ
etiā dormire est multuʒ in peccatis iacere.
ar.in.c.pōderet.l.di.Nō de illis qui magis
diligunt nutricē etiā seruam q̄ȝ matrem.i.
qui magis amāt laudari q̄ȝ corrigi ⁊ repre
hendi.Nihil autē est miserius illo ꝗ vanis
laudib⁹ ⁊ adulationib⁹ delectat.ca. nihil.
lxxiij.di. Non de illis de ꝗbus dr̄ Prouer.
xxij.Stulticia colligata est in corde pueri.
Non sicut ille cui inq̄t Ouid.in.i.de reme.
amo.Tu puer es nec te q̄cq̄ȝ nisi ludere opʒ
Lude.decent anos mollia regna tuos. Nō
de illis qui seipsos disperdunt.⁊ ad domū
reuerti nesciunt.domuʒ.s.celestem.errātq̄ȝ
in deserto huius mundi.iuxta illud ps.cvi
Errauerunt in solitudine:⁊ viam ciuitatis
habitaculi non inuenerunt.Non de illis ꝗ
inuicem rixantur.iuxta illud Gen̄.xxv.Col
lidebāt in vtero eius paruuli.Non de illis
qui clamorosi sunt.iuxta illud Exod.ij.Cer
nens paruulum vagientē.Sed fac me pue
roꝝ maloꝝ imꝑfectiones euitare cū Pau
lo.qui.i.ad Coꝝ.xiij.dicebat.Cū essem par
uulus loquebar vt paruulus.sapiebam vt
paruulus cogitabam vt paruul⁹.Cū autē
factus sum vir:euacuaui ꝗ erant paruuli.

M Petitō vt sit de bonis pueris ⁊ ponit ꝯditiones eorum.

Fac etiā me esse de illis pueris ꝗ puero
tuo dn̄o iesu assimilant.ꝗ sunt innocētes ser
uātes illō.i.ad Coꝝ.xiiij..Malicia paruuli
estote:Scriptū est em̄ Iob.xxij.Saluabit
innocēs mūdicia manuū suarū.Fac vt sim
de illis de ꝗbus dr̄ Dan̄.i.in quib⁹ nulla erit
macula.Item de illis ꝗ paucis ꝯtēti sunt.
scientes scriptū esse Eccli.xxix.Initiū vite
hois aqua ⁊ panis.⁊ domus ꝓtegēs turpi
tudinem.Unde apl̄s qui bonus puer erat
dicebat.i.ad Timoth.vi. Habentes alimē
ta.⁊ ꝗbus tegamur his cōtenti simus. Et
sic seruant sobrietatem boni filij. Qui etiā ī
limo siue in puluere sedēt.seruantes illud
Esa.xlvij.Descende.sede in puluere. Et sic
seruāt humilitatē : qr̄ humilē spū suscipiet
gloria.Prouerb.xxix.Fac o mr̄ dei btīssima
vt dicere possim illud.iij.Reg.iij.Ego sum
puer paruulus.s.humilitate. Item vt sim
de illis bonis pueris ꝗ mot⁹ carnis nō sen
tiunt.⁊ castitatē ꝑfectā seruauit.De qua dr̄
Sap.vi.Custodia legū cōsummatio incor
ruptiōis.Incorruptio aūt facit esse ꝓximū
deo.Et adimplēt consiliū apl̄i dicētis.i.ad
Timoth.i.Teipm̄ castum custodi. Fac me
esse de illis pueris.de ꝗb⁹ dicit.i.Regū.xij.
Mūdi sunt pueri a mulierib⁹. Itē de illis
qui largi ⁊ liberales sunt etiā canib⁹ vnde
Mat.xv.dr̄.Catelli edūt de micis dn̄oꝝ suoꝝ.
Sciūt em̄ q̄ȝ Prouerb.xxij scriptuʒ est. Ui
ctoriā ⁊ honorem acquirit qui libenter dat
munera.Unde seruāt illud consilium dn̄i.
dicētis Lu.vj.Omni petēti te tribue. Qui
obediunt parētibus.iuxta illud Eccli.iij.
Filij sapientes ecclie iustoꝝ ⁊ natio illoꝝ
obediētia ⁊ dilectio.Ido dr̄.i.Pe.i.Quasi
filij obediētie ⁊c.Scriptū est em̄ Prouer.
xxj.Uir obediens loquetur victoriaʒ.Qui
amant se mutuo.quia Eccli.xiij.dr̄.Omne
animal diligit simile sibi.Et sic habēt cha
ritatē.⁊ sunt veri discipuli saluatoris qui
ait Io.xiij.In hoc cognoscent oēs q̄ȝ disci
puli mei estis si dilectionē adinuicē habue
ritis.Qui nō cōfidunt in se sed in p̄re suo
scʒ celesti.Sciūt em̄ scriptū esse Hiere.xvij
Maledict⁹ qui cōfidit in hoīe.⁊ ponit car
nem brachiū suuʒ.⁊ bn̄dictus vir ꝗ cōfidit
in dn̄o.Unde vnusq̄sq̄ȝ eoꝝ dicit cū ꝓpha
ps.x.In dn̄o cōfido ⁊c.Qui clamorem de
iniurijs sibi illatis referūt patri suo s.cele
sti iuxta illud ps.cxix.Ad dn̄m cū tribula
rer clamaui ⁊c.Qui nō sunt solliciti de ali
quo.seruantes illud qd̄ ait saluator Mat.
vi.scʒ Nolite solliciti esse dicētes.q̄d mādu
cabim⁹:aut q̄d bibem⁹:aut quo opiemur.
Et illud.i.Pe.v.Omnē sollicitudinē vr̄aʒ
ꝓijcientes in deū:qm̄ ipsi cura ē de vobis
Qui cito ⁊ de modico placant.seruātes il
lud Eph.iiij.Sol non occidat super iracū
diam vestrā.Et illud Mat.vi.Dimi ttite et
dimittet vobis.Et illud Eccli.xxviij.c.Re
linque ꝓximo tuo nocenti tibi.Qui homi
nes ꝑsonatos expauescūt ⁊ fugiūt.Un̄ Se
neca ad Lucillū ait.Pueri hos amant cuʒ
quibus ludere consueuerunt.⁊ si personas
tos videant expauescūt. Scripū est enim
Eccli.ix. Longe esto ab hoie p̄tātem occi
dendi habēte ⁊ non suscitandi.Et eiusdem
li.xiij.c.Aduocat⁹ a potēte discede.Qui vere
recūdi sunt.Ait em̄ Sen̄ vbi.s. Uerecun
dia bonum est in adolescente signū.Unde

Comicus poeta ait. Erubuit: salua res est. et Eccli. vij. dr. Uerecūdia eius sup aurum. Et eiusdē li. xxvj. c. dr. Gratia sup gratiam mulier sancta et pudorata. Qui paces sunt seruantes illud Eph. iiij. Deponētes mendacium loqmini veritatē vnusquisq cum primo suo. Scriptū est em̄ Prouer. xij. Labiū veritatis firmū est in ppetuū. Ideo de pueris innocētibus dr Apoc. xiiij. In ore iporū nō est inuentū mēdaciū. Qui nō gloriantur de pōposis et vanis vestib⁹. seruantes illud Eccli. xj. In vestitu ne glorieris vnq̄. Qui pmittunt se regi a supioribus suis sapientib⁹. iuxta illud Ouidij in lib. de arte amādi. In puero est etas mollis et apta regi Qui simplices sunt et sine dolo ac duplicitate. iuxta illud. j. Pe. ij. Sicut mō geniti infantes sine dolo. Seruāt em̄ illud saluatoris consiliū Mat. x. estote prudentes sicut serpentes: et simplices sicut colūbe. Et illō Ro. xvj. vbi apls ait. Uos volo esse sapientes in bono. et simplices in malo. Simplicitas em̄ iustorum diriget eos Prouer. xj. et cū simplicibus sermocinatio eius. scz dei. Prouer. iij. Ideo dr Sap. j. In simplicitate cordis querite illū. Qui libēter plorāt et libenter ridēt. iuxta illud Jo. xvj. Amen dico vobis q: plorabitis et flebitis vos. sz tristicia vestra vertet in gaudium. Tps em̄ est ridēdi: et tps flendi. Eccls. iij. Qui plorādo nascūt. iuxta illud Sap. vij. primā vocem similē oib⁹ emisit plorās. Beati em̄ qui lugent: qm̄ ipsi consolabuntur. Mat. v. Qui nō verecūdat manducare panem. iuxta illud Thren. iiij. Paruuli petierūt panem. i. qui ab oib⁹ addiscere nō verecūdant. sed oim panes. i. doctrinam comedūt tanq̄ ingeniosi pueri: sicut fuit Salomō qui de se ait Sap. viij. Puer eram ingeniosus. Qui semp sunt hilares i bono. iuxta illud Eccli xxvj. Diuitis et paupis cor bonū. et i omni tempore vultus hilaris. Hilarē em̄ datorē diligit de⁹. ij. Cor. ix. Qui credūt pmissionibus. s. diuinis. et ideo consequuntur eas. Unde Nume. xiiij. inqt dn̄s. Paruulos introducam in terram que displicuit vobis. Qui amāt vestimēta decentia et nitida. seruātes illō Eccli. ix. Omni tpe sint vestimenta tua cādida. Qui deū laudāt. iuxta illud ps. viij. Ex ore infantiū et lactentium perfecisti laudē. vn̄ q̄nq3 eis dat spūs ppheti. scdm illud Lu. j. Tu puer pp̄ha altissimi vocaberis. Talis puer erat apls q dicebat. j. Thes. ij. Facti sum⁹ sicut puuli i medio vestrū. Sciebat em̄ q dn̄s vocat puulos ad regnū celorū dr. Prouer. ix. Si qs ē paruulus veniat ad me. Et q puulos in oculis suis elegit ad regnū. j. Reg. xv. vbi dictū ē Saul. Cū esses puul⁹ in oculis tuis. vnxit te dn̄s i regē. Nouerat etiā q dn̄s sapiam pstat paruulis. ps. xviij. vt inqt Salomon Prouer. viij. Intelligite puuli astutiam. Et xiij. eiusdē li. c. Possidebūt puuli astutiam Itē q dn̄s custodit puulos. ps. cxiiij. et q intellectū dat paruulis. ps. cxviij. vnde saluator ait patri suo Mat. xj. Abscōdisti hec a sapiētibus et pru. et reue. ea puu. et idem hr. Lu. x. Sciebat q3 q boni pueri habitāt cū deo. iuxta illō Lu. xj. Pueri mei mecū sūt in cubiculi. n

O igit beatissima beatorū virgo purissima q vides q ego non sū puer bon⁹ sicut desiderat videri filius tu⁹. rogo vt compatiaris mihi et de me puero tuo dicas ei illud Mat. viij. Dn̄e puer me⁹ iacet i domo paralytic⁹ et male torquet. sz tu dic verbo et sanabit puer meus. Luc. vij. et tūc oscitabit puer septies. iiij. Reg. iiij. et verificabitur in me illō. j. Para. xxxiiij. Cū puer esset cepit querere dn̄m. Dic virgo sanctissima filio tuo. Ne auertas faciem tuā a puero tuo. ps. lxviij. dic ei non illud ps. lxxxv. Da imperiū puero tuo. sed vt exaudiat me clamantē et dicentē sibi illud Sap. ix. Noli me reprobare a pueris tuis. quoniā seru⁹ tuus sum ego et filius ancille tue. Et tūc ex sua benignitate de me dicet tibi illō Osee xj. Puer me⁹ israel et dilexi eū. Et illud Esa. xj. Ecce puer me⁹ exaltabit et sublimis erit valde. Que vba habent ibi scdm vnā translationem. Tūc q3 dicet tibi benign⁹ filius tu⁹ illud Gen. xliij. Ego suscipio puerū. et illud Job. xlij. Faciem eius suscipiā. Ego aūt ei exultās dicam. Exaltabo te domine qm̄ suscepisti me ps. xxviij. Quia me ppter innocentiā meam suscepisti. ps. xl. scz a me tua impetratā. Itē q: me suscepit dextera tua. ps. lxij. Item quia salus tua deus suscepit me ps. lxviij. et cum gloria suscepisti me. ps. lxxij. Tunc etiam dicam ei. Suscepisti me de vtero mris mee. ps. cxxxviij. Fac etiā o sanctarū sanctissima vt pueritu⁹ ostendat se mihi: quia eū ex defectu meo pdidi Unde dicere possum illud Genes. xxxvij. Puer nō cōparet: et ego quo ibo. Dic ergo ei de quo dicit ps. cvj. Suscepit eos de manu iniquitatis vt me quoq3 iniquum suscis

pere dignef. Ego aut dico tibi o puer dñe mee illud qd in eodē ps. habef scz Suscipe me sm eloquiū tuuz. Tu em dixisti Hiere. iij. cap. Revertere ad me et ego suscipiam te. Ego vo toto corde reuertor ad te. et pro dicens illud Actuū. vij cap. Domine Jesu suscipe spiritum meum. vt te cum beatissima matre tua semp magnificare possim et exultare i te deo salutari meo. cui sit honor et gloria. Amen.

Incipit pars septima hui operis qd Mariale nuncupatur. in qua tractatur de beatissime virginis Marie parturitione Hec autē pars proprio ac particulari noie fluuius dulcedinis infinite appellatur.

a Anuncio vobis gaudiū magnū qz natus est hodie saluator mundi. Luc. ij. Et in euāgel. occurrentis solēnitatz. Inqt Leo papa i sermone natiuitatis dñi. Saluator noster dilectissimi hodie nat est. gaudeam: neqz em fas est locū esse tristicie vbi natalis est vite. q cōsumpto mortalitatis timore inge rit nobis de promissa eternitate leticiā ne mo ab hui alacritatz participatione se cer nitur. vna cūctis leticie cōis est rō: qz dñs nr petī mortisqz destructor. sic nullū a rea tu liberū repit. ita p liberādis oibus venit exultet sctūs. qz appropinquat ad palmā. gaudeat petōr: qz inuitaf ad veniā. aietur gētilis: qz vocat ad vitā. h ille. Que verba accipit originalr ab Aug. in ser. iij. hui so lēnitatz. Oēs igif in hac celeberrima festi uitate nō solū corde iubilare debemus: sed etiā ore et lingua leticiā nostrā demōstrare vt possim paruulo nato dicere cū pphēta ps. cxxv. Repletū est gaudio os nostruz: et lingua nrā exul. Causam aūt huius tanti gaudij assignat angelus in vbis thematis nostri: sup quibus tres solūmodo deuotas considerationes faciemus.
Prima dicef pphetationis.
Scda declarationis.
Tertia cōsolationis.

B Recitat prophetias de icarnatiōe xpi. Pria ps hui smōis q dr pphetationis Uia de pphetijs incarnatiōis et natiuitatz xpi diffuse tracta ui in. s. pte rosarij sermonū ser. xiiij. parte. iij. ideo h breui p trāseo. Solū aūt quinqz pphe tias referā pphetarū veteris testamenti. vt appeat verificatum esse illud Amos. iij: Nō faciet verbū scz incarnari et nasci quin pus loquaf ad pphetas suos. Harū aūt p phetiarū pma de natiuitate eius ex vgine sepi allegata in precedētib smonib ha bef Esa. vij. vbi dr: Ecce vgo cōcipiet et pa riet filiū. et vocabif nomē eius emanuel. i. nobiscū de. Scda qz debeat nasci media nocte habetur Sap. xviij. vbi inqt salomō Dū mediū silentiū tenerēt oia. et nox i suo cursu medium iter haberet oipotēs sermo tuus dñe a regalib sedib venit. Tertia qz deberet nasci in via et nō habere domū vel habitatiōnē ppriā. habef Hiere. xiij. vbi il li dicit ppha. Quare sicut colon futurus es in terra. et qsi viator declinās ad manē dū. quare futur es velut vir vagus. Quar ta qz debebat nasci apd bethleē habef Mi chee. v. q pphetia recitaf etiā Mat. ij. vbi dr. Tu bethlee terra effrata minima es in milib iuda. ex te em exiet dux q regat po pulū meum isrl et egressus eius ab initio a dieb eternitatz. Quinta pphetia. qz filius dei q i veteri testamēto dederat leges filijs Israel debebat corpaliter cuz hoibus con uersari et illis dare legem euangelicaz. ha bef Baruch. iij. cap. vbi dicif de eo. Hic est deus noster: et non estimabif ali aduersus illuz. hic adinuenit omnē viā discipline. et tradidit eā iacob filio suo. et israel dilecto suo. post hec sup terram vis est et cū hoib conuersat est. Et in. c. sequēti immediate subinferf. Hic liber mandatorū dei: et lex q in eternū manet. omnes qui tenēt eam per ueniēt ad vitā. qui aūt dereliquerit eam in mortē. Hec ibi. Non solum autē pphete dei de xpi natiuitate pdixerunt: sed etiam infideles et pagani. Inter quos fuit Albu masar li. vs. introductorij sui in astrologia qui sm translationem Hermāni secundi et Johannis hispalensis dixit qz vna virgo hebrea. pulchra atqz honesta et munda. et qz a viro suo intacta. debebat parere et nu trire filium quem appellaret Jesum. Pla to quoqz de hoc predixit sm Hieronymuz et Augustinum in. vij. libro confessionum. Unde refert Ethicus philosophus in com mentario super illo verbo Boetij. de disci plina scholarium. scilicz Platonis proba ta diuinitas. qz in tumba Platonis inuen ta fuit lamina aurea super pectus eius in qua scriptū erat. Credo in Jesum xpm nas siturum de vgine. passurūqz p humano

C Qd infi deles p dixerit icarna tionem xpi.

genere. et tertia die resurrecturũ. et merebũtur iusti videre dñm deũ suũ iesum. regẽq3 suũ verbũ patris atq3 pncipiũ cũ eo cũcta cõponẽs. hec ille. Dicit etiã. b. Tho. ij. ij. q. ij. ar. vij. q multis gentiliũ facta fuit reuelatio de xpi incarnatiõe. sicut pz in Balaã qui pdixit de natiuitate xpi. Nume. xxiiij. di. Orief stella ex iacob ec. Et i btõ Job. q cũ esset de pplo gẽtili. pphetauit de ea sui lib. ca. xix. loquẽdo more pphetico de futuris tanq3 de preteritis dñ dixit. Scio q redẽptor me9 viuit et in nouissimo die de terra surrectur9 sum et rursum circũdabor pelle mea. et in carne mea videbo deũ saluatorez meũ ec. Recitat quoq3 idem doctor. vbi. s. inueniri in historijs romanoz. q tpe Constantini augusti et Helene matris ei9 inuẽtũ fuit quoddã sepulcrũ in quo iacebat hõ laminã aureã habẽs in pectore in qua scriptũ erat sic. Christus nascef de vgine et credo in eũ. O sol: Helene et constantini temporibus iterũ me videbis. i. videri faciam. Et quidã putãt hoc esse idẽ cum illo qd refert Ethicus phs. sc3 fuisse corpus Platonis talẽ laminã in pectore habẽtis: Legif quoq3 in chronicis regu3 Castelle. q apd. Tolletũ sub quodã saxo inuent9 est liber vetustissim9 q script9 erat littera hebrea. greca et latina. et in illo dicebaf sic. Xps filius dei nascef de vgine maria. et p salute hoi3 patief. Virgili9 q3 in bucolicis canit. Ultima cumei iã venis carminis etas. Jam redit et vgo: redeũt saturnia reg. Jã noua p genies celo demittitur alto. Silr Ouid. in lib. de mutatiõe vite q intitulaf de vetula sic ait. Una quidẽ talis felicis tpe nuper. Cesaris augusti fuit anno bis duodeno. A regni nouitate sui. Qui significauit post annũ sexũ nasci debere pphetã absq3 matris coitu de vgine ec. Sibylle quoq3 xij. predixerũt de xpi natiuitate. sicut declarat sctũs Aug. xix. de trinitate. Et Lactantius. li. j. et. iiij. diuinarũ institutionũ. quarũ solũmodo quinq3 dicta ad pñs recitabim9. q2 de alijs diximi9 in dicto sermone rosarij nostri. Prima pphetia est Sibylle psice. que ait. Ecce bestia pculcaberis et nascef dñs in orbẽ terrarum et gremiũ vginis erit salus pploz. Inuisibile verbũ palpabif. Scda pphetia est Sibylle Lybice que ait. Ecce veniet dies et illuminabit dominus pdensa tenebrar. et soluetur nexus synagoge. et desinẽt labia pphetarũ et videbunt regẽ viuẽtiũ. et tenebit illũ in gremio vgo dña gentiũ. et regnabit in mia. et vter9 matris eius erit statera cũctoz. Tertia pphetia est Sibylle erithree dicẽtis. In vltima etate humiliabif de9. humiliabif ples diuina. vnief hũanitati diuinitas. iacebit in feno agnus. et puellari officio educabif deus et homo. Signa autez pcedent apud iudeos Mulier vetustissima sc3 Elizabeth puerũ cõcipiet. Stella orbis mirabif. et ducatu3 prestabit. sc3 magis. ad ortũ sc3 xpi. Hic habẽs annos trigintatres. eliget sibi de piscatoribus: et electis homib9 numerũ duodenarium. vnũq3 diabolũ. sc3 Judam. non in gladio bello ve eneadẽ vrbem sc3 Romã. regesq3 subijciet. sed in hamo piscatoris sctĩ Petri. Huic qttuor alia. i. quattuor euangeliste surgent in testimoniũ. Huic cõtradicetur a bestia sc3 antichristo. Erit aũt bestia horribilis. sc3 Mahumeth. ab oriente veniẽs cuius rugitus vsq3 ad gentes punicas audietur. hec illa

Quarta pphetia est Sibylle tiburtine que ait. Nascef xps in bethleẽ annũciabitur in Nazareth regnante tauro pacifico et fundatore quietis. O felix illa mater cuius vbera xpm lactabunt. hec illa. Et i hoc cõcordant cũ deuota muliere. que vt habetur Luc. xj. exclamauit dicens xpo. Beatus venter qui te portauit et vbera que suxisti. Per taurum autẽ in pdicta pphetia intelligitur bm glo. Octauianus imperator quĩ appellat9 est taurus. quia habebat taurũ p insigni. Pacificus quoq3 dict9 est. quia multis annis vt infra dicetur. in magna pace mũdum rexit. cui9 tpe xps natus est.

Quinta Sibiylla est Cumica in talia nata q fuit tpe Nume põpilij scdi regis Romanorum: sic dicẽs. In dieb9 illis exurget mulier de stirpe iudeoz nomĩe Maria. et habebit spõsum noĩe Joseph. et pcreabif ab ea sine cõmixtione viri de spũsctõ filius dei nomĩe iesus. et ipa erit virgo ante et post partũ. qui xo ex ea nascef erit verus de9 et verus hõ. sicut omẽs pphete pdicauerũt. hec illa. Ex qbus oĩbus apparet nequitia et dãnosa iudeoz obstinatio qui nec suorũ dictis propheterarũ nec gentilium de xpo sic clare loquentiũ volunt credere in ipm. De quibus canit eccl'ia in missa occurrenti. Si nõ suis vatibus. credat vel gentilibus: sibyllinis versibus hec pdicta.

Pars. ij. hui9 smonis q dr declaratiõis

D Quõ sibylle p dixerũt de xpo.

Natiuitas xpi miraculis declaraf.

Natiuitas filij dei & parturitio matris ei⁹ diuersis est miraculis & pdigijs declarata. Quoꝝ primum ponit Innocentius papa.iij.dicēs.ꝙ Rome duodeci annis pax fuit.vñ romani tēplum pacis pulcherrimū ꝯstruxerūt: cōsuluerūtq; Apollinē quantū durare deberet pdictū tēplū. Qui rñdit ꝙ duraret vsq; quo virgo pareret.Qđ audientes dixerūt.ḡ in eternū durabit.Credebāt ei ꝙ nūq̄ pareret ꝟgo.prout etiā īpossibile erat ꝑ naturā. Qua ex re in forib⁹ tēpli scripserūt.Tēplū pacis in eternū.sꝫ in ipsa nocte in qua ꝟgo bñdicta peperit filiū suū dñm Jesuꝫ xpm templū illud fundit⁹ corruit.& ibidē ē modo eccl'ia scte Marie noue in quo ego fui. Scđm pdigiū ponit Orosius & Innocētius pdictus dicentes ꝙ in die natiuitatꝫ dñi fons aque in liquorē olei ꝟsus est.& erūpens vsq; ad tyberim tota die illa largissime emanauit ꝓphetauerat eñ sybilla ꝙ qñ nasceref saluator ꝓrūperet fons olei.& ibi est mō ecclesia que dr̄ sctā Maria trās tyberim. Tertiū ꝓdigiū ponit Chrys.sup Mat.dicens ꝙ magis sup quodā mōte orātibus in nocte natiuitatis dñi:stella sup eos apparuit q̄ formā pueri pulcherrimi habebat & i ei⁹ capite crux pēdebat.q̄ magos alloquēs dixit.Jte in iudeam: & ibi pueꝝ natū qui est dei fili⁹ inuenietꝫ.Et ipsi statim recesserūt & in iudeā perrexerūt querētes & dicētes. vbi est q̄ nat⁹ est rex iudeoꝝ:Uidimus eñ stellā ei⁹ in oriēte: & venimus adorare eū: vt habef Mat.ij. Quartū miraculū posuit magister Bartholomeus pisan⁹ in suo mariali di.ꝙ vinee engaddi facientes balsamū in nocte natiuitatis dñi miraculose floruerūt.& liquorē suū dederunt.& hoc factū fuit vt significaref impletā esse scripturaꝫ que in ꝑsona beatissime ꝟginis inquit Eccli.xxiiij.Sicut cynamomū & balsamum aromatizās odorē dedi.& ibidē.Quasi balsamū nō mixtū odor me⁹.Eius aūt spōsus ait Can.ij.Uinea nr̄a floruit.& fruct⁹ eius dulcis gutturi meo. Quintū pdigiū fuit de boue & asino recognoscētibus xpm modo suo.Nā cum:vt infra dicef:deberet Joseph a galilea ꝓficisci i bethleēꝫ cū beata ꝟgine pregnāte.duxit secū bouē:forte vt ipsum vēderet.& cēsum ꝓ se & vxore sua solueret,& de residuo viueret, marie qꝫ timebat ipsam debere ante reuersionē parere. Asinū quoq; duxit secū forte vt sup eū ꝟgo bñdicta grauida veheref.Cū aūt btīssima ꝟgo filiū suū peperit statim bos & asinus genib⁹ flexis creatorē suū adorauerunt.Et hoc pdictū fuerat Esa.i.vbi dr̄.Cognouit bos possessorē suū:& asinus ꝑsepe dñi sui: isrl' aūt me nō cognouit dicit dñs. De quo etiā ꝓphetauerat Sybilla.samia a samo insula dicta q̄ ait.Ecce veniet diues & nasceť de paupercula:& bestie terraꝝ adorabunt eū:clamabūt & dicēt. Adorate eū in atrijs celoꝝ.h̄ illa.De hoc etiā pdixerat ipse dñs Esa.xliij.dicens.Glorificabit me bestia agri. Or a comestiōe feni sup qđ puer Jesus iacebat abstinuit bos & asinus. Sextū ꝓdigium ponit beatus Hiero.sup Esa ix.c. dicēs ꝙ in hora natiuitatis xpi oēs sodomite ꝑ vniuersuꝫ orbem mortui sunt:quos fecit dei filius eradicari ne in natura quaꝫ assumpserat tāta immūdicia inueniretur. Unde quidā dicūt Uirgiliū qui illo vitio infectus erat illa hora mortuū esse. Propť hoc etiaꝫ abominabile scelus deus mittit fames.terremot⁹ & pestilētias.vt ait imperator.in auť.vt nō luxu.cōtra naturam.col. vj.circa medium.& glo.in.c.flagitia.xxxij. q.vij.Qđ peccm̄ ꝓpter sui turpitudinē appellatur nefanda libido.vt in.§.itē lex iulia.insti.de publi.iudi.& c. in eo.xxxij.q. iiij.Jtem appellaf fedissima nequitia. C. de adulte.l.fedissimā.Tam horrendū etiā est vitiū contra naturā ꝙ vt ait Augu.deus videns humanā naturam eo vitio cōtaminatam ferre desijt incarnari. Septimum ꝓdigiū posuit Eusebi⁹ & magister historiarū dicētes.ꝙ in die natiuitatis dñi inoriēte apparuerūt tres soles qui paulatim ad inuicem appropinquātes in vnū solē redacti sunt.per quod significabaf ꝙ cognitio vnius dei & triū personaruꝫ diuinarū toti mundo iminebat.& ꝙ deus verus creator & rector solis nat⁹ erat.qđ ꝓdigium quia infideles & obstinati non intellexerunt q̄d significaret.ideo in errore suo remanserūt. Unde dicere potuerunt illud Uirgilij.iij. Eney.Tris adeo incertos ceca caligine soles Erramus pellago. Octauū ꝓdigiuꝫ ponit Orosius Eutropius & Innocētius iij.dicentes.ꝙ octauianus imperator vniuerso orbe ditioni romanorum subiugato intātum senatui placuit vt eum ꝓ deo colere vellent.Prudens autem imperator se

De sodomitis mortuis i natiuitate xpi

f.

mortalem cōsiderans ⁊ cognoscēs: inmor
talitatis nomen noluit vsurpare. Ad illoꝝ
autē importunā instantiam Sybillam pro
phetissam aduocauit. scire volēs per eius
oracula si in mūdo aliqs eo maior aliquan
do nasci deberet. Cū ergo in hac die natiui
tatis dn̄i cōcilium super hac re cōuocasset
⁊ Sybilla in camera imperatoris oracu
lis insisteret. hora circiter tertia. vel secun
dum alios sexta aere liqdo. puro ac sereno
existēte: circulꝰ aureus circa solem appuit.
et in medio circuli ꝟgo quedam pulcherri
ma stans sup araꝫ puerum gestans in gre
mio. Tūc Sybilla hoc cēsari ostēdit. Cum
aūt imperator ad prefatam visionem pluri
mū admiraretur. audiuit vocē de celo dicē
tē. Hec est ara celi. Dixitq3 ei Sybilla. Hic
puer maior te est. ⁊ ideo ipm adora. Intel
ligēs igitur impator ꝙ hic puer maior se
erat: ei thura obtulit ⁊ deū se appellari nō
pmisit. Ipsa ꝟo camera ad honorē beatissi
me ꝟginis dedicata est. vn̄ vsq3 in hodier
nū diē dicitur sctā Maria ara celi. ⁊ est in
ordinis nostri monasterio. ⁊ ego in ipsa ec
clesia ⁊ cappella missam celebraui. Legitur
quoq3 ꝙ qn̄ Hieremias ꝓpheta in egyptū
descēdit dedit egyptijs signū ꝙ tunc idola
sua corruerent qn̄ ꝟgo pareret. Et iō sacer
dotes egypti imaginē ꝟginis cū puero in
secretario tēpli adorabāt. sed in nocte qua
b̄ndicta virgo filium suum peperit omnia
idola corruerūt. Rome etiam erat quedam
magna statuta in aere diabolica arte suble
uata. de qua respōsum erat ab idolis ꝙ nō
caderet donec ꝟgo pareret. Unde in sacra
tissima nocte natiuitatis dn̄i cecidit. p qđ
significatum est ꝙ potestas principis de
monū p virgineꝫ cotrita fuit. Ad cuius be
nedicte virginis gloriam hanc deuotā lau
dē dicamus. Salue regina misericordiosa
⁊c. vide in corona nostra. c. xxviij.

¶ Pars tertia huius sermonis que dicitur
consolationis.

G magne grē p̄re stant̄ i natiui tate do tate do mini fi delibꝰ

D De cōsolationibꝰ et hac benedi
cta xp̄i natiuitate habit3 nemo
posset sufficienter sermocinari.
tn̄ pro consolatione vr̄a quinq3
ad p̄sens referemꝰ. Prima dr̄ di
uinalis scȝ ipiꝰ dei. Solēt em̄ p̄res qn̄ eis
nascit̄ filiꝰ maxime pmogenitꝰ tantā in le
ticiā ⁊ gaudiū ꝓsilire. ꝙ etiā nūciantī sibi
parturitionē ipam: aliqua in signū boni ⁊
gratissimi nūcij munera largiūtur ⁊ eo ma
xime qn̄ per multa tēpora in desiderio ha
bēdi ipm filiū pmanserunt. Cuꝫ igitur deꝰ
per multa milia annoruꝫ steterit in deside
rio habēdi filiuꝫ ex immaculata ꝟgine. vt
pꝫ Esa. lxix. vbi ipe ait. Nunquid ego qui
alios parere facio ipse non pariā? Ego qui
alijs generationē tribuo: nunquid sterilis
ero. q. d. nō. sꝫ tēpore debito ⁊ ordinato fi
liū ex purissima ꝟgine habebo. Sequit̄ ꝙ
in hac sacratissima natiuitate filij sui dile
ctissimi signa maxime dilectiōis ostēdit. ⁊
donaria gratie sue abūdantissime elargitꝰ
est. ⁊ annuatim in die ista elargit̄. nō soluꝫ
autē pater celestis gauisus est: sed etiā spi
ritussctūs. q̄ huius generationis mediator
fuit. Esa. lxiij. Et ipse filius in die natalis
sui cōuiuiū fecit: ⁊ omni anno facit prima
tibꝰ suis. i. angelis ⁊ sctis ac deuotis suis
Sicut ⁊ de Herode legitur. Mat. xiiij. et
Mar. vj. ꝙ in die natalis sui fecit cenā p̄n
cipibus suis ⁊ tribunis ac primis galilee.
Oēs igitur in hac die cōfidenter postu
lēt a deo quascūq3 volūt gr̄as: et facillime
eas poterūt impetrare. Magni etem̄ prin
cipes in natalitijs suis se subditis suis li
beralissimos solēt exhibere. Scđa conso H
latio dr̄ spūalis. s. spirituū btōꝝ. s. m vide Angel.
licꝫ angeloꝝ q̄ in hac natiuitate indicibili letātur
gaudio iubilarūt. Un̄ vt habetur Luce. ij.
postq3 angelꝰ nūciauit pastoribꝰ natiuita
tē saluatoris: facta est cuꝫ eo multitudo ce
lestis exercitꝰ laudātiū deū ⁊ dicētiū. Glo
ria in excelsis deo. ⁊c. Gr̄as enim deo refer̄
bāt ⁊ valde exultabāt. qr natus erat ille q̄
eoꝝ ruinā venerat reparare. De quo ꝓphe
tauerat Dauid ps. cx. di. Iudicabit in na
tionibus iplebit ruinas. De hoc aūt gau
dio angeloꝝ inquit Augu. in sermone. x. de
natiuitate dn̄i dicēs. Hodie xp̄s in leticia
est: ⁊ diabolus in luctu. Hodie angeli in ex
ultatiōe ⁊ demones in cōfusione. hec ille.
Tertia cōsolatio dicit̄ pastoralis. Sed
anteq̄ ad eius declarationeꝫ veniamꝰ: est
sciendū ꝙ natiuitas dn̄i fuit a tribus gene I
ribus creaturarū inter alias venerata. que Natiui
aliquid morale nobis innuunt. Primo ab tas xp̄i
angelis. qui vt. s̄. dictum est annunciaue est a tri
runt ipam natiuitatē dulciter decantātes plici cre
per quos significantur innocentes ⁊ iusti atura
qui partum virginis digne celebrant. ⁊ de venera
cantant in cordibus suis deo. s̄m consiliū ta.
apostoli ad Col. iij. Scđo ab animalibus
fuit honorata. scilicꝫ a boue et asino iuxta

p̄sepe astantibus τ circūdantibus regē na
tum. τ ista animalia simplicia τ laboriosa
significāt hoies simplices ac bene opātes
q̄ pertū virginis p opa misericordie vene-
ranf. Quos τ ipse dn̄s in celesti patria ho-
norabit. iuxta illō ad Ro.ij. Gloria honor
τ pax omni operāti bonum. Tertio fuit ho
norata a pastoribꝰ. p quos significanf aīa
rū p̄lati. qui vigilāt sup gregem suū. Uni-
cuiq̧ em̄ p̄lato inquit dn̄s Joh.xxi. Pasce
oues meas. Prelati igitur oēs debent de
subditis suis diligētē curā habere: si nati-
uitatē xp̄i cū sctis pastoribꝰ volūt honora
re. τ cū ipsis in hac die cōsolationē de par
uulo iesu recipe. Fuit em̄ hec natiuitas val
de cōsolatoria p̄dictis pastoribꝰ. qui custo
diebant vigilias noctis sup gregē suū. Et
erat ille locus ꝓpe ciuitatē Bethleē p vnū
miliare. qbꝰ vt dr̄ Lu.ij. apparuit angelus
dn̄i. τ claritas dei circūfulsit illos. τ timue
rūt timore magno. Uidentes em̄ angelos
moriebantur Judi.xiij. Scd̄m autē Bedā
super Luc. apparuit angelus cū claritate.
qd̄ in nulla alia apparitione angelica fa-
ctum reperitur. vt ostēderet q natꝰ erat il
le. qui illuminare venerat eos q̄ i tenebris
τ in vmbra mortis sedēt. ad dirigēdos pe-
des suos in viā pacis. Luce.j. Dixit aūt il
lis angelus. Nolite timere. Ecce em̄ euāge
lizo vobis gaudiū magnū qd̄ erit oī pplo.
qr natꝰ est hodie saluator: qui est xp̄s dn̄s
i ciuitate Dauid. Et hoc vobis signū. s. oo.
Inuenietis infantem pannis inuolutum
τ positum in presepio. Cōsidera ergo o aīa
deuota quātū exultauerūt sancti pastores
Messiam natū esse ab angelo audientes
simul τ videntes multitudinem maximā
angelorū post istā annūciationem cum ipso
angelo dulciter canentem τ in celum iubi
lando ascendentem. Sequitur aūt in euā
gelio. Et factum est vt discesserunt angeli
ab eis in celū. pastores loquebanf adinui
cem dicentes. Transeamus vsq̧ Bethleē
τ videamus hoc verbū qd̄ fecit dn̄s τ osten
dit nobis. Et venerūt festinātes τ inuene
runt Mariam τ Joseph. τ infantem posi-
tum in p̄sepio. Uidentes aūt cognouerunt
de verbo qd̄ dictum erat illis de puero hoc
τ omnes qui audierant mirati sunt de his
que dicta erāt a pastoribus ad illos. Et re
uersi sunt pastores laudantes τ glorifican
tes deum de omnibus que audierant τ vi
derant, sicut dictū est ad illos. Sed p
maiori declaratione p̄dictorū est sciendum
q hō libēter videt tria. Primo rē dilectā
τ charā. vbi em̄ est amor ibi oculus liben-
ter respicit. Et iō pastores affectuose p̄ rexe
rūt ad videndū xp̄m fidelissimū amicū qui
venerat in mundū ꝓpter nimiā charitatē
suam vt saluaret eos. Un̄ apl's ait Eph.v.
Xp̄s dilexit nos. τ tradidit semetipm̄ p no-
bis τc. Scd̄o libēter videt hō rem pulchrā
Nā vt dicit Aug. vi. musice. Nihil amamꝰ
nisi pulchrū. Un etiā Diony. in lib. de diui
nis no. ait. Bonū τ pulchrū s̄m oēm rōnē
cūcta desiderāt intueri. Quia igif xp̄s erat
speciosus forma pre filijs hoim. vt dr̄ ps
xliiij. ideo eum vider̄ summopere desidera
bant. Tertio videt hō libēter rē nouā τ ra-
ram. vn̄ vulgo dr̄. q oīa noua placent. τ q
sunt pulchritudine decorata. vt in. §. i scd̄o
in proe. ff. Perrexerūt ergo pastores ad vi-
dendū oīm nouissimorū nouissimū. s. deum
humanatū. O pastores currite. currite τ vi
debitis admirandā nouitatē. videre eū q̄
ad dexterā patris sedet in feno reclinatum
τ illū cui celū sedes est p̄sepis angustia de
tineri. τ q̄ vniuersū mūdū nouo vestit or-
natu pānis vilibꝰ inuolui. τ q̄ dn̄s est ange
lorū collocari in medio iumentorū. τ q̄ toti
mūdo dn̄atur i alieno nasci. τ cui oīs crea-
tura seruire tenef obstetricū in sua natiui
tate carere famulatu. habētē diuersoriū p
palatio p̄sepe p solio. pānos paupculos p
purpureo τ regali indumēto. ac bruta ani
malia p regia familia. videte paruulū infi
nitum. Et ideo dr̄. vidētes cognouerūt de
verbo. s. incarnato qd̄ dictum erat illis de
puero hoc homine. s. puulo nato. Cogita-
te igif o deuoti xp̄iani quale fuit gaudiū
istorū pastorū; qn̄ domū illā plenā multitu-
dine angelorū τ celesti claritate irradiatā
ingressi saluatorē mūdi natum inuenerūt
oculis ꝓprijs conspexerūt. τ forte. vt piū
est credere. manibus cōtrectauerūt. τ dul-
citer osculati fuerūt. Possumus aūt deuo-
te cōtēplari q statim qn̄ pastores domūcu
lam illam intrauerūt. videntes puerulum
ipsum tā pulchrū ac formosū a cuiꝰ facie
radij clarissimi exibāt. τ quem angeli ado
rabant τ laudabāt. proni in terrā maxima
humilitate τ reuerentia adorauerunt eū.
Deinde beatissimā virginē ceperūt, magni
ficare. hanc deuotissimā laudē dulciter de
cantantes. Laudata sempre sia. Qui sta
vergen delicata. Matre de lo gran messia,

R
Tria li
bēter vi
demus

a dio eterno cõsecrata. Gaude gaude Maria Perche hogi ride e cãta. La celeste con pagnia e iubila tuta quãta. Gloria cantar vdimo. Guardando nostre peccorele. E pero da te venimo p saper queste nouelle. Fã adancha o Maria benedire dal to putino Lassane per cortesia abrazar el mamolino. Videns aũt beata virgo sanctos illos pastores desiderãtes osculari benedictũ filiũ suũ: vultu iocũdo intuebatur ipm: scire affectans vtrum esset cõtentus. Pius autez puer facie placida τ alacri ĩspiciebat illos beatos pastores. atq3 signis quib⁹ poterat manuũ τ vult⁹ demõstrabat se esse cõtentissimũ immo eos inuitare ad se osculandũ τ ãplerãdũ videbat. Quaprop̃ btĩssima v̄go filij sui voluntatẽ cognoscens: eis filiũ suũ osculãdũ τ ãplerãdũ porrerit. q̃ reuerẽtissime ac deuotissime ãplerato. atq3 ab eo bñdictiõe recepta pleni ineffabili ɔsolatõe recesserũt. Letenẽ itaq3 paupes. q2 ditissim⁹ oĩm paup fact⁹ omnipotẽs de⁹ pmo se pauperib⁹ manifestauit. Letenẽ q3 paruuli. q2 altissimus τ cunctoꝝ maximus se infimuz ac minimũ fecit. Vñ hoc festuz est maxime fratrũ minoꝝ. Et ad hoc ĩsinuandũ voluit ipse paruul⁹. Jesus locum natiuitatis sue esse sub cura fratrũ ipsoꝝ. Tũc aũt deus factus est homo. qñ hoĩes volebãt dij estimari. Tũcq3 factus est puer paruulus. qñ homines desiderabãt magni reputari. Nõ tñ p susceptionẽ hui⁹ paruitatis tpalis τ humanalis est in aliquo inhonorata vel diminuta magnitudo diuinitatz eternal. Sicut eñ dicit Tho. i. iij. pte summe. q. ij. diuinitas suscepit humanitatẽ quasi p moduz insertionis. prout eñ est ramus in arbore sic quodãmõ hõ in verbo. Jtẽ quasi p modum inhabitationis. Vñ sicut inhabitatio domus nõ mutat inhabitantẽ: sic nec hũanitas diuinitatẽ. Per modũ q3 i[n]duitionis iuxta illud Phil. ij. Habitu inuẽtus vt hõ. Sicut ergo vestis nõ mutat eã ponẽtẽ: ita nec humana paruitas diuinam celsitudinem. Modus tñ istius vniõis est ineffabilis. Vñ Johannes baptista dicebat Joh. i. Cuius nõ sum dignus corrigiã calciamẽti soluere. Per corrigiã nãq3 que adaptat calceũ: intelligiẽ eius diuinitas. que glorificauit τ sibi. coiunrit humanitatẽ: ac si diceret b. Johãnes. Ego nescirẽ nec auderem expo nere hãc inexplicabilẽ vniõnẽ. Et ideo q̃dã predicator dicebat fm sanctũ Bona. Quãto piu fu la vorai explanare. tanto piu se astringera el groppo de la chorda. De hac tñ admirabili vnione habem⁹ causam maxime exultatiõis et leticie. Gaudeant ergo omẽs fideles cũ ipsis pastorib⁹ in tãta huius diei festiuitate. qd fieri debere vt ostenderet sctã mater ecclia: ordinauit q̃ qlibet nõ habẽs votũ abstinẽdi a carnib⁹ in sexta feria. possit eas comedere ĩ signũ leticie: si natiuitas dñi venerit in dicta feria. c. fi. de obserua. ie. Et idem dicendũ est de sabbato c. quia dies. de cõse. di. v. τ ibi doc. Ad hãc aũt leticiã nos hortatur Aug. in quodam sermone de natiuitate dñi di. Exultate virgines xpi: cõsors vestra est mater xpi. Exultate vidue xpi: q2 ipse fecũdat virginitatẽ cui vouistis ɔtinẽtie castitatẽ. Exultate cõiugati fideliter viuẽtes. τ oẽs xpiani diuina pcepta obseruãtes: q2 estis mres | eius si facitis volũtatẽ patris eius. Ipse eñ dixit. s. Mat. xij. Qui fecerit volũtatẽ patris mei qui in celis est. hic meus frater τ soror τ mater est. Ego autẽ dico. Exultate τ vos peccatores. q2 liberator vester nat⁹ est ð cuius ortu in figurã Sanson dictũ est matri eius Judi. xiij. cui angelus ait. Cõcipies τ paries filiũ: cuius caput nõ tãget nouacula. erit eñ nazare⁹ dei ab infantia sua τ ex matris vtero. τ ipse incipiet liberare israel de manu philistinoꝝ. Jste eñ fili⁹ virgini per angelũ annũciatus. ab vtero mris nazareus. i. sanct⁹ de manu philistinoꝝ. i. demonũ. cepit pctõres liberare in natiuitate sed cõsummauit in sua passiõe. Figura autez ei⁹ aduent⁹ põt illa assignari que habeẽ iij. Re. vl. vbi dr. Porro rex israel mutauit habitũ suũ. τ ingressus est bellũ. venit eñ mutatis vestib⁹. i. assumptis hũane nature qualitatibus ne a diabolo agnosceret. τ vt cõfidentẽ demonẽ de sua potẽtia aggrederet. τ manu ad manũ atq3 ictu ad ictuz cũ eo decertaret. illũq3 ɔsternens. pctõres de manu ipsi⁹ eripet. Jubilẽt g̃ hodierna die oẽs tã iusti q̃ pctõres. q2 e ɔtrio ɔtristãtur maledicti demones. Vñ legiẽ q̃ cũ quidã predicator vellet in crastino pdicare de natiuitate saluatoris. sathanas voluit euz strangulare: sed nõ potuit. Et interrogat⁹ ab eo quare hoc facere voluisset. Rñdit. q2 nihil põt pdicari ppter qd tantũ nos affligamur: τ potẽtia nra diminuaẽ: quãtũ ppter filij dei incarnationem τ natiuitatez. Exultẽt itaq3 vniuersi fideles. τ dulcia can

Quõ hũana natura est assũpta a xpo.

Portaẽ hodie oẽs debere gaudere.

tica modulent̄. facta est em̄ pfecta cōsonantia iter naturā acutā ꝛ grauē.i.inter facturam ꝛ factorē. Et iō inqt ps.xcvij. Psallite dn̄o in cythara: in cithara ꝛ voce psalmi: in tubis ductilib⁹ ꝛ voce tube cornee. Iubilate in cōspectu regis dn̄i. moueat̄ mare ꝛ plenitudo ei⁹: orbis terrarū ꝛ q̄ habitant in eo ꝛc. Quarta cōsolatio fuit sanctorū patrū in limbo existentium. Cōtēplātur em̄ quidā deuoti dicentes ꝙ ille angelus qui natiuitatem xp̄i pastorib⁹ annūciauit. vel ali⁹ ad limbū descēdit cum claritate magna annūciauitq̧ eis messiam ab eis tanto tēpore expectatū ex ỽgine natū esse. Quidā autem dicūt ꝙ in illa hora qua xp̄us nat⁹ est nō solum obscuritas noctis in meridianā lucē cōuersa ē sup hemisperiū nr̄m ꝛ totius orbis superficiē illuminauit. sed etiā vsq̧ ad limbum descēdit. de quo maximo splēdore stupefacti scti patres desiderabāt scire vn̄ tanta claritas pcederet. Tunc surrexit rex Dauid in mediū ꝛ dixit. Nonne recordamini patres ac fratres ꝙ hodie sunt nouē mēses ab illo die quo nobis angelus filiū dei incarnatū esse annūciauit? Gaudete itaq̧. q2 ista lux est illa de qua ego pdixi ps.cxj. Exortū est in tenebris lumē rectis corde: misericors ꝛ miserator ꝛ iustus. Tūc surrexit Esaias ppheta ꝛ ait. Hec lux est illa de qua ego prophetaui libri mei.c.ix.di. Populus qui sedebat in tenebris vidit lucem magnā: habitātibus in regiōe vmbre mortis lux orta est eis. paruul⁹ nat⁹ est nobis: ꝛ fili⁹ dat⁹ ē nobis ꝛc. Sctā q̧ Hester regina surgēs inqt. Hec est illa lux de qua lib. mei. viij. c. fuit pdictū. scʒ Judeis noua lux oriri visa est. gaudiū. honor ꝛ tripudiū apud oēs pplos: vrbes atq̧ puincias. Ipsis ḡ sctis patrib⁹ in hac festiua collocutione existētib⁹ apparuit angel⁹ dn̄i: ꝛ iocūda voce ait. Annūcio vob̄ gaudiū magnū ꝛc. Tūc Moyses canere cepit di. O ỽe beata nox q̄ expoliauit egyptios ditauit hebreos. h̄ nox est de q̄ scriptū est. Et nox sicut dies illuminabit̄. ꝛ nox illuminatio mea in delitijs meis. h̄ nox est q̄ sola meruit scire tp̄s ꝛ horā qua ip̄s de ỽgine nasci dignat⁹ est. Tūc oēs scti patres ceperūt btām virginē collaudare dulciter decātātes ꝛ dicētes

Laudiamo tuti quanti
El Messia incarnato
Faciamo dolce canto
Al putino hogi nato
O Filio de Maria
Jesu christo gratioso
Cauene per cortesia
Da lo limbo tenebroso
Etu vergene cortese
Spesa del eterno dio
Fa chel nostre grande offese
Ne perdoni el tuo fio

Quinta ꝯsolatio fuit btissime ỽginis q̄ debuit poni ante pcedētes. sʒ iō eā in fine posui. q2 ea q̄ i fine dicunt̄ meli⁹ memorie imprimunt̄. vt no. in. l. ꝛ liqdo. ff. d̄ cōdi. ꝛ demō. Et idē dic̄ Greg. i homel. pētecostes Dico igit̄ ꝙ btissima ỽgo de parturitiōe ꝛ natiuitate filij sui bn̄dicti indicibilē consolationē recepit. q̄ sine vllo dolore. immo cū maria iocūditate ꝛ suauitate eū parturiuit sicut. s̄. pbatū est in pte pcedēti hui⁹ opis ser. vij. pte. s. Et hr̄ a theologis in. iij. di. iiij. ꝛ ibi. b. Bona. ꝛ Alexan. lōbardus art. s. q. vij. Vn̄ ip̄a bn̄dicta ỽgo reuelauit btē Brigitte. ꝙ in parturitiōe sui filij tota repleta fuit dulcedine. nō solum quoad oīa mēbra corporis. sed etiā quoad oēs potentias aīe. Gaudebat etiā q2 peperat suata ỽginitate cū pudoris lilio. Vn̄ legitur i chronicis ordinis nostri. ꝙ de⁹ semel reuelauit beato Egidio nostro. ꝙ prior ibat ad eū vt interrogaret q̄liter virgo parturijt? Cui frater Egidius perrexit obuiā cū baculo in manu Et cum ei appropinquasset: dixit illi. Scio q̄d queris. Tūc aūt leuauit baculū terram pcutiēs ꝛ dicens. ỽgo ante partū. Et ecce statī liliū ortū est. Deinde iterū dixit: virgo in partu. Et ecce aliud liliū. Percussit etiā tertio dicens. ỽgo post partū. ꝛ statī aliud liliū exortū est in signū pudicitie ỽginalis Jocūdabat̄ etiā de filio. q2 sibi erat vnicus ꝛ tot⁹ suus. in cui⁹ gn̄atione null⁹ pat̄ habebat partē. Et ideo sicut bm̄ Scotū in. s. sen. Tota ỽtus eterni patris est in filio bm̄ diuinitatē. sic in ipsi⁹ xp̄i hūanitate erat tota virt⁹ matris. Cōsolabat̄ etiā summope ꝯsiderās quātū bonū esset ipam peperisse talem filiū. Vn̄ nō solū gaudebat de se: sed etiā de oībus saluādis p suū partū. scʒ hoībus preteritis p̄ntibus ꝛ futuris. Jubilabat insup. q2 vt inquit Petr⁹ Johānis sup Luc. Nō solū considerabat hūanitatē paruuli: sed etiā diuinitatē verbi eterni. ꝛ clarius ꝙ̄ fecerit Paul⁹ qn̄ rapt⁹ fuit ad celū ij. Cor. xij. Et ꝙ̄ Stephanus videns celos apertos: et Jesum stantem a dextris dei.

Z patres in limbo gaudebant

M Quō Maria de natiuitate filij gaudebat.

Ecc.vij. E corpore etiā filij sui marie a vultu iocūdissimo exhibat splēdor mirabilis totū illuminās mundū. et sapor ac ardor indicibilis maternū letificans corpus et animā possum⁹ aūt deuote ɔtēplari. q̄ bñdicta ṽgo et Joseph sciētes natiuitatē xp̄i in primo imminere diligenter se pparabant ꝑm suā paupertatē ad recipiendū filiū dei virgo parabat pāniculos et alia necessaria vt faciūt mulieres qn̄ sunt pꝑe partū. Joseph ṽo emit vitulū vt faceret festū. Cum autē audisset fieri preceptuȝ impatoris: vt oēs ad ciuitates a quib⁹ trahebāt originē pficiscerētur. de quo melius dicetur in sequenti ꝑmone. cepit flere. et sic lachrymās perrexit domū. et cū maxima tristicia et dolore narrauit pconiuȝ qd̄ sub pena mortis senserat fieri ipsi beate virgini: et dicebat. Heu mihi misero. quia cū necesse habeam ire ad ciuitatē Bethleē: non potero videre sanctā natiuitatē filij dei a sctīs patribus ita desideratā. nec potero spōsaȝ meā adiuuare. et ꝑuire ei sicut merer. ducere aūt illā p tam longam et laboriosam viā periculum est. Pijssima aūt virgo cōsolabatur euȝ di. Ne ploretis. ego em̄ deo adiuuante incolumis veniā vobiscū. et ibi pariam filiū meuȝ sicut pphete pdixerūt. Melius em̄ sciebat et intelligebat pphetias q̄ ipsi pphete. q̄ eas scripserant. Tūc sctūs Joseph eā reuerēter ponēs sup asinā manu ducebat vitulum. Ecce quō regina celi vadit comitata Et tūc verificata fuit pphetia Aggei. ij. c. di. Adhuc vnū modicū dicit dn̄s: et ego mouebo celum et terrā. mare et aridam. et mouebo oēs gētes. et veniet desideratus cunctis gētibus. Modicū dixit. q: paruū tp̄s transiuit a pphetia Aggei vsq̄ ad natiuitateȝ xp̄i. Tunc aūt deus mouit celū. q: angelicos sp̄s totūq̄ celestē curiā p natiuitate filij sui gaudio et leticia ac tripudio repleuit. Jtē mouit terrā. i. virginē Mariaȝ vt sicut terra dat nobis fructū corporalem ita ipa nobis fructū vite pariendo pduceret. Mouit q̄ȝ mare et aridam. q: oēs gentes tūc et p mare et p terrā pficiscebantur

Quō Joseph cū maria pgnāte in ipsis nō suenit hospitiuȝ

singuli ad suas ciuitates natiuas. Jn ciuitate ergo bethleemitica ꝗ̄ū tandem peruenissent pꝑter tarditatē hore: ṽificatū fuit in ipis illud cōe puerbiū. Semp caret bono hospitio et bona cena q̄ ad hospitandaȝ vadit tarda hora. Nā licȝ oibus indifferēter debebat fieri hospitalitas. c. quiescam⁹ xlij. di. que etiā apud barbaros inuiolabiliter custoditur. c. offerat. xxxij. q. vij. Tn̄ ipsos: q: forte sine pecunijs erat: null⁹ lȝ cum magnis pcib⁹ et amore dei rogarēt: hospitare voluit. Unus em̄ hospitalari⁹ videns Joseph pauperculū et beatā virginē grauidā: cogitabat, q̄ ipa occuparet totā vnā camerā. vn̄ dixit eis. Si citius venissetis habuissetis hospitiū. nūc ṽo tota dom⁹ plēa est hospitib⁹. et id̄o recedite. Ali⁹ ṽo cogitās q̄ parū cuȝ eis possit lucrari dixit. Ego expecto vnū magnū dn̄m cū magna comitiua. et id̄o nō possuȝ vos hospitari. Alter aūt interrogās sctm̄ Joseph vn̄ veniret. Jntellecto itinere qd̄ fecerant. dixit ei. O stulte sener q̄ magna fuit indiscretio tua ducere istā puellam sic delicatā per tam asperā et difficilē ac longam viam. nollo in domo mea hospitari gētes indiscretas. Ad aliuȝ ergo cuȝ puenisset: ille cepit eum irridere dicēs socijs suis. Uidete istuȝ insipientem senē q̄ est zelotipus sue vroris. et id̄o ipsam vbiq̄ secū ducit. Uade igitur sener fatue quia nolo stultos nec zelotipos tenere in domo mea. Alius aūt dixit ei O sener dementate. quare circūducis per totā ciuitatē hanc iuuenculā grauidā? Reduc eā ad hospitale mulierū. Cū ergo ad illud puenissꝫ requirēs hospitiū: Rn̄sum ei fuit q̄ illud erat hospitale īfirmoꝝ. vn̄ ibi non poterat hospitari. Alter ṽo hospes inquit. O inueterate dierum maloꝝ. crudelis et impie: q̄re vxorem tuā cum vtero taȝ magno et partui ppinquissimā cuȝ piculo arborsus in tam magnū tumultū hominū adduxisti? quare nō dimisisti eam requiescere in domo tua? ne credas q̄ velliȝ pmittere q̄ pariat ī domo mea. et cōturbet mihi totū hospitium. Uade ergo et quare alibi habitaculū. Hec autē omnia fiebāt diuina dispositiōe. quia hospites illi erāt mali. et nō merebātur hāc gratiā vt in eoꝝ domo xp̄s nasceretur. Ab oibus igitur vituperose repulsam habēs necesse habuit ad diuersoriū d̄clinare. Jn q̄ introducta dilectissima spōsa deīt sua, non sine lachrymis dixit deo. O dn̄e deus parcite mihi q̄ in tam villi loco collocaui matrē vestrā. Cū aūt perrexisset Joseph. p ciuitatē ad pcurandū cibaria p aīalibus et paleam prosternēdis iumentis. et vt faceret lectū sicut melius poterat regine celi Jpsa bñdicta ṽgo partui vicina cōtemplabatur interim humilitatem dei et sui nihili

Orō virgis partui vicine ad deum.

tatem:⁊ dicebat. O dñe deus rex regum et ipator angeloꝝ:q̄ sum ego vt habitare di gnat⁹ sis. ix.mēsib⁹ i vtero meo. Que ē suf ficiētia ancille tue:vt parere ⁊ educare de beat regē etne glie. Sꝫ postq̄ tibi placuit me eligere in tuā matreꝫ.fiat voluntas tua sanctissima ⁊ cū magno desiderio a sanctis patrib⁹ expectata. O felix illa hora i qua vi debo te deū meū ex me natum:qñ te meis brachijs dulciter astringā.ore deosculabor ⁊ meo lacte pascam. Jn talibus aūt deuo tis oronibus existente ꝟgine:⁊ deo infini tas grās de tanto bñficio sibi collato refe rēte.reuersus est Joseph.⁊ diuersoriū illud put ꝯm possibilitatē suā valuit ordinauit Sed cū btissima ꝟgo sciret p diuinā reue lationē se in hac nocte sacratissima debere filiū suū parturire.tota ipa nocte in orōne deuotissime stetit. Prima igitur vigilia no ctis venit de celo lux valde splēdida.q̄ solā ꝟginē cooperuit.⁊ magna multitudo ange loꝝ p̄me hierarchie pariter descēdit dulcit ca nētiū illū ꝟsiculū ps. Egrediat dñs de loco sancto suo.veniat vt saluet pplm suuꝫ. Jn scda aūt vigilia noctis venit lux maior de celo.que nō tm̄ Mariā ⁊ Joseph cooperuit sed etiam totam domūculam siue tuguriū in quo erat beata ꝟgo.⁊ cū ea luce pariter descendit magna multitudo angeloꝝ scde hierarchie dulcissime canentium ⁊ dicen tium. Ecce iā venit desideratus cūctis gen tib⁹. Jn hora ꝟo medie noctis venit de ce lo maxima lux.que nō solū domū illam in tra ⁊ extra cooperuit.sed etiā totā ciuitatē immo etiā totū mūdum illuminauit.ita vt quilibet miraret.ꝙ media nocte dies cla ra videbat.⁊ cum ea luce pariter descendit maxima multitudo angeloꝝ tertie hierar chie dulcissime canētiū illud Esa.xlv. Ape riatur terra ⁊ germinet saluatorē.⁊ isti oēs angeli in humana spē pulcherrima appa rebāt.⁊ beatā ꝟginē laudabāt.atq̄ ei grās referebant:q: eoꝝ restauratorē generasset. O benedicte Joseph dic mihi qd tūc facie bas.pfecto lachrymas ex deuotiōe ptine re nō poteras. Jpsa ꝟo ꝟgo beatissima to ta absorpta in abysso diuine cōtemplatio nis ⁊ ꝯsolationis.sentiēs i vtero suo sacra tissimo moueri filiū suū ⁊ exire velle.eleua tis deuotissime manib⁹ ⁊ oculis i celū.atq̄ genib⁹ flexis deo grās agēs d̄ tāto bñficio pepit dulcissimū filiū suū.q̄ ab ea tanq̄ ra di⁹ de luce pcessit;eūq̄ ptin⁹ reuerētissime beata ꝟgo adorauit;simul cū Joseph ⁊ oī bus illis āgelis q̄ dulcissimas faciētes me lodias decātabāt illō ps.xliiij. Speciosus forma p̄ filijs hoīm.diffusa ē grā i labijs tuis.ppterea bñdixit te deus in eternuꝫ. O ꝟgo benedicta.o ꝟgo sanctissima.o ꝟgo felicissima.quid egisti tūc de filio tuo.cū ne osculata et amplexata fuisti.pfecto tue ineffabili pietati congruit.vt nobis aliqd de tuis consolationibus reuelare digneris de eo tibi dicere possuꝫ illud Jacoponi no stri in suis laudibus dicentis.

Dilmaria dolce con quanto desio
Miraui el tuo fiolo homo ⁊ dio
Quando tu parturisti senza pena
La prima cosa credo che facesti.
Si lo adorasti o de gratia piena ⁊c. vide i corona nostra.c.viij.

Maria alloqt pueruꝫ natum.

Possumus aūt con tēplari.ꝙ postq̄ bñdicta ꝟgo filiū pepit ⁊ adorauit.cōsiderās eius diuinā maiestatē nō audebat eū tāgere. Uidēs tn̄ eū nuduꝫ in tanti frigoris algore ⁊ cupiēs eū pānis inuoluere.atq̄ affectās ipm osculari ⁊ am plecti.quē animalia suo flatu calefaciebāt intuebat iocūda facie filiū suū bñdictū.ro gans eū vt sibi ostēdere dignaretur qd age re deberet. Jpse ꝟo amorosus Jesus i ma ternis brachijs ire gestiēs:manib⁹ ⁊ pedi bus atq̄ alacri vultu.⁊ oculoꝝ nutib⁹ in dicabat matri ⁊ efflagitat videbat vt eū re cipet i vlnis suis. Tūc beatissima ꝟgo inqt filio.postq̄ me ita alacriter iuiras.postq̄ in brachijs meis venire desideras.postq̄ meo lacte cibari affectus.postq̄ i gremio meo reqescere appetis.qui i vtero meo.ix. mēsib⁹ habitasti.cōfidenter te in brachijs meis accipiam ⁊ amplexabor. Tūcq̄ reue renter eum accipiens.osculata est suaui ter ⁊ amplexata. Jpse ꝟo dulcis filius ma trem suam similiter suis paruulis brachijs ad collū ei⁹ appositis amplexat⁹ ē ⁊ oscula illius labijs impressit.⁊ de vberibus eius lac de celo propinatum suxit. Jpsa ꝟo vir go beatissima.vt dicitur Luc.ij.pannis eū inuoluit ⁊ reclinauit in presepio.quia non erat ei locus in diuersorio. Et considerans ineffabileꝫ filij dei humilitatē:cepit non si ne lachrymis eū alloqui dicēs. O fili bñdi cte.quāta est tua erga humanū genus be nignitas ⁊ clementia. Tu em̄ q̄ es eternus factus es tpalis ⁊ puerulus:tu immorta lis ⁊ impassibilis fact⁹ es passibilis ⁊ mor talis. Tu oīum creator factus es creatura.

tu dñs angeloꝝ ac rex regum ⁊ dñs domi-
nantiū formā serui accepisti. tu sanctus san
ctoꝝ similitudinē peccatoꝝ assumpsisti. tu
omnipotens de⁹ fact⁹ es hō infirmus. tu
sapiētia ⁊ eloquētia patris factus es īfans
⁊ q̄si loquele ignarus. tu omniū ditissimus
fact⁹ es paupculus. tu panis angeloꝝ fact⁹
es famelicus: tu qui vestis aues celi. nat⁹
es nudus. tu qui regis orbē vniuersum ab
alio regeris ⁊ gubernaris. tu quē celi cape
nō possunt: ī hoc vili tugurio detineris. O
maxima maiestatis tue humiliatio. O indi
cibilis mā̄suetudo. O incōparabilis beni
gnitas. O admirāda diuinitatis tue vilifi
catio. Alij reges nascunt̄ de potēti regina
tu imperator celi ⁊ terre nat⁹ es de virgine
paupcula. alij reges nascunt̄ ī ciuitate me
tropolitana. tu nat⁹ es apud paruulū oppi
dū. alij imptores nascunt̄ in regali pala-
tio. tu nat⁹ es ī vilissimo diuersorio. alij re
ges qn̄ nascunt̄ reclinantur ī lecto aurato
molli ⁊ plumeo. tu reclinat⁹ es in abiecto ⁊
pūgenti p̄sepio. alij reges tegunt̄ pānis se
ricis ⁊ aureis. tu īuolut⁹ es vilib⁹ pannicu
lis. alij imperatores hn̄t multitudinē regū
ducū. baronum. famuloꝝq; ac seruoꝝ eis
astātiū ⁊ seruiētiū. tu habes bouis ⁊ asini fa
mulatū ⁊ isti⁹ paupcule matris tue obseq̄uiū
Post hec aūt v̄ba videns. b. v̄go ꝙ dulcissi
mus ei⁹ fili⁹ desiderabat iterū redire in bra
chijs maternis rursum accepit eū in vlnas
suas. ⁊ ab osculis ei⁹ cessare nō poterat. Et
aspiciēs oculos ei⁹ pulcherrimos dicebat.
Isti sunt oculi q̄ cōtēplant̄ bonos ⁊ malos
manus aūt tēgēs dicebat. Iste sunt man⁹
que celos formauerūt. ⁊ pedes filꝭ tangēs
aiebat. Isti sunt pedes quoꝝ scabellū ado
ratur. Tu es de⁹ me⁹. tu es p̄ntator me⁹. tu
es filius me⁹. tu es dn̄s meus. tu es salua-
tor mūdi. tu es expectat⁹ ⁊ desiderat⁹ a cū
ctis populis. tu es vita mea. Tu tota spes
mea. tu cōsolatio mea. tu gaudiū angeloꝝ
tu dulcedo paradisi. tu gloria beatoꝝ. tu re
quies animaꝝ. tu fabricator celoꝝ. Decāta
bat q̄z beata v̄go ponēs filiū suum dulcissi
mū in gremio ⁊ dicebat. Gremio matris re
sidet sapiētia patris. Fili⁹ iste me⁹ regnat
vbiq; deus. Et in his dulcib⁹ eloquijs oscu
labatur. nūc frontē. nūc oculos. nūc genas
nūc ora. nūc manus. nūc pedes dilecti filij
sui. s. v̄go omni consolatione repletissima.
Fac obsecro ⁊ nos vel aliquid minimum de
istis consolationibus tuis sentire. maxime
cum ipse fili⁹ tuus a te suauiter amplexa-
tus. ⁊ osculatus ac suis collum tuū suauit
stringēs brachijs lambebat lac virgineum
de mamillis ei⁹. Porrige nobis si nō totū
filiū tuū amplexādū sicut fecisti pastori
bus. saltē summitatē pedis vel manus ei⁹
ad reuerēter tāgendum ⁊ osculādum. ⁊ cō
cede nobis vt sic te cū filio tuo diligamus
⁊ veneremur in hac vita: vt postmodum te
cum ⁊ cum illo regnemus in eterna secula
seculorum. Amen.

De eiusdem beatissime virginis partu-
ritione. Sermo. ij.

Germinans ger-
minabit ⁊ exultabit letabun
da ⁊ laudans. Esa. xxv. Su-
scepit equidē beatissima vir-
go iestimabile gaudiū cū vi-
dit se peperisse sine corruptōe ⁊ dolore. Rō
aūt gaudij pōt assignari. Nam si vt habet̄
Jo. xvj. mulier cū parit tristiciā habet. cū
autem peperit puerum: iam non meminit
pressure ꝑpter gaudiū. q2 nat⁹ est hō in mō
dum. multo magis gaudere debuit benedi
cta mr̄ dei. que peperit sine dolore. neq; ha
buit tristiciā. nec vt quidā fatue arbitrant̄
iacēs peperit filiū suū. neq; obstetricā ha-
buit adiutoriū. Vñ Hiero. aduersus helui
dium ait. Nulla ibi obstetrix fuit. nulla mu-
lierū sedulitas intercessit. ipa pānis inuol
uit. ipsa mater ⁊ virgo. Credo igitur ꝙ ap
propinquante hora partus senserit v̄go pu
rissima tantam intus leticiā quātā nō sen
serat vnq̄ oībus diebus vite sue. ⁊ omnes
sensus sp̄uales ⁊ corporales quadā inenar
rabili suauitate replebāt̄. ⁊ sic repleta gau
dio cum immēso dulcore a nulla vnq̄ crea
tura gustato peperit mellifluū filium suū
O gaudiū v̄e incogitabile. cum virgo glo
riosa videbat oculis corporeis. quē sancti
patres ceteriq; electi tantum affectauerūt
videre. quem etiam non alterius filiū esse
sciebat q̄z suipsius ⁊ dei. De hoc aūt gau-
dio beate v̄ginis p̄dixit Esaias ꝑpheta in
v̄bis thematis nostri. Super quibus quat
tuor considerationes faciemus.
Prima dicetur temporalitatis.
Scd̄a localitatis.
Tertia paupertatis.
Quarta v̄o causalitatis.

Pars prima que dicitur temporali-
tatis.

P Ro expeditiõe hui9 ptis est sciẽdum φ xps tanφ dñs τ ɔditor oium elegit sibi tps in q̃ nasceret. sicut etiã elegit sibi mrẽm de q̃ nasceret vñ noluit nasci in estate. sȝ i pfũdo hyemis. s. viij. kal. ianuarii qñ aspitas hyemalis est maior. τ sic non delectabilẽ estatis: sȝ asperitatẽ hyemis ad natiuitatẽ suã elegit. vt extũc carnis afflictionẽ iam patere p salute nr̃a. Cui9 tpis ɔuenientia τ ɔgruitas ad natiuitatẽ xpi assignaf ẽm Tho. in. iij. parte summe. q. xxv ar. viij. tribus rõnib9. Et pmo rõne radicationis. nã illo tpe lucis solaris claritas augmẽtũ recipit. τ iõ tũc xps nasci voluit. qñ talis lux augeri incipiebat. vt ostẽderet φ ipse veniebat vt hoies crederẽt in lucẽ diuinam. ac tandiu in hac luce pficerẽt φdiu ptingerent vsφ ad pfectũ diẽ vite eterne τ vt demõstraret φ ipse est lux vera que illuminat omnem hoiem venientẽ in hũc mundum. Jo. j. Unde Aug. sermone. x. de natiuitate dñi ait. Hodie natus est xps. illuminatus est mũdus. exultate ergo virgines: sancta vgo nobis pepit cui sine corruptiõe nubatis. exultate oẽs xpiani. natalis ẽ xpi exultate serui. natalis est dñantis. exultate liberi. natalis est libertatis. exultate debiles τ egroti. natalis est redemptoris. hec ille.

Congruo tẽpe xps nasci voluit.

Q Scdo congruũ fuit xpm tali tpe nasci. s. tpe Octauiani cesaris. nã tunc erat totus mũdus sub impio ipius impatoris romani in pace. Et ideo xps voluit isto tpe nasci q2 pacem oibus dare veniebat. Uñ Hiero. sup Esa. inqt. Ueteres reuoluamus historias τ inueniem9 vsφ ad. xxviij. annũ cesaris Augusti in toto orbe terrarũ fuisse discordiam ortã. orto aũt dño bella cessauerunt. iuxta illud Esa. ij. Non leuabit gens ɔ gentem gladiũ. ad ostẽdẽdũ φ xps iõ nasci voluit vt filios qui erãt dispersi ɔgregaret in vnũ vt esset vn9 pastor τ vnũ ouile. Jo. x. hec ille. Non tñ solũ cessauerũt tũc bella. quinimmo ante xpi natiuitatẽ p. xij. annos maxima pax fuit in toto mũdo. ad ostẽdendũ φ ille nascebaf qui est pax nostra faciens vtraφ vnuȝ. vt ait apl's ad Eph. ij. Hinc ẽ etiã φ autoritate isti9 vni9 pncipis τ imperatoris tot9 mũdus descript9 est iuxta illõ Lu. ij. Exijt edictum a cesare augusto vt describeretur vniuersus orbis. vbi Greg. ait Quid est φ nascituro dño mund9 describif nisi quia ille veniebat in carne qui electos suos ascriberet in eternitate. qõ contra de reprobis p ps. lxviij. dr̃. Deleanf de libro viuentiũ. τ cũ iustis nõ scribanf. In qbusdã vo chronicis legif φ appropinquante xpi natiuitate Octauian9 p mundũ vias publicas fieri precepit τ oĩa debita romanis dimisit vt ostẽderef φ ille in mundum veniebat qui debita pctorũ volebat dimittere. ȝ cui debebãt viã cordiũ ad illi9 susceptionẽ oẽs pparare. iuxͣ illud Esa. xl. Cõsolamini pple me9 dicit dñs. loqmini ad cor hierl'm dimissa est iniqtas illi9. s. p incarnationem filij dei suscepit de manu dñi duplicia pro oibus pctĩs suis. Uox clamãtis in deserto parate viam dñi. rectas facite semitas dei nr̃i. Predictus aũt imperator Octauianus vt scribit Suetoni9 τ eutropius. nat9 est ex patre octauio senatore τ matre actia nepte iulij cesaris genita ex iulia sorore ipsius cesaris q̃ nupserat lucio balbo. De hoc Octauiano refert Plini9 in. ij. lib. natural' historie φ cũ quadã vice vrbẽ romanã intraret apparuerunt stelle in modũ corone posite sup caput eius. Hic sedatis oib9 bellis orbem totũ subegit impio romano cũctis inimicis τ turbãtibus imperiũ romanũ deuictis. Uñ canebat Ouiõ. in. j. de fastis. Juppiter arce sua totuȝ cũ spectat in orbẽ: Nil nisi romanũ qõ tueatur hȝ. Que verba dixit tempore huius Octauiani impatoris. Regnauit aũt ãnis. lvj. Duodecim cũ marco antonio τ marco lepido. τ. xliiij. per se. Et vt dicit Solin9 de mirabilib9 mũdi. tpe hui9 augusti plimũ arma cessauerũt τ ingenia valde floruerũt. Fuerũt em̃ tũc horati9 flacc9. virgili9. Ouidi9. macer. catull9 vero nẽsis. terẽti9 varro. marc9 tulli9 cicero appolidorus. valerius mesalla. valeri9 maxim9. salustius τ alij φ plimi. τ vt dicit Orosius Octauianus ipe rediẽs victor ab oriẽte cũ triplici triũpho vrbeȝ ingressus est. τ tunc Augustus appellat9 est τ salutat9 eõ φ imperiũ romanũ auxisset. Cũ ergo pacificum teneret imperiũ edictũ fecit. vt. s. dictũ est. vt describeret vniuersus orbis vt sciret qt puĩcie τ qt hoies essent in toto orbe τ dicebatur descriptio: q2 numer9 eoȝ qui cẽsum ferebãt redigebaf in scriptis. vt refert magister in historia scholastica. dicebaf etiam pfessio. quia qlibet offerẽs denariũ suum presidi ponebat illũ sup caput suũ τ ppriore pfitebaf se esse subditũ imperio romano. Regnãte igif isto imperatore pacifico

De octauiano cesare.

xp̄s dei filius nasci voluit rōne quā3 ponit venerabilis Beda sup Lu.di. Nascitur⁹ in carne dei fili⁹ sicut de v̄gine nat⁹ diuinitatis sibi dec⁹ ostendit. esse gratissimū. sic pacatissimo tp̄e seculi p̄creat qui pacē q̄rere docuit τ pacis sectatores reuisere dignat. Nullū aūt potuit maius esse pacis iudiciū q̄ vna totū orbē descriptione cōcludi. cui⁹ moderator Augustus tāta. xij. annis circa tēpus dn̄ice natiuitatis pace regnauit vt bellis toto orbe sopitis p̄phetie p̄sagium ad lrām videat̄ implesse. hec ille. Theophilus ꝟo dicit. Cōueniēs erat vt per xp̄m multorum deorum cultus deficeret τ vn⁹ deus coleret̄. vñ vn⁹ rex orbi impasse describitur Nec estimare debem⁹ regem regum iesum xp̄m sub descriptione mundi natum absq; mystica τ rōnabili causa. q̄ propter Orige. ait. Diligētius intuēti manifestū est: sacramētū quoddā inde significari q̄ in totius orbis p̄fessione describi oportuerit xp̄m vt cum oībus scriptus omnes sanctificaret.

R Tertia rō q̄re tali tp̄e nasci voluit xp̄s d̄r subiectiōis. quia sc3 tūc iudei sub iugo seruitutis erāt. τ ideo q: xp̄s venit nos de statu seruitutis in statū libertatis reducere: sicut mortalitatē3 nr̄am suscepit vt nos ad vitam reduceret: ita vt dicit Beda. seipm̄ nascens seruituti subdidit vt a seruitute liberaret. Uñ Chry. sup Mat. ait. Quādo iudaica gēs sub iudaicis regibus q̄uis peccatorib⁹ erat p̄phete mit tebāt̄ ad remediū eius. nunc aūt qñ lex dei sub potestate regis iniqui tenebat̄ nascit̄ xp̄us. q: magna τ desperabilis infirmitas medicum artificiosiore3 querebat. hec ille. Preterea voluit xp̄s nasci tp̄e regis alienigene. vt impleret p̄phetia Jacob. Gen̄. vlt. dicētis. Non auferet̄ sceptrum de iuda: nec dux de femore eius donec veniat q̄ mittēdus est τ ipse erit expectatio gentiū. τ ideo isto die debemus deo laudes reddere τ eternā gl'iam tota mēte cogitare. q̄m eū deus fecit singulariter gl'iosum filij sui natiuitate. Uñ Aug. sermōe. xiiij. de natiuitate dn̄i ait. Hodie veritas de terra orta est. xp̄s de carne nat⁹ est gaudete itaq; ac solēniter hunc diē celebrate eternaq; dona spe firmissima ꝯcupiscite. f. lij dei esse accepta potestate p̄sumite. p̄pter nos eñ tp̄alis effect⁹ est tempoꝝ effector. p̄pter nos in carne appuit mūdi ꝯditor. p̄pter nos creat⁹ est creator. q̄d ad huc mortales reb⁹ mortalib⁹ oblectamini. τ fugitiuā vitam si fieri posset tenere conamini spes longe clarior effulsit in terris: vt terrenis vita p̄mitteret̄ in celis. hec ille. Ex q̄bus oībus patet q̄ cōgruo tp̄e xp̄s de virgine natus est.

Tpe regis alienigene iudeoꝝ nasci voluit xp̄s.

Pars secunda huius sermonis que dicitur localitatis.

S Icut dn̄s nr̄ elegit tp̄s natiuitatis. ita etiā elegit locū. vnde sciendū s3 Tho. in. iij. p̄te sum. q. xxxv. q̄ xp̄s sp̄al'r q̄ttuor ciuitates elegit. s. nazareth sue ꝯceptiōi. hier'l'm sue passiōi. romā eccl'ie p̄ncipatui. τ bethleē sue natiuitati. Primo eñ voluit in nazareth ꝯcipi τ nutriri. ad expꝛmēdā hūiliationē: τ extirpādā elationem. nā supbi hoīes de hoc p̄cipue gl'iant̄ q̄ de ciuitatib⁹ nobilib⁹ ducūt originē in quib⁹ volūt p̄cipue honorari. Xp̄s aūt vt suā humilitatē ostenderet τ istoꝝ supbiā τ inane3 gl'iam ꝯfutaret. ꝯuū fecit q: apud ciuitatē paruā τ ignobilē voluit concipi τ nutriri. Unde Jo. j. dicebat nathanael A nazareth pōt aliquid boni eē. quasi admirat⁹ q̄ xp̄s de tā vili ciuitate esset oriundus. Scd̄o elegit hierl'm passioni. tum vt in ea p̄pter sui nobilitatē sedē regni construeret τ tēplum dei edificaret. τ sic hierl'm eēt sim' ciuitas regalis τ sacerdotalis. Sacerdotiū autem xp̄i τ regnū eius p̄cipue cōsummatū est in passione ei⁹. Tum p̄pter sui humiliationē τ nr̄am eruditionē vt dictū est. τ hisde causis noluit in hierl'm nasci s3 potius opprobriū pati. Tertio insup noluit nasci i roma: q: sicut d̄r in quodā sermone ephesini ꝯcilij. Si maximā romā elegisset ciuitatē propter potentiā ciuiū mutatione orbis terrarū putarēt. si ꝟo fili⁹ fuisset impatoris vtilitati hui⁹ mūdi ascriberēt. Sed vt humanitas xp̄i oñderet̄. τ diuinitas cognosceretur orbē trāsformasse terrarū paupculā elegit m̄rem ac paupiorē τ inobiliorē p̄rias. Nā vt dicit ap'ls. j. ad Cor. j. Infirma mūdi elegit deus vt ꝯfundat fortia. Sed bñ elegit romā eccl'ie sue p̄ncipatui vt videl3 ipa eēt caput eccl'ie. tum in signu3 p̄fecte victorie. tū vt exinde fides deriuaret̄ τ diffunderet̄ p vniu. rsu3 mūdū. tū vt sua potestas magis oñderet̄. τ sic ipse xp̄s magis agnosceretur ꝯm illud Esa. xxvj. Ciuitatē sublimē humiliabit τ ꝯculcabit eā pes paupis τ gressus egenorū. i. ap'loꝝ Petri τ Pauli. Roma eñ est caput omniu3 ciuitatū insti. de satis

Xp̄us sp̄alit̄ q̄ttuor ciuitates elegit.

Roma caput orbis. da. tu. §. fi. et etiam est caput totius orbis. l. nemi. C. de osue. lib. xij. et est cois patria. l. roma. ff. ad muni. et. oim terrarum ac natio num ptinet pncipatum. ij. q. vij. c. bti. Quarto elegit bethleem sue natiuitati vt. s. dictum est qz in oibus actibus suis se humilem exhibere vo luit. vn dz i euangelio huius festiuitatis Lu. ij. quod cum post emanatum edictum imperatoris de descriptione orbis: oes irent vt pfiterenf sin guli in ciuitatem suam. ascendit et ioseph a gali lea de ciuitate nazareth in iudeam ciuitatem dauid q vocatur bethleem eo quod esset de domo et familia dauid vt pfiteretur cum maria de sponsata sibi vxore pgnante. Dauid enim erat de ciuitate bethleem. vt habetur. j. Regum. xvj.

Z Quare in bethleem voluit nasci. Trea aut rones possumus assignare. qre apud ciuitatem istam voluit xps nasci vltra pre dictas. Quarum pma dz adimpletionis. scz p phetie q hr. Mich. v. Tu bethleem etc. quas posui in pcedenti ser. pte. j. Scda ro dz in terptationis. qz bm Greg. in moral. bethleem interptatur domus panis. Ipe aut xps ait Jo. vj. Ego sum panis viuus q de celo descendi. g ad hanc interptationem verificanda in bethleem eum nasci congruum fuit. vn Grego. in homel. nati. dni ait. Locus in q dns nascitur domus pa nis antea vocatus est: qz futurum pfecto erat vt ille ibi p naturam carnis appareret q ele ctorum mentes in eterna facietate reficeret Tertia ro dicitur significationis. qz vt Greg. in pdicta homel. inqt. Propter humanitatem quam assumpserat qsi i alio nascebatur non bm ptatem sz bm naturam. et etiam dicit Beda. In di uersorio loco eget vt nobis multas mansio nes in domo pris sui pparet. vt dicit Aug. in. ij. smo de purificatione virginis. In psepe dignatus est poni vt esset pior cibaria iu metorum. qui etiam Augu. ppter pdicta hortatur fideles ad reuerentiam huius loci in quo xps natus est in. li. j. otra iulianum di. Venerare natiuitatem qua terrene natiuitatis vinculis liberatus es. honora bethleem pusillam et minimam per quam tibi regressus ad para disum patefactus est.

V Primogenitus dicitur. Pars tertia huius smonis q dz paupertatis Luce. ij. dz. Factum est autem cum essent ibi scz apud bethleem ipleti sunt dies vt pareret. et peperit fi lium suum pmogenitum. h aut no ac cipitur pmogenitus respectu scdi. sicut i. l. qui duos. j. rnso. ff. de rebus dubijs. sed dz pmo genitus: qz eum nemo antecedit. sicut in. l. pri mus. ff. de ver. signi. et etiam habetur in dicta. l. qui duos. sequitur in euangelio. et pannis eum in uoluit et reclinauit in psepio: qz non erat ei locus in diuersorio. et tunc verificatum est illud Lu. ix. Vulpes foueas hnt. et volucres celi nidos filius aut hois no hz vbi caput suum re clinet. Diuersorium vero qd sit tractat legiste in. l. si horreum. q est lex tertia. ff. in qb9 cau. pignus vel hypo. t. et canoniste in. c. qm. xix. q. iij. Sz bm magrm in scholastica historia dz opimentum qd est inter duas domos sub quo eutes ad colloquendum vl ppter aeris in temperiem diuertebant. In h g diuersorio bm quosdam ioseph q faber erat parauit psepe boui et asino. vel bm alios ibi erat psepe p multa tpa factum ad seruitium transeuntium. Dicut aut quidam deuoti doc. quod cum Joseph cum bta virgine venisset ad ciuitatem bethleem. tum qz paupes erant. tum qz tarde venerant. plane eum prexerant: qz beatissima virgo erat vicina partui. vn fuerant de vltimis. Item qz ex ip sa ciuitate multi reges et potentes psone ori ginem traxerant. tam multe gentes aduenerant quod oes habitationes erant occupate. cum ho spitijs. vnde non potuerunt hospitium inue nire et necesse habuerunt ad diuersorium se reducere. Nos vero dicere possumus quod hoc diuina volutate factum est. vt nobis daretur exemplum humilitatis et paupertatis amplectende. Item vt verificaretur pphetia Esa. j. Cognouit bos possessorem suum et asinus psepe dni sui etc. et Baruch. iij. c. vbi dz filio dei. In medio duorum aialium cognosceris bm vnam translationem. Voluit aut dns poni in medio istorum duo rum aialium: vt ostenderet quod ppl'm iudaicum et gentilem coiungere debebat ad suum seruitium. Nam tunc arat in boue et asino qui diuerse pfessionis hoies simul coiunguntur in vno officio. c. in noua. xvj. q. vij. Mirare queso aia deuota quam extrema fuerit paupertas re gis celorum et oim creaturarum pro te nascentis Audi Hiero. ad marcellam dicentem. Quo sermone qua voce speluncam tibi saluatoris exponam. et illud presepe in quo infantulus vagijt. silentio magis quam smone honorandum est. vbi sunt late portic9. vbi aurata laquea ria. vbi domus damnatorum penis labore quam vestite. vbi instar palatij opibus extru cte basilice. vt ville corpusculum hominis preciosius ambulet. et quasi mundo quicquam non possit esse ornatius tecta sua magis ve lit aspicere quam celum. Ecce in hoc paruo ter re foramine celorum conditor natus est: hic inuolutus pannis. hic visus a pastoribus

Diuersorium est.

X Exclamatio hieronymi i psepe dni.

hic demõstrat⁹a stella. hic adorat⁹ a mag. Et idē ad eustochiū inqt. Ille cui⁹ pugillo mūdus cōcludit: p̄sepis cōtinet angustia. Quid erat videre filiū dei inuolutū pānis. vagentē lachrymātē ꝛ p̄ frigore tabescētē: Eam⁹ oēs q̄so cū pastorib⁹ ꝛ dicam⁹ sibi. O angelorum rex dignissime qui ꝓ nobis ad hanc necessitatē venisti ꝛ ex paupercula mr̄e nat⁹ i tugurio vilissio nō habes vbi caput reclines. Quid vis a nobis: q̄d tibi gratus psoluere possum⁹: vis aurū vel argētū. placent tibi gēme vel iocalia vł p̄ciosa queq̄ delectabilia. ꝛ si forte ista spreueris que faciūt tm̄ ad ornatū nō ꝓ tua necessitate. domū accipes ad habitādū ligna ꝛ pānos ad calefaciendū. ꝛ mox infantulus iste clamabit. O rationales creature: nolo mundi diuitias nolo delitias nolo magnificentias. ecce carnē assumpsi vt pro vobis triginta ꝛ tribus annis laborans affligar indesinēter. in fame ꝛ in siti. in vigilijs: in pegrinationib⁹. in angustijs. in psecutionib⁹ i plagis. in verberib⁹. ꝛ in sanguinis effusione vsq̄ ad mortē: si mihi placere cupitis qui vos ita diligo petā vr̄a mihi donate: illa super hūeros meos ponite dolētes in cordō vr̄o de oībus cōmissis vr̄is. ꝛ ego ꝓ uobis oībus satisfaciā. ego oīm penitentiā portabo. O hūani cordis durities cur non mollires. cur nō flecteris. cur nō moueris ad vocē saluatoris: s; tu q̄d faciebas o ꝟgo pijssima: qn̄ factorē oīm videbas in assūpta carne tā infimo in loco natū: credo ꝙ lachrymas ꝯtinere nō poterāt oculi tui que tāto mag cōpatiebaris quanto eras certior de altitudine sacramēti. Nēpe anim⁹ hūan⁹ excogitare nō sufficit quāt tu virgo benignissima dilecti filij tui artissimā paupertatē defleuisti. Sed o bn̄dicta ꝟgo aliquā talē consolare: cōsiderans ꝙ filius tu⁹ fecit more bonorum ꝛ excellentiū imperatorū qui ante se deferri faciunt vexilla sua q̄ ad pugnā ꝯtra hostes deferre intendūt. Fili⁹ eīm tu⁹ in hūc mundū veniēs signū ꝛ vexillū ante se portauit in q̄ picta est hūilitas paupertas ꝛ austeritas: quibus malignum hostem diabolū debellabit.

iV

Pars quarta huius s̄monis que dicitur causalitatis.

P Ro expeditiōe hui⁹ ptis querit qua de causa i nocte natiuitat dn̄i missa celebret cū i alijs festiuitatibus tm̄ in die celebrare liceat. Ad qḋ r̄ndet Thelesphor⁹ a petro papa. iiij. vt hr̄ de ꝯsecra. dis. i. c. nocte sctā. ꝙ nocte sctā natiuitat dn̄i saluatoris missas celebrāt presbyteri ꝛ hymnū angelicum sc; Glia in excelsis. in eis solēniter decantāt. qm̄ ꝛ eadē nocte ab angelo pastoribus est nūciatus. ꝛ subito facta est cū angelo multitudo militie celestis laudantiū et dicentiū. Glia in excelsis deo. sup quo dicit glo. ꝙ hec verba tm̄ dicta sunt ab angelo. sed alia. s. ꝛ in terra pax hoīb⁹ bone volūtatis addidit Hylarius. Querit scd̄o q̄re tres misse celebrantur. Respōdet Ben. in glo. ex̄ de cele. mis. c. cōsuluisti. ꝙ celebrant propter mysteriū. qm̄ per illas tres missas representant tres status. s. status ante legem; sub lege. ꝛ status gr̄e. Nā; illa que cantat in nocte rep̄sentat statū illorū qui fuerunt ante legē. qm̄ omēs erant in tenebris. Et ideo in al quibus ecclesijs dicit in prima missa. Ppl'us qui ambulabat in tenebris. Scd̄a missa dicitur in aurora et significat tēpus sub lege in quo iā incipiebāt ex parte scire xp̄m ꝓpter dicta legis ꝛ ꝓphetarum sed nō plene. ꝛ ideo cantatur inter diem ꝛ noctē. Et introit⁹ dicit lux fulgebit. Tertia dicit in die per quam designat tēpus gr̄e sc; pn̄s in quo orta est lux xp̄s dn̄s noster. et iō in officio misse dicit. Puer natus est nobis. Alij aūt dicūt ꝙ q: in xp̄o sunt tres sube. s. diuinitas aīa ꝛ corpus. Iō in eius natiuitate tres cātant misse. vna in nocte ꝓfunda ad significādas diuinitatē q̄ oīno nobis est occulta. Alia i aurora ad denotādā ei⁹ aīam q̄ nobis partim fuit occulta et partim manifesta. Tertia cantat luce clara ad significandas eius carnē que nobis fuit manifesta. Tertio querit q̄re xp̄s nasci voluit tp̄e pacis: R̄ndetur vltra rōnes s. allegatas. ꝙ hoc fecit vt impleret ꝓphetia Esa. ij. Conflabūt gladios in vomeres: ꝛ lāceas suas in falces. non leuabit gens contra gentē gladiū nec exercebunt vltra ad prelia. Item vt ait Hugo cardinalis sup Luc. ij. Hoc egit vt ostenderet ꝙ ipe reformatur⁹ erat pacē inter deū ꝛ homines. inter iudeū ꝛ gentilē inter hoīem ꝛ angelum; fecerat siquidē pacē in celo. ꝛ venit facere pacem in terra. Unde Iob xxv. dicit. Qui facit cōcordiā in sublimib⁹ e uo. Item ad demonstrandū ꝙ ipse est rex pacificus. vt canit eccl'ia in solēnitate occurrenti. et sic appellat eū Greg. ix. in ꝓlogo decretalium

Z Quare tres missę dicāt i die natal dn̄i

B Quare tp̄e pacis nasci volu it.

Quia ergo autor pacis non bene colif nisi tpe pacis.cle.ij.§.scim⁹.ð sepul.ꝛ.c.decet. de imu.eccle.li.vj. Jō voluit vt tpe natiuitatis verificaref illud Esa: xxxij. Sedebit pplˢ me⁹ in pulchritudine pac3.i reqe opulēta ꝛ in tabernaculis fiducie.transsumpti ...l.c.fundamēta.§.pinde officij.de elec. ...vj.q.d.nascēdo. Pacis lenitas sopiat qđ belli calamitas introduxit.l.j.i prin.C.de cadu.tol. Jntātū nāq3 est amator pacis ꝙ eam vsq3 ad sanguinis effusionē quesiuit. Unde vt ait psal. ps.lxxv. Fact⁹ est in pace loc⁹ ei⁹. Jn hoc etiā ostēdit ꝙ desiderabat ī nobis eē pacē.iuxta illud ps.lxxxiiij. Audiā qđ loqf in me dñs de⁹ qm̄ loqf pacem ī plebē suā. Seruem⁹ ergo ꝛ pacē ꝛ cōcordiā si volum⁹ paruulū virginis filiū libenter cōuersari nobiscū. Un̄ apls.ij. ad Cor. xiij.inquit. Pace3 habete ꝛ de⁹ pacis erit vobiscum.sc3.hic per gratiam ꝛ in alia vita per gloriam. Amen.

¶ De eadem beatissime virginis parturitione. Sermo.iij.

B Peperit filiū suū primogenitū. Luc.ij. Decet regiā maiestatē aliqñ visitare gētē suā ꝛ pmittere se videri a suis suis. ꝛ cū illis īterdū loq eisq3 grās elargiri.pcipue qñ raro ab eis visus est. Cōsueuit aūt rex ista faciēs parari facere soliū.vel thronū ei⁹ decori regio ꝯgruentē.q qdē thron⁹ multiplici sit ornat⁹ apparatu. Spūalr rex etern⁹ de⁹ remot⁹ stetit a suo pplo īdignat⁹ ppter culpā humani generis illis primis parentib⁹ transfusam. Sed tpe plenitudinis aduenīēte quia voluit rex nr̄ se pplo suo manifestare: ꝛ ip3 psonalr visitare: fecit sibi thronū pulcherrimū.s.virginē gl'iosam p quā3 visus est cū hoīb⁹ conuersari. ꝛ puelle brachijs baiulari. de quo throno inqt pphe ta.ps.lxxxviij. Thron⁹ eius sicut dies celi. de hui⁹ quoq3 throni innocentia habef.ij. Reg.xiiij.vbi đr. Rex ꝛ thronus eius sit innocēs. Nam nō solū xp̄s sed etiā btā virgo ab omni pctō īmunis fuit. Vni⁹ aūt throni admirabilis figura habef.iij. Regū.x.vbi legif salomonē fecisse in domo libani thronū de ebore grandē quē vestiuit auro mūdissimo.ꝛ habebat sex grad⁹. Jnferioritas aūt ꝛ summitas eius rotūda erat. ꝛ in pte posteriori erāt due manus tenentes sedile hincinde.ꝛ duo leones stabāt iuxta man⁹. ꝛ duodecim leūculi stabāt sup grad⁹. ꝛ ī illo solio sedēs rex salomō cōferebat grās. Spūalr nāq3 p hūc thronū intelligif virgo gl'iosa q fuit de ebore p virginitatē ꝛ deaurata p pfectā charitatē. sex grad⁹ īferiores thronū sunt sex genera sanctoꝝ sup quos sublimata sedet vltra choros angelorum.s.patriarcharum pphetarū.apostoloꝝ.martyrū.cōfessoꝝ.ꝛ virginū. Sūmitas vo hui⁹ throni p tanto đr rotūda. q: rotūditas in figura perfectionem significat eo ꝙ sit capacior oībus figuris. nā sublimitas gloriose virginis genitricis dei oībus est latior ꝛ perfectior. Jpsa em̄ cū cherubin est sapiētissima cū seraphin est ardētissima oēsq3 alias hs pfectiōes angeloꝝ ꝛ sanctoꝝ ipsis oīb⁹ excellenti⁹. Un̄ Paulinus dyaconus in sermone virginis ait. Nec mirū fratres charissimi si hec admirabilis virgo sanctoꝝ celsitudinē transcendit mortaliū cū in hac pte etiā excellat beatoꝝ agmina angeloꝝ. Nec ille. Due aūt man⁹ tenēt ipsam.s.due nature xp̄i humanitas ꝛ diuinitas. duo q3 leones iuxta ipsam qsi ad custodiā3 existētes. ꝛ ab heresibus custodiētes sunt duo testamēta. Duodecim vo leūculi sūt.xij.articuli fidei qs habuit ꝛ semp tenuit. Jn h ergo throno sedēs xp̄s rex pacific⁹ pbet se pplo clementē ac benignū. ac psto oīb⁹ ad hunc thronū accedētib⁹ dona elargif. vñ Ansel. in meditatiōib⁹ btē virginis dicit ipsi mrī dei. Tu dña porta vite.ianua salutis.adit⁹ repationis aula vlis pietatis: ac gn̄alis recōciliationis vas ꝛ tēplū ꝛ sal⁹ vniuersoꝝ. tu ondisti mūdo dñm.ꝛ deū suū quē nesciebat. Tu visibilē exhibuisti mūdo creatores suū quē pri⁹ nō videbat. Tu genuisti mūdo restauratorē qs pditus indigebat. Tu peperisti mūdo recōciliatorē quē reus nō habebat p fecūditatē tuā pctōr ī mundi⁹ est iustificat⁹.exul reduct⁹.celū.sydera.terra.flumina.dies nox.ꝛ q̄cūq3 potestati humane vel vtilitati sunt obnoxia ī amissis. de quibus valde gratulanf sunt p te quodāmō resuscitata quadā ieffabili grā dotata. hec Ansel. De cui⁹ imaculate virginis pturitione tres considerationes faciemus.

Prima dicetur exultationis.
Secunda certificationis.
Tertia vo fructificationis.

¶ Pars prima huius sermonis que dicif exultationis.

Maria per nis significatur.

Exclamātio Ansel. ꝯ virginē.

C Quantū gaudere τ exultare i hac celeberrima festiuitate debeamꝰ vltra dicta in ser. j. huiꝰ ptis pte vl. ōndif ex hoc φ gaudium huiꝰ sacratissime natiuitatꝭ dñi nrī. a stelle magis i oriēte. τ a sybilla octauiano in occidēte. τ ab angelo pastorib' in iudea. q̄ ē i medio mūdi cū maxima leticia ē ānūciatū. Si ergo tm̄ exultat sublimitas āgeloꝝ. multomagꝭ iocūdari τ gaudere dꝫ hūilitas hoīm ita p hoc sublimata: qꝛ natꝰ est pncipalr̄ nobis. Nō em̄ vt ait aplš ad Heb. j. āgelos ſꝫ semē abrae apphendit de virgine natꝰ. Filiꝰ etem̄ dei vt hoiem liberaret ab eterna morte factꝰ ē hō. vt ait Leo papa i ser. natiuitatis. τ hoc de cā marie dꝫ letari humanū genꝰ. nā si i aliq̄ ciuitate obsessa a pessimis inimicꝭ hoīes illiꝰ ciuitatis fame siti deficiētes oēs in pcinctu essent vt traderenf in ore gladij ad mortē. q̄dāqꝫ adueniens eos liberatet. qs ibi eēt q̄ nō sūme gauderēt τ solēnia ageret. Cū igr̄ ciuitas huiꝰ mūdi obsessa esset τ possessa a diabolo τ āgelis eiꝰ adeo φ deficiebāt homines fame ꝟitatis τ siti bonitatis. vn̄ hic migrātes ad mortē eternā descēdebāt. venit de celo vteri ꝟginalis rex magnꝰ factꝰ paruꝰ dñs fortis τ potēs: dñs potēs i plio ꝫ antiquū hostē τ nos de manu eiꝰ eripuit τ liberauit. τ iō summe pe nos opꝫ gratulari. Figura aūt huiꝰ hr̄. iiij. Re. xix. vbi dr̄ φ tpe Ezechie regis iude obsessa fuit ciuitas regalis Hierl'm ob immēsa multitudine exercitꝰ Sēnacherib regis assyrioꝝ. et ita coartata φ hoīes eiꝰ timebāt capi atqꝫ in multa amaritudine anxietateqꝫ lachrymātes residebāt. ſꝫ media nocte angelꝰ dei descēdēs de celo liberauit eā occisis. clxxxv milibus viroꝝ de exercitu Sēnacherib. ppter qđ deuictꝰ τ cōfusus reuersus est in terrā suā. ppl's aūt liberatꝰ multis dieb' festinauit grās agēs deo repletꝰ mltis diuitijs de spolijs inimicoꝝ. Quanto ergo magis exultare debet genꝰ humanū de aduētu regis angeloꝝ: q̄ in carne apparēs pstratis hostib' eius de ipsoꝝ supnis cubilib' glorioſisqꝫ sedibus. atqꝫ celestib' opib' illam copiose ditauit.

Qualiſr de natiuitate dñi gaudere debemus

Sup oēs aūt hoīes gaudere debuit ipsa q̄ illū pepit virgo benedicta. Sed forte qs dicet. vn̄ gaudiū habere potuit de partu isto cū sola esset cū vetulo Joseph sponso suo. nō in domo a frigore τ ventis pecta: sed in pādochio vndiqꝫ tenebroso: τ magis aīalib' φ hoīb' apto nō cōfortata a societate mulierū eam visitantiū: ſꝫ ab omnibus feminis segregata. non in lecto quiescēs. ſꝫ in terra vel lapide duro. vbi nō erat ignis deseruiēs sed frigus intēsum medie noctis. vbi etiā non erant cibi delicati quib' indigent mulieres i partu. nō cōfectiones. nō vina preciosa: sed austeritas τ pauptas immensa. Vnde ergo illi fuit causa gaudēdi. Ad hec responderet beata virgo si presens adesset. Gaudiū expertα sū τ delectationē q̄ declarari nō pōt Jllud em̄ vt ait deuotus meus Bern. super Eccl'iasticū. solū est verū τ plenū gaudiuꝫ qđ nō de creatura sed de creatore concipitur. cui cōparata oīs. aliūde iocūditas meror est. omnis suauitas dolor est. omne dulce amarum est. omne postremo qđ delectare pōt molestū est. Si em̄ propheta gaudebat in dño τ exultabat i deo iesu suo. Abachuc. iij. quare ego gaudere τ exultare in eo non debui ex vtero meo nato. Si abraā alonge puidēs filii mei natiuieatem exultauit. vt hr̄ Joh. viij. quō ego sine ingēti gaudio τ exultatōe esse potui. cū ipm messiam ex me genitū vidi. certe cor meū τ caro mea exultauerūt in deū viuū. qui cuꝫ sit fons τ origo oīs bōitatis. oīs dulcedinis τ suauitatis. cuius odore reuiuiscunt mortui. cuiꝰ aspectu letificanf angeli. cuiꝰ iussu mouētur celi supabūdabaꝫ gaudio ipm ex meis viscerib' generatū aspiciēdo. nec egebam ꝯsolatiōe humana cū abūdarē diuina. nec societate mulierū cū adesset exercitꝰ angeloꝝ canētiū. nec terrenū cibū affectabā: qꝛ panē viuū de celo missum oēm saporē τ oē delectamentū in se ptinentē τ omnē appetitū satiantē habebā. Mirabili igr̄ modo gauisa ē b̄tissima virgo: cū vidit eternam felicitatē ex se pgenitā. nam gaudiū oritur ex bono adepto. Vn̄ Job. iij. dr̄. quasi effodientes thesaurū. gaudentqꝫ vehementer cū inuenerint sepulchrum. τ hoc qꝛ sperant ibi inuenire thesaurū quē cupiūt. Antiqui em̄ in sepulcris dñorū cum eis ponebant thesauros. cū ergo quāto maiꝰ est bonū tāto maius gaudiū sequaf cum hr̄. pfecto ex summo τ vlī bono habito a benedicta virgine ex parturitione sui filij ineffabilis ei cōsolatio causata est. Maxime ꝟo gaudebat. qꝛ lꝫ alie mr̄es nō possint i veritate dicere filiū ex toto eē suū cū ex pte sit viri ipa tamen sola peperit filium ex toto suum

Quō maria de partu gaudebat. τ

De imuare maria voluit obedire edicto cesaris.

Possumus autẽ deuote meditari circa parturitionẽ beate ꝟginis. ꝙ lꝫ ipa bñdicta ꝟgo non esset obligata edicto Augusti cesaris de descriptiõe faciẽda. q2 erat mat regie oĩs p ꝯceptionẽ ei9 effecta. tñ ad ostẽdendũ exẽplũ obediẽtie ꝛ reuerẽtie maiorib9 ꝛ p̃sidẽtib9. etiã secularib9 ꝛ dyscholis ipẽdẽde voluit obedire Octauiano ĩfideli iuxͣ illud. j. Pe. ij. Subditi estote dñis vr̃is nõ tm̃ bonis ꝛ modestis. sꝫ etiã dyscholis ꝛ malis ꝛ ꝑpter eandẽ causam voluit etiam fili9 ei9 obedire p̃ceptis principũ seculariũ vt patꝫ in solutiõe census Matt. xvij. Unde inqͣt Greg. in. c. qd ergo. xj. q. iij. Quid ergo mirũ si pctõr homo obediẽtie in p̃ntis vite breuitate se subncit qñ hanc mediator dei ꝛ hoim tenuit? Brã igiť ꝟgo vt dictã obedientiã adimpleret discessit a ciuitate sua nazareth q̃ erat in ꝓuincia galilee. ꝛ perrexit in bethleẽ q̃ erat in ꝓuincia iudee cui9 discessio fuit valde molesta illꝭ bonis mulierib9 q̃ erãt vicine habitationi ꝟgis ĩ nazareth. vt cõtẽplať dñs Johẽs dñici in q̃dã ser. Nã videtes beatã ꝟginẽ grauidã lꝫ crederẽt eã ex ioseph cõcepisse. expectabãt cũ magno desiderio p̃ntes esse in partu eius. Erat eñ tãta pulchritudo ꝛ honestas ꝛ sanctitas affabilitasq3 ꝛ sapiẽtia eius ꝙ videbať q̃si vna fruitio cõuersari cũ ea ꝛ loqui secũ ꝑpter qḋ vicine eius affectabant esse cũ ea. Sed ipsa se totã deo reseruans amabat solitudinẽ. ac rarissime ad ostiũ dom9 se reperiebat. min9 ad fenestras aspiciebat sed in tẽplo ꝛ in domo orõni vacabat hoiꝫ cõuersationẽ fugiẽs vt cũ deo ꝛ angelis familiari9 cõfabulareť ꝛ in lege dñi meditareť die ac nocte. Uerã eñ sciebat esse Prosperi sniam in lib. epigrã. dicentꝭ. Scrutari legẽ possũt vt cũq3 sereni. Si mundi a strepitu libera corda vacẽt. Poterant ergo ille vicine dicere inter se veniet pro certo dies ptus eius ꝛ tũc indigebit nr̃o adiutorio. ac vocare nos faciet ad adiuuandũ. intrabimusq3 domũ ei9. ꝛ habebim9 copiã conuersandi cũ ea. O q̃ erit gratiosus fruct9 tam sctẽ tamq3 honeste ac pulchre iuuẽcule. ita hũilis est ꝛ amorosa ꝙ dare alij nollet ad lactandũ filiũ suũ sed ipm suis vberibus lactabit. sꝫ cũ tenebit illũ in gremio vel brachijs suis. nos aliquãdo reuerenter auferem9 illũ de manib9 suis. ꝛ ducemus in domos nostras. ꝛ consolationẽ habebimus de filio suo ꝛ ita ipa necesse habebit q̃nq3 ꝯuersari nobiscũ. sꝫ diuina dispositiõe p̃dicte mulieres fraudate sũt a suo desiderio. Nã ipa pijssima ꝟgo cũ sponso suo ioseph ad bethleemiticã vrbẽ ꝑfecta ẽ. vbi vt cõtemplať. s. Uincen. in quodã ser. cum ad qḋdã hospitiũ diuertisset. hospes cernens ioseph vilib9 vestibus indutũ ꝛ pauperem arbitrat9 dixit ei. Non possum bone senex vos hospitari. q2 plures nobiles expecto isto sero. ꝛ tũc. s. ioseph cognouit verã esse illã Ouidij sniam in. ij. de arte amã. Ipse lꝫ venias musis comitat9 homere. Si nihil attuleris ibis homere foras. Et in. j. de fastis. pauper vbiq3 iacet. Perrexit ergo ad aliũ hospitẽ qui interrogauit eum di. Dñe quot eq̃tatures ꝛ famulos habetꝭ. q̃ respõdit nullos sed asellũ ꝛ bouẽ ꝛ vxorẽ meam tm̃. At ille inquit. Istud hospitium nõ est ꝑ vobis. sed ꝑ habẽtibus multã pecuniaꝫ ad expẽdendũ. ite ad hospitale pauperum. Iuit igiť ad aliũ hospitẽ qui dixit illi. O senex miser quõ nõ erubuisti ducere in vrorem tã delicatã iuuẽculam. vade ad aliud hospitium. quia hic nõ poteris manere. et sic pauperculus Joseph nesciebat quo iret. ꝛ precipue dolebat de beata virgine quam sciebat matrẽ dñi ab omnibus hominibus venerandã. ꝛ nouerat teneram esse ꝟginis verecundiã. vnde valde dolebat de derisionib9 que eis fiebant ꝑpter pauptatem. iuxta illḋ Juuenalis. lib. j. Nil habet infelix pauptas durius in se. q̃ ꝙ ridiculos hoies facit. Sed cõfortabat eum. b. ꝟgo di. illud Sene. ad Lucilluꝫ: Placeat nobis q̃cquid deo placet ob hoc ipm qḋ sibi placet. ꝛ etiã forte cõfortando eũ ꝙ hec tristicia verteretur in gaudiũ. dicebat illḋ Ouidij in libro de ponto. Sepe creat molles aspera spina rosas. Nõ ergo diffidam9 de diuina bonitate: sed firmiter supernũ expectem9 adiutoriũ. Nam nõ est abbreuiata manus dñi. eamus igiť ad aliquem locum remotum a tumultu hoim. vt possimus quietius deo vacare. ꝛ ipe cui est cura de oĩbus ꝓuidebit nobis. Querẽtes ergo inuenerũt diuersoriũ siue crotã atq3 tuguriũ. in quo intrantes peperit ibi ꝟgo gl'osa suũ benedictum filiũ gaudiũ matris habens cũ virginitatis honore. Ut eñ inquit Origen. sup Lucã. Sicut Abacuc intrauit ad Danielem in lacu leonum deferens ei prandium bonũ ꝛ exiuit non apertis ostijs sed clausis. sic beata Maria saluis claustris pudoris

Quõ ioseph hospitiũ querẽs derideť.

cõcepit et peperit filiũ suũ pmogenitũ. cui ptin⁹ genu flectẽs et eũ adorãs dixit. Salue mi dilecte fili. adoro te deũ meũ qui dignat⁹ es p salute mea et oim hoim hãc vallem lachrymarũ intrare. postmodũ vero deosculata est faciẽ gratiosi filij sui dicẽs. O facies pleno oium gratiarum in quã desiderãt angeli pspicere. Deinde deosculãs man⁹ dicebat. O man⁹ btissime quot infirmos estis sanaturę. q̃t miracula opaturę. osculabat etiã pedes dicẽs. o sctissimi pedes quãtũ discurretis per varias ciuitates et castra ad docendũ et laborandũ p cõuersione peccatorum. et in talib⁹ suauissimis eloquijs dulciter amplexabat suũ charissimũ vnigenitũ tota repleta dulcedine a b eo filr suauissime amplexata: ita vt dicere posset illud. Cañ. ij. Leua ei⁹ sub capite meo: et dextera eius amplexabit me. et ipse puulus Jesus vbera mris lambẽs et osculãs. dicere poterat illud Cañ. iiij. Quã pulchre sunt mãme tue soror mea. sponsa mea. pulchriora sunt vbera tua vino. et odor vnguẽtorum tuorum sup oĩa aromata. fauus distillãs labia tua sponsa mel et lac sub lingua tua. et odor vestimẽtorũ tuorum sicut odor thuris gaudebat g̃ beatissima virgo et simul valde obstupebat de admirabili natiuitate filij sui. q̃ nat⁹ erat de ipa matre sine patre. mirabat q eternitas facta sit noua. imẽsitas parua. pulchritudo deformis. maiestas abiecta. sapiẽtia muta. fortitudo infirma. iusticia vt rea. et opulentia facta sit egena.

¶ Pars secũda hui⁹ sermonis que dicit certificationis.

E maria fuit de ptu suo certissima.

Nulla mulier de suo partu vnq̃ fuit certior btã virgine. vt patet xij. discurrendo. Primo eñ fuit certificata de materna habilitatiõe. i. q erat electa a deo vt esset mat filij dei. vñ illi inq̃t angelus Luce. j. Inuenisti eñ grãm apud deũ. ecce ɔcipies in vtero et paries filiũ. et sic fuit certificata q erat idonea mr filij dei. Scdo certificata fuit de future natiuitatis vaticinatiõe. Si eñ alij pphete pphetantes fuerũt certificati a deo intrinsecus de veritate quã pdicebãt q sic erat verũ sicut ipsi spũ ppbetico videbant et annũciabãt sic ipa filr cognouit certissime facta reuelatiõe angelica spũ ppbetico q erat illa vera futura mat filij dei quã prophete pdixerant. Tertio fuit certificata de materni amoris duratiõe. Multe nãq3 sunt mres q pariũt filios. que tñ in pcessu tpis pdũt grãm virorum et filiorum. et Maria aũt nõ solũ in suo cõceptu certificata fuit q i suo vtero fieret indiuisibilis vnio diuinitatis et hũanitatis in vna psona: sz etiã fuit i grã ɔfirmata fm oẽs theol. in. iij. sen. disti. iij.

Quarto certificata fuit de nois filij diuulgatiõe. et hoc qñ dixit illi angelus vt hr Luc. j. Hic erit magn⁹ et filius altissimi vocabit. qd factũ est quãdo dedit illi de⁹ nomẽ qd est sup omne nomẽ fm q ait aplus Phil. ij. vt scz noiet de⁹ et fili⁹ dei. Quinto certificata fuit de regni filij sui ppetua duratiõe. et hoc quãdo dixit illi angel⁹. et regni ei⁹ nõ erit finis. In cuius signũ habemus q oĩa regna et impia finẽ habuerunt et verificata fuit sentẽtia Goffredi in poetria dicentis. c. xxxiij. Hoc vnũ pscire potes: q: nulla ptãs esse morosa põt. q: res fortuna scdas Impat esse breues. si vis exẽpla. pones Respice fortunas emarcuit illa porum Florida psperitas. minos subuertit athenas. Iliõ atrideus: magne cartagis arces Scipio. sz multi romã. fuit alea fati Tempe versa breui. breuis est distãtia leti Hois et mesti. nox est vicina diei. Nec aliena docẽt. et te tua fata docebũt. hec ille. Nihil eñ est stabile ac ppetuũ in hoc mundo hoibus. l. ij. §. sz q: diue. C. de vete. iu. enu. et §. vt aũt in auc. de nõ alie. aut pmu. re. eccle. et §. hãc cẽtes. in auc. vt oẽs obe. iudi De dnationib⁹ aũt cito trãseũtibus. iuxta illd Lucani li. j. Sũmisq3 negatũ stare diu Patet discurrẽdo breuiter et considerando finitionẽ trium regnorum potentissimorum. Finitũ nãq3 est regnũ assyriorum in. Mcclxx. annis. Regnũ medorum nõ durauit nisi annis. cclix. Regnũ romanorum sub regibus durauit. ccxliij. ãnis. In signũ vero q regnũ xpi nõ habebit finẽ: iã durauit. Mccccxlij. nec vnq̃ terminabit. Sexto certificata fuit in Johãnis exultatiõe Lu. j. vbi dixit Elizabeth. Exultauit in gaudio infans in vtero meo. Hec eñ exultatio fuit inusitata et ideo miraculosa maxime q: facta fuit in vtero et etiam acceleratus fuit in infante vsus rõnis et volũtatis. vt posset inter viscera materna agnoscere. credere et consentire. Septimo certificata fuit in elizabeth testificatiõe. quia dictum fuerat per angelum. Luce. j. Ecce elizabeth cognata tua. et ipsa concepit filium in senectute sua. Cumq3 maria iuisset in montana

*et salutasset Elizabeth. ipsa testificata fuit verba angelica fore vera di. Un hoc mihi vt mater dni mei veniat ad me. Octauo certificata fuit Joseph approbatiõe. Cui angelus appuit i somnis Mat.i.di. Noli timere accipere mariã cõiugez tuã. qd em in ea natũ est de spũsctõ est. Qd factum Joseph approbauit dũ ipsam in vxorẽ duxit. et illic cũ eo virginitatẽ ppetuã vouit. Nono certificata fuit pastorũ veneratiõe. quib9 in hac nocte apparẽs angelus dixit illud Luc.ij. Annũcio vobis gaudiũ magnuz qd erit oĩ pplo. qz natus est vobis hodie saluator et c. Qui pastores venerũt et inuenerunt iuxta verbũ angeli. p quorũ pastorũ venerationẽ fuit certificata btã Maria. Decimo certificata fuit angelorũ iubilatiõe. Un Luc.ij.c. legit qd facta fuit multitudo celestis exercitus cũ angelo canentiuz et dicentiũ. Gla in altissimis deo. Undecimo certificata fuit scti Symeonis amplexatione. Un legit Luce.ij. qd cũ qdragesimo die a natiuitate xpi Maria et Joseph portauerũt Jesum in templum tunc Symeon fuit ductus spũ in tẽplũ. Cũq3 vidisset iste senex puerũ Jesuz eodẽ spũsctõ inspirat9 cognouit eũ mundi saluatorẽ. Aperiẽs aũt brachia sua senilia ipm amplexat9 est di. Nũc dimittis seruũ tuũ dñe et c. Que verba cũ amplexu tã serui do fuerunt Marie manifestatiua filij sui natiuitatis iocũde. Duodecimo et vltiõ fuit certificata sctẽ Anne vaticinatiõe. Nam legit Luce.ij. qd ipsa nõ recedebat de tẽplo seruiens deo die noctuq3 ieiunijs et oratiõnibus vacans. et spũ dei mota in ipsa hora qua puer fuit p̃sentatus sup altare. superueniit et ipsa et dñm laudabat. et spũ pphetico plena oĩbus p̃sentib9 expectãtib9 redẽptionem Jsrael loquebat. qz scz hic paruulus nup nat9 erat mũdi saluator. Et est aduertendũ bm Tho. pte.iij.q.xxxvj.ar.v. qd iste due manifestationes sunt excellentiores alijs reuelationibus.

Pars.iij. hui9 sermo. q̃ dr fructificatiõis.

Inquit Leo papa in quodaz sermone. Que b sacramẽtũ mens cõprehẽdere: que hanc gratiam valeat lingua narrare. q.d. nulla. nihil em vtilius salubriusq3 humano generi contingere potuit q̃ xpi ortus: de cui9 vtilitatib9 aliqd breuiter in hac pte loquemur. Omittẽdo ergo qd xps per humanitatẽ quã assumpsit fact9 est mediator noster et satisfactor p' pctis. atq3 redẽptor hũani gñis. iuxta illud Apoca.iiij. vbi ei dr. Redimisti nos dñe de9 i sanguie tuo et c. Solũ referã sex fructificatiões. Pri ma quarũ dr inclinatiõis scz diuie maiestatis. Nã videmus tpaliter qd nõ paruã gratiã sibi deputãt fieri subditi. si rex aut princeps eorũ digneẽ visitare sua habitacula. Quãtã ergo gratiã fecit nobis dñs de9 nr creator et gubernator oĩm creaturaruz: Ad nos descẽdit de celis et tenebras nras visitauit. Ex quo colligit Amb. in quodam sermone. cũ quãta solicitudine hoies se pparare debet ad xpi natiuitatẽ suscipiẽdã di. Ecce si qs nostrũ seniorẽ suũ in domũ suaz suscipe debuisset: ab oĩbus sordib9 et immũdis reb9 ipam domũ mundasset et quecũq3 necessaria essent bm suã possibilitatẽ pparasset. Et si hoc facit mortalis suscepturus mortalẽ: quãto magis se mũdare dz creatura vt suo creatori apparẽti in carne nõ displiceat. hec ille. Qui ibidẽ ponit dei dignationẽ di. Ille iust9 venit ad nos pcõres vt ex pctõrib9 faceret iustos. pius venit ad impios: vt ex impijs faceret pios. humilis venit ad supbos: vt ex supbis faceret hũiles quid plura: Ille natura bon9 venit ad nos homies q̃ pleni eramus oĩbus malis. hec Amb. Sed si istã inclinationẽ meli9 vis attẽdere. cõsidera qd ex hac dñi nostri natiuitate ipe q̃ est creator et pater noster. de quo Deut.xxxij.dr. Jpe em est pater tu9 q̃ possedit et fecit et creauit te. dignat9 est fieri frater noster. Quã inclinationẽ tangit Augu. in.xiij. de trini. Un apls Heb.ij. ait. Nõ cõfundit eos vocare fratres di. Narrabo nomen tuũ fratribus meis. ps.xxj. Jpse qz inquit Magdalene. vt habet Joh.xx. Uade et dic fratrib9 meis ascẽdo ad patrẽ meum et c. Et iõ ipse dñs a nobis appellat frater noster. vt in.c. oliz.viij.q.j. O q̃ ingẽs est hec grã. O q̃ benigna diuine maiestatis inclinatio. vt is qui vniuersorũ est dñs fiat frater miseri pctõris. Sic filij Jsrael audientes qz de9 visitasset eos adorauerũt pni in terrã. Exo.iiij. Jn cuius figuraz Areuna vidẽs regẽ Dauid ad se venienẽ. egressus est obuiã illi. et adorauit pno vultu in terrã ac dixit. Que causa est vt dñs meus rex veniat ad seruũ suũ. vt habet.ij. Reg.vl. et j. Paral.xxj. Sic qlibet aia deuota considerãs tantã dignationẽ et inclinationẽ altissime maiestatis dei dicere debet illud quod

Utilitates xpi. Qd xps est frater noster.

habet Job. vij. Quid est hõ q2 magnificas
eũ. aut quid apponis erga eũ cor tuũ? Visi-
tas eũ diluculo: & subito ꝓbas illũ. Et. ps.
vij. Quid est hõ ꝙ memor es eius. aut fili-
us hois qm̃ visitas eum. Huic aũt sic dño
suo obuianti occurret ipe rex celestis. & am
plexãs illũ dicet ei. Ego sum frater tu9 noli
timere. Hester. xv. Hec igit fuit prima vti-
litas natiuitatis dñi nostri iesu xpi. q2 fra-
ter noster effect9 est. Quã quidẽ post cõce-
ptionẽ suã desiderabat sancta mater ecclia
di. illud Cañ. viij. Quis mihi det te fratrez
meũ sugentẽ vbera mřis mee vt iueniã te
foris. q. d. licz ꝑ incarnationẽ frater meus
fact9 sis desiderio tamẽ te foris videre scz
ex vtero iam egressum ꝑ natiuitatez. vt te
deosculer & te adorẽ. Scđa fructificatio
dr sublimationis. Non est em̃ adeo paupcu-
la & infirmi generis mulier que nõ nobili-
tet si a nobili ducat i matrimoniũ. & vtiqz
iuxta nobilitatẽ viri est etiã nobilitas vxo-
ris ẜm leges. C. de legib9. l. mulieres. &. ff.
de senatorib9. l. femine. Cũ ergo natura no-
stra iuncta sit matrimonialiter ipsi regi re-
gũ & dño dominãtiũ Apoc. xix. c. & ꝟbo iũcta
dei filio quis digne possit exprimere ipsius
exaltationem. De hoc em̃ matrimonio ait
apls Ephe. v. Sacramentũ hoc magnũ est
in christo & in ecclesia. transsumptiue in. c.
debitũ. ex. de biga. Hãc em̃ sibi copulauit
Xp̃s scz naturam nostrã in thalamo vteri
virginalis. Hinc Grego. ait. Jam intelligit
charitas vestra quis est rex regis filij pa-
ter. ille vtiqz cui per ps. lxxj. dr. Deus iudi-
ciũ regi da. & iusti. tuã fi. re. Qui fecit nu-
ptias filio suo. Tũc em̃ de9 pater deo filio
nuptias fecit. quãdo hunc in vtero virgi-
nis humane nature cõiunxit: qm̃ dñm ante
secula fieri voluit hominẽ in fine seculorũ
vterus autẽ genitricis ꝟginis hui9 sponsi
thalam9 fuit. de quo dr ps. xviij. Tãqz spõ-
sus ꝓcedẽs de thalamo suo. De hoc & Leo
papa in ser. in natali dñi ait. Jn natali em̃
dñi fratres charissimi q̃si in nuptijs spõa-
libus sponse sue ecclesie xp̃s adiũctus est.
Tũc veritas de terra orta est. tunc iusticia
de celo respexit. tũc ꝓcessit sponsus de tha-
lamo suo. hoc est verbum dñi de vtero ꝟgi-
nali. ꝓcessit em̃ de sponsa sua ecclia. i. hũa-
nã carnem suscepit. Cũ itaqz ex nobilitate
spõsi spõse metiat nobilitas. quãta est no-
bilitas nr̃e nature q̃ dei ꝟbo est coniuncta
vñ tãta vnitas est inter hoiem illũ & deum

P
Quõ hu-
mana
natura
nobili-
tata &
exalta-
ta est.

vt deus dicat hic homo. O magnã nobili-
tas. o mira nostre nature sublimitas et in
tãte sublimitatis & exaltationis sinũ ange
li qui ante natiuitatẽ se ab hoibus adora
ri patiebant. vt pz Geñ. xvj. & in pluribus
alijs locis: hoc post xp̃i incarnationẽ & na-
tiuitatẽ nõ patiunt. vt pz Apoc. vl. vbi qñ
btũs Joh. euãgel. voluit angelũ adorare
ꝓhibuit angel9 di. Uide ne feceris. conser-
uus enim tu9 sum & fratrũ tuoꝝ. Vñ Greg.
in homel. sup illud. Erãt appropinquãtes
&c. sic ait. Timet angelus ab homine ado-
rari qñ naturã humanã videt i deo sic sub
limatã vt fieret vna ꝑsona. & ideo conside-
rãtes ꝑ incarnationẽ filij dei humanam na
turã tãtũ nobilitatã & exaltatã instruimur
vt eam diligenter conseruem9 ne eaz inqui-
nem9 & maculem9 peccando. Unde Aug.
in lib. de vera reli. sic ait. Demonstrauit no
bis deus ꝙ̃ excelsum locum inter creatu-
ras habeat natura hũana in hoc hoib9 ꝙ
in vero hoie apparuit. & Leo papa in ser-
mone de natiuitate dñi sic dicit. Agnosce
o xp̃iane dignitatez tuam. & diuine cõsors
fact9 nature noli in ventrem vilitatẽ dege
neri conuersatione redire &c. Et ꝙ̃uis hec
ɔiunctio. s. inter. personã diuinã & humanã
naturã sit facta i conceptione. in natiuita
te tamẽ innotuit tanqȝ si in cõceptione fa
cta fuisset despõsatio. hic ꝟbo bãnũ nuptia
rũ & etiã traductio. Quapropter Augu. ma
gnificat istã natiuitatem in sermõe pmo õ
accedẽtibus ad gratiam di. Hec natiuitas
mira est. quia qualẽ genuit talis & genuit.
ideo ꝟgo mater. q̃a verbũ caro factũ est. si
enim hec q̃ genuit talis est. illõ qõ genuit
quale est? Uis noscere qualis est qui sic na
tus est? Audi q̃s & quant9 est. Uerbũ prius
artifer mũdi. lumen celi. pax terre. integri
tas virginis. fecũditas matris. angelorum
laus. hoim sal9. desertorum via. errantium
venia. vulneratorũ medicina bonoꝝ iocũ-
ditas. martyrũ victoria. infantium palma
Adhuc amplius audi. Qui sic natus est ex
tinctor mortis. opressor diaboli. petra fun-
damẽti. lapis angularis. mõs dei. scala ce
li. ianua paradisi. ciuitas reg magni. agn9
& pascula. sponsus & sponsa. resurrectio et
eterna vita. qm̃ per ipm & ex ipso & in ipso
sunt oĩa. hec & quecunqz dixerimus de deo
parua sunt. Non em̃ sufficit lingua enarra
re vel laudare quã mẽs pauida et infirma
nõ valet comprehendere. hec tñ Maria q̃

Augu.
extollit
natiui-
tatem
xp̃i

talem peperit ꝟgo ⁊ mater.gratia fecunda
ta.spūsancto impgnata.nouū germen.no-
uus partus agnoscit.videt oculis miratur
mente.integra pseuerat in carne. Amples-
citur manib⁹ quē portat mūdum regentē
Lac īfudit celesti potu. figit dulcissima os
cula pia mater ꝟgo.quia misericordia ⁊ ve
ritas occurrerunt sibi.⁊ quē oculis carnis
intuetur filiū mente ꝯspicit deum.suscepis
se se gaudet perpetuā posteritatē nō amis
sa integritate.vitā fert in gremio veritateꝫ
portat in corde.qm̄ veritas de terra orta ē
⁊ iusticia de celo ꝓspexit. Maria de homi
ne pater terra xp̄us ex maria sine hoīe pře
ꝟitas ex terra.hec ille. Qm̄ igit̃ ista oīa
cōueniāt xp̄o ſm humanitatē:ptꝫ ꝙ natu
Maria dilectio ad nos ostēdit̃ ī natiui tate xp̄i — ra humana ex incarnatiōe ⁊ natiuitate filij
dei multū sit sublimata. Tertia vtilitas
in hoc ptu dr̄ ostēsionis.s.dilectiōis dei ad
nos.Cum enim ex magnitudine doni ar-
gui soleat magnitudo amoris. iuxta illud
Greg.in homel.pentecostes.Probatio di-
lectiōis exhibitio est opis.vn̄ ad hoc ꝓpo-
situm dn̄s approbauit insam pharisei Lu.
vij.Certe ex xp̄i incarnatione ⁊ natiuitate
maximus amor dei ad nos ostēdit̃. Quid
em̄ maius.qd sublimi⁹ nobis dare potuit
ꝙ̄ filiū suū equalē sibi. Vn̄ ⁊ ipse xp̄s ex h
arguēs ait Joh.iij.Sic deus dilexit mūdū
vt filiū suū vnigenitū daret vt oīs qui cre-
dit i illū nō pereat sed habeat vitā eternā
Hinc bene exclamat Greg.di. O inestima-
bilis dilectio charitatis.vt seruū redime-
res filiū tradidisti.Inde ē qd̄ canit eccl̄ia.
Propter nimiā charitatē suam qua dilexit
nos deus:misit filiū suū in similitudinem
carnis peccati.vt habet̃ Ephe.ij.⁊ Roma.
viij.Magnā enim charitatē de⁹ nobis cū
dit in eo ꝙ misit legatū ad nos.iuxta illd̄
Abdie.j.Auditū audiuimus a dn̄o ⁊ lega-
tū ad gentes misit.De quo dr̄ Prouer.xiij.
legatus fidelis sanitas.Et.j.Joh.iiij.dicit̃
In hoc apparuit charitas dei ī nobis qm̄
deus filium suum vnigenitū misit in mun
duꝫ,vt viuamus per eum.Maxima ꝟo.qr
misit eū in similitudinē carnis.pcti.vt splē
dor paterne glorie nō soluꝫ carnis nube ve
laretur.sed etiaꝫ similitudine peccati deni
graretur vt pctōr enim circuncisus est ⁊ re
demptus.Lu.ij.Hinc iterum.j.Johā.iiij.
dr̄.In hoc est charitas nō quia nos dilexe
rimus deū.sꝫ quoniā ip̄e prior dilexit nos.
⁊ filiū suū misit ꝓpitiatorē p peccatis nr̄is
Vere nō video quō maius signū dilectōis
de⁹ pater nobis ōnderē potuisset. Vn̄ Ber.
ī li.de diligēdo deo.excellentiaꝫ hui⁹ dile
ctionis ꝯsiderās ait.Multū meruit de⁹ ō
nobis qui ⁊ in meritis seipm̄ dedit nobis.
Quid enim meli⁹ seipo poterat dari.ergo
si dei meritū querit̃ illd̄ est pcipuū quoniā
ipse prior dilexit.dignus plane vt reamet̃.
psertim si aduertat̃ quis.quos.q̄re ⁊ q̄ntū
amauerit.qs enīꝫ.nōne is cui oīs spūs cō
fitetur deꝰ.me⁹ es tu.quoniā bonoꝝ meo
rū nō eges.ps.xv.Vera hui⁹ charitas ma-
jestatis q̄ppe nō querentis que sua sunt.j.
Cor.xiij.Quib⁹ aūt tāta charitas exhibet̃
Cum adhuc inquit inimici essemus p mor
tē filij eius recōciliati sumus.vt dr̄ Ro.v.
Dilexit ergo nos de⁹ gratis ⁊ inimicos. sꝫ
quantū dilexit:sic vt filiū suuꝫ vnigenitum
daret.Sup quo ait Chrys. Nemo amator
carnaliū.etiā si sit supra modū insaniēs ita
exardescere pōt ī amorē dilecte sue quēad
modū deus effunditur in amorē animarū
nostraꝝ.⁊ certe nō paruū donū.nō parua
vtilitas est ostēdisse se tantū hoēm dilige-
re.Quapropter Augu.in ser.ix.de natiuita
te dn̄i ait.Sic ergo peccatū ⁊ pena peccati
que p scelus corrupte mulieres intrauit in
mūdū.p inuiolate ꝟginis partū aufert̃.et
qr ī ꝯditiōe hūani gn̄is p mulierē q̄ ō solo
viro facta est ꝯtingit vt mortꝫ vinculo tene
remur obstricti.h in redēptiōe hūani gene
ris diuina bonitas egit.vt p virū q̄ de sola
muliere nat⁹ est vita hoīb⁹ redderet̃. Illic
humanā naturā neq̄ssima deceptione sibi
diabolus ī peccati similitudīe sociauit hu
manā.h de⁹ naturā in vnitate psone susce
pit.ibi femina decepta ē vt fieret filia dia-
boli..hic ꝟgo grā replecta est vt fieret mat̃
summi atq̧ incōmutabilis vnigeniti dei.
Ibi āgelus deiect⁹ p supbiā seducte mulie
ris aium obtinuit.h de⁹ hūiliās se p misaꝫ
vterū incorrupte ꝟginis ex ea nascitur ⁊ im
pleuit.Dei enīꝫ filius Jesus xp̄s q̄ ī forma
dei erat.ipse ſm apl̄m semetipꝫ exinaniuit
formā serui accipiēs.formā serui.i.naturā
serui in suam accepit illam deus personaꝫ
atq̧ hominū factor ī silitudinē hoīs fact⁹ — R
habitu īuēt⁹ vt homo.⁊ humiliauit semet — adopta
ipsum fact⁹ obediēs pr̄i vsq̧ ad mortē cru- — ti sum⁹
cis.hec ille. Quarta vtilitas dicitur ado — ī filios
ptionis.Nō enim sufficere diuine maiesta — per ip̄i
ti visum est si nos visitaret:si nostram sibi — natiuita
naturā matrimonialiter copularet.si se nos — tem.

diligere summe demonstraret: sed vt omnes dilectionis gradus expleret. Nos quos voluit adoptare in filios. vt confidenter dicere posse mus. Pater noster qui es in celis &c. Mat. vi. c. quod ante incarnationem non poterant dicere sancti. Ob hoc enim vt ait Aug. in quodam sermone de natiuitate domini. vnigenitus qui est in sinu patris dignatus est nasci ex homine vero homo: vt nos nasci faceret ex deo. Hoc autem apostolus ostendit dicens ad Gal. iiij. Cum autem venit plenitudo temporis: misit deus filium suum factum ex muliere factum sub lege. vt eos qui sub lege erant redimeret. vt adoptionem filiorum reciperemus. Ecce enim secundum Au. vbi supra. quemadmodum natus deus homo fecit vt nos homines nasceremur ex deo. Quod etiam ostendit. b. Jo. s. c. euangelij sui dicens. Quotquot autem receperunt eum dedit eis potestatem filios dei fieri his qui credunt in nomine eius. Et hanc adoptionem recepimus in homine sancto quam perdideramus in primo. hec ille. Per christum ergo homines filij facti sumus saltem meritorie. Et hoc tangit. s. Bona. et alij doc. in. s. di. xxvi. et in iij. dist. x. maxime ipse. s. Bona. ar. vi. q. ij. di

Dupliciter cens. quod si queratur an simus filij adoptionis per christum. Hoc potest dupliciter intelligi. aut secundum quod ij adocausam effectiuam aut meritoriam. Si importat causam meritoriam vel dispositionem. absque dubio verum est quod sumus filij adoptionis per christum. Ipse enim nobis meruit gratiam per quam sumus filij adoptiui. inquantum est caput ecclesie. vt habetur Col. j. et ad Ephe. v. et in cle. vnica. in prin. de iureiu. et in. c. vnico. §. sed vbi. de sa. vnc. et hoc non solum respicit diuinam naturam. sed etiam naturam assumptam Si vero importat causam effectiuam adhuc verum est. Deus enim pater nos adoptauit per filium et spiritumsanctum quoad consummationem. Ad nostram enim adoptionem duo concurrunt. s. redemptio que facta est per filij missionem. et gratificatio que facta est per missionem. spiritussancti Et hoc est quod dicit Aug. in lib. de spiritu et anima c. vi. A patre per filium et spiritumsanctum ad nos diuina descendunt. pater si quidem tradidit filium quo redimeret seruos. misit spiritumsanctum qui seruos adoptaret in filios. filium dedit in precium redemptionis. spiritumsanctum in priuilegium adoptionis. hec ille. Hanc autem vtilitatem extollit Joh. apostolus in. s. cano. c. iij. di. Uidete qualem charitatem deus pater nobis ostendit. vt filij dei nominemur et simus. Sic apostolus Paulus Gal. iij. dicit. Omnes enim filij dei estis per fidem que est in christo iesu. Et vt ostendat quanta vtilitas tibi inde proueniat etiam vltra dignitatem filiationis arguit sic Rom. viij. dicens. Non enim accepistis spiritum seruitutis iterum in timore. sed accepistis spiritum adoptionis filiorum dei. Ipse enim spiritus testimonium reddit spiritui nostro quod sumus filij dei. Si autem filij et heredes. heredes quidem dei coheredes autem christi Ecce quanta vtilitas vt heredes dei simus. Hanc eandem sententiam confirmat ad Gal. iiij. ca. dicens Iam non est seruus sed filius. quod si filius et heres per deum. et merito. Nam non solum filius naturalis. sed etiam adoptiuus est heres patris adoptantis. l. pe. C. de adop. et. l. si pater ff. eo. ti. et. §. item adoptiuos. insti. de here. que ab intesta. defe. Ex predictis etiam patet: quantum nos diligat pater noster celestis filios suos. Nam filius dicitur a filios grece quod est amor latine. vt no. insti. qui dari tu. pos. §. fi. Item quanta sit dignitas nostra. nam filius adoptatus consequitur nomen dignitatis paterne. l. cum adoptiuum. C. de decu. lib. x. vnde filius regis vel comitis dicitur rex vel comes. xxiiij. q. j. c. vl. Et ideo nobis inquit ps. lxxxj. Ego dixi dij estis. et filij excelsi omnes. O quanta gratia. cum vt ait Augu. Qui serui digni non eramus filij efficimur. et sic patet quarta vtilitas. Quinta vero dicitur consolationis. s. fidei nostre. Cum enim vt inquit apostolus Rom. x. ex verbis Esa. liij. c. Fides sit ex auditu. auditus autem per verbum christi. Reuera nisi christus personaliter venisset. vix fuissent credita que prophete predixerunt. Tam ardua enim sunt credibilia nostre fidei. quod eam homini asserenti vix vel vnquam homo credidisset. vnde necessarium fuit vt ipsa vitas per se descenderet. nobisque visibilis appareret. vt ex visibilibus ad inuisibilia raperemur. et mens nostra tanto iam firmius audita crederet quanto eum a quo audisset fallere non posse minime dubitaret. Hinc causam natiuitatis sue ipse testatus est Joh. xviij. dicens. Ego in hoc natus sum et ad hoc veni in mundum vt testimonium perhibeam veritati. Et ideo nunc tanto infidelitatis peccatum maius est quanto et is qui hanc predicauit veritas est: Hinc ait Joh. xv. Si non venissem. et locutus eis fuissem peccatum non haberent. nunc autem excusationem non habent de peccato suo. Sic etiam vt fidem antiquorum patrum confirmaret visibilis voluit apparere in specie ignis et flamme Exo. iij. et xx. c. vos inquit audistis. quia de celo locutus sum vobis.

Filius adoptiuus etiam est heres

Z Per christi natiuitatem de fide nostra consolamur.

Quia igitur fides nostra magis certificat ex hoc q nō angelo vel homini. sed ipi deo loquēti credit. voluit fili9 dei incarnari. vñ Aug. xj. de. ci. dei ait. vt hō fidētius ambularet ipsa veritas dei fili9 homine assumpto cōstituit atq fundauit. hec ille. ꝛ sic ptz. v. vtilitas. Sexta autez ē cōfirmatiōis. s. spei nostre. Quis em̄ nūc pōt esse desperationis loc9 vbi se videt hō effectū dei filiū illūq suū fratrē effectum. de hoc Ber. ait. Merito mihi spes magna est in xp̄o. puto em̄ q iaz me spernere nō poterit os de ossibus meis ꝛ caro de carne mea. hoc enīz mouit fratres ioseph ne euz interficerēt Gen. xxxvij. cū iudas dixit. Caro em̄ ꝛ frater noster est. sic xp̄s iesus ex quo hō fact9 ē ꝛ frater noster miseref nostri: etiā ipso iure propinquitatis. Nemo em̄ carnē suā vnq odio habuit sed nutrit ꝛ fouet eā. vt ait apl's ad Eph. v. trāssumptiue i. c. nō estimem9. xiij. q. ij.. Itē oīs hō naturaliter diligit primū sibi Ecc. xiij. ꝛ tenef eū diligere. xiij. q. iiij. c. dz hō. ꝛ de peni. di. ij. §. primos autez. ꝛ §. pinde. Dicit aūt mōtanarius in lunaiceleri. quisq̄s amat seruit. ergo xp̄s dz nobis succurrere tanq noster primus. oēs enim hoīes rōne eiusdē nature dicuntur primi. de peni. di. ij. c. charitas. §. itē nō illi. Unū nobis p beatā virginē fact9 est debitor erā factus est hō. Ait em̄ Cassiod. li. xij. epistolaꝝ: epl'a. v. gratificāte natura illis ampli9 debem9, q nobis aliqua primitate iūguntur. Possumus aūt inducere dn̄m iesuz ad subueniēdum nobis ꝛ eū rogare ne pmittat nos cōburi igne infernali dicēdo illi illud Horatij in. ij. li. epistolaꝝ epl'a. xix. Nā tua res agitur paries cum proxim9 ardet. Preterea p hoc q fili9 dei est vnitus nobis nostrā assumēdo carnem maxime spes nostra erigitur q diligamur ab eo. vñ Aug9. xiij. de trini. ait. Quid est em̄ q tantū mentes erigat. ꝛ ab immortalitatis despatione subleuet q̄ q nos tāti fecit de9 vt ei9 fili9 imutabilr bon9 i se manēs qd̄ erat: ꝛ a nob accipiēs qd̄ nō erat dignef nr̄z iire psortiū mala nr̄a moriēdo pferre. Et. x. de ci. dei. c. xxix. ait. Gr̄a dei nō potuit gratius cōmendari q̄ vt ipse vnicus dei fili9 in se incōmutabiliter manēs indueret hominē ꝛ spē dilectiōis sue daret hominibus homine mediū quo ad illū ab hoīb9 veniref. q tn̄ lōge erat imortalis a mortalib9 icōmutabilis a cōmutabilib9 iust9 ab impijs, btūs a miseris. ꝛ q: naturaliter indidit nobis vt beati immortalesq esse cupiamus. manēs btūs suscipiēsq mortalitatē vt nobis tribueret qd̄ amam9 ppetiēdo contēnere docuit qd̄ timemus. hec ille. Preterea charitas nostra ad deū p icarnationē ꝛ natiuitatē filij dei maxime excitaf ꝛ inflāmaf. Uñ Augu. i. li. de cathecizādis rudib9 ait. Que maior est cā aduent9 dei nisi vt ostēderet dilectionē suā in nobis. Et primo subdit. si amare pigebat. saltē nō reamar pigebat. Itē pnatiuitatē filij dei regulata ē nr̄a opatio. q ipa nobis exēplū prebuit recte viuēdi ꝛ recte opandi. vñ Augu. in quodā sermone d natiuitate dn̄i sic ait. Homo sequendus nō erat q videri nō poterat. vt ergo exhiberef hoi. ꝛ qui ab hoie videretur. ꝛ quē homo sequeref deus fact9 est hō. Et i lib. de agone xp̄iano idem ait. Hec medicina hoim tāta est quāta nō pōt cogitari maior. Nā que supbia sanari pōt. si humilitate filij dei nō sanatur: ꝛ que auaricia sanari potest si paupertate filij dei non sanaf. Que iracundia sanari potest si patientia filij dei non sanatur. Que impietas sanari potest: que charitate filij dei non sanatur. Postremo que timiditas sanari potest. si resurrectione xp̄i nō sanatur. Erigat ergo spē suā genus humanum ꝛ recognoscat naturā suā. Uideat quantū locuz habebat in operib9 dei. hec ille. Postremo ex natiuitate filij dei pducitur homo ad sui plenā fruitionē. Nā p humanitatem xp̄i collata est nobis ad plenū participatio diuinitatis q ꝫe est beatitudo hominis. vnde Aug. in quodam sermone de natiuitate dn̄i sic ait. Fact9 est deus homo: vt homo fieret deus. De ista autem ꝛ alijs predictis vtilitatibus. ait idem Augustinus in sermōe. viij. de natiuitate dn̄i. Cesset omnis sollicitudo xp̄s ad nos charitas venit. cesset omnis ifirmitas. hodie saluator apparuit. cessent bella: desināt lites: hodie pax vera de celo descendit. cesset hominis amaritudo. hodie per totum mundum melliflui facti sunt celi. Fugiat mors quia vita nobis est data de celo hodie super terram. gaudent angeli. letantur archangeli. gloriātur prophete. exultantur sancti. turbantūr mali. gratulātur boni. In psenti per gratiam. et in futuro per gloriam in secula seculorū. Amen.

m Per xp̄z natū ɔfirmatur spes nostra.

n Charitas nr̄a excitaf per xp̄i natiuitatem.

De eadem beatissime virginis parturitione, Sermo. iiij.

n

n Edimittas legē matris tue. Prouer. j. Nulla res est adeo difficilis quam nō reputet pficere matern⁹ amor. Exēplū videm⁹ ī gallina que cū sit aīal infirmū τ debile. p liberatiōe tñ pulloꝝ aggreditur fortiora se. vt canē imo τ hoīem. τ pariter p educatione filioꝝ sollicite laborat. Hoc̄ p tanto dictū est: vt ostendatur ꝙ mater feruenti affectu filios diligit spūaliter. Petōr in presenti vita oīm est cōsilio destitut⁹: nisi ɫginis matris: que singulari ꝓgatiua dr mater peccatoꝝ τ aduocata. adiuuat interuētu. Nec eñ oī sollicitudine se īterponit p filijs suis. etiā cōtra fortiorē se. qr cū petō p culpā mereaf mortē: ipsa totis virib⁹ deum inuadit pcib⁹ τ suffragijs. τ pro petōre intercedit. ideo si qs ei⁹ consilio acqeuerit de filio pditiōis filiū faciet heredē glie. Cui⁹ figura habet Gen. xxvij. vbi rebecca dedit Jacob filio suo cōsiliū de habenda hereditate pmogeniture. vide ibi historiā. per rebeccā nāqꝫ que interptaf multū accepit. significaf beata ɫgo Maria q̄ sup oēs alios pl⁹ grē accepit. cui dr illud Prouerb. xxxj. Tu supgressa es vniuersas. per patrem Jacob Isaac qui interptaf risus intelligif xp̄s dispensator hereditatis supne. Sed nota ꝙ hec hereditas debet sctō τ iusto. de quo inquit de⁹ p ps. lxxxviij. τ ego pmogenitum ponā illū τc. p Jacob aūt lenē. i. politū. intelligif petōr ɫtutib⁹ spoliatus. Igif hec pijssima mater cupiēs hunc petōrē ducere ad pniam. τ ad hereditatē celi obtinēdā dicit ei. Audi consiliū meū filij mi iuxta illō ps. xxxiij. Uenite filij audite me. porta inqt duos hedos. i. ɔtritionē τ cōfessionē. τ ego eos igne charitatis decoquā. dabisqꝫ eos patri tuo xpo vt tibi bndicat ante mortē. Sed rñdet petōr. Ego sum⁹ lenis. i. sensualitatibus τ delitijs τ spoliat⁹ ɫtutib⁹ ac meritis. Qui ɫo hereditatē pmogeniture vult obtinere dꝫ esse pilosus. i. ɫtutibus plen⁹. cognoscet ergo me peccatorē τ sine virtutibus ac maledicet mihi. sed cōfortat eū mater sua. τ sic ei⁹ cōsilio obediēs pgit ad gregem fideliū τ rediēs ad patrē xpm tangif ab eo. q̄ inueniēs eū vestitum ɫtutib⁹ per humilitatē. τ habentem manū pilosam p effectū boni operis dicit. Uox quidem vox Jacob est. sed manus: manus sunt Esau. ac si dicat. vox que intonuit ɔtra me ppř peccata tua erat vox peccantis. sed man⁹ tua videt manus iusti. τ sic nō cognoscit ipm. qr ipe ait Eze. xviij. In quacunqꝫ hora ingemuerit petōr oīm iniquitatū ei⁹ quas opatus fuerat nō recordabor. Bndicit ergo eū in rore celi τ pinguedine terre. tribuēs hic ei grām: τ in futuro gloriā. Quia igif bonū est consiliū matris nostre. ad illā recurrere debemus. vñ Bern. in quodā sermone ait. O peccator si ad maiestatē filij dei non audes accedere vt nō liquefias quasi cera a facie ignis. vade ad matrē misericordie. τ ostēde illi tua vlcera. τ fili⁹ ostendet patri latus τ vulnera pater non negabit filio postulāti. nec filius negabit matri īterpellāti. nec mater negabit peccatori plorāti. Hec ille. Ipsa eñ semp p nobis orat suum dilectissimū filium. De cuius parturitione tres considerationes faciem⁹.

Prima dicetur appellationis.
Scda meritationis.
Tertia ɫo filiationis.

Qd maria interponit pro petōre.

p

Pars. j. hui⁹ smo. q̄ dr appellationis.

p Ro expeditione hui⁹ ptis q̄rif nunqd btā ɫgo p eo ꝙ pepit dñm nrm iesum xpm ɫe appellāda sit mater dei. Et respōdet Ric. nr in. iij. dist. iiij. arti. ij. ꝙ btā virgo ɫe appellāda est mater dei. quia oīa que requiruntur ad ratiōnē maternitatis fuerūt in ipsa respectu iesu xp̄i. vñ sicut xp̄s dr verus fili⁹ virginis. ita ipsa dr eius vera mater. primū ɔptꝫ Luce. j. cū ei dixit angelus. paries filiū τc. Luce. ij. dr. peperit filium suū primogenitū. τ in eodem. c. etiā habetur. ꝙ beata virgo dixit dño iesu xpo: fili quid fecisti nobis sic. Scdm ɫo patet Matth. ij. vbi angel⁹ dixit ioseph. Accipe puerū τ matrē eius. τ Luc. ij. dr. dixit mater eius ad illū τc. τ Johā. ij. scriptum est. erat mater iesu ibi. Ideo Joh. damascen⁹ inquit. Theotocon ɫe sanctam Mariā predicamus virginē. τ in. c. cyrilli approbatis in ephesina synodo dr. si quis nō cōfitetur sanctā virginē genitricem dei. anathema sit. τ sancta mater eccl'ia in diuinis officijs illā sic crebro nominat. vnde in officio misse inducit principium cuiusdam salutationis sedulij poete qui ait. Salue sancta parens enixa puerpera regem: Qui celū terrāqꝫ regit p secula. cui⁹ Numen: τ eterno cōplectens omnia gyro: Imperiū sine fine

Qd maria sit ɫa mater dei.

manet. que ventre beato Gaudia m̄ris ha bēs cū v̄ginitatis honore. Nec primā siles visa es nec h̄re seq̄ntē. Sola sine exemplo placuisti femina xp̄o. Et iter̄. Uirgo dei ge nitrix quē totus nō capit orbis. In tua se clausit viscera factus hō. In eadē etiā mis sa canit ecclesia. Post partū v̄go inuiolata permāsisti: dei genitrix intercede p̄ nobis Et in vespis. Aue maris stella dei m̄r alma ⁊ in cōpletorio. Sub tuū presidium confu gimus sancta dei genitrix Et in letanijs: Sancta dei genitrix ora pro nobis. Si em̄ eius filius nō fuisse deus ⁊ hō quō.xl. dieb⁹ stetisset ī deserto sine corporali cibo Mat.iiij.⁊ sup vndas maris siccis pedib⁹ ambulasset Mat.xiiij.⁊ p̄pria virtute red didisset ceco nato visum. Joh.ix.⁊ quadri duano mortuo vitā. Jo.xj.⁊ faciē suā in so lis claritatē trāsformasset in trāsfiguratio ne. Mat.xvij.⁊ furētes iudeos ⁊ pilati mi lites vnica voce ad terram p̄strasset. Joh. xviij.⁊ quō primus morti tam fortiter cla masset vt petre scinderent̄. Mat.xxvij. Et

Quō illa sctā Maria est mater dei.

ideo filio v̄ginis dr̄ Esa.xlv. Uere tu es de⁹ abscōditus. Merito igitur gl'iosa dr̄ conce pisse ⁊ peperisse deuȝ. Quare aūt hec sit cōueniēs ⁊ p̄pria locutio, declarat.s.Bon̄. in.iij.dis.iiij.⁊ beatus Tho.in.iij.parte.q. xxv.ar.iiij.quia omne nomen significans in cōcreto naturā aliquā.pōt supponere p̄ qualibet hypostasi illius nature. Cum aūt vnio incarnationis sit facta in hypostasi. manifestū est q̄ hoc nomen deus pōt sup ponere p̄ hypostasi habente humanā natu ram ⁊ diuinā.⁊ ideo q̄cquid ꝯuenit diuine nature ⁊ humane.pōt attribui illi psone si ne hypostasi.s̄m q̄ pro ea supponit nomē significās humanā naturā. Cōcipi autē ⁊ nasci psone attribuitur ⁊ hypostasi s̄m na turā illā in qua cōcipitur ⁊ nascitur. Cū er go in ipso principio cōceptionis fuerit hu mana natura assumpta a diuina persona. cōueniēs est q̄ v̄e possit dici deū esse cōce ptū ⁊ natuȝ de v̄gine. Ex hoc em̄ dr̄ aliqua mulier alicuius mater. quia eū concepit ⁊ genuit. Quare ⁊ btā v̄go v̄e dr̄ mater dei. nō q̄ sit mater diuinitatis. sed quia psone habētis diuinitatē ⁊ humanitatē est mater s̄m humanitatē ⁊ ideo dr̄ mater dei p̄pter cōmunicationē idiomatū. Et ita exponi de bent verba que ponit Aug. in lib. de eccle siasticis dogmatibus dicens. Natus est s̄ȝ veritatē diuine nature ex deo dei filius. na

tus est s̄m veritatē humane nature ex hoīe hominis filius. vt non adoptione. non ap pellatione. non nūcupatione: sed natura ī vtraq̄ natiuitate nascēdo filij nomen ha beret. hec ille. Fuit ergo virgo sanctissi ma vera ⁊ naturalis mater xp̄i. qd̄ p̄baf ex dictis.b.Tho.in.j.parte sum.q.xxvij.et in iij.parte.q.xxxj.ar.iij. Naȝ ad rationem v̄e paternitatis vel maternitatis ⁊ filiationis concurrunt precipue tria. Primum est ge neratio viuentium. vt viuum generet viuū ⁊ p̄pterea quia ignis generās nō est quod dam viuens. non dr̄ pater aut mater ignis generati. Scd̄m est collatio substantie. Nā faber lignorū non dicit̄ pater scamni aut cuiuslibet alteriuȝ artificij qd̄ ip̄e fabricat quia non communicat sibi substantiā suaȝ Tertiuȝ est materie preparate administra tio. p̄pterea terra nō dr̄ p̄prie mater hois q2 est materia remota. Quartum v̄o addi pōt q̄ est assimilatio in natura specifica. Ideo capillus ab hoīe generatus nō dr̄ fi li⁹ hoīs. q2 nō assimilatur homini specifice Cū ergo btā v̄go viuēs genuerit xp̄m viuē tem. cōcaueritq̄ ei corpulentā substātiaȝ administraueritq̄ ad formationē corporis eius materiā preparatā. ⁊ xp̄s ab ea geni tus fuerit ei similis ī specie. q2 perfect⁹ hō fuit ex aīa rōnali ⁊ humana carne subsistēs sequitur q̄ fuit eius naturalis filius. ⁊ ip̄a ipsius vera mater. Si autē aliq̄s obijceret q̄ xp̄s ex beata v̄gine miraculose nat⁹ est. sed miraculosa generatio nō sufficit ad ra tionē maternitatis vel filiationis. nō eniȝ dicimus Euam fuisse filiaȝ Ade. ergo vide tur q̄ xp̄s non debeat dici filius virginis Rn̄dere possumus s̄m Damas. in.iij. li. q̄ natiuitas tēporalis qua xp̄s nat⁹ est p̄pter nostrā salutem est quodammodo s̄m nos q̄ñ natus est hō ex muliere ⁊ tempore con ceptiōis debito. super nos aūt. q̄ñ non ex viri semine. sed ex sctō spū ⁊ de sctā virgine sup legē cōceptionis. Ex quo vt inquit.b. Tho.in.iij.parte sum.q.xxv.ex p̄te matris natiuitas illa fuit naturalis. sȝ ex p̄te opa tiōis spūsscti fuit miraculosa. vn̄ ip̄a v̄go bn̄ dicta est v̄a m̄r dei. Quis ergo explicare va leat quāto affectu filiū suū gestauit in vte ro. pepit in diuersorio. reclinauit in p̄sepio suoq̄ lacte pauit vbere d̄ celo pleno. Quis enarrare sufficiat q̄nto gaudio ei⁹ infanti lia mēbra ꝯtrectabat dum inuoluebat pan nis ⁊ stricta cingebat fascia. Quis insuper

Qō maria fuit vera ⁊ naturalis mr̄ xp̄i

excogitare queat q̄ gratissima fuerit abo-rum cōuersatio amoris pinguedine plena Cōuiuebāt pfecto dulciter. colloquebātur suauiter. ⁊ virgo ore mellifluo fili mi sepius ingeminabat. audiebatq̄ rn̄dentē filiū cū omni reuerētia. Genitrix mea colēdissima mr̄ mea dilectissima parēs mea amantissi-ma suauissimaq̄ sibijnuicem oscula propi-nabant.

R An maria meruerit fieri mr̄ dei.

Pars scd̄a hui⁹ sermo. q̄ ō: meritatio̅is. Ro expeditiōe hui⁹ ptis q̄rit. nunq̄d btā virgo meruerit fieri mr̄ dei. Et rn̄det ſm Ric. s. iij. di. iiij. ar. ij. q. s. φ icarnatio filij dei pōt cōsiderari dupl̄r. scʒ quātū ad essentiā: ⁊ quātū ad circūstātias. Primo mō nullus vnq̄ potuit mereri icar-nationē filij dei. qḋ pbari pōt multipl̄r sʒ ad p̄ns solū pbabim⁹ duob⁹ modis. Pⁱo q̄: fūdamētū meriti nō pōt cadere sub me-rito. sʒ incarnatio filij dei semp fuit funda-mētū ōis meriti post lapsuʒ humana natu-re. inquantū sine fide ei⁹ implicita vel expli-cita nūq̄ potuit q̄s mereri vitaʒ eternā. vn̄ Aug. in li. enchiridion. c. penul. di. Nec an-tiquoꝝ q̄cūq̄ iustoꝝ p̄ter fidē xp̄i salutem potuit inuenire. ergo ⁊c. Ideo inq̄t apl̄s ad Titū. iij. Apparuit benignitas ⁊ humanitas saluatoris nr̄i dei. nō ex opib⁹ iusticie q̄ fe-cim⁹ nos. sʒ ſm suā miam saluos nos fecit Et ꝯfirmant̄ p̄dicta p illḋ qḋ ō: ad Ro. xi. scʒ si gr̄a dei iā nō ex opib⁹. alioq̄n iā nō ex gr̄a. hec ibi. q̄ em̄ nō dat̄ gratis nō est gr̄a c. grām. s. q s. sʒ ſʒ Augu. xiij. de trini. c. xix. In reb⁹ p tp̄s ortis illa summa gr̄a fuit. φ hō ī vnitate psone ꝯiūct⁹ ē deo. ergo nulli⁹ merito est de⁹ icarnat⁹. sed ex mera gr̄a. Cu-ius incarnationē nō potuisse ab aliq̄ mere-ri pbat̄ alio mō sic. Nā incarnatio filij dei fuit infinita. tum quia deus est infinite ex-cellentie. iuxta illud p̄s. xlvij. Magnus do-min⁹ ⁊ laudabilis nimis. ⁊ magnitudinis eius nō est finis. Tum quia fuit ad reparā-dam humanā naturā. que q̄uis nō habue-rit infinitatē indiuiduoꝝ ī actu habuit ta-men in potentia. vt ait. Porphirius in vni-uersalibus. quia nisi deus p̄efixisset nume-rum: erat apta nata communicari ī infini-tum. Ergo meritū nulli⁹ hominis puri. im-mo nec omniū hominū simul sufficere po-tuit ad impetrandā filij dei incarnationem per quam humana natura erat reparāda. Si aūt loquamur de p̄dicta incarnatōe scd̄o mō. s. quantū ad circūstantiā. hoc pōt esse dupl̄r. s. aut quantū ad circūstātiā tem-poris: aut quantum ad circūstantiam psō-ne in qua debebat icarnari. Primo mō po-test dici. φ sancti patres veteris testamēti meruerūt φ fili⁹ dei naturā humanā assu-meret eo tp̄e quo incarnat⁹ est. Ipsi em̄ fer-uentissimis desiderijs ⁊ orōnib⁹ p̄supposi-ta filij dei incarnatiōe futura meruerūt ei⁹ accelerationē. Nā ſm oēs theologos maxi-me sanctū Bona. in. iij. di. iiij. ⁊ Ricɧ. ibidē ar. iij. q. ij. ⁊ m. iiij. di. xv. ar. iiij. q. vij. ⁊ bea-tum Tho. ij. ij. q. lxxxiij. ar. xvj. Ille qui orat pie. humiliter ⁊ reuerēter. fideliter ⁊ pseue-rāter. ⁊ petit necessaria ad salutē: meret̄ ex-audiri a deo: iuxta illud Mat. vij. Omnis qui petit accepit. ⁊ qui querit inuenit. ⁊ pul-santi aperietur. Sed sancti patres qui fue-rūt ante xp̄i aduentū: sic petierūt filij dei incarnationē eis necessariā ad salutem di-centes illud Esa. xlv. Rorate celi desuper ⁊ nubes pluant iustum: aperiat̄ terra ⁊ ger-minet saluatorē. ergo ⁊c. Si vo loqua-mur quoad circūstātiā persone. distinguen-dum est de merito ſm theologos. maxime Ricɧ. ⁊ sanctū Bona. in. iij. dis. iiij. ⁊ etiam in. ij. di. xxvij. ar. ij. q. ij. Unde p maiori de-claratione p̄termittendo hic quis dicatur benemeritus ſm legistas. de quo late per Bal. in. l. iubemus. C. de sacrosan. eccle. vbi allegat multa iura. et ſm canonistas. de q̄ p glo. in. c. si quos de seruis. xij. q. ij. sequē-do solum doctrinā theologicā. Dico φ est meritum cōdigni. meritū cōgrui. ⁊ meritū digni. Meritū cōdigni est illud in quo re-peritur pfecta ratio merendi: qn̄. s. est ade-quatio meriti ad premiū. vt puta si q̄s per vnum diem seruit alicui laborādo fidelit̄. meretur de cōdigno certam mercedeʒ siue premiū. vt puta grossum vel carlinuʒ. Me-ritum digni ⁊ cōgrui est. quādo nō est per-fecta adequatio meriti ad premiū. Sed dif-ferentia est inter meritū digni ⁊ congrui: quia meritum digni est cōpletum in actu. Meritum vo cōgrui est meritum non om-nino perfecte cōpletum. sed tamen exiguū habens defectum. Uel est perfecta dispositio ⁊ ppinquitas ad cōsequēdam aliquā mercedē in futuro. Exemplum autem vtri-usq̄ sic dare possumus. Quidam rex po-tentissimus pro sua magnificētia pclama-ri facit. φ si quis per vnū diem ei seruierit dabit ei decem milia talēta auri. tunc si q̄s

Incarnatio quātū adcircūstantiā tp̄is cadit sub merito

Triplr meritū s. condignū dignum ⁊ cōgruū

ei seruierit per illam diem. merebitur ipsa decem milia talenta. nō merito condigni. quia mai⁹ est premiū ꝙ sit meritum labo ris. ⁊ sic nō est adequatio meriti ad pmiū merebiť tamen ipsa talenta merito digni. quia cū sic placuerit regi pmittere ille, qui ei seruiuit p diē fact⁹ est dign⁹ ipō premio ex regia liberalitate pparato. Sed posito ꝙ is seruierit per illā diē: sed ex lassitudi ne per aliquā hore morulā quieuerit a ser uitio siue labore. lꝫ nec merito cōdigni nec merito digni mereať ipsa talenta quia nō laborauit pfecte p integraꝫ diē. tñ merito cōgrui diceť mereri illud premiū. quia qđ minimū est p nihilo reputať. l. qđ minimū ff. de re. iu. c. reuera. vbi. glo. de conse. di. ij. Et silr si quis cum a principio diei ceperit feruenter laborare ⁊ pseuerauerit vsqꝫ ad xiij. horā. ⁊ vlterius psequať laborando il le qui videbit eū prope finem laboris di cet. Iste mereť decem milia talenta auri. Uel dicet. Iste lucrat⁹ est decē milia talen ta auri. quia est ppe complementū meriti. ⁊ parū deficit. ⁊ est disposit⁹ ad perficien dum ⁊ consequendū premiū. vnde posito casu ꝙ aliquo superueniēte impedimento si ne culpa sua nō potuerit perficere. licꝫ nec merito cōdigni nec merito digni mereatur ipa talenta: tamē ipsa merebiť merito cō grui. Modo ad ppositum nostrū dico. ꝙ lꝫ beata virgo maria non meruerit merito condigni concipere xpm. quia beneficium incarnationis est supra merita oīum ange lorum ⁊ cunctarum creaturarū. vñ ⁊ supra merita ipsius virginis benedicte. tamen qꝛ ex benignitate sua de⁹ diffiniuit pro salu te humani generis carneꝫ assumere de vna muliere. ipa beatissima vgo a pncipio suo vite vsqꝫ ad incarnationē filij dei mereba tur esse mater dei merito cōgrui. qꝛ ppter excellentiā sāctitatis sue ⁊ pfectionē virtu tum. ad hoc erat magis idonea ⁊ disposita ꝙ omnes alie mulieres que vnꝙ fuissent aut future essent in mūdo. At vbi vba illa sanctissima ptulit. scꝫ Ecce ancilla dñi: et suū consensū uerbo firmauit: ilico meruit merito digni concipere xpm: ⁊ effici mater dei. Tunc eñ inuenta est excessisse merita oīm electoꝝ. Et maxime ppter eminentiaꝫ quattuor virtutuꝫ. Prima fuit obedientia dum dixit. Ecce. Exhibuit nāqꝫ se tātū pro ptissime ad obediendum deo quanto fie ri potest a pura creatura ⁊ intēsissima fuit

L Quō Maria meruit īcarnationem xpi.

illius voluntas quantum intendi potuit vnde non tantū intēsa fuit volūtas Abrae dū voluit filiū immolare. aut quorūcunqꝫ q p dei obedientia dura ⁊ aspera qꝫqꝫ pati non recusarūt. Scđa virt⁹ fuit humilitas quā demonstrauit dū ait: ancilla dñi. Tūc eñ tantū descēdit in nihilū respectu dei. ꝙ nulla vnꝙ creatura ita viluit sibiipi p deo sicut ipsa. ⁊ lꝫ magna fuerit hūilitas abrae cū dixit Gen. xviij. Loquar ad dñm meum cum sim puluis ⁊ cinis. Et Job. cum dixit xvij. c. sui libri. Putredini dixi. pater meus es. mater mea ⁊ soror mea vermib⁹. Et Da uid ps. xxj. dum ait. Ego aūt sum vermis ⁊ non homo. opprobriū hominū ⁊ abiectio plebis. Tñ humilitas virginis benedicte superauit istorū ⁊ quorūcunqꝫ aliorum hu militatē. Propterea in cantico suo cecinit. Lu. j. Respexit humilitatē ancille sue: ecce eñ ex hoc beatā me dicēt oēs gnationes. Tertia fuit ei⁹ fides quam explicauit dum psecuta est. Fiat mihi. Tūc eñ captiuauit oēm intellectuꝫ in obsequiū dei. crediditqꝫ simplr ⁊ purissime qꝫcūqꝫ fuerant sibi per angelū intimata. Hinc Elizabeth commē dans illam dixit. Beata que credidisti: qm̄ perficienť in te que dicta sunt tibi a dño. Quarta virt⁹ fuit charitas. quam demon strauit dum ait. Sm verbū tuū. Tunc enim omne cor suū. ⁊ omne esse. atqꝫ omne obtu lit volūtarie deo. Quapropter tantam dei gratiam in hoc actu recepit ꝙ sicut perfe ctiōes diuine oī intellectui sunt incompre hensibiles. sic pfectiones gratiarum quas beata vgo suscepit in conceptione filij dei solo diuino intellectui. ⁊ aīe xpi fuerūt cō prehensibiles. Unde crediť ꝙ ad illā abys sum imperscrutabilē omniū charismatū spūs sancti que in ipam dei genitricē descende runt in hora cōceptionis filij sui: intellect⁹ humanus vel angelicus nunꝙ potuit at tingere. Multa nāqꝫ plura operat⁹ est de⁹ in vgine ⁊ qdem grandia ꝙ ea que scripta sunt aut excogitata sm sniam diui. Hiero. in sermone ad Eusto. Pro cōclusione autē huius partis dico. ꝙ qꝛ btā vgo fuit purissi ma ⁊ nunꝙ aliqua peccati sorde maculata atqꝫ omnib⁹ virtutib⁹ redimita. meruit effi ci mater dei merito cōgrui iuxta illō Ans. in li. de cōceptu vginali. Decuit vt cōceptio illius hoīs de matre fieret purissima tanta puritate qua sub deo nequeat maior intel ligi ⁊c. Unde canit ecclesia. Beata viscera

Conclusio.

Marie v̄ginis que meruerūt portare eter
ni patris filium.

Pars tertia hui⁹ sermonis que dicit
filiationis.

u Et patere pōt ex p̄dictis. sicut
beata v̄go est vera mater dei.
v ita et dei fili⁹ est verus fili⁹ vir
ginis. ita q ipsa b̄ndicta v̄go
hz vnū et eundez filiū cū deo.

Triplex est filiatio. Notandū tñ p maiori declaratione p̄di
ctoꝝ. q quātū ad p̄ns spectat triplex repe
rit filiatio. s. naturalis legalis. et sp̄ualis. licz
quinqz genera filioꝝ distinguant a iuristis.
vt p3 glo. insti. de adop. i prin. et in aut. qb⁹
mo. na. effi. sui. §. ij. Filiatio naturalis est
qua qs efficit fili⁹ per carnalē gñationem
Maria habuit tres filios. Filiatio legalis est que fit per imperialem
adoptionē. Filiatio sp̄ualis est que fit per
sp̄ualem baptismi regenerationem. Et s̄m
hanc triplicē filiationez v̄go maria habuit
tres filios. Prim⁹ fuit xp̄s quem p natura
lem generationē habuit. quia eū de suis vi
sceribus generauit. Unde Gala. iiij. dicit
ap̄ls. Misit deus filiū suū natū ex muliere
etc. et Rom. j. Qui factus est ex semine Da
uid s̄m carnez. Ex qbus verbis habetur q
beata v̄go ex p̄genie dauid duxit originē.
Si em̄ xp̄s s̄m carnē ex semine dauid nat⁹
est. et in carne xp̄i nō fuit nisi semē v̄ginis.
manifestū est ipam ex semine dauid descen
disse. Non solū aūt hoc ostendit ex aposto
lica autoritate. sz etiaz ex testimonio eccl'ie
que errare nō pōt. Ait em̄. Natiuitas glo
se v̄ginis marie ex semine Abrae: orta de
tribu Juda clara ex stirpe dauid. Ostendi
tur etiaz hoc ex voce ipsius dauid p̄phete
ipsam exortātis vt Gabrieli assentiat. dicēs
in ps. xliiij. Audi filia et vide etc. Quia igit
beata virgo fuit mater filij dei. et ipse dei fi
lius ex tali maternitate tria consecuta est.

Maria ex filio Jesu tria cōsecuta est. Primo materne autoritatis imperium.
Unde Luce. ij. dicitur. Et erat subditus il
lis. Ideo Augu. inquit. Hoc singulariter il
la femina habuit vt sibi habeat nascēdi hu
manitate subditum quem non solum hu
manaverū etiam angelica natura venera
tur et adorat altissimū. Scd̄o consecuta est
misericordie et pietatis perfectū affectum.
Unde Ber. in quodā sermone inquit. Quā
tum viscera illa virt⁹ pietatis affecit. si qui
bus nouem mēsib⁹ pietas requieuit. nam
et ante mentem q̄ ventrem repleuit. et cum
ex vtero processit ab animo nō recessit. Ter
tio consecuta est sublimationē ad filiū. Un
Damas. inquit. Decuit matrez ad filiū sub
limari. vt ad ipm ascenderet sicut ipse ad
illam descenderat. Scd̄s filius beata vir x
ginis fuit Johānes euāgelista. qui fuit ei⁹
filius p imperialē adoptionē. Est aūt ado
ptio quedam legalis filiatio inducta ad so
latiū eoꝝ qui filios non habēt. l. cum eum.
C. de adop. et l. adoptio. ff. eodē titu. Quia
aūt beatissima v̄go erat in morte nr̄i salua
toris priuanda suo dilectissimo filio. idō ad
aliqualē ꝯsolationē eius: ip̄e imperator ce
lestis in tribunali crucis existens. publico
edicto Johannē matri sue in filiū adopta
uit dum ait. Mulier ecce fili⁹ tuus. Ex illa Johes hz tria priuilegia.
autē adoptione Johes tria priuilegia ha
buit. Primum est q factus est gabrielis ar
changeli socius. Un̄ Petr⁹ Damian⁹ inqt.
Johānes archāgelo Gabrieli ad custodiaz
dei matris socius est dat⁹. vt ille integram
v̄ginez inuisibilr custodiret. et iste forinsec⁹
fragilitati feminee obedientie sue ministe
rium exhiberet. Scd̄m est. q factus est ver
bo dei magis intim⁹. Unde idē doctor ait
Quāto iohānes familiarior cum matre dei
cōseruat: tanto vicinior verbo efficit. Ter
tium est q factus est quadā sp̄uali gratia
frater saluatoris. dicēte eodē doctore. Si
cut dixit dn̄s matri. Hic est filius tuus ita
dixit discipulis. Hoc est corpus meum. et
causatum fuit in illis verbis effectus. vt ili
co panis ille dn̄i eius fieret corpus. Ex qua
dam itaqz similitudine si dicere audeam⁹
beatus Johannes non solum filij positus
est nomine. sed p̄pter ista v̄ba dn̄ica quod
dam maius necessitatis sacramentum apd̄
beatā virginē meruit obtinere. Tertius y
filius fuit Johannes baptista. qui fuit ei⁹
filius per sp̄ualem baptismi regeneratio
nem. Ipsa enim eum baptizauit nō baptis
mo fluminis. sz baptismo flamis. sicut dic
Chrysosto. Cum enim beata virgo maria
salutauit Elizabeth: vox salutatiōis per au
res eius ingrediēs ad puerū descēdit: vir
tute cuius salutationis puer sp̄msanctum
accepit. Unde dixit Elizabeth b̄ndicte vir
gini. Ecce em̄ vt facta est vox salutationis
tue in aurib⁹ meis: exultauit in gaudio in
fans in vtero meo. Per illaz ergo virginis
salutationem recepit Johes sp̄ussctī infu
sionem. sicut p̄dixerat Gabriel angel⁹ patri
suo Zacharie Lu. j. di. Sp̄usancto replebi
tur adhuc ex vtero matris sue. Per illam

nāt spūssancti repletionē meruit a peccato originali emūdationē. Si ergo ad vocem salutatiōis marie puer spūssancto repletus est ab originali pctō purgatus: aperte claret ꝙ btē virginis spūalis filius effectus est. quia per spm̄sanctū per eā fuit baptizatus. Sciendū est igit̄ ꝙ btūs Jobes in vtero materno existēs. ꝟtute salutationis btē virginis quattuoꝛ ꝓrogatiua accepit. Primo exultationem: quia exultauit in vtero m̄tris audiēs melliflua verba btē virginis. Secūdo a peccato originali purgationem. vt. ādictum est. Tertio spūssancti receptionē. q. ia deū in vtero virginali esse cognouit. ⁊ illum vt potuit per illā exultationem in vtero adoꝛauit. Quarto spūssctī repletionē: quia nō solum ip̄e repletus est spūsancto ꝓphetico: sed etiā matrē repleri fecit. Unde Lu. j. Postq̄ dictū est ꝙ exultauit infans in vtero eius sequit̄. ⁊ repleta est spūsctō Elisabeth. ⁊ prophetauit ⁊c. Sed his duab⁹ vltimis filiationib⁹ dimissis cōcludamus nostrum sermonē in filiatione naturali dn̄i nostri iesu xp̄i ex virgine. de qua ⁊ de eius effectu loquēs Bern. inquit. Quāuis deus cū omnibus sit. spēcialiter tamen est cum maria: cū qua tanta vtiq̄ cōnexio ei fuit: vt illius nō solum voluntatē: sed etiā carnem sibi cōiungeret. et de sua virginea substantia vnū xp̄m efficeret. vel poti⁹ vn⁹ xp̄us fieret. qui licȝ nec tot⁹ de deo nec totus de virgine. totus tn̄ dei ⁊ totus virginis esset nec duo essent filij sed vnus vtriusq̄ filius. qui est benedictus in secula seculoꝛum. Amen.

Jobes baptista qt tuoꝛ ꝓrogatiua accepit.

De eiusdem benedicte virginis parturitione. Sermo. v.

Z G

Ratia mulieris sedule delectat virum suū Eccl̄i. xxvj. Multū honoꝛȝ ꝯfert viro suo vxoꝛ sollicita si cōtingat pegrinos ad domū suā declinare qui cōmode nō posset illis ministrare nisi vxoꝛe mediāte. Quedaȝ em̄ mulieres sunt ita prompte. ⁊ vt vulgariter dr̄. auisate. ꝙ dicto citius vt ita loqr. vident̄ oīa ad viri nutū ministrare. Spiritualiter. paterfamilias domus est deus pater. qui volēs moꝛtalibus pegrinis nimio frigoꝛe fatigatis prouidere de cibo. voluit ꝟginē mariā suā esse sponsam cui⁹ sollicitudine eccl̄ie filijs ad cōuiuiū diuinum venientibus ꝑpararet necessaria. De qua spōsa dr̄ ps. cxxvij. Uxoꝛ tua sicut vitis abūdās in laterib⁹ dom⁹ tue. Et figurat̄ Gen̄. xviij. vbi dr̄. ꝙ cum tres angeli in foꝛma trium viroꝝ venissent ad tabernaculū abꝛae: vocauit abꝛaā vxoꝛē suā Sarā. ⁊ dixit ei. Accelera tria sata simile cōmisce. ⁊ fac subcinericos panes. Per tres autē viros intelligunt̄ tres potētie aīe. qbus ip̄sa aīa deo ⁊ angelis assimilat̄. Uel per tres viros intelligit̄ tripler hoīm genus. seu tripler tp̄s scȝ tēpus legis nature. scripture ⁊ grē. In oīni em̄ tp̄e fuerūt oēs potētie aīe pegrine a deo post lapsum Ade. Item oēs homies cuiuscūq̄ generis ⁊ cōditiōis fuerūt pegrini. ⁊ necesse habuerūt applicare ad tabernaculuꝫ abꝛae. i. ad fidem eius quā habuit de messia venturo. Uolēs ergo deus oībus hoīb⁹ tā veteris q̄ noui testamenti ꝓuidere de vero pane. i. de filio suo. qui ē panis viu⁹ de celo descendens. Johānis. vj. cap. Elegit ꝟginē benedictā. que tria sata simile cōmiscuit: vt inqt Bern. dū in vtero suo nouum. antiquū ⁊ eternū coniunxit. nouū scȝ animā xp̄i de nouo creatam. antiquum idest coꝛpus ei⁹ de natura veteris Ade productum. ⁊ eternum. i. dei verbum qua coniunctione mirifica oēs fideles reficit. non solū posteros per sacramēti susceptionem sed etiā p̄mos per credulitatē. Unde inqt Leo papa in quodā s̄mone. Uerbi incarnatio hoc ꝯtulit faciēdo q̄ fecit ꝙ sacramētū salutis humane in nulla vnq̄ antiqūitate cessauit. nam q̄ predicauerūt apostoli hec annūciauerūt ꝓphete. nec sero ē impletū quod semp est creditum. nec minus adepti sunt qui in illū crediderūt promissum q̄ q̄ receperūt donatū. hec ille. Fuit ergo beata virgo maria mulier illa sedula. que virum suum. i. sponsum celestem deū oblectauit. dum venientib⁹ ad eū peregrinis. i. hominibus per fidem. panem dulcissimū. i. filiū suum concipiendo ⁊ parturiendo protulit. De qua dei matre ⁊ ei⁹ partu quinq̄ consīderationes faciemus.

Pꝛima dicet̄ conditionis.
Scd̄a commendationis.
Tertia ostensionis.
Quarta inductionis.
Quinta ꝟo expositionis.

Pars p̄ma huius sermonis que dicitur conditionis scȝ partus virginalis ⁊ ipsius virginis parturientis.

A Differentia partus marie et aliorum mulierum

Pro expeditione p̄me ptis s̄mo nis nri. est sciendū p̄rimo q̄ pt⁹ btē v̄ginis fuit dissilis a partu aliarū mulierū. Cetere em̄ mulieres ante partū h̄nt timorē ne in ptu periclitent̄. In partu h̄nt dolores. et post ptū incurrūt lāguorē. Btā aūt v̄go nec an̄ ptū timorē habuit. nec in partu dolorē nec post partū lāguorē. Primo em̄ āte partū timere nō potuit. q̄ se ab eterno a patre celesti electā sciebat in sponsam. iuxta illud ps. cxxxviij. Elegit dn̄s syon: elegit eam in habitationē sibi. Per syon nāq̄ intelligit̄ btā v̄go q̄ semp̄ dei glia₃ speculabat̄. Syō em̄ speculatio interptat̄. Nō etiā debuit timere q̄ dei filiū in vtero habebat. Eccli. xxiiij. Qui creauit me requieuit in tabernaculo meo. Timere nō potuit in quā spūssctūs cū plenitudine grē supuenit. Luc. j. Spūsctūs supueniet in te: et quā dei angelus custodiebat. Angelus em̄ eam custodiuit et in mūdū venietē: et in mūdo existetē. et de mūdo recedentē. Un̄ ipsa dicere poterat illud Judith. xiiij. Uiuit dn̄s q̄m custodiuit me angelus ei⁹. et hinc euntē. et ibi cōmorante et inde reuertētem. Scd̄o in ptu nō habuit dolorē. et hoc cōueniēs fuit multis rationibus de q̄bus tractaui in. v. pte huius opis sermo. vij. parte. j. de q̄b⁹ vnā tāgit Hugo de sctō victore dī. Eua postq̄ malā delectationē cōceperat: q̄ filios in dolore parituta esset audiuit. vt aperte demonstraretur q̄ nō idcirco pariat cu₃ dolore eo q̄ a viro sed q: ex libidine cōcepit. Beata aūt virgo nō solū sine libidine cōcepit. sed nec de semine viri accepit. et ideo sine dolore filium edidit. Aliam etiam rationē tāgit p̄dictus doctor dicēs. Absit vt tristicia et gemit⁹ ibi interuenerit vbi gaudiū omnimode p̄dicat̄. Gaudebat em̄ in immēsum de tanta plis maiestate. de cōseruata sibi v̄ginitate. de hūani generis saluatione. et de angelica iubilatiōe. q: ibi angeli aderant qui epitalamū decātabāt. Et iterum idem ait. Absit vt ibi tristicia interuenerit. ad cuius partū multitudo angelorum cecinit. Tertiam rationē assignat Damas. qui inq̄t. Beata virgo dolores quos effugit pariēs. hos in xp̄i passione sustinuit. Tertio post partū nullū sensit lāguorē. Non em̄ potuit languere q̄ medicinā celestē. i. filium dei in vtero portauit. qui sicut dicit̄ Mat. iiij. Sanat oēs lāguores. et oēs īfirmitates. Itē nō potuit lāguere illa cū qua erat gygas fortissimus qui oēm imbecillitatē sustētauit. de quo dī ps. xviij. Exultauit vt gygas ad currendas viā ec. Unde Aug. in quodā s̄mone in persona v̄ginis loquit̄ dī. Qui natus est ex vētre meo. exiuit vt gygas magnificus. et venter meus nō est pudore euacuat⁹. Non potuit etiā lāguere illa cū qua erat dei virtus q̄ ipam cōfortabat et firmiter roborabat. de quo dī Esa. xl. Qui lapsis dat v̄tutē. et his q̄ nō sunt fortitudinē et robur mltiplicat. q̄ sibi refrigeriū p̄stabat. et nullā pati molestiā p̄mittebat. vn̄ dixit ei angelus Luce. j. Uirt⁹ altissimi obūbrabit tibi.

B Partus marie fuit multe puritatis

Scd̄o p̄ncipalr̄ ī hac pte est sciēdū q̄ partus btē virginis fuit multe puritatꝭ. et hoc duplr̄. s. ex parte mr̄is et ex parte prolis. Primo em̄ in matre fuit tanta puritas. q̄ nec in cōceptu nec in partu sua potuit violari virginitas sed seruata puritate virginali ipsa eum cōcepit et peperit. Nec mirū: q: ipa est sydus dei. iō pepit filium tanq̄ diuini splendoris radiū sydus em̄ radiū suū emittit sine sui corruptiōe. et v̄go pepit filiū suum sine sui violatiōe. Unde canit ecclia. Sicut sydus radiū. p̄fert v̄go filiū pari forma. neq̄ sydus radio: neq̄ mr̄ filio fit corrupta. Hinc etiā est q̄ propheta ortū xp̄i assimilat luci. dicēs ps. xcvj. Lux orta ē iusto. Et ps. cxj. iterū ait. Exortū est in tenebris lumen rectis corde. Ite₃ quia beata v̄go est camp⁹ dei. ideo filiū suū generauit tanq̄ florem amenū. Sicut em̄ flos de campo orit̄ sine cāpi fossione. sic xp̄s de v̄gine nat⁹ est sine mr̄is corruptiōe. Unde ipe inquit Can. ij. Ego flos campi. Quia v̄go est liban⁹ dei. iō generauit thus odoriferū. Sicut aūt thus quod emanat cortice non inciso est magis odoriferū et preciosum. sic filius virginis qui egressus est nō inciso cortice. i. nō violato v̄ginali pudore totū orbem suo odore repleuit. Unde ipsa v̄go inquit illud Ecclesiastici. xxiiij. Quasi libanus non incisus euaporaui habitationem meam. Secūdo ista puritas attenditur ex parte prolis. In christo enim est diuinitas. anima et corpus Eius autem diuinitas. est purissima. de qua Sapientie. vij. dicitur. Candor est lucis eterne: et speculum sine macula. Eius quoq̄ anima a deo fuit purissima creata. Unde ipse filius virginis dicere potest illud Sapientie. viij. Sortit⁹ sum animam bonam. Ei⁹ etiam caro fuit pura; quia de

purissimis sanguinib' virginis assumpta. Unde Dama. ait. Templū cōstruxerat sibi xp̄s ex castis ꝛ purissimis sanguinib' ṽgis aīa rōnali ꝛ intellectuali aiatū primitias masse nostre.

C

Part' Marie fuit mlte paupertatis.

Tertio in hac parte dico ꝙ part' ṽgis fuit multe paupertatis. vt. s̄. declaratū est in .ij. sermone huius partis. pte iij. Caruit em̄ beata ṽgo oībus illis q̄ cetere mulieres in partu suo desiderāt habere. Primo nāq3 caruit seruiētiū peritia. quia nullā seruitricē habuit: sʒ ip̄a vt inqt Hierony. ꝯ Heluidiū. puerū pānis inuoluit ꝛ in p̄sepio collocauit. Nulla em̄ mulier assistere voluisset paupercule pegrine ī diuersorio posite ꝛ in media nocte. loco aūt domicellarū habuit bouē ꝛ asinū. Scd̄o caruit pannoꝝ copia q̄bus se ꝛ puerū tegere posset. Unde Beda in quodam sermone de dn̄o nr̄o ait. Qui totū mundū vario vestit ornatu pannis vilibus inuoluit. Tertio caruit ignis p̄sentia. qui multū vtilis fuisset ꝓpter hyemē ꝛ noctem: tam ad calefactionē pueri et membroꝝ ꝯsolidationē: q̄ȝ etiā ad illuminationē loci tenebrosi. Quarto caruit ciborum abūdantia: quia cum esset paupercula parce viuebat. ꝛ puerū nō nutricib' dabat lactandum: sed ꝓprijs vberibus nutriebat Unde canit eccl'ia. Ipsum regem angeloꝝ sola virgo lactabat vbere de celo pleno. Quinto caruit camere pulchritudine ꝛ lecti mollitie. nam p camera habuit stabulū quod nō est habitaculū hoīm sed iumētoꝝ p lecti mollitie puer habuit p̄sepe ꝛ fenū. Istam aūt tantam paupertatē xp̄s in se ꝛ in matre eligere voluit vt diuitū superbiā cōfunderet. ꝛ pauperibus consolationem daret. Unde Ber. inqt. Nimirū si voluisset venire poterat mouēdo celū ꝯcutiendo terrā ꝛ emittēdo fulgura. non sic aūt ꝓcessit. sed non tm̄ homo factus est. sed etiā pauper: ꝛ pauperē matrē elegit que careret cunis q̄bus infantē reclinaret. ꝛ hoc fecit humanā volens ꝯculcare sup̄biā. hec ille.

D

Part' Marie fuit mlte nouitatis.

Quarto p̄ncipalr̄ dico ꝙ partus ṽginis fuit multe nouitatis. accipiēdo nouū ꝓprie. Nō enim dr̄ nouū quod al's est vsitatū. l. nō est nouū vbi doc. ff. de legi. nec dr̄ nouū qd̄ aliq̄n factum est. lʒ modo renouet̄. c. achaci'. xxiij. q. j. ꝛ. c. satis. xxxiij. q. j. ꝛ. c. preceptis. xij. dis. sed illud ꝓprie dr̄ nouum quod nunq̄ fuit. c. auaricie. ꝛ ibi Archid̄. de elec. lib. vj. Ista autem nouitas maxime fuit triplex. Nam primo fuit nouitas generationis. noua enim ꝛ inaudita generatio fuit quando de sola matre voluit nasci. Un̄ dicit Aug. in sermone de natiuitate dn̄i. Precesserat p̄ma gn̄atio sine viro ꝛ femina sicut ī adaʒ Scd̄a de viro sine femina sicut ī eua. Erat tertia de viro ꝛ femina sicut in nobis. Restabat ergo quarta sine viro de femina cūctis viuētib' desiderata. q̄ tres p̄dictas liberauit. Scd̄o fuit ibi nouitas vnionis: quia s̄m Ber. ī vnā personā vnita sunt tria. s. nouū. antiquū. ꝛ eternū. vt. s̄. dictuʒ est. s. aīa caro. ꝛ diuinitas. Itē vnita est suprema natura. s. ip̄a diuinitas. ꝛ natura media. i. aīa ꝛ natura infirma. i. caro. Tertio fuit ibi nouitas signoꝝ. de qua inqt. Ber. in ser. de natiuitate dn̄i. Innoua dn̄e signa: īmuta mirabilia. qm̄ ip̄a ꝯsuetūdine viluerūt priora plane solis ort' ꝛ occasus. terre fecūditas tempoꝝ vicissitudo. miracula magna sunt sed totiēs visa viluerūt. Ecce inquit noua facio om̄ia. ꝛ ṽe noua miracula conceptus fuit sine pudore part' sine dolore ꝛ mater sine corruptiōe. ṽgo peperit. ꝛ post partuʒ virgo inuiolata pmāsit. fecunditatem matris habens cum virginitatis honore. De ista etiā mirabili nouitate dicit Aug. in li. de symbolo. Parit mr̄ ꝛ ṽgo feta ꝛ intecta factor oīm fit creatura. portat̄ manib' q̄ regit oīa. lambit vbera regēs sydera. tacet ꝛ verbum est. necdum quis esset demōstrabat ꝛ vniuersa creatorem suū indicabāt. ꝛ hec sufficiāt quoad cōditiones partus virginalis.

E

Quantū ṽo ad ꝯditiōes ipsius ṽginis m̄ris pturiētis est sciēdū ꝙ mater Maria xp̄i p̄mo fuit filio valde vnita. Un̄ ip̄a inqt fuit xp̄o Can. ij. Dilect' me' mihi ꝛ ego illi. Et. vij. valde eiusdē li. c. iterū ait. Ego dilecto meo ꝛ ad me cōuersio eius. Intantū aūt fuit mater filio vnita. ꝙ sine ea nō cōcipit̄. Nā Lu. j. dixit ei angelus. Ecce ꝯcipies ī utero ꝛ paries filiū. Nec mirum: q2 eius vterus erat flos puritatis iuxta illud Can. j. Lectulus noster floridus. sine matre fili' nō inuenit̄. Unde Mat. ij. dr̄. Intrātes domū inuenerunt puerum cum maria matre eius. Nec mirū. quia ip̄a est via veritatis. que Eccli. xxiiij. inqt. In me oīs gr̄a vite ꝛ veritatis. Sine m̄re fili' nō crucifigit̄. Un̄ Joh. xix. dr̄. Stabat iuxta cruceʒ iesu mr̄ ei' ꝛc. Nec mirū: quia ip̄a est mater pietatis. ꝛ ex pietate materna ibi stabat. ꝛ cū filio crucifigi parata erat. Naʒ ei p̄dictuʒ fuerat Luc. ij. Tuamipsius animam pertrāsibit gladius.

Sine matre spūssanct⁹ a filio nō destinat. Unde Act. ij. dr. Erant oēs perseuerantes in orōne cū mulierib⁹ ꝛ maria mr̄e iesu: et sic eētes receperūt spm̄sanctū. Nec mirū quia ipsa est aqueduct⁹ grē spūalis. iuxta illud Eccli. xxiiij. Ego quasi aqueduct⁹ exiui de paradiso. Scđo dico ꝙ mater xp̄i fuit filio valde chara. quod quidē ille ostē dit. quādo in cruce exn̄s tantam curam de ea habuit ꝙ illam iohāni recommēdauit. Christus namq̧ in hac vita q̄nq̧ habuit ꝛ possedit. Habuit quidē aliquādo quandā licȝ paruā. pro expēsis sibi datā pecuniam habuit corp⁹ ꝛ animā habuit matrem et ecclīam. Ea aūt que fuerūt vilissima custodi vilissimo. ea xͦo que fuerunt chara ꝛ charissima custodib⁹ charis ꝛ charissimis commendauit. Nam pecuniā quam cōtemptibilem ꝛ vilissimā reputauit custodi vilissimo. i. Jude scarioth recōmēdauit. Corpus vero suū charis custodib⁹ dimisit. s. ioseph de arimathia ꝛ Nicodemo. Ecclīam autem quam habebat chariorē: chariori custodi tradidit. s. petro apostolo sed matrem quā habebat charissimam: charissimo custodi commendauit. s. Johāni euāgeliste. Aīam xͦo quā habebat supercharissimā: custodi supcharissimo recommendauit. s. xp̄i eterno. dicens Lu. xxiij. Pater in manus tuas commēdo spm̄ meū. Ex hoc aūt ꝙ Johānes a xp̄o super omnes alios discipulos dilectus. vt Joh. xxi. habetur mariam in custodiā accepit: ostendit ꝙ ipsa bn̄dicta xgo filio suo charissima fuit. Tertio dico ꝙ fuit in maxima reuerentia filio. qđ patȝ ex quinq̧. Primo. quia sibi subdit⁹ esse voluit iuxta illud Lu. ij. ꝛ erat subditus illis. Secundo: quia ei⁹ voci ꝓtin⁹ obediuit. sicut patet Joh. ij. Cum enim vinum in nuptijs defecisset: ꝛ virgo dixisset ministris. Quodcunq̧ dixerit vobis facite. statim vt filius cognouit ꝙ mater hoc dixerat: miraculum fecit: ꝛ aquam in vinum mutauit. Tertio ex eo ꝙ filius in occursum perrexit. qn̄. s. ipsa de hac vita trāsiuit. Quarto ex hoc ꝙ ipsā ad suam dexterā collocauit. Quinto ex hoc ꝙ eam nostram petitionariā fecit. de quibus trib⁹ vltimis habetur. iij. Reg. ij. sub figura Bersabee matris Salomōis vbi dr Surrexit rex i occursum matris adorauit q̧ eam. Ecce quia reuerēter sibi obuiauit. positusq̧ est thronus matri regis que sedit ad dexteram ei⁹. Ecce quia eam ad suā dexterā collocauit. Deinde subditur. Dixitq̧ ei mater. Petitionē vnā paruulā ego deprecor a te: ne confundas faciem meam. Dixitq̧ ei rex. Pete mater mi. neq̧ em̄ fas est vt auertā faciē meā a te. Ecce qr nr̄am petitionariā eam fecit. Quarto dico ꝙ beata xgo fuit dei filio mater vera. qđ ptȝ ex eo ꝙ sibi carnis substātiam ministrauit atq̧ conuenientem locū ac conueniens nutrimentum ei exhibuit. ꝛ nouē mensib⁹ eū in vtero portauit ꝛ fouit. ꝛ ei nato de necessarijs ꝓuidit. Jdeo ipe dn̄s noster Sapie vij. inquit. Jn ventre matris figurat⁹ sum caro. Ecce locus ꝯueniens. nouem mensiū tempore coagulat⁹ sum in sanguine. Ecce quia in eius vtero nouē mēsibus stetit. ita ꝙ sicut dicit Aug. ꝛ Dama. ꝯ decimo aliqd tetigit. potest enim mulier portare filium decem mēsibus in vtero ꝛ nō plus nisi per duos dies vltra decimū mensem. L. in testamēto. §. fi. ff. de suis ꝛ legi. he. ꝛ. §. mulier. vbi glo. in aut. de resti. ꝛ ea que pa. col. iiij. ꝛ. l. gallus. in prin. vbi glo. i verbo mēses. ff. de lib. ꝛ posth. ꝛ ibi per Bal. ꝛ. ff. de statu ho. l. septimo mense. vbi glo. Postea sequitur ex semine hominis. Ecce qr ei substantiam carnis. ministrauit et dicit hominis nō hominū Ceteri em̄ sunt nati ex semine hoim. christus aūt solum ex semine hoīs. i. virginis vnde xp̄s non vocat se filiū hominum. sed filiuȝ hominis. vt habetur Mat. xvi. ꝛ. xxvi. ꝛ Mar. ij. ix. ꝛ. x. ꝛ Lu. v. ꝛ. vi. et Joh. xiij. c. ꝛ vocatur ibi semē ei⁹ sanguis virgine⁹ a spiritusancto totaliter deauratus. Deinde subdit. Et delectamento somnij conuenientis. Ecce conueniens nutrimentum ꝛ ministeriū. Jpsa enim vt vera mater eū natū pannis inuoluit ꝛ suo lacte pauit. Unde canit ecclīa. Membra pānis inuoluta xgo mater alligat. ꝛ manus pedesq̧ crura stricta cingit fascia. Et iterum: Jpa regem angelorꝫ sola xgo lactabat ꝛc. Jdeo qn̄ ipsa xgo vult nobis filiū placare potest dicere illud. ij. Mach. vij. Fili miserere mei que te in vtero nouem mensibus portaui. ꝛ lac triēnio dedi ꝛ alui. ꝛ in etatē istam ꝑduxi. Quinto dico ꝙ beata xgo fuit christi tota mater. quia ei totā substam corporalē ministrauit ita ꝙ nullus pater aliquid sibi dedit. Jdeo dr Hiere. xxxi. Nouum faciet dn̄s super terram femina circūdabit virū. Solet aūt homo circūdare qđ suū ꝓpriū est. Nulla ergo mulier unquam

Marginal notes:
F Maria fuit xp̄o valde chara
G Maria fuit in maxima reuerē tia xp̄o
H Maria fuit xa mr̄ dei.
J Maria fuit tota mr̄ xp̄i.

puerū perfecte circūdedit. quia caro pueri tota sua nō fuit. sed pater ibi partē habuit Uirgo aūt beatissima filiū suū in vtero circūdedit: qꝛ ibi de alieno nihil fuit. Un̄ fuit sicut figura circularis. Naꝫ alie figure ſm Augu. ex pluribꝰ lineis pficiuntur. figura vo circularis vna tm̄ linea claudit. corpus autē xpi formatum est tm̄ vna linea. i. sola carne vginea. Illud etiā quod est circūdatū ex omi parte est clausum. Nam si aliqua aptura ibi fuerit bene circūdatum non erit Nulla igit mulier puerū in vtero circūdedit: quia nulla clausa in cōceptione. sꝫ ois opera fuit. sola aūt vgo filium circūdedit quia ex omi parte clausa fuit. s. ante partū in partu. ⁊ post partū. Et ideo dicit Cant. iiij. Ortꝰ cōclusus. fons signatus ⁊c. Sexto fuit filio suo pia ⁊ studiosa mat. quia ei sollicite oīa pietatis officia exhibuit vt diffuse tractaui in. iij. pte huiꝰ opis ſmone. j. parte. ij. Et hic pertranseo.

Pars. ij. huiꝰ ſmo. q̄ ē commendationis.

Inquit deuota qdā mulier dn̄o nostro iesu xpo. vt habet Luce xj. Beatus venter q̄ te portauit ⁊ vbera que suxisti. ⁊ cōiter tenetur ꝙ hec mulier fuit beata Marcellina pedissequa scte Marthe. In quibꝰ vbis commendat ventrem illum sacratissimuꝫ qui dn̄m nostrū iesum xpm pe perit. ⁊ vbera eius sanctissima que ipsum vgineo lacte nutrierunt. De primo autem scilicꝫ de ventre vginali dixit deus sponse sue Cantic. vij. Uenter tuus sicut aceruus tritici vallatus liliis. Eius em̄ venter fuit plenus illo tritico. de quo dicit Iohā. xij. Nisi granū frumenti cadens in terrā mortuum fuerit ⁊c. Hoc aūt triticū fuit instar acerui. Aceruus enim tritici in imo est latus in medio partim latus ⁊ partim angustus. christus autē quantū ad naturā infimā. i. humanā fuit nobis manifestus. quātū vo ad naturam mediā. i. aiam fuit ptim occultꝰ. ⁊ partim manifestꝰ. sed quantū ad naturā summā. i. diuinaꝫ fuit nobis valde angustus. i. occultus. Istud autē triticum fuit generatuꝫ in ventre ipsius benedicte vginis qui fuit vallatus liliis. Et dicit lilia in plurali. qꝛ oīa que in ipsa fuerūt pura ⁊ mūda fuerūt. habuit em̄ mūdas cogitatiōes. intētiones. locutiōes. ⁊ operationes. Et dicit vallatꝰ. quia vēter eius liliis puritatis ⁊ mūdicie vndiqꝫ fuit circundatꝰ sicꝫ intus ⁊ ex. sursum ⁊ deorsum. a dextris ⁊ a sinistris. an̄ ⁊ retro. ita ꝙ hostis in eiꝰ cor nunq̄ intrare potuit. nec aliquā spurcitatē immittere valuit. Nam intus inueniebat liliū puritatis. ex liliū castitatis. rursum liliū contemplationis. deorsum lilium humilitatis. a dextris liliū temperantie. a sinistris liliū patientie. ante liliū ꝓuidētie de futuris. retro liliū iusticie de preteritis. Ex qbus patꝫ q̄ vͤe locuta sit predicta mulier dicēs. Beatus vēter q̄ te portauit. Nos vo dicere possumꝰ. Btūs vēter marie vginis qui fuit thalamus xpi iuxta illud ps. xviij. Tanq̄ sponsus ꝓcedens de thalamo suo. qui fuit requies saluatoris sui. Un̄ ipa virgo inqt Eccli. xxiiij. Qui creauit me requieuit in tabernaculo meo. Qui fuit fons omniū gratiarū. iuxta illud Can̄. iiij. Fons hortoꝝ puteꝰ aquarū viuentiū ⁊c. In hoc autem distat ille fons ab aliis fontibꝰ. ꝙ alij fontes aquā hauriūt ab inferiori: ⁊ redūdant ad superius. Iste vo fons celestis aq̄ suarū gratiarū habuit a superiori. i. ab altitudine trinitatis ⁊ fluit ad nos inferius per dona sue largitatis. O beatissime venter matris dei. pfecto tu fuisti apotheca oium charismatū dei. Unde Bern̄. inqt. Apotheca est maria oim gratiarū. in q̄ celestis pigmentariꝰ cum omnibꝰ suis vnguētis se collocauit. ⁊ cū omnibꝰ deliciis accubuit. Tu fuisti spūssancti habitaculū. vn̄ inqt angelꝰ Tu. pmo. Spūssanctꝰ superueniet in te. vͤe enī supuenit: qꝛ super oēm aliā creaturaꝫ in te descēdit. Tu fuisti armariū diuine sapiētie continens illū de q̄ ē ad Col. j. In q̄ sunt oēs thesauri sapie ⁊ scie dei abscōditi. Tu fuisti receptaculū lucis eterne: ꝑcipiēs illū de quo scriptū est Sapie. vij. Candor est lucis eterne ⁊ speculū sine macula. Et Heb. j. Qui cū sit splendor glorie ⁊c. Tu mundo ꝓduxisti suauitatē diuini odoris. vnde dicere potes illud Eccli. xxiiij. Ego q̄si vitis fructificaui suauitatem odoris. ideo adolescentule. i. anime deuote. clamant ⁊ dicūt illud Cant. j. Trahe me post te. in odorem curremus vnguētoꝝ tuoꝝ. Tu pepisti paradisi dulcorem. illū videlꝫ q̄ dixit Canti. j. spūs meꝰ sup mel dulcis Tu ꝓtulisti ignē eternū diuini amoris illū. s. de q̄ scriptū est ad Heb. xij. deus noster ignis consumens est. Qui quidem ignis in te nouem mensibus habitans. totam te c[h]aritatis ardore incendit. Unde Hiero. in sermone ad Eu-

Uēter marie commēdat

Est thalamus sponsi.

Est apotheca

stochium ait. Marioꝫ totā impleuerat spiritussctūs ac totam incanduerat diuinus amor. ita vt in ea nihil esset qđ mūdanus violaret effectus. Sicut em̄ aurū ad p̄sentiam ignis liquescit. sic ꝛ eius aīa ad p̄sentiā ignis diuini tota liquefacta fuit. Unde ipsa v̄go beatissima dicebat illud Cant. v. Anima mea liquefacta est. Eius q̄ꝫ venter dulcedine indicibili replet⁹ est. Et ad hoc exponi potest illud quod ipa sponsa dei inquit Cant. v. scꝫ venter meus intremuit ad tactuꝫ eius. s. ex nimia ꝛ insolita suauitate quā sensit in cōceptione illius. De hoc sanctissimo v̄etre exponi p̄nt illa v̄ba Prouer. xviij. si attribuātur deo. scꝫ De fructu oris mei replebit̄ v̄ter eius. Iste est ille venter beatissimus qui nobis pepit fructūl ꝛ mercedem salutis eterne. Uñ dauid ps. cxxvi. inquit. Cuꝫ dederit dilectis suis somnum: ecce hereditas dñi filij merces fruct⁹ v̄etris De quo fructu ad dei dexterā exultādo potuit deus dicere ipsi beate v̄gini illud ps. cxxxj. scꝫ. De fructu ventris tui ponā super sedem meā. De secretis aūt ꝯsolationibus huius beatissime v̄etris virginalis possumus dicere illud Prouer. xx. Quis inuestigabit oīa secreta v̄etris. De quo etiam ventre pleno aqua diuine dulcedinis p̄ncipaliter intelligi debēt v̄ba saluatoris nostri. Joh. vij. dicētis. De v̄etre eius fluēt aque viue. Talem ergo cōsideremus ventrē ꝛ replebimus mentē. exclamem⁹ quoq; cuꝫ deuota muliere p̄dicta ꝛ dicam⁹ dño nostro. Jesu xp̄o. Btūs v̄eter qui te portauit. venter scꝫ immaculat⁹. v̄eter intactus. venter sanctus puritate plenus innocētia decoratus. vterus illibat⁹. vterus mundissimus. v̄eter impollutus. Btūs venter qui eterne beatitudinis aditū reserauit. beat⁹ venter qui orbē vniuersuꝫ bñdictiōe repleuit. beatus v̄eter p̄ quē pctōres veniā. iusti grām. angeli leticiā: fili⁹ dei humane carnis substantiā. totaq; trinitas gloriam percepit.

Z Cōmēdantur vbera Marie q̄ ma habent De beatitudine v̄o vberū sequit̄. ꝛ vbera que suxisti. s. sunt btā. ipa em̄ pauerunt pascentem omnia. Sed sciendū est q̄ beata v̄go habꝫ vbera spūalia que sunt eius pietas ꝛ charitas quib⁹ nos consolat̄ ꝛ nutrit iuxta illud Esaie. lxvj. Satiamini ab vberibus cōsolationis vestre. Habent autem vbera vim attractiuā conuersiuam ꝛ effusiuam. Pmo habent vim attractiuā cū sint spōgiosa ꝛ porosa. Et eodem modo vbera virginis bñdicte habēt vim attractiuā. qꝛ nos ad se ꝛ ad deū trahūt. Sunt aūt quattuor que naturalr̄ trahūt. s. simile calidum ꝛ quedā ꝓprietas rerū. sicut ptꝫ adamāte. ꝛ vacuū. ꝛ similr̄ ista quattuor inducūt beatā virginē. vt p vbera sue charitatis ꝛ pietatis nos ad se trahat. Unde ꝓpter ista q̄ttuor possum⁹ sibi dicere illud Cant. v. Aperi mihi soror mea amica mea colūba mea: ꝛ immaculata mea. Pmū quidē quod attrahit est simile. ꝛ ideo ipsa nos debet attrahere propter similitudinē nature. vnde ei d̄r. Soror mea. vt em̄ scriptum est Eccli. xiij. Om̄e animal diligit simile sibi. Scd̄m quod attrahit est calidū ꝛ iō ipsa nos debet attrahere ꝓpter calidū charitatis intime. Et hac ratione d̄r amica mea. i. que me intime diligit vnde ipsa inq̄t Cañ. v. Ego dilecto meo scꝫ intēdo p amorē. ꝛ ad me cōuersio eius. Tertium quod attrahit est proprietas naturalis. sicut apparet de calamita attrahente ferrū. ꝛ ideo ipsa virgo nos ferreos. i. in malo obstinatos ꝛ duros debꝫ attrahere ꝓpter proprietatē sue mīe. sicut em̄ deo est propriū misereri semp ꝛ parcere: sic etiā matri eius. ꝛ ideo subdit̄. Colūba mea. sicut em̄ colūba caret felle. sic ꝛ ipsa non habꝫ fel amaritudinis. sed tota plena est dulcedine pietatis. Jdeo ei dicitur Cantic. j. Meliora sunt vbera tua vino fragrantia vnguētis optimis. Ubera em̄ Eue fuerūt plena vino. i. sentētia mordaci iusticie. Sed vbera btē v̄ginis fuerūt meliora. quia plena sunt lacte dulcis mīe. Quartū quod attrahit est vacuum. ꝛ ideo ipsa nos debꝫ attrahere ꝓpter vacuū hūilitatꝭ profunde. vñ subdit̄. Jmmaculata mea. Jpsa em̄ oīno se euacuauit ab oīb⁹ maculis mūdi maxime a macula supbie. Sicut em̄ supbia cor facit inflatū. sic hūilitas cor facit vacuū. qꝛ autē illud d̄r vacuū in quo nihil est l. si. ff. de. iiusto. rup. irritoq; test. Jpa v̄go bñdicta recte vacua ab oī supbia fuit que nihil elationis vnq̄ in se habuit. ꝛ ideo a tali vacuitate regine nostre debem⁹ attrahi. vt nō alta. sed hūilia sentiam⁹. Scd̄o dico q̄ vbera habent vim conuersiuā. sunt em̄ posita in pectore: vt cordi sint vicina vt sic p calorē cordis fiat decoctio sanguinis ꝛ in materia lactis facilius conuertatur. Unde lac dicitur sanguis bis coct⁹. semel in venis ꝛ semel in mamillis. ꝛ b̄m Papiam dicit̄ lac a leucos grece qđ est album Ubera habent vim cōuersiuā

latine. quia sanguis in mamillis efficit᷑ al bus. vt inquit archidiaco. in. c. deniqꝫ. iiij. dist. Istā autem vim cōuersiuam in nobis habent vbera ꝟginis gloriose. faciunt em̄ in nobis quattuor cōuersiones. ꝑpter q̄s ipsa dicit Eccli. xxiiij. Ego mater pulchre di lectionis ꝛc. Primo namqꝫ per vbera sue charitatis et pietatis ipsa cōuertit frigus nrm in calorem quādo a nobis expellit tor porem ꝛ nobis dat feruentē amores. Ideo ego mater pulchre dilectiōis. i. que frigus ꝛ torporem expello ꝛ calorem diuini amo ris induco. Scđo cōuertit nostrū merorem in gaudiū ꝛ delectationē. quādo scꝫ aufert tristiciā seculi. ꝛ dat timorē dei. s. filialem qui quidem est delectatio cordis. iuxta il lud Eccli. j. Timor dñi delectabit cor. ꝛ da bit leticiam ꝛ gaudiū i longitudinem die rū. ideo sequitur. ꝛ timoris. De ista autem delectatione đr Esa. xv. delectabit᷑ infans ab vbere. Quis si in propria significatione accipiat᷑ infans scꝫ ꝑ eo qui fari nō pōt. vt in. l. mulier. ff. de verbo. ob. vñ puer statim cū egreditur de vtero matris đr infans. l. aretusa. ff. de sta. ho. Ista ꝟba ꝑncipalius intelligi possunt de dño nostro iesu xpo in fante q delectabatur sugere vbera sua uis sima matris sue benedicte. Tertio cōuertit tenebras nostras in lucē. quando scꝫ expel lit a nobis ignorantiā ꝛ errorē ꝛ dat veraꝫ dei cognitionē. Ideo subdit. ꝛ agnitionis De hac autē ꝟtute exponi potest illud Esa. lx. mamilla regum lactaberis. Reges enim fuerunt apostoli. ꝛ sacri expositores. ho rum ꝟo regina fuit btā ꝟgo Maria. Tunc autē istoꝝ regū mamilla lactamur quan do eoꝝ sacris doctrinis ac meritis ꝛ exem plis in dei erudimur cognitiōe. Quarto cō uertit tempestatē in trāquillitateꝫ. q̄n scilꝫ aufert dubietatem vacilantem. ꝛ dat spem aīe. ꝛ tranquillitatem: ideo subdit. ꝛ sancte spei. spes em̄ aīam firmat et tranquillam facit. iuxta illud ad Hebre. vj. Cōfugimus ad tenendam ꝑpositā nobis spē. quā sicut anchora anime habemus tutam ac firam. Istā spem ꝓpheta ab vberibus beate vir ginis se recepisse gloriabat᷑ dicēs. ps. xxj. Spes mea ab vberib⁹ matris mee. Ter tio vbere habēt vim effusiuā: q̄ lac effun dunt. est autē lac candidū. nitidum. frigi dum. ꝛ pingue ꝛ significat quattuor bene ficia que recepimus ab vberib⁹ charitatis ꝛ pietatis beate ꝟginis Marie. de quibus

Vbera habent vim ef fusiuā.

đr Threñ. iiij. Candidiores nazarei ei⁹ niue nitidiores lacte rubicūdiores ebore anti quo sapphyro pulchriores. Est em̄ lac cādi dum. q: nazarei. i. eius deuoti ab ipsa reci piunt candorem innocētie. ideo đr. Candi diores nazarei ei⁹ niue. Scđo lac est mun dus. q: eius deuoti recipiūt ab ea nitorem munditie. ideo subditur. nitidiores lacte. Tertio lac est natura frigidū. q: recipiunt ab ea refrigerium cōtra estum cōcupiscen tie. ideo subditur. rubicūdiores ebore anti quo. Ebur em̄ est natura frigidum. Quar to lac est pingue. q: ab eius vberibus reci piūt pinguedinē deuotionis interne. ideo subdit᷑ sapphyro pulchriores. Sapphyrus em̄ hꝫ colorē ethereū. vñ significat celeste desideriū. Eapropter vnusquisqꝫ deuotus ad alterū dicat illud Prouer. vij. Veni ine briemur vberibus. s. bñdicte ꝟginis. Ipsa em̄ dat nobis triplex lac spūale. Primū est lac celestis doctrine. sicut em̄ nutrix grossa cibaria comedit. ꝛ sibi incorporat. ꝛ in lac conuersa puero infundit. Sic btā ꝟgo ma gnas ꝛ difficiles s̄nias memorie cōmenda bat. iuxta illud Luc. ij. Maria cōseruabat oīa verba hec cōferens i corde suo. Et illa postmodū sic digesta discipulis effudit. vt ait. Beda super Lucā. Scđo dat nobis lac pietatis ꝛ misericordie. sanguis em̄ in no bis sepe accēditur. ꝛ sic cor ad iracūdiā cō citatur. Sed i beata virgine tot⁹ sanguis iracūdie conuersus fuerat in lac dulcis mi sericordie: quia nihil in ea seuerum vel au sterū fuit. sꝫ tota lactea ꝛ mellea. i. dulcis ꝛ piissima extitit. iuxta illud Cantico. iiij. Mel ꝛ lac sub lingua eius. Vñ Berñ. ait. Reuolue totā scripture seriem. ꝛ si quid in Maria austerū inueneris. de cetero eaꝫ su spectā habeas ꝛ ad ipsam accedere verea ris. Tertio ipā dat nobis lac spūalis grē. Vñ dicere potest illđ Esa. lv. Venite emi te absqꝫ argētō. ꝛ absqꝫ vlla commutatiōe vinū ꝛ lac. Per que intelligimus gratiam dei letificantē et dulcorantē animam. Ad ꝑstandū aūt istam gratiā non req̄rit beata ꝟgo a nobis magna precum sonoritatem: sed tm̄ mētis affectum. ꝛ ideo dicit. absqꝫ argēto. nec req̄rit vt cū ea commutationē aliquā faciamus sed gratis donat. Et ideo inq̄t. ꝛ absqꝫ vlla cōmutatiōe. Nec mirum si de hoc vino ꝛ lacte ipsa nobis abundan ter effūdit: cū eo plena sit. vnde Cañ. v. ait Bibi vinū meū cū lacte meo. Sciendū aūt

ꝙ sanguis qui cõuertitur in lac. et illa duplici decoctiõe de qua supra dictũ est non solũ trahit albedinẽ: sꝫ etiã saporositatẽ ⁊ vbertatẽ. Lac igit̃ btẽ ꝟginis pmo habuit albedinẽ quã traxit a duplici decoctione. Prima decoctio fuit facta ab igne spũs scti in vtero mr̃is sue. qñ spũssctũs eã sctifi cauit. Scdã ꝟo in filij dei cõceptiõe. qñ in eam spũsscts̃ supuenit. Scdo ei⁹ lac habuit saporositatẽ quam traxit a spũsscti depuratione. Nunq̃ em̃ aliq̃ mulier habuit lac tã saporosum sicut ipsa. Et rõ est. q: lac aliarũ mulierũ hꝫ multum impuritatis. Et iõ nõ põt esse multum magni saporis. Lac aũt btẽ virginis sic fuit a spũscto depuratũ ꝙ factũ est dulcissimũ ⁊ nimium saporosũ. ⁊ q: fuit optimi saporis. iõ fuit optimi nutrimẽti. de q̃ lacte inq̃t Aug. in sermone annũciatiõis. Lacta maria creatorem tuũ panẽ celi preciũ mundi. Prebe lãbenti mamillã vt ille ꝓ te percutiẽti pbeat maxillaꝫ lacta eũ qui fecit te talẽ vt ipse fieret in te Tertio eius lac habuit vbertatem a celesti subministratione. nõ em̃ lac suũ fuit a natura ꝓpinatum. sed de celo largiter subministratũ. Unde canit ecclia. Ipsum regem angelorũ sola virgo lactabat vbere de celo pleno. Ipsa igit̃ ꝟgo tam dulci ac saporoso lacte mamillas plenas habens de filio suo nato gaudebat. dicẽs illud Cañ. j. Inter vbera mea cõmorabitur. ⁊ ipsi filio suo blãdiẽdo dicebat illud Cañ. vij. Dabo tibi vbera mea. De istis autẽ vberib⁹ pdixerat spõsus celestis qui in eodẽ. c. inq̃t. Erunt vbera tua sicut botri vinee. Hanc aũt matrẽ lactãtẽ filiũ dei ⁊ ipsum paruulũ iesuꝫ desiderabat videre synagoga que dicebat Cañ. viij. Quis det mihi te fratrẽ meũ sugentẽ vbera matris mee? Ipsi quoq̃ ꝟgini dicebãt patres veteris testamenti illud Cañ. j. Exultabimus ⁊ letabimur in te memores vberũ tuorũ. De istis etiam vberibus exponere possum⁹ illud Esa. lxvj. Sugetis ⁊ ad vbera portabimini. ⁊ sup genua blandietur nobis sicut mater blãditur filio suo

Lac matrie habuit. tria.

Pars tertia huius sermonis que dicit̃ ostensionis.

Natiuitas xpi oib⁹ est ostensa

Incarnatio ⁊ natiuitas filij dei oib⁹ creaturis rõnabilibus est ostẽsa. Primo angelis. vt inquit Aug. v. sup Geñ. ad lr̃am Et. s. Ber. super Ione. j. c. di. ꝙ Lucifer cognouit naturã humanã debere ꝑuenire ad hãc dignitatẽ vt esset de⁹. Hoc quoq̃ mysteriũ pcognitũ fuisse angelis declarat btũs Tho. ij. ij. q. ij. arti. vij. Scdo hoc mysteriũ fuit ostensum patriarchis. videlicꝫ Abel. in quo fuerũt tria iusticie preconia. scꝫ ꝟginitas. sacerdotiũ ⁊ martyriũ quib⁹ ipse pmus gessit figuraꝫ xpi. vt inq̃t Aug. in li. diuersarũ questionũ ad Orosiũ ⁊ etiã sup Mat. Uidit etiã hoc mysterium Noe in arca federis de quo Genes. ix. dixit deus. Hoc erit signuꝫ federis inter me ⁊ terrã. Arcũ meũ ponã in nubib⁹ celi. Qđ exponẽs Iohes euãgelista Apoca. x. dicit Uidi alterũ angelũ fortẽ descendentem de celo amictũ nube. ⁊ iris i capite eius. Iste aũt angel⁹ est fili⁹ dei. Nubes ꝟo leuis est hũanitas de ꝟgine sumpta. Uñ Esa. xix. dr̃ Ascendet dñs sup nubẽ leuẽ. Arcus autẽꝫ iste est diuinalis miseratio. Nam in arcu sunt due ptes. pma q̃ est fortis est lignum scđa debilis est linuꝫ. Et tñ ps debilior. scꝫ linũ siue chorda ĩclinat partẽ fortiorẽ scilꝫ lignũ. Et sic̃ in xpo hũanitas tanq̃ pars debilior inclinat diuinitatẽ fortiorẽ ad sagittãdũ diabolũ ⁊ miserendum homini. Et iste arcus appuit in celo. i. in vtero ꝟginali in signũ federis. i. nr̃e saluatiõis. Abraã quoq̃ vidit h̃ mysteriũ. de quo dr̃ Geñ. xv. Eleuãs aũt oculos suos Abraã cum occubuisset sol. apparuit clibanus fumans. et lampas ignis trãsiens ꝑ diuisiones illas. Per clibanũ aũt fumantẽ intelligitur vterus ꝟginalis spũsancto obũbratus. Luc. j. Per lampadẽ ꝟo intelligitur xps. iuxta illud Esa. lxij. Saluator eius vt lampas accẽdatur. Ideo gauisus est Abraam. vt dicit̃ Ioh. viij. vidẽs diẽ dñi incarnãdi. Isaac etiam vidit hoc mysteriũ per figurã q̃ habet Geñ. xxiiij. vbi dr̃. ꝙ Abraam dixit ad seruũ seniorẽ domus sue. Nõ accipies vxorem filio meo in quorum terra habito. sed ad terrã ⁊ cognationẽ meã ꝓficisceris. ⁊ inde accipies vxoreꝫ filio meo Isaac. Et ista sponsa tandẽ fuit Rebecca de qua in eodẽ c. dr̃. ꝙ eo tẽpore Isaac ambulabat ꝑ viaꝫ que ducit ad puteum. cuius nomen est viuentis. ⁊ egressus fuerat ad meditandum in agro inclinata iam die. Cumq̃ leuasset oculos vidit camelos venientes procul. Rebecca quoq̃ inspecto Isaac descendit de camelo: ⁊ tollens cito pallium operuit se. seruus autem cuncta que gesserat narrauit Isaac. Qui introduxit eam in tabern

Figura incarnatõis ⁊ natiuitatis xpi.

nacolum Sare matris sue. et accepit eam in vxorem. et intantum dilexit eam ꝙ dolorem qui ex morte matris sue acciderat tẽperauit. Allegorice autem exponẽdo dico. ꝙ p Abraam qui interpretatur pater multarum gentiũ significatur deus. qui est pater omniũ per creationẽ. Seruꝰ autem suus fuit Gabriel cui deus dixit cum incipere vellet mysterium incarnatiõis sue. Nõ accipies vxorem filio meo in quorũ terra habito. i. de celo ĩ quo principaliter habitat. vbi est angelica natura. Nõ eniꝫ fuit volũtas dei patris. ꝙ filius suus angelicam naturam assumeret sed humanã. Unde ad Hebre. ij. dicitur. Nusq̃ꝫ eñ angelos apprehẽdit sed semen Abrae. Igitur accepit filius dei vxorem in alia terra in qua nos cognati eius sumus per animã creatã ab eodem patre habitamus. Hec autem vxor Rebecca significat humanam naturã siue ecclesiam. Rebecca eñ interpretatur multũ accepit: qꝛ magnũ fuit: immo maximum ꝙ filius dei se ei sociaret: et plus q̃ si totum mundum et totum celum sibi daret. Isaac vero qui interpretatur risus. est dei filius. qui risus est et gaudium omnium electorũ. et qui in sua natiuitate totum mundum letificauit. Ipse vero egressus est ad meditandam in agro. i. in mundo. quando disposuit omnia que ptinent ad salutem nostrã. Ambulabat autem per viam que ducit ad puteum. Hec vero via est charitas. de qua Aug. de laudibus eius inquit. Uia igitur es o charitas. Qualis via. supercellens. Cuius via. hoĩs ad deũ. et dei ad homines. Per istam viam venit filius dei ad puteum. Puteus autem fuit virgo bñdicta. Puteus certe plenus aquis salutaribus. Unde ipsi inquit angelus. Aue gratia plena. Puteus inquã altus cõtemplatione et pfundus humilitate. puteus latus charitate. puteus irriguus sanctitate puteus apertꝰ omnibus gratiositate. Puteus enim est aptus. l. fluminum. §. si. ff. de dam. infec. et als allegatur. l. si dãni. §. item videamus. eodem titu. cũ ibi nota. Iste est puteus qui appellatus est viuentis et videntis Geñ. xvi. Hic est puteus aquarum viuentium. Cañ. iiij. Et ideo cuilibet nrm dicitur Prouer. v. Bibe fluenta putei tui. Sequitur autem in predicta historia. et inclinata erat iam dies. i. vltima etas et finis temporũ erat. Cumq̃ leuasset oculos suos intendens in fines mundi. vidit camelos. idest gentiles ad fidẽ venientes dorso curuo. quia idolis erant dediti. Rebecca vero. i. ecclesia. viso Isaac. i. christo. descendit de camelo. i. de conuersatione veteris vite. et pallio se operuit. quia pristinam conuersationem erubuit. et pallio honestatis se cooperuit. quam Isaac. i. christus intantum dilexit. ꝙ eam sibi in sponsam copulauit. et dolorem qui ex morte matris. s. Eue vel synagoge acciderat ppter puaricationem tẽperauit. Hãc aũt meditationẽ Isaac. s. ꝙ tunc cognouerit christum incarnandũ. declarat ecclesia que canit de christo. Uergẽte mundi vespere vti sponsus de thalamo egressus honestissima vginis matris clausula. Quibꝰ verbis aliqualiter tãgit hãc figuram. Jacob etiam vidit hoc mysteriũ Quia vt habet Geñ. xxviij. Uidit scalam super terram. cuius cacumen. pertingebat ad celum: et dñm innixum scale. et angelos dei ascẽdentes et descẽdentes per eã. et ait. Uere dominus est in loco isto. Et iterũ Genes. xxxij. inqt. Uidi dñm facie ad faciem et salua facta est anima mea. Per hanc autem scalam intelligitur humanitas christi cui diuncta est diuinitas que est leticia angelorũ. Joseph q̃ꝫ cognouit mysteriũ dominice incarnacionis. qñ exposuit somnium pincerne Pharaonis de tribus ppaginibus invite: dicẽs. Tres ppagines tres adhuc dies sunt. post q̃s recordabit pharao ministerij tui. et tũc restituet te in gradum pristinũ. Geñ. xl. Tres eñ dies significant tria tẽpora. s. legis naturalis scripte et gratie. In tertio aũt tẽpore deus pater misertus est generi humano. et ipsum restituit ad participandã gloriã diuinitatis in christo. Tertio principaliter dico. ꝙ prophete viderũt hoc mysteriũ. Moyses videlicet in rubo ardẽte et nõ cõbusto. Exo. iij. Per ignem enim figurabatur spũssanctus cuiꝰ virtute virgo cõcepit. quo igne desyderat ecclesia aduri dicẽs deo. Ure igne sanctispũs renes nostros et cor nostrũ dñe et c. Per rubum vero figurabat vterꝰ virginalis iuxta illud quod canit ecclesia dicens. Rubum quem viderat Moyses incõbustũ cõseruatam agnouimus tuam laudabilẽ virginitatem, dei genitrix intercede p nobis. Aaron autem vidit hoc mysterium quando virga sua sicca et arida floruit. frondruit. et fructũ amigdalinum fecit. Nume. xvij. Per hanc eñ virgã figurabat btã vgo. de qua

Q

Prophetis ostensa est icarnatio xpi.

Esa..xi.pdictū fuit Egrediet virga de radi ce iesse: ⁊ flos de radice eius ascēdet ⁊ hoc nō naturalr sꝫ virtute dei. Gedeon qꝫ hoc mysteriū vidit in vellere. qn̄ pluuia descen dit in vellere terra nō madefacta. Judi.vi. Per pluuiā em̄ figurabaī dei fili⁹ qui des scēdit in vellere.i.i vtero virginis.iuxta il lud ps.lxxi. Descendet sicut pluuia in vel lus.terra nō madefacta.i.virginitate mrīs incorrupta.iuxta illud quod canit ecclesia. Qn̄ natus es ineffabiliter ex virgine. tunc implete sunt scripture. sicut pluuia in vell⁹ descendisti. vt saluū faceres genus huma nū ⁊c. Josue etiam vidit hoc mysterium in statione solis qn̄ dixit. Sol contra Gaba on ne mouearis. ⁊ stetit sol spacio vni⁹ diei in medio celi. Josue.x. Quia sol.i.fili⁹ dei. de quo Malach.iiij.dr. Uobis timentibus nomen meum orietur sol iusticie. stetit in medio celi.i.in vtero virginali. Unde ps. xlvij.inquit. Suscepimus deus mīam tuā in medio templi tui. Dauid quoqꝫ hoc my sterium preuidit quando prophetauit ps. lxxxiiij.di. Ueritas de terra orta est.i.filius dei.qui inquit Jo.xiiij. Ego sum via veri tas et vita est ortus de terra.i.de virgine Maria. Similiter hoc mysterium cognos uit Daniel pphēta. qui ait sui libri.c.vij. Aspiciebam in visione noctis.⁊ ecce in nu bibus celi quasi filius hominis veniebat. ⁊ dedit ei dn̄s potestatē.honorē ⁊ regnum potestas eius potestas eterna que nō aufe retur.⁊ regnū qd̄ nō corrūpetur. Quar to principaliter cognouerūt hoc mysteriuꝫ xij.sybille. Quaꝝ prima.s.persica depingi tur vestita aurea veste cum velo albo in ca pite. Scd̄a vero.s.lybica.depingitur ornata serto viridi florum in capite. vestita pallio honesto.⁊ nō multum iuuenis. Tertia aūt Delphica vestita veste nigra.⁊ capillis cir cūligatis capiti in manu cornu tenēs ⁊ iu uenis. Quarta vero chimica vestita celebina veste deaurata.capillis per scapulas spar sis ⁊ iuuenis. Quinta aūt.s.Erithea mona chali veste induta nigro velo in capite. ma nu gestans gladium nudum. non multum antiqua.mediocriter facie turbata. habēs sub pedibus circulum aureum ornatum stellis ad similitudinē celi. Sexta vo.s. sa mia iuuenis.habens formosum pect⁹. sub tili velo capite cooperto.manu ad pectus tenēs ensem nudum sub pedibus habens. Septima autem.s. cumana vestita aurea veste.librum apertum ⁊ altuꝫ in manu ge stans.⁊ alium librum in sinistra habēs su per genu capite.discooperto. Octaua vo.s. Uelespōtina vetula ⁊ antiqua.veste rurali induta. ligato velo antiquo capite sub gu la circūuoluto vsqꝫ ad scapulas qsi despe cto habitu. Nona autem.s.Frigia induta veste rubea.nudis brachijs.antiqua facie saturnina crinibus sparsis per dorsum di gito indicans. Decima.s. Tyburtina mul tum senex.veste rubea induta. desuper ad collum pellē hircinā per scapulas habēs capillis discoopertis. breue in manu tenēs. Undecima.s.europa.decora.iuuenis.facie rutilās.velo subtilissimo capite ligato.idu ta veste aurea breue i mān tenēs. Duodeci ma.s.Agrippa vestita rosea veste.nō mul tū iuuenis.manum tenēs in gremio quasi admirans.⁊ sinistraꝫ manum tenens ostē dendo deorsum cum breui scripto. Quo rum dicta hic non refero.quia supra posui i primo sermone huius partis. Et in prima parte.rosarij sermonum.sermone.xiiij.

(Marginal note, left: D)

(Marginal note, left: O Sybille etiaꝫ cognouerūt i carnationem xpi.)

Quinto principaliter dico. ꝙ hoc myste rium fuit ostensuꝫ ⁊ declaratum visibiliter patribus noui testamēti. quib⁹ inquit ipse saluator Luce.viij. Uobis datum est nosse mysteriū regni dei. Unde etiā apostolis di cebat Lu.x. Beati oculi qui vident q̄ vos videtis.s.filium dei humanatum ⁊ natum ex virgine.

Pars quarta huius sermonis que dicit inductionis.

Si queraī qd̄ induxerit filiuꝫ dei venire in hūc mūdū. Rn̄deī vl tra pdicta.sꝫ sanctū Bonauē. in vltima q̄stione plogi snīaꝝ ꝙ ipse dn̄s venit vt esset magr noster. Si em̄ ipse nō doceret frustra qs le gēdo laboraret. Legerat ipse in illo studio celesti subtilē theologiā: theoricasqꝫ altis simas spiritib⁹ angelicis in throno diuini tatis in medio trinitatis. Et nūc venit pra cticare stādo inter Mariā ⁊ Joseph i me dio bouis ⁊ asini. Quia em̄ homo p pecca tū fact⁹ erat vt bestia.iuxta illud ps.xlviij. Cōparatus est iumētis insipiētib⁹. ⁊ simi lis factus est illis. Ideo in stabulo ⁊ inter bestias eū quesiuit.ibiqꝫ posuit suā cathe dram ad legendū oēs sciētias taliter ꝙ q̄s libet de quacūqꝫ scientia ibi potest discere O grāmatice veni si vis audire tuā lectio nem. Dicit ille pceptor interrogans puer.

(Marginal note, right: R Xps venit scar nem vecēt ma gister noster.)

(Marginal note, right: Quod omnes artes di scunt a xpo.)

Quot sunt ptes orōnis? Et ipse respōdet. Octo.s. Nomen. verbū rc. Et ego dico tibi ꝙ inuenies practice oēs has ptes in h̄ puero. Primo enim est nomē. q: Jesus. Scdo v̄bū.s. eternū. Tertio pticipiū. q: capit nomē r v̄bū.i. hūanitatē r diuinitatē. Quarto est ꝓnomen. q: appellaf xp̄s. r nos nūc dicimur xp̄iani a xp̄o. r in paradiso appellabimur iesuani a iesu. Quito est ꝑpositio cui vnum tm̄ accidit.s. q: seruit casui. r tm̄ accusatiuo r ablatiuo. nō noīatiuo.i. illis q̄ appetūt noīari r exaltari sup alios ex superbia. Nō genitiuo.s. his q̄ gloriantur de genere. vel qui generationi lasciue.i. luxurie deseruiūt. Nō datiuo.i. his qui dāt ad rodendū ꝓximo. Nec vocatiuo.i. adulatoribus r simulatorib⁹ ac hypocritis qui dicūt dn̄e dn̄e rc. Seruiuit tamē accusatiuo. q: orauit ꝓ accusatorib⁹ r crucifixoribus. Et ablatiuo.i. his qui sibi abstulerunt honorē. ꝓ quibus apud patrē intercessit. vt habet Luc. xxiij. r predictū fuerat Esa. liij. O rhetorice r tu q̄d queris? Nonne ita ornate eloq̄ris vt corda flectere possis? Sed quid tātū inflexit mūdū quantū doctrina xp̄i? Unde humanum genus potest dicere de xp̄o illud quod dicit in. iiij. Eneid. Solus hic inflexit sensus animūq̧ labantem Impulit. O dialetice q̄d queris? Certe veritatem. Ueni igitur ad puerū istum q̄ est veritas. Johā. xiiij. r. c. qui contēpta. viij. dist. O arithmetice q̄d queris? Nōne numerum? Unde incipis numerare dicens. Unus. duo. tres rc. Ecce ꝙ i hoc puero est vnus. idest vna ꝑsona. duo. idest diuinitas r hūanitas. r tres. idest aīam. corpus: et eterna maiestas. O geometra: quid queris nisi figuras circulares rc. Audi q̄d de deo dicit Trismegist⁹. De⁹ est sicut sphera intelligibilis cuius centrū est vbiq̧: circūferentia v̄o nusq̄. Sed in ipso quadratur circulus. q: ipe deus factus est homo qui est de quattuor elemētis r humoribus. O musice: veni si vis audire melodiā dulcissimā. Nunq̄ em̄ audisti tam suauē armoniā de fa nature acute.i. factoris. in fa nature grauis. idest facture. r inter has notas cantāt omnes angeli r sancti. O astronome: vis bene diuinare? veni ad ꝑsepiū r inuenies pulcherrimū astrolabiū in quo poteris videre tuam fortunā. vade r inspice r videbis solem in virgine inter scorpionem r librā.i. deū iratū r iuste punientē. O nobilis intellect⁹: vis altas res addiscere vade ad scholā isti⁹ bambini. quia ipse est infinite sapiētie. Nā sapientie eius nō est numerus. ps. cxlvj. O p̄be quid queris nisi sapiētiā humanoꝝ vel celestiū. veni ergo ad paruulū istū qui ostēdet tibi mūdanarū et tpaliū rerū vanitatē. iuxta illud Eccl's. j. Uanitas vanitatū r oīa vanitas. ac faciet amare celestia: dicēs. Que sursum sunt querite. nō q̄ sup terrā ad Col. iij. O iurista q̄ optas scire iusticiā bene administrare.i. ius suū vnicuiq̧ tribuere rc. l. iusticia. ff. de iusti. r iure veni ad gymnasiū hui⁹ paruuli. qui tibi ostēdet hoc facere dicēs. Reddite que sunt cesaris cesari. r que sunt dei deo. Mat. xxij. O medice: ecce ꝙ altissim⁹ de terra.i. de v̄gine maria. creauit medicinā Eccli. xxxviij. Nam puer iste factus est oīm languentiū medicina qui solo verbo curat oīm infirmitatū genera. vnde Sap. xvj. inquit Salomon illi. Tuus dn̄e sermo sanat oīa. O theologe: vis verā scientiā de deo? Ecce ꝙ puerulus iste deus est. qui docet hoīem scientiā ps. xciij. Iste autē oīm doctoꝝ optim⁹ nō in throno sedet aureo: vt faciebat Hiarchas brachman⁹. sicut refert Hiero. in ep̄la ad Paulinum. docēs de natura r de moribus. ac de cursu dierū ac syderum. Non in regali requiescit solio sicut Salomō. j. Paral. xxviij. Disputās super ignis. a cedro libani vsq̧ ad hysopum r disserens de iumentis r volucrib⁹. reptilibusq̧ r piscib⁹ rc. iij. Reg. iiij. Ecce enim plus ꝙ Salomon hic. Mat. xij. Sed eius schola est diuersoꝛium eius cathedra ꝑsepiū. Ipsius sedes est fenum. O dignissima schola. o sacratissima cathedra. Currite oēs r ꝑgite ad audiendum istum paruulū qui multas legit lectiones. Prima est. ꝙ ipse verus deus r homo est sup omnia diligendus. Ratio est. q: ipse prior dilexit nos r tradidit semetipsū ꝓ nobis. j. Joh. iiij. Scdā ꝙ ei est instanter obediendū. quia ipse ꝓ nobis fact⁹ est obediēs rc. ad Phil. ij. Tertia ꝙ pro ipso r proximo est moriendum. j. Petri. ij. Christus pro nobis passus est vobis relinquens exemplū vt sequamini vestigia ei⁹. Quarta ꝙ oportet semper orare r nunq̄ deficere Luc. xviij. Ipse em̄ non solū in vita: sed etiam proxim⁹ morti orauit in cruce. vt dr̄ ad Heb. v. Quinta ꝙ a pctō est abstinendū. Ipse em̄ venit effundere sanguinē: vt nos saluaret a peccatis

S Quō xp̄us legit multas lectiōes.

nostris Apoca.j. Sexta ꝙ mūdus est sper
nendus sicut ipse postea fecit fugiēs cum
iudei vellent eū facere regē. Johannis.vj.
Septima ꝙ inimicis est parcendum. sicut
ipse postea fecit suis occisoribus. Lu.xxiij.
Octaua ꝙ ab incepto opere bono non est
cessandū sicut ipse postea egit qui ab ince-
pto humane redēptionis opere nunꝗ ces
sauit donec pfecte cōpleuit. Unde in cru
ce dixit. Consumatū est Joh.xix. Item licꝫ
sibi a iudeis suggereret vt descenderet de
cruce. Mat.xxvij. Ipse tamē noluit: sed in
cruce voluit mori ⁊ terminare. Nona ꝙ pe
ne ⁊ aduersa sunt patienter toleranda. qđ
postea ostendit facto. ipse enim in tot tri-
bulationibus nō aperuit os suū. vt pdictū
fuerat Esa.liij. Decima ꝙ caro est macerā-
da. iuxta illud ad Col.iij. Mortificate mē
bra vestra ⁊c. Ipse em̄ vt nos ad predicta
animaret. venit ad tolerandū multa mala
⁊ spōte subdidit corpus multis afflictioni
bus. Unde inquit Esa.l. Corpꝰ meū dedi
percutientibꝰ ⁊ genas meas vellētibꝰ. Fa-
ciem meā non auerti ab increpantibꝰ ⁊ con
spuentibꝰ in me. Ante enim ꝙ̄ deus incar-
naret dicebant hoīes. Dio a ha bon tēpo.
Non prouo mai vno affano al mūdo. Et iō
ipse venit experiri ⁊ pbare. vt exemplo eiꝰ
discamus aspera sufferre. ⁊ sensualitatem
mortificare ⁊ refrenare. Et ppter hoc etiā
in magna siti potari voluit aceto et felle
Joh.xix. Undecima lectio fuit ꝙ cōtinue
debemus animā nostram deo cōmendare
Qđ ipse postea fecit qui in cruce spm̄ suū
patri cōmendauit Luc.xxiij. Duodecima le
ctio fuit de oībus virtutibꝰ. Superbis em̄
legebat de humilitate quā in seipo ostēde
bat. qꝛ exinaniuit seipꝫ ⁊c. ad Phil.ij. Aua
ris de euāgelica paupertate. qꝛ inuolutꝰ erat
vilibus paniculis. ⁊ sic de singulis. Sta-
bat autem ad pedes Salomonis regina
Saba. i. virgo bñdicta. audiēs sapientiā
eius qui factꝰ est nobis sapientia a deo. j.
Cor.ij. Has autē lectiōes cepit legere ma-
gister iste eximius in diuersoꝝ gymnasio.
quas repetiuit postea in doctoꝝ medio in
tēplo. Luce.ij. Sed lecturā suā cōpleuit in
L crucis pulpito. Uenit qꝫ filius dei ī mū
dū vt infinitā suam charitatē ⁊ clementiā
demōstraret. Ut em̄ dicit Pe.dami.in.ij.
In hoc christi mysterio profundū pelagus
diuine clementie demonstrat. Aperte sunt
eīn cataracte celi et descēdit abūdantia

Propt charitate venit in mundum

bonitatis diuine. Un̄ apls Eph.ij. ait. Pro
pter nimiā charitatē suam qua dilexit nos
deus: cū essemus mortui pctis: cōuiuifica
uit nos xpo. cuiꝰ gratia saluati sumus. vt
ostēderet abūdantes diuitias grē sue boni
tate sup nos in xpo iesu. Et. j. Johā.iiij. dr
In hoc apparuit charitas dei ī nobis. qm̄
filiū suū vnigenitū misit in mūdū vt viua
mus per eū. o xpiane: ama benignū filium
vginis quē amor transportauit de celo ad
terrā. O charitas omnipotēs ligans omni
potentē. O dulcissime paruule. o benignis
sime Jesu. o clementissime dñe celi ⁊ terre
quare ī mundū venisti? Certe si digneris
mihi respondere: dices. Per forte inamora
re. Fecerat nāqꝫ deus hoīm ad imaginem
suam Gene.j. Sed vidēs ꝙ nec sic amabat
eū: ait. Ego faciam me ad imaginē ⁊ simili
tudinē eius. vt vel sic amet me in seipso. i.
in sua imagine ⁊ silitudine. qꝛ similitudo
est causa dilectionis. viij. Ethi. Ama ergo
fratrē tuū ⁊ carnē tuā. ⁊ dic paruulo Jesu
illud Cant.viij. Quis mihi det te fratrem
meū sugentē vbera matris mee vt inueniā
te ⁊ deosculer. ⁊ iā me nemo despiciat? Nō
pōt aūt quis se excusare. qꝛ factꝰ est visibi-
lis ⁊ oībus sensibꝰ sensibilis. vade igitur ⁊
amplectere eum. Sed dicet aliquis. Si
fuissem ego in Bethleē qñ natꝰ est recepis-
sem eū ⁊c. Sed quō recepisses tūc cum nō
cognosceret si nūc cognitū non recipis? Et
quis eius corpus in hac festiuitate ea qua
conuenit deuotione ⁊ pparatiōe recepit? U
Tantā ergo clementiā demōstrauit deꝰ
sciens ꝙ ad faciendum se amari nulla me
lior ē via ꝙ̄ amare. Et dixit. Ex quo homo
me nō amat. tāta signa amoris ei ostendā
ꝙ me amabit ligabo enim eum catena au
rea dilectōis ⁊ charitatꝭ. Quia aūt ab oībꝰ
debet amari: ideo voluit aduentū suū toti
mūdo ītimari. Un̄ sicut qñ dñs papa vult
egredi de palatio: tota roma hoc intelligit
ad excussionē bombarde de castello scti an
geli. Ita egressus maximi pape. i. filij dei
de vtero vginali intimatꝰ fuit p intonatio
nē impialis edicti. Unde Luce.ij. Exijt edi
ctū a cesare augusto ⁊c. Et sic totus orbis
cognouit aduenisse suū dñm. vnde celum
misit stellā. aer splendorem. Sol vo vt ait
Ambro. accelerauit ortū suum vt ad Ma
rie nuptias veniret. Pergamus igitur et
nos ad visitandū puerū benedicte vginis
Et ne timeamꝰ ad illū ire qꝛ aliquando eū

offenderimus. Scimus em̃ q̃ puer turbatus de facili placatur. Da ei pomũ. et pax facta erit. Uade ergo et da isti puulo pomum idest cor tuũ inflamatũ et rubicũdũ p feruorẽ. qd ipse appetit. dicẽs illud Prouer. xxiij. Prebe mihi cor tuum et oculi tui vias meas custodiant.

x Uenit vt dura flecteret.

Uenit q̃z saluator noster in mũdum vt quattuor dura et quasi inflexibilia mollificaret et flecteret: que erant ista. s. Celum neminẽ recipiẽs. Angel⁹ hoim nõ diligẽs. Deus humano generi reconciliari nolẽs. Et mors nemini parcẽs et oẽs absorbẽs. Sed ista q̃ttuor fecit virginis fili⁹ flexibilia. Un̄ ps. xvij. de illo ait. Inclinauit celos et descẽdit: et caligo sub pedib⁹ eius. Factũ est em̃ flexibile celũ vt hoies suscipiat Angelus, vt hoẽs diligat. Ipse de⁹ descẽdit et hoies recõciliauit. Et caligo sub pedib⁹ eius fuit. quia mortẽ suppeditauit.

y Venit vt dñiũ hẽret.

Uenit insuper vt pfectũ dominiũ mũdi habere videretur. Sm̃ em̃ Diony. ad perfectũ dominiũ tria requirunt. s. preeminẽtia. continentia et pmanentia. Sed deus nõ videbatur dñari in mũdo nec quãtũ ad peminentiã. iuxta illud Esa. lxvj. Facti sumus quasi in principio cũ nõ dñareris nr̃i. nec quãtũ ad ptinentiam. eiusdẽ li. c. xxvj. Dñe de⁹ nr̃ possederũt nos dñi absq̃ te. Nec quantũ ad pmanentiã. qr videbat a dominio cecidisse: et alijs renũciasse. iuxta illud Esa. xix. Tradam egyptũ in manu dñoꝝ crudeliũ. Sed p natiuitatẽ suam ipsum dominium recupauit. vn̄ Lu. j. dictũ fuit. Hic erit magnus: et filius altissimi vocabit. Ecce peminẽtia. Et dabit illi dñs sedẽ Dauid patris sui et c. Ecce cõtinẽtia: Et regni eius nõ erit finis. Ecce pmanentia.

z Venit vt ad operandũ habilitaret.

Uenit q̃z vt nos ad bene operãdũ habilitaret. Ante aduentum em̃ ipsius homines nullũ bonũ p qd iustificarent facere poterant. Un̄ dicebant illud Esa. lxiiij. Oẽs iusticie nostre quasi pãnus menstruate. Et ideo indigebant iustificatore: sic ppter hoc fact⁹ ẽ nobis iusticia Un̄ apl̃s ad Ro. v. ait. Iustificati ex fide pacem habeamus ad deũ per iesum xpm.

& Uenit etiã vt verificaretur illa pphetia Esa. ix. Populus qui sedebat i tenebris vidit lucẽ magnam. et c. Tenebre nanq̃ quattuor incõmoda inducũt. s. horrorem. obscuritatem. tristiciã et frigiditatẽ. Ante ipsius autem aduentum hoies erant in tenebris quia erãt in horrore et timore. et eo q̃ erãt in potestate demonũ traditi. Un̄ tunc dici poterat illud Exo. x. Facte sunt tenebre horribiles in vniuersa terra egypti. Erãt etiã i obscuritate qr erãt multiplici ignorantia inuoluti. Un̄ dicere poterãt illud Iob. xxviij. Nos quidẽ inuoluimur tenebris. Erant quoq̃ in tristicia. quia dei visione erãt priuati. Unde dicere poterat humanũ genus illud Tob. v. Quale gaudiũ mihi est q̃ in tenebris sedeo et lumen celi non video. Erant etiam hoies in frigore. quia erat ab igne diuini amoris elongati. De quo dicit ipse saluator Lu. xij. Ignẽ veni mittere in terrã. Iste aũt ppls ambulãs in tenebris hodie vidit lucẽ magnã. s. dñm Iesuz. qui ait Io. viij. Ego sum lux mundi.

B Lux facit quattuor.

Lux autẽ hec assecurare. illuminare. letificare et calefacere. Primo ergo xps assecurauit hominem expellẽdo ab eo timorẽ ac refrenando demonis potestatẽ. Unde ps. ciij. inqt. Ortus est sol. i. xpus. et ɔgregati sunt. s. demones. et in cubilib⁹ suis collocabũtur. Scdo nos illuminauit. dans verã dei cognitionẽ iuxta illud Lu. j. Illuminare his qui in tenebris et in vmbra mortis sedẽt. ad dirigẽdos pedes nostros in viam pacis. Tertio nos letificauit restituens dei visionez. de q̃ exponi potest illud Prouer. xv. Lux oculorum letificat animã. Quarto nos inflamauit infundẽs diuinũ amorẽ. Unde ps. ciiij. inquit. Ignem misit vt luceret eis p noctẽ. Ista quoq̃ quattuor hodie angel⁹ de celo nobis attulit. Remouit em̃ obscuritatez et induxit illũminationẽ. Unde de pastorib⁹ dicitur Lu. ij. Claritas dei circũfulsit illos Remouit etiã timorẽ et induxit securitatez cũ ait. Nolite timere. Remouit q̃z tristiciã et induxit leticiã dicẽs. Ecce euangelizo vobis gaudiũ magnum.

Gaudium magnũ in natiuitate xpi

Hoc aũt gaudiuz fuit magnũ quantũ ad quadruplicẽ dimensionẽ. Nã fuit altũ taliter q̃ vsq̃ ad celos ascẽdit. et angelos sic letificauit q̃ celos reliquerunt. et ad pastores veniẽtes suuz eis gaudiũ retulerãt. Fuit etiam pfundum. qr ifernũ penetrauit. et sanctos patres q̃ erãt in limbo letificauit. iuxta illud Esa. ix. Habitantibus in regiõe vmbre mortis lux orta est eis. Fuit quoq̃ longum qr iuit vsq̃ in orientem et magos sic letificauit. q̃ sua regna reliquerunt et ad puerum cucurrerunt. Fuit etiam in occidentez vbi augustũ letificauit. ita q̃ ipsi⁹ xpi imagine visa thura illi obtulit. Unde Sapien. viij. dicitur. Attingit a fine vsq̃ ad finem fortiter. et c.

Fuit isup latū. qr pfudit pteritos. Jo. viij. Abraam pr vester exultauit vt videre diem meū vidit et gauisus est: ait saluator. Item psentes. Un angel9 dixit pastorib9. Annūcio vobis gaudiū magnū qd erit omni po pulo. Lu. ij. Itē extēdit ad futuros. vn Ambro. ait. Hec est glia natalis dni vt in futurū transeat ad pdestinatos et i ppetuū maneat ad deuotos. Quarto angel9 remouit frigiditatē. et adduxit verū ignē cū annunciauit xpi ortum di. Nat9 est vobis hodie saluator et c. Scdo venit xps in mūdū. vt humani gnis infirmitates sanaret. Hō em inter alias patiebat quinqz infirmitates. s. tumorē supbie. cecitatē ignorantie. insipiditatē in mente. vulnerationē culpe. et fetorē cōsuetudinis praue. Sed ab ipsis infirmitatib9 nos sanauit fili9 virginis p quinqz remedia que adduxit. Portauit em carnē de qua fecit emplastrū. sanguinē d quo fecit collyriū. spūz humanū de quo fecit mel dulcissimū. animā que fuit vas vnguentariū. et diuinitatē que fuit balsamū pciosum. Prima igitur infirmitas erat tumor supbie. q primo ortus est in celo. Deinde interrestri paradiso. et tandē sparsus est in toto mūdo. Et ideo xps de sua carne sfecit emplastrū qd ipsum tumorē maturauit et fregit. Fit aūt emplastrū de herbis et floribus abscissis. atritis et coctis. Caro autē xpi fuit herba sicut et nra. iuxta illō Esa. xl. Ois caro fenū. Fuit etiā flos. et hoc pter innocentiā et puritatē. et fuit abscissus per mortē Esa. liij. Abscissus est de terra viuentium. et contritus per flagellationē. Ibidē Attritus est pter scelera nostra. Et coct9 per penarū nimiā adustionē. Un inquit p ps. cj. Ossa mea sicut cremium aruerunt. Ecce humilitatis exemplū: supbie medicamentū. Scda infirmitas erat cecitas ignorantie. Et ideo xpus de sanguine suo fecit collyriū q ceci illuminat. Et pter hoc dr Apoca. iij. Collyrio vnge oculos tuos vt videas. Istud aūt collyriū factū de saliua et terra. Jo. ix. i. de deitate et humanitate. Et de melle et cera. i. de diuinitate melliflua et carne incorrupta. Figura aūt huius collyrij habetur. j. Regū. xiiij. de Jonatha. q gustauit de fauo mellis. et illuminati sunt oculi eius. Tertia infirmitas erat insipiditas in mente. qua spūalia sibi desipiebant. Et ideo xps de spiritu suo mel dulcissimū fecit. qd insipiditatē hois dulcorauit. Unde ait Eccli. xxiiij. Spiritus meus super mel dulcis. Eius autem dulcedo non sentiebatur quando in vase corporis clausa tenebatur. Sed quādo. inclinato capite tradidit spiritum. tūc eius dulcedo repleuit celū et mundum. Unde canit ecclesia. Hodie p totum mundū melliflui facti sunt celi. Quarta infirmitas erat vulnus culpe. iuxta illō Esa. j. Uulnus et liuor et plaga tumens et c. Et ideo christus de anima sua fecit vas vnguentarium in quo continentur omnia vnguenta omnium vulnerum et infirmitatū. Omnia em vulnera anime causant aut ex infirmitate. aut ex ignorantia. aut ex malitia. Sed Joh. j. dicitur. Uidimus gloriam eius. i. gloriosam misericordiam eius que sanat vulnus causatū ex malicia: Sequit paulopost. Plenū gratie et veritatis. Gratia autem eius sanat vulnus causatum ex infirmitate. veritas ho vulnus causatū ex ignorantia. Quinta infirmitas erat fetor. Christus attulit diuinitatem tanq balsamum preciosum. cuius odorem sensit Lazarus qdriduanus ac fetid9 et reuixit Jo. xj. Est autem prima dies mala delectatio. Secunda malus consensus. Tertia malū opus. Quarta mala consuetudo. et tunc hō efficitur fetidus coram deo et mūdo. Qui ergo ad odorem istius balsami non resurgit magis est insensibilis q mortuus fetidus et immundus. Propter has autem curationes squit pphēta de xpo ps. cij. Qui sanat omnes infirmitates tuas. et Aug. predicta confirmās inquit. Magnus de celo venit medicus. quia per totum mundum magn9 iacebat egrotus. Possumus autē dicere q qdā infirmitas causat in hoie ex come diuersionē. et tali mō infirmat9 est Adā: q de pomo vetito comedit. et ideo infirmitatē mentis et corpis incurrit. Hoc aūt vitiū gule hodie in multis dominat. et iō sepe infirmantur et moriunt. Scriptū est em. Eccli. xxxvij. In multis escis erit infirmitas. et propter crapulā multi perierūt. Hanc aūt infirmitatem venit saluator noster sanare per dietam ieiunando qdraginta dieb9 et c. Mat. iiij. vt etiam nos doceret abstinere a nociuo cibo. et gulam refrenare: si volumus sani viuere. Qui em abstinens est adijciet sibi vitam Eccli. xxxvij. Scdo causat infirmitas ex nimia frigidatione. Peccatū em mortale est notabiliter frigidū. ita q ignē diuini amoris extinguit. vn Hierem. vj. dr.

Uenit xpus vt infirmitates sanaret.

Infirmitates mode diuerse.

Sicut frigidam facit cisterna aquam suaz. sic frigidam facit malicia aiam. qd frigus peti facit aiam pigrā in bono ope. iuxᵃ illd. Prouer.xx. Propter frigus piger arare noluit.i.cor suū scindere p cōtritionē. et serere p bonū opus. Hanc autē infirmitatē sanauit per sudorē sanguineū. In sudore enim lachrymarum homo frigidus inflammat. Unde ait Grego. de Magdalena q frigida venit ad xp̄m sed inflammata recessit post lachrymas. Ignis igit amoris qui erat in xp̄o: ipm sudare fecit sanguinē. Unde Lu. xxij.dr. Et fact⁹ est sudor vultus eius sicut gutte sanguinis rc. Et sic nr̄am infirmitatē frigiditatis curauit. Tertia infirmitas causat ex nimietate et corruptione sanguinis. Sanguis aūt nimi⁹ dr abūdātia terrenoꝝ q sepe est cā peti. Un ps.lxxij.ait. Prodijt quasi ex adipe iniqtas eoꝝ. Sanguis autē putridus dr ipsa carnalis ɔcupiscētia que aiam maculat. et coraz deo putridam facit. De hoc aūt sanguine exponi pōt illud Esa. j. Cū multiplicaueritis orationes vestras nō exaudiam vos. Man⁹ em̄ vr̄e sanguine plene sunt. Et Osee iiij. Sāguis sanguinē tetigit. Hanc aūt infirmitatē sanauit per minutionē sanguinis in manib⁹ et pedib⁹ et latere rc. Istā aūt munitionē nos facim⁹ qn venā oris nostri in cōfessione aperim⁹. Unde Prouer.x.dr. Uena vite os iusti. os aūt impioꝝ operit iniquitatez. Quarta infirmitas causatur ex humoꝝ. i. vitioꝝ corruptione. Un ps.xiij.ait. Non est q faciat bonum. nō est vsqz ad vnūz. Corrupti sunt et abominabiles facti sunt rc. Et istā infirmitatem sanauit filius virginis per assumptionē amare medicine. de qua ipse ait ps lxviij. Dederunt in escam meam fel. et in siti mea potauerunt me aceto. Et ideo et nos debemus bibere amaram potionem cōtritionis et doloris pctoꝝ nostroꝝ. iuxta illud Hiere.xxxj. Pone tibi amaritudinem rc. Que medicina quanto erit amarior tanto erit ɔtuosior ad malos humores expellendos. De qua exponi potest illud Esa.xxiiij. Amara erit potio bibētibus eam. Alias qz infirmitates humanas venit xp̄us sanare vnguentis sue gratie. De quibus dr Eccli. xxxviij. Unguentari⁹ cōficiet vnguēta sanitatis. Uenit etiā in mūdū fili⁹ dei perditos saluare. Un ps.lxxiij.ait Deus aūt rex noster ante secula: operatus est salutē in medio terre.i.in humana carne. Caro em̄ xp̄i non

D Uenit xp̄us p[er]ditos saluare

dr terra sed medium terre. Natura quippe nostra habuit duplicē extremitatē. Unā q fuit sub innocentia. Aliā ɔo qua modo est sub miseria. Xp̄s ergo assumpsit naturam nr̄am cū innocētia. et quātū ad hoc participauit cū prima extremitate. Itē assumpsit eā cū miseria.i.cū penalitate. et quantū ad hoc participauit cum scd̄a. Natus qz est vt reduceret exules et pegrinos. et iō venit portans secum regnum. Propter qd dr Esa.ix. Et factu[s] est principatus super humerum eius. Iste aūt principatus est dignitas regalis quam portauit vt nos reges faceret. vel est onus pctoꝝ nostroꝝ qd portauit vt nos alleuiaret. iuxta illd Esa.liij. Uere languores nostros ipe tulit. Uel est crux quaz ipe suis humeris portauit. vt nos tāq ad vexillum colligeret. iuxta illud Esa.xj. Leuabit dn̄s signū in nationes rc. Quia igit filius dei tantuz nos honorauit. quia fecit nos filios sibi in creatiōe: et fratres suos in redēptiōe. et faciet coheredes in glificatiōe atqz humanat⁹ est p nostra salute. Iō merito debem⁹ eū honorare: et debitas ei grās referre. Modus autē referendi grās aliqn fit p solā vocis expssionez. Aliqn per manuū eleuationē. Aliqn p genuflectionē Aliqn per totā corpis pstrationē. Et hoc significatū est Gen̄.xvij. vbi abraā audita futura natiuitate Isaac. cecidit in faciē suā et grās referendo. Oēs ergo nō solum corde et corpali veneratione grās puerulo nato referamus. sed etiā sermone. dicentes illud.iiij.Reg.vij. Hec dies boni nūcij est si tacuerim⁹ et noluerim⁹ nunciare sceleris arguemur. In terram qz nos psternere debemus saltez corde. vt de sua visitatione sibi grās repēdam⁹. Sicut figuratū fuit Exo.iiij. vbi dr. Audierūt q visitasset dn̄s filios israel. et proni adorauerūt. Legit qz Ione.iij q rex indutus est sacco. et sedit in cinere. et oēs serui eius idē fecerūt. Tunc autem rex xp̄s sedit in cinere. qn indut⁹ est carne. Et ideo et nos debem⁹ ei cōformari in humilitate et grās illi referre tympanū assumentes et di. illud Exo.xv. Cātemus dn̄o rc. In tympano em̄ ē forma spherica. pellis rasa et per eū causat melodia. Et sic in xp̄o est diuinitas eterna. caro q fuit crucifixa. et aia omni iubilatiōe plena. Itez tympanū fit de corio in ligno extenso et virga pcusso. et coriū.i. corpus xp̄i fuit extensum in cruce. iuxta illd ps.ciij. Extēdēs celū sicut pellem

Grās referri m⁹ multiplr

Et pcussum disciplina pris. Esa.liij. Propter scelus ppli mei pcussi eum. Istd ergo tympanu debem⁹ assumere p meditatidem z sibi catare p grarum actione. iuxta illud apli.ij. Thessa.ij. dicets. Nos aut gras agere debem⁹ deo semper. Item debem⁹ dicere deo cu ppheta ps.xxxij. In psalterio decez chordaru psalla tibi. Per psalteriu em decem chordaruz intelligit xps incarnat⁹ in quo fuerut qnqz chorde.i.qnqz vulnera qbus ostedit ei⁹ humanitas. z qnqz alie qb⁹ ostesa fuit sua diuia maiestas.s.natiuitas supnaturalis.gloria resurrectionis. maiestas ascensionis.missio spussancti. z iudiciaria potestas.

Pars quinta huius sermonis que dicit expositionis.

E Mora litates circa xpum natum.

Volens aliqd moralitatis tagere circa expositione euagelij psentis solenitatis.d'co q p maria q illuminata interptat significat aia a deo inspirata z illuminata.q tuc cocipit z parit iesum.i.saluatore qn bonu ppositu3 ocipit corde. z postmodu illud pducit in ope. Et ideo boni religiosi qui a deo ispirati de intrada religione pfessione in ea fecerunt: possunt dicere deo illud. Esa.xxvj. A facie tua cocepimus z parturiuim⁹ spum salutis. Istu aut puerum sic conceptu3 extrahit de ventre matris austeritas vite cantas z iubilas in penis z mortificatioe carnis cu paruulo vagiente. Pauptas aut illu pannis inuoluit. humilitas vo in psepio reclinat. Et iste tres virtutes sunt quasi tres optime obstetrices. Sz o religiose si istu paruulu in te natum vis nutrire z fouere: attede q: est inuoluendus reclinand⁹ custodiendus. leuandus. lauandus. deducendus z cibandus. z ad hec oia querede sunt nutrices gratiose vgines. q: est vginitatis filius.i.speciose vtutes. Excludede aut sunt rugose vetule.i. inueterate malicie. q: a malo oculo tenellu paruulum solet fascinare. Iste aut bone nutrices non debet esse sole: q: vtutes cosociant in charitate. Ait em ppha ps.xliiij. Adducentur regi.s.nato. vgines in plurali.vt.s. seruiat sedulo officio. post eam regina que ipm de spussancto genuit. debet ergo esse gemine ad oia officia. Primo aut inuolued⁹ est paruulus: sed non nisi mudis pannis. Ferant igit due puelle panos mundos. Una pannos abluat pmittens q eos qtidie lauabit. z hec est otritio q dic. Lauabo p singulas noctes lectu meu. lachrymis me o strat̃u meu rigabo. ps.vj. Altera panos extendit vt desiccent ad soles. z hec est cofessio. q abscondita pducit in luce di. Dixi ofitebor aduersu3 me iniusticia mea dno z c. ps.xxxj. Scdo ad reclinandu pueru due se offerut. vna lectu parat. z hec est sancta meditatio q sternit cor floribus scripturaru z cantat cu sposa. Lectulus noster florid⁹. Can.j. Alia pueru3 reclinat. z hec est charitas q iesum amplexat brachijs amoris. z inter sua suauissima vbera facit eu dormire di. Fasciculus myrrhe dilectus meus mihi inter vbera mea comorabit. Can.j. Tertio ad pueru custodiendum due se offerunt. Una eu custodit a strepitu intrinseco. z hec est tranqllitas q claudit cubiculu. z si modicum qd sinistru3 audierit dicit. Quis es tu qui clamas z inquietas reges.s.j.Reg.xxvj. Altera eu custodit ab incursu extrinseco. z hec est emulatio q nihil sinistrum sinit intrare in tota domo cordis vel corpis. Que si viderit oculu. aure vel aliquem sensum aliquid apportare nociuu3 clamat. Filij mortis estis vos. q: non custodistis dnm vrm regem.s.j.Reg.xxvj. Hanc.b. Petrus clauicularius regis nostri locat ostiaria multo meliorem q illa qua inuenit i domo principis sacerdotu. Jo.xviij. Et magis sollicita q illa q purgas triticum Isboseth: obdormiuit.ij.Reg.iiij. Quis est inqut.b. Petr⁹ q vobis noceat si boni emulatores fueritis.j.Pe.iij. Anima mea hanc loca ad ianuam cordis si vis xpm custodire. q: dura sicut infernus emulatio. z lapades eius lampades ignis atqz flamaru Can.viij. Quarto ad puerum leuandu due se offerut. Una eum excitat z euoluit quotiens sonuerit horologiu amoris. z hec est sollicita deuotio que singula mysteria voluit z ruminat. qb⁹ qsi pannis inuolut⁹ est puer nr iesus q amictus est lumine sicut vestimeto. ps.ciij. Reuela ait ps. deo oculos me. z ofide. mira. de le. tua z Deuotio naqz est feruor mentis reuoluens aiam in xpm. Unde ppha ait ps.lxij. Deus deus me⁹ ad te de lu. vigi. Sitiuit in te aia mea. q multiplr tibi caro mea. Altera vo eu alloquit. s3 non nisi de legitimo licentia ipsius. z hec est attenta oro que dicit. Dne labia mea apies z c. ps.l. Hmoi aut vox est dulcis puulo. z io postea simul cantant deuotio z oro. Exurge quare obdormis dne

exurge et ne repellas i fine3. ps. xliij. Quinto ad puerũ balneandũ due se offerũt. vna balneũ parat. et hec est pietas. q videns la chrymantẽ puerũ. et audiẽs ei9 ploratũ educit aquã calidã abũdãter de fontib9 cordis sui: di. Aia mea liqfacta est vt dilect9 locu- tus est Cant. v. Et nõ solũ aq abluit: sed vnguẽto vngit et ait. Factũ est cor meũ tanq̃ cera liquescẽs. ps. xxi. vñ illi dicit puulus. Odor vnguẽtorum tuorũ super oia aromata Cant. iiij. Altera vero puerum tenet et hec est pseuerãtia que tãdiu tenet donec sibi pla- cuerit in hac lachrymarũ valle in aqs nre miserie balneari dicens. Tenui illũ nec di- mittã. Cant. iij. Sexto ad puerũ deducẽdũ due se offerũt. Una eñ gestat dicẽs cũ paulo. j. ad Cor. vj. Glorificate et portate deu3 in corpe vro. et hec est obediẽtia nõ coacta q̃ a posteriori supra dorsum portat onera ptra cor. sed materna et volũtaria que filiũ a parte anteriori portat supra pect9 delitio se inter brachia. et sic vult portari puulus nr iesus di. Põe me vt signaculũ supra cor tuũ. et sicut signaculũ super brachiũ tuum. Cant. viij. Altera precauet ne gerula offendat ad lapidẽ impatiẽtie. et sic ledat paruulũ quacũq occasiõe. et hec est circũspectio q iugit clamat obediẽti iusto. Qui se existimat stare videat ne cadat. j. ad Cor. x. Cantãt ergo he due deducẽtes puulũ. Incipit aũt obediẽtia iubilãs in operib9 et dicit. In manib9 portabũt te Et respõdet circũspectio pcauens ab exteriorib9. ne vnq̃ offendas ad lapidẽ pedem tuũ. ps. etc. Septimo ad puerũ cibandũ due se offerũt. Una eũ pascit. et hec est mia. que mẽbra eius reficit. Unde ipse dñs ait Mat. xxv. Esuriui et dedistis mihi manducare etc. et subdit. Qd eñ vni ex minimis meis. s. mẽbris. fecistis. mihi fecistis. Hec tamẽ nõ de furfure cibo porcorum imitatrix Cayn. sed de simila delicatissima imitatrix Abel parat polentã. deinde in manu pueri ponit pomum cantãs. Oia poma noua et vetera dilecte mi seruaui tibi. Cant. vij. Altera vero cum lactat et potat. et hec est mansuetudo. que de cordis vberibus dulces sermones eliquat Nonne inquit sapiens. ardorem refrigerabit ros: sic et verbum. Eccli. xviij. Hec dicit paruulo. Dabo tibi vbera mea. Canticorũ vij. Et iterum. Dabo tibi poculum ex vino condito. Cant. viij. Ipse autẽ puer respondet ei. Fauus distillãs labia tua: mel et lac sub lingua tua. Cantic. iiij. Istis autem nutricibus officiũ suũ dulciter explẽtibus. et nũc reclinãtib9 nunc excitãtibus. nunc pascẽtibus. nunc deducentibus. etc. in spũali tripudio enutrit9. puer iesus crescit etate ac sapiẽtia et gratia coram deo et hominibus Luc. ij. Et tunc dicere possumus illud Esa. ix. Paruulus nat9 est nobis. et filius datus est nobis. Loquẽdo autẽ de xpo ad litterã dico q licet ipse dñs iesus hodie fuerit paruulus. quantũ ad etatem matrẽ staturam. familiã. pomũ. lectum. cibũ. et vestimentu3. Potest tamẽ dici q fuit paruulus triplici alia ratione. Primo: quia offensus de facili potest placari. vt. s. diximus. Qui enim ante dixerat tanq̃ implicabilis. Ezechiel. vij. Nõ parcet oculus meus super te. et nõ miserebor. modo dicit Esaie. lxi. Pred cate annum placabilem dño Secũdo quia emendo faciliter decipi potest paruulus. vnde aliquando p vno pomo dat totã suã hereditatẽ. Olim autem de9 regnum suũ valde chare vendebat. quia null9 ipsum emere poterat nec p aliqua graui penitentia nec pro morte aliqua: sed modo dat ipsum regnum pro calice aque frigide. Matthei. x. Immo etiam p vna bona voluntate. Unde inquit ps. ix. Desiderium pauperum exaudiuit dñs. Ideo deum quodãmodo decipimus: quia eius regnũ quasi pro nihilo ab eo obtinemus. Unde ps. lv. dicit deo: Pro nihilo saluos facies illos. Et de beatis in figurã iterũ ait. Pro nihilo habuerũt terrã desiderabilem. Tertio di paruul9: quia ad instar paruuli debet a nobis spũaliter concipi per bona proposita. et postea parturiri p bona opa. vt prediximus iuxta preallegatam autoritatem Esa. xxvj. A facie tua concepimus etc. Sed multi sunt qui abortum faciũt: quia bonũ ppositũ ad op9 non perducũt. iuxta illud Esaie. xxxvj. Uenerunt filij vsq ad partum: et virt9 non est pariendi. Debe3 quoq nutriri per perseuerentiam. et ideo cuilibet fideli dicit deus pater illud Exodi. ij. Accipe puerum istũ et nutrir mihi. Debet etiam portari per patientiam: iuxta illud Eccliastici. vj. Subijce humerum tuũ et porta illam. sc3 sapientiam que xpus est. Si enim ipsũ saluatorem portauerimus per deuotionem in hoc seculo: ipse nos ab angelis suis portari faciet in celu3 perẽniter regnaturos cũ eo qui est benedictus in secula seculorũ. Amen.

¶ Quare xps natus fuerit paruulus.

Pars octaua hui⁹ sermonarij qd̄ Marniale appellat. in qua tractat de benedicte matris dei purificatiōe. Hec aūt pars pro prio ac pticulari nomine dedicatio sancti sanctorum nuncupat. Sermo. j.

a **Umē ad reuelationē gentiū.** Luc. ij. Hodie sacrosctā mater eccl'ia. summa cū veneratiōe et reuerentia ac honore solēnitatē deuotissimā purificatiōis imaculate virginis matris dei ac redēptoris nři festiuis laudibus venerat. q̄ obrē congruum videt vt et nos fratli ei⁹ deuoto mētis affectu de tāta festiuitate memoriā recolamus. Un̄ qz inquit phs. j. Ethi. q sermōes inqrendi sunt bm materiā de q̄ sunt. tūc em̄ sufficiēter dicet si bm subiectā materiā dicet. Ideo licz de taz cellebertima solēnitate sermocinari me ineptū videā. tm̄ p modulo ingenij mei aliqd eloqui amore eiusdē pijssime virginis de sctissima ipsius purificatione conabor. Ait em̄ Leo papa in bmone de dñica infra octauā natiuitatis dñi. Nō adest nō tacendi vbi oritur difficultas fandi. Maxime aūt ad predicandū de hac festiuitate me induxit diui Amb. dictum in lib. de virginitate q̄ ait. Talis fuit Maria vt eius vita oium sit disciplina. Unde nō est vllatenus dubitandū q̄ q̄cūq3 pegit: et maxime dū puulū filiū suū in tēplo pntauit. cū ingēti mysterio et p oim hoim eruditione pfecit. Ipsa nāq3 fuit lumē qd̄ gētib⁹ i tenebris cecutiētib⁹ solē iusticie dei filiū reuelata facie contemplādū ostēdit. De cuius purificatione quattuor cōsiderationes faciemus.

Prima dicet illuminationis.
Scđa causationis.
Tertia dubitationis.
Quarta vo appellabit purificationis.

Pars prima hui⁹ sermonis que dicitur illuminationis.

B Quare cādele accense hodie portēt. Forte intelligere desiderāt mltī quare eccl'ia ordinauit q i isto festo purificatōis virginalis portent candele i manib⁹ accēse. ppter quod hec festiuitas candellaria appellat. Nō aūt statuit hoc fieri in annūciatione q̄ est tā magna festiuitas et maior ista: nec etiā in assumptiōe que est maior oim virginis festiuitatū. Nō etiam in natiuitate eiusdē sed solū in purificatione. Videt em̄ eis q saltez in assumptione deberēt potius portari cādele accēse. ad significādum q sicut in celis illo die a tota curia celesti cū hymnis et canticis ac laudibus honorata est. sic et in terris honorari debeat. Un̄ q̄ plures mouent nouitate rerū vidētes in pñti solēnitate sfluere plebē ad eccl'ias. et cū luminarib⁹ pcessionalr per gentē. Quib⁹ vt tāte admiratiōis cā tollatur. et deuotiōe poti⁹ q̄ admiratiōe scitent satisfacere cupiens dico q q̄druplici rōne hoc cōuenientissime eccl'ia ordinauit. Primo ppt remouēdā erroneam sfuetudinē. scđo ppt ostendendā vgis puritatē. tertio ppt colendā hodiernā pñtationē. quarto ppt nřam istructionē. Quo ad pmā rōnē Ut rit⁹ dico q vt refert autor rōnal' dīnorum. Roma idolorū ni qn̄ culturis idolorum dediti erāt. de qnto m uta in qntū annū in kl'is februarij ad honorem retur. febrie mřis Martis. quē deū belli appellabāt. lustrabāt vrbē tota nocte cū cereis et facib⁹ accēsis. vt ei⁹ filius eis de hostibus victoriā daret: cui⁹ genitricē tantis laudū pconijs efferebāt. Et istud spaciū dicebat lustrū. Unde canit eccl'ia. Lustris sex q̄ iaz peractis. Sex em̄ lustra faciūt. xxx. annos. Nam spaciū. v. annorum appellat lustrum. vt in auť. b ɔsti. ino. ɔsti. in medio col'. vių et not. l. ea si q̄s nec cām. §. penulti. ff. si certe. et l. itez querit. §. si impleto. ff. loca. In eodē etiā mēse sacrificabāt Plutoni q̄ dicebat Febru⁹. et reputabat ab eis deus iferni vt ipse cū ceteris dijs infernorum ppitiaretur aiab⁹ dānatorū. Cui etiā offerebāt hostias solēnes: excubātes cū laudib⁹ in tēplo cuz cereis accensis. Arbitrabant etiā romani sequētes quorūdā poetarū fabulas. maxime Ouid. in. iiij. de fastis. et. v. Metam. q in pncipio huius mensis Pluto de vrbe tulerit Proserpinā ob eius formositatē. quā fecit deaz. vnde ceres mater eius et cognati cū facibus eam quesierūt in nocte in mōte ethna qui est in Sicilia. in quo dr̄ esse porta inferni. ppter qd̄ mulieres romane his diebus festuz luminariū exercebant Et istā historiam vel verius fabulā representantes vrbē romanā cū facibus et luminarib⁹ circūibant. Quos abominabiles errores considerans Sergius papa. simul et cognoscens q difficile est resistere consuetudini que assimilatur nature. vij. Ethic. Unde ɔsuetudo dicit altera natura. vt ait glosa in. l. j. ff. ad macedo. et de postu. l. j. §.

bestias. ⁊ de acqui.re.do.l. naturale.§.in his. ⁊ de libe. ⁊ posthu.l.si q̄s posthumos in prin. ⁊ insti.de re.di.§.cernens.vbi glo. Aduertēsq̧ p̄dictas hereticas ⁊ diabolicas supstitiōes adhuc eē recētes in ppl'is xp̄ianis rōne assuefactiōis: q̄s oportebat ingenio sub iugo xp̄i flecti pia cautela: statuit hūc diē cū cereis bn̄dictis ⁊ pcessiōe solēni per orbē terrarū ad honorē btissime v̄ginis marie m̄ris dn̄i iesu xp̄i dei nostri celebrari q̄ non fuit rapta a Plutone deo infernali.sed suscepta in sp̄osam a deo omnipotēti ⁊ eterno q̄ fecit celū ⁊ terram.nec fuit m̄r martis dei belli: s; illi⁹ q̄ solus est ver⁹ de⁹ q̄ fecit pacē eterni p̄ris sui cū hoīe Remāsit ergo eadē solēnitas pcessiōis et illuminatiōis.sed alia fit intētiōe q̄3 pri⁹. Fit em̄ ad significandum q̄ pulcherrima atq̧ sctissima dei genitrix fuit illud lumē qd̄ orbē vniuersum p filiū suū illustrauit.

E Ut oñderetur virginis puritas.

Scd̄o hoc fuit ordinatū pp̄ter oñdēdā v̄ginis puritatē. Quia em̄ btissima virgo semp fuit pura.munda.clara. ⁊ immaculata volēs eccl'ia hāc suā puritatē ⁊ operum claritatē3 oñdere.ne aliq̄s deceptus vocabulo purificatiōis crederet eā aliq̄n fuisse maculatā.statuit vt oēs cū cereis accensis nō mortuis eā honorarēt.volēs p lumen significare q̄ ipsa virgo benedicta fuit tota splēdida ⁊ luminosa int⁹ ⁊ foris. Intus.s. p purā p̄sciām ac sinceritatē ⁊ sanctā volūtatē quā p̄iūcta semp habuit cū deo. Exteri⁹ v̄o p oīmodā sanctitatē. Unde de ipsa fulgentissima m̄re dei dicere possumus illud Apoca.i. Facies ei⁹ sicut sol lucet in v̄tute sua.

D Ut recoleretur hodierna processio.

Tertio hoc institutū fuit pp̄ter recolēdā hodiernā p̄ntationē. Sicut em̄ declarabit̄ i pte vltima hui⁹ sermonis.hodie corporalr̄ p̄ntatus fuit dn̄s iesus in templo. Ubi fuerūt q̄ttuor sctissimi hoīes: qui cu3 laudib⁹ ⁊ iubilis ac luminarib⁹ ip̄m honorabāt.s. Maria ⁊ Joseph. Symeon ⁊ Anna pphetissa.q̄ oēs cū alijs etiā adorauerūt reuerēter ip̄m dn̄m nr̄m iesum xp̄m: q2 non est verisil'e q̄ sanct⁹ ille senex esset sol⁹ q̄n beata virgo in tēplo p̄ntans filiū suum dedit illū in vlnas eius. Hoc igit̄ eccl'ia representans facit pcessionē cū cereo accēso qui in manibus portat̄.per quē significat̄ ipe dn̄s iesus.qui hodie ad templū est portatus. Tria em̄ sunt in cereo accenso.s.cera licīniū siue stupinū ⁊ ignis.que significāt tria que sunt ⁊ erant in xp̄o. Cera em̄ significat carnē xp̄i sine cōmixtione ⁊ corruptione viri. Licinium v̄o album in cera latens significat aīam xp̄i purissimā. ⁊ omni sanctitate candidissimam in corpore latente3 Ignis v̄o siue lumen significat diuinitatē xp̄i quia vt d̄r ad Hebre.xij. Deus ignis cōsumens est ⁊ sepe legit̄ apparuisse in igne vt in rubo. Exod.iij. Et in columna ignis. Exo.xiij. Item descendit in igne super mōtem synay. Exo.xix. Et ideo inquit quidam versificator. Hanc in honore pie candela3 porto Marie. Accipe p ceram carnem de virgine verā. Bombicis puritas animam p̄optime notat. Per summe lumē deitatis tolle cacumē

E Ut moraliter instrueremur.

Quarto hoc fuit institutum pp̄ter nostrā instructionē. In hoc em̄ instruimur q̄ si volumus ante deū esse purificati ⁊ mūdi tria nobis sunt necessaria.s. fides vera actio bona ⁊ ītētio recta. Duo prima.s.fides vera cū opatione bona significant̄ p candelā in manu accēsam. De q̄b⁹ inq̄t Greg.in quodā omeli. Ille v̄e credit q̄ exercet operando qd̄ credit. Sed hic est notandū q̄ tria sunt q̄ custodiūt candela3 ne extinguat̄.s. quando abscōdit̄ a vento ac alijs cādelis associat̄. ⁊ ei sufficiens pabulū ministrat̄. Qui ergo nō vult extingui abscōdat̄ a vento laudis humane. aggreget̄ ⁊ vniat̄ cōgregationi sancte. ⁊ habeat pabulu3 orōnis p̄tinue. Tria quoq̧ sunt q̄ impediūt ne cādela extincta reaccendat̄.s. remotio.humectatio. ⁊ grossi corporis interpositio. Multi ergo sunt qui nō accēdunt̄ siue q2 p̄dicatorib⁹ nō appropinquant nec adiūgunt̄. Deut̄.xxxiij. Qui appropīquāt pedib⁹ ei⁹ accipiūt de doctrina illi⁹. Siue q2 aq̄s delitiaꝝ humectantur.s.ad Cor.ij. Aīalis homo nō pcipit que sunt sp̄us dei. Siue q2 amor terrenoꝝ in eis interponitur. Mat.xiij. Sollicitudo seculi isti⁹ ⁊ fallacia diuitiarum suffocant verbum. Sciendū est etiā q̄ sicut candela sine lumine dicitur mortua. ⁊ lumē p se sine candela non bene lucet: sed mortuū esse videt̄.ita ⁊ operatio sine fide ⁊ fides sine bona operatione mortua est. Jaco.ij. ⁊ .c.fertur. ⁊ .c.sicut v̄geri. ⁊ .§.opponit̄.i.q.i. ⁊ de pe.di.ij.c.si enim. ⁊ di.iij.c.querat.§.illud autē. ⁊ de sacra vnctione.c.vnico.§.quia v̄o. Ad quod applicari potest illud quod dicūt iuriste.s. q̄ nō sufficit fides nisi pbate artis experientia subsequat̄.l.i.circa prin.ff.de vē.inspi. ⁊ .l.i.C.de decre.abor.fa. ⁊ .l.i.in.§.colūna.C.

de iusti.cōdi.cō. Per liciniū aūt significaf intētio recta que stat intus in anima sicut licinium in candela. Nam aliqn̄ fit opus quod abextra videf bonū. et est de se de genere bonoꝝ. sed ꝓpter malā voluntatē nō est meritoriū. imo vitiosum. puta si mulier paupertate cruciaref et tu de tua substantia ei ꝓuideres. hoc quidē est de se bonū. et ab extra videf laudabile et meritoriū. est enim opus mīe. Sed si tu hoc faceres mala intētione. vt scʒ per hanc elemosynā eā trahere possis ad ꝯsentiendū pctō. vel vt vanā gloriam cōsequaris ab alijs totum hoc opus esset ad demeritum. Ecce ergo ꝙ intentio bona requirif. vt scʒ oīa opera tua facias amore dei et cū intētione bona. et hoc modo portabis candelam accensam in manibus.

Hodie triplici de causa cādelas deferim⁹.

Pro maiori etiā declaratione p̄dictorum dicere possum⁹. ꝙ cādelas in purificatiōe deferim⁹ rōne virginis. xpi et nr̄i. In virgine em̄ fuerūt quattuor p̄rogatiue que per cādelā intelligunf. Prima est ꝟginitas in carne. q̄ significaf p ceram qm̄ apes generant sine corruptiōe. De ipa aūt dicif Esa. vij. Ecce virgo cōcipiet etc. Scd̄a est puritas in mente: que significaf per liciniū candidum intus in cera occultatum. De ipsa nāqꝫ dr̄ ps. xliiij. Oīs glīa eius filie regis abintus. Tertia est sanctificatio in vtero. q̄ significaf p hoc ꝙ ille cādele sanctificanf et bn̄dicunf. De ipsa etem̄ dr̄ ps lxv. Sanctificauit tabernaculū suū altissim⁹. Quarta est claritas in ꝯuersatiōe. q̄ significaf p lumē. De q̄ dr̄ Sap. iiij. O ꝙ pulchra ē casta generatio cū claritate. Scd̄o candelā deferim⁹ rōne xpi. Candela em̄ hec significat xpm rōne ꝯpositionis et cōsumptiōis. Quoad primū dico ꝙ in cādela accēsa sūt tria. s. cera. liciniū. et lumē. vt. s̄. etiā dixim⁹ et in xpo est triplex suba. s. caro. sine semine gn̄ata. Un̄ ps. ps. xxi. inq̄t in persona xpi. Factū est cor meū sicut cera. s. in gn̄atiōe. sed liquescēs in passione. Scd̄o est ibi licinium. i. aīa candore innocētie decorata. iuxta illud Sap. vij. Candor est lucis eterne etc. Tertio ibi est lux. i. diuinitas luminosa iuxta illud Jo. j. Erat lux vera etc. Et sicut ignis vnif cere mediāte licinio. sic diuinitas vnita ē carni mediāte aīa. De his aūt tribus dicif Can̄. v. Dilect⁹ me⁹ candidus est. s. per candorē mūdicie. et rubicūdus. s. ꝓpter fulgorē diuinitatis. et electus ex milibus scʒ propter incorruptionem carnis. Scd̄o xps significaf p candelam ratione cōsumptionis. sicut em̄ candela accensa se totā ꝯsumit in nostrū seruitiū. sic xps totū se cōsumpsit in nr̄m obsequiū. Nā consumpsit carnē suā p vulnerationē et attritionē. Unde Esa. liij. dr̄. Ipse vulnerat⁹ est ꝓpter iniq̄tates nr̄as. et attrit⁹ ꝓpter scelera nr̄a. Cōsumpsit etiā sanguinē p totalē effusionem. Unde angeli admirātes dixerunt ei. Esa. lxiij. Quare rubrū est indumētū tuū. et vestimenta tua sicut calcantiū in torculari. Cōsumpsisse quoqꝫ dr̄ animā per tristiciā et dolorē. Un̄ Mat. xxvj. ipe ait. tristis est anima mea vsqꝫ ad mortem. Item consumpsit vitā corporalē p abbreuiationem. Unde in persona eius dr̄ Esa. xxxviij. Precisa est velut a texente vita mea. Consumpsit etiam subam tp̄alem vsqꝫ ad denudationē. Unde de spoliātibus eum in morte ipe ait ps. xxj. Diuiserūt sibi vestimēta mea etc. Tertio p̄ncipal'r cādelas deferim⁹ rōne nostri. Per cādelā em̄ accēsam significatur ꝙ debem⁹ habere vitā sanctā et famam preclarā. Primo aūt vitā sanctam faciunt bona opera fides recta et intentio sincera. Opatio bona significaf p cerā. quia sicut cera mediante rore celesti gignif. sic bona opatio a deo tm̄ habef. iuxta illud ad Philip. ij. De⁹ est q̄ opaf in nobis velle et pficere p bona volūtate. Fides aūt intelligitur per lumen. Ut em̄ cādela sine lumine non lucet. sic nostra operatio sine fide deo non placet. iuxta illō ad Heb. xj. Sine fide impossibile est placere deo. Intētio ꝟo recta signaf per liciniū quod est occultum et candidū et luminis baiulū. Sic em̄ intētio nostra debet esse occulta. Un̄ Greg. in quadā homel. ait. Sic aūt fit opus ī publico vt tm̄ intētio maneat in occulto. Debet etiaʒ esse cādida. i. pura iuxta illō. Mat. vj. Si oculus tu⁹ simplex fuerit totū corp⁹ tuū lucidū erit. debet q̄ʒ esse luminis baiula. q: dʒ opa nostra corā deo p̄ntare. et ab eo remunerationē expectare. de quo Mat. vj. inq̄t saluator. Et p̄r tu⁹ q̄ videt in abscōdito reddet tibi. Scd̄o p candelā significaf fama preclara. Candela em̄ accēsa lucet. abscōdita nō emittit splendorē: et extincta fetet. Sūt aūt quidā feruētes ī vita et lucidi in doctrina. q̄ sunt sicut cādela accēsa. et de singulo eorum dici potest illud Jo. v. Ipse erat lucerna ardens et lucens ante dn̄m. Alij ꝟo sunt contenti habere bonam vitam tm̄. et

Xps significatur per cādelā.

Propter nos portamus cādelā.

abſcõdit ſu i doctrinã. ⁊ iſti ſunt ſicut candela abſcõdita. faciẽtes ɔtra dictũ ſaluatoris qui ait Luc. xi. Nemo accẽdit lucernã ⁊ abſcõdit eam ſub modio ⁊c. Sunt etiam alij q̃ nec ardent nec lucẽt: ſꝫ fetent ꝑ mala opa. Et iſti ſunt ſicut cãdela extincta. que quidẽ nõ lucet. ſed fetet. Et de iſtoꝝ fetore d'cit Eſa. xxxiiij. De cadaueribus eoꝝ aſcẽdet fetor. Anime eñ pctõꝝ ſunt cadauera quia ſunt mortue. iuxta illõ Eze. xviij. Aīa q̃ peccauerit ipſa morieṫ. c. ſi habes. xxiiij. q. iij. c. pctm̃ eñ eſt mors anime. Et de talibus cadaueribꝰ aſcẽdit fetor ꝑ malũ exemplũ. Nos vo illos nõ imitati debemus ſeruare illud quod admonet ſaluator Mat. v. di. Sic luceat lux veſtra corã hoībus vt videãt veſtra bona opa. ⁊ glorificẽt prẽm veſtrũ q̃ in celis eſt. Et tunc poterimus digne intereſſe cãdelarũ ꝓceſſioni in hac ſacratiſſima die. Nec eſt eñ illa ſolẽnitas tãtis decorata myſterijs tantiſqꝫ honoribus ſublimata. quã oẽs p̃cipua debẽt deuotione celebrare. Uñ Augu. in quodã ſermone inq̃t. Celebremꝰ ergo diẽ feſtũ non hũane deuotionis ſed diuine dignatiõis nõ infirmitatiſ ſꝫ eternitatis. nõ informatiõis: ſed reformationis dñi noſtri ieſu xp̄i. hec ille. Ad ꝓceſſionẽ quoqꝫ popule mi cũ ꝓfunda hũilitate ⁊ deuotiſſima meditatione incedere debes. recogitãdo dignationẽ altiſſimi dei. qui hodie puulus ad tẽplũ portari voluit. vt nos magnos in celeſti faciat felicitate. Conſiderãdo inſuꝑ ꝙ ꝑ hãc ꝓceſſionẽ repñtamꝰ tã ſalutiferũ magnũqꝫ ſacramentũ. Sũma ğ cũ reuerentia ⁊ honeſtate debes aſſociare bñdictã dei matrem ad templũ incedentẽ cũ illo ſuo pulcherrimo. xl. dierũ gigãtello i brachijs atqꝫ illum cũ ea eterno patri ꝓ totiꝰ mũdi ſalute offerre. Candelas etiã bñdictas magna cum deuotiõe in domibꝰ ſuis debẽt ſinguli cuſtodire. Ad audiendã quoqꝫ p̄dicationẽ de tã celeberrima feſtiuitate debẽt oẽs cũ puritate cordis ⁊ aĩe mũdicia accedere. ibi deuotiſſime ꝑmanere. Predicatores etiaꝫ debent mũdi ⁊ puri eſſe ab omni pctõꝝ immũditia quãtũ humana fragilitas patiṫ. qui puriſſime ⁊ immaculate v̾ginis purificationeꝫ volũt ppl'is declarare. Uidemus eñ ꝙ ſi aliq̃s indignꝰ loquaṫ de aliqua excellẽti ac nobiliſſima pſona. illi dr' ꝙ pus vadat ad lauandũ os ſuũ. Omẽs ergo qui volunt de hac puriſſima v̾gine loqui pus debẽt mẽte ⁊ labijs eſſe mũdat. Unde quilibet pctõr ſentiẽs in ſe alicuiꝰ pcti immũditiã dꝫ dicere illud Eſa. vi. Uir pollutꝰ labijs ego ſum. ⁊ in medio ppli polluta labia habẽtis ego habito. Deindeꝫ rogare dꝫ dñm vt mittere digneṫ ſeraphin de celis q̃ tangẽs labia iniq̃tatem auferat. ⁊ p̄cordia emũdet. quo de tã excellentis regine purificatione digne valeat predicare.

Pars ſcd̃a huiꝰ ſmonis q̃ dr̃ cauſatiõis

Quare pueri debent efferri i tẽplũ xl. die

Pro expeditiõe huiꝰ ptis querĩṫ qua de cauſa deus ordinauerit p preceptum cerimoniale p̃ſentatiõis pueri in tẽplo quadrageſimo die natiuitatis eiꝰ. qd̃ habeṫ Leuiti. xij. Ad qd̃ reſpondent expoſitores ibi. ꝙ hoc fecit mĺtiplici ex cauſa. Primo vt ꝑ hoc intelligaṫ ꝙ ſicut corpus pueri q̃draginta diebꝰ in materno vtero organizaṫ. ⁊ q̃drageſimo die aĩa corpori infundiṫ ſicut in templũ. vt inquit Augu. in lib. lxxxiij. queſtionũ. ⁊ Alerã. de ales in tertia pte ſumme in tractatu de ſcificatione btã v̾ginis. q. vi. ⁊ glo. or. ſuꝑ Leuiṫ. xij. c. ⁊ de h etiã tractãt legiſte i. l. gallus. i p̄n. ff. de lib. ⁊ poſt. ⁊ canoniſte. v. di. i p̄n. Ita q̃drageſimo die a natiuitate puer in tẽplũ materiale dño debet p̃ſentari. Scd̃o vt ſicut aĩa poſt quadraginta dies corpi infuſa ſtatim per culpam peccato maculaṫ. ſic puer quadrageſimo die templũ ingrediens per hoſtias ab ipſa macula amplius expietur Tertio ſm Fran. de may. in ſmone preſentis ſolennitatis. vt deṫ intelligi ꝙ ſicut in quadraginta ſunt quattuor ⁊ decẽ: ita illi qui volunt templũ celeſte ingredi. debent decẽ p̄cepta cũ fide q̃ttuor euangelioꝝ pfecte ſeruare. Quia vo corpus femine organizatur in octuaginta diebꝰ. et octuageſima die aĩa corpori infundiṫ ſm p̄dictos doctores. Ideo ſm preceptum predictum legis puella debebat p̃ſentari in templo octuageſima die. Sciendum ergo ꝙ quãdo mulier pepererat maſculũ: efficiebatur immũda ſeptẽ diebus a conſortio hoim ⁊ ab ingreſſu templi. poſt ſeptem autem dies efficiebatur mũda quoad conſortiũ hominum ſed quoad ingreſſum tẽpli remanebat immunda vſqꝫ ad quadrageſimum diem in quo preſentabat filium in templo ⁊ purificabatur. Si vo peperiſſet feminã remanebat immunda quoad cõuerſationem hoim ⁊ quoad ingreſſum templi. xiiij. diebus.

post quos efficiebat munda quo ad hoim conuersationē. remanebat aūt immūda quo ad ingressuȝ tēpli vsq ad. lxxx. dieȝ in quo reputabatur filiaȝ in tēplo ꝛ purificabatur. Et hec oīa habent Leuiti. xij. Causas aūt qre deus voluit tantā esse differētiā in organizatione corpis femine ꝛ pueri ꝛ infusiōe aīe eorū assignant doctores vbi. s. Prima est qa xps assumpturus erat carnē in sexu virili. iō vt ipm honoraret. ꝛ ampliorem sibi grām faceret. voluit vt citius formaretur. ꝛ mater citius mundaretur. Scda vt qm mulier prius peccauit q̄ vir. ꝛ fuit causa pcti viri. vt in c. Adā. de pe. disti. vij. Vn Eccli. xxvij. dr. A muliere initiū factū est pcti. ꝛ p illā oēs morimur. ꝛ p cōsequens deū plus fatigauit qui nris malis opibus fatigatur iuxta illud Esa. xliij. Seruire me fecisti in pctis tuis. ꝛ pbuisti mihi laborē in iniqtatibus tuis. Sicut erūne eius ab erūnis viri duplicate sunt exterius in mūdo. Vn inqt glo. ordinaria sup Leuiti. xij. q tota maledictio. Adā data est sup Euam. Et vltra ei addidit deus. In dolore ꝛ erūmna paries ꝛc. Ita etiā duplicarent eius erūne in vtero. Tertia cā est. vt oñderet q semp mulier debz esse subiecta viro. Iō noluit eā deus ante virum formare. nec eqliter: sed post in duplū.

Quare corpus feminee tardius organizatur.

Pars tertia huius sermōis que dicitur dubitationis.

Quod virgo non indigebat purificatione

Non imerito hic qri pōt nunqd btā vgo indigebat purificari? Et respondet bm oēs doctores sup euāgelio hodierno. et btm Tho. in. iij. pte summe. q. xxvij. q non. Unde dico q nō indigebat nec ratione sui partūrictis. nec rōne plis. nec ratione legis. nec rōne mysterij siue significatiōis. Primo non indigebat rōne sui. nihil em purificat nisi immūdū: sed ipa tota erat purissima. tota sanctissima ꝛ tota mūdissima. Siquidē spūssanctus sctificauerat eius mentē. iuxta illud Luc. j. Spūssanctus supueniet in te. Filius dei sctificauerat eius ventrē. Ideo ei dictū fuit vbi. s. ꝛ. virtus altissimi obūbrabit tibi. Pater celestis sctificauerat eius ventrem ꝛ mētē. iuxta illud ps. xlv. Sāctificauit tabernaculū suū altissimus. Scdo nō indigebat purificatione rōne plis. quia in filio nulla fuit impuritas. sed oīmoda sanctitas. In ipso nāq fuit triplex natura. s. diuinitas vera aīa lucida. ꝛ caro immaculata. Vn Sap. vij. dr. Cādor est lucis eterne. quoad aīam lucidā. ꝛ speculū sine macula. quoad carnē immaculatā: ꝛ imago bonitatis dei. quoad diuinitatē verā. bm quā filius dei est imago dei pris iuxta illud Col. j. Qui est imago dei inuisibilis. Quod etiaȝ nō indiguerit purificatione rōne plis px. Nā vas plenū flore ameno ꝛ repletū balsamo. ac pfusum solari radio nullā ex his immūdiciā cōtrahit. sed efficit magis purū ꝛ magis odoriferū ac magis lucidū. Tertio nō indiguit purificatione rōne legis. lex em purificationis posita Leuit. xij. c. tria supponebat scȝ fractionē vginitatis. vnde dicit mulier q significat sexus fractionē in cōcipiendo ꝛ pariendo. Supponit etiā seminū cōmixtionē. ꝛ ideo dr. si suscepto semine. Tertio supponit assimilationē. vt scilȝ filius sit silis parētibus in natura. Ideo dr pepit masculum. Ista aūt tria in vgine nō fuerūt. Naȝ in ea nulla fuit fractio vginitatis. sed ppetua illibatio. quia fuit vgo ante partū. in partu. ꝛ post partū. Ibi etiā non fuit seminū cōmixtio. qr nō cōcepit ex seminū cōmixtione: sed ex mystico spiramine. ꝛ ideo ad hanc legem nō tenebatur in qua ipsa non cōprehēdebatur. Qn em aliqua lex datur sub cōditione. nō obligat nisi illos quos tangit illa cōditio. vt ait Frāciscus de may. vbi. s. Cū g lex dicat. Mulier si suscepto semine pepit masculū imūda erit ꝛc. Concluditur q btā vgo q nō peperit suscepto semine non fuit immūda. qr obligatio sub conditione nō ligat ante impletā conditionē. l. cedere diē. ff. de. v. si. l. legata. ff. de condi. ꝛ de. l. j. C. de cōdi. inser. c. de illis. ꝛ. c. verū. ex de condi. appo. ꝛ nota. in. c. non solū. xxij. q. viij. Dicit ergo glo. sup Leuit. xij. c. q moyses spū dei cognoscens q beata vgo debebat cōcipere ꝛ parere filiū sine seminis susceptione. ꝛ consequēter non fieri immunda mysterialiter addidit. Si suscepto semine ꝛc. quasi diceret. Nemo intelligat hāc obligationē immūdicie contrahēde cōprehendere matrē filij dei. quia ipsa nō cōcipiet nec pariet filiuȝ de semine suscepto sed de spū sancto. ꝛ idcirco immaculata permanebit. De quo Bern. in quodam sermone inquit. Putas em q dicturus Moyses mulierē q peperisset filiū imūdā esse nō timuerit super matre dñi blasphemiam irrogare? Et idcirco pmisit. Si suscepto semine alioqn si non pariturā preuidisset sine semine

Lex purificationis nō cōprehendebat mariam.

virginis: q necessitas erat de suscepto se-
mine facere mentionem? Patet ergo q lex illa
matrem dñi nõ includit q nõ suscepto semie
filiũ pepit. hec ille. Un inqt. Frã. de may.
in sermone occurrẽtis solẽnitatis. In insti-
tutiõe huius sacramenti clare pphetauit
Moyses q virgo erat paritura sine virili se
mine. et sic isti9 sacramenti institutio infert
virginis partũ cũ dicit. Si suscepto semine
peperit masculũ rc. Nã qñ qs in aliq lege
vl pacto aut pmissiõe vel iuramẽto appo-
nit cõditionem: p hoc dat intelligere q ca
sus ille qñq eueniet. vel saltẽ euenire pos-
set sine tali conditione alioqn illa cõditio
frustra et in vanũ esset apposita. Exẽplũ de
lege habem9 Exo. xx. vbi deus dedit legem
Si quis occiderit primũ suũ cũ hac condi
tione q hoc fecerit p industriã. ab altari in
quit meo euelles eũ Ista añt cõditio appo
sita dat intelligere q aliqs erat occisurus
et non p industriã et ille non erat euellend9
sic ab altari. vt ibi patz. Exẽplum de pacto
habem9. ij. Reg. iij. vbi Dauid fecit pactuz
cũ Abner principe militie ppli Israel cum
hac cõditione q redderet ei vxorem suam
michol. Ex quo dedit itelligere q aliter po
terat euenire factũ pacis. et ideo dixit. Nõ
videbis aliter faciem meã. Exẽplũ promis-
sionis habemus Josue. xv. vbi caleph pro
misit dare filiã suam vxorẽ cũ hac conditio
ne scz si qs caperet ciuitatẽ quaz expugna
bat. quia notũ erat q poterat dare sine ta-
li cõditione. et ideo posuit cõditionẽ. Exem
plũ iuramẽti habemus ps. cxxxi. vbi dr q
de9 iurauit Dauid dare regnũ sempiternũ
filijs suis: si custodirent legẽ suã. dãs intel
ligere q aliter esset si cõditio nõ euenisset
De9 ergo q dixit p Moysen. Mulier si su-
scepto semine peperit masculũ rc. dedit in
telligere q qñq mulier esset paritura ma
sculũ semie nõ suscepto. aliter frustra addi
disset. si suscepto semine. cum via naturali
aliter parere non posset. Sicut hõ non põt
videre sine oclis apertis. nec ambulare sine
motione pedũ. hec ille. Nos autem dicere
possumus ex mente ipsius doctoris. q hec
locutio diuina de muliere pariente 9tinet
duo scz vnũ affirmatiuũ ex verbis cũ dicit
Mulier si suscepto semine peperit mascu-
lum immũda erit. Aliud vo negatiuũ vir-
tualiter cõtinet scz si mulier nõ suscepto se
mine pepit masculũ: nõ erit imunda. Quo
psupposito dico q si pdcta locutio negati
ua que in affirmatiua virtualiter includit
nõ fuisset verificabilis. dei verbũ quod p
Moysen dixit fuisset ridiculosum. sicut ri-
diculosa esset pmissio si qs princeps dice-
ret subditis suis. si quis ambulauerit sine
pedibus. vel locutus fuerit sine lingua vl
viderit sine oculis: dabo sibi centum. Et iõ
vt sacra dei scriptura nõ dicatur ridiculo-
sa posuisse cõcludendum est Moysen diui
no spiritu illuminatũ de cõceptione et par
turitione purissime virginis in pdictis ver
bis pphetasse. que sine virili semine conci
piẽs immũda fieri nõ debebat. Et ideo ve
nerabilis Beda super Lucam ait. Si legis
ipsius verba diligenti9 inspexeris: pfecto
repies q ipsa dei genitrix sicut a cõmixtio
ne virili: sic a legali iure sit immunis. Nõ
em omnis mulier pariens. sed ea que susce
pto semine peperit designatur immũda. ri
tuq legis docetur esse mũdãda. ad distin-
ctionẽ scz illi9 que virgo concepit et peperit
hec ille. Tit9 etiam expositor vbi. s. ait. Re
uera non incũbebat necessitas virgini sacre
vt dies purgationis ei9 expectaretur. que
cum ex spũsancto concepisset caruit coniu
gio. Tertio nõ fuit in filio virginis tm assi-
milatio nature humane. sed fuit etiam ibi
sublimitas nature diuine. Uirgo em. pepe
rit filiũ et sibi similẽ quantũ ad natura hũa
nã: et sibi dissilez quantũ ad naturã diuinã
et iõ obligatio legalis in ea locũ hre nõ po
tuit. Quarto nõ indiguit purificatiõe rõe
mysterij siue significatiõis. Lex em pcepit
vt puer die. xl. et puella de. lxxx. ratione assi
gnata in pte pcedenti in tẽplo pñtaret. scz
qr vsq ad illo tps organizat corp9 et infun
dit aia. Sed istud mysteriũ siue significa-
tio non habuit locũ in xpo. qr in eodẽ instã
ti cõceptiõis sue fuit plene organizatũ cor
pus ei9. et aia eidẽ corpi infusa. et vtrũq scz
aia et corpus diuinitati vnitũ fuit. et statiz
pfect9 de9 et perfect9 hõ fuit sm omes do-
ctores catholicos. marie Aug. in li. de fiõ
ad Petrum. et Grego. sup Cantica et Alexã
drũ de ales in. iij. parte summe. i tractatu
de sanctificatione virginis. et Nicolaum de
lyra super Hieremiã. et Frãciscum de may-
ro. super Lucaz. et Richardũ de media vil-
la in. iij. sententiaruz distin. ij. arti. ij. q. iiij.
Ergo nulla indiguit purificatione ipsa im
maculata mater ei9 Maria.

Pars quarta hui9 sermonis que dicit
purificationis.

D Quare voluit purificari.

f Oꝛte aliqs dicet. Cū vt..s. pbatū est btissima vgo non idiguerit purificatiōe. nec fili' ei' presentatiōe: quare voluit istā cerimoniā purificatiōis ꝛ psentationis obseruare: Ad qd rñdent doctores pdicti marie btūs Tho. ꝛ Frā. de mayro. vbi. s. ꝙ h rationabilr fecit. Nos aūt dicere possum' ꝙ xv. de causis hoc egit. Primo rōe hūilitatꝫ Decebat em̄ vt vgo que ppter hūilitatem suā electa fuerat mater dei subderet se legis cerimonijs. nec pre alijs se oñderet singularē qd fuisset signū supbie. sꝫ cū ceteris mulierib' se hūiliter cōformādo filiū suū imitaref. de quo Ber. ait. Qui sine pctō est nō dedignatur peccatoꝛ reputari. Vn̄ ideꝫ Ber. i. ser. purificatiōis inqt. Putas nō poterat animus virginis cōmoueri ac dicere Quid mihi opus est purificatiōe: Cur abstineā ab ingressu tēpli cui' vter' nesciens virum fact' est templū spūssancti: Cur nō ingrediar tēplū q pepi templū dñm: Nihil in hoc cōceptu. nihil in partū impurū fuit nihil illicitū. nihil purgandū. nimirū cum proles mea istā purgationē venerit facere delictoꝝ. Uere o btā virgo non habes cām nec tibi opus est purificatione. Sed numquid filio tuo opus erat circūcisione: Esto inter mulieres tanq̄ vna illarū. Nā ꝛ fili' tuus sic est in medio pueroꝝ. Hec em̄ hūilitas nō solū ex parte matris fuit. sed etiaꝫ ex parte filij q similiter legi se subijcere voluit. In natiuitate em̄ habuit se vt pauper hō. i circūcisione vt paup ꝛ pctōr ꝛ hō. sed hodie vt paup. peccatoꝛ ꝛ seru'. pauperem etem̄ se ostēdit i eo ꝙ paupeꝝ oblationem elegit. pctōrē in eo ꝙ ipe cuꝫ matre voluit expiari. seruū vo in eo ꝙ baptizari voluit nō ppter culpā purgādā. sed ppter ei' maximā vtilitatē ostēdendā. h ille. Sicut aūt mater dei dedit nobis exēplū hūilitatis et cōitatis dū voluit alijs mulierib' esse cōis ita etiā dedit exēplū pauptatis. vbiq3 em̄ regina celi pauptatē suauit. vt patꝫ i suo cōiugio. q2 nō fuit despōsata impatoꝛi sed paupi fabro. Itē in suo puerperio. in quo nō habuit rerū abundantiā sed magnā penuriā. In suo q3 nutrimento. q2 sicut dicit Hiero. colo ꝛ acu victū acqrebat. vn̄ se et saluatorē mūdi nutriebat. In suo etiaꝫ offertorio hodierna die pauptatis exēplum dedit. q2 oblationem humiliū ac viliū personarūq3 paupeꝝ obtulit. Scdo hoc egit rōne approbationis. vt. s. approbaret legē veteris testamēti hoc pcipientē a deo esse datā ptra hereticos q dixerūt eaꝫ datā fuisse a diabolo. ꝛ hāc rationē tāgēs Orig. in qdā homel. inqt. Ubi sunt q deum legis negāt a xpo fuisse in euā pdicatū. an putādū est ꝙ filiū suū bon' de' sub lege inimici fecit quā ipe non dederat: In lege enim Moysi scriptū est qd seqnf. Quia oē masculinū adaperiēs vuluā sctm̄ dño vocabitur. hec ille. Tertia rō dicif obseruatiōis vt legē Lieꝫ em̄ princeps sit solutus suis legibus l. pꝛīcep s. ff. de legi. tm̄ decet eū legib' viuere. l. digna vox. C. eo. tit. l. ex perfe. to. C. de test. ij. q. vij. c. nos si incōpetēter. ꝛ. c. cōfidimus. ꝛ. c. ideo. §. his ita rñdef. xxv. q. j. ꝛ. c iustū est. ix. di. ꝛ. c. cū oēs. de consti. ꝛ. ff. qd quisq3 iu. per totum. maxime in. l. j. vbi dr Quis aspernabif ideꝫ ius sibi dici qd ipse alijs dixit vl fecit: qd q̄s in alterius personā equū esse credidit: id in sua q3 psona valere patiaf. Ideo xps voluit suare legem quā ipe dederat. lꝫ ad eā nō teneref p naturā suā. nec mater eius p sui grām. q2 augusta ex grā impatoris gaudet puilegijs ei'. d. l. pnceps. Femie em̄ corulcāt radijs maritoꝝ. §. si vo. ꝛ als allegatur. §. hec itaq3. in auf. de cōsu. ꝛ. l. femine. ff. de sena. ꝛ hāc rōnem pbam' dicto eiusdem saluatoꝛis nrī qui inqt Mat. v. Nō veni soluere legē sed adimplere. Quarta rō dr verificationis vt sc3 vificarenf ea q pdixerant pphete de pñtatione xpi in templo. maxime Aggei. ij. vbi inqt de'. Adhuc vnū modicū est. ꝛ ego mouebo celū ꝛ terrā. ꝛ veniet desideratus cūctis gētib'. ꝛ implebo domū istā glia sc3 tēpluꝫ Salomonis. Item Dañ. vij. inquit ppheta. Aspiciebā ego in visiōe noctis. et ecce in nubib' celi q̄si fili' hominis veniebat. ꝛ vsq3 ad antiquū dierū puenit. ꝛ in cōspectu eius obtulerūt eū. Ps. quoq3 ps. x. cecinit dicens. Dñs in tēplo sancto suo sc3 veniet. ꝛ Malach. iij. pdictū fuerat. Statim veniet ad templū sanctū suum dñatoꝛ quē vos queritis. ꝛ angel' testamenti quē vos vultis. Quinta ratio dr excusationis sc3 ne tempoꝛe sue pdicationis iudei se excusare possent ꝛ dicere xpo. Doctrinam tuam nolumus accipe. quia dissimilis es patrib' nostris. ꝛ legis traditiones nō obseruas. Ut ergo eis omnes causas dubitandi ꝛ resistendi auferret: voluit legis cerimonias obseruare. Et hāc rationē tāgit

E Ut approbaret legē

F Ut pphetie iplerentur.

G Ut excusatio tolleretur.

R beat⁹ Tho.in.iij.pte sum.q.xxxvij. Sexta rō dr liberatiōis. Ut em̄ dei filius nos
vt figu liberaret a iugo p̄ceptoꝝ cerimonialiū legis
ra cessa antiquę: voluit ipse eā cū matre sua p
ret. fecte adimpleret: Et hāc rōnem tāgens venerabilis Beda i ser. festiuitatis hodierne inquit. Ut nos legis vinculo solueremur sicut xp̄s ita ꝛ.b. Maria legi est spōte subiecta. Intantū aūt est lex purificatiōis ablata. ꝙ mulier si vult pōt eadē hora qua filiū pepit intrare tēplū dei vt ei grās referat. c. si mulier. de ꝯse. dist. v. ꝛ. c. s. de puri. post par. Hoc etiā est illud qḋ inqt Paul⁹ Gal. iiij. di. Misit deus filiū suū natum ex muliere factū sub lege: vt eos qui sub lege erāt redimeret. Beat⁹ vo Tho. in. iij. parte sum. q. xxxvij. ar. iij. addit dicēs. Et vt iustificatio legis in suis mēbris spūaliter impleretur. Nā ꝓpter hoc ipm voluit hostias legales ꝓ se offerri q̄ erat vera hostia. vt figura veritati ꝯiungeref. ꝛ p veritatē figura approbaref. hec ille. Ut ergo lex purificationis ꝛ pūtationis terminaref. voluit ipe ad eā venire. Nā sicut experientia videm⁹ adueniēte luce cessant tenebre. ꝛ adueniēte splēdore solis recedit vmbra. ꝛ ita adueniēte purificatiōe vera q̄ est xp̄s cessauit typica. i. figuratiua purificatio. Sicut em̄ in circūcisione xp̄i euacuata est lex circūcisiōis. ꝛ mutata fuit circūcisio in baptismū sic nūc in purificatione innocentissimi xp̄i ꝛ purissime matris eius euacuata fuit illa purificatio antiqua. Unde Aug. in quodā sermone ait. Dn̄s quidem suscepit circuncisionem ablaturus ipsam circūcisionē. suscepit vmbrā daturus lucē. suscepit figurā impleturus veritatē. Ipse em̄ nobis legē dedit. hec ille. Xp̄s nāqꝫ nobis verā purificationē attulit. i. fidē. iuxta illud Act. xv. Fide purificās corda eoꝝ. Ut ergo xp̄s ille veteri purificatiōi finem imponeret. ꝛ hanc nouam ac nobiliorē. s. fidem induceret voluit purificari. hinc est ꝙ patres de cetero nō tenenf ad solutionē illaꝝ antiquarū solutionū ꝓ filijs. nec matres ad purificationē vel tēpli ingressionē. nec filij ad illam redēptionē de qua i sequēti sermone dicetur q: xp̄s oīa abstulit vñ merito honorandus ꝛ glif. cand⁹ est. Hinc Aug. in q̄dā ser. ait. Quis igitur fratres charissimi nō adoret primū ꝛ nouissimū initiū ꝛ finē. Quis īquā nō adoret eū p quē aspirauit dies et fugate sunt vmbre: nat⁹ em̄ ē imperator: vt absolueref pctōr. Dn̄s namqꝫ iesus tribuit nobis magnā spē p carnem quā suscepit. magnā grām. magnā ꝯsolationē. hec ille.

Septima rō dr occultationis. s. diaboli. Z
Nā sicut inquit Aug. iij. de trini. Diabolus Ut dia
multa pōt virtute sue nature. a q̄bus tamē bolo mi
ꝓhibef diuina v̄tute. vñ v̄tute sue nature sterius
poterat diabol⁹ cognoscere matrē dei non celaref
fuisse corruptā. s; v̄ginē remāsisse. ꝓhibit⁹. tñ est a deo cognoscere modū part⁹ diuini. Nā in infantia xp̄i oportebat īpedire maliciā diaboli. ne eū acri⁹ psequeref qñ xp̄s nec pati disposuerat. nec v̄tutē suā ostēdere volebat. sed oib⁹ alijs īfantib⁹ se silem exhibere. vñ Leo papa in ser. Epbie ait. ꝙ magi inuenerūt Jesū q̄ntitate puū. aliene opis indigētē fandi impotētē. ꝛ nulla ab humane infantie ḡnalitate discretū. Cū ergo btā v̄go venit hodierna die i tēplū vt purificaref occultatū fuit diabolo ꝙ ipa eēt mater dei. Octaua rō dr abiectōis ne. s. xp̄s ab Ne a iu
infidelib⁹ abijceref tanq̄ illegitime natus deis ab
vñ Ambro. sup Lu. di. Quid iudeis. q̄d herodi posset ascribi. si natū ex adulterio videref psequi. Nā de natis ex adulterio dr i. c. si gene. lvj. di. de tali cōmixtione meretricū existimādū est degeneres populos et ignobiles ꝛ furētes libidine fore pereandos ꝛ ad extremū vniuersā plebē ad deteriora ꝛ ignobilia vergentē. ꝛ nouissime nec bello seculari fortē. nec stabilē. nec honorabilem hoīb⁹. nec deo amabilē esse vēturam hec ibi. Propterea v̄go btā hodie offert filiū suū i tēplo vt approbef ex lege ꝙ non ē nat⁹ ex fornicatiōe. Nona rō dr defensio M
nis. vt. s. defenderef. be. v̄go ne occideref. Ne vt
Nā ex parte matris sue erat de stirpe Aa adulte
ron. vt dictum est in. ij. pte principali hui⁹ ra occi
opis. ser. s. pte. ij. Uirgo aūt de stirpe sacer deretur
dotali ꝓpter stuprū occidebaf. sicut scriptū est Leui. xxj. Itē f̄m legē. lapidabaf nō solū illa q̄ iā erat despōsata, vel nupta. s; etiā illa que i domo patris custodiebaf vt v̄go nūqꝫ nuptura. Dr em̄ Deut. xxij. si nō est in puella inuēta v̄ginitas. lapidib⁹ obruēt eā viri ciuitatis illi⁹ ꝛ morief. qm̄ nefas fecit in israel vt fornicaref in domo p̄ris sui. btā igit virgo maria hodie venit in tēplū vt se reddat immunē ab hac pena. ne. s. a iudeis N
tanq̄ adultera occideref. Decima ratio Ut he
dr detestationis. detestādus em̄ erat error retici co
hereticoꝝ q̄ male de humanitate xp̄i sen futarer
serūt, maxime Heluidij. q̄ dicere p̄sumpsit tur.

matrē xpi a ioseph post partū fuisse carnaliter cognitam. hoc em̄ derogat dignitati τ sanctitati matris dei que īgratissima videret si tanto filio cōtenta nō esset. τ si vginitatē q̄ ī ea miraculose ꝯseruata fuerat spōte ꝑdere voluisset p carnis ꝯcubitum. Detestādus etiā fuit error manichei. q̄ dixit xp̄s nō verū sꝫ fantasticū corp⁹ habuisse. Hoc em̄ derogat dignitati ꝑsone assumētis. q̄ cum sit veritas. nō decuit vt ī ope ei⁹ aliq̄ fictio esset. Reprobandus etiā fuit error Ualētini: q̄ dixit xp̄m attulisse corp⁹ celeste. q: sic nō saluaret veritas humane nature in xp̄o. Refutant aūt hi errores p hoc ꝙ btā vgo fuit vera mater xpi. vt hr̄ Mat. j. vn̄ in capitulis cyrilli approbatis ī ephesina synodo d̄r. ꝙ si q̄s nō cōfitet. b. virginē genuisse ꝫm carnē verū deū. anatema sit. τ Ro. ix inq̄t apl's. ꝙ ex iudeis est ꝫm carnē xp̄s q̄ est sup oīa de⁹ b̄ndict⁹ in secula. Nō est aūt ex iudeis nisi mediāte. b. vgine. Hō hodie ipa p̄ntat ip̄m in tēplo tanꝙ ei⁹ vera τ naturalis ac digna τ īmaculata mr̄. detestans supradictas erroneas opiniōes hereticoꝝ.

Ut templū scti ficaret. Undecima rō d̄r sctificatiōis. s. tēpli. vn̄ Aggei. ij. post ꝓphetiā supascriptaꝫ de aduētu xpi in tēplū subditur. Et magna erit gl'ia dom⁹ isti⁹ nouissime pl⁹ ꝙ p̄ime. τ ifra Et die ista b̄ndicaꝫ τc. Malach. q̄. iij. post supascriptā ꝓphetiam subdit. Ipe em̄ q̄si ignis cōflās τ q̄si herba fullonū. τ sedebit cōflās τ emūdās argētū. τ porgabit filios Leui. Sicut ergo vt sctificaret baptismum Johis venit ad baptismuꝫ. vt inq̄t Hiero. Aug. τ Chryso. sup Mat. Ita vt sctificaret tēplū voluit in eo p̄ntari. vn̄ Greg. nisenus sup Luc. ait. Qui terrene ꝯtagia corruptele nō sensit. nō indigebat in tēplo sctificari p q̄nē sctm̄ sctōꝝ ip̄m erat tēplū sctificādū

D Propt mysticā signi ficationem. Duodecima rō d̄r significationis. s. propter mysticā significationē. Nā Leuit. xij. c. pcipit. vt illi q̄ possent offerrēt agnū sil' τ turturē siue colūbā ꝑ filio vel filia. q̄ vo nō sufficerēt ad offerēdū agnū. offerrēt duos turtures aut duos pullos colūbe. Xp̄s ergo q̄ cū diues esset. ꝑpter nos egen⁹ factus est. vt il' i⁹ inopia diuites essem⁹. vt d̄r. ij. ad Cor. viij. ꝑ se pauperꝫ hostiā offerre voluit sicut τ in ipa natiuitate pānis īuoluit τ reclinat in ꝑsepio. Uoluit aūt de istis aīalibus ꝑ se oblatiōnē offerri ꝑpter eoꝝ significationē. Turtur em̄ quia est auis loquax predicationē τ confessionē fidei significat. quia vo est animal castum significat castitatem. τ quia est solitarium animal significat cōtemplationē. Colūba vo est aīal mansuetū τ simplex. vn̄ significat māsuetudinē τ simplicitatē. Quia aūt est animal gregale significat vitā actiuam. Hmōi vo hostia significabat ꝑfectiones xpi τ mēbroꝝ eius. Utrūqꝫ aūt istoꝝ animaliū ꝑpter cōsuetudinē gemēdi p̄sentes sanctoꝝ luctus designat. Sed turtur q̄ est solitari⁹ significat orationum lachrymas. Columba vo q̄ est gregalis significat publicas orationes ecclesie. Utrūqꝫ aūt animal duplicatū offert vt sanctitas sit nō solum in anima sed etiā in corpore. Et hec oīa ꝓbant per dicta sacroꝝ expositoꝝ p̄sentis euāgelij simul illa ꝯiūgēdo. Dicit em̄ Beda in homel. Hostia aūt hec pauperuꝫ erat. pcepit q̄ppe dn̄s in lege. vt q̄ possent agnū ꝑ filio aut filia sil' τ turturē siue colūbas offerrēt. Qui vo nō sufficiebant ad offerēdū agnū: duos turtures vel duos colūbe pullos offerrēt. Ergo dn̄s cū diues esset paup fieri dignat⁹ est. vt nos sua paupertate diuitiarū suarū donaret esse participes. Cyrillus vo ait. Uidenduꝫ est aūt quid hec oblata insinuāt. Nimirum loq̄cissima est turtur in auib⁹. at colūba est animal mansuetū. talis aūt factus est erga nos saluator mansuetudinē ꝑfecte colēs τ vt turtur orbē alleuit: replēs hortū suuꝫ ꝑprijs melodijs. Occidebat ergo turtur' τ columba vt ipe p figuras nobis pādat passurus in carne ꝑ vita mūdi. hec ille. Et Beda vbi. s. dicit. Uel columba simplicitatē turtur indicat castitatem. quia τ colūba simplicitatis. τ castitatis amator τ turtur: ita vt si cōiugem casu ꝑdiderit: nō vltra aliam querere curet. Merito ergo turtur τ colūba dn̄o offerunt in hostiā. q: simplex τ pudica fideliū ꝯuersatio est illi iusticie sacrificium gratū. Athanasius aūt addit. Ideo vo bina iussit offerri. q: hoīe ꝯsistēte ex aīa τ corpore duplum a nobis poscit deus castitatē. s. τ mansuetudinē nō solum corpiā sed etiā anime. alioquin erit hō fictor τ hypocrita geres in tegumentū occulte malicie innocentiā apparentē. Beda vo vbi. s. etiā dicit. Cū aūt vtraqꝫ auis ꝑpter ꝯsuetudinē gemendi p̄sentes sanctoꝝ luctus designet. in hoc tñ differūt. ꝙ turtur soliuag⁹. columba aūt gregatim volare consueuit: τ ob id iste secretas orationū lachrymas. illa publicos ecclesie conuentus insinuat. Uel

columba q̃ gregatim volat actiue vite fre quentiã demonstrat. turtur vero q̃ singu laritate gaudet speculatiue vite culmina denũciat. Et q2 eq̃ ne vtraq3 conditori acce pta est hostia. cõsulte Lucas vtrũ turtures an pulli colũbarum pro dño sint oblati non di rit. ne vnus alteri viuendi ordinẽ pferret. sed vtrumq3 sequendum doceret. hec ille.

Per oblatiões ergo que fiebãt in tẽplo in purificatiõe. significabat oblatio quam facere debẽt qui volũt itrare tẽplũ celeste. Ut eñ sepe supradictũ est oẽs debebãt of ferre aut agnũ aũt duos turtures vl' duos pullos columbarum. Btã aũt virgo nõ obtulit agnũ vel q2 paupcula erat. vel quia verũ illũ agnũ dei offerebat q̃ abstulit pctã mũ di. vt dr Joh. i. Illi ergo offerẽtes agnũ in grediunt templum celeste q̃ deo offerũt in nocẽtiã. iurta illud ps. xxv. Ego autẽ in in nocẽtia mea ingressus sum: redime me et miserere mei. Et isti dicunt diuites vt ait Hugo cardinalis sup Lucã. quia redẽptio aĩe viri diuitie pprie. Prouer. xiij. Illi vero offerẽtes turturẽ intrant celeste tẽplũ qui vitã sequunt cõtemplatiuã. Sed illi offe rũt columbã et ingrediant tẽplũ paradisi qui deuote vitã ducũt actiuã. vtraq3 autẽ auis bina ponit: q2 et vtraq3 hz gemitũ pro cantu et vita cõtẽplatiua dz habere dupli cẽ oculũ. vnũ ad cõtemplandũ et desiderã dum celestia. et aliũ ad videndum et despi ciendũ terrena. Et similiter vita actiua dz hr̃e duplicẽ actũ animi sc3 vnũ erga se ad sui gubernationẽ. et alium erga primũ ad illius edificationẽ. Utraq3 etiã vita debz habere duplicẽ gemitũ fm Grego. Nã con tẽplatiua debet habere gemitũ amoris q̃ fit pro desiderio patrie celestis. et gemitũ deuotionis quit fit p cõsideratione dñice passionis. Similiter et actiua vita debet habere duplicẽ gemitũ. vnũ cõpunctionis p pctis pprijs et aliũ cõpassionis p pctis et miserijs alienis. ita vt vnusq̃sq3 actiuarum vel contẽplatiuorum peragens vitam dicere possit illud Thren. i. Multi sunt gemitus mei. De gemitu aũt amoris erponi potest illd Can. ij. Fulcite me floribus. stipate me malis q2 amore lãgueo. De gemitu vero de uotionis illud Rom. viij. Spũs postulat p nobis gemitib9 ienarrabilib9. De gemi tu aũt doloris p pctis proprijs erponitur illud ps. xxxvij. Rugiebã a gemitu cordis mei. De dolore vero cõpassionis primi illud Thren. i. Oẽs porte ei9 sc3 vierlm destru cte. Ideo sacerdotes eius gemẽtes. Tre decima rõ dr pñtationis. quã ponit Atha nasius sup Lucã dicens. Sed qñ a pater nis aspectibus latuit dñs. aut q's locus er cipit ab ei9 impio vt ibi eristendo semot9 a patre sit nisi afferat hierosolymã et intro ducat in tẽplũ? Sed forte causa nr̃i hmõi scripta sunt. Sicut eñ nõ grã sui hõ fact9 est et circũcisus in carne sz vt nos p gratiã faceret deos. et vt spũaliter circũcidamur sic pp̃ter nos sistitur dño vt discamus deo pñtare nosipsos. Beda q̃z vbi. s. ait. Post trigesimũ aũt et tertiũ circũcisiõis diẽ dño sistitur mystice insinuãs neminẽ nisi circũ cisum vitijs dñicis dignũ esse conspectib9 neminẽq3 nisi mortalitatis nerib9 absolu tũ supne ciuitatz gaudia posse pfecte subi re. h ille. Decimaquarta rõ dr instructio nis. vt sc3 nos istrueret q̃ si volumus tem plũ eternũ supne patrie introire debem9 nos renouare. q̃ renouatio figurat per aia lia in tẽplo deo offerẽda. Unde sciendũ q̃ in veteri testamento precipue fiebat oblatio de ser generib9 aĩaliũ. de tribus volatilib9 que sunt passer. turtur et colũba. et de trib9 gressibilibus. que sunt bos. ouis et capra. ad demonstrandũ peccati reatũ. De9 enim creauit hoiem innocentẽ. q̃ si in innocẽtia pstitisset: nõ fuisset necesse ipsum aĩalium sanguine erpiari. nec propriã sensualitatẽ et carnẽ mactare: qd significatur in aĩaliũ morte. Sed postq̃ cecidit oportuit ipsum redimi p imolationẽ agni immaculati. et p preciũ sanguinis iesu xpi. vñ p sacrificia illorum aĩaliũ nõ auferebat pctm: sz signifi cabat imolatio iesu xpi. Et p illa sacrificia instruebat hõ imolare suã sensualitatẽ seu bestialitatẽ sui pui desiderij. et quoad pctã spũalia q̃ designant p aues. et quoad pctã carnalia q̃ p bestias denotant. Nã hõ i sta tu innocẽtie habuit ser sc3 sagacitatẽ quo ad intellectũ. rectitudinẽ quoad iudiciũ. bonitatem q̃ad volũtatẽ. strenuitatẽ quo ad effectũ. sobrietatem q̃ad victũ et man suetudinem quoad cõuersationẽ cũ alijs. Sed p pctm oĩa ista pdidit. Cecidit eñ a sagacitate in hebetudinem. a rectitudine in obliquitatem. a bonitate in maliciam. a strenuitate et fortitudine i segniciẽ et timi ditatẽ. a sobrietate i ingluuiẽ. et a mãsuetu dine i furorẽ et crudelitatẽ. Renouari ergo dz hõ ab hebetudie in sagacitatẽ p sollici

Ut di scam9 nos dñ pñtare

Q vt nos instrue ret.

In ino centia ser ha buim9.

tudinē vigilātie. Ideo offerebat passer. vt habet Leui. xxiiij. Et pter hoc ps. ps. ci. inqt. Uigilaui: et fact' sum sicut passer soli tari' in tecto. Renouari etiā dʒ ad rectitu dinē p simplicitatē. et iō offerebat colūba. Leuit. xij. Et ppt h inqt saluator Mat. x. Estote simplices sicut columbe. Renouari etiā dʒ ad bonitatē p dilectionem sincerā et iō offerebat turtur qd est aial fidele i dili gēdo. Et pter h dr in euāgelio hodierno. Obtulerūt par turturū. Renouari etiā dʒ ad strenuitatē p obedientiā. et iō offereban tur boues. vituli et vacce. q sunt aialia obe dientia. vn Prouer. xiiij. dr. Ubi nō sunt bo ues psepe vacuū ē. Renouari etiā dʒ ad so brietatē p austeritatem psimonie. et iō offe rebant capre siue hedi. q sunt aialia habē tia pilū et cibū aspe. et pter hoc dr Can. iiij. Capilli tui sicut grex caprar. Renouari etiā dʒ ad māsuetudinē p tolerantiam. et iō offerebant oues siue agni q sunt aialia māsuetissima. Et pter hec dicebat salua tor discipulis suis Mat. x. Ecce ego mitto vos sicut oues i medio lupor. Decima quinta rō dr purgationis. q em vt inquit apls Rom. xv. Quecunq scripta sunt ad nostrā doctrinā scripta sunt. Ideo debem' scire q saluator noster voluit simul cū ma tre sua ad purificationem ire vt nobis insi nuaret. q si ipsi q fuerunt sine crimine vo luerūt purificari: multo magis nos petōres et maculis ac vitior immūditijs inuoluti debem' purgari. s. int' et extra. Intus em dʒ volūtas purificari ab oi mala affectiōe iuxta illō ps. lxxvi. Exercitabar et scopebā spm meū. Itē intētio ab oi duplicitate. iu xta illud Iaco. iiij. Purificate corda vestra duplices aio. Itē ratio ab oi ptrbatione Sicut em in aqua turbida imago nō lucet sic rō turbata verū nō videt. Iō Prouerb. xv. dr. Aufer rubiginē de argēto. i. ptrba tionē ab aio. et egredietur vas purissimū. i. rō erit clara et pura. et Eze. xij. inqt deus. Pu rissimas reddā aqs ei'. Tūc em de' aquam purissimā reddit qn rōnē turbatā claram et pacificā facit. Scdo debem' purificari ex tra quantū ad omēs sensus corpis exterio res. Nā debent purgari oculi ab illicita vi sione. vn ps. dicebat deo ps. cxviij. Auerte ocu. meos ne videant vanitatē. Itē aures ab illicitor auditōe. iuxta illō Eccli. xxviij. Sepi aures tuas spinis: et noli audire lin guā nequā. Itē os a pua locutiōe dicente

R
Ut de ceret nos de bere purga re.

apostolo Eph. iiij. Omīs sermo malus de ore vestro nō pcedat. Itē manus ab illici ta operatione. dicēdo cū ps. ps. xxv. Lauabo inter inno. ma. meas. Itē odorat' a lasci ua odoratiōe. iuxta illō Amos. vi. optimo vnguēto delibuti &c. Ista aūt oia purgāda sunt a negligētia et torpore. iuxta illō Eccl. vij. de negligentia purga te cū paucis. De bem' quoq purificari opib' pietatis. Mi sericordia em et elemosyna purgat pctā. vt dr Tob. xij. et Prouer. xv. scriptū est q per misericordiā et fidē peccata purgant. et Luc. xi. ait dns. Date elemosynā et ecce oia mū da sunt vobis. Sicut enim aqua extinguit ignem: ita elemosyna pctm. Eccli. iij. Itē p confessionē fit ista purgatio. Unde vt dr j. Mach. iiij. templum purgatū fuit p Iu dam et socios eius. Iudas xo interpretat cōfessio. Studeamus ergo esse taliter mū dati ab oi vitio vt de nobis verificari pos sit illō Iudic. xvi. Purificati obtulerūt sa crificia. s. simul cū purissima virgine que ho die obtulit p nobis filiū suū in tēplo. Qui est bndict' in secula seculor. Amen.

De eadem intemerate virginis purifica tione. Sermo. ij.

S

Suscepimus de' misericordiā tuā in medio tēpli tui. ps. xlvij. In sacra scriptura aliqn accipit tem plum pro tēplo spūali. de quo inquit apls j. cor. iij. di. Nescitis q templum dei estis vos. et. vj. eiusdē epistole. c. iterum ait. Ne scitis q mēbra vestra templum sunt spiri tussancti q in vobis est. Et. ij. Cor. vj. etiā dicit. Uos em estis templum dei. Super omnes aūt electos beatissima dei genitrix virgo est templū diuine maiestatis. Unde de ipa merito intelligi possunt xba pposi ta. De quo tēplo etiā intelligi spūaliter po test illud qd inquit deus. iij. Regum. ix. di. Templū qd sanctificaui nomini meo ppi tiaui: Sed heu quia de qbusdam hodie ve rificatum est illud. ij. Paralipo. xxiiij. Dere liquerūt tēplū dni dei sui. Et illō. ij. Esdre j. Polluerūt templū sanctū dni. Et illō ps. lxxviij. vbi ppheta inquit deo. polluerunt templum sanctū tuum. Quidam enim non solum dereliquerūt deuotionem quam ha bere tenentur erga beatā virginē Mariam sed etiā eā blasphemāt. et eam maculatā et pollutā ostēdere querūt. Et ideo nō est mi

Maria templum.

rum si eius excellētiā ꝛ maiestatē cōtēplarī: atq3 illius puritatē ɔceptiōis intelligere nō possunt propꝰ suā obstinationē. Vn de illis verificaꝰ illud .ij. Paralꝰ.vij. Nō poterant sacerdotes ingredi tēplū dñi. Quia vo nūc cōiter oēs xpiani huius sacratissimi tēpli vginalis sanctitatē veneraꝰ.iō de illis verificatū est illō.iiij. Reg.xi. Ingressus est oīs pplus templū dñi. Merito aūt dr beata virgo templū qd interpretatur.i.tectum amplum ꝭm Isido.xv.etym. ꝛ Arch. xvi.q.vi.c. ꝛ hoc dicimus qꝛ fuit tā ampla charitate vt deum in se recipere potuerit. In hoc tēplo laudabat dñm princeps prophetarū dauid. Vñ dicebat ps.v. Adorabo ad tē.san.tuū ꝛ ɔfitebor nomini tuo. Hoc em̄ est illud templū de quo spiritualꝛ itelligi pōt illud Eze.xliij. Ingressa est gloria dñi templum. Et illud Apoc.xv. Impletū est templum dñi maiestate eius. Hoc etiā est illud templū de quo dr Apoc.xij. Apertū est tēplū dei in celo. Beata em̄ virgo semp est parata subuenire recurrentibꝰ ad eam. atq3 eos defendere ab omnibꝰ malis. Quē admodum etiā ecclesia defendit ꝛ adiuuat paruulos expositos ante eam.c.fi. lxxxvij. di. Et sicut rei ad ecclesiā cōfugiētes nō debēt ꝭm iura extrahi violēter de ea.vt hꝛ in c.reru3.xvij.q.iiij.ꝛ.c.inter alia.de immu. ec.ꝛ.l.presenti. C. de his qui ad ec. confu. Ita ad beatā vginē recursum habētes saluanꝰ ab hostibꝰ ꝛ liberanꝰ. Unde ipa figurata fuit p illud tēplu3.de q.s. Mach.x.dr. Quicūq3 cōfugerint in tēplū obnoxij regi ꝛ omni negocio dimittanꝰ. Litteraliter vo templū accipiꝰ p ecclesia materiali.vt i.c. ex multis.s.q.iij.ꝛ ita exponere possumus verbum thematis nostri.in quibus omnes xpiani debent deo gras referre. qꝛ receperunt saluatorē in tēplo p matrē suā hodie psentatū. Ipsum nāq3 recepit sctūs ille senex Symeon in vlnas suas de sinu gliose vginis.cui tanq̄ psone cōi ꝛ totiꝰ humane nature pcuratori ipsa pijssima vgo filium suū donauit ꝛ liberaliter obtulit.de q̄ san ctissima solēnitate psentatiōis domini nr̄i iesu xpi ꝛ.purificatiōis matris eius iteru3 quattuor considerationes faciemus.

Prima dicetur expositionis

Scda subiectionis.

Tertia declarationis.

Quarta vo appellabiꝰ consolationis.

Pars pma huiꝰ ꝭmōis q̄ dr expositiōis

[margin: T] Volens moraliꝰ exponere euāgeliū hodiernū.dimittā expositionē lralē3 illoꝝ verboꝝ. Post q̄ cōpleti sunt dies purgationis marie ꝛc. In pcedēti em̄ ꝭmone patuit q nō fuit purgata ab aliq̄ macula.s3 voluit seruare cerimoniam purgationis ad exēplū vere humilitatis. Nec em̄ est vera hūilitas q̄ nō vult humilis pdicari s3 vilis reputari vt ait Ber. Alijs q3 de causis hoc agit q̄s ibidē retulimꝰ. S3 addere possumꝰ q etiā voluit ad tēplū ire p purificatiōe pꝑter exēplū ꝛ meritū obediētie: que plꝰ facit q̄ teneꝰ facere. vt inqt Hugo cardinalis sup Lu. vbi etiā dicit q btā virgo hoc etiā fecit in signū futuri ꝛ faciēdi. Cōceptus em̄ Marie significat ɔceptū fidelis aīe. cuiꝰ spōsus est xp̄s. iuxta illud Jo.iij. Qui h3 spōsa3 spōsus est. Ipse em̄ illi inqt Osee.ij. Despōsabo te mihi in fide. Semē spōsi est eiꝰ gr̄a q̄ fecundaꝰ aīa. iuxta illud Esa.vi. Semen sanctū erit qd steterit i ea. Ex hoc aūt semine nascunꝰ filij sancti.i.sancta desideria ꝛ bona pposita ac opa. Unde suscipienti tale semen inquit pphēta. ps. cxxvij. Et videas filios filioꝝ tuoꝝ. Sicut aūt beata virgo maria voluit purgari l3 nō indigeret. ita post partum bonoꝝ operum debet se anima reputare immūdā. iuxta illud Job.ix. Uerebar oīa opera mea sciens q nō parceres delinquenti. Et infra. Si lotus fuero quasi aquis niuis. ꝛ fulserint velut mūdissime manus mee. tamen sordibꝰ intinges me. Moraliter etiam p mariā significatur vita actiua et contemplatiua. Diciꝰ em̄ stella maris. vnde stella ad cōtēplationē ptinet. mare vo ad actionē. Purgari aūt d3 vita actiua a sordibus operum ꝛ ab immūdicia affectionu3. ꝛ a turpitudine cogitationum. que tria tangunꝰ Esa.s. cu3 dr. Lauamini.s.ab immūdicia affectionū. mūdi estote.s.ab oībus immūdis operibus. ꝛ auferte malum cogitationū vestraꝝ quoad tertiū. Cōtēplatiua aūt vita purgari d3 ab affectibus ꝛ cogitationibꝰ tm̄. Vñ contemplatiuo dici pōt illud Josue. xvij. Non habebis sortē vnā. sed ascēdes i montē.s.ɔtēplationis. ꝛ succides tibi atq3 purgabis ad habitandū spacia.s.fugiēdo oīa mūdana. Qd aūt dr in euāgelio. q Maria ꝛ Joseph tulerūt pueru3 Jesum in hierusalē ꝛc. In hoc datur forma parentibus vt offerāt filios suos domino. eos ducēdo

[margin: Pro exemplo voluit purgari.]

[margin: Quō vtraq3 vita d3 purgari.]

[margin: Filios offerri deo debere dicit.]

ad ecclesias ⁊ p̄dicationes. ⁊ instruendo in
bonis morib⁹ ⁊ ꝟtutib⁹. seruādo illō Eccli.
vij. Filij tibi sunt erudi illos ⁊ īcurua eos
a pueritia eoꝝ. ⁊ Leui. xv. dr̄. Docebitis fi
lios israel vt caueāt immūditias ⁊ nō mori
anſ ī sordib⁹ suis. Prouer. q̄ꝫ. iiij. inq̄t Sa-
lomon. Naꝫ ⁊ ego fili⁹ fui p̄ris mei tenell⁹
⁊ vnigenit⁹ corā matre mea ⁊ docebat me.
Sed multi offerūt filios suos poti⁹ diabo
lo ꝙ̄ deo curiose. ac vitiose ornādo. ⁊ vitijs
ac malis morib⁹ eos imbuēdo. Vn̄ ps. de il
lis inquit. p̄s. cv. Immolauerūt fi. suos et
fi. suas demonijs. Est etiaꝫ notandū ꝙ hic
dr̄ iesus portari in hierl̄m. nam Mat. ij. dr̄
portari in egyptū. ⁊ Mat. iiij. dr̄ duci ī de-
sertū ⁊ portat⁹ in montē excelsuꝫ. ⁊ sup pin
naculū templi. Hierl̄m em̄ est vita cōtem-
platiua. vbi est vere pacis visio. sic em̄ inter
p̄taſ hierl̄m. Vn̄ canit eccl̄ia. Urbs beata
hierl̄m dicta pacis visio. Egypt⁹ ꝟo signifi
cat vitā actiuā vbi est meror ⁊ turbatio. sic
em̄ interp̄taſ egypt⁹. Et iō inquit dn̄s disci
pulis suis Io. xvj. In mūdo pressurā habe
bitis. ⁊ Lu. x. dr̄ ꝙ Maria sedebat sec⁹ pe
des dn̄i. Martha ꝟo sollicita erat ⁊ turba
ta circa plurima. Desertū ꝟo est claustrum
vbi ieiunaſ ⁊ diabolus superatur. Mons ex
celsus est fastigium p̄lationis. Pinnaculuꝫ
tēpli est sedēs magistralis. In his igitur
q̄ncꝫ locis inueniri pōt Iesus. i. salus. Sꝫ
tn̄ cōsiderandum est quis eum ibi portaue
rit. Nam in hierl̄m ⁊ in egyptū ipsum por-
tauit Maria ⁊ Ioseph. i. augmētū. s. fides
⁊ charitas. Sp̄us aūt sanctus duxit eū in
desertum. In montē ꝟo ⁊ sup pinnaculum
tēpli tulit illū diabolus. Ideo lꝫ etiā deus
ferat aliquos super montē prelationis et
super pinnaculuꝫ cathedre magistralis. tn̄
valde timendū est tā prelatis q̄ꝫ magistris
ne eos diabolus in ipsum montē p̄latiōis
⁊ sedis magistralis portauerit. Vn̄ maria
flens ⁊ dolens dicebat Io. xx. Tulerunt do
minum meū ⁊ nescio vbi posuerunt euꝫ. s.
an super montē. an sup pinnaculū. Dicit
aūt glo. sup Lucā. ꝙ quattuor p̄sone porta
uerunt Iesum in hac die. s. Maria. ioseph
symeon ⁊ anna. p quos significaſ ꝙ xp̄s p
gratiam a quattuor p̄sonis portaſ. Primo
ab illis qui habēt pn̄iam amarā. qui signi
ficantur per mariaꝫ. que amarum mare in
terpretatur. ⁊ taliter portabat ap̄ls dicens
ad Gal. vi. Ego enim stigmata dn̄i iesu in
corpore meo porto. Et ad Hebre. xiij. Exea-

mus ad eum extra castra improperiū eius
portantes. Scd̄o portaſ ab illis qui habēt
bonā operationē cōtinuā. q̄ significanſ p
ioseph qui vt diximus: interp̄tatur augmē
tum. Tales em̄ ab adolescentia incipiūt et
vsqꝫ ad mortē nō deficiūt. vn̄ Thren. iij. di
citur. Bonuꝫ erit viro cū portauerit iugum
dn̄i ab adolescētia sua. Tertio portatur ab
his qui habēt etiā in aduersis longamini
tatē ⁊ p̄seuerantiā. seruātes illud Eccli. vi.
Subijce humerū tuuꝫ ⁊ porta illaꝫ. s. diui-
nam sapientiā. Quidā autē subijciunt os.
q̄ sciunt alios inducere ad pn̄iam. Quidā
digitos. qui aliqualē seu modicam habent
patientiā. Quidā manuꝫ sinistrā. qui sunt
patientes in paruis tribulationibus ⁊ ad
uersis. Quidā manuꝫ dexterā qui sunt pa-
tientes in p̄speris. Quidam ꝟo subijciunt
humeros. qui sunt patiētes in grauib⁹ tri
bulationibus ⁊ penis. Quarto portatur ab
illis qui habent puritatē ⁊ mundiciam. q̄
significanſ p Annā que mundiciam ⁊ cōti-
nentiā seruauit. Portāt em̄ xp̄m q̄ habent
mūdiciā corporis. j. Coꝝ. vi. Glorificate et
portate deū in corpore vestro. Itē illi q̄ ha
bēt puritatē mētis. Vn̄ spōsa inuitat spon
sum Can. j. dicēs. Lectulus noster floridus
Beatus igitur ille de quo verificabiſ illud
Gen̄. xlix. Supposuit humerū suuꝫ ad por
tandum. s. dn̄m iesum. Ipse em̄ saluator in
morte eius dicet illud Exe. xij. In humeris
portatus sum. s. a te. ⁊ ideo ego nunc porta
bo te in celum. Per oblationes autem q̄
fiebant in purificatione moraliter signifi-
cabatur oblatio quam quilibet xp̄ianus re
demptori suo debet offerre. De qua Ber. in
quodam sermone inquit. Quis mihi tri-
buat vt oblationē meā dignetur maiestas
tāta suscipe. Duo minuta habeo dn̄e corp⁹
⁊ animā dico. Et hec tibi perfecte possum
in sacrificiuꝫ laudis offerre. Bonū em̄ mi-
hi lōgeqꝫ gloriosius atqꝫ vtilius est vt tibi
magis offerar ꝙ̄ deferar mihiipsi. Nam ad
meipsum anima mea cōturbatur. hec ille.
Omnes ergo deuote offeramus nos dn̄o
nostro iesu xp̄o. qui p nobis obtulit seip̄m
deo patri. ⁊ quotidie p̄sentemus ista duo
mūera sicut faciebat q̄dā religiosus dicēs
et. Quid tibi p tātis reddā dulcissime gra
tes Saluator. meritis nil saltis eē pōt. Ut
tn̄ exigua vel saltem in parte rependā. Que
potero toto munera mēte ferā. Omne igiſ
toto mihi qd̄ ɔtingit in orbe. Atqꝫ aiam iā

Ibs por-
tat⁹ est
ad di-
uersa lo
ca.

x
Iesus a
q̄ttuor
p̄sonis
moralr̄
por. af.

Oblati-
ones ho
dierne
q̄d signi
ficent
moralr̄.

cto corpe semp habe. O igit deuoti xpiani
vt nō ingrati simus dño nr̄o iesu xp̄o de tā
to nobis collato beneficio. si non habem⁹
res tempo:ales quas illi offeramus saltem
offerre festinemus sibi cor nostrum imma-
culatum. Hoc est em̄ qḋ ipse a nobis habe
re desiderat dicens illud Prouer.xx̄. Fili
p̄be mihi cor tuū. O igit fornicator ꝛ adul
ter. o luxuriose ꝛ immunde: si aliud offerre
nō preuales. saltē offer illi petm̄ cordis tui
ꝛ tu auare insatiabilitatem tuā. ꝛ tu pessi-
me pctōr ꝯtritionē oīm pctōꝝ tuoꝝ: q2 cor
ꝯtritū humiliatū deus nō despiciet. ps.l.
Unde idē pp̄heta inq̄t. ps.lxxxiiij. Audiā
q̄d loquat in me dñs deus. qm̄ loquet pa
cem in plebē suā. Et sup sctōs suos. ꝛ i eos
qui cōuertunt ad cor. Sequit in euāge
lio. Et ecce hō erat in hierl'm cui nomen sy
meō ꝛc. Pro cui⁹ declaratiōe est notādū q̄
dñs sciēs multos se habere debere contra-
dictores. multos adhibuit sue incarnatio-
nis testes. ꝗꝫ magis credat duob⁹ affirman
tibus q̄ multis negātib⁹. ꝛ cōtradicentib⁹
s̄m Inno. in. c. q̄d psonale. de ꝟ. sig. ꝛ Jo.
an. in. c. j. de rescrip. li. vj. ꝛ glo. in. l. dic. §.
si plures. ff. de arbi. Uoluit etiā hr̄e testes
digniores q̄b⁹ magis credit. etiā qn̄ tot sūt
ab vna pte quot ab alia s̄m glo. in aut. de
testi. §. scim⁹. colla. vij. ꝛ Specu. in ti. de te
sti. §. qm̄. ꝟ. porro. ꝛ pbat in. l. iij. in p̄n. ff.
de testi. Primo aūt adhibuit mariā ꝛ ioseph
Scdo āgelos. Tertio pastores. Quarto re-
ges. s. magos. Quinto symeonem ꝛ Annā
senes. q̄ oēs nato dño testimoniū reddide-
runt. Johannes ꝟo ꝛ elizabeth nōdum na
to sꝫ ꝯcepto testimonium suum dederunt.
Prophete aūt ꝛ patriarche ab initio mun
di factis ꝛ dictis nec cōceptum nec natum
sꝫ ꝯcipiendū ꝛ nasciturū ac passurū p̄sagiati
sunt. Apl'i ꝟo natū. passum ꝛ glorificatum
vbiq̄ p̄dicauerāt. Oēs ergo isti testes fue-
runt dñice incarnationis. Quib⁹ Esa. xliij.
ipse dñs ait. Uere vos oēs testes mei. De
hac aūt testificatione inq̄t Ambro. sup Lu.
Nō solū ab angelis ꝛ pp̄hetis a pastorib⁹
ꝛ a parentibus: sꝫ etiā a seniorib⁹ ꝛ iustis
generatio domini accepit testimonium.

Y
Xp̄s vo
luit hr̄e
testes
sue icar
natio
nis.

Sequit. Et homo iste iustus ꝛ timorat⁹
ꝛc. Iste symeō commendat p̄ncipaliter de
tribus. Primo em̄ quantū ad primū dr̄ iu
stus. Scdo quantū ad deū dr̄ timoratus.
Merito autē post iusticiā subdit timor: q2
ipse timor est custodia iusticie. iuxta illud
Ecci. j. Qui sine timore est nō poterit iusti-
ficari. Tertio dr̄. Et sp̄ūs sanctus erat in eo.
quātū ad se. In ip̄o aūt dat forma cuilibet
bono sacerdoti. qui debet esse homo p man
suetudinē. Nam Mat. v. dr̄. Beati mites.
qm̄ ipsi possidebunt terrā. i. ecclesiā. Scdo
debet esse symeon. i. audiens merorem per
compassionē. sicut faciebat pp̄heta qui ait
Eze. iij. Ueni ad transmigrationem ꝛ sedi
vbi illi sedebāt. ꝛ mansi ibi septem diebus
merēs in medio eoꝝ. Tertio dꝫ esse iustus
alioq̄n māsuetudo ꝛ compassio ꝛ facilitas
venie occasionē tribueret delinquēdi. c. vt
clericorum. ex̄ de vita ꝛ hone. cleri. ꝛ. c. pe.
vbi. glo. de transla. prela. ꝛ in aut. vt hi qui
obli. se. ha. phi. res mi. §. vt aūt nō demus
ꝛ. c. est iniusta. xxiij. q. iiij. Et pp̄ter hoc dr̄
q̄ nimia māsuetudo crudelitas est. c. ipsa
pietas. eadē q̄stione ꝛ cā. Ideo inq̄t Salo
mon Sap. j. Diligite iusticiam q̄ iudicatis
terrā. Quarto dꝫ esse timorat⁹. Scriptū est
em̄ Ecci. xxvij. Si non in timore dñi tenue
ris te instanter [illegible] subuertet domus tua.
Quinto dꝫ eē sollicit⁹ p cōi vtilitate. Un̄ dr̄
hic. Expectās ꝯsolationē israel. Seruabat
em̄ illud Act. xx. Attendite vobis ꝛ vniuer
so gregi. Sexto debet esse habitaculū sp̄ūs
sancti p humilitatem. Quia humilib⁹ dat
grām de⁹ Jac. iiij. Un̄ dr̄. Et sp̄ūs sctūs erat
in eo. Scriptū est em̄ Esa. vlti. Sup quē re
spiciam nisi sup humilē ꝛ quietū. Pōt ꝛ
aliter exponi s̄m moralitatē hoc qḋ dr̄. Et
ecce homo erat in hierl'm ꝛc. Hierl'm em̄ q̄
vt. s̄. dictū est interp̄tat visio pacis. signifi
cat eminentiā vite claustralis. Ex qua vide
ri pōt pulchritudo pacis celestis. in quam
ascendit pp̄lus dei. Qui aūt sunt in imo vi
te secularis. nō possunt ꝗ remota sunt vide
re. Symeon ꝟo figurā tenet bonorum clau
stralium. Un̄ dicunt hic sex de eo q̄ debent
esse in bono claustrali. Primū est vt sit au
diens tristiciā. qḋ hoc nomen Symeon so-
nat. nā ea que ad luctū pn̄ialem excitant li
benter debet audire. nō ea que cōmouēt ad
risum. Ait em̄ saluator: Beati qui lugent:
qm̄ ipsi ꝯsolabunt. Mat. v. Econtra ꝟo de
dissolutus inq̄t Lu. vj. Ue vobis q̄ ridetis
quia lugebitis ꝛ flebitis. In hoc ergo noīe
Symeon insinuat nobis amor discipline.
Scdm̄ est amor obedientie. qḋ notat ibi
iustus. Uulgariter em̄ ille iust⁹ dr̄ q̄ nihil
vult de alieno habere. Iust⁹ ergo est ille q̄
de his que a se alienauit cū claustrū intra

Syme
on ē for
ma bo-
ni sacer
dotis.

Z.

Simeō
tenꝫ for
mā bo-
ni clau
stral.

rit nihil vult habere. Ideo Bern. dicebat fratribus suis. Qui vestri curam semel nobis commisistis: quid rursus de vobis vos intromittitis. Tertiũ est timor. vñ addit timoratus. Initiũ enim sapientie timor dñi. Eccli. i. Debet ergo claustralis esse talis vt verificet de eo illud Esa. xi. Et replebit eum spũs timoris dñi. Quartũ est q̃ habeat cõtinuã anhelationẽ ad spũales et supernas consolationes. Ideo dr. expectãs consolationẽ israel. Non enim debet q̃rere mũdanã consolationẽ que amittere facit diuinã. dicente Ber. Delicata est diuina consolatio. et nõ datur admittẽtibus alienã. Quintũ est desideriũ proficiendi. Ideo dr. Et spũssctũs erat in eo. Ut enim ait Ber. Testis inhabitãtis et trahẽtis spũssancti est bona volũtas. Nã sicut apparet in velis cũ a ventis feruntur. sic bñ apparet cũ vẽt⁹ spũssancti cor hominis percutit: quia eum ad bonũ propositũ et op⁹ virtuosum implẽdũ inducit. iuxta illud ps. cxlii. Spiritus tuus bon⁹ deducet me in terrã rectam. Sextũ ẽ q̃ desideret videre xp̃m añ mortem suã. Ideo dr. Responsum acceperat symeõ a spũsancto nõ visurũ se mortem nisi videret xp̃m dñi. Debet aũt appetere illam visionẽ quam efflagitabat ps. cv. di. Uisita nos in salutari tuo. ad videndum in bonitate electorum tuorum. Apparet enim dñs iesus. et si non semper corporaliter. tñ virtualiter et spũaliter per internam consolationẽ electis suis ita vt quasi certos eos reddat de salute sua dicens aie fideli illud ps. xxxiiii. Sal⁹ tua ego sum. Uñ ipsi electi talẽ fiduciã de salute sua habẽtes in hac vita dicũt cum aplo illud Phil. i. Cupio dissolui et esse cũ xp̃o.

A Qualr obuiarẽ xp̃o debemus — Sequitur euangeliũ. Et venit in spiritu in templũ. Hoc aũt factũ est vt ostendat q̃ et nos debem⁹ in spũsancto obuiare xp̃o dño venienti in templum. vt possit de vnoquoq̃ nr̃m dici illud Esa. lxiiii. Occurristi letanti et facienti iustitiã. Propter hoc aũt ista solẽnitas nõ solũ purificatio et candelaria sed etiã hypopanti. i. occursus vel obuiatio appellatur. vt ait Alex. de ales. in. iiii. sui cõpendii. Debet igit quilibet intrare ecclĩam ex deuotione et nõ ex cupiditate. sicut aliq̃ faciunt qui solum propter pecuniã ad ecclĩas vadunt vt cantẽt sicut dicebat quidã. Dñe miserere. za candille za dane. Nõ dz etiam quis intrare in templũ in spiritu superbie sicut ambitiosi qui sibi vsurpãt dignitates ecclesiasticas. Nõ in spiritu auaricie sicut Symon magus. Non in spũ inanis glorie sicut illi qui se ornãt pompatice: vt appeãt hoibus aliis maiores et digniores. Non in spũ simulationis sicut hypocrite vt videantur aliis sanctiores. Non in spũ luxurie sicut illi qui ideo ad ecclĩas vadũt vt mulieres videant: et mulieres vt videant viros. et concupiscant vel concupiscant. Non in spiritu vanitatis. sicut illi qui vadũt ad ecclĩas cõsolatii. vel vt vana loquant siue de temporalibus. Nõ in spũ accidie. sicut illi qui in ecclesiis dormiunt qñ dicunt diuina officia. vel qñ p̃dicat et nõ orant nec stant attenti: Tales enim nõ inueniunt xp̃m. nec illũ amplerant brachiis spũalibus anime. In spũ ergo sancto debet vnusq̃sq̃ tẽplum intrare. vt possit puerum iesum videre. et amplecti cũ sancto symeone. Sequitur aũt in euãgelio. q̃ p̃dict⁹ symeon accepit eũ in vlnas suas. i. in brachia sua ad innuẽdum q̃ per opera bona venitur ad salutẽ. Non enim sufficit fides habenti tpa et modum bene operandi. iuxta illud Iac. ii. Quid proderit fratres si fidẽ dicat q̃s se habere opa aũt non habeat: nunquid poterit fides saluare eũ. quasi dicat nõ. Un etiã addit. Sicut corp⁹ sine spũ mortuus ẽ. ita fides sine operibus mortua ẽ. Unde. i. ad Cor. iii. dr. Unusq̃sq̃ proprã mercedẽ accipiet fm suum laborem. Glosa vo sup hoc euãgelio dicit q̃ per hoc q̃ senex accepit infantem instruimur q̃ deposita vetustate debemus induere nouitatem vite iuxta illd ad Eph. iiii. Renouamini spũ mentis vestre: et induite nouum hominem qui fm deum creatus est. Item p hoc q̃ vlne iusti senis corpe suscepti pueri tegunt. significatur q̃ lex vetus operiẽda erat gratia euãgelica. Item p hoc deuotabatur. q̃ mundus in peccatis inueteratus xp̃iane infantie nouitate erat induendus. Item vt inq̃t Hugo cardinalis vbi. s. Symeon qui iesum in vlnis portauit: tenet figuram bonorum actiuorum. Maria vo q̃ in vtero ipm detulit. tenet figuram bonorũ contẽplatiuorum qui in corde xp̃m gestãt. Ioseph aũt qui creditur eum in humeris in egyptum portasse. tenet figuram prelatorum. q̃ magis p xp̃o laborant. et minus eius visione perfruunt. hec ille. Beda vo sup illa verba iustus et timoratus. ait. Quia difficulter iusticia sine timore custoditur. Nõ illum dico timorem qui temporalia sibi bona subtrahi perhorrescit. quem perfecta dilectio

B Xp̃m accipe in vlnas moralr õbem⁹

foras mittit: sed timorem dñi sctm̃ qui manet in scl'a quo iustus deũ quãto ardẽtius diligit tãto solerti⁹ offẽdere cauet ꝛ Amb. addit. Et bene iustus q̃ non suã sed populi grãm requirebat. Unde sequit. Expectãs cõsolationẽ israel. Qđ exponit Grego. nisen⁹ di. Non vtiq; mũdanã felicitatẽ in consolationẽ isrl' prudẽs. Symeõ expectabat: sȝ verã trãslationẽ ad veritatis decorẽ p separationẽ a legis vmbra. Habuerat nãq; p oracula ꝙ visurus esset xpm dñi ĩpus q̃ de seculo pnti trãsmigraret. Unde sequit. Et spũs sanctus erat in eo. a quo. scȝ iustificabat. Amb. aũt dicit. Cupiebat ipe quidẽ corporee vinculis fragilitatis absolui: sed expectabat videre pmissum. Sciebat em̃ q: beati oculi qui viderẽt dñm. Grego. in. xviij. moraliũ inqt. In quo etiã discim⁹ quãto desiderio ex plebe israel itica sancti viri incarnatiõis eius mysteriũ videre cupierũt. Beda aũt dicit. Uidere aũt mortem expiari eã significat. Multũq; felix mortẽ videbit carnis. quicũq; xpm dñi pus oculis carnis videre satagerit cõuersationem habẽdo in celesti hierlm. ac templi dei limina frequẽtando. hoc est sanctoꝝ. in quibus deus habitat exẽpla sectando. Eadem aũt spũs gratia qua olim venturũ precognouerat. ꝛ nũc venientẽ cognouit. Unde sequit. Et venit in spũ in tẽplũ. Ubi inqt Origenes. Et tu si vis tenere xpz ꝛ amplexari manibus om̃i labore nitere vt ducem habeas spm̃. veniasq; ad templũ dei Gregorius ẍo ait. Quã btũs ille sacer ad sacra introitus per quem ad vite terminũ maturauit beate manus q̃ verbũ vite palpauerũt. ꝛ vlne quoq; quas ad susceptionẽ parauit. Beda aũt inquit. Accepit aũt iustus ẜm legem puerũ Jesum in vlnas suas. vt significet iusticiã operum que ex lege erat per manus ꝛ brachia figuratorum. humili quidẽ sed salutari fidei euangelice gratie imitãda. Accepit senior infantẽ xpm vt insinuet hoc seculum quasi senio iam defectũ ad infantiã ꝛ innocẽtiã christiane religionis rediturum. hec ille. In quibus verbis confirmat ea que superius diximus de senectute Symeonis. Origenes ẍo de eo dẽ Symeõe loquẽs ait. Si ad tactum fimbrie vestimẽti mulier sanata est quid putãdũ est de Symeone qui in suas vlnas accepit infantem. ꝛ gaudebat videns paruulũ a se gestari qui venerat ad vinctos soluendos: sciẽs neminẽ eũ posse de claustro corporis emittere cũ spe vnture vite. nisi eum quẽ in brachijs cõtinebat. Aug. aũt i ẜmone hodierne festiuitat' de tãta filij dei humilitate ꝛ tam grãdi mysterio exultãs exclamauit dicẽs. O omnipotentia nascẽtis o magnificẽtia de celo ad terram descẽdentis. Adhuc in vtero portabatur. ꝛ ex vtero matris a Johanne baptista salutabat. In templo p̄sentabat. ꝛ a Symeone sene. famoso annoso probato. coronato cognoscebat. Tunc cognouit. tunc adorauit. tunc dixit. Et nũc dñe dimitte seruũ tuũ in pace. Quia viderũt oculi mei salutare tuũ. Differebat exire de hoc sclo: vt videret natum p quẽ conditũ est seculũ. Agnouit infantem senex. ꝛ factus est in puero puer. Innouatus est in etate: quia plenus erat pietate. Rogo fratres charissimi quis sit iste senex Symeon? quaȝ magnitudinẽ sentiebat in paruulo? Qđ videbat mater portabat. qđ intelligebat mũdũ regabat. Ipa ferebat: ꝛ xps regebat. Symeõ senex ferebat xpz in fontẽ xps regebat Simeonẽ in senectute. Quid igit dixit Symeon audite. Nũc dimittis dñe seruũ tuuȝ in pace. In pace inquã quã commendatur⁹ es discipulis tuis di. Pacem meaȝ do vobis: pacem relinquo vobis. Dictũ enim fuerat ei a dño. ꝙ non gustaret mortẽ nisi videret christũ dñi natum. Natus est christus. Ille veniebat: et iste ibat. Sed nisi veniret ille iste ire nolebat. Jam senectus matura excludebat: sed sincera pietas detinebat. At vbi natus est xps. At vbi eũ a matris manib⁹ portatũ vidit. ꝛ diuinam infantiã pia senectus agnouit. Accepit eum in manibus suis ꝛ dixit. Nũc dimittis dñe seruũ tuuȝ in pace. Impletum est desiderium senis in mundi ipsius senectute. Ipe ad senem venit q̃ mundum inueteratum inuenit. In isto quidem seculo diu esse nolebat. christum in hoc seculo videre cupiebat. cantans cũ pphета ꝛ di. ps. lxxxiiij. Ostẽde nobis dñe misericordiam tuam. ꝛ salutare tuum da nobis. Deniq; vt noueritis ita esse istiusmodi leticiã concludit di. Nunc dimittis dom...e seruũ tuũ in pace: Quia viderũt oculi mei salutare tuũ. Hec sunt testimonia tua domine iesu. anteq̃ tibi sternerent fluct⁹ maris. campi cederẽt imperãti. anteq; ventꝰ te iubente siluisset. mortui te vocante, surrexissent. sol te moriente palluisset. terra te

C Quãto desiderio sancti viri incarnationis eius mysterium... [margin:] Quãto desides rioq; sq; ds sata gere xpm videre.

D Extrãs admiratur Augu. hũilitatẽ xpi.

resurgente tremuisset. celū te ascendēte pa uisset. Adhuc eñ in manib⁹ mřis portaba
E ris. ⁊ iā dñs orbis agnoscebaris. h͡ ille. Di
Cāticū rit ergo Symeō Nūc dimittꝭ ſuū tuū dñe
Nūc di Ubi Theophil⁹ ait. Qđ dicit dñe cōfitentꝭ
mittis est ꝙ ipe mortꝭ est ⁊ vite dñs. ⁊ sic puerum
exponi quē suscepit deū ꝯfitetur. Orige. ꝟo addit
tur. Quasi diceret. Quādiu xp̄s nō tenebā clau sus erā: ⁊ de vinclis exire nō poterā. Basi lius aūt dic. Si voces iustorū inquras. oēs sup h͡ mūdo ⁊ ei⁹ flebili mora ingemiscunt Heu mihi dicit dauid. qꝛ incolat⁹ meus ꝓ longat⁹ est. Amb. ꝟo inqt. Uide ꝗ iustū ve lut corpee carcere molis inclusū velle dis solui vt incipiat esse cū xp̄o. Sed q̄ vult di mitti veniat in tēplum. veniat in hierlm. expectet xp̄m dñi. accipiat in manib⁹ ꝟbū dei. ⁊ cōtēplet velut q̄busdā fidei sue bra chijs. tūc dimittet vt nō videat mortē q̄n viderit vitā. Grecus autē expositor ait. Sy meō bñdicebat deū īter cetera. ꝙ ꝓmissa sibi facta sortita erāt efficacie veritatē. Nā ꝯsolationē isrl oculis perspicere meruit ⁊ manib⁹ portare. hec ille. Desideriū eñ si cō pleat delectat aīam. Prouer. xiij. Et homo se reputat lucrari qñ qđ desiderat obtinet l. cū seru⁹. cū. ibi no. ff. de ꝯdi. cau. da. cau. nō se. Et iđ valde delectat⁹ est Symeon đ cōpletione ꝓmissi diuini. In pace aūt di xit se dimitti. Qꝛ de sanctis đr Eccli. xliiij. Corpa ipoꝝ ī pace sepulta sunt. Uñ dauid ps. iiij. dicebat. In pace in idipm dormiā ⁊ requiescā. Gre. ꝟo nisenus inquit. Quia postq̄ xp̄s culpā hostilē destruxit. nos q̄s patri recōciliauit. facta est translatio san ctoꝝ in pace. Orige. aūt dicit. Quis est qui de seculo isto recedit in pace nisi is q̄ intel ligit ꝙ de⁹ erat in xp̄o mundū recōcilians sibi. nihilq̄ habet inimicū deo. sed bonaꝝ pacē bonis ī se opibus assumpsit. Grecus ꝟo ait. Fuerat aūt sibi repromissum nō vi surū se mortē nisi prius videret xp̄m dñi. Et ideo impletū ostēdens subdit. Qꝛ vide runt oculi mei salutare tuum. Quod expo nens Hugo cardinalis sup Lucam dicit. Oculi scꝫ exteriores ⁊ interiores. Interio res deū. exteriores hoīem. q̄a ipm quē te nebat in brachijs: verū deū ⁊ verū hoīem credidit. ⁊ tandē visurum se facie ad faciē sperauit. Sicut etiā de Abraā dixit dñs iu deis. Abraā pater vester exultauit vt vide ret diem meū. vidit ⁊ gauis⁹ est. Johannis viij. Beati ergo fuerunt oculi Symeonis

Inqt eñ saluator discipulis suis Luce. x. Bti oculi q̄ vident que vos videtis. Dixit aūt Symeō. salutare tuū. i. xp̄m. de quo đr Luc. ix. Fili⁹ hoīs nō venit pdere sed salua re. Sequit aūt. Qđ parasti ante faciē oīm popoloꝝ. quia oēs populi eū desiderabant ⁊ expectabant. De iudeis eñ habet Esaie. lxiij. vbi ꝓpheta in ꝑsona omniū dicebat. Utinā disrūperes celos et descēderes. De gētibus aūt Gene. xlix. vbi đr. Et erit expe ctatio gentiū. Et Aggei. ij. Ueniet deside rat⁹ cūctis gētibus. De vtrisq̄ etiam Esaie lij. đr. Preparauit dñs brachiū sanctū suū in ꝯspectu oīm gētiū: ⁊ videbūt oēs fines terre salutare dei. Cyrill⁹ aūt dicit. Fuerat xp̄i mysteriū quod patuit in vltimis tēpo ribus scī preparatū ante mūdi ꝯstitutio nē. Uñ sequit. Qđ parasti ante faciē oīum pploꝝ. Grego. ꝟo inquit. Attēde etiā saga citatē digni ⁊ venerādi senis. anteq̄ dign⁹ videret hūc visionis prestolabat consola tionē isrl. vt autē qđ postulabat obtinuit. exclamauit se vidisse salutē oīm populorū Adeo infantis ineffabile iubar illustrauit eum vt pcessu tp̄is secutura mor sibi fie rēt nota. Theophil⁹ aūt addit. Signāter dicit. ante faciē. vt scꝫ oībus eius incarna tio appareret. Hoc autē salutare dicit esse gentiū lumē ⁊ gl'iam israel. Unde sequitur Lumē ad reuelationē gentiū: ⁊ gl'iam ple bis tue isarel. Qđ exponēs Athanasi⁹ ait. Gētes ante xp̄i aduentum in vltimis tene bris erāt constitute: ac cognitione diuina ꝑuate. Cyrillus ꝟo addit. Sed xp̄us adue niēs fact⁹ est lux tenebrosis ⁊ erraticis q̄s diabolica man⁹ ꝯssit. vocati sunt aūt a deo p̄re ad noticiā filij q̄ est lux vera. hec ille. De hoc aūt p̄dictū fuerat Esa. ix. vbi dicit.
F Pp̄s gentiū q̄ ābulabat in tenebris vidit lucē magnā habitātib⁹ in regione vmbre mortis lux orta est eis. Greg. aūt nisen⁹ ait Ideo signāter dixit. plebis tue. quia nō ab eis tm̄ est adorat⁹: sed insuper ex eis est ꝯm carnē natus. Beda ꝟo ait. Et bñ reuelatio gētiū israelis gl'ie preferf. quia cū plenitu do gentiū introierit tunc oīs israel saluus erit. Hec ille. Hoc aūt inqt Paul⁹ ad Ro. xj. Ugo autē car. vbi. s. exponēs hoc ꝟbū Lumē ad reuelationē gentiū ait. Nō ꝙ ob hoc ꝟbo hūit occasionem eccl'a vt cū lumi nibus faceret pcessionē. Est autē candela quasi quidā liber laicoꝝ eis ostendēs quas liter ignis charitatꝭ xp̄m in nr̄m seruitiū

expē i t. Un̄ τ nos debem⁹ ad hec attēdere vt ei lucē bonoꝝ opeꝝ repēdamus. Cōclu dēdo aūt hāc partē dico. ꝙ sctūs Symeō ī hoc cātico laudauit puulus iesum q̄drupli citer. Primo ꝙ sit pax. De quo Ephe.ij. dr̄ Ipse em̄ est pax nr̄a τc. et ad Col.j. Pacifi cans p sanguinē suū siue q̄ in celis siue q̄ ī terris sunt. Scd̄o ꝙ sit salu⁹. vn̄ Mat.j. di ctum fuit iosephi. Ipe em̄ saluuꝫ faciet po pulum suum a peccatis eoꝛum. Tertio ꝙ sit lumē. de quo Jo.j. dr̄. Erat lux vera que illuminat omnes hoīem venientē in hunc mundū. Quarto ꝙ sit glr̄ia. de quo inquit Dauid ps.xvj. Satiaboꝛ cum apparuerit gloꝛia tua.

Pars secunda huius sermonis que dici tur subiectionis.

B Oblat⁹ hodie facto se hūilem ostēdit

Quia prim⁹ angel⁹ τ prim⁹ hō lu mē grē amiserūt ꝓpter supbiaꝫ suā. lumē rape volentes diuine glr̄ie: piissim⁹ de⁹ hoīes q̄ i tene bris sedebāt hui⁹ mūdi. τ lumē celi videre non poterat. vt dixit Tobias ra phaeli angelo. Tob.v. decernēs illumina re. τ viā ducentē ad lumē glr̄ie verbo τ exē plo ei ostendere. lumen.j. verbū diuinū de lumine patre genitū misit in mundū obū bratum carne humana. ſm illud qd̄ ꝓmise rat per Eze. ꝓphetā ei⁹ li.xxxij.c.di. Soleꝫ nube regā.i. deitatē verbi nube humanita tis. Un̄ humanitatē docuit verbo cuꝫ dixit Mat.xj. Discite a me q: mitis sum τ humi lis coꝛde. Et hodie facto se ostēdit humileꝫ quādo in tēplo voluit p̄sentari ipe q̄ suos electos facit sibi tēpluꝫ ac vt quidā dicunt. quāq̄ sicl̄is redimi tanq̄ seru⁹ q̄ est domin⁹ vniuersoꝝ. τ p se sacrificiū offerri tanq̄ si esset pctōꝛ expiādus oblatione. q̄ cunctoꝛū pctā purgauit: a mr̄e virgine vt paruul⁹ et infirm⁹ est depoꝛtat⁹ q̄ immēsus oīa poꝛtat τ sustētat verbo virtutis sue. Unde Amb. Pāchu in s̄mone hodierno inq̄t. Offer bt̄a maria milita: virgo tanq̄ legē obseruans in tēplo quem tēadmi edidisti. vt nō oīb⁹ ſꝫ paucis reuele͏̄. Quis rat⁹am est iste quē genuisti. o q̄ pu⁹. o q̄ magn⁹ ē bro. af: quē pepisti. puus in hūanitate. magn⁹ in fecūer diuinitate puus in regno iudeoꝝ. magn⁹ ī clamat regno gentiuꝫ. Quis putas nobis posset in dicare inter huiuscemodi obsequia animi tui sensuꝫ cū hinc cerneres ex te natū tan tillū īfantē. illinc attēderes deū immēsum hinc creatū. illinc creatoꝛē. hinc infirmuꝫ. illinc foꝛtissimū. hinc alendū. illinc alētēꝫ hinc nō loquentē: illinc angelos docentē: quis inquaꝫ pectoꝛis tui arcana reuelare valeat q̄bus modis cogitatū ad vtrāq̄ fle ctebas. cū vnū dei atq̄ hoīs filiū i manib⁹ tenēs hinc adoꝛares vt dom nū. illinc oscu lareris vt puulum. Quis ad tam ineffabile miraculū nō obstupescat. Quis non pene elinguis fiat. Tenet puella in gremio suuꝫ τ oīm creatoꝛē. O admirandū spectaculuꝫ ad quod nō solū humana: verū etiā angeli ca stupescit natura hec ille. Hoc etiā est il lud lumē qd̄ ꝑparauit de⁹ pater ante faciē oīm populoꝝ: vt p suū exēplū omnis ꝑfe ctionis semitam nobis ostēderet. Ois em̄ xp̄i actio nr̄a est istructio. c. solēnitas. cl.ij. τ ibi glo. de ꝯse. di. j. τ. c. si sol⁹. viij. di. facit c. domin⁹ nr̄. lvj. di. τ. c. significasti. de elec. τ. c. deus oīpotens. ij. q.j. Ipse ergo xp̄s fuit luminare maius quod deus dedit no bis vt vniuersum oꝛbē illuminaret. Beata aūt virgo fuit luminare min⁹ cui⁹ vita incly ta cūctas illustrat eccl̄ias. Et ideo hodie in signū hui⁹ dan͂ candele accēse in mani bus fideliū. cādela em̄ rep̄sentat benedictā virginē. q: sicut in cādela est cera mollis τ ductilis significās hūilitatē. τ liciniū albū significās puritatē. τ lumē ardēs innuens charitatē. ita ipa in summo habuit ista per fectissime. in q̄b⁹ eā debem⁹ imitari: q: ei⁹ vitā nobis de⁹ dedit in exemplū. Unde. b. Tho. in. iij. par. summe. q. xxxvij. ar. iiij. ait: Sicut plenitudo grē a xp̄o deriuat͂ in ma trē. ita decuit vt mater ei⁹ humilitati cōfoꝛ maret͂. τ ideo sicut xp̄s lꝫ legi nō eēt obno xi⁹. voluit tamē circūcisionem τ alia legis onera subire. ad demōstrādū hūilitatis et obediētie exēplū. eadē rōne voluit τ mr̄em suā iplere legis obseruātias: q̄b⁹ tn̄ nō erat obnoxia. hec ille. Un̄ sciendū ꝙ ipa bn̄ dicta ꝟgo se subiecit triplici cerimonie le gis. Primo se subdidit legi purificatōis q̄ data erat mulierib⁹ generantib⁹ filios ſm modū naturalē. vt dr̄ in speculo histoꝛiali. Nam cōiter ois mulier cōcipit cū libidino sa delectatione qd̄ ꝓuenit ex coꝛruptione peccati primoꝝ parentū. Et ideo de⁹ oꝛdi nauit oēs mulieres sic cōcipientes debere purificar͂ ob hac immūdicia. Quā oꝛdina tionē voluit immaculata ꝟgo obseruar͂ vt se cōfoꝛmaret filio suo: q̄ cū esset innocen tissimus inter pctōꝛes reputat⁹ est. vt p̄di ctū fuerat Esa. liij. Et foꝛmā serui accepit in similitudinē hoīm fac.⁹. ad Phil.ij. O igit͂

C Quō cā dele si gnant mariā

D Quō ma ria sub iecit se triplici legi.

pfunda hũilitas atq̃ pfectissima obedientia gl'iose v̄gis qua meruit de diabolo pfectã victoriã reportare. Sicut em̃ diabolus vicerat euã inobedientē diuino mandato. ita ipa obediens illũ supauit. Scriptũ est em̃ Prouer. xxi. vir obediens loquit' victoriã. Scḋo se subiecit legi pũtatiõis. Un̄ sciendũ q̃ de ple nata duplex pceptũ tradebat' i lege. Unũ quidē gñale quãtũ ad oēs vt scz cõpletis dieb' purificatiõis matris: in tēplo psentaret' ⁊ offerret' p ea sacrificiũ siue esset mascul' siue femina. vt h' Leuit. xij. Et hoc quidē sacrificiũ vt inq̄t glo. sup Leuiticũ fiebat ad expiationē pcti. in quo ples erat ɔcepta ⁊ nata. q: regulariter oīs q̄ nascit' in originali pctõ nascit'. Et lz per circũcisionē pdictũ pctm̃ origĩale tolleret'. tñ etiã purificatio. ⁊ psentatio erat i dicta ad ɔfirmationē circũcisionis ⁊ maiorē delectiones fomitis infi' pcti. sicut etiã nūc lz p baptismũ tollat' pctm̃ origĩale tñ postea suscipit' sacrz ɔfirmatiõis ⁊ chrismat' baptizat'. c. s. ⁊ ibi glo. de ɔse. di. v. Un̄ inq̄t glo. in. c. miso. de sen. excõ. q̃ cõtemnens sacrm̃ confirmationis post baptismũ nõ est xp̄ianus. facit etiã ad hoc glo. in. c. veniens. de transac. Presentabat' q̃z ples in tēplo nõ tñ ad expiationem: sed etiã ad quandã consecrationē ipsius. Et ideo aliquid offerebatur, in holocaustuz ⁊ aliquid p peccato. Diuites em̃ offerebant agnum in holocaustũ ⁊ turturem aut pullum columbe pro pctõ. Pauperes vero par turturũ vel duos pullos columbarum: vnum in holocaustum: ⁊ alterum pro peccato. Si aũt querit' quare deus iussit offerri pullos columbarum ⁊ non columbas. Rñdet Ber. ⁊ Hugo cardinalis super Luc. q̃ hoc ideo fecit q̄a lasciuiam auem in tali etate offerri decuit p saluatore: in q̃ luxui apta non esset. Aliud v̄o erat pceptũ de primogenitis tã in hoibus q̃ in iumẽtis. Sibi em̃ dñs deputauerat omne primogenitum israel p eo q̃ ad liberationem populi israel percusserat primogenita egypti ab hoīe vsq̃ ad pec': primogenitis israel reseruat(: vt h' Exo. xiij. ⁊ Deut. xv. Primogenita aũt leuitarũ nõ redimebant': q: deputati erãt ad ppetuũ dei cultũ. Alij v̄o primogeniti aliarũ tribuũ redimebant' q̄nq̃ siclis argẽti. vt h' Nume. xviij. Et ideo aliq̄ dicũt btãm virginē redemisse filiũ suũ q̄nq̃ siclis. Sed alij ⁊ forte melius dicũt eã nõ redemisse euz: q: totalr' diuinis erat mancipat' officiis. ⁊ sacerdos erat in eternũ bm ordinē melchisedech. sic predictuz fuerat ps. cix. Et hec presentatio figurata fuit. j. Reg. j. q̄n Anna obtulit filium suũ samuelē dño corã hely summo sacerdote. Nã pari mõ immo excellẽtiori obtulit btã virgo filiũ suũ dño corã sancto simeone. q̄ fuit nõ solũ primogenit' ips' sanctissime v̄ginis. vt h' Lu. ij. sed etiã primogenit' in multis fratrib'. Ro. viij. ⁊ erit sanct' sctõz Dan. ix. Et iõ ipi soli ɔuenit pprie illud q̃d lex dicebat. s. q̃ oē primogenitum masculinũ sanctũ deo vocabit'. vt h' Exo. xiij. ⁊ etiã recitat' in euange. hodierno. Un̄ Greg. nizen' inq̄t. Solus aũt hic part' masculinus sanctus esse cõspicit' qui nihil de femineitate culpe portauit. Un̄ ⁊ gabriel q̄si hoc decretum ad ipsum solum pertinere memorans dicebat. Qd ex te nascet' sctm̃ vocabitur filius dei. ⁊ in ceteris quidē primogenitis sanctos illos vocari euãgelica solertia statuit tanq̃ oblatione diuina sortitos hmõi nomē. At in toti' primogenito creature q̃d nascit' sanctũ pnunciat angel' quasi ppue sctm̃ existēs. Ambro. q̃z idē affirmãs ait. Sol' p oia in natis de femina sanct' fuit dñs iesus. quē p figuram futuri mysterij legis diuine pscripta signabant. eo q̃ sol' sanct' eccl'ie virginis ad generandos populos aperiret genitale secretum: Tertio subiecit se beata v̄go cerimonie oblatiõis offerens p se ⁊ filio q̃d i lege fuerat ordinatũ. De qua oblatiõe facta p xp̄o admiratus sanctus Cyrillus exclamat dicens. O pfunditas sapientie ⁊ scientie dei offert hostias q̄ p singulas hostias honorat' cũ patre. Figuras legis custodit v̄itas qui legis est ɔditor. sic deus leges custodit vt homo. Un̄ sequit'. vt darēt hostiã bm q̃ dictũ est in lege dñi. par turturũ aut duos pullos columbaz. Sed hic q̄ri põt q̄dnam fecerit btã v̄go de thesauro illo quē obtulerũt magi filio suo in magna quãtitate. ⁊ quõ infra sic paucos dies a die Epiphanie sit facta, adeo paupcula q̃ non potuit emere agnum ad offerendum. Ad q̃d respõdet' q̃ ipa nõ fecit vt faciũt multi q̄ thesau: izãt in hoc mũdo ⁊ pauperibus nihil impẽdũt sed seruauit illud ps. cxj. Disp'sit dedit pauperibus. vñ nihil sibi reseruauit. Et ratio hui' põt assignari. Quia vt inq̄t Auerrois i li. de suba orbis. materia repleta vna forma non suscipit diuersas formas, verbi

K Proles erat sbiecta duplici legi.

L Precepta primogeniture.

M

Quid fecerit maria cũ thesauro xp̄o a regib' oblato.

gra. Pulpitū postq̄ habuit istā formā non pōt habere aliā manente p̄ma. Sic̄ vana mulier h̄ns frōtē meretricis nō pōt habere frontē seu faciē honestatis. ⁊ cor plenū im⸗mūdicia nō pōt esse plenū puritate. Cū igitur. b. v̄go fuerit repleta pietate circa p̄rimū ⁊ amore diuino: non potuit repleri cupiditate ⁊ amore rex terrenaꝝ. Et ideo dedit paupib⁹ ⁊ dispēsauit thesauꝝ p̄dictū vt sic pietatē erga p̄ximū cōseruaret. ⁊ scītatis formā nō amitteret p terrenoꝝ abūdātiā. Nouerat em̄ filiū suū amatorē esse paupertatis. ⁊ oculos ei⁹ in pauperē respicere. vt ait dauid p̄s.x. Et verā eē illā Sen̄. ad Lucillū sniam q̄ nemo ali⁹ est deo dignior q̄

N q̄ opes cōtēpsit. Sciebat q̄z q̄ onust⁹ pōdere auri x̄pm pauperē nō pōt sequi. c. socrates. x. q. ij. Sed p morali declaratione p̄dictoꝝ possent h̄ fieri sex q̄sita. Primum vn̄ mouet̄ offerēs hāc oblationē. Scd̄m p quē defert̄ talis oblatio. Tertiū q̄d est ista donatio. Quartū quo dirigit̄ tal' oblatio. Quintū cui dat̄ talis offerēda benedictio Sextū q̄ fuerit hui⁹ p̄ntationis associatio.

Un̄ debeat offerens moueri — Ad p̄mū r̄ndet̄ q̄ a betbleē mouet̄ offerēs istā oblationē. ad significādū q̄ quicūq̄ vult de se facere cū iesu sacrificiū primo recedere d̄z a bethleem. i. a cura carnis. qz ait ap̄ls Rom. viij. Si b̄m carnē vixeritis moriemini scz vita sp̄uali. Et iterū. Qui in carne sunt deo placere nō p̄nt. Licz em̄ antiqui doctores dicant q̄ bethleē interp̄tat̄ domus panis. tn̄ moderni interp̄tant̄ domū carnis. Qui ergo vult deo mūdā oblationez offerre: d̄z recedere de domo carnis idest sensualitatis ⁊ sollicitudinis t̄paliū. et

D — suare illō Gen̄. xij. vbi Abraā audiuit dn̄m dicentē sibi. Egredere de terra tua ⁊ de cognatiōe tua ⁊ de domo patris tui. Ad hoc etiā faciendū hortat̄ p̄pheta di. p̄s. xliiij. Obliuiscere pplm tuū ⁊ domus p̄ris tui. ⁊ ɔcupiscet rex sp̄ēm tuam. Domus aūt p̄ris n̄ri est caro quā a p̄re n̄ro recepimus. vt in ea q̄diu h̄ viuim⁹ habitem⁹. a qua domo

O — sp̄ual̄r recedere debemus. i. ab. ei⁹ concupiscentijs elōgari. Ad scd̄z dico q̄ Maria

Per quē oblatio d̄z deferri — ⁊ Joseph fecerūt hāc oblationē. Et hoc ad insinuandū q̄ ad b̄nfaciendū deb̄z te dirigere pura v̄go maria. i. pura ⁊ recta intentio. qz vt ait Amb. in lib. de officijs. Intentio tua opi tuo nomē īponit. ⁊ oīa denominant̄ a fine. ij. de aīa. ⁊. l. si is qui. xl. §. sed si opus. ff. ad. l. fal. ⁊. l. stipulatio. §. opus. ff. de opis no. nū. Et iō finis maxime est attēdend⁹. l. deniq̄z. ff. de mino. ⁊. l. papinian⁹. §. memisse. ff. de inoffi. testa. Debet q̄z vbi esse Joseph q̄ interp̄tat̄ accrescens vel augmētū ad denotandū q̄n q̄s aliquam deo oblationē facit apando aliq̄d boni p amore ei⁹. d̄z h̄re volūtatē crescēdi semp de bono in meli⁹. iuxta illud p̄s. lxxxiij. Ibūt de v̄tute in v̄tutem. ⁊ plus faciendi ad p̄ns si posset. Bona ei volūtas p facto reputabit̄ q̄n p nos nō stat q̄n eā effectui mancipem⁹ l. cum heres. §. stichus. el. ij. ff. de statu. li. ⁊ ad idē facit ter. i. c. dixi. ⁊ multis caplis sequentib⁹. de pe. di. i. Ad tertiū r̄ndet̄ q̄

P Quid debeamus offerre. — dn̄m n̄rm iesum x̄pm tulerūt ⁊ p̄ntauerūt deo. ad denotandū q̄ ille qui vult deo gratū sacrificiū offerre. deb̄z sibi dn̄m Jesum p̄ntare. i. vitā suam ipsius vite cōformare. Qui em̄ vt d̄r. j. Joh. ij. dicit se in x̄pm credere. d̄z sicut ille ambulauit ⁊ ip̄e ambulare. maxime in hūilitate cōsiderando q̄ ille qui est via. veritas ⁊ vita Joh. xiiij. se duci ab alijs tanq̄ ignarū p̄misit. Un̄ euangeliū inq̄t. Cū inducerent puerū iesum ⁊c. Et ille q̄ solus sct̄us ⁊ bonus est. tanq̄ immūdus voluit cū matre expiari. Et ille q̄ celo non capit̄ ⁊ oīa regit. hodie in vlnis senis

Q — se recipi ⁊ portari permisit. Ad quartuz r̄ndet̄ q̄ ad tēplū obtulerūt ad denotandū q̄ debemus ecclesias frequētare. ⁊ ibi orationes n̄ras deo offerre. di. p̄s. lxvij. In ecclesijs b̄ndicite deo dn̄o de fontib⁹ israel.

R — Ad q̄ntū r̄ndet̄ q̄ ad simeonē sacerdotē tulerūt. ad significādū p cui⁹ man⁹ debeat fieri sacrificiū n̄rm. qz p man⁹ Simeonis qui interp̄tat̄ obediēs. Quere ergo tibi in p̄rem sp̄ualē aliquē timoratū iustū ⁊ diuinis mādatis obedientez. quia male potest alijs p̄cipere q̄ non didicit obedire. Assume tibi aliquem ductorē in quo sit sp̄ūssanct⁹ q̄ sit antiquus. i. practicus ⁊ expertus. q̄ sit mūdus ⁊ libera vitijs. ne per malū exemplū vl' doctrinā pestiferam ad illa te inducat. Elige ergo virū irrep̄h̄ēsibilē sub cui⁹ gubernatione regaris. quia stat⁹ subditoꝝ est integritas p̄sidentiuz. c. miramur. lxj. distin. Contra v̄o languescēte capite cetera mēbra sub ip̄o dolent. c. sunt plurimi. et c. ex merito. vj. q. j. Et propter hoc leges ordinauerunt vt assumendus ad docendum alios. precellat ceteros moribus. l. magistros. C. de profes. ⁊ medic. libro. x. Ideo Seneca hortabatur Lucillum epistola

liij.dicēs. Illū elige doctorē quē mag; admireris cū videris q̄ cū audieris. Ad sextū rn̄det q̄ par turtur; aut duos pullos colūbar; simul in p̄ntatione xpi obtulerūt Si aūt dicam⁹ m etiā qnq; siclos p redemptiōe dederūt. h̄ fuit ad denotādū q̄ qnq; sensus corpis debēt offerre deo i sacrificiū vt quidā deuoti doctores dicūt. Ideo aūt euāgelista sp̄ūsctō ductus posuit disiunctiue par turturū: aut duos pullos colūbarū q: aliqbus cōuenit offerre turtures. aliquibus vo colūbas. Nec oēs volūt offerre turtures. nec oēs colūbas. Aliqui em̄ q volūt deo sacrificiū offerre ⁊ remanere i vita actiua ⁊ habitu laicali: secū debēt deferre par turturū. i. vnitatē. q denotat p vnū par. et fidelitatē q p turtures designat. Tu g̃ q in laico habitu vis te deo sacrificare. hua vnitatem vt non q̄ras vel seq̄ris sectas. diuisiones. ptialitates ⁊ huiusmodi. sed vnionē dilectiōis ⁊ charitatis dādo elemosynas ⁊ subueniendo p̄ximis. faciendo illud qd̄ d: Tob. iiij. Si multū tibi fuerit abūdāter tribue. si exiguū habueris. ex hoc exiguo communica. Serua q̄3 fidelitatē faciēdo illud qd̄ in eodē. c. d:. sc3 Attēde tibi ad oī fornicatiōe. ⁊ p̄ter vxorē tuā nō patiaris crimen scire. Serua fidē legēdo ⁊ audiēdo sacras scripturas audiēdo diuīa officia p̄dicationesq;. ⁊ illis credēdo opib⁹ adimple. Et sic offeres dn̄o par turturū. Alij vo volantes se perfecti⁹ dn̄o consecrare intrando religionē debent offerre duos pullos columbarū per binariū autē numerū q est principiū diuisiōis. designat q̄ tales debent esse diuisi. i. sepati a mūdanis. s3 inter se debēt esse q̄si vnū par. i. simul vniti ⁊ sine diuisione. Vñ inq̄t pp̄ha p̄s. cxxxij. Ecce q̄ bonū ⁊ q̄ iocundū habitare frēs in vnū. Colūbarū pulli sunt calidi s3 casti. ad innuendū q̄ religiosi debent esse calidi. i. feruētes in diuino amore: s3 puri ⁊ mūdi a carnalitate. huando illud Luc. xij. Sint lūbi vestri p̄cincti. ⁊ lucerne ardētes in manibus vris. Columbarū pulli nō volāt discurrēdo. sed clausi manēt in nidis suis. Sic ⁊ religiosi nō debēt discurrere vagi p ciuitates ⁊ villas nisi p magna necessitate vel vtilitate: q: religiosus ex̄ cellā suā vel monasteriū est sicut piscis ex̄ aquā. c. placuit. xvi. q. j. Debēt ergo remanere clausi i cellis ⁊ in claustris suis. q: loc⁹ est ɔseruatiuus locati. vt d: iiij. phyſic. Colūbe gemūt loco cātus. et ita religiosi debent lugere pctā sua. ⁊ dantiū eis elemosynas ne sint de illis q̄bus d: p̄s. cxxvi. Qui māducat; panē doloris. Debēt q̄; ɔsummare vitā suā in fletu ⁊ merore pnie. Vñ monachus d: a monos grece qd̄ latine d: vnus. ⁊ achos qd̄ est tristis q̄si vn⁹ ⁊ tristis. d. ca. placuit. xvi. q. i. Debz em̄ lugere in hoc sclo vt post mortē gaudeat i celo. iux̄ illud Verici samaritēsis li. ij. Una serena dies multor; nubila pēsat. Et luteū tergit qd̄ facit vnda solū. In illa em̄ felicissima die trāsit⁹ boni religiosi oīa mesticia in sempiternū gaudiū ɔuertet. Sicut etiā colūbe habitāt in cauernis petre. petra autem erat xp̄s vt ait apl's. i. Cor. x. Sic vita religiosorū d3 esse confixa in cruce cū xp̄o. vt vnusquisq; eorum dicere possit cū Paulo ad Gal. vi. Mihi aūt absit gl'iari nisi in cruce dn̄i nostri iesu xpi. Columbe habent collū variatū ac q̄si depictū ⁊ totū fulgens Et sic religiosi debent esse speculū aliorum ⁊ lux mūdi per bonū exemplū. seruando illud quod hortat saluator Mat. v. dicens Uos estis lux mundi. Sic luceat ⁊c. Joh. aūt andree i. c. vnico. de sacra vnctio. ponit septē p̄prietates columbe dicēs. q̄ significant septē dona sp̄ūsancti. ɔtra septē peccata mortalia. Sed hic de p̄prietatib⁹ alijs colūbe pertranseo. quia in. ij. parte rosarij sermonum. s̄mone. xxviij. parte. iiij. posui sedecim eius p̄prietates. Solum dicā illō quod inquit saluator Math. x. c. sc3. Estote simplices sicut columbe. vt possitis cum purissima virgine Maria hodierna die oblationem mūdam offerre.

Pars tertia hui⁹ sermonis que dicit declarationis.

Pro maiori declaratiōe p̄dictorū sunt videnda duo p̄mū est circa significationem sacramēti purificatiōis. scd̄m circa purificationem beate v̄ginis. Quoad primū dicit Fran. de may. vbi. s. q̄ s̄m sensu; mysticum mulier decubās in puerpio immūda. est aīa peccatrix q conce pit pctm̄ ɔsentiendo ⁊ peperit pficiēdo. De quo ɔceptu ⁊ ptu infelicissimo dicit Jac. i. Cōcupiscētia cū cōceperit parit peccatū. Pctm̄ vo cum consummatum fuerit generat mortē. Ista aūt mulier post talem partū immūdissimū ⁊ dolorosu; cōuertens se ad seipam ⁊ intelligēs peccatum p̄prium. debet p̄mo cōsummare suam immundi

Margin notes: S; Quid actiui debeāt offerre.; T; Quid pfecti debeāt deo offerre.; U; Moralis purificatio anime.

ciam septē dieb⁹.i.septē psalmis penitentialib⁹ quibus culpa abstergit. Quoꝝ primus est pctī recordatio assidua. sicut dicebat sctūs Ezechias. vt habet Esa. xxxviij. dū ait deo. Recogitabo tibi oēs annos meos in amaritudine aīe mee. Scōs dies est pctī cōsideratio ꝓfunda vt intēte consideret quantū malū fecit in eo ꝙ dei maiestatē letaliter offēdit. sicut faciebat sctūs Dauid ps. xxxvij. di. Qm̄ iniq̄. meā annūciabo ⁊ cogitabo ꝓ pctō meo. Ad qḋ hortat propheta Hiere. ij. dicens. Uide vias tuas in cōualle. s. hūilitatis ꝓfunde. Tertius dies est pctī detestatio amara vt ibi peccasse displiceat et pctm̄ abhorreat. sic faciebat ps. cxviij. di. Iniquitatē hodio habui ⁊ abominat⁹ sum. Quart⁹ dies est pctī renūciatio ꝑfecta vt ꝓponat firmiter nūq̄ ad ꝑpetrata redire nec ꝑpetratis delectari. sicut illi qui letant cū male fecerint ⁊ exultāt in rebus pessimis. vt inq̄t Salomō Prouer. ij. Quint⁹ dies ē pctī lamētatio vt ploret et lugeat propter pctā cōmissa. sicut faciebat ps. qui dicebat ps. vi. Laboraui in gemitu meo laua. ꝑ singu. noctes lec. meū: lachrymis meis stratū meū rigabo. De⁹ em̄ ex cōtritione plangenti pctā sua parcit ⁊ indulget. Ad qḋ applicari posset illud Ouid. in li. de pōto dicētis. Parcēdū ē aīo miserabile vuln⁹ habēti. Seduli⁹ etiā inq̄t. Culpa fugit. cedūt lachrymis delicta refusis. Satis aūt est dur⁹ cui⁹ mētis dolorē oculi carnis nequeūt declarare. vt ait Augu. de pe. dis. in. §. his auctib⁹. ⁊ al's allegat. c. sunt plures. Sext⁹ dies est remissiōis expectatio vt nō despet d̄ mīa dei q̄ ē maior oī culpa. sic desꝑauit ꝑdit⁹ ille Cayn q̄ dixit Gene. iiij. Maior est iniq̄tas mea q̄ꝫ vt veniā merear. Septim⁹ dies est remissiōis exoratio: vt rogare deum nō cesset ꝓ remissione tantoꝝ peccaminū dicēs cū publicano Luce. xviij. De⁹ ꝓpiti⁹ esto mihi pctōri. Et cū ceco mēdico. Iesu fili Dauid miserere mei vt in eodē. c. Lu. hr̄. Istis ṽo cōsummatis septē dieb⁹. s. i actib⁹ ṽtuosis quib⁹ immūditia pctī cōsumit. dꝫ ista mulier. i. aīa peccatrix octauo die circūcidere puerū quē pepit pollutū. i. sordidatū actū. Ista aūt circūcisio fit per actū cōfessionis in qua precidit pctm̄ sicut in circūcisiōe carnis ꝑputiū. De qua mētis circūsione dr̄ Deut. xxx. In illo die circūcidet dñs cor tuū ⁊ animā tuā. Et. x. eiusdē lib. c. inquit deus. Circūcidite ꝑputiū cordis vestri. Sꝫ post istā emūdationē septē dierū dicit lex. ꝙ illa mulier dꝫ manere ī sua purificatiōe trigintatrib⁹ dieb⁹. Isti āt. xxxiij. dies significāt vitā xp̄i q̄ vixit trigintatrib⁹ annis sicut docemur in euāgelio. qꝛ postq̄ꝫ est a peccato emūdata: nō pōt ꝑseuerare in bono nisi imitādo ea que xp̄s operat⁹ est in sua vita. sicut docet Augu. in li. de vera religione. Et tādem in fine istius vite ꝑcedētis ꝑ istos trigintatres dies: talis aīa offert sacerdoti nostro. idest xp̄o qui est sacerdos ineternū ₣m ordinē Melchisedech. ad ostiū tabernaculi idest ad introitū paradisi: duos pullos columbarū. i. intellectū ⁊ volūtatē fertilissimā fructib⁹ bonoꝝ opeꝝ. Uel ꝑ duos pullos colūbarū intelligit aīa et caro castissima. quibus oblationib⁹ talis aīa intromittitur ī tabernaculū patrie celestis ⁊ eterne felicitatis. Quoad scōm de purificatiōe ṽginis est sciendū. ꝙ vt legit in quadā historia. ⁊ etiam refert magister Albertus de padua in sermōe pn̄tis festiuitatis. Festū purificatiōis gl'iose ṽginis antiquit⁹ non fiebat. Tēpore aūt Iustiniani augusti apd̄ Cōstantinopolim facta est magna hoīum mortalitas. Cūq̄ꝫ plaga inualesceret. nec vllum remediū posset reperiri. reuelatum est cuidam sancto viro: vt. iiij. nonas februarij purificatio beate ṽginis celebraret: ⁊ sic oīs mortalitas cessaret in hoībus. Quā solēnitatē dū fideles celebrarent omnis pestis abscessit. Dicit quoq̄ꝫ Francis. d̄ may. vbi. s. ꝙ beata virgo post partū filij stetit in bethleē vbi peperat vsq̄ꝫ diē quadragesimū. in quo venit in Hierusalē ⁊ obtulit deo filiū in illo tēplo ī quo ipsa fuerat educata. In quo tēplo morabat Anna ꝓphetissa que diu ibi steterat. Nam vt habetur Lu. ij. Hec sanctissima mulier cum vixisset septeꝫ annis cum viro suo. trāstulit se post morteꝫ viri ad tēplū. ⁊ ibi morā traxit vsq̄ꝫ ad annos. lxxxiiij. Scōm aūt cōem opinionē habebat annos. xx. quando ad habitandū in templo accessit. Ex quo colligimus ꝙ in eo stetit annis. lxiiij. Cū igitur mater dñi ibi fuerit educata. Und̄ dicit. August. in quodā sermone. ꝙ Ioseph accepit eam de templo dñi. quo tēpore nullo dubitante erat ibi ipsa Anna ꝓphetissa. nam ad huc non transierat annus a tempore quo beata virgo fuerat de templo assumpta. Constat ꝙ ipā dei mater bn̄dicta fuit sub cura

Unde ⁊ qn̄ fit īstitutū h̄ festū

y Qd Symeō senectute detēt⁹ rñsuȝ acceperit a spūsctō

istius sanctissime prophetisse educata. hec Franci. Qui etiā ibidem inquit. ꝙ senectus scti Symeonis fuerat a deo detenta in hoc seculo ne transiret donec posset sanctis patrib⁹ in limbo detētis nunciare noua dnice natiuitatis. Queadmoduȝ aliqñ contingit nuncios retineri vt videāt rerū euentū ad certius nunciandū. Unde xpo viso dixit. Nūc dimittis ⁊c. Et tūc impleta fuit ꝓphetia Malech. iij. vbi de⁹ dixit. Ecce ego mitto angelū meū. i. Symeonē. qui ꝑparabit viā ante te. Et ibidē dr. Et statiȝ veniet ad templū sanctū suū dñator quem vos queritis ⁊c. Sicut eñ btūs Johānes prenūciauit patrib⁹ xpm ad inferna ventu rum ꝫm Gregoriū. Ita sctūs Symeō prenūciauit eum ad terrā venisse. Ipe eñ fuit primus q̄ illuc ꝑuenit de sanctis post xpi aduentū. hec ille. Tempore aūt istius Symeonis vt dicūt doctores erat communis opinio apud oēs intelligentes ꝙ imminebat aduētus xpi ꝫm signa a ꝓphetis ⁊ patriarchis data. Quapropter Symeō feruētius deū patrē rogabat pro emissione redēptoris. Et ideo vt dicit euangeliū occurrentis festiuitatis. Rñsum accepit a spūsctō. scȝ q̄ in ipo erat. vt dicit glo. non visurū. i. experturum se mortē nisi videret xpm dñi Un̄ dicere poterat illud Job. xix. In carne mea videbo deū saluatorē meū. Dicit autē magister Albertus de padua vbi. s. Notandum ꝙ rñsū nō datur nisi petenti ⁊ interroganti. vnde cum dicitur ꝙ iste homo recepit respōsum a spiritusctō. datur intelligi ꝙ frequēter cū suspirijs lachrymis et gemitib⁹ orādo clamabat ad altissimuȝ vt mitteret consolationeȝ Israel. ⁊ forte vba plorātis ⁊ orantis hec erant. O dñe quare tardas? quare faciē tuam auertis? obliuisceris inopie ⁊ tribulatiōis nostre. En eñ distulisti xpm tuum vsqȝ adhuc. sed instat tēpus opportunū: nūc ē expediēs. Mitte ergo saluatorē ꝑditis. captiuis redemptorem. ⁊ consolatorē mestis. veni dñe libera nos. scio autē quia nō longe ē tempus aduētus tui. ⁊ ideo nolo mori nisi te videam per quē mors inimica vincetur. volo viuere donec fontē vite āplectar: nolo ex hoc seculo recedere nisi tu venias ꝑ quem conditum est seculū. Quibus dictis: rursus ad lachrymas ⁊ gemit⁹ cōuertebatur deprecās deum vt hec suum desideriū adimpleret. Unde respōdit ei spūsanctus illō Dañ. x. Noli timere vir desideriorum: cōfortare ⁊ esto robustus. Dixit quoqȝ ei deus. Cōfide senior. vigorem sume. non te frangat etas grauior. nō te cōcutiat mors vicinior. non morieris nisi videas. nisi etiam tangas nisi vlterius āplexeris xpꝫ. Quo respōso senex sanctus valde confortatus est. ⁊ quasi iuuenis effect⁹ ex feruore. Sed de hoc latius dicetur in sequenti parte. que nullatenus ꝯtrariatur his que hic dicūtur. Nā potuit esse ꝙ sanctus Symeon multo tēpore rogauit deū pro missione Messie: quē tamē nesciebat de spūsancto cōcipi debere. ⁊ sic perseuerando in hac sua petitione tandem certificatus est. ⁊ respōsum habuit in egypto. vt in dicta parte sequēti dicet. Pro conclusione autē huius partis est sciendū ꝙ vt inqt Franci. de mayro vbi. s. exponēs illa verba euangelij hodierni. Postqȝ impleti sunt dies purgationis marie. in celesti patria quattuor gradus impletionis inueniūtur. quorum primus est ꝫm continē dus iustie exigētiā. ⁊ isto modo sunt plene anime sctōꝝ diuina gloria. qȝ data ē eis felicitas ꝫm exigētiam suorum meritorum de qua plenitudine ad litteram dicit ꝓpheta. ps. xv. Adimplebis mē leticia cum vultu tuo: delectationes in dextera tua vsqȝ in finem Scd̄s gradus est ꝫm cōtinentis sufficientiam. ⁊ isto modo sunt plene gratie voluntates angeloꝝ. quia nō solum ꝫm exigētiā meritoꝝ. sed etiā ꝫm sufficientiam naturaliū donoꝝ acceperunt magnā felicitatē. vt dicere possint deo illō ꝓpheticū ps. lxxix. Repleti sumus mane misericordia tua: exultauimus ⁊ delectati sumus. Tertius gradus est secūdū continentis excellentiā vltra quam nihil capi pot est. ⁊ isto modo est plena donis gratie aīa vginis bñdicte quantū capere pōt. ꝙuis nullius angeli capacitas sit taliter sic adimpleta. De qua plenitudine sctissimus Gabriel Luce. j. inquit. Aue grā plena Quartus grad⁹ est ꝫm continētis redūdantiam. sicut aīa xpi a q̄ fluit fons gratie ad vniuersam ecclesiam. sicut testatur btūs Johānes. j. c. euāgelij sui dicens. De plenitudine eius nos oēs accepimus grām ꝑ grā. quā qdem grām communicauit matri sue. Quia vo qñ aliqd vas est totaliter plenū ꝫm totā suā excellentiā impossibile est illud ad aliquā ptē inclinari quin redūdet. Ideo quia mater dñi hoc modo est grā adimpleta: deuotis est pre

Quattuor gradus impletionis in xpia.

z

cibus iclinãda. vt sup nos redũdare faciat
de sua gratia. Rogemus. igitur ipsam pijs
simam virginẽ. vt sicut cõsolata est sanctũ
symeonẽ senẽ dum eum tangere ꝛ osculari
pmisit filiuꝫ suum. ita etiam dignetur no-
bis suũ impartiri patrociniũ. ꝛ impetrare
a paruulo suo iesu hanc pro nobis grã. ꝙ
si eum non possumus quia non meremur
A videre i hoc seculo, saltẽ feliciter videam⁹
in futuro.

Pars quarta huius sermonis qui dicit
consolationis.

De ei⁹ cõsolatione.

I Jꝫ beata ṽgo maria i hac die
habuerit aliquãtulus doloris:
habuit tñ pl⁹ ꝯsolatiõis. vñ vi
dendũ est i hac pte. Primo de
ei⁹ ꝯsolatiõe. Scdo d symeõis
exultatione. Quoad primũ dico. ꝙ qlibet
aia fidelis ds deuote cõtemplari quãto fue
rit benignitas saluatoris dñi nri iesu xpi.
ꝙ hodierna die ad tẽplũ velut pctõr voluit
deportari. ꝛ puul⁹ qdragĩta dieꝝ i sacerdo
tis manib⁹ pñtari. Cogita ergo o deuota
aia quõ infantul⁹ ips puuloꝝ more ppter
frigus plãgebat. ꝛ dic ei. O iesu dulcis. O
imperator mũdi. O saluator noster. Quid
plangis bone iesu. Quid ploras fili dei. O
peccator ecce ꝙ plãgit impassibilis pecca-
tũ tuũ. cogitabat nãq hodierna die dulcis
iesus ꝙ sicut nunc offerebatur in tẽplo. ita
alia vice offerri debebat in cruce ad colum
naꝫ. ad effusionẽ sanguinis. ad puncturas
spineas. ad mortẽ in medio latronum lan-
cea perforari. clauis trãsfigi ꝛ vitupose oc-
cidi. Flebat igitur ꝛ mater eius pijssima. fle
bat ioseph. ꝛ se a lachrymis continere non
poterãt videntes dei filium lachrymari. S
tamen tristicia ṽginis ꝛ sponsi sui ptinus
in cõsolationẽ versa est qñ in tẽplo existen
tes audierũt Symeonẽ ꝛ annã tanta pco
nia de paruulo iesu pdicantes. atq illum
tanq verũ deum adorãtes. o quanta ꝯsola
tio fuit tũc ipsius gliose ṽginis qñ suo spõ
so celesti cum indicibili humilitate ac reue
rentia obtulit filium suuꝫ bñdictũ. ac audi
uit sponsum suũ gratiose eius oblationem
suscipientẽ. atq ṽbis suis dulciter respon
B dentes. Possumus eñ deuote meditari.
ꝙ ipsa ṽgo bñdicta cũ puenisset ad tẽpluꝫ
gestans reuerẽter in brachijs nobilissimuꝫ
illum gigantellum speciosuꝫ forma p filijs
hominũ. genib⁹ flexis atq manib⁹ iũctis
cum pfundissima cordis deuotiõe oblatio
nem suã fecit di. O bñdicto e gratioso dio
E son lãcilla tua quella Maria. A cui mã-
dasti. lalta ambassaria. Che parturir douea
el tuo fio. Hora te offerisco el gran messia.
Questo gentil putino homo e dio. Riceue
adunche prego p cortesia. El saporito fru-
cto de vẽtro mio. E se lofferta mia ti he ac
cepta. Rimete ormay al homo el gran de-
fecto. Et benedire tipiaza sposo dilecto. El
mundo per lopeccato maledeto. Ad hec au
tem verba purissime ṽginis descendit lux
magna de celis. que illam ac puerum suuꝫ
cooperuit. repletũq est templũ gloria do-
mini. Audiuitq ipa benedicta virgo spon
sum suum celestem in hec verba sibi respõ
dentem. O Maria virgine pura. damisse-
la gratiosa. Sopra ognaltra creatura tu
sei bella e virtuosa. O chara mia e dilecta
sposa. tu hai cosi gentil figura. Tanto cla-
ra e laminosa. che li ragi solari obscura. O
Maria el tuo dono tanto me acceptato e
grato che per tuo amore perdono al mon-
do tristo e scelerato. e qualuncha di puro
core portarati deuotione. Li daro per tuo
amore leterna cõsolatione. Sia adunche
bona nutrice de mio fio delicato. E sarai
impatrice e regina del mio stato. O quale
gaudium. o quanta suauitas. o ꝙ immen-
se dulcedo. o ꝙ ineffabilis iocunditas tũc
animam purissime ṽginis repleuit. cum ex
vna parte audiret benignum sponsum suũ
hec sibi melliflua verba propinantem. Ex
alia ṽo videret multitudinem angelorum
copiosam filium suũ reuerẽter adorantem
Et alia autem teneret in brachijs ipm dul
cissimum filium suum suaues amplexus
eius collo. ac melliflua oscula ori suo dulci
ter imprimentẽ. Flebat sanctus Jo sep ex C
deuotione. audiensꝫ videns hec mirabilia
ꝛ totus cõsolatione replebatur. Post cõ so
lationẽ ṽo Marie ꝛ Joseph subsecuta est
cõsolatio sancti senis Symeonis. Pro cu-
ius melioꝛi declaratione est sciẽdũ ꝙ m̃ ma-
gistruꝫ histoꝛiaꝝ ꝙ Ptolomeus philadel-
phus rex egypti fuit valde studiosus ꝛ li-
broruꝫ cupidus. Unde sue bibliothece pre
fecerat quendam sapienteꝫ nomine Deme
triũ a quo cuꝫ qsiuisset numerũ libroꝝ qui
erant in sua bibliotheca. Respõdit adesse
libroꝝ. xxiiij. milia volumina. ꝛ cito posse ac
crescere vsq ad. l. milia volumina. Addi-
ditq nunciatũ sibi esse iudeos habere le-
gem, diuinã digito ipsius dei viui scriptaꝫ.

De bibliotheca Ptolomei.

pro qua summopere erat insudandū. vt ex hebreo in grecū traducta eloquiū. in arcanis regalib⁹ haberet. Sed nullū eē q̄ posset h̄ agere nisi natiōe hebreū. Nā theopōpus cū historijs quas scribebat hāc voluisset interserere: in amentiā versus est. Et ob eandē causam Theotectus fact⁹ est cecus Quare mi dn̄e rex Ptolomee tibi supplicādū est summo iudeoꝝ pōtifici. vt destinare dignet viros greca ꝛ hebraica lingua pitos. q̄ hāc legē de hebreo i grecū traducāt. Hoc aūt audiēs q̄dā ex ꝯsiliarijs regis aristeus nōie acicalamitati iudeoꝝ cōpatiēs subiūxit dicēs. Bonū est mi rex qđ Demetrius isinuat. sȝ vt facilius obtineas qđ impetrare opꝫ redde pōtifici captiuos quos detines iudeoꝝ. Cui⁹ ꝯsiliū placuit regi. et iudeoꝝ captiuos. cxx. milia liberauit. Jussitqꝫ dari eis. cxx. marchas auri vel argēti. Quo facto Eleazar summus sacerdos ei destinauit ex singulis. xij. tribub⁹ sex viros sapiētissimos vtraqꝫ lingua qui sunt numero. lxxij. vt legē diuinaȝ interptarent. Qui cum ad regē peruenissent facta prius magna disputatiōe ꝛ ꝓbato in ꝯspectu Ptolomei. q̄ tm̄ vnus est deus. date sunt singulis singule camere. ꝛ deputatis custodibus nullus alteri loqui vel scribere poterat. vel quouis modo aliq̄d insinuare. Et diuisa biblia. ꝯtigit Symeoni seni liber Esaie interpretandus. Qui cū venisset ad illuȝ locum Esa. vij. Ecce virgo ꝯcipiet ꝛ pariet filium. Stupefactus ac timēs ne Ptolomeus diceret in diuina scriptura esse mendaciū. q: impossibile videbat̄ q̄ v̄go ꝯciperet ꝛ pareret filium. abrasit ly virgo. ꝛ scripsit alma. hoc em̄ vocabulū aliq̄n idem significat qđ v̄go abscōdita. Aliq̄n alma idē est qđ sancta. ꝛ sic accipitur in. c. alma. đ sen. exc. lib. vj. ꝛ in. c. j. de reli. ꝛ ve. san. eodem li. vbi đr Alma mater ecclesia. ꝛ ita etiā acapit̄ i. c. antiquis. ix. q. iij. vbi đr. alme sedis nostre ꝛc. Et almus idē est qđ sanct⁹. Unde sanctus Benedictus đr almificus. j. c. sunt nō nulli. xvj. q. j. Aliq̄n alma idem est qđ pulchra vel excelsa. ꝛ ita accipitur in. l. j. C. ne gociatores ne militent. lib. xij. vbi đr. in alma vrbe. Nō solum aūt interptat̄ sancta vel pulchra vel excelsa: sed etiā nutriens vt ait Catholicon. De qua interpretatiōe tractat Archi. in. c. gloriosus. de reli. ꝛ ve. san. li. vj. vn̄ etiā illa q̄ non est virgo đr alma. ꝛ ita appellāt poete venerē q̄ virgo non fuit

Histo-
ria trā-
slatiōis
biblie p
lxxij. in-
terpetes.

qđ ostēdit Uirgilius qui in. j. Eney. introducit Didonē que enee inquit. Tu ne illa eneas quem dardanio anchise Alma venꝰ frigij genuit symeontis ad vndā. Cum aūt symeō scripsisset. ecce alma ꝯcipiet reppit postea diuinitus ibi scriptum. Ecce v̄go cōcipiet. Unde scđo abrasit virgo ꝛ scripsit alma. ꝛ iterum postea repperit scriptuȝ. Ecce virgo concipiet. vn̄ rursus ꝛ tertio abrasit virgo ꝛ scripsit alma ꝛ similiter postea repperit scriptum. Ecce virgo concipiet. ꝛ illa dictio virgo erat scripta l̄ris aureis. Quapropter cognoscens symeon hoc esse celeste mysterium. ꝓstratus in terram orauit dn̄m vt ei reuelare dignaretur quid nā hoc significaret ꝛ an mater redēptoris debebat remanere virgo i ꝯceptu partu ꝛ post partum rogauitqꝫ deū vt sibi cōcederet videre ipsam virginē cū filio anteq̄ moreretur. et respōsum accepit q̄ illa virgo pareret messiam filiū dei qui redimeret israel. ꝛ q̄ ipe nō morere donec ipm̄ recipet i vlnis suis ꝛ ꝓpter hoc đr in hodierno euangelio. Responsuȝ acceperat symeon a spū sancto nō visurum se mortē n̄ si videret xp̄m dn̄i. Et venit in spū in templū. vbi dicit glo. q̄ cū ibi beata virgo aduēnisset spūs sanct⁹ reuelauit Symeoni ꝛ dixit. Ecce symeon q̄ completum est desideriū tuuȝ. ecce q̄ iam videbis messiam tibi ꝓmissum vade igitur cito ad templū. ꝛ ibi euȝ reperies. ꝛ in brachijs tuis accipies ꝛ deuote adorabis. Cogita ergo o aīa deuota quāto cum gaudio ꝛ exultatione ac feruore sanctus ille senex Symeon ad tēplū ꝓperauit. ꝛ quāta cuȝ reuerentia saluatorē mūdi adorauit. considera etiā quāta fuerit bn̄dicte v̄ginis clemētia ꝛ benignitas que filiū suuȝ ipsi Symeoni osculandū ꝛ amplexandū liberaliter obtulit. vn̄ sequitur in euāgelio. ꝛ accepit eū in vlnas suas. O symeon quid agis. an forte nescis q̄ iste est qui terrā palmo cōcludit. Nōne ipse est queȝ celi celoꝝ capere nequnt vt đr. ij. Paral. ij. Quō ergo cū capis i brachijs tuis. o bn̄dicte senex tu compleuisti vnuȝ de maximis desiderijs que habebat beat⁹ Augustinus. Tria em̄ cupiebat que habere non potuit. s. videre romā in flore. Paulū predicantē. ꝛ xp̄m in carne. O cum quāta suauitate. cū quanta leticia. cū quāta dulcedine. ꝛ cum quāta teneritudine benedictum iesum in manib⁹ tuis suscepisti. Quam dulciter stringebas inter brachia.

Quō sy-
meōi fa-
cta fit
reuela-
tio.

D
Quāto
deside-
rio sy-
meō ad
tēplū ꝓ
perauit
videre
xp̄m.

Quā suauia figebas oscula. O deuoti xpīani rogemus ꝛ nos pijssimā virginē vt etiā nobis porrigere digneṫ sicut obtulit Symeoni puerū suū bn̄dictū: vt possimus eū amplecti ꝛ osculari. Arbitror aūt ꝙ sanctus ille senex symeō habēs dn̄m iesum in manib⁹ exclamauit ꝛ dixit. O bn̄dicte puer tu es creator meus. tu es deus me⁹. tu es redēptor me⁹. tu es expectat⁹ a cūctis gētibus. tu sanctoꝝ gl'ia. tu angeloꝝ dn̄s. Iste sunt manus que vniuersum orbē fabricauerūt. hi sunt pedes quoꝝ scabellum adoraṫ. Isti sunt oculi bonos ꝛ malos contemplantes. nūc vidente te oculi mei. nūc tractāt te manus mee. Nūc ergo dimitte me exire de hoc seculo vt vadā ad sctōs patres q̄ sunt in limbo ꝛ portē eis hoc bonū nouum. Dimitte me ne videā te in cruce suspēsum ne videā te inter duos latrones crucifixū. O Maria ecce ꝙ tuā ipsius aīam ptransibit gladius. que v̄ba lachrymādo dicebat sanctus Symeō ipi btē virgini. O quot gemitus. quot suspiria. quot lachryme ibi sunt effuse ab isto sctō sene vna cū ipa v̄gine ex recordatiōe passiōis xpi. Sed dimissa hac lugubri meditatiōe reuertamur ad exultatiōnē ipsi⁹ Symeonis. Credo eī ꝙ tanto gestiuit gaudio videns saluatorē mūdi ac eū in vlnis suis baiulans vt verbis exprimi non possit. O bn̄dcte senex quem accepisti in vlnis tuis. Nōne regem regū ꝛ dn̄m dn̄antiū: Quē ad tuū pectus dulciter deduxisti: nōne filiū dei: quē suauiter asperisti. ꝛ iocūdo vultu tibi arridentē ꝛ blādientē contēplat⁹ es: nōne creatorem vniuersi. ꝛ saluatorē mūdi: O felicia brachia. O btī oculi tui. O felices man⁹ tue q̄ meruerunt tanto priuilegio decorari. Decātabat ergo iste bn̄dictus senex ꝛ dicebat. Nūc dimitis seruū tuū dn̄e ꝫm verbū tuū in pace. Quia viderūt oculi mei salutare tuū. Viderunt nō ꝑ somniū. nō ꝑ fantasmata. non in figurā. sed viderūt corporaliter viderūt p̄ntialiter. viderūt certitudinaliter. viderunt facie ad faciē saluatorē seculoꝝ ac plasmatorem meū. O dulcis iesu. iam contentus moriar iam securus ex hac vita recedam. iam gaudens primos parentes cum patriarchis ꝛ ꝓphetis visitabo. ꝛ annunciabo eis ꝙ te palpabilem prebuisti in manib⁹ peccatoꝝ annūciabo eis ꝙ te tetigerunt man⁹ mee. ꝙ te amplexata sunt brachia mea. ꝙ viderūt te oculi mei. O si quis vidisset illū btm senem. postq̄ amplexato ꝛ adorato dn̄o recessit vt ad domū suā pergeret ꝛ ibi ex hac vita migraret. nō potuisset se a lachrymis pre deuotione cōtinere. Existimo enim ꝙ per viam ibat dulciter decantando. Nunc dimittis seruum tuū domine ꝛc. Et cū his dulcibus canticis cum ad domū suam peruenisset genib⁹ flexis in terram manibusq̄ ꝛ oculis in celum eleuatis grās agens deo de tanto mysterio sibi reuelato et ostenso feliciter migrauit ad dominum. cui sit honor ꝛ gloria in secula seculoꝝ. Amen.

Exultatio symeōis dū acciperet puerū.

Incipit pars nona huius sermonarij qđ Mariale appellaṫ. Hec autē pars hortus delitiarum siue paradisus voluptatis proprio nomine nuncupatur. Et in ea tractaṫ de beatissime matris dei assimilatione.

Sermo.I.

Peciose et delicate assimulaui te filia syō Hierem. vi. c. Inquit magister Bartholomeus pisan⁹ in suo mariali. Omnium rationabiliū ꝛ intellectualiū spiritū appetitus. studiū. solicitudo. ꝛ cura. etsi ad summi boni plenitudinē obtinendā velati imꝑfecti ad ꝑfectū. effectus ad cām. inquieti ad quietē. ꝛ q̄ sunt finis ad finē: tendat incitetur ꝛ pergat. prout experiētia cōmunicit pℏie pariter attestantur ꝛ sancti. Ad id vtiq̄ bonū percipiendū obtinendumq̄ sic humana natura inualida cernitur ꝛ ꝓbatur. vt gratia remota nec ad ipm̄ quereduꝫ assurgat. ꝛ intellectus attingere neq̄at naturalib⁹ cūctis fretus. Nostram ergo naturam ad deū participandū vt finē ab ipso autore omniū deo conditā ꝛ creatā. sed ad cōsequendū impotentē effectā tam peccato q̄ viribus cernēs ꝛ attendens altissim⁹ licꝫ lucem inaccessibilē habitet. vt ad ipm̄ hō haberet accessum tam ꝑ futuro q̄ in p̄senti tenebras posuit latibuluꝫ suū. videlꝫ carne se vestiendo humana. vt quē cernere hic in sua deitate non possumus. in nostra saltem mortalitate cōsistentē videremus. sed quo in loco hoc nostrū celebratum est gaudium vt deus nobis ꝑsonaliter vniret heretq̄ deus hō. et summa imis. terrenis celestia. ꝛ diuina mortalib⁹ necterētur. nisi in horto cōcluso. fōte signato. paradisi medio. thalamo veri sponsi. salomonis lectulo. cubiclo asueri. summi dei tēplo celo. lo

co ⁊ oraculo. ventre. scꝫ ⁊ vtero intemerate ꝟginis marie. Hoc in sole altissim⁹ tabernaculū locauit carnēqꝫ ex eius purissimis sanguinib⁹ assūpsit ⁊ vt gigas potēs ex ea ītegra manēte exiuit. ac se ꝑ filijs hoīs speciosus oclīs mortaliū vidēdū obiecit. Maria ꝗ cū mediū fuerit vt lux supna in pñti pāderet hoīb⁹ indubitāter est tenēdū ipās nūc in glīa esse portā. viā. scalā. ⁊ ianuā. vt deitas in patria cernatur beatifice ⁊ fidelīb⁹ referet. hec ille. Si igit btā ꝟgo a nob ꝗrat dicēs illō Esa. xl. c. Cui assilastis me? Non solū eā assilare poterim⁹ pdictis. sed etiā vnusqꝫqꝫ nostrū ei rndere poterit verba thematis nrī. Sup quib⁹ videbim⁹ qndecim assilationes ipsius bñdicte ꝟginis.

B Qō mr̄ dei assilatur paradiso voluptatꝫ ⁊ dr̄ hortus delitiaꝝ Assilatio. j.

Maria padis⁹ ꝑpter qui.

b Benedicta ꝟgīe dr̄ ī figura Gen. ij. Plantauit de⁹ paradisum voluptatis. i. Mariā. a pncipio. i. in partib⁹ orietis. scꝫ grē. In ꝗ posuit hoīeꝫ quē formauerat. q: de⁹ in ei⁹ vtero posuit xpm quē opatione spūssancti formauit. Ille autē locus est valde amen⁹. q: ibi sunt oīa illa que viridariū faciunt amenū. que etiā fuerūt in btā virgine. Et inter alia sunt qnqꝫ. Primū est diuersitas arboꝝ vñ dr̄ Gen. ij. Produxit de⁹ oēe lignū pulchrū visu ⁊ ad vescendū suaue. Ista aūt diuersitas arboꝝ fuit in matre dei que dicit Eccli. xxiiij. Quasi cedr⁹ exaltata sum in libano. ⁊c. Ubi ponunt sex differētie arboꝝ que fuerūt in ea. s. cedr⁹ contēplationis excelse. cypressus odorifere fame. palma glīose victorie. rosa patiētie. oliua mīe. ⁊ platan⁹ fidei pfecte. Platanus enī hꝫ folia ad modū scuti: ⁊ significat fidē. siue q: ad modus scuti hꝫ tres angulos. i. tres articulos pncipales quib⁹ credit in sanctā trinitateꝫ siue q: ad modū scuti defert ⁊ habet in sleua. i. in pñti vita. ⁊ nō in dextera. i. in btitudine. q: ꝰ est fides ibi visio ⁊ spēs. siue q: fides est nobis scutū cōtra diaboli tētamēta; vñ apls ad Ephe. vj. ait. In oībus sumentes scutū fidei vt possitis oīa tela inimici ignea extinguere. Non tm̄ autē in paradiso erat diuersitas arboꝝ. sed maxime fuit ibi a deo positū lignum vite in medio paradisi. Gen. ij. De quo sic dicit Aug. ꝟgo Maria paradisus ē. In cui⁹ medio positum est lignū vite. cuius folijs sanantur infirmi. cuius odor viuificat mortuos. cuius sapor dulcorat amaros. cui⁹ vmbra refrigerat miseros. cuius aspectus letificat angelos. hec ille.

C Scdo in paradiso fuit iocūditas riuuloꝝ. vnō Genes. ij. dr̄. Fluuius egrediebat de loco voluptatis ad irrigandum paradisum. qui diuidit in quatuor capita. Iste fluuius paradisi est abundantia spūssancti ꝗ fuit copiosissime in Maria. ⁊ diuiditur in quattuor capita. q: vnū mittit ad contēplatiuos: dans eis gratiaꝫ ⁊ deuotionē orādi. Aliū mittit ad actiuos dans eis gratiā perseuerādi. Alium mittit ad platos: dās eis gratiā presidendi. Aliū ꝟo mittit ad subditos dās eis gratiā obediendi.

D Tertio fuit in paradiso aure tenuis grātū refrigerium. vnde Gen. iij. dr̄ de Adā. Cū audisset vocem dñi deambulātis in paradiso ad aurā post meridiem. Istud autē refrigeriū fecit in btā virgine spūssancti gratia. iuxta illud Luc. j. Spūssanctus superueniet in te. ⁊ virt⁹ altissimi obūbrabit tibi. i. ab omni estu carnalis ꝯcupiscentie te refrigerabit.

E Quarto in paradiso fuit cantus auiū maxime spūaliū scꝫ angeloꝝ. qui laudē dei semp cantant. iuxta illō Job. xxxiiij. Cū me laudarēt astra matutina. ⁊ iubilarēt oēs filij dei. Iste igit aues idest angeli ad honorē bñdicte virginis decantauerunt in suo ortu. iuxta illō Hester viiij. Iudeis noua lux oriri visa est ⁊c. Cantauerunt etiā in suo partu dicētes. Gloria in excelsis deo ⁊c. Luc. ij. Itē in sua assumptione. vñ in figura pdictū fuerat. ij. Reg. vj. Deducebāt arcā dñi. i. beatā virginē cū iubilo ⁊ clangore tube. Et etiā modo cantant in sua glorificatione. ⁊ similiter xpus cum eis laudat matrē suā. iuxta illud Prouerb. vl. Surrexerūt filij ei⁹ ⁊ beatissimaꝫ predicauerunt. vir eius et laudauit eam.

F Quinto in paradiso terrestri fuit dulcedo fructuū. de quib⁹ licitū erat comedere. dicente dño Gen. ij. de oīi ligno paradisi comede. Unus tm̄ fruct⁹ fuit ꝓhibitus. de quo ibidem subdidit de⁹. De ligno aūt sciētie boni ⁊ mali ne comedas. Beata autem ꝟgo Maria meliorē ⁊ dulciorem fructum ꝓtulit. illuꝫ scꝫ de quo ipsi virgini dictum fuit Luc. j. Bñdictus fructus ventris tui. Iste etiā est fruct⁹ ille ꝗ inqt Joh. vj. Ego sum panis viu⁹ qui de celo descendi. Fructus quidem scientie boni ⁊ mali fuit occasionaliter causatiuus mortis dicente domino Gen. ij. primis parentib⁹. Quecunqꝫ

hora comederitis ex eo morte moriemini. hic aut fructus btē ṽginis est viuificatiu⁹ vñ dixit. Ego sum panis viu⁹. fructus etiā oīs paradisi terrestris fuit de humo productus. iuxta illud Geñ. ij. pduxit autē dñs deus de humo omne lignum ₇c. Sed fruct⁹ virginalis fuit de celo delat⁹. vñ ait. q̄ de celo descēdi. Itē fructus ligni vite positus in medio paradisi conseruabat vitā corporalē. vñ post pctm̄ Ade dixit de⁹ angelis Geñ. iij. videte ne forte sumat de ligno vite ₇ viuat in eternū. Iste aūt fructus celestis dat nobis vitā celestē ppetuā. vñ dr̄ Jo. vj Si qs manducauerit ex hoc pane viuet in eternū. Btā igit virgo q̄ nobis attulit hūc cibū bñdictum. facta est qsi nauis institoris delonge portās panē suū. Prouer. vl. O igit dñe de⁹ q̄ formasti Adā in agro damasceno. ₇ postea eū trāstulisti in paradiso terrestri. Geñ. ij. ₇ ibi Nico. de lyra. ₇. c. illud. ₇ ibi glo. xl. dist. Et p glo. in. l. assumptio. ff. ad muni. ₇ p magistrū sen. in. ij. sen. di. xvij ₇ p magistrū in historia ecclesiastica. Me q̄s de agro damasceno in q̄ est terra rubea. i. de rubedine peti eripe. ₇ libera me de sanguinib⁹. ps. l. ac trāsfer in paradisum terrestrē ad deuotionē bñdicte matris tue. q̄ est amenior paradiso illo terreno. Facut supe rē oēs in amore hui⁹ amenissimi paradisi. ita vt in bono dicat de [me illō Ezec. xxxj. Cedri nō fuerunt altiores illo in paradiso dei. trāssumptiue i. c. principiū. de pe. di. ij. Hic est eñ ille paradisus de q̄ inqt fili⁹ dei Eccli. xxiiij. Ego sicut aqduct⁹ exiui de paradiso. Iste aūt virginalis paradisus aliuz paradisuz pduxit vñ dixit illi ei⁹ spōsus celestis. Cañ. iiij. Emissiones tue padisus. Et iō ipē paradisus celestis dñs nr̄ postea dixit latroni ꝯuerso. Hodie mecū eris in paradiso. Luce. xxiij. ₇ transsumptiue in. c. baptismi vicē. de ꝯse. di. iiij. O. igit dñe Jesu paradise de padiso. rogo te ne emittas me vnq̄ ō hoc padiso voluptatis sicut eiecisti adā Geñ. iij. ₇. c. Adā. ₇. c. q̄libet. xl. di. Gra eñ hui⁹ bñdicte matris tue q̄ est sicut paradisus in bñdictionib⁹ Eccli. xxiiij. Fac ergo vt dicere possim cōtinue illud Geñ. iij. Uocē tuā audiui in paradiso. Fac vt nō solum semel mihi dici possit illud Eze. xxviij. In delitijs paradisi dei fuisti. sed perpetuo dicatur illud. ij. Cor. xij. Rapt⁹ est in paradisum. ₇ illud Eccli. xliiij. Translat⁹ est in paradisum. Et tūc ero securus ₇ cōsolat⁹ Lu3

B
Exorat autor3 beata3 ṽginē.

eñ de paradiso materiali dicat Geñ. iij. ꝙ de⁹ collocauit ante paradisum voluptatis cherubin. ₇ flāmeū gladiū atq̧ versatilem ad custodiēdū ne qs introeat. Multo magis ad custodiā isti⁹ celestis paradisi collocauit multos angelos. ₇ flāmā ignis spūs sancti ad defendēdū ne aliqs demō vnq̄ i eum introiret per peccatū. ₇ nō solū ad custodiendum ipsum paradisuz. sed etiā eos qui in illo per deuotionem ingrediunt. O igitur felix. o fortunatus. o beat⁹ ille q̄ in paradisum istum deuoto mētis affectu introierit. Nam inquit saluator noster Apocal. ij. Dabo ei edere de ligno vite qd̄ est i paradiso dei mei. In hoc etiā paradiso inueniet omnia bona que dicuūt fuisse in paradiso materiali. de quo ait Damasce. li. ij. Paradisus in oriente positus est omni terra excelsior tēperato ₇ tenuissimo ac purissimo aere fulgēs. plantis semp floridis comatus. ac bono odore plenus luminecq̧ repletus. hec ille. Et idem dicit Augustinus super Geneß. ₇. xiiij. de ciuitate dei. Bern. etiam super Cañ. inquit. Habitabat homo in paradiso. ₇ in loco voluptatis conuersatio eius. vbi nihil doloris. aut molestie sentiebat odoriferis stipatus malis ₇ pomis. fulcitus floribus. honore et gloria coronatus. et magna claritate ob insigne diuine similitudinis refulgebat. Et erat ei sors atq̧ societas cum beata plebe angelorum. ₇ cū militia celestis curie atq̧ exercitus. hec ille Albricus autem de rosate in suo dictionario i verbo paradisus dicit. Iste paradisus dicitur amenissimus ex mirificis insertionibus. ex pulcherrimis plātationibus. ex fragrātissimis aromatibus. ex vernātibus floribus. ex tēperatissimis roribus. ex moderatissimis ventis. ₇ flatibus. ex amenissimis auium cantibus. ex purissimis fluminibus. ex validissimis sepibus. ₇ ex oculatissimis custodib⁹. Ibidē etiā inqt pdictus doctor ꝫm Catholicon. ꝙ paradisus dr̄ quasi parās dei visum. Que oīa excellētissime fuisse in paradiso nr̄o virginali possent moraliter declarari. sed breuitatis cā pertrāseo relinquēs illa cōtemplāda sagacissimo ac prudētissimo lectori. q̄ nouit sugere mel de petra oleūq̧ de saxo durissimo atq̧ de exiguis eximia cogitare. Scdo pncipalr in hac pte dico ꝙ btā ṽgo est hort⁹ delicia rū quē quidē hortū de⁹ manu sua plātauit Unde in figura dr̄ Hester. j. c. Jussit rex. i.

D
Maria assimilat horto d. itiarū.

deus cōuiuiū ꝑparari in vestibulo horti et nemoris.i.ī vtero ꝟginis.qḋ regio cultu ꝛ manu conſitū erat. Tūc eñ deus ibi para uit cōuiuiū:qñ naturā humanā ſue diuini tati vniuit. De iſta etiā plātatione ḋr Eccli xliȷ. Plātauit illū dñs Itē de ipa bñdicta ꝟgine pōt exponi illud Eze.xvȷ. Plātabo eā.ꝛ erūpet in germē ait dñs. Et illud eiuſ dē li.c.xlvȷ. Sup aquas multas plātata ē Scḋo deus iſtū hortū plātatū conſeuit di uerſis arboib?.i.diuerſis virtutib?. Uñ in hui? ſignificatione pōt exponi illud: qḋ ḋr Eccſ.ȷȷ.vbi ait Salomō.i.deus. Feci hor tos ꝛ pomeria.ꝛ conſeui ea cuncti generis arboribus. Et dicit hortos in plurali. quia deus cōſeuit ꝛ hortū ſui corpis: ꝟginitate ꝛ hortū ſue mētis humilitate. Tertio ipm̄ deſertum diuerſis riuis gratiarū irrigauit ꝛ quodammodo inebriauit.iuxta illḋ Ec cli.xxiiȷ. Rigabo hortum plantationum mearum.ꝛ inebriabo partus mei fructum. Quarto ipm̄ irrigatū totū amenissimū fe cit.iuxta illud Eze.xxvȷ. Terra illa īculta.ſ. Maria que fuit integra ꝛ illibata. facta ē vt hortus voluptatis.ꝛ in iſtum hortū ſic delitioſum de? deſcendit ꝛ ibi comedit. qꝛ carne ꝛ ſanguine virginis ſe ibi pauit ꝛ li lia collegit.quia in eius puritate multum delectatus fuit. Unde Cañ.vȷ. inquit ipſa ſponſa celeſtis. Dilectus meus deſcendit ī hortū ad areolam aromatum vt paſcatur ī hortis ꝛ lilia colligat. Iſte autē hort? fuit clauſus.irriguus.amenus.ꝛ fructiferus.

I Hort? clauſ?. Primo nāqȝ fuit hortus clauſus qꝛ ita ſemꝑ habuit beata virgo cor clauſum ma lo.ꝙ nūꝙ in illud ſubintrauit aliq̄ demo nis.ſuggeſtio vl̄ praua delectatio.ꝛ hoc eſt qḋ ḋr Cañ.iiiȷ. Hortus concluſus es ſoror mea ſpōſa.fons ſignatus.qḋ ideo ḋr.quia nūꝙ eius cor ſubintrauit aliq̄s prauus cō ſenſus. Deus eñ ipſaꝫ ſignauit ꝛ clauſit. ꝛ ipe ſolus clauē portauit. cuius theſaurus intus latebat. Qḋ aūt predicta ꝟba canti coꝝ intelligant de beata virgine pꝫ ꝑ glo. in.c.omnibus.xxiiȷ.q.ſ. Et notandum ꝙ in preallegata autoritate bis ḋr hortus cō cluſus.quia ꝟgo glīoſa in corpore ꝛ in ani ma ſic ab omni infectiōe ꝛ vitio clauſa fuit ꝙ nunꝙ aliquā maculam recepit.

Hort? irrigu?. Se cundo fuit hort? irriguus.iuxta illud Cañ. iiiȷ. Fons hortoꝝ puteus aquarum viuen tiuꝫ que fluūt impetu de libano. Aque eñ gratiarum iſtius horti bonos fecundant:ꝛ ideo ḋr fons hortorū. Boni eñ ſunt hor tus dei.qui ſenſus ſuos clauſerunt contra delectamenta mundi. Iſte etiam aque pec catores mortuos in peccatis viuificant. Et ideo dicitur puteus aquarum viuentium. Mali enim qui ſnut ꝓfundati in peccatis ſunt pute? diaboli.ꝛ iō deo de malis dicit pſ.liiiȷ. Deduces eos in puteum interitus Unde etiam exorabat deum idem ꝓpheta dicens.pſ.lxviȷ. Neqȝ vrgeat ſuper me pu teus os ſuum. Aque igitur beate virginis ideo dicuntur viue.quia ipſos peccatores per peccatum mortuos ad vitam gratie re uocant. Iſte etiam aque beatos in celo le tificant. Et ideo dicitur. que fluūt impetu de libano. Unde ꝛ ꝓpheta inquit pſ.xlv. Fluminis impetus letificat ciuitatem dei.

Hort? amen?. Tertio iſte hortus fuit amenus. Et ideo poſtꝙ ſpōſus celeſtis ſponſam ſuā cōmen dans dixit. Hortus cōcluſus es ꝛc. ſtatim amenitatem iſtius horti deſcripſit dicens Emiſſiōes tue paradiſus maloꝝ punicoꝝ cum pomoꝝ fructibus:Cyprus cum nardo ꝛ crocus cū fiſtula.ꝛ cynamomū cū vniuer ſis lignis libani. Myrrha ꝛ aloes cū om nibus primis vnguētis. Ecce ꝙ amenus ꝛ delitioſus eſt hort? iſte. qꝛ emiſſiōes ſue.i. virtutes quas emittebat fiūt quaſi paradi ſus.i.delitioſe et amene. Deinde oſtendit ſuā amenitatē.quia ibi fuerūt mala puni ca cum pomoꝝ fructibus.i.virtutū odora bilitas ꝛ deuotiōis myrrha ſuauitatis. Nā mala punica habent grana ordinata.ꝛ po ma ſunt dulcia. Ad iſta aūt poma ipa ſpon ſa inuitat ſpōſum ſuum.dicēs Cañ.v. Ue niat dilectus meus in hortum vt comedat fructū pomoꝝ ſuoꝝ. Ibi etiaꝫ fuit cyprus cū nardo.i.fama odorifera.ꝛ humilitas ꝓ funda.quia cyprus eſt herba humillima.ꝛ nardus eſt odoris boni. Uñ Tibullus ait. Illius puro diſtillāt tēpora nardo. Ibiqȝ fuit nardus ꝛ crocus.i.feruens charitas et celeſtis contemplationis ſublimitas. Nar dus eñ eſt herba calida.ꝛ crocus habet co lorem aureum. Unde virgilius.iiiȷ.georgi. inquit. Et glaucas ſalices.caſiam crocūqȝ rubentem. Et de hac herba fit optimum et vtiliſſimum vnguentum.vt inquit Plini us.lib.naturalis hiſto. Unde propertius cāit. Et crocino nares myrrhe? vngat onix Ibi etiam fuit fiſtula ꝛ balſamum cū vni uerſis lignis libani.qꝛ in ea fuit puritas conſcientie,odor bone fame,ꝛ incorruptis

bilitas in carne. Fistula em̄ hȝ suam ꝟtutē
in medulla. ꝛ cynamomum hȝ odorē suum
in cortice. lignum ꝟo libani est īputribile.
Ibi q̄ȝ fuit myrrha ꝛ aloe cum oīb⁹ p̄rimis
vnguētis. q: in ea fuit amaritudo tribula-
tionis ꝑ filij sui passione. ꝛ amaritudo com
passionis ꝑ miseroꝝ cōpassiōe ꝛ afflictiōe
atq; suauitas deuotiōis in mēte. Myrrha
em̄ est amara. ꝛ silr aloe. vnguenta ꝟo sunt
suauia. Quarto iste hort⁹ fuit fructifer⁹.
R Hortus fructiferus
Tunc aūt hort⁹ fructificat qn̄ bene irrigat.
ꝛ vētus frigid⁹ ꝛ siccus ab eo amouetur. et
vēto calido ꝛ humido bene perflatur. ꝛ sic
iste hort⁹ fuit fructiferus. Nam primo fuit
bene irrigu⁹. modo lachrymis doloris p̄e
filij passione. Modo lachrymis compassio
nis ꝑ miseroꝝ afflictione. Mō lachrymis
deuotiōis ꝑ desiderio celestis p̄rie. Et mō
lachrymis lamētationis ꝑ incolatu p̄ntis.
miserie. vn̄ sibi pōt cōuenire illud quod dr̄.
Esa. lviij. Eris q̄si hort⁹ irrigu⁹. ꝛ sicut fons
cui⁹ nō deficiūt aque. Scđo vēt⁹ aquilona
ris ab isto horto fuit exclusus: nam ab au-
stro sp̄ūsancti fuit perfusus. vn̄ Can̄. iiij. in
dt celestis spōsus. Surge aq̄lo. Alia autē
lr̄a dicit. fuge aquilo. ꝛ veni auster. perfla
hortū meū. ꝛ fluāt aromata illi⁹. p aq̄lonē
autē intelligit suggestio diaboli. Aq̄lo em̄
est vētus frigid⁹ ꝛ siccus ac pluuie dissipa-
tiu⁹. Diabol⁹ em̄ infrigidat a dei amore. iu-
xta illud Eccli. xliij. Frigidus vent⁹ aquilo
flauit. Item desiccat ꝛ euacuat ab oī deuo-
tione. iuxta illud Job. xxvi. Qui extēdit aq̄
lonē sup vacuū. Item dissipat celestis gr̄e.
pluuiā. iuxta illud Prouer. xxv. Vēt⁹ aq̄lo
dissipat pluuiā. sed iste vēt⁹ ab hortū virgi
nali penitus fuit fugat⁹. Nō em̄ potuit ali
quod frig⁹ immittere. q: ipa semꝑ fuit fer-
uētissima nec ī aliq̄ desiccare. q: semꝑ fuit
deuotissima. nec aliquā guttā celestis plu-
uie ab ea expellere. q: omī gr̄a fuit plenissi-
ma. Per austrū aūt intelligit afflatio sp̄ūs
sancti. Auster em̄ est vent⁹ calidus ꝛ humi-
dus ꝛ fecūdatiu⁹. q̄ q̄dē hortū virginalem
pflauit. q: fecit ipam calidam ꝑ charitatē
humidā ꝑ pietatē. ꝛ fecundā ꝑ operū vber
tatē. ꝛ sic fluxerūt aromata odorifera. qui
odor ad instar balsami quodammodo deū
recreauit ꝛ ad instar cynamomi hoīes con-
fortauit. q: cynamomū stomachum confor-
tat. ꝛ ad instar myrrhe demones effugauit
quia odor myrrhe vermes expellit. Et pro-
pter ista tria dr̄ in ꝑsona ꝟgis Eccli. xxiiij.
Sicut cynamomum ꝛ balsamum aromati-
zans odorē dedi. ꝛ quasi myrrha electa de
di suauitatem odoris. De isto aūt horto Z
ab hoc austro perflato inq̄t Ber. in sermo-
ne de natiuitate virginis Hort⁹ plane deli
tiarū ē maria quā nō solū afflauit veniens
sed etiā perflauit superueniens auster ille di
uinus vt vndiq; fluāt aromata illius. In
isto etiā horto fuit viola humilitatis. lilium
virginitatis. rosa charitatis. ꝛ vinea flori-
da fecūditatis. Ista aūt austro sp̄ūsancti ꝑ
flata magnū fecerūt odorē. Naȝ humilitas
odorē fecit deo. ꝟginitas odorē fecit ange-
lo. charitas odorē fecit diabolo. q̄ odor ip̄ȝ
ꝑcussit. Vn̄ ī ꝟginis figurā dr̄ deo Judith
ix. Percuties eum labijs charitatis mee.
Fecūditas aūt istius vinee odorē fecit mū
do iuxta illud Eccli. xxiiij. Ego quasi vitis
fructificaui suauitatē odoris. In istuȝ hor-
tum sic delitiosum introiuit rex celestis. vn̄
Hester. vij. dr̄. Intrauit rex in hortum ar-
boribus cōsitum. Ipe q̄ȝ celestis sponsus
inquit Can̄. vi. Descendit in hortum meum
vt viderē poma conualliū ꝛ inspicerem si
floruisset vinea ꝛ germinassent mala puni-
ca. Et ipa sponsa dei inquit filio suo illud
Can̄. vij. Veni dilecte mi. Mane surgam⁹
ad vineas. Videam⁹ si floruit vinea si flores
fruct⁹ parturiūt. si floruerunt mala punica.
Ibi dabo tibi vbera mea. rosa poma noua ꝛ
vetera dilecte mi seruaui tibi hec ibi. Ro-
gemus ergo oēs vt etiā nobis dare digne
tur de istis pomis suis. ꝛ dicamus ei singu
li illud Can̄. viij. Tu que habitas in hortis
fac me audire vocem tuam. De ipa em̄ que
erat futura hortus dei. p̄dictum fuit Esa.
lviij. Erit quasi hort⁹ voluptatis terra corā
eo. Terra nāq; .i. beata ꝟgo fuit coram deo
quasi hortus voluptatis. Fac igit o benedi
cta ꝟgo vt nos cōtinue habitem⁹ in hortis
istis. ꝛ verificet de nobis illud Amos. ix. c.
Faciēt hortos ꝛ comedēt fructus eoꝝ. Tu
em̄ es ille hortus in quem introiuit iesus
Jo. xviij. Fac ergo vt mihi dicat p̄r etern⁹ il
lud Jo. xviij. Ego te vidi in horto cum eo.
Beat⁹ em̄ ille erit qui hortulum istum bene
coluerit. ꝛ in eo delectationē suā posuerit.
Ipsi⁹ nāq; dn̄s iesus hortulan⁹ est. Jo. xx.
Nō em̄ errauit magdalena q̄ vt ibidem dr̄
euȝ hortulanum putauit. Iste est ille hor-
tus q̄ fructum vite eterne nobis ꝓduxit: et
florē paradisi generauit. Et iō nō imerito
dicere possum cuilibet fideli illud poeticuȝ

pauca verba imutando. Hortulꝰ iste parit fructum cum flore perēnem. Cū fructu florem collige. carpe duo.

M Qđ btā ṽgo đr cedrus. Assilatio. ij.

Cedrus significat beatā ṽginez mariā ꝙ̄ inqt Eccli. xxiiij. Qua/
c si cedrꝰ exaltata sum in libano. Sūt aūt duo gña cedroꝝ. vnuz qđ nascit in libano. Aliud ṽo cedri genus qđ nascit in locis maritimis. Pˀmū genꝰ cedri ꝯsiderat quātū ad arbo rem fructū ꝛ succum. Primo eius arbor est
Cedrꝰ arbor alta. ĩputribilis. odorifera. ꝛ semꝑ virens: Et sic beata ṽgo maria fuit alta ꝑ celestiuz cōtemplationem. vnde ipa ait Eccli. xxiiij. Ego in altissimis habitaui. ꝛ de illa pōt dici illđ Amos. ij. Altitudo cedroꝝ altitudo eiꝰ. Fuit etiā imputribilis ꝑ omnimodam incorruptionē. Fuit em̄ figurata ꝑ arcā dei ꝙ̄ facta fuit de lignis sethim imputribilibus. Exo. xxv. Fuit q̄z odorifera ꝑ repletionem oīm virtutū ꝛ charismatū iuxta illud. Can̄. iiij. Odor vnguentoꝝ tuoꝝ super oīa aromata. vnde Hugo de sctō vict. in q̄dam sermone alloquēs ipam beataz ṽginē ait. Nullus in gr̄a tibi filiis esse potuit ꝑ quam gratia super oēs hoīm filios venit. Spiritussanctus in tua singulariter humilitate venit: ꝙ̄ in tua virginitate miraculum nulli cōparabile fecit. Jdcirco odor vnguentorū tuoꝝ suꝑ oīa aromata. Filius tuꝰ vnctus. tu q̄z es vncta. Jlle quidē super te ꝛ pre cūctis participibus suis accepit vnguēti plenitudinē. Tu ṽo post ipm pre cūctis suauitatem. Fuit etiā semper virens. q: plātata fuit suꝑ aquas oīum gratiarū. iuxta illud. Hiere. xvij. Erit quasi lignū qđ transplātat super aquas quod ad humorē mittit radices suas ꝛ nō timebit cum venerit estꝰ. Et erit foliū eius viride. ꝛ in tp̄e siccitatis non erit sollicitū. vñ Hiero. in sermone de assūptione de hac sacratissima ṽgine secretorū contemplatrice celestiū. suꝑ illud quod de ipa canit eccl'ia dicēs. vidi speciosaz quasi columbā ascēdentē desuꝑ riuos aquarum ait. Quia suꝑ aquam refectionis edificauit
N eam dñs. ex ea multi riui deducti totā terram irrigant delitiarū. Scđo cedrus con
Cedri fructus siderat quantum ad fructū. Nam poma illius cedri ĩ aliqua parte sunt dulcia. ĩ alia ṽo acetosa. ꝛ in alia inter dulce ꝛ acetosuz sunt media. Silr virgo aliquando fuit plena dulcedine, aliquando amaritudine, aliquando ṽo simul vtroq̄z. Nam fuit tota plena dulcedine in xp̄i ꝯceptione. iuxta illud. Can̄. iiij. Fauus distillans labia tua sponsa. mel ꝛ lac sub lingua tua. Que verba exponēs. Hugo de sancto vict. in persona xp̄i ait. Mel erat diuinitas mera. cera ṽo hūanitas tua. Jnde meipm feci fauum mellis quod em̄ impressum est in te. assumptum est de te. hec ille. Qui etiā alloquēs beataz virginem inquit. O ꝙ̄ dulcis ꝛ suauis eras que sola digna eras. vt superne dulcedinis osculū in tuo ꝯceptu susciperes ꝛ totiꝰ mundi suauitatem ĩ partu stillares. Jdeo mel ꝛ lac sub lingua tua. hoc est verbū patris sub carne tua. ꝛ sub lingua tua. q: absconditus mel' ꝛ lac deus homo. Mel diuinitas ꝛ lac humanitas. q: mel de rore celi. ꝛ lac exp̄mitur de carne. Scđo fuit plena amaritudine in filij passiōe. sicut ꝑdixerat ei Symeon Lu. ij. dicens. Et tuam ipsiꝰ animā ꝑtransibit gladius. Unde Ber. alloquens beatam ṽginē ait. Animā xp̄i non attigit crudelis lancea. quia xp̄s iaz spm̄ suuz emiserat. sed tua ibi erat. Nam gladius doloris animaz tuā ꝑtransiuit. vt te plꝰ ꝙ̄ martyrē nō imerito ꝑdicemus. Jn qua nimirū sensum corpore passionis excessit affecꝰ cōpassionis. Tertio fuit dulcis ꝛ amara post xp̄i ascēsionem. Amara quidem ꝓpter filij subtractionem. Uñ Hiero. vbi. s. inq̄t. Quātis putas virgo filij doloribus afficiebat. ꝙ̄ desiderio estuabat dum animo reuolueret cuncta que viderat ꝛ audierat. Puto ꝙ quicq̄d humane virtutis est cogitare non sufficiat ꝛc. Fuit etiā plena cōsolatione ꝓpter filiū quem ad patris dexteram sublimare videbat. Et ꝓpter fidelium instructionem. quia eorū magistra remanserat. ꝛ apostolos ac discipulos docebat. Uñ Hiero. vbi. s. ait. Ecce dño iesu ascēdente in celū ṽgo vacat in schola virtutum ac meditat in lege mandatoꝝ dei. vt ipa sit forma discipline xp̄i ꝛ exemplū ꝑfectionis. Cōuersat cū senatoribus celi infra curiā paradisi sub disciplina spūssancti. Jnuenit prima iter primas cohortes summi regis. quoꝝ vita iaz nō erat de terris sed de celis. Tertio cedrus con O
siderat quantū ad succū qui multiplicem Cedri habet ṽtutē. Nā caliginē oculoꝝ detergit. succus va tumorē deprimit. carnes a putrefactiōe cus let ad todit. et contra morsus serpentem nobis multa: subuenit. vt đr in li. de ꝓprie. re. Jste autez succus est amor siue charitas btē virginis

q̄ in nobis mira bona facit. Nā detergit ca
ligine ignorātie lumine sue veritatis. et iō
vocat̄ Eccli. xxiiij. Mat̄ agnitiōis. q2 igno
rantiā repellit. ꝛ verā de deo nobis cogni-
tionē infundit. Uñ de ipa exponi pōt illud
Prouerb. xiiij. Sapiēs mulier edificat do
mū suā. Scdo depmit tumorē supbie exē-
plo sue humilitatis. Nō est eīm aliquis ita
supbus nec ita sublimis qui nō debeat hu
miliari ex ꝯsideratione tāte humilitatis. ꝛ
tūc btā virgo de supbis ad hūilitatem suo
exemplo reuocatis dicet illud Eccli. xxiiij.
Oīm excellentiū ꝛ sublimiū colla ppria
vtute calcaui. Tertio custodit a putredine
luxurie vtute sue vginitatis ꝛ puritatis. ꝛ
ideo assi̅lat̄ myrrhe Eccli. xxiiij. vbi ipa ait
Quasi myrrhe electa dedi suauitatē odorꝫ
Sicut eīm myrrha cōseruat carnē a putre
factione. sic ei9 puritas ꝛ virginitas conser
uat nos ab omi fetore carnalis ꝯcupiscen-
tie. Quarto subuenit nobis cōtra morsus
serpentū. i. demonū imperio sue potesta-
tis. Nā Gen. iij. dixit de9 diabolo. Ipa con
teret caput tuū. Tunc eīm maria caput ser-
pentis cōterit qñ prauas suggestiones de
monū a nobis expellit. Sicut igit̄ cedrus
libani qui cādidatio iterpretat̄ odore suo
fugat serpētes ꝛ interficit vermes. sic ipsa
beātissima virgo fugat serpētes. i. demones
et extinguit vermes. i. prauas cogitatiōes
ꝛ reddit candidas mētes. Scdo dico ꝙ
Cedr9 maritima. est quedam cedrus maritima q̄ est pua sed
fructifera ꝛ odorifera ꝛ figurat benedictaꝫ
virginē que fuit parua per humilitatē. fru
ctuosa p fecunditatē. ꝛ odorifera p sancti
tatē. Poma aūt istius cedri triplicē habēt
substantiā. Prima est calida. media tēpera
ta. vltima vo est frigida. fructus igit̄ isti9
cedri significat benedictū fructū beate vir-
ginis dnm nostrū iesum xp̄m qui constat
ex trib9 substantijs. scꝫ diuinitate. aīa. ꝛ car
ne. Quarū pma scꝫ diuinitas est valde cal i
da. q2 est oīm vitiorꝫ cōsumptiua. et oīum
cordiū inflāmatiua. iuxta illud ad Heb. xij.
Deus noster ignis consumens est. Media
aūt scꝫ anima fuit valde tēperata. q2 omēs
virtutes in ipa suū tenuere mediuꝫ. ꝛ nul-
la vnꝙ ad aliquod declinauit extremum.
Ultima vero scꝫ caro fuit frigida. q2 ab omi
inordinato calore fuit penit9 aliena. O igi-
Ex orat in btāꝫ vginēꝫ tur benedicta vgo tu es illa arbor diuina.
sup omnes fructuosa. de qua potest expo
ni illud ps. lxxix. Arbusta eius cedros dei.
ꝛ illud ps. xcj. sicut cedrus libani multipli-
cabit̄. ꝛ illō Nume. xxiiij. Quasi cedrus ꝓ
pe aquas. s. diuinaꝝ gratiarū. Et illud ps.
ciij. Cedri libani qs plātauit. s. dextera dei
ꝛ sequit̄ in eodem ps. Illic passeres nidi-
ficabūt. passeres. i. hūiles. Passer nāꝙ est
auis parua. In tuo eīm exemplo ꝛ patroci-
nio o virgo humillima oēs deuoti tui fa-
ciunt suū fundamentū. ꝛ nidū sue deuotio-
nis in te constituunt. Tu etenī es illa de
qua predixit deus Ezech. xvij. dicens. Su-
mā de medulla cedri sublimis. ꝛ plantabo
sup montē excelsum ꝛ eminentē. In mon-
te sublimi isrl̄ plantabo illam ꝛ erumpet in
germen. ꝛ faciet fructū. ꝛ erit in cedrū ma-
gnā. ꝛ habitabūt sub ea oēs volucres ꝛ vni
uersum volatile subvmbra frondiū eius ni
dificabit. ꝛ scient oīa ligna regionis. quia
ego dñs humiliaui lignū sublime ꝛ exalta
ui lignū humile. hec ibi. De te quoꝙ expo
ni pōt illud Eccli. l. Quasi plantatio cedri
in monte libano. Sicut eīm hec cedrus est
altissima ꝛ oīs arborꝫ dña ꝛ regina. vt ait
Rabanus super ps. ita ꝛ tu es oīm sancto
rū altissima atꝙ regina. O igit̄ dñe deus
mitte mihi obsecro ligna cedrina de liba-
no. ij. Paralip. ij. idest deuotionēꝫ beatissi
me vginis matris tue. vt possim dicere cū
alijs deuotis eius illud Cant. j. Tigna do-
morū nostraꝝ cedrina. Et vt cordi nostro
quod est ostiū aīe. faciamus illud quod di
citur Canticoꝝ. viij. scꝫ. Cōpingamus illō
tabulis cedrinis. Fac igitur o bone Iesu
vt faciā voluntatem tuam in lignis cedri-
nis. iij. Regum. v. Fac vt verificetur in me
illud. iij. Regum. vj. Texit domū laqueari
bus cedrinis. Et iterū illud. operuit domū
lignis cedrinis. ꝛ parietes domus intrin-
secus tabulatis cedrinis. Fac vt de porti-
cu anime mee verificet̄ illud quod in. vij.
eiusdē libri. c. habet̄. scꝫ Porticum texit li-
gnis cedrinis a pauimento vsꝙ ad summi
tatē. Fac etiā vt de me dici possit illud qō
in eodē. c. scriptum est. scꝫ Tabulatis cedri
nis vestiuit totā camerā. i. animā. Et illud
quod in. vj. eiusdem libri. c. habetur. scilicꝫ
Cedro omis domus intrinsecus vestieba-
tur. ꝛ iterum ibidem. Omnia cedrinis ta-
bulis vestiebant̄. nec omnino lapis appa-
rere poterat in pariete. Per lapidem enim
hic moraliter intelligi potest peccatum qō
in die iudicij nō apparebit in illo qui fue-
rit vestit9 hoc cedro precioso. i. deuotionē

beatissime virginis. Fac igit o benigne iesu vt tibi in veritate dicere possim illud. ij. Regum. vij. Uides qd ego habitem in domo cedrina? Et illud. j. Para. xvij. Ego habito in domo cedrina.

Qd btã vgo dr libanus Assimilatio. iij.

Maria libanus

Licet scdm grãmaticos libanus in masculino accipiat p monte. In feminino p arbore. Et in neutro pro thure. Tn scriptura sacra q aliqn transgredit regulas donati vt certius exprimat intellectũ spũssancti. et q nõ est subiecta reglis Prisciani. vt in. c. Idignũ. xxviij. di. accepit in masculino libanum p arbore cui assilat btissima vgo. Un ipa ait Eccli. xxiiij. Ego qsi libanus nõ incisus euaporaui habitationẽ meã. Ab ista em arbore qnqz fluit thus cortice sciso. et illd nõ est ita bonũ qnqz vo fluit cortice non inciso. et h est magis lucidũ et magis electũ. et tali libano nõ sciso assilat btã virgo. Inquacũqz aũt significatiõe libanus accipiat cãdorẽ sonat In vgine vo fuerũt tria cãdida. et nõ incisa. scilz spũs. aia et corpus de qbus dr. j. ad Thessa. v. Ipe aũt deus pacis sctificet vos p oĩa vt integer spũs vr et aia et corpus i die dñi nostri iesu xpi sine qrela hueat. sicut aũt dr hic libanus mõs. hec libanus arbor. et h libanũ thus. sic dr nunc ab aplo hic spũs. hec aia. hoc corpus. Spũs g marie dicat mons libani. corpus vo ipsius dicat thus libani. siue libanũ. Ista em tria nõ solum fuerũt cãdida per puritatẽ: vñ illis nomen libani optime cõgruit. sed etiã fuerũt non incisa et nunqz diuisa. Et ideo bñ dixit beatissima vgo. qsi libanus nõ incisus etc. Spiritus em eius nunqz fuit a deo diuisus: qr nunqz ab eo p pctm aliqd separatus fuit. Aia quoqz eius nunqz fuit diuisa a rõne: qr ab eius dñio nunqz recessit. Corpus etiaz ipius nunqz fuit diuisuz. qr semp integrũ et illibatũ remãsit. Talis ergo libanus euaporauit habitationẽ suã. qr illos in qbus habitat p grãm euaporat. i. odore bono replet p odoriferã cõscientiã. Unde ibidẽ ipa ait. et sicut cynamomũ et balsamũ aromatizãs odorem dedi etc. Quosdã em cõfortat vt p seuerent in domo gratie. et istis est odor cynamomi. qr cynamomũ habet confortare. Quosdaz vo pseruat a corruptione culpe et iste est odor balsami: quia balsamũ a corruptione preseruat. A quibusdam aũt fugat vermes tẽtationis diabolice. et istis est odor myrrhe que fugat vermes. Beatissima igitur virgo seruauit illud Ecclesiasti. xxxix. Quasi libanus odorem suauitatis habete. Et ideo de ipa dici potest illud Canticorũ v. Species eius vt libani. et illd Esaie. xxxv. Gloria libani data est ei. De illa quoqz exponi põt illud quod predictũ fuerat Osee. xiiij. Erumpet radix eius vt libani. Aperi igit o libane portas tuas Zach. xj. c. vt in me discurrat fons hortorũ et puteus aquarum viuentiũ que fluũt impetu de libano. Canticorũ. iiij. Et tu domine iesu qui i hoc mõte cãdido natus es. dic mihi illud Hieremie. xxij. Ascende libanum. i. deuotionẽ matris mee. Felix em ille qui de lignis istius libani faciet sibi ferculum. sicut Salomon in figuram fecit Canticorum. iij. ca. Fac vt de me verificet illud Esaie. lx. Gloria libani ad te veniet. Et illud Ezechielis xvij. c. Aquila grandis magnaruz alarum longo membrorum ductu plena plumis et varietate venit ad libanum et tulit medullam cedri et summitatem frondium eius. et transplãtauit eam in terram pro semine vt firmaret radicem super aquas multas. et cum germinasset creuit in vineam latiorem. et fructificauit in palmites. et emisit propagines.

Qd beata virgo dicit cypressus Assimilatio. iiij.

Maria cypressus

Fingunt fabule poetarũ qd qdã puer noie cyparissus in sui nominis arborẽ cõuersus est. De quo per Ouid tractat in. iij. li. Meta. De hac vo arbore que cyparissus dr loquitur Uirgilius in. iij. Eneid. di. Aeree quercus et conifere cyparissi. et Marcialis ait. Daphineas platanos. et aereas cyparissos. Hanc tamẽ arborem latini cõmuniter appellant cypressum. quã etiam aliqui mutato. y. greco in. u. nostrum appellãt cupressum. iuxta illud Uirgilij in. j. Georgic. Et teneraz a radice ferens siluane cupressum de quo vide. C. de cypressis ex luco damnatorum super rubrica lib. xj. Sacra aũt scriptura appellat dictam arborem cypressum cui assimilat beata virgo que inquit Eccli. xxiiij. Quasi cypressus in monte syon. scilz exaltata sum. Est autem cypressus arbor odorifera. solida et virtuosa. vt ait Isidorus. xvij. etymologiis. Quoad primum dico qd lignum cypressi exiccatum magis redolet qz viride, et igni appositum. vel soli

expositū multū redolet. hui⁹ q̄z ligni odor fugat serpentes ꝛ vermes. Et rōne isti⁹ odoris dr̄ cypressus virgo benedicta. Fuit em̄ odorifera. primo q: fuit ab omni humore mūdani amoris penit⁹ exiccata. scdo quia fuit igni spūssancti apposita. imo tota fuit in ignem amoris conuersa. tertio q: fuit soli diuino exposita. immo ipsa fuit ipso sole tota vestita vt dr̄ Apoca. xij. Et q: sic fuit toto odorifera. ideo odor sue sanctitatis expellit serpentes. i. diabolicas tētationes. ꝛ vermes. i. malas cogitationes ꝯscientiam
R corrodentes. Scdo cypssus est arbor solida Ex qua soliditate accidit ꝙ nō pōt putrefieri, nec aliq̄ pōdere flecti. ꝛ ꝙ est apta cōseruationi. vt ait Isido. vbi. s. ꝛ eodem modo btissima v̄go sic fuit in dei grā solidata ꝙ eius corp⁹ nūq̄ potuit putrefieri. nec in vita p aliquam corruptionem. quia fuit pditū v̄ginitate. nec i morte p aliquaz resolutionē. q: fuit vestitū immortalitate. Sicut etiā cypssus pōdere aliq̄ nō curuat̄ sz semp in sua rectitudine pseuerat. sic btā v̄go intātū fuit i dei grā solidata ꝙ nullo pōdere alicui⁹ tribulatiōis vnq̄ fuit a sua rectitudine īcuruata. Passa est em̄ magnū pōdus tribulatiōis qn̄ puella tenera ꝛ delicata ꝛ de nouo surgēs a partu in egyptum fugit. ꝛ p septē annos ibi pegrina remāsit Passa etiā est magnū pondus tribulatiōis qn̄ filiū suū vidit an̄ oculos suos crucifigi ꝛ vulnerari. Sed qm̄ solidata erat in grā dei idō flecti nō potuit p aliquā impacientiam sed semp tenuit rectitudinē iusticie ꝛ fidei ac grē. Nec miruz si fuit sic firma ꝛ solida. q: septē colūnis. i. septez donis spūssancti fuit stabilita ꝛ fundata. iuxta illō Prouer. ix. Sapiētia edificauit sibi domū. ꝛ excidit colūnas septē. Est etiā lignū cypssi aptum ꝯseruationi. Et ppter hoc de ipo fiunt capselle ꝛ alia vasa in qb⁹ sctōꝝ relīq̄e ꝯseruātur. q: ppter suā soliditatē nō patit̄ vt res posite in eo aliquaz recipiāt corruptionez. Quia igit̄ beatissima virgo fuit valde solida in pposito virginitatis ꝛ imo humilitatis. iō ei⁹ virtus fuit idonea ad recipiendū ac ꝯseruandū ꝛ retinēdū dei filiū nouez mēsibus in vtero eius. Tertio cypssus
S est arbor v̄tuosa. Oia em̄ q̄ in cypresso sunt medicinalia ꝛ v̄tuosa existūt. s. folia. cortex ꝛ fruct⁹. vt dic̄ Platean⁹ ꝛ Diascorides put etiā ponit̄ in li. de ppie. re. Et sl̄r oīa que fuerūt in beata virgine virtuosa extiterūt. Primo folia. i. ei⁹ verba fuerunt valde virtuosa. Nam vnū verbū dixit. s. Ecce ancilla dn̄i Lu. j. qō fuit tante v̄tutis ꝙ deū incarnari fecit. Aliud etiā verbū dixit. s. salutādo Elizabeth. vt ibidē habet̄. qō fuit tāte virtutis. vt ipam elizabeth repleri spūssancto ꝛ iohānnem in eius vtero exultare fecerit. Aliud q̄z verbū dixit. s. Fili q̄d fecisti nobis sic. qō fuit tāte v̄tutis ꝙ deū hoib⁹ subditū fecit. Vn̄ sequit̄. Erat subditus illis. Lu. ij. Aliud insuper verbū dixit. vt hr̄ Io. ij. s. vinum non habent qō fuit tante virtutis ꝙ aquam in vinum conuerti fecit. Eius etiaz cortex. i. ꝯuersatio. tāte fuit virtutis ꝛ gratiositatis ꝙ faciebat deo magnā gl̄iam angelis magnā leticiā. ꝛ hoib⁹ magnā honorificentiā iuxta illō Judith. xv. Tu gl̄ia hierusalē. i. dei in q̄ est visio pacis nr̄e. Tu leticia israel. i. angeloꝝ qui vidēt deū facie ad faciē. Tu honorificētia ppl̄i nr̄i. i. toti⁹ generis hūani. Eius etiā fruct⁹. i. opa fuerūt magne v̄tutis. Vn̄ de illa dr̄ Prouer. vlti. Manū suaz misit ad fortia. Ista aūt fortia q̄ fecit notant̄ Judith. xv. vbi post pdicta verba. Tu gl̄ia hierl̄m ꝛc. subdit̄. Quia fecisti viril̄r. ꝛ cōfortatū ē cor tuū. eo ꝙ castitatē amaueris. ꝛ post virum tuuz alium nescieris. Jō man⁹ dn̄i ꝯfortauit te. ꝛ eris benedicta in eternū. Ex qb⁹ v̄bis colligit̄ ꝙ q̄ttuor fortia ꝛ magna opa fecit. Primū ꝙ diabolicā virtutē cōfregit. qō notat̄ cū dr̄. Quia fecisti viriliter ꝛ cōfortatū est cor tuū Tūc em̄ viriliter egit qn̄ caput holofernis idest virtutē diaboli cōfregit. Scdm̄ est: q: carnalē ꝯcupiscentiā in se penit⁹ resecauit qō notat̄ cum dr̄. eo ꝙ castitatē amaueris ꝛc. Tertiū est. q: manū diuini auxilij ad se inclinauit. qō notat̄ cū dr̄. Jdeo man⁹ dn̄i confortauit te. Quartum est. q: sibi benedictionem eterne gl̄ie acq̄siuit. qō notat̄ cuz dr̄. Eris benedicta i eternū. Propter supradictas aūt sl̄itudines quas hz beatissima v̄go cum cypresso. possumus de illa dicere illō Eccl̄i. l. Sicut cypressus in altitudine se extollens. s. fuit.

T. Qō btā v̄go dr̄ palma Assiliatio. v.

P Alma significat btām v̄ginem Vn̄ ipa inq̄t Eccl̄i. xxiiij. Quasi palma exaltata sum in cades vbi dicit Nic. de lyra. ꝙ cades est loc⁹ in quo optime crescunt palme. sicut etiā liban⁹ ē loc⁹ in q̄ optime crescūt cedri ꝛ mons syon cypressis. ꝛ Dic

richorosis valde congruit. et sic de alijs locis magis aptis ad augmentū certarū arborū que nominant in sacra scriptura. maxime in prime allegato. c. est dicendū. Beata etenim dei mater ideo illis arboribus natis in locis sibi magis conuenientibus assimilatur: vt ondatur q ipsa habuit in se pfectionē oēm q in talibus arboribus pōt reperiri. Sed quoad

Palma quātū ad arborem

psentē assimilationē est sciendū. q palma considerari pōt quātū ad arborē. et quantum ad folia. et quantū ad fructus. De primo inqt Amb. in quodā sermone. Est plane palma vmbrosa ad requiē honorabilis ad triūphum semp virēs. semp vestita folijs atq ideo nō marcescit. Quas palme pprietates etiā posuit Isido. xvij. etym. Btūs vero Greg. in moral. ait q palma inferius est angusta, superius vero ramorū expāsiōe est lata. Primo igit palma est vmbrosa ad requiem. qr eius vmbra ad refrescendum est grata Et silr vmbra beate vginis marie q e consideratio vite sue refrigeriū nobis pstat. et malū ignē refrigerat. Nam consideratio sue paupertatis refrigeriū dat contra estum auaricie. Consideratio sue humilitati refrigeriū dat contra estum ambitionis humane. Consideratio sue castitatis dat refrigeriū cōtra estū carnalis concupiscentie. Unde quilibet sic refrigeratus potest dicere illō Can. ij. Sub vmbra illius quē desideraueram sedi. Scdo

Et Palma dat victoribus.

palma est honorabilis ad triumphum. vn antiquitus in signum victorie dabatur palma in manibus triumphantis. vt inquit Isido. xvij. etym. Et in huius significatione dr de martyribus qui mundū vicerūt. Apoc. vij. q palme erant in manibus eorū. propter hoc etiā ponit palma p victoria siue p fine laboris. vt. C. de pnci. agē. in re. l. j. li. xij. cū ibi nota. Et in hoc sensu potest exponi illud Deut. xxv. quem iustum consperserit illi iusticie palmā dabūt. Et illud qō canit Prosper in li. epigrā. epigram. xx. dicens. Palmam qui capitur gloria finis habet. Sed notandū q sunt quidā qui nō habēt palmā in manibus: sz habere pponūt. quia modo non vincunt sed vincunt. in futuro aūt vincere intendūt. et istō est incertū. Alij vero sunt q non habent palmam in manibus sed in ore. quia multū bene sciunt alios docere artem vincēdi: sed se ipsos nō docent. et istud est vanū. Alij aūt sunt q habēt palmā in manibus. i. in operibus. qr pugnāt et vincūt. et hoc est pfectū. Duo prima Paulus apostolus a se remouebat et tertium se habere dicebat. Nō eni volebat currere siue pugnare in futuro tm. qr hoc erat incertum. et ideo dicebat. j. ad Cor. ix. Ego igit sic curro non quasi in incertū. Nec volebat pugnare verbo alios instruendo et ipse succumbendo. qr hoc fuisset vanū. et iō subdit. Sic pugno non quasi aerem verberās vox eni nihil aliud est q̄ aeris tenuissimus ictus sed pugnabat facto hostem. i. corpus suum feriendo. et ideo subdit. Sed castigo corpus meum et in seruitutem redigo et c. Beata virgo maria non in futurum. nec solo verbo. sed facto pugnabat. Et quia faciebat illud qō de machabeis dr. ij. Macha. ij. Manu quidem pugnantes. sed deum corde semp orantes. ideo semper vincebat. et palmā in manu tenebat. Un Prouer. vlti. dr. de illa Manum suam misit ad fortia. tunc eni manum ad fortia misit qn mundum cum suis vanitatibus superauit. Tertio palma est

X Palma sp virēs

semper virens. et similiter beata virgo semper habuit virides cogitationes: qr fuerūt sancte. virides intētiones. quia fuerunt recte. virides affectiones: qr fuerunt mūde. et virides opationes: quia fuerūt sollicite que oia valde fuerūt deo grata. iuxta illud Eccli. xl. Grām et spēm desiderabit oculus et sup hec virides sationes. De hac viriditate. be. vginis exponi pōt illud Hiere. xvij. vbi pdictū fuit. Et erit folium eius viride. De ipsa qz exponi pōt illud Gen. j. vbi dixit deus germinet terra. i. b. virgo maria que in scriptura diuina appellat terra. herbam virentem. Ipsa etenim virgo semp fuit virens Unde sicut palma hz viroris. ppetuitatem et diuturnis vestit folijs. et ea cōseruat. non solū in estate. sz etiā in hyeme. Sic gliosa vgo virorē fidei semp tenuit. et nūq̄ amisit nec tpe estatis. i. psperitatis. nec tempore hyemis. i. aduersitatis. i. tpe passiōis qn discipuli et alij fideles pdiderūt fidē. Quarto

Palma nō marcescit.

palma nō marcescit. Et silr vgo nunq̄ fuit corrupta: sz semper remansit integra tam q ad spm̄ q̄ quoad aiam. q̄ etiam quoad corpus. iuxta consilium apli. j. ad Thessal. v. Corpus eni eius corrumpi nō potuit. qr fuit diuinitate imbalsamatū. iuxta illō. Eccli. xxiiij. Sicut cinamomū et balsamū aromatizās et c. Aia qz ipsius corrūpi non potuit. qr cum anima filij sui vnita fuit. imo quodammodo de duabus aiabus vna facta est. qō innuit Lu. ij. dum beate vgini p symeonem

dicit. Tuā ipsius aīam ptransibit gladius tuā ipsius aīam .i. eīam tuā q̄ ipsi⁹ est. vel aīam ipsius q̄ est tua. Spōs etiā eius non potuit corrūpi: q2 fuit totus deificatus. et quodāmodo tot⁹ i dei amorē ↄuersus. Un̄ Hierony. in s̄mone ad Eusto. ait. Totā eam spūssctī repleuerat grā. totā incanduerat diuin⁹ amor. Possum⁹ etiā hic dicere. q̄ sicut palma h3 stipitis firmitatē. Est em̄ trūcus ei⁹ magne et imputribilis firmitatis. Sic trūcus ipi⁹ btē vgīs habuit imputribilē vginitatē: q2 fuit vgo nō solū ante partū: sed etiā in partu ⁊ post ptū. Quinto palma vt. s̄. dictū est inferi⁹ est angusta. superius vo est lata. p qd̄ significant tria de sctīs viris. vt dicit Grego. in mora. Primo q̄ inferi⁹ sunt arti ⁊ angusti ad appetendū terrena superius vero sunt lati ad amandū ⁊ appetendū spūalia ⁊ eterna. Quoad primū facit illud qd̄ dr̄. j. ad Ti. vj. Habentes victum ⁊ vestitum: his cōtenti simus. ecce q̄ angusti sunt ad terrena. De secūdo vbi dr̄. j. Corinth. v. Charitas dei diffusa ē in cordibus vestris ⁊c. Ecce q̄ lati sunt ad spūalia ⁊ eterna. Et de hac similitudine viri sctī cū palma habet in. c. oēs. xlvij. dist. Secūdo dicit Grego. vbi. s̄. q̄ serui dei inferius sunt infirmi corpe. supius vero sunt fortes in mēte. Unde Paulus. ij. Corinth. xij. dicebat. Cum infirmor tunc potēs sum. Tertio dicit Grego. q̄ serui dei a paruis incipiant. sed ad magna ꝑueniunt. iuxta illud Prouerb. iiij. Justorum semita quasi lux splendens ꝓcedit. ⁊ crescit vsq̄ ad perfectum diem. Maria igitur fuit angusta in infimis amore terrenorum. sed alta in summis in amore celestium. quia semp ibi habitabat iuxta illud Eccli. xxiiij. Ego in altissimis habitaui. Fuit etiā debilis corpore. s3 fortis in mēte. que quidē fortitudo spōsum suū celestem multū delectabat. iuxta illud Prouer. xxv. Mulier fortis oblectat virū suū. Incepit etiā ab infimo loco hūilitatis. ⁊ ꝑuenit ad summū locū beatitudinis. Un̄ inquit Luc. j. Respexit humilitatem ancille sue. Ecce q̄ infima. Ecce em̄ ex hoc beatā me dicēt oēs generatiōes. Ecce q̄ summa. Secūdo principaliter dico q̄ palma cōsideraf quantū ad folia. kuius quidē folia sunt sursum eleuata. in infimo sunt punctione acuta. in laterib⁹ sunt incisdentia. in medio plana ⁊ suauia in longū protēsa. ⁊ sunt semp virētia vt dr̄ in lib. de ꝓprie. re. Ista igit folia significant verba marie. q̄ ipa dixit in cātico suo. Nā ibi dixit vba sursum eleuata qn̄ deū magnificauit. ⁊ in ipo exultauit dicens. Magnificat aīa mea dn̄m. Et exultauit ⁊c. Secdo ibi dixit vba acuta q̄bus demones perforauit cū ait. Quia respexit humilitatē ancille sue. Nihil em̄ est qd̄ ita host̄es superbū superet ⁊ ꝓsternat sicut vera hūilitas. Tertio habuit vba plana ⁊ suauia. quib⁹ dei beneficia in se cognouit di. Quia fecit mihi magna qui potens est. Quarto habuit verba in longū ꝓtensa. quib⁹ vsq̄ in finē mundi a generatione in generationem dei miam oībus affuturā esse predixit cū ait. Et mia eius a ꝓgenie in ꝓgenies timentib⁹ eum. Quinto habuit vba incisiua q̄bus vitia incidebat. Nā a potentib⁹ incidebat supbiā dī. Fecit potētiam in brachio suo: dispersit supbos ⁊c. A diuitib⁹ incidebat auariciam dicēs. Esurientes ipleuit bonis. ⁊ diuites dimisit inanes. Sexto habuit verba virentia q̄bus admonuit q̄ beneficiū incarnationis diuine in cordib⁹ nostris semper debet virere dicēs. Suscepit israel puer̄ suū ⁊c. vsq̄ in finē cātici. Tertio p̄ncipalr̄ dico q̄ palma cōsideraf quantū ad fruct⁹ quos ꝓducit. Sed nota q̄ palma multū fructificat quando est plantata in terra arida. vel quando radijs solis est exposita. vel quando palme masculine est vicina. quia afflata a vento masculine palme feminine fructificant. Et hec oīa ponit Plinius. xiij. lib. natural. histo. c. v. ⁊. Ari. i li. de vegetabilib⁹ ⁊ plātis. ⁊ etiam ponunf in li. de ꝓprie. re. Optime etiā fructificat quando est antiquata. Dicif em̄ q̄ palma generosa non fructificat ante centū annos ⁊ tūc facit fruct⁹ dulcissimos. Beata igif vgo fructū illum ꝓtulit de quo dr̄ Can. vij. Ascendā in palmā ⁊ apphendā fructū ei⁹. nec mirū si hec palma vginalis ita bn̄ fructificauit. Fuit em̄ p̄mo eius aīa plantata in terra arida idest in carne ab oī humore carnalis concupiscentie desiccata. Et de hoc moraliter exponi potest illud Geñ. j. Congregenf aque q̄ sub celo sunt in locū vnū. i. in totū aliū mundum. ⁊ appareat arida. i. virgo maria ab omnib⁹ aquis ↄcupiscentie penit⁹ aliena Secdo fuit radijs solis exposita. Sicut em̄ sol magis lucem suam diffundit in lunam et postea in stellas. et postea in nubes. et postea in montes, deinde in valles. Sic

Margin notes: Palma ē iferi⁹ āgusta. — Palma quātū ad folia. — Palmerū fructus.

sol iusticie xps claritatē suā principalr dif
fundit in lunā.i.in bñdictā vginē mariā.⁊
postea in stellas.i.in angelos. et postea in
nubes.i.i aplos.⁊ postea in mōtes.i. i do/
ctores.⁊ vltio i valles.i. i subitos hūiles.
Tertio fuit spōso suo deo nō tm̄ vicīa.⁊ nō
tm̄ cōiūcta.sed totalr innixa iux illō Cañ.
Triplex antiquitas
viij. Que est ista que ascēdit de de?to deli/
tijs affluēs:innixa sup dilectū suū? Quar/
to fuit antiquata. Est aūt quātū ad pñs
ppositū spectat triplex antiqtas. Una est
quā fecit sensus maturitas. iux illō Sap.
iiij. Cani em̄ sunt sensus hois. Istā vo an/
tiqtatē maturitatis habuit btā vgo de qua
dr Luc.ij. Maria ꝯseruabat oīa vba h con
ferens in corde suo. Seda antiqtas est illa
quā facit vite sctitas.iuxta illud qd in pal/
legato.c.habet.s.⁊ etas senectutl vita ima
culata. Et istā etiam antiquitatē habuit.q:
fuit sine macula. Cañ.iiij. Tota pulchra es
amica mea ⁊ macula non est in te. Tertia
est quam facit morū grauitas ⁊ honestas
vñ de tali sene dr Sap.iiij. Cōsummat9 in
breui expleuit tpa multa.⁊ ibidem. Sene/
ctus em̄ venerabilis est nō diuturna neqꝫ
nūero annoꝝ cōputata. Et iō de iuuene tē
pore sed sene morib9 dr Job.xlj. Existima/
bit abyssū quasi senescētē. Diabol9 em̄ ma
gis timet ⁊ plus dolet cū videt iuuenem in
abysso hūilitatis ⁊ aliarū vtutū immersū
ꝙ cū aspicit senem eisdē vtutibus deditū
Et iō semp. valde timuit beatā vginē que a
pmeua etate fuit imersa in abysso oīm bo/
norū moꝝ ⁊ sapie diuine. pdictū em̄ fuerat
de illa Eccli.xxiiij. A mari abundabit cogi/
tatio ei9.⁊ consiliū illius in abysso magna.
Et in eodē.c. ipa inqr. Profundū abyssi pe/
netraui.⁊ ꝯsequenter h tertio modo antiq
¶ fuit.⁊ iō summe fructuosa. Alijs q̄ȝ ratio
Aliter palme assilaf.
nib9 ipa beatissima virgo assimilaf palme
sicut em̄ palma hȝ radicis pfunditatē. ha/
bet em̄ radicē in terra multū defixā. sic be/
nedicta vgo habuit radicis pfunditatē.i.
cordis pfundissimā hūilitatē. ⁊ ideo deus
respexit hūilitatē ancille sue Luc.j. Item
sicut palma hȝ culminis sublimitatē: q: est
arbor magne pceritatl ⁊ altitudinis. sed ad
cedri altitudinē non ptingit vt dic glo. sup
ps. Sic btā vgo magnā hȝ altitudinē me/
ritorū ⁊ pmioꝝ. iuxta illud qd superius al/
legatū est Eccli.xxiiij. vbi ipa ait. Ego i al/
tissimis habitaui. sed tñ non peruenit ad
altitudinē cedri.i.xpi ppf hanc aūt altitu
dinē de ipsa vgine dici pōt illud Cañ. vij.
Statura tua assilata est palme. Sicut etiā
fruct9 palme. scȝ dactili sunt suauissimi: ita
etiā fruct9 btissime vgie fuit suauissim9 de
q̄ ipsi vgini dr Luc.j. bñdict9 fruct9 ventris
tui. Qui etiā fructus palme tāto dulcior et
saporosior est quāto imediati9 radijs solis
exponif. non est mirū si fruct9 vginalis fuit
dulcissim9 ⁊ sapidissimus cum radi9 eterni
solis.i.diuis splēdorib9 imediate sit cōiun
ctus. imo ipe ē splēdor glie diuie. ad Heb.
j. Sicut etiā palma est arbor pulcherrima.
Vñ Leuit.xxiij. dixit deus filijs israel. De
primo mense septimi sumetl fruct9 arboris
pulcherrime. spatulasqꝫ palmaꝝ ⁊ letabimi
ni corā dño deo vestro. Sic etiam btissima
virgo fuit pulcherrima. cui dixit ei9 celestis
spōsus Canf.j. O pulcherrima mulierum
pulchre sūt gene tue ⁊c. Sicut etiā palma
longissimo tpe pdurat iux. illud Job.xxix.
Sicut palma mltiplicabo dies. ita btā vir/
go nō solū longissimo tpe sed in eternū p/
durabit. vñ ipsa inquit Eccli. xxiiij. Usqꝫ
ad futurū sclm nō desinā. Qr autē mater
dñi nrī iesu xpi dicif in sacra scriptura ciui
tas dei. vt pȝ ps.lxxxvj. ideo merito etiam
appellaf vrbs palmaꝝ. q: hȝ oēs pprieta/
tes ipsi9 palme. Felix igif ille erit q̄ per de/
uotionē i ista vrbe semp hītabit. Btūs ille
de q̄ i morte sua poterit dici illō Judic.iij.
Possedit vrbē palmarū. ⁊ illud eiusdē lib:
iiij.c. Sedebat sub palma.i.sub vmbra et
ptectiōe vginis gliose. ⁊ de ei9 aīa dici po
terit illud.ij. Paral.iij. sculpsit i ea palmas
O igif bone iesu q̄ dixisti Ne em̄.viij. Af/
ferte ramos palmaꝝ. Concede mihi vt tibi
obuiam deuote veniam cum ramis palma/
rum sicut dū adhuc mortalis esses tibi ob/
uiauerunt pueri hebreorum. Johānis. xij.
Fac. vt deuotio matris tue nunqꝫ a me di/
scedat. vt de me possit dici illud Eccli.l.c.
Steterūt circa illum quasi rami palmarum
⁊ illud Ezech.xlj. Palme celatura erat in
pariete templi.i.animi mei. Non est autem
mirū si mater tua appellaf palma. nam ⁊
de capillis tuis dr Cañ.v. Come eius sicut
elate palmarum. Preterea si de quolibet
sancto dr ps. ⁊c. Justus vt palma florebit.
Quare mater tua sanctoꝝ sanctissima ⁊ iu/
storum iustissima tanqꝫ palma excellentissi/
ma floruisse non credaf?

Qd Beata virgo dicitur rosa Assimi/
latio.vj.

R Osa dr btissima vgo. vñ ipa in qt Eccli. xxiiij. Quasi plantatio rose i hiericho. Hiericho ḡppe interptat luna. et figt ecclesiam militātē q ad modū lune cpdiu est i pnti vita mltos defect9 hz. In hac er go hiericho btā vgo ē plātata. qr īter nos et deū est media cōstituta. Rosa aūt pōt cōsiderari quantū ad sui qualitatē. ameni tatē. et vtutē. Prio qlitas ei9 est qdruplex. Una est cp rosa est frigida in folijs et calida in semine. ita cp passiōes calidas sanat frigiditate folior. et passiōes frigidas cali ditate seminuz. Scda est cp rosa est aqsa et rorida. i. rore plena. Tertia est cp rosa quāto pl9 ɔtractat. tāto maior ei9 odor sentit. Quarta est cp rosa de spinis nascitur. et tñ spinā nō hz nec illam imitat. Et pp̄ter hec oīa btissima vgo rose assilatur. Quidā em sunt frigidi in amore dei. et istā frigidā passionē ipa sanat dū eor corda ad dei amores inflāmat. Et iō dr de illa Prouer. vltio Nō timebit domui sue a frigoribus niuis. Oēs em domestici ei9 vestiti sunt duplicibus. Frig9 niuis est frigiditas mētis. Contra qd frigus ipa suos domesticos. i. deuotos vestit duplicib9. i. charitate dei et proximi qdaz vo alij sunt calidi. i. malo igne cōcupiscētie inflāmati. quor calidā infirmitatē ipsa sanat. qr in eis ignē male cōcupiscētie extinguit et rorē gratie refrigerātis infundit. Et iō dr Eccli. xliij. Ros obuiās ardori venięti hūilē efficit eū. Scdo ipsa est tota rorida. i. rore spūsscti plena. vñ angelus ei dixit. Aue grā plena. Luc. j. Istuz aūt rorem diuine gratie ab ea excutim9 qn ipam p desideria feruētia exoramus. Ista autē excussio aliqn fit calore solis. et aliqn calore ignis. Sol est xp̄s. iuxta illud Malach. iiij. Uobis timētib9 nomen meū orietur sol iusticie. Ignis est spūssanctus. de quo saluator ait Luce. xij. Ignē veni mittere in terrā. Qñ ergo ad ipsam vehementer afficimur ex eo cp solem iusticie in suo vtero habuit. tūc vtute solis ab ea rorē gratie excutimus. Qñ vo ad ipam vehemēter afficimur ex eo cp ignis spūsscti in eā superuenit et eius vtute dei filiuz generauit tūc vtute ignis ab ipsa rorem gratie impetramus. Ista aūt desideria feruētia ipsa i nobis generat. immo etiaz preoccupat. iuxta illud Sap. vj. Preoccupat qui se concupiscunt. vt se illis prior ostendat. Tertio ipsa valde fuit cōtrita. i. tribulationib9 afflicta et quāto maiores sustinebat contritiones: tāto maiores reddebat odores. Nā in egypto expulsa dedit odorem patiētie. In passione filij gladio perforata dedit odorē fidei perfecte. In tribulationib9 vo qs a iudeis passa est dedit odorē actionis gratiarū. nā de oībus suis aduersitatib9 gratias deo referebat. Possum9 qz dicere cp quātq aliqs magis cōtractat beatissimā vginem de ea mediādo. loquēdo. et scribēdo. tanto maiorē sentit deuotiōis odorē. Quarto ipsa fuit de iudeis p pctm̄ spinosis nata. sed tñ ipsa nuncp fuit aliquo pctō infecta. nec eor mores est imitata. vñ canit ecclesia in quodā officio quo vtūtur aliqui religiosi. Sicut spina rosaz genuit iudea mariā. Iudei em erāt superbi: sed Maria hūillima: Judei erāt vitijs pleni. et ipsa grā plenissima. Judei erāt terrena appetentes. et ipsa celestiū auidissima. Judei erāt luxurie dediti. et ipa castissima. Seruauit nāqz ɔsiliū patris sui Dauid sibi dicētis ps. xliiij. Audi filia et vide et obliuiscere pplm tuum: et domū patris tui. Domum em patris sui et populū suū est oblita. qr ei9 mores nō fuit imitata. Fuit etiā ista rosa nata d Eua spinosa. sed eius naturā non est imitata. vnd Ber. in quodā sermo. inqt. O virgo virga nobilis. virga iesse per quā in ramo cōualuit qui perierat in radice. Radix amaritudinis Eua. ram9 eterne dulcedinis maria Mirāda et pfundissima dispensatio diuine sapiēti: cp talis virga nascitur de radice tali. talis filia de tali matre. talis libertas de tali seruitute pscripta. talis imperatrix de tali captiua. de tam sicca spina tam florens rosa. Scdo rosa pōt considerari quantū ad suā amenitatem. ipsa em ex sua amenitate delectat visum. olfactū. gustū. et tactū. vt dicit Plini. li. xx. naturalis histo. Et similiter btā vgo dlectat nos quātū ad spūalē visum sua pulchritudine. quia eius spēs est valde gratiosa. Un in eius figura dr Hester. ij. Erat pulchra valdē incredibili pulchritudine et oīm oculis gratiosa ac amabilis videbat. et. xv. c. etiā dr. Ipsa aūt roseo colore vultu pfusa. ac gratis et nitentibus oculis etc. Delectat etiā angelos qa facies est valde glosa. vnde ps. xliiij. dr ei. Uultū tuū depcabūtur oēs diuites plebis Diuites em plebis sunt angeli qui pre ceteris habēt diuitias regni celor. Delectat

Qualitas rose.

Rosa ē rorida.

Rosa ē amena

quocꝫ ipm xp̄m qꝛ ei⁹ facies valde est spe‑ciosa. Uñ in palegato ps. xliiij. ei dictū fuit. ꝯcupiscet rex decorē tuū. Ipe em̄ Cañ. ij. illi inq̄t. Ostendi mihi faciē tuā. sonet vox tua in auribus meis. Uox em̄ tua dulcis ꝛ facies tua decora. Et propter ista tria dꝛ ei illud Judith. xv. Tu glīa hierl'm. i. xp̄i qui est pax nr̄a. ad Ephe. ij. Tu leticia isr'l. i. angelox̄ q̄ in celo semp vident faciem patris Mat. xviij. Tu honorificentia ppl'i nr̄i. i. generis hūani. Nā oīe hoim gen⁹ i terris simili ꝯsurgit ab ortu ꝛc. vt ait Boet. in. iij. de cōso. c. xij. Oēs em̄ hoies traxerūt originē ab Adā; Eccl'i. xlix. ꝛ iō dicūtur h' respectu vn⁹ ppl'i. In visiōe ğ faciei btē ꝟginis xp̄s gl'iaf. angelus letaf. ꝛ hūanū gen⁹ honoraf.

Rosa delectat olfatum:

Scđo delectat spūalē olfatū pre sui odoris imēsitate. de quo odore dꝛ Cañ. iiij. Odor vestimentox̄ tuox̄. i. virtutum. sicut odor thuris. qꝛ ꝛ deo fuit gratū sacrificium ꝛ recreauit animū nostrū. De isto etiā odore dicif ps. xliiij. Myrrha ꝛ gutta ꝛ casia a vestimētis tuis ꝛc. Myrrha em̄ q̄ est amara significat castitatē siue carnis mortificationē. Gutta q̄ tumores frangit significat humilitatē. Casia ꝟo q̄ in aq̄s nascif significat fides; q̄ in baptismo ꝑcipif. Iste nāqꝫ tres ꝟtutes fuerūt in ipsa valde odorifere. Nā castitas siue ꝟginitas fecit odorē angelo. hūilitas deo. ꝛ fides eius odorē fecit toti mūdo. Tertio delectat spūale; gustū sua suauitate. Unde ipa inq̄t Eccl'i. xxiiij. Qui edūt me adhuc esuriēt. ꝛ qui bibūt me adhuc sitiēt. Ipsa em̄ reficit memoriā cogitationib⁹ sctis: intelligētiā intētionib⁹ rect; ꝛ volūtatē affectionib⁹ mūdis. Et ideo dꝛ Eccl'i. xv. Cibabit illū pane vite ꝛ intellect⁹ ꝛ aqua sapiētie salutaris potabit illū. Ipa nāqꝫ cibat memoriam pane vite. qñ talib⁹ cogitationib⁹ eā reficit. ꝛ intelligētiā pane intellect⁹ qñ rectis intētionib⁹ eā pascit: ꝛ voluntatē potat aq̄ sapientie salutaris: qñ sapidis affectionib⁹ eā nutrit. Quarto delectat spūalē tactū sua humanitate ꝛ lenitate. Uñ Bern̄ inq̄t. Quid ad Mariā trepidas accedere hūana fragilitas. Nihil austerū in ea. nihil terribile inuenies. tota suauis est. Quia igif est ita suauis: ab oibus est querēda arripiēda ꝛ amplerāda. Querēda p meditationem iuxta illō Sap. viij. Hāc amaui ꝛ exq̄siui a iuuētute mea. Arripiēda ꝟo est p imitationē. ꝛ amplerāda p deuotionē. Et iō dꝛ Prouer. iiij. Arripe illā ꝛ Exaltabit te. ꝛ glorificaberis ab ea cū eā fueris amplerat⁹. Dabit capiti tuo augmēta gratiax̄ ꝛ corona inclyta ꝓteget te. Propter ista aūt oīa canif ecclesia. Speciosa facta es ꝛ suauis in delitijs tuis sctā dei genitrix. Per hoc em̄ ꝙ dꝛ speciosa. notaf ꝙ ipa delectat spūalē affectū. Per hoc ꝙ dꝛ ꝛ suauis. notaf ꝙ ipa spūalē delectat gustū. p hoc ꝟo ꝙ dꝛ sctā dei genitrix. notaf ꝙ ipsa delectat spūalem olfatum. In hoc em̄ ꝙ dei genitrix fuit in vtero suo balsamum paradisi habuit. ꝛ ideo tota odorifera fuit.

F virtus rose.

Tertio rosa pōt cōsiderari quātū ad suā ꝟtutē. siquidē ex rosis aliqñ fit electuarium; aliqñ oleū vel collyriū aut emplastrū. ꝛ diuerse ꝓparatiōes ꝯ diuersas infirmitates: Maxime aūt hꝫ rosa ꝟtutē sup quadruplicē infirmitatē. Ipsa em̄ stomachū ꝛ cor cōfortat. fluxū vētris refrenat. oculos clarificat. ꝛ dolorē capitis sanat. vt dꝛ in li. de ꝓprie. re. q̄s ꝟtutes rose cū multi; alijs ponit Plini. vbi. s. Et simil'r btā virgo cor confortat dando charitatē dei. q̄ intātū cor forte facit. vt ꝓpter xp̄m vitā etiā paruipendat ꝛ mortem libenter subeat. iuxta illud Cañ. viij. Fortis est vt mors dilectio. Uñ Aug. inq̄t. Omnia seua ꝛ immania facilia ꝛ ꝓpe nulla facit amor. Ipsa q̄; fluxū peccatorum; refrenat dādo timorē qui pctā vitare facit iuxta illud Prouer. xv. In timore dñi declinat oīs hō a malo. Ipsa quocꝫ oculū intellectus clarificat dando diuinox̄ cognitionē. que quidē cognitio oculū mētis illuminat. iuxta illō ps. cxviij. Declaratio sermonū tuox̄ illuminat. ꝛ iterū. preceptū dñi lucidum illuminās oculos. Ipsa etiā caput mēti; q̄ est spes sanat. qñ spē nostrā tepidā ad celestia desideria subleuat. Qđ em̄ spes sit caput mētis ꝓbatur per illō. j. Thess. v. ꝛ galeā spem salutis assumite. Propter ista autē oīa dꝛ Eccl'i. xxiiij. ego mater pulchre dilectiōis. Ecce ꝙ cor cōfortat p charitatē ꝛ timoris. Ecce ꝙ fluxū vitiox̄ restringit p timorē. ꝛ agnitiōis. Ecce ꝙ spūalem visum clarificat per diuinorum illuminationē. ꝛ sancte spei. Ecce ꝙ caput mētis sanat per spei subleuationē. Pro conclusione aūt huius partis dico. ꝙ btā virgo fuit illa rosa. de qua exponi posset illud Uirgilij in culice dicentis. Et rosa purpureo crescit rubicūda colore. Semp em̄ fuit quasi rosarum flos in dieb⁹ vernis Eccl'i. l. Seruauit nāqꝫ documentum qđ in eisdē li. xxix. c. ha

betur. vbi dr. Quasi rose plantate super riuos aquarum fructificate.

B Qd beata vgo dr oliua. Assilatio. vij.

Oliua arbor. b Beatissima vgo p oliuam figuratur Oliua em cõsiderari põt quãtũ ad arborẽ τ quãtũ ad fructũ τ quantũ ad liquorẽ. Quantũ an primũ est sciendũ. q oliua est viriditatis cõtinue est signũ recõciliatiõis facte. est signũ victorie assecute τ est fecũda in sobole. Et quantum ad ista q̃ttuor ostendit de btã vgine q̃lis fuit quãtum ad seipsam. τ quantũ ad deum. τ quãtũ ad demones. τ quãtũ ad nos. Primo igitur oliua est viriditatis cõtinue. q2 viret in estate. in hyeme. in vere. τ i autũno. Et quãtũ ad hoc ostẽdit de btã vgine qualis fuit quãtũ ad se. viriditatẽ sue sanctitatis nũq̃ amisit. nec in estate ꝯsolatõis. nec i hyeme tribulatiõis. vnde dicere poterat illd Job xxvij. Donec deficiã nõ recedã ab innocentia mea. Justificationẽ meã quã cepi tenere nõ deserã. Tenuit etiã viriditatẽ sanctitatis in vere iuuẽtutis τ in autũno senectutis. q2 eũdem feruorẽ quẽ habuit in iuuentute seruauit in senectute. Un põt sibi ꝯuenire illd Deut. xxxiij. Sicut dies iuuentutis tue ita τ senect9 tua.

Oliua signũ re cõcilia tionis. Scdo oliua est signũ recõciliatiõis facte. vñ dr in historijs romanoꝝ. q qñ legati romanoꝝ mittebantur p pace facienda. portabãt ramos oliuarum. prout etiã refert Ysido. xvij. ethym. Et quantũ ad hoc ostẽdit qualis fuit btã vgo quantũ ad deũ. q2 ipm nobis recõciliauit. vñ in signũ hui9 recõciliatiõis facte angeli in ei9 parturitiõe cãtauerũt. Glia i excelsis deo. τ in terra pax hominib9 bone voluntatis. Lu. ij. Hec est illa mulier sapientissima que reconciliauit Dauid filio suo. ij. Reg. xiiij. τ q̃ deũ recõciliauit generi humano hec est illa colũba innocẽtissima que portauit in arca noe ramũ oliue virẽtibus folijs in ore suo Gen. viij. trãssumptiue in. c. vnico. §. q2 vo. de. sa. vnc. p hoc idicãs deũ homini esse recõciliatum.

Oliua signũ victorie. Tertio oliua est signũ victorie assecute. Nã olim apud Athenas victores ramis oliuarũ cõsueuerãt coronari. sicut dicit plinius li. xvij. naturalis historie. τ ponit etiã in li. de ꝓprie. re. Et quantũ ad hoc ostẽdit qualiter beata vgo se habuit quãtũ ad demones. q2 eos supauit τ vicit. Ipsa q̃ppe cõtriuit caput diabolice suggestionis. iuxta illud Gen. iij. Ipsa cõtereret caput tuũ. Itẽ cõfudit astutiã sue deceptionis. iuxta illud Judith. xiiij. Una mulier hebrea fecit ꝯfusionẽ in domo Nabuchodonosor. Itẽ eiecit eũ a dñio sue potestatis. iuxta illud Judith. ix. Erit memoriale nominis tui cũ manuũ femine deiecerint eũ.

Oliua est fecũ da sobo le. Quarto oliua est fecunda in sobole. q2 multas nouellas plãtationes generat. τ quãtũ ad h ostẽdit q̃lis fuit btã vgo quãtũ ad nos. Ipa em tanq̃ mulier fecunda multos filios gñat in fide τ grã. vñ dicere põt cum ꝓpha ps. lj. Ego aũt sicut oliua fructifera in domo dei τc. Itẽ ei dici põt illd ps. cxxvij. Filij tui sicut nouelle oliuarũ in circũitu mense tue. Ipa vo filios q̃s generat postea secũ in mẽsa cibat. iuxta illud Eccli. xv. Cibabit illũ pane vite τ intellect9 Ipa em cibat intellectũ dei cognitiõe τ affectũ dei amore. qui amor est vita anime.

D Fruct9 oliue. Scdo oliua ꝯsideraf quantũ ad fructũ. Scdm aũt Ysid. vbi. s. Fruct9 oliue primo rubescit. postea virescit. deinde nigrescit. τ similiter beata virgo fuit rubea p charitatẽ viridis per vginitatẽ. τ nigra p humilitatẽ iuxta illud Cañ. j. Nigra sum. ecce nigredo humilitatis. s3 formosa. ecce vdo vginitatis. sic pelles Salomonis. ecce rubedo charitatis. Uel põt dici q fruct9 isti9 oliua fuit xp̃s. q̃ fuit viridis in tota sua ꝯuersatione: iuxta illud Lu. xxiij. Si in viridi ligno hoc faciũt: in arido q̃d fiet. Fuit etiã rubeus i passiõe. vñ angeli dixerũt ei in ei9 ascẽsione illud Esa. lxiij. Quare rubrũ est indumẽtũ tuũ. Fuit aũt niger i morte iuxta illd Apoc. vj. Sol fact9 ẽ niger τc.

J Liquor oliue. Tertio oliua cõsideratur quãtũ ad liquorẽ. De quo liquore sic dicit Ysid. xvij. li. ethym. Surgit oleũ ex amaritudine radicis in pabulum luminis in refectionẽ esuriẽtis. τ in medicinam vulneris. Sic igif oleũ oliue est valde vtile mortalibus. Nam lucernis ponitur ad illuminandũ τ ad ignem nutriendũ. τ languidis mẽbris apponif ad medẽdũ. τ cibis addif ad condiendũ. Sic oleum beate virginis. i. pietas ei9 illuminat tenebrosos in dei. agnitione. vñ appellaf mater agnitiõis Eccli. xxiiij. qd quidẽ facit lumine sue grẽ. τ ideo ipsa inquit in predicto. c. Penetrabo inferiores partes terre. et inspiciam oẽs dormientes. τ illuminabo oẽs sperantes in dño. Ipa q3 curat languidos τ sanat vulneratos medicina sue mie. iuxta illud Eccli. xxiij. Medicina omnium in festinatione nebule. i. in festina miseratõe marie

Possumus etiam dicere quod eos consolidat dei timore qui expellit peccatum. Eccli. i. peccatum autem est languor anime. Et propter hoc ipsa dicitur mater timoris Eccli. xxiiij. Ipsa quoque cibat et nutrit suos deuotos multiplici consolatione et satiat famelicos dulcedine gratie et visitationis sue. iuxta illud Prouer. vl. De nocte surrexit et dedit predam domesticis suis. et cibaria ancillis suis. immo nos omnes inuitat di. Eccli. xxiiij. Transite ad me omnes qui concupiscitis me. et a generationibus meis adimplemini. Non immerito igitur oliua significat miam beate virginis. Unde ipse inquit Eccli. xxiiij. Quasi oliua speciosa in campis. Ex quibus verbis habetur quod ipsa habet miam excellentem congruentem et patentem. Primo autem habet miam excellentem. et hoc patet per hoc quod vocatur oliua. sicut enim oleum supereminet omnibus liquoribus. et si subtus ponatur supernatat. sic misericordia beatissime virginis supereminet. omnibus aliorum sanctorum miserationibus. Unde de ipsa exponi potest illud Eccli. xxviij. Misericordia hominis. s. cuiuslibet alterius circa proximum suum. Mia autem eius super omnem carnem. Secundo habet miam congruentem. quia tunc maxime miam exhibet. quando maior necessitas imminet. quod notatur per hoc quod dicitur speciosa. quia sicut dicitur Eccli. xxv. Speciosa est mia in tempore tribulationis. Tertio habet miam comunem et patentem. quod notatur per hoc quod dicitur in campis. Ad oliuas enim hortorum non patet omnibus ingressus. ad oliuas autem camporum omnibus est accessus. Quidam enim sancti sunt sicut oliue hortorum. quia tenent misericordias suas clausas. eo quod digni non sumus eas recipere. Beata autem virgo habet misericordias omnibus communes et apertas. Et ideo ipsa omnes inuitat ad suam misericordiam. dicens illud Prouer. x. Uenite comedite panem meum. et bibite vinum s. misericordie mee. Et illud Esa. lv. Omnes sitientes venite ad aquas etc. Potest etiam dici quod per hoc quod dicitur. quasi oliua speciosa in campis. denotatur quod ipsa habet misericordiam naturalem. totalem et vniuersalem. Primo enim habet misericordiam naturalem. quod notatur cum dicitur quasi oliua. Solus enim deus est proprie oliua. i. ipsa mia. quia ipsi naturale est et proprium misereri semper et parcere. vt canit ecclesia. Beata autem virgo est quasi oliua. quia in tantum est misereri assueta: et ad misericordias ita prompta. quod quodammodo est deo simillima. Secundo habet miam totalem. quod notatur per hoc quod dicitur. Speciosa. quia in omni sui parte est pulchra. s. in ramis. in folijs. et in fructu. Aliqui enim habent miam in ramis. i. in corde per affectum compassionis Alij vero in folijs. i. in verbis per effectum consolationis. Alij autem in fructu. i. in ope per effectum exhibitionis. Uirgo autem maria est oliua speciosa. quia habet miam in corde exhibendo materne compassionis affectum. Et in ore pro nobis aduocando apud deum. Et in ope exhibendo nobis sue miserationis auxilium. Tertio habet miam vniuersalem. quod notatur per hoc quod dicitur in campis. Sunt enim quidam sancti qui videntur habere miam specialem. quia aliquibus subueniunt. et aliquibus non. Alij vero particularem. quia super aliquibus infirmitatibus videntur accepisse a deo potestatem curandi. vel in certis gratijs subueniendi. sicut beatus Antonius super adustione cuiusdam ignis. Et sanctus Leonardus super inclusos in custodia carceris. et huiusmodi. Quidam vero sancti videntur habere miam localem quia maiora beneficia prestant in aliquibus locis sicut in loco sue sepulture. vel vbi reliquie conseruantur. Quidam autem temporalem. quia aliquibus temporibus magis subueniunt. sicut patet in martyribus et in alijs sanctis qui tempore sue passionis vel canonizationis. quando s. efficiuntur noui christi milites: sunt se inuocantibus magis liberales. Mia autem benedicte virginis est sicut oliua in campis. quia omnibus est vniuersalis. atque communis omnibus personis. super omnibus morbis curandis et gratijs cunctis concedendis. et in omnibus locis atque temporibus. Possumus etiam dicere quod beatissima virgo assimilatur oliue multis alijs ex causis. Nam oliua in arbore siue ligno habet soliditatem: et similiter ipsa fuit valde solida in fide. Unde de illa dici potest illud. Eccli. Quasi vas auri solidum et sicut lignum oliue est imputribilis puritatis. sic ipsa fuit imputribilis et purissima in carne. Fuit namque illud lignum de quo dicitur Esa. xl. Lignum imputribile sibi elegit artifex sapiens. Item sicut oliua in medulla est multe humorositatis: ita ipsa fuit plena humore gratie in mente. iuxta illud Lu. i. Aue gratia plena. Item sicut oliua habet in fronde viriditatem. nam vt. s. diximus. folia oliue semper virent. sic folia. idest verba beate virginis. semper fuerunt viridia. i. virtuosa. In omni enim verbo suo viror virtutis apparuit. Eius enim prudentia apparuit in inquirendo. quando dixit angelo, Quomodo fiet istud etc. Lu. i. Humilitas autem

R Triplex mia marie.

Maria habuit miam naturalem. totalem et vniuersalem

L Maria oliua alijs rationibus.

in ꝯsentiēdo. q̄n dixit. Ecce ancilla dñi ꝛc. Ibidē. Deuotio aūt in laudādo deū cū ait Magnificat aīa mea dñm. Ibidē. dilectio charitat; i querēdo q̄n dixit. Fili q̄d fecisti nobis sic: ego ꝛ pater tu⁹. Lu. ij. Pietas in cōpatiēdo: cū dixit. Uinū nō habēt Ioh. ij. ꝛ sic de alijs ei⁹ v̄tutib⁹. Itē; sicut oliua h; in flore suauitatem. nā flores eius suauiter redolēt. ita flores btē v̄ginis. i. ei⁹ mores odore honestatis plurimū redolebāt. Nam tāta florebat ipsa v̄go morū honestate: vt in eius aspectu oīs tētatio carnalis ab ea; inspiciēte fugaretur. sicut ait Hiero. Et ideo de illa dici pōt illud Iob. xv. Letet q̄si oliua proijciēs florē. Et illō Aggei. ij. Lignu; oliue floruit. Sicut etiā oliua h; in fructu vnctuositatē. ꝛ quāto oliue sunt nigriores exteri⁹ tāto sūt maturiores ꝛ vnctuosiores interius. ꝛ ad exprimendū ex eis oleū sunt aptiores. Similr fruct⁹. i. opationes beatissime v̄ginis. q̄uis exterius nigrescerent p humiliationē. tn̄ interius habebant immensam gratie ꝛ deuotionis vnctionē. Et ideo oēs debem⁹ hoc oleo vngi. vt de quolibet nostrū verificetur illud ps. ciij. Ut exhilaret facie; ei⁹ in oleo. transsumptiue in c. vnico. §. quia v̄o. de sacra vnctio. Ue aūt illi de quo verificetur illud Deuter. xxviij. Oliuas habebis: ꝛ illis nō vngeris. Beati aūt illi qui dixerūt huic oliue. Impera nobis Iudicū. ix. Hec est em̄ oliua pullulans Eccli. xiiij. Nō solū autē ipsa dicitur oliua sed etiam eius filius. Un̄ de ambobus dici pōt illud Zach. iiij. ꝛ Apoc. xj. Hi sūt due oliue. Quia igitur dn̄s noster de hac oliua natus est potest dici de eo illud Osee. xiiij. Erit quasi oliua ramus eius. Et propterea de illo prophetatū fuit Zach. xiiij. vbi dicitur. Stabūt pedes ei⁹ super monte; oliuarum qui est contra Hierusale; ad orientem In ipso etem̄ monte oliueti Iesus libenter morabatur. vt pt; Mat. xxvj. Marci. xj. et Iohan. viij. O igitur amenissima oliueta sc; xp̄i ꝛ beatissime v̄ginis. Et beati illi de quibus dici poterit in eorum morte illud Neemie. ix. possederunt oliueta ꝛ ligna pomifera. Istis autē dici potest illud Deute. vj. ꝛ Iosue. xxiiij. Dedit vobis deus oliueta que non plantastis. O igitur dn̄e deus: qui p̄ncipis nobis illud Neemie. viij. di. afferte frondes oliuarum. Fac vt in me verificetur illud Deute. viij. vbi populo israel dictum est Introducet te dn̄s in terram in qua nascunt̄ oliue. Si em̄ me in hoc oliueto semel introduxeris: tātū nō solū de frondib⁹ sed etiā de oliuis colligā q̄ tibi placitū sacrificiū de ipsis quotidie offeram. m

Q̄d btā v̄go dr̄ platan⁹. Assimilatio. viij

Platano assimilatur virgo benedicta. Primo ratiōe adaquationis: quia sicut platanus optime crescit iuxta aq̄s. s̄m illud Oui. dij in. j. de reme. amo. Quā platanus riuo gaudet: q̄ populus vnda. Et q̄ limosa canna paluistris humo. Ita btā virgo optime creuit iuxta aquas diuine gratie. ꝛ ideo illis versibus nos addere possumus ꝛ dicere. Gratia sic sanctam fouit diuina Mariā. Et propter hoc ipsa inq̄t Eccli. xxiiij. Quasi platanus exaltata sum iuxta aquas. Scd̄o assimilatur platano ratione equationis. quia sicut platanus lic; ascendat in altum. iuxta illud Uirgilij in culice. Nā primū prona surgebāt valle patentes Aeree platani. tn̄ ad altitudinē cedri lybani nō ascēdit. iuxta illō Ezec. xxxj. Et platani non fuerūt equales frondibus illius] trāssumptiue in. c. principiū. de pe. dist. ij. Sic beata virgo lic; in altum ascenderit p virtutū omniū sublimitatē. nō tamē peruenit vsq; ad altitudinē cedri. i. filij sui. Tertio assimilatur platano ratione insertionis q; sicut platanus lic; de se sit sterilis. tn̄ si inseratur facit bona poma. iuxta illud Uirgilij in. ij. Geor. Et steriles platani malos gessere valētes. Sic beatissima virgo lic; propter votū virginitatis esset sterilis. tn̄ per insertionem spūssancti produxit ex se ꝛ ptulit in vtero suo pomum dulcissimū paradisi. Quarto assimilat̄ platano ratiōe dilationis sc; filiorū. Platanus enim est arbor sic dicta ꝓpter latitudinē filior̄. vt ait Isid. xvij. li. etymol. eo q̄ ei⁹ folia sunt patula ꝛ ampla. Nō platos grece planum d̄r latine. Folia autem virginis b̄ndicte. i. ei⁹ virtutes quibus ornata fuit eius vita: fuerūt patula per exemplū. ꝛ ampla p meritū ꝛ tamē plana. i. humilia per despectum. q; quantūcunq; esset gratia ꝛ v̄tutib⁹ plena: tamē se semper humiliabat ꝛ despiciebat ancillam dei se vocādo. Quinto assimilat̄ platano ratione complexionis. quia platanus est arbor frigida ꝛ sicca: vt dicit̄ in lib. de pprie. re. ꝛ beata v̄go ab omni ardore auaricie frigida fuit. ꝛ ab omni humore cōcupiscentie sicca. q; terrena toto corde des

spexit.⁊ nihil in se concupiscentie habuit. Sexto assimilatur platano rõne curationis. Nã folia platani ad curãdas passiões calidas ⁊ hũidas infirmitatũ sunt valde vtilia.q: humores desiccãt ⁊ calorẽ tẽperant. reuma restringũt.⁊ cõtra tumorẽ calidum oculoꝝ iuuant.ẜm Diasco.ꝓut etiã ponitur in li.de ꝓprie.re.⁊ a Plinio i.xij.lib. naturalis histo.Similiter etem̃ folia btẽ virginis.i.ei⁹ verba qñq; ardorẽ auaricie tẽperant.sicut qñ dixit in suo cantico.Esurientes impleuit bonis ⁊c.qñq; võ humorẽ luxurie desiccant.sicut qñ dixit angelo:qm̃ virũ nõ cognosco.Luc.j. Qñq; etiam fluxuʒ reumatũ.i.cogitationũ coartant. Nam velut reuma capitis ad inferiora fluens est cogitatio mentis ad inferiora tendẽs.quã virgo benedicta suo võbo ⁊ exẽplo ad supiora reuocat ⁊ restringit dĩ.Magnificat aĩa mea dñm.Et exultauit spũs me⁹ in deo salutari meo.Dicit em̃ in deo ⁊ nõ in mundo Itẽ õtra tumorẽ.i.superbiã iuuãt ei⁹ võba cũ dicit.Fecit potentiã in brachio suo:dispersit supbos ⁊c.⁊ Deposuit potẽtes de sede ⁊c.Dicit qꝫ vnicuiq; superbo illud Job xv.Quid te eleuat cor tuũ:⁊ quasi magna cogitãs attonitos habes oculos?Quid tumet contra deũ spũs tu⁹.

Qd btã võgo dr cynamomũ.Assilatio.ix.

N c Ynamomo assimilatur virgo beatissima:que Eccli.xxiiij. inquit Sicut cynamomũ ⁊ balsamum aromatiʒãs odorẽ dedi.Est aũt cynamomum spẽs sicca.calida ⁊ aromatica.ẜm Diascoridẽ ⁊ Platearium ꝓut etiam ponitur in lib.de proprie.reruʒ de qua specie fit mentio in.l.fi.ff.de publi. Et similiter ipsa fuit sicca in carne ꝑ tẽperãtiã ⁊ parcitatẽ.Calida in aĩa per feruorẽ ⁊ charitatẽ.⁊ aromatica in vtroq; propter mundiciã ⁊ puritateʒ.Est aũt sciendum.ꝙ cynamomuʒ cognoscitur per quinq; signa quando est bonũ.ꝓpter que virginẽ bndĩctaʒ merito repñtat.Primo ex colore.q: nõ dʒ esse pallidũ.nec nigrũ:sed subrufum vt dicit in lib.de ꝓprie.re.Et similiter btã võgo nõ fuit pallida per vanaʒ gloriam.nec nigra per alicui⁹ pctĩ maculaʒ:sed subrufa ꝑ charitatẽ succensam.iuxta illud qd̃ inqt Hiero.in sermone assumptionis dĩ.Totaʒ ipam incanduerat diuinus amor.totamq; repleuerat spũssancti gratia:vt in ea nihil esset qd̃ mũdanus violaret affectus,sed ardor continu⁹.ac ꝑfusi amoris ebrietas ⁊c. Scdo cognoscitur ex odore: q: ex sua aromaticitate multũ cõfortat cerebrũ.⁊ fluxũ restringit.vt hr in ꝑdicto lib.d̃ proprie.re. A cerebro aũt fluũt sensus ⁊ motus.Odor igitur sanctitatis beate virginis confortat virtutẽ motiuã:dum eã allicit ad bñ operandũ.confortat etiã virtutẽ affectiuã:dum illã inflãmat ad diligendũ.Itẽ virtuteʒ intellectiuam:dum eam illuminat ad cognoscẽdũ.Iste etiã odor sue sanctitatis restringit fluxũ carnalitatis.⁊ ideo assimilatur odori thuris.cuius virtute restringitur fluxus reumatis.Vñ ei dr Cañ.iiij.Odor vestimẽtorũ tuoꝝ sicut odor thuris.Tertio cognoscitur cynamomũ ex sapore.q: appetitum acuit:⁊ ideo in salsamentis poni consueuit ⁊ silr btã võgo inflãmat nostrũ desiderium ⁊ acuit appetitũ.Unde Eccli.xxiiij.ipsa inquit.Qui edũt me adhuc esuriẽt ⁊c. Quarto cognoscitur ex subtilitate. grossum enim cynamomũ non est bonũ:sed subtile.vt dr in dicto li.de prope.re.Et similr btã virgo nõ fuit grossa ꝑ superbiaʒ.sed subtilissima ꝑ maximã humilitateʒ.Vñ illi dixit deus Ezech.xvj.indui te subtilib⁹. Subtilibus em̃ eã vestiuit.qñ dedit ei hũilitatẽ in corde.⁊ mansuetudinẽ in conuersatione.cynamomũ etiã in hoc figurat humilitatẽ ipsi⁹ võginis.q: situ breui nascitur ramo humili ac depresso.vt inquit Solin⁹ in li.de mirabilib⁹ mũdi.Quinto cognoscitur cynamomũ ex võtute.Qñ em̃ est bonũ ac laudabile hʒ multiplicẽ virtutẽ.vt dr in ꝑdicto li.de ꝓprie.re.de qua etiã tractat Plinius li.xij naturalis histo.⁊ valet maxime contra labioꝝ defectũ.i.pctã locutionũ.Ista aũt locutionũ vulnera sanat btã võgo sua locutione moderata.Omĩa em̃ sua verba fuerunt nostroꝝ vulneꝝ medicina.⁊ nostrarum locutionũ exẽpla.Ipsa em̃ fuit discreta in inquirẽdo.hũilis in obediẽdo.⁊ pia in cõpatiendo.vt declarauim⁹ in.vij.pte hui⁹ sermonis.Iteʒ fuit curialis in salutando.qñ salutauit Elizabeth Luce.j.⁊ fuit grata in regratiãdo.qñ scʒ dei bñficia recognoscẽs regratiata est deo dĩ.Magnificat ⁊c.Iteʒ fuit moderata in repħẽdẽdo.qñ vt hr Luc.ij.dixit.Fili qd fecisti nob sic?Fuit qꝫ sapiens in cõsulẽdo.qñ ministris nuptiarũ dixit.Quodcũq; dixerit vobis facite.Johã.ij.Propter istas aũtẽ ꝓprietates quas hʒ beatissima virgo,dicit de illa sponsus eius

Cynamomũ cognoscit per quinq;

celestis. Fistula ꝛ cynamomū cū vniuersis lignis libani ꝛc. Ipsa q̄ʒ suo sponso dicere pōt in bonū illud Prouer.vij. Asperſi cubi le meum cynamomo.

Qd̄ beata virgo dicitur balsamum. Assimilatio.x.

Beatissima virgo assimilat̄ balsamo: Est aūt balsamū arbor si ne frutex duoꝝ cubitoꝝ in quā titate. similisq̨ viti in stipite.i. folijs ꝟo rute vt dicit Isid̄.xvij lib.ethy.ꝛ sicut dicit glo.sup.iij.Cañ. olī balsamū nascebat̄ i vineis engaddi.ꝛ istar vinee colebat̄.s.i duob9 hortis regijs. quo rū maior.xx.iugerū erat.vt etiam inq̄t Plini9 li.xij.natu.histo. Sed sicut legit̄ in q̄dā historijs facta captiuitate iudeoꝝ Cleopatra regina illas vites in egyptū trāstulit.ꝛ in q̄dā cāpo vbi sunt.vij.fontes ipas plātauit. In vno quoꝝ fontiū dicta ꝟgo duʒ in egyptū fugeret d̄r lauasse puerū iesuʒ. ꝛ fascias ꝛ alia linteamina q̄b9 inuoluebatur ei9 corp9. vñ dicūt̄ ille vites nō ferre fructū nisi a xp̄ianis solummodo excolant̄.ꝛ si ad aliū locū portent̄ ꝛ ibi plātent̄. nō apphēdūt nec radices faciūt nisi cū p̄dicti fontis aq̄ balneent̄ ꝛ solū ibi tādiu viuūt ꝛ fructificāt q̄diu cū p̄dicta aqua nutriunt̄. Sicut aūt dicit glo.sup Eccli.xxiiij. Oīa q̄ in balsamo sunt ꝟtuosa sunt.s.lignū.fructus ꝛ liquor.de cuius ꝟtutib9 ponit Plini9 vbi.s̄. ꝛ diffuse ponitur in li.de pp̄ri.re.sed breuitatis cā omes eius pprietatis non refero: Sufficiat aūt i gn̄ali dicere.q̄ vt dicit Plinius vbi.s̄. Balsamum est arbor tota medicinalis.lignū quidē est ꝟtuosuʒ ꝛ odoriferꝫ fruct9 ꝟtuosior.liquor aūt est ꝟtuosissimus ꝛ suauissim9. Et iō bñ p balsamū ꝟgo bñdicta significat̄.q: oīa que in ipsa fuerunt ꝟtuosa ꝛ odorifera extiterūt. p lignū aūt intelligit̄ eius corpus ꝟgineū.cortex ꝟo hui9 ligni fuit ei9 conuersatio exterior.semē aūt huius balsami fuit eius aīa bñdicta.in terra mūda.i.in carne virginea seminata. Dico igitur primo,q̄ istud lignū.i.corpus virgineū intantū fuit virtuosuʒ.q̄ deū traxit ad suū vterū.vñ ipsa ꝟgo inq̄t Cañ.j.dum esset rex in accubitu suo nardus mea dedit odorē suauitatis. Nard9 em̄ est herba aromatica ꝛ nigra.de q̄ etiā p̄ciosum ɔficit̄ vnguētū.ꝛ significat beatā ꝟginē cui9 corp9 fuit aromaticū p odorē puritatis.iux̄ illud Eccli.xxiiij. Sicut cynamomū ꝛ balsamum aromatiʒans odorē dedi. trāssumptiue in c.vnico.§ ad exhibendum.de sa.vnc. Sed ipsa habuit nigredinē humilitatis.iuxta illud Cañ.j. Nigra sum sed formosa. Itē plena fuit vnguentis omniū grāꝛ.iuxta illud Cañ.j. Trahe me post te.in odorē curremꝰ vnguētoꝝ tuoꝝ. Scd̄o fructus balsami est p̄ciosus.est aūt i colore rubicūdus. in odore aromaticus.ꝛ inter.9 videt̄ esse mellifluꝰ Et significat btē virginis fructū bñdictū.s. dn̄m nostruʒ Iesum xp̄m. In quo fuerunt tres substātie.s.caro.q̄ fuit in passiōe rubicūda.iuxta illud Esa.lxiij. Quare rubrum est indumētū tuū ꝛc.ꝛ aīa q̄ fuit aromatica idest odore oīm virtutū repleta.iuxta illud Cañ.iij.sicut virgula fumi ex aromatib9. Et diuinitas q̄ est dulcedo ꝛ suauitas nostra. iuxta illud Eccli.xxiiij. Spūs me9 sup mel dulcis ꝛc. Tertio dico q̄ in balsamo est liquor preciosissimus. Rami em̄ balsami rescindunt̄.ꝛ inde stillat liquor balsami miri odoris vt ait Isid̄.xvij.li.ethy. Et iste odor fuit in beata virgine.que dicit Eccli.xxiiij. Quasi balsamum nō mixtum odor me9. Et pōt intelligi iste odor vel de odore vteri virginalis.vel de odore sue sanctitaꝫ. Qñ em̄ ipsa benedicta virgo habebat in vtero xp̄ʒ tunc ibi habebat balsamum.ꝛ ideo ibi fuit odor balsami nō mixti. Nulla em̄ fuit commixtio naturarū:quia natura diuina ꝛ humana nō fuerūt mixte sed vnite. Vñ canit ecclesia. Id qd̄ fuit p̄mansit et qd̄ non erat assumpsit. Nō etiā ibi fuit cōmixtio seminū:quia virgo nō ɔcepit de humano semine.sed mystico spiramine. Nec etiaʒ fuit in benedicta virgine cōmixtio vitiosa p aliqd̄ pctm̄.aliter nō posset in veritate dicere p̄dicta verba.q̄si balsamū nō mixtū odor me9. Nō em̄ fuisset balsamū nō mixtū si cum ea commixtū fuisset originale peccatum. Erubescāt ergo ꝛ iam suis cauillationib9 fineꝫ ponāt.qui hactenus ostēdere conati sunt hoc purissimū atq̨ impmixtissimuʒ balsamū fuisse putredine atq̨ fetore originalis peccati cōtaminatū. Quāuis aūt in cōceptione virginali non fuerit aliqua mixtio: fuit tñ ibi triplex ɔiunctio. Nā sicut dicit Ber.cōiūcta sunt adinuicē de9 ꝛ hō.mr̄ et virgo.fides ꝛ cor hūanū. Si aūt p illa ꝟba quasi balsamū nō mixtū odor me9.itelligam9 odorē sanctitatis virginalis Est sciēdū q̄ balsamo aliq̄n admiscet̄ oleū.aliq̄n mel ꝛ sic sophisticat̄ et falsificat̄ atq̨ corrūpit̄.

Arbor balsamum.

Fruct9 balsami.

Balsami falsificatio.

Sūt eñ quidā admixti melli carnalis de- lectatiōis. ⁊ aliqui qui habēt solū oleū exte riozis nitozis. ⁊ iō sunt balsamū sophistica tū. Btā aūt ꝟgo fuit balsamū nō mixtum: qꝛ nūq̄ dilexit mel carnalis delectatōis. s; seruauit semp integerrimā ꝟginitatē. nec habuit tm̄ oleū exterioris nitozis. sed dile- xit interiorē sanctitatē. iuxta illud ps. xliiij Ois glia ei⁹ filie regis ab intus. Balsamus aūt nō mixtū ⁊ verū a balsamo mixto ⁊ so- phisticato ꝑ quattuoz signa cognoscit. per q̄ etiā ꝟgo btissima esse balsamū verū ⁊ nō mixtū pbat. Primū signū est qꝛ balsamū purū si ponat in veste vel i pāno lineo. ip; nō maculat nec ificit. vt dicit. Isid. li. xvij. etym. ⁊ etiā ponit in li. de ppri. re. Si autē est mixtū stati ꝑ maculas se diffundit. Pul chritudo mulieris sepe aspicientē cōmacu- lat q̄si balsamū mixtū. iuxta illud Eccli. ix. Propter spēm mulieris multi pierūt. Pul chritudo aūt btē ꝟginis q̄si balsamū purū nullū aspiciētē vnq̄ maculabat. sed ꝑpoti⁹ odor sue sctitatis corda penetrās maculas abstergebat. ⁊ illicitos mot⁹ extinguebat. Scdm signū est. qꝛ si balsamū purū ponat in aqua statu; fundū petit. ⁊ ibi qescit. Si ꝟo est balsamū mixtū. statim sup aquā ena tat. vt ait Isido. vbi. s. Aqua aūt est fluxus mūdanoꝝ delitiaꝝ. diuitiaꝝ ⁊ honoꝝ. In qua aqua cū aliq̄ ponunt mox supenatāt ⁊ extollunt tanq̄ balsamū mixtū. Btissima aūt ꝟgo in maximo honore posita se nō ex tulit. sed mox fundū humilitatis petijt di. Ecce ancilla dñi. Tertiū signū est. qꝛ balsa- mū verū si ponat in lacte statim coagulat. balsamū ꝟo mixtū in ipso lacte diffundit. vt ait Isid. vbi. s. Sciēdū est autē q̄ est quoddā lac liquidū. ⁊ quoddā coagulatū ⁊ quoddā pingue. Ceteri ꝟo scti fuerūt lac li quidū. qꝛ a diuina grā aut effluxerunt. aut effluere potuerūt. Et ideo dicebat apls ad Heb. ij. Op; nos obseruare ea q̄ audiuim⁹ ne pefluamus. Apli aūt post aduētū spūs sancti fuerūt q̄si lac coagulatū. qꝛ fuerunt in grā dei solidati ⁊ firmati. vñ cātatur de eis. sicut lac coagulati sunt. Btā aūt virgo nūq̄ fuit lac liquidū. qꝛ fuit in instanti sue cōceptiōis sanctificata. ⁊ in cōceptiōe diui ni ꝟbi taliter in diuina grā cōfirmata ⁊ sta bilita. Vñ de illa exponi pōt illō ps. xlvij. Mons dei mons pinguis. Mons in q̄ bn̄ placitū est deo habitare i eo. Fuit eñ mōs ꝑ virtutū altitudinē. ⁊ coagulat⁹ ppt grē cōfirmationē. ⁊ pinguis ꝑpter spūssancti plenitudinē. Quartū signu; est. qꝛ si balsa- mū verū in manu teneat. ⁊ radio solis ex- ponat stati calescit ⁊ ignescit ita vt vix i ma nu teneri possit. bm Isid. vbi. s. Balsamu; aūt mixtu; nihil hoꝝ facit. Radi⁹ solis est virt⁹ spiritussancti q̄ istud verū balsamū. i. ꝟginis animum ita calefecit. q̄ totū igne diuini amoris isflāmauit. ⁊ quodāmodo in solē cōuertit. Et ideo Apoca. xij. describit ipsa ꝟgo amicta sole. Recte ergo beatissi- ma virgo per balsamū designat. Et maxime quia ipsum balsamū significat odorē bone fame. c. vnico i fi. pme col. de sa. vnc. Et ipa totū mūdū sue bone fame odore replevit.

Uerus balsa- mus co gnoscit- tur. (margin)

Qō btā ꝟgo dr̄ myrrha. Assimilatio. xj.

Sciendū est q̄ triplex myrrha in uenitur. s. myrrha prima electa et pbatissima. Myrrha prima est pnia ⁊ amaritudo icipiētiū siue penitentiu;. De qua dicit Cañ. v. ⁊ in. c. vnico. §. hoc vnguento, de sa. vnc. Manus mee distillauerunt. myrrhā. Myrrha electa est pnia claustraliū. qui di- cunt cum ppheta ps. lxxxiij. Elegi abiect⁹ esse in domo dei mei magis q̄ habitare in tabernaculis peccatoꝝ. quoꝝ q̄libet recte viuēs dicere potest illud Eccli. xxiiij. Quasi myrrha electa dedi suauitatē odoris. Myr rha pbatissima est pnia pfectoꝝ quoꝝ q̄li- bet dicere pōt illud Cañ. v. Digiti mei ple- ni sunt myrrha probatissima. Isti eñ solo desiderio celestis patrie et dei amore affli- gunt. Btā aūt ꝟgo voluit habere myrrha; primā cū penitētib⁹. cū tñ ipsa esset innocē tissima. Myrrhā q̄; electā cū claustralib⁹. cū tñ oīm claustraliū esset magistra. ⁊ myr rhā pbatissima; cū pfectis. qꝛ ipsa fuit sup oēs puras creaturas pfectas pfectissima. Et iō illi inq̄t David ps. xliiij. Myrrha et gutta ⁊ casia a vestimentis tuis ⁊c. Et ipa btissima ꝟgo dicere pōt in bono illud Pro uer. vij. Aspsi cubile meū myrrha. Ipa eñ habuit in se oēs ppꝛietates myrrhe. d̄ qb⁹ tractat Pli. in. xij. li. naturalis histo. ⁊ Dia sco. ⁊ autoꝛ li de ppri. re. Inter alias autē virtutes myrrhe. est reumata ⁊ fluxus inoꝛ dinatos restringere. digestionē confortare viscosos humores purgare. a putrefactio- ne pseruare. fetorē emūdare. labioꝝ vlcera curare cerebrum cōfortare. vermes necare carnē supfluā corrodere ac bonam ⁊ sana; cōseruare. Beata autem virgo nos a fluxu

Triplex genus myrrhe (margin)

Myr- rhe pro prietates. (margin)

illicito restringit. ad bene incepta digerenda et perficienda cōfortat. malas a nobis affectiones auferēdo. cor nostrum purgat: a pcti putrefactiōe nos pseruat. fetorē mali exepli a nobis elōgat. a delicto labiorū sanat. intellectū nrm ɔfortat vermes carnalitatū occidit. a nobis curas supfluas tollit. et in bono pposito nos ɔfirmat et pseuerare facit. Quia igit dña nra i se hz oēs virtutes myrrhe et alioꝝ aromatū et vnguētoꝝ Ideo de ipa inqt ei9 sponsus celestis Cañ. iiij. Myrrha et aloe cum omnib9 pmis vnguētis. et pterea cū de ipa humanitatem accepit: dixit illud Cañ. v. Messui myrrhā meā cū aromatib9 meis. Recte ergo filius vginis appellat myrrhe fasciculus. vñ ipsa de illo ait. Cañ. j. Fasciculus myrrhe dilect9 me9 mihi. Inter vbera mea cōmorabit. Et eiusdē li. c. v. de ipso etiā ait. Labia ei9 lilia distillātia myrrhā primam. O igit dñe deus da mihi hāc grām vt vadā ad montē myrrhe et ad collē thuris Cañ. iiij. Iste em mōs myrrhe odorifere est virgo beatissima mr tua q semp fuit tota odorifera. Et quid mirū cū ipsa fuerit vas plenū balsamo tue sapie Eccli. xxiiij. Quasi balsamū nō mixtū odor me9. et hort9 plen9 lilio oīs mundicie. Cañ. ij. Sicut lilium inter spinas. sic amica mea inter filias. Alabastrū qz plenū vnguēto deuotiōis et grē. Cañ. iiij. Odor vnguentoꝝ tuoꝝ sup oīa aromata. Ipsa etiam fuit apotheca plena aromatibus vtutū. Cañ. v. Gene tue sicut areole aromatū. Ubi Berñ. ait. Si vas pigmētarij diu seruat aromatū fragrantiā. quanto magis apotheca oīum grārū: in q celestis pigmētari9 cū oib9 suis vnguētis se collocauit. et cū oibus suis delitijs accubuit. Fuit etiam cellariū plenum vino celestiū doctrinaꝝ. Uñ ipa inqt Cañ. ij. Introduxit me rex in cellam vinariam. et Cañ. vij. ei dr. Guttur tuū sicut vinum optimū. Notandū est autē q odor multiplr causari cōsueuit. Primo ex concrematione sicut thus ɔrematū in igne reddit odorem iuxta illud Eccli. l. Quasi thus redolens in dieb9 estatis. et qsi thus ardēs i igne. Aliqñ vo causat ex ɔtritione. sicut aromata integra parū redolent. sz contrita et i puluerem redacta magnū odorē faciūt. Aliqñ autem ex apertione sicut balsamus in vase clausum odorē nō reddit. sed vase fracto vel aperto odorem diffundit vnde de Magdalena dr. Io. xij. q postq alabastrum vnguenti fregit. domus impleta est ex odore vnguenti. Aliqñ etiam causat ex diuersoꝝ floꝝ et herbarū redolentiū aggregatiōe. sicut pratum plenū diuersis florib9 et herbis redolentib9 magnū facit odorem. Uñ dicebat Isaac de filio suo Iacob Gen. xxvij. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni cui bñdixit dñs. Maxime aūt tūc flores et herbe ɔsueuerūt redolere qñ a vēto australi fuerint pflati iuxta illud Cañ. iiij. Surge aquilo et veni auster perfla hortū meū. et fluant aromata illi9. Istis aūt qttuor modis odor causabatur in vgine gliosa. Primo ex cōcrematione. Ipa em triplici igne tota fuit cōcremata. s. igne doloris. dum filij sui acerbam passionem cogitabat. Igne desiderij. dum ad filiū suū pergere estuabat. et ea q dixerat et fecerat memoria reuoluebat. et igne amoris q tota erat ignita et i amorē conuersa. De quo triplici igne dicit Hiero. i sermone assumptiōis. Quātis putas ea dē vgo filij dolorib9 afficiebat. quo amore cruciabatur et quo desiderio estuabat. dū aīo reuoluebat cuncta q viderat et audierat. Puto q qc quid humane vtutis est cogitare non sufficiat. Nam et si diligebat ex toto corde xpm. nobis tn inflāmabat qtidie pñtia ei9 abūs affectib9 desinderioꝝ. quā nimirū totā spūs sanct9 repleuerat grā et totum incanduerat diuin9 amor et c. Ex tāta igit isti9 ignis concrematione magnum de corde suo holocaustū faciebat. qd deo magnum odorē reddebat. Uñ in hui9 figura dr. Gene. viij. q noe obtulit sup altare holocaustum deo. odoratusq est dñs odorē suauitatis. Dicit autem holocaustū sacrificium qd totū est incēsum Cor igit btissime vginis deo fuit odoriferū holocaustū. q totū fuit incēsum igne doloris et igne desiderij celestis. et igne amoris. Scdo causabat in ea odor ex ɔtritione siue puluerizatione. vñ de ipa inqt eius celestis spōsus quasi admirādo Cañ. iij. Que ē ista que ascendit per desertū sicut virgula fumi ex aromatib9 myrrhe et thuris. et vniuersi pulueris pigmentarij. Per aromata em intelligunt dei bñficia. que ipsa pistillo deuotiōis in corde suo terebat. dū illa mēte sedula cogitabat. Per myrrham vo significant amaritudines passionis filij sui. qs ipa pistillo doloris i corde suo terebat. dum eas freqnter mēte sedula cogitabat. et amara suspiria emittebat. p thus aūt significantur eius inflata et odorifera desideria. que

Odor causat mltipliciter.

ipsa pistillo amoris terebat. dū ea in corde suo nouis desiderijs renouabat. Per vniuersos vero pulueres pigmētarij itelligunt eius virtutes. quas ipsa pistillo laboris terebat: dum virtutes suas per opa cōtinua excercebat. Illi em̄ habent virtutes integra q̄ eas habēt ociosas. et per multa bona opa exercitatas. Dicit ergo. q̄ est ista q̄ ascēdit etc. Virgula fumi pcedens ex aromatib9 est beneficiorum dei assidua recogitatio. Virgula vero fumi pcedens ex myrrha. est passionis sui filij amara recordatio. Virgula vero fumi pcedens ex thure. est desideriorum celestiū cōtinua renouatio. Virgula aūt pcedens ex vniuersis pulueribus pigmētarij. est virtutū suarū assidua exercitatio. Magnū ergo odorē faciebat deo q̄ sic terebat ei9 bñficia p meditationē et filij sui supplicia p dolorē et celestia desideria p feruorē. et omnes virtutes p exercitationē. Unde de ipsa dici pōt illud Nu. xi. Frangebat mola et terebat in mortario. s. cordis sui oīa pdicta. ex q̄ cōtritione emanabat fragrantissimus odor. Tertio causabaf odor in ea ex apertione. Odor em̄ suus non fuit clausus sz apert9 et manifestus in tātū q̄ ascēdit in celū. et penetrauit ifernū. et diffusus est per totū mūdū. Nā odor sue humilitatis et virginitatis in celum ascendit. et deū ac angelos letificauit. et ideo assimilaf nardo. Can. i. Dū esset rex in acubitu suo nardus mea dedit odores suauitatis. Nardus em̄ est herba parua et odorifera. et inquātū est pua significat eius humilitatē. Inquātū vero est odorifera significat eius virginitatē. Odor autez sue sanctitatis infernum penetrauit. et sctōs patres in limbo exītes recreauit. et demones terruit ac cōturbauit. et iō assilaf odori vinee Can. ij. vbi dr: Vinee florentes odorē dederūt. Odor em̄ vinee hoies recreat. sz serpentes cturbat. et silr odor setitatis ei9 sanctos patres cōfortauit. et demones expulit et cōtristauit. Odor vero sue fecūditatis totū mūdum suauitate repleuit et ideo assimilatur odori vnguentorum. In tantuz em̄ oēs hoies odore fecūditatis sue sunt attracti q̄ post ipaz trahi et currere semp exoptāt dicētes. Can. i. Trahe me post te. in odores curremus vnguentorum tuorum. Quarto causabatur i ea odor ex diuersorum florum et herbarū. i. virtutuz aggregatione. Nam in ea fuit liliū mundicie. rosa rubēs charitatis immēse. viola humilitatis pfunde. myrra patie. cū ceteris floribus virtutū et grē. Iste autē virtutes in ea fuerūt valde odorifere. qr austro spūssctī fuerūt pflate. Auster em̄ est vētus calidus humidus et fecūdatiu9. Auster igif spūssctī eā inflāmauit p amorem. et humectauit per deuotionē. atq3 fecūdauit p bonorum operuz multiplicationē. ita q̄ ipa semp deo obtulit holocaustū suauissimi odoris atq3 incēsi sicut pcipif offerri Nu. xxviij. O igif virgo odorifera q̄ scis q̄ vnguēto et varijs odoribus delectaf cor Prouer. xxvij. oūde. mihi cellā aromatū et odoramētorū vnguēti optimi Esa. xxxix. vt odores suauitatis suscipiā: Eze. xx. Ue etem̄ illis qui nares habent et nō odorabunt. ps. cxiij. Ue illi de quo dici pōt illud Eccli. xxx. Nō manducat nec odorabit. s. odorē tue deuotionis et sanctitatis quē p orbē vniuersum diffudisti. odorem. s. bone opinionis et fame. de quo tractaf in c. licz. de accu. Odorē iniquā oīs boni exempli. Tu em̄ semp dicere potuisti illud. ij. ad Cor. ij. Xpi. bon9 odor sumus in omni loco trāssumptiue in. c. Nabuchodonosor. xxiij. q. iiij. et. i. c. vnico. §. adhibēdū de sa. vn. Tu ita ab instāti tue cōceptionis odoribus oīm grarū repleta es. q̄ semp illā fragrantiā renuisti. iux illō cōe puerbiū. Qō noua testa capit inueterata sapit. Et illō qō inqt Horatius in epl̄is. Quo semel ē imbuta recēs seruabit odorem Teste diu.

Qō btā virgo dr vitis Assilatio. iij:

Vitis. Maria viz pp ter se.

Uri assimilaf b. virgo multis rōnib9. Primo rōne radicis. Naz vt vitis fructificet bonū liquorē dz esse plantata et radicata i loco in quo reuerberet calor solis. et vbi sit puritas aeris et dulcedo terre. Calor em̄ solis est viti necessarius. et quanto directius et diuturnius respicit solē. tanto fructū exhibet dulciorem. Item aer clarus et purus est viti valde pficuus. et econtrario aer nubilosus ē illi mltū nociu9. Itē terra dulcis est ei valde vtilis et ad bonum fructū pducenduz adiuuatiua. et ecōtra est de amara. Fm Virgi. in. ij. Georgi. Et ppter hoc in collibus bene altis ac soli expositis rōne dulcis humoris et puri aeris ac fortis caloris vinee multum bene fructificant. et supradicta oīa hf abenf in li. de pprie. rerū. In isto loco alto radicata fuit beatissima virgo. i. in altitudine cōtēplationis et sanctitatis. Un̄ ps. lxxxvi. dr. de illa. Fūdamenta ei9 in mōtib9 sctis. Itē radix sui cordis

fuit optime reuerberata radijs ɀ calore so-
lis.i.feruore charitatis et diuini amoris.
Habuit etiā serenitatē ɀ claritatē aeris.i.
nitorē puritatꝫ i mēte. Itē dulcedinē terre
idest dulcores benignitatꝫ in ꝯuersatiōe ɀ
suauitatē virginitatis in carne. Scd̄o fuit
silis viti rōne stipitꝫ. Stipes em̄ siue lignū
vitis inter arbores multū crescit. vñ supra
domos ɀ arbores ɀ circa fenestras domoꝝ
circūduci pōt. Et silr btissima virgo super
oēs sctōs ɀ sctās magis creuit in merito ɀ
in grē cumulo. iuxͣ illud Prouer.xl. Mul-
te filie ꝯgregauerūt sibi diuitias tu x̄o su-
pergressa es vniuersas. Itē ipsa circūit fe-
nestras ɀ domos.i.aīas suorū deuotoꝝ sua
ꝓtectione. iuxͣ illd̄ Sap.vj. Dignos se ipsa
circūit querēs ɀc. imo ipa circuit totū mū-
dū. Vñ Cañ.iij.dic̄. Surgā ɀ circūibo ciui-
tatē ɀc. O vitis dignissima q̄ nō solum cir-
cūit vniuersum orbem ꝓtegendo. sed etiaꝫ
circūit celū illustrādo. Unde ipa inq̄t Eccl̄i
xxiiij. Gyrū celi circūiui sola. Tertio fuit si-
milis viti i palmite. Palmes em̄ vitis na-
turalr est flexibilis. ɀ illud qd̄ apphendit
q̄busdā capitreolis q̄si q̄busdā brachijs cō-
stringit. quoꝝ adminiculo i alta se erigit. ɀ
a vētis ac pluuijs tutus ꝯsistit. vt dic̄. Isid̄
xvij. ethymo. Et silr anim⁹ btē x̄ginis fuit ꝑ
fidē ad consentiendū flexibilis. cū dixit an-
gelo. Ecce ancilla dñi ɀc. Itē xp̄m filiū suū
nō solū brachijs carnis dulciter strinxit et
tenuit. sed etiaꝫ brachijs aīe.s. intellectu ꝑ
fidē. ɀ affectu ꝑ charitatē. ita. ꝙ ip̄m nūq̄
dimisit. Unde Cañ.iij. inq̄t. Tenui illū nec
dimittā. ɀ cū illo ascendēs in altū de virtu-
te in x̄tutē sic ad alta ꝑuenit. ꝙ nec vento
persecutiōis: nec pluuia tētationis ab ei⁹
fide vel amore discessit. Quarto assilatur
viti rōne frondiū siue folioꝝ. Folia em̄ vi-
tis vulnera mūdāt. ɀ mūdata sanant. vt dr̄
in li. de ꝓp̄e. rerū. Et btissime virginis ver-
ba sicut q̄dā saluberrima folia vulnera vi-
tioꝝ nr̄oꝝ mūdāt ɀ sanāt vt patere pōt ex
dictis in. viij. ɀ. ix. ꝑte huius s̄mo. Quinto
fuit silis viti rōe floris. In estate em̄ vitis
floret. ɀ odor florentis vinee expellit omne
venenosum vñ fugiūt serpentes dū vinea
floret. vt dr̄ in predicto lib. de ꝓp̄ie. rerum
Tanq̄ igit flores vitis fuerunt mores bea-
tissime x̄ginis. q̄ tanti odoris.i. tāte hone-
statis fuerūt. ꝙ oēs s̄pentes.i. venenosas
cogitatiōes ɀ tētationes a cordibus aspi-
cientiū effugabāt. vt. s. sepe diximus. Uñ
dicere possum⁹ illud Cant.ij. Flores appa-
ruerūt in terra nr̄a.i. in x̄gie maria. Sexto
assilatur viti in liquore. Ex vite em̄ proce-
dit p̄mo liquor aque. q: ab ipsa vite puta-
ta ɀ icisa exit aq̄ ad modū lachryme. Nā cū
vitis vulnerat̄ t̄pe veris. lachrymas de se
emittit. ɀ silr q̄ñ t̄pe veris fuit. b. x̄go vul-
nerata ꝓpt̄ passionē filij sui. iuxͣ illud Lu.
ij. Et tuā ipsius aīam ꝑtrāsibit gladi⁹. ama-
rissimas lachrymas emisit que tāte fuerūt
x̄tutis. ꝙ ad cōpassionē filiū ei⁹ inclinaue-
rūt. vñ eā ex cōpassione discipulo cōmēda-
uit dicēs i cruce. b. Iohi euāgel̄. Ecce mat̄
tua. Ex vite etiam ꝓcedit liquor vini: q̄ mo-
derate sumpt⁹ corpa plus ꝙ oēs alij liquo-
res cōfortat. ɀ letificat cor homis. ps. ciiij.
ɀ no. in glo. in. l. j. ff. de peri. ɀ commo. rei
ven. Itē mlt̄as infirmitates ɀ morbos cu-
rat. atq̄ nutrimentū bonū prestat. vt inq̄t
Isid̄. xxj. li. ety. Et silr p̄dicta oia fac̄ beatis-
sima x̄go deuotis suis. Nā deficiētes con-
fortat de quibus dicere pōt illud Zacħ. x.
Confortabo eos in dño. Letificat etiā me-
rētes. vñ ait Esa. lvj. Letificabo eos in dño
ɀ Hiere. xxxj. Consolabor eos ɀ letificabo a
dolore suo. Item curat lāguētes. Unde de
ipsa exponi potest illud Iob. v. Man⁹ ei⁹
sanabūt. Et ipsa inq̄t deuoto suo illd̄ Hie-
re. xix. Sanabo te a vulnerib⁹ tuis. Suos
quoq̄ deuotos nutrit cibo ɀ potu celesti.
Uñ illi dicere possumus illd̄ Sap. xvj. An-
geloꝝ esca nutricisti populū tuū. ɀ panem
de celo p̄stitisti eis omne delectamentū in
se habentē ɀ oīs saporis suauitatem. Hec
autē diuina vitis inq̄t Eccl̄i. xxiiij. Ego q̄si
vitis fructificaui suauitatem odoris. ɀ flo-
res mei flores honoris ɀ honestatis. In q̄-
bus verbis ostendit qualis fuerit respectu
filij ɀ respectu sui. Primo em̄ respectu filij
ipsa fuit vitis que ꝓtulit fructū pulchrum
suauissimū ɀ odoriferum. ɀ ideo dixit. Ego
quasi vitis fructificaui. Primo aūt ꝓtulit
fructū pulchrum. quia fuit a deo patre san-
ctificata. ɀ ab oī imundicia preseruata. Si
em̄ terrenus agricola purgans vineā facit
vt fructū pl⁹ afferat. vt dicit̄ Ioħ. xv. Quā-
to magis celestis agricola sanctificando et
preseruando hanc vitem dignissimā ab oī
imperfectiōe ɀ supfluitate: facit eaꝫ super
oēs alias vites q̄ putatione indigent fru-
ctificare. Sanctificauit igitur deus pater
hāc vitem celestē. p̄mo in ei⁹ plantatione:
idest i sua conceptiōe. ɀ ideo ꝓtulit fructū

T

Qualis fuerit maria respe-ctu filij

magnū ꝛ pulchꝛū. Itē eā sctificauit i spūs/
sctī sup eā missione. ꝛ tunc ꝓtulit fructum
pulchꝛiorē ꝛ maiorē: sꝫ cū sctificauit eā splen
doꝛis sui. i. filij in ei⁹ vtero incarnatiōe. tūc
ꝓtulit fructū maximū ꝛ pulcherrimū. Se/
cūdo hec vitis fecit fructū suauissimum: qꝛ
fuit caloꝛe spūsſctī excocta. ꝛ iō dicit in ver
bis pallegatꝭ. fructificaui suauitatē. Tunc
em̄ vitis dulcē fructū ꝓducit qn̄ radius so/
lis ei⁹ vuā exurit. Et iō dꝛ Can̄. j. Botr⁹ cy/
pri dilectus me⁹ mihi in vineis engaddi.
Olim aūt loc⁹ ille vocabaꝛ oculus solis. qꝛ
sic dꝛ. sol recto radio locū illū respicit ꝓpꝛ
qḋ vuas illas valde exurit. ꝛ sic vinea illa
vinū suauissimū ꝓducit. iuxꝰ illud Can̄. ij.
Fruct⁹ ei⁹ dulcꝭ gutturi meo. Btā aūt ꝟgo
uit tota igne spūsſctī calefacta. vt ait Hie
ro. in ser. ad Eusto. ꝛ iō fructū suauissimū
tanꝗ optima vinea ꝓduxit. Vn̄ Can̄. vii.
dixit ei sponsus celestis guttur tuū sic vinū
optimū dignū dilecto meo ad potādum la
bijsꝗ ꝛ detētib⁹ illi⁹ ad rumināndū. Tertio
ista vitꝭ fecit fructū odoꝛiferū. ex eo ꝙ fuit
a dei filio imbalsamata. ꝛ iō subdit i ꝟbis
pallegatis. odoꝛis. Fili⁹ em̄ dei q̄ est veruꝫ
balsamū: nouē mensibus in ei⁹ vtero habi
tauit. ꝛ tādem de ipa in natiuitate exiuit.
Et iō ipa bene tūc dicere potuit ꝟba palle
gata. s. botr⁹ cypri ꝛc. Ille em̄ vinee illo tpe
balsamū producebāt: vn̄ ipsa fuit vinea en
gaddi. q̄ optimū ꝛ pfectissimū balsamū ꝓ
duxit. s. dn̄m nr̄m Jesum xp̄m. iuxta illud
Eccli. xxiiij. Sicut cynamomū ꝛ balsamuꝫ
ꝛc. Et ibidē. Quasi balsamū nō mixtū odoꝛ
me⁹. Sicut igiꝛ vitis aquā putrefactā con
uertit in vinum suauissimū ꝛ odoꝛiferū. sic
btā ꝟgo amorē mūdi qui est tanꝗ aq putri
da ꝯuertit i nobis in amorē dei q̄ est tanꝗ
vinū suauissimū ꝛ odoꝛiferuꝫ replēs aīam
suauitate deuotiōis. ꝛ ipsam inuitans ad
odorē sue imitatiōis. Quo gustato statim
exclamat dicēs illud Can̄. j. Trahe me post
te. in odorē curremus vnguentoꝝ tuoꝝum

H
Qualr
fuit ma
ria res/
spectu
sui.

Scḋo pricipaliꝛ dico ꝙ virgo bn̄dicta
ostēdit. qualis vitis ipsa fuerit respectu sui
cuꝫ vbi. s. ait. Et flores mei flores honoꝛis
ꝛ honestatꝭ. Flores em̄ ei⁹. i. ꝟtutes fuerūt
corā deo ꝛ hoib⁹ valde odoꝛifere. in tātū
ꝙ earū odoꝛ deū delectabat ita vt de ipso
dici possit illud Gen̄. viij. Odorat⁹ est dn̄s
odorē suauitatis. Hoies qꝫ recreabat. vn̄ḋ
Can̄. ij. dꝛ. Uinee florentes dederūt odorē
suū. Demones etiā effugabat. Ad qḋ appli
cari pōt illḋ Can̄. ij. Capite nobis vulpes
puulas q̄ demoliunꝛ vineas. nā vinea no
stra floꝛuit. Itē ipam in extasim rapiebat.
Vn̄ exclamabat Can̄. ij. Fulcite me floꝛib⁹
qꝛ amore langueo. Istos autē flores. i. ip/
sas ꝟtutes habuit cū fructib⁹. i. bonis ope
rib⁹. et ideo inqt vbi. s. flores mei fructus
honoꝛis ꝛ honestatꝭ. Sic ei flores oīno sūt
inutiles nisi fructus sequaꝛ. sic ꝛ i p̄e virtu
tes oīno sunt vacue si opa bona non subse
quanꝛ cū fieri possunt. Et iō inqt. apl's. ij.
ad Coꝛ. vj. Hortamur ne i vacuū grām dei
recipiatꝭ. De fructib⁹ aūt istoꝝ floꝝ btē vir
ginis dꝛ Can̄. vij. Videam⁹ si vinea floꝛuit
si flores fructus parturiūt. Ipsa em̄ nō ha
buit ꝟtutes ociosas. vn̄ de illa dꝛ Prouer.
vlt. Panē ociosa nō comedit. Qꝛ autē oīa
opa sua faciebat ad honorē dei. fuās illud
apl'i. j. ad Coꝝ. x. Siue comeditis siue bi/
bitis. siue aliqḋ aliud facitis: oīa in hono/
rē dei facite. ideo dꝛ ibi. fruct⁹ honoꝛis. q̄a
in omi ope suo gl'iam ꝛ honorē dei intēde
bat. qꝛ etiā opa sua faciebat ad vtilitatē et
edificationē ꝓximi. iō subdiꝛ. ꝛ honestatꝭ.
Eius em̄ opera tā honesta erāt. ꝙ oēs vi/
dentes atrahebāt. Ut em̄ inqt Tullius in
j. rheto. Honestū est qḋ sua vi ad se nos al
licit. ꝛ dignitate trahit. De hac etiam vite
pōt intelligi illud quod dꝛ Gen̄. xl. Uide/
bam corā me, vitem in qua erant tres ꝓpa
gines crescere paulatim i gemmas. ꝛ post
flores maturescere. Ex q̄bus ꝟbis habetur
ꝙ in ista vite fuerūt tres propagines. et in
q̄libꝫ ꝓpagine fuerūt tria scꝫ gēme. flores
ꝛ vue. Per tres propagines intelliguntur
tres in trinitate psone. p alia tria q̄ fuerūt
in ꝓpagine itelligunꝛ tres i xp̄o substātie.
Ista igiꝛ vitꝭ scꝫ ꝟgo bn̄dicta habuit tres
ꝓpagines in se. i. tres psonas diuinas. per
sonā. s. patris qui xp̄i incarnationem in ea
fecit. psonā qꝫ spūssancti q̄ sicr p grām suā
in tali gn̄atione coopatus est. Item psonā
filij dei. qui in eius vtero hūanat⁹ est. In
illa autē ꝓpagine. i. in xp̄o fuit gemma fue
rūt ꝛ flores. ꝛ vua. i. natura diuina. aīa ꝛ ca
ro. Per gemmā em̄ que est p̄ncipiū floꝛum
ꝛ fructum intelligiꝛ eius diuinitas. que est
causa ꝛ p̄ncipiū oīum rerū. vn̄. interrogat⁹
xp̄s a iudeis quis esset: Rn̄dit principium
q̄ ꝛ loquoꝛ vobis Joh. viij. Per flores aūt
intelligitur eius anima que oīm virtutum
odoꝛibus fuit plena. Unde de illa dici po/
test illud quod propheta predixit ps. cū

Tanq̄ flos agri sic eff olebit. Per vuas ῾vo
intelligit ei⁹ caro q̄ fuit plena musto.i.san
guine p̄cioso.⁊ tandē fuit posita in torcu-
lari crucis.⁊ inde emanauit mustū nostre
redēptionis.vnde qn̄ angeli dixerunt xp̄o
illud Esa.lxiij.quare rubrū est indumentū
tuū sicut calcantiū in torculari. Ip̄e r̄ndit
Torcular calcaui solus ⁊c. De ista etiam
vite pōt exponi illud qđ ḋr Judicū.ix.vbi ī
parabola recitat̄.ꝙ ierūt ligna vt vngerēt su
pra se regē.⁊ dixerūt ficui oliue ⁊ viti vt eis
imperarēt.Que cōsentire noluerant. R̄n-
dit em̄ ficus ꝙ nolebat deserere dulcedinē
suā. Oliua ῾vo ꝙ nolebat deserere pingue-
dinem suā.vitis aūt inq̄t.ꝙ nolebat dese
rere suā iocunditatē. Per ista em̄ tria.s.fi
cū.oliuā.⁊ vites.intelligit̄ beata v̄go. Ip̄a
em̄ ḋr ficus p̄pter dulcedinē sue pietatis ⁊
mie. Item oliua p̄pter pinguedinem sp̄ūa
lis gratie Vitis ῾vo p̄pter leticiam iocundi
tatis interne.ligna aūt siluarū fuerunt iu-
dei duri ⁊ inflexibiles ac siluestres q̄ liben-
tius voluissent ꝙ beata virgo fuisset prin-
ceps sue synagoge q̄ꝫ xp̄i eccl̄ie. Et ideo di
xerunt ei. Ueni impera nobis.i.veni ⁊relin
quas xp̄m tuū ⁊ sis dn̄a synagoge nr̄e. Sꝫ
ip̄a dn̄a renuit.q2 si h̄ fecisset amisisset dul-
cedinē sue pietatis.⁊ pinguedinē gr̄e sp̄ūa
lis.⁊ leticiā interne iocunditatis. Propter
quod pater suus dauid p̄ multos annos an
teq̄ꝫ nasceret̄ eā admonuit vt synagogam
omnino dimitteret.⁊ xp̄o regi filio suo sem
per adhereret.dicens ps.xliiij. Audi filia ⁊
vide ⁊ inclina aurē tuā:⁊ obliuiscere pp̄l'm
tuū ⁊ domū patris tui.Et concupiscet rex
decorē tuum.qm̄ ip̄e est dn̄s deus tuus. O
igit̄ v̄go beatissima.quantū nos xp̄iani ti-
bi obligati sumus.q̄ vitis illa fuisti que il-
lud dulcissimū vinū protulit quod letificat
deū ⁊ hoies Judicū.ix. De qua vite nunq̄ꝫ
verificatū illud Esa.xxiiij. Infirmata est
vitis. Nec illud Hiere.viij. Nō est vua in vi
tib⁹. Tu em̄ nunq̄ꝫ infirmata es per pctm̄.
⁊ semper plena vuis fuisti ī virtutum. Bea-
tus igit̄ ille de quo dici poterit illud Gen̄.
xlix.ligans ad vitē asinū suū.i.corpus suū
ad imitādā castitatē btē v̄ginis astringēs.
Beati oēs nos si de vnoq̄ꝫ nr̄m dici poterit
illud.iij.Reg.iiij.⁊ j.Macha.xiiij. Unus
quisq̄ꝫ redi: sub vite sua. O reqes suauissi-
ma sub hac diuina vite requiescere.⁊ de dul-
cissimo illius fructu cape ⁊ comedere. Non
solū aūt hec benedicta virgo ḋr vitis.sꝫ etiā
vinea dei electa quā ip̄e plantauit.vt dicit̄
Esa.v. Unde ip̄e ait Hiere.ij. Ego te plāta
ui vineā electam. Et ideo eius filius se ap-
pellat vitem Jo.xv.dicens. Ego sum vitis
vera.s.in hac vinea nata. Sed heu quia de
multis cōqueri̅t dei fili⁹ dicēs illud Esa.ij.
Uos deuastati estis vineā meā. Et nos di-
cere possum⁹ dn̄o nr̄o iesu xp̄o illud Hiere.
xij. Pastores multi demoliti sunt vineā meā
De q̄libet etiā p̄phanante p̄ceptionē btis̄si
me v̄ginis.⁊ ip̄ius innocētie cultū ac vene
rationē p̄sternēte conq̄rit̄ idē saluator di-
cēs illud Johelis.j. Posuit vineā meam in
desertū. Beatus aūt ille de quo dici poterit
in morte sua illud Prouerbi.vlt. De fructu
manuum suarum plantauit vineam. Pone
igit̄ me o dn̄e deus custodem in hac vinea
tua. Nō em̄ dicā. Uineā meā nō custodiui.
Can̄.j. Sed sepe circūdabo eā.⁊ fodiam in
ea torcular.⁊ ī medio ei⁹ edificabo turrim.
Matth.xxj. Ut eā deuastare nō possint be
stie agri. Tu ergo clemētissime de⁹ q̄ dicis
nobis illđ.iiij.Reg.xix. Plantate vineas ⁊
comedite fructus earum. Qui etiam dixisti
Eze.xxviij. Plantabunt vineas ⁊ habitabūt
confidenter. Et Amos.ix. Plantabunt vi
neas ⁊ bibent vinum earum.⁊ Mich.iiij.
Sedebit vir subt⁹ vineam suā.⁊ Zach.iij.
Uocabit vir amicū suum subter vineā suā.
Et eiusdem libri.c.viij. Uinea dabit fructū
suum.⁊ Malach.iij. Non erit sterilis vi-
nea in agro. Da mihi istam vineā tuā ferti
lissimā vt faciā eā mihi hortum electuꝫ.iij.
Reg.xxj.vt mediante tua gr̄a per laborem
et ministeriū meū crescat hec vinea ī deuo
tione fideliū.ita vt verificet̄ de illa qđ dici
tur Eze.xvij.s.creuit ī vineā latiorē. Tu igi
tur paterfamilias qui plantasti vineam.
Luc.xx.⁊ Ma.xx. Qui existi primo mane
conducere operarios in vineam tuā. Mat.
xx.q̄ dixisti eis. Ite ī vineam meam:⁊ quod
iustum fuerit dabo vobis.vt ī eodem.c.ha
betur. Dic etiam mihi illud Mat.xxj. Fili
vade hodie opari in vineā meā. O suauis
opatio. O dulcis labor. O melliflua cultu
ra huius vinee ex qua colligit̄ vinum illud
quod est exultatio aie ⁊ corporis. Eccli.xxj.
De quo vino verificabit̄ illud Prouer.iij.
⁊ Johel.ij. Uino torculari redundabunt.
⁊ illud Hiere.xiij. Omnis lagūcula imple-
bitur vino.⁊ illud Esa.xxiiij. verificabitur
de nobis.s.cū gaudio bibēt vinū. Ip̄a em̄
v̄go btis̄sima vxor tua q̄ ē sicut vuis abun-

dans in lateribus domus tue. ps. cxxvij. nobis continue pfert vinū suū dulcissimū dicēs. Bibite amici mei et inebriamini charissimi. Canticorum. v.

Qd beata virgo dicitur nardus. Assimilatio. xiij.

y Nardus figurat beatā virginē. in cuius persona canit ecclia illud Cañ. j. Dum esset rex i accubitu suo nardus mea dedit odorem suum. Sup quib⁹ verbis tria sunt videnda pmo qd sit nard⁹. scdo quis sit iste regis accubitus. tertio qs sit iste odor tam gratus.

Circa primū notandum est, qd nardus est herba parua odorifera calida. et virtuosa. vt inqt Isid. xvij. li. etym. Inquātū aūt est parua significat gliose vginis pfundam humilitatē. q licet vtutib⁹ et nobilitate esset maxima. et in mrem dei electa: semp tñ se reputauit paruā et abiectā ex humilitate. et propterea a diuia gratia fuit respecta. iux illud Luc. j. Respexit humilitatem ācille sue etc. Inquantū vo est odorifera significat eius vginitatē. cui⁹ memoria deo et hoib⁹ fecit odorē, iuxta illud Sap. iiij. O q pulchra ē casta generatio cum claritate. Immortalis est em memoria eius. qm apud deum nota est et apud hoies. Inquantū autē est calida significat beatissime vginis feruentē charitatē. qua tāta fuit qd deū de celo ad terrā traxit. Uñ Aug. exclamat di. O charitas q magnas vires habes. deū de celo ad terrā deposuisti. Inquātum vo est vtuosa denotat eius pietatē. Uirtus aūt nardi siue spice eius sm Dialco. et Platearius. et sicut dr in li. de ppri. herbarum: est. qr cerebrum et stomachū atq cor debile confortat. Inflaturam qz stomachi deprimit. et fluxum ventris restringit. Et similiter pietas gloriose virginis confortat in tribulatione. deprimit cor ab elatione. et restringit ventrem a carnali delectatione. Possumus qz dicere qd quia in cerebro est sensus. in stomacho appetitus. et in corde amoris affect⁹. Xps quasi spica nardi sensum nostrū cōfortauit. per fidem. appetitum excitauit per spem. et affectum inflāmauit per charitatē. Docuit em nos cognoscere diuina. appetere superna. et diligere eterna. et docuit nos in deum credere: in ipsoq confidere et eū amare. Item nardus siue spica eius masticata humorem lingue desiccat. et surditatē aurium sedat. et quia incisiua et decisiua ē vsq ad intima penetrat. Unde et lapidē frāgit. vt dr in li. de ppri re. et hec oia competūt beate vgini. que suo exemplo nos docuit linguam cōtinere. aures deo aperire. et gladio doloris aīam penetrare. si quidem em pauca et rōnabilia dixit. Aures angelo diligēter apuit et tpe passiōis filij sui eius aīam doloris gladius pertrāsiuit. In primo docuit nos humorē lingue desiccare. i. lubricitatē loquacitatis refrenare. quia os lubricum operatur ruinas. Prouer. xxvj. In scdo ab aurib⁹ cordis surditatem fugare. ne forte verificet de nobis illud ps. cxiij. Aures habēt et nō audiēt. et illud ps. xxxvij. tanq surdus nō audiebā. In tertio aūt docuit nos gladio verbi dei vel doloris de pctō aīam perforare: ita vt lapis. i. cordis lapidei duricia. iuxta illud Job. xlj. Cor eius indurabitur quasi lapis. frangat et dirumpat. et verificetur illud ps. ciiij. Dirupit petrā et fluxerunt aque scz lachrymarum ex contritiōe. Circa scdm principale est sciendum. qd iste rex xps habuit inter alias quattuor accubit⁹. Prim⁹ quem semper habuit et habebit est in sinu patris. iuxta illud Jo. i. Unigenitus qui ē in sinu patris ipe enarrauit. Scds est vter⁹ matris. de quo ipa inquit Eccli. xxiiij. Qui creauit me requieuit in tabernaculo meo. Tertius fuit lignū crucis: in quo ipe xpus accubuit et obdormiuit. Unde ei dr: Cañ. j. Indica mihi vbi cubas in meridie. Ad litteram em in meridie acubuit in cruce. Et hoc ei pdictū fuerat i persona Jude Gen. xlix. vbi dr. requiescens accubuisti vt leo. Ipe em fuit leo de tribu iuda Apoc. v. Ad pdicta etiam amplicari pōt illud Nume. xxvij. Accubans dormiuit vt leo. Quartus accubit⁹ est cor hominis. in quo xps p veram fidem habitat et requiescit. iux illud ad Eph. iij. habitare xpm pfidē in cordibus vestris.

Circa tertium principale est videndum quis sit iste odor tam gratus. pro eo qd dicitur. Nardus mea dedit odorem suum. Ad quod respondetur qd dum esset rex. i. xpus in accubitu suo. i. i sinu patris. odorē dedit Marie humilitas. que ipm adeo delectauit qd ad eis vterū descendit. Cum enim se humiliauit di. Ecce ancilla dñi etc. statim christus de sinu patris ad eius vterū venit Dum aūt esset iste rex i secōdo accubitu. i. in vtero vginis. odorem dedit marie virginitas. quia xps in vtero matris virginitate ipsius et puritate pascebatur, iuxta illud

Marginalia: Quid sit nardus. — Uirtus nardi — z Accubitus xpi qttuor. — a Odor nardi gratissimus

Cañ.ij. Qui pascit inter lilia. i. inter pudi- ca ꝛ ꝟginitate fragrantia btē ꝟginis visce ra. Dum ꝟo iste rex esset in tertio accubitu idest in ligno crucis. odorem dedit marie charitas. que tāta fuit ꝙ iuxta crucem filij stabat parata pro humanogenere martyꝛ ū sustinere. Uñ Amb. sup Lu. inquit. Fortas se qꝛ cognouerat ꝑ filij mortē mūdi redem- ptionē futurā putabat aula regalis se sua morte publico iuri aliquid additurā. In quantū autem iste rex est in q̄rto accubi- tu. i. in corde hominis. odorem dat marie pietas que nunꝗ desinit. sed semꝑ deū ad mīam ꝛ pietatem inducit. Unde. Hugo de sctō victore in quodam ꝫmone ait. Maria est stella. xp̄s sol. Et ideo pctōꝛes velut in nocte a maria consolant. iusti ꝟo tanꝗ in die a xp̄o illuminant. Itaqꝫ si pertimescis supplicaturꝰ ad xp̄m accedere. ad mariam respice. genꝰ tuū conspicis nihil illic qđ ti- meas inuenis. Ex quibꝰ omnibꝰ patet ꝙ bene ꝓprietates nardi odorifere fuerūt in btā virgine. Si aūt Magdalena frangens alabastrū nardi spicati preciosi. vt habetur Mar. xiiij. repleuit totā domū ex odore ip- siꝰ vnguenti. vt dꝛ Joh. xij. Quanto magis illa q̄ coram deo fregit alabastrū cipri cum nardo. ꝛ nardi cū croco. fistulaqꝫ ꝛ cynamo mo cū omnibꝰ primis vnguētis. Cant. iiij. dedit et odorē suauissimū. De ipsa igit btā ꝟgie semꝑ dici potuit illđ Tibulli. Illiꝰ pu ro distillāt tempora nardo.

Qđ beata virgo figurat per galbanū Assimilatio. xiiij.

B. Inquit gl'iosa dei gēitrix Eccli. xxiiij. Quasi storax ꝛ galbanus ꝛ vngula ꝛ gutta vaporaui ha bitationē meā. Assimilat autē galbano rōne arboris. liquoris ꝛ virtutis. Primo rōne arboris. Arbor em̄ siue planta ex qua ꝓcedit galbanꝰ dꝛ feru la ꝫm Isiđ. xvij. lib. etymol. ꝛ dꝛ ferula vt idē dicit a feriendo: qꝛ pueri ꝛ puelle solent de ramis hmōi vapulare. l. j §. impuberes ff. ad sille. ꝛ. c. felicis. §. cū autē. de penis. li. vj. Bene ergo virgo bñdicta dicit ferula quia diabolū ferijt. Diabolus em̄ habebat magnā potentiā magnam astutiam ꝛ ma- gnā maliciā. Ipsa ꝟo contriuit eius poten tiam: sicut ꝑdictū fuit Gene. iij. dū ipsi dia bolo dñs ait. Ipsa cōteret caput tuū. Con- fudit quoqꝫ eius astutiā. iuxta illđ Judith xiiij. Una mulier hebrea confusionem fecit

Galba- nꝰ. i. fe- rula.

in domo Nabuchodonosor ꝛc. Itē deiecit eius maliciā. iuxta illud quod in ipsius per sona dicit eiusdē lib. c. ix. Erit memoriale noīs tui cum manus femine deiecerint eū

Scđo assimilat galbano ratiōe liquo ris qui dicit galbanꝰ a galla quod est lac. Est etiam pigmentū ex illo succo ꝛ diuer- sis speciebus confectū. Itē ē gutta magni odoris. Unde Exodi. xxiiij. dicit Moysi a dño. Sume tibi galbanū boni odo is. De qua spē facit mentionem Lucanus lib. ix. di. peregrinaqꝫ galbana sudant. Per istam autem speciem signif catur virgo beatissi- ma. q̄ ad instar lactis fuit alba. idest pura ꝛ munda. iuxta illud Cant. v. c. Oculi eius sicut colūbe super riuos aquarum que lacte sunt lote. Ipsa em̄ fuit columba ꝓpter sim plicitatē ꝛ sincerā intentionē. ꝛ fuit super riuos aquarū ꝓpter gratie plenitudinem ꝛ fuit lota lacte propter maximā puritatē vnde illi dicere possumus illud Cant. iiij. Mel et lac sub lingua tua. Et ipsa dicere potest deo illud Job. x. Sicut lac mulsisti me. Instar quoqꝫ pigmēti fuit diuersis vir tutum aromatibus plena. Unde Cant. iij. de illa dic t. Que est ista que ascēdit ꝑ de- sertum sicut virgula fumi ex aromatibus ꝛc. Itē est ꝛ fuit tota odorifera. ꝛ ideo illi dicit. Odor vnguētoꝝ tuoꝝ super omnia aromata. quia eius odor ad instar cynamo mi confortat cor contra ictus tribulationū ꝛ ad instar balsami preseruat a putredine peccatoꝝ. ꝛ ad instar myrrhe fugat vermes tentationū. iuxta illđ Eccli. xxiiij. Sicut cy namomū ꝛ balsamū aromatizās odorē de di ꝛ q̄si myrrha electa ꝛc. Tertio assimila tur galbano rōne virtutis siue efficacie eiꝰ Ista em̄ species aromatica est tante ꝟtutis ꝙ vulnera sanat serpentes fugat. frigidas passiones curat ꝛ morbū caducū alleuiat. vt dꝛ in lib. de proprie herbarū. Et similr btā virgo sanat vulnera pctoꝝ. Nā fugat pctm̄ superbie ex cōsideratiōe sue humilita- tis. ꝛ pctm̄ luxurie ex cōsideratiōe sue virgi nitatis. ac pctm̄ auaricie ex ꝯsideratiōe sue paupertatis. ꝛ sic de singulis. Et iđ cuilibet pctōri ad eā recurrēti potest dicere ipa vir go pijssima illud Hiere. xxx. A vulneribus tuis saluabo te. Scđo fugat tētationes de monū. Uñ Judith. xvj dꝛ. in figurā. Tradi dit eū dñs in manu femine ꝛ confudit eum Ipa em̄ hꝫ demonē sua ptāte ꝛ eū q̄n vult potest expellere. ꝛ fugare. Tertio inflāmat

C Liquor galbani.

D virtus galbani.

frigidos ad amorem celestiū. Unde dicitur
Prouer. vlt. Non timebit domui sue a fri-
goribus niuis. Oēs eñ domestici ei' vesti-
ti sunt duplicibus. Ipa eñ habet duplicia
vestimēta. s. vestimentū deauratū. ⁊ vesti-
mentū varijs colorib' contextū. iuxta illud
ps. xliiij. Astitit regina a dextris tuis in ve-
stitu deaurato circūdata varietate. Et ista
duplicia vestimēta induit domesticos. i. de
uotos suos dās eis vestimentū deauratum
i. aureā charitatē. ⁊ diuersis colorib' conte
xtū. i. virtutū varietatez. Et ideo illi q̄ sunt
sic induti. nō timent frigus pctōꝝ. q2 semꝑ
calescūt ꝑ amorē celestiū. Quarto alleuiat
in auaris affectū terrenoꝝ. Auaricia eñ est
sicut morbus caducus. sicut eñ laborantes
morbo caduco cadūt in terram. sic auari sꝑ
adherēt terrenis. Beata autez virgo istum
morbū sanat exemplo sue pauptatis. quia
oīa terrena despexit. Unde Bern. in q̄dam
ſmone de illa inq̄t. Quicq̄d honoris in po
pulo. quicq̄d de paterna domo rerū terre-
narū habere potuit. oīa arbitrata ē vt ster-
cora vt christuz lucrifaceret. Quilibet ergo
qui isto morbo caduco infirmus est: debet
rogare virginem gloriosam dicens ei illud
Ecclesiastici. xxiij. Ne sinas me cadere in illa
exprobatione. ⁊ omne malum desiderium
auerte a me.

Qd̄ beata virgo dicitur lilium Assimi
latio. xv.

Licet multis alijs arboribus et
plātis atq3 herbis odoriferis ⁊
rebus aromaticis assimilet' vir
go beatissima: tñ breuitatis cā
ꝑ nūc solū ꝑticulariter declarabo in h̄ ser-
mone quō ipa d̄r lilium. Dimittaz ergo ad
plenū declarare q̄uare ipa appellet' storax
vngula ⁊ gutta Eccli. xxiiij. Item q̄re ipsa
dicat in eodē. c. Ego q̄si terebinth' extendi
ramos meos ⁊ rami mei honoris ⁊ gratie. Maria storax

Sufficiat aūt cōpēdiose dicere de p̄dict̄.
assilationib' q͡ storax ſm Isido. xvij. ety.
est arbor arab e cui' fumus purgat aerem
corruptū. ⁊ fugat omnē vaporē et fumum
pestilentē. Et sīr beata virgo q̄ est sicut vir
gula fumi ex aromatibus Can. iij. purgat
aerē corruptū. i. aīam n̄ram siue spm̄ hn̄tez
corruptiōez pctōꝝ. Unde de illa dicere possu
mus illud Tob. iij. Ipsa est q̄ purgat pctā
Fugat etiā oēm vaporē. ⁊ fumū pestilentez
malarū suggestionū diaboli. Unde de hoc
fumo v̄ginali dicere possumus illud Tob.
vj. Fum' eius effugat oñe gen' demonio-
rū. et de malo vapore peccati ab ea fugato
dici pōt illud Sap. ij. Nebula dissoluet' q̄ Maria
fugata est a radijs solis. Ungula q̄q3 est vngula
spēs aromatica sic dicta ſm Isid. in li. xvij.
etymo. ⁊ Nic. de lyra sup. xxiiij. c. Eccli. q̄r
est vngui sīlis. Et alio noīe d̄r onicha. ⁊ hec
spēs ponit' in ꝯfectiōe thimiamatis. vt h̄r
Exod. xxx. Et figurat beatā virginē de qua
cōfectū est odoriferum thimiama. s. dn̄s n̄r
iesus xp̄us q̄ suo patri oblatus est sicut sa-
crificiū gratissimū sup oīa alia. vñ ipse in-
quit de extensione manuū suarum in cruce
ps. cxl. Eleuatio manuū mearū sacrificium
vespertinū. Ipse etenī solus ꝑfecte impleuit
mādatū quod habet' Exod. xxx. vbi dicitur
Ad vesperū vret thimiama sempiternum.
Dicit' aūt ſm Isid. lib. iiij. etymo. thimia-
ma a thimo flore odorifero. q2 hec cōfectio
preciosissima q̄ appellat' thimiama: redolet
suauiter sicut thim'. Sola igit' beata v̄go
que cōposuit hoc p̄ciosum thimiama ex pu
rissimis sanguib' suis tanq̄ ex spēbus aro
maticis sicut bona vnguētaria. ⁊ illud ob-
tulit deo in p̄ntatione in templo: seruauit
p̄ceptū dei qd̄ habet' Exo. xxx. vbi dicit'. Fa
cies thimiama cōpositū opere vnguētarij
mixtū diligēter ⁊ purū ac sctificatione di-
gnissimū. ⁊ pones ex eo corā testimonij ta-
bernaculo. sanctūq3 sanctoꝝ erit vobis thi
miama. Et talez cōpositionē nō facietis in
vsus vestros. q2 dn̄o sanctū est. De gutta
etiā que est spēs aromatica. ⁊ est lachryma Maria
cuiusdā arboris ⁊ a medicis appellatur ar- gutta
moniacū. vt ait Isid. xvij. etymol. solū h̄ di
co q͡ h3 virtutē dissoluēdi ⁊ relaxādi. vnde
vtitur glo. super illud ps. xliiij. Myrrha et
gutta ⁊ cassia ⁊c. oēs tumores ⁊ inflatiōes
sedat. Et sīr virgo b̄ndicta sua intercessiōe
dissoluit tumores pctōꝝ n̄roꝝ. vñ cuilibet
ad eius p̄ocinium recurrēti dici potest illud
Eccli. iij. Sicut in sereno glacies soluētur
pctā tua. De terebintho quoq3 arbore Maria
magna q̄ in syria nascit' ſm Plinius li. xij. terebin
naturalis histo. cui' folia sunt densa nihil thus
aliud dicaz nisi q͡ ſm Isid. xvij. etymol. et
Diasco. ⁊ autorē libri de ꝓprie. re. ei' folia
fruct' cortices ⁊ semina sunt medicinalia.
Et sīr beata virgo fuit tota medicinalis.
imo ex ea generata est medicina omniū in
firmitatum. s. filius dei. Ad quod applicari
potest illd̄ Eccli. xxxviij. Altissim' creauit
de terra. i. de virgine Maria medicinam

Radix etiam terebinthi i vino decocta sto machū cōfortat. et dolorē capitis iuuat. vt ait Plini. in. xxiiij. lib. pdicti opis. c. vi. Et silr btā vgo q̄ dr radix Esa. xi. et bñ. nam mr est radix filij sui. xxiiij. q. iij. c. tūc saluabit. in fi. et ibi no. Decocta in vino spūsscti sto machū nrm. i. animū cōfortat. et dolorē capitis. i. mētis nostre q̄ dr caput. vt i. c. vnico. §. b' vngūēto. d' sacra vnc. aufert et sedat et iō ipsa cuilibet deuoto suo inquit illud Cant. viij. Dabo tibi poculū ex vino cōdito

F Maria lilium. Liliū aūt dici pōt pter mltas causas. Prima est. q2 liliū abextra est candidū. intus aureū intusq3 et extra odorifex. vt inqt Ysid. xvij. etym. Licz em̄ inueniant lilia alteri9 coloris vt crocei et purpurei. tm̄ liliū album est melius et efficacius. vt ait Diascorides et Platea. vt etiaz dr i li. de pprie. re. de quo lilio nūc loquēs dico. q silr btā virgo fuit extra in carne cādida p vginitatez. iuxta illd Sap. vij. Candor est lucis eterne et c. Scdo int9 in mēte fuit aurea per charitatē. Sicut em̄ aurū nuuq3 pōt corrūpi. sic nec ei9 charitas vnq3 potuit extingui. iux illud Cant. viij. Aque multe non potuerūt extinguere charitatē. Tertio intus et extra fuit odorifera p humilitatē habuit em̄ hūilitatem int9 in corde. et exterius in cōuersatiōe. Et ista hūilitas deo tātū odorifera fuit q ipm ad se traxit. Vñ illi dicere potuit ei9 sponsus celestis illd Cant. j. Trahe me post te et c. et nō tm̄ deū ad sui amorē traxit sed etiam oēs hoies ad se trahit. Et ideo de illa dici potest illd Job. xxj. Oēm hoiem ad se trahit. Et ipsa dicere potest illd Job. xij. Oia traham ad me scz non solū deum et hoies sed etiaz angelos et alias creaturas. Ista aūt sunt tria lilia que beatā vginem maxime circūdederunt scz hūilitas. vginitas. et charitas. De quib9 dicit Ber. in ser. de natiuitate eiusdē. Xpus qui nūc inter lilia pascit vtiq3 copiosi9 apud Mariam pro liliorum mltitudine pascebat. An nō lilia sunt decus vginitatis. in signo hūilitatis cū supereminētia charitatis.

G Scda causa q̄re vgo bndicta dr liliū est. qr liliū habz rectū hastile sursum. sed tñ folia eius sunt pēdentia deorsum. et quātū flos eius alti9 in hastili erigitur: tanto caput submissius inclinatur. Et silr animus btē virginis tāq3 hastile fuit semp rectus ad deum. sibi de bñficijs ab eo receptis regratiādo. et in ipm spiritualr exultādo. Sicut em̄ liliū quicqd habet odoris et candoris totum mittit ad summuz. sic ipsa quicquid habuit sanctitatis et gratie totū semp remisit ad deum. Folia aūt. i. vba habuit inclinata deorsum. de se humilia proferendo. Vñ inquit Luce. j. Magnificat aia mea dñm et c. Ecce hastile rectū. Sed audi folia deorsum pendentia Quia respexit humilitatē ancille sue. Quāto em̄ est magis exaltata: tanto est ad maiorē hūilitatē inclinata. In hui9 aūt figurā dr Exod. xxv. Facies candelabrū ductile de auro mundissimo hastile eius et lilia ex ipso procedentia. Candelabrū em̄ dei facta est Maria. que fuit ductilis per obedientiā. et de auro purissimo p charitatē pfectā Cuius hastile fuit ei9 intentio recta. et lilia fuerūt ei9 verba hūilia que oia pcedebant ex ipsa. Mūdani autē hoies ecōtrario habēt hastile reflexū deorsum p obliquā intētionem. iuxta illud Mat. xxj. Omnia opa sua faciūt vt videantur ab hominibus Folia aūt. i. verba habent elata sursum p iactantiā. supbiā et eleuationē. iuxta illd ps. lxxij. Iniqtatem in excelso locuti sunt. Et iterū. Posuerūt in celū os suuz. scz viris sanctis et celestib9 detrahēdo. et se vsq3 ad celū magnificādo. sed tñ vt subinfert idē ps. lxxij. Lingua eoz trāsiuit i terra scz de terrenis loquēdo, et ea diligendo.

H Tertia cā q̄re btā virgo dr liliū est. quia liliū integrū redolet. sed cōfricatum postea fetet. Corpus aūt beatissime virginis fuit tanq3 liliū. integrum. quia semp permansit illibatum. et ideo semp fuit odoriferū. Fuit em̄ vnctum vnguento odorifero. qd quidem vnguentū fuit confectū de trib9 speciēb9 aromaticis de quib9 dr Eccli. xxiiij. Sicut cynamomū et balsamū aromatizās et c. Fuit em̄ cōfectū de cynamomo hūilitatis. Cynamomū em̄ hz colorē cinereū. et pter hoc dr cynamomū bm glo. super Ecclasticum. et ideo eius hūilitatē repsentat. Fuit etiam confectū d balsamo diuinitatis. Tūc em̄ de9 eius vterū inbalsamauit: qñ diuinitatē suā ibi posuit. Fuit q3 cōfectū de myrrha castitatis. Myrrha em̄ cōseruat corpus a putredine et significat castitatem. q̄ preseruat corp9 a corruptiōe. Isto igit preciosissimo vnguento ei9 corpus inunctū semper remansit integrū atq3 odoriferū. De quib9 vnguētis dr ei Cant. iij. Odor vnguentoz tuoz sup oia aromata. Nostra aūt corpa cum sint corrupta sunt fetida. iuxta illud Esaie. xxiij. De

I cadaueribus ascendet fetor. Quarta cā quare virgo immaculata dicitur lilium est. quia lilium oritur de spinis et tamen spinas non habet. et sic virgo beata nata est et concepta de parentibus per peccatum originale spinosis et in ipsa vllam spinam nunquam habuit. Et ideo de illa inquit eius sponsus celestis Can. ij. Sicut lilium inter spinas: sic amica mea inter filias. Item sicut lilium inter spinas natum propter hec non amittit suum colorem nec odorem immo quanto plus a spinis pungitur tanto magis eius odor sentitur. Sic beata virgo licet inter spinas. i. iudeos spinosos et malos conuersata sit. et ab eis se pius per tribulationes puncta sit. tamen nunquam amisit candorem sue innocentie. nec odorem sue fame. immo quanto magis pungebatur afflictionibus: tanto maiorem spirabat odorem patientie et sanctitatis. et ideo ipsa fuit quasi lilium in transitu aque Eccli. Quia quanto aqua tribulationis per ipsam transijt: tanto magis illam redolere fecit. Sed hic est considerandum quod quando lilia ponuntur cum lilijs: maiorem reddunt odorem. Quando vero sunt cum spinis: nihilominus seruant suum odorem. Quando autem spine ponuntur cum spinis: tunc dant sibi mutuas punctiones. Quando enim boni sunt insimul. tunc sunt lilia cum lilijs. et tot dant odores quot habent virtutes. vnde Mat. xviij. dicit dominus. Ubi cunque fuerint duo vel tres congregati in nomine meo: ibi ero in medio eorum. Ipse enim est lilium qui ait Can. ij. Ego flos campi et lilium conuallium. sancti autem viri sunt horti dei. in quo crescunt lilia virtutum. Et ideo Can. vj. inquit beata virgo. Descendit dilectus meus in hortum suum ad areolam aromatis. vt pascatur in hortis et lilia colligat. Quando igitur serui dei sunt insimul congregati. tunc sunt sicut lilia cum lilijs posita in horto diuino. et ipse christus qui est amator liliorum est in medio eorum. et colligit lilia virtutum. Quando autem boni sunt cum malis: tunc lilia sunt cum spinis. et tunc boni debent seruare candorem sue innocentie. et odorem sue fame. Et tale lilium cum spinis erat ps. qui dicebat ps. cxix. Cum his qui oderunt pacem eram pacificus. Quando vero mali sunt cum malis. vt superbi cum superbis etc. tunc spine sunt cum spinis. et se mutuo pungunt. iuxta illud Prouer. xiij. Inter superbos semper iurgia sunt. et Naum. j. Sicut spine se inuicem rodunt.

K Quinta causa quare virgo gloriosa dicitur lilium est. quia lilium habet sex folia. et habet sex angelos in radice: iuxta numerum sex foliorum. Sex autem folia fuerunt sex verba que dixit beata virgo. Duo angelo. s. quomodo fiet istud. et Ecce ancilla domini Luc. j. Unum Elizabeth. quando eam salutauit et deum benedixit. Ibidem Duo filio. s. Fili quid fecisti nobis sic Luc. ij. et quando dixit. Uinum non habent Joh. ij. Unum etiam cum ministris nuptiarum cum ait. Quodcunque dixerit vobis facite. Ibidem. Ista vero sex folia siue verba processerunt ex radice charitatis quia omnia fuerunt charitate et pietate plena. Et quamuis sit vna radix charitatis tamen habet sex dilectionis modos: sicut radix lilij quamuis sit vna tamen habet sex angulos. Primus modus fuit quo ipsa dilexit deum: illum super omnia reuerendo. Secundus quo dilexit animam suam ipsam in omni sanctitate custodiendo. Tertius quo dilexit corpus suum: ipsum in virginitate conseruando. Quartus quo dilexit domesticos et propinquos ipsos bonis moribus informando. Quintus quo dilexit amicos in deum. Sextus quo dilexit inimicos propter deum. Dicit enim Greg. in quadam homel. Ille veraciter charitatem habet qui et amicum diligit in deum et inimicum diligit propter deum. Sexta causa quare dicitur lilium est. quia thalami et cenacula regum lilijs adornantur vt iocundius quiescant et vescantur. Et quia vterus beate virginis fuit thalamus et cenaculum christi. ideo totus fuit lilijs adornatus et circundatus. iuxta illud Cant. vij. Uenter tuus sicut aceruus tritici vallatus lilijs. Tota enim fuit lilijs vallata. Nam a superiori fuit vallata lilio eminentis charitatis. ab inferiori lilio profunde humilitatis Ab interiori lilio perpetue puritatis. Ad dextris lilio temperantie in prosperis. A sinistris lilio patientie in aduersis. Ab anteriori lilio prouidentie in futuris. a posteriori lilio iusticie in preteritis. quia pro preteritis beneficiis deo semper gratias referebat. et hoc debitum iusticie requirebat. Et quia fuit lilijs vallata et circundata. ideo de ipsa canit ecclesia. Sicut dies verni circundabant eam flores rosarum et lilia conuallium. Inter ista autem lilia christus pascebatur. Unde ipsa inquit Cant. ij. Dilectus meus mihi et ego illi qui pascitur inter lilia. Nam modo pascebatur lilio superiori. quia delectabatur in eius charitate. Modo pascebatur lilio inferiori. quia delectabatur in eius humilitate. Modo lilio interiori quia delectabatur in eius puritate. Modo lilio exteriori. quia delectabatur in eius virginitate. Modo lilio a dextris. quia delectabatur in eius temperantia. Modo lilio a sinistris. quia delectabatur in eius patientia. et sic de reliquis.

Et qm̄ sic tota fuit florida: ideo omnia que per ipsam deo offerim⁹ sunt ei accepta. vñ Ber. in sermone de natiuitate ipsi⁹ ṽginis inquit. Quicq̄d illō est qō deo paras offer re: gratissimis manibus marie trade. Ni mi ꝝ candidissima quedā lilia sunt. nec cau sabitur ille lilioꝝ amator inter lilia nō in uētū q̄cq̄d illud sit qō inter manus marie inuenerit. hec ille. Septima cā quare dr̄ li lium est. q2 liliū multiplices habet virtutes de quib⁹ tractat Plini. in. xx. lib. naturalis histo. put etiā ponit̄ in li. de ꝓprie. re. In ter alias sūt ṽtutes est. ꝙ tumorē sedat. sa niem purgat. ⁊ morsum serpētis curat. Et sic beata virgo sanat tumorem superbie exēplo sue humilitatis. purgat q̄ꝫ saniē lu xurie exemplo sue ṽginitatis. ⁊ curat mor sum serpētis auaricie exēplo sue pauperta tis. Auarus em̄ est cibus serpētis quia di ligēdo terrena efficitur terra. que est cibus serpētis. cui inquit deus Gen̄. iij. Terrā cō edes cūctis dieb⁹ vite tue. ⁊ iō auar⁹ est da tus serpenti infernali in cibuꝫ. iuxta illud Esa. lxv. Serpenti panis puluis eius. Ro gemus ergo dn̄m nostrū iesum xp̄m vt vir tute hui⁹ p̄ciosissimi filij ṽginalis nō p̄mit tat nos a ſpēte maligno deuorari dicētes cum propheta p̄s. lxxiij. Ne tradas bestijs animas cōfitētes tibi. Sed introducat in paradisum suaꝝ delitiaꝝ. vt ī eo pascamur ⁊ delectemur inter lilia fragrātia virtutum genitricis sue benedicte. per infinita secu la seculorum. Amen.

Virtus liliorū.

De alijs quindecim assimilationib⁹ bea te virginis. Sermo. ij.

DEus ostēdet splē dorem suum in te qui sub ce lo ē. Baruch. v. c. In creatio ne beatissime virginis deus demonstrauit suam potentiam infinitam. Tanto em̄ princeps ecclesiasticus vel secu laris maiorem potentiam se habere osten dit. quanto maiora facta peragit. Et ideo romani in hoc se habere magnam poten tiam ostenderunt. ꝙ vniuersum orbeꝫ suo imperio subiugarunt. Unde regnum eorū ferreum describitur Dan̄. ij. ad innuendum ꝙ sicut ferrum domat reliqua metalla. sic ipsi sibi subdiderunt omnia mundi regna Potentia ergo dei infinita in hoc osten ditur. ꝙ ipsum regnum romanorum cū to to orbe non vi armorum: sed per simpliciuꝫ ⁊ illiteratorum apostolorum predicationē ritui ⁊ fidei christiani subegit. Magis ta men eius potentia in mundi creatione re lucet. Omnes enim mundi principes cum omni sua potentia non possent vel vnā par uulam formicam aut vermiculuꝫ vnū crea re. Unde concludit beat⁹ Tho. j. parte sū me. q. xl. ar. v. ꝙ creare non potest esse pro pria actio nisi solius dei. Et Augu. in. iij. de trini. inquit. ꝙ nec boni nec mali ange li possunt esse creatores alicuius rei. Et ra tio est ista. quia vt dicit magister in. ij. dist. j. Creare est de nihilo aliquid facere. sꝫ cum inter nihil et aliquid sit infinita distantia. vt ait sanctus Bonauentura in. iiij. dist. x. et Francis. de mayro. in quodam sermone de corpore christi. Ad hoc vt quis de nihi lo possit aliq̄d agere. necesse est vt habeat infinitam potentiam. quam non habent omnes simul creature. Et ideo solus deus potuit omnia de nihilo creare. Qui dixit ⁊ facta sunt. mādauit ⁊ creata sunt. p̄s. ante penul. ⁊. c. reuera. de conse. di. ij. ⁊. c. frater nitatis. xxxv. q. x. Et quo patuit eius infini ta potentia. Sed si magnam ostendit po tentiam in creando celum et terram ange losq̄ꝫ cum alijs creaturis. multo maiorem ostendit in creatione gloriose virginis ma rie. quia ipsa est nobilior ⁊ excellentior om nibus creaturis simul. cum ad nobiliorem ⁊ excellentioreꝫ finē et effectū sit a deo ele cta et creata. Et ideo vt inquit sanctus Bo nauen. in. i. di. xliij. et beat⁹ Tho. in. iij. p̄te sum. q. xxv. ar. vlt. Si oēs creature quantū cunq̄ꝫ ascenderent in gradib⁹ nobilitatis essent p̄sentes. oēs deberēt reuerentiā ma tri dei. Ex hoc itaq̄ꝫ ꝙ deus eam elegit et creauit. atq̄ꝫ tam altam et magnam consti tuit. summā ⁊ infinitā potētiā suam demō strauit. Scd̄o ostendit summā sapiētiā suam in eodem opere. Magna etem̄ sapiē tia in bellatore eē dinoscitur. q̄n armis ad uersarij sui eum vincit. Sicut ille disputa tor qui aduersariū suum super easdē ratio nes ⁊ autoritates quas ille ad defensionē suā adduxerat cōuincit. magnā sapientiaꝫ se habere ostendit. Et idem est dicendū de pugnante in bello militari. qui hostē suuꝫ proprijs armis ipsius prosternit. Et ideo in hoc ostendit deus sapientiam suam. ꝙ diabolum hostem suuꝫ qui mediante femi na genus humanū sibi subiecerat. et iā per feminā voluit debellare. que fuit ei⁹ bene

Potentia dei ostēdit̄

in puer sione romanoꝝ

Potentia dei ōndit̄ ī creatōe marie

ratoꝛ omnipotēs decoꝛare fabꝛicauit hanc beatissimā virginē. vt illaꝫ regni ⁊ imperij sui faceret dominā ⁊ impatricē. vt verificaretur ꝓphetia Dauid ps. xliiij. ei dicentis. Astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato circundata varietate. Astitit enim beata virgo a dextris dei. quia in potioꝛibus bonis eius vltra omnes sanctos post filiū exaltata resedit. et bene dꝛ esse oꝛnata vestitu de aurato. quia est in celesti patria cum coꝛpoꝛe gloꝛificato. ex cuius splēdoꝛe post filiū suū tota lucescit ciuitas beatoꝝ. Circūdata autē est varietate graꝝ. Tantū ῀ꝯo differt gloꝛia ipsius beatissime ῀ginis a gloꝛia alioꝝ beatoꝝ quantū sol differt a ceteris luminarib⁹ celi. Et quod amodo sicut cetera luminaria illustranꝫ a sole. sic tota celestis curia a glꝛiosa virgine letificaꝫ ⁊ decoꝛatur. vn̄ Ber. in sermone de assumptione eius inquit. Gloꝛiosa virgo dum celos ascēdit. etiā supernoꝝ gaudia ciuiū copiosis augmētis cumulauit. Nā si paruuli nec dum nati Johis aīa liquefacta est vt Maria locuta ē: quen̄ā fuit illa exultatio ciuiū supnoꝝ. cū ⁊ ei⁹ audire vocē ⁊ videre faciē eiusq̄ beata pfrui pn̄tia meruerūt. Augu. q̄ꝫ i sermōe de natiuitate virginis illi ait. Ipsum celū queꝫ penetrasti o virgo beata. nec nō cūcta que in eo sunt cōtenta: noua ⁊ ineffabili gloꝛia decoꝛasti. pꝛioꝛēq̄ ei⁹ gloꝛiā vltraq̄ dici pōt tua p̄sentia magnificasti. noua ⁊ p̄cellēti tuaꝝ virtutū dignitate irradiās. immēsaq̄ gratiaꝝ tuaꝝ luce plus strans. Et iterum Ber. in quodam sermone inquit Marie presentia totus illustraꝫ oꝛbis: adeo vt ipsa etiam celestis patria clarius rutilet virginee lāpadis illustrata fulgoꝛe. Pꝛopter que omnia ipsis bn̄dicte ῀gini optime conuenire possunt verba thematis nostri in quibus ei pꝛedixit ꝓpheta dicens. Deus ostēdet ⁊c. Super quib⁹ alias xv. assimilationes pscrutabimur eideꝫ dn̄e nostre conuenientes.

Qd̄ beata virgo per Niuem figuratur. Assimilatio. j.

℟ Quare sit festū niuis institutū.

Dicēt aliqui curiose inq̄rere quare sctā mater ecclesia oꝛdinauit festū particulare ad honoꝛē beatissime virginis. v. augusti ꝑpꝫ vnū miraculū niuis ab ea factū in tali die. Cū nō p̄tereat momētū tp̄is qd̄ non illustretur multis ⁊ q̄si i finitis miraculis eiusdē intemeꝛate matris dei. Causa autē hui⁹ inquisitionis oꝛiginatur ex quadaꝫ iuristarū sn̄ia dicentiū. ꝙ vbi est eadem ratio ibi debet esse eadeꝫ iuris dispositio. l. a titio. ff. de verbo. ob. l. j. C. de libe. p̄te. vl' exhe. c. translato. de cōsti. ⁊ de similib⁹ idē debet esse iudicium. vt ait pbs. ij. Top coꝝ ⁊ no. in. l. seruis legatis. ff. de leg. iij. ⁊ in. l. non possunt. ff. de legi. ⁊ in. l. si libellū. C. d̄ diuer. re. ⁊ in. l. loci. §. si fundus. ff. si seruiuē. ⁊. ij. q. j. c. multi. i fi. ⁊. ij. q. vj. c. q̄ sentit. ⁊ in aut. quibus mo. na. effi. legi. §. liceat igitur. Quapꝛopter eis videtur ꝙ eadē ratione deberent ab ecclesia festiuari oēs illi dies in quibus ꝓdigia magna ipsius glꝛiose virginis videm⁹ coꝛuscare. Quoꝝ hesitationi volēs satisfacere. licꝫ dicaꝫ in. l. nō omniū. ff. de legi. Nō omniū que a maioꝛibus nostris cōstituta sunt ratio reddi pōt. Tamen bm paruā ingenij mei cognitioneꝫ videtur. ꝙ bn̄dicta dei genitrix voluit miraculuꝫ hoc niuis a nobis sup alia particulariter festiuari ꝑpter multā similitudinē quā ip̄a habet cuꝫ ꝓpꝛietatibus niuis. De quibus habetur in diuersis sacre scripture capitulis. in quibus ipsa beatissima mater dei assimilatur niui. Maxime autem Dan̄. vij. vbi dꝛ. Antiqu⁹ dierū sedit. vestimentū eius album sicut nix. Deus enim qui est antiquus dierum. i. ante oēs dies. q: est etern⁹. sedit in vtero gloꝛiose virginis. ⁊ in eo requieuit nouem mensib⁹. vestimentū auteꝫ ei⁹ fuit albū sicut nix. q: ip̄a virgo purissima que tanq̄ vestimēto circūdedit cuꝫ suo sacratissimo vtero. iuxta illud Iere. xxxj. Nouū faciet dn̄s sup terrā: femina circūdabit virū. que eius diuinitateꝫ texit. ⁊ induit sua carne. fuit candidissima per innocētiā.

Pro cui⁹ veritatis declaratione tria mysteria contemplabimur de niue. Pꝛimum erit de eius aspectu. Scd̄m de ipi⁹ tactu. Tertiū ῀ꝯo de illius effectu. Quoad pꝛimū dico. ꝙ nix est aspectu alba. pulchꝛa ⁊ disgregatiua. Albedo autē. vt dicit Algaꝫel in sua physica. ⁊ ponitur etiā in lib. de ꝓpꝛie re. est coloꝛ ex luce clara ⁊ multa in coꝛpoꝛe perspicuo generat⁹. vnde quanto i materia pspicua est lux claꝛioꝛ. tāto albedo est intēsioꝛ ⁊ nigro impermixtioꝛ. Et cā hui⁹ albedinis in niue est frigiduꝫ. quia q̄n materia substātialiter est humida. ⁊ in illa dominatur frigiditas generatū ex ea est album. Et vt dicit pbs. xix. de animalib⁹. Nix. generatur ex aere vapoꝛoso declināte ad humidi

tione formositatis xpi et matris eius que de seipa inquit Eccli.xxiiij. Ego mater pulchre dilectiōis. vbi glo. ait. Pulchra mater dicta est que pulchritudine ꝯcepit filiū ⁊c. Est ergo vt nix beata ꝓpter pulchritudinē iuxta illud Threnoꝝ.iiij. Cādidiores nazarei ei⁹ niue nitidiores lacte: sapphyro pulchriores. Legitur aūt ꝙ pdicātib⁹ aplis. et aliquos nō valētibus conuertere. mittebāt eos ad btīssimā ꝟginē. q̄ admirātes formositatē bn̄dicte matris dei. ⁊ ei⁹ sapiētissima eloq̄a. cōuertebātur ad fidē. cognoscētes illum esse verum deū qui tanta pulchritudine renitentē fecerat matrē suā. Ipsam enī formosissimam virginē ad nos destinauit deus vt cūctis pplis ostēderet pulchritudinē ei⁹ Vester. s. Tertio nix est aspectu disgregatiua scz visus. ⁊ hoc etiā est rōne albedinis. Albedo enī ē disgregatiua visus. vt dr in lib. de sensu ⁊ sensato. Et iō i li. de proprie. re. sic scriptū est. Nix cādore suo ⁊ pulchritudine ad sui aspectū oculos intuētiū ꝓuocat. sed si nimis diu aspiciat. spēm visibilē disgregat ⁊ immutat. hec ibi. Sic igit si q̄s longo tpe fixis oculis aspiciat niuez: sibi immutat spm̄ visibilē. ⁊ ei generat vertiginē quādā. ita vt postea nō bn̄ discernat nec capiat voluptatē ex alicu⁹ rei pulchre aspectu. Sic btē ꝟginis aspect⁹ erat disgregatiu⁹ visus. ita quātuncūq̄ q̄s eēt libidinosus si in eā aspiciabat: statim ardor cōcupiscētie ⁊ libidinis ab illo diuertebat. vnde ꝙ inquit Alex. de ales. in. iij. parte summe tractatu de sanctificatiōe beate virginis. q. viij. Et sanctus Bonauē. in. iij. sen. disti. iij. Hoc aūt ꝓcedebat multis ex causis. de quibus tractauimus in. ij. pte pncipali huius opis. ser. v. pte. vij. Quidā enī radij q̄si solares ex ei⁹ vultu lucidissimo coruscabāt. ita vt eam fixis oculis nemo posset intueri. vt ibidē diximus. Nec mirū. Si enī deo apparente in nube sup mōtē synai ⁊ loquēte cū Moyse: non poterat ipse Moyses intueri abyssum claritatis eius. sed ponebat velame super faciem suā Exod. xxxiiij. Multo minus poterāt homines intueri claritatez beatissime virginis i qua erat de⁹. nō vt in nube: sed vt i matre. que erat illa stella fulgentissima. de qua ortus est sol eterne claritatis. Et hoc etiaz dicit Nico. de lyra sup Mat. c. s. allegās similitudinē vult⁹ Moysi cuius claritatē nō poterat intueri ppls Israel. q̄n locut⁹ fuerat cum deo. sicut recitat Pau. s. Cor. iij. Multo itaq̄ magis radiabat ꝟginis beatissime facies. que nouē mēsibus deū portauit in vtero. ⁊ ideo erat cōcupiscētie disgregatiua. Possumus q̄q̄ dicere. ꝙ hoc etiā ꝓcedebat ex diuina ꝟtute. Experientia enī teste videmus. ꝙ demonū fallacia ⁊ incitatione sepe viri quidā cōtemnūt: vxores suas pulcherrimas. ⁊ earū pulchritudine nō mouētur ad ꝯcupiscētiā sed potius ex aspectu cōcubinarū turpiuz. Multo igit magis potuit hoc deus in bono operari in virgine. vt ei⁹ pulchritudine nemo ad ꝯcupiscentiā ꝯcitaretur. sed poti⁹ distraheretur. Dicunt ergo quidam deuoti doctores ꝙ inspicientes beatā virginē remanebāt vt attoniti ex ei⁹ claritate. Videmus enī q̄nq̄ aliquē ita occupatū ⁊ abstractū in aspectu alicui⁹ figure. vt nō sentiat etiam si vocetur. Morum etiam honestas ipsius benedicte virginis etiā lasciuoꝝ hominū mētes ad bene viuendam inducebat Mulier enī facie pulchra si bene imorigerata fuerit bonos incitabit ad deuotionez ampliorē. malos aūt plerūq̄ ad ꝯpunctionem. Ad quod facit exemplum quod retulit pater frater Ludouicus de vincentia ordinis nostri. dicēs ꝙ in quadā naui ex vna parte erāt duo fratres minores. ex alia ꝟo erat quedam meretrix cuz multis scholaribus qui per paduaz ibāt a Ferraria paduā In qua quidez naui dicta meretrix cū ipsis scholarib⁹ dissolutiones multas faciebat: Mox aūt vt semel intuita est illos fratres honeste stantes. ⁊ deuote in ipsa naui magno rubore dimisit i͂ima oculos. ⁊ nūꝙ postea ausa est illos leuare. Scholares ꝟo hic inde ipsaz stimulātes. nutibus increpabāt ipsa autē eos reprehēdebat ⁊ hortabat vt attenderent ⁊ imitarent predictoꝝ fratruz honestatē. Postea ꝟo applicata naui ad littus hora vespertina cuz hospitati fuissent apud quendam indeuotum hospitē. ⁊ necdum pransi fratres etiam de cena diffiderent. Meretrix illa ad se vocauit hospitez. ⁊ dixit vt fratres ipos bene tractaret. quia de sua pecunia oīa solueret. quod ille ꝓtinus fecit. Videntes autem fratres tantā abundantiā escaꝝ timuerūt ne hospes spe lucri ista eis tam copiose ministraret. Quibus nō audentibus comedere. q2 nō habebāt vnde soluerēt. dixit hospes predictus Nolite timere. nam illa meretrix omnia se soluturā promisit que in naui vobiscū fuit

Marginal notes (left): E. Nix aspectu3 castum ꝟginis significat. — Maria a cōspiciētib⁹ non potuit cōcupisci.

Marginal note (right): Quō honeste mores malos alliciāt

Tūc fratres deo grās referētes cibum sum
pserūt. Postea vo cōpleto prādio sine cena
pdicta meretrix velut altera Magdalena
lachrymis madefacta venit ad eos dicens
O patres. O angeli dei. O serui Jesu xpi
fideles. bñdicti vos a dño qui me honesta
te vr̄a reuocastis a carnis mee putredine.
vnde post fratrum monita pniam egit. O
sancta honestas. tu es illa d̄ qua dr̄ Eccli. — Amb.
xxvij. Grā sup grām mulier sancta z pudo — descri
rata. gratia. s. honestatis in se. z sup grām — bit ho
in alijs libidinē extinguēdo. sicut fuit ī vir — nestatē
gine bñdicta. Et ideo inqt Ambro. l. ij. lib. — Marie
d virginibus. Sit nobis tanq̄ in exēplari
descripta virginitas vitaq̄ Marie. de q̄ve
lut a speculo refulget spēs castitatis z for
ma vtutis. hic sumat̄ licēt exēpla. vbi tanq̄
in exēplari magisteria sunt expssa pbitat̄.
que quid corrigere. qd fugere. quid tenere
debeatis ostēdunt. primus discendi ardor
nobilitas est matri. Quid nobilius dei ma
tre: quid splēdidius ea quā splēdor elegit:
Quid castius ea que sine ptagione genera
uit. nā de ceteris virtutib9 eius qd loquar.
Uirgo erat nō solum corpore sed etiā men
te. que nullo doli ambitu sincerū adultera
ret affectū. corde humilis. vbo grauis. ani
mo prudēs. loquēdi parcior discēdi studio
sior. nō in incerto diuitiarū sed in pce pau
peris spem reponēs Intēta operi. verecun
da sermōi. arbitrū mētis solita non hoīes
querere sed deū. nullū ledere. oīb9 bñ vel
le maioribus assurgere. equalibus nō inui
dere. fugere iactantiā. rationē sequi. amare
virtutē. Quādo ista vultu lesit parētes. qñ
fastidiuit humilem. quādo derisit debilē.
quādo vitauit inopem. Eos solos cetus vi
ror̄ inuisere solita erat quos misericordia
nō erubesceret neq̄ verecūdia pteriret. Ni
hil toruum erat in oculis eius. nihil in ver
bis procax. nihil in actu inuerecūdum. non
gestus fractior. nō incessus solutior. nō vox
petulātior. vt ipsa corporis species simula
crum fuerit mētis z figura probitatis. Bo
na qppe domus in ipso vestibulo dz agno
sci. Ut primo pretēdat ingressu nihil intus
latere tenebrarū. z mens nostra nullis re
pagulis corporalibus impedita. tanq̄ lu
cerna lux intus posita foris luceat. Quid ḡ
exequar ciborum parsimoniam. officiorum
redundantiā. alterum vltra naturā super
fuisse. alterū vo ipsi nature defuisse. Illic
in illa tempora intermissa hic congemina

tos ieiunio dies. Et si quando volūtas fue
cessisset. cibus plerumq̄ erat obuius qui
mortem arceret. non delitias ministraret.
Dormire nō prius cupiditatis q̄ necessita
tis fuit. z tamē cū quiesceret corp9. vigila
bat animus. qui frequenter in somnis aut
lecta repetit. aut somno interrupta conti
nuat. aut disposita gerit aut gerēda dispo
nit. Prodire domo nescia nisi cū ad ecclesiā
cōueniret. Et hoc ipsum cum parentibus z
ppinquis. Domestico operosa silētio. forē
si stipata comitatu. nullo meliore tamē suo
custode q̄ seipsa. In incessu aspectuq̄ vene
rabilis. que non tam vestigium pedis cole
ret. q̄ gradū virtutis attolleret zc. Et in
fra. Sic Maria intēdebat omnib9 quasi a
pluribus moneretur. sic oīa implebat. vir
tutis officia vt nō tam disceret q̄ doceret
Talem euangelista mōstrauit. talem ange
lus reperit. talē spūssanctus elegit. Quid
in singulis morer. hanc parētes dilexerūt:
extranei predicauerūt. que digna fuit ex q̄
dei filius nasceretur. hec Ambro. Alia etiā
ex causa non fuit concupita. quia pulchri
tudinem suā quantum poterat occultabat
z membra sua optime cooperiebat. Nā ho — Ut
neste vestes que corpus bene tegūt. preser — Hone
uant a concupiscentia. Econtra vo vestimē — ste ve
ta inhonesta z ornatus meretricius est cau — stes p. e
sa concupiscentie. Nam videntes iuuenes — seruant
mulierē sic indutam arbitrātur eā esse me — a ɔcupi
retricē. vel habere animū fornicādi. Talis — scentia
enim q̄lisq̄ esse presumitur qualem eū ve
stes indicant. l. item apud labeonem. §. si
quis virgines. ff. de iniurijs. exteriora nāq̄
demonstrant interiora. l. fulcinius. §. illud
sciēdum. ff. ex quibus causis i. possessionē
eatur. z. §. ceruos. insti. de rerū diuisione
l. naturalē. §. in his. ff. de acqui. rerū do. Et
ideo eam cōcupiscūt. quia sperāt illam sue
maledicte volūtati cōsensū pbiturā. O igi
tur femina vana. rete diaboli. o mulier la
sciua. o bestia infernalis. o iuuenca fetida
vt qd ostēdis pect9. spatulas z mamillas.
Quare sic infasciata incedis. Cur sic in ho
neste vestiris. quare faciē tuā depīgis. q̄re
ipsas liras. cur pellem extēdis. cur mēbra
tua ostēdere hominib9 queris. nisi vt oēs
ad cōcupiscentiā tuam prouoces. nisi vt il
lor̄ animas capias. nisi vt eas tecum ad in
fernales cruciatus perducas. Si enim nō
haberes carnes venales. non portares eas
ad macellū. Sicut ḡ signū vini vel alterius

rei venalis facit bonā p̄sumptionem iuris q̄ talia sūt venalia.l.nec emere.C.de emp. et ven.sic tua inhonestas et expositio ac publica ostensio carniū tuarum insinuat q̄ in animo es corrupta.et carnes ipsas venales habes. Absconde igit nuditatē tuam. cela carnes tuas.et fuge viroꝝ consortia.exēplo virginis de qua inq̄t Amb.sup Lucam. Discite virgines non circūcursare per alienas edes.non demorari in plateis.nō aliquos in publico miscere sermones. Maria in domo sera.etc. O igit femīe dissolute.o pictrices facieꝝ.o platearie.o balchonarie.o mulieres inhoneste. que totū studiū vestrum posuistis in demōstratiōe vr̄e pulchritudinis.an nescitis q̄ ille thesaurū sancte virginitatis amittere cupit: qui illuȝ frequenter in publico gerit: Capite ergo exemplū beatissime virginis.de qua inq̄t Ambro.vbi.s. q̄ videri frequenti' in publico displicebat et ideo neminē ad ↄcupiscentiā ꝓuocabat. sicut tu balarina impudica facis. quod est maximū petm̄ et grauissima pena cruciandum. Noli igit amplius tot xp̄ianoꝝ animas illaqueare.et preciosum sanguinē iesu xp̄i ↄculcare impudicitijs tuis. Sȝ exēplo beatissime virginis induere vestimētis albis honestat(. Et sic nō incitabis aliquē ad libidinē sȝ vnusq̄sq3 seruabit de te illō. Prouer.vi. Nō ↄcupiscet pulchritudinē ei' cor tuū. Et Eccl.xxv. Nō ↄcupisces mulierē in specie. Noli sic frequēter morari in porta. sic libēter ꝓdire ad spectacula cōsiderans q̄ Dina filia iacob q: ad videndū mulieres regionis p̄rexit.q: in publico apparuit quia pulchritudinē suam ostēdit ꝓstituta fuit Gen.xxxiiij. Et ideo te hortat ꝓpheta Hierem.iij.c.exclamās et dicēs. Reuertere virgo ad ciuitates tuas.i.ad cōscientiaȝ in camera tua.sicut faciebat intemerata virgo maria. Scdm̄ mysteriū de niue est de ipsius tactu. Pro cui' declaratione dico.q̄ nix ē tactu frigida.porosa:et elapsiua. Quo ad primū non oportet venire ad probationes.quia quod patet expresse nō est ꝓbare necesse.c.euidentia.de ꝓba.et.l.ea quidem C.de accu. Manifestū est eī niuē esse frigidaȝ.que etiā frigescere facit manū tāgētis. Vn̄ d: Eccli.xliij. Vent' aq̄lo flauit aquam frigidā.i.niuem. De qua d̄r. Prouerb. xxv. Sicut frigus niuis etc. Et eiusdeȝ lib. vlti. c.d̄r. Non timebit domui sue a frigoribus niuis. Beata igitur virgo frigida fuit.i.humilis. Hoīes enim frigus habētes vadunt strictis humeris. capite flexo. et humiliter in manib' sufflant. Unde glo. super illud Apoca.iij. Utinā frigidus esses etc. ait Seruum sibi idoneū dn̄s frigidū optat. vt frigore nuditates agnoscat.et pānis indigere sesciat.et humilis reddat ad poscēda vestimenta et tegumēta nuditatis. Uidem' eñ q̄ paupes humili' elemosynam petūt tempore frigores q̄̄ in estate. Dicunt eñ intra se tēpore estatis. Si nō inuenero in ciuitate panē.ibo ex̄ et comedaȝ fruct' agroꝝ. In hyeme aūt nō sunt fruct' in agris. nec audent demorari in plateis ꝓpter frigus.maxime qñ sunt male induti. Et sic instantius et importuni' petunt elemosynaȝ tempore frigoris. Frig' namq3 hūiliat non tm̄ pauperes.sed etiā diuites.quos aliquando delectat aptare ignem: et apponere ligna sub ferculis. Dicite o femine lixate et scolate. nūquid i hyeme libēter coopitis nuditatē vestram? et quid pgebatis in estate incessu maturo et graui ac fastu pleno? In hyeme celeriter ꝓperatis. Frigida ḡ fuit bn̄dicta virgo.i.calore supbie vacua.iȝ frigore humilitatis plena que tam humilis fuit vt nullibi legaf q̄ se matrē dei appellauerit: non reginā.non dn̄am:sed ancillā dī. Ecce ancilla dn̄i Lu.i. Scd'o nix ē porosa tāq̄̄ spongia susceptibilis aquarū.et hinc est q̄ magna niuiū quantitas si p̄mat reducif ad modicam quantitatē. Et silr porosa fuit beatissima virgo.que tantaꝝ graꝝ ymbrem suscepit.vt ex eius abūdantia oīs creatura repleta sit. Unde Bern.exponens illa xba cātici virginalis. Ecce eñ ex hoc beatā me dicent oēs generationes.ait Ecce intuentis est aduerbiū et demōstrātis.ac si dicat. Ecce iā video quid futurū sit de me. Quis fruct' ꝓcedet ex me.que et quāta bona non mihi soli.sed omnib' generationib' proueniet ex me. Nam et angelicarum generationum numer' per meū genitū reintegrabit et hoīes generatio in Adam maledicta per vētris mei fruct' benedictionem.ad eternā generationeȝ regenerabif.hec ille. O igit virgo oīm gratiarū capacissima.que illum in se suscepit.quem tot' mūd' non capit: que illum continuit qui magnitudine sua oēm celoꝝ capacitatē excedit que tantam infusioneȝ gratiarū recepit q̄ nūq̄̄ aliqua pura creatura similēȝ habuit vel habebit. Ait eñ Hiero.in sermone ad Eustochium

x Frigiditas niuis marie hūilitatem signat.

y Porositas niuis capacitatē graꝝ Marie signat

Z
Elabilitas niuis marie inexplicabilē elucidatiōē3 significat

Ceteris p partes gratia prestatur. Marie vo tota se ifudit gratie plenitudo. Tertio nix est elapsiua. Si enim de niue corp⁹ bene sphericū formaueris cito elabitur e manibus. vel pila diu palmis tractata liquescit. Que quanto forti⁹ stringitur: tanto citius elabit. vel in aquam se cōuertit. Et similiter benedicta virgo de ꝯtrectantiū manibus elabitur. quia sua magnitudine scriptores suarū laudū elaborāt: ⁊ nec quidem minimā partē sufficiērer tractare seu exprimere possunt. Nam de illi⁹ gestis dici potest illa legalis sentētia ꝙ plura sunt negocia ꝙ̄ vocabula. l. iij. §. negocia. ff. de neg. gest. ⁊. l. hec vba. ff. de preicrip. ver. Et ideo si oēs oratores ⁊ poete qui fuerūt ⁊ erunt adessent. ⁊ de ipsius virtutibus ⁊ excellentijs scribere vellēt. in elucidādo. vel vnam de prerogatiuis. verificaret illa Mantuani poete sentētia in. j. Eneid. sc3. Ante dies clauso componet vesper olimpo. Si enim tota maris arena. ⁊ aqua se in linguis conuerteret. si folia arborū loquerent si omnes creature loqui possent. ⁊ laudare beatam virginem velent. ⁊ si omnes beati spiritus ⁊ sancti dei eius dignitatem ⁊ excellentiam ac gloriam exprimere attentarent. non valerent ad plenū explicare nec attingere laudes conuenientes illi que deu3 parere meruit. Et ideo eximius prophetarum dauid. lic3 diceret ps. xliiij. Lingua mea calamus scribe velociter scribētis. Tamē in laudib⁹ beatissime virginis exprimēdis se in sufficiē tem confessus est dicens ps. lxxxiij. Deficit aīa mea in atrijs dñi. Ipsa enim sacratissima virgo dicit in sacra scriptura atriū dei vt declarauim⁹ in. iij. parte principali hui⁹ operis sermone. v. parte. v. Ego vo in hoc opere fatigatus. dico cum beato Job libri eius. c. xix. Quis mihi tribuat vt scribantur sermones mei. quos se3 pre nimia sublimitate ⁊ copiositate virtutum beate virginis proferre non possum. De quibus non immerito dicere valeo illud Joh. vltimo. Nec ipsum arbitror mundum capere posse eos qui scribendi sunt libros. Ex quibus omnibus patet quantum ille sit deceptus. ꝙ̄q3 parum de gloriose virginis excellētia ⁊ virtutibus informatus. qui omē quod de illa dici potest septem se asserit posse explicare sermonib⁹.

A
Sicut nix terram

Tertiū mysteriū est de niuis effectu. Nix em̄ habet plures effectus. qui ponunt in libro. xj. de proprietatib⁹ rerum in. c. de niue. quoꝝ solum referam ⁊ declarabo semptem. ꝓpter septem virginis ipsi⁹ gaudia. ⁊ erunt tanꝙ̄ septem thesauri. de quib⁹ dicit Job. xxxviij. Nūquid ingressus es thesauros niuis? Quantū ad primum effectum sic dicit ad litterā in pdicto libro de proprietatib⁹ rerū. Ex mora niuis super terrā humus impinguat. Sua em̄ frigiditate poros terre claudit. vñ reuocato calore ad interiora radicum ⁊ seminū fit humorum interiorum attractio ad radices et ipsorum inuiscatio ex qua terra impinguaf: vnde nix herbas malas ⁊ superfluas mortificat ⁊ attenuat. bonas vo nutrit ⁊ impinguat. hec ibi. Et similiter beata virgo ipinguat. terrā. i. nos terrenos qui eram⁹ macillenti pre penuria panis celestis. qui nōdu3 erat in terram destinatus. quem ipsa nobis oriri fecit. Unde ipe fruct⁹ vteri virginalis inquit. Joh. vj. Ego sum panis viuus qui de celo descēdi. De q̄ benedicto pane comedimus ⁊ impingati sumus. sicut ps. predixerat dicens. ps. lxiiij. Pinguescēt speciosa deserti. ⁊ exultatione colles accingentur Beata igit virgo nō fuit sicut ille niues q̄ corruperunt segetes de qui⁹b in. l. fistulas. §. fi. ff. de cōtrahen. emp. Sed fuit illa nix que a deo missa est in mūdū vt sua coopertione vestiret ⁊ impiguaret terram hūane generatiōis. Unde de deo inquit ꝓpheta ps. cxlvij. Qui dat niuē sicut lanā. Hec est illa que quēlib3 suū deuotū impinguat cō solationib⁹ diuinis. Ad qđ applicari posset illud Eccli. xxvj. Gra mulieris sedule delectabit virū suū. ⁊ ossa illius impinguabit.

Sic maria terrenos impinguat.

B
Sicut nix fetida: sic maria turpitudinē vitio rū tegit

Scđs niuis effectus ponitur in predicto lib. de ꝓprie. reꝝ vbi sic dicit. Nix etiā sua ꝑsentia loca fetida ⁊ fimalia ⁊ sterquilinia tegit ⁊ occultat. Et sicr beatissima virgo occultat turpitudinē delictoꝝ nostroꝝ. dum eius interuētu vestimur indumēto innocētie ⁊ sctitatis. quod ipa nos assumere hortat dicens illud Apoc. iij. Uestimētis albis induaris. vt non appeat cōfusio nuditatis tue. Pctōri enim dixit deus Hier. xiij. Nudaui femora tua ꝯtra te. In cuius signum. Adam ⁊ Eua post pctm̄ se nudos cognouerunt et erubuerūt Genes. iij. Sicut autem illi nudi fuerūt p culpā ita ecōtrario virgo benedicta vestita fuit p innocentiā. Unde de ipa inquit Dauid ps. xliij. Astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato ⁊c. Et quia sic est bene vestita, etia3 nos vestit de-

sua supabundātia. Quapropter de suis de uotis dr̄ Prouer. vl. Om̄es domestici eius vestiti sunt duplicib⁹. ꝛ ipa est indumentū nostrum sicut in ṽbis pallegatis ostendit ps. dicens. ps. cxlvij. Qui dat niuem sicut lanā. i. beatā ṽginē sicut nostre nuditatis tegumentū. Tertius niuis effect⁹ ponit̄ in p̄dicto li. de ꝓprie. rerū. vbi sic dr̄. Item nix feris ꝛ aīalibus nocumētū p̄stat. quia eoꝝ tegit pascua ꝛ vestigia manifestat. vñ tempe niuis fere a venatorib⁹ de facili capiunt̄. Et simil̄r virgo benedicta nobis dolos ac insidias ꝛ machinatiões diaboli manifestat. vt in laqueū cadat quē nostris pa rauerat pedibus. vt de quolibet nr̄m deuīcente diabolū ṽtute ꝛ interuētu ipsi⁹ ṽgis dici possit illud. ij. Reg. xxiij. et. j. Paral. xj. Interfecit leonē in medio cisterne tpe niuis.

C Sicut nix vestigia: sic maria insidias diaboli manifestat.

D Quartus niuis effectus ponit̄ in eodē libro de ꝓprie. rerū. vbi sic dr̄. Itē nix vi caloris resoluta terras imbuit. remollit. et inebriat. quā ante resolutionē frigiditatis sue coartatione in sua supficie forti⁹ indurabat vt dicit Greg. hec ibi. Et sil̄r beata ṽgo suo exemplo nos duros. i. fortes ꝛ constātes facit cōtra tētationes mūdi. carnis et diaboli. dicēs nobis illud quod canit ecclesia in officio apostoloꝝ. Estote fortes in bello ꝛc. Et postq̄ victores euasim⁹. vi sue charitatis nos liq̄facit ꝛ iebriat deuotiōe vt ps. illi p̄dixit de nob. ps. xxxv. Inebriabunt̄ ab vbertate domus tue: ꝛ torrēte voluptatis tue potabis eos.

E Quintus niuis effectus in p̄dicto libro de ꝓprie. re. ponit̄ vbi sic dicit̄. Item nix ꝓpter sue substantie molliciē ꝛ leuitatē in suo descēsu strepitum vel sonum nō generat: immo insensibiliter de occulto aeris descēdens interstitio suauiter supficiei terre se applicat. ꝛ equaliter se coaptat. Et simil̄r benedicta virgo de alto nos respicit. ꝛ ad nos descēdit nō in strepitu aut furore magne seueritatis propter peccata nostra. sed in dulcedine ꝛ pietate humaniter ad nos venit ꝛ equaliter. i. tam ad iustos q̄ ad petōres et presto est oībus inuocata. Unde de illa dici potest illō Sapie. vj. Pusillū et magnū diligit. ꝛ equalit̄ est ei cura de oīb⁹.

F Sext⁹ niuis effect⁹ est ille qui ponit̄ in p̄dicto lib. de ꝓprie re. vbi sic dicit̄. Item aqua niuea potentiali et actuali frigiditate sua fluxū vētris repmit et cōstringit. Et simil̄r aqua grē virginalis repmit lubricos ne cadāt in fornicationes

Maria sua gra lubricos restringit.

et adulteria. Quot em̄ ipsi⁹ virginis adiutorio ꝛ deuotione: ac eius puritatis et honestatis exēplo abstinent a labe carnalitatis? Quot fratrū obseruantium castitatem monasteria? quot monialiū clausure? quot in seculo dimissi ꝛ dimisse? quot virgines vtriusq̄ sexus? quot vidue honeste? q̄t maritate seruāt thoros illibatos? quot q̄ prius fuerunt ꝓclivi ad libidinē se restrinxerūt. ꝛ effluere p voluptates ꝛ spurcitias cessauerunt. Ista em̄ nix restringit venas libidinum. vnde de quolibet tāgente istā niuem per deuotionem ꝛ bibēte aquas gratie ei⁹ verificabitur illud Osee. xiij. vbi dr̄. Siccabit venas eius.

G Septimus niuis effect⁹ ponit̄ etiā in p̄dicto libro de ꝓprie rerum. vbi sic dicit̄. Item loca alta ꝛ mōtuosa nix frequentat ꝛ diutius in montib⁹ q̄ in vallib⁹ perseuerat: quia venti frigidi liberi⁹ in montib⁹ q̄ in vallib⁹ cōualescūt. Insuper valles sunt mōtib⁹ calidiores propter maiorem aggregationem ꝛ fractionē radiorū solis. ꝛ ideo niues in montib⁹ pl⁹ abūdāt. hec ibi. Mōtes aūt in sacra scriptura significāt sanctos qui sunt alti per celestiū contemplationē. ꝛ ita accipit̄ in ps. cxxiiij. vbi dr̄. Montes in circūitu eius. Et ps. cxiij. Montes exultauerunt vt arietes. ꝛ colles sicut agni ouiū. In his aūt montib⁹ descendit libēter beata ṽgo. quia hoīb⁹ deuotis ꝛ sanctis dat abūdantiam consolationū. ꝛ sup eos descendere facit grām spūssancti q̄ per niuē designat̄. vt ipsa virgo dixit Liberio pape. sicut legit̄ in officio niuis. ꝛ iō de quolib3 deuoto habēte grām beate ṽginis potest exponi moraliter illud. j. Macb. xiij. Erat ibi nix multa valde. Nec mirum si benedicta ṽgo libēter in mōtibus moratur ꝛ grās suas effundit. Nam ꝛ dilect⁹ fili⁹ eius magnificat fecit in montib⁹. In mōte enim trāsfigurat⁹ est Matth. xvij. Orauit in mōte Lu. xv. ꝛ xxj. docuit discipulos in mōte. Ioh. vj. ꝛ Matth. v. In monte q̄3 descendit deus ad Moysen Exod. xix. O igit̄ homines terreni. o mortales depssi iniquitate. o onusti peccatoꝝ sarcina. deponite pōdus tam graue. Uos em̄ estis illi de quib⁹ dicit̄ Exod. xix. Non poterit vulgus ascendere in montem. sc3 cū grauamine tantoꝝ criminū. Contendit ergo leuitate virtutū ascēdere in mōte dei ad illū. s. de q̄ inq̄t ps. lxvij. Mons dei mōs pinguis: mōs in quo bñplacitū ē deo habitare in eo. Et em̄ dñs

Maria frequēt̄ i sctōs descendit

habitabit in finē. Mōs.s. deuotiōis et ptē platiōis. de quo moralr intelligit illō Gen̄ xix. In mōte saluū te fac. Ibi em̄ inuenies niuē.i. vginē glīosa3 niue candidiorē. quā ad te mittet de⁹ de quo dr. Job.xxxvij. Qui pcipit niui vt descēdat sup terrā. Et Eccli. xliij. Impio suo accelerauit niue3. Mitte igit ad me istam niuem o dn̄e deus beatus em̄ ero cū bene lotus fuero quasi aquis ni-

D uis. Job. ix.

Qd beata virgo dicit scala celi.

Assimilatio.ij.

b Eata virgo maria dr scala qua3 vidit Jacob patriarcha Genes xxviij. stante3 super terram cui⁹ cacumē celū tāgebat. Angeliq3 ascendebāt et descendebāt p ea3 et dn̄s ipsi schale inherebat. quā visionē exponēs Damascen⁹ in quodā smone ait. Intellectualis scala est virgo maria. ex terra em̄ habet natiuitatē. caput aūt ad celū. Oīs quippe mulieris caput est vir. sed hec qm̄ virū non cognouit caput habet deu3. hec ille. Dicit autē scala. quia sicut per scalam ab alto ad ima descendit. sic p istam scalam filius dei ad nos descēdit. qui nunq3 descēdisset nisi ista scala affuisset. qua hūilitate sua ac puritate deum inclinauit vt p ipam descenderet. et ipsi inhereret. Unde ipsa ait Luce.i. Quia respexit humilitate3 etc. vbi Ber. ait. O vera humilitas que deū hoīb⁹ peperit. vitam mortalibus edidit. celos innouauit mūdum purgauit. et animas hoīm a morte liberauit. Facta est marie humilitas scala celestis p quā de⁹ ad terrā descendit. virgo quidē vginitate placuit: sed hūilitate concepit. hec ille. Nam humilitas ipsius bn̄dicte vginis super om̄ia deo placuit. vn̄ tūc ex humilitate facta est mater dei cu3 dixit. Ecce ancilla dn̄i etc. Luce.i. vbi Cassiodor⁹ inquit. Erubescāt elati. vbi em̄ locū credūt habere superbiam cū celū et terrā ab hūilitate videāt occupatos? Dicit etiā scala: qa per ipam angeli ad nostra3 ptectionem descendūt. et gratie diuine per eam nobis donantur. et nō nisi per hanc scalam celū scandere possum⁹. Un̄ inqt Bern̄. O vgo scala sublimis: q in sublime verticem sanctum erigis vsq3 ad sedentē i throno: et vsq3 ad dn̄m maiestatis. o q in altū mittis radice3 humilitatis. Cui pfecto scale dn̄s innixus est. qr nihil nos deus habere voluit quod per marie manus non transiret, et nihil ex opibus nostris sibi esse gratu3 nisi per manus marie offerat. Ideo modicu3 illud qd deo offerre desideras gratissimis Marie manibus cura tradere si repulsam non vis habere. hec ille. Hoc etiam patet exemplo quod legit in chronicis nostris.s. q quadā die sanctus franciscus vidit duas scalas: vnā rubeā cui christus innix⁹ erat. et aliam albam in qua virgo erat. Et cum ad monita beati Francisci fratres, scalam rubeam ascendere conarentur. dum ire inciperent, retro multi cadebant. et ascendere non poterant. de qua re sanctus Franciscus flēdo dolebat. Cui christ⁹ dixit. Fac vt fratres tui ad matrem meam currant. et ad scalā albā: atq3 per eam ascendant. Tunc beatus Frāciscus exclamare cepit dicens. Currite fratres ad scalam albam: et ascendite per eā: Quod facientes fratres a beata virgine leta facie suscipiebantur. et in celum cum facilitate ascendebant.

Qd beata virgo dicitur mare.

Assimilatio.iij.

c Icut declaraui in tertia pte pn cipali huius opis. sermone. ij. parte. ij. Beata virgo dr Maria

I

a mari. quia habet i se proprietates maris. Hic autē addere possum⁹. q sicut in mari. vt dicit in libro de pprietatibus rerum. sunt duo vapores.s. humid⁹ et siccus siue subtilis et grossus. et per motum et agitationē vndaru3 pars subtilior resoluit. et remanet grossior. que virtute solis calefacta fit salsa: et adusta efficitur amara Sic in beata virgine fuerunt duo vapores i. amores erga filium. Unus naturalis ad illius humanitatem qui erat vt vapor grossior. Alius spiritualis ad ipsius diuinitatem qui erat vt vapor subtilior. Et sm hoc habebat de eo duas consolationes. vnam sm sensualitatem. aliam vo sm rationem. In passione autem filij sui propter motum et agitationem vndarum.i. afflictionem et vexationem penarū et doloru3 christi pars subtilior.s. consolatio sm rationem videbatur resoluta. abundabat autem in ea vapor grossior. idest affectio naturalis. que in tantum calefacta est et adusta calore solis. id est feruore cruciatus et mortis christi qui est sol iusticie. qa tota facta est amara. Un̄ Job. xl. caplo dicitur. Feruescere faciet sicut ollam profundū maris.i. cor virginis, quod quantum feruebat amore, tantum

[Duo vapores in mari duos amores i maria significant]

vrebat dolore. Et ideo ipsa ad modus olle bullientis extra fudit aquas lachrymarus.

R Sed notandū q dr in predicto libro de
Quō pprie.re.ꝺm pħm in li.de aīalib⁹. q a ma
Mare ri pōt abstrahi salsedo. Nam si hō accepit
du'cora vas cereū nouū crudum. ⁊ clauserit ei⁹ ori⸗
tur. ficium ⁊ miserit ipm vacuus in mari. aqua maris in eo intrans effi ciet dulcis. Istud vas cereum nouū ⁊ crudum fuit corpus filij virginis post resurrectiones. Per ceram em̄ que mollis est intelligit eius caro delicatissima. que noua erat inquantū erat nouitate incorruptibilitatis et imortalitatis induta. Dicitur aūt hui⁹ caro cruda. q: oīs decoctio penalitatis ⁊ passionis pterite ab ea fuit ablata. Orificiū vo hui⁹ vasis clausum fuit p clausoriū impassibilitatis. ne intrare amplius possit in eo aliqua amaritudo tribulationis. Et sic vacuum omni amaritudine positū est in mari. i. ostensum piissime virgini. que ex amaritudine erat velut mare. ⁊ ipm vas dulcorauit eius amaritudinē. ⁊ in dulcem aquā ꝯuertit. ⁊ in se hausit dum cor eius indulcoratū in visione ⁊ cōtemplatiōe sui corpis resuscitati ⁊ glorificati. indicibili suauitate ⁊ gaudio eius benedictus filius letificauit. Figura autes

Z
Figura resurrectionis xpi in [Tobia p]osuit. — huius amaritudinis virginalis ex passiōe filij sui ⁊ dulcorationis ex resuscitatione ⁊ apparitione eius potest assignari Tob. x. vbi dr q misso Tobia a patre suo cum angelo sibi comite in Rages ciuitate medoꝝ p recuperādis decē talēt ex chirographo debitis prefixo eidem filio redeundi termino. Mater eius interim valde dolebat p absencia filij sui. ⁊ quotidie reditum expectabat: ⁊ omni die pergebat ad loca p que sperabat filij aduentū. Quadā aūt die cum se inspiceret circūquaqꝫ. vidit filium suus venientē: ⁊ ante eum magnā familiam ⁊ diuitiarum multitudinem. vnde post lachrymas multas iocūdata ē summope de filij visiōe. Per Tobiam em̄ potest intelligi humanitas xpi. p angelus cui sociatus est Tobias pōt itelligi diuinitas que ipsi humanitati xpi vnita erat. Ipse em̄ xps descēdit in Rages ciuitate medorum. i. ad infernū habitationē demonū. ⁊ recupauit decē talenta. i. decimum ordines humani generis in celo collocandus. cui ex obligatione chirographi diuini decreti debebatur mors eterna ppter pctm̄. vnde ipse dn̄s iesus lacerauit chirographum obligationis. ⁊ ipsa decem talēta recupauit. q: sanctos patres de limbo infernali eduxit. ⁊ humanū gen⁹ de morte ppetua liberauit p virtutem sue passionis. Vn̄ apl's ad Col. ij. de ipo inqt. Delēs qd aduersus nos erat chirographū decreti qd erat cōtrarium nobis. ⁊ tulit de medio affigēs illud cruci. Cum igit filius vginis absentatus esset ab ea p passionem ⁊ mortē ad quas missus erat a pre suo celesti. qui ait Esa. liij. Propter scelus populi mei pcussit illū. Unde ipe saluator ait Petro Jo. xviij. Calicē quē dedit mihi pr̄ non vis vt bibā illū. Mater eius doloribus plena remāsit. ⁊ lachrymas amaras emittens numerabat dies quos pr̄ eius p resuscitatione ipsius assignauerat. ⁊ exibat ad loca sacre scripture q loquebant de ei⁹ resurrectione. Cum aūt hora resurrectionis immineret. ⁊ sanxi⁹ p ei⁹ reditu lachrymaretur ecce q vidit magnā familias. i. angelorum multitudinem suū filiū precedentes. ⁊ ipm filium totū gl'iosum aduētare. q ei dixit se quētia vba q ponit Ansel. in quodā sermone. O maria virgo virginū. singularis rosa celice amenitatis. plucidū syd⁹. lucerna diuini luminis susceptiua. In tuo iesu pre oib⁹ gaude gaudio magno. q: ques vt hoīem peperisti. ⁊ pprijs vberib⁹ lactasti. ⁊ quē vidisti in cruce pēdentē. nūc vides in celo regnantē. ⁊ omnē latitudinē. celestius. terrestrium ⁊ infernoꝝ maiestati eius inclinatā ⁊ oēm inimicoꝝ exercitium attritum. Post hec aūt verba ⁊ dulces amplex⁹ dixit beata vgo. Bn̄dictus q venit in noīe dn̄i. Et nūc fili ⁊ dn̄e mi suscipe pces ancille ⁊ matris tue. ⁊ p̄sta vt qsquis ad me cuiuis pctōr accesserit tuā indulgētiā petitur⁹ illā abūdāter impetrare se noscat. ⁊ calidi hostis insidias in hui⁹ vite trāsitu secur⁹ ptrāseat. Et ait ad ipsam dn̄s. O intemerata ⁊ i eternū bn̄dicta mater mea. q: ex incōparabili charitate tua illud petisti quod me sumopere adimplere delectat. ego te facio matrē misericordie ⁊ clemētie. Cōstituo te reginā angeloꝝ. magistrā apostoloꝝ. gubernatricem toti⁹ ecclie mee. orbis vniuersi dn̄am ⁊ imperatricē. ⁊ do tibi ptātem impetrandi qd cunqꝫ volueris: ⁊ volo q sis i terrorem demonum ⁊ q etiā quicunqꝫ scelerati peccatores habeāt spem ⁊ cōfidentiā ad te recurrendi. facioqꝫ te aduocatā pctōꝝ ⁊ fontem pietatis. ⁊ gre. ⁊ volo q tu sis adiutoriū ⁊ ptectio iustoꝝ. vt oēs gaudeāt de te. cō'o

Dialog⁹ Marie xpo resurgēte.

lentur p te: et letent in te. Tu enim gloria hierusalem. tu leticia israel. tu honorificentia populi mei. Merito igitur virgo maria dicitur fuisse illa maris aqua que per vas cere noue fuit in dulcedinem conuersa. Secundo assimilatur mari: quia sicut mare. vt dicitur in predicto li. de pro. re. et fuit sententia philosophi in. s. Meta. et Auicenne li. ix. naturalium questionum. est origo et principium omnium aquarum. caput et hospitium fluminum. et fons imbrium. Ita ipsa benedicta virgo fuit principium diuinarum gratiarum. in quantum principalius propter ipsam filius dei incarnatus est. per quem omnis gratia mundo elapsa est. Item omnis gratie plenitudo in ipsam descendit tanquam in hospitium idoneum et per eius merita et intercessionem in alios diffusa est. Item licet terra. i. ecclesia. militans aliquid a nubibus que sunt in aere. i. a sanctis qui sunt in celo. et a fluminibus. i. a sanctis viris et mulieribus qui sunt in mundo irrigetur. i. eorum orationibus diuine gratie graciam et adaquationem recipiat. tamen abundantius et frequentius a mari. i. ab ipsa gloriosa virgine attrahit pluuiam salutis et influentiam gratiarum. Nam gratie aliorum sanctorum sunt minime respectu gratiarum eius. Unde de illis dici potest illud Eccli. xvii. Quasi gutte aque maris deputati sunt. Dicitur quoque in predicto li. de proprie. re. quod mare est subsidium in necessitatibus: et refugium in periculis hac itineris compendium. et laborantis lucra. Que omnia conueniunt ipsi beatissime virgini que est spes et refugium omnium periclitantium et miserorum ac tribulatorum. Unde illi dici potest illud ps. lxiiii. Spes omnium finium terre et in mari longe. Item per eius medium citius peruenit ur ad portum salutis. Unde deo inquit ps. lxxvi. In mari via tua. Item sicut illi negociatores qui volunt cito diuites fieri ferquentant mare. Sed ad ipsam beatam virginem recurrentes. siue contemplando eius exempla. siue eam deuote salutando et commendando eius preconia. vel implorando ipsius suffragia celestis gratie thesauros cumulant. Unde in huius figuram dicitur de discipulis christi quod perrexerunt ad mare Jo. vi. Item secundum Isido. xiii. etym. mare dicitur pelagus quasi pellens vndas. et similiter beatissima virgo repellit a nobis vndas tentationum. Unde in figuram dicitur Jone. i. quod tulerunt ionam et miserunt in mare. et cessauit tempestas. Per Jonam autem moraliter intelligitur oratio pura et deuota, que tunc in mare mittitur quando beate virgini marie porrigitur. et tunc tempestas mentis nostre eius interuentu sedatur. Multe alie proprietates maris ponuntur in preallegato li. de proprie. re. s. in ipso mari procreantur diuersi lapides et gemme mire virtutis. et vndarum eius attritu polite. per motum ipsius ad littora iactantur. Item mare omnia cadauera et immunda a se eijcit. Item mare per occultas sue abyssi venas tam fontibus quam fluminibus materiam fluxus administrat. vt dicit Hiero. super Eccle. Item est animalium multiplicis forme productiuum magis quam terra. vt inquit Rabanus super Eccli. xliii. ibi. Illic preclara et mirabilia opera etc. Unde ps. ait. ps. ciii. Illic reptilia quorum non est numerus. Item est multiplicis infirmitatis curatiuum. Sanat enim aqua maris hidropicos. vlcerosos. et scabiosos. et multas alias egritudines vt dicit Constantinus. Que omnia possent beatissime virgini appropriari. Sed breuitatis causa deuotis mentibus hec speculanda relinquo.

Margin: M
Margin: Sicut mare est origo omnium aquarum sic maria gratiarum.

Quod beata virgo dicitur aurora Assimilatio. iiij.

Margin: O

Inquit Salomon de virgine gloriosa Can. vi. Que est ista que progreditur quasi aurora consurgens pulchra vt luna. electa vt sol. terribilis vt castrorum acies ordinata. Quibus verbis indicat virginis excellentiam. In die enim nihil est pulchrius sole. In nocte nihil pulchrius luna. In confinio diei et noctis nihil pulchrius aurora In certamine vero nihil pulchrius acie castrorum bene ordinata. Hec autem Salomonis verba quotidie recitat ecclesia in officio prime ipsius benedicte virginis. et ideo illa explanare intendo. Sed in hac parte solum declarabo quomodo appellatur aurora. huius enim eius proprietates. de quibus dicitur in li. de proprie. re. Aurora est finis noctis precedentis et diei sequentis principium. et dicitur aurora quasi aurea hora eo quod rutilantem ad modum auri diffundit colorem vt dicit Isido. Unde et sol in aurora a grecis chrysostomos idest auri domus appellatur. Nam radij eius splendentes aureas comas demonstrat. Et similiter beata virgo fuit finis noctis culpe. et principium. dei. i. gratie. quia ipsa prima concepta fuit sine culpa originali et cum rutila iusticie et gratie. Quod bene Job. iij. ca. prenuntiatum fuit. vbi de peccato originali dicitur. Obtenebrentur stelle. i. sancti caligine eius, expectet lucem. i. christum, et non

Margin: Sicut aurora finis noctis. sic maria culpe et

videat. nec ortum surgentis aurore. i. virginis gloriose. Et ideo in officio conceptionis dicitur. Aurora a lumine incipit et semper in lumine crescit quousque soli iungatur. et nunquam lumine priuatur. Et similiter maria virgo purissima a lumine diuine gratie in conceptione sua incipiens. nullis vnquam est peccatorum tenebris obscurata. sed semper in virtutum omnium claritate succrescens. tandem cum sole iusticie dulcissimo filio suo in celesti gloria mirandis circundata fulgoribus est coniuncta. Ideo eius claritatem intuens Esaias dicit. Sicut lux meridiana clara est. Quod habetur eius libri. xviij. c. Salomon quoque de illa inquit Sap. vij. Candor est lucis eterne et speculum sine macula. Et Hieronymus in sermone ad Eustochium dicit. Nihil est candoris. nihil est splendoris. nihil est numinis quod non resplendeat in virgine gloriosa. Item in predicto lib. de proprie. rerum dicitur quod aurora dicitur quasi aura rorans: eo quod in aurora ros generatur et descendit. ex cuius humectatione infunditur terra. et aeris caliditas temperatur et herbe in sua viriditate conseruantur. Et similiter beata virgo generauit rorem celestem. i. dei filium. qui gratia sua totam terram. i. mundum infudit. et caliditatem concupiscentie temperauit. et matrem suam in viriditate virginitatis conseruauit. Unde de illo canit ecclesia. Descendit in vterum virginis sicut ros super gramen. Item sicut manna descendebat in aurora Exo. xvi. nam quando descendebat ros: descendebat pariter et manna. Nume. xi. Ita tota dulcedo paradisi in eius vterum descendit et postea in natiuitate per vniuersum orbem sparsa fuit. Unde in die natiuitatis domini canit ecclesia. Hodie per totum mundum melliflui facti sunt celi. Item sicut ros descendens in aurora conchas marinas fecundat. et in eis gignit margaritas: ita spiritussanctus in eam superueniens. eam fecundauit. et preciosam celi margaritam in ipsa generari fecit.

Sicut ros in aurora sic Maria xp̄m generat.

P

Sicut ros est decoratiuus sic Maria

Possumus quoque dicere quod ros istius aurore est decoratiuus. dulcoratiuus. et refrigeratiuus ac fructificatiuus. Ipsa enim beatissima virgo quasi aurora diuine gratie rorem nobis abundanter infundit. de quo exponi potest illud quod dicitur Gene. xxvij. In rore celi desuper erit benedictio tua. Et iste ros est decoratiuus quia vt dicitur in dicto lib. de proprie. rerum. In aurora conche marine se aperiunt. et rorem suscipientes margaritas concipiunt. que postea in ornamentis ad decorem ponuntur. et similiter omnes deuote dum isti aurore. i. virgini benedicte per affectum deuotionis se aperiunt: rorem gratie superne suscipiunt. per quem margaritas candidas. i. affectiones purissimas concipiunt. que sunt anime ornamenta. Et ideo isti aurore dicitur Esa. xxvi. Ros lucis ros tuus. quia lucidas et mundas generat affectiones. Item iste ros est dulcoratiuus. quia sicut manna dulcis ad modum mellis descendebat in aurora. vt. s. diximus. ita ista aurora infundit in terram dulcedinis gratiam his qui tribulato sunt corde. Et ideo qui precordia nostra sentiunt dulcedinem ab ipsa virgine immissam. potest de illis dici illud Exo. xvi. Suauis ros iacuit per circuitum castrorum. Item iste ros est refrigeratiuus: quia in nobis refrigerat estum et ardorem libidinis iuxta illud Eccli. xviij. Nonne ardorem refrigerabit ros? Et eiusdem lib. c. xliij. Ros obuians ardori venienti humilem efficiet eum. Iste etiam ros: fructificatiuus est quia nos fructificare facit in bonis operibus. Unde ipsa virgo dicere potest illud Osee. xiiij. Ego quasi ros. israel germinabit quasi lilium. Dicitur quoque in preallegato lib. de proprie. rerum quod aurora lumen a sole impetrat. Et similiter ipsa virgo benedicta velut aurora rutilans nobis impetrat lumen diuine cognitionis et inspirationis. Unde de ipsa dici potest illud ij. Regum. xxiij. Sicut lux aurore mane absque nubibus rutilat. In predicto quoque lib. de proprie. re. dicitur quod in ortu aurore flores primo clausi aperiuntur. et herbe. que estu precedente marcescunt. in aurora eriguntur. vires animales in aurora confortantur et animalium egritudines alleuiantur et diminuuntur. aurora imitatur naturam veris. et in ea humor sanguineus dominatur. et ideo somnus dulcior est in aurora. Unde dicitur aurora. quasi aurea hora idest optima. Item in aurora aues letificantur. et ad cantandum excitantur. vnde dicitur aurora quasi auium hora. Que omnia possunt beatissime virgini appropriari. Ipsa enim est que flores clausos. i. mentes humilium aperit ad bene agendum. vt odorem boni exempli vndique circumfundant. Ipsa depressos et marcidos animos per memorem erigit per spiritus consolationem. Per ipsam quoque infirmi recipiunt anime et corporis sanitatem. vires omnes recipiunt vigorem languoris dulcedinis et deuotionis recipit augmentationem et omnes eius deuoti capiunt illam suauem dormitionem. de qua dicitur Ps. c. xxvi. Cum dederit dilectis

Alie roris proprietates.

suis somnū: ecce hereditas dñi filij merces fructus ventris. Ipsa etiā dr illa aurora q̄ aues. i. deuotas mētes in altū per cōtēplatione volātes excitat ad dei laudē. dicens illud ps. xcix. Jubilate deo oīs terra Ʒuite dño in leticia. Itē sicut aurora est latronuʒ expulsiua. nā latrōes q̄ de nocte i tenebris exeūt. apparēte aurora fugiūt ꝛ se abscondunt. iuxͣ illō Job. xxiiij. Si subito appuerit aurora arbitranꝭ vmbrā mortis. sic demones tanq̄ insani ꝛ exterriti fugiunt cum hāc aurorā. i. ꝟginē gl'iosam in corde alicuius p deuotione fulgere cognoscūt. Nō solā aūt ista aurora refulgens demōes i fugā cōuertit: sed etiā in ꝓfundū inferni demergit. Unde in hui⁹ figuram dr Exodi. xiij. ꝙ adueniēte aurora siue vigilia matutīa submersus est in profundum totus exercitus. Pharaonis. dicit̄ quoq̄ aurora ipsa virgo gl'iosa. qꝛ sicut aurora expellit tenebras noctis ꝛ adducit lucē diei. sic ipsa oīa noctis vitioꝝ tenebrosa opera ꝛ cūctas tenebras pctōꝝ a nobis expellit. ꝛ lucem diuine grē nobis adducit. Unde dicere tūc possimus illō ad Rom. xiij. Nox p̄cessit dies aūt appropinquit abijciam⁹ ergo opa tenebrarū ꝛ induamur arma lucis. sic vt in die honeste ambulemus. Sicut etiā in aurora volucres cant⁹ resumūt. vt. s̄. diximus. sic in ortu istius aurore angeli letificati fuerūt. in tantū ꝙ ipsi angeli qui pri⁹ nolebant nos illuminare: purgare ꝛ pficere: postea adueniēte ista aurora ceperūt nos disponere ad suscipiendū illuminationem gratie. purgationē culpe. ꝛ pfectionē glie. Et ista tria significanꝭ Geñ. xxxij. Nam cū angel⁹ dixisset Jacob. Dimitte me: qm̄ aurora est. Ipe Jacob eū dimittere noluit donec tria bñficia ab eo ꝯsecutus est. scʒ purgationē sue affectiue. ꝛ hoc notaꝭ cū dr. ꝙ emarcuit neru⁹ femoris ei⁹. Item illuminationem intellectiue. qđ notaꝭ in h̄ ꝙ iposuit sibi nomen isrl̄. i. vir videns deū. Item pfectioneʒ glie ꝛ hoc notaꝭ p hoc ꝙ benedictionem ab eo obtinuit. illā. s. de qua dicit̄ ad Eph. j. Benedixit nos omī benedictione in celestibus De aurora etiā sic dicit̄ in p̄dicto li. de proprie. re. Dicit̄ lucifer in aurora ꝛ orientis solis p̄ntia nunciaꝭ esse ꝓxima ꝛ vicina. p̄cedit em̄ aurora solis ortū. ꝛ eius visione oēs letanꝭ. Et similr̄ lucifer gratie diuīe ortus est in hac aurora. i. in virgine maria. Et ipsa gēmis virtutū oīm adornate xp̄m solē

Jacob i aurora tria bñficia cōsecutus est.

iusticie non solū p̄mōstrauit quinimmo in suū vterū traxit. ꝛ nobis pepit. ex quo leta est omīs creatura. vñ Bern. illi inquit. Recte o maria aurore officium impleuisti: Ipse em̄ sol iusticie de te ꝓcessurus ortum suū quadā matutinali irradiatione preueniēs in te lucis sue radios copiose transfudit. h̄ ille. Merito etiā aurora cōsurgēs dr btā virgo. qꝛ sicut fere ꝛ bestie ad latibula cōfugiūt aurora cōsurgēte. ꝛ hoīes audaciores sunt in aurora q̄ȝ noctis tempore. sic exorta ꝛ nata hac aurora ꝟginali bestie infernales expulse sunt ad latibula sua. ꝛ homines audaciā receperūt q̄ prius multum coꝝ potentiā primescebāt. Añ aduentum nāq̄ȝ huius ꝟginis totū p̄cedens tp̄s fuit nox ꝛ obscuritas in q̄ habitabat genus humanū pctō primorū parentū obtenebratū ꝛ fere infernales. i. demones audenti⁹ contra ipm seuiebāt ꝛ ei dñabanꝭ. Et hoīes timidi erant in conspectu dei ꝛ angelorū propter maculaʒ peccati. Sed hac benedicta aurora radiāte fugit diabol⁹ ad latibulum suū. ꝛ hūanū genus factuʒ est audax ꝛ securū apparere corā deo ꝛ petere ab eo grām. Figura aūt huius habeꝭ Geñ. xxxij. vbi habet ꝙ cū Jacob valde timeret aduentum Esau: apparuit ei de⁹ in forma angeli. cum quo ipe iacob luctat⁹ est tota nocte. Adueniēte aūt aurore dixit ei dñs. Dimitte me. iā em̄ ascēdit aurora. Ipe ꝟo iacob r̄ndit: Nō dimittā te nisi prius bñdixeris mihi. Et benedixit eū in eodē loco ꝛ dixit. Si contra deū fortis fuisti. quanto magis contra hoīes p̄ualebis? Et tunc iacob ait. Uidi dominum facie ad faciē. ꝛ salua facta est aīa mea. ortusq̄ȝ ē ei stati sol. hec ibi. Spūalr aūt p hoc significatur. ꝙ homo ꝓpter peccatū fact⁹ valde timidus poterat dicere cū ps. liiij. Timor ꝛ tremor venerūt sup me et cōtexerunt me tenebre. Unde laborās cum deo in lucta petitionis ꝛ obsecrationis per totā noctē culpe nō potuit euʒ vincere vel inclinare ad misericordiaʒ. Sed ꝯsurgente hac fulgētissima aurora. ait dñs. Dimitte me. ecce aurora misericordie maria ascendit. q̄si dī. Ad illam amodo recurre. ab illa postula quicquid vis. Non vocaberis vltra iacob. idest luctator. sed israel. idest videns deū humanatū. ꝛ qui prius vltorem timebas cognosces redēptorē. Hec quoq̄ȝ aurora mirabiliter confortauit homines. Ante em̄ eius ortum homo infestabaꝭ mltiplici

tentatiōe. Impediebat a bono ope. τ retrahebat a finali cōsumatiōe. Sed in aduentu istius aurore oīa hec cessauerūt. Un̄ propheta ait ps.ciij. Ortꝰ est sol. i. ꝟgo Maria nata est in mundo. τ ꝯgregati sunt. s. demones. τ i cubilibꝰ suis collocabunt. i. i inferno. Ecce tentationuꝫ cessatio. Et exibit hō ad opꝰ suū. Ecce ad bn̄ operandum expeditio. τ ad opatiōnē suā vsqꝫ ad vesperā. Ecce in bono ope pseuerātia τ finalis ꝯsummatio.

Aurora τ diluculū idē sūt.

Notādū ꝟo ꝫm Isiō. in li. ety. ꝙ idē est aurora τ diluculū. vt etiā dr̄ in li. de proprie. re. Et dr̄ diluculū. q2 est dei lucidū τ luminosū principiū. vn̄ aurora dicit̄ ab aere pmo illuminato. diluculū ꝟo a luce. Qn̄qꝫ tn̄ p diluculū intelligit̄ Xp̄s. τ p aurorām ipsa virgo bn̄dicta. Et ita pōt exponi illud Job. xxxviij. Nunqd post ortū tuū pcepisti diluculo. τ ostendisti aurore locū suū? Inquit aūt magr̄ Jacobꝰ de voragie in li. btē ꝟginis i verbo aurora. allegādo Dionysiū ꝙ lux de se est inuisibilis oculis corpalibꝰ nisi incorporet̄. vn̄ adueniente ad nostrum hemisperiū luce solari: īcorperat̄ grossiori aeri. τ sic diluculū τ aurora efficit̄. Deꝰ igitur q̄ est lux. vt dr̄. j. Job. j. τ q̄ lucē habitat inaccessibilē. s. ad Ti. vj. de se erat iuisibil̄. sed adueniēs ad nostrā habitationē grossiori materie. i. hūane nature se vniuit. et sic diluculū fecit. qn̄. s. verbū caro factū est τ habitauit i nobis Job. j. Ipa etiā lux in vtero virginis se posuit. τ sic aurorāꝫ fecit. Deꝰ igitur diluculo pcepit. qn̄ filiū suū qui est vera lux incarnari constituit. aurore ꝟo locū ostēdit. qn̄ in btā virgine Maria habitationē elegit. iuxta illud ps. cxxxvj. Elegit eaꝫ i habitationē sibi. Dicit̄ aūt aurora q2 sicut aurora est media inter noctē τ diem τ ipsa ꝟgo est mediatrix inter deū τ hoīem Un̄ legit̄ in chronicis ordinis nr̄i. ꝙ cum deꝰ ꝯ mūdū esset iratus ꝑpter peccata. τ vellet ꝯtra eū vltionē suā exercere. interponēs se virgo btā eiꝰ sniam reuocauit. Hec aūt aurora rutilās dat petōribus radiū sue mie. Et iō ei canit eccl'ia. Maria mat̄ gr̄e mater mie.

Mariā diligere τ q̄rere debēt peccatores.

Matrē igitur dn̄i diligere τ querere debēt etiā peccatores. τ ad eam recurrere sicut ad matrē. Nā τ canum catuli matrem diligūt. τ adhuc ceci voce τ odore eā cognoscūt. ac mām̄as eiꝰ querūt. τ dētiū acumine cōprimentes vberiꝰ effundere cogunt. Qn̄ etiā esuriūt: materna vbera querula voce petunt. Sunt autem velut canū idest demonū catuli oēs pctōres. qui filij sunt diaboli. nō natura sed im tatiōe τ malicia. Unde illis dicit dn̄s Johā. viij. Uos ex patre diabolo estis. Hi tn̄ matrē mie reuereri τ diligere debēt. q2 ipsa non desinit etiā pctōres adiuuare. Et licꝫ ipsi sint malicia intus ceci. ita vt eiusdē virginis bonitatē τ gloriā nō videāt cōtemplando. voce tn̄ τ odore eā cognoscere debēt. τ audire vocē ipsiꝰ vocantis τ dicētis illō Eccli. xxiiij. Transite ad me oēs qui cōcupiscitis me. et a generationibꝰ meis adimplemini. Item debēt cognoscere eiꝰ odorē in exēplis vite ipsius. τ eā imitari studere. τ querere mammas deuotionis eiꝰ. τ acutis dentibꝰ. i. instantibꝰ τ feruentibꝰ orationibus premere vbera mie eiꝰ vt abūdāter eis propinet lac sue dulcedinis τ pietatis. Ad cuius degustationeꝫ debēt cōtinue anhelare. τ querula voce τ affectu eam efflagitare. vt verificetur de eis illud Esaie. lxvj. Repleamini ab vberibus consolatiōis eiꝰ. Et vnusq̄sqꝫ pctōr dicere debet illud ps. xxj. Spes mea ab vberibꝰ matris mee.

Qd̄ btā virgo dr̄ luna. Assūptio. v. R

Lune ꝓpetates.

b Beatissima virgo merito appellat̄ luna. q2 hꝫ omēs bonas ꝓprietates lune. De q̄bꝰ Basilius in li. hexamerō mentionē facit di. Luna est decor noctis. mr̄ roris ministra hūoris. dn̄atrix maris. mensura tēporis. emulatrix solis. et imutatrix aeris. Que septē ꝓprietates optime conueniūt matri dei. Primo igit̄ dico ꝙ luna est decor noctis. nō solū q2 ipam noctē, illuminat. sed etiam q2 in nocte decor ipsius lune apparet. precipue q̄ndo est plena. Et simil'r beata virgo in nocte. i. in obscuritate psentis vite existēs fuit plena luce diuine gr̄e. Un̄ ei angelꝰ dixit. Aue gr̄a plena. Luce. j. Itē luce diuine psentie. Unde ibidē subiūxit angelꝰ. dn̄s. tecū. Item luce virginalis mūdicie. iuxta illud Sap. vij. Cādor est lucis eterne τc. Sed notandū ꝙ ipsa virgo dr̄ luna pulchra. Cant. vj. pulchra vt luna. Item luna plena. Un̄ de illa dici pōt illud Eccli. L. Quasi luna plena in diebꝰ suis lucet. Itē luna ꝑfecta. Un̄ p ps. dn̄s inq̄t ps. lxxxviij. Thronus eiꝰ sicut sol in conspectu meo. τ sicut luna perfecta in eternū. Primo Maria aūt dr̄ luna pulchra imo pulchrior q̄ luna luna Luna em̄ hꝫ lucē mutuatā: eclypsatā varia pulcra. tā τ maculis respersam. Primo q̄dē habet

lucē mutuatā: q2 nō lucet luce ꝓpria. sed a sole mutuata. Hypocrite autē habent lucē mutuatā. non a vero sole iusticie: sed ab hūano fauore. Vn̄ Ioh. v. inq̄t saluator hypocritis. phariseis ⁊ scribis. Quō potestis vos credere q̄ gloriā abinuicē accipitis. ⁊ gl'iam q̄ a solo deo est nō queritis. Ipa vero gl'iosa virgo habuit quidē lucē mutuatā. sed a sole iusticie. nō ab exteriori fauore. iuxta illō ps. xliiij. Oīs gl'ia eius filie regis abintus ⁊c. Scd̄o luna habz lucē eclypsatā. lux aūt btē virginis in passione sui filij propter doloris vehemētiā ex pte corporis eclypsata visa est ⁊ obscurata p tristiciam: sed tn̄ ex pte aīe tenuit spūs fulgorē p fidei firmitatē ⁊ cōstantiā. vn̄ licz alia luminaria mūdi. scz apl'i fuerint eclypsat tunc fidē pdendo. ipsa tn̄ semp luxit fidei lumē seruādo. ⁊ de hac in psona ei⁹ pdictū fuerat Eccl. xxiiij. Vsq3 ad futurū seculū nō desinā. Tertio luna hz lucē variatā. q2 sepe in luce variaf. Vn̄ dr̄ Eccli. xxvij. Stultus vt luna mutatur. Est autē quadruplex mutabilitas. Prima in mente. q̄ p diuersas affectiones sepe mouef. Scd̄a in corporee qd̄ multiplici mutabilitati ⁊ corruptioni subijcitur. Tertia est fortune q2 ipsa tpalia continue variantur Quarta est culpe q̄ est in pctōrib⁹. qui de vitio semp fluūt in vitiū. Sed istā quadruplicem mutabilitatem semper sub pedib⁹ habuit btā virgo. iuxta illō Apoc. xij. ⁊ luna sub pedib⁹ ei⁹. q2 oēm animi mutabilitatē ⁊ instabilitatē semp vitauit. ⁊ gloria incorruptibilitatis in corpore induta est. terrena quoq3 ⁊ tpalia cūcta cōculcauit. ⁊ ab ei culpa semp immunis extitit. Quarto luna hz lucez maculis respersam. cui⁹ multiplex causa assignaf in li. de propzie. re. Beata aūt virgo nullas vnq̄ maculas habuit. nec in cogitationib⁹. q2 semp fuerūt recte Vn̄ ei dr̄ Can̄. iiij. Tota pulchra es amica mea. Nec in affectib⁹ q̄ semp fuerūt mūde ⁊ id̄ ibidē subditur. ⁊ macula non est in te.

Quadruplex mutabilitas

S Maria luna plena

Scd̄o dico q̄ ipa virgo bn̄dicta fuit luna plena. Tūc aūt luna est plena. qn̄ hz plenitudinē in luce. in virtute ⁊ in figura. Et istaz triplicē plenitudinē habuit btā virgo. Maria. Primo em̄ habuit plenitudinem lucis idest puritatis in carne. iuxta illō Sap. vij. Nihil inquinatū in illā incurrit. Cādor est em̄ lucis eterne ⁊ speculum sine macula. et imago bonitatis illius. In carne em̄ sua nihil fuit corruptionis. ⁊ ideo dr̄ nihil inq̄natuz in illā incurrit. Itē nihil impuritatis. ⁊ id̄ dr̄. Candor est em̄ lucis eterne: ⁊ speculū sine macula. Itē nihil impugnatiōis. q2 ad sil'itudinem ⁊ imagines filij sui in carne sua pacifica ⁊ quieta fuit. Et iō subdif. Et imago bonitatis illi⁹. Scd̄o habuit plenitudinē virtutis. i. pietatis in ope. Ei⁹ em̄ opus pietatis ostendif sup amaricatos. q2 sicut luna hz virtutē sup mare. ita ipsa extendit suā pietatem sup positos in angustia ⁊ amaricatōe. ⁊ ꝓpter hoc appellaf etiā stella maris. Eius q3 pietas ostēdif sup debiles ⁊ infirmos. q2 sicut crescente luce lune meliorānf oīa humida. vt dr̄ in li. de ꝓpe. re. Ita apparēte virginis pietate fortificantur oīa infirma. Ondif insu. p sup tenebrosos. q2 sicut luna lucet de nocte: ita btā virgo nobis dat radiū sue illustrationis ⁊ consolationis in tribulatiōe. Ostendif quoq3 sup aridos ⁊ īdeuotos. q2 sicut crescēte luce lune crescūt medulle. vt dr̄ in li. de ꝓpe. re. ita aduenıente virginis luce crescit hō in deuotiōe. Deuotio em̄ est medulla ⁊ irrigatio ossiū. i. virtutū iuxta illud Prouer. iij. Sanitas quippe erit vmbilico tuo. ⁊ irrigatio ossiū tuoꝝ. ⁊ ideo quilibet indeuot⁹ ⁊ arid⁹ spū dz rogare hanc lunā plenam: vt impinguet ossa sua. ⁊ impleat medulam deuotiōis. dicēs ei cū ps. cxlij. Aīa mea sicut terra sine aqua tibi. ⁊ tūc de illo. verificabitur illud Eccli. xxvj. Grā mulieris sedule idest virginis Marie delectabit virū suū. i. suū deuotū ⁊ ossa illi⁹ impinguabit. Tertio habuit plenitudinē figure. tūc em̄ luna est plena qn̄ hz figurā pfecte spericam siue rotūdam. Figura aūt spherica est mobilis. capax ⁊ fine carens. Et ista ꝓprietas cōgruit charitati pfectissime ipsi⁹ gloriose virginis q̄ ad modū figure rotūde siue spherice fuit mobilissima. i. ꝓmptissima ad bene operādū ⁊ oib⁹ subueniendū. latissima ad capiendū diuinū amorē. ⁊ ad oēs ad eā recurrētes suscipiendū. iuxta illud Eccl'i. xxiiij. Trāsite ad me oēs ⁊c. Itē fine carens. i. indeficiētissima ad perseuerandū. Vn̄ de charitate ei⁹ que fuit vestimentū anime potest dici ei illud Deutero. viij. Vestimentū tuū nequaq̄ vetustate defecit. Et ipsa poterat dicere illō Esaie. li. Iusticia mea non deficiet. Et de opere eius fructuoso verificatū est illud Ezech. xlvij. Non deficiet fructus eius. Beat⁹ autem erit ille de quo verificabif illud Prouer. vij. In die plene lune re

2

vertetur in terrā suā. Terra eñ nostra pa-
radisus est. ad quā ille ingreditur qui hui9
plene luna pfecta deuotione pfruetur. De
ipsa q3 beata v̄gine dici pōt illud Eccl'i.l.
V Maria luna p-fecta. Quasi luna plena i dieb9 suis lucet. Ter
tio d̄r luna pfecta. tūc aūt luna est perfecta
qn̄ illuminat totā noctē. Sunt aūt quidā
qui habēt lucē plenā. qi habēt vitā actiuā
τ cōtemplatiuā. Alij v̄o semiplenam. q: ha
bent tm̄ alterā illarū. Sed alij vacuā. q: ca
rēt vtraq3. Btā aūt v̄go semp fuit luna per
fecta quia vtraq3 vita refulsit. Luna etiam
est pfecta. qn̄ lucet in principio noctis. τ in
medio ac in fine. Impfecta v̄o qn̄ solū lu-
cet in principio vel in medio aut in fine.
Sūt aūt q̄dā q̄ fulgēt in p̄ncipio noctis. sic
bn̄ incipiētes. alij in medio sicut bene pfi
ciētes. alij v̄o in fine. sicut bn̄ pseuerātes.
Btā aūt v̄go fulsit in suo p̄ncipio. q: in cō-
ceptiōe sua fuit iusticia originali decorata
τ i vtero matris sanctificata. In medio. q:
per spūmsanctū de filio dei fuit fecundata
In fine v̄o. quia ad xp̄i dexteram gloriose
fuit assumpta. Vn̄ deus pater p pphetam
ait ps. lxxxviij. Thronus eius sicut sol i cō
spectu meo. τ sicut luna pfecta in eternum
τ testis in celo fidelis. Ipa eñ fuit sicut lu-
na pfecta in sua cōceptione τ sanctificatio
ne. Et sicut sol in filij dei pceptiōe τ partu
ritione. τ sicut testis in celo fidelis in n̄ra
apud deū aduocatione. Vel pōt dici φ ipa
est thronus dei inquantū deus in ipsa se
dit τ requieuit. τ sicut sol inquātum iustis
dat lucem sapiētie. τ calorē diuine gratie.
sicut luna perfecta inquātū lucet peccatori
bus q̄ sunt in nocte culpe. Et sicut testis fi
delis inquantū dicit veritatē corā deo pro
vtrisq3. s. iustis τ peccatorib9. q: sicut dicit
Prouer. xiiij. Testis fidelis nō mentietur.
Maria sp adiutoriū tē tatis p̄bet. Sciendū est q3 φ per noctē significatur
tribulatio vel tentatio siue obscuritas pec
cati. Quidam aūt sancti adiuuāt in princi
pio tentationis seu tribulationis. alij aūt
in medio. τ aliqui in fine. Ipsa aūt in prin
cipio. medio τ fine dat adiutoriū suū in q̄s
cunq3 aduersitate τ tentatione. Item pec
catoꝝ tenebris inuolutos nūq̄ cessat lumi
ne sue benignitatis illustrare. vt de ipis te
nebris valeāt exire. Et ideo d̄r Geñ. j. Fecit
de9 duo luminaria magna. Luminare ma-
ius. i. xp̄m vt preesset diei. i. iustis. τ lumi-
nare minus. i. beatam virginē vt preesset
nocti. i. peccatoribus. Sicut etiā luna cete
ris planetis citius pficit suū cursu3. vt d̄r
in dicto li. de pprie. re. Ita beatissima v̄go
Maria pre ceteris sanctis suū veloci9 pre-
bet peccatoribus τ tētatis ac tribulatis au
xiliū. Et sicut luna ceteris planetis τ syderi
bus est magis terre vicina. ita ipsa in om̄i
bus necessitatib9 est nobis pre cūctis alijs
sanctis ppitia. Sicut etiam a paganis lu-
na dicebatur regina celi. vt pz Hiere. xliiij.
Ita beata v̄go est celi domina. Unde illi ca
nit ecclesia. Aue regina celoꝝ. De ipa etia3
luna d̄r Eccl'i. xl. fm vnā l'ram. vas castroꝝ
in excelsis in firmamēto celi resplēdēs glo-
riose. Luna eñ d̄r vas castroꝝ. quia olim
mulieres caste τ viri ipsam colebant. τ ea3
Lucinam appellabant. Unde Virg. in bu-
colicis ait. Casta faue lucina. tu9 ia3 regnat
apollo. Habebāt eñ v̄gines pagane duas
quas deas putabant. s. Lucinam τ Vestā.
Hec aūt lucina per syncopam dicitur luna
Istud aūt vas castroꝝ fuit v̄go beata. que
intra viscera sue pietatis recipit omnes q̄
habent mundicias castitatis. τ resplendēt
in firmamento celi gloriose. q: in ecclesia
militante omnibus dat exēplum virgini-
tatis perpetue. Sicut etia3 de nocte absē-
te sole luna inter sydera primatum tenet.
τ tanq̄ absente rege. i. ipso sole ipa regnu3
vt regina gubernat. Similiter qn̄ rex xp̄us
ex aliqua causa faciem suam alicui abscon
dit. tūc v̄go bn̄dicta maxime misericordiā
suā ostendit. Nec mirum si ista luna virgi-
nalis est ita pia. ita propitia. atq3 ita tribu
latis cōpassiua. Ipsa enim in mundo mul-
tas tribulationes est passa. Vn̄ pōt dicere
illud quod inquit Dydo troianis tribula-
tis. prout refert mantuan9 poeta. i. Eneid.
Non ignara mali miseris succurrere disco
Quēadmodu3 enim luna tripliciter ob
scurata videtur. fm φ dicit Augustinus. X Maria habuit tres magnas tribulationes.
Aut quando est vacua. aut quando est nu-
be tecta. aut qn̄ est eclypsata. Et similiter
ipsa beata v̄go in hac vita tres habuit ma
gnas afflictiōes τ tribulationes. Una fuit
quando Herodes voluit interficere filium
suum. τ ipa in egyptum fugit. Tunc enim
omni consolatione vacua fuit. que eni3 cō
solatio sibi esse poterat quādo ipsa puella
delicata que de partu recenter surrexerat
in terram longinquam per vias asperas fu
gere cogebatur. et pueru3 sic tenellum per
tam longum iter atq3 inter tanta pericu-
la secum ferre, et inter idolatras manere,

Scōam aūt tribulationē habuit qñ filius suū amisisse credidit. Tūc em̄ fuit nube tecta. qꝛ nubes obscura doloris ⁊ tristicie ei⁹ animā occupauit: Uñ ipsa postmodū filio dixit Luc. ij. ꝙ cū dolore ipsum requisiuit. Tertia tribulatio beate v̄ginis fuit in filij sui passiōe. ⁊ tūc fuit eclypsata. Luna enim qñ eclypsatur. tota sanguinolenta videtur Et ipa in morte filij sui fuit doloris gladio vulnerata ⁊ cruētata. Uñ Johel. ij. dꝛ. sol. s. xp̄s vertetur in tenebras. s. ꝑ mortē. ⁊ luna idest virgo maria in sanguinē. s. ꝑ merores ⁊ dolorem. Et Apoc. vj. dꝛ. Luna tota facta est vt sanguis. Sed de his tribulatiōibus beate virginis dicam in. x. parte principali huius operis. ser. j. ⁊ ideo hic pertranseo.

Scōo ꝓprietas lune ē. ꝙ ipsa dꝛ mater roris. vt habet in li. de ꝓprie. re. Nam humiditatē aeri imprimit ac influit. ⁊ ipsum aerē alterās ⁊ immutās in ipsius supficie rorem gignit. vñ manifeste videmus ꝙ estiuali tēpore quanto luna est clarior ⁊ consequēter aer serenior. tāto abundantius ros sup gramina se extēdit. Rori aūt assimilat fili⁹ dei vt declaraui in. v. pte principali huius operis. sermo. iiij. pte. ij. Cui⁹ aūt roris ipsa v̄go bñdicta mr̄ fuit. Istū nāqꝫ rorem deus totū posuit in vtero eius. qui postea ex eo ꝑ natiuitatē ꝓcedens totū mundum irrigauit. vñ Ber. inquit. Rigaturus areā dñs celesti rore. totū vellus prius infudit.
Z Redempturus em̄ genus humanum. vniuersum preciū cōtulit in Maria. Tertia lune ꝓprietas que habet in p̄dicto li. de ꝓprie re. est. quia ipsa est humoris ministra. Nā ibi dꝛ. Luna est omniū humoꝝ augmētatiua. quia per occulta nature spiramina fluxus ⁊ refluxus augmentātur. vñ in eius decremento in ossibus medulle in capitibus cerebra. ⁊ humores ī corporibus diminuunt ⁊ in eius incremēto multiplicantur vñ eius defectui oīa cōpatiunt. ⁊ eius decrementū est miseroꝝ detrimentū. hec ibi Et ob hāc cām melius est minuere sanguinē in lune augmēto q̄ in decremēto. Sed ligna ꝓ edificijs incidere. ⁊ arbores inserere vel plātare est melius in decremento q̄ in augmēto. ⁊ rō est qꝛ cū in augmēto lune crescāt humores. si tūc arborē īsereres vel plātares humor nimius q̄ in planta abundaret a natura bene regi nō posset. vñ fructus v̄miculosos faceret. Ligna em̄ tūc incisa edificijs nō sunt apta. qꝛ ꝓpter humiditatē inclusam ad putredinē sunt parata et a vermib⁹ faciliter corrodūtur. Btā autē virgo nullū humorē supfluū genuit. sꝫ omnis humoris boni ministra fuit. Tres aūt humores īter alios ministrauit. s. ꝯceptionis. nutritionis. ⁊ deuotionis. Cōceptiōis humores administrauit spūssanctus. qꝛ ipa de purissimis sanguinibus suis materiam ministrauit generatiōi filij dei. Spūs aūt sanctus ipm̄ corpus organizauit ⁊ formauit. vñ ipsa benedicta v̄go fuit vera mater xp̄i. qꝛ ꝺm pħm hoc solū ptinet ad rōnē maternitatis vt materiā administraret ꝯceptioni. ⁊ iō dꝛ. Mat. j. Cū esset desposata mat Jesu Maria ⁊c. Scōm humorē nutritionis administrauit xp̄o qñ eū lactauit vbere de celo pleno: ꝓpter qd̄ dꝛ Lu. xj. Beat⁹ vēter q̄ te portauit: ⁊ vbera q̄ suxisti. Tertiū aūt humorē deuotiōis administrat cuilibꝫ suo filio adoptiuo. hꝫ em̄ duo vbera quib⁹ lactat filios suos adoptiuos. ex vno infundens humorē grē iustis. ⁊ ex alio humorē mie pctōrib⁹. ⁊ iō ecclīa vocat eā matrem grē ⁊ mie. Beat⁹ igit ille q̄ quotidie pascit lacte ab istis vberib⁹ ꝓpinato. Tantā enī dulcedinem sentiet ꝙ dicet ipsi dulcissime virgini illō Can. j. Meliora sunt vbera tua vino fragrātia vnguētis optimis. Quarta ꝓprietas lune est ꝙ dominatur mari. A
Nam dꝛ in dicto li. de ꝓprie. rex. Luna est aquarum maris attractiua. Sicut em̄ adamas trahit ferrum post se. sic luna mouet ⁊ attrahit post se oceanum. vnde in suo ortu intumescit mare ⁊ crescit ex parte orientali. ⁊ decrescit ex parte occidentali ⁊ econuerso qñ est in occasu crescit mare ex parte occidētali atqꝫ decrescit ex pte orientis. Et ꝺm ꝙ luna plus vel minus pficit in lumēne. sic plus vel minus in suo fluxu se extendit vel retrahit ipm̄ mare. vt dicit Martianus. Macrobius v̄o in lib. Ciceronis ait. Oceanus in incremento lune retinet modum istū. Primo em̄ die crescentis lune fit copiosior solito ⁊ abūdat in summo. sꝫ scōo minuit ⁊ sic vsqꝫ ad diem septimū. Deinde iterū crescit per. vij. dies. ita ꝙ in. xiiij. die est iteꝝ plenū in summo. Uñ in nouilunio semp est mare plenissimū ⁊ etiā in plenilunio. hec ibi. Mare aūt moraliter accipit tribus modis. Nā vno mō dī mare hui⁹ vite amaritudo. ⁊ sup hoc mare btā virgo hꝫ v̄tutē. qꝛ ei⁹ pietas. vt ē. diximus ostendit super illos q̄ sunt in tribulatiōis amaritu

Luna dñatur mari.

Notali gna qñ scīdi debēt vel arbores plātari

Mare moralr tripler accipit

d'ine positi.vñ de illa dicere possum⁹ illud Mat.viij. Uenti ꝛ mare obediūt ei.p ven tos aūt intelliguntur aduersitates exterio res.ꝛ p mare amaritudines interiores.vel p ventos intelligūtur violētie tētationū ꝛ p mare pturbatio tribulationū.Scđo ma re vocat pctōꝝ inquietudo.vñ Esa.lvij.đr Coꝛ impij q̄si mare ferues qđ quiescere nō pōt.Sed qñ ista luna oritur pctōrib⁹ eos luce sue mīe illustrādo.tūc crescit mare .i. coꝛ eoꝝ ex pte oriētis grē.ꝛ decrescit ex parte occidentis culpe.Sed ecōtra:qđ de⁹ auer tat:si ista luna eis occideret.i.per suā mias spīs nō adesset:tūc mare cordis eoꝝ cresce ret ex pte culpe occidentis.ꝛ decresceret ex pte oriētis grē.Tertio vocatur mare mūdi vicissitudo seu mutabilitas. iuxta illud ps xcvij.Moueat mare ꝛ plenitudo eius. et Mat.viij.Motus magnus fact⁹ est in ma ri.Sicut autem.§.ostensum est mare ṽtu te lune hꝫ quadruplicē mutabilitatē.Una est repletiōis.ꝛ ista est in nouilunio.Scđa est diminutiōis.ꝛ ista est vsqꝫ ad septimaꝫ diē.Tertia est augmētatiōis.ꝛ ista est vsqꝫ ad.xiiij.diē.Quarta est iterate repletionis ꝛ ista est i plenilunio.Et similiter ṽtute.i. auxilio btē virginis pctōres in ira dei exi stētes replenī aqua penitentie.ꝛ decrescit in eis miseria culpe.ꝛ augeī profectus gra tie.ꝛ tandeꝫ pueniūt ad plenitudinē glie.

B Luna ē mēsura tēporis — Quinta ppꝛietas lune est illa de qua in quit ppheta ps.ciiij.Fecit lunā in tēpore Nā ipsa est mensura tpis.qꝛ bm motū lune accipiūtur anni lunares qui apud iudeos obseruanī.vñ Eccli.xliij.đr.Luna i oībus in tpe suo ostensio temporis ꝛ signū eui.Et cōtinet annus lunaris.cccliiij.dies.vñ patꝫ ꝙ annus solaris superat annū lunarem in xj.dieb⁹.Quapropter iudei ꝛ arabes seruā tes annū lunarē faciūt suū annū minorem q̄ sit noster.xj.diebus:preter quadrantem vnius diei.Itē bm lunā distinguūtur men ses lunares.vñ mensis đr a mene grece qđ ē luna latine.eo ꝙ hebrei ex cursu lune mē ses vocabant.Et accipitur mensis lunaris apud iudeos ꝛ arabes bm cursum lune in toto zodiaco.donec solē attingat.qđ fac in xxix.dieb⁹ cū dimidio.vt astrologi dicunt. ꝛ hec oīa habenī in lib.de ppꝛie.re.Dies auteꝫ lunaris bm arabes incipit in sero ab occasu solis.eo ꝙ ortus lune fit tempore occasus solis.ꝛ sic bm eos nox precedit diē Sed greci.ꝛ alij qui nos vtūtur in mensib⁹ suis visione noue lune computant dieꝫ ab ortu solis cū nocte sua vsqꝫ ad ortuꝫ sequē tis diei.ꝛ sic bm eos dies pcedit nocteꝫ.vt dicit alphagranus differentia pꝛima.Et si militer accipiī dies ab ecclesia quoad festi celebratione.c.ſ.ꝛ.c.q̄m.de feri.sed quoad esum carniū.ꝛ ieiuniū icipit dies a media nocte.ꝛ sic seruatur lex more romano.ff.de feri vbi đr.More romano dies a media no cte incipit. Ex pdictis aūt patꝫ ꝙ luna hꝫ dies menses ꝛ annos:sed tamē habꝫ men ses ꝛ annos breuiores ꝙ sol.Et simlr bea tissima ṽgo que đr luna habuit plenitudi nē graꝝ ꝛ virtutū ꝛ donoꝝ sicut ꝛ xps qui sol đr.sed tñ in minori gradu.licꝫ excesserit oēs alios electos.Et ad hoc moraliter pōt exponi illud Eccli.xxxiij. Dies diē superat ꝛ annus annū. C

Luna emulaī solem — Sexta ppꝛietas lune est ꝙ ipsa đr emulatrix solis. Nā aliquādo ipi soli est ante.aliqñ retro.aliqñ sup.et aliqñ subit⁹.vnde luna aut est cū sole vt in cōiun ctione qñ ascendit.aut a latere vt quādo a sole recedit.vel qñ ad solem reuertitur.aut in plena oppositione.qñ scilꝫ totaliter solī opponiī.Et similiter btā virgo ante xpm q̄ est sol iusticie.fuit quantū ad etatem car nis.ꝛ sic mater est ante filiū quoad hūani tatē.sed quoad diuinitatem ipsa virgo de eo dicere poterat illud Johā.j.Ante me fa ct⁹ est.Item fuit post xpm quātū ad mortē qꝛ xps mortu⁹ est prius ea.Item ipsa fuit super xpm materna autoritate.qꝛ ipse dñs humiliter ei subiectus fuit ꝛ sibi obediuit vt patꝫ.Luce.ij.Itē fuit sub xpo:nō solū ra tione dignitatis inquātū ipse erat de⁹: sed etiam sit⁹ localitate cū erat in cruce suspen sus.Tūc eñ ipsa stetit inferi⁹ sub eo iuxta crucē.vt hr Joh.xix.Sed notādū ꝙ qñ lu na est sub sole:ita ꝙ recto diametro est in ter nos ꝛ solē:solet esse eclypsis.i.defectus solis causatiua.ꝛ hoc fuit in passione xpi. quia beata mater sub filio merens stetit.ꝛ eclypsis solis.i.mortis xpi pro tanto cau satiua fuit inquantū naturam q̄ pati ꝛ mo ri posset ex ipsa xpus assumpsit.Sed nota ꝙ eclypsis solis bm natura nō pōt accide re nisi in coniunctione solis ꝛ lune qñ sol est in capite draconis ꝛ luna in cauda vel ecōtra.vt đr in li.de ppꝛie.re.vñ dicit Al bumasar in lib.de motu planetarū.Si lu na inter nos.ꝛ solē obuiat:defectū radiorū nobis facit in capite vl' in cauda draconis Et similiter ista luna virginalis dupliciter

solē.i.xpm dr quodámodo obscurasse. primo qn ipsum cōcepit et carne vestiuit. Tūc em̄ paulominus ab angelis minoratus est quādo exinaniuit semetipsum formā serui accipiēs. vt dr ad Phil.ij. vn̄ hoc fuit quasi in cauda draconis.i. in humana carne que fuit caput et principiū peccati. Quando in morte xpi q̄ fuit in cauda draconis inquantū draco infernalis suum dn̄ium terminauit. ista luna solē obscurari fecit inquantū tenebras sui doloris ad cor filij transmisit. Tunc em̄ vt dr Mat.xxvij. Facte sunt tenebre super vniuersam terrā. q2 tenebre amaricationis et afflictiōis repleuerūt virginem Mariā que terra in scriptura appellatur: et ipa cū tanta obscuritate se soli.i.xpo sub cruce opposuit. q eum simil'r ex sui cōpassione obscurari fecit. Dicit quoq3 in predicto li. de proprie.re. q quando luna est sub sole: q̄uis lumen perdat ex parte terre. nō tn̄ perdit ex parte celi. Vn̄ quando soli coniungitur nihil luminis ad terram dirigit. sed tn̄ ex parte celi in plena illuminatione psistit. Et simil'r beata vgo q̄uis in passione filij ex parte terre.i. terrene carnis videretur obscura. ex parte tn̄ celi. idest aie celestis et rationis erat clarissima per fidei lumen. Ipsa aūt luna tūc fuit imperfecta solis coniunctione quando super dilectū suū innixa ad celum est assumpta. Nunc vero a latere eius manet. quia ad filij dexteram in throno collocata est. iuxta illud ps. xliiij. Astitit regina a dextris tuis etc. quod per figurā preostēsum fuit in matre salomonis. iij. Reg.ij. Fuit autē opposita soli in annūciatione. quia tūc quāto sol i. de9 vel angel9 ex parte dei eam commendabat. tanto ipsa econtrario magis se vilificabat dicens. Ecce ancilla dn̄i. Vn̄ quia tunc luna bene implet lumine quando est soli opposita. iō beata virgo ex tali oppositione repleta est diuino splēdore. Et ideo dixit Lu.i. Respexit humilitatē ancille sue etc.

D Luna immutat aerem.

Septima proprietas lune est q ipsa ē immutatrix aeris et mediante aere maxime immutat corpora hūana. vn̄ Hippocrates in principio pnosticor de luna loqns ait. Est quoddam celeste syd9 in q̄ oppoxtet medicū prouiderē cui9sit tāta sit prudētia. mirabilē nimiūq3 stupenda. et Galien9 in commento de dieb9 creticis dicit. Rem certam q̄ non fallit intēdat medic9. quam docuerunt astrologi egyptior. q per coniūctionem corpis lunaris cū sterilis fortunatis fiūt egritudines terminabiles ad bonū. ex cōtrarijs vo contrarie sed ad malū. Itē dr in li. de pprie.re. q circa hūani corpis mutationē lunaris virtus potissime operat. et hoc accidit tū propter sui mot9 vellocitatem. tū etiā pp̄ter ipsius ad nos vicinitatē. tū pp̄ter occultā sibi naturaliter insitā potestatē. et ideo morbor mutationem medic9 pfecte non discernit: qui lunare effect9 in corporib9 non cognoscit. Sicut igit luna hz dn̄ium sup infirmitates corpales. vt etiā dicit Hippocrates in lib. de iudicijs infirmitatis fm lunam: sic btā vgo hz dominiū sup morbos tā corporales q̄ spūales. vt scz faciat eos sanari vel ad mortē terminari fm deuotionē vel indeuotionē ipsor infirmor ad eam. Multi alij effectus et pprietates lune ponūtur in pdicto li. d pprie.re. s. quā luna hz naturā similē speculo qd lumen recipit ab alio et illud postea reflectit. Item q luna est sue forme et figure mutatiua. Diuersas em̄ facies sui luminis ostendit ad terrā. q2 nunc circularē. nūc arcualem aspectibus hominū se ostendit. Item q ipsa luna est fecunditatis ministratiua terre seminibus. et iō a gentilibus appellabat proserpina et dea seminū que proijciūtur in terra. Item dicebatur diana et dea siluarum et nemorū. quia feris de nocte pascua querentib9 in nemoribus et in siluis luminis bn̄ficium administrat. Et ideo gentiles eā etiā appellabant deam venator. quia venatio fit in siluis. et pp̄ter hoc dianā cum arcu depingebāt. eo q venatores arcub9 vtebant. Item vt dicit Albumasar vbi.s. luna est aeris mundificatiua. Motu enim suo continuo aerē rarificat. Vn̄ si non esset mot9 sphere lune. aerem ex nocturna vapor exhalatione grossicies inficeret. et nō modicā corruptionē generaret. Que omnia deuot9 contemplator poterit beatissime vgini applicare. sed breuitatis causa in his nō insisto.

Alte pietates lune.

E Sicut

Solū autem aliq̄ pauca p conclusione hui9 partis dicā. Primo q luna appellatur beata virgo pro luna ē pter suam hūilitatem. quia luna est omnibus oīm infimis planetis inferior. et ipsa bn̄dicta virgo fima sic omnib9 sanctis humilior. Vn̄ i numeratio virgone aplor voluit in fine oīm numerari tāq̄ Maria inferior et vilior. vt pz Act.i. Habet aūt luna est oim na hoc pprīū quia crescit vsq3 ad diē. xiiij. vel. xv. quousq3 in ipa cuiusdam hominis luma imago integra videatur. et vltra nō crescit

humil

sed postea decrescit. Et eodē mō btā virgo creuit vsqꝫ ad etatis sue annū.xiiij.vel.xv. ⁊ tūc xp̄s qui est imago dei ꝑ incarnationē in eius vtero apparuit vir ꝑfectus.nō quo ad etate.sed quoad sapiētiā ⁊ omniū gra= tiaꝝ plenitudinē,iuxta illud Hiere. xxxij. Nouū faciet dn̄s sup terrā.femina circūda bit virum. Postq̄ aūt intantū creuit.statiꝫ in sua reputatione decrescere cepit.vn̄ non matrē dei.nō reginam celi.sed ancillam se vocauit. Luc.j. Et iō dr̄ Eccli.xliij.de luna q̄ est luminare qd̄ minuit in cōsummatio ne quia vgo beata multū se humiliauit in filij sui conceptione. Uel pōt dici q̄ ista lu= na multum creuit in filij sui cōceptione.sꝫ postmodū decreuit pre tristicia ⁊ dolore in eius passione. Luna autē crescēs hꝫ cornua versus solis ortum. decrescens vo versus solis occasum.vt dr̄ in predicto li.de ꝓpri. re.cuius causam ꝓnunc pertranseo. Et silr beata virgo habuit duo que pſaꝫ disposue rant ad xpi ortum.s.humilitateꝫ ⁊ virgini tatē.cum quibus quasi cū duobus cornib9 eius ortū respiciebat. Eius aūt occasum.i. passionē respexit cum duob9 alijs cornibus scꝫ:cū dolorē quē habuit de ipsius morte.⁊ cum gaudio quē habuit de redēptione ge= neris humani.

Secūdo.⁊ vltimo dico.q̄ ipsa virgo fuit perfectior luna.qd̄ denotat ex hoc qd̄ Apoca.xij. Luna sub pedib9 eius describitur. Pro cuius declaratiōe est sciē= dum. q̄ per lunā designat mutabilitas q̄= Quadruplex muta bilitas rerum. drupler. Primo angelicoꝝ spirituū.q̄ sunt mutabiles ꝑ naturā.sed imutabiles facti ꝑ gratiā. De quib9 dr̄ Job.iiij. Ecce q̄ seruiūt ei nō sunt stabiles et in angelis suis repit prauitatē. Scd̄a est fortune in rebus tēpo ralibus.iuxta illud Eccl'e.j. Uanitas vani= tatum ⁊ omnia vanitas.⁊ nihil stabile sub sole. Unde Ber.in.li.de improbatione vitio rū.c.ix.ait. Omnia que cernis vanarū gau dia reꝝ. Umbra velut tenuis veloci fine re cedunt. Tertia est culpe in peccatorib9.s.de culpa in culpā.iuxta illud Osee.iiij. San= guis sanguinē tetigit.i.vnū peccatū ad ali ud traxit. Quarta est miserie in humanis corporib9.iuxta illud Job.xiiij. Homo na= tus de muliere.breui viuēs tēpore. replet multis miserijs.qui quasi flos egreditur ⁊ cōterit ⁊ fugit velut vmbra.⁊ nūqꝫ in eodē statu ꝑmanet.⁊ iperator in.l.ij.§.sꝫ qꝛ diuine C.de vete.iu.enu.ait. Humani iuris ꝯditio semꝑ in infinitum decurrit. ⁊ nihil est i ea quod stare perpetuo possit. Multas etenī formas edere natura nouas deproperat.⁊ in auт.vt oēs obe.iu.§.dicentes.etiā dicit Nihil pene in semetipso manet. sed currit natura semꝑ multas euoluēs mutationes quas neqꝫ preuidere facile est. neqꝫ ꝑdice re. Et in auт.de nō alie.aut ꝑmu.re.eccl'.§. vt autē.iterū inquit. Quid enim erit stabi= le inter hoīes cū oīs noster status sub ꝑpe tuo motu cōsistat. Et Ouid.xv.metam.ait Cuncta fluunt.omnisqꝫ vagans formatur imago. Ipsa q̄ꝫ assiduo labunt tēpora mo tu. Nō secus ac flumē.neqꝫ enī ꝯsistere flu men. Nec leuis hora pōt sꝫ vt vnda impelli tur vnda. Urgeturqꝫ eadē veniēs. vrgetqꝫ priorē. Tēpora sic fugiūt pariter pariterqꝫ sequunt. Trāsit in estatē post ver robustior annus. Fitqꝫ valēs iuuenis. neqꝫ enī robu stior etas Ulla nec vberior.nec q̄ magis ar deat vlla est. Nec spēs sua cuiqꝫ manet.re= rūqꝫ nouatrix Ex alijs alias reparat natu= ra figuras Nil equidē durare diu sub ima= gine eadē Crediderim.sic ad ferrū venistis ab auro. Tempora sic totiēs versa est fortu na locoꝝ. Hec aūt quadruplex luna.i.mu= tabilitas.fuit sub pedib9 beate vginis. Pri Omnis mutabilitas fuit sub pedib9 Marie ma enī mutabilitas.creature celestis. eius subiecta est imperio. Un̄ ipsa dicere pōt il= lud Gen̄.xxxvij. Uidi solem ⁊ lunā ⁊ stellas adorare me. Per solē enī intelligit supma āgeloꝝ hierarchia.ꝑ lunā media. ꝑ stellas aūt infima. Oēs enī angeli ipam btissimā vginē adorāt ⁊ venerant. Mutabilitatem qꝫ fortune sub pedib9 habuit.q̄ seruauit il lud apl'i Phil'.iij.c.dicētis. Oīa arbitratus sum vt stercora.vt xp̄m lucrifacerē. Et quia ꝑ volūtariā paupertatē cūcta tpalia despe xit.inamissibiliter ⁊ mutabiliter oīa posse dit.iuxta illud Deut.xi. Oīs loc9 quē calca uerit pes vester.vester erit. Mutabilitatē etiaꝫ culpe sub pedib9 habuit.qꝛ ab oī pctō innocētissima fuit. Un̄ illi inquit ꝓpheta ps̄.cxx. Per diem sol non vret te.neqꝫ luna per noctē.quia nec in die ꝓsperitatis ceci= dit in peccata ꝑ amorē male inflammantē, neqꝫ in nocte aduersitatis ꝑ desperationē Unde a ps̄.ipsa nō simpliciter dr̄ lūa. sꝫ lu na ꝑfecta in eternū. Luna enī tūc erit per= fecta.qn̄ sine macula erit. Et verificabit il= lud Esa.xxx. Erit lux lune sicut lux solis.qd̄ in beata vgine impletū fuit.vn̄ ⁊ quartaꝫ mutabilitateꝫ humane miserie sub pedib9 posuit. Nā impletuꝫ est in ea illud ps̄. lxxi.

Orietur in diebus eius iusticia ꝛ abundātia pacis. donec auferatur luna .i. mutabilitas ꝟm glo. Sicut em̄ luna crescit ꝛ decrescit. sic ꝛ corpus humanū multiplici mutabilitati subijcitur. iuxta illud ad Ro. viij. Uanitati creatura subiecta est ꝛc. Et quia ipa miseria mutabilitatis tolletur in resurrectione. ideo subditur. Et ipsa creatura liberabitur a seruitute corruptiōis. Ab ista aūt seruitute beatissima ꝟgo liberata est. q̄ pfecta sui corpis īmutabilitatē possidet. ꝛ sup oēs choros angeloꝝ in aīa ꝛ corpore glorificata est. Et ideo de illa exponi pōt illud .ij. Reg. xxij. Caligo .i. humana mortalitas sub pedib⁹ eius. Et ascēdit super cherubin ꝛ volauit: volauit super pēnas vētorū. Quadrupliciter igitur beata ꝟgo lunaꝫ posuit. sub pedib⁹ suis. s. celestē naturam ei preſidēdo. pſperitatē tēporalē eā despiciēdo. oēm culpā ipsaꝫ penitus euitādo. ꝛ humanam miseriā immortalitatē induendo. Ipsa est ergo luna icedēs clare. Job. xxxi. De q̄ etiam dr̄ Abachuc .iij. Sol .i. xp̄s. ꝛ luna .i. beata virgo Maria steterūt in habitaculo suo. quia semp firmi permanserunt in omni opere virtuoso.

Qd̄ beata virgo Maria dicitur sol. Assimilatio .vj.

a B Eatissime ꝟgini inqt deuot⁹ Ber. O ꝟgo sublimis. tu vestis iesum deum summe maiestatis carnis subba q̄ te ineffabili vestit glīa. tu vestis solē nube. ꝛ sole ipa vestiris. hec ille Hoc aūt esse verū testat̄ .b. Johānes euāgelista Apoc. xij. vbi ait. Signū magnū apparuit in celo. mulier amicta sole ꝛc. p quam intelligit̄ ipsa ꝟgo bn̄dicta. que dr̄ amicta sole .i. ornata clarissimo fulgore grē spūſsancti. ꝛ h̄ gratia fuit septiformis ꝟm .vij. dona spūſſancti que fulserūt in ea ꝛ repsentantur in .vij. effectib⁹ solis. Primus solis effectus est calefactio. ꝛ significat donū sapiētie quo spūs incalescit in amoreꝫ dei. Unde Eccli. xliij. dr̄. Sol tripliciter exurēs montes .i. excelsas mētes inflammās. Tripliciter aūt inflāmat. s. amore dei. sui ꝛ proximi. vel in amorē dei inflāmat tripl̄r. s. ex toto corde ex tota anima. ꝛ ex tota mente. Sequitur autē in p̄dicto Eccli. c. ꝛ radios igneos exufflās .i. calidas affectōes immutans. Un̄ .ij. Mach. j. dr̄. Refulsit sol q̄ pri⁹ erat in nubilo. ꝛ accēsus est ignis maxim⁹ spūs em̄ gustās deū p donū sapie iardescat in amorē ipsi⁹. vn̄ Augu. inquit deo. Gustaui. ꝛ esurio ac sitio: tetigit ꝛ exarsi in cōcupiscentiā tuā. Beata aūt ꝟgo vt ostēdat se habere hūc effectū inqt Eccli. xxiiij. Qui edūt me adhuc esurient. ꝛ q̄ bibunt me adhuc sitiēt. Scd̄s effect⁹ solis est illuminatio. ꝛ ptinet ad donū intellect⁹. vn̄ Eccli. xliij. dicit Sol illuminās p oīa respicere facit. In celo summa gaudia. In inferno summa supplicia. In mūdo pssuras ꝛ āgustias. In homine in seipso pctā ꝛ negligētias. Unde .j. Macha. vj. dr̄. Refulsit sol in clypeos aureos .i. in xp̄m ꝛ virginē Mariā. ꝛ resplēduerūt montes ab eis .i. electoꝝ mētes. Tertius effect⁹ solis est denudatio. q: facit vestes exuere. Et ad donū consilij refertur qd̄ docet veterē cōuersationē ꝛ secularē vitam deponere. iuxta illud Mat. xix. Si vis pfect⁹ esse vade ꝛ vēde oīa q̄ habes. ꝛ da pauperibus. ꝛ veni sequere me. Et hūc effectū etiaꝫ habet beate ꝟgo Un̄ quelibet anima ei deuota pōt dicere illd̄ Can̄ .j. Nolite me considerare ꝙ fusca sim. q: decolorauit me sol .i. colorem pristine conuersationis mutare me fecit. Quart⁹ effect⁹ solis est consolidatio. ꝛ ad donuꝫ fortitudinis ptinet. p qd̄ spūs consolidatur. Unde Eccli. xvij. dr̄. Hō sanct⁹ .i. firmus in sapiētia manet. De beata aūt ꝟgine dici pōt illud .j. Pe. v. confirmabit solidabitqꝫ. Quint⁹ effect⁹ solis est toti⁹ humane vite regulatio ꝛ ad donū sciētie ptinet. p qd̄ scim⁹ bene cōuersari in medio natiōis praue atqꝫ peruerse. Unde ipa ꝟgo benedicta hortatur deuotos suos dicēs illud ad Phil. ij. Oīa facite sine murmuratione ꝛ hesitationib⁹. vt sitis sine q̄rela ꝛ simplices filij dei sine rephēſione i medio nationis praue ꝛ puerse. inter quos lucetis sicut luminaria in mundo verbū vite cōtinētes ꝛc. Sext⁹ effect⁹ solis ē liquefactio. ꝛ ptinet ad donū pietatis quo liq̄scit anima ad cōpassioneꝫ proximi. Unde Exod. xvj. dr̄. Cum incalesceret sol liquefiebat manna Et Sap. xvj. scriptum est. Qd̄ ab igne nō poterat exterminari. statim ab exiguo radio solis calefactum liquefiebat Beata aūt virginis pietas liquefacit corda nostra ad compassionem. Unde illi dicere possumus illd̄ ps. cxlvij. Flabit spūs eius ꝛ fluent aque. Septimus effec⁹ solis est desiccatio humoꝝ. ꝛ pertinet ad donuꝫ timoris quo carnalis cōcupiscentia desiccatur. Un̄ Jaco. j. dr̄. Exort⁹ est sol cū ardore.

Septē effect⁹ solis.

et arefecit fenū.i.carnem.q2 oīs caro fenum et oīs glīa ei9 q̄si flos agri. Esa.xl. Propter hos autē septē solis effect9 dr Esa.xxx. Lux solis septempl'r erit sicut lux septem dierū. Per hos vo septē effect9 solis diuini saluaf homo. Et ideo dr.j.Reg.xj. Cras erit vobis salus cum incaluerit sol q̄ nescit occasum. Vn̄ esa.lx.et dr. Nō occidet vltra sol tuus.

D Qui sol est btissima vgo maria. vn̄ ps. xviij.dr de deo. In sole posuit tabernaculū suū. Qd̄ exponēs Nic.de lyra dicit q vgo maria recte noiaf sol pter plenitudinem grē. Et q in ea habitauit xp̄s sicut i tabernaculo suo. Propter qd̄ in psona ei9 dr Eccli.xxiiij. Qui creauit me requieuit i tabernaculo meo. Possum9 aūt dicere. q ipa bn̄dicta vgo assimilaf soli pter septē excellētias in ea reptas. Prima est nobilitatis. Sicut em̄ sol orif ex alto cū splēdore multo. sic btissima virgo maria orta est ex alta pgenie.s.ex regali stirpe: et cum sanctitatis splēdore. Nō em̄ orta est cū originalis pcti obscuritate. et ideo eccl'ia facit festū de eius illibata et fulgētissima cōceptione. De ipsa em̄ glīosa virgine dici pōt illud Eccli.xxvj. Sicut sol oriēs mūdo in altissimis dei: sic mulieris bone spēs in ornamentū domus sue. Sicut etiā sol est planeta nobilis cōditiōis et materie et forme. vn̄ materia ei9 ita satiaf sua forma. q vlteriorē formā nō appetit. et pter hoc est incorruptibilis sicut et alij celi. vt habi pōt ex dictis.b. Tho.in j.parte summe.q.lx.ar.ij. Ista aūt inferiora. vt vegetabilia et sensibilia sunt corruptibilia. et forme eo2 nō sunt ita nobiles vt satient suā materiā. immo vt dr.j. physico2. Materia semp appetit formas 7c. Ita beatissima vgo est ita nobili materia et forma decorata q aliā āpli9 nō appetit cū sit icorruptibilis et in aīa et corpe beatificata. Secunda solis pprietas dr formositatis. habz em̄ pulchritudinē in aspectu. licz em̄ multi planete sint formosi. vt venus. iupiter et luna. tn̄ oīb9 formosior et ad videndum delectabilior est sol. Unde Eccli.xj.dr. Delectabile est oculis videre solē. Et silr beata vgo fuit plena pulchritudine super oēs alios post filiū. Vn̄ ei dr a deo Can.iiij. Tota pulchra es amica mea 7c. et dicit tota.i.intus et foris ad differentiam hypocritarum qui solummodo abextra habent apparentiam sanctitatis. Tertia solis pprietas est impmixtibilitatis. Uidem9 em̄ p experientiā q sol transit suis radijs p feces et lutum et alia immūda et sordida. et tn̄ non inficif aliqua macula. q2 natura ei9 est impmixtibilis.i. nō pōt p misceri alijs reb9 extraneis. Et similiter beata vgo.l3 fuerit in hac vita q̄ est fecibus pctō2 plena. et in qua sine peccato nullus viuit.dv.di.c.licz. tn̄ nulla peccati macula fuit infecta. sed semp remāsit mundissima et innocētissima. Et ideo in pdicto Eccli.c.subinfert ei9 spōsus celestis. et macula nō est in te. Quarta pprietas solis est luminositatis. Sicut em̄ sol lune et oībus planetis et syderibus dat lumen. vt dr in li. de pprie.re. et vniuersum orbem illuminat Ita beatissima virgo dedit lumen. scz boni exempli toti mūdo. vnde Ambro.in li.ij.de vginitate ait. Talis fuit maria vt ei9 solius vita sit oīum disciplina. Sancta q̄z mater eccl'ia de illa canit. Cuius vita glīosa lucez dedit seculo. Et iterum. Cuius vita inclyta cūctas illustrat eccl'ias. Quinta pprietas solis dr fructuositatis. Uidem9 em̄ q blada legumina. aliiq3 fruct9 maturescūt. et saporositatē acquirūt vtute solis. Si autem nō esset influētia eius. pdicta oīa remanerent acerba et insipida atq3 ipfecta. O igif vgo lucidissima: vere tu es sol nr̄ fructuosissimus. qm̄ oēs fructus nostri te mediante efficiunf maturi.i.oīa opa nostra. vt ieiunia orones. elemosyne. et similia mediante tua intercessiōe sunt deo grata et nobis vtilia. Et sine illa sunt acerba et a deo nō acceptanf Et iō Bern. inqt. Modicū3 illud qd̄ deo offerre desideras gratissimis illis et oī acceptatione dignissimis marie manib9 cura tradere si nō vis repulsā sustinere. Nihil em̄ nos de9 habere voluit qd̄ p manus ei9 nō trāsiret. hec ille. Sicut etiā sol oīa inferiora fecūdat. et eorū generatiuā potentiam excitat. adiuuat et confortat sic ipa bn̄dicta virgo nos fructificare facit operibus bonis p donū timoris dei. De quo dr Eccli.xv. Qui timet deū faciet bona. Ipsa em̄ dr mater timoris Eccli.xxiiij. Qui aīas sibi deuotas ad timendū deū inducit. Et iō oēs debem9 quotidie depcari istū solē vt nos in vita virtuosa pseuerare et fructificare faciat. iuxta illud Sap.xvj. Oportet preuenire solez ad benedictionez.s.obtinendā. et ad ortū solis adorare. Sexta pprietas solis dr generalitatis quia oritur generalr sup bonos et malos Mat.v. et xxviij di.c.si. Et oēs tam iustos q̄ pctōres calefacit. Et silr beata vgo

Maria sol ppt septē excellentias.

est generalis et vniuersalis oim aduocata. Un Ber. inqt. Quēadmoduz sol orif super bonos et malos indifferenter. sic marie benignitas nō discernēs merita sese exorabilē oib⁹ et clemētissimā pbet. oim denique necessitates amplissimo miseretur affectu. Et iterū ipam benedictā vginē idē doctor alloquens ait. Peccatorē o maria quēlibet fetidum nō horrēs: nō despicis si ad te suspirauerit. Tu illū a desperationis baratro pia manu retrahis. spei medicamē aspiras ac toti mūdo despectū materno affectu amplecteris: foues nec deseris. quousque tremēdo iudici reconcilies. hec ille. O igif peccator. o peccatrix. etiā si fecisses oīa peccata q̄ committi vel excogitari possint. et que vnq̄ oēs mūdi hoīes et mulieres commiserunt. Et si tua scelera in numero excederēt numerum stellarum in celo. et arene maris. et multo plures essent q̄ frōdes arborū ac folia herbarū. noli in despationē venire sed ad istuz solē statim recurre. et iniquitas tua sicut nebula dissoluef que fugata est a radijs solis Sap. ij. Septima pprietas solis dicif incomprehensibilitatis. Uidemus em̄ q̄ sol est incomprehensibilis. ita q̄ in sua rota videri nō pōt. Tanta em̄ est sua lux. et tāta est debilitas oculoꝝ nostroꝝ q̄ nō possumus oculis fixis solē aspicere. et si oculos ad euz figimus leduntur. quia dr in. ij. de aīa. Excellens sensibile corrumpit sensum. Hec autē pprietas competit beatissime virgini. Nā ipsa concepit et peperit filium dei claustris suis virginalibus semper preseruatis integerrimis intactis et inuiolatis. Quō autez hoc potuerit esse naturali ratione et via humana cape et intelligere nō possum⁹ nisi q̄ nō est impossibile apud deū omne verbuz. Lu. j. Unde Hiero. i sermone ad Eusto. ait. Qō natura nō habuit. vsus nesciuit. ignorauit rō. mēs nō capit humana. hoc totum gestū est in maria. Predictis q̄z pprietatibus addere possum⁹. q̄ btā vgo habet similitudinē cum sole in situ. nā sicut sol positus est in medio planetarum. habēs tres supra se. et tres īfra se. Sic btā vgo exaltata est et sublimata in sua assumptiōe. ita q̄ supra se non habet nisi tres psonas diuinas. et infra se habet tres angelicas hierarchias. et per consequens totā curiam angeloꝝ et hominū qui erunt ad ordines angelicos assumendi. Et ideo de illa inquit deus ps. lxxxviij. Thron⁹ ei⁹ sicut sol in cōspectu meo.

Alie solis pprietates

Item sicut sol habet maximā velocitatem: quia quotidie currit ab oriēte in occidētē: sic ipsa vgo intemerata velocissima fuit in motu obediētie. qr diuine volūtati p angelum sibi exposite cito cōsensit dicens. Ecce ancilla dñi etc. Item in motu beniuolentie. quia statim ascēdit in mōtana cuz festinatione. et salutauit Elizabeth. Lu. j. In q̄ dedit nobis exemplū ascēdendi ad superiora per pfectū vtutum sine negligētie tarditate. Item in motu diligētie. qr sollicite requisiuit filiū suū qui remāserat in templo. Lu. ij. Item sicut motu solis generaf calor et inflammatio in corpore ei exposito. vñ vt dicif in pspectiua et ad experientiā videtur si contra speculū concauuz stupa ponaf et soli exponaf a calore generato incenditur. Item beata vgo mētes pūras et sibi deuotas q̄ sunt vt specula mūda: inflammat ad dei dilectionē. Unde ipa mr pulchre dilectionis appellaf Eccli. xxiiij. Item sicut per irradiationem solis oīa nobis deteguntur. et inter oēs colores discernim⁹. et nigrum ab albo distinguim⁹. Sic ipsa mentibus nrīs dat lumē discretionis. et verā cognitionem vitioꝝ atque virtutū. vñ dr mater agnitionis Eccli. xxiiij. Hoc aūt lumine carent illi miseri qui reuerentiā nō habēt erga illaz: sed potius contra eā infelices linguas suas relarant ipam blasphemantes. Item hoc lumine sunt priuati illi q̄ eius puritatē persequunf. Unde dicere possunt illud Sap. v. Justicie lumē nō luxit nobis. et sol intelligētie nō est ortus nobis. Et illud Eccli. vj. de quolibet eoꝝ dici pōt. Non vidit solem nec cognouit distantiā boni et mali. De aliquib⁹ etiā istoꝝ dici pōt illud ps. lvij. supercecidit ignis. s. obstinatiōis vel vane glīe et pprie reputatiōis. et nō viderūt solē. Atque vtinā de quibusdaz dici nō possit illud ps. ciij. Ortus est sol. s. in mētib⁹ fidelium. et cōgregati sunt. s. ad obscurādū illum. Spero aūt q̄ verificabif illud Naū. iij. Ortus est sol. et auolauerunt locuste. Ue tamen illi q̄ ex malicia conabif obscurū reddere seu videri facere istum solez clarissimū. ita vt de illo dici queat illud Eccli. xlvj. In iracūdia eius impedit⁹ est sol. Non solū aūt ipsa benedicta virgo appellaf sol. vnde de illa dici pōt illud Judi. v. Sicut sol i ortu suo splēdet. sed etiaz de ea dici pōt illud Sap. vij. Hec est speciosior sole. et illud Eccli. xxiij. Oculi ei⁹ multo lucidiores sunt sup solem.

O igit sol fulgẽtissime rogo vt sup nos lumẽ tuũ diffundas. ita vt de nobis verificetur illud Malach.iiij. Uobis timẽtib⁹ nomẽ meũ orief sol iusticie dicit dñs. Et illud Mat.iiij. et Mar.iiij. Ortus est sol et estuauerũt.s. charitat et deuotiõis calore. O sol clarissime illumina oculos meos ne vnꝗ obdormiã i morte. ne qñ dicat inimic⁹ me⁹ ꝑualui aduersus eũ. ps.xij. et faciẽ tuã illumina sup seruũ tuum. ps.cxix. Sicut enim sol habet ꝟtutẽ fortificatiuã. vnde in eius ascẽsu sup nostrũ hemisphẽriũ ꝟtutes aĩalium roborant. et fortiores efficiunt et vsꝗ ad diẽ mediã augmẽtant. et quãdo ad occasum declinat debilitant. et ideo in somnum aĩalia resoluunt. vnde et flores i ortu solis apiunt. qui in ei⁹ occasu claudunt. Sic tu o beatissima ꝟgo deuotos tuos confortas et roboras. et ad spẽ eterne vite consequẽde eos sublenas. vnde mater sctẽ spei appellaris Eccli.xxiiij. Ue aũt illi in cui⁹ corde occidit lumẽ istius solis. Nã de illo verificabit illud.iiij. Regũ.xxviij. Mortu⁹ est occidẽte sole.

I Maria sic sol dupl'r illũiat. Pro cõclusiõe aũt hui⁹ partis dico. ꝙ sicut btã ꝟgo est velut aurora peccatorib⁹. et tanꝗ luna tribulatis. sic ẽ tãꝗ sol iustie q̃ dupl'r illuminat scꝫ p exẽplum et bñficiũ. P er exemplũ. q: ipsa est speculũ diuinũ in q̃ debẽt oẽs speculari. de quo dr Sap.vij. Cãdor est lucꝫ eterne. et speculũ sine macula. Scdo lucet oĩb⁹ p bñficiũ. Uñ inquit Eccli.xxiiij. Ego mater pulchre dilectiõis et timoris et magnitudis. ec. Dat eñ nobis dilectionẽ p quã inflãmemur. timorem p quẽ hũiliemur. magnitudinem per quã ad tolerandum aduersa roboremur. et sanctã spem p quã ad sperandũ celestia animemur. Alexã. aũt de ales sup ps.xviij.

K inquit. Sol. dicit btã virgo. quia sicut sol illuminat. et ipsa q: abstulit oẽs hereses mũdi sicut cãtat ecclesia. Gaude maria virgo. cũctas hereses sola interemisti in vniuerso mũdo. Et quia sicut sol fert sup lunam sic ipsa sup tpalia. Uñ Apoc.xij. Apparuit signũ magnũ in celo. mulier amicta sole. i. maria habẽs ꝓprietates solis. Itẽ quia sicut lumẽ solis nunꝗ deficit: sic ipsa virgo sola stetit in fide in passione. vnde Cantic. vij. illi dr. Statura tua qua scꝫ. in fide stetisti assimilata est palme. que virorem foliorum nunꝗ amittit sicut nec tu fidei virtutem. Item dicit sol. quia sicut sol lunam. ita virgo illuminat ecclesiam. Unde Bern. ait: Tolle mariã. quid restãt nisi tenebre. Itẽ dicit astronomus solẽ octies esse maiorem terra. Et simil'r btã virgo octo habere priuilegia q̃bus maior est omni terra. i. omni femina vel omni rõnali creatura. Ipsa eñ nec primã similẽ visa est nec habere sequentẽ. Prima est noua ꝓfessio ꝟginitatis. Uñ Lu.j. ipsa ait. Qm virũ nõ cognosco. i. me nõ cognoscituram ꝓpono. Nulla aũt ante ipsam ꝓfessa fuerat virginitatem. Unde recte dr virgo ꝟginũ quasi signifera et exẽplar virginitatis. Scda excellentia est humilitatis Unde Luc.j. ait. Ecce ancilla dñi. Et respexit humilitatem ancille sue. Tertia conceptio sine libidine. Unde Lu.j. ei dicit. et virtus altissimi obũbrabit tibi. et hoc p rubum significat Exo.iij. Quarta part⁹ sine dolore Unde Luc.j. ei dicit. Aue gratia plena ec. Quinta fecunditas sine corruptiõe. Unde ei dictum est. Luce.j. Quod ex te nascetur sanctũ vocabit fili⁹ dei. Sexta virginitas singularis. multe peperunt duces et reges sola maria peperit filiũ dei. Unde ipsa dicere potest. Quasi cedr⁹ exaltata sum in libano Eccli.iiij. Septima ministratio specialis. Multe alie et multi alij receperunt filiũ dei in domibus suis: vt Martha Luce.x. et Zacheus.xix. Sola Maria in proprio vtero. non vno die sed nouem mẽsibus Eccli.xxiiij. Qui creauit me ec. Unde in assumptione legit euangeliũ de Maria et Martha. quia beata virgo vtrũꝗ officium plenissime habuit. Contemplatiua eñ fuit et solitaria. Unde ingressus est angelus ad eam Luce.j. Item maria cõseruabat omĩa verba hec conferens in corde suo. Luce.j. Sicut magdalena sedens secus pedes dñi audebat verbum illius Luce.x. Item martha habuit officium quia christũ in hospitio vẽtris sui recepit. et ei multis ãnis ministrauit. et Elizabeth cognate sue Luc.j.ca. Octaua dignitas fuit suscitatio corporalis de qua Hieremie.xiiij. dicit deo. Solij glorie tue recordare nec irritum facias fedus tuum nobiscum. hec ex Alexandro. Beata eñ virgo fuit solium super quo sedit deus quod valde fuit in sublime eleuatum. iuxta illud Esa.vj. Uidi dominũ sedentem super soliũ excelsum et eleuatum. Unde deus potuit dicere illud Esa.xiiij. Super astra celi exaltabo solium meum. Maria maioribus alijs feminis.

Qd beata virgo dicit acies castrorum. Assimilatio.vij.

L Tentatis a diabolo maria e acies castrorum

b Castissima virgo tentatis et a diabolo afflictis est in eorum adiutorio velut castrorum acies ordinata sicut eam vidit in spiritu Salomon Cant. vi. Dicit enim Ber. in quodam sermone. Non sic timent hostes visibiles quamlibet castrorum multitudinem copiosam sicut aeree potestates marie patrocinium vocabulum et exemplum. Fluunt enim et pereunt sicut fluit cera a facie ignis. ubicunque invenerint crebram ipsius recordationem. devotam invocationem. et sedulam imitationem. hec ille. Quia enim beata virgo contriuit. caput diaboli. ut predixerat deus Gen. iij. Et figuratum fuit in. Judith amputante caput holofernis Judith. xiij. Ideo ipse diabolus eam summopere timet. Quapropter sicut illi qui ambulare habent per viam periculosam. ut per desertum et nemus plenum feris crudelibus vel latronibus transeuntes occidentibus querunt forte et bonam societatem que eos adiuuare possit. et maxime quando nocturno et tenebroso tempore necesse habent transire per loca ipsa horribilia. Ita nos qui per desertum huius mundi necesse habemus traducere vitam nostram. si volumus pervenire ad patriam celestem. In quo deserto sunt bestie infernales et hostes terribiles qui nos occidere querunt et animas nostras una cum corporibus rape ad tormenta. quod etiam desertum plenum est tenebris peccatorum ad profundum inferni transeuntes demergi facientium: debemus pro nostra optima societate accipe devotionem ipsius benedicte virginis. que nobis in tenebris ambulantibus luminis sui claritatem ministrabit. et contra omnes bestias atque hostes defensionis sue patrocinium prestabit. et ipsos inimicos nostros in fugam convertet. Ait enim Bern. sicut fluit cera a facie ignis. ita ad invocationem virginis totus malignorum spirituum exercitus dissipatur. Et iterum. Celi rident. angeli gaudent mundus exultat infernus contremiscit demones fugiunt cum dicitur Ave maria. Beatus igitur ille qui semper est cum virgine gloriosa per devotionem et dicit illi. Pone me iuxta te. et cuiusuis manus pugnet contra me Job. xvij. Nam et si ambulauero in medio umbre mortis: non timebo mala quoniam tu mecum es. ps. xxij. Demones enim eam videntes dicunt. Heu heu quia castra dei sunt hec Gen. xxxij. Ve nobis. ve nobis. quia arca federis domini venit in castris. j. Regum. iiij. De habente etiam adiutorium et protectionem ipsius virginis dicent demones. Multa sunt nimis castra eius. Johel. ij. et castra fortia valde. j. Macha. iij. Sed heu quia de multis dici potest illud. j. Machab. ix. Multi subtraxerunt se de castris. i. de societate et devotione ipsius virginis. De qua inquit eius sponsus celestis Canticorum. vij. Quid videtis in sunamite nisi choros castrorum scilicet quibus parata est defendere ab inimicis omnem devotum suum.

Quod beata virgo fuit terra in qua tota trinitas scripsit. Assimilatio. viij.

M Sicut terra flores. sic maria xpm producit.

b Sacra virgo maria dicitur terra ratione productionis: quoniam sicut ex terra flores producuntur et pullulant pleni amena fragrantia. sic ex ipsa virgine gloriosa flos omni suauitate fragrantissimus iesus xps productus est. qui de seipso dixit Cant. j. Ego flos campi etc. Item dicitur terra ratione subuentionis. quia sicut terra cuilibet nostre indigentie subuenit Nam in cibum grana frumenti. hordei. et alia segetum genera prestat. ouiculas nutrit ut de vestimentis nobis provideat. ex bonum corius calciamenta et sic de aliis preparat. Et sic gloriosa virgo cibum omnia bona in se continentem ex sua purissima carne generauit. videlicet xpm gloriosum. Unde de illa dicere possumus illud ps. lxxvij. Dedit illis manna ad manducandum: et panem celi dedit eis. Panem angelorum manducauit homo: cibaria misit eis in abundantia. Et ipsi gloriose virgini dici potest illud Sap. xvj. Panem de celo prestitisti eis omne delectamentum in se habentem et omnis saporis suauitatem. Item dicitur terra ipsa virgo purissima ratione repletionis. Terra enim ut dicitur in lib. de proprie. rerum secundum quod inquit Aristo. quando est spongiosa: patitur faciliter motum et agitationem ex vento subintrante poros suos et replente. ex cuius agitatione generatur terremotus. Et similiter virgo benedicta fuit spongiosa per pietatem et compassionem. unde ventus idest dolor tribulationis et passionis filij in eam intrans repleuit. atque terremotum in ipsa fecit. licet enim in loco subtiliter erit per fidem firma. fuit tamen anxietate valde conquassata. Unde dicitur Matthei. xxvij. c. pro. Et terra mota est idest virgo Maria tota in lachrymas et suspiria commota est. Et ad insinuandum suam stationem in fide et commotionem ex compassione. canit ecclesia. Stabat mater dolorosa: iuxta crucem lachrymosa. dum pendebat filius. Et quid mirum? Ubi enim mater stare debebat nisi iuxta lectum filij sui dilecti morientis. et cum eo transfigi in corde qui transfixus

N

erat in corpe. Tanto autē fuit tunc repleta dolore ꝙ xp̄s in cruce cernēs mrēz lachrymis rigantē vultū. ⁊ anxietatib⁹ replentissimā. volēs eā aliqualr̄ cōsolari ⁊ alloqui. dixit ei. Mulier ecce fili⁹ tuus. Nam non voluit eā noīe matris appellare. ne ex tali maternitatis vocabulo. quod est nomen dulcedinis ⁊ pietatis ipam vehemēti⁹ ad dolēdum cōmoueret. Triplici autē ex cā ipsam Johāni cōmēdauit. Primo rōne sui. Decebat em̄ vt ipse cōditor legis legē suā obseruaret de honorandis parētib⁹. Exo. xx. Scdo rōne nr̄i. vt nos istrueret de parētib⁹ nr̄is curā debere habere nō solū in vita. sz etiaz in morte. Tertio rōne vginis. cui amittenti filiū p cōsolatione legauit fidelē discipulum. De hac tn̄ cōmutatione inqt Bern̄. O qualis cōmutatio Johānes ei p Jesu tradit. seruus p dn̄o. discipulus p magistro. fili⁹ zebedei p filio dei. purus hō p vero deo. hec ille Non est ergo mirū si vginalis terra tremuit que talē cōmutationē sensit.

Maria cōmen. d. Johāni ex triplici causa.

Huius aūt terre vginalis pparator arator. seminator ⁊ cultiuator fuit spūssanct⁹. vt nasceref in ea fruct⁹ bn̄dict⁹ toti⁹ mūdi iuxta illud Luc. j. Spūssanctus superueniet in te ⁊c. Congruuz nāqꝫ erat vt amor materiā ppararet ⁊ disponeret ac mediator ⁊ operator existeret illius coniunctionis ⁊ generationis q̄ et maxima dilectione fiebat. cū ppter grandē amorē erga humanā naturā verbū eternū caro factū sit. iuxta illud Jo. iij. Sic de⁹ dilexit mūdū vt filiū suū vnigenitū daret. Et ad Titū. iij. Apparuit benignitas ⁊ humanitas saluatoris nostri dei. nō ex operibus iusticie q̄ fecimus nos. sed bm̄ suā miam saluos nos fecit. Ipsa qꝫ vgo sanctissima fuit illa terra de q̄ exponi pōt illud Jo. viij. Jesus aūt iclināns se deorsum digito scribebat in terra. Jesus em̄ ad eam p mysteriū incarnationis se inclinauit ⁊ in eam scribēdo multiplr̄ bn̄dixit. Ego aūt mō xp̄s ad virginem se inclinauit quo vnicornis venaf ⁊ capif. Nam vt ait Ysid. xij. lib. ethym̄. vnicornis est aīal ferocissimuz ita appellatū. eo ꝙ habeat in fronte vnuz cornu fortissimū ⁊ acutissimū. quod quicquid impetierit: aut vētilat aut pforat. Et idē etiaz ponitur in li. de pprie. re. vbi etiam dicif. Rhinocerō qui idē est qđ monocerō. idest vnicornis. cū elephante sepe certamen hz. quē vulneratū invētre pstermit. Tāte autē est fortitudinis vt nulla venantiuz virtute capiaf. Sed sicut asserunt qui de naturis rerū scripserūt. vgo puella pponif. que venienti sinū aperit. In quo ille omi fero ferocitate deposita caput ponit. sicqꝫ soporat⁹ vel inermis capif. Et plini⁹ li. viij. c. xx. ait. Rhinoceros in media frōte hn̄s cornu hostis est elephātis. vnde suū cornu limat ad saxa ⁊ acuit. ⁊ sic pparat pugne ⁊ inclinatione aluū impetit elephātis quem scit partē corporis esse molliorem. Unicornis autem iste figurat vnigenitū dei filiū qui. Nume. xxj. fortissimus deus oīm spūum vniuerse carnis nūcupaf. qui habet inimicū diabolum. quē vtute diuinitatis pstrauit. Hunc sctī pres ⁊ diuersi venatores multis annis cape conati sunt. ⁊ nunqꝫ potuerunt. Nam Abel. Noe. Abraā. Isaac. Jacob Moyses ⁊ alij patriarche cuz suis retibus i. suspirijs ⁊ clamorib⁹ psecuti sunt. ⁊ nunqꝫ eū vincere valuerunt. vnde tunc sua retia longissima ⁊ amplissima. s. figuratiōs circa habitationē ipsius vnicornis extēderunt in quibus tandē incideret ⁊ capi posset. Post illos aūt venerūt alij venatores. nō min⁹ immo magis audaces. qui ipsi vnicorni propius accesserūt. s. Dauid. Esaias. Hieremias. Daniel. ⁊ alij pphete. multūqꝫ in venatione ei⁹ fatigati sunt. Sz vidētes ꝙ illum capere nequirēt. retia sua. s. pphetationis circa ei⁹ habitaculum expanderūt a quib⁹ exire nō posset: sz tādē in eis incidēs capef. Hunc qꝫ fortissimū vnicornez btūs Johes baptista cū vidisset i deserto ptremuit ⁊ nō aus⁹ fuit illū capere. Un̄ canit ecclesia. Baptista cōtremuit ⁊ non est aus⁹ contingere sanctū dei verticē. Ipm aūt vna puella virgo. s. dn̄a nr̄a sue fragrantis humilitatis: vginitatis. charitatis aliarumqꝫ odore virtutū ad se traxit. atqꝫ ei suauissimum fidei sue sinū aperiens illū mansuetissimū fecit. adeo ꝙ in ei⁹ vtero reqeuit. vn̄ illuz postea alijs venatorib⁹ eū querētib⁹. s. aplis tradidit capiēdū. Et iō saluator nr̄ eis dixit Lu. x. Amen dico vobis qm̄ multi reges ⁊ prophete voluerunt videre que vos videtis ⁊ non viderunt. Eapropter ipsi virgini inqt Augu. in ser. natiuitatis eiusdē. Gratulare beata vgo: xp̄s rex ex solio suo venit in vtero tuo. ex sinu patris dignatus est descendere in vterū matris. Quod autez in sacra scriptura dei fili⁹ appellef vnicornis. ps̄ ps. xxviij. vbi dr̄. Dilect⁹ quenadmodū fili⁹ vnicornium. Et ps. lxxvij. iterum scriptum est.

Natura vnicornis describif.

Unicornis xp̄s significat.

Edificauit sicut vnicornis sanctificiũ suuʒ in terra quaʒ fundauit in secula. i. dei filiꝰ ꝑpa rauit sibi reclinatoriũ instar vnicornis in virgine maria. Hoc aũt reclinatorium vt tãto habitatori idoneum esset tota trinitas in eo inscripsit tres mirabiles ꝓprietates. Nã pater inscripsit suã potentiam faciẽs eã potẽtissimã: filiꝰ suã sapiam: faciens illã sapiẽtissimã. spũs aũt scũs suã clementiã: faciẽs eã clemẽtissimã. Primo aũt deꝰ pater scripsit in illa suã potentiam faciens eam tam potentẽ ꝙ valet oĩbꝰ subuenire. ⁊ diabolũ tyrannũ ferocissimũ subiugare ac fugare. De q̃ singularissimo dono ad laudem ipsiꝰ eterni pris in suo cantico cecinit dicẽs Lu. i. Quia fecit mihi magna q̃ potẽs est. Magnũ q̃ppe est oẽm bestiã nociua posse fugare: sʒ diabolum ferocissimũ tyrãnũ posse subiugare: cui in potẽtia nõ est silis in terra Iob. xlj. est maximũ ⁊ tãto maius quãto ipa ꝟtute sua facit vt nõ audeat appropinq̃re. Nec mirũ. qꝛ si cedrꝰ naturaliter tãte est potẽtie ꝙ solũ ꝑ vmbrã fugat serpẽtes ⁊ oĩa venenosa: quãto magis ipsa cedrꝰ dei in celi libano exaltata ꝑ singularẽ suã ꝟtutẽ fugat serpẽteʒ antiquũ diabolũ. ita vt hoĩ ipam deuote ĩuocãti appropinq̃re nõ audeat vel nocere. ⁊ ideo debemꝰ cuʒ Innocentio petere ⁊ dicere. Aue dei mr̃ alma: q̃ ex dignitate q̃ mr̃ dei es: impare potes ãgelis ⁊ demonijs. cõpesce demões ne nobis noceant: ꝑcipe angelis vt nos custodiant. Uirgo aũt ipa figurat ꝑ lapidẽ preciosum q̃ vocat iaspis. quẽ q̃cunq; super se portauerit. vt dr̃ in li. de ꝓprie. re. securꝰ et tutus reddit. Et silr̃ quicũq; secũ habuerit deuotionẽ. ⁊ affectuosam inuocationẽ beatissime ꝟginis: tutus ac securus efficiet ab inimicis q̃buscũq;. Unde legit ꝙ quidam monachꝰ fuit in q̃dam congregatiõe deuotissimꝰ ac familiarissimꝰ virginis gl'iose. q̃ semel instigante inimico tantũ bibit in cellario ꝙ sint sensu oĩno putabat. Et cũ esset sero. ⁊ sic ebrius cellariũ exiẽs ꝟsus eccl'iaʒ tenderet ꝑ claustrũ. appuit ei diabolꝰ ĩ forma cuiusdaʒ tauri mire magnitudinis. demonstrans ꝙ eũ vellet cornibꝰ perforare. Et ecce subito vidit quãdã pulcherrimam puellã venientẽ. cesariẽ sup humeros diffusam habentẽ: ⁊ in sua manu dextera niueã virgam tenentẽ. Que diabolũ increpauit. quia talia facere famulo suo p̃sumpserat ⁊ iussit vt cito discederet. nec ei q̃cq̃ mali facere auderet. Quibꝰ dictis demon disparuit Deinde cũ ceptũ iter monachus ille pageret. ⁊ eccl'ie appropinq̃ret. diabolus q̃si canis nimis terribilis ex improuiso in eũ ꝓsilijt. Et iteꝝ ꝑdicta puella affuit ⁊ demoneʒ repulit. Demon illo intrãte eccl'iam. inimicus terribilior ꝙ prius velut leo immanissimus aduersus eũ rugiẽs quasi eũ deuoraturus apparuit. Sed puella q̃ ꝑmo ⁊ scđo eũ liberauerat: iterũ apparẽs diabolũ acriter virga quã in manu tenebat verberauit dicẽs. Quia mihi obedire noluisti. hec ad pñs hr̃e meruisti. Et stati; diabolꝰ vt fumꝰ euanuit nec vltra appuit. Postea ꝟo pijssima illa puella manu apꝑhendẽs ipm monachũ ad lectũ suũ reduxit lectumq; discooperuit. ac ipm intra locauit. ⁊ caput eiꝰ reclinauit. ac crucis signũ in eius fronte premisit. Et cuʒ mirari cepisset dicẽs. Que es tu bona puella que tãta mihi bñficia p̃stitisti. Respõdit. Ego suʒ maria mr̃ dei. Et statim disparuit. Que oĩa ille monachꝰ postea alijs ꝑ ordinẽ enarrauit: atq; vitam suã in melius emẽdauit. Hic sane ꝑpendi põt quantũ potens est beatissima virgo q̃ nos existẽtes in medio leonũ. in medioq; draconũ ⁊ serpentũ infernaliũ defendit. ne ab eis deuoremur. occidamur. strangulemur. ⁊ mordeamur. ⁊ ne ab ipo hoste nostro diabolo ad infernales penas deportemur.

Si q̃s aũt querat. quare eũ diabolꝰ tempore Tobie. vij. viros Sare strangulauerit ꝑpter pctm̃ eoꝝ. vt habet Tob. vj. nõ etiaʒ nunc trucidet oẽs quos ĩ manus suas tradunt pctã mortalia. Rñdeo. ꝙ hoc ideo ꝓcedit. qꝛ deus dedit hoĩbus hãc virginem potentissimam que hʒ in manu virgam ferream ad arcẽdas bestias infernales ⁊ ipsos demones effugandos. Unde illi inq̃t ps. ij. Reges eos in virga ferrea. ⁊ tãq̃ vas figuli cõfringes eos. Hec aũt ptãs ipsiꝰ gloriose ꝟginis figurata eũ. Exod. vij. in virga aaron que ꝟsa est in colubrũ. et deuorauit virgas incãtatoꝝ. Ptãs em̃ ipsiꝰ ĩ nobis est tanq̃ virga gracilis et vtilis. est valde terribilis demonijs. ⁊ deuorat potẽtiã spirituum tenebrarũ. Hoc etiam figuratuʒ est in Iudith. de qua habet sui libri. xiij. c. ꝙ Holofernẽ pessimũ hostẽ ppl'i. dei occidit. Ipsa em̃ beata virgo a deo ptãtem accepit defẽdendi suos deuotos ab insidijs ⁊ psecutionibus diaboli. Et sicut filij israel glorificabant ipsam Iudith de victoria cotra

Q

De tria scpsit i frã mariam.

Exẽplũ quõ maria suos defẽdit

R Maria nõ sint petõres strãgulari sic viros Sare

holofernem obtēta. Ita ꝛ nos glificare et magnificare debem⁹ mrēm dñi nrī de sua potētia ꝛ magnificētia. vt de nūero illoꝝ inueniamur. de qbus ꝓphetatū est ps. cxliiij. Gliam regni tui dicēt ꝛ potētiā tuā loquentur. Cōueniēs aūt fuit ꝙ de⁹ tātā potentiā glīose ꝟgini ꝯferret triplici rōne. Primo q: elegerat eam vt esset regina celi. Nā si Salomō vt habet. iij. Regū. ij. dixit mrī sue Bersabee. Pete mr̄ mea. neq; enim fas est vt auertā faciē meā a te quāto magis decuit eternū patrē vt nullā sue potentie ꝑtatē oñderet ei quā elegerat vt esset celoꝝ impatrix? Et iō illi dr̄. ps. xliiij. Astitit regina a dextris tuis ꝛc. Scḋo ei tantā potentiā cōtulit. q: p illā grā p pctm̄ ꝑdita inueniri debebat. Uñ Luc. j. ci. dixit angelus. Inuenisti grāꝫ apud deū. ꝑdiderat eñ eaꝫ ipa antiq mr̄ nr̄a Eua. ꝛ. v. milib⁹ ānis ꝛ vltra in ꝑditiōe ꝑdurauerat. sed ꝟgo gloriosa eā adinuenit. Uñ Ber. illi inqt. Inuenisti grām quā querebas. ꝛ quā ante te inuenire nemo potuit. Tertio ei ꝯtulit deus magnā potentiam: q: ipsa eius filio christo magna cōferre debebat. s. eū de suis purissimis sanguinib⁹ in vtero suo formare. ꝛ lacte suo sacratissimo enutrire. ꝛ eum q̄ vestit oīa induere. ipmq; toti⁹ mūdi gubernatorē regere ꝛ gubernare. Et iō ipa i cātico suo cecinit dı. Q̄ fecit mihi magna q̄ potēs est ꝛc. De hac aūt potētī ꝟtute ab ipso deo ipi ꝟgini ꝯferēda inqt āgel⁹ eidē Lu. j. Et ꝟt⁹ altissimi obūbrabit tibi. q̄ scꝫ te faciat potētissimā. ꝛ ꝟtute fortitudīs plenāꝫ.

Tātā aūt potētiā suā exercet btā ꝟgo nos adiuuādo. nobisq; subueniendo in vita. in morte ꝛ post mortem. Cōsidera g̃ o deuote xpiane. ꝙ si haberes amicū q̄ oēm vite tue indigētiā subleuaret: tibi char⁹ eēt. sꝫ si nō solū in vita. sꝫ etiā i morte tibi succurreret charior ꝑfecto existeret. Si autē in vita ꝛ in morte ac post mortē subuenire tibi nūq̄ cessaret. iste ꝓculdubio charissim⁹ esset. et oēs in amicitia tua antecelleret. Sed paulisp inspice. qs i hac vita sit amic⁹ tuus. Si mūdū q̄ris: decipit. Si parētes ꝛ cōsanguineos ipsi te mortuū associabunt tumulo et recedēt. te solū ibi sepultum relinquētes. Beatissima aūt virgo hoib⁹ duo ꝑstat bñficia i vita. vnū iustis. s. grē diuine. aliud ꝑo pctōribus scꝫ diuine mie. ꝛ ideo eā appellat eccl'ia matrē gratie ꝛ matrem mīe q. d. O maria que es gratiarū diuinarū distributrix ꝛ cōseruatrix. cōserua iustos in grā qua nihil est melius. ꝛ quā qui hꝫ. vt Aug. inquit. oīa alia habet. qui eā nō habꝫ: frustra cetera conatur habere. Tu quoq; o maria que es mater iesu xp̄i q̄ est summa misericordia. ora ꝓ pctōribus. Tu eñ es multe misericordie oībus inuocātibus te. ps. lxxxv. Scḋo in morte adiuuat i qua diuersa ꝑlia demones hominib⁹ īferāt quādo verificatur illud apostoli ad Ephe. vj. Nō est nobis colluctatio aduersus carnem ꝛ sanguinem sed aduersus principes ꝛ potestates aduersus mundi rectores tenebrarum harū. Ipsa eñ piissima ꝟgo suū adiutoriū nobis ꝑbet. Et ideo eaꝫ rogat eccl'ia dicens Tu nos ab hoste protege. Tertio subuenit post mortē. quādo scꝫ aīa transijt de corpe ne demones illam rapiāt. Et ideo eam orat ecclesia dicēs. ꝛ hora mortis suscipe. Ipsa autē virgo clementissima nec in tali hora deserit suos deuotos. Sed eis morientib⁹ astat amenissimo virginū cetu comitata. ꝛ cantantib⁹ angelis animas ipsorum deuotorum suoꝝ ad paradisū gloriā facit deportari. O igit virgo benignissima succurre mihi in illa hora horribili. Scio eñi ꝙ oīa potes Job. xlij. ca. De te namq; dici potest illud Sapiētie. vij. Cum sit vna scꝫ dei spōsa: omnia potest. Tu misereris oim. quia omnia potes Sapiētie. xj. Et subest tibi cū volueris posse Sap. xij. Tu ergo si vis potes me mundare Luce. v. Et ideo sicut potes adiuua nos. Mar. ix. Tu eñ faciens facies. ꝛ potens poteris. ij. Regum. xxvj. De te namq; dici potest illud Sapie. x. Oium potentior est. ꝛ ideo fac vt de te dicere possim illud. ij. Regum. xxij. Liberauit me ab inimico meo potentissimo. Omnia eñ possibilia sunt tibi. Marci. xiiij. Et tu dicere potes illud Genes. xxxix. ca. Nec quicq̄ est quod nō in mea sit potestate. tu etiam dominaris potestati maris motum autē fluctuū eius tu mitigas. ps. lxxxviij. Et de te possumus dicere illud Eccl'iastici. xvij. Dedit illi de⁹ potestatem eorum que sunt sup terram. ꝛ tu dicere vales illud Ecclesiastici xxiiij. In hierusalem potestas mea. De te quoq; verificatum est illud Danielis. iiij. Potestas tua in terminos vniuerse terre ꝛ iterum. Potestas eius potestas eterna in generatione ꝛ generationē ꝛ illud Josue. ix. Audiuimus famam potētie eius. et illud Eccli. xliij. Mirabilis potentia ipsius

Debuit de⁹ dare marie magnā ptātem

Maria adiuuat in triplici statu.

U De⁹scri psit in maria sapiam

Et ideo o potētissima𝔷 creaturarū potētissima. Ex cita potentiā tuā ꝛ veni vt saluos facias nos. ps.lxxx. Scḋo principaliter dico ꝙ filius dei scripsit in mre sua sapiam suā: faciēdo ipam sapiētissimā. Nec mirū si gloriosa ꝟgo facta est ita sapiens: cū ipa in vtero suo nouē mensib⁹ tenuerit fontē sapiētie ꝛ sciētie dei. ꝛ in gremio suo sepius baiulauerit eū. de q̄ d̄r Prouerb. ix. Sapia edificauit sibi domū. i. dei filius q̄ est sapia patris elegit sibi beatā virginē ad habitādū. ꝛ ideo sapia ipsam repleuit. vnde dicere pōt illud Sap. vij. Omnium artifex docuit me sapiam. Cōueniēter autē sapiētissima fuit. quia sicut prima mulier Eua per suā insipientiā maximam dedit occasionē nostre damnatiōis. ita scḋa mulier in qua immutatū est illud nomen Eua in aue. sua sapientia debebat esse occasio nostre saluationis. Et sicut ille maledictus artifex diabol⁹ infinitos quodammodo habet nocendi modos p maliciā suā. vt dicit Aug. in li. de natura demonū. ꝛ facit. c. sciendū. xxvj. q. iiij. Sic ista virgo bñdicta q̄si infinitos h𝔷 modos nos docēdi ꝛ reuocādi ab erroribus per sapientia𝔷 suā. vt reuocet aīas singulo𝔷 a corruptiōe. Job. xxiij. Ipa quoq𝔷 est illa que p sapientiā suā placat iram dei ne cōtra mundū deseuiat in vltione𝔷. Cum eñ in sacra scriptura sepius inueniat̄ pctā acriter punita a deo fuisse. vt pctm̄ inobediētie Adā p quo eū cū posteritate sua eiecit de paradiso. Gen. iij. Et pctm̄ luxurie tēpore quo misit diluuiū delēs oīa animalia exceptis paucis in arca saluatis Gene. vij. Item peccatū elatiōis in edificatione turris babel tpe gygantiū ꝓpter quod dispsit eos p vniuersū orbem ꝛ misit confusionem linguarū Gen. xj. Itē peccatū contra naturam ꝓpter quod subuertit Sodomā ꝛ Gomorrā ꝛ alias ciuitates hoc vitio infectas igne ꝛ sulphure. Gene. xix. Peccatū quoq𝔷 murmurationis dathan et abyron quos a terra viuos deglutiri fecit. Numeri. xvj. Et pctm̄ vane glorie Dauid in numeratione ppl̄i ꝓpter quod. lxx. milia viro𝔷 peste mori fecit. ij. Regū. xxiiij. Et peccatū irreuerentie seu irrisionis ꝓpter quod ignis de celo descendit ꝛ consumpsit duos quinquagenarios cum socijs eorū missos a rege iuda ad heliam. iiij. Regū. j. Item peccatū blasphemia Sennacherib. ꝓpter quod. clxxxv milia virorum pugnatorum ab angelo dei interfecta sunt. iiij. Regū. xix. Quid est ꝙ hodiernis tēporib⁹ in quib⁹ tot committūtur iobediētie ꝯtra deū. tot fiūt fornicationes. tot sodomie tot regnāt elatiōes ꝛ superbie ac vane gl̄ie tot murmuratiōes. ac irreuerētie dei ꝛ scto𝔷 eius. totq𝔷 blasphemie de⁹ nō flagellat mūdū. nō eū totaliter subuertit: cū nunq̄ tanta fuerint in ipso flagitia sicut in istis miseris dieb⁹? ꝑfecto hoc ideo ꝓcedit q: hec nostra sapientissima aduocata ei⁹ irā sua mittigat prudentia. Et iō Cassian⁹ hec considerans ait. Tu patrona hūani generis. tu cunctis afflictis medica singularis. Quis tuo non eget munere cū sit peccare cōe? Figurata aūt fuit btā ꝟgis sapia in Hester regina sapiētissima q̄ aiuerī regis iram mitigauit. ꝛ ppl̄m israel ne deleret liberauit Hester. vij. Uñ de ipsa verificatū fuit illud Eccl̄i. xxxix. Collaudabunt oēs sapiētiam ei⁹. ꝛ vsq𝔷 in seculū non delebit̄. ꝛ nomen ei⁹ req̄retur a generatione in generationē. Oēs igit̄ ad istam sapientissimā aduocatā debēt recurrere cū deum cognoscunt ꝓpter sua peccata cōtra eos iratū esse. Unde Bern. ait. O pctōr si ad cōspectū patris accedere times neliquescas q̄si cera a facie ignis. vade ad mediatricem matrem mīe. ꝛ ostēde ei vulnus ꝛ vlcera. ꝛ ipsa ꝓ te ostēdet filio pect⁹ ꝛ vbera ꝛ fili⁹ patri lat⁹ ꝛ vulnera. Pater nō negabit filio. Fili⁹ nō negabit matri. ꝛ mater non negabit tibi. hec ille. Nemo igit̄ desperet cum causam suā tali patrona tutari valeat. Nul l⁹ in errore permaneat cū ad istā sapientissimā magistram semp recurrere ꝛ ab ea instrui possit. Illi eñ in mundū veniēti dixit deus illud. iij. Regum. iij. Dedi tibi cor sapiēs ꝛ intelligēs intantū vt nullus ante te similis fuerit. nec post te surrecturus sit. De ipa quoq𝔷 exponi potest illud Prouer. xiiij. Sapiēs mulier edificat domū sua𝔷. i. eccl̄ia𝔷 catholicā. ꝛ illud. iij. Reg. iiij. Erat sapiētior cūctis hoīb⁹. ꝛ illud. ij. Paral. xj. Sapiētior ꝛ potentior fuit sup oēs. ꝛ illud Judith. xj. Mirabant̄ oēs sapiam eius. et Hester. xiij. Sapiētie et fide ceteros p̄cellebat et illud ps. cxlvj. Sapiētia eius non est numerus. Ipsa quoq𝔷 dicere potest illud Eccl̄s. j. Precessi sapiētia oēs qui fuerunt ante me. ꝛ transiui ad cōtemplanda𝔷 sapiētiā. ꝛ sapientia perseuerauit mecum. ꝛ illō Sap. vij. Optaui et venit in me spūs sapiētie ꝛc. ꝛ Eccl̄iastici. lj. In sapiētia vixit

X De spiritu sancto scripsit in maria clementiam.

anima mea. Tertio principaliter dico q spiritussanctus scripsit in gloriosa virgine clementiam suam. et fecit eam clementissimam. Dignum enim fuit vt ipse spiritussanctus illam roboraret clementia: que thronus altissimi et clementissimi principis esse debebat. iuxta illud Prouer. xx. Roborabitur clementia thronus eius. Nam thronus diuine misericordie est ipsa virgo maria mater clementie et misericordie. Figurata autem fuit clementia eius. ii. Regum xvij. in illa muliere que Jonatham et Achimaam fugientes a facie Absalonis querentium eos occidere. abscondit ex clementia in puteo et pandendo velum suum super os putei. vbi latuerunt quousque serui ipsius absalonis eos querentes recesserunt. Ex qua figura datur intelligi q peccatores qui deum peccatis offendunt: mater misericordie occultat velo clementie in profunditate humilitatis sue. si ad eam confugerint quousque ira et vindicta dei cessauerit. Clementia vero ipsius virginis excellit omnes alias que in creaturis reperiri possunt. vnde sicut Virgilius collaudat Dianam super alias deas paganorum. et Dydonem super alias mulieres dicens. l. i. Eneydos. Regina ad templum forma pulcherrima Dydo Incedit magna iuuenum stipante caterua Qualis in eurote ripis: aut per iuga cynthi Exercet diana choros: quam mille secute Hinc atque hinc glomerantur oreades: illa pharetram. Fert humero: gradiensque deas super eminet omnes Talis erat dydo: talem se leta ferebat Per medios instans operi: regnisque futuris. Similiter nos super omnes creaturas laudare debemus gloriosam virginem de clementia et benignitate que super omnes sanctos instat operationi nostre salutis. et regnum nobis eternum in futura vita procurat et preparat ex sua misericordia. Et omnibus vniuersaliter clementissima est promptissima ad subueniendum. vnde Ber. in quodam sermone eam alloquens inquit. Ille solus o virgo beata laudes tuas sileat qui te fideliter inuocatam senserit in suis necessitatibus defuisse. Et quid mirum si inuocata adest que etiam non vocata presto est. De illa ergo dicere possumus illud Prouer. xvi. Clementia eius quasi imber serotinus. Et. xxxi. eiusdem li. ca. lex clementie in lingua eius. Ipsius enim benignitas est illa de qua dicitur Prouer. xi. Clementia preparat vitam. Licet enim sit alta regina. quia est celi terreque domina tamen erga nos subditos suos non vtitur imperio sed clementia. Unde dicere potest illud Hester. xiij. Cum vniuersum orbem mee ditioni subiugassem; volui nequaquam potentie abuti magnitudine. sed clementia: et lenitate gubernare subiectos. vt absque vllo terrore vitam transigentes: optata cunctis mortalibus pace fruerentur. O igitur clementissima domina que nunquam petitiones deuote tibi supplicantium repellis. oro vt audias nos pro tua clementia Act. xxiiij.

V. Possumus quoque exponere illud quod dicitur Job viij. scilicet digito scribebat in terra. dicendo q ad actum scribendi quattuor requiruntur. scilicet scriptor. instrumentum siue res scribenda atramentum et chartha siue alia materia. et tunc talis scriptura potest tradi ad legendum cuilibet legere scienti. Spiritualiter autem hec omnia concurrerunt in liberatione mulieris adultere. de qua habetur in predicto euangelio. per quam figuratur humana natura in peccato lapsa. quia ibi fuit digitus dei. scilicet spiritussanctus scriptor. atramentum fuit rubeus sanguis christi. Charta autem in qua scripta est: fuit beata virgo Maria que fuit liber in quo prius prophete designauerunt modum incarnationis et natiuitatis filij dei ex ea. et passionis eius. et omne mysterium humane redemptionis fiende per verbum dei. Fuit enim beatissima virgo tanquam mundissima charta. mentaliter christi sanguine aspersa. secundum illud Luce. ij. Et tuam ipsius animam pertransibit gladius. In ista autem charta siue terra purissima fuerunt scripta septem dona spiritussancti. Et ibi possumus legere quanta passa sit. et quanta nobis contulerit. Figura autem huius habetur Leuit. xiiij. vbi Moyses aspersit propitiatorium quod erat in tabernaculo sanguine vituli digito suo. vt per hoc accedentes ad tabernaculum inuenirent remissionem peccatorum. et eis propitiaretur deus. Spiritualiter enim per altare: ad quod solus summus sacerdos accedebat: significatur immaculata virgo ad quam solus summus sacerdos filius dei descendit. vt ibi conficeret hostiam quam pro nobis immolaret. Ipsa vero beatissima virgo septies aspersa est sanguine vituli. quia septies percussa est gladio passionis redemptionis nostre. Primo a Symeone. Secundo quando tota nocte audiuit ipsum flagellari. Tertio quando mane ad domum Pilati vidit eum spinis coronari. Quarto quando audiuit eum ad mortem condemnari: et super humeros eius crucem imponi. Quinto quando audiuit eum cruci affigi. Sexto quando vidit ipsum in cruce expirare. Septimo quando vidit latus eius lancea transfigi et aperiri. Compatiebatur enim ei tanquam vna caro cum dilectio filio suo. et passiones omnes que fiebant ipsi filio: erant tot vulnera in corde matris:

Maria charta in qua scripta est passio christi.

vt inquit Hiero. in quodā sermone. Fuit ergo purissima virgo altare in cuius corde occisus est vitulus sacrificij. et illi⁹ sanguine septies aspsa est aīa ei⁹. Item ipa facta est liber federis. in quo scripsit spūsanctus septē dona sua ceteris abūdanti⁹. Cupientes ergo ad vitā eternā puenire studeāt in libro isto die ac nocte. et in eo se faciant ascribi p deuotionē. Hic em̄ est ille liber. d quo dicit deo ps. cxxxviij. In libro tuo oēs scribētur. Hic est liber vite et testamentum altissimi et agnitio veritat̄ Eccli. xxiiij. In h libro oēs etiā idiote legere pnt. de quo dr Esa. xix. Dabit liber nesciēti lras. Ue aūt illis indeuotis de qb⁹ dicit propha ps. lxviij. Deleant de libro viuētiū: et cū iust̄ nō scribāt. Quib⁹ etiam ait de⁹ Esa. l. Quis est hic liber repudij matris vestre: q dimisistis eā? Spero tn̄ q de aliquibus verificabitur illud Esaie. xxix. In modico et in breui audient surdi vba libri de tenebris et caligine et oculi cecoꝝ videbūt. et adent mites in dño leticiā. et pauperes hoīes in sctō Israel exultabūt ec. Hic etiā est liber mandatorūm dei Baruch. v. In die aūt finali verificabitur illō Dan. vij. Iudiciū sedit: et libri apti sunt. Tunc em̄ vnusqsq iudicabit nunqd in h libro studuerit. et inspiciet si in eo scriptus sit. Saluabit nanq ois qui scriptus inuenit in libro vite Dan. xij. O vtinam et ego de illis inueniar. de quib⁹ dr Luc. iij. Quorā noīa scripta sunt in libro vite. Fac o btā virgo vt de me verificet illō Apoca. x. Accepi librum de manu angeli. et cum deuorassem illum: factus est in ore meo tanq mel dulce. Scio em̄ o bndicta dei mater. q non intrabit in ciuitatē supernā nisi q scriptus est in libro vite agni. Apoc. xxi. De indeuoto aūt tuo ait fili⁹ tuus eiusdem libri c. iij. Delebo nomen ei⁹ de libro vite. Qui aūt nō est script⁹ in libro vite mittet in stagnū ignis Apoca. xxi.

Qō beata virgo dicitur speculum dei. Assimilatio. ix.

Z Maria speculū propt quatuor.

Benedicta virgo Maria dr speculū quadruplici de causa. Primo ppt speculi cōpositionē. Speculū em̄ cōponit ex vitro et plūbo. Per vitrū aūt qđ est lucidū significat eius virginitas q fuit lucida corā deo. iuxta illud Sap. iiij. O q pulchra est casta generatio cū claritate. Per plumbū vo qđ est ductile: et habet colorē cinereū significatur eius hūilitas. quia veri humiles de facili ad oīe bonū ducūtur. et reputāt se cinerē. iuxta illud Geñ. xviij. Loquar ad dñm meū cū sim puluis et cinis. Et sicut plumbū p se et vitrū p se nō facit speculum nisi insimul iungant. sic nec Marie humilitas sine virginitate. nec eius virginitas sine hūilitate fecisset eā speculū dei. in quo eius imago refulsit. s. xps. De ista coniunctiõe virginitatis et hūilitatis inqt Hugo de sctō victore. O virginitas et humilitas quō in vnum conuenistis? Quid fecistis? Sic sublimastis hūilem. sic fecūdastis virginē: vt virgo dei pariat dei filiū. et humilis habeat spōsum deū. Sicut aūt speculū recipit in se figuram ei⁹ qui fecit illū. ita btā virgo in suo vtero recepit eū q creauit ipam. Un in eius psona dr Eccli. xxiiij. Qui creauit me requieuit in tabernaculo meo. sicut q fabricator speculi quantūcūq magn⁹ sit tn̄ totā imaginē suā in eo conspicit. Ita licz de⁹ q beatā virginem fecit sit immensus. tn̄ totū se in ea recepit. Un Esa. xij. dr. Exulta et lauda habitatio syō. i. virgo bndicta que es speculum dei. Syon em̄ speculatio siue speculū interpretatur. q magnus in medio tui sctūs isrl. Ps. quoq. lxxxvi. dr. Nunqd syon dicet hō: et hō nat⁹ est in ea: et ipe fundauit eam altissim⁹. Sicut aūt speculū nisi esset tersum et clarū nequaq qs imaginem suā in eo conspiceret: sic de⁹ imaginē suam idest filiū suū in virgine non posuisset nisi purissima fuisset. Et iō dicit d ea Sap. vij. Cādor est lucis eterne: et speculū sine macula. Ori igitur suo imponat silentiū qui clarissimū dei speculū predicat fuisse originali vitio maculatū. Scdō dr speculū propter radij solaris penetrationē. Sicut em̄ radi⁹ solaris intrat et exit speculū sine ipsi⁹ speculi corruptione. sic et xps q est ver⁹ sol istud speculū intrauit in conceptu. et exiuit in partu sine virginitatis ei⁹ violatione. De quo inqt Aug. in sermone d natiuitate dñi. Solis radius speculū penetrat et soliditatē ei⁹ insensibili subtilitate ptrāsit. et talis videt intrinsecus qualis est extrinsec⁹. Ita q nec cū ingredit. nec cū egredit illō dissipat. q in igressu et egressu ei⁹ speculū integrū pseuerat. Speculū ergo nō rūpit radi⁹ solis. et integritatem virginis ingressus aut egressus vitiare potuit diuinitat̄? quis dicat nō. Tertio dr speculū ppter rerū pntiū representationē. Oīa em̄ que ibi sunt re-

Sic radius vitrum sic xps mariā non corrumpit.

lucet in speculo. Et similiter in beata virgine tamquam in speculo dei omnes debent inspicere. et postea maculas suas diluere et tergere. Nam superbi cognoscent ibi suas maculas respiciendo ad eius humilitatem. Auari respiciendo ad illius paupertatem. Luxuriosi respiciendo ad ipsius virginitatem. Ait enim Hiero. in ser. de assumptione. Christus virginem matrem elegit vt ipsa omnibus esset exemplum castitatis. Omnes igitur peccatores in hoc speculo inspicientes videbunt quod et quantum ex parte sint infecti. Et econtra virtuosi intueri poterunt virtutes et bonos mores ipsius quos debent imitari. Sicut enim sancta romana ecclesia est speculum et exemplum omnibus fidelibus. c. enimuero xix. di. ita mater christi debet esse speculum et exemplum omnibus christianis. et ideo inquit beatus Amb. in ii. li. de virginitate. Sit vobis tamquam in imagine descripta virginitas vitaque marie a qua velut e speculo refulget species castitatis et forma virtutis. Et hoc figuratum fuit Exo. xxxviij. vbi dicitur quod moyses fecit labium eneum cum basi sua de speculis mulierum. Sacerdotes enim in illis speculis maculas faciei sue respiciebant et eas lauabant. vt sic mundi accederent ad sacrificandum. sic enim et nos maculas mentis nostre in hoc speculo virginali debemus inspicere et eas lauare vt sic possimus mundo corde et corpore deo seruire. Sicut autem speculum imagines omnium tam paruorum quam magnorum in se recipit. et de quolibet re quam sit pulchra vel deformis veritatem indicat. Sic et virgo gloriosa omnes ad se venientes recipit intra viscera sue pietatis. et ad istar speculi omnibus sui status qualitatem ostendit.

Quarto dicitur speculum propter ipsius speculi fulgorem. Ipsa etenim tota fuit fulgida. Unde Hiero. inquit. Sane credo quod virgo maria tota fuit fides in credendo. tota oculus in cognoscendo. tota charitas in diligendo. tota virtus in operando. tota candor in concipiendo. tota splendor in pariendo. et tota decus in ascendendo.

Quod beata virgo dicitur arcus celestis siue iris. Assimilatio. x.

Arcus celestis significat virginem gloriosam propter generationem. dispositionem et colorationem. Primo propter generationem. Nam arcus predictus. vt dicitur in li. de prop. re. generatur in nubibus in nube lucida concaua et aquosa ex reflexione radij solaris in eam. Beata autem virgo fuit nubes inquantum fuit a terrenis eleuata per celestium contemplationem. et fuit lucida per fulgidam conuersationem et concaua per humilitatem. et aquosa per compassionem et pietatem. quia habet cor melleum et ductile ad compatiendum. Radius igitur solaris. i. gratia dei refulsit in maria: quod fuit nubes lucida. concaua et aquosa. et sic arcus celestis fuit effecta. Secundo dicitur arcus celestis propter dispositionem. Arcus enim ille ita est dispositus quod est sine chorda et sine sagitta. et versus nos tenet cornua. Quidam autem sunt sicut arcus cum chorda et sagitta. qui extenduntur a nimia indignatione. et iaciunt sagittas. i. comminationes eorum nimia crudelitate: et tenent cornua versus se. s. indulgentiam et beneficentiam. quia inimicis suis nolunt indulgere. nec amicis beneficia exhibere. Sed benedicta virgo est sine chorda indignationis. quia est tota mitissima. et est sine sagitta comminationis. quia est tota dulcissima. vnde Ber. super missus est ait. Quid humana fragilitas trepidat accedere ad mariam. nihil austerum in ea est. nihil terribile tota suauis est. Habet autem duo cornua. s. gratiam et misericordiam. et ista tenet versus nos quia iustis dat gratiam. et peccatoribus indulgentiam et misericordiam et ideo appellatur mater gratie et misericordie. Dum ergo iste arcus sine chorda et sagitta inclinat ad nos cornua. significat quod beata virgo non vult nos ferire. sed nobis misereri et parcere. et quod propter suam immensam pietatem semper filium suum inducit ad parcendum et non feriendum. dicens illud Johel. ij. Parce domine parce populo tuo etc. Tertio dicitur arcus celestis propter colorationem. Ut enim dicit Beda. et habetur etiam in li. de prop. rerum. arcus ille ex quattuor elementis contrahit colores. nam ex igne contrahit colorem rubeum ex aqua celuleum. ex aere hyacinthinum. et ex terra gramineum seu viridem. Et similiter isti quattuor colores fuerunt in beata virgine. Habuit enim colorem rubeum. quia tota fuit igne diuini amoris inflammata. et istum colorem traxit ab illo igne. de quo dicitur Heb. xij. Deus noster ignis consumens est. Secundo habuit colorem ceruleum. quia tota fuit per compassionem liquida effecta. iuxta illud ps. xxi. Factum est cor meum tamquam cera liquescens in medio ventris mei. Et istum colorem traxit ab aquis. i. ab omnibus tribulationibus et miserijs. vel ab aquis diuinarum gratiarum de quibus dicitur Esa. lv. Omnes sitientes venite ad aquas. Tertio habuit colorem hyacinthinum quia semper fuit in celestibus conuersata. iuxta illud ad Ephe. iii. Nostra autem conuersatio in celis est. Et istum colorem traxit ab aere. i. a mentis sue puritate. quia in mente eius semper

Maria sicut arcus habet quattuor colores.

fuit serenitas puritatis. Quarto habuit co
lorē viridē. q2 tota fuit in cōuersatione vi
ridis ⁊ amena ⁊ istuꝫ colorē traxit a terra
idest a sua aīa. ex qua virtutes generabanꝫ
p quas gratiosa deo ⁊ hoībus reddebatur
Eius aūt viroꝛ virtutū oīm alioꝝ sanctoꝝ
virtutes supabat. vn̄ Eccli. xl. dr. Gratiaꝫ ⁊
speciem desiderabit oculus. ⁊ super hec vi
rides sationes. i. virtutes virentes ex terra
virginea pcedentes. Qualiter autem ipsa
fuit deo ⁊ hominibus gratiosa. dicit Gilber
tus epūs. Virtutes marie depromebant in
cogitatiōe ⁊ affectione cordis ineffabilem
armoniā quā ipsa creatrix ⁊ inhabitatrix
ei⁹ dei sapiētia delectabaꝫ audire. Corusca
bat q2 foris. ⁊ in superficie sermonis. ⁊ in
tus. Vn̄ possent hoīes glorificare deū. ⁊ ex
empla salutis accipere. hec ille. Possum⁹
q2 dicere ꝙ per colorē igneū siue rubeū si
gnificaꝫ feruoꝛ charitatis. p hyacinthinuꝫ
nitoꝛ sanctitatis p ceruleū teneritudo pie
tatis. p viridē vo viroꝛ vginitatis ei⁹. Ista
igitur virgo figurata est p illū arcuꝫ de q̄
dr Gen̄. ix. Dixit de⁹. Hoc est signū federis
qđ do inter me ⁊ vos in generationes sem
piternas. Arcum meū ponā in nubibus. et
erit signū federis inter me ⁊ inter terram.
Cūq3 obduxero nubib⁹ celū. appebit arcus
meus. in nubib⁹ ⁊ recordaboꝛ federis mei
qđ pepigi vobiscū. ⁊ nō erūt vltra aque di
luuij super terrā ad delendā oēm carnē. vi
debo em̄ arcū meū in nubib⁹. ⁊ recordaboꝛ
federis sempiterni. De ipa ergo bn̄dicta vir
gine dicere possumus illud Eccli. l. Quasi
arcus refulgēs inter nebulas glie. ⁊c. Et il
lud Eze. i. Quasi arcus cū fuerit in nube i
die pluuie. Et illđ Abachuc. iij. exponi pōt
de ipa virgine. vbi deo inqt ppheta. Susci
tās suscitabis arcū tuū iuramēta tribubus
q̄ locut⁹ es. Itē illud Apoca. iiij. Sedes po
sita est in celo. ⁊ supra sedē sedēs. i. fili⁹ dei
⁊ yris erat in circuitu sedis ⁊c.

Qđ beata virgo dr collum. Assi. ratio. xv.

B C Ollū i scriptura appellatur vir
go bn̄dicta. Vn̄ Can̄. i. dr. Collū
c tuū sicut monilia Primo aūt vi
debim⁹ q̄re dicaꝫ collū. Scđo
q̄re dicaꝫ sicut monilia. Pri
maria mo ergo est sciendum ꝙ ipsa assimilaꝫ col
dr collū lo per respectum ad deum. ⁊ ad seipsam et
triplici ad nos. Primo per respectum ad deum dr
ratione collum triplici ratione. Primo ratione cō
iunctionis. Sicut em̄ collum coniungit ca
put corpori. sic ⁊ ipsa xpm qui est caput no
struꝫ ecclesie que est corpus suuꝫ vnit. Qđ
em̄ xps sit caput eccl̄ie pꝫ p aplm ad Col.
i. Hec aūt coniūctio ⁊ vnio in eius vtero fa
cta fuit. qn̄ dō ea xpus carnē assumpsit ⁊ sibi
vniuit. qn̄. s. verbuꝫ caro factum est ⁊ habi
tauit in nobis Io. i. Scđo dr collū ratio
ne mediatiōis. Sicut em̄ collū est mediū
inter caput ⁊ corpus: sic ⁊ ipa est mediatrix
inter deū ⁊ nos. Vn̄ dr medius templi. ps.
xlvij. In tēplo quidē sunt tres diuisiones.
Prima est sacrariū. Ultima est corp⁹ ipm.
Media vo est chorus. Sicut ergo chorus
est medius inter sacrariū ⁊ corp⁹. sic ⁊ ipsa
est mediatrix inter deum ⁊ humanum ge
nus. Tertio dicitur collū ratiōe rectitudi
nis. Sicut em̄ collum est rectum. sic ⁊ ipsa
in omnib⁹ que agebat rectā itētionē habe
bat. Unde Can̄. vij. dr. Collū tuū sicut tur
ris eburnea Dicaꝫ em̄ turris pter rectitu
dinē. ⁊ eburnea pter puritatem. Scđo
dr collum p respectū ad seipsaꝫ. ⁊ hoc ppt
tria. Primo pter eminētiā ⁊ dignitatem.
Sicut em̄ post caput colluꝫ eminet omnib⁹
mēbris. sic ⁊ ipsa post xpm eminet omnib⁹
sanctis. Et iō assimilaꝫ cedro. Eccli. xxiiij.
Quasi cedrus exaltatā sum in libano. Si
cut em̄ cedrus excedit oēs arbores i altitu
dine. sic ⁊ ipsa excedit oēs sctōs in dignita
te. Scđo pter eloquētie gratiositatē. Si
cut em̄ in collo formanꝫ verba. sic ⁊ ipa i cō
spectu dei p nobis loquiꝫ bona. Que ver
ba ita de⁹ libenter audit vt dicat ei Can̄. ij.
Sonet vox tua in aurib⁹ meis. vox em̄ tua
dulcis. Tertio pter cōpassionē ⁊ pietatē.
Sicut em̄ collū de facili flectitur. sic ⁊ ipsa
ad cōpassionē de facili cōmoueꝫ. Flectiꝫ
aūt collum modo a dextris. mō a sinistris.
modo ad ante. ⁊ mō ad tergū. Et siliter ipa
modo flectitur ad illos qui sunt in dextris
idest i psperitate dādo eis tēperantiā. mo
do ad eos qui sunt a sinistris. i. i aduersita
te dando eis patiētiaꝫ. Modo ad illos q̄
sunt ante. ⁊ modo ad eos qui sunt a tergo.
Boni quidē habēt faciē suā ante deū. Ma
li aūt habent tergum. iuxta illud Iere. ij.
Verterūt ad me tergū. ⁊ nō faciē. Flectitur
ergo ad illos qui sunt ante deū cōseruādo
eos i gratia. ⁊ ad illos qui sibi vertunt ter
gum reducendo eos ad penitentiā. Ter
tio dicaꝫ collū p respectū ⁊ ad nos. Et hoc
pter tria nobis necessaria. Primo pter
sustentationem. sicut em̄ collum sustentat

caput. sic ꝛ ipa nos oēs supportat. Et ppꝯ hoc etiā dr colūna. de qua scriptū est Eccli. xxiiij. Thronus meꝰ in colūna nubis. Thronus em̄ dei fuit btā virgo. que etiā est colūna inquātum nos sustentat. ꝛ est nubes in quātū nos a terrenis eleuat. Scdo dr collū ppter subministrationē. Sicut em̄ a capite mediāte collo descēdūt in corpora oīa nutrimēta: sic a xpo per virginē in nos veniunt oīa bona. Ipsa aūt nō est auara. sed manus semper aperit ꝛ nobis grās spūales tribuit. vn̄ Prouer. vl. dr. Manū suam aperuit inopi. ꝛ palmas suas extendit ad pauperē. Tertio ppter respirationē. Sicut em̄ a collo interior aer emittit. sic p ipam nr̄a deuotio deo pn̄tatur. Et sicut exterior aer per collū ad corpꝰ trahit. sic p ipam nobis omīs grā inspiratur. Vn̄ Eccli. iiij. dr. Sapiētia filijs suis vitā inspirat.

E Maria monile. Scdo videndū est quare dicat. sicut monilia. Circa qd est sciendū. q monile est ornamentum pectorale qd cōficit ex auro ꝛ argēto ac lapidibus p̄ciosis. ꝛ ex his tribus confectum est istd monile dei. Ista autē sunt illa tria. de qbus dr. i. ad Th. v. Integer spūs vester aīa ꝛ caro seruet sine querela. Ipsa em̄ habuit corpus aureū. i. incorruptū. aīam argenteā. i. lucidam ꝛ purā ꝛ spūm coram deo preciosū. Dicit aūt monile a mūere. qꝛ spōsi talia ornamēta spōsis suis olim dare consueuerāt vt se ornarēt. vel dr a muniēdo: qꝛ pectꝰ sponse munit: ne aliquis manꝰ impudicas apponat. Vel dr ab vniendo. qꝛ duo ora capitij iungit. ꝛ qsi vnū de ipsis facit. Et id dr monile a monos qd est vnū. vel sic dr a monēdo. qꝛ admonebat vidētes abstinere ab illa tanq̄ a coniugata. Olim em̄ solūmodo nupta deferebat monilia. ꝛ sic patꝫ q monile qttuor habebat facere. s. pectꝰ ornare. pectꝰ munire. diuisa cōiungere. ꝛ oēs admonere. Et sic ista quattuor facit nobis istud monile dei. Nam nos ornat suis exemplis. Vn̄ Eccli. xxv. dr. Sicut sol oriens mū do in altissimis dei. sic mulieris bone species in ornamentū domꝰ sue. Scdo munit pectꝰ nostrū suis p̄sidijs. ne demones illd intrare possint. Et ideo dr Can̄. vi. Terribilis vt castrorū acies ordinata. Tertio diuisos ꝛ separatos a deo coniūgit. pctā em̄ a deo diuidūt. Vn̄ Esaie. lix. dr. Iniquitates vestre diuiserūt inter vos ꝛ deū. Sed istos sic diuisos ipa deo vnit cū veniam eis acqrit. Quarto aīas nr̄as signat. per. quod demone s admonent ne ipas contingāt: cum sint sponse dei. iuxta illd Osee. ij. Desponsabo te mihi in fide. Istud aūt signaculū ab oībus recipi debere admonet: di. Can̄. viij. Pone me vt signaculū supra cor tuum.

Qd btā vgo dr colūba. Assimilatio. iiij.

D Maria sicut colūba cōmendabilis. Columba significat beatā virginē ppter plura in qbꝰ ipa colūba cōmēdabilis est. Primo em̄ cōmēdabilis est quoad nidum qꝛ non nidificat in terra. nec in arbore: sed in foramine petre. ꝛ sic btā virgo nō nidificauit: nec cor suū posuit in terrena cupiditate. nec in sublimi elatione: sꝫ in filij sui vulneribꝰ ꝛ passione. Vn̄ ei dicit Can̄. ij. Surge ppera amica mea columba mea: ꝛ veni in foraminibꝰ petre. Ista igitur colūba habitabat in petre foraminibꝰ. qꝛ p recordationē cōtinuā semper erat in xpi vulneribꝰ. Vn̄ dicenti filio illud Thren̄. iij. Recordare paupertatis ꝛ trāsgressiōis mee. idest transgredientis et excessiue passionis mee. ꝛ absinthij ac fellis. Ipa r̄ndit illd qd in eodē. c. habet. Memoria memor ero. et tabescet in me aīma mea. Vel potest dici q xps in hac vita habuit plures nidos. s. presepiū patibullum ꝛ sepulcrū. Et i istis nidis hec diuīa colūba frequētissime habitabat qꝛ loca habitatiōis xpi cū deuotione maxima visitabat. vn̄ dicit sctūs Odilio. Si volumus scire qd dei genitrix post filij resurrectionē agebat. sine dubio loca dn̄ice natiuitatis passiōis. sepultur ꝛ resurrectiōis frequenter visitabat. in eis lachrymas fundebat. ꝛ oris sui sctīssimi oscula imprimebat. Hiero. quoqꝫ in ser. de assumptiōe ait. Fortassis pre nimio amore in loco quo filius eius sepultꝰ est eam habitasse credimꝰ. quo pijs pasceretur interius amor obtutibus. ꝛc. Scdo cōmendabilis est colūba quoad cibū. qꝛ non cōedit cadauera sꝫ electa grana. Et sic btā virgo nō afficiebatur circa terrena ac mūdana. sed circa celestia ꝛ eterna. Pascebat em̄ illo grano frumēti. de quo dr Ioh. xij. Nisi granū frumenti cadens in terra mortuū fuerit ꝛc. Granū nāqꝫ frumēti hꝫ reficere ꝛ satiare. ꝛ quātū ad h significat xpi diuinitatē. ꝛ in h sensu exponi pōt illd ps. cxlvij. Et adipe frumenti satiat te. Itē hꝫ exteriꝰ ruborem. ꝛ quantū ad h significat eius carnē sanguie rubricatā. iuxta illud Esa. lxiij. Quare rubrū est indumētū tuū. ꝛc. hꝫ qꝫ interiorē cādorem. ꝛ

quātū ad ꝗ significat:ei⁹ aīam cādore mun
dicie fulgidā. Sap̄.vij. Cādor est lucis eter
ne. Et ꝓpter ista tria dic̄.b.v̄go Can̄.v. Di
lect⁹ me⁹ candid⁹ quantū ad aīam fulgidā
ꝛ rubicūd⁹.quantū ad carnē cruentatam.
elect⁹ ex milib⁹.quātū ad diuinitatē sapie
mā. Ista igit̄ colūba hoc grano delicatissi-
mo vescebat̄.q: circa xp̄i diuinitatē pleniſ-
sime delectabat̄. Tertio cōmendabilis
est colūba quātū ad gemitū.q: nō h̄z cātuz
vanitatis:ſ; gemitū cōpassiōis. Ipa etem̄
v̄go cū alijs sctis mulierib⁹ in xp̄i passione
gemit⁹ emittebat. Un̄ dicere poterat illis.
Quasi colūbe meditantes gemem⁹ Esa.lx.
De gemitu aūt eius inqt deuot⁹ Anselm⁹.
O dn̄a mea misericordissima:quos fontes
lachrymaꝝ dicam erupisse de pudicissimis
oculis tuis:cū attēderes vnicū filiū tuum
innocētē coraz te flagellari.ligari mactari.
ꝛ carnez de carne tua ab impijs crudeliter
dissecari. Quibus singultibus existimabo
purissimū pect⁹ tuū vexatum esse cū audi-
res. Mulier:ecce fili⁹ tu⁹. Quarto com
mendabilis est colūba quātū ad volatū.q:
nō volat solitaria:sed gregatim ꝛ associata
Btā autez virgo est illa mulier amicta sole
de qua dr̄ Apoc̄.xij. ꝙ date sunt ei due ale
ad volādū in desertū. Iste em̄ due ale sunt
amor ꝛ spes quib⁹ volabat ad celū: dicens
cū ps̄.liiij. Quis mihi dabit pēnas sicut co
lūbe:ꝛ volabo ꝛ requiescā. Nō aūt sola vo-
labat:sed alios ad volandū secū trahebat.
scz apl̄os. Un̄.ſ.Odilo ait. Deinde ad no-
rū sibi refugiū.scz apl̄icū cōsortiū:circūitu
dn̄icoꝝ locoꝝ peracto cum gaudio remea-
bat. Hiero.quoqz in ſmone de assumptio-
ne inqt. Post ascensionē xp̄i Marie cōuer-
satio ad exēplū humane vite cū apl̄is vsqz
ad dispersionem fuit.qd̄ Lucas in actibus
aploꝝ cōmēorat.di.c.j. Hi oēs erāt perseue
rantes vnanimit̄ in orōne cū maria matre
Jesu. Quinto cōmendabilis est colūba
quoad simplicē contuitū.habz em̄ colūba
magnā simplicitatē.iux̄ illud Mat.x. Esto
te simplices sicut colūbe. Btē aūt v̄gini in
quit ei⁹ celestis sponsus Cant̄.j. Oculi tui
colūbaꝝ.i.simplicit̄ aspiciētes.vn̄ Hiero.
in sermo.ad Eusto.de illa inqt. Erat candi
da multis meritoꝝ virtutib⁹.ac dealbata
niue candidior spūsscti muneribus.ꝛ in oī
bus colūbe spem repn̄tans.q: quicqd in ea
gestū est totū puritas ꝛ simplicitas.totum
v̄itas ꝛ grā fuit.totū mia ꝛ iusticia que de
celo ꝓspexit. Hūit igit̄.b.v̄go simplicitatē
in intētiōe.q: semp dei gl̄iam q̄siuit.in affe
ctione.q: deū sine admixtiōe mūdani amo
ris semp dilexit.in operatiōe.q: oīa q̄ facie-
bat ad honorē dei ꝛ proximi vtilitatē facie
bat. Talis aūt simplicitas multum est deo
grata.vn̄ illi dr̄.j.Paral̄.xxix. Scio dn̄e q:
simplicitatez diligis. Et iō Sap̄.j.inquit.
Salomō. In simplicitate cordis q̄rite illū

Sexto cōmendabilis est colūba quantū
ad residētiā.q: residet iuxta fluēta aquarū
iuxta illud Can̄.v. Oculi tui sicut columbe
super riuulos aquarum.q̄ lacte sunt lote.ꝛ
residēt iuxta fluēta plenissima. De btā aūt
virgine Hiero.exponens illud Can̄. Uidi
speciosam sicut colūbā ascēdentē desup ri-
uos aquaꝝ:ait. Quasi colūba speciosa fuit
qm̄ illi⁹ colūbe spēm ac simplicitatē demō
strauit q̄ sup xp̄m venit.desup riuos aqua
rū.q: sup aquā refectionis educauerat eaz
de⁹.ex qua mlti riui deducti totā terrā irri
gāt. Dicit̄ aūt ꝙ colūba iō sup riuos aqua
rū morat̄.vt inde vmbrā accipitris aspici-
at.vel vt sitim suā extinguat.vel vt ꝯ estuz
se refrigeret. Et silr btā virgo semp morat̄
iuxta plenitudinem spūsscti vt insidias dia
bolicas a suis fidelib⁹ p̄caueri faciat.ꝛ iō
figurata fuit ꝑ reginā Hester:q̄ fraudulen-
tiā aman recognouit.ꝛ ppl̄m suū saluauit
Scdo sitim amoris mūdani ꝑ diuinū amo
rez penit⁹ in se extinxit.q: sicut dicit Aug.
Qui biberit de fluuio paradisi cuius vna
gutta maior est oceano.restat vt in eo sitis
mundi penit⁹ extinguat̄. Tertio ꝯtra estuz
oīm tribulationū se refrigerauit.iuxta illō
Hiere.vj.inuenietis refrigeriū aīabus ve-
stris. Fert̄ ꝙ in partibus vltramarinis
volētes reges ꝛ p̄ncipes aliq̄ magna signi- E colūba
ficare:hn̄t apud se columbā cui⁹ pulli sunt lr̄as de
in regiōe illa ad quā noua trāsmittere cu- ferens.
piūt. Et ligantes lr̄as ad pedes colūbe.di
mittunt illā q̄ neqq̄ q̄escit quſqz ad regio-
nē illā puenerit in q̄ ꝓpos filios eē nouit
ꝛ tūc gētes regiōis illi⁹ cognoscūt illā esse
colūbā regiā.et accipientes lr̄as de pedib⁹
ei⁹ cognoscūt noua q̄ mittit eis dn̄s suus.ꝛ
Spūalr. Eramus oēs i regiōe vmbre mor
tis propter culpā.ꝛ nullū bonū nouū scire
poteram⁹ de placatione eterni regis erga
nos. Sed veniens hec diuina colūba cādi
dissima.ſ.gl̄iosa virgo maria a superno re
ge missa.portauit nobis priuilegiū nostre
reparationis ꝛ salutis. Et figura huius ha

betur Geñ.viij.vbi dr.ꝙ columba reuersa. est ad arcã portãs ramũ oliue virẽtis.ꝛ tũc cognouit Noe ꝛ ꝗ inclusi erãt i arca cessasse aq̃s diluuij sup terrã. Spũalr aũt significat ꝙ genus hũanũ erat in arca originalis pcti inclusũ ꝛ detentũ. Cooperuerant em̃ aque hui⁹ culpe mẽtes ꝛ colles.i. sctõs ꝛ iustos adeo vt nullus posset extra hũc carcerẽ apparere ac exire. Sed veniẽs hec columba eis portauit oliuã virentẽ pacis ꝛ reconciliatiõis.qr ipa effudit ꝛ dedit saluatorẽ p quẽ carcer noster cõfract⁹ est. ꝛ dñs noster nobis recõciliat⁹.vñ de carcere isto educti ad celi palatiũ pducimur. Uñ Ber. ipsi bñdicte colũbe nostre inqt. Inuenisti o btã ṽgo grãm quã nemo añ te inuenire potuit.inferni.s. captiuationẽ. pctõꝝ liberationẽ.oẽm mũdi restaurationẽ.celi reparationẽ.angeloꝝ ꝛ hoim consolationem.

¶ Proprietates elephantis.

Qꝺ btã ṽgo dr elephas. Assilatio.xiij.

B Eata ṽgo figurat̃ p elephantẽ de q̃ inqt Isiõ.xij.Ety.ꝙ dr ab elephio grece qꝺ est mõs latine ꝛ hr est ppr̃ maximã sui corpis quãtitatẽ.qꝺ quidẽ aial. vt dr in libro.de ppie.re.ꝛ ponit Isiõ.vbi.s.in rebus bellicis aptũ est. In his em̃ aialib⁹ medi ꝛ psi ligneis turrib⁹ ꝛ castellis collocatis:tanq̃ de muro dimicãt. ꝛ iacula mittunt.de quoꝝ pugna habet̃.i. Mach.vi. Subinfert q̃ ibidẽ Isiõ.ꝙ cognitiõe ꝛ memoria p̃ ceteris brutis aialib⁹ vigẽt.gregatim incedũt.ꝛ motu q̃ valent se salutãt: vt dicit Solin⁹ in li.de mirabilib⁹ mũdi. nec ampli⁹ q̃ semel gignũt ꝛ vnũ tm̃ filiũ. Itẽ dicit Plini⁹li.v.natu. histo. ꝙ si elephas hoĩem errantẽ sibi obuiũ viderit in solitudine.primo ne ipm terreat aliquãtulũ de via se subtrahit.ꝛ tũc gradũ figit. ꝛ paulatim ipm pcedẽs viã ei ostẽdit.ꝛ si draco.illi occurrerit viriliter se ei opponit et hoĩes defendit. Et li.viij.etiã dicit.ꝙ elephas inter oĩa aialia est maxĩe ṽtutis.ita ꝙ vix in hoĩbus tãta pbitas inuenit̃. Nã certis tpibus silr pueniũt ad flumẽ.ꝛ ibi se abluũt et balneãt.ꝛ postea sibiinuicẽ inclinãt ꝛ ad locũ suũ redeũt. Et iuuenes suos eundo ꝛ reuertẽdo ante se ire faciũt.quos diligẽti cura custodiũt ꝛ instruũt ad simile faciendum Itẽ qñ filij eoꝝ egrotãt.quasdã herbas salubres eis cõgregãt ꝛ anteq̃ eis vtãtur.supino capite eas ad celũ leuãt.ꝛ quadã religione a numie supno sibi auxiliũ postulãt Que oĩa possent.b.ṽgini applicari. Sꝫ cã breuitatis solũ explicabim⁹ ꝛ declarabim⁹ Marie v.elephãtis pprietates. Quarũ pma est.ꝙ sicut etiam inter oĩa agrestia aĩalia est magis obediẽs elephas vt dicit Arist.li.de aĩalib⁹. De quo etiã Go obediẽs linus vbi.s.ait. Elephas suũ liberatorem fuit. diligit.ꝛ eidẽ obediẽs mãsuescit. Ista aũt obediẽtia fuit in btã ṽgine que nõ tm̃ obediunt deo suo supiori ꝛ pseruatori ac liberatori ab originali pctõ.ꝛ ab oĩbus alijs vitijs.sed etiã sue inferiori.s. Elisabeth.apud quã tribus mẽsib⁹ stetit.ꝛ sibi in partu seruiuit. Obediuit etiam suo equali.s. Joseph q̃ inquãtũ spõsus su⁹ sibi erat equalis. Nã secuta est eũ pregnans in Bethleẽ. Secuta quoq̃ est illũ in egyptũ eũtẽ ꝛ inde reuertentẽ. Scõa pprietas elephãtũ ẽ illa quã ponit Plini⁹ li.viij.vbi ait. Boni sunt sensus. Et idẽ dicit Aristo.viij.de animalibus Seqnit̃ Plinius. Et sunt animalia ita docilia.ꝙ regẽ cognoscere ꝛ quasi adorare instruunt̃ ꝛ nituntur quasi reuerentie gratia genua sua flectere. Itẽ ad nutum magistri sui elephas aquam de fluuio vel de situla haurit ꝛ circũstãtes aspgit:ꝛ hoc ego vidi oculis pprijs in ciuitate Mediolanẽsi fieri ab vno elephãte. Et silr beata virgo sup oẽs puras creaturas sensu viguit ꝛ intellectu supera uit.qr dei pfunda mysteria ceteris amplius cognouit. Uñ Bern. sup missus est ait. Quis excepta fortassis illa que hoc sola experiri meruit.itellectu capere possit qualiter ille splendor inaccessibilis ṽgineis visceribus se infudit. Nã qꝺ sola p se trinitas in sola ꝛ cũ sola ṽgie voluit opari soli datũ est nosse cui soli datuꝫ est experiri Ipsa q̃ꝫ sup oẽs regem celestẽ adorauit. et aquã de situla ei⁹.i.grãm rã abũdãt̃ hausit ꝙ oẽs nos aspsit. Uñ de illa exponi põt illud qꝺ fuit Esa.lij.pdictum.s. aspget gentes multas. Tertia pprietas elephãtis est quã ponit Aristo. viij.de animalibus.s. ꝙ est maxime domesticabilis.nam de facili domesticatur.ꝛ cũ homini b⁹ pacifice cõmoratur. Et silr.b.ṽgo fuit domestica per pformitatẽ moꝝ. Nõ em̃ fuit singularis sꝫ cõis. Nã voluit cõuenire cũ virginib⁹.ꝛ iõ ṽginitatẽ vouit. Et cũ piugat̃.ꝛ iõ mrĩmoniũ ptraxit. Itẽ cũ viduis.ꝛ iõ post mortẽ Joseph vidualẽ vitã duxit. Itẽ fuit psona cõis.qr deo.angelis ꝛ hoĩbus placere studuit.vñ Bern.in quodã ser.ait. Btã virgo Maria dicitur grã plena. qr deo angelis

τ hominib⁹ fuit grata. Deo ꝑ humilitatē angelis ꝑ virginitatē. τ hoīb⁹ ꝑ fecūditatē

Quarta ꝓprietas elephātes est illa de q̄ inquit phs. xiiij. de aīalib⁹. τ ponit̄ in li. de ꝓprie. re. vbi dr̄. Sūt elephātis naturalit̄ benigni. q2 felle carēt. Accidentaliter tamē elephas efficit̄ seuerus qñ ad plurium concitat̄. aut qñ nimis ꝓuocat̄. Et sil̄r. b. virgo nō h3 fel alicui⁹ indignatiōis vel iracūdie. sed tota est dulcis. suauis τ benigna. Uñ ei canit eccl'ia. Speciosa facta es τ suauis τc. τ Ber. sup Missus est ait. Quid humana fragilitas accedere trepidas ad mariā. nihil in ea austerū. nihil terribile inuenies. tota em̄ est suauis. Efficit̄ tñ seuera demonib⁹ qñ contra eos ꝓ nobis ꝑliat̄. Et iō dr̄ Cañ. vj. Terribilis vt castroꝝ acies ordinata. Quinta ꝓꝑetas elephātis est ꝙ pugnat cū dracone. est em̄ ei⁹ inimic⁹. Uñ dic̄ Plini⁹ li. viij. Inter elephātē τ dracone est ꝑpetua dimicatio. Et sil̄r inter beatā virginē τ diabolum est ꝑpetua inimicitia. sicut dn̄s ipsi diabolo ꝑdixit. Gen. iij. di. Inimicitias ponā inter te τ mulierē. τ semē tuū τ semē illi⁹. Notādū est aūt ꝙ elephas duob⁹ modis draconē vincit. Primo caput eius conterendo. τ tunc draco terribiliter plangit. iuxta illud Michee. j. Faciā planctū velut draconū. Scdo aquā in ei⁹ faciē ꝓijciēdo. Nā in flumine se ꝓijcit qñ draco sibi appropinquat. τ aquā cū rostro i ei⁹ faciē ꝓijcit. τ sic eum excecat τ a se repellit Et eodē mō. b. v̄go diabolū supauit. Primo em̄ ꝑ suā humilitatē caput diaboli. i. eius sup̄biā cōtriuit. sicut ipsi diabolo ꝑdixerat deus Gen. iij. dicēs. Ipsa cōteret caput tuū vnde Abachuc. iij. illi dr̄. Percussisti caput de domo impij. Sicut em̄ diabol⁹ Euā vicerat ꝑ supbiā. sic a maria victus est ꝑ humilitatē verā. vñ Ber. inq̄t. Eua per superbiā dei creaturā se esse nō cōsiderās deo parificari voluit. Maria v̄o humiliter factori suo se subdēs ācillā se nominauit. Hōc illa est abiecta. ista v̄o electa. Scdo diabolum vicit ipm quodāmodo excecando. τ in faciē ei⁹ aquā ꝓijciēdo. Diabolus em̄ obserbat si aliqñ aliqua virga conciperet. vt sic mysteriū dn̄ice incarnationis scire posset. Sed v̄go ipm excecauit. τ in faciē ei⁹ aquā ꝓiecit qñ virum accepit. q2 tūc istud mysteriū sibi occultauit. vñ Ber. ait. Iō v̄go desponsat̄. q2 per hoc a secretis celestib⁹. hostis excluditur. Et Ambro. inquit. Iō deus

Sicut elephas draconem sic maria diabolum.

celauit natiuitatis sue sacramentum. q2 si princeps huius seculi cognouisset. nūq̄ ꝓ salute nostra xp̄m crucifigi ꝓcurasset. Beate igitur virgini que omnes demones superauit τ debellauit. dici potest illud Esa. li. Uulnerasti dracones. Et illō Apoca. xx. Apprehendit draconē serpentē antiquū.

Qō beata virgo figuratur per gallinam. Assimilatio. xiiij. G

Galline habētī pullos assimilat̄ pijssima dn̄a nr̄a. Hec em̄ gallina p2e ceteris alijs auib⁹ τ gallinis q̄ttuor de nouo assumit. scȝ cōpassionē. sollicitudinem. magnanimitatem. τ in fouendo oua curā assiduam. Primo assumit compassionem. Quia super pullos paruulos τ infirmos tantā cōpassionē h3 ꝙ videtur simul infirmari. τ ipsam compassionē ostēdit τ i plumis siue alis. quia tota efficit̄ hispida. Et in voce. q2 efficitur tota rauca. Scdo assumit sollicitudinē. τ hoc in trib⁹. s. in pascendo. q2 grana vndiq̄ querit. τ cū inuenerit. pullos vociferādo illuc venire facit. Scdo custodiēdo. q2 sub alis suis eos custodit τ ab insidijs milui illos ꝓtegit. Uñ dn̄s inquit Matth. xxiij. Hierusalem hierusalem quotiēs volui cōgregare filios tuos quēadmodū gallina cōgregat pullos suos sub alas τ noluisti. Tertio assumit magnanimitatem. quia cū naturaliter cetere galline et aues sint pauide. ipsa tñ hoīes isequentes pullos suos nō solum nō fugit. sed etiā in ipsos insurgit. eosq̄ rostro τ alis ac clamorib⁹ inuadit. Assumit τ quarto magnā curā τ diligētiā in fouēdo oua. q2 seipam negligit. τ sup oua sp incūbit. Propt̄ igit̄ ista q̄ttuor. b. v̄go ꝑ gallinā ipam figurat̄ Primo ꝓpter cōpassionē quā ipsa ostendit Fecit enim se hispidam. idest vilem τ abiectam ꝓpter magnā sui corporis afflictionē Et ideo poterat dicere illud Cañ. j. Nolite me considerare ꝙ fusca sim. quia decolorauit me sol. Ac si dicat. postq̄ sol. i. xp̄us se decolorauit sustinendo vilissimā passionem. τ ego decolorata me per maximā corporis mei afflictionē. Intantum enim compassa est filio suo patienti. ꝙ quodammodo facta fuit rauca. De ipa nanq̄ sic inquit magister Jacobus de voragine ordinis p2edicatorū in libro suo beate v̄ginis. Raucedo accidit vel ex nimio clamore vel ex nimio labore siue fatigatiōe. Ipsa igitur filio in

Maria gallina dicitur.

crucē existēte tantū clamauerat eiulādo. et tantū mēbra sua fatigauerat pectus contūdendo brachia obstringēdo. man⁹ alliden do. ꝙ tota facta erat lāguida ⁊ totā rauca. Tātū etiā fleuerat. ꝙ oculi ei⁹ quodāmodo defecerāt. ⁊ ideo merito dicere potuit cū ꝓpheta. ps. lxviij. Laboraui cla. rauce fa. sūt fauces mee: defecerūt oculi mei ⁊c. hec ille Scdo assimilat hmōi galline ꝓpter magnā sollicitudinē quā de nobis hʒ in pascēdo ⁊ in custodiēdo. nā dū esset in ꝑsenti vita nos pascebat cibo doctrine. iuxta illud. Prouer. xxxi. Os suū apuit sapie. ⁊ lex clemētie in lingua ei⁹. Modo etiā nos pascit cibo grē. Unde ibidē dr. de nocte surrexit: deditqꝫ pdā domesticis suis. ⁊ cibaria ancillis suis. Habet etiā sollicitudinē in custodiendo. qꝛ sub alis suis nos custodit. et ab īsidijs diaboli nos ꝓtegit. Ipa eī est illa mulier cui date sunt due ale magne Apoc. xij. Una est ala mīe sub qua peccatores confugiūt vt deo recōcilient. Alia est ala grē sub qua iusti cōsistūt vt in grā conseruent. ꝓmi pūt illi dicere cū ps. xvi. Sub vmbra alarū tuarū ꝓtege me: a facie impiorū qui me afflixerūt. Scdis aūt dr ⁊ cuilibet eoꝝ ps. xc. Scapulis suis obūbrabit tibi: ⁊ sub pennis ei⁹ sperabis. Quilibet eīm iust⁹ viuēs sub ꝓtectiōe beate ꝟginis pōt sperare ꝙ ꝯsequet gl'iam eterne felicitatis. Tertio assimilat hmōi galline ꝓpter magnanimitatē. Est eīm tā magnanimis ⁊ tā fortis. ꝙ oēs nr̄os hostes inuadit. ⁊ eos a nobis expellit. Est eī sicut dr. Cañ. vi. Terribil'. vt castroꝝ acies ordinata. Sicut eīm acies bene ordinate hostibus sunt in magnū terrorē sic ꝙ statim sepe fugiūt ⁊ frangunt. sic demones ipam valde timent. ⁊ a facie ei⁹ fugiunt. ⁊ oēs eorū acies confringunt. Unde Cañ. vij. dr. Quid videbis in sunamite nisi choros castrorū. Quarto assimilat galline qꝛ diligenter nos fouet donec in filios dei nos generet. Unde potest dicere illud. i. ad Cor. iiij. In xp̄o iesu p euangeliū ego vos genui. Notandū est autē ꝙ gallina sepe fouet oua ꝓpria ⁊ oua anatū ⁊ pauonum. sʒ cū omnes creuerint. veri pulli eius ipsi nr̄i adherent pulli ꝟo anatū in aqs se immergunt. Pauones autē de sua pulchritudine gloriātes nutricē relinquūt. Et silr. b. virgo multos fouet ⁊ nutrit. sʒ in ꝓgressu tēpis veri filij ⁊ deuoti ipsam semp sequūtur per deuotionē. Alieni ꝟo deserunt eā ac se aqs delitiarū immergūt. Alij ꝟo de suis mūdanis honorib⁹ gl'iantes ⁊ intumescentes ei⁹ deuoti eē dedignant ⁊ eā dereliquūt. Un ipa pōt ꝯqri ⁊ dicere cū ps. xvij. Filij alieni mētiti sūt mihi. filij alieni inueterati sūt ⁊ claudicauerūt a semitis suis. Sepe eīm beata ꝟgo illos q̄ erant adeo alieni assumit ad fouendū ⁊ nutriendū. sʒ postqꝫ eos nutriuit sibi mentiūt. qꝛ eā deserūt. ⁊ ingrati sibi existunt. ⁊ insuper in peccatis inueterascūt. Nonnulli ꝟo claudicāt volētes seruire diabolo ⁊ sibi. ⁊ ideo ipsa non immerito dicit predicta verba. s. Filij alieni ⁊c.

Qd' ouis dei dicitur beata virgo Assimilatio. xv.

Ouis dei dicit gl'iosa virgo ꝓpt quinqꝫ. Primo ꝓpt fetū. Oues eīm sunt multū fecūde: ⁊ silr ipa sic fuit fecūda ꝙ illū fructū ꝓtulit q̄ totū mūdū satiauit. De quo ipa inqt Eccli. xxiiij. Ego q̄si vitis fructificaui suauitatē odoris. Ubi notandū ꝙ iste fructus est suauissim⁹ in sapore. ⁊ ideo dicit fructificauit suauitatem. Est amenissimus in odore ⁊ iō addit odoris. Et est honorificus et honestissim⁹ in specie siue decore. et ideo subdit. Et flores mei fruct⁹ honoris et honestatis. Et dicit flos ꝓpt amenitatē ⁊ fruct⁹ ꝓpt satietatē. Scdo dicit ouis quātū ad pastū. nā ouis non comedit herbā putridā: sʒ herbā virētē. Herba putrida ē amor pctī faciēs aīam putrescere et fetere. iuxta illud Johel' i. Cōputruerūt iumēta i stercore suo. Herba ꝟo sicca ⁊ arida est amor mūdi q̄ cito siccat et arescit. iuxta illud Jaco. i. Exort⁹ est sol cū ardore ⁊ aruit fenū ⁊ flos ei⁹ decidit. et decor ei⁹ deperijt herba aūt virēs est amor dei q̄ aīaʒ facit virētē ⁊ deo gratā ac placētē. Primā ḡ herbā b. virgo abhorruit. scdā ꝯtēpsit ⁊ tertiā germinauit. iuxta illud Geñ. i. Germinet terra herbā virentē. Ista eī terra figurat. b. ꝟginē q̄ herbā virētē germīauit. qꝛ dei amore sp plena fuit. Istū past' ī hac ouis dei hūit in hac vita. Modo ꝟo hʒ alia pascua gloriosa. de qb⁹ dr Eze. xxxiij. In pascuis vberrimis pascā oues vr̄as ⁊ in montib⁹ excelsis: ⁊ ibi reqescēt in herbis virētib⁹ ⁊ pascuis pinguib⁹ pascent sup montes isrl'. Ubi nota ꝙ ei⁹ pascua sunt vberrima pīguia ⁊ virētia. pascua Marie Primo sunt vberrima qꝛ pascit in cognitiōe sūme veritatis. siue eīm igrediat ad cōtemplandā diuinitatē: siue egrediat

ad cõsiderandã xpi hũanitatẽ vbicꝫ inuenit vberrimã satietatẽ. iuxta illud Ioh. x. Ingredietur. et egredietur et pascua inueniet. Scdo pascitur in delectatiõe summe suauitatis. et ista sunt pascua pinguia. Uñ ipsa inqt cum ps. lxij. Sicut adipe et pinguedine repleatur aia mea. et illi dici põt illud ps. xlvij. et adipe frumẽti satiat te. Illius. s. frumẽti de quo dr Ioh. xij. Nisi granum frumenti ꝛc. Tertio pascitur in virore summe eternitatis. et ista sunt pascua virẽtia q̃ nũꝙ̃ siccari poterũt: sed sp virẽtia erũt: et iõ dicere põt cũ pphã ps. xxij. In loco pascue ibi me collocauit.

Tertio dicitur ouis ppter simplicitatẽ verã

I Habuit em̃ simplicitatẽ aqlinã. colũbinã.

Maria hũit triplicem simplicitatem

et ouinã. Simplicitas aqlina est. qr simplici intuitu respicit celũ et solẽ: et iõ pullos suos q̃s viderit cũ vno oculo respicere ad celũ. et cũ alio ad terrã tanꝙ̃ degeneres a se abijcit. Et silr. b. virgo simplici intuitu cordis sui sp ad deũ respexit. nec ad trã oculos suos vnꝙ̃ reflexit. et ideo opera lucida sp hũit. iux illõ. x. Mat. Si oculus tuus simplex fue. to. cor. tu. lu. e. Scdo hũit simplicitatẽ colũbinã. Colũba em̃ vt. s. dictũ est in assimilatione. xij. caret felle. et diligit cõparem simplici amore. et ipa caruit felle amaritudinis et tota fuit plena melle dulcedinis et suauitatis. vñ ipa ait Eccli. xxiiij. Spũs meus sup mel dulcis ꝛc. Tertio hũit simplicitatem ouinã. ouis em̃ nullũ ledit. sed oibus pruit qr de lacte suo nutrit. et de carne pascit ac de lana vestit. et silr. b. virgo nullũ vnꝙ̃ lesit sz nos nutrit suis doctrinis. pascit suis meritis. et vestit suis exẽplis. Uel melius dicere possumus ꝙ nos nutrit lacte sue deuotiõis. pascit carne filij sui quã ipa gnauit. de qua ipe eius filius inqt Ioh. vj. caro mea vere est cibus. Uestit etiã nos vestimẽto grẽ in hoc seculo et glie in futuro. et ppter hoc dr Prou. vlt. Oẽs amici eius vestiti sũt duplicibus. De illa q̃z exponi põt illud ps. cxxvij. Qui dat niuẽ sicut lanã.

Maria tribus obediuit.

Quarto dr ouis ppter obediẽtiã spõtaneã. Oues em̃ multũ sunt obediẽtes voci pastoris. iuxta illõ Io. x. Oues mee vocẽ meã audiũt. Magna obediẽtia est audire vocẽ dei pcipiẽtis. maior audire vocẽ dei consulentis. sz maxima est audire vocẽ dei inspirãtis. Beata aũt virgo tanꝙ̃ bona ouis dei oibus his vocibus obediuit. Preceperat em̃ deus ꝙ ter in ãno festa solennia celebrarentur. vt ptz Exod. xxiij. Et oẽs in hierlm ascenderet ac templũ visitarent scz in festo pasce. pẽtecostes. et scenopegie qd qdem pceptũ ipa obseruauit: vñ puerũ suũ duodenariũ secum duxit Luc. ij. Scdo obediuit deo cõsulẽti. seruare ei virginitatẽ nõ est pcepti. sz ↄsilij. Uñ dr. j. ad Cor. vij. De virginibus pceptũ dñi nõ hẽo. cõsiliũ aũt do ꝛc. et istõ ↄsiliũ ipa huauit q̃ virginitatẽ deo vouit. et iõ dixit angelo. Quõ fiet istõ qm̃ virũ nõ cognosco. i. nõ cognoscere ppono. Lu. j. Tertio obediuit deo inspirãti. Cũ em̃ angelus gabriel sibi aduẽtũ filij dei nũciasset illa tã grãdia et tã insolita. s. ꝙ virgo cõcipet et pareret deũ credere nõ potuisset. nisi deus sibi interius inspirasset: et iõ diuine inspiratõi. acquiescẽs ↄtinuo obediuit dicens ecce ãcilla dñi ꝛc. Propter hec tria predicta pdixerat ei pr eius dauid ps. xliiij. Audi filia et vide et inclina aurẽ tuã ꝛc. Quinto

K Xpus agnus

dr ouis ppter cognitionẽ mutuã. Oues eius cognoscũt pastorẽ. et pastor cognoscit oues suas. Unde saluator nr dicebat Io. x. Ego cognosco oues meas. et cognoscũt me mee. Et silr xps. qui ait vbi. s. Ego sum pastor bonus. cognouit mrẽ suã i vita sibi tãꝙ̃ filius obediẽdo Lu. ij. Cognouit etiaz i morte eã discipulo cõmẽdando Ioh. xix. Cognouit etiã post mortẽ eã ad eternã gliam deducẽdo. et ad suã dexterã collacando. Beata igitur virgo fuit illa scã et imaculata ouis q̃ nobis pepit illũ imaculatũ agnũ. de q̃ dr. Ioh. j. Ecce agnus dei qui tollit peccata mundi. Et Hiere. xj. ipse ait. Ego quasi agnus mãsuetus qui portatur ad victimã. Ut em̃ dicit Augus. Xps ppter multa dictus est agnus maxime ppter pietatẽ et mãsuetudinẽ. Agnus em̃ dr ab agno grece qd significat pium latine. Agnus nãꝙ̃ oculo pio et mansueto aspicit suũ occisorẽ. et ipse pius iesus oculo pietatis inspiciebat suos crucifixores. et p eis prem orabat Lu. xxiij. Itez pio oculo respexit latronẽ qui eũ pauloãte blasphemauerat. et ait ei. Amẽ dico tibi. qm̃ hodie mecũ eris in paradiso Lu. xxiij. Itẽ dicitur agnus ppter multas alias pprietates. Nam agnus inter oĩa aĩalia maxime inuenitur innocens. vt dr in li. de pprie. re. et ponit Isido. xij. etymo. Nullũ em̃ ledit dẽte nec cornu. nec vngue. et quicqd in eo repitur totũ vtile est. scz caro ad cibũ: pellis ad variũ vsum. pilus ad indumentũ fimus ad terre ipinguationem. vngula et cornu ad medicationẽ. Item qñ videt lupũ gradũ figit. et sibi simplici vultu pcẽ petit. captus ab hoste ligatus a carnifi

te nõ se defendit. ⁊ siue spolief vellere siue cute sicut aial innocuũ obmutescit. Siue eñ ducaf ad pascua siue deferaf ad victimã. nec gemit nec murmurat. nec calcitrat sed obedit. Que oĩa dño nro iesu xpo optime applicari possunt. Sed breuitat cã solũ explanabo dictuʒ Ysid. vbi. s. qui ait. latini agnũ ab agnoscẽdo putant dictũ. eo ꝙ pre ceteris aialibus mrem suam noscat. adeo vt in magno grege statim ad balatuʒ voceʒ noscat parentis. hec ille. Et silr dñs noster agn⁹ bonus ⁊ pius in cruce pendẽs agnouit vocẽ mris sue balãtis. i. lachrymãtis. vñ ei rñdit di. Mulier. ecce filius tuus Joh. xix. Et iõ in missa cantaf agn⁹ dei ⁊c. q̃si dicat eccl'ia. Agne dei q̃ agnouisti mrem tibi obediẽdo miserere nobis. Agne dei qui agnouisti mrem eã recõmendando miserere nobis. Agne dei q̃ agnouisti mrem ei cõpatiendo in cruce ⁊ post mortẽ suã illã ad pacẽ eternã deducẽdo dona nobis pacẽ. Similiter ⁊ mater agnouit filiũ in vtero eũ nouẽ mẽsibus fouẽdo. Iteʒ extra vterũ eũ lacte ẏgineo nutriẽdo. Agnouit in mũdo sibi tanq̃ filio fiducialr impẽdo. Unde ait. Joh. ij. Uinũ nõ habent. q. d. Miraculum fac aquã in vinũ ꝯuertendo. ⁊ sic eis vinũ impẽde. Agnouit etiã euʒ in patibulo ipm associãdo. Uñ. Cañ. ij. inq̃t. Dilectus meus mihi. s. intẽdit. ⁊ ego illi. Et eiusdẽ li. c. vij. iterũ ait. Ego dilecto meo: ⁊ ad me ꝯuersio eius. Hec est illa ouis dei q̃ impleuit pceptũ de duab⁹ tunicis. qđ hr Luc. iij. vbi. dr Qui habʒ duas tunicas det vnã nõ habẽti. Sic ei ouis vnã supabũdãtẽ tunicã. scʒ piloꝝ dat tonsori. ⁊ aliã seruat sibi. ita ista ouis bẽignissima q̃ in maria abũdantia hʒ indumẽtũ diuie gre. de illa nob̃ oĩ anno. imo oĩ die cõicat. O igif ouis inocẽtissima fac etiã nos oues effici. i. fideles ⁊ innocentes. Oues eñ dicunf fideles ppli innocentie fruct⁹ dãtes vt ptʒ p Inno. in. c. in scripturis. in p̃n. viij. q. j. Itẽ oues appellanf oẽs boni xpiani. vt ptʒ p glo. in epl'a inter claras sup ver. oues. C. de sum. tri. ⁊ fi. catho. Filius eñ tu⁹ missus est ad oues que pierãt Mat. xv. ⁊ ij. q. vij. §. ecce ostensum Fac vt simus de illis ouib⁹. de q̃bus inq̃t pastor bon⁹ fili⁹ tu⁹ Joh. x. di. Alias oues habeo que nõ sunt ex hoc ouili. s. iudaico. trãssumptiue in. c. hanc societatẽ. de penitẽ. di. iiij. De illis inquã de quibus idẽ filius tuus dixit. Bonus pastor aiam suam ponit pro ouib⁹ suis. Johan. x. ⁊. xxiij. q. iiij. ca. tres psonas. Fac vt filio tuo dicere valeamus cũ propheta ps. lxxviij. Nos autẽ populus tu⁹ ⁊ oues pascue tue confitebimur tibi in scl'm. Amẽ.

De eiusdem intemerate virginis assimilatione. Sermo. iij.

i In medio ecclesie laudabo te. ps. xxi. Alexãde ales super ps. lxx. expo nẽs illa ẏba eiusdẽ ps. Testimoniũ in Joseph posuit ait. Joseph fili⁹ accrescẽs ⁊ pri charissim⁹ religiosus est in q̃ posuit de⁹ testimonium honoris btẽ ẏgis. q. ꝛ p votũ castitatʒ eius ẏginitatẽ honorat p votũ obedientie obediẽtiã ancille dñi. p votũ paupertatis illius paupertatem. q̃ vt dicit Hiero. ita paup erat ꝙ colo ⁊ acu acq̃rebat vñd se ⁊ saluatorem mũdi pascebat. posuit etiã testimoniũ in ioseph. q. ꝛ ipa btã ẏgo ẽ testis ⁊ aduocata in cã eoꝝ q̃ eã honorãt. vñ freq̃nter cantamus de ipsa. Eya ergo aduocata nr̃a ⁊c. De h̃ testimonio dicit deus pater in ps. lxxxviij. Et thronus eius sicut sol in cõspectu meo idest btã ẏgo q̃ est thron⁹ veri salomonis xpi. ⁊ testis i celo fidel'. Ibi eñ testaf ⁊ allegat p nobis. Uñ quidam sctũs hõ narrauit. ꝙ cũ quidã religiosi freq̃ter cãtãtes illã antiphonã. Salue regina. dicerẽt verbũ illud. Eya ergo aduocata nr̃a ⁊c. pluries viderãt in spũ ipam matrẽ dñi añ filij sui pro sterni pñtiã. ⁊ p toti⁹ illius ordinis conseruatiõe pcari. h̃ ille. ⁊ iõ ordo noster semper studuit hãc benignã aduocatam magnificare. ⁊ ipa bñdicta mater dei hoc vidẽs dedit dotẽ suã tpalẽ quã habʒ in hoc sclo scʒ loca terre sancte in manu ⁊ gubernatione ordinis nostri. ex quo innuit ꝙ ipa dʒ ab ordine isto singulariter magnificari. ⁊ honorẽ ipius ⁊ filij sui defendi. quapropter ego ordinis istius seruulus quotidie dico. b. virgini verba thematis nostri. scʒ in medio ecclesie. i. oĩm christianoꝝ laudabo te. Sup quibus verbis solum septem alias assimilationes contemplabimur. z m

Qđ beata virgo per ebur figurata est. Assimilatio pria.

e Bur hʒ cãdorẽ. ruborẽ. frigiditatẽ ⁊ soliditatẽ. cãdor sigt marie puritateʒ ⁊ ẏginitatẽ. ⁊ iõ ei dr Canti. v. Uẽter tuus eburneus

distinct⁹ sapphyris. Et ei vt dictũ est ebur hꝫ cãdorẽ sapphyr⁹ xͦo hꝫ colorẽ celesteꝫ. ꝑ hoc daꝛ intelligi ꝙ ei⁹ puritas ⁊ fuit cãdi/dior ꝙ̃ hũana. ⁊ celestior ꝙ̃ ãgelica. Unde Ber. in ser. assumptiõis inqt. Si diligenter attẽdas in maria singulas ꝟtutes inueni/es singulares esse q̃ videbantur cões. q̃ em̃ vel angelica puritas ꝟgini illi audeat com parari q̃ digna fuit sacrariũ fieri spũsscti ⁊ habitaculũ filij dei. Rubor autẽ significat ei⁹ charitatem q̃ in ipa nunq̃ extingui po/tuit. iuxͣ illud Cañ. viij. Aque mlͭe non po/tuerũt extinguere charitatẽ. Et q̃ diabolus ꝑcussit ⁊ pforauit iuxͣ illud Judith. ix. Per cutiã eũ labijs charitatis mee. Et q̃ ipsam ꝟginẽ decorauit ⁊ ornauit. iuxta illõ Cañ. iij. Ferculũ fecit sibi rex salomõ ⁊c. sequiꝛ. media charitate ꝯstrauit. ⁊ eiusdẽ li. c. ij. ip sa inqt. Ordinauit ĩ me charitatẽ. De eius aũt charitate inqt Ber. Jpa ẽ mulier ami/cta sole q̃ velut alterũ solẽ induit. qꝛ sicͭ ille sup bonos ⁊ malos ĩdifferenꝛ oriꝛ. ita ipa ꝓterita merita nõ discutit. sꝫ oĩb⁹ exorabilẽ ⁊ clementissimã se exponit ⁊ oĩm necͨitates amplissimo mibeꝛ affectu. Frigiditas sigͭ refrigerationẽ spũsscti ⁊ extinctionẽ fomitꝭ vñ dixit illi ãgel⁹. Lu. j. Spũssctũs superue niet ĩ te. i. te ab oĩ estu ꝯcupiscẽtie refrige/rabit. vñ Aug. in ser. ãnũciatõis ait. Spũs sctũs supueniet in te. vt nec estuꝫ patiaris libidĩs ⁊ mr̃ sis creatorꝭ. ⁊ subdit. Jdcirco q̃dẽ eã dei virt⁹ obũbꝛat: ne portãs deũ fra gilitas hũana succũbat. ⁊ vt est⁹ corpis ne sciat quã dei virt⁹ obũbꝛat. Soliditas aũt significat ꝯstantiã sue ꝟtutꝭ q̃ tãta fuit ꝙ lꝫ tꝑe passiõis xp̃i ꝯẽs apl̃i fuerĩt ꝯfracti ipsa tñ solida ⁊ firma ꝑmansit. Uñ figurata fuit iiij. Reg. x. vbi dꝛ. Fecit sibi salomon thro/nũ de ebore grandẽ. Jpsa em̃ fuit thronus dei. qꝛ de⁹ ĩ ipa reqeuit Ecci. xxiiij. ⁊ fuit de ebore. qꝛ solida ⁊ firma ꝑmãsit. Et fuit grã dis: qꝛ ei⁹ dignitas oẽm ãgelicã dignitatẽ trãscẽdit. De ei⁹ aũt ꝯstantia inquit Amb. sup Lu. Maria fugiẽtib⁹ apl̃is stante crucẽ. stabat ⁊ pijs oculis vulnera filij spectabat ij. quoq̃ Paral. ix. dꝛ. Fecit salomõ solium eburneũ. i. xp̃s. b. ꝟginẽ q̃ fuit soliũ ipi⁹ sa/lomonis celestis. ⁊ iõ illi inquit ꝓpha ps. xliiij. Sedes tua deus in se. se. ⁊c. ⁊ infra. a domib⁹ eburneis ex q̃b⁹ delec. te fi. reg. in ho. tuo. Astitit regina ⁊c. Jpsi qꝫ ꝟgini in/qt ei⁹ sponsus celestis Cañ. vij. Collũ tuũ si cut turris eburnea. De illa etiã dici potest illud Thꝛeñ. iiij. Cãdidiores sũt nazarei ei⁹ niue. rubicũdiores ebore antiq̃ ⁊c. h autem ebur ꝓciosuꝫ deferꝛ de india. vt hꝛ̃ Eze. xx/vij. vñ Uirgi. canit. Jndia mittit ebur. De pulchritudĩe etiã ipi⁹ ꝟgis dicere possum⁹ illõ Ouid. iij. metam̃. Jmpubesq̃ genas ⁊ eburnea colla decusq̃. Ebur em̃ significat pulchritudinẽ. qꝛ res eburnee dñr pulchꝛe vñ Uirg. iij. geo. canit. Hippodameq̃ hũc roq̃ pelops insignis eburno. Et ꝓpertius inqt. Siue lyre carmẽ digitꝭ ꝑcussit ebur/nis. i. eburneis. Sicut etiã Tibull⁹ accipit di. Hanc ꝑmũ veniẽs plectro modulatus eburno. De ipa qꝫ virgine bñdicta exponi posset moralr̃ illud Hester. j. scꝫ ꝙ tẽtoria regis asueri que erãt aerei coloris ⁊ carba sini et hyacinthini sustentabantur funib⁹ byssinis ac purpureis qui eburneis circu/lis inserti erãt. ⁊ colũnis marmoreis ful/ciebanꝛ. sed breuitatis causa ꝓtranseo.

Qd btã ꝟgo dꝛ dies. Assimilatio. n.

Jes dꝛ a dyõ grece qd est clarũ latine vt dic̃ Jsido. in li. ety. et d. sigͭ. b. ꝟginẽ. q̃ tota fuit celesti claritate ꝑfusa. Si em̃ alij sctĩ dicunꝛ dies. iuxͣ illud. j. ad Th. v. Oĩs vos filij lucꝭ estis ⁊ filij diei. Jn q̃bus tñ aliq̃n fuit aliq̃ tenebra culpe. Multo fortius illa dꝫ dici dies ĩ q̃ semꝑ lux diuĩa effulsit ⁊ nũ ꝙ̃ aliq̃ tenebra locũ hũit. vt ait magr̃ Jac. de voragine in li. b. ꝟgis. vbi etiã dicit. Si in isto mundo visibili corp⁹ opacũ. i. terra/soli se nõ ĩterponeret. tũc sol semꝑ diẽ face/ret ⁊ nũq̃ nox essꝫ. Jn maria igiꝛ nihil vn/ꝙ̃ fuit opacũ. nihil terrenũ nihil rõni con trariũ. ⁊ iõ nulla nox vnq̃ ibi eẽ potuit sed semp tanq̃ dies lucida radiauit ꝺ ille. Et allegat illõ Zach. xiiij. Erit dies vna q̃ no/ta ẽ dño. Nõ dies neq̃ nox. i. non vicissitu/do dieꝝ ⁊ noctiũ. Jsta talis dies q̃ nunq̃ habuit noctem est. b. ꝟgo maria. qꝛ sicut dꝛ Sap. vij. Hec est speciosior sole. Ex quibus ꝟbis ꝑdict⁹ doctor aut nõ ꝯcludit intentũ aut necesse est ꝯcludere ex eis ꝙ ꝟgo luci/dissima nunq̃ obscurata fuit per originale pctm̃. De isto etiã die dꝛ ps. xviij. Dies diei eructat verbũ. ⁊ nox nocti indicat scientiã: Xp̃s em̃ fuit dies. ⁊. b. virgo silr̃. Quando igitur insimul erãt. ⁊ mutuo loq̃banꝛ tunc dies cum die erat. ⁊ dies diei verbum eru/ctabat. econtra xͦo Adam erat nox. ⁊ Eua similr̃. ⁊ ambo scientiaꝫ dei voluerunt ha/bere. ⁊ ideo nox nocti indicauit sciẽtiam

O Dies h3 tres ptes pn cipales

Sed notādū est φ dies h3 tres partes pncipales. Prima mane appellaꝛ. a mene quod ē bonū. qꝛ nihil ē luce melius. vt ait Ysi. in li. ethi. τ hec ps est finis dormitio nis ι initiū opationis. hora sobrietatis. τ ce lebrate digestionis. vt dꝛ in li. de pprie. re. Que oīa optime ꝯueniūt. b. vgini. Nā pri mo fuit finis dormitionis. Peccatores em̄ dormiūt in peccatis. iuxta illḋ. I. Thess. vl. Qui dormiūt nocte dormiūt. Ipa igiꝛ vir go benedicta est finis dormitionis. qꝛ finē fecit vitijs τ pctis. Un̄ Hiero. in ser. assum ptionis de illa inqt. Dedit celis gl̄iam. ter ris deū pacēq3 refudit. gētibus fidē. vitijs finē. vite ordinē ac morib9 disciplinā. Se cūdo est initiū opationis. Ante aduentum em̄ suū hoīes bene opari nō poterāt. quia demones eos impediebant. Sz ipa demo nes impedientes expulit. τ hoīes ad bn̄ ope randum expeditos fecit. iuxta illḋ ps. ciij. Ortus est sol. i. vgo maria. τ ꝯgregati sunt scꝫ demones. τ ι cubilib9 suis collocabunꝛ scꝫ in inferno. τ exibit homo ad opus suum τ ad opationē suam vsq3 ad vesperam. Ter tio fuit magne sobrietatis. Habuit em̄ ma gnā sobrietatē in vbo. qꝛ rarissime inueniꝛ fuisse locuta. Unde glo. sup Lucā ait. Si maria inueniꝛ ante pceptum apl̄i tacuisse debem9 post pceptū apl̄i magis doceri φ docere. Habuit etiā sobrietatē in cibo. Un̄ inqt Ambro. in li. de vgi. Si maria esurie bat cibus plerūq3 obui9 qui mortē arceret nō delitias ministraret. Habuit q3 sobrie tatē in actu licito. sicut est mr̄imonial' co pule aq̄ voluit abstinere τ virginitatē ser uare. Sciebat em̄ verā esse snīam Ouiḋ. di cētis ι eplis. Est virt9 placitis abstinuisse bonis. Scḋa ps diei est meridies. q̄ q̄dē ceteris horis est magis calida. magis sicca magis clara. τ magis eq̄lis siue media: qꝛ

P tūc sol est in medio celi. τ equalr ab ortu et occasu videꝛ distare. vt dꝛ in li. de pprie. re. vbi etiā habeꝛ φ meridies dꝛ quasi media dies. vel quasi mera dies. qꝛ tunc clarior τ purior est sol qn̄ de medio celi rutilat. τ to tū orbē illuminat pari claritate. Beata igi tur virgo dꝛ meridies. qꝛ ceteris sanctis est magis calida. i. dei amore accēsa. imo tota fuit ι ignē amoris ꝯuersa. vt ait Hiero. ι ep. ad Eusto. Item fuit ceteris sanctis magis sicca. i. ab oī humore ꝯcupiscentie penitus aliena. vn̄ vocaꝛ terra sitiēs. iuxta illḋ Esa. liij. τ sicut radix de terra sitienti. Fuit etiā ceteris sanctis magis clara. i. luce diuine sapiētie magis plena. Un̄ Apoc. xij. vocaꝛ mulier amicta sole. i. sapīe diuine splēdore Nā sicut dicit Beda. qn̄. b. vgo elizabeth sa lutauit spūsanctū ipi elizabeth sciās pn̄tiū pteritoꝝ. τ futuroꝝ dedit. Pn̄tium q̄dē3. qꝛ ipsam dei matrē eē cognouit. τ fructū ven tris sui eē bn̄dictū pdicauit. Preteritorum aūt. qꝛ ꝯsensum marie credētis itellexit. Fu turoꝝ vo. qꝛ a dn̄o pficiēda q̄ illi dicta fue rāt annūciauit. deinde subdit Beda. Quis ergo dicere vel estimare sufficiat q̄ tūc gr̄a spūsancti dei genitricē repleuerit: cū tanta in matre pcursoris lux celestis emicuerit. Est etiā media. i. mediatrix inter deū τ nos effecta. De quo medio inqt ps. xlvij. Susce pim9 de9 mi. tuā in medio tēpli tui. i. in vte ro vginali. Et iterū ps. lxxiij. Deus aūt rex noster ante secula: opat9 est salutem in me dio terre. i. in maria virgine. Tertia pars

Q diei dꝛ vespa. a quadā stella occidētali que dꝛ vesper9 siue hesper9. que solē occidentē sedꝛ. τ tenebras seqntes comitaꝛ. vt dicit Ysiḋ. vbi. s. τ poniꝛ in li. de pprie. rerū. vbi etiā dꝛ φ hora ista dꝛ sero a ianuis clausis siue seratis. qꝛ qn̄ venit vespa fores seran tur vt oīa in domo maneāt tutiora. In ho ra aūt vesptina qn̄ hō a labore reqescit mer cedē accipit. τ ι domo se recolligit. Et sic btā vgo tanq̄ hesper9 semper solem. i. xp̄m comitata est. τ sero. i. in fine vite. quattuor suis fidelib9 facit. Primo nāq3 a laboribus suis eos q̄escere facit. iuxta illḋ Apoc. xiiij. Amodo em̄ iam dicit spūs vt requiescāt a laborib9 suis τc. Scḋo eis mercedē tribuit Illa em̄ merces est fruct9 vētris sui. i. eius benedict9 fili9. iuxta illud ps. cxxvi. Cū de derit dilectis suis somnum. ecce hereditas dn̄i filij merces fruct9 vētris. Tertio cū de uotis suis cenā facit. In qua cena illis ap ponit panē vite. Illū. s. qui ait Jo. vi. Ego sum panis viuus qui de celo descendi: Il lū etiā panē de quo dꝛ Eccli. xv. Cibabit il lū pane vite τ intellect9. Apponit etiā cibū delectabilē. i. seipam q̄ ait Eccli. xxiiij. Qui edūt me adhuc esuriēt: τ q̄ bibūt me adhuc sitient. Apponit etiam diuersa cibaria. i. di uersas refectiōes τ gaudia. Un̄ Prouer. vl. dꝛ. Dedit cibaria ancillis suis. Quarto de uotos suos ι domū celestē introducit. τ iō vocaꝛ porta paradisi τ fenestra celi. Un̄ ca nit ecclīa. Intrēt vt astra flebiles celi fene stra facta es. De ista die exponi potest mora

liter illud qd dicunt iuriste. ls ad aliud propositū. s. q dies interpellat p hoie. ex de loca. c. vlti. z. C. de contra. z commit. stipu. l. magnam. O igitur xpiani mementote diei huius in qua egressi estis de egypto. s. pcti z de domo seruitutis. s. diaboli. Exod. xiij. Hec em dies boni nuncij. ij. Re. iiij. Hic est sctūs dies dni. Neemie. viij. z. ij. Esdre. ix. Hec est dies quā fecit dns exultem⁹ z letemur in ea. ps. cxvij. O sctissima dies in qua verificata fuit pphetia dauid dicentis ps. cxxvij. Fecit sole in ptatē dei. Sol em iusticie xps in ptātē dat⁹ est sue genitricis. Sz heu q multi indeuoti btē vginis pnt dicere illo Lu. xxiiij. Inclinata est iā dies. Uobis aūt o deuoti dico illud Ro. xiij. Nox pcessit: dies aūt appropinquit. Abijciam⁹ ergo opera tenebrarum zc. Ecce nunc dies salutis. ij. ad corinth. vi.

R Qd btā vgo dr fons. Assimilatio. iij.

F Ons est. b. vgo maria. iuxta illud Can. iij. Fōs hortoꝝ pute⁹ aqrū viuentiū q fluūt ipetu de libano. In qb⁹ vbis notari pōt q ipa hz hortū. cāpū. z viridariū. ita q qad hortū ipa est fons. qad cāpū est pute⁹ aquarū viuētiū. qad viridariū ē fluuius q fluit cū ipetu. Per hortū aūt significāt boni z btē vginis deuoti q sensus suos clauserūt. De qlibet em bona aīa spōsa dei pōt dici illo Can. iiij. Hort⁹ cōclusus fons signat⁹ zc. Debet em claudere os suū a vanis verbis. z manus suas ab operib⁹ prauis. z sic de singulis sensib⁹ corpalib⁹. z tunc erit hort⁹ conclusus. Item dz sigillare cor suū a cogitationib⁹ immūdis. z tūc erit fons signat⁹. In isto aūt horto sunt herbe virētes z redolentes. i. sancte virtutes z deuote meditatiōes. Sūt etiā flores. i. mūde affectiones. ibi etiā crescūt arbores folia virentia fructus suaues habētes. Per arbores aūt intelligunt diuine ɔtēplatiōes in altū se erigentes. p folia aūt sctā vba. z per fruct⁹ bona opera. z iō subdit i predicto. c. Emissiones tue padisus. Sed notandū q nec iste herbe. nec flores. nec arbores possūt fructificare nec crescere nisi iste fōs vginalis mittat eis aquas sue gre. Adueniente aūt aq isti⁹ fontis herbe virtutū z sctōꝝ desideriōꝝ crescunt. q benedictionem ab isto fonte accipiunt. Un Heb. vi. dr. Terra sepe venientē sup se bibēs ymbrē: z generās herbā optimā illis a qb⁹ colit accapit benedictionē a deo. Flores etiā crescūt: q munde affectiōes magis redolēt corā deo. iuxta illud Can. ij. Flores apparuerūt vinee florentes odorē dederūt. Arbores etiā pducūt folia sctoꝝ vboꝝ z fructū bonoꝝ operū. Un Hiere. xvij. dr. Erit foliuz ei⁹ viride z in tpe siccitatis nō erit sollicitū. nec aliqn definet facere fructū. Et iō bn dr q ipa est fōs hortoꝝ. Per cāpos aūt itelligunt mali z pctōres q nō habēt aliquā clausurā. nec i ore suo. q illud laxāt ad detractiōes. nec i manib⁹ suis. q illas extēdūt ad illicitas opationes. nec in corde suo. q ibi recipiūt immūdas cogitatōes. Et d talib⁹ dr Prouer. xxiiij. Per agrū hoīs pigri trāsiui. z per vineā viri stulti. z maceria lapidum erat destructa. Un q non hz aliquā clausuraz nec maceriā. iō male bestie. i. demones vadūt z veniūt in cor ei⁹. Ad qd exponi pōt illud Job. xx. Uadēt z veniēt sup eū horribiles. Et qm tales male bestie vadūt z veniunt. iō herbas ɔculcāt. flores dissipāt. ac fruct⁹ deuorāt. q oēs virtutes z affectiōes ac desideria z cūcta bona opa destruūt z consumūt. ita q oīa efficiuntur arida z mortua Un Esa. xv. dr. Aruit herba. s. redolentium virtutū. z defecit germē. s. bonoꝝ operū. et nitor ois interijt. i. virētiuz affectionū. Sz tm istis cāpis in qbus sunt oīa arida z mortua. btā vgo sepe est pute⁹ aqrū viuentiuz. Aque em ei⁹ sunt viuētes: q faciūt reuiuiscere in corde oēs mortuas volūtates. z virere oēs aridas affectiōes. z pnter fructificare p bonas opatiōes. Un inqt ps. lxiiij. Et campi tui replebuntur vbertate. Et iō bene dr. Pute⁹ aquarū viuentiuz. Iste sunt ille aque viuentes de quib⁹ dicit Eze. xlvij. Oīa ad que venerit torrens viuēt. Per viridariū vero intelligit paradisus in quo sunt diuersi flores. s. rose martyrū. viole cōfessoꝝ. z lilia virginū. Itē diuerse arbores Quidaz em ibi sunt qui fuerūt vt cedrus p eminentē vitā. alij vt cypsus p odoriferaz famā. z sic de singulis. Quas grās cōsecuti sunt mediāte virgine. Unde ipsa dicere pōt illud Eccl's. ij. Feci hortos z pomeria z seui ea cūctis generib⁹ arborū. In isto viridario siue pomerio virgo beata spaciatur mō inter lilia virginū. modo iter violas cōfessoꝝ. modo inter oliuas priarcharū. qui fuerūt dediti operib⁹ mie. Modo inter palmas apostoloꝝ. qui totū mūdum supauerunt. Modo inter cedros prelatorum qui

Maria fōs hortorum.

S Puteus aquarum

T Maria fluuius

fuerũt eminẽtes dignitate. Modo iter cy-pressos religiosorum. q odore sue puritatis ser-pẽtes. i. demones a se fugauerũt. In istud aũt viridariũ siue pomeriũ iste fõs siue flu-uius mittit aq̃s suas cũ impetu. i. largiter et abũdãter. Ad hoc aũt q fluant aq̃ cũ im-petu tria req̃rũtur. s. q de alto veniant. q in abũdãtia fluãt. et q nullã resistẽtiã inueni-ant. Istas igitur aq̃s iste fons siue fluuius ce-lestis effluere facit in viridarium padisi a mõte altissimo trinitatis. et facit eas efflue-re in abũdãtia maria plenitudinis q: nul-lus peti obstaculũ inueniũt i brũs. Et iõ bñ dicitur. Que fluunt ĩpetu de libano. De istis etiam aq̃s exponi põt illud ps. xlv. Fluminis impetus letificat ciuitatẽ dei. Sed p ma-

B ior declaratiõe pdictorum pulchrũ erit vide-re qualis est iste fons virginalis. et quales sunt aque eius. et qualr iste fons diuiditur.

Circa pmũ aũt est notãdũ q iste fõs est signatus. et apud deũ positus. ac in fluuiũ con-uersus ppetuusq et dulcis ac amenus. Primo dico q est fons signatus. iuxta illõ Can. iiij. Hortus conclusus soror mea sponsa. hortus

Quõ maria est fõs signat9

conclusus. fons signatus. Bis autem dr hortus cõclusus. et semel signatus. Intellectus em virginis fuit hortus dei. q: plenus erat fide et dei cognitiõe. Affectus eius fuit hortus dei. q: plenus erat amore dei. Uterus eius fuit fons dei. q: plenus erat aq̃ celestis gr̃e. Deus igitur clausit eius intellectũ vt nihil in ipm intra-re posset ignorãtie vl erroris. Clausit etiam eius affectũ. vt nihil in ipm intrare posset mũdani amoris. Signauit vo suũ vterũ si-gillo virginalis pudoris. Scdõ fuit fons apd deũ positus. Unde ps. xxxv. inqt deo. Qm apud te est fons vite. et in lumine tuo videbimus lumen. est em fons. q: refrigerat ab estu concupiscentie. Et est vite. q: viuifi-cat a morte letalis culpe. Et est luminosus q: infundit nobis lumen cognitionis diui-ne. et est apud deum positus. et ideo copio-se potest effluere. Tertio est fons in flumen conuersus iuxta illõ Hester. xj. Paruus fons creuit in flumen maximũ. et in aquas pluri-mas redũdauit. Ipa em fuit paruus fons in sua hũili conuersatione et reputatione: sed creuit in flumen maximũ in filij dei cõ-ceptione. et redũdauit in aquas plurimas in sua in celum gloriosa assumptione. vbi intantum redundat q de sua plenitudine nõ cessat effluere. Et illis qui sunt foras. i. qui adhuc sunt in exilio. Et illis qui sunt in plateis celestis hierlm. iuxta illõ Prouer. v. Deriuentur fontes tui foras. et in plateis aq̃s tuas diuide. Accipitur aũt aliqñ flumen p aque superabũdãtia. vt. ff. de aqua plu. ar. l. s. §. Denique ait Que quidẽ aque cele-stis supabũdantia fuit in ipa vgine. et ideo eã nobis cõicauit abũde. Quarto est fons perpetuus iuxta illud Esa. lvj. Erit quasi hor-tus irriguus. et sicut fons aquarũ cuius non de-ficient aq̃. Amor nãq mũdi nõ est ppetuus sed cito labitur. quia est sicut aqua cister-ne. Uñ conqueritur deus Hiere. ij. dicens. Me dereliq̃rũt fontem aque viue. et fode-rũt sibi cisternas dissipatas que continere nõ valent aq̃s. Mũdus enim est sicut cister-na perforata. q: non habz cõsolationẽ verã sed fictã nec pmanentẽ sed cito effluentem. nec plenã sed vacuã. iuxta illud. ij. Ioh. ij. Mũdus transit et concupiscentia eius. Quin-to est fons dulcis et amenus. Sed nota q fons de mari oritur. sz p meatus subterraneos dulcoratur. et sic ipsa aqua dulcorata fonti immittitur: et potabilis redditur. Et similr ipsa bñdicta vgo de pplo iudaico amaricato p petm̃ originale fuit orta sed tñ fine ipsius peti originalis amaritudine fuit concepta quia sm aliquos in lumbis parentũ fuit se-men quo ipa debebatur cõcipi purgatũ. et sic ipa gr̃a dei pueniente et sanctificante sic totalr fuit dulcedie repleta. q vndiq emi-sit aquas dulcissimas gratiarum. Unde de progenitoribus beate virginis fuit verifica-tum illud Iudith. vij. Fontes amari dulco-

x qualesaquas maria habeat

rati sunt ad bibendũ. Scdõ principalr est vidẽdũ quales aquas habz iste fons. Et rñdetur q aque ipsius sunt valde vtuose Nam multiplicẽ habẽt virtutẽ. Primo nam q habent virtutem refrigeratiuã. Et ideo valde grate sunt anime sitienti. i. deum de-siderãti. iuxta illud Prouer. xxv. Aqua fri-gida homini sitienti. Sed notandum q aqua fontis in estate est frigida. et in hye-me est calida. et maxime aqua putei q etiam dicitur fons. et similiter beata virgo in esta-te prosperitatis dat aquam frigidam. idest grãm refrigeratiuam. ne mẽs nimis inar-descat terrenorũ affectibus. In hyeme vo aduersitatis dat aquam calidam. i. gratiam inflammantem. ne mens aduersitatibus pressa a dei amore tepescat. Ipsa autem in aduersitate fuit feruentior. quia iuxta cru-cem stabat. In prosperitate vo humilior. quia dei ancillam se nominabat. Secundo

hʒ virtutem eleuatiuã. Uñ põt dicere illõ Job.iiij. Aqua quã ego dabo fiet i eo fons aque salientis in vitã eternã. Sed nota ꝙ aqua quãtũ descẽdit tantũ etiã ascẽdit. Et simil'r aqua grẽ tantuʒ hoiem subleuat ad celestia quãtũ ipe descẽdit despiciẽdo infima ꝛ terrena. Sũt aũt quidã qui retinent sibi necessaria ꝛ supflua. ꝛ nihil paupenb⁹ largiunt. Et talis erat ille diues qui indue bat purpura ꝛ bysso. vt dꝛ Lu.xvj. Cꝰ igit isti nihil descẽdunt. iõ nihil ascendũt. Alij sunt ꝗ retinent necessaria ꝛ superflua. dant tñ partẽ supfluoꝝ paupibus. de quibus dꝛ Luce.xj. Qđ supest date elemosynã. ꝛ ecce oĩa mũda sunt vobis. Et isti quia parũ descendũt. ideo etiã parum ascendũt. Alij ꝟo sunt ꝗ dant paupibus oĩa supflua. ꝛ sibi retinẽt necessaria. de quib⁹ dꝛ Luce. iij. Qui habet duas tunicas det vnã non habenti. Una em̃ est tunica necessitatis ꝛ alia superfluitatꝭ. Tunica aũt necessitatis põt retineri. supfluitatis ꝟo dꝫ paupenbus erogari. Et isti multũ ascẽdũt. qꝛ etiã mltũ descendũt. Alij aũt oĩa relinquũt tam necessaria ꝙ̃ supflua. ꝛ se amore dei paupes faciũt sicut fecerũt apli ꝗ dixerũt xpo Mat. xix. Ecce nos reliqm⁹ oĩa ꝛc. Et de his mlti inueniunt viri pfecti qui mũdo total'r renũciantes ꝛ religionẽ intrãtes votum paupratis faciũt. Et isti qꝛ maxime descendunt etiam maxime ascendũt. s. vsqꝫ ad xpi societatẽ. ꝛ vsqꝫ ad iudiciariã potestatẽ. Uñ Mat. xix. inqt ipe saluatoꝛ. Amen dico vobis ꝙ vos qui reliqstis oĩa ꝛ secuti estis me: in regeneratione cũ sederit filius hoĩs in sede maiestatis sue sedebitis ꝛ vos sup sedes. xij. indicantes duodecim tribus isrl'. Tertio habet ꝟtutẽ viuificatiuã. quã desiderabat humanũ genus ante hui⁹ virginis aduentũ. dicẽs illõ Num. xx. Dñe deus me⁹ exaudi clamorem ppli mei. ꝛ aperi eis thesaurũ fontis aque viue. Et dicit aperi. quia desuper ꝛ a deo est hmõi aq̃ effusio ꝛ emanatio. ꝗ fluxit in btãm ꝟginẽ a supioꝛi. i. a spũsctõ. Unde Luc. j. dixit ei angelus spũssanctus supueniet in te ꝛc. Ipsa aũt bñdicta virgo cõmunicauit eã nobis inferiorib⁹. ꝛ nos viuificauit. Uñ illi dicere possum⁹ illud Nee mie. ix. Tu viuificas oĩa hec. Oẽs ergo qui volũt viuificari accipiãt de aqua istius bñdicti fluminis. Oĩa em̃ flumina de iuregẽtiũ sunt publica. ff. de acquir. re. do. l. adeo. §. ꝙ si tuto alueo. de quo etiaʒ tangit in. l. iiij. ff. de re. di. Et iõ in flumine publico oĩbus nauigare licet. ff. vt i flu. pu. na. li. per totũ. Quarto habꝫ ꝟtutẽ irrigatiuã ꝛ germinatiuã. De irrigatione dꝛ Gen. ij. Fons ascendebat de terra irrigãs vniuersam superficiẽ terre. De germinatiõe aũt dꝛ Esa. lv. Descendit ymber de celo. ꝛ vltra non reuertit: sed inebꝛiat terrã ꝛ germinare eam facit. Dicit aũt saluatoꝛ Mar. iiij. ꝙ terra pmo germinat herbã deinde spicã. ꝛ post modũ plenũ frumentũ in spica. Iste enim fons celestis terrã aĩe nostre facit pmo germinare herbã. i. dei timoꝛẽ. qui est principiũ noue vite. Deinde spicã. i. pniam aspe rã. ꝛ postmodũ plenum fructuʒ in spica. i. charitate. Quia sicut dꝛ ad Rom. xiij. Plenitudo legis est dilectio. Quinto hꝫ ꝟtutẽ mũdatiuã. Nã in isto fonte mundant ꝛ lauant actiui ꝛ contẽplatiui. ꝛ etiã ipsi pctõres immundi. vñ Zacha. xiij. dꝛ. Erit fons patens dom⁹ Dauid habitantibus hierl'm in ablutionẽ peccoꝛis ꝛ menstruate. Per dauid em̃ qui interptatur manu fortis. intelligunt actiui. Per hierl'm ꝟo que interpretat visio pacis intelligunt contemplatiui. Noĩe aũt peccoꝛis intelliguntur illi qui cõmittũt pctã moꝛtalia carnalia. Nomĩe ꝟo mẽstruate intelligunt illi qui committunt pctã mortalia spũalia. Oẽs em̃ in isto fonte celesti debent lauari. Nam actiui qñ committunt aliquam negligentiã. Cõtemplatiui qñ peccant per aliquã inanẽ gl'iam siue ineptã leticiam. ꝛ pctõres tam carnalia ꝙ̃ spũalia peccata cõmittẽtes habent in anima multiplicẽ maculã. ꝛ iõ in isto fonte debent extergere illã. Tertio pncipal'r est videndũ qual'r iste fons diuidit. Et respondet ꝙ diuidit in quatuoꝛ capita. vt patet maxĩe Gen. ij. Et hoc ideo quia de virgine benedicta egressus est xpe qui i nos fluxit quatuoꝛ maxima beneficia scꝫ creatiõis. recreationis. iustificationis ꝛ gl'ificationis. Et ista dicuntur flumina. quia flumen ciuitatẽ in quã fluit quattuoꝛ beneficia inferre consueuit. Nam necessaria appoꝛtat. superflua expoꝛtat. sordes abluit. ꝛ sitim extinguit. Beneficiũ em̃ creationis oĩa necessaria generi humano depoꝛtauit. Beneficium recreationis oĩa superflua expoꝛtauit oĩa scilꝫ pctã ꝛ opera diaboli. Beneficium ꝟo iustificationis oĩa immũda abluit. Beneficium autem gl'ificationis sitim extinguit. iuxta illud ps. xxxv. Inebriabunt ab vber

V Quõ fons diuidit[ur]

tate domus tue:et torrente voluptatis tue potabis eos

Qd beata virgo dicitur nauis:
Assimilatio.iiij.

Z Maria dr nauis.

Nauis dr bndicta mater dei multiplici rōe. Pmo rōne cause efficiētis.q2 tota trinitas eā fecit ac fabricauit. Nā de9 pr̄ i ea posuit suā potētiā inquātū potentiā diuinitatis receptiuā illi ɔtulit. Filius aūt i ea posuit suā sapiētiā inquātū sigillū vginitatis itegrū seruauit. Spūssctūs in ipa posuit gras suā iquātū plenitudiem gre sibi dedit. Et ideo de qualibet psona diuina dici pōt illud.ij.Paral.xx. Particeps fuit vt faceret nauē q̄ iret in tharsis. Scdo dicit nauis rōe cause materialis. De materia em̄ huius nauis habet Eccli.xxiiij.vbi ipsa ait. Quasi cedrus exaltata sum in libano. Est igitur ista nauis facta de cedro virginitatis que cedrus fecit ipsaz deo grataz τ odoriferā.τ ei9 carnē seruauit icorruptā. Itē facta est de cypresso charitatis. que cypressus est tante fortitudinis τ soliditatis ꝙ nulli oneri cedit. Et silr charitas btē virginis nulli tribulatiōi vnꝙ cedere potuit. iuxta illud Can.viij. Fortis est vt mors dilectio. Et ibidē. Aque multe non potuerūt extinguere charitatem. Item facta ē de oliua pietatis q̄ semp viret.q2 ei9 pietas nūꝙ alicui deest.nec i vere iuuētutis.nec i autūno senectutis.nec in hyeme tribulationis nec in estate alicui9 mali feruoris. Facta ē etiā de platano humilitatis. Est eī platan9 arbor amplissima.τ hūilitas sic beatā virginē amplissimaz fecit ꝙ illū i vtero suo recepit quem celi cape nō pnt. Nā sicut dicit Ber. Maria ex vginitate placuit:sz ex hūilitate ɔcepit. Tertio dr nauis rōne cause formalis. Forma em̄ nauis est.q2 superius est apta inferi9 clausa.in pncipio stricta.in fine angusta.τ in medio lata.τ silr btā vgo fuit supius apta ad amorē celestiū.inferi9 clausa ad amorē terrenoꝝ. fuit etiaz in principio stricta.q2 in initio natiuitatis filij et pturitionis sue cor ei9 fuit strictū afflictione.intelligēs ꝙ Herodes volebat filiū suū occidere.vnde necesse habuit in egyptū fugere. Fuit qz in fine.s.vite filij sui angusta q2 gladio passiōis ei9 fuit vulnerata. Fuit etiā i medio lata.q2 toti9 trinitatis nobile triclinium est. Dicit nauis effecta quarto rōne cause finalis. est em̄ facta vt deū de celo ad terrā portaret.iuxta illud Prouer.vlti. Facta ē velut nauis institoris delōge portās panē suū. Iste est ille panis q̄ ait Ioh.vi. Ego suz panis viu9 qui d celo descēdi. Quē panē nobis.b.vgo delōge portauit. Ista em̄ dictio delōge dicit distātiā locorū q2 de celo ad terrā ē maxima distātia. Uel dicit distantiā meritoꝝ.q2 nulla nr̄a merita meruerūt vt de9 hō fieret. Uel dic distātiā statuū. Cū em̄ tres fuerint status hoīs: vnus ante pctm̄ sub inocētia.scds post peccatū sub culpa τ pena.tertius sub grā:τ q̄rtus erit sub glia. Xps carnē humanā accepit delōge.i.de primo statu humane nature.quo.s.fuit sine pctō τ sub inocētia. nihilominus tn̄ de singulis statib9 xps aliquid accepit. Nā de primo accepit immunitatē. de scdo penalitatē. de tertio grē plenitudinē. de q̄rto vo gl'iosam fruitionē.q2 ei9 aīa beata fruebat diuinitate. ad istū panez comedendū ipa vgo nos inuitat dicēs illud Prouer.ix. Cōedite panez meū:τ bi.vi.qd mis.vo. Idē aūt vocat vinū τ panis.s.xps ipm aūt vinū.b.vgo miscuit qn aquam humanitatis vino diuinitatis vniuit. cū.s.de suis purissimis sanguinib9 materiā hūanitatis deo ministrauit. Panē qz istū ipsa fecit.τ hoc significatū fuit p illā mulierez de qua inqt saluator Mat.xiij.ꝙ tria sata farine miscuit.q2 btā virgo cooperante gratia spūssancti corp9 τ aīam ac diuinitatē in xpo vniuit. Fermētū aūt in hac cōmixtiōe fuit fides ipsius vginis bndicte. Quito dicitur nauis rōne arboris q̄ in ista naui erecta fuit. de qua arbore dr Ezechie.xvij. Cedrū de libano tulerūt vt facerēt malū. Ista arbor fuit xpus q̄ in ista naue virginis fuit erect9. qui assimilat cedro non solū pter sui sublimitatē:sz etiā pter fructus q̄litatē. Poma em̄ cedrina in aliq̄ sui parte sunt dulcia.i aliqua acerba.τ i aliqua inter dulce τ acerbum sunt media. per q̄ significantur tres in xpo nature. nā in xpo est diuinitas dulcissima.caro q̄ fuit amaritudie plena τ aīa q̄ fuit dolore repleta inquantū sue nature relicta patiebat.τ erat dulcedie plena inquātū diuinitate fruebat. Sexto dicitur nauis rōne veli qd ibi appēsum fuit.s. xps. de quo velo exponi pōt illud Ezechiel xxvij. Byssus varia de egypto ɔtexta est tibi in velum. Dicitur aūt istud vellus fuisse variū.q2 pictū fuit de colore albo.rubeo et aureo. Ex carne em̄ xpi fluxit color alb9 pro

pter suã puritatẽ. ex alia color rubeus pro-
pter suã charitatẽ. ex diuinitate vero eius co
lor aure⁹ ppter suã p̄ciositatem. Unde ipa
btã virgo inqt Can. v. Dilect⁹ me⁹ candid⁹
quoad primũ. ⁊ rubicũdus quoad scdm. et
elect⁹ ex milib⁹ qͣd tertiũ. Septimo dr na
uis rõne merciũ quib⁹ onerata fuit. q̃ qdē
fuerũt ei⁹ virtutes: ⁊ grē marie hũilitas. vir
ginitas ⁊ fecũditas. Nã p mercē hũilitatis
fuit grata deo. p mercē virginitatis ãgelo.
p mercē vero fecũditatis toti generi hũano.
Et propter hec maria illi dr illud Judith. xv.
Tu gloria hierlm. i. dei. Hierlm eñ visio pa-
cis interptaf. q̃ pax vera in solo deo hr. tu le
ticia israel. i. angelorum. qui semp deũ vidẽt.
Israel eñ dei visio siue speculatio interpre
taf. tu honorificẽtia populi nri. i. toti⁹ ge- B
neris hũani. De ista naui exponi põt illud
Mar. vi. Erat nauis in medio maris. In
quibus verbis tria tãgunf de ipa bñdicta
virgine. Primũ dr fructuositatis: ibi. erat
nauis. scdm officiositatis: ibi. i medio. ter
tiũ vero gratiositatis: ibi. maris. Inquãtũ
eñ appellaf nauis ostẽdif ei⁹ fructuositas
Nauis eñ valet ad multas opportunitates
Quia igif nos i mari tẽpestuoso hui⁹ mũ-
di positi multis indigem⁹. ideo de⁹ nob de
Maria vt nauis valz ad tria. ista nauicula puidit. Un notãdũ q̃ b. virgo
vt spũalis nauis valet marie ad tria. Primo
ad trãsfretãdum occursus piculosos mun-
dialis occupatiõis. scdo ad deferẽdũ puē-
tus deliciosos diuinalis cõsolatiõis. tertio
ad debellãdũ incursus angustiosos demo-
nialis tẽtationis. Primo igif nobis valet
ad trãsfretãdũ hoc mare qd cõtinue ventis
cõtrarijs flatib⁹ nauigamus. s. mare istius
mũdi. De quo inquit ps. ciij. Hoc mare ma
gnũ ⁊ spaciosum manib⁹ ⁊c. In quo qdem
mari in maximis piculis submersionis sta-
m⁹. Unde nobis dici põt illud Eccli. xliij.
Qui nauigant mare enarrant pericula ei⁹.
In quib⁹ omnib⁹ piculis ipsa bñdicta vgo
nos adiuuat. Et ideo Ber. inqt. Si incur-
ris scopulos tribulationũ. si insurgũt vẽti
tentationũ. Mariã cogita: mariã inuoca.
Ipa eñ est nauis de qua spũaliter exponi
põt illud Act. xxvij. Nisi in naui manserint
vos salui fieri nõ potestis. Scdo nobis de
tulit thesaurũ maximũ. s. xpm in quo sunt
oẽs thesauri sapiẽtie ⁊ sciẽtie dei abscõditi
Col. ij. Tertio nobis valet ad debellãdũ pi
ratas isti⁹ maris. s. demones. De ipa eñ dr
Can. vi. q̃ est terribilis vt castrorum acies or
dinata. Et ideo dr Sap. xiiij. Exiguo ligno
credũt hoĩes aĩas suas. ⁊ trãseuntes mare
p ratē liberati sunt. Bñ aũt dr exiguo ppt
humilitatē. Un etiã ipa ait. vt recitat eccle
sia. Cũ essez paruula placui altissimo. Hec
est illa nauis de qua dr Lu. v. Ascendit xps
in nauiz q̃ erat Symeonis. q̃ iterptaf obe
diẽs. Scdo principaliter ostendif. q̃ ista
nauis est officiosa. cũ dr. erat in medio. est B
eñ mediatrix dei ⁊ hoim. Stat aũt in me-
dio triplici de causa. Primo ad excusanda
nra facinora. De quo Ber. ait. Dña nostra Maria
mediatrix nostra. aduocata nra. tuo filio stat in
nos recõcilia. tuo filio nos recõmenda. ex medio.
cuset apud deum integritas tua culpã nre
corruptionis. ⁊ hũilitas tua deo grata no
stre veniã impetret vanitati. h ille. De ipsa
qz exponi põt illud Esa. xix. In die illa erit
altare in medio terre egypti. ⁊ clamabunt
ad dñm a facie tribulãtis. ⁊ mittet eis sal-
uatorē. Scdo stat in medio ad impetrãda
xpi charismata. De quo Ber. inquit. per te
accessuz habem⁹ ad filiũ o bñdicta inuen-
trix grē. genitrix vite. mr salutis. vt p te sus
scipiat nos qui p te dat⁹ est nobis. Et idem
Ber. etiã dicit. Opus eñ est mediatore ad
mediatorē dñm. nec alter nobis vtilior est
q̃ maria. fidelis eñ est q̃ sanctis antidotũ
⁊ viris ⁊ mulieribus ppinauit. Et Ezech.
xxxvij. ait dñs. Dabo sanctificationē meaz
in medio eorum in ppetuũ. i. Mariã sctifica-
tionē nob ĩpetrãtē. Ut eñ inqt. Ber. Nihil
nos habere voluit qd non trãsiret p manus
Marie. Et de h etiã exponi põt illud Eze-
chie. xxviij. Posui te i mõte sancto dei i me
dio lapidũ ignitorum. i. oim sctorum. tãq̃. s. do-
minã ⁊ reginã. ⁊ qsi glie datricē ⁊ baiulatri
cē. Et h est qd petebat Ber. di. Mediatrix
nra fac p grãm quã inuenisti. p prerogatiuã
quã meruisti. p misericordiã quaz pepisti. vt
cui te mediãte fieri dignat⁹ est particeps in
firmitatis ⁊ miserie nre. te quoqz interce-
dente participes nos faciat glorie ⁊ beati-
tudinis sue. Tertio principaliter demon-
stratur in verbis predictis ei⁹ gratiositas C
dum dicitur. maris. Est enim in mari non
vt vallata fluctibus. sed tanq̃ directiua et
liberatiua a tempestatibus. Et ideo dicif
maria quasi maris stella. Unde eam salutat
ecclesia di. Aue maris stella. Possum⁹ eñ
dicere deo illud Sap. xiiij. Dedisti in mari
viã ⁊ inter fluctus semitam firmissimã. De
ipsa qz. Ber. inqt. Tolle corpus h solare qd

illuminat mūdū. vbi dies. Tolle Mariam maris stellā. maris vtiq3 magni τ spaciosi. q̄d erit nisi caligo inuoluēs τ vmbra mortis. Pro cōclusiōe aūt hui⁹ ptis dico φ tot sunt tantiq3 huius mūdi insufflāt piculosi vēti φ nisi hec nauis tutissima haberetur. vix vn⁹ de mille saluaret. Hāc igit nauem oēs debēt ascēder q̄ ad portū eterne salutis volūt psperere vel feliciter puenire. vñ Ber. ait. O hō si ad pspectū dei pris accedere times. ne liquescas quasi cera a facie ignis. vade ad mediatricē matrē mie. τ ostēdet ei vulnus τ vlcera. τ ipa p te ostēdet filio lac τ vbera. τ fili⁹ ostēdet patri lat⁹ τ vulnera. Pater nō negabit filio. nec fili⁹ matri. nec mater tibi. hec ille. Ipa aūt btissima virgo est illa nauis de q̄ exponi pōt illud Mat. viij. vbi dr φ ascēdente iesu i nauiculā secuti sunt eū discipuli ei⁹. Si ergo ascēderimus ipam nauē. poterim⁹ nauigare mare τ flumina. ij. Esdre. iiij. Hec etem nauis est principalis iter eas. de quibus dr ps. ciij. Illic naues ptrāsibūt: et Job. ix. Quasi naues poma portātes. Licz aūt pprie nauis sit marina. τ ratis fluuialis. vt no. ff. d fer. l. soler. Tamē p nauē sepe intelligim⁹ siue marina siue fluuialis sit. ff. de exerci. l. i. §. nauē. τ de incē. ru. τ nau. l. i. τ. iij. τ. l. ratis Et talis est benedicta virgo. qua mediāte euadimus securi τ liberi ab omnibus periculis maris τ fluminum.

D Nubiū gñatio.

Qd mater dei dicitur nubes. Assimilatio. v.

Nubes tripliciter pōt cōsiderari scz quātū ad eius gñationē q̄litatē τ vtutē. Fit aūt generatio nubis. vt dr in lib. d propri. re. aliqñ ex vaporib⁹ maris. aliqñ ex vaporib⁹ terrenis. τ aliqñ ex vaporib⁹ corruptis. Et fm hec nubes dr btā vgo. τ etiā hoīes terreni τ corrupti. Ipa aūt btā vgo dr nubes inquātū ex maris vaporib⁹ gñat Talis enim nubes generatur qñ virtute caloris solaris marini vapores attrahuntur. et in nubem condensantur. τ eadē virtute omnis amaritudo illoꝝ vapoꝝ in dulcedinē cōmutatur. Et similiter in beata virgine tanq̄ in diuina nubecula omnis amaritudo maris. i. hūani generis. s. peccati originalis in dulcedinē ꝯuersa est iusticie originalis vtute radij solaris. i. filialis pseruatiōis. Un. iij. Reg. xviij. dr. Ecce nubecula parua ascendebat de mari. τ tamē ipa erat dulcis τ melliflua. Possumus etiaꝫ dicere φ in ista virginea nube fuerūt multi amari vapores. idest multe amare tribulatiões vnde τ maria amaꝝ amare interptat. Que tñ tribulationes virtute solis. idest diuini amoris in dulcedinē sibi ꝯuertebant. Unus vapor marinus fuit tribulatio quā ab Herode passa fuit. que ipsam vsq3 in egyptum fugaret. Sed tñ istud exhilarater τ patienter sustinuit. Alius vapor marinus fuit tribulacio quaꝫ habuit in passione filij. τ iste dolor temperabatur ex eo φ p filij mortem expectabat humani generis salutē. Dolor etiā partus τ dolor mortis sunt quidaꝫ vapores marini. q̄ tñ in ipsa totaliter in dulcedinē sunt cōuersi. quia sine dolore pepit. τ sine dolore de hoc mūdo trāsiuit. E Secūdo nubes significat homines terrenos. qñ scz ex vaporib⁹ terrenis generat. Uapores em̄ terrestres sunt affectiones hoīm mundanoꝝ τ terrenis implicatorum. q̄ per se ad celestia ascēdere nō pñt. Sz beata vgo virtute sui caloris. i. amoris. ab amore terrenorum corda eoꝝ eleuat. τ inter viscera sue pietatis quodāmodo ea in nubes ꝯdēsat. τ ad amorē celestiū sursuꝫ leuat. Tertio generat nubes ex humorib⁹ corruptis. τ tunc aeris corruptio τ pestilētia subsequit. Iste aūt nubes ex corruptis humorib⁹ generate sunt immūdi pctōres. de quib⁹ dr Johel. i. Cōputruerunt iumenta in stercore suo. Et ideo alios inficiūt. iuxta illō. i. ad Coꝝ. xv. Corrūpunt bonos mores colloquia mala. Et. i. Coꝝ. v. Modicū fermētum totā massam corrūpit. F Scdo nubes consideratur quātū ad qualitatē. Est em̄ cōcaua. Itē est a terra eleuata. τ motu continuo agitata. Nubiū q̄litas. Pmo quidē est ꝯcaua. τ ad modū spōgie cauernosa. vt dr in lib. de pprie. re. Et ideo impressiuꝫ celestiū de facili est receptiua. Et sir btā virgo fuit cōcaua p humilitatē. Et ideo valde idonea fuit ad recipiēdū celestiū graꝝ infusionē. quia recepit non in pte sicut alij sancti. sed totā ei⁹ plenitudinē. vt ait Hieroni. sermōe ad Eusto. Et quia pre ceteris sanctis habuit grām. etiam pre ceteris recepit gloriam. iuxta illud Exo. xvi. Gloria dñi apparuit in nube. Ipsa etiā vocatur luna. de qua dicitur Eccli. xliij. Uas castroꝝ in firmamēto celi resplendēs gloriose. Luna em̄ dr vas castroꝝ. quia nō solū a sole. sz etiā a stellis τ planetis dr recipe aliquā imutationem. Et sir. b. virgo a sole

idest a deo recipit oīm gratiaꝝ infusiones.
ꝛ a stellis.i.ab angelis ꝛ sctīs recipit cōti-
B nue glīaꝫ ꝛ honorē. Scd̄o nubes est a ter
ra eleuata.ꝛ lꝫ de terra generet̄.tn̄ in terra
nō morat̄.Et quāto nubes fuerit magis ele
uata.tāto videt̄ esse minor. Quāto autē est
terre vicinior tāto videt̄ esse maior. Et silr
btā virgo.licꝫ fuerit in mūdo nata.tn̄ con-
uersabat̄ in celo.ꝛ erat a terreno amore ele
uata.ꝛ quāto plus ad celū eleuabatur tan
to magis de se hūilia sentiabat.vn̄ ē eleua-
ta vsqꝫ ad maternitatē dei.ꝛ vsqꝫ ad regnū
celi ꝛ dominatū mūdi. tn̄ se vilissimā repu
tabat dī.Respexit hūilitatē ācille sue. Ho-
mines aūt mūdani quāto plus vicinantur
terre.tāto magis elōgant̄ a celo.ꝛ de se tā-
to maiora sentiūt.ꝛ ampli9 p supbiā intu-
mescūt. Tertio nubes est motu cōtinuo
agitata.que agitatio siue motio procedit a
sue nature leuitate.ꝛ ab aeris subtilitate.
ac a vētoꝝ ipulsione. Nos aūt nō sum9 agi
les.sꝫ pigri ꝛ desides ad bn̄ opandū. ꝛ ha-
bem9 impedimētū a corpe qd̄ hꝫ corruptio
nes.ꝛ ab aīa q̄ hꝫ terrenā affectionē. De qui-
bus dr̄ Sap.ix. Corpus qd̄ corrūpit̄ aggra
uat aīam et deprimit terrena inhabitatio
sensum multa cogitantē. Habem9 etiā im
pedimētū a spū nostro.q̄ qn̄ nō hꝫ deū est
sibi pondus grauissimū.vn̄ Aug.in lib.cō-
fessionū inquit deo.Cū tui plenus nō sū
oneri mihi sum. Beata aūt vgo maria ad
bene operādum fuit velocissima. ꝛ habuit
corpus leue.ex eo ꝙ fuit incorruptissima.
Et habuit animā subtilē.quia fuit tota pu
rissima.ꝛ ab omni peccato penitus aliena.
Habuit etiā spm̄ deo plenū.q̄ eā mouebat
ad omne bonum.quia fuit spūsancto ple-
nissima.ꝛ ideo vocat̄ nubes leuis Esa.xix.
vbi dr̄.Ascēdet dn̄s super nubē leuē.i.bea
tam virginē.ꝛ ingredief egyptū.i.mūdum
Beata em̄ vgo leuis fuit.quia nullā pecca
ti grauedinē habuit.Leuis fuit.quia vgi-
nitatis integritatē seruauit.Leuis fuit.qr
nulli nisi deo placere studuit.leuis fuit.qr
sine corruptiōe.de spūsancto ꝯcepit. Ter-
D tio nubes cōsideratur quantū ad effectum
Nubiū effect9. siue operationē ꝛ virtutē.Nubes em̄ terrā
fecūdat.estum mitigat.ꝛ arcū celestē gene
rat.vt dr̄ in lib.de ppe.re.Et similiter btā
vgo ymbre suaꝝ gratiaꝝ totā ecclesiā irri-
gat ꝛ fecūdat.Est em̄ fons paradisi qui vni
uersam terrā irrigat. ꝛ in quattuor capita
diuiditur.quia quibusdā dat vtutē prudē
tie.vt sibi ꝓuideāt a piculis futuris. Qui-
busdā virtutē iusticie.vt deo satisfaciāt de
offensis pteritis. Quibusdā virtutē fortitu
dinis.vt sint constantes in aduersis. Qui-
busdā vo virtutē tpantie.vt sint abstinen-
tes in ꝓsperis. Scd̄o nubes estū mitigat
nam interponēdo se inter nos ꝛ solem.vm
brā generat ꝛ refrigeriū prestat. Et similit̄
beata virgo inter solē ꝛ nos se interponit.
dū dei iusticiam ad misericordiā flectit.et
sic nobis refrigeriū magnū facit. Sūt etiā
multi qui patiūtur estus tribulationem ꝛ
carnaliū ꝯcupiscētiarū. Sꝫ ipsa hos estu
rore sue gratie refrigerat.dū eis patiētiā
tribuit.ꝛ ꝯcupiscētiā carnalē extinguit. iu
xta illud Eccli.xviij. Nōne ardorē refrige-
rabit ros. Ipsa ergo vgo est ill[illegible] [illegible]bes om
niū maloꝝ nostroꝝ mitigatiua.de qu[illegible] ps.
ciiij.ait.Expandit nubē in protectionē illo
rū. Tertio nubes arcū celestē in se parit.
Qui quidē arcus hꝫ colorē igneū.viridē et
celestē.Quia igit̄ beata vgo erat ꝯcaua.i.
humilis.et rorida.i.gratia plena. ideo in
se genuit arcū celestē.i.christū.q̄ est signū
federis inter nos ꝛ deū.per quē de9 ꝓmisit
dare gratiā ꝛ gloriā. Qui quidē habet colo
rem igneū quoad diuinitatem. iuxta illud
Heb.xij. Deus noster ignis cōsumens est.
Itē colorē viridem quoad carne. que rore
puritatis semp refloruit.ꝛ etiā mortua fe-
tere nō potuit.sed semp virore enituit. Un̄
ipse dn̄s inquit p ps.xxvij. Refloruit caro
mea ꝛc. Habuit etiā colorē celestem quoad
animā.que semp in celestib9 habitabat.iu-
xta illud Joh.iij. Nemo ascēdit in celū nisi
qui ꝛ descēdit filius hominis q̄ est in celo.
Merito igitur bn̄dicta vgo dr̄ nubes.ma-
xime quia sicut nubes est solaris radij in-
corporatiua.ꝛ tamē radi9 q̄ in ipa nubem
corporat̄ ipam penetrās ꝛ exiēs nō scindit
nec ipa nubes diuidit̄. Sic ipa dn̄a nostra
filiū in se recepit ꝛ carne vestiuit. ꝛ sine sui
corruptione peperit. Un̄ de ipsa loquēs ce
lestis pater inquit Ezech.xxxij. Solem nu
be tegā. Itē sicut nubes laborātiū ē recrea
tiua.sic ꝛ ipsa est oīs laboris nostri cōsola-
tiua. Unde Eccli.xxxv.dr̄. Speciosa mise-
ricordia dn̄i in tpe tribulationis.quasi nu
bes pluuie in tpe siccitatis. Itē ipsa est si
cut nubes resoluta in pluuiā.que est semi-
num fecundatiua.germinatiua.nutritiua.
impinguatiua.augmētatiua.ꝛ multiplica-
tiua iuxta illud Job.xxxvij. Frumentū de

siderat nubes. Un̄ de ea dici pōt illud Esa. xviij. Nubes roris in die messis. Nam ipsa infundendo diuine gratie rorem facit nos multiplicare bonoꝝ operū messem. Ipa q̄ꝫ figurata fuit per illā lucem. de qua dicitur Mat. xvij. Nubes lucida obumbrauit eos Ex qua figura fuit btē virginis claritas in nocētie demōstrata. Naturaliter eñ nubes nō est lucida. immo ꝓpter suā densitatē ꝛ obscuritatē ꝑuat nos radijs solis. Ideoqꝫ ꝙ sit lucida habꝫ supra naturā. Quis ergo omnis alia pura creatura humana ab adā descēdens fuerit nubes obscura per peccatum originale offuscata. tn̄ hec diuina nubecula. parua. s. ꝑ humilitatē. in q̄ rex eternus transfiguratꝰ est. ꝛ de terribili iudice in patrē pijssimū mutatꝰ est. tota fuit lucida ꝑ supnaturalē ꝟtutē ab oīꝫ tenebra ꝑseruata. Et figurata fuit per nubē illā. que vt habetur Exo. xiij. ducebat filios israel per desertū. Un̄ perduxit eos ad petrā oreb vbi data est aqua populo. que nubes in die ꝓtegebat a sole. nocte ꝟo illuminabat ostendēs illis viā ꝑ quam ābularēt. Ipsa eñ virgo gratiosa nos ꝓtegit ab incēdijs tētationū. ꝛ illuminat in nocte tenebrosa ignorantie. ꝛ ostēdit noƀ viā celestis patrie. ꝛ nos ducit ad fluenta diuine gratie. Hec est illa nubes de qua exponi posset illud. j. Coꝝ. x. Patres nostri oēs sub nube fuerūt. trāssūptiue i. c. nequaqꝫ. de ꝯse. dist. iiij. Sed q̄d mirū si mr̄ dei nubes appellat᷑. cū etiā p̄dicatores oēs sancti tali noīe nūcupēt᷑: vt ptꝫ i. c. reuertimini. xvj. q. j. Un̄ esa. lx. c. de illis d᷑. Qui sunt isti qui vt nubes volant? Tales aūt nubes placent deo. v. di. in fi. et vj. di. in prin. Et ideo ipa glīosa virgo oīm ꝑdicatoꝝ magistra fuit. ꝛ est deo super oēs gratissima. Ista est illa nubes de qua dici pōt illud Nume. x. eleuata est nubes de tabernaculo federis. O igitur dn̄e deꝰ pone nubē vestimentū meū. Iob. xxxviij. Fac vt sim ō illis. de q̄bꝰ dicit᷑ ps. lxxxv. Deduxit illos in nube diei. Et vt in me ꝟificetur illud ps. ciij. Qui ponis nubē ascēsum tuū. Et vt thronꝰ meꝰ sit i colūna nubis. Ecci. xxiiij. Ut cum mediāte hac clara nubecula ascēdero in celū. dicatur de me illud Eccl̄i. xlv. Induxit illum in nube. Fac ergo vt de anima mea verificet᷑ illud Ezech. x. Domꝰ replete est nube. i. virginis deuotione.

Qd̄ beata virgo dicitur mons synai. Assimilatio. vj.

Mons synai. vt d᷑ i lib. de ꝓꝑe. re. ē in arabia. vt etiā ait apl̄s ad Gal. iiij. Et est in prouincia Madian. De quo Iosephꝰ i li. ij. antiq̄tatū inq̄t. Syna mōs est excelsus ꝛ ad pascua egregius: optimas herbas ferens. Erantqꝫ opinio ibi habitare deū. Et iō primitꝰ ibi nemo pascebat oues. q: pastores illuc minime ambulare ꝑsumebāt. Huic mōti appropinquās Moyses ꝓdigiū vidit. s. igneū rubū nō cōburētē: ꝛ eiꝰ viriditatē ꝛ florē nullatenꝰ depascētē. ꝛ eiꝰ ramos fructiferos in ullo incēdio deuastantē. Quis flāma velox ꝛ vehemēs nimis eēt Un̄ de illo igne dn̄s ad moysen locutꝰ est. Idē quoqꝫ Iosephus. iij. lib. ait. Ascendit Moyses in syna. q̄ mōs est excellētissimus in illis regionibꝰ. Et q: sermo erat deū circa eū habitare. ꝛ erat terribilis. ideo circa radices huiꝰ mōtis hebrei sua tabernacl̄a locauerūt. ꝛ ibi deū videre in igne ꝛ in nube ꝛ ipm ꝑsonaliter loquētē audire meruerūt. Dicitur itaqꝫ mōs synai mons diuine habitationis angelice frequētatiōis. mōs luminis ꝛ inflāmatiōis. mons pluuie ꝛ roris. mons pascue ꝛ refectionis. mōs sapiētie ꝛ eruditiōis. quia de illo mōte dominꝰ Moisen ꝛ ppl̄m instruebat. ꝛ ei legē conferebat. Mons misericordie ꝛ ꝓmissiōis. q: inde bona inaudita populo promittebat. Mons iusticie ꝛ cōminationis. quia timorem inspicientibus inferebat. Mons amicitie ꝛ cōfederationis. quia mediante lege populū ibidem sibi sempiterno federe deꝰ vniebat. Mons mūdicie ꝛ puritatis. mōs leticie ꝛ iocūditatis. quia nulli ad montē accedere poterāt nisi q̄ mente ꝛ corpe mōdi erāt. Ibi etiam illi qui mūdi erāt coram dn̄o cum leticia comedebant ꝛ bibebāt. Dicitur etiam mons clemētie ꝛ pietatis siue ꝓpitiationis. ꝛ mōs sacrificij ꝛ orōnis. nā ibi dn̄o immolabāt. ac precibus Moysi et supplicatiōibus deū sibi placatū ꝛ ꝓpitiū audiebāt. hec ibi. Que omnia possent benedicte ꝟgini optime applicari. sꝫ breuitatis gratia solum referā octo similitudines quas ipsa dn̄a nostra hꝫ cū isto mōte sancto. Primo est. q: sicut mons ille fuit mōs synai misericordie ꝛ ꝓmissiōis. quia in eo appa renꝰ dn̄s moysi in rubo. ꝛ cōpatiens afflictioni ppl̄i sui ꝓmisit liberare eū a seruitute Pharaonis egyptioꝝ per manus ipsius Moysi. vt hr̄ Exo. iij. Sic. b. ꝟgo tāq̄ mie

Nota de monte synai

Octo similitudines montis ad mariam

regina fuit pmissa z figurata in illo codez rubo. sicut ecclesia cātat di. Rubū quem viderat moyses incōbustū cōseruatā agnouimus tuā laudabilē v̄ginitatē: dei genitrix intercede p nobis. Itē pmissio facta moysi de liberatiōe pdcta. q̄ figurabat liberationē generis humani de seruitute diaboli. z oēs alie pmissiōes facte i veteri testamēto p dicta liberatiōe in ipa v̄gine cōplete sunt. Nā in eā descēdit fili⁹ dei. z carnē humanā assumpsit p nr̄a liberatiōe. Et iō de illa dici pōt illud Exo. xix. Descendit dominus sup montē synai. Scdo. q: fuit mōs angelice frequētationis. Ibi em̄ frequēter angelus ex psona dn̄i apparuit. z locut⁹ ē moysi. vn̄ dr̄ Act. vij. ꝙ appruit illi in deserto mōtis synai angel⁹ i igne flāme rubi zc. Et in eodem. c. dr̄ de Moyse. Hic est q̄ fuit in ecclesia i solitudine cū angelo q̄ loqbat ei in mōte syna z cū patrib⁹ nr̄is. q̄ accepit v̄ba vite dare nobis. Et silr. b. v̄go fuit ab angelo visitata z salutata. z de verbo vite edocta. sicut pz Luc. j. Tertio q: syna fuit mōs luminis z inflāmatiōis. nā i eo apparuit dn̄s in flāma rubi. Exo. iij. Itē eiusdez lib. c. xix. dr̄. ꝙ tot⁹ mōs synai fumigabat. eo ꝙ ascēdisset dn̄s sup eū in igne. z ascendebat fum⁹ ex eo q̄si de fornace. Et h̄ factū est in btā v̄gine. qn̄ spūsctūs q̄ est ignis. s. amor diuin⁹ in eā supuenit. z ipam estuati desiderio fumare fecit. z mentē ei⁹ totā illuminauit ac inflammauit. Luc. j. vbi ei dixit angel⁹. Spūsctūs supueniet i te zc. Quarto. quia fuit mōs pluuie z roris. Et sic fuit btā virgo in filij dei ɔceptiōe. Vn̄ ppheta pdixerat ps. lxxi. Descēdet sicut pluuia in vellus: z sicut stilicidia stillantia super terram. Hāc autem pluuiam z irrorationē meruit beata v̄go suscipe. q: humillima erat. nāz a supbis z elatis fugit. Vn̄. Reg. j. dr̄. Montes gelboe nec ros nec pluuia veniat super vos. Quinto. q: syna fuit mons diuine habitatiōis. Et silr btā v̄go fuit habitaculum dei. Vn̄ ps. lxvij. ait de ea sub noie mōtis. Mons dei mons pinguis: mōs in quo bn̄placitū est deo habitare i eo. Etem̄ dn̄s habitabit in finē. s. seculoꝝ. i. i vltima etate mūdi. Et iterū idē ps. lxvij. ait. Dn̄s in eis in synai i sancto. Sexto q: fuit mōs sapiētie z eruditiōis. vn̄ Leui. xxvj. dr̄. Hec sunt precepta atq̄ iudicia z leges quas dedit dn̄s inter se z inter filios Israel i monte synai p manū Moysi. Et silr btā virgo illū mūdo edidit q̄ est verbū z sapiētia patris. qui est dux z legifer noster. p quem reges regnāt. z legum cōditores iusta discernūt. Septimo q: est mōs iusticie z cōminatiōi. z silr btīssima virgo sicut sibi deuotis z reuerētib⁹ est salutis refugiū. ita ɔtēptorib⁹ z blasphematorib⁹ erit ad mortē z pditiōis iudiciū. vn̄ Exo. xix. dr̄ de mōte synai. Cauete ne ascendatis in montē. nec tangatis fines illius. Oīs em̄ qui tetigerit montem morte morietur. Octauo q: syna erat mons pascue z refectionis. vn̄ dr̄ Exo. iij. ꝙ deus apparuit Moysi cuz minasset gregē ad interiora deserti ad mōtē dei Oreb. q: s. ibi erāt bona pascua. Oreb em̄ ē pars montis synai. vt dr̄ in li. de ppu. re. Et silr btā virgo in assumptione sua puenit ad pascua eterne felicitatis. ad que etiā gregem fideliū ad se recurrentiū suo exēplo z adiutorio iugiter introducit.

Qd̄ beata virgo dicitur thronus. Assimilatio. vij. **R**

Thron⁹ dupliciter accipit. s. p tertio ordine supreme hierarchie q̄ dr̄ ordo thronoꝝ. et p solio regali. Et oib⁹ istis modis btā virgo thron⁹ dei pōt appellari. Pmo em̄ dici pōt thron⁹ ex eo ꝙ hȝ pprietates illoꝝ angeloꝝ q̄ throni nūcupant. que quidē sunt sex ẜm Dionysium in lib. de angelica hierarchia. Pria est maxima celsitudo: q̄ btē virgini cōuenit q̄ ait Eccli. xxiiij. Ego in altissimis habito: z thron⁹ meus in colūna nubis. Ipa em̄ habitat in altissimis. q: sup oēs sctōs ē exaltata z sublimata. z ad dexterā filij collocata. Vn̄ dr̄ i figurā. iij. Reg. ij. ꝙ posit⁹ est thronus matris regis ad dexterā eius. Scda pprietas est regis circūdatio. que etiā ipsi cōuenit. de qua dr̄ Hiere. xxxj. Nouum faciet dn̄s sup terrā. femina circundabit virū. In quib⁹ v̄bis triplex nouitas denotatur. Prima est. q: circūdat. i. sine corruptione generat. Illud em̄ est circūdatuz qd̄ est ex omni parte clausum. Scda est. q: circūdat virū. vn̄ Ber. ait. Si dixisset infantē vel paruulū: nec nouū videret nec mirū. Sed vir erat iesus. necdū etiā nat⁹ sapientia nō etate. nō quātitate corporis sȝ animi vigore. Habuit em̄ plenitudinē sapientie z virtutis ab instanti sue cōceptiōis. Tertia est quia dr̄ sup terrā. eccl'ia quidē generat quotidie filios in celo sine corruptiōe z cū gratie plenitudine. Vn̄ obitus sctōꝝ nata

Sex p petates thronorum.

le dicitur. quia tūc nascūtur. ⁊ istud nō est nouum. Sed ꝙ ista talis generatio fiat su per terrā istud est omnium nouoꝝ nouissi mū. Tertia ꝓprietas thronoꝝ est stabilis collocatio. Et ista siłr beate virgini conue nit. que stabilis fuit filio in vita. in morte ⁊ post mortē. Nam in vita fuit sibi stabilis p amorē. q: nūꝗ ab ei⁹ amore discessit. In morte fuit ei stabilis p associationē. q: iu xta crucem eius semp stetit. Et post mortē fuit stabilis p fidē. q: nūꝗ eā amisit. Qui dam em̄ discipuli ab eo discesserūt p fidem ⁊ societatē. sed non per amorē. vt apostoli. Alij discesserūt a fide. sed nō ab amore nec a societate. sicut sancte mulieres que iuxta crucem christi steterunt. Beata autē virgo semper immobilis stetit ⁊ in fide ⁊ in amo re ⁊ in societate. Quarta proprietas thro noꝝ est regis susceptio. Et ista etiam cōue nit btā virgini. que excellentiori modo p̄e ceteris christum suscepit. Omnes em̄ tam boni ꝙ mali christū suscipiūt p essentiā ⁊ presentiā. Boni vo ipsum suscipiūt per in habitationē gratie. Virgo autem btā ipm suscepit per gratie plenitudinem in mente ⁊ p presentiā corporalē in ventre. Quin ta ꝓprietas thronoꝝ est regis delatio. Et ista similiter conuenit beate virgini q̄ chri stum de celo detulit. Et ideo vocatur fercu lum a deferēdo. iuxta illud Cañ. iij. Fercu lum fecit sibi rex Salomon ⁊c. Vocat etiā nubes Esa. xix. vbi dicitur. Ascendet dñs nus super nubem leuem. ⁊c. Ipsa enim no bis christum tanꝙ pluuiam salutarem con pluit. iuxta illud Esa. xlv. Nubes pluāt iu stum ⁊c. Vocatur etiam nauis. quia depor tauit nobis panem angeloꝝ. Vnde Pro uer. vltimo dicitur. Facta est quasi nauis institoris delonge portans panem suum.

Serta ꝓprietas thronoꝝ est familiaris apparitio. Et ista similiter beate marie cō uenit. Familiarius enim ⁊ apertius myste rium incarnatiōis sibi christus manifesta uit ꝙ ceteris sanctis vel angelis. Nā Sa lomon dixit se illud ignorare Prouerbioꝝ xxx. dicēs. Tria sunt mihi difficilia. ⁊ quar tum penitus ignoro. s. viā iuuenis in ado lescētia sua. i. viam christi in incarnatione sua de virgine intacta ꝫm expositionē Ni colai de lyra. Johannes etiam baptista di cit se nō esse dignū soluere corrigiam cal ciamēti xpi. Joh. i. Idest non esse sufficien tē exponere profunditatem tanti mysterij;

Maria stabilis fide.

M Maria apti⁹ ol b̄ incar natiōē nouit.

Gabriel quoꝗ angelus de modo requisit⁹ ipsum nō exposuit. sed ad spm̄ sanctū virgi nē remisit dicens. Spūssanctus supueniet in te ⁊c. ac si diceret ꝫm Bern. sup Missus est. Quid a me queris qd̄ ipsa mox experie ris. Scies scies ⁊ feliciter scies. sed illo do ctore quo actore. Ego missus sū nunciare virginalē cōceptū nō creare. Virgo autem bñdicta illud mysteriū nō tm̄ sciuit p infu sam sapiētiā. sed maxime per experientiā. Vnde Ber. vbi. s. ait. Qualiter splēdor ille inaccessibilis virginis se īfuderit visceribus soli datum est scire cui soli datum est expe riri. Scd̄o dico ꝙ ipsa fuit thronus. i. se des ⁊ solium summi regis qui sedit in vte ro suo. Et nūc est thronus dei in mundo. et etiā erit i iudicio. Xp̄s em̄ fecit eā thronū suū dū esset in vētre ei⁹. In cui⁹ figurā dr̄ iij. Regū. x. ⁊ ij. Paral. ix. Fecit rex Salo mon thronū de ebore grandē. ⁊ vestiuit eū auro fuluo nimis. Iste em̄ thronus fuit de ebore p v̄ginitatē. ⁊ de auro p feruētē cha ritatē. ⁊ grādis p maximā humilitatē. nam quāto fuit humilior tanto coram deo facta est sublimior. Christus ergo requeuit in eius virginitate. quia diligit mūdiciā. ⁊ in ei⁹ charitate. q: amat fraternā concordiā. ⁊ in ipsius humilitate. quia diligit mentē tran quillam. Scd̄o ipsa est thronus dei pecca toribus qui sunt in mūdo. Et ideo dicit ad Hebre. iiij. Adeamus cū fiducia ad thronū gratie vt miam consequamur. ⁊ gratiā in ueniamus in tempore opportuno. Quidā enim peccāt ex timore male humiliante. si cut petrus qui timore mortis christū nega uit. Et isti accedētes ad eā. magnā hñt hre fiduciā. ⁊ iō dr̄ Adeam⁹ cū fiducia ad thro nū grē. Alij vo peccāt ex amore male inflā mante. sicut Dauid q̄ malo amore inflāma tus in adulteriū cecidit. Et sicut Matthe⁹ mala cupiditate allect⁹ illicita lucra exer cuit. Et tales ad istum thronū accedentes inueniūt miam. ⁊ iō subdit. vt miam cōse quamur. Alij vo peccāt ex ignorātia excecā te. sicut apl's qui ait. i. ad Ti. i. Ignorans feci in incredulitate. Et tales ad istū thro num accedentes inueniūt gratiā. Et ideo additur Et gratiā inueniamus in tēpore opportuno. Tertio ipsa erit thron⁹ christi in iudicio. ⁊ hoc quantū ad illos q̄ erunt a dextris. Nam illos qui erūt a sinistris xp̄s iudicabit. Vnde Apocal. iiij. dicit. De thro no procedunt fulgura ⁊ voces et tonitrua dicuo

O Maria soliū sū mi regis

N Maria thron⁹ xpi i iu

Ipse eñ xps oẽs ad iudiciũ citabit dicẽs. Surgite mortui venite ad iudiciũ. Et talis citatio dr tonitruũ. Item citatos examinabit dicẽs. Esuriui ꝛ nõ dedistis mihi mãducare ꝛc. Et iste sunt voces q̃ de throno ꝑcedũt. Ultimo ꝯ citatos ꝛ examinatos sniaꝫ fulmĩabit dicẽs. Discedite a me maledicti in ignẽ eternũ ꝛc. Et ista ṽba dicunt fulgura de throno ꝑcedentia. Illi ṽo q̃ erunt a dextris. ad ṽginẽ gl'iosam tãq̃ ad thronuꝫ grẽ ꝛ mĩe cõfugiẽt. Unde ps. lxxxviij. inq̃t deus. Thron⁹ ei⁹ sicut sol ĩ cõspectu meo. ꝛ sicut testis in celo fidelis. Ipsa eñ in iudicio existẽs erit corã deo sicut sol. q꞉ p̃ ceteris habebit maiorẽ splẽdorẽ sapiẽt maiorem calorẽ grẽ ꝛ glie. Et erit sicut testis fidelis. q꞉ corã filio suo de nobis bonuꝫ testimoniũ ꝑhibebit. Uñ ĩ quodã officio canit ipsi virgini. Recordare virgo mr̃ dñ stete ris in cõspectu dei sicut sol refulgẽdo. vt loquaris pro nobis bonã testimoniũ. ꝛ auertas indignationẽ suã a nobis. Alexander aũt de ales sup ꝑdicto ps. lxxxviij. inquit. Notãdũ ꝙ multa fuerũt in throno Salomonis q̃ mystice in throno xp̃i. i. in btã virgine possumus assignare. q̃ in his ṽsib⁹ cõprehẽdi pñt. Ligna. sedile. man⁹. ebur. aurum brachia. scamnuꝫ. Argentum. leo. rex. purpura. pina. gradus. In btã eñ virgine fuerũt ligna fortitudinis ꝛ ꝑseuerãtie. Uñ Cañ. iij. dr. Ferculum fecit sibi rex Salomõ de lignis libani. idest de cedris q̃ sunt fortiores ꝛ imputribiles. Sunt ꝛ alia ligna libani que ei cõpetũt. Uñ ipa dicit Eccl. xxiiij. Quasi cedrus exaltata sum in libano. ꝛ sicut cypressus ꝛc. Itẽ sedile ꝛ manus. iij. Reg. x. Due manus tenẽtes sedile. Sedile est charitas btẽ virginis ꝫm ꝙ Cañ. iij. dr. media charitate cõstrauit. Man⁹ due opa priuilegiata humilitatis ꝛ pietatis. Ebur castitas. iij. Regũ. x. Fecit thronũ de ebore grãdem. Fuit eñ de ebore ꝑ mũdiciam. et grãdis in ꝯtinentia. q꞉ in ea extinctus fuit fomes. Aux. i. sapiẽtie. iij. Reg. x. Uestiuit eum auro fuluo nimis. ꝛ. ij. Paral. ix. auro mundissimo. Brachia longa ad defensionẽ nostram. ꝛ ad danduꝫ adiutoriũ longe positis. idest peccatoribus. ij. Paral. ix. Brachiola duo altrinsecus. Forte xps puer brachiolis illis amplexatus est illã. Scãnũ. ij. Paral. ix Et scabellũ aureum. quasi dicat. Diuitias ꝛ sapiẽtiã terrenã pedib⁹ cõculcauit. Apocal. xij. Mulier amicta sole ꝛ luna sub pedibus eius. Itẽ pedes. i. affect⁹ eius vtebantur auro rõnis. Argẽtuꝫ. i. eloquentia. quia ipsa est aduocata nostra. Cant. iij. Columnas eius fecit argenteas. Leo. Sicut aũt dr. iij. Regũ. x. ꝛ. ij. Paral. ix. quattuordecim leones erãt. Quia ergo leo ẽ terribile animal. quattuordecim leones sunt septẽ virtutes beate ṽginis. ꝛ septẽ dona. quoꝝ odor terret serpentẽ veterẽ. idest diabolum. Unde de ipa dr Cañ. vj. Terribilis vt castrorum acies ordinata. Rex. quia solus rex sedet in throno. ꝛ solus christus in beata virgine. Ezechie. xliiij. Princeps ipse sedebit in ea. Purpura. idest martyrium. Cañ. iij. ascensum purpureũ. Martyr autẽ fuit beata ṽgo. et si nõ corpore tamẽ mẽte ꝫm illud Luce. ij. Et tuã ipsius animã pertransibit gladius. Pina. iij. Regũ. x. Summitas throni rotũda erat. Cañ. iij. Reclinatorium aureum. idest perfectio firma sine angulis ꝛ scrupulis. Gradus sex quib⁹ ascẽditur ad eam ꝫm qđ dr. iij. Regũ. x. ꝛ. ij. Paral. ix. Et sunt sex partes veneratiõis. s. reuerẽtia. deuotio in corde. salutatio ꝛ gratificatio in ore. obsequiũ ꝛ prestatio in ope. Et in quolibet gradu sedet leo. idest timor domini. Eccli. xxvij. Timor dñi super oĩa se superposuit. De hoc ergo throno christi sicut deus pater. Et thronus eius sicut sol in cõspectu meo. Sol splendet et calet siue ardet. in quo notatur gemina stola quam vtraq̃ pie creditur habere beata ṽgo ĩ cõspectu dei vt splendeat et fulgeat sicut sol ꝫm stolaꝫ corporis. ꝛ amore ferueat ꝫm stolaꝫ anime. Et sicut luna perfecta in eternũ. Dicit autem Innocẽtius papa ꝙ sicut rationabiliter asserunt qui de naturis reruꝫ edisserunt. luna frigiditatẽ causat ꝛ humiditatem. Frigiditas designat virginitatẽ. ꝛ humiditas humilitatẽ. Ignis eñ de quo venit siccitas naturaliter sublimia petit. Aqua ṽo aqua procedit humiditas quasi grauis naturaliter petit humilia. Frigiditas igitur ꝛ humilitas lune virginitas et humilitas est marie. que frigida fuit cõtra estũ luxurie. ꝛ humida cõtra fastũ supbie. Quia ṽo sp ꝑseuerauit in ṽginitate ꝛ hũilitate ꝛ in glia etiã appareret ei⁹ ṽginitas ꝛ hũilitas. ideo bñ dr ꝙ est in ꝯspectu dei sicut luna ꝑfecta ĩ eternũ. q̃. s. nunq̃ patit detrimẽtũ. Et testis in celo fidelis. Ipa eñ orat ibi ꝑ peccõrib⁹. ꝛ testat ꝙ fili⁹ dei ꝑ eã fact⁹ est hõ. Uñ dicit Ber. Mater. ostendit

Multa fuerunt in throno salomonis.

P

filio pectus et vbera. Propter quod dicitur Hiere. xiiij. Solij glorie tue recordare. ne irritū facias fed⁹ tuū nobiscū. Btā igit̄ v̄go est thron⁹. sol. luna et testis. Quia thron⁹ est iudicē otinet: q: sol pducit terrenascentia quia luna noctis tenebras discutit. quia testis. causas absoluit. Si pctōres et times iudicē hec tenet eū. Si penitens cupis de terrenis curis exire. hec sol. calorē pducit. Si nox aduersitatū vel ignorantie te pmit luna est. Si causis vexaris a spiritib⁹ imūdis vel desiderijs importunis: vel in morte impeteris. testis tibi erit si eā inuocasti ad videndū opa tua et vitā. Unde in generali ɔfessione dr̄. Cōfiteor deo et btē marie et c. quasi dicat vnusquisqꝫ. Uolo ꝙ ipsa sciat pniam meā et sit testis ɔfessionis mee ipsa et oēs sancti. Unde Osee. xj. in fine dr̄. Judas aūt testis descēdit cū deo et cū sanctis fidelib⁹. Nec tm̄ est testis sed testis fidelis. Studeas ergo habere bonā causam. q: p te nō mentiet̄. Prouer. xiiij. Testis fidelis nō mētiet̄. hec Alex. vbi. s. Unusqsqꝫ ergo deuot⁹ btē virginis pōt dicere illud Job. xvj. In celo testis me⁹. Quā gl'iosam virginē oro vt p me testificari dignet̄ i tpe quo danda erit snīa vite mee vt ei⁹ testimonio mēdacis aduersarij falsitatibus superatis ab omnib⁹ impugnationib⁹ absoluar. et cū ipā patrona mea ascēdere merear ad degustanda paradisi gaudia. per infinita secula secuLoꝝ. Amen.

De eiusdem sacratissime virginis assimilatione. Sermo quart⁹.

Iberasti me domine ꝑm multitudinē misericordie tue. Eccli. lj. Signū magne liberatis et nobilitatis est alicui⁹ ciuitatis vel terre si ipā alijs oib⁹ tributū soluētib⁹ nō sit trebutaria. Ex quo appet libertas et nobilitas bn̄dicte v̄ginis marie. Nam cum oīs creatura pure humana fuerit peccato subdita. et ɔsequēter demoni tributaria. ipsa tm̄ immaculata v̄go ab hoc tributo fuit exēpta. q: a cuiuscūqꝫ peccati macula fuit aliena. Cui⁹ aūt figura habet̄ Gen. xlvij. Nā i illa magna egestate et charistia graui tota terra egypti fuit tributaria Pharaōi excepta terra sacerdotali que libera fuit ex pꝛiuilegio regis. Qua figura denotat̄ ꝙ tēpe quo fuit tāta egestas grē. Et quando erat penuria illius frumēti de quo fact⁹ est panis celestis. s. xp̄us tota hūana natura fuit per pctm̄ tributaria pctō. Solaqꝫ mater sacerdotis magni xp̄i fuit ab eo immunis ex diuino pꝛiuilegio illā pseruāte. De ipā autē dira suitute hūana dr̄ Thren. j. Quō sedet sola ciuitas plena pplo: Facta est quasi vidua dn̄a gētiū pnceps puinciarū facta est sub tributo. Uocat̄ nanqꝫ humana natura dn̄a aliarū creaturarū inferioꝝ. iuxta illō. Ouid. in. j. Metam. Sancti⁹ his animal mētisqꝫ capacius alte Deerat adhuc. et qd̄ dn̄ari in cetera posset. De liberatione vero hui⁹ terre dixit pppheta ps. lxxxvj. Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei. Hec igitur fuit terra sacerdotalis de q̄ nat⁹ est summ⁹ sacerdos q̄ et hostia p nobis est immolatus. Unde Leo papa in sermone de natiuitate eiusdē v̄gis ait. Obsecro dilectissimi frēs mei hanc nostre salutis historiam intēdite diligēter corda vigilēt. oculi nō dormiant creator nāqꝫ oim de btissima v̄gine carnē sumēs sine pctō nat⁹ est et in mūdo conuersatus. Ecce sacerdos magn⁹ nulla in se habēs pctā. Et idcirco dign⁹ et potens fuit vt sacrificiū offerēs aliena mūdaret pctā. Cū igit̄ in reb⁹ humanis inueniri non poterat preciū nr̄e redēptionis. redēptor noster semetipm̄ obtulit hostiā in odorē suauitatis Sicqꝫ ipe fact⁹ est sacerdos. sacrificium. redemptor et precium. hec ille. Bene igit̄ decuit reginā illā secūdam que talem pduxit fructū liberā fieri ab oi tributo pcti. Uñ augu. in lib. de natura et gratia ait. Excepta beata v̄gine. de qua ppter honorē dn̄i nullam proꝛsus cum de pctis agit̄ habere volo questionē si oēs sancti et sancte dei cum viuerēt interrogati fuissent vtrū sine peccato fuissent. oēs vna voce dixissent. Si dixerimus q: pctm̄ nō habem⁹ ipsi nos seducimus et veritas in nobis nō est. Et ideo de hac immunitate et singulari sua liberatiōe a peccato ipā benedicta virgo gratias agit deo in verbis ppositis. De qua innocētissima v̄gine adhuc octo alias assimilationes perscrutabimur.

Qd̄ btā virgo dr̄ vellus. Assimilatio. j.

Alexander de ales exponēs illō ps. lxxj. Descendet sicut pluuia in vellus et sicut stillicidia stillantia sup terram. ait. Uellus est virginitas marie. terra hūilitas ipi⁹ pluuia est deitas vel grā. stillici

dia abūdantia grāꝝ ꝛ donoꝝ. Dic̄ ꝙ ppha. Descendet sicut pluuia in vellus. i. deus in vterū virginis. Vellus enī maria fuit rore grē ꝛ diuinitate plena. area. i. iudea sicca ꝑmanente. Unde Hiero. ait. Vellus cum sit de corpe nescit corpis passiōes. ꝛ similiter beata virgo īmunis fuit ab oī immūdicia. Et nota ꝙ ꝓprietates velleris q̄ btē ꝟgini cōueniunt in his versib' cōtinenf. Succida vestis ouis nō sentit. nō sonat icta. Hirta pilo molli bibulo. tingitq; parato. Pectunt. nēt terūt. ꝙ frigora pellat ꝛ ornet. Succida est beata ꝟgo. i. succo pietat plena. Judicū. vj. Expresso vellere conchā rore cōpleuit. Nos sumus cōche. Itez vestis ouis est maria. i. ꝓtectio simpliciū ꝛ innocentiū. Prouer. vl. Oēs domestici eius vestiti sunt duplicibus. i. stolla gemina. Item nō sentit beata ꝟgo motus carnales. Non sonat icta. Luc. ij. Et tuā ipsi' aīam ptransibit gladius. Et de charitate dr. j. ad Cor. xiij. nō irritaf. Itē hirta. i. hirsuta. i. simul se tenēs. Actuū. j. Hi erant oēs orantes in cenaculo cū mulierib' ꝛ maria matre iesu. Et ad lrām hirsuta fuit qr nō erat cōpta. j. Pet. iij. Quarum non sit exterius capillatura. aut circūdatio auri ꝛc. Pilo molli. i. cogitatiōe pia. Unde bene ꝯuenit ei illud Hiere. xxix. Ego cogito cogitatiōes pacis. Item bibulo. supple verbi dei. Luce. ij. ca. Maria ꝯseruabat omnia verba hec conferens in corde suo Itez tingitq; parato. qr fuit verecunda. Eccli. xxvj. Gratia sup gratiā mulier sancta ꝛ pudorata. Luce. j. Turbata est in sermone eius. Itez pectunt beatam virginem bone ancille. i. dilatāt laudibus ꝛ honoribus. sicut lana carpinata amplius dilatatur. Eccli. xxiiij. In medio populi sui glorificabitur. Item nent subtiles predicatores de beata virgine. Exo. xxxv. Mulieres docte dederūt que vouerant. i. predicatores docuerūt que cogitauerunt. Item terunt pluras orōnes. Tob. ij. Ibat Anna ad opus textrinū quotidie. Itez pellit frigora infidelitatis. Unde cātat eccl'ia Gaude maria virgo cūctas hereses sola interemisti in vniuerso mūdo. Item ꝛ ornat Actuū. ix. Ostendebāt tunicas ꝛ vestes q̄s faciebat illis dorcas. Dorcas interpretaf caprea vel damula. ꝛ significat. b. virginem quā cōparat spōsus celestis capree dicens Cañ. iiij. Duo vbera tua sicut duo hynnuli capree ꝛc. hec oīa Alexander vbi. s.

Velleris ꝓprietates.

Possumus autem dicere ꝙ beata virgo dicif vellus propter q̄nq; causas. Primo enī dicif vellus. quia vellus est de carne excisuz. sed sine carnis corruptione. Et sicr ipa virgo benedicta excisa fuit de carnali iudea. et tamē nō fuit pctō corrupta. Un̄ Bern. ait. Quid Gedeonis significat. vellus. quod vtiq; de carne: sed carnis vulnere decisum in area positū est nisi carnē assumptā de carne virginis. ꝛ sine detrimēto virginis? Ecce maria velleri comparaf. que deū in concepit vt eum toto hauriret corpe. nec eiusdē corporis scissuraz pateref. sed esset mollis ad obsequiū solida ad sanctimoniā. Quāuis igif vell' sit de corpe tn̄ nescit corpis passiones. quia maria lz fuerit in carne. tamen vitia carnis nesciuit. nec vnq; corruptionē sensu. sed semp impolluta ꝛ illibata ꝑmansit. Scđo dr vell' quia fuit rore spūssancti ꝑfusa. Qđ fuit figuratū Judicū. vj. vbi dr ꝙ vellus Gedeonis impletuz est rore area sicca remanēte. qđ gedeon expssit ꝛ cōchas impleuit. Vellus q̄dē bibulū est ꝛ multum roris recipit. ꝛ expressum leuiter effundit. Cor enī beate virginis erat bibulū. i. valde sitibundū ad rorē spūssancti suscipiendū. Et ideo recipe meruit plenitudinē grāꝝ. Unde petrus raueñ. inq̄t. Iste celestis ymber elapsu placido se ī ꝟgineū vellus, effudit. totaq; diuinitat vnda bibulare nostre carnis in vellere se locauit. vnde patibulo crucis expressa terris oībus pluuiam salutis effunderet. ac vitalibus partita stillicidijs fidei germina irrigaret. Quia igitur istud vellus virgineum sic est plenū. ideo nō potest tam leui desiderio tangi vel exprimi q̄n statim impleat conchā. i. animas ad ipam recurrentē. Hoc aūt vellus repletum fuit rore originalis iusticie. area. i. iudaica gēte in siccitate peccati remanēte. Tertio dicif vellus: quia fuit celesti pluuia madida. Unde Bernar. exponens illud ps. lxxj. Descēdet sicut pluuia in vellus ꝛc. ait. Pluuia volūtaria quā segregauit deus hereditati sue placide pri' ꝛ sine strepitu opatōis humane suo sacratissimo elapsu virgineuz se demisit in vterum. Postmodū aūt vbiq; terrarū diffusa est ꝑ opera predicatorum. nō iam sicut pluuia in vellus. sed sicut stillicidia stillantia sup terrā cū quodā strepitu verboꝝ ac sonitu miraculorum. Hiero. quoq; inquit. Plane celestis ymbre virgineū vellus infudit, ꝛ tota diuinitatis vnda

S Maria vell' ꝓpter q̄n

in carne se otulit. Deinde p crucis patibulū expēssum oibus terris pluuiā salutis. effudit. et auidis mentib⁹ stillicidia grē pstitit.

E Quarto dr vell⁹. qr ad instar velleris fuit tincta et maxime, colore rubeo. Et sic ei⁹ caro facta est purpura celestis imperatoris. Unde alchuinus in lib. de trini. ait. Beata maria lana mundissima fuit et virginitate clarissima. que sola digna esset i se filij dei recipere dignitatem. sicut lana conchilij sanguinem. vt ex ea fieret purpura imperiali maiestate tm̄modo digna quāq̄ nullus dignus esset induere nisi augusta pditus dignitate. Quīto dr vell⁹. qr ad vestimenti xp̄i preparationem et fabricationem fuit valde idonea. De lana quidē ouis sine ipsius ouis lesione assumit' et indumentū

V preparat'. Triplex autē vestimentū fecit

Maria filio suo beata virgo. Primū fuit materiale. scz tunica incōsutilis quam ipa benedicta vgo miro opere infanti filio suo fecit.

Fecit tri plex ve stimētū

christo.

que puero crescente crescebat. Scdm vestimentum fuit corporale. Nam spūssanct⁹ de eius carne assumpsit. et corpus xp̄i sine virginitatis violatione preparauit et fecit. qd etiā dici pōt vestis incōsutilis. Aliorū eni corpa ex duab⁹ partibus. s. et semine pris et matris pstauunt. Corpus aūt xp̄i fuit incōsutile. quia factū est sancti spūs opatōe. Tertiū est vestimentū spūale. qd nobis facit quādo fide et ceteris virtutibus nos induit. et ad diuinum amorem nos calefacit. iuxillud Job. xxxi. De velleribus ouiū meaꝝ calefactus est. Oues aūt xp̄i sunt virgines eius. Earū vo vellera sunt ipsarum merita et exempla. Precipua aūt ouis dei est vgo bndicta q̄ suis meritis nos induit et calefacit. Unde Prouer. vltimo dr. Non timebit domui sue a frigorib⁹ niuis. Omes eni domestici eius vestiti sunt duplicib⁹. Duplicia autē vestimenta sunt fides et opera. vel dilectio dei et pximi. vel vita actiua et ptemplatiua. Que duplicia indumēta deuotis suis impetrat et ideo ab eis omne frigus expellit et fugat.

X Qd beata virgo dr lux. Assimilatio. ij.

Inquit saluator Johannis. xij. Dum lucem habetis credite in lucem: vt filij lucis sitis. Sup quibus verbis ad maiorē declarationem et confirmationem dictoꝝ in scda parte pncipali huius operis. sermone. iij. in exor. dico q beata virgo dicit' lux. quia lux tenebras repellit. iuxta illud Johis. i. Et lux in tenebris lucet. De ipa autē virgine inquit Damasce. Aufer lucem. et omnia in tenebris: et oia incognita remanebunt. Sic beata maria dum verum lumen mūdo effudit. cecitatis et infidelitatis tenebras effugauit. vnde maria interpretatur illuminatrix. Ipsa eni est illa lux aurore. que oriēte sole mane absq̄ nubibus rutilat. vt dicitur. ij. Regū. xxiij. Ipsa nanq̄ peccatores purgat a tenebris peccatorum lumine grē sue. Et ideo dicit' lux aurore. Quia vo frigidas mētes calefacit: ideo assimilatur luci solis orientis. Et quia estum concupiscentie refrigerat. et a nubibus carnalium passionum animas serenat. ideo assimilat' luci matutine que est cū refrigerio. et luci serene que est absq̄ nubibus. De ipsa etiā exponi potest illud Hester. viij. Judeis noua lux oriri visa est. gaudium. honor et tripudium et c. Est eni gaudiosa insipientib⁹. quibus spūales consolationes impendit. honorabilis proficiētibus quos ab oibus impugnationibus ptegit. Sed tripudiosa est perfectis quos ad celestia gaudia introducit. Sicut etiam lux insidias pandit. nā latebras illustrat et patefacit in quibs insidie abscondun ur Sic ipa insidias diaboli deuotis suis patefacit ne decipiātur. Et ideo diabolus istam lucem multum timet et fugit. iuxta illud Johis. iij. non venit ad lucem vt non arguantur opera ei⁹. Sicut etiam lux securitatem parit. vnde hoies q̄ de nocte pauescunt in die securi vadunt. et hoc ideo procedit: quia nō timent offendiculum. iuxta illud Johis. xi. Qui ambulat in die nō offendit. quia lucem huius mūdi videt. Non autē timēt qui in luce vadunt. aut pedis offendiculū. aut hostis latentis incursū. vel fantasmatis terrētis aspectū. Et similiter illi qui beatam virginē sequūtur et et adherent per deuotionē. illuminātur et protegūtur ab ea. vt neq̄ cadāt peccādo nec a demonib⁹ decipiant'. nec a fantasmatibus terreantur. Et ideo oibus christianis dico illud ad Romañ. xiij. Induamur arma lucis sic vt in die honeste ambulemus. Arma eni lucis sunt exempla beate virginis. que quicunq̄ indutus fuerit. scz illa sequēdo. tutus erit ab omnibus predictis. Sicut etiā lux celestium corporum virtutes ad nos vehit. Unde fm Auicennam lux ipsa est vehiculum virtutum celestium

q2.s.celestia luminaria mediāte luce agūt et mouēt ista inferiora. Ita mediāte. b. virgine deuenit ad nos xps q est dei virt9. vt dr.i.ad Cor.i. Mediāte g ista diuina luce celestis grā nobis infundit. et deueniūt ad nos diuine miserationes. Et iō dicam9 deo illud Eccli.xxxvi. Miserere nri de9 omniū et respice nos et ostēde nob lucē miseratio-num tuarum. Sicut etiā lux diuersas res nasci fac. Vñ dicit Diony.iiij.c. de diuinis no. q lux oībus corpibus grām ɔfert. Sic btā vgo genuit illā qui multos nasci fecit dei filios p grām. et adduxit eos in gliam: qs nō dedignat vocare fratres.ad Heb.i. Oēs aūt qui xpi fratres sunt pñt dici filij spūales hui9 lucis sicut innuūt vba in pn-cipio hui9 ptis posita. Absit ergo vt velim9 hanc clarissimā lucē tenebris pctōx obscu ratā pdicare:ne de nobis dicat. Oīs q ma le agit odit lucē et qrit tenebras.s.in ea sue nire.xviij.q.ij.c.pniciosuz. Ne sim9 de illis de qb9 dr in.c.hinc etem.xlix.di. Albuginē habet in oculo qui veritatis lucē videre nō sinit.qui arrogantia sue sapīe excecat. Pu pilla nāqz oculi nigra videt. Albuginē vo tolerās nihil videt. Qui enī sibi cādorez sa piētie tribuit a luce supne cognitiōis se ex cludit.et eo claritatem veri luminis neqq penetrat.quo se apud se per arrogantiam exaltat.sicut de qbusdam dr in epistola ad Roman. dicētes se eē sapiētes stulti facti sunt.hec ibi. Nos vo hāc lucē serenissimaz quantū possum9 extollam9.vginē.s.fulgen tissimā cui competūt oēs ppetates lucis. quas ponit Aug.sup Gen.ad lrām di. Lux est substātia summe simplex summe multi-plex in efficatia.summe mobilis et absolu-te penetratiōis.et minime resistētie et sum me.disparia et ɔtraria generās et cōcilians summe ɔuertibilis. Oīs natural motiōis pncipiū et origo.summe pfectibilis. sūme iocūda.summe cōicabilis. Unde luce i cor poribus nihil est vtilius.nihil cōius.nihil pulchri9.nihil veloci9.nihil subtili9.nihil impassibili9.nihilqz virtuosius inuenitur. hec ille. Et loquit de luce creata. Btā enim vgo fuit summe simplex:simplicitate colū-bina.seruās illud Mat.x. Estote simplices sicut columbe. Item summe multiplex in efficacia.naz multiplices filios spirituales quotidie generat deo. Unde illi predictum fuit illud Job.v. Multiplex erit semen tuū Et hoc est illud semē de q dixit de9 serpēti

Propetates lucis ma riecōueniunt.

antiquo. Gen.iij. Inimicitias ponā inter te et mulierē. et semen tuū ac semen illius. Semē ergo diaboli sunt oēs beate vginis aduersarij. Semen aūt mris dei sunt oēs eius fideles et deuoti. Multipliciter quoqz instruit deuotos suos. Unde illi dici potest illud Job.viij. Spūs multiplex smo oris tui. Item est summe mobilis.vñ p hac ei9 ppetate ac p pcedēti possumus allegare illud Sap.vij.vbi dr. Est enim in illa spūs intelligentie sctūs.multiplex subtilis. mo-destus.disertus.mobilis incoinqnat9.cer-tus.suauis.amans.bonus.acutus.q nihil vetat bñfacit.et human9.benign9. stabilis. securus.oēz habēs virtutē.oīa pspiciēs.et qui capiat oēs.spūs intelligibilis et mūd9. Oībus enī mobilib9mobilior est.et attigit. vbiqz ppter suā mūditiā. Hec ibi. Ex qbus etiā patz alia ei9 ppetas.s.q est summe pe netrationis. Ipsa qz est summe et mīme re sistētie. Sūme diabolo quē ɔtinue impu-gnat.et cui p nostra salute resistit. minime aūt nobis.q2 nobis ad eā recurrētibus nō resistit.sed ɔtinuo nos sub sua protectione recipit. Ipsa etiā disparia et ɔtria gñauit et cōciliauit. Homo enī erat ɔtrari9 deo ppt pctm. et maxima ē disparitas iter creatorez et creaturā.adeo q nō pōt tāta dissilitudo notari qn sit etiā icōparabilr maior.c.dā-namus.de sum.tri.et fide ca. Btā igit vgo deū generās et hoiem.cōiunxit disparia in vnitate psone.et humanā naturā diuine cō ciliauit. Alie etiaz ppietates lucis sup po site aptissime patent cuilibet deuote specu lanti q scz fuerunt in ipa bñdicta virgine: De quib9 etiā aliquas tāgit salomō Sap. vij.vbi post predicta verba statim subdit. Vapor est enī vtutis dei. Et ideo nihil in-quinatū in illā incurrit. Cādor est enī lucis eterne et speculū sine macula maiestatj dei et imago bonitatis illius. Et cū sit vna oīa pōt.et pmanēs in se oīa innouat.et in aīas sanctas se trāsfert. et amicos dei et pphas constituit.hec est speciosior sole.et sup oēm stellarum dispositionē luci comparata in-uenit prior.

Qō beata virgo dr lampas accensa. Assimilatio.iij.

Finito cōpletorio in ecclīa extin guunt omnia lumīaria excepta lampade q die ac nocte ardet co ram altari maiori.q2 ibi corpus dñi est. Et quando sacrista vel alius frater

lumine indiget. vadit ad lāpadē ⁊ īuenit. Sp̄āsr. īpe passionis xp̄i oīs fidei lumē quodāmodo fuit extinctū. q: oēs discipuli eo relicto fugerūt. Mat. xxvj. Sed vna lāpas tm̄modo accēsa remāsit. s. beata virgo maria in q̄ lumē fidei luxit et exarsit ignis charitat. ⁊ hec stetit iux̄ altare. i. iux̄ crucē in q̄ pēdebat corpus dn̄icū. s̄m illud Joh. xix. Stabat iuxta crucem iesu mater ei⁹. In cuius signū trib⁹ noctib⁹ vltimis maioris hebdomade cū tenebre fiūt oīa luminaria extinguunt vno excepto qd̄ latet sub altari s̄m cōsuetudinē aliquarum eccliarū. sed post modicū cūctis ostendit. Hec em̄ oīa significāt illud quod. s. diximus. Per extinctionem em̄ alioꝝ luminarium denotat extinctio fidei oīm apostoloꝝ ceterorumq fideliū. Per candelā vo q̄ nō extinguit. sed aliquātisp celat. significatur beata vgo. q̄ sola mēte latebat in cruce cū xp̄o suspēsa: lꝫ in corpe semimortua iaceret iux̄ crucem. Non est igit aliquo tp̄e extinctū lumē ei⁹. sicut p̄dictū fuerat Prouer. vlt. vbi dr̄. Nō extinguet in nocte lucerna ei⁹. Figura aūt huius habet Exod. xxvij. vbi p̄cepit de⁹ q in tēplo semp lucerna arderet q̄ nunq̄ extingui debebat. Hec em̄ lucerna fuit beata virgo. que semp p̄māsit accēsa corā diuino altari. ⁊ nunq̄ fuit extīcta. sꝫ fouuit lumen diuine gr̄e p̄bendū viatorib⁹ vnde possint videre viam salutis. Nec est aliq̄s tā cecus cui lumē istud non possit visum restituere. Et ideo eius deuoti dicūt illi cū ps. xxxv. In lumine tuo videbimus lumē. O igitur dn̄e deus qui accēdisti hanc lucernā. ⁊ nō abscōdisti eā sub modio. sed posuisti sup eā delabrū: vt luceat oib⁹ q̄ i domo sunt sicut nobis facere ꝯsuluisti Mat. v. ⁊ Mar. iiij. Non me p̄mittas esse de illis q̄ caligantib⁹ oculis nō vidēt hanc lucernā fulgētissimā sicut Hely. de quo dr̄. j. Reg. iij. Non poterat videre lucernā dn̄i. Ip̄a nāq vgo a p̄ncipio sue formatōis a te illuminata nunq̄ fuit lumine p̄uata. Unde de illa dicebat p̄pheta ps. xvij. Qm̄ tu illuminas lucernam meā dn̄e: de⁹ me⁹ illumina tenebras meas quasi dicat. Sicut tu illumiasti matrē tuā quā creasti lucernā meā ⁊ oīm fideliū. ita fac vt mediante hac lucidissima lucerna illuminent tenebre pctōꝝ meoꝝ. Hec est em̄ lucerna splēdēs sup cādelabrū sctm̄. Eccli. xxvj. Ad cui⁹ lumē q̄cūq b̄n direxerit gressus suos: poterit cū ad supnā patriā peruenerit dicere illud Job. xxix. Splēdebat lucerna eius super caput meū: ⁊ ad lumē ei⁹ ambulabam in tenebris.

Qd̄ btā vgo dr̄ vas dei. Assimilatio. iiij

v Vas dei appellat. b. vgo multipliciter. Primo vas purū ⁊ nouū. iuxta illud qd̄ in figurā dr̄. iiij. Regū. ij. Afferte mihi vas nouū ⁊ mittite i illd̄ sal. Istud em̄ vas nouū fuit vterus ip̄ius vginis. q: vt ait magr̄ Jaco. de voragine in lib. b. virginis. ideo dr̄ nou⁹. q: ab oī vetustate culpe pen. i⁹ fuit mūdus. In istud aūt vas sal sapiētie missum fuit. qn̄ xp̄s q̄ est dei sapiētia in vteꝝ ei⁹ intrauit. Non solū aūt illud vas fuit nouū ⁊ purū. sed etiā fuit purissimū. iux̄ illud Prouer. xxv. Aufer rubiginem de argēto: ⁊ egrediet vas purissimū. Deus em̄ s̄m aliq̄s abstulit rubiginē ac infectōēs oēm a semine quo debeat ip̄sa vgo ꝯcipi. ⁊ sic egressus est vas purissimū corpis sui. vel saltē ante infusionē aīe vginis sanctificauit altissimus tabernaculū suū. i. corpus virgineū. ps. xlv. Et sic p cōceptionē egressum est in esse vas purissimum. i. ip̄a virgo que fuit vas diuinū oī puritate repletissimum. Possum⁹ etiā dicere q ip̄a virgo in sua imaculata cōceptione fuit purum vas qd̄ ab originali pctō fuit p̄seruatū. In conceptione autē verbi dei fuit vas purius qd̄ a peccabilitate fuit liberatū. Fuit enim tūc ip̄a virgo in gr̄a ꝯfirmata: ita vt nō posset peccare nec mortalr̄ nec venialr̄. s̄m theologos in. iij. di. iij. In assūptione autem eius gl̄iosa. qn̄ in corpe ⁊ aīa fuit gl̄ificata. vas illud factū ē purissimū. q: imortalitate ac i passibilitate: atq eterna fuit puritate decoratū. Scd̄o fuit vas ꝓfundū p ꝓfundā humilitatē. ⁊ ideo meruit dei gr̄a profunde adimpleri. Cor nāq nr̄m est vas quod tūc ꝓfunde foditur qn̄ profunde humiliatur. Sed sunt quidā quoꝝ cor tm̄ cauat ⁊ foditur in supficie. q: humilitatē habēt in ore ⁊ exteriori ꝯuersatione. Supbiā vo habēt in corde. iux̄ illud Eccli. xix. Est qui neqter se humiliat: ⁊ interiora eius plena sunt dolo. Alij vo sunt qui habēt cor fossum ⁊ cauū vsq ad mediū. sicut sunt fui dei. q̄ sic humiliant exterius in signo cōuersatiōis. sic etiā humiliant interius i medio cordis de quibus dr̄ Michee. vj. Humiliatio tua in medio tui. Nullus aūt vnq̄ fuit qui habuerit cor concauū vsq ad profundū. i. qui

Maria vas purum.

ita se humiliauerit sicut xps et beata virgo. Ille enim profunde se humiliat qui tantum descendit quantum descendere pot. Christus autem hoc egit quando descendit usque ad susceptionem nature nostre. et usque ad tolerationem pene et mortis vituperose. Unde inquit apostolus ad Phil. ij. Qui exinaniuit semetipsum formam serui accipiens etc. Similiter et beata virgo non potuit profundius descendere: nec magis se humiliare. quam quando ipsa que erat celi terreque domina et dei mater electa: se ancillam et pedissequam appellauit. Et quia profundius se humiliauit quam aliqua creatura: ideo tantam gratiam recepit quantam aliqua pura creatura recipere potuit. Tertio vas dicitur solidum. quia nunquam frangi potuit. Unde de illa dici pot illud Eccli. l. Quasi vas auri solidum ornatum omni lapide precioso. Cetere autem mulieres franguntur in concipiendo per virginitatis violationem siue deflorationem. In pariendo autem franguntur per dolorem et afflictionem. Franguntur etiam in vita per multorum peccatorum perpetrationem: quia quodlibet peccatum frangit cor humanum. Unde Eccl. xxj. dicitur. Cor fatui quasi vas confractum: omnem sapientiam non tenebit. Franguntur etiam in obitu per incinerationem seu corruptionem. Ipsa autem benedicta virgo fuit vas solidum. quia in suo conceptu habuit integritatem: in partu iocunditatem. in vita virtutis stabilitatem in obitu vero induit immortalitatem. Quarto fuit vas admirandum. iuxta illud Eccli. xliij. Vas admirabile opus excelsi. Si enim esset aliquod vas quod maius seipso contineret. ita quod super capacitatem totius nature create contentum esset in infinitum maius continente. et tamen ab ipso contineretur. istud esset vas mirabile et stupendum. Sed si vas existens clausum reciperet in se aliquid et effunderet sine aliqua sui apertione: istud vas diceretur mirabilius et stupendius. Si vero esset aliquod vas quod vinum et aquam simul sine aliquo medio contineret. et tamen nulla commixtio fieret. profecto istud vas esset mirabilissimum et stupendissimum. Tale autem vas fuit b. virgo. quia illud quod in suo vtero continebat maius in infinitum se erat. Istud ergo vas virgineum quod continuit deum quem celi et celi celorum capere nequeunt. ij. Paral. vj. fuit mirabile et stupendum. et ideo canit ecclesia. et fuerunt verba diui Augu. di. Sancta et immaculata virginitas. quibus te laudibus efferam nescio. quia quem celi ca. non po. tuo gre. contu. Ipsa etiam existens clausa dei filium in vtero suo recepit per conceptionem. Et similiter intactis claustris virginitatis illum effudit per pluritionem. Et ideo vocatur Cant. iiij. Hortus conclusus et fons signatus. In isto etiam vase fuit vterinum habuit vinum diuinitatis et aquam humanitatis et tamen nulla facta est commixtio seu confusio naturarum. Unde canit ecclesia. Deus homo factus est. id quod fuit permansit. et quod non erat assumpsit non commixtionem passus neque diuisionem.

Vas solidum.

Maria vas mirabile.

Quinto fuit vas aromaticum. In eius enim vtero et ore fuerunt species omnium aromatum. id est virtutum. De quibus ipsa inquit Eccli. xxiiij. In me omnis gratia vie et veritatis. in me omnis spes vite et virtutis. Nam ipsa est species aromatica que viuificat mortuos. et ideo ait. In me omnis spes vite. Ipsa etiam est species illa que illuminat cecos. et ideo subdit. et veritatis. Item est illa species que sanat infirmos et desperatos et ideo addit. In me omnis spes vite. Item est illa species que roborat et confirmat debiles et languidos et ideo subiungit. et virtutis. In isto etiam vase continentur vnguenta contra omnes infirmitates. Nam in ea est vnguentum quod deprimit tumores superbie scilicet consideratio sue humilitatis. Item illud quod extinguit hydropisim auaritie scilicet consideratio sue paupertatis. Et illud quod expurgat immundiciam luxurie scilicet consideratio sue honestatis. et virginitatis et sic de singulis.

Quod beata virgo dicitur rota dei. Assimilatio. v.

i Dicit Ezechiel propheta sui li. c. j. Apparuit rota vna super terram iuxta quattuor animalia. habens quattuor b facies. Hec autem rota significat beatam virginem. Ipsa enim fuit demonibus terribilis. Sicut enim leones terrentur quando audiunt strepitum rotarum. ita ipsi demones fugiunt cum audiunt inuocari et nominari hanc rotam diuinam. Unde de eo inquit ps. lxxvj. Vox tonitrui tui in rota. Ista autem rota super terram fuit a terrenis eleuata cogitatione. affectione et conuersatione. Item fuit iuxta quattuor animalia que secundum expositores significant euangelistas iuxta quos ipsa fuit cum eis conuersando: atque eos instruendo. Habet quoque quattuor facies. id est quattuor virtutes cardinales. scilicet iusticiam. prudentiam. fortitudinem. et temperantiam. Vel quattuor facies. id est quattuor aspectus. quorum vnum vertit ad deum pro nobis intercedendo. Aliud ad paradisum. id est ad beatos. eos letificando. letificantur enim sancti qui sunt in celo non solum aspectu regis sed etiam regine. qua mediante saluati sunt. Tertium vero vertit ad mundum

miserēdo ⁊ ꝓtegendo. Quartū autē vertit ad diabolum exterēdo ⁊ expellendo. Unde dicit demonibus esse terribilis vt castroꝝ acies ordinata. Cañ.vj.

Qđ beata virgo dicitur sedes dei: Assimilatio.vj.

B Inquit aquila volans Johānes euange. Apoc.iiij. Uidi ⁊ ecce sedes posita erat in celo. ⁊ supra sedem sedēs ⁊c. Hec aūt sedes figurat beatā virginē que dicit sedes rōne artificij.q: ad modū sedis fuit artificiata. Nā sedes est a terra eleuata. ⁊ inferi⁹ clausa. ⁊ supius aperta. Ipa aūt benedicta virgo fuit eleuata a mūdo. clausa petō. ⁊ apta deo. Et i deo ꝓpheta inqt deo ps. xliiij. Sedes tua deus in seculum seculi ⁊c. Ista aūt sedes posita est in celo .s. empyreo. ad hūc viuēs posita erat affectione ⁊ cōtēplatione. Nunc aūt est ibi glorificata habitatione. Unde idē ꝓpheta ait ps.x. Dñs in celo sedes eius ⁊c. Uel posita est.i.p fidem firmiter stabilita.in celo.i.in ecclesia militante. Supra hanc autem sedem virgineā erat sedens scē christus dei filius. qui licē super ipam esset dignitate. tamen in ea sedit ⁊ quieuit incarnationis humilitate. iuxͣ illud Ezech.xliiij. Princeps ipe sedebit in ea. De hac autē sessione predictum fuerat Esa.xvj. vbi dicit. Preparabit in misericordia solium ⁊ sedebit super illud in veritate. Et ps.ix. inquit dauid. Sedisti sup thronum qui iudicas iusticiam. Sedere enim pro tribunali in sentētijs ꝓferēdis multū operat. Et ideo debent sedendo sentētiare iudices. vt per glo. in .c. bone. de postu. prela. quia sentētia aliter nō valeret. argu. ff. quis ordo in bo. pos. ser. l. ij. §. ⁊ bonorum. ⁊ facit. C. de offi. ciui. iudi. l. j. in auť. de iudi. §. sedebūt. ⁊. C. de sen. ex. peri. reci. l. fi. Super istam igit regalē sedem oīa iudicia sua deus faciet. Unde ps. xxviij. dr. Sedebit dñs rex in eternum. Et ps. xlvj. Deus sedet super sedem sanctā suam. De qua sede etiā iquit Esaias ꝓpheta. c. vj. sui li. dicēs. Uidi dñm sedentē super solium excelsum. ⁊ eleuatum ⁊c. Ista autem sedes excelsa ⁊ eleuata ab omni stercore peccati fuit deo ante secula ordinata. Unde ipsi deo inquit ꝓpheta ps. xcij. Parata sedes tua extunc a seculo tu es. Et rōnē huius assignat ps. xciij. dicens. Nūquid adheret tibi sedes iniquitatis: quasi dicat. Absit. De hac etiam

Sentētia sedendo feratur

sede idem propheta ait ps. cij. Dñs in celo parauit sedem suā. ⁊ regnū ipius omnib⁹ dominabitur. Qui ergo vult a deo obtinere aliquam grām: debet eum rogare ⁊ dicere illō Sapiētie.ix. Mitte illā de celis sanctis tuis: ⁊ de sede magnitudinis tue. Sicut autē deus cui dicitur Baruch. iij. Qui sedes in sempiternū semper sedit in virgine per grām. ⁊ nunq̄ permisit diabolū in illa sedere per culpā. Ita etiam ipsa benedicta virgo sub vmbra gratie eius semper sedit. Unde inquit Canticoꝝ. ij. Sub vmbra illius quem desideraueram sedi. Ipsa etiam ꝓpe filium suum sedet in celo. iuxta illud ps. xliiij. Astitit regina a dextris tuis ⁊c. Licē enim aduocati nō debeant sedere cum iudicibus. vt in auť. vt ab illustribus. ⁊ qui supra eos sunt. §. sancimus. ⁊. C. de postu. l. quisquis. Tamen hoc fallit in quibusdam aduocatis propter eorum dignitatē. C. de offi. diuer. iudi. l. fina. Et talis est beatissima virgo.

Qđ benedicta virgo dicitur ciuitas dei Assimilatio.vij.

C Geran. de ales super. ps. lxxxvj. exponit illum psalmū de beata virgine sic dicēs. Fundamenta eius in mōtibus sanctis. i. in ꝓphetis patriarchis ⁊ regib⁹ ex quib⁹ ipa beata virgo originē traxit. sicut pz in genealogia eius Mat. j. Ipa etiam dr syon. Esa. xxviij. Mittam in fundamentis syon lapidē. lapidē probatū angularē preciosum in fundamento fundatū. Cuius syon porte fuerūt quinq̄ sensus qui clausi fuerunt contra omne noxium ⁊ inhonestum et aperte ad bonum. Unde aures ei⁹ que clause erāt cōtra mūdi strepit⁹ quando ingressus est angelus ad eam. aperte sunt salutationi eius. Et porta eius cordis que contra cōsensum viri clausa erat. apta fuit diuine voluntati quando dixit. Fiat mihi ſm verbum tuum. Ezechiel. xliiij. Porta hec clausa erit ⁊ nō aperiet et vir nō transibit per eā. quoniā dñs deus isrl ingressus est per eam. Dicit aūt beata vgo syon. q: sicut syon erat locus eminentissimus et tutissimus in hierlm. sic beata virgo i ecclia etiam triumphāte. Diligit ergo deus portas syon. i. sensus beate virginis. super oīa tabernacula iacob. i. plusq̄ corpora aliarum virginum. Corpora enim dicuntur tabernacula. ij. Petri. j. Uelox est depositio

Exponitur ps. Fundamenta eius.

tabernaculi mei. ad Heb. vlt. Habem⁹ alta re de quo edere nō habēt potestatem q̄ ta/bernaculis deseruiunt. Uirgines aūt bene/dicunt iacob. q̄z luctate sunt. ꝛ supplātaue runt fomitē. q̄ in beata virgine oīno extin/ctus fuit. Sequit. Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei. Beata virgo est ciuitas dei de q̄ multa glīosa dicta sunt ꝛ predicta p̄ ꝓphe tas. vt est illud Esa. vij. Ecce ⁊go cōcipiet ꝛ pariet filiū. Et Esa. xj. Egredief virga de ra dice iesse ꝛc. Et Hiere. xxxj. Nouum faciet dn̄s sup terram ꝛc. Et Cant. vj. Pulchra es amica mea. suauis ꝛ decora sicut hierl'm. Et multa alia glīose dicta sunt de hac ciui/tate. Sunt aūt multe rōnes qb⁹ beata vir go d̄r ciuitas quia multa in ea fuerūt que in ciuitate cōtingit reperire. q̄ ptīt notari in his versibus. Rex. p̄sul. popul⁹. defensio. tē pla. domus. lex. Fons. schola. ludus. opes. cōmercia. pax. cibus. arma.

Maria q̄re d̄r ciuitas

In beata enim virgine fuit rex scz xp̄us. de quo Apo. xix. Rex regū ꝛ dn̄s dn̄antiū. Item in ea fuit presul ip̄e xp̄s assistens pontifex futurorū bonoꝝ. ad Heb. ix. Item in ip̄a fuit ppl's. quia visceribꝰ mīe sue om̄es continebat. ꝛ adhuc continet. Unde d̄r. mater mīe. sicut Paulus habebat in se ppl'm cum dicebat ad Phil. j. Sicut ē mihi iustū h̄ sentire pro oībus vobis. eo q̄ habeam vos in corde meo. Et ad Gal. iiij. Filioli mei quos iterū parturio ꝛc. Ergo habebat eos i vtero: Itē defensio. Can. viij. Ego murus ꝛ vbera mea sicut turris. Item templa. Apoca. xxj. Dn̄s deus omnipotens templū illius est. Et ad litterā multa tēpla et ecclesie facte sunt ad honorem ipsius. Item dom⁹ est in ea. s. vir ginalis aula. in q̄ xp̄s habitauit. Prouerb. ix. Sapiētia edificauit sibi domū. Et lex. de qua Prouer. vlt. ꝛ lex clemētie i lingua ei⁹. Et fons. Eccli. xxiiij. Quasi fluuius dorix. ꝛ quasi aqueductus exiui de paradiso. Et schola. Luc. ij. Maria ꝯseruabat oīa verba hec ꝯferens in corde suo. Et ludus. Zach. viij. Platee ciuitatis implebunt infantib⁹ ꝛ puellis ludētib⁹. ij. Reg. vj. Dauid salta/bat totis virib⁹ corā arca. s. Xp̄s ante beatā virginē. q̄n adduxit eā i supernā hierusalē. Unde canit ecclia. Assumpta est maria in celum: gaudent angeli laudātes benedicūt dn̄m. Ecce ludus. Et opes virtutis ꝛ grē. Unde dixit ei angelus Luce. j. Aue grā ple na. Prouer. vlt. Multe filie cōgregauerūt sibi diuitias. tu ⁊o supgressa es vniuersas

Item cōmercia. Prouerb. xxiij. Ueritatem eme ꝛ noli vēdere sapiētiā. ꝛ Prouer. vlt. Sindonē fecit ꝛ vēdidit ꝛ tradidit eas cha naneo. Et pax. p̄s. cxlvij. Qui posuit fines tuos pacē. q̄z in beata ⁊gine nō fuit rebel/lio carnis contra sp̄m. quia oīno extinctus fuit fomes in ea. Itez cib⁹. Can. vij. Uenter tuus sicut aceru⁹ tritici. In eius em̄ ventre fuit granū frumēti. cibus angeloꝝ ꝛ hoim vel venter. i. pietas. Item arma. Cant. iiij. Mille clypei pendēt ex ea. Oīs armatura fortiū. Memor ero raab ꝛ babylonis sciē tium me. i. gentiliū ꝛ pctoꝝ vt ad me ꝯuer/tant. C Et postea in particulari determinat dicens. Ecce alienigene. i. gētiles. ꝛ tyr⁹. i. pctōres alij q̄ sunt in angustia penitentie sicut pri⁹ erant in angustia vitioꝝ. Tyrus em̄ interp̄tat āgustia. Et ppl's ethyopū. i. vitiosi qui erant deformes ꝛ nigri p̄ pctm̄. hi oēs fuerūt illic ad me recurrētes. Me/mor igit ero. s. ad miserēdū ꝛ non puniēdū Neemie. v. Memento mei in bonū Raab. Per Raab autē meretricē intelligit aīa q̄ se ꝓstrauit vitijs. Raab em̄ latitudo iterp tatur. ꝛ significat eos qui vadunt p̄ latam viā que ducit ad pditionē. Mat. vij. Baby lon ⁊o confusio interpretatur. et significat aīam confusam ꝓpter pctā. quoꝝ oīm ego memor ero et miserebor scientiuz me. i. me laudantiū. ꝛ ad me deuoto corde recurren/tiū. D Nūquid syon dicet. Hoc etiā de beata ⁊gine exponit. que syon dicit eo q̄ de syon idest de iudeis nata est. sicut ꝓphetatū est p̄s. cix. Uirgā virtutis tue emittet dn̄s ex syō. Itē d̄r syō. q̄z cōtēplatiua erat. De hac ergo dicit. Nūquid syon. i. btā ⁊go ꝯtem plās celestia dicet corde vel ore de filio suo Homo. s. purus est quasi dicat. non. Quia Osee. xj. ipse ait. Ego deus et nō homo. scz tm̄ in medio tui sctūs ꝛc. Quia aūt credita ra erat, eū esse deū ꝛ hoīem. ideo de vtraqz natura subiūgit. Hō natus est in ea. Ecce humanitas. Et ipse fundauit eā altissim⁹. Ecce diuinitas. Hoc em̄ esset īpossibile in puro hoīe. Qui em̄ fundauit ciuitatē prior est ip̄a ciuitate. Qui aūt nascit in ciuitate posterior est illa. Homo nat⁹ est in ea. Non dicit puer sed homo. Hierem̄. xxxj. Nouum facit dn̄s sup terrā femina circūdabit viꝝ. Hoc dicebat Salomō se ignorare Prouer. xxx. Quartū penitus ignoro. Uiam viri in adolescētia. i. in ⁊gine. Et ip̄e nō angelus fundauit eam. s. beatā ⁊gine. Hec est enim

ciuitas fundamēta habēs: cuius artifex et conditor deus.ad Heb.xi.Eccli.xxiiij.Qui creauit me requeuit i tabernaculo meo.Fūdauit.s.in ꝟtutib⁹.sicut ciuitatē vel tēplū. Ipsa em̄ fuit ciuitas summi dei.ꝛ templū veri Salomonis.de cuius fundatione.iij. Regum.v.in fine dicitur. Precepit rex vt tollerēt lapides grandes ꝛ lapides preciosos in fundamentū tēpli.i.virtutes eminētes in fundatione beate marie.Nec mirū Quia vt dr.j.Paral.xxix.Non homini paratur habitatio sꝫ deo.Dn̄s narrabit.i.narrauit.In scripturis populoꝝ.i.per scripturas expositas ꝛ directas ad populos.ꝛ in scripturis principū horū qui fuerūt in ea idest Moysi ꝛ ꝓphetaꝝ ꝛ aploꝝ.In multis em̄ scripturis narraf de btā ꝟgine.Uel pplos possumus vocare paupes ꝓphetas sicut fuit Amos.Principes ꝟo ditiores et nobiliores sicut Dauid ꝛ Esa.Uel populorū.i.gētiliū.q: sybillinis ꝟsib⁹ est pdicta.ꝛ p Job qui gētilis fuit. Et principū.i.prophetaꝝ de iudeis.Uel principes dicuntur editores scripturarū.vt ꝓphete ꝛ euāgeliste ꝛ apl̄i.Populi ꝟo expositores eorūdēꝫ. vt Hieronymus.Augu.ꝛ alij.Uel populi dicunf sancti alij ab apostolis.Principes ꝟo apostoli.ps.xliiij.Cōstitues eos principes sup oēm terrā.Et hi oēs fuerunt in ea idest cōcordes fuerūt in laude ꝟginis.non cōtra eā vt heretici.ꝛ pharisei.Sicut letantiū oīm habitatio in te sancta dei genitrix Esa.lj.Gaudium ꝛ leticia inuenienf in ea. In forti em̄ munitiōe habitant homies securi ꝛ leti.in infirma aūt sunt timidi.Iteꝫ in magna munitione ꝛ opulenta oīum est spes ꝛ refugiū.Et siᷓr ad beatā ꝟgineꝫ oēs cōfugere debēt que est turris fortissima et inexpugnabilis.et terribilis inimicis vt castrorum acies ordinata.Cañ.vj.Opulenta est virtutū ꝛ graꝝ abundantia.q: gratia et gloria plena Maxima autē est charitatis amplitudine qua oēs amplectitur. Unde ei canit eccl̄a.Sub tuū p̄sidiū confugim⁹ scā dei genitrix ꝛc.Bene em̄ ei cōpetit qđ de filio eius dr Deuf.xxxiij.Dilexit pplos. Oēs sancti in manu eius sunt.Propter h̄ bene dr.Sicut letantium ꝛc.Quia ex his omnibus multa est leticia his qui ad eam cōfugiūt.Esa.lvi.Letamini cū hierusalem ꝛ exultate in ea oēs qui diligitis eā.Nos ꝟo possumus et debem⁹ ei dicere illud Judith.xv.Tu gloria hierusalē.tu leticia isrl̄ tu honorificentia ppl̄i nostri.hec Alexāder vbi.s. Nos ꝟo supradictū psalmū possumus ad litterā exponere de imaculata cōnceptione btē virginis.Cuius preseruatio/nēꝫ ab originali peccato volens declarare eximius ꝓphetarū Dauid dixit.Fundamēta ei⁹ sꝫ virginis.In montibus sctis.Qō qualiter intelligatur exposui in.j.pte principali huius operis sermone.ij.in exordio. Uolens ergo Dauid ostēdere ꝙ btā virgo que est viua ciuitas dei:nunꝙ fuit a diabolo dei inimico per pctm̄ possessa ait.Fūdamēta ei⁹ in montib⁹ sanctis scꝫ in monte innocētie ꝛ puritatis.in monte iusticie originalis.ꝛ in monte diuine gratie preseruātis.quasi diceret.Quia in his montib⁹ fuit fundata.idest cōcepta.ideo nunꝙ ab hoste maligno fuit capta.Nunꝙ em̄ diabolus his montib⁹ appropinquare potuit Ratione aūt quare deus voluit beatā virginē fundare in his montib⁹.ꝛ cōsequēter pseruare ab originali peccato assignat dicens.Diligit dn̄s portas syon super omnia tabernacula Jacob.quasi dicat.Nolite mirari ꝙ deus fecerit hanc singularem gratiā sue matri.Nam diligit dn̄s portas syon idest ipsam benedictā virginē que est porta celestis ciuitatꝭ.scꝫ paradisi sup omnia tabernacula Jacob.idest super oēs angelos ꝛ sanctos.Et ideo voluit eā maiori puritate fulgere.ꝛ maiorib⁹ priuilegijs gaudere.ac magis gloriosam esse. Et propter hoc subdit.Gl̄iosa dicta sunt de te ciuitas dei.De nulla em̄ pura creatura vnꝙ dicta fuerūt tam gloriosa ꝙ̄ de virgine hac bene dicta. Quia ꝟo Dauid hic appellat ipam ciuitatē dei:est sciēdū ꝙ oīs anima potest dici ciuitas.Sed aīa cuiuslibet reprobi dr ciuitas Babylonis.que vt supra dictū ē.interpretatur cōfusio.q: plena est cōfusione pctōꝝ.Et in ea regnat Nabuchodonosor. idest diabolus in supbia sua.Anima auteꝫ cuiuslibet electi dr Hierusalē.que interpretatur visio pacis.in qua regnat Salomon rex pacificus.idest xp̄s.Hierusalem autem edificaf vt ciuitas ex auro ꝛ argento ac lapidibus p̄ciosis.i.ex operibus dilectionis dei ꝛ ꝓximi cum meditationibus ꝛ contēplationib⁹ preciosis super fundamentum fidei Jesu xp̄i.de quo fundamento dr.j.ad Coꝛ.iij.Fundamentū aliud nemo ponere potest preter id qđ positū est quod est xp̄s Jesus. Nisi autem dn̄s custodierit anime

E
Pō.Fūdamenta ō virginis conceptione exponitur.

F
Aīa dr ciuitas

ciuitatem: frustra vigilat qui custodit eas. ps. cxxvi. Uerum nulla anima tam proprie potest dici ciuitas dei sicut beata virgo post filiū. Ipsa enim per excellentiā dicitur ciuitas maxime propter tria. Primo propter plenam vnionem. Dicitur enim ciuitas quasi ciuium vnita: secundum Isidorū. xv. etiymol. Unde salua tor noster cum misit duos de discipulis suis ad ciuitatē Hierosolymā: que plena erat sectis et diuisionibus a peccatis non dixit Ite in ciuitatem: sed in castellum: vt habetur Mat. xxi. seruans illam regulam. Si re pu ueris: nec nomē habere mereris. Nomina enim debent esse rebus cōsona. §. est et aliud cū similibus. insti. de dona. In aīa autem nostra sunt quasi ciues multi et varij cogi tatus et affectus ac desideria quasi viri. passio nes vero quasi mulieres. Qui oēs debent cō uenire in vnū. scilicet vt cōformēt se diuine vo lūtati querēdo semper gloriā dei et profectū salutis. Unde Alexander de ales super psalmo xlv. ait. Tunc erit ciuitas quasi ciuium vnitas si omnes cogitatiōes. affectiones et deside ria vnanimiter in deum tendant. Quod qui dē excellentissime fuit in ipsa Bndicta vir gine. de qua inquit sctūs Odilio in quodam sermone. Omnis Marie actio semper inten ta fuit in domino. Et Alexander de ales vbi supra exponens illud eiusdem ps. xlv. Flumi nis impetus letificat ciuitatē. dei. de ipsa gloriosa virgine: ait. Ipsa fuit ciuitas qua si ciuium vnitas: quia in ea fuit rationis et sensualitatis plena cōcordia. Secūdo dici tur ciuitas propter congruā prouisionem. Oportet enim ciuitati bene prouideri ne fa ciliter capiatur ab hostibus. et ideo requiri tur vt circunquaque habeat fossata ne pos sint hostes appropinquare ad muros. Hoc autē fit circa ciuitatem anime per humilia tionem qua quis seipsum deijcit. et infra se statuit per sanctius reputationē: cognoscēs se ad ima descēdere ex propria conditione et inclinatiōe ad mala. Debet etiam ciuitas esse in portis bene custodita. et habere bo nas portas ac fortes ne faciliter possint ad terrā prosterni. et sic ciuitas ipsa ab hostibus depredari. Porte autē anime sunt sensus exteriores. s. visus. auditus. gustus. odoratus et tactus. qui etiam appellantur fenestre per quas intrat mors peccati ad animā. iuxta illud Hiere. ix. Mors intrauit per fenestras nostras. Oportet ergo nos sollicite vigila re circa custodiā harum portarum. Non enim

B Maria sicut ciuitas fuit congrue prouisa.

sufficit custodia angelorum. de qua dicit dñs Esa. lxij. Super muros tuos Hierusalem constitui custodes. i. angelos. Tota die nō tacebūt. scilicet excitantes aīam ad bonū et ad deū laudandū. Sed necesse est quod quilibet per se vigilet per cōsiderationē et discretionē ne ingrediatur inimicus alicuius vanitatis per ipsas portas. et ne tanquam ciuis ingrediatur sub specie alicuius boni defectus curiositatis. Unde in figuram legitur. ij. Reg. iiij. quod Is boseth filius Saul regis Israel posuerat ancillā ad custodiam porte palacij sui. que nō stetit vigilans sed dormitauit. Unde in gressi per portam principes latronum Re chab et Banaa clam occiderunt illum in le cto quiescentē. Ex quo significatur quod quando con sideratio et discretio que debet custodire por tas sensuum dormitat et non vigilat ad cu stodiendū. ipsi demones latenter sugestio nibus malis subintrant. et ablatis frugibus virtutum animam occidūt. Oportet etiam ciuitatem esse fulcitā victualibus et aquis ne fame et siti pereant inhabitantes. Uictua lia autem anime sunt sacramēta que ipsam pascunt et reficiūt. Aque vero sunt doctrine sacre quibus cōtra calorem laborū et tenta tionū refrigerātur. Omnia aūt ista fuerūt perfectissime in beata virgine. et ideo per ex cellentiam ciuitas dicitur. Fuit enim humilitate profundissima. Unde ipsa ait Luc. i. Respe xit hūilitatem ancille sue. Et quanto magis se hūiliauit virtutes suas occultando: tanto magis deus illā manifestauit. vt impleretur illud quod inquit filius eius Mat. v. Non potest ciuitas abscondi supra montem posi ta idest super altā perfectionem virtutū. Op time etiam custodiuit sensus suos. Et ideo nihil inquinatū intrauit in illā. Sap. vij. Sacramēta quoque suscepit tēpore suo. vt diffuse declaratum est in. iiij. parte princi pali huius operis. sermōe. xj. parte. j. et. ij. In ea etiam nunquam defecerunt aque saluta ris doctrine. Unde Luce. ij. dicitur Maria conser uabat omnia verba hec scilicet dicta de filio et a filio conferēs in corde suo scilicet cū his que de eo prenūciata erāt a prophetis. Et sic flu minis impetus scilicet feruētis sapiētie letifi cat ciuitatem dei. idest beatam virginem.

Tertio dicitur ciuitas propter rectam guber nationē. Ad bonitatē enim ciuitatis requiritur quod habeat bonū regimen et prouidam guber nationem. Nam Eccle. x. dicitur. Ue tibi terra cuius princeps est puer, i. cuius rector sensibilibus

Maria sicut ciuitas fuit recte gubernata.

et vanis intendit vt puer. Econtra vero dicit Gratianus.viii dist. § j.q secundum Platonem illa ciuitas iustissime ordinatur in qua quisque proprios nescit affectus.i. passiones et appetitus suos inordinatos. Est ergo in ciuitate aie vt rex vel regina voluntas que habet imperare omnibus potentijs. Unde Anselmus in libro de conceptu virginali ait. Uoluntas est regina et domina in toto regno anime. Cum autem volutas peccato consentit.iam non est domina siue regina sed serua.et no nisi male potest talis ciuitas anime gubernari. Ne igitur erret regina ista et de dna efficiatur serua debet semper habere consiliu cu ratione. Na Prouer.xiij.dicitur Qui cuncta agunt cum consilio multa gubernant sapientia. Et ideo inquit sapiens Eccli.xxxij.Fili sine consilio nihil facias. et post factu no penitebis. Que enim cum consilio fiunt bene vt plurimu fiunt.l.huanu.C.de le.l.dubium no est.C.de repu. Item consiliu et deliberatio hominis a malo iudicio retrahit et refrenat.vt notat Archid.in.c.anterior.ij.q.vj Ratio igitur consiliarius sit anime si dei ciuitas vult esse. Synderesis aut secretarius qui nunquam fallit.arguens illicita et approbans vtilia et salutifera. Imaginatio autem et memoria referendarij. Cogitationes vero desideria et passiones subditi.qui debent bene gubernari. Et tunc poterit de ipsa anima dici illud Esa.j. Ciuitas fidelis. Iusticia habitauit in ea. Que omnia fuerunt excellentissimo modo in beatissima virgine. que semper fuit recta a spiritusancto. Unde de illa dici potest illud Esa.lxiij. Spiritussanctus ductor eius fuit.et omnia secundum dictamen rationis et bone conscientie fecit. Et ideo fuit illa inclyta ciuitas dei de qua exponi potest illud quod inquit beatus Iohannes Apoca.xxj.di. Uidi ciuitatem sanctam hierusalem descendentem de celo a deo paratam sicut sponsam ornatam viro suo.et habentem claritatem dei.et lumen eius simile lapidi precioso iaspidis.et sicut crystallum.et habebat murum magnum et altum et habebat portas duodecim. et murus ciuitatis habens duodecim fundamenta. Et hec ciuitas in quadro posita est. et longitudo ac latitudo et altitudo eius equalia. Et erat structura muri eius ex lapide iaspide. Ipsa vero ciuitas de auro mundo simile vitro mundo. Fundamenta muri ciuitatis omni lapide precioso ornata. Fundamentum primu iaspis. Secundum sapphyrus. Tertiu calcedonius. Quartum smaragdus. Quintus sardonix. Sextus sardius. Septimu chrysolitus. Octauum berillus. Nonum topasius. Decimus chrysopassus. Undecimum hyacinthus. Duodecimu amethistus. Et duodecim porte.duodecim margarite sunt per singulas.et singule porte erant ex singulis margaritis. Et platee ciuitatis aurum mundu tanquam vitrum perlucidum. Et templu non vidi in ea. Dns enim deus omnipotens templum illius est et agnus. Et hec ciuitas no eget sole neque luna vt luceant in ea.na claritas dei illuminat illam. Lucerna eius est agnus.hec ibi. Ex quibus omnibus patet mundicia et claritas incoparabilis huius ciuitatis. Nemo igitur eam immundam fuisse aliquando affirmare presumat. Licet autem omnia predicta de ipsa exponi possent tamen vitande prolixitatis causa solum dico. q ipsa benedicta virgo optime dicitur ciuitas dei sancta.qr fuit munda.deo dicata et firma. Unde ipsa ait Eccli.xxiiij. Et sic in syon firmata sum. Fuit etia Hierusalem que interpretatur visio pacis. Ipsa enim ait vbi.s. In omnibus requiem quesiui. Item dicitur descendisse a deo.quia ab eo fuit edificata.et data in ciuitatem refugij peccatoribus. Et ab ipsa deo parata.s.virtutibus. Et vt sposa ornata omni gratia.vt.s.esset sponsa ipsius dei patris.ex qua virtute spussancti generaretur redemptor humani generis. De qua fulgentissima ciuitate gloriosa dicta sunt. maxime triplici ratione qua ipsa dicitur ciuitas dei. Primo quia deus ipsam fundauit Sicut Alexandria sic est dicta. quia Alexander ipsam fundauit. Et vrbs Roma sic dicta est a Romulo eam fundante. Unde de ipsa benedicta dei ciuitate ait propheta ps.xlvij. Sicut audiuimus.s.ex veteri testamento figuratu.sic vidimus impletu.in ciuitate dei nostri.s.virgine gloriosa. Deus fundauit ea in eternu. Unde ipsa ait Eccli.xxiiij. Ab initio.i.a deo qui est initiu omnis creature.et ante secula.s.temporalia creata sum.s.predestinatione in mente diuina. Si ergo deus fundauit ea in eternu. ergo in conceptione sua no corruit per originale peccatum. Et propter hoc canitur in officio conceptionis. Gloriosa dicta sunt de virgine Maria.qr fundauit et perseruauit eam altissimus alla. Secundo dicitur ciuitas dei.qr continue possedit ea deus et semper possidebit. Peccator enim possidetur a diabolo per culpam.iuxta illud Luce.xj. Cum fortis

Maria ciuitas dei ppetria.

armatus custodit atrium suũ in pace sunt
oĩa que possidet. q2 cũ ipse diabolus possi
det animã. ita eã custodit q eius tẽtatiõi-
bus acquiescit. Boni aũt a dño possident
nõ solum p gubernationẽ ⁊ dñium. sȝ etiã
per gratiã ⁊ obeditionẽ. Uñ illi dicunt cuȝ
ps. cxxxviij. Tu possedisti renes meos. i. af
fect⁹. Idẽ q3 pphęta inquit deo de electis
eius. ps. lxxiij. Memor esto cõgregationis
tue quã possedisti ab initio. Et tali mõ dr
aliqua ciuitas alicuius regis. q2 ab eo pos-
sidetur ⁊ sub eius dominio est. sicut Pari-
sius dr esse ciuitas regis frãcie. ⁊ sic de sin-
gulis. Beata igitur virgo per hunc modũ
dr ciuitas dei. quia semp fuit ab illo posses
sa quiete. ⁊ sine aliqua vel minima rebellio
ne. Uñ ipsa ait Prouer. viij. Dñs possedit
me in initio viaꝝ suarũ. Si ergo de⁹ ab ini
Z tio ⁊ semp possedit eã. pfecto diabol⁹ nũq
per originale peccatũ habuit eã sibi subdi
tam. Tertio aliqua ciuitas dr alicui⁹ in-
quantũ est inhabitator eius. Et sic Naza-
reth dicta est ciuitas xpi. quia ibi pceptus
⁊ nutritus est. Uñ ppter hoc appellat⁹ est
Nazareus. vt habetur Mat. ij. Bethleem
quoq vocata est ciuitas Dauid. q2 ibi nat⁹
est. ⁊ habitauit in pueritia ⁊ adolescẽtia. j.
Reg. xvj. Et p hũc modũ beata virgo dicit
ciuitas dei. quia deus per corporalem sub
stantiam ab ea assumptam habitauit in il
la. Uñ pphęta ait ps. xlvij. Magnus dñs
⁊ laudabilis nimis i ciuitate dei nostri ⁊c.
Ipse eñ dei filius in ventre eius habita-
uit per nouem menses tanq ciuis ipsi⁹ ci-
uitatis. ⁊ totam infantiã ⁊ pueritiã trans-
egit cum ea. Hec est illa ciuitas fortissima
muro roborata iexpugnabili. de quo Esa.
xxvj. dr. Urbs fortitudinis nostre syon. sal
uator ponetur in ea. murus ⁊ antemurale.
Requiritur eñ ad fortitudinẽ bone ciuita
tis q sit bene murata ⁊ turrita. De btã au-
tem virgine ⁊ de deo ipsam fabricante dici
põt illud. j. Macha. iiij. Edificauit syon. ⁊
per circũituȝ muros altos ⁊ turres firmas
ne qñ venirent gẽtes ⁊ cõculcarent eã. Di-
cit aũt Alber. sup Missus est. q ideo glo
sa dicta sunt d hac ciuitate. s. virgine. Ma
ria q2 omnia que ad pfectionẽ ciuitatis p
tinent. in beatissima virgine inueniri ⁊ de
ipsa dici possunt. Fuit eñ fundata sup hu-
militate. p castitatẽ murata turrificata p
charitatẽ. ditata p paupertates. custodita p
discretionẽ. libera immunitate pctõꝝ. pa-
cifica supatione tentationũ. diuino officio
ordinata p elegãtiã meritoꝝ. edificata po
pulosa virtute ⁊ multitudine oĩm donorũ
gratuitoꝝ. irrigua abũdãtia miserationũ.
i altissimo sita p excellentiã priuilegioꝝ. h
ille. Seqt aũt dauid in pdicto ps. lxxxvj. M
Memor ero raab ⁊c. vbi sciẽdũ q ipse da-
uid in psalmis suis sepe mutat locutioneȝ
suã de vna psona in aliã. Et qñq incipit lo
qui in psona sua. ⁊ postea in alio versiculo
loquit in psona dei vel alterius sicut eum
spũssanctus impellebat. Uñ etiã i hoc ps.
lxxxvj. idẽ facit. Nam quattuor versiculos
immediate sequẽtes ponit in psona ipsius
virginis dicẽs. Memor ero raab ⁊ babylo
nis scientiũ me. Quia eñ Raab fuit mere
trix q postea fuit pversa. de q dr Iosue. ij.
Ingressi sunt domũ meretricis noĩe raab.
Ideo p eã significant alie oẽs meretrices
que efficiunt postea deuote ipsi⁹ virginis.
⁊ ei⁹ meritis cõuertunt. Et silr p Babylo-
nem intelliguntur pctõres. vt supra expositũ
est sm Alexandrum de ales. Quia ergo
nullus est adeo crudelis pctõr. nec aliqua
adeo scelerata meretrix que vt cõiter non
habeat deuotionẽ btẽ virginis. ⁊ eã nõ ap
pellet immaculatã ⁊ innocentẽ. atq sue il
libate pceptionis nõ credat pseruationem
Ideo ipsa benedicta virgo cõtra impugnã
tes suã innocentiã ait. Memor ero Raab
⁊ babylonis scientiũ me. qsi dicat. Mere-
trices ⁊ publicani pcedẽt vos in regno ce-
loꝝ. Mat. xxj. Quia etiã turchi ⁊ saracẽi ⁊
alij oẽs infideles gloriosam virginẽ Ma-
riam venerant. ⁊ eã credũt a peccato origi-
nali fuisse preseruatã. Unde dicitur in Al-
chorano Machometi. Nullus est ex Adam
quin tenuerit eum sathã preter Mariã et
filium ei⁹. Quapropter vt retulit mihi vn⁹
frater noster. Cum in ciuitate venetiarum
esset vnus theucer ibi obses. ⁊ intelligeret
fieri questioneȝ de pceptiõe virginis. dixit
vni nobili ciui veneto. Miror q inter vos
christianos sint aliqui qui nõ credant ma-
trẽ christi beatã virginẽ. Mariã esse conce
ptam sine peccato originali. cum nos infi-
deles hoc firmiter credamus. Illis ergo q
ex ptinacia ⁊ obstinatiõe persequunt suos
immaculatã pceptioneȝ. ait ipsa virgo glio
sa. Ecce alienigene ⁊ tyrus ⁊ pp̃ls ethiopũ
hi fuerũt illic. scȝ ad laudandã cõceptionẽ
meã quasi dicat. Amẽ dico vobis q tyro ⁊
sydoni remissius erit i die iudicij. q vobis

Mat.xi.et Luc.x. Quia etiã iudei dicũt q mater Messye debz cõcipi sine pctõ origi nali. Ideo subdit. Nunqd syon.i.iudea.di cet hõ.i.q ego sim cõcepta sicut alij hoies in pctõ: qsi dicat non. Et assignat rõnẽ qre iudei dicẽt eã sine pctõ conceptã dicentes. Hõ nat9 est in ea.et ipse fundauit eã altissi mus. Et ideo cũ dei pfecta sint opa. Deut. xxxij. non fundauit eam in imperfectione pcti. Et hoc est fundamentũ qd faciunt iu dei. Sequitur aũt beata virgo in alio ver siculo dicens. Dñs narrabit in scripturis: etc. Quia em impugnãtes cõceptionẽ ipsi9 vginis credere nolunt scripturis propheta rum et sacre scripture. sacrorũq doctor de innocentia vginali loqentiũ. ideo deus fe cit et iterum faciet vt multi etiaz seculares p defendenda beate virginis conceptione tractat9 faciẽt narrãtes qualiter ipa bene dicta virgo cõcepta est sine pctõ originali: Qui scriptores quia sunt et erunt plurimi. ideo eor scripta dicũtur scripture populo rũ. Oẽs em populi debẽt cõ urgere p hac opinione. Item faciet q principes terreni recipiẽtes bñficia et gratias ob reuerentiaz eiusdem illibate conceptionis impetratas facient de hoc fieri scripturas statuta in scriptis autẽticata. faciẽtes vt oẽs eor sub diti festum purissime conceptionis matris dei debeãt solenniter celebrare. sicut hodie videmus per orbem terrarum multis in re gionibus adimpletũ. Et hoc preuidens in spũ btã virgo ait. Dñs narrabit in scriptu ris populor. et principum horum qui fue runt in ea. idest qui in inuocatione mee sa cratissime cõceptionis fuerunt exauditi. et receperũt bñficia. Ultimũ autẽ versiculum addit Dauid pphta in psona oim deuoto rũ eiusdẽ vginis dicẽs. Sic vt letantiũ etc. quasi dicat. O beatissima vgo deus filius tuus faciet diuulgari et cognosci innocen tiã et immaculatam conceptionẽ tuã. et veri ficari illud qd ego predixi ps. xxviij. dicens Reuelabit dñs cõdensa: et in templo eius oẽs dicẽt gloriam. ita q om̃s christiani de ea magnam festiuitatez facient et leticiam cãtantes in missa. Gaudeam9 oẽs in dño. etc. Et ideo dicit. Sic vt: et sunt due dictio nes. que tantũ significãt quantũ ita q. In ipso em vsiculo hoc cõcludit q tanta pdi gia coruscabũt in testimoniũ innocẽtie sue et ad illius defensionem fient tot scripture q oẽs fideles exultabunt et letabuntur de ipsius innocẽtissime virginis puritate. Et hoc est qd ait. Sic vt oim letantiũ habita tio ẽ in te. Oẽs ergo p deuotionẽ habitare debemus in hac sacratissima dei ciuitate: Huius em ciuitatis habitatio est optima: iij. Regu z. ij. Hec est ciuitas lata nimis. et valde. Neemie. vij. Et hec est ciuitas glo riosa. Sopho. ij. In hac ciuitate deside ra bat ipse Dauid pphta intrare dicens ps. lix. Quis deducet me in ciuitatem munitã Sed heu q: de multis indeuotis ipsi9 btẽ vginis dici potest illud ps. cvj. Uiam ciui tatis habitaculi nõ inuenerunt. N

Qd beata virgo dicitur Castellum.
Assimilatio. viij.

Dominus noster Iesus xps in trauit i duplici castello. Primo in castello hierosolymitano. i. in virgine bñdicta que multis de causis dicitur castellũ. Pri mo ratione sue nitide vginitatis. Nam ca stellũ habet nomẽ ac castitate. et d: castellũ idest castum liliũ. vt dicit glo. super illud Luce. x. Intrauit Iesus in quoddam castel lum. Tale autẽ castellum fuit ipsa bñdicta virgo que fuit et est nitide castitatis. et pu rissime virginitatis lilium. Cui dicit Can. vij. Uẽter tuus sicut aceruus tritici valla tus lilijs. Scdo d: castellũ ratione humili tatis. Nam castellum d: diminutiue de ca stro. Per castellũ igitur significat ipsius humilitas. que q̃uis maxima esset. et super oẽs alios supereminens. tñ de se parua sen tiebat. Sciebat nãq q humilib9 de9 dat gratiam. et supbis resistit. Iaco. iiij. Unde de hac humilitatis sue gratiositate ipa ait vt canit ecclesia. Cũ essem paruula placui altissimo. et Lu. i. Respexit humilitatẽ an cille sue. Tertio d: castellũ ratione sublimi tatis. Nam castellũ d: quasi alta casa. quia alijs casis supeminet. Ipsa vo fuit alta ca sa tripliciter. Primo ex situ. quia eius sta tus est sup omnẽ statum pure creature. qd vtiq figuratũ fuit per arcam Noe. quam aque eleuauerunt in sublime. Gen. vij. vbi dicitur q arca eleuata est sup aquas. ipsa enim virgo super omnẽ puram creaturam et super omnes populos est sublimata. Nã creature seu populi appelantur aque scdz Alexandrũ de ales super ps. aut p pter suggestionem propaginis. iuxta illud Eccls. i. Generatio pterit et generatio ad uenit. sicut etiam flumina exeunt a mari et

maria alta casa pptria.

ad ipsum reuertātur ⁊ continue fluunt. Et
ideo etiā dicūtur aque propter motū. q̄a
sicut aque sūt in continuo motu. ita etiam
natura humana. vñ. Ouidi⁹. xv. metamor.
ait. Cūcta fluūt omnisq; vagans formatur
imago: Non secus ac flumen. nec em̄ consi
stere flumen. Nec leuis hora potest ⁊c. Et
ideo dicit̄ Iob. xiiij. Homo nat⁹ de mulier̄
breui viuēs tempore repletur multis mise
rijs. Qui quasi flos egredit̄ ⁊ conteritur: et
fugit velut vmbra. ⁊ nunq̄ in eodem statu
ꝑmanet. De quo etiā tangitur in. l. ij. §. sed
q2 diuine. C. de vete. iu. enu. ⁊ in. §. aut. in
aut. de non alie. aut per. eccle. ⁊ in. §. hanc
dicentes. in aut. vt oēs obedi. iu. De āgelis
quoq; dicit̄ Iob. iiij. Qui seruiūt non sunt
stabiles scʒ ꝑ naturam. Itē populi dicūtur
aque propter vilitatem elementi. quia aq̄
vilis ⁊ q̄si pro nihilo reputat̄. Et silr creatu
ra in cōparatione creatoris. iuxta illō Esa.
xl. Gentes quasi stilla situle. ⁊ q̄si momen/
tū stare reputate sunt. Vñ oēs dicere pos/
sunt illud Sap. ij. Ex nihilo nati sumus. i.
creati. Itē dicūtur aque propter ꝓfundita
tem. iuxta illō Hiere. xvij. Prauū est cor ho
minis ⁊ inscrutabile. quis cognoscet illō?
q̄si dicat. nullus nisi solus deus. Scđo btā
virgo dicitur castellū quasi alta casa ex al/
to edificio virtutū. quia in alto cacumine
virtutū sublimata est. In ipsa em̄ cōpletū
fuit illud Luce. xxiiij. Induamini virtute
ex alto. vñ dicer̄ potest illō Eccli. li. Man⁹
meas extendi in altum. Tertio dicitur ca/
stellum. i. casa alta ex dignitate fabricato
ris. quia architector hui⁹ castelli fuit ipse
deus qui fundauit ipsam beatam virginē
vt dicitur psalmo. xlvij. ⁊. lxxxvi. Quia em̄
ipse est altissimus: voluit istud castellum
altum fabricare vt in illo posset habitare
iuxta illud. ps. cxij. Quis sicut domin⁹ de/
us noster qui ī altis habitat. Voluit itaq;
saluator noster ab ista casa alta ⁊ ab hoc ca
stello altissimo trahere originem secūdum
carnem. iuxta illō Luce. j. Visitauit nos ori
ens ex alto. Non enim solū intelligitur de
ortu eterno quoad diuinitatem: sed etiam
de temporali quoad humanitatem. Quar/
to principaliter virgo gloriosa dicitur ca/
stellum ratione dominationis. Nam chri/
stus non intrauit in omne castellum. sed
textus euangelicus testatur ipsum intras/
se in quoddam speciale castellum quod de
nominatur Bethania, de quo habet̄ Ioh.
xj. Interpretatur autem Bethania obedie
tia seu domus obedientie. per quam vir/
go gloriosa significatur. Nam ipsa se obtu/
lit promptā ⁊ obtemperantem diuine vo/
lūtati in incarnatione diuini verbi respon/
dens angelo. Ecce ancilla dñi ⁊c. Quinto
principaliter đr castellum ratione expugna
tionis. Nam fili⁹ dei venit in Mariam vt
assumeret arma humanitatis quibus ar/
mis indut⁹ nouem mensib⁹ in ipsa virgine
occulte permansit. vt sic expugnaret inimi
cum hūani generis. et ex illo castello secre
te amicis suis adiutoriū ꝑberet. Et in hoc
ipsa virgo figurata fuit. j. Reg. iiij. vbi đr
q̄ philistijm. i. demones cognoscentes q̄
arca dei. i. Maria de qua dicitur ps. cxxxi.
Surge dñe in requiē tuā: tu ⁊ arca sancti/
ficationis tue. Venit in castra timuerūt di
centes. Venit deus in castris. ⁊ ingemue/
runt. O quot liberati sunt ab inimicis ⁊ a
manibus demonū ꝑ protectionē istī⁹ castri
scʒ Marie. Et quot amici habuerūt p̄sidiū
in tribulationib⁹. in infirmitatib⁹ tempe/
statib⁹. persecutionib⁹. necessitatibus. ⁊c.
Nam Maria facta est adiutoriū ⁊ refugiū
peregrinātiū tanq̄ castellum ī deserto. Et
ideo ecclesia hoc cōsiderans ei canit. Sub
tuū presidiū confugim⁹ sancta dei genitrix
⁊c. In hoc ergo castello castitate decorato
humilitate munito. excellentia sublimato.
obedientia ditato. mundicie repleto. scʒ ī
virgine bñdicta. intrauit Iesus. i. saluator
noster. vt omnibus presidiū faceret. ⁊ nos
ab inimicis ꝓtegeret ac liberaret. Q2 vero
castellū est locus q̄ vice ciuitatis regit̄. vt
notat̄ ff. de le. j. l. si heres. §. vicis. et de le.
ij. l. ticia. §. fi. ⁊. C. de fundis limitofis. l. ij.
⁊ de offi. pre. p̄to. afri. ⁊. l. in noīe dñi. §. in
terea. ⁊ per Archi. in. c. statutū. §. ij. in ver
bo ciuitatibus. de rescrip. li. vi. Ideo post
assimilationem ciuitatis posui immediate
assimilationē castelli. Si autē accipiat̄ ca/
stellū pro receptaculo ad aquā suscipiēdā.
vt. ff. de aqua quo. ⁊ esti. l. j. §. antepenul. ⁊
no. ff. de serui. vr. pre. l. fistulam in prin. ⁊ đ
acti. emp. l. fundi. §. fi. Etiā ipsa benedicta
virgo conuenientissime dicit̄ fuisse hoc ca
stellum. q2 fuit receptaculū oīm aquaꝝ. i.
graꝝ diuinaꝝ. Scđo principaliter dico Q
q̄ Iesus intrauit in alio castello. scʒ baby/
lonico. i. in mūdo. Nam hic mūd⁹ recte ap
pellat̄ castellū babyloniū. i. ꝯfusionis: con
trarium castello hierosolymitano. i. diuine

visionis. Et dr castellū assassinoꝝ & deo rebellantiū. maxime propter septē pessimas cōditiones quas habet. de quibus dicā in xi. parte principali huius operis sermone. ij. par. i. In hoc ergo rebelle castellum. idest in mundū introiuit filius virginis. Jo. i. Intrauit ñ quidē vt ipsum eterno patri suo subiugaret. & iste introitus factus est i vtero virgina i. In q̄ castello ipsa bñdicta virgo eū recipiēs figurata est p Marthā. vt diffusius dicā loco supradicto. Nā illa mulier que in suo castello recepit dñs fuit Martha. vt hr̄ Luce. x. Que hebraice iter pretatur prouocās. qd optime cōgruit btē virgini. Nulle eñi preces patriarcharū. nulla qz oracula prophetarum. nulle insup voces seu desideria sanctoꝝ patrū prouocare vnq̄ deū valuerūt vt in castello huius mundi intraret p salute humana. Sed humilis virgo eū prouocauit & induxit. Et ideo angelus ei dixit. Inuenisti gratiam apud deū. Luc. i. Unde ipsa recte dicere potest illud qd scriptum est. i. Reg. i. Ego sum illa mulier que steti corā te orans dñm p puero isto. Orauit & dedit mihi dñs petitionē meā quā postulaui. Ipsa qz benedicta virgo continue prouocat deum ad misericordiā super peccatores. Unde de sermone eius cum filio suo potest dici illud Judith. viij. Iste ē sermo qui misericordiā prouocat. Prouocat & pctōres ad penitentias. iuxta illud Thren. ij. vt te ad penitentiam prouocarent. Item bonos prouocat ad bene operandum. Unde de ipsa potest dici illud Deutero. xxxij. Sicut aquila prouocans ad volandū pullos suos. Scdo figuratur per Martham quia Martha syriace interpretatur dominans. Ipsa vero benedicta virgo facta ē domina vniuersi. Et maledictionē mulierum in benedictionē cōuertit. Unde dixit ei angelus Luc. i. Benedicta tu in mulieribus. Item earū subiectionē in dominiū cōmutauit. qr ipa facta est regina angeloꝝ & hominū. Un̄ in ea verificatū est illud. ij. Esdre iij. O portet nos scire qr mulieres viris dominanī. Tertio figurat p Marthā que latine interpretat martē tenēs q̄ dicebat deus belli. Ipsa eñi gloriosa virgo tenuit ligauit & conculcauit martē. i. diabolū inimicū humani generis. sicut predictus fuerat Gen. iij. Itē Judit. iiij. vbi dr In manu mulieris tradet Syzara. Ipsa igit virgo benedicta sola meruit recipere dei filiū in vtero suo: Quia de ipsa dici potest illud Judith. xi. Non est inuēta talis mulier super terrā. in aspectu. in pulchritudine & in sensu verboꝝ. Per ipsam igit saluator noster venit in castellū mundi. vt supbiā rebellantiū humiliaret. & duricie obstinatoꝝ mollificaret. & imūditiā ad mūditiā reduceret. & isti portas mie aperiret. ac a vitijs abstinere doceret. & ad primi dilectionē induceret. & ad diuinū timorē & amorem homines prouocaret. Cui benedicto saluatori nostro simul cum pijssima matre sua sit infinita gloria per eterna secula seculorum. Amen.

Maria per Martham significatur.

¶ Incipit decima pars huius sermonarij qd Mariale appellaf. in qua tractatur de passione beate virginis. i. gaudij. merotis & particulari ac pprio noie a digniori parte exultatio matris dei nuncupatur.

De passione pijssime virginis & de planctu eius. Sermo. i.

a

Dies tribulationis & āgustie dies hec. Esa. xxxvij. Omēs dies hebdomade sctā mr ecclsia sic dispēsat. q dñi cū diē sācissime trinitati. diem lune defunctis. diē martis martyribus & sanctis omnibus. lz aliqui dicāt q peccatoribus. diē vero mercurij angelis diē iouis spūisctō. diē veneris passiōi xpi. diē aūt sabbati beate virgini Marie dedicauit. Istū aūt diē ipi bñdicte mri dei multis ex causis appropriauit. Primo rōne requietiōis. Sicut eñi in die sabbati deus requieuit ab omni ope qd patrarat. Gen. ij. Ita xps intrās beatissime virginis vterū requieuit in ea. Nam spūssanctus in nullo sanctoꝝ inuenit plenā requiē nisi in xpo & btā virgine: qr in omnibus alijs sanctis saltē habuit repugnantiā peccati originalis vel venialis sed in xpo & matre eius nullā repugnātiā inuenit. & iō in eis pfecte quieuit. Et hoc figuratū fuit Gen. viij. vbi dr q columba de arca emissa nō inuenit vbi requiesceret pes eius. sed reuersa est in arcam. Et similiter spūssanctus nō inuenit in diluuio pctōꝝ requiē nisi in maria. Si ergo dies quo deus cessauit a creatione reꝝ tēporaliū sanctificatus est. qr summus opifex deus suā operationē cōpleuit in eo. Cū opus recreationis sit maius ope creatiōis. qr in recreatiōe

b

Sabbatū marie appropriatur.

c

deus hō factus est. iuxta illud Joh. j. Verbum caro factū est. pfecto etiā z multomagis debuit vnus dies hebdomade deputari ad recolendū hoc mysteriū requietiōis xpi in vtero virginali ad honorē ipsius virginis. Et qr sabbato iste benedictus Jesus quasi ab oib9 opib9 vacans cōpleta hūana redēptione z recreatione in sepulcro. vt infra dicet requieuit. Ipsa qr sabbatū interpretat requies. cōueniēter talis dies deputatus est ad honorē ipsi9 matris dei. de q ipse inquit ps. cxxxj. Hec requies mea in seculū seculi. hic habitabo qm̄ elegi eā. Scdo hoc factū est rōne bn̄dictiōis. qr sicut ipsa dies sabati fuit a deo bn̄dicta. Gen. ij. ita z btissima vgo fuit a deo pre oib9 bn̄dicta Un̄ illi dixit angel9 ex pte dei Lu. j. Bn̄dicta tu in mulierib9. Pater em̄ etern9 benedixit eā accipiēdo in spōsam. fili9 in mrēm z spūssanct9 in suū sacrariū. Angelus q3 nō solū in psona dei. sed etiā ex pte oim angelorum z cunctarum creaturarū eā benedixit Et iō sup illa vba Luc. j. Beatā me dicent oēs gnatiōes. ait glo. Nō solum create s3 etiā increate. Tertio hoc factū est. quia sicut sabbatū est mediū inter diē gaudiosum s. dn̄icum die3. z diem dolorosum. s. feriā sextam. ita ipsa virgo est mediatrix īter deu3 z hominē. Quarto rōne sepelitiōis. qr per totā diem sabbati corpus dn̄i in sepulcro sepultu3 iacuit. die em̄ veneris in sero beatissima virgo suo bn̄dicto filio vt infra videbit cū immēso dolore z lachrymis sepulturā impēdit. z qn̄ illud sacratissimum corpus pfecte in sepulcro reconditum fuit. iam inceperat nox sabbati. l3 initiū sepulture incepisset in fine ipsi9 diei sexte. Et sic ad memoriā istaꝝ exequiarū ad ei9 honore3 sabbatū fuit dedicatū. qr sicut corpus filij sui illa die fuit in tumulo clausum. ita cor vginis fuit dolore ɔclusu3. Quinto hoc fuit institutū rōne derelictiōis. Na3 fides xpi ab omnib9 discipulis derelicta est. z hdie in ipsa sola vgine pstitit. que domi remāsit expectās resurrectionē filij. S3 qda3 arguūt q etiā alij habuerint fidē tali die. Nā Johānes etiā ipse secutus est xpm ad crucē. z ibi manebat cū ipsa vgine. Jo. xix. Itē creditur interfuisse sepelitiōi xpi cum ipsa virgine. Cucurrit etiā cū Petro ad monumentū dn̄i. vt habet Jo. xx. Item vt dixit Aug. sup Jo. Petrus qui negādo xpm fuit mortuus. plorādo resurrexit z reuixit. Preterea Maria magdalena secuta est dominū cū alijs mulierib9 vsq3 ad crucē. q sancte mulieres sue sepelitioni īterfuerūt atq3 postea vnguēta parauerūt vt vngerent corpus iesu. z cū ipsis vnguētis pexerunt ad monumentū. vt habet Mat. xxviij. Mar. vl. Luce. xxiiij. z Jo. xx. z cōsequēter videt habuisse fidē. Quib9 respondetur q ī sola virgine remāsit pfecta fides ī passione xpi Un̄ sup illa verba Jo. xiiij. Ut cū factū fuerit credatis. ait gl: In aplis nulla fides remāsit in passione dn̄i. z Aug. sup Jo. dicit q apl'i nō solū carnē xpi reliquerunt. sed etiā mētis fidē. z Nico. de lyra. sup. iij. senten. inqt q sabbato sancto tota fides in pectore virginis remāsit. z iō illi sabbatū dedicatū fuit. Et hoc ostēdit ecclia in illis tribus diebus ppe pascha ī matutino ī qndecim cādelis accēsis. que oēs extinguuntur preter vnā alijs altiore que vsq3 ad finem remanet accēsa. Iste em̄ candele significāt xj. apostolos. z quattuor marias. s. maria3 magdalene. salome. alphei. z matrē domini. Oēs em̄ hi erant tanq candele. accēse per fidē. Judas em̄ āte passionē xpi obscuratus z extinct9 fuerat a christi fide z amore. Omnes aute3 iste candele extincte fuerunt in passione xpi preter ipsam virginem in qua remāsit lumē fidei occultum. qd postea patefactum est ad omnes suo exemplo illuminandū. Propter hoc etiam in missa sabbati permiscetur tractus cū Alleluya. i. dolor est de apostolorum incredulitate z nihilominus gaudium de Marie fide z xpi resurrectione. propter hoc etiam in eadem missa omittitur offerenda. quia apostoli non erant conuersi vt per veram fidem domino possent offerri. Ad autoritates autem cōtrarius respondetur. q triplex fuit grad9 in negatōe siue ī incredulitate apostoloꝝ. Primus q omnes fugerūt. Mat. xxvj. Secundus q vigore assumpto quidā eoꝝ secuti sunt eu3 sicut Petrus z Johannes. sicut de Petro habetur Mat. xxvj. et Mar. xiiij. z Lu. xxij. z de eodem simul cu3 Johanne. Jo. xviij. Tertius gradus est q mortuo christo oēs increduli effecti sunt. sola beata virgine immobili remanēte z cōstantissima in fide. In medio aute3 gradu fuerunt Petrus z Johannes z mulieres pdicte. Uel dicēdum q secuti sunt eū predicti apostoli z etiam mulieres. nō q haberent vera3 fidē dei ei9 diuinitate. s3 exqdā

Triplex grad9 ī credulitatis. apostolo

B

amoris ꝛ dilectionis cordialis attractiōe. ꝛ cōpassionis affectione. O igif magnuꝫ feminarū preconiū. vt in solo pectore femineo tota fides recōdita fuerit. Nam naturalr natura feminea est fragilis ad resistendum mobilis ad pseuerandū. ꝛ parui iudicij ad cōsulendū. De primo. s. de earū fragilitate. habetur insti. quibus alie. li. vel nō. §. s. De istabilitate ꝛ inconstantia hr. xxxij. q. vij. c. ꝙ pposuisti. ꝛ in. l. filia. C. de inoffi. testa. ꝛ in. c. forus. §. s. de ver. sig. ꝛ no. i. c. s. de clā. despō. ꝛ. c. vl. de pa. li. vj. ꝛ. xxxij. q. ij. c. mulier. ꝛ de frigidis ꝛ ma. c. vl. De consilio autem ꝛ iudicio earū inutili vel nociuo hr in. l. iiij. C. de spon. ꝛ in. l. filia. C. de inoffi. te. Nunc aūt triplicē defectū beata virgo abstulit a natura feminea q intolerātia passionis ꝛ in cōstātia fidei ꝛ dilectionis. ꝛ in pspicacia iudicij ꝛ actiōis qscunqꝫ viros incōparabilr excessit. qd pꝫ ex eo ꝙ discipulis pre timore mortis fugiētib9 ꝛ in fide vacillantib9. ipsa icōcussa stetit: ꝛ constantissima pseuerauit. ꝛ in omni casu semp meli9 elegit. qd pꝫ ex eo ꝙ salutē hūani gnīs magis ſm rōnes voluit q̄ filij sui ab acerbissima pena liberationē. Potiusqꝫ voluit eū pati asperrimā passionē q̄ humanū gen9 eternā dānationē. vt in psenti sermone videbif. Unde Anselmus in quodaꝫ sermone ait. Debet ergo maria merito laudari. qꝛ ipsa est domus firma. quaꝫ nec flumina nec venti nec ymbres .i. varia genera passionū xp̄i q irruerūt in eā subuertere potuerunt a fide subuersis oībus alijs qui ip̄m purū hoiem crediderūt cū tot ꝛ tanta tā alacriter pateref. Et Aug. inqt. O beata maria quis tibi valeat iura grāꝝ ꝛ laudū pconia ipēdere q tuo singulari merito mūdo succurristi pdito? Quas tibi laudes fragilitas humani generis psoluet. q tuo singulari cōmercio recupandi aditū inuenit.

Sexto deputatū ē ei sabbatū rōne passionis. Passio eni sanctoꝝ eoipso die ɔsecrari solet quo mortē p xp̄o suscipiunt. Et ideo equissimuꝫ est vt illa dies virgini dedicef quo p xp̄o eius filio dilecto est passa. Sed die veneris sancta ꝛ die sabbati passio ip̄i9 virginis pdurauit. ergo illi duo dies deberent eidē virgini dedicari. Uerū qꝛ ecclesia diem veneris passioni filij dedicauit. saltē diē sabbati sue matris martyrio ꝛ passioni debuit dedicare. in quo indicibili cruciatu afflicta fuit. ꝛ eius aiam filialis passionis gladius ptransiuit. vt pdixerat ei sanctus Symeon. Lu. ij. Unde ipsa dicere poterat verba thematis nostri. Super quib9 tres considerationes faciemus.

Prima dicetur veritatis.
Secunda casualitatis.
Tertia ꝟo ꝛ vltima multiplicitatis.

Pars prima huius sermonis que dicif veritatis.

C

Uerif p expeditione hui9 ptis nūqd btā virgo tot ꝛ tātos dolores habuerit ex cōpassione filij tantūqꝫ fleuerit sicut de ea scribif ꝛ pdicaf. Et rndēt qdaꝫ nō bene itelligētes scripturas. nec pietatē ꝟginis ɔsideratēs. sꝫ de suo capite legē faciētes ꝙ btissima virgo nō fleuit in morte filij. nec etiā doluit. Quaꝫ erroneaꝫ opinionē suā conanf palliare trib9 fundamentis. *An maria tantum doluerit ꝛ fleuerit sic scribif.*

Et primo dicūt ꝙ ipsa benedicta virgo nō erat sicut reliq femine ad lachrymas pna sed erat sapiēs ꝛ in oībus cōformis voluntati dei. Unde qꝛ sciebat ꝙ deus ordinauerat filiū suū debere mori p salute gnīs humani. non dolebat ſm eos. nec dolorem exterius ostendebat. ne a voluntate diuina discordare videref. Scdo dicūt ꝙ ipsa sacratissima ꝟgo fuit plena charitate. ppter qd comparaf soli relucenti. iuxta illud. ps. xviij. In sole posuit tabernaculum suum. Quapropter ex charitate liberationē hūani gnīs multū desiderabat. Sed non ignorabat hanc liberationē p mortē filij sui debere fieri. ergo ſm eos non dolebat. sed de morte ipsius filij exultabat. Tertio quia sciebat mortē filij sui cito transiturā. ꝛ post triduū filiū suū de morte ad vitā gloriosaꝫ resurrecturum ꝛ postea in celum quadragesima die acensurū. ꝛ indicibileꝫ gloriam ppter tolerationeꝫ mortis cōsecuturū. Unde istis ɔsideratis poti9 debuit ſm eos gaudere q̄ flere. ꝛ ad mortē incitare filiū suum. sicut mr machabeoꝝ hortabaf ad tolerandā passionē filios suos. de q dr. ij. Machab. vij. Supra modū aūt mr admirabil ꝛ bonoꝝ memoria digna q pereūtes septē filios sub vnius diei tpe cōspiciens bono animo ferebat ppter spem quam in deū habebat Et singulos eoꝝ hortabaf voce prīa fortiter repleta sapiētia. ꝛ feminee cogitationi masculinū animū inferens ꝛc. Sed iste rōnes sunt friuole. vane erronee et nulle. Immo si quis eas ptinaciter tenere vellet *Alia opinio*

vt aliqui dicūt hereticus putaref. Et ꝑm sanctum Bonauē. in. iij. dist. xvij. arti. j. q. j. ijsdem rōnib⁹ posset ꝓbari xp̄um veraciter nō habuisse passionis dolorē. ⁊ sic euacua-retur tota nostra redemptio. Nam et xp̄s fuit sapiētissim⁹. ⁊ predicta oīa cognouit. ⁊ cuꝫ volūtate diuina quoad humanitateꝫ se per omnia conformare voluit. Et tñ ve-rissime in sensualitate sua doluit. Dico igi-tur ꝑm snīam beati Tho. vbi. s. ⁊ Scoti in eadem distinctione. q. ij. ꝙ ꝯtingit acerbi-tatem doloris esse in sensualitate. vel in ra-tione. Fuerunt ergo predicta conseruata in parte rōnali ipsi⁹ virginis. Vñ gaudebat quoad ipsam rōnē. sed per hoc nō tollitur quin christus ⁊ virgo sint passi in parte sen-suali ꝑm predictos doctores. Habuit ergo virgo benedicta p̄dictas ꝯsiderationes in rōne: cōseruātes ipsam in vera patiētia. ⁊ cōformantes eā diuine volūtati ꝑm rōneꝫ. Et inquātū ipsa cōsiderauit fructum pas-sionis filialis. s. redemptionē humani ge-neris: contenta erat ꝑm rationem ꝙ poti⁹ ipse sic moreretur ꝙ̄ humanuꝫ genus eter-naliter periret. imo in pte supiori rōnes in qua ip̄m fructū mortis filij summe appete-bat ⁊ desiderabat. etiā summe gaudebat: qꝛ charitate plena. Sed in parte inferiori et sensuali summe dolebat in corpore ⁊ aīa ex compassione filij sui. vt etiaꝫ dicit doctor ⁊ theologus irrefragabilis Alexander de aleshn. iij. parte summe. in tractatu de con-ceptione christi q. xvj. in responsione secū-di argumenti. Unde inquit Hieronymus ad Eustochium. ⁊ Richardus de media vil-la i. iij. dist. xxiij. arti. vij. q. iiij. ꝙ licꝫ ipsa benedicta virgo nō fuerit corporaliter mar-tyrisata. tamē tanta pena ⁊ anxietate eam cruciauit tempore passiōis filij sui. ꝙ fuit plus ꝙ̄ martyr. Et hoc prenunciatum fue-rat Johel. ij. vbi dicif. Sol vertetur in te-nebras ⁊ luna in sanguinem. Sol enim. i. christus qui est sol iusticie. versus est in te-nebras per mortem. ⁊ luna. i. virgo Maria versa est in sanguinem per compassionem. Tanto enī grauius passa est ipsa gloriosa virgo ꝙ̄ alij martyres. quāto suum marty-rium fuit anime ⁊ spūs. Aliorum ꝟo mar-tyrium fuit corpale. Ipsorū enī martyrum corpora ptrāsiuit gladius materialis. bea-tissime aūt ⁊ pijssime virginis animam per-trāsiuit gladius compassionis. Vñ quanto anima est nobilior corpe. c. si solite, de ma-

Acerbitas doloris i/est du/plicit.

Maria plus ꝙ̄ marty r

ioritate ⁊ obediētia. ⁊ c. si habeo. xiiij. qꝛ iij. Tanto eius martyriuꝫ fuit acerbius: qꝛ gladius penetrās nobilius ⁊ delicati⁹ sub-iectum. maiorē causat dolorē ꝙ̄ si penetra-ret subiectum minus nobile ⁊ delicatum. Et cōfirmat Nico. delyra. sup. iij. sniarum predictā conclusionem dicens. ꝙ btā virgo sustinuit in passiōe christi mai⁹ martyrium ꝙ̄ aliquis martyr. Et mouef hac ratione. Quia dolor passionis orif a lesione carnis cum pceptiōe sensus. ⁊ redūdat in animaꝫ. Dolor ꝟo compassionis oritur ⁊ incipit in aīa. ⁊ redūdat in sensum ⁊ carnē. Quanto igif anima est potētior ⁊ magis dominans sup carneꝫ. Et caro delicatior ⁊ magis sub-iecta anime. tāto fit maior redūdantia. Et maior dolor est qui incipit ab anima ꝙ̄ il-le qui incipit a carne. Quia igif ita erat in gloriosa virgine. ergo maior dolor fuit com-passionis in ipsa ꝙ̄ dolor passionis q̄ est ex parte nature corruptibilis. hec ille Et ale-xander de ales super p̄s. lxxxviij. eandē ve-ritatem affirmat allegans Hiero. sic dicens. tem. Beata dei genitrix i ea parte passa est que impassibilis habetur. ⁊ ideo vt ita fa-tear. quia spiritualiter ⁊ atrocius passa est gladio passionis: pl⁹ ꝙ̄ martyr fuit. Et Ber-nar. beatā virginē alloquens ait. Cū impi⁹ crudeli lancea filij tui latus aperuit. ipsius anima ibi nō erat. sed tua plane auelli non poterat. Tuā ergo animam ptransiuit vis doloris vt te nō imerito plus ꝙ̄ martyrem predicemus. Si quis aūt querat quare ipsa benedicta virgo in tātis doloribus non est mortua. Respondef ꝙ singulari dei pri-uilegio fuit preseruata: vt fides christiana in ea cōseruaref. Item multis alijs ex cau-sis ꝓpter quas deus noluit eam mori cum filio. nec ascēdere cū eo in celum. sꝫ dimisit eam in hoc mūdo per multos annos post ascensionem filij ad celum. De quibus di-cemus in. xj. parte huius operis. sermone j. parte. iij. Alia q̄ꝫ ratione probari potest beatam virginē multū doluisse in passione filij. maxime fundamento topico qd̄ ponit phs. ij. Topicoꝝ. dicens. Si de quo min⁹ ergo ⁊ de quo magis. Sꝫ beatissima virgo doluit qn̄ nō habuit tantā causam doloris scꝫ quādo perdidit filiū suum in hierusaleꝫ cum remāsisset in templo. Unde cum po-stea reperisset eum. dixit illi vt habef Luc. ij. Pater tuus et ego dolentes querebamus te, Et tamen vt inquit Origenes.

D Quare maria nō moriebaf sanctis doloribus.

non credebat filium suum esse captum aut mortuum: sed dubitabat sibi factum fuisse aliquid quod ei displicuisset. et ideo ipsum ascendisse in celum. Quanto igitur magis credenda est doluisse tempore passionis eius. Idem quoque probatur per illam regulam quam ponit Bernardus in epistola ad canonicos Lugdunenses dicēs. Quod paucis mortalium est concessum. non est credendum beate virgini fuisse denegatum. Immo ipsa benedicta virgo habuit omēs gratias et omnia priuilegia que fuerunt in aliis sanctis. Si igitur alicui mortaliū cōcessa est gratia dolendi de passiōe filij dei et ei compati profecto excellentius est collata sue matri. Sed beatus Johannes de alserna ordinis nostri tantam gratiam habuit quod dum videbat christum in cruce lachrymas continere non valebat. Similiter beatus frater Jacoponus de tuderto etiā ipse ordinis nostri. audiens legi euangelium passionis christi. nō solum lachrymas emittebat. sed etiam suspirijs et magnis clamoribus nō poterat abstinere. Unde propter hoc exiens de ecclesia currebat ad cellam vt ibi amarissime defleret passionē christi. Seraphicus quoque Franciscus ex abūdantia lachrymarum ex dolore passionis dñi emissarum. cecitatem oculorum incurrit. Si igitur isti solum imaginē seu similitudinem crucifixi aspiciētes vel passionem eius nominari audientes. seu eam meditantes iam preteritā. tātum dolebant et amarissime flebant. quid facere debebat pia mater eius ipsum filium suum in cruce positum et cruciatum. occisumque intuēdo? Nunquid ipsa minorem habuit amorem et compassionem filio suo quam extranei? O crudelitas maxima eorum qui negant pietatem et compassionem virginis benedicte. Quid dicam de illo qui in sermonario cuiusdam sancti qui predicabat egregie de doloribus virginis. interseruit opinionem hanc erroneam cum allegationibus nōnullis et eidem sancto attribuit? O obstinata malicia et durissima ceruicositas. Certe sic vere concludam. Impugnator compassionis matris dei. Aduersarius innocentie et puritatis eius. Derisor seu detestator euangelice paupertatis. Destructor et insectator operum pietatis. Inimicus gloriosi nominis iesu. et persecutor preciosissimi sanguinis domini nostri Jesu christi. quid est aliud quam precursor antichristi. et corruptor christiane deuotionis et fidei? O peruersa rabies. Nam adhuc non sunt quinquaginta anni. quod in quadā ciuitate lombardie dum quidam predicator de plāctu virginis populo predicasset. quidam cōpassionis et pietatis eius aduersarij. ipsum predicatorem quasi hereticū demonstrare conati sunt: sed tamē in disputatione remanserunt confusi. Si quis autem contra me insurgere temerarie ausus fuerit: quia pietatē matris dei predicem. spero verificabitur visio illius deuoti versificatoris qui metrico sermone vulgari: ait. Jo vidi vn coruo vlato a lo macello molto terribil. Il becho insanguinato longo e acuto a modo de coltello. Contra il columbo leuar infuriato. Ma di che molto fui marauegliato. Da poi vidi el mānsueto vccello. Da capo a pedi molto ben armato. Quello animale bruto. nigro e fello. Soto li soi pedi hauer girato. Unde il precone de le mal nouelle. Da lui essendo tuto spizilato Hebe di gratia de saluar la pelle. Et se partite tuto vergognato. Sed reuertendo ad propositū nostrū: dicit Damascenus super Lucā. Dolores quos virgo effugit pariens: hos in passione christi sustinuit. Et Bern. inquit. Fugientibus apostolis in facies filij se opposuerat mater. ac gladio doloris eius anime infixo: vulnerabatur spiritu et cruciabatur affectu. Et quod in carne christi agebāt claui et lancea. hoc in eius mēte faciebat compassio naturalis et affectionis materne angustia. De lachrymis etiam ipsius virginis loquens Anselmus in quodam sermone ait. O domina quos fontes lachrymarum dicam erupisse de pudicissimis oculis tuis. cum attenderes vnicum filium tuū innocentem corā te flagellari. ligari. mactari. et carnem de carne tua ab impijs crudeliter dissecari? Magister quoque Jacobus de voragine ordinis predicatorum in sermone de planctu beate virginis: ait. Maria stabat iuxta crucem lachrymis plena et doloribus immersa. Et in eodem sermone allegat predictam autoritatem beati Anselmi. Idē quoque doctor in opere suo de beata virgine quod incipit. Cogitaui dies āntiquos. in verbo mare dicit quod mater dei appellatur maria a mari quasi amarum mare quia sicut in mari est amaritudo aquarum: ita in ipsa fuit amaritudo dolorum in passione filij

Inuehit contra quēdam.

Dolor ꝟginis fuit ma gn⁹ tri- pliciter

Et ibidem etiā dicit ꝙ dolor ipsius virginis q̄ causabat ex filij sui passione fuit magn⁹ tripl'r. scʒ intēsiue. q2 vsq3 ad aīaʒ penetrauit. Luc. ij. Tuam ipsius aīam ⁊c. Fuit magnus extēsiue. q2 ꝑ dies quattuor ꝯtinuos se extēdit. Nā incepit ei⁹ dolor feria. quarta. quia tūc mors xpi fuit tractata ⁊ firmata. ⁊ cōtinuatus fuit in q̄nta feria. q2 tunc in sero fuit capt⁹. collaphizatus ⁊ illusus. Cōtinuatus etiā fuit vsq3 in feriā sextā. q2 tūc filius eius fuit crucifixus. Item vsq3 ad diē sabbati. q2 tūc in sepulchro fuit clausus. Fuit quoq3 magn⁹ ostēsiue. q2 dolores suū ostēdebat ⁊ manifestabat singultu cordis. abūdantia lachrymarū. vocis clamorose conquestione. pectoris tōsione. ⁊ manuū allisione. hec ille. Que ego fideli'r extraxi ad lrām in libro antiquo ⁊ in mēbranis scripto. Et iō nos de btā ꝟgine lachrymāte amarissime in nocte passiōis filij sui bn̄dicti dicere possum⁹ illō Thren. i. Facta est quasi vidua dn̄a gentiuʒ. Plorans plorauit in nocte ⁊ lachryme eius in maxillis ei⁹. Nō est qui consoletur eam ex oīb⁹ charis ei⁹. Itē piissime ꝟgini dicere possum⁹ illud Thren. ij. Cui cōparabo te. vel cui assimilabo te filia hierl'm. cui adequabo te. et ꝯsolabor te ꝟgo filia syon? Magna est velut mare contritio tua. Quis medebit' tui? Deduc quasi torrentē lachrymas. ⁊ ꝑ diem ac noctē nō des requiē tibi neq3 taceat pupilla oculi tui. Ipsa ꝟgo respondere potest illud Thren. i. Submersum est cor meum i memetipsa qm̄ amaritudine plena sum.

Circunspecte loq̄ris

¶ Predictus etiam magister Jacobus de voragine in ꝓdicto ꝟmone de planctu ꝟginis i exordio inq̄t. Tanta est pietas huius ꝟginis matris nō solum erga filium naturalem. iuxta cui⁹ crucē stabat Jo. xix. Sed ⁊ erga filios suos adoptiuos tanta facultas ipetrandi qđ velit apđ deū patrem: vt sermocinātes quiq3 nutrices populoꝝ non aliūde confidant lac doctrine per eos ꝓpinādū nisi meritis ei⁹ ⁊ precib⁹ procuratum Ad quod efficiendū cythara dulcissone salutationis ad eā vtunt'. Sed ꝯsuetudo ecclesie cū de passione filij ei⁹ iesu est sermo. ꝓdicanti dicere videt' illud qđ Heliseus propheta ait Gyezi discip'lo suo de sunamite mortē vnigeniti sui deplorāti. iiij. Regum iiij. scilʒ dimitte eā. aīa eīn ei⁹ in amaritudine. est quasi diceret. Non salutes eam. nam cythara illa angelice salutationis in luctum versa apparet. Naʒ quomodo aue ei dicet. ab a quod est sine. ⁊ ue denuatum que doloribus plena ē. vt dicere valeat illud Michee. Ve aīe mee. q2 defecit timorat⁹ a terra filius me⁹ quē impleuit spūs timoris dn̄i. mariā abie nūcupare non possum⁹ ꝓpt dn̄a vel illuminatrix interpretat'. cū m latis obscura q̄si luna eclypsata inuenior. Nolite ergo vocare me Noemi. i. pulchraʒ sed vocate me mara. i. amarā. q2 amaritudine repleuit me dn̄s. dicere potest cum illa Noemi q̄ de felicitate ad infortuniū deuenerat Ruth. i. Nā nō gr̄a plena. sed vacua īdico hodie. Flecto eīn genua mea ad patrē dn̄i mei iesu vt misereat' filij cōmunis: ⁊ me nō audit. Deprecor ipm̄ filium vt suis verbis mellifluis me consolet' ⁊ mihi non loquit' nisi illud Ecce fili⁹ tuus. Qđ verbū vt gladius ptransiuit aīam meā. cum pro magistro ⁊ filio mihi datur discip'lus. Iudeis supplico vt amodo cōpatiantur filio meo. ⁊ ipsi cōtumelias et subsannationes adiungūt. Mortē inuoco vt post filiū supstes non remaneā ⁊ fugit a me. Iuxta crucem sita ad ipam clamo. Flecte ramos arbor alta. tēsa laxa viscera. vt deosculer filium meū. ⁊ rigida ac immobilis ꝑseuerat. Dn̄s tecuʒ. vtiq3 i me vsq3 nunc dn̄s filius fuit mecum. me cōfortans. me reficiens. et ego secuʒ ipm̄ sequēs. ꝟba ei⁹ dulciora sup mel ⁊ fauū audiēs. miracula ei⁹ videns. et gl'iam dei ex ei⁹ operibus magnificari prospiciens. Nūc aūt me reliquit aīam ⁊ corpore egredientē patri recōmendans. Bn̄dictā me in mulieribus angelus dixit que nūc infelicior cūctis mulieribus inuenior. Nam que mater vnq̄ fuit que in presentia filij constituta angustijs ⁊ afflictionibus circūdati nō valuerit vel in aliquo refrigeriū illi ꝓstare. Audi eū ad mortē vsq3 sitientem ex maximis penis. ⁊ nec potum aque frigide porrigere ei valeo. sed video spongiā aceto plenam ⁊ felle ad os eius apponi. Et si felix fui ⁊ benedicta in mulieribus in partu eius non sentiens dolorem. nunc mihi video reseruatas ⁊ aductos cruciatus qm̄ nulla mater tantuʒ dolorem vnq̄ sensit in partu filij sicut nunc ego in passione christi. Sed nec martyr aliquis vel aliqua in suis varijs cruciatibus vnq̄ tantam penam pertulit. vt nunc ego. Est ne benedictus fructus ventris mei Jesus cui omnes maledicunt iudei et gentiles

Unus eū appellat malefactorē. alius sedi tiosum. alter blasphematorē. multi ambi-tiosum. & regnū vsurpare volentē. reliqui mēdacē. aut seductorē. vt vermis & nō hō opprobriū hoīm & abiectio plebis est effe-ctus qꝛ & ſm legē maledict⁹ oīs qui pēdet ī ligno. s. infamis. Et quo ergo in luctū con-uersa appet cythara illa angelice saluta-tiōis. dimitte eā nec salutes. sꝫ nihilomin⁹ cū ea iuxta crucē maneas. ipsam meditan do. ipsam adorādo. ipsam salutādo & ei⁹ au xilium implorando. hec magr̄ Jaco. vbi. s. Cuius verba sunt verissima. Et ego expe-rientia teste pbaui. Nam cum quadā die veneris sancti haberē pplo pdicare de pas sione dñi nr̄i iesu xpi. vellēq; ex more bea te virginis auxiliū implorare. Apparuit mihi nō visione imaginaria. sed in forma visibili corpalibus oculis quidā vestitus more pphetico indutus nigris vestib⁹. bar bā habēs canā vsq; ad cingulū q̄ videbat̄ Hieremias ppheta. & intelligēs desideriū meū interpellandi sacratissimā virginē. di xit mihi hec verba. O fiol mio de nō mole-stare la piatosa ṽgene maria. Adimandar li adiuto nō andare p che e piena de melā-conia. Bagnata de lacrie tu la trouerai. Che e compita la mia pphia. Qñ a li treni io prenūciai. che suiduara lei rimā eria. O gi del suo fiol sara priuata. Da la maligna gente iniq̄ eria. Pero essendo tāto tribula ta: Pin affanaria crudelita seria. Pur se tu voi cō lei fauelare. Jo verro in tua cōpa-gnia. Bē che me dubito chel tuo dimanda re. Accrescimēto de dolor si fia. Quib⁹ dictꝭ videns ꝙ ego volebā adire ipsam beatam virginē apphēdit me p manū & duxit is co-rā imagine ipsius virginis q̄ erat viduali-bus vestimētis induta ac mesticia plenissi ma doloribusq; quasi deficere videbatur. Ad cuius pedes ego ptinus prostrat⁹ dixi. Per che vivedo o ṽgene maria. Tuta affli-cta e piena de dolore. Sono venuto a far-ue compagnia. Et esser participe del vostro grā merore. Cō voi in fino al monte calua rio. Appare giato sono de venire. E iui a maramente lacrimare. E patir sel besogna el martirio. Ma pero che a questo populo mio. Uore be fidel mēte recitare la passion del vostro caro fio. E tute le forze me sento māchare. Pero col cor ve pgo o mr̄e pia. Che vn pocho me voliati adiutare. Che sē za el vostro adiuto nō poria. De si mirabil cosa pdicare. Tūc illa alta suspiria & gemi tus emittēs. Tandē visa est mihi i hec ver ba rn̄disse. Et q̄ nō possum hodie p libera-tione filij mei grām inuenire. quō possum tibi succurrere. Ubi est discretio tua: vbi est prudētia. vbi est sapiētia tua qui deberes mihi compati & cōdolere p me vis gratiam inuenire. Noli noli in aurib⁹ hui⁹ infelicis-sime mr̄is hodie salutationē angelicā psō-nare. que tali die mihi i amaritudine tota est cōuersa. Non igit̄ mihi dicas aue. i. sine vhe. Sum eñ tota plena dolorib⁹ ppter passionem filij mei. Unde ṽe dicere possū illud Thrē. j. Posuit me sꝫ mors filij mei desolatā. tota die merore cōfectā. Et illud Job. xxx. Uersa est in luctū cythara mea. & organū meū in vocem flentium. Ne di-cas mihi maria. i. illumnata. quia hodie sum lumine priuata. ita vt dicere possim il lud Thrē. v. mestum factū est cor meum. ideo cōtenebrati sunt oculi mei. Nō dicas grā plena. Mea eñ gratia psummata fuit in duodecim stellis de q̄bus Apoca. xij. dr̄ In capite eius corona stellarū duodecim Hodie vero possum dicere illud Threñ. v. Cecidit corona capitis mei. Nō etiā dicas dñs tecū. quē tāgere nō valeo. Propterea dicere possum illud quod in eodē. c. scriptū est. s. Defecit gaudiū cordis mei. Nō dicas Benedicta tu in mulieribus. nā hodie pre oībus mulieribus maledicor. Unde dicere valeo illud Esa. lij. Nomen meum tota die blasphemat̄. Ne dicas: bñdict⁹ fruct⁹ ven tris tui. qui ab oībus maledicit̄. accusat̄. cōspuit̄ & flagellat̄. Uñ verificat̄ i eo illud quod Esa. j. scriptū est. Blasphemauerunt sanctū israel. Quapropter dicere pōt illud Threñ. iij. Fact⁹ sum in derisuꝫ omni pplo canticū eoꝝ tota die. hec illa. De dolori bus etiam virginis loquēs deuotus Uber tinus de casali. lib. iiij. c. xv. inquit. Cogita quātū potes quātū fuerit in corde ṽginis doloꝝ mensura. Nulla eñ rō fuit in corde virginis non solū que minueret. sed nō au gmētaret hui⁹ doloris virtutē. ꝙ si mens tua semper dei diminuēs bona dicat ꝙ nō debuit tantum dolore cum sciret xp̄m ista pati voluntarie. & seipsum si vellet de mor-te de pena posse redimere. Sciret etiam ꝙ omnes electos de infernali gehenna sua li beraret morte. et ꝙ sicut dei filius tertia die debebat resurgere & ex ista morte a deo patre debebat accipere nomen super om̄e

Refert autor ꝙ se visio nē quā dam ꝙ non de beat ṽgo salu tari cū passio-nē xpi p̄ dicam⁹

b

nomen. quo in nomine eius flecteret omne genu. celestium scz terrestriũ & infernorũ. & nõ solum ipsi iesu. sed etiaz propter ipsum ipsimet virgini eius matri. Aduertas carnalis anima. quod hec oĩa dolorem pietatis materne multipliciter augmentabant. Et istorum etiaz respectu dolorũ aculeis apli⁹ pungebat. Ad quorum euidentiaz notadupler fore genus dolorum. Quidã manantes ex impatientia & desperatione mentis a deo. & ex condescendẽtia odij in primũ quib⁹ anima inabyssatur in angustia quod de deo vel de proximo se vindicare non potest. & quod velit nolit penas oporteat sustinere ab eisdem. Isti sunt dolores infernales prophani qui solum reprobis reseruant nec infligunt electis nisi inquantum ad tempus pro suis peccatis illi impie ciuitati iungunt. Absit autem talis dolor a christo & a corde materno. & ab omni ei⁹ electo. nunquam enim de hoc dolore vel modicũ degustauit. Est aliud genus dolorũ quod ex complacentia voluntatis assumit. & secundum virtuales regulas ab eterna influẽtia dei in electorũ mentibus mensurat. Nec istius doloris posset vnã stillã habere creatura aliqua in seipsa. Est enim ex spũssancti influxu agitãtis mentem ad dolendũ quantum dolere debet. Et sicut iste dolor est semper virtuosus. ita ẽ semper volũtarius. Et quãto magis est volũtarius tanto magis est intẽsus. & quanto magis est gratia in aĩa: tãto est magis volũtaria ad augmẽtãdũ in se omnẽ virtualẽ dolorem. Unde & dolores ineffabiles corporis iesu a gratia vnionis sumpserũt sue immẽsurabilitatis augmẽtũ. Un̄ & ab aliquibus dr quod illi dolores fuerũt in corde Jesu a diuina sapientia dispensati. Quod sic ego intelligo quod diuina sapiẽtia vidẽs infinitatez culparũ offensionis. vidit quantũ dolorem requirebat plena & abũdãs satisfactio eorũdem. Et quia nulla creatura tantã poterat in se dolorum mensurã nisi per vnionem diuini suppositi dilatare in summo. ideo statuit hoiem assumere in vnitate persone et ex tali vnione illam dilatare assumptam naturam ad illius inestimabilis mensurationis receptandam capturam. Unde omnia obiecta occurrẽtia aspectui mentis xpi nõ debuerãt ei⁹ virtuosum dolorẽ diminuere sed augmentare. Tantũ enim dolorez debuit christus assumere: & tantũ sibi debuit diuina sapiẽtia infundere: quantus sufficeret ad predicta omnia bona conquirenda et eius passiõe. Et ideo si iste non fuissent subsecute gratie de sua morte. nunquam voluisset non solum tantũ dolore. sed etiã nihil tolerabile assumpsisset. Quanto aũt ipse videbat vicinius resurrectionẽ instare. tãto sciuit quod tpe passionis ampliorem oportebat angustiam assumere. vt posset illorũ dolorum a diuina sapientia dispositorum exigente iusticia immensurabilem mensuram adimplere. Ex quib⁹ aliqualiter potest videri quomodo dolores christi inestimabiles fuerũt. Unde & rõnes cõtradicentium fantasmata sunt errantiuz. & ignorantium dolorum in iesu radicẽ & causem. Sicut ergo fuit in christo homine. sic et in ipsius reuerẽdissima matre quod ad illam immẽsurabilem mensurã dolorũ iesu supra omnes creaturã spũsancto influẽte accessit quãtuz status materne puritatis. dignitas participij Jesu. & nature consortiũ requirebat. Unde cum isti dolores sint radix omnium virtutũ reducte post deriuationez peccati. nulli dubiũ est quod in mẽtes humanas infunditur sola influentia spũssancti. Et quia fundamentũ & radix omnis gratie & meriti est dolor cordis & corporis crucis christi iesu. ideo beatã virginẽ tantũ repleuit in summo de xpi dolorib⁹ quantuz non potest capere omnis creatura maternali statu non euecta. Modo cogita & mẽsura mentẽ virgineam. & aliquãtulũ nauiga in latissimo mari oceano amaritudinis dolorũ viscerũ maternorum. Et cum isti dolores in amore fundent. oẽs rõnes intẽdentes amorez intendẽt non dubium pariter & dolorem. Et si ut non minus dilerit christũ quia sciuit eum esse filiũ dei de se naturaliter genitũ ita nõ minus. immo inestimabiliter plus doluit. quia vidit filiũ dei sic horribiliter tractari. vilificari & occidi in assumpta et de suis visceribus concepta natura. Et sicut non est minus diligendus dei filius. quia ista vidit pro nostra redẽptione esse assumenda. ita sibi magis est condolendũ. quia sic amorose tam immensos pro nobis sustinuit dolores. Et sicut ipse maiores dolores assumpsit pro redẽptione humani generis quam si nullum redemisset electuz. ita & btã virgo Maria sibi magis condoluit. quia ipsa videbat quod dolores oim in se portabat. Immo sicut ipse fuit oim redemptor. ita ipsa fuit oim genitrix. mediatrix. reconciliatrix

Duplex gen⁹ doloris.

Dolores xpi fuerũt a deo dispẽsati

Dolor virginis p⁹ xpi dolorez fuit maximus

excusatrix ⁊ aduocata omniū peccatorum.
Et ideo cū ipsa esset aduocata mūdi: tantū
dolorē spūssanctus suis infudit viscerib⁹
quanti⁹ sufficiebat omniū electorum geni-
trici ad excusandā ingratitudinē mūdi. q̄z
sic dura morte de sui fabrica suum expelle-
bat autorē: qui ad ipsos eruēdos de fauci-
bus mortis de sinu patris aduenerat ser-
uilem assumendo naturā. Unde ipsa pro se
et pro toto mūdo dig ū deo morienti ⁊ de
se genito exhibebat lamentum. Et quanto
certius sciebat seipam per filij mortē redi-
mi. tāto magis sibi grata suo coniungebat
dolori. Et quanto sciebat breui⁹ esse tēpus
quo mors ad solū triduū debebat in mem-
bris xp̄i includi. tāto magis satagebat sibi
toto corde commori ⁊ consepeliri. ⁊ tanto
magis vacabat dolori nullo modo volens
a dolore mortis eius ⁊ participatione pas-
sionis fraudari. Et sicut ip̄a sola p̄ gratiam
redemptoris ip̄m redemptorē genuit. sic p̄
eandē gratiam dolorē sue mentis plenissi-
me sola p̄ticipauit. elexit em̄ gratia que
ip̄am ad dignitatē maternā elegerat: totā
ad compassionē morientis filij impellebat.
vnde tunc menti v̄ginee nulla ratio occur-
rebat de filio nisi in ratione amaritudinis
et transfigentis doloris. Et si aliqua ratio
menti carnali videat̄ posse occurrisse ma-
terno aspectui: sic absorbebat̄ ab amaritu-
dine maternoꝝ viscerū sicut gutta aq̄ dul-
cis ab amarissimo mari. Et sicut influxus
oīm fluuioꝝ i mari i amaritudinē ꝯuertū-
tur. sic oēs cogitationes mare cordis virgi-
nei in amarum lamētū absorbebat. ⁊ ideo
ipsa est speculum ⁊ exemplū omniū lamen
tantium mortē christi. ⁊ arca ⁊ armarium
doloꝝ corꝑis boni Jesu. hec Ubertinus
Xp̄s se pi⁹ fle- uit. vbi. s. Qui etiā in capitulo sequēti pro
bat dn̄m nostrum. Jesum christum sepius
fleuisse. Prīo in natiuitate sua. Un̄ dicere
potuit illud Sap̄. vij. Primā vocē similem
omnib⁹ emisi plorās. Item fleuit in resu-
scitatione Lazari. Joh̄is. xj. Fleuit quoq̄
super ciuitatē hierusalē destruendā ꝓpter
peccata inhabitantiū. Luc. xix. Dixit autē
predictus doctor ibidē de christo. q̄ dixit.
Beati qui lugent Math. v. Non seipsū
huius beatitudinis benedictiōe. priuauit
maxime cum in eius luctu tanq̄ in radice
meriti omniū electorū luctus a diuina mi
sericordia acceptet̄. Un̄ in patibulo crucis
abunde fleuit. Quod declarans apostolus
ad Hebreos. v. dicit q̄ cū clamore valido
et lachrymis seipsum offerens exauditus
est pro sua reuerētia. Qd̄ si lachryme sicut
credendum est respondebant clamori vo-
cis ⁊ affectibus mētis ⁊ statu sui corporis
non solum fleuerunt illi pij oculi. sed fon-
tes fuerunt irrigui lachrymarum. Unde ⁊
omnis mens deuota flere cupiēs: hauriat
ibi aquas de fontibus saluatoris. Propter
hec autem non immerito edocta per spi-
ritūsanctum sancta mater ecclesia tempo-
re christi mortis in eius persona deplorat
Caligauerunt oculi mei a fletu meo. Non
est ergo admirandum si totum maternum
cerebrum defluat in lachrymis. quando et
corpus filij totū fluere sanguinem: ⁊ ocu-
los eius in lachrymas quasi fontes efflue-
re suo doloroso contuebatur aspectu. hec
ille. Erubescant ergo negantes in beata
virgine nō fuisse cōpassionem de morte fi-
lij. cū predictus doctor eiusdem libri capi-
tulo. xiiij. dicat. Christus matri sue dedit
primatum compassionis vt esset mare ma-
gnū omnis deplorationis et lamentatio-
nis mortis sue. Ludolfus quoq̄ carthusiē-
sis in meditationibus vite. Jesu christi ca-
pitulo. lxiiij. inquit. O qualiter tunc ani-
ma matris intimi doloris gladio penetra-
ta erat: cum sic pene filium suum deficere.
languere lachrymari. clamare ⁊ mori ⁊ se
in mūdo derelinqui in tāto dolore ⁊ anxie-
tate videbat. Et qualiter clamauit. si tamē
loqui poterat. ⁊ dixit. O fili mi dulcissime
quid faciam ego mestissima. Cui me mise-
ram cōmendatam dimittis. O pater om-
nipotens in manus tuas commēdo filiū
meū. immo dominū meum et filiū tuum.
Jam enim deficio. et ante filium eum in
eius conspectu mori desidero. Talia dicēs
estimio. q̄ propter angustiarū multitudi-
nem vel absorpta erat et quasi insensibilis
vel semimortua facta. q̄ se sustinere non
valens corruit in faciem suā super terram.
Nullus em̄ cogitare aut dicere posset quan Circū-
ta mesticia patientem et morientem filiū specte
suspirauerit. ⁊ doluerit. Unde ipsa sustine- loq̄ris
bat intus quod filius tulit foris. Deuotius
etiam sanctus Bernardus in sermone de
planctu beate virginis qui incipit. Quis
dabit capiti meo aquas sic ait. de beata
virgine. Credo firmiter q̄ ipsa erat inter
illas feminas que christum sequebantur
ministrantes ei. Nullus autem debet

mirari si seqbat. illā cū ipse esset totus ei⁹ dulcor ⁊ desideriū. Hāc arbitror fuisse īter illas dolētes. inter illas gementes que lamentabant flētes dñm. Poterat hec etiā esse inter illas filias hierl'm ad q̄s iesus non clarus imperio. sed plen⁹ opprobrio. sput⁹ illitus. et flagris afflictus: sibiq; in anguriā mortis baiulans crucem conuersus ait. Filie hierl'm nolite flere sup me: sȝ super vos flete. O vtinā o btā ꝟgo dolor ille sic quotidie inhereret viscerib⁹ meis. vt tūc inhesit tuis. Obsecro lachrimas illas mihi infunde quas habuisti in filij tui passione. Dic mihi si eras in hierl'm quādo fili⁹ tuus captus fuit ⁊ vinctus et duct⁹ ad annam. At illa. In hierl'm erā quando hec audiui ⁊ gressu quocunq; potui ad dñm meū flens pueni. Cū illū fuissem intuita pugnis pcuti. alapis cedi spinis coronari. ⁊ opprobrium hoīm fieri. cōmota sunt oīa viscera mea. et defecit in me spūs meus. ⁊ nō erat mihi fere vox neq; sensus erāt ⁊ mecum mee sorores ⁊ alie femine plāgētes eū q̄si vnigenitum. Inter quas erat maria magdalena que sup oēs alias excepta illa que loquit tecū dolebat. Dum xp̄us clamante pcone ⁊ imperante pylato baiulans sibi crucē trahere factus est cōcursus pplor. Alij autē sup ip̄m plāgentes seqbant. alij ꝟo ludentes ridebant. Seqbat ip̄m put poterat ei⁹ mestissima mater cū mulieribus q̄ fuerant secute eū a galilea ministrātes ei. A quib⁹ velut emortua trahebat quousq; peruentū fuit ad locū vbi crucifixerunt eū. vbi ante oculos eius fuit in cruce leuatus. et ligno durissimo clauis affix⁹. et ipse tanq̄ agn⁹ corā tondēte se vocē non dabat. nec aperiebat os suū. Aspiciebat ancilla dñm suū in cruce pendentē morientemq; turpissime. Tanto dolore vexabat in mēte q̄ nō possȝ explicari sermone. Manabat enī sanguis ex quattuor partib⁹ rigantib⁹ vndis. ligno manib⁹ pedibusq; clauis cōfixis. De vultu fili⁹ pulchritudo effluxerat oīs. et qui erat pre filijs hoīm speciosus. videbat indecorus oīm. Uidebā q̄ cōplebatur pphetic⁹ illud in eo. Uidimus eū ⁊ non erat aspect⁹ neq; decor. q: iniquor liuor ⁊ verbera fedauerāt vultū eius. Uidebaȝ me deseri ab ipso quē genui. nec supererat alius q: mihi erat vnicus. et ideo nō poterat capi in me dolor me⁹. Uox mea fere perierat oīs. sed dabā gemitus et suspiria. volebam loqui

Planct⁹ Marie ad filiū eūtē ad morteȝ per modū dialogi

sed dolor verba rūpebat. quia verbum iam mente cōceptum dū ad formationem pren deret oris. ad se imperfectū reuocabat nimius dolor cordis. Uox tristis sonabat foris vulnus denūcians mētis. verba dabat amor que raucum sonabant. Nam lingua vocis magistra pdiderat vsum loquēdi. videbā mori quē diligebat anima mea. ⁊ tota liq̄fiebam p̄e doloris angustia. Aspiciebat ⁊ ipse benignissimo vultu me matrem plorantē. ⁊ me voluit paucis verbis consolari. sed ipa cōsolari nō poterā. sed flebam dī. Fili mi: fili mi quis dabit vt ego moriar p te? Morit filius. cur secū non morit misera mater? Amor vnice fili dulcissime noli me derelinquere post te. trahe me ad teipsum. vt ipsa moriar tecum. Male solus morieris. tecum morte perimatur ista tua genitrix. O mors mihi misere noli parcere. Tu mihi sola p̄e cūctis places. Exerce vires tuas. ⁊ trucida matrem ⁊ cum filio perime simul. Fili dulcor vnice singulare gaudiū. vita anime mee ⁊ oē desiderium fac vt moriar tecū: q: te ad mortē genui: sine mr̄e noli mori. Recognosce me miseram ⁊ exaudi precē meā. Exaudi me obsecro. in tuo me suscipe patibulo. vt q̄ vna carne viuimus vna morte peream⁹. O iudei impij nolite mihi parcere. q: natū crucifixistis ⁊ matrem crucifigite aut alia quocūq; morte seua me perimite dūmodo cū filio meo finiar simul: orbas orbē radio. me iudea filio gaudio ⁊ dulcore. Uita mea morit: ⁊ salus pimit. ac de terra tollit oīs spes mea: Cur ergo viuit in dolore mater post filiū? Tollite. suspēdite mr̄em cum suo pignore. Nō parcis pli. nō parcas et mihi. tu mihi soli mors esto seua. Tūc enī summe gauderē si cū xp̄o meo mori possem. Melius est mihi mori q̄ vitā ducere mortis. o fili chare. o benignissime nate miserere matris. suscipe pces. desine nūc eē dur⁹ matri q̄ semp ei fuisti benign⁹ in cūctis. suscipe matrē in morte tecū vt viuat post mortē semp tecū. Nihil ꝟo dulcius mihi q̄ tecum mori. ⁊ ꝟo nil amarius est q̄ viuere post mortē tuaȝ. O iesu tu mihi pater. tu mihi mat. tu mihi spōsus tu mihi filius. tu mihi oīa eras nūc orbor p̄re. viduor sponso. desolor ple: oīa pdo. o fili mi q̄d vltra faciā? Ube mihi vbe mihi fili quo vadā. vbi me vertā dulcissime nate: q̄s mihi erit solatiū: q̄s mihi subsidium et consiliū vltra prestabit. Fili

charissime oĩa possibilia sunt tibi. Sed si nõ vis vt moriar tecũ: relinque mihi aliqd benignũ consilium. Cui dñs iam anxius in cruce oculis ꝛ vultu annuẽs: de Johanne ait. Mulier. ecce fili⁹ tuus. Et erat ipse Johãnes p̄sens vultu tristis ac plorãs. ac si ei diceret. Mater dulcissima mollis ad flẽdũ mollis ad dolẽdũ. tu scis q: ad hoc veni. ꝛ de te carnem sumpsi vt ꝑ crucis patibulũ saluarẽ gen⁹ hũanũ. Sed noli flere mulier noli flere dulcissima mater. q: tertia die resurgã: tibiq; apparebo. Depone ergo dolorẽ. q: ad patrem vado. Nõ te deserto. nõ te derelinquo. tecũ sum tecũ ero oĩ tpe seculi Si ſm carnem subiaceo impio mortis. ſm diuinitatẽ sum fui ꝛ ero semꝑ immortalis ꝛ impassibilis. Bene scio vñ ꝓcessi ꝛ veni. Nõ ergo tristeris si illuc ascẽdo vñ descendi. Temp⁹ est vt reuertar ad eum qui misit me. ꝛ quo ego vado tu nõ potes mõ venire venies autem postea. Interim Jobes q̃ est nepos tu⁹ tibi reputabit fili⁹. Curã habebit tui. ꝛ ipse erit tibi solaciũ fidelissimũ. Et tunc Johannem intuit⁹ ait. Ecce mater tua. ei seruias curam habe illi⁹. eam tibi cõmendo. suscipe matrẽ tuã. suscipe matrem meã. Hec pauca dñs dixit. Illi duo dilecti semꝑ fundere lachrymas nõ cessabãt. Tacebant isti duo martyres ambo p̄e dolore loq̃ nõ poterãt. Isti duo ꝟgines merentes audiebãt xp̄m loquẽtẽ. ꝛ ip̄m videbãt paulatim moriẽtẽ. nec poterãt rñdere ꝟbũ q: illũ q̃si mortuũ videbant erant isti duo velut mortui. vñ sp̄us illoꝝ voces exaltare nõ poterã. Audiebãt ꝛ tacebãt. q: p̄e dolore loqui nõ valebãt. defecerant eñ sp̄us eorũ ꝛ amiserant ꝟtutẽ loquẽdi. sol⁹ illis dolor luctusq; remãsit amic⁹. Amabãt flere et flebãt amare. Amare flebãt q: amare dolebãt. nam gladius xp̄i aĩas vtrorũq; transfixerat ac seu perimebat vtrũq;. Que magis amabat seui⁹ flebat. In mente mater sentiebat xp̄i dolores. Uulnera xp̄i morientis seui fuerũt tortores i aĩa m̄ris. Mẽte mat erat ꝑcussa cuspide teli. quo xp̄i mẽbra siue foderũt iniqui. Ipsam circũierant immẽsi dolores. nec poterant extra refundi intus atrocius seuientes. Dolores nati matris aĩam gladiabant. In carne xp̄s soluebat debitum mortis. qđ grauius erat q̃ꝫ mori aĩo matris. Interim cõmendata matre Johãni dixit sitio ꝛ dederũt ei illi qui crucifixerunt eum acetũ cũ felle mixtũ: quem cũ gustasset noluit bibere: sed dixit. ¶ Cõsummatũ est. Et exclamauit voce magna di. Pat in man⁹ tuas commendo sp̄m. Et sic dicens emisit sp̄m. Tũc tremuit terra. tunc sol sua lumina clausit. Merebãt poli. merebãt sydera cũcta. Oẽ suũ iubar amisit luna: recessitq; oĩs fulgor ab ethere alto. Scindunt duri lapides. scindunt vestigia tẽpli. Surrexerũt multi aptis tumulis sepulcri. Cogitare libet quant⁹ dolor fuit matris cum sic dolebant que insensibilia erant non lingua loqui. nec mẽs cogitare valebat quanto dolore iuxta crucẽ stabat mortua mater que concepit illũ ꝟgo de sp̄ũsctõ. Uox non erat illi. dolor abstulerat vires. immo strata iacẽs pallebat aĩa quasi mortua. viuẽs viuebat moriẽs. viuensq; moriebatur. nec poterat mori. quia viuẽs mortua erat. In anima illius dolor seue seuiebat: volebat mori potius q̃ꝫ post mortem viuere xp̄i. q̃ male viuens mortua tamẽ erat. stabat dolens cõfecta seuo dolore. hec Bern. vbi. s̄.

In superiorib⁹ aũt verbis ipse Berñ approbat illud qđ ego posui in breui tractatu metrico passionis xp̄i di. Hic cũ virgine as rumor venisset ad aures Illachrymans magni fluminis istar aquas. Et potuit charã perrexit cernere prolẽ: Singultus toto pectore mesta trahens. Pulsabãt misere celum suspiria matris: Estq; dolens filiũ sic lachrymata suũ. Nate mee vires mea magna potentia solus. Solamen vite spesq; salusq; mee. O bñdicte puer sanctoꝝ gloria mũdi Plasmator. matris vita btã tue. Agne dei pateris hãc cur mitissime morteꝫ Quid vidua infelix sola relicta geraꝫ? Qui tam terribili tibi transfixere corona Nate caput? vita vis ne perire mea? Tũc Jesus eximia mestã pietate parentẽ Conspiciens dulci voce benignus ait. Pro me cur tantos fundis dulcissima flet⁹ Mi genitrix? obita pone dolore meo. nãq; mea totus pena saluabitur orbis: Qua sine celorũ gaudia nullus hꝫ. Desine iaꝫ tantos ad sydera mittere planctus. Jamq; oculi taceat fessa pupilla tui. Namq; cito ꝓpria validus ꝟtute resurgã: Et iubilans victis hostibus astra petã. Taceãt ergo iam ꝛ confundant illi qui dicũt matreꝫ dñi pijssimã eo ꝙ constantie virtutẽ haberet: non doluisse ex cõpassione filij cum etiã de deo dicatur Judicum. x. Doluit dñs super miserijs eoꝝ. Si vis autẽꝫ o predicator ad fletũ de passione

Planct⁹ Marie metricus autoris.

christi populum incitare studeas dolores
matris ex cōpassione filij simul immiscere
Illis em̄ qui non cōpatiūtur ꝟginis anxie
tatib⁹.nec eas recitant pplis.potest dicere
ipsa ꝟgo illud.j.Reg.xxij.Non est qui vicē
meā doleat.ꝛ iō ad fletū ꝛ cōpassionez po-
pulū inclina.Btā igiť virgo tota fuit dolo
rib⁹ repletissima.Un dicere tūc poterat il-
lud.iiij.Regum.iiij.Caput meū doleo.Et
Hiere.iiij.Uentrē meū doleo.Et illō Job
xxx.Os meū perforať dolorib⁹.Expectabā
bona ꝛ venerūt mihi mala.pstolebar lucez
ꝛ eruperunt tenebre.Interiora mea effer-
buerūt absqꝫ vlla reqe.puenerūt me dies
afflictionis.In ipsa etiā verificatū fuit il-
lud Eze.xxx.Quasi parturiens dolebat.Et
ipa cū lachrymis loquēs cū filio vt eā secū
mori faceret dicere poterat illud.j.Reg.j.
Ex multitudine doloris mei locuta sūz.Et
illud Job.vj.Uerba mea dolore sunt ple-
na.De associantib⁹ aūt eā dici poterat illō
Job.ij.videbant dolorē ei⁹ esse vehemētē.
Et ipsa etiā dicere poterat illō ps.xvij.Cir
cūdederūt me dolores mortis.ꝛ ps.xxx.De
fecit in dolore vita mea.ꝛ ps.xxxviij.Dolor
meus renouat⁹ ē.ꝛ ps.lxviij.Sup dolorē
vulneꝝ meoꝝ addiderunt.ꝛ ps.cxiiij.Tri-
bulationez ꝛ dolorē inueni.Et de illo dici
poterat illud Hiere.xlix.Tremor apprehē-
dit eā.Angustie ꝛ dolores tenuerūt eā q̄si
parturientē.De fletu etiaz ipsi⁹ verificatuz
fuit illud Tob.v.Cepit flere mater eius.Et
x.eiusdez li.c.flebat mať ei⁹ irremediabili-
b⁹ lachrymis.Et q̄d mirū si mr̄ pijssima fle
bat cū etiā de angelis dicať Esa.xxxiij.An-
geli pacis amare flebūt.Si etiā lugebant
ꝛ flebāt apli ppter mortē magistri.Mar.
vltio.quāto magis lugere debebat mater
ppter mortē filij.Profecto ipsa tātū fleuit
ꝙ dicere poterat illud Thren.ij.Defecerūt
pre lachrymis oculi mei.cōturbata sunt vi
scera mea.Et illō Hiere.xiij.dicebat.Plo-
rās plorabo ꝛ deducet oclus meus lachry-
mas.ꝛ illō ps.vj.Lachrymis meis stratuz
meū rigabo.Tūc quoqꝫ verificatū fuit illō
Esa.xxiij.Luxit ꝛ elanguit terra.i.ipsa.b.
ꝟgo que terra appellať in sacra scriptura.
Hoc aūt predictū fuerat Hiere.iiij.vbi d̄r.
Lugebit terra ꝛ merebūt celi desuper.Re-
spondeant igiť mihi impugnantes pietatē
virginis gl'iose.si ipa seruauit oia consilia
sacre scripture q̄ potuit seruare.Et si dicāt
ꝙ sic.ꝛ sup oēs perfectissime,vt omnibus

manifestū est.cōsiderēt qō d̄r Eccli.xxxviij.
de quolibet mortuo etiā extraneo.In mor-
tuuz pduc lachrymas.ꝛ q̄si dira passus in
cipe plorare.hoc ibi.Quid ergo fecit sup fi
liū mortuū.que etiā ex compassione flebat
sup defunctū extraneū?Audiāt tales quid
dicat Ouid.li.j.de rem̄.amo.Quis matrē
nisi mētis inops i funere nati flere vetat?
Quid aūt flēdo diceret ponit quidā deuo-
tus vulgari sermone di. Incomenso afar
vn gran lamēto soto la croce in vna bruna
vesta.Et dixe Fiol mio.Ecco il ꝯtento cha
spectaua hauer date vna grā festa:hora ti
vedo i tāto tormēto.Piange maria e suspi
rar nō resta.poi soto la croce forte lāgue e
si basaua el precioso sangue.Langelo me
dixe chera benedeta sopra ogni dona che
nascesse in terra.Qn̄ io staua in camera so
leta.Hor son abandonata in tanta guerra
Poi in zenogi a la croce se getta.E quella
sanguinosa abraza e serra.Estaua prostra-
ta a piedi del fiolo.Forte piāgēdo cō ama-
ro dolo.Poi dixe.Iomel amēto amaramē
te con suspiri lachrymosi in pianto e lucto:
helysabeth me dixe hūilmēte chera būde-
cta el mio fructu.Et ogi come latro.ifra la
gēte e stato tormentato e morto a tuto.Da
questi cani iudei senza rasone.E posto in
croce fra doi latrone Iuda che thauea fa-
cto el mio fiolo.Che lo vendisti a quel po-
puli ingrato.Tracto thauea di tanto affa-
no e dolo haueati ogni iiuria pdonato co
mo signore del superno polo.E tu ingrato
maligno e scelerato per tanto bñ mal li hai
renduto.O che nō fusti al mōdo mai nasu
to. Poi dixe a magdalena.vede el signore
che creo el celo.laere e la terra.Per dare
pace a chescun petōre.hogi i croce sostene
tāta guerra Uede quel ciodo che mi passa
il core che tāto lun pie su altaro serra.Ue-
de le mā cōficte al sctō ligno p far el petō-
re di grā digno.E tāto sangue da quel cor
po vscito.Tuta la croce ha facta vermilia:
Poi al suo fiolo za transito.La ꝟgine ma-
ria alzo le cilia.E dixe fiol mio a che parti-
to.Mi lassi tu che son tua matre e filia.E
con gran piāto la croce abrazaua.Del san-
gue del suo fiolo si bagnaua Poi dixe.Gio
uanne el tuo fratello che sul suo pecto ta-
dormētasti.Dal capo a pedi con duro fla-
gello liha tute le membre afflicte e guaste:
Quel pplo crudele iniq̄ e fello āchora par
che q̄sto nō il basti Aime aime fiolo mio e

patre habi pieta di me dolente matre. Qn fiol nascesti pone ramēte in bethleē. il celo ti fece honore. Venerno li trei magi da oriente. A offerir a te cō grāde amore. Et ogi in sula croce stai pēdente si vergognato in tanto deshonore. Fiolo ionel tēplo te offerite Et hora sono p te cossi afflicta io te trouai nel templo a disputare. hora ti trouo ī sula croce morto. Fiol tu me voluii a compagnare. hora ta cōpagno a si amaro porto. Sempre volesti. i. poueri adiutare. hor porge tua matre qualche cōforto. Fiol tu apristi el cel al petore. E con la lanza a te e apto el core. Tu facesti fio l de laqua vino. A te fu dato a beure aceto e felle. Tu liberasti el grande el picolino. E ognū te stato aspirissimo e crudelle. O creator altissimo e diuino. Adiuto porge a tuo matre fidelle Che tanto dole e si languise forte che dolce a lei saria lamara morte. Nō he alcun si gramo e tribulato che nō habi riposo o q̄ l che fine. Ma tu fiolo stai col capo quino ī coronato de pongente spine. El tuo corpo e tutto i sanguinato. Oime chemore o dolce fiolino. chel gran dolore il cor tanto mi serra che tramortita hora vado per terra. Quiui corse giuuāne magdalena. Jacobo e salome e marta acorta vedendo la cadere in tanta pena. Credēdo ciaschuno che fusse morta. Presto adiutorno la matre sereno. E melio che pono si la conforto. Poi se druzo con vna amara voce. E si abrazo el ligno de la croce. Multos alios plācı⁹ ipsi⁹ virginis ad maximā deuotionem inducentes posui in. ij. parte Rosarij sermonum in sermone. xv. quos hic breuitatis causa pertranseo.

Pars secunda huius sermonis que dicitur causalitatis.

V Q Uidā deuotus sacerdos q̄rit a btā ꝟgine causaʒ sui flet⁹ ī passiōe filij dicens metrice. Quid ploras summi genitrix venerāda tonātis. Et gemino tristes lumine das lachrymas. An tu⁹ atroci solimox carcere vinct⁹ Fili⁹ in lachrymas procubuisse iubet. Te pietas materna mouet et te nobile corp⁹. Te q̄s pura fides. te pia cāmouet. Qd̄ morit̄ nullo dānat⁹ crimie nat⁹. Inter latrones. res miserāda. duos. Qd̄ fluat ꝛ lacero rutilās de corpe sanguis. Et nusq̄ ī toto corpe corp⁹ hꝫ. Qd̄ nitidis stro phiū dolor euincit ocellis. Qd̄ quatiat te nerū chana scelesta caput. Fedaq̄ ꝙ pulchros detur pēt vndiq̄ vult⁹ Sputa. ꝙ infanda gēs ruit arte feror. Qd̄ nato raptim certāt illudere capto. Et noua ridiculis cōcitat acta iocis ꝛc. Sed vt clari⁹ causam doloris ꝛ flet⁹ ꝟginalis cognoscam⁹. ē sciēdū ꝙ multis respectib⁹ ipsa btā virgo habuit causaʒ maximi doloris. Et p̄mo rōne cognitiōis. Ip̄a em̄ sapiētissima sciebat ꝙ fili⁹ ei⁹ tolerabat ineffabiles dolores. ꝛ ꝙ null⁹ vnq̄ꝫ fuit nec erit in mūdo sic crudeliter martyrizat⁹ quin fili⁹ su⁹ acerbiores penas tolerauerit. Ipsi⁹ em̄ dolor fuit maxim⁹ oīm dolorꝫ p̄ntis vite. ſm̄ Ric. i. iij. di. xv. ar. iiij. q. iij. ꝛ. s. Bona. in eodē li. di. xvj. art. j. q. ij. ꝛ beatū Tho. in. ij. p. sum. di. xlv. ar. iiij. p totus. ꝛ hoc multis de causis. Primo rōne violatiōis. de q̄ ipse dn̄s ait p ps xxxvij. Et vim faciebāt q̄ q̄rebāt aīam meā idest vitā mihi auferre. In oīb⁹ em̄ illis locis in q̄b⁹ estimatū est vitā hoīs ɔsistere fecerūt maximā vim. In capite p coronā spineā. in corde p aptionē lateris. ī epate vel sanguine p flagella in dorso. p clauos ī manib⁹ ꝛ pedib⁹ vt exiret tot⁹ sanguis. Uñ ip̄e ait Esa. lxiij. Torcular calcaui sol⁹. ꝛ de gētib⁹ non est vir mecū. q: sola vna mulier. s. mater sua secū fuit passa p perfectā cōpassionē. Sciēdū est aūt ꝙ tāta est distātia inter cruciatū xp̄i in passiōe. ꝛ cruciatum alioꝝ sctoꝝ. quātū distat pur⁹ hō a xp̄o. qd̄ īnuit ipse dn̄s q̄ vt hr̄ Lu. xxij. ī horto orās p calice passiōis trāsferēdo. auulsus est a discipulis quātū iact⁹ est lapidis. petra em̄ seu lapis. vt dr̄. s. Coꝝ. x. est xp̄s. q̄ q̄si in infinitū distat in pfectiōe ab alijs. Quia ꝟo corp⁹ xp̄i erat de suba ꝟginis. iō illa ei fuit ꝓpinquissima ī dolorib⁹. Scd̄o dolor xp̄i fuit maximus rōne causatiōis siue occasionis. Tanto em̄ q̄s magis affligit̄ patiēdo q̄āto nō p sua sed p culpa aliena patitur q: tūc ɔtra iusticiā ꝛ equitatē cruciat̄. Uñ q̄n quis videt se pati qd̄ meret̄. mitigat̄ ei⁹ pena. Ideo Ouidi⁹ in ep̄ls ait. Leniter ex merito quicquid patiare ferendū est. Que venit indigne pena dolēda fuit. Sed ecōtra q̄n quis patitur non pro sua sed p aliena culpa. fit dolor ei⁹ maximus. Iō Mat. xxvij. dicebat latro conuersus alteri. Nos quidē digna factis nostris recipimus. hic aūt q̄d. Xp̄s igit̄ patiēs p alienis delictis nō p suis maximā habuit cām doloris ꝛ tāto maiorē quāto oēs penas ptulit q̄ oībus

Cā maximi doloris marie.

I

Distantia dolorꝫ xp̄i a dolore aliorum.

hominib⁹ debebant pro eoꝝ peccatis. Un̄ Esa.liij. dr Uere languores nostros ipe tulit ⁊ dolores nostros ipe portauit. Ipe vulneratus est ꝑpter iniqtates nostras. attritus est ꝑpt scelera nr̄a. Oēs nos q̄si oues errauimus. vnusquisq̧ in viā suā declinauit. s. ꝑ diuersa pctā. ⁊ dn̄s posuit in eo iniqtatē oīm nostrū. Cū ergo ꝑ quolibet mortali peccato debeatur pena īfinita ⁊ infernalis. pena ipsius dn̄i Iesu dei ⁊ hoīs qui satisfecit ꝑ oīm hominū pctīs fuit incōparabilis. Un̄ ī persona eius inqt ps. lxxxvij. Repleta est malis anima mea. ⁊ vita mea inferno appropinquauit. i. ꝑ alienis delicijs penas q̄si īfernales tolerauit. Et ideo Ber. inqt in ser. passionis. O bone Iesu qd tibi est ⁊ morti. Morti nos dediti sum⁹ et tu soluis. nos peccauim⁹ ⁊ tu luis. Et itez O hō cōsidera mentali oculo quāto remunerationis debito astrīgaris. Respice sudorē sanguineū. alaparū cōtumeliā. flagellorū duriciā. coronā spineam. sputi ludibria. crucis suspendiū. oculos languentes. oris pallorē. fellica cibaria. acetosa pocula. caput inclinatū. ⁊ deniq̧ mortis suppliciuz. Cū igit fili⁹ beate ꝟginis fuerit sanctissim⁹ ⁊ sine vlla macula q pctm̄ non fecit. nec inuētus est dolus ī ore eius. Esa. liij. Idcirco summe dolere debuit. qr vt sceleratissimus occisus est. vn̄ Esa. eodē. c. de illo ait. ⁊ cum sceleratis reputat⁹ ē. Exclamabat ergo virgo beatissima. O fili mi beatissime. tu qui es omniū sanctoꝝ sanctissimus pctōr maximus reputaris. tu sapiētie cōditor stult⁹ estimaris. tu qui ꝑ ineffabilib⁹ virtutibus tuis glaꝫ ⁊ laudē ꝓmereris. vt malefactor crudelissime ꝑnecaris ex quo dolor tuus ⁊ meus est ingentissimus. Tertio dolor xp̄i fuit maximus rōne complexionis. Dicit em̄ phs in li. de sensu ⁊ sensato. ꝙ nobiliores potentie sunt magis apprehensiue obiectoꝝ. qd pꝫ. nā cū oculus sit nobilior ⁊ delicatior manu. manus ꝟo delicatior calcaneo. hinc est ꝙ eadē ꝑcussio eqliter facta ī ꝑdictis. grauiorē penā exhibebit oculo q̄ manui vel calcaneo. quo ꝑsupposito dico. ꝙ cuꝫ xp̄s deus ⁊ hō habuerit nobilissimā cōplexionē sup oēs humanas creaturas ꝑfecto in morte maximam sup oēs dolores habuit afflictionē. Et cōfirmatur sic. Dicit phs in li. de sensu sensato. ꝙ ois pena est principalr in tactu. vn̄ qn̄ quis hꝫ vnū mēbrū freneticū vel indomitatū. sentit quasi

R
Nobilior cōplexio in xp̄o

nihil vel modicū pūcturas ī eo factas. ⁊ ꝑpterea habētes nobiliorē tactū magis sūt passibiles. ⁊ quāto sēsus tact⁹ est viuacior tāto dolor est acutior. vt dr. ij. de aīa. Cum ergo xp̄s habuerit sensuz tact⁹ viuacissimū qr ei⁹ nobilissimū corp⁹ fuit formatū ꝟtute spūssancti. ⁊ illa q̄ īmediate fiūt a deo sunt nobiliora ⁊ pfectiora. dicēte autore in lib. de causis. Quicqd facit cā scd̄a. nobiliori ⁊ altiori mō facit cā p̄ma. ergo ⁊c. Tāto igit btīssima virgo maiori cruciabat dolore ex xp̄i passiōe quāto sciebat corp⁹ ei⁹ nobilissimū ⁊ delicatissime cōplexionis acerbiores penā tolerare. Quarto grauissima fuit pena xp̄i rōne modificatiōis. Tāto em̄ pena est acerbior quāto veloci⁹ ꝟtute nature destruit. maxime vbi mēbrū aliqd nō corrūpit. Sed xp̄s in cruce suspēsus adeo cito ē mortuus vt etiā preses miraret. ergo ⁊c. Modus aūt patiēdi fuit grauissimus. tuz qr patiebat locis maxime sensibilib⁹. s. in manib⁹ ⁊ pedib⁹ in quib⁹ est magna neruorum abundantia. in qb⁹ maxime viget sensus tact⁹. tū ꝑpter doloris vniuersitatē. qr passus est ꝑ totū corpus. Un̄ verificatū est illud Esa. j. A plāta pedis vsq̧ ad verticeꝫ capitis nō remāsit ī eo sanitas. Caput em̄ illō sanctissimū gazophilaciū sapiētie dei. pūcturis acutissimis corone spinee vsq̧ ad cerebrū penetrātib⁹ pforatuz est. Oculi ei⁹ pijssimi in derisum velati sunt. Facies eius plena graꝫ deturpata est sputis ⁊ sanguie ita vt leprosus videret. iuxta illud Esa. liij. Uidimus eū quasi leprosuz. vn̄ nec reputauim⁹ eū. Gene eius cādide ⁊ rubicūde alapis ꝑcusse sunt. Un̄ ipse ait Esa. l. Corpus meū dedi ꝑcutientib⁹. ⁊ genas meas vellētib⁹. Aures ille q̄ melos audiunt angeloꝝ replete sunt blasphemijs. detractionib⁹. cōtumelijs ⁊ irrisionib⁹ populoꝝ. Un̄ ipe ait ps. xxj. Oēs vidētes me deriserūt me. locuti sunt labijs ⁊ mouerūt caput. Nares ei⁹ btīssime. ad cui⁹ odorē reuiuiscunt mortui fatigant fetorib⁹ cadauerꝝ caluarie loci. Capilli delicatissimi capitis ei⁹ ⁊ barbe violentia tracti aut euulsi sunt. Os eius qd tā sanā. tā sapidissimā. tāq̧ vtilissimā ⁊ verissimā doctrinā ꝓtulerat. ꝑcussum est. ⁊ tanq̄ ouis ad occisionē duct⁹ nō aperuit os suuꝫ Esa. liij. Collum eius suauissimū colaphis attritum est. manus eius potentissime. ex quarum tactu infirmi sanati sunt ⁊ leprosi mūdati sunt. clauis durissimis cruci affixe

T
Modus acerbissimus passionis.

sunt. Pedes eius quorū terra scabellū est. quicq̄ discurrentes p ciuitates. villas ꝛ castra tantū laborauerunt pro hoīm salute in crūce pforati sunt. Uñ ipse ait per pphetā ps. xxj. Foderūt manus meas ꝛ pedes meos: dinumerauerunt oīa ossa mea. Totum corpus illud dulcissimū quod in cibū salutiferū nobis reliquit. mīris diris flagellis cesum. dilaceratū ꝛ cruentatū est. Uñ ipse ait per ps. lxxij. Ego fui flagellatus tota die. Ossa eius conquassata sunt lingua ipsius aceto ꝛ felle amaricata. Unde ipse inquit per ps. lxviij. Dederunt in escam meā fel. ꝛ in siti mea potauerunt me aceto. Deinū eo mortuo nō satiati de cruciatibus viuentis latus ei⁹ iam mortui lancea transfixerūt. Unde ipse conqueritur Job. xvj. dicens. Circūdederūt me lanceis suis. vulnerauerūt lūbos meos. Et nō solū ei iniuriati sunt. sꝫ etiā vestibus eius. Unde ipse conqueritur per pphetā ps. xxj. dicens. diuiserūt sibi vestimenta mea ꝛ super vestē meaꝫ miserunt sortē. Que omnia cōsiderans beatissima virgo doloribus plenissima: dicebat illud Threñ. ij. Oculus meus afflictus est. nec tacuit: eo φ non esset requies donec aspiceret ꝛ videret dñs de celis. Idest non tacui a fletu. eo φ non esset requies alicui mēbro filij mei donec aspiceret dñs. scꝫ ipsum resuscitādo a mortuis. Quinto grauissimus fuit dolor ratione derelictionis. Diuinitas em̄ licꝫ nunφ dimiserit humanitatē xpi quoad vnionē: tamē dereliquit eam quoad cōsolationem tēpore passiōis. Unde sciendū est φ vt dicunt doctores: tātus fuit dolor xpi. vt valde mirū esset quare non moreret. nisi q: physici dicūt. φ nemo ex dolore in hac vita mori potest nisi ipse dolor cōmunicetur sensualitati. Sed diuinitas xpi permittebat sensualitateꝫ pati vsq̄ ad propinquitatē mortis. Deinde virtuteꝫ nouā ei cōmunicabat vt magis pateretur. Unde non solum semel: sed pluries dolorem mortis sensit. Et ideo dicūt doctores. φ qñ diuinitas dimisit hūanitateꝫ facere cursum suum. ꝛ non dedit ei virtutem fortificatiuam. tunc clamauit in cruce cum lachrymis ꝛ clamore valido. vt ait apostolus ad Heb. v. di. Deus me⁹ de⁹ me⁹ vt qd dereliq̄sti me. Mat. xxvij. q̄si diceret. Clamauerūt iusti ꝛ domin⁹ exaudiuit eos. ps. xxxiij. Pr̄es veteris ꝛ noui testamenti in tribulationib⁹ suis ꝛ cruciatibus dñs exaudiuit. etsi nō semp liberādo ab illis penis. tñ semp consolando mentem eoꝝ. Ego aūt clamabo per dieꝫ ꝛ non exaudies. Fuit igitur asperimus dolor eius. q: diuinitas nulluꝫ ei refrigeriū prestitit sicut ceteris martyribus. sed ip̄m quoad oīe gaudiuꝫ ꝛ consolationē dereliquit. Derelict⁹ etiam fuit ab hoībus. Unde ip̄e inquit per ps. lxviij. di. Qui me consolaretur nō inueni. Nō enim ꝯsolabat sicut fieri solet morti adiudicatꝫ a ducētib⁹ eos: sed cōtristabat ab omnib⁹ Nā iudei illudebant ei cū principib⁹ sacerdotū ꝛ blasphemabāt eū. gentiles ꝯo coronam spineā capiti imponētes percutiebāt illud. Dereliquerāt eū discipuli qui cum eo erāt. Unde ipse conquerit per ps. lxxxvij. di. Longe feci. no. me. a me posuerunt me abominationē sibi. Dereliquerūt eum alie Marie. que fidē diuinitatis ei⁹ amiserant Sola igitur pijssima virgo tāto acrius dolebat. ꝛ ei vehementius compatiebatur: quanto eū ab alijs oībus derelictū cognoscebat. Sexto non modica fuit causa doloris in xp̄o patiēte ꝛ matre cōpatiēte ex hͦ φ cū latronibus crucifixus est. Et ista rō pōt dici associationis. Sicut em̄ pati iustum ꝛ innocentē cū alijs sanctis ꝛ probis viris ꝛ iniuste cōdēnari ad mortem est aliqͦd refrigeriū. ita ecōtra condemnari cū sceleratis est augmentū pene. cū ex hoc vidētes iudicent eū scelestū. Et ideo hoc xp̄us horrens ſm sensualitatē orabat per ps. xxv. dicens Ne perdas cū impijs deus aīam meā: ꝛ cū viris sanguinū vitā meā. Septimo erat dolor xpi acerbissimus ratiōe suspensiōis scꝫ i cruce. Crux em̄ illo tēpore erat suppliciū valde abominabile. quia scriptum erat Deut. xxj. Maledictus omnis qui pendet in ligno. Mors ergo ipsi⁹ fuit maxime infamie. ꝛ cōsequēter acerbissime pene. Unͦ Augu. in sermone passionis ait. Ipse rex regū ꝛ dñs dominātiū morteꝫ sustinuit immaturā q: in flore iuuentutis: violentā q: ab alijs ꝛ bñficiatis. ꝛ acerbissimā q: crucꝫ ac vilissimā. quia in medio latronū. Et Bernar. sup Cañ. inquit. O humilē ꝛ sublimē. o altissimū ꝛ nouissimū. o oprobriū hominum ꝛ gl̄ia angeloruꝫ. nemo sublimior. nemo despectior. Esto vilis quantum potes. nunφ xp̄o vilior eris. Ipse siquidē rex regū ꝛ dñs dñantiuꝫ fuit vilissimo precio venalis expositus. a vilissimo populo vilissima passus. vilissimo loco crucifix⁹. crucis

Quōdiuinitas dereliq̄t hūanitateꝫ xpi.

m n o

supplicio traditus. inter latrones positus. cũ iniquissimis ⁊ vilissimis hominibus deputatus. modo vilissimo tractat⁹. Etenim tanq̃ malefactor bon⁹ dñs capitur. tanq̃ furiosus mansuet⁹ vinculis astringit̃: tanq̃ pestifer saluator accusat̃. tanq̃ homicida vita hoim morti dãnatur. tanq̃ leprosus ⁊ imũdus mundator criminum extra menia eijcitur. tanq̃ latro crucifigit̃. tanq̃ flagitiosissimus confutandus ab oĩbus ⁊ intuẽdus mudatur. ⁊ tanq̃ vermis vilis ⁊ vilissimus summus deus conspuitur ⁊ conculcatur. hec ille. Que oĩa inferius patebunt clarius. ꝓpter q̃ bñdicta ṽgo ineffabiliter dolebat.

P

Condi/tio pso/ne pati/entis.

Octauo dolor xp̃i fuit grauissimus ratione conditionis. Quanto em̃ dignior est persona que offenditur tanto maior est offensa. ⁊ per consequẽs sustinẽti. et oĩ ei attinẽti atq̃ eũ diligẽti occasio maioris doloris. Cũ igit̃ dñs Ihs esset deus et hõ: dignior ꝑsona eẽ non poterat. Et q̃uis diuinitas sua pati non posset. tñ q: hũanitas illa erat organũ quoddã ⁊ q̄si vestimentũ diuinitatis. vñ ap̃lus ad Phil. ij. ait. et habitu inuentus vt homo. Ideo oĩs iniuria facta illi humanitati ⁊ corpori põt dici facta deo. sicut qui frangeret vel spueret ĩ vestez regis vel imperatoris qua indutus est. diceret̃ facere iniuriaz nõ vesti: sed regi vel imperatori. Inquantũ etiã homo erat de stirpe regali ⁊ sacerdotali genitus. rex ⁊ sacerdos summus. innocentissimus et sapientissimus: ⁊ miraculis ac sanctitate ⁊ doctrina famosissimus. Cum igitur ei fuerint illate tot cõtumelie irrisiones. maledictiones. infamatiões ⁊ afflictiões corpori. indõ magnus sibi exurgebat dolor ⁊ matri eius. Unde ipsa exclamat dicens illud Bernar. Heu mihi. quia captiuo℞ libertas capitur gloria angelo℞ illuditur. de⁹ oĩm flagellatur: candor lucis eterne ⁊ speculũ sine macula conspuitur. Et cũ vita oĩm occidatur quid restat nobis miserijs nisi vt eamus et nos ⁊ moriamur cum eo. Dolebat siquidez piissima ṽgo de iniurijs tanti filij tam sc̃i tam innocentis. ⁊ maxime de offensa dei.

Q

Nono grauissimus erat dolor xp̃i ⁊ matris ei⁹ ratione illationis. Quãto em̃ plures concurrunt ⁊ diuerso℞ statuum ⁊ magistratuum. ⁊ amici ⁊ valde bñfici. ⁊ illi q̃ reputantur iusti ad inferẽdam iniuriã ⁊ mortem valde ignominiosam alicui tanto maior dolor ⁊ afflictio sequitur in passo. et in quolibet attinẽte ⁊ amico eius. Sed ad inferendã passionẽ tam amarã ⁊ opprobriosam ṽginis filio cõcurrerũt de omni genere ⁊ statu. ⁊ etiaz vnus qui prius erat discipulus ⁊ bñficiatus. Et ideo ṽgo mater ei⁹ dilectissima summe doluit. videns impletum esse illud qđ ait ꝓpheta ps. ij. Astiterunt reges terre: ⁊ principes cõuenerũt in vnũ aduersus dñm ⁊ aduersus xp̃m eius: scz ad mortẽ ei inferẽdã. Reges quidẽ astiterunt scz Herodes rex galilee. qui spreuit eum cũ exercitu suo. ⁊ indutũ veste alba vt fatuũ: remisit illuz ad Pylatũ. vt iudicaret eum. Luce. xxiij. Rex Romano℞ scz imperator Tyberius. ⁊ si non in ꝑsona ꝓpria. tamen ꝑ suũ locũtenentem Pylatũ tulit sententiã mortis cõtra eum. Mat. xxvij. Principes quoq̃ sacerdotum ⁊ pharisei. q̃ erãt inter alios principaliores. ⁊ iusti homines reputabãtur. collegerunt cõcilium vt xp̃m morti traderẽt ⁊ occiderent. Ioh. xj. Et ipsum tanq̃ malefactorem Pylato p̄sentauerunt occidendũ. Mat. xxvij. Omnis etiam populus acclamauit coraz Pylato vt xp̃m crucifigeret. ⁊ Barrabam sceleratissimum dimitteret. ⁊ sic factum est. vt in preallegato. c. habetur. Affuit quoq̃ passioni christi sexus femineus scz ancilla ostiaria vilissima que licz nõ posset adire Iesum ad eum illudendum ꝓpter occupationez officij. et ꝓpter frequentiã populi ipsum dominum circũdantis ⁊ illudẽtis. tamẽ virus nequitie sue exercuit in discipulũ eius Petrũ volens eum facere detineri cũ christo. Unde ⁊ manifestauit euz dicens. Et tu et discipulis es hominis. istius. Ioh. xviij. Itez dixit. Et tu cuz Iesu nazareno eras. Mat. xxvj. ⁊ Mar. xiiij. Milites quoq̃ Pylati: q̃ gentiles erãt post ṽberatiões ⁊ opprobria atq̃ diuersas afflictões deduxerũt eũ ad patibulum crucis. ⁊ sic omnes cõuenerũt aduersus eum. Conuenerũt etiam beneficiati ad eius mortem. Nam ipse pius domin⁹ multa beneficia fecerat populo hebreoruz ⁊ patribus eoruz. ⁊ ista vna erat causa maximi doloris in ipso. Unde in cruce dicere poterat cum psalmo. cviij. Et posuerũt aduersum me mala pro bonis. et odium pro dilectione mea. Item dicebat illud Michee. vj. Popule meus quid feci tibi. aut in quo molestus fui tibi? Responde mihi. Ego patres tuos Iacob et filios eius tempore famis in egypto enutriui ne per

Stat⁹ inferentiũ pas/sionem multi/plex.

res.et postea te multiplicare feci in mari⸗mum numerum.ꝛ de dura egyptiorū ser⸗uitute eduxi.A flagellis quibus totā egy⸗ptum percussi te liberaui.ac mare rubrū ti⸗bi aperui.vt p illud sicco vestigio ptrāsires ꝛ Pharaonē persecutorē tuū cum exercitu suo demersi.Manna de celo te p.xl. ānos in deserto paui.aquāq; de petra tibi eduxi ꝛ ꝯsequētes te hostes ꝓstraui. Seon.s.re gem Amorreoꝝ.ꝛ Og regē basan gigan⸗tem.Terrā fluentē lac ꝛ mel donaui tibi.ꝛ in ea.xxx.reges ꝛ plurimas nationes tibi aduersantes interfeci. In mōte synai tibi legē dedi ꝛ de captiuitate per Esdrā Nee miā ꝛ Zorobabel reduxi.De graui oppssio ne Antiochi regis te per Iudā machabeū ꝛ fratres ei⁹ excussi.Ego de genere tuo car nem sumpsi.ꝛ de⁹ sum factus frater tuus. Et p ciuitates ꝛ terras tuā ꝓcurādo salutē discurri cū anxietatib⁹ ꝛ laboribus q̄ pluri mis .tibi predicādo regnū dei.Cecos tuos illumiaui.leprosos mūdaui.claudos erexi obsessos a demonibus liberaui.surdis au⸗ditum restitui.mutis loquelā. infirmis va rijs sanitatē.mortuis vitā Precepta dei ti bi declaraui.errores cōfutaui.vitia repre⸗hēdi.cōsilia dedi.ꝛ viā pfectiōis tibi osten di.Quid aliud tibi facere potui ꝛ non feci Heccine reddis dn̄o tuo popule stulte ꝛ in sipiēs.Que omnia cōsiderās ṽgo bn̄dicta summopere dolebat. Un̄ dicebat cū ꝓphe ta ps.xxx.Defecit in dolore vita mea.ꝛ an⸗ni mei ingemitib⁹. Decimo aggrauaba tur dolor xp̄i ꝛ matris eius rōne festinatio nis.Erat eni solēnitas pasche seu azymoꝝ q̄ erat p̄cipua sup oēs alias. In q̄ teneban tur ex lege oēs iudei ꝯuenire in Hierusalē ad tēplū de quibuscunq; ciuitatib⁹ ꝛ locis ad sacrificandū.Et quia per varias capti⸗uitates eoꝝ erant satis dispersi per orbē.s. in Italia.Asia.ꝛ Africa ꝛc.vt p; Act.ij.de omni pene natione cōuenerāt Hierusalē ad illud festū.Quādo aūt quis dānatur et ducitur ad morē ꝓpter maleficiū cōcurrē te maiori concursu populi.tanto maior ei insurgit pena cōfusionis ꝛ erubescentie.cō siderat eni q̄ qlibet videns narrabit alijs Et si peregrinus est . reuersus ad patriam suā referet ꝛ diuulgabit ibi de ei⁹ damna tione ꝛ vituperosa morte. ꝛ sic vbiq; infa⸗mabitur.De graui aūt crimine calūnioso sc; de blasphemia dei.que erat grauissimū peccatum apud iudeos accusatus fuerat. quia filium dei se dixerat. Item de crimine lese maiestatis.qd̄ erat grauissimum apud gētiles q̄ .s.voluisset se facere regē iudeoꝝ ꝛ ꝯsequenter ex ambitione vsurpare impe rium romanoꝝ.Unde in titulo crucis scri⸗pserūt.Iesus nazarenus rex iudeoꝝ. quasi dicerent.Hec est causa passionis ei⁹. Et vt omnes possent legere.ex quo de omni gen⸗te ibi erant.s. Hebreoꝝ.grecoꝝ . ꝛ latinoꝝ. scripserūt ipsum titulū.lr̄is grecis. hebrai⸗cis ꝛ latinis.vt habetur Io.xix. Conside⸗rans igitur pijssima ṽgo tantā filij ꝯfusio⸗nem.tamq; publicandā p orbē eius diffa⸗matiōnē.non poterat nō valde dolere.Un̄ dicebat illud Thren̄.i.Audite obsecro vni⸗uersi populi ꝛ videte dolorē meū. Un decimo aggrauabatur dolor eius rōne vili ficationis.s.ex loci vilitate in quo crucifix⁹ est.s.caluarie.in quo erāt ossa mortuorum ꝛ alia cadauera.ꝛ ibi occidebātur vilissimi homines ꝛ sceleratissimi malefactores . ex quo ipse dn̄s ꝛ mater eius augmentū ha⸗buit doloris.Unde dicebat pijssima virgo illud Thre.i.Idcirco ego plorans.ꝛ oculus meus deducet lachrymas. quia lōge fact⁹ est a me consolator. Adeo aūt amarissime flebat.vt alias oēs mulieres suas socias ad lachrymas ꝓuocaret. Duodecimo ag grauabatur dolor eius rōne perditionis. Nam cum copiosa fuerit apud deū redem ptio.adeo q̄ preciū sanguinis xp̄i nō solū mundum. sed mille mundos redimere po⸗tuisset.tn̄ ipse xp̄s ꝛ mater eis videbāt fru ctū passionis paucos debēr cōsequi ꝓpter ignauiam ꝛ ingratitudinem . Sicut igitur ex magno lucro qd̄ quis videt se ꝯsequi ex suo labore.multum gaudet et consolatur. ita econtra cum aliquis maximo labore af fligitur pro acquisitione alicuius rei. ꝛ vi⸗det se modicum fructum posse cōsequi val de cōtristatur.Quapropter xp̄s videns q̄ multi sunt p passionē suā redēpti quoad ipsum ꝛ ad celestē patriā vocati . pauci ṽo saluabunt ꝓpter eoꝝ malignitatem.dice⸗bat illd̄ Michee.vij. Uhe mihi . q: factus sum sicut qui colligit racemū in autumno Nā tūc vindemiata vinea non reperit nisi aliquis paruus racemus.Et similiter chri⸗stus paucos colligebat racemos . idē pau⸗cos ad fidem suā cōuersos.ex passiōe sua. Un⁹ racem⁹ fuit latro cōuersus. Alt⁹ ṽo cē turio.qui eum filiū dei est cōfessus. vt ha⸗betur Mat.xxvij.Marci.xv. ꝛ Luce.xxiij.

[Margin notes:]
R Xp̄s.s. pasche addi⸗dit do⸗lori xp̄i
S Locus similr.
T Fru⸗stratio passio⸗nis ad didit dolorē.

Jesus igitur sciēs oīa que ventura erāt. Jo. xviij. vidēs quot priuabant merito passionis sue. et sic vita eterna. dolore tam maximo cruciabat. quod poterat dici quasi īfinit⁹. tū qr numer⁹ dānandorum q̄ priuabūtur merito passionis sue ē infinit⁹ quoad nos. tū qr priuandi sunt vita eterna et infinita. tum qr dolor dānandorum erit infinit⁹ et eternus. vn̄ Ambro. inqt de dn̄o Jesu. Tristis erat et tristis videbat. nō pro sua passiōe. sed pro nr̄a dispersione. Fuit ergo dolor ipsius ex consideratiōe īgratitudinis humane. et paucitatis saluandorum maior q̄ cruciat⁹ flagellationis et crucifixionis. ac mortis corpalis. Un̄ em̄ īquit Tho. super. ij. phyficorum. ex perditione finis magis auget dolor q̄ ex perditione eorum que sunt ad finē. Nā videmus quod qn̄ aliquis per totū ānū erudauit ad laborādum agrū seu vineam. si postea veniat tēpestas seu pruina auferēs fructus cāpi. aut vinū. talis grauius de hoc dolet q̄ de labore et sudore totius anni. Quo psupposito darū est quod xp̄s hoc fine voluit crucifigi et ad hoc elegit in cruce suspēdi. iuxta illud Job. vij. Suspendiū elegit sibi anima mea vt. s. oēs hoīes grati existerēt de tāto beneficio et saluarent. Et ideo cū videret aīas futuras ingratissimas et priuandas merito passionis sue magis doluit q̄ de crucifixione. Uidemus nāq3 quod mercator qui toto tēpore vite sue insudauit ad pgregādas merces. xxv. miliu3 ducatorum. si postea veniat in mari tempestas que nauē cū mercibus submergat. tantū in se dolorē suscipit quātū estimauerat valorē ipsarum merciū. Cum igit filius vginis vt prudēs mercator spacio. xxxiij. Annorum semp insudauerit pro salute humani generis. videns ppter ingratitudinē pdi. et in vanū effundi pciosum sanguinē suū quoad damnādos vehemētissime doluit. Un̄. b. Bona. in. iij. dist. xvj. art. vlt. q. vl. introducit dictum Philippi cancellarij parisiensis. qui in persona xp̄i inqt O hō vide que pro te patior. non est dolor sicut quo crucior. Ad te clamo qui pro te morior. vide penas quibus afficior. vide clauos quibus cōfodior. vide lanceā cum qua transfigor. Et cu3 sit tantus dolor exterior extat interius planctus pregrauior. te cum ingratum tantum experior. Propter pdictas aūt omnes afflictiones dicebat ipse filius virginis illud ps. xxxvij. Afflict⁹ su3 et humiliatus sum nimis. Ipsa aute3 mater eius dolorosissima exclamabat dicēs illud Threno. j. O vos omnes qui transitis per viam attendite et videte si est dolor sicut dolor meus. Filius enim cognoscebat dolorē matris ex sui cōpassione. et magis dolebat de hoc q̄ de sua passiōe. beata virgo cognoscebat immēsitatem dolorum que patiebat filius. et etiam cognoscebat quod ille magis dolebat de matris afflictione q̄ de ppria afflictione: et ppter hoc vnus alteri cōicabat dolorē suū. et magis affligebatur vnusq3q3 eorum ex dolore alterius q̄ ex pprio. et sic dolor vnius gladiabat et penetrabat cor alterius. vt ait Hugo pancera in meditationibus passionis christi. Scd̄o principaliter dico. quod pijssima virgo maxime angustiata fuit. et ingentes dolores sustinuit. v. alijs rationib⁹. primo quia mulier erat. secundo quia vnigeniti mater erat. tertio qr presens erat. quarto quia ipsum summe diligebat. quinto quia eū iuuare nō poterat Primo autem doluit quia mulier erat. Naturaliter enim mulieres magis cōpatiunt tribulatis q̄ viri. vnde mulier dicitur quasi mollier. a mollice sic dicta. mutata lr̄a. vt ait Uarro. quē refert Lactanti⁹ in lib. de opificio dei. c. xij. Ideo ſm pħm in li. xviij. de animalibus. Mulieres sunt molliores et maioris pietatis et cōpassiōis q̄ viri. vn̄ mater magis dolet de aduersitate et morte filij q̄ pater. Nulla aute3 mulier vnq̄ fuit sic pia et compassiua sicut virgo pijssima. ergo nulla vnq̄ sic fuit afflicta ex morte filij sicut ipa. Secūdo maxime doluit. qr vnigeniti mater erat. Si em̄ alios filios habuisset super eis consolata aliquantulum fuisset. Sed amissio vnigeniti est nimium dolorosa. vnde scriptura quādo vult exprimere aliquem luctum multum dolorosum assimilat eum luctui vnigeniti. Unde Viere. vj. dicitur. Luctum vnigeniti fac tibi planctum amarū. vbi glo. ait. Nihil dolentius vnigeniti morte. et ideo quia dolor damnatorū erit grauissimus. ideo dr̄ Amos. viij. Ponam ea3 quasi luctum vnigeniti. s. solacia mūdanorum. Sicut igitur amor vnigeniti excedit alios amores. vn̄ maximi amores cōparant amori vnigeniti. iuxta illud ij. Reg. j. Sicut mr̄ vnicū filiū diligit. sic diligebā te. Ita nō ē dolor maior q̄ de morte ipsius. Quā magna etiā sit pena de amissione vnigeniti vel oīm filiorum sit. qd̄ ad idē tendit. pt3. Job. j. vbi Job audiēdo quod oīa

II Marie marie doluit ppf. vi

bona sua tpalia pdiderat: non ostendit si/gna doloris. sed audita morte filiorum scidit vestimēta sua ppter vehementiam doloris. et tonso capite corruit in terram. Tertio maxime doluit. qr presens erat et filium suum affligi videbat. Qñ em aliq mr audit filium suū mortuū multū dolet. Qñ aūt audit eū horribili morte occisum. magis dolet. Sed qñ ante oculos suos cernit ipm crudelissime mactari. tūc maxime dolet. Vera est em snīa illa Horatij in poetria di. Segni⁹ irritant aīos demissa per aures: Quam q sunt oculis subiecta fidelibus. Et illud pbi. i. ij. de aīa. s. q potentia ppinqua meli⁹ pcipit obiectū q remota. Virgo igit pijssima videns suū benedictū filium pati penā ignominiosam. de qua dixerunt iudei Sap. ij. Morte turpissima condēnemus eū. Item penā diuturnam. qr ab illa hora noctis qua captus est vsq ad horam nonā in q expirauit in supplicijs et dolorib⁹ semp fuit. Item penā iniustā. qr sicut dr. j. Pe. ij. Pctm non fecit. nec inuent⁹ est dolus in ore eius. Erat debat autem iudicanti se iniuste. Item pena dolorosissima et acerbissima. ineffabilit cruciabat. Vñ Hiero. in quodam sermone ait. Quot lesiones in corpe xpi. tot vulnera in corde mr is. quot claui pforantes. qt ictus pcutiētes et carnē rūpētes. tot sagitte p oculos intrātes. et totū cor et aīam virginis vulnerātes. Quarto causabat in ea maxim⁹ dolor ppter immēsum amorē erga eū Scdm em doctores virgo benedicta sola magis dilexit xpm q simul oēs creature. Et ideo ipa dicebat Can. iij. amore lāgueo. Cū ergo amor sit virt⁹ trāsformatiua amātis cum amato. vt ait. Diony. in li. de di. no. Cū xps doluerit supra id qd lingua humana exprimere potest. et minima percussura facta in corpe ei⁹ excesserit passiones quas passi sunt vel in futurū patient aliq in hac vita. cū ergo amās debeat pticipare et sentire ita incōmoda sicut cōmoda amici, vt notat in. l. itē ex diuerso in fi. ff. fami. her. Cūq amic⁹ se debeat habere ad amicum sic ad seipm. vt ait pbs. ix. Eth. qr amicus est alter ipse. vt inqt Tulli⁹ in lib. de amicitia. Cōcludit q pijssima vgo indicibili dolore afflicta fuit. Tāto em qs magis tristat de morte alicui⁹ quāto eū plus diligebat et ei magis vtilis et fidelis erat. Vñ magis qs dolet de morte filij iuuenis prudētis. pulchri. sapiētis. et sibi obediētis ac reuerētis q de obitu alteri⁹ has pditiōes nō habentis. Quia ergo vgo benedicta amittebat filium optimū. et oēs pdictas pditiōes in summo habentē. et de summopere diligētem. Unde Eccli. xxiiij. appellat mr pulchre dilectionis Itē filiū pdebat sibi tam reuerentem. vnde ibidē dr mr timoris. Filiū qui eam in cruce pio affectu agnoscentē. Unde in eodem. c. appellat mater agnitionis. Item filium ei pium et clemētē. Unde vbi. s. dr. mater sancte spei. Ideo maior fuit dolor q quis exprimere vel cogitare valeat. Unde exclamabat dicens illud Hiere. ix. Quis dabit capiti meo aquas: et oculis meis fontem lachrymarum. et plorabo die ac nocte filiū meū. Nec mirū si ipsa benedicta vgo pietate et charitate repletissima tantum dolorē sensit de morte dilectissimi filij: cū etiam quelibet mater cōiter magis diligat filiū q seipam vt inqt glo. in. l. videamus. ff. de iureiur. et in. l. isti quidem. in fi. p illum textū. ff. quod me. cā. Et ideo potius vellet mori ipsa q filiū. sicut faciat. Penelope. dicēs illud qd ponit Ouid. i eplis. Dij precor hoc iubeāt vt euntibus ordine fatis. Ille meos oculos comprimat. ille tuos. Desiderabat em ipsa pri⁹ mori cū viro suo q Telamac⁹ fili⁹ suus. Quid ergo debebat facere ipa virgo sanctissima. Et si fili⁹ stultus mesticia est mris sue. Prouer. x. qr mr dolet de dementia naturali etiā filij sui. s. q patiatur hoc vituperiū. qid debeat agere mater pijssima vidēs sapientissimū filium suum tanq stultissimū ab oibus despici. et illudi. Quinto summe dolebat. quia ipm iuuare nō poterat. Magna est em consolatio matri qñ filium in sua morte osculari. et amplecti ac adiuuare pōt. Hec aūt mestissima mater in nullo filium suū poterat adiuuare. Audiebat ipm dicentē. Sitio. Jo. xix. Et non valebat ei potū porrigere. Videbat eū vulneribus plenū. et nō poterat vulnera alligare. Conspiciebat ipm sanguine irrigatum nec valebat linteo abstergere. Caput male tenētē. nec poterat sustentare. Ipsum cernebat in cruce flentē. nec valebat cōsolari. Videbat sanguinē eius in terra fluentem. et nō poterat recolligere. Cōspiciebat ipm luto ac immundicijs repletum. nec valebat mūdificare. Videbat eū expirare. nec poterat osculari vel de cruce deponere. Vñ dicere poterat illud. j. Regū. j. Mulier infelix nimis ego sum. Cū em discipuli fugissent

nō habebat adiutores vel ꝯsiliatores ī tan-
tis anxietatib⁹. Un̄ dicere poterat illō Ec-
cli. li. Respiciēs erā ad auxiliū hoīm ⁊ non
erat. Nō etiā habebat ꝯsolatores. Un̄ dice-
re poterat cū ps. lxviij. Sustinui q̄ sil' ꝯtris-
taref ⁊ nō fuit ⁊c. Et iterū dicebat deo cū
eodē ꝓpheta. Elōgasti a me amicum ⁊ pri-
mū. ⁊ notos meos a miseria. Et illud Job.
xix. Dereliq̄runt me ꝓpinq̄ mei. ⁊ q̄ me no-
uerūt obliti sunt mei. Exclamabat aūt btā
v̄go cernēs tāta dulcissimi filij sui tormen-
ta. ⁊ dicebat illō Ber. ī sermone de passione
dn̄i. Caput angelicis tremebūdū spiritib⁹
dēsitate spinaꝝ pūgif. Facies pulchra pre
filijs hoīm sputis iudeoꝝ deturpaf. Oculi
lucidiores sole caligant ī morte. Aures q̄ ī
celo audiūt angelicos cantus. audiūt pec-
catoꝝ insultus. Os qd̄ docet angelos felle
⁊ aceto potaf. Pedes quoꝝ scabellum ado-
raf. cruci clauo affigunf. Man⁹ q̄ forma-
uerūt celos sunt ī cruce extēse. ⁊ clauis affi-
xe. corpus verberaf. latus lācea pforaf. Et q̄d
plura Nō remāsit ī eo nisi līgua vt ꝓpctōri-
bus exoraret. Luc. xxiij. De his afflictiōib⁹
beate v̄ginis loq̄ns Aug. sermone. viij. de
passiōe dn̄i ait. Juxta crucē stabat maria
cōsiderans vultu benigno xp̄m pendētem
in crucis patibulo. pedib⁹ innitēs. manus
leuabat amplexās crucē. ruens in oscula
ei⁹. qua parte sanguinis xp̄i vnda rigabat.
vt xp̄m valeret amplecti cum non poterat.
sursum volebat ascēdere. Sperat amor nō
nunq̄ que raro fieri possunt. Sibi cedere
cūcta amor impatiēs credit. Uolebat am-
plecti xp̄m in altū pendētē: sꝫ man⁹ frustra
in se copiose redibāt. se leuās sursū e terra
erigebat ad christū. ⁊ cū tangere eū neq̄bat
manu collidebat ad terram. ⁊ ꝓstrata iace-
bat imminensitate doloris depressa: sed eam
erigere magna vis amoris immensi com-
pellebat. impetu amoris surgebat intensi
que manib⁹ cupiebat attractare christum.
Cum v̄o vis nō esset: deuicta dolore terram
iterū petere cogebaf. hec ille. Et q̄d mirum
si pijssima v̄go dolebat ⁊ flebat ī vnigeniti
sui morte cui compatiebanf oēs creature.
Unde metrice dr̄. Li angeli del celo piāgō
amara mēte. El mundo se cōturba. La ter-
ra e in tremore. Lo sole abscurato mon-
strasse dolente. De la crudel morte del suo
creatore. Spezate zon le petre. aperte le se-
palture. Per che ele morto christo in tanta
pene dure.

Pars tertia huius sermonis que dicif
multiplicitatis.

m Ultipliciter v̄go gl'iosa ī hac vi-
ta fuit dolorib⁹ plena. P̄io in
circūcisiōe filij. Jp̄e eñ̄ benedi-
ct⁹ fili⁹ eius iesus sicut prudēs
mercator volēs emere naturā
humanā precio sui sanguinis. vt de nobis
posset dici illō. j. pe. j. Nō corruptibilib⁹ au-
ro vl' argēto redēpti estis. sꝫ p̄cioso sangui-
ne iesu xp̄i. Jn circūcisiōe sua cepit effūde-
re sanguinē suū in arrā p̄cij ī die pascentes
sup banchū crucis integralr' ꝓsoluēdi. Bo-
n⁹ eñ̄ mercator q̄ aliq̄d emit. p̄mo dat arrā
in signū rei empte. ⁊ postea facit plenā so-
lutionē. Et sil'r xp̄s in circūcisione effūdens
suū sacrū sanguinē: fecit p̄ncipiū nr̄e redē-
ptionis. ⁊ cepit apire portaꝫ padisi. Ut eñ̄
ait. hiero. Sanguis xp̄i clauis est padisi.
Debet igif q̄libet fidelis ei cōpati. sciēs ꝙ
maximū dolorē in ipsa sanguinis effusione
sentiebat. Ut eñ̄ scriptum est Leuit. xvij.
Aia oīs carnis in sanguine est. Cogita ꝫ o
aīa deuota quāto dolore debebat cruciari
v̄go pijssima. Aliqui aūt dicūt ꝙ ipa non
erat p̄ns circūcisiōi filij sui. sed ibi ꝓpe di-
uersoriū circuncisus. q2 mr̄ nō potuisset vi-
dere cruciari filiū suū. ⁊ carnem ei⁹ tenerri-
mā scidi. Sed tñ̄ audiebat vocē filij lachry-
mātis ⁊ vagiētis ex dolore. vn̄ cum lachry-
mis exclamat di. O fili mi charissime q̄ꝫ cis-
to incipis pati ⁊ cruciari. Alij v̄o dicunt ꝙ
erat p̄ns. vn̄ credēdū est ꝙ igēti dolore af-
flicta est vidēs incidi carnē illā delicatissi-
mā ac passibilē in summo rōne delicatissi-
me cōplexiōis ⁊ teneritudinis cū esset solū
octo dieꝝ. Existimo aūt ꝙ ipse dulcis puu-
l⁹ ī tātis dolorib⁹ ⁊ tormētꝭ suis aspiciebat
matrem ⁊ lachrymosis vocib⁹ extēsisq3 bra-
chijs ī mr̄no sinu foueri āhelabat. Ipa v̄o
cū flēte filio amaras fūdēs lachrymas eū
quātū poterat ꝯsolari satagebat. O maria
q̄d facies ī mōte caluarie. Quid ages cū fi-
liū tuū videbis occisum in crucis patibulo
nō paꝝ de sanguine effūdētē. sꝫ ex q̄nq3 la-
tis vulnerib⁹ riuos sanguis emittētē. Desi-
ne nūc flere. expecta diē mortis sue. Jsta tñ̄
initia fuerūt tuoꝝ doloꝝ. Circūciso autem
filio xp̄m in brachijs suis pia v̄go primus
accepit. eūq3 suauiter amplexata est ⁊ oscu-
lata atq3 lachrymis ex cōpassione emanan-
tibus vultum eius irrigauit. ⁊ ipsa similiter
lachrymis filij sui genas suas madefecit.

x Maria circūcisiōe xp̄i

eicꝫ mãmas vt eius dolorẽ aliqualr miti/
garet seu alteraret. sugendas propinauit.
Sed tñ a fletu ꝯtinere nõ valebat. Cui be/
nignus filius vt flere desisteret annuebat.
Ipse tñ ex dolore icis: re lachrymas emit/
tebat. Btã aũt ỽgo ei dicebat. Cessa tu fili
flere. ⁊ ego etiã cessabo. nõ eĩ valeo lachry
mas ꝯtinere cũ video te plorare. Scḋo

Maria doluit ĩ pegria tõe egyptiaca.

doluit btĩssima ỽgo in egyptiaca pegrina
tione. qñ scꝫ vt hr̃ Mat. ij. propter herodis
futurã psecutionem necesse hũit fugere in
egyptũ. sicut angelus in somnis admonuit
ioseph. Possumus enĩ deuote meditari ꝙ
ioseph ex somno ꝯsurgẽs nõ sine amaritu/
dine dixit spõse sue ỽgini bñdicte. O virgo
dulcissima fugiam⁹ repente q: herodes fi/
liũ tuũ pdere q̃rit. O quãt⁹ timor tũc ỽgi/
neã mẽtẽ inuasit. quãt⁹ ve dolor corpus
benignissimũ penetrauit. Puto enĩ ꝙ sine
mora filiũ in brachijs suscipiẽs lachrymã/
tib⁹ ocłis ipa delicata puella cũ ipo ioseph
ad deserta iter arripuit. Contẽplare nũc aĩa
deuota q̃t noctes duxerũt isomnes. q̃t vici
b⁹ sitis estuabãt ardore. q̃tiẽs ⁊ absqꝫ cibo
nocte vigilauerũt in heremo timore latro
nũ ⁊ ferarꝫ. Cõpatere aĩa deuota puerulo
filio ỽginis sic pegrinãti ⁊ exulanti. cõpa/
tere etiaꝫ mr̃i ei⁹ q̃ in illa vasta solitudine
nũc terret. nũc tremit. nũc faciẽ ipi⁹ lachry
mis rigat. nũc eũ adorat. nũc ei⁹ deflet pe/
nalitates. O si possibile eẽt ãgustias ỽgĩs
quas passa est ĩ eũdo ĩ egyptũ ⁊ manendo
ibi p septẽ ãnos. qualsqꝫ necessitates passa
fuerit inter illos idolatres egyptiacos q̃s
etiã afflictiões ppessa sit in redeundo post
septẽniũ per illa deserta ⁊ piculosa loca cũ

Z Carmina iosephina gersonis.

puulo iesu septẽni ꝑfecto a lachrymis non
possem⁹ abstiere. De hac aũt pegrinatione
loq̄ns magr̃ iohẽs gerson in sua iosephina
inq̄t. Mẽbra ioseph sõno recreans defessa
labore Corde vigil. iussa q̃ nũciat angel⁹ au
dit Tristia. surge ioseph fili dauid accipe
mr̃em Cũ puero. fuge. neu tardes egyptia
rura Festinus pete. nã pueruꝫ trux quęret
herodes. Perdere. mox spõsus humili stra
tu exilit atqꝫ Virgineũ spõse thalamũ me/
stissim⁹ intrat. Forte maria iesuꝫ quem cu
nis somn⁹ habebat: Tũc vigili blãde cura
deuota fouebat. Ut vidit sponsum cui non
mos nocte venire. Instantis presaga mali
ꝯclamitat. o vir En quid id est. q̃d habes q̃
fert. te soro rogo pande. Heu heu. surge ci/
to. puerũ rape. querit̃ infans Perdi crede
mihi. p reges: dirus herodes Se dolet il/
lusuꝫ ꝑpera. modo nũcius alto Demissus
celo iussus. nec fingo repẽte Sic fieri. tibi
nunc animi q̃d ỽgo fuisse Crediderim? no/
ua tunc inuenisqꝫ puerpa paup Simplex
sueta domi regionũ nescia. tales Ecce dum
voces vrgent. sed fisa deo. mox Complosis
manibus lachrymisqꝫ per ora volutis. Tri
stis vtrunqꝫ genu ante ipa cunabula nati/
Flectens te sternis stupido firoqꝫ parũper
Vereos intuitu. queꝫ contemplata benigne
Plurima corde gemis. tandem ꝑrumpis
amaro Suspirãs animo. q̃d amor meus o
tener infans. Ac vteri dilecte mei? quid tu
quid agemus. Iste tuus custos ⁊ ego qua
parte ferem⁹? Quale patebit iter? vbi sunt
gabriel tua dudũ Nuncia dicta mihi? dñs
sede dõ illi Crede dabit Iacob ipse demo
regnabit ĩ euũ. En it in exiliũ. flendi charis
sima nõ est Hora modo. vir ꝯtulit anxius
effugiendũ: Parẽdũqꝫ dei iussis. reducem
bene spera Promisit puerũ ⁊ faciet: q: dux
via vita est. Erit⁹ his infans oculisqꝫ sere
nus apris. Iocundo visus risu cognoscere
matrẽ. Tũc animũ strinxit tenere pietatis
imago Virgineũ gladius ptransijt intima
cordis. Mox ruit in faciem pueri. suauissi/
me fili Acrius exclamat singultans mater:
abire Ac migrare statim. notos patriamqꝫ
laresqꝫ Linqre festini cogimur. non nostra
volũtas Sed dñi fiat. coniunx dilecta io/
seph vir Grandeu⁹ replicat. lacta cunisqꝫ
resolue Infantem pãnis inuoluẽs: noster
asell⁹ A me sternet̃ gerulus puerique tuiqꝫ
Nec mora. nocte fugã capiunt clã clãqꝫ re/
cedũt Ostiolis post se clausis. nullasqꝫ sa/
lutes Nulla vale tota vicinia chara rece/
pit. Mirandũ maius inter spectacula q̄le
Cõspicies aĩa? casus nũq̃d fuit alter Aspe/
rior? summaqꝫ magꝫ pietate stupẽd⁹. Ergo
cõpatere. soltẽ. p cui⁹ amore Omne fit hoc
de⁹ est fugitiu⁹ ⁊ aduena pro te. Virgo te/
nella. ioseph grauis euo virqꝫ bimestris
Infans. ignota peragrãt. ac dura viarum
Erat procul exierant nazareth. haud sine
multo Cõtinuoqꝫ metu. neu quis sentiret
euntes: Siue pedũ strepitu. seu flentis ad
verba mr̃is Uagitu pueri. vel ab occursu
vigilantuꝫ. Aut asini ruditu. latratu ve ca/
nino. Uertice monticuli faciẽ conuersa re
torsit Virgo suam. simul ipse ioseph. deuo/
tus vterqꝫ Sustulit. inde domum villam
templũqꝫ salutãt. Dulce vale natale solum

valeāt ⁊ amici. Tuqꝫ hierosolymis in syon
vertice tēplū. Dixerat. hinc celeres pariter
ioseph atqꝫ maria Contorquent gressus. ⁊
semita cepta tenetꝛ. Uespa defessos ambos
asinū qꝫ lassuꝫ. Sera domi locat. in qua di/
uerticula ville Cōmodiora ioseph reputa/
uit. ꝓtinꝰ vlnis Excepit puerū ꝓprijs. ter/
reqꝫ reclinat. Ipse sinu mr̄is ereptꝰ vagit
⁊ inde Uir dat opē dn̄e satagēs descendat
asello Collapsa facili. hospes dat stabulum
paleasqꝫ. Augent ligna focum. gremio mox
ꝟgo receptū Fasciolis euoluens infantem
igne manuqꝫ Blanda ꝯtrectās refouet ⁊c.
Et infra. Lux oritꝛ. surgūt. incedunt limite
cepto. Post iter emensum duri multiqꝫ la/
boris De ꝓcul inspicitꝛ quesiti terra cano/
pi. Hinc horror subitus amborū corda pa/
uorqꝫ Cꝯcutit ip̄a lꝫ mēs īconcussa resistat
Uir prior alloquitꝛ sponsam. cognosco deco
ra Qđ sis o dn̄a: gens ista libidine feruens
Fedis vrgetur stimulis: si sciuerit vxor Qđ
mea sis. mihi quid nisi mors o ꝟgo paratꝛ
Atqꝫ pudicitie tibi discrimen. pharaonis
Ducet ad aspectū mox te manus improba
serui Sors indigna nimis. quid faciemus
Blande puer: fugimus neu te vnū perdat
herodes. Deserimus dulcesqꝫ lares. cha/
rosqꝫ ꝓpinquos. Ecce ꝙ ītrauimus in tāta
ꝑicula soli Ignoti atqꝫ īopes. lingue igna
ri. deus alme Nobis quid facere noluisti:
queso maria Filia dic mea sis. hoc etas cre
dere verū Suadebit. reliquū auxilio com/
mitto superno. Iure qđem dilecte ioseph no
bis ita semꝑ Sperandū. sicca lachrymas
trepidus pauor absit: Uirgo refert. nonne
memori nos mente tenemus Etatis prisce
miracula. qualr̄ abrā. Qualr̄ ⁊ saram dn̄s
saluauit: ⁊ auxit. Est opportuno protector
tēpore summus ⁊c. Et infra. Plurimꝰ hinc
aditu explorator quolibet astat Inuigilās
gentēqꝫ locumqꝫ requirere solers: Dū pe/
netrare suos aliquis vult aduena fines:
Scire volens vbi nam ꝟgo pepisse refertꝛ.
Pone metū dn̄a dixit cui copia fandi Pri/
ma fuit. faciem regis visura beatā Te repu
ta. tm̄ dic qua regiōe venistis. O bone vir.
coniunx ne tua hec vl filia fare Quis pater
infantis. q̄ formosissimus alto Sanguine
se natum vultus splendore fatetur. Pauca
ioseph grataqꝫ refert doctissimus heros.
Uobis mēphitici nullas īpendere dignas
Sufficimꝰ grates quoꝝ dignatio tantum
Pandit in occursu ꝑmo solamen opemqꝫ.

Israel a terra nos sors infesta coegit Has
oras petere. infelix quā cernitis huius In
fantis mater mihi filia sola relicta ē. Nāqꝫ
pater pueri residet regione remota. Fama
loquax aulā regis cito garrula totam Egy
pti impleuit celebri venisse puellam Urbe
hierosolyma. cuius decor atqꝫ venustas
Tanta erat vt nil vltra cetus clamitat oīs
Ergo statim veniat. veniat. videatur. ado/
ret Regem. sitqꝫ suis vxoribus annumera
ta. Urbis in ingressuꝫ. certatim cura viden
di Conglomerat ꝑplos. variāt hi verba vi
cissim. Hi nutus ad regeꝫ. alij comitantur
eūtes. Corā quo positi tu virgo iosephqꝫ
puerqꝫ Poplitibus flexis solitos defertis
honores. Sit licꝫ idolatra. sit flagitiosus.
in ip̄o Solus adoratur deus a quo cuncta
potestas. At rex cōtēplatus eos. interp̄te
lingua Multa petit. causasqꝫ vie. sortē ge/
nus. ortū. Si que p̄terea virgo ꝑpeperisset
hebrea. Uirgo silet demisso oculo verbum
capit heros Grandeuus. sanctusqꝫ. mouet
sua sp̄ūs ora. Rex ī sempiternū viue. salus
tibi qui nos Afflictos īopes oculo specta/
re benigno Dignaris. tua sit qui condidit
oīa merces. Est nobis o rex tellus galilea
ꝓpago Fertilis ⁊ diues fuit in qua nobi/
le regnū. Reges insignes. sꝫ nil mortalibꝰ
vsqꝫ Tutū vl stabile est alienigeno dn̄atu
Nunc premitꝛ. dicūt. tamen his oracula va
tum. Regē venturuꝫ priscoꝝ ex sanguine
regum. Quoꝝ p̄cipui dauid ⁊ salomon nu
merātꝛ. Quos genuere p̄res abraā. isaacqꝫ
iacobqꝫ: Hec cui ꝓdiues olim fuit hospita
terra Ad sortē. sed rex venio que compulit
istam Et me cū puero fugitare ferocis he/
rodis Impiuꝫ: qui cūcta timens deseuit in
oēs. Et modo dū regnet cōfundit fasqꝫ ne/
fasqꝫ. Huiꝰ obinde pater infantis cedere
iussit. Hanc miserās me dās comitē parere
molestā. Aufugimus noctu ꝑ tot discrimi/
na rerum. Tot varios casus. deus huc nos
appulit. o rex Ergo tuum per sceptrū ⁊ ma
iestatis. asylum. Regia per si iam clemen
tia cepit egenos. Atqꝫ peregrinos niti tra/
ctare fauore. Rex fer opem profugis petit
hāc infantulꝰ iste Cum gemitu. petit hanc
noua nupta puerpera pauꝑ. Nulli nos eri
mus oneri. panē neqꝫ gratis. Sed partum
proprijs manibus quesisse voluntas. Rex
iubet. extemplo detꝛ domus ⁊ locus aptus:
Nil durū fiat vis nulla. īiuria nulla. Por/
ro memor repetit. ꝓtus si ꝟginis vllus. In

iuda fuerit.ita verbū tpat heros: Ut neq̧ scire neget.neq̧ se cognosse reuelet. Nug ait vari⁹ sup hoc rumor fuit or⁹. Urbe hierosolyma scribaꝝ turba sacroꝝ Cā fuit relegēs vatū rn̄sa suoꝝ. Tp̄s eis dubiū .sȝ p̄stolatio certa. Offert sceptrū rex tāgēdum munera donat. Impat vt surgāt deducant q̧ domū mox. Aulica tota cohors resonat plaudit. bn̄dicit. Implet iussa libēs regem collaudat ouāter. Cū fremitu vario ioseph admirat ab isto. Facūd⁹ laudat alt spēm mulieris. Alt cōpatit puero blādoq̧ decoro. O pr̄ ops q̄s nō spauerit in te. In cui⁹ sunt corda manu regūq̧ hoīmq̧. Quo vis flectis ea rex en ꝛ lubric⁹ asp. Plebs incōposita fugitiuos suscipiūt ꝛ aspiciūt grat animis .tractātq̧ pudice. Hospitiū p̄bent quo tu te virgo receptas. Cū spōso ꝛ puero p seruo sedit asell⁹. Ligna. cibū mēsaȝ vir pparat. at pia mr̄ Infantē lactat. euoluēs balneat. inde In cunis optans dormit. q̄s tp̄s in illud. Dāt laudes pēsa. quotiens o corda leuarunt. Cū manib⁹ dn̄o post tanta picula tuti ꝛc. Et infra p̄dictus doctor alloquit dn̄m iesum ꝛ interrogat de mō sue reuersionis de egypto di. Quis tibi septēni puero modus in gradiēdo Tunc fuerit dubium est. baiulandus vtriq̧ parēti. Tu nō appares sat idone⁹ aspa ferre. Quō longa vie dispendia pes terer. at q̄ Nō asino tua mēbra satis suffulta locares. Curriculus ne vehit. forsan te virgo Hesumq̧. Cōsci⁹ i quales modo vir fabrefecerat vsus. An sup etateȝ diffudit gratia vires In corpus vt iter peragat breuiore dieta. Uirtus angelica nec deesse ministra putāda est ꝛc.

T Doluit maria i triduana pdi⁹tōe filij

Tertius dolor beate virginis fuit qn̄ in templo fili⁹ remāsit. ꝛ ipsa p triduū eū cū maximo cruciatu q̄siuit. vn̄ inuēto eo dixit vt habetur Lu.ij. Fili q̄d fecisti nobis sic. pr̄ tuus ꝛ ego dolentes q̄rebam⁹ te. In qb⁹ verbis ipsa expssit titulū magni honoris ꝛ affectū magni doloris. Magn⁹ em̄ honor i hoc notat q eū vocat filiū. Un̄ Ber. sup missus est ait. Ecce marie priuilegium. Quis em̄ hoc audeat āgeloꝝ. sufficit em̄ eis ꝛ p magno hn̄t q cū sint sp̄s ex ɔditione ex gr̄a facti sunt angeli. i. nūcij dei. Maria vo deū maiestatis ꝛ dn̄m angeloꝝ suuȝ appellauit filiū dī. Fili q̄d fecisti nobis sic. Dolorē auteȝ expressit cū subdidit. Ecce pr̄ tuus ꝛc. Iste aūt dolor causabat ex triplici timore. Un⁹ erat ƀm Origenem. q: timebat ne iudeos tanq̧ indignos reliq̄sset. ꝛ ad p̄dicandum gētib⁹ lōge recessisset. Scđs erat ƀm eūdeȝ Orige. q: timebat ne ad prēm qui miserat eū rediss̄et. ꝛ sic humanā redemptioneȝ sic exigētibus demeritis generis humani nō fecisset. Terti⁹ erat. q: timebat ne in manibus filioꝝ herodis deuenisset. Ut em̄ ait Ouid. i eplis. Res est solliciti plena timoris amor. Un̄ inq̄t glo. sup Lu. Metuebat b. virgo ne qđ herodes in eius infantia patrare n̄sierat. hoc archela⁹ in ipsi⁹ pueritia iuēta opptunitate pficeret. De isto a ūt dolore virginis ꝛ ioseph tractat magr̄ Jo. gerson in sua iosephina dicēs dn̄o iesu in persona virginis ꝛ ioseph qn̄ reperūt eū in templo. Fili q̄d nobis fecisti pate totum Per triduū: nā nos nimis anxia cura Loquebat q̧ dolor valid⁹. rursus ne pdere tete: Quereret ipietas charissime seua tyrāni Quid ne putas agim⁹. prime dū nocte diei Una dom⁹ recipit nos ambos te sine fili: Fit nobis nox vna vigil flemusq̧ p̄cātes. Primo mane cito ɔsurgim⁹ atq̧ ppinquos Nunc hos. nūc illos inter te q̄rere cura est. Teq̧ die tota fili nō inuenientes. Qn̄ tertia lux orit repedam⁹ ad vrbē. Heu nimiū tristes defess⁹ anhelat vterq̧. Istū sed remouet inuentio leta dolorē. Oram⁹ fili ne taliter egeris vltra. Nō faciā. remanebo domi pareboq̧ vobis. R̄ndit puer ꝛc.

A Maria habuit multos alios dolores.

Mltos alios dolores habuit. b. virgo in pn̄ti vita. vt qn̄ necesse habuit eūs grauida ꝛ vicina partui pficisci ad ciuitatē bethleemiticā. ꝛ ibi cū multis incōmodis ꝛ sine hospitio cōdecenti stare ꝛ filiū suū ibi parere. de quo q: satis dixi in. vij. parte principali hui⁹ opis hic ptranseo. Silr̄ non declarabo hic dolorē quē habuit de morte ioseph. de q̄ dixi in v. parte prin. hui⁹ opis in sermone desponsationis ei⁹ Non etiā referā dolorem queȝ habuit qn̄ filio suo ascēdente in celū ipsa i miserijs hui⁹ mūdi remāsit. de quo dicā in xj. parte prin. hui⁹ operis. ser. j. Itē ptransibo dolores q̄s passa est ppter tribulatiōes ei datas a iudeis. de quibus dixi i. iiij. pte prin. hui⁹ operis. Solū referaȝ alias duas afflictiōes quas habuit ppter cōpassionē filij. quarū pma q̄ est quarta in ordine fuit i ei⁹ passiōe. Un̄ Ambro. sup Lu. ait. Quanuis multe tribulationes trāsfoderint animā marie: tn̄ illa specialr̄ materna transfixit viscera dn̄o in cruce moriente. de qua p̄dixit Symeon, ꝛ tuā ipsi⁹ aiam ptransibit

gladius. tanq̄ si diceret. Maternis tuis visceribus gladio tribulationis transuerberaberis. Videbis in cruce pendentem quem angelo nūciante in virginitate pmanēs filiū edidisti. Et ibidē etiā ait ipse Ambro. Denicꝫ illo pēdēte in cruce iudei pn̄tes vt descēderet insultabāt. apl'i fugiētes de cruce illū descēdere posse nō credebāt. Que vt vidit maria: necesse fuit materna piacꝫ viscera ex ei⁹ cōpassione gladio tribulationis trāsfigi. Sed vt intelligere valeam⁹ quāt⁹ in ea fuerit dolor. videam⁹ quantuꝫ in illa fuerit amor ad ipm filiū. Cū enī non solum hoīes sed etiā oīa alia aīalia naturalr̄ diligāt filios suos. viij. Ethi. pfecto amor ipi⁹ ꝟginis erga filiū suū fuit īexplicabilis. qꝛ ipe dn̄s iesus erat tot⁹ ipsi⁹ ꝟginis fili⁹ sine pte carnali. Vn̄ amor q̄ dꝫ eē in pr̄e ꝛ mr̄e ad filiū. tot⁹ erat in sola virgine erga suum vnigenitū. vt⁹ aūt vnita fortior ē dispsa. vt dr̄ in li. de caus. Itēꝫ eū sup oēs creaturas diligebat quē sciebat se diliger̄ sup omnes creaturas. ꝛ esse suū creatorē. vn̄ tanto affectu amoris ei⁹ afficiebať: vt mirꝫ sit ꝙ ex tāti amoris ardore nō sit liq̄facta. vbi aūt est maior amor: ibi etiā sequitur maior dolor de malo dilecti. Cum igiť inuēti fuerit aliqui parētes q̄ tantū doluerūt de morte filiorꝫ ꝙ ipsi expirauerūt. q̄d putanduꝫ est doloris sensisse ipam pijssimaꝫ matrē in tā horribili sui filij occisione: nemo enim vnq̄ carnē suā odio habuit. ad Eph. v. Cōsiderate vos pie matres quo dolore āgustiaremini si vnigenitū filiū vestrū sctm̄. gratiosum iuuenēcꝫ oīb⁹ virtutib⁹ plenū sic crudeliť in ꝯspectu vr̄o mactari videretis. Magne aūt cōpassionis fuit mors xp̄i. qꝛ iudeiq̄ ei viuo nō pepcerūt. etiā mortuo misereri noluerant. sꝫ vn⁹ eorū lācea lat⁹ ei⁹ iā mortui trāsfixit. de quo ip e cōquerit̄ di. Iob. xvj. Concidit me vl̄nere sup vulnus. ꝛ irruit in me quasi gygas. Et Ber. in q̄dam sermone ad mr̄em ei⁹ ꝯuersus ait. Vere beata ꝟgo aīam tuā gladius pertrāsiuit: qn̄ crudelis lancea filio tuo, iā mortuo lat⁹ aperuit. Ex q̄b⁹ oībus pꝫ ꝙ ipsa benedicta virgo multipliciter passa est martyriū: qꝛ vt ait Ber. vbi. s. oēm sensuꝫ corporee passiōis excessit affect⁹ sue cōpassiōis. Alud q̄ꝫ martyrij gen⁹ passa est ex filij commutatiōe qn̄ ei dixit Iesus in cruce. vt habetur Io. xix. Mulier ecce filius tuus. de quo Ber. vbi. s. ait. An non plu q̄ gladius fuit sermo ille, reuera fuit pertransiens vsq̄ ad diuisioneꝫ aīe ꝛ spūs. O iniqua cōmutatio. Iohannes p iesu tradiť. seru⁹ p dn̄o. discipul⁹ p magro fili⁹ zebedei p filio dei. pur⁹ hō p vero deo Quō xo tuā affectuosissimā aīam non pertrāsiuit hec auditio qn̄ ꝛ nr̄a lꝫ sacea. lꝫ ferrea pectora. sola scindit recordatio. Et Ansel. inquit. Dn̄a nr̄a q̄bus singultib⁹ estimabo purissimū pectus tuū vexatū esse cū audires. Mulier. ecce filius tuus. Quāto qꝫ dolore cruciata sit cū iniq̄ssim⁹ barrabas latro prepositus fuit in liberatione suo filio benedicto quis enarrabit. Estimo aūt ꝙ cū eiulatu maximo exclamauit sentiēs suum dulcissimū iesum xp̄i crudelissimo homicide post poni di. O inxectū cābiū. o iniquuꝫ iudiciū bon⁹ despiciť ꝛ iniquus postulať. iustus puniť ꝛ pctōr liberať. agn⁹ occidiť ꝛ lupus acceptať. vita deseritur ꝛ mors reseruať. Martyriū etiā passa est volūtatis. qꝛ tantū dolebat ex cōpassione dānationis humani generis ꝙ p redemptione ei⁹ parata erat ꝛ desiderabat in cruce mori cū filio si opus fuisset. Vn̄ Ambro. vbi. s. ait. Virgo maria fugiētibus aplis an̄ crucem stabat. ꝛ pijs oculis vulnera xp̄i spectabat Et qꝛ cognouerat p ei⁹ morteꝫ mūdi redēptionē futurā. putabat aula regalis se sua morte publico muneri aliquid addituram Sed ipse xp̄s qui fact⁹ est sicut homo sine adiutorio inter mortuos liber. suscepit q̄dē maternū affectū. sed nō q̄siuit auxilium Passa q̄ꝫ fuit sacratissima virgo martyriuꝫ macerationis. Intantū eīn in filij. passiōe corpus suum ꝛ oīa membra macerauit ꝙ quodāmodo martyrium sibi intulit. vt ait magr̄ Iacob⁹ de voragine in suo lib. beate ꝟginis. in verbo martyriū. vbi allegat Augu. sic dicenteꝫ. Ipsa q̄ppe pia mr̄ immani dolore eiulās. pectoracꝫ delicata ꝯtūdens ita ipa viscera, ceteracꝫ fatigauerat mēbra vt iam deficiens ad xp̄i funus vix potuerit peruenire. Predictus etiā doctor vbi. s. dicit. ꝙ martyriū ipsi ꝰ virginis habuit q̄tuor cōditiones graues. qꝛ in mēte martyrizata est. Unde atroci⁹ passa est dū passionis xp̄i gladiū in aīa sua sustinuit q̄ si corporalr̄ pempta eēt. vt ait Hiero. ad Eusto. Item qꝛ eius dolor non fuit pticularis, sed vl'is. quia totā aīam repleuit. ꝛ nulla in ei⁹ corde remansit pticula que doloribus non fuerit plena. Unde Hiero. vbi. s. ait. Constat nēpe ꝙ maria intantuꝫ doluit vt tota

Maria multiplex martyriū ptulit.

Martyrium marie habuit iiij. cōditiones.

aīam eius ptrāsiret ac possideret vis dolo/
ris ad testimoniū eximie dilectiōis. Itē q:
eius dolor nō fuit supficialis: sꝫ ꝑcordial.
nā vsqꝫ ad cordis intima pertransiuit. Nec
mirū. q: mortē xpī fecerat suā. Un̄ Hiero.
vbi.s̄ inqt. Ei⁹ nimirū dilectio morte for/
tior extitit. q: mortē xpī suā fecit. Item quia
eius dolor nō fuit momētane⁹ sꝫ diuturn⁹.
Nā etiā post filij resurrectionē ꝛ ascensio/
nē eius passiones in memoria retinebat. ꝛ
sine magni doloris gladio de eis recordari
nō poterat. Un̄ dicebat illud Can̄.j. Fasci/
cul⁹ myrrhe dilect⁹ meus mihi. inter vbe/
ra mea cōmorabit. Fasciculus em̄ myrrhe
vocat collectionē amaritudinū ꝛ passionuꝫ
xpī q̄s ipsa inter vbera aīe.i. ī memoria de
ferebat. Et ex his vulnerabat pre dolore.
B cruciabat pre amore. ꝛ estuabat pre deside
Doluit maria ī xpī se/pelitio ne. rio ꝛ maxima cōpassiōe. hec ille. Ultimus
dolor btē ṽginis explicand⁹ in pn̄ti sermo/
ne ē: sepelitiōis filij sui. Non aūt sine cor/
dis teneritudine possum⁹ mēorie cōmēda
re penā ꝛ afflictionē. imo gladios. ꝛ lāceas
doloꝝ cor ipsi⁹ ṽgis penetrantes in filij sui
sepultura. Un̄ contēplant quidā deuoti. ꝙ
cū btā virgo staret iuxta crucē iesu filij sui
iam defuncti. ibiqꝫ associata iohē euāge. et
magdalena ꝛ alijs deuotꝭ mulieribus ama
rissime deploraret. ꝛ iā sero appropinquan
te cogitaret quō filij sui corp⁹ de cruce de/
poneret. ecce ꝙ vidit alōge venire nicode/
mū ꝛ ioseph ab arimathia cū scalis ꝛ mal/
leis ceterisqꝫ instrumētis idoneis ad depo
nendū corp⁹ librasqꝫ centū myrrhe ꝛ aloes
ad vnguēdū seu inuoluēdū cū eis ipm cor/
pus iesu. q̄s illa cōspiciēs. ꝛ q: pre mltitu/
dine lachrymarū ei⁹ oculi caligabāt nō co/
gnoscens cepit valde expauescere dubitās
ne essent scribe ꝛ pharisei venientes vt de
corpe filij sui sic mortui etiā diuersas stra/
ges facerēt: trahētes illud p totā ciuitatē
sic magnis malefactorib⁹ fieri consueuit. q̄
pauore perterrita. ad iohem ꝛ socias dixit.
heu mi q: canes rabidi iudei veniūt nōduꝫ
saturati morte crudelissima filij mei vt cor/
pori ei⁹ noua opprobria inferāt. ꝛ his dictꝭ
in terrā semimortua collapsa est. Quā cir/
cūdantib⁹ marijs: ꝛ eā sicut meli⁹ poterant
cōfortātib⁹ interim. b. iohes ꝛ ipe pauefa/
ct⁹. aliquātisp obuiam illis prexit. vt vide/
ret ꝛ itelligeret ad qd pagendū cū illis sca
lis venirēt. Cū ṽo cognouisset nicodemum
ꝛ ipm ioseph statim ad ipam virginem cu/
currit ꝯsolās eā ꝛ di. Bono aīo estote dn̄a ꝛ
mater mea. Illi em̄ q̄ veniūt sūt discipli fi/
lij vr̄i ac magrī ac dn̄i mei. q̄ ad auxiliū no/
strū veniūt. vn⁹ em̄ est nicodem⁹ amic⁹ nr̄
alter ioseph ab arimathia q̄ licentiā sepe/
liēdi dn̄m obtinuit a pylato. Ex q̄b⁹ verbis
ṽgo bn̄dicta aliquātulū recreata surrexit.
Aduenietes ḡ pdicti viri deuoti. nigris vt
pie credit vestib⁹ induti ꝑmo quidē filium
dei ī cruce pēdentē genuflexi adorauerunt
cū ploratu magno. Deinde eūtes vt visita
rēt ṽginē pijssimā. vidētesqꝫ ipam mestis/
simā mrēm squalidā ꝛ afflictā: ꝛ totam la/
chrymis malefactam. ceperunt lachrymas
emittere ꝛ gemit⁹. nihil pre dolore loq̄ va/
lentes demum aliqualr spirit⁹ resumentes
postꝙ bn̄dicte virgini lachrymosis verbis
ꝯdoluerūt de morte filij ad petitionē ṽgis
ipm corpus sctissimū de cruce deposuerūt.
Cōsidera igit aīa deuota ꝛ diligēter atten
de depositiōis modū. Ponunt due scale a
laterib⁹ crucꝭ opposite. Ioseph ascēdit sca/
lā lateris dextri. ꝛ nicodem⁹ ascēdit scalam
sinistri lateris. Ioseph igit reuerenter ex
trahit clauū manus dextre. postmodum ni
codem⁹ extrahit aliū man⁹ sinistre. Deinde
descendit nicodemus. ꝛ venit ad clauū pe/
dis. Ioseph ṽo sustētabat corp⁹ dn̄i. Tūc
pijssima mater q̄ stabat pedib⁹ quantū po
terat eleuata. brachijsqꝫ extensis vt filiū in
sinu suo reciperet. Primo manū dextram pen
dentē suscepit reuerēter posuitqꝫ ad vultū
suū intime deosculās eā cū lachrymis ꝛ va
lidis suspirijs. dicebatqꝫ ṽba tāta cōpassio
ne digna ꝙ etiā ferea corda ad pietatē fle/
ctere potuissent. Euulso aūt clauo pedum
paulisp descēdit ioseph ꝛ ipsa bn̄dicta vir/
go accepit corp⁹ filij suis in brachijs. ꝛ illō
tenerrime osculabat. postmodū in terram
sedens ponit illud in gremio. ꝛ osculabat
nūc caput. nūc manus. nūc os. nunc pedes
nunc vulnus lateris omēsqꝫ eius plagas
amaris lachrymis lauabat plorātib⁹ oībus
q̄ astabāt. Et hec q̄si oīa ponit Bern̄. in ser.
de plāctu ṽginis di. Stabat maria leuans
brachia in altū. ꝛ cū tāgere eum valuit ca/
put man⁹ ꝛ brachia ei⁹ dependētia trahe/
bat supra triste pect⁹ suū. atqꝫ ī oscla ꝛ am
plex⁹ ruēs de suo dilecto iā extincto. satia/
ri nō poterat. Sed dū de cruce in terrā cor
pus depositū fuit. sup ipm ruēs pre inconti
nētia doloris ꝛ imēsitate amoris q̄si mor/
tua stabat. Stabat ad corpus extincti filij

sui mater maria lachrymis faciem rigans. ac per diuersa torquebat suspiria frontēq̄ꝫ et genas oculosq̄ꝫ et ora frequentius oscula/bat ipsius. lachrymarūq̄ꝫ tāta vbertas ef/fluebat. vt carnē cū spū oēm in lachrymas dissolui putares. hec ille. Magr̄ aūt Iac. de voragine vbi. s̄. ait. Uespe aūt depositū sacratissimū corp⁹ p̄ Nicodemū et ioseph suscipiēs in gremio mr̄. quot lachrymarūꝫ flumina. q̄ꝫ amarissimos singult⁹. q̄ꝫ alta suspiria. que v̄ba mesticie plena ex ea pro/cesserint q̄s posset exprimere. cum singula mēbra p̄quireret tam dire cruciata. tā tur/piter delusa oscularet. et lachrymis irriga/ret sociata maria magd̄. et alijs marijs et deuotis mulierib⁹. Cū aūt sero factū esset: deuoti hoīes pie et deuote corpus illud de brachijs mr̄is accipiētes posuerūt in mo/numēto mēte ꝯsepulta cū eo. hec ille. Qui/dā aūt deuotus versificator vulgaris inq̄t Comebbe in elle brase el fiol scō con infi/nite lachryme si lo bagnaua. e si non vide may el magior pianto. Tutte quante le piache si le basaua. Li ogi la bocha el cor/po tuto quāto. e di tochar iesu non si sacia/ua. Poy dire. fiol mio cuꝫ quanti affani sei morto p̄ laltrui malicie e igani. Sō q̄sti li pedi. son queste le mani cheran dei mio fi/ol iesu dilecto. son questi i membri angelici e soprani chaueua el mio fiol senza difecto che pareno stati ne le mane di cani. Et sono strazati tuti a dilecto poy si casco sul pecto del fiolo. Forte piangendo cō amaro dolo. Joseph e le marie e giouani magdalena martha e nichodemo veduti hano maria in tāti affani ogniū diceua de la sua mor/te temo. Ma p̄ leuar via piu noye. pene e dāni. Il corpo di iesu noy supe liremo. In vn sepulcro nouo che i questa horto. Et da remo a maria alchun conforto. Ego autem arbitror q̄ꝫ adueniente nocte ipsa b̄ndicta v̄go sepius rogata fuit vt eis traderet cor/pus filij sepeliendū. Sed ipsa dicebat. di/mittite me bi emori cū filio meo. vel saltem p̄mittite me iterū osculari eū. et tūnc oscu/labat loca clauoꝝ. tāgebat coronā spineaꝫ. multosq̄ꝫ magne compassionis actus facie/bat. atq̄ꝫ ad filiuꝫ dicebat. O fili dilectissi/me. cur mihi nō loq̄ris: nōne hoc est os il/lud b̄ndictū q̄d iudeis sic dulcit̄ p̄dicabat: nōne iste sunt ille man⁹ que tanta miracu/la faciebāt: nōne isti sunt illi pedes quoꝝ scabellum adorat. o fili dulcissime. vbi est ille taꝫ delectabilis aspectus. vbi vult⁹ tu⁹ letus et iocundus. vbi est facies illa serena: vbi est visus ille amabilis. o fili mi specio/se pre filijs hoīm quō factus es deformis et opprobriū hoīm. vbi est o fili loquela tua suauis et ꝯuersatio mansueta: q̄re remanet sine filio mater. q̄lis erit vita mea sine te fi/li mi. Tu mihi p̄r eras. tu mihi mr̄. tu mi/hi frater. tu mihi sponsus. tu mihi blandus filius tu mee delitie. tu mea gloria. tu mihi oīa eras fili mi. In his vel similib⁹ lachry/mosis fletibus p̄seuerante ipsa mestissima v̄gine quadam sctā importunitate instabat magd̄. et alij vt corpus illud sacratissimum tradi p̄mitteret sepulture p̄pter supueniē/tem nocte. quib⁹ tandē cōsentiens et corp⁹ a suis brachijs abstrahi p̄mittēs. post mo/dicum rogabat vt iterum dimitterent illud semel osculari. et postea illud eis tradere differebat. et tandeꝫ traditum iterū repete/bat. et totiens pre teneritudine deficiebat quotiēs dabat vel accipiebat. tandeꝫ sepul/tū fuit. et manib⁹ p̄prijs ab ipa v̄gine in se/pulcro coaptatū. q̄ vt inq̄t glo. in. c. vbicū q̄ꝫ. xiij. q. ij. melius ossa cubāt manib⁹ tu/mulata suoꝝ. De hac aūt sepultura inq̄t de/uot⁹ Uber. de casa. l. iiij. c. xvj. Cogita aīa deuota si corp⁹ illud fuit a sanguine lotum vt cōditure aromatū esset idoneū. illamq̄ꝫ loturam sanguinis bibe cū amore dulco/re. immo teipsam totam in aquam conuer/te vt merearis illi sacro corpi applicari. co/gita quāto affectu ille sctē mulieres sibi se/dule ministrātes dū viueret. illud sacrum corpus nitebant contingere et se maternis fletib⁹ sociare. sꝫ et ille dilect⁹ iohannes ex/perti amoris memoria et corpalis aspectus fixura doloꝝ pariter p̄fossus. totū se lamen/to sacri corpis. et quali poterat refrigerio suspirijs maternis exhibebat. vnde puto q̄ꝫ istoꝝ p̄longatione fletuū et deuotoꝝ lucta/minū q̄bus mater a filij corpe auelli nō po/terat et quib⁹ ipa illoꝝ corda relīq̄bat in la/chrymas. vsq̄ꝫ adhorā cōpletorij est sepul/tura p̄tracta vt hora cōpletorij pro tardis accipiat vespis ante solis occasum vt quasi possit dici sepult⁹ in vespis. Piaꝫ aūt cōcer/tationē dilationis sepulture inter deuotaꝫ v̄ginem et aduenientes discipulos. deuot⁹ lamentator passiones iesu et eximius do/ctor Bernard⁹ in quodam describit tracta/tu de sacre virginis planctu. terminato auteꝫ sepulture officio cogita cum quantis

De se/pultu/ra xp̄i.

gestibus ipm sacrũ saxũ sepulcri materna cõplectebanf brachia.rigabant oculi.oscu labanf labia.τ tot⁹ gestus corpis ĩtra sua pcordia absorbere videbaf sepulcrũ: ãples ctere sepulcrũ pia mater.τ sup ips ingemi na mirata suspiria in tuo recessu.ipsumq͂ in tuo dolore asporta.hec ille. Ludolphus aũt chartusieñ.pdicta oĩa cõfirmãs τ lati⁹ explicãs ĩ li.meditationũ vite iesu xpi p.ij c.lxv.ait. Hora vesptina meditaberis mẽte lugubri τ lachrymabili quõ mr̃ dñi τ alij quattuor stãt pe crucẽ.nesciẽtes q̃d face re debeãt.corp⁹ eñ deponere τ sepelire nõ possunt.qꝛ nec vires sufficiẽtes habẽt nec instrumẽta q̃bus deponãt.recedere aũt eo sic manẽte non audẽt.τ diu manere nocte appropinquãte nõ valẽt.vide in quãta sũt pplexitate τ eis corde cõpatere. Interim aũt Joseph ab arimathia ciuitate iude. de cẽ leucis ab hierl̃m distãte.antiquit⁹ dicta ramatha.vñ fuerũt helchana τ anna parẽ tes samuelis.diues τ nobilis genere.τ de curio.i.de ordine curie.τ officia curie im perij romanoꝝ administrans.vir bonus in se quoad deũ.τ iust⁹ quoad ximũ ac disci pulus iesu.nõ de.xij.vel.lxxij.sed de mltis alijs credẽtib⁹.qꝛ oẽs credentes a pncipio discipli vocabanf.sed occult⁹ pter metũ iudeoꝝ ne de synagoga expellereƒ.qui non consenserat neci dñi τ actib⁹ τ ɔsilijs alioꝝ xpm psequẽtiũ.q̃ τ ipse sicut τ alij discipu li expectabat.s.certitudine spei regnũ dei. non tpale τ terrenũ.ſʒ celeste τ eternũ.i.re gnũ celoꝝ a xpo discipl'is pmissum.venit ad sepeliendũ xpm anq͂ intraret sabatũ in quo talia facere non erat licitũ.qꝛ eñ erat discipulus dñi.iõ curã de corpe ei⁹ hr̃e vo luit:vt cũ honore sepeliref.τ nõ sicut dãna ti corpus proijceretur.hic ṽtute sanguinis xpi iam fuit roboratus audacter oĩ timore deposito τ cõfidenter introiuit ad Pylatũ nec iudeoꝝ timẽs inimicitias.nec Pylati potestatẽ.τ petijt magno munere:vt de ei⁹ licentia tolleret corpus Jesu de cruce.τ se pelliret illud honorifice.ƀ preferens omni thesauro quantũlibet pcioso. Petijt aũt ƀ sibi cõcedi.qꝛ ƀm leges humanas corpora dãnatoꝝ nõ debẽt sine licẽtia deponi vl' se peliri.τ pmisit Pylatus.tũ pter petẽtis reuerẽtiã.tũ pter xpi innocẽtiã sibi notã τ qꝛ plura in morte eius viderat miracula In quadã autẽ historia habeƒ.ꝙ Joseph seruierat quinq͂ annis Pylato.τ pro serui

Joseph ab arimathia quõ pe tijt cor p⁹ Ihu ad sepe liendũ

tio petijt τ obtinuit corpus Jesu ab eo. Fit aũt hic secularis dignitatꝫ Joseph mentio nõ ꝙ euãgelista hanc cõmendet.sed qꝛ ad p̃sidẽ nisi talis accedere nõ poterat. Quia ergo diues erat valde ĩsignis ac pylato no tus τ familiaris.potuit de facili ad Pyla tũ ĩtrare.τ ab eo ĩpetrare. Quia ṽo bon⁹ τ iustus.dignus fuit hoc mysterio.τ meruit corpus Jesu sepelire. Vñ Beda. Magne quidẽ Joseph iste dignitatꝫ apud seĺm.ſʒ maioris apud deuʒ meriti fuisse laudaf vt τ p iusticiã meritoꝝ sepeliẽdo corpe dñico dign⁹ foret.τ p nobilitatem potẽtie secula ris idem corpus accipe posset. Nõ eñ qui libet ignot⁹ aut mediocris ad p̃sidem acce dere.τ crucifixi corpus poterat impetrare. Vñ τ Aug. Joseph fiducia dignitatis qua predit⁹ erat familiariter intrauit ad Pyla tũ. Jã minus curãs de iudeis q͂nis antea in audiẽdo dño deuitaret inimicitias eoꝛũ Vñ etiam Greg. Fuerat q̃nq͂ ioseph occul tus xpi discipulus.deniq͂ vincula timoris rumpẽs.ferventior factus dñicũ corp⁹ tur piter pẽdẽs a ligno deposuit.cõparãs pre ciosam margaritã ṽboꝛũ modestia. Cõside ra nũc fortitudinẽ Joseph.qꝛ non solũ au det corpus xpi petere.sed etiam sepelire.si cut hõ potestatẽ habẽs pl⁹ ex virtute q͂ ex adiutorib⁹. Unde Chryso. Inspice aũt hu ius viri fortitudinẽ. In mortis eñ pericu lũ se tradidit.inimicitiã ad oẽs assumens pter beniuolentiã xpi. Vñ τ Theophilus audet ausum laudabilẽ.non eñ cogitauit ƀ iudeis decidã.τ expellar a iudeis si cor pus petã eius qui est ɔdẽnatus.hec Theo phi. Qui ergo pri⁹ impfectione meticulo sus τ occult⁹ discipul⁹ dñi fuerat propter metũ iudeoꝝ.vitãs tũc inimicitias eorum nunc exẽplo mortis xpi aĩatus ac ṽtute ei vigore auctus manifestat se.ac palã τ fctõ cõfitetur ac ostẽdit xpi discipulu ʒ petendo eius sepulturã.τ exequẽdo min⁹ curãs de illis in hoc extremo officio. Cõcesso aũt si bi corpore:vocauit ad se quẽdam noĩe Ni codemũ virũ sapientẽ τ legisperitũ.similiƒ discipulũ xpi occultũ. Joseph igitur mer catus syndonẽ.i.pãnũ lineũ cãdentem et mũdum.venit ad crucifixionis locum por tãs secũ instrumenta.quibus clauis euul sis corpus de cruce deponeret.τ ipsaʒ syn donẽ qua ipsum inuolueret. Iste autẽ pan nus mũdus τ candidus innocentiã dñi et liliosam significat castitatẽ vt qui rubrica

Dignitatꝫ status Joseph narraƒ.

De Nicodemo.

tus fuerat sanguine passiõis: candidaretur
syndone innocẽtissime castitatis. Un̄ dr in
canticis. Dilectus meus candid9 et rubicũ
dus. Uenit ergo Nicodemus cuz eo q pri9
timidus nocte ad Jesuz venerat. i. ãte pas
siõnẽ ferens secũ mixturaz myrrhe et aloes
libras q̃si centũ ad ipsũm condiendũ. quia
hec sua amaritudine arcẽt vermes a corpori
bus mortuorum. et q̃plurimũ ea conseruant.
nec cito corruptioni subijci permittũt. Iste
ante passionẽ xpi erat eius discipulus sed
occult9. Post passionez vero manifestauit se
et factus est publicus. sed nõdum habebat
veram fidem de resurrectione. quia attulit
myrrhã et aloes quasi corpus ei9 muniri in
digeret a putredine. licz ex deuotiõe istam
vnctionẽ faceret. corpus eñi xpi non indi
gebat vnctione cõseruãte ptra putrefactio
nẽ. Scriptũ nãqz est. Non dabis sanctum
tuũ videre corruptionẽ. Un̄ Chrysosto. Ad
huc eñi vt de nudo homine disponebant:
sed tamẽ multã dilectionẽ demõstrabãt. et
loquitur de Nicodemo et Joseph. Per Jo
seph autẽ. qui interpretatur accrescẽs: signi
ficatur persona crescens in virtutibus. que
corpus dñi postulat. quando pro digna re
ceptione eucharistie deũ suppliciter orat.
Per Nicodemũ vero peritũ significatur do
ctor bon9 ferẽs mixturam. i. doctrinã ex au
toritatibus sacre scripture confectã. ad vn
gendũ corpus xpi mysticũ ad eius salutẽ.
In syndone etiã munda paupertas et casti
tas notatur. et i aromatibus virtutũ varie
tas designatur. Felix talis cõsciẽtia cui nõ
deficit beatitudo paupertatis contra mun
dum. mũdicia castitatis cõtra carnẽ. et fra
grãtia virtutũ cõtra diabolũ. Cum autẽ Jo
seph et Nicodem9 fuerũt ppe crucifixiõis
locũ. genua flectentes adorauerunt dñm.
Quos dum vidit mater volẽtes deponere
corpus: quasi de morte psurgens paululũ
reuixit spũs eius. et applicãtes recepti fue
rũt p eam reuerenter. et parauerũt se ad de
ponẽdũ. cũ quibus ipsa qd poterat mini
strabat adiutoriũ. Corpe aũt dñi in terraz
deposito: dña suscepit caput cum scapulis
suis i gremio. Magdalena vero pedes apd
quos olim tantã gratiã inuenerat. Alij aũ
tem circũstabant. et planctum magnũ facie
bãt. Cõsidera quõ felicissimus ioseph bra
chijs corpus amplectit. ac suo stringit pe
ctori. et q dulciter. Sicqz diligenter beatissi
mus Nicodemus sacratissima membra ei9

Quos signent isti duo scilz Ioseph et nicodemus.

tractat digitis: et fouet vnguẽtis. vt ait An
sel. Uenias et tu charissime deuotis gressi
bus et spũalibus accessibus ad deponẽdũ
dñm deũ tuum de cruce. et ad plangendum
eũ cũ sua bñdicta matre et dicas. Deus me
us bone Jesu concede mihi. vt qui cuz ma
tre tua et alijs qui tũc aderãt corpore inter
esse. et ea facere nõ merui. fideli tamen de
uotiõe hec eadẽ mẽte pertractãs illum ad
te deũ meũ pro me crucifixũ et mortuũ con
passionis affectũ experiar. quem innocens
mater tua et penitẽs magdalena in ipa pas
sionis tue hora senserũt. Et sciẽdum q
q̃uis ista depositio dñi de cruce non fuerit
sibi i penã. qr corpus erat exanime. Istud
tñ factũ depositionis in se valde miserabi
le fuit et lamẽtabile. q videlz corpus tante
nobilitatis tanq̃ cadauer tractabatur. et
beata virgo: que ibi aderat. penã in hoc fa
cto sensit maximam ex hoc autẽ articulo de
positionis dñi de cruce habent duo docu
mẽta. Primũ est q fideles cõicãtes et acci
piẽtes corpus dñi de altari. equiparantur
illis qui ipm deposuerũt de cruce. par eñi
est. immo plus xpi corpus sumere de ara
altaris q̃ de ara crucis. Illi eñi acceperũt
eum in brachijs et manibus. sed isti sumũt
in ore et cordibus. Scdm documẽtũ est. q
et nos debemus libẽter xpm cũ Joseph de
cruce deponere. Quandiu eniz peccator in
peccatis est. xpm in cruce distentũ quantũ
in se est vinculat et crucifigit. Peccata eñi
nostra fuerunt causa q xps crucifixus est.
Sed mox cum per penitentiã ad deũ con
uertitur. ipm de cruce soluit et deponit et in
te brachia sua ipm recipit. Unde sicut qs
cõplectens aliquẽ inter sua brachia potest
facere de eo quicquid vult. maxime si ille nõ
repugnet. Sic peccator conuers9 per peni
tentiam. cõstringẽs iam xpm brachijs amo
ris potẽs est de eo oĩa que voluerit obtine
re. Nequaq̃ enim xps repugnat penitẽti.
sed paratior est ad dandũ gratiã q̃ ille ad
recipiendũ. Ad conformandũ autẽ se huic
articulo recogitet hõ q̃ lamẽtabile factuz
fuit q tale corpus qd erat de9 sic tractare
tur ad modũ cadaueris. et q corona glorie
iacuit sic supina et pstrata in terra. q̃lẽ etiã
planctuz tũc beata virgo fecerit super corp9
dilecti. Post aliquã vero morulaz rogat Jo
seph dñam. vt pmittat corp9 dñi periungi
ac linteaminib9 inuolui et sepeliri. Ipa vero
ptendebat dicẽs. Nolite amici mei tã cito

Duo documenta ex depositione xpi d cruce

mihi filiū meū auferre. Illū adhuc paulu-lum relinquite mihi vt faciē ipsi⁹ valeā con templari. ꝛ vidēdo inde aliquātulum cōso lari. Illi volebāt eū tradere sepulture ꝛ ipa volebat eum retinere. ꝛ sic erat hec pia lis ꝛ miserāda cōtentio inter eos. Flebat illa lachrymis irremediabilib⁹. rigabat lachry mis faciē ꝛ extincti filij corpus. ꝛ perfunde bat vndiqꝫ plagas eius. lapidē q̄ꝫ quo cor pus eius positū ꝛ locatū fuerat lachrymis madebat. in quo adhuc lachrymaꝝ ei⁹ indi cia apparere dicunt qui nūc i igressu eccle sie sancti sepulcri esse memorantur. Lauit ꝛ tersit vulnera eius cruentata ꝛ osculabat ea. ꝛ faciē ei⁹ sacratissimā. Aspiciebat vul nera corpis. ꝛ vultuꝫ eius ꝛ caput videbat spinarū pūcturas depilationeꝫ barbe. Fa-ciē ex sputis ꝛ sanguine deturpatam. et de aspiciēdo ꝛ flēdo nō poterat satiari. Virgi nis dolores narrari nō possunt. q̄ male il-li erat sicut esse poterat. Et ideo quantas lamētationes vlulatus. plāctus ꝛ flet⁹ sup idem corpus vnigeniti filij sui tunc fecerit verbis explicari non posset. Credenduꝫ ta-men est ꝙ nullos planctus irrationabiles fecerit. quia dolor eius ad rationē superio rem non pertingebat. Magdalena vero pe-des dn̄i quos alia vice lachrymis compū-ctionis rigauit. tūc multomagis vndis la-chrymaꝝ cōpassionis largiter lauit. Aspi-ciebat pedes sic vulneratos et perforatos. desiccatos ꝛ sanguinolentos ꝛ flebat ama rissime. ꝛ pre dolore videbat deficere. Si-militer flebāt vehemēter alij. ac etiā ange li presentes ibi. Unde Augu. O quis ange loꝝ vel archangelorū illic nō fleuisset. vbi contra naturam autor nature immortalis deus mortuus homo iacebat. Videbāt cor pus christi sic male tractatuꝫ ab impijs sic laceratum iacere ꝛ Mariam totā suo cruē tatā in cruore sic amarissime flere. ꝛ nullo modo poterāt suas lachrymas refrenare Sicut enī possibile fuit deū per assumptuꝫ hominē mori. sic passibile fuit angelos bo nos in morte dn̄i sui dolere. hec Aug. Plā ge ergo ꝛ tu charissime amare. ꝛ clama cuꝫ Bernardo dicente. O bone iesu ꝙ dulciter cum hominibus cōuersatus es. ꝙ magna ꝛ abundātissima eis largitus es. ꝙ dura ꝛ aspera pro eis passus es. dura verba. du riora verbera. durissima crucis tormenta. Contemplare etiam bene dn̄m ꝛ saluatorē tuum. gyra ꝛ regyra, volue ꝛ reuolue, a late re in latus. a planta pedis vsqꝫ ad verticē capitis. ꝛ nō inuenies in eo sanitatem. sed vndiqꝫ dolorē vbiqꝫ cruorem. Non enī est in eo mēbrum vel sensus corporis. qui suā afflictionē ꝛ infirmitatē vel passionem nō senserit. Uide quid in quolibet sensu vel in quolibet parte sustinuit. In capite spinas in auribus approbria. i oculis fletū. in ore fel ꝛ acetū. in facie alapas. ꝛ sputa. in collo colaphos. i narib⁹ fetorē. q̄ i loco ex cada uerib⁹ corrupto fuit crucifixus. clauos in manibus ꝛ pedibus. flagella in dorso. lan-ceam in pectore. Quia enim genus huma num vulneribus peccatorū fuit plenū. ſm illud. Esa. j. Omne caput languidū ꝛ omne cor merens ꝛc. Ideo iesus in omni parte corporis sui plagas suscepit. vt ꝑ eius liuo res i toto sanaremur. Homo enī erat infir mus in capite. i. in intentiōe que est caput anime. quia in his que faciebat nō sanam intētionē habebat. Erat infirmus in mani bus. quia faciebat opera mala vel remissa. Erat infirmus in pedib⁹. quia habebat af-fectionē immundam aut terrenā. Pes enī anime est affectus ꝛ amor eius. q̄ sicut cor pus vadit pedib⁹ sic anima vadit affectib⁹. Erat infirmus in corde. q̄ habebat cogita tiones noxias ꝛ vanas. Erat infirmus in toto corpore. q̄ habebat totā vitā munda-nā ꝛ cōuersationē vanā. Ut igitur christus suis liuorib⁹ ꝛ vulneribus nos sanaret. vo-luit vulnerari in capite. vt sanaret omnes nostras obliquas intentiones. voluit vul-nerari in manibus. vt sanaret nostras ma-las et pessimas operationes voluit vul-nerari in pedib⁹. vt sanaret nr̄as immun-das ꝛ terrenas affectiōes. voluit vulnerari i corde. vt sanaret nr̄as noxias ꝛ vanas co-gitatōes. voluit flagellari ꝛ vulnerari in to to corpe. vt sanaret totā nostrā vitā ꝛ ꝯuer sationē. vn̄ Ber. Meditare inquit positio nē corporis crucifixi. ꝛ vide si aliqd est in eo qd nō peroret ꝑ te ad patrē. Diuinū illud caput multiplici spinarū densitate densa tū vsqꝫ ad cerebri teneritudinē confixū est Ad qd hoc. Ne doleret caput tuum. ne tua vulneraret intentio. Caligauerūt in morte oculi sui ꝛ illa luminaria magna q̄ illumi-nāt orbem. ad horā extincta sunt. Nōne il-lis obtenebrātib⁹ tenebre facte sūt sup vni uersam terraꝫ ꝛ illa duo luminaria magna cū illis luminarib⁹ semota sunt. Hoc aūt to tū factū ē vt auerterēt oculi tui ne viderēt

Margin notes:

Lamitat rō-nabilis supius dicta.

Plāct⁹ Ber. de passiōe domini

Ecce q̄-modo i singlis xp̄s cru cifixus orat ꝑ nobis.

vanitatē. et si videret nō adhereret. Aures ille que in celis audiūt sanct⁹ sanct⁹ sanct⁹ dñs deus sabaoth. audierūt ī terra demoniacorum voces dicentes crucifige. crucifige Ut qd istud. Ne aures tue obsurdescerent ad clamorē paupis. ne reciperet auditū vanum. ne detractionis virus apertis portis vsq quaq susciperet. Speciosa illa facies speciosi forma pre filijs hominū sputis illita est afflicta collaphis. addictaq delusionibus. Quare hoc. Ut facies tua illuminaref illuminata confirmaref. et diceref de te vult⁹ ei⁹ nō sunt ampli⁹ ī diuersa mutati. Os illud qd angelos docet. hoīes instruit qd dicit et factū est. felle potatū est et aceto. Sed hoc factū est vt veritatē et iudiciū loqretur os tuū. et confiteref dñm deū suum. Manus ille que fundauerūt celos extense sunt in cruce. clauisq transuerberate durissimis vt manus tue extenderenf ad inopem. Pectus illud in quo sunt oēs thesauri sapientie et scientie dei absconditi lancea militari pfossum est vt pectus tuum a prauis cogitationib⁹ mūdaref. mūdatū sanctificaref. et ɔseruaref sctificatū. Pedes illi q rū scabellū adorare debem⁹ qm sctm ē. dura trāsfixione trāsfixi sunt. ne pedes tui festinarēt ad malū. sed currerēt p viā mādatorum dñi. Quid plura. Pro te carnē et aīam posuit vt corpus et spm tuū sibi vendicaret Totū toto se te cōparauit. Huic igif omnē vitā tuā o hō debes. quia vitā suā pro tua posuit. et cruciatus amaros sustinuit ne tu perpetuos sustineres. Cui ergo iustius viuā q illi q si nō moreref. ego nō viuerem. hec Ber. qui etiā ait. Uide hō quo amore te dilexit dñs deus tu⁹: vt vestigia ei⁹ sequaris p te ligat⁹ est vt te a vinculis peccatorum absolueret. p te flagellat⁹ est vt te a flagellis eterne dānationis liberaret. p te coronat⁹ est spinis vt te coronaret in celis. p te vulneratus est medicus vt tu sanareris egrotus. p te crucifixus est vt tuas cōcupiscentias crucifigeret. p te mortu⁹ ē vt te a mortuis suscitaret. pro te sepultus est vt. ī te vitia sepeliret. hec ille. Cuius sepulture modum predictus doctor carthusiensis vbi. s. c. lxvj. ponit di. Tardāte hora rogat Johānes dñam vt pmittat aptari et sepeliri corpus dñi nostri anteq intret sabbatū. Item ne ppter nimiā morā possent a iudeis pati calumniā. Tandem dña tanq grata et discreta. et cogitās q ipsi Johāni esset p filiū

Mod⁹ sepulture dñi narraf

cōmissa. ampli⁹ ɔtendere noluit. ac signās et benedicēs corpus. vt volebāt aptari permisit. Tūc vnxerūt corpus et inuoluerūt in syndone munda quā Joseph emerat. et ligauerunt illud linteis etiam alijs. scz sudario qd capiti adhibebatur. et institis seu fascijs quibus totū corpus alligabaf. q oīa etiam de lino erant. et vt creditur Nicodemus attulerat. et cōdierūt corpus aromatibus sicut ɔsuetū erat iudeis sepelire personas venerabiles. quē ritū acceperūt a prīoribus suis senioribus. Dña tm̄ semper tenebat caput ipsi⁹ in gremio suo. qd sibi reseruauit aptādū. et Magdalena pedes. apud quos misericordiā est cōsecuta. Tandez ergo Magdalena pedes lachrymis rigatos deuote abstergit. amplexatur osculatur et inuoluit. ac aptat fideliter q melius nouit. Sic ergo aptato reliquo corpore respiciūt ad dñam vt ipsa cōpleat. et oēs plāctū reincipiunt. Oēs em̄ sic amarissime flebant vt vix quisq eorum loqui posset. videbant enim matrē omni solatio destitutā. et sup illā dabāt potius planctū q sup extinctum dñm suū. Reincipe etiā et tu planctuz si forte dimiseras eum. Tūc dña videns q amplius differre nō posset. ponit vultū sup faciez filij et ex inundātia lachrymarum multomagis lauit faciem q Magdalena pedes. abstergit aūt et deosculatur os eius et in quodam sudario caput ipsius inuoluit et diligenter aptat. et iterū benedicit euz et signat. Et tūc oēs adorātes flexis genibus et pedes eius osculātes accipiūt et portāt eū ad monumētuz qd a monte caluarie distat passibus. l. Dña tenebat caput et Magdalena pedes. reliqui ergo erāt in medio. vn Ansel. Seque re et tu pciosissimū celi terreq thesaurus et porta vel pedes vel man⁹ brachiaq sustē ta. Terre defluentes minutatim pciosissimi sanguinis guttas curiosi⁹ collige. et pulverē pedū eius linge. Dolorē quē Maria in exequijs filij sui tolerauit. olim dauid in exequijs Abner pfigurauit. Abner a Joab fraudulēter interfect⁹ erat. Cui⁹ interfectionē rex dauid feretrū seqns lugebat. sz etiaz alios ad plorandum incitabat. Ita btā virgo et alij deuoti exequias xpi deplāxerunt et corda sua intima compassione sciderunt. Erat aūt prope locū crucifixionis hortus. et in horto monumētū nouū. s. ipsi⁹ ioseph sumptuose factū. et in petra excisum. idest in vno lapide sm quātitatē hoīs excauatū.

Distantia sepulcri a monte caluarie.

In quo nondum quisq̈ positus fuerat. in quo sepelierūt eum reuerēter et deuote fle-ctis genib⁹. magnis singultib⁹. et suspirijs validis. et sic dñm vite dederunt sepulture mortis. Tūc vt ait Aug. ad illi⁹ exequias angelorum milia miliū decātabāt qui oēs cō-uenerāt ad sepulturā dñi sui. Illi cātabant laudes. sed Maria dabat gemitus et suspi-ria cordis. Quare aūt in alieno sepulcro se peliri voluit. ponit Ambro. qui ait. Salua-tor in aliena sepultura ponit qui p aliena moriebat salute. vt q̄d em̄ illi ppria sepul-tura qui in se ppriā mortem nō habebat? Theophilus xo dicit. Qui domum in vita nō habuit post mortē quoq̈ i alieno sepul-cro recōditur. et nudus existens a Joseph operit vt ostēderet abundantiā pro nobis assūpte paupratis. et Ansel. inq̄t. Paup ita fuit xp̄us vt nō in sua. sed in aliena domo nasceret. et viuēs in hoc mūdo nō haberet vbi caput suū reclinaret. nec moriens. vñ nuditatē suā tegeret. nec mortu⁹ vñ inuol-ueret. nec sepulcrū aut locū vbi corp⁹ suū poneret. Sepulto aūt dño mater ei⁹ omni corde amplexabat sepulcrū. et qua poterat voce bñdicebat filiū suū. ad sepulcrum se-dēs innixa illi manus extendebat et desup illud osculās amaro nimis dñm singultu deplorabat. Accessit Johannes. et lugens etiā ipe multū leuauit eā lugentē. Et exeū-tes oēs de monumēto posuerant lapidem magnū ad ostiū monumenti pro clausura.

In alieno sepulcro voluit sepeliri.

C Appropiquāte aūt nocte dixit Johānes dñe q̈ eis expediebat recedere. quia non erat conueniēs ibi morari. vel de nocte ad ci-uitatē redire. Tūc dña prout pōt surgit et ad monumentū genu flectit. et ipm ample-ctitur et bñdicit. Nā cruciata gemitibus. fatigata dolorib⁹. afflicta plorātib⁹ nequi-bat stare pedibus. Tamen sicut poterat a mulierib⁹ sctis adiuta: cūctis plorātib⁹ si-mul cū ea cepit recedere. Cūm autem vene-rūt ad crucem. ibi ipsa genuflexit. et crucem adorauit similiter et oēs fecerūt. Cogitare itaq̈ potes q̈ ipsa fuit prima q̄ crucē ado-rauit sicut etiā fuit prima que filiū natum adorauit. Adorata autē cruce incedebant versus ciuitatē hierusalē. sed pia dña sepe se vertebat retro aspiciens p cōpassionem. Intrantib⁹ autē illis ciuitatē: multi viden-tes dominā moti pietate super illius dolo-re ad luctum cōuertebātur amarū. et cōcur-rebāt vndiq̈ bone matrone et xgines am-bulātes post ipam et associātes eā p viam et cōsolantes ac etiā lamentantes eam. Sed et boni hoīes p quos trāsibat cōpatiebant eidē et mouebant ad fletum. vndiq̈ fit plo-ratus magnus et luctus. Nā dolor ei⁹ mul-tos faciebat dolētes. vix lachrymas conti-nere poterāt quicūq̈ eā plorantē videbāt. Fiebat luctus quocunq̈ transibat Maria plorabat ipsa. plorabāt et oēs ambulantes cum ea. plorabāt et multi venientes obuiā ei Sic vtiq̈ deducit a plorātibus plorans quousq̈ peruentū est ad domū Johannis Cū autem ventum esset ad domū. tūc ipsa vertens se versus illas dñas inclinauit se gratias agēs. ille xo inclinātes se eidē va-ledixerūt et cū lachrymis recesserūt. In do-mū ergo intrās flebat et lugebat valde cū Johāne et Magdalena ac sororibus suis. Soluebat dolor amaras lachrymas. De-plorabatq̈ xgo filij sui mortē nimis ama-rā in corde suo recolēs. ac passionis loca et cuncta que passus fuerat in animo voluēs hec oīa p̄dictus doctor carthusiēsis. Ali⁹ autem deuotus p̄dicator inquit: q̈ postq̈ pijssima virgo sepelliuit filiū suū: rogauit beatū Johannem qui fuerat presens in oī-bus locis in quib⁹ steterat fili⁹ eius postq̈ recessit ab ipa bethania cū iret ad passio-nē vt eā in eis duceret. et quid in eis filius suus operatus erat. vel passus fuerat ape-riet. Sed breuitatis cā ptrāseo quomodo per viam euntes inuenerūt in loco vbi xp̄s ceciderat cū cruce lapidē sanguine vultus iesu cruentatū. et ibi btā virgo amaras effu-dit lachrymas lapidēq̈ illū asportauit ad iutorio comitū: ptermittā etiā quō eunte illa in montē syon occurrit ei cum fletu et mesticia dñs domus q̄ receperat hospitio filiū suū et ei parauerat cenā. erat em̄ disci-pul⁹ iesu et secū cōdoluit de morte ei⁹. Itē q̈ audiēs pijssima xgo q̈ in eo loco filius eius oībus aplis lauisset pedes genufle-xus ante eos. et eis suū corpus in cibum et sanguinē in potū dedisset. reprehēdit ipsos aplos dicēs. O ingrati de tanto benef cio. heu nōne debebatis poti⁹ mortē subire q̈ tā piū et dulcem magistrū vrm derelinque-re? Solū dicā q̈ cū peruenisset btā xgo ad hortū in quo capt⁹ fuit ei⁹ filius. et in quo cū priusq̈ apprehenderet fact⁹ in agonia prolixius orabat. et fact⁹ est sudor eius sicut gutte sanguinis decurrētis in terrā. vt dicit Luc. xxij. vidēs pijssima xgo terrā sanguie

madefactā. et intelligens ꝙ ille sanguis de fluxerat de facie filij sui. ex repsentatione et memoria future passionis: cepit altius ingemiscere et plāctus ac dolores pteritos renouare. O miserabile spectaculum. O res non sine lachrymis memorāda cū mestissima mater semimortua in terrā se psternit osculatur sanguinē preciosū dilecti filij sui et suis sanctissimis manibꝰ illū recolligens dicit. Terra tu nō es digna possidere tā nobilem thesaurū. Quis posset a fletibus cōtinere vidēs bñdictā virginē habentē manus sanguine filij sui rubricatas: et illū sanguinem cū terra illa madefacta reuerenter portantē ad domū Iohānis? Quia xo ex nimio planctu desicate erant lachryme ab oculis eius. ipsa cū suspirijs et singultibus forte dicebat: O fōti. o mare. o flumi. o vui torenti sorgite prego laqua a loci mei. Si che resolia in piāti i sentimenti. Cū qua bñdicta dña nostra et nos plāgamus ex recordatione passionis filij sui. vt ad eius gaudia postmodū perueniamus. et cū ea letemur in gloria paradisi. Amen.

De passione gaudij ipsius beatissime virginis. Sermo. ij. in hac parte.

In gaudio eius nō miscebif extraneꝰ. Prouer. xiiij. Quātū fuerit gaudiū in mēte xginis atꝗ leticia et ꝯsolatio. ac iocunditas et exultatio. etiā in hac vita. nullꝰ exprimere possꝫ: sꝫ nec cogitare. ipa aūt sola nouit que sola experta est. Et ad hoc applicari possent xba thematis nrī. Hic aūt nō loquimur de gaudio mūdano de q̄ dr Eccl's. ij. Risum reputaui merorē. et gaudio dixi: qd frustra deciperis? Dicit em̄ Ber. in quodā sermone de hoc vano gaudio tēporali. Extrema gaudij luctꝰ occupat. hic est trāsitorie leticie finis hic fructus glorie tpalis Et Iob. xx. scriptū est. Gaudium hypocrite ad instar puncti. Iste autem hypocrita. vt exponit Grego. in mora. est mundus. q̄ hominē fallit pmittēdo ei dare verā leticiaꝫ quā dare nō pōt. Tale gaudiū btā xgo habere noluit. que in vanitate mūdi nūꝗ delectata fuit. Habuit autē gaudia oīa que pōt cū merito habere aliqua pura creatura. Vñ de ipsa exponi possꝫ illō. ij. Mach. iij. Gaudio et leticia repletū est tēplū. Ipsa enim. vt alibi declarauimus dr tēplū dei.

Gaudium mūdi.

De illa etiā exponi posset illud qō fuit predictum Esa. li. scꝫ Gaudiū et leticia inuenietur in ea gratiarū actio et vox laudis. Vnō ipsa dicebat illud Esa. lxi. Gaudens gaudebo in dño. et exultabit aīma mea in deo meo. Et illud abachuc. iij. Ego autē in dño gaudebo. et exultabo in deo Iesu meo. Quis enim vnꝗ hoc melius dicere potuit ꝙ mater eiꝰ. Cū etiaꝫ dicaf Prouerb. xxi. Iustus laudabit atꝗ gaudebit. Quinto magis gauisa fuit et deuꝫ semper laudauit iustissima genitrix illius? Et si rectis corde est leticia. ps. xxvi. Quam leticiam sentiebat rectissimū cor innocētissime virginis? Et si oībus iustis et fidelibꝰ xpianis dicitur Matth. v. Gaudete et exultate. qm̄ merces vestra copiosa est in celis. Et Luc. x. Gaudete quia noīa vestra scripta sunt in celis. quantū exultare debuit xgo gl'iosa. cuius merces sup oēs alias erat copiosissima. et cuius nomē post nomen filij dei erat in celis descriptū? Et si oībus se disponētibꝰ ad gratiā recipiendaꝫ dr Esaie. xij. Haurietis aquas in gaudio de fontibus saluatoris. Quantā debuit haurire leticiā illa q̄ super oēs se disposuit ad gratiā recipiendā. Profecto ipsa fuit primiceria eorꝫ in quorꝫ persona dicebat Dauid ps. cxxv. Repletū est gaudio os nostrū. et lingua nostra exultatione. Unde dixit Luc. i. Exultauit spiritꝰ meꝰ in deo salutari meo. In eius eīn persona predictū fuerat per figuram illō. i. Reg. ij. Exultauit cor meum in dño. Et ideo dicere potuit in ipso ingressu in mundum illō Esa. lx. Exultabit aīa mea in deo meo. Ipsi quoꝗ cōuenire potest illō Iohellis. ij. Exulta et letare terra. Nā beata virgo terra in sacra pagina appellatur. Et illud Zach. ix. Exulta satis filia syon. iubila filia Hierusalem. Quare aūt ipa sup alias letari deberet manifestū est. Nam ps. ciij. dr. Letetur cor querētiū dñm. Et. ij. Paral. vi. Sancti tui letētur in bonis. dr deo. Et ps. ciij. Letabif iustꝰ in operibꝰ suis. et Prouerb. xv. Letaf bō in sciētia oris sui. Et eiusdē lib. c. xxiij. qui sapientem genuit letabif in eo. Absꝗ dubio ipsa que semp dñm quesiuit et toto corde ei adhesit. que etiam iusticia plena. sanctissima ac omnibꝰ bonis operibus ornata fuit. atꝗ sapiētissima existens dei sapiētiā genuit sup oēs creaturas poterat dicere deo illō ps. xxix. Circūdedisti me leticia. Et ps. iiij. Dedisti leticiā in cor

de meo. Un ei cōtinue dicebat illud ps. ix. Letabor et exultabo in te. Adeo aūt supue niens in eam spūsanctus letificauit ipsam q est dei ciuitas. iuxta illō ps. xlv. Fluminis impetus letificat ciuitatē dei. q ipsa3 leticiā omnib⁹ cōicabat. et omnes cum ea conuersātes dulcedine et iocūditate replebat. Un Sap. viij. dr. Non h3 amaritudinē conuersatio eius. Nec tedium cōuictus illius. sed leticiā et gaudiū. Quia etia3 beata virgo erat semp leta et plena gaudio diuino3. ideo l3 naturaliter esset pulchra. tn̄ ex hoc appare bat pulchrior. Ait eni Statius lib. j. achillei. O quātu3 gaudia forme adijciūt. Et Pamphilus poeta sui libri. c. iij. ait. Est cu3 leticia pulchrior oīs hō. Seruauit nam mr dei illud Ad Phil. iiij. Gaudete in dn̄o sem per ite3 gaudete. Gaudiū aūt habuit multipliciter. s gaudiū charitat3 et pacis. De q ad Gal. v. dr. Fructus aute3 spūs est charitas. gaudium. pax et c. Gaudiū enim et pax sunt effectus q immediate nascunt a spū sancto. vt ait beatus Tho. ij. ij. q. xxviij. Habuit etiā gaudiū in spūsancto. in quo cōsistit regnū dei. vt dr ad Ro. xiiij. Habuit leticiā bone consciētie. De qua Prouer. xvij. dr. Animus gaudēs etatem floridam facit. et secura mens quasi iuge cōuiuium. Econtra vo est de mala cōsciētia. iuxta illud Augu. in. j. cōfes. dicētis. Iussisti dn̄e et ita est. vt omnis animus inordinatus sit pena sibijpsi. Et Esa. vij. dr. Cor impij quasi mare feruēs quod quiescere nō potest. Et in eodem. c. etiā scriptū est. Non est pax impijs Ipsa ergo habuit in summo illud gaudiu3 de quo dr Eccli. xx. Nō est oblectamentum supra cordis gaudiū. Nā iocūditas cordis est vita hominis. Sācta quoq et colūbina eius simplicitas mentē eius letā tenebat et felicissimā reddebat. Inquit eni Greg. xij. mora. Nihil est simplici corde felici⁹. quia quo innocētiā circa alios exhibet. nihil est qd̄ pati ab alijs formidet. Habz eni q̄si arcem quandā fortitudinis simplicitatē suā. nec suspect⁹ est pati. qd̄ se fecisse nō meminit. Un et bn̄ p salo. Prouer. xiiij. dr. In timore dn̄i fiducia fortitudis. Qui et rursus ait. Secura mens q̄si iuge cōuiuiū. Quasi enim cōtinuatio refectionis est ipsa tranquillitas mētis. hec ille. Flos etiā virginitatis nō parū leticie mēti eius intulit. Ait enim Hiero. in plogo sup Iohānē. Uirgines merito in deo delitias īueniūt. q2 amore eius delitias carnis relinqūt. Sanctissima quoq eius humilitas. pia deuotio. obedientia prompta. laudabilis prudentia ceterarūq virtutū decor mirū in modū mentē ipsius letificauit. Ait eni Greg. Absit vt tāta sit delectatio in vitijs quanta est in virtutib⁹. Et magister sen. in. j. di. j. inqt Uirtutes pp̄ter se petēde et amāde sunt. q2 suos delectāt possessores syncera et pura et sancta delectatiōe. et in eis pariūt. gaudiū spūale. Sup omnia aūt in hoc mūdo eā letificauit gratia diuina. et septe3 spūsancti charismata. Nā sup illud Prouer. xij. Lux iusto3 letificat. ait. glo. Ora est cordis delectatio. Quāta ergo habuisse gaudia credenda est que spūsancti grā fuit repleta. et que in vtero suo angelo3 gaudiū cōcepit. Et id Ber. super Missus est. inquit. Necesse erat non modico leticie et amoris preueniente inflāmari incendio. que filium paterne dilectionis cum gaudio sanctispūs mox erat conceptura. neq enim nisi in deuotissimo atq purissimo corde tanta se capere poterat dulcedinis et alacritat3 affluentia. hec ille. Sed de his omnib⁹ gaudijs pnunc pretermittamus loqui. Et iterum de gaudio eiusdem virginis qn̄ filium amissum quem per triduu3 cum maximo dolore quesierat in tēplo inuenit. Credendū est eni q summopere exultauit. vn̄ cum maximo gaudio dicebat vicinis suis illud Cant. iij. Inueni quem diligit anima mea. tenebo illu3 nec dimittā. Pertransibo etiā gaudium qd̄ habuit ipsa benedictissima virgo ex eo q ipsa sola est electa mater filij dei. Itē nō referā eius exultationem quā continue habebat ex psideratione. q p eius filiū tota humana natura liberata est ab eterna dānatiōe. Si eni gaudiū magnū est angelis sup vno peccatore penitētiā agente Lu. xv. et Mat. xviij. et c. q2 tua. l. dist. et xxiij. q. iiij. §. ex his Quāto magis ipsa exultare debebat de tota humana natura per sui ventris fructum reconciliata. Quantu3 etiā letari. debebat cum videret se fuisse causam restaurationis angelice mediāte filio suo. De quo dr Col. ij. Pacificās p sanguinē suū q in celis sūt et q in terris et c. Sola3 aūt in hoc sermone de gaudijs illis disserem⁹ de q̄bus cōiter ab ecclia laudat. q in his cāticis describunt cū ei canit. Gaude vgo mr xp̄i que p aurem pcepisti Gabriele nūctio. Gaude q2 deo plena peperisti sine pena cum pudoris lilio.

Maria habuit gaudiū multiplicit.

Septē gaudia vginis

Gaude quia magi bona tuo nato ferūt bona quē tenes in gremio. Gaude quia iuxta legē obtulisti mūdi regē in templi sacrario. Gaude quia tui nati quē dolebas mortem pati fulget resurrectio. Gaude xpo ascēdente qui in celis te vidēte motu fertur ꝓprio Gaude ꝟgo q: misit paraclytū quē ꝓmisit sanctoꝝ collegio. Gaude que post ipsum scādis. ⁊ est honor tibi grādis in celi palacio. Ubi fructus vētris tui per te nobis detur frui in perenni gaudio. Amen. Istorū aūt gaudioꝝ primum d̄r salutationis siue cōceptiōis scdm parturitionis. tertiū adorationis siue oblationis. quartū p̄sentationis. quintū resurrectionis ⁊ ascensionis. sextū missionis siue receptionis. septimū xo appellatur assumptionis.

Pars prima huius sermonis de primo gaudio beate ꝟginis qd̄ d̄r salutatōis siue conceptionis.

E

Si aliq̄s magnꝰ imperator destinaret vnū de suis p̄ncipalibꝰ secretarijs ⁊ ambasiatoribꝰ ad aliquā paupculā iuuenē ad accipiēdū eā in spōsam dilectā ipsiꝰ imperatoris. certe indicibiliter ex hoc illa gauderet. Quātū ergo gaudiū putādū est habuisse sacratissimā ꝟginē. cū ei celestis paranymphus Gabriel genuflexꝰ corā illa tanq̄ dn̄a sua reuerēter decantauit ex parte celestis iperatoris ⁊ dixit. Aue gratia plena dominus tecū. Quis enarrare sufficiat quanta suauitas ⁊ exultatio nō solū mentē. s; etiā corpꝰ ipsiꝰ ꝟginis intrauerit cū ipsa ꝟgo dicēs. Ecce ancilla dn̄i ⁊c. felicitatē eternā in vtero suo clausit ⁊ incarnari fecit. Sed de hac ꝯsolatiōe dixi in. v. pte principali huiꝰ opis. s̄mone. ij. pte. iij. Nunq̄d enī nō summopere exultare debebat que non solū se gratia plenā. sed etiā in ea stabilitam ⁊ confirmatā cognoscebat. ⁊ secura de immarcessibili gloria sua facta erat. Atq; se nō solū matrē creatoris factā esse videbat atq; spōsam eterni patris. sed ⁊ totius mūdi dominam ⁊ angeloꝝ reginam. Et ideo Augustinus in sermone natiuitatis eiꝰ inquit. Gratulare beata virgo christus rex ex solio suo venit in vtero tuo. Ex sinu patris in vterū dignatꝰ est descēdere matris ⁊c. Ipsa q; bn̄dicta virgo alios ad cōgaudendū secū inuitat dicēs. Congratulamini mihi omnes q̄ diligitis dominū. quia cum essem paruula placui altissimo. ⁊ de meis viscerībꝰ genui

Gaudium hūit maria: in salutatione angeli.

deum ⁊ homines. Unde ⁊ sancta ecclesia admirans ait. Genuit puerpera regem cui nomen eternum. Et gaudium matris habens cum virginitatis honore. Nec primam similem visa est nec habere sequentē. Hoc autē gaudium recepit beata virgo existēs i oratione. vt ostendatur q̄ deus mittit gratias suas orationi vacantibus. Unde magister Johānes gerson in sua iosephina ait Uirgo diuinius intrat Mentis in arcanum Sustulit sese super se. Alta super rapitur. celos supeuolat omnes. Cuncta creata silēt fruitur caligine diua. Nullum interturbāt tandem fantasma quietē. Excedit mēs acta deo. loquiturq; silenter. Alme pater totiēs hominum miserate labores. Nūc miserere precor. etenim tempus miserēdi Uenit. q̄ dire frangat ianua mortis. Quo celos! reseres. vtinā disruperis illos. O celi rorate pluāt o nubila iustum. Germinet et terra saluatorē benedictū. Cōcurrunt pariter sacroꝝ carmina vatum. Qd̄ dominus prope. q̄ gens quē desiderat omnis. Adueniet. ꝓpera. iam non tardaueris oro. Jam sceptrū iuda sublatum. iam danielis Uisio cōplenda. iam virgo puerpera fiet. Jamq; virum mulier circūdabit hemanuelē. Sic symeō sic anna senes dixere recenter. Dum me desfici templi secreta tenerēt. Mysteriū ꝑgrāde nimis quis nouerit illud. Quis capiet. sed certa fides prestanda ꝓphetis. Tēporis articulo tali de lapsus ab alto. Pferat pdias gabriel totus festiuꝰ eo q̄ Mittit ad talem. talē deferre salutem. Gratia qua celis. qua par sit reddita terris. Infima que iūgat summis. deꝰ ac hō fiat. Uirginis ingredit thalamū cū luce corrusca. Cum pulchro nimium vultu. cultuq; decoro ⁊c. vide ibi. quia nimis esset longum omnia metra recitare. Inferius aūt dicit. Dum ꝓtulit ore. Ecce ancilla dei. fiat missum mihi verbum. Formatur subito nouus atq; nouissimus adā. Immersusq; deꝰ minimos sinuat in artus. Cōiugiū mirare nouū deitas. vbi nubit. Et infra. Audijt vt gabriel rn̄sa fidelia. nouit Uirginei vētris thalamo virtute repēti. Qd̄ verbum caro factum est. illud prouus adorat. Atq; peracta videns mandata recessit ab illa Glorificās dominū. celestis cōcomitatur Multa cohorte iubilans hymnisq; canora melodis. Gloria sit celis dn̄e sit pax bona terris. Mater ⁊ ipsa noua grato noua gaudia corde Leta canit ⁊c.

Metra iosephina gersonie d̄ gaudio marie.

Gaudium quod habuit in visitatione elizabeth

Hic ptranseo aliud gaudiū qd ipa vgo habuit dū creatorē celi ꝛ terre ac dnm āgelorꝫ ꝛ iudicē seculorꝫ in vtero suo hñs gaudioqꝫ ꝛ suauitate repleta in montana perrexit ad visitādū elizabeth tota spūsancto plena erat. ad salutationē suam repleta de spūsancto est ipsa elizabeth. ꝛ exclamauit di. Bñdicta tu īter mulieres. ꝛ bñdict⁹ fructus vētris tui. Et vñ hoc mihi vt veniat mater dñi mei ad me. Ecce em̄ vt facta est vox salutatiōis tue in aurib⁹ meis. exultauit in gaudio infans in vtero meo. Et btā q credidisti qm̄ pficientur in te q dicta sunt tibi a dño. Tunc maria tantā leticiā ampli⁹ occultare nō pualēs cū iubilo ꝛ exultatione mētis cecini di. Magnificat aīa mea dñꝫ ꝛc. Cōcludēdo ergo primā ptē hui⁹ sermonis dico q hoc primū gaudiū btissime vginis causabat ex qttuor. Primo ex eo q effecta erat mr̄ illi⁹ cui⁹ deus solus erat pr. De q Aug. in sermone assumptionis inqt in psona dei angelo gabrieli. Uade ꝛ antiquū cōsiliū virgini defer marie. Huic ego vnicū filiū meū. quo charior alter nemo fuit. et vt plenius dicā. alterū me donare volo vt illa sit ei⁹ mater cui⁹ ego sum pr̄. De q etiam loquēs Ber. inqt. Uirgo maria te matrem pstituit gr̄a nō natura. Genitricē te dici voluit pietas quā nō sinebat itegritas. Scdo causabat gaudium hoc ex eo q cōcipiebat operatione spūsancti ꝛ nō ex semine viri. Unde Aug. vbi. s. etiā in psona dei patris inquit. Exiet de sancta sanctū per illibatus vterus. eritqꝫ sine merito mr̄. cui⁹ sum ego sine cōiuge pater. Beda vo sup. Lucas ait. Spūsctus in vgine superuenit q ꝛ mentem ipsius sctificauit. ꝛ in ei⁹ vtero redēptoris corpus operatione sua sine virili semine de ipsius vginis carne creauit. Ideo Hiero. i sermone assumptiōis inqt. Cū ad mariam accessit spūsctus sicut lana cū inficit sanguine pchilij vel muricis vertit i purpurā sic illa pversa est sine coitu in mr̄em vt iam nō sit qd fuerat. sed purpura verissima ad indumētū summi regis diuinit⁹ aptissime dedicata. Tertio causabat hoc ei⁹ gaudiuꝫ ex eo q fuit visitata ꝛ salutata a tam nobili nuncio celesti. Unde Aug. vbi. s. ait. Secreta coniugia celebrata sunt in virginali thalamo qbus gabriel angelus paranymphus interfuit. Unde inqt deus Gabriel ꝛ ethereas sedes rumpe. ꝛ beneplacitū nostrum virgini annuncia marie. Hec incolit

Hoc gaudiū causabat ex qttuor.

parua nazareth menia. sed ibi patent celestia palacia. Quarto causabat gaudiuꝫ ei⁹ ex eo q p eaꝫ debebat fieri gñis hūani sal⁹. Unde Aug. in qdā sermone inqt. Maria ipleta est gratia. ꝛ eua euacuata est a culpa maledictio eue in bñdictioneꝫ mutat marie. Eua peccādo obfuit: Maria viuificādo pfuit percussit illa. sanauit ista.

Pars secunda huius sermonis que dicitur parturitionis.

Gaudium qd habuit i pturitiōe cāsabat ex qttuor.

Cōm gaudiū ipsi⁹ vgīs fuit in pturitione. de q dixim⁹ in vij. pte pncipali hui⁹ opis ser mone. j. pte vl. Fuit aūt causatū ex qttuor. Pmo ex tā nobili pgenie. Uñ inqt angel⁹ Lu. i. Hic erit magn⁹. ꝛ fili⁹ altissimi vocabit. Sup quo lo cū dicit Ber. Altissim⁹ nāqꝫ pr̄ q̄uis oipotēs sit. nō tñ inequalē sibi filiū gignere potuit. Fecit igit angelū magnū. sꝫ nō altissimū. Solū aūt vnigenitū q nō fecit sed genuit. ipm sibi p oīa comparē. nec iniuriam estimat nec iacturā. Scdo causatū est gaudiū hoc ex pseruato pudore. Uñ Aug. i sermone de nati. dñi ait. Uir nō trāsibit p portam sicut dñs ad ezechielem dixit nisi dñs de⁹ israel. vbi euidēter ondit. q sctā maria semp fuit vgo. s. ante partū. i partu. et post partū. Cōcipit ꝛ vgo est. gñat ꝛ virgo est. lactat ꝛ virgo est. Utiqꝫ corrūpi nō potuit q integritatē gñauit. Tertio ei⁹ gaudiū causabat ex angelica iubilatōe. Audiebat em̄ angelos iubilātes. Uñ canit ecclia. Dū paris ꝛ gaudes ꝛc. Et Hugo de sctō vict. inqt. Ad ei⁹ partū multitudo cecinit angelorꝫ. Absit igit vt inter angelorꝫ discursus immūda sederit. vij. diebus. Et Ber. ait. Fulget in tenebris lux noua de celo. gaudium magnuꝫ euāgelizat angelus de excelso. laudat multitudo militie celestis. datur gloria deo et pax hoibus bone voluntatis. Quarto causabat hoc gaudiū ex eo q pariebat sine dolore. Uñ Ber. inqt. O beata summe īter mulieres benedicta. sola a maledictione generali libera. ꝛ a dolore parturientiū aliena. nec mirū. si dolorē nō intulit matri qui tulit dolores toti⁹ mundi. O vere nouitas inaudita. vgo peperit. ꝛ post partum inuiolata pmansit. fecunditatē plis cum carnis integritate. ꝛ gaudiū matris habēs cū vginitatis honore. Et Hugo de sancto victore ait. Beata virgo maria non solum sine libidine pcepit. sed neqꝫ de semine virili partum a c

cepit. ꝛ ob hoc sine dolore filium edidit. Et Aug. in sermone natiuitatis eiusdē dicit. Precisum est in ea illud Eue infelicitatis eulogium. s. in tristitia paries filios. quia ista in leticia dn̄m parturiuit. qꝛ illa peccatorem. ista edidit innocētem. Ipsa igit̃ virgo benedicta in pariēdo dulcissimū filiū suum tantā sensit suauitatem. tantoq; gaudio ac exultatione fuit repleta vt nostris nequeat sermonibꝫ referari. Oēs enī sui sensus corporales ꝛ spūales inenarrabilē ꝯsolationē perceperunt. O ineffabile gaudiū marie. cum vidit se pepisse regem angeloꝝ. saluatorem mūdi. creatorē omniū. ꝛ deum deorum. ac dn̄m dominantiū. radios sue diuinitatis a toto corpe emittentē. Cū oculis corporeis cernebat messiam a sanctis patribꝫ tam antie desideratum. Cūq; illum in brachijs suis suscipiēs. dulciter ad pectus stringebat. et suauiter illi lac suum virgineum propinabat. Et ideo in corona nostra illi dixi. De fame gustare vn pocho o maria. De quel piacere e smisurato ardore. Che de dolceza ti passaua el core. Quando el to fiol in brazo haueui. Elui del tuo lacte se nutriua E poi con soi brazeti ti stringiua Si che di gaudio tuta te ripiua. Quis cogitare sufficiat quantum gauisa fuerit qn̄ vidit pastores filium suum reuerenter adorantes. qui dixerunt ei. Gaude gaude maria. p che ogi ride e canta la celeste compagnia. e iubila tuta quanta. O inestimabilis iocunditas. O incomparabile gaudium. O ingentissima virginis iubilatio. Si enī natiuitas filij sui gaudium attulit vniuerso mundo iuxta illud Luc. ij. Annuncio vobis gaudium magnū quod erit omni pplo. quātū iocunda fuisse putāda est eiꝫ dilectissime genitrici. Nam de btō Jacopono de tuderto ordinis nr̄i legit̃. q in solennitate natiuitatis dn̄i nr̄i iesu xp̄i. cū in choro audisset ītonari. Glīa in excelsis deo ꝛc. ex memoria melliflue natiuitatis xp̄i ex virgine et pre dulcedine scissum est cor. ꝛ plenus iubilo ꝛ suauitate migrauit ad dn̄m. Sctūs aūt Franciscus cū in nocte natiuitatis dn̄i in loco grecij post euangeliū pdicaret pplo de parturitiōe vrginis. visus est a multis hr̄e in brachijs suis dominū iesum in forma pueruli. ex cuius amplexibus mirum in modū consolabatur.

Pars tertia huius sermonis que dicit̃ adorationis siue oblationis.

Ertiū gaudiū virginis gloriose fuit in magoꝝ adoratiōe. Unde t sciendū p maiori istius gaudij declaratione q dr̄ Esa. xlv. dn̄o nr̄o iesu xp̄o. Uere tu es deꝫ abscōditꝫ. sanctꝫ israel saluator. Deꝫ eīm pr̄ dedit cū manifestū fieri nō oī pplo. sed testibus preordinatis a deo. vt ait Petrꝫ Act. x. Pertinet eīm ad diuine sapīe ordinem vt eiꝫ dona ꝛ secreta nō equaliter ad omnes. sed immediate ad quosdā puenirent. ꝛ per eos ad alios deriuent. Unde hoc etiam debuit circa dn̄i iesu natiuitatem obseruari vt non oībus manifestaret̃. sed qbusdā. per quos posset ad alios puenire. Quapropter sanctus Tho. in. iij. pte summe. q. xxxvj. ar. j. dicit. Natiuitas xp̄i nō debuit oībꝫ cōiter eē manifesta. Primo quidē. qꝛ p hec impedita fuisset humana redēptio q̄ p crucem peracta est. qꝛ vt dr̄. j. ad Cor. ij. Si cognouissent nunq̄ dn̄m glīe crucifixissent: Scdo qꝛ hoc diminuisset meritū fidei per quam ipse venerat hoīes iustificare: ꝭm illud ad Rom. iij. Justicia dei p fidem iesu xp̄i. Si eīm manifestis indicijs xp̄o nascente eius natiuitas oībus appareret. iam tolleret̃ rō fidei que est argumentū non apparentium ad Heb. xj. Tertio quia p hoc venisset in dubium veritas humanitatis ipsiꝫ. Un̄ Aug. dicit in epl̄a ad Volusianum. Si nullas ex paruulo in iuuētutem mutaret etates. nullos cibos. nullos caperet somnos. nōne opinionem confirmaret erroris. nec hominem verum vllo modo suscepisse crederet̃. ꝛ dū oīa mirabilr̃ faceret: auferret qđ misericorditer fecit. Unde de gratia dei saluatoris erudiendi erant oēs hoīes ad salutem. non in principio natiuitatis eiꝫ. sed postea tpe pcedente postq̄ opatus est salutem in medio terre. Un̄ post passionē ꝛ resurrectionē suam dixit discipulis Mat. vlt. ca. Euntes docete omnes gentes. hec ille. Notandū scdo est q natiuitas xp̄i quattuor generibus hoīm fuit manifestata. Primo ipsi benedicte virgini ꝛ ioseph spōso eius qui instruendi erant de natiuitate dei anteq̄ nasceret̃. quia ad eos pertinebat reuerentiam habere prolis concepte in vtero. ꝛ obsequi nasciture. Sed quia eorum testimonium pp̄ter hoc q domesticū fuisset habitum suspectū circa magnificationem christi. Nam testimonium domestici reprobat̃ ꝛ non valet. L. iure ciuili. C. de testibꝫ. quia familiaritatis

Oēs natiuitas xp̄i nō debuit oībꝫ eē manifesta.

Natiuitas xp̄i fuit quattuor generibꝫ hoīm manifestata.

ppinquitatis.et cōsanguinitatis affectio veritatē impedire solet.c. accusatores.iii. q.v.Ideo oportuit vt alijs manifestaretur extraneis.quorū testimoniū suspectum esse non posset. ppterea ioseph certificatus est ab angelo Mathei.j. dum ei dixit. Joseph filij dauid noli timere accipe mariā coniugem tuam. Qd em̄ in ea natum est de spū sctō est. Scdo manifestata fuit pastorib9 ab angelo. Luc.ij. Tertio istis magis qui puenerūt ad xp̄m.xiij.die natiuitatis eius quo die festū Epyphanie.i. manifestatiōis siue apparitionis celebrat. quia noua stella ipsis tribus magis apparuit.vt infra videbitur. Si em̄ reuoluto anno aut etiam duobus annis post xp̄i natiuitatem peruenissent ad christum.non inuenissent eum in bethleem.cum scriptū sit Luce.ij.q postq̄ perfecerūt omnia bm legem dn̄i scz puerū iesum offerētes in templum:reuersi sunt in galileā in suam ciuitatem nazareth. Quarto autem manifestata est iustis in templo. scz Symeoni et anne pphetis.qui de ipso pphetauerūt.vt habet Luce.ij. et isti oms poterāt dicere cum magis. Uidimus stellam eius. Mat.ij.ca. De his vo magis tria ad presens videbimus. primū dicetur nominationis.scdm apparitionis.tertium vo oblationis.

Tres reges dicti sunt magi.

Quoad primum dico q isti reges appellati sunt magi.i. malefici. Un Exodi.viij. malefici pharaonis dicuntur magi.et similiter omnes incantatores et diuini dicunt magi.xxvj.q.v.c. nec mirum. et.l.nemo.C.de male. Dicit autem Chrysosto.super Matheum istos fuisse maleficos sed postea puersos quibus voluit dominus suam natiuitatem reuelare et eos ad se adducere.vt p hoc pctōribus spem venie preberet. et sic post conuersionem retinuerunt denomiationem.sicut etiā Symon leprosus post curationem.et qui semel fuit fugitiuus semp dicit fugitiuus.l.quid sit fugitiuus.ff.de edili.edic.Uel dicuntur magi. idest illusores.quia illuserūt herodem per aliam viam reuertentes ad regionē suam. Matthei.ij.Uel bm Rabanum sup Mattheū.Magi sunt q de singulis rebus philosophantur. Magus enim hebraice dicitur scriba.grece philosophus, latine vo sapiens.Unde dicantur magi.i.sapientia magni.vt etiā dicit Archid.in.c. legimus §.sed econtra.xxxvij.distictione.et in.cap. nec mirum.xxvj.questione,v, in verbo magi. De his magis sic dicit Remigi9. Sciendum est q varia est de magis opinio. Quidā em̄ dicunt eos fuisse chaldeos. Chaldei em̄ stellā p deo colebāt. et ideo dixerunt q nūcupatiū eorū de9 ostendit verū deū natum. Alij vo dicūt q fuerūt pse. Nonnulli etiā dicūt eos de vltimis terre finib9 fuisse. Alij aūt asserūt eos fuisse nepotes.i.descendētes balaam: et magis est credendum Balaam em̄ inter cetera q pphetauit. dixit Nūeri.xxiiij. Orief stella ex iacob. et consurget homo de isrl. eius igitur descendentes habētes hanc pphetiā mox vt viderūt stellam nouā intellexerūt regē natum et venerūt.hec Remigi9. Dicit etiam Chrysosto. super Mattheū.q descēdentes de genere Balaam elegerūt de seipsis duodecim. et si quis eorū moriebat.fili9 eius,aūt aliquis ex ppinquioribus in eius locum substituebat qui singulis annis certo tēpore sup montē victorialē ascēdebant. et ibi tribus diebus orabāt deū vt eis stellā illā de qua balaam pdixerat ostenderet. Quadā vo vice dum sic ibidē manerēt tres reges.stella quedam ad eos sup montem venit.que habebat formam pulcherrimi pueri.sup cuius caput crux splēdebat.que magos allocuta est dicens. Ite velociter in terram iuda.et regem quē queritis inuenietis.

Opiniones d stella magorum.

De hac autem stella diuerse fuerūt opiniōes. Quidā em̄ dixerūt vt ait Remigi9.q spūssanctus qui postea datus est aplis in forma ignis rite his magis apparuit in specie stelle. Chrysosto.vo sup Matth. videtur tenere q fuerit angel9 qui in tali specie apparuit. Doctores autem cōiter tenent q fuerit stella realiter de nouo creata.vt ponit Nicola.d lyra super Mat. Unde glo.sup illo verbo vidimus stellā eius.ait scz ppuā.qa hanc creauit ad ostēsionem sui.

Quare xp̄s natus se p stellam demonstrauit

Quoad scdm aūt videndū de magis.s.Quare per stellam facta fuerit magis demonstratio xp̄i nati. Respondet beatus Thomas in.iij. parte summe.q.xxxvj.arti.v.ad. Sicut manifestatio syllogistica fit per ea que sunt magis nota ei cui est aliqd manifestandū.ita manifestatio q fit p signa debz fieri per ea q sunt familiaria illis quib9 fit. Manifestū est autē q viris iustis est familiare et consuetū interiori spūssancti edoceri instinctu absq signorū sensibiliū demōstratione.scz per spm̄ pphetie. Alij vo corporalibus rebus dediti per sensibilia ad intelligibilia

deducāt. Judei tñ ꝯsueti erāt diuīa rñsa p angelos accipe. p quos etiā legē acceperant ꝫm illud Act. vij. Accepistis legē in dispositione angeloꝝ. Gētiles vo ⁊ marie astrologi consueti sunt stellarū cursus respicere et ideo iustis. i. Simeoni ⁊ anne manifestata est xpi natiuitas p interiorē instinctū spūsancti iuxta illō Lu. ij. Rñsum accepit symeō a spūsancto ⁊c. Pastorib⁹ autē magis tanq̄ reb⁹ corpalibus dedit3 manifestata est xpi natiuitas p appitiones visibiles. et q2 hec natiuitas nō erat pure terrena: sed quodāmō celestis. iō p signa celestia vtrisq3 manifestaṫ. Ut eñ Aug. dicit in ꝫmone de epīa. Celos angeli habitāt. ⁊ sydera ornant. Utriq3 ergo celi enarrant gliam dei Rōnabilr aūt pastorib⁹ tanq̄ iudeis apō quos frequēter facte sunt appitiōes angeloꝝ reuelata est natiuitas xpi per angelos magis aūt assuetis in cōsideratōe celestiū corporū manifestata est per signū stelle. q2 vt dicit Chryſ. per cōsueta eos dñs vocare voluit eos cōdescendens. Grego. aūt dicit in homel. sup Matth. Judeis tanq̄ rōne vtentibus rōnale aīal. i. angel⁹ pdicare debuit. gentiles vo q̄ vti rōne nesciebant ad cognoscēdū deū nō p vocē sed per signa pducunṫ. Et sicut dñm iam loquētes annunciauerūt gētib⁹ pdicatores loquentes: ita eū nōdū loquētē elemēta muta pdicarent. Aug. aūt dicit in ser. epīe. Abrae innumerabilis erat pmissa successio. nō carnis semine: s3 fidei fecunditate gñanda. ⁊ iō stellarū multitudini est cōparata. scʒ Geñ. xv. vt celestis pgenies sperareṫ. et iō gētiles in syderib⁹ designati ortu noui syderis excitanṫ vt pueniant ad xpm p quē efficiunṫur semen Abrae. Hec autē stella nō fuit vna de stellis celestib⁹ ab initio creati3. vñ Aug. in li. ꝯtra faustū diċ. Non erat illis erat stella q̄ ab initio itineꝝ suoꝝ ordinem sub creatiōis lege custodiūt. sed nouo vginis partu nouū sydus appāit. Btūs vo Tho. in. iij. pte summe. q. xxxvj. ar. vij. inqt. Sicut Chryſ. dicit sup Mat. q illa stella que magis apparuit non fuerit vna celestium stellaꝝ multiplr manifestū est. Primo quidē quia nulla stellarū hac via incedit. hec eñ stella fereba a septētrione in meridie3 Ita eñ iacet iudea ad pfidem vnde magi venerunt. Scdo apparet hoc ex tpe. Non solū eñ appebat in nocte: sed etia3 in meridie ⁊ suū fulgorē ostendebat quod non est

Qualis fuerit stella magis visa.

xtut3 stelle. sed nec lune. Tertio q2 q̄nq3 apparebat. ⁊ q̄nq3 occultabaṫ. cū eñ magi intrauerūt hierlm occultauit seipam. Deinde vbi herodē reliquerūt ostēdit seipsam. Quarto quia no habebat continuū motu3 sicut alie stelle. s3 cu3 oportebat ire magos ibat. qñ autem eos oportebat stare stabat sicut ⁊ de colūna nubis q̄ erat in deserto ōz Exo. xiij. Quinto q2 nō sursum manēs partū vginis demōstrabat: s3 deorsum descendēs hoc faciebat. Uñ Mat. ij. diciṫ. q stella quā viderāt magi in oriente āñcedebat eos vsq3 dū veniens staret supra vbi puer erat. Et quo pt3 q verbū magorum dicentiū. Uidimus stellam eius in oriente. non est sic intelligendū quasi ipsis in oriēte positis stella apparuerit eis in terra iuda. s3 quia viderūt eam in oriēte existentē. ⁊ precessit eos vsq3 in iudeā. Non potuisset aūt distincte domū demōstrare. nisi fuisset terre vicina. erat ergo nō in firmamento celi collocata. s3 in aere vicino terre. vt ait Fulgētius. ⁊ ꝫm volūtatē dei mouebaṫ. vnde Leo papa dicit in sermone epīe. Tribus magis in regione oriētis stella noue claritatis apparuit. que illustrior ceteris. pulchiorq3 syderib⁹ in se intuētiū oculos animosq3 ꝯuerteret. vt cōfestim aduerteretur nō esse ociosu3 qō tā insolitū videbaṫ. hec ille. Et quib⁹ oībus pt3 quō h stella ab aliis differebat Origine. quia nō fuit creata cū aliis a pncipio mūdi. sed solū in natiuitate xpi. Itē officio. quia alie stelle facte sunt vt sint in signa ⁊ tpa. Geñ. j. hec autem vt duceret magos. Itē duratiōe. quia alie stelle sunt ppetue. hec aūt, vt ait. Nicola⁹ de lyra finito suo ministerio redijt in preiacentē materia3. Itē in situ ⁊ locatione. vt s. dictū est. Itē in radiatione q2 ceteris stellis erat lucidior. ita q splendor solis eam obscurare non poterat. et etiam in meridie splendidissima apparebat. Item in motu quia nō mouebaṫ motu circulari. sed progressio. Item in sui demonstratione. ⁊ celatione ad tēpus. Dicit quoq3 beatus Thomas vbi. s. ar. v. Stella que xpi natiuitatē manifestauit oēm occasionē erroris subtraxit. Ut eñ Aug. dicit cōtra Faustū. Nulli astrologi ita constituerunt nascentiu3 hominū fata sub stellis. vt aliquam stellarum homine aliquo nato circūitus sui ordinem reliquisse. et ad eum qui natus est perrexisse asseuerent, sicut accidit circa stellam:

Drūti illiste la ab aliis

que demõstrauit natiuitatez xpi. Et idõ p h' nõ cõfirmat error eorum qui forte nascentiũ hoim astrorum ordini colligari arbitrantur. Nõ aũt credũt astrorum ordinẽ ad hois nati uitatẽ posse mutari. Silr etiã vt dicit Chry so. nõ est hoc astronomie op9 a stellis scire eos q nascunt. sz ab hora natiuitatis futu ra pdicere. Magi aũt tps natiuitatis non cognouerũt. vt hinc sumẽtes. initiũ a stella rũ motu futura cognoscerẽt. sed poti9 econ uerso. Et sicut Aug. dicit i ser. Ephie. Ma gi ab angelis aliqua monitione releuatio nis audierũt. q stella xpm natũ significa ret. et pbabile videtur q a bonis qn in xpo adorando salus eorum iam querebat. hec ille Et idem Augu. in li. questionum noui et ve teris testamẽti ait. Regem intellexerũt na tum cũ stella indice tpalis rex soleat desi gnari. Ut eni magi nõ maliuolẽtia astrorum cursum. sed rerũ curiositate speculabant Leo aũt papa in ser. ephie dicit. Preter il lã stelle spẽm q corporeũ incitauit obtutuz fulgẽtior veritatis radi9 eorum corda pdocuit. Btũs vo Tho. vbi. s. ar. viij. inquit. Magi sunt pmitie gentiũ in xpo credẽtiũ. in qb9 apparuit sicut in quodã psagio fides et de uotio gentiũ venientiũ a remotis ad xpm Et ideo sicut deuotio et fides gẽtiũ i absqz errore p inspirationẽ spũssancti. ita etiam credendũ est magos a spũsancto ispiratos sapiẽter xpo reuerẽtiã exhibuisse. hec ille.

De oblatione magorum

Quoad tertiũ vo. s. de oblatiõe magorum pdictorum inqt Chryso. super Mat. Si magi regẽ terrenũ querentes venissent. fuissent cõfusi. quia tãti itineris labores sine causa suscepissent. vñ nec adorassent. nec mune ra obtulissent. Nũc aũt qr celestẽ regẽ qre bant. etsi nihil regalis excellẽtie in eo vide rũt. tñ soli9 stelle testimonio contẽti adora uerũt. Uiderunt eni hoiem et adorauerunt deũ et obtulerũt munera dignitati xpi con gruentia. Aurũ quidez quasi regi magno. Thus qd in dei sacrificio ponit immolant vt deo. Myrrha qua mortuorum corpora con diunt pbet tanq p salute oim morituro. Greg. qz in homel. ephie idem confirmans ait. Magi vo aurũ thus et myrrhaz deferũt Aurũ quippe regi congruit. thus vo in dei sacrificio ponebat. myrrha aũt mortuorum corpa cõdiunt Cũ ergo magi quẽ adorant etiam mysticis muneribus pdicant. Auro re gẽ thure deũ. myrrha mortalẽ. Alij autem quidã doctores dicũt q obtulerunt aurum in paupertatis subsidiuz. thus in stabularis fetoris remediũ. myrrhã vo in teneritudi nis puerilis obsequiũ ad vnguenda mẽbra illius debilia et tenera ac delicatissima qui nras penalitates et infirmitates assumpsit. Nos aũt btõs magos admirabiles nobis reddit labor itinerationis: qr lõgitudo via rum nõ retraxit eos qn pgerẽt ad dñm no strum iesum xpm. Non etiã difficultas tem porum. qr in hyeme. Non multitudo expensa ruz quas oportebat facere. Nõ teneritudo cõplexionũ: qr erãt delicate psone. Nõ peri culũ psonarũ. qr eis poterãt fieri multe in sidie. Non timor vsurpationum. s. ne sua re gna ab alijs interim vsurparent. Uenera biles etiã eos reddit audacia confessionis qr coram herode qui regnuz iudaicum sibi vsurpauerat cõfessi sunt xpm natũ eẽ regez iudeorum.

Magi cõmendant.

Sed hic queri põt. quõ in. xiij. diebus potuerunt magi venire de vltimis terre finibus. vl' saltẽ de terra lõginq vsqz in hierlm q est in medio terre habitabilis cũ a patria eorum vsqz in hierlm eẽt via vni9 anni fm Chryso. Et respondet remigius q puer ad quẽ pperabãt. eos in tã breui spa cio pducere potuit. Uel dicẽdũ fm Hiero. q super dromedarios venerũt. qui sunt ve locissimi. et tantũ currũt vna die quantum equi in multis. Et tũc ipletũ est illud Esa. lx. Inũdatio camelorum operiet te. dromedarij madian et epha. Si etiaz querat. qre poti9 in hierlm perrexerũt q ad aliã ciuitatem ad querendum xpm. Rñdet Remigius q hierlm magna erat ciuitas et regalis. et idõ credebat q talis puer non nisi in regia ci uitate nasci deberet. Uel ibi prexerũt vt lo cũ natiuitatis xpi certi9 discere possent qr ibi sapientes scribe et legis doctores reside bant. vt impleret qd dictũ est p pphetam Esa. ij. De syon exibit lex. et verbum dñi de hierlm. Item vt studio magorum damnaret pigritia iudeorum vt scz essent inexcusabiles quia potuissent dicere. Nos quidẽ locũ na tiuitatis scimus. sed tps ignoramus. Et idõ magi ostẽderũt eis tps: et didicerũt ab ipis locũ. O quãta igit fuit desidia iudeorum qui cum p scripturas inuenirẽt xpi aduentum esse ppinquũ viderẽtqz reges a finibus terre venisse ad eũ querendũ et adorandũ. iuxta pphetiã dauid ps. lxxj. Reges tharsis et in sule munera offerẽt. reges arabum et saba dona aducẽt. Et adorabunt eũ oẽs reges etc. nõ curauerũt ad locum natiuitatis xpi

Quare magi venerũt i hierlm

eis vicinū ⁊ ab ipsis demonstratum magis vna cū illis ꝑpare. Sȝ hoc deo pmittente factū est ꝑpter eoꝝ maliciā. Ut eñ dr i cōi ꝓuerbio. A chi dio vol male li tole el seno. Ut etiā dicit Greg. vbi .s. Nō stella dispa ruit ꝓpe hierl'm vt magi necesse haberent ꝑcontari principes iudeoꝝ de ortu messie ⁊ sic duplici testimonio firmarenf in fide. scȝ stelle ⁊ sacre scripture. Ipsi eñ scribe et pharisei allegauerūt ꝓphetiā Michee .v. vbi dr. ꝙ messias nasci debebat i bethleē.

Quare magi tā lōgā viaȝ assumpserunt.

Sed hic inq̄rēdū est. q̄ causa magos im pulerit ad sumēdā tā lōgā ⁊ difficilē viam. Et rñdet Aug. in sermone p̄dicto sic dicēs. Cū alii multi nati essent reges iudeorum nunq̄ quēq̄ illoꝝ ad adorandū q̄sierunt. q2 nec quēq̄ illoꝝ de celo loquētē dedice/ runt. Non itaq̄ regi iudeoꝝ. q̄les illic esse solebāt. hunc tā magnū honorē longinqui alienigene ab eodē regno extranei a se de/ beri arbitrabāf. sed talē esse natū didicerāt i q̄ adorādo se salutē q̄ ſm deū est ꝯsecutu ros mīme dubitarēt. Neq̄ ei etas cui saltē adulatio humana seruiret. nō in membris purpura. nō in capite diadema fulgēs. nō pompa famulantiū. nō terror exercit⁹. non gl'iosa fama prelioꝝ. hos ad eū viros ex re motis terris cū tāto voto supplicatiōis at traxit. Jacebat in p̄sepio puer ort⁹ recēter exiguus corpe. contemptibilis paupertate. Sed magnū aliquid latebat in paulo qđ illi hoies primitie gētiū. nō terrena ptāte: sed celo narrāte didicerāt. hec ille. Cogno/ uerāt eñ ꝑ apparitionē illius stelle. ꝙ na/ tus erat ille q̄ ait Apoc. vlt. Ego suȝ genus ⁊ radix dauid. stella splēdida ⁊ matutina. Quare autem ab oriēte venerint. assignat Chryso. sup Mat. rōnē dicēs. Ab oriēte ve nerūt magi. quia vnō dies nascif. inde ini tiū fidei ꝓcessit. q2 fides lumē est aiarū. vl' q2 oēs qui ad xp̄m veniūt. ab ipo ⁊ per ipȝ veniūt.

Quare herodes turbat⁹ est

Cur aūt herodes rex turbat⁹ sit. tres inter alias possunt cause assignari. Primo. s. vt celsitudo maiestatis xp̄i mon/ straref. Unde Greg. vbi .s. ait. Celi rege na to rex terre turbatus est: q2 nimirum terre na altitudo confundif. cum celsitudo cele/ stis aperitur. Scḋo vt eius iudiciaria po/ testas cognosceref vel figuraref. Uñ Aug. vbi .s. dicit. Quid erit tribunal iudicantis. qñ superbos reges cuna terrebat infantis Tertio vt deiectio regni diaboli oñderef. Unde Leo papa vbi .s. inquit. Non tantū herodes in semetipso turbaf quātū diabo lus in herode. Herodes enim hoiem xp̄m estimabat. sed diabolus deuȝ. ⁊ vterq̄ re/ gni sui successorē timebat. diabol⁹ celestem sed herodes terrenū. Supflue tñ timebat herodes. q2 xp̄s nō venerat regnū terrenū in terra habere. Unde Leo papa vbi .s. ait ipsi herodi. Non capit xp̄m regio tua. nec mūdi dñs ptātis tue sceptris est ꝯtentus angustiis. Oīs etiā hierosolyma turbata ē de natiuitate xp̄i. cum tñ summe gaudere deberet. q2 vt inquit Chrysost. De aduentu iusti non poterant gaudere iniqui. Uel tur batā se ostendit. lȝ nō esset vt se suspectam nō redderet tyrāno: si se letā ostendisset de natiuitate regis iudeoꝝ. Et forte hac de cā nemo iuit cū magis ad videndū eum. Cuȝ aūt ipsi magi discessissent ab herode mali/ gno ⁊ fraudulēto. q̄ q̄rebat occidere xp̄um simulās tñ cū magis se velle adorare eum. Ecce ꝙ vt dr Mat. ij. iterum eis apparuit stella q̄ primo disparuerat. Et in eodē. c. dr Uidentes aūt stellā magi gauisi sunt gau/ dio magno valde. In tota aūt sacra scriptu ra nullibi reperiunf tot verba leticie simĺ posita. que quidē verba suntvnita ad deno tandū ineffabile eoꝝ gaudiū. Per tria aūt verba leticie. s. gauisi sunt gaudio magno significaf leticia oīm triū potentiarū ani/ me que tote erant intente ad querendū et inueniēdū ṽginis filiū. que letate sunt ve/ hemēter. Dū aūt addif valde. denotaf gau diū oīs sensus corpis repleti leticia ex in/ uētione xp̄i. Uidētes eñ stellā. certificati sunt ꝙ ip̄m indubitāter in ꝓximo inueni/ rēt. cū bethleē vbi natus erat ꝓpe ad q̄nq̄ miliaria eē cognouissent. Unde seq̄if in p̄dicto euāgelio ꝙ ipsa stella p̄cedens eos duxit ad locū vbi erat puer. ⁊ ibi firma ste/ tit. indicās eis ꝙ ibi i illo tugurio erat sal/ uator mūdi cū virgine benedicta mr̄e sua. Unde sequif. Et intrātes domū inuenerūt puerū cū maria mr̄e eius. O iocūda inuen tio. Desideria eñ cum completa fuerint de lectant animam. Prouer. xiij. Et ꝓcidentes adorauerūt eum. Ubi Berñ. exclamat di: Quid facitis o magi quid facitis. Lacten/ tem puerum adoratis. in tugurio vili. i vi/ libus pannis. Ergo ne deus iste. Et vbi est regis aula: vbi curie regalis freq̄ntia? Nū quid aula est stabulū: thronus presepium. frequētia ioseph ⁊ maria. Iste insipientes sunt vt fierent sapiētes. hec ille. Sequitur

Cōditōnes bone oblatiōis vl' elemosyne.

aute. Et apertis thesauris suis obtulerūt ei munera aurū: thus & myrrham. In quo actu mystice designauerūt conditiones q̄s d3 habere bona oblatio & elemosyna. Dum em̄ dicit̄ aptis. ostenditur largitas ei9. thesauris bonitas. suis ꝓprietas. Ut nō solu3 elemosyna fiat largiter & abūdāter in magna copia & de bonis rebus. non corruptis s3 etiā de ꝓprijs & nō alienis rebus. Dum aūt addit obtulerunt, denotat̄ celeritas & hylaritas vt fiat libenter & alacri animo et vultu & cito ꝑueniendo petitionē paupat̄ & nō expectando vt p̄cibus extorq̄at̄. Dum vero dicit̄ ei significat̄ discretio elemosyne & sinceritas vt sc3 fiat discrete paupi & non diuiti siue nō indigenti. nec ex vana gloria vel alio malo fine. sed sincere ex charitate & amore dei. vt ei sit datum qd̄ eius causa datur pauperi. Dum aūt additur munera ostenditur liberalitas elemosyne vt quod ex debito & p sua mercede debet q̄s habere ei non det tanq̄ elemosyna. & ne detur aliquid alicui sub ptextu pietat̄. vt postea amplius habeat̄ ab eo. dum aūt d̄r aurum thus & myrrhā q̄ tria quilibet eoꝝ obtulit. vt dicūt docto. vnde falsa est illa sententia. Caspar fert myrrham. thus melchior. balthasar aurum. Ex hac diuersoꝝ munerum oblatione denotatur varietas elemosyne. Non em̄ sufficit paupi dedisse panes. si vino vel vestimento indigeat & quis ei subuenire potest. Quid autē mystice designarent hec tria munera circa psonam christi: superius diximus. De quo etiā ecclia in officio epyphanie canit. Tria sunt mūera preciosa que obtulerūt magi dn̄o in die ista, & habēt in se diuina mysteria. In auro vt ostendatur regis potētia. In thure sacerdotem magnū considera. & in myrrha dominicam sepulturam.

Magi cōgrue illa tria obtulerunt.

Notandū v̄o est q̄ quia ordo rōnis exigit vt s̄m gradus dignitatis et excellētie & valoris alicui cultus exhibeat̄ honoris & reuerentie. c. statuim9. de maio. & obe. Unde cu3 magnus cultus honoris perpendatur in muneꝝ oblatione. magnis & dignis psonis nō vilia s3 magna & nobilia sunt donaria faciēda & offerenda. Nam vt d̄r in. c. & si questiones. de simo. In accipiēdis vl' dandis muneribus psone dantis & accipiētis est qualitas attēdenda. iō cum ipsi offerētes essent sapientissimi & cognoscerent nobilitatē rerū. & essent diuites. qa reges & dn̄i, & offerre vellēt ei q̄ potens est in celo & i terra. qui dixit Matthei. xxviij. Data est mihi oīs potestas ī celo & ī terra. Congrue elegerunt facere ei oblationes de trib9 quoꝝ quodlib3 in genere suo est optimū. Aurū em̄ ē potioris valoris inter metalla. thus potioris odoris inter aromata myrrha potioris vigoris inter vnguenta. Recte ergo dn̄o iesu obtulerūt aurū. quia ipe est rex regum & dn̄s dn̄antium Apoca. xix. Aurū nāq̄ affert̄ regib9 pro tributo. ca. si tributum. xj. q. j. & p glo. in. c. generali. in v̄bo regalia. de elec. li. vj. Quia v̄o in thure sapiā designatur. vt ait. Salomō Sap. vij dicēs de sapientia q̄ infinit9 est thesaurus hoībus. Ideo cōgrue illud obtulerūt ei in q̄ sunt oēs thesauri sapīe dei abscōditi. ad Col. ij. Et sic ī auro & thure eū ꝓfessi sūt eē verū reges de regio genere dauidico q̄ promissus erat in lege super isrl' regnaturus. atq̄ summū sacerdotē de stirpe aaron qui debebat sacrificare suū p̄ciosissimum corp9 super aram crucis. & deū ac dn̄m suum. per myrrhā v̄o eū designauerunt debere ꝓ humani generis redeptione mori. & in sepulcro myrrha eius corp9 condiri. sicut postea factum fuisse pat3 Joh. xix. In his quoq̄ muneribus designauerūt tria mūera q̄ oīs fideles christiani debēt offerre dn̄o Jesu: Nam apto thesauro suo debent de scrinio cordis sui offerre ei cordialē dilectionem & charitatē que p aurum figurat̄. quia sicut aurū est valore maximū. & v̄tute optimu3: nā cor debile restaurat & confortat. & ꝓpter hoc ponit̄ in electuarijs infirmorū. Item in tenore solidū multūq̄ durans. sic charitas inter oēs v̄tutes p̄ncipatū tenet. & qui de ea plus h3. plus valet. & qui nihil charitatis hab3. nihil valet. vt patet. j. ad Corinthios. xiij. vbi apostol9 ait. Si linguis hominum loquar et angelorum. charitatem autē non habeā nihil sum. Item charitas supueniens restaurat oīa merita deperdita. & confortat corda debilia ad opandu3 instanter opera virtuosa. Et ideo charitatem non habēti dicit domin9 Apocalyps. iij. cap. Dicis quia diues sum et locuples. & nullius egeo. Et nescis quia tu miser es & miserabilis. pauper cecus et nudus. sed suadeo tibi emere a me aurum ignitum vt locuples fias. & offeras deo tuo. Charitas etiā est solida. quia tenet hominē solidum & firmu3 in bono. Unde de ea inq̄t aplus vbi. s. charitas nunq̄ excidit, transsum,

ptiue in.c.charitas nunq̃.de peni.dist.ij. Et ideo de habẽte charitatez dici pōt illud Eccl'i.l.Quasi vas auri solidũ. Jtez qlibet fidelis debet dño iesu offerre thus deuote laudatiõis ⁊ orõnis.quia ipse ait ps.xlix. Sacrificium laudis honorificabit me ⁊c. Et ideo vnusq̃sq3 ds dicere cũ eodez ꝓpha ibidē.Dirigat dñe orõ mea sicut incensuz in cõspectu tuo. Eleuatio manuũ mearum sacrificiũ vespertinũ. Et tũc de q̃libet tali dici poterit illud Eccl'i.l. Quasi thus ardens in igne positũ.Jtez debem⁹ illi offerre myrrham carnalis afflictionis ⁊ mortificatiõis.penitẽtieq3 ⁊ macerationis. Sicut eñi myrrha licz sit amara:tñ habz odorem bonũ ⁊ vigorē cõseruatiuũ a putrefactione sic penitẽtia licz videat esse amara quoad sensualitatē.tñ est odorifera deo ⁊ nos preseruata a putrefactione vitiorũ. ⁊ est valde vtilis ⁊ fructifera.iuxta illud Jac.j.Omnis disciplina in p̄senti quidem non videt esse gaudij sed meroris postea ꝟo fructũ pacatissimũ affert exercitatis per eã.Et tunc dicere poterit quilibet nostrum illud Eccl'i. xxiiij.Quasi myrrha electa dedi suauitatez odoris.Et illud Cañ.v.Manus mee distillauerunt myrrham. ⁊ digiti mei pleni sunt myrrha ꝓbatissima.Et p̄dicta q̃si oĩa con firmat Greg.in homel.epyphanie. Sed iã ad ꝯtẽplandũ ꝟginis gaudium veniamus Si eñi tantũ gauisi sunt magi de vna iesu xp̄i visione:quãtũ gaudere debebat ei⁹ mater de quotidiana ei⁹ amplexatiõe.osculatione.lactatiõe.⁊ dulcissima cõuersatione? Cogita aliquãtulũ o paupcula mulier q̃ si esses in puerpio decubans cum filio ⁊ in maxima paupertate.quantum gaudium haberes si aliq̃s prepotens dñs corã eo genu flecteret ⁊ ei preciosa mũera offerret. Quantum ergo gaudere debebat ꝟgo benedicta que paupcula existens vidit istos tres reges sapientissimos ac potẽtes qui cũ tanta comitiua de tã lõginquis partibus advisitandũ filiũ suũ venerant stella eos ducente eidē filio suo adorato tanq̃ eoꝝ ꝟo deo. tã p̄ciosa munera abundanter offerre. ⁊ suis oĩbus necessitatib⁹ copiosissime satisfacere.Possum⁹ aũt deuote meditari q̃ existēs benedicta ꝟgo sola in diuersorio cũ puero suo atq3 ioseph ac boue ⁊ asino. sentiens tot gentes.equos.pedites camelos.milites baronesq3 cũ turba magna venire. cepit timere ne isti venirẽt ad perdẽdũ filiũz

Quãtũ gaudiũ maria habuit de regũ oblati/one.

suũ vnde subito accipiẽs eũ posuit in p̄sepio ⁊ feno cooperuit.O iesu dulcis. O imperator mũdi.O ĩfinita maiestas. O summa potentia ⁊ bonitas.Quõ stas.Ubi cubas.Ubi quiescis.Cõsidera modicũ o sensualis ⁊ carnalis qui gaudes mũdo ⁊ delitijs.vñ Ber.inquit. Quid vltra gloriaris o diues in volutabro lecti picti ⁊c. Absconso igit dulci iesu inter bouem ⁊ asinum ecce appropinquant scutiferi ⁊ famuli alieq3 gẽtes.Stella aũt stabat supra locuz vbi erat dñs iesus.nec vltra ꝓgrediebat.Arbitrantes ergo q̃ ibi esset.intrantes ipsi reges et neminē videntes nisi mariam paupculam puellam ⁊ ioseph.egrediunt ⁊ aspicientes stellam vidēt eam firmaz stare supra presepium et iterum egrediunt. ⁊ non videntes eum iterum egrediunt. ⁊ videntes stellam stare immobilē.tertio ingrediunt.querentes vbi erat puer q̃ nat⁹ erat rex iudeorum. Quibus cum timore dixit benigna virgo. O reges.p̄ncipes. rogo amore dei ne molestetis me paupculã matrē. Tunc illi hoc audientes dixerunt. O virgo sancta.O virgo illibata. O mater dei ne timeas. Uidimus eñi stellã ei⁹ in oriente venim⁹ cũ muneribus adorare eũ. Nos venim⁹ benefacere ⁊ non male. Ne tardes obsecram⁹ ostẽdere nobis desideriũ cordis nostri. O spes nr̃a vbi es.O gaudiũ nr̃m. O expectatio nr̃a. O dulcis iesu ostende nobis faciem tuam ⁊ salui erimus. Uidens autē piissima virgo eorum magnam deuotionem et fidem perrexit ad presepium. Considera modo quomodo illi reges ⁊ barones summa cũ reuerentia ac deuotione ipsam sequũtur euntem ꝟsus p̄sepiũ. ⁊ subito btã ꝟgo cum venisset vbi erat fili⁹ genuflexit. ⁊ illi similr. Et tunc discooperuit benignissimũ iesum et ostẽdit illis.Quē illi videntes subito depositis coronis ⁊ sceptris regalibus adorauerunt eum ⁊ nõ potuerũt lachrymas continere.sed cũ fletu exclamauerũt dicẽtes. O diuina bonitas vbi iaces. O saluator mũdi.O gaudiũ angelorũ quõ te humiliasti. O quantus feruor. O magnanima fides istoꝝ regũ qui nõ suspicati sunt indignum regis habitaculũ.Non paupertatez matris. nõ viles pãniculos.non asperitatē feni.nõ feditatē stabuli.nõ paruitatē pueri. sed in abiecto loco et aspero feno mirabant filij dei humilitatē.qui exinaniuit semetipsum. ad Phil.ij.Jn paupertate matris stupebant

de indicibili eius paupertate. In vilib⁹ pāni culis attēdebāt splendorē virtutū. In mortali carne cōsiderabāt ineffabilē ei⁹ dignationē. Possumus autem cōtemplari φ diabolus conatus est auertere magos a fide xpi. ꝛ pbare φ nō erat deus: sed purus hō multis rationib⁹ quib⁹ sapiētissima ꝟgo respōdit. Et primo sic arguit diabolus dicēs Iste puer generādus annūciatus est femīe ergo est tm̄ hō ꝛ nō deus. Cōsequētia ptꝫ. q: isaac. samson. ꝛ Johānes baptista anūciati sunt parentib⁹ suis qui tn̄ non fuerūt nisi hoīes. Rūdit beata virgo. Uerū est φ iste puer annūciat⁹ est mihi nasciturus ex me. sed virgine remanēt. quod de alijs non fuit. De me eīm predictꝰ fuit Esa. vij. Ecce virgo cōcipiet ꝛ pariet filiū ꝛ vocabit nomen eius emanuel. i. nobiscū deus. ꝛ Ezechie. xliiij. Uidi portam in domo dñi clausam ꝛc. Et Dan. ij. lapis abscisus est de mōte sine manib⁹. Scđo dixit diabolus. Iste puer cōceptus est in vtero femine. ergo est hō ꝛ non de⁹. ptꝫ cōsequentia. Quia de⁹ cū sit infinit⁹ omnia implet. vñ ait Hierem. xxiij. Celum ꝛ terram ego impleo. ergo non potuit claudi ꝟginis vtero. Respōdit beata virgo illud Augu. in li. cōtra faustū manicheuꝫ di. Non plane catholica fides que christum dei filiū natum ꝯm carnem credit ex virgine vllo modo eūdem dei filiū sic in vtero mulieris includit: quasi extra nō sit. quasi celi ꝛ terre administrationeꝫ desererit. quasi a patre recesserit. sed vos manichei corde illo quo nihil potestis nisi corporalia fantasmata cogitare. ista omnino nō capitis ꝛc. Dixit quoq͂ illud eiusdēꝫ Aug. in epistola ad Uolusianū. Hominū iste sensus est nihil nisi corpora valentiū cogitare. quoꝝ nullum pōt vbiq͂ esse totū. qm̄ p innumerabiles partes aliud alibi habeat necesse est. longe alia est natura anime φ corporis. quanto magis dei qui creator est anime ꝛ corpis. qui nouit vbiq͂ tot⁹ esse. ꝛ nullo cōtineri loco: nouit venire nō recedēdo vbi erat. nouit abire nō discedendo quo venerat. vñ nō est facta mutatio in deo: sed i homine assumpto. Tertio arguit diabolus di. Iste puer natus est ex femina. ergo est hō ꝛ nō deus. Patet cōsequētia. quia sicut mors hominū subsecuta est ex pctō ꝑmoꝝ parētū. iuxta illud Gen. ij. Quacūq͂ die cōmederitis ex eo morte moriemini. ita etiā dolor part⁹. ꝯm illud Gen. iij. In dolore pa

ries filios. Sed hoc nō fuit ɔueniēs deo nasci cū dolore mr̄is parturiētis. g̃ ꝛc. Rūdit btā ꝟgo. Ille mulieres pariūt filios cū dolore que cōtraxerūt pctm̄ originale. ego autem sum illa de qua dr̄ Can. iiij. Tota pulchra es amica mea: ꝛ macula nō est i te. Et idō peperi filiū meuꝫ sine dolore. Uñ de me pphetatū fuerat Esa. xxv. Germinans germinabit sicut liliū. ꝛ exultabit letabūda et laudans. Quarto arguit diabolus di. Iste puer natus est apud ciuitatē paruaꝫ. ergo est hō ꝛ non de⁹. ptꝫ consequētia. q: Esa. ij. dr̄. De syon exibit lex: ꝛ verbū dñi de Hierusalē. Si ergo iste puer erat de⁹. nasci debebat in Hierusalē. Respōdit virgo bñdicta. Filius dei debebat nasci de semine Dauid ꝯm carnē cui dixit deus pater ps. cxxxj. De fructu vētris tui ponā super sedē tuā. ꝛ idō apud Bethlem nasci debebat a qua Dauid originē traxit. ꝛ in qua natus est. j. Regum xvj. vt impleret pphetia Michee. v. dicēs Tu Bethleē terra ephrata paruula es I milibus Juda. Ex te exiet dux qui regat populum meū israel. ꝛ egressus eius ab initio a dieb⁹ eternitatis. vbi trāslatio chaldaica hꝫ ex te egredietur Messyas. Qnito diabol⁹ arguit dicēs. Iste puer nat⁹ est plorādo. ergo est hō ꝛ nō de⁹. Antecedens ptꝫ Sap. vij. Similē vocē omnib⁹ emisi plorās. ɔsequētia etiā ptꝫ. quia vt ait Sibylla agrippa. est leticia sempiterna. Rūdit sapiētissima ꝟgo di. Iste plorat⁹ congruus fuit finī incarnatiōis. q: ad hoc filius dei carne ex me assumpta venit in mūdum. vt p peccato generis humani satisfaceret. De cui⁹ fletu predixit pdicta sibylla di. Flebit deus leticia sempiterna. Unus aūt p peccato alterius satisfacit. qñ penā pctō illi⁹ debitā in se suscipit. plorat⁹ autē ē pena peccati. qđ est i mundū p Adā introductū. Et ideo cōgruū fuit ad finē incarnatiōis: vt fili⁹ me⁹ penalitateꝫ hanc ꝛ alias suscipet. sicut pdictum fuit Esa. liij. Uere languores nostros ipse tulit. ꝛ labores nostros ipse portauit. Sexto inquit diabolus. Iste puer inuoluit pānis. ergo est hō ꝛ nō de⁹. Antecedēs ptꝫ Lu. ij. ibi. Inuenietis infantē pānis inuolutū. Cōsequētia etiā ptꝫ. q: si deū celi celorū capere nequeunt. ij. Paral. vj. multo minus pānis pōt inuolui. Rūdit btā virgo illud beati maximi in sermone de natiuitate dñi. Si tibi sensuū tuoꝝ fragilitate minus dignū videt filiū dei de femina natū crede

re:virginē cogita pepisse. Si tibi pāni qb⁹ inuolutus est fortasse vilescūt:angelos col laudātes:τ multitudinē celestis exercitus admirare. De⁹ ergo oīpotēs voluit īuolui pāniculis. iuxta illud qd canit ecclia. Mē bra pānis inuoluta virgo mr̄ alligat. τ ma nus pedesq̄ crura stricta cīgit fascia. vt ho minē in pcīs īuolutū τ ligatū dissolueret.

J Septimo arguit diabolus dī. Iste puer nat⁹ est inter aīalia. ergo est hō τ non de⁹. Antecedens p̄z Baruch. iij. vbi dr̄. In me dio duoꝝ animaliū cognosceris ꝫm vnam translationē. cōsequētia p̄z. qꝛ absurdū vi detur deū sapiētie cōditorē inter bruta ani malia nasci. Rn̄dit btā ꝟgo. qꝛ hō ꝑ pctm̄ fact⁹ erat vt bestia. Vn̄ de eo ps. xlviij. in quit. Cōparat⁹ est iumentis insipiētib⁹. τ si milis fact⁹ est illis. Jō dei fili⁹ vt bestialita tē ei⁹ in rōnabilitatē cōuerteret natus vo luit ad h̄ insinuādū in medio bestiaꝝ repo ni. Jtē vt ꝟificaret̄ ꝓphetia Esa. i. cogno uit bos possessorē suū τ asin⁹ presepe dn̄i sui. Jtē vt ꝑ h̄ designaret̄ cōuersio iudeoꝝ ad eius fide. qui figurātur ꝑ bouem. vt pa tuit ī pastorib⁹. Et gētiliū q̄ figu ant̄ ꝑ asi nū. vt nūc p̄z ī magis. Jtē ꝑ bouē designa tur maturitas discretionis. q̄ est in aīa filij mei ꝑfectissimo mō. Et ꝑ asinū austeritas oneris q̄ erit in corpe eius. Octauo arguit diabol⁹ dī. Iste puer nat⁹ est in diuersorio. τ reclinat⁹ in p̄sepio. ergo est hō τ nō de⁹. Antecedēs p̄z Lu. ij. Reclinauit eū in p̄se pio. qꝛ nō erat ei loc⁹ in diuersorio. Conse quētia etiā p̄z. qꝛ h̄ indecens videt̄ diuine maiestati. Rn̄dit beatissima ꝟgo illud san cti Maximi in sermone de natiuitate dn̄i. Si p̄sepe in quo infans iacuit despicis. eri ge paulisper oculos. τ nouā in celo stellam ꝓstantē mundo natiuitatē dn̄icā cōtue re. Si credis vilia. crede mirifica. si de his que humilitatis sunt disputas. q̄ alta sunt τ celestia venerare. Istam micantē stellā. cuius ductu isti reges huc venerūt. sicut p̄ dictū fuerat Esa. lx. dum dr̄. Et ambulabūt gētes in lumine tuo. τ reges in splēdore or tus tui. Non dixit diabolus. Iste puer vo catur noīe humano iesus. ergo est hō τ nō deus. p̄z cōsequētia qꝛ Exo. iij. dixit deus Moysi. Quid queris nomen meum qd est mirabile? Rn̄dit btā virgo illud qd inquit deus Esa. lij. Propter hoc sciet ppl's meus nomen meū in illa die. qꝛ ego ipse q̄ loque bar ecce adsum. Decimo argit diabol⁹ dī cēs. Isti magi obtulerūt myrrhā huic pue ro. ergo est hō τ non de⁹. qꝛ myrrha dat̄ ad preseruationē a corruptōe q̄ nō cōuenit di uinitati. Rn̄dit btā virgo. Quia īmortalis deus pro hoīm salute fact⁹ est mortalis. iō debuit ei myrrha offerri. ꝑ quā mortalitatꝪ assumptio designat̄. Vn̄ can. iiij. ipse ait. Vadā ad monte myrrhe τ ad collē thuris. De oblatione autē istoꝝ regū ꝓphetatum fuit Esa. lx. vbi dr̄. Oēs de saba venient auꝝ τ thus deferētes. τ laudē dn̄o annūciātes Tūc diabolus cōfusus recessit. Ipsi ꝟo ma gi in fide roborati feruentiores facti sunt. Et credēdū est ꝙ ipe benedict⁹ virginis fi lius istos reges qui tanto labore eū quesie rāt. τ eū iam reuerēter adorauerāt. ac tāto venerabātur affectu. absq̄ leticia τ magna cōsolatione abire nō permisit. Idcirco ꝯsi deremus qualiter in brachijs maternis exi stēs: aspiciebat magos hilari facie. Ipsisq̄ gestu ac nutu blādiebat̄. τ signis quib⁹ po terat ostēdebat se letū de illoꝝ visitatione. De quo beatissima virgo summopere gau debat. Joseph ꝟo lachrymabat̄ pre deuo tione τ gaudio. Nō em̄ credēdū est ipm io seph fuisse absentē. qn̄ magi adorauerūt fi liū virginis. vt quidā opinant̄ assignātes ratione. ꝙ. s. dei nutu hoc factū est. ne ma gi ipm putarēt de Joseph generatū. Hec em̄ opinio nō videtur vera. Nā spūssanct⁹ qui duxerat magos. τ instruxerat in via de pertinētib⁹ ad incarnationē filij dei. etiā eos instruxerat de ministerio Joseph. τ ꝙ datus esset virgini spōsus ad habendā cu ram pueri. τ ipius virginis. Et ideo credē dum videtur. ꝙ fuerit presens tali gaudio. Vnde Johānes gerson in sua Josephina inquit. Inuenisse Joseph pastores lra tra dit. Mentio nulla fit hic: sed qualiter hui⁹ honoris. Huius mysterij mansisse putabi tur exors: Presertim reges quia non cesse re repente. De reditu vetito nā somnis vi sio facta est. Quid ꝙ muneribus est opi⁹ recipiēdis. Atq̄ recondendis. an sola reli cta videtur Mater cum puero. quando va ga fama per vrbem. Insonuit totam: reges venisse potentes. In dromedarijs. in pul chro τ diuite cultu. Quid ꝙ fortassis pre grandis fulgida stella Visa fuit multis. si gno que stella peracto Materiā redit. vnde fuit formata priorē. Tantos nōne Joseph tecū miraris honores? Nūquid nō matri cōgaudes tristia passe, Multa prius puto

Sic raban⁹ dixit τ glosa ordinaria Math. i. q̄ p̄ferēdi sūt opiniōi gersōis τ autoris.

quid vult hec veneratio queris? Respōdet virgo. vates memorata priores. Mi vir. mi domine. saluandas credito gentes. Et sua perfundet fidei lustratio corda. Primitie veniūt. inter miracula nullum Maius predictum est totoqꝫ implebitur orbe. Fiet ⁊ ecclesia de gentib⁹. ast synagogā Magna ꝑ parte cecabit deuius error. Diuitias reges ⁊ opes cumulare cupiscēt. Addēt ornatus tēplis cū dotib⁹ amplis. Plurima dona ferent. q̄ mystica plura docebūt. hec ille. Credendū quoqꝫ est. ꝙ mitissima ⁊ humanissima virgo maria cernens in his magis tantā fidem. tantāqꝫ deuotionē. multa eis verecūdo ⁊ benigno sermōe de filio suo locuta est. enarrādo quō illum angelo nūciāte cōcepit. ⁊ peperit angelis iubilātib⁹ ⁊ cātātibus. Gloria in altissimis deo ⁊c. ⁊ quomodo filij sui natiuitas ab āgelo fuerat pastoribus nūciata. Cōmendabat insuꝑ magoꝝ prudētiā. eorūqꝫ sollicitudinē atqꝫ benignitatē. qui ad ipsum videndū tam cito ꝑperauerāt. ⁊ de oblatis munerib⁹ grās referebat. Uidesqꝫ ipsa bñdicta ꝟgo. ꝙ dulcis eius filius ostēdebat signis. ꝙ libenter in brachijs magorum iuisset. quos tam libenter videbat. illis eum liberalissime protulit amplerādum ⁊ osculandum. O virginis cōsueta pietas. o filij dei profunda humilitas. o gratia supercessiua orientalium regū. quia virgine matre filium dei incarnatum inter sua pectora stringendum susceperūt. Notādum ꝟo ꝙ isti magi. vt habetur Matth. ij. admoniti in somnis ne redirent ad Herodē. per aliam viam reuersi sunt in regionē suam. Licꝫ em̄ Herodes dixisset eis. Ite ⁊ iterrogate diligēter de puero. ⁊ cum inueneritis renunciate mihi vt ⁊ ego veniens adorē eum. hoc maliciose dixerat. Unde Grego. in homel. Epyphanie ait. Adorare eum se velle simulat. vt videlꝫ hunc si inuenire possit extinguat. De hoc etiā loquēs Johes gerson vbi. s. ait. Stella fuit formata noui preuūcia regis. Cōspiciūt illam reges veniūt. ⁊ in vrbe Sancta dum sistūt. cōquerūt. est vbi natus Judeoꝝ rex. hec vrbē questiō turbat. Te perturbato nimiū crudelis herodes. Jugiter anxia sit dominādi. seua cupido. Turba sacerdotum scribarūqꝫ agmine multo. Cōmoniti veniunt. ⁊ dant responsa petenti. Nascetur. xp̄s in Jude bethleē vrbe. Secut diuina deprōpsit voce micheas. Auxilio nimis humano qui fidere querunt. Perdūnt diuinum. fit in vrbe recondita stella. De foris inspicitur reges precedit ad vsqꝫ Clara domusꝫ supra pueri cōsistere visa. Congaudēt valde crudelis clāꝫ prius ipsis Rex accersitis fallax cōdixerat. ite. Querite de puero vt veniēs deuotus adorē. Mentiris. fraus ficta tibi. nam perdere queris. Non colere infantem. sic se perquirere verum Fingit hypocrita. vult expugnare repertū. hec ille. Propter hoc igitur ipsi magi per aliam viam reuersi sunt in regionem suam. Et ideo Herodes iratus ꝙ esset ab eis illusus. fecit in odium eorum cōburi om̄es naues tharsis: quia ipsi reges erāt ō partibus illis. Et ita exponitur illud qđ predictum fuerat ꝑ Dauid ps. xlvij. Jn spiritu vehemēti contereres naues tharsis. Hec autem reuersio magorum nobis aliquid insinuauit faciendum. Unde Grego. vbi. s. ait. Magnum ꝟo nobis aliquid magi innuūt. cum in regionem suam per aliam viam reuertuntur. Jn eo namqꝫ quod admoniti faciunt ꝑfecto nobis insinuāt quid faciamus. Regio quippe nostra paradisus est. ad quam iesu cognito redire per viam qua venimus prohibemur. A regione etem̄ nostra superbiendo. inobediendo. visibilia sequendo. cibum vetitum gustādo discessimus: sed ad eandem necesse est vt flendo. obediendo visibilia contemnēdo. atqꝫ appetitum carnis refrenādo redeamus. ergo per aliam viam ad regionesꝫ nostrasꝫ regredimur. quando qui a paradisi gaudijs per delectamenta discessimus ad hec per lamēta reuocamur. O igitur deuota anima. cōsidera quantum exultabat virgo beatissima. que videbat puerum suūꝫ a bonis regib⁹ sic venerari. ⁊ a malis tātū timeri. De quo iquit Aug. i sermōe epyphanie. Jn ꝑsepe iacebat ⁊ magos ab oriēte vocabat. Abscōdebatur in stabulo. ⁊ agnoscebatur in celo. vt agnitus in celo manifestaretur in stabulo. ⁊ appllaretur epyphanie dies iste. quod latine manifestatio dici pōt Simul eius celsitudinē. humilitatēqꝫ commendans. vt qui in aperto celo sydereis signis mōstrabat i angusto diuersorio q̄sit⁹ inueniret inualid⁹ in infātilib⁹ mēbris inuolut⁹ in pānis adoraret a magis. timeret a mal. Pie q̄ timeāt reges ad pris dexterā iā sedētē. quē rex impi⁹ timuit adhuc mrīs vbera lābentē. Et ibidē exclamat idem Augu. di. Quis est iste rex tā paru⁹ tā magnus

Quid magoꝝ reuersio signi ficet.

madefactā. ꝛ intelligens ꝙ ille sanguis de fluxerat de facie filij sui. ex repñsentatione ꝛ memoria future passionis: cepit altius ingemiscere ꝛ plāctus ac dolores pteritos renouare. O miserabile spectaculum. O res non sine lachrymis memorāda cū mestissima mater semimortua in terrā se psternit osculatur sanguinē preciosū dilecti filij sui ꝛ suis sanctissimis manib⁹ illū recolligens dicit. Terra tu nō es digna possidere tā nobilem thesaurū. Quis posset a fletibus cōtinere vidēs bñdictā virginē habentē manus sanguine filij sui rubricatas: ꝛ illū sanguinem cū terra illa madefacta reuerenter portantē ad domū Johānis? Quia xp̄o ex nimio planctu desicate erant lachryme ab oculis eius. ipsa cū suspirijs ꝛ singultibus forte dicebat: O fōti. o mare. o fiumi. o vui torenti sorgite prego laqua a ioci mei. Si che resolia in piāti i sentimenti. Cū qua bñdicta dña nostra ꝛ nos plāgamus ex recordatione passionis filij sui. vt ad eius gaudia postmodū perueniamus. ꝛ cū ea letemur in gloria paradisi. Amen.

De passione gaudij ipsius beatissime virginis. Sermo. ij. in hac parte.

In gaudio eius

nō miscebit extrane⁹. Prouer. xiiij. Quātū fuerit gaudiū in mēte xp̄ginis atq̄ leticia ꝛ ɔsolatio. ac iocunditas ꝛ exultatio. etiā in hac vita. null⁹ exprimere poss; sz nec cogitare. ipa aūt sola nouit que sola experta est. Et ad hoc applicari possent xp̄ba thematis nr̄i. Hic aūt nō loquimur de gaudio mūdano de q̄ dr̄ Eccl's. ij. Risum reputaui merorē. ꝛ gaudio dixi: q̄d frustra deciperis? Dicit eñi Ber. in quodā sermone de hoc vano gaudio tēporali. Extrema gaudij luct⁹ occupat. hic est trāsitorie leticie finis hic fructus glorie tpalis Et Job. xx. scriptū est. Gaudium hypocrite ad instar puncti. Iste autem hypocrita. vt exponi Grego. in mora. est mundus. q̄ hominē fallit pmittēdo ei dare verā leticiaz quā dare nō pōt. Tale gaudiū btā xp̄go habere noluit. que in vanitate mūdi nūq̄ delectata fuit. Habuit autez gaudia oīa que pōt cū merito habere aliqua pura creatura. Et sic de ipsa exponi poss illō. ij. Mach. iij. Gaudio ꝛ leticia repletū est tēplū. Ipsa enim. vt alibi declarauimus dr̄ tēplū dei.

Gaudium mūdi.

De illa etiā exponi posset illud qd̄ fuit predictum Esa. lj. scz Gaudiū ꝛ leticia inuenietur in ea gratiarū actio ꝛ vox laudis. Vnd̄ ipsa dicebat illud Esa. lxj. Gaudens gaudebo in dño. ꝛ exultabit aīa mea in deo meo. Et illud abachuc. iij. Ego autē in dño gaudebo. et exultabo in deo Jesu meo. Quis enim vnq̄ hoc melius dicere potuit ꝙ mater ei⁹. Cū etiaz dicat Prouerb. xx. Justus laudabit atq̄ gaudebit. Quinto magis gauisa fuit ꝛ deuz semper laudauit iustissima genitrix illius? Et si rectis corde est leticia. ps. xxvj. Quam leticiam sentiebat rectissimū cor innocētissime virginis? Et si oībus iustis ꝛ fidelib⁹ xp̄ianis dicitur Matth. v. Gaudete ꝛ exultate. qm̄ merces vestra copiosa est in celis. Et Luc. x. Gaudete quia noīa vestra scripta sunt in celis. quantū exultare debuit xp̄go glīosa. cuius merces sup oēs alias erat copiosissima. et cuius nomē post nomen filij dei erat in celis descriptū? Et si oībus se disponētib⁹ ad gratiā recipiendaz dr̄ Esaie. xij. Haurietis aquas in gaudio de fontibus saluatoris. Quantā debuit haurire leticiā illa q̄ super oēs se disposuit ad gratiā recipiendā. Profecto ipsa fuit primiceria eoꝝ in quoꝝ persona dicebat Dauid ps. cxxv. Repletū est gaudio os nostrū. ꝛ lingua nostra exultatione. Unde dixit Luc. j. Exultauit spirit⁹ me⁹ in deo salutari meo. In eius eñ persona predictū fuerat per figuram illō. j. Reg. ij. Exultauit cor meum in dño. Et ideo dicere potuit in ipso ingressu in mundum illō Esa. lx. Exultabit aīa mea in deo meo. Ipsi quoq̄ cōuenire potest illō Johelis. ij. Exulta ꝛ letare terra. Nā beata virgo terra in sacra pagina appellatur. Et illud Zach. ix. Exulta satis filia syon. iubila filia Hierusalem. Quare aūt ipa sup alias letari deberet manifestū est. Nam ps. ciiij. dr̄. Letetur cor querētiū dñm. Et. ij. Paral. vj. Sancti tui letētur in bonis. dr̄ deo. Et ps. ciij. Letabit iust⁹ in operib⁹ suis. ꝛ Prouerb. xv. Letat bō in sciētia oris sui. Et eiusdē lib. c. xxiij. qui sapientem genuit letabit in eo. Absq̄ dubio ipsa que semp dñm quesiuit et toto corde ei adhesit. que etiam iusticia plena. sanctissima ac omnib⁹ bonis operibus ornata fuit. atq̄ sapiētissima existens dei sapiētiā genuit sup oēs creaturas poterat dicere deo illō ps. xxix. Circūdedisti me leticia. Et ps. iiij. Dedisti leticiā in cor

de meo. Un̄ ei cōtinue dicebat illud ps. ix. Letabor et exultabo in te. Adeo aūt superueniens in eam spūssctūs letificauit ipsam q̄ est dei ciuitas. iuxta illō ps. xlv. Fluminis impetus letificat ciuitatē dei. ꝙ ipsa3 leticiā omnib9 cōicabat. et omnes cum ea ꝯuersātes dulcedine et iocūditate replebat. Un̄ Sap. viij. dr. Non h3 amaritudinē ꝯuersatio eius. Nec tedium cōuictus illius. sed leticiā et gaudiū. Quia etia3 beata virgo erat semp leta et plena gaudio diuinoꝝ. ideo l3 naturaliter esset pulchra. tn̄ ex hoc apparebat pulchrior. Ait em̄ Statius lib. j. achillei. O quātu3 gaudia forme adijciūt. Et Pamphilus poeta sui libri. c. iij. ait. Est cu3 leticia pulchrior oīs hō. Seruauit namq3 mr dei illud ad Phil. iiij. Gaudete in dn̄o semper itez gaudete. Gaudiū aūt habuit multipliciter. s. gaudiū charitatis et pacis. De q̄ ad Gal. v. dr. Fructus autē spūs est charitas. gaudium. pax et c. Gaudiū enim et pax sunt effectus q̄ immediate nascunt a spūsancto. vt ait beatus Tho. ij. ij. q. xxviij. Habuit etiā gaudiū in spūsancto. in quo cōsistit regnū dei. vt dr ad Ro. xiiij. Habuit leticiā bone conscietie. De qua Prouer. xvij. dr. Animus gaudēs etatem floridam facit. et secura mens quasi iuge cōuiuium. Econtra vo est de mala cōscietia. iuxta illud Augu. in. j. cōfe. dicētis. Jussisti dn̄e et ita est. vt omnis animus inordinatus sit pena sibijpsi. Et Esa. lvij. dr. Cor impij quasi mare feruēs quod quiescere nō potest. Et in eodem. c. etiā scriptū est. Non est pax impijs. Ipsa ergo habuit in summo illud gaudiu3 de quo dr Eccli. xxx. Nō est oblectamentum supra cordis gaudiū. Nā iocūditas cordis est vita hominis. Sācta quoq3 et colūbina eius simplicitas mentē eius letā tenebat et felicissimā reddebat. Inquit em̄ Greg. xj. mora. Nihil est simplici corde felici9. quia quo innocētiā circa alios exhibet. nihil est qd pati ab alijs formidet. Habz em̄ q̄si arcem quandā fortitudinis simplicitatē suā. nec suspect9 est pati. qd se fecisse nō meminit. Un̄ et bn̄ p salo. Prouer. xiiij. dr. In timore dn̄i fiducia fortitudis. Qui et rursus ait. Secura mens q̄si iuge cōuiuiū. Quasi enim cōtinuatio refectionis est ipsa tranquillitas mētis. hec ille. Flos etiā virginitatis nō parū leticie mēti eius intulit. Ait enim Hiero. in ꝓlogo sup Johānē. Uirgines merito in deo delitias iueniūt. q: amore eius delitias carnis relinquūt. Sanctissima quoq3 eius humilitas. pia deuotio. obedientia prompta. laudabilis prudentia ceterarūq3 virtutū decor mirū in modū mentē ipsius letificauit. Ait em̄ Greg. Absit vt tāta sit delectatio in vitijs quanta est in virtutib9. Et magister sen. in. j. di. j. inqt Uirtutes ꝑpter se petēde et amāde sunt. q: suos delectāt possessores syncera et pura et sancta delectatiōe. et in eis pariūt. gaudiū spūale. Sup omnia aūt in hoc mūdo eā letificauit gratia diuina. et septe3 spūssancti charismata. Nā sup illud Prouer. xiij. Lux iustoꝝ letificat. ait. glo. Gra est cordis delectatio. Quāta ergo habuisse gaudia credenda est que spūssancti gra fuit repleta. et que in vtero suo angeloꝝ gaudiū cōcepit. Et iō Ber. super Missus est. inquit. Necesse erat non modico leticie et amoris preueniente inflāmari incendio. que filium paterne dilectionis cum gaudio sancti spūs mox erat conceptura. neq3 enim nisi in deuotissimo atq3 purissimo corde tanta se capere poterat dulcedinis et alacritatis affluentia. hec ille. Sed de his omnib9 gaudijs ꝑnunc pretermittamus loqui. Et iterum de gaudio eiusdem virginis qn̄ filium amissum quem per triduu3 cum maximo dolore quesierat in tēplo inuenit. Credendū est em̄ ꝙ summopere exultauit. vn̄ cum maximo gaudio dicebat vicinis suis illud Cant. iij. Inueni quem diligit anima mea. tenebo illu3 nec dimittā. Pertransibo etiā gaudium qd habuit ipsa benedictissima virgo ex eo ꝙ ipa sola est electa mater filij dei. Itē nō referā eius exultationem quā continue habebat ex ꝯsideratione. ꝙ p eius filiū tota humana natura liberata est ab eterna dānatiōe. Si em̄ gaudiū magnū est angelis sup vno peccatore penitētiā agente Lu. xv. et Mat. xviij. et c. q: tua. l. dist. et xxiij. q. iiij. §. ex his. Quāto magis ipsa exultare debebat de tota humana natura per sui ventris fructum reconciliata. Quantu3 etiā letari debebat cum videret se fuisse causam restaurationis angelice mediāte filio suo. De quo dr Col. j. Pacificās p sanguinē suū q̄ in celis sūt et q̄ in terris et c. Solu3 aūt in hoc sermone de gaudijs illis dissere(m)9 de q̄bus cōiter ab ecclīa laudat. q̄ i his cāticis describunt cū ei canit. Gaude vgo mr xpi que p aurem concepisti Gabriele nūctio. Gaude q: deo plena peperisti sine pena cum pudoris lilio.

Maria habuit gaudiū multiplicē.

Septē gaudia virginis.

Gaude quia magi dona tuo nato ferũt bona quē tenes in gremio. Gaude quia iuxta legē obtulisti mũdi regē in templi sacrario. Gaude quia tui nati quē dolebas mortem pati fulget resurrectio. Gaude xpo ascēdente qui in celis te vidēte motu fertur ꝓprio. Gaude ꝟgo q: misit paraclytũ quē promisit sanctoꝝ collegio. Gaude que post ipsum scādis. ꝛ est honor tibi grādis in celi palacio. Ubi fructus vētris tui per te nobis detur frui in perenni gaudio. Amen. Istorũ autē gaudioꝝ primum dr salutationis siue cōceptiōis. scdm parturitionis. tertiũ adorationis siue oblationis. quartũ pn̄tationis. quintũ resurrectionis ꝛ ascensionis. sextũ missionis siue receptionis. septimũ ꝟo appellatur assumptionis.

Pars prima huius sermonis de primo gaudio beate ꝟginis qḋ dr salutatōis siue conceptionis.

E

Si aliqs magn⁹ impator destinaret vnũ de suis pncipalib⁹ secretarijs ꝛ ambasiatorib⁹ ad aliquā paupculā iuuenē ad accipiēdũ eā in spōsam dilectā ipsi⁹ imparatoris. certe indicibiliter ex hoc illa gauderet. Quātũ ergo gaudiũ putādũ est habuisse sacratissimā ꝟginē. cũ ei celestis paranymphus Gabriel genuflex⁹ corā illa tanq̄ dn̄a sua reuerēter decantauit ex parte celestis iperatoris ꝛ dixit. Aue gratia plena dominus tecũ. Quis enarrare sufficiat quanta suauitas ꝛ exultatio nō solũ mentē. s3 etiā corp⁹ ipsi⁹ ꝟginis intrauerit cũ ipsa ꝟgo dicēs. Ecce ancilla dn̄i ꝛc. felicitatē eternā in vtero suo clausit ꝛ incarnari fecit. Sed de hac ꝯsolatiōe dixi in. v. pte principali hui⁹ opis. ſmone. ij. pte. iij. Nunqd enī nō summopere exultare debebat que non solum se gratia plenā. sed etiā in ea stabilitam ꝛ confirmatā cognoscebat. ꝛ secura de immarcessibili gloria sua facta erat. Atq3 se nō solũ matrē creatoris factā esse videbat atq3 spōsam eterni patris. sed ꝛ totius mūdi dominam ꝛ angeloꝝ reginam. Et ideo Augustinus in sermone natiuitatis ei⁹ inquit. Gratulare beata virgo christus rex ex solio suo venit in vtero tuo. Ex sinu patris in vterũ dignat⁹ est descēdere matris ꝛc. Ipsa q3 bn̄dicta virgo alios ad cōgaudendũ secũ inuitat dicēs. Congratulamini mihi omnes q diligitis dominũ. quia cum essem paruula placui altissimo. ꝛ de meis viscerib⁹ genui deum ꝛ hominem. Unde ꝛ s. ncta ecclesia admirans ait. Genuit puerpera regem cui nomen eternum. Et gaudium matris habens cum virginitatis honore. Nec primam similem visa est nec habere sequentē. Hoc autē gaudium recepit beata virgo existēs i oratione. vt ostendatur q deus mittit gratias suas orationi vacantibus. Unde magister Johānes gerson in sua iosephina ait Uirgo diuinius intrat Mentis in arcanum sustulit sese super se. Alta super rapitur. celos supeuolat omnes. Cuncta creata silēt fruitur caligine diua. Nullum interturbāt tandem fantasma quietē. Excedit mēs acta deo. loquiturq3 silenter. Alme pater totiēs hominum miserate labores. Nūc miserere precor. etenim tempus miserēdi Uenit. q dire frangat ianua mortis. Quo celos! reseres. vtinā disrupieris illos. O celi rorate pluāt o nubila iustum. Germinet et terra saluatorē benedictũ. Cōcurrunt pariter sacroꝝ carmina vatum. Qḋ dominus prope. q gens quē desiderat omnis. Aduenient. ꝓpera. iam non tardaueris oro. Iam sceptrũ iuda sublatum. iam danielis Uisio cōplenda. iam virgo puerpera fiet. Iamq3 virum mulier circūdabit hemanualē. Sic symeō sic anna senes dixere recenter. Dum me dei fici templi secreta tenerēt. Mysteriũ pgrāde nimis quis nouerit illud. Quis capiet. sed certa fides prestanda ꝓphetis. Tēporis articulo tali de lapsus ab alto. Pteradias gabriel totus festiu⁹ eo q Mittit ad talem. talē deferre salutem. Gratia qua celis. qua par sit reddita terris. Infima que iūgat summis. de⁹ ac hō fiat. Uirginis ingredit thalamũ cũ luce coruscа. Cum pulchro nimium vultu. cultuq3 decoro ꝛc. vide ibi. quia nimis esset longum omnia metra recitare. Inferius autē dicit. Dum ꝓtulit ore. Ecce ancilla dei. fiat missum mihi verbum. Formatur subito nouus atq3 nouissimus adā. Immersusq3 de⁹ minimos finoat in artus. Cōiugiũ mirare nouũ deitas. vbi nubit. Et infra. Audijt vt gabriel missa fidelia. nouit Uirginei vētris thalamo virtute repēti. Qḋ verbum caro factum est. illud pronus adorat. Atq3 peracta videns mandata recessit ab illa Glorificās dominũ. celestis cōcomitatur Multa cohors iubilans hymnisq3 canora melodis. Gloria sit celis dn̄e sit pax bona terris. Mater ꝛ ipsa noua grato noua gaudia corde Leta canit ꝛc.

Gaudium hūit maria in salutatione angeli.

Metra iosephina gersonis d gaudio marie.

Gaudiuz hŭit i visitatiõe elizabeth

Hic ptranseo aliud gaudiũ qd ipa vgo habuit dñ creatorẽ celi ꝛ terre ac dñm āgelorũ ꝛ iudicẽ seculorũ in vtero suo hñs gaudioqꝫ ꝛ suauitate repleta in montana perrexit ad visitādũ elizabeth tota spũsancto plena erat. ad salutationẽ suam repleta de spũsancto est ipsa elizabeth. ꝛ exclamauit dicẽs. Bñdicta tu iter mulieres. ꝛ bñdict9 fruct9 vẽtris tui. Et vñ hoc mihi vt veniat mater dñi mei ad me. Ecce eñ vt facta est vox salutatiõis tue in aurib9 meis. exultauit in gaudio infans in vtero meo. Et btã q credidisti qm pficientur in te q dicta sunt tibi a dño. Tunc maria tantã leticiã ampli9 occultare nõ pualẽs cũ iubilo ꝛ exultatione mẽtis cecinit dicẽs. Magnificat aĩa mea dñz ꝛc. Cõcludẽdo ergo primã ptẽ hui9 sermonis dico ꝙ hoc primũ gaudiũ btissime vginis causabatur ex qttuor. Primo ex eo ꝙ effecta erat mr illi9 cui9 deus solus erat pr. De q Aug. in sermone assumptionis inqt in psona dei angelo gabrieli. Uade ꝛ antiquũ cõsiliũ virgini defer marie. Huic ego vnicũ filiũ meũ. quo charior alter nemo fuit. et vt plenius dicã. alterũ me donare volo vt illa sit ei9 mater cui9 ego sum pr. De q etiam loquẽs Ber. inqt. Uirgo maria te matrem pstitit grã nõ natura. Genitricẽ te dici voluit pietas quã nõ sinebat itegritas. Scdo causabatur gaudium hoc ex eo ꝙ cõcipiebat operatione spũsancti ꝛ nõ ex semine viri. Unde Aug. vbi. s. etiã in psona dei patris inquit. Exiet de sancta sanctũ perillibatuz vterũ. eritqꝫ sine merito mr. cui9 sum ego sine cõiuge pater. Beda vo sup. Lucaz ait. Spũsctus in vgine supuenit q ꝛ mentem ipsius sctificauit. ꝛ in ei9 vtero redẽptoris corpus operatione sua sine virili semine de ipsius vginis carne creauit. Ideo Hiero. i sermone assumptiõis inqt. Cũ ad mariam accessit spũsctus sicut lana cũ inficitur sanguine ꝯchilij vel muricis vertitur i purpurã sic illa ꝯuersa est sine coitu in mrem vt iam nõ sit qd fuerat. sed purpura verissima ad indumẽtũ summi regis diuinit9 aptissime dedicata. Tertio causabatur hoc ei9 gaudiuz ex eo ꝙ fuit visitata ꝛ salutata a tam nobili nuncio celesti. Unde Aug. vbi. s. ait. Secreta coniugia celebrata sunt in virginali thalamo qbus gabriel angelus paranymphus interfuit. Uade inqt deus Gabriel ꝛ ethereas sedes rumpe. ꝛ beneplacitũ nostrum virgini annuncia marie. Hec incolit parua nazareth menia. sed ibi patent celestia palacia. Quarto causabatur gaudiuz ei9 ex eo ꝙ p eaz debebat fieri gñis hũani sal9. Unde Aug. in qdã sermone inqt. Maria ipleta est gratia. ꝛ eua euacuata est a culpa. maledictio eue in bñdictionez mutatur marie. Eua peccãdo obfuit: Maria viuificãdo pfuit. percussit illa. sanauit ista.

Hoc gaudiũ causabatur ex qttuor.

Pars secunda huius sermonis que dicitur parturitionis.

Scdm gaudiũ ipsi9 vgis fuit in pturitione. de q dixim9 in vij. pte pncipali hui9 opis sermone. j. pte vl. Fuit aũt causatũ ex qttuor. Prio ex tã nobili pgenie. Uñ inqt angel9 Lu. j. Hic erit magn9. ꝛ fili9 altissimi vocabitur. Sup quẽ loco dicit Ber. Altissim9 nãqꝫ pr cũ ꝯuis oĩpotẽs sit. nõ tñ inequalẽ sibi filiũ gignere potuit. Fecit igitur angelũ magnũ. sꝫ nõ altissimũ. Solũ aũt vnigenitũ qz nõ fecit sed genuit. ipm sibi p oĩa comparẽ. nec iniuriam estimat nec iacturã. Scdo causatũ est gaudiũ hoc ex ꝯseruato pudore. Uñ Aug. i sermone de nati. dñi ait. Uir nõ trãsibit p portam sicut dñs ad ezechielem dixit nisi dñs de9 israel. vbi euidẽter ostẽdit. ꝙ sctã maria semp fuit vgo. s. ante partũ. i partu. et post partũ. Cõcipit ꝛ vgo est. gñat ꝛ virgo est. lactat ꝛ virgo est. Utiqꝫ corrũpi nõ potuit q integritatẽ gñauit. Tertio ei9 gaudiũ causabatur ex angelica iubilatõe. Audiebat eñ angelos iubilãtes. Uñ canit ecclia. Dũ paris ꝛ gaudes ꝛc. Et Hugo de sctõ vict. inqt. Ad ei9 partũ multitudo cecinit angelorũ. Absit igitur vt inter angelorũ discursus immũda sederit. vij. diebus. Et Ber. ait. Fulget in tenebris lux noua de celo. gaudium magnuz euãgelizat angelus de excelso. laudat multitudo militie celestis. datur gloria deo et pax hoibus bone voluntatis. Quarto causabatur hoc gaudiũ ex eo ꝙ pariebat sine dolore. Uñ Ber. inqt. O beata summe iter mulieres benedicta. sola a maledictione generali libera. ꝛ a dolore parturientiũ aliena. nec mirũ. si dolorẽ nõ intulit matri qui tulit dolores toti9 mundi. O vere nouitas inaudita. vgo peperit. ꝛ post partum inuiolata pmansit. fecunditatẽ plis cum carnis integritate. ꝛ gaudiũ matris habẽs cũ vginitatis honore. Et Hugo de sancto victore ait. Beata virgo maria non solum sine libidine ꝯcepit. sed neqꝫ de semine virili partum a c

Gaudium qd babuit i pturitiõe causabatur ex qttuor.

cepit. et ob hoc sine dolore filium edidit. Et Aug. in sermone natiuitatis eiusdem dicit. Precisum est in ea illud Eue infelicitatis eulogium. s. in tristitia paries filios. quia ista in leticia dominum parturiuit. que illa peccatorem. ista edidit innocentem. Ipsa igitur virgo benedicta in pariendo dulcissimum filium suum tantam sensit suauitatem. tantoque gaudio ac exultatione fuit repleta vt nostris nequeat sermonibus referari. Omnes enim sui sensus corporales et spirituales inenarrabilem consolationem perceperunt. O ineffabile gaudium marie. cum vidit se peperisse regem angelorum. saluatorem mundi. creatorem omnium. et deum deorum. ac dominum dominantium. radios sue diuinitatis a toto corpore emittentem. Cum oculis corporeis cernebat messiam a sanctis patribus tam antie desideratum. Cumque illum in brachijs suis suscipiens. dulciter ad pectus stringebat. et suauiter illi lac suum virgineum propinabat. Et ideo in corona nostra illi dixi. De fame gustare vn pocho o maria. De quel piacere e smisurato ardore. Che de dolceza ti passaua el core. Quando el to fiol in brazo haueui. Elui del tuo lacte se nutriua E poi con soi brazeti ti stringiua Si che di gaudio tuta te rapiua. Quis cogitare sufficiat quantum gauisa fuerit quando vidit pastores filium suum reuerenter adorantes. qui dixerunt ei. Gaude gaude maria. per che ogni ride e canta la celeste compagnia. e iubila tuta quanta. O inestimabilis iocunditas. O incomparabile gaudium. O ingentissima virginis iubilatio. Si enim natiuitas filij sui gaudium attulit vniuerso mundo iuxta illud Luc. ij. Annuncio vobis gaudium magnum quod erit omni populo. quantum iocunda fuisse putanda est eius dilectissime genitrici. Nam de beato Jacopono de tuderto ordinis nostri legitur. quod in solennitate natiuitatis domini nostri iesu christi. cum in choro audisset intonari. Gloria in excelsis deo etc. ex memoria mellifflue natiuitatis christi ex virgine et pre dulcedine scissum est cor. et plenus iubilo et suauitate migrauit ad dominum. Sanctus autem Franciscus cum in nocte natiuitatis domini in loco grecij post euangelium predicaret populo de parturitione virginis. visus est a multis habere in brachijs suis dominum iesum in forma pueruli. ex cuius amplexibus mirum in modum consolabatur.

Pars tertia huius sermonis que dicitur adorationis siue oblationis.

Tertium gaudium virginis gloriose fuit in magorum adoratione. Unde sciendum pro maiori istius gaudij declaratione quod dicitur Esa. xlv. domino nostro iesu christo. Uere tu es deus absconditus. sanctus israel saluator. Deus enim pater dedit eum manifestum fieri non omni populo. sed testibus preordinatis a deo. vt ait Petrus Act. x. Pertinet enim ad diuine sapientie ordinem vt eius dona et secreta non equaliter ad omnes. sed immediate ad quosdam perueniant. et per eos ad alios deriuentur. Unde hoc etiam debuit circa domini iesu natiuitatem obseruari vt non omnibus manifestaretur. sed quibusdam. per quos posset ad alios peruenire. Quapropter sanctus Tho. in. iij. parte summe. q. xxxvi. ar. j. dicit. Natiuitas christi non debuit omnibus communiter esse manifesta. Primo quidem. quia per hoc impedita fuisset humana redemptio que per crucem peracta est. quia vt dicitur. j. ad Cor. ij. Si cognouissent nunquam dominum glorie crucifixissent. Secundo quia hoc diminuisset meritum fidei per quam ipse venerat homines iustificare: secundum illud ad Rom. iij. Justicia dei per fidem iesu christi. Si enim manifestis indicijs christo nascente eius natiuitas omnibus appareret. iam tolleretur ratio fidei que est argumentum non apparentium ad Heb. xj. Tertio quia per hoc venisset in dubium veritas humanitatis ipsius. Unde Aug. dicit in epistola ad Volusianum. Si nullas ex paruulo in iuuentutem mutaret etates. nullos cibos. nullos caperet somnos. nonne opinionem confirmaret erroris. nec hominem verum vllo modo suscepisse crederetur. et dum omnia mirabiliter faceret: auferret quod misericorditer fecit. Unde de gratia dei saluatoris erudiendi erant omnes homines ad salutem. non in principio natiuitatis eius. sed postea tempore procedente postquam operatus est salutem in medio terre. Unde post passionem et resurrectionem suam dixit discipulis Mat. vlt. ca. Euntes docete omnes gentes. hec ille. Notandum secundo est quod natiuitas christi quattuor generibus hominum fuit manifestata. Primo ipsi benedicte virgini et ioseph sposo eius qui instruendi erant de natiuitate dei antequam nasceretur. quia ad eos pertinebat reuerentiam habere prolis concepte in vtero. et obsequi nascituro. Sed quia eorum testimonium propter hoc quod domesticum fuisset habitum suspectum circa magnificationem christi. Nam testimonium domestici reprobatur et non valet. l. iure ciuili. C. de testibus. quia familiaritatis

Quod natiuitas christi non debuit omnibus esse manifesta.

Natiuitas christi fuit quattuor generibus hominum manifestata.

ppinquitatis.et cōsanguinitatis affectio veritatē impedire solet.c. accusatores.iii. q.v.Ideo oportuit vt alijs manifestaretur extraneis.quorū testimoniū suspectū esse non posset.ppterea ioseph certificatus est ab angelo Mathei.j. dū ei dixit. Joseph filij dauid noli timere accipe mariā coniugem tuam. Qđ em̄ in ea natum est de spū sctō est. Scđo manifestata fuit pastoribꝰ ab angelo.Luc.ij. Tertio istis magis qui puenerūt ad xpm.xiij.die natiuitatis eius quo die festū Epyphanie.i. manifestatiōis siue apparitionis celebrat. quia noua stella ipsis tribus magis apparuit.vt infra videbitur. Si em̄ reuoluto anno aut etiam duobus annis post xpi natiuitatem peruenissent ad christū.non inuenissent eum in bethleem.cum scriptū sit Luce.ij.ꝙ postꝙ perfecerūt omnia s̄m legem dñi scī puerū iesum offerētes in templū :reuersi sunt in galileā in suam ciuitatem nazareth. Quarto autem manifestata est iustis in templo. scī Symeoni ⁊ anne pphetis.qui de ipso pphetauerūt.vt habet Luce.ij. ⁊ isti oēs poterāt dicere cum magis. Vidimus stellam eius.Mat.ij.ca. De his vo magis

Tres reges dicti sunt magi.

tria ad presens videbimus. primū dicetur nominationis.scđm apparitionis.tertium vo oblationis.Quoad primum dico ꝙ isti reges appellati sunt magi.i. malefici. Vñ Exodi.viij. malefici pharaonis dicuntur magi.⁊ similiter omnes incantatores ⁊ diuini dicunt magi.xxvj.q.v. c. nec mirum. et.l.nemo.C.de male.Dicit autem Chrysosto.super Matheum istos fuisse maleficos sed postea conuersos quibus voluit dominꝰ suam natiuitatem reuelare ⁊ eos ad se adducere.vt p hoc pctōribus spem venie preberet. ⁊ sic post conuersionem retinuerunt denominationem.sicut etiā Symon leprosus post curationem.⁊ qui semel fuit fugitiuus semp dicit fugitiuus.l.quid sit fugitiuus.ff.de edili.edic.Vel dicuntur magi. idest illusores.quia illuserūt herodem per aliam viam reuertentes ad regionē suam. Matthei.ij.Vel s̄m Rabanum sup Mattheū.Magi sunt q de singulis rebus philosophantur. Magus enim hebraice dicitur scriba.grece philosophus, latine vo sapiens.Unde dicuntur magi.i.sapientia magni.vt etiā dicit Archid.in.c. legimus §.sed econtra.xxxvij.distinctione.et in.cap. nec mirum.xxvj.questione.v. in verbo magi.De his magis sic dicit Remigiꝰ.Sciendum est ꝙ varia est de magis opinio. Quidā em̄ dicunt eos fuisse chaldeos.Chaldei em̄ stellā p deo colebāt.⁊ ideo dixerunt ꝙ nūcupantiꝰ eorū deꝰ ostendit verū deū natum.Alij vo dicūt ꝙ fuerūt pse. Nonnulli etiā dicūt eos de vltimis terre finibꝰ fuisse. Alij aūt asserūt eos fuisse nepotes.i.descendētes balaam:⁊ magis est credendum Balaam em̄ inter cetera q pphetauit. dixit Nūeri.xxiiij.Orietur stella ex iacob.⁊ consurget homo de isrl.eius igitur descendentes habētes hanc pphetiā mox vt viderūt stellam nouā intellexerūt regē natum ⁊ venerūt.hec Remigiꝰ.Dicit etiā Chrysosto. super Mattheū.ꝙ descēdentes de genere Balaam elegerūt de seipsis duodecim. et si quis eorū moriebat.filiꝰ eius.aūt aliquis ex ppinquioribus in eius locū substituebat qui singulis annis certo tēpore sup montē victorialē ascēdebant.⁊ ibi tribus diebus orabāt deū vt eis stellā illā de qua balaam pdixerat ostenderet. Quadā vo vice dum sic ibidē manerēt tres reges.stella quedā ad eos sup montes venit.que habebat formam pulcherrimi pueri.sup cuius caput crux splēdebat.que magos allocuta est dicens. Ite velociter in terrā iuda.⁊ regem quē queritis inuenietis. De hac autem

Opiniones d stella magorum.

stella diuerse fuerūt opiniões. Quidā em̄ dixerūt vt ait Remigiꝰ.ꝙ spūssanctus qui postea datus est aplis in forma ignis rite his magis apparuit in specie stelle.Chrysosto.vo sup Matth.videtur tenere ꝙ fuerit angelꝰ qui in tali specie apparuit. Doctores autem cōiter tenent ꝙ fuerit stella realiter de nouo creata.vt ponit Nicola.d lyra super Mat.Unde glo.sup illo verbo vidimus stellā eius.ait scī ppuā.qa hanc creauit ad ostēsionem sui. Quoad scđm

Quare xps natus se p stellam demonstrauit.

aūt videndū de magis.s.Quare per stellā facta fuerit magis demonstratio xpi nati. Respondet beatus Thomas in.iij. parte summe.q.xxxvj.arti.v.di. Sicut manifestatio syllogistica fit per ea que sunt magis nota ei cui est aliqd manifestandū.ita manifestatio q fit p signa debz fieri per ea q sunt familiaria illis quibꝰ fit. Manifestū est autē ꝙ viris iustis est familiare ⁊ consuetū iteriori spūssancti edoceri instinctu absqz signorū sensibiliū dem̄strationē.scz per spm̄ pphetie. Alij vo corporalibus rebus dediti per sensibilia ad intelligibilia

deducunt. Iudei tamen consueti erant diuina responsa per angelos accipere. per quos etiam legem acceperant secundum illud Act. vij. Accepistis legem in dispositione angelorum. Gentiles vero et maxime astrologi consueti sunt stellarum cursus respicere et ideo iustis. i. Simeoni et anne manifestata est christi natiuitas per interiorem instinctum spiritussancti iuxta illud Lu. ij. Responsum accepit symeon a spiritusancto etc. Pastoribus autem magis tanquam rebus corporalibus deditis manifestata est christi natiuitas per apparitiones visibiles. et quia hec natiuitas non erat pure terrena: sed quodammodo celestis. ideo per signa celestia vtrisque manifestatur. Ut enim Aug. dicit in sermone de epiphania. Celos angeli habitant. et sydera ornant. Utrique ergo celi enarrant gloriam dei Rationabiliter autem pastoribus tanquam iudeis apud quos frequenter facte sunt apparitiones angelorum reuelata est natiuitas christi per angelos magis autem assuetis in consideratione celestium corporum manifestata est per signum stelle. quia vt dicit Chrysostomus. per consueta eos dominus vocare voluit eos condescendens. Grego. autem dicit in homel. super Matth. Iudeis tanquam ratione vtentibus rationale animal. i. angelus predicare debuit. gentiles vero qui vti ratione nesciebant ad cognoscendum deum non per vocem sed per signa perducuntur. Et sicut dominum iam loquentem annunciauerunt gentibus predicatores loquentes: ita eum nondum loquentem elementa muta predicarent. Aug. autem dicit in ser. epiphanie. Abrae innumerabilis erat promissa successio. non carnis semine: sed fidei fecunditate generanda. et ideo stellarum multitudini est comparata. scilicet Gen. xv. vt celestis progenies speraretur. et ideo gentiles in syderibus designati ortu noui syderis excitantur vt perueniant ad christum per quem efficiuntur semen Abrae. Hec autem stella non fuit vna de stellis celestibus ab initio creatis. vnde Aug. in li. contra faustum dicit. Non erat illis erat stella que ab initio itinerum suorum ordinem sub creationis lege custodiunt. sed nouo virginis partu nouum sydus apparuit. Beatus vero Tho. in. iij. parte summe. q. xxxvj. ar. vij. inquit. Sicut Chrysostomus. dicit super Mat. quod illa stella que magis apparuit non fuerit vna celestium stellarum multipliciter manifestum est. Primo quidem quia nulla stellarum hac via incedit. hec enim stella ferebatur a septentrione in meridiem Ita enim iacet iudea ad persidem vnde magi venerunt. Secundo apparet hoc ex tempore. Non solum enim apparebat in nocte: sed etiam in meridie et suum fulgorem ostendebat quod non est

Qualis fuerit stella magis visa.

virtutis stelle. sed nec lune. Tertio quia quandoque apparebat. et quandoque occultabatur. cum enim magi intrauerunt hierusalem occultauit seipsam. Deinde vbi herodem reliquerunt ostendit seipsam. Quarto quia non habebat continuum motum sicut alie stelle. sed cum oportebat ire magos ibat. quando autem eos oportebat stare stabat sicut et de columna nubis que erat in deserto dicitur Exo. xiij. Quinto quia non sursum manens partum virginis demonstrabat: sed deorsum descendens hoc faciebat. Unde Mat. ij. dicitur. quod stella quam viderant magi in oriente antecedebat eos vsque dum veniens staret supra vbi puer erat. Ex quo patet quod verbum magorum dicentium. Uidimus stellam eius in oriente. non est sic intelligendum quasi ipsis in oriente positis stella apparuerit eis in terra iuda. sed quia viderunt eam in oriente existentem. et precessit eos vsque in iudeam. Non potuisset autem distincte domum demonstrare. nisi fuisset terre vicina. erat ergo non in firmamento celi collocata. sed in aere vicino terre. vt ait Fulgentius. et secundum voluntatem dei mouebatur. vnde Leo papa dicit in sermone epiphanie. Tribus magis in regione orientis stella noue claritatis apparuit. que illustrior ceteris. pulchriorque syderibus in se intuentium oculos animosque converteret. vt confestim aduerteretur non esse ociosum quod tam insolitum videbatur. hec ille. Ex quibus omnibus patet quomodo hec stella ab alijs differebat Origine. quia non fuit creata cum alijs a principio mundi. sed solum in natiuitate christi. Item officio. quia alie stelle facte sunt vt sint in signa et tempora. Gen. i. hec autem vt duceret magos. Item duratione. quia alie stelle sunt perpetue. hec autem, vt ait. Nicolaus de lyra finito suo ministerio rediit in preiacentem materiam. Item in situ et locatione. vt s. dictum est. Item in radiatione quia ceteris stellis erat lucidior. ita quod splendor solis eam obscurare non poterat. et etiam in meridie splendidissima apparebat. Item in motu. quia non mouebatur motu circulari. sed progressio. Item in sui demonstratione. et celatione ad tempus. Dicit quoque beatus Thomas vbi. s. ar. v. Stella que christi natiuitatem manifestauit omnem occasionem erroris subtraxit. Ut enim Aug. dicit contra Faustum. Nulli astrologi ita constituerunt nascentium hominum fata sub stellis. vt aliquam stellarum homine aliquo nato circuitus sui ordinem reliquisse. et ad eum qui natus est perrexisse asseuerent, sicut accidit circa stellam;

Differentia illius stelle ab alijs

que demõstrauit natiuitatez xp̄i. Et iõ p hoc
nõ cõfirmat error eoꝝ qui forte nascentiũ
hoĩm astroꝝ ordini colligari arbitrantur.
Nõ aũt credũt astroꝝ ordinẽ ad hoĩs nati
uitatẽ posse mutari. Silr etiã vt dicit Chry
so. nõ est hoc astronomie op⁹ a stellis scire
eos q̃ nascunt. sz ab hora natiuitatis futu
ra p̄dicere. Magi aũt tp̄s natiuitatis non
cognouerũt. vt hinc sumẽtes. initiũ a stella
rũ motu futura cognoscerẽt. sed poti⁹ econ
uerso. Et sicut Aug. dicit ĩ ser. Epĩe. Ma
gi ab angelis aliqua monitione reuelatio
nis audierũt. ꝙ stella xp̄m natũ significa
ret. ꝛ ꝓbabile videtur ꝙ a bonis qn in xp̄o
adorando salus eoꝝ iam querebat. hec ille
Et idem Augu. in li. questionum noui ꝛ ve
teris testamẽti ait. Regem intellexerũt na
tum cũ stella indice tp̄alis rex soleat desi
gnari. Ut eñ magi nõ maliuolẽtia astroꝝ
cursum. sed rerũ curiositate speculabant
Leo aũt papa in ser. epĩe dicit. Preter il
lã stelle spẽm q̃ corporeũ incitauit obtutuz
fulgẽtior ꝟitatis radi⁹ eoꝝ corda ꝑdocuit.
Btũs ꝟo Tho. vbi. s. ar. viij. inquit. Magi
sunt p̃mitie gentiũ in xp̄o credẽtiũ. in qb⁹
apparuit sicut in quodã p̄sagio fides ꝛ de
uotio gentiũ venientiũ a remotis ad xp̄m
Et ideo sicut deuotio ꝛ fides gẽtiũ ĩ absq
errore p inspirationẽ spũssancti. ita etiam
credendũ est magos a spũsancto ĩspiratos
sapiẽter xp̄o reuerẽtiã exhibuisse. hec ille.
De oblatione magoꝝ Quoad tertiũ ꝟo. s. de oblatiõe magoꝝ
p̄dictoꝝ inq̃t Chryso. super Mat. Si magi
regẽ terrenũ querentes venissent. fuissent
cõfusi. quia tãti itineris laborez, sine causa
suscepissent. vñ nec adorassent. nec mune
ra obtulissent. Nũc aũt q: celestẽ regẽ q̃re
bant. etsi nihil regalis excellẽtie in eo vide
rũt. tñ soli⁹ stelle testimonio contẽti adora
uerũt. Uiderunt eñ hoĩem ꝛ adorauerunt
deũ ꝛ obtulerũt munera dignitati xp̄i con
gruentia. Aurũ quidez quasi regi magno.
Thus qd̃ in dei sacrificio ponit' immolant
vt deo. Myrrha qua mortuoꝝ corpora con
diunt p̄bet tanq̃ p salute oĩm morituro.
Greg. qz in homel. epĩe idem confirmans
ait. Magi ꝟo aurũ thus ꝛ myrrhaz deferũt
Aurũ quippe regi congruit. thus ꝟo in dei
sacrificio ponebat. myrrha aũt mortuorũ
corpa cõdiunt Cũ ergo magi quẽ adorant
etiam mysticis muneribꝰ p̄dicant. Auro re
gẽ thure deũ. myrrha mortalẽ. Alij autem
quidã doctores dicũt ꝙ obtulerunt aurum
in paupertatis subsidiuz. thus in stabularis
fetoris remediũ. myrrhã ꝟo in teneritudi
nis puerilis obsequiũ ad vnguenda mẽbra
illius debilia ꝛ tenera ac delicatissima qui
nr̃as penalitates ꝛ infirmitates assumpsit.
Nos aũt btõs magos admirabiles nobis
reddit labor itinerationis: q: lõgitudo via Magi cõmendant.
rum nõ retraxit eos qn pgerẽt ad dñm no
struz iesum xp̄m. Non etiã difficultas tem
poꝝ. q: in hyeme. Non multitudo expensa
ruz quas oportebat facere. Nõ teneritudo
cõplexionũ: q: erãt delicate p̄sone. Nõ peri
culũ p̄sonarũ. q: eis poterãt fieri multe in
sidie. Non timor vsurpationum. s. ne sua re
gna ab alijs interim vsurparent. Uenera
biles etiã eos reddit audacia confessionis
q: coram herode qui regnuz iudaicum sibi
vsurpauerat ꝯfessi sunt xp̄m natũ eẽ regez
iudeoꝝ. Sed hic queri põt. quõ in. xiij.
diebus potuerunt magi venire de vltimis
terre finibus. vl' saltẽ de terra lõginq̃ vsq
in hierl'm q̃ est in medio terre habitabilis
cũ a patria eoꝝ vsq in hierl'm eẽt via vnꝰ
anni ẜm Chryso. Et respondet remigius ꝙ
puer ad quẽ ꝓperabãt. eos in tã breui spa
cio ꝑducere potuit. Uel dicẽdũ ẜm Hiero.
ꝙ super dromedarios venerũt. qui sunt ve
locissimi. ꝛ tantũ currũt vna die quantum
equi in multis. Et tũc ĩpletũ est illud Esa.
lx. Inũdatio cameloꝝ opiet te. dromedarij
madian ꝛ epha. Si etiaz querat. q̃re poti⁹
in hierl'm perrexerũt q̃ ad aliã ciuitatem Quare magi venerũt ĩ hierl'm
ad querendum xp̄m. R̃ndet Remigius ꝙ
hierl'm magna erat ciuitas ꝛ regalis. ꝛ iõ
credebat ꝙ talis puer non nisi in regia ci
uitate nasci deberet. Uel ibi prexerũt vt lo
cũ natiuitatis xp̄i certi⁹ discere possent q:
ibi sapientes scribe ꝛ legis doctores reside
bant. vt impleret qd̃ dictũ est p ꝓphetam
Esa. ij. De syon exibit lex. ꝛ verbum dñi de
hierl'm. Item vt studio magoꝝ damnaret
pigritia iudeoꝝ vt scz essent inexcusabiles
quia potuissent dicere. Nos quidẽ locũ na
tiuitatis scimus. sed tp̄s ignoramus. Et iõ
magi oñderũt eis tp̄s: ꝛ didicerũt ab ip̄is
locũ. O quãta igit fuit desidia iudeoꝝ qui
cum p scripturas inuenirẽt xp̄i aduentum
esse ꝓpinquũ viderẽtq reges a finibꝰ terre
venisse ad eũ querendũ ꝛ adorandũ. iuxta
ꝓphetiã dauid p̄s. lxxj. Reges tharsis ꝛ in
sule munera offerẽt. reges arabum ꝛ saba
dona aducẽt. Et adorabunt eũ oẽs reges
ꝛc. nõ curauerũt ad locum natiuitatis xp̄i

eis vicinū ꝛ ab ipsis demonstratum magis vna cū illis ꝑpare. Sꝫ hoc deo ꝑmittente factū est ꝑpter eoꝝ maliciā. Ut em̄ dꝛ i cōl ꝓuerbio. A chi dio vol male li tole el seno. Ut etiā dicit Grego. vbi. s. Jō stella dispa ruit ꝓpe hierl'm vt magi necesse haberent ꝯcontari principes iudeoꝝ de ortu messie ꝛ sic duplici testimonio firmarenꝭ in fide. scꝫ stelle ꝛ sacre scripture. Ipsi em̄ scribe et pharisei allegauerūt ꝓphetiā Michee .v. vbi dꝛ. ꝙ messias nasci debebat i bethleē.

Quare magi tā lōgā viāꝫ assumpserunt.

Sed hic inq̄rēdū est. q̄ causa magos im pulerit ad sumēdā tā lōgā ꝛ difficilē viam. Et r̄ndet Aug. in sermone p̄dicto sic dicēs. Cū al's multi nati essent reges iudeoꝝ nunq̄ quēq̄ illoꝝ ad adorandū q̄sierunt. qꝛ nec quēq̄ illoꝝ de celo loquētē dedice runt. Non itaq̄ regi iudeoꝝ. q̄les illic esse solebāt. hunc tā magnū honorē longinqui alienigene ab eodē regno extranei a se de beri arbitrabāꝭ. sed talē esse natū didicerāt i q̄ adorādo se salutē q̄ s'm deū est ꝯsecutu ros minime dubitarēt. Neq̄ ei etas cui saltē adulatio humana seruiret. nō in membris purpura. nō in capite diadema fulgēs. nō pompa famulantiū. nō terror exercit⁹. non glīosa fama ꝑelioꝝ. hos ad eū viros ex re motis terris cū tāto voto supplicatiōis at traxit. Jacebat in ꝑsepio puer ort⁹ recēter exiguus corꝑe. contemptibilis paupꝑtate. Sed magnū aliquid latebat in paulo qđ illi hoīes primitie gētiū. nō terrena ꝑtāte: sed celo narrāte didicerūt. hec ille. Cogno uerāt em̄ ꝑ apparitionē illius stelle. ꝙ na tus erat ille q̄ ait Apoc. vlt. Ego sū genus ꝛ radix dauid. stella splēdida ꝛ matutina. Quare autem ab oriēte venerint. assignat Chryso. sup Mat. rōnē dicēs. Ab oriēte ve nerūt magi. quia vnđ dies nascit. inde ini tiū fidei ꝓcessit. qꝛ fides lumē est aīarū. vl' qꝛ oēs qui ad xp̄m veniūt. ab ip̄o ꝛ per ip̄ꝫ veniūt.

Quare herodes turbat⁹ est.

Cur aūt herodes rex turbat⁹ sit. tres inter alias possunt cause assignari. Primo. s. vt celsitudo maiestatis xp̄i mon straretꝭ. Unde Greg. vbi. s. ait. Celi rege na to rex terre turbatus est: qꝛ nimirum terre na altitudo confundiꝭ. cum celsitudo cele stis aperitur. Scđo vt eius iudiciaria po testas cognosceretꝭ vel figuraretꝭ. Uñ Aug. vbi. s. dicit. Quid erit tribunal iudicantis. qñ superbos reges cuna terrebat infantis Tertio vt deiectio regni diaboli ōnderetꝭ. Unde Leo papa vbi. s. inquit. Non tantū herodes in semetipso turbaꝭ quātū diabo lus in herode. Herodes enim hoīem xp̄m estimabat. sed diabolus deuꝫ. ꝛ vterq̄ re gni sui successorē timebat. diabol⁹ celestem sed herodes terrenū. Supflue tñ timebat herodes. qꝛ xp̄s nō venerat regnū terrenū in terra habere. Unde Leo papa vbi. s. ait ipsi herodi. Non capit xp̄m regio tua. nec mūdi dñs ꝑtātis tue sceptris est ꝯtentus angustiis. Oīs etiā hierosolyma turbata ē de natiuitate xp̄i. cum tñ summe gaudere deberet. qꝛ vt inquit Chrysost. De aduentu iusti non poterant gaudere iniqui. Uel tur batā se ostendit. lꝫ nō esset vt se suspectam nō redderet tyrāno: si se letā ostendisset de natiuitate regis iudeoꝝ. Et forte hac de cā nemo iuit cū magis ad videndū eum. Cuꝫ aūt ipsi magi discessissent ab herode mali gno ꝛ fraudulēto. q̄ q̄rebat occidere xp̄um simulās tñ cū magis se velle adorare eum Ecce ꝙ vt dꝛ Mat. ij. iterum eis apparuit stella q̄ primo disparuerat. Et in eodē. c. dꝛ Uidentes aūt stellā magi gauisi sunt gau dio magno valde. Jn tota aūt sacra scriptu ra nullibi reperiunꝭ tot verba leticie simꝉ posita: que quidē verba sunt vnita ad deno tandū ineffabile eoꝝ gaudiū. Per tria aūt verba leticie. s. gauisi sunt gaudio magno significaꝭ leticia oīm triū potentiarū ani me que tote erant intente ad querendū et inueniēdū v̄ginis filiū. que letate sunt ve hemēter. Dū aūt addiꝭ valde. denotaꝭ gau diū oīs sensus corꝑis repleti leticia ex in uētione xp̄i. Uidētes em̄ stellā. certificati sunt ꝙ ip̄m indubitāter in ꝓximo inueni rēt. cū bethleē vbi natus erat ꝓpe ad q̄nq̄ miliaria eē cognouissent. Unde seqꝭ in p̄dicto euāgelio. ꝙ ipsa stella p̄cedens eos duxit ad locū vbi erat puer. ꝛ ibi firma ste tit. indicās eis ꝙ ibi i illo tugurio erat sal uator mūdi cū virgine benedicta mr̄e sua. Unde seqꝭ. Et intrātes domū inuenerūt puerū cū maria mr̄e eius. O iocūda inuen tio. Desideria em̄ cum completa fuerint de lectant animam. Prouer. xiij. Et ꝓcidentes adorauerūt eum. Ubi Bern. exclamat di. Quid facitis o magi quid facitis. Lacten tem puerum adoratis. in tugurio vili. i vi libus pannis. Ergo ne deus iste. Et vbi est regis aula: vbi curie regalis freq̄ntia? Nū quid aula est stabulū: thronus presepium. frequētia ioseph ꝛ maria. Jste insipientes sunt vt fierent sapiētes. hec ille. Sequitur

Cōditō nes bo neobla tiōis vł elemo/syne.

autē. Et apertis thesauris suis obtulerūt ei munera aurū thus ꝛ myrrham. In quo actu mystice designauerūt conditiones q̄s dꝫ habere bona oblatio ꝛ elemosyna. Dum em̄ dicit aptis. ostenditur largitas ei⁹. thesauris bonitas. suis ꝓprietas. Ut nō solū elemosyna fiat largiter ꝛ abūdāter in magna copia ꝛ de bonis rebus. non corruptis sꝫ etiā de ꝓprijs ꝛ nō alienis rebus. Dum aūt addit obtulerunt, denotat celeritas ꝛ hylaritas vt fiat libenter ꝛ alacri animo et vultu ꝛ cito p̄ueniendo petitionē paupertatꝭ ꝛ nō expectando vt p̄cibus extorqat. Dum vero dicat ei significat discretio elemosyne ꝛ sinceritas vt scꝫ fiat discrete paupi ꝛ non diuiti siue nō indigenti. nec ex vana gloria vel alio malo fine. sed sincere ex charitate ꝛ amore dei. vt ei sit datum qđ eius causa datur pauperi. Dum aūt additur munera ostenditur liberalitas elemosyne vt quod ex debito ꝛ ꝑ sua mercede debet q̄s habere ei non det tanq̄ elemosyna. ꝛ ne detur aliquid alicui sub p̄textu pietatꝭ. vt postea amplius habeat ab eo. dum aūt dꝛ aurum thus ꝛ myrrhā q̄ tria quilibet eoꝝ obtulit. vt dicūt docto. vnde falsa est illa sententia. Caspar fert myrrham. thus melchior. balthasar aurum. Ex hac diuersoꝝ munerum oblatione denotatur varietas elemosyne. Non em̄ sufficit paupi dedisse panes. si vino vel vestimento indigeat ꝛ quis ei subuenire potest. Quid autē mystice designarent hec tria munera circa ꝑsonaꝫ christi: superius diximus. De quo etiā ecclia in officio epyphanie canit. Tria sunt mūera preciosa que obtulerūt magi dn̄o in die ista, ꝛ habēt in se diuina mysteria. In auro vt ostendatur regis potētia. In thure sacerdotem magnū considera. ꝛ in myrrha dominicam sepulturam. Notandū ꝟo est q̄ quia ordo rōnis exigit vt ꝭm graduꝫ dignitatis et excellētie ꝛ valoris alicui cultus exhibeat honoris ꝛ reuerentie. c. statuim⁹. de maio. ꝛ obe. Unde cuꝫ magnus cultus honoris perpendatur in muneꝝ oblatione. magnis ꝛ dignis ꝑsonis nō vilia sꝫ magna ꝛ nobilia sunt donaria faciēda ꝛ offerenda. Nam vt dꝛ in. c. ꝛ si questiones. de simo. In accipiēdis vł dandis muneribus ꝑsone dantis ꝛ accipiētis est qualitas attēdenda. iō cum ipsi offerētes essent sapientissimi ꝛ cognoscerent nobilitatē rerū. ꝛ essent diuites. q̄ reges ꝛ dn̄i, ꝛ offerre vellēt ei q̄ potens est

Magi cōgrue illa tria obtulerunt.

in celo ꝛ ī terra. qui dixit Matthei. xxviij. Data est mihi oīs potestas ī celo ꝛ ī terra. Congrue elegerunt facere ei oblationes de trib⁹ quoꝝ quodlibꝫ in genere suo est optimū. Aurū em̄ ē potioris valoris inter metalla. thus potioris odoris inter aromata myrrha potioris vigoris inter vnguenta. Recte ergo dn̄o iesu obtulerūt aurū. quia ipe est rex regum ꝛ dn̄s dn̄antium Apoca. xix. Aurū nāq̄ offert regib⁹ pro tributo. ca. si tributum. xj. q. j. ꝛ ꝑ glo. in. c. generali. in ꝟbo regalia. de elec. li. vj. Quia ꝟo in thure sapia designatur. vt ait. Salomō Sap. vij dicēs de sapientia q̄ infinit⁹ est thesaurus hoībus. Ideo cōgrue illud obtulerūt ei in q̄ sunt oēs thesauri sapie dei abscōditi. ad Col. ij. Et sic ī auro ꝛ thure eū ꝓfessi sūt eē verū reges de regio genere dauidico q̄ promissus erat in lege super isrł regnaturus. atq̄ summū sacerdotē de stirpe aaron qui debebat sacrificare suū p̄ciosissimum corp⁹ super aram crucis. ꝛ deū ac dn̄m suum. per myrrhā ꝟo eū designauerunt debere ꝓ humani generis redēptione mori. ꝛ in sepulcro myrrha eius corp⁹ condiri. sicut postea factum fuisse patꝫ Ioh. xix. In his quoq̄ munerib⁹ designauerūt tria mūera q̄ oms fideles christiani debēt offerre dn̄o Iesu: Nam apto thesauro suo debent de scrinio cordis sui offerre ei cordialē dilectionem ꝛ charitatē que ꝑ aurum figurat. quia sicut aurū est valore maximū. ꝛ ꝟtute optimuꝫ: nā cor debile restaurat ꝛ confortat. ꝛ ꝓpter hoc ponit in electuarijs infirmorū. Item in tenore solidū multūq̄ durans. sic charitas inter oēs ꝟtutes p̄ncipatū tenet. ꝛ qui de ea plus hꝫ. plus valet. ꝛ qui nihil charitatis habꝫ. nihil valet. vt patet. j. ad Corinthios. xiij. vbi apostol⁹ ait. Si linguis hominum loquar et angelorum. charitatem autē non habeā nihil sum. Item charitas supueniens restaurat oīa merita deperdita. ꝛ confortat corda debilia ad operanduꝫ instanter opera virtuosa. Et ideo charitatem non habēti dicit domin⁹ Apocalyps. iij. cap. Dicis quia diues sum et locuples: ꝛ nullius egeo. Et nescis quia tu miser es ꝛ miserabilis. pauper cecus et nudus. sed suadeo tibi emere a me aurum ignitum vt locuples fias. ꝛ offeras deo tuo. Charitas etiā est solida. quia tenet hominē solidum ꝛ firmuꝫ in bono. Unde de ea inq̄t aplus vbi. s. charitas nunq̄ excidit, transsum.

ptiue in.c.charitas nunq̄.de peni. dist. ij. Et ideo de habēte charitatē dici pōt illud Eccli.l. Quasi vas auri solidū. Item q̄libet fidelis debet dn̄o iesu offerre thus deuote laudatiōis ꝛ orōnis. quia ipse ait ps. xlix. Sacrificium laudis honorificabit me ꝛc. Et ideo vnusq̄sq; d3 dicere cū eodē ꝓpha ibidē. Dirigat dn̄e orō mea sicut incensum in cōspectu tuo. Eleuatio manuū mearum sacrificiū vespertinū. Et tūc de q̄libet tali dici poterit illud Eccli.l. Quasi thus ardens in igne positū. Item debem⁹ illi offerre myrrham carnalis afflictionis ꝛ mortificatiōis. penitētieq; ꝛ macerationis. Sicut em̄ myrrha licz sit amara: tn̄ habz odorem bonū ꝛ vigorē cōseruatiuū a putrefactione sic penitētia licz videat esse amara quoad sensualitatē. tn̄ est odorifera deo ꝛ nos preseruata a putrefactione vitiorū. ꝛ est valde vtilis ꝛ fructifera. iuxta illud Jac.j. Omnis disciplina in p̄senti quidem non videt esse gaudij sed meroris postea ꝟo fructū pacatissimū affert exercitatis per eā. Et tunc dicere poterit quilibet nostrum illud Eccli. xxiiij. Quasi myrrha electa dedi suauitatem odoris. Et illud Can̄.v. Manus mee distillauerunt myrrham. ꝛ digiti mei pleni sunt myrrha pbatissima. Et p̄dicta q̄si oīa confirmat Greg. in homel. epyphanie. Sed iā ad ꝯtēplandū ꝟginis gaudium veniamus

Quātū gaudiū maria habuit de regū oblatione.,

Si em̄ tantū gauisi sunt magi de vna iesu xp̄i visione: quātū gaudere debebat ei⁹ mater de quotidiana ei⁹ amplexatiōe. osculatione. lactatiōe. ꝛ dulcissima cōuersatione. Cogita aliquātulum o paupcula mulier q̄ si esses in puerpio decubans cum filio ꝛ in maxima paupertate. quantum gaudium haberes si aliq̄s prepotens dn̄s corā eo genu flecteret ꝛ ei preciosa mūera offerret. Quātum ergo gaudere debebat ꝟgo benedicta que paupcula existens vidit istos tres reges sapiētissimos ac potētes qui cū tanta comitiua de tā lōginquis partibus ad visitandū filiū suū venerant stella eos ducente eidē filio suo adorato tanq̄ eorū ꝟo deo. tā p̄ciosa munera abundanter offerre. ꝛ suis oībus necessitatib⁹ copiosissime satisfacere. Possum⁹ aūt deuote meditari q̄ existēs benedicta ꝟgo sola in diuersorio cū puero suo atq; ioseph ac boue ꝛ asino. sentiens tot gentes. equos. pedites camelos. milites baronesq; cū turba magna venire. cepit timere ne isti venirēt ad perdēdū filium suū vnde subito accipiēs eū posuit in p̄sepio ꝛ feno cooperuit. O iesu dulcis. O imperator mūdi. O īfinita maiestas. O summa potentia ꝛ bonitas. Quō stas. Ubi cubas. Ubi quiescis. Cōsidera modicū o sensualis ꝛ carnalis qui gaudes mūdo ꝛ delitijs. vn̄ Ber. inquit. Quid vltra gloriaris o diues in volutabro lecti picti ꝛc. Abscondito igit dulci iesu inter bouem ꝛ asinum ecce appropinquant scutiferi ꝛ famuli alieq; gētes. Stella aūt stabat supra locum vbi erat dn̄s iesus. nec vltra ꝓgrediebat. Arbitrantes ergo q̄ ibi esset. intrantes ipsi reges et neminē videntes nisi mariam paupculam puellam ꝛ ioseph. egrediunt ꝛ aspicientes stellam vidēt eam firmam stare supra presepium et iterum egrediunt. ꝛ non videntes eum iterum egrediunt. ꝛ videntes stellam stare immobilē. tertio ingrediunt. querentes vbi erat puer q̄ nat⁹ erat rex iudeorum. Quibus cum timore dixit benigna virgo. O reges. p̄ncipes. rogo amore dei ne molestetis me paupculā matrē. Tunc illi hoc audientes dixerunt. O virgo sancta. O virgo illibata. O mater dei ne timeas. Uidimus em̄ stellā ei⁹ in oriente venim⁹ cū munerib⁹ adorare eū. Nos venim⁹ benefacere ꝛ non male. Ne tardes obsecram⁹ ostēdere nobis desideriū cordis nostri. O spes nr̄a vbi es. O gaudiū nr̄m. O expectatio nr̄a. O dulcis iesu ostende nobis faciem tuam ꝛ salui erimus. Uidens autē pijssima virgo eorum magnam deuotionem et fidem perrexit ad presepium. Considera modo quomodo illi reges ꝛ barones summa cū reuerentia ac deuotione ipsam sequūtur euntem ꝟsus p̄sepiū. ꝛ subito btā ꝟgo cum venisset vbi erat fili⁹ genuflexit. ꝛ illi similr. Et tunc discooprit benignissimū iesum et ostēdit illis. Quē illi videntes subito depositis coronis ꝛ sceptris regalibus adorauerunt eum ꝛ nō potuerūt lachrymas continere. sed cū fletu exclamauerūt dicētes. O diuina bonitas vbi iaces. O saluator mūdi. O gaudiū angelorū quō te humiliasti. O quantus feruor. O magnanima fides istorū regū qui nō suspicati sunt indignum regis habitaculū. Non paupertatē matris. nō viles pāniculos. non asperitatē feni. nō feditatē stabuli. nō paruitatē pueri. sed in abiecto loco et aspero feno mirabant filij dei humilitatē. qui exinaniuit semetipsum. ad Phil. ij. In paupertate matris stupebant

de indicibili eius paupertate. In vilib⁹ pāni
culis attēdebāt splendorē virtutū. In mor
tali carne cōsiderabāt ineffabilē ei⁹ digna
tionē. Possumus autem cōtemplari ꝙ di
abolus conatus est auertere magos a fide
xpi. ⁊ pbare ꝙ nō erat deus: sed purus hō
multiꝫ rationib⁹ quib⁹ sapiētissima ꝟgo re
spōdit. Et primo sic arguit diabolus dicēs
Iste puer generādus annūciatus est femie
ergo est tm̄ hō ⁊ nō deus. Cōseqnētia ptꝫ.
qꝛ isaac. samson. ⁊ Iohānes baptista annū
ciati sunt parentib⁹ suis qui tñ non fuerūt
nisi hoīes. Rñdit beata virgo. Verū est ꝙ
iste puer annūciat⁹ est mihi nasciturus ex
me. sed virgine remanēt. quod de alijs non
fuit. De me em̄ predictū fuit Esa.vij. Ecce
virgo cōcipiet ⁊ pariet filiū ⁊ vocabit no
men eius emanuel. i. nobiscū deus. ⁊ Eze
chie. xliiij. Vidi portam in domo dñi clau
sam ⁊c. Et Dan.ij. lapis abscisus est de mō
te sine manib⁹. Scd̄o dixit diabolus. Iste
puer cōceptus est in vtero femine. ergo est
hō ⁊ non de⁹. ptꝫ cōsequentia. Quia de⁹ cū
sit infinit⁹ omnia implet. vñ ait Hierem.
xxiij. Celum ⁊ terram ego impleo. ergo non
potuit claudi ꝟginis vtero. Respōdit bea
ta virgo illud Augu. in li. cōtra Faustū ma
nicheuꝫ di. Non plane catholica fides que
christum dei filiū natum ꝫm carnem credit
ex virgine vllo modo eūdem dei filiū sic in
vtero mulieris includit: quasi extra nō sit.
quasi celi ⁊ terre administrationeꝫ deserue
rit. quasi a patre recesserit. sed vos mani
chei corde illo quo nihil potestis nisi corpo
ralia fantasmata cogitare. ista omnino nō
capitis ⁊c. Dixit quoqꝫ illud eiusdeꝫ Aug.
in epistola ad Volusianū. Hominū iste sen
sus est nihil nisi corpora valentiū cogitar.
quoꝝ nullum pōt vbiqꝫ esse totū. qm̄ p in
numerabiles partes aliud alibi habeat ne
cesse est. longe alia est natura anime ꝙ cor
poris. quanto magis dei qui creator est ani
me ⁊ corpis. qui nouit vbiqꝫ tot⁹ esse. ⁊ nul
lo cōtineri loco. nouit venire nō recedēdo
vbi erat. nouit abire nō discedendo quo ve
nerat. vñ nō est facta mutatio in deo: sed i
homine assumpto. Tertio arguit diabolus
di. Iste puer natus est ex femina. ergo est
hō ⁊ nō deus. Patet cōsequētia. quia sicut
mors hominū subsecuta est ex pctō pmoꝝ
parētū. iuxta illud Gen.ij. Quacūqꝫ die cō
mederitis ex eo morte moriemini. ita etiā
dolor part⁹. ꝫm illud Gen.iij. In dolore pa

D Quōd diabolus conabat reges auertere a fide p decē argumenta.

ries filios. Sed hoc nō fuit ꝯueniēs deo na
sci cū dolore mrīs parturiētis. g ⁊c. Rñdit
btā ꝟgo. Ille mulieres pariūt filios cū do
lore que cōtraxerūt pctm̄ originale. ego au
tem sum illa de qua dr̄ Can.iiij. Tota pul
chra es amica mea: ⁊ macula nō est i te. Et
iō peperi filiū meuꝫ sine dolore. Vñ de me
pphetatū fuerat Esa.xxv. Germinans ger
minabit sicut liliū. ⁊ exultabit letabūda et
laudans. Quarto arguit diabolus di. Iste
puer natus est apud ciuitatē paruaꝫ. ergo
est hō ⁊ non de⁹. ptꝫ consequētia. qꝛ Esa.ij.
dr̄. De syon exibit lex: ⁊ verbū dñi de Hieru
salē. Si ergo iste puer erat de⁹. nasci debe
bat in Hierusalē. Respōdit virgo bñdicta.
Filius dei debebat nasci de semine Dauid
ꝫm carnē cui dixit deus pa ter ps. cxxxj. De
fructu vētris tui ponā super sedē tuā. ⁊ iō
apud Bethlem nasci debebat a qua Dauid
originē traxit. ⁊ in qua natus est. j. Regum
xvj. vt impleret pphetia Michee. v. dicēs
Tu Bethleē terra ephrata paruula es i mi
libus Iuda. Ex te exiet dux qui regat popu
lum meū israel. ⁊ egressus eius ab initio a
dieb⁹ eternitatꝭ. vbi trāslatio chaldaica hꝫ
ex te egredietur Messyas. Quīto diabol⁹
arguit dicēs. Iste puer nat⁹ est plorādo. er
go est hō ⁊ nō de⁹. Antecedens ptꝫ Sap.
vij. Similē vocē omnib⁹ emisi plorās. ꝯse
quētia etiā ptꝫ. quia vt ait Sibylla agrip
pa. est leticia sempiterna. Rñdit sapiētissi
ma ꝟgo di. Iste plorat⁹ congruus fuit fini
incarnatiōis. qꝛ ad hoc filius dei carne ex
me assumpta venit in mūdum. vt p pecca
to generis humani satisfaceret. De cui⁹ fle
tu predixit pdicta sibylla di. Flebit deus le
ticia sempiterna. Unus aūt p peccato alte
rius satisfacit. qñ penā pctō illi⁹ debitā in
se suscipit. plorat⁹ autē ē pena peccati. qđ
est i mundū p Adā introductū. Et ideo cō
gruū fuit ad finē incarnatiōis: vt fili⁹ me⁹
penalitateꝫ hanc ⁊ alias susciperet. sicut pdi
ctum fuit Esa. liij. Vere languores nostros
ipse tulit. ⁊ labores nostros ipse portauit.
Sexto inquit diabolus. Iste puer inuolut
pānis. ergo est hō ⁊ nō de⁹. Antecedēs ptꝫ
Lu.ij. ibi. Inuenietis infantē pānis inuo
lutū. Cōsequētia etiā ptꝫ. qꝛ si deū celi celo
rū capere nequeunt. ij. Paral. vj. multo mi
nus pānis pōt inuolui. Rñdit btā virgo il
lud beati maximi in sermone de natiuitate
dñi. Si tibi sensuū tuoꝝ fragilitate minus
dignū videt filiū dei de femina natū crede

re: virginē cogita pepisse. Si tibi pāni qb⁹ inuolutus est fortasse vilescūt: angelos col laudātes: ꝛ multitudinē celestis exercitus admirare. De⁹ ergo oīpotēs voluit īuolui pāniculis. iuxta illud qꝺ canit ecclīa. Mē bra pānis īnuoluta virgo mr̄ alligat. ꝛ ma nus pedesq̄ crura stricta cīgit fascia. vt ho minē in pcīs īuolutū ꝛ ligatū dissolueret.

I Septimo arguit diabolus dī. Iste puer nat⁹ est inter aīalia. ergo est hō ꝛ non de⁹. Antecedens ptꝫ Baruch. iij. vbi dr. In me dio duoꝝ animaliū cognosceris ꝰm vnam translationē. cōsequētia ptꝫ. qꝛ absurdū vi detur deū sapiētie cōditorē inter bruta ani malia nasci. Rn̄dit btā ꝟgo. qꝛ hō ꝑ pcīm fact⁹ erat vt bestia. Uñ de eo ps. xlviij. in quit. Cōparat⁹ est iumentis insipiētib⁹. ꝛ si milis fact⁹ est illis. Iō dei fili⁹ vt bestialita tē ei⁹ in rōnabilitatē cōuerteret natus vo luit ad h̄ insinuādū in medio bestiaꝝ repo ni. Itē vt ꝟificaref ꝓphetia Esa. i. cogno uit bos possessorē suuꝫ ꝛ asin⁹ presepe dñi sui. Itē vt ꝑ h̄ designaref cōuersio iudeoꝝ ad eius fidē. qui figurātur ꝑ bouem. vt pa tuit ī pastorib⁹. Et gētiliū q̄ figu anf ꝑ asi nū. vt nūc ptꝫ ī magis. Itē ꝑ bouē designa tur maturitas discretionis. q̄ est in aīa filij mei ꝑfectissimo mō. Et ꝑ asinū austeritas oneris q̄ erit in corpe eius. Octauo arguit diabol⁹ dī. Iste puer nat⁹ est in diuersorio. ꝛ reclinat⁹ in p̄sepio. ergo est hō ꝛ nō de⁹. Antecedēs ptꝫ Lu. ij. Reclinauit eū in p̄se pio. qꝛ nō erat ei loc⁹ in diuersorio. Conse quētia etiā ptꝫ. qꝛ h̄ indecens videf diuine maiestati. Rn̄dit beatissima ꝟgo illud san cti Maximi in sermone de natiuitate dñi. Si p̄sepe in quo infans iacuit despicis. eri ge paulisper oculos. ꝛ nouā in celo stellam prestantē mundo natiuitatē dñicā cōtue re. Si credis vilia. crede mirifica. si de his que humilitatis sunt disputas. q̄ alta sunt ꝛ celestia venerare. s. istam micantē stellā. cuius ductu isti reges huc venerūt. sicut p̄ dictū fuerat Esa. lx. dum dr. Et ambulabūt gētes in lumine tuo. ꝛ reges in splēdore or tus tui. Non dixit diabolus. Iste puer vo catur noīe humano iesus. ergo est hō ꝛ nō deus. ptꝫ cōsequētia qꝛ Exo. iij. dixit deus Moysi. Quid queris nomen meum qꝺ est mirabile? Rn̄dit btā virgo illud qꝺ inquit deus Esa. lij. Propter hoc sciet ppls meus nomen meū in illa die. qꝛ ego ipse q̄ loque bar ecce adsum. Decimo argit diabol⁹ di cēs. Isti magi obtulerūt myrrhā huic pue ro. ergo est hō ꝛ non de⁹. qꝛ myrrha daf ad preseruationē a corruptōe q̄ nō cōuenit di uinitati. Rn̄dit btā virgo. Quia imortalis deus pro hoīm salute fact⁹ est mortalis. iō debuit ei myrrha offerri. ꝑ quā mortalitatꝭ assumptio designaf. Uñ can. iiij. ipse ait. Uadā ad monte myrrhe ꝛ ad collē thuris. De oblatione autē istoꝝ regū ꝓphetatum fuit Esa. lx. vbi dr. Oēs de saba venīēt auꝝ ꝛ thus deferētes. ꝛ laudē dño annūciātes Tūc diabolus cōfusus recessit. Ipsi ꝟo ma gi in fide roborati feruentiores facti sunt. Et credēdū est ꝙ ip̄e benedict⁹ virginis fi lius istos reges qui tanto labore eū quesie rāt. ꝛ eū tam reuerēter adorauerāt. ac tāto venerabātur affectu. absq̄ leticia ꝛ magna cōsolatione abire nō permisit. Idcirco ꝓsi stēs: aspiciebat magos hilari facie. Ipsisq̄ gestu ac nutu blādiebaf. ꝛ signis quib⁹ po terat ostēdebat se letū de illoꝝ visitatione. de quo beatissima virgo summopere gau debat. Ioseph ꝟo lachrymabaf pre deuo tione ꝛ gaudio. Nō em̄ credēdū est ip̄m Io seph fuisse absentē. qñ magi adorauerūt fi liū virginis. vt quidā opinanf assignātes ratione. ꝙ. s. dei nutu hoc factuꝫ est. ne ma gi ip̄m putarēt de Joseph generatuꝫ. Hec em̄ opinio nō videtur vera. Nā spūssanct⁹ qui duxerat magos. ꝛ instruxerat in, via de pertinētib⁹ ad incarnationē filij dei. etiāꝫ eos instruxerat de ministerio Joseph. ꝛꝙ datus esset virgini spōsus ad habendā cu ram pueri. ꝛ ipīus virginis. Et ideo credē dum videtur. ꝙ fuerit presens tali gaudio. Unde Johānes gerson in sua Josephina inquit. Inuenisse Joseph pastores lra tra dit. Mentio nulla fit hic: sed qualiter hui⁹ honoris. Huius mysterij mansisse putabi tur exors: Presertim reges quia non cesse re repentet. De reditu vetito nā somnis vt sic facta est. Quid ꝙ muneribus est apt⁹ recipiēdis. Atq̄ recondendis. an sola reli cta videtur Mater cum puero. quando va ga fama per vrbem. Insonuit totam: reges venisse potentes. In dromedarijs. in pul chro ꝛ diuite cultu. Quid ꝙ fortassis pre grandis fulgida stella Uisa fuit multis. si gno que stella peracto Materiā redit. vnō fuit formata priorē. Tantos nōne Joseph tecuꝫ miraris honores? Nūquid nō matri cōgaudes tristia passe, Multa prius puto

Sic ra ban⁹ di xit ꝛ glo sa ordi naria Math. i. q̄ p̄fe rēdi sūt opiniōi gersōis ꝛ auto ris.

quid vult hec veneratio queris: Respōdet virgo. vates memorata priores. Mi vir. mi domine. saluandas credito gentes. Et sua perfundet fidei lustratio corda. Primitie veniūt. inter miracula nullum Maius predictum est totoqꝫ implebitur orbe. Fiet ⁊ ecclesia de gentib⁹. ast synagogā Magna ꝑ parte cecabit deuius error. Diuitias reges ⁊ opes cumulare cupiscēt. Addēt ornatus tēplis cū dotib⁹ amplis. Plurima dona ferent. q̄ mystica plura docebūt. hec ille Credendū quoqꝫ est. ꝙ mitissima ⁊ humanissima virgo maria cernens in his magis tantā fidem. tantāqꝫ deuotionē. multa eis verecūdo ⁊ benigno sermōe de filio suo locuta est. enarrādo quō illum angelo nūciāte cōcepit. ⁊ peperit angelis iubilātib⁹ ⁊ cātātibus. Gloria in altissimis deo ⁊c. ⁊ quomodo filij sui natiuitas ab āgelo fuerat pastoribus nūciata. Cōmendabat insuꝑ magoꝝ prudētiā. eorūqꝫ sollicitudinē atqꝫ benignitatē. qui ad ipsum videndū tam cito ꝓperauerāt. ⁊ de oblatis muneribus grās referebat. Videsqꝫ ipsa bn̄dicta ṽgo. ꝙ dulcis eius filius ostēdebat signis. ꝙ libenter in brachijs magorum iuisset. quos tam libenter videbat. illis eum liberalissime protulit amplexādum ⁊ osculandum. O virginis cōsneta pietas. o filij dei profunda humilitas. o gratia supercessiua orientalium regū. quia virgine matre filium dei incarnatum inter sua pectora stringendum susceperūt. Notādum ṽo ꝙ isti magi. vt habetur Matth. ij. admoniti in somnis ne redirent ad Herodē. per aliam viam reuersi sunt in regionē suam. Dixꝫ em̄ Herodes dixisset eis. Ite ⁊ iterrogate diligēter de puero. ⁊ cum inueneritis renunciate mihi vt ⁊ ego veniens adorē eum. hoc maliciose dixerat. Unde Grego. in homel. Epyphanie ait. Adorare eum se velle simulat. vt videlꝫ hunc si inuenire possit extinguat. De hoc etiā loquēs Iohes gerson vbi. s. ait. Stella fuit formata noui prenūcia regis. Cōspiciūt illam reges veniūt. ⁊ in vrbe Sancta dum sistūt. cōquerūt. est vbi natus Iudeoꝝ rex. hec vrbē questio turbat. Te perturbato nimiū crudelis herodes. Iugiter anxia fit dominādi. seua cupido. Turba sacerdotum scribarūqꝫ agmine multo. Cōmoniti veniunt. ⁊ dant responsa petenti. Nascetur. xp̄s in Iude bethleē vrbe. Sicut diuina deprōpsit voce micheas. Auxilio nimis humano qui fidere querunt. Perdūnt diuinum. fit in vrbe recondita stella. De foris inspicitur reges precedit ad vsqꝫ Clara domus supra pueri cōsistere visa. Congaudēt valde crudelis clāꝫ prius ipsis Rex accersitis fallax cōdixerat. ite. Querite de puero vt veniēs deuotus adorem. Mentiris. fraus ficta tibi. nam perdere queris. Non colere infantem. sic se perquirere verum Fingit hypocrita. vult expugnare repertū. hec ille. Propter hoc igitur ipsi magi per aliam viam reuersi sunt in regionem suam. Et ideo Herodes iratus ꝙ esset ab eis illusus. fecit in odium eorum cōburi omēs naues tharsis. quia ipsi reges erāt ď partibus illis. Et ita exponitur illud qđ predictum fuerat ꝑ Dauid ps. xlvij. In spiritu vehemēti conteres naues tharsis. Hec autem reuersio magorum nobis aliquid insinuauit faciendum. Unde Grego. vbi. s. ait. Magnum ṽo nobis aliquid magi innuūt. cum in regionem suam per aliam viam reuertuntur. In eo siquidem quod admoniti faciunt ꝑfecto nobis insinuāt quid faciamus. Regio quippe nostra paradisus est. ad quam iesu cognito redire per viam qua venimus prohibemur. A regione etem̄ nostra superbiendo. inobediendo. visibilia sequendo. cibum vetitum gustādo discessimus: sed ad eandem necesse est vt flendo. obediendo visibilia contemnēdo. atqꝫ appetitum carnis refrenādo redeamus. ergo per aliam viam ad regionē nostrā regredimur. quando qui a paradisi gaudijs per delectamenta discessimus ad hec per lamēta reuocamur. O igitur deuota anima. cōsidera quantum exultabat virgo beatissima. que videbat puerum suū a bonis regib⁹ sic venerari. ⁊ a malis tātū timeri. De quo īquit Aug. ī sermōe epyphanie. In ꝑsepe iacebat ⁊ magos ab oriēte vocabat. Abscōdebatur in stabulo. ⁊ agnoscebatur in celo. vt agnitus in celo manifestaretur in stabulo. ⁊ appllaretur epyphanie dies iste. quod latine manifestatio dici pōt Simul eius celsitudinē. humilitatēqꝫ commendans. vt qui in aperto celo sydereis signis mōstrabat ī angusto diuersorio q̄sit⁹ inuenireł inualid⁹ in infātilib⁹ mēbris inuolut⁹ in pānis adorareł a magis. timereł a mal. Pie ḡ timeāt reges ad pris dexterā iā sedētē. quē rex impi⁹ timuit adhuc mr̄is vbera lābentē. Et ibidē exclamat idem Augu. di. Quis est iste rex tā paru⁹ tā magn⁹

Quid magoꝝ reuersio signi ficet.

nondum in terris loquēs. et iam in celis edi- cta ꝓponēs. O felices reges orientales. qui isti⁹ magni regis famuli facti estis. Ut aūt dicit Chry. sup Mat. cū ad patriā suam re uersi essent ꝑdicātes multos erudierūt. Et deniq̄ cū b. Thomas apl's post ascensionē dñi in illa regione perrexisset: ab eo bapti- zati sunt. et facti sunt adiutores ꝑdicatiōis eius. Quoꝝ corpora post felicē mortē p̄io per Helenā Cōstātini matrē repta Cōstan tinopolim trāslata sunt. Deinde p sanctū Eustorgiū mediolanēsem epm Mediola- nū sunt pducta. Et vltimo p Federicū im- peratorem Coloniā theutonie sunt delata. Ut vt dī. semp cū facie respiciūt v̄sus Me- diolanū. et si aliquando reuoluātur. iterū se vertūt versus ipsaꝝ ciuitatē. in qua multis annis steterūt. Eoꝝ xp̄o. anime cum dño ie- su xp̄o: et ipsa beata virgine matre eius in celesti regno triumphant.

Corpora regū vbi sint

Pars quarta huius sermonis que dicit Presentationis.

K

De quarto gaudio bn̄dicte v̄gis satis dixi. s. viij. pte p̄ncipali hu ius opis. ideo hic breuiter ptrāseo. Si em̄ Symeō tantū gaui- sus est in p̄ntatione puuli Jesu in tēplo. vt viso et amplexato e o cātauerit. Nūc dimittis seruū tuū dñe ec. quātū debe bat iubilare mat ei⁹ vidēs sctm̄ Symeonē spūsancto feruētem obuiare filio suo. et co- ram eo genua flectere. eūq̄ vt dñm et deum suum adorare adhuc in maternis brachijs existentē. atq̄ cū humilitate et deuotōe ma xima extendentem brachia sua. et dicentem eidem pijssime virgini. O bona dña. o geni trix dei mei. o regia celi. obsecro placeat vo bis dare mihi osculādum et amplexādū. ac in vlnis meis fouendum dulcissimū filium vestrū saluatorē meū. quē tanto tēpore ex- pectaui. et videre desideraui. et de cuius visi one respōsum a spūsancto accepi. Ego em̄ ad hoc offm̄ a deo elect⁹ sum. ad hoc missus sum et huic ministerio reseruatus. Cui cum benigna virgo filiū suū liberaliter obtulis- set. ex cui⁹ bn̄dicti pueri facie radij lucidissi mi exibāt. ille lachrymis ex dulcedie decur rentibus eum reuerenter et suauiter ample xatus et osculatus exclamauit. O felix ma- ter que te benedictū saluatorē meū genera uit. beatus vēter qui te portauit. et vbera q̄ suxisti. Existimo aūt q̄ ipse Symeō ebrius spiritu exclamaret. Currite currite oēs gē- tes. et videte puerum qui fecit celos. Curri te v̄gines. et letamini cum Maria. currite viri. et accingimini virtute cū sctō Joseph currite vidue et predicate ac bn̄dicite hunc sanctissimū paruulū cum Anna. Currite an- geli et obstupescite eū in templo offerri cui omnia offerūtur sacrificia. Currite iusti ac cipite leticiā. Currite peccatores et accipite veniā. Currite senes et cātate mecū. Nūc di mittis seruū tuū dñe sm verbum tuū in pa ce. Quia viderūt oculi mei salutare tuū. ec. In quo cātico laudauit filiū v̄ginis de tri- bus. primo q̄ esset saluator mundi. secūdo q̄ esset lumē toti⁹ orbis. tertio q̄ esset glo ria plebis Israel. quia magna est gloria iu deoꝝ. q̄ filius dei natus sit de eoꝝ stirpe. Non solum aūt gauisa est btā virgo de san cto Symeone cōmendante filium suū. sed etiā de beata Anna ꝓphetissa. que mirabi lia de xp̄o. omnib⁹ ꝑdicabat. De his autem oībus tractat Jobes gerson vbi. s. dicens Respōsum symeō accepit de sup olim. Non te mors rapiet nisi xp̄m videris ante. xp̄us vbi venit quid gratia suggerit audit. Gra- tia celestis radians bonitatis imago. Ecce suum venit ad templū dñs dñator. Juste se nex timorate dei quē spūs implet interno afflatu. fac occurras veniēti. Ulnis accipito pueꝝ bn̄dictio dicēs. Dimittis dñe me nūc in pace. sm verbū sancte tuū qui sum seru- tuus alme. Nāq̄ tuaꝝ proprijs oculis nūc cerno salutē. Siue salutare qd̄ cūctoꝝ po- puloꝝ Ante paras faciē. lux gentibus alta reuelās. Israel ipe tue salus est et glā ple- bis. Mēbra senex ergo. q̄uis lāguore gra uata. Corde vigente mouet. tēplū petit. or- nat. ouāter. Nūc ea. nūc illa loca tēpli sua- det alacris. Sic faciāt alij quia mox veniet dñator. Prospicit ex aditis templiq̄ per atria quando Promissus veniat. vidit pro cedere tandem Bethleem ex vrbe te virgo. Joseph puerq̄ Agmine cū sancto vicino rum atq̄ parētum. Spiritus ex tēplo san- ctus sibi ꝑdidit. hic est. Exilit et iubilat. nō se capit. atq̄ iunctus. Est aquile visa. mens in dño renouatur. Forte sacerdotum sancta de sorte beati Tunc aderāt cum te puero ve- nerande Johānes. Ut zacharias. et olim sterilis sua coniux. Uenerat āna senex octo genaria vates. Deq̄ iesu cūctis multo ser- mone loquuntur ec.

Pars quinta huius sermonis de quinto gaudio beate virginis qd̄ dicitur resurre-

ctionis et ascensionis.

Gaudium marie de resurrectione dni

In ista parte ptinet gaudiū duplex qd ipa virgo bndicta habuit de filio suo. Primū est de ei9 resurrectiōe qn.s. vidit dilectū filiū suū quē i sepulcro ipa reposuerat totū liuidū et plagatū. cū tanta glia et triūpho resuscitatū. O cū quāta dulcedine cordis et suauitate splēdidissimū corp9 filij sui deosculabat. icipiēdo a capite. discurrebat q p singula mēbra dicēs. O fili mi q pulchri sunt capilli tuiq a iudeis dilaniatos cōsperit. Quā pulchra est facies tua. quam tot am liuidem et sanguine infectaz vidi. et sic de singlis mēbris dicebat. Decātabatq cum pphета dicēs ps. xxix. Couertisti planctum meū in gaudium mihi.

Xps resurgēs prio apparuit Marie virgini

Sciēdum est aūt q saluator noster primo apparuit sue matri post resurrectionē q alicui alteri. vn Ambro. in lib. de virginibus ait. Resurrectionē dni Maria virgo primo vidit et credidit. Huic aūt opinioni nō cōtrariatur illud qd dicitur Mar. vl. s. q surgens Jesus apparuit primo Marie magdalene. Quia illud dictum intelligitur sicut illud Mat. xj. Inter natos mulierum non surrexit maior Johāne baptista. Ex quib9 tn vbis nō sequitur quin xps et beata virgo sint maiores ipso Johanne baptista. licz sint nati ex mulieribus. Sed per illa verba voluit saluator intimare. q inter illos qui ceciderāt per peccatū originale nemo surrexerat maior Johāne baptista si eius verba intelligātur quoad habēdam gloriā celestē. Ex qb9 cōcluditur q xps et beata virgo q non ceciderūt in peccato originali. et p ɔsequēs nō surrexerūt ab eo sūt ipo iohanne maiores. Et ideo ipe dns in predictis vbis studiose et notāter dixit. nō surrexit. nō aūt ait. non est vel erit maior. Et similiter intelliguntur predicta verba Mar. s. q xps resurgēs primo apparuit Marie magdalene. q alicui alteri ex his qui aliqn peccauerāt. Et ideo notāter post illa verba statim subinfert. a qua eiecerat septem demonia. Et hanc opinionez tenet sancta mater ecclesia. Et in signū q xps primo apparuit virgini gloriose in die resurrectionis dni. stationem celebrat apud sanctā Mariā maiorem in vrbe Roma. In qua ecclesia cuz in predicta die missam decātaret sanct9 Gregorius et dixisset. Pax dni sit semper vobiscū. angel9 dei alta voce rndit. Et cum spū tuo. Et ob hoc cum in die pasche papa ibi celebrat. i testimoniū hui9 miraculi. qn dicit. Pax dni et c. nihil sibi respōdet. Si aūt queratur. quare de hac apparitione facta matri nullā facuāgelij ciūt euāgeliste mentionē? Respōdēt doctores. q apparitiones xpi exhibite matri: et dicūt q familiaria iter eos colloquia. atq amoris sublimia signa: intactū fuerūt intellectum humanū excedentia q nec potuerūt bn sciri. nec ab inferioribus dici. nisi cum tāta diminutione. q illa dicere esset nobis eoz excessuz quodāmodo denigrare. Itē spūisancto et euāgelistis ppositū erat illas apparitiones describere que carnalib9 hominib9 possent de resurrectione xpi fidedignuz testimoniū pbere. Et ideo noluerunt ponere apparitiones factas matri. cuius testimonio p filio nō creditur. l. videamus. ff. d in litem iu. Si enim vba extranearū psonarū delirамēta visa sunt iudeis multo magis matrē p filij honore delirare.

Quare de hac apparitione Marie

Pōt autē hec apparitio sic pbari. Prius debuit xps ɔsolari illos quos plus dilexit. et a qbus plus dilect9 fuit. et a quib9 plura bnficia recepit. et quos magis tribulatos et afflictos reliqrat de passione sua et morte. q alios. Amor eni dz esse reciprocus. ix. Ethi. Et bnficiat9 esse dz gratus suo bnfactori. l. sed et si lege §. cōsuluit. ff. de peti. here. et c. cū in officijs de testa. et c. de forma. xiij. q. v. Cū igit ipse dominus Jesus nullū habuerit in hoc mūdo chariorē amicū. nec a quo plura bnficia recepit q matrē suā. cui ex pcepto legis debebat particularē reuerētiā et honorē Exo. xx. Deut. v. Mat. xv. Et quā eiusdem precepti obligatōe tenebat cōsolari p suo posse sm snias Alex. de ales in. iij. parte summe in tractatu d pceptis decalogi. sup. iiij. precepto. Ergo indubitāter tenendū est q primo eā cōsolatus est. Nullus eni erat i hoc mundo qui tantū doluerit de morte ipsius dni Jesu quantū cordialissima mater sua. Cū igit ille q in vno grauat: in alio debeat subleuari. l. eū qui. ff. de iureiu. Cūq e9 sit cōmoda sequi qui incōmoda sequit. l. sm naturā. ff. de regu. iu. et §. cum aūt. insti. de emp. et ven. et l. id qd. ff. de peri. et cōmo. rei vē. et c. charitatē. xij. q. ij. et ca. qui sentit. d reg. iu. li. vj. Ideo non est dubitādū: q beata. virgo que prima fuit in dolore filij sentiēdo: fuit etiā prima in participāda eius consolatione. vt essent socij ɔsolationū sicut socij fuerāt passionum et tribulationū. c. j. de

Appa/ rēs xp̄s iesus marie eā gau/ dio re/ pleuit

sepul.⁊.ij.Cor.j. Apparuit ergo ipse dul/ cis iesus sue bñdicte matri totus iocūd⁹ ⁊ eā ineffabili gaudio repleuit. qđ ex quat tuor causis pcedebat. Primo ex eo q fili⁹ suus immortalitatem induerat. iuxta illud ad Roman.vj. Christus resurgens ex mor/ tuis: iam non moritur: mors illi vltra non dominabitur. Unde Leo papa in quodam sermone inquit. Post passionē christi ruptꝫ vinculis mortis. infirmitas ī virtutē. mor/ talitas in eternitatē. ⁊ cōtumelia transiuit in gloriam. Scđo causabatur ex eo q vide bat filium suum eduxisse sanctos patres đ limbo. sicut prenūciatum fuerat Zach.ix. vbi đ christo. Tu quoq in sanguine testa menti tui eduxit vinctos de lacu in q̄ non erat aqua. Tertio causabatur ex eo. q fili⁹ eius nobis omnib⁹. ⁊ principaliter sibi de resurrectione spem dabat. iuxta illud.ij.ad Cor.iiij. Qui suscitauit Jesum: ⁊ nos cum Jesu suscitabit. Cū em̄ caput nostrū xp̄us resurrexit. pro certo tenere debem⁹ q etiā nos resurgemus. quia corpus sequitur na turam sui capitis.l.cuꝫ in diuersis.ff.de re li.⁊ sum.fu.⁊ accessoriuꝫ sui principalis.l. cum principalis.ff.de reg.iu.⁊.c.accessori um.eo.ti.lib.vj. Et ideo inquit apostolus j.ad Cor.xv. Si xp̄s resurrexit. quō quidā in vobis dicūt: qm̄ resurrectio mortuoꝝ nō erit? Quarto causabatur ex eo q videbat ⁊ cognoscebat. q filius eius angelicū nume rum adimplebat. ⁊ eorum ruinam restaura bat. iuxta illud ps.cix. Judicabit ī nationi bus implebit ruinas: Et ideo scḋm Greg. in homel. Pasche. Angelus q̄ annūciabat xp̄i incarnationē. Dñi in veste alba apparuit: de sua reparatione suum gaudium demōstra uit. Contēplemur ergo deuote hoc gaudiū virginis ⁊ dicamus ei. O Maria che feci/ sti quando el tuo fiol videsti? Prima credo laborasti. e poi ridēdo li dicesti. O fiolo de licato. Tuto bello e iocundo. Adesso hai cō solato. El mio core gemebundo. O Maria fame gustare quella cōsolatione che fecisti in abrazare Jesu da poi la passione. Possu mus autē deuoto corde meditari. q pijssi/ ma virgo maria que per tres dies afflicta steterat. ⁊ in cōtinuis suspirijs. adueniēte tertia die a passiōe ⁊ morte filij. affectuose expectabat resurrectionem ei⁹. idubitāter credens q tertia die resurgeret. ⁊ ei statim appareret. vñ plorādo ⁊ lachrymando. cor de ⁊ ore sic dicebat. O pater eterne: ecce iā

Dialo/ gus cō/ templa tiu⁹ ma rie tibi i die re/ surrecti onis

tempus instat vt filium tuum ⁊ meū a mor tuis reuoces. Suscita ergo illum ⁊ ad me mitte tanto merore pro sua passione affli/ ctam. Deinde ad filium dicebat. O fili mi dulcissime. O fili iocundissime. O fili amā tissime. O fili desideratissime. O fili gratio sissime. O fili suauissime. queꝫ vidi plagis repletū. spinis coronatum crudeliq morte extinctum. ⁊ in sepulcro positum. quādo vi debo te ex mortuis triūphasse? Dixisti mi hi sepi⁹ o fili dilectissime. Die tertia resur/ gam. Ecce iam dies tertia imminet. Sur ge ergo dñe in requieꝫ tuam. vt prenuncia uit Dauid ps.cxxxj. ⁊ veni vt videā te sola ciuꝫ anime mee. ⁊ verificetur illud qđ inq̄t propheta ps.xxix. Ad vesperam demorabi/ tur fletus: ⁊ ad matutinū leticia. Que v̄ba cum diceret virgo bñdicta tota lachrymis madefacta. Ecce q in ipsaꝫ intrauit incon sueta leticia. ⁊ tantuꝫ gaudium tanq indi cibilis dulcedo ⁊ cōsolatio. q nequibat am plius dolere. vñ intra se cepit dicere. Unde hoc gaudium mihi. Nōne mortuus est fili⁹ meus? Est ne forte resuscitatus? Et tūc ad filium cōuersa dicebat. Dic mihi o fili cha/ rissime: es ne tu ille qui venis ad me? Que verba cum diceret. Ecce apparuit dñs ihs filius eius totus festiuus ⁊ decorus ac glo riosus: associatus omnib⁹ sanctis patrib⁹ quos de limbo extraxerat. Qui dulciter sa lutans matrē suā predilectā amplexat⁹ est eam ⁊ osculatus. Et dixit illi. Resurrexi et adhuc sum tecuꝫ. ps.cxxxviij. Regina celi letare alleluya. quam que meruisti porta/ re alleluya. resurrexit sicut dixit alleluya. Unus autem seraphin habebat coronam fulgentissimaꝫ in manu. qua volebat domi/ nus Jesus coronare matrē suā. Dixit ergo iterum ipse dominus noster matri sue. O dona del paradiso. Per cui li angeli bano riso. Lo nemico e sta cōquiso e nel inferno religato. e son quello che hai concepto par turito e nutricato laltro gio: no vedesti mor to. crucifixo e vulnerato. vedemi resuscita to tuto quanto glorioso Li patri sancti bo cauato. Da lo limbo tenebroso. E son fa to imperatore e signor del vniuerso. De lo mūdo redēptor e del homo chera pso. Ma tre mia benedicta cessa hor may de lachry mare. Pia nō star cossi smarrita. In comē za a iubilare. Pone i capo la corona laqual io te hoportato. Che te faze la madona e re gina del mio stato. Aliud q̄ꝫ inefabile gau

Gaudiū

um qđ babuit in ascē/ sione

dium habuit virgo beatissima. cum filium suum perspexit totus gloriosum ascendere in celum. Nō enim est vllatenus dubitādū quin ipa p̄sens fuerit ascēsioni filij sui. cui interfuerunt etiā apostoli. vt habetur Act. i. et Mar. vl. Vocaūt gaudiū virginis cau satū est ex quattuor. Primo ex eo q̄ filius eius ad dexteraʒ dei sedere debebat. Unde Mar. vl. dī. Et dn̄s quidē Jesus postq̄ lo cutus est eis assumptus est in celū et sedet a dextris dei. Scđo ex eo q̄ animas oīum sanctoꝝ secū ad celū deducebat. ſm illđ qđ ei predixit pp̄heta ps. lxvij. Ascēdisti in al tuʒ cepisti captiuitatē. et Michee. ij. dicit. Ascēdit pādens iter ante eos. Tertio causa batur gaudiuʒ ex eo q̄ celestē ianuam ape riebat. iuxta illud ad Hebre. iiij. Habemus pontificē qui penetrauit celos Jesuʒ xp̄m. Unde ecclesia canit illi. Eternitatis nobis aditum deuicta morte reserasti. Et iterum Tu deuicto mortis aculeo aperuisti creden tibus regna celoꝝ. Quarto causabatur ex eo q̄ filius eius aduocatus humani gene ris constitutꝰ erat. iuxta illud. i. Joh. ij. Ad uocatū habemus apud patrē Jesum xp̄m iustuʒ. et ipse est ppitiatio pro peccatis no stris. Et ad Hebre. vij. Semꝑ viuēs ad in terpellādum pro nobis. Et eiusdem episto le. ix. c. Christus introiuit in celum vt appa reat vultui dei pro nobis. Ascēsurus autem dominus. iocūdissimo vultu et suauissima voce post dulcissimos amplexus et oscula. dixit charissime matri sue. O dilectissima et dignissima genitrix mea. et infantilium ne cessitatum mearum sedula ministratrix. et particeps omnium laborum meorum. que fuisti mecuʒ cruci confixa ex dolore mater ne dilectionis. teneritudo requireret vt te nūc mecum adducerem ad gloriam nisi ho rum dilectorum filiorum tuorum: et pusilli gregis mei indigētia me moneret. quibus. te matrem et consolatricem ac magistram intima pietate relinquo. et te eis vt ipsoruʒ reginam et dominā reconmendo. Iterum autem veniam ad te. et cum ineffabili glīa assumaʒ te. vt vbi ego sum. et tu in eternum sis mecum.

Pars. vi. que dī missionis. s. spūssancti.

b Eatam virginē fuisse presentē mis sionis spūssancti. qn̄ in die penteco stes in forma ignis et in specie lin guarum descēdit super apostolos in mon te syon nulli dubium est. Dicitur autē pen tecostes a penta quod est quinqꝫ. et costen. qđ est decem. quia quinquies decē. i. quin quaginta dies sunt a resurrectiōe domini vsqꝫ ad ipsam diem. de quo vide per Arch. in. c. hunc numerum. lxxvi. disti. Qđ auteʒ etiam ipsa bn̄dicta virgo presens fuerit. pa tet. quia Actuū. i. dicitur de apostolis post ascēsionē christi. Hi omnes erāt vnanimi ter perseuerātes in orationibus cum Ma ria matre Jesu Et postea sequitur in ca. se quenti. q̄ existentibus illis in eodem loco: factus est de celo sonus tanq̄ aduenientis spūs vehemētis. et repleuit totā domū vbi erant sedentes. &c. Si igitur sup omnes bea ta virgo spiritūsanctum. vt indubitāter te nendum est recepit. profecto constat q̄ de eius receptione mirum in modum exulta uit. Missio enim ipsius spūssancti totum mundū letificauit. Unde de filio virginis canitur deo patri in prefatione misse pēte costes. Qui ascendens super omnes celos. sedensqꝫ ad dexteram tuam promissum spi ritūsanctuʒ hodierna die in filios adoptio nis effudit. Quapropter profusis gaudijs totus in orbe terraruʒ mundus exultat &c. Et ideo multo magis illum recipiētes gau dio et exultatione perfudit. Unde ipam bn̄ dictam virginē. que ipsius spūssancti habi tatio et sacrarium erat. maiori et incōpara bili cōsolatione repleuit. Nō solum auteʒ tunc. sed prius sepius eam repleuerat. ma xime in sua ꝯceptione et sctificatione in vte ro matris. sicut predictum fuerat ps. xlv. c. Fluminis impetus letificat ciuitateʒ dei. sanctificauit tabernaculum suū altissimus. Item in ꝯceptione filij dei. iuxta illud Lu ce. i. Spiritussanctus superueniet in te. et virtus altissimi obūbrauit tibi. De huc re pletione pp̄hetatum fuerat Sap. i. vbi di citur. Spiritus domini repleuit orbem ter rarum. Ipsa enim orbis terre dicitur. Un de de deo inquit ps. lxxiij. Operatus est sa luteʒ in medio terre. Semper ergo gaudio replebatur virginis anima. que semper spi ritusancto erat repleta. Unde dicebat deo illud Sap. xij. O q̄ bonus et suauis est do mine spiritus tuus.

Pars septima huius sermonis que dici tur Assumptionis.

v Eptimū gaudium beatissime virgi nis in hoc sermone explicandū di citur assumptionis. De quo dicaʒ in vndecima pte principali huius operis. n

sermõe.j.ꝛ.ij.ꝛ ideo hic succincte ptrãseo. Quantũ ꝯo gauisa sit in glíosa sua assum ptione. nullus hominũ mortaliũ cognoscere põt. Hoc autẽ eius gaudiũ causabatur ex quattuor. Primo ex eo ꝙ in celum ascendebat in anima ꝛ corpore. Un̄ Aug. in sermone assumptiõis ait. Letatur Maria leticia inenarrabili corpe ꝛ aĩa glĩficata per ꝓpriũ filiũ quẽ in vtero gessit. quẽ genuit. quẽ fouit ꝛ aluit dei genitrix. dei ministratrix. deiqꝫ seruitrix. de qua qm̄ aliter sentire nõ audeo. aliter dicere non presumo. hec ille. Et idẽ ego dico de immaculata eius cõceptione. Scdo causabatur eius gaudiũ ex eo ꝙ a tota celesti curia fuit associata. Un̄ Hiero. in sermone assumptiõis ait. Ad eiꝰ exequias angeli famulabantur. ꝛ vniuerse celoꝝ curie cõgratulabãtur. Nec mirum. qꝛ maternus honor illius est qui ex ea natus est. Tertio causabatur hoc eius gaudiũ ex eo ꝙ ad dexterã sui filij erat collocanda. iuxta illud ps. xliiij. Astitit regine a dextris tuis ꝛc. Quarto eiꝰ gaudiũ causabatur ex eo ꝙ debebat esse humani generis aduocata Un̄ Bern̄. ait. Ipsa est humani generis aduocata. que non põt sustinere repulsam. qm̄ apud deum inuenit gratiam. Prudẽs quidẽ virgo nõ sapiẽtiã. vt Salomon. non diuitias. nõ honores. sed gratiã querebat. Queramus igitur gratiã. sed per inuentricem gratie. Ceterũ quicqd est qꝺ deo offerre paras Marie commendare memẽto. vt eodẽ alueo ad gratie largitorẽ gratia redeat quo influxit. hec ille. Hec sunt gaudia ꝗ cõmuniter ad honorẽ ipsius beatissime virginis recolũtur. Sed sciẽdum est. ꝙ vt legitur beatus Thomas archieps canthuariensis. quotidie cum magna deuotione repetebat predicta gaudia dicẽs. Gaude virgo mater christi ꝛc. Semel autẽ cum eadeꝫ gaudia more solito in suo oratorio diceret. apparuit ei ipa virgo bñdicta. ꝛ dixit. Cur fili mi tãtũmodo gaudes de gaudijs meis que transierunt. Et non potius letaris de illis gaudijs que modo habeo in celo. et ꝗ perpetuo durabunt. Gaude igitur ꝛ letare de cetero ac exulta mecũ. quia gloria mea excellit dignitatem ꝛ leticiã oĩm sanctoꝝ et cunctoꝝ spirituũ beatoꝝ. ꝛ maiorẽ gloriam habeo ipsa sola ꝙ oĩs simul angeli ꝛ sancti. Gaude qꝛ sicut sol illuminat diẽ ꝛ mundũ. sic claritas mea illuminat totũ orbẽ celesteꝫ. Gaude qꝛ tota militia celi mihi obedit. me veneraꝛ ꝛ honorat. Gaude qꝛ filius meus mihi semꝑ est obediẽs. ꝛ meã voluntatẽ. ꝛ cunctas pces meas semper exaudit. Gaude quia deus semꝑ ad bñplacitũ meũ remunerat seruitores meos in hoc seculo. ꝛ in futuro. Gaude quia prima sedeo sancte trinitati. ꝛ vestita sum corpore meo glorificato. Gaude qꝛ certa suꝫ ꝛ secura. ꝙ hꝰ mea gaudia semꝑ stabũt ꝛ nũꝙ finient vel deficiẽt. Et quicũqꝫ cuꝫ his gaudijs spũalibꝰ letãdo in hoc seculo me venerabitur in exitu aĩe sue de corpore presentiã meã obtinebit. et ipsam animã ab hostibus malignis liberabo. ꝛ iꝯspectu filij mei vt mecũ gaudia possideat presentabo. Et de hoc habeꝛ exẽplum in miraculis ipsius virginis. vbi legitur ꝙ quidam quotidie dicebat septem eius gaudia. Qui cũ venisset ad mortem. et ipsam bñdictã virginẽ totis affectibus inuocaret. venit illa virginibus comitata. et cũ maxima angeloꝝ multitudine. ꝛ dixit illi infirmo. Charissime lõgo tpe mihi gaudia ꝓntasti. veni ꝗ secure. qꝛ nobiscũ ꝑ infinita secula ꝑmanebis. ꝓ qbꝰ verbis ille mirũ in modũ exultauit. ꝛ cũ grãs egisset. feliciter migrauit ad dñꝫ. cuꝫ ipa dei genitrice eternis gaudijs potiturꝰ. Quã virginẽ gaudiosaꝫ obsecro: vt aĩam meã cũ ex hoc seculo migrauerit ĩ celesti palatio coraꝫ dilecto vnigenito suo feliciꝛ ꝑntare digneꝛ. Amẽ.

Incipit vndecima pars huiꝰ sermonarij quod Mariale appellatur. In qua tractatur de glíose virginis Marie assumptiõe. ꝛ particulari ac ꝓprio nomĩe iubilatio angelica nuncupatur. Sermo primus.

a

Leuauerunt arcaꝫ in sublime. Gen̄. vij. Benedicta dei genitrix ꝯgo ꝑ arcaꝫ Noe figuraꝛ. Quia sicut illa arca preseruauit ipꝫ Noe cuꝫ filijs suis a diluuio. ita ipa ꝛ multo excellentius saluauit totuꝫ humanũ genus ab eterna damnatione. ꝛ de inferni ꝓfundo. Unde illi canitur in corona nostra. Archa che salua chi vole a te tornare dalo diluuio mortal che ci profunda. Figuratur etiam per arcam testamenti siue federis. et hoc quadruplici ex causa. Primo ex causa efficiente. Illam enim arcam fecit Moyses ex precepto dei Exod. xxv. Beatam autẽ virginem fecit ipse deus ꝛ habitauit in ea iuxta illud ps. lxxxvi. Homo natꝰ est in ea.

Gaudiuꝫ assũptiõis Marie fuit ex q̄ttuor.

Exẽplũ de septem gaudijs Marie

Maria arce federis.

et ipse fundauit eam altissimus. Deus em in beata virgine fuit altus quando eam in vtero sanctificauit fuit altior quando de ea integra eius virginitate nasci voluit. Fuit vero altissimus quando ipam super omnes angelos exaltauit. Ratione igit cause efficientis ista arca virginalis fuit nobilior et dignior arca federis. Secundo ipsa arca federis figurat beatam virginem ratione cause materialis. fuit enim facta de lignis sethim Exod. xxv. que ligna sm Hiero. habet leuitatē pulchritudinē. fortitudinem. et imputribilitatē p que intelligūtur quattuor dotes corporis eius. Corpus em gloriosum ipsius btissime virginis est leue p subtilitatē. pulchrū p claritatē. forte p agilitatem: et imputribile p immortalitatē. Tertio ipsa arca dnām nostram figurat rōne cause formalis. quia vt habet Exo. xxv. et xxxvij. habuit i lōgitudine duos cubitos et semissem idest. v. palmos. Josephus ei vocat hic cubitū duos palmos. In latitudine aūt habuit tres palmos. et in altitudine cubitū et semissem vt in eodem. c. hr. Et silr ista arca spūalis fuit. v. palmorum i longitudine. qr ipa benedicta vgo ēnq sensus suos vsq in fines purissimos oseruauit. Fuit etiā triū palmorū in latitudine. qr restaurationē angelorum ac saluationē hoim. et renouationē omniū creaturarū pcurauit. Habuit etiā hec arca cubitū et semissem in altitudine. qr eius celsitudo humanā et angelicā naturam excessit. sed vsq ad filij sui excellētiā non peruenit. Quarto ipa arca beatā virginē figurat ratiōe cause finalis. Dicta em arca facta fuit vt otineret tabulas testamēti. Deut. xxiij. et virgā aaron. et vrnam aūream in qua erat māna. Hec aūt arca spūalis scz beata virgo intra se otinuit xpm i quo sunt tres substātie. s. diuinitas dulcissima p manna significata. et aīa sapientissima p tabulas testamēti designata in qbus descripta erat dei sapiētia et caro mūdissima que resurrexit. et per virgā aaron que fronduerat designata fuit Istam igitur arcam eleuauerunt angeli in sublime vt dicunt verba proposita. scz i die sacratissime assumptionis eiusdem. de qua in presenti sermone septem consideratiōes faciemus.

Prima dicetur optationis.
Secunda allegationis.
Tertia causationis.
Quarta dormitionis.
Quinta consolationis.
Sexta resurrectionis siue assumptionis.
Septima vo et vltima appellabitur iubilationis.

Pars prima huius sermonis que dicit Optationis.

B Eatissima virgo maria videns filium suū gloriosum ascēdētē b in celū. cū ipo pariter ascēdere exoptabat. Cause aūt huius desiderij possūt. v. assignari. Pria ppt appetitū naturalē vltimi finis. Scda pter instinctū interiorē naturalis legis. Tertia ppt clarā otēplationē filialis pulchritudinis. Quarta ppter longā et tediosam prorogationē sue pegrinatiōis. Quinta ppter affectuosam expectationē curie triū phātis. Prio igit dico q mouebat beatam vginē ad h desiderādū appetitus naturalis vltimi finis. Nā vt ait Ber. in li. de vita clericorum c. xxvj. Naturali desiderio oēs summū appetimus bonū nec est in nobis qes nisi eo adepto. Et Boetius in. iij. de consola. psa. ij. inqt. Ois mortaliū cura qnā multiplicitū studiorum labor exercet. diuerso quidē calle procedit. sed ad vnū tandē btitudinis finē nitit puenire. Et in eodē lib. eti ā dicit Est enim mētibus hominū veri boni naturaliter in serta cupiditas. sed ad falsa deuius error abducit. Et Aug. xiij. de trinitate ait. Ad appetendā btitudinē natura cōpellit. cui summe bonus et imutabiliter btūs creator hoc indidit. Et. x. de ci. dei. iterum dicit. Omniū certa snia est qui rōne quoquo mō vti possunt btōs esse oēs hoies velle. Et rō huius desiderij est. qr finis nr est btitudo. Fm magrm sen. in. ij. di. j. Et ibi sctūs Bonauē. parte. ij. ar. ij. q. ij. Et. xix. di. eiusdem li. ar. j. q. j. et p oēs theologos i. iiij. di. xlix. maxime sctm Bonauē. et Rich. ar. j. q. j. et btm Tho. j. ij. q. viij. ar. iij. in corpe. q. Cū ergo omnia appetant ptingere ad finē suū. vt ait phus ij. et. viij. phys. Non est mirū si etiā nos appetimus felicitatē et summū bonū. Omnia em bonū appetūt. j. eth. j. rheto. iij. topic. et iiij. meta. Hic aūt vltimus finis nr et h summū bonū est filius virginis. q de seipso inqt. Apoc. j. Ego sum principiū et finis. pncipiū videlz a quo ois creatura sumpsit exordiū finis vo ad quem ois creatura redigitur et terminat. et p quem oē btificabile felicitat. Et ideo dicit Haimo. Finem tanto vehemētiori desiderio maria appetebat: quāto

Maria optabat cū xpō ascēdēre ad celū et cū eo ascendere.

illū plus cognoscebat. ⁊ quāto forti⁹ amabat. Est enim amor pondus spūs rōnalis. dicēte Augu. xiij. ɔfes. Pōdus meum amor meus. eo feror quocūqʒ feror. Quanto igit̄ hoc pōdus est mai⁹: tāto magꝭ inclinat ad amādū. Et qꝛ btā virgo sup oēs creaturas hunc finē. i. deū amabat: ideo plus oib⁹ in eū desiderio ferebat̄. ⁊ ad ipm ptingere. ac cū illo coniūgi cupiebat. Scdo eā ad hoc

C · Maria naturali instinctu desiderabat ascēdere.

inducebat instinct⁹ legis natural'. Natural' eñ instinct⁹ est oib⁹ aīalibus ad dilectōes filioꝝ. Unde. viij. phis. Arist. vt generātis ad genitū naturalis est amicitia. Hic autē instinct⁹ est maxime in hoibus. Nā pater magis diligit filiū ꝙ seipm. l. isti quidem. in fi. ff. qd me. cau. vbi glo. dicit idē esse de matre. Immo dico ꝙ mat' tenerius diligit suū filiū ꝙ pater. qꝛ magis est certa eū esse suū filiū. l. quia semp. ff. de in ius vo. Amāt aūt parētes filios tanꝙ aliqd sui nā pater ⁊ mater est radix filij. filius vo flos eius. xxiij. q. iij. c. tunc saluabit̄. Unde etiam dr ꝙ pater ⁊ filius cēsent̄ esse vna ⁊ eadē psona. l. fina. C. de impu. ⁊ ali. sub. ⁊ vox patris vox filij. §. ei qui. insti. de inuti. stip. Dicit̄ quoqʒ ꝙ null⁹ amor vincit paternū. l. fina. C. de cura. fu. nec maternū. l. videamus. ff. de in litem iu. Et hec oīa patent ex etymologia vocabuli. Fili⁹ eñ dr a philos grece qd est amor latine. vt no. i. §. fin. instit̄. qui dari tu. pos. quia igit̄ in btā vgine instinct⁹ nature erat ordinatissimus: ipam inclinabat ad tenerime diligendū filiū suum vnigenitum. qui totus erat suus quoad humanitatē. quia qd alij filij habuerūt ab vtrisqʒ parētibus. hoc fili⁹ suus totū receperat ab ipa. Amabat ergo eū tanꝙ aliqd sui quantū ad carnē. Et tanꝙ aliquid eterenu pris quātū ad diuinitatē. ⁊ tanꝙ desiderabilē quātū ad vtrūqʒ. Unde immēsitas amoris eius non sinebat illā qescere in triduo quādo puer Jesus remansit in hierusalē Luce ij. quod ostendit diligētia inqsitionis. De q Can. iij. habet̄ vbi ipa ait. Surgam et circuībo ciuitatē p vicos et plateas. queram quē diligit aīa mea. Ubi Bern. ait Aurora rutilās conquesta est se diem perdidisse lucentem. Stella matutina admirata est triduanā solis absentiā. Si ergo desiderauit filij sui presentiam adhuc euntis in terris: sic ꝙ quiescere nō poterat. quantū desiderauit presentiam eius regnantis in celis.

D Tertio ipsam mouebat ad hoc appetendum clara contemplatio filialis pulchritudinis. Quāuis eñ nō sit hesitandū qn btā vgo in hac vita pluries ⁊ manifeste non p enigmata vel figuras diuine maiestatis visionem habuerit. quod asserit̄ de Moyse ⁊ Paulo. de quib⁹ etiā illud asserit Augu. ad Orosium. Tamen per aggrauationem corpis lumen in quo fit talis visio. nō ē in anima pmanēs habitualiter: sed trāsiens. Et ideo beata virgo affectabat in celis ascēdere cum filio suo. vt sine discōtinuatione eternaliter ɔtēplaretur eius diuinitatem. Unde Can. i. illi inquit. Indica mihi quē diligit anima mea. vbi pascas. vbi cubes in meridie. Ubi dicit Bern. Hic pascis. sed nō i saturitate. Perfrui igit̄ exoptabat fructu suauissimo vteri sui. de quo ps. cxxxi. inquit propheta. Cum dederit dilectis suis somnū. ecce hereditas dñi filij merces fructus ventris. In xpo eñ est vera diuinitas quam videre est merces et gloria beatorū. iuxta illud quod inqt deus abrae. Gen. xv. Ego sum merces tua magna nimis. Item est vera humanitas. que fuit fructus beate virginis. ⁊ hanc etiā videre gliosam est felicitas sanctorū. iuxta illud Joh. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscant te verū deum. ⁊ quem misisti iesum xpm. Cupiebat ergo virgo pijssima semp ⁊ sine interruptione filium suum dulcissimū videre. in quē desiderant angeli prospicere. j. Pe. j. Quarto ad

Cōtēplatio mouebat mariā ascēdere

E

hoc ipam inclinabat lōga ⁊ tediosa sibi prorogatio sue pegrinationis. Uidebat̄ eñ ei ꝙ iā diu vixisset in hoc lachrymarum valle. Unde dicebat cū ppheta ps. cxix. Multum incola fuit aīa mea. Erat etiam illi tediosa pegrinatio huius vite. qꝛ habitabat inter malos ⁊ p fidos iudeos. Un dicebat cum eodē ppheta vbi. s. Heu mihi qꝛ incolatus meus plōgatus est habitaui cū habitantibus cedar. Cedar eñ interpret̄ tenebra. et significat iudeos tenebrosos īter quos ipa habitabat. Dicebat ergo ipa bñdicta virgo illud ad Phil. j. Cupio dissolui et esse cum christo. Quinto ad hoc ipsam inclinabat affectuosa expectatio curie triumphantis Nouerat enim virgo gloriosa. ꝙ tota celestis curia eam tanꝙ reginā suā cū maximo desiderio expectabat. Et ideo dicebat filio suo illud qd hr ī ps. cxlj. Educ de custodia aīam meam ad ɔfitendū nomini tuo. me expectāt iusti donec retribuas mihi. Et ideo me debes tecū assumere in celū. quod non

Incolatus sciētiā incēdit desiderare assumptionē

F

solũ mihi erit iocundũ. sȝ etiam toti curie tue celesti gratissimum.

Pars secũda huius sermonis que dicit Allegationis.

b Eatissima virgo que optime scit allegare pro alijs: etiam bene sciebat allegare ꝓ seipsa. Inter alias autem rationes quas adducebat vt filiũ inclinaret ad eã assumendam ꝛ perducendaȝ secum in gloria celesti quadruplici vsa est fundemento. Quas rationes tãgit Alexander de ales li.ij. de laudibus beate virginis.c.xiiij. Naȝ lȝ de ipsis allegationib' in diuinis scripturis nulla fiat mẽtio. tamẽ nihil obstat cõtemplatiõis gratia aliq̃ meditari. Dixit ergo primo sic. Te dulcis fili dum esses paruul' blãda manu sepius leniter traxi. nũc itaqȝ in recompensatione felici me manu mi[ser]icordie tue trahe ad te in glia paradisi. Ad quod facit illud Hiero. in lib. de honorãdis parẽtib'. Memẽto parentũ ꝙ talis es. quoꝝ manibus incrementa sumpsisti Secũdo sic ait. Tu qui de meis visceribus lac traxisti virgineũ. trahe me post te ad tuuȝ celeste conuiuiũ. iuxta illud qd̃ in eodeȝ lib. de hono. paren. dicitur sic Erolue fili quod debes. ꝛ officia debita qualicũqȝ exhibe famulatu. quia parẽtibus nemo potest reddere quod debetur. Sit tibi grata vita illoꝝ quibus charior est vita tua q̃ ꝓpria Redde amoris vicem colẽde pietatis. Tertio sic inquit Tibi o filij pacienti compassa sum. et quo ergo tua passio mihi et tibi fuit cõis. quare non cõmunis est gloria: Scđm naturam enĩ est eum cõmoda sequi qui incommoda sequitur. l. ſm naturaȝ. ff. de regu. iu. ꝛ qui in vno aggrauat in alio debet subleuari. l. cum qui. ff. de iureiu. Quarto sic dixit. Optima pars carnis mee iam celos tenet quia partus est pars viscerum matris. l. j. ff. de ven. inspi. et. c. si ad matris. de conse. di. iiij. Ut quid ergo pars reliqua mole terrene habitationis est depressa. Accessoriuȝ enim debet sequi naturam sui principalis c. accessorium. de regu. iur. libro. vj. et. l. cũ principalis. ff. eodem titu Tu ergo qui dixisti electis tuis Osee. xj. Trahã vos in vinculis charitatis. Tu qui es brachium eterni patris: trahe me post te. Cantic. j. ca. de exilio scilicet ad patriam. de morte ad vitã. de tenebris ad lucem perpetuam. ꝛ de miseria ad eternam felicitatem.

Maria potuit allegare causas q̃re deberet a filio assumi.

Pars tertia huius sermõis que dicit Causationis

p Ro declaratione huius partis querit. q̃ de causa xp̃s matrem suã in tã pijs petitionibus nõ exaudierit. cum em̃ bonũ filiuȝ deceat exaudire matreȝ suã iuxta illud. iij. Reg. ij. Pete mr̃ mea. neqȝ ei fas ẽ vt auertam faciam meã a te. Mirabile quibusdaȝ videt ꝙ xp̃s tam venerabilem matrẽ suaȝ. quã tam tenero amore diligebat exaudire noluerit vt eam secuȝ ad gliam adduceret. sicut ipsa tam anxio affectu appetebat. sed potius eã in hac lachrymarũ ꝛ calamitatũ atqȝ tenebrarũ caligie remanere voluerit. Sed his hesitationib' satisfacere volens. dico ꝙ licet deus in suis opibus nr̃a adinuẽtione nõ indigeat cũ certuȝ sit ꝙ omnia facit debito ordine. certaqȝ rõne: q2 iustus dñs in oĩbus vijs suis. ꝛ sanct' in om̃ibus opib' suis. vt inq̃t ps. cxliiij. Tñ pro deuotione augẽda fideliũ. ꝛ ol sinistra opiniõe tollẽda a cordibus xp̃ianoꝝ. int alias possum' assignare q̃tuor causas quibus ipse christus dñs noster rõnabil'r mr̃em suã dilectissimã secum assumere noluit. Prima aũt dr̃ consolationis respectu remanentiũ. Scđa instructionis respectu scribẽtiũ. Tertia confortatiõis respectu patientiũ. Quarta ṽo honorationis respectu obuiantiũ. Primo igit dico. ꝙ xp̃s dimisit mr̃eȝ suã in terris post suam ascẽsionẽ rõne ꝯsolatiõis respectu remanẽtiũ. s. apostoloꝝ ꝛ alioꝝ fidelium. Un̄ sup illud Joh. xix. Stabat iux̃ cruceȝ iesu ꝛc. dicit Augu. Migratur' ex hoc mundo dñs ita ordinauit. vt vtraqȝ ecclie portio. triumphãs videlȝ ꝛ militãs visibili ꝛ inuisibili solatio frueret p ip̃m. Ascẽdens enim in celũ sanctis aĩab' ꝛ ãgelis suã diuinitatẽ ꝛ humanitatẽ ꝑpetuo ꝯtẽplãdaȝ exhibuit. vt siue ingrederent siue egrederẽt pascua inuenirent. Ecclesie ṽo adhuc in terra militanti solatiũ quideȝ visibile promisit quod in die pentecostes impleuit qñ ipsum cõsolatorẽ cordibus fideliũ immisit. Solatiuȝ ṽo visibile quod de corporali eius p̃sentia habebat fidelibus suis subtrahere iam voluit. Et idcirco matrem ecclesie consolatricem vice sui dereliquit. vt dum beati angeli in celis aspicerẽt illum homineȝ fideles in terris intuerent cum gaudio eiusdeȝ hominis veraȝ mr̃eȝ. hec ille. Et reuera valde gaudiosum erat ꝛ consolatoriuȝ videre in

Quattuor causas posuit quare christus noluit matreȝ secum assumere

D

J

terris feminā hn̄tes filiū regnantes in celis
Existimo enim ꝙ sicut modo fit ad limina
apostoloꝝ sic fiebat tūc ad ipaz pegrinatio
fideliū. reginā celi ⁊ terre videre cupiētiū.
vt scribit btūs Ignatius ad btm̄ Johānes
euāgelistā. Et legit̄ de btō dionysio. ꝙ val/
de desiderabat videre ꝟginē gl'iosam. Cum
aūt ipsum vidit. cōsiderās magnitudinem
grāꝝ ei⁹. ⁊ excellētiā ꝟtutū. ac honestatem
moꝝ singularēq; vite sue sanctitatem ⁊ mi/
rabilem ipsius pulchritudinē. dixit ei. Si
de tui filij diuinitate nō fuissē mihi a Pau
lo apostolo p̄dicatū. facil'r te crederem esse
deū. Nec mirū si fideles ad videndā beataz
virginē currebāt. cū legam⁹ multos diuer
sas mundi partes lustrasse. vt aliquos ho/
mines viderēt ⁊ audirēt: sicut recitat Hie/
ro. in ep'la ad paulinum. Que visitationes
ipsi visitātibus maximā consolationem af/
ferebant. ⁊ ipsi virgini in magnuz honorez
cedebāt. Si em̄ gl'ia est m̄ri vni⁹ martyris
vel alterius scti. quāto honore debebat ve
nerari mat̄ sancti sctōꝝ filij dei? Dimisit er
go xp̄s m̄rem suā in terris. ⁊ noluit eā ad
ducere secū in cel'. q: apostolis nimis durū
fuisset simul p̄uari presentia solis ⁊ lune. K

Māsit i friovt scriben tes in/ strueret

Scd̄o dimisit eā in terris post suā ascen
sionē rōne instructiōis respectu scribentiū
vt. s. fideles instrueret de rudimētis fidei.
maxime de his de quibus nulli mortalium
nisi ipsi cōstare potuit. Quāuis autē euan
geliste spūsancto dictāte euangelia sua scri
pserint. nihilomin⁹ credi pōt. ⁊ verisil'e ē ꝙ
de talib⁹ cū ipa ꝟgine cōferebant. Simil'r
⁊ alij fideles legētes euangelistarū scripta
ab ipa q̄rebāt si hec ita se habebāt. Et non
est dubitandū q̄n spūsctūs plura btē virgi
ni reuelanda seruauerit. Quis em̄ melius
scire potuit de magis venientibus cū stella
de fuga in egyptū. de angelica salutatione
⁊ ꝟbis inter ipaz ⁊ archangelū gabrielem
factis de natiuitate xp̄i. ⁊ de circuncisione
eius. ⁊ de oblatiōe ipsius in tēplo. et de re
liq̄s ad filiū suū ptinētib⁹. ꝙ ipa q̄ singula
fuit expta. ⁊ cūcta xp̄i opa p trigita ⁊ tres
annos oculis pprijs aspexit. Vn̄ d: Lu. ij.
Maria aūt ꝯseruabat oīa ꝟba hec ꝯferēs
in corde suo. Et ob hoc forte Lucas plura
de xp̄i infātia scripsit tanꝙ familiarior vir
gini. naz cappellan⁹ eius asserit̄ fuisse. Re
liq̄t ergo dn̄s m̄rem suā magistraz ap'lorū
et oīum fideliū. Unde Hiero. in s̄mone ad
Eustochiū loquēs de btō Johe euāgelista
seruiente ipsi virgini. postea subdit. Nō ꝙ
eximius ille sanctoꝝ chorus apostolorum
eam deseruerit. inter quos post resurrectio
nem dn̄i intrās ⁊ exiēs familiarius contu/
lit de xp̄i incarnatione. tāto si quidē verius
quāto ab initio p spm̄sanctū plen⁹ cuncta
didicerat ⁊ pspexerat plenius vniuersa. lz
et apostoli p eundē spm̄sanctū oīa cogno/
uerint. ⁊ in oēm edocti fuerint veritatem.
hec ille. Tertio eam dimisit rōne ꝯforta L
tiōis respectu patiētiū. Sciebat em̄ christ⁹
fideles suos statim post ascensionem suam
int̄ psecutiōes debere fluctuare. ⁊ ꝙ si ma/
trē suā secū duxisset. grex fideliū desperare
potuisset. ⁊ dicere ꝙ chariores secuz trāsfe
rēs ceteros traderet obliuioni. Sed quādo
christifideles videbāt. ꝙ ipam sctissimam
m̄rem suam hic reliquerat multis tribula/
tionibus ⁊ psecutionibus affligendā. suas
passiones equnimiter tolerabāt ipsius vir/
ginis patiētissime exēplo. Qd̄ aūt gl'iosa
virgo multa aduersa post ascensionem dn̄i
perpessa sit p̄sertim a iudeis testat̄ beatus
Ignatius. qui in epistola ad Johem euan
gelistam ait. Maria salome quam diligis
filia Anne. hierosolymis quinq; mensibus
commorās. ⁊ quidaz alij noti. referunt ma
riam m̄rem iesu omniū gratiarū hr̄e abun
dantiā. ⁊ dicūt eā in tribulationib⁹ et perse
cutionibus hilarē. in penurijs ⁊ indigētijs
nō querulā. iniuriātibus gratā. et ꝙ moles/
stata letat̄ miseris ⁊ afflictis coafflicta. Et
infra. Mirum aūt est ꝙ cum ab omīb⁹ ma/
gnificet̄. a phariseis tamen et scribis ei de
trahitur. hec ille. Si ergo dn̄s Jesus suam
dilectissimā matrē que nunq̄ peccatū com
miserat in hoc mūdo pati voluit: quāto ma
gis nos digne patimur qui quotidie pecca
mus? Et ideo inq̄t Cato in suis documen/
tis. Qd̄ merito pateris patienter ferre me/
mento. Quarto dimisit eā rōne honora M
tionis respectu obuiantiū. Pro cui⁹ decla
ratione est cōsiderandū. ꝙ prudēs merca/
tor tractās p̄ciosas merces. prius tractat ⁊
ꝯsiderationē facit de loco cōgruenti ad il/
larū repositionē. ⁊ illū locum optime co/
aptat ⁊ ordinat. simil'r cognoscens dei fi/
lius m̄rem suā virginem gl'iosam esse inter
oēs creaturas p̄ciosam. prius voluit illi lo
cum pparare p̄ciosum. ⁊ amenū in quo ipa
sublimaret̄. ⁊ postmodū. de celo descēderet
ad ipam assumēdam. Et hāc rōnem tangit:
Hiero. in sermone assumptiōis di. Ascēdit

Māsit i friovt ꝯforta/ ret pa/ tientes

Māsit vt ho/ norare tur ab obuiāti bus;

et pparauit huic sctissime z gloriosissime virgini locū imortalitatis. vt cum eo regnare posset in eternū. Et itez ibidē ait. Precessit eā dñs ad celestia. vt pararet ei sic ipe suis repromiserat discipulis in ethereis mansionibus locū. Hoc aūt in figura significatus fuerat. ij. Reg. vj. vbi legit dauid regem fecisse tabernaculū iux domū suā p reponenda arca federis. z q postea descēdit ipse cū electis filijs israel. z tulit arcam de domo. Aminadab q erat in gabaa. et posuit eam sup plaustrū nouū. quā cum Oza tetigisset pcussus est a dño. deinde dauid cū ipsis filijs israel associauit arcaz ipam cū cythara z cātoribus. z cū magnis festiuitatib9 reposuit illam in loco sibi pparato. Per arcam em̄ federis vt. s. dixim9 intelligit bñdicta vgo. q tali federe ordinata est vt ipsa esset plenā grā. z per eā nos grā repleremur. et istud fuit fedus vt pter nos saluatorē cōcipet. z p ips ppiciationē nobis pcuraret. Un Aug. in quodā sermōe inqt: Ad te grā plena loquar. et grā debes o pijssima esse gratiosa. cui nimirū pctōz restauratio tante sublimitatis extitit cā. Mira loquar o domina. Sed si est multū audeo multum gaudeo. Nos em̄ tibi tecq nobis mira necessitudo confederat. cū ve p nobis habeas illud esse qđ habes. Si em̄ nulla pcessisset trāsgressio nō foret secuta redēptio nostra. z si necesse non fuisset nos redimi. non fuisset necesse parere redēptorē. s. xpm. q tabernaculū. i. locū sublimē in celis btē virgini sup oēs angelos bm celsitudinē sue maiestatis pparauit. Deinde in die assumptiōis eiusdez venit cū electis filijs isrl. i. cū ordinib9 sanctoz. z recepit arcam de domo aminadab. qui interptat ppls. gabaa vo vallis. i. eduxit eā de pplo mortaliū. z de valle lachrymarū. sed in plaustro posita. i. i sacro corpe pcussus est oza. i. iudeus qui illud tangere tētauit. s. murmurādo. Uel pōt per Ozam significari pnceps sacerdotū. q cum portaret corpus beata vginis ad sepulturā. presumpsit apponere man9 ad feretrū in quo erat corpus beatissime vginis. vt illud ad terrā deijceret sed statim vigore brachioꝝ destitutus est. z doloribus maximis afflictus. Qui ad exhortationē apostoloꝝ penitentiam agens. tacto sacratissimo corpore immaculate vginis cōualuit. vt legitur in quodā historia de assumptione ipsius. Hāc autem arcam associauit. Dauid cum cantoribus. quia xps cum angelis z sanctis dulciter canentibus ac psallentibus eam in celum comitatus est. Et nota q plaustruz dicitur fuisse nouuz. super quo posita fuit arca. quia corpore benedicte virginis resuscitato z incorruptibilitate dotato reddita est anima. et sic ad dexteram filij sui est in gloria sublimata. Unde Augu. in sermone assumptionis eiusdē ait. Ad hanc gloriam tu gloriosa perfecte pducta es. vt superno rege nihil habeas supius in supnis. Que angelicam transiēs dignitatē vsq ad summi regis thronū es sublimata. Ubi enim posuit idez rex filius tuus quod ex te suscepit. ibi te posuit reginam de qua illud sum psit. Nec em̄ fas est alicubi te esse: q̄ vbi est id quod a te genitū est. Hinc nos per te hereditamus misericordia miseri. igrati gratiam. veniam peccatores. sublimia infimi celestia terreni. deū hoies. mortales vitaz. z patriam peregrini. hec ille. Ista igit fuit pcipua causa quare xpus nō assumpsit matrem suā secum vt videlz postea cū maiori honore susciperetur in celū. z ipse cū tota celesti curia illi veniret obuiaz. Et hāc causam assignat Ansel. in libro de excellentia beate vginis. c. vij. dñm nostrū alloquens z dicēs. O bone iesu. quomō pati potuisti vt te ad regnū glorie remeante illā beatam matrē tuā in miserijs mūdi relinqueres. et nō statim tecū regnaturā assumeres? Forsitan tassis dñe hoc agere voluisti. ne tue curie veniret i dubiū cui potius occurreret. tibi scz dño suo pmo in assumpta carne celum petēti. An ipsi matri similiter i ipm regnū materno iure tecū ascēdenti. Prudentiori ergo z digniori consilio pcedere illā volebas: quatenus ei locuz immortalitatis i regno tuo prepararet. z sic comitat9 tota curia tua festiu9 illi occurreres. eamq sicut decebat matrez tuā per te ipm exaltares. h ille. De his autē causis remāsionis sue i hmōdo post ascēsionē filij certificata ab ipo filio suo. bñdicta vgo cōtētissima remāsit. Non em̄ petebat vt assumeret cū filio nisi sub cōditione. s. si deo placeret. z nō aliter. z hoc non fuit velle aliqd ɔtra diuinā volūtatē. sed potius suū velle diuine voluntati subiacere. Beatissima etem̄ virgo q nunq peccauit: nunq aliquid cōtra diuinā volūtatem voluit. Et in hac sua petitione conditionata fecit sicut postea egit filius ei9 qui. Matthei. xxvj. inquit. Pater si possi-

Miraculū in assumptione Marie factum

bile eſt tranſeat a me calix iſte. Verūtamen non ſicut ego volo. ſed ſicut tu. Fiat voluntas tua.

Pars quarta huiꝰ ſermonis que dicit dormitionis.

N
An mortua priꝰ vel an ſine morte fuerit aſſūpta.

q t

Uerūt quidā nūqd glioſa virgo ſit mortua an ꝟo ſine morte fuerit in celū aſſumpta ſicut factuſ fuiſſet de nr̄is ꝑmis parētibꝰ ſi nō peccaſſent. nā Aug. ſup Geñ ⁊ recitat magr̄ i. ii. di. xx. di. ꝙ ſi nō fuiſſent trāſgreſſi diuinū ꝓceptū ſine morte ſtatuto tēpore fuiſſent ad meliorē ſtatū. hoc eſt ad beatitudinē trāſlati. Ad quā dubitationeſ rīdet. ꝙ lꝫ beatiſſima ꝟgo nūqꝫ habuerit aliquod pctm̄ actuale. nec etiā originale vt inconuincibiliter ꝓbatū eſt in ꝑma ꝑte ꝑn/cipali huiꝰ opis. tn̄ rōnabile fuit ipam mori vt in eadē ꝑte declaraui rn̄dendo ad argumētū q̄ dici poſſet debuiſſe ceſſare mortē in beata virgine ceſſante in ea pctō. quā rn̄ſionē vide ibi i. ij. ſermone. ꝑte. ij. Et hāc veriſſimā opinionē tenēt catholici docto. Unde Aug. in ſermone de aſſumptiōe virginis inqt. Memores ꝯditionis humane mortē illā tēporalē ſubiſſe matrē dei dicere nō metuimꝰ. Idē quoqꝫ dicit Damaſce. in duobus ſermonibꝰ aſſumptionis eiuſdeꝫ. Et Hiero. in ſer. ad Euſto. vbi ait. Cuꝫ profecto nihil cōſtet niſi ꝙ hodierna die glioſa migrauit a corꝑe. Fuit autē hoc decens quadruplici rōne. Primo ꝓpter filij ſui cō/firmationeꝫ. Cum eñ xp̄s naturā noſtram aſſumpſerit vt eadem natura qua peccauerat ſctificaret. decuit vt hoc manifeſte oſtē/deret ad cōfutādas multas hereſes quas futuras ꝑnouerat. Fuerūt eñ heretici nonnulli q̄ non ſolū naturam noſtrā. hoc eſt de genere adā eū aſſumpſiſſe negauerunt. ſed oīno eū corpus fantaſticū habuiſſe aſſeruerūt. Inter quos fuerūt manichei. valētinꝰ aūt hereticus dixit xp̄ꝫ celeſte corpꝰ aſſumpſiſſe. Ut ergo oſtenderet ꝙ xp̄s ꝟe de illo genere erat qđ mortē meruerat: decuit vt eiꝰ genitrix morteꝫ ſuſtineret. Si eñ ſine morte ad gliam fuiſſet tranſlata. faciliter creditū fuiſſet vel ꝙ nō fuiſſet de humano genere. vel nō de illa ſtirpe ꝑmoꝝ parentū Et ſic ſi beata ꝟgo nō fuiſſet credita eſſe de ſtirpe humana ab adā deſcēdente. ſilr creditū fuiſſet de xp̄o eiꝰ filio. Et ꝯſiter viſum fuiſſet ꝙ xp̄s ꝓ ipo humano gn̄e ꝯgruēteꝫ ſatiſfactionē nō feciſſet, ⁊ ꝙ idoneus ſedē

O
Rōnabilr debuit maria ꝑus mori.

ptor non fuiſſet. Mors aūt ipſius bn̄dicte virginis oſtendit illā fuiſſe veraciter de humano genere. ⁊ de illa ꝓpagine de q̄ dicit Heb. ix. c. Statutū eſt hoībus ſemel mori.

P

Scd̄o conueniens fuit ipam mori ꝓpter filij ſui cōformationē. Neqꝫ eñ decuit eam melioris eſſe cōditionis ꝙ̄ filiū. qui ꝟe deꝰ ⁊ homo eſt. Incōueniēs nāqꝫ eſſet ꝙ membrū ꝓcederet caput. cū oīa mēbra ſequātur naturā ſui capitis. l. cū in diuerſis. ff. de re/li. ⁊ ſumpti. fu. Cū igit filiꝰ btē virginis ſit caput totius eccleſie. vt ait apl̄s ad Col. i. Cuiꝰ vtiqꝫ ⁊ virgo eſt mēbrū. Et ipe morteꝫ ſuſtinuerit. imo vt inqt Augu. in. ij. libro d baptiſmo puuloꝝ. ſi nullus eū interfeciſſet ſenio defeciſſet. ꝓfecto decuit vt btā quoqꝫ virgo moreret que filio ſuo eſſet ꝯformis.

Q

Tertio hoc ꝯueniēs fuit ꝓpter ſui meriti augmētationē. Decuit eñ grā plenā non ſolū mereri bonis opibꝰ. ſed etiā paſſionibus ⁊ tribulationibꝰ equanimiter toleratē Patiētia eñ opus ꝑfectum habet. Iaco. i. Et ꝓpterea deus ſepe immittit aduerſa ad augmētū virtutis ⁊ meriti. vij. q. i. c. aduerſitas. ⁊. xi. q. iij. c. in cunctis. Et qm̄ vltimū terribiliū eſt mors. vt dr̄ in. iij. et h. et in. l. vltimum. ff. de penis. Ideo volūtaria ⁊ paciens eius ſuſtinētia ſummū patiētie genꝰ demonſtrat. vnde meritū auget. ⁊ tāto magis in beata virgine meritū augmentauit quanto ꝓ vllo ſuo crimine mors illi debita non fuit. Quarto hoc congruū fuit propter noſtrā ꝯfortationē. Naturaliter eñ oēs mortē timemus. ſciētes veram eſſe ſentētiā Quintiliani i lib. declamationū. declamatiōe. v. dicētis. O ꝙ̄ graue eſt mori ſcꝫ quo ad ſenſualitatē carnis. Quis autem hic timor ſublatꝰ ſit qñ xp̄s dei filiꝰ mortē ſuſtinuit. tn̄ poſſet homo cogitare ⁊ dicere. Bñ ſuſtinuit qr non ſolū hō. ſed etiā deus fuit. Uirgo autē btā in qua fuit pura hūanitas mortē libēter ſuſtinēdo nos oēs hortata eſt ſeruare illud Iuuenal. documētū. li. iiij ſatyra. i. dicētꝫ. Fortē poſce animū mortis terrore carentē. Nā vt inqt Lucanꝰ li. viij. Mors vltima pena eſt nō metuēda viris. Vn̄ Tullius in Tuſcu. queſtio. lib. i. in fine dicit Teneamꝰ ⁊ nihil cēſeamus eſſe malū quod ſit a natura datū oībus. Mors enim nō eſt mala. nec in ſorte maloꝝ computanda. v. q. i. c. illa in fi. Et ideo ꝓdictꝰ Tullius in eiuſdē opis li. ij. ait. Qui id quod vitari nō pōt metuit. is viuere aīo qeto nullo mō

R
Maria mort vt morientes cōfortaret.

potest. Qui vo mortē nō timet: magnū; is p̄sidiū sibi ad beatā vitā cōparat. Et Quintilian⁹ in lib. p̄allegato. declama. iij. inquit Faciam⁹ potius de fine remediū. ꝛ de necessitate solatiū. Et Sen̄. ad Lucillū lib. v. epl'aꝝ epl'a. j. dicit. Uita cum expectatione mortis data est. Ad hanc itur quam timere demētis est. q̄ certa expectantur. dubia dimittunt. Moriēs itaq; alacri aio b̄ndicta virgo nobis ꝛ oibus hoib⁹ dicebat illud q̄d inq̄t Quintilian⁹ vbi. s̄. di. Exeamus spōte cōsilio pleni. securitati gr̄as agētes. Sol⁹ vixit quoad voluit q̄ mori q̄ viuere maluit Infirme aūt prorsus terreneq; mētis ē vt numerem⁹ annos. Ut em̄ ait Plinius lib. vij. naturalis historie. c. liiij. Natura nihil hoib⁹ breuitate vite p̄stitit meli⁹. Nā vt dic̄ Sen̄. in lib. tragediarū. Mors sola portus erūnis dabit. Et Isid̄. li. j. soli loquioꝝ. c. j. inq̄t. Mors calamitati terminu; prebet. oēm em̄ calamitatē adimit. Un̄ Boe. lib. j. de cōsol'. canit. Mors hoim felix. ꝛ Franciscus petrarcha in suis triumphis ait. La morte he fine duna p̄son oscura. Ma nemi gētili. Aaltri p̄e noia. chā posto nel fango ogni lor cura. ꝛ Ber. i q̄dā ser. inq̄t. Mors est finis miserie. victoria pugne ianua vite adeptio corone. bīstudinis plen⁹ ingressus initiū refrigerij. paradisi scala q̄ ascēdit in locū tabernacli admirabilis vsq; ad mōtē dei. ꝛ ideo dicebat Salomō Prouer. xiiij. Sperat iustus in morte sua. Justus em̄ si morte preoccupat⁹ fuerit in refrigerio erit. Sap. iiij. Preciosa in conspectu dn̄i mors sanctoꝝ eius. ps. cv. Un̄ di. Eccl's. vij. Dies mortis die natiuitatis. Dis ergo exhortationibus beate virginis ꝛ eius exēplo non debem⁹ mortē ptimescere. sed cū gaudio ꝛ exultatione expectare. q̄ vt inquit Cato est finis oim maloꝝ. Et ob hanc causam deus pmisit suā dilectā matre; mori. Possumus q; aliā assignare rōnē quā ponit. S. Tho. in iij. parte summe. q. xxvij. arti. iij. in solutōe primi arg. di. Beata virgo nō fuit liberata a morte ꝛ alijs penalitatib⁹ vt p illas penalitates toti ecclesie thesaurizaret.

Pars q̄nta huius sermonis que dicitur consolationis.

S I queraf que btā v̄go in morte sua habuerit solatia? R̄ndetur q̄ l; sacra pagina de hoc nō faciat mētionē tñ ex alijs scriptu ris possum⁹ cōph̄edere dorinitionē btissime m̄ris dei m̄tis p̄solationib⁹ fuisse repletā. Pro cui⁹ declaratiōe ē sciēdū q̄ Diero. in sermōe assūptionis vocat illū libellum apocriphum. i. dubium. qui intitulatur de transitu. virginis. qui quidem liber etia; appellaf apocriphus in. c. sancta xv. disti. Apocripha aūt dicunf illa scripta quorum autor ignoraf. vel que in canone scripturaꝝ nō habenf. vel q̄ nō sunt in publico legenda tanq̄ autētica. vel que sunt dubia s̄m Isid̄. vj. Ety. Et ideo dicit Diero vbi. s̄. loquēs de predicto libro. Ne dubia pro certis recipiatis. Nō ergo reprehendit illum tanq̄ falsum. sed vult aliquando haberi dubium. Et predicta de significatione apocriphi approbat glo. in. c. canones. xvj. dist. que ait. Apocripha. i. sine certo autore vt sapientia. Salomonis. liberi iesu filij sirach. qui dicitur ecclesiasticus. ꝛ liber Judicū ꝛ Tobie ꝛ liber Machabeoꝝ. hi apocriphi dicūtur ꝛ tamē legūtur. sed forte nō generaliter. hec ibi. Quāuis ergo in dicto libro aliqua contineanf que non oino cōsonant veritati nihil tamen obstat etiam ibi plura vera contineri. Unde pro deuotoꝝ cōsolatione dicere possumus q̄ benedicta virgo in transitu suo quattuor habuit solatia inter alia multa. Primū fuit angelice reuelationis. Cu; em̄ filius beatissime virginis celum ascendisset. ipa continue desiderabat cum illo p̄iungi. simulq; cum propheta dicebat ps. xlj. Quēadmodū desiderat ceruus ad fontes aquarū: ita desiderat anima mea ad te deus. Sitiuit anima mea ad deum fontem viuum quādo veniam et apparebo ante faciem dei. Fuerunt mihi lachryme mee panes die ac nocte dum dicitur mihi quotidie vbi est deus tuus. Si ergo desiderium iusti omne bonum Prouerbioꝝum. xj. capl'o. Profecto desiderium iustissime matris dei totū erat intentū circa summū bonū filiū suū. Unde eū sepe i oratione alloquebaf dicēs. Quādo farai contento el core mio. Tollendome dal mundo tenebroso? Quando adimpirasse il me desio E vestirome il palio glorioso? Quando vedro i chori di beati. E te o dolce benedeto filio. Con tuti quanti i angel aschierati Che a venire me farai del cielo? Quādo in quel abisso de dolceza. Del sol vestito estelle coronata. Saro absorta. e piena dalegreza. Apresso al tuo throno sublimata? In his autē dulcibus precibus atq; suauibus

Libri apocriphi sūt siente est liber de trāsitu virgis.

I. Maria in morte hūit q̄tuor solatia

petitionibus exnte ipa benedicta virgine. Ecce ꝙ vt dr in dicto libro de trāsitu eius. apparuit ei angel᷒. s. gabriel tot᷒ iocūdus cū ramo palmarū in manu. in signū pfecte victorie quam habuerat de mūdo. carne. et diabolo. Erat autē totus lucid᷒ ꝛ in forma hoīs pulcherrima. Et credo eum multorū angelorū comitiua fuisse sociatum. Qui reuerenter glīosam virginē salutans dixit ei. Aue madona de grande cortesia. Aue maestra dogni sctitade Aue benigna virgine Maria. Aue fontana piena de caritade Aue del mundo dignissima regina. Aue o specio dogni veritade. Aue reparo di nostra ruina. Aue dogni fidel secura guida. Aue lucente stella matutina. Aue speranza in cui ognum se fieda. Aue recorso de tuti i peccatori. Aue apozo che cognaslicta aida Aue vaso di lucidi splēdori. Aue donzella a dio despōsata. Aue belleza di supni chori dñs tecū virgo ibalsamata. Che ī te apostl tuti soi thesori. Et tāta glīa te ha apparegiata. Ecco il tempo da te desiderato. Fra trei giorni sarai glorificato. A questo dirte da dio son mādato. Qđ aūt angelus apparuerit beate virgini annūciās ei diem felicē trāsitus sui nō est vllaten᷒ dubitādū quia cū ad alios miserit deus angelos ad annūciandū eis finē vite. pfecto etiam est credēdū similiter. eū fecisse mrī sue p illam snīam Bern̄. in epl̄a ad canonicos Lugdunenses. ꝗcqđ alijs licꝫ paucissimis est concessum. nō est credendū glīose ꝟgini fuisse denegatū. Si ergo btūs Martinus reuelatione supna obitū suū longe ante pſciuit ꝛ Petrus sciuit ꝙ breuis esset depositio tabernaculi sui. ꝛ Paulus ꝙ tp̄s sue resolutionis instabat. ꝛ silr btūs Johānes euāg. ꝛ sanct᷒ Frācisc᷒ ꝛ alij ꝗ̄ plures scti. vt in eoꝝ legēdis habet. multo magis hoc sciuit beatissima ꝟgo. vt arguit Alb. sup missus est. c. clxix. Gloriosa aūt virgo illis angelis qui ei annūciauerāt cū gabriele archāgelo hoc bonum nouū. cum recedere vellēt dixit illud Can̄. v. Nunciate dilecto meo. qa amore langueo. Scriptū est quoqꝫ in ꝗdaꝫ legēda assumptiōis ꝙ beata ꝟgo p angelū tres grās a filio petijt. s. vt omēs apostolos sue dormitioni pn̄tes haberet. vtqꝫ diabolum nō videret. ꝛ vt oēs qui erāt in purgatorio a penis in suo obitu eripet. ꝗ omnia obtinuit. de pma aūt grā immediate dicemus. Scđm solatiuꝫ beatissime virginis

Angel᷒ Marie nunciauit mortem.

in trāsitu suo fuit apostolice aduētationis Apostoli em̄ cum essent in diuersis. mundi partibus dispsi in quib᷒ fidē xp̄i pdicabant desiderāte beatissima virgine illos videre ante mortem suā. affectāsqꝫ eos esse pn̄tes sue dormitioni ꝛ eius corpi impendere sepulturā. dñs noster iesus xp̄s fili᷒ eius in ictu oculi eos fecit esse ante conspectū matris sue dilectissime. qui em̄ p angelū suuꝫ fecit Abachuc pphetā in momēto tēporis p capillū de iudea in babyloniaꝫ deferri vt danieli pphete prandiū portaret Dan̄. vlt. ꝛ beato Frācisco socios suos per mūdum dispsos videre cupiēti cōgregauit ad eius pces potuit etiam aplos ꝛ discipulos suos ministerio angeloꝝ ī instāti facere deportari. vt genitrici sue morēti debitū exhiberēt obsequiuꝫ. Uel dicere possum᷒ ꝙ spūs dñi qui rapuit philippū aplm ꝛ statim inuent᷒ est ī azoto Act. viij. Similiter eleuari facit apostolos oēs. ꝛ ptinus inueniri in ꝟgis habitaculo. Affuisse aūt aplos dormitioni eius affirmat sctūs Dionysius asserens in lib. de di. no. se ꝛ btm̄ Timotheum. ac plurimos xp̄i apostolos ꝛ discipulos morti btē virginis interfuisse. De hoc etiā inquit Damas. ī quodā sermōe. Ex antiq̄ ꝛ verissima traditione accepim᷒ ꝙ tempore glīose dormitionis beatissime ꝟginis. cū oēs sancti apostoli ad saluādas gētes orbeꝫ terre pagrarent in momēto temporis in altū subleuati hierosolymis cōuenerūt. Ibiqꝫ angelica eis visio facta est. et diuina hymnodia potioꝝ audiebat virtutuꝫ. Cum aūt sancti apostoli intelligerēt dei genitricis trāsituꝫ iminere. cōmuni eā voce collaudabāt dicētes. Cuꝫ in huius mundi incolatu te o celeberrima ꝟgo haberem᷒ cohabitatricem. ꝗsi ipm dñm deū ꝛ magistrū vidētes consolabamur. Nūc ꝟo quia te trāsmigrandam cognouimus. hoc soluꝫ nobis remanet refrigeriū ꝙ te mediatricem habebimus apud deū. Filius tuus creator oīm vocat te. Nemo est qui pbibeat matrē a filio. ipa natura docet honorari. Nec decet te amplius pmanere in medio nationis praue ꝛ puerse. Uade ergo in pace et placa nobis deum. Donec enīꝫ morabaris in terris medica te terre portio detinebat. Cum aūt assumpta eris ī celis. cōe ppiciatoriū totus habebit mūdus. hec ille. Patet ergo hui᷒ scti testimonio apostolos morti glīose ꝟgis fuisse pſentes. Dicit autem in predicto libro de

Omēs aplī fuerūt congregati ī morte Marie

trāsitu virginis ꝙ eo tēpore quo angelus ānūciauit beate virgini trāsitū suū. beat⁹ Johānes euāgelista de licētia virginis pre dicabat ephesi. Quāobrē volēs btā v̄go il lum ad se venire. cū super hoc rogasset filiū suū. statim intonuit celū. ⁊ in cādida nebu la leuatus ⁊ rapt⁹ ipe beat⁹ Johannes in cōtinēti se repperit ante ostiū dom⁹ i qua morabatur v̄go bñdicta. ⁊ intrās ad btissi mā virginē cū maxima reuerentia saluta uit eam. Quē vidēs virgo gloriosa pre gau dio a lachrymis cōtinere nō valuit. ⁊ dixit illi. O iohānes recordare verboꝝ dñi ma gistri tui quib⁹ me tibi recōmēdauit in ma trem. Ecce ꝙ vocata a dño exoluere debeo ꝯditionis humane debitum. Recōmendo igitur tibi corpus meū. vt omni diligētia ⁊ cura illud studeas sepelire. Audiui ei ꝑfi dos iudeos inter se cōciliū fecisse dicentes Expectem⁹ donec illa que xp̄m peperit mo riatur. ⁊ tunc rapiemus corpus eius ⁊ cō buremus. Facies ergo deportari ante fere truꝫ meū quādo corpus meū ad sepulturā deferetur hanc palmā sicut ex parte dei an gelus mihi eam deferēs monuit faciendū. Hec em̄ palma que vt vides est multe cla ritatis. cōturbabit inimicos nostros. ⁊ cū ea fiēt multe mirabiles operationes. Dixit autē Johānes. O vtinaꝫ nūc adessent om nes alij apostoli fratres mei vt tibi possēt vna mecū preparare condecētes exequias ⁊ debitas exoluere laudes. Hec v̄o dicente beato Johāne statim ad petitionē beatissi me virginis apostoli oēs a quadā nebu la sicut beato Johāni factum fuerat rapti sunt de locis in qb⁹ p̄dicabāt. ⁊ ante portā dom⁹ in qua erat ipsa benedicta v̄go sunt delati. q̄ se insimul inuenientes mirati sunt valde. Quos vidēs gloriosa v̄go multū cō fortata fuit. ⁊ de eoꝝ missiōe filio suo gra tias egit. Ipsi v̄o cognoscētes se debere re manere orphanos ⁊ priuatos sua dilectissi ma magistra a lachrymis abstinere nō po tuerunt. Quis aūt eoꝝ plāctum describere valeat? Quis ipoꝝ suspiria omniūq; disci puloꝝ fletus exprimere queat? Quādo em̄ xp̄s passus est. ⁊ qñ celos ascēdit. ipa bñdi cta v̄go eius loco cū ipsis apostolis ⁊ disci pulis remāsit. ex quo eius presentia confor tabātur. ⁊ dolorē quē de recessu dñi habue rāt aliqualiter mitigabant. Nūc v̄o vtroq; orbati parēte remanebāt. Arbitror autē ꝙ dicebāt. Quo ꝑgis mater sine filijs? Quis nos mestos ꝯsolabitur? Quis dilecti magi stri nostri recordationē dabit? Ecce tu per gis ad alta. nos remanem⁹ in imo. Tu ascē dis. nos opprimimur. Te angelorum con uentus circūdabit. filius amplectetur. pa ter osculabitur. spūssanct⁹ inflāmabit. nos cōuentus malignātiū ⁊ perfidoꝝ synago ga iudeoꝝ flagellis afficiet. vinculis astrin get. tormentis cruciabit ⁊ gladio feriet ac mactabit. Sed tu mater nostra. tu pia om niū aduocata: deprecare filiū tuū vt nobis assistat. ac nos in tantis tentationib⁹ ⁊ tri bulationib⁹ nō deserat. Quib⁹ benignissi ma dña inquit. Pugnate filij mei viriliter. ⁊ recordemini verboꝝ magistri vestri dicē tis Mat. vlt. Ecce vobiscū sum omnib⁹ die bus vsq; ad cōsummationē seculi. Et iteꝝ Nolite timere eos qui occidūt corpus: ani mā aūt occidere nō possunt. Luc. xij. ⁊ rur sum Mat. x. Cū steteritis ante reges ⁊ p̄si des nolite cogitare quō aut quid loquami ni. dabitur em̄ vobis in illa hora q̄d loqua mini. Non em̄ vos estis qui loquimini. sed spūs patris vestri qui loquit̄ in vobis. Cū igitur filius meus semper ꝑmāsur⁹ sit vo biscū. ego q̄ꝫ nunq̄ recedēs ab eo vos non deserā. sed ad pugnā cōfortabo. apud filiū aduocabo. Uos ergo estote fortes i bello ⁊ pugnate cū antiquo serpente. ⁊ accipietis regnuꝫ eternū. Tertiū solaciū fuit deifice apparitionis. quia dñs noster iesus xp̄s fi lius ei⁹ eam i infirmitate visitauit. de quo beatissima v̄go indicibilē ꝯsolationē pce pit. Si ei iacob patriarcha desiderauit an te morteꝫ suā videre filios suos. Gen. xlvj. ⁊ cum Joseph vidisset ait. Jam letus mo riar. quia vidi faciē tuā Gen. xlvj. Quantū debeat pijssima v̄go appetere visionē vni geniti sui ante mortē. quātum ve ex ipsius visitatione cōsolari? Ipsum aūt visitasse i morte matrē suam nullaten⁹ est dubitādū. Si em̄ apparuit beato Johanni. ⁊ dixit ei. Ueni dilecte mi ⁊c. multo magis credēdū est eū apperuisse matri sue dilectissime ⁊ in infinitū chariori. vt dicit Albertus super missus est. c. xvij. Inq̄t etiā Grego. iiij. dia logoꝝ ⁊ exēplis ꝓbat. ꝙ aliqñ ad ꝯsolatio nē egredientis anime: ipe solet apparere au tor vite. Si ergo alijs apparuit multo ma gis matri. ꝑ supradictā Bernardi sententiā: Quicq̄d alijs ⁊c. dicitur aūt in p̄dicto lib. de trāsitu v̄ginis ꝙ ipse dñs iesus de celo descēdit cum angelicis ordinibus. cū cetu

Qualit̄ Johes ⁊ alij apostoli sīl vene runt ad mortē Marie

Christ⁹ appuit Marie in morte sua.

re: virginē cogita pepisse. Si tibi pāni qb⁹ inuolutus est fortasse vilescūt: angelos col laudātes: ⁊ multitudinē celestis exercitus admirare. De⁹ ergo oīpotēs voluit īuolui pāniculis. iuxta illud qđ canit eccl'ia. Mē bra pānis inuoluta virgo mr̄ alligat. ⁊ ma nus pedesq̧ crura stricta cīgit fascia. vt ho minē in pc̄is īuolutū ⁊ ligatū dissolueret.

J Septimo arguit diabolus dī. Iste puer nat⁹ est inter aīalia. ergo est hō̄ ⁊ non de⁹. Antecedens ptꝫ Baruch. iij. vbi dr̄. In me dio duoꝝ animaliū cognosceris ſm vnam translationē. cōsequētia ptꝫ. q: absurdū vi detur deū sapiētie cōditorē inter bruta ani malia nasci. R̄ndit btā v̄go. q: hō̄ p pc̄m fact⁹ erat vt bestia. Uñ de eo ps. xlviij. in quit. Cōparat⁹ est iumentis insipiētib⁹. ⁊ ſi milis fact⁹ est illis. Jō dei fili⁹ vt bestialita tē ei⁹ in rōnabilitatē cōuerteret natus vo luit ad h insinuādū in medio bestiaꝝ repo ni. Itē vt v̄ificaref ꝓphetia Esa. j. cogno uit bos possessorē suuꝫ ⁊ asin⁹ presepe dn̄i sui. Itē vt p h designaref cōuersio iudeoꝝ ad eius fide. qui figurātur p bouem. vt pa tuit ī pastorib⁹. Et gētiliū q̄ figu anf p asi nū. vt nūc ptꝫ ī magis. Itē p bouē designa tur maturitas discretionis. q̄ est in aīa filij mei pfectissimo mō. Et p asinū austeritas oneris q̄ erit in corpe eius. Octauo arguit diabol⁹ dī. Iste puer nat⁹ est in diuersorio. ⁊ reclinat⁹ in p̄sepio. ergo est hō̄ ⁊ nō de⁹. Antecedēs ptꝫ Lu. ij. Reclinauit eū in p̄se pio. q: nō erat ei loc⁹ in diuersorio. Conse quētia etiā ptꝫ. q: h indecens videf diuine maiestati. R̄ndit beatissima v̄go illud san cti Maximi in sermone de natiuitate dn̄i. Si p̄sepe in quo infans iacuit despicis. eri ge paulisper oculos. ⁊ nonā in celo stellam ꝓtestantē mundo natiuitatē dn̄icā cōtue re. Si credis vilia. crede mirifica. ſi de his que humilitatis sunt disputas. q̄ alta sunt ⁊ celestia venerare. ſ. istam micantē stellā. cuius ductu isti reges huc venerūt. ſicut p̄ dictū fuerat Esa. lx. dum dr̄. Et ambulabūt gētes in lumine tuo. ⁊ reges in splēdore or tus tui. Non dixit diabolus. Iste puer vo catur noīe humano iesus. ergo est hō̄ ⁊ nō deus. ptꝫ cōsequētia q: Exo. iij. dixit deus Moysi. Quid queris nomen meum qđ est mirabile? R̄ndit btā virgo illud qđ inquit deus Esa. lij. Propter hoc sciet ppl's meus nomen meū in illa die. q: ego ipse q̄ loque bar ecce adsum. Decimo argit diabol⁹ di

cēs. Isti magi obtulerūt myrrhā huic pue ro. ergo est hō̄ ⁊ non de⁹. q: myrrha daf ad preseruationē a corruptōe q̄ nō cōuenit di uinitati. R̄ndit btā virgo. Quia īmortalis deus pro hoīm salute fact⁹ est mortalis. iō debuit ei myrrha offerri. p quā mortalitatꝫ assumptio designaf. Uñ cañ. iiij. ipse ait. Uadā ad monte myrrhe ⁊ ad collē thuris. De oblatione autē istoꝝ regū ꝓpheratum fuit Esa. lx. vbi dr̄. Oēs de saba venīet auꝝ ⁊ thus deferētes. ⁊ laudē dn̄o annūciātes Tūc diabolus cōfusus recessit. Ipsi v̄o ma gi in fide roborati feruentiores facti sunt. Et credēdū est φ ipe benedict⁹ virginis fi lius istos reges qui tanto labore eū quesie rāt. ⁊ eū tam reuerēter adorauerāt. ac tāto venerabātur affectu. absq̧ leticia ⁊ magna cōsolatione abire nō permisit. Idcirco ꝯſi deremus qualiter in brachijs maternis exi stēs: aspiciebat magos hilari facie. Ipisq̧ gestu ac nutu blādiebaf. ⁊ signis quib⁹ po terat ostēdebat se letū de illoꝝ visitatione. De quo beatissima virgo summopere gau debat. Joseph v̄o lachrymabaf pre deuo tione ⁊ gaudio. Nō em credēdū est ipm Io seph fuisse absentē. qñ magi adorauerūt fi liū virginis. vt quida opinanf assignātes ratione. φ. ſ. dei nutu hoc factuꝫ est. ne ma gi ipm putarēt de Joseph generatuꝫ. Hec em opinio nō videtur vera. Nā spūssanct⁹ qui duxerat magos. ⁊ instruxerat in via de pertinētib⁹ ad incarnationē filij dei. etiaꝫ eos instruxerat de ministerio Joseph. ⁊ φ datus esset virgini spōsus ad habendā cu ram pueri. ⁊ ipius virginis. Et ideo credē dum videtur. φ fuerit presens tali gaudio. Unde Johānes gerson in sua Josephina inquit. Inuenisse Joseph pastores lra tra dit. Mentio nulla fit hic: sed qualiter hui⁹ honoris. Huius mysterij mansisse putabi tur expers: Presertim reges quia non cesse re repentet. De reditu vetito nā somnis vt sio facta est. Quid φ muneribus est opi⁹ recipiēdis. Atq̧ recondendis. an sola reli cta videtur Mater cum puero. quando va ga fama per vrbem. Insonuit totam: reges venisse potentes. In dromedarijs. in pul chro ⁊ diuite cultu. Quid φ fortassis pre grandis fulgida stella Uisa fuit multis. ſi gno que stella peracto Materiā redit. vnō fuit formata priorē. Tantos nōne Joseph tecuꝫ miraris honores? Nūquid nō marri cōgaudes tristia passe. Multa prius puto

Sic ra ban⁹ di xit ⁊ glo sa ordi naria Math j. q̄ p̄fe rēdi sūt opiniōi gersōis ⁊ auto ris.

quid vult hec veneratio queris? Respōdet virgo. vates memorata priores. Mi vir. mi domine. saluandas credito gentes. Et sua perfundet fidei lustratio corda. Primitie veniūt. inter miracula nullum Maius predictum est totoq; implebitur orbe. Fiet & ecclesia de gentib⁹. ast synagogā Magna p parte cecabit deuius error. Diuitias reges & opes cumulare cupiscēt. Addēt ornatus tēplis cū dotib⁹ amplis. Plurima dona ferent. q̄ mystica plura docebūt. hec ille Credendū quoq; est. q mitissima & humanissima virgo maria cernens in his magis tantā fidem. tantāq; deuotionē. multa eis verecūdo & benigno sermōe de filio suo locuta est. enarrādo quō illum angelo nūciāte cōcepit. & peperit angelis iubilātib⁹ & cātātibus. Gloria in altissimis deo &c. & quomodo filij sui natiuitas ab āgelo fuerat pastoribus nūciata. Cōmendabat insup magor; prudētiā. eorūq; sollicitudinē atq; benignitatē. qui ad ipsum videndū tam cito pperauerāt. & de oblatis munerib⁹ grās referebat. Videsq; ipsa bñdicta vgo. q dulcis eius filius ostēdebat signis. q libenter in brachijs magorum iuisset. quos tam libenter videbat. illis eum liberalissime protulit amplerādum & osculandum. O virginis cōsneta pietas. o filij dei profunda humilitas. o gratia supercessiua orientalium regū. quia virgine matre filium dei incarnatum inter sua pectora stringendum susceperūt. Notādum vo q isti magi. vt habetur Matth. ij. admoniti in somnis ne redirent ad Herodez. per aliam viam reuersi sunt in regionē suam. Dicez em̄ Herodes dixisset eis. Ite & īterrogate diligēter de puero. & cum inueneritis renunciate mihi vt & ego veniens adorez eum. hoc maliciose dixerat. Unde Grego. in homel'. Epyphanie ait. Adorare eum se velle simulat. vt videlz hunc si inuenire possit extinguat. De hoc etiā loquēs Johes gerson vbi. s. ait. Stella fuit formata noui preuūcia regis. Cōspiciūt illam reges veniūt. & in vrbe Sancta dum sistūt. cōquerūt. est vbi natus Judeor; rex. hec vrbē questio turbat. Te perturbato nimiū crudelis herodes. Jugiter anxia fit dominādi. seua cupido. Turba sacerdotum scribarūq; agmine multo. Cōmoniti veniunt. & dant responsa petenti. Nascetur. xp̄s in Jude bethleē vrbe. Scut diuina deprōpsit voce micheas. Auxilio nimis humano qui fidere querunt. Perdūnt diuinum. fit in vrbe recondita stella. De foris inspicitur reges precedit ad vsq; Clara domusz supra pueri cōsistere visa. Congaudēt valde crudelis clas prius ipsis Rex accersitis fallax cōdixerat. ite. Querite de puero vt veniēs deuotus adorem. Mentiris. fraus ficta tibi. nam perdere queris. Non colere infantem. sic se perquirere verum Fingit hypocrita. vult expugnare repertū. hec ille. Propter hoc igitur ipsi magi per aliam viam reuersi sunt in regionem suam. Et ideo Herodes iratus q esset ab eis illusus. fecit in odium eorum cōburi om̄es naues tharsis: quia ipsi reges erāt d partibus illis. Et ita exponitur illud qd predictum fuerat p Dauid ps. xlvij. Jn spiritu vehemēti conteres naues tharsis. Hec autem reuersio magorum nobis aliquid insinuauit faciendum. Unde Grego. vbi. s. ait. Magnum vo nobis aliquid magi innuūt. cum in regionem suam per aliam viam reuertuntur. Jn eo nāq; quod admoniti faciunt pfecto nobis insinuāt quid faciamus. Regio quippe nostra paradisus est. ad quam iesu cognito redire per viam qua venimus prohibemur. A regione etem nostra superbiendo. inobediendo. visibilia sequendo. cibum vetitum gustādo discessimus: sed ad eandem necesse est vt flendo. obediendo visibilia contemnēdo. atq; appetitum carnis refrenādo redeamus. ergo per aliam viam ad regionez nostraz regredimur. quando qui a paradisi gaudijs per delectamenta discessimus ad hec per lamēta reuocamur. O igitur deuota anima. cōsidera quantum exultabat virgo beatissima. que videbat puerum suuz a bonis regib⁹ sic venerari. & a malis tātū timeri. De quo iquit Aug. i sermōe epyphanie. Jn psepe iacebat & magos ab oriēte vocabat. Abscōdebatur in stabulo. & agnoscebatur in celo. vt agnitus in celo manifestaretur in stabulo. & appllaretur epyphanie dies iste. quod latine manifestatio dici pōt Simul eius celsitudinē. humilitatēq; commendans. vt qui in aperto celo sydereis signis mōstrabat i angusto diuersorio q̄sit⁹ inueniret inualid⁹ in infātilib⁹ mēbris inuolut⁹ in pānis adoraret a magis. timeret a mal'. Hic g timeāt reges ad pris dexterā iā sedētē. quē rex impi⁹ timuit adhuc mris vbera lābentē. Et ibidē exclamat idem Augu. di. Quis est iste rex tā paru⁹ tā magn⁹

Quid magor; reuersio signi ficet.

nondum in terris loquēs. et iam i celis edictā ppones. O felices reges orientales. qui isti⁹ magni regis famuli facti estis. Ut aūt dicit Chry. sup Mat. cū ad patriā suam reuersi essent pdicātes multos erudierūt. Et deniq3 cū b. Thomas apl's post ascensionē dñi in illa regione perrexisset: ab eo baptizati sunt. et facti sunt adiutores pdicatiōis eius. Quoꝝ corpora post felicē mortē prio per Helenā Cōstātini matrē repta Cōstantinopolim trāslata sunt. Deinde p sanctū Eustorgiū mediolanēsem epm Mediolanū sunt pducta. Et vltimo p Federicū imperatorem Coloniā theutonie sunt delata. Ut vt dr. semp cū facie respiciūt versus Mediolanū. et si aliquando reuoluātur. iteꝝ se vertūt versus ipsaꝫ ciuitatē. in qua multis annis steterūt. Eoꝝ vo anime cum dño iesu xpo: et ipsa beata virgine matre eius in celesti regno triumphant.

Corpora regū vbi sint

Pars quarta huius sermonis que dicit Presentationis.

De quarto gaudio bñdicte vgis satis dixi. s. viij. pte pncipali huius opis. et iō hic breuiter ptrāseo. Si em Symeō tantū gauisus est in pntatione puuli Jesu in tēplo. vt viso et amplexato e o cātauerit. Nūc dimittis seruū tuū dñe ec. quātū debebat iubilare mat ei⁹ vidēs sctm Symeonē spūsancto feruētem obuiare filio suo. et coram eo genua flectere. eūq3 vt dñm et deuꝫ suum adorare adhuc in maternis brachijs existentē. atq3 cū humilitate et deuotōe maxima extendentes brachia sua. et dicentem eidem pijssime virgini. O bona dña. o genitrix dei mei. o regia celi. obsecro placeat vobis dare mihi osculādum et amplexādū. ac in vlnis meis fouendum dulcissimū filium vestrū saluatorē meū. quē tanto tēpore expectaui. et videre desideraui. et de cuius visione respōsum a spūsancto accepi. Ego em ad hoc offim a deo elect⁹ suꝫ. ad hoc missus sum et huic ministerio reseruatus. Cui cum benigna virgo filiū suū liberaliter obtulisset. ex cui⁹ bñdicti pueri facie radij lucidissimi exibāt. ille lachrymis ex dulcedīe decurrentibus eum reuerenter et suauiter amplexatus et osculatus exclamauit. O felix mater que te benedictū saluatorē meū generauit. beatus vēter qui te portauit. et vbera q̄ suxisti. Existimo aūt q ipse Symeō ebrius spiritu exclamaret. Currite currite oēs gētes. et videte puerum qui fecit celos. Currite vgines. et letamini cum Maria. currite viri. et accingimini virtute cū sctō Joseph currite vidue et predicate ac bñdicite hunc sanctissimū paruulū cuꝫ Anna Currite angeli et obstupescite eū in templo offerri cui omnia offerūtur sacrificia. Currite iusti accipite leticiā. Currite peccatores et accipite veniā. Currite senes et cātate mecū. Nūc dimittis seruū tuū dñe sm verbum tuū in pace. Qnia viderūt oculi mei salutare tuū. ec. In quo cātico laudauit filiū vginis de tribus. primo q esset saluator mundi. secūdo q esset lumē toti⁹ orbis. tertio q esset gloria plebis Israel. quia magna est gloria iudeoꝝ. q filius dei natus sit de eoꝝ stirpe. Non solum aūt gauisa est btā virgo de sancto Symeone cōmendante filium suū. sed etiā de beata Anna pphetissa. que mirabilia de xpo. omnib⁹ pdicabat. De his autem oibus tractat Jobes gerson vbi. s. dicens Respōsuꝫ symeō accepit de sup olim. Non te mors rapiet nisi xpm videris ante. xpus vbi venit quid gratia suggerit audit. Gratia celestis radians bonitatis imago. Ecce suum venit ad templū dñs dñator. Juste senex timorate dei quē spūs implet Interno affatu. fac occurras veniēti. Ulnis accipito pueꝝ bñdictio dicēs. Dimittis dñe me nūc in pace. sm Uerbū sancte tuū qui suꝫ seruus tuus alme. Nāq3 tuaꝫ proprijs oculis nūc cerno salutē. Siue salutare qd cūctoꝝ populoꝝ Ante paras faciē. lux gentibus alta reuelās. Israel ipe tue salus est et glia plebis. Mēbra senex ergo. qūuis lāguore grauata. Corde vigente mouet. tēplū petit. orsnat. ouāter. Nūc ea. nūc illa loca tēpli suadet alacris. Sic faciāt alij quia mox veniet dñator. Prospicit ex aditis templiq3 per atria quando Promissus veniat. vidit procedere tandem Bethleem ex vrbe te virgo. Joseph puerq3 Agmine cū sancto vicinorum atq3 parētum. Spiritus ex tēplo sanctus sibi pdidit. hic est. Exilit et iubilat. nō se capit. atq3 iuuētus. Est aquile visa. mens in dño renouatur. Forte sacerdotuꝫ sancta de sorte beati Tunc aderāt cuꝫ te puero venerande Johānes. Ui zacharias. et olim sterilis sua coniux. Uenerat ana senex octogenaria vates. Deq3 iesu cūctis multo sermone loquuntur ec.

Pars quinta huius sermonis de quinto gaudio beate virginis qd dicitur resurre

ctionis τ ascensionis.

Z Gaudium marie de resurrectione dñi

In ista parte ptinet gaudiũ duplex qđ ipsa virgo bñdicta habuit de filio suo. Primũ est de ei⁹ resurrectiõe gñ.s.vidit dilectũ filiũ suũ quẽ ĩ sepulcro ipsa reposuerat totũ liuidũ τ plagatũ.cũ tanta glia τ triũpho resuscitatũ.O cũ quãta dulcedine cordis τ suauitate splẽdidissimũ corp⁹ filij sui deosculabat.icipiẽdo a capite.discurrebat ꝙ p singula mẽbra dicẽs.O fili mi ꝙ̃ pulchri sunt capilli tuiq̃ʒ a iudeis dilaniatos cõsperit.Quã pulchra est facies tua.quam totam liuidem τ sanguine infectaʒ vidi.τ sic de singlis mẽbris dicebat.Decãtabatq̃ʒ cum ꝓpheta dicẽs ps.xxix.Cõuertisti planctum meũ in gaudium mihi.Sciẽdum est

Xp̃s resurgẽs primo apparuit Marie virgini

aũt ꝙ saluator noster primo apparuit sue matri post resurrectionẽ ꝙ alicui alteri.vñ Ambro.in lib.de virginibus ait.Resurrectionẽ dñi Maria virgo primo vidit τ credidit.Huic aũt opinioni nõ cõtrariatur illud qđ dicitur Mar.vl.s.ꝙ surgens Jesus apparuit primo Marie magdalene.Quia illud dictum intelligitur sicut illud Mat.xi.Inter natos mulierum non surrexit maior Johãne baptista.Ex quib⁹ tñ ꝟbis nõ sequitur quin xp̃s τ beata virgo sint maiores ipso Johanne baptista.licʒ sint nati ex mulieribus.Sed per illa verba voluit saluator intimare.ꝙ inter illos qui ceciderãt per peccatũ originale nemo surrexerat maior Johãne baptista si eius verba intelligãtur quoad habẽdam gloriã celestẽ.Ex qb⁹ cõcluditur ꝙ xp̃s τ beata virgo q̃ non ceciderũt in peccato originali.τ p ꝯsequẽs nõ surrexerũt ab eo sũt ipo iohanne maiores. Et ideo ipẽ dñs in predictis ꝟbis studiose τ notãter dixit.nõ surrexit.nõ aũt ait.non est vel erit maior.Et similiter intelliguntur predicta verba Mar.s.ꝙ xp̃s resurgẽs primo apparuit Marie magdalene.ꝙ̃ alicui alteri ex his qui aliq̃ñ peccauerãt.Et ideo notãter post illa verba statim subinfert.a qua eiecerat septem demonia.Et hanc opinioneʒ tenet sancta mater ecclesia.Et in signũ ꝙ xp̃s primo apparuit virgini gloriose in die resurrectionis dñi.stationem celebrat apud sanctã Mariã maiorem in vrbe Roma.In qua ecclesia cuʒ in predicta die missam decãtaret sanct⁹ Gregorius τ dixisset.Pax dñi sit semper vobiscũ.angel⁹ dei alta voce rñdit.Et cum spũ tuo.Et ob hoc cum in die pasche papa ibi celebrat.ĩ testimoniũ hui⁹ miraculi.qñ dicit.Pax dñi τc. nihil sibi respõdet. Si aũt queratur.quare de hac apparitione facta matri nullã faciũt euãgeliste mentionẽ.Respõdẽt doctores.ꝙ apparitiones xp̃i exhibite matri: et dicũt familiaria iter eos colloquia.atq̃ʒ amoris sublimia signa:intactũ fuerũt intellectum humanũ excedentia ꝙ nec potuerũt bñ sciri.nec ab inferioribus dici.nisi cum tãta diminutione.ꝙ illa dicere esset nobis eoꝝ excessuʒ quodãmodo denigrare.Itẽ spũisancto τ euãgelistis ꝓpositũ erat illas apparitiones describere que carnalib⁹ hominib⁹ possent de resurrectione xp̃i fidedignuʒ testimoniũ p̃bere.Et ideo noluerunt ponere apparitiones factas matri.cuius testimonio p filio nõ creditur.l.videamus.ff.đ in litem iu.Si enim ꝟba extranearũ ꝑsonarũ delirамẽta visa sunt iudeis multo magis matrẽ p filij honore delirare.Põt autẽ hec apparitio sic ꝓbari.Prius debuit xp̃s ꝯsolari illos quos plus dilexit.τ a q̄bus plus dilect⁹ fuit.τ a quib⁹plura bñficia recepit. τ quos magis tribulatos τ afflictos reliq̃rat de passione sua τ morte:ꝙ̃ alios.Amor em̃ dʒ esse reciprocus.ix.Ethi.Et bñficiat⁹ esse dʒ gratus suo bñfactori.l.sed τ si lege §.cõsuluit.ff.de peti.here.τ.c.cũ in officijs de testa.τ.c.de forma.xiij.q.v.Cũ igit ipse dominus Jesus nullũ habuerit in hoc mũdo chariorẽ amicũ.nec a quo plura bñficia recepit ꝙ̃ matrẽ suã.cui ex ꝓcepto legis debebat particularẽ reuerẽtiã τ honorẽ Exo.xx.Deut.v.Mat.xv.Et quã eiusdem precepti obligatiõe tenebat cõsolari p suo posse ẽm sniaʒ Alex.de ales in.iij.parte summe in tractatu đ p̃ceptis decalogi.sup.iiij.precepto.Ergo indubitãter tenendũ est ꝙ primo eã cõsolatus est.Nullus em̃ erat ĩ hoc mundo qui tantũ doluerit de morte ipsius dñi Jesu quantũ cordialissima mater sua. Cũ igit ille q̃ in vno grauat:in alio debeat subleuari.l.eũ qui.ff.de iureiu.Cũq̃ʒ e⁹ sit cõmoda sequi qui incõmoda sequit.l.ẽm naturã.ff.de regu.iu:τ.§.cum aũt.insti.de emp.τ ven.τ.l.id qđ.ff.de peri.τ cõmo.rei vẽ.τ.c.charitatẽ.xij.q.ij.τ ca.qui sentit.đ reg.iu.li.vj.Ideo non est dubitãdũ:ꝙ beata.virgo que prima fuit in dolore filij sentiẽdo:fuit etiã prima in participãda eius consolatione.vt essent socij ꝯsolationũ sicut socij fuerãt passionum et tribulationũ.c.s.de

Quare de apparitione Marie

Appa/ res xps e is iesus marie eā gau/ dio re/ plevit

sepul.z.ij.Cor.j. Apparuit ergo ipse dul/ cis iesus sue bndicte matri totus iocūd⁹ z eā ineffabili gaudio repleuit. qd ex quat tuor causis pcedebat. Primo ex eo ꝙ fil⁹ suus immortalitatem induerat. iuxta illud ad Romanū.vj. Christus resurgens ex mor/ tuis: iam non moritur: mors illi vltra non dominabitur. Unde Leo papa in quodam sermone inquit. Post passionē christi ruptꝫ vinculis mortis. infirmitas i virtutē. mor/ talitas in eternitatē. z cōtumelia transiuit in gloriam. Scdo causabatur ex eo ꝙ vide bat filium suum eduxisse sanctos patres d̄ limbo. sicut prenūciatum fuerat Zach.ix. vbi dr christo. Tu quoqꝫ in sanguine testa menti tui eduxit vinctos de lacu in q̄ non erat aqua. Tertio causabatur ex eo. ꝙ fili⁹ eius nobis omnib⁹. z principaliter sibi de resurrectione spem dabat. iuxta illud. ij. ad Cor. iiij. Qui suscitauit Jesum: z nos cum Jesu suscitabit. Cū em̄ caput nostrū Xpus resurrexit. pro certo tenere debem⁹ ꝙ etiā nos resurgemus. quia corpus sequitur na turam sui capitis. l. cuꝫ in diuersis. ff. de re li. z sum. fu. z accessoriuꝫ sui principalis. l. cum principalis. ff. de reg. iu. z. c. accessori um. eo. ti. li. vj. Et ideo inquit apostolus j. ad Cor. xv. Si xps resurrexit. quō quidā in vobis dicūt: qm̄ resurrectio mortuoꝝ nō erit? Quarto causabatur ex eo ꝙ videbat z cognoscebat. ꝙ filius eius angelicū nume rum adimplebat. z eorum ruinam restaura bat. iuxta illud ps. cix. Judicabit i nationi bus implebit ruinas: Et ideo sm Greg. in homel. Pasche. Angelus q̄ annūciabat xpi incarnationē. nō in veste alba apparuit: de sua reparatione suum gaudium demōstra uit. Contēplemur ergo deuote hoc gaudiū virginis z dicamus ei. O Maria che feci/ sti quando el tuo fiol vedesti? Prima credo laborasti. e poi ridēdo li dicesti. O fiolo de licato. Tuto bello e iocundo. Adesso hai cō solato. El mio core gemebundo. O Maria fame gustare quella cōsolatione che fecisti in abrazare Jesu da poi la passione. Possu

Dialo/ gus cō/ templa tiv⁹ ma tie tibu i die re/ surreiti onis

mus autē deuoto corde meditari. ꝙ pijssi/ ma virgo maria que per tres dies afflicta steterat. z in cōtinuis suspiriis. adueniēte tertia die a passiōe z morte fiij. affectuose expectabat resurrectionem ei⁹. idubitāter credens ꝙ tertia die resurgeret. z ei statim appareret. vn plorādo z lachrymando. cor de z ore sic dicebat. O pater eterne: ecce iā tempus instat vt filium tuum z meū a mor tuis reuoces. Suscita ergo illum z ad me mitte tanto merore pro sua passione affli/ ctam. Deinde ad filium dicebat. O fili mi dulcissime. O fili iocundissime. O fili amā tissime. O fili desideratissime. O fili gratio sissime. O fili suauissime. queꝫ vidi plagis repletū. spinis coronatum crudeliqꝫ morte extinctum. z in sepulcro positum. quādo vi debo te ex mortuis triūphasse? Dixisti mi/ hi sepi⁹ o fili dilectissime. Die tertia resur/ gam. Ecce iam dies tertia imminet. Sur/ ge ergo dn̄e in requieꝫ tuam. vt prenuncia uit Dauid ps. cxxxj. z veni vt videā te sola ciuꝫ anime mee. z verificetur illud qd̄ inqt propheta ps. xxix. Ad vesperam demorabi/ tur fletus: z ad matutinū leticia. Que v̄ba cum diceret virgo bndicta tota lachrymis madefacta. Ecce ꝙ in ipsaꝫ intrauit incon sueta leticia. z tantuꝫ gaudium tanq̄ indi cibilis dulcedo z ꝯsolatio. ꝙ nequibat am plius dolere. vn̄ itra se cepit dicere. Unde hoc gaudium mihi. Nōne mortuus est fili⁹ meus? Est ne forte resuscitatus? Et tūc ad filium cōuersa dicebat. Dic mihi o fili cha/ rissime: es ne tu ille qui venis ad me? Que verba cum diceret. Ecce apparuit dn̄s ibs filius eius totus festiuus z decorus ac glo riosus: associatus omnib⁹ sanctis patrib⁹ quos de limbo extraxerat. Qui dulciter sa lutans matrē suā predilectā amplexat⁹ est eam z osculatus. Et dixit illi. Resurrexi et adhuc sum tecuꝫ. ps. cxxxviij. Regina celi letare alleluya. quam que meruisti porta/ re alleluya. resurrexit sicut dixit alleluya: Unus autem seraphin habebat coronam fulgentissimaꝫ in manu. qua volebat domi/ nus Jesus coronare matrē suā. Dixit ergo iterum ipse dominus noster matri sue. O dona del paradiso. Per cui li angeli hano riso. Lo nemico e sta cōquiso e nel inferno religato. e son quello che hai concepto par turito e nutricato laltrogiorno vedesti mor to. crucifixo e vulnerato. vedemi resuscita to tuto quanto glorioso Li patri sancti ho cauato. Da lo limbo tenebroso. E son fa/ to imperatore e signor del vniuerso. De lo mūdo redēptor e del homo chera pso. Ma tre mia benedicta cessa hor may de lachry mare. Pia nō star cossi smarrita. In comē za a iubilare. Pone i capo la corona laqual io te hoportato. Che te faze la madona e re gina del mio stato, Aliud q̄ꝫ inefabile gau Gaudiꝫ

um qd babuit in asce/ sione

dium habuit virgo beatissima. cum filium suum perspexit totuz gloriosum ascendere in celum. Nō enim est vllatenus dubitādū quin ipa p̄sens fuerit ascēsioni filij sui. cui interfuerunt etiā apostoli. vt habetur Act. j. ɀ Mar. vl. Hoc aūt gaudiū virginis causatū est ex quattuor. Primo ex eo ꝙ filius eius ad dexteraȝ dei sedere debebat. Unde Mar. vl. dī. Et dn̄s quidē Jesus postꝙ locutus est eis assumptus est in celū ɀ sedet a dextris dei. Scḋo ex eo ꝙ animas oīum sanctoꝝ secū ad celū deducebat. ſm illḋ qḋ ei predixit ꝓpheta ps. lxvij. Ascēdisti in altuȝ cepisti captiuitatē. ɀ Michee. ij. dicit. Ascēdit pādens iter ante eos. Tertio causabatur gaudiuȝ ex eo ꝙ celestē ianuam aperiebat. iuxta illud ad Hebre. iiij. Habemus pontificē qui penetrauit celos Jesuȝ xp̄m. Unde ecclesia canit illi. Eternitatis nobis aditum deuicta morte reserasti. Et iterum Tu deuicto mortis aculeo aperuisti credentibus regna celoꝝ. Quarto causabatur ex eo ꝙ filius eius aduocatus humani generis constitut⁹ erat. iuxta illud. j. Joh. ij. Aduocatū habemus apud patrē Jesum xp̄m iustuȝ. ɀ ipse est ꝓpitiatio pro peccatis nostris. Et ad Hebre. vij. Semꝑ viuēs ad interpellādum pro nobis. Et eiusdem epistole. ix. c. Christus introiuit in celum vt appareat vultui dei pro nobis. Ascēsurus autem dominus. iocūdissimo vultu ɀ suauissima voce post dulcissimos amplexus ɀ oscula. dixit charissime matri sue. O dilectissima ɀ dignissima genitrix mea. ɀ infantilium necessitatum mearum sedula ministratrix. et particeps omnium laborum meorum. que fuisti mecuȝ cruci confixa ex dolore materne dilectionis. teneritudo requireret vt te nūc mecum adducerem ad gloriam nisi horum dilectorum filiorum tuorum. ɀ pusilli gregis mei indigētia me moneret. quibus. te matrem et consolatricem ac magistram intima pietate relinquo. ɀ te eis vt ipsoruȝ reginam ɀ dominā reconmendo. Iterum autem veniam ad te. ɀ cum ineffabili glīa assumamȝ te. vt vbi ego sum. ɀ tu in eternum sis mecum.

Pars. vj. que dr̄ missionis. s. sp̄ūssancti.

Beatam virginē fuisse presentē missionis sp̄ūssancti. qn̄ in die pentecostes in forma ignis et in specie linguarum descēdit super apostolos in monte syon nulli dubium est. Dicitur autē pentecostes a penta quod est quinꝗ. ɀ costen: qḋ est decem. quia quinquies decē. i. quinquaginta dies sunt a resurrectiōe domini vsꝗ ad ipsam diem. de quo vide per Arch. in. c. hunc numerum. lxxvj. disti. Qḋ auteȝ etiam ipsa bn̄dicta virgo presens fuerit. patet. quia Actuū. j. dicitur de apostolis post ascēsionē christi. Hi omnes erāt vnanimiter perseuerātes in orationibus cum Maria matre Jesu Et postea sequitur in ca. sequenti. ꝙ existentibus illis in eodem loco: factus est de celo sonus tanꝙ aduenientis sp̄ūs vehemētis. ɀ repleuit totā domū vbi erant sedentes ɀc. Si igitur sup̄ omnes beata virgo spiritūsanctum. vt indubitāter tenendum est recepit. profecto constat ꝙ de eius receptione mirum in modum exultauit. Missio enim ipsius sp̄ūssancti totum mundū letificauit. Unde de filio virginis canitur deo patri in prefatione misse pētecostes. Qui ascendens super omnes celos: sedensꝗ ad dexteram tuam promissum spiritūsanctuȝ hodierna die in filios adoptionis effudit. Quapropter profusis gaudijs totus in orbe terraruȝ mundus exultat ɀc. Et ideo multo magis illum recipiētes gaudio ɀ exultatione perfudit. Unde ipam bn̄dictam virginē. que ipsius sp̄ūssancti habitatio ɀ sacrarium erat. maiori ɀ incōparabili cōsolatione repleuit. Nō solum auteȝ tunc. sed prius sepius eam repleuerat. maxime in sua ꝯceptione ɀ sctificatione in vtero matris. sicut predictum fuerat ps. xlv. c. Fluminis impetus letificat ciuitateȝ dei: sanctificauit tabernaculum suū altissimus. Item in ꝯceptione filij dei. iuxta illud Luce. j. Spiritussanctus superueniet in te. et virtus altissimi obūbrauit tibi. De hac repletione ꝓphetatum fuerat Sap. j. vbi dicitur. Spiritus domini repleuit orbem terrarum. Ipsa enim orbis terre dicitur. Unde de deo inquit ps. lxxiij. Operatus est saluteȝ in medio terre. Semper ergo gaudio replebatur virginis anima. que semper spiritusancto erat repleta. Unde dicebat deo illud Sap. xij. O ꝙ bonus ɀ suauis est domine spiritus tuus.

Pars septima huius sermonis que dicitur Assumptionis. n

Trimū gaudium beatissime virginis in hoc sermone explicandū dicitur assumptionis. De quo dicaȝ in vndecima pte principali huius operis.

sermōe.j.ꝛ.ij.ꝛ ideo hic succincte ptrāseo. Quantū ꝟo gauisa sit in gl'iosa sua assumptione.nullus hominū mortaliū cognoscere pōt. Hoc autē eius gaudiuꝫ causabatur ex quattuor. Primo ex eo ꝙ in celum ascendebat in anima ꝛ corpore. Uñ Aug.in sermone assumptiōis ait. Letatur Maria leticia inenarrabili corpe ꝛ aīa gl'ificata per ꝓpriū filiū quē in vtero gessit.quē genuit.quē fouit ꝛ aluit dei genitrix.dei ministratrix.deiqꝫ seruitrix.de qua qm̄ aliter sentire nō audeo.aliter dicere non presumo.hec ille. Et idē ego dico de immaculata eius cōceptione. Scḋo causabatur eius gaudiū ex eo ꝙ a tota celesti curia fuit associata. Uñ Hiero.in sermone assumptiōis ait. Ad ei⁹ exequias angeli famulabantur.ꝛ vniuerse celoꝝ curie cōgratulabātur. Nec mirum. qꝛ maternus honor illius est qui ex ea natus est. Tertio causabatur hoc eius gaudiuꝫ ex eo ꝙ ad dexterā sui filij erat collocanda.iuxta illud ps.xliiij. Astitit regina a dextris tuis ꝛc. Quarto ei⁹ gaudiuꝫ causabatur ex eo ꝙ debebat esse humani generis aduocata Uñ Berñ.ait. Ipsa est humani generis aduocata.que non pōt sustinere repulsam. qm̄ apud deum inuenit gratiam. Prudēs quidē virgo nō sapiētiā.vt Salomon.non diuitias.nō honores.sed gratiā querebat. Queramus igitur gratiā.sed per inuentricem gratie. Ceterū quicqd est qḋ deo offerre paras Marie commendare memēto.vt eodē alueo ad gratie largitorē gratia redeat quo influxit.hec ille. Hec sunt gaudia q̄ cōmuniter ad honorē ipsius beatissime virginis recolūtur. Sed sciēdum est. ꝙ vt legitur beatus Thomas archieps canthuariensis.quotidie cum magna deuotione repetebat predicta gaudia dicēs. Gaude virgo mater christi ꝛc. Semel autē cum eadeꝫ gaudia more solito in suo oratorio diceret. apparuit ei ipa virgo bñdicta.ꝛ dixit. Cur fili mi tātūmodo gaudes de gaudijs meis que transierunt. Et non potius letaris de illis gaudijs que modo habeo in celo. et q̄ perpetuo durabunt. Gaude igitur ꝛ letare de cetero ac exulta mecū. quia gloria mea excellit dignitatem ꝛ leticiā oīm sanctoꝝ et cunctoꝝ spirituū beatoꝝ.ꝛ maiorē gloriam habeo ipsa sola ꝙ oēs simul angeli ꝛ sancti. Gaude qꝛ sicut sol illuminat diē ꝛ mundū.sic claritas mea illuminat totū orbē celesteꝫ. Gaude qꝛ tota militia celi mihi obedit.me veneraꝛ ꝛ honorat. Gaude qꝛ filius meus mihi semꝑ est obediēs. ꝛ meā voluntatē.ꝛ cunctas ꝑces meas semper exaudit. Gaude quia deus semꝑ ad bñplacitū meū remunerat seruitores meos in hoc seculo.ꝛ in futuro. Gaude quia ꝓxima sedeo sancte trinitati.ꝛ vestita sum corpore meo glorificato. Gaude qꝛ certa suꝫ ꝛ secura. ꝙ hec mea gaudia semꝑ stabūt ꝛ nūqꝫ finient vel deficiēt. Et quicūqꝫ cuꝫ his gaudijs spūalib⁹ letādo in hoc seculo me venerabitur in exitu aīe sue de corpore presentiā meā obtinebit.et ipsam animā ab hostibus malignis liberabo.ꝛ iꝯspectu filij mei vt mecū gaudia possideat presentabo. Et de hoc habeꝛ exēplum in miraculis eiusdem virginis. vbi legitur ꝙ quidam quotidie dicebat septem eius gaudia. Qui cū venisset ad mortem.et ipsam bñdictā virginē totis affectibus inuocaret.venit illa virginibus comitata. et cū maxima angeloꝝ multitudine.ꝛ dixit illi infirmo. Charissime lōgo tpe mihi gaudia ꝓñtasti.veni ergo secure. qꝛ nobiscū ꝑ infinita secula ꝑmanebis. ꝑ qb⁹ verbis ille mirū in modū exultauit.ꝛ cū grās egisset. feliciter migrauit ad dñꝫ.cuꝫ ipa dei genitrice eternis gaudijs potitur⁹. Quā virginē gaudiosaꝫ obsecro:vt aīam meā cū ex hoc seculo migrauerit i celesti palatio coraꝫ dilecto vnigenito suo feliciꝛ ꝓñtare digneꝛ. Amē.

Incipit vndecima pars hui⁹ sermonarij quod Mariale appellatur. In qua tractatur de gl'iose virginis Marie assumptiōe.ꝛ particulari ac ꝓprio noīe iubilatio angelica nuncupatur. Sermo primus.

Leuauerunt arcaꝫ in sublime. Geñ.vij. Benedicta dei genitrix ꝟgo ꝑ arcaꝫ Noe figuraꝛ. Quia sicut illa arca preseruauit ipꝫ Noe cuꝫ filijs suis a diluuio. ita ipa ꝛ multo excellentius saluauit totuꝫ humanū genus ab eterna damnatione.ꝛ de inferni ꝓfundo. Unde illi canitur in corona nostra. Archa che salua chi vole a te tornare dalo diluuio mortal che ci profunda. Figuratur etiam per arcam testamenti siue federis.et hoc quadruplici ex causa. Primo ex causa efficiente. Illam enim arcam fecit Moyses ex precepto dei Exoḋ.xxv. Beatam autē virginem fecit ipse deus ꝛ habitauit in ea iuxta illud ps.lxxxvi. Homo nat⁹ est in ea.

Gaudiuꝫ assūptiōis Marie fuit ex qttuor.

Exēplū de septem gaudijs Marie

Maria arce federis.

et ipse fundauit eam altissimus. Deus em̄ in beata virgine fuit altus quando eam in vtero sanctificauit fuit altior quando de ea integra eius virginitate nasci voluit. Fuit vero altissimus quando ipsam super omnes angelos exaltauit. Ratione igit causę effi-cientis ista arca virginalis fuit nobilior et dignior arca federis. Secundo ipsa arca federis figurat beatam virginem ratione cause materialis. fuit enim facta de lignis se-thim Exod. xxv. que ligna fm Hiero. habēt leuitatē pulchritudinē. fortitudinem. et imputribilitatē p que intelligūtur quattuor dotes corporis eius. Corpus em̄ gloriosum ipsius btissime virginis est leue p subtilitatē. pulchrū p claritatē. forte p agilitatem: et imputribile p immortalitatē. Tertio ipsa arca dñam nostram figurat rōne cause formalis. quia vt habet Exo. xxv. et xxxvij. habuit i lōgitudine duos cubitos et semissem idest. v. palmos. Joseph⁹ ei vocat hic cubitū duos palmos. In latitudine aūt habuit tres palmos. et in altitudine cubitū et semissem vt in eodem. c. hr. Et sil'r ista arca spūalis fuit. v. palmor i longitudine. qr ipa benedicta vgo qnq sensus suos vsq in fines purissimos ↄseruauit. Fuit etiā triū palmorū in latitudine. qr restaurationē angelor ac saluationē hoim. et renouationē omniū creaturarū pcurauit. Habuit etiā hec arca cubitū et semissem in altitudine. qr ei⁹ celsitudo humanā et angelicā naturam excessit. sed vsq ad filij sui excellētiā non peruenit. Quarto ipa arca beatā virginē figurat ratiōe cause finalis. Dicta em̄ arca facta fuit vt ↄtineret tabulas testamēti. Deut. xxiij. et virgā aaron. et vrnam aūream in qua erat māna. Hec aūt arca spūalis sc3 beata virgo intra se ↄtinuit xp̄m i quo sunt tres substātie. s. diuinitas dulcissima p manna significata. et aia sapientissima p tabulas testamēti designata in qb⁹ descripta erat dei sapiētia et caro mūdissima que resurrexit. et per virgā aaron que fronduerat designata fuit Jstam igitur arcam eleuauerunt angeli in sublime vt dicunt verba proposita. sc3 i die sacratissime assumptionis eiusdem. de qua in presenti sermone septem consideratiōes faciemus.

Prima dicetur optationis.
Secunda allegationis.
Tertia cansationis.
Quarta dormitionis.
Quinta consolationis.
Sexta resurrectionis siue assumptionis.
Septima vo et vltima appellabitur iubilationis.

Pars prima huius sermonis que dicit. Optationis.

B Eatissima virgo maria videns filium suū gloriosum ascēdērē in celū. cū ipo pariter ascēdere exoptabat. Cause aūt hui⁹ desiderij possūt. v. assignari. Pria ppt appetitū naturalē vltimi finis. Scda pter instinctū interiorē naturalis legis. Tertia ppt clarā ↄtēplationē filialis pulchritudinis. Quarta pter longā et tediosam pogationē sue pegrinatiōis. Quinta pter affectuosam expectationē curie triūphātis. Prio igit dico q mouebat beatam vginē ad h desiderādū appetit⁹ naturalis vltimi finis. Nā vt ait Ber. in li. de vita clericor c. xxvj. Naturali desiderio oēs summū appetimus bonū nec est in nobis qes nisi eo adepto. Et Boeti⁹ in. iij. de consola. psa. ij. indt. Ois mortaliū cura qnā multiplicium studior labor exercet. diuerso quidē calle procedit. sed ad vnū tandē btitudinis finē nitit puenire. Et in eodē lib. etiā dicit Est enim mētibus hominū veri boni naturaliter in serta cupiditas. sed ad falsa deui⁹ error abducit. Et Aug. xiij. de trinitate ait. Ad appetendā btitudinē natura cōpellit. cui summe bon⁹ et imutabiliter btūs creator hoc indidit. Et. x. de ci. dei. iterum dicit. Omniū certa snia est qui rōne quoquo mō vti possunt btōs esse oēs hoies velle. Et rō hui⁹ desiderij est. qr finis nr̄ est btitudo. fm magrm sen. in. ij. di. j. Et ibi sctūs Bonauē. parte. ij. ar. ij. q. ij. Et. xix. di. eiusdem li. ar. j. q. j. et p oēs theologos i. iiij. di. xlix. maxime sctm̄ Bonauē. et Ricb. ar. j. q. j. et btm̄ Tho. j. ij. q. viij. ar. iij. in corpe. q. Cū ergo omnia appetant ptingere ad finē suū. vt ait phus ij. et. viij. phys. Non est mirū si etiā nos appetimus felicitatē et summū bonū. Omnia em̄ bonū appetūt. j. eth. j. rheto. iij. topic. et iiij. meta. Hic aūt vltim⁹ finis nr̄ et h summū bonū est fili⁹ virginis. q de seipso indt. Apoc. j. Ego sum principiū et finis. pncipiū videlz a quo ois creatura sumpsit exordiū finis vo ad quem ois creatura redigitur et terminat. et p quem oē btificabile felicitat. Et ideo dicit Haimo. Finem tanto vehemētiori desiderio maria appetebat: quāto

Maria optabat cū ipso ascēdere et ascendere.

solū mihi erit iocundū. sȝ etiam toti curie tue celesti gratissimum.

Pars secūda huius sermonis que dicit Allegationis.

b Eatissima virgo que optime scit allegare pro alijs: etiam bene sciebat allegare p se ipsa. Inter alias autem rationes quas adducebat vt filiū inclinaret ad eā assumendam et perducendā secum in gloria celesti quadruplici vsa est fundamento. Quas rationes tāgit Alexander de ales li. iij. de laudibus beate virginis. c. xiiij. Naȝ lȝ de ipsis allegationib⁹ in diuinis scripturis nulla fiat mētio. tamē nihil obstat cōtemplatiōis gratia aliq̄ meditari. Dixit ergo primo sic. Te dulcis fili dum esses paruul⁹ blāda manu sepius leniter traxi. nūc itaq̄ in recompensatione felici me manu misericordie tue trahe ad te in glia paradisi. Ad quod facit illud Hiero. in lib. de honorādis parētib⁹. Memēto parentū q̄ talis es. quoꝝ manibus incrementa sumpsisti. Secūdo sic ait. Tu qui de meis visceribus lac traxisti virgineū. trahe me post te ad tuuȝ celeste conuiuiū. iuxta illud qd in eodeȝ lib. de hono. paren. dicitur sc3 Exolue fili quod debes. et officia debita qualicūq̄ exhibe famulatu. quia parētibus nemo potest reddere quod debetur. Sit tibi grata vita illoruȝ quibus charior est vita tua q̄ ppria. Redde amoris vicem colēde pietatis. Tertio sic inquit Tibi o filij pacienti compassa sum. ex quo ergo tua passio mihi et tibi fuit cōis. quare non cōmunis est gloria: Scōm naturam enī est eum cōmoda sequi qui incommoda sequitur. l. fm naturaȝ. ff. de regu. iu. et qui in vno aggrauat in alio debet subleuari. l. eum qui. ff. de iureiu. Quarto sic dixit. Optima pars carnis mee iam celos tenet quia partus est pars viscerum matris. l. s. ff. de ven. inspi. et. c. si ad matris. de conse. di. iiij. Ut quid ergo pars reliqua mole terrene habitationis est depressa. Accessoriuȝ enim debet sequi naturam sui principalis c. accessorium. de regu. iur. libro. vj. et. l cū principalis. ff. eodem titu. Tu ergo qui dixisti electis tuis Osee. xj. Traham vos in vinculis charitatis. Tu qui es brachium eterni patris: trahe me post te. Cantic. j. ca. de exilio scilicet ad patriam. de morte ad vitā. de tenebris ad lucem perpetuam, et de miseria ad eternam felicitatem.

Maria potuit allegare causas q̄re deberet a filio assumi.

Pars tertia huius sermōis que dicit Causationis

p Ro declaratione huius partis querit. q̄ de causa xp̄s matrem suā in tā pijs petitionibus nō exaudierit. cum enī bonū filiuȝ deceat exaudire matreȝ suā iuxta illud. iij. Reg. ij. Pete mr̄ mea. neq̄ ei fas ē vt auertam faciam meā a te. Mirabile quibusdaȝ videt q̄ xp̄s tam venerabilem matrē suaȝ. quā tam tenero amore diligebat exaudire noluerit vt eam secuȝ ad gliam adduceret. sicut ipsa tam anxio affectu appetebat. sed potius eā in hac lachrymarū et calamitatū atq̄ tenebrarū caligie remanere voluerit. Sed his hesitationib⁹ satisfacere volens. dico q̄ licet deus in suis opibus nr̄a adinuētione nō indigeat cū certuȝ sit q̄ omnia facit debito ordine. certaq̄ rōne: q: iustus dn̄s in oibus vijs suis. et sanct⁹ in omnibus opib⁹ suis. vt inq̄t ps. cxliiij. Tn̄ pro deuotione augēda fideliū. et ob sinistra opiniōe tollēda a cordibus xp̄ianoꝝ. int̄ alias possum⁹ assignare q̄tuor causas quibus ipse dn̄s noster rōnabilr̄ mr̄em suā dilectissimā christus secum assumere noluit. Prima aūt ē consolationis respectu remanentiū. Scd̄a instructionis respectu scribētiū. Tertia confortationis respectu patientiū. Quarta vo bono rationis respectu obuiantiū. Primo igit dico. q̄ xp̄s dimisit mr̄eȝ suā in terris post suam ascēsionē rōne ɔsolatiōis respectu remanētiū. s. apostoloꝝ et alioꝝ fidelium. Un̄ sup illud Iohs. xix. Stabat iuxᷓ cruceȝ iesu etc. dicit Augu. Migratur⁹ ex hoc mundo dn̄s ita ordinauit. vt vtraq̄ eccl'ie portio. triumphās videlȝ et militās visibili et inuisibili solatio frueret p ipm. Ascēdens enim in celū sanctis aiab⁹ et āgelis suā diuinitatē et humanitatē ppetuo ɔtēplādaȝ exhibuit. vt siue ingrederent. siue egrederet pascua inuenirent. Ecclesie vo adhuc in terra militanti solatiū quideȝ visibile promisit quod in die pentecostes impleuit qn̄ ipsum cōsolatorē cordibus fideliū immisit. Solatiuȝ vo visibile quod de corporali eius p̄sentia habebat fidelibus suis subtrahere iam voluit. Et idcirco matrem ecclesie consolatricem vice sui dereliquit. vt dum beati angeli in celis aspicerēt illum homineȝ fideles in terris intuerent cum gaudio eiusdeȝ hominis veraȝ mr̄eȝ. hec ille. Et reuera valde gaudiosum erat et consolatoriuȝ videre su

Quatuor causis dn̄s noluit secum assumere mr̄ē suā.

D.

B.

B.

et ꝑparauit huic sctissime ꝛ gloriosissime vir/
gini locū imortalitatis. vt cum eo regnare
posset in eternū. Et iterū ibidē ait. Precessit
eā dn̄s ad celestia. vt pararet ei sic ipe suis
repromiserat discipulis in ethereis mansio/
nibus locū. Hoc aūt in figura significatuȝ
fuerat. ij. Reg. vj. vbi legit dauid regem fe
cisse tabernaculū iuxͣ domū suā ꝑ reponen
da arca federis. ꝛ ꝙ postea descēdit ipse cū
electis filijs israel. ꝛ tulit arcam de domo.
Aminadab q̄ erat in gabaa. et posuit eam
sup plaustrū nouū. quā cum Oza tetigisset
ꝑcussus est a dn̄o. deinde dauid cū ipsis fi/
lijs israel associauit arcaȝ ipam cū cythara
ꝛ cātoribus. ꝛ cū magnis festiuitatibꝰ repo
suit illam in loco sibi ꝑparato. Per arcam
em̄ federis vt. s̄. diximꝰ intelligit̄ bn̄dicta
v̄go. q̄ tali federe ordinata est vt ipsa esset
plenā grā. ꝛ per eā nos grā repleremur. et
istud fuit fedus vt ꝑpter nos saluatorē cō
ciperet. ꝛ ꝑ ipsȝ ꝑpiciationē nobis ꝑcuraret.
Un̄ Aug. in quodā sermōe inqͭt: Ad te grā
plena loquar. et grā debes o pijssima esse
gratiosa. cui nimirū pctōꝝ restauratio tan/
te sublimitatꝭ existit cā. Mira loquar o do
mina. Sed si est multū audeo multum gau
deo. Nos em̄ tibi teqꝫ nobis mira necessitu
do confederat. cū v̄e ꝑ nobis habeas illud
esse qd̄ habes. Si em̄ nulla ꝑcessisset trās/
gressio nō foret secuta redēptio nostra. ꝛ si
necesse non fuisset nos redimi. non fuisset
necesse parere redēptorē. s. xp̄m. q̄ taberna
culū. i. locū sublimē in celis btē virgini sup
oēs angelos ſm celsitudinē sue maiestatis
ꝑparauit. Deinde in die assumptiōis eiusdeȝ
venit cū electis filijs isrl̄. i. cū ordinibꝰ san
ctoꝝ. ꝛ recepit arcam de domo aminadab.
qui interp̄tat̄ ppl̄s. gabaa v̄o vallis. i. edu
xit eā de ppl̄o mortaliū. ꝛ de valle lachry/
marū. sed in plaustro posita. i. i sacro corpe
ꝑcussus est oza. i. iudeus qui illud tangere
tētauit. s. murmurādo. Uel pōt per Ozam
significari pnceps sacerdotū. q̄ cum porta/
ret corpus beata v̄ginis ad sepulturā. pre/
sumpsit apponere manꝰ ad feretrū in quo
erat corpus beatissime v̄ginis. vt illud ad
terrā deijceret sed statim vigore brachiorū
destitutus est. ꝛ doloribus maximis affli/
ctus. Qui ad exhortationē apostoloꝝ peni
tentiam agens. tacto sacratissimo corpore
immaculate v̄ginis cōualuit. vt legitur in
quodā historia de assumptione ipsius. Hāc
autem arcam associauit. Dauid cum canto

Miraculū in assum/ptione Marie factum

ribus. quia xp̄s cum angelis ꝛ sanctis dul
citer canentibus ac psallentibus eam in ce
lum comitatus est. Et nota ꝙ plaustruȝ di
citur fuisse nouuȝ. super quo posita fuit ar/
ca. quia corpore benedicte virginis resu/
scitato ꝛ incorruptibilitate dotato reddita
est anima. et sic ad dexteram filij sui est in
gloria sublimata. Unde Augu. in sermone
assumptionis eiusdē ait. Ad hanc gloriam
tu gloriosa perfecte ꝑuecta es. vt superno
rege nihil habeas supius in supnis. Que
angelicam transiēs dignitatē vsqꝫ ad sum
mi regis thronū es sublimata. Ubi enim
posuit ideȝ rex filius tuus quod ex te susce
pit. ibi te posuit reginam de qua illud sum
psit. Nec em̄ fas est alicubi te esse: ꝙ̄ vbi est
id quod a te genitū est. Hinc nos per te he
reditamus misericordia miseri. igrati gra
tiam. veniam peccatores. sublimia infimi
celestia terreni. deū hoīes. mortales vitaȝ.
ꝛ patriam peregrini. hec ille. Ista igit̄ fuit
ꝑcipua causa quare xp̄s nō assumpsit ma
trem suā secum vt videlꝫ postea cū maiori
honore susciperetur in celū. ꝛ ipse cū tota
celesti curia illi veniret obuiaȝ. Et hāc cau
sam assignat Ansel. in libro de excellentia
beate v̄ginis. c. vij. dn̄m nostrū alloquens
ꝛ dicēs. O bone iesu. quomō pati potuisti
vt te ad regnū glorie remeante illā beatam
matrē tuā in miserijs mūdi relinqueres. et
nō statim tecū regnaturā assumeres? For/
tassis dn̄e hōc agere voluisti. ne tue curie
veniret i dubiū cui potius occurreret. tibi
scꝫ dn̄o suo ꝑmo in assumpta carne celum
petēti. An ipsi matri similiter i ipm regnū
materno iure tecū ascēdenti. Prudentiori
ergo ꝛ digniori consilio ꝑcedere illā vole/
bas: quatenus ei locuȝ immortalitatis i re
gno tuo prepararēs. ꝛ sic comitatꝰ tota cu
ria tua festiuꝰ illi occurreres. eamqꝫ sicut
decebat matreȝ tuā per te ipm exaltares. h̄
ille. De his autē causis remāsionis sue i h̄
mūdo post ascēsionē filij certificata ab ipo
filio suo. bn̄dicta v̄go cōtētissima remāsit.
Non em̄ petebat vt assumeret̄ cū filio nisi
sub cōditione. s. si deo placeret. ꝛ nō aliter.
ꝛ hoc non fuit velle aliqͩ ꝯtra diuinā volū
tatē. sed potius suū velle diuine voluntati
subiacere. Beatissima eteni virgo q̄ nunꝙ̄
peccauit: nunꝙ̄ aliquid cōtra diuinā volū
tatem voluit. Et in hac sua petitione con/
ditionata fecit sicut postea egit filius eiꝰ
qui. Matthei. xxvj. inquit. Pater si possi/

potest. Qui ꝟo mortē nō timet: magnū ꝫ is p̄sidiū sibi ad beatā vitā cōparat. Et Quintilian⁹ in lib. p̄allegato. declama. iij. inquit Faciam⁹ potius de fine remediū. ⁊ de necessitate solatiū. Et Sen̄. ad Lucillū lib. v. epl'aꝝ epl'a. j. dicit. Uita cum expectatione mortis data est. Ad hanc itur quam timere demētis est. q꞉ certa expectantur. dubia dimittunt. Mortē itaqꝫ alacri aīo b̄ndicta virgo nobis ⁊ oībus hoīb⁹ dicebat illud q̄ inqt Quintilian⁹ vbi. s̄. di. Exeamus spōte cōsilio pleni. securitati grās agētes. Sol⁹ vixit quoad voluit q̄ mori q̄ꝫ viuere maluit Infirme aūt prorsus terreneqꝫ mētis ē vt numerem⁹ annos. Ut em̄ ait Plinius lib. vij. naturalis historie. c. liiij. Natura nihil hoīb⁹ breuitate vite p̄stitit meli⁹. Nā vt dicē Sen̄. in lib. tragediarū. Mors sola portus erūnis dabit. Et Isid. li. j. soli loquiorū. c. j. inqt. Mors calamitati terminuꝫ prebet. oēm em̄ calamitatē adimit. Un̄ Boe. lib. j. de cōsol. canit. Mors hoim felix. ⁊ Franciscus petrarcha in suis triumphis ait. La morte he fine duna p̄son oscura. [illegible] gētili. Aaltri ꝑe noia. chā posto nel fango ogni lor cura. ⁊ Ber. ī q̄dā ser. inqt. Mors est finis miserie. victoria pugne ianua vite adeptio corone. bitudinis plen⁹ ingressus initiū refrigerij. paradisi scala q̄ ascēdit in locū tabernaculi admirabilis vsqꝫ ad mōtē dei. ⁊ ideo dicebat Salomō Prouer. xiiij. Sperat iustus in morte sua. Justus em̄ si morte preoccupat⁹ fuerit in refrigerio erit. Sap. iiij. Preciosa in conspectu dn̄i mors sanctoꝝ eius. p̄s. cv. Un̄ d̄r. Eccl's. vij. Dies mortis die natiuitatis. His ergo exhortationibus beate virginis ⁊ eius exēplo non debem⁹ mortē ptimescere. sed cū gaudio ⁊ exultatione expectare. q̄ vt inquit Cato est finis oim maloꝝ. Et ob hanc causam deus p̄misit suā dilectā matreꝫ mori. Possumus q̄ꝫ aliā assignare rōnē quā ponit. s. Tho. in iij. parte summe. q. xxvij. arti. iij. in solutōe primi arg. di. Beata virgo nō fuit liberata a morte ⁊ alijs penalitatib⁹ vt p̄ illas penalitates toti ecclesie thesaurizaret.

Pars q̄nta huius sermonis que dicitur consolationis.

G Si queratur que btā ꝟgo in morte sua habuerit solatia? R̄ndetur q̄ lꝫ sacra pagina de hoc nō faciat mētionē tn̄ ex alijs scripturis possum⁹ cōp̄hēdere dormitionē btissime m̄ris dei m̄ris ꝯsolationib⁹ fuisse repletā. Pro cui⁹ declaratiōe ē sciēdū q̄ Hiero. in sermōe assūptionis vocat illū libellum apocriphum. i. dubium. qui intitulatur de transitu. virginis. qui quidem liber etiaꝫ appellatur apocriphus in. c. sancta xv. disti. Apocripha aūt dicunt illa scripta quorum autor ignorat. vel que in canone scripturaꝝ nō habent. vel q̄ nō sunt in publico legenda tanq̄ autētica. vel que sunt dubia s̄m Isid. vj. Ety. Et ideo dicit Hiero vbi. s̄. loquēs de predicto libro. Ne dubia pro certis recipiatis. Nō ergo reprehendit illum tanq̄ falsum. sed vult aliquando haberi dubium. Et predicta de significatione apocriphi approbat glo. in. c. canones. xvj. dist. que ait. Apocripha. i. sine certo autore vt sapientia. Salomonis. liberi iesu filij sirach. qui dicitur ecclesiasticus. ⁊ liber Judicū ⁊ Tobie ⁊ liber Machabeoꝝ. hi apocriphi dicūtur ⁊ tamē legūtur. sed forte nō generaliter. hec ibi. Quāuis ergo in dicto libro aliqua contineant que non oīno cōsonant veritati nihil tamen obstat etiam ibi plura vera contineri. Unde pro deuotorū cōsolatione dicere possumus q̄ benedicta virgo in transitu suo quattuor habuit solatia inter alia multa. Primū fuit angelice reuelationis. Cuꝫ em̄ filius beatissime virginis celum ascendisset. ipa continue desiderabat cum illo ꝯiungi. simulqꝫ cum propheta dicebat p̄s. xlj. Quēadmodū desiderat ceruus ad fontes aquarū: ita desiderat anima mea ad te deus. Sitiuit anima mea ad deum fontem viuum quādo veniam et apparebo ante faciem dei. Fuerunt mihi lachryme mee panes die ac nocte dum dicitur mihi quotidie vbi est deus tuus. Si ergo desiderium iusti omne bonum Prouerbiorum. xj. caplo. Profecto desiderium iustissime matris dei totū erat intentū circa summū bonū filiū suū. Unde eū sepe i'oratione alloquebat dicēs. Quādo farai contento el core mio. Tollendome dal mundo tenebroso? Quando adimpiraisse il me desio E vestirome il palio glorioso? Quando vedro i chori di beati. E te o dolce benedeto filio. Con tuti quanti i angel aschierati Che a venire me farai del cielo? Quādo in quel abisso de dolceza. Del sol vestito estelle coronata. Saro absorta. e piena dalegresa. Apresso al tuo throno sublimata? In his autē dulcibus precibus atqꝫ suauibus

Libri apocriphi sūt sicut est liber de trāsitu virgīs.

I Maria in morte hūit q̄ttuor solatia

Qualiť Johes ⁊ alij apostoli illi venerunt ad mortē. Marie

trāsitu virginis ꝙ eo tēpore quo angelus
āñūciauit beate virgini trāsitū suū. beatꝰ
Johānes euāgelista de licētia virginis pre
dicabat ephesi. Quāobrē volēs btā ṽgo il
lum ad se venire. cū super hoc rogasset filiū
suū. statim intonuit celū. ⁊ in cādida nebu
la leuatus ⁊ raptꝰ ipē beatꝰ Johannes in
cōtinēti se repperit ante ostiū domꝰ ī qua
morabatur ṽgo bñdicta. ⁊ intrās ad btissi
mā virginē cū maxima reuerentia saluta-
uit eam. Quē vidēs virgo gloriosa pre gau
dio a lachrymis cōtinere nō valuit. ⁊ dixit
illi. O iohānes recordare verboꝝ dñi ma-
gistri tui quibꝰ me tibi recōmēdauit in ma
trem. Ecce ꝙ vocata a dño exoluere debeo
ꝯditionis humane debitum. Recōmendo
igitur tibi corpus meū. vt omni diligētia
⁊ cura illud studeas sepelire. Audiui eī ꝑfi
dos iudeos inter se cōciliū fecisse dicentes
Expectemꝰ donec illa que xp̄m peperit mo
riatur. ⁊ tunc rapiemus corpus eius ⁊ cō-
buremus. Facies ergo deportari ante fere
truz meū quādo corpus meū ad sepulturā
deferetur hanc palmā sicut ex parte dei an
gelus mihi eam deferēs monuit faciendū.
Hec eñ palma que vt vides est multe cla-
ritatis. cōturbabit inimicos nostros. ⁊ cū
ea fiēt multe mirabiles operationes. Dixit
autē Johānes. O vtinaz nūc adessent om
nes alij apostoli fratres mei vt tibi possēt
vna mecū preparare condecētes exequias
⁊ debitas exoluere laudes. Hec ṽo dicente
beato Johāne statim ad petitionē beatissi
me virginis apostoli oēs a quadā nebu-
la sicut beato Johāni factum fuerat rapti
sunt de locis in qbꝰ p̄dicabāt. ⁊ ante portā
domꝰ in qua erat ipsa benedicta ṽgo sunt
delati. q̄ se insimul inuenientes mirati sunt
valde. Quos vidēs gloriosa ṽgo multū cō
fortata fuit. ⁊ de eoꝝ missiōe filio suo gra-
tias egit. Ipsi ṽo cognoscētes se debere re
manere orphanos ⁊ priuatos sua dilectissi
ma magistra a lachrymis abstinere nō po-
tuerunt. Quis aūt eoꝝ plāctum describere
valeat? Quis ipoꝝ suspiria omniūq̧ disci-
puloꝝ fletus exprimere queat? Quādo eñ
xp̄s passus est. ⁊ qñ celos ascēdit. ipa bñdi
cta ṽgo eius loco cū ipsis apostolis ⁊ disci
pulis remāsit. ex quo eius presentia confor
tabātur. ⁊ dolorē quē de recessu dñi habue
rāt aliqualiter mitigabant. Nūc ṽo vtroq̧
orbati parēte remanebāt. Arbitror autē ꝙ
dicebāt. Quo ꝑgis mater sine filijs? Quis
nos mestos ꝯsolabitur? Quis dilecti magi
stri nostri recordationē dabit? Ecce tu per
gis ad alta. nos remanemꝰ in imo. Tu ascē
dis. nos opprimimur. Te angelorum con-
uentus circūdabit. filius amplectetur. pa-
ter osculabitur. spūsanctꝰ inflāmabit. nos
cōuentus malignātiū ⁊ perfidoꝝ synago-
ga iudeoꝝ flagellis afficiet. vinculis astrin-
get. tormentis cruciabit ⁊ gladio feriet ac
mactabit. Sed tu mater nostra. tu pia om
niū aduocata: deprecare filiū tuū vt nobis
assistat. ac nos in tantis tentationibꝰ ⁊ tri
bulationibꝰ nō deserat. Quibꝰ benignissi-
ma dña inquit. Pugnate filij mei viriliter.
⁊ recordemini verboꝝ magistri vestri dicē
tis Mat. vlt. Ecce vobiscū sum omnibꝰ die
bus vsq̧ ad cōsummationē seculi. Et iteꝝ
Nolite timere eos qui occidūt corpus: ani
mā aūt occidere nō possunt. Luc. xij. ⁊ rur-
sum Mat. x. Cū steteritis ante reges ⁊ p̄si-
des nolite cogitare quō aut quid loquami
ni. dabitur eñ vobis in illa hora q̄d loqua
mini. Non eñ vos estis qui loquimini. sed
spūs patris vestri qui loquit̄ in vobis. Cū
igitur filius meus semper ꝑmāsurꝰ sit vo-
biscū. ego q̄z nunq̄ recedēs ab eo vos non
deserā. sed ad pugnā cōfortabo. apud filiū
aduocabo. Uos ergo estote fortes ī bello ⁊
pugnate cū antiquo serpente. ⁊ accipietis
regnuz eternū. Tertiū solaciū fuit deifice
apparitionis. quia dñs noster iesus xp̄s fi-
lius eiꝰ eam ī infirmitate visitauit. de quo
beatissima ṽgo indicibilē ꝯsolationē ꝑce-
pit. Si eī iacob patriarcha desiderauit an-
te mortez suā videre filios suos. Geñ. xliij.
⁊ cum Joseph vidisset ait. Jam letus mo
riar. quia vidi faciē tuā Geñ. xlvj. Quantū
debeat pijssima ṽgo appetere visionē vni-
geniti sui ante mortē. quātum ve ex ipsius
visitatione cōsolari? Ipsum aūt visitasse ī
morte matrē suam nullatenꝰ est dubitādū.
Si eñ apparuit beato Johanni. ⁊ dixit ei:
Ueni dilecte mi ⁊c. multo magis credēdū
est eū apperuisse matri sue dilectissime ⁊ in
infinitū chariori. vt dicit Albertus super
missus est. c. xvij. Inq̄t etiā Grego. iiij. dia-
logoꝝ ⁊ exēplis ꝓbat. ꝙ aliqñ ad ꝯsolatio
nē egredientis anime: ipe solet apparere au
tor vite. Si ergo alijs apparuit multo ma
gis matri. ꝑ supradictā Bernardi sententiā:
Quicq̄d alijs ⁊c. dicitur aūt in p̄dicto lib.
de trāsitu ṽginis ꝙ ipse dñs iesus de celo
descēdit cum angelicis ordinibus. cū cetu

X Christꝰ appuit Marie in morte sua.

in dñm volebãt oẽs sanabãtur. Sicq̧ bene dicere ṽginis corpus solẽnibus exequijs est tumulatũ. Et forte ipe dñs Jesus sicut sua dilectissima mater corpus eius mortuũ sepelierat. ita etiam voluit corp⁹ ipsius mris ꝓprijs manibus in sepulcro coaptare. vt eñi inquit glo. in. c. vbicũq̧. xiij. q. ij. Molles ossa cubant manib⁹ tumulata suorum. Cũ igitur de⁹ sepelierit moysen Deut. vlt. Cũq̧ ipse dñs Jesus interfuerit exequijs marthe hospite sue vt in eius legẽda habetur. quanto magis credendum est ipm genitricis sué exequiis honorẽ impendere voluisse. Opus enim misericordie est sepelire mortuos. ergo ipse pater misericordiarum dñs iesus matris sue sepulture in propria persona voluit interesse.

Pars sexta hui⁹ sermonis. que dr resurrectionis siue assumptionis.

Qd̃ maria sit assumpta cũ corpore et aĩa probatur.

I Tes btũs Hieronym⁹ in sermõe assũptiõis dubitatiue locut⁹ sit de resurrectiõe ⁊ assũptõe btissime ṽgĩs q̃ad corp⁹. tñ Aug. et Hugo de sctõ vict. aliiq̧ docto. q̃ plurimi assertiue ꝯfitent ipam bñdictã dei matrẽ in corpe glioso resuscitatã i celũ assumptam fuisse. ⁊ ita nũc sancta romana indubitãter tenet eccl'ia. q̃ sicut nũc de immaculata virginis conceptione solẽnitatẽ facit. de qua antiquis tẽporibus certis bonis respectib⁹ ita clare determinare noluit ita diui Augustini efficacissimis mota rationibus ⁊ principaliter sancti spũs inspiratiõe gloriosam dei matrẽ in anima ⁊ corpore beatificatã esse nõ ambigit. De quo etiam notat Archidia. in. c. ne innitaris. de consti. Quã quidem veritatẽ q̃ plurib⁹ probare possumus fundamẽtis. Et primo ratione perfectiõis. Certũ est enim q̧ beata virgo fuit gratia plena et perfecta sicut ei annũciauit angel⁹ Luc. j. Unde Hiero. vbi s̃. ait. Ceteris per partes gratia prestatur. Marie vero tota se infudit gratie plenitudo. Hec ergo gratie plenitudo nõ solũ fuit in eius anima sed etiã in corpore. qr Maria nõ constat nisi ex anima ⁊ corpore. Hieronym⁹ autẽ non dixit q̧ gratie plenitudo se infuderit in anima virginis: sed i ipa virgine maria. Plenitudo ergo grẽ fuit etiam in corpore virginali in quo habitauit plenitudo diuinitatis. vñ ipa inquit Eccli. xxiiij. Qui creauit me requieuit in tabernaculo meo. Cũ itaq̧ glia debeat equari gratie. iuxta illud Eccli. iiij. Exequabit gloriam grẽ ei⁹. Cõcludit q̧ sicut ipa bñdicta virgo fuit plena ⁊ pfecta grã in corpore ⁊ aĩa ita etiã fuit in eis pariter glorificata. Unñ Ber. in quodã sermone inquit. Quantum grẽ in terris est adepta pre ceteris. tantũ ⁊ in celis obtinet glorie singl'aris ⁊. Aug. in sermõe assumptiõis ait. Si merito pre oĩbus mulieribus marie donata ẽ grã. eidem in morte erit minuẽda? Absit. Si eñi mors aliorũ sanctorũ est p̃ciosa in conspectu domini, mors marie erit preciosissima. Sed q̃ differẽtia esset inter mortẽ ṽginis ⁊ aliorũ si non est in corpore assumpta? ⁊ Chrys. in quodã sermone inquit de beata ṽgine. Plena grã plena ṽtutib⁹ nõ põt nõ plene gratiã possidere. ergo rõne sue perfectiõis arguitur eius assumptio totalis. Secundo idẽ ꝓbatur rõne restauratõis. Debuit eñi restauratio correspondere ꝓuaricationi. in paradiso aũt terrestri fuit vterq̧ parẽs. s. Adam ⁊ Eua. licq̧ prius Adã q̃ Eua. vt ps Geñ. ij. Cuq̧ ergo nõ sit pfectior paradisus terrestris q̃ celestis. debuit etiam in celesti paradiso esse vterq̧ parẽs gratie. s. xp̃s qui nos regenerauit suo sanguine. ⁊ beata virgo que nos pauit sue pietatis lacte. Hi eñi in quib⁹ culpa nũq̃ fuit extra paradisum esse non debuerũt. alioqn melior quoad h' fuisset cõditio parentũ culpe q̃ grẽ. Xp̃us igitur prius celũ ascẽdit. ⁊ postea btã virgo Sicut eñi vterq̧ seruus extra paradisum expulsus fuit ad ostendendã plenã dãnationẽ. ita vt ostẽderet plena redẽptio. vterq̧ serus debuit in celesti paradiso introduci. alas quõ sperarẽt mulieres se esse pfecte redẽptas? In alabus aũt non est discretio sexus. Et ideo inq̃t Aug. in sermone assũptionis. Letet maria vt dignũ ẽ leticia inenarrabili glorificata in aĩa ⁊ corpe in filio proprio. p filiũ ꝓpriũ. ⁊ cũ filio proprio. Tertio idẽ ꝓbatur rõne cõparationis. Cũ eñi multi sancti iam sint in celo cũ corpore glorificato. quare nõ credamus q̧ etiã ibi sit beata virgo que est sanctior vniuersis? Et hanc rõnẽ tangit Hiero. in sermone assumptionis. Ut enim scriptuq̧ est Mat. xxvij. Multa corpora sanctorũ qui dormierãt resurrexerũt cum xp̃o. ⁊ introierũt in sanctam ciuitatẽ. de quib⁹ ibi dicit glo. q̧ iã sunt cũ corpore in gloria. alis vt etiam refert Hiero. vbi. s. veri testes resurrectiõis nõ fuissent. Scribit quoq̧ idem Hiero. ad Heliodorum

materni corporis cõtemplisse. cuȝ tñ super terrã alioꝝ corpora sic honoret. hec Bern. Qd si aliqs dicat ꝙ corp⁹ beatissime vginis est adhuc sup terrã. sed ideo de⁹ non reuelauit vbi sit quia nos non sum⁹ digni illud videre ac visitare. Rñdeo ſm Bernardum vbi. s. ꝙ de alijs quoqꝫ sanctis dr ad Hebre. xi. Quibus dign⁹ non erat mũdus ꝛ tñ eoꝝ corpa non sũt proptẽ hoc nobis occultata. Preterea corpus xpi vtiqꝫ pciosi⁹ ꝛ dignius quia diuinitati vnitũ de⁹ nobis tradidit cõtrectandũ ꝛ dispensandũ. ergo non ẽ putãdũ ꝙ rõne indignitatis nostre virgineũ corp⁹ nobis fuerit celatũ. Et hãc quoqꝫ rationẽ ponit Aug. in sermone assũptionis di. Nũquid nõ pertinuit ad benignitatẽ dñi matris seruare honoreȝ q̃ non venit soluere legẽ sed adimplere? Lex aũt sicut honorẽ matris pcipit. ita ꝛ inhonorẽ damnat. Qui ergo pre ceteris illam gratia conceptus honorauit. piũ est credere etiaȝ in morte singulari saluatione. ꝛ speciali eã gratia honorasse. hec ille. Preterea si crux quaȝ christus ad horam portauit. ꝛ in qua paruo tempore stetit sic honorat. profecto in maiori honore debuit haberi corpus immaculate virginis in quo dei filius nouem mensibus habitauit. Et si de⁹ in tanto honore vult haberi imagines ꝛ picturas sanctorũ certe in maiori reuerẽtia voluit haberi corp⁹ illud in quo imago sua illibata permansit. cuȝ vnigenitus ei⁹ qui est imago patris in eo decubauit. ꝛ per qd imago nostra que corrupta erat reparata fuit. Et si in tanto honore habita fuit arca testamẽti. quia in ea erat virga Aaron. manna et tabule legis cõscripte. In maiori proculdubio honore haberi debuit arca illa sanctificata in qua habitauit virga. i. caro xpi que floruit. mãna. idest diuinitas. que omnem dulcedinẽ habuit. ꝛ tabule cõscripte. i. anima christi que omni sapientia plena fuit.

C

Sapiẽtiã dei decuit mariaȝ sic assumere

Scdo hoc competebat diuine sapientie. Sicut enim dicitur Prouer. ix. Sapientia edificauit sibi domũ. Sapiẽs autẽ architectus domũ facit pulchram intus ꝛ extra. Sunt vo quedam dom⁹ pulchre foris. sed intus turpes. sicut hypocrite. de quib⁹ ait Dñs Matth. xxiij. Ue vob scribe ꝛ pharisei hypocrite qui similes estis sepulcris dealbatis. que foris apparẽt hominibus speciosa. intus vero plena sũt ossibus mortuorũ ꝛ omni spurcitia. Alie autem dom⁹ sunt intus pulchre: sed turpes exteri⁹ sicut sunt serui dei qui sunt pulchri int⁹ per puritatẽ sed turpes exterius per austeritatẽ. Itẽ qꝛ a mũdanis hominib⁹ cõtẽnũtur. Alie etiã domus sunt pulchre int⁹ ꝛ foris. sicut sunt beati in aĩa ꝛ corpore glorificati quoꝝ corpus est lucidũ ꝛ aĩa lucida ꝛ formosa. Domus igitur beatissime vginis in pñti vita fuit tota pulchra ꝛ intus in anima p puritatẽ. ꝛ extra in corpe p virginitatem. Si ergo sapientia dei in hac vita edificauit sibi domũ taȝ pulchrã. ad eandẽ sapientiã ptinuit post hãc vitã pulchritudinẽ ei⁹ nõ diminuere. sȝ augere. vt eẽt pulcherrima int⁹ in anima p felicitatẽ. ꝛ extra in corpe p immortalitatẽ. Et ideo spõsus ipe celestis eaȝ alloqtur dicens Can. iiij. Tota pulchra es amica mea ꝛ macula non est in te.

D

Bonitatẽ dĩ decuit sic assumere Mariã

Tertio hoc ꝯpetebat immẽse filij dei bonitati. Boni em̃ filij est magis ꝓuidere matri sue ꝙ̃ sibi. tam bon⁹ aũt fuit filius ipe dñs iesus ꝙ in hac vita potius voluit matri sue succurrere eiqꝫ ꝓuidere ꝙ̃ sibi. matrẽqꝫ suam voluit gaudere in partu. iuxͣ illud qd ei canit. dñ paris ꝛ gaudes ꝛc. Ipe aũt voluit flere. iuxta illud qd in ei⁹ persona dr Sap. vij. Similẽ vocẽ omnib⁹ emisi plorãs. Cũ igitur post hãc vitam corpus suũ sibi xpus cõseruauerit a putrefactõe. iuxta illud ps. xv. Nõ dabis sanctũ tuũ videre corruptionẽ. pfecto etiã est credẽdũ ꝙ matrẽ suam simr a corpis corruptione preseruauit. Boni quoqꝫ filij est matris habere memoriam et inter aduersa ꝛ iter ꝓspera. Xps ergo q̃ vt bonus filius inter aduersa sue passiõis curã habuit matris. dũ adhuc eẽꝫ passibilis ꝛ mortalis. ꝓculdubio postqꝫ fuit inter ꝓspera. i. inter bona paterna. ꝛ postqꝫ fact⁹ est immortalis ꝛ gliosus de illa nõ minorẽ curã gessit.

E

Boni etiam filij est magis velle ꝙ mr honoretur ꝙ̃ ipe. Xpus g̃ optimus filius qui tantũ honorauit matrẽ in terris nũquid eã honorare desperit in celis? Boni quoqꝫ filij est velle vt magis seruiat matri ꝙ̃ sibi. Olim aũt a dño date fuerũt due snie Gen. iij. vna. s. cõmunis viro ꝛ mulieri. s. cinis es ꝛ in cinerẽ reuerteris. Alia vo tm̃ pertinens mulieri. s. in dolore paries filios. Christus ergo qui vt bon⁹ filius matrẽ suã a particulari mulierum maledictione preseruauit. vt. s. sine dolore immo cum maxima suauitate pareret. Profecto etiam ab alia omnibus hominib⁹ cõmuni ipam

F preseruauit a qua ipse fuit except⁹. Quarto
Potuit hoc cõpetebat sue potentie. de quo inquit
etiã de⁹ Aug. in sermõe assumptõis. Si in potesta
sic assu⁄ te saluatoris est de sctõꝝ capite capillum:
mere nõ perire. est ꝛ matrẽ suã in aĩa ꝛ corpe in
Mariã tegrã posse seruare. ꝙ si nullus fideliuz du
bitat hoc eũ posse cur dubitandũ est etiam
eũ velle? Legitur Jonã in vẽtre ceti preter
naturalẽ vsum seruasse incorruptũ sola mi
sericordia. vt habet Jone. ij. Mariaz ergo
incorruptã preter naturã nõ seruabit gra
tia? Seruat⁹ est Daniel in intẽperatissima
fame leonũ. vt habet Dañ. vlt. ꝛ nõ est ser⁄
uata maria tot dotata meritis dignitatũ.
Potuit ergo a putredine ꝛ puluere alienã
facere qui ex ea nascẽs potuit ṽginẽ relin⁄
quere. hec ille. Que oĩa optime possunt
adduci ad ꝓbãdũ ꝙ xp̃s pseruauit matrẽ
G suam a peccato originali. Quinto princi
paliter beataꝫ virginẽ fuisse in aĩa ꝛ corpo
re glorificatam probat rõne dedicationis
Qd̃ eñ semel est deo dedicatũ nõ ẽ ampli⁹
ad vsus humanos transferendũ. c. manci⁄
pia. de rerũ permu. ꝛ. c. ligna. de cõse. di. j.
ꝛ. xix. q. iij. c. que semel. vbi precipit ꝙ mõa
steria semel deo dicata nõ ꝯuertãtur in do
mos secularũ. Et similiter nec hospitalia.
ꝛ idem de reb⁹ sacris. vt vestib⁹ sacratis ꝛ
vasis ecclesiasticis. Sed de corpe ṽgĩs di⁄
citur ps. xlv. Sanctificauit tabernaculum
suũ altissim⁹. ergo si non debuit humanis
vsib⁹ contrectari. multo minus decuit ipz
a ṽmib⁹ corrodi ꝛ puluerib⁹ maculari. Pre
terea in. c. ij. de custo. eucha. precipit vt ec⁄
clesie materiales seruentur nitide. ita vt re
splẽdeãt. ꝛ ibi etiã dr ꝙ nimis adsurdũ vi⁄
detur in sacris sordes negligere q̃ dedece⁄
rẽt etiã in ꝓphanis. In eodẽ etiã. c. rep̃hẽ
duntur clerici tenẽtes corpalia seu vasa ec
clesiastica immũda. Corp⁹ igit virginis cũ
sit deo eternaliter dedicatũ sup omnia cor
pora. nũq̃ debuit aliqua sorde maculari. sꝫ
ei summ⁹ decor ꝛ reuerentia deputari. Non
ergo iacet sub terre puluerib⁹ sed gl'iosum
veneratur in celi splẽdorib⁹. Et hanc rõnem
tãgit Aug. vbi. s. di. Thronũ dei. thalamũ
dei. tabernaculũ xp̃i. dignũ est ibi esse vbi
ipse est. Tam p̃ciosum thesaurũ dign⁹ est
seruari in celo q̃ꝫ in terra. Sexto idem ꝓ
batur ratione figurationis. Ut enim supra
H declaratũ est in exordio hui⁹ sermõis. Per
arcam testamenti figurat beata virgo. Cũ
igitur preceperit deus Exo. xxv. ꝙ arca te
stamenti intus ꝛ foris tota deauraretur ꝛ
esset de lignis imputribilib⁹. ꝑfecto signi⁄
ficauit ꝙ virgo gloriosa arcanoꝝ dei con⁄
tẽtiua nunq̃ putresceret. nec corpus ei⁹ in
cineraretur. sed tota deauraret int⁹ in ani
ma ꝛ extra in corpore per glorificationem.
Quã quidem arcam deiferam vidit beat⁹
Johannes euangelista in spũ dũ esset in in
sula pathmos. Unde dixit Apoc. xij. Aper⁄
tum est templum dei in celo ꝛ visa est arca
dei in tẽplo. Hãc quoq̃ arcam preuidit in
spiritu dauid ꝓpheta debere resurgere cũ
dixit dño iesu xp̃o ps. cxxxj. Surge dñe in
requiẽ tuã: tu ꝛ arca sanctificationis tue.
Septimo idem probat ratione vnionis.
Caro eñ ṽginis ꝛ caro christi est quasi vna
ꝛ eadeꝫ caro. vt ait Aug. in sermone assum I
ptiõis di. Caro iesu xp̃i caro est sancte ṽgi
nis marie quã super astra transuexit: hono
rãs omnẽ humanã naturã. ꝛ multo magis
maternã. hec ille. Cũ ergo vt dicũt philoso
phi. Ignis de sua natura congreget homo
genea ꝛ disgreget etherogenea. Nõ ẽ dubi
tanduꝫ ꝙ ignis diuinus qui fecit vt beata
virgo esset vnũ cũ xp̃o in terris fecit etiam
vt illi coniũgeret in celis. Et hãc rationem
tangit Augu. in sermone assumptionis di.
Putredo ꝛ vermis sunt opprobriũ huma⁄
ne conditionis. a quo opprobrio cuꝫ xp̃us
alien⁹ sit: marie quoq̃ natura excipit quã
iesus d̃ ea assumpsisse probatur. vt quo fer
tur vna pars feratur ꝛ reliqua. Et Chryso.
inquit. Si pars est cum xp̃o ꝛ pars cũ vir⁄
gine quõ illd̃ sacrum de quo xp̃s carnem ꝛ
naturam hũanam assũpsit tradidit corru⁄
ptioni. Et Aug. vbi. s. iterũ dicit. Quantũ
intueor ꝛ quantũ video quãtũq̃ꝫ intelligo
Marie anima fruitur christo ꝛ possidet in
christo corp⁹ qd̃ genuit. Cur ergo nõ etiam
possideat illd̃ per quod genuit? Octauo K
idem probat ratione filiationis. Nã xp̃us
etiam nũc dicitur vere fili⁹ virginis. ergo
est. Nam ab eo qd̃ est vel non est dicit ora
tio vera vel falsa. j. periher. sed correlatiua
posita se ponũt ꝛ perempta se perimũt. vt
ait Aristo. in predicamento ad aliq̃d: ꝛ no⁄
tant legiste in. l. fi. C. de acceptil. Ergo ṽgo
maria nũc vere dicitur. ꝛ est mater christi:
sed anima ei⁹ non est mater christi cũ aní⁄
ma nõ sit ex traduce. vt ꝓbat magister l. ij.
sen. di. xvj. c. vltimo. nec anima sola sit ꝑso
na ẽm Alexandrũ de ales in. iij. parte sum
me in tractatu de assumptiõe humane na⁄

ture.q.vi.vbi dicit magistrũ in hoc non di xisse verum in.iii.di.v.vbi erat animã solã esse personã.quẽ etiã reprobat sanctus Bona.in.iii.ii.dist.vlt.in questionibus circa litteram.et Scotus in.iii.dist.i.in.i.q. Si ergo anima nõ est psona nec homo. pfecto anima vginis nõ homo nõ põt dici mater naturalis christi hominis. Nõ etiam caro sola ipsius vginis proprie potest dici mater christi cũ homo mortuus nõ sit homo ẽm theo.cõmuniter in.iii.di.xxii. q̃ reprobant ibi magistrũ. Si ergo virgo Maria sit vere mater christi et appellatur de presenti vt quotidie eã nominat ecclesia.sequitur q̃ vere cõiuncta est anima eius cum suo corpore.et sic est beata in vtroq;. Nono idem probatur ratione perfectionis: In ipsa enim virgine est omnis perfectio et beatitudo perfecta vt de ipsa canit ecclesia. Cum igitur omnis pars sit imperfecta extra suũ totum. vt ait phs.v.meta.et.iii.phys. Si anima beate virginis necdum assumpsit suũ corpus necdum habet omnẽ perfectionẽ seu essendi modum. Cum autẽ angeli omnẽ suã in essendo perfectionẽ habeãt: minus esset perfecta beata virgo q̃ angeli quod est inconueniẽs. Et hanc rationẽ tãgit magister in.iiii.dist.xliiii.loquẽs de imperfectione animaꝝ separataꝝ.et allegat Augu. sup Gen. ad litterã lib.xii.circa finẽ di: Si quis querat quid sit opus spiritibus defunctoꝝ sua corpora in resurrectiõe suscipere. si eis potest sine corporibus sua beatitudo preberi difficilis est questio. Nec potest a nobis perfecte diffiniri etc.et tãdem concludit dicens quia in eis est naturalis quidã appetitus corpus ministrãdi quo retardãtur quodam modo ne tota intentione pergant in illud summũ bonũ donec ille appetitus cõquiescat. Et hoc non solum dicit Augu.vbi.s. sed etiam Bern.in lib.de diligendo deum: Si ergo anima virginis nõdum hz suum corpus.nõdum habet totalem et perfectissimam beatitudinẽ.et necdum videt deum ita q̃etato appetitu sicut vidẽt angeli. qđ esset

M valde absurdum. Decimo idẽ pbatur ratione cõmunicationis. Imperator enim cõmunicat sua priuilegia impatrici.l. princeps ff.de legi.cũ ergo ipse resurrexerit gloriosus. vt patet Mar.et Matth.vlti.etc.ergo et im-

N peratricẽ virginem.s.gloriosam debuit resuscitare et in celum secum assumere. In

Locat decimo idem pbatur ratione collocatiõis Locus enim debet esse pportionatus locato et econtra. Sapiẽs ergo locat res in locis sibi conuenientibus ẽm earũ dignitatem quiritcõ esseassũptam

qđ obseruauit deus qui omnia in sapiẽtia fecit.vt iquit ps.ciii. Ita enim ordinatissime collocauit omnes creaturas q̃ quelibet habet locum sibi cõuenientem. Res enim dignas i loco digno posuit. Digniores autẽ in honorabiliori.i. vt pz discurrendo machinã elementalẽ et celestẽ. Cum igitur post sacratissimũ corpus dñi nostri iesu christi nullũ sit dignius corpe sacratissime vginis matris sue.sequitur q̃ sicut corpus xpi collocatũ est in celis.ita et corpus sue dignissime matris.vt ait Aug.in sermone de assumptione vginis. Et quasi oẽs pdictas rationes tangit idẽ Aug.vbi.s.di. de sanctissimo corpe ppetue virginis marie eiusq; sacre anime assumptione loqui suscipientes: hoc ipsum dicimus q̃ in scripturis postq̃ dñs eam in cruce discipulo cõmendauit nihil de ea reperitur pter qđ Lucas in actib9 apostoloꝝ cõmemorat dicẽs. Hi oẽs erant perseuerantes vnanimiter in oratione cum Maria matre Iesu. Quid ergo de morte quid de eius assumptione dicẽdum est vbi scriptura nihil cõmemorat.nisi querendum rõne quid consentiat veritati fiatq; rõ ipsa veritas sine qua nec valet autoritas? Si ḡ beatam virginẽ dicimus resolutã in cõmunẽ putredinẽ.vermẽ ac cinerẽ.librãdum est si tante conueniat sanctitati et tante aule dei prerogatiue. Scimus enim dictum primo parenti.quia puluis es et in puluerem ibis. Hanc conditionem caro christi euasit que corruptionẽ non sustinuit. Excipit ergo ab illa generali sententia de vgine sumpta natura. Mulieri quoq; dixit deus. in dolore paries.sed ipsa virgo sine dolore genuit. Ipsa ergo excipitur a quibusdam generalibus quã tanta attollit dignitatis prerogatiua. Si ergo eã dicimus adhuc mortis vinculis retineri. nũquid impium erit? Si voluit dñs integram matrẽ virginitatis seruare pudorem.et cur non velit incorruptã seruare a putredinis fetore? Tantam ergo integritatẽ merito incorruptibilitas nõ putredinis vlla resolutio sequit. Illud sacratissimũ corpus in escam vermib9 trasditũ sentire nõ valeo.dicere pertimesco. quã estimationẽ peul9 ppellit incõparabil9 grẽ munus qđ suscepit. Cõfitẽdũ igitur censeo Mariã ad eternitatis gaudia assumptam

benignitatē xpi. honorabiliusq suscepta ceteris quas gratia honorauit pre ceteris. atq ad cōem hūanitatē nō esse addactam post mortē. putredinis videlz vermis et pulueris que suū et omniū genuit saluatorem. Xps igitur letari facit Mariā in anima et corpore nec vllam sequi corruptionis erū nam quā nulla secuta est in pariēdo filium integritatis corruptio. vt sit semp incorrupta quā tāta perfudit gratia vt integriter viuēs omniū genuerit integraz vitam. hec ille cū multis alijs pbationibus quas bre uitatis causa hic pertranseo. Duodecimo idē pbatur rōne ṽginalis cōdicionis que requirebat eā assumi i anima et corpe et non in cinerē cōuerti. Fuit em̄ in ea magna dignitas. et maxime quintupler. Prima quia mater fuit xpi. deifera. et ideo debuit venerari vt supra probatū est. Uidemus em̄ qd xpus totus voluit esse matris sue. quia patrē carnalē noluit habere. voluit etiam matrē totam esse suā quam alios filios noluit generare. Qui ergo eā noluit communicare homini. nunquid eam cōmunicabit vermibus? Et q̄ ex ea noluit generari filios. nunquid ex ea voluit generari vermes putridos? Sciebat em̄ q dedecus filij est parens sine honore Eccli. iij. Secūda dignitas est. quia fuit christi fidelis ministra. et ideo debuit exaltari. dicēte dn̄o Joh. xij. Ubi sum ego illic et minister me9 erit. Ministrauit enim ei ipsum pcipiendo. in vtero gerēdo. pariēdo. in psepio reclināndo. fouendo. nutriendo. in egyptum deportando. et inde reportādo. omneq eius infantiā pio mentis affectu psequēdo. et vsq ad crucē ab eo nō recedendo. et nō solum eum sectādo pedus gressu. sed etiam imitationis effectu. Fuit ergo fide et opere christi ministratrix et vsq ad eius mortē deuota seruitrix. et ideo inqt Augustinus in quodam sermone. Si vbi christus ministros suos esse vult ipsa non est. vbi ergo erit? Et si ibi est. nunqd gratia pari? Et si equali gratia. vbi est equa dei censura qui reddit vnicuiq fm merita.

P Tertia dignitas est. q fuit vestis christi deaurata. et ideo debuit integra reseruari. vñ Aug. in sermone assumptiōis inqt. Si elegit diuina volūtas inter igniū flammas puerorum vestimēta seruare illesa. vt habetur Dañ. iij. cur abnuat in matre ppria qd elegit in veste aliena? Quarta dignitas est. q fuit dei arca sanctificata. et ideo debuit in tēplo celesti collocari. Unde Damascenus in sermone assumptōis dicit. Hodie virgo celesti tēplo inuehitur. hodie sacra dei arca in tēplo non manu facto reponitur. Columba innocens auolās ex arca. i. corpore quā deus suscepit pedibus requiē adinuenit. Quinta dignitas est q fuit thesaur9 et gemma preciosa. et ideo debuit in gazophilatio celesti reponi et nō terre pulueribus sordidari. vt inquit Augu. Decimo tertio idez pbatur rōne pfortationis. Sicut em̄ xps ex resurrectiōe sua et ascēsione magnaz spē dedit hominib9 q et ipsi resurgēt et i celum assumētur. vt inquit aplus. j. ad Cor. xv. ita etiā ex matris sue resurrectiōe et assumptione magnā spē dedit mulierib9 q et ipe resurgēt et assumētur in celū ipsasq mirū in modū cōfortauit qd et facere debuit. Ipe em̄ dn̄s vt Aug. inqt vtrūq sexū curaturus aduenit. pfecta aūt curatio et liberatio in resurrectōe manifesta f. ergo resurrectio in vtroq sexu manifestari debuit in testimoniū pfecte curationis. Sicut igif q̄ntū ad virilē sexū manifestata est xpo resurgente. ita et in femina debuit apparere. in nulla aūt femina manifestari cōgruentius potuit vel debuit atq decuit q̄ in dulcissima matre dei que in vita libera extitit ab omni corruptione. Et hoc est qd ait ppheta in psona xpi. ps. lxxxviij. di. Thron9 eius sicut sol in pspectu meo. et sicut luna perfecta in eternū. et testis in celo fidelis. Thronus em̄ filij dei est mater eius que in pspectu ipsius sicut sol fulget quātū ad gloriam anime. et sicut luna pfecta in eternū quātuz ad gl̄iam corporis sine defectu: et est testis in celo fidelis q nō solū viri resurgent. sed etiā mulieres.

R Decimoqrto idē pbat ratione sublimationis. vt. s. natura humana in xpo et in matre. et sic in vtroq sexu super oēs angelos sublimaret. Ipsi enim angeli sciebāt naturā humanā esse eis iferiorem ex cōditiōe natura iuxta illud ps. viij. Minuisti eū paulominus ab angelis et c. Sciebāt etiā eā posse eis equari p gratiā et meritum. et ideo angelus a sancto Johāne euāgelista nō permisit se adorari. dicens Apocal. xxij. vide ne feceris. cōseru9 em̄ tu9 sum et fratrū tuorum pphetarum. et eorum q̄ seruāt verba libri huius. Qd aūt hūana natura in vtroq sexu sic mirabiliter sup eos deberet sublimari. ad plenū nō cognouerāt. Et iō de xpo ascendēte qsi admirātes dixerūt illud Esa. lxiij.

O Condi/tio ṽgi/nalis ar/guit eā/ eē assū/ptam.

O Totalit/ assūpta/ est in te/stimoni/uz vere/ resurre/ctionis

Quis est iste q̃ venit de edom.tinctis vestibus de bosra? Ille formosus ĩ stola sua gradiēs in multitudine ꝟtutis sue. De matre aūt ei⁹ ascēdēte dixerūt illud Cā̃.vi. Que est ista q̃ ꝓgredit̃ quasi aurora ↄsurgēs ⁊c. Cōdecēs aūt fuit vt sicut angeli habebant xp̄m regem ⁊ imperatorez suū in anima et corpore gl'iosum ita etiaz haberēt matrem eius reginā ⁊ impatricē suā slr̃ gl'ificataz. Hanc aūt sublimationē meruisse bn̄dictā. virginē ⁊ corpus ei⁹ immortalitate debui. se vestiri. ꝓbat sanctus Ansel.in quodā sermone di. Non dubitanduz est beate marie. merita apud deū incōparabil'r excelluisse. nec aliquē sanctoꝝ singularit̃ nec etiā oēs cōiter illi soli equari posse. Justū est autez vt cū maiora eius sint apud deum merita. excellētiora etiā ab eo ꝑcipiat p̄mia. Deum porro cōstat nihil quod iustū ē negligere. Quapropter beatā mariā iam gl'ia resurrectionis dotatā ⁊ ꝑpetua immortalitate vestitā nostra p̄sumit credulitas. Cum enim amplior sit ei⁹ iusticia ⁊ copiosior ei fuerit data grā. quō corp⁹ ei⁹ ip̄i⁹ videlꝫ dei tēplū spes adhuc resurgēdi maneat? spes q̃ oīm aīas felici expectatione sollicitat? Nec ꝟo p̄sumptuosum est si credamus ꝙ illa oēs sanctos p̄cessit in p̄mio quā scimus omēs p̄cessisse in merito? Cōuenit certe dei iusto iudicio vt magnitudo muneris amplificet̃ velocitate retributiōis. p̄sertim cū ꝓ doni liberalitate nihil donatoris detrahat̃ copie. Jmmo virginis cōmendet̃ iudicia. extollant̃ merita. atqꝫ accēdat̃ fides nostra. Jtem post ascensionē dn̄i ꝙuis de credulitate gentiū gauderet. non erat ei perfecta leticia eo ꝙ careret filij presentia. Desiderare autē matrē ꝓlis p̄sentiā si sentiā. puto ꝙ nō delinquo. Desiderare aūt nō exiliter sed ꝑfecte. vt nō solū anima. sed ⁊ corp⁹ eiꝰs quod fuerat ei⁹ deitatis cōsciū ⁊ receptaculuꝫ filio suo assisteret. Filiū autē piū sanctū matris complesse desideriū non est dubitādū. Nam cū ap̄ls dicat. nemo vnꝙ carnē suā odio habuit: multo magis ip̄a ꝙ aliquis carnē suā dilexit. Et cui⁹ saluatorē mundi sciebat ꝓdisse triclinio sicut spōsuz e thalamo. Volebat ergo beata dn̄a vt caro que omni studio seruierat dn̄o cum aīa. ꝙ prime astaret filio. Restitisse aūt filiuꝫ volūtati genitricis sue quis credat? Cum ⁊ ip̄e in lege parētes honorare p̄cipiat. ⁊ in qualibet remota barbarie ꝓles parēti honores deferat. nisi si quis est belua que nec ab amore gentū ē vtcūqꝫ aliena. Jpse igit̃ pietatis autor ⁊ nature dn̄s parenti nō exhibuit quod ⁊ ipse fieri precepit ⁊ naturaliter q̃libet solo instinctu sanguinis facit? Jpse ergo perfectū honorē exhibuit matri dulcissime quem ip̄am intellexit velle magnopere. Non esset aūt honor perfectus nisi illud virgineū resuscitaret corpus. vt tota assisteret filio in cuius tota laborauerat obsequio. Celo igit̃ corpus maternū. suuꝫ scꝫ habitaculū reposuisse credēdus est. Nāqꝫ cū etiā sancti nō se ꝑfecte beatos existimēt nisi cū in illa resurrectionis gl'ia stolam secūdā īduerint. hec dn̄a q̃ pleno gustu hauserat ꝙ suauis est dn̄s ad ꝑfectam beatitudinē sufficere sibi crederet si tabefacto corpore solo sp̄ū p̄sentiā suam filio exhiberet? Nec ꝟo putandum est ꝙ semimutilata et quodāmodo trūcata felicitate matreꝫ celo induceret. Jmmo credenduꝫ est oēm ei honorem exhibuisse quē potuit. Quātū autez possit quis explicet. Ampli⁹ scriptū est aīa iusti sedes est sapiētie. et ideo maiori et excellentiori sanctitate caro pollebat eius ꝙ cuiuslibet sancti sp̄ūs. Porro fides nostra nō ambigit sanctoruꝫ animas iam regnare in celestib⁹. Cum ergo ille sanctoruꝫ anime que minoris apud deū sunt sctitatis. deuꝫ p̄sentialiter videāt. iniustū videt̃ maioris sanctitatis cōsciam nō idem salteꝫ munus meruisse. Porro sanctoruꝫ corpora que fuerunt spiritibus repugnātia. carnis compage soluta. quia aggrauauerunt animā ⁊ in peccatū traxerunt. inobediētiā tabe luunt. ⁊ in terreuꝫ elementū abeūt. Animeqꝫ interim longa spe resurrectionis a sordib⁹ per corpora cōtractis purgant̃. Rebelle autez nō fuit sp̄ūi corpus beate virginis q̃ nullā vnꝙ habuit anime et corporis dissonantiaꝫ immo cumulata ⁊ equata ꝓportione virtutum omniū tenuit armoniam. Quapropter iniustū est eius corpus puluescere qđ nūꝙ anime blanditū est in scelere. Preterea cuꝫ credamus corp⁹ dn̄i in celo esse et toti mūdo imperare: cur nō credamus eiusdeꝫ corporis materiā. ⁊ vt sic dicat̃ opificē. virginalē scꝫ carneꝫ ibidē esse? Sed ne suspitionibus agamus audi breuem distictionem ⁊ cōclude. Corpus sancte marie. aut est in celo. aut in terra. Jmmersum em̄ mari vel ꝑ inane aeris rotari nemo puto nisi demens dicet. Est ḡ vel in celo vel ĩ terra. Jn terra

Maria meruit ita assumi.

aūt nō est credibile esse. Nam fili⁹ eius qui tāto miraculoꝝ fulgore quorūdā sanctorū corpa clarificat. multo min⁹ nisi sue corp⁹ in quo nouez mensiū gratissimū habitaculū habuit: si vspiā terrarū esset in gloriam iacere pmitteret. Non ibi silleret miraculorū glia. cūcti eni ex oibus vrbib⁹ migrarēt peregrini. Quia igit nec in terra. nec in aere nec in mari esse verisimile est: restat vt in celo esse credatur. hec ille.

Pars septima huius sermonis que dicitur iubilationis.

Assumpta est cum honorabili societate.

Ad intelligendā iubilationē virginalis assumptionis est sciendum ꝙ ipa bndicta ꝟgo primo assumpta est cum honorabili societate. qđ figuratū ē. ij. Reg. vj. vbi dr ꝙ dauid z ois israel deducebāt arcā dñi cū gaudio. z erāt cū dauid septē chori. Per dauid em intelligit xps: p septē autez choros vniuersitas angeloꝝ z sctoꝝ. quia septenarius numerus est numer⁹ vniuersitatis. Unde Grego. i homel. magdelene inquit. Quia septem diebus oe tēpus comprehēdit recte septēnario numero vniuersitas figurat. vel per septem choros intelligunt angeli. patriarche. ꝓphete apostoli. martyres. cōfessores. z ꝟgines. qui omnes ipam honorabilit deduxerūt. z merito: qz omes isti eā honorare tenebantur. s. angeli quia ipa angelicā vitam duxit. patriarche quia ipa de eoꝝ stirpe descēdēs eos honorauit. ꝓphete. quia ipa spū ꝓphetie plena fuit. apostoli. qz eorum magistra extitit. Et intelligendū est de illis apostolis qui iam ad celos p mortem ascēderāt. Alij ꝟo qui adhuc viuebāt: etiā ipsi spiritu eam in celū associabāt cātantes z dicētes. illud qđ canit ecclesia. Uirgo prudētissima quo ꝓgredieris quasi aurora valde rutilās zc. Martyres quoqz eā honorabāt sicut tenebant. quia ipsa gladio passionis perforata fuit. Item confessores quia ipa sola in passione xpi fidē tenuit. et xpm cōfessa fuit. ꝟgines etiā quia ipa pmiceria ꝟginū extitit z magistra. Dicit autem quidam doctor ꝙ bis euacuatū est celum. Primo quando christ⁹ ascēdit. qz tunc nullus angelus ſm ipm in celo remāsit. sed oēs obuiā xpo venerunt. Scđo ꝟo quando beata ꝟgo assūpta fuit. Quia oēs angeli z anime sanctorū z ipe xps obuiā sibi venerunt. Tertio autem euacuabit in iudicio vniuersali quando oēs in valle iosaphat ꝯgregabunt.

Assumpta est cū ineffabili iocūditate.

Secundo assumpta fuit cū ineffabili iocunditate. qđ significatuz est. ij. Reg. vj. vbi dr ꝙ dauid et oēs filij israel deducebāt arcam testamenti dñi in iubilo z in clāgore buccine. z ꝙ ipse dauid z ois dom⁹ israel ludebat coraz dño in oibus lignis fabrifactis z cytharis et lyris vbi notandum ꝙ sicut dicit Aug. super ps. Triplex est sonus musicus. vnus qui fit cū voce sicut in cantu. alius qui fit cū flatu sicut in buccina. tertius ꝟo qui fit cum pulsu sicut in cythara. Primus ergo que fit cuz voce tangit cū dicit in iubilo. Est enim iubilatio cantus modulatio. Scđs ꝟo qui fit cum flatu tangit cum dr. In clāgore buccie Tertius aūt qui fit cū pulsu tangitur cū dr In oibus lignis fabrefactis z cytharis. Et quibus oibus dat intelligi ꝙ in deductiōe istius arce diuinalis in celū fuerunt omnia genera musicoꝝ. Unde ꝟificatū fuit illud ij. Paral. v. Cymbalis z psalterijs ac cytharis z tubis ac voce concrepabant et cūctis pariter i organis et lignis diuersi generis musicoꝝ cōcinnentib⁹ ac vocem in sublime tollētibus longe sonit⁹ audiebat. Si eni pro reparatione templi materialis sacerdotes habētes stolas cū tubis. et leuite habētes cymbala collaudabant et benedicebāt dñm et ei canticū decātabant z pp̄ls israel tuba cecinit magnifice. et clamauit voce magna cum gaudio magno. vt habetur. ij. Esdre. v. Quāto magis debebant decātare celestiū agmina beatorū pro reparatione et resuscitatiōe atqz glorificatiōe tēpli viui i diuini corpis. s. genitricis creatoris sui. Et cum ad honoratiōnē statue quā nabuchodonosor fecerat fuerit sonus tube et fistule et cythare. sambuce. psalterij. z simphonie ac vniuersi generis musicorum. vt habetur Dan. iij. Quare in deductione z exaltatiōe regine celi nō credam⁹ vniuersa sonorū et canticoꝝ genera affuisse. De hac autē iubilatione inquit Hiero. in sermone ad Eusto. Legimus ꝙ sepe ad funera. sepulturasqz sanctorū angelos aduenisse et ad exeqas eoꝝ obsequia ꝓstitisse. necnon z aīas eorū vsqz ad celos cū hymnis et laudib⁹ detulisse z eosdē mīro lumie resplēduisse. Insuper adhuc viuētes i carne ibi miri odoris fragrātiā psensisse. Si igit talia z tāta circa defunctos deus dignatus est exhibere. Quanto magis eius genitrici in die obit⁹ sui credendū est celorum militiam obuiam

aduenisse. eâq3 ingenti lumine circũfulsisse et vsq3 ad thronum glorie pduxisse? Nulli dubium est totã illam celestẽ curiã superne hierl'm ineffabili leticia tunc exultasse ⁊ io/cundatã fuisse indicibili charitate. tuncq3 omni gratulatione iubilasse. Quoniã festi/uitas hec que nobis reuoluitur annuas illis facta est continua. Nec immerito: creditur em̃ φ ipe saluator per se totus festiuus oc/currerit. ⁊ eã cũ gaudio secũ in throno col/locauerit. alioqn quõ crederet̃ implesse qð ipe in lege pcepit. honora patrẽ tuũ et ma/trem tuã. hec ille. Tertio assumpta fuit cum mirabili claritate. de qua dr̃ Cant. vj. Que est ista que pgredit̃ quasi aurora con surgens ⁊c. Fuit autẽ tũc multiplici clari/tate pfusa. Primo luce supsubstãtiali. quia xp̃us q̃ est vera lux obuiã sibi venit. ⁊ eam associauit. Scdo luce spũali. i. anima sua sup oĩa omĩ luce ⁊ glĩa illustrata. ⁊ tũc im/pletu3 fuit in ea illud Esa. lviij. Implebit dñs splẽdorib' aĩam tuã. Tertio luce cor poreali. quia eius corp' immortalitate ⁊ cla ritate resplẽduit. Si em̃ iusti fulgebũt sicut sol' Matth. xiij. quanto magis eius corpus fulgere debet que deu3 portauit? Quarto luce rõnali. quia oẽs sancti q̃ erant in celo eã associauerũt. Vñ in officio assumptionis canit̃ ecclesia. Sicut dies verni circũdabãt eam flores rosarũ ⁊ lilia conuallium. Flores rosarũ sunt martyres. lilia conuallium sunt confessores ⁊ virgines. Quinto luce intelle/ctuali. sc3 angelica. quia oĩes angeli eam associauerũt. quo⁊ quidã pcedebãt tanq3 domicelli. Quidam subsequebant̃ tanq3 fi deles ministri. Oẽs autẽ iubilabant tanq3 seruitores deuoti. Ecce φ lumĩosa ascẽdit q3 a supiori illuminata fuit luce supsubstã/tiali. ab inferiori luce itellectuali ⁊ rõnali. ab interiori luce spũali. et ab exteriori luce corporali. De hac etiã iubilatione canit ec/clesia. Assumpta est maria in celũ gaudent angeli laudantes benedicũt dñm. Et in co rona nostra dicit̃. Assumpta est maria nel alto celo. Cõ tale honore con festa sincera Che admirando: dire ciascuna hiera Chi he chostei che cõ honesto vello Vien cõ au rora e sol sensa riuello. E de ṽtute par sum/ma lumera Pero chel suo splẽdore imenso era. In q̃lla alma digna e corpo bello Ma de si dolce dubio in breue vsiro. Quãdo vi/derno alei corona in testa Presso al sum/mo monarcha in alto giro. Alhora li angel e sancti grande festa. Cõ soni e canti incon menzar sudiro. Cõ dolce armonia che an/chor non resta. Quarto assumpta est cum terribili potestate. iuxta illud Cañ. vj. Ter/ribilis vt castrorũ acies ordinata. Tã terri/bilis nanq3 fuit demonib' eius assumptio φ demones de isto aere caliginoso in q̃ mo rant̃ penitus aufugerũt. Nec mirum. fuge/runt em̃ perteriti a tam terribili societate. iuxta illud Cañ. vij. Quid videtis in suna/mite nisi choros castro⁊. i. choros angelo/rũm ⁊ oĩm sancto⁊. Fugerũt etiã vulnera/ti a tam ineffabili iocunditate. Demones em̃ semp in luctu sunt. Et ad hoc applicari posset illud Eccli. xxij. Musica in luctu im/portuna narratio. Fuerunt quoq3 excecati a tã mirabili claritate. Ipi ei tanq3 noctue diuinã claritatẽ ferre nõ possunt. Malitia em̃ eo⁊ penitus excecauit ipsos Sapie. ij. Fugerũt etiã tremefacti a ta3 terribili po/testate. Sicut em̃ canis cũ videt virgam q̃ pcussus est: territus fugit. Sic ⁊ demones cum viderũt virgam iesse in celum deduci territi aufugerũt. iuxta illud Esa. xxx. A vo ce dñi pauebit assur virga pcussus. Beata etem̃ ṽgo assimilat̃ virge. primo rõne no/minis. q3 virga dicit̃ a ṽtute. nam virt' q̃ latet in radice se prodit in vigore virge. In ipa aũt virgine oĩs ṽtutis pfectio reperit̃ vnde ipsa ait Eccli. xxiiij. In me oĩs spes vite ⁊ virtutis. In ei' etiã vigore ac fructu refulsit oĩs virtus radicis. Radix enim ex qua hec virga prodijt fuerunt patriarche. In quibus quicqd' gratie ⁊ ṽtutis fuit to tum in beata virgine eminenti' apparuit. Unde in ei' natiuitate cãtat̃ ecclesia euan/geliũ Matth. j. descriptu3. in quo ponunt̃ genealogie patriarcharũ. Notãdũ quoq3 φ in virga triplex virtus inuenit̃ ſm φ ex triplici substantia componitur. sc3 cortice. ligno ⁊ medulla. Mediante autem medul la nutritur. mediante ligno sursum erigit̃ ⁊ mediante cortice ɔtra exteriores contra/rietates defensatur. In beata ṽo virgine tanq3 medulla nutriẽs fuit ei' interior gr̃a de qua angelus ei dixit Luce. j. Aue gratia plena. lignũ aute3 erigens fuit eius cõtem platio assidua. iuxta illud Cantic. iij. Que est ista que ascendit quasi virgula fumi? Ubi notandũ3 φ virgula ex quo ascendit: sursum tendit ⁊ suã summitate3 versus ce lum erigit. ⁊ quãto magis a terra resedit ⁊ sursum tẽdit: tãto ampli' semper subtilior

Marginal notes:

V Assumpta ẽ cũ mirabili claritate.

X Assumpta cu3 terribili ptãte

Maria assimilat̃ virge.

Triplex virtus virge.

sit. Et sic beatissima virgo maria sp sursum tēdebat intentione τ affectione. vnde sctūs Odilio cluniacēsis in quodā sermone ait. Unus quippe scim⁹ p certo ꝙ omis marie vita τ actio intenta fuit semp in dño. Itez summitatez. i. mentē semp ad celum dirige bat. s. in contemplatiōe τ orone. τ quāto a terra p terrenoꝝ contēptū recedebat. τ sur sum ad altū per affectū celestiū accedebat. tanto in contēplādo subtilioꝛ erat. Tanꝗ aūt cortex exterius defensans fuit in beata virgine diligēs sui custodia. seruauit ei illō Prouer. iiij. Omni custodia serua coꝛ tuū τ ꝓpter hoc Cañ. iiij. appellaƭ hoꝛt⁹ ꝯclusus Ipa igiƭ fuit illa virga virtuosa. de q̄ inqt dauid ps. cix. Uirgam virtutis tue emittet dñs τc. Scdo assimilaƭ vrge rōne germis Nasciƭ em̄ siue germinaƭ ex virga flos. et flos ipe de vga egrediēs virgā ipsam non violat. sed fecūdat. vga etiā nō accidit fecū ditatis grāz nec germinādi potētiā ex ali qua seminis cōmixtione. sed ex solis calo re τ celesti roꝛe. Et similiter ex virga nostra idest ex btā virgine egressus est flos. s. dñs iesus q̄ incarnat⁹ τ nat⁹ ē ex illa absqꝫ vte ri eius violatione. Unde sic est fecūdata ꝙ tñ nullaten⁹ violatā. qꝛ sicut ante partum fuit virgo. ita etiā in partu τ post partū re māsit. nec etiaz ex virili semine habuit ge nerādi potentiā: sꝫ solū ex roꝛe celestis grē τ ex solis caloꝛe. i. spūssancti operatiōe. vt hƭ Lu. s. dū dixit ei angelus. Spūssanctus supueniet in te. τ vtus altissimi obumbra bit tibi. τ ita exponitur illud Esa. xj. Egre dietur vga de radice iesse. τ flos de radice ei⁹ ascendet. Tertio assimilaƭ virge rōne culminis. Utunƭ em̄ vga pcipue illi q̄ sūt in aliquo culmine dignitatis ꝯstituti sicut reges τ dñi. τ ꝓpter hoc. beata vgo dr vir ga. quia dñs dñoꝛum deus vsus est illa. et quotidie vtiƭ ad regendū nos. quia ipam fecit nr̄am gubernatricē. Et ideo ps. xliiij. inqt deo de beata vgine. Uirga directiōis virga regni tui. De alijs assimilationibus virge posui in. ij. parte pncipali hui⁹ ope ris in exoꝛdio. ij. τ. iij. sermonis. De erectio ne autem huius virge in celum per ascen sionem. τ de percussione demonum ꝓphe tatum fuerat Nume. xxiiij. vbi Balaam di xit. Consurget virga de israel τ pcutiet du ces Moab. vastabitqꝫ omes filios Seth. huius em̄ virge nominatio. salutatio τ lauda tio est demonib⁹ valde terribilis quando

Maria pcutit demones

em̄ audiunt ipam beatā virginē nominari ita est ac si sentirent clauā cum qua pcute rentur. Unde vt legiƭ in miraculis ei⁹. cum in forma humana apparēs diabol⁹ cuidam mulieri eam vehementer vexaret. τ illa nec per aquā benedictā. nec per signum crucis ipam totaliter expellere posset. tādē a quo dā sancto viro edocta dixit. Sctā maria ad iuua me. τ statim diabol⁹ quasi claua per cussus aufugit dicens. Diabolus intret in os illius qui hoc te docuit. Quādo etiam demon audit salutationes eius. ita est ac si audiret tonitruūz quo terrereƭ. iuxta illud ps. Uox tonitrui tui in rota. ps. lxxvj. Et ideo de assumptione huius virge in celum exponi potest illud Exod. ix. Extendit moy ses. i. chꝛistus virgam in celuz. τ domin⁹. i. deus pater dedit tonitrua scꝫ demonibus. Unde verificatuz fuit illud Exod. xix. Cepe runt audire tonitrua. Et de ipsa virgine et de demonib⁹ in ascēsione eius territis po test exponi illud Job. xxvj. Quis scꝫ demo num poterit tonitruū magnitudinis eius intueri? Et illud Apocalyps. viij. τ. xvj. ca. Facta sunt tonitrua et voces τ fletus. i. la mentationes demonū in glꝛiosa ascensione virginis. Quapꝛopter dicere possum⁹ ipsi benedicte virgini de demonibus illud ps. ciij. A voce tonitrui tui foꝛmidabunt. De ipsa quoqꝫ dici potest illud Apocal. iiij. De throno pꝛocedunt fulgura τ voces et toni trua. τ illud Ouid. ij. Metam. Unde solet tonitrus τ fulmina mittere terris. Sctā ergo demonū pcutit beata virgo tanꝗ to nitruum. Unde illi dicere possumus illud Ezech. xliij. c. Uox tonitrui tui verberauit eam. Quādo etiā diabolus audit ipam im maculatam dei genitricē laudari ita est ac si sentiret gladium quo iugulareƭ. Et hoc figuratuz fuit Judith. xiij. Ubi iudith pu gione āputauit caput Holofernis. Judith enim interpꝛetatur confitēs vel gloꝛificās deum. τ significat beatā virginem q̄ semp deum gloꝛificauit. In cuius assumptione demones quasi gladio percussi sunt. Et ad hoc applicare possumus illud quod pꝛedi ctum fuerat Hieremie. xx. Coꝛruent gladio inimici. De ipsa quoqꝫ beata virgine veri ficatum est illud quod inquit deus Zach. ix. Ponam te quasi gladium foꝛtium. Et ideo vnicuiqꝫ chꝛistiano dicit deus illud eiusdem lib. v. c. Sume tibi gladium acu tum. et illud Judicuz. ix. et. s. Regum. xx.

Euagina gladiuz.s.deuotionis btē ꝟginis et pcute.s.demones. O igit strenue miles iesu xpi. Accingere gladio tuo super femur tuū potentissime ps.xliiij. Hoc inquam gladio. de quo dr Hierem.xlviij. Maledictus qui phibet gladiū suū a sanguine. i. a demonū vulneratiōe mediāte hui9 sctissime virginis deuotione ꝛ inuocatione. Oibus em fidelibus inqt deus illud Ezech.v. gladium euaginate post eos. Iste est em gladius quo deus ptegit castra fidelium. Ad quod applicari posset illud qd dr. j. Machab.iij.ca. Protegebat castra gladio suo.

V Sed dimissis demonibus ex dñe nostre assumptione cōtristatis reuertamur ad iubilationē spūum beatorū.de quib9 inquit Aleran.de ales sup Cañ.lib.vj.c.j. Instante tēporis articulo quo in celum maria est assumpta, estimo nō solū angelos inferioris ordinis, sed etiā alioꝝ ordinum gl'iose matri dei debitum honorem impendisse. Uidere em mihi videor angelos inferioris ordinis nūciasse matri dei voluntatem filij eam vocantis ad soliū glorie. Archāgelos nūciasse eius aduentū celesti curie. Potestates intueor ad irruendum in potestates tenebrarū ne molireꝛ forte insidias latenter se pparasse. pncipes signiferos q̄ agenda erant disponētes pncipalr. Dñationes ꝟo vt huius noue solēnitatis diem agant celeberrimū specialiter iniūgētes. Throni illam reginā decēter locauerūt ad dexterā filij in solio regni sui. Cherubin prudenter ꝛ discrete debitā impēderūt reuerentiam. Seraphin igne charitatꝫ pleni feruentissimo amore venerabanꝛ dñam suaz. ꝛ sic Dauid ꝛ oēs angeli deducebant arcā federis dñi cum iubilo hec ille. Hieronym9 quoqꝫ in sermone assumptionis ait. Non credo vnqꝫ in celo solēniorē fuisse processionem. Quāuis em magna fuerit in xpi ascēsione fatis ista videꝛ fuisse solennior. hec ille. De qua pcessione assumptiōis ꝟginalis etiaz loquēs Berñ.inquit. Per comparationem vtriusqꝫ illa maiestate potentior. sꝫ ista pōpa solēnior. Inueniunꝛ quippe angeli soli redemptori occurrere potuisse. Matri ꝟo filius ipse cum tota celesti curia tam angeloꝝ q̄ iustoꝝ hoim occurrens. euexit eā ad beatam sessionē. hec ille. Similiter credi potest ꝯm Franciscū de maro. in quodā sermone. tūc aiab9 qui erāt in purgatorio aliquam gratiaz factam fuisse, vnde forte plurime. ꝛ forsan oēs btām virginem associantes ad requiē eternā euolauerūt quod ego existimo idubitāter factuz fuisse. Quā venerabiliter sit suscepta a tota trinitate non potest humanis verbis explicari Si em filio pdigo iuxta parabolā saluatoris pater occurrit cū gaudio. ꝛ cecidit sup collum eius. ꝛ osculatus est eū. Luc.xv. O quāto cum gaudio deus pater hāc nō prodigam filiā. sed liberalissimā ac optimam bonoꝝ suorum dispensatricē recepit in sue felicitatis consortiū? Quāta cū exultatiōe paraclytus spōnsactus recognouit suum sacratissimū habitaculū. Quantis ꝟo cum iubilationibus dei fili9 hūanitatis sue illustrauit hospitiū. Audi Bernardū in sermone assumptiōis dicētem. Quis ei etiā si linguis loquaꝛ hominū ꝛ angeloruꝫ explicare queat quēadmodū superueniēte spū scō ꝛ obumbrante virtute altissimi caro sit factum verbum dei. p qd facta sunt omnia: ꝛ dño vniuersitatis quem nō capit vniuersitas creature inter ꝟginea se se clauserit viscera factus homo? Sed et illud cogitare quis sufficiat q̄ gl'iose hodie mūdi regina pcesserit. ꝛ quāto deuotionis affectu tota in eius occursuz prodierit celestiū legionū multitudo? Quibus cāticis glie ad thronū sit deducta. q̄ placido vultu. q̄ serena facie. q̄ diuersis amplexib9 suscepta a filio: super omnē exaltata creaturaz. Cū honore inquā illo quo tanta mater digna erat. Cū illa gl'a que decuit tantū filiū. Felicia prorsus oscula labijs ipressa lactentis cui virgineo mater applaudebat in gremio. Nūqd nō feliciora censebim9 que ab ore sedentis in dextera patris hodie beata salutatione suscepit cū ascēderet ad thronū glie cātās ꝛ dicens. Osculeꝛ me osculo oris sui. Xpi generationē: Marie assumptionem quis enarrabit? hec ille. In quib9 verbis innuit deuotus doctor q̄ sicut xpi incarnatio explicari nō potest: sic nec gaudiū virginalis assumptiōis. Et in eodē sermone arguēdo etiā dicit. Si nec ocul9 vidit. nec auris audiuit: nec in cor hominis ascēdit que pparauit deus diligentibus se. s. Esa.lxiiij. ꝛ. j. ad Corinth.ij. Quid pparauit genitrici sue? Sanctus quoqꝫ Gerardus epus ꝛ martyr de iubilatione virginalis assumptionis in suis homelijs inqt. Hodie btām ꝟginē celi susceperūt letādo. angeli gaudēdo. archangeli iubilādo, throni exultādo, dñationes

psallendo. pncipatus armonizãdo. ptãtes cytharizãdo. cherubin et seraphin hymnizando. atqȝ ad supnũ diuine maiestatis tribunal deducẽdo. hec ille. Et Piere. i sermone assumptionis ait. Hec est dies preclara in qua vsqȝ ad throni celsitudinẽ intemerata mater et virgo pcessit. atqȝ in regni solio sublimata post xpm gl'iosa resedit. Sic itaqȝ vbiqȝ cõfidenter de illa sctã dei canit ecclia. qd de nullo sanctorũ fas est credere vt vltra angelorũ merita transcenderit: q: similitudo pmittit veritas denegat. Ad cui9 pfecto exequias quãtũ fas est credere famulabant angeli. et vniuerse celi cõgratulabanf curie quia credẽdũ est militiã celorũ cũ suis agminib9 festiue obuiã venisse genitrici dei. eãqȝ vsqȝ ad thronũ olim sibi etiã ante constitutionẽ mundi ppãratũ cũ laudibus et canticis spũalib9 pduxisse. Cũ enĩ gaudiũ sit i celis de quolib9 peccatore cõuerso. multo magis putandũ est p tãte virginis exultatione et glĩa qͣ exultatio sit in supernis. Cuius nimirũ festiuitas oĩm supnorũ est gloriatio. celicolarũqȝ congratulatio. presertim quia ei9 celebritas laus et fauor est saluatoris. Unde credimus qͣ nõ hunc tm̃ diem solennẽ ducũt p ei9 amore annuũ: verũetiam continuũ et eternum iocũditatis et leticie. venerationis et obsequij cum omni tripudio amoris et gaudij. Nec immerito oĩs illa celestis ciuitas congratulaf et veneraf matrẽ cui9 spãdo:at filiũ regẽ. ante quẽ tremũt ptãtes et curuaf omẽ genu. Quã si diligẽter aspicies nihil vtutis est. nihil speciositatis et glĩe qd nõ in ea resplendeat. Et ideo si placet talis et tanta vgo. placeat et opus vtutũ ei9. Cuius vita oĩm ẽ disciplina. cui9 mores instituta sunt oĩm ecclesiarũ. que precellit cunctis. et supeminet vniuersis. Propterea quecunqȝ vgo sibi ab ipã optat premiũ et iplorat auxiliũ. debet ei9 imitari exemplum. Unde et Bern. in sermone assumptionis dicit. Preciosum hodie mun9 terra nostra direxit in celũ. vt dando et accipiẽdo feliciamicitiarũ federe copulenf humana diuinis. Illo enĩ ascendit fructus terre sublimis: vnde data optima descendũt. Ascendens in altum vgo sancta maria: dabit quoqȝ ipsa dona hoĩbus. Siquidẽ nec facultas ei deesse potest nec volũtas. Regina celorũ misericors est mater vnigeniti dei. Nihil enĩ sic potest potestatis eius seu pietatis magnitudinẽ cõmẽdare. nisi forte aut nõ credif dei filius honorare matrẽ. aut dubitare quis potest oĩno affectuz i charitatis transisse marie viscera in qbus dei charitas nouem mẽsibus corporaliter reqeuit. Et hec qdẽ pter vos dixerim fratres. vt tñ interim sileã bñficia que p ipius glorificatiõe psequmur. Si ea diligim9 gauderemus vtiqȝ quia vadit ad filiũ. nisi forte qd absit inuentrici gratie oĩ modis inueniamur ingrati. Quem enĩ in castellũ mũdi huius intrantẽ pri9 ipsa susceperat. ab eo suscipif hodie sanctã ingrediens ciuitatẽ. Sed cum quanto putas honore. cum quãta exultatione. cum quanta gloria? Nec in terris locus dignior virginalis vteri templo in quo dei filium maria suscepit. nec in celis regali solio quo btãm mariã hodie filius sublimauit. Deuetus quoqȝ Ansel. in quodã sermone ait. cũ xps matrẽ in regnũ suũ assumere et ei magnificentiam glorie decreuisset ostẽdere. cuius apparatoris dignitatis et honoris apparatib9 intendebat tota curia angelorũ. quib9 vocib9 sit assũ exultationis atqȝ salutis resonabãt vniuersa tabernacula antiquorũ patrum ipsi curie tunc nup associatorum? Certe crediderim oĩes illius patrie ciues festiuiori solito et sublimioris decoris nitore ad aduentũ matris dñi sui ppãrari. ac noua qdã et ineffabili iocũditatis grã pro tãte rei expectatõe cõiubilare. Et qd mecũ? Ipse enĩ iesus deus et dñs oĩm illius ipsius castissime virginis: et domine rerũ. et sicut vnice mri sue totus festiuus occurrere voluit. ne aliquis de familiaribus suis se a tãti gaudij immẽsitate subtraheret. Utiqȝ moris inter hoĩes esse scitur. vnũquẽqȝ bonũ seruum cuiuscunqȝ prepotẽtis dñi. eo maiori gaudio in aduentu amici sui exultare quo ipsum dñm suum cognoscit aduentãtẽ amicũ magis amare. Cum vo de aduentu parentũ dñi. sui agif de quorũ speciali dilectione nullis vlla dubitatione tenef. Ille nimirũ magis felicez se estimat qui maiori iubilo et festiuiori occursu leticie frena relaxat. Si ergo hec ita se habent apud hoĩes. quibus si q̃ bonitas est lõge tam supnorũ ciuiũ bonitati ĩpar est. cõtemplef anim9 quoad potest q̃ gaudio. quia festiuitate. qbus cõcentibus iubilabant oĩs beatorũ spirituũ ordines quando et vnicã matrem dñi sui adductare. et ipm dñm deum suum ei videbant oĩ gloria sua decoratuz velle occurrere. Stipatus itaqȝ

Z Quãtõ honorẽ appara[tu] vgo assũpta

mille milibus: immo innumerabiliũ angelorũ agminib⁹ deus ipse huic piissime mri sue de hoc mũdo migranti occurrit. eamq₃ sup oẽs celos exaltatã cũcte secũ creature perenni iure dominaturã in throno glorie collocauit. O dies tãti occursus gloriosa. O felix dies tã p̄clare exaltationis. Beata z celebris dies tam sublimis glorificatiõis festiua z oĩ seculo admirabilis. Dies enim illa non solum te dñam ineffabiliter sublimauit. sed etiã ipm celuз quod penetrasti. necnõ z cũctã que in eo sunt noua z inestimabili gloria decorauit. Noua quidẽ gratia celum decorauit. qua priores gloriã ei⁹ ex p̄sentia tua vltra q̄ dici possit aut cogitari magnificauit. Nam tu dña illuc ascendens nouã illud ac p̄cellenti virtutũ tuarũ dignitate irradias. Immẽsaq₃ miseratio-nũ z gratiaꝝ tuarũ luce perlustras. Eadeз quoq₃ dies tui ascensus eos qui ciues celi ab initio creature esse meruerunt solito se fruiori exaltationis gaudio induit. Quia nãq₃ p gl'iosum fructũ fecũde virginitatis tue vidẽt semiruptã ciuitatẽ suã reintegrari. Et in tuo aduentu p quẽ tantũ bonum meruerunt gaudij sui magnitudo iure debuit augmentari. Terrã etiam dies exaltationis tue o beatissima feminarũ mira gr̃a irrigauit quia dũ te quã de se z in se aliorũ hoim lege p genitaз nouit. vsq₃ ad creatoris oĩm thronũ exaltari recognoscit antiq̃ maledictionis penã quã in pctõ primorum filioꝝ suoꝝ se merito excepisse sciebat iam per tãte bñdictionis tue abũdantiã se euadere indubitãter credebat. Quid amplius dicere possum dña. Immẽsitatẽ q̃ppe gr̃e z glorie tue cõsiderare cupienti sensus deficit. lingua fatescit. Quẽadmodũ em̃ oĩa q̃ in celo sunt per glorificationẽ tuã ineffabiliter decoranť. ita p eandẽ glorificationem cũcta que in terra subsistũt mirabil'r sublimanť. Singula nempe que p tuã beataз z integerrimã virginitateз deum suũ quem non cognouerãt agnoscere z cognitum colere atq₃ amare meruerũt. Immẽse dignitatis decus receperũt quãdo te sup omes celos ascendere ac ĩ dextera dei sui bñdicti filij tui exaltari cognouerũt. In eo etiam didicerũt se eidẽ deo suo totũ debere quod sunt. quãdo tu que inter illa z de illis vna fuisti tantã dignitatis eminẽtiã meruisti. Nihil igitur iã ad idolis hoies aut vlle alie reruз speciẽ idoloꝝ cultoribus se debere intellexerũt. quãdo z singulares autorẽ sui ex castissimo vtero tuo ad restitutionẽ p̄me creationis sue p genitũ susceperũt. Et te p quã amissam dignitatẽ suã recuperauerũt omni creature tã sublimiter p̄poni intellexerũt. Quas igiť laudes quas ve gratiarũ actiones nõ solũ humana. sed etiã omnis creatura huic sacratissime virgini d3. Purissima nãq₃ sanctitas atq₃ sanctissima puritas piissimi pectoris eius. omneз omnis creature puritatẽ. seu sanctitatẽ incomparabili sublimitate trãscẽdens hoc p̄meruit vt opatrix perditi orbis dignissime fieret. Unde q̃d laudis p tã ineffabili bono. ipse p eam reparat⁹ mundus ei iure debeat cor alicui⁹ sub carne mortali viuẽtis estimare nullaten⁹ sufficit. Utiq₃ cũcta q̃ deus fecit z vtiliter bona in eo statu quo condita fuerunt esse destiterũt. sed p hanc beatissimã v'ginẽ in statũ p̄stinũ restituta sunt. Sicut ergo de⁹ sua potẽtia cũcta patrando pater est z dñs oĩm. ita btã maria suis meritis cũcta reparãdo mater est z dña rerũ. Deus em̃ est dñs omniũ singula in sua natura p p̄ria iussione cõstituendo. z maria est dña rerum singula cõgenite dignitati per illam quem meruit gr̃am restituẽdo. Et quẽadmodũ deus ex sua substãtia genuit eum p quem cunctis originẽ dedit. ita Maria de sua carne pepit illũ q̃ in decorẽ p̄rime creationis oĩm cũcta restituit. Iteз sicut nulla rerũ spẽs nisi p dei filiũ facta subsistit. ita lex debite dãnationis nemineз deserit nisi quẽ ab ea fili⁹ marie absoluit. Quis igitur ista recto sensu z corde sincero perpendens plene pcipere queat excellentiaз dñe hui⁹. p quã tã ineffabili gr̃a. z tã inestimabili erectione erect⁹ est mũdus. Quis inquam mirã z oĩ rei p̄ter hãc inauditam mulieris istius gr̃am oculis mẽtis aspiciẽs non obstupescat. z nõ modo elinguis. verũ etiã tãte rei cõp̄hensione prorsus imunis fiat? Quapropter ea q̃ nobis ĩpenetrabilia sũt interemittẽtes precib⁹ impetrare nitamur vt qð itellectu cape neq̃mus salutari effectu obtinere mereamur. Ascendat igiť fidelis anima in mẽtis speculam: z quantũ potest videat in quãta sublimitate locata sit dña nostra. Q̃ris natura a deo est facta. z de⁹ est ex maria factus. Deus oĩm factor se ex maria fecit: z sic cũcta refecit. qui potuit oĩa ex nihilo facere noluit ea violata sine maria reficere. Deus igitur est. pr̃ rex

Totiens clama z celebris toni⁹ ser mo[n]es In sermi

creatarū ⁊ maria est mater rerū creatarū.
Deus illū genuit per quem sunt oīa facta.
⁊ maria illuz genuit per quem sunt oīa re-
fecta ⁊ saluata. Per has ergo rōcinatiōes
impossibile est vt aliquis homo ad eam cō
uersus ⁊ ab ea respectus damnetur. quia
ipa genuit eum ꝑ quem mortua reuiuūt. ⁊
ꝑ quē hoīes ex peccato saluātur. Et qꝛ non
est iustificatio nisi quaz ipsa in vtero fouit
nō est salus nisi quā ipa peperit. Ipa ergo
est mater iustificātis ⁊ iustificatorū. Ipsa
mater saluātis ⁊ saluādoꝝ. Igiẜ mater dei
qui solus damnat. qui solus saluat. quem
solū timemus. in quo solo speramꝰ est mr̄
nostra. iudex ⁊ saluator nr̄ ē frater noster.
Quomodo ergo desperemus cum salus siue
damnatio ex boni fratris ⁊ pie matris pē-
deat arbitrio? Nūquid sustinebit bonꝰ fra
ter puniri fratres quos redemit? Bona mr̄
damnari filios suos quoꝝ ipa redēptorem
genuit? Dulcis mater rogabit dulcez filiuz
suum pium fratrē nrm filiū ꝓ filijs vnige-
nitū ꝓ adoptatis. pius filiꝰ audiet libēter
A ꝓ filijs. vnigenitus pro his quos adopta-
Horta- uit. dominꝰ ꝓ his quos liberauit. hec ille.
tur lau Exultemus ergo etiā nos cum celicolis ⁊
dare vir creaturis vniuersis ꝓut possumus. ⁊ talez
gines ⁊ ac tantā virginē matrēq piissimam ꝓ nr̄o
exulta- modulo laudare studeamꝰ. Ad qd̄ nos hor
re de eiꝰ taẜ Hiero. vbi. s. di. Hodie gloriosa semꝑ
assum- virgo maria celos ascendit. rogo gaudete:
ptione quia ineffabiliter sublimata cū xpo regnat
in eternū. Regina mūdi hodie de terris ⁊
de pn̄ti seculo nequā eripiẜ. Iterum dico
gaudete. qꝛ secura de sua imarcescibili glo
ria ad celi iam ꝑuenit palatium. Exultate
inquā ac gaudete ⁊ leteẜ oīs orbis. quia
nobis hodie oībus interuenientibꝰ eiꝰ meri
tis salus aucta est. vobis quoq diligētibꝰ
eam honor ⁊ virtus amplioꝛq prestatur ⁊
grā. Idcirco dilectissimi letamini ⁊ exulta
te: quia si deū ore ꝓphetico in sanctis eius
laudare iubemur. multo magis euz in hac
celebritate beate vginis mr̄is eiꝰ oportet
cuz hymnꝰ ⁊ cāticis diligētius extollere.
⁊ dignis deo iubilare ꝑconijs ac mysticis
honorare muneribus. Nulli eīm dubiū est
qn totū ad gl̄iam laudis eiꝰ ptineat qcq̄d
digne genitrici sue impēsum fuerit ac solē
niter exhibitū. Propterea hortor vos ⁊ cō
moneo in hac sacra solennitate genitricis
dei marie nolite cessare a laudibꝰ. ꝙ si vgo
es gaude. qꝛ meruisti esse et tu qd̄ laudas

tātū cura vt sis q̄ digne laudare possis. ꝙ
si continēs es ⁊ casta venerare ⁊ lauda. qꝛ
nō aliunde cōstat vt possis esse casta q̄ ex
grā xpi que plenissime fuit in maria quam
laudas ꝙ si coniugata certe es aut pecca-
trix nihilominꝰ ꝯfitere ⁊ lauda. qꝛ ide oibꝰ
misericordia ꝓfluit ⁊ grā vt laudent. Et
q̄uis non sit speciosa laus in ore pctōris:
noli cessare a laude. quia inde ꝓmittiẜ tibi
venia vnde ⁊ oībus vt laudes. Alioqn nisi
iuxͣ modulū ingenij nostri deū in sctis suis
laudare studeamus quō eū s̄m ꝙ caninꝰ
iuxta multitudinē magnitudinis eiꝰ lauda
re poterimus? Omnino hoc pretermitten
dū nō est qd̄ impleturi sumꝰ quādoq s̄m
ꝙ dt. Beati qui habitāt in domo tua dn̄e:
in secula seculoꝝ laudabūt te. Oēs ergo
pariter festiuitatē gl̄iose semꝑ vginis ma-
rie deuotissime celebremꝰ. quia hec ē dies
ꝑclara in qua meruit exaltari suꝑ choros
angelorū. ⁊ ꝑuenire vltra q̄ nr̄e hūanitatꝭ
est natura. vbi nō substātia extolliẜ. sꝫ gl̄ie
magnitudo mōstraẜ. cū eleuaẜ ad dexteraꝫ
patris. vbi xp̄s introiuit ꝓ nobis pontifex
factus in eternū ad celi palaciū. Hec ī quaz
est pn̄tis diei festiuitas. in qua gloriosa et
felix ad ethereū ꝑuenit thalamū. Que ꝑfe
cto festiuitas sicut ⁊ vgo incōparabilis est
ceteris vginibus. ita ⁊ incomparabilis est
omniū sanctoꝝ festiuitatibus ⁊ admiran-
da etiā vtutibus angelicis. Propter qd̄ ex
persona supernoꝝ ciuiuz in eius ascēsione
admirās spūssanctus. ait in cāticis. Que ē
ista que ascēdit ꝑ desertū quasi virgula fu-
mi ex aromatibus? Et bene quasi virgula
fumi. quia gracilis ⁊ delicata quia diuinis
extenuata disciplinis. ⁊ concremata intꝰ in
holocaustū incēdio pij amoris ⁊ desiderio
charitatis. vt virgula inqt fumi ex aroma-
tibus. Nimirum qꝛ multis erat repleta vir
tutum odoribus. manāsq ex ea fragrabat
suauissimꝰ odor etiaz spiritibus angelicis
hec ille. Beatꝰ vo Ansel. vbi. s. rogat bea B
tam virginem sic exaltatā dicens. Cogita Depca
quesumꝰ ⁊ recogita apd̄ te piissima mater. tio An-
quia nō ad dānanduz. sed saluandū pecca sel. ad
tores cōditor noster factus est homo ex te. beataz
Cur itaq non iuuabis nos pctōres que in virginē
tantā celsitudinē es ꝓpter nos eleuata. vt pro nr̄a
te dn̄am habeat. ⁊ venereẜ tota pariẜ crea salute;
tura? An ideo vtrū pereamus amplius nō
curabis: quia quicq̄d de nobis miseris vl-
tra eueniat. glorie tue nulla iactura inde

prouenia t? Et hoc quidē fortassis aliq̄ mo-
do bona dn̄a posses: si ꝓ tui solius exalta-
tiōe τ vtilitate mater dei facta fuisses. sed
vtiq̃ deus q̄ hoīem assumpsit ex tua castis-
sima carne: hoc fecit ꝓ tua τ nostra cōmu-
ni salute. Si ergo tu q̄ plena salute es po-
tita nō intendis vt eadem sal⁹ pro modulo
nostro etiā ad nos vsq̃ ptingat. iam tuorū
sufficiēs cōmodoꝝ: nostroꝝ negligens esse
videberis. que pro toti⁹ mundi saluatione
meruisti fieri mr̄ altissimi. hec Anselmus.
Btūs aūt Aug. eandē virginē alloquēs in
quodā sermōe: ait. Accipe itaq̃ quascunq̃
meritꝭ tuis sperares gratiaꝝ actiōes τ lau
des. Et cū susceperꝭ vota: culpas nr̄as orā
do excusa. Admitte nostras pces intra sa-
crariū pie exauditionis. τ reporta nob. an-
tidotū recōciliationis. Sit p te excusabile
qđ p te ingerimus. fiat impetrabile quod
fida mente poscimus. accipe qđ offerim⁹.
τ impetra qđ rogam⁹. excusa qđ timemus
quia nec potiorem meritis inuenimus ad
placādā irā iudicis q̄ te que meruisti ma-
ter existere eiusdē redēptoris. Succurre er
go miseris. iuua pusillanimes. refoue fle-
biles. ora ꝓ ppło. interueni pro clero. inter
cede pro monachoꝝ choro. exora pro deuo-
to femineo sexu. sentiāt oēs tuū iuuamen
quicunq̃ deuote celebrant tuā assumptio
nē. Sit tibi compassio pro afflictis. sit pius
affect⁹ super celoꝝ peregrinis. Et cum te
semp letantes aspicis. flet⁹ quoq̃ nostros
ad deū ipsa admittas. Eūq̃ vt propriū fi-
lium pro nobis interpelles pcamur. Nos
eni adhuc in hac terra affligimur. oppro-
brijs afficimur. esurimus. sitimus. somnū
patimur. in carcere retinemur. Tu vo in ce
lestib⁹ regnis plata es cūctis virginū cho-
ris. Tu agnū quocunq̃ pexerit sequeris.
Tu v̄gineos choros τ ab incētiue carnis il
lecebris alienos p albētia lilia. rosasq̃ ver
nantes. ad fontem perēnis vite potandos
inuitas. Tu in illo beatorum felicissimo re
gno primi ordinis dignitate adepta: plan-
tis roscidis oberrans inter paradisi ameni
tatē: gramineosq̃ τ crocos tenero poplite
pergis. felicīq̃ palma violas imarcescibi-
les carpis. Tu btīs sine fine choris coniun
cta angelicis archāgelisq̃ sociata: indefes
sa voce sctūs clamare nō cessas. Tu in cubi
culo regis beatitudine. gēmis ac margari
tis ornata existis. Tibi thron⁹ ab angelis
est locatus in aula regis eterni. Teq̃ ipse
rex regum vt matrē verā τ decoram spon-
sam pre omnibus diligēs amoris amplexu
associat. Nec mirū si digneť tibi aggaude-
re deus regnās in celis. quem tu paruulū
ex te hominē natū totiens osculata es in
terris. Has ergo tuas felicitates possidēs
conuertere ad nostrarū miseriarū salutem.
Inter hec fratres charissimi toto mentis
affectu beatissime virginis intercessionib⁹
nos commitam⁹. eiusq̃ patrocinia oī nisu
implorem⁹: vt dum nos supplici eam obse
quio frequentam⁹ in terris: ipsa nos sedu
la prece commendare digneť in celis. Neq̃
enim dubiū est eā q̄ meruit p liberādis p-
ferre preciū posse plus sanctis omnibus li
beratis impēdere suffragiū. Sed quid no-
bis pdest hāc interpellare vocib⁹: nisi etiā
humilitatis ei⁹ exempla teneam⁹. Curem⁹
ergo dilectissimi frēs. vt cū hui⁹ diei festiui
tati interesse cupim⁹. vestimentis hūilita-
tis atq̃ charitatꝭ induti appaream⁹. Non
nos inuidia aliene felicitatꝭ torqueat. non
ira vsq̃ ad diuisionē dilāiet. nō cupiditas
a nobis xp̄m excludat. nō seculi nos tristi-
cia exurat. non prosperitas eius incaute de
cipiat. non luxuria inqnet. non immūditia
polluat. nō elatio corrūpat. nō superbia in
flet. vt cū nos v̄tutibus ornatos charitate
coniunctos. humilitateq̃ fundatos beata
dei genitrix Maria sue nos festiuitati in-
teresse prospexerit ardēti⁹ subuenire festi-
net apud filiū τ dn̄m suū Jesum xp̄m salua
torē nostrū. qui coronis perēnis regni cla-
rificat sctōs suos. τ est eterna laus τ expe-
ctatio oībus sanctis suis. hec ille. Cui dul
cissimo redēptori nostro atq̃ gloriosissime
matri sue sit infinita laus τ gloria per oīa
secula seculorum. Amen.

De eadem gloriosissima virginis assum
ptione. Sermo. ij.

Festuꝫ assum- ptiōis est ma- ius oī- b⁹ alijs

Domini est assū-
ptio nostra. τ sancti Israel
regis nr̄i. ps. lxxxviij. Glo-
riose assumptionis v̄gina-
lis festū respectu vltimi fi-
nis est maior solennitas oim festiuitatum
ipsi⁹ btīssime matris dei. Si eni oim hoīꝫ
finis vltimus est felicitas. vt p theol. in. ij.
di. s. beatificande in summo virginis finis
summa erat felicitas quā ꝯsecuta est i sua
sacratissima assumptione. Quia ergo bm
Solonis phī sniam. pbia solūmodo a fine

consecratur: et finis est postrema perfectio rei. vt in. l. j. ff. de iusti. et iu. et res plus attribuitur fini quam principio. vt. ff. de aqua. quo. et esti. l. j. §. h interdictum. Item finis habet rationem optimi. et est causa causarum. ij. physi. Unde Aristo. j. et. v. meta. inquit. Finem optimum esse in vnaquaque re esse dicimus: quia esse rei confert. Et. iij. topi. ait. Melior est finis omnibus que sunt ad finem. Dicit quoque commentator: sup. ij. metaph. Qui destruit finem destruit omne bonum. Et phs. iij. physi. et. j. de celo et mundo inquit. Uanum est omne quod suum non attingit finem. Unde in vanum ille homo viuit qui ad suum felicem finem non pertingit. Ad quem nullus peruenire potest donec est in hac mortali vita. Iuxta illud Ouidij. iij. metam. vltima semper Expectanda dies homini. dicique beatus Ante obitum nemo supremaque funera debet. Ideo ipsa pijssima virgo toto cordis affectu hunc suum felicissimum finem quotidie post filij ascensionem: vt in precedenti sermone diximus expectabat. Unde dicebat suo sponso celesti. Che fa hormai contento il me desio. Che contemplar te possa o dolce sposo. E viderelo aspecto glorioso. Grato e gentil dil me fiol adorno. Quando sara: quando sara quel giorno. Che con dolceza te possa goldere: Quando sera che possa possidere. El mio fio di chi inamorata sono: Poi che fiol me festi el primo dono fascendome de ti inamorare. Famel scdo. e non mel debegare. Che presto vega al disiato fine. In quele pietre reducente e fine. Nel lampezare lustri di ogni toi: fame spegiare fiol poi che ne foi. Ferita e sagitata in mezo el core. Succore fio a questo graz dolore. Con toi suaui e preciosi vnguenti. De fiol mio fa che tanto non steri. E cossi hormai el mio lachrymare. Chi me dara le penne da volare. E vsiro fora de corante spine. Toro me fora de le triste confine. Del tenebroso e fastidio mondo. E volaro dal me fiol iocundo. Fiol decoro e candido gilio. E soto lumbra del dolce mio fio. Staro gaudente e leta in sempiterno. Iui nel grembo di quel signor eterno. Darome pace e viuaro zoiosa. Fra tanta turnia electa e gloriosa. Dogni virtu e gratia dona ornata e bella. Mu trista miche anchora non sono a quela. Non vedo anchora el charo fiolo mio. Fin che non giongo al fin dil me desio. Cessar non pote ro mai de dolere. Fia pero fiol el to volere. His vel similibus verbis deum frequenter virgo benedicta deprecabatur. Si quis autem illam interrogasset quando ad ethereas mansiones esset peruentura. Ipsa respondere potuisset verba thematis nostri. Super quibus vij. alias considerationes faciemus.

Prima dicetur electionis
Secunda inuitationis.
Tertia introductionis.
Quarta trangressionis.
Quin ta obuiationis.
Sexta ostensionis.
Septima vero et vltima appellabitur sublimationis.

Pars prima huius sermonis que dicitur electionis. P

Pro expeditione prime partis dicere possumus de matre dei illud quod recitatur in euang. sue assumptionis. et est scriptum Lu. x. vbi dicitur. Optimam partem elegit sibi Maria: que non auferetur ab ea in eternum. transsumptiue in. c. nisi cum pridem. §. nec putes. de renun. Ista enim verba proprie non conueniunt alicui sancto. nec alicui angelo. nec etiam ipsi deo. sed tantum ipsi virgini gloriose. Cuius enim optimum dicatur cuius bonitati non est possibilis additio. Optimum namque significat principalem gradum bonitatis. ff. de verbo. obli. l. vbi autem non appet. v. at cum optimum. Cum non sit aliquis sanctus vel angelus ad cuius perfectionem non possit aliquid addi. ideo nulli sancto vel angelo poterunt verba ista proprie conuenire. Et cum deus non habeat partes bonitatis sed totam. Ipse enim vt ait Aug. in lib. de vero cul. tu. Et plato in timeo. j. Est bonitas infinita Et vt inquit Ansel. in lib. monologion est summum bonum quo nihil maius cogitari potest. ideo nec ipsi deo predicta verba possunt conuenire. Sola autem gloriosa virgo optimam partem habet. Ad cuius perfectionem inquantum est pura humana creatura aliquid addi non potest. Et est media inter creatorem qui totum tenet et omnem aliam creaturam que partem bonam vel meliorem possidet. ipsa namque partem optimam obtinet. Inuenitur enim bonum: melius et optimum. l. exigendi. in glo. C. de pe cu. et. l. si mulier. ff. de mino. Et similiter triplex est electio. scilicet boni a malo reprobato. de quo in. c. hinc etenim. xlix. di. et hec est incipientium. Secunda electio est melioris inter bona quod semper est preeligendum. j. ethi. et iij. topico. et. ca. non mediocriter. de conse. cra. dist. v. et hec electio est proficientium. Tertia est optimi inter meliora quod semper debet eligi. vt in auten. de defensione ciuitatis. circa triplex electio

principiū.ꝛ ista est electio perfectoꝝ. Manifestum est aūt ꝙ cum ipsa virgo esset perfectissima non tm̄ elegit simpliciter bona. nec tm̄ de bonis meliora.sed de melioribꝫ optima. Istam ꝟo optimā partē elegit in mundo ꝛ in celo. Prima pars optima quaꝫ elegit in mūdo multiplex fuit. Primo em̄ elegit partē optimā de castitate. Castitas aūt tres habet partes. Una est castitas cōiugalis de qua ad Hebre.xiij. dicitur. honorabile ꝯiugium.ꝛ thorus immaculatus. et ista est pars bona.que habet fructum .xxx. Alia est castitas vidualis.ꝛ hec est melior. quia habet fructum.lx. Tertia ꝟo est castitas virginalis.ꝛ hec est optima.quia habꝫ fructum centesimum.ꝛ istam partem elegit sibi Maria. Ut tñ ostēderet ꝙ nullum bonum ei defuit.ꝛ ꝙ fuit omnibus communis persona.voluit esse ꝯiugata cū cōiugalibus.ꝛ viduata cū viduis.ꝛ immaculata virgo cum virginibus immaculatis.vt inquit Bernar.in quodam sermone. Et quoniam multe fuerūt que seruādo virginitatē eius exēplo post eam partē optimaꝫ elegerunt. Ideo ipsa elegit partē super optimā.s. virginitatē cum fecunditate siue fecunditateꝫ cuꝫ virginitate.vnde Bernardus in sermone assumptionis inquit. Optimā partem elegit sibi Maria.quia bona quideꝫ est fecunditas coniugalis.melior est castitas vidualis.optima ꝟo fecūditas virginea seu virginitas fecunda.ꝛ istud priuilegiū solummodo est Marie.quod alteri non fuit datum. Secūdo ipsa beata virgo elegit partē optimam de humilitate. Humilitas em̄ habet tres partes siue gradus de quibus tractat glo.in kle.s.de relig.do. Primꝰ gradus est subijci suo superiori. et de hac dicitur ad Hebre.vlti. Obedite prepositis vestris et vos subijcite illis. Et ista est pars bona. Secundus vero gradꝰ est subijci suo equali.iuxta illud ad Ro.xij. honore inuicem preuenientes. Et ista est pars melior. Tertius gradus est subijci inferiori. iuxta illud Lucas.xxij. Qui maior est vestrū: fiat sicut minor.ꝛ facit de penitē.dist.ij.ca.s. Et ista est pars optima quam elegit. Maria quia nō tantū fuit obediens suo superiori scꝫ deo dicens Luce.j. Ecce ancilla dñi fiat mihi ꝑm verbū tuum.ꝛ nō solum suo equali.scꝫ Joseph sponso suo queꝫ sibi preponebat dicens christo Lu.ij. Pater tuus ꝛ ego ꝛc.sed etiam suo inferiori se subiecit scꝫ.elizabeth apud quam tribus mensibꝰ mansit et ei humiliter seruiuit. Ipsa enim de deo sentiebat digna.de se parua de ꝓximo vero magna. Sed multi contrarium faciūt.contra quos dicitur Leuitici.xxj. non accedēt ad ministerium dei qui fuerint grandi vel paruo vel torto naso. Illi aūt habent grandem nasum qui de se sentiunt magna sicut sunt vane gloriosi. Illi ꝟo paruum qui de proximo sentiunt modica sicut sunt presumtuosi. Illi autem habent tortū nasum qui de deo sentiunt indigna sicut sunt heretici ꝗ in scripturis sanctis tortas expositiones faciunt.ꝛ de deo erronea dicunt. Tertio elegit beata virgo optimam partem de perfectione vite. Est enim vita actiua que est pars bona Alia est contemplatiua. et hec est melior. Tertia ꝟo est ex vtraqꝫ composita.ꝛ hec est optima. quam elegit Maria. Ideo figurata est per Martham que fuit actiua.ꝛ Magdalenam sororem suam que fuit contemplatiua vt ait Grego.ꝛ Augustinus super Lucam. Luce enim.x. tria dicuntur de Martha que sunt pertinentia ad vitam actiuam.ꝛ optime inueniuntur in benedicta virgine. Primum est ꝙ ipsa excepit Jesum in domum suam. Secūdum ꝙ satagebat circa frequens ministerium Tertium vero ꝙ sollicita erat et turbabat circa plurima. Primū enim opꝰ significat christi conceptionem in vtero virginali factam. Quod igitur dicitur in euangelio assumptionis ꝙ intrauit iesus in quoddam castellum. significat ingressum filij dei in hunc mundum. Dicitur autem mundus castellum.quia habet conditiones castelli rebellis. Primo quia fundamentū eius instar castri est in alto superbie et vane glorie.proprie reputationis ac pōpe.ꝛ ab ipsa superbia.vt dicitur Tob.iiij. sumpsit initiū omnis perditio. Secundo quia est munitum lapidibus duris qui frangi non possunt.scꝫ obstinationibus.ꝛ constructusꝫ est saxis durissimis scꝫ auaritie.vsure.rapine. fraudulentie ꝛ symonie. Isti enim lapides ita sunt duri vt non frangant malleo verbi dei. Quis enim est ꝗ velit restituere vsuras.furta ꝛ rapinas.ꝛ beneficia symoniaca relinquere. De auaro nāqꝫ verificatur illud Job.xlj. Cor eius indurabitur quasi lapis. Tertio quia habet fossatū plenū aqs immundis ꝛ fetidis luxurie.cum ranis clamantibꝰ.ꝛ persuadentibꝰ in eis permanere

Castitas hꝫ tres ꝑtes.

Humilitas hꝫ tres gradꝰ.

Martha significat mariam.

Mūdꝰ dicit castellꝫ.

De luxuriosis enim moraliter verificaretur illud Exo. viij. Ebulliet fluuius .i. libido et concupiscentia ranas .i. malas cogitationes et locutiones. et illud quod in eodem .c. habetur. s. ascenderunt rane. operueruntque terram egypti. Et de his tribus malis conditionibus huius castelli mundani dicitur. s. Jo. ij. Omne quod est in mundo. aut est concupiscentia carnis. aut concupiscentia oculorum. aut superbia vite. Quarto quia est clausum cum pontibus eleuatis ac ianuis et seris: Et similiter castellum mundi est clausum non recipiens dilectionem proximi per inuidiam. Unde de inuido dici potest illud. iiij. Re. xxv. Clausa est ciuitas. s. mentis sue. Quinto quia habet prouisionem diuersarum escarum per gulam. Unde de ventre gulosi verificatur illud Eccli. xxxvj. Omnem escam manducabit venter. et est cibus cibo melior. De gulosis etiam dicitur ad Phil. iij. Quorum deus venter est. Sexto quia habet arma diuersorum generum per iram. vt blasphemiam. contumeliam. et maledictionem. Unde de iracundis dicitur ps. lvj. Dentes eorum arma et sagitte. et lingua eorum gladius acutus. Septimo quia est quietum et securum per accidiam qua se reputat tutum in negligentia et pigritia ex presumptione sua. Unde de demonibus intrantibus in accidiosis dici potest illud Judi. xviij. Venerunt ad populum quiescentem atque securum etc. Quia autem istud castellum mundi erat inobediens et rebelle deo patri. ideo ipse misit filium suum ad ipsum subiugandum. quasi diceret ei illud Mat. xxj. Ite in castellum quod contra vos est. Quod etiam habetur Mar. xj. et Lu. xix. Ipsum ergo castellum intrante domino: mulier quedam Martha nomine excepit illum in domum suam. Martha autem interpretatur domina seu prouocans. Et significat beatam virginem que sua maxima humilitate prouocauit dei filium vt veniret in domum vteri sui virginalis. et ipsa domina aptissime dicitur. que super omnes dominata est sue sensualitati et carni. nec aliqua alia creatura digna fuit recipere dei filium in domum vteri sui nisi ipsa. Unde canit ecclesia. Domus pudici pectoris templum repente fit dei intacta nesciens virum verbo concepit filium. Nunquam autem factum fuit tam excellens opus vite actiue sicut fecit ipsa virgo benedicta concipiendo deum in vtero suo. Secundum opus actiue vite quod euangelium narrat de Martha est quod satagebat circa frequens ministerium. Et similiter hoc opus fecit beata virgo in christi conuersatione. Et primo in eius natiuitate in qua vt ait Hieronymus nulla obstetrix fuit. nullius mulieris sedulitas intercessit. ipsa benedicta virgo puerum natum de terra leuauit. ipsum nudum pannis inuoluit. eum famescentem lacte cibauit et potauit. ipsa eum vestiebat et denudabat et infirmum etate brachijs suis portabat. O quam frequenter eum vt filium suum osculabatur. et vt deum amplexando venerabatur. Ipsa ei fecit tunicam inconsutilem. ipsa eum in tribulatione crucis positum visitauit et eum vsque ad sepulturam prosecuta est. Ipsa ei non solum in infantili etate sed vsque ad mortem sollicite ministrauit. Et ideo ipsa ait Eccli. xxiiij. In habitatione sancta coram ipso ministraui. Clerici enim et religiosi qui seruant ordinationes et cerimonias sue religionis et bene dicunt officium in choro. et bene predicant. si hoc faciunt vt honorificentur ab hominibus non ministrant coram deo. sed coram mundo. Et similiter laici ieiunantes vel elemosynas facientes. ecclesias seu capellas aut hospitalia edificari facientes vt laudentur ab hominibus. non ministrant coram deo. sed coram hominibus. Et ideo iam receperunt mercedem suam de operibus vite sue actiue. Beata autem virgo que satagebat circa frequens ministerium christi. coram deo semper ministrauit. quia omnia opera sua ad ipsius gloriam fecit. Tertium opus quod dicitur de Martha est quod sollicita erat et turbabatur erga plurima. Et similiter purissima virgo in passione filij turbata est secundum partem sensitiuam et solicita fuit circa plurima. Nam cum Johannes euangelista venit ad nunciandum ei quod filius eius captus erat. non remansit pene in ea spiritus pre dolore. Et tandem ad se aliquantulum reuersa sollicitabatur quomodo posset eum videre et alloqui ante mortem. Cumque pergens de bethania in hierusalem mane obuiasset filio qui ducebatur ad pylatum. cernens faciem eius sputis infectam. alapisque tumefactam. ipsumque more latronis duci ad mortem manibus post tergum ligatis. vix valens formare vocem pre lachrymis quibus erat plena. vt ait archiepiscopus florentinus in. iiij. parte summe tit. xv. c. xliij. §. j. dicebat. Heu fili ego expectabam te isto mane ad prandium sed video quod oportet te prandere in mensa doloris. Quando vero ductus est ad caluarie locum baiulans sibi crucem dice

Marginalia: Quomodo virgo sicut Martha excepit christum. — Quomodo virgo satagebat circa frequens ministerium christi. — Ministrauit Martha. — Quomodo Maria sic Martha turbabatur.

bat. Heu fili. qd faciam infelix sine te filio meo? Utinã daretur mihi illa crux ad portandum sicut te portaui in vtero meo. Qñ aũt in cruce clamauit dicens. Sitio. multũ sollicitabat vt posset ei aquam ad bibendũ tradere. Bis aũt dicitur in euãgelio Martha Martha. qz affligebatur in vtroqz scz in aĩa et in corpe. Turbabat quoqz dolore erga plurima. qz videbat apostolos fidem perdidisse de xpi diuinitate. sicut turbaret quilibet perfectus xpianus si videret omnes christianos fidem relinquere. Turbabatur quoqz qz iudei de quorum stirpe processerat filium suũ crucifigi facerent. ex quo dominaretur. Turbabatur etiam de latrone malo et de alijs blasphemantibus xpm. Turbata est ex vulneratione lateris filij sui. vnde dicere poterat illud ps. vj. Conturbata sunt omnia ossa mea. idest apostoli qui dicuntur ossa ecclesie. qz sustentauerunt corpus eius. Erant aũt ossa beate virginis in qua tunc erat tota ecclesia de quorum conturbatione ipsa valde turbabatur ex cõpassione et dolore. vnde sequitur et dicit cũ eodem propheta. Et anima mea turbata est valde. Et ps. cxlij. In me turbatum est cor meum. Ex quibus omnibus patet quomodo beata virgo elegit optimam partẽ vite actiue per Marthã designate. Quantũ vero ad opera vite cõtemplatiue per Magdalenam designate tria etiã notãtur. Et primũ ẽ qd dicitur. Maria sedens secus pedes dñi audiebat verbum illius. Qd quidem opus ipsa benedicta virgo fecit perfectius omni creatura. Nam Magdalena audiebat verbum dñi in paucis sermonibus respectiue. sed beata virgo non solum audiebat filiũ suum publice predicantem. sed etiam in priuato a pueritia vsqz ad mortẽ audiuit ab eius mellifluo ore verba vite eterne. Ipsa enim prudentissima virgo quotidie interrogabat filium suũ de secretis celestibus. et ille ad eius consolationẽ suauiter instruebat eam de celestibus. vnde possumus considerare et contẽplari qz ipsa bñdicta virgo sciens filium suum etiam in puerili etate tantam habere oĩm scientiam quantã nũc habz in celis. Ponebat illum ad sedendum. et ipsa stabat ad pedes eius. et dicebat. Rogo te fili dilectissime vt mihi dicas aliquid de ordinibus angelorum quõ stãt in celis. qm Moyses et alij prophete de hoc nihil dixerũt. Item de animabus sanctis qualiter in angelicis choris

I Quõ maria in vita cõtẽplatiua optimã ptẽ elegit.

collocabũtur? Cui dulcis et optimus filius respõdebat. Mater mea charissima scias qz ego cum patre meo et spũsancto creaui celũ empyreum. qd ita appellatur a pyr qd est ignis. qz ad modum ignis fulget. Qd quidẽ celum nouẽ angelorum ordinibus repleui scz angelis. archãgelis. principatibus. potestatibus. virtutibus. dñationibus. thronis. cherubin et seraphin. Et in istis ordinibus spiritnũ btõrum collocabunt aĩe sanctorum sm eorum merita. In ordine enĩ angelorum collocabũtur illi q de peccatis suis penitentiã faciẽt. et ideo primũ thema pdicationis mee erit. penam agite. appropinquabit enĩ regnũ celorum. Mat. iiij. In scdo ordine. s. archãgelorum qui est in decuplo pulchrior et perfectior collocabũtur illi qui vltra penitentiã habebũt etiã actualẽ deuotionem que est plus qz penitentia. et sic in operibus deuotis perseuerabũt. vt de ipsis verificetur illud Exod. xxv. et. j. Paral. xix. Obtulerunt mente promptissima atqz deuota primitias dño. In tertio ordine. s. principatuũ q est in decuplo pfectior precedẽte collocabunt misericordes in operibus corpalibus et spũalibus de quibus ego dicã Mat. v. Beati misericordes: qm ipsi mĩam consequentur. In quarto ordine potestatũ adhuc in decuplo pfectiori precedẽte collocabũtur patientes qui multa aduersa equanimiter tolerabũt quibus ego dicam Luc. xxj. In patientia vestra possidebitis animas vestras. In quinto scz virtutũ ponentur pacifici qui cũ omnibus quantũ in eis est pacẽ habẽtes. nulliqz malum pro malo reddentes: quesierũt etiã inter alios pacem ponere. de quibus ego dicam Mat. v. Beati pacifici: qm filij dei vocabũtur. In sexto scz dñationũ beatificabũtur prelati tã ecclesiastici qz seculares q per portam intrauerũt ad dignitatem et nõ per simoniam vel ambitionẽ. et bene gubernauerũt subditos suos puniendo malos et preminando bonos. de quibus ps. cv. inqt Beati qui custo. iudi. et faciunt iusticiam in omni tẽpore. De quibus etiam dicet apls meus Paulus. j. ad Timo. v. Qui bñ presunt duplici honore digni sunt. In septimo. scz thronorum collocabũtur illi qui perfecte seculũ deserẽtes paupertatem voluntariã obseruabũt. Qui mecũ iudicabũt mundanos. sicut ego dicam eis Mat. xix. De ipsis etiã dicã Mat. v. Beati pauperes spũ: qm ipsorum est regnũ celorum. In octauo scz

Quõ singuli i singulis ordinibus angelorum collocabuntur

cherubico ordine erūt sapientes doctores animaꝝ qui nō solum ipsi bene viuent. sed etiā alios sua sapientia ꝛ doctrina ad vitā eternā perducēt. de quibꝰ dr Danielis. xij. Qui docti fuerint fulgebūt sicut splendor firmamēti. Et qui ad iusticiā erudiūt multos q̄si stelle in ꝑpetuas eternitates. Qui em̄ fecerit ꝛ docuerit. hic magnus vocabit in regno celorū. vt ego dicam Mat. v. In vltimo autē ordine scȝ seraphico qui sicut oēs alij precedentes sūt ꝑfectiores in decuplo alijs inferioribꝰ. ita ipē ē pulchrior ꝛ ꝑfectior in decuplo ipso cherubico ordine. stabūt illi qui erūt ꝑfecti in ardenti charitate super oēs alios sicut apostoli ꝛ alii similes. Seraphin em̄ ardēs interpretat. ꝛ isti implebūt preceptū meū Leuiti. vj. vbi dixi. Ignis semper ardebit in altari meo. De q̄ igne amoris ego dicā Luce. xij. Ignē veni mittere i terram. ꝛ q̄d volo nisi vt ardeat? His autē auditis. dixit ei virgo bn̄dicta. Et ego fili in quo ordine collocabor? Cui benignus filiꝰ respondit. Tu mat mea charissima. quia perfectior es oībus creaturis in nullo istoꝝ ordinum collocaberis sed sup om̄es spūs angelicos exaltaberis. Nā due cathedre ꝛ sedes fulgētissime sunt nobis preparate in celo. Una mihi in qua sedebo vt rex celoꝝ. ꝛ alia tibi ad dexteram meam in qua sedebis vt regina angelorū ꝛ omniū sanctoꝝ. Et hoc quidem figuratum fuit. iij. Regum. ij. vbi legitur ꝙ cū mater Salomonis iret ad eum. ipse Salomon assurrexit ei honorabiliter. et fecit parari matri sue sedem iuxta sedem suā. Alia aūt die interrogabat virgo beatissima filium de ordine iudicij vniuersalis et de penis purgatorij ꝛ inferni. ꝛ sic per singulos dies doctrine eius intendebat. Quando autem cepit xp̄s publice predicare. sequebat virgo benedicta filium audiens deuote verbū eius. vnde venerabilis Beda super illud Luce. xj. Beati qui audiūt verbum dei ꝛc. ait. Beatam esse matrē suā saluator dixit que verbum dei audiuit. ꝛ plusq̄ oēs mortales custodiuit. Secundū opꝰ vite contemplatiue ostendit euangelium Luce x. in eo ꝙ Martha dixit de magdalena. Soror mea reliquit me solam ministrare. Hoc autem opꝰ fecit beata virgo precipue post xp̄i ascensionem que tota erat intenta orationi ꝛ contemplationi. vnde dicere poterat illud apostoli ad Philip. iij. Nostra autem cōuersatio in celis est. Tertiū vero opus quod potest notari de vita cōtemplatiua est in hoc quod dicitur. Porro vnum est necessarium. Uita em̄ cōtemplatiua solum illud cogitat. cupit ꝛ diligit qđ est necessariū vltime perfectioni humane abstracta a pluralitate temporalium actionum ꝛ occupationum exterroꝝ. vnde inuenit magnam quietem ꝛ dulcedinem. ꝛ est sine mūdana perturbatione. Et ideo de sapiētia q̄ reperitur in contemplatione dicitur Sap. viij. Non habet amaritudinem cōuersatio eius. neq̄ tediūm conuictꝰ illius. sed gaudium ꝛ leticiam. Et talis fuit beatissima vgo que soli deo adherebat ꝛ illi ita coniūcta erat vt ab omnibus terrenis penitus separata videret. dicebatq̄ cum ps. lxxij. Mihi autē adherere deo bonū est: ponere in dn̄o deo spē meam. Unde de ipsa inquit Hieronymꝰ in sermone assumptionis. Puto quicquid cordis est. quicq̄d virtutis humane si totū adhibeas nō sufficiat vt cogitare valeas. quanto indesinēter cremabat ardor pij amoris. Quantis mouebatur repleta spiritusancto celestium secretorū incitamentis dum reuolueret animo cuncta que audierat. ꝛ que viderat. ꝛ cognouerat nouis quippe inflammabatur quotidie desiderioꝝ affectibꝰ totamq̄ eam incāduerat diuinus amor ꝛc. Ex quibus omnibus ptȝ quomodo ipsa benedicta virgo elegit optimā partem non solum vite actiue sed etiā contemplatiue. qđ etiā manifestum est ex his que scribit Hieronymꝰ in quadam epistola dicens ꝙ ipsa beata vgo a mane vsq̄ ad tertiam orationi vacabat. A tertia vo vsq̄ ad nonam circa aliqua opera honesta dedita erat. Post nonā aūt angelo deferente sibi refectionem cū parcitate ꝛ gratiaꝝ actiōe eam sumebat. Reliquū vero tempꝰ circa quattuor expendebat. quia aut legebat. aut orabat aut laborabat corpore. sed mēte deo vacabat aut loca sancta visitabat scilȝ annūciationis angelice. natiuitatis christi passionis ꝛ sepulcri atq̄ locū ascensionis et cetera loca in quibus filiꝰ eiꝰ aliqua mirabilia operatꝰ erat. Quarto ipsa beatissima virgo elegit partem optimam de gratie cumulatione. Deꝰ enim habet quadruplicē gratie mensuram. de q̄ habetur Lu. vj. scȝ bonā q̄ est accipientis iustificationē. ꝛ hec est pars bona. confertam que alicui confert non solū ad sui iustifica

U! In gratijs maria optimam partem elegit.

tionē.sed etiā ad alioꝝ saluationē.ꝛ hec est pars melioꝛ.Coagitatā qñ deus gratiaz in anima agitādo quē ꝯfirmat. sicut facit his quos i vtero sanctificat.Et hec est ps optima. Supeffluentē aūt quā in tāta abūdātia tribuit vt eā accipiēs de sua plenitudine i alios affundat.ꝛ hec est pars poptima que fuit in xpo ꝛ beatissima virgine. vñ illis dicere possumus illud apl'i ad Ephe.i. ꝫm diuitias gratie eius que supabundauit in vobis ꝛc. Quinto elegit optimā ptem de omni bono studio ꝛ opatione. Quidam em̄ intēdunt primo per eruditionez. ꝛ hec est pars bona. Alij intēdunt sibi per discussionem. ꝛ hec est pars melioꝛ. Alij ꝟo intendunt deo per vacationē. Et hec est ps optima. Maria autem ꝛ proximo intendebat per doctrinā ꝛ sibi per custodiā.ꝛ deo p meditationē internā. Uñ dicere poterat cum ps.lxxvi. Meditatꝰ suz nocte cū coꝛde meo scȝ deo vacando.ꝛ exercitabar.s.proximum erudiendo.ꝛ scopebam spiritus meū.s.conscientiam meam diligenter discutiendo.

M Duo omni opatōe optimā ptē elegit.

N Secundo principaliter dico.ꝙ beatissima virgo elegit optimam partem in celo.et hoc potest cōsiderari multipliciter. ꝛ primo quātū ad subiectum in quo est gloꝛificata scȝ in coꝛpoꝛe ꝛ anima. Gloꝛia enim quam deꝰ dat sanctis suis tres habet ptes. Una est qua gloꝛificat eoꝛuz coꝛpoꝛa in terris. sicut scriptum est Eccli.xx. Coꝛpoꝛa eoꝛum in pace sepulta sunt.ꝛ nomina eoꝝ viuent in secula. Et hec est pars bona. Alia est q̄ gloꝛificat animas eoꝛuz in celo. de qua scriptum est Apoca.vi. Date sunt eis singule stole albe.i.dotes anime.et hec est pars melioꝛ. Tertia ꝟo est qua gloꝛificat vtrūq̄. scȝ coꝛpus ꝛ animam.quod erit in beata resurrectione. Et istam partē optimam Maria elegit que in coꝛpoꝛe ꝛ anima gloꝛificata fuit. Petrus ergo ꝛ Paulus ac sanctus Jacobus ꝛ multi alij sancti habēt partem bonaz quia eoꝝ coꝛpoꝛa honoꝛanf in terris. Habent etiā partē melioꝛē. quia eoꝝ aīe gloꝛificantur in celis. Sed non habent partem optimā. quia eoꝝ coꝛpoꝛa adhuc iacēt in sepulcris. Alij sancti volant in celum cuȝ vna ala.i.cum gloꝛia anime. Ista autem est illa mulier amicta sole que volauit in desertum.i.in celum ab angelis derelictum cum duabus alis.i.cum gloꝛificatione anime et coꝛpoꝛis. vt dꝛ Apoc.xij. Alij sancti vestiuntur tm̄ vna stola anime. Hec aūt est illa mulier de qua dicitur Prouer.vlti. Byssus et purpura indumentum eius. Per byssuz em̄ que est vestis candida intelligif gloꝛificatio anime. Per purpurā ꝟo q̄ est vestis regalis. vt notatur. C.nulli licere in frenis l.i.i verbo chlamydibꝰ. intelligif gloꝛificatio coꝛpoꝛis virginalis qđ de regali stirpe descēdit.

In celo optimā partez elegit.

O Scđo cōsideratur eius gloꝛificatio quantū ad moduz quo assumpta est. Quedā enim anime assumunf in celum per vnuz angelum. iuxta illud Exod.xxiij. Ecce ego mittā angelū meuz qui itroducat te in locuz quem paraui tibi dicit dñs. Et ista est pars bona. Alie ꝟo anime assumūtur a pluribus angelis. iuxta illud Lu.xvi. Factum est vt moreref Lazarus mendicus. ꝛ poꝛtaretur ab angelis ꝛc.ꝛ ista est pars melioꝛ. Sed si omnes angeli ꝛ sancti ꝛ ipse xp̄s obuiaret' aīe.ꝛ eaȝ gloꝛiose duceret in celuȝ ista esset pars optima. Et talē partē elegit beata virgo. vt supra declarauimꝰ.

P Tertio ꝯsiderat̄ quantū ad locū ad quē assumpta est. Alique em̄ anime assumunf ad oꝛdines infime hierarchie. ꝛ ista est pars bona. Alie ꝟo ad oꝛdines medie hierarchie et ista est pars melioꝛ. Alie aūt ad oꝛdines supreme hierarchie. et ista est pars optima. Beata igif virgo que sup omnes angelicas hierarchias.ꝛ sup oēm sanctoꝝ altitudinez est exaltata. iuxta illud qđ in figura dꝛ Genes.viij. Requieuit arca sup mōtes armenie.i.sup omnes beatos celestis curie. Et vltra hoc est locata a dextris filij. iuxta illud ps.xliiij. Astitit regina a dextris tuis ꝛc. Profecto optimā partē celi empyrei elegit.

Q Quarto ꝯsiderat̄ quātū ad officium sibi cōmissum. Deus em̄ ei commisit q̄druplex officiū.s.sup iustos ꝛ bonos vt eos in gratia dei custodiat. Et ideo illi canit ecclesia. Maria mater gratie.ꝛ ista est pars bona. Itē sup peccatoꝛes ꝛ malos vt ad pniaz recipiat ꝛ conuertat. Et ideo appellaf mater misericoꝛdie. Et hec dicif pars melioꝛ. Item super moꝛiētes vt eos ab insidijs diaboli custodiat ꝛ protegat. Et ideo ei canimus. tu nos ab hoste ptege. Et ista est ps optima. Itē sup moꝛtuos. vt eoꝛuȝ animas suscipiat ꝛ in celū deducat. Et ideo ei canimus.ꝛ hoꝛa moꝛtis suscipe. Et ista est ps superoptima.

Quadruplex officium deus commisit marie.

R Quinto cōsideraf quātuȝ ad euasionem.scȝ omnis pene. Alique em̄ anime iustoꝛum vadunt ad purgatoꝛium quod ē sub terra. In quo pena ignis valde

terribili purgantur eorum peccata. de quo igne habetur in. §. hic autem. de peni. dist. vij. Et hec est pars bona. quia lz patiantur penas. tñ sunt in gratia dei: vt per theologos in. iiij. dist. xlv. Alie autem anime q̃non commiserunt peccata ita grauia. vt merean tur puniri pena ignis purgatorij. purganẗ aliqua pena leuiori in hoc mundo ƀm Richar. in. iiij. dist. xx. arti. j. q. ij. Et dist. xlv. arti. j. q. ij. Et sanctum Bonauen. in eodem lib. dist. xx. arti. j. q. vj. Aliquas etiam animas sic purgari testatur Gregorius in. iiij. dialogorum. Et hec est pars melior. Alie vo anime que nihil purgandum habent. sed plene bonis operibus trãseunt de hoc mũdo. statim et immediate celũ ascendunt. Et hec est pars optima. De istis em̃ sic morientibus dicitur Apocal. xiiij. Beati mortui q̃ in dño moriuntur. Amodo enim iam dicit spiritus vt requiescãt a laborib9 suis. Opera enim eorum sequunẗ illos. Que verba non intelligunẗ de euntibus ad purgatorium. quia illi nõ requiescunt a laborib9 suis, immo maiores patiuntur afflictiones. q̃ ante patiebanẗ i hac vita. Istã ergo partẽ optimã sup omnes beatissima virgo elegit. que nihil vel minimũ purgandũ vnq̃ habuit. et omnib9 virtutibus ornata de hac vita migrauit. Et ideo sup oẽs sanctos exaltata in celesti gloria fuit.

Pars scd̃a huius sermonis que dicitur inuitationis.

G Qualiẗ p singulos celos fuit inuitata vt in eis maneret b tractat

I Egiẗ in p̃dicto li. de trãsitu beate v̾ginis. q̃ tertia die sue dormitiõis resurrexit ipsa bñdicta mr̃ dei p̃sentib9 aplis. et in celũ gl'iosa assumpta fuit. Sed cum Thomas sol9 defuisset. et lõ ipsam resurrexisse credere nollet. statim ex aere cincturam ipsi9 v̾ginis ad se delatã recepit. et sic credidit. hoc tñ apocryphũ reputaẗ. Legiẗ aũt in historia entimiaca. lib. iij. c. iiij. q̃ resurgẽte beata virgine ei9 vestimenta in monumento remãserunt cum sudario. sed postea Juuenalis episcopus hierosolymitan9 misit illa Marciano imperatori in vrbe constantinopolitana vbi honorifice collocata sunt. Sed ɔtemplationis gratia dicit quidam deuotus p̃dicator. q̃ ipsa benignissima v̾go inuitata fuit. vt sic gloriosa saltem remaneret in terra p aliquot dies. et potuerũt fideles xpiani eam ascẽdere velle ad celum cernentes allegare multas similitudines q̃s ipse habet cum terra. Et ponit Alexã. de ales aliquas earum sup ps. xxiij. exponẽs illa verba. Dñi est terra. i. virgo maria et dicit istas silitudines cõtineri in his versibus. Nigra. rotũda. capax. mediãs. circũdata. feta. Integra. stãs. humilis. cibat oĩa cõtinet aurũ. Nigra aũt dr. q2 fuit ad genere iudeorum. qui nigri fuerũt et obscuri per infidelitatẽ erga xpm. Item q2 fuit vilis exterius reputata ab eis. vñ ipse ait, Cañ. j. Nigra sum sed formosa. Itẽ sicut terra est elementũ qualitate obscurũ et de se opacum. vt dr in. xiiij. li. de pprie. re. Item ipa bñdicta v̾go fuit nigra et obscura in passione filij per dolorẽ et afflictionẽ. iuxta illud Esa. xxiiij. Luxit et elãguit terra. Et eiusdẽ lib. c. lx. dr. Ecce tenebre operiẽt terrã. i. beatã virginẽ Mariã. Scd̃o ad modũ terre fuit rotũda. Sicut em̃ terra est elemẽtũ figuratione sphericũ. vt dr in p̃dicto li. de pprie. re. et ponit Basili9 i li. heramerõ. sic btã v̾go fuit rotũda. i. pfecta. Vñ illi inq̃t spõsus ei9 celestis Cañ. vj. Ueni colũba mea. perfecta mea et c. Beata igiẗ virgo dr fuisse figura sperice in quãtũ habuit plenitudinẽ grẽ. Nã sicut figura sperica pbaẗ a pho esse pfectior oĩm figurarum. ita et ipsa fuit pfectissima feminarũ. Id aũt qd̃ phi vocãt speram terre: sacra scriptura appellat orbem terre. Gl'iosa ergo v̾go Maria est illa figura sperica et orbicularis. de qua ps. lxxxviij. inq̃t deo. Orbẽ terre et plenitudinem ei9 tu fundasti. Tertio sicut terra lz respectu celi sit quãtitate minima. est tñ in se maxima. Vñ est omniũ viuẽtiũ corporaliũ receptaculũ. vt dr in p̃dicto li. de pprie. re. Et similiter beata virgo lz respectu dei sit minima. tñ in se est maxima et capacissima. adeo quod vt ipsa inquit Eccli. xxiiij. Qui creauit eam requieuit in tabernaculo ei9. Que ergo fuit receptaculum dei, etiã oẽs ad se cõfugiẽtes recipiet. Ipsa em̃ est refugiũ et receptaculũ securũ omniũ ad eã deuote recurrentiũ Et pp̄ter hoc data est hominibus a deo. iuxta illud ps. cxiij. Terrã aũt dedit filijs hominũ Vñ ipse non solũ eos recipit benigne qñ ad eã cõfugiũt sed etiã misericorditer inuitat vt ad ipsam recurrãt. dicẽs Eccli. xxiiij. Transite ad me oẽs, qui cõcupiscitis me et c. Hec enim est illa terra de qua inquit propheta ps. xxxij. Misericordia dñi plena est terra. Quarto terra est medium mundi: vt dr in dicto li. de pprie, re, et ponit Isid. li. xiij. Etym, c. j.

Qd̃ maria hz multas silitudines cum terra.

T

V

Et similiter beata virgo est media iter deū et hominem. que ita bene medicauit ꝙ per eius medium salutem deus homini contulit. De quo ps. inquit. ps. lxxiij. Operat⁹ est salutes in medio terre. Et figurata fuit ipsa bn̄dicta ṽgo ꝑ hester q̄ liberauit populum israel morti adiudicatū. hester. iiij. Et propter hoc in die passionis stetit iuxta cruces
x ex pte aqlonis. quasi iter pctōres et filium suū. Quinto sicut terra ē circūdata aqs ita beata virgo fuit circūdata tribulationib⁹ in morte filij. Et sicut aque non submergunt terrā. ita nec aque tribulationum po
y tuerūt suffocare virginē gl'iosam. iuxta illō Can. viij. Aque multe non potuerūt extinguere charitatē. Sexto sicut terra aque glutino seruat integra. vt dr in pdicto lib. de pprie. re. ⁊ ponit Basilius ī lib. hexameron. Ita beata virgo glutino aque diuine grē seruata est semp integra ꝑ virginitatē. iuxta illud. Esa. xj. Ecce virgo concipiet ⁊ c. et Eze. xliiij. Porta hec clausa erit et nō ape
z rietur. ⁊c. Septimo sicut terra est stabilis. iuxta illud Eccl's. j. Generatio preterit ⁊ generatio aduenit. terra aūt in eternum stat. Et ideo ꝺm Isido. xiij etymo. dr solum quia est elementū solidū. Item dicit mūdi fundamentū. quia oīa alia corpora mundi mouent circa eam. s. celum. ignis. aer. ⁊ aq̄ sed ipsa stat sicut fundamentū immobile. Sic beata virgo sicut fidei fundamentum fuit semp stabilis ī ea. aplis tn̄ ⁊ alijs xpianis ab ea recedentibus tpe passionis xpi. Item ipsa semper stat corā deo ad intercedēdum ꝓ nobis sicut ꝓmisit Eccli. xxiiij.
A dicens. Usqꝫ ad futurum seculum non desinam. i. vsqꝫ ad diez iudicij. non cessabo interpellare deum ꝓ vobis. Octauo terra est corpus infimū. sicut celū est supremum iuxta illud Prouerbi. xxv. Celū sursuꝫ ⁊ terra deorsum. Et similiter beata virgo in consideratione se in fimam et abiectas semper reputauit. vnde vilissimo ⁊ infimo nomine
B feminarū se ancillā appellauit dicēs Lu. j. Ecce ancilla dn̄i. ⁊c. Nono sicut dr in li. de pprie. reꝝ. xiij. ⁊ sunt verba Isido. xiij. etymo. terra oīa cibat. ⁊ nutrit omnia indigentia alimento. ⁊ similiter beata virgo cibauit totū mūdū fructū vteri sui. de quo ꝑ dixerat ps. lxxxiiij. dist. Dn̄s. dabit benignitatē. ⁊ terra nostra dabit fructū suuꝫ. vnde de ea dr Prouer. vlt. dedit cibaria ancillis
C suis. i. deuotis. Decimo de terra inquit Isido. vbi. s̄. Terra mater ē fecūditatis. q' nullū vegetabile potest crescere nisi in terrestri suba radicet. Et sil'r beatissima virgo fertilissima fuit. de cuius fertilitate exponi potest illud Gen̄. j. Producat terra herbam virentem. i. omnis virtutis operationem.

Undecimo de terra ait Isido. vbi. s̄. ꝙ naturalr est frigida ⁊ sicca. Et sil'r btā virgo fuit frigida ⁊ sicca ꝑ carnis incorruptioneꝫ q: caruit humore luxurie ⁊ calore concupiscentie. vnde de illa exponi posset illud Iudicū. xv. Terrā aridā dedisti mihi. et Deut. xxviij. Terra quam calcas ferrea est. Ferrū em̄ est frigidum et siccuꝫ. Duodecimo de terra inq̄t Basilius vbi. s̄. ⁊ ponitur in predicto li. de pprie. re. ꝙ est corpus equalib⁹ spacijs a celo remotū. ⁊ ideo celi centrum a sapientibus est vocatū. vnde ⁊ phs inq̄t. ꝙ terra est pprijs equilibrata ponderib⁹. Quelibet em̄ suaꝝ partiū suo pōdere nitit ad mūdi mediū. quo nisu ⁊ inclinatione singulariū partiū tota circa centrū eq̄librata suspendit et equaliter immobilis retinetur sicut scriptū est. qui fundasti terram super stabilitatē suā. nō inclinabit in seculū seculi. hec Basilius. Et sil'r beatissima ṽgo dicit centrum celi. quia ad ipsam oēs respiciunt tanq̄ ad mediatricē. ⁊ ipsa semper fuit firmissima in dei amore. sicut predixerat ps. xcij. di. de deo. Firmauit orbē terre qui non cōmouebit. ⁊ equalib⁹ affectionū bonarū pōderib⁹ semp ꝫlibrata fuit medio are diuine charitatis. ⁊ ad hoc exponi posset illud Claudiani dicentis de deo li. j. Telluref me D
dio librauerit are. Decimotertio de elemento terre dicit Basilius. vbi. s̄. ꝙ est oīm corpoꝝ corpulentissimum ⁊ sil'r beata virgo fuit corpulētissima per priuilegiationē. qa ipsa corpus virgineū possedit in mundo. ⁊ corpus diuinū portauit in vtero. ⁊ corpus gloriosum possedit in celo. vnde de deuotis eius dici pōt illud. j. Parali. iiij. Inuenerunt terrā latissimā. q̄etā ⁊ fertilē. Corpus em̄ btē virginis fuit terra q̄eta a passionibus carnalib⁹ ꝑ virginitatē. fertilis ꝑ fecunditatē. ⁊ latissima ꝑ glie eternitatem.

Decimo quarto de t'ra iq̄t Isido. vbi. s̄. E
⁊ ponit in dicto. li. de pprie. re. Quāuis terra supficialiter exteri⁹ sit indecora, intrinsecus tn̄ continet multa preciosa; et quadā em̄ celestis influentie impssione in interioribus terre venis p̄ciose gemme ⁊ nobilia metalla generant, vnde ⁊ terre virtuositas

sub quadā extrīseca deformitate occultaꝛ. hec ille. Et siľr bñdicta virgo in exteriorib⁹ sē pauperculā ꝛ vilissimā ostendebat. sed intus diuitijs spūaliū donoꝝ plena erat. vñde eius exteriori abiectione exponi pōt illud Hieremi.iiij. Aspexi terraꝫ ꝛ ecce vacua erat. ꝛ illud Gen.j. Terra aūt erat inanis ꝛ vacua. De diuitijs vero spūalibus ipsa dicere pōt
F re pōt illō Geñ.xlj. Crescere me fecit deus in terra paupertatis mee. Decimoquīnto terra sm se tota est quieta. ꝛ non solum sibi. sed etiam alijs. vnde inquit Isidor⁹ vbi supra. Terra dr solū. quia est elementū solidum cuiuslibet corporis quātūcūqꝫ ponderosi sustinens totam molem. vñ quelibet grauia sursum mota quousqꝫ terrā stabilē tāgāt permanēt inquieta. sed cū peruenerint ad terrā quietanꝛ. hec ille. Et siľr beatissima virgo semꝑ fuit quietissima per mentis sue pacificationē. ꝛ ab omnib⁹ animi vagationibus remotionem. vnde ei attribuitur sabbatū qō est dies quietis. iuxta illud. Leuit.xv. Sabbatum erit terre vestre. oēs qꝫ ei adherentes per deuotionem quietos et trāquillos facit. ita vt de ipsis postea dici
G possit illud. ij. Paral. xxiij. Letat⁹ est ppl's terre ꝛ quieuit. Decimosexto terra dr scabellum pedum dei Mat.v. Et similiter fuit beata virgo ꝑ filij dei susceptionem. Quasi eñ pedes dei qbus mediantib⁹ stetit in ei⁹ vtero fuerūt anima ꝛ caro xpi. Et iō inquit ipse deus. Esa.lxvj. Terra est scabellū pedū meorum. Decimoseptimo vt dr ī pdicto li. de pprie.re. Bona terra si rore fuerit pfusa aut compluta mollificaꝛ, impinguaꝛ et melioraꝛ. Et similiter quāto meli⁹ cultiuaꝛ. tāto maior fructuū abundātia ab illa pduciꝛ Et ecōtrario est de nō cultiuata. iuxta illud Ouidi.in.v.de tristibus. Fertilis assiduo si non renoueꝛ aratro. Non nisi cum spinis germen habebit ager. Et pari modo beatissima virgo fuit cultiuata aratro spūssancti ꝛ madefacta rore gratie dei. vnde de illa dr in figuram Judic.vj. omnis terra rore madēs. Decimooctauo vt inquit. Isido.xiiij.
H Terra dr humus tell⁹ ops arida.
etymo. Terra ideo sic appellatur. quia teriꝛ Et humus diciꝛ ab humido mari cui coniungitur. Et tellus. quia fructus eius tollimus. Item dicitur ops. quia opem fert frugibus. vel quia ex ipsa conseqnꝛ opē vite ei⁹ qualibet corporaliter viuēs creature Diciꝛ quoqꝫ arida. qr arature ꝛ culture est apta. vel quia ab aqua siccitate ꝛ ariditate ꝓpria est distincta. Qō eñ humida sit hoc ab aque vicinitate ꝓcedit. Et similiter ipsa bñdicta virgo diuersis tribulationib⁹ attrita. cōgrue terra appellari pōt. fuit eñ a ꝑfidis iudeis sepius cōculcata ꝛ despecta. vt in precedenti sermone diximus. Unde ipsa dicere pōt illud ps.lv. Conculcauerunt me inimici mei. Appellari quoqꝫ pōt hum⁹ ab humido humilitatis. et tellus quia de gratijs eius omnes tollimus. iuxta illud Bernardi. De plenitudine eius accipiunt vniuersi. Item ops. qr oībus ad eaꝫ recurrentibus opem impendit. vnde in corona nr̄a ei dr. Per te han gratia tuti. I creature. Ciascuno afflicto in te remedio troua. Pōt etiam appellari arida. quia vnusquisqꝫ potest in ea arare per deuotionem. Unde de ipsa exponi pōt illud Hieremi.xxvj. ꝛ Michee.iij. Syon quasi ager arabit. Quilibet aūt arans hanc aridā potest sperare ꝓ maximum fructum recolliget. iuxta illud. j. ad Cor.ix. Debet in spe arare q arat. Vhe autē in dieb⁹ illis qñ verificabiꝛ de hac terra illud Geñ.ij. Homo nō erat q operareꝛ terrā. Arida etiā dr .i. sicca scʒ ab omni humore peccati. vnde qr nec in corpore nec ī aīa vnqꝫ habuit vllam feditateꝫ seu corruptionem peccati. ideo de illa exponi potest illud Judicū.vj. In omni terra siccitas. ꝛ de ipsa etiā exponi moraliter potest illō Geñ. j. Appellauitqꝫ aridā terraꝫ. Hec est illa
terra d qua dicit deus cuilibet deuoto suo I
illud Geñ.xij. Ueni in terram quam monstrauero tibi. de qua etiam in figuram dixit moysi. Geñ.xv. Semini tuo dabo terraꝫ hanc. Quam quidem terram dedit nobis habitandā dicens illud Geñ.xx. Ecce terra coram vobis est. Et ideo vnicuiqꝫ deuoto cultiuatori eius inquit ipse de⁹. In piguedine terre erit benedictio tua. Gene.xxvij. Omnes ergo christiani negocienꝛ in hac terra que spaciosa ꝛ lata est Geñ.xxxiiij. De qua etiā in figuram dixit deus Moysi Exo. iij. Terra in qua stas sancta est. O igiꝛ deuoti christiani considerate terram qualis sit. Nu.xiij. Quia si eam bene consideraueritis dicetis. Terra quā circuiuim⁹ valde bona est. Nume.xiiij. Hec est illa terra de qua in figuram dixit moyses Deuter.viij. Dominus deus tuus introducet te in terram bonam. terram riuoꝝ aquarūqꝫ ꝛ fontium in cuius campis erumpūt fluuiorū abyssi. Terram frumenti ordei ac vinearū. in qua

ficus et malogranata et olineta nascuntur
Terram olei ac mellis. in qua absque vlla pe-
cunia comedes panem tuū. et rerū omnium
abundātia pfrueris. Grās igit agimus tibi
dñe deus q verificasti in nobis illud Josue
xxiiij. vbi dixisti. Dedi vobis terram in qua
non laborastis. vnde nos dicere possumus
illud Judicū. xviij. Vidimus terram valde
opulentā. Et de nobis dici pōt illud. j. Pa-
ralip. iiij. Inuenerūt terrā latissimā quie-
tā et fertilē. Btūs igit ille de quo dici pote-
rit illud Job. j. Possessio ei9 creuit in terra.
Qui cōfidenter dicere potest illud ps. xxvj.
Credo videre bona dñi in terra viuentium.
Omnes ergo peccatores qui volunt saluari
debent per deuotionem virginis verificari
facere illud ps. lxxj. Inimici eius scilz dei.
terrā lingēt. et nō esse de illis de quibus di-
citur Prouerb. x. Impij non habitabūt sup
terrā. Hec est illa terra de qua dicit Canti-
cor. ij. Flores apparuerūt in terra nr̄a. quia
flores omniū virtutum refulgēt in virgine
maria. Hec est illa terra que absque pcio po-
test comparari. iuxta illud ps. cv. Pro ni-
hilo habuerūt terram desiderabilē. Hec est il-
la deo gratissima terra. de qua in figuram
dixit ei Salomon Sap. xij. Que tibi oim
charior est terra. Et ideo nos ei valde obli-
gati sum9 qui nos fecit inhabitatores ter-
re sue sancte. Sapiētie. xij. de qua Eccli. j.
dicit. latitudinem terre quis dimensus est.
quasi diceret. nullus. et eiusdem libri. c. xx.
scriptū est. qui operat terram suam visitabit
aceruum frugū. De qua terra creata est me-
dicina omniū saluandorū. iuxta illō Eccli.
xxxviij. Altissimus de terra creauit medici-
nam. De qua etiā dicit Esa. xj. Repleta est
terra sciencia dñi. Si quis autē vult a deo
gratias recipere. pus debet ad istam terrā
aspicere. vt verificetur illud Esaie. xlix. vbi
dicit deo. vultu in terram demisso adorabūt
te. Deus autem dicet vnicuique deuoto ma-
tris sue illud Hieremi. Recordatus sum tui
quādo secuta es me in terra que non semi-
natur: Per quam significat virgo benedicta
que virili semine non fuit seminata. Hec
est illa terra q in omni sua parte fuit glo-
rificata. vnde dicere possumus deo illud
ps. cvij. Super oēm terram gloria tua. De
quo etiam dicere possumus illud Baruch.
iiij. Fecit terram i eterno tēpore. hec est illa
terra de qua dicit ipse deus Ezechielis. xx.
Seruient mihi omnis domus israel in ter-
ra in qua placebunt mihi. Sed heu q: de
quibusdam cōqueri potest deus dicēs illud
Hiere. xvj. Contaminauerunt terram meam
scilicet eam infamādo et predicādo fuisse pec
cato cōtaminatam. Ego autem dico ei illud
Johelis. ij. c. Noli timere terra sed exulta
et letare. zelatus est enim dominus terram
Et ideo faciet ab oibus cognosci quod nunquam
fuit maculata. sed semper de ipsa virgine dici
potuit illud Abachuc. iij. Et laude ei9 ple-
na est terra. Ipam enim terram ab oi corru
ptione mirabiliter pseruauit deus. De quo
dicit ps. xiij. Qui facit mirabilia in celo et
in terra. Dixerūt ergo fideles christiani
videntes beatissimam virginem in anima et
corpore gloriosam velle in celum ascendere R
Postquam tot similitudines cum terra habui-
sti. et totiens in sacra scriptura nomie terre
figurata fuisti: placeat maiestati tue mora-
ri aliquantulū super terram. vt de hac terra
materiali verificetur illud Esaie. vj. Ple-
na erat omis terra maiestate eius. Beata
autem virgo respōdit paulo. qui forte erat
vnus ex postulantibus hanc gratiam. O
Paule. nonne tu dixisti ad Colossen. iij. Si
consurrexistis cum christo que sursum sunt
querite. nō que super terram. Preterea his
temporib9 verificata est illa sententia Juue-
nalis poete dicentis. Terra malos hoies
nūc educat atque pusillos etc. Et illud Osee.
iiij. Non est veritas. non est misericordia.
nō est sciencia dei in terra. Nam maledictū
homicidium. furtū et adulteriū inundaue-
runt super terram. Et ideo nolo remanere
ampli9 in ea. Tūc vt cōtemplatur quidam Z
deuotus dixit ei vnus alius ex ipsis fide-
libus christianis. O benedicta virgo si in
terra habitare non vis: saltem super aquas
aliqbus dieb9 remanere digneris. Tu enim
habes proprietates aque. de quib9 scriptū
est in libro de proprietatib9 rerum. vbi dicitur

Aqua est inter oia elemēta vtilissimum
elementū. Celū em tēperat. terram fecūdat Aq̄ pro-
aerem suis vaporib9 icorporat et condēsat. prietates.
scandit in sublime. et celū sibi vēdicat. Aq̄
etiam sūt oim nascentium causa: qz fruges
gignūt. ac arbores et plantas pducūt. Item
sordes detergūt. peccata abluūt. et potum
sitientib9 tribuūt. Est insuper aq̄ terre con-
tinuatiua. penetratiua. ac repletiua. et nu-
tritiua omniū inferiorū. calorisque celestis
temperatiua. nisi em hec inferiora suis ex
halationib9 temperaret; oia in nihilū r

conflagrationem vi caloris verterenť. Nec ab aïalibus potata nutrimentũ traducit in carnis vegetationẽ. Nec piscib⁹ dat spiraculũ. sicut aer oïantibus prebet vitam ⁊ animationẽ. Nec sui diffusione per interiores partes terre facit partiũ ei⁹ vnionem. Terra em̃ ꝓpter intensionẽ siccitatꝭ dissolnereť in puluerẽ nisi pars cum pte humorositate aquea vnireť. Nec oïs colorũ ⁊ saporum est susceptiua. Nec moueť a fundo siue centro ad circũferentiã. nec sistit, donec quietetur ei⁹ suꝑficies ẽm equidistantiã a centro terre. Nec insuꝑ lucẽ a radijs solis receptã reflectit in celestia ⁊ refũdit. Et iõ q: suꝑficiẽ habet specularem. ꝑ actionem reflexi luminis rerũ obiectarũ immagines in se repñtat ⁊ intuentiũ facies ad modũ speculi manifestat. Nec etiã radios solis ipsi⁹ subam penetrãtes diffundit. ⁊ in ãpliorẽ latitudinem extẽdit. Et iõ res in se visas facit apparere maiores q̃ sint in seipsis. Quas etiaꝫ ꝓprietates tu beatissima ℣go ⁊ multas alias habes in teipã. sicut ꝑpendere põt quilibet q̃ tuas velit ℣tutes. ⁊ excellentias ꝑscrutari Tu etiã figurata es per illam aquaꝫ de qua dꝛ Nume. xix. Qui aq̃ expiatiõis non fuerit aspersus imũdus erit ⁊ manebit spurcitia eius suꝑ eũ. De qua etiaꝫ dꝛ eiusdẽ li. c. xxi. Quicq̃d ignẽ non potuerit sustinere aqua expiatiõis sanctificat. Peccatoꝛ em̃ q̃ ignẽ diuine iusticie ⁊ vltionis sustinere non potest per te sanctificať vt igne infernali non comburať. Tu es aqua frigida. i. refrigeratiua anime sitienti. Prouerb. xxv. Tu es illa aq̃ in qua resplendet vultus ꝓspicientiũ. Prouer. xxvij. Tu es aqua de petra altissima ꝓpinata. Sap. xi. idest a deo missa hoïb⁹. de qua diciť Esa. l. Computrescent pisces sine aqua. Pisces em̃. i. homĩes qui in mari hui⁹ mũdi sunt positi. deficiẽt sine deuotione ⁊ protectione tua. Sed heu q̃ta conqueri potes de quibusdã indeuotis tuis ⁊ dicere illud Hiere. ij. Me dereliquerunt fontẽ aqueviue. Tu etiã es aqua purissima de qua fit mentio Ezech. xxxiiij. Tu es fons aq̃ splendide de quo habeť Apoc. xxij. Tu es aqua vite. de qua dicitur p real legato ca. Accipe aquaꝫ vite gratis. Tu es appellata maria a congregatione aquarũ idest gratiarum in te. iuxta illud Genesis j. ca Congregationes aquarum appellauit maria. Et in eodẽ ca. dꝛ. Spũs dñi ferebatur super aquas. ergo et tu debes suꝑ eas ferri. ⁊ nobiscũ aliquamdiu cõmorari. Respõdit aũt beatissima virgo. Cum in sacra scriptura per aquas etiam significeť pctm̃ iuxta illud Canticoꝝ. viij. Aque multe non potuerũt extinguere charitateꝫ. Item cum ꝑ aquas tribulatiões designenť. Unde in ꝑsona filij mei in passione positi ꝑdixerat ꝓpha ps. lxviij. Saluũ me fac deus qm̃ intrauerunt aque vsq3 ad. animã meã. Et iõ idem ꝓpheta dicebat deo ps. cvj. Libera me de aquis multis. non videť cõueniens q̃ ego remaneã suꝑ aquas que in anima et corpoꝛe gloꝛificata dicere, possum cũ eodem ꝓpheta ps. xvij. Assumpsit me de aq̃s multis. Ascẽdit ergo btã ℣go in aera q̃ appellať celũ aereũ. vt inquit Franciscus de mayꝛo. in quodaꝫ sermone. quia sua spera totã terraꝫ ⁊ aquam ambit. Et ideo demones habitãtes in aere appellãtur aues celi ⁊ volucres Mat. xiij. ⁊ Luce. viij. q: circũquaq3 volitãt. Qꝺ aũt aer dicať celum: patet Prouerb. xx. ibi. Uiam aquile in celo ⁊c. ⁊. ij. Parali. vj. vbi dicitur. Si clauso celo pluuia non fluxerit ⁊c. Item appellať aer celum. insti. de rerum diui. § fere. ⁊. ff. de vsufruc. l. si cuius. §. inde quesitũ. Inuitata auteꝫ fuit btã ℣go vt aliquo tẽpoꝛe remaneret in aere. Et potuit illi sic dici. cum vt diciť in libro de ꝓprietatibus rerum. aer naturaliter fit suꝑfluus diffusiuus ⁊ extensiuus. trãsparensq3 ⁊ perspicuus. ⁊ celestis virtutis ac influentie ⁊ impꝛessionis solaris luminis receptiuus ⁊ super oïa alia elemẽta leuissim⁹. ⁊ virtutem respirãdi oïbus animantibus ministratiuus. quas oẽs conditiones aeris ⁊ multo plures ⁊ excellentiores tu virgo benedicta habes, sicut patet cõsideranti tuas ꝑrogatiuas. Tu enim grãs tuas liberalissime oïbus cõmunicas ⁊ diffundis. vñ dicere potes illud Sap. vij Sine inuidia cõmunico. Tu es oïb⁹ transparens per oĩm virtutũ exemplaritatem. Tu celestis ⁊ diuine gratie et eterni solis influentiam suꝑ omnes creaturas recipiens illuminaris. ita vt de te dici possit illud. Apocali. xxi. Claritas dei illuminabit eam. Et illud Sap. x. Dedit illi claritateꝫ eternã Nũq̃ em̃ aliqua tenebra peccati te obscurauit. Nã a tua conceptione remouit deus omnẽ pctĩ originalis tenebꝛositateꝫ. ita vt de illo dici possit illud Uirgilij. v. eneydos. Aera dimouit tenebrosum et dispulit vmbras. Tu etiam super omnes sanctos

Quõ maria ꝑ aquã figtur

Cõmaria h3 ꝓpetates aer

mitissima et mansuetissima. Uñ tibi canit
eccl'ia dicēs. Uirgo singularis īter oēs mi-
tis. Tu etiā es illa de qua dici potest illud
Job.xij. In cui9 manu aīa omnis viuētis ꝛ
sp̄us vniuerse carnis. Respōderūt. autem
angeli dicētes. Que societas lucis ad tene-
bras.ij. ad Cor.vj. Quāuis eñi aer in supe-
riori parte sit lucidus ꝓpter solē superistē-
tem. ꝛ in inferiori parte ꝓpter radiorum sola-
rium reuerberationes. in medio tñ intersti-
tio est obscurus ꝛ tenebrosus. in q̄ habitāt
demones. vt ꝑ theologos in.ij. sen. dis. vj.
vbi Tho.ar.iij. Et ibi manēt ad hoīm exer-
citationē. secū tñ semꝑ portātes infernum
nō materialiter nec localiter. sed sp̄ualiter
vt inq̄t glo. sup Jac.ij.c. dicēs. Demones
quocūq; vadūt semꝑ secum infernum por-
tant quo semꝑ ardēt. In eodem q̄z loco vt
inquit Bonauē. in.ij. dist.vj. in q̄stionibus
circa l'ram. est turbulētia ꝛ vexatio ꝛ varie-
tas impr̄ssionum. Et hinc est ꝙ frequenter
mouēt ventos ꝛ tempestates ac pluuias.
In ipso etiā loco est frigiditas. ꝛ ibi gene-
rant tonitrua. fulgura ꝛ grādines. Dixerūt
n ergo angeli btē ꝟgini. Ascēde supius. Luce
xiiij. Cum igitur beatissima virgo ad spe-
ram ignis peruenisset. rogata est vt ibi ali-
quantulū remaneret. Et potuit sic ei dici.
Tu beata ꝟgo ꝑ charitatis ardorem semper
cū deo manere delectaris. De9 aūt assimila-
tur igni. Uñ Deut.iiij. dr̄. De9 noster ignis
consumens est. ergo in igne debes aliquā-
tisper remanere. maxime q2 ignis sp̄ussan-
cti te super oēs alios amplius inflamma-
uit. Unde sic inq̄t sanct9 Odilio in quodam
sermone. Credim9 ipsam īterfuisse gaudijs
ascēsionis dn̄ice. ꝛ in die sctō pētecostes cū
apostolis sp̄ussancti grām percepisse quam
constat eam a conceptione xp̄i plenissime
habuisse. hec ille. Quia eñi tu virgo ad re-
ceptionē ignis sp̄ussancti te ceteris ampli9
ꝛ diligentius disposuisti. ꝛ ceteris sollici-
tius custodisti. ideo ipse ignis sp̄ussancti
maiorē in te operationē ꝛ virtutem habuit.
Quatuor eñi sunt dispositiua ad recipien-
dum sp̄m sanctum. que oīa tu perfectissime
habuisti. Primum est deuota oratio. Ad qd̄
innuendum dixit saluator Jo.xiiij. Ego ro-
gabo patrē ꝛ aliū paracletum dabit vobis.
Unde canit eccl'ia. Orātib9 apl'is deū venis-
se nunciat. Hoc aūt tu virgo benedicta ha-
buisti. De apostolis eñi sp̄m sanctū recipien-
tibus scriptū est Act.j. Hi oēs erant perse-

Quat-
tuor di-
positi-
ua ad
recipiē-
dū sp̄m
sctū.

uerantes in orationibus cum maria matre
iesu. Scd̄m dispositiuum est profunda hu-
miliatio. iuxta illud Esa.lxvj. Super quem
requiescet sp̄us meus nisi sup humilem ꝛc.
Tu ꝟo sup oēs humillima fuisti. Unde in
tuo cātico cecinisti. Respexit humilitatem
ancille sue. Quapropter Petr9 rauen. super
Missus est. ait. Ecce quā vocauit angelus
dn̄am ipsa se agnoscit ꝛ confitet ancillam
q2 deuotus animus infusis bn̄ficijs crescit.
ꝛ ad obsequiū auget ꝛ grām. nō autem ad
superbiam ꝛ arrogātiā ꝓsilit vel ꝑtumescit.
Tertiū dispositiuum est cordis purificatio.
Unde ꝓpheta volēs petere sp̄ussancti infu-
sionem. Primo petit cordis mūdationem.
dicēs ps.l. Cor mundū crea in me deus. et
sp̄m rectum innoua in visceribus meis. Tu
ꝟo hanc purificationem super oēs habuisti
quam pater eternus sanctificauit. iuxta il-
lud ps.xlv. Sanctificauit tabernaculum
suū altissimus. quam filius qui est splendor
patris illustrauit. Unde Apoc.xij. appella-
ris mulier amicta sole. ꝛ quā sp̄ussanct9 pu-
rificauit. iuxta illud Lu.j. Sp̄ussctūs super
ueniet in te. Quartū dispositiuū est mentis
trāquilla vacatio. Uñ ip̄s inq̄t apl'is Luc.
vl. Sedete in ciuitate quousq; induamini vir-
tute ex alto. Sedete. i. a superfluis curis q̄e-
scite. Tu ꝟo perfectissime obseruasti semper
illud ps.xxxiij. Gustate ꝛ videte qm̄ suauis
est dn̄s ꝛc. Qd̄ aūt ignem sp̄ussancti super
oēs alios custodieris manifestum est. Nā
quattuor fuerunt que istum ignē in te custo-
dierūt. Primum est q2 in te habuisti ignem
diuinū ꝛ ꝑpetuū qui nunq̄ extinguit. s. dei
filiū qui in vtero tuo nouē mensib9 habita-
uit. Nā lz ꝑ natiuitatem tuā recessit a tuo
ventre. nō tñ recessit a tua mēte. sz semper
ignē sp̄ussancti in te incēdebat. Ipe enim
inq̄t Lu.xij. Ignē veni mittere in terram. ꝛ
quid volo nisi vt ardeat. Scd̄m est. q2 ha-
bebas pabulū ꝯtinuū. i. bona opa. Nunq̄
eñi ociosa fuisti. Uñ de te dr̄ Prouer. vlti.
Panē ociosa nō comedit. Et iō in te verifi-
catū est illud Leui.vj. Ignis semꝑ ardebit
in altari meo. i. in te que fuisti altare dei.
Quē nutriet sacerdos. i. xp̄s summ9 ponti-
fex. subijciēs ligna. i. virtutum opa ꝑ singu-
los dies. Tertiū est. q2 habebas sufflatoriū
idest amorē dei qui continue cor tuū incen-
debat ꝛ in cor tuū sufflabat. Quod quidem
sufflatoriū quia multi nō habēt. iuxta illud
Hiere.vj. Defecit sufflatoriū in igne. Ideo

Quat-
tuor cō-
suaue-
runt spi-
ritūsctm̄
i maria

ignem ſpiritusſancti in ſe nequeunt conſer⸗
uare. Quartum eſt. qꝛ habebas feruoꝛeꝫ de
ſideriorum que ſe mutuo inflammabāt. Si
cut em̄ ex colliſiōe lapidū ignis excutit̄. ſic
ex agitatōe ſanctoꝝ deſiderioꝝ caloꝛe ſpūs
ſancti mēs tua inflāmabat̄. ⁊ diuinis ꝯſo⸗
lationib⁹ replebat̄. iuxta illud ps. cij. Qui
replet i bonis deſideriū tuum. Tu quoqꝫ o
benedicta virgo v̄tutē ac oꝑationeꝫ ⁊ pꝛo
pꝛietatē ignis in te ſuꝑ oēs alios habuiſti
Nam vt hr̄ in li. de ꝓpꝛie. rerū. Inter alias
ignis ꝓpꝛietates eſt inflāmare: purgare. il⸗
luminare ⁊ vnire. Sicut pꝫ de duob⁹ ferris
q̄ adinuicē vniri nō poſſunt niſi per ignem.
Tu v̄o bt̄iſſima v̄go nō tm̄ recepiſti ignem
Maria hꝫ ꝓprietates ignis: ſpūſſcti in tua ſctificatione ⁊ in filij dei con
ceptione. ac in linguis igneis inviſibili de
celo miſſione. qui te totā inflāmauit purga
uit illumiauit ⁊ cū deo vniuit. ſed etiā oēs
ignis ꝓpꝛietates in te recepiſti. Tu em̄ in⸗
flammas frigidos. ⁊ ꝓpter h̄ mr̄ pulchꝛe
dilectiōis appellaris. Eccli. xxiiij. quia ad
dei amoꝛē ⁊ dilectionē frigidos ⁊ tepidos
inflāmas ⁊ accendis. Item immūdos pur⸗
gas a peccis. ⁊ ꝓpter hoc in p̄dicto. c. mater
timoꝛis noīaris. quia vt d̄r Prouer. xv. per
timorē dn̄i declinat oīs homo a malo. Per
ignorantiā q̄ꝫ tenebroſos illuminas ad dei
cognitionē. ⁊ ꝓpter hoc ī p̄allegato. c. dice
ris mater agnitionis. Itē hoīes elōgatos
⁊ diuiſos a deo vnis ⁊ copulas ei. ⁊ ꝓpter
hoc in eodē. c. vocaris mater ſancte ſpei. ꝑ
Maria figurat̄ ꝑ ignē. ſpem em̄ homo appꝛoximat deo ad Heb.
vij. Tu etiā o glīoſa in ſacra ſcriptura per
igneꝫ figurata es. Unde Exo. xiij. d̄r. ꝙ de⁹
p̄cedebat ppl̄m ſuum per noctem in colum
na ignis. De quo etiaꝫ ꝓpheta ait ps. ciiij.
⁊ ignem vt luceret eis per noctem. Te em̄
quaſi noſtram columnam miſit de⁹ vt nos
an̄cederes. ⁊ igne tue exēplaritatꝫ illuſtra⸗
res. ⁊ in terrā ꝓmiſſionis ꝑduceres. Dicit̄
q̄ꝫ Exo. xix. ꝙ deſcēdit dn̄s in igne. Tu em̄
fuiſti ille ignis in quo deus deſcendit. Un⸗
de dicit̄ Exo. iii. Apparuit dn̄s in flamma
ignis in medio rubi. Tu em̄ fuiſti flamma
illa in q̄ apparuit de⁹ incarnatus. Tu es il⸗
le ignis perpetu⁹ qui nūq̄ꝫ deficiet. Leui.
vj. Tu es q̄ſi ignis effulgens. Eccli. l. Et iō
tua p̄ntia debes aliquātulū elemētū ignis
decoꝛare. R̄nderūt aūt angeli dicentes. ꝙ
tam clariſſime v̄gini cōueniebat loc⁹ incon
parabilr̄ digniō ⁊ clarioꝛ. Ignis nanqꝫ in
ſua ſpera nō lucet abextra expādendo ſplē
dorem ſuū ꝓpter defectū materie. Si enim
abextra mitteret ſplendorē ſuum eclypſaret
oēs ſtellas q̄ ſupꝛa ipm̄ ſunt. Sicut mani⸗
feſtū eſt de duab⁹ cādelis accenſis quorum
vna alteri facit vmbꝛam. Lꝫ ergo ignis de
ſui natura ſit lucid⁹. tn̄ non diffundit ſuos
radios ꝑ oꝛbeꝫ rōne p̄dicta. Un̄ Dio. li. xv.
de angelica hie. inq̄t. ꝙ ignis in ſua eſſen⸗
tia eſt occult⁹. inuiſibilis ⁊ incognit⁹ ac cir
cūuelatus ſplēdoꝛib⁹. Que v̄ba exponens
ei⁹ cōmētatoꝛ ait. Dicit̄ occult⁹. qꝛ in ſua eſ
ſentia ſenſibiliter nō videt̄. Inuiſibil̄ et in⸗
cognit⁹ d̄r. qꝛ ſine ſubiecta materia nō ꝑci⸗
pit̄. Dr̄ etiā circūuelat⁹ ſplēdoꝛib⁹. nā ſplen
didi ignis radij circūuelant̄. qꝛ ad ſecretum
ſubſtātie ſue ſinū reducti ab humanis ſen⸗
ſib⁹ occultant̄. His dictis ſanct⁹ Nobertus ba⸗
inq̄t b̄tē v̄gini. Lꝫ o bn̄dicta dei mr̄ tu ha⸗
beas p̄dictas ꝓpꝛietates ignis. ⁊ alias mul
tas q̄s poſuit Diony. vbi. ſ. di. ꝙ ignis eſt
coꝛp⁹ ſenſibile lōge excellēti⁹ ⁊ ſubtili⁹ oīb⁹
alijs reb⁹ coꝛꝑalib⁹ ⁊ nature ſpꝛitali p̄mū
⁊ eſt tradēs ſe oībus ſibi quoq̄ mō appꝛoxi
mantibus mouēs vniuerſa ſe ꝑticipātia. re
nouatiuus oim. nature cuſtos. clar⁹ diſtin
guens ⁊ reſiliens. ſurſum mouēs excelſus
ſemꝑ motiu⁹. compꝛehenſiuus ⁊ mutatiuus
ac potēter actiuus. ⁊ īter oīa alia elementa
naturā habēs purioꝛē ⁊c. Tn̄ quia vt d̄r in
li. de ꝓpꝛie. rerū. Ignis de ſui natura ſemꝑ
ſurſuꝫ aſcēdit. Ut etiā dicit phs. iiij. meta.
ꝑ hoc figurat ꝙ tu q̄ tota fuiſti ignea diui
no amoꝛe. ⁊ ſemꝑ in mūdo aſcēdiſti de alti
tudine vni⁹ v̄tutis ad altitudinē alteri⁹ ma
ioꝛis debes etiā nūc aſcēdere in altum quā
tum potes ad locū tibi ab eterno deputa⸗
tū. vt verificet̄ de te illud ps. xvij. Aſcendit
ſuper cherubin ⁊ volauit. volauit ſuper pē
nas ventoꝝ. i. oim angeloꝝ. Tunc gabriel
archāgel⁹ dulciter itonuit. Aſcēde ſupius o
ſpēs ⁊ decoꝛ toti⁹ curie celeſtis. Aſcendit er
go v̄o beatiſſima celū lune in q̄ inuitata eſt — O Maria hꝫ ꝓprietates lune.
vt aliquātulū moꝛaret̄ ꝓpter ꝓpꝛietates ſ. ſue
quas ipſa habuit. ⁊ potuit ei ſic dici. Luna
d̄r quaſi luminū vna. i. pꝛincipalis ⁊ maxi⸗
ma. qꝛ coꝛpoꝛi ſolari in magnitudine ⁊ pul
chꝛitudine eſt ſimillima. vt d̄r in lib. de pꝛo
pꝛie. reꝝ. vbi etiā d̄r. Luna eſt pulchꝛitudo
noctis. Que oīa tibi cōueniunt o bt̄iſſima
feminarū. Un̄ appellaris Can̄. vj. pulchꝛa
vt luna. Sicut em̄ luna noctē illumīat. fu⸗
gat tenebꝛas: ambulātib⁹ in nocte iter oſtē
dit. ſic tu vallē lachꝛ. marū tenebꝛoſam. hꝫ

mūdi. ꝛ siluā feris plenā illuminas. errantes reducis. ꝛ peccātorib⁹ iter quo ad celestem patriā puenire possint ostēdis. Sicut etiā luna lumē suū recipit a sole ꝛ receptū reflectit in terrā. vt in eodē libro dr. et fuit sn̄a pbi i libro elemētorū: Ita tu a sole iusticie filio tuo illuminaris. iuxta illud Apoc. xxi. Lucerna eius est agn⁹. ꝛ receptum lumen ī mūdū reflectis. Tu em̄ es lumē ad reuelationē gentiū. ꝛ gloriam plebis tue isrl'. Luce. ij. Et iō in hoc celo lune cōueniēter poteras p aliqt dies pmanere. Rn̄derūt aūt angeli. Nequaq̄ ita erit. Luna em̄ est instabilis ꝛ mutabilis. Uñ de insipiente dr. Stultus vt luna mutatur: Eccli. xxvij. Ipsa autē est ꝛ fuit semp certa. Item luna patit eclypsim nec semp illuminat. Ipa aūt semp est clara ꝛ lūinosa. ꝛ nunq̄ illi deest lumen. Et iō de ipsa dr: Apocali. xij. Et luna sub pedibus ei⁹. Quapropter ascēdere debꝫ supius. Cū aūt ad celū mercurij puenisset inuitata est vt ibi cōmoraret. ꝛ potuit ei sic dici. O bn̄dicta ꝟgo. tu nosti q̄ mercuri⁹ a poetis appellat de⁹ sapie ꝛ eloquētie. q: ſm ptolomeū dat esse studiosos ꝛ facūdie amatores Et pp̄ter hoc. Licaonij appellabāt paulū mercuriū rōne eloquētie. vt dicit Act. xiiij. Itē scis q̄ a pdictis poetis marie a. Lucano dr deus aquaꝝ dn̄ ait. Quātū dn̄s percussit aquaꝝ ꝛc. Itē quia ip̄e mercuri⁹ est citus in suo motu. dicit ab ipsis poetis cursor deoꝝ siue planetaꝝ. Ip̄e etiā semp cū sole gradit. ꝛ nūc ante solem. nūc post solē ꝛ nūc iuxta solē īuenit. vt dr in li. de pp̄rie rerū. Tu ꝟo es omniū sapientissima et eloquētissima. Unde pp̄t tuā facundiā dicit tibi sponsus celestis. Cañ. ij. Sonet vox tua in aurib⁹ meis. vox em̄ tua dulcis. Insuper tu p patientiā cibus aquis tribulationum dn̄ata fuisti. q̄ tuā nō potuerunt extingnere charitatem Cantico. viij. Tu etiā citissima ꝛ festina es in subuentiōe ꝛ auxilio peccatoꝝ. qb⁹ miserta solē. i. filiū tuū associas nūcq̄ ante illū genuflectis. ꝛ ip̄m p eis deprecaris. nūc post illū vadēs psuades vt parcat. nūc iuxta illū sedens rogas vt eos illuminet sempq̄ illi pxima p amorē charitatis cōsortio sociaris. Unde dicere potes illud Cañ. ij. Dilectus meus mihi ꝛ ego illi. Dixerūt aūt angeli. b. ꝟgini. Ascēde altius regina celi. q: adhuc grandis vobis restat via. Nec hic loc⁹ tibi conuenit. Ipse enim mercuri⁹ a poetis infamat q̄ cum venere fornicat⁹ fuerit. Tu ꝟo semp virgo purissima fuisti. Et iō nō bn̄ conueniunt nec i vna sede morant. Maiestas ꝛ amor. Mercurius q̄ꝫ in li. de pp̄e. rerū modo masculinus modo feminin⁹ eē describit. q: se conuertit ad naturā illi⁹ cui cōiūgit. ꝛ cū bonis bon⁹ cū malis autē mal⁹ effici dr. Tu ꝟo o optima feminarū ꝛ semp intemerata ꝟgo cū bonis bona es. ꝛ cū malis semp plena pietate fuisti ꝛ eis tua bn̄ficia mīscordit pstitisti. ac eos tuo exēplo ad bonū cōuertisti. Ut em̄ scriptū est i. c. nō est. xxxij. q. j. Qui bon⁹ permanet non poluit si malo societ. sꝫ potius suo exemplo mal⁹ i bonū cōuertit. Quo dicto alti⁹ in celū euolauit. Intrāte aūt illa celum veneris inuitata fuit sic. Tu scis beatissima virgo q̄ venus a poetis appellat dea amoris. q: amore mentes inflāmat. et dura pectora mollia facit. vt dr in predicto lib. de pp̄rie. rerū. Et tu filr mater pulchre dilectiōis appellaris. Eccli. xxiiij. Tu em̄ tāte charitatis extitisti ꝛ tātope deū amasti q̄ eū amore tuo captū ad te traxisti. eūq̄ tibi spōsuꝫ ac filiū fecisti. Insup multaꝝ virginū corda ei⁹ amore īflāmasti. ita vt post te filij tui amore ardētes ip̄m sequant q̄cūq̄ p̄xerit. sicut p pp̄hām fuerat pdictū ps. xliiij. vbi dr. Adducent regi virgines post eā. Ipa q̄ꝫ ven⁹ vt dr in li. de pp̄e. re. dr lucifer. q: semp p̄cedit solē. habetq̄ colorem cādentē ꝛ refulgentē silem electro. ꝛ super oīa sydera fulgenti⁹ lucet pp̄t qd̄ appellat iubar q̄si splendorē emittēs. Tu ꝟo ortū solis eterni nō solū pueniști: sꝫ etiā eū mūdo oriri fecisti. ꝛ nouē mensib⁹ ī vtero tuo baiulasti. ꝛ illa stella q̄ solē pepit fuisti. ac oīs splēdoris ꝛ decoris radios p vniuersum orbē emisisti. Uñ de te pōt dici illd Iob. xxv. Sup quē nō splendet lumē illius. Et illud Ezech. xliij. Splendebat terra a maiestate ei⁹. Ut etiā ait misael ꝛ ptolome⁹ ꝛ ponitur in pdicto li. de pp̄rie. re. Ven⁹ disponit ad pulchritudinē et ad delectationes visus et odoratus. gustus auditus ꝛ tactus et facit cantores ꝛ amatores musicorum. Tu ꝟo o pulcherrima mulierū sola delectasti totam celestem curiam que de tua conceptiōe immaculata natiuitateq̄ ac filij dei generatione ꝛ parturitione melifluis cāticis ac iubilis exultauit. Et nūc cū hymnis ꝛ laudibus atq̄ omnis generis musicorū sonis te ascendentem comitat. Statim aūt angeli rn̄derūt. Noli hic cōmorari ꝟgo bn̄dicta. q̄

P maria hꝫ pp̄etates mercurij

P maria hꝫ pp̄etates veneris

Hec venus a poetis adultera fuisse phibet. et sepius fornicata. vt cum mercurio. et cum troiano anchise. vt Uirg. tāgit in .j. eneid. Tu aūt semp imaculatā ṽginitatē seruasti. hec inflāmat pestifera libidine. iuxta illud moral poete documētū. Cū te detineat veneris dānosa voluptas. &c. Tu ṽo inflammas charitate. Ascende ergo supius. quia glīosior tibi corona multoqꝫ dignior habitatio debet. Ascendēs igit celum solis: ibi simil'r inuitata fuit et potuit ei sic dici. Tu būi coguisti o ṽgo sapientissima ꝙ sol radios mittēs i feces nō inficit ab eis. Tu ṽo intrans in humana gñatiōe pctō īfecta nō es ꝯtaminata. imo aīa tua intrans corpus ad modū radij solaris. illibata et imaclata remansit a pctō orīginali. Unde tibi canit ecclia. Sicut solaris radius corruptionis nescius intrasti mris viscera o glīosa dña. Item sol dr quasi solus lucēs ſm grāmaticos. sicut etiā dr in historia scholastica .ca. iiij. eo ꝙ sit fōs totius lumīs cuius radiatiōe supiora et inferiora radiant. Unde vt dr in pdicto lib. de ꝓprie rerū. est maior omībus lumīaribus celi in quantitate et dignitate ac claritate et potestate atqꝫ effectuum multiplicitate. Et in eodē etiā lib. dr ꝙ sol suo ꝓprio motu ordinato et impturbato ordinat et pficit vniuersa. De quo inqt Ambrosius. in hexamerō. Sol ē oculus mūdi. iocunditas diei. pulchritudo celi. mēsura tempoꝝ ṽtus et vigor oīm nascentiū. domus planetarū decor et pfectio oīum stellarū. Et Marcianus phus. vt etiā recitat in pdicto libro de ꝓprie. rerū. dicit. Sol est pncipiū lucis. rex nature. mēs mūdi. fulgor olympi. et moderator firmamenti. Et Plato in timeo ait. Sol a deo factus est quasi conditor rerū. lucē emittens clarissimā q cetera illustrantur Et Aristo. in lib. de elemētis iquit. Sol habet lumen ꝓpriū. stelle ṽo et luna lumen a sole acquisitū. sic gñ a cādela speculū ei appositum illuminat. Itē dicit Marcianus vt etiā refert in pdicto li. de ꝓprie. rerū ꝙ sol in medio signiferi incedens bissenos radios emittit ex se. qbus supiora et inferiora illustrant. Dionysius qꝫ in lib. de diui. no. c. v. de ꝓprietatibus solis loquens ait. ꝙ nō solū illumiat. sꝫ etiā renouat. nutrit. custodit. perficit et discernit vnit et refouet fecunda facit auget. mutat collocat. plantat. remouet et viuificat omnia. hec ille. cuius ṽba exponēs cōmentator dicit. ꝙ sol in sua substantia et essentia habet summā et dimodā simplicitatē et ꝑpetuā ꝑmanentiā ac incorruptibilitatē. et summā ad motū habilitatē agilitatē. summāqꝫ actiuitatem et ṽtutē. Nam habet ṽtutē illuminatiuā. Licꝫ enim eius lumē qñqꝫ ab hoībus auferat. vt puta terre interpositiōe vel lune. tñ in suo lumine nunqꝫ deficit. Item ṽtutē renouatiuam. Nā poros terre aperit. Et virtutē latentē in radicibus ad actū pducit. et terre superficiē herbis frondibus et floribus renouat et reuestit. Itē hꝫ ṽtutē nutritiuā: quia ad interiora radicū et seminū solaris radius subintrās: calore suo hūiditatē terre dissoluit. et vi sua attractiua de illa hūiditate attrahit. ac in nutrimentū terrenascētiū conuertit. Itē virtutē habet inferioꝝ cōseruatiuam et saluatiuā. nam elementa ꝓpter cōtrarietatem quā habēt inter se. adinuicē se destruerent nisi p ṽtutis celestis maxime solis influentiā cōciliarent. et sic in esse debito saluarent. Itē habꝫ virtutē pfectiuā qr qd calore elementaris incipit agere in gñatione corpoꝝ. calor solaris perficit et deducit ad debitū cōplementū. Uirtutē quoqꝫ discretiuā. nam colores et rerū spēs que in tenebris sunt cōfuse et incognite. p ṽtutē solaris luminis agnoscuntur. et abinuicem discernunt. Itē ṽtutē vnitiuā. qr vnit et cōcordat ac cōciliat planetas i suis effectibus. et ꝓpter hoc collocatus est medius inter planetas. Habet quoqꝫ ṽtutem fundatiuā qr vim generādi: et varias spēs pducendi confert inferioribus. Nihil em̄ fructificat vel crescit vbi solis radius non attingit. Et de hac ṽtute tangit phus. ij. Phys. dicens. ꝙ sol et homo gñant hoīes. Itē habꝫ virtutē cōfortatiuā. qua mediāte corpa aīalium in suis viribus fortificant. Et silr est de alijs viuētibus q eius approxiatiōe in vigore meliorant. Et p eius elōgationē debilitantur sicut patet de floribus q aperiunt i ortu solis sed i eius declinatione marcescūt et claudūtur. Uirtutē etiā habet tempoꝝ et dierum mutatiuā. ordinatiuā et distinctiuā. qr ſm eius ascensum et descēsum p signa australia et septētrionalia facit tpa diuersa in qlitatibus et dies lōgiores et breuiores noctibus Item habet virtutē inferioꝝ informatiuā qr ſm eius approqinqtionē et elōgationem facies hoīm. et animalium corpa calore et vigore disponunt. Unde dicit Ptolomeus vt etiā refert in. li. de. ꝓprietatibus rerum.

R maria hꝫ ꝓpe ta ces solis.

ꝙ sol facit hominē corpulentū. facie pul-
chrū ⁊ coloratū ac magnoꝝ oculorū. Et q̄a
natos in sua constellatione facit pulchros
ideo depingit̄ ī facie pulchri pueri. Unde
etiā appellat̄ phebꝰ idest pulcher. Habet
q̄ȝ virtutem purificatiuā. Radioꝝ em̄ suoꝝ
dispersiōe subtiliat aerē ⁊ disgregat. ac cō-
sumit vaporē inficiētē aerē. ⁊ dispergit ac
fugat aurā pestilentem. Itē habet virtuteȝ
calefactiuā inflāmatiuaȝ ⁊ vritiuam. iuxta
illud Uirgilij. viij. Eneyd̄. Sol mediū celi
conscenderat igneꝰ orbē. Et virtutem attra-
ctiuaȝ. quia calore suo attrahit humores ⁊
vapores a mari ⁊ ab alijs aquis. q̄ postea
in pluuias ⁊ niues ⁊ similia ꝯuertunt̄. Itē
virtutem viuificatiuā. q̄a inter omnes pla
netas maxime disponit animalia ad ani-
mationē ⁊ viuificationem: ⁊ nihil posset vi
uere in terra nisi iuuaret̄ solis vigore et in
fluētia. Itē habet virtutē sue maxime quā
titatis ⁊ magnitudinis ac velocitatꝭ occul
tatiuā. Nam cū sit octies maior tota terra.
vt dicit Macrobiꝰ propter altitudineȝ sui
situs vix bipedalis videtur. ⁊ in eius aspe-
ctu visus humanus decipitur. quia homi-
nibus videt̄ maior in suo ortu ⁊ occasu q̄n
ab eis magis elongatur ꝙ̄ in puncto meri
diei q̄n eis magis appropinquat. Item cū
continue moueatur velocius sagitta tamē
ab aliquo moueri non videt̄. pre nimie em̄
claritatis intensione ⁊ excessu: sicut eiꝰ quā
titas: sic ⁊ motus velocitas humanū visuȝ
subterfugit. hec omnia cōmentator vbi. s̄.
⁊ ponūtur in p̄dicto li. de ꝓprie. re. Quas
omnes solis ꝓprietates ⁊ multo plures tu
v̄go bn̄dicta in te habere cognosceris si q̄s
tuas v̄tutes voluerit speculari. ⁊ ad sp̄ualē
intelligentiā v̄tutes ipsiꝰ sol' reducere. Tu
igitur virgo que tāti es splēdoris. tante lu
cis tanti decoris. tante glorie. ⁊ tāti fulgo
ris vt tua p̄sentia supni resplēdeāt ⁊ inferi
q̄ sicut sol orit̄ super bonos ⁊ malos Mat.
vj. ⁊. c. si. xxviij. di. ita claritatem tuam om-
nibus impartiris. Et non solum es mundi
princeps ⁊ orbis oculus. sed si mille essent
mūdi ⁊ orbes: omnes tuis radijs fulgētissi
mis illustrares. Tu cuius intelligentia sol
appellat̄ dicēte beato Cipriano in quodam
sermone. Lego ⁊ intelligo ꝙ virgo maria
quidaȝ mūdus intelligibilis ⁊ admirandꝰ
est. cuiꝰ terra soliditas hūilitatis. cuiꝰ ma
re latitudo charitatis. cuius celuȝ altitudo
cōtemplatiōis. cuiꝰ sol splēdor intelligētie
cuius luna decor mūditie. cuius lucifer ful
gor sanctitatis. cuius arcturus gratia se-
ptiformis. cuiꝰ sydera ceteraꝝ ornamenta
virtutū pulcherrima. Tu etiaȝ que in sacra
scriptura sol vocaris. dicente propheta ps.
xviij. In sole posuit tabernaculū suū. s. deꝰ
debes paulisper in solis celo demorari. Et
eo maxime. q2 maiestatē tuā cōgruit sonis
dulcissimis recreari: que in h̄ celo percipi
possunt. Dicit̄ enī ī lib. de ꝓpe. reꝝ. Ex mu
tuo ꝯcursu orbiū ⁊ motu ꝯtrario planetaꝝ
dicūt sapiētes generari cōcētū ⁊ armonia-
cā suauitatē. Un̄ Macrobius in li. Cicero
nis ait. In impulsu ⁊ motu ipsoꝝ orbium
efficitur sonꝰ ille qui acuta cū grauibꝰ tem
perans equaleȝ armoniā efficit ⁊ concentū
Ad hāc aūt armoniā celestē perficiēdā hoc
facit sol ī suo circ'o qd̄ facit media chordu
la ī musico instrumento. hec ibi. His auteȝ
auditis cecinerūt angeli illud Eccli. xxvj.
Sicut sol oriens mūdo: sic mulieris bone
spēs in ornamētū domꝰ sue. Que domꝰ nō
est hic quā videlȝ domū ista fulgentissima
v̄go dȝ ornare. sȝ est multo altior. Et id̄ ipsi
angeli dulciter decātādo beatissime v̄gini
dixerūt. Ascende superiꝰ. Peruenerūt er-
go ad celū martis vbi etiā inuitata fuit. et
potuit sic ei dici. Mars a gētilibꝰ ē appel-
latus deꝰ belli vt d̄r in li. de proprie. re. vbi
etiā habet̄ ꝙ iste planeta disponit ad auda
ciā ⁊ fortitudinē ⁊ victoriam de hostibꝰ. ⁊
etiā inclinat ⁊ disponit ad igneas opatio
nes fabroꝝ. s. ⁊ ferrarioꝝ. Tu v̄o victoriosis
sima v̄go de oībꝰ hostibꝰ semper triūphū ⁊
victoriā habuisti. sicut p̄dixerat dn̄s diabo
lo a te ꝯterēdo dicens Gen̄. iij. Ipsa ꝯteret
caput tuū. Nume. quoq3. xxiiij. prophetatū
fuerat. Cōsurget virga d̄ Israel ⁊ percutiet
duces moab. i. demones. Un̄ in tui figuraȝ
Moysi d̄r Exod̄. xiiij. Leua virgā tuam ⁊ ex
tende manum sup mare. i. super malignos
sp̄ūs qui ꝯturbant mare huiꝰ mūdi. Tu ho
mines pusillanimes factos per pc̄m̄ facis
aiosos p grām eis impetratā. Un̄ dicis eis
illud Esa. xxxv. Dicite pusillanimes confor
tamini ⁊ nolite timere ⁊c. Tu das fidelibꝰ
tuis de malignis hostibꝰ victoriā. vn̄ de te
dici pōt illd̄. ij. Mach̄. x. Prout sibi placet
dat dignis victoriā. Tu etiaȝ charitate tua
corda mortalium omni metallo duriora fa-
cis liquida ⁊ tenera p deuotionē. ita vt v̄i-
ficetur illud Judith. xvj. Petre sicut cera li
quescēt. Tu debiles in seruitio dei facis ex

S Maria hȝ proprietates martis.

feruore fortes et robustos. ita vt de tuis bellatoribus dici possit illud Job. x. Fortissimi bellatores eius. Responderunt autem angeli dicentes nequaquam o domina hic permanere debes. quia iste mars appellatur deus belli. tu vero dea pacis. Hic vt dicitur in dicto lib. de propri. re. ad iracundiam et perturbationem commouet. tu vero quietem et tranquillitatem animi procuras. Ascende ergo superius. Ad celum autem iouis cum peruenisset etiam ibi inuitata fuit. et talibus verbis inuitans eam vti potuit. Tu nosti quod secundum fabulas poetarum et gentilium errores iupiter dicitur quasi iuuans pater. quia appellabatur summus deorum et eorum pater. Et hic planeta in lib. de prop. re. dicitur esse beniuolus. calidus et humidus. in suis qualitatibus temperatus. in colore argenteus. candidus. clarus ac blandus. Et ideo in eius circulo causam felicitatis antiqui philosophi posuerunt. vt dicit Marcianus philosophus. Et ipse reprimit maliciam naturalem saturni. Item in corpore hominis cooperatur ad pulchritudinem et honestatem. pulchrum enim colorem niueum et rubore permixtum causare solet. pulchrosque oculos et dentes ac crines. barbamque rotundam. vt inquit Ptolomeus et etiam ponitur in predicto li. de proprie. re. vbi etiam dicitur quod preest aeri et sanguini. ac sanguinee complexioni Et sub ipso continentur honores et diuitie ac optimum indumentum. Item secundum astrologos indicat sapientiam. rationem et veritatem. Et quando apparet in ascendente designat reuerentiam honestatem. fidem et disciplinam. et erit finis ad saluationem. et omnium signorum celestium confortat bonitatem. hec ibi. Quas omnes proprietates tu virgo benedicta in te habes. vt patet tuas excellentias intuenti. Tu enim es regina celi et domina angelorum et omnium sanctorum. et parens restauratiua omnium creaturarum. Tu benigna es. feruens et humilis. medium virtutis tenens. omni argento candidior. et quasi nouum speculum in quo sol splendet eterne quietis. que bonitate tua natum ex te deum mitigas. et placatum hominibus reddis. Cuius figura habetur. j. Regum. xxv. de abygail. que accessit in occursum Dauid irati. et venientis cum exercitu suo vt vlcisceretur se de viro eius. Unde sua humilitate et bonitate placauit illum. Sub te quoque o imperatrix mundi continentur honores. diuitie et indumentum optimum. iuxta illud quod dicitur de eo ps. xliiij. Astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato circumdata varietate. Tu quoque peperisti illum qui est sapientia dei patris. j. ad Cor. j. In quo sunt omnes thesauri sapientie dei. ad Col. ij. Qui est via. veritas et vita Johannes. xiiij. et c. Si consuetudinem viij. di. Tu deuotos tuos facis pulchros in conspectu dei rubicundos charitate. niueosque munditia et puritate. reuerentes. honestos. fideles et morigeratos eosque in omni bono confortas. et postremo saluos ac felices reddis Quibus dixisti Prouer. viij. Qui me inuenerit inueniet vitam: et hauriet salutem a domino. Quibus de causis in celo isto debes aliquantulum saltem demorari. Responderunt autem angeli dicentes. Non est congruum te o domina nostra in hoc celo moram trahere. Iste enim Jupiter a poetis infamatur quod sepius commisit adulteria. de quibus tractat Ouid. in lib. metamor. tu vero es virgo illibata. Preterea vt legitur in libro predicto de proprie. re. Jupiter in iij. signo significat seruitutem et tristiciam ac paupertatem et infirmitatem que nullatenus tibi conueniunt. Ascende igitur altius. quia in sublimiori loco expectaris. Ascendit ergo celum Saturni. et ibi etiam inuitari sic potuit O domina que consolaris mestos considera quod Saturnus vt dicitur in lib. de propri. re. planeta est melancholicus. maliuolus. frigidus. siccus nocturnus et ponderosus. falsidicus atque instabilis. et senex depingitur cum facie curua ac colore pallido aut liuido sicut plumbum. duasque habens mortiferas qualitates. scilicet frigiditatem et siccitatem. et ideo fetus sub ipsius constellatione natus et conceptus vel moritur vel pessimas consequitur qualitates. Nam saturnus secundum Ptolomeum in lib. de iudiciis astrorum. facit hominem plerumque esse fuscum ac turpem. et ad mala opera inclinat. et ad pigritiam tristiciamque. Et quamuis iste planeta dicatur saturnus a saturando. vt dicitur in predicto li. de propri. re. tamen nunc a poetis habetur quodammodo in derisum. Unde Ouid. in epistolis dicit. Saturnus periit: perierunt et sua iura etc. Et ideo debes hic aliquantisper moram trahere. et eius pessimas qualitates ex tua bonitate vel in bonas commutare. vel saltem aliqualiter temperare. Respondit autem tunc dominus ihesus et dixit sue benedicte matri. Licet in predicto li. de propri. re. dicatur. quod saturnus disponit ad scientiam et doctrinam. et tu sapientissima mater mea de teipsa semper dicere potueris illud Eccli. xxiiij. In corde meo doctrina sapientie. Quamuis etiam disponat ad diuitias congregandas. de te autem dicatur Prouer. vltimo. Multe filie congregauerunt sibi diuitias tu vero supergressa es vniuersas, tamen non conuenit

T. Proprietates iouis.

Maria habet proprietates iouis.

V. Proprietates saturni.

te omni leticia ⁊ iubilatione dignissimaz in
loco isto mesticie causatiuo demorari. vel
immutare ei⁹ naturalē qualitatē sibi ab ini
tio inditā ad decorē vniuersi. Et his dictis
cepit dulciter decantare illud Can.ij. Jam
hyems trāsijt. ymber abijt ⁊ recessit. surge
amica mea ⁊ veni. Et statim introduxit il
lā in celū stellatū. ⁊ ibi posuit in capite eius
coronā stellarū duodecim. de qua habetur
Apocal.xij. In hoc autem celo vt pmaneret
vellet aliqdiu sic potuit inuitari. O glo-
sa virgo tu habeo in te omnes stellarum pro
prietates. quas ego posui in.iij.parte huc.
huius opis. sermone vlti. Tu em̄ fuisti illa
stella matutina. que xp̄z eterne diei solez te
nebroso mundo adduxisti. Tu stella marina
que xpianos nauigātes per mūdi pelagus
ad portū salutis adducis ⁊ dirigis. Un in
huius figurā dr Mat.ij. Stella antecede-
bat eos vsq₃ dū veniēs staret sup vbi puer
erat scs Jesus. qui sal⁹ interpretatur. Stelle
autem istius nomine congrue tu vocaris.
Maria hz pp̄etates poli. Quia sicut hec stella que vulgariter dicitur
la tramontana. de loco suo nunq̄ moueri
videtur. ⁊ tamen in spere circulo circuuolui
tur. vt dr in li. de pprie.re. Sed quia circu-
lum hz breuissimū. quasi non videt. vn ⁊ im
mobilis dr. Sic tu o stella diuina. q̄uis in
statu gratie immobiliter permāseris. ⁊ ab
ipso per motū alicui⁹ peccati nunq̄ recesse
ris. tñ in spere. i. charitatis circlo motu di-
lectionis diuine velocissime cucurristi. Di-
cit em̄ Ber. q qui amat vehementius cur-
rit velocius ⁊ puenit citius. Amor aūt tuus
fuit p modum cuiusdā circulationis. quia
motus circularis est ab eodē in idem. Tu
ḋo sic deū amabas q omnia alia nō nisi pro
pter ipsum diligebas. Et sic omnis amor
tuus ab eo incipiebat. ⁊ ad ipsum redibat
vn Eccli.xxiiij. dixisti. Gyrum celi circuiuī
sola. gyrū celi. i. celestis amoris. Et bene di
xisti sola. qz nullius sancti amor fuit ita in
deuz totalr direct⁹ sicut amor tuus. Unde
⁊ breuissimū circulū habebat. qz post ꝯtem
plationē dei omnia que occurrebant statim
referebas in eum. ⁊ omnis tua actio semp
intēta fuit ī dño. Item sicut illa stella a pol
lendo vocatur polus. qz semp pollet homi-
nibus. ⁊ nūq̄ occidit. vt dr in pdicto li. de
pprie.re. sic tu splendorez tuū nunq̄ mun-
do subtrahis. Et sicut vt in pallegato libro
dr ad hanc stellaz astrologi potissime respi-
ciūt. quia p eius sitū discernūtur termini ⁊
situs aliarū stellarū ⁊ celestium circulorum. sic
sancti qui sunt veri astologi celestia ꝯtem-
plātes potissime ad te recurrūt ⁊ attēdunt.
quia situs syderū. i. māsiones beatorum quas
habēt in celo. ⁊ termini celestiū circlorū. i.
perfectiones angelorum p te discernunt tanq̄
per ipsorum dñam ⁊ reginā. ⁊ p te etiaz tanq̄
per celi portā oēs qui saluātur introducun
tur. Itez sicut ista stella p gyrum arcturi sibi
ppinqui ab alijs stellis est distīcta. a. cuius
vicinitate polus articus est vocata. Arctu-
rus em̄ est currus septē stellarum que istā stel-
lam circūeunt faciētes ei quasi circulū ⁊ co
ronā. vt habetur in dicto li. de pprie.re. Sic
tu coronis omniū sanctorum qui in septem or
dinibus distinguūtur decoraris ⁊ corona-
ris. angelorum. s. patriarcharum. pphetarum. apo-
stolorum. martyrū. confessorum ⁊ virginū. Qua
re te debes in isto celo tibi valde cōdecenti
aliquātulū stare. maxime qz istud celum est
ornatū varietate stellarum. sicut tu decorata
es diuersitate ḋtutū. Rndit aūt btā virgo.
Celū hoc sicut ⁊ alij inferiores semp moue-
tur ⁊ instabile est. vn̄ Arist. in lib. de causis
elemētorum dicit. Celū istud inquietum est et
mobile naturaliter. cuius motus est reuo-
lubilis sup axem ⁊c. Ego autē in omnibus
requiē quesiui. ideo in hereditate dñi mo-
rabor Eccli.xxiiij. Quapropter ascēdere vo
lo superius. Peruenit ergo post hec ad ce-
lum crystallinū. de quo dicit magr̄ sniarum
in.ij.dist.xiiij. ɓm opinionē Bede. q factum
est ex aquis in modum crystalli solidatis.
Aquas enim sup celos collocatas scriptu-
re nobis autoritas insinuat. Nā Ge.j. dici
tur de deo. Diuisit aquas que erant sub fir
mamēto ab his que erāt supra firmamen-
tū. Firmamētū autē est celū stellatū. Nam
in eodez.c. dr. q fecit deus stellas. ⁊ posuit
eas in firmamēto celi. ⁊ dicit firmamentuz
quia est firmuz. i. solidum et incorruptibile
ac in perpetuū permanēs. vnde hac ratio-
ne octaua spera stellarum que continet sub
se alias septem speras planetarum voca-
tur firmamentum a deo in predicto. c. vbi
dicitur. Appellauitq₃ firmamentuz celū. Et
ita exponit Nicolaus de lyra. In hoc autē
celo quod est supra firmamentum siue octa
uam speram vel celum stellatum quod idē
est. inuitari potuit ad manendum beata vir
go talibus verbis. Istud celum est nature
subtilis ⁊ celestis: tu ḋo licz hactenus i ter
ra fueris. vitam tamē semp celibē actitasti.

Arcturus qd sit.

V Celum crystallinū qre sic dr

Maria hz pp̄etates celi crystallini

τ tante subtilitatis vt in te filius dei in con
ceptione intraret. τ in natiuitate sua extra
te exiret τ p te trāsiret nō apertis claustris
ꝟginalib⁹. sicut intrat τ exit solis radi⁹ per
crystallū. In isto etiā celo bñdicit deus. vñ
Dan. iij. canebāt tres pueri i fornace ignis
dicētes. Bñdicite aque oēs que super celos
sunt dño: laudate τ superexaltate eū in secu/
la. Tu ergo que semp deum bñdixisti. et per
oīa secula bñdicere intēdis. quare in h bñ/
dictiōis loco nō moraris? Cōsiderare etiā
debes q aq iste non sunt frigide fluxibiles
humide τ pōderose. sz diuina potētia sunt
ita leuigate τ subtiliate q i naturā celestē
sunt cōuerse. τ ideo permanēt fixe τ solide
perspicueq τ trāsparentes sicut alij celi. vt
dr in pdicto lib. de pprie. re. Tu vero nunq
habuisti frigiditatē alicuius peccati. Tu fui
sti sine fluxu vitioꝝ. tu nō frigida per negli/
gētiā vel tepiditatē. sed feruida p charita/
tē semp exstitisti. atq ponderositatē iniqta
tū vel cōcupiscentiarū nunq habuisti. de
quib⁹ inquit ps. xxxvij. Qm iniqtates mee
supgresse sunt caput meū. τ sicut onus gra/
ue grauate sunt sup me. Sz fuisti leuis ad
volandum in altū per ꝯtemplationē. Unde
de te sub nomine nubis dicitur. Esaie. xix.
Ecce dñs ascendet super nubem leuem τc.
Tu fuisti solida stabilisq in omni virtute.
In te quoq transparet omnis pfectio san/
ctoꝝ. Tuq fuisti perspicua per omnium bo
noꝝ morū exēplaritatē. Preterea sicut di/
citur in preallegato lib. de pprie. re. Celum
crystallinum a supiori celo. s. empyreo reci/
pit lumē ad lumiositatis plenitudinē quā
in inferius celum effluit τ effundit. Tu ꝟo
a celo diuine trinitatis tuā recipis clarita/
tem quā per orbem vniuersum diffundis.
Uñ tibi dicere possunt non solum mortales
hoies sed etiā sancti oēs cū ps. xxxv. In lu/
mine tuo videbimus lumē. In te enim ve/
lut in crystallo relucet splendor omnis san/
ctitatis. vñ Ambro. in li. de ꝟginib⁹ inquit
Sit vobis tanq in imagine descripta vir/
ginitas vitaq marie. a qua velut e speculo
refulget spēs castitatis τ forma ꝟtutis. hic
sumatis licet exēpla vbi tanq in exemplari
magisteria sunt expssa pbitatis τc. Et Hie/
ro. in epistola ad Chromaciū et Heliodorū
de te ait. In vigilijs inueniebat prior. in sa
piētia legis eruditior. in humilitate humi/
lior. in carminib⁹ Dauid prestātior. in cha/
ritate gratiosior. in puritate purior. et in

omni virtute perfectior. hec ille. Preterea
si teneatur opinio quorūdam astrologorū
que recitatur in pdicto libro de proprietati
bus rerum. s. q celum crystallinū supra fir/
mamentū est collocatū ad impetus firma/
menti moderationē. vel ad caloris genera/
ti ex eius velocissimo motu repressiones. vt
calor ille celestis ad tēperantiā duceretur.
ita q ex celi inflammatione mundus infe/
rior dispēdiū nō patiat. Hoc quoq tibi con
uenit que diuine vindicte impetū modera/
ris. τ iracūdie eius calorē tēperas ac repri/
mis atq ab inflāmatione τ exterminio in/
teruētu tuo mundū conseruas τ defendis
Et ideo sicut celū crystallinum est medium
inter celū empyreū τ stellatū. ita tu es me
diatrix dei τ hominū. O igitur sponsa illi⁹
qui mittit crystallum suam sicut buccellas.
ps cxlvij. permane aliquātulū in celo isto
crystallino. O intemerata mater xpi ante
cui⁹ sedē vidit beatus Johannes tanq ma
re vitreum simile crystallo Apoca. iiij. Cui
etiā ostendit idē filius tuus fluuiū aque vi
te simile crystallo Apocal. xxij. Postq ita
placet crystallus filio tuo. placeat et tibi
pauli super requiescere in eo. Nō enim frigi
dus vētus aquilo hic flauit. et gelauit cry/
stallus ab aqua Eccli. xliij. Sed celū istud
crystallinū fabricauit diuina sapiētia. Nec
in loco isto est aspectus quasi crystalli hor/
ribilis. de quo habet Ezech. j. Sed est pul/
chritudo niuei candoris. His autem dictis
rndit btā virgo illud Eccli. xxiiij. Ego in al/
tissimis habitaui. s. in mūdo per oim virtu
tū altitudinē. Et ideo nūc debeo eleuari ad
altissima paradisi palatia. Angeli ꝟo addi/
derūt. Non decet alibi collocari matrē q
vbi est eius fili⁹. quē altior locus tenet. Et
ideo ascēde altius o virgo gliosa. τ iā īgre
dere btā celi menia. Intrauit ergo bñdi/
cta dei mater celū empyreum. De quo dicit
Rabanus. τ Basilius in hexameron. Celū
empyreū est corp⁹ purū natura simplicissi/
mum, de corpulētia habēs minimū. qr sub
tilissimū est. τ primū mūdi firmamentū. qn
titate maximū. qualitate lucidū. figuratio
ne sphericū. locali situ supremū. qr a cētro re
motū. amplitudine spāuum τ corpoꝝ visibi
liū τ inuisibiliū cōtētiuū. dei summū habi/
taculū. licz eñ deus sit vbiq. tñ spāliter dr
esse in celo. qr ibi relucet potissime sue vir/
tutis opatio. Et ideo celū dr specialr sedes
dei. Esa. lxvj. Item dr thronus dei Mat. v.

Celum crystal/ linū tē/ perat ca lorē fir/ mamē/ ti.

Z Celum empy/ reū qd sit.

Et.c.si christus.de iureiurando.De quo celo inquit sanctus Bonauē.in.ij.disti.vj.in questionib⁹ circa litterā.ꝙ potest recte appellari palatiū.tum propter spaciositatē3.tum etiā propter amenitatē ⁊ claritatem. Est eñ clarissimū ⁊ splēdidissimū.De quo etiam ait Scotus in.iiij.di.xlix.ꝙ est lumine plenissimū.⁊ omni iocūditate gratiosū Cuius pulchritudinē admirās dauid inqt ps.lxxxiij.Quam dilecta tabernacula tua dñe virtu.cōcu.⁊ defi.aīa mea in atrijs domini.Et iterum ibidem dicit deo.Melior est dies vna ī atrijs tuis sup milia.De ipo etiam celo ait sanctus Bonauen.in.ij.dist. ij.articulo.iij.q.ij.ī corpore questionis.ꝙ est maximū mole.quia omnia alia corporalia continet. Et ideo Baruch.iij.dicit.O israel ꝙ̄ magna est domus dei.⁊ ingēs locus possessionis eius.magnus ⁊ nō habēs cōsummationem.Ei⁹ autem qualitates describūtur Apoca.xxi.vbi beat⁹ Johannes inquit.Ostendit mihi angel⁹ ciuitatē sanctam Hierusalē habētem claritatē dei.Et erat structura eius ex lapide iaspide.Ipsa v̄o ciuitas de auro mūdo.Fundamēta muri ciuitatis omni lapide precioso ornata.⁊ porte eius erāt ex margaritis.⁊ platee ciuitatis aurū mundū.Hec ciuitas nō eget sole neq3 luna vt luceāt in ea.q: nox non est illic.nā claritas dei illuminat illa3.⁊ lucerna ei⁹ est agn⁹.hec ibi.Qḋ quidē celū Frāciscus petrarcha in suis triūphis appellat suauissimū montē oīs iocūditatis.De quo btūs tobias loquēs dicebat sui li.c.xiij.Beat⁹ ero si fuerint reliquie seminis mei ad videndā claritatē hierlm.s.supne.Et sequitur.Porte Hiersl3 ex sapphyro ⁊ smaragdo ⁊ ex lapide p̄cioso oīs circūitus muri eius ⁊ p vicos eius cantabit̄ alla.In h̄ ergo admirabilissimo celo itroducta ipsa bñdicta virgine.q̄s enarrare valeat ineffabiles sonos diuersoꝝ instrumētoꝝ: q̄s melodias: quis cant⁹ dulcissimos angeloꝝ: q̄s apparatū indicibilē explicare sufficiat: quis laudes ⁊ grāꝝ actiōes ei ab oībus sctīs reddi

Qualitas celi empyrei.

das poterit cōtēplari: Uidere aūt mihi videor patriarchas inter se dicentes.Hec est illa bñdicta filia nr̄a q̄ de lūbis nostris venit.⁊ nos de omni maledicto eripuit.Prophetas v̄o cātātes ⁊ illā digito signātes ⁊ dicētes.Hec est illa de quā tam mira ⁊ stupēda pphetauim⁹.Martyres v̄o dicebāt. Hec est illa glīosa v̄go per quā animati sumus ⁊ ad preliū incitati.Cōfessores quoq3 ⁊ anachorite dicebāt.Iā iā veni btā.ia3 veni desiderata omnib⁹ nobis.Post quos p̄cedebat maxima ⁊ pulcherrima turba v̄ginū ī capitib⁹ florida serta habentiū.q̄ omnes bñdicte v̄gini reuerētiā faciētes dicebāt.Grās tibi innumerabiles referim⁹ sacratissima v̄go.que tuo exēplo nos de mūdi fetore ⁊ corruptione eduxisti.⁊ ad locū istū amenissimū peruenire fecisti.Tūc beatus Johānes baptista de ipsa bñdicta v̄gine ait omnib⁹ angelis ⁊ sanctis.Dñs in celo parauit sedē suā.⁊ regnū ei⁹ omnib⁹ dñabitur.ps.cij.Ista eñ est que ascēdit sup celū celi ad oriētē.ps.lxvij.Ad ipsam aūt virginē conuersus dixit.Aperuit tibi dñs thesaurū suū optimū celū Deut.xxviij.Uñ in veritate tibi dicere possu3 illud ps.lxxxviij Tui sunt celi:⁊ tua est terra.Te enim fecit deus dominā ⁊ imperatricem vniuersi orbis.Et ideo tu potes dicere illud Job.xli. Omnia que sub celo sūt mea sunt.In hoc ergo loco p̄mane o bñdicta v̄go.locus eñ est spaciosus ad manēdum Geñ.xxiiij.In optimo ergo ei⁹ loco fac habitationē Geñ. xlviij.Et ascende in locū habitationis glīe tue.ps.xxv.Et tūc dicere poteris cū eode3 ppheta ps.xxx.Statui in loco spacioso pedes meos.Tūc autē Dauid.i.xps.⁊ omēs filij israel.i.angeli.posuerūt arcā dñi in locum suū.ij.Reg.vj.⁊ salomon.i.xps. cum pplo dei.idest vniuersa curia celesti.ipsam arcam collocauit in tēplo.iij.Reg.viij.⁊.ij Paral.v.idest in celo empyreo in loco altissimo.Et tūc beata virgo filiū amplexata dixit.Inueni quē diligit aīa mea tenebo illum nec dimittā Cañ.iij.Dixit quoq3.Hec requies mea in seculū seculi:hic habitabo qsoniā elegi eam.ps.cxxxj.

Pars tertia huius sermonis que dicit̄ introductionis.

Eatā v̄ginē sup oēs celos debere ascēdere pphetatū fuit Esa. ij.vbi dī. Et erit in nouissimis dieb⁹ p̄parat⁹ mōs dom⁹ dñi in v̄tice mōtiū:⁊ eleuabit̄ sup celos.Nostra aūt trāslatio dicit sup colles.i. sup oēs btōꝝ ordines.In oīb⁹ ꝗ celis debuit itroduci bñdicta mr̄ dei ppt̄ singlaria p̄uilegia q̄ ipa habuit.Uñ dic q̄dā deuot⁹ theolog⁹.ꝙ ipa itroducta fuit in duodecim celis materialib⁹.Quoꝝ primū dr̄ aereum qḋ quidē ascēdit p virtutē humilitatis sin A

b

Qualiter Maria itroducta ē in xij.celos.

gulariter in eã renitẽtis plus q̃ in ceteris creaturis. Quia sicut hoc celũ est inferius ceteris. ita cor ipsius virginis humili9 omnibus sensit dum dixit angelo. Ecce ancilla dñi. Luce. j. Unñ dicit Ber. sup Missus est. q̃ cor virginis gl'iose i hoc v̄bo penetrauit centrum terre p humilitatẽ. ⁊ ideo meruit
B exaltari. Et hãc causam exaltationis sue assignauit ipa btã virgo Elizabeth dicens in suo cãtico Lu. j. quia respexit hũilitatẽ ancille sue ⁊c. Scdo ascẽdit celũ etherẽũ siue olympiũ. Licz aũt pbs faciat diferentiam inter istos celos. vt refert l. lib. de ppri. re. tñ pnũc possum9 p eodez accipere. Ether aũt grece dr splendor latine bm Ysid. in li. etymo. Et dr ether suprema regio aeris in qua est perpetu9 splendor ⁊ nũq̃ est obscuritas. q: vmbra terre nõ pòt illuc puenire: vt dr in pdicto lib. de pprie. re. Et figurat beatã virginẽ q̃ semper fuit splẽdida. ⁊ ad quã nunq̃ peruenit vmbra peccati. Unñ d ipa semp dici potuit illud Esa. xviij. Sicut
Maria lux meridiana clara est. Olympus autez, vt
olymp9 dr in preallegato lib. de pprie. re. est mons macedonie excelsus nimis. i. valde. ita vt sub illo nubes esse dicant. Unõ ait Uirgilius. Nubes excessit olymp9. Et ideo apellatur celũ. Tante em̃ est altitudinis q̃ oẽs excedit aeris turbines ⁊ passiões. Un pbi ibi ascendẽtes vt cursus ⁊ sit9 stellar̃ inspicerẽt. vt ibi possent viuere portabãt secum spongias aqua plenas. vt per atrac. ionem aque aerẽ redderent spissiorẽ ⁊ grossiorez. Est enim ibi aer summe puritatis. vt dicit magister histoãrũ. Et figurat beatissimã virginẽ que super oẽs mũdi turbines semper illesa permãsit. Et vt ait Anselm9. tãta puritate renituit q̃ sub deo neqt maior intelligi. istud aũt celũ etherẽũ siue olympiũ intrauit virtute fidelitatis. Sicut em̃ hoc celũ oẽs tenebras expellit. sic ipla singularius ceteris creaturis per suã excellentẽ fidem omnem heresim extinxit. Unde illi canit ecclesia. Gaude maria virgo cũctas hereses sola interemisti in vniuerso mundo. Nam cũ in passiõe dñi obscuritas infidelitatis intrasset corda omniũ discipulorum. ⁊ apostolor̃. ⁊ fides eor̃ extinxisset. lumẽ ⁊ claritas fidei in ipsa v̄gine sola remãsit. Et pp̃ter hoc oẽs cãdele accẽse in die parasceues in matutinis extinguũtur preter vnã.
C In tertio celo lune bñdicta virgo meruit exaltari per gr̃am sanctificatiõis. Quia sicut celum lune pp̃ter frigidã influentiã cõtemperat caliditatẽ inordinataz ignis ⁊ solis in hec inferiora. ita gratia sanctificationis sue neduz fomitẽ ⁊ ignẽ cõcupiscentie tẽperauit: sed etiam penit9 extinxit. Unñ super illa v̄ba Lu. j. Sp̃ũssanct9 superueniet in te. ⁊ virtus altissimi obũbrabit tibi. ait Aug. in lib. de cõcordia euam. q̃ illõ obũbrare fuit fomitem extirpare. Quartum celum mercurij introiuit per virtutem patiẽtie. quia sicut. s. diximus in parte pcedẽti: D
Sicut Mercurius dr dominari aquis. ita ipa p tolerantiã sup oẽs aquas tribulatio nũ illesa permanẽs, eis dominata fuit. Habuit em̃ v̄tutẽ patiẽtie in aduersis sup oẽs alios viatores. Qd patuit in martyrio anime ab ipsa tolerato tpe passiõis xpi. ei9 em̃ aĩam ptrãsiuit gladi9 doloris Lu. ij. Cũ ergo martyriũ anime ⁊ spũs sit nobili9 martyrio carnis. sequit ipsam bñdictã virginẽ sup oẽs meruisse exaltari supra hoc celũ p patiẽtie virtutem In quinto celo veneris E exaltata est p v̄tutẽ pietatis. q: sicut hoc celum est causatiuũ amicitie pp̃ter suã benignã influentiã. ita ipa v̄go gl'iosa post xp̃m maiores causauit amicitias q̃ oẽs mundi homines qui vnq̃ fuerũt vel erũt. quia pacificauit deũ ⁊ hoĩes. ⁊ amicitiã etiã cõtra hi fecit inter hoĩem ⁊ angelũ adeo q̃ in celo sunt cõiuncti simul. nõ solũ p amorẽ. sed etiã p habitationem. Amicitia aũt est vni9 ad alterũ coniũctio. vt no. in. l. si fuerit. ff. de re. du. Sextũ celũ solis ascẽdere pmeruit pp̃ter suã mirabilẽ sapientiaz. Sicut F em̃ p ipsi9 solis illũinationez. oĩa visibilia vident. ita bñdicta v̄go sua illuminata sapiẽtia oĩa itelligibilia intellexit. ⁊ luce clarius cognouit. Unñ in ei9 psona exponi pñt illa verba que pdixit Dauid ps. cxxxviij. Et oĩa mea cognoscet nimis. Et nos illi dicere possumus illud qd in eodez ps. dicit. Ecz Tu cognouisti omnia nouissima ⁊ antiqua In septimo celo martis p virtutẽ fortitudinis meruit exaltari. Quia sicut h celũ vt prediximus in pte pcedẽti ad actũ fortitudinis est iductiuũ. Sic ipa bñdicta v̄go nos G ad fortitudinẽ inducit dicẽs nobis illõ qd canit ecclesia in festo aplor̃. Estote fortes in bello. ⁊ pugnate cũ antiquo serpente ⁊c. De eius autem fortitudine dicit Salomõ Prouer. vlt. Mulierẽ fortẽ quis inueniet? quasi di. nullã similẽ ei inuenire poterim9. Super octauo celo iouis exaltari pmeruit H

ruit ppter vtutē tēperantie. Quia sicut iu piter est in qualitate temperatissimus. ita dñi mater fuit modestissima et temperatissi ma in suis sensib⁹. Seruauit nāq3 modesti am nō solū i interiorib⁹ sensib⁹: sed etiam in exteriorib⁹. iuxta illō Phil. iiij. Modestia vestra nota sit omnib⁹ hominibus Nonum celum saturni ascēdit p virtutes pauptatis Quia sicut saturnus dr maliuolus omnib⁹ istis inferiorib⁹. sic ipa p vtutes pauptatis hec oia inferiora cōtempsit. Uñ de mundo ipsa dicere potuit illud Judith. ix. Cōtēnā illū et virtutē ei⁹. Decimū celū stellaꝝ ascen dit p vtutē sue mie. Sicut enim hoc celum hȝ influentiā generalem ad hec inferiora. sic ipsa post deū gñaliter influit tam iustis ꝙ peccatorib⁹ salutis remedia. Uñ ps. xxxij. inquit. Misericordia dñi plena est terra. Que quidē terra est illa de qua idem pphe ta dixit deo ps. lxxxiiij. Bñdixisti dñe terram tuā.
I Undecimū celū. s. crystallinum virgo bñdicta introiuit p virtutem perseuerātie. Sicut em̄ predictū celum licȝ sit de aq̄s for matū que de sui natura sunt fluxibiles. ta men vt in pcedenti parte diximus. nō fluit sed solidum permanet. Jta bñdicta virgo licȝ p creata sit de iudeis q̄ erant fluxibiles p pctm̄. tñ ipsa nunꝙ fluxit. sed cōtinue in dei grā stabilis et firma pseuerauit. et in om nibus virtutib⁹ solida pmāsit. Uñ de ea di ci pōt illud Eccli. l. Quasi vas auri solidum
K ornatū omni lapide precioso. Duodecimū celū. s. empyreū ascēdit vtute sue glificatio nis. Sicut em̄ hoc celū est magis glosum omnibus aliis celis. iuxta illud ps. lxxxvi. Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei. Jta beatissima dei mater gloriosior est omnib⁹ sanctis. et ideo debuit in loco gloriosiori exal tari. et ibi sup oēs beatos collocari. De qua glorificatione predixit deus Esa. lx. dicens. Domū maiestatis mee glorificabo.

Pars quarta huius sermonis que dicit transgressionis.

L Scēdēs btā vgo ad pparatū sibi a filio habitaculū visita uit māsiōes oim btoꝝ. vt q̄dā a deuot⁹ pdicator ꝯtēplat. de q̄ bus inqt saluator Joh. xiiij. Jn domo pris mei māsiones multe sunt. Et prio visitauit decimū choꝝ. n q̄ vt inqt sctūs Bona. in. ij. sen. di. ix. sūt Chor⁹ pueri post baptismū statim decedētes et alij pueroꝝ q̄ nō fuerūt tāti meriti vt mererent puenis re ad ordines angeloꝝ. sȝ solūmodo salua ti sunt merito passionis xpi. Jsti aūt beati rogauerūt beatissimā vginē vt i eoꝝ socie tate moraretur. Cui ipa rndit. Quasi balsa mū non mixtū odor meus Eccli. xxiiij. i. ego fui impermixta et intacta ab oi fetore pcti. Uos aūt oēs corrupti fuistis pctō saltē ori ginali. Et ideo vobiscū nō remaneo. sed iū vos cōtinue glorie mee fulgoribus illustra bo. Uisitauit quoqȝ virginū ordiē. que oēs Chor⁹ vginum genib⁹ flexis obsecrarūt eā vt in earū socie tate remaneret dicētes. Tu fuisti magistra nostra. dña nostra. et mater ac abbatissa no stra. ordinemqȝ nostrū instituisti ordinasti. tenuisti et consecrasti. Decet aūt magistram morari cū discipulis. dñam cum ancillis. ab batissam cū subditis. ac matrem cū filiabus suis. et eo maxime. q: tu in te habuisti tres excellētias. s. puritatē in mēte. virginitatem in carne. et claritatē in cōuersatione, de qui bus dr Sap. iiij. O ꝙ pulchra est casta ge neratio cū claritate. Nos aūt quātū nobis possibile fuit tibi similes fuimus. Cū ergo similitudo sit causa dilectionis ꝯiunctionis et associationis. Eccli. xiij. et. viij. eth. Jdeo in nostro debes cōsortio pmanere. Respō dit autē bñdicta vgo. Omnes vos aliquo modo pdidistis puritatē vestrā saltē p pec catū veniale. Quia de vobis illud Prouer. xxiiij. verificatū est. s. septies i die cadit iu stus et resurgit. Et illud. iij. Reg. viij. Non est homo qui nō peccet. Ego autē quasi li banus nō incisus euaporaui habitationem meā Ecclesiastici. xxiiij. Puritas enim mea nullo vnꝙ vel minimo peccato fuit incisa vel deprauata. Quapropter vobiscū rema nere non debeo. Sed tñ faciam vos a filio meō coronari. cui canit ecclesia. Jesu coro na virginū. Jtem decorabo vos sequela fi lij mei. cui iterum canitur. Qui pascis inter lilia sept⁹ choreis virginū. Et rursum. Quo cūqȝ pergis virgines sequūtur. atqȝ laudi M bus post te canētes cursitāt. hymnosqȝ dul Chor⁹ ces personant. Uisitauit insuper cōfesso ꝯfessoꝝ res et anachoritas. Qui dixerūt ei. Utinam tibi placeret o domina gliosa habitare cum seruis tuis. que deum corde. ore et opere cō fessa fuisti sicut et nos ad tui imitationem cōfessi fuimus. seruātes consilium archan geli Raphaelis dicentis Tob. xij. Confite mini et scilicȝ deo. quia fecit vobiscum mi sericordiam. Opera enim dei reuelare et con fiteri honorificū est. Respōdit beata vgo.

Cōfitebor dn̄o nimis in ore meo et in medio multoꝝ laudabo eum. ps. cviij. Veruntamen vobiscū non permanebo. q2 sicut cedrus exaltata sum in libano Eccli. xxiiij. i. sicut cedrus libani est alta super omnes arbores. ita ego exaltari debeo super omnes ꝯfessores. vbi perpetuā de vobis memoriā ego ꝛ filius meus coram patre eterno faciemus. Ipse em̄ ait Mat. x. Omnis qui confitebit me corā hominib9. cōfitebor ꝛ ego eū coram patre meo qui in celis est. Postea

N Chorꝯ martyrum.

vo visitauit martyres qui ipām sibi inuitauerūt ad secum permanēdū dicētes. Tu in mūdo diuersis afflictionibus vexata fuisti. vn̄ Thren. ij. tibi dr. Magna est velut mare cōtritio tua. In hoc autē dolore inexplicabili decorata fuisti cōstantia inestimabili. Nos vo tui exēplo multas patienter tolerauimus passiones. Vn̄ de nobis canit ecclesia. Oīs sancti quāta passi sunt tormenta ꝛc. Et ideo sicut tibi fuimus socij passionū debemus etiā esse ꝯsolationū. c. j. de sepul. Respōdit autem beata virgo. Vos fuistis martyres. ego autē plus q̄ martyr p passionem filij mei. In qua meaꝫ ipsius animam pertransiuit gladius. vt mihi pdixit sanctꝯ Symeon Luce. ij. Qn̄ em̄ latus filij mei lancea pforauit aīa eius in suo corpe non erat aīa vo mea in meo corpe erat quā ipsa lancea pforabat. Dissecabatq3 caro mea vidēs carnē vnigēiti mei laniari. Dissecabaturq3 aūt aīa mea videns animā eius tam grauiter contristari. Dissecabatur quoq3 spiritus meus videns diuinitateꝫ ipsius tam ignominiose tractari. Quia ergo anima est dignior corpore. c. cum infirmitas. de peni. et re. Et. c. sedulo. xxxviij. di. Ideo martyrium anime qd̄ est dignꝯ martyrio corporis meretur altius exaltari. Et ppter h̄ ego quasi palma exaltata suꝫ i cades Eccli. xxiiij. Per palmā autē victoria intelligitur. Cades vo interptatur sancta. per quā vos estis significati. qui estis sancti. idest sanguie tincti. Licꝫ aūt in vestro choro non morabor vos tn̄ mirū in modum cōsolabor. Nā sicut meꝯ filius est rex vester. cui canit ecclesia. Rex gliose martyrū. Ita ego ero vestra regina

O Chorꝯ aploꝝ.

Visitauit quoq3 māsiones apostolorum. in quibus licꝫ apostoli tūc nō essent. tamen si ibi fuissent inuitata esset. vel si forte tunc aliquis eoꝝ ibi erat. potuit eaꝫ suo nomine ꝛ alioꝝ omniū sic ad ibi manendum exhortari. De vobis o virgo intemerata dicitur. q sumus sal terre. lux mundi. lucerna ardens. ꝛ ciuitas supra montē posita. Tu autem tanq̄ optimum sal terre q̄ plurimos a pctī putredine pseruasti. ꝛ insipidū mundū cōdiuisti. ac tanq̄ fulgentissima lux mūdi ad dei cognitionē illuminasti. ꝛ mundū tenebrosum illustrasti. ac tanq̄ lucerna ardētissima ad dei amorē multos inflammasti. ꝛ mūdum frigidum charitatis igne accendisti. Et tanq̄ ciuitas supra montē posita viscera ꝛ sinum misericordie tue oībus aperuisti. Cum sis ergo apostolorum magistra ꝛ gubernatrix. debes in eorum collegio demorari. Respondit beata virgo. Non relinquam vos orphanos. sed continue videbo vos. ꝛ gaudebit cor vestrū. Ego em̄ sum tanq̄ plātatio rose in hiericho Ecclesiastici. xxiiij. Hiericho nāq3 iterpretatur luna et significat ecclesiam. idest apostoloꝝ cōgregationē qui ipsam ecclesiam plantauerunt. Quilibet autē vestrum o apostoli fuit vna rosa p aliquā specialē gratiaꝫ qua redoluit Ego vo fui tanq̄ plātatio rose. quia in me fuerunt vniuersaliter omnes gratie que in vobis fuerunt singulares. Vos ergo estis rose coram deo redolentes. ego vo dum plātatio rose que inter vos non loci situatione ꝛ mansione. sed per gratias quas habetis familiariter maneo. Nam maneo cum Petro p diuinitatis et hūanitatis filij mei cognitionē. Quia ipe dixit ei vt habet Mat. xvj. Tu es christus filius dei viui. Cū Paulo per altam contemplationem. qui ait ad Ephe. iij. Nostra autem ꝯuersatio in celis est. Cum Andrea p precordialē ad crucem deuotionē. qui cū deberet ꝛ ipe in cruce poni. salutauit deuote ipām crucē dicēs. Salue crux pciosa. que in corpore xpi dedicata es. et ex mēbris eius tanq̄ margaritis ornata. Suscipe discipulū eius qui pependit in te magister meus xps. Cū Jacobo auteꝫ sum p vitioꝝ euitationē. Cū Johāne per virginitatis cōseruationē. virgo enim electꝯ a domino. virgo in euum permansit vt canit ecclesia. Cum Thoma per fortiū operū aggressionē. Ipe enim dixit alijs aplis Joh. xj. Eamus ꝛ nos ꝛ moriamur cum eo. Cum Jacobo alphei. sum per singularē in vtero sanctificationē. Cum Philippo per specialem cum filio meo familiaritatem. sicut patet Johānis. vj. ꝛ. xij. c. Cum Bartholomeo per feruentem orationē. vnde vt in eius legēda habetur clamabāt demones dicentes

Bartholomee incendunt nos orones tue. Cũ mattheo p terrenoꝝ despectionem. Cuꝫ simone p mandatorum dei promptã execu/tionem. Et cũ thadeo p mundiciã et puri/tatem. nam in historia eccliastica vocatur corculus. i. cordis cultor. Uisitauit post modũ chorũ pphetarũ. qui eã rogauerũt vt secũ manere dignaretur. dixeruntqꝫ. Tu habuisti spm̃ pphetică sicut ꝛ nos. qre er/go non erit etiã cõis habitatio. Pares em̃ cũ parib⁹ veteri puerbio facile cõgregant vt inqt Terentius. Rñdit btã virgo. Aliq ex vobis pphetauerũt de pteritis. alij vero de presentibus occultis vel longinqs. alij aũt ꝛ cõiter oẽs de futuris. Ego aũt pphe/taui de preteritis pñtib⁹ ꝛ futuris. Et sic in syõ firmata sum ꝛ i ciuitate sanctificata siir requieui. ꝛ i hierlm ptãs mea. Eccli. xxiiij. Syon qppe speculatio iterpretat. ꝛ signifi/cat visionẽ pphetică. in qua ego super oẽs eleuata sum. Unde etiã dicere possuꝫ illud quod in eodẽ. c. habet. scꝫ et quasi cypssus in mõte syõ. Per cypssum nãqꝫ cuius folia vt dicit Platearius sunt medicinalia. signi/ficat spũs pphetie. Uerba em̃ pphetaruꝫ fuerũt aïab⁹ valde salutifera ꝛ medicinalia Quia igit reqeuit in me spũs multiplex p/phetarũ. multiplici debeo sup oẽs pphas glia sublimari. De me em̃ verificatũ est illõ ij. Pet. j. Habetis firmiorẽ pphetică smo/nem. Et illud Eccli. xlvj. Exaltauit vocem illius i pphetia. Non tñ vos desolatos re/linquã. Fili⁹ em̃ meus vult reddere merce/dem suis suis pphetis Apoc. xj. Un̄ nunc totalit cõplebitur desideriũ vestrũ. de quo scriptũ est Matth. xiij. ꝛ Lu. x. Multi pro/phete voluerũt videre. s. dñm iesum in car/ne ꝛ nõ viderũt. Nã nõ solũ eũ nũc videtis regẽ vestrũ gloriosum. sꝫ etiaꝫ me reginam vestrã i eternũ videre poteritis sup omnia sydera incõparabiliter renitentem. Uisitra/uit postremo choꝝ patriarchaꝝ. q ei dixert Tu es filia nr̃a. tu es os et caro nostra. tu fuisti bacul⁹ ꝛ vga senectutis nr̃e Ergo tãq̃ filia debes pr̃es tuos tua presentia honora/re. tanq̃ caro nr̃a debes tua pñtia nos fo/uere. tanq̃ vga nostra debes tua pñtia no/bis cõsolationem impendere. Dauid aũt q appellat patriarcha Actuũ. ij. subiũxit di/cẽs. Fac vt adimpleat pphia quam ego p/genitor tuus posui ps. xxij. dicens. Uirga tua baculus tuus ipsa me consolata sunt Respõdit aũt beata vgo. Ego quasi oliua speciosa in campis. Eccli. xxiiij. Solus em̃ deus dicit esse ipa oliua. per quam figurat misericordia quia ipse deus est ipsa mise/ricordia. Uos vo habuistis oleum miseri/cordie: cuius operibus dediti fuistis. Ego aũt fui sicut oliua. q: misereri est mihi qsi conuersum in naturã. Sum etiaꝫ q̃si oliua speciosa ꝛ formosa atqꝫ pulcherrima in ra/mis. folijs. ꝛ fructu. quia mĩiam habui i corde exhibẽdo materne cõpassionis affe/ctum. ꝛ in ore pro salute mundi apud deuꝫ aduocando ꝛ intercedẽdo. ac in ope confe/rendo miserationis auxiliũm vniuersaliter oib⁹ et vbiqꝫ: ꝛ in om̃i necessitate atqꝫ om/nibus tẽporibus: Item vos saluandorum numerũ carnaliter auxistis ex filiorum ve/stroꝝ ppagatione. Ego autem quasi vitis fructificaui suauitatem odoris Eccli. xxiiij. Illum em̃ fructũ ptulit sine quo nullus po/test saluari. et qui orbẽ vniuersum salutari odore repleuit. Unde dicere possum illud qd in pallegato caplo cõtinet. s. Ego quasi terrebinthus expandi ramos meos. Uestre em̃ generationes ꝛ vestre nuptie repleue/rũt terrã. Mea aũt virginitas repleuit pa/radisum. c. nuptie. xxxij. q. j. Et ideo debeo i altiori loco sublimari. ꝛ maioris ac digni/oris fructus mercedẽ excellentiorẽ. et copio/sius reportare. Non em̃ de me dictũ fuit florem reportare. Non em̃ de me dictũ fuit illud Tob. vj. In copulatione sanctoruꝫ pa/triarcharum admitteris. Sed in persona mea prenunciauit sapiẽs Ecclesiastici. xxiiij. dicẽs. In habitatione sancta corã ipo mini/straui. Non tamen vos desero patres neqꝫ derelinquo. licꝫ maiora mihi ↄferant in ce/lesti regno pmia. Ego em̃ omnibus sine in/uidia cõmunico. Sap. vij. Unde de vobis dicit. j. ad Corinth. x. Patres nostri omnes sub nube fuerunt. Et illud Mat. xvij. etiaꝫ de vobis dici põt. Ecce nubes lucida obum/brauit eos. Ego nanqꝫ sicut nubes roris in die messis Esaie. xviij. communicabo vobis consolationes meas. et obumbrabo vos ra/dijs glorie mee. Ita q verificabit de vobis illud Exodi. xiij. Non defuit eis columna nubis per diem. qui erit ppetuus. Et illud Exodi. xxiiij. Operuit nubes montẽ. Et illud eiusdẽ lib. xl. ꝛ Nume. xvj. Operuit nubes tabernaculũ. i. chorum patriarcharum. Et illud Exodi. xvj. Gloria dñi apparuit in nu/be. Nunc ergo ascendente me supra vos ve/rificabit illud Nume. x. Eleuata est nubes De tabernaculo. Possumus quoqꝫ deuote

P Chor⁹ pphaꝝ

Q Chor⁹ patriarcharuꝫ.

R

meditari q ipa benignissima virgo visitauit omnes beatorum spirituum ordines. eosque trascendit. licet ab eis vt ibi moraref inuitata fuerit. De quib9 angelicis ordinibus inqt Rabanus in lib. de mysterio crucis. Nouem sunt ordines angelorum vt scripture sancte nobis commedat autoritas. Hoc est angeli. archangeli principatus. potestates. virtutes. dnationes. throni. cherubin et seraphin. Cum ergo primu ordine angelorum ingressa fuisset dixerut ei. Tu nosti o virgo benedicta q officiu angelicu est custodire hoiem. iuxta illud ps. xc. Angelis suis deus madauit de te. vt custodiat te in omnibus vijs tuis. Sicut em tyroni euti ad belum de bono pvideF magistro. qui sciat omnia ad bellu necessaria illi ostedere. videlicet q ex parte hostem aggredi debeat. ictusque cauere. Sic misericors deus humana fragilitatem cognosces esse in expertam et ineptam ad bellandu et resistendu fraudulento hosti infernali ne in aliquo ab ipso sathana decipiatur et per fraudulentia vincaF dedit vnicuique homini vnu ex nob. angelis suis fidelibus tanque magistru expertu sciete omnia necessaria pro humana salute. sicut dicunt theologi in. ij. distinc. xj. Item sicut ambulanti per via no tutam sed periculis plenam danF custodes et ductores. ita cuilibet homini q diu est viator deputaF vnus ex nobis. ne fallatur ab illis malignis ac supbis spiritib9. de qb9 inqt ps. cxl. In via hac q ambulaba absconderunt superbi laqueum mihi. Unde et Aristo. in lib. de secretis secretorum ad alexandrum ait. Nescis q teste Hermogene egregio doctore duo sunt spiritus qui te custodiunt. quorum vnus stat ad dexteram. et alius ad sinistram custodietes et scientes opera tua. et referentes factori tuo quicqd feceris. hoc solu in veritate debet o Alexander te retrahere ab omni inhonesto opere. hec ille. Per quos angelos itelligit vnum ex nobis qui stat ad dextera. et alium angelu sathane qui stat ad sinistram. vel qr erat pilatus duos habebat bonos angelos custodes sm quosdam. Nos ergo angeli dei custodimus hoiem multipliciter. s. remouendo ab eo peccatu preteritu. increpado eum vt ab eo recedat. Unde vt habetur Judicu. ij. cum angelus increpasset filios israel ipsi eleuauerunt voces cum fletu. Ite eripiedo a peccato presenti. vt patet in eductione Loth et vxoris eius de sodomis. i. de peccati consuetudine Genes. xix. Item impediedo peccatu futuru. vt patet Numeri. xxij. de balaam qui ad maledicendum pplo israel pergens. ab angelo impedit9 est. Unde Ber. inquit. Quotiens grauissima cernitur surgere tentatio et tribulatio vehemens imminere. inuoca angelu custodem tuum. directorem tuu. adiutorem tuum in omnib9 opportunitatib9 tuis. i tribulatione em no dormitat. sed quadoque ad tepus dissimulat. Nos quoque o bona domina ptegimus hominem. et in bono gratie studem9 illu conseruare multipliciter. s. omne impedimentu ad bonu remouedo. Unde Exodi. xij. angelus pcussit priogenita egypti. vt ppter h pharao dimitteret populu dei sacrificare in deserto. et no suffocare eum sicut prius faciebat. Item a pigritia excitando. Unde Zacharias iquit sui lib. c. iiij. Angelus dni excitauit me quasi hoiem q excitaF a somno. Item in viam penitetie ducedo et reducendo. Unde vt patet Tob. v. angelus domini Tobiam duxit in itinere suo. et etiam reduxit incolume. Nos etia iustificatione hominis procuramus multipliciter. Primo mouendo ad cotritione. quod in figura patet Tob. xi. vbi ad documentu angeli de felle per quod intelligiF contritio. liniti sunt oculi. scz cordis Tobie ceci. Scdo purgando labia ad confessionem. Unde Esa. vi. Labia Esaie purganF calculo ignito. Tertio gaudedo ad satisfactiones. iux illud Luce. xv. Gaudiu est angelis dei sup vno peccatore penitentia agete. Nos etiam defendim9 hoiem multipliciter. Primo potestate demonis refrenado. Unde Tobi. viij. Angel9 religauit demonem in deserto superiori. Et Apocalyps. xx. Angelus ligauit demonem et misit eu in abyssum. Scdo pupiscentias ipsius hois debilitando. Unde Gen. xxxij. Angelus tetigit neruum femoris Jacob et emarcuit. Tertio memoriam passionis xpi humanis mentib9 imprimendo. Unde angelo dictum fuit Ezechel. ix. Signa thau super frontes viroru gementium et dolentium. Defendimus insuper homine ab inimicis. Unde Apocalyps. vij. dixit angelus Nolite nocere terre et mari neque arboribus Terra em sut pueri nouiter de terra nati. Mare sunt adolescentes et iuuenes velut mare feruidi et instabiles p cocupiscentias Arbores sunt senes in vita prolungati. De quibus omnib9 inquit ps. xxxiij. Immittit

Officiu agelorum

Qualr ageli custodiat hoiem.

Angeli pcurat iustificatoes hois.

Angeli ꝯsolan- tur ho- mines.

angelus dñi in circuitu timentiũ eũ. ⁊ eri-
piet eos. Nos quoq₃ ꝯsolamur hominem
primo ꝟbis. Unde zacharias inq̄t sui li. c.
i. Angelus loq̄baẜ in me ꝟba ꝯsolatoria et
bona. Scḋo corroborando et fortificando.
Unde Tob. v inquit angelus. forti animo
esto ⁊c. Et Dañ. x. dixit angelus danieli qui
corruerat in terrã. noli timere. pax tibi. con-
fortare ⁊ esto robust⁹. Tertio spem dando.
Unde suo angelo pōt quilibet homo dicere
illud Hieremie. xvij. Spes mea tu in die
afflictionis. Quarto refrigerando. Unde
Dañ. iij. dr̄. ꝙ angelus dñi descendit cũ tri
bus pueris in fornacẽ ⁊ excussit flammam
ignis de fornace ⁊ fecit mediũ fornacis q̄si
ventũ roris flantẽ. ⁊ non tetigit eos omino
ignis neq₃ ꝯtristauit. nec quicq̄ molestie
intulit eis. Nos etiã o gloriosa dña adsu-
mus homini ad p̄sentãdũ ei⁹ vota in ꝯspe-
ctu altissimi. Unde Bern. inq̄t super Can.

Angeli hoĩs vota p̄sentant.

Discurrit angel⁹ medi⁹ inter dilectũ ⁊ dile-
ctam vota offerẽs ⁊ referẽs dona ⁊c. Item
p̄sentam⁹ orões hoĩs corã deo. Un̄ Tob.
xij. dixit angelus. Qñ orabas cum lachry-
mis ego obtuli orões tuã dño. Allegamus
insup corã deo ꝓ ipo homine. Unde Job
xiij. dr̄. Si fuerit pro eo angelus loquens
miserebitur eius. Et Zach. j. r̄ndit angelus
dño dī. Dñe exercituũ vsq₃ quo tu nõ mise-
reberis hierl'm ⁊ vrbium iuda quib⁹ iratus
es? Item annũciam⁹ ei sñias ⁊ voluntatem
dei. Unde Dañ. ix. dixit angelus Danieli.
Ego veni vt nũciarẽ tibi. q̄r vir desideriorũ
tu es. Reuelam⁹ q₃ hoĩ saluatiõem aĩe sue.
Unde angel⁹ dixit Esa. lv. In leticia egre-
diemini. ⁊ in pace deducemini ⁊c. Item a p
iculis hominem p̄seruamus. Unde Judith
xiij. dixit ipsa iudith. Uiuit dñs q̄r custodi-
uit me angelus ei⁹. et hinc eũtẽ ⁊ ibi cõmo
rantẽ. ⁊ inde reuertẽtẽ. Et Geñ. xxxij. Cum
iacob valde timeret esau angelos sibi ob-
uios habuit ipm adiuuare paratos. vñ ait
Castra dei sunt hec. Itẽ nos p̄param⁹ hoĩ.
viã que ducit ad vitam. Unde Malach. iij
inq̄t deus. Ecce ego mitto angelũ meũ qui
p̄parabit viã ante faciẽ tuã. Ipm q₃ hoiem
per viã p̄paratã in celũ deducimus. Unde
Exo. xxiij. dixit deus. Ecce ego mittã ange-
lũ meum q̄ custodiat te in via. ⁊ inducat in
terrã quã p̄misi p̄ribus tuis. Et Luca. xvi.
dicit. Factũ est vt moreref lazar⁹. ⁊ portare
tur ab angelis in sinũ abrae. Que oĩa cum
in o b̄ndicta ꝟgo exhibeas homini, debeo
in hoc angelico collegio remanere q̄ nostro
fungeris officio. R̄ndit btã virgo. Officiũ
vestrũ est regl'ariter circa singulares perso-
nas. Nam vn⁹ angelus vnũ hominẽ custo
dit, ⁊ aliũ angelũ custodientẽ habet vir. et
alium mulier. Un̄ sup illud Matth. xviij.
Angeli eorũ semp vidẽt faciẽ patris. dicit
glo. Hiero. Magna est dignitas animarũ
vt habeat vnaq̄q₃ ab exordio sue creationis
angelũ ad sui custodiã deputatũ. Ego ꝟo
nõ tm̄ vnũ virum vel mulierẽ. s₃ oẽs mũdi
hoĩes custodio ꝓtego ⁊ cõseruo. Un̄ Ber.
inq̄t. Maria omnib⁹ sinũ misericordie sue
aparuit vt de plenitudĩe ei⁹ capiãt vniuersi
⁊c. Quapropter sum figurata per gallinam
que pullos suos custodit sub alis suis. vt
dr̄ Mat. xxiij. Quia ergo officium vestrum
supergredior. iõ supra vos debeo eleuari.
Tunc aũt oẽs angeli decantauerunt ei illõ
ps. xliiij. Specie tua et pulchritudine tua
intẽde ꝓspere ꝓcede ⁊ regna. Ascendit g̃
ad scḋm ordinẽ spũum beatoꝝ qui sil'r eam

S Officiũ archangelorũ

inuitauerũt dicẽtes. Nostrũ officiũ est cu-
stodire multitudinẽ gentiũ ⁊ ciuitatem vel
ꝓuinciã. Un̄ Esa. lxij. dixit dñs. Sup mu-
ros tuos hierl'z cõstitui custodes. vbi glo.
inq̄t. i. archãgelos. Respõdit beata virgo.
Ego nõ tm̄ vnã ciuitatẽ seu gentem vel ꝓ
uinciã custodio: sed vniuersum orbẽ ⁊ oẽs
ꝓuincias ciuitates ⁊ gentes. Unde. Bern
inq̄t de me. Ipa preclara stella suis radijs
totũ illuminat mũdũ ⁊c. Et iõ sup archan-
gelos debeo sublimari. Tũc illi decãtauerũt
ei. Felix nãq₃ es sacra virgo maria ⁊ omni

T Officiũ p̄ncipatuum.

laude dignissima. ⁊ iõ sup nos ascende. q̄a
maiori glĩa digna es. Cũ igiẜ ascendisset
ad ordinẽ principatuũ. ab eis q₃ inuitata
fuit vt ibi moraref. q̄r sicut ipsi facit offm
eoꝝ est custodire p̄ncipes ⁊ preesse regnis.
vñ appellanẜ p̄ncipat⁹ eo ꝙ p̄ncipib⁹ p̄sint
vel q̄r eos custodiãt. R̄ndit aũt beata ꝟgo
Ego nõ solũ p̄ncipib⁹ terrenis p̄fui: s₃ etiã
p̄ncipi celesti. ⁊ d̄ eo curã ⁊ custodiã habui
q̄ vt dr̄ Apoca. xix. Est rex regũ ⁊ dñs dñan-
tiũ. Item in oĩ pp'lo ⁊ in omni gente p̄ma
tũ tenui Eccl'i. xxiiij. Et iõ officiũ vr̄m exces
si. ⁊ alti⁹ mereor eleuari. Tũc principatus
ei cecinerũt. Speciosa facta es ⁊ suauis in
delitijs tuis scã dei genitrix. Et ideo ascen
de superius. q̄r nostrã excedis pulchritudi-
nem. Peruenit ergo ad ordinẽ potestatum

V Officiũ p̄tãtũ.

a q̄b⁹ ẽt inuitata fuit vt cũ eis p̄maneret. q̄r
officiũ eoꝝ est arcere potentiã demonum.

Un Isid. in li. etym. ait. Potestates sunt q aduersis potestatib9 pncipanf. 7 sua potestate refrenāt neqtiā spūūz malignoz. ne plusq̄ pmittunf a deo exercere audeāt ne quitiā suā. vel hūanis sensib9 iherere. Ipsa aūt Cañ. vj. appellaf terribilis vt castrorūz acies ordinata. Rñdit. b. vgo. Ego nō solū demonib9 in aere habitātibus vel in terra dominor. sed etiam ꝯ oēs infernales demones imperiū ptātis mee exerceo. Un dicere possuz illud Eccli. xxiiij. Oim sublimium et excelsoz colla ppria vtute calcaui. 7 profundū inferni penetraui. Et hoīes a me a demonib9 liberati. dicere mihi possunt illō Judith. xiij. Benedict9 de9 q̄ p te ad nichilū redegit inimicos nr̄os. Tūc ptātes dixerūt ei. Scriptū est. Oīs aīa ptātib9 sublimioribus subdita sit. ad Roma. xiij. xj. q. ij. ca. magnū. 7 xxiij. q. v. c. pdest. 7. q. viij. i pn. 7 de cens. c. oīs anima. Et ideo tibi subiecti erimus. Quapropter ascēde supra nr̄az regionē. quia maiorē nobis habes ptātez.

X Officium virtutum. Ascendit ergo choz virtutū. a q̄bus siłr ad secum manendum fuit inuitata. quia ipsa multa fecit 7 cōtinue facit miracula. quod ptinet ad officiū vtutū. Unde Bern. in lib. de ꝯsideratione ait. Uirtutes sunt quaruz motu vel ope signa 7 pdigia fiūt. Sed btā vgo rñdit eis di. Ego officiū istud excellentius oīb9 vobis habui. Quia nunq̄ de9 fecit ad alicui9 vestrū instantiam illō stupendissimū miraculū qō ad instantiam meam fecit. s. q̄ vna creatura respectu eiusdē eēt mr̄ 7 filia. 7 q̄ in partu 7 post partū remaneret virgo incorrupta. 7 q̄ creatorē generaret creatura. 7 q̄ minor contineret in se maiorē. qō fuit oīm nouitatū nouissimuz iuxta illud Hierem. xxxj. Nouū faciet dñs super terrā femina circūdabit viruz. Quia ergo in vtero meo deus fecit miraculū miraculoz in cui9 cōparatione miracula vr̄a sunt minima. iō maiori debeo collocari in gl'ia. Tunc virtutes oēs dixerunt ei. Scit oīs ppl's mulierez te esse vtutis. Ruth. iij. 7 q̄ in manu tua virtus 7 potētia. j. Paralip. xxix. Te igif laudat oīs virt9 celorum. 7 tibi est gloria in secula seculoz amen. ij. Paral. vlti.

Y Officium dominationum. Ascendit ergo ad ordinē dñationū. a q̄bus etiam inuitata fuit vt cū eis maneret. Quia officiū ipoz est. vt ait Isid. vij. etym. alijs inferiorib9 angelis ꝯsidere 7 eis pcipe ac eos mittere. Un Zach. ij. dr̄. q̄ vnus angelus precepit alteri di. Curre cito ad puerū istū 7c. De quo btūs Grego. inquit. Quādiu mūdus durat angeli angelis 7 demones demonib9 presunt. Ipsa xo benedicta virgo mittit angelos vbicunq̄ sibi placet 7 eis p̄ est 7 dñaf. Rñdit aūt glosa dei mater. Uos solū mittitꝭ inferiores angelos 7 eis p̄estis. ego aūt mitto omnes et oībus presuz. quia omniū sum dña 7 regīa angeloz. 7 ideo dixit mihi de9 illud Deut. xv. Tu dñaberis dominationib9 plurimis. Tunc dixerunt ei dñationes. Tua est gl'ia. et tu dñaberis omniū. j. Paralip. xxix. et regnum tuuz omnibus dominabitur. ps. cij. Tu igif collocari debes cum filio tuo super omnē principatū 7 potestatē 7 virtutem et dñationem. ad Ephes. j.

Z Officium thronorum. Ascendit igitur virgo beatissima chorū thronoz qui inuitauerunt eam dicētes. Nostrā debes tua presentia illustrare societatē que similez nobis habes dignitatez. De nobis eñi inq̄t Isid. in. vij. etem. Throni sunt agmina angeloꝛū qui sedes eloquio latino dicunf. sic vocati quia 7 illis conditor presidet. 7 sua iudicia per eos disponit. iuxta illud ps. ix. Sedes sup thronū qui iudicas iusticiā. Et ibidem. Parauit in iudicio thronū suum. De te vero dixit deus ps. lxxxviij. Thronus eius sicut sol in cōspectu meo. Respōdit aūt virgo benedicta. Hoc officiuz valde excellentius in me fuit in qua de9 sublimi9 requeuit 7 sedit q̄ in vobis. Quia in vobis solūmodo spūaliter requiescit. 7 in me nouem mensibus spūaliter 7 corporał'r resedit. Unde dicere possum illud Eccli. xxiiij. Qui creauit me requeuit in tabernaculo meo. Et ideo etiam dicā illud quod ibidē habef. scz Ego in altissimis habito. i. habitare volo. 7 thronus meus in colūna nubis. i. iuxta nubez humanitatis filij mei que sole regif diuinitatis. Et tūc mihi dici poterit illud. ij. Regū. vij. Tronus tuus erit firmus in perpetuum. Et prouerb. xxix. Thron9 eius in eternum firmabif. Ego quoq̄ sum thron9 mei mr̄o excellentior q̄ vos. q2 p me thonū gratie et mīe eius. Heb. iiij. Judicat deus populos in eq̄tate. ps. xcvij. De me etiam intelligif illud Esa. xxviij. Spūs iudicij sedet super thronū. Tunc dixerunt throni. Eleuef thronus dauid sup israel. ij. Reg. iij. ponaturq̄ thronus matris regis ad dexteraz eius. iij. Reg. ij.

A Officium cherubin. Ad chorū autem cherubicuz cum peruenisset inuitata fuit vt ipa que sapientissima extitit super oēs homines. cum eis

permanerent in q̄bus singulari munere est scia dei. vt inq̄t Grego. sup Mat. ꝛ ꝓpter hoc cherubin plenitudo scie interp̄taf. Respondit btā virgo. In me maior est scientie plenitudo ꝙ̄ in vobis. Unde Bern̄. de me ait. Profundissimā diuie sapie penetrauit abyssuꝫ. Et ideo opꝫ v̄ificari illud ps. xvij. Ascēdit sup cherubin ꝛ volauit. Debeo em̄ sociari filio meo cui dꝫ ps. lxxix. ꝛ. cxxix. et Esa. xxxvij. qui sedes super cherubin. Tunc dixerūt oēs cherubin videntes gloriosam virginē supra se eleuari. Gl'ia dn̄i dei assunpta est de cherub Ezech. ix. Ascendit ergo v̄go bn̄dicta ad chorꝫ seraphicū. In q̄ etiaꝫ ad manendum fuit inuitata. Nā ille q̄ erat prim⁹ i illo ordine allegauit excellētiā suaꝫ quā ponit Isido. vij. etym̄. ꝛ dixit. O virgo beatissima. tu nosti ꝙ nos seraphin. i. ardētes appellamur. eo ꝙ inter nos ꝛ deum nulli alij intersunt. ꝛ ideo quanto ei vicini⁹ collocamur. tāto magis claritate diuini luminis inflāmamur. ꝛ tāto maiori claritate illustramur. quāto ardētiori motu dilectionis intime inflāmamur. vn̄ n̄rm ꝓpriū officiū est ardere charitate ꝛ dilectiōe. Tu v̄o sup oēs hoies charitate dei ꝛ ꝓximi exarsisti seruās illud qd̄ de te in figura dictū fuit a deo Exo. xxvij. Ardeat lucerna semp in tabernaculo. Et illud Leuit. vj. Ignis in altari meo sp ardebit. Mane ergo i ordine isto in q̄ sunt ꝑfectiones oim̄ inferiorꝫ ordinuꝫ. vt inq̄t Dion̄. in li. de ange. hie. Quia tu inte habuisti oēs btōꝫ spūuꝫ ꝓpetates. Angelus em̄ interp̄taf missus. vt ait Isid̄. vij. etym̄. Omēs nanqꝫ angeli sunt administratorij spūs missi ꝓpter eos q̄ hereditateꝫ capiūt salutis. ad Heb. j. Un̄ Bernar. ait deo Dne qd est homo q: innotuisti ei. aut fili⁹ hois q: reputas eū. Deniqꝫ mittis ei vnigenitū tuū. imittis spm̄ tuū. ꝑ mittis vultuꝫ tuū. ꝛ ne q̄d vacet in celestib⁹ ab ope sollicitudinis. illos etiaꝫ btōs spūs ꝓpter nos mittis in ministeriuꝫ n̄rm. hec ille. Angeli em̄ inferioris ordinis mittunf ad singulariū ꝑsonarū defensionē ꝛ releuationeꝫ. qd̄ patuit. iij. Regū. xix. vbi angelus portauit helie subcinereciū panē ꝛ vas aq̄. q̄ comedit ꝛ bibit. ꝛ ambulauit in fortitudine cibi illius vsqꝫ ad montem dei. Archangeli v̄o mittunf ad singulorꝫ rectorꝫ eruditionem ꝛ ad secretorꝫ maiorꝫ reuelationem. vnde gabriel vt archangelus zachariā pontificē docuit. ꝛ natiuitateꝫ christi tibi o virgo sacratissima nūciauit Luc. j. Principes mittūf ad principū instructioneꝫ. vt patet Dan̄. x. vbi ponunf tres p̄ncipes. Persarū. grecorꝫ et medorum. quos omnes angelus dn̄i instruxit. Potestates mittuntur ad demonuꝫ ꝛ tentationū repssionem. qd̄. patuit Exod. xiij. vbi angel⁹ interposuit se inter egyptios ꝑsequentes filios isrl'ac exercitū pharaonis ꝛ ipos filios isral'. Uirtutes mittunf ad miraculorꝫ opationeꝫ. qd̄ patuit Tob. xj. d̄ angelo qui tobiam illuminauit. ꝛ filiū eius a deglutione piscis eripuit. Dn̄atiōes mittunf ad sensuū sub dn̄io rōnis subiugationē. qd̄ patuit in figurā Gen̄. xvj. vbi angelus dixit Agar ancille. vt ad dn̄am suam rediret et ei se subijceret. Throni mittuntur ad iudicij informationem. hn̄t em̄ informare iudices vt legē intelligant ꝛ obseruent. Unde Act. vij. dꝫ Accepistis legeꝫ in dispositiōe angelorꝫ. Cherubin mittunf ad scientiarum eruditioneꝫ. qd̄ patuit Apoca. x. de angelo q̄ habebat librū in manu. Et einsdē li. xviij. de angelo a cui⁹ claritate terra illuminata est. Nos v̄o seraphin mittimur ad cordiū inflāmationē. qd̄ patuit. iiij. Regū ij. in angelis q̄ in curru igneo ꝛ eq̄s igneis apparuerūt. Hec autē oīa bn̄ficia tu exhibes humano generi. ergo fiet sedes habitatrix n̄ri tabernacli. Tūc oēs seraphin cesserūt eam rogare dicentes. O scta dei mr̄ ꝛ omniū. o sacra virgo virginū. o sctissima mediatrix dei ꝛ hoim. o dn̄a ꝛ regina celorum. o imꝑatrix exercituū cūctorꝫ angelorꝫ decet te ardore ꝛ incēdio charitatis feruentissimā in supmo isto ordine n̄ro nobiscum residere. vt tuo felici cōsortio perfruamur. Rn̄dit aūt. b. virgo. Ualdē mihi complaceo ꝛ summe ꝯgratulor de v̄ro diuino ardore. Sed tn̄ decet me altius ascēdere. quia vos supaui in amore. Si em̄ deus ab hoib⁹ est amand⁹. multo magis ab illa cui⁹ est filius. Non est aūt mirū si ego mr̄ dei plus diligā filium meū ꝙ̄ alij eius subditi cuiusmodi estis vos o seraphin ꝛ oēs alij angeli. Ego em̄ sum mr̄ pulchre dilectiōis Eccli. xxiiij. Preterea opꝫ impleri scripturaꝫ Genes. ij. vbi deus ait. Non est bonū hoiem esse solū faciamus ei adiutoriuꝫ silē sibi. Cum ergo oēs scti ꝛ sancte dei associati sint vobiscum ꝛ alijs ordinibus inferioribus. ꝛ omes alij in posterū glificandi simili modo debeant vobis sociari. ita ꝙ null⁹ beatus solitari⁹ erit sꝫ hoies cū āgelis erūt societate piūcti

sicut predictū fuit Deut.xxxij. vbi dicit de deo. Constituit terminos populorum iuxta numerū filioꝝ.i.angeloꝝ. Fili⁹ tñ me⁹ de⁹ ꝛ homo sup oēs angelicos ordines merito eleuat⁹ non habet ibi societatē sibi quoad humanitatem. Et ideo sicut ego in mundo fui ei socia in tribulationib⁹. ita etiā ei debeo associari in consolationib⁹. Et sicut ille ibi ascēdit vt continue appareat vultu dei pro hoībus. ad Heb.ix. Ita ego debeo ibi ascendere vt apareat vultu ipsius filij pro pctōribus. Et sic humanum genus habeat semper ante faciē dei adiutoriū siue christo ad pcurandā suā salutē. Unde sctā mater ecclesia in orōne secreta vigilie mee assumptionis orat deum di. Munera nostra dñe apud clemētiā tuā dei genitricis cōmendet oratio. quā de hoc seculo transtulisti vt pro pctīs nostris apud te fiducialr intercedat. Ascendā igit sup vos ad patrem meū ꝛ patrem vestrū. deum meū ꝛ deum vestrum. Ipse eñi me vocat dicens. Ueni dilecta mater mea veni charissima genitrix mea ꝛ ponā in te thronū meū. Ascēdēte aūt illa dixerunt quidā angeli obstupescētes de immensitate glie eius. Que est ista que ascendit ð deserto delitijs affluēs: innixa sup dilectū suum? Cañ.viij. Quibus responderunt alij angeli. Ista est speciosa inter filias hierl'm. Merito aūt beatissima virgo maria oēs angeloꝝ ordines transcendit que oēs coꝝ pfectiones excellētiori modo possedit. Un Alber. super missus est. ca. cxxiiij. ɔcludens inqt. Patet ergo qualr btīssima virgo oēs pprietates angeloꝝ habēs: sup oēs angelos ꝛ oēs hierarchias est exaltata. ita ꝙ singulorum ꝛ omniū proprietates ꝛ dona ipsa sola vniuersaliter ꝛ singl'ariter in summo possidet vniuersa.

E

Quō curia celestis marie i assūptiōe obuiauit.

Pars qnta huius sermonis que dicit obuiationis.

Scriptū est.iij. Regū.ij.ꝙ Salomon surrexit in occursum Bersabee mrīs sue ꝛ adorauit eā. et sedit sup thronū suum. positusqꝫ ē thron⁹ mrīs regis que sedit ad dexterā ei⁹. Quia aūt oīa i figurā cōtingebāt illis. j. Ad Coꝛ.x. Hec obuiatio salomonis figurauit obuiationē xpī qñ in occursum iuit cū curia celesti mrī sue i celū ascendenti. Quis autē excogitare sufficiat superne patrie iocunditatē atqꝫ solēnitatē quando surrexit rex gliosus xpūs festiuus et letus ꝛ regali decore laureatus. totamqꝫ beatoꝝ ciuitatē cōmouit vt oēs celi ciues occurrerēt secū matri sue. O solennitas gloriosa. o iubilus inexplicabilis. o festiuitas ineffabilis cū surrexit rex Salomō.i. xpūs in occursum mrīs sue. Ecce ꝙ mirifica obuiatio. ꝛ adorauit eā ecce ꝙ stupēda veneratio. positusqꝫ est thronus matris regis: ecce ꝙ altissima sublimatio. seditqꝫ ad dexteram eius. ecce ꝙ immediatissima cōiunctio. non tm̄ aūt dñs iesus hō laureat⁹ corpore glorificato occurrit sue bñdicte matri cum toto angeloꝝ exercitu. oīmqꝫ sanctoꝝ comitiua. sed etiā ipe rex etern⁹ de⁹ trinus et vnus potest dici huic sacratissime virgini triūphaliter obuiasse. nō motu locali sed cōplacētia fauorabili ꝛ glificatiōis influentia principali. Primo eñ pater p quandam approbationē occurrit beate virgini. ꝛ amplexatus est sponsam castissime dilectionis singl'arissime fecūdationis ꝛ sollicitissime educationis. Que singulari mūdicia virginitatis. ꝛ amplius pfundissima abysso humilitatis placuit sibi altissimo patri. cui ꝛ filium suū vnigenitū dedit quē ipsa de suis castissimis visceribus cōcepit ꝛ pepit. ꝛ diligētissime enutriuit. Hāc ḡ sponsam coram tota celesti curia eternus pater recognouit matrē vnigeniti sui. ꝛ regni sui consortem. ꝛ dixit illud Esa.lx. Domū maiestatis mee glorificabo. Sicqꝫ bñdicta virgo. q̄si altera hester de triclinio feminarū.i. de eccl'ia militante addacta est p totam militiā celestis curie ad cubiculū supni regis. cui post dulces amplexus dixit cū ps lxxij. Tenuisti manū dexterā meā. ꝛ in volūtate tua deduxisti me ꝛ cū gloria suscepisti me. Et tunc donauit illi deus fontalē fecūditatē ad gñandū spūaliter oēs electos ꝛ etiā ad letificādos ipos angelos in aliquo gustu ꝛ gradu et experiētia diuinoꝝ. vt inqt sctūs Bernardin⁹ in sermone assumptionis q̄ incipit. Surge dñe in requiē tuā. Ipsa igit ꝟgo ex hoc accepit a patre rōnē paternitatis ꝛ sublimitatis regalis ac impialis sup oēm creatam naturā.

D

Xps ei obuiauit.

Scdo occurrit ei ipse fili⁹ in gloria sue maiestatis oībus manifestās hanc esse verissimā genitricē suā. q̄ ipm concepit. peperit ꝛ nutriuit. atqꝫ ei in assumpta natura fidelr seruiuit. vñ reuerētia filiali ipam reuerēter adorauit. O bone iesu rex eterne glie. quid est ꝙ mulierē adoras. Uolo inqt eam adorare. quia duo faciunt ipsam ador

randõ. Primũ est rõ maternitatis. Scđm est meritũ humilitatis. Nã ĩ ea fuit maternitas singularis ꝛ humilitatis incõparabilis Primo igit dñs iesus adorauit eam ratione maternitatis. nõ vt qualẽcũq; matrẽ sꝫ singlaris sufficiẽtie. magnificẽtie ꝛ diligentie. Primo singularis sufficiẽtie. qꝛ sine virili semine sola ex spũsancto cõcepit. Secũdo singularis magnificentie. quia nulla preter ipsam deũ genuit. nullaq; alia post partum mater virgo remãsit. Tertio singularis diligentie. qꝛ nulla vnq̃ mater filiũ tantũ dilexit. atq; sic sollicita pro eo fuit. immo nec oẽs alie simul sũpte. Sicut ĝ ĩ ipo ꝯceptu nullum habuit socium. ita ꝛ in isto honore nullũ habebit cõsortiũ. Et sicut in tali filio nullã habuit parẽ. sic ꝛ in h honore nullaꝫ habebit cõsimilẽ. Et sicut in ꝯcordiali solitudie nullã habuit cõparabilẽ. ita ꝛ ĩ glia nullã habebit creaturã equalẽ. Scđo autẽ adorat xps matrẽ rõne abyssus hũilitatis. Nã vt dr Lu. xiiij. Qui se humiliat exaltabit. Quia igit in hũilitate nõ habuit creaturã similẽ. in exaltatione non habebit consortem. Est quippe triplex modus pmiãdi fruites. Primus p euacuationes. vt in fide ꝛ spe. quib⁹ euacuatis succedit visio fidei ꝛ tẽtio spei. ꝛ de hoc modo facit mentionem Paulus. j. ad Cor. xiij. dicẽs. cum venerit quod pfectũ est. tũc euacuabit qđ ex parte est. Scđs modus est p completionẽ. vt in charitate ꝛ plurib⁹ virtutib⁹ cardinalibus quib⁹ addet completio absq; defectu. De quo modo tangit salomon Prouer. iiij. di. Justorũ semita quasi lux splẽdens ꝓcedit ꝛ crescit vsq; ad pfectũ diem Terti⁹ modus est p oppositionẽ. sicut est in paupertate et esurie ac luctu atq; humilitate. qbus deus opposita repromittit. Nã ipe dñs testatur Matth. v. di. Beati paupes spũ. qm̃ ipsoꝝ est regnũ celoꝝ. Beati qui esuriunt et sitiũt iusticiam. qm̃ ipi saturabunt. Beati q lugẽt qm̃ ipsi consolabunt. De humilitate autẽ dicit Job. xxij. c. Qui hũiliat⁹ fuerit erit in gloria. Vide ergo quõ in virgine benedicta ipsius humilitas ꝛ diuina bonitas quadaꝫ pia oppositione contendũt. Maria se humiliat. se vilificat. seipsam despicit ꝛ abiectam reputari appetit. deus do eã extollit glorificat ꝛ exaltat. Maria nõ solum se humiliat: sed in humilitate sub omni rõnali creatura se abyssat. deus autẽ nõ solũ eam exaltat. sed supra omneꝫ etiã angelicã creaturam magnificat. ꝛ sublimis deus eam vt suam reuerendissimã matrẽ reuerenter adorat. ꝛ ad eã venerãdaꝫ honore inestimabili corpalr se inclinat. O stupendũ ꝓdigiuꝫ et inaudite altitudis fastigiũ. vt a mulier dei fili⁹ recognoscat suum esse humanũ. Quid nõ debuit virgini ꝯcedere quã tantũ voluit honorare? Profecto isto respectu honoris nõ respiceret dei filius millesies mille millia seraphin. ꝛ infinities si dici liceat infinitos. Sed nec ipi simul oẽs possent sic deũ diligere. ꝛ vere ipso frui vt filio vteri sui sicut fecit ipa btã virgo. Tertio occurrit ꝛgini gl'iose spũssanctus recognoscẽs fornacẽ sui amoris. et officinaꝫ sue stupende operationis in q̃ et de q̃ fabricatũ est corpus mũdissimũ filij dei ꝛ noua infusa aĩa ambo sil' tanq̃ vnã naturã hũanã integrã atq; perfectam in psona filij dei vniuit. Ostẽdit autẽ spũsctũs oib⁹ electis expsse q̃ in hac officina ꝛ per eã fabrefecit q̃cq̃d in grã mirificũ operat. Et q̃ in hac totũ igne operationis virtuose reclusit quem vnq̃ dare disposuit creature rõnali. Sic ĝ tota trinitas vniformi ꝛ cõcordi volũtate hanc sacratissimam virginem ostẽdit esse suã sponsam incõicabilis charitatis. celi reginã. inattingibilis dignitatis mũdi dñam imperceptibilis potestatis. electoꝝ oĩm genitricẽ piã inexplicabilis pietatis oĩm dei hostiũ conculcatricẽ triũphãtissimã insupabilis strenuitatis oĩm celestiũ thesauroꝝ dispensatricẽ largã supersluã p sue cõplacẽtia volũtatis. Oĩꝫ supernaꝝ delitiaꝝ ꝛ ꝯsolationũ gustatricẽ amenissimã in triclinio diuine maiestatis. Vñ Bern. super Cañ. exponens illud Cañ. viij. Que est ista q̃ pgredit de deserto delitijs affluens innixa sup dilectũ suũ ait. Super hunc innitit mater illa felicissima ꝛ in aureo reclinatorio diuine maiestatis recumbens. inter sponsi imo filij sui brachia requiescit. O quãta dignitas. q̃ spãlis glia innisi super illum queꝫ reuerentur angelice potestates. hec ille. Absurdũ ĝ est vt tã gloriosam virginẽ nõ venerent lingue hoieꝫ quã tota trinitas sic honorat. tãtũq; veneratur sublimitas angeloꝝ. Occurramus igitur et nos deuotione ꝛ spũ ipsi bñdicte virgini ascẽdisti in celũ. ꝛ eius triũphantissimam assumptionẽ debita veneratione recolam⁹ dicentes. Canti zoiosi dolce melodia Facia morti al humile maria ꝛc. Vide in corona nostre virginis beatissime.

Spũssanct⁹ obuiauit marie

Pars sexta huius sermonis que dicitur ostensionis.

Secũdũ sctm̃ Bernardinũ ĩ quodã sermõe assũptionis. ppᵽ hec dõ ostẽsa fuit ĩ spũ excellẽtissima assumptio ꝛ exaltatio mr̃is dei Un̄ ait dño iesu xpo ps. cxxxj. Surge dñe in requiẽ tuã. tu et arca sctificationis tue. Idest nõ solũ tu a mortuis resurge. ꝛ in requiẽ paradisi tui post labores humane redẽptionis ascẽde. sed etiã arcã tue sanctificationis. i. matrẽ tuã que te sanctũ sanctoꝝ genuit resurgere facias. et eam in requiẽ assume sibi a te ante secula ꝑpatam. Beata em̃ virgo appellatur arca. Nam arca dr̃ ab arcẽdo eo ꝙ arceat ꝛ ꝓhibeat visum vt dicit sanct⁹ Bernardin⁹ vbi. s. Et simil'r beata virgo arcuit ꝑ nouem mẽses filiũ dei in vtero suo. Et addit sanctificationis tue. quia eam sanctificauit. iuxta illud ps. xlv. Sanctificauit tabernaculũ suũ altissimus. Ait ergo. tue ꝛ arca sctificatiõis tue. i. sicut fuistis sup oẽs creaturas in grã sublimati ita sup oẽs ascẽdite glificati. Simili etiaꝫ modo ostẽsa est glorificatio mr̃is dei iohãni euangeliste in specie arce Apoca. xj. vbi ait. Uisa est arca dei in tẽplo. et facta sunt fulgura ꝛ voces ꝛ terremot⁹. Per ipsam em̃ arcam intelligitur beatissima virgo. Nam arca vt alibi diximus: facta erat ex lignis setim. vt habetur Exodi. xxv. Lignum autem sethim ẽm Hiero. habet leuitate pulchritudinem. fortitudinem et imputribilitatem. Per que intelliguntur quattuor ỽtutes ipsi⁹ benedicte virginis. Naꝫ leuitas ꝯuenit ei⁹ paupertati ꝑ quã fuit a terrenis affectib⁹ et sollicitudinib⁹ exonerata. Un̄ Esa. xix. dicit Descẽdet dñs super nubẽ leuẽ. i. Mariam pauperẽ. que nubes quidẽ fuit. q2 ex terra nata est. sed tñ fuit leuis. q2 a mũdi affectibus prorsus exonerata. Pulchritudo ỽo cõpetit eius puritati per quaꝫ immunis fuit ab omni ꝺformitate peccati. cui dr̃ Can. iiij. Tota pulchra es ꝛc. Fortitudo autẽ competit eius stabilitati scꝫ in fide et sapia. iuxta illud Prouerb. vl. Fortitudo ꝛ decor indumentum eius. Et Eccli. xxvj. Colũne auree sup bases argẽteas. ꝛ pedes firmi sup plantas stabilis mulieres. Imputribilitas ỽo cõpetit eius virginitati iux illud Sap. vj. clara est q̃ nunq̃ marcescit. Tẽplũ autem in quo hec arca fuit est triplex. Unum in quo fuit fabricata ꝛ sanctificata scꝫ vter⁹ mr̃is sue. scꝫ beate anne. Unde in figurã m dr̃. iij. Reg. viij. ꝙ intulerũt arcam dñi in locum suũ. in oraculũ templi in sancta sanctorum Hec em̃ arca federis fuit beatissima virgo quã deus auferens sterilitatem parentũ. et angel⁹ ꝓmissionẽ deferens. ꝛ ioachim opaꝫ prebẽs introduxerũt in locũ suũ. i. in vterũ beate anne. de qua subdit. in oraculũ tẽpli. Ipsa em̃ beata anna quoddam templũ dei fuit. cuius oraculũ erat mens eius deuota deo ꝛ orõni dedita. In cui⁹ etiã vtero beata ỽgo sanctificata fuit vt esset sctã sanctoꝝ. i. sup oẽs sanctos sanctificata. vel vt ipa benedicta ỽgo in vtero mr̃is ꝑpararet ad generandũ sanctũ sanctoꝝ. Scdm̃ templum in quo visa fuit hec arca fuit templũ Salomonis. in quo fuit purificata. ꝛ in eo obtulit filiũ suũ deo in die purificationis. Lu. ij Tertiũ vero templũ in quo fuit glorificata est templum celi empyrei. de q̃ inquit ps. x Dñs in tẽplo sancto suo. dñs in celo sedes eius. In hoc igitur tẽplo celesti deducta fuit hec sacratissima arca cũ indicibilibus tripudijs ꝛ iubilationib⁹. Et ideo ĩ ꝑdicta visione iohannis dr̃. ꝙ facta sunt fulgura et voces ꝛ terremot⁹. Fulgura scilicet ad terrorẽ demonũ. qui oẽs ex terrore in fugã conuersi sunt. Uoces ỽo oĩm sanctoꝝ atq; angeloꝝ iubilantium. Terremotus aũt. i. commotio iudeoꝝ cõcurrentiũ. Ostensa etiã fuit alio modo assumptio ipsius beatissime ỽginis ꝑdicto iohãni euãgeliste Apoca. xij. vbi ait Signũ magnũ apparuit in celo mulier amicta sole. ꝛ luna sub pedibus eius. ꝛ in capite ei⁹ corona stellarũ duodecim. In qb⁹ verbis ostenditur ꝙ ipsa btã ỽgo assumpta fuit vtiliter. sublimiter. mirabiliter et honorabiliter. Utiliter qdem si ꝯsiderem⁹ officiũ ad qd̃ assumpta est. qd̃ ostenditur ĩ signo. Unde ait. Signũ magnũ appuit in celo. i. beata virgo maria assumpta est in celuꝫ vt esset nobis signũ. Sũt aũt quedã signa directiua. vt sunt cruces in via. Et signa distinctiua. vt sunt termini ĩ agris. Et signa ostẽsiua. vt circul⁹ ante tabernã. Btã igitur virgo fuit signum magnũ. i. magna significans. Ipsa em̃ nos dirigit sicut stella maris. Ipsa etiaꝫ nos a peccatis diuidit. sicut aurora q̃ diuidit diẽ a nocte. Ipsa etiam ꝓ nobis filio ꝑces fundit ꝛ vbera ostendit. Un̄ est altera hester que apud regem ꝓ nobis assistit. Oẽs ergo signem⁹ aĩas nr̃as deuotione isti⁹ magni signi. vt sub ei⁹ ꝓtectione

Assumptõ marie fuit figurata.

Quattuor virtutes btẽ virginis.

Triplex templũ arce.

Maria fuit assumpta vtiliter

vinam⁹ securi. Nã res p̄sumũnt̃ esse illi⁹ cuius est signũ qd̃ in ea reperit̃. vt ait Bal. in auť. dos data. C. de dona. ãte nup. de q̃ vide p Johannem and̃. in additionib⁹ ad Specu. in ti. de prescrip. Scd̃o fuit assum-

ij Subli miter.

pta sublimiter si consideremus sitũ. qꝛ ipa apparuit in celo empyreo sup oẽs ordines angelorum. iuxta illud ps. viij. Eleuata est magnificẽtia tua sup celos. Itẽ apparuit in celo tanq̃ regina in throno ad regnãdũ cum filio. ẽm figurã. iij. Reg. ij. Itez appa-ruit tanq̃ aduocata in curia ad interpellã-dum pro mũdo. Uñ figurata est in illa sa-piẽte muliere. que intrauit ad dauid ad in-terpellãdũ p Absolone. ij. Regũ. xiiij. Itẽ apparuit tanq̃ hospita ad recolligẽdũ in-grediẽtes. Et iõ in ei⁹ assumptione cantat̃ euangeliũ de Martha que xp̄m recepit in hospitio suo. vt habetur Luce. x. Tertio

iij Mira-biliter

assumpta est mirabiliter. qd̃ apparet si cõsi-deremus sexũ. qꝛ mulier. Mirũ est aũt val-de q̃ mulier appareat in celo que hominẽ expulit a paradiso. Sed nota q̃ beata ꝟgo

Qualr Maria dicatur mulier

dr̃ mulier sexus discretiõe nõ corporis fra-ctione. iuxta illud Eccli. xxvj. Sicut sol ori-ens mũdo i altissimis dei. sic mulieris bo-ne species in ornamentũ domus sue. Orna-mentum eñ domus ecclesie fuit exemplũ virginitatis ei⁹. Uel sicut sol oriẽs ꝛ in al-to existẽs illuminat mũdum. sic ipsa bñdi-cta ꝟgo in assũptione ascẽdens illumina-uit celum qd̃ dr̃ dom⁹ dei. Unð Maria in-terpretatur illuminatrix. Licz ergo appella-tione mulieris regulariter intelligat̃ illa que fuit corrupta. ff. de contra. emp. l. alio qn. ꝛ de ope. noui nũ. l. de pupillo. §. ꝛ ge-neraliter. ꝛ edil. edi. l. querit̃. §. mulierem ꝛ de acti. emp. l. ex empto. §. si quis ꝟginẽ. ꝛ. xxvij. q. j. c. nec aliq̃. Quandoq̃ tñ mulie-ris appellatione intelligitur etiam ꝟgo. l. mulieris. ff. de ꝟbo. sig. de quo dic vt ibi p doc. ꝛ in. l. mulier. eo. ti. Uñ mulierib⁹ lega-tis etiã ꝟgines continent̃. l. seruis legat̃. § mulierib⁹. ff. de leg. iij. ꝛ de auro ꝛ argento le. l. argumento. §. ij. ꝛ sic accipit̃ in predi-cta autoritate. Itez dr̃ mulier bñdicta vir-go ex prolis fecũditate: nõ ex mẽtis fragili-tate. Muliebris enim sex⁹ cõiter est fragi-lis. insti. quib⁹ ali. li. vel nõ. §. j. ꝛ ẽ instabi-lis. xxxij. q. vij. ca. qd̃ ꝓposuisti. ꝛ no. p glo. in. c. j. de clamde. despõ. ꝛ facit. c. vltimo. ð pac. lib. vj. Item dr̃ mulier nõ ex fatuitate vel ex vitiorũ mlt̃iplicitate. sicut illa cui di-citur. Tanq̃ vna de insipiẽtib⁹ mulieribus locuta es Job. ij. ꝛ. xxiij. q. viij. ca. conue-nior. Uel vt illa de qua dicit̃. Mulier que erat in ciuitate peccatrix Luc. vij. sed dicit̃ mulier ex virtutũ singularitate: velut Ju-dith de qua dictũ fuit Judith. xj. Non ẽ ta-lis mulier super terrã. in sensu. in pulchri-tudine. ꝛ in ornatu verbor̃. Nõ etiã dr̃ mu-lier ex debilitate ꝛ mutabilitate sicut de fe-mina inq̃t poeta Variũ ꝛ mutabile semp femina. de quo ex̃. de verbo. sig. c. forus. §. finali. ꝛ facit. xxxij. q. ij. c. mulier. et de fri. ꝛ male. c. vltimũ. ꝛ in. l. filia. C. de inoffi. testa-Sed est illa mulier de qua dr̃ Prouer. vltĩ. Mulierẽ forte quis inueniet ꝛc. ꝛ de q̃ in figurã dr̃ Judith. xiiij. vna mulier hebrea fecit cõfusionẽ in domo nabuchodonosor. Et Prouerb. xj. Mulier gratiosa inueniet gloriã. ꝛ. xij. Mulier diligẽs corona est vi-ro suo. ꝛ. xiiij. Mulier sapiens edificat do-mũ suã. ꝛ. xv. Beat⁹ qui inuenit mulierem bonã. ꝛ. xxj. Mulier timẽs deum ipsa lau-dabitur. Et ideo vnicuiq̃ nostrũ moraliter dr̃ Eccli. vij. Noli discedere a muliere sẽsa-ta quã sortitus es in nomine domini. bea-tus enim qui habitat cum muliere sensa-ta. ꝛ mulieris bone beatus vir Eccli. xxvj. Mulier enim fortis oblectat virũ suum. ꝛ pars bona mulier bona. ibidẽ. ꝛ grã mulie-ris sedule delectabit virũ suũ. ꝛ datũ dei ẽ mulier tacita ꝛ sensata. ꝛ gratia sup grãm mulier sancta ꝛ pudorata. ibidẽ. Talis er-go fuit illa mulier. s. beatissima virgo q̃ ap-parnit in celo. Quarto assumpta fuit ho-

iiij Honorabilit̃.

norabiliter. qd̃ patet si considerans ornatũ sui corporis. qꝛ sole amicta. siue pedũ eius qꝛ luna sub pedibus ei⁹. siue capitis. quia in capite eius corona stellarum duodecim. Ascẽdit ergo beata ꝟgo amicta sole. i. circũ data diuinitate filij sui. ꝛ luna sub pedib⁹ eius. p qd̃ ꝑpetua stabilitas ei⁹ designat̃. luna eñ instabilis est: ꝛ nõ diu manet ple-na. ꝛ designat mũdũ ꝛ oĩa terrena ĩstabilia que maria cõtemnẽs pedib⁹ conculcauit. ꝛ ad celum vbi omnia stabilia sunt anhela-uit. Corona ꝟo que consueuit honoris esse signũ: significat datũ fuisse ipsi beate virgi-ni honorẽ sibi condignum. Per duodecim autem stellas apostoli intelligũtur: qui in obitu ꝛ assũptione ipsius gloriose virgis presentes fuisse dicuntur. Mulieri autem ipsi date sunt due ale ad uolandum. per quas intelligitur q̃ tam in corpore q̃ in

anima volauit ad celum. Petrus autem Johannis super Apocal. xij. exponens predicta verba. Mulier amicta sole &c. ait. In istis verbis notantur tria que facta sunt in die assumptionis. Primum est corporis ipsius glorificatio. que notatur ibi. Mulier amicta sole. Maria amicta corporis glorificatione. que consistit in quatuor dotibus eius. s. claritate. agilitate. subtilitate et impassibilitate. que omnia in sole significantur. Radius enim solis est clarus et agilis. nam subito ab oriente in occidente volat. Item subtilis est. quia intrat vitrum sine aliqua fractione. Item est impassibilis. quia nec gladio nec lapide vel alio aliquo potest ledi. Et propter hoc dicit dominus Mat. xiij. Fulgebunt iusti sicut sol. Ubi dicit Ber. Quis erit splendor animarum quando solis splendorem habebit lux corporum? Hec etiam glorificatio anime et corporis figuratur Esa. xlj. vbi dixit deus. Dabo eis coronam pro cinere. idest gloriam anime pro humilitate patientie. Et oleum gaudij. idest stolam seu gloriam corporis. pro luctu. idest pro miseria corporali. Oleum enim est sanatiuum. seu mitigatiuum doloris. per quod significatur impassibilitas. Item est penetratiuum. per quod significatur subtilitas. Est etiam leue. vnde omnibus liquoribus supernatat. per quod significatur agilitas. Item lucidum est et cibus luminis. per quod significatur claritas. Hanc igitur coronam cum oleo habuit virgo benedicta. que in anima et corpore glorioso in celum est assumpta. Fuit etiam ipsa beatissima virgo in celo militantis ecclesie amicta sole. i. maxima castitatis claritate. Habuit namque castitatem clarissimam et altissimam. Clara est enim et alta castitas coniugalis. clarior et altior castitas vidualis. sed clarissima et altissima fuit eius castitas virginalis. Unde .j. ad Cor. xv. dicitur. Alia est claritas solis. alia lune. et alia stellarum. claritas solis est continentia virginalis. claritas autem lune est continentia vidualis. sed claritas stellarum est continentia coniugalis. Omnes tamen has claritates habuit ipsa benedicta mater dei. que fuit virgo coniugata et vidua. Unde Eccli. xxiiij. inquit. In me omnis gratia vite. s. virginalis. coniugalis et vidualis. In triumphante autem ecclesia in assumptione fuit amicta sole. i. omnium sanctorum congregatione. qui cum maximo gaudio eam ad thronum glorie deduxerunt. Unde in figuram dicitur Numeri. x. Eleuata est nubes. idest virgo maria. et profecti sunt filij israel per turmas suas; eam comitando. quod predictum etiam fuerat Eccli. xxiiij. vbi dicitur In domino honorabitur; et in medio populi glorificabitur. et in ecclesijs altissimi apperiet os suum et in conspectu virtutis illius gloriabitur. et in plenitudine sancta admirabitur et in multitudine electorum habebit laudem. et inter benedictos benedicetur. Sicut ergo benedicta virgo in terra tenuit primatum. Unde ipsa ait Eccli. xxiiij. In omni terra stetit et in omni populo et in omni gente primatum tenui. ita etiam in celo primatum est consecuta super omnes electos. et ideo in predicto. c. etiam dicitur. Et radicaui in populo honorificato. et in partes dei mei hereditas illius. et in plenitudine sanctorum detentio mea. Dicitur autem luna sub pedibus eius. idest omnis defectus et imperfectio. Tunc enim repleta fuit omni bono sine aliquo defectu. vnde dicere potuit cum propheta ps. xxij. Dominus regit me et nihil mihi deerit: in loco pascue ibi me collocauit. Quattuor autem sunt que gerunt defectum boni. Primum est superbia. iuxta illud ps. ix. Defecerunt framee in finem. Et iste defectus designatur in luna. que a paganis dicebatur regina celi. Unde dicebant Hier. vij. Faciamus placentas regine celi. Superbia enim vult audire placentia. Hanc autem lunam. i. defectum superbie suppeditauit beata virgo per veram humilitatem. De qua Luc. j. ipsa inquit. Respexit humilitatem ancille sue. Secundum est impatientia. iuxta illud Job. iiij. venit super te plaga et defecisti. Et hoc etiam vitium signatur in luna cum dicitur Johelis. ij. quod luna vertetur in sanguinem idest anima in furorem et iracundiam. s. per impatientiam et iram per quam sanguis ebullit. vel per quam sanguis effunditur. Et hunc quoque defectum maria suppeditauit que tota mitis et patiens fuit. Unde ipsa ait Eccli. xxiiij. Spiritus meus super mel dulcis et hereditas mea super mel et fauum. Tertium est auaritia. iuxta illud Esa. xl. Deficient pueri. idest auari. et laborabunt. Auari enim ad modum puerorum plus sunt amatores bonorum temporalium quam regni celorum. et hic etiam defectus signatur in luna que eclypsatur ex vmbra terre. idest animo ex auaritia terrenorum. Et de hoc potest exponi illud Luce. xij. Luna non dabit lumen suum. Sed hunc defectum beata virgo suppeditauit per paupertatem et terrenorum omnium contemptum. Unde ei dicitur Can. iiij. Tota pulchra es amica mea et macula. s. terrene auaritie. non est in te. Quartum est vanitas glo

Maria amicta sole.

Quattuor sunt que gerunt defectum

Z

rie. iuxta illud ps. lxxvij. Defecerunt in vanitate dies eorum. Et hic etiam defectus designatur in lune mutabilitate. quia temporalis gloria est mutabilis. Unde Eccli. xxvij. dicitur. Stultus. i. homo temporalis vane glorie deditus. vt luna mutabitur. Hunc quoque defectum maria suppeditauit que mundi gloriam despexit. Despexit enim omnem gloriam exteriorem: querens solummodo interiorem. s. consciencie. iuxta illud ps. xliiij. Omnis gloria eius filie regis abintus. Sed hic etiam est notandum quod quattuor sunt que impediunt defectum. Primum est patientia. de qua dicitur Jaco. j. Patientia opus perfectum habet. Et ibidem. Ut sitis perfecti et integri in nullo deficientes. Secundum est spei constantia. Unde Esa. xl. dicitur. Qui sperant in domino mutabunt fortitudinem. assument pennas vt aquile. current et non laborabunt. atque ambulabunt et non deficient. Tertium est memoria dominice passionis. Unde Heb. xij. dicitur. Recogitate eum qui talem a peccatoribus aduersus semetipsum passus est contradictionem. vt non fatigemini animis vestris deficientes. Quartum est desiderium celestium. iuxta illud ps. xxxiij. Inquirentes autem do. non minuentur omni bono. et Gal. iiij. ait Pau. Bonum facientes non deficiamus. Tempore enim suo metemus non deficientes. Et hec omnia fuerunt in beata virgine. vt patet eius vitam discurrenti.

Quattuor impediunt defectum

M

Plena beatitudo consistit in. xij.

Corona autem. xij. stellarum in capite eius significat plenam beatitudinem que consistit in. xij. gaudijs paradisi. que significantur per. xij. fructus ligni vite Apoc. vlti. Quorum duo oriuntur a deo. s. visio diuinitatis. et gaudium de contemplatione humanitatis xpi. in quibus consistit vita eterna Joh. xvij. Alia duo causantur a loco. s. celo empyreo. quorum vnum causatur ex celi spaciositate. et aliud ex eius speciositate. Alia duo a consortio beatorum. vnum a societate angelorum. aliud ex societate hominum. Alia duo a mundo. vnum de pulchritudine creaturarum. aliud de stabilitate earum. Alia vero duo ab inferno. vnum ab euasione. et aliud ex clausione. Alia insuper duo a seipsa. vnum de stola anime. aliud vero de stola corporis gloriosi. et ita exponit Petrus iohannis vbi. s. Pars. vij. huius sermonis que dicitur sublimationis.

N

Notat deuotus Ber. in sermone assumptionis. Sublimis ista dies et splendidior sole refulgurans. in qua virgo regalis ad thronum dei patris euehitur. et in ipsius trinitatis sede reposita naturam etiam angelicam sollicitat ad videndum. tota conglomeratur angelorum frequentia: vt videant reginam sedentem a dextris domini virtutum. in vestitu deaurato et in corpore immaculato circundatam varietate gratiarum. et distinctam multiplicitate virtutum. Sanctus quoque Bernardinus in sermone preallegato ait. Sed quibus laudibus seruitus hominum reginam efferet angelorum: que preconia dilatet mortalis angustia vel officia subministret cui celestia parent et famulantur obsequio celici ciues: Que fert encenia. quas laudes attentet humana penuria. cuius gloriam angelice mirantur et predicant potestates: Quibus dignam honoribus plausus hominum acclamabit in terris. quam spirituum agmina beatorum iugiter venerantur in celis: Non est profecto facultatis humane virginem gloriosam vt meretur efferre nobis qui votum gerimus obsequendi. talem credere sufficiat tantumque fateri quantam nullus hominum valeat explicare. Sufficere forsitan potest et illi cui summam ad ipsum cedit ad gloriam quod hodie super angelos anima et corpore exaltata. omnium hominum et voces excellit. et superat intellectum. hec ille.

O

Uolens autem dominus noster iesus xpus matrem suam dilectissimam resuscitare a mortuis et in celesti gloria sublimare. dixit ei illud Esa. li. Eleuare eleuare. consurge hierusalem: Ipsa enim virgo benedicta que fuit tota pacifica. et dei visione mirabiliter illustrata. merito appellatur hierusalem que interpretatur visio pacis. Bis autem ait eleuare et semel consurge. vt eleuationem tam mentis quam corporis in gloria designare ostendat. et vt ad sui similitudinem a mortuis gloriosa resurgat. Nec mirum si ipsa virgo sacratissima eleuata est super omnes beatos in celis. que in presenti vita super omnes eleuata est in terris. Eleuata enim fuit in mundo eleuatione gratiosa tripliciter. Primo per eminentiam sanctitatis supra munditiam virginum et angelorum. Secundo per excellentiam conuersationis supra obedientiam martyrum et confessorum. Tertio per altitudinem contemplationis supra eminentiam apostolorum. prophetarum et patriarcharum. et hanc triplicem eleuationem vt inquit sanctus Bernardinus vbi s. mystice nobis ostendit scriptura in eleuatione arce Noe. in eleuatione rote. et in eleuatione aquile. Primo quidem eleuata fuit per eminentiam sanctitatis. proinde Gen. vij. dicitur. Multiplicate sunt aque. s. propter exuberantiam gratie, sublimitatis et sanctitatis

Maria fuit bi eleuata tripliciter.

Multiplicatio eñ aquarum in arca. denotat gratiarum plenitudinē in maria. Ipsa enim est fons hortorum et puteus aquarum viuentiū. vt scribitur Cañ. iiij. Et hortus irriguus et fons aquarum cui⁹ nō deficiēt aque Esa. lviij. De autem aque grarum eleuauerunt arcam in qua saluatū est vniuersum semen gñationis electorum in sublime a terra .i. ab omni terre nitate et amore infecto. Dicit autē in sublime. quia ad hanc puritatē et mūdiciā nulla pura creatura ascēdit. nec angeli. nec virgines. Nā angeli mūditiā tm̄ habēt in mēte. virgines vero i mēte et carne. Sed gl'iosa virgo cū quadā vtriusq perfectione sup omnes creaturā est eleuata in sublime. Scd'o aūt eleuata fuit p excellētiā cōuersationis desi gnatam in eleuatione rote. de qua Ezech. i. dr. Apparuit rota sup terrā iuxta quattuor animalia habens quattuor facies. et aspectus rotarū et opus earū q̄si visio maris. Et sequit. Cum eleuarentur animalia de terra eleuabātur rote. spūs eñ vite erat in rotis Per illa quattuor animalia mystice doctrina euāgelica designat. per rotam vero quattuor facies habentē virgo bn̄dicta denotatur. que q̄ttuor hz virtutes s'm q̄s vita actiua regitur. et omnimoda perfectiōe ad euangelicam conformatur. Et q̄m he virtutes licet vniātur in gratia distinguuntur tn̄ in operatione sua. io dr pluraliter q rote ille eleuabātur. qr virtutes in ea fuerunt in summo perfectionis tam ad agēdū q̄ ad patiendum. et hoc in tantā incōprehēsibilitatē intellectui humano vt merito dicatur q aspectus rotarum et opus earū erat quasi visio maris. Nam inestimabiliter superauit oēm obedientiam et actionē atq cōuersationē confessorum et martyrū. Nā in omnib⁹ ipsis fuit pōdus difficultatis ad bonū et pronitatis ad malum In ipsa aūt virgine bn̄dicta nullū fuit omnino retardatiuum. Fuit eñ rota volubilis s'm oēm spūsancti motū. Tertio aūt eleuata est p excellentiam cōtemplatōis. et hoc designatū fuit in eleuatione aquile. de q̄ Job. xxxix. dr. Nūquid ad pceptum tuū eleuabit aquila. et in arduis ponet nidum suū? Ipsa eñ beatissima virgo sup oēs aplos. pphas patriar has. et quoscunq mundi homines eleuata est per sapientiā et cōtemplationem sicut aquila eleuatur sup oēs aues in aerem Et de his tribus eleuationibus tangitur Cañ. vi. vbi de ipa beatissima virgine dicit. Que est ista que pgredit quasi aurora consurgēs. et hoc i sanctitate. Pulchra vt luna et h' in cōuersatōe. electa vt sol. et hoc in cōtēplatione. terribilis vt castrorum acies ordinata. et hoc i oīm predictorum connexione. Que quasi oīa ponit sctūs Bernardinus ad literā vbi. s. Ubi etiam dicit q ipa bn̄dicta virgo trāsiēs ex h' mūdo eleuata est ad culmen triplicis dignitatis. s. altissime. latissime et firmissime. que tria in eleuatiōe diuine magnificentie. diuine sedis. et mōtis immobilis figurātur. Primo quidem eleuata est ad culmen dignitatis altissime vt sit regnū virginis altū. Et de hoc ps. viij. inqt. Eleuata est magnificentia tua super celos. Porro singl'aris magnificentia dei fuit btā virgo. qr in eius exaltatōe plus magnificatur. et etiā ipa bn̄dicta virgo i sua humiliatione. deuotione grarum actione et omniū bonorum dei fruitiōe plus magnificat deum q̄ omnis creatura alia simul sumpta. Un̄ merito dr eleuata sup celos. i. sup angelos vniuersos. Quia sicut fili⁹ dei dn̄s iesus sedet ad dexterā maiestatis in excelsis. tanto melior angelis effect⁹ quāto pre illis differentius nomen hereditauit ad Heb. i. Qd' nomen pfecto est vt vere sit deus p gram vnionis. Sic et mater ipsius iesu tanto omnib⁹ angelis melior est quāto pre oib⁹ in dignitate maternali abundat. Secūdo eleuata est ad culmen dignitatis latissime vt sit regnū eius latū. Un̄. ij. Reg. iij. dr. Quomodo intrauit Dauid. sic faciā cū eo vt eleuet thronus eius sup Judam. et Hierl'm: a Dan vsq Bersabee. Thronus aūt iste in quo sedit et requieuit Dauid qui manu fortis et vultu desiderabilis interptatur. i. Jesus dei filius. fuit gl'iosa virgo maria. que eleuata fuit ad latitudinē regni vt de ea dici possit q non solū dominat a Dan vsq ad Bersabee. sed a mari gratie vsq ad mare glorie. et a flumie influxuū diuinorum vsq ad terminos orbis terrarum regnās super oēm creaturam. Tertio eleuata est ad culmē dignitatis firmissime. Unde Esa. ij. dr. Erit in nouissimis dieb⁹ preparat⁹ mōs dom⁹ dn̄i in vertice montiū. et eleuabitur super colles. Mōs eñ iste in quo bn̄placitū est deo habitare in eo. et de quo abscissus ē lapis sine manibus est gl'iosa virgo. de qua sine humano opere natus est xp̄s iesus lapis angularis qui repleuit vniuersam terrā. Hic autem mons eleuatus est super colles. qr virginis ipsius dignitas est sup oēs. sublimissima et

P Eleuata ē ad triplicē dignitatem

Q

R

latissima. et sup cunctos firmissima et incō-
cussa. ita vt moueri non possit sublimitas
montis q̄ diu durat firmitas lapidis. nec
regnū matris q̄ diu durat imperium plis.
De cui⁹ imperio dī Dan. vij. Potestas ei⁹
potestas eterna que nō auferetur et regnū
qđ non corrūpetur. Et hec triplex eleuatio
premonstrata est Esa. vj. vbi inquit pphe-
ta. Uidi dn̄m sedentē super soliū. quia im
mobiliter requieuit super gl'osam virginē
ratione dignitatis firmissime. Solium in-
quā excelsum et eleuatū ratione dignitatis
altissime. et plena erat om̄is terra maiesta-
te eius rōne dignitatis latissime. hec san-
ctus Bernardinus vbi. s. Beatus q̄z Ber.
in quodā sermone ait. Nec in mūdo digni-
or locus fuit v̄ginalis vteri tēplo: quo ma
ria dei filiuz suscepit. nec in celo sublimior
regali solio quo Mariā marie filius subli-
mauit. s. in anima et in corpe sicut ipsa desi
derabat dicens filio suo ascēdēti in celum.
trahe me post te. s. totaliter. non enim dice
bat solūmodo cum Dauid ps. xlj. Sitiuit
anima mea ad deum fontē viuū. sed etiam
cū btō Job. sui libri. c. xvij. Libera me do-
mine et pone me iuxta te. s. totaliter quoad
aiam et corp⁹. Tanta aūt excellentia exalta
uit dei fili⁹ matrem suaz super oēs choros
angeloz q̄ sicut dicit quidā doctor deuot⁹
si ibi vbi ipsa residet esset multitudo. nouā
cōstitueret hierarchiā. Licz autem nullus

G Mariā sup oēs assūptā probat rōnib⁹

dubitet ipsam gl'iosam virginem mariam
sup oēs angelicas hierarchias et sup om̄es
beatos sublimatā. tn̄ hanc veritatez nōnul
lis probabimus rōnibus quo intellect⁹ ha
beat materiā speculādi. et affectus inflam-
metur desiderio imitādi. Prima aūt ratio
dī puritatis. Sicut em̄ grauia naturaliter
tendunt deorsum ita leuia sursuz. iiij. de ce
lo et mūdo. Et quāto aliqđ est leuius tanto
magis ascēdit donec ad terminū sibi sperā
sue nature prefixā attingit. Creatura autē
rōnalis b̄m spm̄ tanto est leuior quanto ē
purior a pctō. vn̄ pctm̄ appellat aplus pō-
dus Heb. xij. dī. Deponētes omne pond⁹ et
circūstans vos pctm̄. Cuius grauedinē sen
serat ps. xxxvij. cuz dicebat. Qm̄ iniq̄tates
mee supgresse sunt caput meū: et sicut onus
graue grauate sunt sup me. Nulla aūt pu-
ra creatura fuit beata virgine purior. ergo
nulla leuior. Sup oēs igit̄ ascēdit ratione
sue puritatis. Un̄ dicit Anselmus i quodā
sermōe. Sicut nulla pōt sub deo maior pu
ritas v̄ginis puritate intelligi. sic sub deo
locus sibi ppinquior itelligi nō dz illo ad
quē virgo est assumpta. Et ideo Ber. super
ps. inqt. O virgo v̄ga sublimis. q̄ in subli
me verticē sanctā erigis. vsq̄ ad sedentem
in throno. et vsq̄ ad dn̄s maiestat̄. Et Hie-
ro. in quodā sermōe ait. Si i domo patris
māsiones multe sunt: credimus splēdidio
rē matri filiū prestitisse quam olim edifica
uit sibi domū subnixā colūnis. vij. i. vij. spi H
ritussancti donis. Scdo idez pbatur rōne
humilitatis. ineffabilis. Regula enim ve-
rissima a xpo est tradita Luce. xviij. q̄ oīs
q̄ se humiliat exaltabit̄. Un̄ apl's Phil. ij.
arguit. q̄ q: christus humiliatus est ec. iō
deus exaltauit illuz et dedit ei nomē super
omne nomē. De hoc etiā habet̄ Prouerb.
xv. vbi dī. gloriā p̄cedit humilitas. Cū er-
go aliqua pura creatura nō repiat̄ ipa btā
v̄gine humilior: cōueniēs est vt etiā nulla
sit in gl'ia altior et sublimior. vt sicut aqua
quāto mag̃ descēdit: tāto alti⁹ ascēdit: ita
et ipsa humillima v̄go quanto in inferiori
abysso humilitatis descēdit tanto in subli
miori gl'ie loco sit eleuata. De cui⁹ pfundis
sima humilitate loquens Bern̄. sup missus
est inquit. Que est hec humilitas taz subli
mis que cedere nescit honorib⁹. insolescere
gl'ia nescit: mr̄ dei elegitur: et ancillā se no
minat. Tertio idem pbatur rōne dignita- I
tis. Uidem⁹ em̄ q̄ de⁹ cuilibet rei deputa-
uit locū b̄m suā dignitatē. Terra em̄ quasi
fex omniū in infimis iacet. Sup eaz est aq̄
tanq̄ dignior. deinde aer. postmodū ignis
post quē spera lune. et sic de alijs celis quo
rū q̄libet tanto in maiori altitudine ɔsistit
quanto maiori nobilitate et dignitate infe-
riora precellit. Silr̄ in locis collocari solēt
hoies b̄m eoz dignitatem. Un̄ parabolice
loquēs dn̄s ait Lu. xiiij. Cū inuitat⁹ fueris
ad nuptias nō discūbas i pri͛o loco. ne for-
te honoratior te sit inuitat⁹. et veniēs q̄ te et
illum inuitauit dicat tibi. da huic locū ec.
Cū ergo virgo bn̄dicta post deū sit dignissi
ma. et sup oēm purā creaturā excellentissi-
ma. eo q̄ ē mr̄ dei. pz q̄ decet eā locū hr̄e
supremū inter oēs creaturas et deū. Quar-
to idē pbatur rōne gratiositatis. Grē em̄ K
debet̄ gl'ia. iuxta illud ps. lxxxiij. Gratiam
et gl'iam dabit dn̄s. Maiori aūt gr̄e maior
debet̄ gloria. et maxime maxima. q: sicut se
hz simpl'r ad simpl'r. ita mag̃ ad magis. et
maxime ad maxime b̄m pbm̄. iiij. Topico.

Sed beata virgo sup omnes creaturas puras fuit gra plena. iuxta illud Hiero. ad Eustochiu. Ceteris p ptes gra pstatur: marie autem tota se ifudit gre plenitudo ergo illi debetur sum9 glie locus. Unde Ber. i sermone assumptionis ait. Quatu plus gre adepta est in terris pre ceteris: tatu 7 in celis obtinet glie singularis. Quinto ide pbatur rone charitatis. Charitas em e mensura fm qua mesurant pmia. vt quato plus charitatis qs habuerit: tato etia plus glorie accipiat 7 in celis sublimior fiat. Quia ergo bta virgo sup oes creaturas erat sit charitate. qz no tatu amauit xpm vt deum. sed etia vt filiu ppriu. Un Can. ij. dicebat. Fulcite me floribus. stipate me malis. qz amore langueo. Ideo sup omnes creaturas quas supauit charitate debuit exaltari i celesti retributioe. De ipa em inqt Hiero. ad Eusto. Tota ea incaduerat diuinus amor 7 ardor continuus perfusa amoris. Cu igit charitas 7 amor sit spualis ignis. de q habet Luc. xij. Et ignis naturalr ascedat: seqt q ipa virgo bndicta q sup oes igne diuini amoris plena fuit: ad altitudine glie super oes ascedit. Sexto ide pbat rone meritationis. Ut em dr. j. ad Cor. iij. 7 in. c. pns cleri cus. xx. q. iij. Unusqsq ppria mercede recipiet fm p priu labore. Scdm ergo meritu hic habitu habebit locu i pmio. Sed ipa bndicta virgo plus meruit sola q oes alie creature. Un sanct9 Bona. in. iij. di. iiij. ar. ij. q. ij. dicit. q ipa pl9 meruit intellne post annuciatione q oes sci 7 scte dei simul ergo 7c. Septimo idem pbatur rone passibilitatis. Dicit ei apls. ij. ad Cor. j. Sicut socij passionu estis: ita 7 cosolatiois eritis ad qd etia est textus in. c. j. de sepul. Unde quanto plura qs tormeta tolerauit p xpo tato glorioslor erit in celo. Et ideo dicebat beatus Andreas. Tanto meo regi ero accepttior quato p eius amore fuero pmanens in tormetis confessor. Et ppter h petetib9 aplis Johane 7 Jacobo glie celsitudine: Rndit dns Mat. xx. Potestis bibere calice que ego bibiturus su? Dicut etia doctores in. iiij. dist. xlix. q martyrib9 ppter passiones toleratas datur aureola. Sed btissima virgo plus est passa q aliqs martyr. iuxta illud Lu. ij. Et tua ipsius aiam pertrasibit gladius. Un dicit Hiero. q tant9 fuit dolor ipsius virginis. q licz no fuerit mortua tn fuit plus q martyr. qd etiez inquit Rich. noster in. iij. dist. xxiij. ar. vij. q. iiij. Ergo sup oes alios est in celesti curia laureata 7 glorificata. Cuius exaltatio 7 sublimatio vt inqt sctus Bernardinus vbi. s. e nobis valde proficua. Na qn residet iuxta filiu tria militati ecclesie patrocinia pstat. Primo em dirigit expediedo via. Scdo pegit repellēdo pugna. Tertio irrigat ipetrado gram. Et hec triplex eleuatio figurata est in sacra scriptura. Prima em q: dirigit figurata e Exo. xiiij. vbi dns ait Moysi Eleua virgam tua 7 extede manu tuaz sup mare. 7 diuide illud vt gradiantur filij isrl in medio maris p siccuz. Hec em virga ad cui9 eleuatione z preparat via pplo dei. est gliosa virgo maria. cuius patrocinio ois pene amaritudo pplo dei dulcorat. 7 iter ad ingrediendam terra pmissionis disponit. Unde ipsi bndicte virgini dicere possum9 illud Sap. xiiij. Dedisti in mari via. 7 in fluminibus semita firmissima ostedes qz potes es ex oibus sanare etia si sine rate quis adeat mare. Scda figura de ptectione habetur Numeri. x. vbi dr. q cu eleuaret arca dicebat Moyses. Surge dne 7 dissipetur inimici tui: 7 fugiat qui oderut te a facie tua. Ex qua figura mistice innuit. q cu beatissima virgo eleuata est in celu demonis potentia imminuta est 7 dissipata. Un ipa inqt Eccli. xxiiij. Supbor 7 sublimiu colla ppria virtute calcaui. Tertia vo figura de irrigatioe habet Job. xxxviij. vbi dr. Nuquid eleuabis in nebula voce tua. 7 impet9 aqr operiet te? Uox i nebula eleuata est gra p orone virginis impetrata. ad aqua seqt impet9 aquar. qz p ipsam impetrat influetia grar atqz remissio peccator. Un Eccli xliij. Medicina oim in festinatione nebule. hoc est in festina assumptione virginis bndicte. qz oes qui volut pticipes fiut gre sue. Ideo ipa i tata glia sublimata oes inuitat vt ad ipam recurrat p gra impetrada dices illud Eccli. xxiiij. Transite ad me omnes qui cocupiscitis me 7 a gnationibus meis adimplemini. s. in pnti vita recipietes gratiam 7 in futuro eterna gloria. Amen.

Assumptio marie e nobis valde vtil.

Incipit duodecima 7 vltima ps hui9 sermonarij qd Mariale appellatur. In q tractat de btissime virginis marie coronatioe siue glorificatione. Et proprio ac particulari nomine. Triumphus domine paradisi appellatur.

a

Posuit diadema regni in capite eius. Hester ij. Ad gloriã et honorem beatissime virginis matris dei exordium sumamus a verbis devotissimi eius beati Ber. in principio cuiusdam sermonis de assumptione eiusdem que ait. Hic totum decurrat ingenium. et aureus sermo totus reluceat maiestate. Voluntaria oris mei beneplacita sibi faciat genitrix dei. domina mundi. regina celi. Ipsa sensum acuat. dirigat stilum. et linguam pauperis venustiori respergat eloquio. quod et ipsa mihi hodie impartiri dignetur. vt de magnificentijs eius aliquid saltem balbutiendo depromam. Cuius glorias in spiritu videns propheta dauid inquit deo ps. xliiij. Astitit regina a dextris tuis in vestitu de aurato. circumdata varietate. In quibus verbis ostendit que ipsa gloriosa virgo tanquam regina celi diademate coronata sedet a dextris filij vestita aurato charitatis indumento. atque circundata varietate omnium virtutum atque gratiarum. De cuius triumphantissime virginis glorificatione locuturus tria deuotis mentibus speculanda mysteria propono.

Primum dicitur coronationis.

Secundum qualificationis.

Tertium vero recordationis.

Pars prima huius sermonis que dicitur coronationis.

b

De gloriosa virgine maria in cuius capite posuit deus diadema regni celestis possumus dicere illud Eccli. xlv. Corona aurea super caput eius. Sed hic operepretium est videre nunquid ipsa benedicta virgo sicut nunc est regina celi. ita etiam cum viueret esset regina mundi vel saltem regni iudaici. Pro cuius dubij declaratione queritur primo. vtrum in regno succedatur ordine successionis. an vero per electionem. Ad quod conclusiue dico teneri que succeditur per successionem. per tex. notabilem in. c. licet deuoto. et ibi Panor. in. ij. col. in. v. nota. et allegat bonam glo. in. c. deniqz. vij. q. j. cum alijs allegationibus. Secus autem est in imperio in quo succeditur per electiones. secundum Panor. in. c. venerabilem. de elec. Et sic prima conclusio procedit in regno particulari. non autem in vniuersali. Et facit glo. in. c. Moyses. viij. q. j. Et ratio est secundum Bal. in. l. ex hoc iure. ff. de iusti. et iu. quia indignum esset que monarchia imperij que nemini subest iret per successionem in mansibus pupilli vel pupille. Sed de regno particulari magis toleratur quia est subditum imperio. Confirmatur quoque predicta que regnum transeat per successionem ad quencunque de dono regis seruata ordinis prerogatiua etiam vsque ad centesimum gradum per ea que determinat Bal. in. c. j. in principio in vlt. col. de feudo marchie. vbi hoc expresse tenet. Et corroboratur predicta. quia in scriptura diuina in omnibus libris Regum et Paralypomenon videmus que succedebatur per gradus ordine successiuo. Sacra autem scriptura potest allegari ad decisionem causarum secundum glo. in. §. fugiant. in auth. vt iudices sine quo quo suf. col. ij. Secundo pro decisione prime dubitationis queritur vtrum infideles possint creari reges. Et respondetur que non. et si qui sunt. sunt de facto et non de iure. vt determinat Panor. in. d. c. venerabilem. de elec. et glo. in proemio insti. Et patet. quia reges vnguntur. c. j. de sacra vnctio. cuius non sunt capaces heretici et infideles. Immo si rex christianus efficeretur hereticus perderet regnum. vt inquit Bal. in. l. j. in. iiij. colunna C. de emanci. libe. in repetitione. Tertio queritur nunquid femine possint succedere in regno. Et respondet Panor. expresse in. ca. dilecti filij. in fine primi no. et clarius in. iij. col. in glo. iij. extra de arbi. quod sic. et facit tex. in. c. cum deuotissimam. iuncta sua scriptione xij. q. ij. Idem quoque tenet predictus Panor. in ca. significauit de rescrip. in. ij. no. Secus autem est in feudo. vt determinat idem Panor. in locis preallegatis. et omnes doctores in. §. et quia de his qui feu. da. pos. per illum tex. et glo. ibi que dicit que femina non succedit in feudis nisi in tribus casibus. Primo quando nominata est inuestitura. Secundo quando feudum redemit a domino. Tertio quando dominus ei dedit propter seruitium patris. In quibus casibus ab aliquo ex parentibus non est inquietanda. vt in. c. si quis sine filio masculo. quemadmo. feu. ad fi. per. Bal. autem in dicto. §. et quia. addit quartum casum. s. quando feudum est datum ad nullum seruitium. quia non extantibus masculis succedet femina. Quintum casum ponit Odofre. in sua summa scilicet quando feudum erat quesitum iure emptionis. et hoc est potius ex natura contractus que feudi. Sextum casum addunt quidam in feudo concesso ad certum seruitium quod femina potest explicare per se vel per alium. ff. de vsufruc ac. l. si qs titio. et. l. si mulieri. secundum Jac. de belaper. que dicit que fuit

Vtrum regnum successione vel electione teneatur

Vtrum infideles possint creari reges.

An femine succedant in regno

in facto in regno. Apulie: Feminas autē regulariter nō succedere i feudis. pt3 in. c. filia. de successi. feu. Qđ aūt deficientib⁹ masculis femine succedāt i regno ꝛ i comitatu. tenet etiā Bal. i. l. i multis. ff. de sta. ho. ꝛ Archi. in. d. c. cum deuotissimā. xij. q. ij. dicit hoc seruari de ꝯsuetudine. Et idē videt tenere glo. i. l. fi. C de arbi. vbi dat exēplum comitisse Capue ꝛ Matelle. Cynus q3 idem affirmat in. d. l. fi. ꝛ dat exēplū de Matilla que fuit filia regis Italie. ꝛ post mortē patris multas rexit ciuitates in Italia, ꝛ templa multa construxit que adhuc extant. Et ista cōsuetudo maxime videt extare in partib⁹ gal icanis. d. c. dilecti. de arbi. Quarto querit. nūqd mulieres habeāt aliqñ regna. iurisditiōēs ꝛ comitat⁹ ex radijs mariti quibus coruscant. l. femine. ff. đ sena. §. hoc itaq3. in aut. de cōsu. Et rñdetur ꝙ sic vt determinat Panor. i dicto. c. dilecti filij. de arbi. His autem oībus ꝓsuppositis dico ꝙ dñs noster iesus xp̄us fuit ille rex de semine Dauid. cuius regnu3 est fidele deo in perpetuū. vt diffuse ꝓbaui i prima parte rosarij sermonū. sermone. xiij. parte. iij. Qui quidem rex ꝓmissus fuit ipsi dauid a deo. vt habetur. ij. Reg. vij. Cū ergo oēs nobilitates et dignitates reespectu sanguinis habuerit xp̄s a sola matre sua. constat ꝙ ip̄a ꝟgo bñdicta recta linea descendit de genere Dauid ꝛ ei debebatur regnu3 iudaicum qđ fuerat ab Herode alienigena vsurpatū. ꝛ hoc regnū ei cōpetebat vel propter defectū masculoꝝ ex masculino genere recta linea a dauid descēdentiū. vel quia si q̄ erāt. q̄ uia ingratissimi erant deo. vt habet Esa. j. ideo ad ip̄am ꝟginē gratissimā deuolutum erat ius regni iudeoꝝ qđ illis deus donauerat. Qñ enim primogeniti sunt ingrati. tūc regnum trāsuoluitur ad proximiores in gradu. c. licet. vbi Inno. de voto. Et autem xp̄s noluerit administrare regnum temporale. immo fugerit quando iudei voluerūt eum cōstituere sibi regē Iohā. vj. tamen ꝟe erat rex iudeorū. et nō falsum. sed verū titulū scripsit Pylatus super cruce3. s. Jesus nazarenus rex iudeorum. Johā. xix. Hanc autem dignitatem vt supra diximus. transmisit in ipsu3 mater sua que fuit filia Dauid et regina sui regni. Vn ipse Dauid cum dixisset ps. xliiij. Astitit regina a dextris tuis ꝛc. immediate subiunxit. Audi filia ꝛ vide: ꝛc. Istud aūt regnum iudaicum

quia erat particulare. potuit in mulieres ꝑuenire eo modo quo supra declaratum est. Et posito ꝙ fuisset imperiū vniuersale. etiā ad ipsam pertinuisset. quia ratio assignata per Bal. quare ad imperiū non perueniat per successionē. nō militat in ipsa beata virgine que etiā in ventre matris fuit capax omnis rationis. ꝛ ad regimē totius mundi aptissima. Et posito sine preiudicio veri ꝙ ipsa nō esset primior ad successionē ipsius regni iudaici. saltem non potest negari qn ad ipsum Josep de iure pertineret qui de regio semine descēderat per rectam lineam masculinā. vt patet Matth. j. Et cōsequenter ipsa virgo vxor regis erat regina. ꝛ gaudere debebat priuilegijs eius. l. princeps. ff. de legi. Item ipsa erat sponsa dei. vt declaraui in. iiij. parte principali huius operis sermone. xij. parte vltima. Deus autem est imperator celi ꝛ terre. et consequenter ip̄a erat imperatrix mūdi dum adhuc viueret. Preterea cum. vt supra diximus. imperans mūdo debeat per electionē promoueri. in electione autem electores teneant eligere meliorem ꝛ sapientiorē atq3 sufficientiorem. ꝰm ꝙ determinat Nicolaus de lyra super Johan. xxi. et beatum Thomam in quoli. vj. q. vj. Cumq3 ipsa benedicta virgo esset omnibus puris hominibus qui vnq̄ fuerunt sapiētior ꝛ sufficiētior ꝛ plena donis spiritussancti. vt declaraui in. iiij. parte principali huius operis. sermōe. v. ꝛ. vj. ergo ad ipsam ex electione fienda pertinebat imperium ꝛ gubernatio totius mundi. Preterea xp̄o ꝰm humanitatē dedit deus imperium et monarchiam totius mundi. Unde ipse ait Matth. vlti. Data est mihi omnis potestas in celo ꝛ in terra. Sed filio sine liberis morienti succedit mater. l. fi. C. de senatusconsul. tertu. ꝛ insti. eo. titu. §. sed nos. ꝛ. §. sed cum. ergo ipsa erat imperatrix totius mūdi. Sicut autem eius filius vt nos doceret fugere mundi honores noluit in regali sede ꝛ throno residere: sed voluit ministrare ꝛ nō ministrari Matth. xx. Unde lic3 suum esset regnum mundi. iuxta illud Johan. j. In propria venit ꝛc. tamen quia nō venerat imperiū exercere ait Joh. xviij. Regnum meū non est de hoc mūdo. Similiter fecit eius benedicta mater. que etiam noluit vacare regimini mundi. siue alicuius tēporalis regni. quia curam ꝛ gubernationem habebat dei filij sui. Maior

Utrum femine habeāt regna propt maritos.

Qđ ad mariam iurespectet regnū iudaicum

Etiam Iperiu3 totius mūdi

em̄ fuit incōparabiliter eius dignitas in regendo deum ꝙ fuisset in gubernādo totum mōdū. Sicut aūt absonū et valde indignū atq; vituperosū esset ꝙ aliqs sapientissim⁹ atq; nobilissim⁹ rex habēs gubernationem sui regni. vacaret gubernationi vni⁹ asini. Ita et multo magis absurdissimū fuisset ꝙ virgo gloriosa que gubernatrix constituta erat filij dei. attenderet et occuparet circa gubernationē alicuius tp̄alis ꝛ transitorij regni. O igitur regina nostra serenissima ꝑfecto tu dicere potes illud .j. Esdre .j. Oīa regna terre dedit mihi dn̄s. Et nos tibi dicere possumus illud Tobi. xiij. In oīa scl'a regnū tuū. ꝛ ps. cxliiij. Regnū tuū regnum oīm seculoꝝ ꝛc. Et Dan̄. ij. Regnum quod in eternū non dissipabit. veni ergo ꝛ super nos regnū accipe. Judicū. ix. De regno em̄ tuo dici pōt illud ps. ciij. Et regnū ipsius oībus dn̄abit. Et Luce. j. Et regni eius non erit finis. Tu nanq; in te habes oēs boni regis ꝛ bone regine ꝓpetates: de quibus Aristo. tractat in lib. de regi. ꝑncipū. ꝛ Egidius in eodem tractatu lib. j. c. viij. vbi ait. Regem decet esse diuinū ꝛ semideum. In eiusdē etiā opis lib. ij. c. xix. iterum inqt. ꝙ rex nō pōt esse nimis liberalis erga subditos suos. immo vix pōt ptingere ad liberalitatem sibi cōuenientē. Tu vo ad ipaꝫ perfectionē liberalitatis puenisti q̄ nob. subditis ꝛ seruis in oīb⁹ nr̄is necessitatib⁹ liberalissime succurris. Scis. em̄ ꝙ ait Ouidi. in. ij. de ponto. Regia crede mihi res est succurrere lapsis. Cōueniēs hoi est hominem seruare voluptas. Et ideo dicere potes cuꝫ iustiniano impatore in. l. p̄uilegia. §. fi. C. de sacrosan. ec. Humanitatis nostre est egenis ꝑspicere. ꝛ dare operā vt paupib⁹ alimēta nō desint. O igit liberalissima dn̄a: ꝑfecto si non esses nostra regina rationib⁹ p̄allegatis. nos q̄ sumus ppl's dei cōstituemus te reginā nostrā. Popul⁹ em̄ constituit sibi reges. j. Regū. xj. et. ff. de ori. iu. l. ij § in initio. ꝛ §. exactis. Ad hoc em̄ pagenduꝫ nos attraheret bonitas tua. Ait nāq; Tullius in orone ad cesarē. Nihil est tam populare ꝙ bonitas. O regina excellētissima. tu ꝛ filius tuus estis illi de quib⁹ p̄ncipaliter dixit deus Prouer. viij. Per me reges regnant ꝛc. Transsumptiue in epistola. inter claras. C. de sum. tri. ꝛ fi. ca. Beatiautē sunt illi qui viuūt sub vestro regimine. Uerificatur em̄ illa Platonis sententia quā refert Boetius in. ij. de conso. s. ꝙ btē essent ciuitates si aut pħi regnarēt. aut reges philosophparētur. Quia em̄ bonus rex debet habere oīa iura in scrinio pectoris. l. oīm. C. de testa. ꝛ debet esse plen⁹ sapiētia. l. penul. C. de his qui. vt indi. Unde pħus in. j. rheto. ca. xx. ait. Principes opꝫ sapere. Ideo tu ꝑfectissime cum filio tuo seruasti illud qd̄ inqt Salomō Sap. vj. di. Cōcupiscentia sapie deducet ad regnuꝫ ꝑpetuū. Et ideo o reges populi diligite sapientiaꝫ vt i ꝑpetuū regnetis. Diligite lumen sapientie omnes qui preestis populis. Multitudo em̄ sapientū sanitas est orbis terrarum. et rex sapiens populi stabilimentū est. hec ille Tu quoq; o clementissima virgo merito es regina. quia ꝑfectissime semꝑ fuit in te pietatis ꝛ misericordie admistratio q̄ ad quemlibet bonū regeꝫ ptinet. iux illud Prouer. xx. Misericordia ꝛ veritas custodiūt regē et roborat clementia thronus ei⁹. Et eiulaē lib. c. xvj. Clementia regis quasi ymber serotinus. Tu etiaꝫ habes in te illā boni regis conditionem quā ponit Cassiod. lib. ij. epistolaꝝ epistola. l. di. Felicitas regnantis est famulātes amare. Et Tulli⁹ in philippicis lib. ij. inqt. Caritate ac beniuolentia ciuiuꝫ septuꝫ opꝫ esse principem magis ꝙ armis. Et Sen̄. in lib. tragediarum dicit. Decet. timeri cesarem. sed plus diligi. Tu em̄ fecisti illud quod postea nobis cōsuluit faciendū deuotus tu⁹ Isido. lib. ij. soliloquoꝝ. c. xl. di. A subditis venerari magis ꝙ timeri stude Taleq; te redde subditis vt magis ameris ꝙ timearis. Nō sis terribilis in subditos. sic eis dn̄are vt delectet seruire. hec ille. Et ideo nos valde delectat seruire tibi. Licet em̄ dicat ꝙ seruit⁹ morti cōparat. l. seruitutē. ff. de reg. iu. l. cū hic status. §. si dona tor. ff. de dona. inter virū ꝛ vxo. l. interdicit ff. de ędi. ꝛ demon. ꝛ §. si vo. i auf. de nup. Tn̄ seruire tibi nobis ē vita et cōsolatio immēsa. Unde tu potes dicere de deuotis seruitorib⁹ tuis illud. ij. Paral. xij. Sciāt distātiā seruitutis mee ꝛ seruitutis regni terraꝝ. Et qd̄ mir vgo benignissima si nob est iocūdū tibi seruire. cū seruierit iacob ꝑ rachel septē. annis ꝛ videbant ei dies pauci pre amoris magnitudine. Gene. xxix. O bona dn̄a tu scis ꝙ seruus tuus sum ego. ps. cxv. Ne igit transceas seruū tuum Genes. xviij. sed ꝑ tua benignitate dignare dicere de me. Erit mihi seru⁹ sēpitern⁹. .ij. Reg.

C Crorat ł reginā mundi.

xvij.ꝛ illud Esa.xlij.Ecce seruus meꝰ.susci piam eū.electus meus.complacuit sibi in illo aīa mea. Placeat humanitati tue dicere mihi illud Esa.xlix. Seruus meus es tu quia in te gloriabor.

Pars secūda huius sermonis que dicit̄ qualificationis.

Uia.ḡ.diximꝰ btīssimā virginē a deo coronatā diademate.pulchrū erit videre qualis sit ꝛ qd significet ista corona. Dicit aūt glo.in.cle.romani.de iureiurā. ꝙ diadema ꝓprie dr̄ corona imperialis vel regia.ꝛ sic dr̄ a dia qd̄ est duo . et demo demis.qꝛ ex sui rotūditate pꝛīcipiū demit ꝛ fineꝫ ꝛ fit solū ex auro ꝛ lapidibꝰ p̄ciosis. Pro istius aūt ptis expeditione declarabimus illud quod dixit btūs Johēs euāg. Apoca. xij.scꝫ. Signū magnū apparuit in celo. mulier amicta sole lunā sub pedibus habens ꝛ in capite eiꝰ corona stellarū.xij. In q̄bus verbis q̄nqꝫ misteria designant̄. Primum dicit̄ designationis.ibi. Signuꝫ magnum Scōm apparitionis.ibi. Apparuit in celo. Tertium gl'ificationis:ibi. Mulier amicta sole. Quartū ꝯculcationis.ibi. Lunam sub pedibus habēs. Quintū v̄o coronationis ibi.et in capite eius ꝛc. Quoad primum dico b̄m sanctū Bernardinuꝫ in ser.assumptionis.ꝙ beata virgo dr̄ tripl'r signuꝫ magnū. primo scꝫ magne gr̄e.scd̄o magne glorie.tertio magne intelligētie. Primo nanqꝫ fuit beata virgo signū magne gr̄e incarnationis filij dei demōstrate ꝛ date. Signum enī operit ꝛ claudit illud quod signatū est. Et similiter ip̄a btā virgo īmaculato vtero suo ex dono gr̄e magne et ineffabilis clausit et operuit filiuꝫ dei ꝓ nobis. Unū Ezech. xxxij.dn̄s ait. Solem nube tegā. i. xp̄m in virgine abscondā. Et Esa.vij.dr̄. Dabit dominꝰ ip̄e vobis signū. ecce v̄go ꝯcipiet ꝛc. Ipsa igit̄ virgo sanctissima magne gratie nobis signū fuit dum deū p carnis assumptionē fecit esse nobiscum ex gratia sua. Et ꝓpterea gabriel angelꝰ Lu.j.ad eā inquit Inuenisti gr̄am apud deū. Quia ipsa sola ꝛ non alia creatura gratiā p euam perditam nobis reinuenit. Unde ipsa dicere pōt generi humano illud Osee.xiiij. Ex me fructꝰ tuus inuētus est. Scd̄a ipsa benedicta virgo fuit signum magne glorie tam vtiqꝫ magne ꝙ vltra q̄ dici possit superat in gloria et letificat oīes angelos ꝛ sanctos. Unde Eccli.xliij.dr̄. A luna signum diei festi. Ad litterā enī in principio lunaris mēsis luna aspectibꝰ hoīm occultatur.et tn̄ a sole illuminat̄ ꝛ ei cōiunctissima est. Tunc etiam apud iudeos erat festum neomenie. Et sic beatissima virgo maria in assumptione sua oculis hoīm abscōsa ꝛ a tota trinitate dei formata.atqꝫ filio suo in gl'iosa sede cōiuncta.festū superne ac magne gl'ie nouo gaudio ꝛ leticia ꝯsecrauit. Unde Prouerb. xj. dr̄. Mulier gratiosa.i.beata virgo v̄e gratiosissima.inuenit gloriā.s.nouā in paradiso. Et merito quidem inuenit gl'iam nouaꝫ in celo.q̄ amissam gratiam inuenit in terra Tertio beata virgo est signū magne intelligētie. Signū enī ducit in signati cognitionem. Et similiter ip̄a v̄go gl'iosa supra oēm creaturaꝫ ducit in sapientiā ꝛ intelligentiā dei filij sui. Hinc Esa.xlv.de ip̄a dn̄s inquit Exaltabo ad ppl'm signū meuꝫ. i.p signum meū quod est v̄go bn̄dicta altam intelligentiā dabo de meipso ꝛ de filio meo. Propter hoc etiā dicit̄ porta celi. quia per eam alta ꝛ sacra celi ꝛ scripturarū ac sacramentoruꝫ mysteria reserant̄. De ipsa quoqꝫ benedicta virgine dixit deus noe ꝛ filijs eiꝰ in figuraꝫ Gen.ix. Erit signū federis inter me et vos. Quādo aūt aliquis habet verā deuotioneꝫ ipsi virgini:signū habet de intrādo gl'iam paradisi.et illi pōt dici de ipsa illud Exodi. xiij. Erit quasi signuꝫ in manu tua. Qn̄ v̄o deus tāgit cor alicuiꝰ deuotione ipsius sacratissime v̄gīs pōt dici illud Hester. viij. Sceptrū aureū ꝓtendit quo signū clementie demōstrat̄. Dicat ergo q̄libꝫ xp̄ianꝰ deo illud ps.lxxxv. Fac mecuꝫ signuꝫ in bonum vt videāt qui oderūt me ꝛ cōfundātur.qm̄ tu dn̄e adiuuisti me ꝛ ꝯsolatus es me. Hoc est signū salutis oīm gentium de quo exponi potest illud Esa.v. ꝛ.xj. Leuabit dn̄s signū in nationes. Et ideo cuilibet xp̄iano dr̄ Esa.vij. Pete tibi signum a dn̄o deo tuo. Predicatoribꝰ aūt verbi dei ego dico illud Esa.lxij. Transite trāsite p portas.p̄parate via ppl'o planū facite iter.et eleuate signuꝫ ad populos.qd̄ dn̄s auditum fecit in extremis terre. Et illō Hiere.iiij. Leuate signum in syon. Et eiusdē li.c.l. Annūciate in gentibus ꝛ auditū facite.leuate signū ꝛ nolite celare. Ego aūt sciens ꝙ vt legit̄ in officio festi de niue.beata v̄go gratissimum habuit ꝙ Johēs patricius rome sibi edificauit templū.vnde ei dixit. Scire te volo qm̄ tuguriꝫ tuū vt

Maria dicitur signum magnū tripl'r.

Autor lib. mo

hōs.cū

ponere verū hereditatē perpetuāq́ȝ successorem libꝛum tibi volui ꝓuidere. vt dum mihi domum in terra ꝯstrueris. ego tibi in celis copiosum thesaurū viuū ꝛ eternā cōstruā mansiones. Cogitaui hoc signū virgineuȝ leuare. ꝛ per vniuersum orbē deferre. componendo hoc opusculū quasi palatiū portatile ad eiusdē virginis gl'iam fabricatū. Et ideo ꝑdicator quilibet desiderās ꝙ ego hūc librū componerem. potest dicere illud Job. xxxi. Quis mihi tribuat adiutorē vt desideriuȝ meum audiat omnipotēs ꝛ librū scribat. vt in humero meo portem illū. ꝛ circundem illū q̄si coronaȝ mihi. Per singulos gradus meos ꝓnunciabo illū ꝛ quasi principi offerā euȝ. hec ibi. Rogaui aūt dn̄m vt in me verificari faceret illud Zach. vi. Ipse extruet templum ꝛ portabit gl'iam. s. beate virginis per totū mūdū. Et ipa v̄go dicere possit illud Esa. lxvi. Uidebūt gl'iam meā. s. i hoc libro descriptā. ꝛ ponam in eis signū. scȝ. salutis. ꝛ mittā ex eis qui saluati fuerint ad gentes in mare. in africā. in lybiā. in italiam ꝛ grecīā ꝛ ad insulas longe. ad eos q̄ non audierunt de me. ꝛ ideo nō viderūt gloriā meaȝ. ꝛ annūciabūt gloriā meā gētibus. Scōm mysteriū quod in ꝑdictis verbis beati Johānis tangit. dicit apparitionis dum subdit. apparuit i celo. In triplici em̄ celo apparuit hoc virginale ac celeste signū. vt dicit beatissim⁹ pater me⁹ sctūs Bernardin⁹ vbi. s̄. qui ista duo signa per italiam depoꝛtauit. ꝛ adorari atq́ȝ venerari fecit. scȝ nomen iesu et gloriose virginis. ꝓpter quod nūq̄ fuit hereticus. sed fidei christiane zelator precipuus. nec de huius signi veneratione vnq̄ penituit vt scripsit homo q̄daȝ. sed vsq́ȝ ad mortē in ipsius adoratione perseuerauit. Loquendo aūt de hoc signo virgineo dicit ip̄e sanct⁹ Bernardinus ꝙ apparuit p̄io in celo ecclesie. secundo in celo gl'ie. tertio v̄o in celo anime. Primo nāq́ȝ apparuit in celo ecclesie militantis. de quo exponi potest illud quod idem Johannes scripsit Apocalyp. xxi. dicens. Uidi celum nouū ꝛ terram nouam. In hoc em̄ celo apparuit. vt om̄ibus bene viuēdi p̄beret exemplum. Unde Ambrosius in libro de virginitate ait de ipsa virgine. Ut de ceteris eius v̄tutibus taceaȝ virgo erat nō solū corpore sed etiā mente. corde humilis. v̄go grauis ꝛc. Et infra. Talis fuit maria vt eius solius vita omniū sit disciplina. Secundo hoc

E Maria tanq̄ signū apparuit i triplici celo.

virginale signū apparuit in celo glorie. cū scȝ in anima ꝛ in corpe in celum assumpta est ipsa virgo gloriosa. ex cui⁹ illustratione tota celestis curia decorat. Unde Bern̄. in quodā sermone inq̄t. Marie presentia totus illustrat orbis. adeo vt ipa celestis hierusalē clarius rutilet v̄ginee lampadis illustrata fulgore. Et Eccli. xliij. dicit Species celi in visione glorie. s. matris dei. Tertio insup hoc virginale signū apparuit et quotidie apparet in celo aīe. de quo celo inquit ps. cxiij. Celū celi dn̄o. Celū em̄ cū a celado sit dictū. aīam designare potest que nobis celata manet. Celum aūt celi dicit. p eo ꝙ ꝓ inhabitando celo creata est. Hoc igit virginale signū apparet in celo aīe quādo eaȝ visitat ꝛ replet spūali consolatione. Debet ergo q̄libet fidelis xp̄ian⁹ deuotiōis oclos leuare ad ꝯtemplādum hoc signum. ꝛ rogare vt animā suam dignet visitare. vt possit postea ei dicere illud Job. x. Uisitatio tua custodiuit spm̄ meum. Tertiū mysterium a beato iohāne tactuȝ in verbis ꝑallegatis dicitur gl'ificationis dum ait. Mulier amicta sole. Triplici em̄ sole dicit amicta btā virgo maria. Primo sole amoris quoad voluntatē suam que dei amore feruet. Secundo sole splēdoris quoad intellectū qui dei lumine splendet. Tertio sole fulgoris quoad corpus quod excepto deo totuȝ paradisuȝ vltra oēs beatos fulgorib⁹ replet. vt inquit sanct⁹ Bernardinus i loco predicto. vbi ꝓsequēs addit. Primo igitur beata virgo dicit amicta sole. scȝ calidissimi et ignitissimi amoris q̄ supra om̄es beatos diligit deum ꝛ humilitatem filij sui. Unde Bern. ait. Hoc enim amoris igne labia prophete purgātur. istoq́ȝ seraphin accenduntur. Longe v̄o aliter hec virgo meruit non velut summatim tangi. sed operiri magis aut circūfundi. ꝛ tanq̄ ipo igne concludi. Sane cādidissimus atq́ȝ calidissimus huius mulieris amictus cuius omnia tam excelenter irradiata noscūtur vt nihil in ea nō dico tenebrosum vel saltē min⁹ lucidū. sed nec tepidū liceat suspicari. hec ille. Secundo aūt dicit amicta sole splendoris. scȝ quoad luceȝ glorie quā eius anima habet. Unde Bern̄. inquit. Deniq́ȝ ipa est mulier amicta sole. i. induta ineffabili claritate. Amicta inquā lumine sicut uestimento. de quo inq̄t apl's. Induimini dn̄m iesuȝ xp̄m. Nam gloria ipsius dei sup oēm creaturam

F Maria amicta triplici sole.

ornata fuit. Tertio etiã dr amicta sole fulgoris quoad lucez quã hz in corpe ex redundantia glie q̃ sibi a deo in aĩa daf. De quo Ber. ait. Quaz familiaris ei facta es o dña q̃ p̃xima. imo q̃ intima. vestiti eum suba carnis. et ille te glia sue maiestatis. vestisti nube solẽ et ipa sole vestiris. s. tã in corpore q̃ in aĩa. Quartũ mysterium qd dr aculcationis tangit. b. iohes vbi. s. di. Lunam sub pedib⁹ hns. qd exponit sctũs Bernardin⁹ in ser. p̃dicto de ipa btã v̄gine. Habet em̃ luna mutabilitatẽ. causat frigiditatem atq̃ luciditatẽ. Per mutabilitatẽ significanf bona tẽporalia q̃ mutabilia et defectibilia sunt vt luna: Beata em̃ v̄go oĩa terrena contempsit. ne aliquo modo impedirẽt aut retardarent ei⁹ dilectionẽ. ad xp̃m. Un̄ merito ipa inq̃t Ecci. xxiiij. Ego mr̃ pulchre dilectionis. Amor em̃ cõmutabilis boni sp aliquo modo derogat amori icõmutabilis boni. Proinde Augu. in. x. confessi. ait deo Man⁹ te amat qui tecũ aliq̃d amat qd nõ p̃pter te amat. Frigiditas autẽ significat mũdanã prudentiã frigidã atq̃ nocturnã Et hanc sub pedib⁹ v̄go habẽs partũ sp̄reuit atq̃ aculcauit eã. partimq̃ famulatui suo subiecit. q2 ea tm̃ ad dei laudẽ vsa fuit. Luciditas v̄o significat clarã creaturarum intelligentiã. Et hãc etiam sub pedib⁹ habuit. Nam oim creaturaz cognitionem in cõparatione ad supeminentẽ xp̄i scientiaz paruipẽdit. Cũ em̃ ap̄lus paulus hoc fecerit. Unde ipse inq̃t ad Phil. iij. Que mihi fuerũt lucra: hec arbitrat⁹ suz p̃pter xp̄m detrimẽta. Existimo em̃ oĩa detrimentum esse p̃pter eminentẽ scientiam iesu xp̄i zc. Quãto magis ipa bñdicta v̄go hoc egit q̃ mater extitit saluatoris? Quitũ mysteriũ a beato iohãne tactũ in p̃allegatis verbis dicif coronationis: dũ ait. Et in capite ei⁹ zc. Qd ẽm sanctum Bernardinum vbi. s. põt tripl'r intelligi. Primo modo vt duodecim stelle corone eius sint duodecim apostoli xp̄i. quia beate v̄ginis meritis fuerũt electi. et post ruinã in xp̄i morte sunt ad fidem reformati. ac per ei⁹ instructionẽ edocti. Nam ipa gl'iosa v̄go est singulariter ciuitas illa de qua scribif Apoca. xxi. c. In q̃ oẽs electi mystice cõtinenf. et i q̃ duodeciz apostoli ponunf duodeciz lapidũ p̄ciosoz fundamẽta. Et simil'r duodecim margarite. ex q̃bus fiũt duodecim porte q̃ designãt duodecim patriarchas. q̃ oñi lapide p̄cio

G Maria oĩa terrena cõculcauit.

D Duodecĩ stelle i corõa Marie quid significent.

so ornati sunt. et per quos fides venturi filij dei ipi⁹ beate virginis meritis ad posteros p̄trãsiuit. Scd̃o modo duodecim stelle eius corone sunt duodecim luminose cogitationes seu illuminatões mẽtis v̄ginalis. Prima stella est cognitio corpaliũ naturarum. Scd̃a sp̄ũaliũ substantiarũ. Tertia sciaruz intellectualiũ. Quarta v̄tutũ effectualium. Quita institutaz diuinitus legum. Sexta infusarũ a deo grãrum. Septima irrep̄hensibiliuz iudicioz. Octaua incõp̄hẽsibiliũ miaruz. Nona innumerabilium meritoz: Decima remunerabilium premiorum. Undecima temporaliũ decursuũ. Duodecima eternaliũ rationũ. hec ille. Qui etiã subdit q̃ tertio modo duodecim stelle in corona v̄ginis sunt. xij. priuilegia q̃ ea regnante et gl'iosa in celo. p̄cibus eius impetranf nob qui militam⁹ et laboramus in mundo. Prima enim stella est cecorũ illuminatio. Unde ipsa ait Eccl'i. xxiiij. Illuminabo omnes sperãtes in dño. Secũdo lapsorum eleuatio. iux illud Dañ. xi. Cũq̃ corruerint subleuabunf auxilio paruulo. i. auxilio btẽ v̄ginis que paruula dicif p̃pter humilitatem. Tertio sordidorum lauatio siue purgatio. Unde in figurã dicif. j. Regũ. xxv. Ecce famula tua fit i ancillã vt lauet pedes seruorũ tuoz. Hec em̃ inq̃t Abygail ad dauid. i. maria ad xp̄m. vult em̃ lauare conscientias nostras intellectum et affectum nostrum a sordibus vitioz. Quarta stella est desolatorum letificatio. Unde Cañ. j. illi dicif. Meliora sunt vbera tua vino. quod vt ait p̄ceij. Uinum leti. cor hois. Quinta est tentatorum adiuuatio. Unde ipsa inquit Eccl'i. xxiiij. Quasi platan⁹ que habet folia ad modum scuti exaltata sum iuxta populos baptizatos. Et ideo in tentationib⁹ suis dz illi dicere quilibet xp̄ianus illud p̄s. xxxiiij. Apprehẽde arma et scutũ. et exurge in adiutorium mihi zc. Sexta est in aduersis roboratio. Unde Esa. xxviij. dicif. Urbs fortitudinis nostre syon. i. b. v̄go maria. Septima est mortuoz resuscitatio. Unde ipa ait Eccl'i. xxiiij. In me oĩs spes vite et virtutis. Octaua induratoz mollificatio. Unde in figurã dr Num. ij. Cũq̃ p̄cussisset moyses virga bis silicez. egresse sunt aque largissime. Uirga em̃ est beata virgo. iuxta illud quod canit eccl'ia. Uirga iesse floruit. v̄go deum et hominẽ genuit zc. Silex est cor durum. Bina aũt p̄cussio fit quãdo ipa virgo

Duodecim priuilegia Marie

facit petõres declinare a malo ꝛ facere bo- nũ.a quo egrediunt aq̃ largissime lachry- marum.Nona stella est ad iesum xp̃m dire ctio siue vie salutis demõstratio. Ipsa em̃ fuit figurata p illã columnã ignis ꝛ nubis de qua habet Exod.xiij.q̃ introduxit filios israel interrã promissionis: iuxta illud ps. ciiij.Dedit nubẽ in ptectionẽ eoꝝ. ꝛ ignez vt luceret eis p noctem.Decima stella est in horã mortis subuentio. Unde Eccli. xv.dr de ipa. Obuiabit illi q̃si mr̃ honorificata. Undecima stella est cõtra ignes purgatorij refrigeratio.Unde Hiere.xviij.dr. Nunq̃d de petra agri deficiet nix lybani. i.refrige- riũ de maria post mortem nr̃am. q̃si dicat nõ.Duodecima stella est in vita celesti sua p̃ntia omniũ beatoruz letificatio ꝛ delecta tio.Unde ei dicẽt illud Judith.xv.Tu glo- ria hierl'm.tu leticia isrl'. tu honorificentia populi nostri.Quarto dicere possum⁹ ꝙ p duodecim stellas intelligunt duodecim ei⁹ priuilegia siue p̃rogatiue. Pria autẽ p̃rogati ua est sp̃alis dei patris electio ad opus in- carnationis filij sui.Unde in figurã predi- ctum fuerat Genes.xxiiij. Uirgo que egre- diet ad hauriendã aquã.ipa est quã prepa- rauit deus filio dñi mei.i.xp̃o. Potuerunt em̃ esse verba angeli gabrielis loquẽtis de ꝟgine maria q̃ pma egressa est ad haurien dam aquã gr̃e.de qua Esa.lv.inquit deus. Om̃s sitiẽtes venite ad aquas ꝛc. De hac autẽ electione etiam p̃dixerat.ps. dicens. Elegit eã deus ꝛ p̃elegit eam.Scd̃a prero- gatiua est filij dei sp̃alis despõsatio. Unde ij.ad Coꝛ.xi.dr.Despõdi em̃ vos vni viro virginez castã exhibere xp̃o. In veteri enim testamẽto summ⁹ pontifex nõ ducebat vxo rem nisi virginem. vt habet Leuit.xxj.Ter tia est sp̃ũsancti fecũdatio.Unde Mat.j. dr inuenta est in vtero habens de sp̃ũsctõ. Quarta est filij dei conceptio et parturitio iuxͣ illõ.vij. Ecce ꝟgo concipiet ꝛc. Quin ta est dei cõiunctio siue ꝯuersatio. Uñ ipsa ait Cañ.ij.en dilect⁹ meus mihi et ego illi qui pascitur inter lilia.i.virginitatis ꝛ pu- ritatis mee. vel iter verba et brachia mea Sexta est dei meditatio. iuxta illud. j.ad Coꝛ.vij.Mulier innupta ꝛ ꝟgo cogitat q̃ dei sunt vt sit scta corpe ꝛ sp̃ũ. Septima est in libro vite descriptio.de qua dr Apocaly. iij.Habes pauca noĩa in sardis.i.in virgi- nibus q̃ non inquinauerũt vestimenta sua.i corpa ꝛ nõ delebo noĩa eorũ de libro vite

Ipsa autẽ dicere põt illud ps.xxxix. In ca- pite libri scriptũ est.de me. Octaua est celi ornatus ꝛ pulchritudo.iuxͣ illõ Eccl. xliij. Spẽs celi gl'ia stellaꝝ.i.virginũ. q̃ dicunt stelle quia de die nõ lucent. sed in vesperis incipiũt apparere.i.in p̃nti latẽt.sz in futu ro apparebũt quid sunt.Unde.j. Joh. iij. dr.Filij dei sumus.sed nondum appuit qd erim⁹. Nona est perfecta dei assimilatio.de qua dr Apoca.x. Uirgines sunt et sequunt agnũ quocũq5 ierit.Decima est noui canti ci decãtatio qd̃ nimodo virgines decanta bunt.iuxta illud Apoca.xiiij. Cantabũt scti canticũ nouũ.ꝛc. Uñ ppha ait ps.cxxxvj. Quõ cantabim⁹ canticũ dñi in terra alie- na.i.in carne corrupta.Undecima est ma- ioris fructus pmissio. Nam fruct⁹ trigesi- mus pmittit ꝯiugatis sexagesim⁹ viduis: cẽtesimus aũt virginibus.vt dicũt doct.in expositione pabole Mat.xiij. Duodecima est duplicis corone adeptio.naz ipsi debet aurea ꝛ aureola.Unde in figurã dr.j.Ma chab.iiij.Ornauerũt faciẽ templi coronis aureis.Facies em̃ que est nobilior ꝛ altior pars corpis significat corpus virginale qd̃ est nobili⁹ ꝛ altius oĩm membroꝝ ecclie: Ornauerũt aũt faciẽ non tñ vna corona sz coronis aureis. Aurea p charitate et debe tur: ꝛ aureola p ꝟginitate. Et lz he corone cõpetãt etiã alijs virginib⁹.tñ singularius competũt ipsi benedicte virgini. ꝛ ideo he duodecim stelle dicunt esse i corona capit' eius.q2 ipa est oĩm ꝟginũ p̃mitiua ꝛ regi- na. Quinto dicere possum⁹ ꝙ iste.xij.stel- le sunt.xij. ordines.i.noue angeloꝝ ꝛ tres sanctoꝝ.i.martyrũ.cõfessoꝝ ꝛ virginum.q̃ oẽs eam coronãt.quia ipam ppetue vene- rant.mirant ꝛ laudãt. Seraphin em̃ mirã tur ꝛ laudãt in ea charitatẽ tam succẽsam Cherubin sapiaz tã pfundã.Throni ptãtẽ ꝛ quietẽ in deo sic tranquillã. Dñationes tantã sup angelos preeminentiã. Uirtutes tantã miraculoꝝ efficatiã. Potestates tan tam sup demones potentiã. Principatus tantam de oĩbus regnis puidẽtiã. Archã- geli tantã de oĩbus locis diligentiam. An- geli tantam de oĩbus ꝛ singulis hominib⁹ custodiã. Martyres tantã in tribulatione cõstantiã. Confessores tantã sobrietatem ꝛ tempantiã. Uirgines ꝟo tantam ipsi⁹ pu- ritatẽ ꝛ mũdiciam. Uñ illi dicere possum⁹ illud.ij. Paral'.vlt. Te laudat omnis virt⁹ celoꝝ.ꝛ tibi ẽ gl'ia in secula seculoꝝ. Amen

I Duodecim p̃rogatiue Marie

K Duodeci stelle sũt.xij. ordies in celo

Pars tertia huius sermonis que dicitur recordationis.

Z Oro q̃ dr colona marie quō fit instituta.

In memoriā ꝛ recordationē triumphantissime recordationis dñe paradisi debent oēs deuoti xpiani quotidie coronā dicere deuota mente. Ad quā inducere pñt vnū quēqꝫ ea q̃ in commēdationeꝫ angelice salutationis dixi in q̃nta parte principali huiꝰ opis sermōe.xij. In hac aūt corona dicunt lxiij. Aue maria. in cōmemorationeꝫ annoꝝ quibꝰ ipa virgo bñdicta vixit in hoc mūdo Licet eñi de tpe annoꝝ eius in presenti vita fuerint varie opiniones. tñ hec videtur cōmunior. Et possunt sic eius anni cōputari. videlꝫ ꝙ quando concepit dei filiū compleuisset annū quartūdecimū. ꝛ intrasset q̃ntūdecimū ꝑtātū tēpus ꝙ postea q̃n peperit summū benedictū filiū compleuerat quintūdecimū annū. Quia vero eiꝰ filiꝰ mortuus est trigintatriū annoꝝ, ideo ipsa tūc habebat annos.xlviij. Post ascensioneꝫ vo filij sui vixit annis quattuordecim cōpletis et intrauit q̃ntūdecimū annū. ꝛ sic ipa vixit in hoc mūdo annis.lxij.cōpletis et tetigit de.lxiij. Et ob hoc eius vita dr fuisse ānoꝝ lxiij. sicut ꝛ eiꝰ filiꝰ dr stetisse mortuꝰ tribꝰ diebus: quia tetigit de tribꝰ diebꝰ. In hac aūt corona interponit Pater noster. et ab eo incipit. vt significet. ꝙ oēm grām suaꝫ recepit ipa benedicta vgo a patre celesti a quo omne datū optimū ꝛ omne donū pfectum descēdit. Iaco.i. vt etiā dicit glo.l.l. ij.ff.de legi. Sciendū est aūt ꝙ aliq̃ postꝙ dixerunt q̃nquies Aue Maria. dicūt vnuꝫ Pater noster. ad memoriaꝫ q̃nqꝫ vulnerum saluatoris. Alij vo postꝙ dixerūt septies. ꝛ hoc ad memoriā septē gaudiorum ipsius virginis. Alij postꝙ nouies dixerunt Aue maria interponūt Pater noster vt significent ꝙ beata vgo exaltata est supra noueꝫ choros angeloruꝫ. Alij vo postꝙ dixerunt decies. vt denotēt ꝙ ipa gloriosa virgo est eleuata in decimo choro celesti. Alij autem postꝙ dixerūt duodecim Aue maria dicūt vnū Pater noster in memoriā corone duodecim stellarū que est in capite ipsius sanctissime vginis vltimis. autem tribus Aue maria interponit Pater noster ad reuerentiaꝫ sanctissime trinitatis. Sed q̃litercūqꝫ dicat predicta corona totū redūdat in laudem dei ꝛ ipsiꝰ benedicte vginis. Ego igit dico omnibus christicolis illud ad Roma. vltimo. Salutate mariā q̃ multū laborauit in nobis. Ad hoc autem faciendū nos inuitat sancta mater ecclia q̃ eā diuersimode salutat dicendo. Salue sancta parēs. Et Salue regina misericordie. Aue regina celorū. Aue maris stella ꝛc. Principalis vero eius salutatio deportata est a celo scꝫ Aue maria. q̃ nō debet reputari res muliebris. vel solū spūaliū gentium sed oīm xpianoꝝ. Melius est autem dicere vnuꝫ Aue maria corde deuoto ꝛ cum animi feruore ꝙ centū cū tepiditate ꝛ indeuotiōe. c. nō mediocriter de cōse. di.v. Ipsam aūt coronā deuote dicētes innumerabilia beneficia ab ipa benedicta vgine cōsequunt. De quibꝰ aliq̃ tangit ꝓpheta ps.lxiiij. dicēs. Benedices corone anni benignitatis tue. et campi tui replebunt vbertate. Pinguescent speciosa deserti. et exultatione colles accingentur. Induti sunt arietes ouium. et valles abundabunt frumento. clamabunt etenī hymnum dicent. Que oīa possunt exponi moraliter de facientibus coronam ipsius virginis. Ex quibus vbis possumus colligere tres fructus ꝑncipales corone virginalis.

Fructꝰ ꝛ vtilitates dicētium coronā Marie

Primus dicit benedictiōis. ibi. benedices corone ꝛc. Scđs impinguationis. ibi. pinguescēt speciosa deserti. Tertius vo dicitur inchoationis. s. paradisi. vel cōformatiōis scꝫ cū celesti curia. ibi. cantabunt ꝛc. Quo ad primuꝫ dicit ꝓpheta ipsi bñdicte vgini. Benedices corone anni. i. annoꝝ. Et ponit numerus singularis ꝓ plurali. sicut etiam Exod.viij. dicit. Uenit musca grauissima. Et virgilius in.vi. Eneyd. inq̃t. et armato milite complēt. i. armatis militibus. Benedicit aūt beata vgo corone annoꝝ benignitatis sue. i. q̃bus ipa benignissima vixit in hoc mūdo. vnde facientes coronaꝫ. et ꝑnter totius vite sue memoriā obtinēt multiplices benedictionē. scꝫ opatiuaꝫ. remissiuam. cōpensatiuā. confortatiuā et cumulatiuam Benedictionē aūt opatiuā consequimur a deo. videlꝫ a patre celesti. eo ꝙ eiꝰ dilectissima sponsa a nobis in ipa corona veneraf a filio. quia eiꝰ carissima mater honoratur. ꝛ a spūsancto. qꝛ vas thesauri ipsiꝰ a nobis in reuerētia habet. Cum eñi cuilibet sancto dicat deus illud Genes. xxvij. Qui benedixerit tibi benedictionibꝰ repleat. Profecto ille qui faciendo coronā benedicit virgineꝫ mariaꝫ. a tota trinitate benedicit. ꝛ de plenitudie benedictionum ipiꝰ vginis recipit

Non ergo amittit illa hora q̃ in facienda corona expendit. sed deo consecrat et a tota trinitate acceptat. Quia ∂o dei dicere ē facere. iuxta illud ps. antepenulti. Ipse dixit et facta sunt. Ideo eius benedicere est benefacere. Et ꝯsequenter deus q̃ facientes coronā benedicit eis benefacit. Remissiuaȝ quoqȝ benedictioneȝ ꝯseq̄mur faciēdo coronam. Nam cum benedictio sacerdotis epi. cardinalis ꝛ pape remittat de peccatis venialibus ſm Franciscū de mairo ꝛ alios theologos in. iiij. sententiarum distin. xx. ꝛ Johannem andree in proemio. vi. et ibi doctores super illud. Salutem et apostolicaȝ benedictiōeȝ. Multo magis benedictio dei que est magis curialis. Sciendū est autem ꝙ a diuersis summis pōtificibus ꝯcesse sunt diuerse indulgentie dicētibus aue maria q̃ licȝ credant esse maioris numeri q̄ nūc exprimā. tñ colligendo ea solū que pro certo sciunt. Quando quis dicit Aue maria. consequit indulgentiaȝ. cclxxvij. dierum. Et quādo dicit iesus totidem. Et quādo dicit Sancta maria. habent quadraginta dies de indulgentia. Quia igit in corona dicitur sexagintatrib' vicibus Aue maria et iesus ac sancta maria ꝛc. ideo in summa quis faciēs coronā consequit dies ducentosseptuagintatria milia sexcentūq̄nquagintaocto de indulgentia. Beatus aūt frater cherubinus de spoleto ordinis nostri impetrauit a summo pontifice centū dies de indulgentia pro omnibus faciētibus coronaȝ. Et sic in summa erūt ducenta septuagintatria milia septingentiq̄nquagintaocto dies indulgētie ꝑ qualibet corona. Felicis aūt recordationis Sixtus papa. iiij. omībus dicentibus in statu grē infrascriptaȝ orōneȝ siue salutationē ipsius ∂ginis q̃ a multis dicit in corona concessit indulgentiā duodecim miliū annoꝝ ꝑ qualibȝ vice qua dicit. Aue sanctissima maria mr̄ dei. regina celi porta paradisi. dn̄a mundi. singularis et pura tu es virgo. Tu concepisti xp̄m sine pctō. Tu peperisti creatorē. ꝛ saluatorē mūdi in quo nō dubito. Libera me ab omī malo. et ora ꝑ peccatis meis. Amen. Benedictionem curiace quoqȝ cōpensatiuā recipiūt facientes coronā. In recōpensationē em̄ istius bn̄dictio cōpēsat eis qua in ipa corona bn̄dicūt dei matrem coronā benedicunt et ipsi non solū a deo. sed etiaȝ a tota curia celesti. Oēs enim angeli ꝛ beati dicūt beate virgini illud Nume. xxiiij. Qui benedixerit tibi sit ipe benedictus. Vn̄ cū benedicimus ipam virginē et eius filiū. respōdet ipa dei genitrix et oīs paradisus secum. Sitis et vos benedicti. Dicit em̄ in cōmuni ꝓuerbio. Quale verbū dixeris tale audies. Et vulgariter dr̄. Tal manico. e tal coltello. Ipsa ergo ꝑissima virgo nos resalutat quādo eā salutamus. Aliter nō haberet in se vrbanitatē ac curialitatē. Nam si alicui' q̄s dicat. Bon' dies ille si non est valde rusticus respondet. Bonus dies et bon' annus. Quanto ergo magis hoc faciat btā ∂go nobis salutātib' eā: Habet em̄ valde gratas salutatiōes nr̄as. Nā si Octauian' imꝑator emit ꝑ decē millibus nūmis ∤ vnū coruū cuiusdaȝ romani q̃ instructus ab illo salutauerat ipm̄ imꝑatorē reuertentem victoriosū de prelio dicens. Aue imperator inuicte. vt refert macrobius. Et sic imperator Tyberius et romani ita charꝫ habuerūt coruū alium. quia eos salutabat in foro. ꝙ postea de ei' morte valde doluerīt. vt refert Plini'. x. natural' historie. Profecto mlto cariores hȝ virgo benedicta illos q̃ ipsam cordialiter salutant. Vn̄ legit ꝙ q̄dē abbas mortuus postea resuscitat' ex a monachis suis interrogat' quid vidisset in alia vita? Rn̄dit. O filij qui vult saluari sepe salutet mariā. Et em̄ inq̄t Ber. Non venit ad veniam qui nescit amare mariā. Benedictionem etiam confortatiuā recipimus deuote faciendo coronam. Nam efficimur filij ipius virginis. ꝛ ꝯsequenter ab ea tanq̄ a bona mr̄e cōfortamur. Vn̄ sciendū est ſm doct. maxime cardi. Petrū dami. Franciscū de mayro. ꝛ Petrū iohānis sup Johannem ꝙ ipsi vt habet Joh. xix. xp̄s in cruce dixit beate ∂gini de iohāne. Mulier ecce filius tu'. Tāta fuit potentia hui' verbi. ꝙ fecit ipm̄ iohēȝ verū filiū adoptiuū ipsi' ∂ginis ꝛ dedit ei affectū filialē erga mrēȝ ꝛ ecōtra imo maiorē q̄ sit cōiter inter filiū naturalē et matrē eius. q2 maior est vis gratie ꝙ nature. c. reuera. de conse. dist. ij. Quia ∂o iohānes interp̄tat in quo est grā. ipse iohēs accepit hanc filiationē ꝑ oībus qui voluerint esse ꝛ viuere in gratia dei ꝛ ipsius virginis. Imperator em̄ celestis stans in tribunali crucis nos adoptauit in filios matris sue dicēs ei de quolibet nr̄m. Ecce fili' tu' quasi diceret. Assigno ꝙ tibi sint filij oēs qui voluerint esse tui deuoti. ꝛ te reuerēter sicut matrem salutare ꝛ venerari; Et ideo

M

Tota celestis curia benedicit

Marie coronā

De coruo octauianus salutante.

Maria nos confortat ꝑ orone coronam

ipa nos filios suos non potest refutare. sed cogit materna pietate ꝯsolari: Un̄ ait illud Esa. xlix. Nūquid oblivisci pōt mater ifantuli sui. ꝛ si ipa oblita fuerit. ego nō obliviscar tui. mater em̄ dulcius amat filium ꝙ pater. quia nō tantū passus est pater i ipso filio in lucē ꝓducēdo quātū mater. Debet igit ipsa benigna v̄go nos tenere diligere sicut mēbra filij sui q̄ est frater noster. et pro indiuiso dare nobis paradisum ꝛ hereditatem celestē. Et hec corona est q̄si ꝓtestatio quedā ꝛ depcatio filialis. ac si diceremus. Nos o pijssima v̄go sumus tui filij. et ideo petim⁹ b̄ndictionē maternā. qa benedictio matris firmat domos filiorum Ecclesia. iij.

Per orōnes corone cumulamus g̃tiam. Benedictionem quoqꝫ cumulatiuam scꝫ bonorū spūalium ꝛ grārū atqꝫ meritorum recipim⁹ faciendo coronā. Et iste ē fructus secūdus ipsius corone qui d̄r impinguatio nis. ꝛ ideo subdit ꝓpha. ps. lxiiij. Et campi tui replebunt vbertate. Pinguescent speciosa deserti ꝛc. De ipa em̄ virgine et de nobis potest dici illud ps. cvj. Benedixit eis ꝛ multiplicati sūt nimis ꝛc. De hac etiam b̄ndictione ꝛ fructu coronequa b̄ndicimus beatā virginē predictum fuit Prouerb. xj. vbi d̄r. Anima que b̄ndicit impinguabitur Per campos aūt q̄ sunt lati. intelligūt mūdani qui sine districtu obedientie alterius viuūt in spū ꝓprie libertatis. Et istis coronam facientibus dat beata virgo vbertatē fructuū. diuitiarū honoris et gloie. ita ꝙ etiā dormiendo ditant. Item consolationē filiorꝫ eis tribuit. atqꝫ eis sue misericordie sinū aperit. Vel p campos intelligunt iusti vt exponit Alex. de ales q̄ suscipiunt semen verbi dei ꝛ pluuiaꝫ gratie diuie. ꝛ istis dat beata v̄go vbertatē bonorum operū. Per speciosa aūt deserti intelliguntur boni religiosi ꝛ religiose fugientes campos. i. terrenas occupationes ꝛ mūdialiū ꝯuersatiōes Desertū em̄ d̄r monasteriū. qꝛ a mundanis voluptatibus est elongatū. In quo cuꝫ posuisti filiā. non amplius recordaris de illa. vel raro ipaꝫ visitas elemosynis. est tamen hoc desertū speciosum sicut paradisus. in q̄ frequētant angeli dei. Religosos g̃ facientes sibi coronā facit beata v̄go impinguari charitate ꝛ deuotione. Per colles aūt intelligunt dn̄i ꝛ principes tpales quos replet consolationibus si coronā suam facere non omittāt. Sequit. Induti sūt arietes oviū idest capita spūalia vt sacerdotes epī et cardinales quos induit vestimēto sanctitatis. Et valles abundabūt frumēto. i. pauperes ꝛ despecti habebūt grām dei p ꝟtutē corone. Et ideo nr̄ frater Jacob⁹ da le corōe de ꝓuincia sancti Frācisci qui quotidie faciebat multas coronas btē virgini hortabat oēs vt facerent coronā. ꝛ instruebat quō eā facere deberēt. Unde etiā epī non discedebāt ab eo quin ꝓmitterēt ei facere coronaꝫ et vixit. lxx. annis in virginitate. Quantas aūt vtilitates recipiat faciēs coronā deuoto corde non posset v̄bis demōstrari.

Exēpla de corona marie. Legit aūt ꝙ quidā iuuenis dissolutus ꝛ a bono ꝓposito deuiatus. facta deuotiōe corone liberatus est ꝛ ad bn̄faciendū reductus Mater etiā quedā habens filium prauum p virtutem corone obtinuit illius emendationem. Quidam quoqꝫ pusinus positus in ꝓfūdo turris desperansqꝫ posse euadere. qnqꝫ coronas dicebat indie. et sic liberatus fuit. Quadā etiā die cū nōnulli mercatores florentini venirent de lugduno vn⁹ eorꝫ post socios remanens plane dicebat coronaꝫ. Et quia solus erit a latronibus aggressus est. qui totū eius vestimentum in frusta inciderūt. ꝛ coronā quam in manu habebat atqꝫ carneꝫ eius nō tetigerūt. In quodā quoqꝫ lacu existente quodā deuoto beate virginis diabolus tātā tempestatē cōcitauit ꝙ nauis siue barcha v̄sata est. Famulus autem eiusdē deuoti pre timore mortꝭ strinxit collum eius. Ipse v̄o cū corona in manu inuocabat beatā virginē vt ipsuꝫ adiuuaret. ꝛ sic liberatus est. Legit quoqꝫ ꝙ in quadā nauicula cū essent quidam pueri ludētes īter alios erat ibi fili⁹ cuiusdā pauperis q̄ quotīdie faciebat corona ꝫ v̄ginis. Un̄ submersa naui oībus alijs suffocatis: ille liber super aquas ambulās euasit. Vulterre etiam in morte pij Pape ꝓpter magnā niuē cecidit tectū domus. ꝛ omnia sup caniciuꝫ steterūt quia ibi erant duo filij paupis vidue q̄ q̄tidie faciebāt coronā. Ad quod miraculū videndū cucurrerūt oēs de ciuitate. Iteꝫ felitri vxor cuiusdā medici capta a turcis ꝓpt coronaꝫ liberata fuit intacta cum filia sua. Item oruieti quedā demoniaca dixit dn̄o suo. Dic officiū virginis. Cui ille respondit. Nescio legere. Et postea traxit coronam de manica dicēs. Hoc est meū officium. ꝛ aliud nescio. Tunc illa dixit. Bene bene fratello mio. Questo he el meliore bochono che tu posse trouare. Legit quoqꝫ ꝙ sup nostram

ad locū Pylati vn⁹ desperat⁹ cepit clamare di. O demones venite. Qui statim cū furore venientes dixerūt: Quid vis? qd vis? Et ille ait Portate me vobiscū q: nolo amplius viuere. Illi aūt rñderūt. Non possum⁹ ppter coronā illā quam fecisti hodie. Quidam etiā scholaris perusij appetēs quādā mulierē: inuenit nigromantē. qui i circulo quodā intrare ipm faciēs atq; demōes inuocās: ab ipsis responsum habuit q in hoc malo ei auxiliū prebere nō poterāt ppter coronā quā fecerat. O pciosa corona et gloriose virgini gratissima: que tāte es virtutis vt demonū superes potestatem. Nec īmerito. nā p ipsam coronā bñdicimus illā p cuius bñdictionē cōfracte sunt diabolice potestates. Qñ aūt in corona dicimus ipi bñdicte virgini. Bñdicta tu in mulierib⁹. perinde est ac si diceremus. Bñdictus sit dies in quo nata es. bñdicta hora qñ orabas. bñdicta qñ fuisti despōsata. benedicta quando fuisti anūciata etc. Et sic renouam⁹ ei coronā ab angelo sibi de paradiso allatā. Ipsa vo vnicuiq; nostrū respondet. Bñdicta sit vita tua. et bñdicti anni tui mēses et dies etc. Tertius fructus corone ē incoatiōis paradisi. vel cōformationis cū patria celesti in qua btī laudāt gliosam virginē tāq; suā reginā. Qñ em̄ facim⁹ coronā: perinde est ac si eius capiti coronā imponeremus et ipam nostrā reginā constitueremus. Corona em̄ solūmodo datur regib⁹ et regnis. Tūc ergo ei dicimus. O Maria imperatrix celi reginaq; mūdi: ecce q te elegimus p regina nostra. et nos seruulos tuos facim⁹. et in ppetuū sub imperij tui seruitute viuere volumus. Et iō sumus mittentes coronas ante thronū. Apoc. v. throno. s. tue maiestatis. Quia aūt miseris mīa est necessaria que est plenitudo virtutum. c. in singulis. lxxxvj. dist. Et nos sum⁹ miseri. Iō tibi offerimus coronā. non q egeas nostris coronis aureis vel argēteis. sed vt p hoc cōfitētes te esse magnā reginam mereamur sub dñio tuo semp permanere. Scim⁹ em̄ q nō potest rex alienare castrum. villā aut ciuitatē inuitis hominib⁹ inhabitātibus fm Hosti. in. c. dilecti. ō ma. et obe. et Paulū de castro in quodā consilio suo. Et ideo postq; nostra regina facta es: non poteris nos refutare sine cōsensu nostro. Illud em̄ solum quis dicitur posse facere qd de iure et iuste facere potest. c. faciat. et. ibi glo. xij q. ij. O igitur domina et regina nostra. ecce q nos serui tui pmittimus tibi seruare oēm illā fidelitatē quā tenētur quilibet boni subditi custodire erga dñm suum. de qua habetur in. c. de forma. xxij. q. v. et ideo etiā tu teneris erga nos esse fidelis. Nam sic dicitur in predicto. c. Dñs quoq; fideli suo in his oībus vicē reddere debet. qd si nō fecerit: merito censebit maledictus etc. Debet autē vnusquisq; xpianus se et sua omnia in manu tua cōmittere. et nō pmittere trāsire diē quin saltē vnam dicat coronā ad laudē tuā. Et q̄uis male quis viuat nō debet vnq; a tua deuotione discedere. Unde exclamabat quidam bonus ac deuotus pdicator di. Nō te spizar da maria. Et iterū. Affrontatiue a maria. Naz si hoc priuilegiū habz cardinalis q si ponat pileum siue capellum suū super caput illius q ducitur ad iusticiā liberat: fm Bal. et Paulū de castro. in. l. addictos. C. de appel. A fortiori palliū beate virginis potest nos ab oībus malis liberare. Tam lata em̄ est eius mīa q si aliquē deuote facientē coronam suā videri t in medio miliū demonū trahi ad suppliciū: eū protinus liberabit. Nec pmittet aliquē male finiri q eius coronam reuerenter studuerit facere. Unde legitur q quidā iuuenis ad reuerentiā ipsius virginis omni die quo durabāt rose et flores. faciebat capellū de ipsis rosis et florib⁹. et ponebat sup caput beate virginis ad modū corone. Qñ autez deficiebant rose: pro q̄libet rosa flexis genibus dicebat vnum Aue Maria. Accidit autem q quadā die transibat p quandā siluā in qua latrones erāt. Et anteq; intraret voluit soluere beate virgini qd debebat et solitus erat. Dum autez dicebat Aue maria: ipsa benedicta vgo accipiebat vnā rosam de ore eius ipso nesciēte. Qd videntes latrones qui deliberauerāt prius ipsum occidere: venerūt ad eum interrogātes ipm quenā esset illa dña que extraxerat rosas de ore eius. Qui respondit illā esse beatā virginē Mariā quaz rosis honorabat. Et ipsi latrones hoc audito conuersi sunt ad dñm. Legitur quoq; q quedā deuota iuuencula docuit quandam auiculam dicere Aue Maria. ita q garriendo vix aliud proferebat. Quadam autem die volucris rapax ipsam rapuit et asportauit. Que cū clamaret Aue Maria statim illa auis rapax mortua cecidit: et

Etiam peccātor nō desistat ab orādo coronam.

Per orōnes corone cōformamur celestib⁹.

E

anicula ad gremium iuuencule est reuersa.

Quam grata sit ãgelica salutatio

Q Quantum vero ipsa angelica salutatio que dr in corona sit grata ipsi virgini τ filio eius pz. Nam legit̄ φ quedam mulier docebat filios suos τ alios paruulos salutare beatã virginẽ. atq₃ effectuose desiderabat videre filiũ eius. Quadã aũt die vidit quẽdam puerulũ valde decorũ τ formosum. τ vocans illum cepit eũ docere salutationẽ angelicã. Et cũ diceret. Bñdictus fructus vẽtris tui: Rñdit puerul⁹. Uerum dicis mulier. qꝛ ego sũ bñdictus. Et volẽs mulier ipm puerulũ in vlnis apprehẽdere ait. Eya es ne tu ille quẽ ego q̃tidie videre desidero? Et in his vbis disparuit puerulus quẽ ipsa postmodum feruenti⁹ dilexit.

Legit̄ etiã φ milles quidam diues ac nobilis seculo abrenũciauit. τ ordinẽ cisterciẽsiũ intrauit nesciẽs lr̃as. Erubescẽtes aũt monachi tam nobilẽ virũ inter laicos deputare: dederunt ei magistrũ si forte aliq̃d vel modicũ addiscere posset. τ sic inter monachos ꝑmaneret. Qui nihil omnino preter hoc, scz Aue maria addiscere potuit. qd̄ tam auide retinuit vt quocũq₃ deambularet τ quicquid ageret illud incessanter diceret. Tandem morit̄ τ in cimiterio cum alijs fratribus sepelit̄. Et ecce sup̄ eius tumulũ excreuit lilium preciosum habẽs in quolibet folio Aue maria inscriptum litteris aureis. Currẽtes autem omnes ad tam grande spectaculũ: terrã de tumulo effoderunt τ radicẽ lilij de ore defũcti procedere reppererunt. Unde intellexerũt cũ quãta deuotione illa duo vba dixerat quẽ ipsa beata vgo tanto prodigio illustrauerat. Legitur quoq₃ in cronicis ordinis nostri φ quidam frater noster vginis gloriose valde deuotus solitus erat nunq̃ comedere in die nisi prius coronam vginis fecisset. Cõtigit autem vt quadam die cum reliquis fratribus prãdere cepisset corone, immemor. Cũ autẽ primũ bolum comedisset recordatus est φ nõdum coronam fecerat. τ tactus dolore cepit anxius causas ꝑquirere quomodo discederet ab alijs. τ benedictã vginem ex more salutaret. Tandẽ innuit prĩ guardiano vt se ire dimittat quasi aliqua ducere necessitate. Quo ipetrato mox ecclesiã petit. τ ante virginis figuram cepit coronã facere. Interuallo autẽ facto cum nõ reuerteret̄. timens guardianus ne aliq̃d mali ei accidisset: precepit vni fratrum vt eum ꝑquireret. Qui per totũ monasterium discurrẽs τ illum nõ inueniẽs, tandem ipsum reperit in ecclesia orantẽ τ faciẽtẽ coronã ante imaginẽ gloriose vginis. Uiditq₃ ipsam benedictã vginem in forma pulcherrime mulieris. τ ꝓpe eã duos angelos. q̃ de ore ipsius fratris dicentis. Aue maria accipiebãt vnã rosam in singulis. dum diceret Jesus poplite flexo τ capite inclinato. q̃s rosas ponebant in corona ipsius vginis. In singulis autem Pater noster formaliũ interponebãt. Finita autem corona beata virgo illam in capite suo posuit. τ sic in celũ ascẽdit. Qd̄ videns fra ille stupefactus alijs fratribus enarrauit. Et extunc alij fratres habuerunt ipsum deuotum beate vginis in maiori reuerentia. atq₃ eius exemplo incitati sunt ad dicendam quotidie deuotius coronã ipsius vginis benedicte p infinita secula. Amen.

De eiusdem dñe paradisi triũphanti coronatione. Sermo. ij.

K

I IN perpetuũ coronata triũphat. Sap. iiij. In exaltatione vginis gloriose in celum verificatum fuit illud quod in figuram dr. ij. Paral. xx. Facta est celebritas grandis i hierl'm q̃lis nõ fuit a dieb⁹ Salomonis in illa ciuitate. Nec immerito. Nam honor est impẽdendus illi quẽ ꝑnceps honorat. C. de domesticis τ ꝓtectorib⁹. l. vnica glo. vl. Unde si curiales pape viderẽt ipm papã assurgere ad honorandũ aliquẽ: pfecto. etiã ipi illũ sũmopere honorarẽt. Uidentes igit̄ omnes angeli τ beati deum tãtum honorare beatã vginẽ. τ ipm regẽ celestem christũ tanta celebritate ac iubilo obuiare sue matri in celum assumẽde. atq₃ illam cũ tantis festiuitatibus ad celum deducere: τ in throno fulgentissimo collocatam corona triũphantissima coronare. profecto etiã ipsi regine sue exaltationem sic mirabilẽ ineffabilibus exultationib⁹ prosecuti sunt. Cõtemplat̄ autẽ quidã deuotus predicator. φ dum benedicta vgo deberet in celũ deferri: fuit facta disputatio q̃s deberet eã deportare. Abraam enim dicebat φ sibi fuerat primo ꝓmissa Genesis. xij. τ ideo ad eum pertinebat. Dauid dicebat φ quia etiam sibi promissa erat. τ ipse erat rex, ideo cõuenientius ad eum pertine-

Dialogus a q̃ deberet maria deferri

bat delatio regine. Sanctus Joachim pater eius dicebat q ipi erat parentes remoti ipsi virginis. et ideo no ad eos sed ad se hmoi officium pertineret. Sancta vero anna dicebat. Ego ipsam sepius portaui du esset paruula. et ideo etiam nuc debeo illam portare quia est mea filia. Ite quia couenientius est mulierem a muliere deferri q a viris p arg. l. c. mulieres. de iudi. li. vi. Sanctus aut Joseph inqt. Ego sum sposus ei. et duxi ea in egyptu. et inde ea reduxi. et debeo ppe ipsam sponsam meam sublimari ratione matrimonij. Indecens enim esset si illa quam sposam habui in tribulationibus: et cuius comes fui in miserijs humanis. no haberem etia proxima in cosolationibus et iubilationibus supnis. Volo igitur adimplere illud Gen. ij. Relinquet homo patrem et matrem sua et adherebit vxori sue. Tunc dns Jesus interrogauit matrem a quo vellet deferri Cui illa respondit. Manus peccatoris no moueat me. ps. xxxv. Cu autem angeli hoc audierut. dixerut. Ergo ad nos ptinet eam portare qui nunq peccauimus. Tunc dns Jesus iquit matri sue. Vis mater mea ab angelis deferri qui omnes animas portat Respondit benedicta virgo. Mihi adherere deo bonum est. ps. lxxij. Et iterum ait O dulcissime fili ego cum te peperi nolui seruitrice, sed meis ppijs manibus te pannis inuolui atq nutriui et educaui. Tunc dns Jesus dixit illud Esa. xlvj. Ego feci. s. te. sic gloriosam. et ego feram et portabo. s. ad sede tibi ab eterno pparata. Or vo nihil inordinatu est laudabile. §. inordinatu. i auto. de here. et fal. Ido hec gliose vginis exaltatio et coronatio cu maximo ordine facta e

¶ Processio et ordo in assumptione marie e habita.

Cum enim in celu delata esset cu pcessione solenniori que vnq facta fuerit in paradiso: et baiulo digniori qui esse possit. atq cum ordinatissimo modo de quo pretactum est in superiori parte pncipali huius operis Inceperut omnes angeli et beati celebrare festum dedicationis tepli virginalis. et exaltationis atq coronationis eius. Un sanctus Michael et Gabriel decantauerunt inuitatorium dicetes. Venite adoremus regem regum cuius hodie ad ethereum virgo mater assumpta est celu. Et eis respondebant omnes chori simul sicut fieri solet in officio matutinali. Et postea hymno decantato. cecinerut angeli pma antiphona. s. Exaltata est sancta dei genitrix super choros angelorum ad celestia regna. Secundam vo antiphona decantauit tota humana natura dices Paradisi porte per te nobis aperte sunt que hodie gloriosa cum angelis triumphas. Tertia aut antiphonam decantauit beatus Johannes baptista dicens. Benedicta tu in mulieribus et benedictus fructus vetris tui. qui hodie te portauit in celis quem tu sepe portasti in terris Quarta antiphonam cecinit Jacobus maior dicens. Specie tua etc. Quinta sanctus Stephanus protomartyr dicens. Adiuuabit eam etc. Sexta omnes cognati et affines ipsius beate virginis dicetes. Sic vt letantiu omnium nostrum etc. Et similiter alias antiphonas diuersi intonabant prout eis Michael et Gabriel cantores pncipales recomittebat. Prima autem antiphona ad laudes decatauit dns Ada dicens. Assumpta est Maria etc. Secudam sanctus Noe dicens. Maria virgo assumpta est etc. Tertia abraa dicens. In odore etc. Quarta oes patriarche a quibus ipsa descederat dicentes. Bndicta filia tu a dno etc. Quintam omnes prophete dicentes. Speciosa facta es etc. Completis autem psalmis et antiphonis. dominus Jesus sacerdos magnus paradisi. hebdomodarius in hac solennitate dixit oratione. s. Domine sancte pater omnipotes eterne deus qui gloriosum habitaculum nostru benedicte matris mee fulgoribus illustrasti atq totam curiam nram eius dulci presentia letificasti. concede propitius. vt quisquis ipsius sacratissime vginis deuotus extiterit in terris. eius felici consortio perfrui mereatur in celis. Qui mecu et cum spiritusancto viuis et regnas in secula seculoru. Omnes aut angeli et beati respoderunt. Amen. O dies iocudissima. O celebritas stupendissima. O solenitas incoparabilis qua nunq paradisus habuit maiorem. cum regina Saba cum tot aromatibus est in Hierusale ingressa. iij. Regu. x. cum scilicet gloriosa celoru regina repleta omnium virtutu aromatibus sup omnes angelicos choros et ordines atq hierarchias. in quarta hierarchia prope filium suum est exaltata. vt probat Albertus super Missus est. ca. cxc. Ubi etiam dicit q ipa magis distat ab ordine seraphico in dignitate et gloria q seraphicus ordo ab alijs inferioribus. De cuius virginis exaltatione inquit Augustinus in quodam sermone eam

alloquēs ⁊ dicēs. Tibi thronus glie regis collocaf in aula regni. Teq; ipe rex glie vt matrē verā ⁊ decorā spōsam pre omnib⁹ diligens. amoris amplexu associat sibi. Que vba exponēs alber. vbi. s. ait. Ex hac autoritate quattuor sequuntur ꝯclusiones. Si positus est ei thronus regis. ergo idē suus thronus et regis dr. ergo sup oēs thronos Itē si mater regis. ergo iuxta regē. Item si spōsa regis. ergo iuxta regē. Itē si ipam in proportionabiliter plus omnib⁹ creaturis diligit. ergo improportionabiliter sup omnes collocauit. O dilectissimi hodie facte sunt nuptie in paradiso. Hodie rex asuerus idest de⁹ fecit parare ꝯuiuiū permagnificū principibus suis. ⁊ fecit nuptias Hester. i. gloriose sponse sue. nūciauitq; pacē cūctis pplis suis. Hester. ij. O igitur regina nr̄a ad connubium eterni regis adducta. si non vis nobis seruulis tuis porrigere de pinguibus ⁊ delicatis cibis nuptiarū tuarum. saltē aliqua fragmēta micarum que cadunt de mēsa tua nobis sicut catulis porrige. vt de tua ineffabili iocūditate aliquid vel minimū gustare valeamus. Uos ṽo o deuoti xpiani cōsiderātes ꝙ hodierna die ipsa virgo ascendit ad tam sublimez gliam ne sinatis illam abire nisi vt dicebat quidā deuot⁹ predicator. Prius dimittat vobis la bene andata. Tanta aūt est solēnitas huius diei ꝙ ecclesia statuit in. c. alma mater. de sen. excō. lib. vj. ꝙ etiam si esset interdictum in aliqua terra vel ciuitate. debent in ipsa solēnitate aperiri porte ecclesiarum ⁊ pulsari cāpane. ⁊ officiū solēniter dici ad honorē ipsi⁹ virginis hodie sic venerabiliter coronate. Uerum qr in prima parte precedentis sermonis ꝓbauimus ipsam gloriosam virginē esse impatricē mūdi. ad quam dignitatē sublimata fuit impuncto conceptionis filij dei. Ideo de eius coronatione loqui volentes. dicimus ꝙ ẜm glosam in cle. romani principes. de iureiu. Imperator coronatur triplici corona. s. ferrea vltra montes in aquisgranis. quam accipit ab archiepo coloniēsi ⁊ significat eius fortitudinez. Argentea ab archiepo mediolanensi modoetie. ⁊ significat eius mundiciā ⁊ puritatem. Et aurea rome a papa. ⁊ significat eius superioritatez ⁊ excellentiam sup omnes reges. principes. gentes ⁊ natiōes. Dicit tū predicta glosa ꝙ Henricus imperator recepit argenteam coronam mediolani in ecclesia sancti Ambrosij. Albricus autem de rosate in suo repertorio siue dictionario in verba corona inquit. De istis trib⁹ coronis inueni in quodaz sermone in festo beati stephani hoc mō. Imperator recipit tres coronas. Primā in alemania ab archiepo maguntino. ⁊ hec est argētea. Et quando ipse archiepo dat sibi ipsaz coronā dicit ei. Istā coronā mihi cōserues. q̄si dicat. ꝙ in aīa sua ⁊ corpe suo dz esse mūdus ⁊ pur⁹ sicut argentum qd̄ est puruz inter alia metalla. Scd̄am coronā recipit in mediolano ab archiepo mediolanēsi i ecclia cathedrali: ⁊ est ferrea. ⁊ recipit eam genuflexo. ⁊ archiepo dicit ei. Istam coronaz mihi defendes. nō intelligēs de ipsa corona materiali. sed sicut ferrum est metalluz ex quo fiunt infiniti labores. ⁊ est durissimum ⁊ fortissimū. ita impator dz paratus esse ad sustinēdum omnē laborē corporalē ꝓ posse. ⁊ esse cōstantissimus ⁊ fortissimus in iusticia exhibenda. maxime pupillis ⁊ viduis. ac miserabilib⁹ psonis. Tertiā coronā recipit rome a summo pōtifice. vel ab alio loco ei⁹. ⁊ ista est aurea. Et qn̄ papa eam sibi imponit dicit Esto fidelis vsq; ad mortē. ⁊ dabo tibi coronam vite. Apoc. ij. Et ista designat fidelitatē ⁊ prudentiā sciendi discernere malum a bono. Sicut eñ aurū est preciosius omnibus alijs metallis. ita scire discernere bonum a malo est dignius alijs scientijs. Istis ergo trib⁹ coronis fuit coronata mater dei. Cum eñ corona detur ꝓpter habitam victoriā de hostibus. iuxta illud. ij. ad Timo. ij. Nō coronabif nisi q̄ legitime certauerit. Ipa bn̄dicta ṽgo debuit coronari que peccatū ex omni pte debellauit ⁊ deuicit. vt inq̄t Aug. in li. de natura ⁊ gr̄a. Nulla nāq; fuit tam victoriosa pliatrix vt ipsa que caput serpētis antiqui contriuit Geñ. iij. Et ideo in signū fortitudinis ei ꝯuenienter data fuit corona ferrea. Itē argētea rōne puritatis. que tāta in ea fuit ẜm Ansel. in lib. de cōceptu ṽginali ꝙ illa maior nulla sub deo valet intelligi. vñ Hiero. i ẜmone assumptiōis ait. Nihil est cādoris. nihil est splendoris. nihil est luminis qd̄ non resplēdeat in ṽgine gliosa. Aurea q̄z corona debuit coronari rōne superioritatis ⁊ sufficiētie. Uñ ẜm seraphicū Bonauēturam in iij. sen. di. iij. Ipsa tante fuit pfectiōis etiaz ante conceptionem filij. tantiq; luminis et aptitudinis regendi. ꝙ ṽe digna erat esse

T Imperator coronat triplici corona

maria triplici corona coronata est.

monarcha totius mũdi. Considera ergo o aĩa deuota ꝙ si qñ coronaẽ papa vel impe rator fit celeberrima festiuitas. multo ma ior facta est ĩ celo die coronatiõis ipsi⁹ glo riosissime regine paradisi. Si ꝟo corona ac cipiatur ꝓ glia victorie. vt. l. s. C. de athle tis. lib. x. ꝛ de re iudi. l. commodis. ꝑfecto ipsa gliosa virgo victorijs innumeris illu strata. in ꝑpetuũ coronata triũphat. vt di cunt ꝟba thematis nr̃i. Sup quib⁹ duas tm̃ coronas ipsius dñe nr̃e declarabimus. Prima dicetur excellentiarũ.
Scḋa ꝟo lapidũ preciosorum.

a Pars prima huius sermonis de corona excellentiarũ beate virginis.

maria excellẽtissime puritatis. Innumerabiles sunt excellẽtie btẽ ꝟginis quib⁹ tanꝙ fulgen tissima corona illustraẽ. quarũ prima potest dici mundissime puritatis. De qua satis dixi in .s. pte principali hui⁹ opis. In qua ꝓbaui ipsam intemeratã dei matrẽ purissimam fuisse. ꝛ ab omni labe pctĩ penit⁹ elõgatam qḋ fuit cõueniẽs ꝑpter tria q̃ ponit sctũs Bona. in. iij. di. iij. Primo propter diaboli confusionẽ. Congruũ em̃ erat vt illa q̃ op probriũ nostrũ auferre debebat. ꝛ nos ꝑ fi liũ suum de diabolica seruitute eripere ve niebat. ipm inimicũ vinceret ꝛ superaret. vñ Ber. ꝛ Augu. exponens illud Geñ. iij. Ipsa cõteret caput tuũ ait. i. suggestionẽ tuã. qꝛ nulle diaboli suggestio in mẽte ipsius vir ginis ingredi potuit. ꝛ sic ab omĩ pctõ im munis fuit. Scḋo hoc conueniẽs fuit pro pter nostrã intercessionẽ. Congruebat em̃ vt illa que hũani generis aduocata esse de bebat tanta puritate fulgeret. vt nullũ pec catũ haberet qḋ eius cõsciẽtiã remorderet Tertio propter diuinã despõsationẽ. Con gruũ em̃ fuit vt illa que placuit altissimo deo. ita vt fieret eius spõsa. ꝛ mater vnige niti filij sui. sic esset immaculata mente si cut erat intemerata carne. Indecens nãq fuisset ꝙ pctõꝝ aduocata esset peccatrix. corona ꝛ gloria iustoꝝ iniusta. Sponsa dei polluta. Specialissimũ reclinatoriũ verbi dei fractum ꝛ infectum. Sacrariũ spũssan cti violatũ. totiusq trinitatis tricliniũ con taminatũ. ꝛ ideo inquit Bern̄. Decuit regi nam virginũ singulari priuilegio sanctita tis absq peccato ducere vitã. que dũ pec cati mortisq pareret perẽptorem munus vite ꝛ iusticiã pre omnibus obtineret. hec ille. Ut ergo dei genitrix esset purissima su per oẽs puras creaturas deus eã preserua uit nõ solum a peccato actuali. sed etiã ab originali. Nã proculdubio illud est magis mũdũ ꝛ purũ quod nunꝙ fuit sordidatus ꝙ illud qḋ semel fuit infectũ ꝛ postea pur gatũ. Hec aũt prima excellẽtia mũdissime puritatis beate ꝟginis alio nomĩe appel lari potest immunitatis ab omni peccato.

x Excellẽter grãtificata. Scḋa excellẽtia ḋr gratificatiõis quã te tigit angelus Luc. i. Nã cũ dicẽdo Aue: de mõstrasset primã excellẽtiã ꝑdictã. postea subdidit scḋam dicens grã plena. Est aũt sciendũ ƀm Augustinũ ad Bonifaciũ. ꝛ in libro enchiridon. ꝛ in. vj. de trini. c. viij. ꝙ gratia est forma que meretur augeri. non quidẽ augmẽto ꝛ quãtitate molis. vt dicit Rich. noster in. i. distin. xvij. sed quãtitate virtutis. Et cõsequẽter etiã aliquãdo mere tur diminui. quia circa quodcũq habꝫ fie ri vnũ oppositoruꝫ: habet fieri ꝛ reliquum ƀm pħm. Sicut ergo non oĩa alba sunt eq liter alba. nec oĩa calida sunt equaliter cali da. Unum em̃ habet duos gradus albedi nis seu caliditatis. et aliud tres vel quat tuor. ꝛ ideo vnũ est albius ꝛ calidius alte ro. Similiter oẽs sctĩ habẽt grãm. sed non equaliter. Nam vn⁹ hꝫ vnã ali⁹ aliã. Unus hꝫ duos gradus alius tres. ꝛ sic de singu lis. Oẽm aũt grãm quã ꝑ grad⁹ dedit de⁹ alijs sctĩs. ipsi benedicte virgini dedit ple narie ꝛ vniuersaliter. vt inquit Hierony. in sermõe ad Eustochiũ di. Ceteris ꝑ par tes ꝛc.

y Virgĩali fecũditas. Tertia excellẽtia est virginalis fe cũditatis. de qua angelus vbi supra illi di xit. Paries quidẽ filiũ. ꝛ ꝟginitatis nõ pa tieris detrimẽtũ. Quia igiẽ ipa beatissima regina nostra sola fuit mater ꝛ virgo incor ruptissima. ideo bñdicta super oẽs mulie res appellaẽ. Qḋ em̃ vna mulier sit virgo ꝛ mater simul ꝛ semel est ĩpossibile ꝑ natu rã. Opꝫ ergo ꝙ illa q̃ vult esse virgo nõ cõ cipiat filios. Et si vult habere filios opor tet ꝙ amittat virginitatẽ. Unde oẽs pħi naturales habuerũt ꝓ imposs bili virginẽ cõcipere ꝛ parare. atq inuiolatã ꝟginita tẽ seruare. Maria tu sola ꝛ virginitatem illibatissimã obseruasti. ꝛ filiũ cõcepisti ac peperisti. ꝛ ideo tibi soli hec excellẽtia cõ petit. ꝙ scꝫ virginitatẽ ꝛ fecũditatẽ simul habuisti. Hoc autẽ singulare priuilegium ille tibi contulit apud quẽ nõ erit impossi bile omne verbũ Luc. i. Qḋ em̃ mulier non

possit esse simul mater & virgo: hoc ideo est. quia deus dedit hunc ordinem rebus quod non possit mulier concipere sine sui contaminatione. Cum ergo eius sit tollere cuius est dare. l. qui damnare ff. de re iudi. profecto ipse deus hunc ordinem potuit mutare in matre sua ut virgo conciperet. immo mutare posset in omnibus mulieribus si vellet. Ut enim dicit beatus Tho. in .j. par. sum. q. cv. arti. vj. & habetur ab Augu. xxvj. contra Faustum. Deus sic rebus certum ordinem indidit. ut tamen sibi reservaret quod ipse quandoque aliter esset facturus. Non enim deus est subiectus ordini secundarum causarum. immo talis ordo est subiectus deo. quia ab ipso deo procedit. non per necessitatem nature. sed per arbitrium voluntatis. Potuisset enim & alium ordinem rerum constituere. unde Hugo in li. de sacramentis ait. Qui fecit ut unum corpus esset in uno loco: fecit quod voluit. Et si voluisset aliter facere potuisset hec ille. Ex quibus omnibus patet quod non recte locutus est ille qui dixit quod ad hoc ut mater dei conciperetur sine peccato originali necesse erat quod conciperetur de virgine incorrupta remanente post conceptum. quasi deus non possit facere mundum de immundo conceptum semine. quod est contra divinam scripturam Job. xiiij. Sicut ergo deus quia ab eterno elegerat gloriosam virginem in matrem suam in ea mutavit ordinem generalem conceptionis sue. ut. s. conciperetur sine infectione peccati. Ita etiam mutavit ordinem conceptus sui. ut scilicet ipsa conciperet servata virginitate quod fuit mirabile. unde Orige. in homelia nativitatis domini ait. O magne admirationis gratia. O inenarrabilis suavitas. O ineffabile magnumque sacramentum. Ipsa beata virgo. ipsa mater domini. ipsa eius ancilla. plasmatio eius ipsa quem genuit? Quis unquam ista audivit? Quis vidit talia? Quis cogitare potuit similia: ut mater virgo esset intacta. & generaret ac virgo permaneret? Hec etenim virgo sanctam genuit dominum. sed intacta permansit. Mater effecta est. sed virginitatem non amisit. Virgo genuit & virgo permansit. Mater filij facta est & castitatis sigillum non perdidit. hec ille. Quarta eius excellentia est. quia ipsa sola fuit mater dei ineffabilissima. & ista excellentia potest dici maternitatis. Hoc autem privilegium si bene consideretur est maximum & stupendum. Licet enim magnum privilegium fecerit christus cecilie. Lucie. Katharine. Agneti. Agathe. Ursule. & alijs virginibus scilicet quod sint eius comites. Unde ipsi canit ecclesia. Quocunque pergis virgines sequuntur &c.

Maria sola mater dei.

Item licet magnum privilegium fecerit Ade. scilicet quod ex lumbis eius fuerit omnes homines mundi: gloriose tamen virginis privilegium hoc est maius. Omnes enim supradicti licet sint excelsi. sublimes & digni. tamen deo sunt subditi. & non plus. Ipsa vero benedicta virgo licet sit subiecta deo inquantum creatura. superior tamen illi dicitur & prelata inquantum est eius mater. Unde Luc. ij. de christo deo & homine scriptum est quod erat subditus illi. O ineffabilis dignitas Marie que imperatori omnium meruit imperare. De hac quarta excellentia loquens Ber. inquit. Ista est nostre virginis singularis gloria & excellens prerogativa quod unum eundemque filium cum deo patre meruit habere communem. Et Ambro. super Lucam ait. Bene gratia plena dicitur. quia gratiam quam nulla alia habuit a deo autore consecuta est quia mater dei est effecta. Et Ansel. inquit Maria propter peccatores facta est mater domini. quia ea sanctior. ea castior. ea humilior in genere humano nulla potuit inveniri. Merito ergo in tanta debuit excellentia collocari. hec ille. Quinta eius excellentia dicitur familiaritatis. Ipsa enim super omnes fuit & est deo familiarissima. Videmus quod seculi homines habent familiaritatem dominorum valde charam. & reputant magnam gratiam quod sint eorum intrinseci & domestici. Et quanto maior est princeps. tanto ceteris paribus maiores se reputant cubicularij. camerarij & secretarij eius. Quis autem est maior princeps? nonne deus qui est princeps principum. & dominus omnium dominorum? Ergo qui habet magnam familiaritatem ipsius: habet magnum privilegium sive excellentiam. Licet autem magnam familiaritatem habuerint apostoli cum christo. Unde illis dixit. Luc. x. & Mat. xiij. Beati oculi qui vident que vos videtis. Multi enim prophete & iusti cupierunt videre que vos videtis. & non viderunt. Quia licet aliqui antiqui patres & prophete viderint christum per fidem a longe prospiciendo. non tamen ipsum viderunt presentem inter eos conversando & docendo sicut apostoli. Et ideo dicuntur beati secundum Nico. de lyra. quia in eis fuit completum quod antiquis patribus erat promissum. Quamvis etiam magnam familiaritatem ostenderit ipse dominus Johanni evangeliste. quia in pectore suo illum recumbere permisit. Joh. xiij. de quo etiam fit mentio eiusdem evangelij. xxj. c. Licet quoque magnam familiaritatem ostenderit Magdalene cui permisit quod lavaret sibi pedes. ac crine tergeret oscularetur & ungeret Lu. vij. incomparabiliter

Maria deo familiarissima

tā maior fuit familiaritas quā secū habuit beatissima virgo. Quis em̄ est magis domesticus alicuius filij q̄ mater ei⁹. Nōne domestica ⁊ familiaris fuit virgo bn̄dicta dn̄i Jesu que illū nouē mēsib⁹ in vtero suo portauit.⁊ ex ventre suo ꝓtulit ⁊ peperit. ⁊ sui pectoris māmas ei dedit.⁊ ꝓprijs manibus pluries lauit.⁊ fascia ac pānis inuolutum alligauit.⁊ ipsum amplexibus amorosis sepius cōtrectauit.⁊ dulcissima oscula labijs eius impressit.⁊ suis manib⁹ pluries cibauit.⁊ cū eo vsq₃ ad mortē ei⁹ conuersata fuit. Ipsa igitur filio suo sup omēs fuit intrinseca.quia erat eius genitrix dulcissima que eum carne vestierat.ita q̄ totā humanitatē ei dederat. Vn̄ inquantum hō patrem nunq̄ habuit.⁊ ipsa fuit sibi pater ⁊ mater ⁊ oia. Ea propter inquit Aug. Nec mirū Maria si dignaꝰ tibi cōgaudere deus regnās in celis quem paruulū et te hoīem natū totiēs osculata es in terris. Sexta

B Mari potentissima excellētia eius ꝺ potestatis. Ipsa em̄ vt inquit sanct⁹ Bernardinus in quodam sermone potuit facere de deo qḋ deus facere non pōt de seipso. Impossibile em̄ est deū ex se generare filiū nisi deū eternum. infinitum ⁊ immortalē.⁊ tn̄ beata virgo ex deo concepit ⁊ genuit filiū nō solū deū.s₃ etiā hominē tpalem.finitum ⁊ mortalē. Ipsa q₃ sup oēs creaturas est potentissima. L₃ em̄ oēs sancti in celo potētes sint apud deū.tamen ipsa oēs excedit in potentia.nec immerito Ipsa em̄ est mater celestis imꝑatoris. Ite₃ quia sancti sunt potētes apud deū propter merita. Vn̄ q̄ vnus meruit pl⁹ alio.ideo est potentior eo. Ipsa aūt gl'iosa virgo pl⁹ meruit sola q̄ oēs sancti simul.ergo apḋ deu₃ cunctis est potentior.⁊ ideo ipsa ait Eccli xxiiij. In hierusalē potestas mea.s. sup oēs alios sanctos. Sed quid tāta potētia marie nobis prodest.si illa de nobis non curaret. Sed o xp̄iane bonū nouum nūcio tibi Sicut maria apud deū omnib⁹ sanctis potentior est ita ⁊ ꝓ nobis apud deū diligentius intercedit ⁊ feruentius. Et ideo pctōr ne ꝑmittas te desperatiōis baratro demergi.sed cōfidenter ad istā potētissimā ⁊ clemētissimā aduocatā recurre. Ipsa em̄ oino tibi succurret.q̄ et poterit. Si em̄ potuit deū facere hoīe₃.et creatorē creaturā.īfinitū finibilē:īpassibilē mortalē.imēsum paruulū.eternū tpalē.inuisibilē ⁊ incorporeu₃ visibilē ac corporeū.atq₃ diuinā maiestatē sub forma serui. Et si suis blādicijs ⁊ virtutibus potuit deū trahere de celo in terram Multo magis ⁊ facilius poterit nos trahere de terra ad celū. O igitur serenissima regina nostra.q̄ subest tibi cū volueris posse Sap.xij.iḋ misereris oium q̄ oia potest Sap.xj. Tu em̄ seruas illud Tob.iiij. Quō potueris.ita esto misericors. Septima excellentia ꝺ nobilitatis.de qua dixi i.ij. parte principali huius operis sermone.j. parte.ij. Ubi declarauimus q̄ oēs dignitates et nobilitates que possunt esse in aliquo indiuiduo humano ƒm originem sanguinis fuerūt ī ipsa beata ꝟgine. Et ideo debemus eā preferre ī nobilitate omnib⁹ principib⁹ et ꝑncipissis.regib⁹ et reginis. imꝑatorib⁹ et imperatricib⁹.et oib⁹ p̄tārib⁹ et dn̄is. ceterisq₃ hominibus quibuscūq₃. q̄ ipa iter omēs puras creaturas obtinet nobilitatis ꝑncipatū. Excedit em̄ oēs q̄s ꝓppellat imꝑator nobiles ꝓbatasq₃ ꝑsonas. l. oīum. C. de testa. Itē illos de quib⁹ dicit in. l. nobiliores. C. de cōmer. et merca. Nobiliores natalib⁹ et honoꝝ luce ꝑspicuos ⁊c. Octa- Maria nobilissima.

D ua excellentia ꝺ preseruationis. de qua sic inquit sanct⁹ Bernardin⁹ in quodā sermone. Maria sola ꝑ multa annoꝝ milia ante q̄ nasceretur primo et principaliter Adā et eua et totā ꝑsteritatē ꝑseruat in esse. Constat nēpe q̄ ex ꝓpria transgressione Adā et Eua nō solū mortis s₃ etia₃ annihilationis exterminiū meruissent. et diuina vltio q̄ personaꝝ acceptionē ignorat. sicut nec culpam angelicā. sic nec etia humanā dimisisset impunē. Sed ob pcipuā reuerētia₃ et singularissimā dilectionē quā habebat ad virgine₃ ꝑseruauit. q̄ ea₃ ab eterno sup oēs creaturas deo nō vniēdas q̄ creāde erāt supexcessiue dilexit. Propterea ꝑseruati sunt protoplasti nec vt merebanꝰ in nihilū sunt redacti. Rō hui⁹ est. q̄ hec bn̄dicta puella in lūbis erat Ade ƒm seminalē rōnem. Potens tn̄q₃ ꝓducēde puelle in primis parentib⁹ impssa erat donec educereꝰ in actum. De ipsa nāq₃ nasci debebat fili⁹ dei iesus q̄ solum ƒm corpulentā substantiam in adā existēs. erat solū de ꝟgine ⁊ de nulla alia educēd⁹. Indulsit ergo misericors de⁹ parentib⁹ primis. nec eos annihilauit. q̄ sic nō fuisset exorta. hec virgo. nec ꝑ ꝯñs christ⁹ siue de⁹ carnem vestisset humana₃. Ergo ꝓpter istā nobilē creaturā de⁹ saluauit ꝑmos parētes de prima eoꝝ trāsgressione. Ben. ine

Noe de diluuio inũdante. Gen. vij. Abraa de cede regis codorlaomor. Gen. xiiij. Ysaac de ysmaele. Gen. xxj. Jacob de Esau. Gen. xxvij. Judaicũ pplm de egypto et de impia pharaonis manu. Exod. xij. Et de mari rubro. Exo. xiiij. De vitulo i deserto. Exo. xxxij. De manib9 diuersoꝝ regũ tyrãnoꝝ. s. de nabuchodonosor. Dan. iij. De captiuitate babylonie. vt pdictum fuit Esa. xiij. et xiiij. Et assyrioꝝ. iiij. Regũ. xvij. Dauid de leone et vrso. j. Re. xvij. De golia eodẽ. c. et de Saule. j. Regum. xviij. Et vt breui sermone cũcta comprehendam omnes liberationes. et indulgentias factas in veteri testamento nõ ambigo deum fecisse solum pro huius benedicte puelle reuerentia et amore. quibus eã deus in sua predestinatione prehonorandam cũctis operib9 suis ab eterno preordinauit. hec sanctus Bernardinus. Nona

E maria in meritis excellẽtissima.

eius excellẽtia dicitur meritatiõis. de qua idẽ sanctus vbi. s. ait. Plus meruit gl'iosa virgo in vno suo cõsensu. s. cõceptiõis filij dei ꝙ oẽs siue angeli siue hoĩes in cunctis suis actibus. motib9 et cogitationibus. Et quidem oẽs qui meruerũt. nihil amplius mereri potuerũt. nisi ẜm diuersos status et gradus felicitatis gloriã eterne. Hec autem virgo in illo consensu meruit primatum orbis dñium mũdi sup oẽs creaturas sceptrum regni plenitudinẽ omniũ graꝝ. oĩm virtutũ. omniũ donoꝝ. omniũ beatitudinũ. oĩm fructuũ spũs. oĩum sciaꝝ et marie altissime theologie. interptatiõis sermonũ. spũs prophetie. discretiõis spirituũ. opatiõis virtutũ. gratie sanitatum. Meruit fecũditatẽ in ꝟginitate. maternitatẽ filij dei. ꝙ sit stella maris porta celi. Et super oĩa ꝙ diuine mĩe sit regina. et ꝙ regina mĩe nominet. hec ille. Maximũ aũt meritũ ipsius ꝟginis fuit ꝙ ipsa sola meruit esse mater dei. qđ quante sit excellẽtie ostẽdit sanct9 Bernardinus vbi. s. di. Persona ꝟginis tante supercellentie est ꝙ nec in psonis increatis. nec in angelis vel hominib9 inuenit hec incogitabilis dignitas. s. ꝙ habeat deũ filiũ. nisi in psona diuina que est patris. et in vna humana q̃ est matris. Maxima ergo dignitas et excellẽtia gl'iose ꝟginis q̃ gloriã ei9 magnã ostẽdit est ꝙ sit mater dei. qđ maius est ꝙ ꝙ sit dña creaturaꝝ dei. hoc em̃ dependet ab illo sicut ramus a radice sua. Ergo certitudinaliter tenendũ est ꝙ ipsa est sup oẽs ordines angeloꝝ tãꝙ p se implẽs et ꝯtinẽs ꝟnũ integrũ ac totalẽ statũ. cui ẜm rectam rõnem altera psona cõgrua non põt addi. qꝛ ipse status ex sui rõne ppter dignitatem incõicabilẽ exigit vnitatẽ. Sicut em̃ nullatenus decet plures esse christos nec deum plures hoĩes esse. sic nullo modo decet dei filiũ nisi vnam solã matrẽ naturalẽ habere. Item rõ naturalis et gratuita lege aperte ac directe dictat ꝙ mr̃ regis omniũ est in sede regia sup oẽs ordines ministroꝝ et militum collocãda. Vñ qꝛ est electa in matrẽ. electa est ad dignitatẽ trãscendentem oẽm gradum ministroꝝ et famulorum. qꝛ rõ materni amoris eius qui fertur in deũ vt in filiũ suũ realẽ. a nullo alio effectu cuiuscũꝙ qui nõ est realiter parẽs dei preter ꝙ ab ipa vnꝙ participari põt. Nam vt dr̃ ad Heb. j. Sicut fili9 dei Jesus sedet ad dexterã maiestatis in excelsis. tãto melior angelis effect9 q̃nto differẽtius nomẽ pre illis hereditauit. qđ nomen est vt sit xp̃e deus per grãm vnionis sic et mater dñi Jesu gl'iosa maria tanto melior angelis est effecta. quãto pre oĩb9 creaturis hereditauit vt obtineret dignissime matris nomẽ. Vñ ppheta ait. ps. viij. Eleuata est magni. tua sup ce. de9. Magnificentia em̃ dei dicta est ꝟgo Maria. Nam sicut in prima cõditione magnificat9 est de9 qꝛ de nihilo tam sublime vniuersum et tam sublimes angelos cõdidit. Sic q̃m in reparatiõe nõ minus magnificat9 est. qꝛ de humana natura infecta. pdita et dãnata xp̃m hoĩem ppagauit. et de muliebri sexu i ordine rõnalium ẜm cõem cursum infimo. et matrẽ sibi. et toti celesti curie dedit. In q̃ q̃dem apparet ꝙ magnus et excelsus dñs humilia respicit. Et iõ respexit humilitatẽ ancille sue. vt ex hoc eũ magnificẽt oẽs gñationes angelice et humane. Quia sicut magnificẽtia diuine ꝟtutis et imperiositas i hoĩe xp̃o resplendet. Sic viscerosa tenera et materna magnificẽtia pietatis in christi matre splẽdescit. Et hoc quidẽ intãtum ꝙ sicut xp̃us spũaliter est genitus et cõceptus i corde vniuscuiusꝙ beati vel iusti. Sic exẽplo naturalis matris filij dei oẽs in ipm vt verum filiũ inardescãt. Hec aũt matris magnificẽtia ampli9 magnificat deũ ꝙ omnis creatura alia simul sumpta. Vñ merito eleuata dr̃ sup celos. i. sup angelos vniuersos hec ille. Decimã excellentiã que dicit sa- F G mulationis ponit sanct9 Bernardinus vbi s. di. Tot creature seruiũt gloriose Marie

virgini. quot seruiāt trinitati. Oēs nēpe creature quecūq3 gradū teneāt in creaturis. siue sint spirituales vt āgeli. siue rōnales vt hoīes. siue corporales vt corpa celestia vel elemēta. et oīa q̄ sunt in celo et ī terra. siue dannati. siue beati. q̄ oīa sunt diuino imperio subiugata glīose virgini sunt subiecta. Ille em̄ q̄ fili⁹ dei est ⁊ virginis bn̄dicte. volēs vt sic dicā. paterno principatui q̄dāmō principatū eq̄parare maternū. Ipse q̄ deus erat matri famulabat̄ in terra. vn̄ Luce. ij. scriptum est de virgine ⁊ glīoso Joseph. Et erat subdit⁹ illis. Preterea hec est vera. Diuino impio oīa famulant̄ ⁊ virgo. Et iterū hec est vera. Impio virginis oīa famulant̄ ⁊ deus. Undecima excellentia ei⁹ dr̄ successionis. de qua idē sanct⁹ vbi. s̄. inq̄t. Lege successionis ⁊ hereditario iure tot⁹ vniuersi debet̄ beate virgini primat⁹ et regnū. Quāuis aūt bn̄dicta virgo post filium fuerit nobilior p̄sona q̄ fuerit vel futura sit in orbe terrarum. Tante etiā p̄fectionis q̄ etiā si nō fuisset mater dei: nō min⁹ debuisset esse dn̄a mūdi. Tamen b̄m leges q̄bus regitur mūdus. iure hereditario oēm mundi hui⁹ promeruit p̄ncipatū ⁊ regnū. q̄r fili⁹ eius in primo instāti sue conceptionis monarchiam promeruit ⁊ obtinuit vniuersi: sicut propheta testat̄ di. ps. xxiij. Dn̄i est terra ⁊ plenitudo eius ⁊c. Ex iure ergo conceptionis filij dei virgini incūbebat totū illud procurare ⁊ administrare qd̄ extūc filio datū est. vsq3 ad etatē legitimā filij sui. sicut ipsius diligens nutrix ⁊ tutrix b̄m q̄ volunt infra. de q̄ tractat̄. C. qn̄. muli. of. tuto. vti possit. in auf. matri ⁊ auie. ⁊ ibi Cynus ⁊ Bar. ff. testa. tu. l. si q̄s sub additione. ⁊ specu. in ti. de tuto. §. nūc dicendū. ver. vt aūt. ⁊ ibi Jo. and. in additionib⁹. Sequit̄ aūt sanct⁹ Bernardinus vbi. s̄. Nec tn̄ est mirū si tā generosa regina administrandi orbē curā omiserit. primo q̄r femina. scd̄o q̄r puella. tertio q̄r virgo verecunda. quarto q̄r paupcula. quinto q̄r cure filij dei et sue erat totalr̄ dedicata. sexto q̄r nō credebat̄ mr̄ dei. nec recipiebatur vt orbis dn̄a. sicut nec fili⁹ ei⁹ q̄ vitā totius orbis ⁊ mores ordinabat. ⁊ tn̄ non est vt de⁹ agnitus nec vt orbis rex ⁊ heres receptus. vnde Jo. j. dr̄. mūdus p̄ ipsum factus est. ⁊ mūd⁹ eū nō cognouit. ⁊c. Sciēs igit̄ mater in filio vim latētis diuinitatis curā administrādi rempublicā dereliq̄t. At vbi honeste poterat p̄ posse exeq̄bat̄, sicut p3 Jo. ij. q̄ in reipublice solatiū ⁊ augmentū vinū in nuptijs postulauit. Ac dolens querebat filiū ne mūdus p̄didisset dn̄m. Quin immo cū3 fili⁹ ei⁹ vnicus moreret̄ in cruce. cū nec vllum habuisset in terris qui de iure succederet ei mater eius b̄m oīa iura successit. ac p̄ hoc p̄ncipatū oīm acq̄siuit. Successionē aūt hāc nusq̄ legim⁹ reuocatā. sed diuino munere opante. ⁊ grā virginis imperante. cernimus expssius elucidari q̄tidie dum eam dn̄am ⁊ reginā oīm p̄dicam⁹. De monarchia aūt vniuersi nunq̄ xp̄s testat⁹ est eo q̄ sine matris p̄iudicio nequaq̄ poterat fieri. Insup nouerat q̄ pōt mat̄ irritare filij testamentum si in sui preiudicium sit cōfectū. Itē pōt accusare vt inofficiosū vt p3 per glo. in. l. cū filius. ff. de inoffi. te. Sequit̄ aūt p̄dict⁹ sanct⁹ concludēs ⁊ di. Ex his oibus apertissime claret q̄ mater iesu Maria hereditario iure oīm q̄ sunt infra deū h3 regalē dn̄ium. ⁊ inclytū obtinet principatū. Duodecima eius excellētia dr̄ dispēsatiōis. de qua sanct⁹ Bernard. vbi. s̄. ait. A tp̄e quo virgo maria concepit in vtero verbū dei quādā vt sic dicā iurisdictionē seu autoritatē obtinuit ī oī spū̄sancti processione tpali. ita vt nulla creatura aliquā a deo obtineat grā3 vl̄ virtutē nisi b̄m ipi⁹ pie matris dispēsationē. Hinc Bern. deuotissimus ait. Nulla grā venit de celo ad terrā nisi trāseat p̄ manus marie. Et Hiero. ī ser. de assump. inq̄t. In xp̄o. fuit plenitudo grē sicut in capite influente. In maria xo sicut in collo trāsfundente. vnde. Can̄. vij. de virgine ad xp̄m Salomō ait. Collum tuū sicut turris eburnea. Nā sicut p̄ collū vitales spūs a capite descēdunt in corpus. sic p̄ virginē a capite xp̄o vitales grē ī ei⁹ corp⁹ mysticū trāsfundunt̄. vnde iste est ordo diuinarum gratiarū deflux⁹ vt pri⁹ a deo influāt in xp̄i aīam benedictā. Deinde in aīam virginis mr̄is. Deinde in seraphin ⁊ sic successiue ī alios ordines angelorum ⁊ sctōrum. Demū ī ecclīam militantē. Cū em̄ tota natura diuina totū etiā posse scire ⁊ velle diuinū intra virginis vterum extiterit clausū. nō timeo dicere q̄ oīs efflux⁹ grārū quandā iurisdictionē habuit hec virgo de cui⁹ vtero q̄si de quodā diuinitatis oceano riui et flumina emanabāt oīm grārum. Reuera mater nitas dei hāc in mūdo naturali iure obtinuit dignitatē vt regina mr̄e sicut p̄dictum est merito nuncupet̄, et hoc propter filij ma

Marginalia: "Maria lege successiōis mundi dn̄a." (left margin, beside "Undecima excellentia"); "Maria omniū grarum dispensatrix." (right margin, beside "Duodecima eius excellētia")

gnificentiā q̄ est rex regum ⁊ dn̄s dn̄antiū. Reperio nāq̃ in rege nr̄o xp̄o duas digniſſimas dignitates. videlicet ꝙ ſit eternꝰ deꝰ genitꝰ ab eterno. ⁊ eternū ꝑducat. eo ꝙ ſpiritūſanctū ſpiret ⁊ ipſe clauſus in virginis vtero ī eternitate a deo patre deus gn̄abatur eternꝰ. Et in eadē eternitate ipſe ī ventre matris deū īſpirabat ⁊ ꝑducebat. Iſtā filij dignitatē. ſ. ꝙ ſit gn̄atꝰ a deo: tā īfinito mō virgo benedicta participat vt ieſus nō dicaꝛ verꝰ filius dei q̄ꝫ filius virginis. nec maior. nec minor quoad diuinitatē. nec dignior eſt dei filꝰ in throno paterno ſedens veſtitꝰ claritate quā habuit anteq̄ꝫ mūdus fieret. q̄ꝫ pannis paupibꝰ inuolutꝰ. ⁊ intra fenū in pſepio reclinatꝰ. Et qꝛ beata virgo eſt mater talis filij que ꝑducit ſpūſanctuꝫ iō oīa dona virtutes ⁊ gr̄e ipſius ſpūſancti quibus vult. qn̄ vult. quō vult. et quantuꝫ vult. p manꝰ ipſius adminiſtraꝛ. hec ille. Sꝫ de hac excellentia etiā diceꝛ ī. xxij. excellētia. Tertiadecima excellentia eiꝰ dicitꝛ cō summationis. de qua idē sanctꝰ vbi. ſ. inq̄t Oēs mūdi naturas ⁊ pfectiōes vltima ſua pfectione virgo ſacra cōpleuit. Lꝫ em̄ deus in mūdi creatione nihil ꝑduxerit imperfectū. ſed oīa perfecta. ſicut eoꝝ exigebat natura. tn̄ vltime pfectiōis ꝯſummatio vſq̃ ad partū virginis dilata eſt. et ſoli virgini reſeruata. Oīa nāq̃ entia vnū ens nobiliſſimū appetebāt. viuētia vnū nobiliſſimum viuēs. Cōceptiones nobiliſſimum cōceptū Natiuitates optimum naſcibile. Rōnalia ſingulariſſimū rōnale. Spūalia excellētiſſimū ſpūale. Et breuiter oēs creature appetebāt vnū quoddā purū creatū. His aūt ſic exiſtentibus pfectis. ꝓuiſum eſt mundo de vna femina ſup oēs bn̄dicta q̄ vnico ſolo partu oībus generibꝰ rerū ſummā ⁊ vltimā pfectionē adduxit. Aduerte diligens aīa ꝙ hec benedicta puella tātam pfectionem attulit vniuerſo ꝙ vlterioris pfectiōis nō eſt capax. Nec deꝰ pōt ordinata poteſtate ipm̄ pficere vlteriori pfectione. immo ſi ipſe pater vel ſpūſſctūs de femina naſcereꝛ nihil accreſceret orbi. Quia quicq̄d nobilitatis quicq̄d deitatis. et quicq̄d eternitatis eſt: totū in orbe diffuſum eſt. ⁊ ꝑductū p virginem in illo eterno ſuppoſito qō generauit beata virgo. Nec virgini magnū eſt ꝙ perfectionibus orbis vltimā pfectioneꝫ adduxit eū ⁊ ipſi vniuerſitatis autori vt ita dixerim nōnulla adduxerit. puta eterno principio inceptōis exordiuꝫ. Eternitati diuine tēmporalē periodū. Infinitati immenſe quātitatem corporeā. Speciei eterne pulchritudinē nouā p q̄bus ſcriptū eſt. Oīs conſummatiōis vidi finē qui. ſ. eſt btā virgo maria hec ille. Quartadecima excellentia eiꝰ dr̄ ꝯronis. de q̄ inq̄t ſanctꝰ Bernardinꝰ vbi. ſ. De carne virginis benedicte ⁊ in parte corporis eiꝰ preciſa ꝯſiſtit. pficiꝛ ⁊ terminaꝛ totū decus ⁊ pondus ſacramētoꝝ eccl'ie dei. Certū eſt em̄ ꝙ oīs inſtitutio ſacroꝝ et oīa alia ſacra tanq̄ꝫ in vltimū finē: ad ſacramētū oīm ſacramentorū excellentiſſimū ſcꝫ eucharistie ordinanꝛ qō q̄dē ſacr̄m conficitur dū pannis in corpꝰ xp̄i conſecraꝛ. qō ipa virgo benedicta de ſuis puriſſimis ſanguinibus generauit. Quintādecimaꝫ excellētiā ponit idē ſanctꝰ Bernardinus vbi. ſ. q̄ appellaꝛ retributiōis ſic di. Sola bn̄dicta virgo maria plus fecit deo vel tantū vt ſic dicā quantū fecit deus toti generi humano. De hoc aūt dixi in ſexta pte pncipali ſer. ij. parte. iij. S. vide ibi. Sextamdecimā excellētiam eius q̄ dr̄ incōphenſibilitatis. ponit idē ſanctꝰ vbi. ſ. di. Sicut diuine perfectiōes oī intellectui īcōphēſibiles ſunt. ſic pfectiōes graꝝ q̄s virgo ſuſcepit ī ꝯceptiōe filij dei ſoli intellectui diuino ⁊ xp̄o ac ſibi cōprehēſibiles extiterūt. ⁊ quidē ꝙ deꝰ generaret deū nulla req̄rebaꝛ ī deo diſpō. cuꝫ ei ex natura ꝯueniret vt p viā intellectꝰ ꝑduceret verbū p oīa ſibi eq̄le. Immo impoſſibile eſt ꝙ nō generet deū ꝓpter ſuaꝫ fecūditatē. ſꝫ ꝙ femina cōcipet ⁊ pareret deum eſt ⁊ fuit miraculū miraculoꝝ. Oꝑtuit em̄ vt ſic dicā feminā eleuari ad quandaꝫ quodāmodo equalitatē diuinā p quandā quaſi infinitatē pfectionū ⁊ graꝝ. quā eq̄litatem nunq̄ꝫ creatura expta eſt. Nā credo ꝙ ad illā abyſſum impſcrutabilem oīm chariſmatū ſpūſſcī q̄ in beatā virginē deſcenderūt ī hora diuine ꝯceptiōis intellectꝰ angelicus vel humanꝰ nunq̄ꝫ potuit attingere. qō declarās angelꝰ gabriel Lu. j. cū ab eo q̄reret btā virgo di. Quō fiet iſtud ⁊c. rn̄dit ſe tātū myſteriū ignorare di. Spūſſctūs ſupueniet in te ⁊c. q̄ſi diceret. qō a me q̄ris ignoro. ſꝫ eterne ſapie autor q̄ ſibi ſoli hoc altiſſimuꝫ myſteriū reſeruauit te p illuminatiſſimam experientiā edocebit. hec ille. Decimaſeptima eiꝰ excellētia dr̄ ꝯfirmitatis quā ponit etiā ſctūs Bernar. vbi. ſ. di. Aīa xp̄i. et xp̄s inquātū homo trāſcendit oēm ordineꝫ

(Margin notes, left: K · Maria ſummationis ōim pfectionuꝫ cōſum matrix. — right: L · M · N · Diuini grarum marie pfectio incomprehenſibilis. · O · Oīmi tatꝫ gra dꝰ xp̄o conformis eſt)

pure creature seu create nature. Grad9 aut mris 9formis est ipsi homi xpo cui9 humanatio intactu trascendit oem ordinez prime 9ditionis. q est oino extra et supra integritate ordinis vniuersi. et ppterea no potuit 9tineri ab vniuerso. Sed dignitas maternitatis dei sic opi incarnationis 9nexa est q oino alit no potuit dari. Un ecclia ad virgine ait. Que celi cape non poterat tuo gremio 9tulisti. Hinc etia ipa bta virgo Eccli. xxiiij. inqt. Gyru celi circuiui sola. Igit huius mrnitatis atq mrne dignitatis ordo est sup totale integritate pmi ordis vniuersi. Et p 9ns sup totale integritate agelicor oim ordinu atq hierarchiar. Un Ber. in quodam smone ait. O venter capacior celis / diffusior terris. latior elemetis. q illu cotinere valuit que tot9 mudus coprehedere no potuit. et q trib9 digitis mole terre appedit. Decima octaua ei9 excellentia pot dici tranqllitatis de q inqt ide sctus vbi. s. Xpi filialis aspectus ad mrem singularissim9 et amorosissim9 ac trascedetissim9 esse debz. ita q tota celeste curia simul sumpta pter matre no debz aspicere sub tali reuerentia. nec sub ordine talis aspectus seu amoris. Quanto aut dei aspect9 altius fertur in aliquem btor fortius et altius p btitudine se imprimit illi. et tanto altius suscipit et conspicit ac acceptat ab eo. Igit inexplicabile est sub quata altitudine et latitudine et glie intimitate dei filius se ingerit sue matri. Et 9similr sub quata altitudine. latitudine. et intimitate suscipit ab eade. Talis aut dei ad eos fixio glie in hmoi aspectib9 btor. eor si quidem glie sedes est. vn antedict9 aspectus dei ad matrem sua regia sedes est. Et eius in eo sessio seu fixio e eius regal et gliosa corona vn Hiero. in smone assumptionis ait. Non est in cel sublimior locus regali solio q mariam marie fili9 sublimauit. Decimanona excellentia ei9 dr capacitatis de qua ide scus vbi. s. ait. Sm Dionysiu in regno celorum oia inferior dona in superioribus in tanta pexcellentia sunt. q qsi nulla coparatio est nisi sicut e circuferentia ad suu centru. Cu ergo bta virgo supra oem ordine sit in tantu q se facit ordine incoicabile sicut predictu est. sequit q sup iferiores oes ordines tam angelor q hoim simul sumptor. ipsa improportionabiliter e plata. Et quicqd e glie in oi inferiori glificata natura ta angelica q huana, et multo pexcellentius est in virgine mre dei. Nec dubiu hoc reddat alior beator multitudo nuerosa et magna qr hoc nihil facit ad re maioris glie essentialis seu substatialis. na in spualibus illo maius qd e melius reputat. vn pl9 de substatiali glia est in vno seraphin q sit in oibus inferioribus agelis si p impossibile hnumeru mltiplicarent in infinitu. Sup addendu quoq est q nullus iter puras creaturas ordo in celis tantu supat ordine immediate sibi coiunctu quantu glia matris dei supat ome qd ei inferi9 est. Et ad hanc intelligentia manuducere pot cosideratio graduu et ordinu ecclesiasticor. Na quicqd possunt ordines inferiores. pot etiaz sacerdotalis gradus. et incomparabiliter plus. Sicepos sup sacerdotes. et papa super eos Ide qz intelligi valet in corpalib9 vniuersi. Nam oia supiora 9tinet oia inferiora. et etiaz pl9. Et similr in gradibus glie infinita sapia dei plenissime ordinauit. Naz sm apostolu ad Rom. i. Inuisibilia dei a creatura mundi per ea q facta sunt intellecta cospiciunt. i. conspecta intelligunt. hec ille. Uigesima eius excellentia dicit vnionis. qua ide sanctus vbi. s. sic declarat dicens. Quato bti magis vniunt cu deo: tanto gliosiores fiut in eo. Oes aute creature simul iuncte no tantu vniunt deo quatum sola bta vgo. Ad cuius intelligentia notadu est q sex sunt ascesus seu grad9 vnionis in deu quib9 creature in eu gradatim ascendut. prim9 est creationis. scds cognitionis. terti9 dilectionis. qrt9 glificationis. qntus maternalis coceptionis. sext9 psonalis vnionis. Primus aut vnionis ascensus est creationis. i. per participatione essendi per qua entia coiungunt deo vt cause efficienti et finali. Scds scz cognitionis fit per vim cognitionis siue intelligedi. p qua intellectualia vniunt deo vt subiecto intelligibili per gratiaz fidei qua vniunt ei vt supernaturali credibili. Tertius scz dilectionis fit p donum gratificatis amoris. per quod vnimur deo tanq amico et amato. Quartun scz glorificationis fit per visione et fruitionem glie sempiterne per quam anima vnit deo vt obiecto beatificato facialr viso Quint9 scz maternalis conceptionis fact9 est in incarnatioe verbi per qua bta virgo facta est mater dei ita vt vna atq eadem esset caro vginis et caro xpi no considerata in xpo diuinitate ei9. Sextus aute scilz

[Margin notes:] P — Q maria dono ru et glorie capacissima. — R Sex gd9 vnionis in deum.

ꝑsonalis vnionis soli xp̄o cōpetit. In quo
libet aūt istoꝝ etnis excedit ī infinitū quem
libet alteri⁹ inferioris gradus. Q: inferior
in sua spe infinities mltiplicat⁹ supiori cō
parari nō valet. qd̄ sic patere pōt. Primuꝫ
em̄ pꝫ: q: esse in infinituꝫ excedit nō esse. q:
talia infinita nō equalent minimo puncto
essendi. Scd̄ꝫ etiā pꝫ. q: infinita ītellectua
lia ītellectu carētia vni ītellectui equalere
nō possunt. Tertiū etiā patꝫ q: infideles et
inimici deo non equalent vni fideli ꝛ ami
co dei. Vn̄ Prouer. xvj. scriptū est. Melior
est vn⁹ timēs deū q̄ȝ mille filij impij. Quar
tū etiā ptꝫ. quicq̄d dari pōt citra visionem
dei nō equalet vni btō q: oīa simul sumpta
nō facerēt vnū beatū. Quis ꝑ quāto maior
gradus glie. spe ꝛ meritorie ꝛ ꝑ modum se/
minarij in domo glie cōprehendat̄. ꝛ quo
dā nodo tale donuꝫ dici valeat. quoad q̄d
excedere inferioris glie gradū. Quintū q̄ꝫ
ptꝫ nam illa vnio q̄ ē ꝑ originalē siue ma/
ternalē cōceptionē. transcēdit oēs inferio
res in infinitū ꝓut in hac vnione siue ascē
su includit̄ maternus amor sibi correspon/
dens vt plenarie cōsummat⁹. q: sicut cōis
amoris gradus cōsummat̄ in glia. sic ma/
tern⁹ dei amor cōsummat̄ ī maria. Sextū
ꝛ vltimū insuꝑ ptꝫ. nā ascensus q̄ est ꝑ ꝑso
nalē vnionē tante trāscendētie est q̄ȝ reliq̄
citra ipm infinities mltiplicati nō possent
illi equalere. Et loquor ꝓut ī ꝑsonali vnio
ne īcludit̄ btificata inferior mentis ꝑsona
liter deo vnite. Ecce ergo q̄ȝ q̄ntus ascēsus
vnionis in deū. s. ꝑ maternalē cōceptionē:
in infinitū excedit oēs alios p̄cedētes. Ex
quo manifeste apparet q̄ȝ quātū in p̄senti
seculo talis vnio excessit alias vniones in
grā tantū nūc in paradiso excedit in glia.
S hec ille. Uigesima p̄ma excellentia eius
Maria quā p̄dict⁹ sctūs tangit in v̄bis propositis
super dr̄ glificationis. vnde etiaꝫ ait vbi. s̄. sicut
oēs glo excepto xp̄o tanta grā a dn̄o v̄gini data est
rificata quanta alicui creature dari possibile erat.
ita data est illi largitas glie. nā in paradi/
so diuine glie participatio ceteris quodā/
modo ꝑ partes dat̄. sed s̄m Bern̄. Btā v̄go
maria diuine sapie ꝓfundissimaꝫ vltra q̄ȝ
credi valeat penetrauit abyssum. vt quātū
sine ꝑsonali vniōe creature cōditio patit̄ il/
li luci inaccessibili videat̄ imersa. hec ille.
Qui etiaꝫ ait. Sctī collocant̄ in celo inter
angelorū hierarchias s̄m merita sua. Ali/
quis em̄ collocat̄ inter āgelos. ali⁹ v̄o īter
archāgelos. q: magꝫ meruit. ali⁹ aūt artius
q: plus meruit. Tu v̄o int̄ dei dignissima
vbi collocata es? An in p̄ma hierarchia. vl̄
in scd̄a. vel in terra? Certe nō. sed alti⁹. Da
ta est ei tibi sedes altissima ꝓpe filiū tuum
dulcissimū. Et id̄ b̄ndicta tu suꝑ oēs mulie/
res. i. suꝑ oēs creaturas ꝓpter supradicta
p̄uilegia ꝛ innūerabilia alia q̄ tibi tulit dul/
cissim⁹ fili⁹ tu⁹ q̄ sit b̄ndict⁹ in scl̄a scl̄orum
amē. Idē q̄ꝫ sctūs vbi. s̄. inq̄t. Dn̄s ait Io.
xiiij. In domo p̄ris mei māsiōes mlte sunt
i. s̄m glosam diuersa p̄mia meritoꝝ. ꝛ. j. ad
Cor. xv. dr̄. Stella a stella differt in clari/
tate. i. btūs ab alio btō in btitudine. Unde
est aduertendū s̄m Ric. ꝛ Bonauē. in. iiij.
di. xlix. q̄ȝ in btitudine duo cōsiderāda sunt
Primo btitudis obiectū. i. increatū bonuꝫ
qd̄ etnū vnū ꝛ idē ab oībus ꝑticipat̄. Scd̄o In btitudine
ↄsiderāda est ipa dispositio btōꝝ ꝑ quaꝫ il/ duo ↄsi
lud bonū clare videndo ꝛ ꝑfecte diligendo derant̄
ꝑticipāt ipm. Ex parte igit̄ obiecti ꝑticipa/
ti null⁹ alio beatior ē. sꝫ oēs ī glia sunt eq̄/
les. q: idē est obiectū qd̄ ꝑticipāt oēs. Sꝫ
ex ꝑte dispōnis btōꝝ. vn⁹ altero beatior est
q: vn⁹ alio deū clarius videt ꝛ perfectius
amat. His igit̄ p̄missis notādū ē q̄ȝ īmensa
dilectio btōꝝ quā inter se h̄nt multiplicat
inter eos q̄si infinitū nūeruꝫ gaudiorū s̄m
ꝑfectionē diligētiū ꝛ dilectoꝝ. Ex quo cre/
scūt stupēdo modo differētie glie accidenta
lis inter illos. Tres em̄ sunt differentie in/
ter btōs. Quidā nāq̄ꝫ inter se in glia sunt
eq̄les. Quidā v̄o alijs maiores. ꝛ alij mino
res. Et s̄m Aug. suꝑ. Iohēꝫ. inter eos nō ē
aliq̄ inuidia disparis claritat̄. q̄m regnat
in oīb⁹ vnitas charitatis. Et Greg. ī moral̄
inq̄t. Tāta vis in illa pace nos sociat vt qd̄
in se q̄sq̄ꝫ nō accepit. h̄ se accepisse ī alio ex
ultet: Una cūctꝫ erit btitudo leticie. Quis
nō vna sit oīb⁹ sublimitas vite. Et ab his
oībus sic ↄcordib⁹ honorat̄ v̄go btā. Primo
ei sūt q̄dā ī glia eq̄les. ꝛ hi duplicāt p̄dictā
accidētalē gliaꝫ ex mutuo amore. q: ī eq̄li/
mēsura se diligūt. ꝛ se diligere cognoscunt
vn̄ q̄libet btūs de q̄libet sibi in glia coeq̄li
tātū gaudet quantū de semetipo. extensiue
tn̄: nō intēsiue. ꝛ idē de ↄsilib⁹ infra dicendis
s̄m Rica. vbi. s̄. Scd̄o aūt q̄dā sunt in glia
maiores. ꝛ hi duplicāt sibi gliam accidenta
lē ꝓ q̄libet q̄ in glia est sibi mior. q: de glia
cuiuslibet illoꝝ minorū tātū gaudēt quātū
de sua propria. cum quēlibet ipsorum s̄m
suā capacitatē intelligūt gliosum. Tertio

ꝟo quidã in glĩa sunt minores. ⁊ hi totiens
duplicãt sibi gloriã accidẽtalẽ q̃tiens glio
siores se esse cognoscũt eos q̃ ꝓpter amorez
eoꝝ duplicãt gloriã suã. Nũc ergo ad ꝓ
positũ statuamꝰ ex vna pte ĩtegraliter totũ
amorẽ quẽ hñt scĩ adinuicẽ. Atq; ex alte/
ra pte amorem quo minor btũs diligit glo/
riosam ꝟginẽ. Et credo ꝙ talis amor mini/
mi gloriosi excedat omnẽ aliũ amorem bea/
toꝝ simul sumptũ. tam angelicũ q̃ȝ huma/
nũ nõ inspiratũ in beatã virginẽ vel ĩ xp̃m
hoiem. seu in ipsum deũ. Et lȝ ad hoc plu/
res possent rõnes dari. tñ breuitatis cã q̃t/
tuor subiũgamꝰ. Primo rõne ꝯceptionis.
Talis em̃ minimus btũs clare cognoscit ꝙ
beata ꝟgo cuȝ sit mr̃ dei plus posuit ꝓ sua
salute q̃ȝ posuerit vel ponere potuerit tota
rõnalis natura simul sumpta. considerata
excellẽtia dilectissimi filij sui q̃ fuit instru/
mentũ sue redẽptionis saluationis ⁊ glori
ficationis. Cõsideratis etiã ꝟginis meritis
⁊ suffragijs ac exemplis. Scd̃o rõne com/
passionis. talis nẽpe btũs apte ĩtelligit ꝙ
tota rõnalis natura nõ sustinuit nec susti/
nere potuit tantũ dolorẽ ⁊ penam ꝓ sua re
dẽptione quantam sola sustinuit dei mater
ꝯsiderata dilectione eiꝰ erga filium suum.
Tãtus etem̃ fuit dolor ꝟginis in morte xp̃i
ƀm quosdam. ꝙ si in oẽs creaturas q̃ pati
possunt diuideref oẽs subito ĩterirẽt. Dic
tñ dolor ꝟtute spũssancti q̃ supuenit ĩ eam
in ipsiꝰ aĩa claudebatur. nec sensitiue parti
corpis. ne ante debitũ tp̃s subito moreref
permittebatur effundi. Tertio rõne glori/
ficationis. Tanta est em̃ gloria ꝟginis ma/
tris dei sicut ex precedentibꝰ pȝ. ꝙ tantũ ex
cedit in gloria naturã angelicã ⁊ humanam
simul iunctã quantũ circũferẽtia firmamẽti
excedit in magnitudine suã centrũ cũ ĩtel/
ligat in filio suo se quasi alterũ ip̃m deita/
te vestitã. Quarto rõne dilectionis. Tãtꝰ est
em̃ amor beate ꝟgĩs ad quẽlibet minimuȝ
gloriosum ꝙ in regno celoꝝ natura ange/
lica ⁊ humana diligẽs aliquẽ iã beatũ est si
cut p̃dicif. quasi centrũ ad circunferentiam
firmamẽti. vel minꝰ respectu amoris quo
ipsa ꝟgo gloriosa minimũ beatũ amat. con
siderato fontali principio vñ talis amor ori
ginẽ habet. Et ꝓpter hunc amorẽ virginis
gaudiũ duplicaf dũ illũ beatũ iuxta capaci
tatẽ suam cernit pleno et quieto desiderio
gloriosum. Et sic ꝑ hunc amorẽ ⁊ per hunc
modũ ꝓ quolibet sancto multiplicaf ꝟgis

Maior ẽ amor minimi btĩ ad mariaȝ q̃ȝ oĩm beatoꝝ ĩ iuicẽ.

gaudiũ ĩ celo. Videns aũt minimꝰ beatus
tãtũ diligi a virgine ꝙ ꝓpter eũ tãta in ea
gloria crescit. intantũ inflãmaf ĩ amorẽ eiꝰ
ac tantũ letificaf de gloria eiꝰ ꝙ quotiens
ĩtelligit eã se ĩ gloria supare. totiẽs de glo/
ria eiꝰ plꝰ q̃ȝ de gloria ꝓpria iocũdaf. Si er
go minor sanctꝰ q̃ est in regno celoꝝ tantuȝ
a beata virgine dilectꝰ est. ⁊ tantum diligit
eã necessario sequif ꝙ oẽs sancti q̃ in glo/
ria sunt maiores amplius diliganf ab ea/
atq; ampliꝰ ꝑ amorẽ ⁊ dilectionis feruorẽ ĩ
mardescãt in eã. Ex quo accidẽtalis gloria
in ea ꝓpter illos. ⁊ ĩ oĩbus ꝓpter illã mul/
tiplicaf. Quis ergo exprimere posset infini
tatẽ gaudij et amoris q̃bꝰ actiue et passiue
gloriosa virgo maria hac accidentali gloria
varie iocundaf et honoraf. Oẽs aũt he dif
ferentie beatoꝝ possunt dici luna sub pedi/
bus eiꝰ collocata: qr tantũ differt eiꝰ accidẽ
talis gloria a gloria oĩȝ p̃dictoꝝ quãtũ sol
a ꝓprietatibus lune. hec sanctꝰ Bernardi.
Vigesima scd̃a excellẽtia eius dr̃ commis
sionis. De qua sanctus p̃dictus vbi.s̃.ait
Varietas qua circũdata assistit ꝟgo glorio
sa a dexteris dei est gratiarũ. q̃ scȝ nobis ĩ
hoc seculo ꝑegrinis dispẽsanf ꝑ eã. vñ ma
xime honoraf. Ad hoc enim singulare offi
ciũ diuinitꝰ ab eterno electa ẽ. vñ ip̃a Pro
uer. viij. Testaf dicens. Ab eterno ordiata
sum. scȝ dispẽsatrix grãrũ celestiũ. Ut autẽ
hoc officiũ suũ facilius exequi posset: ꝓpe
sancte trinitatis maiestatẽ est in gloria su/
blimata. Et istud est diadema speciei ⁊ co/
rona glorie q̃ virgo sup angelos coronaf.
vt intra trinitatis gloriã ipsa sola ãpliꝰ sit
euecta ac plꝰ btissime trinitatẽ diligat glo
riã capiat. sentiat ⁊ fruaf. q̃ȝ oĩs alia pura
creatura simul sumpta. de cuiꝰ gloria post fi
liũ ꝑticipant vniuersi. hec ille. Qui etiã ibi
dẽ exorat ipaȝ beatã ꝟginẽ exclamãs ⁊ di.
O femiña ab oĩbꝰ ⁊ sup oĩa bñdicta. Tu no
bilitas ⁊ preseruatio generis humani. Tu
meriti latitudo ⁊ ꝯsummata p̃tãs omniũ
creatoꝝ. tu vnica mr̃ dei. tu dña vniuersi re
gina mundi. Tu dispẽsatrix oĩm gratiaruȝ
Tu consummatio vniuersi. ⁊ eccl̃ie scẽ de
cor. Tu nr̃a satisfactio digna coram largito
re cunctoꝝ bonoꝝ. Tu oĩm virtutũ bonoꝝ
⁊ gratiarũ incõprehensibilis magnitudo.
Tu ꝑelectũ ⁊ dignissimũ vasculũ a primo
artifice fabre factuȝ essentie dei capax tem/
plum dei. Tu hortus deliciarũ. tu exẽplum
omniũ bonoꝝ. cõsolatio deuotoꝝ. ⁊ totius

T maria omniũ grãruȝ de dispensatrix.

salutis radix τ ornamentum. Tu porta celi leticia paradisi. τ vltra ꝙ dici possit gloria summi dei. Uere balbutiēdo has laudes et excellētias tuas ꝓnunciam⁹. sꝫ tuā īmensaꝫ dulcedinem suppliciter exoram⁹ vt tu suppleas benignitate tua īsufficiētias nostras vt te digne laudare possim⁹ ꝑ infinita secla seculoꝝ Amen. Nos aūt dicere possum⁹ cōfirmando supradicta ꝙ beatissima ꝟgo est cācellaria incelesti curia. Nam videmus ꝙ in cācellaria dn̄i pape cōceduntur tria generalr̄arum. Quedā sunt simplicis iusticie Alie sunt pure gr̄e. τ tertie sunt mixte que ꝯtinēt iusticiā et gratiā. Et ẜm hūc modum deus in curia sua celesti habꝫ tres cancellarios. Prim⁹ ē ad quē spectat dare lr̄as simplicis iusticie. Et iste est michael archangelus q̄ ẜm picturaꝝ repn̄tationeꝫ ponderat aīas in statera. s. tā bonas ꝙ malas. vt bonis ẜm magnitudinē bonoꝝ detur magnitudo p̄mioꝝ. iuxta illud Zach. iiij. Exequabit gratiā gratie ei⁹. Malis aūt ẜm mensuraꝫ delicti detur mensura supplicij. iuxta illud Apoc. xviij. Quantū glorificauit se τ in delitijs fuit tantū date ei tormentuꝫ τ luctū. Et Prouer. xvi. Pondus τ statera iudicia dn̄i sunt. Facit ad p̄dicta lex pedius. ff. de incen. rui. τ nau. cum si. Scd̄s cancelarius ad queꝫ spectat dare lr̄as mixtas. s. iusticie τ mīe est beatus Petr⁹ apostolus qui ī palatio dei est ianitor cōstitut⁹. vbi sunt due porte. s. porta iusticie τ mīe. Naꝫ per portā iusticie ingrediuntur illi qui saluantur ex operibus iusticie. per portam ꝟo misericordie ingrediuntur illi qui saluantur ex sola dei mīa τ gratia sine operibus. Et istā differentiam tangit apl̄s ad Ro. iiij. di. Ei aūt qui operatur merces nō imputatur ẜm grāꝫ: sꝫ ẜm debitū Ei ꝟo q̄ non operatur credēti aūt ī eū qui iustificat impiū reputatur fides ei⁹ ad iusticiaꝫ ẜm ꝓpositū gratie dei. sicut τ dauid dicit. beatitudinē hominis cui de⁹ decepto fert iusticiā sine operibus: cuꝫ ait. p̄s. xxxi. Beatus vir cui non impu. dn̄s pec. hec ille. Jō Petrus pingitur cuꝫ duabus clauibus quia cum vna aperit portā iusticie. illis. s. q̄ dicere possunt cum p̄s. cvij. Aperite mihi portas iusticie. τ ingressus in eas confitebor dn̄o ⁊c. Cum alia ꝟo aperit portā gratie τ mīe: scꝫ illis quibus d̄r ad Ephe. ij. Gratia enim iustificati estis per fidem. τ hoc non ex vobis. Dei eīm donū ē. nō ex operib⁹ ne q̄s glorietur. Tertius cancellarius est ille ad quem spectat dare lr̄as pure gr̄e τ misericordie. Et hoc officiū habet beata virgo τ ideo d̄r mater gr̄e τ mīe. Un̄ refert maurilius ro. archiep̄s. ꝙ cū quidaꝫ beate marie deuotus in tribulatiōe multa esset. ip̄a gl̄iosa virgo sibi appruit τ an se cognosceret req̄siuit. Quo r̄ndēte ꝙ nō. Jlla ait. ego sū mīe mater. Deinde subdit idē archiep̄s. O maria mater sancta gratie τ mīe mr̄ pietatis τ indulgētie. aperi sinū pietatis τ suscipe mortuos in peccatis. Jstas aūt lr̄as misericordie dat solū in presenti vita. Nā aīabus decedentibus quibusdā dat lr̄as pure gratie. Alijs ꝟo simplicis iusticie. τ quibusdā mixtas. s. iusticie τ gr̄e. Quidam eīm fuerunt sibi valde deuoti. τ istis dat lr̄as pure gratie. ꝑ quas mādat vt detur eis gloria sine aliqua purgatorij pena. Alij aūt fuerunt miseri peccatores et eius indeuoti. et istis dat lr̄as simplicis iusticie. ꝑ quas mandat vt eis fiat cōdigna vindicta. Alij ꝟo fuerūt in deuotione tepidi τ remissi. τ istis dat litteras iusticie τ gr̄e simul. ꝑ quas mādat vt et gratia eis fiat. τ tn̄ illis inferatur aliqua purgatorij pena ꝓpter negligentiam et torporē. Et ista significantur in hester regina. q̄ vt habetur Hester. viij. scripsit litteras vt iudei saluarentur: τ hostes īterficerentur. τ pauperib⁹ munuscula darentur. Judei eīm figurant beate virginis deuotos qui ipsaꝫ laudāt τ glorificāt qꝛ iudeus interpretatur cōfitens. τ isti portāt secū litteras sue saluationis. Hostes sunt pctōres miseri. τ isti portant secum lr̄as sue damnationis. Pauperes sunt in deuotione tepidi τ remissi τ isti portāt secū litteras sue purgationis. ꝑ q̄s mandatur vt dentur eis munuscula. i. parua p̄mia. Nam fiet quidē eis gratia ꝓpter aliqualē deuotioneꝫ. sꝫ parua τ cū purgatorij pena ꝓpter negligentiā et torporē. Uigesimatertia excellentia benedicte ꝟginis d̄r affectionis. ꝑ cui⁹ declaratione ꝓbabimus hāc verissimā ꝯclusioneꝫ tribus rōnibus. s. ꝙ q̄libet aīa tenetur affectuose et cordialr̄ diligere beatā virginē sup oēs puras creaturas. Prima aūt rō d̄r sublimitationis. teste eīm Sen. v. de bn̄ficijs. Quicūꝗ nō reddit equalens ꝓ suscepto bn̄ficio vitiuꝫ ingratitudinis incurrit. τ Greg. ait. cum augentur dona. rōnes etiam crescūt donoꝝ ⁊c. quasi dicat Grego. τ Sen. Tanta debet esse dilectio τ charitas cuiuslibet erga benefactorē suum quanta est dignitas τ bonitas don

Uerbo partibꝫ tres cācellarios in curia sua.

Maria sup oēs affectuosissime dili genda.

susceptí seu bñficij. qđ ptz. Nam si qs subli maret vnũ vilissimũ rusticũ ad dignitatem militis. comites. vel marchiõis. talis vtiqꝫ tãtũ teneref illũ diligere qui eum sublimauit quãtũ fuit donũ sublimatiõis ⁊ dignitatꝫ illi collocate. Mlto aũt magꝫ eũ tenere tur diligere si eũ sublimasset ad dignitatē ducalē regalē aut imperatoria. Sꝫ si illum sublimaret ad dignitatē epalem vel ad cardinalatũ seu ad papatũ. tãto eũ magꝫ teneref diligere quãto spũales dignitates oēs tēporales excedunt. vnde dr in. c. solite. de maio. ⁊ obe. ꝙ summꝰ pontifex impatorem antecellit in spũalibus. q̃ tanto tēporalibꝰ sunt digniora quanto aĩa perfert corpori. Ex quibꝰ oibus ptꝫ quantũ debet benedicta ꝟgo amari ab hũmana natura que illaꝫ promerit ac sublimauit et exaltauit vsqꝫ ad dignitatē ⁊ altitudinē diuinitatis. atqꝫ ipsam naturã humanã. q̃ in cõparatione dei est vilissima deificauit dũ illam deo coniunxit in vnitate psone supra quã dignitatem ipse deus cum oĩpotentia sua nullo pacto posset hũanã naturã magis eleuare et sublimare. Nã ex tali inseparabili cõiunctione deus factus est hõ et homo deus. qua grã ⁊ quo dono nihil maius vnꝙ ab ipso deo recipi posset. dicente Augu. in. iij. de trini. ca. xx. In rebus p tempus ortis illa summa ⁊ excellentissima grã est ꝙ homo in vnitate psone deo coniunctus est. Et Bernar. dicit. Idcirco dei filius ex clementia homo factꝰ est vt homo fieret deus. qua clementia nulla maior potuit reperiri. Et ꝙ hoc sit verꝫ probaf rõne cõiunctionis siue assimilationis. Teste eñ pho. in. li. de ppzie. re. Inferior species supiori cõiuncta accipit similitudinē ⁊ denomĩatonē supioris spēi vt ptꝫ in fluminibꝰ que cũ habeãt specifica nomia cum p se existãt. tñ cũ coniungunf cũ mari pdunt nomen ppꝛium. ⁊ mare appellanf. Similr si filia alicuius rustici coniungeref in matrimonio cũ aliquo rege vel imperatore. respectu talis cõiunctionis nõ amplius rustica. sed magis regina vel imperatrix vocaref. hũanitas igr q̃ mediante intemerata ꝟgine coniuncta fuit diuinitati ꝟbi dei. gaudet puilegio ipsius diuinitatis dũ homo ex ipsa cõiunctiõe deus digne appellatur. O grãdis dignitas. o magna sublimitas. o ineffabile priuilegiũ. o ienarrabilis progatiua ꝙ ipsa btã ꝟgo vt sic dixerim fecerit de deo hoiem. ⁊ de homĩe deũ. Cũ eñ

Incarnatiõis vnio. maria ⁊

vt ait Ansel. in lib. monologion deo nihil maiꝰ cogitari possit. hec benedicta ꝟgo ad tantã dignitatē sublimauit humanũ genus ꝙ maior nõ valet cogitari. Nullius eñ dignitatis et excellentie sunt angeli ⁊ archangeli atqꝫ oēs alij beati spũs in cõparatione hoĩs deificati. cuꝫ tñ ante talē sublimationē hũane nature minor angelꝰ paradisi nobilior esset necdũ natura sed glia quolibet hoĩe nõdũ beatificato. ppter qđ pphe ta inquit deo ps. viij. Minuisti eũ paulominꝰ ad angelis. Et saluator ait de Johanne baptista Matth. xj. Qui minor est in regno celoꝝ maior est illo. Ad hanc autem dignitatē deificationis puenit natura hũana merito ipsius ꝟginis gloriose que predictam hoĩs deificationē plus sola meruit ꝙ qõlibet indiuiduuꝫ humane nature. Et pmo rõne fidelitatis quia maiorē fideꝫ de incarnatione filij dei. ⁊ de hoĩs deificatiõe habuit ꝙ quelibet alia persona humana. Unde ideo cõcepit dei filiũ. qr sup oēs credidit incarnandũ. ⁊ ppt hoc illi dixit elizabeth Luce. j. Btã q̃ credidisti. ⁊c. Scđo hoc pmeruit rõne puritatis. qr eñ purissima fuit sup oēs puras creaturas. ideo digna fuit ꝙ deꝰ cũ eius purissima carne vniref. et de eius purissimio sanguine corpus xpi formaref. Sm eñ Alexã. de ales in. iij. parte summe questione. v. arti. xvj. in corpore questionis. et articuli. xix. etiam in corpore questio. Beata virgo etiam in cope matris sue habuit puritateꝫ maximam qua excedebat puritatem Ade quam habuit ante peccatum. Item excessit puritatem angeloꝝ quia illi crescere non possunt in merito nec decrescere nec sllr in puritate. Beata auteꝫ ꝟgo potuit proficere in merito. ⁊ nunꝙ defecit. sed vsqꝫ ad vltimũ puritatis gradum possibilē creature nõ vnite deo puenit. vnde oēm puritatem rationalis creature post filiũ excessit. Et ideo eius incarnationē promeruit. Tertio hanc meruit rõne humilitatis. Quia eñ ipsa sup oĩes humillima fuit. ideo dei filius volens altitudinē suam humiliare vsqꝫ ad assumptionem vilissime carnis mortalis. iuxta illud ad Philipē. ij. Christus exinaniuit semetipsum formã ꝟui accipiens ⁊c. Non debuit incarnari nisi in ipa virgine humiliori creatura q̃ vnꝙ fuerit vel erit. vt profundissima humilitas creature infinitam humilitateꝫ susciperet maiestatis diuine. Et ideo Bernar. assignans

V Incarnatiõis vnionē maria oĩbus alijs plꝰ sola meruit.

rationes qre btã virgo facta est mr̃ dei ait. sup missus est. Hũilis em̃ fuit in corde. humilis in ꝟbis. hũilis in factis. hũilis in cõuersatione. hũilis et in obsequijs. Dicit. qȝ sctũs Bonauẽ. in. iij. disti. iiij. art. ij. q. ij. ꝙ btã ꝟgo maria plus meruit dicẽdo hũilit. Ecce ancilla domini. ꝙ̃ simul mereri posset oẽs pure creature: Quarto hoc ꝓmeruit rõne charitatis. Qr em̃ oĩs charitas ꝛ amor cuiuscũqȝ creature tã humane ꝙ̃ angelice comparatus amor ꝛ charitati btẽ virginis est q̃si quedã stilla liquoris in cõparatione ad maris vt alibi declaratũ est. Ideo dei sapientia q̃ ait Prouer. viij. Ego diligentes me diligo. cernẽs se amari magis ab ipa ꝟgine ꝙ̃ ab oĩ alio indiuiduo humane nature potius voluit vt dignũ erat ei coniungi ꝑ amorẽ et nature vnionem ꝙ̃ alicui alteri Et ꝓpterea Hiere. xxxj. inquit eidẽ. ꝟgini. In charitate perpetua dilexi te. iõ attraxi te miserãs tui. Quinto hoc ꝓmeruit rõne pietatis. Teste em̃ Amb. pietas et clemẽtia est preclarissima. atqȝ excelentissima ꝟtus. vñ Tullius in orõne facta ꝓ laude cesaris dixit. put etiã recitat Aug. in. ix. lib. de ci. dei. c. ix. Nulla de virtutibus plurimis gratior aut admirabilior est mĩa. hoĩes em̃ ad deos nulla re ꝓpius accedũt ꝙ̃ salutẽ hoĩbus dãdo. Piissim⁹ ergo dei fili⁹ nõ nisi in piissima virgine Maria debuit incarnari. Ipsa nãqȝ sup oẽs creaturas puras pietate repleta fuit. Nam ante incarnationem filij dei adeo pctõribus a via veritatis errantibus cõpatiebat. ꝛ ꝓ eis diuinaȝ maiestatem iugit depcabat ꝙ de ei⁹ cõpassione dr Threñ. ij. Facta est magna velut mare contritio tuo. Habebat em̃ maximũ zelum aĩarum ad imaginem dei creataꝝ. ꝛ ad implendã paradisi domuȝ. vnde dicebat deo illud ps. lxij. Zelus dom⁹ tue comedit me. Filio quoqȝ suo morienti magis cõpassa ẽ ꝙ̃ oĩs simul pura creatura. vt diffuse ꝓbaui in. x. parte pncipali huius opis ſmone. j. Licet quoqȝ sic tenerrime compateret eidem vnigenito suo quẽ ꝓprijs oculis conspiciebat a pfidis iudeis sic crudelit flagellari et crucifigi tñ eisdẽ compatiebat. ꝛ ꝓ ipis pr̃em et filiũ ac spm̃ sctũ cordialiter deprecabat vt remissionẽ de tanto pctõ ꝛ crimine tam horribili mererent accipere. vñ ſm Bernar. promptior erat in remissione iniuriarum a crucifixoribus suo filio illatarũ ꝙ̃ essent crucifixores in illatione earũ. O charitas ineffabilis. O amor incõparabilis. O pietas viscerosa. O mĩa excessiua ꝟginis benedicte. Profecto si possibile fuisset ꝙ aliqua mulier cõcepisset ꝛ pepeisset oẽs angelos et hoĩes. ꝛ hi oẽs occiderent in pñtia ipsi⁹ mris ꝛ ipsa occidentibus eos iniuriã remitteret: licet magna diceret ipsius clementia Maior tamẽ fuit pietas et clementia ipsi⁹ piissime ꝟginis duȝ liberalr pepcit illis qui suũ et dei filiũ occiderũt. Cui⁹ vita oĩbus angelis ꝛ hoĩbus incomparabiliter erat magis estimanda. Reuertendo igit ad pncipale propositum. dico ꝙ cuȝ hũana natura vt. s. dixi sit deificata mediante ꝟgine. q̃ dignitas est sublimitas atqȝ altitudinis infinite. tenet q̃libet hõ etsi non actu cum sit īpossibile. tamẽ desiderio ꝛ volũtate ipsam sacratissimã ꝟginẽ infinito amore ꝛ infinita charitate cũctis dieb⁹ vite sue. immo in eternũ cordialiter diligere. Scdõ idem ꝓbat rõne dignificationis. Sicut em̃ habetur in. ca. clerici officia. de vita et ho. cle. Maiori dignitati maior cõpetit ornatus ꝛ honor. Cũ igit beatissima ꝟgo sit dignissima mater dei q̃ dignitas excedit oẽm humanã ꝛ angelicã dignitateȝ. ideo sup oĩs creaturas dȝ reuereri ꝛ amari. Et confirmatur pdicta rõ sic. Bonũ naturalit est diligibile ſm pħm. j. ethi. ergo quãto magis aliquid hȝ de bonitate. tãto magis est diligibile. Sed beata ꝟgo sup oẽs puras creaturas fuit ꝛ est optima ergo sup oẽs est diligẽda. De⁹ nãqȝ illi contulit tantã bonitatẽ ac gr̃am tantãqȝ dignitatem ꝙ maiorẽ alicui pure creature deo nõ vnite psonalit conferre non potuit. q: nulla talis creatura maioris bonitatis vel gr̃e atqȝ dignitatis capax fuit. vt ptȝ ex dictis beati Bonauẽ. in. j. di. xliiij. Et ideo ipsam dei mr̃em tenent oẽs angeli ꝛ rationales creature diligere et reuereri sup omẽs alias creaturas. Immo si deus de nouo crearet alias angelorum atqȝ creaturarũ intellectualiũ species omnibus alijs creatis digniores. nullius tñ essent dignitatis vt sic loquar in comparatione dei genitricis: tenerenturqȝ ipsam sup omnes creaturas amare ꝛ reuereri. Tertia ratio dr dilectionis. Cũ em̃ amor debeat esse reciprocus. ix. Ethi. vt ptȝ etiã i lenonib⁹ ꝛ meretricibus. ꝛ qd̃ plus est etiam in brutis Unde Esa. j. dr. Cognouit bos possessorem suum. et asinus presepe dñi sui. Hinc est ꝙ cum beata virgo vnumquemqȝ cordialiter

Maria oĩm piissima.

B Maria affecta et me diligenda.

diligat. ergo vnusquisqꝫ nisi sit peior adultero ⁊
Amorē quintuplex cane atqꝫ bestijs. eã ex corde diligere debꝫ
Quod aũt btã vgo nos cordialissime diligat
ptꝫ sic declarãdo. Cũ eñ sit qntuplex amor
scꝫ seruilis. quẽ hꝫ seruꝰ ad dñm suũ. de q
dr Mat. xxiiij. Et Luc. xij. Fidelis seruus
⁊ prudẽs quẽ ꝯstituit dñs sup familiã suã
Scđs aũt amor socialis. de quo dr Eccli.
vj. Amico fideli nulla est cõparatio. ⁊ nõ ẽ
cõdigna põderatio auri ⁊ argẽti cõtra bo-
nitatẽ illiꝰ. et autor libri q dr facetꝰ. c. vj. ca
nit. Utilius hoi nihil est ꝙ fidus amicus.
Tertius vo dr amor naturalis put est pa-
rentũ ad filios. ⁊ ecõtra. q maior est prece-
dentibꝰ. de quo dr. viij. Ethi. Generãtis ad
genitũ naturalis est amicitia. scꝫ magna.
Quartꝰ aũt est amor mrimonialis. s. viri er
ga vxorẽ ⁊ ecõtra. ⁊ iste amor excedit supra
dictos. vñ Gen. ij. dr. Relinquet hõ patrẽ
suũ ⁊ matrẽ suam. ⁊ adherebit vxori sue. et
erũt duo i carne vna: Sed qntus amor dr
celestialis. q est celestiũ angeloꝝ ⁊ btõꝝ: ⁊
excedit oẽs pdictos. Est eñ tãte pfectiõis
⁊ magnitudinis ꝙ solꝰ amor vnius angeli
ad nos est perfectior ⁊ intẽsior actu ꝙ oĩs
amor quadruplex pdictꝰ actiuꝰ ⁊ passiuus
in pñti vita. qm ex diuina visione causatur
amor pfectior ⁊ efficatior ꝙ simplr ex fide
Et posito ꝙ angelus inferioris chori nos
diligat cũ mille gradibꝰ charitatis. clarum
est ꝙ archãgelus q est maioris capacitatis
in decuplo nos magis diligit. s. cũ decẽ mi
libus gradibꝰ charitatis. Ascẽde ergo successi
ue vsqꝫ ad seraphin sẽper multiplicando
maria nos plꝰ oĩbꝰ diligit. amorẽ i decuplo. Quibꝰ pactꝭ. si ponat ab
vno latere oĩs amor pdictus qntuplex. ab
alio vo amor bñdicte vginis. dico ꝙ ipsa
sola incomparabilr nos plus diligit. maio
riqꝫ charitate nobis afficit ꝙ oẽs pdicti si
mul. nã sicut predictũ est ſm sniaꝫ Diony.
in lib. de angelica hierarchia Charitas et
amor supioris ordinis in cõparatione infe
rioris est sicut circũferẽtia ad suũ centrũ.
Et iõ cũ btã vgo sit sup oẽs ordines ⁊ hie-
rarchias angelicas exaltata intãtũ ꝙ ipsa
fac ordinẽ ⁊ hierarchiã incõicabilẽ vt pdi
ximus. sequit ꝙ oĩs amor angeloꝝ ⁊ sctõ-
rũ in cõparatiõe eius est centrũ terre in cõ
paratiõe ad circũferentiã ipsiꝰ terre ⁊ oĩm
celoꝝ ⁊ sicut apex ⁊ cacumen acus in cõpa
ratiõe totiꝰ maris. Uñ de ipsa inquit Hie
ro. in sermone ad Eustochiũ. Totã eã incã-
duerat diuinus amor scꝫ nõ solũ in amorẽ
sui: sed etiã nostri. Et iõ ipaꝫ cordialissima
dilectione amare tenemur Uigesimaqr B
ta excellentia eius dr honoratiõis. Dei nãqꝫ Maria
filiꝰ honorauit matrẽ suã in vita. i mor- a xpo
te. ⁊ post mortẽ. Nã i vita ipsiꝰ matris sue supočs
qttuor illi fecit honores. Primus honor fu honora
it. qr magis famã ipsius ꝙ ppriã zelauit. ta.
Et h qñ spõsum illãꝫ habere voluit. Potiꝰ
eñ voluit putari ad tẽpus ꝙ esset natꝰ ex
mrimonio. ꝙ mrem suã infamari de adul-
terio. vñ Ambro. sup Luc. ait. Idcirco xps
matrẽ suam voluit despõsari. ne temerate
virginitatis adureretur infamia. Maluit
aũt aliqs de suo ortu ꝙ de matris pudore
dubitare ⁊c. Scđo eã honorauit qñ pre ce
teris mulieribꝰ q fuerãt ante illã. ⁊ q post-
ea fuerunt vl erunt ipsam elegit in matrẽ.
Uñ ei dicit Sedulius poeta. Nec primã si
milẽ visa es. nec habere sequentẽ. Sola si
ne exẽplo placuisti femia xpo. Tertius ho
nor fuit. qñ dignatꝰ ẽ eius filius vocari ⁊
subijci. Uñ Ber. sup Missus est inqt. Eya
deũ regẽ hoim ⁊ angeloꝝ suũ audacter ap
pellat filiũ dicens. Fili qd fecisti nobis sic.
Ecce Marie priuilegiũ. Quis eñ hoc au-
deat angeloꝝ? Deinde descendit cũ illis et
venit i Nazareth. ⁊ erat subditꝰ illis. quar
tus honor fuit qñ eã in cruce existẽs disci-
pulo cõmendauit. Uñ Petrus dami. ait.
Commisit dñs Petro claues ecclie. voluit
⁊ beato Iohãni custodiã delegare Marie
Mater est Maria. ⁊ mat ecclia. Sed ma-
ria mater xpi. Ecclesia mater xpianoꝝ. De
maria xpus carnẽ suscepit. Ecclesiaꝫ vo de
lateris sui carne pduxit. Ex maria prodijt
ſm carnẽ natus. ⁊ ecclaꝫ protulit carne iã
mortuus. Ex maria voluit nasci ⁊ pro eccle
sia dignatꝰ est mori. Ex maria semel natus
est in psona sua. ex ecclesia nascuntur quo
tidie mẽbra sua. Dixit autẽ dñs Petro. Ti
bi dabo claues regni celorũ. Sed nũquid
⁊ btã vgo celũ nõ fuit. in cuiꝰ vtero vgina-
li. nouẽ mẽsibꝰ tota diuinitatis plenitudo
pmãsit. hec ille. Scđo honorauit xps ma-
trẽ suã in morte sua. qr ad eius obitũ cum
tota celesti curia aduenit. ⁊ ad feliciter ex-
eundũ de miseria huiꝰ mũdi ipam inuita-
uit. dicẽs illud Cãn. ij. Surge ppera ami-
ca mea. columba mea. formosa mea et veni
Iam eñ hyems trãsijt. imber abijt ⁊ reces
sit ⁊c. Que vba exponens Hugo de sancto
vic. dicit. ꝙ hyems ⁊ imber est vita morta
lis que tanꝙ hyems ad aggrediendũ bo-

auicula ad gremium iuuencule est reuersa

Q Quam grata sit āgelica salutatio

Quantum vero ipsa angelica salutatio que dr̃ in corona sit grata ipsi virgini et filio eius ptz. Nam legitur ꝙ quedam mulier docebat filios suos et alios paruulos salutare beatā virginē. atq₃ effectuose desiderabat videre filiū eius. Quadā aūt die vidit quēdam puerulū valde decorū et formosum. et vocans illum cepit eū docere salutationē angelicā. Et cuz diceret. Bñdictus fructus vētris tui: Rñdit puerulꝰ. Verum dicis mulier. qꝛ ego suz bñdictus. Et volēs mulier ipm puerulū in vlnis apprehēdere ait. Eya es ne tu ille quē ego q̃tidie videre desidero? Et in his vbis disparuit puerulus quē ipsa postmodum feruentiꝰ dilexit.

Legitur etiā ꝙ milles quidam diues ac nobilis seculo abrenūciauit. et ordinē cisterciensiū intrauit nesciēs lr̃as. Erubescētes aūt monachi tam nobilē virū inter laicos deputare: dederunt ei magistrū si forte aliqd vel modicū addiscere posset. et sic inter monachos pmaneret. Qui nihil omnino preter hoc. scz Aue maria addiscere potuit. qd tam auide retinuit vt quocūq₃ deambularet et quicquid ageret illud incessanter diceret. Tandem moritur et in cimiterio cum alijs fratribus sepelitur. Et ecce sup eius tumulū excreuit liliū preciosum habēs in quolibet filio Aue maria inscriptum litteris aureis. Currētes autem omnes ad tam grande spectaculū: terrā de tumulo effoderunt et radicē lilij de ore defūcti procedere reperierunt. Unde intellexerūt cū quāta deuotione illa duo vba dixerat quē ipsa beata vgo tanto prodigio illustrauerat. Legitur quoq₃ in cronicis ordinis nostri ꝙ quidam frater noster vginis gloriose valde deuotus solitus erat nunq₃ comedere in die nisi prius coronam vginis fecisset. Cōtigit autem vt quadam die cum reliquis fratribus prādere cepisset corone immemor. Cū autē primū bolum comedisset recordatus est ꝙ nōdum coronam fecerat. et tactus dolore cepit anxius causas pquirere quomodo discederet ab alijs. et benedictā vginem ex more salutaret. Tandē innuit prī guardiano vt se ire dimittat quasi aliqua ducere necessitate. Quo impetrato mox ecclesiā petit. et ante virginis figuram cepit coronā facere. Interuallo autē facto cum nō reuerteretur. timens guardianus ne aliqd mali ei accidisset: precepit vni fratrum vt eum pquireret. Qui per totū monasteriū discurrēs et illum nō inueniēs. tandem ipsuz reperit in ecclesia orantē et faciētē coronaz ante imaginez gloriose vginis. Viditq₃ ipsam benedictā vginem in forma pulcherrime mulieris. et ppe eā duos angelos. q de ore ipsius fratris dicentis. Aue maria accipiebāt vnā rosam in singulis. dum diceret Jesus poplite flexo et capite inclinato. q̃s rosas ponebant in corona ipsius vginis. In singulis autem Pater noster formaliū interponebāt. Finita autem corona beata virgo illam in capite suo posuit. et sic in celū ascēdit. Qd videns frater ille stupefactus alijs fratribus enarrauit. Et extunc alij fratres habuerunt ipsum deuotum beate vginis in maiori reuerentia. atq₃ eius exemplo incitati sunt ad dicendam quotidie deuotius coronaz ipsius vginis benedicte p infinita secula. Amen.

De eiusdem dn̄e paradisi triūphanti coronatione. Sermo. ij. K

In perpetuū coronata triūphat. Sap. iiij. In exaltatione vginis gloriose in celum verificatum fuit illud quod in figuram dr̃. ij. Paral. xx. Facta est celebritas grandis i hierlm̄ q̃lis nō fuit a diebꝰ Salomonis in illa ciuitate. Nec immerito. Nam honor est impēdendus illi quē pnceps honorat. C. de domesticis et ptectoribꝰ. l. vnica lib. xij. Unde si curiales pape viderēt ipm papā assurgere ad honorandū aliquē: pfecto. etiā ipi illū sūmopere honorarēt. Videntes igitur omnes angeli et beati deum tātum honorare beatā vginē. et ipm regē celestem christū tanta celebritate ac iubilo obuiare sue matri in celum assumēde. atq₃ illam cū tantis festiuitatibus ad celum deducere: et in throno fulgentissimo collocatam corona triūphantissima coronare. profecto etiaz ipsi regine sue exaltationem sic mirabilē ineffabilibus exultationibꝰ prosecuti sunt. Cōtemplatur autē quidā deuotus predicator. ꝙ dum benedicta vgo deberet in celū deferri: fuit facta disputatio qs deberet eaz deportare. Abraam enim dicebat ꝙ sibi fuerat primo pmissa Genesis. xxij. et ideo ad eum pertinebat. Dauid dicebat ꝙ quia etiam sibi promissa erat. et ipse erat rex. ideo cōuenientius ad eum pertine-

Dialogus a q deberet maria deferri

bat delatio regine. Sanctus Joachim pater eius dicebat ꝙ ipsi erāt parentes remoti ipsi⁹ virginis. ⁊ ideo nō ad eos sed ad se hmōi officium pertineret. Sancta vero anna dicebat. Ego ipsā sepius portaui dū esset paruula. ⁊ ideo etiam nūc debeo illam portare quia est mea filia. Itē quia cōuenienti⁹ est mulierem a muliere deferri ꝙ a viris p arg. l. c. mulieres. de iudi. li. vj. Sanctus aūt Joseph inqt. Ego sum spōsus ei⁹. ⁊ duxi eā in egyptū. ⁊ inde eā reduxi. ⁊ debeo ꝓpe ipsam sponsam meā sublimari ratione matrimonij. Indecēs enī esset si illā quam spōsam habui in tribulationib⁹: ⁊ cui⁹ comes fui in miserijs humanis. nō haberem etiā proximā in cōsolationibus ⁊ iubilationibus supnis. Volo igitur adimplere illud Gen. ij. Relinquet homo patrem ⁊ matrem suā ⁊ adherebit vxori sue. Tunc dñs Jesus interrogauit matrem a quo vellet deferri Cui illa respondit. Manus peccatoris nō moueat me. ps. xxxv. Cū autem angeli hoc audierūt. dixerūt. Ergo ad nos ptinet eam portare qui nunꝙ peccauimus. Tunc dñs Jesus īquit matri sue. Vis mater mea ab angelis deferri qui omnes animas portāt Respondit benedicta virgo. Mihi adherere deo bonum est. ps. lxxij. Et iterum ait O dulcissime fili ego cum te peperi nolui seruitricē, sed meis ꝓprijs manibus te pannis inuolui atq; nutriui ⁊ educaui. Tunc dñs Jesus dixit illud Esa. xlvj. Ego feci. s.

Processio ⁊ ordo in assumptione marie ē habita.

te. sic gloriosam. ⁊ ego ferā ⁊ portabo. s. ad sedē tibi ab eterno ꝑparatā. Qz vero nihil īordinatū est laudabile. §. inordinatū. ī auto. de here. ⁊ fal. Jō hec gliose ꝟginis exaltatio ⁊ coronatio cū maximo ordine facta ē Cum enī in celū delata esset cū ꝓcessione solenniori que vnꝙ facta fuerit in paradiso: ⁊ basulo digniori qui esse possit. atq; cum ordinatissimo modo de quo pretactum est in superiori parte principali huius operis Inceperūt omnes angeli ⁊ beati celebrare festum dedicationis tēpli virginalis. et exaltationis atq; coronationis eius. Vñ sanctus Michael ⁊ Gabriel decantauerunt inuitatorium dicētes. Venite adoremus regem regum cuius hodie ad ethereum virgo mater assumpta est celū. Et eis respondebant omnes chori simul sicut fieri solet in officio matutinali. Et postea hymno decantato. cecinerūt angeli primā antiphonā. s. Exaltata est sancta dei genitrix super choros angelorum ad celestia regna. Secundam vero antiphonā decantauit tota humana natura dicēs Paradisi porte per te nobis aperte sunt que hodie gloriosa cum angelis triumphas. Tertiā aūt antiphonam decantauit beatus Johannes baptista dicens. Benedicta tu in mulieribus ⁊ benedictus fructus vētris tui. qui hodie te portauit in celis quem tu sepe portasti in terris Quartā antiphonā cecinit Jacobus maior dicens. Specie tua ⁊c. Quintā sanctus Stephanus protomartyr dicens. Adiuuabit eam ⁊c. Sextā omnes cognati ⁊ affines ipsius beate virginis dicētes. Sic vt letantiū omnium nostrum ⁊c. Et similiter alias antiphonas diuersas intonabant prout eis Michael ⁊ Gabriel cantores pncipales recōmittebāt. Primā autem antiphonā ad laudes decātauit dñs Adā dicens. Assumpta est Maria ⁊c. Secūdam sanctus Noe dicens. Maria virgo assumpta est ⁊c. Tertiā abraā dicens. In odorē ⁊c. Quartā oēs patriarche a quibus ipsa descēderat dicentes. Bñdicta filia tu a dño ⁊c. Quintā omnes prophete dicentes. Speciosa facta es ⁊c. Completis autem psalmis et antiphonis. dominus Jesus sacerdos magnus paradisi. hebdomodarius in hac solennitate dixit orationē. s. Domine sancte pater omnipotēs eterne deus qui gloriosum habitaculum nostrū benedicte matris mee fulgoribus illustrasti atq; totam curiam nr̄am eius dulci presentia letificasti. concede propiti⁹. vt quisquis ipsi⁹ sacratissime ꝟginis deuotus extiterit in terris. ei⁹ felici consortio perfrui mereatur in celis. Qui mecū et cū spiritusancto viuis et regnas in secula seculorū. Omnes aūt angeli et beati respōderunt. Amen. O dies iocūdissima. O celebritas stupendissima. O solēnitas incōparabilis qua nunꝙ paradisus habuit maiorem. cum regina Saba cum tot aromatibus est in Hierusalē ingressa. iij. Regū. x. cum scz gloriosa celorū regina repleta omnium virtutū aromatibus sup omnes angelicos choros et ordīes atq; hierarchias. in quarta hierarchia prope filium suum est exaltata. vt probat Albertus super Missus est. ca. cxc. Ubi etiam dicit ꝙ ipa magis distat ab ordine seraphico in dignitate et gloria ꝙ seraphicus ordo ab alijs inferioribus. De cuius virginis exaltatione inquit Augustinus in quodam sermone eam

alloquēs τ dicēs. Tibi thronus glie regis collocat in aula regni. Tecꝫ ipe rex glie vt matrē verā τ decorā spōsam pre omnib⁹ di ligens. amoris ampleru associat sibi. Que vba exponēs alber. vbi. s. ait. Ex hac auto ritate quattuor sequuntur ꝯclusiones. Si positus est ei thronus regis. ergo idē suus thronus et regis dr. ergo sup oēs thronos Itē si mater regis. ergo iuxta regē. Item si spōsa regis. ergo iuxta regē. Itē si ipam in ꝓportionabiliter plus omnib⁹ creaturis diligit. ergo improportionabiliter sup om nes collocauit. O dilectissimi hodie facte sunt nuptie in paradiso. Hodie rex asuerus idest de⁹ fecit parare ꝯuiuiū permagnificū principibus suis. τ fecit nuptias Hester. i. gloriose sponse sue. nūciauitqꝫ pacē cūctis ꝑplis suis. Hester. ij. O igitur regina nr̄a ad connubium eterni regis adducta. si non vis nobis seruulis tuis porrigere de pin guibus τ delicatis cibis nuptiarū tuarum. saltē aliqua fragmēta micarum que cadunt de mēsa tua nobis sicut catulis porrige. vt de tua ineffabili iocūditate aliquid vel mi nimū gustare valeamus. Uos vo o deuoti xp̄iani cōsiderātes ꝙ hodierna die ipsa vir go ascendit ad tam sublimē gliam ne fina tis illam abire nisi vt dicebat quidā deuot⁹ predicator. Prius dimittat vobis la bene andata. Tanta aūt est solēnitas huius diei ꝙ ecclesia statuit in. c. alma mater. de sen. excō. lib. vj. ꝙ etiam si esset interdictum in aliqua terra vel ciuitate. debent in ipsa so lēnitate aperiri porte ecclesiarum τ pulsa ri cāpane. τ officiū solēniter dici ad hono rē ipsi⁹ virginis hodie sic venerabiliter co ronate. Uerum qꝛ in prima parte prece dentis sermonis ꝓbauimus ipsam glorio sam virginē esse impatricē mūdi. ad quam dignitatē sublimata fuit impuncto conce ptionis filij dei. Ideo de eius coronatione loqui volentes. dicimus ꝙ ſm glosam in cle. romani principes. de iureiu. Impera tor coronatur triplici corona. s. ferrea vltra montes in aquisgranis. quam accipit ab archiepō coloniēsi τ significat eius fortitu dinē. Argentea ab archiepo mediolanensi modoetie. τ significat eius mundiciā τ pu ritatem. Et aurea rome a papa. τ significat eius superioritatē τ excellentiam sup om nes reges. principes. gentes τ natiōes. Di cit tn̄ predicta glosa ꝙ Henricus impera tor recepit argenteam coronam mediola

T Impator coronat triplici corona

ni in ecclesia sancti Ambrosij. Albricus au tem de rosate in suo repertorio siue dictio nario in verba corona inquit. De istis trib⁹ coronis inueni in quodā sermone in festo beati stephani hoc mō. Imperator recipit tres coronas. Primā in alemania ab archi epo maguntino. τ hec est argētea. Et quan do ipse archiepo dat sibi ipsā coronā dicit ei. Istā coronā mihi cōserues. qs̄i dicat. ꝙ in aīa sua τ corpe suo dꝫ esse mūdus τ pur⁹ sicut argentum qd̄ est puruꝫ inter alia me talla. Scdām coronā recipit in mediolano ab archiepo mediolanēsi i eccl̄ia cathedra li: τ est ferrea. τ recipit eam genuflexo. τ ar chiepo dicit ei. Istam coronā mihi defen des. nō intelligēs de ipsa corona materia li. sed sicut ferrum est metalluꝫ ex quo fiunt infiniti labores. τ est durissimum τ fortissi mū. ita. impator dꝫ paratus esse ad sustinē dum omnē laborē corporalē ꝓ posse. τ esse cōstantissimus τ fortissimus in iusticia ex hibenda. maxime pupillis τ viduis. ac mi serabilib⁹ ꝑsonis. Tertiā coronā recipit ro me a summo pōtifice. vel ab alio loco ei⁹. τ ista est aurea. Et qn̄ papa eam sibi imponit dicit Esto fidelis vsqꝫ ad mortē. τ dabo ti bi coronam vite. Apoc. ij. Et ista designat fi delitatē τ prudentiā sciendi discernere ma lum a bono. Sicut e m̄ auruꝫ est preciosius omnibus alijs metallis. ita scire discernere bonum a malo est dignius alijs scientijs. Istis ergo trib⁹ coronis fuit coronata ma ter dei. Cum em̄ corona detur ꝓpter habi tam victoriā de hostibus. iuxta illud. ij. ad Timo. ij. Nō coronabit nisi q̄ legitime cer tauerit. Ipa bn̄dicta vgo debuit coronari que peccatū ex omni pte debellauit τ deui cit. vt inq̄t Aug. in li. de natura τ gr̄a. Nul la nāqꝫ fuit tam victoriosa ꝑliatrix vt ipsa que caput serpētis antiqui contriuit Gen. iij. Et ideo in signū fortitudinis ei ꝯuenien ter data fuit corona ferrea. Itē argētea rō ne puritatis. que tāta in ea fuit ſm Ansel. in lib. de cōceptu vginali ꝙ illa maior nul la sub deo valet intelligi. vn̄ Hiero. i ſmo ne assumptōis ait. Nihil est cādoris. nihil est splendoris. nihil est luminis qd̄ non re splēdeat in vgine gl'iosa. Aurea qꝫ corona debuit coronari rōne superioritatis τ suffi ciētie. Uñ ſm seraphicū Bonauēturam in iij. sen. di. iij. Ipsa tante fuit pfectiōis etiā ante conceptionem filij. tantiqꝫ luminis et aptitudinis regendi. ꝙ vē digna erat esse

maria triplici corona coronata est.

monarcha totius mūdi. Considera ergo o aīa deuota φ si qñ coronat papa vel impe rator fit celeberrima festiuitas. multo ma ior facta est i celo die coronatiōis ipsi⁹ glo riosissime regine paradisi. Si vo corona ac cipiatur p glia victorie. vt. l. s. C. de athle tis. lib. x. ꝛ de re iudi. l. commodis. pfecto ipsa gliosa virgo victorijs innumeris illu strata. in ppetuū coronata triūphat. vt di cunt vba thematis nri. Sup quib⁹ duas tm̄ coronas ipsius dñe nre declarabimus. Prima dicetur excellentiarū.

Scda vo lapidū preciosorum.

U Pars prima huius sermonis de corona excellentiarū beate virginis.

Innumerabiles sunt excellētie btē vginis quib⁹ tanφ fulgen tissima corona illustraf. quarū prima potest dici mundissime puritatis. De qua satis dixi in s. pte principali hui⁹ opis. In qua pbaui ipsam intemeratā dei matrē purissimam fuisse. ꝛ ab omni labe pcti penit⁹ elōgatam qd fuit cōueniēs pter tria q̄ ponit sctūs Bona. in. iij. di. iij. Primo propter diaboli confusionē. Congruū em̄ erat vt illa q̄ op probriū nostrū auferre debebat. ꝛ nos p fi liū suum de diabolica seruitute eripere ve niebat. ipm inimicū vinceret ꝛ superaret. vñ Ber. ꝛ Augu. exponens illud Geñ. iij. Ipsa cōteret caput tuū ait. i. suggestionē tuā. qr nulle diaboli suggestio in mēte ipsius vir ginis ingredi potuit. ꝛ sic ab omi pctō im munis fuit. Scdo hoc conueniēs fuit pro pter nostrā intercessionē. Congruebat em̄ vt illa que hūani generis aduocata esse de bebat tanta puritate fulgeret. vt nullū pec catū haberet qd eius cōsciētiā remorderet Tertio propter diuinā despōsationē. Con gruū em̄ fuit vt illa que placuit altissimo deo. ita vt fieret eius spōsa. ꝛ mater vnige niti filij sui. sic esset immaculata mente si cut erat intemerata carne. Indecens nāqꝫ fuisset φ pctōꝝ aduocata esset peccatrix. corona ꝛ gloria iustoꝝ iniusta. Sponsa dei polluta. Specialissimū reclinatoriū verbi dei fractum ꝛ infectum. Sacrariū spūssan cti violatū. totiusqꝫ trinitatis tricliniū con taminatū. ꝛ ideo inquit Bern̄. Decuit regi nam virginū singulari priuilegio sanctita tis absqꝫ peccato ducere vitā. que dū pec cati mortisqꝫ pareret pereptorem munus vite ꝛ iusticiā pre omnibus obtineret. hec ille. Ut ergo dei genitrix esset purissima su per oēs puras creaturas deus eā preserua uit nō solum a peccato actuali. sed etiā ab originali. Nā proculdubio illud est magis mūdū ꝛ purū quod nunφ fuit sordidatuꝫ φ illud qd semel fuit infectū ꝛ postea pur gatū. Hec aūt prima excellētia mūdissime puritatis beate vginis alio nomie appel lari potest immunitatis ab omni peccato.

Scda excellētia dr gratificatiōis quā te tigit angelus Luc. j. Nā cū dicēdo Aue: de mōstrasset primā excellētiā pdictā. postea subdidit scdam dicens grā plena. Est aūt sciendū sm Augustinū ad Bonifaciū. ꝛ in libro enchiridon. ꝛ in. vj. de trini. c. viij. φ gratia est forma que meretur augeri. non quidē augmēto ꝛ quātitate molis. vt dicit Ricb. noster in. j. distin. xvij. sed quātitate virtutis. Et cōsequēter etiā aliquādo mere tur diminui. quia circa quodcūqꝫ habꝫ fie ri vnū oppositoruꝫ: habet fieri ꝛ reliquum sm pbm. Sicut ergo non oīa alba sunt eq liter alba. nec oīa calida sunt equaliter cali da. Unum em̄ habet duos gradus albedi nis seu caliditatis. et aliud tres vel quat tuor. ꝛ ideo vnū est albius ꝛ calidius alte ro. Similiter oēs scti habēt grām. sed non equaliter. Nam vn⁹ hꝫ vnā ali⁹ aliā. Unus hꝫ duos gradus alius tres. ꝛ sic de singu lis. Oēm aūt grām quā p grad⁹ dedit de alijs sctīs. ipsi benedicte virgini dedit ple narie ꝛ vniuersaliter. vt inquit Hierony. in sermōe ad Eustochiū di. Ceteris p par tes ꝛc. Tertia excellētia est virginalis fe cūditatis. de qua angelus vbi supra illi di xit. Paries quidē filiū. ꝛ vginitatis nō pa tieris detrimētū. Quia igit ipa beatissima regina nostra sola fuit mater ꝛ virgo incor ruptissima. ideo bñdicta super oēs mulie res appellaf. Qd em̄ vna mulier sit virgo ꝛ mater simul ꝛ semel est ipossibile p natu rā. Opꝫ ergo φ illa q̄ vult esse virgo nō cō cipiat filios. Et si vult habere filios opor tet φ amittat virginitatē. Unde oēs pbi naturales habuerūt p impossibili virginē cōcipere ꝛ parare. atqꝫ inuiolatā vginita tē seruare. Maria tu sola ꝛ virginitatem illibatissimā obseruasti. ꝛ filiū cōcepisti ac peperisti. ꝛ ideo tibi soli hec excellētia cō petit. φ scꝫ virginitatē ꝛ fecūditatē simul habuisti. Hoc autē singulare priuilegium ille tibi contulit apud quē nō erit impossi bile omne verbū Luc. j. Qd em̄ mulier non

Margin notes: maria excellē tissime purita tis. — x Excellē ter gra tificata — y Uirgīa lis fecū ditas.

possit esse simul mater & ꝟgo: hoc ideo est. quia de⁹ dedit hūc ordinē reb⁹ ꝙ nō possit mulier cōcipere sine sui cōtaminatione. Cū ergo ei⁹ sit tollere cui⁹ ē dare. l. qui dānare ff. de re iudi. ꝑfecto ipse de⁹ hūc ordinē potuit mutare in matre sua vt ꝟgo ꝯciperet. immo mutare posset in oībus mulierib⁹ si vellet. Ut em̄ dicit btūs Tho. in. j. par. sum. q. cv. arti. vj. & habet ab Augu. xxvj. contra Faustū. Deus sic rebus certū ordinez indidit. vt tn̄ sibi reseruaret ꝙ ipse qn̄q3 aliter esset facturus. Nō em̄ de⁹ est subiect⁹ ordini secūdarum causaꝝ. immo talis ordo est subiect⁹ deo. qꝛ ab ipso deo ꝓcedit. nō per necessitatē nature. sed ꝑ arbitriū volūtatis Potuisset em̄ & aliū ordinē rerū cōstituere vn̄ Hugo in li. de sacramētis ait. Qui fecit vt vnuz corpus esset in vno loco: fecit quō voluit. Et si voluisset aliter facere potuisset hec ille. Ex quib⁹ omnibus ptz ꝙ nō recte locut⁹ est ille qui dixit ꝙ ad hoc vt mater dei ꝯciperet sine pctō origīali necesse erat ꝙ cōciperet de ꝟgine incorrupta remanente post cōceptū. quasi de⁹ non possit facere mundū de immūdo conceptum semine. qđ est cōtra diuinā scripturā Job. xiiij. Sicut ergo deus qꝛ ab eterno elegerat gloriosam virginē in matrē suā in ea mutauit ordinē generalē cōceptionis sue. vt. s. cōciperetur sine infectione pctī. Ita etiā mutauit ordinē cōcept⁹ sui. vt scz ipsa cōciperet seruata virginitate qđ fuit mirabile. vn̄ Auge. in homelia natiuitatis dn̄i ait. O magne admirationis gratia. O inenarrabilis suauitas. O ineffabile magnūq3 sacramētū. Ipsa btā virgo. ipsa mater dn̄i. ipsa eius ancilla. plasmatio ei⁹ ipsa quē genuit? Quis vnq3 ista audiuit? Quis vidit talia? Quis cogitare potuit similia: vt mater virgo essz intacta. & generaret ac virgo permaneret? Hec etem̄ virgo sctā genuit dn̄m. sed intacta permāsit. Mater effecta est. sed virginitatē nō amisit. Uirgo genuit & virgo ꝑmāsit. Mater filij facta est & castitatis sigillū nō perdidit. hec ille. Quarta eius excellētia est. qꝛ ipsa sola fuit mater dei ineffabilissima. & ista excellentia pōt dici mater

z maria sola mater dei.

nitatis. Hoc aūt priuilegiū si bn̄ cōsideret est maximū & stupendū. Licz em̄ magnum ꝑuilegiū fecerit xp̄s cecilie. Lucie. Katharine. Agneti. Agathe. Ursule. & alijs ꝟginibus scz ꝙ sint ei⁹ comites. Un̄ ipsi canit ecclesia. Quocūq3 ꝑgis ꝟgines sequunt̄ &c. Itē licz magnū priuilegiuz fecerit Ade. scz ꝙ i lūbis eius fuerit oēs hoīes mūdi: gloriose tn̄ ꝟginis priuilegiuz hoc est maius. Omēs em̄ supradicti licz sint excelsi. sublimes & digni. tn̄ deo sunt subditi. & nō prelati. Ipa ꝟo bn̄dicta ꝟgo licz sit subiecta deo inquantū creatura. superior tn̄ illi dr̄ & prelata inquātū est eius mater. Un̄ Luc. ij. de xp̄o deo & homine scriptū est ꝙ erat subditus illi. O ineffabilis dignitas Marie que impatori oīm meruit impare. De hac q̄rta excellētiā loquēs Ber. inqt. Ista est nostre virginis singularis glīa & excellens prerogatiua ꝙ vnū eundēq3 filiū cuz deo patre meruit habere cōem. Et Ambro. sup Lucā ait. Bn̄ gratia plena dicit̄. qꝛ gratia quam nulla alia habuit a deo autore ꝯsecuta est quia mater dei est effecta. Et Ansel. inquit Maria ꝑpter peccatores facta est mater dn̄i. qꝛ ea sanctior. ea castior. ea hūilior in genere hūano nulla potuit inueniri. Merito ergo in tāta debuit excellētia collocari. hec ille. Quinta eius excellētia dicit̄ familiaritatis. Ipa em̄ sup omēs fuit & est deo familiarissima. Uidemus ꝙ seculi homines habent familiaritatem dn̄oꝝ valde charā. & reputāt magnā gratiā ꝙ sint eorū intrinseci & domestici. Et quanto maior est princeps. tanto ceteris paribus maiores se reputāt cubicularij. camerarij & secretarij eius. Quis autē est maior princeps? nōne deus qui est princeps principū. & dn̄s oīm dn̄oꝝ? Ergo qui hz magnā familiaritatem ipsius: habet magnū priuilegiū siue excellentiā. Licz aūt magnā familiaritatem habuerint apostoli cuz christo. Un̄ illis dixit Luc. x. & Mat. xiij. Beati oculi qui vident que vos videtis. Multi em̄ ꝓphete & iusti cupierūt videre que vos videtis. & non viderūt. Quia licz aliqui ātiqui patres & ꝓphete viderint xp̄m ꝑ fidem alonge ꝯspiciēdo. nō tn̄ ipsum viderūt presentez inter eos cōuersando & docendo sicut apostoli. Et ideo dicūtur beati sm̄ Nico. de lyra. qa in eis fuit cōpletum qđ antiquis patrib⁹ erat ꝓmissum. Quāuis etiā magnaz familiaritatē ostēderit ipse dn̄s Johanni euangeliste. quia in pectore suo illū recumbere ꝑmisit. Joh. xiij. de quo etiā fit mētio eiusdē euāgelij. xxj. c. Licz quoq3 magnam familiaritatē ostēderit Magdalene cui ꝑmisit ꝙ lauaret sibi pedes. ac crine tergeret oscularet̄ & vngeret Lu. vij. incōparabilit̄

a Maria deo familiarissima

tñ maior fuit familiaritas quã secũ habuit beatissima virgo. Quis em̃ est magis domesticus alicuius filij q̃ mater ei⁹. Nõne domestica et familiaris fuit virgo bñdicta dñi Jesu que illũ nouẽ mẽsib⁹ in vtero suo portauit. et ex ventre suo protulit et peperit. et sui pectoris mãmas ei dedit. et proprijs manibus pluries lauit. et fascia ac pãnis suolutum alligauit. et ipsum amplexibus amorosis sepius cõtrectauit. et dulcissima oscula labijs eius impressit. et suis manib⁹ pluries cibauit. et cũ eo vsq ad mortẽ ei⁹ conuersata fuit. Ipsa igitur filio suo sup omẽs fuit intrinseca. quia erat eius genitrix dulcissima que eum carne vestierat. ita q totã humanitatẽ ei dederat. Vñ inquantum hõ patrem nunq̃ habuit. et ipsa fuit sibi pater et mater et oĩa. Eapropter inquit Aug. Nec mirũ Maria si dignat̃ tibi cõgaudere deus regnãs in celis quem paruulũ ex te hoĩem natũ totiẽs osculata es in terris.

B
Maria potentissima

Sexta excellẽtia eius dr̃ potestatis. Ipsa em̃ vt inquit sanct⁹ Bernardinus in quodam sermone potuit facere de deo qd̃ deus facere non põt de seipso. Impossibile em̃ est deũ ex se generare filiũ nisi deũ eternum. infinitum et immortalẽ. et tñ beata virgo ex deo concepit et genuit filiũ nõ solũ deũ. sz etiã hominẽ tpalem. finitum et mortalẽ. Ipsa q3 sup oẽs creaturas est potentissima. Lz em̃ oẽs sancti in celo potẽtes sint apud deũ. tamen ipsa oẽs excedit in potentia. nec immerito Ipsa em̃ est mater celestis impatoris. Item quia sancti sunt potẽtes apud deũ propter merita. Vñ qr vnus meruit pl⁹ alio. ideo est potentior eo. Ipsa aũt gl'iosa virgo pl⁹ meruit sola q̃ oẽs sancti simul. ergo apd̃ deuz cunctis est potentior. et ideo ipsa ait Eccli xxiiij. In hierusalẽ potestas mea. s. sup oẽs alios sanctos. Sed quid tãta potẽtia marie nobis prodest. si illa de nobis non curaret. Sed o xpiane bonũ nouum nũcio tibi Sicut maria apud deũ omnib⁹ sanctis potentior est ita et p nobis apud deũ diligentius intercedit et feruentius. Et ideo pctõr ne pmittas te desperatiõis baratro demergi. sed cõfidenter ad istã potẽtissimã et clemẽtissimã aduocatã recurre. Ipsa em̃ oĩno tibi succurret. qr et poterit. Si em̃ potuit deũ facere hoiẽ. et creatorẽ creaturã. infinitũ finibilẽ: ipassibilẽ mortalẽ. imẽsum paruulũ. eternũ tpalẽ. inuisibilẽ et incorporeũ visibilẽ ac corporeũ. atq diuinã maiestatẽ sub forma serui. Et si suis blãditijs et virtutibus potuit deũ trahere de celo in terram Multo magis et facilius poterit nos trahere de terra ad celũ. O igitur serenissima regina nostra. qr subest tibi cũ volueris posse Sap. xij. ideo misereris oium qr oĩa potest Sap. xj. Tu em̃ seruas illud Tob. iiij. Quõ potueris. ita esto misericors.

Maria nobilissima

Septima excellentia dr̃ nobilitatis. de qua dixi i. ij. parte principali huius operis sermone. j. parte. ij. Vbi declarauimus q oẽs dignitates et nobilitates que possunt esse in aliquo indiuiduo humano sm originem sanguinis fuerũt i ipsa beata vgine. Et ideo debemus eã preferre i nobilitate omnib⁹ principib⁹ et pncipissis. regib⁹ et reginis. impatorib⁹ et imperatricib⁹. et oib⁹ ptãtib⁹ et dñis. ceterisq hominibus quibuscũq. qr ipsa iter omẽs puras creaturas obtinet nobilitatis pncipatũ. Excedit em̃ oẽs q̃s appellat imperator nobiles pbatasq psonas. l. oium. C. de testa. Itẽ illos de quib⁹ dicit in. l. nobiliores. C. de cõmer. et merca. Nobiliores natalib⁹ et honorum luce pspicuos etc.

D

Octaua excellentia dr̃ preseruationis. de qua sic inquit sanct⁹ Bernardin⁹ in quodã sermone. Maria sola p multa annorum milia ante q̃ nasceretur primo et principaliter Adã et eua et totã psteritatẽ pseruat in esse. Constat nẽpe q ex ppria transgressione Adã et Eua nõ solũ mortis sz etiaz annihilationis exterminiũ meruissent. et diuina vltio q̃ personarum acceptionẽ ignorat. sicut nec culpam angelicã. sic nec etiã humanã dimisisset impunẽ. Sed ob pcipuã reuerẽtiaz et singularissimã dilectionẽ quã habebat ad virginez pseruauit. qr eaz ab eterno sup oẽs creaturas deo nõ vniẽdas q̃ creãde erãt superexcesius dilexit. Propterea pseruati sunt protoplasti nec vt merebant̃ in nihilũ sunt redacti. Rõ hui⁹ est. qr hec bñdicta puella in lũbis erat Ade sm seminalẽ rõnem. Potentiaq pducẽde puelle in primis parentib⁹ impssa erat donec educeret̃ in actum. De ipsa nãq nasci debebat fili⁹ dei iesus q̃ solum sm corpulentã substantiam in adã existẽs. erat solũ de vgine et de nulla alia educẽd⁹. Indulsit ergo misericors de⁹ parentẽb⁹ primis. nec eos annihilauit. qr sic nõ fuisset exorta. hec virgo. nec p p̃ns christ⁹ siue de⁹ carnem vestisset humanaz. Ergo ppter istã nobilẽ creaturã de⁹ saluauit pmos parẽtes de prima eorum trãsgressione. Gen. iij.

Noe de diluuio inūdante. Geñ. vij. Abraa
de cede regis codorlaomor. Geñ. xiiij. Isaac
de ysmaele. Geñ. xxj. Jacob de Esau. Geñ.
xxvij. Judaicū ppl'm de egypto ⁊ de impia
pharaonis manu. Exod. xij. Et de mari ru/
bro. Exo. xiiij. De vitulo ī deserto. Exo. xxxij.
De manib⁹ diuersoꝝ regū tyrānoꝝ. s. de na
buchodonosor. Dan. iij. De captiuitate ba/
bylonie. vt pdictum fuit Esa. xiij. ⁊ xiiij. Et
assyrioꝝ. iiij. Regū. xvij. Dauid de leone et
vrso. j. Re. xvij. De golia eodē. c. ⁊ de Sau/
le. j. Regū. xviij. Et vt breui sermone cūcta
comprehendam omnes liberationes. ⁊ in/
dulgentias factas in veteri testamento nō
ambigo deum fecisse solum pro huius be/
nedicte puelle reuerentia ⁊ amore. quibus
eā deus in sua predestinatione prehonoran
E dam cūctis operib⁹ suis ab eterno preordi
maria nauit. hec sanctus Bernardinus. Nona
in meri eius excellētia dicitur meritatiōis. de qua
tis ex/ idē sanctus vbi. s. ait. Plus meruit gl'iosa
cellētis virgo in vno suo cōsensu. s. cōceptiōis filij
sima. dei ꝙ oēs siue angeli siue hoīes in cunctis
suis actibus. motib⁹ ⁊ cogitationibus. Et
quidem oēs qui meruerūt. nihil amplius
mereri potuerāt. nisi ßm diuersos status et
gradus felicitatis gloriā eterne. Hec autē
virgo in illo consensu meruit primatum or
bis dñiū mūdi sup oēs creaturas sceptrū
regni plenitudinē omniū graꝝ. oīm virtu/
tū. omniū donoꝝ. omniū beatitudinū. oīm
fructuū spūs. oīum sciaꝝ ⁊ marīe altissime
theologie. interptatiōis sermonū. spūs pro
phetie. discretiōis spirituū. opatiōis virtu/
tū. gratie sanitatū. Meruit fecūditatē in
vginitate. maternitatē filij dei. ꝙ sit stella
maris porta celi. Et super oīa ꝙ diuine mīe
sit regina. ⁊ ꝙ regina mīe nominet. hec il/
le. Maximū aūt meritū ipsius vginis fuit
ꝙ ipsa sola meruit esse mater dei. qd quan
te sit excellētie ostēdit sanct⁹ Bernardinus
vbi. s. di. Persona vginis tante superexcellen
tie est ꝙ nec in psonis increatis. nec in an/
gelis vel hominib⁹ inuenit hec incogitabi
lis dignitas. s. ꝙ habeat deū filiū. nisi in p
sona diuina que est patris. ⁊ in vna huma/
na q̄ est matris. Maxima ergo dignitas et
excellētia gl'iose vginis q̄ gloriā ei⁹ magnā
ostēdit est ꝙ sit mater dei. qd maius est ꝙ
ꝙ sit dña creaturaꝝ dei. hoc eñ dependet
ab illo sicut ramus a radice sua. Ergo certi
tudinaliter tenendū est ꝙ ipsa est sup oēs
ordines angeloꝝ tāꝗ p se implēs ⁊ ꝯtinēs
ꝯnū integrū ac totalē statū. cui ßm rectam
rōnem altera psona cōgrua non pōt addi.
qr ipse status ex sui rōne ppter dignitatem
incōicabilē exigit vnitatē. Sicut eñ nullo/
tenus decet plures esse christos nec deum
plures hoīes esse. sic nullo modo decet dei
filiū nisi vnā solā matrē naturalē habere.
Itē rō naturalis ex gratuita lege aperte ac
directe dictat ꝙ mr̄ regis omniū est in sede
regia sup oēs ordines ministroꝝ ⁊ militum
collocāda. Uñ qr est electa in matrē. ele/ F
cta est ad dignitatē trāscendentē oēm gra
dum ministroꝝ ⁊ famuloꝝ. qr rō materni
amoris eius qui fertur in deū vt ī filiū suū
realē. a nullo alio effectu cuiuscūꝗ qui nō
est realiter parēs dei preter ꝙ ab ipa vnꝗ
participari pōt. Nā vt dr ad Heb. j. Sicut
fili⁹ dei Jesus sedet ad dexterā maiestatis
in excelsis. tāto melior angelis effect⁹ q̄nto
differētius nomē pre illis hereditauit. qd
nomen est vt sit ve deus per grām vnionis
sic ⁊ mater dñi Jesu gl'iosa maria tanto me
lior angelis est effecta. quāto pre oīb⁹ crea/
turis hereditauit vt obtineret dignissime
matris nomē. Uñ ppheta ait. ps. viij. Ele/
uata est magni. tua sup ce. de⁹. Magnifi/
centia eñ dei dicta est vgo Maria. Nā si/
cut in prima cōditione magnificat⁹ est de⁹
qr de nihilo tam sublime vniuersum ⁊ tam
sublimes angelos cōdidit. Sic qꝫ in repa/
ratiōe nō minus magnificat⁹ est. qr de hu/
mana natura infecta. pdita et dānata xpm
hoīem ppagauit. ⁊ de muliebri sexu ī ordi/
ne rōnaliū ßm cōem cursum infimo. ⁊ ma/
trē sibi. ⁊ toti celesti curie dedit. In q̄ qdem
apparet ꝙ magnus ⁊ excelsus dñs humi/
lia respicit. Et iō respexit humilitatē ancil/
le sue. vt ex hoc eū magnificēt oēs gñatio/
nes angelice ⁊ humane. Quia sicut magni
ficētia diuine vtutis ⁊ imperiositas ī hoīe
xpo resplendet. Sic viscerosa tenera et ma/
terna magnificētia pietatis in christi ma/
tre splēdescit. Et hoc quidē intātū ꝙ sicut
xpus spūaliter est genitus ⁊ cōceptus ī cor
de vniuscuiusꝗ beati vel iusti. Sic exēplo
naturalis matris filij dei oēs in ipm vt ve/
rum filiū inardescāt. Hec aūt matris ma/
gnificētia ampli⁹ magnificat deū ꝙ omnis
creatura alia simul sumpta. Uñ merito ele
uata dr sup celos. i. sup angelos vniuersos
hec ille. Decimā excellentiā que dicit fa G
mulationis ponit sanct⁹ Bernardinus vbi
s. di. Tot creature seruiūt gloriose Marie.

virgini. quot seruiūt trinitati. Oēs nēpe cre/ature quēcūq3 gradū teneāt in creaturis. si ue sint spirituales vt āgeli. siue rōnales vt hoīes. siue corporales vt corpa celestia vel elemēta. et oīa q̄ sunt in celo et ī terra. siue dannati. siue beati. q̄ oīa sunt diuino impe rio subiugata gl'iose virgini sunt subiecta. Ille em̄ q̄ fili⁹ dei est ꝛ virginis bn̄dicte. vo lēs vt sic dicā. paterno principatui q̄ddāmō principatū cōparare maternū. Ipse q̄ deus erat matri famulabaꝫ in terra. vn̄ Luce. ij. scriptum est de virgine ꝛ gl'ioso Joseph. Et erat subdit⁹ illis. Preterea hec est vera. Di uino impio oīa famulanꝫ ꝛ virgo. Et iterū hec est vera. Impio virginis oīa famulanꝫ ꝛ deus. Undecima excellentia ei⁹ dr̄ suc/cessionis. de qua idē sanct⁹ vbi. s̄. inq̄t. Le/ge successionis ꝛ hereditario iure tot⁹ vni/uersi debeꝫ beate virgini primat⁹ et regnū. Quāuis aūt bn̄dicta virgo post filium fue rit nobilior psona q̄ fuerit vel futura sit in orbe terraꝝ. Tante etiā pfectionis ꝙ etiā si nō fuisset mater dei: nō min⁹ debuisset esse dn̄a mūdi. Tamen ƀm leges q̄bus regitur mūdus. iure hereditario oēm mundi hui⁹ ꝯmeruit pncipatū ꝛ regnū. qꝛ fili⁹ eius in primo instāti sue ꝯceptionis monarchiam ꝯmeruit ꝛ obtinuit vniuersi: sicut ꝓpheta testaꝫ di. ps. xxiij. Dn̄i est terra ꝛ plenitudo eius ꝛc. Ex iure ergo conceptionis filij dei virgini incūbebat totū illud ꝓcurare ꝛ ad ministrare qđ extūc filio datū est. vsq3 ad etatē legitimā filij sui. sicut ipsius diligens nutrix ꝛ tutrix ƀm ꝙ volunt infra. de q̄ tra/ctaꝫ. C. qn̄. muli. of. tuto. vti possit. in auꝫ. matri ꝛ auie. ꝛ ibi Cynus ꝛ Bar. ff. testa. tu. l. si q̄s sub ꝯditione. ꝛ specu. in ti. de tuto. §. nūc dicendū. ver. vt aūt. ꝛ ibi Jo. and. in additionib⁹. Sequiꝫ aūt sanct⁹ Bernadi/nus vbi. s̄. Nec tn̄ est mirū si tā generosa re gina administrandi orbē curā omiserit. pri/mo qꝛ femina. scd̄o qꝛ puella. tertio qꝛ vir/go verecunda. quarto qꝛ paupcula. quinto qꝛ cure filij dei et sue erat totalr̄ dedicata. sexto qꝛ nō credebaꝫ mr̄ dei. nec recipieba/tur vt orbis dn̄a. sicut nec fili⁹ ei⁹ q̄ vitā to tius orbis ꝛ mores ordinabat. ꝛ tn̄ non est vt de⁹ agnitus nec vt orbis rex ꝛ heres rece ptus. vnde Jo. j. dr̄. mūdus p ipsum factus est. ꝛ mūd⁹ eū3 nō cognouit. ꝛc. Sciēs igiꝫ mater in filio vim latētis diuinitatis curā administrādi rempublicā3 dereliq̄t. At vbi honeste poterat ꝓ posse exeq̄baꝫ, sicut ptꝫ Jo. ij. ꝙ in reipublice solatiū ꝛ augmentū vinū in nuptijs postulauit. Ac dolens que rebat filiū ne mūdus pdidisset dn̄m. Quin immo cū3 fili⁹ ei⁹ vnicus moreretꝫ in cruce. cū nec vllum habuisset in terris qui de iure succederet ei mater eius ƀm oīa iura succes sit. ac ꝓ hoc pncipatū oīm acq̄siuit. Succes sionē aūt hāc nusq̄ legim⁹ reuocatā. sed di uino munere opante. ꝛ grā virginis impe/trante. cernimus expssius elucidari q̄tidie dum eam dn̄am ꝛ reginā oīm pdicam⁹. De monarchia aūt vniuersi nunq̄ xp̄s testat⁹ est eo ꝙ sine matris piudicio nequaq̄ po/terat fieri. Insup nouerat ꝙ pōt maꝫ irri/tare filij testamentum si in sui preiudicium sit cōfectū. Itē pōt accusare vt inofficiosū3 vt ptꝫ per glo. in. l. cū filius. ff. de inoffi. te. Sequiꝫ aūt pdict⁹ sanct⁹ ꝯcludēs ꝛ di. Ex his oibus apertissime claret ꝙ mater iesu Maria hereditario iure oīm q̄ sunt infra deū3 hꝫ regalē dn̄ium. ꝛ inclytū obtinet pn cipatū. Duodecima eius excellētia dr̄ di spēsatiōis. de qua sanct⁹ Bernard. vbi. s̄. ait. A tpe quo virgo maria concepit in vte/ro verbū dei quādā vt sic dicā iurisdictionē seu autoritatē obtinuit ī oī spūsancti pro/cessione tpali. ita vt nulla creatura aliquā3 a deo obtineat grā3 vl' virtutē nisi ƀm ipi⁹ pie matris dispēsationē. Hinc Bern̄. deuo tissimus ait. Nulla grā venit de celo ad ter rā3 nisi trāseat ꝑ manus marie. Et Hiero. ī ser. de assump. inq̄t. In xp̄o. fuit plenitudo grē sicut in capite influente. In maria vo si cut in collo trāsfundente. vnde. Can̄. vij. de virgine ad xp̄m Salomō ait. Collum tuū3 sicut turris eburnea. Nā sicut ꝑ collū vita/les spūs a capite descēdunt in corpus. sic ꝑ virginē a capite xp̄o vitales grē ī ei⁹ corp⁹ mysticū trāsfunduntꝫ. vnde iste est ordo di/uinaꝝ gratiarū deflux⁹ vt pri⁹ a deo influāt in xp̄i aīam benedictā. Deinde in aīam vir ginis mrīs. Deinde in seraphin ꝛ sic succes/siue ī alios ordines angeloꝝ ꝛ sctōꝝ. Demū ī ecclīam militantē. Cū em̄ tota natura di/uina totū etiā posse scire ꝛ velle diuinū3 in tra virginis vterum extiterit clausū3. nō ti meo dicere ꝙ oīs eflux⁹ grārū quandā iu/risdictionē habuit hec virgo de cui⁹ vtero q̄si de quodā diuinitatis oceeno riui et flu mina emanabāt oīm graꝝ. Reuera mater nitas dei hāc in mūdo naturali iure obti/nuit dignitatē vt regina mie sicut pdictum est merito nuncupeꝫ, et hoc ꝑpter filij ma

Maria lege suc cessiōis mundi dn̄a.

Maria omniū graruꝫ dispen satrix.

gnificentiā q̄ est rex regum τ dñs dñantiū. Reperio nāq; in rege nr̄o xp̄o duas digniſſimas dignitates. videlicet φ ſit etern⁹ de⁹ genit⁹ ab eterno. τ eternū ꝑducat. eo φ ſpiritūſanctū ſpiret τ ipſe clauſus in virginis vtero ī eternitate a deo patre deus gnabatur etern⁹. Et in eadē eternitate ipſe ī ventre matris deū iſpirabat τ ꝑducebat. Iſtā filij dignitatē. ſ. φ ſit gñat⁹ a deo: tā īfinito mō virgo benedicta participat vt ieſus nō dicaſ veri⁹ filius dei φ̄ filius virginis. nec maior. nec minor quoad diuinitatē. nec dignior eſt dei fili⁹ in throno paterno ſedens veſtit⁹ claritate quā habuit anteφ̄ mūdus fieret. φ̄ pannis paupib⁹ inuolut⁹. τ intra fenū in pſepio reclinat⁹. Et q: beata virgo eſt mater talis filij que ꝑducit ſpūſanctuȝ idō oīa dona virtutes τ grē ipſius ſpūſancti quibus vult. qñ vult. quō vult. et quantuȝ vult. p man⁹ ipſius adminiſtranſ. hec ille. Sȝ de hac excellentia etiā diceſ i. xxij. excel
R lētia. Tertiadecima excellentia ei⁹ dicit cō
Maria ſummationis. de qua idē ſanct⁹ vbi. ſ̄. inqt
oim pfe Oēs mūdi naturas τ pfectiōes vltima ſua
ctionuȝ pfectione virgo ſacra cōpleuit. Tȝ em̄ deus
cōſum in mūdi creatione nihil ꝑduxerit imperfe
matrix. ctū. ſed oīa perfecta. ſicut eoꝝ exigebat natura. tn̄ vltime pfectiōis ꝯſummatio vſq; ad partū virginis dilata eſt. et ſoli virgini reſeruata. Oīa nāq; entia vnū ens nobiliſſimū appetebāt. viuētia vnū nobiliſſimum viuēs. Cōceptiones nobiliſſimum cōceptū Natiuitates optimum naſcibile. Rōnalia ſingulariſſimū rōnale. Spūalia excellētiſſimū ſpūale. Et breuiter oēs creature appetebāt vnū quoddā purū creatū. Quis aūt ſic exiſtentibus pfectis. ꝓuiſum eſt mundo de vna femina ſup oēs bñdicta q̄ vnico ſclo partu oibus generib⁹ rerū ſummā τ vltimā pfectionē adduxit. Aduerte diligens aīa φ hec benedicta puella tātam pfectionem attulit vniuerſo φ vlterioris pfectiōis nō eſt capax. Nec de⁹ pōt ordinata poteſtate ipm pficere vlteriori pfectione. immo ſi ipſe pater vel ſpūſctūs de femina naſcereſ nihil accreſceret orbi. Quia quicq̄d nobilitatis quicq̄d deitatis. et quicq̄d eternitatis eſt: totū in orbe diffuſum eſt. τ ꝑductū p virginem in illo eterno ſuppoſito qō generauit beata virgo. Nec virgini magnū eſt φ perfectionibus orbis vltimā pfectioneȝ adduxit eū τ ipſi vniuerſitatis autori vt ita dixerim nōnulla adduxerit. puta eterno principio inceptōis exordiuȝ. Eternitati diuine tēporalē periodū. Infinitati immenſe quātitatem corporeā. Speciei eterne pulchritudinē nouā p q̄bus ſcriptū eſt. Oīs conſummatiōis vidi finē qui. ſ. eſt btā virgo maria hec ille. Quartadecima excellentia ei⁹ dr̄ coronis. de q̄ inqt ſanct⁹ Bernardin⁹ vbi. ſ̄. Z
De carne virginis benedicte τ in parte corporis ei⁹ preciſa ꝯſiſtit. pficiſ τ terminaſ totū decus τ pondus ſacramētoꝝ eccłie dei. Certū eſt em̄ φ oīs inſtitutio ſacroꝝ et oīa alia ſacra tanφ̄ in vltimū finē: ad ſacramētū oīm ſacramentorū excellentiſſimū ſcȝ eucbariſtie ordinanſ qō q̄dē ſacr̄m conficitur dū pannis in corp⁹ xpi conſecraſ. qō ipa virgo benedicta de ſuis puriſſimis ſanguinibus generauit. Quintādecimaȝ excellētiā AA
ponit idē ſanct⁹ Bernardinus vbi. ſ̄. q̄ appellaſ retributiōis ſic di. Sola bñdicta virgo maria plus fecit deo vel tantū vt ſic dicā quantū fecit deus toti generi humano. De hoc aūt dixi in ſexta pte ꝑncipali ſer. ij. parte. iij. S. vide ibi. Sextamdecimā excellētiam eius q̄ dr̄ incōphenſibilitatis. ponit idē ſanct⁹ vbi. ſ̄. di. Sicut diuine perfe n
ctiōes oī intellectui icōphēſibiles ſunt. ſic Diuina
pfectiōes graꝝ q̄s virgo ſuſcepit ī ꝯceptiō e gratiaruȝ
filij dei ſoli intellectui diuino τ xp̄o ac ſibi marie
cōprehēſibiles extiterūt. τ quidē φ de⁹ ge pfectio
neraret deū nulla req̄rebaſ ī deo diſpō. cuȝ incom
ei ex natura ꝯueniret vt p viā intellect⁹ ꝑ prehen
duceret verbū p oīa ſibi eq̄le. Immo impoſ ſibilis.
ſibile eſt φ nō generet deū ꝑpter ſuaȝ fecūditatē. ſȝ φ femina cōcipet τ pareret deum eſt τ fuit miraculū miraculoꝝ. Optuit em̄ vt ſic dicā feminā eleuari ad quandaȝ quodāmodo equalitatē diuinā p quandā quaſi infinitatē pfectionū τ graꝝ. quā eq̄litatem nunφ̄ creatura expta eſt. Vn̄ credo φ ad illā abyſſum impſcrutabilem oīm chariſmatū ſpūſctī q̄ in beatā virginē deſcenderūt ī hora diuine ꝯceptiōis intellect⁹ angelicus vel human⁹ nunφ̄ potuit attingere. qō declarās angel⁹ gabriel Lu. j. cū ab eo q̄reret btā virgo di. Quō fiet iſtud τc. rñdit ſe tātū myſteriū ignorare di. Spūſctūs ſupueniet in te τc. q̄ſi diceret. qō a me q̄ris ignoro. ſȝ eterne ſapie autor q̄ ſibi ſoli hoc altiſſimuȝ O
myſteriū reſeruauit te p illuminatiſſimam Mfnie
experientiā edocebit. hec ille. Decimaſe tatis grai
ptima ei⁹ excellētia dr̄ ꝯfirmitatis quā po d⁹ ipo
nit etiā ſctūs Bernar. vbi. ſ̄. di. Aīa xp̄i. et confor
xp̄s inquātū homo trāſcendit oēm ordineȝ mis eſt

pure creature seu create nature'. Grad⁹ aūt mris ɔfo:mis est ipsi homi xpo cui⁹ huma natio intātū trāscendit oēm ordinē prime ɔditionis. q est oīno extra ⁊ sup:a integritatē ordinis vniuersi. ⁊ ppterea nō potuit ptineri ab vniuerso. Sed dignitas maternitatis dei sic opi incarnatiōis ɔnexa est q oīno alit nō potuit dari. Un̄ eccl'ia ad virginē ait. Quē celi cape non poterat tuo gremio ɔtulisti. Hinc etiā ipa btā virgo Eccli. xxiiij. inqt. Gyrū celi circuiui sola. Igit huius mr̄nitatis atq₃ mr̄ne dignitatis ordo est sup totalē integritatē pmi ordīs vniuersi. Et p ɔñs sup totalē itegritatē āgelicoꝝ ordinū atq₃ hierarchiaꝝ. Un̄ Ber. in quodam smone ait. O venter capacior celis lōgiusulior terris. latior elemētis. q illū cōtinere valuit quē tot⁹ mūdus cōprehēdere nō potuit. et q trib⁹ digitis molē terre appēdit. Decima octaua ei⁹ excellētia pōt dici tranqllitatis de q inqt idē sctūs vbi.s. Xpi filialis aspect⁹ ad mrem singularissim⁹ ⁊ amorosissim⁹ ac trāscēdētissim⁹ esse deb₃. ita q totā celestē curiā simul sumptā pter matrē nō deb₃ aspicere sub tali reuerentia. nec sub ordine talis aspectus seu amoris. Quanto aūt dei aspect⁹ altius fertur in aliquē btōꝝ fortius ⁊ altius p btitudinē se impmit illi. et tanto altius suscipit et conspicit ac acceptat ab eo. Igit inexplicabile est sub quāta altitudine ⁊ latitudine et glie intimitate dei filius se ingerit sue matri. Et confimilr sub quāta altitudine. latitudine. ⁊ intimiditate suscipit ab eadē. Talis aūt dei ad eos fixio glie in hmōi aspectib⁹ btōꝝ. eoꝝ sit quidem glie sedes est. vñ antedict⁹ aspectus dei ad matrem sua regia sedes est. Et eius in eo sessio seu fixio ē eius regal' et gl'iosa corona vñ Hiero. in smone assumptionis ait. Non est in cel' sublimior locus regali solio q maria marie fili⁹ sublimauit. Decimanona excellentia ei⁹ dr̄ capacitatis de qua idē scūs vbi.s. ait. sm Dionysiū in regno celorum oīa inferioꝝ dona in superioribus in tanta pexcellentia sunt. q q̄si nulla cōparatio est nisi sicut ē circūferentia ad suū centrū. Cū ergo btā virgo supra oēm ordinē sit in tantū q se facit ordinē incōicabilē sicut predictū est. sequit q sup iferiores oēs ordines tam angeloꝝ q hoim simul sumptoꝝ. ipsa improportionabiliter ē plata. Et quicqd ē glie in oī inferiori glificata natura tā angelica q hūana, et multo pexcellentius est in virgine mr̄e dei. Nec dubiū hoc reddat alioꝝ beatoꝝ multitudo nūerosa et magna q: hoc nihil facit ad rē maioris glie essentialis seu substātialis. nā in spūalibus illō maius qō ē melius reputat. vñ pl⁹ de substātiali glīa est in vno seraphin q sit in oībus inferioribus āgelis si p impossibile hmi numerū mltiplicarent in infinitū. Sup addendū quoq₃ est q nullus īter puras creaturas ordo in celis tantū supat ordinē immediate sibi cōiunctū quantū glia matris dei supat oīe qō ei inferi⁹ est. Et ad hanc intelligentiā manuducere pōt cōsideratio graduū ⁊ ordinū ecclesiasticoꝝ. Nā quicqd possunt ordines inferiores. pōt etia₃ sacerdotalis gradus. et incomparabiliter plus. Sicepos sup sacerdotes. ⁊ papa super eꝫ oēs Idē q₃ intelligi valet in corpalib⁹ vniuersi. Nam oīa supiora ptinēt oīa inferiora. et etia₃ pl⁹. Et similr in gradibus glie infinita sapia dei plenissime ordinauit. Na₃ sm apostolū ad Ro.i. Inuisibilia dei a creatura mundi per ea q facta sunt intellecta cōspiciunt. i. conspecta intelligunt. hec ille. Uigesima eius excellētia dicit vnionis. quā idē sanctus vbi.s. sic declarat dicens. Quāto btī magis vniunt cū deo: tanto gl'iosiores fiūt in eo. Oēs autē creature simul iuncte nō tantū vniunt deo quātum sola btā ͮgo. Ad cuius intelligentiā notādū est q sex sunt ascēsus seu grad⁹ vnionis in deū quib⁹ creature in eu₃ gradatim ascendūt. prim⁹ est creationis. scōs cognitiōis. terti⁹ dilectiōis. qrt⁹ glificatiōis. qntus maternalis cōceptiōis. sext⁹ psonalis vnionis. Primus aūt vnionis ascensus est creatiōis. i. per participationē essendi per quā entia cōiungunt deo vt cause efficienti ⁊ finali. Scōs sc₃ cognitiōis fit per vim cognitionis siue intelligēdi. p quā intellectualia vniunt deo vt subiecto intelligibili per gratia₃ fidei qua vniunt ei vt supernaturali credibili. Tertius sc₃ dilectionis fit p donum gratificātis amoris. per quod vnimur deo tanq amico ⁊ amato. Quartus sc₃ glorificatiōis fit per visionē ⁊ fruitionem glie sempiterne per quam anima vnit deo vt obiecto beatificato facialr viso Quint⁹ sc₃ maternalis conceptionis fact⁹ est in incarnatiōe verbi per quā btā virgo facta est mater dei ita vt vna atq₃ eadem esset caro ͮginis ⁊ caro xpi nō considerata in xpo diuinitate ei⁹. Sextus autē scil₃

Marginalia: P — Q maria donorū ⁊ glorie capacissima. — R Sex gradus vnionis in deum.

P̄sonalis vnionis soli xp̄o cōpetit. In quo libet aūt istorū exn̄s excedit i infinitū quem libet alteri⁹ inferioris gradus. Qr inferior in sua spe infinities mltiplicat⁹ supiori eq̄ parari nō valet. qđ sic patere pōt. Primus eñi pz: qr esse in infinitum excedit nō esse. qr talia infinita nō equalent minimo puncto essendi. Scđz etiā pz. qr infinita itellectua lia itellectu carētia vni itellectuī equalere nō possunt. Tertiū etiā patz qr infideles et inimici deo non equalent vni fideli ⁊ ami co dei. Vñ Prouer. xvj. scriptū est. Melior est vn⁹ timēs deū ꝙ mille filij impij. Quar tū etiā ptz. quicqd dari pōt citra visionem dei nō equalet vni btō qr oīa simul sumpta nō facerēt vnū beatū. Quis ꝑ quāto maior gradus gl'ie. spe ⁊ meritorie ⁊ ꝑ modum se minarij in domo gl'ie cōprehendat. ⁊ quo dā modo tale bonū dici valeat. quoad ꝗd excedere inferioris gl'ie gradū. Quintū q̄z ptz nam illa vnio q̄ ē ꝑ originalē siue ma ternalē cōceptionē. transcēdit oēs inferio res in infinitū put in hac vnione siue ascē su includit maternus amor sibi correspon dens vt plenarie cōsummat⁹. qr sicut cōis amoris gradus cōsummat in gl'ia. sic ma tern⁹ dei amor cōsummat i maria. Sextū ⁊ vltimū insup ptz. nā ascensus q̄ est ꝑ pso nalē vnionē tante trāscendētie est ꝙ relīq citra ipm infinities mltiplicati nō possent illi equalere. Et loquor put i p̄sonali vnio ne icludit btificata infierio mentis p̄sona liter deo vnite. Ecce ergo ꝙ q̄ntus ascēsus vnionis in deū. s. ꝑ maternalē cōceptionē: in infinitū excedit oēs alios p̄cedētes. Ex quo manifeste apparet ꝙ quātū in p̄senti seculo talis vnio excessit alias vniones in gr̄a tantū nūc in paradiso excedit in gl'ia. hec ille. Uigesima p̄ma excellentia eius quā p̄dict⁹ sctūs tangit in ꝟbis propositis dr̄ gl'ificationis. vnde etiā ait vbi. s̄. sicut excepto xp̄o tanta gr̄a a dn̄o ꝟgini data est quanta alicui creature dari possibile erat. ita data est illi largitas gl'ie. nā in paradi so diuine gl'ie participatio ceteris quodā modo ꝑ partes dat. sed ƀm Bern̄. Btā ꝟgo maria diuine sapie ꝓfundissimā vltra ꝙ credi valeat penetrauit abyssum. vt quātū sine p̄sonali vniōe creature ꝯditio patit il li luci inaccessibili videat imersa. hec ille. Qui etiā ait. Sexti collocant in celo inter angelorū hierarchias ƀm merita sua. Ali quis eñi collocat inter āgelos. ali⁹ ꝟo iter

S Maria super oēs glorificata

archāgelos. qr magis meruit. ali⁹ aūt artius qr plus meruit. Tu ꝟo mr̄ dei dignissima vbi collocata es? An in p̄ma hierarchia. vel in scđa. vel in terra? Certe nō. sed alti⁹. Da ta est ei tibi sedes altissima ꝓpe filiū tuum dulcissimū. Et iō bn̄dicta tu sup oēs mulie res. i. sup oēs creaturas ꝓpter supradicta p̄uilegia ⁊ innūerabilia alia q̄ tibi tulit dul cissim⁹ fili⁹ tu⁹ q̄ sit bn̄dict⁹ in scl'a sclorum amē. Idē q̄z sctūs vbi. s̄. inqt. Dn̄s ait Io. xiiij. In domo p̄ris mei māsiōes mlte sunt i. ƀm glosam diuersa p̄mia meritorū. ⁊. j ad Cor. xv. dr̄. Stella a stella differt in clari tate. i. btūs ab alio btō in btitudine. Unde est aduertendū ƀm Ric. ⁊ Bonauē. in. iiij. di. xlix. ꝙ in btitudine duo cōsiderāda sunt Primo btitudis obiectū. i. increatū bonū qđ exn̄s vnū ⁊ idē ab oībus pticipat. Scđo ꝯsiderāda est ipa dispositio btōrū ꝑ quā il lud bonū clare videndo ⁊ pfecte diligendo pticipāt ipm. Ex parte igit obiecti pticipa ti null⁹ alio beatior ē. sz oēs i gl'ia sunt eq̄ les. qr idē est obiectū qđ pticipāt oēs. Sz ex pte dispōnis btōrū. vn⁹ altero beatior est qr vn⁹ alio deū clarius videt ⁊ perfectius amat. His igit p̄missis notādū ē ꝙ imensa dilectio btōrū quā inter se hn̄t multiplicat inter eos q̄si infinitū nūerum gaudiorū ƀm pfectionē diligētiū ⁊ dilectorū. Ex quo cres scūt stupēdo modo differētie gl'ie accidenta lis inter illos. Tres eñi sunt differentie in ter btōs. Quidā nāq̄ inter se in gl'ia sunt eq̄les. Quidā ꝟo alijs maiores. ⁊ alij mino res. Et ƀm Aug. sup. Iohez. inter eos nō ē aliq̄ inuidia disparis claritatis. qm̄ regnat in oīb⁹ vnitas charitatis. Et Greg. i moral inqt. Tāta vis in illa pace nos sociat vt qđ in se q̄sq̄ nō accepit. h̄ se accepisse i alio ex ultet: Una cūctis erit btitudo leticie. Quis nō vna sit oīb⁹ sublimitas vite. Et ab his oībus sic ꝯcordib⁹ honorat ꝟgo btā. Primo ei sūt q̄dā i gl'ia eq̄les. ⁊ hi duplicāt p̄dictā accidētalē gl'iā ex mutuo amore. qr i eq̄li mēsura se diligūt. ⁊ se diligere cognoscunt vn̄ q̄libet btūs de q̄libet sibi in gl'ia coeq̄li tātū gaudet quantū de semetipo. extensiue tn̄: nō intēsiue. ⁊ idē de ꝯsilib⁹ infra dicendis ƀm Rica. vbi. s̄. Scđo aūt q̄dā sunt in gl'ia maiores. ⁊ hi duplicāt sibi gl'iam accidenta lē ꝑ q̄libet q̄ in gl'ia est sibi mior. qr de gl'ia cuiuslibet illorū minorū tātū gaudēt quātū de sua propria. cum quēlibet ipsorum ƀm suā capacitatē intelligūt gl'iosum. Tertio

In btitudine duo ꝯsiderant

bo quidā in glīa sunt minores. ⁊ hi totiens duplicāt sibi gloriā accidētalē q̃tiens gloriosiores se esse cognoscūt eos q̄ ꝑpter amorē eoꝝ duplicāt gloriā suā. Nūc ergo ad ꝓpositū statuamꝰ ex vna pte itegraliter totū amorē quē hñt scti adinuicē. Atq3 ex altera pte amorem quo minor btūs diligit gloriosam ṽginē. Et credo ꝙ talis amor minimi gloriosi excedat omnē aliū amorem beatorū simul sumptū. tam angelicū q̃3 humanū nō inspiratū in beatā virginē vel i xp̄m hoiem. seu in ipsum deū. Et l3 ad hoc plures possent rōnes dari. tñ breuitatis cā q̇tuor subiūgamꝰ. Primo rōne ꝯceptionis. Talis em̄ minimus btūs clare cognoscit ꝙ beata ṽgo cu3 sit mr̄ dei plus posuit ꝑ sua salute q̃ posuerit vel ponere potuerit tota rōnalis natura simul sumpta. considerata excellētia dilectissimi filij sui q̄ fuit instrumentū sue redēptionis saluationis ⁊ glorificationis. Cōsideratis etiā ṽginis meritis ⁊ suffragijs ac exemplis. Scdo rōne compassionis. talis nēpe btūs apte itelligit ꝙ tota rōnalis natura nō sustinuit nec sustinere potuit tantū dolorē ⁊ penam ꝑ sua redēptione quantam sola sustinuit dei mater ꝯsiderata dilectione eiꝰ erga filium suum. Tātus etem̄ fuit dolor ṽginis in morte xp̄i ſm quosdam. ꝙ si in oēs creaturas q̄ pati possunt diuideret oēs subito iterirēt. Dic tñ dolor ṽtute sp̄ūssancti q̄ superuenit i eam in ipsiꝰ aīa claudebatur. nec sensitiue parti corpis. ne ante debitū tp̄s subito moreret permittebatur effundi. Tertio rōne glorificationis. Tanta est em̄ gloria ṽginis matris dei sicut ex precedentibꝰ p3. ꝙ tantū excedit in gloria naturā angelicā ⁊ humanam simul iunctā quantū circūferētia firmamēti excedit in magnitudine suū centrū cū itelligat in filio suo se quasi alterū ip̄m deitate vestitā. Quarto rōne dilectionis. Tātꝰ est em̄ amor beate ṽgis ad quēlibet minimu3 gloriosum ꝙ in regno celoꝝ natura angelica ⁊ humana diligēs aliquē iā beatū est sicut p̄dicit. quasi centrū ad circunferentiam firmamēti. vel minꝰ respectu amoris quo ipsa ṽgo gloriosa minimū beatū amat. considerato fontali principio vñ talis amor originē habet. Et ꝑpter hunc amorē virginis gaudiū duplicat dū illū beatū iuxta capacitatē suam cernit pleno et quieto desiderio gloriosum. Et sic ꝑ hunc amorē ⁊ per hunc modū ꝑ quolibet sancto multiplicat ṽgis

Maior ē amor minimi bti ad mariā q̃ oim beatoꝝ i iuicē.

gaudiū i celo. Uidens aūt minimꝰ beatus tātū diligi a virgine ꝙ ꝑpter eū tāta in ea gloria crescit. intantū inflāmat i amorē eiꝰ ac tantū letificat de gloria eiꝰ ꝙ quotiens itelligit eā se i gloria supare. totiēs de gloria eiꝰ plꝰ q̃ de gloria ꝑpria iocūdat. Si ergo minor sanctꝰ q̄ est in regno celoꝝ tantu3 a beata virgine dilectꝰ est. ⁊ tantum diligit eā necessario sequit ꝙ oēs sancti q̄ in gloria sunt maiores amplius diligant ab ea. atq3 amplꝰ ꝑ amorē ⁊ dilectionis feruorē i mardescāt in eā. Ex quo accidētalis gloria in ea ꝑpter illos. ⁊ i oibus ꝑpter illa multiplicat. Quis ergo exprimere posset infinitatē gaudij et amoris qbꝰ actiue et passiue gloriosa virgo maria hac accidentali gloria varie iocundat et honorat. Oēs aūt he differentie beatoꝝ possunt dici luna sub pedibus eiꝰ collocata: q: tantū differt eiꝰ accidētalis gloria a gloria oi3 p̄dictoꝝ quātū sol a ꝓprietatibus lune. hec sanctꝰ Bernardi.

Uigesima scda excellētia eius dr̄ commissionis. De qua sanctus p̄dictus vbi. s. ait Uarietas qua circūdata assistit ṽgo gloriosa a dexteris dei est gratiarū. q̄ sc3 nobis i hoc seculo ꝑegrinis dispēsant ꝑ eā. vñ maxime honorat. Ad hoc enim singulare officiū diuinitꝰ ab eterno electa ē. vñ ipa Prouer. viij. Testat dicens. Ab eterno ordiata sum. sc3 dispēsatrix grārū celestiū. Ut autē hoc officiū suū facilius exequi posset: ꝑpe sancte trinitatis maiestatē est in gloria sublimata. Et istud est diadema speciei ⁊ corona glorie q̄ virgo sup angelos coronat. vt intra trinitatis gloriā ipsa sola ap̄liꝰ sit euecta ac plꝰ brīssime trinitati3 diligat gloriā capiat. sentiat ⁊ fruat. q̃ ois alia pura creatura siml' sumpta. de cuiꝰ gloria post filiū pticipant vniuersi hec ille. Qui etiā ibidē exorat ipa3 beatā ṽginē exclamās ⁊ di. O femīa ab oibꝰ ⁊ sup oīa bn̄dicta. Tu nobilitas ⁊ preseruatio generis humani. Tu meriti latitudo ⁊ ꝯsummata prās omniū creatoꝝ. tu vnica mr̄ dei. tu dn̄a vniuersi regina mundi. Tu dispēsatrix oim gratiaru3 Tu consummatio vniuersi. ⁊ eccl'ie scīe decor. Tu nr̄a satisfactio digna coram largitore cunctoꝝ bonoꝝ. Tu oim virtutū bonoꝝ ⁊ gratiarū incōprehensibilis magnitudo. Tu ꝑelectū ⁊ dignissimū vasculū a primo artifice fabre factu3 essentie dei capax templum dei. Tu hortus delitiarū. tu exēplum omniū bonoꝝ. cōsolatio deuotoꝝ. ⁊ totius

T maria omniū grarū3 de dispensatrix.

salutis radix ꝛ ornamentum. Tu porta celi leticia paradisi. ꝛ vltra ꝙ dici possit gloria summi dei. Uere balbutiēdo has laudes et excellētias tuas ꝓnunciamꝰ. sꝫ tuā īmensaꝫ dulcedinem suppliciter exoramꝰ vt tu supleas benignitate tua īsufficiētias nostras vt te digne laudare possimꝰ ꝑ infinita scl'a seculoꝝ. Amen. Nos aūt dicere possumꝰ cōfirmando supradicta ꝙ beatissima ỽgo est cācellaria in celesti curia. Nam videmus ꝙ in cācellaria dn̄i pape cōceduntˀ tria generalrarum. Quedā sunt simplicis iusticie Alie sunt pure grē. ꝛ tertie sunt mixte que ꝯtinēt iusticiā et gratiā. Et ꝭm hūc modum deus in curia sua celesti habꝫ tres cancellarios. Primꝰ ē ad quē spectat dare lr̄as simplicis iusticie. Et iste est michael archangelus q̄ ꝭm picturaꝝ repn̄tationeꝫ ponderat aīas in statera. s. tā bonas ꝙ malas. vt bonis ꝭm magnitudinē bonoꝝ detˀ magnitudo ꝑmioꝝ. iuxta illud Zach. iiij. Exequabit gratiā gratie eiꝰ. Malis aūt ꝭm mensuraꝫ delicti detur mensura supplicij. iuxta illud Apoc. xviij. Quantū glorificauit se ꝛ in delitijs fuit tantū date ei tormentuꝫ ꝛ luctū. Et Prouer. xvj. Pondus ꝛ statera iudicia dn̄i sunt. Facit ad p̄dicta lex pedius. ff. de incen. rui. ꝛ nau. cum si. Scd's cancelarius ad queꝫ spectat dare lr̄as mixtas. s. iusticie ꝛ mīe est beatus Petrꝰ apostolus qui ī palatio dei est ianitor cōstitutꝰ. vbi sunt due porte. s. porta iusticie ꝛ mīe. Naꝫ per portā iusticie ingrediuntˀ illi qui saluantˀ ex operibus iusticie. per portam ỽo misericordie ingrediuntˀ illi qui saluantˀ ex sola dei mīa ꝛ gratia sine operibus. Et istā differentiam tangit apl's ad Ro. iiij. di. Ei aūt qui opatˀ merces nō imputatˀ ꝭm grāꝫ: sꝫ ꝭm debitū Ei ỽo q̄ non operatˀ credēti aūt ī eū qui iustificat impiū reputatˀ fides eiꝰ ad iusticiaꝫ ꝭm ꝓpositū gratie dei. sicut ꝛ dauid dicit. beatitudinē hominis cui deꝰ decepto fert iusticiā sine operibus: cuꝫ ait. ps. xxxj. Beatus vir cui non impu. dn̄s pec. hec ille. Ideo Petrus pingitˀ cuꝫ duabus clauibus quia cum vna aperit portā iusticie. illis. s. q̄ dicere possunt cum ps. cxvij. Aperite mihi portas iusticie. ꝛ ingressus in eas confitebor dn̄o ꝛc. Cum alia ỽo aperit portā gratie ꝛ mīe: scꝫ illis quibus dr̄ ad Ephe. ij. Gratia enim iustificati estis per fidem. ꝛ hoc non ex vobis. Dei em̄ donū ē. nō ex operibꝰ ne q's glorietur. Tertius cancellarius est ille

V Deꝰ habꝫ tres cācellarios in curia sua.

ad quem spectat dare lr̄as pure grē ꝛ misericordie. Et hoc officiū habet beata virgo ꝛ ideo dr̄ mater grē ꝛ mīe. Un̄ refert maurilius ro. archieps. ꝙ cū quidaꝫ beate marie deuotus in tribulatiōe multa esset. ipa gl'iosa virgo sibi appuit ꝛ an se cognosceret requisiuit. Quo r̄ndēte ꝙ nō. Illa ait. ego sū mīe mater. Deinde subdit idē archieps. O maria mater sancta gratie ꝛ mīe mr̄ pietatis ꝛ indulgētie. aperi sinū pietatis ꝛ suscipe mortuos in peccatis. Istas aūt lr̄as misericordie dat solū in presenti vita. Nā aīabus decedentibus quibusdā dat lr̄as pure gratie. Alijs ỽo simplicis iusticie. ꝛ quibusdā mixtas. s. iusticie ꝛ grē. Quidam em̄ fuerunt sibi valde deuoti. ꝛ istis dat lr̄as pure gratie. ꝑ quas mādat vt detˀ eis gloria sine aliqua purgatorij pena. Alij aūt fuerunt miseri peccatores et eius indeuoti. et istis dat lr̄as simplicis iusticie. ꝑ quas mandat vt eis fiat cōdigna vindicta. Alij ỽo fuerūt in deuotione tepidi ꝛ remissi. ꝛ istis dat litteras iusticie ꝛ grē simul. ꝑ quas mādat vt et gratia eis fiat. ꝛ tn̄ illis inferatur aliqua purgatorij pena ꝓpter negligentiam et torporē. Et ista significantˀ in hester regina. q̄ vt habetˀ Hester. viij. scripsit litteras vt iudei saluarentˀ: ꝛ hostes īterficerentˀ. ꝛ pauperibꝰ munuscula darentˀ. Judei em̄ figurant beate virginis deuotos qui ipsaꝫ laudāt ꝛ glorificāt qꝛ iudeus interpretatˀ cōfitens. ꝛ isti portāt secū litteras sue saluationis. Hostes sunt pctōres miseri. ꝛ isti portant secum lr̄as sue damnationis. Paupeꝛes sunt in deuotione tepidi ꝛ remissi ꝛ isti portāt secū litteras sue purgationis. ꝑ q̄s mandatˀ vt dentur eis munuscula. i. parua ꝑmia. Nam fiet quidē eis gratia ꝓpter aliqualē deuotioneꝫ. sꝫ parua ꝛ cū purgatorij pena ꝓpter negligentiā et torporē. Uigesimatertia excellentia benedicte ỽginis dr̄ affectionis. ꝑ cuiꝰ declaratione ꝓbabimus hāc verissimā ꝯclusioneꝫ tribus rōnibus. s. ꝙ q̄libet aīa tenetˀ affectuose et cordialr̄ diligere beatā virginē sup oēs puras creaturas. Prima aūt rō dr̄ sublimitationis. teste em̄ Sen. v. de bn̄ficijs. Quicūq3 nō reddit equalens ꝓ suscepto bn̄ficio vitiuꝫ ingratitudinis incurrit. ꝛ Greg. ait. cum augentur dona. rōnes etiam crescūt donoꝝ ꝛc. quasi dicat Grego. ꝛ Sen. Tanta debet esse dilectio ꝛ charitas cuiuslibet erga benefactorē suum quanta est dignitas ꝛ bonitas donꝫ

Maria sup oēs affectu offime diligenda.

suscepti seu bñficij.qđ pꝫ. Nam si qs subli
maret vnā vilissimā rusticā ad dignitatem
militis.comites.vel marchiōis.talis vtiqꝫ
tātā tenereť illū diligere qui eum sublima/
uit quātū fuit donū sublimatiōis ꝛ digni
tatꝫ illi collocate. Multo aūt mag eū tenere
tur diligere si eū sublimasset ad dignitatē
ducalē regalē aut imperatoriā. Sꝫ si illum
sublimaret ad dignitatē epalem vel ad car
dinalatū seu ad papatū.tāto eū mag tene
reť diligere quāto spūales dignitates oēs
tēporales excedunt. vnde dr in.c.solite . de
maio.ꝛ obe.ꝙ summꝰ pontifex impatorem
antecellit in spūalibus.q̄ tanto tēporalibꝰ
sunt digniora quanto aīa perferť corpori.
Ex quibꝰ oībus pꝫ quantū debet benedi/
cta vgo amari ab hūmana natura que illaꝫ
prouexit ac sublimauit et exaltauit vsqꝫ ad
dignitatē ꝛ altitudinē diuinitatis.atqꝫ ip/
sam naturā humanā.q̄ in cōparatione dei
est vilissima deificauit dū illam deo coniun
xit in vnitate psone supra quā dignitatem
ipse deus cum oipotentia sua nullo pacto
posset hūanā naturā magis eleuare et sub
limare. Nā ex tali inseparabili cōiunctione
deus factus est hō et homo deus.qua grā ꝛ
quo dono nihil maius vnq̄ ab ipso deo re/
cipi posset.dicente Augu.in.iij.de trini.ca.
xix. In rebus p tempus ortis illa summa ꝛ
excellentissima grā est ꝙ homo in vnitate
psone deo coniunctus est.Et Bernar.dicit.
Idcirco dei filius ex clementia homo factꝰ
est vt homo fieret deus.qua clementia nul
la maior potuit reperiri.Et ꝙ hoc sit verū
probať rōne cōiunctionis siue assimilatio
nis. Teste eīn pho.in.li.de pprie.re. Infe/
rior species supiori cōiuncta accipit simili/
tudinē ꝛ denomīatonē supioris spēi vt pꝫ
in fluminibꝰ que cū habeāt specifica nomīa
cum p se existūt.tn̄ cū coniunguť cū mari
pdunt nomen ppriū . ꝛ mare appellanť.
Similr si filia alicuius rustici coniungereť
in matrimonio cū aliquo,rege vel imperato
re.respectu talis cōiunctionis nō amplius
rustica.sed magis regina vel imperatrix vo
careť. hūanitas igiť q̄ mediante intemera
ta vgine coniuncta fuit diuinitati vbi dei.
gaudet puilegio ipsius diuinitatis dū ho/
mo ex ipsa cōiunctiōe deus digne appella/
tur.O grādis dignitas . o magna sublimi/
tas. o ineffabile puilegiū . o ienarrabilis
prerogatiua ꝙ ipsa btā vgo vt sic dixerim fe
cerit de deo hoiem. ꝛ de homie deū.Cū eīn

Incar/ natiōis vnio. maria ꝛ

vt ait Ansel.in lib . monologion deo nihil
maiꝰ cogitari possit.hec benedicta vgo ad
tantā dignitatē sublimauit humanū genus
ꝙ maior nō valet cogitari. Nullius eīn di
gnitatis et excellentie sunt angeli ꝛ archan
geli atqꝫ oēs alij beati spūs in cōparatio/
ne hoīs deificati.cuꝫ tn̄ ante talē sublima/
tionē hūane nature minor angelꝰ paradisi
nobilior esset necdū natura sed glīa quoli/
bet hoīe nōdū beatificato. ppter qđ pphe
ta inquit deo ps.viij. Minuisti eū paulo/
minꝰ ab angelis.Et saluator ait de Johan
ne baptista Matth.xj.Qui minor est in re
gno celoꝝ maior est illo. Ad hanc autem
dignitatē deificationis puenit natura hūa
na merito ipsius vginis gloriose que pre/
dictam hoīs deificationē plus sola meruit
ꝙ qđlibet indiuiduū humane nature.Et
pmo rōne fidelitatis quia maiorē fideꝫ de
incarnatione filij dei. ꝛ de hoīs deificatiōe
habuit ꝙ quelibet alia persona humana.
Unde ideo cōcepit dei filiū.qꝛ sup oēs cre/
didit incarnandū.ꝛ ppť hoc illi dixit eliza
beth Luce.j. Btā q̄ credidisti.ꝛc. Scđo hoc
pmeruit rōne puritatis . qꝛ eīn purissima
fuit sup oēs puras creaturas . ideo digna
fuit ꝙ deꝰ cū eius purissima carne vniret.
et de eius purissimo sanguine corpus xpi
formareť.bm eīn Alexā.de ales in.iij. par/
te summe questione.v.arti . xvj. in corpore
questionis.et articuli.xix.etiam in corpore
questio.Beata virgo etiam in cope matris
sue habuit puritateꝫ maximam qua excede
bat puritatem Ade quam habuit ante pec/
catum. Item excessit puritatem angelorum
quia illi crescere non possunt in merito nec
decrescere nec sir in puritate. Beata auteꝫ
vgo potuit proficere in merito. ꝛ nunq̄ de
fecit.sed vsqꝫ ad vltimū puritatis gradum
possibilē creature nō vnite deo puenit.vn/
de oēm puritatem rationalis creature post
filiū excessit.Et ideo eius incarnationē pro
meruit . Tertio hanc meruit rōne humili/
tatis.Quia eīn ipsa sup omes humillima
fuit.ideo dei filius volens altitudinē suam
humiliare vsqꝫ ad assumptionem vilissime
carnis mortalis.iuxta illud ad Philipē.ij.
Christus exinaniuit semetipsum formā sui
accipiens ꝛc. Non debuit incarnari nisi in
ipa virgine humiliori creatura q̄ vnq̄ fue/
rit vel erit.vt profundissima humilitas cre
ature infinitam humilitateꝫ susciperet ma
iestatis diuine, Et ideo Bernar.assignans

y Incar/ natiōis vnionē maria oībus alijs plꝰ sola meruit.

diligat. ꝙ vnusqꝫqꝫ nisi sit peior adultero ꝛ cane atqꝫ bestijs. eã ex corde diligere debꝫ. Quõ aũt btã ꝟgo nos cordialissime diligat pꝫ sic declarãdo. Cũ em̃ sit qntuplex amor scꝫ seruilis. quẽ hꝫ seru⁹ ad dñm suũ. de q̃ dr Mat.xxiiij. Et Luc.xij. Fidelis seruus ꝛ prudẽs quẽ ꝯstituit dñs sup familiã suã. Scõs aũt amor socialis. de quo dr Eccli. vj. Amico fideli nulla est cõparatio. ꝛ nõ ẽ cõdigna põderatio auri ꝛ argẽti cõtra bonitatẽ illi⁹. et autor libri q̃ dr facet⁹. c. vj. canit. Utilius hoi nihil est ꝙ fidus amicus. Tertius ꝟo dr amor naturalis ꝓut est parentũ ad filios. ꝛ ecõtra. q̃ maior est precedentib⁹. de quo dr. viij. Ethi. Generãtis ad genitũ naturalis est amicitia. scꝫ magna. Quart⁹ aũt est amor m̃rimonialis. s. viri erga vxorẽ ꝛ ecõtra. ꝛ iste amor excedit supradictos. vñ Geñ. ij. dr. Relinquet hõ patrẽ suũ ꝛ matrẽ suam. ꝛ adherebit vxori sue. et erũt duo i carne vna: Sed qntus amor dr celestialis. q̃ est celestiũ angeloꝝ ꝛ btõꝝ: ꝛ excedit oẽs ꝑdictos. Est em̃ tãte ꝑfectiõis ꝛ magnitudinis ꝙ sol⁹ amor vnius angeli ad nos est perfectior ꝛ intẽsior actu ꝙ oĩs amor quadruplex ꝑdict⁹ actiu⁹ ꝛ passiuus in p̃nti vita. qm̃ ex diuina visione causatur amor ꝑfectior ꝛ efficatior ꝙ simpl'r ex fide. Et posito ꝙ angelus inferioris chori nos diligat cũ mille gradib⁹ charitatis. clarum est ꝙ archãgelus q̃ est maioris capacitatis in decuplo nos magis diligit. s. cũ decẽ milibus gradib⁹ charitatis. Ascẽde ꝑ successiue vsqꝫ ad seraphin sẽper multiplicando amorẽ i decuplo. Quib⁹ pact ꝫ. si ponat̃ ab vno latere oĩs amor ꝑdictus qntuplex. ab alio ꝟo amor bñdicte ꝟginis. dico ꝙ ipsa sola incomparabil'r nos plus diligit. maioriqꝫ charitate nobis afficit̃ ꝙ oẽs ꝑdicti simul. nã sicut predictũ est ꝫm sniaꝫ Diony. in lib. de angelica hierarchia Charitas et amor supioris ordinis in cõparatione inferioris est sicut circũferẽtia ad suũ centrũ. Et iõ cũ btã ꝟgo sit sup oẽs ordines ꝛ hierarchias angelicas exaltata intãtũ ꝙ ipsa fac̃ ordinẽ ꝛ hierarchiã incõicabilẽ vt ꝑdiximus. sequit̃ ꝙ oĩs amor angeloꝝ ꝛ sctõrũ in cõparatiõe eius est centrũ terre in cõparatiõe ad circũferentiã ipsi⁹ terre ꝛ oĩm celoꝝ ꝛ sicut apex ꝛ cacumen acus in cõparatiõe toti⁹ maris. Uñ de ipsa inquit Hiero. in sermone ad Eustochiũ. Totã eã incãduerat diuinus amor scꝫ nõ solũ in amorẽ

Amorẽ quintuplex

maria nos pl⁹ oĩb⁹ diligit.

sui: sed etiã nostri. Et iõ ipaꝫ cordialissima dilectione amare tenemur. Uigesimaqrta excellentia eius dr honoratiõis. Dei nãqꝫ fili⁹ honorauit matrẽ suã in vita. i morte. ꝛ post mortẽ. Nã i vita ipsi⁹ matris sue q̃ttuor illi fecit honores. Primus honor fuit. qꝛ magis famã ipsius ꝙ ꝓpriã zelauit. Et h qñ spõsum illaꝫ habere voluit. Poti⁹ em̃ voluit putari ad tẽpus ꝙ esset nat⁹ ex m̃rimonio. ꝙ m̃rem suã infamari de adulterio. vñ Ambro. sup Luc. ait. Idcirco xp̃s matrẽ suam voluit despõsari. ne temerate virginitatis adureretur infamia. Maluit aũt aliq̃s de suo ortu ꝙ de matris pudore dubitare ꝛc. Scõo eã honorauit qñ p̃e ceteris mulierib⁹ q̃ fuerãt ante illã. ꝛ q̃ postea fuerunt vl' erunt ipsam elegit in matrẽ. Uñ ei dicit Sedulius poeta. Nec primã similẽ visa es. nec habere sequentẽ. Sola sine exẽplo placuisti femĩa xp̃o. Tertius honor fuit. qñ dignat⁹ ẽ eius filius vocari ꝛ subijci. Uñ Ber. sup Missus est inqt. Eya deũ regẽ hoĩm ꝛ angeloꝝ suũ audacter appellat filiũ dicens. Fili q̃d fecisti nobis sic? Ecce Marie priuilegiũ. Quis em̃ hoc audeat angeloꝝ? Deinde descendit cũ illis et venit i Nazareth. ꝛ erat subdit⁹ illis. quartus honor fuit qñ eã in cruce existẽs discipulo cõmendauit. Uñ Petrus dami. ait. Commisit dñs Petro claues eccl'ie. voluit ꝛ beato Iohãni custodiã delegare Marie. Mater est Maria. ꝛ mat̃ eccl'ia. Sed maria mater xp̃i. Ecclesia mater xp̃ianoꝝ. De maria xp̃us carnẽ suscepit. Ecclesiaꝫ ꝟo de lateris sui carne ꝓduxit. Ex maria prodijt ꝫm carnẽ natus. ꝛ ecclaꝫ protulit carne iã mortuus. Ex maria voluit nasci ꝛ pro ecclesia dignat⁹ est mori. Ex maria semel natus est in ꝑsona sua. ex ecclesia nascuntur quotidie mẽbra sua. Dixit autẽ dñs Petro. Tibi dabo claues regni celorũ. Sed nũquid ꝛ btã ꝟgo celũ nõ fuit. in cui⁹ vtero ꝟginali. nouẽ mẽsib⁹ tota diuinitatis plenitudo ꝑmãsit. hec ille. Scõo honorauit xp̃s matrẽ suã in morte sua. qꝛ ad eius obitũ cum tota celesti curia aduenit. ꝛ ad feliciter exeundũ de miseria hui⁹ mũdi ipam inuitauit. dicẽs illud Cañ. ij. Surge ꝓpera amica mea. columba mea. formosa mea et veni Iam em̃ hyems trãsijt. imber abijt ꝛ recessit ꝛc. Que ꝟba exponens Hugo de sancto vic. dicit. ꝙ hyems ꝛ imber est vita mortalis que tanꝙ hyems ad aggrediendũ bo

B

Maria a xp̃o supoẽs honorata.

mirificis possent efferre preconijs. Olum
em̄ preconū excedit magnitudinē. τ omne
eloquiū ad eius excellētiā insufficiēs inue/
nitur. Tertio ꝓpter nostrā imbecillitatem.
Vn̄ Aug. inq̄t. O felix puerperiū. iocūdum
angelis. optabile sanctis. necessariū perdi/
tis. congruū profugatis. Quid ego dicam
pauper ingenio. cum de te quicquid dixe/
ro minor laus est q̄ tua dignitas meretur
Quid de te digne referā. cū nō sufficiat lin
gua carnis tuas enarrare virtutes. Et Da
mascenus ait. Qualiter eam laudare pote/
rit mortalis hominis verbū. que de se ꝓtu
lit verbū qd̄ manet in eternū. Que lingua ī
eius laude inuenietur idonea. que illū ge/
nuit cui oīa benedicūt. τ cum tremore obe/
diūt elemēta. Impares igitur illi sunt oēs
humane lingue preconū. que de intemera/
te carnis sue visceribus cibū nobis ꝓtulit
aīarum. τ Hiero. vbi. s. dicit. Profecto nec
sanctitas nec facūdia mihi suppetit vt bea
tā τ gl'iosam virginē digne laudare queā.
Om. vt verū fatear. quicq̄d humanis dici
pōt ṽbis. min⁹ est a laude ṽginis τc. Quar
to eā sufficiēter laudare nō possum⁹ ꝓpter
verboꝝ penuriā τ paupertatē. quia. s. ṽba
ad hoc idonea nobis deficiūt. vnde Augu.
dicit. O beata virgo si celū te vocē altior es
si matrē gentiū dicā precellis τc. τ Petrus
dami. ait. Cū beatissime dei genitricis lau/
des scribere volumus. nulla inuenim⁹ ver/
ba quibus illas digne exprimendo suffice/
re valeamus. Tollit em̄ facultatē sermonis
materia singularis. Et Gerardus ep̄us et
martyr inquit. Utinā tot mihi essent līgue
quot sunt celi stelle. vt oēs illas possem cō
uertere ī laudē genitricis dei. nec tn̄ sic me
Maria oib⁹ cō/munis/sima. valerē satiare. Uigesimasexta ei⁹ excellē
tia dr̄ cōitatis. Ipsa em̄ fuit ꝑsona cōis nō
singularis. vt cū omnibus cōueniret. et ad
oēs se ptinere ostenderet. Primo nāq̄ fuit
cōtemplatiua τ actiua. Quia em̄ actiui se/
pe despiciūt cōtēplatiuos. appellātes eos
ociosos. τ cōtēplatiui actiuos tanq̄ terre/
nis actib⁹ nimis intētos. Ideo ipsa voluit
esse in hoc duplici statu. vt vtrūq̄ approba
ret. Et ideo appellaṫ sol Can. vi. quia sicut
sol est in medio planetaꝝ. sic τ ipa est in me
dio ꝯtemplatiuoꝝ τ actiuoꝝ. Planete q̄dē
supiores significāt ꝯtemplatiuos. qui ma/
gis appropinquāt ad celū. Planete ṽo in/
feriores significant actiuos qui magis ap/
plicanṫ terrenis. Ipsa ergo benedicta ṽgo
tanq̄ sol est in medio. inflāmās contempla
tiuos in diligēdo. τ actiuos illuminans in
agēdo. Scdo ipsa fuit religiosa τ laica. se/
pe em̄ religiosi laicos cōdenāt. τ laici reli/
giosos iudicant. Et iō beata ṽgo fuit clau/
stralis. q2 in suo thalamo habitabat. τ fo/
ras sine magna necessitate vel vtilitate nō
exibat. Et fuit laicalis. q2 ceteris feminis
se conformabat. τ cū eis ad tēplū τ ad dies
festos ibat. vt pꝫ Lu. ij. Et ideo significatur
per tēplū. iuxta illud ps. xlvij. dicētis deo.
Suscepimus deus miaꝫ tuā in medio tem
pli tui. Sicut em̄ tēplū est locus cōis laicis
τ clericis. sic ad ipsam oēs cōiter accedere
possunt. Laici vt terrena sapiēter diligant.
Et religiosi vt mundana contemnāt. Ter/
tio fuit virgo τ cōiugata. Uirgines em̄ de/
spiciebāt coniugatas. tanq̄ corruptas. Et
cōiugate despiciebāt ṽgines tanq̄ infecun
das. Et iō ipsa in hoc duplici statu esse vo/
luit. τ vtrūq̄ approbare. Et iō significatur
per firmamētū. qd̄ est in medio aquarum.
Nā aque supiores in crystallū conuerse si/
gnificāt ṽginitatē. Aque ṽo inferiores flu/
xibiles matrimoniū. Beata igitur virgo est
tanq̄ firmamētū ī medio illaꝝ aquaꝝ. vir
gines cōfirmās in ꝓposito castitatis. τ con
iugatas ī studio bone opationis. Quarto
fuit p̄lata τ subdita. sepe em̄ p̄lati despiciūt
subditos. τ subditi iudicāt p̄latos. Et ideo
ipsa fuit p̄lata qn̄ in matrē dei fuit assum/
pta. τ tn̄ fecit se subditā. qn̄ se vocauit ācil/
lam. vn̄ significaṫ per lignū vite. de quo dr̄
Gen̄. ij. Lignū vite in medio paradisi. Pa/
radisus em̄ significat eccl'iam. in qua sunt
p̄lati τ subditi. ī quoꝝ media est btā virgo
tanq̄ lignū vite reficiēs p̄latos cibo sapiē
iuxta illud Eccli. xv. Cibauit illū pane vite
τ intellect⁹. τ subditos cibo salutaris obe/
dientie. de quo dr̄ Jo. x. Meus cibus est vt
faciā volūtatē eius q̄ misit me. Quīto fuit
cōsolata τ tribulata. Sepe em̄ tribulati cō
solatos iudicant. τ ꝯsolati tribulatos con/
demnāt. Et ideo ipsa fuit in maxima conso/
latione. qn̄ ei angelus aduentū filij dei nū/
ciauit. τ qn̄ ipm̄ saluatorē mūdi concepit.
Vn̄ dixit Luc. j. Exultauit sp̄us me⁹ in deo
salutari meo. Fuit etiā in maxima tribula/
tione qn̄ filiū suū crucifixū vidit. τ iō figu/
raṫ ꝑ lunā Can. vj. Luna em̄ lucet ī nocte.
τ qn̄q̄ etiā appet in die. sꝫ tn̄ lux ei⁹ magis
apparet in nocte. Et sic beata virgo appa/
ret his qui sunt in die cōsolatiōis erudiens

eos ne euanescāt per inanē leticiā. ⁊ his q̄ sunt in nocte tribulatiōis confortans illos ne frāganṫ p ipatientiā. Magis aūt lucet his q̄ sunt in tribulatiōe φ̄ illis q̄ sunt ī cō solatione Sexto fuit iusta. ⁊ tñ nō vitauit pctōꝝ remedia. vt patuit in eiꝰ purificatōe Lu. ij. Sepe aūt iusti despiciūt pctōres. et pctōres vilipendūt iustos. ⁊ tñ ipsa fuit iusta. vt iusti p eā recipiāt graꝫ. ⁊ voluit pctōꝝ hr̄e remedia vt pctōres p illaꝫ speret inuenire veniā. ⁊ iō significaṫ p aurorā Cañ. vj. ⁊ p stellā matutinā Eccli. l. Aurora em̄ ⁊ stella matutina sunt media inter noctem ⁊ diē. ⁊ ipsa est media inter pctōres ⁊ iustos Per ipsam em̄ pctōres recipiūt miām. ⁊ iusti felicitatē eternaꝫ. Septimo fuit diues et paup. Sepe em̄ diuites vilipēdūt paupes ⁊ paupes ipsos diuites dānādos putāt. et iō ipsa diuitias hr̄e voluit qñ magi suo filio aurū obtulerūt. sed tñ pauptatē elegit. qꝛ illud paupibꝰ erogauit. Ut ex hoc dareṫ intelligi φ ⁊ diuites ⁊ paupes pñt saluari sꝫ tñ tutior est via pauptatis φ̄ vbertatis. Et iō significaṫ p oliuā ī cāpis Eccli. xxiiij. ad quā oēs tā diuites φ̄ paupes accedere pñt. Ad ipaꝫ em̄ accedūt paupes vt spūalibus diuitijs ditenṫ. Accedūt ⁊ diuites vt ī suis diuitijs dirigant. Uigesima septima excellētia eius dꝛ cōtritionis. Ipsa em̄ cōtriuit caput serpētis infernalis sicut illi predixerat deus Gen̄. iij. di. Ipsa conteret caput tuuꝫ. Per caput aūt intelligi pōt eiꝰ suggestio vel potestas. aut astutia. Primuꝫ caput. i. suggestionem ipsa cōtriuit ⁊ fregit ita φ nulla diabolica suggestio ad ipsam appropinqre ausa fuit. vñ Fulbertus epūs ait. Quid est caput terere nisi principalem diaboli suggestionē resistēdo supare. Beata igitur Maria caput eius ꝯtriuit in h̄ φ ꝟginitatē ⁊ hūilitatē seruauit. virginitate naqꝫ extīxit ꝯcupiscētiā carnis ⁊ humilitate supbiā mētis. Scdꝫ caput diaboli. s. potestatē eiꝰ ipa ꝯtriuit p filiū suū p quē ipm diabolū suo dñio expoliauit. Uñ filiꝰ eiꝰ dicebat Jo. xij. Nūc princeps huius mundi eijcieṫ foras. Tertium caput. s. astutia diaboli diuiditur in tria capita. s. in sapiētiam terrenā. animalē ⁊ diabolicā. sicut dicitur. Jaco. iij. Sed ipsa cōtriuit sapientiā terrenam per paupertatē. animaleꝫ. i. carnalem per virginitatē. ⁊ diabolicam. i. superbiam per humilitatē. Uel pōt dici φ diabolꝰ est maliciosus. immūdꝰ. superbus. ⁊ astutus.

Maria caput serpentis conterens.

Ipsa igitur cōtriuit maliciosum p charitatem suā. iuxta illud Judi. h. ix. Percutiam eū labijs charitatis mee. Sicut em̄ serpēs semper portat venenū ī ore. sic diabolꝰ semper portat maliciaꝫ in suggestione. ⁊ ꝯtrio beata virgo semper portauit charitatis medelā in corde. ope ⁊ sermone. ⁊ sicut serpēs qñ lapidibꝰ obruiṫ fundituꝰ necaṫ. sic diabolus qñ orōnibꝰ btē ꝟginis percutiṫ ab omī sua malicia eneruaṫ. ⁊ iō bn̄ dꝛ. Percutiam euꝫ labijs charitatis mee. Labia em̄ charitatis marie sunt eiꝰ orōnis q̄s p nobis effundit ex intimo amore cordis. Scdō ꝯtriuit immundū per ꝟginitatē suā. Demones em̄ dicūṫ immūdi. qꝛ īmūditias diligūt. ꝓcurāt ⁊ suadēt. ⁊ ī cordibꝰ immūdoꝝ libēter habitāt. Sed istos īmūdos ipa ꝯtriuit merito sue ꝟginitatis ⁊ puritatis. Uñ in figurā dꝛ Judith. ix. Erit memoriale noīs tui cū manꝰ femine deiecerit eū. Ista est em̄ illa manus. de qua dꝛ Prouer. vl. Manū suam misit ad fortia. Que autē sint illa fortia dꝛ ibidē. Accinxit fortitudine lūbos suos. roborauit brachiū suuꝫ. Tertio ꝯtriuit superbū per humilitatē suā. Uñ in figura dꝛ Judith. xiiij. Una mulier hebrea fecit ꝯfusionē in domo nabuchodonosor regis. Sicut em̄ magna ꝯfusio esset alicui gigāti si vna puella ipm vinceret vel ligaret. Sic superbis demonibꝰ magna confusio fuit qñ ista puella bñdicta per suā humilitatē eoꝝ superbiā superauit. iuxta illō Job. xl. Ligabis eū ancillis tuis. vna em̄ de maioribꝰ ancillis dei īmo maior oīꝫ fuit btā ꝟgo q̄ per suā hūilitatē ligauit diaboli ptātē. Quarto ꝯtriuit diabolū astutū. iuxta illō qō ī figurā dictū fuit Judic. iiij. In manu femīe tradeṫ sysara. i. diabolꝰ. Ipe em̄ diabolꝰ est valde astutus. vñ apl's inqt. ij. ad Cor. ix. Timeo ne sicut serpēs sedurit Euā astutia sua. ita ⁊ sensus vestri corrūpanṫ ⁊c. Uirgo aūt maria est valde sapiēs. vñ Prouer. xiiij. dꝛ. Mulier sapiēs edificat domū suā. i. ecclesiā militātē. Ipse igiṫ sysara traditꝰ est ī manu femine. qꝛ astutia diaboli tradita est sapiētie marie. qꝛ illud qō diabolus astute cogitat. hoc ipse sapienter ordinat. Ista est illa mulier. de qua dꝛ. ij. Reg. xx. Exclamauit mulier sapiens de ciuitate. ⁊ infra. Ingressa est ergo ad omnē ppl'm. ⁊ locuta est eis sapiēter. qui abscissum caput sibi proiecerūt ad ioab. Ipa em̄ ꝟgo Maria mulier sapiētissima ad deū clamat qñ suis oribꝰ

pro nobis apud deũ interpellat. Tũcq3 sapiẽter ad ppl'm loquit' qñ eius inspirationib9 illuminamur. Tũcq3 caput sibi amputat qñ diabolicas suggestiões frãgit penitus et eneruat. Vel pōt dici q p h' qd dr Gene.iij. Ipsa conteret caput tuũ ondit' victoria vgĩs sup diabolũ qdruplici rõne. Primo rõe cõterẽtis. cũ dr. Ipsa. q2 nõ fuit vir s3 femina. Scdo rõne modi cõterẽdi. q2 nõ pcussit. nec vulnerauit. sed cõtriuit qd em̃ pcutit' vel vulnerat' iterdũ resanat'. qd vo cõterit' nunq vlterius repat'. Tertio rõne ptis quã cõtriuit. q2 nõ caudã. sed caput. i. suggestionẽ suã. serpẽs em̃ in cauda pcussus euadit. sed in capite ɔtrit9 nũq resurgit. Fecit g btã vgo more boni militis q lãceã suã in capite aduersarij sui nõ i pectore frãgere qrit. Quarto rõne psone quã cõtriuit. q2 nõ aliquẽ de paruis demonibus sed ip3 principẽ demonio2 cõtriuit. qd notatur cũ dr. Caput tuũ. Ille em̃ serpẽs qui Euã decepit figurabat lucifer q est caput alio2 demonũ. Ipsi igit' benedicte virgini supplicabat hũanũ gen9 dicens illd Eccli. xxxvi. Tolle aduersariũ. et affflige inimicum. et cõtere caput pricipis inimico2 nro2. et iter3 illd ps. ix. Contere brachiũ pctõris et maligni. et illd Iob. xl. Cõtere ipsos i loco suo. Ipsa vo bñdicta vgo ipis demonib9 dixit. Conterã supbiã duricie vestre Leui. xxvi. In ipsa igit' gl'iosa ac victoriosa vgine vificatũ fuit illud Eccli. xlvij. Contriuit inimicos vndiq3. Contriuit em̃ diabolũ de supbia tentantẽ: malleo hũilitatis: tentantẽ de auaricia: malleo pauptat'. tentãtẽ de luxuria: malleo castitatis. tentãtẽ d gulla malleo sobrietat'. tẽtãtẽ de ira: malleo supportatiõis: tentãtẽ de inuidia: malleo charitatis. et tẽtantẽ de accidia: malleo sollicitudinis.

Victoria marie sup diabolum.

Vigesimaoctaua ei9 excellẽtia dr delitiositatis. Ipsa em̃ habuit delitias spũales et celestes tã i mũdo q in celo. iux illd Cañ. vi. Que est ista q ascẽdit de deserto delitijs affluẽs innixa sup dilectũ suum? Primo em̃ hũit delitias spũales i h mũdo de qb9 dic' Ber. Quid nisi delitias dixerim vginitat' dec9 cũ munere fecũditatis hũilitat' isigne. distillãtis charitat' fauũ mie viscera. plenitudinẽ grẽ. et progatiuã gl'ie singularis? hec ille. Scdo habuit delitias celestes. et iste sunt i triplici differẽtia. Alique em̃ sũt gñales. alie speciales. et alique singulares. Prime delitie gñales sunt oibus sctis cõmunes. De quolib3 em̃ sctõ dicit Augu. q in eternitate dei viget. in veritate dei lucet. et in dei bonitate gaudet. Iste autẽ delitie cõmunes nobili9 sunt in vgine q in ceteris sctis. q2 iocundius gaudet. clari9 videt. et nobilius viget. vñ Sap. iiij. dr. O q pulchra est casta gñatio cũ claritate. In hoc em̃ q dr casta generatio: notat' q iocũdi9 gaudet ex eo q virgo pmansit et tñ genuit. In hoc vo q dr cũ claritate: notat' q clarius videt. In eo autem q statim subinfert'. Immortalis est em̃ memoria illi9: denotatur q nobili9 viget. Qd aũt ipsa bñdicta virgo clari9 videat deum oibus sctis pt3 per sententiã Dioy. in lib. de angelica hierarchia dicentis. q quanto vn9 angelus vel vna ala altiori fungit' loco tãto clarius videt deũ. Cũ' g tc. vñ Hiero. inquit. Eleuat' sup oẽs choros angelo2. vt possit speciem vultumq3 videre saluatoris quem amauerat cõcupierat ex toto desiderio cordis. et Augu. ait. Marie anima claritate fruit' xpi. gloriosis eius cõspectibus semp presens semper cõspiciẽs semp videre sitiẽs inestimabiliter pascitur.

Maria oib9 delicijs affluens.

Scdã de delitie dicunt' speciales: quas nõ omẽs scti possident. sed tm̃ virgines martyres et doctores habẽtes aureolã. put dicũt theologi in. iiij. di. xlix. Et has delitias excellentissime habe3 gloriosa vgo. est em̃ coronata aureola virginũ. q2 ipsa est regina omnium virginum. Est coronata corona marty2. q2 ipsa plusq marty2 fuit. vt ait Hieronym9 Est coronata corona predicato2. q2 in ipsa sola remãsit fides de filio dei quã alijs predicauit et eos in fide roborauit. S3 ad presens loquẽdo nõ solũ de delitijs vginũ: dico q hñt coronã siue aureolã in capite: qd significatũ fuit Exo. xxv. vbi de9 pcepit fieri supra arcã coronã aureã. Itẽ sunt fulgidi in corpe. iuxta illd Apoc. iij. Ambulabũt mecũ i albis: et canũt canticũ mirabile. vt habetur Apoc. ij. Et hñt familiaritatẽ xpi in societate. iuxta illd Apoc. xiiij. Hi sequũtur agnũ quocũq3 ierit. He aũt delitie gloriosius fuerũt in virgine maria. de qua dr Apoc. xij. Mulier amicta sole. tc Alie em̃ vgines habẽt coronã aureolã. ipsa aũt coronã duodecim stellis adornatã. Alie decorãtur veste alba. et ipsa est sole amicta. Alie sequuntur agnũ pedibus suis. et ipa habe3 lunã sub pedib9 suis. i. eccl'iam militãtem et triũphantẽ sub impio suo. Alie cãtãt pro

K Delitie spãles.

ꝯseruata virginitate. et ipsa ꝑ virginitate et fecūditate. et iō ibi dr. In vtero habens.

L

Delitie marie singlares sūt qttuor.

Tertio hʒ delitias singulares q̄ notātur cū dr. Innixa sup dilectū suū. Ubi notādū ꝙ q̄tuor inter alias sunt eius delitie singulares. Prima dr securitas quā maxime habuit i mūdo Secura ei erat ꝙ ꝑ pctm nūq̄ꝫ cadere poterat q̄ sup deum innixa erat. ait em̄ ps. cxxiiij. Qui cōfidūt in dn̄o sicut mōs syō nō cōmouebit̄ etc. Erat em̄ securissima de sua ꝑenni grā et glia. qꝛ ꝑ scti̅ficationeꝫ erat in diuīa grā cōfirmata. iux̄ illō ps. xlv. Fluminis impetus letificat ciuitatē dei. scti̅ficauit tabernaculū suū altissimus deus in medio eius nō cōmouebit̄. Scda xo dr magna dignitas. Innixa em̄ erat ei a q̄ angelice ptātes reuerēdo resiliūt et in cuius ꝯspectu aspiciēdo tremūt. iux̄ illō qd canit eccl̄ia. Tremūt vidētes angeli etc. Et quem laudāt angeli: adorāt dn̄ationes: tremunt ptātes etc. Tertia dr ptās. q̄ em̄ alicui rei innitit̄ virtutē eius sibi assumit: et ea sic̄ vult vtit̄. Et similr̄ ipsa dei mr̄ de oipotentia filij sui cui est innixa: quātū vult sibi assumit Et iō dicit Eccl̄i. xxiiij. In hierusalem ptās mea. Et Bern̄. inq̄t. Quare misereri nō poterit mater oipotentie? Quarta est filij sui tota ꝓprietas. qd notat̄ cū dr. sup dilectū suū. Alij eni filij nō sunt totaliter mr̄is: sed etiā sunt patris. Iste aūt filius totus btē virginis quoad hūanitatē fuit qꝛ nullū carnalē prem habuit. Et iō ipa tota sup eum innixa fuit: et eius delitias abūdātissime degustauit. et ꝓpt̄ h̄ ipse illi inq̄t Can̄. vij. Q̄ꝫ pulchra es et ꝙ decora charissima in delitijs: De ista q̄ꝫ delicatissima xgine verificatum fuit illō Iob. xxij. Sup oipotentē delitijs affluēs: et eleuabis ad deū faciē tuā. Rogabis eū et exaudiet te: et in vijs tuis splendebit lumē. Qui eni hūiliatus fuerit erit in glia et q̄ īclinauerit oculos suos ipse saluabit̄. O igit̄ virgo delitijs plena: q̄ dixisti. Prouer. viij. Et delitie mee esse cū filijs hoim Fac vt de nobis verificet̄ illō Neemie. ix. Abūdauerūt delitijs a bōitate tua magna

M

maria deū q̄re re: et inuenire meruit

Uigesimanona excellentia btē virginis dr questitiōis. Ipa em̄ singulariter deū q̄siuit. et inuenire meruit. eo ꝙ eum q̄siuit suo tpe: loco et mundo. Primo eni quesiuit euꝫ suo tpe. s. grē. et ideo inuenire meruit grām dei: et per cōsequēs ipm deū. Et ideo dixit ei angelus. Inuenisti gratiā apud deū. Lu. i. Et hoc significatū est Luc. ij. vbi dicit̄ ꝙ post triduū inuenit filiuꝫ in tēplo. Primā em̄ dies fuit tēpus ante legē: et nō poterat inueniri. Nā lꝫ rogasset Moyses di. Exo. iiij. Obsecro dn̄e mitte quem missurus es. nō fuit exauditus. Secunda dies fuit tempus sub lege: in quo etiā nō potuit inueniri. Un̄ licꝫ dixisset Esa. sui li. c. lxij. Utinam disrūpes celos et descēderes. tn̄ nō fuit exauditus. Tertia autē dies fuit tēpus grē. Et in ista die si querit̄ de facili inuenit̄. Unde dr Esa. lv. Querite dn̄m dū inueniri potest inuocate eū dū ꝓpe est. Scdo q̄siuit euꝫ suo loco. Sed notādū ē ꝙ xps tribus locis fuit quesitus scꝫ in p̄sepio a pastoribus. in tēplo a parentibus. et in sepulcro a sctīs mulieribus. Primo pastoribus fuit dictū Luc. ij. Inuenietis infantē in p̄sepio. Ubi sciēdū ꝙ xpus inuenit̄ in hūilitate: et iō dicit̄. Inuenietis infantē. Itē inuenit̄ in paupertate et ideo subditur. pānis inuolutū. Inuenit̄ etiā in carnis maceratione et ideo additur positū in presepio. In his autem tribus locis maria deū quesiuit et inuenit. scꝫ in humilitate qn̄ se ancillā vocauit. In paupertate: qn̄ oīa terrena contēpsit. et in carnis maceratione siue aspitate: qn̄ virginitateꝫ deuouit. Homīes autē mūdani deū querere ecōtrario volūt in delitijs. in diuitijs. et in honoribus. sed ibi nō inuenit̄. iuxta illud Iob. xxviij. Non inuenit̄ in terra suauiter viuentiū. i. carnaliū et delitiosoꝝ. Abyssus dicit nō est mecuꝫ. i. hūana cupiditas q̄ nō habet fundum. qꝛ sicut dr Eccl̄i. v. Auarus nō implebitur pecunia. Et mare loquitur. nō est mecū. i. tumēs supbia. Supbus em̄ instar maris semꝑ cōtra alios intumescit. semꝑ feruet semꝑq̄ꝫ est in motu et perturbatiōe. iuxta illō Esa. lvij. Cor impij quasi mare feruēs qd quiescere nō potest. Scdo xps quesitus fuit in tēplo a parētibus. Un̄ vt habet̄ Luc. ij. dixit ei btā virgo. Pater tuus et ego dolētes querebamus te. Primo enim q̄sierūt eū in comitatu: et non inuenerunt. Postmodū quesierūt illū inter cognatos et notos: et silr̄ nō inuenerūt. Tandeꝫ quesierūt eū in tēplo: et inuenerūt. Est aūt sciēdū ꝙ reperit̄ quadruplex amor scꝫ puuatus: mūdanus. domesticus et diuinus. Nō potuerūt igit̄ ipsum inuenire apud seipsos: quia non inuenitur in amore proprio siue puato. cū ille sit amor piculosus. iuxta illō ij. ad Timo. iij. Instabūt ipa periculosa et erūt hoīes seipsos amātes etc. Scdo non

N

Xps q̄situs est i tribus locis.

O

In tribus amoribus xps q̄rit̄. Is in q̄rto iuenit̄.

inuenif ĩ comitatu hoĩm mũdanoꝝ.q: non inuenif ĩ amore mũdano.iuxta illud Joh. xiiij.Spũs veritatis quẽ mũd⁹ nõ põt reci pere.Tertio nõ inuenerunt eũ inter cogna tos.ꝛ notos.q: nõ inuenif ĩ amore parẽtũ Vñ.Bern̄.inq̃t.Quõ bone iesu ĩter cogna tos meos te inueniã. q̃ inter tuos minime es inuẽt⁹.Jnuenerũt aũt ipꝫ ĩ tẽplo dei.i. in amore spũali ꝛ diuino.iuxta illõ Jo.xiiij vbi ipe ait. Si q̃s diligit me sermonẽ meũ seruabit.ꝛ ad eũ veniem⁹ ꝛ mãsionẽ apõ eũ faciem⁹.Et de his q̃ttuor amorib⁹ dicit idẽ saluator Lu.xiiij.Si q̃s venit ad me ꝛ non odit patrẽ suũ ꝛ matrem. Ecce amor domesticus. Adhuc aũt ꝛ aĩam suam. Ecce amor puat⁹.Et q̃ nõ baiulat crucẽ suã.ecce amor mũdan⁹.Jlle eñ crucẽ baiulat q̃ crucifixus est mũdo ꝛ mũd⁹ sibi.ꝛ venit post me. Ecce amor spũalis ꝛ diuin⁹. Tertio fuit quesit⁹ in monumẽto a sctis mulierib⁹.sed ibi eum iacentẽ nõ inuenerũt. Et ꝓpter hoc btã vir go cũ eis ire noluit.siue ꝓpter dolorẽ quem habuisset videndo sepulcrũ.siue ꝓpter lan guorẽ quẽ incurrerat ꝓpter filij sui obitꝰ siue q: sciebat eũ resurrexisse gl'iosum ꝛ im mortalitate indutũ.Credẽdũ est eñ φ pri mo appuit ipsi matri φ̃ alteri post resurre ctionẽ.iuxta illud Sedulij poete. Semp ꝟ go manẽs huiusce visib⁹ astans Luce palã dñs pri⁹obtulit ꝛc.Absurdũ eñ fuisset si ꝑ extraneos de sua resurrectiõe letificasset.et mrĩ desolate vltimo appuisset. Tertio q̃ siuit deũ debito modo.Modus aũt q̃rendi deũ ƀm Diony.est triplex.Prim⁹ est ꝑ sensi bilũ mãuductões.iux̃ illõ Sap.xiij.A ma gnitudine speciei ꝛ creature cognosciliter poterit creator hoꝝ videri.Et Ro.j.dr̃. Jn uisibilia dei per ea que facta sunt intellecta ꝯspiciunf. Et iste mod⁹ cognoscẽdi est ma gis paruuloꝝ ꝛ incipientiũ.Scdͦs mod⁹ est ꝑ intellectualiũ opatiões. ꝛ iste mod⁹ ẽ ma gis ꝓuectoꝝ ꝛ ꝓficientiũ.q̃ relinquũt sensi bilia ꝛ visibilia.ꝛ ꝯuertũt se ad intellectua lia.ꝛ tales deũ iueniunt.q̃ ait Prouer.viij. Qui vigilauerit ad me iueniet me. Tertius mod⁹ ẽ ꝑ immediatã vnionẽ.ꝛ iste est ꝑfe ctoꝝ.q̃ relinquũt sensibilia.ꝛ deserũt itelle ctualia creata ꝛ imediate ad diuina ascen dunt ꝛ deiformes effecti deo se immediate vniũt. Et istũ modũ q̃rendi deũ habuit btã virgo.Deus enim dicitur ignis sol ꝛ amor Beata autem virgo intantum fuit igne di uino inflammata.φ quodammodo fuit in ignem cõuersa.Cũ eñ dicat Chrysostom⁹ de Paulo.φ sicut ferrũ immissum in igneꝫ totum efficitur ignis.sic ipse charitate sue census totus effectus est charitas. Profe cto hoc multomagis dici põt de virgine bñdicta.Jtem intãtũ fuit sole diuino plu strata.φ ipso sole fuit amicta. vt dr̃ Apoc. xij.Jtẽ intantũ fuit amore diuino repleta φ tota fuit in amorẽ liquefacta.vñ dicebat Can.v.Aĩa mea liquefacta est vt dilect⁹ lo cutus est. Trigesima eius excellentia dr̃ requietionis. Super omnes enim puras creaturas quietem interioris hoĩs ꝛ vaca tionem mentis semper dilexit.ꝛ iõ in tha lamo suo clauso ostio morabatur. Unde in quit Bern̄.super Missus est.φ non est cre dendus φ angelus Gabriel qñ ad eam sa lutandum perrexit ostiũ aptũ inuenerit.sꝫ subtilitate nature sue clauso ostio introiuit Uoluit autem beata virgo tumultus fuge re.ꝛ sibi vacare multis de causis.Primo vt orationes suas secreti deo offerret. Secũ do vt suam castitatem cauti⁹custodiret. Et istas duas causas ponit Bern̄.vbi.s. dicẽs Jngressus est ãgel⁹ in secretariũ pudici cu biculi.vbi ipa clauso ostio orabat patrẽ in abscõdito.q: nimirũ sibi ĩ ꝓposito erat fre quentias hoĩm fugere ꝛ colloq̃a vitare.ne vel orantis silentium turbaretur.vel conti nẽtis castitas tentaretur.Tertio q̃siuit q̃e tem mentis.vt ad suscipiendaꝫ gratiã spi ritusscti se habilitaret.q: requiescit super humilẽ ꝛ quietũ.Esa.lxvj. Unde apl'i rece perũt spiritumsanctuꝫ sedẽtes.i.a curis se cularibus quiescẽtes. Hinc etiaꝫ est φ filij israel mãna recipere nõ potuerũt φ̃diu fue rũt in egypto ꝛ donec habuerunt farinam egypti.ꝛ donec trãsierũt mare egypti. Jlle eñ esse in egypto dr̃ qui adhuc est in pctõ Et ille hꝫ farinã egypti qui retinet occasio nes pctĩ. Et ille nõdum trãsiuit mare egy pti qui adhuc intricaf curis mũdi. Quia igitur beata virgo perfectaꝫ mentis quietẽ habuit.ideo spiritussanctus in ea perfecte q̃euit. Jn q̃busdaꝫ eñ nullo modo requie scit. Jn alijs requiescit.sed nõ perfecte. Jn quibusdã ꝟo req̃escit ꝑfecte. Nã ĩ pctõrib⁹ nõ req̃escit q: ĩ eis ẽ pugna ꝯtinua. Jn san ctis ꝟo ꝑegrinãtib⁹ req̃escit semiplene q: in eis ẽ req̃es semiplẽa. Jn sctis aũt triũphã tib⁹ ꝑfecte req̃escit q: ĩ eis est req̃es ꝑfecta. Et q: ĩ btã ꝟgine fuit req̃es perfectissima.et ipsa bñdicta dei mr̃ semꝑ vacauit diuinis

P Xp̃s debet q̃ri debito modo.

O Marie vacatõne mentis in deũ q̃etissima

R Spũs sctũs diuersimode ĩ hoibus q̃escit.

ideo spūsctūs pfectissime in illa requieuit. Uñ ipsa inqt Eccli.xxiiij. Jn oib9 requiem quesiui. ꝛ in hereditate dñi morabor. tunc pcepit ꝛ dixit mihi creator oim. ꝛ qui creauit me requieuit i tabernaculo meo. Jn figurā aūt pdictoꝝ legitur Geñ.viij. ꝙ Noe trib9 vicib9 colūbā emisit de arca. Jn prima aūt vice nō reqeuit. qꝛ loca paludosa inuenit. Jn scda xo vice reqeuit. sꝫ nō pfecte. requieuit em̄ aliquantulū in arbore oliue. sed cito ad arcā rediit. Jn tertia aūt vice reqeuit pfecte. qꝛ vltra ad arcā nō rediit. Per qd daẜ intelligi. ꝙ corda paludosa. i. immunda spūssanct9 fugit. Jn cordib9 vero sanctorū peregrināntiū quiescit sed non perfecte. qꝛ in eis aliquā carnis repugnātiam inuenit. Jn cordib9 aūt sanctoꝝ triūphantium. perfecte reqescit. qꝛ in eis nullaꝫ penit9 repugnātiā carnis reperit. Et isto mō i bñdicta xgine pfectissime reqeuit. cui9 caro spūi nō repugnabat. nec aliquos mot9 iordinatos emittebat sꝫ rōni penit9 obediens erat.

S Possumus qꝫ dicere ꝙ ipa quietissima virgo reqeuit in seipsa ꝛ reqescit in nobis.
Maria reqeuit in se.
Reqeuit em̄ primo in seipa in hoc mūdo ꝛ nūc reqescit in celo. Jn hoc em̄ mūdo reqeuit qad corp9 ꝛ aīaꝫ. Quoad corp9. qꝛ vt. s. dictū est ei9 caro cuꝫ aīa nō habuit pugnā. sicut hꝫ caro alioꝝ. iuxta illō ad Gal.v. Caro cōcupiscit aduersus spm̄. Aīa xo ei9 per amorē cū deo vnita fuit. ꝛ iō pfecte cuꝫ ipo reqeuit. Uñ dicere poterat cū ꝓpheta ps. iiij. Jn pace in idipm̄ dormiaꝫ ꝛ requiescā. Scdo requiescit mō in celo in corpe ꝛ aīa. Uñ ipa inquit Eccli.xxiiij. Jn ciuitate scīficata siĺr reqeui. Reqescit em̄ eius corp9 in deo quātū ad oēs sensus. Naꝫ oculi eius requiescūt in videndo faciē xpi. Aures eius i audiēdo vocē illi9. nares ei9 i odorādo odorem xpi. os eius in loquēdo ore ad os cum filio. manus ei9 in tangēdo psonā xpi. Siĺr ei9 aīa in deo pfecte reqescit. eius intellect9 in pulchritudine summe veritatis. eius voluntas in dulcedīe summe suauitatis. eius memoria in cōtinuatione eternitatis. Et ꝓpter ista dr̄ de quolibet beato. ꝛ multomagis dici pōt de illa Esa.xxxij. Sedebit populus meus in multitudine pacis. i tabernaculis fiducie. ꝛ in requie opulenta. Jpa em̄ mō sedet ꝛ requiescit i multitudine pacis quantū ad visionē ꝛ pulchritudinē summe veritatis. ꝛ i tabernaculis fiducie quātū ad eternitatē securitatis. ꝛ in requie opulenta quātū ad dulcedinē summe suauitatꝭ.

Scdo ṗncipaliter dico ꝙ reqescit in nobis. Uñ notādū est ꝙ ipa reqescit in sex generib9 hoīꝫ. ꝛ hoc tāgit Eccli.xxiiij. vbi ait Gyrū celi circuiui sola. ꝛ ꝓfundū abyssi penetraui. ꝛ in omni terra steti. ꝛ in oī pplo et in omni gēte pmatū tenui. ꝛ oim excellentiū ꝛ sublimiū colla ꝓpria virtute calcaui. ꝛ in omnib9 requiē quesiui. Ex qb9 verbis hr̄ ꝙ ipsa cōtēplatiuos facit cōtinue delectari ꝯtēplando celestia. ꝛ iō ait. Gyrū celi circuiui sola. Tūc em̄ gyrū celi circuit. qñ ꝯtēplatiuos celestia desiderare facit. Jpsa qꝫ ꝓsumptuosos a sua ꝓsumptōe reuocat. faciēs eos timere supplicia eterna. ꝛ iō ait ꝓfundū abyssi penetraui. Tunc em̄ ꝓfunduꝫ abyssi penetrat. qñ facit ꝙ presumptuosus penā eternā formidat. Jpa etiā tribulatos ad patiētiā animat. ꝛ iō ait. ꝛ i fluctib9 maris ambulaui. Tūc em̄ i fluctib9 maris ambulat. qñ amaricatos ad virtutē patiētie reuocat. Jpa qꝫ auaros despicere facit terrena. ꝛ iō ait. Jn omni terra steti. Tunc enim in cordib9 terrenoꝝ stat. qñ eos ad terrenorū ꝯtemptū ꝓuocat. Jpa etiā pctōres superare facit vitia ꝛ peccata. ꝛ iō ait. Jn omni pplo ꝛ in omni gente pmatū tenui. Pctōres em̄ dicunẜ populi. i. depopulati. qꝛ demones eos p diuersa vitia depopulanẜ. dicunẜ etiā gētes qr̄ gētiliter viuētes. Tunc aūt ipsa in omni pplo ꝛ in omni gēte tenet primatū. qñ facit vt ipsi pctōres vincant et superēt omne pctm̄. Jpsa qꝫ supbos reuocat ad humilia. ꝛ iō ait. ꝛ oim excellētiuꝫ et sublimiū colla ꝓpria xtute calcaui. Tūc em̄ excellētes ꝛ sublimes calcat qñ supbos ꝛ arrogātes ad virtutē humilitatis iclinat. Jn oib9 aūt supradictis sex generib9 hoīum sic correctis. ꝛ sic reuocatis ipsa reqescit. ꝛ iō subdit. Et his oib9 reqē qsiui. O igiẜ bñdicta virgo q̄ ita libēter reqescis i nobis: fac vt etiā nos reqescamus i te. ꝛ dic nobis illud Judi.ix. Sud vmbra mea reqescite. Cꝫ xo tu semp in deo reqeuisti. iō etiā de9 semper requieuit i te. Unde de te ait ps. cxxxj. Hec reqes mea in seculū scli. hic habitabo qm̄ elegi eā. Tu ergo virgo benedicta sup oēs puras creaturas reqem habes. Nā reqes est fructū sui laboris hr̄e. l. oēs. vbi gl. in verbo requiē. C. de fen. De te xo q̄ infinitā laboꝝ tuoꝝ mercedē possides. dici pōt illud qd dr̄ in. l. fi. C. de appa. p. pto. li. xij. sc. Requiem laborum suorum portauerit ꝛc.

Maria requescit i sex hominib9

T Trigesima pma excellentia btissime virginis dr vulnerationis. Vulnerata enim fuit multis gladijs siue sagittis p quibus in celesti glia remunerationem maximã pcepit. Primus gladius fuit timoris. p quo rogat deum ps. cxviij. di. Confige timore tuo carnes meas. Istũ em gladiũ beata virgo habuit. per quẽ omnia carnis vitia resecauit Habuit em non timorẽ seruilẽ sed filialem qui pmanet in seculũ seculi. et qui animam facit pulchram. Vñ ipsa inquit Eccli. xxiiij. Ego mater pulchre dilectionis et timoris. Scds gladius fuit diuini sermonis. de quo dr Hebre. iiij. Sermo dei est viuus et efficax. et penetrabilior omni gladio ancipiti. Istum em gladiuz maria in corde portabat qr dei verba semp in corde suo cõseruabat. iuxta illud Lu. ij. Maria aũt conseruabat oia verba hec cõferens in corde suo. Unde Ambro. inqt. Nec historia nec lrẽ docent beatã mariã gladio vitã finisse. Incertum est aũt verum Symeon p gladio materiali dixerit. an p verbo dei valido et acutiore oi gladio ancipiti. Terti9 gladi9 fuit amoris. de quo ipa inquit sponso suo celesti. Uulnerata charitate ego sum. De his tribus gladijs inqt Berñ. Est sagitta quedam timor dñi. qui carnis desideria cfigit et interficit vt spũs saluus fiat. Est etiam sagitta sermo dñi viuus et efficax. penetrans vsq ad diuisionẽ anime et spũs. Est etiã sagitta electa amor xpi. q aiam marie non solum confixit sed etiã ptransiuit. vt nullã in pectore virginali particulam vacuã amore reliquerit aut certe pertrãsiuit eam vt veniret vsq ad nos. vt de plenitudine ei9 oẽs accipemus. Quart9 gladi9 fuit persecutiõis. qr multas cum aplis persecutiones est ppessa. vt alibi declaraui. Quintus aũt gladius dr doloris quo vulnerata fuit in filij passione. Unde exponẽs Berñ. illa verba. Symeonis. Lu. ij. Et tuã ipsius animã ptransibit gladius. inqt. Uere ita ptransiuit vt eã plus q̃ martyrem pdicemus. In qua nimirum sensum corpore passiõis excessit compassionis affectus. De his duob9 gladijs vltimis ait. Ambro. super Lucaz. In scriptura sacra gladij noie tpalis tribulatio figuraf. iuxta illud ps. xxxvj. Gladiũ euagi. pctõres. Et iteruz. Gladius eoz intret in corda ipsorum. Et de Joseph tribulato dr. Ferrum pertransiuit animã eius. Quãq aũt multe tribulationes animã transfoderint virginis btissime illa tñ illic specialiter designaf. que materna transfixit viscera dño in cruce moriente. hec ille. His ergo quinq vulneribus sicut filio suo fuit cformis. ita etiã facta est participes eius infinite consolationis. Trigesimasecunda eius excellentia dr magnificationis. Nulla em pura creatura ita deum laudauit et magnificauit sicut ipa. Sũt autem inter alia decem per que deus magnificari et laudari potest. s. vox. humana tuba psalterium cythara. tympanum. organum. cymbalum. sistrum. lyra et tibia. De quibus generibus instrumentoz legif. ij. Reg. vj. vbi dr q dauid et ois ppls laudabant dñm in omnib9 lignis fabrefactis et cytharis. et lyris. et tympanis et sinistris et cymbalis &c. Qd aũt benedicta virgo deũ magnificauerit oibus istis modis ostendif p canticum eius. cuius decẽ versiculi istis decem instrumẽtis optime concordãt. Quia em primo humana lingua deus laudari debet. Ideo b. virgo in principio sui cãtici decantauit. Magnificat anima mea dñm. quo quidem modo vt ait. Thomas s. iiij. di. xliiij. sancti in patria deũ laudãt. Scdo laudari potest deus psalterio. Et ideo. qr. psalteriũ exultare facit. ipsa ait. Et exultauit spiritus meus in deo salutari meo. Tertio laudare possumus deum tympano. Et quia tympanum fit de corio asinino, quod est valde humile et abiectum. ideo ait. Quia respexit humilitatem ancille sue. Quarto laudatur de9 organo. Et quia organuz ĩfestiuitatibus pulsatur. ideo ait. Quia fecit mihi dñs magna qui potens est. Quinto laudaf cymbalis. et quia cymbalũ est instrumentum piuz. Ideo in quinto versu ostẽdit magnam dei miam concessam humano generi di. Et misericordia ei9. &c. Sexto laudaf deus sistro Sistrum aũt est instrumentũ qua vtebãtur mulieres ad magnificandam victoriam et potentiã dauid cõtra superbũ Golyam. vt hr. s. Reg. xviij. Et id ait. Fecit potentiã in brachio suo. Septimo laudaf tuba. et quia tuba est instrumentũ excitãs belligeros viros ad pugnã ad inimicos vincenduz. ideo cecinit. Deposuit potẽtes de sede. Octauo laudaf deus tybia. que dulcem facit melodiaz et. quodãmodo suos audientes sua satiat suauitate id ait. Esuriẽtes impleuit bonis. Nono laudatur cythara. que in moduz humani pectoris formata est. et in brachio pulsaf dulci melodia; ideo cecinit. Susce/

Maria multis gladijs vulnerata.

V Maria deũ summe magnificans.

pit israel puerum suum. Decimo laudatur deus lyra. & qr longa est & arcu pulsat. Jdo ipsa virgo ostēdēs adimpleta q̄ longo tpe prib⁹ fuerāt pmissa. cecinit di. Sicut locutus est ad pres nros &c. Bene ergo decem versib⁹ deū magnificauit vt ostēderet se oibus instrumētis deū laudasse. Nō solū aūt ipa sic excellēter deū magnificauit. sȝ etiam alios ad eū magnificādū puocauit. Unde Bern. in ser. aduēt⁹ ait. Angel⁹ ipse amplius hoi nō loqbat. priarcha defecerat. deerat ppha. sacerdos auaritie studebat. dux non inueniebat qn venit dñs intantū: vt auderet diabol⁹ dicere. oia regna mūdi fore sua. vt pȝ Mat. iiij. Et ipe fili⁹ dei qui iā pdicare ceperat. nō inueniēs dñm laudantes. veraciter dixit se nō habere vbi caput suum reclinaret. s. Mat. viij. & Lu. ix. Erat igitur dñs nō solū puul⁹. s. fere null⁹ in cōspectu hoim. & ei⁹ laus totaliter defecerat. Jdo vgo sola mutefacta hoim labia ad dñm laudandū inuitat di. Magnificat aia mea dñm. quasi diceret. Oēs gētes magnificate eum ps. lxvj. Et qr ipsa super oēs magnificauit deū. ideo deus qui ait. s. Reguȝ. ij. Qui me honorificauerit glificabo eū sup oēs. illam in celesti gloria magnificauit et exaltauit.

x Trigesimatertia eius excellentia dr vnitatis. multas aūt alias ptranseo causa breuitatis. Si em de illis loqui vellē verificaret illō qd ait Aug. i sermone. iiij. dominice de aduētu di. Facilius me tps q̄ copia deferet. Dico igit p expeditiōe huius partis q maxima fuit vnitas inter benedictā virginē & deuȝ. Est aūt quadruplex vnitas. scȝ carnalis que est inter virum & vxorem. qui sunt duo i carne vna Gen. ij. Et ista vnitas fuit inter beatam virginem & deum. qr eam sibi in spōsam accepit. & spūale mrimoniū cū ea cōtraxit. iuxta illud Osee. ij. Desponsabo te mihi in fide. Jstud aūt mrimonium fuit initiatū p angelum p verba de futuro. qn ei dixit. ecce concipies et paries filium. Deinde fuit ratificatū p verba de presenti qn ipsa virgo consensit et dixit. Ecce ancilla dñi &c. Deinde fuit ɔsummatuȝ qn fili⁹ dei in ea incarnat⁹ est. Et tunc fuerunt duo in carne vna. qr in corpe xpi gn̄ando fuerunt duo. s. ipsa virgo & spūsscts. q de ei⁹ carne corp⁹ illud formauit. Scda est vnitas naturalis q est inter prem seu mrem et filium de qua dr Gen. xliiij. vbi iudas ait de fratre suo Beniamin. Si intrauero ad patrem

Unitas q̄druplex inter deū et mariam.

meū & puer defuerit. cū aia illius ex huius aia depēdeat morietr. Ex ista aūt vnitate naturali fuit q mater debet diligere filiū tāq̄ rem suā. & fili⁹ debet honorare matrē tanq̄ causam suā. Et mr ac filius debent cōicare sibi actiōes & passiōes suas. Jsta igit naturalis vnitas fuit inter xpm & beatā virginē Jpsa em filiū diligebat tanq̄ rem suā. Unde poterat dicere illō. ij. Reg. i. Sicut mater vnicum diligit filium: ita te diligebaȝ. Et fili⁹ honorabat matrē vt causam suam. vnde erat subditus illi Luc. ij. Et mater ac filius cōmunicabāt adinuicē suas actiōes Nam filius fuit tāte clemētie. q creaturaȝ suam fecit matrē suā. et mater tāte fuit excellentie q creaturā suam fecit filiū suum. Cōmunicabāt etiam sibinuicē suas passiones. Nam in xpi passiōe & mater fuit vulnerata gladio doloris. vt. s. dictuȝ est. & filius fuit vulneratus affectu maxime compassionis. vnde oblitus suorum vulnerū. matreȝ cōsolatus est dicēs Jo. xix. Mulier. ecce filius tuus. Uel cōicatio passionis & actionis potest aliter assignari. Est enim triplex cōpassio. s. accidētalis. qn seru⁹ compatitur dño suo. naturalis qn mater compatitur filio essentialis quando membrū compatitur capiti suo. Fuit em virgo bñdicta cōpassa xpo tanq̄ ancilla dño: & vt mr filio. Communicauit etiaȝ mr filio suam actionem in cōtrahēdo. quia ibi posuit suū consensum Jtem in generando. qr ibi posuit materiale principiū. Jtē in saluādo humano genere quia ibi posuit suā solicitudinē & studium. Tertia vnitas est socialis inter amicum et amicuȝ. de q dr Act. iiij. Multitudinis aūt credentiū erat cor vnū et anima vna. et ista vnitas amicitie facit inter amicos oia esse cōia. Amicorum em oia debent esse cōia. ij. Pol. Ois em amicitia in cōicatione est vt ait phs. viij. eth. c. vij Jsta aūt vnitas & cōicatio fuit inter xpm & matrē eius. Nam oia q fuerūt filij fuerūt mris. & oia q fuerāt matris fuerunt filij. Filius em tria habuit scȝ carneȝ. aiam & diuinitatem. Et ista tria fuerūt matris. s. caro p gn̄ationeȝ. anima p amorē & diuinitas eius p fruitioneȝ. Silr et mater habuit humilitatē. virginitateȝ. et fecunditatē. Et hec oia fuerunt filij. qr ista ab illo ipa recepit. Quarta vnitas est spūalis. que est inter aiam & deum. de qua dr. s. ad Cor. vj. Qui adheret deo vnus spiritus est. cū eo. Et ista vnitas fuit mris ad filiuȝ.

y Cōpassio triplex.

Intantū aūt fuit cū eo vnita. q vt. s. dictū est tota erat in amorē cōuersa. Et sic ferrus missuz in igne totū efficit ignis. sic eius aīa charitate succēsa tota fctā est charitas imo multo magis inflāmata fuit q ferrū ignitū nā ferrū sic inflāmatū pōt aqua extingui. et retinet de materia ferre. et nō potest nisi cus peussionib⁹ flecti. Charitas aūt inflāmata ipsi⁹ bñdicte vginis nullis aqs tribulatio nū extigui potuit. vñ Cañ. viij. dr. Aq mul te nō potuerūt extiguer charitatē. Insuper de amore mūdi nihil oīno habuit. sed tota amore diuino inflāmata fuit. Unde Hiero. in smone ad Eustochiū inqt. Totā eā incē derat diuinus amor ita vt in ea nihil esset qd mūdanus violaret affectus. Ad ipsam etiā flectendā ad miam non oportet vt ma gna violētia precū. sed leui deuotione cor diū. et ideo vocat virgula. qr cito flectitur. vnde Cant. iij. de ea dr. Que est ista q ascen dit p desertū sicut virgula fumi ex aromati bus myrrhe et thuris. q vniuersi pulueris pigmētarij. Ipsa em̄ habet flexibilitatem ad miam. et id dr virgula. Habet leuitatē p oimodā innocentiā. qr nunq̄ habuit aliqd pctī pōdus. et ideo dr fumi. Habz etiā redo lentiam per odoriferam famaz. et ideo dr ex aromatibus. Itē habet deuotionem inter nā. et ideo dicit thuris. Itē habet oīm vir tutū plenitudinē et abūdantiā. et ideo dr. et vniuersi pulueris. pigmentarij. Trigesi ma quarta ei⁹ excellentia dr libertatis. Naz liberū arbitriū habuit in bono cōfirmatuz et id nulli voluit consentire pctō. Potentia em̄ liberi arbitrij multis modis pōt consi derari. Primo put se habz indifferenter ad hoc et ad illud. i. ad peccādum vel non. Et hoc modo fuit in adā in statu innocentie. vnde dicit Eccli. xv. Deus ab initio consti tuit hoiem. et reliqt eū in manu consilij sui. Scdo cōsiderat cū dispositione ad peccan dū. Et hoc est in regeneratis post baptismū qr adhuc remanet in eis fomes et disposi tio inclinans ad peccandū. Tertio conside rat cū quadā quasi necessitate ad peccādū et hoc modo est in regeneratis post baptis mū. qr fomes in illis non est tm̄ dispositio ad peccandū. sed quasi quedā necessitas. Quarto considerat cū dispositione ad non peccandū. et hoc modo fuit in sctificatis in vtero. sicut in Hieremia et Johanne ba ptista. Et mlto excellenti⁹ illis in gloriosa vgine maria. quam deus in pmo instāti sue cōceptionis pseruauit ab originali pctō et simul sctificauit omnē fomitem ad malum ab ipa penit⁹ elongādo. Quinto cōsidera tur cū necessitate ad nō peccandū. Et hoc modo est in angelis et beatis. et fuit in ipa bñdicta virgine ab instanti incarnationis xpi in ea in qua scdo fuit sanctificata et in gratia cōfirmata. ita q post illam sctifica tionē nō habuit potentiā ad peccandū. Et quantū ad hoc fuit in statu angelorū et btorū qr habuit liberū arbitrium in bono confir matū. Unde Augu. in lib. de natura et gra inqt. De btā virgine nullā prorsus cum de peccatis agitur habere volo questionem. Scim⁹ em̄ q plus grē ei fuit collatum ad vincendū ex omni pte pctm̄ que concipe et parere meruit quem constat nullū habuisse pctm̄. Sicut autē angeli et scti in gra con firmati hñt liberū arbitriū in bono confir matū. ita ecōtrario demões hñt ipm liberū arbitriū i malo cōfirmatū sm theologos. maxime. s. Bonauē. in. ij. distin. vij. et simlr dānati. Btā aūt virgo hanc excellentiā ha buit sup oēs puros homies. nā qd alij hñt post hanc vitā: ipsa habuit in hac vita scz ɔfirmationē libri arbitrij in bono. Tri gesima qnta ei⁹ excellētia dr liberalitatis. Sup oēs etem̄ puras creaturas ipsa fuit liberalis. vnde ei⁹ liberalitas multis reb⁹ assimilat. Primo soli: qr sicut sol orit super bonos et malos. vt ait saluator Math. v. Ita eius liberalis mīa relucet sup bonos vt eos in gratia custodiat. et sup malos vt illos a malo cōuertat. Unde Ber. ait. Uir go aūt btā velut alteruz solē induit. qr ille sup bonos et malos indifferēter orit. Sic ipsa quoq pterita merita non discutit. sed oibus exorabilē ac clemētissimam se expo nit. oimq necessitates amplissimo misere tur affectu. Scdo assimilat elemosynarie liberali. Unō Prouer. vlt. dr. Manū suam aperuit inopi. et palmas suas extendit ad pauperē. Cui⁹ liberalitas ostēdit et qr ma nū hz apertā. et brachiū extēsum ad paupe res. et qr manū hz elemosynis plenam. Nul la enim laus esset elemosynarie liberali si manū apertā teneret. et brachiū ad paupe res extenderet. sed ipsam manū vacuaz ha beret. Beata igit vgo tanq dei elemosyna ria intantū est liberalis q dat faciliter. et ideo tenet manuz apertam. et quia dat oī bus cōiter. ideo tenet brachium extensum et quia dat oibus abundanter. ideo manū

Maria charitate accē sa.

T Liberū arbitrij cōsiderat.

A Maria libera lissima

habz elemosynis plenā. Tertio assimilat mulieri forti. Nā de ipa dr Prouer. vl. Surrexit et diuisit pdam domesticis suis et cibaria ancillis. suis et ibidē. Oēs domestici ei9 vestiti sūt duplicib9. Ipa em̄ qbusdā dat cibaria gratiarū. et iō dr. Dedit cibaria ancillis suis. Alijs vo dat duplicia vestimenta vtutum scz theologicorū et politicarū et iō dr. Oēs amici ei9 vestiti sūt duplicib9. Quibusdam aūt dat victoriā. qn̄ scz ipsos vicere mundū carnē et diabolū facit. et eis tanq̄ domesticis suis illos in pdā cōcedit. et iō dr. Dedit q̄ pdā domesticis suis. Quarto assilatur pulcherrime mri. vn̄ ipsa dicit Eccli. xxiiij. Ego mr etc. Ipsa em̄ frigidos in amore dei ad dilectionē īflāmat. et iō dicit. Ego mr pulchre dilectiōis. Supbos q3 et psumptuosos ad sui recognitionē timore diuine maiestatis hūiliat. et ideo inqt. et timoris. Tenebrosos etiā et ignorātes ad cognitionē dei illuminat. et iō subdit. et agnitiōis. Ipsa insup in pfundum desperatiōis demersos ad spez venie reuocat. et iō subdit. et sctē spei. Quinto assilat hospiti munifico et curiali. vnde ipsi dr Eccli. xxiiij. In Jacob inhabita. et in isrl hereditare etc. Ex qbus vbis habet q̄ ipa hospitat. et habitat cū tribus generib9 psonarū. Quidā em̄ sunt actiui. et cū his habitat dando eis firmā ad opandū constantiā. Et iō dr. In iacob inhabita. Per iacob em̄ q interptat luctator itelligunt actiui q sunt in multiplici luctatione istius mundi. Alij vo sunt cōtēplatiui cū quib9 habitat impetrādo eis visionē dei sincerā. et iō dr. In israel hereditare. Israel em̄ interptat vir vidēs deū. Alij aūt sunt pfecti qui habēt vitā actiuā et cōtēplatiuā. et cū his electis et pfectis habitat dādo eis vitā firmam et pseuerantē. Et ideo subditur. Et i electis meis mitte radices. Ex quibus oībus pz q̄ ipsa benedicta vgo est liberalissima. Liberalis em̄ dr ille qui est largus et munificus et qui libēter donat et non murmurat. Unde liberaliter exponit. i. large. magnifice. plene. et benigne. vt notatur p Archid. in. c. statutū. §. insuper. de rescrip. libro. vi. que omnia fuerunt in ipsa dña nostra super oms. Si vo accipiatur liberalitas p bonitate. vt in. l. ne quis. ff. q sen. si. ap. resci. etiā hoc mundo fuit liberalissima quia omnium optima. Ipsa em̄ est imago bonitatis illius scz dei. vt dr Sapien. vij.

B — Maria hospitat cuz tribus psonis

D — Trigesima sexta eius excellētia dr susceptionis. Oēs em̄ sanctorū virtutes tam noui q̄ veteris testamēti a vgīe plenitudinem susceperūt. veteris quidē in vgine futura. noue vo legis sancti in virgine iam facta. Et vt clarius ista videant quedam sanctorū noui et veteris testamēti cōnumerari vtutes pnt. Claruit nāq3 Abel in veteri testamēto virtute innocētie. Unde et dñs respexit ad munera ei9. Gen. iiij. Claruit Enoch virtute mundicie. vn̄ et tulit illū deus. vide Genes. v. Claruit Noe vtute spei. vnde et sperās a diluuio p arcā liberari ex dei speciali mādato illā miro mō fabricauit Gen. vi. Claruit Abraam virtute fidei. Gen. xvj. Credidit abraā deo et reputatū est ei ad iusticiā. vn̄ et filiū imolare voluit. vt ibidē dr Claruit Isaac virtute obediētie vnde et patri in sui imolatiōe nō cōtradixit dr. Gen. xxij. vbi est victima et holocaustū pat mi? Et respondens pater ait. dns puidebit fili mi etc. Claruit iacob virtute amicitie. vn̄ et dñs ei multa secreta reuelauit. vt de scala etc. Genes. xxviij. Claruit Job virtute patiētie. vn̄ nec ptra dn̄m locutus est Job. j. Claruit Moyses virtute mansuetudinis. vn̄ et dño semp māsuete rn̄dit. et iō mansuetissim9 dict9 est Nume. xij. Claruit Dauid virtute hūilitatis. vnde et iumētū se esse dixit ps. lxxij. dn̄ ait. Ut iumentū factus sum apud te. Claruit Salomon virtute sapientie. vn̄ et sapiēter de duab9 meretricibus iudiciū dedit. iij. Regū. iij. Claruit Ezechias virtute penitētie. vnde et versa facie ad parietē fleuit amare Esaie. xxxviij. et. iiij. Regū. xx. Claruit et Daniel virtute intelligentie. vnde et somniū nabuchodonosor exposuit Daniel. iiij. c. Claruit Susanna virtute castimonie. vnde et potius mori elegit q̄ senibus cōsentire. Daniel. xiij. Et isti sufficiant ex veteri lege. Nunc etiam sanctos quosdā noue legis cōmemoremus. Claruit namq3 Johānes baptista virtute penitentie. vnde et a teneris annis heremum petijt sicut canit ecclia dī. Antra deserti teneris sub annis. etc. Claruit Petrus virtute constantie post spiritussancti missionem: vnde et letanter ibat ad crucem Claruit et Paulus virtute fortitudinis. vnde dicebat. cuz infirmor fortior sum. ij. ad Chorīthios. xij. Claruit Andreas virtute animositatis. vnde et animose crucem salutauit dicens. Salue crux preciosa etc. Claruit Johannes euangelista virtute doctrine. vn̄ et ceteris

Maria oīuz virtutum susceptiua

altius intonuit dicēs. In pncipio erat vers
bum ⁊c. Jo. j. Claruit Jacob⁹ frater Johis
euāgeliste ỽtute credulitatis. Un̄ ipse ⁊ Jo
hānes relictis oīb⁹ secuti sunt xp̄m. Mat.
iiij. Alter Jacobus virtute claruit sanctita
tis. vn̄ ab oībus iust⁹ est appellat⁹. Claruit
Philippus virtute sollicitudinis. vn̄ ⁊ fra
tri suo Nathanaeli dixit. Inuenimus mes
siam veni ⁊ vide. Joh. j. Claruit Bartholo
meus ỽtute predicationis. vnde ⁊ multas
peregrinauit regiōes dei ỽbum seminādo.
vt pȝ in legēda eius. Claruit Matthe⁹ vir
tute fidei. vnde ⁊ primus scripsit euāgeliuȝ
Claruit Simon ỽtute obediētie. vn̄ ⁊ Si
mon obediens interpretatur. Claruit thos
mas virtute humilitatis. vnde ⁊ dn̄o humi
liter respondit. Dn̄s meus ⁊ deus me⁹ Jo.
xx. Claruit iudas thadeus virtute animosi
tatis. vnde ⁊ contra hereticos epistolā scri
psit dicens. Hi sunt nubes sine aq̄. Judas
aūt scarioth suā virtutem perdidit. vnde et
laqueo se suspendit. Quid de aliis dicam.
O sancti ⁊ sancte dei. quot quātisq₃ virtuti
bus longe a nobis distantibus claruistis.
Nota Sed queso aīa mea. audi Isid. de sum. bo.
li. ij. c. xj. Si ad boni inq̄t incitamētū diui
na quibus mouemur pcepta deessent. pro
lege nobis sanctorum vita sufficeret. At cō
tra. dum ⁊ deus preceptis suis admoneat.
⁊ vita sanctoꝝ boni operis exempla ꝓpo
nat. nulla est iam de reatu excusatio. quia
⁊ lex dei aures nostras quotidie ꝓpulsat.
⁊ sanctoꝝ documenta nostri cordis intima
ꝓuocant. Et si prauoꝝ sepe secuti sum⁹ exē
pla. cur non imitamur sanctoꝝ digna ⁊ lau
dabilia facta. Et si apti summus imitari ini
micos in malum. cur pigri sum⁹ imitari iu
stos in bonū. Exemplo igit̄ sanctorum va
rias sectare virtutes. Humilitatis ex Xp̄o
deuotionis ex Petro: charitatis ex Johan
ne. obedientie de Abraā. patiētie de Isaac
tolerantie de Jacob castimonie de Joseph
mansuetudinis de Moyse. cōstantie de Jo
sue. benignitatis de Samuele. mīe de Da
uid. abstinētie. de Daniele. Sic ⁊ cetera fa
cta priora. quo labore quo moderamine. q̄
ve intentione vel compunctione gerantur
vir sanctus. imitando consideret. hec ille.
Quid igitur hic de virgine dicēs nisi q̄ ce
teris per partes. in maria aūt tota se infu
dit gratie plenitudo. quare. ⁊c. Et ideo an
tiqui in virgine sancta futura suarum vir
tutum. et moderni ab ea iam dei matre fa
cta sumpserunt originem ⁊ plenitudinem.
Et ꝓpter hoc ipsa inq̄t Eccli. xxiiij. In ple E
nitudine sanctorum detentio mea. Ha
bet quoq₃ alias innumeras excellentias.
quas deuotis mentibus contemplandas
relinquo. Solūmodo aliquas tangā q̄ in
cipiūt ab aliqua litterarū alphabeti sic in
uocādo ⁊ orando eā per discursum singu
larum lr̄arū. A. Aduocata humani generis
defende causam nostrā ⁊ ora pro nobis. B.
Benedicta super oēs mulieres. fac nos a
tuo filio bn̄dici. C. Cōsolatio desperatoꝝ ⁊
cōfortatio eoꝝ. ne permittas nos in despe
ratōis baratrū mergi. D. Dulcedo deuoto
rū. fac nos deuotiōis suauitate repleri. E.
Excellentissima omniū creaturarū. recōmē
da nos tuo ⁊ nostro creatori. F. Fons diui
naꝝ grārum sitientib⁹ ⁊ arētib⁹ nobis aq̄s
salutares effūde. G. Gratiosa deo. āgelis ⁊
hominib⁹: fac nos spōso tuo celesti gratio
sos. H. Honorificentia populi xp̄iani: fac
nos intētos esse tue veneratōi. I. Impera
trix paradisi: impetra nobis vt efficiamur
particeps tui regni. K. Karismatuȝ dei di
spēsatrix: paupertatē ⁊ mēdicitatē nostrā
subleua. L. Laborantiū requies ⁊ refrige
riū: eternā nobis pausationē prepara. M.
Mater nr̄a ⁊ dei: fac nos cū filio tuo fra
tre nostro cōiungi. N. Nobilitas mūdi: ne
dimittas nos peccati ignobilitate cōfundi
vel nutrix pupilloꝝ ⁊ orphanoꝝ: nobis mi
seris ⁊ orphanis subueni. O. Ornamentū
vniuersi: fac nos virtutib⁹ ⁊ bonis morib⁹
ornari. P. Pacificatrix discordātiū: nos di
scordes ⁊ rebelles tuo nato iubeas ꝯcorda
ri. Q. Quarte hierarchie p̄sidēs. nos i ter
tia fac locari. R. Regina celi ⁊ terre. nos
tuos huos suscipe. S. Spes oīs tribulati
adiuua nos naufragos in hoc mari. T. Tu
tela oppressoꝝ seuiētiū in nos irā cōpesce
demonū. V. Uita mūdi fac recludi portas
mortis ⁊ inferni. nosq₃ tecū fac deduci in
terra viuentium. Amen.

Pars scd̄a huius sermonis de corona la F
pidum preciosorum.

(d) E gl'iosa ỽgine in celis triūphā
tissime coronata. possum⁹ dicer
deo illud ps. xx. Posuisti in capi
te eius coronā d lapide p̄cioso.

Sexaginta tres lapides corone

Hec aūt corona est sexagintatriū lapidū p
ciosoꝝ ꝫm numeꝝ annoꝝ q̄b⁹ vixit ipsa be
nedicta ỽgo maria in hoc mūdo. Quia ỽo
noue sunt ordines angeloꝝ ideo hanc co

ronam ipsi angeli fabricātes .pro quolibet
ordine posuerūt.vij.lapides.Ita q̄ in sup
ma hierarchia recepit.xxi.in media totidē
et in īfima silr.Supma aūt hierarchia ſm
Diony.in li.de angeli.hierar.d̄r grece epo
phonia.in qua dicuntur esse tria loca trium
colorū iuxta ꝓprietates trium ordinū ange
lorū ipsiꝰ hierarchie.Primus locus d̄r eē co
loris rubei.scd̄s coloris albi.tertius v̄o co
loris flaui.Primꝰ locꝰ cōtinet seraphin qui
depingunt in colore rubeo ꝓpter immense
charitatis ardorē.sunt em̄ magis inflāma/
ti amore diuino q̄ oēs alij angeli. Et isti
ponūt septē lapides p̄ciosos ad fabricandā
coronā ardētissime seraphine. Primo.s.
Alaba/strum. alabastrū . qd̄ est lapis cādidus intercinctꝰ
varijs.colorib' de quo inq̄t Isido.xvi. lib.
etym.c.v.q̄ vnguēta intro posita cōseruat
incorrupta.Et ideo Magdalena sumpsit
alabastrū plenū vnguēto.Jo.xij.et effudit
sup caput iesu.Iste aūt lapis significat in
corruptionē q̄ fuit in beata virgine.sine q̄
nō fuisset digna suscipe in se vnguētū pre
ciosum paradisi.vt em̄ d̄r.i.ad Cor.xv.Cor
ruptio incorruptionē non possidebit.Ecō
G tra v̄o d̄r Sap.vi.Incorruptio facit eē pro
ximū deo. Scd̄s lapis d̄r auripigmentū.
Auripigmētū et alio noīe vocat arsenicus.auri speciē pre
tendens in colore.et hꝫ virtutē dissoluēdi.
attrahēdi.et mūdificādi.vt d̄r in lib.de ꝓ
prie.rerum.Et significat inter beatam vir
ginē et ioseph dissolutionē quātū ad carna
lē copulā.et mūdiciaꝫ castitatis vtriusq̄ ac
mundū et purū mr̄imoniū cū maxima amo
ris attractione.et quoad oīa q̄ ad essentiaꝫ
mr̄imonij req̄runt.de quo satis dixi in q̄r
ta parte principali huiꝰ opis sermone vlt.
D Tertius lapis d̄r adamas.de quo d̄r in li.
Adamas de ꝓprie.rerū.q̄ appellat gēma reconcilia
tionis et amoris.Est aūt adamas vt inq̄t
Isido.xvi.li.etym.c.de crystalis.lapis in
dicus duritiei maxime.et valde fortis.qui
nulli cedit materie.nec ferro q̄dē.nec igni
nec vnq̄ incalescit.Unde a grecis.vis in
domita appellat.Sed cum sit inuictus ac
ferri ignisq̄ cōtemptor.rumpit tn̄ sangui
ne hirci calido et recēti.cuiꝰ fragmētis scul
ptores in signandis et pforandis gemmis
vtunt.que oīa possent beate v̄gini conue
nienter aptari.sed solū vnā assimilationeꝫ
explanabo breuitatis causa.et silr faciaꝫ de
alijs lapidib'.lꝫ ponā diuersas eorū ꝓprie
tates relinquēs pspicaci lectori eaꝝ appli

cationem put ei videbit.Sicut ergo ada
mas nulli cedit metallo seu malleo pcutien
ti.ita beata v̄go infragibilis stetit in patiē
tia et nulli cessit psecutiōi.Tacta tn̄ sangui
ne calido filij sui fuit mollificata ad cōpas
sionem et in teneritudinem resoluta.Quar/
tus lapis d̄r ametistus etiā ipse indicus . q̄ F
inter gēmas purpureas obtinet principa Ametistus.
tū.ſm Isid.vbi.s.et leuiter fundit ac emit
tit quasdā flāmas.et valet cōtra ebrietatem
et facit vilem.Et vt d̄r in li.de ꝓprie. rerūꝫ
valet ad repellendā malam cogitationē . et
ad bonū confert intellectū.et inest ei mollis
cies ad sculpendū.Et silr beata virgo inter
oēs beatos charitate purpureos obtinet
principatum.Nam de illa d̄r.Prouer . vlti.
Byssus et purpura indumētū eiꝰ . Ipsa em̄
tota facta ē purpura.i.charitas . iuxta illd̄
Cā.iij.Ascensum purpureū media chari
tate constrauit. Quintus lapis d̄r achates.a flumine eiusdē noīs existētis in Si K
cilia.iuxta quē hec gēma prius fuit inuen Achates.
ta.vt dicit Isid̄.vbi.s.Modo aūt in pluri
bus locis inuenit.Et hꝫ diuersas ꝓprieta
tes ſm diuersa loca.in quibus generat q̄
simul collecte sunt.Iste put ponit in li. de
ꝓprie.re.valere em̄ d̄r ad tēpestates auer
tēdas.ad sistendā flumina.ad regum forta
nas.ad vitandū pericula . Item d̄r reddere
hoīem gratū et placentē et facundū.ac vires
cōferre.Item visum fouere.contra sitim p
desse. et cōtra venenū valere.Hanc aūt gem
maꝫ merito posuerunt seraphin in corona
ipsius v̄ginis que super oēs creaturas fuit
deo dilecta.atq̄ illi gratiosa. nosq̄ ei red
dit placidos et gratos. Un̄ de illa dicere pos
sumꝰ illud ad Eph.i. Gratificauit nos dile
cto filio suo. Sextꝰ lapis d̄r albeston . q̄ L
etiā ſm Augu.xxi.de ciui.dei.d̄r assueston. Albeston.
Et vt ait idem Aug.inuenit in archadia.et
semel accensus nunq̄ extinguit . Un̄ dicit
Isid̄.vbi.s.q̄ apud gentiles in quodā tem
plo veneris erat factū candelabruꝫ in quo
erat lucerna sic ardens vt nulla tempestate
nulloq̄ imbre extingui posset. Et silr lucer
na beate v̄ginis fuit inextinguibilis de quo
in figuram dixit deus Moysi.Exod̄ . xxvij.
Ardeat lucerna semper in tabernaculo te
stimonij coram dn̄o et perpetuus erit cult
et c.Et Sap.vij.dicitur. Inextinguibile est
lumen illius.O potentes seculi . O princi
pes . O amatores mundi . quanto tempo
re durat lucerna laudum vestrarum , Cito

lucerna impiorum extinguetur. Prouer. xxiiii. Lucerna autem virginea semper plenerat semperque lucet. nullas patitur tenebras. Nunquam apud ipsam virginem est nox. sed semper meridies. quia vt dicitur Esa. xviii. Sicut lux meridiana clara est. Septimus lapis dicitur absicos. de quo dicit Isido. vbi. s. quod est ponderosus et niger venis distinctus rubentibus. et calefactus ab igne septem diebus tenet calorem. Et ideo figurabat beatam virginem: que est ponderosa. i. plena diuino amore. Quia vt ait Augu. in libro confes. Amor meus pondus meum etc. Erat etiam grauida et ponderosa diuine dulcedinis immensitate. nigra vero humilitate. Unde inquit Can. i. Nigra sum sed formosa. Item distincta est venis rubentibus. i. omnium sanctorum et angelorum amoribus. qui per venas amoris tanquam per meatus quosdam feruntur in illam. Iste etiam lapis calefactus igne diuino septem diebus tenuit calorem. i. in omni tempore. Ait enim Grego. in quadam homelia de magdalena. Quia septem diebus omne tempus comprehenditur recte septenario numero vniuersitas figuratur. Post seraphin accesserunt cherubin offerentes septem alios lapides preciosos in corona ipsius virginis. Cherubin autem depinguntur in colore albo. quia vt ait Algazel. albedo causatur ex luce clara et multa in corpore perspicuo. et hoc bene conuenit cherubin eo quod post seraphin sunt viciniores diuine sapientie a qua claritatem maximam recipiunt. Primus autem lapis ab eis oblatus dicitur Alabandina. et est gemma sic dicta ab alabanda regione asie. cuius color similis est calcedonio. vt dicit Isidorus vbi. s. Secundum autem Dioscoridem Alabandina est gemma clara et sub ruffa vt sardius cuius virtus est sanguinem prouocare et augmentare. et hec proprietas optime conuenit beatissime virgini. Nam cum redemptio humani generis nullo alio modo congruentius fieri posset quam per effusionem sanguinis iesu christi. vt probat Paulus ad Hebreos. ix. vbi etiam ait. Et sine sanguinis effusione non fit remissio. Beata virgo istum sanguinem prouocauit dum ipsum dei filium ad assumendam carnem humanam induxit. et consequenter ad effundendum sanguinem in ara crucis pro salute mundi. Unde Ber. in quodam sermone ait. Hec est que totius mundi salutem obtinuit et reparationem omnium impetrauit. Constat enim ipsam pro humano genere fuisse sollicitam. cui dictum est. Inuenisti gratiam apud deum. gratiam scilicet redemptionis nostre quam querebas. Et ille: Nos vero contemplari possumus quod beata virgo dixit filio illud. Numeri xviii. c. Sanguinem tamen fundes super altare. et ipse ait. Hic est sanguis meus noui testamenti qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum. Mat. xxvi. et Marci. xiiii. Secundus lapis dicitur agirstis qui habet colorem argenteum. et dicitur refrenare animorum impetus et iracundias. vt refertur in libro de proprietatibus rerum. Et recitat etiam Isidorus vbi. s. in. c. de gemmis aureis. et hec etiam proprietas optime conuenit gloriose virgini Nam deus adeo erat iratus humano generi quod nullius hominis prece flecti potuerat. licet sepius propulsatus lachrymis sanctorum patrum. Adam namque vixit nongentis et triginta annis. vt scribitur. Genes. v. Semper in sacrificijs et orationibus et diuino cultu clamans et dicens. Parce domine parce. et ne des hereditatem tuam in perditionem Johel. ij. Cui respondit deus. Non parcam. et non concedam. et non miserebor. Hiere. xiij. Idem quoque orauit Seth filius Adam qui vixit annis non gentis duodecim. Abel occiditur. et sanguis eius clamat vt misereatur et non est misertus. Noe vir iustus in simplicitate cordis sui exclamauit ad dominum. Similiter et Abraam volens immolare filium. sic Isaac consentiens immolari. et iacob cum duodecim patriarchis filijs suis. Moyses etiam et Dauid cum omnibus prophetis obsecrarunt deum. et tamen eos nunquam voluit exaudire. de quibus dici potest illud ps. xvij. Clamauerunt ad dominum nec exaudiuit eos. Ista autem dulcissima virgo eius iram mitigauit et humanum genus et reconciliauit per filium suum: iuxta illud ad Col. i. Complacuit per eum reconciliari omnia in ipsum pacificans per sanguinem crucis etc.

Tertius lapis dicitur astrion. que est lapis indicus crystalo similis. in cuius centro lucet quasi stella. Sic autem dicitur ab astris. eo quod eis opposita: earum fulgorem rapit. vt dicit Isido. in. ca. de cristalis. et ponitur in libro de proprietatibus rerum. Et similiter hanc proprietatem habet virgo benedicta. Stelle enim dicuntur omnes boni et sancti. vt declaraui in tertia parte principali huius operis sermone serto in exordio. Quarum stellarum fulgorem iste lapis idest beata virgo rapit. quia sua sanctitas aliorum omnium beatorum sanctitatem obumbrari in sui comparatione facit.

D Et ad hoc applicari posset illud. Johel. ij. Stelle retraxerunt splendorem suum. Quartus lapis dicitur allectorius. de quo dicitur in li. de proprie. re. quod valet ad faciendum homines constantem et victorem. discretum et oratorem. et ad reformandum amicos. atque sitim extinguit. Has autem proprietates. et similiter aliorum lapidum predictorum. et infra dicendorum licet recitem vt ab alijs positas non tamen ex hoc approbabo nec in omni parte veras esse credo: sed solum ab alijs descriptas refero. et aliquas earum ad veras beate virginis proprietates assumo. Istius quoque lapidis proprietates licet omnes habeat benedicta dei mater. vnam tamen non minimam habet scilicet extinctionis sitis. Omnes enim sitim habemus felicitatis eterne. et tanquam canes fessi aridam emittimus linguam anhelantes ad aquam salutis perpetue. quam beata virgo nobis propinauit. De qua ipsa dicere potest illud Joh. iiij. Qui biberit ex aqua quam ego dabo ei fiet in eo fons aque salientis in vitam eternam. Ipsa namque protulit fontem paradisi. s. filium suum qui aquas gratiarum suarum omnibus sitientibus gratis et abundanter effudit dicens Esa. lv. Omnes sitientes venite ad aquas et qui non habetis argentum properate etc. Similiter et beata virgo nos inuitat ad extinguendam hanc sitim et ait Can. v. Bibite amici mei. et inebriemini charissimi. Hec enim est illa aqua ab ipsa domina nostra nobis procurata que sola inebriare facit ebrietate perpetua. de qua propheta inquit deo ps. xxxv. Inebriabuntur ab vbertate domus tue et torrente voluptatis tue potabis eos. Quintus lapis dicitur asterida. et est gemma candida inclusam continens lucem sicut stellam intus se mouentem. redditque solis radios candidantes. vt dicitur in li. de proprie. re Ex qua figuratur ipsa gloriosa virgo que fulsit vt stella. vnde de ea predictum fuerat Nume. xxiiij. Orietur stella ex iacob etc. Redditque radios solis candidantes. Sol enim iste est christus qui habet radios igneos quoad diuinitatem. iuxta illud ad Heb. xij. Deus noster ignis est. et ideo dicitur Dan. vij. Fluuius igneus rapidusque egrediebatur a facie eius. Sed iste lapis in se recipiens hos radios. iuxta illud Job. xl. Sub ipso erant radij solis. fecit eos candentes per humanitatem vnde dicitur Dan. vij. Antiquus dierum sedit vestimentum eius album sicut nix. Sextus lapis dicitur amatistes. qui vt ait Isido. li. xvi. etym. c. x. si tangit vestem igni apponendam ignis non appropinquat. et in igne positus non comburitur. et omnibus magorum maleficijs obuiat et resistit. Que proprietas virginis immaculate preseruationem a peccato significat. Nam vestis anime dicitur corpus eius autem anima tangens. i. intrans eius corpus quod ratione originis erat igni concupiscentie apponendum. ex virtute sibi a deo indita ipsam ab omni concupiscentia et igne carnalis voluptatis preseruauit. atque ingrediens naturam humanam peccato originali ignitam combusta non fuit. quinimmo illesa penitus in illa permanens omnem magorum. i. demonum maliciam debellauit. Septimus lapis dicitur berillus. qui vt dicitur in li. de proprie. re. venit de india. et est coloris aurei. et dicitur habere virtutem contra pericula hostium. et contra lites facere inuictum et mitem. et valere ad bonum ingenium. et hominem magnificare et amorem coniugalem nutrire Sed horum determinatione dimissa. vnam solam proprietatem eius declarabimus que ponitur in predicto libro scilicet quod oculos humidos sanat. Si quis ergo ex aliqua humiditate cecitatem incurrerit. virtute huius lapidis visum recuperabit. Sicut igitur cecitas vt ait Constantinus est miserrima omnium passionum ita iste lapis curatiuus cecitatis est maxime preciosus. Cecitas autem has malas conditiones habet. Primo enim sine vinculo carcerat et ligat. Secundo iudicium tollit. Unde inquit philosophus. i. Phys. quod cecus non iudicat de coloribus. Tertio decipit in accipiendo vnum pro altero vt argentum pro auro. etc. Quarto transeundo pontes vel malos passus cogitur plus credere cecus cani quam sibi. Quinto sepe timet vbi non est timendum et econtra. Sexto sepe cadit. Septimo nunquam est securus. Octauo aliquando se putat tectum et omnibus est conspicuus. Nono faciem eleuat versus solem. et a sole non illuminatur. nec aliquid videre potest. Decimo si puerum ductorem suum verberat. ab eo punitur et deseritur. Licet autem magna infirmitas sit cecitas hec corporalis. maior tamen est spiritualis. scilicet peccati. Que primo facit animam captiuam diabolo. quia a quo quis superatus est eius et seruus est. ij. Pet. ij. Secundo iudicium rationis obnubilat sicut de peccato ire dicit Cato. Impedit ira animum ne possit cernere verum Et de istis duobus malis inquit Boetius in. i. de consol. loquens de anima passionibus sordidatis ceca. Nubila mens est. vinctaque frenis hec vbi regnant. Tertio talis cecus magis eligit mundi vanitates quam celestes et eternas diuitias. Quarto plus credere vult latrantibus et susurrantibus quam dei predicatoribus, Quinto timet vbi non est

Allectorius. Asterida. S Amatistes. T Berillus. maria cecitatum tas aie quam corporis.

timendū.iux illō ps.xiij.Trepidauerūt ti more vbi nō erat timor.Timet ei offensam hoīs τ nō offensaʒ dei.Timet mala tpalia τ nō etna.Sexto sepe cadit in aliqđ aliud pctm̄ quo nihil est abomiabili⁹.vt ait Au gu.in meditatiōib⁹ suis.Dicit nāq3 Greg. imo.Pctm̄ qđ p penitētiaʒ nō diluit mox suo pōdere ad aliud trahit.Septio semp est in piculo dānatiōis.sciēs φ si sic more rer esset dānat⁹.iuxta illud qđ de pctōrib⁹ inqt ps.liiij.Descēdāt in infernū viuētes Octauo scelera sua fiūt publica:τ ipse cec⁹ credit se nō videri.τ ab oībus signat digi to τ nō credit.nihil em̄ occultū qđ nō reue let.Mat.x.Nono orat τ nō exaudit.quia pctōres de⁹ non exaudit.Job.ix.Decimo angelū suū ductorē cōtēnit:qꝛ nō facit sm ei⁹ monita.τ ille deserit eū.dicēs illō Hie re.li.Curauim⁹ babylonē τ nō est curata: derelinquam⁹ eā.vbi glo.ait.Medici sūt angeli:quos a nobis repellimus dū eorum cōsilio nō acquiescim⁹.qđ est intelligēduʒ sm.s.Bonauē.i.ij.di.ij.φ angel⁹ tūc nos đr deserere qñ ei⁹ custodia nō hʒ effectū et est sine fructu qad nos.O grādis infirmi tas.O maria egritudo.O misera mortaliū cōditio.Attēde τ ɔsidera vñ optatā possis recupare salutē.O cece pctōr quē munda narū voluptatuʒ humiditas excecauit.de qua đr Job.xl.Habitat in locis humenti bus.s.diabol⁹:vt excecare possit voluptuo sos.Recurre ad medicam q̄ te pōt τ desi de rat pfecte sanare.Ipa em̄ qꝛ multos quoti die sanat cecos:dicere pōt illud Job.xix. Oculus fui ceco.Dic ergo ei.O alta.O su prema.O incōpabilis cherubina.illumīa oculos mētis mee:vt aliqñ videre merear in patria celesti filiū tuū speciosum forma p filijs hoīm:τ faciē tuā decorā τ pulchrā nimis. Tertio loco throni coronauerūt btām virginē:septē alios lapides p̄ciosos in ei⁹ corona imponētes.Dicunt aūt thro ni sedes eqtatis vl sedes dñi.eo φ dñs per eos iudicia sua discernat τ in eis iudicādo sedeat.In ipsis em̄ singlariter relucet iu dicij rectitudo:sm φ ait Dionysi⁹ vbi.s.τ isti depingunt in colore flauo qui est me dius inter rubeū τ albū.τ significat recti tudinē iudicij pticipātis de iusticia τ mīa equitas em̄ dicitur mediare inter miām et iusticiā. Primus aūt lapis dicitur calcu lus.qui vt dicitur in libro de proprie.rerū est rotundus atq3 durissimus.purus τ ex omi parte leuissimus.vñ τ tactū delectat Huic aūt cōtrari⁹ est alius lapis qui dicit scrupul⁹.Est em̄ asperim⁹ τ si inter pedem τ calceū inciderit valde nocet.τ ab eo sara dicunt scrupes.i.aspera.vt ait Isid.xvi.li. etym̄.c.iij.Hic aūt calcul⁹ significat puris simā ꝟginē mariā:que est leuissima inquā tū nunq̄ habuit aliqđ pondus pcti.rotū da.qꝛ totū orbē gyrat sua mia.iuxta illud qđ ipsa ait Eccli.xxiiij.Gyrum celi circūi ui sola.Est aūt durissima demonib⁹:sꝫ mā sueta hoibus.vnde ei canit ecclesia.Uirgo singularis inter oēs mitis.Ei aūt est cōtra rius scrupulus.i.diabolus qui insidiatur calcaneo ei⁹.vnde dixit deus ipsi demoni Gen.iij.Inimicitias ponā īter te τ mulie rem:τ semen tuū ac semen illius.τ tu insi diaberis calcaneo eius. Secūdus lapis dicit sardonicus siue sardonix:qui vt dicit Isid.xvi.etymo.τ ponitur in li.de pprie. re.constat ex trib⁹ colorib⁹.Nā niger est in imo candid⁹ in medio τ rube⁹ q̄si minium in supremo.Itē hec sola gemma in sigillā do de cere substātia nihil euellit.Inuenit autē apud arabes τ indos.τ luxuriā repel lere đr.ac valere ad humilitatem τ pudici tiā.Huius aūt lapidis proprietas dñe no stre corone optime cōuenit:que fuit nigra in imo per humilitatē iuxta illud Cant.i. Nigra sum τc.sed cādida in medio:p puri tatē mētis τ carnis virginitatē.iuxta illud Eccli.xlviij.Pulchritudinē candoris eius admirabit oculus τc.Itē rubea in supre mo per feruētem charitatē iuxta illō Pro uerb.vl.Purpura indumētū ei⁹.Purpura em̄ rubeū habet colorē Itē ipsa sola bñdi cta virgo generando filiū:nihil de pctī cor ruptiōe accepit.Et docet suos deuotos eē castos in corporib⁹.hūiles in cordib⁹ τ pu dicos in morib⁹.Recte ergo figurat p gē mā sardonicā.đ qua đr Job.xxviij.Nec la pidi sardonico p̄ciosissimo.Ipa em̄ ē pre ciosissima τ nobis vtilissima gēma. Ter tius lapis đr carbūculus.q̄ est p̄ciosissim⁹. sic dictus qꝛ lucet vt carbo ignitus.τ lucet in tenebris adeo vt flammas ad oculos vi bret vt ignis.Color ei⁹ est igne⁹:τ cādidā hʒ venā.τ a grecis đr antros.a vulgo rubi nus.a q̄busdā balagius.Sed sunt diuerse species carbunculi.q̄s.xij.assignat Isid. li.xvi.etymo.c.xiij.τ gignit in libia sm eū dem.Hic aūt lapis significat beatissimam virgineʒ:que nobis peccatoribus lucet in

u — Calcul⁹ — x Sardo nicus — y Carbū culus

nocte huiꝰ vite. ⁊ mittit ad oclos nr̄i intel
lectꝰ radios suos nos illūinātes. Candidā
qȝ habuit venā. qꝛ mūdo lacte de celo mis-
so ĩ sua vbera filiū suū potauit tā suaui ve
na. Huius etiā sunt. xij. species. qꝛ ipsa. xij.
aplis doctrinā dedit de filio suo: ⁊ taliter
eos illumĩosos fecit. vt postea ꝑ vniuersū
orbē discurrētes radijs veritatꝫ corda mor
Z talium illustrarēt. Quartꝰ lapis dr̄ chryso
Chryso passus q̄ venit de ethiopia: quē lux celat: ⁊
passus ꝓdit obscuritas. De nocte em̄ est igneꝰ de
die aūt aureꝰ. vt ait Isid. vbi. s. ⁊ ponit̄ in
li. de ꝓprie re. Recte igit̄ hic lapis ponit̄
in corona ꝟgis vt significet ꝙ ipsa genuit
eū qui ꝑ chrysopassū figurat̄. s. dn̄m nr̄m
iesū xp̄m: quē lux inaccessibilis claritatis
sue diuie celat ab oculis mortaliū iuxta il-
lud qd̄ ipse ait Exo. xxxiij. Non videbit me
hō ⁊ viuet. Deū em̄ nemo vidit vnq̄ Ioh.
j. Sed in nocte huiꝰ terrene vite passibilis
est visus ⁊ cognitꝰ in nostra infirmitate ac
vestitu hūana carne. vn̄ dicebat aplo thō-
me. Uide manus meas ⁊c. ⁊ sequit̄. Quia
A ego ipe sum. Ioh. vl. Quintus lapis dr̄
Calce- calcedoniꝰ. qui figurat btām virginē rōne
donius gn̄atiōis. qꝛ vt dicit Isid. vbi. s. supno im-
bre generat̄. Et sil̄r ipsa btā virgo fuit ge-
nerata supno imbre. i. diuina grā cooperā-
te scȝ ꝑ miraculū ex sterilibꝰ parentibꝰ. sic̄
legit̄ in historia de natiuitate eius. De hac
aūt generatiōe fit mentio Apo. xxj. vbi dr̄.
Fundamentū tertiū calcedoniꝰ. Tria enim
sunt hūani generis fundamēta. Primū est
grā. sicut in his qui ꝓducti sunt immedia
te a deo. vt Adā ꝑ creationē. ⁊ Eua per mi-
raculū de costa. qd̄ totū fuit ex grā liberali
Scd̄m fundamentū est natura: sicut in his
qui ꝓducūtur per viam generatiōis absq̄
miraculo: sicut oēs cōmuniter generantur
hoies. Tertiū ꝟo est mixtū ex grā ⁊ natura
sicut in his q̄ ꝓducti sunt ꝑ grām de parē-
tibꝰ sterilibus. ⁊ sic fuit btā virgo. ⁊ iō ipsa
fuit calcedoniꝰ habens tertiū fundamen-
tū. Dicit̄ etiā calcedonius ratione inuētio
nis. Nam vt ait Isid. vbi. s. Ad repcussum
lune plene inuenit̄. Quasi enī plenitudo
lune. i. plenitudo gratie fuit quādo beata
virgo nata est ⁊ mater saluatoris inuenta
. Propter qd̄ inquit apl̄us ad Gala. iiij. At
vbi uenit plenitudo tēporis: misit deus fi
lium suū natum ex muliere ⁊c. Itē dicitur
calcedonius ratiōe coloratiōis. qꝛ calcedo
nius pallido colore est coloratus. Pallor

aūt cōuenit timenti: qꝛ timētes palescunt
Itē cōuenit abstinēti. vn̄ abbas Isaac de
syria in suo li. de vita solitaria siue mona-
stica ait. ꝙ decor monachi est pallor ⁊ ma-
cies. Qd̄ aūt btā virgo habuerit pallorē ti-
moris: ptȝ Eccli. xxiiij. vbi ipsa appellatur
mater timoris. De abstinentia ꝟo eiꝰ satis
dixi. in. iiij. pte. prin. huiꝰ opis. sermōe. ij.
pte. iij. Et sil̄r. de dono timoris eiꝰ in eadē
pte s̄mōe. vj. pte. v. Dicit̄ etiā calcedoniꝰ
rōne vigoris. qꝛ vt dr̄ in li. de proprie. re. h̄
lapis sculpture resistit. Nā tante solidita-
tis est vt nō sit susceptiuꝰ incisiōis ⁊ extra
nee susceptionis. Et sil̄r btā virgo nullius
carnalis impressiōis seu corruptiōis susce
ptiua fuit. qꝛ virgo ante partum in partu
et post partū extitit. Dicit autē Diasco. vt
recitat̄ in li. de prope. re. ꝙ iste lapis valet
ad vicēdas causas. ⁊ cōtra illusiōes demo
nū. Que ꝓprietas cōuenit gloriose ꝟgini
q̄ aduocade ꝓ nobis apud deū nos vince
re in oī causa facit. ⁊ cōtra demonū impu-
gnatiōes ⁊ illusiōes defendit. Sextus
lapis dr̄ chrysolitus veniēs de ethiopia. d̄ B
quo dr̄ in li. de ꝓprie. re. ꝙ lucet vt aurū: et Chryso
ꝙ terret ⁊ fugat demones ⁊ iuuat ꝯtra ti- litus.
mores nocturnos. ⁊ cōfortat itellectū s̄m
Diasco. que oīa cōpetūt btē virgini. Item
ibidē dr̄ ꝙ iste lapis melancholiā minuit
aut depellit. Est aūt melancholia hūor spis
sus ⁊ grossus ex fece ⁊ turbulentia sangui-
nis generatꝰ. ⁊ dr̄ a melan: qd̄ est nigrū: et
choli qd̄ est humor. vnde melācholia dr̄ ni
ger hūor. ⁊ a physicis cholera nigra appel
latur. cuiꝰ sunt plures mali effectꝰ. Primo
ei istā cholerā nigrā habētes semꝑ tristes Propē
sunt sine cā alia ab ipsa cholera. Un̄ interro tates
gati q̄re sic tristētur: respōdent se nescire. melāco
Scd̄o vt dicit galienꝰ: mortē timent plus licor.
q̄ debēt: qꝛ fumꝰ melācholie occupat cere
brū. Tertio leui causa plāgūt. Quarto per
tinaciter tacēt. Quinto se putāt pluris esse
q̄ sint. Sexto melācholia ĩfirmitates incu
rabiles facit. Septimo difficilis est cogni
tionis. de q̄ infirmitate fit mētio in. l. ij. ff.
de edili edi. Contrarios aūt effectꝰ habuit
beata virgo. que primo semꝑ leta fuit pre
ꝯsciētie serenitate di. cū aplo. ij. ad Cor. j.
Gloria nostra hec est testimoniū conscien-
tie nostre. Secundo mortem non timuit
transitura ad vitā infinitam plenā gloria.
Unde dicebat cum eodem aplo. Mihi vi-
uere xp̄us est, ⁊ mori lucrum. Ad philip. j.

Tertio pepit eũ q̃ cãm flet⁹ abstulit. vñ Au. gu. inq̃t. Eua lachrymas. Maria gaudium in vẽtre portauit. Quarto nõ tacuit ptina citer. s; cito respõdit. Ecce ancilla dñi Lu. pmo. Quinto nõ se putauit pluris esse. sed se vilem reputauit di. Respexit humilitatem ancille sue. Sexto sp fuit sana ⁊ fortis. De ipsa em̃ sola dr per excellẽtiã Prouer. vlti. Mulierẽ fortẽ qs inueniet? Septio fecit de um nobis cognoscibilẽ ⁊ hitu carnis silem nob. Cõgruit ergo h lapis corone virgis. q̃ fuit plena leticia ⁊ nõ melãcholia. ⁊ q̃ ipam a nob melãcholiã expellit. ⁊ leticiã atq; ex ultatiõem animis nr̃is infũdit. ⁊ ppter h appellatur leticia israel. Judith. xv. Vñ qli bet ei⁹ deuot⁹ põt illi dicere illõ ps. iiij. De disti leticiã i corde meo. Septim⁹ lapis dr chelidoni⁹. cui⁹ due sũt spẽs. Aliq̃ ei celi donij sũt nigri. ⁊ alij rufi. Chelidoni⁹ niger vt dicit in lapidario. ⁊ in li. de ppri. re. fac cõtra nociuos hũores ⁊ febres ⁊ lot⁹ aqua sanat oculos. Rufus aũt vt dr in locis pre allegatis inter alias ppetates valet 3 antiquũ dolorẽ ⁊ 9tra insaniã. ⁊ 9tra lunaticã passionẽ. Lũatici aũt dicũt illi q̃ icremen tũ lune vel ei⁹ decremẽtũ timẽt. ⁊ maxie in capite. Corpa eñ nr̃a subiecta sunt corpibus celestib⁹. vt di. Alber. in suo introductorio in astrologia. Et cerebrũ marie patit ex in fluẽtia lune. Huic aũt bñdicte vgini luna nõ est dñata. s; ipa illã hz sub pedibus suis Apo. xij. Jtẽ ei oĩa corpa celestia obediunt sup q̃b⁹ est exaltata. Vñ ipa pdixerat illud Esa. xiiij. Super astra celi exaltabo solium meu;. Et iõ merito ẽ chelidonio coronata.

E — Chelidonius.

D Jn scđa q; hierarchia dicũt eẽ tria loca triũ color; sm 9ditões triũ ordinũ ãgelorũ Prim⁹ locʼ dr purpure⁹. i q̃ sũt dñatões. Color aũt purpure⁹. plus hz de rubedie q̃ de albedine ⁊ plus habz de albedine q̃ de nigredine. ⁊ iuenit in q̃busdã 9chulis mari nis p modũ guttarũ sanguinear; q̃ addite colori rubeo acuũt illũ colorẽ vt ait Jsi. xix. Ety. c. de ticturis. Et h color 9uenit ordini dñatõnũ q̃ vt ait Dio. vbi. s. suadẽt ⁊ istruũt nos deponere seruilẽ timorẽ ⁊ totaliter in deũ ferri. Et iõ 9grue describũt in loco pur pureicoloris. q̃ acuit rubeũ. i. acuit sangui nem spargẽdũ p xpo. vt nõ timeamus eos q̃ occidũt corp⁹ Mat. x. Jste aũt dñatiões ponũt septẽ lapides pciosos in corona virginis. quorũ primus dicit Crystallus. qui ex aquis vertit in glaciẽ. ⁊ ex glacie mul ti

Crystallus.

tpis xti f in lapidẽ durũ. ⁊ trit⁹ ac cũ melle potatus vbera replet lacte. si ex cã. calida lac sit amissu;. vt ait Diasc. ⁊ ponit in li. de ppe. re. Qđ aũt crystallus generet ex aqua pbat Arist. in li. meta. ⁊ Grego. in mora. de quo scriptura sacra expressam mẽtionem facit Eccli. xliij. di. Flauit aquilo ⁊ cõgelauit crystall⁹ ab aqua. Jste aũt lapis conuenit btẽ vginis corone. i signũ q̃ ipa fuit in mltitudine aquarũ. i. tribulationũ. de q̃bus dl ri i. x. pte pncipali hui⁹ opis smo. s. Vñ poterat dicere cũ pph̃eta ps. lxviij. Saluum me fac de⁹ qm̃ intrauerũt aq̃ vsq; ad aĩam meã. S; ipa ipsis aq̃s facta est magis forma solida ⁊ dura. i. cõstãs. q: diuine in omnib⁹ se cõformabat volũtati. Jte; ex aquis generata est. i. multitudine ac plenitudine grãrũ 9stipata ⁊ ornata. Jpsa q; vbera sctẽ mr̃is ecclie in quib⁹ defecerat lac ex nimia caliditate psecutiõis. repleuit lacte doctrine p educãdis pueris. i. nouellis i fide. vñ dicere põt cũ aplo. s. ad Cor. iij. Lac vob potũ dedi. nõ escã. Oẽs ergo debem⁹ illud lac mellifluũ ⁊ suauissimũ degustare. iuxta illud. ij. Pet. ij. Quasi mõ geniti infantes lac cõcupiscite. Scđs lapis dr ceramus hñs colorẽ ceruleu;. ⁊ inuenit in germania alter aũt inuenit in hispania. rutilans vt flãma. ⁊ vterq; cadit de locis tonitrui. ⁊ dr cõtra vim fulgurũ opitulari. vt ait Jsi. xvi. Ety. c. xiij. ⁊ ponit in lapidario. ⁊ in lib. de ppe. re. vbi etiã dicit q̃ valet in plijs vincẽdis. ⁊ ad dulces somnos. O stulti. o populares. qui vota facitis solũ aliquib⁹ sanctis. credẽtes q̃ hi soli habeãt autoritatem cõtra grãdinẽ et tonitrua et celi sagittam. Verũ est q̃ ipsi possunt iuuare. sed nõ sine virgine benedicta. Sagitta celi est pestilentia. fames bellũ. infirmitas. ⁊ casus repentinus. ac omnis aduersitas. de quibus inquit Deut. xxxij. Jnebriabo sagittas meas sanguine. ⁊ Dauid. ij. Regum. xxij. de ipsis ait. Misit sagittas suas. et dissipauit eos. fulgura multiplicauit. ⁊ conturbauit eos. Si vis ergo ab his sagittis liberari. recommenda te deuote btẽ virgini. Et tũc vificabitur in ea illõ ps. xc. Scuto circundabit te veritas ei⁹. nõ timebis a timore nocturno a sagitta volãte in die. a negocio pambulante in tenebris ab incursu ⁊ demonio meridiano. Si vis etiam habere victoriam in plijs cõtra quoslibet hostes. ad ipsa; victoriosissimã dominã recurre. ⁊ spare poteris

E — Ceramus.

ab oīpotēte affuturā victoriā.ij.Mach.xij
Faciet q̄ʒ te habere dulcissimū illū somnus
de quo dicit ps.cxxvj.Cum dederit dilect[is]
Corall9 suis somnū ecce he.dñi filij merces fructus
ventris. Tertius lapis dicitur corall9.de
quo dicit Isi.in.c.de gēmis rubeis.φ na-
scitur in mari rubeo.⁊ q̄diu tegitur aq̄s li
gnū est.sʒ stati q̄n extrahitur et tangit aere
in lapidē indurat.sunt aūt rami ei9 sub aq̄
cādidi ⁊ molles.⁊ extracti cū rhetibus rube
scūt ⁊ lapidificant.Quāto aūt apd nos pre
ciosior ē indica margarita.tāto pciosior est
corallus apud indos.vt ait idē Isid.vbi.s.
vbi etiā ait φ magi hūc dicūt resistere con
tra fulmē.⁊ idē etiā dr in lapidario.⁊ i lib.
de ppe.re.scriptū est.Ipsi9.s.coralli est mi
ra ptās.Fulmia.typhones.tēpestatesq̄ re
pellit.Est autem duplex.s.albus ⁊ rufus.et
nunq̄ vltra semipedē lōgior inuenit.Ru-
fus aūt marie valet ꝯtra oēm fluxū sangui
nis.⁊ contra epilētiā.⁊ contra diabolica et
vana mōstra.multiplicat fructus.et valet
ad expediēdos fines et pncipia negociorū.
hec ibi.Que licʒ nō sint oīa vera.tū ipsa be
nedicta vgo habet has oēs pprietates.vt
ptʒ eius excellētias speculāti.Dicit aūt Ze
roastes.φ corall9 marie cōfert cordi.⁊ ipa
virgo cor nostrū ꝯfortat dans nobis spem
eterne salutis.Unde quilibet eius deuot9
G dicere pōt illud Eccli.li.Zetatum est cor
Corneolus. meū in ea. Quartus lapis dr corneol9 d
quo scriptuʒ est in lapidario.φ inter alias
pprietates valet ad mitigādū iras.Cū igit
deus pr nr celestis merito sit ꝯ nos iratus
pter pctā nr̄a.⁊ de iure possit nos puare
hereditate celesti.q2 fecim9 ei iniurias ⁊ cū
malefactorib9 conuersati sum9.⁊ facti sum9
malefactores cū eis.⁊ alia multa mala per
petrauim9.qb9 sm leges pōt fili9 puari he
reditate paterna.de qb9 habet in.§.cās.in
auf.vt cū de appel.co.col.viij.⁊ p glo.in.c.
qntauall.de iureiur.Iste tn̄ lapis pciosissi-
mus adeo irā ei9 mitigauit.φ remissa omi
offensa in numero bonorʒ filiorū nos rece-
pit.Un deo sic ab eo mitigato.ipsa inqt il-
lud ps.lxxxiiij.Mitigasti oēm iram tuam
auertisti ab ira indignatiōis tue.Et ecclia
ei di.Motū fluctuuʒ eius tu mitigas.ps.
lxxxviij.Nos igit qui pri9 eram9 filij ire me
diante ipa vgine facti sum9 filij dei.Unde
sctūs Marim9 in qdam ser.ait.Eua poste-
ros ex sua carne nascētes trāsmittit ad infe
ros.benedicta maria ex sua ple natos.diri

git ad celos.Ex carne eue dicunt filij hoīm
nati ex beate marie filio renati dicunt filij
dei.Cedat ergo nūc iproperiū Eue.q2 vni-
uersi sum9 leti p ptū sctē vginis marie.hec H
ille. Quint9 lapis dr dionysia.Iste autē
lapis si aq̄ cōterat vinum ex ea fragrat qd Dionysia.
ebrietati resistit.vt ait Isid.xvj.etym.et
ponit in li.de ppie.re.Ipsa aūt vgo tacta
⁊ confricata aqua diuine grē fragrauit no-
bis illud vinū dulcissimuʒ qd letificat cor
hoīs.ps.ciiij.Uinū inquā illud qd mūda-
ne voluptatis ebrietatē extinguit.⁊ qd con
fortat stomachuʒ.de quo moraliter exponi
posset illud.ij.Tim.v.Modico vtere vino
pter stomachū.Illud dico vinum qd con
fortat amaricatos.de quo dr Prouerb.xxxi
Date sicerā merētib9.et vinū his qui ama-
ro sunt corde.In signū aūt hui9 pprietatis
vginalis.aquarū hydrie ad nuptias sūt in
vinū ꝯuerse Ioh.ij. Sextus lapis dicit I
diadocos.de quo dicitur i lib.de ppie.re. Diadocos.
φ est aptus ad rnsa a demonib9 obtinēda.
Hic aūt lapis appellat sacer.et queʒ mors
sternit abhorret.vt dicit in lapidario.Bea-
tissima aūt virgo oīa q̄ vult rnsa obtinet a
demonib9 illis iuitis.Nā sicut boni angeli
amore obediūt regine celi.sic demones ti-
more.Ipsa quoq̄ morientes in pctō mor-
tali abhorret.⁊ nullū eis auxilium prebet.
Septim9 lapis dr electrū.Hic aūt lapis K
ex quadā arbore fluit q̄ dicit sucium.et q̄n
primo fluit de arbore habet liquorē gūmi. Electrū
sʒ post indurat calore vl frigore in duritieʒ
lapidis perspicui.vt dr in dicto li.de ppe.
re.vbi etiaʒ dr φ clarius lucet iste lapis q̄
q̄cūq̄ metalla.⁊ pdit venenū.Aliud vo est
gen9 electri.qd est metallum.sed de hoc ad
pns nō loqmur.Dico aūt φ huius lapidis
pprietas cōgruit btē vgini.Naʒ p metalla
significant sancti in qb9 sculpit imago di-
uina.iuxta illud qd in figurā dr Ezech.xl.
In ipis ostijs templi cherubi ⁊ sculptura
palmarū ⁊c.Super oīa aūt ista metalla
hic lapis vgine9 fulget.Ipa em.b.vgo to-
ta fuit in lumine diuine claritatis absorpta
sic aqla altissime volās in lumie sol magis ce
lo appropinqt q̄ alie aues.Itē diaboli insi-
dias latētes sub specie boni.⁊ ei9 veneno-
sas suggestiōes pdit ⁊ māifestat.Diabol9
tn̄ sepe se trāsfigurat i angelū lucis.vt dr.ij.
Cor.xj. Secūs locus dr nigri coloris.Est L
aūt nigredo puatio claritatis sm pbm i li. Offici9
de sen.et.sensa.Qui loc9 ꝯuenit pncipatib9 um pn
cipat9

quoꝝ officiũ est instruere qͣliter hoĩes gra⸗
dus inferioris debeãt subdi hoĩbus grad⁹
superioris. et vt se priuatos existimẽt oĩ reue
rẽtie claritate in cõparatione supioꝝ quoꝝ
mãdata suscipiant qsi a supno lumine. Di
aũt angeli siĺr offerũt i corona ṽginali. vij
pciosos lapides. quoꝝ pmus dr ethites. q
vt dr in li. de pprie. rerũ. inuenit in littore
Ethites maris indici et psici. et est coloris punicei.
sic dr in lapidario: et est duplex. vt ait Isid
vbi. s. s. mascul⁹ et femina. et semper bini in
ueniunt in nidis aqlaꝝ. nec sine his pare⸗
re valet aqla. et pp h aquila istos lapillos
seruat i nido suo. De h et de lapide dr in la⸗
pidario. et i dicto li. de ppe. re. q ꝓfert ad
sobrietatẽ. et ad augẽdas diuitias et amorẽ
et ad victoriã et fauorẽ. et q apposit⁹ pgnan
tibus facit eas cito parere. Hic aũt lapill⁹
mascul⁹ significat feruorẽ charitatis ṽginis
bñdicte. Alter vo femell⁹ sigt hũillimã ei⁹
ṽgiitatẽ. Hos eñ duos lapides aqla nra
diuina in nido cordis sui posuit. et sic eter
nũ dei filiũ sine aliq integritatis sue viola
tiõe parturijt. Scđs lapis dr emathites. q
M vt dr in li. de pprie. re. venit de africa et in
emathites dia. vt etiã inqt Isid. xvj. li. ety. Et valere
dr ꝯ oculoꝝ dolores et hꝫ ṽtutẽ cõstringen
di fluxũ sanguinis. et dr ab emat qđ est san
guis. et thites qđ ẽ fisto fistis. vnde ꝓdest
sanguinẽ vomentib⁹. et dissentericis singu
lare psidiũ est. hꝫ etiã ṽtutem ꝯ venenũ et
serpẽtis morsum. Sed de his ppzietatib⁹.
q oẽs ponunt i pallegato li. ppzietatũ re
rũ. et singule pñt btẽ ṽgini applicari solũ
dico q sicut serpẽs antiqu⁹ momordit pro
toplastos pctõ superbie q est initium oĩs
pctĩ. vt dr Eccli. x. Ita iste lapis diuin⁹ sa⸗
nauit eos. i. btissima virgo sua hũilitate.
immo etiã ipm serpẽtẽ cõtriuit. Un beda
in quadã homelia inquit. Decebat vt sicut
serpẽtis morsu Eua corruit. ita serpentis
interitu p mariã resurgeret. Sicut aũt ex
supbie radice oĩa vitia nascunt. sic ex fõte
hũilitatis oĩa bona generant. et iõ curata
plaga. et iterfecto spẽte sanguis pctõꝝ re⸗
stringit. et effluere cessat virtute hui⁹ lapi⸗
dis. Sãguis inquã ille de quo inqt deo ꝓ
pheta Dauid ps. l. di. Libera me de sangui
nib⁹. etc. Terti⁹ lapis dr electropia. et est
gemma viridis. guttis puniceis ac venis
N sanguineis suspersa. Que si ponat in aq
Elictropia. radijs solis opposita: eam ebulire facit. et
aquã in vase positã resoluit in nebulam et
post paululũ resoluit i guttulãs pluuiales
vt dr in dicto li. de pprie. re. vbi etiã sic hr
Hec gẽma videt posse facere mira. Nã po⸗
sita in pelui i aq clara radios solis mutat:
et ex aeris repercussiõe obũbrare videt ra⸗
dioꝝ solarium claritatẽ. et quẽdam inducere
in aere sanguineũ colorẽ. ita vt quandã so
lis eclypsim facere videat. Et ꝓpter h eli⸗
ctropia. i. solis auersio nũcupat. et h expres
se dicitis Isi. et Dia. et in lapidario dr Ex re
nomen hñs est elictropia gẽma: Que solis
radijs i aqua subiecta bacillo Sanguineũ
reddit mutato lumĩe solẽ. Eclypsimqꝫ no⸗
uã terris effundere qrit. etc. Et dicit Isi. q
p hoc manifestat incãtatoꝝ et magoꝝ stul⸗
ticia. q in suis pdigijs gloriant. Illudunt
eñ hoim aspect⁹ in his q opant sicut facit
gẽma supradicta. hec ille. Hec aũt gẽma fi
gurat btãm ṽginẽ mariã que qsi palliauit
diuinitatem hũanitate. et potentiã infirmi
tate. et sic sol diuinitatis xps qsi obscurat⁹
induit sanguineũ colorẽ in colũna. et in cru
ce. qñ exiuit de corpe ei⁹ sanguis pciosus.
Et de hoc tangitur Eccle. xij. vbi dr Tene⸗
brescat sol et lumẽ et reuertant nubes post
pluuiam. Et Johel. ij. Sol vertet in tene
bras: et luna in sanguinẽ. Quart⁹ lapis
dr enidros. qui vt dr in li. de pprie. re. sẽp O
desudat et emittit lachrymas. nec tñ lique⸗ Enidros.
scit aliq modo. nec fit minor. vñ in lapi. ca⸗
nit. Perpetuis flet⁹ lachrymis distillat eni⸗
dros: Qui velut ex pleni fontis scaturigine
manat. Hec autẽ gẽma figurat virginem
pijssimã. Quis eñ curare poterit ꝯtinuum
ei⁹ fletum. amaras ei⁹ lachrymas. suspiria
gemitusqꝫ de morte filij sui. qñ eũ videbat
in cruce agonizantẽ etc. de qb⁹ satis dixi in
x. pte pncipali hui⁹ opis. sermo. j. Licꝫ aũt
mltũ plorauerit. iux illud Thren. j. Plorãs
plorauit in nocte. et lachryme ei⁹ in maxill
ei⁹. tñ ei⁹ patientie virtus i aliq imminuta
nõ fuit. qꝛ semp volũtatẽ suã cũ diuino bñ
placito ꝯformauit. Un de illa dici põt illđ
ps. lxxxiij. Ascensiones in corde suo dispo⸗
suit i valle lachrymaꝝ in loco quẽ posuit.
Quit⁹ lapis dr epistites. de q dr in li. de P
ppe. re. q est lapillus rutilãs et rubicũdus Epistites.
q soli oppositus ignẽ et radios emittit. et si
in aquã feruẽtẽ fuerit piect⁹ cessat ei⁹ ebul
litio. et post modicũ frigescit. vt dicit Isi. et
Diasco. Item dr coercere locustas et volu⸗
cres. et nebulas nociuas ac grãdines a fru
ctibus terre. Et siĺr btã virgo existẽs iuxta

solē iusticie filiū suū; tres radios emittit. Primū ꝯ locustas q̄ saliendo parū eleuan/tur a terra: ꝛ significāt auaros qui q̄si vipe reptāt sup terrā. ꝛ oīa deuorare volunt sua auiditate. iuxͣ illō Deut. xxviij. Locuste de/uorabāt oīa. Sed btā virgo radio suo illu mināſ auaros ipsos ab illa auiditate libe/rat. vñ de ipsa dici pōt illud Exod. x. Flare fecit ventū ab occidente vehemētissimū. ꝛ arreptam locustam ꝓiecit ī mare rubrū ꝛc. Scdm radiū mittit ꝯ volucres. i. supbos: q̄ alte volare nitūt. ꝛ eos deijcit ad hūilita tē. iuxͣ illō Eccli. xxij. Mittēs lapidē in vo/latilia deijciet ea. Tertiū radiū mittit ꝯ lu/xuriosos. ꝛ facit frigidā aquam q̄ pri⁹ ferue bat igne luxurie. Sext⁹ lapis dr̄ excollice

Q Excol/lice ros: ros. q̄ inuenit in libia. ꝛ est distinct⁹. xl. colo ribus. ꝛ iō tale nomē accepit. atq; oculos aspiciētis hoīs fac̄ tremulos. vt dr̄ in li. de ꝓprie. re. q̄ ꝓprietas etiā ipsi bñdicte vir/gini ꝯgruit. Nā q2 de⁹ conquerebat ꝙ qua draginta annis offensus fuerat a gñatione hac ps. xciiij. iō ꝟgo btā q̄draginta diebus post filij resurrectionē; assidue orauit deū ꝓ pctōrib⁹ tāq; pia mr̄ Act. i. et isti quadra ginta dies fuerūt q̄si quadraginta colores isti⁹ lapidis p̄ciosi. Dic q; lapis virgineus oclos mentī facit tremulētos: q2 nēo tanti ingenij est q̄ recte intueri possit ipsi⁹ ꝟgis dignitatē. Possum⁹ ḡ tremere s; ad plenuz intelligere nequim⁹. Septim⁹ lapis dr̄

R Gaga/tes.: gagates. q̄ primo in sicilia ī gagāte flumie fuit reptus ꝛ ab eo nosatus. de q̄ dr̄ in li. de ꝓprie. re. ꝙ incēsus odore suo serpētes fu/gat demoniacosq; ꝓdit. et demonib⁹ cōtra rius esse putat. Itē virginitatē prodit s̄m Diasco. q̄ ait. ꝙ aqua eius bibita si bibens est virgo nō vrinabit. Si nō est ꝟgo statim vrinā emittet etiā ꝯtra volūtatē suā. Item hec gēma vt in dicto li. dr̄. attritu digitorū calefacta paleas leues sibi appositas attra here cōsueuit. Itē potata ꝓfert hydropicis q2 nociuū cōsumit hūorem. ꝛ dr̄ confortare epar. Itē ei⁹ puluis apposit⁹ dentib⁹ robo rat debiles et laxatos. Item multū dr̄ vale re ꝯ fantasmata ꝛ nocturnas demonum ve xationes. Itē dr̄ sedare dolores ventris q̄n stomach⁹ patit casu aliq̄ subuersionē. Itē; valde accelerat partū ꝛ adiuuat parturien tē. vt dr̄ in lapidario. De hoc etiā lapide di cit Isid. ꝙ in aqua accendit: in oleo ꝟo ex tinguit. qd̄ est miruz. hec ille. Licz ista sint mirabilia: tñ mirabilior est virgo benedi/cta. et ideo p hūc lapidē p̄ciosum est signi/ficata. Nihil em̄ vnq; mirabili⁹ fuit q; ꝙ ipsi⁹ virginis corpusculū tā breue cōtinue rit totū deū. totā dei potētia; totāq; eius sapientiā ꝛ clementiā. Immo cōtinuit oēs creaturas. q2 qd̄ cōtinet vas etiam cōtinet vinū vasis. Uirgo igit continens deum in quo sunt oīa: consequenter cū creatore con tinuit oīa creata. O igit admirabilis femi na que deū pepit. filiū lactauit virgo. ꝛ in vtero tenuit cuncta tenentē. tulitq; in bra chijs oīa ferentē. Item ipsa prodijt virgi/nitatē. q2 deus non elegisset corruptam in matrē. Item fugauit fantasmata ꝛ illusio/nes demonū. q2 pepit eū qui destruxit oīa temploꝝ idola. ꝛ eiecit diabolū de mundi p̄ncipatu. iuxta illud Joh. xij. Nūc p̄nceps hui⁹ mundi eijciet foras. Recte igit hic la pis ponit in corona ꝟginis q̄ in aqua accē ditur: q2 in tpe tribulatōis tanq; bona ad uocata ꝓ nobis feruenti⁹ orat. In oleo ꝟo extinguit: q2 tpe ꝓsperitatis ad illā nō re/currentes illi⁹ adiutorio priuant. Terti⁹ loc⁹ isti⁹ hierarchie dr̄ cimbrij coloris. qui a vulgo appellat sanguis draconum. Dum S officiū em̄ elephātes implicantur ꝯtra dracones: ptātu; irruūt ipsi elephātes super eos: atq; ipsos dracones obruunt. quoꝝ fusus cruor terrā inficit. fitq; pigmentū quic quid terrā tin/xerit. Iste aūt color congruit ordini pote/statū. Ptātes nāq; dicunt q2 maligni spi/rit⁹ eoꝝ potētia coercent ne tātu; noceant quātū cupiūt. vt dicit Diony. in li. de ange lica hierarchia. Bene ergo ī colore cimbrij diademata sua collocāt q2 sunt q̄dā q̄si ele/phātes q̄ serpētes malignos humāi gene ris hostes interficiūt. Quare ī signū victo rie loca sue statōis rubricata dicuntur. Vi dēt aūt siľr in corona ꝟginis ponūt septē lapi/des preciosos. Quoꝝ prim⁹ dr̄ galactides q̄ h; colorem cinereū ꝛ est gustu suauis. ꝛ si attrit⁹ fuerit quodā lac de se emittit. vt di cit Isi. Hic lapis in ore clausus turbat mē Gala/ctides. tem. ꝛ circūdatus collo vbera lacte replet. Et siľr beata ꝟgo hr̄e dr̄ colorē cinereū ra/tione hūilitatis. ꝛ est tota dulcis ac suauis ꝛ si atterat p frequētē inuocatiōe;. vel ī col lo. i. in corde alliget p deuotionem replet lacte. i. spūali cōsolatione. Si aūt quis eā in ore posuerit: mentem eius turbabit. q2 si quis de ipsa gl'iosissima virgine loqui vo/luerit. quid de illa sufficienter dicat penit⁹ ignorabit. Nam vt. Hierony. in sermōe ad

Custo.ait. Quicqd humanis dici pōt ꝟbis
T minus est a laude ꝟginis. Scḋs lapis
Herari dr̄ heraxipen.qꝫ vt dr̄ in li.de ꝓprie.re.est ni
pen. ger.sed superat virtute colores.de q̄ etiā dr̄
in lapidario ꝙ dilectū reddit ⁊ amabilem
eum super quē est. Et siľr btā virgo maria
nigra ꝑ humilitatē.supauit virtute huma-
nā ꝯditionē.ꝙ em̄ dei mater sit effecta ma-
ius est q̄ȝ cōphendere possit mēs humana
Ipsa q̄ȝ si dilexerim⁹ eā faciet nos deo di-
lectos ⁊ amabiles. Vn̄ dicere pōt illō Jo.
xiiij. Qui diligit me diliget a patre meo. i.
V a deo q̄ est pr̄ nr̄ ꝑ creationē.⁊ btē ꝟginis ꝑ
Jaspis singularē electionē. Terti⁹ lapis dr̄ Jas-
pis q̄ est viridis coloris.⁊ dr̄ reprimere fe-
bres ac hydropisim in his qui gestant ipm
caste.⁊ adiuuare pturientem ⁊ fugare fan-
tasmata.⁊ iter pericula facere hoiem tutū
atq̄ interiorē refrigerare ardorē.⁊ fluentē
cōpescere sanguinē ac sudorē.⁊ luxuriā co-
hibere. vlcera q̄ȝ iueterata sanare. ⁊ sordes
oculoꝝ purgare ac visuȝ acuere ⁊ conforta-
re atq̄ maleficijs ⁊ incātationib⁹ resistere.
⁊ tot credit habere virtutes q̄t hȝ diuersas
venulas ⁊ colores.vt dicit Diasco: ⁊ ponit
in li.de.ꝓprie re. Quas oēs ꝓprietates hȝ
btā virgo.sed soluȝ declarabim⁹ quō curat
hydropisim et sanat oculos acuens visum.
Hydropic⁹ e.i.auarus semp sitit.⁊ oculos
suos nūq̄ satiat.sȝ semp aliena desiderat.⁊
cōgregare maiores diuitias anhelat. Vn̄
auctor astrolabij inq̄t. Hydropico simil' nūq̄
satiat auar⁹. Ex lucro lucri multiplicando
sitim. Hāc aūt infirmitatem curat btissima
ꝟgo suo exēplo.q̄ semp paupime vixit. et
ꝓpter hoc diuitijs spūalibus a deo reple-
ta fuit. Vn̄ Lu.j.cecinit. Esurientes imple-
uit bonis.⁊ diuites dimisit inanes. De ipis
aūt hydropicis sic curatis ab hoc lapide p̄-
X cioso ⁊ diuino dici pōt illud Sap.xj. Data
Hya- est illis requies de lapide. Quart⁹ lapis
cinth⁹. dicit hyacinthus.qui vt recitatur in lib.de
ꝓprie.re.est mirabilis virtutis. quia aeri
maxime se conformat. vt in nubilo sit nu-
bilus.⁊ in sereno sit serenus. Et isti⁹ virt⁹
est cōferre leticiam.⁊ cōtrariari melācholi-
ce qualitati.est em̄ ꝯfortatiue virtutis. Re-
sistit etiam diuersis pestilentijs que solent
in aere sepius generari. Vigorem etiaȝ dat
membris vegetat neruos. ⁊ dulcem ac sa-
lutiferum dat soporem. Item veneno obsi-
stit.⁊ toxico cōtrariat. ꝫm Diasco. Has aūt
ꝓprietates omēs beatissima virgo habuit.

Sȝ solū dico ad p̄ns ꝙ ipsa tpe nubilo nu-
bilosa fuit.s.tpe passiōis filij sui.⁊ tpe gau-
dij gauisa est.vt declaraui in.x.pte princi-
pali huius operis.ser.ij. Ipsa q̄ȝ mūdo le-
ticiam contulit per suum benedictum par-
tum. De quo angelus ad pastores ait Lu. Y
ij. Annuncio vobis gaudium magnum ⁊c. Iris
Quint⁹ lapis dr̄ iris.q̄ p̄mo in arabia iu-
xta mare rubrū est inuēt⁹.nūc aūt i plurib⁹
locis inuenit.s.in germania ⁊ hybernia. et i
multis regiōib⁹ aqlonis. Est aūt in colore
ꝑspicu⁹ ⁊ crystallo siľis. vt dicit Isid. Et dr̄
iris ꝑ silitudinē arc⁹ celestis.q̄ ꝑcussus so-
le sub tecto spēs et colores arcus celestis in
ꝓximos parietes oppositos repñtat. Et in-
ter ceteras ꝟtutes tollit dolores parturien-
tis. Vn̄ in lib.de ꝓprie.re.sic dr̄ de illo. Dic-
lapis vt fert cooperat parturiēti. vel vt ci-
tius pariat.vel saltē vt dolorē partus faci-
lius sustineat.⁊ nō tantū de periculo perti-
mescat. Recte igit hic lapis ponit in coro-
na virginis.vt significet ꝙ lȝ cōis maledi-
ctio data fuerit mulieri a deo. Gen.iij.vbi
ait. In dolore ⁊ erūna ꝯcept⁹ tuos paries.
ipsa tñ virgo ab ea fuit exempta. Vn̄ illi ca-
nit. Gaude q̄ deo plena peperisti sine pe-
na cuȝ pudoris lilio. Item alias mulieres
a cruciatu et periculo partus liberat. si ad
eius auxilium deuote recurrant. Vn̄ cui-
libet earū que sine periculo filios pepere-
rūt eiusdē virginis interuētu. ipsa pōt di-
cere.illud ps.lxx. Inuocasti me ⁊ liberauī Z
te. Sextus lapis dicit iena.de quo sic di- Jena
cit in li. de ꝓprie.re. Iena est gemma q̄ si
sub lingua hois fuerit posita ipsum dicunt
predicere plurima futura vt dicit Isido. et
Lapi.hec ibi. Hic igit lapis merito i virgi-
nis corona collocat.que sup oēs ꝓphas de
futuris p̄dicere sciebat.q̄ lapidē istū.i.spi-
ritussctī dictatū.ꝯtinue sub lingua defere-
bat. Vn̄ dicere poterat cū ꝓpha ps. xliiij.
Ligua mea calam⁹ scribe velocit. scribētis &
Septim⁹ lapis dr̄ liauma q̄ vt dr̄ i lib. de Liau-
ꝓpe.re.est coloris nūc albi. nūc sub nigri. ma.
nūc subrubicūdi.nūcq̄ sub varijs colorib⁹
est distinct⁹. Est aūt sic dict⁹ a liaumate qd̄
est idē qd̄ incēdiū.q̄ i locis calidis iuenitur
Cui⁹ virt⁹ ꝫm Diasco.ē curare hydropisim
diuersam ⁊ diuersis imaginib⁹ sculpit ⁊ po-
lit.hec ibi. Et siľr beatissima ꝟgo.vt homi
corda ad filij sui volūtatem ptrahat. nunc
blāditijs vtit.nunc minis.⁊ aliqñ nos fla-
gellis percuti sinit. vt qui tanq̄ de genere

seruoꝝ amore nō trahimur. saltē verberibꝰ emēdemur. aliqs etiā delitijs ⁊ cōsolationibꝰ spūalibꝰ allicit. ita vt cū suo bñdicto filio dicere possit illud Jo. xij. Oīa trahā ad me ipm. Ipsa qꝫ ꝟgo bñdicta videt alba p mā suetudinē ⁊ grē subministrationē. nigra per sui subtractionē. qꝛ eiꝰ pñtia clarificat. obūbra absentia. Item rubere per punitionis pmissionē. ⁊ p varios effectus dr mutari in coloribꝰ. de qua mutatiōe admirat Hieremias ppheta Thren. iiij. di. Quō mutatꝰ ē color optimꝰ.

B In tertia qꝫ hierarchia sunt tria loca q̄ dicunt esse triū coloꝝ. Primꝰ locus dr indici coloris. Indicꝰ aūt color dr aereꝰ siue celestis. ⁊ reperit in azuriō. vt ponit in li. de ppri. re. Et iste locus ꝯuenit ordini virtutū. quoꝝ officiū vt sequit Greg. in. iiij. mora. est opari miracula q̄ soluꝫ fieri possunt virtute celesti ⁊ diuina ꝫm Aug. in li. de vtilitate credēdi. Predicte aūt virtutes celestes in corona virginis ponūt septem alios lapides pciosos. Quoꝝ primus dr Rabiates. q̄ vt dr in li. de ppri. re. est trāslucidus ⁊ crystallo similis. ⁊ dr cōferre ad habendā eloquentiā. gratiā ac honorem. et defendere a noxijs et venenosis. ac curare tumorem epatis ⁊ splenis. vt dicit Diasco. Hic autem lapis in corona virginis merito collocat. in signū sue clarissime eloquētie.

Officiū virtutū

Rabiates.

De facundia ꝟo sermonis inquit Tulliꝰ scdo de oratore. Quid admirabilius q̄ res splendore illustrata verborum. Tantā vim habet illa que recte a bono poeta est vox. atqꝫ nimirū regina reruꝫ oratio. vt non mō inclinatum erigere. aut stantem inclinare sed aduersantem atqꝫ repugnantem vt imperator bonus ac fortis capere possit. Et Seneca in li. de consolatione ad Paulinuꝫ ait. Potest eloquentia que parua sunt approbare pro magnis. ⁊ rursus magna attenuare ⁊ ad ima deducere. Immo tante virtutis est eloquētia vt sententias sermonis pro libito ꝯuertere queat. ⁊ falsa pro veris suggerere. Inquit em̄ Seneca ad Lucilluꝫ Incredibile ē q̄ facile magnos viros dulcedo orationis abducat a vero. Huius aūt rei sunt exēpla plurima. Refert em̄ Tullius in tusculanis questionibus. q̄ Egesias cirenaicꝰ pħs cirene ciuitatis egypti adeo eloquēter differebat de bono mortꝭ ⁊ de malo vite pñtis q̄ multi mortem sibi male inferebant. Unde fuit ꝓhibitus a rege Ptolomeo illa ampliꝰ edocere. De tullio qꝫ ait

Cōmēdat facundia rhetorici ꝫmonis.

Lactantiꝰ. iij. diui. insti. aduersus gen. Tulliꝰ summꝰ pħus secte achademice pfectꝰ oratorꝫ sua eloquētia corda hoim in manibꝰ habuit. Plutarchus etiā inqꝫ q̄ cum ipse Tulliꝰ oraret p q̄nto ligario q̄ erat aduersarij cesaris erat. tāta grā facūdie admirabilꝭ fuit vt cesar in plurimos colores vultū verterit manifestūqꝫ fuit q̄ animꝰ cesaris vertebat quare ipse cesar dulci victꝰ oratiōe eū a crimine liberauit. De eloquētia qꝫ poetica inquit Oratiꝰ in poetria. Et pictura poesis erit q̄ si ppiꝰ stes te capiat ⁊c. ⁊ Gualfredꝰ in ironia curie papalis ait. Sepius audisti q̄ vis sermonibꝰ apta est ⁊ q̄ naturam callida verba mouēt. Hec aūt facūdia maxime est necessaria doctoribꝰ et magistris. C. de pfes. ⁊ medi. l. magistros l i. r. ⁊ de professorꝫ que in vr. cōstan. l. vnica. li. xi. Itē aduocatis. vt no. ī autēꝫ. de iudi. §. ij. col. vi. Ista aūt eloquētia lꝫ fuerit in multis oratoribꝰ tā xpicolis q̄ paganis. In nullo tñ tanta fuit quāta in magistra ecclesie catholice et aduocata nostra virgine benedicta. que sua dulci facūdia imperatorē celi ⁊ terre iratuꝫ pacificauit. ⁊ nō vni tm̄ homini ipsi cōtrario. sed toti generi humano liberationem a morte eterna impetrauit. Intantum etiam aures dei sua oratione demulsit. vt illuꝫ attraheret a summo celo vsqꝫ ad terrā. Et tā dulciter elocuta est: vt suaserit deo fieri hominem. Tāqꝫ suauiter cecinit q̄ se in filiuꝫ deꝰ illi donauit. O lingua diserta beate virginis. O aduocata eloquētissima que sua dicendi ꝟtute ⁊ efficacia. chyrographū nr̄e dānatoīs d̄ magni dei manibꝰ cadere fecit

Scdꝰ lapis dr kalcophanꝰ q̄ vt ponit in li. de ppri. re. est niger. q̄ colore depictꝰ ⁊ gestatꝰ in ore dr clarificare voceꝫ ⁊ defendere a raucedine fauces. vt tradit in lapidario redditqꝫ vocem sonorā q̄ maxime est necessaria bono oratori. ꝫm Quintilianū de oratoria insti. Hec igit gēma est corone beate ꝟginis ꝓportiōata ad innuēdū dulcedineꝫ ⁊ sonoritatē vocis eiꝰ qua ad deū p nobis interpellat. De qua inquit illi eiꝰ sponsus celestis Cañ. ij. Sonet vox tua in auribus meis. Uox em̄ tua dulcis. ⁊. viij. c. Fac me audire vocē tuā.

C Kalcophanꝰ.

Tertius lapis dr ligurꝰ de quo dr in li. de pprie. re. q̄ valet contra dolorē stomachi. ⁊ stringit fluxum ventris pturbati. ⁊ valet ictericis ⁊ discoloratis. qꝛ pditum coloreꝫ ꝭis restituit. Hic etiā lapis recte ponitur [illegible] corona beatissime virginis

D Ligurius.

que habuit optimum stomachum. Maluz
eni stomachum habentes assumptum cibū
vel non retinent sed euomunt. vel retentū
in malos humores ꝯuertūt. Ipsa aūt ꝟgo
bñdicta cibū verbi dei auidissime ꝛ saluber
rime assumpsit. de quo dī Jaco.j. Cuz man
suetudine suscipite insitū verbū qḋ pōt sal
uare aīas vestras. Unde qꝛ ipm cibum reti
nuit. ꝛ in nutrimentū bonū conuertit. s. bo
noꝝ cogitationum ꝛ operuz. ideo de illa dī
Lu.ij. Maria aūt ꝯseruabat oīa verba hec
ꝯferens in corde suo. Quartus lapis dī
E Lipa/rea; liparea. qui vt dī in li. de ꝓprie. re. venit de
libia. Et ſm ꝙ legit̃ mirabilis est virtutis
Cū eni venatores ꝓsequunt̃ bestias ille per
gunt ad istū lapidem ꝛ ipm intuent̃ tanꝗ
patronū. Quo pñte nec venator nec canes
illis nocēt. Quid aūt sunt canes. qḋ vena
tores nisi diabolꝰ. caro ꝛ mūdꝰ q̄ nos capi
unt retibus suis. Sed si inuenerimꝰ hūc la
pidē diu inā tuti erimꝰ. Erūt enim oēs ini
mici nr̄i sicut canes muti nō valentes latra
re. Esa. lvj. Quintꝰ lapis dī margarita q̄
F Mar/garita. pōt ꝯsiderari quātū ad sui gñationē qualis
tatē ꝛ virtutē. Generant̃ aūt margarite ſm
Isid. vt etiā dī in li. de ꝓprie. re. i cōchulis
marinis. vnde ꝛ a mari vocant̃ margarite.
Certo enim tpe ꝛ maxime tpe veris ꝛ in au
tūno ipe ꝯchule ad littꝰ maris se trāsferūt
ꝛ ibi se aperiūt. ꝛ rorez celestē inter viscera
sua recipiūt. Ex cuius coagulatiōe marga
rite generant̃. Et iō in pdicto lib. dī ꝙ mar
garite nascunt̃ i carne cōche sicut in piscīū
cerebro lapilli aliqñ inueniunt̃. Ista autez
coclea siue cōchula figurat beataz ꝟginem
q̄ se aperuit vt rorē celestē reciperet. ꝛ marga
ritā. i. xp̄m intra sua viscera ꝯciperet. Nam
aperuit angelo ꝯsensum suū vt deo in oibꝰ
obediret quādo dixit. Ecce ancilla dñi. Itē
aperuit xp̄o vterū suū vt eū ibi reciperet. Ape
ruit q̄z spūiscō animū suū vt in eam supue
niret. Et post talē aptionē ꝯsensus sui ꝛ vte
ri atq̄ animi ros celestis spūssancti in eam
descendit. ꝛ istā margaritā in eiꝰ vtero ge
nerauit. De hac aūt roratione spūssancti et
ipsius beatissime virginis aptione dī Esa.
xlv. Rorate celi desup et nubes pluāt iustū
aperiat̃ terra ꝛ germinet saluatorez. Scdo
margarita pōt ꝯsiderari quātū ad suā qua
litatē. Sunt enim ipse margarite pulchre
candide ꝛ clare. Ille enim q̄ sunt tales sunt
meliores ꝙ ille q̄ flauescunt. Nā illas que
sunt pulchre, cādide et clare generauit ros
matutinꝰ. Alias aūt generauit aer vesperti
nus. Hec igit̃ margarita sit pulchra. candi
da et clara significat btām ꝟginez mariā q̄
fuit pulchra in mēte ꝑ puritatez. Cādida in
carne ꝑ ꝟginitatē ꝛ castitatē. ꝛ clara in ope
ꝑ sanctitatē. Un Sap. iiij. dī. O ꝙ pulchra
est ꝛc. Ecce pulchritudo mētis. casta gene
ratio. Ecce cādor ꝛ virginitas carnis. cum
claritate. Ecce claritas ꝛ sanctitas operis.
Tertio margarita pōt ꝯsiderari quantū ad
virtutē. Habet aūt ꝟtutē abstersiuā. qꝛ mē
bra a supfluis humoribꝰ abstergit. Itē re
strictiuā. qꝛ fluxū sanguinis ꝛ vētris restri
git. Uirtutē q̄z ꝯfortatiuā. qꝛ cor debile cō
fortat. vt dicit Plinꝰ. Et eodē modo beata
virgo ꝑ grām quā nobis infundit hz ꝟtutē
abstersiuā inquātū abstergit pctā pterita.
Item restrictiuā inquātū restringit animū
ne fluat ad pctā futura. et ꝯfortatiuā squā
tum ꝯfortat cor ꝛ fortificat ꝯ mala pñtia
Et ideo ipsa inqt. Eccli. xxiiij. In me omnis
grā vie ꝛ veritatis i me oīs spes vite ꝛ vir
tutis. Ipsa eñi dat nobis grām vite qsi de
pctis pteritis impetrat nobis veniā ꝑ quā
a pctī morte resuscitat̃ pctōr. Dat grām ve
ritatis qñ cōtra futura pīcula dat cautelaz
ꝑ quā homo ipsa pericula vitare sciat. Itē
dat grām ꝟtutis qñ ꝯtra mala pñtia dat cō
stantiā ꝑ quā hoīem fortificat vt a malis p
sentibꝰ tueri se valeat. Dicit̃ q̄z in pdicto li.
de ꝓprie. re. ꝙ margarita est naturaliter ꝑ
forata ꝛ rotūda ē melior. Et sic beata ꝟgo
fuit naturaliter pforata. qꝛ ab instanti sue
ꝯceptionis fuit diuina grā penetrata. Itez
fuit rotūda. i. oībꝰ virtutibꝰ circūdata. Un
in figuraz eius que thronus dei fuit dī. iij.
Regū. x. Summitas throni rotunda erat.
Sextus lapis dī magnes ꝛ venit de in G
dia vt inquit Isid. xvj. ethy. Eius aūt ꝟtu Ma/
ter alias est ferrum attrahere. Hoc autez gnes.
lapide vtunt̃ marinarii cū ferro qḋ virtute
lapidis fert̃ versus tramontanā. Ex quo sci
re pñt vbi sunt: et multa maris picula. sco
pulos ꝛ infortunia deuitāt. Nos aūt sumꝰ
in mari huius mundi varijs agitati procel
lis et periclitamur nisi dirigamur ad portū
salutis mediante virtute illius diuine ma
gnetis. Ipsa eñi ferrum. i. animam nostraz
ferream. hoc est induratam diriget versus
tramontanam. i. versus seipsam ꝑ deuotio
nem que est stella maris. facietq̄ nos vide
re pericula inqbus sumus. ꝛ vitium versus
portum anxp̄o in pcipitium pergamus. Et

habz elemosynis plenā. Tertio assilaf mulieri forti. Nā de ipa dr Prouer. vl. Surrexit ꝛ diuisit pdam domesticiʒ suis et cibaria ancillis. suis et ibidē. Oēs domestici eiꝰ vestiti sūt duplicibꝰ. Ipa em̄ qbusdā dat cibaria gratiaꝝ. ꝛ iō dr. Dedit cibaria ancillis suis. Alijs ṽo dat duplicia vestimenta ṽtutuz licz theologicoꝝ ꝛ politicarū ꝛ iō dr. Oms amici eiꝰ vestiti sūt duplicibꝰ. Quibusdam aūt dat victoriā. qn̄ scz ipsos vīcere mundū carnē ꝛ diabolū facit. ꝛ eis tanꝙ domesticis suis illos in pdā cōcedit. et iō dr: Dedit qꝫ pdā domesticiʒ suiʒ. Quarto assilatur puissime mrī. vn̄ ipsa dicit Eccli. xxiiij. Ego mr ꝛc. Ipsa em̄ frigidos in amore dei ad dilectionē īflāmat. et iō dicit. Ego mr pulchre dilectiōis. Supbos qꝫ ꝛ psumptuosos ad sui recognitionē timore diuine maiestatis hūiliat. ꝛ ideo inqt. ꝛ timoris. Tenebrosos etiā ꝛ ignorātes ad cognitionē dei illuminat. ꝛ iō subdit. ꝛ agnitiōis. Ipsa insup in pfundum despatiōis demersos ad spez venie reuocat. ꝛ iō subdit. ꝛ scē spei. Quinto assilaf hospiti munifico ꝛ curiali. vnde ipsi dr Eccli. xxiiij. In Iacob inhabita. ꝛ in isrl hereditare ꝛc. Ex qbus ṽbis habef ꝙ ipa hospitaf. ꝛ habitat cū tribus generibꝰ psonaꝝ. Quidā em̄ sunt actiui. ꝛ cū his habitat dando eis firmā ad opandū constantiā. Et iō dr. In iacob inhabita. Per iacob em̄ q interptaf luctator itelligunf actiui q sunt in multiplici luctatione istius mundi. Alij ṽo sunt cōtēplatiui cū quibꝰ habitat impetrādo eis visionē dei sincerā. ꝛ iō dr. In israel hereditare. Israel em̄ interptaf vir vidēs deū. Alij aūt sunt pfecti qui habēt vitā actiuā ꝛ cōtēplatiuā. et cū his electis ꝛ pfectis habitat dādo eis vitā firmam ꝛ pseuerantē. Et ideo subditur. Et i electis meis mitte radices. Ex quibus oībus pꝫ ꝙ ipsa benedicta ṽgo est liberalissima. Liberalis em̄ dr ille qui est largus et munificus ꝛ qui libēter donat ꝛ non murmurat. Unde liberaliter exponif. i. large. magnifice. plene. ꝛ benigne. vt notatur p Archid. in. c. statutū. §. insuper. de rescrip. libro. vj. que omnia fuerunt in ipsa dn̄a nostra super oms. Si ṽo accipiatur liberalitas p bonitate. vt in. l. ne quis. ff. q sen. si. ap. resci. etiā hoc mundo fuit liberalissima quia omnium optima. Ipsa em̄ est imago bonitatis illius scz dei. vt dr Sapien. vij.

B Maria hospitaf cuz tribus psonis

P Trigesima sexta eius excellētia dr susceptionis. Oēs em̄ sanctoꝝ virtutes tem̄ noui ꝙ veteris testamēti a ṽgīe plenitudinez susceperūt. veteris quidē in ṽgine futura. noue ṽo legis sancti in virgine iam facta. Et vt clarius ista videanf quedam sanctoꝝ noui ꝛ veteris testamēti cōnumerari ṽtutes pnt. Claruit nāqꝫ Abel in veteri testamēto virtute innocētie. Unde ꝛ dn̄s respexit ad munera eiꝰ. Gen̄. iiij. Claruit Enoch virtute mundicie. vn̄ ꝛ tulit illū deus. vide Genes. vj. Claruit Noe ṽtute spei. vnde et sperās a diluuio p arcā liberari ex dei speciali mādato illā miro mō fabricauit Gen̄. vj. Claruit Abraam virtute fidei. Gen̄. xvij. Credidit abraā deo ꝛ reputatū est ei ad iusticiā. vn̄ ꝛ filiū imolare voluit. vt ibidē dr Claruit Isaac virtute obediētie vnde ꝛ patri in sui imolatiōe nō cōtradixit di. Gen̄. xxij. vbi est victima et holocaustū paf miꝰ Et respondens pater ait. dn̄s puidebit fili mi ꝛc. Claruit iacob virtute amicitie. vn̄ et dn̄s ei multa secreta reuelauit. vt de scala ꝛc. Genes. xxviij. Claruit Iob virtute patiētie. vn̄ nec ɔtra dn̄m locutus est Iob. j. Claruit Moyses virtute mansuetudinis. vn̄ ꝛ dn̄o semp māsuete rn̄dit. ꝛ iō mansuetissimꝰ dictꝰ est Nume. xij. Claruit Dauid virtute hūilitatis. vnde ꝛ iumētū se esse dixit ps. lxxij. dū ait. Ut iumentū factus sum apud te. Claruit Salomon virtute sapientie. vn̄ ꝛ sapiēter de duabꝰ meretricibus iudiciū dedit. iij. Regū. iij. Claruit Ezechias virtute penitētie. vnde ꝛ versa facie ad parietē fleuit amare Esaie. xxxviij. ꝛ. iiij. Regū. xx. Claruit ꝛ Daniel virtute intelligentie. vnde ꝛ somniū nabuchodonosor exposuit Daniel. iiij. c. Claruit Susanna virtute castimonie. vnde ꝛ potius mori elegit ꝙ senibus cōsentire. Daniel. xiij. Et isti sufficiant ex veteri lege. Nunc etiam sanctos quosdā noue legis cōmemoremus. Claruit namqꝫ Iohānes baptista virtute penitentie. vnde ꝛ a teneris annis heremum petijt sicut canit eccl̄ia di. Antra deserti teneris sub annis. ꝛc. Claruit Petrus virtute constantie post spiritussancti missionem: vnde et letanter ibat ad crucem Claruit et Paulus virtute fortitudinis. vnde dicebat. cuz infirmor fortior sum. ij. ad Chorīthios. xij. Claruit Andreas virtute animositatis. vnde et animose crucem salutauit dicens. Salue crux preciosa ꝛc. Claruit Iohannes euangelista virtute doctrine. vn̄ et ceteris

Maria oīuz virtutum suscepit

altius intonuit dicēs. In p̄ncipio erat ver/
bum ⁊c. Jo. j. Claruit Jacob⁹ frater Jo̅bis
euāgeliste v̄tute credulitatis. Vñ ipse ⁊ Jo
hānes relictis oīb⁹ secuti sunt xp̄m. Mat.
iiij. Alter Jacobus virtute claruit sanctita
tis. vñ ab oibus iust⁹ est appellat⁹. Claruit
Philippus virtute sollicitudinis. vñ ⁊ fra
tri suo Nathanaeli dixit. Inuenimus mes/
siam veni ⁊ vide. Joh. j. Claruit Bartholo
meus v̄tute predicationis. vnde ⁊ multas
peregrinauit regiões dei v̄bum seminādo.
vt pꝫ in legēda eius. Claruit Matthe⁹ vir/
tute fidei. vnde ⁊ primus scripsit euāgeliuꝫ
Claruit Simon v̄tute obediētie. vñ ⁊ Si/
mon obediens interpretatur. Claruit tho/
mas virtute humilitatis. vnde ⁊ dño humi
liter respondit. Dñs meus ⁊ deus me⁹ Jo.
xx. Claruit iudas thadeus virtute animosi
tatis. vnde ⁊ contra hereticos epistolā scri/
psit dicens. Hi sunt nubes sine aq̄. Judas
aūt scarioth suā virtutem perdidit. vnde et
laqueo se suspendit. Quid de alijs dicam.
O sancti ⁊ sancte dei. quot quātisqꝫ virtuti
bus longe a nobis distantibus claruistis.
Nota Sed queso aīa mea. audi Isid. de sum. bo.
li. ij. c. xj. Si ad boni inq̄t incitamētū diui
na quibus mouemur p̄cepta deessent. pro
lege nobis sanctorum vita sufficeret. At cō
tra. dum ⁊ deus preceptis suis admoneat.
⁊ vita sanctoꝝ boni operis exempla p̄po/
nat. nulla est iam de reatu excusatio. quia
⁊ lex dei aures nostras quotidie p̄pulsat.
⁊ sanctoꝝ documenta nostri cordis intima
p̄uocant. Et si prauoꝝ sepe secuti sum⁹ exē
pla. cur non imitamur sanctoꝝ digna ⁊ lau
dabilia facta. Et si apti summus imitari ini
micos in malum. cur pigri sum⁹ imitari iu/
stos in bonū. Exemplo igit̄ sanctorum va/
rias sectare virtutes. Humilitatis ex xp̄o
deuotionis ex Petro: charitatis ex Johan
ne. obedientie de Abraā. patiētie de Isaac
tolerantie de Jacob castimonie de Joseph
mansuetudinis de Moyse. cōstantie de Jo
sue. benignitatis de Samuele. mie de Da/
uid. abstinētie. de Daniele. Sic ⁊ cetera fa/
cta priora. quo labore quo moderamine. q̄
ve intentione vel compunctione gerantur
vir sanctus. imitando consideret. hec ille.
Quid igitur hic de virgine dices nisi q̄ ce
teris per partes. in maria aūt tota se infu/
dit gratie plenitudo. quare. ⁊c. Et ideo an/
tiqui in virgine sancta futura suarum vir/
tutum. et moderni ab ea iam dei matre fa/
cta sumpserunt originem ⁊ plenitudinem.
Et p̄pter hoc ipsa inq̄t Eccli. xxiiij. In ple/
nitudine sanctorum detentio mea. Ha E
bet quoqꝫ alias innumeras excellentias.
quas deuotis mentibus contemplandas
relinquo. Solūmodo aliquas tangaꝫ q̄ in
cipiūt ab aliqua litterarūꝫ alphabeti sic in
uocādo ⁊ orando eā per discursum singu/
larum lr̄arū. A. Aduocata humani generis
defende causam nostrā ⁊ ora pro nobis. B.
Benedicta super omēs mulieres. fac nos a
tuo filio bñdici. C. Cōsolatio desperatoꝝ ⁊
cōfortatio eoꝝ. ne permittas nos in despe/
ratōis baratrū mergi. D. Dulcedo deuoto
rū. fac nos deuotiōis suauitate repleri. E.
Excellentissima omniū creaturarū. recōmē/
da nos tuo ⁊ nostro creatori. F. Fons diui
naꝝ grār̄um sitientib⁹ ⁊ arētib⁹ nobis aq̄s
salutares effūde. G. Gratiosa deo. āgelis ⁊
hominib⁹: fac nos spōso tuo celesti gratio
sos. H. Honorificentia populi xp̄iani: fac
nos intētos esse tue veneratōi. I. Impera
trix paradisi: impetra nobis vt efficiamur
particeps tui regni. K. Karismatuꝫ dei di
spēsatrix: paupertatē ⁊ mēdicitatē nostraꝫ
subleua. L. Laborantiū requies ⁊ refrige/
riū: eternā nobis pausationē prepara. M.
Mater nr̄a ⁊ dei: fac nos cū filio tuo fra/
tre nostro cōiungi. N. Nobilitas mūdi: ne
dimittas nos peccati ignobilitate cōfundi
vel nutrix pupilloꝝ ⁊ orphanoꝝ: nobis mi
seris ⁊ orphanis subueni. O. Ornamentū
vniuersi: fac nos virtutib⁹ ⁊ bonis morib⁹
ornari. P. Pacificatrix discordātiū: nos di
scordes ⁊ rebelles tuo nato iubeas cōcorda
ri. Q. Quarte hierarchie p̄sidēs. nos i ter
tia fac locari. R. Regina celi ⁊ terre. nos
tuos suos suscipe. S. Spes oīs tribulati
adiuua nos naufragos in hoc mari. T. Tu
tela oppressoꝝ seuiētiū in nos irā cōpesce
demonū. V. Vita mūdi fac recludi portas
mortis ⁊ inferni. nosqꝫ tecuꝫ fac deduci in
terra viuentium. Amen.

Pars scd̄a huius sermonis de corona la F
pidum preciosorum.

DE gl'iosa v̄gine in celis triūphā
tissime coronata. possum⁹ dicer̄
deo illud ps. xx. Posuisti in capi
te eius coronā d̄ lapide p̄cioso.

Sexaginta tres lapides corone

Hec aūt corona est sexagintatriū lapidū p̄
ciosoꝝ b'm numerꝝ annoꝝ q̄b⁹ vixit ipsa be/
nedicta v̄go maria in hoc mūdo. Quia v̄o
nouē sunt ordines angeloꝝ ideo hanc coꝝ

ronam ipsi angeli fabricātes. pro quolibet ordine posuerūt. vij. lapides. Ita ꝙ in sup̄ma hierarchia recepit. xxi. in media totidē ꝛ in ifima silr. Supma aūt hierarchia ꝺm Diony. in li. de angeli. hierar. dr grece epophonia. in qua dicuntur esse tria loca trium coloꝝ iuxta ꝓprietates trium ordinū angeloꝝ ipsi⁹ hierarchie. Primus locus dr eē coloris rubei. scōs coloris albi. tertius vo coloris flaui. Prim⁹ loc⁹ cōtinet seraphin qui depinguntur in colore rubeo ꝓpter imminense charitatis ardorē. sunt em̄ magis inflāmati amore diuino ꝙ̄ oēs alij angeli. Et isti ponūt septē lapides p̄ciosos ad fabricandā coronā ardētissime seraphine. Primo. s.

Alaba/strum. alabastrū. qd est lapis cādidus intercinct⁹ varijs. colorib⁹ de quo inqt Isido. xvi. lib. etym. c. v. ꝙ vnguēta intro posita cōseruat incorrupta. Et ideo Magdalena sumpsit alabastrū plenū vnguēto. Jo. xij. ꝛ effudit sup caput iesu. Iste aūt lapis significat incorruptionē q̄ fuit in beata virgine. sine q̄ nō fuisset digna suscipe in se vnguētū preciosum paradisi. vt em̄ dr. s. ad Coꝛ. xv. Corruptio incorruptionē non possidebit. Ecōtra vo dr Sap. vi. Incorruptio facit eē proximū deo.

G Auripigmētū Scōs lapis dr auripigmentū. ꝛ alio noīe vocat arsenicus. auri speciē pretendens in colore. ꝛ hꝫ virtutē dissoluēdi. attrahēdi. ꝛ mūdificādi. vt dr in lib. de ꝓprie. rerum. Et significat inter beatam virginē ꝛ ioseph dissolutionē quātū ad carnalē copulā. ꝛ mūdiciaꝫ castitatis vtriusꝙ ac mundū ꝛ purū mrimoniū cū maxima amoris attractione. ꝛ quoad oīa q̄ ad essentiaꝫ mrimonij reqrunt. de quo satis dixi in q̄rta parte principali hui⁹ opis sermone vlt.

D Adamas Tertius lapis dr adamas. de quo dr in li. de ꝓprie. rerū. ꝙ appellat gēma reconciliationis ꝛ amoris. Est aūt adamas vt inqt Isido. xvi. li. etym. c. de crystalis. lapis indicus duritiei maxime. ꝛ valde fortis. qui nulli cedit materie. nec ferro qdē. nec igni nec vnꝙ̄ incalescit. Unde a grecis. vis indomita appellat. Sed cum sit inuictus ac ferri ignisꝙ cōtemptor. rumpit tn̄ sanguine hirci calido ꝛ recēti. cui⁹ fragmētis sculptores in signandis ꝛ pforandis gemmis vtunt. que oīa possent beate vgini conuenienter aptari. sed solū vnā assimilationeꝫ explanabo breuitatis causa. ꝛ silr faciaꝫ de alijs lapidib⁹. lꝫ ponā diuersas coꝝ ꝓprietates relinquēs pspicaci lectori eaꝝ applicationem put ei videbit. Sicut ergo adamas nulli cedit metallo seu malleo pcutienti. ita beata vgo infragibilis stetit in patiētia ꝛ nulli cessit psecutioni. Tacta tn̄ sanguine calido filij sui fuit mollificata ad cōpassionem ꝛ in teneritudinem resoluta.

I Ametistus. Quartus lapis dr ametistus etiā ipse indicus. q̄ inter gēmas purpureas obtinet principatū. ꝺm Isid. vbi. s. ꝛ leuiter fundit ac emittit quasdā flāmas. ꝛ valet cōtra ebrietatem ꝛ facit vilem. Et vt dr in li. de ꝓprie. rerūꝫ valet ad repellendā malam cogitationē. et ad bonū confert intellectū. ꝛ inest ei mollicies ad sculpendū. Et silr beata virgo inter oēs beatos charitate purpureos obtinet principatum. Nam de illa dr. Prouer. vlti. Byssus ꝛ purpura indumētū ei⁹. Ipsa em̄ tota facta ē purpura. i. charitas. iuxta illō Can. iij. Ascensum purpureū media charitate constrauit.

K Achates. Quintus lapis dr achates. a flumine eiusdē noīs existētis in Sicilia. iuxta quē hec gēma prius fuit inuenta. vt dicit Isid. vbi. s. Modo aūt in pluribus locis inuenit. Et hꝫ diuersas ꝓprietates ꝺm diuersa loca. in quibus generat q̄ simul collecte sunt. Iste put ponit in li. de ꝓprie. re. valere em̄ dr ad tēpestates auertēdas. ad sistendū flumina. ad regum fortunas. ad vitandū pericula. Item dr reddere hoīem gratū ꝛ placentē ꝛ facundū. ac vires cōferre. Item visum fouere. contra sitim ꝓdesse. ꝛ cōtra venenū valere. Hanc aūt gemmaꝫ merito posuerunt seraphin in corona ipsius vginis que super oēs creaturas fuit deo dilecta. atꝙ illi gratiosa. nosꝙ ei reddit placidos ꝛ gratos. Un̄ de illa dicere possum⁹ illud ad Eph. s. Gratificauit nos dilecto filio suo.

L Albeston. Sext⁹ lapis dr albeston. q̄ etiā ꝺm Augu. xxi. de ciui. dei. dr assueston. Et vt ait idem Aug. inuenit in archadia. et semel accensus nunꝙ̄ extinguit. Un̄ dicit Isid. vbi. s. ꝙ apud gentiles in quodā templo veneris erat factū candelabruꝫ in quo erat lucerna sic ardens vt nulla tempestate nulloꝙ imbre extingui posset. Et silr lucerna beate vginis fuit inextinguibilis de quo in figuram dixit deus Moysi. Exod. xxvij. Ardeat lucerna semper in tabernaculo testimonij coram dn̄o et perpetuus erit cult⁹ ꝛc. Et Sap. vij. dicitur. Inextinguibile est lumen illius. O potentes seculi. O principes. O amatores mundi. quanto tempore durat lucerna laudum vestrarum. Cito

lucernā impioꝝ extinguet᷑. Prouer.xxiiij.
Lucerna aūt ꝟginea semp ꝑseuerat sēpq₃
lucet.nullas patit᷑ tenebras. Nunq̄ apud
ipsam virginem est nox.sed semp meridies.
q: vt dr Esa.xviij. Sicut lux meridiana cla
ra est. Septim⁹ lapis dr absicos. de quo
dicit Jsid.vbi.s.q̄ est ponderosus et niger
venis distinct⁹ rubētibus.et calefactus ab
igne septem dieb⁹ tenet calorem. Et ideo fi
gurabat beatā virginē:q̄ est ponderosa.i.
plena diuino amore. Quia vt ait Augu.in
libro confes. Amor meus pondus meū ₇c.
Erat etiā grauida ₇ pōderosa diuine dulce
dinis immēsitate.nigra ꝟo hūilitate. Unde
inquit Can.j. Nigra sum s₃ formosa. Item
distincta est venis rubentibus.i.omnium
sanctorū ₇ angelorum amoribus.qui p ve
nas amoris tanq̄ per meatus quosda ferū
tur in illā. Jste etiā lapis calefact⁹ igne di
uino septē diebus tenuit calorē.i.in omni
tempore. Ait enim Grego. in quodā home
lia de magdalena. Quia septem diebus oē
tēpus cōprehendit᷑ recte septēnario nume
ro vniuersitas figuratur. Post seraphin
accesserūt cherubin offerentes septe₃ alios
lapides preciosos in corona ipsius virgi
nis. Cherubin autem depingunt᷑ in colore
albo.quia vt ait Algazel. albedo causatur
ex luce clara ₇ multa in corpe perspicuo. et
hoc bene conuenit cherubin eo q̄ post se
raphin sunt viciniores diuine sapientie a
qua claritatem maximā recipiūt. Primus
aute₃ lapis ab eis oblatus dicit᷑ Alabandi
na.₇ est gemma sic dicta ab alabanda re
gione asie.cuius color similis est calcedo
nio.vt dicit Jsidorus vbi.s. Sm aūt Diosco
ridem Alabandina est gemma clara et sub
ruffa vt sardius cuius virtus est sanguine₃
prouocare ₇ augmentare. et hec ꝓprietas
optime conuenit beatissime virgini. Nam
cum redemptio humani generis nullo alio
modo congruentius fieri posset q̄ per ef
fusionem sanguinis iesu christi. vt probat
Paulus ad Hebreos.ix.vbi etiam ait. Et
sine sanguinis effusione non fit remissio.
Beata virgo istum sanguinem prouocauit
dum ipsum dei filium ad assumendam car
nem hūanā induxit.₇ cōsequenter ad effun
dendu₃ sanguinem in ara crucis p salute
mūdi. Unde Ber.in quodam sermone ait.
Hec est que totius mūdi salutem obtinuit
₇ reparationē omniū impetrauit. Constat
eñ ipsam pro humano genere fuisse solli

M Absicos

N Alabandina.

maria xpm p uocauit ad effusiones sanguinis

citā.cui dictum est. Inuenisti grām apud₃
deum.gratiam sc₃ redēptionis nostre qua
querebas. H ille: Nos ꝟo cōtemplari pos
sumus q̄ btā virgo dixit filio illō. Numer
xviij.c. Sanguinē tm̄ fundes sup altare.e
ipse ait. Hic est sanguis meus noui testa
menti qui p multis effundet᷑ in remissionē
peccatoꝝ. Mat.xxvj.₇ Marci.xiiij. Se
cūdus lapis dr agiristis qui habet colore₃
argenteum.₇ dr refrenare animorum im
petus ₇ iracundias.vt refertur in libro de
ꝓprietatibus rerum. Et recitat etiā Jsidor
vbi.s.in.c.de gemmis aureis. ₇ hec etiam
ꝓprietas optime cōuenit gloriose virgini
Nam deus adeo erat iratus humano gene
ri q̄ nullius hoīs prece flecti potuerat.lic₃
sepius ꝓpulsatus lachrymis sanctorū pa
trum. Adam nāq₃ vixit nōgentis et trigin
ta annis.vt scribit᷑ Genes.v. Semp in sa
crificijs ₇ orationibus ₇ diuino cultu cla
mās et dicēs. Parce dñe parce. ₇ ne des he
reditatē tuam in perditione₃ Johel.ij. Cui
respondit deus. Non parcā.₇ nō cōcedā.et
nō miserebor. Hiere.xiij. Idem quoq₃ ora
uit Seth filius Adam qui vixit annis non
gētis duodecim. Abel occiditur, et sanguis
ei⁹ clamat vt misereatur ₇ nō est misertus.
Noe vir iustus in simplicitate cordis sui ex
clamauit ad dñ₃. Simil'r ₇ Abraa₃ volens
immolare filium.sic Jsaac consentiens im
molari.₇ iacob cum duodecim patriarchis
filij sui. Moyses etiam et Dauid cum omni
bus ꝓphetis obsecrarunt deum. et tamen
eos nunq̄ voluit exaudire. de quibus dici
potest illud ps.xvij. Clamauerunt ad dñm
nec exaudiuit eos. Jsta aūt dulcissima vir
go eius iram mitigauit erga humanū genus
et recōciliauit p filiu₃ suum: iuxta illud ad
Col.j. Complacuit p eu₃ reconciliari omnia
in ipm pacificans per sanguine₃ crucis ₇c.

O Agiristis

Tertius lapis dicit᷑ astrion. q̄ est lapis
indicus crystalo similis.in cuius centro lu
cet quasi stella. Sic aūt dicit᷑ ab astris.eo
q̄ eis opposita: eaꝝ fulgorem rapit.vt dicit
Jsido.in.ca.de cristallis.et ponitur in libro
de ꝓprietatibus rerum. Et simil'r hanc pro
prietate₃ hab₃ ꝟgo benedicta. Stelle eñ di
cunt᷑ oēs boni et sancti. vt declaraui in ter
tia parte principali huius operis smone
sexto in exordio. Quartū stellarum fulgorē
iste lapis idest beata virgo rapit. quia sua
sanctitas aliorum omniū beatorum sancti
tatem obumbrari in sui comparatiōe facit.

P Astrion

Q Et ad hoc applicari posset illud. Johel. ij. Stelle retraxerũt splendorem suum. Quartus lapis dr allectorius. de quo dr in li. de pprie. re. q valet ad faciendũ hoies cõstãtẽ z victorẽ. discretũ z oratorẽ. z ad reformandũ amicos. atqz sitim extinguit. Has autez pprietates. z silr aliorũ lapidũ pdictorũ. z infra dicendorũ lz recitẽ vt ab alijs positas nõ tñ ex hoc approbabo nec ĩ omĩ parte veras esse credo: sed solũ ab alijs descriptas refero. z aliqs earũ ad veras btẽ virginis pprietates assum. Istius quoqz lapidis pprietates lizoẽs habeat bñdicta dei mater. vnam tñ nõ minimã hz scz extinctionis sitis. Oẽs enĩ sitim habem⁹ felicitatis eterne. et tanq̃ canes fessi aridã emittim⁹ linguã anhelantes ad aquã salutis ppetue. quã beata virgo nobis ppinauit. De qua ipa dicere potest illud Joh. iiij. Qui biberit ex aq̃ quam ego dabo ei fiet in eo fons aq̃ saliẽtis in vitam eternã. Ipsa nãqz ptulit fontẽ paradisi. s. filiũ suum q̃ aquas gratiarũ suarũ oĩbus sitientibus gratis z abundanter effũdit dicens Esa. lv. Oẽs sitientes venite ad aquas et q̃ nõ habetis argentũ pperate zc. Similr et btã virgo nos inuitat ad extinguẽdã hanc sitim z ait Cañ. v. Bibite amici mei. et inebriemini charissimi. Hec enĩ est illa aqua ab ipsa dña nrã nobis procurata que sola inebrieare facit ebrietate ppetua. de qua pphẽta inqt deo ps. xxxv. Inebriabunt ab vbertate domus tue z torrente voluptatis tue potabis eos. Quintus lapis dr asterida. et est gẽma cãdida inclusam cõtinẽs lucẽ sicut stellã intus se mouẽtez. redditqz solis radios cãdidantes. vt dr in li. de proprie. re Ex qua figurat ipa gl'iosa virgo que fulsit vt stella. vnde de ea predictum fuerat Nume. xxiiij. Oriet stella ex iacob zc. Reddiditqz radios solis candidantes. Sol enĩ iste est xp̃s qui hz radios igneos quoad diuinitatẽ. iuxta illũ ad Heb. xij. Deus noster ignis est. z iõ dr Dañ. vij. Fluuius igneus rapidusqz egrediebat a facie ei⁹. Sed iste lapis in se recipiẽs hos radios. iuxta illud Job. xl. Sub. ipo erãt radij solis. fecit eos candentes per hũanitatẽ vnde dr Dañ. vij.

S Antiquus dierum sedit vestimentũ ei⁹ albũ sicut nix. Sext⁹ lapis dr amatistes. q̃ vt ait Isido. li. xvj. etym. c. x. si tangit vestẽ igni apponendaz ignis nõ appropinquat. z in igne positus nõ cõburitur. z omnibus magorum maleficijs obuiat z resistit. Que pprietas virginis immaculate pseruationẽ a pctõ significat. Nam vestis aĩe dr corpus eius autẽ aĩa tangens. i. intrans ei⁹ corpus qđ rõne originis erat igni cõcupiscentie apponendũ. ex virtute sibi a deo indita ipsam ab omĩ cõcupiscentia z igne carnalis voluptatis pseruauit. atqz ingrediens naturaz humanã pctõ originali ignitã cõbusta non fuit. qñimmo illesa penitus in illa permanẽs oẽm magorũ. i. demonuz maliciã debellauit. Septimus lapis dr berillus. qui vt dr in li. de pprie. re. venit de india. et est T coloris aurei. z dr habere vtutẽ contra pericula hostiũ. z cõtra lites facere inuictuz et mitẽ. z valere ad bonũ ingenium. z hoiem magnificare z amorem coniugalem nutrire Sed horum determinatione dimissa. vnã solã pprietatẽ eius declarabim⁹: que ponitur in pdicto libro scz q oculos humidos sanat. Si quis ergo ex aliqua humiditate cecitatẽ incurrerit. virtute hui⁹ lapidis visum recupabit. Sicut igitur cecitas vt ait Cõstantinus est miserrima oĩm passionum ita iste lapis curatiuus cecitatis est maxime pciosus. Cecitas aũt has malas conditiones habet. Primo enĩ sine vinculo carcerat z ligat. Scdo iudiciũ tollit. Unde inqt phus. s. phys. q cecus nõ iudicat de coloribus. Tertio decipit in accipiẽdo vnum p altero vt argentũ p auro. zc. Quarto trãseundo pontes vl' malos passus cogit plus credere cecus cani q̃ sibi. Quinto sepe timet vbi nõ est timendũ z ecõtra. Sexto sepe cadit. Septimo nunq̃ est securus. Octauo aliqñ se putat tectũ z oĩbus est conspicuus. Nono faciẽ eleuat versus solẽ. z a sole nõ illuminat. nec aliquid videre põt. Decimo si puerũ ductorẽ suũ vberat. ab eo punit z deseritur. Licz aũt magna infirmitas sit cecitas hec corporalis. maior tñ est spũalis. scz. pctĩ. Que pmo facit aĩam captiuaz diabolo. qz a quo qs superatus est eius et seruus est. ij. Pet. ij. Scdo iudiciũ ratiõis obnubilat sicut de peccato ire dicit Cato. Impedit ira animũ ne possit cernere verũ. Et de istis duobus malis inqt Boetius in. j. de cõsol. loquẽs de aĩa passionibus sordinatis ceca. Nubila mens est. vinctaqz frenis hec vbi regnãt. Tertio talis cecus magis eligit mundi vanitates q̃ celestes et eternas diuitias. Quarto plus credere vult latrantibus z susurantibus q̃ dei predicatoribus, Quinto timet vbi non est

Marginalia: Allectorius. — Asterida. — Amatistes. — Berillus — maria cecitatẽ tas aĩe q̃ corporis.

timendū. iuxͣ illō ps. xiij. Trepidauerūt timore vbi nō erat timor. Timet ei offensam hoīs ⁊ nō offensaꝫ dei. Timet mala tp̄alia ⁊ nō eťna. Sexto sepe cadit in aliqđ aliud pctm̄ quo nihil est abomiabili⁹. vt ait Augu. in meditatiōib⁹ suis. Dicit nāq3 Greg. Pctm̄ qđ p penitētiaꝫ nō diluit mox suo pōdere ad aliud trahit. Septio semp est in piculo dānatiōis. sciēs ꝙ si sic moreref esset dānat⁹. iuxta illud qđ de pctōrib⁹ inqt ps. liiij. Descēdāt in infernū viuētes Octauo scelera sua fiūt publica: ⁊ ipse cec⁹ credit se nō videri. ⁊ ab oībus signaf digito ⁊ nō credit. nihil em̄ occultū qđ nō reuelef. Mat. x. Nono orat ⁊ nō exaudif. quia pctōres de⁹ non exaudit. Iob. ix. Decimo angelū suū ductorē cōtēnit: q2 nō facit ꝭm ei⁹ monita. ⁊ ille deserit eū. dicēs illō Hiere. li. Curauim⁹ babylonē ⁊ nō est curata: derelinquam⁹ eā. vbi glo. ait. Medici sūt angeli: quos a nobis repellimus dū eorum cōsilio nō acquiescim⁹. qđ est intelligēdus ꝭm. s. Bonauē. l. ij. di. ij. ꝙ angel⁹ tūc nos dr̄ deserere qn̄ ei⁹ custodia nō h3 effectū et est sine fructu q̄ad nos. O grādis infirmitas. O maria egritudo. O misera mortaliū cōditio. Attēde ⁊ ꝯsidera vn̄ optatā possis recupare salutē. O cece pctōr quē mundanarū voluptatuꝫ humiditas excecauit. de qua dr̄ Iob. xl. Habitat in locis humentibus. s. diabol⁹: vt excecare possit voluptuosos. Recurre ad medicam q̄ te pōt ⁊ desiderat pfecte sanare. Ipa em̄ q2 multos quotidie sanat cecos: dicere pōt illud Iob. xix. Oculus fui ceco. Dic ergo ei. O alta. O suprema. O incōpabilis cherubina. illumīa oculos mētis mee: vt aliqn̄ videre merear in patria celesti filiū tuū speciosum forma

V p̄ filijs hoim: ⁊ faciē tuā decorā ⁊ pulchrā nimis. Tertio loco throni coronauerūt btām virginē: septē alios lapides p̄ciosos in ei⁹ corona imponētes. Dicunf aūt throni sedes eq̄tatis vl sedes dn̄i. eo ꝙ dn̄s per eos iudicia sua discernat ⁊ in eis iudicādo sedeat. In ipsis em̄ singlariter relucet iudicij rectitudo: ꝭm ꝙ ait Dionysi⁹ vbi. s. ⁊ isti depingunf in colore flauo qui est medius inter rubeū ⁊ albū. ⁊ significat rectitudinē iudicij ꝑticipātis de iusticia ⁊ mīa equitas em̄ dicitur mediare inter mīam et

Calcul⁹ iusticiā. Primus aūt lapis dicitur calculus. qui vt dicitur in libro de proprie. rerū est rotundus atq3 durissimus. purus ⁊ ex omni parte leuissimus. vn̄ ⁊ tactū delectat Huic aūt cōtrari⁹ est alius lapis qui dicif scrupul⁹. Est em̄ asperim⁹ ⁊ si inter pedem ⁊ calceū inciderit valde nocet. ⁊ ab eo saxa dicunf scrupea. i. aspera. vt ait Isid. xvi. li. etym̄. c. iij. Hic aūt calcul⁹ significat purissimā ꝟginē mariā: que est leuissima inquātū nunq̄ habuit aliqđ pondus pcti. rotūda. q2 totū orbē gyrat sua mīa. iuxta illud qđ ipsa ait Eccli. xxiiij. Gyrum celi circūiui sola. Est aūt durissima demonib⁹: s3 mansueta hoībus. vnde ei canit ecclesia. Uirgo singularis inter oēs mitis. Ei aūt est cōtrarius scrupulus. i. diabolus qui insidiatur calcaneo ei⁹. vnde dixit deus ipsi demoni Gen̄. iij. Inimicitias ponā īter te ⁊ mulierem: ⁊ semen tuū ac semen illius. ⁊ tu insi-

X diaberis calcaneo eius. Secūdus lapis

Sardonicus dicif sardonicus siue sardonix: qui vt dicit Isid. xvi. etymo. ⁊ ponitur in li. de ꝓprie. re. constat ex trib⁹ colorib⁹. Nā niger est in imo candid⁹ in medio ⁊ rube⁹ q̄si minium in supremo. Itē hec sola gemma in sigillādo de cere substātia nihil euellit. Inuenit autē apud arabes ⁊ indos. ⁊ luxuriā repellere dr̄. ac valere ad humilitatem ⁊ pudiciciā. Huius aūt lapidis proprietas dn̄e nostre corone optime cōuenit: que fuit nigra in imo per humilitatē iuxta illud Cant. j. Nigra sum ⁊c. sed cādida in medio: p puritatē mētis ⁊ carnis virginitatē. iuxta illud Eccli. xliij. Pulchritudinē candoris eius admirabif oculus ⁊c. Itē rubea in supremo per feruētem charitatē iuxta illō Prouerb. vl. Purpura indumētū ei⁹. Purpura em̄ rubeū habet colorē Itē ipsa sola bn̄dicta virgo generando filiū: nihil de pcti corruptiōe accepit. Et docet suos deuotos eē castos in corporib⁹. hūiles in cordib⁹ ⁊ pudicos in morib⁹. Recte ergo figuraf p gēmā sardonicā. d̄ qua dr̄ Iob. xxviij. Nec lapidi sardonico p̄ciosissimo. Ipa em̄ ē preciosissima ⁊ nobis vtilissima gēma. Ter-

Y tius lapis dr̄ carbūculus. q̄ est p̄ciosissim⁹.

Carbūculus sic dictus q2 lucet vt carbo ignitus. ⁊ lucet in tenebris adeo vt flammas ad oculos vibret vt ignis. Color ei⁹ est igne⁹: ⁊ cādidā h3 venā. ⁊ a grecis dr̄ antros. a vulgo rubinus. a q̄busdā balagius. Sed sunt diuerse species carbunculi. q̄s. xij. assignat Isid. li. xvi. etymo. c. xiij. ⁊ gignif in libia ꝭm eūdem. Hic aūt lapis significat beatissimam virginē: que nobis peccatoribus lucet in

E

nocte hui⁹ vite. ⁊ mittit ad oclos nr̄i intellect⁹ radios suos nos illūināte8. Candidā q̄z habuit venā. q: mūdo lacte de celo missō ī sua vbera filiū suū potauit tā suaui vena. Huius etiā sunt. xij. species. q: ipsa. xij. aplis doctrinā; dedit de filio suo: ⁊ taliter eos illumīosos fecit. vt postea p vniuersū orbē discurrētes radijs veritat; corda mortaliū illustrarēt.

Z Chrysopassus. Quart⁹ lapis dr̄ chrysopassus q̄ venit de ethiopia: quē lux celat: ⁊ pdit obscuritas. De nocte em̄ est igne⁹ de die aūt aure⁹. vt ait Jsid. vbi. s. ⁊ ponit in li. de ppie re. Recte igit hic lapis ponit in corona vgīs vt significet q ipsa genuit eū qui p chrysopassū figurat. s. dn̄m nr̄m iesū xp̄m: quē lux inaccessibilis claritatis sue diuie celat ab oculis mortaliū iuxta illud qd̄ ipse ait Exo. xxxiij. Non videbit me hō ⁊ viuet. Deū em̄ nemo vidit vnq̄ Joh. j. Sed in nocte hui⁹ terrene vite passibilis est visus ⁊ cognit⁹ in nostra infirmitate ac vestitu hūana carne. vn̄ dicebat aplo thome. Uide manus meas ⁊c. ⁊ sequit. Quia ego ipse sum. Joh. vl.

A Calcedonius. Quintus lapis dr̄ calcedoni⁹. qui figurat btām virginē rōne gnatiōis. q: vt dicit Jsid. vbi. s. supno imbre generat. Et silr ipsa btā virgo fuit generata supno imbre. i. diuina gr̄a cooperāte scz p miraculū ex sterilib⁹ parentib⁹. sic legit in historia de natiuitate eius. De hac aūt generatiōe fit mentio Apo. xxj. vbi dr̄. Fundamentū tertiū calcedoni⁹. Tria enim sunt hūani generis fundamēta. Primū est gr̄a. sicut in his qui pducti sunt immediate a deo. vt Adā p creationē. ⁊ Eua per miraculū de costa. qd̄ totū fuit ex gr̄a liberali Scd̄m fundamentū est natura: sicut in his qui pducūtur per viam generatiōis absq; miraculo: sicut oēs cōmuniter generantur hoies. Tertiū vo est mixtū ex gr̄a ⁊ natura sicut in his q̄ pducti sunt p grām de parētib⁹ sterilibus. ⁊ sic fuit btā virgo. ⁊ iō ipsa fuit calcedoni⁹ habens tertiū fundamentū. Dicit etiā calcedonius ratione inuētionis. Nam vt ait Jsid. vbi. s. Ad repcussum lune plene inuenit. Quasi enis plenitudo lune. i. plenitudo gratie fuit quādo beata virgo nata est ⁊ mater saluatoris inuenta Propter qd̄ inquit aplus ad Gala. iiij. At vbi uenit plenitudo tēporis: misit deus filium suū natum ex muliere ⁊c. Itē dicitur calcedonius ratiōe coloratiōis. q: calcedonius pallido colore est coloratus. Pallor aūt cōuenit timenti: q: timētes pallescunt Itez cōuenit abstinēti. vn̄ abbas Ysaac de syria in suo li. de vita solitaria siue monastica ait. q decor monachi est pallor ⁊ macies. Qd̄ aūt btā virgo habuerit pallorē timoris: ptz Eccli. xxiiij. vbi ipsa appellatur mater timoris. De abstinentia vo ei⁹ satis dixi. in. iiij. pte. prin. hui⁹ opis. sermōe. i. q̄ pte. ij. Et silr. de dono timoris ei⁹ in eadē pte sermōe. vj. pte. v. Dicit etiā calcedoni⁹ rōne vigoris. q: vt dr̄ in li. de proprie. re. h lapis sculpture resistit. Nā tante soliditatis est vt nō sit susceptiu⁹ incisiōis ⁊ extranee susceptionis. Et silr btā virgo nullius carnalis impressiōis seu corruptiōis susceptiua fuit. q: virgo ante partum in partu et post partū extitit. Dicit autē Diasco. vt recitat in li. de prope. re. q iste lapis valet ad vicēdas causas. ⁊ cōtra illusiōes demonū. Que ppietas cōuenit gloriose vgini q̄ aduocādo p nobis apud deū nos vincere in oī causa facit. ⁊ cōtra demonū impugnatiōes ⁊ illusiōes defendit.

B Chrysolitus. Sextus lapis dr̄ chrysolitus veniēs de ethiopia. d quo dr̄ in li. de ppie. re. q lucet vt aurū: et q terret ⁊ fugat demones ⁊ iuuat ptra timores nocturnos. ⁊ cōfortat itellectū fm Diasco. que oīa cōpetūt btē virgini. Item ibidez dr̄ q iste lapis melancholiā minuit aut depellit. Est aūt melancholia hūor spissus ⁊ grossus ex fece ⁊ turbulentia sanguinis generat⁹. ⁊ dr̄ a melan: qd̄ est nigrū: et choli qd̄ est humor. vnde melācholia dr̄ niger hūor. ⁊ a physicis cholera nigra appellatur. cui⁹ sunt plures mali effect⁹.

Propetates melācolicorum. Primo eī istā cholerā nigrā habētes semp tristes sunt sine cā alia ab ipsa cholera. Un̄ iterrogati q̄re sic tristētur: respōdent se nescire. Scd̄o vt dicit galien⁹: mortē timent plus q̄ debēt: q: fum⁹ melācholie occupat cerebrū. Tertio leui causa plāgūt. Quarto pertinaciter tacēt. Quinto se putāt pluris esse q̄ sint. Sexto melācholia īfirmitates incurabiles facit. Septimo difficilis est cognitionis. de q̄ infirmitate fit mētio in. l. ij. ff. de edili edi. Contrarios aūt effect⁹ habuit beata virgo. que primo semp leta fuit pre ↄsciētie serenitate di. cū aplo. ij. ad Cor. j. Gloria nostra hec est testimoniū conscientie nostre. Secundo mortem non timuit transitura ad vitā infinitam plenā gloria. Unde dicebat cum eodem aplo. Mihi viuere xp̄us est, ⁊ mori lucrum. Ad philip. j.

Tertio pepit eũ q̄ cãm flet⁹ abstulit. vñ Au. gu. inq̄t. Eua lachrymas. Maria gaudium in vẽtre portauit. Quarto nõ tacuit ptinaciter. sȝ cito respõdit. Ecce ancilla dñi Lu. pmo. Quinto nõ se putauit pluris esse. sed se vilem reputauit di. Respexit humilitatē ancille sue. Sexto sp fuit sana ꝛ fortis. De ipsa em̄ sola dr̄ per excellẽtiã Prouer. vlti. Mulierẽ fortẽ q̄s inueniet? Septĩo fecit de um nobis cognoscibilẽ ꝛ h̄itu carnis silem nob. Cõgruit ergo h̄ lapis corone virgĩs. q̄ fuit plena leticia ꝛ nõ melãcholia. ꝛ q̄ ipam a nob melãcholiã expellit. ꝛ leticiã atq; exultatiõem animis nr̄is infũdit. ꝛ pp̄ter h̄ appellatur leticia israel. Judith. xv. Un̄ q̄libet ei⁹ deuot⁹ põt illi dicere illḋ ps. iiij. Dedisti leticiã ĩ corde meo. Septim⁹ lapis dr̄ chelidoni⁹. cui⁹ due sũt spẽs. Aliq̄ ei celidonij sũt nigri. ꝛ alij rufi. Chelidoni⁹ niger vt dicit̄ in lapidario. ꝛ in li. de pp̄i. re. fac cõtra nociuos hũores ꝛ febres ꝛ lot⁹ aqua sanat oculos. Rufus aũt vt dr̄ in locis pre allegatis inter alias pp̄etates valet ꝯ antiquũ dolorẽ ꝛ ꝯtra insaniã. ꝛ ꝯtra lunaticã passionẽ. Lũatici aũt dicũt̄ illi q̄ icremẽtũ lune vel ei⁹ decremẽtũ timẽt. ꝛ marie in capite. Corpa ei nr̄a subiecta sunt corpibus celestib⁹. vt di. Alber. in suo introductorio in astrologia. Et cerebrũ marie patit̄ ex influẽtia lune. Huic aũt bñdicte vgini luna nõ est dñata. sȝ ipa illã h̄ȝ sub pedibus suis Apo. xij. Itẽ ei oĩa corpa celestia obediunt sup q̄b⁹ est exaltata. Un̄ ipa p̄dixerat illud Esa. xiiij. Super astra celi exaltabo solium meuȝ. Et iõ merito ẽ chelidonio coronata.

E Chelidonius.

D In scḋa q̄ȝ hierarchia dicũt̄ eẽ tria loca triũ colo⁊ sm̄ ꝯditões triũ ordinũ ãgelo⁊ Prim⁹ loc⁹ dr̄ purpure⁹. i q̄ sũt dñatões. Color aũt purpure⁹. plus h̄ȝ de rubedie q̄ȝ de albedine ꝛ plus habȝ de albedine q̄ȝ de nigredine. ꝛ iuenit̄ in q̄busdaȝ ꝯchulis marinis p modũ guttarũ sanguinea⁊ q̄ addite colori rubeo acuũt illũ colorẽ vt ait Isi. xix. Ety. c. de tincturis. Et h̄ color ꝯuenit ordini dñatõnũ q̄ vt ait Dio. vbi. s. suadẽt ꝛ istruũt nos deponere seruilẽ timorẽ ꝛ totaliter in deũ ferri. Et iõ ꝯgrue describũt̄ in loco purpurei coloris. q̄ acuit rubeũ. i. acuit sanguinem spargẽdũ p xp̄o. vt nõ timeamus eos q̄ occidũt corp⁹ Mat. x. Iste aũt dñatiões ponũt septẽ lapides p̄ciosos in corona virginis. quo⁊ primus dicit̄ Crystallus. qui ex aquis vertit̄ in glaciẽ. ꝛ ex glacie multi tpis xp̄i f in lapidẽ durũ. ꝛ trit⁹ ac cũ melle poratus vbera replet lacte. si ex cã. calida lac sit amissuȝ. vt ait Diasc. ꝛ ponit̄ in li. de pp̄e. re. Qḋ aũt crystallus generet̄ ex aqua pbat Arist. in li. meta. ꝛ Grego. in mora. de quo scriptura sacra expressam mẽtioneȝ facit Eccli. xliij. di. Flauit aquilo ꝛ cõgelauit crystall⁹ ab aqua. Iste aũt lapis conuenit btẽ vginis corone. i signũ q̄ ipa fuit in multitudine aquarũ. i. tribulationũ. de q̄bus di ri i. x. pte p̄ncipali hui⁹ opis s̄mo. s. Un̄ poterat dicere cũ pp̄heta ps. lxviij. Saluum me fac de⁹ q̄m intrauerũt aq̄ vsq; ad aĩam meã. Sȝ ipa ipsis aq̄s facta est magis forma solida ꝛ dura. i. cõstãs. q: diuine in omnib⁹ se cõformabat volũtati. Iteȝ ex aquis generata est. i. multitudine ac plenitudine grãrũ ꝯstipata ꝛ ornata. Ipsa q̄ȝ vbera sctẽ mr̄is ecclie in quib⁹ defecerat lac ex nimia caliditate ꝑsecutiõis. repleuit lacte doctrine p educãdis pueris. i. nouellis ĩ fide. vñ dicere põt cũ aplo. s. ad Co⁊. iij. Lac vob potũ dedi. nõ escã. Oẽs ergo debem⁹ illud lac mellifluũ ꝛ suauissimũ degustare. iuxta illud. ij. Pet. ij. Quasi mõ geniti infantes lac cõcupiscite. Scḋs lapis dr̄ ceramus h̃ns colorẽ ceruleuȝ. ꝛ inuenit̄ in germania alter aũt inuenit̄ in hispania. rutilans vt flãma. ꝛ vterq; cadit de locis tonitrui. ꝛ dr̄ cõtra vim fulgurũ opitulari. vt ait Isi. xvi. Ety. c. xiij. ꝛ ponit̄ in lapidario. ꝛ in lib. de pp̄e. re. vbi etiã dicit̄ q̄ valet in p̄lijs vincẽdis. ꝛ ad dulces somnos. O stulti. o populares. qui vota facitis solũ aliquib⁹ sanctis. credẽtes q̄ hi soli habeãt autoritatem cõtra grãdinẽ et tonitrua et celi sagittam. Uerũ est q̄ ipsi possunt iuuare. sed nõ sine virgine benedicta. Sagitta celi est pestilentia. fames bellũ. infirmitas. ꝛ casus repentinus. ac omnis aduersitas. de quibus inquit Deut. xxxij. Inebriabo sagittas meas sanguine. ꝛ Dauid. ij. Regum. xxij. de ipsis ait. Misit sagittas suas. et dissipauit eos. fulgura multiplicauit. ꝛ conturbauit eos. Si vis ergo ab his sagittis liberari. recommenda te deuote btẽ virgini. Et tũc v̄ificabitur in ea illḋ ps. xc. Scuto circundabit te veritas ei⁹. nõ timebis a timore nocturno a sagitta volãte in die. a negocio pambulante in tenebris ab incursu ꝛ demonio meridiano. Si vis etiam habere victoriam in p̄lijs cõtra quoslibet hostes. ad ipsaȝ victoriosissimã dominã recurre. ꝛ spare poteris

E Ceramus.

Crystallus.

ab oipotēte affuturā victoriā.ij.Mach.xij
Faciet q̄ʒ te habere dulcissimū illū somnus
de quo dicit ps.cxxvj.Cum dederit dilect⁊
Corallꝰ suis somnū ecce he.dñi filij merces fructus
ventris. Tertius lapis dicitur corallꝰ.de
quo dicit Isi.in.c.de gēmis rubeis.ꝙ na-
scitur in mari rubeo.⁊ q̄diu tegitur aq̄s li-
gnū est.ſʒ stati q̄n extrahitur et tangit aere
in lapidē indurat.sunt aūt rami eiꝰ sub aq̄
cādidi ⁊ molles.⁊ extracti cū rhetibus rube
scūt ⁊ lapidificant.Quāto aūt apd̄ nos pre
ciosior ē indica margarita.tāto pciosior est
corallus apud indos.vt ait idē Isid̄.vbi.s.
vbi etiā ait ꝙ magi hūc dicūt resistere con
tra fulmē.⁊ idē etiā dr̄ in lapidario.⁊ i lib.
de ppe.re.scriptū est.Ipsiꝰ.s.coralli est mi-
ra ptās.Fulmia.typhones.tēpestatesq̄ re
pellit.Est autem duplex.s.albus ⁊ rufus.et
nunq̄ vltra semipedē lōgior inuenit.Ru-
fus aūt marie valet ɔtra oēm fluxū sangui
nis.⁊ contra epilētiā.⁊ contra diabolica et
vana mōstra.multiplicat fructus.et valet
ad expediēdos fines et pncipia negociorꝫ.
hec ibi.Que licʒ nō sint oīa vera.tū ipsa be
nedicta vgo habet has oēs ppꝛietates.vt
ptʒ eius excellētias speculāti.Dicit aūt Ze
roastes.ꝙ corallꝰ marie cōfert cordi.⁊ ipa
virgo cor nostrū ɔfortat dans nobis spem
eterne salutis.Unde quilibet eius deuotꝰ
G dicere pōt illud Eccli.li.Zetatum est cor
Corneolus. meū in ea. Quartus lapis dr̄ corneolꝰ d̄
quo scriptuʒ est in lapidario.ꝙ inter alias
ppꝛietates valet ad mitigādū iras.Cū igit
deus pr̄ nr̄ celestis merito sit ɔ nos iratus
ppter pctā nr̄a.⁊ de iure possit nos puare
hereditate celesti.q: fecimꝰ ei iniurias ⁊ cū
malefactoribꝰ conuersati sumꝰ.⁊ facti sumꝰ
malefactores cū eis.⁊ alia multa mala per
petrauimꝰ.qbꝰ sm leges pōt filiꝰ puari he
reditate paterna,de qbꝰ habet in.§.cās.in
auc.vt cū de appel.co.col.viij.⁊ p glo.in.c.
qntauall.de iureiur.Iste tn̄ lapis pciosissi-
mus adeo irā eiꝰ mitigauit.ꝙ remissa omi
offensa in numero bonorūʒ filiorꝫ nos rece-
pit.Un̄ deo sic ab eo mitigato.ipsa inqt il-
lud ps..lxxiiij.Mitigasti oēm iram tuam
auertisti ab ira indignatiōis tue.Et ecclia
ei di.Motū fluctuuʒ eius tu mitigas.ps.
lxxxviij.Nos igit qui priꝰ eramꝰ filij ire me
diante ipa vgine facti sumꝰ filij dei.Unde
sctūs Marimꝰ in q̄dam ser.ait.Eua poste-
ros ex sua carne nascētes trāsmittit ad infe
ros.benedicta maria ex sua ple natos.diri
git ad celos.Ex carnē eue dicunt filij hoim
nati ex beate marie filio renati dicunt filij
dei.Cedat ergo nūc iproperiū Eue.q: vni-
uersi sumꝰ leti p ptū sctē vginis marie.hec
ille. Quintꝰ lapis dr̄ dionysia.Iste autē D Dionysia.
lapis si aq̄ cōterat vinum ex ea fragrat qd̄
ebrietati resistit.vt ait Isid̄.xvj.ethy.et
ponit in li.de ppꝛie.re.Ipsa aūt vgo tacta
⁊ confricata aqua diuine gr̄e fragrauit no-
bis illud vinū dulcissimuʒ qd̄ letificat cor
hoīs.ps.ciij.Uinū inquā illud qd̄ mūda-
ne voluptatis ebrietatē extinguit.⁊ qd̄ con
fortat stomachuʒ.de quo moraliter exponi
posset illud.ij.Tim.v.Modico vtere vino
ppter stomachū.Illud dico vinum qd̄ con
fortat amaricatos.de quo dr̄ Prouerb.xxxj
Date sicerā merētibꝰ.et vinū his qui ama-
ro sunt corde.In signū aūt huiꝰ ppꝛietatis
vginalis.aquarū hydrie ad nuptias sūt in
vinū ɔuerse Ioh.ij. Sextus lapis dicit J Diadocos.
diadocos.de quo dicitur i lib.de ppꝛie.re.
ꝙ est aptus ad rn̄sa a demonibꝰ obtinēda.
Hic aūt lapis appellat sacer.et queʒ mors
sternit abhorret.vt dicit in lapidario.Bea-
tissima aūt virgo oīa q̄ vult rn̄sa obtinet a
demonibꝰ illis iuitis.Nā sicut boni angeli
amore obediūt regine celi.sic demones ti-
more.Ipsa quoq̄ morientes in pctō mor-
tali abhorret.⁊ nullū eis auxilium prebet.
Septimꝰ lapis dr̄ electrū.Hic aūt lapis K Electrū
ex quadā arbore fluit q̄ dicit sucium.et qn̄
primo fluit de arbore habet liquorē gūmi.
sʒ post indurat calore vl̄ frigore in duritieʒ
lapidis perspicui.vt dr̄ in dicto li.de ppe.
re.vbi etiaʒ dr̄ ꝙ clarius lucet iste lapis q̄
q̄cūq̄ metalla.⁊ pdit venenū.Aliud vo est
genꝰ electri.qd̄ est metallum.sed de hoc ad
pn̄s nō loqmur.Dico aūt ꝙ huius lapidis
ppꝛietas cōgruit btē vgini.Naʒ p metalla
significant sancti in qbꝰ sculpit imago di-
uina.iuxta illud qd̄ in figurā dr̄ Ezech.xl.
In ipis ostijs templi cherubi ⁊ sculptura
palmarū ⁊c.Super oīa aūt ista metalla
hic lapis vgineꝰ fulget.Ipa em̄.b.vgo to-
ta fuit in lumine diuine claritat⁊ absorpta
sic aq̄la altissime volās in lumīe sol' mag⁊ ce
lo appropinq̄t q̄ alie aues.Itē diaboli insi-
dias latētes sub specie boni.⁊ eiꝰ veneno-
sas suggestiōes pdit ⁊ māifestat.Diabolꝰ
tn̄ sepe se trāsfigurat i angelū luc⁊.vt dr̄.ij.
Cor.xj. Sectūs locus dr̄ nigri coloris.Est L Offici-
aūt nigredo puatio claritatis sm pħm i li. um pn-
de sen.et.sensa.Qui locꝰ ɔuenit pncipatibꝰ cipatꝰ

quo℞ officiū est instruere q̄liter hoīes gra⸗
dus inferioris debeāt subdi hoībus grad⁹
supioris.⁊ vt se priuatos existimēt oī reue
rētie claritate in cōparatione supio℞ quorū
mādata suscipiant q̄si a supno lumine. Di
cūt angeli filr offerūt i corona ɝginali.vij
p̄ciosos lepides.quo℞ p̄mus dr ethites.q̄
vt dr in li.de pprie.rerū.inuenit in littore
Ethites maris indici ⁊ psici.⁊ est coloris punicei.
sic dr in lapidario:⁊ est duplex.vt ait Isid.
vbi.s.s.mascul⁹ ⁊ femina.⁊ semper bini in
ueniunt in nidis aq̄la℞.nec sine his pare⸗
re valet aq̄la.⁊ pp h aquila istos lapillos
seruat i nido suo. De h et de lapide dr in la⸗
pidario.⁊ i dicto li.de ppe.re.q̄ ꝓfert ad
sobrietatē.⁊ ad augēdas diuitias ⁊ amorē
⁊ ad victoriā ⁊ fauorē.⁊ q̄ apposit⁹ p̄gnan
tibus facit eas cito parere. Hic aūt lapill⁹
mascul⁹ significat feruorē charitatis ɝginis
bn̄dicte. Alter ɝo femell⁹ siḡt hūillimā ei⁹
ɝginitatē. Hos em̄ duos lapides aq̄la nr̄a
diuina in nido cordis sui posuit.⁊ sic eter
nū dei filiū sine aliq̄ integritatis sue viola
tiōe parturijt. Scd's lapis dr emathites.q̄
M emathites vt dr in li.de pprie.re.venit de africa ⁊ in
dia.vt etiā inq̄t Isid.xvj.li.ety. Et valere
dr ꝯ oculo℞ dolores ⁊ hz ɝtutē cōstringen
di fluxū sanguinis.⁊ dr ab emat qđ est san
guis.et thites qđ ē sisto sistis.vnde ꝓdest
sanguinē vomentib⁹.⁊ dissentericis singu
lare p̄sidiū est.hz etiā ɝtutem ꝯ venenū et
serpētis morsum. Sed de his pprietatib⁹.
q̄ oēs ponunt i p̄allegato li. pprietatū re
rū.⁊ singule pōt btē ɝgini applicari solū
dico q̄ sicut serpēs antiqu⁹ momordit pro
toplastos pctō superbie q̄ est initium oīs
pctī.vt dr Eccli.x. Ita iste lapis diuin⁹ sa⸗
nauit eos.i.btissima virgo sua hūilitate.
immo etiā ipm serpētē contriuit. Un beda
in quadā homelia inquit. Decebat vt sicut
serpētis morsu Eua corruit.ita serpentis
interitu p mariā resurgeret. Sicut aūt ex
supbie radice oīa vitia nascunt.sic ex fōte
hūilitatis oīa bona generant.⁊ iō curata
plaga.⁊ iterfecto spēte sanguis pctō℞ re⸗
stringit.⁊ effluere cessat virtute hui⁹ lapi⸗
dis. Sāguis inquā ille de quo inq̄t deo ꝓ
pheta Dauid ps.l.di. Libera me de sangui
nib⁹.⁊c. Terti⁹ lapis dr electropia.⁊ est
gemma viridis.guttis puniceis ac venis
N sanguineis suspersa. Que si ponat in aq̄
Electropia. radijs solis opposita:eam ebulire facit.et
aquā in vase positā resoluit in nebulam ⁊
post paululū resoluit i guttulās pluuiales
vt dr in dicto li.de pprie.re.vbi etiā sic hr
Nec gēma videt posse facere mira. Nā po⸗
sita in pelui i aq̄ clara radios solis mutat:
⁊ ex aeris repercussiōe obūbrare videt ra⸗
dio℞ solarium claritatē.⁊ quēdam inducere
in aere sanguineū colorē.ita vt quandā so
lis eclypsim facere videat. Et ꝓpter h eli⸗
etropia.i.solis auersio nūcupat.⁊ h expres
se dicit Isi.⁊ Dia.et in lapidario dr Ex re
nomen hn̄s est elictropia gēma: Que solis
radijs i aqua subiecta bacillo Sanguineū
reddit mutato lumie solē. Eclypsimq̄ no⸗
uā terris effundere q̄rit.⁊c. Et dicit Isi. q̄
p hoc manifestat incātato℞ ⁊ mago℞ stul⸗
ticia.q̄ in suis pdigijs gloriant. Illudunt
em̄ hoim aspect⁹ in his q̄ opant sicut facit
gēma supradicta.hec ille. Hec aūt gēma fi
gurat btām ɝginē mariā que q̄n palliauit
diuinitatem hūanitate.⁊ potentiā infirmi
tate.⁊ sic sol diuinitatis xp̄s q̄n obscurat⁹
induit sanguineū colorē in colūna.⁊ in cru
ce.q̄n exiuit de corpe ei⁹ sanguis p̄ciosus.
Et de hoc tangitur Eccle.xij.vbi dr Tene⸗
brescat sol ⁊ lumē ⁊ reuertant nubes post
pluuiam. Et Johel.ij. Sol vertet in tene
bras:⁊ luna in sanguinē. Quart⁹ lapis
dr enidros.qui vt dr in li.de pprie.re. sēp O
desudat ⁊ emittit lachrymas.nec tn̄ lique⸗ Enidros.
scit aliq̄modo.nec fit minor.vn̄ in lapi.ca⸗
nit. Perpetui flet⁹ lachrymis distillat eni⸗
dros: Qui velut ex pleni fontis scaturigine
manat. Hec autē gēma figurat virginem
pijssimā. Quis em̄ curare poterit ꝯtinuum
ei⁹ fletum.amaras ei⁹ lachrymas.suspiria
gemitusq̄ de morte filij sui. q̄n eū videbat
in cruce agonizantē ⁊c.de q̄b⁹ satis dixi in
x.pte p̄ncipali hui⁹ opis.sermo.s. Licz aūt
mltū plorauerit.iux illud Thren.i. Plorās
plorauit in nocte.⁊ lachryme ei⁹ in maxill
ei⁹.tn̄ ei⁹ patientie virtus i aliq̄ imminuta
nō fuit.q̄ semp volūtatē suā cū diuino bn̄
placito ꝯformauit. Un̄ de illa dici pōt illđ
ps.lxxxiij. Ascensiones in corde suo dispo⸗
suit i valle lachryma℞ in loco quē posuit.
Quit⁹ lapis dr epistites.de q̄ dr in li.de P
pp̄e.re.q̄ est lapillus rutilās ⁊ rubicūdus Epistites.
q̄ soli oppositus ignē ⁊ radios emittit.⁊ si
in aquā feruētē fuerit ꝓiect⁹ cessat ei⁹ ebul
litio.⁊ post modicū frigescit.vt dicit Isi.⁊
Diasco. Item dr coercere locustas ⁊ volu⸗
cres.⁊ nebulas nociuas ac grādines a fru
ctibus terre. Et filr btā virgo existēs iuxta

solē iusticie filiū suū; tres radios emittit. Primū ꝯ locustas q̄ saliendo parū eleuantur a terra: ꝛ significāt auaros qui q̄si vipe reptāt sup terrā. ꝛ oīa deuorare volunt sua auiditate. iuxͣ illō Deut. xxviij. Locuste deuorabāt oīa. Sed btā virgo radio suo illuminās auaros ipsos ab illa auiditate liberat. vn̄ de ipsa dici pōt illud Exod. x. Flare fecit ventū ab occidente vehemētissimū. ꝛ arreptam locustam ꝓiecit ī mare rubꝛū ꝛc. Scōm radiū mittit ꝯ volucres. i. supbos: q̄ alte volare nitūt. ꝛ eos deijcit ad hūilitatē. iuxͣ illō Eccli. xxij. Mittēs lapidē in volatilia deijciet ea. Tertiū radiū mittit ꝯ luxuriosos. ꝛ facit frigidā aquam q̄ pri⁹ feruebat igne luxurie. Sext⁹ lapis dr̄ excollicεros. q̄ inuenit̄ in libia. ꝛ est distict⁹. xl. coloribus. ꝛ iō tale nomē accepit. atq̄ oculos aspiciētis hoīs fac̄ tremulos. vt dr̄ in li. de ꝓprie. re. q̄ ꝓprietas etiā ipsi bn̄dicte virgini ꝯgruit. Nā qꝛ de⁹ conquerebat̄ q̄ quadraginta annis offensus fuerat a gn̄atione hac ps. xciiij. iō v̄go btā q̄draginta diebus post filij resurrectionē; assidue orauit deū ꝓpctōib⁹ tāq̄ pia mr̄ Act. j. et isti quadraginta dies fuerūt q̄si quadraginta colores isti⁹ lapidis p̄ciosi. Hic q̄; lapis virgineus ocl'os mentꝫ facit tremulētos: qꝛ nēo tanti ingenij est q̄ recte intueri possit ipsi⁹ v̄gis dignitatē. Possum⁹ ḡ tremere s; ad plenu; intelligere nequim⁹. Septim⁹ lapis dr̄ gagates. q̄ primo in sicilia ī gagāte flumine fuit reptus ꝛ ab eo noīatus. de q̄ dr̄ in li. de ꝓprie. re. q̄ incēsus odore suo serpētes fugat demoniacosq̄ ꝓdit. et demonib⁹ cōtrarius esse putat̄. Itē virginitatē prodit ſm Diasco. q̄ ait. q̄ aqua eius bibita si bibens est virgo nō vrinabit. Si nō est v̄go statim vrinā emittet etiā ꝯtra volūtatē suā. Item hec gēma vt in dicto li. dr̄. attritu digitorū calefacta paleas leues sibi appositas attrahere cōsueuit. Itē potata ꝯfert hydropicis qꝛ nociuū cōsumit hūorem. ꝛ dr̄ confortare epar. Itē ei⁹ puluis apposit⁹ dentib⁹ roborat debiles et laxatos. Item multū dr̄ valere ꝯ fantasmata ꝛ nocturnas demonum vexationes. Itē dr̄ sedare dolores ventris qn̄ stomach⁹ patit̄ casu aliq̄ subuersionē. Ite; valde accelerat partū ꝛ adiuuat parturientē. vt dr̄ in lapidario. De hoc etiā lapide dicit Isid. q̄ in aqua accendit̄: in oleo v̄o extinguit̄. qd̄ est miru;. hec ille. Lic; ista sint mirabilia: tn̄ mirabilior est virgo benedicta. et ideo p̄ hūc lapidē p̄ciosum est significata. Nihil em̄ vn̄q̄ mirabili⁹ fuit q̄ q̄ ipsi⁹ virginis corpusculū tā breue cōtinuerit totū deū. totā dei potētia;: totāq̄ eius sapientiā ꝛ clementiā. Immo cōtinuit oēs creaturas. qꝛ qd̄ cōtinet vas etiam cōtinet vinū vasis. Virgo igit̄ continens deum in quo sunt oīa: consequenter cū creatore continuit oīa creata. O igit̄ admirabilis femina que deū pepit. filiū lactauit virgo. ꝛ in vtero tenuit cuncta tenentē. tulitq̄ in bra chijs oīa ferentē. Item ipsa prodijt virginitatē. qꝛ deus non elegisset corruptam in matrē. Item fugauit fantasmata ꝛ illusiones demonū. qꝛ pepit eū qui destruxit oīa temploꝝ idola. ꝛ eiecit diabolū de mundi p̄ncipatu. iuxta illud Ioh. xij. Nūc p̄nceps hui⁹ mundi eijciet̄ foras. Recte igit̄ hic lapis ponit̄ in corona v̄ginis q̄ in aqua accēditur: qꝛ in tp̄e tribulatōis tanq̄ bona advocata ꝓ nobis feruenti⁹ orat. In oleo v̄o extinguit̄: qꝛ tp̄e ꝓsperitatis ad illā nō recurrentes illi⁹ adiutorio priuant̄. Terti⁹ loc⁹ isti⁹ hierarchie dr̄ cimbrij coloris. qui a vulgo appellat̄ sanguis draconum. Dum em̄ elephātes implicantur ꝯtra dracones: irruūt ipsi elephātes super eos: atq̄ ipsos dracones obruunt. quorū fusus cruor terrā inficit. fitq̄ pigmentū quic quid terrā tinxerit. Iste aūt color congruit ordini potestatū. Ptātes nāq̄ dicunt̄ qꝛ maligni spiritꝰ eoꝝ potētia coercent̄ ne tātu; noceant quātū cupiūt. vt dicit Diony. in li. de angelica hierarchia. Bene ergo ī colore cimbrij diademata sua colocāt qꝛ sunt q̄dā q̄si elephātes q̄ serpētes malignos humāi generis hostes interficiūt. Quare ī signū victorie loca sue statōis rubricata dicuntur. Hi aūt silr̄ in corona v̄ginis ponūt septē lapides preciosos. Quorū prim⁹ dr̄ galactides q̄ h; colorem cinereū ꝛ est gustu suauis. ꝛ si attrit⁹ fuerit quodā lac de se emittit. vt dicit Isi. Hic lapis: in ore clausus turbat mētem. ꝛ circūdatus collo vbera lacte replet. Et silr̄ beata v̄go hr̄e dr̄ colorē cinereū ratione hūilitatis. ꝛ est tota dulcis ac suauis ꝛ si atterat̄ p̄ frequētē inuocatiōe;. vel ī collo. i. in corde alliget̄ p̄ deuotionem replet lacte. i. sp̄uali cōsolatione. Si aūt quis eū in ore posuerit: mentem eius turbabit. qꝛ si quis de ipsa gloriosissima virgine loqui voluerit. quid de illa sufficienter dicat penit⁹ ignorabit. Nam vt. Hierony. in sermōe ad

O Excolliceros

R Gagates.

S officiū ptātu;

Galactides.

Custo.ait. Quicqd humanis dici pōt ꝟbis minus est a laude ꝟginis. Scd's lapis dr heraripen. q vt dr in li.de ꝓprie.re.est niger.sed superat virtute colores.de q etiā dr in lapidario ꝙ dilectū reddit ⁊ amabilem eum super quez est. Et silr btā virgo maria nigra ꝑ humilitatē.supauit virtute humanā ꝯditionē. ꝙ em̄ dei mater sit effecta maius est ꝙ̄ cōphendere possit mēs humana Ipsa q̄z si dilexerim⁹ eaz faciet nos deo dilectos ⁊ amabiles. Un̄ dicere pōt illō Jo.xiiij. Qui diligit me diligef a patre meo. i. a deo q est pr̄ nr̄ ꝑ creationē. ⁊ btē ꝟginis ꝑ singularē electionē. Terti⁹ lapis dr Jaspis q est viridis coloris. ⁊ dr reprimere febres ac hydropisim in his qui gestant ipm caste. ⁊ adiuuare ꝑturientem ⁊ fugare fantasmata. ⁊ īter pericula facere hoiem tutuz atq̄ interiorē refrigerare ardorē. ⁊ fluentez cōpescere sanguinē ac sudorē. ⁊ luxuriā cohibere. vlcera q̄z inueterata sanare. ⁊ sordes oculoꝝ purgare ac visuz acuere ⁊ confortare atq̄ maleficijs ⁊ incātationib⁹ resistere. ⁊ tot credif habere virtutes q̄t hȝ diuersas venulas ⁊ colores. vt dicit Diasco. ⁊ ponif in li.de.ꝓprie re. Quas oēs ꝓprietates hȝ btā virgo. sed solū declarabim⁹ quō curat hydropisim et sanat oculos acuens visum. Hydropic⁹ ei. i. auarus semꝑ sitit. ⁊ oculos suos nūq̄ satiat. sȝ semꝑ aliena desiderat. ⁊ cōgregare maiores diuitias anhelat. Un̄ autor astrolabij inq̄t. Hydropico simil' nūq̄ satiaf auar⁹. Ex lucro lucri multiplicando sitim. Hāc aūt infirmitatem curat btīssima ꝟgo suo exēplo. q: semꝑ pauꝑrime vixit. et ꝓpter hoc diuitijs spūalibus a deo repleta fuit. Un̄ Lu.j.cecinit. Esurientes impleuit bonis. ⁊ diuites dimisit inanes. De ipis aūt hydropicis sic curatis ab hoc lapide ꝓcioso ⁊ diuino dici pōt illud Sap.xj. Data est illis requies de lapide. Quart⁹ lapis dicif hyacinthus. qui vt recitatur in lib.de ꝓprie.re.est mirabilis virtutis. quia aeri maxime se conformat. vt in nubilo sit nubilus. ⁊ in sereno sit serenus. Et isti⁹ virt⁹ est cōferre leticiam. ⁊ cōtrariari melācholice qualitati. est em̄ ꝯfortatiue virtutis. Resistit etiam diuersis pestilentijs que solent in aere sepius generari. Uigorem etiaȝ dat membris vegetat neruos. ⁊ dulcem ac salutiferum dat soporem. Item veneno obsistit. ⁊ toxico cōtrariaf. ꝭm Diasco. Has aūt ꝓprietates omēs beatissima virgo habuit. Sȝ solū dico ad p̄ns ꝙ ipsa tpe nubilo nubilosa fuit. s. tpe passiōis filij sui. ⁊ tpe gaudij gauisa est. vt declaraui in.x. pte principali huius operis.ser.ij. Ipsa q̄z mūdo leticiam contulit per suum benedictum partum. De quo angelus ad pastores ait Lu.ij. Annuncio vobis gaudium magnum ⁊c.

Quint⁹ lapis dr iris. q pmo in arabia iuxta mare rubrū est inuēt⁹. nūc aūt i plurib⁹ locis īuenif. s. in germania ⁊ hybernia. et i multis regiōib⁹ aq̄lonis. Est aūt in colore ꝑspicu⁹ ⁊ crystallo silis. vt dicit Isid. Et dr iris ꝑ silitudinē arc⁹ celestis. q: ꝑcussus sole sub tecto spēs et colores arcus celestis in ꝓximos parietes oppositos repn̄tat. Et inter ceteras ꝟtutes tollit dolores parturientis. Un̄ in lib.de ꝓprie.re. sic dr de illo. Hic lapis vt ferf cooperaf parturiēti. vel vt citius pariat. vel saltē vt dolorē partus facilius sustineat. ⁊ nō tantū de periculo pertimescat. Recte igif hic lapis ponif in corona virginis. vt significef ꝙ lȝ cōis maledictio data fuerit mulieri a deo. Gen.iij. vbi ait. In dolore ⁊ erūna ꝯcept⁹ tuos paries. ipsa tn̄ virgo ab ea fuit exempta. Un̄ illi canif. Gaude q: deo plena peperisti sine pena cuȝ pudoris lilio. Item alias mulieres a cruciatu et periculo partus liberat. si ad eius auxilium deuote recurrant. Un̄ cuilibet earū que sine periculo filios pepererūt eiusdē virginis interuētu. ipsa pōt dicere. illud ps.lxxx. Inuocasti me ⁊ liberauī te. Sextus lapis dicif iena. de quo sic dicif in li. de ꝓprie.re. Jena est gemma q si sub lingua hois fuerit posita ipsum dicunt predicere plurima futura vt dicit Isido. et Lapi. hec ibi. Hic igif lapis merito i virginis corona collocaf. que suꝑ oēs ꝓphas de futuris ꝑdicere sciebat. q: lapidē istū. i. spiritusscti dictatū. ꝯtinue sub lingua deferebat. Un̄ dicere poterat cū ꝓpha ps. xliiij. Ligua mea calam⁹ scribe velocif. scribētis

Septim⁹ lapis dr lxaumna q vt dr i lib. de ꝓpe.re.est coloris nūc albi. nūc sub nigri. nūc subrubicūdi. nūcq̄ sub varijs colorib⁹ est distinct⁹. Est aūt sic dict⁹ a lxaumate qō est idē qō incēdiū. q: i locis calidis īuenitur Cui⁹ virt⁹ ꝭm Diasco. ē curare hydropisim diuersam ⁊ diuersis imaginib⁹ sculpif ⁊ polif. hec ibi. Et silr beatissima ꝟgo. vt hec sem corda ad filij sui volūtatem ꝑtrahat. nunc blāditijs vtif. nunc minis. ⁊ aliq̄n nos flagellis percuti sinit. vt qui tanq̄ de genere

seruoꝝ amore nõ trahimur. saltẽ verberib⁹ emẽdemur. aliq̃s etiã delitijs ꝛ cõsolationi b⁹ spũalib⁹ allicit. ita vt cũ suo bñdicto filio dicere possit illud Jo. xij. Oĩa trahã ad me ipm. Jpsa q̃z ṽgo bñdicta videt̃ alba ꝑ mã suetudinẽ ꝛ grẽ subministrationẽ. nigra per sui subtractionẽ. qꝛ ei⁹ pñtia clarificat. obũ bra absentia. Jtem rubere per punitionis ꝑmissionẽ. ꝛ ꝑ varios effectus dꝛ mutari in colorib⁹. de qua mutatiõe admirat̃ Piere/ mias ꝓpheta Thren. iiij. di. Quõ mutat⁹ ẽ coloꝛ optim⁹.

B In tertia q̃z hierarchia sunt tria loca q̃ dicunt̃ esse triũ coloꝝ. Pri/ m⁹ locus dꝛ indici coloris. Jndic⁹ aũt coloꝛ dꝛ aere⁹ siue celestis. ꝛ reperit̃ in azurio. vt ponit̃ in li. de ꝓpri. re. Et iste locus ꝯuenit ordini virtutũ. quoꝝ officiũ vt ĩquit Greg. in. iiij. moꝛa. est opari miracula q̃ solũ fie ri possunt virtute celesti ꝛ diuina ẜm Aug. in li. de vtilitate credẽdi. Predicte aũt vir/ tutes celestes in corona virginis ponũt se/ ptem alios lapides ꝑciosos. Quoꝝ primus dꝛ Rabiates. q̃ vt dꝛ in li. de ꝓpri. re. est trãs lucidus ꝛ crystallo similis. ꝛ dꝛ cõferre ad habendã eloquentiã. gratiã ac honoꝛem. et defendere a nocijs et venenosis. ac curare tumoꝛem epatis ꝛ splenis. vt dicit Diasco. Hic autem lapis in corona virginis merito collocat̃. in signũ sue clarissime eloquẽtie.

Officiũ virtutũ

Rabia/ tes.

De facundia ṽo sermonis inquit Tulli⁹ scdo de oratore. Quid admirabilius q̃ res splendore illustrata verboꝛum. Tantã vim habet illa que recte a bono poeta est vox. atq̃ nimirũ regina reruꝫ oratio. vt non mõ inclinatum erigere. aut stantem inclinare sed aduersantem atq̃ repugnantem vt im perator bonus ac fortis capere possit. Et Seneca in li. de consolatione ad Paulinuꝫ ait. Potest eloquentia que parua sunt ap/ probare pro magnis. ꝛ rursus magna atte nuare ꝛ ad ima deducere. Jmmo tante vir/ tutis est eloquẽtia vt sententias sermonis pro libito ꝯuertere queat. ꝛ falsa pro veris suggerere. Jnquit em̃ Seneca ad Lucilluꝫ Jncredibile ẽ q̃ facile magnos viros dul/ cedo orationis abducat a vero. Huius aũt rei sunt exẽpla plurima. Refert em̃ Tullius in tusculanis questionibus. q̃ Egesias cire naic⁹ pħs cirene ciuitatis egypti adeo elo/ quẽter disserebat de bono mortꝫ ꝛ de malo vite p̃sentis q̃ multi mortem sibi male in ferebant. Unde fuit ꝓhibitus a rege Pto/ lomeo illa ampli⁹ edocere. De tullio q̃z ait

Cõmẽ/ dat fa/ cundia rhetori ci ẜmo nis.

Lactanti⁹. iij. diui. insti. aduersus gen. Tul li⁹ summ⁹ pħus secte achademice ꝑfect⁹ ora toꝛ sua eloquẽtia coꝛda hoĩm in manib⁹ ha buit. Plutarchus etiã inq̃t q̃ cum ipse Tul li⁹ oraret ꝓ q̃nto ligario q̃ erat aduersarij ce saris erat. tãta grã facũdie admirabil̃ fuit vt cesar in plurimos colores vultũ verterit manifestũq̃ fuit q̃ anim⁹ cesaris vertebat̃ quare ipse cesar dulci vict⁹ oratiõe eũ a cri mine liberauit. De eloquẽtia q̃z poetica in quit Orati⁹ in poetria. Ut pictura poesis erit q̃ si ꝓpi⁹ stes te capiat ꝛc. ꝛ Gualfred⁹ in ironia curie papalis ait. Sepius audi/ sti q̃ vis sermonib⁹ apta est ꝛ q̃ naturam callida verba mouẽt. Hec aũt facũdia ma/ xime est necessaria doctorib⁹ et magistris. C. de ꝓfes. ꝛ medi. l. magistros li. x. ꝛ de pro fes. que in vr. cõstan. l. vnica. li. xi. Jtẽ aduo catis. vt no. i autẽ. de iudi. § ij. col. vj. Jsta aũt eloquẽtia lꝫ fuerit in multis oratorib⁹ tã xpicolis q̃ paganis. Jn nullo tñ tanta fuit quãta in magistra ecclesie catholice et aduocata nostra virgine benedicta. que sua dulci facũdia imperatorẽ celi ꝛ terre iratuꝫ pacificauit. ꝛ nõ vni tm̃ homini ipsi cõtra/ rio. sed toti generi humano liberationem a morte eterna impetrauit. Jntantum etiam aures dei sua oratione demulsit. vt illuꝫ at traheret a summo celo vsq̃ ad terrã. Et tã dulciter elocuta est: vt suaserit deo fieri ho minem. Tãq̃ suauiter cecinit q̃ se in filiuꝫ de⁹ illi donauit. O lingua diserta beate vir ginis. O aduocata eloquẽtissima que sua dicendi ṽtute ꝛ efficacia. chyrographũ nr̃e dãnatõis ẽ magni dei manib⁹ cadere fecit

Scđs lapis dꝛ kalcophan⁹ q̃ vt ponit̃ in li. de ꝓpri. re. est niger q̃ coloꝛe depict⁹ ꝛ ge stat⁹ in oꝛe dꝛ clarificare voceꝫ ꝛ defendere a raucedine fauces. vt tradit̃ in lapidario redditq̃ vocem sonorã q̃ maxime est neces saria bono oratori. ẜm Quintilianũ de ora toꝛia insti. Hec igit̃ gẽma est coꝛone beate ṽginis ꝓpoꝛtiõata ad innuẽdũ dulcedineꝫ ꝛ sonoꝛitatẽ vocis ei⁹ qua ad deũ ꝓ nobis interpellat. De qua inquit illi ei⁹ sponsus celestis Cañ. ij. Sonet vox tua in auribus meis. Uox em̃ tua dulcis. ꝛ. viij. c. Fac me audire vocẽ tuã. C Kalco/ phan⁹.

Tertius lapis dꝛ liguri⁹ de quo dꝛ in li. de ꝓprie. re. q̃ valet contra doloꝛẽ stomachi. ꝛ stringit fluxum ventris ꝑturbati. ꝛ valet ictericis ꝛ discoloꝛatis. qꝛ ꝑditum coloꝛeꝫ eis restituit. Hic etiã lapis recte ponitur in coꝛona beatissime virginis

D Ligu/ rius.

que habuit optimum stomachum. Malu3 em̄ stomachum habentes assumptum cibū vel non retinent sed euomunt. vel retentū in malos humores ꝯuertūt. Ipsa aūt ꝟgo bn̄dicta cibū verbi dei auidissime ꝛ saluberrime assumpsit. de quo dr̄ Iaco.j. Cu3 mansuetudine suscipite insitū verbū qd̄ pōt saluare aīas vestras. Unde qꝛ ipm̄ cibum retinuit. ꝛ in nutrimentū bonū conuertit. s. bonoꝝ cogitationum ꝛ operu3. ideo de illa dr̄ Lu.ij. Maria aūt ꝯseruabat oīa verba hec cōferens in corde suo. Quartus lapis dr̄ liparea. qui vt dr̄ in li. de ꝓprie. re. venit de Arabia. Et ſm ꝙ legit̄ mirabilis est virtutis Cū em̄ venatores ꝓsequunt̄ bestias ille pergunt ad istū lapidem ꝛ ipm̄ intuent̄ tanꝙ patronū. Quo p̄nte nec venator nec canes illis nocēt. Quid aūt sunt canes. q̄d venatores nisi diabol⁹. caro ꝛ mūd⁹ q̄ nos capiunt retibus suis. Sed si inuenerim⁹ hūc lapidē diu inū tuti erim⁹. Erūt enim oēs inimici nr̄i sicut canes muti nō valentes latrare. Esa. lvj. Quint⁹ lapis dr̄ margarita q̄ pōt ꝯsiderari quātū ad sui ḡnationē qualitatē ꝛ virtutē. Generant̄ aūt margarite ſm Isid̄. vt etiā dr̄ in li. de ꝓprie. re. i cōchulis marinis. vnde ꝛ a mari vocant̄ margarite. Certo eni3 tp̄e ꝛ maxime tp̄e veris ꝛ in autūno ip̄e ꝯchule ad litt⁹ maris se trāsferūt ꝛ ibi se aperiūt. ꝛ rore3 celestē inter viscera sua recipiūt. Ex cuius coagulatiōe margarite generant̄. Et iō in p̄dicto lib. dr̄ ꝙ margarite nascunt̄ i carne cōche sicut in pisciū cerebro lapilli aliqn̄ inueniunt̄. Ista aute3 coclea siue cōchula figurat beata3 ꝟginem q̄ se aperuit vt rorē celestē reciperet. ꝛ margaritā. i. xp̄m intra sua viscera ꝯciperet. Nam aperuit angelo ꝯsensum suū vt deo in oīb⁹ obediret quādo dixit. Ecce ancilla dn̄i. Itē aperuit xp̄o vterū suū vt eū ibi reciperet. Aperuit q3 sp̄ūisctō animū suū vt in eam supueniret. Et post talē ꝯceptionē ꝯsēsus sui ꝛ vteri atq3 animi ros celestis sp̄ūssancti in eam descendit. ꝛ istā margaritā in ei⁹ vtero generauit. De hac aūt roratione sp̄ūssancti et ipsius beatissime virginis ꝯceptione dr̄ Esa. xlv. Rorate celi desup et nubes pluāt iustū aperiat̄ terra ꝛ germinet saluatore3. Scd̄o margarita pōt ꝯsiderari quātū ad suā qualitatē. Sunt enim ipse margarite pulchre candide ꝛ clare. Ille enim q̄ sunt tales sunt meliores ꝙ ille q̄ flauescunt. Nā illas que sunt pulchre, cādide et clare generauit ros matutin⁹. Alias aūt generauit aer vespertinus. Hec igit̄ margarita sit pulchra. candida et clara significat btām ꝟgine3 mariā q̄ fuit pulchra in mēte ꝑ puritate3. Cādida in carne ꝑ ꝟginitatē ꝛ castitatē. ꝛ clara in opere ꝑ sanctitatē. Un̄ Sap. iiij. dr̄. O ꝙ pulchra est ꝛc. Ecce pulchritudo mētis. casta generatio. Ecce cādor ꝛ virginitas carnis. cum claritate. Ecce claritas ꝛ sanctitas operis. Tertio margarita pōt ꝯsiderari quantū ad virtutē. Habet aūt ꝟtutē absterſiuā. qꝛ mēbra a sup̄fluis humorib⁹ abstergit. Itē restrictiuā. qꝛ fluxū sanguinis ꝛ vētris restringit. Uirtutē q3 ꝯfortatiuā. qꝛ cor debile cōfortat. vt dicit Plini⁹. Et eodē modo beata virgo ꝑ grām quā nobis infundit h3 ꝟtutē absterſiuā inquātū abstergit pctā p̄terita. Item restrictiuā inquātū restringit animū ne fluat ad pctā futura. et ꝯfortatiuā iquātum ꝯfortat cor ꝛ fortificat ꝯ mala p̄sentia Et ideo ipsa inq̄t. Eccli. xxiiij. In me omnis grā vie ꝛ veritatis i me oīs spes vite ꝛ virtutis. Ipsa em̄ dat nobis grām vite qn̄ de pctis p̄teritis impetrat nobis veniā ꝑ quā a pcti morte resuscitat̄ pctōr. Dat grām veritatis qn̄ cōtra futura p̄icula dat cautela3 ꝑ quā homo ipsa pericula vitare sciat. Itē dat grām ꝟtutis qn̄ ꝯtra mala p̄ntia dat cōstantiā ꝑ quā hoīem fortificat vt a malis p̄sentib⁹ tueri se valeat. Dicit̄ q3 in p̄dicto li. de ꝓprie. re. ꝙ margarita est naturaliter ꝑforata ꝛ rotūda ē melior. Et silr̄ beata ꝟgo fuit naturaliter ꝑforata. qꝛ ab instanti sue ꝯceptionis fuit diuina grā penetrata. Ite3 fuit rotūda. i. oīb⁹ virtutib⁹ circūdata. Un̄ in figura3 eius que thronus dei fuit dr̄. iij. Regū. x. Summitas throni rotunda erat.

Sextus lapis dr̄ magnes ꝛ venit de india vt inquit Isid̄. xvj. ethy. Eius aūt ꝟt⁹ inter alias est ferrum attrahere. Hoc aute3 lapide vtunt̄ marinarij cū ferro qd̄ virtute lapidis fert̄ versus tramontanā. Ex quo scire p̄nt vbi sunt: et multa maris p̄icula. scopulos ꝛ infortunia deuitāt. Nos aūt sum⁹ in mari huius mundi varijs agitati procellis et periclitamur nisi dirigamur ad portū salutis mediante virtute illius diuine magnetis. Ipsa em̄ ferrum. i. animam nostra3 ferream. hoc est induratam diriget versus tramontanam. i. versus seipsam ꝑ deuotionem que est stella maris. facietq3 nos videre pericula inq̄bus sumus. ꝛ vtrum versus portum an ꝟo in p̄cipitium pergamus. Et

tandē ipsius directiōe ab oīb⁹ fluctuatiōi/bus liberati optatis supne patrie littorib⁹ applicabimus. Pertrāseo aūt hic illud qđ ponit͛ in li. de ppri. re. ſm. Diasco. ⁊ lapidarium. s. ꝙ hic lapis valet ad recōciliandū maritos vxoribus. et auget grām ⁊ decores in sermone. Itē ꝙ pulvis eius aspersus p quattuor angulos dom⁹ sup carbones faciet subito videri existētibus i domo ꝙ domus ruat. et hoc pcedit ex vertigine ⁊ commotiōe cerebri. Qđ pōt beate ꝟgini applicari cuius sublimitatē si quis voluerit ad plenū intueri: nō solū cerebrū. sed etiā intellectus alterationē incipiet pati. Septimus lapis đr mellectros. l3 a quibusdā appellet͛ mellantes. ⁊ sic đr eo ꝙ dulcē ⁊ melleum emittit succū siue sudorē vt ponit͛ in li. de pprie. re. ſm Isiđ. Hic aūt succus dulcissim⁹ pcedit a beata virgine que tota repleta est dulcedine. Unde Ber. inqt. Filioli mei quid trepiditatis ire ad mariā. Nō austera est: nō amara. sed mel ⁊ lac sub lingua eius. Hec pctōꝝ scala. hec mea magna fiducia. hec tota spei mee rō. Quid em̄ mirū. potest ne filius reppellere matrem aut a matre reppelli. neutrū plane. Nō ergo trepidet ad eam accedere humana fragilitas Tota em̄ suauis est ⁊ dulcis. Iste aūt succ⁹ virginalis grē nō solum nos deo pacificat sed etiā oculos cecos nostre mentis illuminat. Et ideo Bern̄. orabat. di. Dn̄e iesu xp̄e qui illuminas omnem hoīem venientē in hunc mundū. mitte in me radios illi⁹ stelle de qua natus es sol. qui illuminet tenebras mētis mee. Figura aūt hui⁹ illuminationis hr͛. j. Regū. xiiij. vbi đr ꝙ Jonathe oculi illuminati sunt ex degustatione mellis. Iste etiā liquor suauissim⁹ vulnera animarum sanat. Et ideo Aug. in quodam sermone exorat di. Eya o generalis oīm spes dulcis vulnerū nostroꝝ medicina. Tu nr̄is medere languorib⁹ qui post salutare lauacrū tot abluenda cōmisimus: quot illicita perpetrauimus. Scđs locus istius vltimē hierarchie đr spiriti siue phenicei coloris. quo librorū capita notāt͛. ⁊ colligit͛ in littoribus maris rubri. vt đr in li. de pprie. re. Hic aūt color cōpetit archāgelis. i. principibus. Sicut em̄ principes ponunt͛ in capite mense. sic archangeli angelis preferuntur. ⁊ iste color libroꝝ vt diximus in initijs p̄ponit͛. Hi aūt archangeli. vij. alios lapides preciosos in corona virginis offerunt.

Quoꝝ pri m⁹ đr menophitis. ⁊ venit de egypto. de quo sic đr in li. de pprie. re. Hec gēma talis est nature ſm Isid. ꝙ trita ac sup loca que vrēda sunt vel secanda posita vl cū aceto linita: ita facit obstupescere corpus vt non sentiat cruciatū. Hic igit͛ lapis in corona ꝟginis debuit poni. que ſm carnem debebat cōburi fomite pctī originalis qui est q̄si qđē ignis ardorē cōcupiscentie accēdens. l3 ꝟtute lapidis diuini. i. grē preservantis. ad insēsibilitatē reducta est. ita ꝙ nullū penit⁹ ignē ɔcupiscētie sensit. Un̄ dicere pōt illud Eccli. lj. In medio ignis nō sum estuata. Scđs lapis đr myrites de quo đr i li. de ppri. re. ꝙ in colore ē silis myrte. qui cōpressus spirat odorē sicut nardus. Beata autē virgo cōpressa. i. grauida. pepit filium miri odoris di. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni. cui bn̄dixit dn̄s. Gen. xxvij. ⁊ Can. j. Nardus mea dedit odorem suauitatis. vn̄ totā domū. i. vniuersum mundum. repleuit odore vnguenti. Jo. xj. Tertius lapis đr medio siue med⁹. ⁊ inuenit͛ in medorū regiōe Cui⁹ virt⁹ vt đr in li. de pprie. re. est contra cecitatem oculoꝝ Item sanat podagrā. si cum lacte mulieris masculū pturiētis tēperet͛. Et simili mō valet ɔ dolorē renū ⁊ freneticam passionem. Ipsa beata ꝟgo freneticos pctōres sanat. qđ p3 q: frenetici tenent͛ ligati. c. nō oīs. v. q. v. Et silr pctm̄ ligat aīam. iuxta illđ Esa. v. Quasi vinculum plaustri pctm̄. Ipa ꝟo benedicta ꝟgo a pctō liberans: dicit illud Esa. lij. Solue vincula colli tui captiua filia syon. Quart⁹ lapis đr melochitus siue melochites. qui vt đr in dicto li. de ppri. re. nascitur in arabia. ⁊ cunas infantiū a nociuis đr custodire. Beata aūt ꝟgo custodit nos filios suos ab oīb⁹ malis. vn̄ illi dicit quilibet ei⁹ deuotus illud ps. xvj. Custodi me vt pupillā ocli: sub vmbra alarū tuarū ptege me. Quint⁹ lapis đr nosech. cui⁹ ppuetas est vt đr i li. de pprie. re. ꝙ indutus anulo vrit digitū quem tangit p̄sente veneno. et etiā đr mutare colore ⁊ sic pdit venenū vt possit vitari. Et silr beata virgo pctī mortalis venenū ⁊ maliciā nobis ostēdit. ⁊ semper vrit tangentis digitū. ideo cōscientiā. in qua figit nouaculā. ⁊ stimulum de tali veneno. iuxta illud Prouer. xij. qua si gladio pungit͛ cōsciētia. Sextus lapis đr onichinus. qui inuenit͛ in india et arabia. In hoc aūt lapide vt dicit͛ in libro

de pprie.re.speculari possunt hoies .τ astā tium imago videtur in eo q̄si in speculo. In beatissima aūt ṽgine oim sctōꝝ virtutes et merita videnť.nec aliquid pōt esse iusticie vel ṽtutis q̄ nō sit in virgine gloriosa. Vn̄ Augu.in ſmone .j.de eius assumptiōe ait. Cui⁹ iusticie cumulus scritatis virgo hec in digere potuit.q̄ ad oīa eff cacia grē plenitudinē accepit Aut q̄s potuit in ei⁹ aīa vel corpe locus esse vitioꝝ q̄n ad celi vicē continentis aīa dei tēplū est effecta. Nec reuera dom⁹ illa est.de qua p Salomonē dicitur Sapientia edificauit sibi domū excidit columnas septē. Septē nāq͂ virginalis ħ domus colūnijs fulcita est.q: venerande hec mater dn̄i septē spūſſctī donis dotata fuit Quem talem vtiq͂ eterna sapiētia edificauit.vt digna oīno esset ex qua ipse carnem assumeret.Quid aūt dignius hac virgine. Quid sancti⁹ in hūani gn̄is serie potuit exoriri.Cui nullus patriarchaꝝ nullus pphetarū.null⁹ antiquoꝝ seq̄ntiū patrū nullus prorsus hoīum potuit cōparari. Nam quō quisq͂ huic estimabiť cōparādus τ pferendus.cū ħ admirabil ṽgo cūctoꝝ celsitudinē trāscendat mortaliū atq͂ partu suo beatorū etiā excedebat meritū angeloꝝ.Idem quoq͂ in ſmo.eiusdē diei inq̄t.Oīm q̄dem sctōꝝ memorie mirabiles. nihil tn̄ in glīa sicut pn̄s solennitas.Abel p sacrificiuȝ notať.Enoch p contemplatiōnē memoratur. Melchisedech sicut dei imago predicatur Noe p iusticiā laudať.Abraam p fidem approbať.Isaac p normam memorať. Jacob per luctamē beatificatur.Joseph per castimoniā honorať.Job per patientiaȝ magnificať. Moyses sicut legislator extolliť. Jesus naue sicut dux pfertur. Helias sicut zelotes testificatur. Esaias sicut locutor dei scribiť.Dauid sicut prudētissimus p̄dicať. Ezechiel sicut speculator.arcanorum admirať.Salomon sicut sapiens noīatur. Sed nullus talis in mūdo qualis genitrix dei maria.Quē em̄ oēs illi in enigmate viderūt.ipa tulit incarnatuȝ in vtero. hec ille.

Septimus lapis dr̄ optalius siue opulus ſm Isi.qui vt dr̄ in dicto lib.de pprie. P rerū.est diuersaꝝ gemarum coloribus di- Opta-stinctus.Est enim in eo carbunculi genus slu. ignis ematiſti.fulgens purpura.smaragdi nitens viriditas.τ singuli colores sub quadam varietate sunt lucētes.nomē autē habet a patria.Et ipm lapidem india sola peperit.vt dicit Isi.dr̄ Et tot crediť habere virtutes quot colores.De quo dr̄ in lapidario q̄ oculos se portātis ſuat illesos τ acutos Sed alioꝝ oculos circunstantiuȝ obducta nube recōdit.vt nō videant vel aduertant que sunt coram eis. Hic aūt lapis in virginali corona conuenienter poniť. Ipsa em̄ ei qui eā defert in corde p deuotionem: seruat oculos perspicacissimos.vt videre posset cūcta ptinētia ad salutē.ita vt de ipō dici q̄at illud Eccli.xiii. Oīa videt oculus eius. Econtra ṽo de indeuotis ipsius dici pōt illud ps.cxiij.Oculos habēt τ nō videbūt.Et ps.lxviij.inquit ppheta.Obscurentur oculi eorū ne videant. Tertius τ vltimus locus celi τ empirei τ tertie hierarchie dr̄ esse purpurini coloris. Purpurina aūt apud pictores nomen a puritate sortita est cuius materia generatur in his locis que solis cursus illuminat affluenter.vt dicit Isido.in.c.de tincturis. De supradictis autē nouē coloribus tractat Plinius lib. xxxv.c.ix.vsq͂ ad.c.xxxiij.τ Isid.li.xviij.et xix.etymo. Hic autē vltimus locus cōpetit angelis ratione sue puritatis. Qui septem alios lapides preciosos ponunt in corona ṽginali ad cōplementū eius. Quoꝝ primus dr̄ pirites.a pir grece qd̄ est ignis latine.de quo dr̄ in li.de ppe.re.huic lapidi plurim⁹ ignis inest.de facili em̄ scintillas emittit.τ tenētis manū si vehemētius premať adurit.ppter qd̄ ab igne nomen accepit.de q̄ dr̄ i lapidario.Tangi vult leuiter. blāda q͂ȝ manu teneri.Nā pressus nimium digitos tāgentis adurit.Et talis fuit bn̄dicta ṽgo q̄ igne diuini amoris accēsa emittebat scintillas ignitas.i.feruētes orōnes ad deū.τ ignita exēpla ad pximū.q̄bus eū ad feruorē spūs accendebat.Vn̄ verificatū est in ea illud ps.xlix. In cōspectu eius exardescet ignis.τ ps.xiij. A facie ei⁹ exarsit ignis.Digitos q͂ȝ eā nimiū premētis adurit.q: si quis eius admirabiles excellētias ad plenum pscrutari τ describere voluerit tanq͂ ad tactū ignis cito ad se man⁹ ab incepto opere retrahere coact⁹ erit.Et ideo mihi hec scribenti.τ ad indagationē atq͂ declarationem virginalis sublimitatis pertingere non valenti.dici potest illud Exo.iiii.Retrahe manum tuam in sinū tuū.

Secundus lapis dicitur plonites.de quo sic habeť in lib.de pprie.rerum. Plonites est lapis qui dicitur esse femineus.

Q pirites R Plonites

Nā certo tpe ↄcipit ꝛ parit cōtrīꝫ lapidem
ꝛ ofert pgnantib⁹. vt dic̄ Diasco. ẟ. ibi. Btā
aūt ꝟgo pulcherrima. sapiētissima et sctīssi
ma genuit filiū sibi sīlem. scꝫ pulcherrimū.
sapiētissimū. ꝛ sctissimū. vñ appellat̄ sctūs
sctōꝝ Dan. ix. Tertius lapis dr̄ pateron
de quo dr̄ in dicto li. de ꝓprie. re. ꝙ ē mul
S toꝝ coloꝝ sparsoꝝ. ꝛ pariter distinctoꝝ. nā
Paterō tpiger ꝛ rube⁹ viridis pallēsqꝫ videt̄. Pur
pureus crociusqꝫ simul prasusqꝫ coloris. De
ipo etiam dr̄ in lapidario ꝙ facit hoīem au
dacē ꝛ inuictū illo die qñ videt̄ mane oriē
te sole. Cui⁹ rei dimissa determinatione ve
ritatꝭ seu falsitatis. dico ꝙ hūc lapidē p̄cio
sum in spū viderat illo mane btā ꝟgo quo
meruit effici mater dei. s. ī aurora. xxv. die
martij. Tūc em̄ adeo facta ē audax ꝙ deum
de celo ad terrā trarit. Item adeo victorio
sa. ꝙ illius hostis ptātē ↄtriuit. d̄ quo dici
tur Job. xli. Nō ē ptās sup terrā q̄ cōpet ei.
T q̄ fact⁹ ē vt nullū timeret. Quartus lapis
Sap- dr̄ sapphyrus. de quo dr̄ in li. de ꝓprie. re.
phyr⁹. ꝙ est gemma cerulea celo sereno in colore
silis. atqꝫ optima est īter gēmas ꝛ summe
p̄ciosa. ꝛ regū digitꝭ mag̃ apta. ꝛ ꝙ in mul
tis locis inuenit̄: sꝫ oriētal' siue īdicus sap
phyr⁹ melior iudicat̄. ꝛ marime qñ hꝫ quos
dā pulueres aureos itermirtos. Hic lapis
marime cōmendat̄ in lapidario. ita ꝙ pre
sui excellētia gēmarū gēma vocat̄. Nā cor
pus vegetat. ꝛ ītegra mēbra p̄seruat. Stel
lāqꝫ hꝫ relucentē. p cuius refulgentiam ei⁹
ꝟt⁹ indicat̄. In medio aūt vene sapphyri
velut in vētre q̄dā spēs carbūculi inuenit̄
ꝛ iō a m̄ltis sapphyr⁹ mr̄ carbūculi credit̄:
eo ꝙ in ei⁹ venis gigni a plurib⁹ phibet̄.
De h̄ aūt sapphyro inq̄t Diasco. ꝙ m̄ltum
valet ad discordiarū recōciliationem: ꝛ ad
pacē reformādā. Et ꝙ hꝫ virtutē caloris in
natural' repressiuā vñ de ipso dr̄ in lapida
rio. Corpis ardorē refrigerat interiorē. Nā
in febrib⁹ m̄ltū caumaticis ꝛ incensiuis re
frigeriū p̄bet sapphyr⁹: si iurta venas cor
dis pulsatiles suspendat̄. Itē hꝫ virtutem
ↄfortatiuā. ꝛ ideo dr̄ valere cōtra cordiacā
ꝛ qualibet passionē melācholicam. Item re
p̄mit nimiū sudorem. vt dr̄ in lapidario.
Itē hꝫ virtutem fluxus sanguinis restricti
uā vñ si sapphyrus oriētalis tpibus appo
nat̄: solet restrīgere sanguinē de narib⁹ pro
fluentē. Itē ꝟtutē hꝫ singularis tumoris ꝛ
inflature sedatiuā. Certū est em̄ ꝙ aposte
matū reprimit inflaturā: si in principio in
flāmationis nociue citius opponet̄. Item
valet cōtra antracē. Nā hꝫ virtutē malicie
ꝛ venenositatꝭ ei⁹ erpulsiuā ꝛ illi⁹ furiosita
tēꝫ repmit ꝛ erpellit. ne ei⁹ malicia spūs in
ficiat̄. ꝛ illius fumū ad cor ascēdere non p
mittit. vt dicit Diasco. Itē vim hꝫ vene
no ↄtrariā ꝛ ipsius penit⁹ extinctiuam. vñ
si araneā infra pixidē posueris. ꝛ verū sap
phyrū indicū siue aliū supra pixidis orifi
ciū aliquādiu tenueris aranea ei⁹ virtute
victa q̄si subito morief. vt dic̄ Diasco. Itē
hꝫ vim visus ↄseruatiuā. ꝛ sordes oculoꝝ
sine grauamie purgat. Vñ scriptū est. Tol
lit ex oculis sordes de frōte dolorē. Itē hꝫ
vim vulneꝝ curatiuā. Nā vt dicit Diasco.
puluerizatus ꝛ lacti admixt⁹ vlcera sanat.
Itē tante auctīs fuit lapis iste apud vete
res paganos ꝛ gētiles ꝙ ab eis fuit apol
lini singl'ariter ↄsecratus. Et cuꝫ ipm apol
linēꝫ sacrificioꝝ tpe consulerent. certificari
citi⁹ putabāt si sapphyrū tunc in p̄ntia ha
berēt. Vñ in lapidario dr̄. ꝛ plus q̄ religōs
amat hāc idromātia gēmas vt diua queat
p eā rñsa mereri. Itē hūc lapidē magi sin
gulariter diligūt. qꝛ ƀm eoꝝ opinionēꝫ licꝫ
erroneā. p ipsius virtutē quedā miracl'a se
credūt operari. Et h̄ tangitur in lapidario
vbi dr̄. Hic lapis vt p̄hibēt educit de carce
re vinctū. Obstrusasqꝫ fores ꝛ vīcula tacta
resoluit. In hoc aūt oēs recitatores conue
niunt ꝙ h̄ gēma dr̄ amatrix castitatꝭ. Et iō
ne ei⁹. effectus p immūdiciā portātis ali q̄
modo impediat̄. debet ille q̄ eam portat ca
ste viuere. vñ dr̄ in lapidario. Sꝫ q̄ portat
eā castissimus esse iubet̄. Item dr̄ in lapida
rio ꝙ valet ad tollēdā inuidiā. ꝛ ad erpel
lendū timorē. ꝛ ad faciendū audacem ꝛ vi
ctorē. ꝛ firmādū in bono. ꝛ ad faciendū mi
tē ac hūilem ꝛ benignū q̄ oīa dispositiue ꝛ
nō effectiue intelligunt̄. hec omīa in dicto
li. de ꝓprie. re. Proprietates aūt istius gen
me optime cōueniunt virgini b̄ndicte: non
solū dispositiue. sꝫ etiā effectiue. Sꝫ solū p
nūc breuit̄ dico ꝙ sic sapphyr⁹ est sup om̄s
gēmas, ita virgo gloriosa est super omnes V
puras creaturas. Et sicut sapphyr⁹ appolli Smar-
ni. ita ipa deo ē ↄsecrata. et sic sapphyr⁹ re ragd⁹
gis digito ↄuenit. ita btā virgo dei filio ce
lesti regi cōueniēs mr̄ fuit. q̄ digit⁹ dei dr̄.
iurta illō Exo. viij. Digit⁹ dei est hic. Quin
tus lapis dr̄ smaragdus. cui assimilat̄ bea
tissima virgo. ꝛ primo ratiōe coloris. Nam
vt ait Isid. ꝛ ponitur in lib. de proprie. re.

Smaragdus gēmaꝝ oīm viridium obtinet ꝑncipatū. Nulli eīm gemme vel herbe maior inest viriditas ꝙ̄ smaragdo q̄ viriditate sua herbas virētes superat. Quasi autē gemme vel herbe virides sunt sacratissime ꝟgines q̄ carnis viroꝛē semꝑ cōseruant. inter quas btīssima virgo obtinet ꝑncipatuꝫ iuxta illud ps. xliiij. Adducent̄ regi virgines post eā. Post eā scꝫ nō solū ordine. sed etiā dignitate. q. a. s. virginitati ei9 nullius vnq̄ ꝟginitas potuit coequari. Eius autē ꝟginitas ꝛ humilitas ita deo grate fuerūt ꝙ q̄si due porte extiterūt. per q̄s in eaꝫ xp̄s intrauit. ꝛ ideo dr̄ Tob. xiij. Porte hierlm ex sapphyro ꝛ smaragdo edificabunt̄. Naꝫ ꝑ sapphyrū qui tumoꝛem sedat intelligitur eius hūilitas que soluit tumoꝛē elationis. sed per smaragdū qui est viridis coloꝛis intelligit̄ virginitas carnis. Scḋo dr̄ smaragdus rōne nitoꝛis. q2 vt in predicto libro ḋ ꝓprie. rerū. dr̄. Tant9 est nitoꝛ smaragdi ꝙ ei9 viroꝛ nec in sole aliq̄ modo obumbrat̄. Et similr̄ tāt9 fuit nitoꝛ puritatis ꝛ ꝟginitatis dn̄e nostre ꝙ solē iusticie xp̄m gignēdo vel pariēdo in nullo ꝑdidit suā integritatē. Tertio sic dicit̄ rōne repsentatiōis. q2 vt dr̄ ibi. ḋ. si coꝛp9 smaragdi extensum fuerit ꝛ extersum siue politū ad moduꝫ speculi. imagines representat. Et similr̄ btā virgo cuius coꝛpus fuit extensum ex diuinali grauidatiōe. Itē extersum ꝛ polituꝫ ex oīs immūdicie elōgatione. ꝛ omniū virtutum adoꝛnatione imagines nobis repn̄tauit. s. diuinā et humanā. quia verbū incarnatuꝫ nobis ꝓtulit scꝫ dn̄m iesum xp̄m qui inquātū verbū est imago patris ꝛ figura substantie ei9 ad Col. j. c. Et ꝫm carnem siue humanitatē est vt ita dicā imago matris scꝫ homo ex hoīe in similitudinem hominuꝫ factus et habitu inuentus vt homo. ad Phil. ij. Uel beata virgo q̄ fuit vt speculū politum et extersum per suā maximā puritateꝫ representat nobis imagines omniū virtutuꝫ. vt eas imitemur. Item ꝛ quarto dr̄ smaragd9 ratione tinctionis. vn̄ in p̄dicto lib. de proprie. rerum dr̄ de precedenti et sequēti similitudine sic. Smaragdus habꝫ coꝛpus speculare et ꝑspicuū obiectarum figurarum ꝛ imaginū ostensiuum. habet quoq̄ viroꝛem sui multiplicatiuū. Ex se eīm generat radiuꝫ quo viroꝛe tingit aerem circunfusum. Et similiter beata virgo emisit ex se radiū quādo peperit dei filium. vn̄ canit ecclesia. Sicut sydus radiū ꝓfert. virgo filium pari foꝛma Nec sydus radio. neq̄ mater filio fit coꝛrupta. Quo filio sua viriditate. i. virginali carne qua ipsum induit nō tm̄ circūstantes ꝛ primos et iudeos. sed etiā totuꝫ mūdum tinxit. s. tinctura baptismali. Naꝫ xp̄s tactu sue mūdissime carnis quā ex virgine traxit vim regeneratiuaꝫ cōtulit aquis quibus fideles tingunt̄. ꝛ baptizant̄. Quinto dr̄ smaragdus rōne ꝟtuose operatōis. Dicit eīm diasco. et etiam ponit̄ i lib. de ꝓprie rerū. et in lapi. ꝙ smaragdus valet ad diuitiarū augmentū. Beata aūt virgo opes spirituales nobis auget dū multiplices grās impetrat. vel dū nos ad bene operādum. et merita cumulandū iuuat. Item vbi. ḋ. dicit̄ ꝙ smaragd9 collo suspēsus a moꝛbo caduco ꝓseruat. ꝛ ipa benedicta virgo nos a casu pc̄ti repmit ꝛ cōseruata. Itē ibidē dr̄ ꝙ smaragd9 lasciuos motus refrenat. ꝛ cōtra illusiōes ꝛ fātasmata demonū valet. ꝛ beatissima virgo cōtra illusiones ꝛ tētamenta demonū ac ꝯtra lasciuie libidinē auxilium nobis p̄stat. Itē vbi. ḋ. dicit̄. ꝙ smaragd9 memoꝛiā ꝑditā reparat. Et silr̄ beata virgo que oīa verba ꝛ gesta xp̄i cōseruabat in coꝛde suo. postea sanctis euāgelistis retulit ꝛ consequenter per eos ad memoꝛiā fideliū reduxit. Item ibidē dicit̄ ꝙ smaragdus visum confoꝛtat. Et ipsa glorioſa virgo visuꝫ nostrū cōfoꝛtauit ꝓducēdo nobis verū lumen xp̄m qui illuminat oēm hoīem venientem in hunc mundū Ioh. j. Item vbi. ḋ. dr̄ ꝙ smaragdus valet ad cedādum tempestates. ꝛ ipa pijssima virgo nos in huius mūdi fluctib9 ꝑiclitātes dirigit ꝛ defendit. et ꝓpter hoc ab ecclia appellat̄ stella maris. De ipsa quoq̄ dn̄a nostra exponere possumus illud Eccli. xxxij. Sicut in fabricatiōe auri signū est smaragdi. Quia bn̄dicta dei mater est signuꝫ refulgēs in gloꝛia celesti. multo magis ꝙ̄ smaradus in medio auri de quo signo dr̄ Apoc. xij. Signū magnum apparuit in celo. Mulier amicta sole ꝛc.

Sextus lapis dicit̄ sardius qui est rubei coloꝛis. ꝛ sic appellatur. q2 pumitus in sardis ē reptus. vt dicit Isiḋ ꝛ ponit̄ in lib. ḋ ꝓprie. re. Ubi etiam dicit̄ ꝫm Diasco. ꝙ incēdit gaudiū. ꝛ expellit timoꝛē. audacē̄ reddit. ꝛ acuit mentē. ꝛ gestantē se ab incantationibus ꝛ maleficijs tuet̄. ac ipo p̄nte nō nocet onix. q̄ est alius lapis habēs quasdā nociuas qualitates. Licꝫ aūt p̄dicta gēma Sardi9

nullã ꝑdictarum ꝓprietatũ haberet. hꝫ tñ eas ṽgo bñdicta que suis deuotis auget ⁊ incẽdit gaudiũ dicẽs illud Mat. v. Gaude te ⁊ exultate qm̃ merces vestra copiosa est in celis. Expellit quoqꝫ timorẽ illũ de quo inquit ps. xiij. Trepidauerunt timore vbi nõ erat timor. Audaces etiã nos facit con tra diabolũ et ab eius malef cijs defendit. ita ꝙ eius deuotiõe in cordib⁹ nostris exñ te nobis nullaten⁹ nocere põt. vñ de q̃libet ipsius deuoto dici põt illud ps. lxxxiij. Fili⁹ iniquitatis non apponet nocere ei.

Y
Solix. Se ptimus ⁊ vltimus lapis dr̃ solix. de quo di citur in li. de ꝓprie. re. ꝙ est gẽma candida et translucẽs sic dicta eo ꝙ ad similitudinẽ solis in orbe fulgẽtis radios gerat. vt dicit Isid. in. c. de candidis gẽmis. Et silr̃ beata virgo sole clarior ꝑ orbẽ vniuersum radios sue claritatis effundit q̃b⁹ oẽs deuotos su os illumiare nõ desistit. vñ ipa Eccli. xxiiij. inquit. Illuminabo oẽs sperãtes in dño De ipa autẽ ṽgine clarissima loquẽs dan tes in. xxiij. cãtu paradisi inquit. E beatrice dixe. Eccolle schiere. Del triũpho di xpo. e tuto il fructo Ricolto del girar di queste spere. Paruemi chel suo viso ardesse tuto. Eli ogi hauea si de leticia pieni che passar mi coueni senza cõstructo. Quale ne ple nilunij ⁊ ne sereni. Triuia ride tra le niphe eterne. Che depingon il ciel per tuti i seni. Vidio sopra miliara de lucerne vn sol che tute quãte lacẽdeua come fa il nostro le vi ste superne. E per la viua luce transpareua la lucente substanza tanto chiara nel viso mio ꝯ nolla substeneua O beatrice. o dol ce guida e chara. Ella mi dixe. Quel che ti sobranza. e vertu da cui nullo si ripara. Quiui e la sapienza e la possanza chaprile strade intra li cielo e la terra vnde fugia si longa disianza. Como foco da nube si dis serra ꝑ dilatarsi si che nõ vi cape. E for di sua natura in giu saterra. La mẽte mia cosi si tra quelle dape. Fata piu grãde: di se stes sa vscio. E che si fesse rimembrar non sape. Aprili ogi e riguarda chi son io. Tu hai ve dute cose che possente. Se fato a sostener lo riso mio. Io era coma quei che si risen: e di visio ne oblita che singegna indarno di redurlasi a la mente. Quandio vdi que sta ꝓferta degna. Di tanto grado che mai non si stingue Del libro chel ꝑterito rasse gna. Se me sonasser tute quelle ligue che pollimia colle sore fero. Del lacte lor dolcis simo piu pingue. Per aiutarmi al millesmo del vero. Nõ si verria cãtando il sctõ riso. E quãto il sancto aspecto facea mero. Et ins fra. Perentre il cielo scese vna facella. For mata in therchio doro a guisa di corona. E cinsela e giro se intorno ad ella. Qualũcha melodia piu dolce sona. qua giu. ⁊ a se piu lania tira parebbe nube che squarzata to na Comparata al sonar di quella lira vnde sincoronaua il bel sapiro. Del quale il ciel piu chiara. sinzafira. io sano amore angeli co che giro lalto leticia che spira del ventre Che fu albergo dei nostro desirõ. E girero mi dona del ciel mẽtre che seguirai tuo fi lio. et farai dia. Pia la spera supma ꝑ che li entre. Cossi la circulata melodia. Si sigi laua ⁊ tuti li altri lumi. Facea sonar il no me de maria. lo real manto di tuti volumi: Del mũdo che ferue e piu sauiua Nel alito de dio ⁊ ne costumi. Hauea sopra di noi le terna riua. Tanto distante che la sua pueu za. La douio era anchor nõ appariua. Pe ro nõ habber li ogi mei porẽza di segutar la coronata fiãma Che si leuo appsso a sua semẽza E come fantoliñ chen ver la mãma. Tẽdelle brachia po i chiel lacte presse Per lanio chen fin di forsi in infiama. Ciascun di quei cãdore in su si se stese. Cõ la sua fia ma si che lalto affecto. Chaueão a Maria mi fu palese. Indi rimaserli nel mio conspe cto. Regina celi cantãdo si dolce. Che mai da me nõ si ptĩ il dilecto. O quãta heluber ta che se so folce. In q̃lle arche richissime che foro. A seminare qua giu bone bobol ce. Quiui e gode e viue del thesoro. Che sa quisto piangendo nel exilio Di babylõ: oue li lascio loro. Quiui triumpha soto lalto fi lio. Di dio ⁊ di maria di sua victoria. E. con lãticho ⁊ col nouo cõsilio Colui che tien le ciaue di tal gloria. hec ille. Pro ꝯclusiõe aũt huius operis libet ad gliam ipius bñ dicte ṽgĩs sexagies ⁊ ter exclamare. vt q̃b⁹ lapidib⁹ ꝑ angelos coronã ei factam decla rauimus ipsis clamoribus alterã compona mus. O igitur fons grẽ superne O. arma riũ omniũ diuitiarũ sapie ⁊ sciẽtie dei. O cibus et refectio humane mentis. O stella matutina. O vita nostra. O dulcis mat̃ et pia. O auxiliatrix ĩ omni calamitate. O ma ter pietatis. O vena nostre salutis. O prin cipiũ nostri amoris. O redẽptrix vniuersi. O mutatrix cursus naturalis. O recupera trix ꝑditi orbis. O renouatrix humane na

In beã ṽgĩs nẽ exorãdo cõcludit li brum.

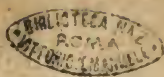
ture. O mediatrix dei et hoim. O spes soli da nostre mercedis. O ductrix oīs fidelis errātis. O fundamentū nostre fidei. O mare in quo defluunt oīa flumina diuinorum charismatū. O sagitta cōtra serpētem antiquum. O portus desiderabilis. O schola omniū virtutum. O pons periculosi huius mundani fluminis. O ardor superni amoris. O scala per quam in celū ascenditur. O vas et templū spūssancti. O speculū in quo resplēdet omne bonū. O norma iusticie. O castitatis magistra. O innocentie forma. O ante nostrum iudicē aduocata fidelissima O gloria angelorū. O decor omniū celorū. O dispensatrix donoꝝ dei. O virgo mater eterni verbi. O portinaria paradisi. O aq̄ melliflua q̄ das bibere omni sitiēti. O exemplar humilitatis. O secretaria eterni consilij. O tabernaculū sanctū. O refugiū nostre miserie. O viuificatrix ab eterna morte. O thesauraria altissimi. O puella super oēs preelecta. O vox ꝓphetarum. O desiderniū patriarcharum. O flāma inter seraphin O lumen ad cherubi. O throna inter thronos. O dn̄a inter dn̄atiōes. O maria princeps inter principatus. O columna oīs potestatis: O virtutū sūma virtus. O archangela inter archangelos. O omnium angelorū ornamentū. O hortus delitiarū. O corona iustorum. O triumphus celi empyrei. O filia patris eterni. O genitrix diuine maiestatis. O spōsa paracleti. O regina ⁊ imperatrix orbis vniuersi defende nos a malignis spiritibus. Et fac vt in die iudicij audiamus vnigenitū filium tuum nobis dicentem. Venite benedicti patris mei. possidete regnū qđ vobis paratum est ab origine mundi. In quo regno perenniter te laudare ⁊ glorificare valeamus vna cū ipso dilectissimo filio tuo qui cum eterno patre et spūsancto viuit et regnat deus per omnia secula seculorum. Amen.

¶ Mariale de excellentijs intemerate dei genitricis. Impressum Lugduni opera et impensis probi viri. M. Joannis Cleyn alemāni artis impressorie solertissimi. Anno incarnationis dn̄ice. M. quingentesimo. xv. xv. xvij. kal. Julias. Hic optatum assequitur finem.

Registrum huius operis.

a.b.c.d.e.f.g.h.i.k.l.m.n.o.p.q.r.s.t.v.x.y.z.aa.bb.cc.dd.ee.ff.gg.hh.ii.kk.ll.mm.nn.oo.pp.qq.rr.ss.tt.vv.xx.yy.zz..A.B.C.D.E. Omnes sunt quaterni.

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE